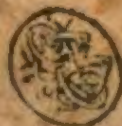

68
10 F
8

Nicolai Nicoli Florētini philosophi mediciq3 prestātissimi Sermo septimus de Chyrurgia ⁊ de decoratione.

ex Lyar d Cam de Rubeis

¶ Incipit tabula sermonis septimi.

Tractatus quartus de solutione continuitatis membrorum extrinsecorum. sermonis septimi diuiditur in duas summas: quarum prima continet cap. 49. secunda vero summa continet cap. 42. Et sunt cap. huius quarti tractatus numero. 91.

Summa secunda tractatus quarti huius sermonis in qua determinatur de solutione continuitatis in speciali: prout particularibus euenit membris. continet capitu. 42. z est quinquagesimum cap. numero huius quarti tractatus.

Capitum Index

Laus deo.

¶ Index eorum que notam digna toto hoc volumine continentur.

Index

Et taliū

Finis.

Fiat voluntas tua.

Ex iam medicinaliuꝫ onere sermonū exutꝰ. Septimū aggredior:in quo de dispōnibus mēbrorū exteriorū humani corporis tractare proposui. Pro huius ergo initij facilitate medij fecūditate ⁊ finis terminatione felici: summi medici dñi nrī Jesu xpi patrociniū:cū quo me semp iuui humiliter imploro. Sub cuius confidentia hunc 7ᵐ. sermonem in sex diuido tractatus.

Tractatus primus erit de anatomia mēbroꝝ exterioꝝ.

Tractatus secūdus erit de doloribus membroꝝ exteriorum potissime iuncturarum.

Tractatus tertius erit de dislocationibus ⁊ contorsionibus iuncturarum:⁊ quibusdā alijs egritudinibus.

Tractatus quartus erit de solōne ꝯtinuitatis mēbroꝝ extrinsecorum.

Tractatus quintus erit de apatibus que in exteriorībꝰ accidant membris.

Tractatus sextus ⁊ vltimus erit de decoratione ⁊ membrorum ornatu.

Ractatus quoqꝫ primus duas cōtinet summas:in quaꝝ pria tradet anatomia mēbroꝝ organicoꝝ exteriorū. Et erunt his ambabus summis capitula.58.

De anatomia in generali:⁊ de necessitate anatomie. Cap.j.

Natomia ab ana grece dicit, qȯ latine significat sursum: siue circūcirca: ⁊ tomos grece qȯ latine est sectio siue diuisio:q̄si supra mēbra vel circūcirca mēbra diuisio:vel vt dicunt alij.dr ab anos grece qȯ signat latine rectū:⁊ tomos diuisio:q̄si recta mēbroꝝ diuisio:ꝑ quā certa ⁊ recta mēbroꝝ ⁊ particularium oīuꝫ totius corporis ꝑ diuisionē hr cognitio. Gal. medicorū pnceps primus extitit oium eoꝝ q certā hūerunt de anatomia sciam:oium pdecessoꝝ suoꝝ correxit errores: nec in doctrina eius quā de anatomia tradidit inuētus est error:aut diminutio:sed eā firmā semp ⁊ custoditā seruauerūt. Dixit quoqꝫ in pluribus suoꝝ libroꝝ caplis Ga. sciaꝫ anatoᵉ corporis humani necessarijssimā fore medicis querētibꝰ rectā noticiā morboꝝ hūano corpori superuenientiū hre:⁊ inuenire methodū rectā curatiōis eoꝝ. Et scie anatomie necessitateꝫ ꝑ multa exēpla hincinde in suis libris fferta monstrauit. Et inter alia de interioribꝰ exēplū adduxit:⁊ ait. Quidā romā ꝑgens de mula cecidit sup lapideꝫ: ex quo casu vna de spondilibus lesa fuit:ex quo casu digitus auricularis ⁊ medius ad tpe grauiter ⁊ duriter mouebat: qbus digitis medici empla supponebāt:ex qbꝰ eger nullū sumebat auxiliū:qȯ cernēs Gal. illā eandē medicinā spōdilibus colli applicuit: qm̄ per anatomiam sciebat ad illos digitos a spōdilibus colli neruos dirigi: qbꝰ ibi appositis in breui tpe sanatꝰ extitit eger ille. Et q̄uis oibus medicis oium mēbroꝝ sit anatomie scia opportuna. Exterioꝝ tñ mēbroꝝ noticia marie chirurgicis extitit opportūa. Et qr de chirurgia in h sermone tractabitur:ideo in eius pnᵒ exterioꝝ mēbroꝝ anatomiā ponere proposui sententijs auctoꝝ ⁊ ꝓbatoꝝ expōnibus roboratā. Et q bonū mēbroꝝ exterioꝝ noticia sit marie chirurgicis necessaria ostēdit Gal. 6ᵒ de inge. sani. dicēs necium est medico secatori apatū. sup. ⁊ vulnerū scire anatomiam: ne credat latū ligamētū fore pelliculā: ⁊ rotūdū fore neruū. Et Aui. 4ᵃ pmi. caᵒ 26ᵒ dixit: opꝫ q secator sciat ex anatomia anatomiā neruoꝝ venarū ⁊ arteriaꝝ: ne erret ⁊ incidat aliqd ex eis: ne sit sicut cecus errans scissionē lignoꝝ. Nullus.n. artifex in subiecto qȯ ignorat pōt regulr opari: vñ cōsilr neqꝫ chirurgicus in corpore hūano nisi subto ipsius ptibus ignoratis rōnabilr exercere valebit: oꝫ itaqꝫ chirurgicꝰ oi studio celeri ⁊ idustria oi ad anatomiā discendā sollicite ꝓperare. Sciat quoqꝫ ois medicus ꝙ anatomia membrorū per solā vocē viuā: ⁊ ꝑ solā scripturā pfectā nō posse haberi noticiā: sed exigit ad plenariā de ea informationeꝫ ⁊ tactus ⁊ visus. Eteni anatomia est de rebꝰ de qbus loquēs Gal. 12ᵒ de vtilitate particu. ait. melius esset pñtibus q̄ apparēt fieri oñsionē. Et sermones eoꝝ sit. Nō.n. sufficit designare sermo aliqs: ita certitudinalr aliqd eoꝝ q̄ apparent sicut tactus ⁊ visus. *Anatomia ꝑ solā vocem aut scripturā sciri nō pōt.*

In doctrina aūt anatomie de particularibꝰ qbuscūqꝫ ꝯsiderāda sunt nouē. s. suba: ꝯplexio: quātitas: numerus: figura: situs: colligātia: opatio: ⁊ iuuamētū: ⁊ dispō: qbus egritudines patiunt. Quidā tñ p̄dicta nouē sub notitia q̄tuor cāꝝ cuiuslibet particule cōprehēdūt. s. mālis formalis efficientis ⁊ finalis. Nō.n. est in corpore ꝑticula: cuiꝰ nō sit ꝓprius finis. Nō etiā dixit Gal. 11ᵒ de vtilitate particulaꝝ. a casu ⁊ fortuna ꝯstitute st particule aialis: sed arte mirabili ⁊ sapiētia creatoris. De cuius nāe arte in ꝯstruēdis aialis ꝑticulis admirandū est. De qua admirans Ipoc. semp eā iustā noiauit. Diuine.n. opus iustitie est. Adinuenit que opꝫ ⁊ tribuit vnicuiqꝫ qȯ sm dignitatē: ⁊ neqꝫ supfluū qd opari decet. *Nouē ꝯsiderāda in doctrina anatomie cuiuslibet particule.*

Habuit āt nā ⁊ creatoris sapia in ꝯstruēdis ꝑticulis aialis: vt ibideꝫ dixit Gal. in 14ᵒ de vtilitate ꝑticu. intētiones primas tres: qm̄ aut gr̄a viuendi fecit eas: sicut mēbra principalia: aut gr̄a bñ viuendi vt oculū ⁊ alia sensitiua: aut gr̄a successionis gñis: sicut pudibunda testiculos ⁊ matrices. Et in oibus aialis ꝑticulis: vt in. 11ᵒ eiusdē ipse dixit: nā marie intēdit: q semp aspicit ad ea que actuꝫ sunt ⁊ vtilitatis. Pria n. intētio oium ꝯstructiōis ꝑticulaꝝ est vtilitas. Et ei supabundant de pulchritudine ꝓuidit nā: sicut.n. boni conditores. i. artifices post equalis aliquā eoꝝ artis oñsionē facientes in supeminentibꝰ ⁊ clypeis ⁊ multos in manicis ensiū: ⁊ aliqñ in fialis decorē aliquē ⁊ imagines vltra vtilitatē ederā aliquā vel vitē vel cypressum: vel aliqȯ tale figurāt: sic nā ex supabūdāti oia mēbra: ⁊ marie que hoiem decorauit. Hñt aūt aialis particule iuuamēta q̄dam ꝓpria: ⁊ quedā cōia de qbus ⁊ alijs supradictis in qbuslibet ꝑticulaꝝ assignatiōe inferius apparebit. *Tres intētiōes principales in ꝯstruēdis ꝑticulis.*

De anatomia ossis in generali. Cap.ij.

Ossa sunt mēbra spermatica vere simplicia. qm̄ ex vna simplici sunt suba: ⁊ nō ex pluribꝰ substātijs ꝑmixta. Est aūt ossis suba terrea grossa: in qua tñ est ꝙ humiditate glutinosa dāte sibi in suis ꝑtibus cōtinuitatē. Et qr terrea ⁊ grossa effecta est solida ⁊ dura. De cuius duritie dixit Hal. scȯo theorice. Ossa oibus corporis mēbris in aialibꝰ solidiora sunt ⁊ fortiora ⁊ ꝑ multa sua duritie implicabilitatē adepta sunt. *De suba.*

Est aūt ossis cōplexio frigida ⁊ sicca: ⁊ in vtraqꝫ qualitate est multū a tēperamento remota: ita vt in siccitate excedat oia mēbra: q̄uis pilus q est in particula supfluica siccior sit osse. pria primi. Et silr in frigiditate excessuꝫ accepit sup alia mēbra: q̄uis eni prima primi. flegma ⁊ pili posita sint osse frigidiora: n tñ sunt mēbra corporis. Excessus tñ complexionis in siccitate vlterior est excessu eius in frigiditate. Et os qdē q̄uis fuerit ꝓductū a caliditate forti assatiua: vt Ap. voluit: tñ remansit frigide cōplexionis i effectu. Et hac rōne sua mā que terrea existens terreas retinuit q̄litates: ac ēt qr calidū assatiuū in agendo magnā parteꝫ subalis humiditatis *De cōplexione.*

ipsius mãe exclusit: per cuius exclusionez facta est magna
diminutio in ipsi⁹ nãli caliditate: vñ frigida remãsit. ℂ Quã
De q̄tita-
te.
titas ossis ſm molẽ maior est quolibet alio ɔsimili mẽbro:
q̄uis eni caro maioris q̄titatis appareat: non est tñ ita vt
referũt q̄dã. Et adhuc tota caro nõ est vere simplex: vt de
carne musculosa dicet̃. Et ad maiorẽ molẽ subẽ ossis aspi-
ciens. A. p⁹ pmi. cap⁹ de mẽbris dixit. q̄ os est pmũ ɔsiliũ
mẽbrop. Nõ eni aliter põt dici pmũ cũ nõ sit pmũ rõne no
bilitatis vel dignitatis: neq̄ primũ rõne gñatiõis vt notuʒ
est. ℂ Numerus aũt ossiũ corporis humani. dixerũt Haly.
De nume-
ro.
ꝛ Auer. auctoritate Gal. q̄ est. ccxlviij. exceptis ossib⁹ par
uis que replent spacia iuncturap̄ que dicunt̃ sisamina: sic
dicta: q̄ sunt in quãtitate silia granis sisami: sunt. n. parua
ꝛ q̄si rotũda: ꝛ fere silia ossibus cerasop̄: ꝛ replent ɔcauita
tes iuncturap̄ digitop̄ maxie: ꝛ reperiunt̃ hmõi ossa in pe
dibus porcop̄ q̄ñ comedunt̃. Et excepto osse epiglotis ꝛ
osse cartilaginoso: qd̃ dicunt q̄dã reperiri in cordib⁹ quo-
rũdã boium: ꝛ quorũdã aialiũ. Nõ tñ inueni aliquẽ q̄ tale
os in corde alicuius hoĩs viderit. Et quot sunt in vno: ꝛ
quot in alio in ꝓprijs caplis dicet̃ i ꝓcessu. ℂ Nõ aũt fuit
in corpore aialis creatũ os vnũ: sed multa. dixit Almã. q̄a
vnã corporis ptẽ sine alia moueri necesse fuit. Ideoq̄ non bñ
vnũ os in toto corpore fecit creator: sed multa: neq̄ fecit ea
multa in q̄titate equalia: sed valde diuersa: quedã eni ma-
gna sunt: ꝛ quedã parua: ꝛ q̄dã inter ea sunt media: in lati-
tudine tñ magna in qua quedã magis magnis appropin-
quãt: ꝛ quedã magis paruis. Et in hac ẽt approximatione
sunt valde disparia in plus ꝛ minus: dixit Auer. colli. 2º. di
uersitas i paruitate ꝛ magnitudine ossiũ est: sicut ossa que
sunt in digitis: que. s. sũt parua. ꝛ ossa cruris ꝛ coxe: que. s.
sunt magna. supp. ꝛ ossa costap̄ ꝛ rascete ꝛ multa alia: q̄. s.
sunt iter illa media. ℂ Fuerũt in corpore ossa posita nõ cõ-
tinua: sed discõtinua. Continuant̃. aũt. ɔtiguant̃ tñ ꝛ adin
uicẽ iungunt̃. dixit Haly. vbi supra duob⁹ modis. s. aut mõ
disgregationis. i. iuncture: aut mõ solidatiõis. Et disgrega
De fo͠ra &
de figura.
tionis mõ sunt ɔtinua: alia flexibilia: ꝛ alia firma. ℂ Forma
aũt siue figura ossis oĩbus vna data nõ fuit: sʒ sicut multa
sunt ossa: sicut dixit Alexã. multas ꝛ diuersas traxerũt fi-
guras: fuerunt eni ex ossibus creata: quedã plana: q̄dã ro
tũda: quedã lata: q̄dã stricta: q̄dã breuia: q̄dã lõga quedaʒ
ɔcaua: q̄dã nõ ɔcaua: q̄dã hñtia additamẽtũ: q̄dã nõ hñtia
ea: q̄dã grossa: q̄dã gracilia. Et q̄dã terminata sunt ad car-
tilaginẽ: ꝛ quedã nõ. Et insup ossiũ: quedã sunt deferẽtia:
ꝛ q̄dã delata. Et deferentia maiora sunt ꝛ grossiora: ꝛ for-
tiora delatis. Ait Auic. p⁹ primi. qd̃ deferẽ: dferẽte leuius
Et oĩa ẽ
sensibilia p-
ter dẽtes.
ẽẽ opɔ: ꝛ cũ placuerit vt mot⁹ sint ſm sapiẽtiã. ℂ Et oẽ q̄deʒ
os est isensibile excepto dẽtib⁹. ipsi. n. sentiũt: vt suo caplo
dicet̃. Dixit Gal. 7º affo. sup pãsso. Quecũq̄ in frigiditate
sunt ꝛc̃. Ossa nõ sentiunt: q̄ cũ sint fundamẽtũ ꝛ corporis
sustentatio si forent sensibilia pp̄ fricationes: ꝛ põderosita-
tẽ frequẽter ꝛ intense dolorẽ paterent̃. Et ossa q̄dẽ nõ ha-
buerunt sensuʒ: q̄ nõ eguerũt custodia eo q̄ in ɔfundo po
sita: ꝛ desup vestita: ꝛ duriora sint ꝛ minus passibilia cete-
ris mẽbris oĩbus: neq̄ ẽt debilia de se sunt: vt sint instrm
virtutis sensitiue. Cuʒ sit vt dcm̃ est eop̄ cõplexio a tẽpera
mento remota: sensus vero sit vt patuit in sermone 3º. me-
diocritas excellentiũ q̄litatum. Sintq̄ ossa pap̄ porosa ꝛ
pap̄ trãspirantia: ꝛ p hoc inepta suscipere spm̃ sensitiuuʒ:
ꝛ cũ hoc vt iam dictũ est fuisset eop̄ sensus aiali nociuus.
Nã pp̄ motũ laborẽ ꝛ cõpressionẽ ꝛ fricationẽ nimiũ ꝛ fre
quẽter paterent̃ dolorẽ. Improprie tñ vt dicũt reperit̃ ali-
q̄ñ ab auctorib⁹ ossa sentire ꝛ dolere: sicut cũ dixit pmo de
crysi Gale. dolere costã: per costã nõ intelligẽdo os: sʒ pã-
niculũ ipsum tegentẽ. Et sicut ẽt dixit Auicen. 2º tertij. de
tortura oris q̄ hõ inuenit dolorẽ in ossibus faciei itelligẽs
per ossa neruos faciei. Et vt dicunt. fuerunt auctores vsi ta
li mõ loquẽdi: q̄ pp̄ ɔtiguationẽ ꝛ appropinquationẽ ner

uop̄ ꝛ pãniculop̄ cũ ossibus: q̄ñ dolent vr̃r ipsa ossa dole-
re: etenim inquit Gal. 3º de regimine sanita. musculi ꝓfũdio
res cũ dolent: in ossibus ipsis dispõ ꝛ dolor esse vi. ℂ Zoar
tñ solus posuit ossa sentire: q̄uis sensu obtuso: ꝛ quasi oc-
culto. Et id qd̃ mouit eũ ad hoc ponẽdũ fuit: q̄ sicut ossa
recipiunt spm̃ nãlẽ sine venis: ita debẽt recipere spiritum
aialẽ sine neruis: cũ nõ sit in hoc virtus nãlis fortior aialis:
tandẽ tñ Zoar ɔclusit hoc esse de rebus q̄bus remansit ad
eũ dubiũ. ℂ Qz aũt. dixit Gale. ossa ipassibilia fore nõ in-
tellexit oĩno absolute: sʒ sic dixit. q̄ ossa a mõ sue subẽ sue
De situ.
põnis ceteris mẽbris sunt minus apta pati. ℂ Situs autẽ
ꝛ ossis positio vt iã patuit in pñc fundo est mẽbri in quo ẽ.
Et dixit Aui. pria pmi. cap⁹ de sermone vli de ossibus: oĩa
ossa vicina sunt ꝛ ɔiuncta: neq̄ inter aliqd̃ os ꝛ os qd̃ ipm
sequit̃ magnũ interuenit spatiũ: inter aliqua tñ eop̄ interue
nit spatiũ paruũ: qd̃ cartilaginosa implẽt: laguaic: aut car-
tilaginibus silia que pp̄ iuuamentũ fuerunt create: pp̄ qd̃
ꝛ cartilagines: ꝛ ista ossium vicinitas: ꝛ adinuicẽ ɔiunctio
De iuua-
mento.
vocat̃ iunctura de q̄ infra dicet̃. ℂ De ossiũ aũt iuuamen-
tis ꝛ vtilitatibus oĩbus cõibus. dixit Gal. 16. de vtil. ptic.
ossiũ suba multotiẽs q̄dẽ velut firmatio ꝛ sedes aliis mẽ-
bris submissa ẽ multotiẽs velut pmissoriũ ꝛ murus: he. n.
due sunt vtilitates ossiũ: ita q̄ vna est ad sustentãduʒ cete-
ra mẽbra mẽbris: ꝛ 2ª est ad tuẽdũ ea. Et pp̄ has duas vti
litates fuit eop̄ suba fcã dura. ℂ Inquit. n. Hal. theorice 2º
ossa solidiora ꝛ fortiora fcã sũt duplici vtilitate: vna vt sint
fundamentuʒ ꝛ firmitas q̄bus cetera muniant̃ ꝛ firment̃
mẽbra cũ sup ossa oĩa posita sint: sicut sup fundamẽtũ ge-
rens ea. Qd̃ aũt aliud gerit firmius eo qd̃ fert: ꝛ fortius
esse oꝫ: ꝛ duritie in hac parte cõpetẽti qd̃ aliud est: quasi di
cat nihil. ℂ 2ª est. q̄ñ pluribus necesse fuit in locis iterio-
ra illis defendi: queadmodũ cerebrũ per craneũ: ꝛ cor per
ossa pectoris ꝛ silia. Et q̄dã huius est solidũ qd̃ necesse ẽ
ẽẽ: vt possit pati icõmodop̄ obuiã: sitq̄ ꝓcul a passionib⁹
eorum. Et sic appet qd̃ pm̃ de dictis iuuamẽtis omnibus
ossibus est cõe. 2m̃ vero q̄busdã est ꝓpriũ. ℂ Dixit Auer.
2º collin. 2m̃ iuuamentũ est ad custodiendũ ꝛ defendẽduʒ
maxie mẽbra nobilia: sicut sunt ossa capitis ꝛ pectoris. Et
A. dixit. alia sunt ossa corporis ad tuendũ: sicut clypeus: ꝛ
sic sunt ossa cranei. Et addidit q̄dẽ predictis duo alia iuua
menta: q̄busdã ossibus tñ propria: quop̄ vnũ est ad bellan
dũ: sicut arma q̄bus bellatores ipedientes repellunt̃: sicut
ossa vocata sisemia que sunt sup spõdiles dorsi: sicut spine
q̄ sunt inter duas spine spatulas. Aliud est ad mẽbra suspẽ
dẽdũ que suspẽsione indigent: sicut est os laude hñtis sili-
tudinẽ lẽe laude quo musculi gutturis ꝛ lingue suspẽdũt̃.
ℂ Dixit Auer. 2º collʒ. maius iuuamẽtũ ossiũ est ad for-
tificãdũ ꝛ stabiliendũ. Et in sũma ossa sunt fundamẽta to
tius corporis: ꝛ vt p ea corpus sustẽtaret̃: ꝛ rectificaretur
creator sublimis diuisit ipsa: ꝛ vt dixit Almã. prio. Ad cor-
poris tñ sustentationẽ ꝛ fundamẽtũ quedã sunt magis ꝓ-
pria q̄ alia. ℂ Dixit Auicẽ. p⁹ pmi. quedã sunt sicut fun-
damẽta: q̄ñ sup ea est corpus fabricatum: sicut spondiles
dorsi: ipse eni spõdiles sunt corporis fundamentuʒ: sup q̄s
corpus fabricatũ est: queadmodũ nauis sup lignũ fabrica
tur: qd̃ primũ in ea ponit̃. Subdit tñ oĩa corporis ossa su-
stentaculũ sunt ꝛ erectio. Et pp̄ hoc vt dñt per oĩa ossa cor
pus ꝛ ipsa mẽbra ad motũ debitũ disponunt. Inquit eniʒ
Aristo. in li. de motu necessariũ qd̃ firmũ fixũ super qd̃ mo-
bile mutat̃: tale aũt fixum vt dictũ est in corpore nr̃o sunt
ossa. In mẽbris. n. sustentãria sunt ea sup que cum moueri
opus fuerit mẽbra mouentia sustentãtur. Si. n. corpus so
lus carniforme fuisset sua superflua humiditate ꝛ mollitie ca
reret inherẽtie firmitate: ꝛ sic ieptũ motui extitisset. ℂ Di
xerũt ossa sisemia in spõdilibus ossiũ sunt: sicut additamẽ-
ta ipsap̄ spondiliũ ꝛ pauca reperiunt̃ in aialibus: p quorũ
spondiles transit nuca. In alijs aũt sicut in piscibus in q̄-

De diuersitate in multitudine ⁊ magnitudine

bus nõ est medulla siue nuca per spondiles eoꝝ transiens
multa ⁊ manifesta reperiunt hmõi ossa. ¶ Dixit Haly. 2°
theorice. diuersitatis ossiũ in multitudine. s. eoꝝ ⁊ sollici/
tudine ⁊ magnitudine ipsoꝝ cã secũdaria fuit. p° mot⁹ cã.
2ª dissolutionis suꝑfluitatũ vaporosaꝝ. 3ª incõmodoꝝ que
ossibus supueniunt. 4ª magnitudinis ⁊ paruitatis mem/
bri. 5ª fortitudinis ⁊ firmitatis. Et 6ª motus leuitatis.
¶ Motus quidẽ cã: qm̃ cũ animal motione indigeat quí
busdã tpibus mẽbroꝝ quorũdã sine alijs: vt manuũ ⁊ pe/
dũ vel capitis: ⁊ in qbusdaꝫ ẽt tpibus indigeat motione:
quarũdam partiũ mẽbroꝝ sine alijs partibus eoꝝ: vt ma
nuũ sine brachio digito sine palma. ¶ Dissolutiõis vo cã
suꝑfluitatũ vaporosaꝝ est: qñ. n. suꝑfluoꝝ vaporosorũ sit
ad inferiora descẽdere: ⁊ dissolui occulta dissolutione fcẽ
sunt in ossibus iuncture quedã qbus ereãt: qd̃ est videre i
osse cranei. ¶ Propter incõmoda aũt est pluralitas ossiũ:
qm̃ infirmitas ⁊ incõmodũ si accidit alicuius mẽbri pti per
totũ diffunderet: ⁊ iõ in plurib⁹ locis loco vni⁹ ossis duo
aut tria: aut ẽt plura facta sunt: vt si qñqꝫ vnũ ledat alteꝝ
saluũ sit: aut sit hic qdem alteꝝ alterius loco in actione ad
quã vtrũqꝫ paratũ est: queadmodũ maxille supioris factũ
est: ⁊ in ossib⁹ nasi ⁊ ossib⁹ pectinis palme ⁊ pedũ. ¶ Di/
uersitas vo in magnitudine ossiũ pp mẽbri magnitudineꝫ
aut pũitatẽ: qm̃ mẽbra que sunt magna magnis egent ossi
bus: ⁊ que parua paruis. ¶ Firmitas vo ⁊ stabilitas cã ñ
est modica diuersitas ossiũ. Jdeoqꝫ qbusdã necessario soliditas
das data est in ossibus maxille supioris. ¶ Leuitatis vero
motus vtilitas obseruata est: qm̃ ea que hac indigẽt huic
mẽbra ꝯcauiora ceteris cõposita sunt vt femoꝝ. i. coxaruꝫ
ossa ⁊ brachioꝝ: que ẽt magna sunt: ⁊ multitudini motus
dedita: ac celerati ꝯcauiora facta sunt: ⁊ in cõcauitatib⁹ eo
rũ medulle sunt qbus pascunt. ¶ Dixit Auer. colliget 2°.
multitudinis ossiũ iuuamẽta sunt. Nã multitudo eorũ in
corpore fuit pp motus particulares ⁊ multos: qr manus.
v. gra. nõ posset moueri p se: nisi eẽt discõtinuata ab osse
brachij cũ ꝯtiguitate amboꝝ ossiuꝫ. s. manus ⁊ brachij: ⁊
ita est de quolibet alioꝝ mẽbroꝝ discõtinuatoꝝ. Et 2ᵐ iu/
uamentũ. dixit Auer. fuit vt posset fieri resolutio suꝑfluita
tũ vaporosarũ: sicut sunt cõmissure q̃ sunt in osse capitis.
Et dixit. põt ẽt esse pp alia iuuamẽta. s. qr si eueniret aliq̃ le
sio alicui ossiũ nõ transiret ad aliud os alterius mẽbri: qd̃
discõtinuatũ est ab illo. Et subdit Auer. fuit ẽt necessitas
multoꝝ ossium pp diuersitatẽ figure eoꝝ: ⁊ qualitatis ip/
soꝝ sm illud pp qd̃ ordinata sunt. Et dixit. ꝙ os qd̃ de ne/
cessitate hꝫ esse forte ⁊ graue fuit fcm̃ durũ ⁊ clausum. s. nõ
cõcauũ. Et illud qd̃ fuit in motu vt esset leue fuit fcm̃ pfo/
ratũ. i. ꝯcauũ. ¶ Dixit Aui. ossa q̃ ad sustentandũ corpus

De ꝯcauitate ⁊ porositatib⁹.

tantũmodo sunt aut defendẽdũ: ⁊ non existunt ad mouẽ/
dũ membra solida facta sunt nõ ꝯcaua. Nõ eniꝫ egebatur
leuia fieri: fuerunt tñ in ea cõcauitates nõ intrinsecus: ⁊ fo
ramina parua ⁊ pori que necesse fuit esse in eis: qm̃ ossa po
rosa creata fuerunt nutrimẽti cã ⁊ ꝯcauitatis: ⁊ foramina
facta fuerũt alicuius rei cã que necesse est: vt in ea vel p ea
penetret: sicut odor q cũ aere attrahit in osse colatorio si/
mili ⁊ cerebri suꝑfluitates que per ipm expellunt. Et dixit
iuuamentũ additionis ⁊ ꝯcauitatis intrinsece est vt sit le/
ue: ⁊ iuuamentũ vnitatis ꝯcauitatis est vt sit durus. Et iu
uamentũ duritiei sui corporis: ne in hora fortissimoꝝ mo
tuũ rũpatur. Cõcauitas itaqꝫ ossis intrinseca est minor cũ
firmitudo est necessaria magis: ⁊ ecõuerso. ¶ Dixit Gal.
11° de vtilitate particularum. nullũ paruoꝝ ossium hꝫ me
dullam: qm̃ nec concauitatẽ aliquã rõne dignã ⁊ magnã:
sed syringas. i. cauernas solũ ⁊ has paucas ⁊ strictas: si. n.
cũ hoc ꝙ paruum esset: esset ẽt cõcauum omnipharíã esset
debile. Si aliqd̃ magnoꝝ plenũ esset ⁊ spissũ sume vtrũqꝫ
esset graue ⁊ difficile portabile. Si eni ⁊ nunc maximis in
digerũt motiuis musculus coxa crus ⁊ ilia vlna ⁊ oia ta/
lia qd oporteret extimare: si neqꝫ cõcauitatem haberẽt: ita
magnã: neqꝫ rara cõsistentijs facta fuissent. Et huius ma/
ximũ est iudiciũ hoc: qm̃ debilibus oia vniuersis laxiora ⁊
magis concaua: fortioribus vero spissiora: ⁊ magis plena
facta sunt ossa. Cauente vtputa natura debilibus organis
applicare pondera magna. Jtaqꝫ canis ⁊ lupus ⁊ leopar/
dus ⁊ vniuersa quecũqꝫ musculis ⁊ neruis sunt robusta
porcis ⁊ ouibus capris spissioreꝫ ⁊ duriorem habuerunt
ossium substãtiam ⁊ oium validissimũ ⁊ robustissimũ aia
liũ leo absqꝫ medulla credit omnia hẽre ossa. Ad musculo
rũ nãqꝫ imbecillitatẽ ⁊ robur aspiciens nã ꝓportionabili
ter eis operata est ossiuꝫ pondera: qr eniꝫ duplex erat ei to
tius cõstructionis intentio: ossium. s. ad ꝓpriã infallacieꝫ
eorũ durities: ⁊ ad aialis motũ leuitas: ⁊ nõ erat cõuenire
ambo hoc petens: vna eni ex spissitudine ⁊ duritie: alia ve
ro ex cõtrarijs fiebat. Manifestũ est: qm̃ ⁊ cõmodius eo/
rũ eligere melius erat. Cõmodius aũt aialibus motus est:
sed sm subam eorũ existens. Nõ enim inquãtuꝫ est vix pas
sibile animal est: sed inquãtũ mobile ex seipso. Jn quibus/
dã tamẽ ꝓpter cõpactionẽ musculoꝝ ⁊ totius corporis ro
bur possibile erat ambo preparare his vniuersis spissa: ⁊
dura velut lapides aliquos fecit ossa. Et h sicut in oibus
aialibus custodiuit: quare nedũ gressibile soluꝫ animaliũ.
sed nec volatile nec aquatile aliter habet. Etenim aquilis
spississima ⁊ dẽsissima est ossium concretio. Consequẽter
autẽ eis alkimis asturibus ⁊ falconibus ⁊ similibus. Demuꝫ
vero iam ⁊ alijs: gallinis vero ⁊ anatibus ⁊ anseribus la/
xa quidem ⁊ cõcaua ⁊ leuis est ossium consistentia. Si au/
teꝫ homo nõ habet: sicut leo robur nec musculorũ: nec to/
tius corporis: rõnabiliter ei maxima ossium non solum ⁊
cõcaua: sed ⁊ laxa sunt facta. Sed si concaua facta sunt nõ
debebat ea vacua dimittere natura: sed medullaꝫ ꝓpter re
parationẽ nutrimenti familiaris eis reponere. Et omnia
quidẽ ossa quecũqꝫ sint concaua epiphases. i. tenationi/
bus ⁊ desinentijs alicuius nerui in eis preter ossa gerunt.
¶ Dixit. n. Gale. ibidem epiphases capitis non mox vni/
uersa quecũqꝫ medullam habent possident. Etenim infe/
rior gena habet aliquã medullam in seipsa: epiphasim au/
tem non habet: spissior namqꝫ est qꝫ vt epiphasi indigeat.
¶ Quidam auteꝫ exponunt vt melius epiphases. i. tena/
tiones ossiuꝫ in aliquod caput durius ipso osse. Et sic vi/
detur intellexisse Gal. ibideꝫ cuꝫ dixit. Conuenientibus in
osse laxitate ⁊ cõcauitate confestim ei caput aliquod scdm
fineꝫ epiphasiatuꝫ est videre: quoniã eget aliquo epipha/
siante: ⁊ hoc spissum oportebat esse ⁊ firmum quando ad
articulationẽ terminatur: duris enim indiget ossibus qui
articulantur: seu frequẽter debentibus moueri: ⁊ ad se in/
uicem fricari. Omnia quoqꝫ ossa cũ adinuicem coniungũ
tur aut vniuntur: vt dixit Auer. coniunctione serre simili:
aut coniunctione simili ei que nodoruꝫ. ¶ Et qr de iunctu
ra in generali hic dicenduꝫ est: ideo sciendũ ꝙ iunctura a

De colligãtia siue cõcatenatione.

Gal. dicitur articulus vel articulatio. Et quãdoqꝫ collum
dicitur: ab alijs vero dicitur disgregatio: a quibusdã ⁊ con
catenatio dicitur. Dixit enim Gal. 2° de iuuamentis mem
broruꝫ. dico generaliter ꝙ in quolibet loco vbi ponitur iũ
ctura inter duo ossa indigetur ꝙ vnum os intret ad aliud
os: indiget enim osse recipiente ipsum qd̃ recipitur: ⁊ crea
tor posuit eadẽ capita orientia ex ipsis ossibus: ⁊ in qbus
applicauit ipsa ex alijs ossibus: ⁊ posuit capita intrãtia in
foueas cõnexa rotũda circũquaqꝫ: ⁊ capita in qbus sunt
foueæ posuit rotunda cõcaua. ¶ Dixit Almã. in p°. vnius
ossis concauitatem in extremitatem posuit alterius addi/
tamenti capacem: vt in eo collocaretur: vt ex hmõi collo/
catione ossiuꝫ prouenirent iuncture ex quibus apta fue/
runt mẽbra moueri: quandoqꝫ simul: quãdoqꝫ separatim:
⁊ dixit. ossium ligamenta. s. per iuncturas non ꝓhibue/
runt quin mẽbra ipsa simul iuncta: ac si vnuꝫ tm̃ eẽnt. Nã

cū totā manū mouere voluerimus eā cū iunctura humeri:
ac si in ea tm̄ vnū positū esset os motu vno mouebimus:
ita ꝙ in ea a iunctura cubiti nō prohibebitur:neqꝫ rascete.
Fuit aūt ista ossiū cōcatenatio optime cōposita. Dixit enī
Gal. pmo de vtilitate particu. ⁊ mirabilis est iplantatio ar/
ticuloꝝ ⁊ coꝝ inuicē cōuersatio:siue ɔnexio. Et nullus ser
mo est sufficiens ad enarrandū certitudinaliter ea q̄ senti/
bus ossis cognoscunt̄ :in qbꝰ vbis admonet Gal. medicos
dislocatoꝝ restauratores:vt studeāt visu noscere iunctura
rū ɔnexiones. Et nō sint ɔtenti solū scripturas discere. Et/
enim indicibilis ⁊ incredibilis est iuncturarū doctrina pfe
cte. Tentādū tm̄ dixit Gal. discere qualiter se hāt: nō enim
decet ammirari de nā anteqꝫ narret̄ cōstructio. ❡ De mō
itaqꝫ articulationis ossiū. dixit Gal. ꝙ est sicut fenestrarū
scrophiges:sicut eni iste ita articuloꝝ vnusquisqꝫ eminen/
tias ingrediētes in ɔcauitatibꝰ hꝫ. Eteni si ɔsideras ossiū
corporis ordinationē iuenies eminentias eq̄les semp susci
pientibus ɔcauitatibus. Si.n. magis ampla q̄ꝫ oportuerit
ɔcauitas fieret laxus esset:⁊ nō firmus articulus. Si enim
strictior difficulter fieret motus nullam reuersionē hñs ⁊
periculū esset non paruū eminētias ossiū frangi aptas. Et
subdit Gal. oēs ossiū ɔcauitates:q̄si eminentia aliq̄ circue/
runt ad infallaciā maximam articuloꝝ:ne aliq̄n excidant
absqꝫ magna necessitate. Et subdit:qm̄ iterū exuta infalla
cia ⁊ cōstructione periculū erat motiones difficulter fieri:
⁊ eminētias ossiū frangi:bonū inuenit ad hoc nā auxiliū
cartilagines post subiungēs alterutri ossiū supinfundēsqꝫ
eius supra cartilagines aliqd humectuosū ⁊ viscosū hu/
morē.s. flegma vt patuit in sermone 5°. cap° de stāte: ꝙ eēt
velut oleū ꝑ quē facile mobilis sit:⁊ incontribilis ois arti
culatio ossiū facta ē ꝓ flexura haꝝ articulationū. ❡ Dixit
Haly. theorice 1°. flexibilis iunctura motui necessaria fuit
factuqꝫ est alteꝝ duoꝝ ossiū in capite hñs exuberās augm̄
rotundū:in alterius vo ossis capite ɔcauitas ⁊ fouea ſm
alterius augmēti q̄ꝫtitatē ⁊ figurā:⁊ ad certificādū disgre/
gationē hancircirca illud augmentū acumē qddā factū est
in circuitu silr egredienti zone muri. Et ne forte egrederet̄
augmentū illud ad iferiora fouee alterius: ⁊ ɔtinuaret̄ ei
motus:q: inde corrūperet̄.s. per ɔfricationē ⁊ collisionē
ipsoꝝ adinuicē:additū ē ēt firmitati coꝝ qddā caput aug/
mēti ⁊ circuitus fouee corporee inducta sunt cartilagino/
sorꝫ supra cartilaginē humiditas posita est vnctuosa: vt
sit ista disgregatio celerioris ⁊ facilioris motꝰ. ❡ Et dixit
Gal. vbi.ḡ. erit ingeniatio nāe que ſm ɔcauitates labiorū
sufficiēs prouidere excidētias articuloꝝ: sed tm̄ videns q̄ꝫ
multas motiōes multotiēs appressura erant aialia: nō illi
soli cōmisit custodiā:sed vt vndiqꝫ certitudinalr ois articu
latio custodiret̄ colligationes quasdā ossiū ꝓduxit ex alte
ra ꝑueniēs ad alterū. Et haꝝ colligationū alie sicut nerui
rotunde ⁊ grosse sunt:⁊ vocant̄ ligamēta. Et alie sunt mē
branose ꝓlonge ⁊ subtiliter ſm caloꝝ articulationē tales
facte. Et que ex eis maxime sunt ⁊ grossissime pricipalissi/
mis articuloꝝ ꝓducte sunt. relique vo in p̄ncipalissimis ⁊
minimis. ❡ De his colligationibꝰ. dixit Halya. orit̄ ō cu/
iusqꝫ extremo corpus neruosum.i. silr neruoso qd alterū
alteri alligat:vt inuicē firmat:⁊ ne augmētū egrediatur a
fouea cū moueret̄ fortius fiatqꝫ emulsio. ❡ Dixit Haly. si
sunt oēs fouee ⁊ augmēta disgregationū ipsarū equalia:
quorūdā.n. augmēta breuia sunt:⁊ fouee nō ꝓfunde: vt q̄
scapulaꝝ disgregatio:quorūdā.n. sunt augmēta longa:⁊
eaꝝ fouee ꝓfunde:vt anche vertebꝝ:quorūdā aūt augmē
ta minime sunt rotūda ⁊ silēs illis sunt coꝝ fouee: vt spon
diliū disgregatiōes:quorūdā ēt augmēta nō ex ipsiꝰ ossis
substātia:sed adherētia:⁊ copulata:quēadmodū est qd ad
heret copulatis extremitati vmbilici inferiori. ❡ Et sub/
dit Haly. iuncture stabiles motui necessarie non sunt ⁊ scē
sunt eaꝝ alie cōplicatiōis modo:alie aūt sicut infixe aut vꝰ

tanq̄ꝫ copulate. Cōplicatiōis qdē dr̄ mō: vt cranei ossiū cō
tinuatio alteriꝰ cū altero:hoꝝ.n. cuiqꝫ augmēta sunt in sili
tudine dentiū serre:aut falcis dentate. Ingrediturqꝫ alte/
rius augm̄ inter alterius augmētoꝝ loca:⁊ fit iter ea quasi
quedā ɔplō. Cōtinuat̄ aūt que tanq̄ꝫ infixa facta est vt dē/
tiū infixio mamille superiori ⁊ inferiori: que aūt q̄si copu/
lata facta est disgregatio vt duo ossa inuicē ɔiungant̄ sic
vt illud vni alteꝝ alteri ɔtinuati fuerit nequaq̄ꝫ iter ea spa
tiū aliqd inueniat̄: queadmodū est ɔtinuatio ⁊ copulatio
duorū ossiū maxille supioris craneo capitis: copulatioqꝫ
duoꝝ ossiū inferioris adinuicē. ❡ Et sic apparet firmita/
tis articuloꝝ adinuicē eē dr̄ia magna. De quoꝝ dr̄ia. dixit
Aui. vicinitatē que iter ossa existit mltis fieri modis. Sūt
n. ossa quoꝝ vicinitas iuncture laxe est vicinitas. Et sunt
alie quoꝝ vicinitas ē iuncture nō laxe:neqꝫ multū stricte.
Et est coꝝ quorūdā vicinitas stricta:aut modrusa:aut mu
sach. Et iunctura qdē laxa est:cuius vnū ossiū suorū suis
motibus facile pōt moueri:ita ꝙ aliud os nō moueat̄: sic
iunctura rascete cū asseid. Et iūctura dura nō valde stricta
est illa:cuius vniꝰ ossis motꝰ ꝑ se nō est facilis:nec qddam
est nisi modicū:sicut iunctura q̄ est inter rascetā ⁊ pectinē:
aut iunctura q̄ est inter oia duo ossa pectinis. Iunctura vo
valde stricta est illa:cuius nullū ossiū vllo mō ꝑ se moueri
pōt:sic iunctura toracis. Et iunctura qdē fixa est illa: cuiꝰ
vnū ossiū hꝫ additamētū:⁊ aliud hꝫ foramē in quo figitur
illud additamētū fixiōe q̄ nō mouet̄ :sicut dētes in suis ori
ginalibus. Et admodrosus qdē est cū vnūqdqꝫ ossium hꝫ
vacuitates ⁊ dētes:sicut serra ⁊ dētes vniꝰ talr sūt prepa/
rati ꝙ alterius ossis vacuitates ingrediunt̄: quēadmodū
ferrarij tabulas eris opponūt. Et hec qdē iunctura vocat̄
serzen ⁊ tersin:sicut sunt iuncture ossiū cranei. Et iunctura
qdē musach est duplex:vna est que in lōgitudine est cōne/
xa:sicut iunctura que est iter duo ossa asseid: ⁊ alia est q̄ in
latitudine ɔtinuat̄ :sicut iūcture spōdiliū iferioꝝ cū spōdili
bus dorsi que sunt in spina. ❡ Cām aūt varietatis firmitu
dinis articulationū reddēs Gal. 1° de vtili. pticu. dixit. Cur
nō oēs articulatiōes infallāter ꝓperauit:qm̄ pugnā hēret
necessariā varietas motuū ad infallaciā ɔstructionis. Et si
erat poss in idē ambo ɔuenire:seqtur qdē illa laxationem
articulatiōis:illa vo cōnexionē:⁊ vndiqꝫ ɔstructionē: vbi
ḡ nō est periculosa varietas supfluū erat ⁊ vanū ibi ingenia
ri aliqd ad infallaciā:vbi vo periculosa ⁊ fallax vix passibi
litas eius eligit. Et declarās exēplariter ō hac varietate ar
ticulationū dicit duplicē cā in articulis infallaciā operante
nā.s. fortitudine colligationē ⁊ certitudinis ɔpōnis ambe
in cubito:⁊ carpo sūt: vna vo in digitis manuū: neutra vo
in humero certitudinalr existit:vbi vo motꝰ articulationē
fortibꝰ ⁊ multis actibꝰ familiari dēbat:⁊ timor erat ab eo
rū violētia exarticulationē aliquā fieri vndiqꝫ hmōi arti/
culatio ɔstricta ē:⁊ determinet̄ multis ab extra colligatio
nibꝰ :nō grossis:aut mēbranosis solū: sed ēt rotūdis ⁊ car
tilaginosis coronata. Eminētias aūt que itrant in cōcauita
tibus sit̄ qdē equales eis vt cuiusq̄ꝫ fit aliqd lapsum: simul
aūt ab extra i grossorijs qbusdā:⁊ q̄si labijs certitudinalr
hꝫ detētas. Ubi aūt v.g. paucoꝝ ⁊ nō violētoꝝ facta est ar
ticulatio motuū ibi nā ceu nil timēs subtiles qdē ⁊ mēbra
nosas colligationes:laxā quoqꝫ totā ossiū opata est coadu
nationē:⁊ adhuc in spāli veꝝ ibidē loquēs Gal. dixit. scdꝫ
manus qdē fortiores ⁊ plures actꝰ agimꝰ eāqꝫ ſm cubitū
⁊ carpū mouentes articulationē: vñ ⁊ infallaces facte sunt
ſm ipsaꝫ applicationē ossiū:⁊ ſm appellātes eā musculos
nō grossos solū:sed ēt duros vndiqꝫ factos. Que vo scdm
humeꝝ articulos seu raro fortes actus operās: vt plm aūt
oino exñs in ocio:aut absqꝫ violētia motꝰ laxā ⁊ ipsorum
ossiū hꝫ ɔpōnē. Adhuc aūt magis ⁊ mēbranaꝝ que sunt
circa eā:nō.n. cartilaginosos ipsos:neqꝫ grossos: neqꝫ oi/
no duros:sꝫ sufficiēter molles ⁊ tenues facilr ad plū exte

Articuloꝝ dr̄ia ē magna in firmitate.

Cā variet(a)tis firmitudinis articulationū.

dē potētes nā fecit. In articulationibus v̄o fm̄ cubitū ⁊ fm̄ carpum nō grosse solūm: sed ēt dure quedā facte sunt colligationes vndiq̧ cōtrahentes ⁊ ꝓhibētes plm̄ abinuicē accedere ⁊ distare ossa q̄ fm̄ articulationes ipsas. quocirca: q̄uis plm̄ cogant̄ agere violēter: tn̄ minus occupant̄ articulationibus. Nō enim est posse ꝑmutare aliqd̄ ossium absq̧ qd̄ distet vsq̧ plm̄: distare aūt ex colligationū imbecillitate ⁊ laxitate fit: ⁊ ex ipsa ossium cōpōne q̄n cotilarū itīses supine cōstruuntur nullū labiū accipiētes. Qm̄ autē ⁊ cotilarū habentiū ingressiora aliqua in violentis motibus cōfracte: multotiens labiorum itīses nō confestim solum ab articulis cōciduntur: sed ⁊ re manifestū est: qm̄ vt nō exarticulent̄ facit nō paruā h̄z portionē rectitudo articulationis. Et ossa qdē humerum sicut ⁊ alia mēbra cōsimilia virtutes. habent nāles qbus opōnes nutrimēti sui iplent: attrahūt. n. nutrimentum ⁊ retinēt: digerūt illud ⁊ in se digestū couertunt ⁊ eius superfluitates expellūt. ℂ Et dixit Aui. ꝙ ossium habentium cōcauitatē concauitas ipsa facta fuit vis: ⁊ in medio posita: vt corpus eius receptaculis. al's receptionib⁹ nutrimenti ꝑuis ⁊ separatis indigeret: qm̄ inde laxum: imo durū factum est eius corpus. ⁊ ipsius nutrimentum qd̄ est medulla in ipsius interiore est aggregatum.

ℂ De anatomia cartilaginis. Cap. iij.

De subã.

Cartilaginis substātia est grossa terrea sicca dura: minus tamen q̄z subā ossis ꝓpter quam remissionē ab osse remansit q̄nq̧ potens multiplicari. Et ex hoc dixit Haly. 1° theorice. Cartilagines hūide ⁊ tenerrima ossa sunt ⁊ similia fetuū ossib⁹ cū nascuntur facta tn̄ est cartilaginis sb̄a durior ⁊ siccior reliquorum corporis mēbrorum substātijs. ⁊ est eius sub̄a spermatica vere simplex nulli permixta sub̄e. ℂ Et eius efficiēs validitas fuit fortior remissior tn̄ efficiente ossis: quare remāsit eius cplō frigida ⁊ sicca: remissior tn̄ cōplōne ossis: ⁊ cartilagines. dixit Gal. in lib° de vtilitate anhelit⁹ fm̄ plm̄ ꝓducunt̄ ab ossib⁹: q̄uis nō oēs. ℂ Quātitas aūt cartilaginis q̄ztitati ossium cōparatione parua est: ligamentis tn̄ cōparatione est magna. ℂ Numerus tn̄ eius multiplicatus est sup̄ numerū ossium multū. vt qdā dicūt: qm̄ situs cartilaginis reperit̄ in extremitatibus oium ossium: ⁊ pluribus locis corporis de qbus in ꝓcessibus dicet̄ ꝑticularibus. ℂ Et forma qdem cartilaginis nō est vna. sed multiplex: qdā. n. lata est. q̄dā stricta: qdā oblonga. qdā breuis: qdā rotūda: qdā serratilis: qdam grossa: quedā subtilis. ℂ Et opōnes qdē cartilaginis ad nutrimentum eadē sunt q̄ ossium ⁊ aliorum mēbrorum. ℂ Cartilaginis autē iuuamēta ꝑncipalia sunt. dixit Gal. 16° de vtili. partic. quia subiungūt quasdā earum ꝑtes leuitatis cā, sicut in articulis: vtiturq̧ eis aliqn̄ nā sicut reddētib⁹ moderate corpib⁹. ℂ Dixit Haly. vbi. supra cartilaginosa ossa facta sunt: vt si qn̄ ab exterioribus corp⁹ qd̄lib3 illis fuerit obuiū. aut subito suo moueant̄ motu forti nō rumpant̄ nec corrūpant̄: sed duplicata ⁊ flexa in suū postea repient̄ sitū nālem. Et qm̄ vt dixit Gal. 11° de vtili. parti. vnire sibiinuicē cōtraria nā despexit. Amicitiā v̄o aliq̄z intristabilē cōuersationē membrorum ingeniata est cartilagine. s. vtrasq̧ subiungens velut aliquod colā ossibus q̄ laxa ossium replens eas q̄ sunt in sinibus stringas ⁊ leniens asperitates. Dura v̄o circūctiosa ab extra ligauit ea adinuicē: ⁊ ciunxit per seipsam mediante: ita bene ꝙ nisi quis coxerit vel siccauerit ea lateat cpositio. ℂ Dixit Auic. ꝑma ꝑmi. ca° de mēbris. Iuuamentū cartilaginis in creatione fuit: vt ossium cū corpib⁹ mollibus. s. carniformib⁹ melior fieret cōtinuatio: ⁊ durū cū molli absq̧ medio cōponeret̄: ⁊ esset cōpositio ordinata: ⁊ a duro. n. molle lederet̄: ⁊ precipue in hora ꝑcussionis ⁊ cōfricationis: sicut est in osse spatule ⁊ hypocūdriorū: ⁊ ossib⁹ costarum: ⁊ sicut est epiglotalis cartilago: ⁊ illud qd̄ est sub torace. Et vt ꝑ ipsas ēt fieret melior iunctura ꝑ se adinuicē cōfricantiū vicinitas: vt ne sua duri-

De cõplōne.

De q̃ntitate.

De nũero

De forma.

De opõnibus.

De iuuamētis.

ties separent̄: ⁊ ēt vt cū aliqs musculus se extēdēdo ad aliqd̄ peruenerit mēbrū in quo os nō existit cui initat̄ cōfortet̄: sicut palpebrarum musculi sit sustentaculū ⁊ defensio corporis eorum. Et plerūq̧ etiā in multis locis est necesse rem aliquā rei alicui inniti q̄ nō in vltimo sit dura sicut epiglotū. Et quidam supplent ꝙ aliqn̄ cartilago creata fuit in corpore: q: sūt aliqua mēbra que necessario per se habebant sustētari: ⁊ cum hoc aliqn̄ plicari ⁊ superimplicari: vt aures ⁊ nares: q̄ oīa nō potuissent fieri in eodē mēbro: nisi cartilagine mediante. Et aliqua ēt fuit creata cartilago ad defensionē quorūdā intrinsecorum: ⁊ cū qua simul seruaret̄ ipsorum extēsio vt cartilagines toracis: ⁊ pomū granatū qd̄ est supra os stōi situatum.

ℂ De anatomia ligamentorum. Cap. iiij.

Ligamentum vocat̄ a Gal. colligatio: vocat̄ etiam aliqn̄ cōnexio. Et Auer. colliget. ꝑmo dixit. ligamēta noiata sunt a Rabi nebalbat. ℂ Sub̄a ligamēti est grossa terrestris solida ⁊ dura: minus tn̄ q̄z sub̄a cartilaginis: ꝓpter qd̄ facta est magis plicabilis illa: terrestrior tn̄ ceteris alijs membris est preter ossa ⁊ cartilaginem. Et est eius substantia vere spermatica simplex ⁊ impermixta. ℂ Dixit Gal. ligamēta fm̄ plm̄ sunt dura ⁊ grossa: ⁊ aliqua ligamentorum sunt inter neruū ⁊ cartilaginē. Et Haly. dixit. ligamentorum substantia inter neruorum ⁊ ossium est media subam. Et subdit Gal. neq̧ chorda: neq̧ neru⁹: neq̧ pellicula in aliquo locorum sunt fm̄ duritiē ligamenti. ℂ Ligamenti q̄ztitas minor est q̄ztitate cartilaginis. ℂ Et numerus ligamētorum est mult⁹: ⁊ sit⁹ eorum est fm̄ loca a qb⁹ vel in qb⁹ h̄nt originē. ℂ Et origo eorum est ex ossib⁹. Et iō cōplō eorum frigida est ⁊ sicca: l3 remissior sit cōplexione ossis ⁊ cartilaginis. ℂ Et forma ligamēti nō est vna: imo dixit Gal. 6° de inge. sanita. due sunt spēs ligamētorum: q̄dā. n. sūt lata subtilia syphachia. i. pānicularia. s. panniculis silia: que maxie sunt ea qb⁹ viscera alligant̄ dorso sicut renes ⁊ matrix: ⁊ silia. Et q̄dā sunt rotūda oblōga: ⁊ ista sunt. dixit ipse. silia in sub̄a: cōplexione: colore: figura: neruis. Nō intelligēs de silitudine totali: qm̄ substantia ligamentorum vt est dictū solidior est. Et cplō frigidior ⁊ siccior. Color etiā nō est eque alb⁹ neruorū: s3 est cū q̄dā liuedine. Et figura ēt breuior est ⁊ h̄z plm̄ grossior: ꝓp hāc tn̄ silitudinē. dixit Gal. rotūda ligamēta ⁊ chordas credit q nō est sapiēs in anatomia esse neruos. Et nos ad cognitionē cuiuslibet ipsorum nō venim⁹ nisi exercitio qd̄ habuim⁹ in anatomia. Et subdit Gal. ista ligamēta. s. rotūda sūt duplicia: q̄dā. n. sunt qb⁹ musculi alligant̄ ossibus ⁊ maxime musculorum capita. Et alia sūt qbus ossa adinuicem ligant̄ in cōcauitatibus. Et differunt a ꝑmis per maiorē soliditatē ⁊ duritiē. Et istud dictū pōt ad duo referri. ꝑmo ꝙ ligamēta scd̄e speciei differunt a ligamētis ꝑme speciei per maiorē soliditatē ⁊ duritiē. 2° ꝙ ligamēta scd̄i mēbri diuisionis 1e spēi eorum differāt a ligamētis ꝑmi mēbri eiusdē diuisionis scd̄e spēi silr̄ per maiorē soliditatē ⁊ duritiē ⁊ vterq̧ modus est verus. Et de hac scd̄a spē ligamētorum loquēs Auer. ꝑmo colliget dixit. corpus ligamēti est mediū inter corpus ossis ⁊ corpus musculi: q: sicut inter os ⁊ ligamentum mediat cartilago q̄ est mollior osse: ⁊ durior ligamento: ita īter ligamētū ⁊ musculū mediat chorda que est durior musculo ⁊ mollior ligamēto. ℂ De hac ēt spē ligamētorum loquens Aui. p° ꝑmi. ligamēta sunt corpa neruo silia: quorum quedam sunt que absolute noiant̄ ligamētū: ⁊ quedā noiant̄ kalabarab. Illud enim ex ligamētis qd̄ ad musculū. s. alligatū cum osse extendit̄ nō nominat̄ nisi ligamētū. Sed illud qd̄ inter ossium extrema cōtinuat: aut inter alia mēbra: ⁊ vnā rē alteri firmiter annectit ꝓter hoc ꝙ ligamētū vocat̄ appropriat̄ ei nomē halabarab. Et sic halabarab dī de prima specie ⁊ de ꝑmo mēbro scd̄e spēi. De ꝑma spē dixit Gal. ꝑmo de vtilitate particularū ꝙ fm̄ colorē articulationū facta est: q: h̄z colorē album. ℂ Dixit Almā. ꝑmo ligamētū est corpus al-

De quãtitate.

De numero.

De situ.

De cõplexione.

De forma.

bum durum nõ habens sensuz. Et Gal. pmo de vtilitate pti
cularum dixit. alba ꝛ exanguis est colligatio: ꝛ sine cõcauita
te ꝛ est oisariã insensibilis: ꝛ mouere aliquid nõ potens. Et
ligamentũ quidẽ sensuz nõ habuit ne ꝑpter multũ motum
ꝛ fricationẽ doleret. Et Haly. dixit vbi supra qꝛ ligamẽtoꝝ
origo ex ossium est extremitatibus: ideo sensus expers est.
Cũ ergo dixit ipse 9° theo. ꝙ vna cã grauis doloris iunctu
rarũ est ꝑpter virtutẽ sensus que in ligamentis est ꝛ neruis:
per ligamenta intellexit chordas: operationes aũt natura-
les circa nutrimentum in ligamentis sunt quales ossibus ꝛ
cartilagini: ꝛ alijs etiã membris. ℭ Iuuamenta vero eorum

De iuuamentis.

possunt reduci ad. 7. pmũ est vt colligant ossa diuersa adin
uicem. de quo dixit Gal. pmo de vtilitate particularũ: q̃uis
esset labiorum que ſm concatenationes ingeniatio nature
sufficiens ꝓhibere excidentias articulorum: nõ tñ cõmisit
ei custodiã videns multotiens ꝙ multas motiones appre-
hensura sunt animalia: vt ergo vndiqꝫ omnis articulus cu-
stodiret colligationes quasdã ex ossibus produxit ex altero
prouenientes ad alterum. Dixit Haly. scda vtilitas ligamẽ-
ti est vt interligentur ossa in locis disgregationũ: oritur eniz
ab extremitate cuiusqꝫ ossium duorum que cõtinua sunt hu
iusmodi corpus. s. ligamenti: quo alterũ alteri vniatur quẽ
admodũ ligna funibus alligant̃. Et subdit Gal. que maxie
quidẽ grossissime sunt colligationes pncipalissimos arti-
culorum q̃ꝫ maxime custodiunt. Reliquę vero ꝛ in pncipalissi
mos ipsoꝝ ꝛ minimos: ꝛ hec omnia ꝛ cõmuniter in omni-
bus machinata est natura articulis: fuit aũt predicta articu-
lorũ colligatio maxime necessaria propter motum ipsorũ:
ꝛ vt maxime vnum os preter aliud articulorum moueatur:
propter qđ maxime flexibile factum fuit ligamentum. Non
tamen dixit Gal. 12° de vtilitate particularum. potuit colli-
gatio motuũ organorum fieri: cum generationem nõ ex mo
uente animal. s. cerebro vel dorsali cõsimiliter neruo: sed ex
osse accipiat. Non potuit quoqꝫ natura colligationibus so
lis vti ad motus qui ſm imperium: qm̃ nec sensus eius nec
motus adest: sed tñ copulatio loco qui continet igniomicũ
anime. ℭ Colligatio tñ dixit Gal. nõ est inutilis: sed ad gene
rationẽ motus necessaria. aliꝰ nõ est vtilis nec ad generatio
nem motus necessaria. sed tñ ad bñ eẽ motus est vtilis. Nisi
enim per colligationes tenerent̃ articulata ossa nil vtiqꝫ ꝓ-
hiberet ea ſm quẽlibet motũ egredi a ꝓpria sede alteri pma
tata: vt aũt nil aliqđ tale fiat natura omnium ossium articu
lationẽ in circuitu cõprehendit ligamentis fortibus. Et sub

Sepe essent iuuamenta pp que facta fuerunt ligamenta.

dit mirabil̃ quis de hoc ipso pmum nature opere seu adin-
uenientis corporis substantiam ad multum differentes vti
litates idoneam: vt enim simul certitudinaliter ligentur ꝛ
detineant̃ ligata et nõ faciliter scdm violentos motus scin-
dantur. i. separentur vel soluantur abinuicem que sunt arti-
culata dura: vt possibile est maxie ꝛ vix passibilẽ oportebat
fieri colligationem: sed vt a musculis tractis ossibus parate
sequantur motus mollẽ rursus oportebat esse eaz: ꝛ ſꝫ hoc
debilẽ: ꝛ tamen cõtrariuz est forte debilis: inuenit ergo natu-
ra corpus vtilitatem alterutram sufficienter possidens ꝛ ef-
fugiens nocumentũ: inuenies autem per anatomiã omnes
colligationem duram intranter vt infallanter quod colligit
non ꝓhibeat excolligari neqꝫ scindi faciliter ab Hipo. dixit
enim Gal. dictum est. ꝙ quelibet humiditas subnutrita am
plius infundit corpora que esse articulos faciliter his egre-
diuntur colorum capita. Eas vero que pre duritie earum cur
uate sunt: nõ puto te latere videre inquantũ impediant mo
tum: sed cuz ſm nãm se habent certitudinaliter imoderatio
ne alia corpora que cause articulorũ: ꝛ maxime tenantos ꝛ
colligationes ad facilitatem motus sunt: ꝛ vt nil patiant̃.
ℭ Secundum iuuamentum est vt cum ligamento sustenten
tur quedaz viscera que suspensione indigent: vt iam patuit.
ℭ Tertiũ iuuamentum est. dixit Haly. ꝙ ligant ligamenta
musculos cum ossibus: ꝛ iam est etiã de eo dictum. ℭ Quar
tum est vt veniat ligamentum cũ neruo ad cõpositionẽ chor
darũ ꝛ panniculoꝝ: vt inferius patebit. ℭ Quintum est vt
eueniat cũ neruo simul ꝛ carne ad ꝓportionem musculorũ:
vt etiam dicet̃ inferius in caplo musculorũ. ℭ Sextum est
vt sit ligamentum quorundam neruorum sedes requies ꝛ
velut culcitra in iuncturis. Ait enim Al. Quedam ligamen
ta sunt ꝛ tenuia ꝛ panniculis similia que ad defensionẽ ner-
uoꝝ ꝛ venaruz parata sunt cum per ossa transeunt lacertis
nuda: vt est cubitoꝝ extremũ. Chorde etiam que producun
tur ex lacertis qui in manifesto, sunt brachij vel ad mouen-
dam rasetam omnibus ex partibus operte sunt operimẽtis
que ligamentoꝝ sunt in genere que oriunt̃ a cubiti vtriusqꝫ
extremo ꝛ eas vestiunt ac eas ab incõmodis defendunt ex-
trinsecis superuenientibus: ac etiam intrinsecis vt ossiuz so
liditate: ꝛ sic etiam est in omnibus alijs similibus mẽbris.
ℭ Et septimum vt ex quibusdam ligamentis pellicule oriã-
tur vestiẽtes lacertos: de quo dixit Gal. expõnis pmo supra
opinionem Hipo. ꝛ Plato. vt dixit Rabi in pma particula
suoꝝ afo. ligamenta qbus colligant̃ lacerti cum ossibꝰ pel
liculas generant operientes lacertos. Et mittunt ex se pelli-
culas interius: ꝛ in carnẽ lacerti. ℭ Dixit Haly inter liga-
menta est dicta diã: qm̃ ligamenta rotunda colligunt ossa
que nõ sunt stricte colligata. Ampla vero ꝛ lata ad ossium li-
gamenta sunt necessaria que firmiter sunt cõtinuata: ista. n.
ossa que ligant fortius ꝛ firmius tenent qui dixit ꝙ est mẽ-
bruz ↄsimile simplex spermaticũ ꝓximũ in duritie cartilagi
ni fridũ ꝛ siccũ flexibile insensibile oriẽs ab ossibꝰ q̃ colligat.

ℭ De anatomia neruorum sub cõpendio. Cap. v.

Anatomia neruoruz sufficienter tradita est in sermõe 3° qui est de dis-
positionibus mẽbroꝝ animatoruz. In hoc aũt
loco quedã breuia ꝛ vtilia: maxime chirurgicis
pertransibo. Cum enim nerui quidam oriantur
a cerebro: ꝛ quidaz a nucha. ℭ De primis dixit Gal. 11° de
vtilitate particularum pnᵐ neruorum oibus q ſm faciem
sunt musculis. 3ᵃ cõiungatio est neruorum qui a cerebro q ꝛ
alijs fere vniuersis q̃ ſm ꝑiculos ꝛ apud timporales ꝛ ma-
sticatorios musculos. s. eos qui sunt intus in ore ꝛ dentibus
oibus: ꝛ versus labia ꝛ narem ꝛ vniuersa que circa faciem
cutim predicti nerui distributi sunt perforatis ipsis ossibus
ꝛ locũ tenẽtibus. s. cartilaginibus. ℭ Neruorũ vero a nucha
orientium. 31. sunt paria ꝛ vnus neruus qui caret pari: quo
rum octo a spondilibus colli oriunt̃: ꝛ. 12. a costarum spon-
dilibus nascuntur. Et tria ab eis que renibꝰ subsunt: ꝛ alia
tria ab osse nascũtur caude: ꝛ a caude summitate nervꝰ carẽs
pari ortum habet. ℭ Primi aũt paris egressio a duobꝰ fora
minibus spondilis pme est ꝙ in capitis soluz musculis spar
gitur: ꝛ est paruũ ꝛ minutum. ℭ Par aũt 2^{m} a foramine qđ
est inter pmam ꝛ scdam spondilẽ orit̃: cuius maior trãsuer-
sa ad cutẽ capitis ascendit ꝛ emendat illud qđ pmũ par ꝑus
efficit sua paruitate: ꝛ ẽt musculis colli ꝛ maxillarũ cõiũgit̃
dans eis motũ. ℭ Et par 3^{m} exit inter scdam spondilez ꝛ ter
tiam: ꝛ statim in duo diuidit̃ in vtraqꝫ parte: quarũ vna ꝑs
musculis per quas maxille mouent̃ transmittit̃. Et etiaz cũ
musculis miscet̃ timporũꝫ cum musculis aurẽ in quadru
pedibus: ꝛ etiã qñqꝫ in qbusdã hominibus in qbus aures
motũ habent. Et alia eius ꝑs ꝑ musculos dispgit̃ qui inter
vtrasqꝫ locant̃ spatulas. ℭ Et 4^{m} par inter 3^{am} ꝛ 4^{am} orit̃
spondilẽ: ꝛ partit̃ in duos sicut pcedens. Sed ꝑs eius ascen-
dens pauca exit: ꝛ ad superiora reflectit̃: ꝛ in fundo musculo-
rũ ꝓfundat̃ donec ad suprema vadat musculoꝝ q̃ inter ca-
put ꝛ collũ sunt oẽs ꝛ ramos mãdat. Et ꝑtis inferioris ra-
mi: sicut tela aranea extẽsi penetrãt sup venã donec ad dia-
fragma ꝑueniãt ꝛ separãt iter duo latera diafragmatis ꝛ pe
ctꝰ in duo media: ꝛ qdã dixerũt ꝙ ex illa ꝑte ad dorsuz descẽ
dit ramꝰ. ℭ Et par 5^{m} inter spõdilẽ 4^{am} ꝛ 5^{am} ortũ hꝫ. Et in
tres diuidit̃ ꝑtes: ꝛ minor pars ꝑuenit ad musculos q caput

anterius conuertuntur: ⁊ ad alios et musculos qui capiti sunt
cõmunes ⁊ collo. Et alter ramus ad musculos spatularum
dirigit ⁊ miscet cũ eo quodaꝫ sexti ⁊ septimi paris. ¶ Et 3us
ramus cum dicto ramo quinti paris mixti cum parte sexti.
⁊ .7. miscet vt ad me^{m} penetret diafragmatis. ⁊ 6^{m} par exit
inter quĩtã ⁊ sextã spondilẽ. ¶ Et 7^{m} par inter sextã ⁊ septi/
mã. ¶ Et 8^{m} par inter septimã ⁊ octauã spondilẽ. Et horũ
triũ pariũ vnũquodqꝫ in multas diuidit partes que adinuicẽ
valde cõmiscent: verũtñ plm paris sexti diuidit p spatule su
perficiem: ⁊ vna ex eis partibus puenit ad diafragma: ⁊ illa
pars est maior parte quarti paris que ad diafragma mittit:
⁊ est minor ea pte que ex 5° pari mittit ad diafragma. Et ex
7° etiã pari peruenit ramus ad diafragma. Sed ex 8° nul/
lus ramus ad ipꝫ puenit: plm tñ .7. paris puenit ad adiuto/
rium. Et quidã etiã de ramis eius associati cuꝫ ramis .5. ad
caput ad collũ ⁊ ad dorsum vadunt. Octaui aũt paris rami
post pmixtionẽ supradictã oẽs ad brachiũ: ⁊ ad seid perue/
niunt: ⁊ sic .6. paris rami nõ pertrãseunt spatulã. Et septimi
paris nõ ptrãseũt adiutoriũ: sed rami octaui paris descẽdũt
ad brachiũ ⁊ manũ. ¶ Quidã dicũt per anatomiã inuenis/
se q ad singulũ brachiũ ex spondilibus colli pcedũt quatuor
nerui magni manifesti: vnus procedit ad intra: alius ad ex/
tra: alius ad supra: ⁊ quartus ad infra brachiuꝫ. Et neruus
exterior venit vsqꝫ ad iuncturã humeri simplex impmixtus
gracilis: ⁊ debilis tñ insensibilissimus existit. Cũqꝫ sup iun/
cturã transit admiscet ei quedã pars ligamenti ab ipsa iun
ctura pdeuntis ⁊ efficit chorda. Et ista chorda cũ procedit
versus brachiũ: ⁊ ad ea iunctura plongat spacio triũ digito
ruꝫ vel circa diuidit per villos subtilissimos q cũ villis car/
nis simplicis pmiscent ⁊ cõficit ex eis musculus. ¶ Et par
9^{m} inter octauã ⁊ nonã spondilẽ: ⁊ in duas diuidit partes: ⁊
que maior est in oibus musculis spargit costarũ ⁊ in muscu
los dorsi. Et pars eius minor sup pmas costas extensa pro/
cedit ⁊ 8° pari supradicto obuiat: ⁊ simul cũ eo protẽdit do/
nec ad spatulã ⁊ adiutoriũ pueniat. ¶ 10^{m} vo par inter no/
nã existit ⁊ decimã spondilẽ: ⁊ pars eius tendit ad adiutorij
superficiẽ dans ei sensuꝫ. Et altera eius pars diuidit. Et ps
eius cũ ramis sociata puenientibus ad spatulã tendit ⁊ mo
tum iuncture spatule prebet. Et pars altera ad anteriora pe
ctoris pgredit: ⁊ in musculos qui inter costas sunt: ⁊ supra
pectus miscet. ¶ Et par 11^{m} inter x^{am} ⁊ xj^{am} orit spõdileꝫ.
¶ Et 12^{m} par inter xj^{am} ⁊ 12^{am}. ¶ Et 13^{m} par silr inter 12^{am}
⁊ 13^{am}. ¶ Et silr 14^{m} par in 13^{am} ⁊ 14^{am}. ¶ Et 15^{m} par in/
ter 14^{am} ⁊ 15^{am} spondilẽ egredit. Et horũ oium nerui diuisi
in ramis musculis costarũ verarũ ⁊ musculis dorsi ex oppo
sito ipso existẽtib⁹ spargunt. ¶ Et par 16^{m} inter 15^{am} ⁊ 16^{am}
oritur spondilẽ. ¶ Silr 17^{m} inter 16^{am} ⁊ 17^{am}. ¶ Et 18^{m} in
ter 17^{am} ⁊ 18^{am}. ¶ Et 19^{m} inter 18^{am} ⁊ 19^{am}. ¶ Et 20^{m} iter
19^{am} ⁊ 20^{am} hꝫ ortum spondilẽ. Et horum nerui dorsi in ra/
mos in musculos dorsi eius oppositos: ⁊ in musculos coste
ruꝫ mendosarum: ⁊ in ramos sparguntur. Et par 21^{m} inter
20^{am} ⁊ 21^{am}. ¶ Et par 22^{m} inter 21^{am} ⁊ 22^{am}. ¶ Et par 23^{m} in
ter 22^{am} ⁊ 23^{am}. Et par 24^{m} inter 23^{am} ⁊ 24^{am}. ¶ Et 25^{m} iter
24^{am} ⁊ 25^{am} ortũ hꝫ spondilẽ. ⁊ horũ nerui in musculos di/
stribuunt ventris. Et in musculos dorsi: ⁊ qui supra renes
sunt. ¶ Et sex paria que sequunt vnũquodqꝫ ex suo orit spon
dili per foramen qd in eo existit: sed duorũ pariũ inferioruꝫ
ex neruis spondiliuꝫ renum rami multi ad partes crurium
transmittunt cum quibus rami tertij paris: ⁊ ramus etiaꝫ pri
mi paris ex eis que sequunt: verũtñ isti nõ transeunt iunctu
ram anche: sed in eis sparguntur musculis. Et nerui redeun
tes ad crura diuersis tendunt itineribus. Sunt enim ex eis
qui occultant: ⁊ sunt ex eis qui manifestant: ⁊ sunt ex eis q
submergunt sub musculis cooperti. Quidã enĩ transeunt
per supficiales: ⁊ qdã per pfundas: qdã per medias inter mu
sculos. Rami vo reliqui pmi paris: ⁊ nerui scdi paris ⁊ resi
dui rami tertij paris qui cũ neruis descẽdẽtibus ad crus nõ

De ner/uis venientibus vsqꝫ ad diafragma.

miscent in ptes dorsi ⁊ ventris partes illas oppositas distri
buunt. ¶ Ex tribus aũt vltimis spõdilibus tria vltima pa/
ria neruorum nascunt ita q eoꝝ p^{m} inter 27^{am} ⁊ 28^{am} spõ
dilẽ exit. ⁊ 2^{m} inter 28^{am} ⁊ 29^{am}. Et 3^{m} inter 29^{m} ⁊ 30^{am} ⁊
ex fine 3me spondilis neruus vnus egredit qui nõ hꝫ parẽ:
distribuunturqꝫ isti nerui in partes eis pximas: ⁊ anteriora
pectinis ⁊ in partes sicteris vesice ⁊ matricis ⁊ pãniculorũ
ventris ⁊ in partes virge. ¶ Anatomiã quoqꝫ venaꝝ ⁊ ar/
teriaꝝ hic ptermitto: qm̃ plenarie arteriarũ anatomia posi/
ta est in sermone 4°: ⁊ venarũ in sermone 5° ad quos pro no
ticia earum recurrendum est.

¶ De anatomia carnis in generali. Cap. vj.

Arnis substãtia est aquosa sanguinea mol
lis: ⁊ est mẽbrum cõsimile nõ sper/
maticum: sꝫ carniforme. De cuius gñone dixit
Ari. 2° de generatione aialium q caro genera
tur a frigido. Gal. vo voluit q caro generaret
a calido ⁊ humido. Et Aui. pma pmi dixit. eã fieri a calidi/
tate ⁊ siccitate. ¶ Propter dictã dissonantiã verboꝝ tollen/
daꝫ notent q Aristo. imaginatus fuit membra spermatica
gñari a valde forti caliditate que sic est fortis q assatiua par
tem materie subtilẽ euaporare faciens ⁊ resoluens: grossaꝫ
vo induratã relinquẽs. Et ideo diximus q hõ mẽbra in vte
ro fiunt: sicut lapides siue lateres in fornace. Et secutus est
eum Auer. colliget 1°. dixerunt tñ Ari. ⁊ Auer. mẽbra sper
matica de p accidẽs frigida fore: ⁊ hoc ideo: qꝛ ad resolõnẽ
partiũ subtiliũ calidaꝝ materie membroꝝ sequit ipsius mẽ
bri diminutio: ⁊ imaginatus est Aris. q carniformia mem/
bra fierent a calido diminuto nõ assatiuo: ppter cuius dimi
nutionẽ ipsuꝫ frigidũ vocauit calidi assatiui cõpõne: ⁊ sic p/
tulit carnẽ a frigido fieri: nõ qdem absolute: sed assatiui cali
di spermaticoꝝ generatiui cõparatione, hoc aũt calidũ car/
nis generatiuũ: qꝛ nõ excedẽs Gal. ⁊ Aui. vocauerũt calidũ
tẽperatũ a quo caro generat simul cũ humiditate: vt voluit
Gal. Qꝛ aũt Aui. dixit. simul cũ siccitate nõ absolute intelle
xit: sed cõparauit sectiuũ carnis ad sectiuum pinguedinis ⁊
adipis: qd respectu eius põt dici siccũ cũ fiat caro ab humi/
ditate tẽperata: sicut intellexit Gal. pinguedo vo ⁊ adeps a
multa fiũt humiditate: cuius cõpõne Auic. carnẽ a sicco fie/
ri ptulit. Et q caro a calido fiat humiditati iuncto pꝫ: quia
multiplicat in aialibus ⁊ corporibus calidis ⁊ humidis: nõ
aũt calidis ⁊ siccis, nec in frigidis cũ siccitate siue cũ humidi
tate frigiditas iuncta fuerit: ppter quod pꝫ q cõplexio carnis
calida est ⁊ humida. ¶ Aris. quoqꝫ vbi supra dixit. caro dis
soluit ⁊ minuit a caliditate. Sed 4ª pbleumatũ pbleuma.
7° dixit. q nõ dissoluit caro a caliditate, ppter quã cõtrarie
tatẽ vboꝝ ei⁹ notãt: q qꝛ caro fit a caliditate tẽperata: vt dcm̃
est: ideo põt dissolui a caliditate qdem quacũqꝫ: sed a multũ
intensiua ⁊ assatiua humidũ carnis eliquãte ⁊ ipsius subti/
le resoluente: sicut dissoluit caro in febribus ethicis ⁊ colli/
quatiuis: in qb⁹ dr carnẽ colliqri: nõ qꝛ vẽ colliquet: sic colli
quat pinguedo ⁊ adeps: sꝫ eius humidũ dissoluit ab illarũ
febriũ excessiua caliditate ipsi⁹ resoluẽte subtiles ptes cui⁹ re/
solone caro hũidi minuit vñ ⁊ colliqri dr. Et sic Aris. 2° de
gñone aialiũ intellexit. In pbleumate vo allegato itellexit.
q caro nõ dissoluit a calo .i. nõ eliquat va eliqtiõe q pingue
do ⁊ adeps a calo dissoluũt. ¶ In suba tñ ⁊ cõplone a pre/
dictis caro repit magnã hic diuersitatẽ in plus ⁊ minus sꝫ
ipsaꝝ spẽꝝ diuersitatẽ. Diuersificat .n. ab Haly. 2° theorice:
⁊ ab Auer. colliget 2° in tres spẽs. ¶ Et pma est carnis mi
xte cũ neruis ⁊ chordis .i. ligamẽtis: ⁊ q caro musculus siue la
cert⁹ dr: ⁊ istius quãtitas maior est in corpe quãtitate aliaꝝ
specierũ: ⁊ de ista inferius in caplo de musculis plene dice/
mus. ¶ Scda vo spẽs dicit caro simplex siue vt dixit Auer.
pura que nõ dicit sic: qꝛ sit vere ipermixta: imo in cõpositio/
ne eius sunt villi permixti: verum comparata ad pmã speciẽ
dictã potest dici simplex siue pura ppter paucitatẽ pmixtio/

De gñone carnis de necessitate snt Ari. G. &c. A. ⁊ coe concordat.

Quo caro a caliditate dissoluat.

Carnis tres sunt species.

nis cius respectu illius. Et hāc dixit Auer. esse minoris q̄ztitatis alijs speciebus. ¶ Tertia aūt spēs est caro glandosa. De carne musculosa dicet̄ in caplo de musculis. Et de glandosa in caplo de glandulis. ¶ In hoc aūt caplo restat vt dicat̄ de carne pura ꝛ simplici. De qua sciēdū est q̄ duplex est:

Caro pura siue simplex ē duplex.

vna que vere est simplex: ꝛ impmixta alijs substantijs que sm Gal. perithima siue infusa vocat̄: ꝛ dicit̄ infusa: q2 frequenter humiditatibus infundat̄: quā qdā corrupte carnez vocant ꝛ cōfusam. Et talis est caro multoꝝ visceꝝ vt pulmonis epatis splenis renū intestinoꝝ ꝛ filiuz. Et hanc quidez dicunt. spēz cōdistinctā alijs tribus speciebus dictis. Auer. tn̄ hanc carnē sub specie carnis glādose cōprehēdit. cū dixit. huius spēi est caro que est intestinoꝝ. De hac tn̄ carne viscerū satis dictum est in precedentibus sermonibus in suis locis. ¶ Alia est caro que lz vocet̄ pura ꝛ simplex: nō tn̄ sic est vere: sed est pmixta villis nervoꝝ paucis: pp quos facta est sensibilis, quā extimauerūt qdā esse mediū sensus tactus. Et h̄ est illa que ingredit̄ cōpōnē musculi: de qua dixit Haly. q̄ est sicut caro que in coxis posita est in vnaquaqꝫ coxa ꝛ latere extraneo: ꝛ que etiam dicit̄ caro natis que nō est pars lacerti ꝛ est caro que de se nō mouet̄: q̄zuis moueat̄ motu aliorum. Et eius iuuamētū est. dixit Haly. vt sit velut culcitra supra quā requiescant ossa coxaꝝ sessionis tēpore. Et dixit. ꝛ est sicut caro que est in exterioribus ꝛ interioribus spine. Et q̄ ab interioribus spine necessaria fuit pp̄ter duas vtilitates. vna p eā calor augeat̄ spine cuti dominans cum sit in ea frigiditas. eo q̄ ꝯposita sit ex ossibus nucha ꝛ neruis: quorum oium nālis cōplexio frigida existit. Et altera est vt sit quasi culcitra ꝛ firmamētū vene cōcaue sursum ascēdētis ꝛ ptib⁹ arteriarū que ad inferiora descendunt. Que v̄o ab exterioribus est spine necessaria fuit: vt pari mō calefaciat spinam: ꝛ vt frigidi pellat aeris nocumētū: ꝛ maxie que inter spondiles posita est: ꝛ dixit Haly. ex ea est caro que est inter dentes: que qdē necessaria fuit vt dentium firmarent̄ radices: ꝛ a labefactione arcerent eos. Et dicūt. qdā hanc carnis spēm esse inter spēm carnis mollē tactui respectu carnis musculo se ꝛ glandose. ¶ Carnis aūt iuuamēta cōia sunt. dixit Pla.

De iuuamentis.

in Thimeo: vt Gal. refert pmo de vtilitate particulaꝝ carnē defensorium esse estuum hyemū, adhuc aūt ꝛ casuum sicut spondiles corporibus mollitiuis suauiter cedentes esse debent. Et carnē qdē intra seipsam habere estate qdē humectationē ꝛ resudationē. ab extra v̄o infrigidationez secundū totū corpus prebere ppriaz. hyeme v̄o egra ad instar ignis ad illata ab extra: ꝛ circūstante frigiditate tueri moderate. ¶ Dixit Gal. ibidē: qm̄ est velut defensorium qdā pressibilibus est caro rebus simili sermone nō indiget. apparet eniz ista sed qd calidū h3 in seipsa eam que a sanguine est humiditatem. supple. ēt sermone nō indiget: qm̄ notū est. Sed q̄ talis moderata humiditas qualis est ea que carnis p̄equaliter in vtriusqꝫ moderationibus. s. caliditatis ꝛ frigiditatis nequaq̄ꝫ multi cōcedunt. S3 si primū balneoꝝ meminero virtutem: deinde ꝛ ipsaz rei naturaꝫ exposuero forme credent. Necqꝫ eniz aliqd infrigidare magis sufficiens estu valde occupatus necqꝫ calefacere promptius valida frigiditate affectus inueniet qs p̄ter balneū humidū qdē natura moderate calidum humiditate quidē que ex caliditate nocuit remouet siccitatē: caliditate v̄o eam que ex gelu finit frigiditatez. ¶ Et dixit iteꝝ Gal. 12. eiusdē carnis composite vtilitates animali prebent̄. Cadēte enim vel aliter discumbente: ꝛ molle substraneū fit: percussio v̄o molle regimē: vulnerato v̄o premissoriū. ꝛ est calefaciens in frigiditate: ꝛ obumbrans in estu. Et est cooperimētū ad oēs p̄cipuas partes ad oē preiacens nocumentū carnosa genus. dicunt. caro. est locoꝝ mediorꝝ impletio que inter mēbra corporis existunt: ꝛ est ipsorum fortitudo qua sustentant̄: ꝛ defensoriuz ne adinuicem cōfricent̄ sine medio existētia. Et cū his ad plurimā facit habitudinis formā: vt enim patuit precedente natura in gñone embrionis facit sicut pictor qui prius suam figuram lineat: ꝛ deinde coloribus interlineat. ꝛ sic nā prius mēbra spermatica pducit que sunt sicut linee: ꝛ deinde intestina ꝛ spacia q̄ sunt inter ipsa replet carne. ¶ Et caro qdē: vt patuit sermone pmo: q2 membrum non spermaticū: sed sanguineuz est. si deperditur vere regenerari ꝛ restaurari potest.

¶ De anatomia adipis ꝛ pinguedinis. Cap. vij.

Rassities vt dicūt videt̄ esse sicut genus quoddā ad pinguedinem: adipem: assungiam: sagimē ꝛ sepū. Et oia hec sub vnctuositate reponuntur. Et est sicut genus ad grassitiem ꝛ oleū: reperit̄ tn̄ sepius p vnctuositate, ꝛ ecōuerso. Et hēr dictarū specierū grassitiei vna ponit̄ pro alia: dicunt̄ tn̄ differre abinuicē: qm̄ pinguedo adeps ꝛ assungia pprie dicunt̄ dum sunt partes animalis viuentis. Et iste namqꝫ partes si abscindant̄ ab animali viuente vel mortuo: dicunt̄ sagimen vel sepum: ꝛ pprie qñ igne dissolute ꝛ colate seruant̄. Et dicunt qdam q̄ adeps ꝛ assungia si sint sumpte ex corpore humano aut alio animali nō ruminanti dicunt̄ sepū. Differunt enim sagimen ꝛ sepuz inter se qm̄ sagimen est comestibile ꝛ est humidius lenius ꝛ vnctuosius q̄ꝫ sepum. Sepū v̄o est siccius ꝛ durius ꝛ minus vnctuosū: ꝛ nō est comestibile. ¶ Et substantia quidem pinguedinis adipis ꝛ assungie est mollis humida. Est enim membrū cōsimile carniforme simplex pluribus impermixtū substātijs: cuius generatio est ex subtili ꝛ vnctuosa pmixtione sanguinis: ppter qd reddit̄ mollior ꝛ humidior q̄ꝫ substantia carnis. ¶ Dixit Gal. 16. de vtilitate particularū. q̄ adeps ꝛ pinguedo generant̄ ex eo qd est pingue in sanguine preter fuso ex subtilibus venis. ꝛ apposito sicut rob. Et 4° de simplici medicina dicit. pinguedo gñatur ex permixtione humidi a parte sanguinis cum ipsius aqueo. Et ppter hanc cām necesse est omnē pinguedinē esse membrum exangue non intellexit per hoc qd nō generet̄ ex sanguine: sed q2 generata non participat eo mediantibus venis ad ipsaz cōferentibus sanguinē pro nutrimento. ¶ Dixit Auic. pma pmi. capitulo de membris mēbra que carniformia vocant̄ generantur ex sanguine menstruo: sed tn̄ inter ipsa est differentia: qm̄ caro generat̄ ex sanguine spisso in cōparatione ad eū: ex quo generatur adeps ꝛ pinguedo: ipsa enim generant̄ ex aquositate ꝛ vnctuositate sanguinis: efficiens tamen pinguedinis adipis ꝛ assungie est caliditas diminuta que ppter sui diminutionē ab auctoribus frigiditas est vocata. Et vt sic dicūt pinguedinē ꝛ adipez a frigido generari ꝛ humiditatē aquosam vnctuosaz sanguinis a frigido in pinguedinē ꝛ adipem ꝛ assungiā cōdensari. Et signum huius dixit Auic. est quia dissoluit ea caliditas intelligens de caliditate intensa ignitarnam. caliditas remissa nō dissoluit ea sed cōseruat. Et quāuis adeps ꝛ assungia in calidioribus partibus corporis generent̄ q̄ꝫ pinguedo: ab interiori tn̄ calido siue intensiori frigido generant̄ q̄ꝫ ipsa: cuius signū est spissitudo substantie adipis ꝛ assungie maior spissitudie pinguedinis: que maior spissitudo intensiorē frigiditatē magis cōdensantē demonstret. Et signum etiā huius est q̄ in adipe ꝛ assungia nō reperit̄ aqueitas: sicut reperit̄ in pinguedine: qd non ex alio est nisi q2 adeps ꝛ assungia sunt magis coagulata ab intensiori frigido q̄ꝫ pinguedo que minus coagulata: q2 a minori frigido aqueitatez in se retinuit. Cuius humiditatis in pinguedine retente signū est: q̄ pinguedo posita in patella super ignem stridet: cuius stridor pcedit ab aqueitate illa cadente super patellam siccā ignitaz: sicut aqua piecta supra ferrum ignitū stridet: adeps v̄o ꝛ assungia: quia tali carent humiditate posita in patella sup ignē nō strident. Et vt sic ex dictis apparet q̄ cōplexio pinguedinis adipis ꝛ assungie in animali viuente respectu cutis frigida est ꝛ humida. Et q̄ adeps ꝛ assungia frigidior est pinguedine. ¶ Dixit Haly. 2° theorice pinguedo adeps amplior est super panniculos ꝛ sup mēbra

Quod adeps ꝛ assungia fiunt ab intensiori frigiditate q̄ꝫ pinguedo.

De cōplexione

De q̄ntitate.

neruosa propter eorum complexionis frigiditatem: humidum enim utile ⁊ vnctuosum quod in sanguine cũ ad membra peruenerit calida cibus illis est: ⁊ fit calori queadmodum igni oleum. Si aũt ad mẽbra coaguletur que ex neruorum sunt genere ⁊ panniculorum trãseat coagulatus sup illa propter cõplexionẽ eorum frigiditatẽ. Ideoqz inuenitur adeps sup zirbum multus: eo qꝫ huius membri maior pars sit panniculariũ pinguedo: que super carnem inuenitur non nisi super panniculos est qui lacertos operiunt propter cõplexionem panniculorum frigidam. Inter villos vero carneos non est eam inuenire: quoniam qui carnis inest partibus calor adipem liquefacit vnctuosam pasciturqꝫ ea queadmodũ ignis que in pingui. Uerũtamen adeps ⁊ pinguedo in multis calidis membris ⁊ locis corporis generari reperitur: sicut circa cor circa renes ⁊ inter ambas partes. Et in his locis nõ generatur ab efficiente calidiori siue minus frigido: sed soluz ratione finis. Ideoqz non prouenit ibi eius generatio actione mẽbrorum calidorum ibi existentiũ: sed fortasse actione aliquorum frigidorum membrorum in circuitu ibi locatorũ: vt panniculorum vel ossium ⁊ similium. ¶ Dixerunt quidam. adipẽ assungiã ⁊ pinguedinem superfluitates fore. ⁊ nõ membra viuentia. ¶ Et qꝫ si augetur in corpore non est earum augmentum uerum: neqꝫ proueniens actione crescitiue virtutis: sed solum per appositionem partis ad partem: sicut alique corporis augentur superfluitates: hi tñ a mẽtibus auctorum recesserũt. Et ideo tenendum est qꝫ nõ sunt superfluitates: sed membra viuentia nutrimentum recipientia: sicut alia mẽbra: ad que non terminantur vene ex coactione virtutis crescitiue augmẽtum recipiũt verũ. ¶ Et adeps quidem ⁊ pinguedo sunt colore albe ⁊ sunt insensibiles. Aut. ii. Gal. vbi supra neqꝫ adeps indiget neruis cũ ad instar oculi pinguis posita sit mẽbranosis ⁊ neruosis aialis particulis: similiter neqꝫ pinguedo indiguit cũ sit ad instar oculi permixta sit inter partes carnis: ⁊ sub cute similiter neqꝫ assungia cum etiam sit ad instar oculi interius locata circa renes ⁊ intestina: ⁊ a carne sit oino separata. ¶ Dixitqꝫ Gal. ibidem pinguedo ⁊ adeps facte sũt ne mẽbra exiccationẽ patiantur: ⁊ ne cito indurentur in cibationibus longis laboribus vehemẽtibus ⁊ estibus fortibus: ⁊ similibus: quã exiccationem phibent: quia sua vnctuosa humiditate illa irrorant ⁊ humectant. ⁊ dicunt. animalia velocium motuum ppter hanc causam: circa cor ⁊ renes pluri abundant pinguedine. Et ideo dicunt quidam. onagrum inter cetera animalia habere cor pinguissimuz. ¶ Dixit Alm. vtilitas partis adipis ⁊ pinguedinis est super panniculos: ⁊ membra exilia vt illa infrigidet ⁊ temperet: eaqꝫ humectet humiditate vnctuosa. horum enim complexio sicca est membrorum acceleratqꝫ ad ea siccitas ⁊ desiccando ea minus fit motus ⁊ obuia fiunt calori nimio: ⁊ cibi abstinentie. Et dicunt quidam. est etiam eis alia vtilitas: quoniã mẽbra circũstantia sustentant ⁊ ad actiones fortificant.

Adeps assungia ⁊ pinguedo sunt mẽbra viuẽtia.

De opõne

¶ De anatomia musculorum in generali. Cap. viij.

Caro musculosa siue musculus ⁊ caro lacertosa siue lacertus pro eodẽ supponunt mẽbro. Et dicitur musculus. i. paruus mus. qm̃ vt patebit similitudinez habet parui muris. Et dicitur lacertus: qꝛ similitudinem lacerti animalis habet: vt ⁊ etiam patebit. ¶ Musculus est membrum cõsimile non simplex sed cõpositum ex tribus substantijs diuersis: quaruz vna est carnis forma siue sanguinea: ⁊ alie sũt spermatice. Et ppter huiusmodi compositionem dixerunt. põt musculus vocari ⁊ poni fore membrum organicum: ⁊ maxime qꝛ instrumentuz est aie non nature. vt dicitur. ¶ Dixit Gal. in tegni musculi sũt cõpositi ex simplici carne ⁊ neruis: per neruos itelligens neruos veros ⁊ ligamẽta que vt supra patuit. possunt vocari nerui ppter similitudinem ibi dictam quã habent ad neruos. Dixit Gal. pmo musculum ex carne neruo ⁊ ligamento cõponi dicimus. Et Haly. 3° theorice. dixit. lacertus est corpus cõpositum ex carne neruis ⁊ ligamento: ⁊ addidit operimẽtum qd̃ illud circundat non intelligens qꝫ operimentũ sit de substantia musculi: sed sic dixit. qꝛ lacertus sine operimento suo nõ potest ex corpore neqꝫ ab eo separari. Et ppter hanc cãm etiam Auicẽ. pma pmi. posuit panniculum inter componentia musculum. cum dixit. musculus est membrum ex neruo ⁊ ligamẽto: ⁊ pro idest villis ⁊ carne replente ⁊ panniculo cooperiente compositum. Maior enim pars: ⁊ vt pꝫ ad sensum est caro. Et vt dixit Auer. est caro rubea. Et post carnẽ est ligamentũ. Et neruus est minor pars ipsius. ¶ Et modus compositionis musculi est. Nam ligamentuz ⁊ neruus ad villos minimos ⁊ visum effugiẽtes diuiduntur. Inter quorũ interstitia villi carnis: similiter ad vltimam paruitatẽ deducti ⁊ inserti replent. Et in hac compositione ad tantam diuisionẽ oẽs ipsi villi deducti sunt, qd̃ plim vni⁹ plim alteri⁹ contingit: ita qꝫ in composito alter nõ potest ex altero discerni: sed quelibet pars cõpositi recipit denominationẽ totius vt quelibet pars musculi signata dicatur, ⁊ sit musculus. Ex predicta diuisione multa dixerunt quidam. ipsum vocari lacertum quasi laceratum in diuisione componentium. ¶ Et ad musculum quidem perueniunt vene ⁊ arterie portantes ei virtutem naturalem ⁊ vitalem. ¶ Et villi quidem ligamẽti ⁊ nerui sic ⁊ carne inter repleti in musculo vsqꝫ ad ipsius finem procedunt. ¶ In predicta tamen compositione diuersificati sunt musculi abinuicem quando omnes carne ⁊ neruis veris compositi sunt, ⁊ ppter neruos cõponentes facti sunt sensibiles: non tñ facti sunt acuti sensus ne nimijs motibus doloribus cruciarentur: sed tamen non oẽs ligamẽtis compositi reperiuntur. Dixit Haly. in quorundã compositione caro nerui ⁊ ligamenta non miscentur: de neruis intelligens in quãtitate notabili. Et ideo quidam eoruz carnei sunt a loco in quo incipiunt vsqz ad locum ad quẽ finiunt. Et sunt illi in quorum extremitate chorda cõsolidata ⁊ non protensa oritur sicut sunt lacerti qui supra ventrem sunt.

¶ Dixit Auer. quidam lacerti sunt: quorum caro non permiscetur cum neruo: per neruum intelligens ligamentum. Dicunt enim. qꝫ omnes musculi qui nõ terminantur in chorda. nõ componuntur ex ligamentis: propterea qꝫ non eguerũt firmitate magna: sicut alij. Et propterea: vt dixit Gal. in tegni. ponens compositionem ligamentorum: vt supra habitum est non nominauit ligamentum. Et dixit Haly. qꝫ ex eorum extremitatibus quoddam oritur corpus qd̃ chorda vocatur: ⁊ sicut in suo dicetur capitulo. ¶ Et est substantia musculi mediocritatẽ tenens in duritie ⁊ mollitie: qꝛ non est mollis sicut caro, neqꝫ dura: sicut neruus ⁊ ligamentum ⁊ flexibilis est ⁊ contrahibilis: ⁊ est extensibilis siue relaxabilis pp iuuamenta q̃ dicentur. ¶ Et cõplexio qdẽ musculi consideratis portionibus cõponentiũ relinquitur calida ⁊ humida: qꝛ vt dictũ est in cõpositione eius partes carnose predominantur ligamentalibus ⁊ neruosis. Qꝫ aũt dixit Gal. 3° affo. in cõmento affo. egritudines vo in pluuialibus ⁊c̃. qꝫ mẽbra motus de quibus sunt musculi quãto sunt sicciora tãto sunt fortiora: nõ dz referri ad siccitatẽ preter nãm. Nam talis siccitas reddit instrũa motus debilia, ⁊ ad mouendũ inepta: sz dz referri ad cõplexionẽ nãlẽ: in qua cõplone lz musculi sint hũidi: sed quãto in eo sunt magis sicci siue minus humidi tanto ad mouendũ aptiores ⁊ fortiores existũt. ¶ Quãtitas aũt musculorum in corpore magna est, ⁊ superans quãtitatẽ oium aliorũ membrorum ossibus exceptis, fm tñ singularitatẽ eorum abinuicẽ quãtitate differunt: qm̃ vt dixit Haly. quidam sũt magni, sicut qui ad magna mouenda mẽbra deputati sunt vt lacerti ossi anche superpositi, ⁊ ossi femoris ⁊ similes. Et quidã sunt parui qui ad parua deputati sunt mẽbra mouenduz sicut lacerti palpebrarum ⁊ q paruas disgregationes mouent ppter quorum paruitatẽ multi eos exponentiũ nõ agnoscentes pertransiẽt. sup. ⁊ quidã sunt mediocres in medio

De subã.

De cõplexione.

De quãtitate.

titate:tñ multũ habẽtes distantiã in plus ⁊ minus. ℂ Dixit Haly.musculi magnitudo est ſm mensuram mẽbri qđ ꝑ ipsum moueri oꝫ. Si ergo qđ mouetur mẽbrum magnum erit ⁊ grossum sic ⁊ musculus mouens cum magnus erit ⁊ grossus:⁊ ecõuerso musculus qui paruũ mouet membrum paruus est ⁊ subtilis. Et dixit Haly.qdaꝫ lacertoꝝ sunt tenues vt qui vẽtri suppositi sunt.sup.⁊ qdã grossi:⁊ qdã me diũ tenẽtes.

De nũero ℂ Et dixit Haly.ꝙ musculi q in toto corꝑe reperiunt̃ scdm ſm Galenum numerati fuerunt diuisim qngenti ⁊ viginti nouẽ inuenimus. Et idem dixit Auer. quorum.45.sunt in facie:de quibus viginti quatuor sunt deputati ad motũ oculorũ ⁊ palpebrarũ ⁊ duodecim ad motum mãdibule inferioris:⁊ nouem ad motum aliarũ partiũ faciei que volũtarie mouentur:quorũ. 9. vnus est qui est sub cute frontis:cuius auxilio magna fit oculi apertio : ⁊ duo sunt qbus nariũ mouet̃ extremitas:⁊ duo q supius labiũ mouent sursum.⁊ duo q labiũ inferius deorsum mouẽt. Et duo q mouent maxillas:⁊ qui linguã mouent sunt.9.⁊ gulam ⁊ epiglotũ mouẽtes sunt.32. Et musculi mouentes collum ⁊ caput sunt.23.quorũ quidaꝫ mouent caput solum:⁊ quidã cum capite collum ⁊ spatulã mouentes in omni latere.7. Et ab vnoquoqꝫ ẽt latere sunt quatuordecim mouentes adiutoriũ:⁊ sup adiutorio ab omni latere sunt quatuor. Et in vnoquoqꝫ brachio sunt.17.quorũ.10.sunt in parte siluestri:⁊.7.in parte domestica mouẽtes manũ : ⁊ in vnaqꝫ manu ab vnaquaqꝫ parte sunt.28.a qb⁹ digiti mouent̃. Et pectus mouentes sunt.8.⁊.7.musculi:quorũ dilatant qdaꝫ ipsum ⁊ qda cõstringunt. Et dorsum mouentes sunt.98. Et 8.qui sunt locati super vẽtrem ⁊ mirach. Et ad motum testiculorũ quatuor sunt locati:⁊ quatuor ad motũ virge. Et vnus est qui collũ vesice cõstringit. Et quatuor sunt ad motum longationis. Et mouentes coxam sunt.26. supra ipsas locati. Et mouẽtes crura sunt locati in ipsis coxis.20. Cruribus vero suppositi sunt.28.ad mouendũ pedes:⁊ quosdã eorũ digitos. Et super pedes sunt. 22.locati ad motum reliquorũ digitorũ.

De forma ℂ Et forma quidẽ musculi est oblonga cuius pars media grossior est extremis extremũqꝫ primũ qđ est principiũ sui ortus:⁊ dicitur caput musculi grossius est extremo alio:ad qđ musculus terminat̃:⁊ dicitur finis siue cauda musculi. Et ꝓpter hanc figurã:quia similis est figure parui muris:vt dictũ est:est musculus:⁊ qr est similis lacerte dictum est hoc mẽbrum lacertus. In hac tamẽ figura diuersitatẽ habent musculi adinuicẽ. ℂ Dixit Halya. diuersi figura sunt lacerti:quoniã eorum ſm ꝙ oportebat diuerse facte sunt figure:⁊ ſm membrorũ ossa quibus superpositi sunt:quidã nãqꝫ velut triangulati sunt:vt qui super pectus sunt:quidam rotũdi:vt qui circa vesicam ⁊ circa pedẽ:quidam oblongi:vt qui sunt supra ventrem. ℂ Alman. tamen dixit.ꝙ figure eorũ ſm suorũ diuersitatem locorũ prout eis necesse est diuersificãtur. Et musculus. Dixit Halyab.est positus super ossa illis astrictus ligamẽtis ab illis ossibus originẽ trahẽtibus. ℂ Dixit Gal.in tegni.musculi sunt oĩbus ossibus circũuoluti:qr nullũ est os qđ non circũuoluatur

De situ. musculis vel ꝓportionali musculis. Et intellexit de ossibus facientibus ad esse corporis. Nõ aũt de faciẽtibus ad bene esse qualia sunt dentes q non sunt musculis circũuoluti. Et ꝓportionalẽ intellexit cutẽ que operiunt̃ ossa cranei in locis vbi nõ sunt musculi. ℂ Dixit Auer.colliget prio. musculus ꝓprie induẽs est ossa.supple.tu aut ꝓportionalẽ ossi vt cartilaginẽ:vt patebit de musculis palpebraꝝ. ℂ Dixit Al. situs musculi est in parte versus queꝫ motus mẽbri ab ipso mouẽdi fit. Et iđ:vt dixit Halyab.positione differũt : qm̃ q ad mouẽdũ in rectũ parati sunt aliqđ mẽbrũ vbi est dilatatio ⁊ constrictio recta est super mẽbri longitudine positio eoꝝ.supple.⁊ qui ad obliquũ parati sunt mouere mẽbrũ:⁊

De ogine positio eoꝝ obliqua ẽ. ℂ Dixit Gal.ꝑmo motuũ lacertoꝝ. Et ponit̃ a Rabi in ꝑma ꝑticula suoꝝ afforis. sicut oẽs modi motuuꝫ lacertoꝝ sunt quatuor:quoꝝ vnus est retractiuus:⁊ alius intensiuus.⁊ tertius est aggregatiuus.⁊ quartus tẽsus spissus. Et motus lacerti ad suũ ꝑncipiũ est retractiuus siue coadunatiuus. Et Moyses ait ibidẽ.sumarie colligi ex dictis Gal.de dictis quatuor motibus ꝙ volũtas cũ mittat virtutẽ aialẽ ad neruũ versus lacertũ suũ volẽs plicare aliqđ mẽbrũ retrahit̃ lacertus versus suũ ꝑncipiũ ⁊ statiꝫ plicatur mẽbrũ. Et silr qñ voluerit ꝙ extẽdat̃ mẽbrũ ⁊ erigat̃ ⁊ tẽdit volũtas illud mẽbrũ cũ lacerto sibi opposito als.extendit illũ lacertum cũ neruo opposito ⁊ tendunt̃ simul. Et cũ cessat operatio voluntatis vl̃iter neqꝫ mittit ad lacertum virtutẽ omnino remanet lacertus similis rebus alijs cõgelatis ⁊ tẽdit cũ suo osse cui adheret ꝓpter sui ponderositatem nãlẽ ad inferius tanqꝫ mortuũ. Et hic motus nõ denominatur ab illo lacerto:nec ex operatione illius lacerti procedit:⁊ nec inter mot⁹ voluntarios cõputat̃. Sed motus extẽsiõis est volũtarius:⁊ est motus in lacerto ꝑ longitudinẽ. Cum itaqꝫ voluntas voluerit extendere mẽbrũ plicatũ facit cessare virtutẽ aialẽ a lacerto qui se extraxerat ⁊ mittit eandẽ virtutẽ ad lacertũ sibi oppositũ:⁊ statim plicat̃ ille opposit⁹ ⁊ extẽdit̃ ꝑmus q mẽbrũ plicauerat:qr nõ remanet in eo virtus ꝓhibẽs. Et cũ voluerim⁹ sũmã mẽbri tensionẽ:operat̃ tunc virtus aialis extensionẽ in sũmo. ℂ Dixit Almã.cause mẽbroꝝ ꝙ volũtario mouent̃ motu musculũ hꝫ quo mouetur. Finis enim musculi ipsius vtilitatis fuit vt mediante chorda a musculo orta mẽbra motũ haberẽt. Qr si mẽbruꝫ ad partes mouet̃ ꝯtrarias.dixit Alman.musculos hꝫ silr:⁊ ab vnoquoqꝫ quoꝝ ad suã trahit̃ partẽ:qñ vnus tñ mouet̃ ⁊ musculus cõtrarius a sua quiescit actione. Cũ aũt qlibet musculus in situ ꝯtrario positus suã sil̃ ꝑfecerit actionẽ:mẽbrũ tũc erectũ erit in nullã declinãs ꝑteꝫ.v̇.g.man⁹ cũ a musculo q est in domestico brachiũ trahit̃ iteri⁹ curuat̃. Si v̇o a musculo in siluestri posito exteri⁹ flectit̃. Si v̇o ab vtroqꝫ equal̃r trahat̃ inter illos manebit erecta. ℂ Dixit Auicen. ꝑma ꝑmi.mot⁹ volũtarius mẽbris nõ cõplet̃ virtute.s.motiua ⁊ spiritu aiali.s.motiuo ex cerebro illis neruis mediantib⁹ aduenĩẽte. ℂ Dixit Gal̃.vbi supra.⁊ sil̃r ponit̃ a Rabi. supra.ois lacertus q plicat aliqđ mẽbrũ plicat illud cuꝫ est extensuꝫ. Et mẽbrũ qdẽ plicat̃ per lacertũ interiorẽ ⁊ extẽditur ꝑ exteriorẽ. Et iđ si incidat̃ aliqs eoꝝ cessabunt ipsi duo motus sil̃:qm̃ nõ remanet retrahens ⁊ extẽdẽs:sed tñ remanet in vnã positionẽ ſm lacertũ euadentẽ qui operat̃ illã positionẽ. ℂ Et operatio qdẽ lacertĩ nõ solũ in vigilantibus ⁊ dormiẽtibus demonstrat̃:vnde Gal̃.vbi supra.ait.figure inter vltimã figurã ⁊ mediã sunt ꝓprie mẽbroꝝ nostroꝝ dum dormimus. Et operatio lacerti non cessat in eis:sed in dormiente ex ebrietate.aut forti labore:aut defectione oĩa mẽbra corporis sui sunt dissoluta sũma dissolutiõe.in sanis v̇o lacertus est in figura media:⁊ mẽbra sunt ꝑfecte qeta. ℂ Et dixit Gal̃.in 2° eiusdẽ.⁊ ponit̃ a Rabi ibidẽ.qui cõseruat in manu dum dormit aliqđ significat manifeste ꝙ mot⁹ retractiuus remansit in lacertis digitoꝝ collectoꝝ supra paruum corpus. Et cõiunctio maxillaꝝ tempore somni sanoꝝ signat verã operationẽ retractionis lacertoꝝ ipsarũ. Et sil̃r significatur lacertus circũdans expulsiuũ supfluitatũ cũ oꝑonem suã valida virtute in dormientibus operat̃. Et dixit Gal̃.in ꝑmo eiusdẽ.⁊ ponit̃ a Rabi ibideꝫ.quilibet lacertoꝝ defert os sibi cõiunctũ:ac si deferret lapidem. Et dum existit fortis nõ fatigat̃ ex eo. Et multotiens ẽt nõ sentit pondus eius ẽt sensu modico:sed cũ est debilis sentit pondus eius:⁊ grauatur eius pondere adeo ꝙ desiderat eius dispositionẽ a ꝑte ⁊ affectat mouere illud de figura in figurã. Et hoc est qđ egꝝ ꝓuocat mutare figurã mẽbroꝝ suoꝝ in tempore minimo:⁊ nõ ꝑmittit tenere in figura vna membra sua:quãuis motus habeat fieri per neruum:nõ tamẽ dixit Aui.vbi supra.erat cõueniẽs vt nerui ossibus cõtinuarent̃:quãuis sint ꝓ certo mẽbroꝝ nobiliũ radices in motu:⁊ hoc ꝑꝑ itẽtionẽ ꝑmã.s.

quia ossa

q: oſſa ſunt dura ⁊ nerui ſunt ſubtiles.i.molles: ⁊ molle a
duro lederet: vt ſupra habitum eſt: ꝓpterea miſericorditer
egit deus ⁊ ex oſſe rem neruo ſimilē extraxit: que ɔiunctio
ligamentū vocat: ⁊ ipſaꝫ neruo adiunxit: ⁊ ex eis q̄ſi recte
faciendo: quaſi rem vnā effecit. Et propterea ꝙ corpus ꝙ
ex neruis ⁊ ligamētis cōponit promptius fuit ſubtile: qm̄
corporis nerui augmentū cū ad mēbra peruenit nō eſt tm̄
qȏ ab ipſius corpore ⁊ groſſitie cū eſt in ſui ortu remouet
tante longinquitatis: de qua ſit curandum: tunc ſi neruus
mēbroꝝ affirmaret in ſua corporeitate poſt exiſtentibus: ⁊
ꝓpterea cū diuidunt ⁊ partiunt ⁊ ramificant in membris.
Et ſi qdeꝫ illud qȏ ex eis accidit vni mēbro elongat eſſet
in hoc corruptio manifeſta: quapꝓ ſua ſapientia deus ipm
gubernauit groſſitiē ei tribuēdo que ꝯuenit ex eis: ⁊ cor-
pore ligamēti compoſiti villoꝝ ɔfuſionē: quoꝝ vacuitates
impleuerunt. ⁊ hoc ipm pāniculo texit: ⁊ hoc cōpoſitū: vt
ſupra patuit eſt muſculus. ℂ Et dixit Gal. p° motuū lacer-
toꝝ. Et ponit a Rabi vbi ſupra. lacertus manuū ⁊ pedūꝫ
⁊ faciei cū tendit fit gibboſus ꝓꝓ duritiē oſſiū ſub eo exi-
ſtentium faciens eminentiā in medio coadunationis: ⁊ dū
ſoluit ⁊ retrahit applanat. Et accidit lacerto pectoris ⁊
ventris ɔ̈rium huius: q: hic cū tendit applanat: q: reperit
ſub ſe corpora mollia qbus cōpreſſis tpe tenſionis abſcon-
dit gibboſitas in locis ɔcauis. Et cū laxat fit gibboſitas: ⁊
q: apparet eius eminētia ⁊ egredit. ℂ Almā. prius nume-
rauit oēs motus qui fiunt in corpore nr̄o. Et dixit. motus
voluntarij q fiunt in corpore nr̄o. hi ſunt. ſ. motus q eſt in
cute frontis motus oculoꝝ ⁊ palpebraꝝ ⁊ motus ſumita-
tis nariū ⁊ labioꝝ: ⁊ motus lingue ⁊ epiglotis: ⁊ motus
mandibule inferioris: ⁊ motus capitis ⁊ colli ⁊ humeri ⁊
iuncture ſpatule: ⁊ motus adiutorij ⁊ brachij: ⁊ iuncture
focilium: ⁊ raſete ⁊ motus digitoꝝ: ⁊ vniuſcuiuſqꝫ iunctu-
rarū eoꝝ ⁊ motuſ mēbrorūꝫ que ſunt in gutture: ⁊ motus
pectoris qui fit in attractione aeris. Et motus virge ⁊ veſi-
ce qn̄ pro retinendo vrinā claudit: ⁊ motus ſumitatis recti
inteſtini qui fit vt ſtercus prohibeat exire: ⁊ motꝰ mirach
⁊ iuncture que fit in ancha ⁊ coxe ⁊ motus genu ⁊ motus
pedis cū crure ⁊ motꝰ digitoꝝ pedis ⁊ iūcturarū ipſoꝝ: ⁊
dixit. ſi oēs muſculos inueſtigare ⁊ diſtinguere voluerimꝰ
verbo ꝯueniemus ad illud ex quo nō magna ꝯuenit vtili-
tas. Nō enim poſſibile eſt vt muſculoꝝ forma ita audito-
rū mentibus noſtris infigat ſermonibus: quēadmodū in
venis neruis ⁊ arterijs: ſed in his ſcilicet muſculis frequēs
neceſſarius eſt viſus ⁊ ſtudium multum.

ℂ De anatomia chordarū in generali. Cap. ix.

Chorda a Gal. thenon vocat ⁊ dr̄ chor-
da: q: cū trahit inchordat ⁊ re-
trahit mēbrū ſicut chorda retrahit arcū: ⁊ eſt
mēbrū ſpermaticū nō ſimplex: ſed ꝑmixtuꝫ ex
villis neruoꝝ ⁊ ligamentoꝝ. Et chorde ortus

De poſi-
tione.

ex inferiori extremitate eſt muſculorum. ℂ Dixit Alm. ex
muſculoꝝ extremitatibus qȏdam oꝛit corpus qȏ chorda
vocat. Nā dixit Haly. ꝙ vbi neruoꝝ villi in muſculo cōpo-
ſiti ad inferiorē lacerti extremitatem perueniunt illic cū li-
gamēti partibus que erāt in muſculo ſigillatiꝫ carnis amiſ-
ſione: fitqꝫ ex eis corpus qȏ chorda vocat. ℂ Et Gal. dixit
p° de vtilitate particularū. Hi quos antiqui vocāt neruos
q mouēt mēbra tenātos ſunt: quoꝝ gn̄o eſt ex his diſſolui-
tur neruus ⁊ colligationibus rurſuꝫ ad ſeinuicē ɔuenienti-
bus. ℂ Dixit Gal. p° de motu lacertoꝝ. chorda mollior

De ſub-
ſta.

eſt ligamēto ⁊ durior neruo. ℂ Dixit Haly. chordaꝝ ſub-
ſtantia media eſt ligamentoꝝ ⁊ neruoꝝ. Eſt eniꝫ eius origo a ner-
uis ad lacertos cūtibus: ⁊ a ligamētis que ex oſſibus na-
ſcunt: remanſit itaqꝫ chorde ſub̄a terreſtris groſſa ⁊ ſicca
minus q̄ꝫ ſub̄a ligamentoꝝ. Jdeoqꝫ minus dura ⁊ magis fle-
xibilis: fortis tn̄ eſt ⁊ tenax. Et ex villis neruoꝝ ſenſibilita-
tē acq̄ſiuit: q̄uis non ſit ois chorda eque ſenſibilis: ſꝫ que-
dā plus ſm ꝙ plus participat neruoſis ꝑtibus: ⁊ quedaꝫ
minus ſꝫ ꝙ plus participat ligamētalibus. ℂ Dixit Aui.
chorde ſunt corpora que ab extremitatibꝰ oꝛiunt muſcu-
loꝝ ⁊ neruis ſimilāriū. Et ſunt cōpoſite ex neruis q ad la-
certos reuoluuntur ⁊ ligamētis ⁊ ab altera parte muſculi
egrediuntur. ℂ Gal. quoqꝫ. 12° de vtilitate ꝑticulaꝝ dixit.

De opera-
tione.

vbi neceſſitas fuit motus qui ſm electionē fit ibi ſunt liga-
menta ⁊ nerui. Neruus quidē illud qȏ ab excogitatiōe. i.
cogitatiua v̄tute preceptū eſt portans ⁊ motus ꝑnᵐ dans.
Ligamentū v̄o robur ad ſuſtinendū que mouent a neruis
prebēs: nō enim erat poſſe neruis ſolis vti potentibus exi-
ſtētibus mouere ⁊ transferre magna pōdera: ꝑmixti ergo
ex duobus oportebat ad aliqȏ motiᵐ orgaᵐ qȏ mō dēbat
eſſe neruo durius: colligatiōe v̄o mollius: ⁊ idcirco partici-
pare ſenſu minus tn̄ q̄ꝫ neruus: magis tn̄ q̄ꝫ colligator. Et
roboris ēt imbecillitate ⁊ aliaꝝ ɔ̈rietatum que colligatio-
nibus inſunt ⁊ neruis in medio exiſtere: ꝓpterea ꝙ partici-
pat vtriſqꝫ facientibus ipm ſubſtātijs que in cōpōne ad tan-
tā diuiſionē deducte ꝙ in ɔpoſito vna nō pōt ab alia diſcer-
ni vel ſeparari. Subdit eni Gal. nil alicubi ɔfundi pōt non
ɔfractū prius ad minimas particulas. incidere ꝙ alterutrā
ad ſubtiles ꝑnulos neceſſariū fuit: deinde eos adinuicē co-
pulare ad gn̄onē ſb̄e medij eoꝝ organi motiui: ⁊ ꝓꝓ eorūꝫ
ɔpōnē. nō ſimplex: ſed cōpoſitū chorda mēbrū eſt: ⁊ ꝓꝓ ip-
ſorū adinuicē in ɔpōne ɔfuſionē ɔſil̄e membꝝ exiſtit: quā-
cūqꝫ eni ꝑtē eius ſignaueris eſt ⁊ dr̄ chorda. ℂ Cuiꝰ cōplō
frigida eſt ⁊ ſicca: minus tn̄ q̄ꝫ ɔplō ligamēti ⁊ magis q̄ꝫ
ɔplō nerui. ℂ Dixit Haly. q̄ꝫtitas magnitudinis corpo-
ris chorde eſt q̄ꝫta magnitudo ligamēti ⁊ nerui ſilis: ⁊ mul-
tis locis corporis lacerti chordā: ⁊ inueni decuple q̄ꝫtitatis
corporis nerui ipſi lacerto in capite ɔiuncti. ℂ Ex quo in-
fert ad ɔpōnē chorde multo maiorē portionē ligamēti ve-
nire q̄ꝫ nerui: ⁊ dicunt. n. tres fore vtilitates ꝓꝓ q̄s ligamētū
cū neruo ad ɔpōnē chorde nā deduxit: quaꝝ vna eſt vt li-
gamētū ſua q̄ꝫtitate ſuppleat nerui paucitatē. ſcd̄a eſt vt i
ſenſibilitate excellēs ſenſus nerui quē oportebat multiplr
fatigari i motibus reprimeret. ⁊ 3ᵃ eſt vt duritie ⁊ fortitu-
dine ſua ɔfirmaret mollitiē ⁊ ibecillitatē nerui: ipotens. n.
eſſet ⁊ debilis neruus ſolus ad motionem opa exercenda.
ℂ Et numerus chordaꝝ in corpore fuit ſm numeꝝ neruo-
rū in corpore receptoꝝ. ℂ Dixit Haly, chordaꝝ figura va-
ria eſt quēadmodū ⁊ ligamētoꝝ: ſunt. n. eaꝝ quedā rotun-
de: quedā late: ⁊ q̄dā ampliores ⁊ tenues ⁊ pāniculoꝝ ſili-
tudine. ℂ Dixit. n. Gal. ꝙ oēs chorde nō ſunt rotūde ſicut
nerui oēs: ſed quedā eſt lata ⁊ quedā rotūda. Et rotūda q-
dē eſt dixit Haly. que illo eſt in loco quo lacertoꝝ oriunt
capitibus ꝓximoꝝ diſgregatio quā mouet. Et hoc iō fcm̄
eſt vt remotiores eſſent ab incōmodoꝝ ſuſceptiōibꝰ: latuꝫ
vero chordaꝝ ad ipm eſt qȏ diſgregationē ɔtinuat: qbus
neceſſariū fuit ipſaꝝ magnā iplectere ꝑteꝫ. ℂ Dixit Haly.
eſt oblonga ⁊ ꝓtendit quouſqꝫ extremitati inferiori mem-
bri qȏ ꝑ ipm moueri dꝫ ɔiungat. ℂ Situs. n. chorde eſt a
fine muſculi a quo exit vſqꝫ ad os membri qȏ dꝫ mouere.
Chorda enim dixit Gal. ɔiungit oſſi ⁊ ꝓcedit vſqꝫ ad ipm
iacens ſup carne molli q̄ ſuſtentat eā. Si. n. dixit ipſe 12° de
vtilitate particulaꝝ. feciſſet nā chordas ſolū abſqꝫ qȏ iple-
ret intermedias regiones ſub̄a molli velut ɔculcatiōe. alꝫ.
culcitra aliqua factura eſt ſede infallaci nō vtiqꝫ eſſet poſſe
ꝑnulos illos inquaſſabiles ⁊ infrangibiles cuſtodiri. Et ē
ɔculcatio ſiue culcitra hic ſimul frigiditatis ⁊ caliditatis
regimē ⁊ chorde ſubſtramē. Et chorda quidē v̄a ſingula-
ris non ſemꝑ ex ſingulari oꝛit muſculo. ℂ Dixit. n. Auer.
variant muſculi in chordis orientibus ex ipſis: qm̄ tales
ex ipſis ſunt ꝙ ab vnoquoqꝫ oriunt chorde due vel tres.
ℂ Et Halyab. dixit chordaꝝ quedā a duobus quedam a
tribus originē trahunt lacertis: quēadmodū groſſa chor-
da que venit ad talum. hec eniꝫ a duobus oꝛit lacertis. Et

Marginal notes, left column: De diſpōnes i egritudines. — Motꝰ voluntariꝫ q ſiunt i corpore.
Marginal notes, right column: De cōplōne. — De quātitate. — De ꝯplus — De nūero. — De figura. — De ſitu.

sunt ex lacertis qdē a qbus due oriunt̄ chorde: aut tres vl' plures: queadmodū medius septē lacertoꝝ q in anteriori/bus cruris positi sunt. ex eo. n. q̄tuor oriunt̄ chorde vt suo loco patebit: & sunt ex lacertis a qbus vna chorda orit̄. Et sunt ex lacertis a qbus chorda nō orit̄: queadmodū dixit Hal. q super anū sunt lacerti & sup vesice collū. Et dixit Gal. vt ponit̄ a Rabi in pͣ parti. lacertus mouēs linguā & mouēs labia & mouēs oculos nō inuenit̄ in aliquo ipsoꝝ chorda: qr nō mouent ossa. Et dixit Rabi s̄m magna mēbra mouē tur voluntarie: & ipsius ossa sunt imobilia nō indigētia chor dis ad motū ipsoꝝ. ¶ Opationes cordis nāles circa ali/

De iuuamentis. mentū sunt sicut alioꝝ ɔsimiliū mēbroꝝ. ¶ Juuamēta autē eius sunt ad mouendū p̄ncipalr̄. Dixit. n. Gal. 12° de vtilitate pticula. thenō pᵐ est motus organū musculus aūt gn̄atio/nis eius gr̄a fit: & sic musculus est mot⁹ instr̄m mediatiuū. ¶ Dixit Almā. mēbꝝ p chordā mouet̄ sic. colligit̄. n. chorda ad sue radicis partē. s. ad musculū retrahit̄: vn̄ totū mē/brū ad illā retrahit̄ partē ad quā colligit̄ musculus. ex par ua. n. retractiōe, quā musculus v̄sus partē sue radicis tra/bit fortit̄ chorda retrahit̄: & sic mēbrū cū sua totalitate mo uet̄. ¶ Dixit. A. iuuamēta chorde sunt vt sua retractione re/trahant mēbra pp musculi ɔ̄tractionē & ɔgregationē: & pp re trorsum reductionē. Et qn̄qȝ ēt laxat mēbra laxamēto suū: pp qd̄ musculus dilatat̄ cū ad suū redit situ: aut cū. s̄. mēsu rā quā sua hȝ lōgitudo: & s̄. dispōnē quā hȝ cū ī suo est nā li situ: addit hȝ ēt chorda vltra p̄dcm̄ iuuamentū p̄ncipale alīs vtilitates: q̄s ex suis ɔponētibus ɔ̄xit. Ait. n. Gal. p̄ d̄ vtilita. particu. vtilitas chordaꝝ est s̄m cōponētiū naturā. Eteni sentiunt & mouent & colligūt musculos ossibus. Et sentire qdē & mouere palā est: qm̄ a neruis hn̄t: colligere v̄o a colligationib⁹. ¶ Et Haly. dixit. chordaꝝ ex ligamē toꝝ acrioribus & neruoꝝ cōposita est vtilitas. Eteni earuȝ nāe est sentire & mouere & lacertos ligare cū ossib⁹. Et lo/quēs de vtilitatibus chorde nō p̄ncipalibus dixit. extensa chorda tribus necessaria est de causis. pͣ est vt mēbro det tact⁹ & iudicij bonitatē: vt dat chorda q̄ cuti medij palme subcernit̄. hoc. n. mēbrū organū datū est ad ꝓbādū oium que tenent̄ q̄litates. scd̄a ē vt duritiē pariter addat neruis & alijs mēbris: queadmodū est chorda que sub plantaruȝ cute pedū strata est. hec eni cutis cū diligētia tact⁹ necesse habuit duritiē hēre vt ei ad ambulationē esset tolerātia in duris & asperis locis. Et 3ͣ est vt operiret & ɔ̄fenderet ope rimēta oia: queadmodū que a duob⁹ latis oriunt̄ chorde lacertis ventris. hec. n. ɔsolidat̄ cū soliditate siphac super ventrē extensa augetqȝ eius consoliditatem.

¶ De anatomia panniculorum. Cap. xi

Panniculus pellicula tela cooptoriū opimētū mēbranā tegmē hymē: & siphac vocari reperit̄. Siphac tn̄ dupl' reperit̄ sumptū. Uno mō large ꝓ oī pā niculo. Alio mō stricte ꝓ solo pāniculo coope riente mēbra vētris inferioris: cuius ponet̄ anatomia ife/rius: pāniculus ēt duplr̄ reperit̄ sumpt⁹. vno mō ꝓ oī pan niculo. alio mō stricte pro extrinseca cute pāniculo sili alij

De substā. q totū cooperit corpus. ¶ Suba pāniculi grossa est & ter/rea nō simplex: sed ɔposita ex filis. s. neruoꝝ & ligamētoꝝ. Quā qdā dixerunt pāniculū cordis: & fortasse ēt capsulaȝ eius ex solis filis neruoꝝ esse ɔtextā. Qd̄ ɔfirmat: qr eorū generatio est aū ligamēti & ossis a quo ligat⁹ ꝓcedit gn̄ō/nē qlibet: tn̄ nō credit̄. Nā vt sic pāniculus ēt epatis & ce/rebri ex solis causaret̄ neruoꝝ filis: & cū ēt ante illoꝝ existāt gn̄ationē: & esset que pāniculus cordis & capsula eius nimis acuti sensus: & debilis ēt sube. Et p hoc aptus pati etiaȝ a qualibet levi cā. Sube aūt ipsa neruoꝝ & ligamētoꝝ in cō positiōe pāniculi ad tantā diuisionē deducta sunt: & sic adinui cē inuoluta & in modū tele ɔtexta q alterꝝ nō pōt ab altero discerni neqȝ signari siue diudicarī hoc neruū eē illud v̄o ligamētale: pp quā cām membꝝ cōsilr̄ ponit̄ quecūqȝ eniȝ pars pāniculi signata recipit denoiationē totius: & est que libet pars pāniculi pāniculus: q̄uis pāniculus s̄m q̄sdam suas opationes ɔsideratus possit vocari & poni mēbrū offi ciale: & est vere mēbꝝ spermaticū: veꝝ ex cōponētibus fa/ctū est forte & tenax & solidū ī soliditate & duritie q̄si mediū tenens ɔsilr̄ chorde: quāuis s̄m plīn reperiat̄ mollior ea. Etenim dicūt in ɔpōne pāniculi villi neruoꝝ s̄m plīn supe rant villos ligamētoruȝ pp qd̄ factus est pāniculus multi sensus. ¶ Quidā tn̄ ɔcedunt in quorūdā paucoruȝ ɔpōne villos ligamentoꝝ superare villos neruoꝝ: & sunt illi qui eguerunt pauco sensu facti plus pp ligare q̄ȝ pp sensum da re vel hēre: sicut sunt pāniculi ligātes ossa digitoꝝ adinui/cē. Et dicunt fortasse est reperire in corpore pāniculū ex so lis filis ligamentoꝝ cōtextum: euȝ. s. q iuxta iuncturas est pp ligare tn̄ talē scm̄ dolorē nō patiat̄. Ex quouis dictorū modoꝝ pāniculus ɔtextus sit ipse est flexibilis & plicabilis extensibilis & ɔ̄bibilis. ¶ Et eius cōplexio p̄ia p̄umi po/

nit̄ frigida & sicca: & media inter cōplexionē nerui & chorde: cū latitudine tn̄ magna: in qua vnus altero frigidius ma/gis & siccius poni pōt. In quo. n. villi neruoꝝ superantes sunt De cōpōne minus frigidus & minus siccus est: & ecōuerso. ¶ Et vt di/cunt. nō ueniunt ad cōpōnē pāniculi villi carnis vt non in grossaret̄ nec humectaret̄ nimis: imo factus est subtilis & levis nullā inferens mēbris grauedinē: ppea dixit Rabi in pͣ parti. oēs pellicule sunt in statu subtilitatꝭ & mollitiei. i. fle xibilitatꝭ. s. in gn̄e mēbroꝝ corpis. ¶ Dixit Haly. 2° theori pāniculi siue operimenta sunt corpora tenuia & dura neqȝ in toto corpore est iuenire mēbꝝ tenuius nec durius illis. Et facta est eoꝝ suba dura ne forte passionibus cito subij/ciat̄: & tenuitas eius data est vt multū occupent eius locuȝ ne alioꝝ artarent̄ loca mēbroꝝ. ¶ Est insup forma pāni/ De sofa. culi lata s̄m magnitudinē mēbri quod cooperit. ¶ Dixit Auic. pāniculi sunt corpora ex filis neruoꝝ ɔtexta nō sen/su percepta: & hic p neruos ēt intellexit ligamēta: quoruȝ spissitudo tenuis existit alioꝝ corpoꝝ supficies coopientia & ɔtinentia ea. ¶ Et pāniculoꝝ q̄ȝtitas: & ēt nūerus est s̄ȝ De quātitate. q̄ȝtitatē membroꝝ & ipsorū numeꝝ que cooperiūt. Sūtqȝ vt dicunt pāniculi duo p̄ncipaliores a qbus pāniculi alij oēs originē trahunt. ¶ Dixit Auic. pͣ p̄mi. oium iterioꝝ que sunt inuoluta pāniculis. ex 5° pāniculo pectus aut vē trē inferiorē cooperientiū nascit̄: sȝ eorū que in pectore sunt sicut dyafragmatꝭ & venarū & arteriarū & pulmonis. ori/go ex pāniculo est interiori q costas tegit & est pleura. Et mēbrorū qdē & veneꝝ que sunt in uentre inferiore pānicu li oriunt̄ ex siphac qui interius uentris cooperit. Qd̄ aūt dixit Aui. 13ͣ tertij. oia mēbra pāniculosa ɔ̄ hunc pānicu/lū a pāniculo cooperiēte musculos uentris intrinsecus. dȝ exponi ut dicunt a pleura. pleura autē est duplex. s. maior

& minor. Et maior est siphac: & minor est pāniculus iterior Pleura est duplex. pectoris ꝓprie vocatus pleura: & mō in dcis Aui. pleurā ma iorē explanās sub ea minorē ēt intellexit uel ut dicunt alij p oia pāniculosa mēbra intellexit ea tn̄: que sunt ventris interioris. ¶ Dixit Haly. mēbroꝝ quedā duo habēt ope/rimenta: & quedā unū tn̄: & que vnū hn̄t lacerti sunt. lacer toꝝ. n. quisqȝ unico operit̄ tn̄: vltime tenuitatꝭ circūposi/to operimēto circūdanti & ɔcludenti illū ex oī parte ɔglu tinato sibi: sic q neqȝ facile cito nudari & ɔ̄trahi pōt. Mē/bra v̄o qbus duo sunt operimēta sunt mēbra iteriora. cuiqȝ enim interioꝝ mēbrorū ambiens operimētuȝ est ipsi pro/priuȝ. Et sup hoc alio operimēto: nō tn̄ adherenti neqȝ cō/solidato: sed ab eo seiuncto: ita q inter ea seperatio est. Et istud operimentū seiunctuȝ: ut notāt alicubi est vnuȝ ut in cerebro & mēbris pectoris: & alicubi est duplex. vt. s̄. stōm supra queȝ est zirbus & siphac. ¶ Dixit Av. 2° de p̄tibus aialium. pāniculi q circa nobiliora sunt mēbra ut cor & ce/ De iuuamentis. rebꝝ fortiores sunt pp custodiā illoꝝ. ¶ Dixit Auer. colli. 2

panniculi fuerũt facti ꝑꝑ abscõdere ⁊ defendere: ⁊ ẽt sustinere mẽbra que sunt suspẽsa ⁊ retinẽt ea: q̃uis hoc iuuamẽtũ sit magis ꝓpriũ ligamẽtũ. ℭ Et Haly. dixit ꝙ pãniculi mẽbroꝝ necessarij fuerunt tribus de causis: vna vt aggregarent oẽs mẽbroꝝ ptes: ⁊ ab alijs seiungerent. 2ª est vt si aliqñ mẽbra allidant̃ ꝑꝑ motũ. sup. vel aliud: alia ab alijs nõ patiant̃. 3ª vt si aliqñ incõmodũ aliqbus accidat membris ad alia nõ trãseat. Et dixit. ꝙ ẜm opertimẽtũ mẽbroꝝ hñtium duo neciũm fuit vt vnũqḋqꝫ defenderet mẽbra ⁊ custodiret atqꝫ ligaret illis qbus vicinant̃. ℭ Dixit Aui. facti sunt pãniculi ꝑꝑ iuuamẽta: ex qbus ẽ vt sũma mẽbrorũ q̄ cooperiũt ⁊ ꝯtinẽt in sua figura custodiãt ⁊ factura. Et ex eis est vt ea ab alijs corporib⁹ suspẽdãt: ⁊ eis ãnectãt mediãtib⁹ neruo ⁊ ligamẽto q̄ fila fcã fuerũt: ⁊ ex quibus texti fuerũt vt renẽ dorso. Et ex eis vt mẽbra ẜm subaꝫ suã sensuꝫ nõ hñtia ꝑ ipsos hẽant supficiẽ sue eẽntie sentienteꝫ ꝙ illud qḋ ei occurrit sentit. ⁊ accñtalr̃ sentit qḋ in corpore accidit qḋ eis inuolutũ est: que mẽbra sunt epar pulmo renes splen. h̃ eñi in sua suba nullo mõ sentiunt: ⁊ neqꝫ sentit illud qḋ in ea ꝑcussionẽ facit nisi qḋ de pãniculis sup ea existit. cũqꝫ accidit in ea vẽtus aut apa sentit̃. Sꝫ tñ vẽtuꝫ sentit accñtalr̃ pãniculus ꝑꝑ extẽsionẽ que ꝯtingit in ipso. Apa võ sentit ẜm panniculi: ⁊ eius appẽsionẽ accñtalr̃: eo ꝙ mẽbrũ laxat̃ apatis grauitate. ℭ Et ex iuuamẽtis panniculi. dixit Aui. est vt vnũ mẽbꝝ vt lacertũ vnũ ab alio separet ne si alteri accidat nocumẽtũ alij cõicet̃: ⁊ ne motu ei⁹ ablato alter patiat̃ musculus. Et ex eis est vt separet inter mẽbꝝ durũ ⁊ molle ne ledat̃ molle a duro: sicut pãniculus inter carnẽ ⁊ os positus: ⁊ ex eis est vt ꝓseruet quedaꝫ mẽbra ab extrinsecis nocumentis: sicut cor p̄seruat̃ capsula ipsius. Et ex eis est vt intret cõstructionẽ alioꝝ mẽbrorũ: sicut kistis fellis vesice intestinoꝝ carne ꝯsimiliũ. Et ex eis est vt plura inuicem ꝯiungant mẽbra: sicut gingiua plura capitis ossa coniungit ⁊ ligat.

ℭ De anatomia cutis. Cap. xj.

Mel. abi.

utis sepe ab auctorib⁹ pellis vocat̃: cui⁹ suba media est iter terrestrẽ ⁊ aquosam cũ declinatiõe sui ad terrestreitatẽ. Et putauerũt qdã. ꝙ suba eius sit cõposita: cui⁹ ꝯpõ ex villis neruoꝝ est ⁊ carnis dominantib⁹ in ꝯpõne villis neruoꝝ supra villos carnis: q̃uis i qbusdam cuti ptibus plus: ⁊ in qbusdã minus: ⁊ in qbusdaꝫ medio mõ. In cute. n. labioꝝ est notabilis q̃ntitas carnis: ⁊ marie respectu cutis miracbãn q̄ est de carne minus: ⁊ cuti capitis ⁊ manus mediũ tꝫ inter p̄dictas. Et dicũt. ꝙ ps neruea in cute dominat̃. posita est cutis mẽbrũ spermaticũ. Et qa cutim ꝯponẽtia ad tantã diuisionẽ ꝑuenerunt vt nõ possit inter ea discerni nec de ipsoꝝ altero iudiciũ fieri ꝙ h̃ sit h̃ : ideo posita est mẽbꝝ cõsimile. qlꝫ. n. pars ei⁹ signata recipit dominationẽ totius: ⁊ ẽ vt dr̃ cutis lꝫ ipsa ẜm quasdã opationes ipsius ꝯsiderata posset dici mẽbꝝ officiale. Et facta est eius suba ex ꝑmixtione neruoꝝ fortis solida tenax ⁊ flexibilis: ⁊ i duritie ⁊ mollitie mediocris ⁊ valde sensibilis.

Alle. de iuuam. &c.

ℭ Dixit Hal. 1° theorice. facta est cutis in hoie tenuior q̃ꝫ in ceteris aialibus saltẽ quadrupedib⁹: ⁊ ẽt alioꝝ brutoꝝ ⁊ mollior ⁊ carẽtior pilis ⁊ vtrũqꝫ debilior. Et tenuis: quia mollis ac pilis priuata fcã est ꝑꝑ diligẽtiã que illi neciã est sensus. Si eñi grossa esset ⁊ dura quẽadmodũ que sup alia aialia est: nõ sentiret qḋ obuiũ hẽret ⁊ ipsaꝫ tãgeret. Si ãt ⁊ multoꝝ eẽt piloꝝ: quẽadmodũ coriũ asini bouis ⁊ pecudũ: piloꝝ copia a bonitate sensus ꝓhiberet eã. Indeqꝫ fcã est palmaꝝ cutis media: ⁊ magis pilis priuata reliq̄ q̄ in corpore sũ cutis ⁊ mollior atqꝫ tenuior ꝑꝑ maximã que illi neciã erat sensus tactus diligentiã. Et dixit. fcã est hois cutis ceteris ceteroꝝ aialiũ corijs debilior: qm̃ nã sñt cuꝫ his que ꝓposita sunt in ea ꝓposuit vt receptiua eẽt supfluitatũ ad ipsaꝫ defluentiũ: quas oĩa repellunt ad illã viciña membra. Cõdita tñ est cutis manifestissimis ꝑforata foraminibus inuicẽ ꝓximis ꝑ totũ corpus quo ꝑ ea exirent q̄ a mẽbris exsoluunt̃ vaporose supfluitates dicent̃ foramina h̃ pori ⁊ ab his egrediunt̃ pili. ℭ Et dixit Hal. nõ est qdẽ oĩs equalis in tenuitate cuti in grossitie duritie ⁊ mollitie piloꝝ ꝓductiõe ⁊ priuatiõe: sꝫ ⁊ nec ꝯtinuatiõe ad ea q̄ subsunt mẽbra. In tenuitate qdẽ ⁊ grossitie: qm̃ quedã ei⁹ ps est tenuis vt cutis faciei q̄ sic facta est ꝑꝑ sensuꝫ q erat ei necessarius: coloris pulchritudinẽ atqꝫ claritatẽ: qm̃ que tenuis his cõpetentior est cutis q̃ꝫ grossa: cũ a cuti tenuitate foras magi emittat̃ sãguis color q̃ꝫ a grossa. Et dicũt qdã. ⁊ sic cuti labioꝝ. Et ꝑꝑ subtilitatẽ cutis faciei ⁊ labiorũ est qḋ celeriter ꝑmutat̃ color ipsoꝝ. Et subdit Haly. quedã ãt est grossa sic plantarũ pedũ cutis: ⁊ marie que calcanei h̃ que ad eã vtilitatẽ q̄ necessaria ẽ nõnullis i eodẽ tpib⁹ sup corpora: in qbus acũia sũ: que cũ cutim intrauerunt nõ ledant̃ nec ꝑforent̃. supplẽt. ⁊ quedã iter eas est mediocris: cũ latitudine tñ: sicut que plura alia cooperit corporis mẽbra. ℭ In duritie võ ⁊ mollitie diuersa est cutis. Dixit Haly. qm̃ quedã ex ea mollis est vt medij palmarũ cutis q̄ talis instituta est ꝙ celeritate mutatiõis egeret ⁊ alteratiõis in eorũ q̄ sentiunt̃ nã. Et ꝙ est dura vt q̄ plantaꝝ cutis: eo ꝙ necessariũ sit eã in ambulãdo hẽre tolerantiã per aspera ⁊ dura loca. Et dixit Haly. in ꝓductiõe võ piloꝝ ⁊ ꝑuatione eius cutis diuersa: qm̃ quedã cutis pilis caret ⁊ nuda ẽ vt palmarũ medij ⁊ plantaꝝ pedũ que loca nudata sunt pilis ꝑꝑ sensum. Et quedã sunt q̄ pilis abundant vt que capitis barbe ⁊ ciliorũ ꝑꝑ utilitates in tractatu de pilis dicendas. Supplent: ⁊ quedã media est iter eas. ℭ Et dixit Haly. ꝯtinuatio quoqꝫ cutis ad ea q̄ subsũt nõ eadẽ est ubiqꝫ: qm̃ quedã cutis mẽbris sibi suppositis ꝯtinuata ⁊ ꝯsolidata est vt nec euelli possit neqꝫ excoriari: qm̃ lacertis cõsolidata est: quẽadmodũ frontis: ⁊ genarũ cutis maior q̃ꝫ ps faciei: ⁊ que in labijs est: ⁊ que in extremitate nasi: ⁊ q̄ cõtinuata est ꝑ chordas vt volarũ cutis ⁊ plantarum pedis: ⁊ frontis qdẽ cutis ꝯtinuata est lacertis ⁊ ꝯsolidata: que super frontis os extendunt̃: neqꝫ diuelli põt inde nimia sui ꝯsolidatione: sicqꝫ ⁊ genarũ cutis. At võ labiorũ ⁊ extremitatis nasi cutis mixta est cũ lacertis intm̃ ut inter cutẽ ⁊ lacertũ nulla sit diũa que sub cute est nisi in supficie tantuꝫ. ℭ Cutis võ vole ꝯsolidata est chordis que sup planũ palmi extense sunt optia ꝯsolidatione. Et hoc fcm̃ est ꝑꝑ vtilitates: quaꝝ prĩma ut esset palma pfecta in sensu iudicij. 2ª. vt pilis careret ꝑꝑ cãꝫ superius dictã. 3ª. vt ꝑmixtiõe chordis duritie cũ cutis mollitie fieret tẽperies quo diligentie sensus cõpetentius esset organũ. ℭ Dixit Gal. 1. de ꝯplonibus: palma manus duob⁹ attributis iuuamẽtis: vnuꝫ est sensus: ⁊ alterũ est retentionis: ⁊ palma qdẽ mollis ꝑscrutationi sensus melior est ⁊ aptior. dura võ aptior est retentioni: ⁊ ꝑꝑ hoc facta est cutis media iter extremitates: nõ qdẽ cutis q̄ est dura callosa ⁊ lapidea: sed q̄ remanet scḋm dispõnẽ nãlem. ℭ Et dixit Haly. siũs est rõ in plãtaꝝ pedũ cute. que võ est in reliquis partib⁹ corpis cutis subest illi opertimẽtũ tenue sile aranearũ telis: ⁊ dissterminat cuteꝫ ⁊ lacertũ que cũ trahit̃ excoriari facile se ꝑmittit. Et subdit. ꝙ q̄ hmõi est nãe cuti cã sibi inuicẽ ꝯsiles hẽre ptes: ⁊ per ꝯñs mẽbrũ ꝯsile. sup. q̄ vero nõ est hmõi nõ est hñs ꝯsiles ptes non est ꝯsile mẽbrũ sꝫ organicuꝫ. ℭ Et rursum cutis quedã est mobilis: q̄dã imobilis. Dixit Gal. 11. de vti. pti. qꝛ cutiꝫ que ẜm frontem melius moueri fuit idõ subtẽdit ei creator musculosam quãdã subaꝫ ⁊ subtilẽ. Et solũmõ hec vna est cuti musculosa suba. Et rursum. alia est cutis cum musculis ad eã terminatis sicut i labiorũ musculis coriũqꝫ corporis: vt ita dicat qsi ⁊ ꝑ totũ cõitatis cutis: ⁊ alia nõ vt que alioꝝ mẽbrorũ. ℭ Et iterũ: alia ẽ laxa: ⁊ alia nõ. Dixit Gale. vbi. ã. que ẜm frontẽ facta est laxa cutis: ⁊ nisi laxa esset nõ posset moueri ẜm electionẽ: cum. n. subiecte sube

sibi musculose vnita p totū. Et ps ei⁹ cū ea q̄ supficieten⁹. alis. supricientes: absolute tn̄ est a subiectis ossib⁹: ac cū ossali mēbra⁹ diafractata: neq̄ coadunata eis: s; p subtiles quosdā ynulos coadiūcta: neq̄ alibi in corpe talis nā cutis fcā est: qm̄ neq̄ vtilitas erat. ℂ Dixit Gale. s̄m poma maxillap ptibus q̄ iuxta oculos musculop subiam nequaq̄ inueniēs submissam: s; osilr toti cuti laxā: et adhuc circūossale bn̄tē submissū mēbranū: s; tn̄ eo q̄ō inferior eius ps maxillis est coadunata. Et supior vna ē sumisse s̄m frōtē musculose nāe sil' moueri cū his posuit: s̄m tn̄ ppriā ydeaz. i. ɔpōnis sube nihil differt ab ea cute q̄ s̄m totū aial ē. ℂ Ex dictis satis pz q ɔplō cutis est tēperata mediū tenens iter ɔplōnē nerui et carnis: q2 nō est ita frida et sicca sic̄ neruus nec ita calida et humida sic̄ caro. ℂ Dixit Gal. p̄ de ɔplonibus. ca° vlt°. repimus cutē hois mediā vere iter oēs extremitates. s. iter calm̄ et fridū: durp et molle. Et tēperamento ɔplexionis. ℂ L⁹ vtilitas fuit vt tēperate sentiret: et iō que magis tēperata est ex cutib⁹ melior p sentiendo existit. Et talis. dixit Ga. ibidē. precipue est cutis iterior palme man⁹ q̄re de hac cute iudicat' vt sit rl'a oium corpop sensibiliuz: qm̄ palma posita est instr̄z sensus sapiētissimo aialiū et prudētissimo ipop. Et pp h̄ oportuit vt sit elōgatio cutis eius ab oib⁹ extremitatib⁹ eq̄lis. Et pp h̄ facte sr̄ in ea ex oib⁹ extremis ptes eq̄les et nō pmixtura eap adinuicē tm̄: s; cō mixtiōe toti⁹ corp p totū. Et pp h̄ sr̄ in cute itrinseca palme duricies et mollicies caliditas et friditas s̄m eq̄litatē cū nō dū ɔsecutū est ipsap aliqd duriciei: sic̄ ɔsequit' cutis palme arantiū et nauigātium: dictū est aūt q facta est talis vt tēperate sentiret: si. n. cutis excellēter sentiret vt neruus simplex frequēter nimiū lederet' a frigore et alijs extrinsec⁹ occurrētib⁹. ℂ Situs aūt cutis est vt sit exterius ambiēs totū corpus. ℂ Dixit Aue. 2° coll'z. cutis vi vt sit pp defēdere et abscōdere: et fuit cā sicut sr̄ cooperimēta mēbris extrinsecis lesiuis. ℂ Et vt ex dictis. ū. pz de nā cutis est suscipe et pati: et pp hoc interiop mēbrop supflua recipit: et ab extrinsecis sensibilibus operat'.

ℂ De anatomia carnis glandose. Cap. xij.

Caro glādosa siue glādula a. G. vocat' adena h̄ q̄ carne. dixit Ha. 2° theo. q eius tres sunt spēs: vna cap gn̄oni hūiditatis facta est vtilis vt q̄ testiculi et mamille et q̄ in radice est lingue. ℂ 2ª aūt spēs fcā est pars eius vt loca repleat vacua: et vt stramētū venis sit et neruis cuiq̄ mitte et ē. sicut sr̄ glādule q̄ sr̄ in pcordijs: et glādula q̄ morp vocat': et ea q̄ est inter mediū cerebri et posteriorē vētriculuz. Et q̄dā eius ps fcā est vt supfluitates recipiat a mēbris defluxas: et ad eas depulsas vt sunt glādule q̄ in ilijs sunt et iguinibus: et post auriculas et in collo. ℂ Et 3ª eius spēs ē q̄ in ɔcauitate q̄ est in intestinop circuitu: et est mesinteriū: qm̄ vena ad stōm ab epate missa q̄ porta dr̄ p eū tēdit q ē inter stōm et intestina locū illic q̄ in circuitu itestinorū diuidit'. Arterie quoq̄ q̄ a corde descēdūt ad inferiores partes in multas ēt diuidu: t' ptes cū hac vena sicq̄ et ps nerui ad inferiora descendēs q̄ diuidit' in intestina diuidit' in eadē qua vene et arterie diuisiōe: vadit ēt et cū his ad h̄ loca meatus p quē fit colere fluxus ad itestina: fuitq̄ ɔs hop īter h̄ loca nō firmū: nec solidū: eo q q̄si suspēsa sint sō mo lita est nā illis aliquē subernere carnis glandose replētio īter ea et i circuitu ne forte labefiāt: aut scindant' aut nimio rūpant' motu. Et h̄ caro mollis facta vt stramentū ēt melius et vtilius his q̄ dicta sunt vasis: vt siccuz illis accidat oppssio imergant' carni huic ne accidat ab inde ei⁹ ruptura: nz corruptio. ℂ Quidā tn̄ spēs carnis glandose tantū duas eē dixerūt cōprehēdentes sub vna 2ᵃᵐ et 3ᵃᵐ spēm ab haly. positas et distinctas. ℂ Dixit. G. 16° de vtil. pti. adena p nā q̄ q̄dē velut firm⁹ existit scissiōis vasop non indiget neruis. qm̄ nz sensu nz motu q s̄m impiū. q̄ vo ad humiditatū ɔstructa ē vtiliū gn̄onē sicut arterie et vene sensibilis existit. ℂ Dixit Aui. caro glādosa aut hz sensuz sicut caro mamille: et q̄ in origine ligue supplēt: et que intestinorū: et et que colli vesice: et similiuz: et q̄dā nō habent sensuz: sicut q̄ in emūctorijs. Uez tn̄ 12ª tertij. dixit. vacuitatez mamille replet caro glādosa cui nō est sensus. Ad q̄ō aduertētes q̄dā dixerūt. q nulla caro glādosa p se sentit: q2 ad ɔpōnem eius nō veniūt uill' neruop. Aliq̄ tn̄ glādosa caro. dicūt ipsi. sentit p accn̄s quēadmodū caro infusa viscep sentit per accn̄s: et istō paccn̄s sētire eā. dn̄t eē aut mediāte aliq̄ pānīculo vestiēte siue tegēte eā: aut mediāte aliq̄ carne lacertosa illi vicināte: et isto mō dn̄t itellexit Aui. paccn̄s sentire cuz sensuz hēre dixit mamillap carnes. ℂ Quidā vo alij dixerūt. q ois caro glandosa sentit p se: eo q ad ipam aliq uilli neruop q̄q̄ pauci ad ipsi⁹ veniūt ɔpōnē: p q̄s ei sensus ē: verp tn̄ dixerūt. q iter carnes glandosas in sensibilitate est dīa q̄z magna s̄m q plus uel min⁹ de villis neruop participat una q̄z alia: quā maiorē pticipationē uel minorē hz nobilitatē vel ignominiā actionē ei⁹. pp q̄ō dixerūt testiculorū carnes plus oib⁹ alijs glādosis carnib⁹ sentire. Et post eas mamillap carnes: q̄s sequunt' carnes q̄ in radice sunt lingue: et post eas i sensibilitate sr̄ carnes emūctoriop: et sequunt' eas carnes glādose villis opōnis: sic̄ q̄ solū ad substramē vasop posita ē. Q̄ñ aūt Aui. dixit. vt. ū. pz. carnem emūctoriop sensū nō hr̄e: dixerūt nō intellexisse cuz vt l'ra sonat. s. q nullū hēat sensū cū ipsa sit maiīfestissime sensibil: vt in emunctoriorū apatib⁹ sugueniēs dolor ostēdit: sed sic ptulit: q2 caro emūctoriop cōpata carni testiculorū et mamillarūz: ei q̄ est in radice lingue q̄ iter carnes glādosas sr̄ multi ipsa est pauci sensus. Et pp ipsius sensus paucitatē: dixit Aui. eā fore sine sensu. Et dixerūt. q q̄n Aui. dixit. vacuitatē mamillap replē carnē cui nō est sensus itellexit de ea q̄ pēdet in vacuitate mamille: quā mulieres spōgiā uocāt: q̄ est caro ignobilis et valde magis glādosa q̄z ipsa caro mamillarū alba q̄ ē cū tā pauco sensu ut fere isentibilis appeat tāgēti pp ei⁹ multā pl'us obtusionē: Aui. ptulit eā fore sine sensu: pp quā ēt cām circa ipaz cū appet in vlceribus mamillarū pfundis decipiunt' ignari chirurgici putātes ipaz fore carnē supadditā malā ipsis vlceribus: q̄ ad ei⁹ festināt amotionē curātes. Et h⁹ q̄dē carnis: ut dixerūt. nulla ē opō i gn̄one lactis. ℂ Ex dictis dn̄t. patere fore varias glādose carnis vtilitates: q̄p altera est gnō hūiditatis vtilis et necie in ɔseruatiōe spēi et idiuidui: q̄lis ē gnō spmatis et lactis: alia est gnō q̄rūdā hūiditatū de gn̄e flaticap utiliuz ad exiccationē phibendā et acutatē remittēdū: sic̄ est gnō humiditatis i collo vesice et milinterio. Alia ē ad saliue gnōnez q̄ in radice gnātur lingue. Alia est receptio supfluitatis in raritate sua sicut recipiunt' in carne emūctoriop. Alia est sustētatio et ɔfirmatio vasop sic̄ est caro misinterij sustētationē ipsop faciēs et glādula in cerebro sita et glādula morū vocata circa auriculā cordis dextrā locata.

ℂ De medulla ossium. Cap. xiij.

Medulle ossiū suba mollis est et vnctuosa c⁹ ɔplō calā ē et hūida. Dixit. n. Ar. 2° de ptib⁹ aialiū. q medulla ossiū vr̄ eē q̄dā sāguis nā. Cū ḡ sanguis calā sit et humid⁹ et ipsa calā erit et hūida. Errauerūt ḡ q dixerūt medullā fore supfluitatē nutrimēti ossiū: quū ossa sint frida et sicca: et silr nutriēs ipz frm̄ erit et siccū. Et nō est superfluitas ɔria ei c⁹ est supfluitas: sed bn̄ dixit Ar. ibidē. q̄ō ipsa est nutrimenti sanguinei supfluū. s. debēs ossa nutrire ex grossa et vnctuosa ei⁹ pte pueniēs. Et q hm̄oi sanguis sit supfluitas apparet ex eo: q2 oē aial abūdās i sepo abūdat ēt in medulla. Et q q̄n puer est in ossib⁹ ei⁹ reperit' sāguis. verp pcedēte etate et inualescēte in eo inato calore et bona decoctiōe sāguis ille albescit: et pz ex his q errauerūt dicētes medullā fore mēbp et vincre: qm̄ ipsa est superflui-

tas ⁊ nõ viuit. Et si in ea augmẽtũ inueniat̃ fieri: illud nõ est p̃ v̾tutẽ crescitiuã agẽtẽ id ex alimẽto: sʒ ẽ p̃ additionẽ ⁊ accumulationẽ p̃tis ad p̃tẽ. ℂ Repit̃ aũt medulla i oĩb⁹ q̃drupedib⁹ ossa ꝯcaua hñtib⁹: excepto: vt dñt leone i cui⁹ ossib⁹ medulla ei⁹ ꝯsumit̃ nimio calore. ℂ Dixit Gal. xi. d̃ vtilitate p̃ticulaꝝ: q: vacua f̃cã sũt q̃dã hoĩs ossa nõ d̃buit ea vacua dimittẽ nã potẽs aliq̃ʒ familiaris nutrimẽti ossibus p̃parationẽʒ reponẽ: ẽ aũt medulla familiaris cib⁹ ossiũ. ⁊ dixit. i ossib⁹ nõ hñtib⁹ ꝯcauitatẽ tale q̃d q̃le ẽ medulla in siringis coꝝ ꝯtinet̃: medulla tñ grossior eo ẽ: q̃uis eiusdeʒ vtilitatis gr̃a fact⁹ sit sic illa. Propt̃ vtilitates aũt medullã hñt q̃cũq̃ ossiũ ꝯcaua sũt: q̃ꝝ vna ẽ vt sua vnctuositate p̃hibeat ossa nimiũ exiccari. 2ª vt ea foueat ⁊ hũectet ne frãgat̃ motib⁹: ⁊ 3ª vt ip̃a nutriat. Dix̃. A. p̃ª p̃ⁱ. iuuamẽtũ medulle q̃ ẽ i osse est vt nutriat ip̃ʒ. ⁊ vt ip̃m sp̃ mollificet ne frãgat̃ ideo mor⁹ ip̃ʒ exiccat. ℂ Dicũt. q̃ sanguis q̃ ossa nutriri debent multũ dĩt ab coꝝ ꝯplõne: ĩo pinguis ⁊ grossa sup̃fluitas ei⁹ q̃ cũ medulla ad ꝯcauitatẽ ossiũ mirabilit̃ p̃ poros coꝝ trãsit: ⁊ in ea retinet̃ vt p̃ diuturnã morã patiẽdo a calore inato ossiũ assimilet̃ coꝝ sub̃e ⁊ colori vt ex ea necẽitatis t̃pe nutriat̃. Et dicũt in ossibus frigidoꝝ aĩaliũ. multaʒ reperiri medullaʒ: q̃ꝛ calor inatus ossiũ coꝝ illã ꝯsumere nequit.

De vtilitatibus

ℂ De pilis. Cap. xiiii.

De diffinitione pili.

Pilus dĩ q̃ vniuersi corp̃is est. capillus dĩ q̃si capitis pilus. Est aũt pilus corp⁹ subtile longũ rotũdũ plicabile p̃ poros cutis egrediẽs: ⁊ in ip̃a cute originẽ hñs. ℂ Mã aũt pili est mã vaporosa grossa: siue mã fumosa ex hũiditatib⁹ viscosis in mẽbris sub cute exñtib⁹ actiõe caloris in illas agẽtis eleuata: ⁊ ad cutẽ p̃ducta ⁊ in poris ei⁹ retẽta quã calor ille aliquãtulũ adussit ⁊ cã postea i poris illi frigiditas ꝯdẽsauit. ℂ Dixit aũt Ari. 2° de gñõne aĩaliũ. pilos ⁊ vngues ⁊ talia sĩlia ex pelle. i. cute fieri: p̃p̃ q̃d ⁊ cũ pelle p̃mutãt colores: alba. n. ⁊ nigra ⁊ ꝯformia s̃m pell' colorẽ. Et si intellexit pil' ex fũosis vaporib⁹ fieri: sʒ ex eis ad pellẽ delatis a subiacẽtib⁹ mẽbris. In pelle tñ s̃m suũ colorẽ alteraq̃: ⁊ ĩo ei⁹ colorẽ oñdẽtib⁹. ℂ Au. coll' 2° c° de iuuamẽtis mẽbroꝝ. iposuit Ga. ip̃ʒ voluisse pilũ ex pura terrestri gñari. Et h̃ idẽ. A. vĩ voluisse cũ p̃ª p̃ⁱ dixit. q̃ mã pili remãsit pura fumositas ꝯgelata. Et d̃ h̃. Aue. Ga. rep̃hẽdit. Et dixit. si sic foret pilus nõ eẽt extẽsibil' nec plicabil' nec diuersis figuris figurabil': q̃m rũpet̃ ⁊ frãgeret̃: verũtñ neq̃ Ga. nec Aui. sic voluerũt vt Aue. iposuisse eis vĩ. s. q̃ mã pili sit pure terrestris oĩ humiditate p̃uata. Et q̃ ñ sic voluit Ga. p̃ʒ ex eo 2° de ꝯplõnib⁹. vbi ponẽs ꝯpõnẽ exalatõis q̃ sit in corp̃e nr̃o ad eã q̃ fit ex hũido terre dixit q̃ ex hũido terre calore agẽte in ip̃ʒ 3ˣ exala° surgit: vna subtil' fumosa q̃ est illa q̃ ponit̃ mã vẽti. Et alia subtil' vaporosa aq̃a que ꝯuertit̃ in aq̃ʒ. Et 3ª nõ ẽ ita fũosa: nec ita aq̃a: sʒ me^m tʒ int̃ eas q̃ ꝯuertit̃ i herbas. Et iccirco ẽ q̃ in loco m̃ltũ hũido: aut multũ arido nõ fit herbe gñõ: i me° aũt sic. ꝯsilr ex nr̃i corp̃is hũido p̃ actionẽ caloris ip̃m 3ˣ surgit exalatio fũositas: siue vapor q̃litcũq̃ qs noiare velit. Quidã ẽ vapor aq̃sus q̃ de sui nã frid⁹ ẽ ⁊ hũid⁹: ⁊ fortasse aliq̃ñ calid⁹ repit ⁊ hũid⁹ q̃ aliq̃ñ intñ subtiliat̃ q̃ isensibilr resoluit̃. Et aliq̃ñ ñ sufficiẽt̃ rarificat̃ ⁊ subtiliat̃: vt possit resolui ⁊ tũc in aqueã ꝯuertit̃ s̃btilitatẽ: vt sudor oñdit: ⁊ tal' vapor nõ est idonea mã pili. Ali⁹ est vapor fũosus subtil' ⁊ calĩs fini subtilit̃ resolubil' ⁊ nõ apt⁹ i poris d̃tineri: nec ibidẽ ꝯdẽsari q̃ iteꝝ ñ ẽ idõea mã pili. Et terti⁹ ẽ vapor grossus terrestris: mixt⁹ tñ cũ aliq̃ grosso viscoso hũido: ⁊ tal' vapor est idonea mã pili. A. q̃q̃ silr p̃ purã fũositatẽ nõ mãʒ pure terrestrẽ: sʒ terrestrẽ pauco hũido viscoso mixtã: p̃p̃ c⁹ humidi paucitatẽ ip̃aʒ purã fumositatẽ vocauit. Et p̃p̃ eãdẽ cãʒ ẽt dixit mã pili sp̃ est siccarita q̃ vt ipse dixit pilus ẽ siccior res q̃ sit in corp̃e nr̃o: ita q̃ est siccior osse vt patuit in sermone p̃. Et p̃p̃ ẽt dictã cãm Hal' 2° theo. dixit. q̃ gñõ piloꝝ ẽ ex vapore calĩo ⁊ sicco. i. a calĩo exiccato. Et dñt. cũ dixit. A. p̃ª terti. c° de signõnib⁹ sup̃tis ex aĩalib⁹ ꝯpõnib⁹. s. q̃ capilli oriant̃ ex sup̃fluitatib⁹ cerebri nõ intellexit sui solius: sʒ ẽt alioꝝ mẽbroꝝ s̃b cerebro locatoꝝ ascẽdẽtib⁹ sub for° vaporis sicci sup̃ius in q̃ ascẽsiõe: q̃ꝛ ad cerebrũ ⁊ ei⁹ regionẽ deuenit vapor ipse uocauit Aui. ip̃ʒ sup̃fluitatẽ cerebri.

Triplex exalatio ex hũido terre fur[git]: ⁊ sic ẽt in corp̃e.

ℂ Et iã q̃dẽ p̃ʒ ex dc̃is q̃ cã efficiẽs pili 2ˣ ẽ: vna mediata: ⁊ alia imediata. Et cã q̃dẽ mediata ẽ q̃ mãm pili gñat de q̃ dixit Ga. 2° de ꝯplõnib⁹. q̃ ẽ calitas agẽs in hũiditate corporis cãns in ipso: ⁊ ex ip̃o exalationẽ fumosã vt iã dictũ est. Et q̃dã dixerũt. q̃ calitas hãc exalationẽ cãns q̃nq̃ ẽ intẽsa: ⁊ q̃nq̃ t̃pata. Sʒ q̃ñ est t̃pata expedit vt cũ siccitate sit ꝯiuncta. Et hinc est q̃ oĩs pilositas denotat eleuationeʒ exalatiõis sicce in corpore ⁊ raritateʒ texture maxie cutis: verũtñ pilositas nõ multa ⁊ subtil' denotat calitatẽ t̃patam iũctã excessiue siccitati: pilositas v̾o multa ⁊ grossa d̃notat calitatẽ excedẽtẽ sua multitudine: q̃m multa pilositas multã exalationẽ significat q̃ ab itẽso p̃uenit calore. Cã v̾o efficiẽs imediata piloꝝ: vt dñt ẽ 2ˣ. s. intrinseca q̃ ẽ friditas cutis: ⁊ ossiũ sub cute positoꝝ vt cranei. Et extrinseca q̃ ẽ cõtinẽtis friditas: fridũ. n. agẽs i vaporẽ dcm̃ i poris cutis retẽtũ illũ indurat ispissat ⁊ ꝯdẽsat.

De causa efficiente que e duplex.

ℂ For° ẽt pili ex ei⁹ etiã sup̃ius posite d̃scriptione p̃ʒ: q̃m ẽ oblõga subtil' rotũda ⁊ flexibilis: ⁊ flexibilitas dat̃ ei q̃uis sit siccior osse q̃d nõ ẽ flexibile ex mõ mixtiõis hũiditatis viscose tenacis cũ portione ei⁹ mãe sicce: q̃ mixtio talẽ reddit s̃baʒ plicabilẽ ⁊ ñ frãgibilẽ: ⁊ ex sua plicabilitate absq̃ fractiõe applanabilẽ ⁊ incrispabilẽ: ⁊ ali̾s formas accipiẽtẽ: ⁊ q̃uis mã pili exñs adhuc in eleuari: ⁊ sub for° exalatiõis sit adhuc sub actuali calitate: ⁊ sit ẽt calĩa potẽtialr: vt q̃dã volũt: tñ post ꝯdẽsationẽ ei⁹ in poris remanet frida: p̃cipaliter tñ aliq̃li calitate in p̃te s̃uata ex adustiõe q̃ p̃cessit: p̃p̃ quã calitateʒ s̃m ẽ. dixit A. q̃ pilus ẽ min⁹ fridus q̃ʒ sĩa intus in corp̃e: sed q̃ꝛ p̃us ẽ i° calitas remãsit pilus in corp̃e est res fridior: ⁊ post ip̃m sĩa. ℂ Quidã tñ h⁹ minoris friditatis friditate sĩatis in pilis aliã assignãt cãm q̃ est: q̃ꝛ dñt pilos eẽ aĩatos ⁊ uiuere ⁊ nãles op̃ões hr̃e ⁊ aug^m suscipẽ: ⁊ ad eos mittere sp̃m nãlẽ ⁊ nutrimẽtũ: sicut ⁊ alia mebra. Dixit. n. Ga. 11° de vtili. p̃ti. q̃ꝛ q̃ ex hũorib⁹ cũ exalatio ad caput fert̃ max° ei⁹ grossiorib⁹ sup̃fluitatib⁹ ad nutrimẽtũ piloꝝ nã vtit̃. Et. A. 7° q̃rti dixit. q̃ pilus nutrimẽtũ sumit ex mã viscosa: ⁊ dñt istoꝝ piloꝝ aĩatio ⁊ coꝝ regimẽtũ a sp̃iritib⁹ ministrat̃: ⁊ expientia q̃ vĩ pilos in hora una ⁊ minori t̃pe canos effici: verũtñ sic. s. dcm̃ est pilus nõ est aĩatus: sʒ pure sup̃fluitas. Neq̃ cũ dixerũt auctores p̃dictos pilos nutriri d̃ vero nutrimẽto intellexerũt: sʒ p̃ nutrimẽtũ intellexerũt ipsoꝝ aug^m q̃d fit p̃ appõnẽ partis ad partẽ.

De forma

ℂ Mod⁹. n. gñõnis pili est: q̃m cũ aliq̃ portio exalatiõis idonee ad p̃tes cutis veniẽs in poris ei⁹ detinet̃ ibidẽ a friditate ꝯdẽsat̃. Cũq̃ 2ª portio illuc aduenerit exalatiõis illi⁹ cũ p̃ª q̃ ꝯdensata mediãte hũido ei⁹ glutinoso vnit̃ ⁊ ꝯtinuat̃: ⁊ illã p̃mã p̃pellit vlteri⁹ v̾sus ex̃: cũ q̃ postea aduenit exalatio 3ª vel 4ª eodẽ mõ glutinata i^{am} p̃pellit. ⁊ sic 4ª 3^{am}: ⁊ 5ª 4^{am} p̃pellit: ⁊ sic vlterius donec ex eis multis accidat magni pili longitudo. ℂ Dixit. n. Hal' 2° theo. calor in uapores. s. operans eosq̃ ꝯburens ipsoꝝ dissoluit subtile remanetq̃ grossities q̃s cũ expulerint nã emittit eos p̃ cutis meat⁹: q̃ pori dñr remanent in ea: neq̃ dissoluunt̃ p̃p̃ suã grossitiẽ: q̃re multi plicant̃ ⁊ durescũt: siũtq̃ ex eis pili. ut aũt ad eosdẽ peruenit meat⁹ uapor ali⁹ p̃ ꝯtinuat̃ ⁊ expellit̃ ip̃m in occupato loco: ⁊ ꝯtinuat̃ illi vapor ali⁹ illũ in exteriora p̃pulsãs: ⁊ h̃ mõ sp̃ gñãt̃ pili hi post illos. ℂ Dixit Auer. coll' 2°. mihi vĩ ut nã adducat istũ uaporẽ: ut sit mã pili ad h̃ ut pilus trahat illã malã mãm ex corp̃e ad mundificãdũ ip̃m p̃ h̃. sicut tu vides q̃ artificialr faciũt laboratores terre ꝯsimiliter: q̃ꝛ q̃ñ uolũt q̃ ipsa fructificet seminãt in ea semina q̃ hñt partẽ terrestrẽ vilã ex ea trahẽ: puta lupinos uitiãt̃

De modo generationis [illegible]

ornobū. Et ꝑ hūc modū pōt ꝑ pilos eē iuuamētum corpori.
¶ Dixit Ha.vbi.s̃.maior piloꝝ ortꝰ in corpore est in meꝰ
iuuentutis ꝓp caloris hac in etate v̄tutē: ⁊ ꝓp eādē cāz ma
ior est eoꝝ ortus in ꝯplōnibꝰ calidis: ⁊ in sexu calidiori vt
in viris: ꝓp quā cām pᵒ pˡ.dixit. A.in infantibꝰ ⁊ mulieri/
bus ⁊ eunuchis nō sunt pili multi. Et addiuuat ad pauci/
tatē piloꝝ in eis multitudo humiditatis respectu caliditatis
ipsoꝝ: in quā ꝙuis calor ipsoꝝ agat ⁊ exaltationē ex ea fa
ciat: nō tn̄ pōt eā ad tātā exiccationem adducere ꝙ efficiat
idonea pili mā. ¶ Dixit Arist. 2ᵒ de gn̄one aīa. ꝙ pili ⁊ co
gnata eiꝰ vt vngues ꝙdiu vtiqꝫ extiterint augent: ⁊ maxᵉ
vtiqꝫ in egris ⁊ senescētibꝰ. ⁊ detrimētū.aīs. decremētum
patiētibꝰ. Et h̄ ꝓp relinq in eis supfluū plus minorē in pri
cipalis expāso ꝓp senectutē ⁊ egritudines. ¶ Et dixerunt.

Pili i corporibus mortuoꝝ ꝯseruant ⁊ augent.

iā qdā pilos in corpibus augeri mortuoꝝ ꝙꝙ in eis d̄ no
uo nō orient. ¶ Et Cōcil. dixit. nō esse incōueniēs pꝰ mor
tē in multis corpibꝰ ꝯseruari capillos ꝯseruato hūido i eo
rū porositatibꝰ: ⁊ glutinoso facto: ita vt retineant in eo ca
pilli ꝗsi in colla idurata: ⁊ ꝯseruent sic ꝑ ānū ⁊ vltra. ¶ Et
qdā dixerūt. cā augꝰ piloꝝ in mortuis pōt esse calor reser/
uatū in porositatibꝰ eoꝝ ad tp̄e: ⁊ vapor ꝯsilr reseruatꝰ in

Pili ⁊ vngues abscisi celerius crescunt.

ipsis. ¶ Et pili qdē ꝯsilr vngues abscisi celerius crescūt ꝗ̄
abscisis. qr fumositas veniēs ad radices eoꝝ facilꝰ ꝓpel/
lit abscisos. Et dicit Michael scotꝰ. ꝙ abscisi pili in augᵗᵒ
luminis lune celerius: ⁊ magis augent abscisis in diminu
tione eiꝰ. ¶ Dixit Ha. 2ᵒ theo. capilloꝝ ⁊ vnguiū incremē
tū nō est queadmodū mēbroꝝ: singula. n. mēbra augeri in
lōgo ⁊ lato ⁊ ꝓfundo dicimꝰ: piloꝝ v̄o ⁊ vnguiū augmētū
in longitudine fit tm̄ in loco in quo eoꝝ filis mā cōtinuat
sua vna post aliā sp̄ ⁊ iremisse: nec est illis. dixit Hal. augē
di ⁊ crescēdi meta ꝙdiu nālis est vita: qd̄ iō fcm̄ est: vt cuz
supeēt tp̄e recētes ⁊ noui testa vtereturqꝫ qd̄ imunitū esset
⁊ ꝯfractū. ¶ Et dixit Ha. ibidē ꝓductio piloꝝ in corpe q̄/
dā a nā ꝓpoᵗᵒ fit ꝓp vtilitatē: ⁊ qdā ꝑ accn̄s ꝓuenit: quos
pilos. dixit Auer. 2ᵒ colˡꝫ. ꝓuenire plus rōne māe ꝙ rōne
alicuius finis. s. notabil' vtilitatis: qlꝫ. n. piloꝝ ꝓductio in

De vtilitatibus.

corpe ē ad aliquē finē vt dicet. ¶ Et subdit. Ha. quorūdā
ꝓposuit nā gn̄onis piloꝝ duas vtilitates: ꝗrū altera est ab
interioribꝰ: ⁊ est interioꝝ expulsio supfluitatū ⁊ eaꝝ pur/
gatio ab interioribꝰ corpis tanꝙ q̄ nocēt. Et h̄ est ꝑncipal'
vtilitas gn̄onis piloꝝ in quocūqꝫ mēbro ortoꝝ. Altera vti
litas est ab exteriori. ⁊ est ꝙ ꝑ pilos ornamētū ⁊ ꝯpōnē nā
ꝓposuit atqꝫ defensionē: piloꝝ. n. quosdā nā ad ꝯpōnē cō/
didit sil' ⁊ defensionē: ⁊ quosdā solius defensionis grā. Et
pili quos ad ꝯpōnē sil' ac defensionē ꝯdidit pili sṫ ciliorum
capitis ⁊ palpebraꝝ: iuuamētū. n. ipsoꝝ. dixit Aue. vbi. s̃.
est: qr defendūt. Et h̄ manifestū est: qr videmꝰ ꝙ pili capitꝭ
defendūt cereᵐ a frigore ⁊ calore: ⁊ supple a pluuia ⁊ alijs
multis nociuis extrinsecis. Et pili supcilioꝝ defendūt a re
bus descēdētibꝰ a supiori pte capitis. Et pili palpebraruꝫ
adiuuāt ad defendēdū oculos a rebꝰ extrinsecis. Dixit. n.
Haly. palpebraꝝ pili arcēt q̄ ad oculos ꝓiciunt exterius
⁊ ab oi pte: siqdē. n. a supioribꝰ supuenerit supior ꝓpulsat
palpebra ne oculū igrediat. Et si ab inferioribꝰ subtollat
iferiori pellis palpebra ab i gressu: porro ⁊ si ab oculoꝝ op
posito qd afferat claudūt palpebre ⁊ oclos celāt ne aditret
eos. Et dixit Hal. due sṫ i palpebraꝝ pil' ꝯdite hitudines q̄
neqꝫ in capillis sṫ: nec in reliqs corpis pilis: vna est: qm̄ ex
tēdunt in añriora nō ad supiora vel inferiora: alia est: qm̄
vite aialis ꝯformes fci sṫ ⁊ nō ꝓlōgant: nec crescūt. aīs. ces
sant. Et extēsio qdē eoꝝ ad añriora est: vt icōmoda arceāt
q̄ oculis ab exterioribꝰ aduenīūt. Et ne forte oculis iplue
ret imber ꝓhiberetqꝫ visus. Si quoqꝫ q̄ in palpebra supio
ri sunt ad iferiora ꝓducerent oculū opirent ⁊ visui noce/
rēt. Si v̄o q̄ in iferiori sṫ palpebra sursum porrigerent ocu
lū operiētes visū ꝓhiberēt. Et si ad inferiora nequaꝙ que
ad oculū ascēderent ab inferiori ꝓhiberēt accedere: sꝫ ⁊ nꝫ

oculi cū necesse foret sup apponerent. Stāt aūt palpebra/
rū pili eq̄les toto vite spacio: sed nō sic capitis: ⁊ barbe pi/
li. Nā. n palpebraꝝ pilos gn̄onis tp̄e ꝓduxit cū radicibꝰ
mēbris: ⁊ ea q̄ nec̄ia sint illis in ꝗtitate: posuitqꝫ in palpe
braꝝ extremitatibꝰ illos: factūqꝫ ē extremitatis palpebra
rū corpus solidū: ne forte emitti possit fumosuꝫ corpus qd̄
pili mā est ab interioribꝰ ad exteriora: sꝫ vt firmi stent pili
⁊ recti in neutrū inclinati. Si. n. palpebraꝝ extrema mol/
lia eēnt: queadmodū ois alia est cutis nō starēt eiꝰ pili re/
cti: sꝫ ad iferiora declinarēt: ⁊. s̃. oculos caderet aq̄ pluuia
rū: queadmodū q̄ in mollibꝰ hūidisqꝫ nascunt terris citiꝰ
ꝓlongant: ⁊ in latus iclinant: sꝫ q̄ in solida duraqꝫ nascūt
terra plāte nō multū crescūt: sꝫ ꝑue breuesqꝫ ꝑmanēt ⁊ ere
cte insixe terre: nec facile euellunt: hac ḡ de cā extrema pal
pebraꝝ dura creauit nā. Et dixit Haly. sicut ēt pilos ilioꝝ
in cute ꝓduxit extremitatis palpebraꝝ ꝓpria in soliditate.
Nō. n. nec̄iū est cilioꝝ ꝓlongari pilos ⁊ crescere: ꝓlōgant
tn̄ tp̄is lōgitudine: sꝫ parua ꝗtitate ꝭm qd̄ eoꝝ cutꝭ ab ex/
tremitatꝭ palpebraꝝ oria cadit. ¶ Dixit Ga. 11ᵒ d̄ vtil' pti.
nō eos q in supcilijs pilos neglexit: sꝫ solū qdeꝫ hos ⁊ eos
q palpebris eq̄lē sp̄ seruātes magnitudinē opata est. In pi/
lis. n. palpebraꝝ ⁊ supcilioꝝ si addideris ⁊ non absciderꝭ
aliqd corrūpes eoꝝ vtilitatē: ꝑcepit. n. creator nr̄ his pilis
eq̄lē sp̄ seruare magnitudinē. Et ipsi v̄entes deū obseruant
illud: sicut fuit mādatū eis: qm̄ sic eē eos erat ad meliꝰ. Et
qr sil' recte stare eos q i palpebris pilos silꝫ ꝑmanere ma/
gnitudine eq̄les: ⁊ nūero erat melius i cartilagioso eos isi
xit corpe. Et subdit. hi in oibꝰ natiuis eq̄les existūt: ⁊ calidis
⁊ frigidis ⁊ humidis ⁊ siccis. ¶ De pilis aūt factis ad de/
fensionē ⁊ ꝯpōnē. dixit Ga. vbi. s̃. qd̄ ꝭm barbā pili nō so/
lū coopiunt genas: sꝫ ēt ad decorē ꝯferūt: honestius. n. ꝙ
masculiᵐ appꝫ: ⁊ maxᵉ in ꝓcedēdo ꝭm etate: si vndiqꝫ hn̄
hi circūiaceāt. Et ꝓp h̄ vocata poma. s. maxillaꝝ ⁊ nasum
nuda pilis nā relinqt. Si. n. alr foret feral' tota facies: ⁊ ne
quaꝙ ꝯueniēs māsueto ⁊ politico aiali. Et nꝫ h̄ erat nec̄iū
ꝓp coopiri: ⁊ defēsionē: qm̄ ad coopimētū pomis: ipa gros/
sicies ossium ꝯuenit: naso v̄o ea q̄ ex expiratiōe caliditas: qr
h nō sṫ oino nuda. Et dixit. mulieri totū corpꝰ molle hn̄ti
⁊ infantile ⁊ nudū pilis nō erat faciei nuditas nō decora.
Et alr nō hn̄t morē honestū: sicut masculos: qr nꝫ sp̄ē ho/
nesta ei erat opus: sꝫ neqꝫ opimēto aliq̄ egebat supfluo fe/
mineū genus. s. circa ptes faciei cūcte aduersus frigus do
mi manēs vtplurimū. Et dixit. capite tn̄ egebat tegmēto femi/
neū genus grā ornatꝰ: ⁊ h̄ est eis iā cōe: ⁊ ad masculuꝫ. Et
subdit hoc ēt ꝓp aliqꝫ aliā vtilitatē nec̄ia sūt nobꝭ barbaꝝ
pili: ⁊ capitis: qr. n. hūoribꝰ q̄ ex alatio ad caput refert ma
xime grossioribꝰ eiꝰ supfluitatibꝰ ad nutrimētū piloꝝ nā
vtit: qr v̄o in viris inꝗtū sṫ nā calidiores mulieribꝰ: intm̄

Barba est viris datꝰ et nō mulieribus duplici d̄ cā.

⁊ he supfluitates sṫ plēs: duplicē his eiōnē iuenit nā: eā. s.
q̄ ex pil' capitꝭ: ⁊ eā q̄ ex his que ꝭm barbā. ¶ Dixit Ha. ꝙ
nā ꝓduxit nā solū ꝯpōni ⁊ coopture sṫ barbe pili: hec. n.
pulchritudo ⁊ venustas viro fcā ē: ⁊ faciei cooptura. Dat
aūt viris ⁊ nō mulieribꝰ barba duplici de cā: vna est qm̄ in
viroꝝ corporibꝰ fortior est ꝙ in mulieꝝ calor vaporesqꝫ fu
mosi: q mā piloꝝ sṫ plures i viris: nec sufficit nā illos vno
tm̄ mō ꝓducere: sꝫ duobꝰ disposuit altero i capite pilis: al
tero in barba: vñ ⁊ plēs est inuenire mulieres: ꝙꝝ est ꝯplō
calida qbus pili in mēti loco ꝓducunt: nōnullos ēt viros
qbus ꝯplō frida dominat carere barba: hinc ēt est ꝙ eu/
nuchis nō ꝓducunt: eo ꝙ frida sit eoꝝ ꝯplō cum ex eis sit
mēbrū eximij caloris iminutū. s. testes. ¶ Altera cā est: qr
mulieres semp in domibus ꝯuersant: nec attinet illis bar
bas ꝓducere mēbra: qr eaꝝ nuda sunt: ⁊ pilis nō indigēt
ornatiores. n. sic sṫ ⁊ ꝯpetētiores. Et dixit Ha. vbi. s̃. frons
nō habuit pilos: coopit. n. pilis capitis: qn̄ voluerimꝰ: qr
nō egebat pil' ꝓprijs: ⁊ frequēter ēt vtputo tonsiōe indige/
remus si ꝓduxisset nā in fronte pilos seu supiacente ocul.

In gilio ⁊ naso qr pili nō reducunt. Pili autem per accidens producti.

¶ Dicūt.n.in facie maxie in pomis ⁊ lepore eius ⁊ fronte nō pducunt pili pp duos fines: quoꝝ vnus ē ne visuꝫ ipediret: ⁊ alter ne faciē def paret. Et iō si ipsis locis pducunt pauci st̄ ⁊ breues: ⁊ max' in mulierib⁹. ¶ Pili aūt qui ex accūti necītate mãe oriunt: ⁊ nō ex nãe pposito.s.pncipali dixit Hal.st̄ pili alaꝝ ⁊ pectinis: ⁊ toti⁹ corpis pili reliq: vt q pectoris brachioꝝ, ⁊ cruriū: hi.n.sic gnant: qm̄ si mēbrū calm̄ sit ⁊ hūidū gnantur in eo fumosi vapores pli q̄s nã expellit: ⁊ ex eis in eo pili st̄. Jōq3 hos magis oriri videmus in pectine pp hmōi vicinia mēbri.⁊ testiū: q̄ruꝫ oplō cal'a est ⁊ hūida: dehinc i ventre ⁊ pectore: ⁊ ili͡js pp cordis calorē ⁊ epatis: ⁊ q̄ in hoꝝ vicinia posita st̄ mēbroꝝ. Sūt .n. loca hec i calidaꝝ oplōnū corpib⁹ pūmoꝝ piloꝝ. Et eō cor^a oplōnis fride nuda pilis st̄. Et hi qdē pili in oīb⁹ corporis ptib⁹ oriri iuenire est posse p̄terq3 in volis manuū ⁊ plantis pedū: cuius cām vt.ā.patuit. Hal.2° de vti.pti.assignauit musculū chordosuꝫ fridū ⁊ opactū sub eis exñteꝫ: pp c⁹ cōpactionē nō pōt vapor grossus idoneus p mã pili trāsire p eū: q̄3uis hoc fit pp finē melioris sensatōis dictaꝝ ptiū: vt.ā.patuit: pdci ēt pili q̄3uis i oīb⁹ ptib⁹ dcis pduci possint: nō tñ in eis eq̄liter pducūt: imo i añrioꝝib⁹ magis. Ait.n.Ar.10ª pbleu^m.pbleumate.44.anterioꝝa i hoīb⁹ pilosiora esse posterioꝝib⁹. C⁹ cã est maior calitas partiuꝫ anterioꝝ ⁊ maior ipsoꝝ poroꝝ raritas. Et dixit.2° ō ptib⁹ aialiū.hō est ispidissimū aialiū circa caput. Et eadē.10ª pbleu^m.63°.pbleu^u dixit.caput hoīuꝫ pilosū est magis alio corpe. Et cã est exalatio fumosa multa ad caput ascēdens. Caput.n.est tanq3 corpis carminū calori toti⁹ corpis suppositūꝫ ex directo fumos pinde toti⁹ corpis recipiēs: nec obstat multiplicatiōi capilloꝝ in capite cranei suppositio: qm̄ craneū ⁊ ipsa cutꝫ capitis st̄ porosa. Et st̄ in craneo comissure: ⁊ porositates manifeste: p q̄s fumositas ad cutem egredi pōt: nec obstat cerebri friditas ⁊ hūiditas: qm̄ plus facit ad receptionē suꝑfluitatū de sup capitꝫ situs q̄3 faciat ad phibitionē receptiōis eaꝝ dcā cerebri oplō. Et melius qdē fuit Ga.vbi.ā.aliā ⁊ aliā facere piloꝝ corpis mag^{ni}tu^{di}nem: nō.n.osilr operimēto egem⁹ fm horas anni vel regiones: aut coꝝ^m dispōnes: nō.n.osilr viro ⁊ mulieri ⁊ infanti ⁊ seni ouenies ē comā hēre: nec estate: ⁊ hyeme: nec in calā regione ⁊ frida: sic nec obthalmiā patiēti vel caput dolēti: ⁊ certitudinalr sano: hāc aūt diuersitatē arte facē possumus cū voluerimus. Nã tñ i qbus mēbris pili lōgiores fiūt: in capite.n.lōgissimi fiunt pp pl'es ad ipm̄ vt dcm̄ ē ferri fumosos vapores: ⁊ max' in capite lōgissimi fiūt in mulieribus in qb⁹ āplius plōgant q̄3 in viris: ⁊ cã h⁹ fuit: q: mã piloꝝ i mulierib⁹ plus de hūido glutinoso retinet q̄3 i viris: vñ fcā est magis extēsibil: ⁊ sic plōgabil' plus: assignat ēt alia cã q̄ est q mulieres barba carēt vt dcm̄ est: q b⁹ recōpēsatio ei⁹ fit in capillis capitis. ¶ Et dixerūt. variari pilos in grossicie ⁊ subtilitate fm raritatē poroꝝ maiorē vel minorē. ¶ Oibus ēt pil' dñt. est vna vtilitas vltra predicta cōis q̄ est corp⁹ ab eis calefactio: ipsi.n.q̄3uis oplōnis sint frigide corpus per accidēs calefaciunt calorē quē recipiūt in ipsum reflectendo: ac etiam vt dcm̄ est ipsum ab extrinsecus infrigidantibus defendēdo.

¶ De vnguibus in qua terminat sūma prima. Ca.xv.

Vnguis est corp⁹ extēsuꝫ ⁊ expāsum sup digitoꝝ extrema. Dixit Haly.2° theo. vnguis digitoꝝ vltimis otinuat⁹ ē dacq alligat⁹ carni cui otigu⁹ est. Et cutꝫ sup q̄3 ē ligamētis q̄ ex chordaꝝ sūt gnē. Et est vnguis sita in pte siluestri digitoꝝ. ¶ Dixit. G.p̄.de vti. par. cū sint ea que apprehēdunt multiformia: q̄dā.n.magis: ⁊ q̄dam min⁹ mollia sūt ad oīa fec nã oportunā digitoꝝ ostructionē: ⁊ nō solū digitoꝝ manuū: ppea subdit. Ga.nꝫ simplr. extremitas digitoꝝ: nꝫ carne sola: sꝫ ex vtrisq3 optimaꝫ opānē accipiētib⁹ pposita ē. Carniū.n.ipsoꝝ in vtrisq3 flectētib⁹: quaꝝ sumitatib⁹ venari dēant: vnguis vō ab ext̄ vt firma^{tu}^m eis appo^m. Si.n.dñt. fuisset vnguis in intrinseca ⁊ domestica digiti pte posit⁹ tactū illius ipediisset: sꝫ in siluestri posit⁹ i^{am} ab extrinsecis nocumētis q b⁹ ipsa magis est exposita p̄custodit: ⁊ subdit Gal. mollia corpora so^m carneis ptibus digiti appbēdūt: q̄cūq3 vō st̄ duri: ⁊ pp duriciē carnis nām pellūt ⁊ violētāt nō possum⁹ oprehēdē absq3 vnguib⁹. firmamēto.n.eget tūc caro reflexa. Rursus etiā vnguib⁹ solis nō erat posse appbēdē aliqd taliū: dure eniꝫ exñtes a duris p̄terea lederent: ppea igit carnea est suba i digitoꝝ sumitatib⁹ vnguiū sepiuꝫ corrigētē: vnguib⁹ vō carniū euersionē sustētādo sanātib⁹ organū oprehēsionis oīuꝫ puoꝝ sil: ⁊ duroꝝ corpoꝝ fact⁹ est digit⁹: ⁊ subdit. dicēs aūt euidēti⁹ q dico aspiciēs imoderatiōis vnguiū q̄cūq3 excellent st̄ magne: ⁊ ppea se iuicē otangūt: neq3 spinam paruā: nec pilū: neq3 aliqd tale appbēdere posse. Quecūq3 vō pp puitatē ad sumitatē digitoꝝ nō pueniūt ppria firmitate priuātes nām carneā ipotētē ad appbendēdū faciunt. Quecūq3 vō adequent sumitatib⁹ digitoꝝ he sole vtilitatib⁹ quaꝝ gr̄a fcē st̄ optie p̄bent. Jōq3 Hyp. dicebat. neq3 vngues supabūdare: neq3 deficē a digitoꝝ sumitatib⁹ ouenit. Multa quoq3 dixit Ga.⁊ alia vtilia vngues ad artes st̄ pata si radē oꝫ vel scalpe vel excoriare vel euellē: fere.n.i tota vita ⁊ fm oēs artes: ⁊ max' in qb⁹ st̄ certissime manuū opōnes his talib⁹ idigemus: sꝫ tñ vt sustētatiua organum man⁹: ⁊ ad minoꝝ sil' ⁊ duroꝝ corpoꝝ venationē vnguib⁹ max' idigem⁹. ¶ Dixit Auī.coll3 2°. vngues fuerūt fci pp duo iuuamēta: quoꝝ vnū ē cōe: ⁊ est pp oseruationē extremitatꝫ digitoꝝ: sic ponit ferrū.i.annulus ferre⁹: vel manubriū ferreū in extremitate lāce: ⁊ istō iuua^m est magꝫ pp̄uꝫ vnguib⁹ manuū: vnguib⁹.n.mediātib⁹ digiti res vniriores capiūt: ⁊ eas firmit retinēt: ⁊ est cōe hoī: ⁊ ēt ali͡js aialibus iuua^m p^m: q̄3uis vngues i qbusdā aialib⁹ ēt sint sic arma ōfensiōis appbēsiōis: ⁊ venatiōis. Dixerūt. nō solū pp iuuamīta dcā fore pductos vngues: sꝫ ēt ad decorē: ipsi.n. sup extremis digitoꝝ exñt: sic auꝝ: ⁊ velut ebur sup extrema artificiatoꝝ: vñ pulchriora aspectu reddunt. ¶ Dixit Ha. vtilitas ad quā vngues parati st̄ est extremoꝝ cōfortatio digitoꝝ: auxiliūq3 illis oferēs ad oīa tenenda atq3 pulchriores st̄ ⁊ vēustiores aspectu. ¶ Et vngues qdē duri fci st̄. dixit Gal. vt tenerent coꝝ duritie firmit appbensa: sꝫ tñ nō nimis duri: si.n.magis duri q̄3 nūc sint forēt facti ad instar ossiū: neq3 parū plicari potētes rūperent citissime: aliꝫ sic ⁊ alia cranea.i.dura diuersa. De coꝝ igit oseruatiōe nã puidēs: ⁊ moderate fecit eos duros: ut neq3 vtilitas cuius gr̄a fci st̄ in aliq̄ noceat: nꝫ ipsi patiant parate. ¶ Et dixit Gale. circūferētiales vndiq3 fci st̄ vngues ifallacie gr̄a.s. vt meli⁹ resistāt extrinsecis nociuis. Et vt dñt flex⁹ vnguis fuit: vt res meli⁹ adp̄hēdat: sic acus curua: ⁊ vt hō se scalpat qñ prurit radat rumpat atq3 findat quecūq3 opꝫ. Et vt dñt pdicta vnguiū iuuamēta oia st̄ extrinseca. Et iō aliud est coꝝ iuuamētū intrinsecū qō ē corpis mūdificatio a suꝑfluitatib⁹ ex qbus ipsi gnant ⁊ augent: ipsi.n.gnantur ex grossa ⁊ terrestri suꝑfluitate actione caloris in fumū oūersa: ⁊ in digitoꝝ extremitatib⁹ retēta ⁊ idurata. Mod⁹.n. origis coꝝ est: quēadmo^m ⁊ piloꝝ: dcā.n. suꝑfluitas grossa ad extrema veniēs digitoꝝ ibi retēta a frigiditate aeris odēsat ⁊ indurat: quā postea portio ei⁹ 2ª aduenlēs ppellit in anteaꝫ sic 3^a 2^{am}: ⁊ 4^a 3^{am}: ⁊ sic vltra donec vnguis cōpletioneꝫ recipit quā extremitas ipsa digiti sup q̄ fit expostulat. ¶ Dixit Ga. vbi.ā.qm̄ scalpētib⁹ nobis cū vnguib⁹: ⁊ talr qualr agētib⁹ dēt āt extremitates solas has pticulas nã in aialibus crescere potētes ostituit. ¶ Dixit Haly. ad vngues tēdūt nerui vene: ⁊ arterie ad quos cibū deferūt: quo augent nisi qō nō eos crescere facit in longo latoq3 ⁊ pfundo sil: quēadmodū alia mēbra: sꝫ in longum tñ: quēadmo^m in pilis est dictū. Dicūt sigdē ō ossib⁹ pale

De modo originis ⁊ generationis eorum

De fini. De vtilitatibus.

In extremitatibus digitoꝝ manuũ ꝛ pedum deperdit̃ ibidẽ vngues nõ crescũt: sicut neqꝫ pili deperdita cute. Ex dcis dicunt patere ꝙ vngues participãt regimine nature: ꝛ de ipsius proposito sunt producti: quẽadmodum pili ciliorũ palpebrarum: atqꝫ capitis capilli.

❡ De anato^a capitis in gnãli: ꝛ est initiũ 2^e sũme. Ca.xvj.

Aput qd fuit ꝙre fuerit creatũ q̃uo ẽt diuidit̃ i ptes ꝯtinẽtes ꝛ cõtẽtas: ꝛ q̃ sint illeqꝫ ẽt sit anato^a illaꝝ partiũ ꝯtentarũ: ꝛ q̃rũdã ꝯtinẽtiũ extrinsecaꝝ dcm̃ est in sermonẽ 3° q est de dispõnib^9 mẽbroꝝ aiatoꝝ. Nũc aũt in h̃ sermone dicẽda ẽ anato^a ipsaꝝ ptiũ extrinsecarũ. Et si aliq̃ ꝺ illic dicti hic repetant̃ nõ erit inutile. ❡ Ad harũ aũt ptiũ anato^am plenarie hñdã añ oĩa p̃mittẽdũ est ꝙ cap. in duas diuidit̃ ptes magnas: qrũ vna est anterior: ꝛ alia posterior: ꝛ añrior qdẽ ps facies vocat̃ ꝛ incipit ex pte eius supiori a loco vbi terminant̃ radices capilloꝝ in sincipite. Et ꝯtẽdit̃ vsqꝫ ad finẽ piloꝝ barbe sub mẽto. ❡ Dixit Ar.p.^o de historijs aialium. ꝙ facies ꝓprie in hoĩe sub craneo reperit̃ añrius. Et facies qdẽ ps magna añrior capitis crño est mem^m organicũ nõ solũ ex silibus: sꝫ ẽt ex plib^9 organicis in eo ꝯtẽtis ꝯstitutũ: vt.v.g. frõte: oculis: narib^9: ꝛ ore: ꝛ mẽto. ❡ Posterior ꝟo ps capitis est tota ps capitis capillata q̃ icipit a loco vbi.ꝭ. dixit faciem icipere: ꝛ tendit vsqꝫ retro ad locũ: ꝛ est ꝯsilr mem^m organicũ ex plib^9 alijs organicis ꝯstitutũ: ꝯtinet.n. sinciput bregma: siue interciput: ꝛ occiput ꝛ duo tympora. ❡ Sũt autẽ p̃dicta mẽbra organica ꝯposita ex multis ꝯsilibus. vꝫ. osse cartilagine: ligamẽto: carne pinguedine neruis: arterijs venis musculis chordis pãniculis: ꝛ cute: veꝝ neruoꝝ venaꝝ: ꝛ arteriarũ anato^a dcã est in p̃cedẽtib^9 sermõib^9: qr̃ restat vt h̃ alioꝝ dictoꝝ ꝯsiliũ in dcis organicis ꝯtentoꝝ anato^a tradat̃ ipsoꝝ nõ minus declarãdo ptes q̃ ꝛ quot sint: ꝛ eoꝝ iferẽdo opõnes vtilitates ꝛ iuua^m. Et vr̃ mihi incipiendũ fore ab anato^a ossiũ capitis. ❡ Scire tñ añ oĩa ꝙ frons ẽ ps supior faciei: ꝛ e^9 lõgitudo ẽ ẽm trãsuersũ corpis ꝛ capitis: ꝛ ꝯtendit̃ ab vna aure vsqꝫ ad aliã: ꝛ ei^9 latitudo ẽ ab extremitate capilloꝝ añrior: ꝛ tẽdit vsqꝫ ad oculũ: ꝛ nasuꝫ exclusiue: ita ꝙ ꝯtinet in iferiori pte ei^9 latitudinis supcilia. Et diuidit̃ ẽm lõgitudinẽ eius in tres ptes: q̃ sũt ei^9 due extremitates: q̃ tympora vocant̃. Et ipsi^9 mediũ qꝺ vocat̃ testa: ꝛ testa hꝫ duo extrema: q̃ vocant̃ duo cornua frõtis: ꝛ tota qdẽ frons locata est sup os cranei anterius coptum gingia matre. Et est ꝯposita ex ipso osse: ꝛ pãniculo: ꝛ carne lacertosa: ꝛ cute. ❡ Sinciput ꝟo est ps añrior ptis capillate capitis incipiẽs a loco supiori frõtis: ꝛ tẽdit vsus retro vsqꝫ ad bregma: ꝛ est situ sup osse cranei coopto gingia mre ꝯpo^m ex ipso osse: ꝛ gingia: ꝛ cute exteriori. ❡ Bregma ꝟo est ps capitis capillata icipiẽs ab extremo sincipitis: ꝛ tẽdit vsqꝫ ad occiput: ꝛ ẽm ꝙ innuit Gal. est situ sup ossa cranei supiora in pte in q̃ ipsa ossa sũt subtiliora: in q̃ pte ꝯiungit̃ cõmissura coronal' cũ sagittali: ꝛ sũt ipsa ossa coopta gingia mr̃e: sicqꝫ est ꝯpositũ ex ipsis ossib^9 ꝛ gingia mr̃e ꝛ exteriori cute. ❡ Occiput ꝟo est posterior ps capillata capitis icipiẽs a ꝓn^o supiori ossis laude ad qꝺ dcm̃ est terminari bregma: ꝛ durat vsqꝫ ad collũ. s. ad locũ vbi craneũ posteri^9 cõiungit̃ cũ p^a spõdili supiori: ꝛ est situ.ꝭ. ipm os coopertũ gingia mr̃e: ꝛ est ꝯpo^m ex ipso osse ꝛ gingia: ꝛ cute exterioris duo ꝟo latera sunt ptes capitis capillate site: vna in dextro: ꝛ alia in sinistro sup osse cranei ẽt gingia coopta: ꝛ eoꝝ initiũ est supius vbi os cranei incipit ingrossari: ꝛ iferius terminat̃ ad post aures in loco in quo terminat̃ craneũ: ꝛ icipit os petrosuꝫ. Et ista latera ẽt tympora q̃nqꝫ vocant̃. Et sũt cõposita ex ipso osse ꝛ pãniculo ꝛ exteriori cute. Et ex dictis pꝫ ꝙ cutis capitis alicubi coopit gingiã sine medio ꝛ alicubi carne musculosa mediãte vt in fronte ꝛ tymporibus.

Caput diuidit̃ in duas ptes s. añriorẽ ꝛ posteriorem.

Frons qd sit.

Sinciput qd sit. Bregma qd sit.

Occiput qd sit.

❡ De anatomia ossium capitis. Cap.xvij.

Irit Haly.2° theo. ossiũ capitis: qdã sunt cranei: ꝛ qdã maxille supioris: qdãꝫ maxille iferioris: ꝛ q̃dã sunt dẽtiũ. ❡ Et Aui. de eis dixit p̃ collꝫ. ꝙ oĩa ossa capitis sũt absqꝫ dẽtib^9 nũero.23. quoꝝ sex appropriata sũt craneo: ꝛ.14. sunt in mãdibula supiori: ꝛ duo sũt in mandibula inferiori: ꝛ vnũ qꝺ noiat̃ gethe qꝺ est os qꝺ est sub craneo qꝺ diuidit iter craneũ: ꝛ supiores mandibulas. ❡ 2° vero theo. dixit Haly. oĩa q̃ in craneo sũt ossa.15. sunt: quorũ sex cranei sunt ꝓpria q̃ sũt duo ossa vticis: ꝛ duo ossa sup tympora: ꝛ os ptes: ꝛ os puppis. Et nouẽ sunt pticipata ipsi: ꝛ mãdibule supiori. Et vltra h̃ sũt ossa cauille ossa q̃tuor exteriora nõ ei vnita: ꝛ q̃ sunt ossa pariũ. ❡ Ga. ꝟo.11° de vtili. pti. dixit. ossa que bregmatis noiant̃ duo sunt ꝛ ꝯtinẽtur vndiqꝫ a duris ossibus: ꝛ densis a retro qdẽ: ꝛ ab eo ꝙ est ẽm frontẽ: ꝛ alterutrũqꝫ ab eis q̃ sunt tympora: ꝛ sic sunt sex.7^m ꝟo vltra hoc ẽ. dixit Gal. id qꝺ est ẽm palatũ: qꝺ qdã supioris gene: ꝛ qdã capitis ee existimãt iniacens ãbobus ad instar cunei. Alia ꝟo vniuersa supioris gene nũero sunt nouẽ: ꝛ duo sunt iferioris gene. In h̃ tñ ca^o de anato^a cranei dicet̃. ❡ Auic. innuit ossa cranei q̃tuor fore: ꝛ post hec oĩa dixit. caput.5. hꝫ ossa quoꝝ q̃tuor sunt vt parietes: ꝛ vnũ ẽ sicut basis. ❡ Notãt qdã ossa cranei q̃tuor fore. s. os frõtis: os laude ꝛ duo lateralia. Et.n. nõ nisi ista q̃tuor veris cõmissuris directe penetrãtib^9 ab ext̃ ad intra separãtur. ❡ Hoꝝ tñ qꝺlibet in plures diuidit̃ partes. Os enim frõtis diuidit̃ in duas ptes. s. superiorẽ ꝟsus cõmissurã coronalẽ in qua subtilius est: ꝛ inferiorẽ que ꝯtinuat̃ cũ osse mãdibule supius i cõmissura q̃ ẽ sup supcilia: ꝛ extremitatẽ nasi supiorẽ: q̃ cõmissura vt multi dñt nõ ẽ ꝟa. Et ego vidi in plib^9 cranei qꝺ nõ apparente penetrat ꝛ pp hanc cã dixerũt qdã supiora ossa mãdibule ꝯtinuata ee ipsi ossi frontis: ꝛ eius pte existere. Est aũt huic ossi frontis in pte inferiori grossicies notabilis. Et est ei terminus supior cõmissura coronalis: ꝛ inferior.ꝭ. dicta cõmissura que est.ꝭ. supercilia ꝛ extremitatẽ nasi: ꝛ a laterib^9 ꝯtendit̃ ab vno tpe ad aliud cũ ossibus lateralibus hincinde mediante cõmissura ꝯiunctũ: ꝛ vocat̃ os ptetos ꝟo laude uocatur os puppis: siue os posterius a parte supiori terminatũ ad cõmissurã laude: ꝛ ab inferiori ad primũ spõdilem colli cũ q̃ ꝯiungit̃: ꝛ a duob^9 laterib^9 terminat̃ ad duo ossa lateralia. Et ipsa ossa lateralia ex parte supiori terminant̃ ad cõmissurã coronalẽ: ꝛ ab inferiori terminant̃ sub aurib^9 ad partẽ ossis mãdibule supioris cũ quo alligant̃: ꝛ a pte anteriori cũ osse frontis: ꝛ a posteriori cũ osse laude. Amp. p̃dicta ossa in duas diuidunt̃ ptes. s. in partes q̃ sũt superiores: ꝛ cõmissuris magis ꝓpinque: ꝛ partes inferiores que sunt sicut parietes sustinẽtes supiores. Ista tñ diuisio dictoꝝ ossium nõ discernit̃ p cõmissuras: sed solũ p diuersũ mo^m substãtie: qm̃ suba partiũ superioꝝ rarior ꝛ subtilior est: ꝛ inferiorũ suba densior est ꝛ grossior ꝛ durior: ꝛ ipse partes subtiliores dictoꝝ ossiũ vocate sunt ossa bregmatis. ❡ Dixit Auic. p^a p^i. doctrina 5^a. ca.3° de anato^a eius. qꝺ est sub craneo. parietes duriores facti sũt eo ꝙ casus ꝛ percussiones ad eũ ẽm plurimũ tendũt. Et de parietib^9 qdem posterior durior fuit: eo ꝙ a sensuũ custodia est remotus: qr magis aptus fuit pati. Et iste ptes duriores grossiores i duobus laterib^9 ossis vocate sunt ossa petrosa: ꝛ vocate sunt ossa mẽdosa. ❡ Dixit Aui. duo parietes q a dextra sunt ꝛ sinistra sunt ossa in qbus sunt aures: ꝛ vocant̃ petrosa pp sui duriciẽ: quoꝝ vnũqꝺqꝫ terminet̃ superius adherẽ coronali: ꝛ inferius adherẽ que ꝓuenit a sumitate adhereꝫ laude: ꝛ ꝯtendit̃ vsqꝫ ad coronalẽ: ꝛ ab anteriori pars coronalis ꝛ posterior pars adherẽ laude: ꝛ inferius adhereꝫ que est cõis inter caput ꝛ paxillũ ꝛ coniungit iter duo extrema laude. Supadcã ẽt ossa lateralia dñr mendosa: qa in eis cõmissure sunt mendose vt apparebit. Et dñt ꝙ pa/

Ossa capitis sũt numero.23. ẽm Hal. sunt.15.

Et parietes sũt craneo positi sũt duriores ipso craneo ꝛ qr posterior ptes fuerit duriores.

ries posterior est inferior: ꝛ subterior est ossibus mandibu/
le superioris mediāte osse paxillari. Et dicūt p̄dicti cranei
parietes in ipsoꝝ ptibus grossioribus in tres ptes diuidūť
que tres tabule vocanť. Et harū diuisio est ſm ipsarū pfū
ditatē siue grossiciē: pars.n. exterior siue supior eoꝝ dř ta/
bella pma: ꝛ inferior dř tertia: ꝛ que media est dř scđa. Et
dicūt.n. nō differunt iste tres tabelle abinuicē: nisi ſm sitū di/
ctum: ꝛ ſm maiorē vel minorē duriciē: siue raritatē earū.
¶ De osse aūt qnto qđ paxillū siue paxillare vocatur: siue
melius basilare. dixit Aui. q̄ est bas. cerebri oia alia susti/
nens ossa cranei predicta. Et dicūt qdam qđ hoc est os qđ
Gal. dixit esse ſm palatū: ꝛ qđ ap̄ Auer. vocať gethem. de
quo dixit Aui. qđ fuit fcm̄ durū pp duo iuua^{ta}: quoꝝ vnū
est: q: duricies ad portandū iuuat: ꝛ aliud est: q: durū mi/
nus suscipit putrefactionē supfluitatū: hoc.n. os sub super
fluitatib^9 que sup ipm semp descēdunt positū est: ideoq; me/
lius fuit ipm esse durū. ¶ Craneū ꝑ oibus dictis ptib^9 ei^9
sumptū est os magnū magne cōcauitatis: q: multas ꝛ ma
gnas habuit ꝯtinere pticulas: ꝛ presertim cerebꝝ: qđ qui
dē magnū est: nō fuit aūt craneū vnū os creatū: sed multa

De ꝯiun/
ctōe ossiū
cranei
Cōmissur
ossiū cra/
nei sūt du
plices ve
ꝛ nō vere.
Et cōmis/
sure vere
sunt tres.

se cōtangentia mediantib^9 cōmissuris. ¶ Dixit Auer. vbi
supra oia capitis ossa ꝯiunguntur adinuicē ꝯiunctiōe serra/
tili p̄ter duo ossa inferioris mandibule q̄ ꝯiunguntur ꝯiun/
ctione nodatili. ¶ Et iter predicta cranei ossa duplices cō/
iunguntur cōmissure: quedā eni sunt ve: ꝛ quedā mēdose. Et
vere dn̄r: q: ad interius directe penetrant. Et mēdose dn̄r:
nō q: ad interius nō penetrent: vt qdam putauerūt. q: imo
penetrāt vt sensu percipiť in ossibus cranei exsiccatis: veꝝ
in nō exsiccatis ipsaꝝ penetratio nō cōprehendiť sensu: nā
est directa: imo a pte exteriori incipit ab inferiori: ꝛ termi/
nať in pte iteriori supius: ꝛ ppea dicte sunt mēdose. ¶ Et
vere qdē cōmissure tres sunt: quaꝝ vna dr̄ coronalis sic di/
cta: q: est in loco capitis sup quo reges coronas portant:
ꝛ est ad modū semicirculi: siue arcus a dextro ꝓcedens ad
sinistrū vel ecōuerso. ¶ Alia dř sagittalis sic dicta: q: scđz
capitis ꝓcedit longitudinē ad modū sagitte ꝓcedens ab
añriori osse p^ore vsq; ad os laude: ꝛ in qbusdā craneis iaz
visa est processisse sup ipso laude osse: ꝛ locus vbi cruciant
predicte due cōmissure: grece bregma vocať: arabice vero
iafet: vulgo vero la fontanella. ¶ 3^a dř cōmissura laude: sic
dicta: q: in figura sua lr̄e.l. grece similať que talis est figure.
λ. cuius figuratiōis cā dicta fuit in ſmone 3°. ¶ Mēdose
vo cōmissure due sūt. In vnoquoq;.n. osse laterali vna po/
sita est.s. aures puri in modū arcus tendēs. ¶ Mo^m aūt
ꝯpōnis ipsaꝝ cōmissurarū ꝓprie veraꝝ posuit Gale. 9° de
vtilitat. parti. inqens. ossiū que puenunt ad gnōnē future
alterutrū pminētiā hꝫ eminentiā apertā ad ꝯcauitatē alte/
rius: ꝛ est eminētia similis max^e figure vnguib^9 digitoꝝ: cō/
cauitas aūt certa est sedes h^9 figure: singulū.n. ossiū susci/
piens in ꝯcauitatib^9 eminentias alterius totā figurā arti/
culatiōis: ꝛ simillimā opať duaꝝ serraꝝ intrantib^9 ad se in
uicē ſm dētes diligēti ꝯpōne. Et manifestū est. dixit Gal.
qm̄ pro infallacia sic fcm̄ est ne aliqn̄ motū fortiter.s. caput
distent. Ita nāq; carpētarii frequēter dentationib^9 plim cō
paginātes organa aliq̄ difficile solubilē operanť armoniā

De qua
vtilitati/
b^9 pp de
fuerūt fcē
de cōmis/
sure.

eoꝝ. ¶ Facte sunt aūt cōmissure p̄dicte ꝛ p̄sertim ve. dixit
Hal. 5. vtilitatib^9: quaꝝ p^a est ad supfluitatū exitū vaporo
saꝝ. 2^a vt sit neruis ꝛ arteriis q̄ a cerebro egrediunť via ad
supiora cranei parata: ꝛ eis que cerebrū ingrediunť venis:
ꝛ 3^a vt sint pānicullis coopientib^9 cerebrū loca qbus exal
tenť ꝛ ligenť quo sublevati a cerebri sba illō minime gra/
uent. 4^a vt si qn̄ alicubi cranei incōmoditas aliq̄ acciderit
nō in oēs diffundať ptes. Et 5ª est: qm̄ oꝫ craneū in añrio
ri pte hr̄e molliciē: ꝛ in posteriori soliditatē: solidū autē ꝛ
molle nō pn̄t vni coadunata inesse: ꝛ qdā addunt alā vti
litates.s. vt medicaminū virtus necitatis tpe exterius ap/
plicatoꝝ per eas ad interius cranei valeat peruenire: ꝛ vt

melior cerebri fiat figuratio: ꝛ capitis craneo in frusta di/
uisio. ¶ Et sba qdē ossium cranei rara ꝛ spongiosa est: ꝛ
aliq̄ hn̄s foramina. Et cuꝫ h̄ facta fuit dura: lꝫ plus in vna
pte q̄ʒ in alia. ¶ Dixit Gal. 9° de vti. ptiuꝫ ossa q̄ pariacent

De sba
cranei q̄/
lis sit.

miri ge cerebri multoꝝ sūt foraminū: ꝛ siringiosa: varia.n.
sunt perforationib^9 sicut spōgia: ꝛ nō rectaꝝ pforationū:
neq; ſm rectitudinē sibi inuicē poris exn̄tibus q̄ʒuis aliq̄
sint tales: plūs tn̄ obliqs: ꝛ circūferētialib^9 vt aliqd aliā lō
gā: ꝛ frequentē viā oporteat ambulare: post sigdē oꝫ p eā
itinerās ad cerebrū ire: facta sunt aūt velut spongia p̄mis/
soria gra infallacie que ſm cerebrū: aq̄.n. plerūq; in eis cō
tenta necīū hꝫ semp deorsum repe: ꝛ hec fieri via: tn̄ nihil
effluit q̄ʒuis ex illindis. alā. in stradis organis effluit cōfe
stim: ac ēt si ꝯ vapores supponanť: ꝛ hos ꝓhibēt venire q̄
sunt spongioforma ꝯcedūt ascēdere que sunt istradia.i. in
rectitudine hn̄tia foramina. Et dixit in 9° eiusdē si nā cra/
neū depressuꝫ sil ꝛ subtile fecisset nō eēt ad infallaciā subtra
centiū his q̄ voluerūt id facilr intus puenire potētib^9 pp
breuitatē vie. Si vo densum sil ꝛ grossuꝫ fecisset onus eēt
toti aiali velut si qs supligatus capiti onus qđcūq; nunq̄ʒ
auferat: relinquiť igiť q̄ neq; subtile: neq; densū: sꝫ gros/
sum ꝛ rarū ꝛ syragosuꝫ opareť id nā. ita.n. neq; graue de/
bebat: neq; viā que ad cerebrū pueniendū id breueꝫ opari:
tale igiť factū est pp predicta ꝛ transpiratiōis gra: spōgio/
formibus.n. ossib^9 illis exn̄tibus inspiratiōis ꝛ expiratio/
nis actus bn̄ cōplenť. ¶ Dixit. A. meatus raritatis ꝛ spō/
giositatis cranei est duplici cā: vna vt vapores inde egre/
dianť.s. liberius qui resoluunť.s. a mēbris inferiorib^9 hu/
ius ꝛ ascendunt ad ipm vel q resoluunť ab ipso. Et alia est
ne cerebro grauamē inferať: qđ inferret si eius sba fuisset
spissa ꝛ solida. Et qdem addunt vtilitatē tertiā que est vt
in his porositatibus reseruetur sanguis q cranei nutrimē
tū existit: ꝛ hic sanguis est q apparet in abrasione: ꝛ maxie
circa scđam ꝛ tertiā tabellā. ¶ De foraminibus tamē ma/

De fora/
minibus
māifestis
cranei.

nifestis duo sunt in osse prore ad oculos tēdētia ad vnum
quēq; oculū vnuꝫ. Et duo ēt alia ad nasum venientia.s. ad
vnāquāq; narē vnū. Et duo ossa lateralia duo hn̄t etiam
foramina: s. singulū vnū ad aurem in eo locatā tendens.
Et os puppis in subteriori parte eius foramē ampluꝫ hꝫ:
prout supra dictū est per qđ exit nucha. Et os qdē basila/
re plura hꝫ foramina parua: ꝛ minuta per quoꝝ quedam
tendūt nerui portātes sensuꝫ ꝛ motuꝫ lingue vuule ꝛ aliis
ptibus oris: ꝛ p ipsoꝝ quedā descendunt reumatice gutte
inferioribus ptibus influētes. ¶ Dixit Ga. 9°. de vti. par/
ticu. Nā de excratione supfluitatis cerebri ꝓuidēs p pala/
tū: ꝛ os: ꝛ p nariū sēsibilia orificia: ꝛ magna eructat super
fluitates sensibiles ꝛ grosses. ¶ Dixit Halya. 2° theo. cra/
neū est rotūdū figura acutū añ ꝛ retro. Et intellexit de nā/

De figu/
ra natura
li cranei.

li figura eius: hꝫ.n. caput siue craneū figuram nālē ꝛ innā/
lē. ¶ De nāli. dixit Almā. craneū nāle: lꝫ nō ex toto rotun
dū est: ipm tn̄ anterius.s. in parte prore: ꝛ posterius in pte
puppis eminēs est. De ipsa ēt nāli figura. dixit. A. qđ est
hn̄s tres cōmissuras supradictas q̄ in craneis viroꝝ mani
festissime apperēt: in craneis vo feminarū: aut nō sunt di/
no oētaut nō manifeste apperēt: ſm.n. Ar. 3° de histo/
riis. in craneo mulieris nō est nisi vna cōmissura.s. sagitta/

Propter
qd in cra
neo mu/
lieris est
vna ꝯmis/
sura tm̄.

lis tendens a supiori parte nasi vsq; ad posterius. Et ideo in
craneo eius nō sunt os prore neq; os puppis: sꝫ solū duo la
teralia. Duplex autē assignať h^9 rei cā. vna: q: mulier non
habuit cerebrū calidū: sicut vir: vn̄ pauci fumi in ea surgūt:
ad cuius exalationē vna sufficit cōmissura. 2^a. qm̄ cōmissu/
ra cranei mulieris est magis patēs exitui vapoꝝ: eo q̄ est
magis cute discooptata: ipa.n. directe diuidit sup ipsa cōmis
sura crines suos. ¶ Dixit. Hal. rotunditas cranei nō necīa
fuit vt lōgius a suspitiōe amoueret incōmodoꝝ que exte/
rius fiunt cū sit rotūda figura exteriorū incōmodoꝝ min^9
ceteris susceptibilis: ꝛ si sube cerebri in ea multa dilata/

ret q̄ātitas. ¶ Dixit. A. ossis cranei nālis figura est: vt sit
rotūda: et hoc pp duas res et duo iuuamēta: vna ē in cōpo/
ne eius ad interius: figura.n. rotūda est maioris.s. dimētio
nis ea quā recta linea cōprehēdūt fig^a cū eaꝝ cōprehēsiōes eq̄
les sūt. Et alia est in cōpōne ad exterius: qm̄ fig^a rotūda pp
ipulsiones nō patit: quēadmodū hn̄tes angulos patiunt.
Et dixit Aui. q̄uis ipm sit rotūdū: in lōgitudine tn̄ scḋm ē:
qm̄ origines neruoꝝ a cerebro in lōgitudine sūt posite: et sic
opꝫ vt nō coangustent. ¶ Dixit Ha. acumē cerebri fuit an
terius pp partis p̄cedētis cerebri cām q̄ prora cerebri dr̄: ex
q̄ nerui oriunt sensus posterius vō acumē fuit qḋ puppis
dr̄: q: ab ea nucha orit. ¶ Et. A. dixit. duas hūit craneū
eminētias an̄ et retro: vt neruos defendat q descēdunt ad
nuchā et frontē. Est igit ei^9 nālis fig^a cū rotūditate oblon
ga q̄si fuerit hr̄ pressa ab vtraqꝫ pte pp eius p̄ssionē tumo/
rositates an̄rior et posterior pcesserūt: qm̄ sic vētriculorūꝫ
cerebri distinctio: ac ēt sensitiuoꝝ ortus anterius melius p
uenit. ¶ De fig^a aūt cranei in nāli notauerūt q ipsa 2^s pt
cōtingere: vno mō scḋm q remouet debitā formā et numerū
cōmissuraꝝ p̄dictaꝝ ei^9. Alio mō solū put remouet debitā
formā tn̄ siue remouet numeꝝ cōmissurarū debitū siue sit
p mō dn̄t. distinxerūt ipm auctores in tres. q̄rū due sūt sim/
plices: et vna cōposita: de qb^9 loquēs Ga. x^o de iuuamentis.
c^o 6°. dixit tres sūt diuꝫ figure.s. ināles. vꝫ. ea q̄ opponit to/
talit ei q̄ scḋm nām se hꝫ qn̄ ambas qdē pdiderit eminētias
caput eā q̄ scḋm occipitiū: et eā q̄ scḋm frontē. eq̄le aūt vndiqꝫ
et velut certa spera: et h est innālis figura cōposita. Due vō
alie dixit Ga. h qdē eā que scḋm frōtē solū: h vō eā q̄ scḋm occi
pitiū nō hn̄t eminētie. Fig^am aūt innālē hn̄tē eminētiam a
dextra pte in sinistrā lōgiorē negauit fore Gal. posse: qm̄
cū ea nō staret vita. has tres innāles figuras dn̄t esse mon
struosas. ¶ De qb^9. A. dixit. non nāles cranei fig^e sūt tres:
vna est vt anterior eminētia minuatur: et propter h de ade/
rem amittatur de aderem coronalis: et alia est vt posterior
eminētia minuat: et propter h de aderem perdat de ade/
rem laude: et tertia ē vt utraqꝫ pdant eminētie: et fiat caput
vt spera longitudinē et latitudinē hn̄s equales. Et de hac
qdē fig^a.s. 3^a sūmus medicoꝝ dixit Gale. q propterea q
dimēsiones in ea sūt eq̄les oportuit scḋm eq̄ratē q diuisiōes
aderē sint eq̄les. Sꝫ diuisiōes aderē in p̄mis erāt tres in lō
gitudine vna: et due in latitudine. Et erit qdē aderē latitu/
dinis i me^o latitudīs ab aure ad aurē: sic lōgitudinis ade/
rē in me^o lōgitudinis. Et dicit iteꝝ Ga. ipossē est caput aliā
figurā 4^am nō nālē hr̄e.s. vt sit lōgitudo minor latitudine:
nisi de vētriculis cerebri: aut aliqd̄ de ei^9 corpe diminueret.
qḋ qdē vite est p̄riū: et cōpōnis p̄hibēs bonitatē. Et addit.
A. h qdē p̄mi medicoꝝ Hyp. dcā p̄cedūt q dixit capitis fi/
guras q̄tuor existere tm̄: ego āt vidi craneū nō hn̄s ab ext
nec ab intra cōmissurā sagittalē: hēbat aūt coronalē: et eaꝫ
que laude. ¶ Si aūt scḋo mō distinguant figure inālis ꝫ
nālē: tunc dn̄t eas posse fore q̄plurimas de qb^9 ē vt sit ca
put in sursū longū: quēadmoduꝫ est fig^a eius q in ense vel
osse polito se speculat: vel q: sit lōgius q̄ꝫ oꝫ in an̄ et retro:
vel q: sit nimis p̄minēs an̄ vel retro. ¶ Pro noticia quoqꝫ
ossiū cranei ponā hic q̄ dixit Hal. vbi. s. cranei ossa diuidū
tur in septē: quoꝝ duo sūt ossa in capitis vtice q̄ cōtinuat et
copulat adinuicē cōplosaꝫ.i. cōmissurā sagitte silēꝫ. Et dn̄r
hec duo ossa vticis q̄ q̄drāgulate sūt fig^e et subē tenere: q̄ te
nera fuit pp dissolutionē vapoꝝ: et duo alia ossa a laterib^9
capitis q̄ separant a vtice duo cōplosa tenuia.i. mēdosa: q̄. d̄.
aurea sūt: et hec duo ossa sup tympoꝝ dn̄tur ossa: et fig^a eoꝝ
est triāgulata: et cuiuscūqꝫ eorū suba in tres diuidit ptes:
vna est sua soliditate lapidi silis: que iō lapidea dr̄: et in ea
auditus est foramē factūqꝫ est talis audit^9 cautele cā ab i/
cōmodoꝝ occursu. 2^a ps est augmētū qḋ ex ista orit capitis
mānie silē: et facta est^a ad p̄hibēdū a loco suo in superiorēꝫ
exire maxillā in exteriora: q: qm̄ disgregatio ei^9 flexibilis est:
et h ps silis est lapidea in soliditate. 3^a vō ps est q̄ tymp^9 dr̄
eiusqꝫ soliditas duab^9 subest alijs p̄mis facta q̄ sūt hec ossa
suba solida et dura: quo remotiora forēt ab incōmodoꝝ re
ceptiōe. Et est os in capitis p̄ra qḋ a vticis separat ossibus
cōplosuꝫ corone silē: et dr̄ os frontis eiusqꝫ figura silis est
semicirculo: et suba eius tēperata est iter soliditatē et molli
ciē. Et h iō factū est: qm̄ incōmoda illi sepe nō accidūt cuꝫ
sint oculi i capitis prora positi cauētes ab icōmodoꝝ ipro
bitatib^9. Estqꝫ et os in capitis puppi diuisuꝫ et separatū a
duob^9 vticis ossib^9 mediāte eo qḋ sile est lr̄e grece cōplo/
so: et dr̄ puppis capitis: cuiusqꝫ for^a est varia et suba solida: h
aūt q solidioris est scḋm sube q̄ꝫ qḋ est os frontis: et iō est quo
incōmodoꝝ auertat iprobitatē cū in puppi mime sint ocu/
li. P̄dcā ossa in vitate sūt tm̄ q̄tuor nuō: et additamētuꝫ q̄
maxilla inferior cōtinet in loco suo. Et dixit Hal. in craneo
sūt alia qnqꝫ ossa vnū est qḋ dr̄ cauilla: et est craneo: et maxil
le cōe. Et est os qḋ cōtinuat ossi puppis capitis in loco q dr̄
basis capitis: et est infixū ossi maxille supioris: et h iō factū
est pp duas vtilitates: vna est vt ipleret vacuitas q̄ est iter
ossa cranei: et ossa supioris maxille. 2^a vt cōiungeret et esset
cōtinuatio firma: et h os est qḋ ab. Aui. paxillare vocat: et re/
liq̄ 4^or ossa sūt posita sup tympoꝝ lacertis in singulo latere
ossa duo subtilia sup suū lacertū cōtinuata adinuicē cōplose
sup tymporis medio et hoꝝ duoꝝ ossiū alterū est eoꝝ q̄ se/
quunt capitis puppim: cōsolidat qꝫ ossi sup tympore sup ossi
bus capitis: et alteꝝ est eoꝝ q̄ sequunt capitis prorā cōtinua
tā supcilii extremo qḋ est a pte exteriori oculi: et vocantur
hmōi ossa paria: q̄rū qḋqꝫ sup lacertū tymporis est vt exte
rius aduenientia incōmoda ppulsent: eo q q̄ ab hmōi fiunt
lacerti dolore incōmoda magna sūt. hec ossa. A. vocat ossa
paris. Et dixit. in vnaqꝫ tympoꝝ parte sūt duo ossa dura
q̄ cooperiūt neruū.i. lacertū q trāsit in tympore: q̄rū situs
ossiū ē hꝫ lōgitudinē cerebri als. et meli^9 tymporis ex trās
uerso. In osse qꝫ an̄riori sub cilii ab vtraqꝫ pte ē cōcauitas
q̄ orbita ē vocata i q̄ꝝ alterutra alter oculus est locatus.

¶ De anatomia mandibularum. Cap. xviij.

Dicunt hoiēꝫ 4^or hēre mādibulas duas
superiores et duas iferiores: h āt
dixerīt: q: tā mādibula superior q̄ꝫ inferior di
uisionē hꝫ in medicinis suoꝝ ossiū vt patebit.
Dixit Hal. maxilla superior craneo cōtinuata
est: et venit ista cōpletio icipiens a cōploso coronato in loco
s. ossi tymporis: et ad oculoꝝ tēdit locū trāsitqꝫ per mediū
inter duo supercilia donec ad aliā attingat extremitatē co
ronati cōplosi. Et iferius dixit Au. termināt ea dentiū ori/
gines. ¶ Et ipa superior maxilla ex multis cōposita est ossi/
bus duab^9 vtilitatib^9: q̄rū vna est vt si qn̄ alteri parti eius
incōmoditas acciderit cetera illese maneāt. Altera est qm̄
necium erat eoꝝ subēꝫ diuersaꝝ eē partiū in mollicie: et du
ricie. Et dixit. q hꝫ ossa octo: q̄rū duo sūt in qbus sūt oculi:
et duo sunt genarū: et duo nasi et os in q̄ pares sunt dētes
et q̄drupli superiores. Et ossa duo dixit Hal. in qbus oculi
sunt singulū eoꝝ scḋm hꝫ a termino cōpletiōis quā diximus
et craneū a maxilla supiore separare: finiūtqꝫ ista duo ossa
cōpletione q̄ ipsa et duo genarum ossa diuidit: disgregatqꝫ
h duo ossa abinuicē cōpletio a medio incipiēs superciliorū
per mediū nasi perābulāsqꝫ ad duplices dētes: diuiditurqꝫ
horū duorū ossiū qḋqꝫ in 3^a ossa q̄ vnit illis ppria cōple/
tio. ¶ Genarū vō duo. dixit Haly. spissa sūt incipiētia ab
oculorū ossium terminis: et pertingit vtrūqꝫ vsqꝫ ad dētes
caninos: et in his duob^9 ossib^9 sunt dētes maxille superio
ris exceptis duplicib^9: et q̄druplicib^9. Seiungunt hec duo
ossa: et aliḋ os cōpletiōes due icipiētes a ciliorū me^o: et sumit
queqꝫ lat^9 nasi: et porrigit vsqꝫ ad termios an̄riorū. Et h
duo ossa sūt spisse solideqꝫ sube: et spissitudinē hn̄t ad cauē/
dū icōmodorū difficul^tem. ¶ Duo vō ossa nasi icipiūt a cor
nu ciliorū: et tēdūt vsqꝫ ad locū q duplicib^9 supest et q̄dru/

plicib⁹: terminãt aũt ea ⁊ ab alijs seiũgũt ossib⁹ ꝯpletiões due q̃s dixim⁹: ⁊ a cornu incipe ciliop: ⁊ ne p duo nasi latera: ⁊ vsq₃ ad duplices ꝓtelant. Cõpletioq₃ alia in fine ossis nasi i nariũ loco ꝯtinuatũ: q₂ duab⁹ lineis q̃s dixim⁹ icipe a duob⁹ nasi laterib⁹. Segregat aũt duo ossa nasi cõpletio tẽdẽs ad supcilio₂ cornu vsq₃ ad mediũ dupliciũ. Est autẽ ho₂ ossis subia tenuis. etenĩ si acciderit illi incõmodũ ñ pl₃ obest. At vo illud in quo foramẽ est nasi. dixit Gal. est subtile ⁊ in dño paria diuidit: ossaq₃ ossib⁹ nasi subsũt duob⁹ terminatq₃ ista ꝯpletio q̃ est sub nasi ossib⁹: ⁊ in h q̃q₃ ẽ foramẽ tẽdens in cranei iteriora. ¶ Dixit Gal. 11° de vti. pti. pforatio q̃ est a naso ad palatũ fcã est: vt nõ ſm rectitudinẽ trachee arterie sit ſm respiratiõis: s₃ flexio aliq̃ ⁊ circũuolutio fiat p ad eũ veniẽte spũ: ⁊ aere: ⁊ q̃ duplex ho dẽbat fieri. s. vt nõ infrigidarent aliq̃ ea que ſm pulmonẽ frido valde fiente ꝯtinẽte nos aere: ⁊ vt pmixtus ei cib⁹ vel puluis vel qd aliud tale nõ veniat vsq₃ ad arteriã. In hec autẽ flexione spũs põt ad id qd añ ferri q̃ talia detinent anticipata icidere ad ea q̃ circa flexiones sunt corpora humida: ⁊ mollia existiare qd viscositz hñtia: ⁊ pp hec oĩa po⁹ detinere ea q̃ occurrunt. Si vo ꝓcesserit vsq₃ ad os ibi detinebit ſm palatũ: ⁊ colũnã: vocat. n. sic gargareon. Et demõstratio h⁹ max⁹ est in his q quotidie luctant in pulue multo₂ ⁊ dis q p viã talẽ pgunt: cũ mucillagine. n. expuunt excreãtes puluerẽ. S₃ si prius. dixit Gal. mox pori illi q ſm nasum nõ referent ad caput. i. vsus caput h ad palatũ rediret oblig. Et succedẽtẽ eis inibi possiderẽt gargareonẽ: manifestũ est: q̃m nil ꝓhiberet ad arteriam incidere oĩa talia. Etenĩ ⁊ fit h ita: si aliqs respirauerit p os: vidi. n. athletas multos pp hec hoc ipm max⁹ victos: q₂ suffocati peryclitabant: ⁊ eo q p os inspirauerãt puluerẽ: puenerũt aũt ad h eo q magna inspiratiõe eguerũt repẽte. ¶ Et subdit Hal. os deniq₃ in q̃ duplices sr ⁊ q̃druplices supiores ẽ in supioris maxille extremitate: diuiditurq₃ ipsũ in ossa duo q̃ terminãt ⁊ disgregãt ab ossib⁹ gena₂ ꝯpletiões due incipientes a cornu supcilio₂: ⁊ ptingũt ad duplices: ⁊ q̃druplices disgregãtq₃ ista a nasi osse ꝯpletiões q in fine sunt nasi: q̃ cõtinuant duas ꝯpletiões late₂ nasi. Et p hec dcã Haly. facile põt intelligi text⁹. A. de his ossib⁹ ⁊ ꝯpletiõibus. Et dixit Hal. vniuersa g ossa supioris mãdibule sr. 14. s. sex oculo₂ duo gena₂: duo foraminũ nasi: duo dupliciũ: ⁊ duo q̃druplicium. ¶ Dixit Haly. iferior maxilla q̃ ⁊ faux dr ex duob⁹ ꝯposita ẽ ossib⁹: q̃₂ alte₂ alteri copulat in sua extremitate in q̃ sr duplices inferiores ⁊ q̃druplices ꝯtinuatiõe solidatiua. ¶ A. aũt dixit seratili diq₃ loco huic ꝯtinuatiõis nõmẽtũ. ¶ Dixit Ga. 11° de vti. pti. inferioris gene os vnã solã h₃ in ipso diuisionẽ nõ oĩno manifestã ſm extremitatẽ barbe. Reliq̃ vo tota alterutrinq₃ ei⁹ ps nullã h₃ ꝯiunctionẽ. Cauẽte vtputa nã ad multa ossa frãgere iferiorẽ genã. Et nõ ſm vehemẽtes mot⁹ facile dissoluat: ⁊ ꝯterat. Magna. n. dẽbãt esse ⁊ fortes hmõi gene mot⁹ in mordẽdo: ⁊ frãgẽdo q̃ dura. Et dixit. de articulis iferioris mandibule diligẽter ꝓuidit nã: ⁊ sufficient alteri qdẽ q̃ extremitas vocat iugalitatẽ supapponẽs: ⁊ max⁹ iplãtans tymporalis musculus tenẽte: reliq̃s vo vteri formas vocatas explãtatiões capitis infallacẽ supapponẽs custodit: vt non aliq̃ in violẽtis motib⁹ a subiacẽte ꝯcauitate labat. Et subdit. rõnabile ex posteriorib⁹ ptib⁹ ex ea q̃ est ſm articulũ extremitas ista recta suspendit: clausionis eni oris cãm istam ⁊ tymporalis musculus h₃ suspendens totã genã. Aptioris vo posterior articulus q est ſm veriformes explãtatiões: ⁊ mouẽtes eũ musculi tymporalis oppositi: h₃q₃ insup colligatiões q̃sdã fortes circa eũ. Et adhuc cartilaginẽ multã in circuitu circũeffusa: z articulatio ista. ¶ Ha. quoq₃ dixit. inferioris maxille alia extremitas duo h₃ diuisa ⁊ furculata: ⁊ alte₂ est acuti capitis ꝯpositũ sub duob⁹ ossib⁹ pariũ ⁊ ꝯtinuat illis: defenditq₃ tymporis lacertũ p quẽ oris fit

14 sr ossa mãdibule supioris.

clausio. Aliud vo diuisũ grossũ est ⁊ rotũdũ capitis ꝯpositũ in ꝯcauitate sub aug° qd capiti mãnie silr est in osse sup tymporato: ⁊ p hãc disgregationẽ fit inferioris maxille mot⁹. ¶ Et. A. dixit. q in sũmitate cuiuscũq₃ duorũ extremo₂ eo₂. s. ossiũ mãdibule iferioris secãdo fcã est serratura curua q̃ cũ additamẽto igeniose ꝑparato ꝯponit q ex osse nascit q ad eã puenit: qua₂ vnaquęq₃ ligamẽtis fuit ligata. ¶ Dixit Auer. coll₃ p. oĩa ossa capitis ꝯiunguntur ꝯiunctiõe serratili pter duo ossa iferioris mãdibule q̃ ꝯiungunt ꝯiunctione nodatili. Cõnnectio aũt ossiũ serratil' cõmissura vocat a Gale. satura: ab Ha. cõplotio. Et ab Aui. adherẽ dr. ¶ Dñt mãdibulã supiorẽ i oĩb⁹ aialib⁹ cocodrillo excepto eẽ imobilẽ: ⁊ cã imobilitatis ei⁹ dĩ eẽ 2ᵉ: vna est ipsa₂ grauitas q̃ difficilis fuisset mot⁹: alia ẽ ipsi⁹ ad cerebrũ ꝓpinqtas: ne forte ipm in motu illi⁹ lederet: iferiorẽ₃ vero dñt in omnibus aialibus fore mobilem: ipsa. n. leuis est: ⁊ inde facile mobilis ⁊ a cerebro distãs est nõ in motibus illi nocumentum prestans.

¶ De anatomia gingie matris. Cap. xix.

Gingia mr. 10. de vtili. pticu. pmineum. al's. pacraneũ vocat. Et est pãniculus o ẽsus durus exterius sup craneo imetr sub cute locat⁹: ⁊ ipsi craneo vehemẽter adherens: ita vt eius separatio sit difficilis ab eorẽ: ẽt vt sup osse quarũdã partiũ supioris maxille extendat: ⁊ ibi nõ sub cute imediate: sed sub musculosa carne locetur. ¶ Et eius ꝯplo sicut alio₂ pãniculo₂ frigida est ⁊ sicca. ¶ Cuius iuuamẽta 3ᵃ esse dñr: vnũ est ne mẽbrũ mollesiẽ caro siue cutis a mẽbro duro. s. craneo sine medio tangat: ne illius duricie ledatur: 2ᵐ est vt mediante i° pãniculo craneũ sentiat que nociua sunt: ⁊ 3ᵐ est vt mediante i° pãniculo dura mater craneo suspẽdat. Cõtextus est eni pãniculus iste ex filis ligamẽto₂: ⁊ neruo₂ a dura matre procedentibus: ⁊ ad cr̃ craneũ per cõmissuras eius ꝓdeuntibus: ⁊ in gingia matre ꝯtextis: qbus filis mediãtib⁹ ipsa₃ dure matrẽ suspensam uersus craneũ ꝯtinet: vt nõ cõcidat sup cerebrũ: ⁊ cõcidendo ipsum grauet. Et in hoc iuuamẽto vir superat mulierẽ: cũ in muliere minus dura mr suspendat ꝓpter pauciores esse cõmissuras cranei eius.

De ꝯplone.

De iuuamẽtis.

¶ De anatomia cutis capitis. Cap. xx.

Cutis capitis suba grossa est satis: q̃m ẽ sicut coopertimẽtũ ⁊ clypeus in tutelã cerebri ⁊ cranei creatũ ad icõmodo₂ cuitationẽ: ⁊ vt capilli ei infixi: magnas ⁊ grossas radices hñtes in ea sua grossitie firmiter tenerẽt: sciũ sua tñ grossitie ⁊ soliditate porosa satis creata fuit: vt possit per eã ipsa capillo₂ mã penetrare. ¶ Et ipsa quidẽ vt dñt. l₃ vbiq₃ sicce cõplexionis existat in anteriorib⁹ capitis siccior extat: in posterioribus vero humidior siue minus sicca eõrio cõplonis cerebri existit. Cerebrũ. n. vt in sua patuit anatomia anterius humidius posterius vo minus humidũ est: cutis vero in posteriori humidior: q₂ eo in loco plus de carne obtinuit. minus aũt de ea in anteriori: vñ siccior ibi reddit: qd ideo factũ est vt ꝓhibeat cutis posterior indebitã ⁊ supfluã posterioris cerebri exiccationẽ ab extrinsecis alterãtib⁹ exiccãdo. Et vt cutis añrior añterioris cerebri: qd de se hũidũ est indebite ipsũ ab extrinsecis humectantibus ꝓhibeat humectari. Et hac de causa caluicies in anteriori: ⁊ non in posteriori prouenit capitis vt suo capitulo patebit.

De substã.

De ꝯplone.

¶ De anatomia faciei in generali. Cap. xxi.

Supra dictũ est qd facies: ⁊ q̃ organa ꝯtinet: ⁊ similiter qd sit frons. Et que sint partes eius. Et dictum est de ossibus eius sufficienter. ¶ Et in facie quidem passionum anime vestigia magis ⁊ melius q̃₃ in aliq̃ aliorum mẽbrorũ corporis repñtant: gaudij: tristitie: ire:

timoris:verecūdie:ꝛ siliū:qđ iō est:q: ad faciē rōne orga noꝝ multoꝝ sensuū in facie existentiū multi spūs ad eā ve niunt qui motionē multā percipiūt ꝭm vnāquāq; anime passionē. Et pp multitudinē spirituū in facie ꝛ eius parti/ bus existentiū est ꝙ facie irrorata aqua ros. ꝛ similibus ca lore ꝛ ipsis spiritibus ad interiora reuocatis virtus robo/ ratur ꝛ excitatur ꝛ a sincopi resurgit.

Ut vestigo passio nū anime magis ꝛ inclinare pūtant in facie q̄ in aliq̄ alioꝝ mēbroꝝ corporis.

¶ De anatomia musculorum mouentium partes faciei in generali. Cap.xxij.

Musculi faciē mouētes:alij frontē mouēt: alii oculos:alij nares:alij genā su periorē:alij inferiorē:ꝛ alij labia. In hoc autē capl̄o de mouentibus frontē genas nasum ꝛ labia dicet. ¶ De mouētib⁹ frōtē. dixit Aui. ꝑmu p⁴. frons p musculū tenuē dilatatū ꝛ panicularē mo/ uet q sub cute frōtis dilataꝛ. Et cū ipso adeo misceꝛ donec sit q̄si essentie cutis ps:ꝛ fiat ipsā:vt.ö.patuit ipsaꝫ ab eo excoriari. Cuius sit⁹ in capitis latitudine:ꝛ nō ꝭm longitu dinē est:ꝛ ipse qdē nō desinit in chordā:imo dixit Auicē. mēbꝛ qđ per ipm moueꝛ sine chorda obuiat:qm̄ illud qđ p ipm mouet cutis est dilatata leuis:ꝛ mouere q̄le ipm est p chordā nō est bonū.i.nō est necessariū:hmōi qdē muscu/ li motu eleuanꝛ supcilia:ꝛ est ēt cū ad eleuandū vel claudē dū oculos iuuat pp suaꝝ virtutū diminutionē ꝛ sui relaxatio nē. Cām.n.mot⁹ frontis:ꝛ cutis que est circa oculos. G. de vtili.pti. Ga.dixit.esse motū oculoꝝ:aperiri.n.mltū opoꝛ tebat eos cū multa coꝝ que ex sunt conanꝛ videre. Et rur/ sum stringi ꝛ clausos certitudinalr colligi ab oibus circū/ adiacētibus qn̄ timent aliqd allatū aduersus eos. Et Hal. theo.3° dixit.lacertus frontis necessarius fuit:vt oculorū clausionē forte adiuuaret eiusq; similē apertionē.

Demuscu lis frontē mouenti bus.

¶ Pro/ pter noticiā aūt anatomie musculoꝝ supiorē genā mouen tiū:sciendū est qđ sicut. A.dixit.ꝑ p⁴.maxilla supior duos hꝫ motus:quoꝝ vnus est sequēs motū mandibule inferio ris. Et alter est ei cuꝫ labio cōis:ipsa aūt de se vt.ö.patuit ē imobilis. Et musculi qdē qbus moueꝛ motu mandibule inferioris sunt musculi ipsi⁹ inferioris mandibule q dicen tur. Ait. A motus eā que est motū alterius mēbri sequens sunt musculi illius mēbri.

De mu sculis ge nā supio rē mouē tib⁹ ꝛ mā dibulam.

¶ De musculis aūt mouētibus supiorē mādibulā sil' cū labio. dixit Gal.11° de vtilit. pti^m. Et motus labiorū nō solū soli:sed cū his qui ꝭm maxillas efficianꝛ musculū amplū:ꝛ subtilē extrorsuꝫ nā substendit vnū ꝭm alterutrā partē.s.genā dextrā ꝛ sinistram: vsq; ad spinā que ꝭm collū extrorsuꝫ est:referunꝛ aūt ꝛ coꝝ innuli q sunt a pectore:ꝛ ab vtraq; clauiū q̄ntūcūq; est diunctuꝫ pectori versus inferius labiū:qcūq; vero sunt a residuo cla uium iam oblig versus lateralia clauiū:oblique vo magis his q a scapulis ascēdētes veniunt apud lateralia labioꝝ. Et quicqd maxillaꝝ his est dtinuū. Qm̄ residuū diuꝫ ma xillaꝝ totū retro versus aures tēdunt. Aliqui qdē innuli: ꝛ h musculus ex colli fere oibus partibus:ꝛ spondilium re cipit:ꝛ sic in dictis vbis innuit Gal.ꝙ musculus mouens genas simul cū labijs ex quatuor pticulis cōponiꝛ: ꝛ est in vtraq; gena vnus:ꝛ est nominatus musculus lat⁹. ¶ De quo dixit Hal.duo musculi genas separate ꝛ sigillatiꝫ mo uēt hics separant:ꝛ abinuicē remouent labia dicunturq; duo lati lacerti. Et coꝝ quisq; quatuor dponiꝛ partibus. prima pars est villi eius pductio a spinis spondiliū colli:ꝛ extremitate gene.s.posteriori cōtinuaꝛ:ꝛ hec pars mouet vtrasq;.ꝛ in hominū nōnullis qn̄q; aures hāc partē Auic. posuit 4^am:ꝛ dixit ꝙ oritur a simetrijs colli ꝛ transit circa terminos aurium:ꝛ cōtinuatur cū fine maxille:ꝛ mouet maxillā motu manifesto:quē sequiꝛ labium:ꝛ fortasse val de approximat loco.vbi est auris ingressus ꝛ in qbusdam hoibus dtinuaꝛ cū ea:ꝛ mouet aurem:ꝛ subdit Ha.2^e par tis villus incipit ab osse qđ in medio stat ossis spatularuꝫ: ꝛ ad collum ascendens tendit donec continuatur extremi/

tati labioꝝ:alter qdē ad dx:ꝛ alter a sinistra. Cuꝫ ḡ vtraq; ps moueꝛ istius:ꝛ os moueꝛ in nullā inclinantis ptēꝫ. Si vo eaꝝ altera pars moueꝛ:ꝛ os cōmotū inclinaꝛ in illō in quo est lat⁹:hāc ptē. A. posuit tertiā:ꝛ dixit ꝙ orꝛ ab os/ se:qđ rostro corui i spatula silaꝛ:ꝛ dtinuaꝛ iferius dtinua tione ipsius musculi:ꝛ trahit labiū in duas ptes attractiōe sui. Subdit Haly.3^e partis villis initiū est a furculis ascē/ ditq; ꝛ labijs dtinuaꝛ:ac os i trāsuersuꝫ ad iferiora trahit: ꝛ hāc ptē posuit Auic.pmā.ꝛ dixit.ꝙ ei⁹ origo est ex furcu la cuius finis cū extremitate labioꝝ dtinuaꝛ ad iferiora ꝛ trahūt os inferius ex trāsuerso. Subdit Hal.4^e ptis villis ꝑn^m est a pectoralis furculis:ꝛ labus ipsis dtinuaꝛ dtinua tione nō vnased sese p modū diuidēti in filāꝫ.γ. Ite nr̄e vl̄ grece:ꝛ sic eius villus a dextro orꝛ⁹ sinistro deferꝛ lacerto: ꝛ a sinistris orꝛ⁹ dextro dtinuaꝛ labijs in latere: si ḡ hi re ducunꝛ villi ꝯbunꝛ dgregātq;:ꝛ in exteriora acuunꝛ:quē admodū accidit vmbilico:hāc ptē posuit. A.2^am.ꝛ dixit ꝙ eius origo existit inter torace ꝛ furculā a duab⁹ ptibus ꝛ ipsaꝝ villi trāsuersi pcedunt. Et ille q a dextris orꝛ cū eo q a sinistris nasciꝛ trāsuersando iungiꝛ ꝛ penetrat ꝛ conti nuaꝛ ille q nasciꝛ a dextris cū inferiori pte extremitatis si/ nistri labij:ꝛ ille q a sinistris nasciꝛ ꝯrio. Cūq; villus iste colligiꝛ angustaꝛ os.ꝛ ipm ad anteriora ptrahit sicut in bursā efficit corrigia q̄ bursaꝫ claudit. Ab hmōi aūt muscu lo latomec aliq̄ suaꝝ partiū nō posuerunt auctores diri te nantē:sed vn̄r mēbro mouēdo sine tenante diungi.

¶ De musculis aūt inferioris maxille Gal.11.de vti.pti.ꝑ ponēs situꝫ tymporalis musculi:ꝛ ei⁹ custodie cām dixit:hoi ceu paruā genā hn̄ti ꝛ dētes ad solā comestionē idoneos tym/ poralis musculus rōnabilr pauus fact⁹ est. Et cū ipe mus/ culus in ossibus capitis occultus his qdē suscipiētib⁹.i. ossib⁹ cranei in ptib⁹ tympoꝝ aliqualr dcauitatis in q̄ cō cauitate ipse musculus situaꝛ⁹ recipiꝛ:his āt in circuitu cō prehēdētib⁹ ipm.s.ossibus porie:ita vt pauca ps ei⁹ sup/ appareat ꝭm frontis finē:ꝛ nō iste soluꝫ:sꝫ ēt muscul⁹ ocu loꝝ occultat⁹ est:ꝛ cā vtriusq; cōis est:q: max^e hi omniuꝫ musculoꝝ cū patiunꝛ spasmos:ꝛ febres:ꝛ stupores:ꝛ de/ sipiētias inferūt:vt igiꝛ mīme patianꝛ ab eis q̄ extrorsum occurrūt eis quecūq; q̄ssare uel incidere nata sunt: vt sepē quādā ī alterutrinsq; nā circuitu apposuit os siue duritieꝫ: cur aūt max^e nocēt cū patiunꝛ est:q: ꝑncipio neruoꝝ val/ de ppinq sꝛ. Et solū vnū os ꝓhibet ne tangat cerebꝛ:tym poꝝ tn̄ musculis pp magnitudinē suā his q ꝭm oculos sꝛ magis inest nocere cerebro:ac ēt q: vnū initiū neruoꝝ ad oculoꝝ musculos venit:pl'a vo ad tymporales: quapp nā nō negligēs de tuitiōe tymporaliū tutā eis creauit regionē vt possis erat. Et maxie dcauū primū susceptiuū coꝝ eis ve lut antrū qđdā preparās:ꝛ ossiū circūadiacētiū itrinsecas supficies simas velut calamos aliqs opans supioribusq; fi nib⁹ coꝝ margines apponēs vius musculos illos cōuer/ sos:vt ex oib⁹ vt poss erat custodirenꝛ max^e: ꝛ breue qđ oifariā coꝝ sup ossiū circūadmissoriū eminear:religt aūt ꝛ hec nō totalr discooptūtꝫ ex supiacētib⁹ ossib⁹ capitis:ꝛ eis que sunt in finibus supercilioꝝ explantationeꝫ altera trinq; ossis prolongi gibbosi qđ ab extra concaui vero ad musculū superappositū operans. Et h qđ ex superioribus altitudinem sufficientem extollens:ꝛ deinde ꝭm me^m ipsū copulās fortificationē hanc ossuosam alteruter musculo ruꝫ ꝑmisit prius qdē pcuti illās debētē ꝛ quassari:ꝛ omni/ no laborare si aliqd alioꝝ q̄ ex obuient musculis violētuꝫ vel durꝫ. ¶ Et dixit Gal.finiēs alteruter musculoꝝ ad vnū tenantē magis tympoꝛaliū iplantaꝛ sūmitati inferioris ge ne sup euellēs eā si tendaꝛ:ꝛ in h claudaꝛ os aial'. Opꝫ igꝛ alios ei inesse musculos q aplāt eꝫ vellētes ad drīa:ꝛ hos in inferiorib⁹ locari gene oꝫ:demōstratū.n.est a nob vnū/ quēq; musculoꝝ ad seipm trahē particulā ad quā iplātaꝛ. Et hi qdeꝫ musculi duo sunt sicut ꝛ tympoꝛales alteruter

Demuscu lis maxil lā inferio rē mouē tibus.

ſm inferioris gene alterutrā partē oppoſitū: p̄n^m tñ gnōnis
bñt ex poſterioribus ptib⁹ capitis. vbi ſunt calūniformes
explātatiōes: ita. n. ꝯſuetudo eſt anatomicis noiare eas q̄
ſm has partes ſubtiles oſſiū germinatiōes: iplantanꝰ aūt
īferiori gene poſt flexionē mox vſq; ad regionē que eſt an-
terior annexus vnus alterutrūq; ex intrinſecis ptibus: hi
igiꝰ cū tenduntꝰ aperiunt os. ❡ Et dixit Gal. alij qdem ad
eas que in maſticationibus circūlationes gene a nā facti ſt
duo muſculi q̄ ꝛ maxillaꝝ quidē carnoſuꝫ eſt opanꝰ horū
vero quelꝫ nō vnū muſculū: ſed tres qdeꝫ eſſe putant: qm̄
tres ſunt ipſoꝝ velut p̄ncipia: quedā eneruatiōes vel tenā-
tes vel deplantationes ad genas. Eſt aūt nō in repugnātia
h̄ anatomicis: ſꝫ in mō doctrine triangularis eſt quodāmō
vterq; muſculoꝝ hoꝝ velut ſūmitatē quādā triāguli. Alia
v̄o verſus īferiorē genā: ꝛ tertia velut quedā baſis ambas
ſupiungens predictas coſtas totis p̄mis īferioris gene pti-
bus ſup tenditꝰ ſm longitudinē eius. Et ſubdit. eſt aūt ner
uoſiſſimus ſuipſius ſm locū q̄ eſt ſub pomis muſcul⁹ ille:
ꝛ nō hꝫ illud qd̄ velut ſūmitas: mouet aūt ꝛ circūducit ge
nā aliā ab inulis ꝛ deplantationib⁹ operatis a nā vt ſibijn
uicē ſuccedentib⁹ motib⁹ q̄ in maſticationib⁹ act⁹ multi-
formis fact⁹ decēter igiꝰ nomināt hos maſticatorios quā
uis ꝛ tymporales maxīe p̄ticipēt hac denoiatione: hi enim
nō niſi ſolū vnū actū in maſticatiōe p̄bēt. ſ. vehemēter ad-
inuicē applicari dētes ad qd̄ ſeqtur frangi qcqd in iterme-
dio adiacet. Sed hec. ſ. ceu a molēdino a molaribus leniri
cibū maſticatoriū opus eſt muſculoꝝ: hi. n. ipſi ꝛ tranſmu
tant cibaria: ꝛ que a dentib⁹ excidūt rurſuꝫ egrediunꝰ tēſi
ꝛ circūtracti tymporalib⁹ muſculis nihil ad hoc ꝯferenti-
bus. Sed lingua qdē nō parꝝ operaꝰ adhūc actū velut ma
nus ſp̄ ꝑmutās ꝛ vertens cū q̄ ī in ore cibū: vt ois eius pe
ſilr̄ ꝯteraꝰ. Extrorſuꝫ vero minus ex alterutra pte maſtica
torius his muſculus velut quedā alia manus adiutrix lin-
gue mutās maximū auxiliū ſibi prebēt adhuc inferiores ſi
nes maxillaꝝ q̄ ſunt caterri: q̄ ſt verſus labia ad q̄ ꝑueniūt
ſubtiles ꝛ ampli muſculi vn⁹ ſm alterutrā ptem toti collo
circūappoſiti: mouenꝰ. n. ab his gene cū labijs: ꝛ ſi oīſariā
īmobilis ſit gena. ❡ De his muſculis. dixit Haly. vbi. s. q̄
inferiorē mouēt lacerti maxillā q̄tuor ſt paria. Paria duo
maxillā ad ſupiora mouēt q̄ ꝛ tympoꝝ ſūt lacerti duo. Et
duo alij ſunt itra os poſiti. Et tertij paris origo retro poſt
aures eſt: ſed tñ ſub ipſis paulatiꝫ ad collū deſcēdit ꝛ aſcē-
dit ad mentū illicq; ꝯtinuaꝰ trahitq; ad inferiora maxillaꝫ.
quartū v̄o par duo ſt lacerti ſup genas poſiti q̄ maxillā in
duo mouēt latera: noſtriq; ꝛ hi duo lacerti maſticātes: eo q̄
nō parꝝ in maſticādo ꝯferūt: fuerūt aūt neccīi muſculi p̄dci
ꝑp mouere maxillā ipſaꝫ motib⁹ neccijs. ❡ Nō fuerūt aūt.
vt dixit Aui. p̄ⁱ p̄ª. i mādibula īferiori motus neccīi plures
q̄ʒ tres. ſ. mot⁹ apiendi os: ꝛ mot⁹ claudēdi: ꝛ mot⁹ maſti-
cādi ꝛ molēdi. Apiens aūt ad īferiora mādibulā deſcen-
dere facit ꝛ claudēs ipſaꝫ eleuat: ꝛ molēs ipſaꝫ circuire facē
ꝛ duas ptes ꝯclinare: manifeſtū eſt igiꝰ q̄ oꝫ q̄ mod⁹ clau
dēdi ſit p muſculos q̄ a ſupiorib⁹ deſcēdūt: ꝛ ad ſupiora rē
trahuntur ꝛ apiēdi eꝫ ꝛ molēdi cū trāſuerſiōe: quapp ad
claudēdū duo tympora muſculi vocanꝰ: quoꝝ q̄ʒtitates i
hoīe parue facte fuerūt: qm̄ mēbꝝ qd̄ p eos mouetꝰ in hoīe
pue exiſtit q̄ʒtitatis: ꝛ i medio eſt vacuitatē hñs: ꝛ eſt in pō
dere leue. Nam mot⁹ q̄ in h̄ accidūt mēbro in hoīe p hos
duos veniētes muſculos magis ſt leues. In ceteris aūt aia
libus alijs īferior mādibula eſt maior ꝛ grauior q̄ʒ i hoīe:
vñ moueri in eis p eos in motu mordēdi: ꝛ res comedēdi
duras: ꝛ incidēdi ꝛ eradicādi eſt difficilis. Et hi qdeꝫ duo
muſculi. dixit. A. ſt molles ꝑpea qd̄ iux̄ p̄n^m exñt qd̄ eſt ce
rebro qd̄ eſt mēbꝝ in vltio molle: ꝛ neq; iter ipſos ꝛ cere-
brū eſt niſi vnū dorſū tñ ꝑp h̄: tñ ꝑp illd̄ qd̄ timetꝰ ex ſocie-
tate cerebri cū eis nocumētis ſi acciderēt: ꝛ in doloribus ſi
euenirent adeo q̄ illi q̄bus accidiſſent ad frenēſim ꝑuenil-

Lingua v-
tit cibum
in ore.

ſent: ꝛ ad alias q̄ ei ſt ſilēs ex egritudinibus ſepeliuit eos
creator apd̄ eoꝝ originē: ꝛ egreſſionē a cerebro in oſſe pa-
ris: ꝛ in ipſos penetrare facit in coopertura q̄ illis eſt canalis
que eſt ꝯpoſita ex duob⁹ oſſib⁹ ptis ꝛ torturis foraminū p
q̄ tranſit q̄ cū eis vadūt eoꝝ neſciētes extrema magno ſpa
cio: donec parꝝ ꝑtranſeūt vt eoꝝ ſuba paulatim īduretꝰ: ꝛ a
loco vbi p̄us orti fuerāt paulatiꝫ elōgetꝰ: vnicuiq; āt hoꝝ
duoꝝ muſculoꝝ magna gñaꝰ chorda q̄ ſup mādibule infe
rioris extremitatē icidit: ꝛ ipſaꝫ cū trahitꝰ eleuat: ꝛ hi duo
muſculi ab alijs duob⁹ adiuti fuerūt muſculis: q̄ in iterio-
ribus bucce icedētes ad mādibulā deſcēdūt īferiorē i fora
mine: ꝛ qm̄ in eleuādo graue eſt neccīuꝫ ipꝫ ingenioſe regere
ꝛ ſollicitari ꝑ ipſo q̄ten⁹ plus hēat fortitudinis. ❡ Dixit
Gal. vbi. s. muſculi tymporales ꝛ illi q̄ aperiūt os diſſiles
ſt oibus alijs muſculis. Tymporalib⁹. n. medijs. s. dictis
tenātos explātaꝰ. Nō. n. inuenies ſm aliquē aliū muſculuꝫ
explātationē talē tenātis: vterq; aūt oppoſitoꝝ eis a pte q̄
eſt retro capitis explātationē hñs poſtq̄ʒ aduocata ꝓpria ꝛ
flexionē ꝑuenerit īferioris gene nō adhuc ē muſcul⁹: ſꝫ ter
tius tenō: ꝛ nud⁹ ab oi ſuba carnoſa. Sꝫ h̄ qdeꝫ alijs ineſt
muſculis. ſ. ad tenōtē deſinē: qd̄ aūt ē ꝓpriū p̄cipuū vterq;
hoꝝ qd̄ nulli alioꝝ muſculoꝝ ineſt ē q̄ tenātus hoꝝ alteru
ter modicū ꝓcedēs. Nō adhuc tenō ē: ſꝫ mox muſculus fit
in īferiori gene īferius iplantaꝰ vt antea dcm̄ eſt. Igiꝰ car-
noſe ſt ptes: ꝛ in p̄n°: ꝛ in fine: ꝛ i me° v̄o carnoſe ꝛ neruo
ſe: ꝛ qd̄ in nullo alioꝝ muſculoꝝ exiſtit: ſic neq; h̄. ſ. ex me-
dijs tymporaliū oriri tenōtē. Cā āt explātatiōis tenontis a
me° tymporaliū. dixit. G. ē qm̄ me^m ſi ꝯſideras ipoꝝ pōnē
ſcm̄ eſt ſꝫ rectitudinē idigētis motu ſūmitatis gene. Cā v̄o
ort⁹ tenōtis a me° muſculoꝝ apiētiū genā ē: qm̄ nō potue-
rūt ꝯueniēt ab añriori collo hr̄e originē: vt ſꝫ rectitudinē
p̄ncipij ꝓprij alterutꝰ trahēt īferi⁹ genā: q: ſi ſic fuiſſēt loca
ti occupaſſent locū multoꝝ alioꝝ organoꝝ locatoꝝ in pte
añriori colli: ꝛ fuiſſet ad detrimētū aialis: ideo nō ab oſſib⁹
q̄ ſm collū ſt explātati: ſꝫ retro capitꝫ vt dcm̄ ē. Et vbi plēa
ē maxīe organis regio multꝫ nudis carnib⁹ in ptib⁹ q̄ ſm
paritina alterutꝰ eoꝝ tenō ſubtiliar⁹ ē: groſſiores. n. ſi eēnt
nō hūiſſent trāſitū ꝑ anguſtatiōes. Si āt fuiſſent hi muſcu
li facti tenues ſic hi ſt ſufficienꝰ groſſi vtiq; fuiſſent ibecil-
les: q: circa difficile paſſibiles oportuit eos fieri: ꝛ ſtrictos
rōnabilr̄ nā abſtulit totā eoꝝ: ſm h̄ tñ carnē: ſolū aūt inu-
los ꝓducēs tenōtis: qñ aūt p̄^m añ anguſtationē ꝯſtituit. tē
ſiā paulatiꝫ ꝯuertēs carnoſos muſculos reſumi opata eſt.
❡ Dixit āt muſculoꝝ apiēdi ꝛ mādibulā deſcēdē facientiū
villi ex additamētꝫ naſcūꝰ albuheti q̄ retro poſt aures crea
ta fuerūt ꝛ deſcēdūt ꝛ vniunꝰ: ꝛ fit vn⁹ muſcul⁹: poſtea ſe
paranꝰ ꝛ fiūt chorda: vt firmitudinē augeāt: ꝯinde iteꝝ. ſ.
rarificaꝰ chorda: ꝛ carne repletꝰ: ꝛ fit muſcul⁹: ne ꝑp ſui tē
ſionē ad nocu^{m}recipiēda ſint ꝑparati: deinde mādibule re
flexio mēto obuiat: ꝛ cū ꝯbitꝰ trahit mādibulā retro: ꝛ de-
ſcēdit ꝓculdubio. ❡ Et ſubdit Ga. vbi. s. tria gñā muſcu-
loꝝ ad oris motū nā ꝯſtituit his qdē apiētib⁹ his v̄o clau
dētib⁹ ꝛ alijs multiformitꝰ circūadiacētib⁹: differūt āt intꝰ ſe
ſꝫ magnitu^{dinem} eoꝝ. Maiores. n. iuſtū fuit fieri eos q̄ velut
depēdētē ꝛ ſuſpēſā ex eis totā īferiorē genā ſuſtinēt ꝛ por-
tāt. Oppoſitos v̄o eis ab īferi⁹ ſeu v̄ſus illas ptes mouen-
tes ad q̄s ꝛ nālr̄ repit oꝫ graue: minores fieri melius: medios
v̄o eē magni^{tu}medij pōne exñt: q̄ ſupius tēſi apd̄ illū qd̄ ſꝫ
caput hi adiutores tymporib⁹ dati ſt ſupius euellē: ꝛ ipſi
potētes genā. oppoſiti v̄o dixit. A. q: nālis g̃uitas in deſcē
dēdo iuuat duo ſuffecerūt muſculi: neq; auxilio eguerūt.
❡ Et dixit Aui. maſticandi muſculi duo ſt ab vnaq̄q; pte
vni muſculo triāgulato in ei⁹ capite poſit⁹ fuerit angul⁹ q̄
ex ſuis angulꝭ i facie exiſtit duo ꝓtēdūꝰ latera: vnū ad mā-
dibulā ꝯſcēdit īferiorē: ꝛ alteꝝ ad ptē oris aſcēdit. ꝛ intꝰ ea
baſis ꝯtinuaꝰ recta ꝛ cōmiſcetꝰ q̄ſq; angul⁹ ei: qd̄ añ ipm
exiſtit: ꝑpea vt muſculus iſte in ꝯhēdo diuerſas hēat ptes:

ꝛ nō fit ei mot⁹ equalis:sed diuersis possit iclinare declinationibus:iō vt ꝑ eos mollitio ꝛ masticatio ɔpleat. ℂ De musculis labioꝝ.dixit Aui.ex musculis labij sunt ei:ꝛ maxime oēs q dicti sunt.ś. Et ex eis sūt q sūt ipsi ꝑpꝛij ō qb⁹ ꝑpꝛijs.dixit Gal.11°.de vti.pti^m.q̄tuoꝛ musculi ad labioꝝ subam ꝑueniunt euidētes ꝛ manifestissimi anteq̄ꝫ ꝑmisceātur cuti.s.labioꝝ cōcreti vō difariā sunt ꝛ euidētes ꝛ isepa rabiles sunt ab illoꝝ nā.tota eni musculosa nā ɔcreta tota ei que est cutis facta ſꝫ aialiū labia:fuerūt autē musculi q̄tuoꝛ:qm̄ q̄tuoꝛ opoꝛtebat esse ꝑn⁹ mot⁹ labijs .s. alterutri duo.vnū qdē ad sinistrū:alteꝝ vero ad dextrū ducētes: duo vō hoꝝ musculoꝝ ab inferioꝛi.siue iferioꝛis gene incipiunt. Reliq vō duo parū supius:dependēt aūt capita supeꝛioꝝ desup versus poma:obliquoꝝ.n.dēbant eē duces motuū alterutri pti labij.iferioꝛū vō obliqua est vniuersa positio:oblig vō ꝛ mot⁹. ℂ Et dixit Gal.sapia creatoꝛis ꝑ quatuoꝛ musculos ꝑdictos octo mot⁹ opata est . q̄tuoꝛ q̄dē obliquos ſm alterutrā partē labij duos:cū his autē ꝛ alios rectos q̄tuoꝛ:duos qdē q certitudinalr̄ sunt recti:vt qn̄ plurimū abinuicē distant labia: hoc qdeꝫ supius vsus nasuꝫ tenius:hoc aūt tractu inferius vsus mentū:ꝛ ɔgerūtur adinuicē ꝙ qdē est.ś.inferius:ꝙ vero est infra sursum allatū. Sicut.n.infra in carpo ꝛ vulua ostēdet ex obliquis motibus fieri rectos:ita in labijs hꝫ vno qdē opante musculo ſm vnūqōq̄ꝫ eoꝝ ad obliquū qn̄ fit motū. Si vō ambo edunt sic iā totū labiū supeuellit a supioꝛib⁹ musculis: subtus aūt trahit ab iferioꝛib⁹:sꝫ ꝛ extrinsec⁹ inulis tēsis extra vti ɔtingit labia. Intus aūt vti ꝛ subiplantari ab intrinsecis. ℂ Dixit. A.q̄tuoꝛ musculi sufficiūt adhuc vt labiū moueat vnaqueq̄ꝫ.n.ps eoꝝ cū mouet ad illā partem mouet. Cūq̄ꝫ duo ꝛ duas mouent ptes ad duas dilatant ptes:adsūt igr̄ ei ad ɔplemētū mot⁹ ad q̄tuoꝛ partes:neq̄ꝫ vllū hꝫ motū:nisi istos. In his igit q̄tuoꝛ adest sufficiētia. Et isti qdē q̄tuoꝛ musculi.dixit Aui.ꝛ sūma ēt musculoꝛuꝫ cōium cū coꝛpoꝛe labij miscent talr̄ ꝙ sensus a suba labij ꝑpꝛia discernere nō vꝫ:ꝛ hoc ideo fcm̄ est ꝑpterea ꝙ labiū est membrū molle carneū os non habens.

De anatomia musculoꝛū labiorū q sunt q̄tuoꝛ.

ℂ De anatomia oculi in generali. Ca.xxiij.

OCulus dr̄ ab h̄ vbo occulo occulis quod signat occultare vel abscōdē. Et dr̄ sic.qꝛ in loco sit sit⁹ occulto ꝛ tecto supcilioꝛ ꝛ alijs ptib⁹ vt patebit: vl̄ sic dr̄ qꝛ lumē occultū intra se hꝫ. ℂ Est āt oculus mēbꝝ officiale ex plurib⁹ ɔsilib⁹ ɔstitutū.s.hūoꝛib⁹ pāniculis venis ꝛ arterijs neruis musculis pinguedine:ꝛ carne alba. Et qdā iter ptes oculoꝝ noiant palpebras. ℂ Harū aūt pticulaꝝ q̄dā ſꝫ pꝛicipales ꝛ vē ɔstituētes oculū que ſꝫ septē tunice: siue pāniculi ꝛ tres humoꝛes. Et de his ptib⁹.dixit Zoar. ptes oculi multe ſꝫ:qꝛ decē vt dcm̄ est. Et scire ɔparationē ꝛ vtilitatē cuiuscūq̄ꝫ earū erat difficile tpe Gal.intm̄ ꝙ Gale.ꝑposuit in coꝛde suo nō reddere rōnē singulr̄ ō eis. Et Aue. dixit.ꝙ iudicia de eis ſꝫ arbitraria. Et ꝑpea dicūt.nō ē mirādū:si de eis aliq̄ ɔtrouersia reperit in dcis auctoꝛuꝫ . Et q̄dā ſꝫ ptes coadiuuātes:siue circūadiacētes de ptib⁹ ꝑncipalib⁹:tunice ſꝫ tanq̄ꝫ ɔtinētes. Et hūoꝛes sūt tāq̄ꝫ cōtēte. Et de ptibus coadiuuātib⁹ nerui optici ſꝫ deferētes vtutē visiuā:ꝛ spm̄ visibilē instr̄m ei⁹. Cui⁹ vtutis ocul⁹ ponit esse oꝛganū siue isāꝫ. ℂ Dixit. A.tertij 3° vtus visuū.i.oꝛganoꝛū visus.s.oculoꝛū vel virt⁹ visuū.i.visua apud eos ſm quos visio fit in oculis:vel virtus visuū.i.oculoꝛū que cūq̄ꝫ vtus sit circa visionē opans ꝛ mā.i.suba spūs visibil⁹ ꝑcedit ꝛ penetrat ad oculū ꝑ viā duoꝛū neruoꝛū.s.opticoꝛū.quoꝛū enato⁹ habita est in sermone 3° qbus mediātib⁹ oculi cerebꝛo colligantur cū ipsi a cerebꝛo originē habeāt. Et de partibus coadiuuantibus sunt vene ꝛ arterie poꝛtantes ad oculū spiritum vitalē a coꝛde:ꝛ ab epate naturalē:ꝛ mām alimēti. Que vene ꝛ arterie ramificant ex venis ꝛ arterijs in pāniculis cerebꝛi disseminatis:ꝛ ɔtextis qb⁹ mediātib⁹ oculi ipsi cerebꝛo ēt colligant. ℂ Quātitas āt oculoꝝ sensu nota est:q̄ tn̄ cū latitudine est multa:n q̄ qdā magni:qdā parui:ꝛ qdā mediocres inter eos exn̄t. ℂ Et numerus eoꝛū est binari⁹. Dixit Haly. 3° theoꝛ. oculi duo oꝛgana ſꝫ qbus visus pcipiat.q ea de cā duo facti sunt: vt si forte alteri eoꝝ incōmodū accidat:alter in visu eius loco stet. ℂ Et oculi figura rotūda est cū aliq̄li declinatione ad lōgitudinē paruā. ℂ Et alteruter eoꝛū in alterutra oꝛbita q̄ oꝛbita ab oꝛbe ꝑp eius rotūditatē dcā est:in q̄ oculus firmiter alligat:vt apparebit situat⁹ est ad infallaciā:ꝛ incōmodoꝛū euasionē. ℂ Dixit Gal.12.de vtil.pticu. oculū mēbꝛū esse diuinū. Et Aui.dixit.ꝑ sui de aialibus.ꝙ inter oia mēbꝛa coꝛpoꝛis oculus maxie signat moꝛes aie: ꝛ foꝛtasse cā est:qꝛ ꝑ alijs saltē oꝛganis sensuū anime famulat ad ꝑfectiōis acq̄sitionē. ℂ Et Zoar dixit.ꝙ oculus ē mēbꝛum subtile:ꝛ delicatū ꝑ ceteris mēbꝛis. ℂ Et Ar.qdē ꝑbleumatū.10.15° ꝑbleumate q̄rit.ꝑp qd hō inter aialia mimaꝫ hꝫ distātiā oculoꝛū ſm magnitudinē sui coꝛpis i alijs nāq̄ꝫ aialib⁹ iter vnū oculū ꝛ aliū iterponit frons:in hoie autē solus nasus. ℂ Et assignat Ari.duas cās:q̄rū vna est:qꝛ inter cetera aialia hꝫ oculos ſm nāꝫ:ꝛ hoc tā rōne ꝑtectiōis q̄ꝫ cognitiōis. Rōne aūt ꝑtectiōis subcollocauit eos nā infra ɔcauitatē pꝛe alijs ꝑbens eis eminētias. Rōne vero cognitiōis:qm̄ sensus ꝑ oculos facit ad sciēdū multas reruꝫ drias . Situauit ḡ eos nā ꝑpinquos vt pfectius ꝑueniret ex eis videndi act⁹ ꝑp quā ēt cām nerui optici cruciant:ꝛ ampliori ɔiunctione ɔiungunt q̄ꝫ in alijs aialibus. Dixit quoq̄ꝫ Ari.ꝙ in quo loco coꝛpis est motus in illo dꝫ eē: ꝛ ꝑuidētiā:sꝫ motus fit i anterioꝛib⁹.plus ḡ ꝛ ibi debuit eē ꝛ ꝑuidētia. ꝑuidētia aūt ꝑ oculos est:qm̄ quāto maioꝛ fuerit distātia oculoꝛū tāto magis visi erūt in latere ꝛ quāto magis erūt in latere tāto visiōes magis lateralr̄ dispgunt:ꝛ q̄re neq̄ꝫ ydola ꝑ duos appꝛhēsa oculos eq̄ bn̄ pnt in vnuꝫ ɔiūcta sensui repn̄tare cōi:quāto vō minoꝛ fuerit oculoꝛū distātia tāto magis erūt visus anterius:ꝛ tāto minus dispergent:sꝫ ꝛ ydola ꝑ duos oculos appꝛhensa meli⁹ pnt in vnū ɔiungi:ꝛ cōiuncta sensui repn̄tari cōi: q̄re magis erit minoꝛ oculoꝛū distātia:ſm nām. ℂ Scđa cā fuit:qm̄ alia aialia excepto pigmeo manus nō hn̄t qbus possint appꝛehēsa nociua vitare ꝛ ad pl̄a seruitia vti:hō aūt habuit manus:vt ifra dicet.que sunt oꝛgana ad vitādū sibi nociua:ꝛ ad pl̄a exequēda seruitia. Et vt dicūt iter oia aialia:maxie oculū oculi distāt a se. Sunt.n.oues aialia humilia ꝛ mansueta:vt plm̄ gressus suos ꝑcumbunt in terram.

Quid sit oculus

De figura. De numero.

De. situ. De situ.

De vtilitate.

ꝑpter qd hō inter aialia oculorum minimaꝫ hꝫ distanciā.

ℂ De humoꝛibus oculi. Cap.xxiiij.

OMnes ꝑfitent auctoꝛes ꝙ hūoꝛes sunt tres.s.vitreus cristallinus ꝛ albugineus:cristallin⁹ qdē iō dict⁹ ē sic a cristallo dr̄ ēt glacialis a glacie:ꝛ dr̄ grādine⁹ a grādine ꝛ sic dict⁹ est ꝑp silitudinē quā hꝫ cū dcis rebus in suba sua clarus:sicut grādo ꝛ Gal.dixit.10.de vtilitate pticularū.h̄ hūoꝛ clarus alb⁹ ꝛ lucidus est. ℂ Notant.n.ꝙ suba cristallini est aquea cū q̄dā fixione:ꝛ maxie respectu sube alioꝛū duoꝛū dictoꝛū humoꝛū:que est aquea absq̄ꝫ fixione:q̄re nō est terminabilis ꝑpꝛia terminatione quare neq̄ꝫ ꝑpꝛiā hn̄s figurā siue foꝛmā:suba aūt cristallini sua fixiōe fuit suis ꝑpꝛijs terminis terminata:q̄re ꝛ ꝑpꝛiā recipit figurā:vt dicet. Eguit aūt cristallinus soliditate fixionē faciente:vt spēs ꝑcepte in eo aliqualr̄ retinerent vt possit de eis in moꝛa iudiciū ferri:aut saltē ſm aliquos posset fieri ipsarū spērū redditio ad sensum cōem:que q̄dē minime fieri potuisset nisi fixionē quādā ꝛ duritiē accepisset:fuitq̄ꝫ eius suba clara ꝛ ꝑuia:vt bn̄ posset oīum visibiliū suscipe spēs:q̄re vocauit eum Aue.quasi speculum mediū inter nām aeris ꝛ aque foꝛtasse:quia recipit spēm ab aere exterioꝛi mediāte albugineo : ꝛ reddit eam sensui cōi

De suba cristallini

De situ cristallini.

mediāte aqua.i.hūore vitreo. ¶ Et cristallinꝰ qdē humor situatꝰ fuit in medio alioꝝ duoꝝ hūoꝝ hñs añ se vsus cerebrū humorē vitreū. ⁊ post se vsus pupillā albugineū. dixit Auic. h humor fuit in medio positꝰ: qm̄ est dignior locis q sunt cū custodia. In loco.n.medio ea q̄ egēt custodiri melius saluant. Cristallinus aūt ipse exñs nobilior aliis vt dicet: maiori iō egēs custodia mediū rōnabilr locū sortitꝰ ē: ⁊ dñt. fuit ēt in medio positus: qꝛ vt patuit recipit spēs mediāte albugineo: q̄re oportuit ipʒ hr̄e albugineū ab añriori: ⁊ reddit spēs sensui cōi mediāte vitreo. q̄re oportuit hr̄e vitreū a posteriori. ¶ Figura cristallini ē rotūda cū quadā pressiōe a pte añriori vsus albugineū. Dixit Aui. ipe ē rotūdus cꝰ minuit rotūditatē cōpressio ipiꝰ ab añriori pte eius: ⁊ a pte posteriori vsus vitreū hʒ quādā eminētiā acutā. Vñ. A. dixit. ⁊ eiꝰ postremū parūp ꝯstrictū est in q̄ constrictiōe efficiť aliqlr acutꝰ cū quadā elōgatiōe. Et cā rotūditatis ipsius fuit vis passibilitatis: ⁊ dicit Auer. 2° collr. ñ fuit ordinata rotūditas istiꝰ hūiditatis cū aliq̄ dēsitate: nisi vt reciperet reꝝ sensibiliū multā q̄ntitatē. s. spēꝝ ipaꝝ. magnaꝝ. s. ⁊ puaꝝ. ¶ Dixit. A. ipe qdē cōprimiť: vt i eo iformatio ꝯueniētioris sit q̄ntitatis vt hēant pua q̄ vñr sectionē magnā. i. ptē sufficientē in q̄ formenť ⁊ figurenť sufficiēť. ¶ Dixit Haly. theorice. 3° subplanū aūt: ꝙ in eo est. ē vt eorū q̄ sentit pꝛīme occurrerent q̄ntitati. ¶ Dixit Gal. 11°. de vtilitate ptim. figura cristallini nō est certitudinalr spica vndiqʒ eq̄lis: q̄uis familiarissima ⁊ amicissima sit nā h figᵉ. si.n.erat tutū certitudinalr facere ipʒ spicū: nʒ.n. circuloꝝ supmissiōes ⁊ applicatiōes q̄ sūt fm figurā iridis suscepisset vtiqʒ illr: ⁊ ēt piclitareť in vehemēti ⁊ violēto motu fcō aliqñ fm oculū pcipitareť qʒ ad sedeʒ vitrei hūoris. Et.n. applicatiōes ⁊ sedes certitudinalr spicoꝝ fallaciores sunt āplis: ceu sup ꝯuexū ppꝛa facile precipitabilē perifariā vehentiū. ¶ Dixit Hal. nō fuit h hūiditas rotūda: vt sit sua fixa loco nō turbata. Si.n. rotūda eēt nō obuiaret sensibilibus aliqbus puis pꝛiterqʒ eēt istabilis: ⁊ nō fixa: qm̄ spica figᵃ vix vnq̄ʒ stabiliť fixa. ꝙ si figať sturbať tñ. ¶ Dñt quidā. si cristalloydes fuisset rotūdꝰ res eiꝰ sensui nō bñ aptareť: in latere.n. rotūditatis relidereť: qꝛ res rotūda istabilis ē ⁊ nō firma. Et dñt alij. si fuisset ve spericus tūc sensus visibiliū occurreret ei in pūcto. Cū g̃ res parua occurrat cristallino cū lineis reductis ad conū puū valde nō potuisset sufficiēter in eo situari ⁊ figurari: q̄re habuit planitiē in q̄ sufficiēter pōt situari ⁊ figurari: quā sufficiētē ⁊ decēteʒ figuratiōnē Aui. vocauit sectionē magnā: non qdē absolute magnā: nʒ sicut magnaꝝ reꝝ: sed respcū eius: qd̄ fuisset si fuisset spericus ve absqʒ cōpressiōe: pōt insup p ipaʒ cōpressionē res magna distās a lōge melius rapi ⁊ figurari. Res n. magna lʒ a ppe occurrat cū cono nō sic arto: vt res parua: sed ita magno: vt ēt in spico possit recipi ⁊ figurari: tñ a lōginquo occurrit cū cono arto: qꝛ sp spacii distātiam: lʒ magis ad acutū conū terminať. Et hec est cā fm Algazelē in 4° sue metaphysi. q̄re res magna a longe visa apparet pua. ¶ Et cā posterioris eminētie cristallini fuit melior receptio eius: ⁊ ipsius isorcatio in hūore vitreo: ⁊ eo mediāte in tunicis q̄ sunt post vitreū vsus cerebrum dixit Auic. fuit parūp constrictū: vt sua coopꝛtura ⁊ amplexatio. s. fiat bona in corporibꝰ q̄ deglutiūt ipʒ siue circuūt: ⁊ cooperiunt: q̄ sunt vitreus: ⁊ tunice pdicte: q̄ corpora dixit Aui. sunt pfunda. i. hñt pfunditatē: ⁊ sūt dilatata a ꝯstrictio. i. coꝝ dilatatio incipit a loco puo ⁊ stricto in quo icipit circuire: ⁊ deglutire cristallinū: ⁊ pcedit dilatando ad hoc vt bñ coopiant ⁊ cōpꝛehēdāt ipm ⁊ eni humor vitreus āplectiť ⁊ cōphēdit cristallinū: q̄si vsqʒ ad mem eius. dixit Hal. vsqʒ ad mediū imersa est humiditas cristallina. ¶ Recitat Auer. collr. 2° ꝙ Gal. ꝯfiteť ꝙ tela aranea est in vltia paruitatis ⁊ lucíditatis: qꝛ colores ⁊ forᵉ iprimunť in ipsaʒ: q̄re hec tela erit ppꝛiū instrm visus: ⁊ vel p se vel p adiutorium

De figura cristallini.

De vtilitate tele aranee cristallini.

cristallie: veꝝ Gal. 10. de vtili. ptim. dixit. cristalliformis humor pꝰ organū ē visus: idicant aūt h sufficient suffusiones exñtes in meᵒ cristalliformis hūoris: ⁊ carniformis tūice ipediētes visū. Et 4° d accidēti ⁊ morbo dixit. ꝙ mēbra oia q i oculo hñr sr̄ adiuuātia cristallinā. ¶ Et Gal. dixit. ꝑs qdē q̄ pm ē visus organū ē hūiditas rotūda clara lucēs ⁊c̄. q̄ cristalloyes dr̄. ¶ Et Zoar. dixit. hūiditas grādinea pncipale istrʒ visus existit: ⁊ hic ē ꝙ nocito cristallio visus magis lediť q̄ʒ nocita aranea: vel alia q̄cūqʒ pte ocli pari lesione. Et silr eiꝰ egritudo minꝰ repabilꝰ q̄ʒ egritudo aliarum partiū: ⁊ sic cōiter oēs auctores volunt: ꝙ non aranea tela: sed cristallinus p se sit ppꝛiū instrm visus vt sit pncipalior oculi pars ⁊ pcellentior aliis. Et iō vt. s̄. dcm̄ ē digniorē locū tanq̄ʒ regi mem. s. sibi creator tribuit.

Vitreus

Vitreus aūt hūor sic dictꝰ ē: qꝛ vitro liq̄fcō silis sit. vñ 10°. de vtili. ptim. ait Gale. vniformis hūor hūidꝰ ē velut qd̄dā vitrū ab igne fusū. Et albū ē intm̄: sic si excogitares cū pauco nigro multū albū fore pmixtū per totū. ¶ Dñt. h hūor silať vitro liq̄fcō i suba sua q̄ ē aq̄a liq̄da cū grossitie: ⁊ i claritate sua ⁊ colore. Color. n. vitri liq̄facti dr̄ Aui. ē clarus declināns ad q̄ndā rubedinē. Et ita ē iste hūor ⁊ dixit. clarꝰ ē: qꝛ nutrit claꝝ. s. cristallinū. Sed q̄ño nutriat ifra diceť. Et ē pue rubedis: qꝛ ē ex sanguinis suba q̄ ñ ꝯuertiť ad silitudinē eiꝰ: qd̄ nutrit itegre. De hac aūt pua rubedine dñt qdā: ꝙ ipsa ē in h hūore realr ex ñ itegra ꝯuersiōe sanguis in ipm: ut dixit Auic. ita ꝙ i nutricatiōe eiꝰ cecidit pctm̄ assilatiōis. Et qdā dicūt. ꝙ ē solū i eo itētionalr pcedēs ex rubedine sanguis exñtis i uenis retine posite. s̄. ipm faciēte ipʒ apparere rubeū q̄uis nō sit rubeus: sic appet de pāno aliq̄ rubeo ad fenestrā posito faciēte ptē suppositā uel oppositā rubeaʒ appere. Et dicūt oēs: ꝙ ista rubedo pcedit remittēdo siue sit realr siue intētionalr quāto plus appropinquat ad ptes uitrei cristallino: ita ꝙ in pte uitrei ꝯtigua cristallino illa rubedo ē ultie remissa. ¶ Quidā q̄ʒ dixerūt. ꝙ uitreꝰ hūor ñ pticipat ipsa rubedie i circūferētia: i pte vo cētrali ⁊ meᵃ ñ ē rubedo qd̄ iō fuit ne spēs uisibiliū trāseūtes p uitreū aliq̄ afficerenť colore: trāseūt aūt p mem uitrꝫ: ꝙ ꝯtāgit cristalm ad neruū opticū usqʒ ad locū i q̄ recipiūť. ¶ Et sitꝰ ipiꝰ uitrei: ut. s̄. patuit ē imeᵉ añ cristalm vsus cerebꝝ. Dixit Aui. pꝰ cristalm positꝰ ē aliꝰ hūor. s. uitreꝰ adueniēs cristalᵒ a cerebro. i. ex pte cerebri: qꝛ situať pꝰ cristalm vsus cerebꝝ. Et qdā dñt. aduēit ex cerebro. i. ex eadē mā uel ꝯsili tā nutrimēti q̄ʒ cēntiali: qꝛ ex eadē mā ul ꝯsili dñt gñari ⁊ nutriri cerebꝝ ⁊ uitreū hūorē. Et i situ hꝰ loci sic se hʒ h hūor glacialꝰ usqʒ ad maiorē circulū eiꝰ. i. extēdiť ascēdēdo ⁊ āplectēdo cristalm a pte posteriori vsus cerebꝝ q̄usqʒ āplecteť: ⁊ coopiat medietatem eiꝰ a posteriori: ⁊ sic pueniat ad maiorē circulū eiꝰ: ⁊ maior. n. circulꝰ eiꝰ sic ēt aliaꝝ reꝝ spicaꝝ ē recte imediate.

De suba vitrei humoris

De situ humoris vitrei.

Humor

Humor vo albugineꝰ sic dictꝰ est: qꝛ albugini oui sit silis. Est. n. silis albugini oui subtili. i. pti subtili que est in albugine oui q̄ est oino aquea ⁊ dyafona: ⁊ d qua pte aliqñ ejecto ab ouo uitello ⁊ magna pte albuginis remanet in testa oui aliqd qd̄ est ita claꝝ ⁊ subtile: qd̄ etiā ab inspiciēte in ipsaʒ oui testā nō cōpꝛehēdiť: ⁊ pꝛe sui subtilitate nō pōt bñ ꝯtineri: sed effluit. ¶ Dixit hyesushaly. silať albugini oui subtili. Et dixit Aui. ꝙ ē sic supfluitas a suba glaciali pueniēs. Et nō intellexit dicūt qdā. ꝙ sit supfluitas q̄lis: qꝛ sic eēt pura ⁊ va supfluitas: ⁊ dixisset Aui. ē supfluitas: ⁊ nō sic supfluitas. Et iō dñt ꝙ ē supfluitas q̄nti q̄ nō est oino supfluitas. Et dñt est supfluitas q̄ntitatiue mā gñonis ipiꝰ hūoris cristallini: ⁊ sic ex supfluitate q̄ntitatiua nutrimēti ipiꝰ hūoris cristallini nutriť albugineꝰ. Alij vo dñt. nō est supfluitas in se ꝯsideratꝰ: lʒ sic dixit. A. qꝛ suba eiꝰ deficit a pfectione sube cristallini. ¶ Et sitꝰ albuginei hūoris est vsus pupillā: ut. s̄. patuit imediate añ cristallinū. Et talis sitꝰ ꝯuersiō fuit dixit Gal. 10. de vtili.

De suba humoris albuginei.

De situ eiꝰ

ptiᵐ nō solū vt distet ⁊ nō tangatur cristalloydes a cornea
tunica vel͛ ēt vt nō siccet͛ cristalloydes. Dixit Auer. colli͛.
2. albugineus fuit ad hūectādū cristallinā ⁊ ad custodiēdū
eā ab aere extrinseco ab ibrib⁹ ⁊ caumate: ⁊ ne tāgat vueā
tunicā. ℭ A. vō dixit: qd̄ albuginei sit⁹ cā duplex est. vna
añs: ⁊ alia ɔpletiua: siue vt dicūt: vna ē ɔpletiua final' ⁊ pn
cipal' ⁊ imediata ⁊ alia ē ñ ita finalis ⁊ pncipal' s; mediata
quā vocauit añte;: ⁊ ista ps siue cā añs dixit Aui. est q̄ñq
cū sit supfluitas nutrimēti cristalline debuit opponi parti
nutrimēti eius ne ip̄m corrūperet nutrimentū: q2 ḡ cristal
line aduenit nutrimentū a posteriori oportuit ei⁹ supflui/
tatē. s. albugineū situari in opposito. s. in añriori. Cā autē
cōpletiua finalis dixit Auic. est duplex vna vt sit gradatio
luis sup glaciē. h. n. ē pncipalis cā creationis albuginei. Et
vtilitas quā facit in visu: ⁊ famulat⁹ quē facit cristalline ē
vt gradatim ⁊ nō subito deferant͛: ⁊ lumē ⁊ spēs visibiliū
ad cristallinā. Si. n. lumen subito ad cristallinū supflueret
spūs visibiles disgregaret: ⁊ faceret in visiōe nocumentu;.
ℭ 2ª cā est vt sit ei quasi clypeus defendēs ip̄m dixit Haly.
factus ad humectādū cristalloydē ne forte aer eā exiccaret:
⁊ vt prohibeat eā ab incursu tunice q̄ vuea di: ipsa. n. vt pa
tebit ab interiori pte sui aspa est: ⁊ sua aspitate lederet cri/
stallinū si sine medio ei occurreret. ℭ Dicunt hūt pdci tres
humores ⁊ p̄sertim cristallinus q̄sdā in q̄li peccātes super
fluitates vel͛ ipse subtiles sunt ⁊ in vapores trāseuntes re
soluunt͛. Et hec qdē vt dicunt sub forma imaginationum
apparēt in acute vidētibus: vt caᵒ de imaginationib⁹ pa/
tuit sermone tertio. ℭ Dixerūt qdā. ex his humorib⁹ cri/
stallinū solū esse vere mēbrū. Alios vō esse hūores nō mē
bra. de vitreo pbāt: q2 vitreus humor nutrit cristallinū: s;
qd̄ nutrit nō est mēbrū. Nō. n. est vel͛ dicere q̄ vnū mēbꝝ
efficiat͛ nutrimētū alterius. Et q̄ vitreus nutriat cristalli/
nū p; q̄ Ga. 10. de vtilitate particulaꝝ. dixit. idiget cristal/
linus nutriri: q2 ipossi͛ erat eū a sanguine imediate nutriri
multū a sanguine in qualitatib⁹ distāte. Jō ad idoneū nu/
trimētū perat⁹ ei fuit vitriformis hūor q quāto grossior ⁊
albior est sanguine tāto a cristalliformi hūore deficit in al/
bedine ⁊ hūiditate a grossitie. ℭ Et Haly. dixit. pata est vi
trea hūiditas vt humorē pasceret cristalloydē cū cibo suo
egeat pximo nāe vt facilis fiat illi eius imutatio ⁊ ad suaz
trāsformatio nām: qm̄ aūt oia mēbra sāguine pascunt͛: san
guis aūt a cristaloydis remotus est lōge nā: idō vitrea facta
est hūiditas: vt sanguinē alteret ⁊ trāsmutet in nām suam
quo nāe fiat cristaloydis pximus eo q̄ pascat͛. Silr etiaz
Auic. dixit. q̄ aduenit vitreus hūor vt nutriat cristallinū: ⁊
factū est hoc vt inter cristallinū ⁊ sanguinē puꝝ fiat gra
datio. ℭ Dicūt ḡ isti q̄ vitreus est verus humor: q2 vna d̄
scdis humiditatib⁹. s. pª in qua adhuc remanet de dispōni
bus sanguis ⁊ spalr aliq̄ rubedo: ⁊ sic vitreus iter sangui/
nē puꝝ ⁊ cristallinū q est vere mēbꝝ gradationem efficit.
Qd̄ aūt albugineus sit supfluitas quanti ⁊ benigna supra
patuit: q̄re nec ipse est mēbrū. ℭ Alij aūt dicūt q̄ predicti
tres humores sunt vere mēbra: qd̄ ɔfirmāt aucte Gal. in
lib. homiomeraꝝ ptiū: vbi enumerās mēbra ɔsilia homio
merū sc̄ jos dens cartilago tene cerebrū vnos. i. iuuli seu vil
li pinguedo grando. Adhuc aūt cū his in oculo vitreum
humidū: ⁊ cristallinū: ⁊ corne ⁊ vuea tunica: ⁊ q̄ pprie no
minant͛ poᵹ ⁊ hūiditas pposita cristalline. s. albuginea: d̄
hac tn̄ oculi humiditate loyca sit qd̄ an sit dōm eā esse par
ticulā. i. mēbꝝ an non sicut de sanguine ⁊ spūs ita q̄ ēt tpe
Gal. de humoribus oculi erat dubiū loycū. i. argumenta/
tiuū ad ptes hincinde. ℭ Sed vere vt dicūt. predicti sunt
mēbra: ⁊ nō voluerunt auctores supradicti: qd̄ vitreus hu
mor vere nutriat cristallinū: s; q̄ dicat͛ nutrire: q2 pparat
ei nutrimētū sic͛ dr̄ q̄ stōus ⁊ epar nutriunt alia mēbra qa
preparāt nutrimētū p oibus mēbris. Et in hac pparatiōe
dr̄ fieri gradatio. i. gradata pmutatio in nutrimēto cristal/
lini. Et q̄ ita voluerint p;: Zoar. dixit. grādineo a pte inte/
riori v̄sus craneu; hūiditas vitrea appodiat͛ amplectens
illū circulariter ex ista pte deferens ei nutrimētū. Et hye/
sushaly. dixit sanguis nō potuit esse imediate sine trāsmu/
tatiōe nutrimētū cristallini: cū cristallinus sit valde clarus:
⁊ purus: cuiusmodi nō est sanguis: q̄re ordinauit nā q̄ ne
cristallini claritas oportuna turbaret͛ sanguis non pueni
ret ad ip; cū turbiditate ⁊ rubedine sua fortasse ne oia ap
parerēt turbida. S; ordinauit q̄ prius ɔuerteret͛ ad clari
tatē que ɔuersio fit mediāte humore vitreo. Et Auer. colli
get. 2ᵒ dixit humiditas vitrea facta fuit ad nutriēdū humi
ditatē cristallinā p viā irrorati̇ōis: s; tali via oia mēbra ir/
rorant͛ cū nutriunt͛. Et sic nō voluerūt pdicti auctores q̄
subā vitrei nutriat cristallinā: q2 trāsmutet͛ in ipsa;: sed q2
pparat ei nutrimētū fit aūt talis pparatio: qm̄ vene ⁊ arte
rie: que portāt sanguinē nutrituꝝ vitreū ⁊ cristallinū: que
sunt in tunica retina agūt in ip̄m añ aduētū eaꝝ supra cri/
stallinū: ⁊ dū sunt corā vitreo nō iducunt in ip̄m claritate;
ɔuenientē cristalline: ⁊ h̄ faciunt in virtute humoris vitrei
agētis pp̄ finē: sicut ēt alioꝝ mēbroꝝ vene trāsmittūt san/
guinē ad hunc finē ut ɔueniēs fiat p nutrimento mēbri p
quo agūt: hūc aūt sanguinē sic alteratū irrorāt ip̄e vene re
tine tunice ipsi cristallino quo irrorato nutrit͛: hunc ḡ mo
dū itellexit. A. cū dixit. humor vitreus nō puenit ab eo ce
rebro: vt iterponat͛ inter ip̄m ⁊ cristallinū. s. solū: nisi quia
mittit cristallino sanguinē venientē: ⁊ h̄ mediante reti. i. re/
tina tunica: ⁊ h̄ etiā mō d; intelligi q̄ dixit hyesushaly. qm̄
dixit. vtilitatē vuee esse vt nutriat albugine;. Ex dictis di/
cūt quidā patere: quare in cristallino nō remāsit vestigiu;
rubedinis: q2 nutrimentū ad ip̄m veniēs venit depuratu;
⁊ clarificatū. Quō aūt albugineus nō sit supfluitas supra
patuit. Et idō ɔcludūt pdicti q̄ isti tres humores: l; humo/
res nominent͛ nō sunt humores vere: s; sunt v̄a mēbra ge
nerata ex mā gnōnis cuius māe ex qua ipsi humores ocu
li generant͛ fiunt pre diuersitate partiū eius tres partes ex
qua vna humor vitreus ex 2ª cristallinus. Et ex 3ª albugi/
neus. Et dicūt sunt mēbra cōsimilia q̄uis dicant qdā;. qd̄
cristallinus nō sit mēbrū vere cōsimile: sicut caro simplex: ⁊
nec ēt est vere organicū: sed pōt dici qd̄ mediū teneat inter
nām cōsimilē: ⁊ organicā aggregans rōne sue subē ⁊ clari
tatis nā; cōsimilē. Nā quecūq; eius pars sumat͛ h; eāde;
subam ⁊ claritatē quā h; totū eius ⁊ rōne sue figure situs
⁊ quātitatis ɔcurrentiū ad opationē eius aggregat nām
mēbri organici. Nā nō quel; ps eius h; figurā quātitate;
⁊ situ reqsitas ad opationē eius. ℭ Sūt aūt pdicti humo/
res oēs cōpati ad cutē cōplexionis. frigide ⁊ humide: sunt
eni oēs aquee nāe: ⁊ nō solū vt putauerunt qdā vitreus ⁊
albugineus: imo ēt ⁊ cristallinus pp̄ qd̄ vocauit eū Arist.
humidū absolute. Cristallinus tn̄ cōparat⁹ ad alios duos
humores pōt poni ɔplexionis sicce: ⁊ sic eū cōparans hye
sushaly. dixit q̄ nā cristallini frigida est ⁊ sicca: vel͛ vitre⁹
cōparat⁹ ad cristallinū est minoris frigiditatis: eo q̄ indi/
cat rubedo ab eo pticipata. Et idō errauerūt qui cōpauerūt
humorē vitreū flegmati vitreo in frigiditate ɔplexionali.

ℭ De tunicis ⁊ panniculis oculi. Ca. xxv.

unica siue panniculus quātū ad ocu/
lū spectat pōt sumi dupl'r: uno/
mō large p quocūq; capiēte siue cooperiēte
q̄ ei submissu; est siue añ siue retro siue scdm
totū siue sm p̄tē q̄uis cū hoc hēat al's vtilita
tes. Et sm hāc assūptionē tunice oculi ab auctorib⁹ ponū
tur septē dixit Hal: oculi sūt ɔpositi ex septē tunicis. Silr
Almā. dixit. oculus composit⁹ est ex septē tunicis: ⁊ cōiter
oēs sic dixerūt. Alio mō pp̄e p eo q̄ solū h; coopire totū
sibi submissu; ⁊ nō h; al's utilitates. Et isto mō ɔsiderate
varie fuerūt ab auctorib⁹ numerate. Quidā. n. sex eas esse
dixerūt: qm̄ nō adnumerauerūt iter tunicas retinā: eo q̄ pn/
cipaliter

Utrum oēs dicti tres humores sint membra.

De ɔplexione dictorum humorum.

De numero tunicarū, diuerse sūt opiniones.

cipaliter: vt patebit ad nutriendū humores ⁊ nō ad cooperiendū facta est. Et qdā posuerūt eas qnqꝫ: qꝛ nō solū retinā pp dictā cām: sed ēt aranea relinquunt: eo qḋ ps retine sit: ⁊ cū hoc lꝫ cooperiat nō nisi partē cristallini: vt dicet. Quidā vero q̄tuor eo ꝙ cū p̄dictis duab⁹ abijciunt ēt cōiunctiuā: qm̄ magis ad colligendū q̄ꝫ ad cooperiendū fcā est. Quidā vo duas qꝛ p̄dictas quatuor ꝯsiderauerūt q̄ ad essentiā: in qua ve nō sūt nisi due lꝫ sint quatuor noie. Quidā aūt tres. nā isti secūdinā ⁊ vueā vnā dixerūt esse ⁊ scliroticā aliā ⁊ corneā aliā. Aui. vo posuit duas esse telas siue tunicas: ⁊ posuit tres pāniculos: qñ ꝯsideranť ƀꝫ subāꝫ eoꝝ ⁊ posuit eos qnqꝫ qñ ꝯsideranť ꝟm eoꝝ iuuaměta. ¶ Has itaqꝫ diuersas auctoꝝ ꝯsiderationes aduertēs Azarauius dixit. discordes sunt auctores i tunicis oculi: qm̄ alij hñt qḋ sunt septē: alij sex: alij qnqꝫ: alij q̄tuor: alij due verūtñ eorū disceptatio nō est in re: sed in noie. ¶ At qꝛ cōis locutio tā telas q̄ꝫ pāniculos tunicas appellat ⁊ asserit eas eē septē: ideo dōm est ꝙ in re tunice oculi sunt q̄tuor: noie sunt septē. Quaꝝ pria q̄ est ab ext̄ est re vna ⁊ ipsa dr ꝯiunctiua. Alia vo que post ipsā re qdē est vna noie vo due nā ab anteriori pte oculi vocať cornea a posteriori vocať sclirotica. Alia vo que est post eā est siľr re vna: noie aūt due qm̄ a pte anteriori vocať vuea a posteriori secūdina. Et alia ēt post p̄dictā est ēt re vna: noie vo due: qm̄ ab añriori pte vocať aranea ⁊ a posteriori retina. Et cā mouēs auctores ad noiandū predictas tunicas varijs noibus est diuersitas subē earū ꝟm sitū eaꝝ a parte añ ⁊ a pte post oculi ꝓut in declone cuiuscꝫ patebit manifeste.

De origine tunicarū oculi.

¶ Modus aūt ꝓuentus ⁊ originis haꝝ tunicaꝝ talis est. Neruus ⁊ caro q a cerebro primus egrediť ad sinū oculi. s. orbitā tēdēs craneū egrediť: ⁊ in suo exitu duob⁹ cerebri velať pāniculis. Cūqꝫ craneū egrediť: ⁊ ad sinuꝫ ꝓuenit oculi ibi ab eo egressus separať pāniculus scꝫ ille qui est a duramatre q in vestimětis: ⁊ in totius sup̄ficie oculi trāsit pāniculū: ⁊ hic pāniculus a cirurgicis vocať sclirotica. Et subsequēter ab ipso neruo pāniculus separať subtilis scꝫ q est a piamatre: ⁊ sub scliroticā in aliud trāsit vestimētū ⁊ pāniculū que scōina vocať dilataturqꝫ ⁊ neruus ipse ⁊ sub p̄dictis duob⁹ fit ex eo pāniculus qdaꝫ q rethina vocať. Et subdit. cornea a sclirotica oriť ⁊ vuea a scōina ⁊ aranea ex retina: ꝯiunctiua vo ex cute. i. gingiua mře: q̄ craneo supponiť ortū hꝫ. ¶ Dixit Aui. cū nerui. s. optici ⁊ pāniculi q eis associanť tegēte ipsos ad orbitā descēdūt extremitas cuiuscꝫ eoꝝ dilatať ⁊ repleť. s. ipsa cōcauitas orbite. Et ampliať. s. cuiuscꝫ eoꝝ extremitas in dilatatione sua intantum ꝙ comprehendit humores q sunt in pupilla. i. oculo.

De retina: q̄r sic dicať: ⁊ d subā ei⁹.

Nunc aūt p̄ticulariter exequendū est de vnaquaqꝫ eaꝝ. Et p̄ d retina q̄ sic dcā est dixit Aui. qꝛ cōprehēdit sicť rete. Et iō ab Halya. dcā est retialis. Gal. vo. 10. d vtiľ. partiū. dixit. vocať tunica retina: sed nō ꝑ hoc assiľať tñ reti in figura. Et dicit. tunica qdē non est neqꝫ in colore neqꝫ in subā: sꝫ si qdē cōprehēdēs id posueris solum seo: suꝫ aggregās manifeste putabis cerebri p̄tē aliq̄ꝫ ablatā videre lꝫ tñ sic appeat: ipsa tñ dixit Aui. neruosa ē: imo ex neruo ꝓducta: vt. s̈. patuit. Ait. qꝛ ipse neru⁹ mollis ē: ⁊ ipsa siľr mollis ē: venit aūt vt dicūt neru⁹ opticus ſb forma nerui vsqꝫ ad p̄tē extremā hūoris vitrei q est ex pte cranei: ⁊ ibi desinit esse neruus. ⁊ trāsit in aliā formā: qꝛ texiť ex ea tunica retina: ⁊ hūc neruū intellexit Aue. cū dixit. ortū h⁹ fore ex aia musculi exñtis in cerebro q est ꝯcauus: ⁊ hec tunica dixit Aui. cōprehēdit vitreū ⁊ glacialeꝫ vsqꝫ ad terminū q est iter glacialē ⁊ albugineū. Et termin⁹ ad quē ꝓuenit est ad coronaꝫ. s. cristallini: vt. s̈. patuit: ⁊ qꝛ retina ex neruo optico orta ꝓuenit ad cristallinū: ideo reperiť aliqñ dcm̄ qḋ neruus optic⁹ ꝓuenit ad cristallinā: veꝝ nō sub ꝓpria forma: sꝫ vt dcm̄ est. ¶ Et q̄uis Auic. dixit. ꝙ suba retine sit neruosa: nō tñ hꝫ totū: imo ꝯtexta est ex suba nerui ⁊ venis ⁊ arterijs ꝓuenientibus ei ex piamatre. ¶ Dixit eniꝫ Ga. vbi. s̈. appet h tunica plena venis ⁊ arterijs multo pluribus ⁊ maiorib⁹ q̄ꝫ ꝟm ꝓpriā molē. oibus. n. neruis q ex cerebro sunt cōexplātať aliq̄ portio piematris arteriā deferens ⁊ venā: ac ēt dixit Ga. ex piamatre. i. ex tunica orta ex piamatre q̄ est scōina q̄ ꝯtinet h retinuꝫ corpus subtiles ⁊ araneiformes explātatiōes ad id ꝑtēse colligationes siľ ei fiūt: ⁊ in nutrimētū ipsi deferunt. Et fortasse has duas explātationes itellexit Alm. cū dixit. ꝙ retina cōponitur ex neruis ⁊ duob⁹ corpib⁹: vel p duo corpa itellexit venas ⁊ arterias. Et hyesushaly. dixit. ꝙ ꝯponiť ex duob⁹ corporibus. s. neruo optico: ⁊ vēis subtilissimis: q̄ dñr vrindes. i. pori: misceнť. n. vene ad eēntiā nerui: deinde ibi retineť ad inuicē. Et Zoar. dixit. neru⁹ diuidiť spgiť ⁊ distēdiť ⁊ subtiliať ⁊ ꝯiungiť cū venis pulsatilib⁹ sup. ⁊ nō pulsatilib⁹: ⁊ ex qb⁹ est retina ꝯtexta diuine ꝓuidētie p̄cepto.

De iuuamento ⁊ opōnib⁹ tunice retine.

¶ De iuuamētis aūt ⁊ operatiōib⁹ h⁹ tunice dixit Gal. vbi. s̈. p̄ᵒ. ⁊ maxᵃ vtilitas pp quā de sup missa est alteratiōes sentire cristalliformis: iā aūt ⁊ deferre nutrimētū vitriformi. dixit. n. ꝙ hec tunica hꝫ portare post neruū opticū v̄tutē visuā ad cristallinā: ⁊ hꝫ humorē vitreū ꝯtinere p suā subām: ⁊ prebere humorib⁹ oculi virtutē aialem p arterias in ea disseminatas: ⁊ eis nutrimentū preparare per venas.

De aranea: q̄re sic dicať ⁊ de suba ei⁹.

Aranea vero tunica sic dcā est: qꝛ tenuissima ē in moᵐ tele aranee. Et nominať dixit Auer. i arabico haantebuta. Et cā tāte sbtilitati fuit ne cū grossicie ꝓhibēt lumē venire ad cristallinū q̄uis sit diafona i sui subtilitate manēs: tñ si eēt grossa ñ eēt diafona: qꝛ neruosa ē suba cū sit ꝓcedēs ex retina: ⁊ neruosa suba ñ hꝫ diafoneitatē p ꝓpriā nāꝫ suā nisi ex alia dispōne ei acgrať. Nec obstat si cristallin⁹ grossus exñs hꝫ diafoneitatē: qꝛ p ꝓpriā nāꝫ cū sit nāe aquee diafoneitatē hꝫ. ¶ Dixit Aui. subtilis nō fuit sic tela aranea: nisi qꝛ si eēt spissa erecta i facie glacialis nō elōgareť qñ accidēt ex ea pp suā grossicieꝫ ꝙ velaret lumē a glaciali ex via albuginei. ¶ Dixit Gale. vbi. s̈. nō solū velut cortex cepe iacet: sꝫ ēt subtiliū araneaꝝ telaꝝ est subtilior ⁊ albior. Et Auer. dixit. ꝙ est in vltᵒ claritatis ⁊ tēsionis: ⁊ vt dixit est leuis ⁊ micās sup oia specularioqꝫ ⁊ pupille idolū siue homūculus q in pupilla repñtať in hac: sicť in speculo quodā ꝯsistit: ⁊ dicūt. aranea aranee tela sūma subtilis ⁊ trāsparētis sube albissime ⁊ mūdissime: vt grādineus in cōcauatōe exteriori nō lędereť exñs illā grauedinis p̄tē accepit quā vitreus humor discoopta relinquit.

De vtilitatibus ⁊ opōnib⁹.

¶ Dixit Gal. vbi. s̈. nō extendiť circa totū cristallinū: imo ps eius q̄ vehiť in vitriformi oino discoopta est ⁊ nuda tunica. Uniri. n. ꝟm hoc melius erat humores: ps vo tota q̄ eminet a dextra nō tāgēs vitriformē subtili hac lucida iducta est tunica: itaqꝫ sit⁹ ei⁹ ex pte exteriori est iter cristallinū ⁊ albugineū: oriť. n. ex retina. s̈. dcā in loco q ē medius siue ē corona cristallini ad quē locū terminať retina: ita ꝙ a pte posteriori retia coopit medietatē cristallini: tñ mediāte vitreo. Aranea vo a pte añriori coopit aliā ei⁹ medietatē. Et sic. s̈. patuit retina ⁊ aranea eadē sꝫ re tunica tñ qꝛ diuersa fcā est in suis ptibus vt diuersas exerceat vtilitates posita est noie 2ᵇ: diuersitas. n. sube ei⁹ est: qꝛ q̄ꝫdiu durat noie retina suba ei⁹ grossior est: ⁊ dēsior: sed vbi effecta est aranea suba ei⁹ tenuissima ē vt patuit. Et ad hāc tunicā ꝓpie in ꝟnᵒ sui ort⁹ a retina ꝓuenīūt q̄dā extremitates a tunica scōina: q̄s Aui. suturas appellat: qꝛ sunt in modū suturaꝝ: ⁊ recipit illas suturas ⁊ nō pmittit eas venire ad cristallinū: nꝫ ēt ad albugineū. Et pp h dixit Auic. ꝙ ipsa separat iter scōinā ⁊ albugineū. Et apparēt suture ille: vt dicūt. subtiľr aspiciēti in anatomia oculi magni bouis vel magni eq. ¶ De vtilitatib⁹ aranee. dixit hyesushaly. ꝙ vna vtilitas eius est ꝙ diuidit iter cristallinā ⁊ albugineū. Et ista distinctio fcā est dixit Auic. vt iter subtile. s. albugineū. ⁊ grossū. s. cristallinū sit aliqd medias ꝓhibēs

subtile a ɔtactu spissi ne ledaꝛ. Et de vtilitatibꝰ eius est deferre nutrimētū albugineo: qȯ nutrimētū recipit pro pte a neruis retine ⁊ p pte a venis scȯine mediātibus suturis ꝑdictis: ⁊ p hūc modū ꝭm quē recipit albugineus nutrimētū dixerūt qdā: ꝙ ipse nutriꝛ ab aranea: qdā a retina: qdaꝫ a scȯina. q̄uis ēt ab vuea recipiat. Dixit Aui. ꝙ ipsa separat iter cristallinuꝫ ⁊ albugineū: ēt vt adueniat albugineo nutrimētū a pte añriori ipsius penetrās nō qdē ex pte exteriori: sed posteriori: q̄ dr ps añrior nutrimēti siue vie per quā venit nutrimētū humoribus oculi. Et ipm qdē venit ex pte cerebri p venas retine ⁊ secundine.

De scȯina q̄re sic dicatur ⁊ de subā eiꝰ.

Secundina vo tunica dixit Hal. sic vocā est: q2 misꝛ cerebri tenuis sic vocā est scȯina a q̄ hꝰ oriꝛ vel dr scȯina: q2 est 2ª tunica in meᵒ prime ⁊ tertie. Et Auer. dixit. ꝙ vocaꝛ i arabico alnusia. Et illa tunica cum aliis sequētibꝰ vocanꝛ ab Auic. pāniculi: ⁊ est profundior eoꝝ a pte posteriori. Dixit Gale. vbi. s. scȯina est de tunicis ⁊ cooperimētis ⁊ certū appositorū subtis corpibꝰ: cꝰ pnᵐ est ex subtili miringa cerebri ⁊ ēt iā. s. patuit: ⁊ in ea vene ⁊ arterie multe disseminanꝛ: sicut disseminate sūt i ipsa pia matre a qbus ramificate sꝛ. Et pp hāc cām dixerunt: ꝙ ab ista tunica penetrat nutrimētū ad oculū. Et ita est vitas ꝯ ꝑmo eius. Et hoc iō dr: q2 ab his venis ramificanꝛ aliq pori ad retināꝫ araneā tēdētes ⁊ nutrimētū portātes magis decoctū ⁊ depuratū: vt magis sit idoneū nutrire humores oculi. ℭ Dixit Aui. ꝙ ipsa facit penetrare nutrimētuꝫ ꝭm veritatē: veꝝ nō opꝫ ꝙ sint oēs eius ptes preparate ad iuuamētū nutribile. i. nutricatiōis: sꝫ solū ps eius. s. totius istius scȯine est ista q̄ ē ꝑpata. ℭ Dixit Auer. scȯina facta fuit ad nutriendū retinā p venas q̄ sunt in ea: ēt ⁊ iuuet ipsam pp calorē nālem p arterias que sunt in ipsa supplent ⁊ ad defendēdū ipsam tunicā retinā a nocumentis.

De vuea q̄re sic dicatur ⁊ de subā eiꝰ.

Uuea vo tunica sic dicta: q2 assīlata est. dixit Gal. vbi s. racemo. i. grano vue pp lenitatē que est ab ex: ⁊ asperitatē q̄ est ab intra in hac tunica: sic ēt ē in tunica grani vue. Et vt dīt qdā assimilaꝛ ēt ei in hoc ꝙ hꝫ foramen arctū sīlē foramini ipsiꝰ grani vue q̄n auferꝛ ab eo suspēsoriū eius. Et vt dicūt ēt alii similaꝛ ei i colore: q2 sīlis est colori corticis grani vue nigre: ⁊ ēt q2 similaꝛ ei in soliditate subē: hanc ēt tunicā dixit Ga. vocari iris forte pp varietateꝫ coloris. Et dicit ꝙ vocaꝛ riana a riano colore quē hꝫ: Et dixit ēt. ꝙ vocaꝛ cornoydea: q2 stat añ humores vt corona. Et Auer. dixit. ꝙ vocaꝛ mādiuaniū: ⁊ vocaꝛ ēt pupillina: q2 in medio eius est foramē qȯ vocaꝛ pupilla: ⁊ ortus eius est ex alnusia. i. scȯina. ipa. n. est añrior ps eius: ⁊ incipit a loco vbi scȯina emittit suturas aranee vbi scȯina finitur ⁊ suba eiꝰ est spissa respcū scȯine: q̄uis nō respectu cornee: sic. n. retina cū puēit ad terminū suū subtiliaꝛ ⁊ fit aranea: ita scȯina cū puenit ad t̄minū suū inspissaꝛ: ⁊ fit vuea. ℭ Dixit Aui. illud ꝯ pāniculo ꝑ q est scȯina qȯ ptrāsit terminū dcm̄ scȯine ad anteriora inspissaꝛ: ⁊ fit tunica. s. vuea vsq̧ ad grossitudinē. s. aliquā. s. q̄ ē maior grossitudine scȯine. Et dixit Gal. ꝙ tunica debēs ab intus ɔtinē albugineū humorē aspera est: huida tñ ⁊ mollis velut spōgia exñs sic in tāgēdo pp vicinitatē ad cristalloydē humorē: irritabilꝛ eni ei eē debat: ab ex̄ vo dēsa est ꝭm qȯ ɔuersaꝛ cū dura tunica carniformi ne patiaꝛ ab ea. Dixit Aui. in añriori pte tunice vuealis ē rugositas vbi obuiat glaciali. al's. albugineo: vt p hꝰ sit magis sīlis raro leni vt minorē nocumētuꝫ tactus eius. Dñt. ꝙ i hmōi rugositatibꝰ ibibiꝛ albugineꝰ ⁊ lenit duriciē eius ⁊ remouet supficiē illā a sua aspitate: q̄re nō pōt ledere ipm. Et vt vuea quāto plus ꝓcedit ad ptē añriorē ⁊ recedit a cristallino q̄ꝫ ꝭm medietatē aranea mediāte coopit ⁊ tegit magis inspissaꝛ vt fit vix passibilis magis. Et dixit. A. durior ptiū eius est añrior vbi obuiat tunice cornee durere vbi finiꝛ. al's. ꝓcedit: ⁊ fit illud qȯ cōprehēdit foramē eiꝰ ⁊ durius. ℭ Dixit Ga. ipsa hꝫ foramē qȯ ē ꝭm pupillā: pforauit. n. nā ibi hāc tunicā. Et ꝭm hꝰ solū foramē inter cristallinā ⁊ corneā nulla tunica est in meᵒ: ⁊ hꝰ ꝭm eū q araneā nō posuit eē tunicā. Et hoc factuꝫ fuit dixit ipe vt uelut p valde subtile ⁊ albū cornu lucis q̄ intus est ad eā q̄ ex̄ fieret cōlo ⁊ cōcretis. ℭ Dixit Auic. vuee cōprehēsio nō ɔpleꝛ ab añriori pte ipsiꝰ vt nō ꝓhibeat aduētū formaꝝ: sꝫ dimittit in añriori pte eiꝰ fenestrā ⁊ foramēt sic relinqꝛ foramē in vua. i. i grano vue q̄n tolliꝛ ab eo suspēsoriū eius: ⁊ in isto qdē foramie cadūt adueniētia. s. spēs venietes de foris. Et iō q̄n claudiꝛ ⁊ opilaꝛ ꝓhibet visuꝫ. ℭ Et in hac tunica disseminate sūt vene ꝓueniētes ex uēis scȯine qbꝰ nutriꝛ ⁊ hꝫ ꝙ nutrit ēt albugineū: ut dixit hyesualy. Et dixit Aui. nutrit corneā cū eo: qȯ aduenit ipsi ex scȯina. s. de venis. Quid' g̃ dixit Aui. ꝙ ipa n̄ ē ꝑpata iuuamēto nutricatiōis nō dixit: q2 nō nutriat: sꝫ q2 nutritio n̄ ē ꝑncipalis eiꝰ vtilitas: sic ipsa est ꝑncipalis vtilitas scȯine.

De vtilitatibus ⁊ ogōnibꝰ.

dixit. Ga. vbi. s. vt aūt ꝭm foramē nō tāgeret cornea cristalloydē ꝓuidit creator vtplin adduxit pteꝫ cornee q̄ inibi. i. foramine est. Nā fecit eā ꝓminere exterius vt plus distaret a cristallina. Et cū hꝰ dixit Gal. humorē subtilē ⁊ pur. s. albugineū superfundit cristalloydi: ⁊ cū hꝰ ethereo ⁊ lucido spū ipleuit totā regionē pupille. Spūs tñ iste dixit Ga. q in regiōe pupille ē añ corneā q2 luciformis ē maximā vtuteꝫ ad aciē oculoꝝ. s. ad visionē ɔferre nō ē soluꝫ vt ꝓhibeat cristalloydē a ɔtactu cornee i pupilla. Et dixit Gal. ꝙ iter cristalloydē ⁊ vueā ɔtineaꝛ humiditas subtilis: ꝙ spū plenus ē locus q est hꝫ pupillā. Scies ꝑ: q̄m tēsuꝫ certitudinalr vides in aialibꝰ oculū ⁊ plenū vndiq̧ ⁊ nusq̄ corrugatū vel relaxatā aliq̄ eiꝰ pticulā. Si vo mortuo aiali volueris anatomizare eū videbis rugosiorē eo q hꝫ nāꝫ ēt añ anatoᵃᵐ: ⁊ icidēte vo te corneā tunicā ɔfestiꝫ effunderꝛ subtil humor q in pūctiōibꝰ multū appet exiēs p foramē ⁊ ɔfestiꝫ totꝰ oculus ɔctꝰ fit ⁊ rugosus ⁊ laxus: distēdēte āt te ⁊ segregante tunicas a cristalloyde itermedia regio q̄ꝫ ꝑme apparet vacua. Ac ēt si alteꝝ oculū clauseris aptū custodiētes alterū āplificatā ⁊ dyastolatā seu iflatā videbimꝰ pupillā. Et i hꝰ maniᵐ ē q̄m ipleta spū sic dispoiꝛ.

Et i hoie viuo oculus appet tēsus: ⁊ in mortuo rugosus.

ℭ Et Aui. dixit. foramē plenū ē humiditate ⁊ spū qȯ signāt extenuatio: q̄ ē corā foramine apud ꝓpinquitatē mortꝭ: si. n. mors adueniat ɔgelatione talis extenuatio. i. rugatio ⁊ depssio appet in cornea in loco vbi opponiꝛ foramini: ⁊ hꝰ ꝓpter cēsationē q̄ a ɔgelatione accidit in humiditate: ⁊ spū. q̄re obtinēt minus de loco: ⁊ sic cornea depmiꝛ. Et si mors aduenit p viā resolōnis ⁊ extenuatiōis hꝰ manifestius appet ɔsūptis humiditate ⁊ spiritibꝰ in vuea ɔtentis. ℭ Dixit Auer. color eiꝰ variaꝛ in corporibꝰ: eo ꝙ alicui ē valde nigra ⁊ alicui minꝰ: ⁊ alicui est coloris calcedonij. Ga. aūt dixit. ꝙ est coloris nigri. Et Halya. dixit. ꝙ est in suo colore iter nigꝝ ⁊ venetū: alii viridē. A. vo dixit. ꝙ hꝫ colorē celestē iter albedinē ⁊ nigredineꝫ mediū. dicūt tñ ꝙ color eius cū luciditate existit. ℭ Dixit Ga. nigra ē vt cōgreget lucē ⁊ ad pupillā mittat. Et Haly. dixit lumē ɔgregat vidēs. i. spūm visibilē: q ab iterioribus mittiꝛ suo colore ne forte illū aer aspgeret exterior. Cū nigri sit coloris lumē aggregare: albi āt eꝫ disgregare. iōq̧ si aliq̄n obtūdiꝛ visus hoi coꝝ speculatiōe q̄ plīm lucida sꝛ palpebras claudit: ut ad iteriora lumē ɔuertatur.

De color vue.

ℭ Dixit A. celestis coloris fcā est ut aggreget visū. i. spūm visiuū: ⁊ vt equet lumē. s. ab ex̄ ueniēs cū colore suo: ut. s. n̄ sit lumē extrinsecū sic disgregatiuū uisui spūs sua ipsiōe remittēdo ipm. Et ēt equet lumē opatione sua q̄ cooperit uisum. i. q̄ spūm uisiuū sub se retinet apud eius latitudinē idigētē tenebris: q̄ latitudo el ɔtingit apud multi eius resolutionē: ⁊ hoc facit eiꝰ uniēdo subam: q̄ unita melius resolutiōi extrinseci aeris resistit: uidemus. n. ꝙ laxati ⁊ resoluti in spū uisiuo claudūt oculos. ut mediātibꝰ tenebris uniaꝛ ⁊ non resoluaꝛ vlteriꝰ: hꝰ g̃ facit ɔpōne luminis ⁊ tenebraꝝ: q2 p eā mediāte suo colore fit ɔpō luminis: ⁊ tenebraꝝ: luminis. s. ex

trinsecẽ ⁊ tenebrarꝫ.s.intrinsecarꝫ ꝓueniẽtẽ ex colore suorꝫ quã cõpõnẽ ꝓhibet spũs visiuus a resolõne: vel vt qdã dñt facit hoc ꝯpõne luminis ⁊ tenebrarꝫ: qꝛ in ea cõponit lumen ⁊ tenebra: lumẽ qꝛ lucida est: ⁊ tenebra: qꝛ celestis coloris ẽ: ⁊ mediãte luciditate ꝯfortat spũs visibilis ꝑ siltitudinẽ ⁊ cõueniẽtiã quã hꝫ cũ luce cũ ipe lucidus sit: ⁊ mediãte tenebras ꝯfortat: qꝛ vnit ⁊ ꝓhibet a resolõne. ¶ Dixit Aui. ꝙ cã sitꝰ eiꝰ supradicti est: vt distinguat iter humores: ⁊ inter forte vehemẽtis duritiei: qꝺ est tunica cornea: quare stat inter ea: sicut mediatrix iustitia.

De tũica sclirotica.

Tunica vò sclirotica sic dicta est a scliros qꝺ signat durũ. Et iõ Aui. dixit ꝙ noiat tunica dura. Aue. aũt dixit. ꝙ noiat tunica fortis. Et in arabico alnocbaalha ⁊ ipsa qdẽ orit ex dura matre: vt supra dictũ est. Et iõ subã eiꝰ solida est ⁊ dura: ⁊ est ꝑs posterior scdi pãniculi sꝫ Aui. cuiꝰ vtilitas dixit Haly. est oculũ a duritie ossis ꝯtinẽtis oculũ defendere: ⁊ ipsum ipsi ossi alligare: ⁊ supplere ⁊ omnia ei in oculo supposita firma ⁊ stricta continere.

De tũica cornea: q̃re sic dicatur ⁊ de subã eiꝰ.

Tunica vò cornea sic dicta: qꝛ similat in paruitate cornu limato subtili. ¶ Dixit Ga. vbi supra. videbit tibi assimilari hãc cornibꝰ ad subtilia incisis. vñ carniformẽ eã ꝑiti vocauerũt ⁊ ipsa est añrior ꝑs scdi pãniculi sꝫ Aui. ⁊ cõprehẽdit ab añriori ꝑte vueã: ⁊ coopit pupillã. Et iõ in foramine vue obuiat albugineo: imediate vel mediãte spũ vt supra patuit. ¶ Dixit Gal. hec est subtilis dura ⁊ densa. dixit Auer. ꝙ ipsa est grossa ⁊ fortis: ⁊ dixit Gal. densa est vt nõ ledat ab extrorsuz occurrẽtibꝰ: ipsa. n. añ oẽs sola resacet ad oẽs labores fumi ⁊ pulueris frigiditatis ⁊ calitatis: ⁊ quassantiũ ⁊ incidẽtiũ recipit obuiatiões. ¶ Et dixit Aui. totus iste scds pãniculus tã in añriori q̃ȝ in posteriori est strictꝰ valde. i. depssus in poris suis ⁊ solidus in textura sua: ⁊ est ẽt strictꝰ. i. stricte ãplectẽs ⁊ retinẽs ea q̃ sũt de subtus: qꝺ factũ est vt lõga. sit eiꝰ retẽtio. ¶ Et dixit Gal. subtilis est ne ipediat eiꝰ visus: ⁊ dixit est splendida. Et Haly. dixit. alba ⁊ itelligũt ꝑ hec ꝙ ipsa sit diafona trãsparẽs absq̃ȝ colore qꝛ si esset colorata ꝓhiberet visũ: vt dixit Aui. ⁊ ꝑ illud est in colore cornu subtiliata limatione: ⁊ abrasiõe. Et clarior ꝑtiũ eius est illa q̃ est añrior: ⁊ ꝓprie supra pupillã: ꝑtes aũt circũferẽtiales magis aliquo colore ꝑticipãt vt dicunt: ꝙ appet subtilr inspiciẽti. Et hec qdẽ dyafoneitas: ⁊ trãsparẽtia inest ei ex sua nã ꝑꝑ cãs dictas quam intellexit Auer. cũ dixit. ꝙ est clari coloris celestis silis celo facta ad modũ cornu albi: verꝫ ipsa colore suppositorꝫ colorata appa ret. Et iõ dixit Auer. ꝙ color eiꝰ appet ad modũ coloris eiꝰ qꝺ est sub ipsa: ⁊ de h plene dictũ est in sermone 3° de coloribus oculorꝫ. ¶ Et dixit Gal. in ꝑdicta cõstructiõe carniformis tunice tria mala acq̃siuit: ꝑ^m est carere nutrimẽto: qm̃ nec potẽs est a longinquo trahere sibi nutrimẽtũ: nec in seipsa recipe venas ꝑꝑ densitatẽ ⁊ duritiẽ suã: ⁊ suã subtilitatẽ: 2^m est tristare cristalliformẽ sui duritia: ⁊ 3^m est dispergere ⁊ diaforare v̾tutẽ eius visiuã. i. instrm̃ eius suo splẽdore. Sed hec oĩa creator correxit mediante vuea tunica: ꝓuidit eniȝ nã coroydeã. i. vueã tunicã ꝑdictas tres vtilitates ꝑbere debẽtẽ. s. nutriturã ꝑ iuxta põnẽ carniformẽ: ⁊ ꝓhibitiuã incidere cristalliformi ad lesiuũ: ⁊ sanaturã oculũ laborãtẽ cũ suo colore: vñ vt puto nr̃i oẽs cũ laboramꝰ in splẽdidis lucibꝰ mox claudimꝰ palpebras ad inatã curã ꝓperantes.

Cornea ẽ ꝑuia abs q̃ colore.

Cornea caret nutrimento per se.

¶ Dicũt. locus cõiunctionis cornee cũ alijs tunicis in loco q est supra mediũ cristallini vocat a Gal. vbi supra corona ⁊ iris: ⁊ vbi ẽt dixit. carniformis tunica sꝫm illud qꝺ applicatur iri ꝑpe cristalliformẽ humorẽ apparet tibi seu oibꝰ humoribꝰ: ⁊ tunicis que in oculo sunt ꝯiuncta sꝫm hanc regionẽ. Exterius vò. s. versus ante ꝓueniens semꝑ magis accedit ab eis: sicut in anatomia est videre ⁊ supra dictuȝ est. Et apparet etiã in apprehẽsionibꝰ suffusoriũ: idest cataractarꝫ depositionibus. In media. n. regione cornee ⁊ cristalloydis cõsistentibus suffusionibus instrm̃ quidẽ imittit: vt abducat eas ꝑ multũ spatiũ sursuȝ ⁊ deorsuȝ: ⁊ hac ⁊ illac: ⁊ oĩno in circuitu ⁊ oĩno ad latũ nullũ tangit predictorꝫ corporum seu sufficiente existente in magnitudine eorꝫ distantia.

De scẽa iris.

¶ Et cornea qdẽ lꝫ apparenter vna sit tunica: ipsa tñ potest poni quadruplex. ¶ Dixit Haly. cõposita est ex partibꝰ que si ab inuicẽ decorticent fiunt tanq̃ȝ laminule: sunt eniȝ subtilissime: ⁊ vna est supposita alteri. ¶ Dixit Aui. ꝙ sꝫm veritatem ipsa est sicut cõposita ex tunicis subtilibꝰ quatuor: que sunt cortices suppositi: vt si excorticet vnus nõ fiat alteri nocu^m: ⁊ hoc ingeniauit nã in defensione eius: cuȝ ipsa sit exposita extrinsecis occurrentibꝰ. Et hec talis eius cõpositio ꝓprie est in anteriori parte eiꝰ vbi opponit pupille custodiã eguit maxime vix passibilẽ fieri: ⁊ ideo Aui. dixit. ⁊ de ea estiĉilꝫ de cã dicte cõpõnis: qꝺ idest: qꝛ opponit pupille vel ex ea est idest ex ea tunica cornea est cõpositum ex quatuor corticibꝰ illud qꝺ opponit pupille: alibi aũt nõ: qꝛ altere partes eius non eguerunt tanta ad custodiam fortitudine.

Cornea ẽ ꝯposita ex q̃tuor corticis.

De cõiũctiua q̃re sic dicatur ⁊ subã eiꝰ.

Tunica vò cõiunctiua siue cõsolidans: vt dixit Hal. sic est dicta dixit hyefulaly. qꝛ cornee cõiungitur: ⁊ vel vt dixit Haly. qꝛ cõsolidat in rotunditatis circuitu cornee: ⁊ consolidat oibus lateribus oculi: ⁊ est tertius pannículus sꝫm Aui. qui est exterior oẽs alios ambiens ⁊ nõ variat nomen eius sꝫm ꝑtes anteriores ⁊ posteriores: sicut alie tunice supradicte: sed Dixit Aui. totũ eiꝰ vocat cõiunctiua. Et eius ortus vt patuit est a gingia matre: ⁊ cõtexunt in ea vene ramificate a venis disseminatis in gingia: a qbus recipit nutrimẽtũ: ⁊ fortasse ẽt vene que sunt in sclirotica ꝑbẽt ei nutrimentũ. ¶ Et dixit Haly. ꝙ est alba tenuis: ⁊ est oculi albũ. ⁊ nõ opit totã tunicã corneã: sed in eius cõsolidatur circuitu. verũ nõ soluȝ coopit tunicã hanc ⁊ alias: ⁊ humores: sed ẽt lacertos mouẽtes oculos qui dicunt lacerti pupille: ac ẽt pinguedinẽ ⁊ carneȝ que est sub ea. Dixit Auer. colliget. 2° cõiunctiua facta est ad custodiendũ oculũ a duritie nerui: ⁊ etiã ad alligandũ oculũ cũ osse: ⁊ ad mouendũ secum musculum qui mouet oculuȝ. ¶ Et oẽs oculi tunice cõparate ad cutem frigide sunt ⁊ sicce complexionis: qm̃ pãniculose sunt ⁊ neruose: cõparate aũt inter se ex eis minꝰ frigida est secũdina: ⁊ deinde vuea ꝓpter venas plures ⁊ arterias quas habẽt: ⁊ deinde sclirotica: ⁊ post eã retina aranea ⁊ cornea ⁊ cõiunctiua est frigidior aliarũ: qm̃ ortũ hꝫ a pãniculo minoris calitatis: in siccitate vò dicunt ꝙ magis sicca est cõiũctiua: ⁊ post eã sclirotica ⁊ cornea: ⁊ vltᵒ retina ⁊ aranea.

Defin.

De vtilitatibus.

De cõplexionibus tunicarum.

¶ De anatomia pinguedis ⁊ musculorꝫ oculi. Cap. xxvj.

Dixit Gal. 10° de vtilitate particularuȝ. qm̃ nõ ex oi positione qꝺ lꝫ est visibile oculis: sicut audibile auribꝰ: nõ eniȝ ex obliquis: neq̃ȝ ex posterioribus: nec ex superioribꝰ vel inferioribus: neq̃ȝ aliter nisi sꝫm rectitudinem pupille est visio oculi: ideo motũ habuerunt. Si. n. imobiles totaliter. ⁊ sꝫ rectitudinẽ solũ vidẽtes facti fuissent oculi oĩfariã vtiq̃ȝ viderẽmꝰ modicũ: ꝑꝑ hoc igit potẽtes vsq̃ȝ ꝑlm circũduci: ⁊ cũ eis totũ facilr mobile operatus est creator collũ. Et idcirco maxie duo oculi facti sunt distãtes ab inuicẽ digna rõne: qui nãq̃ȝ altero fiunt ceci ista que secus oculũ nõ vident ẽt si approximauerint: ⁊ qꝛ habebãt oculi moueri sꝫm nostrã electionẽ: iõ circũappositi fuerũt eis musculi. ¶ Et qꝛ motus oculorꝫ sunt quatuor: vnus cuȝ intus versus nasuȝ adducunt. Alius vò cũ extra versus paruuȝ cantũ. s. angulũ: ⁊ tertius cũ tendunt superiꝰ versus supcilia: ⁊ quartus cũ trahunt iferius versus poma. s. maxillarꝫ rõnabile fuit numero motuũ eq̃les musculos fieri numero. Itaq̃ȝ facti sũt duo qdẽ ex obliquo. vnꝰ. s. sꝫm alterũ tãtũ: ⁊ alij duo ab iferiꝰ qdẽ vnꝰ: ⁊ supiꝰ alter, annumerati vò oẽs vnũ circulũ efficiũt tenẽtis ampli ad iridẽ desinẽtis. Et subdit. qm̃ aũt ⁊ circũduci oculos melius erat alios creauit nã duos musculos obliquos põne. vnũ. s. sꝫm alterã palpebrã desup: ⁊ ab inferiꝰ versus ꝑuũ cantũ extẽsos: quocirca ⁊ ꝑ

Motus oculorꝫ sũt quatuor.

hos nihilominus vbiq₃ oculum prompte conuertimus ⁊ circũducimus. Motus autem oculi non est nisi vt pupilla debite situetur ad res visas.

De musculo qui ꝑm diuersos diuersificatur in numero.

¶ Et dixit. est aũt ⁊ quidẽ magnus musculus circa radicẽ eius cõstringẽs quidẽ ⁊ custodiens nerui mollis .s. optici iplãtationẽ. suptẽdẽs vero ⁊ alleuiãs sursuꝫ: ⁊ adhuc cõuertẽs oculuꝫ scinderet cũ ꝓmpte mollis ille neru⁹ in vehemẽtib⁹ circa caput decidẽtib⁹ cõmot⁹ violẽter nisi vndiq₃ gubernaret: ⁊ cõprehẽderet ⁊ oĩno custodiret. Et iõ dixit Gal. si vidisti vnq̃ alicui⁹ ꝓminẽtẽ totũ alterũ oculũ si adhuc videt: ⁊ si nõ percussiõe fuerit passio facta extẽsuꝫ eẽ scias huic mollẽ neruũ illũ in paly si musculi nequaq̃ resistere: nec detinere: nec constringere ipꝫ potẽtẽ. Si aũt in ꝑcussione forti cõtigerit ꝓminẽtẽ fieri oculũ si adhuc videt musculus ipse solus: si vero nequaq̃ .s. videt neruus rupt⁹ est. ¶ Ad hãc igit' vtilitatẽ musculus ipse fact⁹ est in circuitu ꝯprehẽdẽs totã radicem oculi. Quidã aũt anatomicoꝝ triplex quibusdã duplex ⁊ quibusdã simplex eẽ vr: ⁊ ꝑm quasdã imissiones inuloꝝ: ⁊ explantationes ita ipsũ distinguit. Sꝫ siue vnũ qs ipse cõpositũ ex pluribus siue duos siue tres voluerit dicere vna est vtilites ipsaꝝ: illa .s. q̃ dicta est. ¶ Sic ergo vt dixit Haly. ⁊ etiã Aui. musculi oculũ mouẽtes sex sũt: quoꝝ q̃tuor i q̃tuor ei⁹ laterib⁹ cõsistũt sursuꝫ: ⁊ deorsuꝫ: ⁊ duo almathenis: ⁊ vnusq̃sq₃ ad suã partẽ mouet: ⁊ sũt duo musculi ex trãsuerso incedẽtes qui ꝑm rotũditatẽ mouent. ¶ De musculo aũt 7° qui nõ est motiuus: sed sustentatiu⁹ nerui optici. dixit Hal. q̄ neruũ ꝯfirmat per quẽ fit visus ne forte sue mollitiei cã illi accidat rũpi ⁊ amputari in diligẽti magna ⁊ graui intuitione. ⁊ Auic. dixit. q̄ ab oculo posteri⁹ est musculus q neruum cõcauũ sustentat: ꝓpterea q̄ retinet ipsum cum intente intuetur. Et hi oẽs musculi sub ꝯiunctiua tunica vt supra dictũ est: locati sunt. ¶ Ad vnũquẽq₃ musculoꝝ venit neruus ex scdo pari neruoꝝ cerebri ortus dixit Gal. 4° de interiorib⁹: ⁊ rursum sub ea locata est caro alba de genere carnis glandose ⁊ adeps solidus: de quibus supra dixit Gal. ad facilitatẽ motuũ oculi duo adenes facti sunt ꝑm quẽlꝫ vtroruq₃ oculoꝝ: vnus ex superioribus partibus: ⁊ alter ex superioribus poris sensibilibus ad eos effundentes humiditatẽ sicut eãque in ore saliuaꝫ extra ruminant ruam: adenes qui sunt secus radicẽ lingue: ⁊ subdit. qm̃ aũt nec in iacentẽ oculis adipem alterius alicuius gratia natura preparauit durities eius ostendunt difficile. liquabiles enim ex hoc fiens semp madefacere eos põt vt vnctuosa: ⁊ hoc totuꝫ est vt ꝓhibeat oculos a siccitate: maxime ex motib⁹ eorũ multis ⁊ vehemẽtibus accidere potente. ¶ Dixit Aristo. in de sensu ⁊ sensato. in aĩalibus habentib⁹ sanguinẽ: albũ oculi est multũ pingue vt permaneant oculi humidi ⁊ incoagulati. Et dixit. q₂ aĩaliũ exanguiũ oculi nõ habent pinguedinẽ facta fuit dura pellis super oculos eoꝝ q̃ facit ꝓtectionem eoꝝ. ¶ Et dixit Gal. tegimen foraminis: qḋ est apud nares apposuit nã ꝑm magnũ cantũ .i. angulũ lachrymalẽ carneũ corp⁹ qḋ ẽ caro lachrymalis: ⁊ vtilitas illi⁹ foraminis fuit 2ᵉ: vna est ista q̃ dcã est: vbi de neruis cẽbri fuit ꝑmo: alia est: q₂ ꝯfluũt per foramina hec ad nares oẽs oculoꝝ supfluitates: ⁊ farmaca demũ opthalmica .i. ocloꝝ multi plerũq₃ post vnctionẽ .i. inuissionẽ expuerũt. Et alij sicut mucillaginẽ expuerunt: ⁊ multi saporẽ vt noui farmacoꝝ illoꝝ in ore senserũt. Eo .n. mõ dixit Gal. porus q a canto dicto ad nasum ꝑforatus est quo ⁊ nasus ipse ad os ꝯtigit' nõ effluat ꝑ cantos lachrymales supfluitas: ⁊ semp lachryme coadunate sunt predictis poris ibi carnee ꝑticule ꝓhibentes per cantos eũtes oculoꝝ supfluitates: vñ medici abijcientes inde plus q̃ cõuenit effluere faciunt ab inde supfluitates: ⁊ vocant hanc passionẽ tyaydã. Et cũ his adhuc Gal. dixit subtilis valde sunt foramina q̃ sunt hꝫ os ⁊ palpebras parũ extra magnũ cantũ. terminata .n. vsq₃ ad nasuꝫ hũiditatẽ subtileꝫ dant ⁊ accipiũt in ꝑte: vtilitas aũt nõ parua est vt dcit quidẽ qm̃ abũ

De adipe.

De carne glãdosa ⁊ foraminibus nasi circa angulũ lachrymalẽ.

dant: ⁊ recipiãt qñ egent ad hoc q̄ saluet ea q̃ ꝑm nãm cũ moderãtia ad motuũ ꝓmptitudinẽ. Siccitas enim superexcedens ꝓpter siccitatẽ difficile flexibilia: ⁊ difficile mobilia nata est efficere ea hũiditatis autẽ multitudo infirma ⁊ mollia aũs. immobilia. sola autem media constitutio optima est ad omnes qui ꝑm naturam actus.

De complexione

autẽ oculi auctores varie senserunt. Aristo. nãq₃ 31ᵃ ꝓblematũ ꝓblemate. 22. soluens ꝓpter qḋ oculus non rigescit dixit. nõ riget oculus: q₂ est de nã ignis sicut dixit Plato: ⁊ ꝓpter hanc causam dicunt oculum naturalr̃ habere lumen intrinsecũ: qḋ in his inferioribus participat' per naturã ignis: ⁊ hoc voluerunt q̄ ꝑm Plato. ⁊ ꝑm Aristo. cõplexio oculi sit calida ⁊ sicca. Aristo. ẽt in de sensu posuit lumen eẽ oculis cõnaturale. Et ꝓpterea quibusdã percussis in bello circa timpora ita q̄ pori oculorũ .i. nerui optici abscisi fuerũt accidit tenebra: sicut si extinguerent' lucerne. Et ꝓpter hoc etiam in tenebris apperent quedaꝫ luminis fantasie. Haly. quoq₃ theorice quarto. dixit. q̄ oculi complexio calida est ⁊ sicca. ¶ Et vt dicunt quidã rõnabile fuit in oculo ignẽ dominari cũ sit imãlius alijs elemẽtis: ⁊ per hoc melius instr̃ꝫ virtutis sensitiue imaliosis .s. visiue. Et dicunt. hoc etiã posse persuaderi: eo q̄ ad oculũ descendit ex cerebro multitudo magna spirituũ. Et q̄ habeat oculus multas venas ⁊ arterias: ꝗre ⁊ multũ dꝫ habere calorẽ ꝓpter cui⁹ caloris multitudinẽ discoopertus ab aere nõ leditur frigido. ¶ Veruꝫ Aristo. in de sensu voluit q̄ cõplexio oculi frigida sit ⁊ humida: cui⁹ signũ est q̄ erupto oculo effluit aqua. Et merito dicũt. est de nã aque: qm̃ cũ oculus sit visionis instr̃m oportuit ipsuꝫ esse diafonũ cum densitate substãtie: diafonũ quidẽ q₂ nõ põt fieri visus nisi mediãte re diafona: cũ densitate vero subẽ: q₂ nisi res diafona haberet aliqualẽ dẽsitatẽ nõ fieret retẽtio formaꝝ: quarũ retẽtio necessaria est ad hoc vt possit de eis cõpleri iudiciũ. Et q̄ necessaria sit densitas ꝓp retẽtionẽ formaꝝ patet in aere: ⁊ in vitro speculi: si enĩꝫ nõ apponeret' ei plumbũ nõ retinerent' in eo spẽs: neq₃ reuerberarẽtur: vt pꝫ in vitro sine plumbo: mõ ita est q̄ nullũ elemẽtoꝝ diafonoꝝ hꝫ subẽ densitatẽ nisi aqua q̃ cũ diafoneitate sua hꝫ quãdã substãtie dẽsitatẽ: ꝓpter quã Aꝛ. ibidẽ dixit. magis seruabilis est aq̃ aere supplent ⁊ multo magis igne: ꝗre oportuit in oculo elementoꝝ aquaꝫ dñari: ⁊ per ꝯñs. q̄ sit cõplõnis aque frigidus ⁊ hũidus. ¶ Amplius dicũt: non fuisset aer ꝯueniẽs visionis instr̃ꝫ: cũ fluat ⁊ alteret' ⁊ facilr̃ ꝑturbet'. ¶ Et q̄ frigide sit cõplõnis ⁊ humide persuadẽt ex eo qḋ plura sunt cõponẽtia in eo frigida ⁊ humida: frigida quidẽ vt tunice humores: ⁊ tunice venaꝝ ⁊ nõ est in eo de calidis nisi spũs ⁊ paꝝ sanguinis: quoꝝ caliditas vincit' a frigiditate illoꝝ. humida vero vt humores ⁊ spirit⁹ ⁊ sanguis: quoꝝ humiditas vincit siccitatẽ tunicaꝝ. ¶ Açarraui⁹ aũt ⁊ hyesualy. voluerunt q̄ cõplexio oculi sit calida ⁊ humida. Ita q̄ Açarauius dixit. oculi cõplexio manifesta est in caliditate ⁊ humiditate: hyesualy. dixit. nã oculi appropriata sibi est calida: cõplexio aũt naturalis est humida: ⁊ q̄ sit calide complexionis declarat ꝓp multas venas ⁊ arterias ad oculũ veniẽtes deferentes corpa calida .s. sanguinẽ: ⁊ spiritũ: ⁊ ꝓp facilẽ motũ eius qui ad caliditatẽ pertinet. ¶ Dicunt quidã. q̄ auctores ponẽtes cõplexionẽ oculi calidã ⁊ humidã sumpserũt oculũ pro collectione oĩum partiũ suaꝝ tã cõstituentiũ q̃ coadiuuantiũ: q₃ ẽt circũadiacentiũ simul ⁊ spirituũ oĩum ad oculũ venientiũ. Et fortasse est q̄ vt sic declinet ad calidũ ⁊ humidũ sed plus ad calidũ q̃ ad hũidũ: quã humiditatis paucitatẽ significant ponẽtes cõplexionẽ eius esse calidã ⁊ siccã .i. parũ humidã. Qui vero dixerũt eaꝫ esse frigidã ⁊ humidã sumpserũt oculũ solũ pro partibus cõstituentibus: ⁊ hoc ꝑncipalr̃ quãtũ ad vtrãq₃ cõplexioneꝫ: quã etiã coadiuuantib⁹: nõ aũt circũadiacentibus. Et ꝑm hoc dicunt apparet q̄ ꝑm diuersas partes eius oculus est

Prima opinio.

Secunda op.

Tertia opinio.

Quarta opinio.

diuersarū cōplexionū. ¶ Quidā tñ dicunt q oculus consideratus ſm omnes partes simul declinat parūper ad frigidum ⁊ humidū: ⁊ est fortasse ⁊ verius ⁊c.

¶ De ana tomia palpebrarum. Cap. xxvij.

Palpebra dr̄ a palim ꝗ ſt significat motū: ⁊ hoc ꝓpter frequētē eius motū: ⁊ est sinus oculoꝝ in quo oculi sunt locati. Est aūt palpebra duplex. s. superior ⁊ iferior. ¶ Et superior qdē hꝫ partes septē ṗter pilos. Et sunt dixit Aui. coopertoriū. i. cutis exterior q tenuis est. Est enim dixit Aristo. 2° de partib⁹ aialiū. pellicula sine carne: deinde est vna tunicarū: pāniculi: deinde ipse pāniculus dixit Auic. cū palpebris ponit̄ qdā sīlē pāniculo q similat̄ cartilagini: est. n. subtilis cartilago: ⁊ ꝑꝑ sui subtilitatē pōt vocari panniculus. Et ei⁹ opō est dixit Aui. vt eaꝝ piloꝝ statio sit bona ⁊ firma: ⁊ nō cadāt ꝑꝑ debilitatē eius in quo fixi sunt. Est eniꝫ hec cartilago in extremitate palpebrarū: fuit ēt facta ista cartilago ꝑꝑ musculos oculoꝝ. i. palpebrarū. iō dixit Aui. vt lacert⁹ oculi habeat sustētaculū: sicut os vt bona fiat ei⁹ motio. In oī eniꝫ motu eget̄ aliquo fixo super quo initat̄. Nō aūt potuit in palpebra decenter esse os: iō loco ei⁹ fuit cartilago: dixit Gal. 10. de vtilitate particularū: q̄uis palpebra ossuosa si eēt magis defenderet corneā: ꝫ tñ cartilaginosa facta est: vt facilr̄ moueret̄: ⁊ intristanter tāgeret corneā. ¶ Et dicūt qdā. q iste pāniculus: siue ista cartilago sunt idē cū tarso: tarsus aūt est ps extrema palpebrarū iuxta pilos ſꝫ Gal. ⁊ qdā dicūt. q differūt q̄uis ex verbis Aui. dictis videant̄ poni ideꝫ. Gal. aūt vbi supra. dixit creator circumossale mēbranū adducēs: ⁊ perducēs per eaꝫ que ſꝫ ciliū est rotunditatē in tantā longitudinē in quantā oportebat extēdi palpebras sup adduxit ꝑ inferiores ptēs palpebre in ibi idest in extremitatibus palpebraꝝ ponens: sicut scutū aliqd̄ biplicatū quēadmoduꝫ qdā putant: ⁊ hoc Gal. tarsuꝫ vocauit. dixit eniꝫ circūossale incipit durior qdā q̄ꝫ ſm mēbranū nā sustensa ⁊ tarsus noīata claudēs ⁊ comprebēdēs ⁊ stringēs qd̄ gibbosat̄ ex duplicatione ei⁹: ⁊ hec est pars illa: que grossior appēt in extremitatib⁹ palpebraꝝ deinde est ei⁹ adeps: quā vt dixit Gal. grā molliendi palpebras nā operata est: deinde sunt musculi ⁊ vltimo est altera duarū tunicaꝝ pāniculi dicti: que est inferior versus oculū palpebre subā que a musculis ei⁹ est extēsa. ¶ Et dixit Ga. inferior palpebra ꝓportionata huic ꝯstitutioni facta est verū circūossale suū ab osse qd̄ est ſꝫ poma adduxit nā. Et supple. preter qd̄ nō habuit inferior palpebra lacertos. Et hoc ideo: q2m̄ ipsa per accńs possit moueri ⁊ moueat̄ ad motum musculoꝝ faciei siue genaꝝ: tñ nō habuit per se motū voluntariū q ꝑ lacertos fit. solū aūt superior palpebra ꝑ se mouetur. Et iō lacertos habuit. dixit Aui. ṗmi ṗma. palpebrarū inferior motu nō indiget. Intentio nāq̄ꝫ. s. ꝑꝑ quā palpebre motū habuerūt peruenit ⁊ cōplet̄ motu superioris solū: eo enim cōplet̄ oculi clausura ⁊ aspect⁹ q fit intēte: hi eniꝫ duo sunt effect⁹ q ꝑ motū oculi palpebraꝝ intendūt̄: sed solum superior palpebra motu suo ad eos sufficiebat. Et meli⁹ fuit vt superior moueret̄. q̄ꝫ inferior q2 magis est ꝓpinqua ṗncipijs mot⁹. s. neruis motiuis: volūtas eni dei fuit dixit. A. vbi supra vt instrā quāto plus poss̄ fuerit sint pauciora cuꝫ nō ꝓuenit impedimentū ne ex multiplicatione eoꝝ ꝓueniat īpedimentū. Et poss̄ qdē erat: vt palpebra supiore gerat manente inferior moueret̄. sed factoris volūtas est vt opōnens suis approximēt ṗncipijs: ⁊ causas ad suos eleuet fines tēperatiori via ⁊ rectiori semita: superior aūt palpebra neruorū origini ꝓpingor existit: vn̄ nerui cū ad ipsaꝫ tendunt reflexione ⁊ resolutione nō indigēt. ¶ Et dixit Aui. q2 palpebra supior duob⁹ idiget motib⁹. s. eleuationis cū aperit̄: depressionis cū claudit̄. Et clausura indiget musculo trahēte ad iferiora: ⁊ ꝓpterea ei fuit necessariū vt musculus ei aduenirēt ad inferiora declinans ⁊ ipellens: qui ⁊ si vnus fuisset tunc impossibile foret vt cōtinuaret̄ nisi aut cū extremitate palpebre: aut cū eius medio: sed si cū palpebre medio continuaret̄ cooperiret pupillā cū ad ipsaꝫ eleuaret̄: ⁊ si cū extremitate palpebre cōtinuaret̄ nō cōtinuaret̄ nisi cū extremitate vna: ⁊ nō perueniret palpebre coopertura equalr̄: sꝫ trāsuersaret̄: q2 clausura in parte vbi esset chorda cōstringeret̄ ṗmo: ⁊ ab alia debilitaret̄ parte: ⁊ sic coopertura nō esset eq̄lis: sed esset silis cooperture palpebre hoīs torturā patientis. Et ꝑꝑ hoc nō vn⁹ ei creatus fuit musculus ꝯstrictiuus: sꝫ duo q ptib⁹ duoꝝ almatbana: idest anguloꝝ sunt nascentes ⁊ palpebras ad inferiora sibi deponūt actione. In aptione aūt palpebre vnus sufficiebat musculus: q ad mediū perueniret palpebre: ⁊ ei⁹ chorde extremitas sup palpebre dilataretur extremitate: ⁊ cū ꝯtraheret̄ aperiret̄: ⁊ ꝓpterea vn⁹ creatus fuit musculus ad hoc q ſm rectitudinē inter duos descēdit pāniculos: ⁊ dilatat̄ ⁊ cōtinuat̄ cū corpe cartilagini simili: ⁊ expandit̄ sub piloꝝ palpebre origine. ¶ Gal. dixit. vbi supra in hoīe iferior palpebra minor est supiori: q2m̄ si longior facta esset q̄ꝫ nunc est nō vtiq̄ꝫ esset bene stans. s. firma: sed ad seipsaꝫ defluens corrugaret̄: ⁊ laxa fieret ⁊ distaret ab oculo. Et qd̄ est his maius aceruaret̄ in ipsa difficulter excreabilis lippitudo ⁊ lachryma: ⁊ oē qcqd̄ tale. vñ melius fuit ei paruā fieri: talis eniꝫ facta semꝑ circa oculum ꝯstringit̄ cōfigurata ei: ⁊ circūadiacēs diligēter: ⁊ facilliter expellit oēs supfluitates. ¶ Et dixit Gal. perforat⁹ fuit tarsus qbusdā foraminibus subtilibus: ex qb⁹ palpebraꝝ prodeunt pili: sedē ⁊ positionē rectitudinis hñtes ꝑꝑ duritiem tarsi. Sicut eniꝫ pilos supcilioꝝ super se cadere meli⁹ erat: ita hos rectos ⁊ suptēsos custodiri. ¶ Utilitatē eius cuius gratia facti sunt ṗicere debebāt: maxime per nunc existētē eis positionē: ꝓhibent enim eis cadere intus araneā ⁊ puluerē ⁊ minima volantiū animalia. Et administrandū est de cōmēsuratiōe diuisionis eoꝝ: si eniꝫ plus distātes forēt multa oculos leder ēt: que nūc ꝓhibent̄. Si vō tangerent seinuicē obtenebrarent multū visuꝫ: sed ⁊ de pilis eaꝝ ampli⁹ supra habitū est. ¶ Dixit Auer. in suo đ sensu ⁊ sensato. palpebre fuerūt suppolite oculis ad ꝯseruandū cōplōnē eoꝝ a rebus extrinsecis: sicut vagina gladij: ⁊ dixit. qui maiorē hꝫ palpebrā magis respiciet a remoto: q2 cōseruat oculū a calore extrinseco ⁊ frigore, ⁊ iō multa aialia respiciūt a remoto plusq̄ꝫ hō ꝓpter grossitieꝫ palpebraꝝ, ⁊ idē dixit hyesu aly. ¶ Dixit Aui. fuerūt palpebre create, vt expellant qd̄ apud oculū volat, ⁊ hoc maxime faciūt cū pilis earū, ⁊ ad expellendū qd̄ descēdit ad oculos ex capite. s. ex parte superiori, ⁊ vt equent lumen sua nigredine quā inducit per se cū claudit̄ ⁊ per pilos suos, ⁊ pili hoc faciūt cū clausione, ac etiaꝫ suo colore, ⁊ color eoꝝ melior est color niger quē multi habent. ¶ Cōplexio aūt palpebraꝝ frigida ponit̄ esse ⁊ sicca. Dixit Gal. vt supra, cognoscēs creator nobilitatem oculi eū oino fortificauit cilijs, ⁊ palpebris que sunt in circuitu cum palpebraꝝ pilos seu sepeꝫ aliquā gratia paruoꝝ corpoꝝ ṗmittens: vt facilr̄ nō occurrant apertis oculis a pilis earuꝫ ꝓhibita, palpebras vō ipsas coapplicari potētes, ⁊ claudētes oculos si qd maiorum afferat̄. Et ad maiorū obuiationē desuper cilia premisit, ab inferius autē poma, ſm vō magnū cantuū nasum, ſm vō paruū ꝗgonitatis explantationē. A. qbus oibus ṗus suscipientib⁹ obuiationē maioruꝫ corpoꝝ ipse oculus in circuitu locatus nihil patitur, coadiuuante etiam parū, aut vix passibilitate oculi motu cutis, vndequaq̄ꝫ enim hec collecta stringit intus oculū ad minimaꝫ, vt possibile est regioneꝫ cōgregans, ipsa enim cū multis plicationibus ibi fiens simul cū palpebris si aliqd̄ ossiū conuexitatem excedens ferat̄ intus aduersus oculos ṗmo recipit violentiam, ṗmo patit̄ periclitat ⁊ corrumpit̄. scđo vero palpebre quassant̄, ⁊ inciduntur cōfinduntur, ⁊ oimodo patiuntur sicut aliquo minime cornee premisso.

Palpebra supior ṗter pilos hꝫ septē ꝑtes.

Cartilago ⁊ tarsus an sint idem.

De palpebra iferiori.

Quare palpebra iferior nō habuit motū ꝑ se hē superior.

Quare inferior palpebra fuit minor superiori.

De pilis ⁊ eoꝝ vtilitatibus.

De vtilitate palpebrarum.

De cōplone palpebrarum.

¶De anatomia auris. Cap.xxviij.

Auris ab hauriendo dicta est quasi sonos ⁊ voces hauriat. Et sumitur dupl'r: vno mō pro toto instrō auditus cū oībus suis ptibus cōstituentibus: ⁊ coadiuuantibus ⁊ circūadiacentibus: alio mō solū pro ptibus extrinsecis. ¶De aure itaqꝫ dixit Auerro. ꝓ colliget. forma auris via est in osse petroso ⁊ in ipso sūt vie oblique: ⁊ tal'r tēdūt per viā tortā donec iungant' musculo .i. neruo 5° orto a cerebro a quo orit' pellicula extēsa sup os petrosum: sed corpus cartilaginosū extrīs exterius est auricula noīatū: ⁊ istud est manifestū. ¶Dicūt qdaꝫ q auris sumpta p pte extrinseca est mēbrū officiale substātia cartilaginosū: neruosū: plicabile: cōplexione frigidū ⁊ siccū extra caput a laterib' eminens. ¶Et dixit qdā. ptes auris alie sunt pncipales ⁊ cōstituentes: ⁊ alie singulares ⁊ coadiuuantes. De pncipalibus dixit Auer. 1° collꝫ. ca° de iuuamēto instri audit'. pm membroꝝ in quo inest audit' est neruus q venit ad aures q cooperit foramē auris. Dixit Aui. 4. tertij ca° pmo. hic neruꝰ in dispōnibꝰ audit' est: sicut glacialis in dispōnbus visus. Et supficies eius domestica est strata villis neruis auditus pueniētibꝰ a pari 5° neruoꝝ cerebri: ⁊ vt in hoc errauit aga rauius: q dixit ipm puenire a pari quarto. ¶De reliqs aūt ptibꝰ subdit Auic. reliq mēbra auris sunt: sicut reliqua mēbra que circūdāt glacialē vt seruiant ei ⁊ custodiāt ipsum ⁊ adiuuent eū. ¶Sūt aūt ptes oēs auris sex. s. neruus pdictus pncipalis pars eiꝰ de quo dictū est: ⁊ pellicula ab eo orta: ipse. n. neruus postq̄ puenit ad ptē ossis petrosi magis intrinsecā versus cerebru vbi recipit ⁊ pcipit voces subtiliatur ⁊ dilatat': ⁊ trāsit in quādā pelliculā: sicut in oclō neruꝰ opticus trāsit in tunicā reti nā vt supra dictū est: ⁊ illa pellicula dilatat' quousqꝫ cooperiat in circuitu totū asamach: ⁊ postea iterū dilatat' vt cooperiat totā cōcauitatē auris: donec ēt dilatet' ad cooperiendū foramē auris extrinsecū: ⁊ totā aurē extrinsecā cartilaginosā. ¶Et de ptibꝰ eius est ipꝫ asamach: ⁊ est foramē ossis petrosi: ⁊ ipm qdē dixit Aui. est auri ad audiendū: sicut foramen vuee oculo ad videndū: ⁊ ipsa qdē in via trāsitus sonoꝝ ⁊ vocū ad instrꝫ pncipale auditꝰ mediāte extrinseco auris foramine: ⁊ hoc qdē foramen nō recte: sed tortuose pcedit vsqꝫ ad neruū dictum. ¶Dixit Aui. factū est auri ostracū anfractuosū. i. foramē procedēs ad modū ostraci anfractuosi ⁊ tortuosi. Dixit Auer. nō fuit foramē h auris tortuosū nisi vt aer frigidus nō intret tali mō vt ledat auditū ⁊ melius est dicere q fuit tortuosū: ne virtus auditus esset lesa a fortissimis vocibus. Et Auic. dixit. q tale factū est vt sentiat oēs voces: ⁊ faciat. i. suscipiat tinnitū earū necessariū. i. qui necessariꝰ est in receptione vocis: ⁊ subdit foramē incipiēs in osse petroso est inuolutum anfractuosū: vt sit anfractuositas eiꝰ elongās aeris spatiū ad interiora cū abbreuiatiōe sub eo: ad qd si factū fuisset foramen penetrās directe abbreuiaret' spatiū ad ipꝫ: exponūt qdā. i. vt aer q interiꝰ est in aure qetꝰ manifeste quo voces recipiunt' hret spatiū qd esset breue elongatū ppter inuolutionē: q: si esset directū esset illud spatiū breue: alij aūt ⁊ melius dixerūt qd factū est anfractuosū: q: breue est cerebri ad aurē spatiū si recto tramite intraret aer exterior ad cerebrū sui qualitate. ⁊ substātia lederet ipm. Et pp hoc anfractuosus est ei meatus per tam breue spatiū ꝓlongaret': ne sicut dixit Aui. subito pueniant ad interiora calor ⁊ frigus supflua: imo veniant sup ipꝫ gradata ad ipsū ⁊ remittant' ⁊ nō ledant. incipit aūt foramē hoc tortuosū in osse petroso: ⁊ in ipso osse est anfractuositas eiꝰ: ⁊ facta ēt vt varie vocum differentie pcipiant': ⁊ in ipsa pficiant' tinnitus necessarij ad vocū distinctionē qui nō pciperent': eo q nō fierent si directus esset trāsitus: ⁊ sic voces nō distinguerent': ⁊ aer qdē qetus dictus a pluribꝰ cōplantatus est stans in fine foraminis pdicti in loco ad quē terminat' neruus audit' adhuc stans sub forame nerui. ¶Dixit Aui. foramē auris peruenit ad cōcauitatē dictā samach in qua est aer stans. i. qetus: q qdē oī motu caruit ad hoc vt oēs vocū motiones recipere posset. Cū enim puenit vnda vocalis idest aer inūdādo pcedens ferens vocē ad illud qd illic est. i. ad ipsū aerē qetū: ⁊ ipꝫ neruū: tunc cōprehēdit eā auditus. ¶Et ex ptibus auris est foramē extrinsecū pcedēs ad cōcauitatē eius: per qd aer extrinsecus ingredit': in quo ⁊ ipsa cōcauitate aer ipse ēt aliqualr a suis qualitatibꝰ remittitur ⁊ ipsū foramē cum ipsa cōcauitate in re cartilaginosa coopertū pellicula supiꝰ dicta. ¶Et de ptibus eius est ipsa auricula extra pminēs. cuiꝰ substātia cartilaginosa existit etiaꝫ. Et facta est talis vt seipsa sustenteť: ⁊ vt plicabilis existat. ¶Dixit Gal. 11° de vtilitate pticulaꝝ. eaꝝ suba facta fuit cartilaginosa. cū eniꝫ vnde pticule sunt readiacētes que extrorsū incidūt tali substantia eguerūt q̄ neqꝫ quassari: neqꝫ frangi facil'r pōt: appa ret aūt aures supimplicari nil inde patiētes: ⁊ aliqñ pileū: ⁊ aut galeā capiti imponi: ⁊ in nullo eo q cōprimant' aures apparēt nocite. Et stant sil'r illese sub cucista ⁊ vitta: ⁊ caputeo: eo q molles sint moderate: ⁊ ppterea facil'r cedētes eis que incidūt ⁊ soluunt violētia eoꝝ. Si. n. dixit Gal. dure essent sil'r ossibꝰ vel molles cōsil'r carnibꝰ duoꝝ alteꝝ cēt aut frangeret' aliqd eoꝝ faciliter: aut oino quassaret'. ¶Et Aui. dixit. creata est auris cartilaginosa: q: si foret creata carnea vel neruosa aut pānicularis nō seruaret figurā fornicis: aut anfractuositatis q̄ est in ea: ⁊ si crearet' ossea lederet' in oī casu: q: s. in omni casu ⁊ percussione scinderet' ⁊ frangeret' pre nimia duritie: sed creata est cartilaginosa habens ꝯseruationē figure in leuitate cū reflexiōe. Non ergo est mollis: sicut caro vt debitā sibi possit retinere figuram: neqꝫ dura sicut os vt possit flecti nō frangi. ¶Et dixit Gal. q auditus organū pmo eaꝫ que fm lapidiforme os dicere possi fecit: vt nihil ab extra incidētibꝰ noceat'. ¶Dixit Aui. ⁊ supflua duritie factū est durū: vt nō sit debilis passibilis a pcussione aeris: ⁊ qualitate eius. Et dixit Gal. sicut oculis nā pilos supcilioꝝ superposuit suscipiētes prius si qd a capite ad ipsos defluat eodē mō voluit qd auribꝰ preponere. Sed oculis qdē hoc magnū pmissoriū facere ne tenebraret eos nō erat melius. In auditu ꝟo totū ꝯriū est: nō. n. solum phibere debebāt pmisse pticule vocis incidētiā: sed ēt quo ad sonare qd eminētie eium auris extra caput cū eleuatiōe vtilitas est vt soni qui sunt fluxibiles valde sub eius vmbra laterēt donec ab auditꝰ organo fuerint cōphēsi. Et maximū huiꝰ testimom est. dixit Gal. Adrianꝰ grecoꝝ ipator: q: n. nociꝰ erat hoc sensu ptēdebat aures ad retro ad añ repetēs cōcauas manꝰ: vt facil'r audiret. Ita āt ⁊ Ar. dicebat equos asinos ⁊ canes: ⁊ q̄cūqꝫ alia aialia magnas hñt aures circūducere eas ⁊ vertere semp versus sonos: ⁊ voces a nā edocta vtilitate pticularū. hñt. n. pdicta aialia musculos ipsoꝝ mouētes aures. hoies aūt eis caruerūt ⁊ facte sūt ipsoꝝ aures imobiles pter paucos eoꝝ: in qbꝰ aures mouent': vt supra patuit. ¶Et dixit Gal. hoibꝰ inutilis esset tāta magnitudo auriū: qñ cingeret' caput pileis: ⁊ galeis vel aliqbus alijs talibꝰ sicut nō raro debebāt facere. Cū domū ⁊ bellicis equis q̄uis multo minores asinis hñtibꝰ aures inutilis erāt magnitudo: ⁊ qñ idigēt tegi caput intm̄ itaqꝫ supteṅdi ⁊ pminere poris inq̄tū nūc suptēse sūt meliꝰ fuit: ita qdeꝫ sibi assonant ⁊ cooperiūt poꝝ: sil' aūt ⁊ nō ipediūt suppositoriis totiꝰ capitis. ¶Et dicit' dixit Gal. rōnabil'r vel nō oino mouent' aures in hoibꝰ: vel aliquē paruū ⁊ obtusū hñt motū. cū. n. existēs parue paꝝ oino vel total'r vel debil'r iuuare nos ꝯuerse potētes. Et Auer. vbi supra dixit. In sūma scias q hec figura hūit iuuamētū in receptiōe vocis. Et alia aialia hñt hoc p alio iuuamēto hoc est vt recipiāt voces venientes ex omni pte: ⁊ ppterea plus in eis egrediūt' foras ⁊ mouent eas. ¶Et dixit Gal. extrorsum gibbose ⁊ ab intra cōcaue existūt aures: vt nō incidat aliqd poro: neqꝫ ipse patiā

De esse e sub.

Partes p tes sex.

De foramine auris: q tortuosū sit

Auricula exterior: q̄re facta cartilaginosa

Quare aures sint immobiles.

Quare aures ab extra sint gibbose.

Gal. au/ris posita fuit ma/gis in late/re q̄ in p/te anteriori faciei.

tur ꝓpter: ⁊ cū multis circūuolutionib⁹ alterutra eaꝝ fa/cta est eiusdē vtilitatis grā. magis. n. hc supplicari pōt ⁊ du/plicari in seipsis q̄ si simplr vniformis esset alterutra earū. ℭ Et auris qdē a latere posita est ⁊ non in añriori pte sicut visus: q2 imutatio visus directe ꝓcedit: sed imutatio audit⁹ indifferenter. Itē ex hoc q̄ð nerui audit⁹ a media cerebri cel/lula ꝓcedūt: ⁊ pp hoc sub illa lateralr posita est. Et Aui. di/xit. aures create sunt a laterib⁹: q̄m anteri⁹ fuit meli⁹ visui: vt supra patuit. Et creata est sub tonsura capilloꝝ in hoievt non sit sub tegimento capillorum: nec sub tegmento vitta/rum: ⁊ ꝓpterea non impediatur auditus.

ℭ De anatomia nasi. Cap. xxix.

Nasus est mēbrū officiale ex plurib⁹ ɔ̄sīb⁹ ɔstitutū, cōplōne frigida ⁊ sicca figu ra oblonga in medio faciei ex̄ ꝓminēs situatū. ℭ Dix. A. tertij. 5ᵃ anato ͣ nasi ɔp̄hēdit anatoᵐ ossiū eius ⁊ cartilaginū ipsius ⁊ lacertu mouē tis extremitatē eius sup. ⁊ cutis coopiētis extrinsec⁹: ⁊ pan niculi tegētis intrinsec⁹. Et qdā addūt carūculas cerebri q̄ sunt ptes ei⁹ siˡe capitib⁹ mamillaꝝ: trōne quaꝝ nasus poni tur esse odorat⁹ instr̄m: ipse. n. sūt p̄ncipales ptes nasi: ⁊ ma xime ɔstitutiue instr̄i odorat⁹: ⁊ oēs alie ptes nasi sunt coad iuuātes ei ⁊ circūadiacētes. Et he carūcule vt patuit in ser mone 3ᵒ in cerebri anatomia locate sunt in supma pte nasi intra os cranei supra os vocatū colatoriū. Nullū aūt alioꝝ sensitiuoꝝ locatū est intra craneū p̄ter istud. ℭ Dixit Gal. 8ᵒ de vtilitate pticulaꝝ odoꝝ sensitiuū intra craneū factū est solū oium in ipsis anteriorib⁹ cerebri ventriculis vaporosū spūm ɔtinētib⁹: ⁊ cā fuit: q2 oportebat hui⁹ sensus ꝓpriū obiectū alterare cerebri ptē. ℭ Et Aui. dixit. instr̄m quo fit odoratus sunt duo additamēta mamillaria: que sunt in an/teriori cerebro: ⁊ extendunt. i. ꝓueniunt ⁊ exeūt a duob⁹ vē trib⁹ anteriorib⁹ cerebri: vt in sui anatomia patuit. ℭ Et di xit Gal. vbi supra oportebat ipsū sensitiuo odorat⁹ aliqd te/gimen p̄mitti tale q̄le custodire ips₃ eēt sufficiēs: ⁊ nō ꝓhibe ret trāsitū obiectoꝝ ⁊ si oportebat eoꝝ trāsitū non ꝓhibere rari⁹ oportebat ad fieri tm̄ tegimine audit⁹ stricti⁹ q̄tū ob/iectū eius obiecto q̄ð illius grossiorib⁹ ptib⁹. i. grossiorum pnū erat: fere. n. q̄tū deficit a subtili ptate aer a luce tāto ⁊ vapor ab aere. Et sic obiectū odorat⁹ tāto est grossi⁹ obiecto audit⁹ quāto obiectū auditus est grossi⁹ obiecto visus. Et ꝓpterea os cranei: q̄ð in illa pte est q̄ð colatoriū vocat posi tū sub duab⁹ carūculis dictis: ⁊ ēt velamē. s. duramater pfo ratū est. ℭ Dixit Aui. craneū foraminū colatorij pforatum est: vt in ipsū penetret odor. Et sub osse isto ⁊ pāniculo pfo rato est qdā ɔcauitas siue fouea ad quā ptes nasi coadiuuā tes terminant: ⁊ haꝝ pnū anatomia est: nāq₃ pars ossuosa eaꝝ dixit Aui. p̄ᵃ p̄mi. ex duob⁹ est ɔposita ossib⁹ ad modū duoꝝ triāguloꝝ: quoꝝ duo anguli supi⁹ ɔcurrunt: ⁊ bases apud vnū angulū se cōtingūt ⁊ in duos separant angulos: ⁊ vnūq̄d₃ duoꝝ ossiū vnicuiq₃ duaꝝ aderem extremarum dictaꝝ in anatomia mādibule superi⁹ supponit. Et vt dicūt extremitates hoꝝ ossiū acute in magis supiori pte nasi con iungunt cū osse cranei. s. cū osse frontis. ℭ Et dixit Aui. su per duas dictoꝝ ossiū extremitates inferiores duas cartila/gines molles. i. tenere sūt: ⁊ inter eas s̄m longitudinē ade/res. i. cōmissure diuidētis inter eas media vel est cartilago ei⁹ superior ps inferiore durior est. ipsa tñ tota durior est alijs duab⁹ cartilaginib⁹: ⁊ hui⁹ medie cartilaginis iuuaᵐ est vt nasus in duas ptiat nares pp cās q̄ dicent. ℭ Duaꝝ vō car/tilaginum extremaꝝ. dixit Aui. iuuaᵐ tres res existūt. vna est iuuamentū oibus cartilaginib⁹ cōmune: que sup oēs of fiuz existūt extremitates: vt supra in anatomia gñali cartila ginis patuit. 2ᵃ est vt expandant ⁊ dilatent si necesse fuerit aerē attrahere supflue vel expellere. ⁊ 3ᵒ est ad vaporē excu tiendū cū suo motu ⁊ quassatione: tremor iuuat cū exuffla/uerit: ⁊ due extremitates iferiores nasi vocant ale. ℭ Dixit

De figura ossiū ɔcur rentiū ad cōpōnem nasi.

De carti/laginib⁹.

De mu/sculis nasi

Gal. vbi supra. inferiores ptes nasi mouent. s. motu volun/tario. Dixit. n. q̄ ale nasi in repentinis inspirationibus: silr aūt ⁊ expirationib⁹ mot⁹ nō parū cōferunt: ⁊ ꝓpter hoc fa cte sunt mobiles: ⁊ mot⁹ eoꝝ s̄m electionē est: nō ɔsilr mo/tui arteriarū: quare musculos ad eos oportuit venire: quo/rū musculoꝝ explantationis p̄nᵐ sub pomis fit maxille ꝓ/pe p̄nᵃ descendētiū ad labia musculoꝝ q̄ his vsq₃ ad aliqd ɔuersati semp ⁊ magis accedūt versus nasū oblique: ⁊ parui sunt ꝓportionalr pticulis que mouētur ab eis: de qb⁹ dixit Aui. cū extremitate leporis duo pui cōtinuant musculi for/tes: ⁊ fortitas eoꝝ cōsistit ne sup alios musculos plus neces/sarios coagustatio fieret: eo q̄m mēbroꝝ maxille ⁊ labioꝝ plu res sunt numero ⁊ frequētius fiūt ⁊ plus pseuerant ⁊ plus sunt necie q̄₃ mot⁹ extremitatis leporis: et fortes āt creati fue/runt: vt eoꝝ fortitudine id q̄ð eis defuit per ossis defectum emendaret: quoꝝ aduentus ex parte gene maxille adducti fuerūt nisi: vt ipsū ad eā nō moueāt. pellicula aūt interior or tu₃ habuit dixit Auer. ꝑ colliget. ex pellicula oris. Cutis āt exterior nota est sensui. ℭ Et aduenuit naso nerui dantes ei sensū ⁊ vene portātes ei nutrimētū ⁊ arterie ēt portantes vitalē spūm. ℭ Et forma qdē nasi p̄ter longitudinē eius in gñe est triplex: q̄m alia est aqlina alia sima: ⁊ alia media iter istas. ℭ Et Ap. qdē q̄rit. 33ᵃ pticula ꝓblematū ꝓbleu/mate. 18. pp qd q̄ sūt crispi ⁊ in cap. llis tortuosi vt ad multū sunt magis simi s̄m nasum. i. q̄₃ plani ⁊ recti s̄m capillos. ℭ Et soluēs dixit. q̄ crispitudo causat a calo exiccāte ⁊ dē/sitāte. Nā durū corp⁹ caliñ extat: ⁊ vbi viget caliditas non accidit supfluitas. cōsumit. n. ipso calo. Itaq₃ cartilago que est de nā ossis cū gñet a supfluitate. i. impuriori mā rōnabi liter ɔsequit q̄ accidit defect⁹ eius ⁊ ipsi⁹ diminutio: ⁊ ma xime circa nasū: q2 est maxime cartilaginosus in eius extre mo: q̄ð appet: q2 pueri fere oēs sunt simi p̄us pp imperfectā hui⁹ ptis extēsionē. ℭ Cōtra hoc dictū Ap. est expiētia q̄ð inuenit q̄ crispi plm̄ sūt aqlini nō simi. Et calm ēt q2 exten/siuū est causat aqlinitatē nō simitatē: ⁊ sic videm⁹ q̄ð calidi ɔplōne ⁊ habitātes in calida regione sūt aqlini. ℭ Propter p̄dicta notant q̄ simitas cātur a caliditate: aut excedente ɔsu mente nō relinquēte de mā tm̄: q̄ possit in loco cartilagino/so sufficienter gñari: aut a caliditate debili multo humido iun cta: q̄ð nō pōt debite extēdere. Et pp hāc cām dicūt. frigidi nā s̄m cerebrū ⁊ loca nasi: vt multū sunt simi: ⁊ ecōuerso ca lidi circa p̄dicta s̄m plm̄ sunt aqlini: causat. n. aqlinitas a ca lido iuncto humido tēperato q̄ð pōt sufficienter extendere. ℭ Sic itaq₃ intra nasū duo relinquunt meat⁹ q̄ due nares dnr̄. s. dextra ⁊ sinistra. fuerūt aūt meat⁹ isti duo vt si vni ac cideret nocuᵐ alter suppleat vicē ei⁹. Dixit Aui. in duabus extremitatibus nasi duo sunt trāsitus ad duos lachryma/les: ⁊ pp hoc gustat sapor alcohol in lingua: ⁊ vt supra ēt pa tuit in anatomia oculoꝝ. Sunt ēt in eis duo foramina que penetrāt ad palatū ⁊ guttur: vt supra ēt dcm̄ est. ℭ Fuit aūt nasus cartilaginosus pp ɔsiles cās eis q̄ dicte sunt in auriū anatomia. Et Gal. dixit. vbi supra. q̄ cartilaginose facte sūt nares: q2 difficile quassabilis ⁊ difficile frangibilis est hec suba. nude. n. sunt ⁊ iacent eis que extrorsum incidentia: ⁊ ideo tali eguerūt suba. ℭ Eminētie aūt ⁊ ɔcauitatis nasi vtilitas multiplex est: qdā tñ p̄ncipalis ⁊ qdā scd̄aria. Sunt aūt oēs quatuor de trib⁹: quaꝝ dixit Aui. p̄mi p̄ᵃ nasi iuua menta manifesta sunt 3ᵃ vnū est: q̄m cū₃ foramine q̄ð est in eo in odoratione iuuat donec plus aeris in eo cōtineat ⁊ tē peret: pusq̄₃ in cerebrū penetret: l₃ enim plm̄ aeris qui attra hit ad pulmonē vadat: magna tñ eius ps ad cerebꝝ tēdit: ⁊ cū aeris attractione cū q̄ odorare vult multus in vno lo co aer corā instr̄o odoratus adiungit: vt sit apprehēsio odo ris plus ⁊ copiosior: in p̄mo ergo iuuamēto sunt tria iuua/menta. dixit. n. ipse tertij. 5ᵃ ex duab⁹ extremitatib⁹ nasi re/cipiūt cerebrū: ⁊ duo additamenta nata ex eo. s. carūcule di cte odorē cū attractione aeris. Cerebro. n. inest aeris attra/

Solū nasi p̄ter lōg tudinē ē triplex.

De meati b⁹ siue fo ramīb⁹ nasi.

De suba nasi.

De vtili tatibus.

ctio: vt ↄseruet aer calorē inatū in ipso sic pulsus. Quinqȝ vo dixit Aui. augmētaꝛ .s. idigētia attractiōis aeris apō clamo rē: ⁊ apō ꝑuoca^{ncm} aeris: ⁊ euētationē ad supiora. Exposuit Dynꝰ .i. apud ꝓhibitionē euētatiōis. ❡ Et dixit. A. ꝑmi pᵒ 2^{m} iuuamētū est: q2 ad lr̄as iuuat distinguēdas: ⁊ vt eaꝝ ex tus sit facilis in scissione: ⁊ ne totꝰ aer apud locū cui lr̄aruȝ accidit incisio cōprimaꝛ: sed sit ꝫm mēsurā. Et hec duo iuua menta in vno cōicant iuuamēto: ⁊ tātū est qō facit nasus in cōmēsuratione aeris haꝝ lr̄aꝝ q̄ȝtū id qō facit foramē pfo/ ratū absolute post fistulā qō nihil obturat. ❡ 3^{m} iuua^{m} est. dixit Aui. vt supfluitates a cerebro egrediētes tegimentū ⁊ defensionē a visibꝰ habeāt. tegit. n. nasus ⁊ celat mucillagi/ nes a cerebro exeuntes: ne qd fedū ⁊ abominabile inspicien tibꝰ appareat. Et cū hoc dixit Auic. nasus est instr̄m iuua/ tiuū ad cerebri supfluitates excutiēdas cum ex sufflatione. ❡ Gal. vbi supra dicta iuuamēta nasi tetigit: ⁊ vt ostēderet necessitatē expurgationis supfluitatis cerebri ꝓpter nariuȝ: dixit qō maxia fides raritatis huiꝰ sentitꝰ .i. foraminū du re matris ⁊ ossis colatorij ēt tegiminis eiꝰ est qō multotiēs fit desup supfluitatū repentina euo quas bregmas ⁊ coriças antiq noiant: mucillagines aūt minores .i. puriores. Et sub dit. ⁊ supra ēt positū est qō hoc est nāe ↄsueta ingeniatio .s. nunq̄ȝ dimittere alicuꝰ organi actū aut vtilitatē qn̄ possibi le est multos ab vno effici bn̄. Et. n. ⁊ hoc cū vētriculi q sup iacent ꝫm cerebrū ⁊ suscipiūt de necessitate multas supflui/ tates ex ↄtinētibꝰ eos corpibus frequēter vtiqȝ a populis occuparet aial: nisi aliquā ⁊ hoc nāe ad effusionē viā idoneā cōiecturaret: sed neqȝ excogitare poss̄ erat aliquā melioreȝ amplā simul ⁊ versus deorsuȝ. Ab intus igiꝛ extra ꝑ poros qui ꝫm nares supfluitates feruntꝛ. ab extra vero intus sensi bilia v̄tutis odoratiue. Et his duabꝰ vtilitatibꝰ vnū orga/ nū famulaꝛ: quaꝝ vna ad ipȝ viuere est necessaria: ⁊ alia ad meliꝰ viuere. ❡ Et dixit Gal. ꝙ qn̄ totalr̄ bene cerebrū se hȝ ⁊ dominaꝛ nutrimēto suo sufficiunt ei duo riui deorsuȝ ten dentes eructuātes ꝑ palatū ad os oēs supfluitates eiꝰ: qua/ re ꝑma vtilitas cerebri eaꝝ que ad nares foraminū eiꝰ gr̄a maxime facta sunt: nō est supfluitatis excreatiua: sed hoc ex supabundāti factū est malignato cerebro auxiliū: ꝑus autē est odorū dignotio. Et hac adhuc antigor ⁊ ad ipsuȝ viuere necessaria est q̄ ad cerebrū inspiratio. Et ꝓp hoc solū sensus odoratꝰ hȝ cerebrū factꝰ est. ❡ Sȝ qm̄ oportebat eē tegimē eius multoꝝ foraminū: sil' aūt ⁊ rarū ꝓpter mittere debēs ad cerebrū: aerē qdē respirationis gr̄a: vaporē v̄o dignotio nis odoꝝ gr̄a: ac ēt euare repēte sil' si aliqn̄ opus fuerit mul titudinē supfluitatū: necessario sequebaꝛ magna ipsiꝰ tegmi nis facilis positas ⁊ magnū cerebri nocu^{m}. Apposuit nāa os varie pforatū: sicut spōgia: vt neq̄ aliud qd incidat extror/ suȝ corpoꝝ duroꝝ: neqȝ sincera frigiditas ispirātibꝰ nobis ꝫm rectitudinē vētriculoꝝ cerebri eat: nō eniȝ debebamus semp inspirare aerē moderate frigidū. Aer āt valde frigidꝰ si ꝫm rectitudinē allatꝰ fuisset ad cerebrū infrigidaret ipm imoderate. Et ꝑiculū induceret de tota vita. Itaq̄ aer in cō/ cauitate nasi receptꝰ aliqualr̄ cōtēperaꝛ: vt nō ledat sua q̄li/ tate frigida vel calida cerebrū. Et silr̄ vapor odoriferus cuȝ aere sil' in ea receptus disponiꝛ vt meliꝰ ab odoratꝰ organo sentiatur. ❡ Et 4ᵃ vtilitas ꝫm Gal. vbi supra pōt poni: qm̄ odoꝝ dignotio nō modicū iuuat respirationē nō ꝑmittens latentes paruos vapores congredi cū puro spiritu. contri/ status. n. ab eo sensus cogit duoꝝ alterū facere. s. aut fugere q̄ȝ citissime ab eis: aut afferre naribꝰ aliqd tale quale ꝓhi/ beat vapores: mittat aūt aerē. Et hinc est ꝙ cū ꝑuenerimꝰ ad aliquē locū fetidū illū currēdo subito ꝑtransimus: ⁊ na/ res obturamꝰ. ❡ Et dixit Gal. 11ᵒ. de vtili. ꝑticul. nasuȝ re/ spiratiuoꝝ organū esse ꝑmū ordine: os v̄o nulla passione co gente aial nullatenus: sanis enim existentibꝰ certitudinalr̄ poris nasi nō egent aialia ore ad respirādū: imo nō egent eo nisi flegmone aliquo vel sciliro gn̄ato: vl' aliqua alia dispōne obstruente poros nasi cogantꝛ tunc ꝑ os respirare: aut nisi ꝓpter aliqō asma multū vehemēs. ❡ Et ex supradictis pȝ: quare nares semp fuerunt patule aperte q̄uis aliqua alio/ rū sensitiuoꝝ fuerint aliqn̄ clausa vel in occulto posita: ⁊ est vt cū os claudiꝛ ꝑ eas semp fiat ad cor aeris inspiratio.

❡ De anatomia oris. Cap. xxx.

S de se nihil significat positiuū: sed soluȝ q̄ȝdā indicat cōcauitatē: circa quā ⁊ in qua diuersa existunt mēbra que sunt labia dentes gingiue lingue ⁊ palatū verū tn̄ os fre/ quēter sumiꝛ pro ipsis membris. Et vt sic sum/ ptum est mēbrū organicū ex dictis organis ↄpo^{m}. ❡ Dixit Auer. coll' 5. ꝑmo. extremitas oris tendit vsq̄ ad vias q̄ sūt canna pulmonis ⁊ meri. s. exclusiue: ⁊ sic inter cōponētia os existeret vua: ⁊ due amigdale ⁊ algasmach. Sȝ mihi appa/ ruit illa reseruare inter mēbra gutturis. Et in kacumine su/ perioris palati est cōcauitas ꝓp duas vtilitates: quaꝝ vna est vt fiat ad ipsam intonatio vocis. ❡ Et 2ᵃ est: vt possit fie ri facilis ⁊ bona reuolutio cibi qn̄ dētibꝰ molliꝛ. Dixit. A. tertij. 6ᵃ os est mēbrū necessariū ad hoc vt ꝑueniat cibꝰ ad cōcauitatē inferiorē. s. ad ventrē mēbroꝝ nutrimēti: ⁊ est cō ueniens adhuc: vt ꝑueniat aer ad cōcauitatē superiorē. s. ad ventrē spūaliū. Et cōuenit etiā in expulsione superfluitatuȝ aggregatarū in ore stōi cū elongaꝛ: ⁊ difficilis fit eaꝝ expul sio ad inferiora. ❡ Et est os vas vniuersale membroꝝ locu tionis in homine ⁊ vociferationis in alijs animalibus voci ferantibus cum exsufflatione.

❡ De anatomia labiorum. Cap. xxxj.

Abia mēbra sunt officialia multū lacerto/ sa: quoꝝ lacertoruȝ anatomia supra habita est: ⁊ ea vestit pāniculus ortus ex pāni/ culo vestiente mēbra oris qui ex pāniculo oris stomaci originem trahit. Et hinc est quod cum ore stomaci cōmunicant labia in passionibus eius: quare cum futurus est vomitus tremit labium inferius ⁊ nūciat illum. ❡ Dixit Au. tertij. 8ᵃ duo labia creata sunt ad coope riendū os ⁊ dentes: sicut. n. dicūt labia sunt ori: sicut hostiū domui: ⁊ easdē vtilitates quas hostiū prebet domui ꝑbent labia ori. Et subdit Aui. sunt ēt ad decorē: turpe enim aspi/ ciētibꝰ foret os amotis labijs. Et subdit. ad retinēdū saliuā. supplent: ⁊ ad ꝓhibendū ipsaȝ ⁊ cibaria de ore egrediēdo/ nec optime masticenꝛ. Et subdit Aui. ⁊ adiuuādū hoies ad loquendū: qm̄ adiuuant in ꝓferendis vocibus: ⁊ sūt de or/ ganis vocalibus. Et Aꝛ. qdē voluit. 35ᵃ ꝓbleumatū. ꝓbleu/ mate 7ᵒ ꝙ labia inter partes faciei maxime titillant. i. mo/ uentur: titillatio. n. motus est ⁊ merito: qm̄ labia inter mē/ bra faciei sunt abscisa ⁊ dependētia ⁊ maxime labiū inferiꝰ. Et cū hoc sunt sufficienter carnosa non oīno dura: nec oīno mollia: ⁊ per ↄ̄ns facilius titillabilia ⁊ mobilia.

❡ De anatomia dentium. Cap. xxxij.

Entes sunt mēbra que lȝ ꝫm aliquā cōsi/ derationē sint dicenda cōsimilia: ꝫm aliā possunt dici instr̄alia: sunt. n. instr̄a ad incidendū frangendū ⁊ molendū: siue masticā/ dū alimentū creata: ⁊ cū hoc iuua^{m} sūt ꝓstantia in ꝓlatione vocū. ❡ Nouus cōmētator voluit dentes fore magis de nāa carnis q̄ȝ de nāa ossis: ⁊ hoc iō qō sentiūt. Et iō videnꝛ fieri de māa magis ꝓpinqua nāe sanguis q̄ȝ sperma/ tis: ⁊ hinc est qō deperditi ꝑn̄t regn̄ari: verū tn̄ dixit ipse ꝙ dentes fiunt ab ossibus mādibularū. s. ex supfluo alimenti ipsaꝝ iō tenent silitudinē ossis: ❡ Hoc aūt dictū est dissonū sententijs auctoꝝ q posuerunt dentes esse ossa. Et ēt dictuȝ suū nō ē veꝝ: qm̄ supfluū alimēti mandibulaꝝ: ex quo ipse dentes ↄcessit fieri magis est ꝓportionale superfluo alimēti mēbroꝝ spermaticoꝝ q̄ȝ sanguineoꝝ cū sint mādibule mē/ brū spermaticū. ❡ Et io dōm est cū auctoribꝰ qō dētes sūt ossa ⁊ mēbra spmatica: verū tn̄ nō q̄lia alia ossa. Dixit enim

Quot den/tes sunt/ sa.

Dētes ab/ aliīs ossi/bus in sex/ differunt.

Arist. 2° de gñatione aialiū. accidit neqȝ eādē hr̄e nāȝ alijs
ossib⁹ dētes: differūt. n. ab alijs ꝓprietatib⁹ plimis: quaꝝ p̄ᵃ.
est q̄ oīa alia ossa in p̄ᵃ ↄstitutiōe fiūt: ⁊ nullū eoꝝ fit poste/
ri⁹: dentes aūt fiūt posteri⁹. 2ᵃ est. q̄ dentes deꝑditi pn̄t rena
sci: alia aūt ossa nō. 3ᵃ est: q̄ dentes vsqȝ ad finē vite crescūt:
alia aūt nō post augmētalē etatē. 4ᵃ est. q̄ dētes sentiūt: alia
aūt ossa nō sentiūt. 5ᵃ est. q̄ ossa q̄dā medullā hn̄t: dētes aūt
nō hn̄t medullā. 6ᵃ. q̄ dentes dislocati reduci non possunt:
neqȝ fracti restaurari: sicut alia possunt ossa.

Et dētes a pncipio nō pducū tur in ho/ mine.

¶ De p̄ᵃ haꝝ ꝓprietatū dn̄t cōiter q̄ nō pducunt̄ dētes in
hoib⁹ in p̄n° gñonis: neqȝ in vtero: neqȝ extra vteꝝ p aliqd̄
tp̄s: q̄ cū sint vt patuit ad alimētū incidēdū: aut frāgenduȝ
vel molēdū crean̄ hoies eo tp̄e nō eguerūt: cū nō nutrian̄:
tūc alimētis reqrētib⁹ incidi frāgi vel molliri. Nā aūt: q̄ nō
supfluit nō gñat mēbra: nisi cū sūt neccia: sȝ postea in ꝓcessu
cū eguit alimēto indigēte incidi: ⁊ molliri illos gñat. ¶ Gē
tilis quoqȝ dixit. qd̄ q̄ hō a p̄n° habuit caput valde magnū
respectu alioꝝ mēbroꝝ cōuersa in p̄n° in ossa capitis q̄ ma/
gna sūt tota mā: ita q̄ ēt supfluū nutrimētū mādibularū: iō
a p̄n° hoi nō fuerūt dentes pducti: sed post natiuitatē caput
nō crescit cōsilr alijs mēbris: q̄re supfluū alimēti mādibula/
rū nō ↄuersuȝ in ossa capitis: sed in eis remanēs efficit̄ a nā
idonea mā dentiū: ⁊ iō tunc pducunt̄: pducunt̄ aūt q̄busdā
citius: q̄busdā tardius f̄m q̄ntitatē māe idonee que ↄgerit̄
q̄busdā cito: q̄busdā tarde. ¶ Et dixerūt q̄dā q̄ lactatio fa/
cit oriri dentes: sed nō est ita: calor eniȝ lactis iuuat ad citaȝ
natiuitatē dentiū: ⁊ iō in pueris q̄ lactant̄ lacte calidiori ci/
tius oriūt̄ dētes. Calor. n. creat ⁊ format dentes. Dixit Ap.
9° de animalibus.

Et dētes deꝑditi re nascunt̄ i pueritia.

¶ De scd̄a proprietate. dixit Auicen. p̄mā prima. capitulo de
mēbris: q̄ dētes fiūt a sanguine: in quo adhuc est vt⁹ sper/
matis: si inter ipsuȝ ⁊ sperma nō fuerit multū tp̄s si cadunt
pn̄t renasci: ⁊ sic dentes renascunt̄ in etate pueritie: sed si fue
rit multū tp̄s ⁊ sanguis ↄuersus fuerit ad aliā dispōnē: tunc
si cadūt nō renascūt̄. ¶ Dixerūt aūt q̄dā q̄ Aui. in his vo/
luit q̄ sicut sp̄ma in vtero hȝ v̄tutē faciēdi mēbra sp̄matica:
ita talis sanguis post natiuitatē hȝ virtutē gñandi dentes q̄
sunt mēbrū sp̄maticū cū ille sanguis hēat v̄tutē spermatis.
¶ Hanc aūt expōnē nouus cōmētator improbat dicens: si
sic foret idē esset efficiēs ⁊ mā: ex quo idē sanguis efficit den
tē: ⁊ est mā ei⁹. Et iō dixit ipse. q̄ dentes fiūt ex supfluo quā
ti alimēti mādibulaꝝ: in qd̄ ipse mādibule agētes inspissant
ip̄m: ⁊ in dentē cōuertūt. Et dixit. q̄ in p̄ma etate post eoruȝ
casuȝ pn̄t regñari: q̄ in illa etate alimētū eoꝝ est multum: ⁊
multū ex eo supfluit: ⁊ ipsoꝝ v̄tus est fortis potēs agere in
ip̄m: ⁊ in dentē cōuertere. In sequētib⁹ aūt etatib⁹ nō regña
tur ꝑꝑ supflui alimēti paucitatē. ¶ Gētilis v̄o dixit. q̄. A.
intellexit in verbis p̄dictis dētes fiunt ex sanguie in quo est
virt⁹ spermatis. i. ex sanguine qui ↄsilr disponit̄: sicut si fie/
rent in vtero in quo si fierent sanguis q̄ eēt eoꝝ mā a sp̄ma/
te disponeret̄ ⁊ dealbaret̄. Et sic est de ipsa extra vteꝝ: quia
mādibule in supfluū sui alimēti agētes sāguinē ip̄ȝ dealbāt:
⁊ in dētes ↄuertūt. ¶ Quidā aūt alij dixerunt. q̄ in verbis
dictis voluit Aui. q̄ in sanguine illo sit nō vt⁹ sp̄matis neqȝ
sperma: sȝ sic dixit: q̄ opȝ q̄ mā ex qua fiunt dētes cōuerta
tur ad mām silem illi ex qua fiunt mēbra spermatica: ⁊ q̄ in
p̄ma etate abundat mā hūiditatis in mādibulis que pōt ad
talē dispōnē cōuerti: ⁊ iō si cadūt in ea pn̄t regñari. ¶ Quidā
v̄o alij asserunt hūiditatē vere sp̄maticā in foraminib⁹ mā/
dibulaꝝ reseruari: ⁊ f̄m debitā ꝓportionē calidi in p̄mis eta
tibus trāsmutari in dētes. ¶ Et alij dixerūt. q̄ dentes gene
rant̄ ex hūiditate assilāta sp̄mati in foraminib⁹ mādibula/
rū cōtēta cū agit in eā caliditas q̄si assans hūidū grossuȝ: qd̄
postea a calitate derelictū cōplete ↄgelat̄ a frido: sicut ⁊ alia
ossa generant̄. ¶ Et alij imaginant̄ ad foramina trahi mā
dibulaꝝ aliquā hūiditatē sanguineā que vigore mādibula/
rū ⁊ aliaꝝ ꝑtiū spermaticaꝝ circūstātiū ad nām spermatis
reducit̄. s. q̄ dealbat̄ vigore ossiuȝ: ⁊ a calido ipsoꝝ vigora
to in tp̄e inspissat̄: ⁊ in tp̄e determinato trāsmutat̄ i dentes.
Et ex isto dicūt: seq̄t̄ nō vniformē eē ortū dentiū: nec in vno
tp̄e in quolȝ corꝑe: ꝑꝑ nō seruari eandē ꝓportionē calidi ad
ipsuȝ hūidū in quolȝ corꝑe ⁊ quolȝ tp̄e. Et hec dicūt. est cā
quare in q̄busdā corꝑibus reseruantur aliqui dentes pdu/
cturi in etatibus alijs sequentibus: ita q̄ etiaȝ quibusdā in
senectute noui oriunt̄ dentes. ¶ Et dicunt. cadunt dentes
p̄mi in hoib⁹: ⁊ alij renascunt̄ post loco eoꝝ: q̄ in p̄n° ort⁹
eoꝝ mandibula est mollis sic q̄ p̄mi dentes nō potuerūt ge
nerari duri sufficiēter. Et hoc ex ordine est nāe cū illis tēpo
ribus nō nutriant̄ hoies nutrimētis solidis resistētib⁹ inci/
sioni fractioni ⁊ mollitioni: vn̄ nō erant tūc tp̄is dētes duri
necessarij: sed postea in ꝓcessu: q̄ debebat tunc hō vti cibis
solidis ⁊ duris: idcirco nā tūc dētes p̄mos tanq̄ inualidos
⁊ insufficiētes opationi ciboꝝ expellit: vn̄ cadunt: ⁊ maxie
cū mādibulis adhuc mollib⁹ existētib⁹ nōdū firmiter herēāt:
⁊ alios loco illoꝝ succedere facit ex humiditate magis indu
rata in mandibulis magis exiccatis genitos q̄ eis firmiter
herēt: neqȝ ab eis facilr̄ defluūt. ¶ Et dicūt. contingit qui/
busdā post etatē pueritie si rursus cadāt dentes regeniti ite
rū eos renasci reseruata in eis ad gñonē dentiū humiditate
idonea sufficiēti ꝑꝑ humiditatē nāe eoꝝ: ⁊ ego audiui a fide
digno q̄ in comitatu pistorij erat hō hn̄s. 90. annos cui oēs
dentes deciderāt circa. 70ᵘᵐ annū etatis suē ⁊ rursuȝ alij fe
re oēs renati postea fuerunt: ⁊ dicūt. in q̄busdā q̄b⁹ nō oēs
dentes in pueritia orti fuerāt: postea in adolescētia vel iuuē
tute: ⁊ in q̄busdā in p̄ma senectute dentes de nouo ortos fo
re: donec sufficientē eoꝝ numerū cōpleant. Et dicūt. dentes
sic pductos: ⁊ ēt post renatorum casuȝ cuȝ eis renatos den
tes sapientie nūcupari. ¶ Solinus quoqȝ de mirabili. mun
di. narrat natū cū oībus dentib⁹: ⁊ ꝓpterea dentatū fuisse
vocatū. ¶ De 3ᵃ aūt dentiuȝ ꝓprietate: dixit Aristo. 17° de
aialibus. dentes inter oīa ossa hoc singulare hr̄e. s. q̄ semꝑ
crescunt vsqȝ ad finē vite: ꝑꝑ cōtinuā eniȝ eoꝝ opōnē in mo/
lendo cibū ordinauit nā cōtinuū crementū ipsoꝝ: si nō enim
semꝑ crescerent cito cōsumpti ⁊ attriti deficerent. ¶ Dixit
Aui. tertij 7°: dentes creati sunt recipiētes augmētū ⁊ ad/
ditionē semꝑ: vt sit eis illud loco ei⁹ qd̄ cōterit̄. Et signum
hui⁹ est. q̄ videmus q̄ dens oppositus loco ei⁹ qui cecidit:
aut q̄ eradicatus est augmentat̄ in longitudine cū sit addi/
tio eueniens ei: ⁊ nō opponat̄ ei cōtritio: q̄ non est illi dens
oppositus conterens eum.

Aliqū p⁹ casuȝ dētiū renatoꝝ denuo alij renascuntur.

Et dētes crescunt vsqȝ ad finē vite.

¶ De 4ᵃ aūt ꝓprietate dixerūt dētes sensuȝ hr̄e: vn̄ Aui. vbi
supra. dentes sūt ex sūma ossiuȝ que hn̄t sensuȝ: ⁊ p̄mi p̄ma
sit. Nullū ossiuȝ sentit p̄ter dentē: ⁊ Gal. dixit. q̄ experimē/
tuȝ demr̄at dētes hr̄e sensuȝ: de quo nā sollicita fuit ⁊ fecit:
ideo cū virtute que de cerebro ꝓuenit: iō vt ipsi inter calidū
⁊ frigidū discernerēt. ¶ Et Auic. dixit. tertij 7°: aduenit ei
sensus ꝑꝑ illud qd̄ aduenit eis ex neruis a cerebro ꝓcedēti/
bus leuib⁹: ⁊ ꝑꝑ hūc sensuȝ incurrūt dentes dolorē. ⁊ preci
pue stupefactiuū. Et dixit Aui. q̄n dolēt sentiūt id qd̄ accidit
in eis de ꝑcussiōe ⁊ saltu. ⁊ q̄nqȝ sentiūt fricationē suā ⁊ com
motionē suā. ¶ Alexā. dixit. q̄dā dicūt dolorē esse in dentis
ꝓfundo. Alij v̄o negāt. q̄m dens est os: ⁊ iō sine dolore. oē
eniȝ os est insensibile, qd̄ lima eis adhibita declarat, cū ḡ nō
doleāt a maiori cā q̄ est doloris. s. a solōne continui māifestū
q̄ nō hn̄t sensuȝ. ¶ Propter p̄dicta q̄dā dixerūt dentes ꝑ se
⁊ imediate nō sentire, sicut dr̄ carnē sentire, ⁊ hoc q̄ nō hn̄t
subaȝ neruosaȝ facientē ad sensuȝ tactus: sȝ hn̄t subaȝ terre
strē siccā ⁊ durā, q̄lis nō cōuenit cū tēpamēto reqsito ad sen
suȝ tactus, vt voluit Ap. de aia 3°. Sed sentiunt dicūt ipsi
dentes ꝑ accidēs. s. inquātū associantur alteri ꝑticule sentiē
ti. s. gingiue ⁊ neruo venienti ad radices eoꝝ, sentiūt enim
perinde: sicut dicit̄ carnē epatis sentire: q̄ associat̄ pāniculo
velanti ipsam qui sentit: ⁊ ideo frigidum ingēs dentes sen/
tiunt cum peruenerit ad radices eoꝝ: ⁊ in neruum eis asso/

Et dētes soli inter ossa sēsuȝ habent.

clatum impresserit: ꝛ similr calidū. Alia autē ossa non sic associantur neruis: ꝛ ideo nō sentiunt calidum ꝛ frigidum: sicut dentes: non sentiunt autē solutam continuitatem a lima inductam: quia soluta illa cōtinuitas non peruenit vsq ad neruū coꝝ radicibus sociatū: sicut peruenit ad ipsū calidū ꝛ frigidū. ℂ Cōciliator vero drīa. 43ᵃ dixit. dētes pse sentire: ꝛ h tū pp neruos venientes ad ipsos: ex tertio pari neruoꝝ cerebri: tū etiā pp finē ꝛ curā quā nā erga eos habuit maxime vt tueant a nociuis: ꝛ alliciāt sibi ꝯueniētia: sensus tñ eoꝝ debilis est: ꝛ hebes valde pp eoꝝ siccitatē ꝛ duriciē: quā oportuit eos habere pp incisionē ꝛ fractionē ne frāgāt ꝛ doleāt. Uerū tñ qꝛ sūt magis porosa lucida ꝛ diafona alijs ossib⁹ hinc habilia sunt recipere spūm aialē ꝛ virtutē sensitiuā. Et qꝛ eoꝝ sensus hebes est: iō nō dolēt solone cōtinuitatis eoꝝ sufficientenus: ꝛ qꝫ minime pcipiūt obiecta terrestriū occurrētia. Qualitates aūt pmas ꝛ pcipue excellētiores. s. caliditatē ꝛ frigiditatē: ꝛ maxie intensas sentiūt: ꝛ dolorē ex eis patiūt mox alterutrū occurrētib⁹. Et hoc qꝛ he q̄litates sūt spūaliores ꝛ penetrabiliores in qb⁹ ꝛ rō actionis pp ꝓrietatē inuenit. Et dixit. sentiūt dētes nō ex seipsis: sꝫ ex transmissione ac irradiatōe ꝟtutis aialis sensitiue ꝓuenientis gr̄a neruoꝝ ad ipsoꝝ radices: sicut caro post ꝯpositionē ipsoꝝ gn̄ata sensū corporū ex hꝫ acqrit emanatōe. Qui ergo dicūt ex auctorib⁹ dētes nō sentire intelligūt sensu acuto: sensu aūt hebete hn̄ volūt eos sentire: vel itelligūt nō sentire eos ex ipsoꝝ nā: sed hn̄ pp aliud vt dictū est. Zoar aūt dixit. de sensu dentiū remāsisse apud eū dubiū. ℂ Dixit Cōcil. si dicat q sensus dentiū sit acut⁹ nō hebes: qm̄ acutū ꝛ intēsū patiunt dolorē: dōm est dolor ipse acutus nō dentiū est: sed neruoꝝ aut pāniculoꝝ gingiuaꝝ. ℂ Cōstātinus quoq voluit qd dentes tenēt mediū aliqualr̄ inter mēbra spermatica ꝛ carniformia qb⁹ vt spālib⁹ ossibus dedit nā priuilegiū sentiendi. ℂ De qnta aūt dentiū ꝓprietate est sciendū q qꝫ qꝫ dentes dicant a vulgarib⁹ medullā hr̄e: ꝛ medullā eorū dolere: ꝛ medullā in dolore dentiū: vti debere: ipsi tñ vere medullā nō habent: queadmodū supra dictū fuit: quedā ossiū medullā habere. Sed per medullā dentiū intelligi dꝫ ipsoꝝ mediū: ꝛ ptē centralē que ps centralis minus sicca ꝛ dura est circūferentiali. Et ob hoc medulla vocat. Et hinc est q dicūt dentes ꝯcauari: ꝛ sm medullā euacuari: qꝛ pars ipsa cētralis potest a circūferētiali amoueri ꝛ corrodi: ꝛ sic cōcauū remanere. ℂ De 6ᵃ ꝓprietate. dixit Conciliator libri sectaꝝ. ossa a suis locis educta reuocant vl̄ nē reuocari possunt: dentes aūt a suis locis remoti reduci nō pn̄t. Quidā tñ conati sunt loco euulsoꝝ mortuoꝝ dentes reponere accipiētes euulsis eq̄les: ꝛ lima coaptātes: ita vt ꝯstrictos inter nō euulsos maneāt. Et iā inuentū est hoc ad tēpus valuisse: ꝛ per plures annos in loco mansisse illos. ℂ Dixit Gal. 11ᵒ. de vtil. ptic. 32ᵒ dentes vniuersos habem⁹ in vno ordine sꝫ alterutrā genā. 16. locatos. Et subdit. anteri⁹ qdē incisiuos noiatos acutos ꝛ amplos: vt mordētes abscindāt: ꝯīter āt dentes caninos amplos sm inferiorē basim: acutos aūt sm supiorē finē: vt si nō abscindat aliqd ab illis pre duritie hec hi frangere possint: hīs vō ꝯīter pronchios quos ꝛ molares vocāt asperos ꝛ amplos: ꝛ duros ac magnos: vt incisa ab incisiuis vel fracta a caninis terere possint certitudinalr̄. Neqꝫ. n. si certitudinalr̄ leues facti essent idonei ad ꝓpriū opus existerēt: ab ineq̄lib⁹ eniꝫ ꝛ asperis meli⁹ terunt oia. Et pp hoc molas qb⁹ molūt triticū qn̄ in tēpore terentes lenes fiūt rursū incidūt ꝛ asperāt: neqꝫ si asperi qdē eēnt: nō aūt duri qd plus ampli⁹ eis essent anticipātib⁹ illis ꝯteri qꝫ minuere cibaria. Qm̄ aūt ꝛ si duri facti eēnt: nō aūt ampli. Quid plus si demū opꝫ qd dꝫ cōminui in amplius firmari basibus: in incisiuis eni ꝛ caninis nihil est poss cōminui pp strictitatē. ac ēt si hec oia haberēt: parui aūt essent: nonne ꝛ in hoc solo alioꝝ vtilitas corrūperet plurimo tēpore idigētib⁹ nobis ad cōminutionē cibarioꝝ: sic. n. est de incisiuis ꝛ acutis q sūt post eas. ℂ Aui. aūt pmi pma. cap⁹ de anato dentiū dixit. dentes sunt. 32. est tñ cū ꝯtingit hoies nō habere veggegādos q sunt q̄tuor extremi. ꝛ tūc nō erūt nisi. 28. Eoꝝ vero duo sunt duales: ꝛ duo quadrupli supi⁹: ꝛ totidē inferi⁹ ad incidendū: ꝛ duo canini inferi⁹: ꝛ duo supius ad frangendū. ꝛ molares ad molendū ex vtraqꝫ parte supiore ꝛ inferiore q̄tuor aut qnqꝫ. Et dixit. vegegādi sꝫ pl'm nascūtur in medio tēporis augmēti. s. post spermatis emissionē: ꝛ ante cōsistentiā. Et iō isti dētes: dentes sensus vocant. ℂ Dixit Sera. 2ᵒ breuiarij. ca⁹ 16ᵒ nō sunt facti duales ꝛ q̄drupli plures nūero qꝫ canini. nisi qꝛ administratio eoꝝ in cibis q incisione indigent est plus qꝫ administratio eoꝝ in eis q indigent fricatione. ℂ Et Gal. dixit. vbi supra. hoi vnū sꝫ alterutrā partē ꝓduxit nā caninū dentē. Et tunioꝝ leonib⁹ lupis ꝛ canib⁹ multos alterutrūqꝫ hn̄tib⁹. Sed ꝛ hoc rursus sciebat nā euidēter mās uetū ꝛ politicū aial plasmās fortitudinē nō ex corpis robore: sed ex sapiētia debere: qꝫtū igitur erat necessariū ad frangendū aliqd duroꝝ a nobis poterat fieri: quare ꝛ rōnabilr̄ duos fecit incisiuos: qꝛ inutilitas eorū erat maior. Et his adhuc plures molares: plīma est hoꝝ vtilitas. ℂ Dixit Sera. facti sunt molares plures numero pp multitudinē necessitatis vsus eoꝝ in cibis. Et Ax. q̄dē volait numerū dentiū sm sexū augeri vel minui. Et. n. sexu muliebri sunt pauciores ꝛ raro trāscēdūt numeꝝ. 28. In viris aūt sm pl'ꝫ sunt. 32. vñ 2ᵒ de aialib⁹. masculina sunt pl'iuꝫ dentiū qꝫ feminina. ℂ Dixit Gal. vbi supra. nō fuit nūerus hoꝝ dētiū separ⁹ molariū: sed longiores qdē hn̄tib⁹ genas alterutrūqꝫ qnqꝫ facti sunt: pciorib⁹ aūt quatuor: sꝫ tñ plurimis qnqꝫ. Et dixit. nūqꝫ q̄tuor a sinistris: ꝛ qnqꝫ a dextris vel ecōuerso. vel ab iferio: ib⁹ q̄tuor a supiorib⁹ qnqꝫ vel ecōuerso. Et dixit. vl'r aialia examinās inuenies q qb⁹ in mordendo est fortitudo his os est magnū ꝛ plenū acutis: qbus aūt ad masticandū cibaria: ꝛ certitudinalr̄ leniendū est vtilitas dentiū admodicū eis collectū est os multos itra id habens molares: acutos aūt ꝛ nō oino: aut sm alterutrā ptē genē vnū. ℂ Dixit Serap. anteriores sunt lati: ꝛ radix eorū est vna. caninoꝝ ꝟo capita sūt acuta ꝛ radices sūt late ꝛ radix cuiusqꝫ eoꝝ est vna: ꝛ dr̄ canini pp similitudinē eorum cū dentib⁹ canis. Et molariū superioꝝ radices sunt plures radicibus inferioꝝ: qm̄ supiores sunt suspensi pendentes ꝛ inferiores sūt sup fundamēto fixi: ꝛ duo dentes postremi: in pluribus hoibus sunt habentes quatuor ramos desup ꝛ tres ramos inferi⁹. ℂ Dixit Aui. dentes hn̄t radices ꝛ capita acuta que in foraminibus figunt ossiū duaꝝ mādibularū in qbus ꝯsistunt. Et sup marginē cuiusqꝫ foraminis addita mētū magnū rotundū dr̄ q dentē circundat ꝛ stringit: ꝛ vbi fortia exīstūt ligamēta: ꝛ dixit. vnusqsqꝫ dentiū preter molares vnū hꝫ caput: molariū vero in inferiori mādibula fixoꝝ qsqꝫ ad minus duo hꝫ capita: ꝛ est etiā q hꝫ plura: ꝛ precipue vegegādi q tria hn̄t capita: sed fixoꝝ in mādibula superiori qsqꝫ ad minus tria hꝫ capita: ꝛ fortasse plura: ꝛ precipue vegegandi ꝛ hn̄t quatuor capita. Et dixit. capita. s. radices molarium multa facta sunt: qm̄ sunt magni. Et qm̄ operatio eaꝝ. s. est multa: ꝛ qꝛ supioribus addita sunt eo q sunt suspensi: ꝛ q grauitas facit eos ad oppositionē partis declinare capitū suoꝝ: inferioꝝ vō ponderositas eis cōtraria nō existit. ℂ Dixit Aristo. 2ᵒ de aialib⁹. omne aial cum senescit nigrescit dentibus. equus aūt albescit. ℂ Gingiua a Serap. guraur vel algumer vocat: ꝛ est caro os mandibule intus ꝛ extra: ꝛ inferius imobilis existēs: ꝛ dētes cōstringens circa ipsas radices: ꝛ sic in ipsoꝝ firma fixione coadiuuat. ℂ Utilitates dentium supra patuerūt: ꝛ Homerus: vt refert Aulus Gellius de noctibus atticis: contra Ulixē loquacem dixit. luculente ad coercendum verboꝝ inanē multitudinem velut vallum lingue oppositum esse dentium cohortem. Quidam autem adhuc etiam auxilium: siue vtilitatem labijs coadiuuantis fore dixerunt.

Quo dentes dicant medullam.

Cur dentes euulsi aut fracti non restaurant.

De numero ꝛ ordine ꝛ officio dentium.

De rad. dentium

¶ De anatomia lingue. Cap. xxxiij.

Lingua est mēbrū duplex.

Lingua glossa etiā vocatur: dixit Auic. ten. iij 6ª. vt supra ē patuit de membris oris. ¶ Et ipsa quidē sm̄ Gal. est mēbrū duplex: vñ Rabi in pma ptic. lingua q̄uis appareat vnū in aspectu ipsa in veritate sūt duo: vñ
11° de vtilitate ptic. dixit Gal. q̄ q̄uis quibusdā aialiū diuisa sit lingua: vt serpentib⁹: hoībus aūt nō erat hoc melius: neq; ad masticationē: neq; ad locutionē: sed rōnabilr venit: sunt ⁊ puenerunt in vnū pticule. Euidenter tñ ex his est duplex. Non enim a dextris ⁊ sinistris puenit aliqs musculus vel vena vel arteria vel neruus: neq; ex singulis ad extra. s; vtriq; medietati eius p longitudinē cōiungunt vene pulsatiles ⁊ nō pulsatiles: ⁊ neru⁹ spāles. ¶ Et sub a lingue. dixit. A. est caro mollis alba quā cooperiūt vene parue intrātes sanguinee rubee ex colore eius: quarū alie sunt vene ⁊ alie arterie. Et in ipsa sunt nerui plures pcedentes ex neruis q̄tuor venientib⁹ ad ipsaz. s. ex neruis reuersiuis. Et sūt sub lingua due vene magne virides ex quibus pcedūt vene plures. Et vocant due ranine: q: colorē habēt silem colori viridi ranarū. Et dixit. in lingua est ex venis ⁊ neruis vltra q̄ credat esse in suo situ. ¶ Dixit. n. Auer. colliget pmo. sunt vene ⁊ arterie in ipsa ⁊ musculi. i. nerui in q̄ntitate maiori vltra q̄ sue magnitudini videat cōuenire. ¶ Et Haly. 3° theorice. dixit. q̄ eius caro spongie est silis: qm̄ est rara porosa. Et dixit. q̄ purus color carnis lingue rubeus minime est: immo alb⁹: sed color eius rubeus apparet: qm̄ vene ei⁹ subtiles sunt ⁊ sanguine plene ex quarū sanguine multus causat in ea rubor. ¶ Et est lingua coopta pellicula: de qua dixit Aui. q̄ cutis supficiei ei⁹ iferioris cōtinua est cū cute meri ⁊ interiori parte stomaci. Et cutis. s. dicta strata est. s. super supficiē lingue superiorē. Et pāniculus. s. qui est in circuitu eius coniunct⁹ est cū pāniculo toti⁹ oris vsq; ad meri ⁊ stomacū. ¶ Et dixit Auer. sub lingua sunt duo foramina inungētia vsq; ad carnē glandulosaz ipsius que posita est sub radice ipsius. Et Aui. dixit. q̄ ambo illa duo orificia ingredit stilus: hec aūt orificia Gal. poros vocauit: vnde vbi supra dixit: qm̄ qdē lingua desiccata difficile mobilis efficit: sicut in ardētis ostēdit febrib⁹. ⁊ eis dispōnib⁹ in qb⁹ tota lingue frixat humiditas. Jō mirabilr nā puidit vt nō facilr tali occupet passioniō sm̄ linguā alterutrinq; adenē vnū apposuit a qb⁹ pori per obliquas ⁊ iferiores ptes [illegible] eructuāt flegma humidū. i. humiditatē silem flegmatice hūiditati intingens linguā. Et in inferiora ⁊ lateralia ⁊ q̄ sunt in circuitu oris dis. Superiora aūt eius hñt poros qui a cerebro qb⁹ humectātur. s. mediāte hūiditate descēdente desuper. Et fuit sub a lingue lata ⁊ rara vt in ea ibiberet humiditas ab adenis predictis generata: ⁊ in ea digerat mediante calore sanguinis. Aui. tñ dixit. q̄ locus dictorū orificiorū noiat giratio saliue conseruans rorem lingue. Et dixit Gal. vbi supra q̄ lingue moles certitudinalr adaptat ori: vbiq; enim peruenit faciliter que si minor esset nō vtiq; hoc hrēt: Nos q̄ aūt pre ante gustatione qd̄ facilr reputo pateret magnitudine imoderatior existens. Et ipsa qdē fortis facta ⁊ magna sm̄ basiz firmitatis gratia. subtilis aūt sm̄ finē. i. cuspidem vt moueret cito. ¶ Et ipsa qdē alligata est ligamēto forti: de quo dixit Gal. vbi supra. ligamētū qd̄ ab inferius eius est nō paruam ostendit puidētiā. Nā cū vnusq;sq; musculorū trahere hēat p sui nāturam pprīū pn^m necessarium esse linguā a musculis attractā implātatis eis sm̄ radicē ad seipsos colligi: ⁊ quasi spericā fieri ab eis tensam: quare nō pueniret ad anteriores partes ⁊ labia: ⁊ cū hoc neq; sedem haberet infallacem vndiq; absolutez: ppter hoc igit nā preparauit ligamentū cuz admirabili quadā cōmensuratione. Si enim ad vlteriorem partē perueniret lingue: aut citra dentes cessaret deterius fieret vocis articulatio: nō minus quoq; ⁊ ad motū qui in masticatione impediret. Cōfert aūt ad ambo h̄. s. vt basis eius sit firmare vt finis faciliter pueniat vbiq;: at vo ⁊ si hoc modicū pcederet ligamētū hoc minus qdē: silr aūt ac si non oino fact⁹ fuisset necesse lingue. Si vo vsq; ad plūn perueniret nequaq̄ apud palatū: neq; superiores dentes: neq; multas alias particulas oris pmitteret extēdi. ¶ Dixit Haly. tote lingue ps que in ore est a superiori est manifesta: ab inferioribus aūt minime pars ois: sed illa tm̄ que a ligamentis trāsit que inter ipsam ⁊ maxillā sunt inferiorē. Nōnūq̄ autem intātū ptendūt hec ligamēta vt nō permittāt linguā varijs mouere motib⁹: necesse est tūc incidere ligamenta hec: ⁊ linguā a nimia soluere firmitate q̄ possit in omnes dilatari partes: ⁊ oris superiorib⁹ occurrere eiusq; lateribus. Et dixit. radix lingue continuatur oībus illi vicinantibus corpibus paucis exceptis indumēto cōi ipsi: ⁊ oībus reliqs partibus oris. ¶ Dixit Ar. 10ª pbleumatū. pbleumate 19° lingua nulli animaliū est pinguis: qm̄ dixit ipse: omne pingue est densuz spissuz: lingua aūt sm̄ nām est rara nō densa: ad h̄ vt humores discernat. i. sapores in humiditatib⁹ pcipiat: h̄ aūt nō posset facere si esset pinguis: qm̄ incidens pinguedo ⁊ densando linguā ⁊ eius panniculū gustatiuū velando eaz redderet imperceptibilē. ¶ Dixit Gal. vbi supra. ad omnez partē prompte mouet lingua ⁊ sm̄ animalis electionē ⁊ nō inuoluntarie. aliter nostrū nō esset masticare opus transglutire ⁊ loqui. Et ppterea a musculis motuz habuit. Et qm̄ versus palatum oportuit eam referri ⁊ iferius deferri: ⁊ ad latera circūducī: idō musculos oportuit habere multos aliuz ⁊ alium: aliaz ⁊ aliā lationē prebentes. Et ppterea ēt alios oportuit habere musculos ex superiorib⁹ partibus: ⁊ alios ex inferioribus: ⁊ alios ex lateralibus partibus eis implantari: pprīū enim est musculis singulum eorū versus eius pncipiū referre particulam: quare qui superius ei implantant superius habēt mouere eā: qui vero ab inferioribus inferius. Et qui lateraliter: silr lateraliter mouent eam. ¶ Dixit Aui. pma pmi. ca° de anatomia musculorū lingue musculi linguā mouentes sunt nouem. hz. n. binos ⁊ binos singulis motib⁹ seruientes: non eniz tanti ⁊ taz varij ab vno musculo motus possent perfici: duo ergo dixit Aui. sunt latitudinales ab additamētis sifaminis. s. spondiliū colli venientes: ⁊ cū duob⁹ ipsius laterib⁹ cōtinuant. Et duo longitudinales a supremo ossis laude nascētes qui cū medio lingue continuant ⁊ subintrantes ipsuz faciūt motū circūuolutionis lingue: sicut duo pmi a latere subintrātes tā faciunt motuz dilatationis eius. Et duo alij qui in trāsuerso mouentes nascuntur a latere qd̄ est inferius ex duob⁹ ossis laude lateribus ⁊ penetrant in linguā inter longitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguā resupinātes ⁊ eā cōuertētes: quorū loca sub istorū locis quos noiauim⁹ existūt: ⁊ ipsorū villi iam expāsi fuere sub eis in latitudine: ⁊ cū toto osse mādibule cōtinuati fuerūt: pp quā cōtinuationē. dixerūt qdaz ipsos ab ossibus inferioris mandibule ortum habere vnū ab vna parte: aliuz ab alia. Et dixit Aui. in sūma musculorum lingue. noiavit quidā musculū solitariuz: qui inter linguam ⁊ os laude cōtinuat: ⁊ vnū ad aliud trahit: ⁊ non est longe: qm̄ musculus qui linguā ad exteriora mouet longitudinaliter moueat eam sic: inest enim vt in extensione in seipsū moueatur: queadmodū inest ei: vt in incurtatione in se ipsa moueat. ¶ Cā aūt diuisionis lingue in duas medietates est: vt si forte paralytica fiat vna medietas reliqua motū suum ⁊ sensuz nō amittat. Juuamēta vo lingue sm̄ Ari. 2° de aia duo sūt: ipsa. n. ɔgruit in duo opa nāe. s. in gustare ⁊ loq. ¶ Aui. vo tertij 6ª. ait. lingua est de instris ɔuersionis cibi masticati: est. n. sicut man⁹ molēdinarij mouēdo cibū. Et est icisio vocis ⁊ exctio lrarū. Et ad ipsaz ptinet discretio gust⁹. Et dixit. melior linguarū h̄z po^{em} loquēdi est illa q̄ cōmēsurata est in lōgitudine sua ⁊ latitudine q̄ est subtilis apd̄ extremitatē suā exteriorē. Cuz aūt lingua est magna. i. lōga ⁊ lata valde: ⁊ qui parua. i. breuis sicut spasmata hñs eā non

De sub.

Propter q̄d nulli aialiū lingua est pinguis.

Lingua mouet ad oēs ptē: nō musculos ad omnes mot⁹ necessarios habuit ⁊ fuerūt nouem.

De iuuamentis lingue.

est potēs loq.s.recte. Et silr dicūt q̄ q̄ hn̄t linguā nimis acu
tam aut nimis obtusam peccāt in formatione vocis.

¶ De anatomia colli faucium τ gutturis. Cap.xxxiiij.

Inueniuntur in libris auctoꝝ ista noia.s. collum ceruix
gula guttur faux τ larinx siue laringa. ¶ Et
collū qdē aliqñ sumit̄ large pro toto eo q̄ cōti/
netur inter caput τ spatulas:τ inter mētū τ tho
racē cū oib9 intus τ extra in circuitu existētib9 particulis.
Et aliqñ sumit̄ stricte.s.solū p partibus posteriorib9 dicta/
rū partiū colli large sumpti que a pte superiori incipiunt a
iunctura ossis cranei cū pma τ superiori spondili:τ termi/
nant̄ ad iuncturā que est inter septimā τ octauā spondilez:
ita q̄ ꝯtinet spōdiles septē τ musculos positos supra ipsas τ
τ in circuitu ipsaꝝ. ¶ Ceruix etiā duplr̄ sumpta reperitur:
vno mō pro capite toto:alio mō pro collo stricte sūpto. Et q
dā putauerūt q̄ ceruix dicat̄ de quadā mā carnosa s̄m lon/
gū alterutrimq̄ iacente imediate sup latera dictaꝝ spondi/
liū septē:q̄uis ēt s̄z eos iª substātia ēt iaceat sup latera alia
rū spondiliuz oium. ¶ Gula aūt duplr̄ sumpta reperit̄:vno
mō p oib9 partib9 anteriorib9 colli large sumpti:vñ Gal.
ait.pars anterior colli appellat̄ gula.ps vō posterior ceruix.
Alio mō solū p ptib9 colli large sumpti lateralib9.q̄ a par/
te posteriori terminant̄ ad partes musculoꝝ in collo stricte
sumpto positoꝝ mixta:quos vene τ arterie magne hincin/
de ascēdūt ad caput:τ a pte anteriori terminant̄ ad epiglo/
tū nodū:scilz sub mēto positū Gal. in 4° de interioribus di
xit.per gulā intēdo cōcauū qd̄ est sub ore vsq̄ ad extremuz
gutturis. ¶ Guttur quoq̄ silr̄ plurib9 modis di.6°.nāq̄ d
interiorib9 guttur est cāna pulmonis. Et dixit.cū nomino
istuz vocis itelligo cānā pulmōis gutt̄.s.siphac:τ siphac qd̄
est intra guttur τ intra cānam pulmonis:qd̄ siphac soliduz
est τ grossuz. Et ibidē ptes gutturis parisimata vocauit. A.
vero tertij 9ª dixit.per guttur intelligimus spatium in quo
sunt meatus anhelit9 τ cibi. Et de gutture sunt additio que
est vua τ due amigdale:τ gualamach. Et vt sic cōprehendit
q̄nq̄ particulas.s.pn̄m cāne:siue epiglotū.pn̄m meri.vuam.
duas amigdalas:τ elguasmach. Et pro istis etiā q̄nq̄ parti
culis sumit̄ pnostico 3° cōmēto.15°. Quinq̄ etiā reperitur
guttur sūptu pro aggregato ex epigloto τ meri:qd̄ in trāsi
glutione mouet̄ sursuz τ deorsuz:τ sic sumit̄ s̄m pma.ca°
de anatomia musculoꝝ gutturis. Et q̄nq̄ sumit̄ solū pro pn
cipio cāne pulmonis:vt tertij 9ª.caplo de sqnātia in lra gi/
rardi extra. ¶ Faux. vō dixit Gal.4° affo.in cōmēto affor.
Si a febre habito tumore nō existēte in faucib9 τc.est locus
vbi guttur τ meri versus os iungūtur:qui locus ore apto
bñ videri pōt certissime:de gutture aūt.s.sumpto p epiglo/
to nō talr̄ fit:q2.s.nō pōt manifeste videri ore apto. Isidor9
quoq̄ dixit:fauces dicunt̄ a scindendis vocib9:vel q2 ipsis
mediātib9:famur voces:τ pinde ēt faringe vocant̄. ¶ La/
rinx vō siue laringa.dixit Gal.7° de vtilitate particu.voca
tur bronchiū.i.trachee arterie caput:τ est epiglotum.

Vua a Gal.10.de vtilitate parti.gargareo:τ qdaz dicunt
gargaleo vocat̄:dicit̄ etiā ab ipso colūna de qua di
xit Aui.tertij 9ª.vua est substantia carnosa pendēs supra su
premā ptez epiglotis:sicut velamen pendet a palato supra
viā epiglotis:τ cartilaginē cimbalarē τ supra viā meri:τ est
eius sub̄a plena venis τ arterijs:τ est mēbrū in modū papil
le māmille superi9 amplū τ grossuz:τ inferius strictū τ acu
tuz:τ in q̄ntitate τ figura est satis simile grano vue:vñ vua
siue vuula dicta est. Et qdā dicūt q̄ existēs in parte superio
ri gutturis fere supra mediū meatuū declinat aliquātulum
ad partē anteriorē oris:ita q̄ plus pēdet supra meatū aeris
q̄z cibi:τ hoc iō vt pseruet plus a nocumētis mēbra pecto/
ris q̄z stomachū. Nō eniz habuerūt mēbra pectoris meatūz
per quē possit libere τ facilr̄ mūdificari:sicut habuit stoma
cus:quare maiori eguerūt custodia. Et ipsa qdē visu pende
re pcipit̄ supra radicem lingue apto ore:τ dimissa lingua.
¶ Ad eā aūt frequēter cerebri supfluitates dscēdūt. Et hoc
a qbusdā ponit̄ vnū de iuuamētis vue:qm̄ recipiēdo illas
supfluitates phibet eas ad pulmonē τ stomacū confluere.
¶ De alijs aūt iuuamētis.dixit Gal. vbi supra.gargareo cō
uenit ad pulchritudinē vocis:q2 facit ad modulationē ei9:τ
qm̄ stat supra foramē anhelitus:sicut digit9 fistulatoris su/
pra foramē fistule:vñ dixit Aui.vua est vt sit pcutiēs vocez
quo cōfortet̄ τ magnificet̄:quasi ipsa sit porta custodiēs su
per exitū vocis quātitate sua. Et Auer.2° colliget dixit.ap/
paret vt habeat intētionē in esse vocis. ¶ Dicūt.vua facit
ad magnitudinē vocis put magnitudo iportat perduratio
nē eius in longo spatio cū decore τ modulatione:vñ theo.
3° dixit Halyab.cā vue est magnitudo vocis τ decor:verūtñ
vue carentia facit ad magnitudinē.i.grossitiē vocis:q2 per
eius ablationē pōt plus de aere trahi:τ ad palatū reperc[illegible]
eua nō impediente. Et ob hāc cāz si verū est qd̄ dicit̄:plures
cantores iam vuā sibi abscindi fecerunt. Et dixit Gal. ibidē.
vua est vt incidat̄ prius q̄z ingredit̄ aer τ frangat̄ vehemen
tia impetus ei9:τ etiā frigiditas ipsius. Et Haly.dixit.vuā
aeri occurrere ad eam ab exteriorib9 intranti mitigatq̄ ca/
loris grauitatē.s.cum humiditate sua τ ipsius frangit hu/
miditatē.s.cū caliditate. Et Auer.dixit.defendit ne aer fri/
gidus igrediat̄ ad membra anhelitus. ¶ Dixit Aui.vue iu
uamētū est gradatio aeris:vt nō pcutiat suo frigore pulmo
nē subito. ¶ Dicūt:nō fecerūt alij auctores preter Haly.mē
tionē de cōtēperātia caliditatis aeris per vuā:q2 illud fieri
oportere raro cōtingit. ¶ Et dixit Haly.vue est vt phibeat
puluerē τ fumū:aliaq̄ h9 ne ad guttur perueniāt. ¶ Dixit
Aui.vue est vt phibeat puluerē τ fumū sicut appet in lu/
ctantibus τ itinerātibus in puluere qui postea expuūt spu
tum lutosum. ¶ Et sunt qdam qui vt supra patuit:addunt
aliud iuuamentū vue:τ est q̄ phibeat materias reumaticas
per palatū descendētes subito transire ad stomacū vel pul/
monem:qm̄ remanent in vua aliquo tēpore in quarum mo
ra contingit vt sentiant̄ τ conscreando spuant̄. ¶ Et dixit
Gal. vbi supra.qdam qbus abscisa fuit vua vsq̄ ad basim
nō solū nociti fuerunt ad vocē manifeste:sed etiam inferio/
rem senserunt inspirationē. Ac etiā qm̄ infrigidati his que
s̄m thoracē τ pulmonē multi perierunt. Quapropter non
opz temere abscindere eā:neq̄ vt cōtingit:sed relinquere ali
quā basis partē:sed put dictū est in sermone quarto:τ pri/
mo caplo. ¶ Et dixerunt quidam.q̄ abscisi vuam nō pos/
sunt pati calorem τ frigus intensa:neq̄ sitim:τ faciliter cir
ca spiritualia ab omni causa leduntur:quare plurimi ex eis
ptysici interierunt.

Duc autem amigdale sunt duo membra carnosa q̄/
bus admixti sunt nerui in forma oblon
ga sita post vuam ante pncipiū meri a duobus lateribus:τ
sunt velut quedā auricule quendā includentes inter se cibū
quasi in via media declinet ad alterā ptem:sed liberius in/
tret in meri:de quibus dixit Auicē.due amigdale sunt due
carnes nate in radice lingue.idest supra radicē lingue ex su/
periori parte:ac si ipse sint sicut due auricule parue: τ sunt
carnose neruose.idest de substantia carnosa neruosa vt sint
fortes:τ sunt sicut due glandule.s.in figura non in substan/
tia:sunt enim rotunde cum quadā longitudine:τ ambe sūt
quodāmodo sicut due radices duarum auriū:τ sunt site in
loco itineris ad meri:q2 sunt propinque pncipio meri. Et
s̄m hoc videt̄ velle q̄ situs earum sit post vuam.scilz inter
vuam τ meri a lateribus:τ apparent visui cuz aptantur τ
ingrossentur ore aperto τ lingua depressa:non aliter. ¶ Di
cunt.fore etiam in gutture ante vuam versus os a laterali/
bus quasdam carnes glandosas de quibus auctores non
expresserunt:que etiam visui patent:τ ore aperto τ lingua
depressa τ tangi digitis possūt:quas etiā qdā amigdale vo/
cant:sed nō sūt vere amigdale:de quibus auctores intelle/

Collū du/plr̄ sumit̄.

Ceruix duplr̄ sumitur.

Gula du/plr̄ sumit̄.

Guttur multis mo/dis accipi/tur.

Faux qd̄ sit.

Larinx la/ringa τ epi/glotū idē sunt.

De sub̄a vue que τ gargareo siue garga/leo dicit̄.

Vua facit ad modu/lationē vo/cis:τ eius abscisio fa/cit ad eiꝰ magnitu/dinem.

Nocumē/ta q̄ seq̄n/tur ad a/bscisionē vue.

De sub̄a figura τ amigd.

De situ.

xerunt: que etiam apostemant̃ ⁊ ingrossant̃: ⁊ has Mundinus p veris amigdalis assignabat ⁊ errabat: cuiꝰ error ex duobus manifeste monstrat̃: pmo qm̃ iuuamentũ verarũ amigdalarũ: sicut dixit Aui. est vt adiuuent aerẽ circa caput cãne: sicut in archa: ⁊ nõ expellat̃ aer penitus cũ fit attractio cordis: ⁊ deficiat aial: idest in eis: sicut in archa retineat̃ ps aeris attracti: vt cũ cor trahit nõ penetret totus ad ipsũ: sꝫ remaneat in eis pars eius: ⁊ si expediat aliqñ vadat ad pulmonẽ ⁊ cor ⁊ nõ deficiat aial pp carentiã aeris: ⁊ pp hãc cãꝫ sunt apud caput cãne. i. epiglotũ. Sed amigdale per Mundinũ assignate nõ sunt apud caput cãne: nec in loco in quo possent aerẽ retinere. 2° qꝛ amigdale per Mundinũ assignate nõ incidunt eo mõ fm quẽ Aui. precipit incidi amigdal'. tertij 9°. ¶ Alguasmach aũt. dixit Aui. est caro pãniculosa annexa palato sub vua pendens cooperiẽs caput cãne: dñt. scꝫ p pãniculũ cõeꝫ ẽt ipsi capiti cãne. Subiacẽt aũt vue due pellicule que alguasmach vocant̃ iuuãtes ipsa in sua operatione. ⁊ dixit Aui. supra. Alguasmach est alfabach qd interpretat̃ extendẽs: ⁊ os habẽs quatuor latera: duo supius ⁊ duo inferiꝰ: ⁊ istud os est os per se nõ cõe alteri ossi: ⁊ vocat̃ os laude: qꝛ simile est fꝫ ãbo duo extrema litera. λ. grece: ⁊ hoc est signũ eius. ¶ De quo dixit Haly. theori. tertio. sup guttur in extremitate superiori cartilaginis clypeo silis est os quatuor hñs costas: quarũ queqꝫ due similes laude grece litere sunt. Et hoc os extẽsũ est p colli longũ: ⁊ lineã que in medio eius est dorsũ cartilaginis pme terminant: lineã vo que ab inferiorib' est lingua. s. terminãt: ⁊ coste due superiores porrigunt̃ ad augmẽta superiora duo pme cartilaginis terminanturqꝫ. al's cõtinuant̃ cũ duabꝰ pmis cartilaginibꝰ ab vtroqꝫ eorũ latere cũ ligamentis que veniunt a prima ad scdãꝫ: ⁊ alijs operimẽtis. Coste vo due inferiores alligate sunt augmẽtis sagitte silibꝰ. Et dixit Aui. c° d anatomia musculorũ epiglotis vbi est epiglotis: ⁊ corã ipso est os triangulatũ lauda vocatũ. Et laudã grecã signat literã. Et subdit. in creando vero os huius existit iuuamentũ: vt sit origo ⁊ pnm̃ ex quo villi musculorũ epiglotis oriant̃. Et dixit Auic. lauda musculos hꝫ qui sunt sibi pprij ⁊ musculus in qbꝰ ad mẽbrũ cũ ipsa cõicat. Et laude ppriorũ 3a sunt paria: vnũ pcedit a duobꝰ mandibule marginibꝰ. s. inferioris margine: ⁊ cũ linea recta que super hoc os existit continuat̃ ⁊ ipsũ est qd os ipsum ad mandibulã trahit. Et per qd orit̃ sub mento ⁊ incedit inferius sub lingua ad extremitatẽ superiorẽ huius ossis: ⁊ istud ẽt trahit hoc os ad partẽ mandibule. Et tertiũ par oritur ex additamẽtis sisaminis que est apud aures ⁊ cõtinuat̃ cũ extremitate iferiore linee recte que est supra hoc os. De musculis aũt laude cõibꝰ ⁊ alteri membro apparebit in sequenti caplo.

De osse hñte quatuor la tera existẽ i gutture.

¶ De anatomia epigloti. Cap. xxxv.

Epiglotũ ex tribus cartilaginibus cõponitur.

Epiglotis vel epiglotũ a Gal'. laringa ⁊ bronchiũ vocat̃. Ab Hal. vero iugulũ. Et a qbusdã absolute guttur vocat̃ vt supra. ¶ Dixit Gal'. 7° de vtilitate ptic. laringa caput est trachee arterie que bronchiũ vocat̃: ⁊ cõsistit ex tribus cartilaginibus magnis nõ assimilantibꝰ eis q̃ fꝫ tracheã arteriã sũt: neqꝫ magnitudine: neqꝫ figura. ¶ Et maxima cartilaginũ eiꝰ est quãtã ab anteqꝫ ab extra tangimus existẽs cõuexa. s. ab extra: ab intra vero existens cõcaua scuto maxie silis nõ rotundo vndiqꝫ. sed oblõgo vocato pprie scuto. Et nomen huic cartilaginũ fm silitudinẽ quã hꝫ adhuc scuti positũ est vocantibꝰ eã scuti forãꝫ. ¶ Scda vero cartilago dixit Gal'. qͣto minꝰ est hac: tanto maior est tertia: ⁊ in intrinsecis qdẽ locata est ptibꝰ vbi stomachus. i. meri est: qͣtum aũt deficit a magna. s. cartilagine epiglotũ: vt finalr̃ ad circulũ. i. circularẽ figurãꝫ ducat̃ epiglotũ tãtũ hec ipsa. s. figura. s. scda cartilago addit: ⁊ sic ostẽdit q figura epiglotis est rotunda: ⁊ q a parte meri sit cartilago eius silr̃ non est in tota trachea arteria: imo vt patuit in sermone 4° trachea arteria a pte anteriori gule est cartilaginosa: ⁊ a pte posteriori meri est pãniculosa. Et ideo subdit hic. Gal'. nõ enim sicut trachee arterie totiꝰ mẽbranosũ est id qd approximat stomaco: idest meri fm eundẽ modũ est ⁊ laringe. Et docens modũ harũ duarũ cartilaginũ dixit: ea vero que est sursũ ⁊ deorsũ earũ cartilaginũ positio ita hꝫ. Cũ finit trachee arterie cartilago vltima: pmo qdẽ scda cartilago totã tangit cartilaginẽ scdam vel fm oẽs partes que fm ante ⁊ retro: ⁊ ex obliquo: parũ vo supra anteriores partes eius sicuti formis incipit cartilago: accidente versus retro scda: articulant̃ aũt sibiĩuicẽ. s. pma ⁊ scda cartilago fꝫ obliqua: qꝛ lateralr̃ fm longũ. Et vltra articulationẽ colligationes quedã mẽbranose ⁊ neruose ex pma perueniũt ad scdam. Et volẽs Gal'. declarare tertiã cartilaginẽ ⁊ articulationẽ eiꝰ cũ alijs dixit. vbi minor cartilago. s. de duabꝰ dictis: que. s. ab intꝰ est definit due supiacent parue cõuexitates. Incipit aũt ab inde cartilago. s. tertia cõueniẽtes certitudinalr̃ hñs cõcauitates eminẽtijs illius: scdo vt coapplicatio harũ duarũ cartilaginũ. s. scde ⁊ tertie duplicẽ operet̃ articulationẽ. Et subdit. est ãt strictior in iferiori basi scda cartilago: quare ⁊ ppter hoc totius laringe iferioris finis quo tangit tracheã arteriã magis amplus est supiori orificio qd definit ad faringã. Et tertia cartilago. s. strictũ valde: ⁊ deuenit ipsa cuius supiorẽ terminũ anteriores plurimi nciant: cõuersa aũt est: ⁊ huiꝰ cartilaginis. s. tertie cõcauitas ad porũ spiritus: idest meatũ anhelitꝰ: ⁊ vt velut fistula qdã fiat: qd cõpositũ est ex his tribꝰ cartilagibꝰ. ¶ De qbꝰ Haly. theorice tertio dixit cõponit̃ guttur ex tribꝰ magnꝰ cartilaginibus: quarũ pma est ab anteriorib': ⁊ est gibbosa ab exterioribus: ⁊ cõcaua ab interiorib': scda sub pma est in magnitudine: ⁊ est posita retro post ea que meri sequunt̃: vt cõpleantur que cartilagini deficiunt pme in rotũditate. Et est scda pme cõtinuata cũ disgregatione ⁊ ligamẽtis vt p eã mollificatio fiat gutturis ⁊ restrictio. Et ab inferiorib' qdẽ cõtinuatur illi p disgregationẽ: a supiorib' vo cõtinuata est per cõsolidationẽ: ⁊ pma est clypei silitudinis figure oblonge. Et tertia cartilago minor est scda ea quãtitate qua scda est minor pma. Et est scde superposita ⁊ dicit̃ trachee silis in qua due sunt cõcauitates in quas duo cartilaginis scde ingrediũtur augmẽta: ⁊ fiuntqꝫ abinde due inter eas disgregationes p quas apertio fit gutturis ⁊ reclusio. ⁊ dixit. scda cartilago loco quo tertie occurrit strictior est suo fundamẽto inferiori: vt sit inferior gutturis extremitas que canali iungit̃ pulmonis largior eiꝰ supiori que gurgulioni iungit̃: ⁊ tertia cartilago ad strictionẽ puenit magnã. ⁊ subdit. est aũt in hac 3a cartilagine cõcauũ vbi meatꝰ iungit̃ spiritꝰ sic vt sit q ex harũ triũ cartilaginũ cõpositione sit cõcauũ simile fistule in qua est clauus q ante percutit. ¶ Dixit enim Gal'. vbi supra. q intꝰ in ipso poro laringe iniacet corpꝰ in figura silr̃ lingue fistule: ⁊ in pprietate. subã vo est tale quale nullum corpus aliud est eorũ que fm corpus: etenim membranosum simul est ⁊ adiposum: ⁊ hoc corpus vocauit Halya. clauunculus claui substantia nulli membrorum corporis similis est: etenim est substantia quasi cõparata ex adipe opimẽtis ⁊ glandula: ⁊ dixit Gal'. vbi supra. q ab intra laringaꝫ est tunica q̃ cõis est tunice trachee arterie ⁊ stomaci: idest meri. ¶ De epigloto quoqꝫ. dixit Auicẽ. pma pmi caplo de anatomia musculorũ epiglotis: q ex tribus est cõpositũ cartilaginibꝰ: ⁊ vna est cartilago quã sensus apprehẽdit corãꝫ gula: ⁊ sub mento que vocatur peltalis ⁊ clypealis: qm̃ eius venter est concauus: ⁊ dorsum gibbosum pelte similis ⁊ clypeo: ⁊ secunda est cartilago post illam posita ad partẽ colli cum ea ligata: ⁊ vocat̃ ea que nomen nõ hꝫ. Et tertia est super illas cooperiens que cum ea que nomen nõ hꝫ continuat̃: ⁊ obuiat peltali absqꝫ continuitate: ⁊ inter ipsam ⁊ eam que nomen nõ hꝫ est iunctura dupla ppter duas cõcauitates que sunt in ipsa in quas duo additamenta non habentis nomẽ

decenter ingrediuntur cũ eis ligamentis annexa. ⁊ vocatur
coopturialis ⁊ cimbalaris: ⁊ dixit. ppterea q peltalis qñq
adiungit nõ habẽti nomẽ: ⁊ qñq elongat ab ea est epiglo/
tis amplitudo: ⁊ eius coangustatio: ⁊ ppterea q cimbala/
ris cooperit clypealẽ: ⁊ ipsã comitat: ⁊ ppterea q ab ipsa
sepat est epiglotis aptio ⁊ ipsi9 clausio. ¶ Dixit Gal. vbi su
pra. q duplices oportebat esse fm gen9 articulatiões ⁊ mo
tus. Alias qdẽ q diastolant ⁊ sistolãt: ⁊ alias q claudũt ⁊ ape
riunt: pp pmas pme ad scdaz facta est articulatio: ⁊ pp 2ᵉᵉ
2ᵉ ad 3ᵃᵐ ⁊ q: nõ egebãt. 3º motu fm gen9 sĩo nõ fuit articu

De vtilitate epiglotis.

latio tertia: ⁊ p ɔñs: neq 4ᵃ pticula. ¶ Dixit Aui. 10º tertij
caº p̊. epiglotis fuit creata: vt vocis sit instrm̃: ⁊ dixit Gal.
vbi supra. in laringa fit vox pmo. ⁊ ipsa diastolat ⁊ sistolat
fm vsq plinis: ⁊ aperit ⁊ claudit totalr superi9 orificiũ ei9:
neq contingebat meliorẽ ɔstructionẽ ei fieri ea q dicta est:
neq ex alia suba ɔstrui vocis organũ: sed ex cartilaginosa
substãtia meli9 fuit: nõ tñ ex cartilaginosa nullã dearticula/
tionẽ in seipsa hñte: imobilis. n. eẽt: neq aperiret ⁊ claude
ret: neq dyastolaret: neq sistolaret oino: q̃re ex plibus sibi
copulatis adinuicẽ cartilaginibus facta fuit. Motus enim
ei9 nõ est nãlis sicut q arteria p: sz fm aialis sit electionẽ ad
inspirationes ⁊ expiratiões: ⁊ detentiones toti9 respiratio
nis: ⁊ exsufflationes ⁊ voces esse oz vtiles: quare meli9 fuit
mot9 eius a nostra incipere electione: ⁊ rõnabile fuit ei mo
tũ spontaneũ: ⁊ fm voluntatez fieri aialis. ¶ Et dixit Gal.
mẽbrũ supradictũ qd in poro iacet laringe pncipalissimum
est vocis organũ: assimilat aũt lingue fistule maxime ab in/
ferius ad superi9 aspicientib9: dico aũt inferius vbi copulã
tur adinuicẽ trachea arteria ⁊ laringa: desup vo fm orifi/
ciũ qd fit a finib9 qui ibi sunt antinoyde cartilaginis ⁊ scu/
tiformis: ⁊ subdit: melius aũt esset nõ assimilare hoc corp9
fistulaꝝ linguis: sed illas huic corpori: etenim pus tẽpore ⁊
sapientius est nã q̃ ars. nõ hoc corp9 nãe opus existit: ars
vo illud qd fm fistulas: ⁊ hoc corpus glutinã ⁊ linguã no/

Epiglotis mẽbranosa ẽ ⁊ hũida z viscosam ⁊ pingue.

mine laringe. ¶ Est aũt hoc corp9 mẽbranosum factuz sic:
vt impletũ a spiritu nõ rũpat: ⁊ vt pro eo q aliqñ amplifi/
cat tota laringa: aliqñ aũt cõtrahit: vt in ɔtrarijs eius cir/
cunstãtijs nõ perueniat aliqñ ad periculũ ruptionis. ¶ Hu
midũ aũt est hoc corpus nõ simplr: sz cũ hoc viscosuz ⁊ pin
gue aliqualr: vt madefiat semp propria humiditate: ⁊ nõ si/
cut fistulaꝝ lingue siccitate frequẽter acqũta aliqua humi/
ditate indigeat: ⁊ sic hoc extrinsecus egeat iuuamen. Sub/
tile eniz ⁊ aquosuz humidũ diaforatur faciliter in vapores
resolutũ ⁊ effluit cõfestim: ⁊ maxime qñ fuerit porus pendi
nosus: qd vo est viscosu z simul ⁊ vnctuosum sufficit tẽpore
multo: neq effluit faciliter: neq siccat: ideoq in perarden
tibus febribus vitta nãli dispẽsatiõe exiccata glacida: ⁊ his
quo fm laringam nõ possunt loqui hoies anteq̃ infundat
laringa. Et sibi quicũq per estũ validũ viã faciunt. ¶ Et di
xit Gal. ibidẽ. ad oẽs motus laringe supradicti musculi pre
parati sunt a natura: mouet aũt laringa fm eius cõpositio/

De musculis epiglotis q sũt duodecim.

nẽ a musculis duodecim: ⁊ fm eã que adiacentia mẽbra cõ
munionẽ alijs octo: quatuor itaq musculi sũt qui pmã car/
tilaginẽ scdẽ copulant in aialibus magnã vocẽ habẽtibus:
quoꝝ est hõ. Alij quatuor in oibus aialibus scdaz tertie co
pulant: ⁊ alij duo pmã tertie: deriuant aũt ex pma cartilagi/
ne scutiformi ad scdam: ita qualr fm finẽ inferiorẽ vtriusq
cartilaginũ: vbi tracheã arteriã attingũt: ⁊ adinuicẽ ex ma
gna cartilagine pueniunt ad scdam. Ab extra qdẽ duo mu
sculi: ⁊ ab intra duo fm alterutram ptem equales certitudi
nalr q extra ei qui eẽ: ⁊ q intra ei q ĩtra. Et hi certitudinalr
angustant inferiorẽ partem laringe coadducentes pmã car
tilaginẽ scdẽ. Alij vo quatuor qui scdaz tertie copulant ape
riunt superiorẽ finẽ laringe resupinantes antenoidam carti
laginẽ illi qui sunt retro: ad obliqua vo descẽdentes ad plu
rimũ qui ibi sunt. Oppositũ vo his quatuor actũ: ⁊ ẽt posi/
tionẽ habentes: ⁊ ei qui duo claudunt eam certitudinalr os

superius laringe versus spatiositatẽ que est intra euellẽtes
pmũ: predicti itaq decem musculi cões sunt trium cartila/
ginum. sunt aũt alij duo in basi antinoyde nõ existentes in
animalibus paruã vocẽ habẽtibus: quoꝝ vnus est simius:
Et alij omnes musculi predicti sunt multo maiores his.
¶ De musculoꝝ aũt epiglotis explãtatione subdit Gal. de
proprijs scutiformi duo ex minoribus vel extimioribus late
ribus ossis hyodis. idest laude explantationẽ habent: dein
de toti longitudini prime cartilaginis ab ante positi sunt:
duo vo alij explantationẽ a cartilagine faciẽtes veniẽtesq
ad pectus alij duobus permiscent fm ista sola animalium
quib9 magna est tota laringa. ⁊ scutiformis cartilago. Re/
liqui vo duo musculi trãsuersi ex obliquis explantati par/
tibus scutiformis. deinde in circuitu stomacũ. idest meri cõ
prehendẽtes in idez inuicẽ perueniunt. ¶ Haly. Ro de his
musculis dixit. Epiglotti musculi fuerunt necessarij qui cly/
peali nomẽ nõ habenti applicent. ⁊ musculi qui cimbalarẽ
ab eis elongent vt epiglotis aperiat. Et ex musculis epiglo
ti aperientibus est par qd ab osse laude nascitur: ⁊ vadit ad
interiora vel anteriora peltalis ⁊ cõtinuat ⁊ extendit super
ipsam: ⁊ cũ cõtrahit coangustat cimbalarẽ ad interiora pel
talis: ⁊ cõtinuat ad inferiora ⁊ dilatat epiglotis. Et est. dixit
Auic. par qd noiat inter musculos gule ad inferiora trahẽ
tes: de quo infra in fine huius capituli dicet. Et sunt duo
alia paria: quoꝝ vnũ ad cimbalarem peruenit posterius: ⁊
continuat cum ea: ⁊ cum cõtrahunt cimbalarem eleuant: ⁊
eam ad posteriora trahunt ⁊ separat ab applicatione sui cũ
peltali ⁊ dilatatur epiglotis. Et alterius paris musculi ad
duos cimbalares margines veniunt q cum contrahuntur
ipsam a peltali separant: ⁊ in latitudinez extendunt: ⁊ in di/
latando epiglotim adiuuant. Ex musculis autẽ qui epiglo/
tim coangustant est par qd a parte laude venit: ⁊ continua
tur cum peltali: ⁊ postea dilatat ⁊ cingitur super illam que
nomẽ nõ hz: donec duo extrema duoꝝ impariũ ipsius post
illã que nomen nõ hz vniunt ⁊ cuz contrahit coangustat.
Et ex eis sũt quatuor musculi: ⁊ fortasse extimat q sint duo
musculi dupli cõtinuãtes peltales extremitates cũ extremi/
tatibus eius: que nomẽ nõ hz qui cuz cõtrahunt ad inferio
ra epiglotim coangustent. Et sunt qui extimãt: q vnuz par
ipsoꝝ sit occultũ. idest intus: ⁊ alterum manifestũ. i. extra ⁊
fuit Gal. vt supra patuit. ¶ Et dixit Aui. ex situbus muscu/
loꝝ qui claudunt melius fuit: vt in anterioribus vel in inte
rioribus epigloti creati fuissent: ita vt cum ɔtraherent cim
balarem ad inferiora traherent: ⁊ eam trahendo cooperire
facerent. Et pp hoc par creati fuerunt qd de radice peltalis
nascitur: ⁊ eleuat interius ad duo cimbalaris extrema: ⁊ ad
radicẽ eius que nomen nõ habet ⁊ dextra ⁊ sinistra ⁊ cum
contrahuntur iuncturaz stringunt: ⁊ epiglotim tali clausu/
ra claudunt q musculi pectoris ⁊ diafragmatis refrenare
valeat in phibẽdo aeris attractionẽ. Qui qdẽ parui creati
fuerunt: ne in interioribus epiglotis coangustationẽ face/
rent ⁊ fortes vt fortitudine cũ impediti fuerint in clauden/
do epiglotim: ⁊ phibẽdo aeris attractionẽ defectus mult9
corrigat qui eis ex paruitate puenit. Et ipsoꝝ via est fm re
ctitudinẽ ascendentium cũ declinatione parua ppter quam
fit cõtinuatio cõueniens inter peltalez ⁊ nõ habentẽ nomẽ.
Et subdit. est etiam cum duo reperiunt musculi sub cimba
lari positi qui predictũ adiuuant par. ¶ De musculis autẽ
cõibus epigloti ⁊ alijs: ⁊ qui sunt musculi gutturis: prout
guttur sumitur p aggregato ex epigloto ⁊ meri. Dixit. A.
guttur in sũma duo habet paria musculorum: que ipsuz ad
inferiora trahunt. Et vnum eorum est par: de quo tactum
est supra q noiat inter musculos gule ad inferiora trahen/
tes: cuius origo est interius in thorace ⁊ vadit ad peltalez:
ei ẽt in multoꝝ aialiũ motu aliud associatur par. Et alteruz
est par ex thorace nascens qd eleuatur: ⁊ cũ lauda ɔtinuat
primo: ⁊ postea cum gutture ⁊ trahit ipsuz ad inferiora. Et

subdit. musculi gutturis sunt duo musculi gutturosi q̄ sūt
duo apud gulam positi in transgluciendo iuuantes.

¶ De anatomia pectoris in generali. Cap. xxxvj.

Pectus vt dixerunt quidam dr̄ a pecto
pectis: q2 supra ipsuȝ quere/
bant mulieres pectere capillos suos vel dicit̄
a plecto: q2 plectatur. i. flectat̄ ad latera inter
mā̄millarū partes: vel dr̄ a specio qḋ est aspe/
ctui patere: licebat. n. hoīs pectus rōne plenū aspiciētibus
patere nō latere: quēadmodū aliorū aīaliū pectus latet ad
terrā oppressum: mēbrū organicū est ⁊ plura organa cōple
ctens. Et est spūaliuꝫ: siue vitaliū mēbroꝝ clybanus siue
tutamē: anhelitus instr̄m in euentationē cordis ordinatū.
⁊ ipm̄ quidē scd̄s venter dr̄ pp̄ cōcauitatem quā hꝫ in qua
spūalia ↄtinet mēbra. Et eius spatium est anterius a furcu
la gule vsq3 ad locū dyafragmatis inclusiue: de quo dixit
Halya. theo. scd̄o. pectus super dorsuȝ positus est: ⁊ est su/
per ipm̄ rotundū: ⁊ in eo est magna cōcauitas qḋ necium
fuit: vt custodiret ⁊ cōseruaret mēbra que in eius sunt cō/
cauo. factū est aūt rotundū ⁊ cōcauū vt cor ⁊ pulmonē cō/
tineret: essetq3 ad dilatandū pulmoni locus. ¶ Est autē pe
ctus cōpositū ꝓprie ex partibus intrinsecis: quaꝝ anatoᵃ
habita est in sermone q̄rto. Et ex ptib⁹ extrinsecis. Et iste
fm̄ subaȝ diuidunt̄ in partes ossuosas cartilaginosas mu/
sculosas pā̄niculares glandulosas que sunt mā̄mille: ⁊ cu/
taneas. Et fm̄ situm diuidunt̄ in partes aāriores: siue me
dias que vocāt̄ thorax: ⁊ in ptes laterales ⁊ sunt duo late/
ra. s. dextrū ⁊ sinistrū: que etiā vocant̄ loca costarū: ⁊ d̄ his
partib⁹ intellexerūt auctores cū absolute ꝓtulerūt locum
lateris: vel loca laterū: totū tn̄ cōpositū ex partib⁹ extrin/
secis fm̄ Haly. pectorale vocat̄. ¶ Et notent q̄ thorax re/
perit̄ dupl'r sumptū: vno mō large ad oēs ptes pectoris ex
trinsecas aāriores: ⁊ laterales: que pectorales vocant̄. De
quo vt sic sumpto. dixit Gale. 6° de vtilita. particu. q̄ a co/
stis determinat̄ in' alterutris partib⁹: ante qdē versus pe/
ctus: ⁊ frenas puenientib⁹: retro aūt versus dorsuȝ flexis:
totū eni hoc spatiū ↄsueuerunt medici vocare thoracē. Et
subdit Gale. vbi magnitudinē intrinsece ↄcauitatis osten/
dit q̄ ab extra apparet: paulo minus. n. est equalis magni
tudinis thoracis que ab extra apparet: ⁊ spatiositas que
ab intra paruā quandā distam accedēte corpore costaꝝ eo
subtili diśariam existentes. Alio mō stricte pro sola pte ex/
trinseca pectoris anteriori. Et sic sumptū in tres diuiditur
ptes. s. in supiores que ptes furcule supioris dr̄ ⁊ ptes me
dias que ꝓprie thorax vocant̄: ⁊ partes inferiores q̄ ptes
inferioris furcule ⁊ epiglottales vocant̄.

Thorax dupl'r sumit.

¶ De anatoᵃ ossium pectoris. Capi. xxxvij.

Partis pectoris ossuose alia ē ps
furcule superio/
ris: ⁊ de hac furcula intelligit̄ cū furcula ab/
solute ꝓfert̄. Et alia est pars media thoracis:
alia est os epiglottale: ⁊ alia est ossa costaruȝ.
¶ Et furcula quidē supior qñq3 furcula gule vel pectoris
dr̄: ⁊ qñq3 catena gule vel pectoris: ⁊ qñq3 tabula gule vl'
colli ⁊ ipsius ossa: ossa clauis dñr: ⁊ ipsoꝝ iunctura clauiū
articulatio noīatur. Furcula dr̄ ab offecitis qḋ est fcm̄ ad
modū furcule: cuius radix inferior quā quidē manubriuȝ
vocant subintrat: ⁊ pedē hꝫ in quadā pixide: siue cōcauita
te que est in medio anterioris partis ossiū thoracis medij.
Et ab vtraq3 parte hui⁹ manubrij procedit os vnuȝ velut
ramus qdam qui ad duos humeros hincinde protendit̄:
ita q̄ ad singulū humerū singulū protendit̄ os. Et coniun
gunt̄ isti rami furcule hincinde cum osse singulorū hume/
rorū. ⁊ ēt cum osse singulorū adiutoriū: vt eorū iuncturas
fortes efficiant. ¶ De furcule osse dixit Halya. pmo theo.
furcule os exterius gibbosum est: interius autē cōcauuȝ.
Cuius vnū duorū capitū humeris cōtinuat̄: ⁊ capiti ossis

De furcula superiori.

qḋ adiutoriū vocat̄: alia vero extremitas summitati pecto
ris. cōtinuat̄: vbi est pixis gule. ¶ Et Auicē. dixit. furcula
est os positū super vnāquāq3 duarū partiū eius qḋ in tho
race est supremū: ⁊ est curuatū corā amberat. i. parteȝ exte
rioreȝ versus latera: ⁊ ꝓpter sui cōcauitatē accidit foramē
vel spatiuȝ in quo penetrat vena ad cerebrū subiens: ⁊ ner
ui ab eo descendētes: ⁊ declinat ad partē siluestrē: ⁊ conti/
nuat̄ cū capite spatule: ⁊ cū ipso spatula ligat̄ cū dictis ra/
mis ossiū furcule ad dictas iuncturas fortificādas veniūt
duo parua ossa similia rostro auis: ad singulū enim hume/
rū singuluȝ peruenit os. ¶ Et ista ossa silia rostro auis in/
figunt̄ inter ossa spatule: ⁊ extremitates ossiuȝ furcule: sic
qḋlibet esset a medio locuȝ firmās: de qbus dixit Halya.
in superiori colli loco est os corui rostro sile: per qḋ scapu/
la furcule colligat̄ prohibetq3 brachij caput ab euulsione
ad supiora. ¶ Et de eis dixit Auicē. in caplo de anatomia
spatule. spatula duo hꝫ additamēta: vnuȝ est ad superiora
⁊ posterius ⁊ vocat̄ destructū ⁊ rostruȝ corui: ⁊ per ipsum
ligat̄ spatula cū furcula: ⁊ ipm̄ est qḋ ꝓhibet ne adiutoriū
ad supiora de suo loco moueat̄: ⁊ caput adiutorij disloceť.
¶ Furcula quoq3. dixit Halya. necessaria fuit vt brachiuȝ
vinceret: ⁊ ipm̄ e brachio superaret: ne forte manus arcere
tur motu. Et dixit. q̄ spatula furcule alligatur ab anterio
ribus pectorali. ⁊ posterioribus a scapule parte ossi alliga
tur corui rostro sili: ⁊ alligatio eius illi est per os cartilagi
nosum qḋ dicit̄ caput scapule: quod necessariū erat: vt ma
ior esset disgregationis brachij fi mites.

De rostro corui.

Thorax aūt scꝫ propriissime sumptus. dixit Ha
lyab. ex. vij. cōponit̄ ossibus. s. sitis
fm̄ longitudinē eius: ⁊ in quorūcūq3 extremitate est carti
lago mediante qua ipsa ossa sibiinuicē appodiant̄. Et ipso
ruȝ principiū est a pixide gule. finis vero est inferius parū
sub mā̄millis qui locus est angustior oībus locis q̄ sunt in
ventre: aut cū palpant̄ mollia inueniūt̄ non habētia ossa.
¶ Et Auicē. dixit. thorax ex septē ossibus est cōpositū: ex
vno autē osse non fuit creatus pp̄ iuuamentuȝ qḋ in alijs
sciuisti: scꝫ vt si vni accideret lesio alijs nō cōmuniceť: ⁊ ēt
non fuit creatus ex vno osse: vt sit lapsus vt cōueniens sit
ei qḋ colligit ex mēbris attrahendi aerem in dilatatione:
ideoq3 creata fuerunt hec ossa nō solida cū cartilaginibus
cōtinua: vt in ipsorū occulto interiore mō adiuuent: lꝫ sint
ipsorū iuncture firme. Que etiā septē. dixit Auicē. creata
fuerunt fm̄ numerū costarū que cuȝ eis iungunt̄. vt appa
rebit. Et dixit. in osse superiori thoracis est concauitas: si/
ue pixis in qua manubriū furcule: vt dictuȝ est situatuȝ est
⁊ fundatum. ¶ Os autē epiglottale: sicut dictū est: eo q̄
epiglotti similis sit: vt dixit Auicē. dicit̄ etiaȝ gladiale: q2
gladio simile sit: vt dixit Halyab. dicit̄ etiā pomum grana/
tum ad similitudinē corticis granati: ⁊ est os cartilagino/
sum qḋ a medio inferioris ossis thoracis egredit̄: ⁊ pēdet
supra orificiuȝ stomaci: de quo dixit Halyab. in extremo
pectoralis cartilago est similis gladio extensa supra os sto
maci que est facta: vt stomacuȝ ⁊ dyafragma ⁊ cor defen/
dat. ¶ Auicē. vero de eo dixit. cū inferiori parte thoracis
os cartilaginosum latum continuatur: cuius inferior ex/
tremitas rotunditati attinet: ⁊ ipsum qdē est tutamē oris
stomaci: defendit eni ipm̄ ab extrinsecis lesionibus: ⁊ ē mediū
inter thoracē. s. inter eius osse dura: ⁊ mēbra lenia. s. muscu
los vētris: vt ↄtinuitas duri cū leni sit melior. ¶ Fcm̄ fuit
aūt cartilaginosum: vt sit plicabile: ⁊ cedat stomaco tpe sa
turitatis ⁊ repletionis ⁊ tpe vacuitatis sup ipm̄ inclineť.

Coste vero dixit Haly. sunt. 24. Naȝ ex vnoquoq3
latere sunt. 12. Et eaꝝ quedā sunt ꝓpe
pectoris: ⁊ quedā sunt mēbroꝝ posteriorū. i. posterius ab
inferiori sub pectore locatorū. Et que sunt ꝓpie pectoris
sunt. 14. ex oī latere septē. Et oēs iste coste. 14. itegre sunt:
⁊ alie sunt decē ex oī latere qnq3: ⁊ iste nō sunt integre: ⁊ iō

dicte sunt mēdose. Et oēs coste a posteriorib⁹ cū.12.spōdi/libus dorsi sūt ꝯiuncte.s.cū quolz spōdili vna costa. Coste aūt integre sūt noue coste supiores q̄ ꝓprie coste vocanť:⁊ de qbus intelligiť cū absolute ꝓferunť que ab añriori pte hinc inde cū septē ossib⁹ thoracis ꝯiungunť. Et sic iste coste integre mediātib⁹ illis ossib⁹ circuūt totū pect⁹:⁊ vt circūcirca defendāt mēbra in ꝯcauitate pectoris ꝯtenta: vnde dixit Aui.ꝓ͡ᵃ ꝓ.ca⁹ de anato⁹ costaꝝ: ꝓpea ꝙ pectus circūdat cor ⁊ pulmonē:⁊ qd̄ est cū eis: vt pāniculos necia fuit cautela vehemētissima in eoꝝ defensione: qm̄ nocumētoꝝ ip̄ressiones q̄ eis accidūt sūt maiores.s. q̄ȝ alioꝝ mēbroꝝ. Et cū hoc eoꝝ minutio vndiqȝ ī ea angustatiuȝ eis nocet. Et iō septē coste supiores create fuerūt ꝯtinētes id qd̄ i eis est apud casum obuiātes:⁊ mēbrum circūdantes pncipale ab oibus ptibus. ℭ Et harꝝ costaꝝ fig⁹. dixit Ha. est figure semicirculi:⁊ cū duo semicirculi iungunť faciūt vnū circulū:⁊ sic pectoris figurā sphericā reddūt. ℭ Dixit Aui. ondens modū istius fig⁹, ꝙ coste supiores integre in pmis supra sui gibbositatē ad inferiora inclinanť: deinde q̄si redeundo ad supiora incedūt ⁊ ꝯtinuanť cū thorace: iō vt sit eaꝝ cōprehensio in locis amplior. ℭ De decē vō costis iferioribus ⁊ mēdosis: dixit Aui. ꝙ ipse existunt in pte mēbroꝝ nutrimēti:⁊ create fuerūt: sicut posterius minutet vbi sensus nō puenit visus.s. ad defendēdū illa loca posteriora ⁊ fugiēdū a nociuis occurrētib⁹. ℭ Et Ari. dixit. scd̄o de ptibus aialium: ꝙ anterius remāserūt deficiētes ⁊ nō ꝯplete ꝓp intumescentiaȝ ventris inferioris tpe ꝑgnationis: vt cedāt ei:⁊ illi vt ꝯstrictioni ⁊ inanitioni mēbroꝝ ipsi⁹ vētris faciliter obedirēt: ac ēt vt ꝓp eaꝝ plicationē paucā resistentiā tardius frāgereť. ℭ Et Aui. dixit añrius nō fuerunt ꝯtinuate: imo paulatim ordinate fuerūt cū sectiōe. Et fuerūt ex eis supiores ꝓpinquius hñtes spatiū inter duo extrema egrediētia:⁊ inferiores longinquus primis. ꝓᵃ eni istaꝝ qncȝ costaꝝ que supior est longior est scd̄a:⁊ scd̄a tertia:⁊ sic deinceps. Et iō longiora extrema magis appropinquant:⁊ minus spatiū derelinquūt iter se. Et illud iō fuit. dixit Aui. vt cū tutela mēbrū nutrimēti ampliādo loco stomaci iungereť: ne cū ipleret nutritiuis ⁊ iflationib⁹ cōprimereť. Et dixit. costis falsis.i. mēdosis capita create fuerūt cū cartilaginib⁹ ꝯtinuata: vt sint secure a fractura cū pcussiones aduenerint:⁊ vt nō occurrāt mēbris lenib⁹.s. lacertis ad quos terminanť mȝ ēt dyafragmati cuȝ sua duritie: sed occurrant eis cū corpe qd̄ inter eas ⁊ mēbra leuia existit mediū:⁊ inter duritiē ⁊ leuitatem mediocritatē hēat:⁊ talis ē cartilago vt.s. patuit suo ca⁹. ℭ Coste aūt supiores nō hñt sic in longitudinē ⁊ breuitatē eaꝝ fm ordinē inferiorū: imo dixit Aui. ꝙ supiorū septē due que sūt in medio maiores sunt ⁊ lōgiores ⁊ ille q̄ sūt in extremitatib⁹.s.s. ⁊ ultra illas duas medias sunt breuiores. Et ex hoc fit vt fig⁹ ipsarū sit cōprehensum vndiqȝ melius cōprehendēs.

De costis mēdosis.

ℭ De anatomia musculorum pectoris. Cap.xxxviij.

Ectus mouentes lacerti. dixit Hal. qdā ad dilatādū tm̄:⁊ qdā ad stringēdū tm̄. Et qdā ad vtrūqȝ facti sunt sil'. ℭ Dilatātes aūt pect⁹ tm̄ noue sunt: quoꝝ aliq sunt dyafragmatis. Et duo sub furcula sunt:⁊ cuiqȝ eoꝝ origo est ab ea furcularū pte que vsqȝ ad os ꝓtendiť vocatū scapule caput:⁊ prime ꝯtinuanť costaꝝ pectoris.⁊ trahūt illā ad supiora que pectus dilatatiōis adiuuāt tpe. Sūtqȝ ⁊ tria lacertoꝝ paria. quoꝝ principiū astringit il'ud par qd̄ oriri dicim⁹ a spōdili 2⁰ qd̄ ad qntā ⁊ sextā descēdit. Et qsqȝ h⁹ paris lacertoꝝ 2ᵘˢ est.2ᵐ par incipit a loco ossis spatule conito:⁊ extēdunť vsqȝ ad costā posteriorē. Et tertii paris ortus est a 7ᵃ colli spondili. ℭ De his musculis dixit Aui. ex dilatātib⁹ sunt musculi diafragmatis:⁊ est par qd̄ sub furcula positū a pte nasciť que ad caput ꝓtendiť spatule:⁊ est ꝯtinuū cū costa pria a dextra ⁊ a sinistra:⁊ cū ipso vniť par c⁹ vnūqdqȝ impar est duplās ipm:⁊ faciēs ipȝ duas ptes: quaꝝ superior cū collo ꝯtinuať:⁊ ipm mouet:⁊ inferior mouet pectus ⁊ misceť cū musculo q est ꝯtinuus cuȝ coste qnta ⁊ sexta. Et est par qd̄ est in loco spatule ꝯcauū infusuȝ. al's. ꝯcauo ifusō cū quo ꝯtinuať par qd̄ a spōdilibus ad spatulā descendit:⁊ fiunt sicut musculus vnus:⁊ cū costis ꝯtinuať posterioribus:⁊ est par tertiū qd̄ nasciť a sexta spōdiliū colli:⁊ a pria ⁊ scd̄a spōdiliū pectoris ⁊ ꝯtinuať cuȝ costis thoracis. ℭ De musculis aūt stringētibus tm̄. dixit Hal. ꝙ duo sunt extensi p costaꝝ radices:⁊ hi ꝯgregāt ⁊ arctāt pect⁹. Et sunt alia tria paria que tres vltimas trahūt costas ad supiora:⁊ duo lacerti p longū pectoris vsqȝ ad lat⁹ cartilaginis extēsi pectoralis q̄ ensi silis est:⁊ vsqȝ furculas hicqȝ lacertus lacerto ꝯtinuať recto. ℭ Et Auic. de his dixit. ꝙ alij sunt q pectus in latitudine ꝯstringūt:⁊ est dyafragma cū quiescit. ℭ Et alii sunt q fm cēntiā ꝯstringūt:⁊ ex istis est par qd̄ sub radicib⁹ costaꝝ est extēsuȝ supioꝝ: cui⁹ opatio est ꝯstringere ⁊ aggregare. Et aliud est par apud extremitates illi⁹ cū thorace inter epiglottale ⁊ furculā ꝯtinuatū:⁊ ꝯtinuať cū musculis vētris q sūt recti:⁊ alia duo paria que ipm cooperiūt. ℭ De musculis aūt sil' dilatantib⁹ ⁊ ꝯstringētibus pect⁹. dixit Hal. qd̄ iter pectus sunt ⁊ costas iter.n. duas costas lacert⁹ est posit⁹: c⁹ villi diuisa est positio eiusqȝ actio fm eū q in eo est villū. Qui ḡ horuȝ in dorsalibus est costaꝝ pectoris villus pectus suo dilatat villo ⁊ q in exterioribus est stringit: aut in interiorib⁹: q vero est in pte cartilaginosa villis q in exteriorib⁹ est stringit:⁊ reducit pectus: q vō in interiori dilatat pect⁹ villus. ℭ Et Aui. dixit. musculi q sil' stringunt ⁊ dilatant sunt musculi q sunt inter costas: verūtñ ꝑscrutatiōe cognosciť ꝯsiderando ꝙ ꝯstringētes alij sunt a dilatantib⁹. Inter.n. oēs duas costas fiunt ex eis q̈uor p certo musculi: lȝ qdā extiment ꝙ sit vnus musculus. Et qdā quē vnū extimant musculuȝ ex villis ꝯtextus est transuersis: quoꝝ quidā sunt intrinseci:⁊ qdā sunt q cooperiūt.s. costas.⁊ sunt extrinseci. Et eorū q cooperiunt qdā sunt q sunt ad partē extremitatis cartilaginose coste:⁊ qdā sunt q sunt ad ptē alterius extremitatis que est fortis. Qd̄ vō interius existit totū in situ a cooperiente est diuersuȝ:⁊ illud qd̄ est in extremitate coste cartilaginose diuersum est in situ ab eo qd̄ est sup aliā extremitatē. Et qm̄ hi quatuor hñt villi numero oȝ ꝙ musculi numero sint q̈tuor. Et q ex eis supius sunt positi sunt dilatātes:⁊ q ex eis sunt interius sūt ꝯstringētes. Et p h̄ fit oiuȝ musculoꝝ pectoris numerus octuagintaocto musculi. Et subdit Auicē. est ēt cū musculis pectoris duo alij adiuuāt musculi q a furcula ad spatule caput veniētes ad pmū ei⁹ ꝯtinuanť latus:⁊ ipm sursum eleuāt:⁊ in dilatādo pectus adiuuant. ℭ Dixit Ga.6⁰ de iuuamētis mēbroꝝ eius qd̄ ē inter costas nō currūt fila neruosa in eo fm longitudineȝ: sicut currūt i alijs musculis: sȝ currūt ex vna costa ad aliā:⁊ processus eoꝝ nō est rect⁹: sed declinans ad dyagonalitatē partiū ⁊ fila neruoꝝ in istis musculis nō sunt eq̄lia: sȝ inuenies ꝙ fila interiora currunt ꝯ̄rio filis exteriorib⁹ ⁊ inuenies illa que vicinātur furcule in locis cartilaginosis costaꝝ ꝯ̄rio filis q sunt in locis magnitudinis costaꝝ. Et inter hos musculos pectus mouētes est panniculus densus cōfirmās eos:⁊ alligās ipsos costis: ex quo oriť pāniculus costas tegēs: maxime ⁊ manifeste ab interiori pte ipsorū.

De musculis constringentibus.

De musculis dilatantibus ⁊ ꝯstringentibus sil'.

Musculi oēs pectoris sūt numerati octuaginta octo.

De musculis dilatantibus.

ℭ De anatomia māmillarum. Cap.xxxix.

Nimalia que per ossificationē generātur:⁊ multa etiā alia aialia ipfecta māmillis caruerūt: qm̄ nō eguerūt lacte p nutrimēto ipsorū. Sed aialia q̄ generāť ex semine i mřice:⁊ ꝓpe q̄ ex eis pfecta sūt māmillas habuerūt eo ꝙ lacte eoꝝ noui ter existētia nata p ipsoꝝ eguerūt nutrimēto. Eguerūt aūt

nutrimēto

nutrimēto lactis: tunc nouiter nata vt nutrirent nutrimen
to magis illi ꝭ3 politaté ei q̄ in matrice nutriebant: nutrie/
bāt in vtero sanguie mēstruo cui lac magis silē existit: cū lac
ex eo ꝓpue gñet. Eguerūt aūt nutrimēto illi illi nouiter na
ta: vt ꝑ ipsuȝ ad ꝑfectionē deducant maiorē quousq3 aliȷs ꝛ
durioꝛib⁹ possint vti cibariȷs. ¶ Intētio itaq3 nāe in crea/
tione mamillaꝝ fuit gñatio lactis: vñ Almā. ꝑ creauit deus
q̄ sit bñdict⁹ mamillā. vt ad lactis ꝯuersionē ꝛ gñonē apta
foret. Et Auer. colliget. 2° mamille sunt ad faciendū lac: ꝑ
ꝑdictis dixit Galy: theorice. 3° mamillaꝝ necessitas est gña
tio lactis quo fet⁹ illo pascat q̄3diu ifans est. Et qm̄ infans
ꝓximus est assuetudini refectionis ꝑ menstruū sanguinem
necessariū habuit refici cibo mēstruo ꝓximo sanguini: qđ
aūt hꝫ est dr̄ esse lac: hoc nāq3 ex mēstruo generat sanguine
ꝓpterea itaq3 facta ē mamilla ex carne tenera: ꝛ alba vt lac
albū generet. Albedinis aūt lactis cā in sequenti sermone:
caplo de lacte posita est. ¶ Q₂ aūt gnātio lactis ex sanguie
fiat mēstruo dix̄ Galy. sigm̄ ꝙ ꝯcept⁹ tpe nō paꝝ mēstruū am
putat: eo ꝙ sanguis hic ad cibū cōuertat fet⁹. Et ꝙ accidit
mulieri mamillaꝝ reductio si fetuȝ fecerint aboꝛsuȝ: queād
modū sapientissimus Hyp. in 5° ait affoꝛismo. Mulieri in/
quit in vtero habēti gemios. si altera mamilla gracilis fiat
alterius aboꝛsuȝ faciet. Et si qdē dextra gracilis fiat mascu
li patiet aboꝛsuȝ. si ꝟo sinistra femine. ¶ Dixerūt lac in ma
millis gñari a nā mamille agēte in sanguinē ad eas deriua/
tum ꝓpter duplicē finē: quoꝝ vnus est ꝓprius: ꝛ est vt assi/
milent sanguinē illū sibi ꝭm possibilitatē: ad hunc eniȝ finē
agunt vniuersa nālia agētia vt se cōseruent ꝑ illud: ꝛ melius
se ab extrinsecis occurrentib⁹ nociuis tueant: ꝛ ad hunc fi
neȝ: ꝯsilr̄ lac in mulierib⁹ gñat ꝛ viris: ꝛ in oi etate si māⁿ
habuerint paratā: ꝛ nihil obstiterit. ¶ Quidā tñ dixerunt
nō albificat mamilla totū sanguinē in ea cōtentū sic ꝙ totū
cōuertat in lac. nā mamilla nō nutrit ex lacte sed ex sangui/
ne ꝓcedēte per vltimā digōnē in humiditates secūdas: sicut
cetera mēbra: cū eadē sit mā nutricationis ꝛ gñonis oium
mēbroꝝ: mō lac nō est mā gñonis mamille: ꝛ q̄3uis lac nu/
triat infantē nō nutrit eū stans sub forma lactis sed ꝯuersū.
ꝑmo in stōaco in chilū: ꝛ deinde in epate in sanguinē: ꝛ tan
deȝ in mēbris in secūdas cōuersuȝ hūiditates. Cū ergo dixe
runt auctores mamillā nutriri ex lacte intellexerūt de scđis
humiditatib⁹ lacti in colore silib⁹ vel intellexerūt de nutri/
catione iꝓpria q̄ est q̄dā refocillatio siue voluptuatio ma/
milla enim semꝑ portionē lactis: qđ gñat retinet: vt in ipso
voluptuet. ¶ Alius finis nō est mamille ꝓprius: sed est in/
tentus a nā ad cōseruationē spēi ꝛ indiuidui: vt. s. per ipsuȝ
nutriat infans nouiter genitus. Et ad hūc finē nō gñat lac
in viris: sȝ solū in mulierib⁹. nō qdē qbuscūq3: sed solū pre/
gnantibus ꝛ enixis. ¶ Et dixerūt. ꝑma lactis gñatio. s. ad
ꝑmū finē: lȝ posset dici nālis: q₂ intēta a nā agēte ꝓp ꝓpriū
finē dr̄ tñ casualis: q₂ cōtingēter eueniēs: ꝛ frequēter repit
dicta ꝑter nām: q₂ facta preter intētionē nāe agētis ad fineȝ
totius. s. ad ꝯseruationē fetus: ꝛ ꝑ ꝯñs spēi. Et ħ insuper la
ctis gño pōt fieri in virgine ꝛ in oib⁹ qb⁹ sanguis mēstru⁹
retinetur ꝑter nām. Et talis lactis gñatio sigñat retentionē
mēstruoꝝ: Ait. n. Hyp. 5° affo. si mulier que neq3 pregnans
est: neq3 gñauit lac habeat huic mēstrua defecerūt. Non tñ
per hoc voluit Hyp. ꝙ in qbuscūq3 mulierib⁹ mēstrua reti/
nent fiat talis lactis gñatio: cuȝ possit mā mēstrualis reten
ta ad alia mēbra deriuare: ꝛ nō ad mamillas neq3 ad mamil
las deriuata semꝑ ꝯuertit in lac: cū possit mamillas apare
ꝛ nō in lac ꝯuerti. Et hoc lac semꝑ malū est ꝑ nutrimēto: cū
sit ex mā expellibili gnātū. Et silr̄ lac viroꝝ malū est ꝛ inuti
le ad fetus nutrimētū. Mamille. n. in viris ad gñationē la/
ctis nō fuerunt deputate: sȝ vt dixit Ar. 4° de ꝑtib⁹ aialiū.
Natura ꝑduxit in viris ad ornatum mamillas: ꝛ ad cordis
defensionē. sunt. n. sicut clypeus q̄dā aduersus extrinseca no
ciua. ¶ Et dixit Galy. sicut epar ciboꝝ succositatē in subaȝ

Lac i ma
millis ge
nerat ꝓp
duplicem
finem.

Lactis
gñatio ꝑt
fieri in vir
gine ꝛ in
varis.

mutat sanguis q̄ sit cōueniens oib⁹ mēbris cib⁹: ita mamil
la cōuertit sanguinē in lac: qđ sit ꝯueniēs fetui cibus. Et di/
cunt etiā. sicut epar chilū albū in sanguinē ꝯuertēdo rubifi
cat: ꝛ suo ēt natiuo similat colori q̄ vt dictum est albus est.
Nō eniȝ agētia nālia solū ꝭm subām sibi assimilant: sed etiā
ꝭm accidētia in q̄3tū possunt. Et iteꝝ dicūt ꝙ sicut epar per
suaȝ virtutē ꝛ calorē chilū sanguificat ei nouā tribuēdo for
maȝ: silr̄ mamilla ꝑ suā virtutē ꝛ calorē sanguinē lactificat
ei lactis formā tribuēdo. ¶ Notant tñ ꝙ inter epar ꝛ ma/
millaȝ in gñonib⁹ predictis aliqua existit dissimilitudo: q₂ sicut
epar chilū in sanguinē trāsmutat per suā virtutē digestiuaȝ
scđam digestionē in nutrimēto opantē. Sȝ mamilla sangui
nē trāsmutat in lac per virtutē digestiuā tertiā sibi ꝓpriam.
Et insuper epar oi tpe oi etate chilū ꝯuertit in sanguinē. Sȝ
mamilla nō oi tpe: nec in oi etate sanguinē ꝯuertit in lac. s.
bonū ꝛ vtile pro nutrimēto fetus: imo nō nisi toto etatis di-
scursu: quo mulier mēstruari pōt: mulier eniȝ ante mēstrua/
tionē lac bonū ꝛ vtile gñare nō pōt: vel saltē anteq3 nā men
strua moueat vt expellat. dicūt. n. ꝙ si nā māȝ mēstrualē mo
uerit si ꝓp aliquā cām extra nō expulerit: sed inexpulsa ꝯuer
tatur ad mamillas ex illa mā pōt lac bonū ꝛ vtile gñari. inu
tile aūt lac ꝛ malū: vt supra iā patuit pōt in aliis etatib⁹ ge/
nerari: qđ lac malū est: quale ēt est qđ viroꝝ: qdā dixerūt nō
esse lac: sed quādā humiditatē dealbatā: qđ ob coloris silitu
dinē lac vocat. ¶ Et dicūt. ꝙ q̄3uis sanguis in mamilla per
vlteriorē ꝯcoctionē ꝯuertat in lac: ꝛ q̄3uis sanguis calidior
sit ipsa mamilla: lac tñ remissioris est caloris ipso sanguine:
nec hoc incōueniēs est. Nā nō oē inductū per vlteriorē deco
ctionē: imo neq3 etiā per intensiorē caliditatē: neq3 ēt ex mā
calidiore caliditate agētis necessario calidi⁹ est ipso agēte
aut mā ex qua ꝑducit: ꝑȝ hoc inesse ꝛ multis spermaticis
mēbris que vt patuit in sermone ꝑmo ꝛ calore intēso assati
uo ꝑducunt: ꝛ ex spermate qđ est satis calidū: ꝛ tñ ipsa fri/
gida sūt seu remisse caliditatis: ꝑȝ insuper hoc idē in melā
gñata discursu etatū ꝑ adustionē colere vel sanguis q̄ q̄3uis
a calore itēsa ꝛ mā calidiore se ꝑducat. nō tñ est calia. ¶ Et
dixerūt cōiter auctores ꝙ caro mamille glādosa est. Quidā
tñ dicūt. nō sic dixerūt. q₂ vere sit caro glādosa. sȝ q₂ silis est
glādulis multū: ꝛ q₂ est spogiosa: vt dixit Auer. ꝛ create sūt
in mamillis vacuitates in qb⁹ caro mollis ꝛ alba ꝯtinet.
Et dixit Galy: ꝙ mamille ēt ꝯpoˢᵉ sūt ex venis ꝛ arteriȷs in
uolutis ꝛ iplicitis. Et Almā. dix̄ ex venis neruis ꝛ arteriȷs: ꝛ
ꝛ ipsi vene nerui ꝛ arterie i mamilla i subtiles diuōes diuidūt
ꝛ inuoluūt ꝛ reuoluūt reuolutiōib⁹ multis: vt ꝯprehēdāt
illā carnes lactis gñatiuā. ¶ Pro ꝑdictis āt dix̄. A. tertiȷ. 12.
mamilla ē mēbꝝ creatū ad gñandū lac vt nutriat eo noui/
ter nat⁹ i itroitu sue natiuitatis vsq3 quo ꝯfortet ꝛ crescat vī⁹
ei⁹ ꝛ fiat ꝯueniēs ad digerēdū cibū fortē solidū. Et ipsa est
corp⁹ ꝯpoⁿᵐ ex venis arteriȷs ꝛ neruis iter q̄ existit vacuitas
quā caro replet glādosa cui nō est sensus albi coloris. Et ꝓp
suā albedinē qn̄ assilat ei sāguis albificat illđ qđ nutrit ipaȝ
ꝛ albificat id qđ supfluit ab eo: ꝛ fit lac: ꝛ ei⁹ qdem cōꝑo ad
lac gñatū ex sāguie est sicut ꝯꝑo epis ad sanguinē gñatū ex
chilo in ħ ꝙ vnūqđq3 ꝯuertit hūiditatē ad silitudinē suaȝ
in nā ꝛ colore nā epar rubificat chilū albū: ꝛ facit illū san/
guinem: ꝛ mamilla albificat sanguinem rubeum. ꝛ facit ip
suȝ lac: ꝛ nerui quidem ꝛ vene ꝛ arterie posite in mamille
substantia ramificantur in ea vsq3 ad partes villosas ꝛ ha/
bent in ea reuolutiones ꝛ circuitiōes plimas. ¶ Dixit Gal.
8° de iuuamētis mēbroꝝ. lac est supfluitas cibi corpis bene
digesta. Et ipole est ꝙ illa supfluitas aggreget i pectore aia
lis hñtis cornua, neq3 i hñtib⁹ magnos dētes ꝛ crines: q₂ m̄
maior ps supfluitatis corpis coꝝ trāsit in ista. Et ꝓp ħ ma/
mille taliū aialiū dscēdūt a pectore ad vētrē. ꝛ qbusdā in infe
riora vētris ꝓpe pedes, ꝛ ħ ē in aialib⁹ multoꝝ filioꝝ q̄ hñt
multas mamillas. aial aūt ꝙ nō hꝫ in vsu vt sue man⁹ ꝑue/
niāt ad sugi⁹ sui corpis mamille sūt posite in pectore, ꝛ qđ

Nō sp qđ
gñāt est
agēte cal
dor ex mā
cala ē eis
calidius.

De subs
mamille.

Cur māil
le in h oi
bus in pe
ctore fue
rint posite
in plibus
aūt aialiū
in ventre.

ex istis aialib⁹ nō gñaī nisi vnū aut duo h₃ duas mamillas
in pectore ⁊ residuas in inferiori pectoris. In hoie aūt dixit
Gal. 7. d vtilitate ptīū. mamille in pectore rónabilr adiacēt.
p̄ qdē: qm̄ oium familiarissim⁹ est ei hic loc⁹ si nihil aliqd p
hib₃. 2° qm̄ cu₃ cor subiaceat pectori tegimen aliqd ei fit ex
mamillis alterutrinq₃ ei appositis: ⁊ 3° qm̄ supfluitas beni/
gna nutrimēti ibi plm̄ in hoib⁹ alteraī. Et Haly. dixit. in pe
ctore site sūt. h. n. magis fuit cōpetēs rei ad quā necīe sunt: ⁊
sunt ornātes magis mulieres ⁊ subdit Gal. est aūt loc⁹ h fa
miliarissim⁹. h. n. gr̄a lactis facte sunt: ⁊ hāc p̄mā ⁊ maximā
vtilitatē p̄bēt aialib⁹. lac. n. certitudialr elaborat⁹ cib⁹ ē: q̄re
s₃ illā marie regionē oportebat locari eas vbi facilissime sil
⁊ citissime multitudo lactis certitudinalr elaborati ɔsistere
posset: q̄ igit regio alia est sufficiētior fieri inata caliditate aia
liū circa cor est fons ille q reiacet mamillis in hoib⁹. Quid
aūt magis mamillis sanguinē elaboratū in arterijs ⁊ venis
suscipit. q. d. nullū. nōne vides dixit Gal. qm̄ cū posset nā ex
ea q̄ ab epate sursu₃ ferī p frenas. i. diafragma venā maxi/
mā quā ɔcauā noiant facere aliq₃ apositim ad mamillas nō
fecit eas q̄uis ppe eas sit. s. vena illa cōcaua: s₃ ad cor redu/
xit p̄us: ⁊ p totū eleuauit ipsa₃ venā: deinde cū iā eēt ppe cla
ue₃ abinde germina duo faciēs venar̄ dignar̄ rōne simulq₃
cū ea alia duo germina arteriar̄ deduxit oia germina q̄tuor
p totū pect⁹ inferi⁹ deducēs: demū ita iplātauit duo s₃ vnā
quāq₃ mamillā nil aliud puidēs p ita lōgā viā q̄₃ plm̄ in va
sis ita digeraī sanguis. Allat⁹. n. sanguis sursu₃ p trāsit cor:
⁊ rursus deorsu₃ latus assuescit ei ⁊ ɔcutiī itaq₃ semp a mo
tu toracis. Et calefit s̄m hui⁹ enarrationē in sp mobili parti
cula. Et hec vniuersa ad diligētē digōnē ɔferūt ei. ¶ Et Ha
lya. dixit: oportebat ad h vt sanguis fieret lac multā p̄us fie
ri decoctionē. Ideoq₃ in pectore posite sunt mamille: vt ppinq̄
cordi eēnt q calor is est colla ⁊ fornax nālis: vt illa ad deco/
ctionē adiuuet celebrandā in sanguie q ad eas venit a cōca/
ua vena: cōcaua. n. vena postq̄₃ puenit ad cor mittiturq₃ ab
eo ad pectus: ⁊ fit furculis p̄xima ⁊ duo ab ea pcedūt rami
magni eodēq₃ mō oriunī ex mēbris venar̄ pulsatiliu₃ q̄ ad
hec mittunī loca due pulsantes vene: descēduntq₃ h q̄tuor
vsq₃ ad mamillar̄ locū ⁊ ɔtinuanī cuiq₃ mamille vena ⁊ ar
teria: diuiduntur q₃ in singulis plurib⁹ ramis ⁊ retorquēī
ac circulanī p mamillar̄ carnē. Sanguis ergo q ad mamil
lā venit p has venas optime decoqī: trāsitq₃ p ɔcauā vena₃
ad cor ascendēs a quo ad ptes mittiī pectoris rursumq₃ de/
scendit ad cor: ⁊ p illud scdo trāsiens motu sp mouetī pecto
ris: ⁊ sic ad mamillas igrediī. ¶ Circuitq₃ ear̄ reflexiones
venar̄ in qb⁹ imoraī ptrāsiēsq₃ hec loca decoquiturq₃ plena
decoctione: ⁊ alteraī in lactis p̄ximā nām. Et dehinc ab il/
lis fundiī venis in mamillas in q̄rū carne foramina sunt: in
qb⁹ qeścit: ⁊ plena imutaī alteratione in suba ipsa: ⁊ sic in
suba₃ lacteā cū fit ear̄ nā eadē fere q̄ lactis. ¶ Et dixit Ga.
eodē 7° nā vnūqdq₃ organor̄ gr̄a alicuius vtilitatis dialis
factor̄ mox ⁊ ad aliqd aliud ingeniaī vtile oparī: qd igitur
iuuanti⁹ aliōqd iusti⁹ si tā magno cōmodo a corde patiētes
mamille p̄beāt ei retributionē q̄₃dā breuē quā solā pn̄t ma/
mille p̄bere cordi: pn̄t aūt illud tegere ab extra. Nā eni ear̄
adenosa est silr̄s ipilatis edificijs: q̄re sil qdā velut p̄mis so/
riū qddā tegimē sūt cordis: sil aūt recalefaciūt illd ɔsilr his
que ab extra apponunī nobis indumētis de lana q̄ frigida
apposita corpib⁹: deinde ab ipsis calefacta parū post ecōtra
calefaciūt: s̄m eundē itaq₃ modū qui s̄m mamillas adenosa
suba. tegmē qde₃ cordis est sil ⁊ calefacta ab eo p₃ calefacit
ipsu₃. Et in mulierib⁹ qdē ad tumorē eleuate magnū ambo
hec iuuamēta magis q̄₃ in viris p̄bēt cordi. Et adhuc subie
cta s₃ hypocūdriū viscera iuuāt min⁹ q̄₃ in viris exn̄tia cali
da. Et subdit Gal. qm̄ neq₃ ad crines colli vel dētes vel cor/
nua neq₃ ad aliqd tale cōsumebaī q supra toracē nutrimētū
p̄bere debebat in femīnis supfluere copiose: quocirca ⁊ pp
hec optimā hn̄t in hoibus positionē mamille: s̄m vo plura

aialiū carentiā nutrimēti: nā veri⁹ trāsposuit eas necessario
ad hypocūdriū. sil aūt ⁊ cōmoditate quā videbat in eis mi/
nus indigerere cor in illis. Nō. n. erecta sicut hō sp duo stāt
crura: s₃ pna ambulant oia cōsilr aialib⁹ q̄ serpūt. ¶ Dixit
Auer. coll. 2° mamille colligātiā hn̄t cū vulua: ⁊ iō qn̄ men
strua pp aliquā cām nō veniūt ad vuluā currunt ad mamil/
las: sicut est in mulierib⁹ lactātib⁹ q̄ nō hn̄t mēstrua: ⁊ si ha
bēt par̄ hn̄t. Et iter̄ cū mēstrua descēdūt ad vuluā p̄uanī a
mamillis: ⁊ Aui. dixit cōitas iter mamillas in venis iter eas
cōtextis est res scita in anatomia venar̄. Et iter̄ habita est
in sermone p̄cedēte. Quo aūt mamille sentiant infra in hoc
sermone patebit. cap. de spatib⁹ glandularū.

¶ De anatomia mirach ⁊ siphach. Cap. xl.

Enter inferior vocaī tota nutriti/
uor̄ mēbror̄ regio:
₃ ēt vt frequēter venter absolute vocaī. Et de
eo cū absolute pferī intelligiī. Et durat a dia/
fragmate iferi⁹ vsq₃ ad pectinē. Et est cōposit⁹
ex mēbris exterioribus ⁊ iterioribus. Interior̄ tn̄ anatomia
habita est in 5° ⁊ 6° p̄cedētib⁹ sermonib⁹: q̄re restat vt exte
rior̄ anato^a hic ponaī. ¶ Diuidiī g̃ ei⁹ exterior ps in duas
p̄ncipales ptes: quar̄ vna est iterior ⁊ vocaī siphacialia ex/
terior ⁊ vocaī mirach. Siphac tn̄ duplr apud auctores sū
ptū repiī. vno° large p oi paniculo. paniculi. n. oēs siphac
vocaī. Alio° stricte ⁊ p̄priē p iteriori pte exterioris ptis in
ferioris vētris q est paniculus subtilis ex subtilissimis filis
ligamētor̄: ac ēt neruor̄ cōtext⁹: qb⁹ subtilis reddiī coope
riēs oia mēbra nutritiua ⁊ çirbū. ¶ De q̄ dixit Hal. Siphac
ches mēbrū paniculare spmaticū subtilis ⁊ tenuis est pani/
culus in suba tele aranee silr̄s q posit⁹ est sub lacertis q su/
pra vētrē sunt ab extremitate cartilaginis q̄ supeniunt stō/
ori ⁊ vsq₃ ad pectinis os. Et hoc opimētū sup oia extēditur
mēbra q in vētre sūt stōm. s. epar splenē renes ⁊ vesicā mi/
ce₃ testes çirbū venas pulsantes: ⁊ q̄ tunc pulsu ⁊ oia mem/
bra q inter diafragma ⁊ os pectinis rotundatū a supiorib⁹,
superās. ab iferiorib⁹ aūt substratū sup spine ossa qb⁹: ⁊ vt q/
dā dicūt alligaī. Et dixit. opimētū istd in loco q̄ icipit a stōi
ore grossius est neq₃ desistit descēdēs attenuari. vsq₃ ad os
pectinis. Ibiq₃ reliqs oib⁹ ptib⁹ sui tenui⁹ est. Consolidaī
aūt a supiorib⁹ diafragmati cū duab⁹ lactis lacertis q sup
vētre sūt alter a dextris ⁊ alter a sinistris: ⁊ ab iferiorib⁹ cū
osse pectinis: neq₃ facile est hūc excarnare paniculū vt san⁹
idest integer auferaī: ⁊ marie locis his qbus diafragmati
cōtinuaī ⁊ duob⁹ dictor̄ lacertor̄ locis: oriī nāq₃ ex duo/
bus his lacertis chorda qdā pua ⁊ subtilis: q̄ cū hoc cōsoli
daī operimēto: ⁊ intm̄ ei vniī vt difficillimū sit alterū ab al
tero extorquere. ¶ Auic. aūt tertij. 13° ca° p̄. de eo dixit. sup
çirbū paniculare est siphac noiatū albertirion. Et sup ipsu₃
est mirach ⁊ lacerti vētris pingues oēs. Et ille due tunice. s.
siphac ⁊ mirach: vel. s. siphac ⁊ çirbus cōiuncte sunt in sup/
mo ambar̄ apd velamē. i. diafragma ⁊ sepate sūt ab iferio/
ri pte ear̄ ⁊ a posteriorib⁹ dorsi extēdiī sup ip₃ vena pulsa/
tilis magna calīa pp multitudinē caliditatis spūs ⁊ sanguis.
Et associaī ei vena magna calīa pp calitatē multitudis san/
guinis sui. Et siphac qdē ex sūma hor̄ est paniculus p̄mus
q cōp̄hēdit viscera ⁊ nutritiua oia. ip₃ eni₃ tegit ea ⁊ decli/
nat ad interiora: ⁊ aggregaī apud dorsu₃ a latere suo: ⁊ cō/
tinuaī velamini a supiori pte sui: ⁊ ɔtinuaī iferius vesice: ⁊
duob⁹ ylijs ab iferiori pte sui. Et dixit Aui. qn̄ cōtinuaī ve/
lamini: ⁊ obuiāt due extremitates ei⁹ apd dorsu₃ tūc ligaī
illic: ⁊ exinde est initiū ei⁹. Eius nāq₃ initiū est supfluitas de
scēdēs ex velamie ad os stōi ⁊ obuiat ei. s. ibi supfluitas ei⁹
qd ex ipso ascēdit ad dorsu₃ ⁊ obuiāt sibi. s. ipse due supflui/
tates ⁊ vniunī. ¶ De siphac quoq₃ dixit Gal. 4° de vtilita
te pticularū. siphac colligaī ad spinā ⁊ ex eo formanī çirb⁹
⁊ pellicula cooperiēs epar ⁊ pellicule splenis renū ⁊ vesice
⁊ intestinor̄. p̄° tn̄ de v̄tutib⁹ nālib⁹ dixit Gal. q pellicula

vesice exterior ab omẽto siue a siphac trahit originẽ. Et hoc
iõ dixit. q2 zirbꝰ frequẽter vocat siphac: nõ tñ orit ex zirbo:
sed ex vero siphac de quo hic agit. ℂ Dixit Hal. cũ siphac ad *De vidimo.*
inguinis puenit locũ transmittunt ab eo duo meatꝰ qsq3 p
inguẽ vnũ: ⁊ vsq3 ad testiculos descẽdẽtes illos opiunt pu/
mũq3 dilatant: vt fiat ex eis opimẽtũ: qd testiculũ circũindu
at diciturq3 testiũ saccꝰ. ℂ Et dixit Aui. aduẽiũt ei duo
foramina apud duo inguina q̃ sũt due vie in qbꝰ penetrant
vene ⁊ suspensoria .s. testiculoꝝ q̃ sũt vasa spermatica: ⁊ ista
foramina cũ dilatant descẽdũt p ea intestina .s. aut zirbꝰ aut
vtraq3. Et siphac in loco isto q̃ descẽdit ad testiculos ⁊ conti
net eos vocat didimꝰ. ℂ De siphac dix Alm. q̃ ẽ pãniculus
rugosus. Et Mũdinꝰ dixit q̃ q̃uis sit subtilissimꝰ: est tñ val/ *De vtilitatibus siphac.*
de durus. Et fuit neruosus vt posset dilatari ⁊ cõstringi ad
dilatationẽ ⁊ ɔstrictionẽ ɔtẽtoꝝ sub eo: ⁊ fuit subtilis ne ea
aggrauaret: ⁊ fuit durus ne facilr rũperet. ℂ De vtilitatibꝰ
siphac dixit Haly. q̃ sunt q̃nq3 pᵃ est qd ipse cũctis tãq3 ope
rimẽtũ est mẽbris q̃ sub diafragmate sunt. 2ᵃ q̃m lacertos q
supra vẽtrẽ sũt sup viscera ꝓhibet ⁊ vesicã cadere. 3ᵃ q̃m ipe
descensu3 facilitat supfluitatũ cibi siccaꝝ. he. n. supfluitates
oppssiõe siphacis ab añrioribꝰ ⁊ diafragmatis a posteriori
bus exp̃munt ⁊ foras expellũt: quẽadᵐ si manꝰ aliq̃ cõpri/
mat bũidũ qd a sub manu fugit ⁊ egredit. 4ᵃ est ne forte di/
siungant ⁊ aperiant leuiter stõacꝰ ⁊ itestina ab his q̃ ifla/
tionẽ pariũt. vẽtositas. n. soluit cũ a siphac ɔp̃mit iuuãte
diafragmate. Et 5ᵃ est vt oĩa q̃ sub diafragmate sũt mẽbra li
get ⁊ adinuicẽ vniri faciat ɔcludatq3 oĩa ⁊ opiat qdq3 eoꝝ si
gillatim opimẽto qd ab ipso orit ⁊ circũdet ip̃3 ac fit eis lo/
co cutis. ℂ De his dixit Aui. vbi. ẽ. iuuaᵗᵃ eiꝰ sũt tutamen
dictoꝝ visceꝝ ⁊ distictio iter itestina ⁊ lacertũ mirach vt nõ
cõp̃mat ea ⁊ nõ ɔturbent opõnes eoꝝ: ⁊ cõicãt ẽt ei ista q̃ sũt
in vẽtre nota .s. alia mẽbra. Et ip̃3 qdẽ ligat oĩa viscera adin
uicẽ ⁊ cũ dorso ⁊ fit eoꝝ aggregatio firma. Et dixit in suo d̃
nialibꝰ. in caᵒ de anatoᵃ stõaci: qd p ɔtractionẽ eiꝰ v̉sus dor
su3 cũ q̃ alligat expellit qd in stõ itestinis ⁊ m̃rice cõtinet: ⁊
hoc facit sil' cũ diafragmate cũ q̃ ɔtinuat ⁊ alligat intestina
dorso ⁊ oriunt ab eo oẽs pãniculi alioꝝ mẽbroꝝ sub eo cõ/
tẽtoꝝ. ℂ Et dixit Aue. coll3. 2ᵒ. q̃ ꝓhibet itestina egredi ex
locis suis: sicut accidit herniosis. ℂ Dixit Hal. vbi supra q̃
oritur ex siphac cõcauitas q̃ inter siphac est ⁊ intestina ex q̃
zirbꝰ ɔficit. Et ɔcauitas qdẽ est opimẽtũ circa intestinorũ
circuitũ p quã vene trãseunt ⁊ arterie ⁊ nerui q ad intestina
tendũt. Et ex eo iterũ sunt opimẽta q̃ inter singulas sunt ve
nas ⁊ neruos ⁊ intestina qbꝰ adinuicẽ colligant.

De situ et substa. miracp

Mirach quoq3 est exterior ps dicti vẽtris cuiꝰ sitꝰ est
a pte añriori ⁊ lateribꝰ: nõ. n. corrñdẽt ei aliq̃
ptes nutritiuoꝝ a posteriori. Et est mẽbrũ organicu3 ɔpoᵐ
ex pluribꝰ ɔsilibꝰ .s. cute pinguedine musculis ⁊ chordis eo
rũ ⁊ pãniculo carnoso. Dixit Aui. cutis ⁊ pãniculus qui est
post ipsa3: ⁊ est carnosus ⁊ lacertosus positꝰ in tunica q̃ est
infima tunicaꝝ lacerti vẽtris cũ pãniculo subtili q est f̃3 vir
tutẽ siphac est, ex sũma mirach: ⁊ mirach qdẽ nõ fuit ossuo/
sus: sed carnosus: s3 q2 h3 ɔtinere mẽbra q̃ pp assumptionẽ
cibi ⁊ potꝰ ⁊ fetꝰ augmẽtationẽ ⁊ supfluitatũ ac inflationũ
retẽtionẽ necẽo h3 extẽdi vt possit dilatari f̃m intumescẽtiã *De diuisione mirach i partes.*
illoꝝ: qd neq̃q3 posset si ossuosus fuisset. ℂ Diuidit quoq3
mirach f̃m sitũ p̃ncipalr in ptes duas .s. in añriores siue me
dias ⁊ laterales ⁊ añriores ptes f̃3 quosdã diuidunt in ptes
tres ⁊ f̃m quosdã in q̃tuor: q̃rũ pᵃ ⁊ supior est ista vbi est os
epiglottale: cui de ɔtẽtis corrñdet os stõi ⁊ desinit ad furcu/
la3 inferiorẽ: ⁊ vocat stomacalis a stomos greco: qd est os
ventris. 2ᵃ est imediate sub p̃dicta incipiens ab ipsa furcula
⁊ descẽdit fere vsq3 ad vmbilicũ p q̃tuor digitos: ⁊ ei corrñ
det vẽter: ⁊ iõ vẽtralis dr. Quidã tñ p̃dictas duas vnam fa
ciũt ⁊ vocãt ipsa3 stõacalẽ. 3ᵃ est imediate sub p̃dicta 2ᵃ ⁊ cõ
tinet in circuitu vmbilici circa q̃tuor digitos ⁊ vmbilicalis
vocat: cui de cõtẽtis corrñdet magna ps itestinoꝝ. Et 4ᵃ in

cipit sub vmbilico p q̃tuor digitos: ⁊ durat vsq3 ad pecten ⁊
corrñdet ei magna ps itestinoꝝ grossoꝝ ⁊ matrix ⁊ vesica:
⁊ vocat ps hec sumẽ: ⁊ sub ea est ps pectinis q̃ est pilosa cir
ca genitalia. ℂ Pars v̉o lateralis mirach diuidit in partes
duas .s. in hypocũdria ⁊ ylia: ⁊ hypocũdria sũt ptes latera/
les supiores mirach icipiẽtia a loco originis lacertoꝝ ipiꝰ
mirach supiori: ⁊ terminant dextrũ ad terᵐ inferiorẽ epat
⁊ sinistrũ ad terᵐ iferiorẽ splenis: ⁊ illic incipiũt ylia: q̃ silr
sũt duo dextrũ ⁊ sinistrũ ⁊ terminant ad pecten: ⁊ ylia que
nostro idiomate flanchi vocãt. ℂ Et cutis qdẽ sita est extrin
secus: sicut in ceteris sita est mẽbris: ⁊ sub cute imediate est
pinguedo sita: ɔsilr porco ⁊ sub pinguedie positꝰ est pãnicu
lus carnosus q sic dr: nõ q2 sit carnosus vt musculus: sed q2
nõ est neruosus: est tñ cõpositꝰ ex pãniculo ⁊ carne ⁊ sub h̃
pãniculo sũt musculi ⁊ chorde ipoꝝ. ℂ Et lacerti isti vẽtris.
dixit Haly. 8ᵒ sunt nũero: ⁊ ex his octo dixit Aui. pᵃ pmi. cᵒ *De musculis ventris.*
de anatoᵃ. est vnũ par rectũ qd f̃m rectitudinẽ ab epiglotta/
li descẽdit cartilagie: cuiꝰ villus in lõgitudine vsq3 ad femur
extẽdit. Et Hal. dixit q̃ descẽdũt extẽsi p longu3 f̃m vẽtris
mediũ: ⁊ vsq3 ad pectinis puenĩũt ossa: ⁊ cõtinuant pectinis
ossi chordis duabus opimẽtalibꝰ: ⁊ q2 eoꝝ villi ꝓcedũt f̃m
longũ: iõ lõgitudinales vocant ⁊ chorde eoꝝ nõ sũt magne:
sed ligamẽtales. Et dixit Haly. sunt ⁊ q̃tuor lacerti: quoru3
est trãsuersa positio siti sub lacertis duobꝰ q p lõgũ ferunt:
⁊ villi eoꝝ in trãsuerso tẽdũt. Eorũq3 ab osse ylioꝝ ortꝰ est
p transuersum vsq3 ad costas posteriores: ⁊ ɔsolidant illis
in ptibꝰ eiꝰ carnosis. Et ex his lacertis duo sunt positi in la
tere dextro: ⁊ duo in latere sinistro q sese inuicẽ ad hũc inci/
dunt modũ. ℂ Et Aui. dixit. sunt ⁊ duo paria q̃ p trãsuersũ
vadũt: quoꝝ vnũqdq3 est a latere a d̃xtro ⁊ a sinistro: ⁊ vnũ
qdq3 par ex duobꝰ existit musculis sese ad modũ crucis secã
tibus a cartilaginis costaꝝ nõ cõpletaꝝ extremitate vsq3 ad
femur: ⁊ ab ylio vsq3 ad epiglottale. Et duoꝝ pariũ extremi
tates sibi a dextra ⁊ a sinistra apud femur obuiãt: ⁊ aliorũ
duoꝝ extremitates apd epiglottale q̃ sup carnosas ptes ab
vnaquaq3 pte duoꝝ musculoꝝ latitudinaliũ sunt posite. Et
hec qdẽ duo paria dixit Auic. semp carnosa incedũt donec
rectos musculos cũ chordis latitudinalibꝰ tãgãt: que chor
de pãniculis filant. ⁊ sic appet q̃ musculi trãsuersales de/
xtri nõ ɔiungant cũ trãsuersalibꝰ sinistris ad cruciandũ se:
vt qdã iã putauerũt. S3 d̃xtri cruciãt seipsos ⁊ silr sinistri
orit. n. cuiusq3 trãsuersaliũ d̃xtroꝝ ⁊ sinistroꝝ alter a supio
ri: ⁊ descẽdẽdo ꝓcedit: ⁊ alter ab iferiori ⁊ ascẽdẽdo ꝓcedit:
⁊ cũ obuiãt sibi in meᵒ cruciãt se: ex q̃ fit q̃ chorda musculi
orti a supiori pte dextra sui lateris terminet ad sinistrã eius
dẽ lateris. ⁊ eɔᵒ chorda orti ab iferiori pte sinistra eiusdẽ la/
teris termiet supiꝰ ad ptẽ dextrã eiusdẽ lateris. ℂ Et dixit
Haly. q̃ ex lacertis vẽtris sũt alij duo lacerti sub q̃tuor p̃di
ctis in lato positi corpis: ⁊ eoꝝ villi in latũ ferunt operiũtq3
opimẽtũ qd siphac dr ab oĩ latere: alter qdẽ a dextris alter
a sinistris: eorũq3 singuloꝝ ortꝰ ab osse ylioꝝ ⁊ augᵐ spõdi/
liũ renũ est: ptingũtq3 costaꝝ posteᵣ extrẽitates in medioq3
ɔtinuant cũ chordis q̃ ab ipsis oriunt opimetis silibꝰ. ⁊ cõ
solidant cũ siphac tãta ɔsolidaⁿᵉ vt ab inuice3 disiungi ne/
queãt. Et Aui. dixit. cũ lõgitudialibꝰ sequũt in latituⁿᵉ: q̃ꝝ
locꝰ est sub pãniculo q sup totũ extẽsus est vẽtrẽ .s. sub pãni
culo supradicto sub cute ⁊ pingᵘᵉ locato. Et est locꝰ latitudi
naliũ sub duobꝰ lõgitudinalibꝰ. Et sectio dixit Aui. q̃ q̃ in
ter illoꝝ duoꝝ ⁊ duoꝝ pmoꝝ .s. longitudialiũ villus existit
est f̃m angulos rectos. Et Mũdinus dixit. q̃ ortꝰ in appa
rẽtia eoꝝ est magis iuxta dorsũ v̉sus supiꝰ. ℂ Dixit Aui. in
tunica extrinᶜᵃ q̃ est mirach sũt iuuaᵗᵃ. cũ eis. n. exp̃mit sto/
macus p motũ lacerti. ⁊ pp hoc qd ipse mouet eũ. Et litera *De iuuamentis mirach.*
exterior exponit .i. q2 lacertꝰ mouet stõm. ⁊ stõus mouet la
certũ. extẽdit g̃ totũ mirach sup vasa, de qbꝰ sũt corpa q̃rũ
ꝓprietas est vt expellãt expressione quadã adiuuãte ad ex/
pulsionẽ. ℂ Et dixit. q̃ oĩa ista mẽbra .s. zirbꝰ siphac ⁊ mi/

rach sūt adiuuātia i calefactiōe stōi recipiēdo ab eo caliditatē ⁊ silr ab aliis viscerib⁹ ⁊ reuerberādo postea eā sup ipsa. Et silr sūt oia i defensiōe stōi: ⁊ alioꝝ viscerꝝ. ¶ Dixit haly. lacertoꝝ q sup vētrē sunt necitas magna fuit trib⁹ deputata vtilitatib⁹. pª est vt vētrē reducāt tpe q̄ egōnes emittunt ⁊ vrina: ⁊ vt ptus tpe pos fet⁹ facilis fiat exit⁹. 2ª ē vt firmēt ⁊ roborēt dyafragma ⁊ dū pect⁹ reducit adiuuāt vocis gnōnē. ⁊ 3ª vt stōi adiuuēt calorē. q̄ ciboꝝ i eo ɔfortet digestio. Et Auic. pª primi caplo allegato. de his dixit: octo musculi vētris i iuuamētis cōicant: ex qb⁹ ē iuuamētū pstare in exprimēdo illud qd ex stercore ⁊ vrina i iteriorib⁹ ɔtinet. s. in exprimēdo vētositates islatiuas: vt exeāt: q̄re nō deficiāt in testina ⁊ i exprimēdo q̄ i mfictib⁹ nō nata existūt. s. fet⁹. adiuuēt. n. ad pariēdū. Et ex eis est qd dyafragma sustinēt ⁊ ipm cū adest exsufflatio q̄ ē i ɔstrictiōe adiuuāt. Et ex eis ē q itestina calefaciūt ⁊ stōm ppea q ea coopiūt. ¶ Iuuamēta vo ipsoꝝ lacertoꝝ spālia sunt. Nā longitudinales qdē facti sūt pncipalr ad attrahēdū. scdario ad expellēdū. Et dixit Mūdinus. q2 h opōrmarie in itestinis reqrit: iō feti fuerūt magni. opant āt expulsionē p ɔtractionē suoꝝ villoꝝ qb⁹ ɔctis cōprimūt mēbra q̄ ɔtinēt q̄ cōpressa expellūt qd i eis ɔtinet: faciūt ēt h iuuamētū mediāte dyafragmate cū quo ɔtinuant: qd descēdēs a pte posteriori deorsū fit q itestina ⁊ alia mēbra q̄ ɔtinēt cōprimant: ac si iter duas manus cōprimētes eēnt polita. s. iter dyafragma retro: ⁊ iter musculos longitudinales anteri⁹. q̄re fit q illa mēbra expellūt qd in eis ɔtinet: sic̄ res aliq̄ ɔtēta iter duas manus p oppressionē ipsaꝝ adinuicē de sub eis expellat. ¶ Utilitas āt latitudinaliū dixit haly. ē subleuare ab instrumētis cibi siphach eiusq augere soliditatē: ne forte ad illum scissura acceleret cū extēdit: vt cū stō accidat islatio. Et lantudinales qdē fci fuerūt pp̄e ad expellēdū. ⁊ iō maxie imediant⁹ approximāt itestinis: ⁊ pz q expulsio dz fieri a supiorib⁹ ad iferiora: iō magis siti fuerūt i supiorib⁹ q̄ iferiorib⁹. Trāsuersaliū aūt vtilitas ē ad retinēdū. Et q2 retētio eoꝝ debebat eē ne ascēderet supfluitas ad supiora: ac ēt ne nimis cito descenderet iuuatiuū: sz ɔtineret tādiu donec pfecte exsuccaret: iō fuerūt trāsuersales duo supiores ad pꝓhibēdū ascēsum nociuui: ⁊ duo iferiores ad pꝓhibendū festinū descēsum iuuatiui. Sed q2 potior est intētio pꝓhibitiōis ascēsus nociuui q̄ pꝓhibitionis festini descēsus iuuatiui: iō supiores facti sūt maiores iferioribus. De anatoª autē vge testiculorum ⁊ ossi dcm̄ est in sermone precedente. Et de anatoª colli vesice ⁊ fisteris dcm̄ est in sermone. 5º. in pꝓpriis caplis.

De iuuamētis musculorum vētris.

De vtilitatib⁹ i spāli musculoꝝ vētris q2 d lōgitudialib⁹ ⁊ latitudinalibus ⁊ trāsuersalib⁹.

¶ De anatomia spine ⁊ spōdiliū in gnāli. Cap. xij.

Dorsū du plr sumit.

Spina duodecimo de vtilitate pticularū a Gal. sumit pꝓ tota regiōe spōdiliuz ab osse cranei vsq ad caudā. Et hz ptes duas. s. ossuosaz ⁊ carnosaz. ¶ Dorsuz aūt 2r sumptuz repit: vno mō large pꝓ tota regiōe spine pd cta. Alio mō stricte pꝓ vna pte ipsius spine de q̄ dicet. ¶ De pte āt ossuosa sumēs Gal. dorsuz large ait. vbi. s. dorsuz nā aialibus velut carinā aliq̄ corpis necīā ad vitaz opatus fuit pp illud eni nos qdez recte ābulare possumus. Alioꝝ vo aialium vnūqdq sm figuraz que erat ei melior. ¶ Et haly. teborice. 2º dixit. ossa spine fuert ex quatuor vtilitatibus necīa. prio est qm̄ ipse tanq̄ fundamētū oib⁹ sūt ossibus. oia. n. reliq̄ ossa sup hec fundata sunt: quēadmodū oia nauis ligamēta edificant sup lignū mediū eius qd inferius est: ⁊ nos ipm carinā dixim⁹. 2m est qm̄ est operimētū ⁊ cautela oibus que supposita sunt illi viscerib⁹ ⁊ lacertis. Tertiū qm̄ cū mēbra neruoꝝ hērent opaz necīaz q a cerebro pcederēt quo p ea fieret motus ⁊ sensus: cū. n. eēnt pla mēbroꝝ a cerebro remota: nec possent ad illā a cerebro nerui pꝓuenire cū nulla esset securitas qn in hac lōgitudine iter cideren spatii orta ēt iō a cerebro nucha fcā q̄ est discurrēs p spinā quo ab ea pullulent oēs mēbri nerui necessarii q a cerebro nō sunt. ¶ Quartū est vt coopiret ⁊ tegeret nuchā cū sit tāq̄ cerebꝝ scdm. fcā sunt g̊ spine ossa ad custodiā ei⁹ ⁊ cautelā incōmodoꝝ supueniētiū exterius: sicut craneū qd cerebꝝ circūtenet.

De vtilitatib⁹ ossium spie.

¶ Et Aui. pª pꝑ. doc. 5ª. c. 6. dixit. q pp q̄tuor iuuamenta fuit dorsum creatū. Unū est vt sit nuche semita que in pmanētia aialis est necīa: ⁊ sit eius custodia. Scdm est. qm̄ dorsuz est semita ⁊ clypeus mēbroꝝ nobiliū q̄ sunt posita corā ipso. Et iō in creatiōe ei⁹ facte sunt ei spine. ⁊ ossa simenia. Tertiū est. vt sit alioꝝ ossiū pricipiū: sicut lignuz qd in exordio nauis prius ponit cui alia ligna infigunt ⁊ annectūtur: ⁊ iō dorsuz duꝝ creatū fuit. Et q̄rtū est: vt possit hō stare ⁊ ad multas se mouere ptes. ¶ Dixit Ga. vbi supra. nā nō simplex ⁊ i cōpositis os spine opata est q̄uis ad firmitatē eēt melius: cū neq ex articulari neq dearticulari posset: neq aliquā aliā talē sustinere passionez: nisi ita varie esset articulatū. Sed siqdē ad vix passibilitatez solū aspiceret: ⁊ nō eēt aliq̄ alia ei honorabilior itentio in singulo organoꝝ que ɔficiunt nō vtiq alr q̄ simplex id creasset: aut oino nō cōpositū sicut in aiali lapideo vel ligneo fit. aiali aūt debēti vti suis mēbris ⁊ ambulare pedib⁹ ⁊ suis apprehēdere manibus ⁊ inclinari ⁊ supuiuere vsus dorsuz nō erat melius neq in manibus neq in pedibus vnū hēre os: neq sm totū dorsum. Q2 g̊ sm subam aialis maxe i est ei moueri: hoc autē nō est possibile sine articulis fieri propterea multis est cōpositū particulis: nā eni semp cōsiderat actū ⁊ infallaciā mēbroꝝ: ⁊ nō alterū hoꝝ tm̄: sz semp ambo: priorē tm̄ dignitatē actū: secūdario aūt infallaciaz. Ad sanitatis tm̄ durabilitatē pcedit infallacia: sz actus ad intentionē operātis pcedit. ¶ Dixit Aui. dorsum de spōdilibus factū est ordinatis ⁊ nō de osse vno: neq de ossib⁹ magnis. ossa eni spine spondiles vocātur. ¶ Dixit haly. factū est os istud ex multis ossib⁹ cōpositū pp̄ter duas vtilitates. Una est vt possit aial inclinari ⁊ extēdi. Scda qm̄ necessariū fuit q̄dā ipsi⁹ ossa largioris esse ɔcauitatis: ⁊ q̄dā artioris: ⁊ q̄dā grossa: ⁊ q̄daz subtilia. ptes. n. spine supiores tenues sunt: ⁊ introrsum late iferiores vo grosse ⁊ pue int⁹ latitudinis: ⁊ dixit. ossa spine incipiunt a termino ossiuz capitis ⁊ ptingūt vsq ad ossa ani ⁊ spōdilis: qd est os in cuius medio est foramē: p qd trāsit nucha. dixit. n. G. vbi supra. creauit ab itra oēs spōdiles nā ydoneā quādaz viā debēti descēdere p eā portionē cerebri pparans. ¶ Et oēs qdē spōdiles nūo sunt. 30ª. veꝝ vigintiq̄tuor superiores prius dicunt spōdiles. Et iūcture inter spōdiles dixit Aui. facte sunt nō laxe: qm̄ stādi potētiā debilitaret: neq valde stricte: qm̄ pꝓhiberēt iclinare. Et dixit haly. 2º theorice. q oēs spōdiles. s. supiores vigintiq̄tuor eē pꝓbant cōtinuate adiuicē ɔtinuatione disgregata duab⁹ pmis colli exceptis q̄ capiti ⁊ adiuicē ɔtinuant ɔtinuatiōe mime disgregata: vt patebit in seq̄nti caº. ¶ Dixit Aue. collz p̄. oēs spōdiles ɔiungūtur adinuicē ɔiunctiōe nodatili exceptis pª duo spōdilis colli. Et hūt spōdiles additamēta q̄dā qb⁹ mediātib⁹ firmiter iuicē alligātur. ¶ Dixit Aui. ē cū spōdilis q̄tuor hz additamēta a dextra ⁊ a sinistra ⁊ a duob⁹ laterib⁹ foraminis: ⁊ ea qdē q̄ sursuz tēdūt sursuz aspiciētia dnr: ⁊ ea q̄ sunt iferi⁹ tendētia iferi⁹ aspiciētia dnr ⁊ in uersa. Et ē ēt cū spōdilis additamēta sūt sex: q̄tuor ab vna pte: ⁊ duo ab alia. Et ē ēt cū sunt octo in qb⁹ additamētis dixit. Aui. iuuam exsistit vt p ea ɔtinuitas q̄ est iter spōdiles ɔtinuitatis iuncturali ordinet cū cōcauitatib⁹ in qbusdā eaꝝ ⁊ capitib⁹ bucellis sibi i qbusdā de additamētis spōdiliū. ¶ Dixit hal. in spōdilib⁹ dorsi: ⁊ quq spōdilib⁹ colli. s. iferiorib⁹: ⁊ spōdilib⁹ renū ab vnoquoq ad iferiora tēdētia. ⁊ ingrediunt cuiusq spōdilis aug^la alteri⁹ spōdilis patas sibi foueas vnūqdq foueā suā in opposito sibi factā: ligātur q ligamētis. Et ista q̄tuor aug^la necīa fuerunt dixit hal. pp soliditatē ⁊ firmitatē: ⁊ hec augmēta siue additamēta a Ga. explātatiōes ⁊ apofises vocant. ¶ Sūtq

De vtilitatib⁹ spine ⁊ spōdiliū

De additamētis spōdiliū.

⁊ alia ẽt ſpondilib⁹ addita^m de qb⁹ Gal.12.de vtil.pti.dixit
pduxit nã ex me° poſte^r.ptiũ ſpõdiliũ velut ſepẽ aliq̃z toti⁹
dorſi hãc pponẽs pus q̃ſſandã ⁊ pterẽdã ⁊ oino depaſſurã
añq̃z ad aliquẽ ſpõdiliũ ꝑueniat noc^m.de qb⁹ dixit Aui.ex
ſpõdi^{b⁹} ſũt q̃ alia hñt addita^{ta} nõ pp ſupradcm̃ iuua^m.ſ3 pp
defen^{nem} ⁊ clypeũ⁊ repcuſ^{ſem} ei⁹ qȯ repcutit⁊ vt ſup eas
terant̄ boꝝ addita^{or} ligamẽta ⁊ ſſ oſſa dura⁊ ãpla ꝫ3 ſpõ/
diliũ longi^{nem} po^{ſi}⁊ q̃ ex eis retro poſita ſſ ſpine vocãt ⁊
fimenia. ℭ Sũt ẽt ſpõdilib⁹ a dextris ⁊ a ſiniſtris addita^{ta}
alia q̃ vocant̄ ale⁊ ipſa ſũt ad defendẽdũ illȯ qȯ ẽ in lõgi^{ne}
corpis.⁊ venis ⁊ neruis ⁊ muſculis pfũdi° q̃z pte coſtaꝝ tẽ/
dũt ad ppriũ hñtia iuua^m:qȯ ẽ vt in eis creent̄ vacuitates:
qb⁹ capita coſtaꝝ gibboſa mirabilr ligẽt.in vnaq̃q3.n.ala
ex eis ſũt vacuitates due:⁊ in vnaq̃q3 coſta ſſ addita^{ta} duo⁊
⁊ ale duplici filant̄:⁊ h̃ qdẽ in ſpõdi^{b⁹} exiſtit colli. ℭ Dixit
Gal.vbi.s.ſpine data ẽ in fallaciã fig^a vniuſcuiuſq3 explãta
tionẽ ſufficiẽter pcordãs:iferi⁹.n.eis.q̃ ſurſũ ſũt:ſupi⁹ vȯ
eis q̃ inferi⁹ repẽtib⁹ eis vt ſimillima eis fiat ſpẽs edifica^{b⁹}
bis q̃s fornices noiant. Sol⁹ igr̃ ſpõdilis q eſt ꝫ3 me^m dorſi
poſterior explãtatio q̃ ſpinã opat̄ vſus neutrã ptẽ ruit:ſ3 cer
titudialr abſq3 inclinatiõe ad id qȯ retro tẽſa:q̃lr.n.alr eas
oparet̄ ſilr̃ fozfici niſi q̃dã h⁹ explãtatio vniuerſas q̃ ex ife
riorib⁹ ptib⁹ ſurſũ adduceret ſiĉ ⁊ eas q̃ ſurſũ iferi⁹.1° ãt co
pularet ad aliquẽ cõez ter^m⁊ receptabilẽ ⁊ rectũ q̃ velut ſũ
mitas q̃dã debebat eẽ forficis. ℭ Et Aui.dix̃ dicim⁹ ꝙ dor
ſu3 totũ eſt ſiĉ vna res ppriã hñs figurã alijs melior ẽ q̃ eſt
circularis:qm̃ h̃ figura remotior ẽ a recep^{ne} nocu^{or} ex per
cuſſiõe vel ipulſiõe eueniẽtiũ. Et pp h̃ capita coꝝ q̃ ſũt ſupi⁹
ad iferiora fuerũt curuata ⁊ q̃ ſũt iferi⁹ ad ſupiora:⁊ piũxe/
rũt ſe apȯ mediã ſpõdilẽ q̃ eſt decia:hec.n.ad nullã curuata
fuit ptẽ vt ſup eã due ſil̄ pueniãt curuitates. Et 10ª qdẽ non
ꝫ3 nũeꝝ:ſ3 lõgi^{ne} me^a exiſtit. Ait.n. Gal.13° de vtil.ptic.ꝙ
hec ſpõdilis me^a nõ eſt alia q̃z 10^a.diuidit.n.h̃ nã totũ dorſũ
certitudialr ad ptes eq̃les molẽ ſpõdiliũ:⁊ ñ nũeꝝ eligẽs.ml
to.n.ſũt plẽs q̃ ſũt deſup:ſ3 tãto maiores exiſtũt q̃ ſũt iferi⁹
ꝫm molẽ q̃zto deficiũt a multi^{ne}. ℭ Et dixit Gal.ſ3 ⁊ magni
tudo vniuſcuiuſq3 explãtationẽ q̃s opat̄ ſpina ieq̃lis i oib⁹
ſpõdilib⁹:neq3:n.in locis⁊in qb⁹ in eadẽ põne aduenit cum
medulla:pcipue aliq̃ pticula in his erat rõnabile negligere:
de magni^{ne} eaꝝ:n3 i qb⁹ erat ſola medulla i his opari p lon
gũ erat iuſtũ:n3 ẽt ex puis ſpõdilib⁹ lõgas explãtare ſpinãs
neq3 ex magnis breue.rõnabilr igit̄ i his q̃ ꝫ3 toracẽ ptib⁹
corde locato:⁊ magna arteria ſupiacẽte dorſo lõgiſſimas fe
cit nã apoſices q̃ ſpinã opant̄. In alijs vȯ ptib⁹ oino breuio
res. In ptib⁹ vȯ q̃ ꝫ3 lũbũ pcaua vena abint⁹ ſupiacet:⁊ ma
gna arteria.ꝫ3 vȯ ſacrũ os.moles vȯ corpis ẽ maior:ſ3 nul
la ſupiacet pcipua pticula. Rõnabilr igit̄ poſt ſpõdiles q̃ ꝫ3
toracẽ ſũt poſteriores apoſices:maxie his q̃ ꝫ3 lũbũ create
ſũt. Que vȯ ſunt in collo ſpõdiles ſubtiliſſime oiu3 exñtes
nõ potuerũt hr̃e explãtatiões lõgas ſil̄ ⁊ ifallaces:rũpẽt̄.n.
facilr pp ſbtili^{tem}:hñ igr̃ ad molẽ ſpõdiliũ aſpiciẽs nã ⁊ ad
vſia3 ꝫ3 dorſũ ſupiacẽtiũ organoꝝ ieq̃les opat̄ explãtiones
eoꝝ q̃ ꝫ3 ſpinã ſũt. ℭ Et dixit. G.ſiĉ apoſicis q̃ poſteri⁹ vni/
uſcuiuſq3 ſpõdiliũ q̃ ſpinã opat̄ pmiſſorũ mõſtrabat̄ vtilita/
tẽ pbcrexita ⁊ alie apoſixe trãſuerſe ſpon^{b⁹} ſũt due vtili^{ta} ſil̄
qdẽ ſilr̃ cuſtodiã pbẽtes lateralib⁹ eoꝝ ptib⁹:ſil̄ ãt velut ſe
des q̃dã itrinſecis dorſi muſculis:⁊ extriſecis ſubmiſſe ſũt.
aduerſus.n.oẽs has ſubiacẽ cũ venis ⁊ arterijs ⁊ neruis ad
ipſas ⁊ p ipſas allatis. ℭ Eſt aũt ⁊ alia 3ª vtilitas ſpõdilib⁹
toracis ppria ad coſtaꝝ articu^{nem} neceſſariſſima ad reſpira
tionis actũ:pdictaꝝ vȯ apoſixũ. ℭ Dixit Gal.pueſi ſũt fi/
ne⁊ ſiĉ toti⁹ ſpine vſus mediã dorſi:ſeu vt puto ad hanc re/
gionẽ oib⁹ ſpõdilib⁹ hñtib⁹ receptionẽ. ℭ Dixit Aui.addi
tamẽtis q̃ p defenſiõe exiſtũt ſuppoſita fuerunt ligamẽta ⁊
nerui ⁊ lenia facta fuerũt ⁊ lubrica:ne tactu carni iferãt no/
cumẽtũ. Et dixit.de nã additamẽtoꝝ piũcturaliũ eſt ꝙ ſint
adinuicẽ ligata fortiter ligamẽto forti:⁊ a poſteriorib⁹ ten/
dente anteri⁹:verũtñ ligatura anteri⁹ eſt plus ſtricta ⁊ po/
ſteri⁹ plus laxa:qm̃ anteri⁹ curuari ⁊ flecti eſt magis neĉiũ
q̃z poſteri⁹. Et ppea ꝙ ligamẽta q̃ ſũt poſteri⁹ facta fuerunt
laxa ipleta fuerũt ſpatia q̃ ibi pculdubio fuerũt hũorib⁹ vi/
ſcoſis. ℭ Et dixit Gal.in 13° de vtil.pti.ꝙ ſpõdilis media:ſi
cut põnẽ pcipuã hũit:ita ⁊ articulatões hũit pcipuas:vt.n.
dorſu3 pſilr oib⁹ flecteret̄ manere qdẽ oportebat in ſuo lo/
co:me^m vȯ aſcedere abinuicẽ:vt adhuc alĩs vniuerſas:⁊ ten
dere paꝝ ſupiacẽtes qdẽ ſurſu3 ſubiacẽtes.alĩs ſupiacentes
vȯ deorſu3:⁊ ad hũc motũ nã idoneas operãs articu^{nes} ſu/
periacẽtiũ qdẽ me° explãtatiões gibbas.pcauas vȯ paꝝ de
ſcenſiuas creauit:eꝝ° aũt ſubiacẽtiũ pcaauas. Et.n.ex oblĩ
q̃s motib⁹ dorſũ acq̃ſiuit rectos:q vȯ ſpõdiles ſũt:ita parũ
obliq nã hẽbãt gibboſitates manẽtes firmas pcauitatibus
ex alterutra pte circũuallatis effici rõnabilr:imobile vȯ in
alterutra articu^{ne} creauit me^m. Alioꝝ vȯ oiu3 ſpõdiliũ qui
ſublocati ſũt eis q iferi⁹:eos vȯ q ſubiacẽt eis q ſurſu3 opor
tebat ei ſupiacẽtes ad iferiores ptes trãſmoueri flexo dorſo.
ſurſũ vȯ ire ſubiacẽtes:at vȯ recuruatis ⁊ erectis nobis eꝝ°
oportebat moueri ſpõdiles.iferi⁹.ſ.ire ſupiacẽtes:ſupi⁹ vȯ
ſubiacẽtes.termin⁹.n.alteri⁹ figure in curuatis eſt accede/
re adinuicẽ ſpõdiles inq̃ztũ poſe eſt plim:ac ſi mai⁹ oporte/
ret fieri dorſu3,recuruatis vȯ eꝝ° coadunari vniuerſos ad/
inuicẽ vſus me^m ſpõdilẽ accedẽtes,ac ſi breue cogeret̄ fieri
totũ dorſu3. ℭ Dixit Aui.ꝙ aliqñ neĉe ſit dorſu3 ad aliqȯ
duoꝝ curuari lateꝝ. Et hoc nõ fit niſi declinet me^m ad p̃.iu3
ptis,⁊ declinet illud qȯ eſt ſupra illud ip̃3,⁊ qȯ eſt ſub ipſo
ad illã ptẽ,ac ſi duo extrema dorſi ad ſibi obuiãdũ declina/
rẽt.ppea in me° nõ facte fuerũt bucelle ſed vacuitates tãtũ.
Et facte fuerũt bucelle ſupiores ⁊ iferiores ad ip̃3 declinan/
tes:⁊ ſupiores deſcẽdẽtes,⁊ iferiores aſcẽdẽtes,iȯ vt eoru3
allatio ad p̃riũ ptis declinatiõis facilis ſit,⁊ vt ſupiores cur
rent̄ ad inferiora:⁊ inferiores ad ſupiora. ℭ Spondiles q̃z
in magni^{ne} nõ ſũt eq̃les neq3 in apoſixib⁹ ſiue additamẽtis
neq3 in leuitate ⁊ grauitate neq3 ſubtilitate ⁊ groſſitie neq3
in itrinſeca pcauitate. ℭ De ieq̃litate.n.magni^{nis} dixit Ga.
qm̃ p eo ꝙ multa organa,ex neĉitate in loco puoꝝ,⁊ ſupio
rũ ſpõdiliũ locari idigebat,nõ fuit poſe magnos opari pri/
mos ſpõdiles.oportuitq3 re^{ne} coadunatiõis alioꝝ oiu3 q̃ ſub
iacẽt ſp minores fieri ſupiores,⁊ h̃ qm̃ qȯ portat̄ ab aliquo
min⁹ eẽ op3 portãte,⁊ ppea maximũ oiu3 oſſiu3 q̃ ꝫm dor/
ſu3 fecit nã qȯ vlti^m eſt velut aliqȯ funda^m oib⁹ alijs illud
ſubmittẽs.ſcõs vȯ in magni^{ne} eſt q coordinat̄ ei ſpõdilis.
Et alioꝝ ſingulis inq̃ztũ accidit a põne in m̃ ad puitatẽ ac/
cedit. ℭ Dixit Aui.q: colli ſpõdiles ⁊ ad ſumũ ſupiores ſũt
delate ſupeas q̃ ſũt dorſi,q̃ ſũt ſub eis op3 vt fuiſſent mino
res. Qȯ.n.defert̄ deferẽte leui⁹ eẽ op3 cũ placuerit vt mot⁹
ſint ꝫm ſapiẽtie ordinẽ. ℭ Et dixit Gal.pp qd aũt groſſe ſũt
in his q̃ ꝫm toracẽ ſpõdilib⁹ q̃ oblique:ſubtiles aũt q̃ ꝫ3 lũ
bũ ad ſacrũ os: In eis aũt q̃ ꝫ3 collũ groſſe ⁊ bifurcate ſũt
aut qm̃ nõ ſolũ ꝫm toracales coſtas articulatis eis,ſ3 ẽt per
totũ ſupiacẽtibus rõnabile fuit firmas ⁊ fortes ipſas fieri.
eas vȯ q̃ ꝫm lũbũ ⁊ ſacrũ os cũ vaſa ⁊ muſculi aſcẽdãt ſolũ
nõ erat opus de forti^{ne}. Que vȯ ſũt collo facte ſũt rõnabilr
furcate,⁊ fines eoꝝ pueſi ſũt hȯ qdẽ q maior eſt iferi⁹ pro
portionabilr alijs,alter vȯ q minor iferi⁹. Qȯ ãt ſolis ipſis
q̃ in collo ex ſupabũdãti adiacet eſt,qm̃ apoſixũ q̃ eſt poſt,
ideſt retro eſt puiſſimã oiu3 habuerũt ⁊ nimirũ dorſali ꝫm
hãc ptẽ maximã hñte vtutẽ.ei⁹ nãq3 pticule pme alijs pnci/
paliores:⁊ ppea groſſas ſil̄ ⁊ trãſuerſas eis apoſixes fecit⁊
⁊ furcatas:q̃re q̃ztũ pp ſpine breuitatẽ:⁊ apoſixim q̃ ſũt re/
tro ptes q ibi ſũt ad ifallaciã idigebãt h̃ ex trãſuerſis ſup/
pleuit:⁊ dixit Gal.q̃re nõ hñt alĩs apoſixes:q̃s plurimi alio
rũ ſpõdiliũ hñt:⁊ q̃re ſbtiliſſime ſſ. ℭ Et q̃re ampliſſime ꝫm
intrinſecã cõcauitatẽ ſupiores:⁊ pme ſpõdiles.ſ.q̃ colli.dic3
eſt:cã qdẽ eſt:q: cũ vt dictũ eſt nã pcauitatẽ ſpõdilium velut
quãdã viã dorſali ſculperit oportuit eq̃lẽ eſſe magnitudine

De foſſe ſine figura ſpine ſine dorſi.

De ſpõdi. lis ineq̃litate.

intrinsecā coꝝ amplitudinē grossitiei dorsalis: q͛ aūt dorsa
lis: maxia est apō pmos spōdiles rōnabilr coꝝ amplitudo
maxia facta est: fecit aūt eos leuiores oib⁹ alijs: eo ꝙ supia/
cet alijs q̄re ⁊ subtiles eos eē oportuit. ℭ Et Auic. dixit. q̄a
colli spōdiles ⁊ ad sūmū supiores sī ↄ datate sup eas q̄ sūt dor
si: ⁊ q̄ sūt sub eis oportet vt fuerūt minores: qd̄. n. defert de/
ferēte leui⁹ eē opȝ: cū placuerit vt mot⁹ sint ƀȝ sapiētie ordi
nē: verūtñ oportuit in spōdilib⁹ colli foramia intrinseca ma
gis ampla fore: q͛ oportuit ꝑn^m nuche: qd̄ in eis ꝯtinet̄ gros
sius eē ⁊ mai⁹: ⁊ q͛ puitas spōdiliū colli ⁊ āplitudo forami/
nū coꝝ attenuauerūt corpa ipsoꝝ: oportuit fortitudis inten
tionē ibi attribuisse q̄ illd̄ qd̄ ille due res debilitauerūt emēda/
ret. oportuit ḡ eas oib⁹ alijs duriores creari. Et q͛ cuiusq̄
coꝝ corp⁹ fuit sbtile creata fuerūt coꝝ simenia pua: magna
eni si creata fuissent spōdiles eēnt exposite fracturis ⁊ nocu
miētis: eo ꝙ eaꝝ simenijs occurrerēt res fortes: ⁊ q͛ coꝝ si/
menia fuerūt pua facte sūt eaꝝ ale magne duo hn̄tes capita
duplicia. ℭ Et dix̄. G. vbi. s̄. q͛ oportebat spōdiles sil̄ velut
vnū corp⁹ efficē dorsuȝ sil̄ firmū ⁊ forte ⁊ mobile: admirari
dignū est de ingeniatiōe nāe ad ābas vtilitates: q̄zuis ꝯrias
exn̄tes ydoneū opantis dorsuȝ. Quia. n. vniuersos spōdiles
ꝑter duos pmos ex añriorib⁹ ptib⁹ fecit inuicē colligatos:
articulatos v̄o retro formitatē in poste^{b9} figurationib⁹ ꝓꝑ
añriorē articulationē acq̄siuerūt: moueri v̄o nō fuerūt ꝓhi/
biti: qm̄ nō sūt coadunati ex poste^{b9}: sȝ nō puis articulis sūt
distincti. ꝓꝑea igit̄ q̄dē añ flecti poss̄ est nobis plim: retro v̄o
neq̄q̄. Rūpe͛. n. si coegeris alteri⁹ ligamētū: qd̄ ita q̄dē eas
colligit adinuicē vt nil deficiāt a ꝯiūctiōe: additamētū vero
breue suscipere pōt ƀȝ eas q̄ v̄sus retro flexiōes dorsi: nō. n.
erat poss̄ sil̄ q̄dē forte existere id ⁊ sil̄ multū extēdi: q̄zuis ⁊
hic inq̄ztū poss̄ fuit mirabilr ꝑpat⁹ sit a nā: mucillaginosuȝ
eni hȝ ligamētū sicut Hyp. noīauit. ℭ Cōsiderare insup opȝ
dixit Gal̄. qm̄ ad act⁹ q ƀȝ vitā oēs meli⁹ erat id flecti añ: ⁊
ēt eis q̄ supiacēt ab añ vasis magne arterie ⁊ cōcaue vere lō
ge erat hec itristabili⁹. Rūperent̄. n. si plim extēderent̄ ⁊ ver
terent̄ circa totā v̄siōnē dorsi: ad id qd̄ retro. rōnabilr igit̄ q͛
ƀm añ oportebat dorsuȝ certitudialr ꝯstringi spōdilib⁹ vni/
uerse artic^{lie} a retro facte sūt. ℭ Et Aui. dixit. ꝙ mot⁹ ma/
gis fuit neci⁹ spōdilib⁹ colli q̄z fitiore: eo ꝙ ipsa nō multa fue
rūt ossa: sicut q̄ sūt infe. i⁹ laxe facte fuerūt ipsaꝝ spōdilium
iuncture cōpōne iuncturaꝝ q̄ sūt inferi⁹. Et qm̄ q̄ztū defuit
eis ex firmitate ꝓꝑ laxitatē tātūdē recupat̄ eis aut plus eo
ex pte ei⁹ qd̄ eas circūdat ⁊ sup eas gradit̄ de neruis muscu
lis ⁊ venis: idcirco nō fuit neciā multa firmitudo in iuncturis
eaꝝ. Et q͛ nō fuit neciūȝ multū firmare iūcturas eaꝝ: sȝ suffi
cit eis mēsura q̄ a nā eis attributa fuit: nō coꝝ addita^{ta} cōiū
ctionalia sursū aspiciētia nō fuerūt creata magne ⁊ multe la
titudis: quēad^m illa q̄ sūt sub collo: verūtñ eaꝝ bases ꝓpor/
tionate sī lōgiores: ⁊ eaꝝ ligamēta laxiora neruoꝝ egressio
nes in eis posite fuerūt cōes ꝑ foramē cōe duab⁹ spōdilib⁹.
ℭ Dixit Aui. ꝙ spōdiles ꝑter foramē me^m alia hn̄t forami
na propter illud quod ab eis egreditur de neruis: ⁊ ꝙ in eas
ingreditur de venis. Et istorum foraminum quedam com
plent̄ in vna ipsi⁹ spōdilis eminētia. Et quedā complent̄ in
ter duas spōdiles cōiter: ⁊ loc⁹ coꝝ cōis est termin⁹ q inter
eas existit. Et est cū supi⁹ ⁊ inferi⁹: idest in supiori ⁊ inferio/
ri spōdili existūt eq̄lr: ⁊ est cū aliqñ in vna pte idest spondili
plus exit ⁊ in altera min⁹. Et pleruq̄ est id in vna pte. Et est
cū in vnaquaq̄ spondiliū est semicirculus. s. ipsi⁹ foramis.
Et est cuȝ in vna eaꝝ est maior ⁊ in altera minor. foramina
igit̄ ista cōia facta fuerūt in spōdilib⁹ colli: ⁊ supiorib⁹ qm̄
nō fuit poss̄ vt in vnaq̄q̄ illaꝝ spondiliū: eo ꝙ sit subtilis ⁊
pua: ⁊ foramē ꝑ qd̄ trāsit nucha amplū eēt foramē ꝓpiuȝ.
Et hec foramina dixit Aui: ab vtriusq̄ laterib⁹ spōdilis po
sita fuerūt: ⁊ nō retro ꝓꝑ defectū defensionis illic ei⁹ qd̄ egre
dit̄ ⁊ qd̄ ingredit̄: scȝ nerui ⁊ vene: eo ꝙ ꝑcussionib⁹ eēt ex/
posita: nec fuerūt posita anteri⁹: q͛ fuissent in locis ad que

corpus sua nāli pōderositate: ⁊ sine ēt nālib⁹ motib⁹ decli/
nat. idcirco debilitat̄ mot⁹ ⁊ nō fuit poss̄ vt essent stricti liga/
mēti si anteri⁹ egrederent̄: ⁊ postea retro redirēt. Et fuit im
poss̄ qm̄ declinatio eēt ēt sup neruoꝝ egressiōes q̄ eis face/
ret coangustationē ⁊ noc^m. ℭ Dixit Gal̄. vbi supra. cartila/
go adiacet plima spine spōdiliū ⁊ coopertimēta ⁊ ꝑmissoris
subiacētiū organoꝝ: ⁊ huic rursus cartilagini colligatiōes
neruosas amplas ⁊ fortes ⁊ grossas implantauit custodiē
tes ⁊ colligētes totā spinā: vt vnū corp⁹ fiat qd̄ ex oib⁹ ex/
plātationib⁹ existit ⁊ nimirū: distāt. n. abinuicē nō modicū.
Sȝ neruosa hec cartilago cā est qua velut vnum aliqd facte
sint oēs explātatiōes spōdiliū: sil̄ aūt ad multa mouent̄: du/
ra. n. est intm̄ colligatio ista: vt extēdat̄ facilr cū flectit̄ dor/
suȝ. mollis aūt intm̄: vt neq̄ scindat̄ neq̄ oino patiat̄ cū ex
tēdit̄: ita ēt ⁊ colligatio dixit Gal̄. que añriora spōdiliū co/
pulat diligentē cōmoderationē acq̄siuit duritiei illis ptibus
ꝯueniētis: ⁊ hec est anatomia ptis ossuose spine in generali.
ℭ Anatomia aūt ptis carnose dicet̄ in spāli anato^a pticula
riū ptiū ipsius spine. Ipsa. n. dixit Haly. vbi supra in q̄tuor
diuidit̄ ptes: sunt. n. q̄dā ptes ceruicis idest colli: ⁊ sunt ptes
spine supiores. Et q̄dā sunt dorsi. s. ꝓprie sumpti. Et q̄dā sūt
renū q̄ a q̄busdā vocant̄ lumbi. Et 4ª est ꝓpe anū. Et dr̄ os
latū qd̄ est os cluniū. Et a Gal̄. 12. de vtili. ptic. vocat̄ os sa/
crū. ⁊ arab. vocat̄ agitab. Aui. tñ ossa albauȝ noiant̄: vel vt
dixit Almā. albaos. Haly. aūt dixit. ꝙ vocat̄ os ani siue osa
num nomine deriuato ab osse ⁊ ano.

ℭ De anatomia colli. Cap. xlij.

Collum large. s. sumptum dixit Gal̄. 8° de
vtili. ptic. vr̄ semꝑ parere pulmo/
ni. sup. ⁊ ꝓꝑ hoc adesse oib⁹ aīalib⁹ pulmonē
hn̄tib⁹. Et ꝓꝑea dixit Gal̄. piscib⁹ oib⁹ non est
collū: qm̄ nec pulmo: q̄b⁹ aūt aīalibus est pul/
mo: his ēt oino collū est. nō vocitat aīalium aliqd̄ cui nō est
collū: ꝓꝑ faringā itaq̄ collū factū est: cū. n. cōtineat̄ in tora/
ce pulmo ꝓcedit ab eo trachea arteria: vt ꝯtinat necio ad o͛s
id qd̄ est in me° oīum finiū toracis: ⁊ oris illius grā factum
est: q͛ v̄o separati fuerunt abinuicē ⁊ distincti: torax ⁊ os in
termediū totū factū est via coꝝ: que desuper ferunt̄ inferi⁹
⁊ ab inferius sursuȝ. Collū itaq̄ gratia faringe factū est vo/
calis sil̄ ⁊ respiratiui organi. Uerūtñ nā ingeniosa existēs in
vtendo: eo qd̄ ꝓꝑ aliud factū est ad aliqd aliud multis aīa/
liuȝ vtilitatē man⁹ ꝓbiturū collū opata est. Et ꝓꝑ hoc q̄ztuȝ
ore cibū de terra sumit longū intm̄ hn̄t collū inquātū: ⁊ col/
la. hō v̄o ⁊ quecūq̄ ei sunt silia collū hūt ꝓꝑ faringā. farin/
gaȝ aūt gratia vocis ⁊ respirationis hn̄t: vn̄ ⁊ magnitudo
ei tam magna colli est quāta neciā erat faringe grā ꝑdicto/
rū actuū: ℭ De vtilitatib⁹ colli dixit Haly. 2° theorice collū
hoi duab⁹ factū est ex causis: pma est ꝓꝑ vocis necessitatem
bone: aīal eniȝ qd̄ collo caret aut oino vocē nō hȝ vt piscis:
aut nequaq̄z bonā vt rana: ⁊ scd̄a est ꝓpter capitis circūfle/
xionē i añ retro. Et Aui. dixit collū creatū fuit ꝓꝑ tracheā:
⁊ sic veꝝ est ꝑn^m. al's. ꝑncipalr. ℭ Dixit Gal̄. vbi supra. q̄a
oportebat eas que ƀm humeros ⁊ vlnā pticulas: ⁊ adhuc
brachiū ⁊ extremā manuū a dorsali: q͛ est ƀȝ lōguȝ accipere
neruos: quocirca ⁊ ꝓpter h̄ neruoꝝ ḡnonē necessariū fuit
in intermedio capitis sil̄ ⁊ toracis alios poni spōdiles: ex q
bus collū constet: spōdiles aūt ex q̄bus cōpositū est collum
dixit Haly. septē sunt: que ceteris oib⁹ minores sunt quāti
tate: subtiliores: ⁊ durioris substātie: ⁊ maioris ꝯcauitatis:
⁊ pma colli spondilis que capitis craneo cōtinua est minor
est oib⁹ alijs: ⁊ amplius ꝯcaua: ⁊ tenuior ⁊ spissior: ⁊ spon
dilis dehinc scd̄a q̄ztitate maior est pma ⁊ ꝯcauitate artior.
Et sic tertia ea q̄ ꝑcedit. Et deinceps 4^a 3^a intm̄ vt vltima
renū spondilis artior cōcauitate sit ⁊ nucha in eo subtilior.
ℭ Dixit Aui. spondiles colli septē sunt: hui⁹ nāq̄ mensura
in longitudine ⁊ numero fuit equalis. Et queq̄ earuȝ dixit
Aui. ri. hn̄t additamēta. s. simenia preter pmā: ⁊ duas alas:

De mora fine mot[ilitate] dorsi ⁊ spōdi[lium].

De foraminibus spondiliū.

De cartilagine ⁊ ligamentis spōdiliū.

De anatomia ptis carnose spine.

De vtilitatibus.

⁊ quatuor additamenta cōiunctionalia sursum aspiciētia ⁊
quatuor inferius aspicientia. Et vna queqȝ ala duos hȝ ra/
mos. Et circulus egressionis nerui inter oēs duas spōdiles:
que in duo diuidit͛ media. ¶ Dixit Gal. 13° de vtil. ptic. so/
lius pme spōdilis pforationes p q̄s trāscunt nerui dorsalis
nō ꝯsilr̄ mō alijs spōdilib⁹ colli sculpte sūt: illis enim fm q̄
copulāt͛ adinuicē ex lateralib⁹ ptib⁹ semicirculo silis est p/
foratio per lōga vsqȝ ad dorsalē perueniēs: vt ex ambabus
vna regio fiat tm̄ ampla q̄ȝtū grossus est q per eaȝ neruus.
pma vō spondilis neqȝ in eius ptib⁹: que ad 2ᵐ articulant͛
neqȝ in multo magis in supiorib⁹ que versus caput habuit
aliquā talē perforationē. melius eniȝ fuit hic solū pforari si
mul cū neruis infallacissime. Et sunt sub radicib⁹ ascēsiua/
rū ⁊ descensiuaꝝ explātationū ipsa foramina: ⁊ per ea explā
tati nerui medi⁹ vnūquaqȝ custodiunt͛ melius alibi locari ne/
queuntes deposit aūt explātatione adducere ipsos neruos
nō erat totū seu longū debentib⁹ facere viā ab anterioribus
ptib⁹. al's. ad anteriores ptes aialis: ⁊ oī custodia carere de/
bentib⁹: trāsituare vō os magis añ q̄ȝ nūc sint ipsis spōdili/
bus noceret pfundis foraminib⁹ sculptis: ⁊ colligatio ipsa
debilior foret: ⁊ suppositis organis que sūt fm has ptes no
ceret. ¶ Et dixit Gal. 12°. eiusdē pme spondili duplicē cōca
uitatē gibborositates carnei cōphēdētē alterutrūqȝ vna nā
opata est. Et dixit. in. 13. pma spōdilis caret explātatione po
steriorixeꝶ eo qd̄ musculi qui supeminere faciunt totū caput
q sunt recti ⁊ breues totā ei⁹ cōprehēdūt articulationē cōue
nienter igit͛ fm hāc ptē explātatio nō fuit facta pmo spon/
dili anticipātib⁹ eā cōprehēdisse musculis. Nō eniȝ erat bo
nū presubmittere musculis acutā ossiuȝ explātationē: nō. n.
solū priuaret eos a sua sede: sed ēt cū mouerent͛ impedimen
to eis esse quassans: ⁊ pungēs ⁊ vulnerans ⁊ oīno nocens.
¶ Dixit Haly. pmus spondilis capiti cōtinuus est: ⁊ alliga
tur ei duob⁹ augmētis: que ptendunt͛ ex capitis craneo q̄
duas intrāt spōdilis cōcauitates alterū a dextro: ⁊ alterū a
sinistro latere. Et hac disgregatione est capitis in dextrā ⁊ si
nistrā ptē mot⁹. ¶ Scōs aūt spondilis ꝯtinuat͛ ligamento
forti capiti: ⁊ hac disgregatiōe capiti est in ante ⁊ retro mo/
tus: spōdiliū vō reliquoꝝ fit alioꝝ cū alijs per augmēta cō/
tinuatio: fiuntqȝ ab eis inter quosqȝ spondiles disgregatio/
nes ne alius alij noceret: ⁊ phiberet a motu. ¶ Et Aui. di/
xit. pma spondilis ⁊ scōa quasdā hn̄t pprietates: q̄s nō hn̄t
alie. In pmis. n. est tibi sciendū q̄ mot⁹ capitis a dextris ⁊
a sinistris fit iunctura q̄ est inter caput ⁊ pmā spondileȝ. Et
ipsius motus anteri⁹ ⁊ posteri⁹ fit iunctura que est inter pri
mā ⁊ scōaȝ spondilē. Et subdit. dicimus q̄ sup pmā spondi
lis ptē pme a duab⁹ ptibus: que sunt supius create fuerunt
due vacuitates: in quas duo ossis capitis additamēta igre/
diunt͛: ⁊ cū vnū eoꝝ eleuat͛ alter deprimit͛: declinatqȝ caput
ad depressuȝ: ⁊ q̄ in hac spondili alia fit iunctura impossibi
lis fuit. ibi igit͛ alia facta fuit spōdilis: que est secūda ex qua
creator ex parte eius anteriore additamētū longū ⁊ durum
oriri fecit: qd̄ pertransit: ⁊ ingredit͛ foramen pmo corā nu/
cha foramine inter eas cōi. s. foramine qd̄ a posteriorib⁹ ad
anteriora est longius q̄ȝ dextra ⁊ a sinistra: qm̄ inter anteri⁹
⁊ posterius sunt duo ingredientia. s. additamēta ossis: ⁊ nu
cha que maiorē occupent locū q̄ȝ vnū ex ingredientib⁹ oc/
cupet. latitudo vero mēsuratur fm vnum ingrediēs qd̄ est
maius. s. nucha: ⁊ hoc additamētū vocat͛ dens: a quo quidē
occultata fuit nucha ligamētis fortib⁹ quatenus dentis ex
tremitas a nuche extremitate sepat͛: ne dens suo motu ipsaȝ
pcutiat: ⁊ ei coangustationē faciat: deinde additamētū hoc
a spondili pma eleuat͛: ⁊ vacuitatē que est in osse capitis an
terius ⁊ posterius circūdat. Et hic qdē dens nō est anteri⁹
factus nisi ppter duo iuuamēta: quoꝝ vnuȝ est: vt amplius
sit custoditū. Et alteruȝ est vt latus spondilis qd̄ est magis
subtile sit interius: ⁊ nō exterius. ¶ Et subdit Auic. prima

De ppdie tatib⁹ pme spōdilis.

qdē spōdilis pprietas est ne fmenia habeat: ideo ei inferat
grauamē: ⁊ ne pp ipsa nocumētis sit exposita. Additamētū
nāqȝ q̄ repellit inquātū est fortius ipsumet fracturam ⁊ no
cumentū affert ei: qd̄ est debili⁹, ⁊ ēt ne musculos ⁊ neruos
multos qui in eius sunt circuitu positi ledet. Et q̄ ēt indige
mus paruȝ h̄ spinis custodientibus: hec. n. spondilis est q̄si
submersa: ⁊ sepulta in custodibus scōe: que ipsaȝ a nocumē
tis custodiunt. Et ppter has intentiones nō ei pprie facte
fuerunt ale: neruorū eniȝ ⁊ musculoꝝ plures in duobus ei⁹
lateribus positione spissa positi sunt: ppterea q̄ in pncipio
sunt ppinqui. Ideoqȝ ale locuȝ nō habuerunt. ¶ Amplius
dixit Aui. ex pprietatibus huius spondilis exit q̄ nerui ab
ea nō per duo eius egrediunt͛ latera: neqȝ per foramen cōe:
sed per duo foramina: que in ea posterius ad partē tendunt
posteriorē alias superiorē. Si eniȝ neruoꝝ egressiones eēnt
vbi duo capitis additamenta orificijs iungunt͛ suis: ⁊ vbi
motus eoꝝ sunt vehemētes vehementi impedimēto caput
impediret. Simlr quoqȝ si essent vbi scōa deglutio deglu/
tit ad deglutionē scōaȝ sua additamēta: ⁊ deglutit suis addi
tamētis: aut ⁊ melius vbi scōa deglutit sua additamēta que
ingrediunt͛ in eā ex suis duobus additamētis que sup eā in
cedunt: ⁊ vbi inter eā ⁊ 2ᵃᵐ iunctura fit laxa: que anteri⁹ mo
uet ⁊ posterius: neqȝ fuit cōueniens: vt anterius ⁊ posterius
egrederet͛ ppter cās quas in declaratione alia spondiliuȝ
dicemus, neqȝ a duobus laterib⁹ pp ossis ibi existentis sub
tilitatē cū dentis. Quapp fuit necesse vt paꝝ sub iūctura ca
pitis essent posteri⁹ a duabus ptibus. i. in medio eius: qd̄ est
inter illud qd̄ est posteri⁹ ⁊ latus: oportuit ergo vt duo fo/
ramina essent pua, quapp fuit necesse ⁊ neruos fuisse puos.
¶ Et dixit Aui. q̄ vō in spondili scōa ipoſ͛e fuit neruoruȝ
egressiones supi⁹ fuisse, sicut est poſ͛e in hac, eo q̄ in ea eēnt
suoꝝ neruoꝝ egressiones: sicut in pma timeret͛ ne cōquassa
rent͛ ⁊ rūperent͛ motu pme spondilis sup eā, cū caput ante
rius ⁊ posteri⁹ mouet͛. neqȝ fuit poſ͛e vt anteri⁹ egrederent͛,
⁊ posteri⁹ pp illud qd̄ dictū est, neqȝ fuit poſ͛e vt a duobus
egrederent͛ laterib⁹, qm̄ si ita esset, esset cū pma cōis, sed qd̄
inter eas orire͛ esset valde subtile neqȝ primoruȝ corrigeret
puitatē. Et qd̄ cōprehēderet͛ eēt pua. al's paria debilia simul
iuncta. Et si cū pma eēt cōis iā cognouim⁹ cām pme, ⁊ que
eēt corruptio si eā a duob⁹ pforaret laterib⁹, ergo oportuit
foramina eē in scōa añ duo latera simenij duob⁹ pme oppō
sita laterib⁹ qm̄ corp⁹ pme cū eis associabit͛ nō ledet eos.
Et dens qdē q a scōa orit͛ hn̄ pme est annexus ligamēto for
ti. ¶ Et dixit Aui. iunctura capitis cū prima spondili ⁊ iun
ctura capitis cū prima ambe cū scōa laxiores sunt q̄ȝ aliarū
spondiliū iuncture, q̄ motus qui per eas fiunt valde sūt ne
cessarij. ¶ Et dicunt. q̄ septima spondilis que est vltima col
li cū pma spondili dorsi coiungit͛ etiā laxe, ⁊ q̄ dictaꝝ iun/
cturaꝝ ligamēta subtilia sunt ⁊ debilia, tamen sunt plura.
Et cā debilitatis ligamētoꝝ eaꝝ fuit, q̄ necessariū est caput
sine collo ei caput sine dorso multiplr̄ moueri, ⁊ hoc in iun/
cturis supradictis fit, fuerunt aūt ipsa ligamēta multa, quia
sunt debilia. Et nō fuerūt pauca ⁊ fortia, q̄ nō sic facilr̄ mo
tui multiplici obedirēt. ¶ Et subdit Aui. cū caput mouet͛
iunctura vnius spondilis alia inseparabilis remanet in sua
iunctura sicut opposite, ⁊ cū caput anterius mouet͛, ⁊ poste
rius stat cū pma spondili ac si ambo essent vnū os. Et cum
ad duo latera sine trāsuersione mouet͛ fit spondilis pma cū
scōa sicut vnū os. ¶ De anato^a aūt ptis carnose colli. dixit
Haly. tertio theori. lacerti totū caput mouentes, duplices
sunt altera eoruȝ species caput pp̄ie mouet sine alijs, scōa
aūt cōmunis est ipsi ⁊ collo. ¶ Dixit Aui. caput motus hȝ
pprios, ⁊ hȝ motus cum qnqȝ spondilibus colli cōmunes
per quos est motus cōpositus ex declinatione capitis, ⁊ col
li sil'. Et vnusqsqȝ duoꝝ motuū capitis. s. pprius ⁊ cōis, aut
erit curuās anterius aut posterius, aut inclinās ad dextrā,
aut ad sinistrā. Et inter ipsos qdem fm circundādi formam
motus generant͛ cōuersionis. ¶ Et subdit. musculi q caput

De motib⁹ capitis ⁊ colli ⁊ de musculis eorum.

ad inferiora ꝓprie curuāt sunt duo musculi: q a duobus descendūt partib⁹.s. dextra ꝛ sinistra: q cū villis suis miscent̄ retro post aures a supiorib⁹: ꝛ ab osse toracis eleuant̄ ab inferiorib⁹ sicut ↄtinui. Est tñ dixit Aui. ꝙ de istis musculis qdā extimāt ꝙ sunt tres musculi. duo nāq; vnius eoꝝ extrema ramificant̄. ꝛ hūt duo capita. Cūq; vnū illoꝝ capitum mouet̄ caput ad iferiora curuat̄: ꝛ cū ambo mouent̄ caput ad anteriora tēperate curuat̄. ℭ Musculi vero dixit Auic. q caput ꝛ collū sil' anterius curuant sunt par sub meri positū qd a pte spondilis ꝑme ꝛ scd̄e vadit: ꝛ cū eis miscetur. Cūq; pars ipsius que est ad ptē meri cōtrahit̄ curuat̄ caput solū ad inferiora. Et si pars cū duabus spōdilibus ↄtinuata operat̄ curuans ipsū ad anteriora ēt collū. ℭ Sed musculi qui caput solū ad posteriora curuāt q̈tuor sunt paria supposita que noīauim⁹ posita: ꝛ hoꝝ qdē pariū origo supra iuncturā.s. colli cū capite existunt. Et eoꝝ ēt sunt que ad simenia perueniūt. Et ipsoꝝ origo est longinquior medietate q̄ est posteri⁹. Et ex eis.s. musculis caput solū ad posteriora curuātib⁹ sunt q ad alas ꝑme ꝛ scd̄e spōdilis ꝑueniūt quorū origo est a me⁹.s. cranei supra dictā iuncturā. Et ex istis.s. a medio ortis est par qd ad duas ꝑme spōdilis alas ꝑuenit sup par qd ad 2ᵐ simeniū peruenit. Et est par cui⁹ villus ex ala ꝑme spōdilis orit̄: ꝛ vadit ad simeniū scd̄e ꝛ istius ꝓprietas est vt capitis declinationē cū ad ipsū curuat̄ ad nālem eleuet dispōnē sui partis transuersione. Et ex eis est par 4ᵐ qd a superiorib⁹ incipiens penetrat sub tertio cū trāsuersione ad partē siluestrē: ꝛ conutat̄ ꝑme spondilis alā. Sic ergo sunt q̈tuor paria hoꝝ musculoꝝ qui caput solū ad posteriora curuant: quoꝝ duo paria ꝑma dixit Aui. caput sine declinatione aut declinatione ꝑua valde curuāt. Et tertiū declinationis rectificat torturā. Et 4ᵐ trāsuersione manifeste ad posteriora curuat. Et qcūq; tertij ꝛ quarti paris solus declinauerit inclinabit caput ad suā partē. ꝛ cū ambo retrahent̄ mouebit̄ caput ad posteriora couersum absq; declinatione. ℭ Musculi v̄o dixit Aui. q caput cū collo curuāt sūt paria tria. ꝓfūda: ꝛ par vnū coopiēs. Et vnūqdq; par eoꝝ est sicut triangulus cuius basis est posteri⁹ os cerebri. Et ꝙ ex eo remanet ad collū descēdit: sed triū pariū sub eo expāsoꝝ vnū sup duo latera spondiliū descendit ꝛ alterū multū declinat ad alas: ꝛ aliud per mediū trāsit inter duo spondiliū latera, ꝛ duo alaꝝ extrema. ℭ Musculi aūt q caput ad duo iclināt latera sunt duo paria capitis iuncturā comitātia. Et vni⁹ paris locus est anterius: ꝛ ipm est qd inter caput ꝛ spondilem cōtinuat scd̄anucius vnū impar est a dextra: ꝛ aliud a sinistra. Et par 2ᵐ eoꝝ. est cui⁹ locus est posteri⁹ ꝛ cōiungit iter spondilē ꝑmā ꝛ caput: ꝛ vnū impar ꝓcedit a dextra: ꝛ aliud a sinistra. Et qdcūq; ex istis cōtrahetur caput declinabit ad ptē ipsius cū transuersione. Et qcūq; duo ab vna pte ↄtrahent̄ declinabit ad eos caput absq; transuersione. Et dixit. ꝙ si anteriores mouebunt̄ iuuabūt in curuādo caput ad inferiora. Et si posteriores mouebunt̄ reducēt caput ad posteriora. Et si oēs q̈tuor sil' mouebunt̄ stabit caput recte. Et dixit Aui. hi q̈tuor musculi alijs musculis.s. caput mouētib⁹ sunt minores. verūtñ loco ipsoꝝ in bonitate: q2 sub alijs descendūt musculis restauratū fuit q̈tū alij per magnitudinē hñt. ℭ Sunt insup ꝛ lacerti collū solū sine capite mouētes: de qb⁹ dixit Haly. collū lacerti mouentes sine capite q̈tuor sunt: quoꝝ duo in latere dextro vnus posit⁹ est ab añriorib⁹ eius: que vtilitas est collū ad latus retorquere dextrū ꝛ in anteriora inclinare. Alter aūt retro posit⁹ est: cui⁹ vtilitas est: inclinare collū ad latus sinistrum ꝛ retro replicare. Duo aūt alij lacerti positi sunt in sinistro latere vnus ab anteriorib⁹ inclinatq; caput in latus dextrū.s. in anteriora: alter aūt in exteriorib⁹ collūq; in latus declinat sinistrū ꝛ ad posteriora. Et Aui. dixit ꝙ musculi mouentes collū ꝓprie duo habent paria: vnū par a dextra: ꝛ aliud a sinistra: sed quicūq; eoꝝ solus cōtrahet̄ collum ad eius partē transuerse mouet̄. Et quicūq; duo eoꝝ qui sunt ab vna pte sil' cōtrahunt̄ trahet̄ collū rectū in pte illa nō cū trāsuersiōe: imo cum rectitudine. Et cū oium quatuor sil' erit opō stabit collum absq; cōuersione aliqua. ℭ Dixit Gal. 8⁰ de vtili. ptic. vasoꝝ.s. in collo repertoꝝ scissiones adenes replent ꝛ membrana quedā ꝛ colligationes copulant predicta simul ꝛ custodiunt. Cōmune aūt oium regimen cutis premissa est.

de musculis collū mouētib⁹ sine capite

ℭ De anatomia dorsi. Cap. xliij.

Dixit Haly. theori. scd̄o. dorsū.s. stricte sumptū. 12. cōponunt spondiles que in quātitate colli spondilib⁹ maiores existunt: ꝛ maioris spissitudinis: ꝛ strictioris ↄcauitatis. Et magnitudo qdē q̈ntitatis eoꝝ necessaria est duplici ex cā: vna qm̄ coste super illos edificate sunt: ꝛ illis colligate: ꝛ ꝑ eas est colligantia: qm̄ viscera super eos sunt posita: ꝛ spissitudo eoꝝ vtilis est magnitudini. Arctaturq; eorum vacuitas.s. intrinseca: qm̄ nuche pars que circūtenetur his spondilibus subtilior est ea pte que colli spondilibus includit̄. ℭ Spondiliū qdem dorsi tres superiores dixit Aui. pectoris spondiles vocant̄. Et sunt ille cum qbus tres iungūtur coste superiores.s. ꝛ ad attractionis aeris mēbra cōprehendunt̄ ꝛ cōtinent. Et dixit. ex spondilibus dorsi. xj. sunt simenia. Et earū simenia nō sunt equalia: que. n. ex eis cordi mēbris que sunt nobiliora maiora sunt ꝛ fortiora. Et dixit. spondiliu pectoris alie alijs fortiores existunt: ꝛ duriores ꝓpterea ꝙ cū eis coste iungunt̄ vt supra dcm̄ est. Septē itaq; supremaꝝ spondiliū simenia sunt magna: ꝛ ipsaꝝ ale grosse vt cor fortissime tueat̄. Et ideo q2 eaꝝ corporeitas in hoc fuit diminuta facta sunt ipsoꝝ additamenta cōiunctionalia curta ꝛ lata illaꝝ: ꝛ que sunt supra quartā additamēta coniunctionalia: que sursū tendūt sunt ista in qb⁹ est vacuitas bucelle. Et ista que inferius tendunt sunt illa ex qb⁹ egrediuntur gibbositates: que vacuitates ingrediunt̄. quoꝝ simenia ad inferiora curuant̄: decime v̄o simeniū est erectū ꝛ nō curuū: ꝛ eius additamēta cōiunctionalia vtrinq; habēt vacuitates: que coraz bucellis existunt cū superi⁹ ꝛ inferi⁹ simul bucellari fit receptio: post ea v̄o illaꝝ que sub decima sunt bucella sunt ad superiora ꝛ eaꝝ vacuitates ad inferiora: ꝛ earū simenia ad superiora curuant̄. duodecima v̄o spōdilis alas nō hz: qm̄ necessitas multa costarū que mediat est diminuta: sed firmitudo alio mō est ingeniata in quo firmitudo cū alio iungit̄ iuuamēto. Et dixit. huius qdē existit declaratio: ꝙ spōdiles alkatim nimia idiguerūt magnitudine ꝛ iuncturaꝝ fortitudine multa: q2 ferunt totū qd est supra ipsas: ideo necesse fuit: ꝙ in iuncturis earū vacuitates ꝛ bucelle plurime nūero fierēt: ꝛ fuit necesse vt pars duodecime que fuit versus ptē illaꝝ siliis illi fieret: ꝙꝓp ei⁹ additamēta cōiunctionalis duplata fuerunt in his. que igit̄ additamētis destructa fuit res ex qua dignū erat vt ale eis fierēt. Et post hoc amplissime fuit dilatata: ꝛ qd ex ea ampliatū fuit fere ale sile existit. duo igit̄ iuuamēta in hac creatura sil' cōiūcta fuerunt: ꝛ hec vndecima spōdilis est cū qua diafragmatis extremitas cōiungitur. Ille aūt que supra hanc existūt spondilē nō hac indiguerūt multitudine neq; multiplicatiōe additamētoꝝ cōiunctionaliū: imo qd in eis orit̄ de simenijs ꝛ alijs magnificatū fuit. Et dixit Aui. ꝓpea ꝙ pectoris spondiles maiores fuerūt spondilibus colli nō fuerūt posita foramina inter duas spondiles cōia eq̄lr diuisa sed paulatim fuerunt ordinata: qm̄ in illis que sunt supi⁹ fuit factū augᵐ ꝛ in illis que sunt inferi⁹ facta diminutio: donec totū foramen in vna remāsit: ꝛ huius qdē finis in decima existit spōdili. Earū vero que ex spondilib⁹ pectoris remanēt. hvndecime ꝛ duodecime spondiliū alkatim corpora tolerare potuerunt a dextris ꝛ a sinistris: ꝛ vt in eis fiat foramen cōpletū vt neruus ab eis egrederet̄. ℭ Dixit Gal. 13⁰ de vtil. ptic. in lūbi spōdilib⁹ apofixin est videre magna: ꝛ sil' in vltimis duab⁹ toracis in custodiā neruoꝝ ab illis ꝓcedentiū: in reli

De spōdilib⁹ lūbi siue alchadim.

quis vero spōdilibꝰ toracis hꝫ vtilitatem neruis laterales
apofixes: qbꝰ supascēdūt ⁊ articulanť ossa costaꝝ. ℂ Et de
spōdilibꝰ lūbi vel alkatim dixit Aui. ꝙ sunt qnqꝫ sp̄ cꝫ sunt
fimenia: ⁊ ale late. Et ipsaꝝ additamēta cōiūctionalia iferio
ra dilatanť: ⁊ siſanť alis descēdētibꝰ. ℂ Et Daly. dixit. renū
os cōpoᵐ est ex qnqꝫ spōdilibꝰ. q spōdilibꝰ dorsi maiores sūt
⁊ spissitudis maioris. sūt. n. valde g. osse ⁊ magnꝫ cū sint fū
damētū ⁊ sustētamētū oīuꝫ aliaꝝ supioꝝ. Et sūt minorē ha
bētes intrinsecā cōcauitatē. sic ergo spōdiles q̄ ꝓprie sūt spō
diles a cranco vsqꝫ ad hūc locū sunt. xxiiij. Et dixit Auer. ꝑ
colliget. aliq sūt q hn̄t vnā plus: ⁊ sūt. xxv. ⁊ aliq vnā minꝰ
⁊ sūt. xxiij. ℂ Post spōdiles renū seqť os qd̄ os clunium: ⁊
os sacrū ⁊ os amplū siue latū dicif. Et ab Auer. agit d̄ quo
dixit Daly. cluniū os cōpoᵐ est ex duabꝰ ptibꝰ: quaꝝ altera
ꝓprie vocaf os clauū qd̄ est os latū: ⁊ hoc os ꝓprie ꝯtinua
tur spōdili vltiᵒ ex spōdilibꝰ renū. Et est cōpoᵐ ex tribꝰ ossi
bus silibus spondilibꝰ renū. Et duo coꝝ latiora foueas ha
bēt duas: sed minime ꝓfundas in qbꝰ anbaꝝ ossa ꝯtinuan
tur. Est insup dixit Daly. in vnoquoqꝫ coꝝ foramie a q̄ ner
uus egredif. nec est hoc foramē a latere: sicut spōdiliū renū
foramina. Et. n. disgregatiōes ancbaꝝ ab vtroqꝫ latere sūt
sed in medio factū est. Et hoc os ab Dal. ⁊ silr ab Aui. aba
bus vel ababū vocaf: sicut dictū est: dixit Almā. qꝛ est in fi
ne: ⁊ ob hoc vetula dr̄: qꝛ tēdit ad finē. Et Auic. dixit ꝙ os
ciꝰ sunt magis igeniose cōiuncta q̄ oēs spōdiles: ⁊ coꝝ iun
cture sunt firmiores: ⁊ ipsoꝝ ale sūt magis ample. ℂ Et di
xit Aui ꝙ alkatim cū alabū sunt sicut basis totꝰ dorsi. ⁊ sūt
que sustinēt ⁊ deferūt os femoris: ⁊ a qbꝰ nerui pedū oriun
tur. Et dixit. neruꝰ q de foramine spōdiliū alabum egredif
nō exit a certitudie duoꝝ lateꝝ: ne anche iunctura ipꝫ oppri
māt: sed est magis remotꝰ: ⁊ multo plus missus ad añriora
⁊ ad posteriora. Et dixit. ossa alabꝫ ossibꝰ alkatim silia exi
stunt: dicūt tn̄ qdā. ꝙ ipsa sunt minora eis: ⁊ maxie q̄ ad ife
riora sūt: qꝛ debēt ꝯtinuari cū osse caude cuiꝰ spōdiles sunt
valde pue. Et hoc qdē os ꝓprie sitū est in plicature que est a
dorso ad caudā. ℂ Dixit Daly. 2ᵃ ps ossis clunii: qm̄ nobis
nomē ꝓpriū deficit ossaniū dicaf cōposito noie ex ani noie
⁊ ossis vocabulo. hodie aūt dr̄ caude os. Et ab Almā. ⁊ ab
Aui. vocaf alosos. de quo dixit Alm. ꝙ est cartilago ossuo
sa. Et Aui. dixit. ꝙ cōponif ex tribꝰ spōdilibꝰ cartilagiosis
que nō hn̄t additamēta. Et neruus qdē a foraminibꝰ illarū
cōibꝰ orif: sicut est in collo: ꝓpterea ꝙ sūt pue: sed a forami
ne tertie caꝝ neruus orif impar. ℂ Dixit Gal. 14ᵒ de vtili.
ptic. de mira cōpōne predictoꝝ ossiū interp̄tari nō est facile.
submissa. n. sunt in fine dorsi amplū ⁊ sacrū os noiatū: ⁊ ab
vtraqꝫ parte et lateribꝰ eius implantanť duo ossa magnitu
dine multiplicia: ⁊ figura multiformia apd̄ inguina: qdē su
per tēsa in maxia pte ipsoꝝ: ad lateralia vo ⁊ iferiora modi
cū ꝓcedētia. Et ſm anteriores ptes cū cūuolubilibꝰ explāta
tionibꝰ dignis rōne ⁊ magnitudine ad se inuicē euntis vbi
⁊ copulanť ⁊ coapplicanť per cartilagineꝫ vniuersa p̄dicta
intrinseca coꝝ sufficiēs qdē hoc magis: hoc vo minꝰ: oia tn̄
q̄si simas ⁊ cōcauas ⁊ leues hn̄tis ⁊ magnas ptes. Et operā
tur vnā fortificatione ossuosa coopientē siľ ⁊ custodientem
vniuersas que cōprehēdūt per intrinsecā eius cōcauitatem
pticulas et oīs q̄ vasa spermatis. Et enꝫ vesica pmo subia
cet pubis. cōsequēter aūt sūt ⁊ matrices feminis: ⁊ sup mñ
cē intestinū rectū. Et in viris vasa spermatis per hāc maxie
descendūt regionē. ℂ Daly. xo hec ossa cū ossibꝰ pedis cō
numerat: ⁊ ait. ancha cōtinuaf cluniū ossi. ab vtroqꝫ. n. late
re duo ossa magna alteꝝ a latere d̄xtro ⁊ alteꝝ a sinistro. Et
heꝝ qdē in duas diuidif ptes. pᵐ coꝝ est ipsuꝫ sup his qd̄
subseqť clauis os ab exterius. ⁊ dr̄ ancha. Et in ea est fouea
silis semispere. Et dr̄ vertebrū anche. 2ᵐ aūt est istō qd̄ ista
duo sequunť ossa ab vtroqꝫ latere: ⁊ est os tenue ⁊ subtile:
diciturqꝫ os ylij. tertiū aūt est os ab anteriori pte ⁊ dr̄ os pe
nis vel pectinis vel pubis. Et dixit. nōiūꝫ aūt fuit anche os

ad disgregationē coxeꝝ. Sꝫ vtilitas ossis penis ⁊ ylij est: qꝛ
ea que subsunt ylijs custodiūt. s. vesicā mñcē spermatis va
sa: ⁊ intestinū rectū. ℂ Et Aui. dixit. ꝙ ossa anchaꝝ q̄ alli
ganť cū osse alhosos vocanť coxa vel albauū. Et sunt dixit
ipse duo ossa a dextris ⁊ sinistris: q̄ in medio firma ꝯtinuan
tur iūctura. De qbꝰ dicūt qdā. ꝙ vsus os caude ipsa sūt car
tilaginosa: ⁊ gracilia magis q̄ versus pectinē. Et dixit Aui.
ꝙ ipsa sūt sicut oium supioꝝ ossiuꝫ fundamētū: ⁊ sūt portā
tia ⁊ mutātia localr̄ inferiora. Et vnūqdqꝫ ipsoꝝ dixit ipse
in q̄tuor diuidif ptes: ⁊ illud qd̄ est ad p̄tē siluestrē albarēsa
dr̄ ⁊ est os ylij: ⁊ illud qd̄ est ad anteriora vocaf os femoris
⁊ illud qd̄ est ad posteriora vocaf os anche: ⁊ domesticū qd̄
est ad supiora vocaf pixis coxe: qꝛ in eo est ꝯcauitas quā ca
put coxe gibbosuꝫ. s. vertebꝛū ingredif. Istud tn̄ quartū os
qd̄ hic ab Aui. ponif est pars ossis cluniū: vt patuit ex Dal.
ℂ De osse quoqꝫ femoris dixerūt qdā: ꝙ ipsuꝫ est os distin
ctū per se nō silē alhis. Et de eis qdā dixerūt. ꝙ est os vnuꝫ.
⁊ qdā ꝙ est duo ossa simul ꝯiuncta. Et dixit Aui. supra os. s.
qd̄ est pixis coxe mēbra sūt posita nobilia: sicut vesica matri
⁊ spermatis receptacula in viris: ⁊ in ceteris ⁊ intestinū rectū.
ℂ Partiū aūt carnosaꝝ dictoꝝ locoꝝ anatomia est: qm̄ de
musculis dorsi dixit Aui. ꝙ alij sunt q ipsum ad posteriora
flectūt: ⁊ alij curuāt ad anteriora. Et ex istis duobꝰ oēs alij
oriunť motus dorsi. Ad posteriora itaqꝫ flectentes musculi
sunt illi musculi: q ꝓprie dorsi vocanť musculi ⁊ sunt muscu
li duo de qbus extimaf ꝙ vnusqsqꝫ coꝝ ex vigintiquatuor
cōpositi existūt musculis: qm̄ vnicuiqꝫ coꝝ ab vnaqqꝫ spon
dilium aduenit musculus: ab vnaquaqꝫ. n. spondili aduenit
villus transuersus ei nisi a prima. Et isti quidem musculi
cum in rectitudine equaliter tenduntur stat dorsum: ⁊ cum
tenduntur superflue declinat ad posteriora. Et cum illi qui
ab vno existūt latere mouentur dorsuꝫ ad illud inclinatur.
ℂ Musculi xo dorsuꝫ curuātes dixit Aui. sunt par de sup
positis: que sunt ex musculis caput ⁊ collū mouētibꝰ: qui a
duobꝰ veniūt lateribꝰ: quoꝝ iferiores extremitates cū qnqꝫ
spondilibꝰ pectoris supioribꝰ cōtinuāť in aliqbꝰ hoibꝰ: ⁊
in pluribꝰ hoibus cū q̄tuor. Et coꝝ supiores extremitates
ad caput perueniunt ⁊ collū. Et est par qd̄ sub isto est posi
tum: ⁊ vocaf renale: que ambo. s. eius imparia a decima ⁊
vndecima pectoris incipiunt spondili ad inferiora descen
dunt. Et plerūqꝫ curuāt flectentes. Et subdit. ⁊ medio qdeꝫ
in suis motibꝰ hoꝝ musculoꝝ sufficit inuentio: qm̄ in curua
tione ⁊ declinatiōe dorsi a dextra ⁊ a sinistra duaꝝ extremi
tatū sequif motꝰ. ℂ Et sub ossibꝰ alkatim est caro villosa:
in q̄ locati sūt renes ex oi latere. ⁊ vocaf caro ista ꝓprie lum
bus. Et dr̄ a qbusdā lumbus interior: sicut caro supiacens
ossibꝰ ipsis alkatim ab eis lumbus vocaf exterior. ℂ Caro
vo cooperiēs sacrū os ⁊ ossa ei alligata supradicta diuidif
in añriorē ⁊ posteriorē. Et ps anterior ꝯtinet ylia. pectinē ⁊
inguina. Et q̄ coopit ylia ꝯtinuaf a latere vtroqꝫ cuꝫ carne
musculosa vētris: q̄ coopit ossa penis est caro ꝯtinēs pilos
in circuitu v̄ge ⁊ oris vulue tā supiꝰ q̄ circū latera ⁊ ingui
na sūt plicature q̄ sūt iter pectē ⁊ ylia. ⁊ coxas q̄ hn̄t intra se
spaciositatē magnā i q̄ caro glādosa laxa ⁊ spōgiosa ꝯtinef ⁊
q̄ caro emūctoriū epis ponif: ⁊ ſm q̄sdā et testiculoꝝ. Ad
ipsam. n. epar ⁊ testiculi suas expurgāt supfluitates: ps vo
posterior cooperit ossa cluniū: ⁊ ossa anchaꝝ. Et sūt ibi mu
sculi de qbꝰ in anatomia cruris dicef: ps tn̄ inferior huius
ptis posterioris sup qua sedef: natis siue sessus vocatur.

ℂ De anatomia spatularum. Cap. xliiij.

Patula scapula humerus ⁊ homoplata sūt noia synonima supponētia pro pte corpis q̄ est ꝓtēsa a collo ex vtroqꝫ latere ad singulā vlnā supra supiorē pectoris partē cōpo sita ex pte ossuosa: ⁊ pte carnosa freqnter tn̄ ab auctoribꝰ ponūť solū ꝓ ipsiꝰ pte ossuosa. ℂ De q̄ pte ossuosa dixit Daly. theorice 2ᵒ. ossa scapulaꝝ necia fuerūt duarū de

De osse clunio siue sacro aut lato.

De alosos siue osse caude aut alhasso.

De ossibus anche.

De osse femoris.

De musculis dorsi.

De vtilitatibus ossium spatularum.

causa vtilitatū: vna est vt pectus ab incōmodis q̄ a posteriorib9 ptib9 eueniūt ōfenderēt. Et alia est vt alligarenť eis brachiorꝫ ossa. Aui. aūt dixit. ꝙ spatula creata fuit pp duo iuuamēta: vnū est vt adiutoriū ꝛ man9 ab ea suspendať: ne adiutoriū cū pectore sit ꝯtinuū: qm̄ facilitas mot9 vniuscuiusqꝫ duarꝫ manuū ad alterā destrueret: ꝛ coāgustatio fieret. Ipse vo fuit a costis sepata: ꝛ ptes motuū fuerūt ad eā ampliate. Et alterꝫ est vt sit defensio firma mēbrorꝫ q̄ intra pect9 existūt. Et vt eleueť in loco simeniorꝫ spōdiliū: ꝛ alarꝫ ipsarꝫ vbi nō sunt spōdiles: q̄ pcussiones repellāt: neqꝫ sensus q eas pcipiāt. ¶ Dixit. Gal. 12° de vtili. ptic. nā nō frustra in hoie longissime a torace adduxit articulū: q ꝭ3 humerꝫ: neqꝫ in q̄drupedib9 ꝓxime posuit: sꝫ qm̄ hō manib9 vti debebat: ꝛ multiformi egebat motu: ꝛ ppea spatiosa positione: in alijs vo aīalib9. qm̄ nō sunt man9 anteriora colla: sꝫ ꝯsilia posteriorib9 ad ambulationē solā famulanť: ppea famuliari thoraci melius fuit crura: ppea ergo ad pectora: alijs qdem ampla: alijs acuta: alijs stricta facta sūt. Et si qdē ꝛ ꝯtrafacta fuissent: hoies ad p̄dictas manuū opōnes ipedirenť: vndiqꝫ sic ꝛ nūc si supponeres portatori p lōgū lignū a collo vsqꝫ ad ypocūdria pueniēs. Alijs vo aīalib9 si essent ampla ꝓhiberenť supiacere pectori anteriora colla. Iuste ḡ bipedi ꝛ recto aīali amplū toracē faciēs nā articulū q ꝭ3 humerꝫ valde posuit: quadrupedib9 vero acutā faciēs thoracē copulat ei homoplatas: subfirmās aūt crura. ꝛ ex eadem ꝓuidētia heret clauis gīio. q2 enī ꝯuerti oportebat versus ex̄ hōplatas alterutrā earꝫ nā inter os qd̄ ꝭ3 pect9 ꝛ finē dorsi q in illis est ptib9 posuit. lōgū ergo cū sit pect9: puenit. n. a fagis vsqꝫ ad ypocūdria: nō vtiqꝫ inuenies magis idoneā regionē articulationis. q̄ apud claues meliorē aliā q̄ꝫ que nūc existit: ei. n. amplissimū est: h̄ est fortissimū ꝛ nulla costarꝫ ei articulať. Et ꝭm h̄ q̄ ad hōplatas eorꝫ cōiugatio idoneissime facta est. Est. n. ad hū reuertēdū ex̄: ꝛ ad custodiēdū articulū q ꝭ3 humerū: ꝛ ad ꝓhibēdū excidere sursū. Cōueniēter igr̄ hō neqꝫ si voluerit ambulare sup q̄tuor colla poterit recte cū adducti sint ei a longe a thorace articuli q ꝭm humeros. Et dixit Gal. cur aūt nō rectā a pectore clauiū ad hōplatas nā extendit: sꝫ apud ipsas fagē cōuexa: quedā ea q̄ extra: intrinseca vo cōcaua. ꝯūter aūt eꝯ° extrorsū qdē parū cōcaua: ab intra vo ꝯuexiora: neqꝫ enī harꝫ vllū vane ꝛ frustra a nā factū est: sꝫ q̄ qdē sunt ꝓpe fagē pp eandē pectori vtilitatē: si ei cōcaua ꝭm interiora facta sunt cōcauitatē idoneā ꝛ spaciositatem exhibitura eis q̄ desup interius ꝛ ab inferi9 sursū per collū feruntť organis: qn̄ aūt accedere cepit a fage redit paulatine tm̄ ad anteriorē partē vsqꝫ ad acroniū: q̄ꝫtū accessit, retro finis curuate pticule ꝭm eā: qm̄ si demū solum retro iret ad latera colli allatā eā que apud thoracē distantē dignam rōne non vtiqꝫ haberet. Colligit. n. humera dorso hōplate paruū os cartilaginosum. ¶ De figura ossis spatule. dixit Almā. ꝓmo spatula ex pte q̄ dorso supponiť est lata: cū qua caput cartilaginosū cōtinuať: a pte vo q̄ furcule appropinquat est rotūda in qua est pixis quā caput ossis qd̄ noiať adiutoriū ingrediť. Et Haly. dixit scapule ossis figura conica est ab anteriori pte ꝛ gibbosa ab exteriori: nec̄iū. n. fuit in concetionis loco costas ponere. Et dixit. est in eo aug^m manife^m sil̄e gladio: qd̄. s. pect9 ōfendit: ꝙ ēt oculus spatule dr̄. Et est dictū h̄ noie: eo ꝙ tāq̄ꝫ oculus sit cū q̄ vr̄ ab hoie ab anteriori ꝙ ei nocet vñ cauet: aut ꝓpulsat: sil̄r hoc aug^m q̄ pectori a posteriori ꝓperāt nocitura ꝓpellat. ¶ De hoc aug^{to} ossis spatule. dix̄ Aui. spatule os supra sui dorsū additamētū h3 sicut triāgulū: cui9 basis est ad partē siluestrē: ꝛ ipsius angulus ad partē domesticā: ne dorsi supficies fricet. Si. n. foret basis ad ptē domesticā eleuaret cutē: ꝛ cū pcussiones essent efficerent dolores. Et hoc qdē additamētū est sibi: sicut simeniū spōdilib9 creatū ad defendendū: ꝛ vocať spatule oculus. ¶ Et dixit Haly. est scapule ossi fouea in eius extremo in loco q dr̄ scapule collū in qua aug^m ingrediť brachij: ꝛ Aui. dixit spatula a pte siluestri subtiliať: ꝛ a pte domestica ingrossať. Et sup extremitatē ipsius siluestrē fit vacuitas rotunda: quā rotunda adiutorij extremitas ingreditur: postea sine intermissione dilatať quāto plus accedit ad partē domesticā: iō vt eius cōprehēsio sit magis defendēs: ꝛ vltima spatule dilatatio est: vbi est cartilago cū qua ꝯtinuatur: cui9 cartilagis. s. extremitas est rotūda: q̄ cū ea ꝯtinuať pp cām pp quā alie cartilagines cōtinuanť alijs extremitatibus ossium. s. vt nō sit duri cū molli ꝯtinuatio sine medio. H̄ enī extremitas ossis spatule est vsus spinā: ꝛ est lata ꝛ tenuis sita inter costas supiores ꝛ lacertos carnis exterioris. ¶ Dixit Gal. 2° de vtili. ptic. in articulo q ꝭm humerū non solū extēdere ꝛ flectere: sed vbiqꝫ circunducere circulr̄ decet vlnā: ꝛ iō caput eius circūferētiale est ꝛ colligatiōes laxe: ꝛ cōcauitas colli hōplate supina: ꝛ vndiqꝫ sil̄is ꝯsil̄r capiti. s. vlne: ꝛ dixit in scdo eiusdē. Cur aūt caput vtile factū est circūferētiale: ꝛ ꝯcauitas hōplate supficialr̄ sil̄r ꝛ supine causa est manifesta. Multis. n. sil̄ ꝛ diuersis motib9 tota man9 p̄parata caput vlne indigebat circūferētiale hr̄e: hac. n. nullā inuenimus aliā magis idoneā figurā ad ꝓmptitudinē motus ipsarū vo submissā ei cōcauitatē in ꝓfundā sufficienter ꝛ neqꝫ in margines magnas detinēte: si. n. clausus eēt pua cōcauitate vlne articulus, ꝯstrict9 aūt in circuitu magnis marginib9 nequaq̄ꝫ vbiqꝫ circūferri posset facilr̄, neqꝫ eēt ei magis infallacie vtilitas, hui9 enī grā ꝛ tota man9 facta est, periclitať ergo paulo min9 ex articulatis fieri caput vlne sp. seu supita pua ꝯcauitate alatū vt excedēs ei9, vt plima pars inde firmata pendeat, qualr̄ aūt nō excedit semp inuenientibus motib9, q̄ꝫtū. n. rōne p̄dicte ꝯstructionis oportebat hec ei oino inesse miraberis rursus ꝛ hui9 de arte nāe, si videris ei9 ingeniationes, tres. n. colligatiōes fortes os vlne collo hōplate copulāt, ꝛ adhuc cōi oiū articulorꝫ circūferētie litono enī apofixes curue hōplate custodiūt eū: ꝛ ex alterutra parte harꝫ sunt musculi maximi stringētes: ampla ḡ colligatio qua mēbrenosis oib9 articulis existit explātať ex labijs cōcauitatib9: q̄ est in hōplate totā pcurrēs in circuitu articulationē. ꝛ ad ꝓn^m iplantať capitis vlne: aliarꝫ vo triū due certitudinalr̄ sunt rotūde: sicut nerui ampla vo parum tria: ꝛ explantanť qdē p^a ex fine anchoriferis apofixeos. 2° vo q̄ est maior ista ex collo hōplate ꝭm istā maxie ptē: vbi supiacētes ei cōcauitatis ciliū est altissimū: huic ergo caput brachij ascensū infallacē p̄bet tātū magnū in supiorib9 ꝛ anteriorib9 ptib9 ei9 hn̄tē cōcauitatē descētiue inciñdi ample silem q̄ꝫtū magna est ipsa colligatio. Alia vo ꝓme dicte ex intrinsecis partib9 vlne circūtendiť: reliqua vo 3° ex eadē qdē regione cū scd̄a explantať: obliqua vo ei sub explātata implantať. Et ipsa ad p^m ꝓn^m vlne capitis silr̄ ample q̄ totū in circuitu ꝯprehēdit arti^m. Est. n. aliqualr̄ pꝫ illi9 p̄dicte: q̄ due colligatiōes pueniūt ad supiacētē ei vlne musculū q kerkidi implātať: hūc ergo articulū stringētes colligationes p̄dicte ꝯtinētes excidere ꝓhibēt. ¶ De lacertis aūt scapulā mouentib9. dixit Haly. ꝙ sūt septē: quorꝫ duo lacerti a spondilib9 oriunť: ꝛ p trāsuersū descēdūt: ꝛ alter eorꝫ oculo cōtinuať scapule: ꝛ puenit vsqꝫ ad scapularꝫ caput ꝛ furculas: ꝛ eiusdē opō est scapulā ad capitis eleuare ptes. Alter aūt descēdit inferi9 a loco ꝓme radicis ꝛ cōtinuať scapule ei9. Et huius vtilitas est attollere versus caput scapulas. Tertius vo lacert9 incipit ab aug^{to} qd̄ in latere est ꝓmi spondilis. ꝛ ei9 ꝯtinuatio capiti fit oculi scapule. Eiusqꝫ vtilitas est scapulā trahere a colli latere. quartiqꝫ origo est ab osse laude: ꝛ ꝯtinuať coste q̄ sup scapulā est in augmēti ꝓn°: qd̄ sil̄e ē corui rostro cui deputata est vtilitas scapulā in capitis iclinare ptē: duo vo lacerti. s. 5° ꝛ 6° ortū hn̄t a spinis spine q̄ simenia dn̄r. Et ali9 lacert9 oriť a brachij osse ꝛ ascēdēs sustolliť ad scapule disgregationē: donec ptib9 occurrat iferiorib9 q̄ sūt iuxta costā iferiorē: tāgitqꝫ eā ab iferiorib9 ꝛ anteriorib9. Et hui9 lacerti vtilitas est scapulā iferi9 trahere ꝛ anteri9 sicqꝫ tē

De sola siue figura ossis spatule.

De vlne trib9 fortibus colligationib9 collo copulatis.

De musculis spatule.

dit etiā cum lacertis ad posteriora ⁊ inferiora.

¶ De anatomia manus in generali. Cap. xlv.

Manus triplr̄ sumpta reperit̄: vno mō large ꝑ spatula: ⁊ toto eius qd̄ cōtinetur sub ea ꝑ brachiū descēdēdo vsq₃ ad extrema digitoꝝ. Et aliqñ sumit̄ stricte ꝑ toto eo ꝙ est sub spatula vsq₃ ad extrema digitoꝝ. De q̄ dixit Gal. 2° de vtili. ꝑti. quare in tres magnas ꝑtes manus diuidit̄: vna qdē est vlna. Et scd̄o de iuuamētis mēbroꝝ: ⁊ ab Aui. ⁊ multis auctorib⁹ dr̄ adiutoriū. Et 2ª est brachiū. Et 2° de iuuamētis dr̄ assetū. Et ab Aui. asseid. Et dixit. G. ꝙ est mēbrū, qd̄ est īꝫ articulationē q̄ est īꝫ carpū ⁊ cubitū. Brachiū tn̄ duplr̄ reperit̄ sumptū: vno mō stricte ꝑ dicta ꝑte scd̄a man⁹ stricte sumptū: q̄₃uis scd̄o de vtili. ꝑti. qñq₃ reperiat̄ suptū solū ꝑ focili maiori ossiu₃ assead. Alio mō sumit̄ brachiū large ꝑ toto eo de mēbris qd̄ depēdet a iūctura humeri vsq₃ ad vngues digitoꝝ. Et vt sic sūptū est idē qd̄ manus stricte sūpta. Et 3ª ꝑs man⁹ stricte sūpta, dixit Gal. vocat̄ acrochira. Et 2° de iuuamētis vocat̄ palma: ⁊ est mēbꝝ inter asseid. ⁊ extrema digitoꝝ locatū: q̄ tertia ꝑs man⁹ ꝑdicta aliqñ absolute man⁹ vocat̄ sumēdo manū 3° mō. s. strictissime. Et. G. qdē scd̄o de vti. ꝑti. sepe hāc ꝑtē extremā manū vocat: sicut adiutoriū siue vlnā: ⁊ vocat sumā manum: ⁊ braciū siue asseid manū intermediā. ¶ Dixit. G. ꝑ̂ de vtili. ꝑtic. hoi: q₃ sapiens est aial. Et sicut dixit Ar. est sapiētissimus aialiū: ⁊ solū eoꝝ q̄ in terra diuinū: ꝑ oibus defensorijs ⁊ armis man⁹ dedit creator instr̄m ad oēs artes pacificū: ⁊ nō min⁹ ꝯtra ꝑliatiuū: nō. n. cornua idiguit hr̄e hō innata: arma meliora cornib⁹ i suis manib⁹ q̄ncūq₃ vellet potēs accipere. Et. n. ensis ⁊ telū meliora arma ⁊ meliora ad incidēdū ꝑnptiora sūt q̄₃ cornua: ⁊ neq₃ soleare in pedib⁹ sic indiguit hō vt equus. Et. n. oi soleari lapis ⁊ lignū quassāt fortius. Et cornua qdē ⁊ soleare añq₃ sil' ꝯueniāt agere non pn̄t: hois vō a lōge arma nō min⁹ q̄₃ ad ꝑpe agūt: telū. n. ⁊ sagitta magis q̄₃ cornua ⁊ lignū ⁊ lapis magis q̄₃ soleare. Et si dicat qs velocior est hoie leo. Dōm ꝙ hō equū domauit sapiētia ⁊ motib⁹ q est veloci⁹ leone aial: quo vtēs hō fugat ꝑseq̄turq₃ leonē ⁊ sedēs in alto ꝑcutit cū q i imo. Nō ergo nudus est hō: neq₃ facile iu aūbilis: neq₃ inermis: neq₃ absq₃ calciamētis. Sed est ipsi thorax ferreus q̄ncūq₃ voluerit oib⁹ corijs difficilius ꝑforabilis. Est ēt ⁊ calciamēto u₃ multimoda spēs: ⁊ armoꝝ ⁊ coopimētoꝝ. Nā nō thorax solū ⁊ dom⁹ ⁊ turris sunt illi coopimētū. Si aūt innatū esset cornu in manib⁹ hois nō potuisset vti manib⁹ ad dom⁹ cōstructionē: vel lancee vel toracis: vel alicui⁹ alteri⁹ sil's. Dicūt. caruit hō cornib⁹ solearib⁹: pennis squāmis: ⁊ hꝫ que circa q̄dā aialiū sunt ꝑꝑ paucitatē supfluitatis in eo: ex qb⁹ ista gn̄ant̄ in alijs aialib⁹: ⁊ ꝑꝑ eandē rōnē cauda ēt caruit: ac ēt iō: q₃ cū hō stature sit erecte q̄escere hꝫ sedēdo: cui cauda sessionē ipediret. Et dn̄t arte oi nā caruit hō: nullā. n. habuit a nā insitā artē vt ceteroꝝ aialiū multa: vt apis aranea ⁊ hꝫ. Et hoc iō vt oi ꝑticiparet arte: si eni vnā artē a nā hr̄et insitā oi alia arte careret: quēad^m alia oia aialia que artē hr̄ēt insitā a nā oib⁹ alijs carent artib⁹. ¶ Dixit Gal. vbi. s. hō manib⁹ vestē texuit: ⁊ rethe cōplexit: ⁊ cooptor ū ⁊ cortinā ⁊ velū: quare nō solū his q̄ in terra sūt aialib⁹: sed eis q̄ in terra aq̄ ⁊ aere dn̄at̄. Et talia sūt ad securitatē ei arma manus: vt aūt pacificū ⁊ politicū est aial hō manib⁹ leges scripsit: tēpla ⁊ simulacra diis erexit: nauē ꝯstruxit ⁊ fistulā: ⁊ lyrā ⁊ scarpellū: ⁊ tenaculū ⁊ alia vniuersa artiū organa: ⁊ libros ⁊ speculationes eoꝝ in scriptis reliquit. Et tibi l₃ adhuc per literas ex manibus: nunc loqui Platoni Aristoteli Hyp. ⁊ alijs veterib⁹: itaq₃ manus sunt organa sapiēti aiali cōueniētia: ⁊ sunt manus hoi organa: sicut cythara est musico: ⁊ tenaculū fabro: artifex eni₃ est artifex ꝑ rōnē q̄ est in eo: sed agere nō pōt ſm artē absq₃ organis. Ita ēt ⁊ quedā₃ aialia que ꝑꝑ ꝑpriā substā₃ quasdā hn̄t virtutes efficere que apta nata sunt sine organis est īpossibile. Sensum quoq₃ hꝫ oē aial indoctū earū que in eius aia sunt potētiaꝝ ⁊ excellētiarū que in particulis sunt eius: nāc enim aialium indocte sunt. ait Hyp. ⁊ ideo mihi vr̄ ꝙ alia aialia nā magis q̄₃ rōne artē aliquā operant̄: plasmāt eni₃ apes talamos quosdā₃: ⁊ laberinthos facientes: ⁊ formice vebunt. Et texunt aranee. Et vt cōiecturo oia indocte: hō aūt sicut in corpore nudus est armis: ita ⁊ aial artibus est carens. Et ꝑpterea ꝑ corporis nuditate manus assumpsit: per ea₃ aūt que ſm aia₃ inartificiositatē rōnē q̄bus vtens armauit: ⁊ custodiuit corpus oimode: ⁊ ornat aiam oibus artib⁹. Sicut ei si innata hr̄et arma aliqua sola ei adessent semꝑ ea ita ⁊ si aliqua₃ haberet arte₃ innatā reliquas nō vtiq₃ haberet. Qd̄ vō meli⁹ erat oibus armis ⁊ oib⁹ artibus vti: ꝑpterea hoi nullu₃ innatum datu₃ est: hn̄ ergo Arist. velut organū an̄ organū. i. organū organoꝝ dixit tūc man⁹: bene ēt ⁊ aliqs vesti ū illū imitās quasi artē ante artē. i. artē artiū dicet esse rōnē: sicut eni₃ manus ex nullis existēs organoꝝ que ſm ꝑtē: tn̄ q₃ bene oia nata apta est recipere oib⁹ est organū: ita ⁊ rō nulla existēs earū que ſm ꝑtē artiū: sed omne in seipsa suscipere apta nata ars erit ꝑe artib⁹: hō ergo solus ex aialibus oib⁹ artem hn̄s ante artes. s. rōnē in aia ⁊ in corpore organū ante organa rōnē acq̄siuit. ¶ De manu aūt sūpta ꝑmo mō dictū est in precedēti ca° q̄₃tū ad ꝑtem ossuosa₃ ⁊ carnosa₃: deinceps āt de manu 2° mō sūpta dōm est: ⁊ ꝑmo de anato^a manus sūpmesiue adiutorij. Attn̄ ꝑus sciendū est. ꝙ man⁹ 2° mō sumpta diuidit̄ in duas ꝑtes. s. domesticā ⁊ siluestrē siue familiarem ⁊ extraneā: vt dixit Haly. Qui ⁊ subdit. familiarē dico partē que a corporis est parte anteriori que ⁊ domestica ab Aui. vocatur extraneam vero. dixit Haly. dico ꝙ dorso cōtigua est ⁊ spine: q̄ ab Aui. dr̄ siluestris: Et a Gal. ꝑs dr̄ extrinseca: sicut familiaris ⁊ domestica ab eodē intrinseca dicit̄.

¶ De anatomia adiutorij. Cap. xlvj.

Pars ossuosa brachij. s. adiutorij seu vlne os vnū est magnū ⁊ cōcauū. Et vt qdā dicut. ⁊ grossu₃ ⁊ rotundū in figura conicū a familiari ꝑte: ab extranea āt gibbosu₃. Et est huic ossi. dixit Haly. in extremitate que ad scapulā ꝑuenit augmētū rotundū intrans in foueā que in vltimo est colli spatule. Et per hec cōficit̄ disgregatio ossis spatule. Alia vō extremitas. dixit ipse que cubito contigua est duo hꝫ capita cōiuncta alteꝝ in extranea ꝑte qd̄ ⁊ minus est: ⁊ est in eo fouea in quā extremitas cubiti intrat inferioris. Alterū aūt in familiari qd̄ maius est priore: neq₃ colligat̄ illi aliqd̄ os: sed est factū ad diuidendum neruū: ⁊ venas ⁊ arterias. Et inter hec duo capita pars est quedā siue canule exteriori: in qua due sunt ꝯcauitates: vna ab anterioribus: alia a posteriorib⁹ in quas duo ingrediūt̄ cubiti exterioris augmēta, cōglutinaturq₃ hoc mō cubiti inferioris disgregatio. ¶ Aui. āt dixit adiutorij os est creatū rotundū: cuius superior extremitas est gibbosa: vt spatule vacuitatē ingrediat̄: ⁊ est a parte domestica cōcauū: ⁊ a ꝑte siluestri gibbosu₃. Et dixit. super inferiorē adiutorij extremitatē duo additamēta cōtinuata fuerunt: ex quibus id qd̄ est ad interiora est longius ⁊ subtilius cu₃ nulla re habens iuncturā: q̄₃ nō est: nisi venaru₃ ⁊ neruoꝝ defensio. Sed cū eo qd̄ est ad exteriora cōpletur iunctura cubiti: sicut dicetur per bucellā que in ipso existit. Et inter ea ꝑculdubio subtilitas existit: ⁊ in duabus huius subtilitatis extremitatibus due sunt vacuitates superius ad anteriora ⁊ inferius ad posteriora. Et earū superior domestica cōcauitas. dixit Auicē. est lenificata: ⁊ nō existit super ea₃ separatio. Et siluestris ꝯcauitas est maior ea. Et qd̄ ad finē siluestris cōcauitatis tēdit non est lenificatus: neq₃ est ipsius perforatio rotunda: sed est sicut paries rectus: ita vt cum additamentis asseid in ipsa ad ꝑtē mouet̄ siluestrē: ⁊ ad eā ꝑuenit: stet. Et has duas ꝯcauitates vocauit Hyp. limites duos. ¶ Dixit Haly. edifi

Manus triplr̄ sumit̄

Brachiū duplr̄ sumitur.

De vtilitate manuū ⁊ opēribus manuum.

Dicit manus est organum organorum: ēt rō est ars artium.

De ossi adiutorij: qd vnicu3 fuit: z de sola una.

catio adiutorij ex vno tm̄ osse fuit:qm̄ eiꝰ ɔtinuatio i scapula in vna tm̄ est disgregatiōe:magnitudo vō facta est ad portādū cubitū z palmā.s.manū itermediā z extremā:ac ēt qm̄ lacertꝰ cubitū mouēs:z palmā sup hoc positꝰ est os:rotundū āt est vt remotiꝰ sit ab incōmodoꝝ recepⁿᵉ:z dn̄t grossities eiꝰ fuit vt sic circa ip̄3 possint musculi meliꝰ situari. Et ɔcauū fuit vt eēt leue:z in eiꝰ ɔcauitate est medulla:z sui leuitate factū est magis obediēs motui musculoꝝ mouētium ip̄3. ¶ Et G. dixit 2° ð vtil.pti. q̄ os vlne rōnabilr in extrinsecis gibbosū fuit:z in itrinsecis simū:qz meliꝰ fuit adinuicē se ɔuerti manꝰ. Si āt sic est ɔuexa ossiu3 seīnuicē aspicē meliꝰ fuit:z auertere a se gibbositates:z subdit Gal. Mox aūt ɔstructio huiꝰ fecit ad amplectēdū ɔuexa corpa vlna magis idoneas pparādo cū h̄ locū vasis.s.venis arterijs z neruis q̄ ad totā manū ferūt. ¶ Et qm̄ musculus q brachiū mouet.i.asseid.meliꝰ erat coopire os brachij.i.vlne egēs tegmine q̄dā:z ptectiōe nō aduersus solū frigꝰ z estū:s3 ad duroꝝ corpoꝝ approxiⁿᵉᵉ:vt manifᵐ est. Nō.n.erat sufficiēs cutis sola absq3 carnibꝰ vlli hoꝝ assistere. Eget g̃ vlna coopiri vndiq3 carnibꝰ:z vt sic musculos debētes mouere brachiu3 in seipsa locatos hre de necītate:z nō seorsu3 carnes ociosas: z seorsu3 musculos. Et Haly.dixit.conatio lateris huiꝰ ossis fuit vt celet venas arterias:z neruos p ipsa3 trāseuntes ad cubitū. ¶ Et sic p3 ex dictis q̄ ad ɔpōnē iūcture hūeri duo

De iūctura humeri

ossa ɔcurrūt pncipalr.s.os spatule hn̄s ɔcauitatē:z os vlne hn̄s caput rotūdu:qð in dictā ɔcauitatē igredit:ad ɔpōnē aūt eiꝰ firmā os furcule cū osse sili rostro corui pueniūt. Et est vt ex Gal.patuit in ca° pcedēti.iūctura ista ð se laxa:4ᵒʳ tm̄ firmata est ligamētis:pinde dixit Auic.iūctura ista laxa est nō multū firma. Et laxitatis cā iūcture huiꝰ:accidit enā freqūēter dislocatio:iuuaᵐ tm̄ qð in huiꝰ existit laxitate est due res.s.necītas z securitas. Et necītas est facilitas motionū ad oēs ptes. Et securitas est:qm̄ l3 adiutoriū sit necīū:vt diuersis motionibꝰ ad diuersas possit mouere ptes:motiones tm̄ eiꝰ neq3 sūt multe:neq3 pdurant vsq3quo timeat:ne eiꝰ rūpant ligamēta:z disloceť:imo adiutoriū in plibꝰ motionibꝰ est qetū. Et aliud qð est ex manu est mobile. Et pp hoc alie iuncture manꝰ firmiores facte sunt q̄3 q̄ adiutorij. ¶ Adiutorij quoq3 iuncturā q̄tuor amplectunť ligamēta. Et vnū eoꝝ est dilatatū pānicularē iuncturā circūdās:sicut oēs alie circūdanť iuncturē:z duo alia ligamēta q̄ a rostro corui descēdūt:quoꝝ vnū est extreᶜᵐ hn̄s dilatatā:z circundat adiutorij extremū. Et alteꝝ est minꝰ:s3 duriꝰ descēdēs cū ligamēto 4°.qð ēt descēdit ab additamēto rostrali in tenuitatē eis pparatā:quoꝝ figura ad latitudinē trahit:z pprie cū adiutoriū tāgūt. Et ipsa qdē solēt occultari sub adiutorio z cōtinuari musculis q in occultatiōe adiutoriū sūt sequētes z in eiꝰ iteriori extēsi sūt. ¶ De musculis aūt iūcturā humeri hac cubiti z adiutoriū mouētibꝰ dixit Gal. 2° de vtil.pti.implantanť ossi vlne fines musculoꝝ qdē supiꝰ mouētes:collū qdē iferiꝰ vellentes. Alij vō ducētes ad pectꝰ: z qdā eoꝝ circulr ɔuertētes ad pectꝰ. g̃ circūducit musculꝰ q ex ea q̄ ſm mamillas regionē pcedit moderatꝰ magnuⁿᵉ: mox aūt z subtꝰ vehit vlnā v̄sus iferiorē ptē gescibilr:vt sit smioris additionis cā. Aliꝰ vō eoꝰ ex altis pectoris ptibꝰ pdiēs alte adductiōis est cā. Aliꝰ vō z tertiꝰ q binatꝰ dr vel duo coadunati:vtrūq3.n.de eis l3 verū dicere explantanť ex toto osse qð est s3 pectꝰ:adducūt aūt ad pectꝰ.s.vlne totum egrepēs qn̄ ambo tendunť. Si vō alteꝝ eoꝝ opeť solus si qdē q ex iferioribꝰ ptibꝰ pectoris pdit.imā opať adductionē: si vō alter altiorē:nō tn̄ ita altā sicut scðs dictoꝝ:nec ita imā sicut pmꝰ dictoꝝ. Succeditq3 in pximo dictoꝝ q̄tuor musculoꝝ puus q a regionibꝰ q sec ꝰ mamillā sursū ferť. Alsifine vō alia portio musculi q s3 epimida3 q̄ claui applicať: duo.n.h3 capita musculus iste ex intrinsecis qdē ptibꝰ epimide claui applicatꝰ:ex extrinsecis aūt applicatꝰ dorso hōplate in imioribꝰ eiꝰ ptibꝰ:sed opō huiꝰ soliꝰ cū tēdiť ad regionē p eẍ tēdit vlnā poꝝ a media:z certitudialr recta retētione declinās v̄sus latꝰ. Alteriꝰ vō q̄ v̄sus clauē puenit ad intrinsecā regionē silr inclinat:tēsis aūt ambobꝰ eqpotenter rectā certitudialr, z mediā retētionē accipit vlna nusq̄ declinās. Ac ēt alij duo musculi ex alterutra pte dorsi qð in hōplate silem pdicto actū hn̄s. Si.n.sil tendunť adiuuant certitudialr altā vlnā seorsu3 in vno alteruter modicū ad latus declinabit. Octauus vō aliꝰ vltra pdictos pdiēs musculus ex pxima pte in homoplata coste ad extrinsecā regionē3 adducit collū oppositꝰ eis q s3 pectꝰ sūt:q adductiōis alte erāt ɔditores:duo vō ɔiter his musculoꝝ motꝰ sūt circunuertētes vlnā v̄sus eā q̄ eẍ z inferiꝰ regionē. S3 vtpl3 qde3. adducit v̄sus eẍ:q ex iferiori fine pdit pute coste, q̄ in hōplata, aliꝰ vō simā eiꝰ ptē totā ɔphēdēs minꝰ qdē, pxim vō inferius circūduxit vlnā. Reliquus vō alius qdē musculus est trahēs iferꝰ vlnā cū ea q̄ adhd qð retro latiōe, cui pdictꝰ musculus puus succedit indeclinabiles opans lationes vlne v̄sus iferꝰ. Sufficiēter.n.habuit de hoc nā q̄3uis minimꝰ eēt oium pp manꝰ rectionē ad nālē ad iferiora, fortis.n. v̄tutis est iupēdere manū, deorsum vō tendi pōt oē ēt corpꝰ aiali actu, qz.s.sola g̃uitate, adiuuāt aūt ad hūc.s.musculū paruū vtplm z pxi eoꝝ q a pectore seu z binatā decliⁿᵉᵐ hn̄tes eorū Coadiuuāt aūt z aliqð his q ab iferioribꝰ ptibꝰ metafoni, tēsis.n.silr q̄tuor ad aliquos actꝰ spōdiliū manꝰ trahit inferꝰ violēter, vbi aūt nulliꝰ actꝰ vehemētis est opus puus musculus sufficit solus. Et dixit Gal. q circūuertunt artiᵒˢ musculi in oibꝰ articulationibꝰ ipsi sūt robusti, z tenōtes hn̄t neruosissimos, qm̄ violētissimꝰ motuū est iste multiplex ſm v̄tutē existēs simplici. Et dixit. musculus q ab iferioribꝰ ptibꝰ metafreni sursū ferť, iō magnꝰ q̄3uis vlnā differt trahere iferꝰ, qm̄ vltra h̄ duos alios phet motꝰ aiali circūuertēs retro vlnā, vellēs āt deorsū totā hōplatā. ¶ Hal. posuit hos musculos eē.xij. A. āt dixit. q̄ ex musculis motꝰ adiutorij sūt illi q mouēt spatule iūcturā. Et sūt tres musculi qui a pectore veniūt, z ip̄3 mouēt ad iferiora z muscl's q iferꝰ sub mamilla oriť, z cū pte adiutorij an̄te ɔtinuať apð an̄tē pte3 margis ɔcauitatis, z ipse ē q adiutoriū ad pectꝰ applicat cū cōitate, qz spatula ip̄m seqť. Et muscl's q a sup̄mo thoracis nasciť z efficit vt domesticū caput adiutorij coopiat, z ē applicās ip̄3 ad pectꝰ cū ipulsiōe pauca. Et muscl's duplus magnꝰ q a toto oriť thorace ɔtinuatꝰ cū ifimo an̄cessiōis adiutorij, q cū opať cū villo q in ipsiꝰ supiori est adiutoriū ad pectꝰ ducit ip̄3 eleuādo. Et cū alia pte ducit illð ad ip̄3 faciens ip̄3 ad iferiora dscēdē. Et cū eis ābobꝰ ducit ip̄3 ad pectꝰ s3 rectiⁿᵉᵐ. Et duo alij musculi a pte nascūť ylij, z magis iferꝰ tēdētes, z ɔtinuati q̄3 sit ɔtiuitas magni muscli:q a thorace ascēdit. Et vnꝰ eoꝝ ē magnꝰ veniēs a loco q ē apð yliū, z a costis posteʰᵒ z trahit adiutoriū ad costas posteʳᶦᵒ directe, z alter ē sb̄tilis q nasciť a cute ylij, z nō ab eiꝰ osse, z ðclinat magis ad medietatē q̄3 ille, z ɔtinuať cū chorda eiꝰ q a pte mamille ascēdit z pfūdať. Et hi qdē opōnē pmoꝝ efficiunt s3 motū adiutorij, s3 tn̄ ad postʳᵃ parūp ðclināt. ¶ Et qnq3 muscli q ab osse spatule nascūť, z vniꝰ muscli eoꝝ ortꝰ ē ab osse spatule, z iplet qð ē iter spatulas z costā supiorē villis, z penetrat ad ptē supiorē capitij adiutorij siluestre3 declinās parūp ad domesticā. Et ip̄e ēt cū ðcliⁿᵉ penetrat ad domesticū, z duoꝝ muscloꝝ ex istis qnq3 origo ē a latē supiori spatule, q̄ꝝ vnꝰ ē maior, z vadūt ipsiꝰ villi ad iferiores sepantis, z iplēt qð ē iter sepans z latꝰ iferꝰ, z ɔtinuāť valde cū capite adiutorij in pte siluestri, z penetrāt cū decliⁿᵉ ad siluestrē. Et alter est cū h̄ p̄ ɔtinuus adeo q̄ est q̄si ps eius, z cu3 ipso penetrat z ipsiꝰ efficit opōnē. Iste tn̄ nō mīrū pēdet a supremo spatule, z eiꝰ ɔtinuitas est s3 trāsuersionē in manifesto adiutorij z declinat ad siluestrē. Et 4ꝰ musculus de pdictis qnq3 est ille q locū cōcauū ossis spatule iplet:cuiꝰ chorda cū ptibꝰ interioribus lateris domestici capitis adiutorij ɔtinuať. Et eiꝰ opatio est efficere vt adiutoriū posteriꝰ circū

cat. Et alter musculus.s.quintus est:q ab inferiori extremitate lateris spatule iferioris nascit͛ et cuiꝰ chorda supiꝰ ꝯtinuat͛ ſm cótinuitaté magni musculi ab ylio ascédétis. Et cuiꝰ opatio est trahere supmū capitis adiutorij ad supiora. ℭ Et dixit Au. adiutoriū hꝫ aliū musculū duo hñté capita:q duas efficit opónes:ꝛ opóné cōem. Et ipsa qdé sub furcula venit ꝛ a collo deglutiés p capitis adiutorij bucellā puenit vſqꝫ iuxta locū ꝯtinuitatis chorde musculi magni a pectore ascendétis. Et qdā dicūt. ꝙ vnū capitū eiꝰ interiꝰ est sup manifesto spatule apud eiꝰ imūs:ꝛ declinat ad exteriora cū trāsuersione pauca. Et cū opat͛ cū duobꝰ pibꝰ eleuat͛ ſꝫ rectitudiné. Et dixit. sunt hoīꝫ qdā q duos addiderūt musculos.s. musculū puū q a mamilla venit:ꝛ aliū q in spatule iūctura est sepultus:ꝛ fortasse ponūt musculos cubiti.i.cubitū mouétes cū eis habere comunitatem.

ℭ De anatomia cubiti ꝛ ascid. Cap. xlvij.

Ascid est brachij pars ossuosa q̄ a cubito vſqꝫ ad manum existit. Et sūt duo ossa vocata focilia. Et asseid qdem ab Haly. cubitꝰ vocat͛:ꝛ cóponit͛ ex duobꝰ ossibꝰ q̄ noīe totiꝰ cubiti vocant͛. Et sūt cubitꝰ iferior ꝛ cubitꝰ supior. Et inferior est v̄sus pté siluestré:ꝛ supior v̄sus pté domesticā. ꝛ vnꝰ est maior reliquo:iferior eniꝫ supiore maior est:ꝛ vocat͛ focile maiꝰ:ꝛ supior vocat͛ focile minꝰ. Et iferiꝰ qdé maiꝰ est.qm̄ dixit Haly. oportuit ipꝫ portare supioré. Et cōdecés est:vt qd̄ defert sit maiꝰ ꝛ fortiꝰ delato. ℭ Et dixit Aui. qd̄ focile maiꝰ ét grossiꝰ est:ꝛ vadit a cubito ad digitū auricularé.i.vſqꝫ ad iūcturā manꝰ ex ea pte in qua est digitꝰ auricularis. Et minꝰ ét est subtiliꝰ ꝛ ptédit͛ p pté domesticā:siue supioré a cubito vſqꝫ ad pollicé. Et Aui. dixit. supioris focilis iuuam̄ est:vt p ipꝫ sit motꝰ asseid ad se torquédū ꝛ resupinádū. Et inferioris focilis iuuam̄ est:vt sit motꝰ asseid ad ꝯstringédū ꝛ dilatádū. Et dixit Aui. cuiuſqꝫ duoꝝ focilium mediū attenuatū est:qm̄ grossitudine nó idiget ꝓpter illud qd̄ de musculis grossis sup eis iacet. Et ipsoꝝ duorū extrema ingrossata fuerūt ꝓpterea ꝙ sup ipsa multa ligaméntoꝝ origo est eis necīa:ꝛ frequéter eis accidūt ꝟbera. ꝛ ꝑcussiones fortes cū motus est iunctura ꝑ:ꝛ ꝓpterea ꝙ carne denudant͛. ℭ Gal. ꝟo 2° de vtili. ptic. focile maiꝰ siue inferius brachiū vocauit:minꝰ ꝟo ꝛ superiꝰ vocauit kerkidā. Et dixit. ꝙ positio kerkide. rónabilr̄ facta est obliq̄ ſm qd̄ ꝛ ea q̄ brachij.i.focilis maioris facta est recta. ſm.n.nām motuū capꝝ vniuscuiuſqꝫ oportuit eē póné:sed motꝰ colli q hꝫ extensioné ꝛ flexioné est ſm longitudiné eiꝰ sit:q ꝟo v̄sus imuꝫ pronū ꝛ supinū obliq̄. ℭ Et ꝓpterea obliq̄ est kerkida:rectum aūt brachiū:hec eni téšionibꝰ ꝛ flexionibꝰ:illa ꝟo ꝯuersionibꝰ q̄ ad obliq̄ famulant͛. Elegit aūt. dixit Gal. in kerkida póné obliquā eā q̄ ab itra icipit:ꝛ ab extra desinit:eo ꝙ motuū totiꝰ manꝰ ad latera q̄ v̄sus supinū ad pauciores é actꝰ. q ꝟo ad imū ꝓnū ad multo plures:ꝛ necīos sunt vtiles. Et ꝓpterea kerkide póné paratioré ad obediendū motibꝰ q ad ꝓnū. nā opata supioré finé eiꝰ v̄sus extrinsecū caput vlne iungés:inferioré ꝟo v̄sus magnū extédés digitū. E cōuerso āt si hr̄et faciliꝰ v̄sus supinū q̄ꝫ ꝟsus ꝓnū moueret͛. Supiacet aūt. dixit Gal. kerkida brachio:qm̄ est longior eo:ꝛ pl̄m articulationis q̄ ad vlnā ipsuꝫ obtinet rónabilr̄ fuit debi breuius os supra lógiꝰ. Sūtqꝫ vtriuſqꝫ ptes medie subtiliores:q̄ ꝟo ſꝫ cubitū ꝛ carpū grossiores q̄n̄qꝫ oportebat medias musculis ꝓbere locū:alias ꝟo igrossari in applātatióibꝰ:finis tn̄ brachij:q ſm cubitū est grossior:ꝛ kerkidis grossior est q ſm carpū:ꝛ embobꝰ est articulatio carpi:sꝫ ea q̄ hꝫ cubitū brachiū abūdare necīuꝫ erat a kerkida intātū inq̄ꝫtuꝫ articulatio eius vtilior in oībꝰ existit actibꝰ. ℭ Et Aui. dixit. supiꝰ focile est tortuū:q̄si veniat a pte domestica ꝛ paululum tortuose ad pté siluestré gibbosuꝫ fiat ꝛ iuuam̄ in h̄ preparātis existit bonitas ad motū torquendi:ꝛ sꝫ focile iferius est rectū:qm̄ h̄ ad stringédū ꝛ dilatádū meliꝰ existit. ℭ Cū quoqꝫ:q̄re asseid duo habuit ossa triplex assignatur:vna vt hec pars stet capiti oculis ceterisqꝫ mébris in necessitatibus: sicut clypeus ꝯfendés:hāc.n.pté porrigit hō aduersus ictꝰ: ꝑcussióes:ꝛ casus:ꝛ cetera occurrentia nociua in defensam alioꝝ mébroꝝ. scd̄a est. vt vno osse leso alteꝝ illesū maneat: ꝛ tertia. vt tpe lesionis vniꝰ eoꝝ alterū os sanū remanés sit illi in sustétamétū. ℭ Iunctura quoqꝫ cubiti. dixit Aui. ex iunctura focilis iferioris ꝛ supioris cuꝫ adiutorio cóponit͛. In iferiori.n.cubito.i.in focili maiori in extremo eiꝰ qd̄ cóiungit͛ brachio.i.vlne ossi. dixit Haly. augꝰ duo sunt q̄ granata duo dr̄ rotūda capitibꝰ. Alteꝝ tn̄ altero maiꝰ est. Et h̄ é ꝙ ptigit vltra totiꝰ cubiti supiora ꝛ iferiora:hocqꝫ granatū anteriꝰ inusitato noīe cubitꝰ dr̄: alteꝝ ꝟo minꝰ iteriora attingés totiꝰ cubiti ꝛ supiora. Et hec duo granata cū cubitꝰ extédit͛ duas intrat ꝯcauitates:q̄ in pte ea sūt quā sileꝫ parti dicimꝰ:duplicationis aūt cubiti tpe a ꝯcauitatibꝰ egrediunt͛:positio aūt cubiti huiꝰ eq̄lis est. p ipsum.n.fit cubiti extensio ꝛ duplicatio. Et hi duo motꝰ eq̄les sūt ꝛ recti:nec in pté inclinant͛. At ꝟo cubiti supioris positio distorti ꝛ incuruati ꝓpter eū q in vtrāqꝫ pté necīus est motꝰ. Et in q̄ pte attingit brachiū augm̄ est qd̄ intrat foueā minoris partis eius ossis:brachij.i.adiutorij. Caputqꝫ eiꝰ qd̄ palmā attingit minus est q̄ꝫ qd̄ brachiū:eo ꝙ necīuꝫ erat copulari duobꝰ cubitoꝝ capitibꝰ:cū augm̄ gbꝰ glutinat͛ ossi rasccte ad disgregationé palme:vt q̄ pariter oriant͛ exinde ligaméta:q̄ hāc ligāt disgregationé. Aui. quoqꝫ dixit. supiꝰ focile in sua extremitate hꝫ vacuitaté ingeniose factā in quā bucella siluestris extremitatis adiutorij igredit͛ ꝛ ligat͛ cū ea. Et ex ipsiꝰ circuitu in vacuitate puenit motꝰ resupinꝰ ꝛ tortióis:iferiꝰ ꝟo focile duo hꝫ additaméta iter q̄ existit tenuitas q̄ grece lr̄e.c. silat͛. Et huiꝰ q̄dé tenuitatis cū torquet͛ supficies illa q̄ est in ipsiꝰ tenuitate:vt bn̄ sit factꝰ eiꝰ itroitꝰ in tenuitaté q̄ est in extremo adiutorij qd̄ cócauū existit:sꝫ sue ꝯcauitatis figura gibbositati circuli silat͛. Ex bona igit͛ igressione subtilitatis q̄ iter duo additaméta iferioris focilis existit in illā iferioré tenuitaté iūctura ꝯponit͛ cubiti: Cūqꝫ tenuitas sup tenuitaté ad posteriora moꝛ ꝛ iferiꝰ extédit͛ manꝰ. Et cū p̄tatis tenuitas illā refrenat a vacuitate bucella tꝫ eā ꝛ ꝓhibet a dilatatióe supflua. al's. a vacuitate bucellā tenéte tꝫ eā ꝛ ꝓhibet ꝛc. ℭ Et dix. A. stāt adiutoriū ꝛ asseid ſꝫ rectitudiné. Cum ꝟo duaꝝ tenuitatū sup aliā ad añriora:ꝛ supiꝰ moꝛ ꝯstrigit͛ manꝰ donec asseid tāgit adiutoriū a pte domestica ꝛ ab añrioribꝰ. Et dixit. duo focilia supiꝰ sil' iungunt͛:sicut res vna. ꝛ accidit in eis vacuitas āpliatióis:cuiꝰ pl̄m in focili existit iferiori:qd̄ ꝟo supfluit ab hac vacuitate remanet gibbosuꝫ lenificatū:vt sit lóginquū a nocuméntoꝝ receptióe. Et posteriꝰ qdé ex vacuitate focilis iferioris orit͛ additamétū qd̄ ad lógitudiné quādā trahit. ℭ Dixerūt qdā. ꝙ in pte extremitatis supioris focilis maioris est additamétū:q̄si rostrū qd̄ supat vl' q̄si egtat supmā iūcturā cubiti:ꝛ ꝯfirmat cubiti aciém siue acuitaté q̄n brachiū ad iteriꝰ plicat͛. Et vtilitas huius additamēti supra iūcturā cubiti fuit vna vt ipsaꝫ iūcturā defendat ab extrīsecis nocumētis. Alia vt ꝓhibeat brachiuꝫ plicari ad posteriꝰ ne motu nimio fatiget͛. Et dixerūt. ꝙ p̄dicta duo focilia sūt sibiinuicé ita iserta ꝙ vr̄ puū subintrare maiꝰ:ꝛ in ipꝫ išgiata in iūctura cubiti ꝯiūgit͛ cū osse adiutorij mediātibꝰ fortibꝰ ligamétis. ℭ De musculis āt mouétibꝰ cubitū. dixit. A. ex musculoꝝ brachiū mouétiū alij sūt q ipsuꝫ ꝯbūt alij sī q ipꝫ dilatāt:ꝛ isti sī positi sup adiutoriū. Et alij sūt q ipꝫ girāt. Et alij q ipꝫ resupināt:ꝛ nó sup adiutorium. ℭ Gal. ꝟo dix. 2° d̄ vti. pti. si oīno imobilis qs custodierit sūmā manuū māifeste videbit 4or brachij motꝰ ab his apō vl nā motibꝰ:ꝛ dearticulatióibꝰ fieri. Et.n. extésuꝫ ꝛ flexuꝫ ꝛ circūductū ad ꝓnū ꝛ supinū videbit q̄scéte tota sūma manu. Et dix. necīū fuit motꝰ flexiōis ab itꝰ ducé musculū:ꝛ extésióis ab ex̄ locari:ꝛ vt si oēs itermedie regióes vlne supiores ꝛ iferiores:inde oīo relinq̄ret͛, vt ét nó fieret caro aliq̄ ociosa:

Triplex est quare asseid duo habuit ossa.

De iunctura cubiti.

De musculis.

ꝛ vt nõ incustodita ꝛ nuda relinqueret̃ ꝑticula colli ꝓfortio/
res sil' ꝛ infallaciores mot⁹ opata est duplicãs multitudinẽ
musculoꝝ:fortiores.n.sũt q̃tuor mouẽtes q̃ȝ duo:ꝛ tuti⁹ h̃
est vt duo ꝓ vno sunt:q꞉ si alter patit̃:alter sufficit mouere
collũ. Nã si duos solos opata fuisset nã musculos:ꝛ sibiin/
uicẽ supiacẽtẽ posuisset roburq̃ȝ eis ꝛ tuitionẽ ꝓbuisset mo
tib⁹:nõ tñ tenuisset itermedias vlne regiões. Si võ singule
eaꝝ obliquũ in collũ sil'e.x.grece lr̃e ex ꝯsist sibiinuicẽ:ꝛ te/
nãtos cũ h̃ȝ vtilitatib⁹ forẽt:ꝛ adhuc ꝛ tegi defuit vlne. Et
nimirũ si qdẽ rectis motib⁹ deberẽt mouere collũ extẽden/
tes sil' ꝛ flectẽtes articulationẽ q̃ ſm cubitũ.nõ solũ nõ esset
vtilis eis obliq̃ positio:ſȝ totũ ꝯriũ opare̾t. Et hec est maxi
ma admiratio cõstructiõis eoꝝ:q̃m binis motib⁹ obliquis
vnũ rectũ opant̃. ℂ Musculi cubitũ mouẽtes alij positi sũt
sup adiutorio:ꝛ ſm Haly.sũt q̃tuor i trãsuersuȝ siti.x.lr̃e gre
ce figure qd̃ necẽiuȝ fuit:vt cũ vterq̃ȝ moue̾t alter alteꝝ nõ
patiat̃ in ptẽ sil' cũ cubito inclinari. Et hoꝝ q̃tuor duo sunt
in añriorib⁹ positi:ꝛ isti cubitũ restringunt:quoꝝ ille q est
maior icipit ab exteriorib⁹ brachij a ptib⁹ iteriorib⁹ lacer/
ti q sup scapula est. Alter võ q minor est incipit ab exterio/
rib⁹ brachij ptib⁹ posteriorib⁹:ꝛ v̾sus cubitũ tẽdit:ꝛ maio
rẽ lacertũ incidit sub dicta figura.x. Et duo alij sũt posterio
res q cubitũ extẽdũt:quoꝝ alter q maior est ab iterioribus
brachij orit̃ ab interiori latere:qd̃ ale.i.ascelle subest ꝛ ad cu
bitũ tẽdit. Alt̾ võ est minor:ꝛ incipit in supiorib⁹ brachij:ꝛ
ad posteriora extẽdit̃:ꝛ cubito ꝯtinuat̃ iferiori:ꝛ hoꝝ cu/
iuscunq̃ȝ chorda chordis ꝓmoꝝ continuat̃. Alij siti sunt in
circuitu cubiti.de qb⁹ dixit Haly.lacerti positi in latere ex/
traneo brachij decẽ sũt:vn⁹ eoꝝ posit⁹ est in manifesto cu/
biti in me°:cui⁹ ori⁹ a capite extraneo brachij est. Et in hui⁹
latere lacerti:alij sũt illi ꝯtinui:ꝛ a laterib⁹ hoꝝ trium tres
alij lacerti. Et sup cubitũ supiorẽ hoꝝ decẽ lacertoꝝ:lacert⁹
est ali⁹ obui⁹ illi.s.p̾:q ẽ in me° a pte ex̃nea:c⁹ origo a ptib⁹
capitis brachij ẽ. Et i infe^{ri⁹} duo sũt alij lacerti trãsuersi cubituȝ
iuersãtes retro. ℂ De his muscul. dix̃. A.faciẽtes brachiuȝ
iacẽ supinũ sũt par:c⁹ v^{m} ex ipib⁹ ẽ po^{m} in exte^{ri⁹} duoꝝ foci
liũ:ꝛ obuiat focili supiori absq̃ȝ chorda:ꝛ alteꝝ subtile ẽ ꝓlõ
gatũ ꝛ nascit̃ a supiori pte adiutorij ab eo q̃ ei⁹ maĩf^{m} seq̃t
ꝛ maior pe ei⁹ vadit i assaid ꝛ penetrat:donec ꝓpiquũ fiat
iũcture rascete:ꝛ venit ad ptẽ occltã focil' supio:is:ꝛ ꝯtinua
tur cũ eo chorda pãnicli. ℂ De his duob⁹ musculis dix̃. G.
2° de iuua^{tis} mẽbroꝝ. Redeam⁹ ad igñitionẽ ꝓp quã fuerũt
duo musculi icuruãtes brachiũ sup dorsũ:ꝛ ꝓp quã nõ oriũt̃
chorde ex istis musculis vl' vno illoꝝ.dico g̃ q̃ nõ sufficit in
motib⁹ oib⁹ isti⁹ focilis vn⁹ musculus ꝯtinuat⁹ i me° loco
ei⁹:ꝓp qd̃ fuerũt duo:ꝛ fuit vn⁹ eoꝝ ꝯtinuat⁹ cũ locis supio
rib⁹ ꝓpinqs adiutorio:ꝛ ali⁹ ꝯtinuat⁹ ẽ cũ locis infe^{ri⁹} ꝓpin
qs rascete:fuit ãt ꝯtinua° eoꝝ cũ focili i mlt̃is locis:vt sint
magis fixe:q̃m retẽtio mẽbroꝝ carnosoꝝ:ꝛ fixio eoꝝ cũ eo
q̃ ꝯiũgũt̃ ẽ debilis:ꝛ fuit necẽiũ vt occurrerẽt isti focili i mltis
locis:q̃m carẽt v̾tute chorde cui sufficiebat i bonitate reten
tiõis vn⁹ loc⁹:ꝛ ꝓp h̃ fuit datũ ei loco ei⁹ qd̃ deest ei ex v̾tu/
te chorde multi^{tas} illoꝝ:q̃m nõ ẽ ꝓpriũ oriri chordã ab illo
musculo. Et dix̃. A.girãtes seu reflectẽtes musculi sũt par po
sit⁹ exteri⁹. Cui⁹ vnũ ex duob⁹ ipib⁹ a supmo domestico ca
pitis adiutorij icipit:ꝛ ꝯtinuat̃ cũ supiori focili sub iũctura
rascete. Et aliũ ẽ magis curuatũ eo:ꝛ ei⁹ villus ad lati^{tudinem} ẽ
declinis:ſȝ ei⁹ extremitas ẽ plus neruosa:ꝛ icipit ab ipomet
supiori focili:ꝛ ꝯtinuat̃ cũ ei⁹ extre^{mi} supiore apd̃ rascete iũ
cturã. Sũt ãt ꝛ sup assaid ſȝ vnũq̃dq̃ȝ focile musculi moue̾t
d̾bẽtes iũcturas man⁹ ꝛ digitoꝝ d qb⁹ dice̾t i sequẽti ca°.

ℂ De anatomia manus in speciali. Cap.xlviij.

Anus in tres diuidit̃ ptes.s.in carpũ meta
carpũ:ꝛ digitos. Et iũctura qdẽ car
De vtili/tat man⁹ pũ a Gal.p̾ ꝛ 2° de vtil.pti.dicta:ꝛ ab eo p̾ ꝛ 2°
de iuuamẽtis:ꝛ ab Aui.rascata voca̾t. Et iũctu
ra ab eo dicta metacarpũ.ab Aui.pecten man⁹
voca̾t. ℂ De diuisiõe qdẽ man⁹ loquẽs Gal.vbi.s̃.dix̃.ma/
nus vt multiformes figuras ꝯp̃hẽdere posset meli⁹ fuit diui
di multiplr̃:nẽ nũc ẽ diuisa. Cũ h̃.n.diuȝ optie adiuuatiuo/
rũ organoꝝ vt̃ eẽ ꝯstructa:ꝛ teneri circa sphericũ p̾t spherica/
ri cũ vndiq̃ȝ ꝯp̃hẽdẽs ꝛ recta:ꝛ ꝯcaua ifallaciter capit. Et q꞉
multa corpa maiorẽ molẽ h̃nt q̃ ſȝ vnã manũ capiẽda:ꝛ co/
adiutricem alterã nã fecit:vt vtrisq̃ȝ ex oppositis ptib⁹ ꝯp̃hẽ
dẽtib⁹ ea in nullo deficiãt ab vna manu magna. Et idcirco
ad se inuicẽ iclinant̃ inuicẽ:cui⁹ gr̃a facte sũt. Et diffaria sũt
eq̃les. Et.n.ꝛ h̃ ꝯueniebat organis sil' agẽ debẽtib⁹. Exco/
gitãs.n.maximũ corpoꝝ:q̃ hõ ꝯictare ꝑt:puta lapidẽ aut li/
gnũ:ꝛ rursũ ꝑuissimũ vt miliũ:aut aliquẽ pilũ:deide q̃ȝta sit
latitudo iter maximũ ꝛ minimũ:ita h̃ñ ipsa ꝯictãtẽ hoieȝ in/
uenies:sic si vniuscuiusq̃ȝ illoꝝ gr̃a facte fuissent man⁹:ꝑuis
sima.n.duob⁹ digitis ꝯp̃hẽdit:vȝ.indice ꝛ magno. Ea võ q̃
sũt paꝝ maiora his eisdẽ ꝯp̃hẽdit:ſȝ nõ extremis. Queccũq̃ȝ
võ sũt:ꝛ his paꝝ maiora circa ea trib⁹ digitis agit.s.polli/
ce:idice:ꝛ me°. Et si q̃ his adhuc maiora q̃tuor:deide ꝯñter
ꝛ qnq̃ȝ:ꝛ deide tota manu:deide v̾o ꝛ alterã in his q̃ sũt am/
pli⁹ maiora adducit:q̃ꝝ nullũ eẽt poss̾e apd̃ digitos fieri:nisi
multiplr̃ eẽnt diuisi. ℂ Et dix̃. G.nõ sufficiebat eã solũ ſȝ se
eẽ diuisaȝ:nã si nullus digit⁹ apponeret̃ 4^{or}:sic nũc sũt:sed
ꝯñter oẽs sil' sub vna recta linea eẽnt:nõne manife^{m} est q̃ in
utilis eẽt eoꝝ multi^{do}:opȝ.n.qd̃ app̃hendit̃ diligẽter:aut
vndiq̃ȝ ſȝ circulũ:aut nõ ex duob⁹ locis ꝯp̃hẽdi:h̃ ãt ꝑisset
si ſȝ vnã rectã ꝯñter eẽnt lineã oẽs:saluat̃ aũt nũc certitudi
nalr̃ vno oppo^{to} alijs:neq̃ȝ ẽt oportebat simplr̃ duos digi/
tos sic oppositos in ꝑuaꝝ reꝝ venatiõib⁹ eoꝝ sũmitatibus
opari:ſȝ eos tales eẽ q̃les nũc sũt:sic molles sic circũplicabi
les:ꝛ ita h̃ñtes vnguib⁹:neq̃ȝ.n.si nõ carnea eẽt eoꝝ extre/
mitas,ſȝ ossea:eẽt nũq̃ȝ poss̾e ꝯp̃hendere ꝑuissima corpa:sic
spinas ꝛ pilos:neq̃ȝ ẽt si carnea siq̃deȝ mollior:aut duridior
carne:neq̃ȝ.n.vtiq̃ȝ poss̾e eẽt maxie amplexari qd̃ ꝯp̃hẽdit̃
vt tuta app̃hẽsio fiat. Amplexari.n.nullũ duroꝝ aut osseo
rũ:ſȝ ea q sũt moderate mollia:ꝛ q̃si fusilia plusq̃ȝ decet sub
tilib⁹:ꝛ duris cedẽtia facilr̃ ab eis defluũt:q̃cũq̃ȝ igit̃ sũt in
me° nã imoderate molliũ ꝛ duroꝝ:sic ꝛ digitoꝝ sũmitates
hec vtiq̃ȝ erũt optia ifallacis ꝯp̃hẽsiõis organa. ℂ Et dixit
Gal. cur diuisa est in digitos man⁹:ꝛ cur 4^{or} eoꝝ opponit̃
magn⁹ declaãs Hyp.dix̃.digitoꝝ idoneitas ẽ magnũ eẽ eũ
q in me°:ꝛ op^{m} eẽ idici magnũ. Adhuc.n.qd̃ distent digiti
abiuicẽ multifarie vtile ex̃ns diuisio illoꝝ fca ẽ. Cõueniẽter
igit̃ q̃ñ id c⁹ gr̃a facti sũt agũt oino max^{i} h⁹ ꝯstructionẽ ido
neissimã eẽ oit:ꝓp hãc igit̃ opponit̃ magn⁹ digit⁹ alijs:q̃m
diuisa eẽt man⁹ siceti tñ pl'ȝ ab alijs distaret magn⁹ nõ vtiq̃ȝ
opponeret̃ eis:hinc g̃ dixit. G.ꝑ pauca v̾ba docet Hyp.eos
q ꝑnt discere decã ei⁹. Ita.n.se h̃ñtib⁹ oia q̃ ꝑ eos opant̃ h̃ñ
fient. Nihil.n.aliũ est mẽbroꝝ pulchritudo q̃ȝ optia corpis
ꝯstructio quã actib⁹ iudicabis:optia.n.corpis ꝯstructio ea
est q̃ oẽs h̃ȝ ꝑticulas:ꝛ eã q̃ ab ipsis vtilitatẽ sufficiẽtem ad
act⁹ organoꝝ ꝓbet.sic.n.ꝑfecta ꝛ ideficiẽs ẽ ꝯstructio. Nõ
eni albedib⁹ vl' mollicieb⁹:vel alijs talib⁹ verax ostdit̃ pul/
chritudo. Et de his apli⁹ ifra i anato° digitoꝝ man⁹ dice̾t.

Componitur auẽ manus ipsa ex parte ossuosa ꝛ
musculosa,ꝛ ossa plura fuerũt. Nõ
eni dixit Ga.vbi s̃.fieret man⁹ extẽsio,nec ei⁹ ꝯcauatio si os
sa ei⁹ cedere nõ possent. Nõ aũt cederẽt si essent oia vnũ in/
cõpositũ,q̃re eo q̃ ex multis facta sũt ossib⁹ trãspõnẽ acgrẽ
tis ꝯcauã ad pl'ȝ,ꝛ rursus rectã opant̃ manũ. Et oino vtiq̃ȝ
altera ꝯsistẽtia ꝑderet̃ si nõ essent facte ex plurib⁹. Et nõ so/
luȝ ad actũ manus,ſȝ ad ifallaciã iuuat h̃ȝ cõstructio. Si.n.
iter digitũ ꝛ brachiũ simplr̃ os vnũ eẽt locatũ ꝯcauũ ab in/
tra,ꝯuexũ v̾o ab extra,ita nudũ,sic h̃ decet nuda eẽ ab ol
duro ꝑcutiẽte facilr̃ rumperet̃,ꝛ rũpẽte sil' fractũ mox totũ
vtiq̃ȝ pter nãm h̃ret vnũ exutẽs. Nũc aũt q꞉ duodecim fcã
sũt duodecima pe ꝯstructiõis corrũpit̃ passo vno:ſȝ vt oino
nõ patiat̃ meli⁹ fuit ex multis cõponi:ꝛ maxie ita duros:ce

dēsa.n.eis q̄ incidūt ſm dearticulationes oſſiū exſoluūt il/
lā violētiā:ita nāq₃ ⁊ ſagitta ⁊ lancea:⁊ q̄cūq₃ talia facilius
ꝑtrāſit tēſa coria q̃₃ laxa:eo ꝙ illa trāſeunt:iſta vō cedentia
paulatī₃ violētiā exſoluūt icietiū. Itaq₃ igiť acquiſiuit ho₄ū
oſſiū ordinatio.ſ.q̄ in cōi oium eſt vix paſſibilitatē:⁊ hoc ex
multitudīe co₄:⁊ cū q̄ vniuſcuiuſq₃ ſeorſum:⁊ h̄ ex duritie,
accipiēs:hāc ēt multiformitas figuratione ad cōem vix paſ.
ſibilitatē valde ꝯferūt:multiformiter.n.cedit eis q̄ ex oibus
locis iciūt. Si ēt vniformis cōpō ipſo₄ facta eēt vix paſſi/
bilis nō vtiq₃ eēt:qm̄ neq₃ cedere oino poſſet.ꝑꝑ hec igitur
multa ſunt:⁊ ita cōpoſita. Silr ⁊ ꝑs muſculoſa in multos ⁊
varios diuiſa eſt muſculos ꝑꝑ varios mot⁹ articulationū
man⁹. Et de vtraq₃ ꝑte man⁹ oſſuoſa:⁊ muſculoſa ꝑticulr̄
dōm eſt. Et h⁹ de ꝑte oſſuoſa raſcete ⁊ pectinis man⁹ i vno
ca°. Et ꝯñter in alio ca° de ꝑte oſſuoſa digito₄.

¶ De anatomia oſſiuʒ raſcete ⁊ pectinis manus ſiue carpi ⁊
metacarpi. Cap.xlix.

Irit Gal.2° de vtil.ꝑtic.tres ordines oſſiuʒ
intermedij fuerūt brachio ⁊ ſciſſionib⁹
digito₄ ꝑus v̄ſus brachiū ex trib⁹ cōſtās oſſi/
bus eſt. Qui vō ꝯñter ex q̄tuor v̄ſus metacar/
pū. Et hi duo ordines articulationē carpi cōpo
nunt:articulus aūt metacarpi q eſt ordo terti⁹ ex qnq₃ fact⁹
eſt oſſib⁹ quo₄ vnū magni eſt digiti:⁊ alia q̄tuor ꝓprie ſūt
metacarpi. ¶ Et loquēs ibi Gal.de ꝑ ⁊ 2° ordine.ſ.de oſſi/
bus carpi dixit.ſm carpū octo ſūt oſſa:⁊ nullū eo₄ alteri
exñs ſile in ſpē:nec magnitudīe eq̄le in tātā armoniā deue/
niunt cōpōnis vt difficile ſit inuenibilis eo₄ nūer⁹:niſi cum
diligēter abraſeris colligatiōes:⁊ denudaueris mēbranas
coopientes vnū tibi oia videbūť. ¶ Et dixit Haly.ipſa oſſa
nullā ſūt hñtia medullā:⁊ cōglobata ſūt alia cū alijs:vt eēnt
firmiſſima ⁊ dura:⁊ medulla carētia facta ſūt:q: lacertis fa
cta ſūt nuda:q̄re ad ea frigus ꝑuenit celeriter diuerſa quoq₃
figura facta ſūt:vt ꝯnectanť in ſua cōtinuatiōe alia cū alijs:
alia.n.illo₄ facta ſūt cōcaua conica:alia gibboſa:alia recta:
vt facta ꝯtinuatiōe eo₄ cū alijs tāq₃ vnū os eē videať. ¶ Et
Aui.dixit.raſceta ex multis cōpoſita eſt oſſib⁹:ne nocu^m ſi
acciderit cōe fiat:⁊ vt ꝑ ipſa plāta cōtinuata cōcauari cū cōti
nēdi rotūda volūtas affuerit:ac ēt cū liq̄da currentia retine
re voluerim⁹. Et dixit.ligamētū fortiter ſtringit vnū ho₄uʒ
oſſiū cū alio:⁊₃ tñ in eis exiſtit pa₄ obedientie ad ꝑuā ꝯſtri/
ctionē:ex q̄ ꝑuenit vt interi⁹ plāte cōclaueť.alś.cōcauetur.
¶ Subdit Gal.hoc carpū exiſtit a multis ⁊ multiformib⁹
cōpo^m ab intra q̄dē ꝯcauū inq̄ʒtū manui ꝯuenit fieri:ꝯuexū
q̄ ab ex̄ inq̄ʒtū cōuenit habuitq₃ ꝯueritatē in ꝑtib⁹ ſupiori/
bus q̄ apud brachiū talē ⁊ ita magnā:q̄lis ⁊ q̄ʒta maxie de/
bebat dearticulationē eē oñ locato₄ oſſiū:in iferiori aūt ꝑte
carpi q̄tuor inuenies ꝯcauitates deinceps ſibiinuicē ꝑuiſq₃
articulanť oſſib⁹ metacarpi. Et dixit cartilago nō has ſolū:
ſ₃ ēt eas q̄ in carpo cōcordationes oſſiū oēs ſubiūgit. ¶ Et
dixit Gal.9^m aliqs poterit ſm carpū nūerare os:⁊₃ nō eſt nu
meratū ab anatomicis:ſicut nec aliq̄d ſiſami nodo₄ voca/
to₄ q̄ multis eo₄ q̄ ſm man⁹ ⁊ pedes articulationē nā ex
oppoſito circūoppoſuit infallacie grā. Et dixit.curue iplan
tationes oſſiū q̄ ſūt ſ₃ kerkidā ⁊ brachiū q̄ in carpo articu
lanť vocanť iplātatiōes:⁊ vocanť aliqñ capita ⁊ codilli. Et
Gal.loquēs dixit.oino oſſe carpi exñte diligēti armonia in
oib⁹ oſſib⁹ carpi. Nā carēs loco in q̄ ꝑdictū os infallaciter
firmaret iferiorē ei⁹ finē ſbtilē certitudialr̄ opata ē. Et.n.al
tū ducēs lapſu₃:⁊ cartilagioſū ꝑparās locū idoneū ad am/
pliationē tenontis q flectit ſ₃ eūdē carpū. Et Aui.dixit.8^m
os nō ꝯſiſtit in duab⁹ raſcete acieb⁹:ſ₃ fuit creatū ad defen/
dēdū neruū q eſt in plāta. ¶ Iunctura itaq₃ raſcete ex.vij.
eſt cōpoſita oſſib⁹ de oſſib⁹ carpi:q₄ q̄tuor ſūt in vna acie:⁊
tria ſunt in alia acie. Et acies triū poſita eſt ex ꝑte brachij:⁊
cū oſſib⁹ brachij:ſiue aſſeid iuncturā cōponūt q iūctura bra
chij noiať. Et acies q̄tuor oſſiū ſita eſt ex ꝑte palme man⁹:⁊
cū oſſib⁹ metacarpi cōponūt iuncturā q̄ eſt in pectine ma
nus. ¶ Dixit.n.Gal.vbi ſupra:q: oportebat carpū articula
ri brachij ⁊ kerkide finib⁹ ꝯuenięter alterutrū os:ſiue ſup
implātationē habuit gibbā q̄dē:⁊ circūferētialē ab ex̄:⁊ cō
cauā q̄dē ab itra:ſ₃ ea q̄ vndiq₃ labiū h₃ circuēs a q̄ certitu/
dinalr̄ ſtringiť termin⁹ carpi:q eſt ibi:ea vō q̄ brachij non
adhuc ſilr:ſ₃ id qđ eſt intra:⁊ v̄ſus kerkidā ei⁹ aſpicit eſt ra
le. Altera vō extremitas q̄ ſm lōgitudinē:⁊ rectitudinē to/
tius colli ad circūferētiale caput finit q̄ certū igrediť locatū
ibi os carpi ſuaui ꝯcauitate:vt duplex ſit articulatio ſ₃ car/
pū:qua₄ altera eſt ſup iplantationē igrediētiū in ipſo carpi
fine ad ꝯcauitatē q̄ eſt iter kerkidā ⁊ brachiū. Altera vō eſt
oſſis cōp̄hēdētis ꝑuā explātationē brachij. Et hec q̄dē grā
v̄ſiōis manuū ad ꝓnū ⁊ ſupinū facta eſt:q̄ ⁊ minor eſt alia:
ſ₃ ꝑꝑ aliā magnā extēdiť ⁊ flectiť q̄ ſ₃ carpū articulus:ꝑꝑ
hec igř gibboſitates facte ſūt finiū brachij:⁊ kerkide. Et di
xit Gal.carpi lat⁹ qđ brachio articulať ex trib⁹ oſſib⁹ factū
eſt:ſtrictiſſime.n.debēte carpo brachio articulari. ¶ Dixit
Haly.diſgregatiōes due q̄ ſūt raſcete:⁊ duob⁹ brachij capi
tis altera eſt magna:⁊ altera ꝑua. Et magna q̄dē eſt ꝑ introi
tū ꝯtinuationis ex oſſib⁹ oſſis raſcete:⁊ q̄ ſūt in ſupiori ordie
in foueā q̄ in oſſe ē ꝯtinuato duob⁹ capitib⁹ oſſiū vtriuſq₃
cubiti:⁊ dř cuba. Et hac diſgregatōe ei⁹ ſit dilatatio palme:
⁊ ei⁹ ꝯſtrictio. At vō minor diſgregatio ꝯglutinať ꝑ ang^lo
introitū ꝯtinuati ꝯiūcti₃ extremitati cubiti ſupioris:vbi au
ricularis iūgiť:vocaturq₃ querſua in cōcauitate oſſis illi op
poſiti de oſſib⁹ raſcete:⁊ q̄ ſūt in ordie 2° inferiori. Et hac diſ
gregatiōe ſit palme mot⁹ in añ ⁊ retro.i.ꝓne ⁊ ſupine. ¶ Et
Aui.dixit.vij.ex oſſib⁹ raſcete in duab⁹ ꝯſiſtūt acieb⁹:vna
acies eſt ad ꝑtē aſſeid:⁊ cui⁹ oſſa ſūt tria:qm̄ ꝑꝑea ꝙ eſt ad ꝑtē
aſſeid oportuit vt eēt plus ſubtilis ⁊ alteri⁹ aciei oſſa ſūt q̄
tuor q̄ ſūt ad ꝑtē pectinis:⁊ digito₄:vñ ꝑꝑ hoc oportuit vt
eſſent magis ampla. Et tria q̄dē oſſa ordiata fuerūt:eo₄.n.
capita q̄ ſunt a ꝑte aſſeid ſunt ſubtiliora:⁊ adinuicē collecta
meli⁹:⁊ plus ꝯtinuata. Et eo₄ capita que ſūt ad ꝑteʒ aciei
alteri⁹ ſūt latiora:⁊ minus bñ collecta ⁊ ꝯtinuata. Et dixit
Aui.aciei 2^e:ſit extremitas in cōiūctiōe capitū oſſiū ei⁹:⁊ in
grediť vacuitateʒ q̄ eſt in extremitate duo₄ fociliū:ſit q̄ ibi
iunctura dilatatiōis ⁊ ꝯſtrictiōis:⁊ additamētū ꝑdictū qđ
eſt in focili iferiori vacuitatē oſſiū raſceti igrediť:⁊ ſit inde
reſupinatiōis ⁊ tortiōis iūctura. ¶ Dixit.n.Gal.vbi.ſ.gib
boſitatib⁹ factis ſ₃ fines kerkide ⁊ brachij vtiť nā vltra vti
litatē eo₄ dictā:ſicut aſſueuit ad aliq̄d qđ benignū:eo ꝙ ꝑꝑ
aliud factū eſt ꝯuerti mltotiēs ad alia. Capita.n.tenōtū mo
uētiū digitos ad itermedia ha₄ eminētia₄ ꝯcauitatē ꝓpo
ſuit cuſtodiā tutā:quē ad^m mur⁹:aut turris hāc eis faciēs.

De oſſibus aūt metacarpi iuxta ſe inuicē oſſa vſq₃
ad digitos feruntur:diſtāt aūt abinuiceʒ
⁊ nō ſūt oino ꝯiūcta ſicut q̄ carpi.h̄.n.plr̄ abinuicē diſtāti
bus organis eq̄lib⁹ digitis debebāt articulari. Et ſ₃ figurā
q̄dē ꝯuexa:ꝑa₄ vō ſima ab it⁹ facta ſūt:oportebat.n.ꝯñter
ea carpo locata illo₄ ſpēʒ imitari. Et q̄dē in tātū eis aſſilata
ſūt:vt coadunatio q̄ eſt ex oibus duplices ſupficies planas
opeť:ſimā q̄dē q̄ it⁹:⁊ ꝯuexā vō q̄ ex̄. metacarpū q₃ ex q̄tuor
oſſib⁹ ꝯpo^m fecit nā:q: magn⁹ digit⁹ in carpo:⁊ alio₄ 4^or
vnuſq̄ſq₃ in metacarpo articulať. ¶ Dixit Haly.palma in
duas diuidiť ꝑtes.ſ.in oſſa pectinis palme:⁊ digitos. Et pe
cten palme ꝯponiť ex q̄tuor oſſib⁹ grādiorib⁹:media.n.h̄ ē
poſita iter oſſa raſcete ⁊ digito₄. Et eſt factū ex q̄tuor oſſi/
bus:vt ſi qñ incōmoditas vni accidat ꝑti relique illeſe ꝑma
neāt. ¶ Dixit Aui.oſſa pectinis plāte 4^or ſūt ꝑꝑea ꝙ cū 4^or
ꝯtinuanť digitis:⁊ ſūt ꝯiūcta ex ꝑte q̄ eſt ad raſcetaʒ. Iđ vt
cū oſſib⁹ q̄ ſūt diſtincta ⁊ ſepata bñ ꝯtinuenť. Et fuerūt ad
interiora curuata ꝑꝑ illud qđ iā ſciuiſti:⁊ dcm̄ eſt ſupra:ra/
ſcete vō iunctura cū pectine ꝯponiť ꝑ ꝯcauitates que in ex/
tremitatibus oſſium raſcete cōſiſtunt:in quas bucelle oſſiū
pectinis que iā cartilaginibus inueſtite fuerunt ingrediun/

Ossa carpi siue rascete sunt octo:⁊ ſm Al.⁊ Ha. septem.

Ossa pectinis sunt quatuor

tur. ¶ Subdit Gal. oia octo carpi ossa seinuicē ↄstringunt: magis tn̄ ↄstricta ea q̄ sūt v̄sus brachiū ꝛ min⁹ ea q̄ sūt v̄sus metacarpuз: hec.n. velut vnum oportuit fieri debētia velut vnū articlari apd̄ brachiū: moueri.n. multis ꝛ violētis mo- tib⁹ d̄bebāt: oēs.n. act⁹ ꝛ mot⁹ articlī q̄ ƀз carpū fortes sūt. Illa aūt nō vt vno erat necīuз approximare ossib⁹ metacar- pi cū distēt abinuicē: ꝛ in nullū vehemēti motu debebat mo- ueri. Et ad vix passibilitatem multo vtilius erat eis lapse cō- poni: magis eniз ita exsoluunt violentia incidentium.

¶ De anatomia ossium digitorum manus. Cap. j.

Galenus p̄mo de vtil'. ptic. ait. ossiuз gen⁹ in digitis factū ē: q2 moueri eos multiformiter iest: n.n. spine ossib⁹: siue polipo dib⁹ firmitatē in actib⁹ vnq̄ hērem⁹ carentes sustētatiua dura pticula. Ossa igit' a creatore da ta sunt digitis sustētatiua ƀз oēз figurā eis. ¶ Et. A. dixit. digiti sūt instr̄a q̄ ad colligēdū res iuuāt. Et ipsi qdē nō fue- rūt creati carnei ab ossib⁹ vacui: q̄uis cū hoc diuersis moti b⁹ possent moueri: quēa^m multi vermiū ꝛ pisciū po^s debili. Et h iō ne eoꝝ opōnes fierēt d̄biles: ꝛ ēt debiliores q̄ v̄mis. ¶ Et subdit Gal. ꝙ vtl̄^m erat digitis: multiformiter figura ri ex plib⁹ ossib⁹ vnusq̄sq̄ digitus ↄposit⁹ ē nō potēte h fieri si ex vno solo forēt creati. Et. A. dixit. neq̄ ex vno ēt creati fuerunt osse: ne eoꝝ opōnes difficiles fierēt: quēad^m accidit patiētib⁹ cuſeƺ. i. thetanū. ¶ Dixit Gal'. theo. 2° digiti sunt qnq̄з quoꝝ q̄sq̄ ↄposit⁹ est ex trib⁹ ossib⁹: quoꝝ qdq̄ da- ctilu eo ꝙ noīe careām⁹ possum⁹ vocare adinuicē ↄtinuita- tis disgregata ↄtinuatiōe cū augmētationib⁹ qb⁹ igrediūt' dactilo p̄ 1° ꝛ sic sequētes: ꝛ colligunt' adinuicē. Et Gal. dix'. ex trib⁹ vnusq̄sq̄ digit⁹ fact⁹ est ossib⁹ ƀm articulū adinui- cē copulatis: ꝛ pp̄ea ad oēз p̄mpte opōnē figurāt': plicati.n. oib⁹ articulis: ita opant' eis: sic sine ossib⁹ facti eēnt. Exten- sis āt oib⁹ sicut si ex vno eēnt osse solo: multā aūt neq̄ oib⁹ curuatis idigētes multotiēs qdē p̄^m solū vel 2^m vel 3^m arti^m. sil' extēdētes vel flectētes ƀm duas opantur figuraꝝ: ꝛ ƀm vnāquāq̄ eaꝝ magis vel min⁹ inq̄tū extēdit' dicere ipoſe est: excogitare āt facile: totalis.n. tēsio ꝛ flexio idiuisibilis est in magis ꝛ min⁹: medi⁹ aūt eoꝝ mot⁹ articuloꝝ nō puū nu meꝝ opat': qm̄ qn̄q̄ qdē magis: qn̄q̄ aūt min⁹ flexis ꝛ extē sis eis. ¶ Dixit quoq̄з. G. tria oportuit fieri digitoꝝ ossa: si plura.n. essent cū eo ꝙ nō iuuarēt actū aliquē cū sufficiēter fieri possint p tria ꝛ cōpleri oēs fortasse nocerēt totalē extē- sionē firmā man⁹ quā nūc opant': q.n. ex plurib⁹ pticulis cō posita sūt facili⁹ frangunt' q̄ si ex paucioib⁹: pauciora v̄o si eēnt diuersitatē figurationū nō vtiq̄ hr̄et tātā vt vtiq̄ mo uerēt' multiformiter ꝛ effugerēt passibilitatē: tertian⁹ ossiū nūer⁹ fuit sufficiēs. ¶ Aui. aūt dixit. ipsis tria suffecerūt os sa: qm̄ si in eoꝝ nūero adderet' in augmēto numeꝝ motuū ipsoꝝ iuuaret. sз debilitas pculdubio in tenēdo illō qd̄ ipos supflua firmitate opз tenere pueniret. Et si ex paucioribus duob⁹ eēt qdē firmitudo maior: sз mot⁹ minueret' ab eo ꝙ sufficit: ꝛ nos qdē idigem⁹ plus motib⁹ diuersis q̄ augmē to firmitudis ter^m trāseūtis. ¶ Et subdit Gal' differūt ossa magnitudie ꝛ figura in magnitudie qdē: qm̄ opз illud qd̄ p locatū est supare illō qd̄ est post ipз: vt manifestū est oibus: qm̄ illō est qd̄ vehit: ꝛ illō est qd̄ vehit': mai⁹ aūt oз esse qd̄ portat q̄ qd̄ portat': vt ēt supra patuit in gn̄ali ca° ossiū. In figura aūt qm̄ ab ampliori supiori basi eoꝝ instructionē ter mināt eā q̄ iferi⁹. circūferētiales. i. rotūdi quoq̄ sūt vt vix patient'. Cur aūt vtrīq̄ dōq̄ extrorsuз cōuexi: ab itra v̄o cer- titudinalr: ꝛ h gr̄a melioris est. Eis.n. q̄ ab intra sūt ptib⁹ digiti ꝛ ↄtāt ꝛ terūt: ꝛ acciplūt oīa: deteri⁹ aūt fieret h ↄue- xis eis factis ossib⁹. Eis v̄o q̄ sunt ab extra ptis nihil hoꝝ erat op⁹ nullū aliū actū agētes ad solā vix passibilitatē cer- titudinalr ↄstructe sūt in laterib⁹ q hēbāt: h. s. vt vix pate- rent' seinuicē custodiētes: hēbāt āt ēt vt qn̄ colligūt' nullaз relinquāt regionē vacuā: ꝑpea ḡ nō oportuit eas curuas fie ri: fides aūt firma ad p̄dicta credēdū est id qd̄ est magni di- giti ꝛ pui. Ille.n. s. magn⁹ digit⁹ ƀз supiorē. Ille v̄o puus ƀз exteriorē pifſeriā q̄ est v̄sus latera digitoꝝ curui certitudina liter facti sūt: neq̄.n. custodirent' hinc: neq̄ ↄuenirēt alteri digito. ¶ Et dixit Gal'. dura ꝛ spissa ꝛ sine medulla sūt ossa digitoꝝ: q2 nuda sūt dīsariā ꝛ q̄ facile passibilia. Eis aūt q̄ ob idigētiā q̄ ab ex̄ sūt opimētoꝝ sūt facile passibilia vna so la restauratio est maxia p⁹ ↄstructiōis. s. vix passibilitas. Et Aui. dixit. fcā fuerūt dura nō hn̄tia ↄcauitatē: neq̄ medul- lā: vt eēnt fortiora ad figēdū i motib⁹ ꝛ attrahēdū ꝛ fuerūt interi⁹ curua: ꝛ exteri⁹ gibbosa: vt qd̄ tenēt meli⁹ teneāt: ꝛ meli⁹ fricēt: ꝛ meli⁹ p̄māt id qd̄ fricāt: ꝛ p̄mūt: ꝛ int' vnūq̄dq̄ nō fuit po^{ta} ↄcauitas: nз gibbo^{sitas} vt bn̄ q̄n res vna ↄtinue rēt' qn̄ necīuз fuerit: vt ex eis ossis vni⁹ iuua^m hēat'. Et eoꝝ extremi. s. pollex: ꝛ auriclāris gibbositatē ad ptē q̄ nō est di git⁹ ƀз vt sit eoꝝ sūma cū applicant' silis figure rotūde que a nocumētis tuet'. ¶ Et dixit. G. nullaten⁹ eē ossiū digitoꝝ labia eq̄lia: sз ab ex̄ qdē eē multo maiora: ab itra v̄o minora maxia est n̄āc i digitoꝝ ↄstructiōe igeniatio. Si.n. eēnt pua ab ex̄ vltra vltimā extēsionē flecti ↄcederēt articulos: maio ra v̄o si eēnt ab intra p̄hiberēt vtiq̄з ad plus flecti: q̄re noce rēt alterūtrūq̄ extēsionis. s. firmitudinē auferētia: ꝛ flexio- nis multiformē. ¶ Et subdit in his q̄ ƀm digitos articula- tiōes machinata est n̄a sic ↄueniebat: ꝛ maxie colligatiōes pue.n. sūt colligatiōes: sз diligēter ornate: subtilib⁹ v̄o ytu- ditibus vndiq̄ coronate: ꝛ cartilaginib⁹ tenuib⁹ alternatis copulatiōib⁹ mēbranosis copulate. ¶ Et. A. dixit oia digi toꝝ ossa cōtinuata fuerūt cū tenuitatib⁹: ꝛ ↄcauitatib⁹ itrā tib⁹ iter q̄s huōr existit viscosus: quoꝝ iūcturas ligamenta ↄprehēdūt fortia. q̄ sibi obuiāt cū pāniculis cartilaginosis. Et dixit. vacuitates iplēt q̄ iūcturis exīstūt pp aug^m firmitu dinis ossa minuta q̄ sisamina vocant'. Dixit.n. Gal'. ꝙ inter disgregatiōes hoꝝ ossa sūt pua silia sisamo q̄ vt loca iplerēt facta sūt vacua. ¶ Dixit quoq̄ Gal'. digitū qdē magnū vo- cant p̄manū seu p̄ tota manu eo existēte: vidēt.n. act⁹ ma- nus p̄ditos: siue h solus abscindat' digit⁹, siue alij q̄tuor. Et dixit. ineq̄les oēs facti sūt digiti ꝛ lōgior q medi⁹, aut q2 sū- mitates hoꝝ digitoꝝ eq̄le ptingere iustū erat in apprehēdē do corpulētias aliquas magnas in circuitu ꝛ in conādo te- nere qdcūq̄ vl' hūtdū vel minimū in seipsis. In maximis.n. corpulētis ad apprehēdēdū certitudinalr, ꝛ ad emittēduз fortiter eq̄lis vndiq̄ cōprehēsis multū ↄfert. Apparēt āt in vnā circuli piferiā ↄuenietes qnq̄ digiti, sз hui⁹ actio qn̄ cer titudinalr corpa sp̄ica cōprehendūt. In his vtiq̄ cognoscet euidētissime q̄s qd̄ euidēter vndiq̄з equalr sūmitates digi- toꝝ se opponētes cōprehēsionē illoꝝ ifallaciorē ꝛ pfectionē fortiorē opant'. Sicut puta in manib⁹ extremitates remoꝝ ad eq̄le pueniūt nō exn̄tib⁹ oib⁹ eq̄lib⁹, ꝛ.n. ꝛ ibi medios ꝛ maxios faciūt pp eādē cām. Qm̄ aūt in conando claudere manū qn̄ vel minimū corp⁹ ↄphēdere certitudialr vel hūt- dū voluerim⁹ digitoꝝ equa ita euidētē q̄lз vtilitatez. Et di- ctis pз, qm̄ magnū digitū supascēdētē idici, sicut sup appō- nē aliquā fieri supioris spaciositatis iferi⁹ oñdet'. ¶ Et. A. dixit. medi⁹ digit⁹ ex lōgiorib⁹ fact⁹ est iūcturis. deinde an nularis. deide idex, deinde auricularis, vt ipsoꝝ extremita- tes apud ↄphēsionē equent', ꝛ nō remaneat aptio. ꝛ cū h vt digiti ei plāte sup rotūdū ↄcauent' cū colligit'. ¶ Polex v̄o. dixit Aui. oiuз q̄tuor digitoꝝ iustitia existit. q si i suo nō po neret' loco ei⁹ iuua^m destrueret', ꝛ tot⁹ man⁹. Si.n. int⁹ in plāta poneret' plm opōnū q̄s p plantā habem⁹ destrueret' in nobis. Et si ad ptē poneret' auricularis vna man⁹ ad aliā ad tenēdū illud in quo iungit' nō pueniret. Et adhuc qdam remon⁹ existit, qm̄ si retro poneret', ꝛ pectini man⁹ pollex nō alligaret' lōgitudo iter ipm ꝛ alios digitos nō angustare- ret', cū ḡ q̄tuor digiti rē aliquā ab vna pte cōphēderēt, ꝛ pol lex ab alia pte eēt, sicut applicās illud qd̄ plāta ↄstringit, ꝛ sз ꝛ auricularis ꝛ ānularis sic cooptorū posteri⁹. ¶ Dixit

Gal.

Ossa vnicuiusq̄ digiti sūt tria.

Digitorū ossa differentie.

Ossa digitorū nō habēt medull.

De inequalitate digitorum.

De pollice ꝛ loco ei⁹.

Gal. 2° de iuuamētis mēbroꝝ. pollex nō fuit positꝰ in vna acie cū alijs q̄tuor: sicut in pedibꝰ: q2 pes est instr̄z ad ambulādū: manꝰ vō est instr̄z ad retinēdū: quapꝓ digiti pedis fuerūt positi in vna acie vt eēnt magis fixi sup terrā. Sz pollex in manu fuit oppositꝰ q̄tuor digitis: vt sit ꝯueniētior retētioni modis diuersis. Et non fuit eiꝰ oppō in meº loco. ne corrūperent opōnes quas opamur in domestico palme: cū p vnā palmā: siue p duas sit. Et cū in palma fuerūt due ptes: vna v̄sus indicē: et alia v̄sus auricularē: fuit pollex positꝰ in latere qđ ē v̄sus idicē: q2 cū ē v̄sus idicē: due manꝰ directe sūt opposite adinuicē. Et ꝯueniētior locoꝝ pollici est locꝰ in q̄ ligat̄ pᵐ iūcturā eiꝰ cū osse seq̄nti ipz ex ossibꝰ rascete: q2 si acciperet ossa palme fieret modicū spatiū iter ipz et idicez. Et si segatū fuisset paucū iā eēt diminuta opō pollicis cū idice: et alijs digitis. ¶ Et dixit Gal. eodē p̄ de vti. pti. digiti si forēt paucio:es q̄z nūc sint idigētꝰ multa actuū ferēt: plibꝰ aūt nullo idigētꝰ. Q2 āt si pauciores eēnt facti plibꝰ actibꝰ noceret discēs facilr̄: magno nāq2 pereunte oēs itaq2 pitissent prāte. absq2 illo. n. nullus alioꝝ pōt aliq̄d bn̄ facere. Aliorū vō idex: et mediꝰ sicut ordie sūt scdi post magnū ita et vtilitate sūt scdi: puoꝝ. n. oiuz corpoꝝ apphēsio et oēs fere q̄ h̄z artes actiōes. Et si aliqđ violētū opz agere oia his appent egētia. Ille vō q̄ est post mediū et puꝰ mino: ē alijs b3 vtilitatē. Appet tn̄ eoꝝ vtilitas manifeste in qbꝰ h̄z circulū egemus apphēdere cōprehēsibile. Si. n. hūidū aut puū fuerit flecti opz digitos. Et in hoc vtillimꝰ qdē ē puꝰ velut sup apposito aliq̄ alioꝝ fines: scdaz vō poᵉᵐ i h̄ b3 scds. Si vō durū et magnū fuerit ꝯphēsibile distātes abinuicē q̄ꝝ ptlin digitos opz apphēdere. Et in h̄ q̄ plures melꝰ apphēderēt pluribꝰ illiꝰ ptibꝰ approximātes. Magno qdē digitoꝝ intꝰ: et oibꝰ alijs ex̄ circūductis ꝯtingit h̄z circulū vndiq2 ꝯphēdi corpulētiā: et si qdē h̄z circulū manifᵐ est: q2 si plēs eēnt supflui eēnt: sufficiūt āt in h̄ qnq2: frustra āt nā nihil opat̄: sollicita. n. ē eq̄lr̄ nā: vt neq2 deficiat aliqđ: neq2 supfluū creet: deficiētiū. n. in ꝯstructiōe deficiētē ostēdūt actū: supfluoꝝ aūt īpedimētū est his q̄ sufficiēter agūt et onꝰ alienu adiacēs: et huic nocēs. Et cui pter nām sextꝰ digitꝰ pducit attestat̄ sermoni. ¶ Et dixit. in 2° eiusdē articulatio digitoꝝ motū h̄z sicē ea q̄ h̄z humeꝝ: nō tn̄ ꝯsilr̄ ad multū pcedētē. Et nimirū circūadiacēt eis colligationibꝰ mēbranosis et subtilibꝰ. Sz ipsoꝝ ossiū plasmatio diuersa ē oino ab ea q̄ h̄z humeꝝ: nō. n. silia sūt vndiq2 capita: eo q̄ neq2 certissime rotūda: et suscipiētiū ea ꝯcauitatū labia in subtiles margies desinētia stringūt ab ex̄ ifallaciter vndiq2 vocatoꝝ filaminoꝝ ossium apposites accipiētes: vt meº q̄damō se hēat ꝯstructiōe vnaq̄q2 articulationū q̄ h̄z digitos: q̄ꝝtū. n. deficiūt ab ea q̄ h̄z cubitū et h̄m carpū ad ifallaciā: tn̄ abūdāt ab ea q̄ h̄z humeꝝ: nā h̄ rōnabiliter opantē: q2. n. pua corpa ꝯphēdāt q̄n opant̄ solē: tn̄ in apprehēsiōibꝰ nimiꝝ q̄ h̄z cubitū et carpū nō paꝝ coopant̄. Et q̄m mlto plibꝰ actibꝰ familiares q̄z alie articlōes sūt difariā. ¶ Et dixit Gal. in p̄ eiusdē in digitis nā igeniata est carnis gnōnē: sz in exteriorībꝰ ipsoꝝ ptibꝰ supmittere. i. augmētare eā nō egebat: supfluū. n. ita onꝰ eēt: intrinsecꝰ vō oibꝰ sup nutriuit carnē vt q̄n oz aliqđ ꝯphēdere circulr̄ mollis. s. caro vel manꝰ p carnē h̄z ꝯsistētiā exn̄s: et suauiter cedēs rebꝰ q̄ approximāt corrigat ossiuz certitudinē: sz ppea in eis articulis valde modicā: plimā vō in ptibꝰ q̄ sūt īn articulos fecit. Nō. n. idigebat aliqs articuloꝝ: nisi ossiū adiutorio cuz flecti natꝰ sit. Et adhuc cū eo q̄ nullā cōmoditatē eis p̄beret īpedimētū fieret motui cū grauās vt supflua: cū ēt eā q̄ itus est spaciositatē claudēs. Et dixit. adnasci fecit ea lāt: et in lateribꝰ digitoꝝ tantā carnē q̄ꝝta replere debebat eoꝝ itermedias regiōes vacuas: vt exīde manꝰ nō solū: vt diuisa i mlta organa: sz ēt vt difariā idiuisa agē possit: aggregatis. n. ad se inuicē digitis ista itermedia regio ꝯstrigit̄ a carne: vt et si q̄d liqdoꝝ corpoꝝ voluerit tenere pnā opans manū nō pmittat effluī. Et subdit. cū p̄dictis bonis a carne manu ꝓueniētibꝰ sūt et alia adhuc bona. s. malaxare et terere q̄cūq2 malaxabilia et terebilia malaxatiuis et teritiuis organis egent. ¶ Et Aui. dixit itrinseca manꝰ ps posita fuit carnosa: vt sustēteret eos: et vt cederet sibi obuiātibꝰ cū ea strinxerint. A foris āt nō talr̄ factis fuerūt ne grauarent̄: et vt pugnū eēt arma dolorē faciēs: verūtn̄ i aucnal. i. in pte itermedia digitoꝝ plus carnis positū fuit: vt bn̄ apō ꝯuersuz q̄n ꝯiūcti applicent̄.

Membro digitoꝝ et eoꝝ sufficientia

De carne digitoꝝ.

¶ De anatoᵃ muscloꝝ mouētiū rascetā et pectē manꝰ. Ca. lij.

Musculorum manū mouētiū qdā solū rascetā mouēt: qdā vō digitos. Et mouētes rascetā musculi sup brachio positi sunt: sz mouētium digitos: alij siti sunt in brachio: et alij in planta manꝰ. Dixit Gal. pmo de vti. pti. actꝰ manꝰ est apphēsio: apphēdere aūt nihil posset imobilis exn̄s: pᵐ ergo actꝰ eius organū est musculus p quē est ei motus. Et dixit. in 2° eiusdē. numerus oiuz musculoꝝ q̄ h̄m brachiū et extremā manū ad. xxiiij. ꝑuenit̄: quoꝝ vij. sūt in extrema manu pui. Et totidē alij magni iteriorem regionē brachij totā ꝯprehēderūt. Et nouē reliq̄ exteriorez totā. Et subdit. quatuor exn̄tibꝰ motibꝰ carpi. s. extēsione: flexione: ea q̄ ad pnū ductione: et ea que ad supinū duo tenontes: et musculi sūt duces flexiones: et duo alij extēsionis. Et ipsi eas q̄ ad obliquū sunt versiones regulāt. ¶ Et Aui. dix̄ musculoꝝ rascete et iuncturā mouētiū: qdā sūt ꝯstringētes: et qdā dilatātes: et qdā girātes: et qdā resupinātes sup collū. Et subdit Gal. flectentiū carpū: et tenontū ab intrinseca brachij parte locatoꝝ: alter ad eā que supra paruū digitū: et alter ad eā q̄ supra magnā regionē peruenit. ¶ Dixit Aui. cōstringētes musculi sūt par sup latus brachij siluestre: quorū inferior incipit ab interiori duoꝝ capitū adiutorij: et ꝑuenit ad pectinē manꝰ corā auriculari: et superior incipit altiꝰ q̄z ille et ꝑuenit ibi. Et subdit Aui. est cū his musculus q̄ incipit ab inferioribꝰ adiutorij ptibꝰ loca predictoꝝ medians q̄ duo h̄z capita: quēadᵐ crucis trāsuersant̄: postea cū loco q̄ est iter mediū et pollicē ꝯtinuant̄: cūq2 ambo mouent̄ ꝯstringunt. Et subdit Gal. extendētiū ab extrinseca parte brachij locatoꝝ: h̄ qdē supra paruū: hic vō supra magnū digitū inplātat̄. Et siqdē vtiq2 tendant̄ q̄ intus flectunt manū: et si q̄ extra tendunt eam. ¶ Dixit Aui. ex dilatantibꝰ est vnꝰ musculus cū alio cōtinuus: ac si ambo vnus esset musculus. Et istiꝰ origo est a meº focilis iferioris: cuiꝰ chorda cū pollice ꝯtinuat̄: p quā pollex ab idice elōgat̄. Et alteriꝰ origo a focili supiori est: cuiꝰ chorda cū p̄ ossiū rascete cōtinuat̄. s. posita corā pollice. Cūq2 illi duo sil̄ mouent̄ dilatāt rascetā cū giratione pauca. Et cū scds solū mouet̄ ipsaz facit iacere resupinā. Et cū pmus mouet̄ solus ꝓlongat iter pollicē et indicē. Et est musculus q̄ iacet̄ sup focile supiꝰ a pte siluestri. cuiꝰ oriꝰ est ab inferiori pte capitis adiutorij a quo ꝓcedit chorda duo hn̄s capita: quoꝝ vnū cū medio pectinis corā idice et medio ꝯtinuat̄, et alteriꝰ capitis chorda est caput iferiꝰ super focile supius apud rascetā: et dilatat rascetā expandēdo cū giratione. Et dixit Aui. musculi cōstringētes et ipz dilatantes girationē efficiūt: et resupinationē, cū duo opposita ex eis h̄z trāsuersionē mouēt̄. v̄. g. sicut dixit Gal. musculus extēdēs q̄ est h̄m magnū intus, et is qui est h̄m paruuz ex̄, et ecōuerso, sed cū musculus cū pectine manꝰ cōtinuus coraz auriculari solus mouet̄ girat plantā. Et cū musculus pollicis quē noiabimus ipm adiuuat plenarie plantā resupinā iacere facit, et cū ille q̄ est in rasceta continuus coraz pollice solus mouet̄ girat ipsaz parūper. Et cū auriculari quē nominabimus. s. mouet̄ efficit girationem completam.

¶ De musculis mouentibus digitos manus. Cap. liij.

Mouentes digitos manus musculi hi q̄ siti sunt in brachio mouent eos motu dilatatiuo et ꝯstructiuo. Qui vō siti sūt in plāta manꝰ mouēt illos motu obliq̄. s. ad latera. ¶ De musculis aūt ꝯstringētibꝰ eos sitis

in brachio:et notāt:sūt tres:quorū vnus ⁊ maior est magis
pfundus:ali⁹ vō minor eo est illi suppoitꝰ. Et ex istis duo/
bus ðscēdūt chorde a maiori qnqꝫ:⁊ a minori q̄tuor:a 3⁹ āt
nō descēdit chorda ꝯstringēs. De qb⁹ trib⁹. dixit Aui. q̄ sūt
tres:quorū vn⁹ ꝭ aciē in medio sup aliū poitꝰ est:⁊ ex qbus
nobilior est iferior q iferi⁹ est sepultꝰ:⁊ cū osse focilis infe/
rioris ꝯtinuus:qm̄ ei⁹ opō nobilior existit:quapp oportuit:
vt locus ei⁹ esset custoditꝰ. cui⁹ pn^m est a medio capitis ad/
iutorij silucstris ad interiora:deīde penetrat:⁊ dilatatꝰ eius
chorda:⁊ in qnqꝫ partitꝰ chordas:quarū queqꝫ ad interiora
digiti puenit. Illarū vō que ad q̄tuor pueniūt digitos quelꝫ
iuncturā ei⁹ pmā ꝯstringit ⁊ tertiā:pmā qdē ppea q̄ est ibi
ꝯnexa ligamēto qd̄ sup eā est curtū:⁊ tertiā pp qd̄ ei⁹ caput
puenit ad eā:⁊ cōtinuatꝰ cū ea. Que vō ad pollicē vadit dor
sus scd̄aꝫ ⁊ tertiā ꝯstringit iuncturā:q̄ nō cōtinuatꝰ nisi cū
eis. Et rect⁹ qdē musculus q est supra istuꝫ est minor illo:⁊
incipit a capite igrediēte qd̄ est vnū de capitib⁹ adiutorij ⁊
cū focili iferiori parūper cōtinuatꝰ:⁊ trāsit p ter^m cōezꝫ q est
inter latus siluestre:⁊ domesticū:⁊ est supior supficies foci/
lis supioris:⁊ cū ad ptē puenit pollicis:ðclinat parūper ad
interiora:⁊ in iuncturis medijs q̄tuor digitorū mādat chor/
das:vt eas ꝯstringāt. Ad pollicē vō nō puenit:nisi ramus
puus q nō est ex hac chorda ei⁹:imo ex alio loco factū. est. ḡ
vt pollex vno musculo in sui ꝯstrictione sit ꝯtēt⁹:sꝫ q̄tuor di
giti duob⁹ ꝯstringūtꝰ musculis:qm̄ nobilior ex q̄tuor ope
rationib⁹ est ꝯstrictio:⁊ ex opōnib⁹ pollicis nobilior est vt
dilatetꝰ ⁊ ab indice elōgetꝰ. ℭ Dixit Gal. 2° de vtil. pti. muscu
lus magis pfundus maior est:q̄ ei⁹ tenōtes sunt maiores.
Qui vō ex̄ est multo minor ē eo q̄ ei⁹ tenōtes multo sūt mi/
nores. Et sic rōnabilr musculus:cui⁹ tenōtes p^m ⁊ 3^m arti^m
digitorū mouēt maior ē. Is q vō 2^m arti^m mouet:multo mi/
nor est. Etenim ꝭꝫ tenōtē moles est musculorū magnitudo.
Terti⁹ vō musculus dixit Gal. minor alijs duob⁹ existit. Et
putauerūt qdā q̄ flectat qnqꝫ digitos:sꝫ ꝭm veritatē nullus
motus alicui⁹ digitorū cōmissus est ei. Et Aui. dixit. tertius
musculus nō est ad ꝯstringēdū:sꝫ ei⁹ chorda interi⁹ in plan
ta penetrat:⁊ dilatatꝰ desup ad hoc vt in eam adipisci faciat
scd̄ꝫ:⁊ in sentiēdo iuua^m pbeat:⁊ pilos in ea nasci phibeat:
⁊ ad sustētādū id qd̄ est in interiorib⁹ plante:⁊ vt fortis fiat
ad suas opōnes peragēdas. ℭ Dixit Gal. vbi supra:explan
tatio medij musculi q si mouet aliquā articulationē supficie
tenus sup cute locat⁹ mediā colli regionē cōprehēdēs:pdit
aūt eis anq̄ꝫ ad carpi articulationē veniat ⁊ dilatari incepit
illo:pmū indeqꝫ appet velut aliq̄ cutis 2ª alba:⁊ exanguis
sub tota cuti locat⁹ ꝭm totā manū ⁊ digitos. Reliq̄ vō cutis
tota q̄ est ꝭꝫ corp⁹ totū excoriari pōt. Et pꝑauit coriū recrea
ri ipsaꝫ:eā vō q̄ est in manib⁹ int⁹:⁊ silr q pedū iferi⁹:⁊ silr
que ꝭm frontē:⁊ pulmonē totā faciē:⁊ q̄sdā ptes q̄ ꝭm aial
nō est posse excoriare pp tenōtē:⁊ musculos ad eas deriuan/
tes. Et hoc qdē totū factū est vt tradat certiorē sensum:aut
motū:aut difficile ꝯsibilē:aut decētē:aut sine pilis operꝰ cu/
tim:decebat. n. man⁹ vt puto ex cōprehēsiuis organis existē
tes difficile ꝯsibile hr̄e eā ad aliqua q̄dā:⁊ maxie ad puorū
corporū certā:⁊ infallacē ꝯphēsionē:qnimo ⁊ ad sensibilio/
rē tota alia cuti. Nō. n. oportebat adesse organū cōprehen/
siuū:neqꝫ ad accipe singulū eorū q̄ ex̄ eleuādo:⁊ afferēdo:⁊
oino ptractādo:⁊ aliud post h̄ iudicare de acceptorū calita/
te:⁊ frigiditate ⁊ duritie ⁊ mollitie ⁊ alijs tāgibilib⁹ dr̄ijs:
sed mox cū apphēdit aliqd meli⁹ fuit cognoscere q̄le sit nā.
Et subdit. neqꝫ decentius fuit alij corpis organo dignoscere
q̄ꝫ manu ⁊ ipsi⁹ man⁹ nō oib⁹:sed itrinsecis ptib⁹ ei⁹:qbus
ēt est apprehēsiuū organū. Si igr̄ pp tactiuā oportuit eē eā:
qm̄ est ⁊ apphēsiua rōnabile fuit vt qlibet qb⁹ ptib⁹ est ap/
prehēsiua eisdē ipsaꝫ effici ⁊ tactiuā. Confert aūt nō parū ad
certitudinalē cognitionē oium tāgibiliū q̄litatū:⁊ nō pilo/
sam eē cutē q̄ est ita a pductione tenōtis pnominati ampli a
ti facti:sicut. n. si pilosa certitudinalr cētneq̄ꝫ vtiqꝫ tan
geret approximata eis anticipātib⁹ ppellere pilis:q̄ eā ista
⁊ certitudinalr nūc pilis nuda facta nullū reliquit tangibile
effugere alicui⁹ approximātiū:sed oib⁹ ipsis incidēs totuꝫ
corp⁹ approximās ei sentit. Q̄ aūt ⁊ duritiē cutis q̄ est ibi
tenōtis pductio opatꝰ manifestū est oibus vtile esse:⁊ h̄ ad
multos act⁹ debēs eē. Et pp hoc tenōtē ad manum pduxit
virtutē. ℭ Musculi quoqꝫ extēdētes digitos:silr positi sūt
sup brachia. Dixit Aui. oēs musculi dilatātes digitos super
brachia sunt positi:⁊ ex eis est musculus q est in me° mani/
festi brachij positꝰ nascitꝰ a pte suprema capitis adiutorij in
ferioris:⁊ q̄tuor digiti chordas q̄ ipsos dilatāt mittit. ℭ Di
xit Gal. 2° de iuuamētis mēbrorū. vnus. vij. musculorū q sūt
in siluestri brachij extēdit oēs digitos p̄ter pollicē. Et dixit.
cā pp quā nō sufficit in reflexione man⁹ vna chorda:⁊ vnus
musculus est triplex. Prima. qm̄ si esset vn⁹ musculus nō ꝯ/
heretꝰ silr iunctura ꝯctiōe cōpleta:sed debili. Scd̄a. qm̄ nō ha
bēt locū vacuū supfluū si esset vnus:qm̄ domesticū asseid est
occupatū cū musculis extēdētib⁹ ipꝫ. Et 3ª est. q̄ man⁹ idi
get alijs que incuruēt ipsaꝫ sup dorsuꝫ. Et dixit. 2° de vtili.
ptic. qd̄ hic musculus supficieten⁹ sub ipsa cute locat⁹ ē me
diā colli regionē cōprehēdēs. Dixitqꝫ Gal. in p° eiusdē. Cū
aūt ita lōgo tenōtes creauit spatio ⁊ nō fecit:iuxta nasci car
pomusculus est:q̄ leuē silr ⁊ tenueꝫ meli⁹ erat esse extremā
manū q̄ꝫ allebratā turba carniū grauem silr ⁊ grossuꝫ fieri:
multa eni deteri⁹ ⁊ tardius ageret eorū que nunc pmpte ⁊
bene agit. Si. n. oēs musculi in plāta cōiungerentꝰ pp carnē
multā grauarēt:⁊ q̄ erat necessariū a lōge venire tenōtes:⁊
periculū erat in mūda carnib⁹ regiōe ipsos si mundi essent
opprimi:in auxiliū eius ingeniauit nā mēbranosaꝫ subam
qbus duris existib⁹ circūambiens vndiqꝫ nō eorū q̄ extrin/
secus incidūt solū:sꝫ ēt ipsorū ossiuꝫ approximationē intri/
stabilē opata est. Et dixit. a musculis vsqꝫ ad articulatiōes
vnusqsqꝫ tenontū rotundus est:vt sit vix passibilis:vbi vō
applicat⁹ debēti moueri ab eo acie ibi ampli⁹ fit:sic. n. faci/
li⁹ debebat mouere eā plurib⁹ trahēs apprehensionib⁹. Et
dixit. ex his q̄ ꝭm brachiū musculis nā pducēs tenōtes:⁊ ꝭm
rectitudinē digitorū dixit:tenōtes. n. oēs q ꝭm carpū appa/
rēt ab his q ꝭꝫ brachiū musculis ad digitos nā extēdēs ap
plicauit articulis singulū nō vtiqꝫ ad ipsaꝫ copulationeꝫ os/
siū:nil. n. eēt ita vtile, sꝫ ⁊ neqꝫ ad ossis plocati finē artic^{lo}.
Et neqꝫ esset ita alicuius cōmoditatis. sꝫ ad caput ēt ossiuꝫ
debētis moueri ꝭm modū vt puto quo se hn̄t idola q̄ a chor
dulis mouentꝰ. Etenīꝫ in his sup trāseūtes articulatiōes ad
pn^m suplocatarū pticularū applicāt chordulā vt tracta ea fa/
cili⁹ sequetꝰ idolū. Et si qdē qd̄ dico vidisti vnq̄ꝫ apte iā intel
lexisti q̄lr ab vno quoquoqꝫ tenōtū vnusqsqꝫ eorū q ꝭꝫ digi
tos articulorū mouetꝰ. extenditꝰ nāqꝫ os qū os qb⁹ intra est
trahit tenō. ℭ Sūt ⁊ alij musculi i brachio mot⁹ obliquos
cōplētes de. viij. n. musculis q sūt in siluestri brachij duo ob
liquāt oēs digitos ad ptē siluestrē, ⁊ q̄rt⁹ musculus mouet
solū pollicē vno motu motuū q sunt ad ptē siluestrē man⁹,
⁊ maioris tortuositatis. Et hic musculus mouet pollicē alio
motu ad siluestrē palme equare illi parti ad quā mouet pce/
dēs musculus:⁊ extēdit ēt rascetā extēsione modica, ps aūt
de dictis octo est illa, de qua dictū est q̄ extēdit oēs digitos
p̄ter pollicē. Et alij duo vltimi de dictis. viij. extēdūt rascetā
extensione forti. ⁊ duo residui incuruāt focile supius, ⁊ per
illā incuruationē tota manus diuiditꝰ, vt dixit Gal. 2° de iu
uamētis. ℭ De musculis vero sitis in planta manus. dixit
Haly. theorice 3° nūerus est. xviij. in duobus positi ordib⁹
Et eorū. vij. in superiori ordine in parte medij palme, quorū
qnqꝫ inclinant digitos ad supiora. Quinqꝫ ex singulo chor
da pua q̄ cōtinuatꝰ disgregationi prime iuxta pectinē. Et est
ex eis vna que pollicē disgregat ab alijs digitis. ⁊ alia que
idem in articulari operatur, in ordine vero inferiori. xj. sūt
lacerti. Et est quibusdaꝫ ex ipsis actio cōis pectini, ⁊ palme
⁊ rascete. Et quibusdā sunt alijs actiones sunt proprie ipsis.

De cā q̄r in reflexio ne manus nō sufficit vna chorda:sꝫ vn⁹ musculus

Musculi in planta man⁹ sūt xviij.

¶ Et Aui. dixit musculi qui sunt in plāta manus sūt. xviij. in duab⁹ acieb⁹ ordiati adinuicē sibi suppositi. Et vna acies est ad inferiora ꝛ interi⁹: ꝛ altera acies est sup cutē exteriorē. Qui aūt in acie existūt iferiore numero sūt. vij. quoꝝ. 5. digitos ad supiora incuruāt. Et q ex eis delegat⁹ est pollici a pn⁹ ossis rascete nascit. Et sextus est curtus ꝛ lat⁹ ꝛ ei⁹ villus est trāsuersus: ꝛ ipsius caput pendet a pectine man⁹: do: nec peruenit in rectitudine medij: cuius chorda cū pollice cōtinuat ꝛ ipsuꝫ ad inferiora. Et septimus est apud auricularē incipiens ab osse pectinis: qd in ipsius rectitudine existit ꝛ auricularē ad inferiora inclinat. Nulluꝫ quoqꝫ hoꝝ. dixit Aui. est ad ɔstringendū: sed qnqꝫ sunt ad eleuādū ꝛ duo ad flectēdū iferi⁹. Illi vō q sunt in acie supiori sub musculo sup plantā expāso q qdē est musculus quē solus cognouit Gal. sunt musculi. xi. ex qb⁹ sunt octo: quoꝝ qnqꝫ cū pma iūcturaꝝ q̄tuor digitoꝝ duo ɔtinuant. s. vn⁹ supra aliū: vt hāc cōstringāt iūcturā. Sed q ex eis est inferior ɔstringit cū depressione ꝛ reflexione. Et ei⁹ q est ex eis supior est statura cū modico eleuatiōis: ꝛ ipse ad supiora ascēsionis: ꝛ cū cōiuncti fuerint directe. Et eoꝝ tres pollici sūt pprij: quoꝝ vn⁹ pmā cōstringit iūcturā: ꝛ duo scdaꝫ. ¶ Dixit Gal. vbi supra. musculis mouētib⁹ digitos ad latera nō solū pp distare digitos ab inuicē eguim⁹: qm̄ hoc facere pn̄t musculi in brachio siti: sꝫ pp multū eos distare. Et dixit motuū q ad latera q̄tuor digitoꝝ ibecilliorē opꝫ esse cū q itra. Magni vō digiti ibecillior mot⁹ est his q interior: q̄uis in alijs digitis sit fortissimus vehemētissim⁹: q transuersus q̄uis in alijs sit debilis: ꝛ sibi tenōtē tenuissimū est q int⁹ ex eis q sūt magni digiti: grossissimi aūt sūt trāsuersales ecōuerso q̄ꝫ in alijs digitis.

¶ De anatomia cruris in generali. Cap. iiij.

Hō pp q̄tuor cās fact⁹ est staturę erecte.

CRUS dictū est: q: supipꝫ currit. Et reperit sumi triplr. vno mō large p toto eo q est ab ancha vsqꝫ ad pedē: ꝛ vt sic sumptū diuidit i tres ptes magnas. s. in coxā: tibiā: ꝛ pedē. Alio mō pprie: ꝛ sic sumit a Ga. solū p coxa: 3⁹ mō iproprie pro tibia: vt patebit ex Aui. duplicibus locis. Crus quoqꝫ pmo mō sūptū vocat ab Aui. rigil. Et quocūqꝫ mō sumat diuidit in ptē ossuosaꝫ: ꝛ carnosaꝫ. ¶ Hō staturę erecte fact⁹ est pp quatuor cās: p⁹ rōne sue māe: que inter mās oium alioꝝ aialiū est leuissima: ꝛ eteniꝫ aerea ꝛ spirituosa est pre ceteris: ꝛ hinc ad supiora facile eleuabilis. scdo rōne sui inati caloris q ceteroꝝ aialiū calore est amplior: ꝛ sua multitudine ꝛ virtute potēs est subiectā sibi māam in altū erigere: tertio. q: hō inter cetera aialia rōne sue forme q̄ pfectissima est: vt pmo patuit sermo. silitudinē hꝫ cū intelligentijs supiorib⁹. Et iō figurā ad illas ɔtēplādū: ꝛ in sursuꝫ aspiciēdu habuit: vn̄ Pronaque cū spectēt aialia cetera terraꝫ. Os hoiuꝫ sublime dedit: celūqꝫ videre Iussit ꝛ erectos ad sidera tollere vultus. 4⁹ q: cū hō formā hēat intellectiuā ꝛ a creatore ad intelligendū deputatā. Et ad intelligēdū sensus deseruiunt: ꝛ maxie sensus visus oportuit in hoie sensitiuū visus: ꝛ vt vniuersa apprehēdere posset in alto loco situari fm meliorē ꝛ ad speculandū aptiorē figurā: ꝛ talis figura est q̄ erecta est. Et fm figurā erectā solus hō est inter aialia peditantia. ¶ Dixit Gal. de vtili. ptic. 3⁹ bipes factus est: ꝛ recte ambulandū: hō. n. nō eguit pp̄ea velocitate debens domare aial puta equū sua sapiētia ꝛ moribus. Et meli⁹ valde fuit ei añq̄ꝫ velocitatē organa hēre ad oēs artes nečia puta manus. Cur aūt nō habuit q̄tuor tibias ꝛ manus vltra eas: sic centauri: qm̄ nāe ipole est intrā diuaꝫ corpoꝝ mixtio. Non eniꝫ sicut pictores colores solū ꝛ figuras debebat ɔponere: sꝫ subas totas pmiscere ipermixtas: ꝛ increatas exn̄tes sibi. Nō. n. si copulatio aliqua venerei hois ad equū fiat pficiens matrices sperma: neqꝫ qdē hō fuisset meli⁹: si eni ɔcessū fuerit sic gigni posse aial: vt ex hoie ꝛ equo natum. Nil plus ei tribueret ex hac cōstructione: nisi velocitas. nec hoc simplr nec in oib⁹ locis: sed in planis ꝛ leuib⁹ soluꝫ campis: si vō aliqn̄ opus eēt sursuꝫ currere vel deorsuꝫ: vel per obliquuꝫ: siue equale ea q̄ nūc est ɔstructio humanaꝝ tibiaꝝ est multo melior. Ita aūt ꝛ salices ꝛ petras acutas ꝛ rectas ascēdere ꝛ oino oēs difficultates ptrāsire melior est hō monstruoso centauro. Reliquū aūt videre cū vel fabricantē vel nauigantē vel particulare hui⁹ supra lineā nauiū pcedentē: vel oino aliquē nauigatiuoꝝ opeꝝ ptractantē: qm̄ inormis valde in oib⁹ eēt: ꝛ oino in multis impotēs: ꝛ maxie ad oēs artes in qb⁹ sedere opꝫ. Inter. n. oia que hō pcipue hꝫ est hoc. s. sedere vtiliter: vertebrū eniꝫ soli hoi inest: latet aūt ꝛ hoc multos q extimiāt hoiem solū stare erectū nō pcipiētes: qm̄ ꝛ sedē solus hꝫ. In hoc. n. qd flectunt fm genu colla coniuncta vertebris sedere fit: qd multi quadrupedū inesse ponūt: ois eniꝫ ad id qd ante hꝫ flexiones anterioꝝ tibiaꝝ. Anteriora eniꝫ homoplatis eoꝝ copulata sunt: quadrupedibus. n. eis existētib⁹ melius fuit ad se inuicē flexiones ɔuerti hō: aut hōplatis copulata cola manus facta sunt: vtiliter aūt ad id qd añ decuruat flectit: rōnabilr aūt ꝛ tibie q fm genu flexiones versus posteri⁹ hn̄t: solū. n. sibi leue sedere pole erat. Quocirca: qn̄ in vna rectitudine fuerit dorsum cū tibijs ad tres diias figurationē ducit aial: si eniꝫ ipsuꝫ dorsū in terra discubuerit supinū certitudialr fit. Si vō firmat pedib⁹ tūc certitudinalr fit rectū. Si vō aliquē angulū fecerit ad dorsū tibie ponebat est: qm̄ multa figurarū dictoꝝ certitudinalr est quare rōnabilr dicem⁹ hoiem soluꝫ stare rectū. Alia qdē aialia: alia qdē magis: alia vō minus. Attamē pna sunt oia aialia ambulantia ɔsilr infantib⁹ q serpunt manibus et vn̄ vt ipse. Ait. 15⁹ de vtili. ptic. simia sic hꝫ crura sicut hō infantulus nūc p⁹ eis conans vti. Et. n. q̄tuor colis: sicut quadrupedes ambulat: ꝛ añriorib⁹ sicut pedib⁹ ambulat: sꝫ hō actus nō agit añrioribus colis vt pedib⁹. ¶ Et dixit Gal. in 5⁹ eiusdē. oia aialia quecūqꝫ sunt breuiū cruriū totalr sūt pna, tangit. n. ipsoꝝ vēter terrā semp: equus. n. ꝛ leo ꝛ bos ꝛ canis ꝛ silia sunt inter ꝛ certitudinalr pna, ꝛ oino recta. Ita aūt ꝛ aues q̄uis bipedes sunt, neqꝫ. n. ꝛ he in vna rectitudine cū dorso hn̄t ambulationis organa, q̄re solus aialiū hō rectus vtiqꝫ stat. ꝛ solus sedet, manū nāqꝫ act⁹ oēs q fm artes his duab⁹ egent figurationib⁹, hec. n. recti, hec. n. sedentes ɔtractamus. Nil aūt quis operare pronus vel supinus, q̄re nullū alioꝝ aialium recte stare vel sedere pparauit nā, qm̄ neqꝫ cōtractare aliqd debebat. Opinari autem dixit Gal. pp hoc recte stare hoieꝫ vt ad celū pmpte respiciat dicendo ad celū verti illaboriose facilē hoiuꝫ qdē est. qui nūq̄ꝫ vidit celi spectorē vocatū piscē: hic tn̄ si nolit ad celuꝫ semp aspicit, hoc aūt nisi collū flexerit ad posteri⁹ nūq̄ꝫ respiciet, hoc aūt flectere nō soli hoi inest: sed ꝛ nihil hoib⁹ silib⁹ ei, vt reliquę aues lōgū collū hn̄tes qb⁹ nō solū facile est sursum si voluunt aspicere, sed vtiqꝫ ꝛ circūducere pmpte oculos. Cū aūt hō. vꝫ. supradicti opinātes platonē intelligūt dicentē: qm̄ nō est sursuꝫ aspicere qn̄ supinū pars seipꝫ reclinat oscitans, sꝫ qn̄ vtputo mēte nām entiū ɔsiderat, sed versute negligāt. ¶ Et dixit Gal. 15⁹ eiusdē crura aialib⁹ nā organa ambulationis creauit. Cruriū. n. alicui⁹ gr̄a facta sūt ambulatio est ꝛ cursus, ꝛ statio, sꝫ ambulatio qdē ꝛ cursus ecōuerso adinuicē dispositis cruribus, statio vō eis hn̄tib⁹ fit. Scdm statione. n. firmatio est in terra alterutrū similr ꝛ tensoꝫ. In ambulādo vero vel currēdo hec qdē oxis firmatū est hec vō trāsfert. Et dixit. maior est labor ei qd gestat: qd. n. trāsfert seipm solū mouet qd vō firmatū est nō seipꝫ inclinatū extēdit, sꝫ etiā vniuersuꝫ vehit corp⁹ duplex portans onus respectu ei⁹ qd prius ambobus stātibus portabat. Sed in trāsferēdo qdē corpus q flectūt id musculi plus agūt, stātibus aūt extēsiōis cōditores musculi fortiter tensi permanēt, ꝛ si demū paꝝ flexi fuerint ad periculū peruenit casus totū corp⁹. De vtraqꝫ āt pte ossuosa ꝛ musculosa dicēꝫ est, ꝛ p⁹ de ossuosa de qua in vno caplo dicet de ossib⁹ coxe genu ꝛ tibie, ꝛ in alio caplo de ossibus pedis ꝛc.

¶ De anatomia ossium femoris coxe genu ⁊ cruris. Ca.liiij.

Uper os femoris fabricate sunt oẽs spõ/
diles dorsi ⁊ p ɔñs totũ corp⁹: ⁊ in
pte inferiori hʒ pixidẽ quãdã: in cuius ɔcauita
te ligata est extremitas rotunda ossis coxe que
vocaꝛ vertebꝛũ: vt superi⁹ iam dictũ est. ¶ In
De osse coxe. crure itaqz dixit Gal. 3° de vtil. ptic. est vnũ os qd̕ est maxi
mũ oium q̃ sm corp⁹ ⁊ rõnabile q̃dẽ. Et.n. est pᵐ firmatiuũ/
cotile ⁊ pᵐ oiuꝫ supiacẽtis corpis molẽ vebit. ¶ Dixit Hal.
coxe os integrũ est ⁊ oib⁹ reliqs ossib⁹ corpis mai⁹. Et ei⁹
magnitudo duas hʒ vtilitates: pᵃ vt deferat oia q̃ illi supsũt
mẽbra. 2ᵃ. qm̃ lacert⁹ mouẽs pedes in eo posit⁹ est: ⁊ lacert⁹
est integer. Et Aui. dixit. ꝙ est integrũ: qꝛ est mutãs ẽt id qd̕
est sup ipso. ¶ Dixit Gal. figura cruris gibba est ab extra ⁊
sima ab intra. Silr aũt ⁊ magis est sima a retro: ab añ ãt nõ
magis gibba. ad sectionẽ.n. idonee sic se hʒ: ⁊ ad multa ope
ra q̃ agim⁹ sedentes: sicut est scribere extẽdẽdo v̕sus crus li
briũ: ita aũt ⁊ qd̕cũqꝫ aliud penes gibbositatẽ eoꝝ extẽden/
te vtiqꝫ facili⁹ q̃ꝫ si aliter eẽt facta. Et subdit. a vo ⁊ infirmã
do in vno crure corp⁹: in multis.n. scimus existere hoc vtile
in vita tota: ⁊ sm artes melioꝛ fuit recuba figura ipsa recta.
¶ Et Haly. dixit. os coxe est paulũ flexũ a supiori pte ad ptẽ
eẍneã: ⁊ ab inferiore palam familiare: ⁊ est a posteriorib⁹ co
nicũ. ⁊ ab iteriorib⁹ gibbosuꝫ. s. paꝝ valde pp ei⁹ paucitatẽ
Gal. dixit. ꝙ nõ est ab añ magis gibbosuꝫ. Et sic de ea nõ fe
cit mentionẽ. Et dixit Hal. iflexio ei⁹ extremitatis supioris
in lacertũ eẍneũ ẽ vt lacerto in eo posito loc⁹ sit larg⁹ cũ la/
cert⁹ h̕ magn⁹ sit. Si.n. fuisset hic in familiari pte vtiqꝫ iũge
renꝛ inicẽ coxe. Ampli⁹ nec sit neruis venis ⁊ arterijs: q̃ in
eo posite sũt. firmitas ⁊ in corpe. Si.n. a familiari eẽnt late/
re icõuenies foret. At vo reflexio in iferiorib⁹ ad familiarẽ
ptẽ est pp ei⁹ in eẍneũ posse flecti lat⁹: vt sit abinde corp⁹ po
situm bñ ⁊ firmatũ: si.n. in vnã tm̃ iclinaret ptẽ nõ posset ɔsi
stere corp⁹ oĩe q̃ supstãt illi in eãdẽ ptẽ iclinarenꝛ. At vo co
natio ei⁹ a posteri⁹ ⁊ gibbositas ab añriorib⁹ nectio fuit quo
sup terrã ⁊ sup alia queuis loca posset fieri sessio. ¶ Aui. vo
dixit. ꝙ est gibbosuꝫ ad ptẽ siluestrẽ ⁊ curuaꝛ ad ptẽ dome
sticã ⁊ ad posteriora: si.n. ipꝫ eẽt sm rectitudinẽ positũ ⁊ pi/
ridis eq̃distãtiã accideret: inde aliq̃s claudicatiõis mot⁹. s.
ad ptẽ intrinsecã: queadᵐ accidit cui talis ẽ creatio: neqꝫ bñ
defẽderet musculos magnos ⁊ neruos ⁊ venas: nec ex h̕ to
to recta res regiraretꝛ: neqꝫ sedẽdi forᵃ eẽt bona. Et subdit.
ampli⁹ si curuũ ad ptẽ domesticã nõ fuisset reductũ ꝓuenis
set inde alteri⁹ modi claudicatio. s. ad ptẽ extrinsecã: neqꝫ sta
tio. s. illi pti domestice media foret ⁊ nõ fieret ei cõis declina
tio: neqꝫ eẽt eq̃lis statio. ¶ Dixit quoqꝫ Hal. hʒ os hec duo
additaᵗᵃ alteꝝ supi⁹: ⁊ alteꝝ inferi⁹: ⁊ supi⁹ est rotũdũ ⁊ in/
Iunctura dicta: sine scia aut vertebrum. tromissuꝫ ancbe vertebrũ. i. pixidi vel fouee: quã Haly. verte/
brũ iproprie vocauit. Et Aui. dixit. supioꝛ ei⁹ extremitas fa
cta fuit rotũda: vt in pixidẽ añ bñ ingrederetꝛ. Et ex supiori
hui⁹ ossis extremitate rotũda: ⁊ cũ pixide ossis ancbe in quã
intrat fit iũctura vocata scia: q̃ cũ tota carnositate ipsaꝫ cir/
cũdãte vocaꝛ ancba. Et notãt. ꝙ tota ista iũctura aliq̃n v̕te/
brũ inuenitꝛ vocari: ⁊ ob h̕ dr̃ iũctura v̕tebri: q̃si tota v̕tute
in sua versiõe: ⁊ hoc mõ sumitꝛ a Gal. dicente. 6. affor. in ɔᵒ
ertoᵐ. Quibuscũqꝫ a sciatica molestanꝛ ⁊c̃. Et Aue. p̕ colli
get. dixit. os coxe vocari os testiculoꝝ: fuit aũt hoc os coxe
interi⁹ ɔcauũ: ⁊ medullã psm hñs: vt ea bñ posset nutriri ⁊
remolliri: cõcauũ fuit: ⁊ vt qꝛ magnũ est nõ fieret nimis gra/
ue. ¶ Dixit Aui. in ipsius extremitate inferiori sunt addita
mẽta duo pp poplitis iũcturã. Et Haly. dixit qd̕ hoꝝ addi/
tamẽtoꝝ alteꝝ est supius: ⁊ alterũ inferi⁹. Et augᵐ supi⁹ nõ
q̃dẽ vnũ tm̃ est: sed duo. Et ex istis duob⁹ additamẽtis cum
istis duab⁹ ɔcauitatib⁹ ossis maioris tibie fit iunctura ge/
De ossib' tibie. nu. ¶ Sunt.n. dixit Gal. in tibia ossa: ⁊ qd̕ maius est tibia
noiaꝛ qd̕ vo min⁹ perona: ab Haly. aũt vocanꝛ arũdines: ⁊
ab Aui. cãnũ. Et dixit Gal. perona subtilis est ⁊ multo d eẽ

ciens a tibia ⁊ est ab eẍ circũtẽsa tibie. Arundo.n. maioꝛ. di
xit Haly. posita est in latere. Dixit Aui. crus est: queadᵐ as/
seid ex duob⁹ cõpositis ossib⁹: quoꝝ vnũ est mai⁹ ⁊ lõgi⁹: ⁊
ipꝫ est domesticũ: ⁊ vocaꝛ cãna maioꝛ. Et aliud est min⁹ ⁊ bre
uius: nõ.n. ꝑuenit vsqꝫ ad coxã. i. os coxe: qm̃ vt dixit Haly.
nõ ptingit vsqꝫ ad genu disgregationẽ. Ab iferiori tñ eq̃lis
est arũdini maiori: qm̃ ꝑuenit sʒ lõgitudinẽ ad locũ ad quẽ
ꝑuenit os mai⁹ vocaꝛ. dixit Aui. cãna minoꝛ. Dixit. G. pero
na aialib⁹ vtilitatẽ p̃bet binã. pmã ⁊ necciaꝫ: ⁊ re supabũdã
ti aliã tertiã. Et pᵃ vtilitas ei⁹ ẽ articulatiõis q̃ est ad astraga
lũ quã extẽdere ⁊ flectere dicũt pedẽ. Et.n. ptẽ mediã huius
articulatiõis. s. q̃ eẍ opaꝛ totã: sicut tibia ea q̃ int⁹ opaꝛ. Al
tera vo vtilitas perone ẽ hec: qꝛ appoᵐ est maxie: vbi ab ex
troꝛsuꝫ icidẽtib⁹ debebaꝛ ledi oiuꝫ cã ⁊ musculi q̃ sũt sm ti
biã. Dixit Aui. hʒ neruos ⁊ venas q̃ sũt iter arũdies coopi/
re. Et 3ᵃ vtilitas est: qm̃ ab eẍ vbi est caput cruris subfirma
ta est ad ifallaciã ⁊ ad firmationẽ nõ paꝝ ɔfert. Aial.n. di/
xit Aui. sustẽtatũ fuit ⁊ forti⁹ factũ cũ cãna minore. Et diẍ De iunctura genu.
res pp quã fcã fuit minoꝛ ẽ facilitas ad motũ. ¶ Dixit Hal.
in disgregatiõe genu iterpoᵐ ẽ os rotũdũ cartilagiosũ: in q̃
sũt ɔcauitates q̃s igrediũꝛ q̃ gibbosa sũt loca: in ossib⁹ co/
xe ⁊ cruris dr̃ ꝙ hʒ os poples: ⁊ a q̃busdã polus: ab Aui.
aũt vocaꝛ rasga. i. rotula siue patella ⁊ poplitis. i. genu ocu
lus. Et a Gal. mola vocaꝛ. ¶ De iũctura genu. dixit Gal. sʒ
genu nõ fec̃ nã duplicẽ artiⁿᵉᵐ apd̕ crus alterutriusqꝫ ossiũ
seorsuꝫ q̃dẽ tibie: seorsũ aũt ⁊ perone: sic̃ fecit in manu apd̕
vlnã. s. in cubito brachij q̃dẽ vnã: ⁊ kerkide vnã: neqꝫ dista/
re fecit abinuicẽ fines tibie ⁊ perone: sʒ ex vtraqꝫ pte ɔiũxit.
Sʒ geminatiões ossis qd̕ est sʒ crus ipsi collo toti mirabilr
se hñt ad ɔcauitates q̃ in tibia: vt neqꝫ lapse sit supgressio ea
rũ: neqꝫ vix mobilis ab angustatiõe. Et dixit. circũappositi
musculi vndiqꝫ infallacia custodiũt: ⁊ ɔtinẽt articⁿᵉᵐ vt fle/
ctẽtib⁹: aliq̃n aũt extẽdẽtib⁹ plm̃ nõ elabaꝛ a tibia crus. Et
mola a q̃busdã genual' noiata cartilagiosũ eẍñs os ptes oẽs
añriores articⁿᵉ ɔp̃hẽdit ꝓhibẽs ipꝫ crus elabi ad ptes q̃
añ sʒ illas maxie figuratiões q̃ vocãꝛ galr ⁊ oclar. Et vt nõ
cadãt: ⁊ maxie i decliuis locis: cũ ꝓcliue v̕sus añri⁹ nrꝫ cor
pus sit factũ nõ modicũ p̃bẽs vtilitatis: hoc aũt expiẽtiã. di/
xit Gal. habuim⁹ in q̃dã adolescẽte eoꝝ q̃ circa palestrã elu
ctãtẽ euulsa a colligatiõib⁹ mola a genu q̃dẽ accesserit ⁊ re/
currẽs v̕sus crus. Et erãt huic ambo fallacia. s. ɔhi ⁊ ambu
lare in decliuib⁹: vt sustẽtaculo egerẽt p talia trãsiens loca.
¶ Et dixit. G. in articᵘˡᵒ genu vltra al's colligatiões q̃ p ꝓfũ
dũ: ⁊ i circuitu ɔp̃hẽdũt totã articⁿᵉᵐ al's q̃sdã nõ rotũdas:
robustas tñ sufficiẽter hãc q̃dẽ extrinsecas ptes ossiũ colli/
gantẽ: hãc aũt intrinsecã opata est nã supapponẽs in añrio
rib⁹ molã: vt vndiqꝫ certitudialr stringaꝛ articl's q̃tuoꝛ.n.
eẍñtib⁹ regionib⁹ genu añriori. s. ⁊ posteriori dextra ⁊ sini/
stra: ⁊ maxie q̃dẽ añriori eẍñte fallace. 2ᵒ vo ea q̃ extroꝛsum
ceu his q̃ obuiãt collo q̃cũqꝫ ɔquassare ⁊ vulnerare pñt hãc
magis eã q̃ inter molestãtib⁹: plus aũt eã que est posterius
laborare q̃ꝫ pati debẽtẽ pme q̃dẽ molã apponũt: sc̕de vo ro
bustã ⁊ rotundã colligationem sil'r flui ampli musculi: tert e
cũ alterã colligationẽ: ⁊ veꝝ neqꝫ os: neqꝫ colligationẽ appo
nunt ꝓpriã preter has amplas ⁊ subtiles q̃bus oĩs articu/
lus capiebaꝛ. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ iunctura poplitis ꝓuenit
pp ingressuꝫ duoꝝ ligamentoꝝ que sunt super extremitateꝫ
coxe in duas vacuitates que sunt in capite ossis cruris: que
firmata fuit ligamẽto cingẽte: ⁊ alio ligamẽto tendente in
ꝓfundũ ⁊ duob⁹ ligamẽtis fortibus duab⁹ ptib⁹: cui⁹ ps
anterioꝛ facta fuit cũ rasga hoc est poplitis oculo: ⁊ est os ad
rotũditatẽ trabẽs: cui⁹ iuuaᵐ est os refrenare illud de quo
timetꝛ cũ est necesse sup digitos pedis curuatũ stare: ⁊ suspẽ
suꝫ sedere ex ruptura ⁊ dislocatione. Et iunctura q̃dẽ labo
riosa sustẽtata fuit: ꝓpea ꝙ suo motu d̕fert corp⁹. Et posit⁹
fuit locus eius ad añriora: nõ.n. hʒ ad posteriora declinatio
nem laboriosaꝫ. Ad duas tñ ptes rem modicã declinatiõis

bzitóra vo ei⁹ declinatio est ad añteriora. Et accidit ibi labor
in hora incedēdi ꝛ stādi sup digitos pedis:ꝛ cū aliqs q̄n su/
spēsus q̄n curuus stat ꝛ hoꝝ silr̄ oz. ¶ Dixit Ga. eodē 3° de
vti. pti. facta est ꝯueniētis habitudinis tibia ad actū ambu
lationis ꝛ mot⁹ deputata. Si. n. decēter grossior facta fuis/
set pp̄ supfluā grauedinē ipediret ꝛ corrūperet velocitatem
mot⁹. Si vo plus extenuata facilr̄ euerteret̄ ꝛ caderet: ꝛ ma
xime si cito remoueri elegerint: hn̄t aūt tibie sic: sicut est ſm
nām sufficiens portare q̄ subiacēt: ꝛ moueri facilr̄ ab eo.
¶ Dixit Aui. duo cruris ossa sunt q̄titas tēpata adeo q̄ si
vnū os adderet̄ accideret de duritie mot⁹ illud qd̄ hn̄ti ele/
fantiā ꝛ varices accidit. Et si vnū minoret̄ accideret de debi
litate ꝛ duritie mot⁹: ꝛ de ipo⁴ deferēdi illō qd̄ est supra ipoꝝ
illud qd̄ accidit crura hn̄tib⁹ de nā subtilia. ¶ Et Gal. rōna
bile fuit ptes tibie supiores q̄ sunt post genu v̄sus eē accide
re paꝝ: inferiores aūt q̄ sunt v̄sus cauillā ꝯuersionē iter face
re. Et pp̄ h̄ pticulaꝝ pedis q̄ altiora fieri: q̄ inter vt ꝯfirmet
receptionē que ibi est intrinsecaꝝ ptium tibie. Rēban itaq̄
tibiā fecit nā pp̄ infallacē firmitatē quā firmitatez inde esse
ostēdūt q̄ pluseʒ opꝫ rēbari sunt tibijs: firmiorē. n. ꝛ diffici
le puertibilē hn̄t firmitatē: sed nā nō solū de infallaci firmi/
tate tibiaꝝ ꝛ ipsaꝝ cōfractione ꝯiecturauit: sʒ nō iter vt pos
simus currere citoꝝ si aliq̄n expediret ad plus eas peruerte/
re cauit ꝛ rēban intm̄ ostēdit: vt ꝛ infallaciam firmitatis ha
berent ꝛ velocitas cursus: sic aliquo nō lederet.

¶ De anatomia pedis in generali. Cap. lv.

Dixit Gal. de vtil. ptic. 3°. hoi nō fuisset vtile
duritiē hr̄e in pedib⁹: queād̄m eq̄ hn̄t
soleares: sʒ ad nocu͞m multotiēs essent ei: ꝛ sup/
fluū ou⁹ nō ꝯferēs ad velocitatē. Si. n. intm̄ ha:
beret calciamētū q̄le eq̄ ꝛ boues mox qd̄ pate/
ret̄ claudicare esset necc̄iuʒ: sʒ q̄lis nūc est idonea est hoi pe/
dis ꝯstructio ad difficultates oēs. Et si egeam⁹ in altis ascē
dere muris: aut arborib⁹: aut lapidib⁹ potēti sibi ſm vnā/
quāq̄ reꝝ circūstātiā idoneū inuenire calciamentū. Et pos
patiēte calciamēto aliū nouuʒ ꝓ illo apponere facere. Et q̄
ētiā aliq̄n nudis pedib⁹ vti idigebat meli⁹ fuit ei eos eē dete
ctos oifariā. Et dixit. pedes in cui⁹ imitātes multiformes in
articulis facti sunt. ꝛ cōcaui ſm illas ptes ſm quas ascēde/
re pugillis turres debebāt i oiq̄ loco hn̄ firmari pn̄t: ꝯsidera
aūt euidenti⁹ si videris aliq̄n ꝓlōgas ꝛ subtiles scalas hoies
ascēdere: cōprehēdit. n. sibi cōcauitate pedis gibbositatē li/
gnoꝝ q̄ sunt in scalis: deinde alterutrū amplectētes ptes que
ſm digitos: ꝛ totū calcaneū: vt posse est hn̄ opat̄ rotunduʒ
ad instar man⁹ cōprehēdētis circū⁹ qd̄ subiacet ꝛ oportebat
ergo huanū pedē nō simplicis formationis. aīs. firmatiōis
gr̄a sicut eq̄oꝝ: sʒ apprehēsiōis fieri. Cuʒ. n. nō possit ꝯuenire
silr̄ in eodē vtrisq̄ bonitas oportuit pedes fieri: aut vt eq̄n⁹:
aut velut man⁹: sed si sicut man⁹ facti fuissent magnū digitū
oportebat opponi alijs: ita vtiq̄ perisset firmatio. Si vo fuis
ꝛ duri ꝛ rotūdi oino: vt eq̄ni corrupta fuisset apprehensio.
Solūmō ḡ sic oportebat eligere vtrorūq̄ cōmoditatē ꝛ vi/
tare nocu͞m sic nā creauit huanos pedes cōsilr̄ manib⁹ diui
sos in multa ꝛ multoꝝ articuloꝝ: nō tn̄ oppo͞m alijs digitis
hn̄tes magnū: sʒ in vno ordie ꝯiūter oēs hn̄t: ꝛ aut pes in hoie
ꝯsilr̄ man⁹ id qd̄ est sile carpo qd̄ vocat̄ tarsuʒ: ꝛ id qd̄ me/
tacarpo qd̄ vocat̄ planū ꝛ habuit digitos digitis man⁹ si/
milantes sufficiēter. ¶ Et sic diuisit Gal. pedē in tres partes
absq̄ ptib⁹ calcanei. Haly. vo 2° theo. pmā ptē calcanei diui
sit in tres: ꝛ sic pedē diuisit in plures ptes. s. sex in calcaneuʒ
cauillā: os nauale rascā. Rascetaʒ pedis pectinē ꝛ digitos.
¶ De pte aūt calcanei dixit Gal. subiacēs tibie ps pedis cui
totū crus supiacet hꝫ rectū cōpositū ex trib⁹ ossib⁹ noia ha
bentib⁹ astragalū calcaneū ꝛ nauiforme astragalū vocauit
Haly. cauillā q̄bus tribus multa est in manu ꝓportionalis
parti⁹. sʒ sunt simplr̄ basis ceteri organi. Alie vo oēs pticu/
le sunt basis apprehēsiōis organi: sʒ cū neq̄ tarsuʒ: neq̄ ple
nū simplr̄ sunt vna pticula: sed sicut carpū ꝛ metacarpuʒ ex
multis ossibus duris ꝛ paruis cōposita sūt. Quecūq̄ itaq̄
hꝫ pes vt apprehēsiuū organū: ꝯsilr̄ manui facta sunt: ꝛ ad
dictū de manu opꝫ remittere sermonē. Quecunq̄ vo hꝫ vt
ambulatiuū hoc pertrāsire decet. ¶ Ex multis itaq̄ ossib⁹
ꝛ multiformiter articulatis adinuicē: ꝛ varie copulatis: vt
apprehēsiuis organis cōponi inest pedib⁹: ꝛ pp̄ h est ꝛ mul
titudo digitoꝝ ꝛ q ſm vnūquēq̄ eoꝝ q hꝫ articulationē nu
merus: in vna aūt coadunatione situatos eē oēs digitos nō
vt apprehēsiuis: sʒ vt firmationis organis inest ꝓpriū pedi
bus ꝛ ꝯsilr̄ hos minores effici eis q in manib⁹: apprehensi
uo. n. organo solū magnitudo fuit ꝯueniēs: ſm vo qd̄ am/
bulatiuū ꝛ apprehēsiuū factū est talis magnitudo q̄lis nūe
rus sufficiens est. ¶ Et dixit Gal. intrinseca peduʒ altiora:
extrinseca vo minora facta sūt sil̄ q̄dē vt apphēsiuoꝝ orga/
noꝝ apphēdat ꝛ occupēt terminū gibbū: sil̄ aūt ꝛ vt firmi/
tudinis organoꝝ: q̄n. n. in ambulādo alterū cruriū mouet̄: ꝛ
alterū vo in terra firmat̄ totā portat corpis molē altiorē ra
tionabilr̄ ei interiorē sedē opata est. Si. n. eq̄lē certitudinalr̄
ptib⁹ eēt pes versus sublimē cruris ptē repet vtiq̄ ipse p͞n⁹:
ꝛ maxie cū eo crus totū. Si vo hoc manife͞m est. q̄m caderēt
vtiq̄ facilr̄ ambulātes: aut currētes. Aliq̄n aūt ambulātes i
in ineq̄lib⁹ locis euertunt̄. ¶ Et dixit. pes quoq̄ apud pmū
digitū ascēdere vr̄ magis: si. n. sicut erat retro grossuʒ ꝛ am/
plū tale manēs ad anteriora pedis extēderet̄ q̄uo fieret in/
trinseca ps: vbi ꝯcaua rōnabilr̄ ergo hoc multum grossitiei
eius ꝛ amplitudinis abstulit: ꝛ ppea ad pmū digitū vr̄ exten
di. Et pp̄ hoc ēt astragalū os intus magis cōuerti vr̄: ꝛ lʒ hꝫ
posteriora eius ſm mediū calcanei sit firmatū: sed eo q̄ stri/
cti⁹ sp̄ ꝛ magis in añriorib⁹ fiat calcanei os ꝛ ab extrisecis
abscedere vr̄: rursus extrinseca rōnabilr̄ astragalū ab intra
calcaneū ibi: ꝛ q̄si suspensuʒ apparet: qualr̄ aūt alr̄ intrinse/
ca ꝯcauitas pedis: q̄m si subiacēs os int⁹ ꝛ stricti⁹ extrinse/
cis partib⁹ factū fuisset qd̄ vo subiacet quale fuit a p° custo
dito. Calcaneū vo ceu subfirmatū toti collo semp robustuʒ
oportuit in terra firmari: supiacēs vo os sublime pēdere: ꝛ
ea q̄ corroborante his ossa. s. qd̄ calcaneo qd̄ taliforme vo/
cat̄ qd̄ extrinsecis pedib⁹ partib⁹ frenum: in terre positis:
astragalo aūt nauiforme vocat̄ ipsi sublime est: ꝛ a terra al/
tū ꝛ intrinsecis ptib⁹ locatū est pedis. Ita aūt. dixit Gal. ꝛ
teraterū ossa q̄ huic coordinatus ſm eūdē modū: ꝛ ipsa sub
limia apparēt. ꝛ ab extrinsecis ptib⁹ iacent pedis: ab extra
q̄dē firmū ꝛ imū os qd̄ taliforme iuxta ipsaʒ locatuʒ est qd̄
ad ipsuʒ calcaneū dicebat articulari. ¶ Dixit Aui. pes crea **De calcaneo.**
tus fuit vt eēt instr̄m figēdi: ꝛ facta fuit figura ei⁹ ad añrio
ra: vt figura longa: vt in stādo ꝛ appodiando sup ipsuʒ auxi
liū prebeat: ꝛ in pte domestica tenuitas creata fuit vt sit pe/
dis declinatio in hora stādi ꝛ ꝓprie vacillāti ad ptē ꝯtrariā
parti pedis eleuati q̄tenus refrenet qd̄ opꝫ cōstringi ex visu
supra ptē bene leuādi pedē eleuatā: ꝛ vt statio sit tēperata: ꝛ
ēt vt sit facile calcare sup res excuntes sine magno dolore: ꝛ
vt pes bene circūdet illud qd̄ gradibus extremitatibus eo/
rum per que fit ascensio similatur.

¶ De anatomia ossium pedis. Cap. lvi.

Calcaneum dixit Gal. maximū ſm pro
portionē factū ē ꝛ hn̄ ab in
feri⁹: retrorsū aūt: ꝛ ex alijs aūt circūferētiale ꝛ
ꝓlongū v̄sus exteriora pedis. Maximū ꝛ enim
est q̄ subiacet toti collo: hn̄ aūt ab inferi⁹ firma
tionis infallacis gr̄a versus extrinsecas vo ptes subtiliatū
pp̄ ꝯcauitatē q̄ itra pedē. Et rotūdū est. dixit Hal. q̄ opponi
remoti⁹ fieret: oblōgū vo est a pte exttea: ꝛ subtiliatio ei⁹ co
nitiōis illi⁹ a familiari pte eā. Et latū est duab⁹ de cāis: vna
quo solidet̄ ꝛ roboret̄ sup terrā: altera vt sit his q̄ supra ipꝫ
sūt corpis mēbris firmamētū solidi⁹. Et durities eius necc̄ia **De cauilla.**
fuit q̄ robusti⁹ ea q̄ supra ipꝫ posita sunt ferret: neq̄ ceteris
noceat solidis durisq̄ cū tetigerit ea corporibus. ¶ De ca/

uille que ab Auic. vocaᷓ cobab ꝛ chabab vel albabab. di/
xit. G. astragalū ſm eādē rōnē nō ſubtiliatū:ſʒ manēs ſub/
lime altū alto collocatū nauiformi forficē ſilē in ibi opari fi
gurā. ¶ Dixit Haly. cauille eſt os oſſi ſuppoſitū calcanei:ꝛ
cū calcaneo alligatū retro ligamentis teneris. Et oꝛiunᷓ ex
eo ligamēta duo:alteꝝ ex latere familiari qḋ igredīᷓ foueā
que in arundine lōgiori eſt duoꝝ cruris oſſiū:ꝛ alteꝝ ex la
tere extraneo qḋ ingredīᷓ foueā q̄ in extraneo eſt breuioris
arundinis:ꝛ ſic iunctura cauille diᷓ. Fuit aūt nec̄ia cauille.
dixit Haly. inter crus ꝛ calcaneū quo eēt crus ipſuʒ fortius
ſup calcaneū formatū:qm̄ ſi crus eēt ipm̄ alligatū calcaneo
turbatio fieret:necq̄ poſſe eēt illi firmari. ¶ Dixit Aui. cha/
bab humanū eſt magis ſubtiliatū ad exteriora ꝛ magis in/
groſſatū ad anteriora q̄ʒ chabab oīum alioꝝ aīaliū:ꝛ ipſuʒ
eſt q̄ſi nobiliꝰ oſſibꝰ pedis in motu iuuātibꝰ:ſicut calcaneꝰ
eſt nobilꝰ oſſiuʒ pedis inſigenꝰ adiuuātiū. Et poſitū eſt. di/
xit. Aui. inter duo extrema a duabꝰ cānis cruris egredien/
tia. Cōtinuaᷓ. n. vtraq̄ʒ cāna in iunctura pedis. Et dixit. cō/
cauitas cāne minoris in iūctura hac eſt velox vt fortis fiat
motꝰ dilatatiōis ꝛ toꝛtiōis pedis. Et dixit. ipa cānaꝝ extre/
ma ſūt a ſuis ptibꝰ chabab circūdātia. ſ. a ſupremo ipiꝰ ꝛ a
ſuo tallo:ꝛ duabꝰ ſuis partibꝰ. ſ. a ſilueſtri ꝛ domeſtica. Et
duo ipiꝰ extrema in duas vacuitates q̄ ſūt in dictis cānis
fixa ingrediunᷓ. Et dixit. alchabab inter crus ꝛ calcaneum
meᵐ exiſtit:p ipʒ. n. meliꝰ cōtinuaᷓ ꝛ iūctura in terra firma
tur ꝛ ſecura fit a diſlocatione. Et chabab ipʒ p certo in me/
dio eſt poſitū:lʒ extimāt qdā q̄ ad domeſticā ſit declinās pp
cōcauitatis tenuitatē. ¶ Haly. dixit. os nauale dcm̄ eſt:nō h̄
noīe q̄ figura eius naui ſiſis ſit cōtinetq̄ʒ cauille a ſupioꝛibꝰ

De oſſe nauali.

extremū ꝛ a lateribꝰ ꝛ retro vincit cū illa ꝛ ab aūrioꝛibꝰ li/
gamine diſgregāte quo pedis fit motꝰ veniētilq̄ʒ ab vtroq̄ʒ
latere cū calcanei oſſe. Et ab extremo latere ſituatuʒ eſt ſup
calcanei oſſe quo a familiari eleuaᷓ ſup terrā fueritq̄ʒ hoc in
latere ſubſunt conica:factus eſt aūt locꝰ h̄ conicꝰ dixit Hal.
duaꝝ cā vtilitatū:vna eſt vt ſi hō aliqñ ſup aliqḋ ſteterit gib
boſuʒ aut acutū qḋ illi inheſerat pferat. Si. n. pes planꝰ eēt
ꝛ nō conicus hō ſi qñ ſup aliqḋ gibboſuʒ ſtaret firmari non
poſſet ſʒ caderet. 2ᵃ eſt:vt ſit pes leuis ꝛ ad motū facilis:di/
xit Aui. ad alchabab os naviculare cōiūctionalr̄ ligaᷓ:ꝛ h̄
qdē nauiculare cū calcaneo poſteriꝰ ꝯtinuaᷓ ꝛ aūriꝰ cū tri/
bus oſſibꝰ raſcete ex pte ſilueſtri. ¶ Dixit Ga. his oſſibꝰ di/
ctis ꝯñter iacēt q̄ tarſi q̄ nauiformi colliganᷓ. 4ᵐ vo qḋ cal
caneo ꝛ h̄ vt dictū eſt poſitis in terra frenū ex extrinſecis ptī
bus pedis. Alia vo paulatiʒ extolluntᷓ ꝛ diuʒ ipſoꝝ altiſſi/
mū eſt hō:vt ſilꝰ qs hēat p q̄ firmet hec pticula q̄ vocaᷓ tar/
ſus. ſilꝰ aūt ꝛ altiora fiāt intrinſece ptes pedis. Et Hal. dixit.
raſce oſſa q̄tuoꝛ ſunt tria coꝝ ꝯtinua ꝛ iūcta cū nauali oſſe.
4ᵐ aūt os eſt ſex anguloꝝ vocatū glādinoſum q̄ calcaneo

De raſce/ta pedis.

vniaᷓ aug̃ quodā ſuo foueam oſſis calcanei ingrediente.
¶ Dixit Aui. q̄tuoꝛ ſunt oſſa raſcete cū qbꝰ pecten ꝯtinuaᷓ
ex qbꝰ vnū eſt os grādinoſuʒ exagono ſiſe poſitū ad ptē ſil
ueſtrē:pp qḋ ps illa ſup terrā leue figit. Et dixit. nauiculare
os aūriꝰ cū tribꝰ oſſibꝰ raſcete ꝯtinuaᷓ:ꝛ a pte ſilueſtri eſt
os grādinoſuʒ qḋ ſi malꝰ vocat os ſolitariū. Et ſi volueris
pone ipm̄ 4ᵐ oſſiū raſcete. ¶ Dixit Haly. nec̄itas ꝛ vtilitas
oſſiū raſce pedis magna eſt eadēq̄ʒ q̄ manꝰ:niſi q̄ raſca pe/
dis ex q̄tuoꝛ ꝛ nō ex octo cōpoſita eſt oſſibꝰ ſicut raſca ma/
nus. Motꝰ etenīʒ palme manꝰ maioꝛ eſt motu pedis. Et oſ
ſa raſce palme breuia ſunt:q̄ vo pedis maioꝛa:q̄ʒ q̄ʒ eorum
duoꝝ obtinēs locū oſſiū q̄ in palme raſca ſūt. Et Aui. dixit.
raſceta pedis a raſceta palme eſt diuerſa:qm̄ h̄ eſt vna acies
ꝛ alia eſt due acies:q2 hꝫ oſſa ſūt nūeri multuʒ minoris. Et
in h̄ qdē iuuaᵐ exiſtit:qm̄ in palma motꝰ fuit plus nec̄ius ꝛ

De pecti/ne ꝛ digi/tis.

apphēſio vſr q̄ʒ in pede. ¶ Dixit quoq̄ʒ Gal. ꝯñter oſſibꝰ
tarſi ſūt oſſa plani tāgentia terrā poſt aſtragalū ꝛ nauifoꝛ/
me ꝛ cōtinua ſūt eis tria oſſa his q̄ tarſi. Et Haly. dixit. tria
raſce oſſa ab aūrioꝛibꝰ cōnexa ſūt tribꝰ oſſibꝰ pectinis q̄ in
latere ſunt familiari eiꝰ. 4ᵐ aūt os raſce pedis cōiūgiᷓ auri
culari digito. ¶ Et dixit. G. eodē 3ᵒ de vtil. ptī. poſt oſſa pla
ni ſūt digiti. Et hoꝝ maximꝰ eſt ab itra nō ex tribꝰ aciebus.
ſicut reliq ꝯſiſtēs:ſʒ ex duabꝰ:ꝛ q2 alta ꝛ ꝯcaua debebat eē
ps pedis intrinſeca rōnabile fuit alterutrūq̄ʒ ei adiacere ma
gnoꝝ oſſiuʒ infallaces firmitudines. A retro qdē iam erat
aliud qḋ calcanei:ab aū aūt niſi magnꝰ digitꝰ multo ſimul
alijs maioꝛ factus fuiſſet:ꝛ duabꝰ cōponereᷓ aciebus nulla
vtiq̄ʒ eēt ſublimibꝰ oſſibꝰ infallacia:q̄ circa nō eſt factꝰ tāto
alijs maioꝛ magis q̄ i pede digitꝰ q̄ʒto ille q̄ in manu:ſʒ mul
to plus:ſʒ nō ex tribꝰ oſſibꝰ hīc ille ꝛ alij oēs:ſʒ ex duobus:ꝛ
ceu vtputo magis rei egēs nā oſſibꝰ apponēdis vitauit di/
laniare ea in pua multa. Et dixit. At vo ꝛ ipſi pti plani q̄ p/
ſituata eſt magno digito duo appent pſubiacere ad inferius
velut ſubſtētatio q̄dā:ꝛ firmitudo vt pᵐ os magni digiti co
pulatꝰ piacēti pti plani totalr̄ i terra iā firmatē vndiq̄ʒ et pu
to huic pti pedis ad acq̄rēde nā infallaciā ceu ſufficiēter la/
boꝛare debēti pp plocatā ei cōcauitatē. Et dixit in pede ceu h̄
vno oꝛdie oībꝰ iacētibꝰ digitis q̄ʒtus eſt coꝝ nūerꝰ tālꝰ ꝛ
rōnabilr̄ eſt q̄ oſſiū in plano. ¶ Dixit Haly. pectē pedis cō/
poſitꝰ ē ex q̄nq̄ʒ oſſibꝰ ꝯtiguis his q̄ raſcā faciūt:ꝛ hoꝝ tria
a pte ſūt familiari ꝯtinuata tribꝰ raſce oſſibꝰ:ꝛ duo iūgunᷓ
glādioſo oſſi. Et. n. pectinis pedis vtilitas ē vtiˡᶦᵗᵃˢ palme:niſi
q̄ pectinis palme oſſa q̄tuoꝛ ſūt:qm̄ ei poples ꝯtinuꝰ ē raſce
pp oppōnis eiꝰ ad alios digitos:vt ſupradictū eſt nec̄itatē:
pectē aūt pedis ex q̄nq̄ʒ eſt oſſibꝰ:qm̄ poples ē cū oībꝰ alijs
in oꝛdie vno q̄ ſit pes ab aūrioꝛibꝰ eiꝰ ſup terrā firmꝰ:q̄uē/
admodū a poſterioꝛibꝰ p calcaneū. Et dixit Hal. poples tñ
ex duobꝰ ꝯpoſitꝰ ē oſſibꝰ ꝛ reliq̄ maioꝛibꝰ:q̄ iō ex duobꝰ
factꝰ eſt:qm̄ pes conicꝰ factꝰ eſt i hac pte. Et magnis āt qm̄
p magis q̄ policis pte terre iprimitꝰ arᵗᶦ āt ples ꝛ q̄nq̄ʒ digiti
cā tenēdi. ſ. queadᵐ manꝰ digitis queq̄ʒ coꝛpea tenētis eodē
mō pedis arᵗᶦˢ pes ipſe locis ipimit ꝛ tenaᷓ gibboſis ꝛ vi/
ſcoſis qbꝰ ambulat q̄ poſſit firmari:ꝛ ad ea aſcēdere ꝛ deſcē
dere q̄ voluerit loca. In pedibꝰ. dixit Aui. fuit firmiᵈᵒ ma/
gis nec̄ia q̄ʒ ꝯphēſio. ¶ Dixit quoq̄ʒ Ga. vt ex pdictꝭ aſtra/
galū pncipaliū ptinētiū ad motū pedis oſſiū eē:calcaneum
vo coꝝ q̄ ad firmitatē:ppea igr̄ illū ad circūſerētias q̄ldā ꝯſi
nere decebat:ꝛ ipʒ leue eē ab ifirmis ad iferiꝰ imobile marꝰ
ꝛ recte firmū ad adiacētia oſſa. Et qm̄ magnᵗᵉ multū excede
re opoꝛtebat illō:nō aūt ſolū:ſʒ ēt ipʒ aſtragalū:q̄uis. n. ꝛ
h̄ magnū ſit ceu maximus oſſibꝰ ſupꝰ articulatis:nec tñ pua
ad id qḋ aū faciēs apoſitum:vñ coordiate nauifoꝛe:ſʒ tñ cū
h̄ multo maiꝰ eſt calcanei os:vñ ſupercedit nō ſolū ipʒ aſtra
galū:ſʒ ēt ipſaʒ tibiāʒ:ꝛ ad illud qḋ aū viq̄ʒ pʒ ꝯcedit ꝛ lon
gū amplitudinē ꝓpoꝛtionē hñs ꝛ his ambabꝰ ꝓfūditateʒ:
ſubiacēt. n. rectitudini tibie ꝛ fere ipſaʒ totā h̄ ſolū poꝛtat:ꝛ
pp hꝰ crus:ꝛ p h̄ ſupiacēs coꝛpꝰ:ꝛ maxie qñ ſalire voluerit
[illegible] maxie pgredi. Magnitudinē igr̄ digᵐ opoꝛtuit
eē oſſi calcanei:aut nequaq̄ʒ cōmiſiſſet ei pōdera ita magna
ꝛ pp hāc cāni firmā meliꝰ fuit eē ibi pōne ꝛ nō fallacē:ꝛ er/
rātē ei fieri:Sʒ ſi qdā perone ꝛ tibie oꝛdieret dino:itaq̄ʒ eēt
infirmabilis ꝛ lapſus:hēe. n. icipiēs pes ifiniēte pori collo
ꝛ maximā debebat diuʒ q̄ hʒ ipʒ articulatōes:ꝛ motionē ha
bere pp hoc igr̄ aſtragalus locatꝰ eſt in medio tibie ꝛ calca
nei. Sʒ qm̄ huic coordinari debebat calcaneū timēs rurſus
nā ne aliq̄ʒ accipiēs pp vacuitatē ꝛ vehementē motionē ad
firmitudinis ifallaciā nocētis:pmo qdē vt laʒ dictū ē duas
quaſdā apoſites iuiſcauit ad illas ꝯcauitates:deīde aūt plu
rimas colligationes duras ꝛ cartilaginoſas:ꝛ amplas q̄ʒ
rotūdas copulauit nō aſtragalo ſolū ſʒ ēt oſſibꝰ vniuer/
ſis q̄ adiacēt vndiq̄ʒ adaptās gr̄a cuſtodiēdi ꝯueniētē firmi

Concaui/tas pedis pp tria fa/cta eſt.

tudinē ꝛ laboꝛare eū in his oībꝰ ſciēs durā eiꝰ vltie ſubam
ꝓpiā opara eſt. ¶ Et dixit. q̄ ꝯcauitas pedis pp tria vᷓ eē
facta:p gr̄a altitudinis intrinſecaꝝ ptiū pedis. 2ᵒ ꝯphen/
ſionis. 3ᵒ leuitatis:quoꝝ pᵐ ad infallaciā firmitatis eſtᵐ
ad varietatē ambulatiōis:ꝛ 3ᵐ ad velocitatē motꝰ ptinet.

¶ De anato. musculoꝝ mouētiū iuncturā scie ⁊ genu. Ca. lvij.

Motus coxe alius est extēsiuus: ⁊ alius retractiuꝰ: ⁊ aliꝰ elargatiuꝰ: ⁊ aliꝰ dimittiuus: ⁊ aliꝰ giratiuꝰ. de qbꝰ. ¶ Dixit Gal. 15° de vtil. pti. ꝙ in motu reflexiōis ⁊ extēsiōis maxie ↄsistit pcipuitas iterductiōis coxe: maior. n. est vtilitas iterductiōis vsus alteꝝ crus ⁊ accessiōis exteriꝰ: ⁊ ad huc magis circūuersiōis vsus alterutras ptes. Et sbdit. cōcedet vtiq3 maior qs grauās in ea q̄ hȝ magnitudinē ⁊ nūerū oīa musculoꝝ artes nāe: q̄ maxias qdē ⁊ plures q extēdūt ⁊ flectunt colla operata est: ↄsiter aūt his multitudine ⁊ magnitudine eos q ad lateralia mouēt: deinde his minores eos q circūuerterūt collū. Et dixit. minores hi q flectunt eis q extēdunt facti sunt ⁊ magnitudine: ⁊ nūero: ⁊ hi q adducunt extra his q adducūt intra: q vo circūuertūt in circuitu coxaz: quodāmō eq̄parabiles sūt. ¶ Et Aui. dixit. musculus coxe maior est ille q ipsaz extēdit: deinde q eā ↄtrahit vel recolligit. ex suis nāq3 opōnibꝰ meliores sunt isti duo motꝰ: verūtn̄ extēsio vel expāsio nobilior est cōtractiōe: qm̄ statio nō cōtingit nisi ex extēsione ⁊ expulsione. Et postea sūt musculi qui elongāt: deinde illi q appropinquāt: ⁊ postea illi q circuire faciūt. ¶ Dixit Haly. coxas mouentes lacerti: qdā sunt sup yliorꝝ ossa positi: ⁊ qdā sup anche ossa: ⁊ eoꝝ continuate sūt anche disgregationi chorde. ¶ Ex musculis autē coxe iuncturā explicātibꝰ extēdendo. dixit Aui. est vnꝰ qui est oībꝰ corpis musculis maior: ⁊ ipse est musculus q os femoris ⁊ āchā cooperit: ⁊ sup totā coxā voluit ab añrioribꝰ vel ab iterioribꝰ ⁊ exterioribꝰ ⁊ posteribꝰ donec ad poplitē pueniat. Cuiꝰ villi diuersa hñt principia ppt ipsiꝰ opōnes hȝ diuersas specificāt spēs. Ex ipsiꝰ nāq3 villis est q ab ifimo ossis femoris: nascit ⁊ declinādo ad domesticū dilatat. Et aliꝰ ex villis eiꝰ est cuius ortus est paꝝ altior ortu istius q coxaz tm̄ ad superiora eleuat. Et ex eis alius est cuiꝰ ortus est valde altior ortu illiꝰ q coxā ad supiora tm̄ eleuat. Et ex eis alius est cuius ortus est valde altior ortu illiꝰ q coxā ad supiora eleuantez ad domesticā eleuat. Et ex eis est alius cuiꝰ origo est ab osse anche q solus coxā hȝ rectitudinē eleuat ⁊ dilatat. Et ex eis est musculus q totā anche incturā priorē cooperit tria hñs capita ⁊ extrema duo. Et eiꝰ qdē capita ab ylio ⁊ anche ⁊ halosas nascunt quoꝝ duo sunt carnosa ⁊ vnū est panniculare. duo vo eiꝰ extrema cū posteriori capitis coxe pte cōtinuant. Et si cū vno traxerit extremo cū declinatione ad ipz dilatabit. Et si cū duobꝰ traxerit extremis hȝ rectitudinē dilatabit. Et ex eis est musculus q a tota ossis ylii supficie oritur: ⁊ cū supremo maioris additamēti cōtinuat ⁊ vocat dyatramatra maior ⁊ paꝝ ad anteriora extēdit: ⁊ cū declinatione ad domesticū dilatat. Et est musculus alius talis q̄lis iste q in primus cū ifimo additamēti minoris cōtinuat deinde descendit: ⁊ illiꝰ opōnē opat: verūtn̄ eiꝰ pua dilatationem ⁊ multā efficere declinationē cuiꝰ origo est ab ifimo supficiei ossis ylii. Et est ex eis musculus q ab ifimo ossis anche orit ad posteriora declinās ⁊ dilatat ipsā: ⁊ eā ad posteriora parūper declinare facit: ⁊ ad domesticā sufficiēter declinare facit. ¶ Ex musculis vo coxe iuncturā ↄstringentibꝰ est musculus vnꝰ q cū declinatione ad domesticū pua ↄstringit: ⁊ est musculus rectꝰ q a duobꝰ descēdit originibꝰ: quaꝝ vna cū fine lumboꝝ: ⁊ altera cū osse ylii cōtinuat. Et ipse qdem sūt q cū minore additamēto domestico ↄtinuant. Et musculus q ab osse femoris nascit ad duo latera ipsiꝰ trāsuerse extensus q est sicut ps maioris. Et 4ꝰ est: q a re pparata stante post os ylii orit: ⁊ ipse crus ↄhibit colligēdo coxā. ¶ Ex musculis vo q ad anteriora declinare faciūt qdā noīati fuerunt vbi ↄstructionis ⁊ dilatationis musculoꝝ mētionē fecimꝰ. Et hec qdē spēs mouēdi musculū hȝ q ab osse orit femoris: ⁊ adeo fit longus vt ad pollicē pueniat. declinare vo ad anteriora faciētes sunt duo musculi: quoꝝ vnꝰ a siluestri osse femoris: ⁊ alter ab ipsius orit domestico: ⁊ cū sibi obuiant transuersant: ⁊ sunt carnosi apud locū ꝓfundū circa posteriora additamēti maioris. Et qcūq3 eoꝝ solus traxerit coxā ad sui ptē cū aliqua declinatiōe trahit. ¶ Dixit Gal. ⁊ recti musculi simplici motu trahūt colla ad illas ptes sm̄ rectaz lineā trahētes versus q̄s eoꝝ accedūt capita. Qui vo vel totis eoꝝ corpibꝰ vel tenontibꝰ circūuoluunt circa aliqd circulare magis: ⁊ nō rectū opat motū. ¶ De musculis autez mouētibꝰ iuncturā genu dixit Gal. vbi supra ꝙ sunt nouē nūero. Et Haly. dixit ꝙ sunt positi super coxas ⁊ eoꝝ chorde disgregationi genu cōtinuant. Et sūt musculi nouē quoruz tres dixit Ga. q sm̄ anteriorē ptē cruris maximi existētes eoꝝ qui sūt ibi sm̄ rectitudinez genu ferunt. Et hoꝝ vnus implantat mole carnosis apprehensionibꝰ. duo aūt reliqui vnū generāt maximū tenontē. Amplificat aūt iste subinplātatus toti mole stringēs eā ⁊ certitudinalr̄ retinēs cum subiectis: deinde supascēdēs articulū implantat añrioribꝰ ptibꝰ tibie suptendēs eā si iubeat: ⁊ oēm extēdēs articulationē que sm̄ genu. ¶ Et Aui. dixit ex musculis iuncturaz poplitis mouētibꝰ sunt tres in añrioribꝰ coxe positi q musculis in ipsamet coxa positis sunt maiores ⁊ eoꝝ opō est dilatare: ⁊ vnus aūt eoꝝ triuz est sicut duplus duo hñs capita quoꝝ vnū ab additamēto incipit maiore ⁊ alterū ab añriore vel interiore coxe ⁊ duo hȝ extrema. quoꝝ vnū est carnosuz ⁊ rasage idest patelle añq3 chorda fiat cōtinuat: ⁊ alteꝝ est panniculare cū domestica duaꝝ coxe extremitate ↄtinuatuz. Alioꝝ vo duoꝝ. s. post dictos tres dixit Aui. vnꝰ est ille quē inter coxā cōstringētes noīauimꝰ. s. a separāte qd̄ est in osse ylii nascēs: ⁊ alter additamēto siluestri qd̄ ēt in coxa orit. Et isti qdē duo ↄtinuant ⁊ vniunt ⁊ gñant ex eis chorda vna qua dilatat ⁊ circūdat rasagā: ⁊ ipsaz cum eo qd̄ est sub ea couenienter affirmat: deinde cū capite cruris cōtinuat ⁊ poplitē dilatat ⁊ crus extendit. Dilatatio vo vnū hȝ musculū qui ab obuiatione ossis femoris nascit ⁊ incedēdo descendit in latus coxe domesticū sm̄ trāsuersionē: deinde cuz parte venosa supreme ptis cruris cōtinuat ⁊ crus declinās ad domesticū dilatat. Et musculū aliū a qbusdā anatomie libris ei oppositum in pte siluestri q incipit ab osse anche sm̄ trāsuersionē: ⁊ in latere siluestri tendit donec puenit ad locū venosuz nec est musculus maioris trāsuersiōis istoꝝ cū dilatatione ad siluestrē dilatat: ⁊ cū ambo dilatant est dilatatio recta. ¶ Ex his vo q crus ↄtrahūt dixit Aui. est vnus musculus angustus qui ab osse ylii orit ⁊ femoris circa originē dilatantis ingredientis a separāte qd̄ est in medio ylii: deinde sm̄ trāsuersionē penetrat ad interiora duaꝝ extremitatum poplitis postea egredit exteriꝰ ⁊ vadit ad eminētiā que est in loco poplitis venoso: ⁊ cum ea vnit. Et ipse qdez est quo crus ad iferiorē trahit declinās cū pede ad ptem inguinis. ¶ Et dixit. Aui. tres musculi. s. domesticꝰ ⁊ siluestris ⁊ medius cū declinatione ad siluestrē cōtrahunt ⁊ siluestris ↄhibet cū declinatione ad domesticū. Et domesticus qdē orit a basi ossis anche: deinde trāsuerse incedit per posteriora coxe donec peruenit ad locū cruris venosuz in pte domestica: ⁊ vnitur cū eo cuius color ad viriditatē trahit. Et alioꝝ duorum origo ēt est a basi ossis anche: sed declinant vt cū loco venoso lateris siluestris continuent. Et dixit. in iunctura postea poplitis est musculus sicut in flectuositate poplitis sepultus q opōnē efficit q̄lis hȝ mediꝰ existit opō. Et dixit. qdā extimāt ꝙ ps eminēs musculi dilatātis dupli a sepante est cum ipse poplitē accidentalr̄ cōstringit. Et est cum ab eius origine greditur chorda que per anche pixidē tendit: ⁊ cum ea ⁊ cum ipso quod sequitur continuatur.

De musculis iuncturā genu mouētibus.

¶ De anato. musculoꝝ mouētiū pedē ⁊ articlos eiꝰ. Ca. lviii.

Lacerti pedē mouētes ⁊ articulū eiꝰ. Alij in crure sunt positi ⁊ alij in ipso pede. Et in crure positoꝝ numerus est. 14. septez ab anterioribus ⁊ totidē a posterioribus. Gal. vo 3° de vtili. ptic. dixit ꝙ sm̄ tibiā tredeciz sūt

capita tenontiū:a retro qdē sex:ꝛ ab añ septē:ꝛ h̄ iō dixit: qꝛ ab vno musculoꝝ ꝛ positoꝝ nō orit̄ chorda:sed carneus cauille iplātat⁹ vt patebit. ℂ Et dixit Gal. ꝙ mouēt pedē h̄s ꝯuenietes ei mot⁹. Dixit.n. Aui. ꝙ ex musculis iūcturā pedis mouētib⁹ sūt qdā q ipꝫ ad supiora leuāt ꝛ hi sūt añiores:ꝛ q ipꝫ descēdere faciūt:ꝛ sunt posteriores. Hoꝝ aūt posterioꝝ dixit Haly. duo a capite incipiūt coxe ꝛ calcaneo ꝯtinuant̄ cū magna chorda vna cui⁹ est vtilitas calcaneū cruri alligare:vñ ꝛ si aliqñ accidit huic chorde passio pedis fit ꝯtractio ꝛ claudicatio. De his duob⁹ dixit. A. qd̄ faciētiū pedē descēdere est vnū par c⁹ origo est i coxe capite qd̄ postea descēdit ꝛ cruris vētrē carne replet:ex qb⁹ chorda vna nascit̄ q̄ ex maiorib⁹ existit chordis:ꝛ ipsa qdē ē chorda nerui cuꝫ osse alchabab ꝯtinuat̄:ꝛ ipm ad posteriora trāsuerse trahit ad siluestre. Et ē h̄ cā fixiōis pedis sup terrā. Ista tñ chorda nō nascitur nisi ab altero eoꝝ:vñ Ga. vbi.s. ꝙ nā a posterb⁹ duas musculoꝝ gñones apposuit:q̄ꝝ minor a musculo per ꝓfundū fert̄ ꝓdiēs ad eā q est ad digitū magnū regionē ab inferi⁹ implantatis. Altera vo q̄ est maior manifestius tenō est q ad calcaneū retro iplantat̄ sufficiēter exñs robustus ꝛ maxim⁹:q solus:ꝛ si aliqñ patiat̄ claudicare neccꝫ est pedē. Calcaneū.n. maximū ꝛ fortissimū existēs oiuꝫ ossiū q̄ sut in pedib⁹ tenon iste ad se trahens firmat ita totū collū vt si altero pedū stare aliqñ volueris eleuās alterū nō vtiqꝫ commoueris:neqꝫ cadas:neqꝫ si aliqs alioꝝ tenontū patiat̄ ita magnā ꝛ eqpollētē, alijs hꝫ virtutē. Qualr̄ aūt nō debebat talis eē dixit Gal. cū iplantet̄ ad pmū ꝛ pncipaliū organūꝫ:ꝛ basē.i. calcaneū. Et copulat id solus tibie vsqꝫ ad ponē.s. rectā cui cōmissus est p totū ꝓportionalr̄ hñs tenontū:q implātat̄. ab intra apud paruū digitū man⁹. ℂ Dixit Hal. est ali⁹ musculus ex posterb⁹:q ad viride declinare vr̄ cui⁹ ori⁹ est ab ex̄ nec arundinis capite ꝛ calcaneo ꝯtinuat̄ neqꝫ fit ex eo chorda. Cui⁹ est vtilitas duos pmos i actiōib⁹ suis adiuuare lacertos.s. ex posteriorib⁹ iā dictos:vt si aliqñ eoꝝ alteri incōmodū aduenerit hic eis locū suppleat. vñ Aui. dixit ꝙ illis adiuuat musculus q a capite siluestri cāne orit̄ cuius color ē melūgian⁹ ꝛ dscēdit donec ipsemet sine chorda quā mādet:sꝫ carne⁹ remanēs ꝯtinuat̄ cū posteriori pte alchabab sub ꝯtinuitate quā añ diximus.s. sub ꝯtinuitate pdictoꝝ duoꝝ musculoꝝ. ℂ Et dixit Hal. ꝙ de septē posterb⁹ sunt tres alij quoꝝ vn⁹ orit̄ ab ex̄neo arūdinis capite ciusqꝫ chorda medios reducit digitos:scd̄i āt ori⁹ ē a cruris posterb⁹ a q̄ chorda orit̄ q̄ in latas extēdit̄ ꝑtes diuiditurqꝫ i duas chordas ꝛ auricularē reducit in idicē. Terti⁹ vo orit̄ ab arūdis familiaris capite eiusqꝫ chorda rasce ꝯtinuat̄ disgregatio ab iferiorib⁹ añrioris ptis pollicis totalitatēqꝫ reducit pedes ad posteri⁹:ꝛ in lat⁹ dclinat familiare. hoꝝ ḡ triū lacertoꝝ vtilitas est dixit Haly. vt articulos reducāt pit erqꝫ toti⁹ disgregationē pedis. Et dixit lacerti septimi posterioris origo ab augmēto est magno ossis cruris:ꝛ ad calcaneū vsqꝫ ptingit ex q̄ chorda orit̄ q̄ me⁹ plāte pedis subcernit datqꝫ illi extensiōe soliditatē planiciē ꝛ sensus bonitatē. ℂ Dixit qꝫ Ga. pedis cutis ꝯuerꝛa qdē certitudialr̄ facta est subis oib⁹ pticlis vt nusqꝫ circūuertat̄ facilr̄. Sermē aūt ad totā ipsaꝫ dissemi natū est tenōtis q b̄m calcaneū vt nō ꝯuertat̄ facilr̄:ꝛ vt sufficiētē spm̄ sumat. hꝫ aūt cōmoderate iter duritiē ꝛ mollitiē neccīs ab vtroqꝫ excessu inq̄tū oportebat:neqꝫ valde passibilē neqꝫ valde dissensibilē fecit eā sūme durū ꝓpe insensibilitatē venire neccꝫ est:sicut sūt soleares:cōchile cancroꝝ:ꝛ catabꝯ ꝛ balneaꝝ elephātiū coria. Sūmū vo molle inq̄tm̄ bona sensibilitate:intm̄ ꝛ facili passibilitate pcipere neccꝫ est. vt igit̄ neqꝫ isensibilis sit:neqꝫ ꝓpt passibilis excessuꝫ vtriusqꝫ nā vitauit ꝛ mediā certitudialr̄ creauit eā iter mollē ꝛ durā. Et subdit. sicut durā vltime ꝓpriā subaꝫ ossis calcanei opata est silr̄ ꝛ durā eā q̄ desubt⁹ cutē ydoneā ad pmonēdā ꝛ pexoluēdum molle corpis ꝛ durum iuatiōes. ℂ De musculis āt añriorib⁹ dixit Hal. maior musculus reliqs cruris ab añriori familiaris orit̄ arundis a pte q̄ lat⁹ seqt̄ ex̄neū ꝛ ad crus descēdit oriturqꝫ ex eo chorda q̄ ptib⁹ illis cōtinuatis:q̄ silr̄ pollicē sūt:extēditqꝫ pedis totalitatē ad superiora ꝛ a terra subleuat. ℂ Et Auicē. dixit. ꝙ est musculus magn⁹ q est posit⁹ a pte añ cāne domestice cui⁹ pn̄m est pte siluestris capitis cāne domestice. Et ipse qdē cū ad exteriora egredit̄ iciunat̄ sup crus ad ptē pollicis vadēs. ꝛ ꝯtinuat̄ cū eo ꝙ radici pollicis est ꝓpinquū:ꝛ pedē ad supiora eleuat. Et alter dixit Aui. orit̄ a capite siluestri e ex q̄ nascit̄ chorda q̄ cū eo ꝙ est iuxta radicē minimū ꝯtinuat̄ ꝛ pedē ad supiora eleuat:ꝛ ꝓprie qñ cū eo pe ꝯuenit musculis ꝛ fuerint h̄ b̄m eq̄litatē ꝛ rectitudinē. Hūc Hal. posuit 7m̄ ꝛ idē de eo dixit. Et dixit Hal. 3⁹ ex eis posit⁹ ē inter cruris arūdies vtrasqꝫ ꝛ iter eas extēdit̄ oriturqꝫ ab ea chorda pollici ꝯtinuat⁹ p eo niger explicatqꝫ illū. Et 4⁹ a capite icipit arūdinis ex̄nee ab eis q̄ arudinē stringūt ex̄neū:ꝛ in hoꝝ est posit⁹ me⁹ lacertoꝝ in articuloꝝ terminis. Et ex eo q̄tuor oriūt̄ chorde:q̄ꝝ est vtilitas singularis singulos explicare digitos pollice excepto. Et septimi est ab ex̄nea arūdine origo. ꝛ chorda ꝓducta pollicē reducit sexti. initiū est a qnti loco ꝛ est lacert⁹ subtilis cui⁹ chorda auricularē in ex̄neū declinat lat⁹. Et septimi est ori⁹ ab arūdie ex̄nea ex quo orta chorda ptib⁹ q̄ sup sunt auricularis ꝯtinuat̄:ꝛc⁹ ē vtilites pedē ad añriora extendere. ℂ Dixit Gal. 3° de vtil. ptiū. rōnabilr̄ q̄tuor mot⁹ vniuscuiusqꝫ pedis digitoꝝ sūt a maximis tenōtib⁹ flecti potentiūs minimis aūt iteruerti. Et i vtrisqꝫ est magnitudo his q extēdūt ꝛ extra circūducūt:nō tñ ita magni sunt tenontes q flectūt:sicut q sunt in manib⁹:qꝛ nō ꝯsilr̄ illis apprehensiuū orgam̄ oportebat extēdi pedē. Et q̄uis loc⁹ iplātationis ei⁹ custodierit eadē pp cās q̄s i manib⁹ diximus:ꝓhibuit tñ eoꝝ nā magnitudinem:nō.n. sūt tm̄ maiores:sicut ꝛ pedes:sꝫ minores multū:qꝛ minor est eoꝝ vtilitas ꝛ fortiori ꝛ frequētiori actu egēs digitis q in manib⁹:rōnabilr̄ ḡ eo⁹ hñt magnitudinē nedū digiti solū:sꝫ ēt q circa eos sūt tenōtes in pedibus ꝛ manib⁹:q̄zto.n. pes sūma manu est maior tot⁹ tota tāto digiti digitis ꝛ tenōtes tenōtib⁹ sūt minores. Nō ergo fuit neccꝫ q̄tuor ptes tenontū mouētiū digitos pedis a musculis q in tibia gñari:sicut in manu ab his q i brachio:sed duas solū.s. eā q extētionē opat̄ ꝛ eā q̄ flexionē pmi ꝛ tertij eoꝝ q int⁹. mot⁹ ḡ articuloꝝ digitoꝝ ordinauit pedū nā q̄tuor ꝛ pn⁹ eoꝝ qnqꝫ:sicut ꝛ in manib⁹:sꝫ nō ex eisdē ꝓportionalr̄ ꝓcedētia regionib⁹ vt apparuit a musculis pruis q sūt in eis solū ꝓdierūt q sūt duces obliq mot⁹ alijs oib⁹ a brachio delatis. In pedib⁹ aūt nō ita se hꝫ:si tres ex ipsis pedib⁹ icipiūt ꝛ duo ex tibia ꝓferūt. ℂ Dixit Hal. ꝙ Ga. retulit sciaꝫ lacertoꝝ pedū mlto lati⁹ se explanātē. Et Aui. ō qbusdā pedis musculis visus loq dixit. in h̄ anatomici decepti fuerūt:sꝫ hus q sciuit eos fuit Ga. ℂ Dixit Ha. lacertoꝝ nūer⁹ q in pede sūt nūer⁹ est. 17. q̄ꝝ qnqꝫ sup pedē sūt a qb⁹ qnqꝫ ꝓducte chorde singule singulis deputant̄ digitis q̄s in lat⁹ inclināt. Sūtqꝫ viginti vn⁹ lacerti ab iferiorib⁹ q̄ꝝ septē in pedis pectine sūt positi. Eorūqꝫ vtilitas fuit q̄ illoꝝ qui i pectine manus sunt. Et septē alioꝝ quinqꝫ quisqꝫ quāqꝫ deputatū lat⁹ in sinistrū declinat articulū. Sextus aūt ꝛ septim⁹ auricularē admouēt ꝛ pollicē ab alijs. Suntqꝫ ꝛ q̄tuor latera dixit Haly. in rasca positi quoꝝ qsqꝫ pmā reducit disgregationē singuloꝝ digitoꝝ excepto pollice. Reliqua vo posita sūt añ cui⁹ articuloꝝ pmā reddūt disgregationē quoruꝫ duo lacerti hñt vtilitatē silēꝫ paruoꝝ vtilitati lacertoꝝ:que in palma sūt. Eteniꝫ si moueant̄ ambo duo sil̄ reducūt digiti pmā disgregationē siue inclinationē. Si vo vn⁹ eoꝝ moueat̄ disgregationē reducit illā cū in lat⁹ suū iclinatiōe. Aui. vo dixit. de musculis pedis ꝙ decē sūt qb⁹ sit⁹ sup pedis plātā ꝛ ipsi cū qnqꝫ ꝯtinuant̄ digitis.s. cū vnoquoqꝫ duo lacerti velati ad ex̄ ꝛ a sinistra:ꝛ mouēt vt ꝯstringāt b̄ꝫ rectitudinē si sil̄ mouerint:ꝛ vt declinēt si vn⁹ mouerit. Et ex eis qdē sūt 4or sup rascetā:quoꝝ vn⁹ vniciqꝫ digito dlegat̄ ꝛ duo

De cute pedis.

De musculis mouētib⁹ digitos.

qui ꝓprie sunt ad ꝯstringendū pollicē ꝛ digitum minimuꝫ. Et isti q̄dē musculi iō sūt ꝑmixti vt cū vni ipsoꝝ acciderit nocumētū ꝓuenit inde vt alioꝝ opatio debilitet̄ q remāserunt in eo qḋ eis est ꝓpriū: ꝛ vt vicē istius aliquo mō gerāt in eo ꝙ huic est ꝓpriū. Et hac de cā difficile est vnū digitoꝝ pedis ꝓprie sine alijs constringere. ¶ Et ex musculis pedis dixit Aui. sūt quinqꝫ sup pedē positi: q ad siluestrē declinare solent. Et quinqꝫ sub eis positi quoꝝ vnusq̄sqꝫ digitū ad id qḋ ipsuꝫ sequit̄ trahit a parte domestica ipsuꝫ cū motu ad partē eleuat domesticā ꝛc. Et sic est finis huius p̄mi tractatus septimi sermonis. Nicholi qui est de anato. extrinsecoꝝ membrorum dei auxilio qui viuit per infinita secula benedictus Amen.

¶ Incipit tractatus scḋs qui est de doloribus membrorum exteriorum potissime iuncturarum.

Postq̄ꝫ de anatomia extrinsecorū membrorum dei auxilio totū cōpleui sermonēꝫ: nunc in hoc tractatu de ipsoꝝ exteriorū membroꝝ ꝛ presertim iuncturarum doloribus ipsius dei gratia interueniente tractabo. ¶ Diuidaꝫ hunc tractatum vt facilius sit inueniri qḋ queritur. partiar itaqꝫ hunc tractatum in capitula viginti.

¶ De doloribus iuncturarum. Cap. j.

Iunctura vt supra patuit: vocat̄ articulus cōcathenatio disgregatio ꝛ a Gal. colum. ¶ Et pōt sumi tripl'r. Uno mō ꝓprie ꝓ duoꝝ ossiuꝫ adinuicē cōnexione. ¶ 2° mō minus ꝓprie pro duoꝝ ossiū adinuicē connexione ꝛ colligatione: mediante aliquo ligamento solido vel pāniculo. ¶ 3° mō larg̃: ꝓ ossiuꝫ conexione ꝛ colligatione: ꝛ alioꝝ membroꝝ puta cutis ꝛ musculoꝝ chordis neruis venis ꝛ arterijs imixtoꝝ cōpositorū in circuitu eoruꝫ: ꝛ hoc 3° mō sumit̄ in hoc tractatu. in quo de dolore iuncturaruꝫ tractat̄. Manifestū est. n. ꝙ iunctura p̄mo mō ꝛ scḋo sūpta nō patit̄ dolorē cū sit dolor mala sensatio ꝛ ossa ꝛ ligamenta iuncturā cōponētia nō sentiant: vt in p̄cedēti tractatu patuit: q̄re restat vt dolor in iuncturis sentiatuꝫ in mēbris sensibilib⁹ ipsas circundantib⁹ ꝓfistat: que q̄r valde sensibilia sunt: iō intensuꝫ frequēter incurrunt dolorē: ita vt aliq̄n venenosus ab auctorib⁹ sit dictus: q̄ꝫ ꝛ virtutē vehemētia sua valde debilitat ꝛ curatiuaꝝ cāꝝ v̄tutes aspernat. ¶ Est aūt iuncturarū cōplexio p̄mo mō ꝛ scḋo mō sumptaꝝ frigida ꝛ sicca: frigida q̄dē ne in motib⁹ excessiuis nimiū calefierent: ꝛ sicca vt essent solide ꝛ dure ꝛ attritioni in motib⁹ resisterēt: ꝛ ne motus nimiū eas exiccaret: nā ad eas portionē flegmatis direxit ad remolliendū eā ꝛ humectandū: vt patuit in sermone 5° ca° de flātē. Cōplexio aūt eaꝝ 3° mō sumptaꝝ ad paruā declinat frigiditatē ꝛ siccitatē: ꝛ cū hac cōplexione sunt plūme earū remote a fonte caloris innati: q̄re ꝛ debiles oēs facte sunt: quapꝑ prone facte sunt ꝛ ad in se ipsas mād cōgerēdas superfluas ꝛ ad influētes ab alijs membris suscipiēdas: ad qḋ adiuuat viarū q̄ ad ipsas sunt largitas ꝛ ipsarū vacuitas ꝛ concauitas in q̄ facilr̄ cōgregant̄ ꝛ multo amplius vt dictū est nā ad eas pp finē dictuꝫ flāticas dirigit superfluitates: q̄ in eis freq̄nter supfluunt ꝛ ledūt. q̄re passibiles valde reddunt̄: ꝛ rursum ipse exposite sunt ledi a causis extrinsecis. Quapp egritudines oium modoꝝ pati pn̄t ꝛ simplices ꝛ cōpositas ꝛ ꝓprias ꝛ accomodatas p cōitatē ab alijs ꝛ ipsarū accidētia oia maxie debilitatē ad oēs opōnes suas maxie ad motiones ꝛ dolorē: oibus t̄n earuꝫ egritudib⁹ hic postpositis solū de dolore tractabit̄. ¶ Dolor quoqꝫ iuncturarū: sicut ꝛ alioꝝ mēbrorū duob⁹ pōt sumi modis. s. ꝓprie ꝛ put est sensatio mala in mēbro: ꝛ vt sic est merū accidēs. Et pōt aliq̄n t̄n intendi ꝙ dirigit ad se curaꝫ curatione egritudinū que seq̄t̄ p̄termissa. Alio mō ip̄roprie ꝓ egritudinibus quas seq̄t̄ que vt patuit in sermone 3° sūt mala cōplo diuersa: aut solo cōtinuitatis mēbri aut vtraqꝫ sil': ꝛ vtroqꝫ modo sumit̄ in hoc tractatu. Et pōt sic diffiniri dolor iuncturarum est mala sensatio earum ex mala cōplone: aut continuitatis solone eis accidente ꝓueniens.

Diuiditur aūt in spēs dolor iuncturarū bifarie. s. s̄m quēdā modū magis essentialē: ꝛ s̄m modū accidētalē. ꝛ q̄uis dolor absolute s̄m modū magis eēntialē in. xv. gn̄a siue spēs p̄mi 1° ab Aui. diuidat̄. de illis t̄n gn̄ib⁹ siue spēb⁹ dolori iuncturarū solū attribuunt̄ extēsiu⁹ dolor: ꝛ ꝯpressiu⁹ ꝛ frāgitiu⁹ ꝛ stupefactiu⁹ ꝛ pulsatiu⁹ fatigatiu⁹ ꝛ mordicatiu⁹ siue corrosiu⁹. ¶ Et tūc dicet̄ in eis fore dolorē extensiuū q̄n hūor aliqs aut grossa vētositas inclusa neruū vel musculū aut chordā supra iuncturā vel in ei⁹ circuitu positū s̄m aliquā sui partē extendit. ¶ Et tūc dicet̄ in eis fore dolorē cōpressiuuꝫ q̄n humor aliqs grossus aut grossa vētositas musculū circūdātē iuncturā cōprimit vel in loco arto coangustat. ¶ Et tūc dicet̄ in eis fore dolorē frāgitiuū q̄n mā aliqua hūoralis vel vētosa igredit̄ inter ossa ipsaꝝ ꝛ pāniculū tegētē ipsa ꝛ sepantē inter ea ꝛ musculū suppositū ꝛ tūc appet patiēti: qḋ ista franguntur vel debeāt frāgi. ¶ Et tūc dicet̄ in eis fore dolorē stupefactiuū q̄n in mēbro circundante iuncturā erit mala ꝯplo frida valde: ꝛ q̄ cū hoc ꝙ dolorē facit sensuꝫ t̄n in mēbro obtūdit cui⁹ obtusiōe dolor pcipit̄ remissi⁹ cū quodā remisso mō stuporis: aut q̄n fuerit in ipso mēbro aliq̄ mala cōplo vel solo ꝯtinuitatis faciēs dolorē: sed t̄n via trāsit⁹ spūs sensibilis ad ipsuꝫ oppilationē patiet̄: qua ꝓhibet̄ trāsit⁹ sufficiētis q̄titatis ipsi⁹ spūs requisite ad bonā sensationē ei⁹: q̄re nō pcipiet̄ dolor in illo nisi cū remissione multa. ¶ Et dolor pulsatiuus tūc dicet̄ esse iuncturis: q̄n cuꝫ dolore sil' eger pulsationē pcipit: qḋ iō fit q̄n mā multa carnē in circuitu iuncture exn̄tē replet ꝛ coartat. vn̄ coangustant̄ arterie in ea exn̄tes: ꝛ q̄ coangustate pulsare cogūt̄: vt ꝑ pulsationē satisfaciāt necessitati euētatiōis caꝝ. ¶ Et tūc dr̄ in iūcturis esse dolorē fatigatiuuꝫ cū eger mēbra sua potissime i locis iūcturaꝝ fatigata sētit aut ꝓ nimietate laboris corpei aut pp hūorē extēdētē vel mordicātē aut vēto'sitatem' istātē. ¶ Et tūc dicet̄ eis eē dolorē mordicatiuū q̄n hūor acut⁹ mēbra sensitiua iūcturis supposita ledit mordicādo vel corrodēdo: q̄re patiēs putat hūorē illū ꝑ ipa mēbra incedē mordi'endo' ꝛ corrodēdo. ¶ Diuidit̄ ēt dolor s̄ꝫ moduꝫ magis eēntialē penes cās med'iatas' ipsi⁹ q̄ sūt cāe imediatarū cāꝝ suaꝝ: de qb⁹ i seq̄nti ca° dicet̄. ¶ Diuisio āt doloris iūcturaꝝ s̄ꝫ mo'dum' accn̄talē: maxie penes duo attēdit̄. s. penes diuer'sitatem' locoꝝ: ꝛ ēt modoꝝ ipsaꝝ iūcturaꝝ: ꝛ penes mo'dum' ꝓuēt⁹ ei⁹ s̄ꝫ loca iūcturaꝝ. Joānit⁹ diuidit eū i tres spēs. nā aut occupat iūcturas supiores: ꝛ vocat̄ chiragra: aut ife'riores': ꝛ vocat̄ podagra: aut medias: ꝛ vocat̄ dolor dorsi siue dorsalis. ¶ Multi t̄n sūt q hūc dolorē s̄ꝫ hūc mo'dum' diuidūt i tot spēs quot sūt corpis iūcture: ꝛ singulis singl'a iponūt noia: vn̄ vocāt collagrā hūectagrā cubitagrā chiragrā dorsagrā sciaticā gēuagrā. ꝛ podagrā. Et ēt s̄ꝫ loca diuidit̄ dolor iūcturaꝝ: q̄r ali⁹ occupat gn̄alr̄ oēs iūcturas supiores medias ꝛ ife'riores' sil': aut successiue vnā p⁹ aliā an̄q̄ teriet̄ aut saltē plures eaꝝ. Et vocat̄ tūc dolor iste artetica ꝛ gutta artetica q̄dē: q̄r in ar'ticulis' accidit a qb⁹ artetica driuat̄. Dix̄. n. Gal. 10. meimir in oib⁹ eueniēs ar'ticulis' dr̄: ꝛ est artetica. h̄ āt q i vno ē ti q̄dē s̄ꝫ sciaꝫ scia'tica': ꝛ s̄ꝫ pedē podagrica. sup. ꝛ sil'r i alijs: ꝛ gutta q̄r cāt a mā in iūcturaꝝ vacui'tates' guttatiꝫ i mo'dum' rcum'atis' dscēdēte: ꝛ vt sic gutta solū a mā ifluēte fieret: artetica vō siue ab ifluēte siue a ꝯgestatiue. Regit̄ q̄qꝫ podagra 2'r' sumi: vno° ꝓprie ꝓ dolore iūcturaꝝ pedū. Alio° large ꝓ artetica siue gutta: siue q̄uis dolore iūcturaꝝ: ꝛ hūc largū mo'dum'. 5° ass.

Dolor iuncturarum dicitur dupl'r.

Dolorum iuncturarum duae sunt spēs: essentiales. s. ꝛ accidentales

Iunctura sumi pōt tripl'r.

De complexione iuncturarum.

De spēb⁹ doloꝝ accidentalibus in iūcturis.

in pluribꝰ affo. vt infra patebit ab Hyp. sumit. ¶ Scd̓z v° modū iūcturaꝝ: in qbꝰ fit: diuidit: qꝛ aliꝰ euenit in iūcturis magnā cōcauitatē hn̄tibꝰ ⁊ magis ꝓfūdis. Et aliꝰ in iūcturis cꝯ° se hn̄tibꝰ: ⁊ ſm hūc mo^m auctores plīm ꝓcesserūt facientes ca^m de podagra. ¶ Scdm v° mo^m ꝓuetꝰ eiꝰ diuidit dolor iūcturaꝝ in dolorē ꝑiodicū ⁊ nō ꝑiodicū veꝝ ꝑiodicꝰ est ſ3 plīm. ¶ Et Silib. dix. ꝙ aliꝰ est vagatiuꝰ aliꝰ qescens aliꝰ nodosus aliꝰ inossatꝰ. Et vagatiuꝰ fit ex hūoribꝰ fluidis liqdis ⁊ subtilibꝰ aut vēto^{ss} subtili: qre ꝓpterea facit accessionē mō in vna iunctura mō in alia: sicut mō in vno pede mō in alio: ⁊ qescēs dr̄ q nō vagat: s3 fixus stat in mēbro: qd̓ inuadit nō trāsiēs de vno in aliud: ⁊ hoc iō qꝛ mā ip̄z cāns est grossa aut viscosa aut in ipso ībibita. ¶ Et nodosus dr̄ qn̄ hūor ip̄z causans igrossat intm̄ vt membrū et post doloris amotionē a bona flexione siue cōplicatione: ⁊ silr̄ a debita reflexiōe siue extēsiōe ꝓhibeat. ¶ Et iossatus dr̄ qn̄ mā ingipsat ⁊ ex toto iūcturā ab oī motiōe ꝓhibet. ¶ Et ex diuisione modoꝝ sūptiōis doloris p3 eiꝰ alia diuisio. s. ꝙ dolor iuncturaꝝ qn̄qꝫ est morbꝰ qn̄qꝫ est accidens morbi ⁊ qn̄qꝫ est cā morbi. ipe. n. qn̄qꝫ anecedit morbū ⁊ fit cā eiꝰ: ⁊ qn̄qꝫ ē accn̄s: qm̄ comitatur morbuꝫ ⁊ incipit cum ipso: ⁊ qn̄qꝫ superuenit ei: ⁊ est hoc vtplurimum.

¶ De causis dolorum iuncturarum. Cap. ij.

De causis extrinsecis.

Lexander lib. p̄mo. inqt ꝙ dolor a catartico vicina. i. a cā exteriori aut senecticio ⁊ a cā itrinseca fit. ¶ Et de causis extrisecis sunt casus ⁊ ꝑcussio siue obuiatio incidēs vel cōtūdēs siue cōterēs ⁊ oē malū regimē. in. 6. rebꝰ nō nālibꝰ vel aliq̄ siue aliqbꝰ caꝝ sic si obuiauerit corpꝰ aeri in aliq̄ q̄litatū distēꝑato: vn̄ fiat p suā frigiditatē malā cōplōnē frigidā gn̄ans ꝯgelās ⁊ idurās vel per suā caliditatē malā cāns ꝯplōnē calidā rarificans ⁊ dissoluēs: aut p suā siccitatē malā cōplōnē siccā faciēs ⁊ exiccādo ꝯsuetū ſ3 nām fluxū flāticaꝝ hūiditatū ad iūcturā ꝓhibēs: aut p suā hūiditatē igrossans supflue: ⁊ sic replōnē ⁊ relaxationē faciēs vel cāns. ¶ Aut si fuerit corpꝰ i exercitijs multis ⁊ laboriosis: ⁊ marie supra repletionē cibalē aut hūoralē factis corporis marie: s3 et aīalibꝰ. ¶ Aut si fuit in somnis multis: ⁊ marie diurnis ⁊ qete ⁊ ociositate multa: marie q̄ seq̄t post exercitioꝝ mltoꝝ ⁊ fortiū ꝯsuetudinē. Aut fuerit in vigilijs multis debilitātibꝰ. ¶ Aut si fuerit vsus cibis ⁊ potibꝰ difficilis digōnis aut gn̄atiuis hūoꝝ fluidoꝝ: ⁊ p̄cipue potu aceti: aut et vini marie puri subtilis ⁊ potētis: ⁊ p̄cipue post cibū nōdū digestū bibiti: q est cā gn̄onis multoꝝ hūoꝝ crudoꝝ in epe ⁊ in mēbris: q postea defluūt ad iūcturas. ¶ Et nauseatiua satietas: ⁊ oīs imoderata replō capula ⁊ ebrietas ⁊ venereoꝝ vsus imoderatꝰ ⁊ ipsiꝰ et freq̄nter ꝯsueti subita dimissio sūt ex causis doloris iūcturaꝝ. ¶ Et Hal. 8° practice. Cōcarbēnaco^m dolores sepiꝰ: ⁊ maxime ex replōnis assiduitate de cibis ⁊ potibꝰ: ⁊ ex frequētia ebrietatis ⁊ fastidiositatis coꝝ q̄ vsu diurno ⁊ marie in replōne cibi ⁊ potꝰ cū ocio ⁊ qete exercitij ⁊ abiectiōe: ⁊ balneoꝝ: ⁊ silibꝰ his cāis: ex qbꝰ supfluitates in corpibꝰ multiplicant fieri h3. ¶ Et ad istas cās reducit retētio oīs ꝯsueti fluxus siue nālis siue p̄ter nā3: sicut est retētio emorroydaꝝ ⁊ menstruoꝝ ⁊ fluxꝰ sanguis nariū vomitꝰ ⁊ vētris fluxꝰ aut vrine siue sudatiōis multe. Et sicut cū restringit catarrus fluēs ad pectꝰ vel ad stōm cronicꝰ. Et ꝯsolidatio vlceris cronici antiq: ⁊ oīs ꝯsilis fluxꝰ diurni cōstrictio. Et in hoc exēplariter loq̄ns Ras. 25. ꝯtiñ. posuit cañ. ⁊ dixit. Albuc. patiebat difficilē coriçā ⁊ vigilias: ita ꝙ nunq̄ꝫ vidi difficiliorē morbū isto: ⁊ maior ps māe fluebat ad pectꝰ ⁊ educebat cū tussi ⁊ screatu ⁊ multas vigilias. hēbat bn̄ mundificari ⁊ q̄l3 die mūdificabat in meridie ⁊ nihil ide sentiebat mali in pectore: icurrit tm̄ dolorē iūcturaꝝ. Et h̓ fuit ꝓut narrat Gal. qꝛ expulsio supfluitatū nō est aliqn̄ p manifestos meatꝰ: sed p mēbroꝝ iūcturas: sicut fuit i isto casu cū mā nō flueret ad pectus declinabat ad iūcturas ⁊ in illis dolorem causabat. ¶ Dictaꝝ cāꝝ ꝓcatarticaꝝ q̄dā sunt imediate cāe cāꝝ imediataꝝ doloris iūcturaꝝ. sicut casus ꝑcussio ⁊ obuiatio causantes imediate solōnē ꝯtinuitatis in ipsis: ⁊ oīs alteratꝰ in vlti^m aeris ⁊ q̄cūqꝫ alia res de p̄dictis: ⁊ silibꝰ causis imediate ꝓducētibꝰ malā ꝯplōnē in mēbris iūcturaꝝ. ¶ Et q̄da3 sūt me^{ss} cāe cāꝝ imediataꝝ doloris eaꝝ. Et de his dixit Serap. 4° breuiarij. c° 23°. cāe q̄ gn̄ant supfluitates sūt satietas ⁊ paucitas digōnis ⁊ trāq̄llitas lōga: ⁊ ociositas assidua: ⁊ coytus trāsiēs mēsurā ⁊ ebrietas ⁊ paucitas euonū: cū qbꝰ ꝯcurrit ꝯsuetudo. nā cū ꝓhibet qd̓ currebat ex eo replet corpus. ⁊ motꝰ post cibū inordinatꝰ: ⁊ balneatio administrata ſm multitudinē illiꝰ. s. motꝰ. s. qꝛ fiat iordinata. Et oīs res gn̄ans malitiā digōnis ē iuuās sup multiplicationē supfluitatū in doloribꝰ iūcturaꝝ ⁊ potꝰ vini multi et ⁊ puri añ cibū: qm̄ absolute est nociuꝰ neruis ꝓp velocitatē sue penetrationis ad ipsos. Multū. n. ex eo ⁊ purū mutat cōplōnē neruoꝝ velociter ⁊ ipsoꝝ minuit calitatē innatā. ¶ Et Aui 22ª tertij. ca° de doloribꝰ iūcturaꝝ dixit. ꝙ de cāis cāꝝ efficientiū sūt q̄dā cāe p̄terite: ⁊ ex eis sunt catarri ⁊ coriçe. Et curatio colice ſ3 modū in q̊ ꝯfortant itestina: s. ⁊ nō recipiūt postea mā3 q̄ faciebat colicā: s3 expellūt illā a se vn̄ expellit ad extremitates. Et de cāis cāe efficiētis sūt cibi gn̄āntes genꝰ illō māeꝝ ⁊ paucitas digōnis ⁊ trāq̄llitas ⁊ qes ⁊ dimissio exercitij ⁊ coytꝰ plimꝰ ⁊ freq̄ntia ebrietatis ⁊ retētio euonū cōsuetaꝝ sanguis mēstrui ⁊ ani ⁊ alioꝝ de illis quoꝝ ꝯsuetudo iā icurrit aut flōis aut solōne vētris: q iā dimissa est. ⁊ iteꝝ exercitiū supra replōnē ⁊ cibū ⁊ coytꝰ sup replōnē ⁊ cibū ⁊ vinū plīm in ieiunijs. ip̄m. n. ledit neruos. Et hūores crudi cū retinent in corpe: decide nō euānt p nā3 in egōne vl' vrina. sup. vel alia via vel p artē. Nō. n. est lōginquū qn faciāt euenire dolores iuncturaꝝ si expellant ad eaꝝ ptes: ⁊ si remāserint putrefiāt. Et signū ꝙ nā expellit eos in egōne ⁊ vrina est qd̓ tūc inuenis vrinā grossa3 nō subtilē crudā: q̄re tūc forsitā est securitas ab eoꝝ malitia. Dixit aūt forsitā: qꝛ solū qn̄ sufficiēti q̄ꝫtitate expellunt ⁊ subseq̄t bo^m regimē: ⁊ iō illa vrina grossa d3 durare p plēs dies: inuēta grossa erit vnū eoꝝ q̄ diximꝰ. s. ꝙ vel expellent ad iūcturas vel retinebunt ⁊ putrefiēt: vn̄ fiēt febres vel alie ex eis succedēt egritudies. Et subdit. A. si adinuenerint māes crudas ad h̓. s. ad isluēdū ad iūcturas motꝰ earu3 laboriosus. aut ꝑcussio seu casus: aut addiderit in debilitate earū ira ⁊ vigilie debilitātes virtutes ⁊ trahentes māes ad ipsas ⁊ fiant penetrātes sua ꝓprietate dolores iuncturarum euenient.

De causis aūt intrinsecis dixit. A. ꝙ aliq̄ earu3 est cā patiēs. ⁊ ista est mēbrū ip̄z qd̓ suscipit alterationē ⁊ lesionē a cā efficiēte: ⁊ cū hoc dixit ipse ip̄z mēbꝝ suscipiēs est cā vt eueniāt in eo dolores. h̓ aūt est: aut ꝓp debilitatē sui. s. accn̄talē ꝓueniētē ꝓp malitiā ꝯplōnis ꝯfirmate in ipso ⁊ ꝓprie fride: aut ꝓp debilitatē eiꝰ. s. nālē ꝓueniētē ex creatiōe. ⁊ nō ex pte ꝯplōnis. s. nālis sup. tm̄: nā preter petm̄ ꝯplōnis pōt mēbꝝ eē d̓bile ex alia cā ⁊ nō ex ꝯplōnis pte. s. accn̄talis eueniētis. nā mēbrū sola d̓bilitate nāli absqꝫ oī accn̄tali ꝯplōne pōt eē cā euētꝰ doloris in ipso. Aut hoc erit ꝓp vehemētiā calitatis: ⁊ ꝓprie cū accidit in ipso vehemēs calitas ꝓp motū aut dolores aut alias cās extrisecas: s3 ista diuisio. s. ꝓueniēs a dictis cāis extrisecis nō fit lōginq̄ a diuisiōe p̄ª. s. ꝓueniēte a mala ꝯplōne in h̓ iō qꝛ nō nisi mediāte cōplōne īducta illud faciūt aut mēbrū suscipiēs est cā: ꝙ dolores in ipso eueniāt. Dixit Aui. rōne sui situs vt qꝛ situatū est sub alijs mēbris: ⁊ vbi ad ip̄z currūt māe p nām: aut ex aliq̄ cāꝝ extrisecaꝝ. ¶ Dixit. Aut cā est efficiēs ⁊ hꝰ gn̄is sūt ꝯplōnes. s. male simplices vel ꝯposite pure vel non pure. i. cū mā ⁊ māe male. sua q̄litate vel q̄ꝫtitate vel vtraqꝫ. Et mala q̄de3 ꝯplō calā vel frida vel sicca pōt eē cā doloris simplr̄ ⁊ cōposite pure ⁊ non pure. Mala v° ꝯplō simplex hūida ⁊ pura non pōt esse cā doloris: vt in sermone patuit

Oīs mala cōpl.o simplex vel cōposita pōt eē cā doloris iūcturarum.

tertio. cōposita vo nō rōne sui: sȝ rōne sue ɔplicate ꝛ ipsa sim
plex nō pura bñ pōt eē cā doloris. ¶ Et mala ɔplo qdē pōt
esse cā doloris inq̄ztū efficit ipȝ: ꝛ ēt inq̄ztū debilitat mēbꝝ:
vñ paraṫ ad recipiēdū mās: ꝛ iteꝝ aliq̄ de malis ɔplōnib⁹:
vt calida pōt esse cā attractionis ad mēbrū ꝛ ꝑgationis mãe
ad fluxū meat⁹ dilatãdo poros apiēdo ꝛ orificia. Et aliq̄ pt
eē cā ɔgregatiōis mãe in loco vt frigida ꝓhibēdo in ea bo-
nā digōnē fieri ꝛ bonā maturationē ꝛ supfluitatū nutrimē-
ti expulsionē. Ois ꝑterea mala cōplo pōt esse cā debilitatis
mēbri: ꝛ sic mãeꝝ supfluaꝝ aggregatiōis in ipso. Et mala ēt
ɔplo toti⁹ corpis aut alicui⁹ mēbroꝝ ꝑncipaliuȝ: vt cordis
cerebri: vel epatis pōt eē cā doloris iuncturaꝝ: ꝛ ꝓprie cuȝ
ei admisceṫ humiditas extranea quā dissoluat mala cōplo
cal'a vel ɔstringat ꝛ exprimat mala cōplo frigida vel sicca.
¶ Et de causis efficientib⁹ est fortitudo in aliquo mēbrorū
nobiliū in quo ɔtineṫ ɔgeste vel ad ipȝ defluxe mãe exube-
rātis q̄ntitatis: aut male q̄litatis ledētis ipȝ. q̄re expellit eas.
Et in hac expulsiōe pñt ad iūcturas deuenire. Et dixit Aui.
ꝛ cā instr'alis. s. est cā coadunatiōis mãe in mēbro: ꝛ ista est
cā dilatationis meatuū q sunt ad ipȝ. Et coꝝ dilatatio aut
est accñtalis aut ex creatione. ꝛ ex causis istr'alib⁹ dixit ipse
est vacuitas siue ɔcauitas exñs in mēbro sicut est in iunctu-
ris ꝛ raritas. i. laxitas mēbri accñtalis: aut ex creatiōe sicut
in mēbris existit ꝛ emūctorijs. ¶ Et cās Raſ. in li° de iūctu
ris reduxit ad tres. Et ait cāe passionū iūcturaꝝ sunt tres. s.
aggre'i° hūoꝝ forti'° mēbroꝝ ꝑncipaliū ꝛ potētiū expellē
supflua ꝛ debilitas recipiētiū. ¶ Sera. vo reduxit eas ad duas
ꝛ ait. in dolorib⁹ iūcturaꝝ sūt ꝛ in alijs mēbris ꝑparatis vt
in eis fiāt egri'° nectio aggreganṫ eis iste due cāe. s. multi'°
hūoris fluētis ꝛ debilitas mēbri recipiētis: ꝛ nō sufficit vna
caꝝ vt sit cā egritudinis. nā si ponim⁹ q cā eius sit debilitas
tm̄: tūc opȝ q egritudo sit in eo semꝑ dū ꝑmanet debilis. Et
si dicam⁹ q cā egritudis sit mā tm̄ tūc opȝ vt nō aggregeṫ
in iuncturis tm̄ egritudo: sed eueniat etiā reliq̄s mēbris eq̄
liter. Et subdit Serap. ꝑparatio mēbri ad recipiendū mās
q̄ effunduṫ: aut est ꝓp raritatē sub'e viaꝝ in q̄b⁹ currunt ꝛ
amplitudinē eaꝝ. Aut ꝓp multitudinē attractiōis: aut ꝓp lo
cū nālē. Et q̄ de istis sunt ex amplitudine viaꝝ ꝛ raritate ea-
rū sub'e: aut sunt nāles sicut caro mollis ꝛ glādule q̄ sunt in
collo ꝛ titillicis inguinib⁹: aut accñtales sicut q sunt in iun-
cturis exteriorib⁹. Effusio aūt que appropriata est motui ꝛ
multitudini attractionis fit aut a nā sicut in carne: aut ꝑ ac-
cidēs sicut in iuncturis. Et illud in eis est: aut ꝓp dolorē ve-
hemētē qui accidit in eis vel alio mēbro: ꝛ excitat mãm ꝛ at
trahit eā: aut ex motu laborioso: ꝛ iste due habitudines in-
ueniunṫ in iuncturis: q̄m sunt multi motus imo sunt instr'a
motuū. Cū ḡ accidit in eis egritudo q̄ moueat dolorē tūc at
tractio eaꝝ fit fortis ꝓp locū suscipiētis nālē q̄m mēbra: q̄ꝝ
situs est in inferiorib⁹: sicut pedes facilia sūt ad recipiēdum
qd̄ effundiṫ ad ipsa: ꝛ ꝓp illud ſm plm̄ accidit podagra his
q nō reguntṫ regimine: qd̄ est neciuȝ: q̄m de ꝓprietate humi
ditatū est descēdere ad inferiora nā ꝛ ꝑ nãm si nō resistat eis
in corpe mēbꝝ aliud vehemēti⁹ paratū ad recipiēdum eas.

De causis multi dolorū iuncturarum.

¶ Materia aūt q̄ facit dolores iuncturaꝝ dixit Serap. for
tassis est cal'a sanguinea aut colerica ꝛ fortassis est frida: sic
humor crudus: q̄ñ nō digeriṫ q̄ñ aggregaṫ in iuncturis ꝛ in
essentia sua sil'aṫ saniei grosse ꝛ cū manet in iunctura tpe lō-
go nō solū ingrossaṫ: sed acq̄rit viscositatē multā siccā ꝛ for
tasse est cā eaꝝ humor melicus ēt. ¶ Et sūt vba Gal. 10. mie
mir ca° ꝓ. vbi ait cōis cā coꝝ est abūdātia hūoꝝ cōprehen-
dēs patientē iuncturā quas ipleta ɔtingit extensionē fieri ad
oēs neruosas ꝑticulas circūstantes: ꝛ ex his fieri dolorem.
¶ Et dixit. aliq̄ñ is q ꝓuenit humor est sanguine⁹: vt pl'm
aut flegmaticus vel ꝑmixt⁹ ex colera ꝛ flātes ꝛ cū his q̄nq̄
ꝛ sanguine. Diligenti⁹ aūt qs dicēs nō flāticū humorē: sed
noiatū ꝓpe crudū dicet noiari in arterica vt pl'm. est aūt si-
milis saniei in grossitie. cū aūt in iuncturis moraṫ nō solum
grossiores ȝ ēt viscosior fit: ꝛ ista gn̄atio noiatoꝝ poroꝝ fit: ꝛ
hec est dispō petrificatiua: que postq̄ȝ facta fuerit nūq̄ȝ spes
est. Dixit Gal. q ad pristinū statū certitudinalr reuertaṫ iun
ctura. Nō dixit aūt Gal. de humore melico q: rarissime ab
eo fiunt Aui. aūt addidit q mā aliq̄ñ est ventositas. ¶ Ait
Raſ. in lib. de iuncturis dolores iuncturaꝝ sunt ꝓ maiori
pte a flegmate ꝛ sepe a sanguine raro de colera ꝛ rarius de
melia. Et q̄ñ cōponunṫ humores ꝓ maiori pte cōiungiṫ co
lera cū flegmate subtili: q̄m dieta plurimoꝝ hoiuȝ est gros-
sa ꝑ quā hūores grossi augenṫ: qui ad iuncturas discurrere
nō pñt nisi subtilienṫ ꝓ° aliquo calore vel exercitio vel vsu
reꝝ calidaꝝ cū ipsi de nā sui sint cōpacti ꝛ inepti ad fluxū: ꝛ
ꝓp hoc videm⁹ in illis q dolorē patiunṫ ex crudis hūorib⁹
ipsas getes inter duas accessiones breuiari cuȝ vigilant vel
laborāt vel vtunṫ reb⁹ calidis. Alijs aūt fit ɔ̄riū. Modo co
lera cū ꝑmisceṫ flegmati illō subtiliat ꝛ fluere facit. Et Aui.
voluit q pl'm fiat a flegmate cū colera. deīde a flegmate cru
do: deinde a sanguine postea a colera ꝛ raro a melia. ¶ Di-
cūt. inter hūores simplices fit plus a flegmate: q: de ea plus
in corpib⁹ abūdat ꝛ fluidū est rōne sue humiditatis: ꝛ q: nā
ipsuȝ ad iuncturas mādat: vt supra patuit. Colera aūt q̄uis
sit magis mobilis nihilomin⁹ nō fluit ad iuncturas: sȝ ma-
gis dispergiṫ ꝛ euaporat. Sanguis vo me'' ē inter flegma
ꝛ colerā. Et postea que est a flegmate cū colera frequēti⁹ fit
a flegmatico sanguine: ꝛ deinde a sanguine colerico: ꝛ a me-
lācolia aūt cū grossa sit rarissime ɔtingit: q: difficile est mo-
bilis: ꝛ si aliq̄ñ ex ea fiat tūc erit illud ſm pl'm ꝑ viā cōgōnis
eius in iūcturis: q̄m ossa cartilagines ꝛ ligamēta nutriunṫ
sanguine grosso melico: cuius supfluū cū nō expelliṫ ɔgeriṫ
ꝛ sapit nãm humoris melici. Materia. n. faciēs dolorē iun-
cturaꝝ aliq̄ñ nō frequēter in ipsaꝝ vacuitatib⁹ ɔgeriṫ. veꝝ
ſm pl'm per viā defluxus a toto vel a particulari mēbro fit
Et iste defluxus aliq̄ñ fit: ꝛ vt pl'ȝ per meatus manifestos. s.
venas ꝛ arterias: ꝛ aliq̄ñ fit per meatus occultos: ita q ali-
q̄ñ defluit humor ad eas in viā catarri ꝛ reumatismi. Ait. n.
Gal. vbi supra hꝫ passiones. s. dolores artetici sunt germia
reumatū deueniētiū ad regiones iuncturaꝝ: ꝛ deflux⁹ qdē
humorū ad iuncturas aliq̄ñ fit per viā expulsionis cretice.
Dolor. n. iuncturarū frequēter est crisis febriū ꝛ aliarū egri
tudinū quarūdā: ꝛ maxie colice. ¶ Multiplicanṫ aūt dolo
res in iuncturis plus q̄ȝ in alijs mēbris: sicut dixit Gal. 1° ꝑ
nosticoꝝ in ɔmēto illi⁹. s. epate vo vel in vesica in pede ꝛc.
Et poniṫ ab ipso Aui. tertij. 22°. nō multiplicanṫ dolores in
iuncturis: nisi q: ipse sūt magis vacue q̄ȝ reliq̄ mēbra ꝛ plu
ris motus ꝛ debilioris ɔplōnis ꝛ frigidioris ꝛ situs earum
est in extremitatib⁹ lōginq̄s a regimine ꝑmo. i. ꝑncipali qd̄
est in corde. al's. a regimine primi. s. mēbri. puta cordis: ac ēt
q: vt supradictū est: nā ad eas delegat hūores flegmaticos.
¶ Modus aūt gn̄onis doloris iuncturaꝝ est: q̄m mā illos

De modo gn̄ationis doloꝝ iuncturarum

factura si fuerit per viaȝ paulatine cōgōnis in resoluta ꝛ in
expulsa post nutrimentū earū appositionē in ipsaꝝ ɔcauita-
tib⁹ aduna ṫ donec eas repleat ꝛ ɔcauitatib⁹ repletis am-
plius aucta mēbra circūstātia replendo extēdit ꝛ in tumorē
eleuat. ¶ Eodē mō ꝛ mā per meatus occultos defluens fa-
cit que per meat⁹ defluit manifestos venas ꝛ arterias ꝓ° ex
eis magnas replet: deinde aucta replet minores ꝑueniens
vsq̄ ad capillares: ideoq̄ȝ visui in circuitu apparēt replete q̄
tpe sanitatis nō apparebāt: deinde per orificia ꝛ poros eaꝝ
ad ɔcauitates effluit iuncturaꝝ ꝛ misceṫ humiditati flātice
ad eas a nā delegate ꝛ illas replet. Amꝑ. aūt adaucte ipel-
lunt hincinde ɔcatenationē ossiuȝ querētes ipsoꝝ facere dis-
gregationē: ipellunt ēt pāniculū colligātē eas ꝛ eū qui inter
ossa ꝛ musculos sepat ipellūtq̄ȝ ꝛ musculos in circuitu assi-
stētes ꝛ eos replent: ꝛ ipsoꝝ extendendo ɔtinuitatē soluūt
ac ipsoꝝ alterāt ɔplōnē ad id qd̄ ꝑter nãm est ꝛ sic tumorē
ꝛ dolorē causant. Quidā dixerunt. q predicte mãe neruos
sil'r ꝛ chordas replent extendunt ꝛ soluunt: ꝛ in eis dolorē

causant. ¶ Et Ras. 13° otinē. auc̄te Gal. dixit. apa. i. dolor et tumor in podagra fit ex sup̄fluitate descēdente ad articulos pedū: et ex excessu sup̄fluitatis in loco articuli seq̄t necessario q̄ extendant ligamēta otinētia ipsos articulos extrinsecus: s; nerui et chorde nō inflant in laborante podagra: in eis tñ accidit dolor cū extentiōe eo℞ facta cū articulis tātū. Et habet signatio sup hoc qd̄ nulli podagrico in ultimo accidit spasmus: et spasmus maxie accidit penes apa accñs in neruis et chordis. Quidā tñ dicūt q̄ cōtingēs est illā mām neruos et chordas replere: et inde dolorē minimum causare quē sequit spasmus: verūtñ q̄uis tūc sit etiā dolor ibi arteticus: nō tñ dr̄ egrū dolorē pati arteticū: sed solū neruorum vel chorda℞: et hoc iō: q2 dolor neruo℞ et chorda℞ dolorem arteticū obūbrat sua intētiōe et malitia vehemēti. Et vt notant mā repléš et cāns dolorē iunctura℞ s̄m plūri nō est apostemās. dicūt qdā ita q̄ cupū fiat: et ad sanationē deducatur: imo in qbusdā appet aliqñ cupu; fieri: in quo tñ sanies nō cōtinet. ¶ Ait Gal. sup sexto epidimia℞. et ponit a rabi in. 14° pticula ex hūiditate mucillaginosa in corpore aggregata: aliqñ circa iuncturas apata fuit illis apatib⁹ patiētiū ydropisi; q̄ apata vacillare fecerūt aliquos medico℞: adeo q̄ appuerūt ea credentes in eis saniē esse: nec inuenerūt eā: s; inuenerūt totā carnē circa iuncturas exñtē mucillagine plenā. Qñq; tñ est ipsa mā apans vere: s; hoc raro otingit. ¶ Dixit. Aui. multotiēs induscant māe iter iūcturas: et fiūt sicut gipsu; et ppřie que ex eis fūt nude. Et dixit. multotiēs oriť sup iuncturas caro ppřie inter digitos: qñ cōligauntur digiti et cōstringunť: et fit dolor fortis qñq;. Et plūri huius nō fit nisi hoib⁹ cōplexiones calidas habentib⁹. Et plūri orit caro cum materia est sanguinea.

¶ Ad sciendū qb⁹ magis accidit dolor articulo℞. Cap. iij.

Uamuis hō cuiusq; sexus: cuiusq; etatis: cuiusq; complōnis et habitudinis articulo℞ dolorē possit incurrere: tñ ad eū patiendum alter altero dispositus est magis. ¶ Scd̄m sexū. n. vir multo magis est disposit⁹ et eo maxime: q2 inordinatioris est regiminis q̄ mulier: ipsa enī; sicut custoditiua domus mulier meliori regit regimie: et maxime eo qd̄ est s̄m motus corpeos et aiales et eo qd̄ s̄m coytū. ¶ Amplius mulier expurgaľ s̄m nālē purgationes que p mēstrua fit: stante. n. hac purgatione in ea s̄m debita; q̄titatē et tpe cōdecēti nō ogregant in muliere sup̄fluitates apte fluere ad iuncturas: pinde dixit Hyp. 6° afo. mulier nō podagriçat: nisi mēstrua deficiāt ei: nō intelligēs defectū eorū s̄m nām: sicut post. 50m annū vel tpe oceptionis seu lactationis: s; defectu mēstruo℞ pter nām: ipsis ēt pter nām deficientib⁹ cōgregant in muliere sup̄fluitates apte fluere ad iūcturas et cāre dolorē in eis: et hoc maxie nisi regimine bono et bona puisione de cibone et aliis vsa fuerit. pñt insup mulieres mēstruis stātib⁹: sed paucioribus aut abundātiorib⁹ incurrere dolorē iunctura℞: imo ēt stantib⁹ eis debite q̄titatis si malo regimine in sex nō nālibus reb⁹ regant. ¶ Scd̄; etatē vō senes sūt magis dispositi ad dolorē iunctura℞ aliis etatib⁹. Ait. n. Hyp. afo. 6°. puer nō podagriçat añ affrodisiam. i. añ spermatis emissionē. s. añ 14m annū. Ista aūt ineptitudo pueris inest pp fortitudinē sua℞ virtutū nāliū. Bene eni; digerūt et superfluū quāti in augmētū trāhit eo℞ superfluū vō qualis p debitas regiones expellūt. Juuenes vō mediū in hoc tenēt inter senes et pueros. ¶ Scd̄; vō cōplones corpa flegmatica paratiora sunt ad hos dolores aliis: et qm̄ multa in eis flegmata ad iuncturas mittūť: et postea sūt corpa sanguinea: deinde colerica et vltio melica sunt ad hos minus parata. ¶ Scd̄; habitudinē vō: qm̄ corpa pinguia magis apta sunt incurrere eos q̄ macra et corpa dilatato℞ meatuū et lata℞ vena℞ paratiora sunt ad eos q̄ eo° se habētia. ¶ Dixit Hyp. 6° afo. eunuchi nō podagriçāt et assignatur cāusq; nō vtunť coytu: et pptera notant q̄ vtentes coytu tēperato minus incurrūt dolores iunctura℞ q̄ eunuchi abstinētes a coytu oīno: qm̄ in abstinētibus et eunucis multiplicanť sup̄fluitates apte defluere ad iuncturas et potissime in eunuchis: quo℞ virtutes debilitanť: et ipsi ēt lassanť s̄m iuncturas vniuersu; corpus. Indebito aūt vtentibus coytu, sup̄fluitates ipse cōgrue expurganť. Assignāt ēt aliā cām: et est q̄ eunuchi tpe Hypocratis maxime deputabanť ad seruitia nobilia dña℞: vñ tpe suo debito vtebanť regimine. sup cōmēto aūt hui⁹ afo. dixit Gal. q̄ patiētes dolores iuncturarū tēpore Hypocratis fuerunt viri ex regimento et bona dieta et ex cōtinētia: s; q2 hoies nostri tēporis ad delectationes fuerūt declines: idcirco podagriçant seu podagrici sūt inumeri: vtputa nimiū exercitati et māducātes plusq̄ digerere possint et vino inebriati: et qui forte vinū. i. potens ieiuni bibūt et abūdātes in coytu: ex cuius abūdātia est q̄ multo plures nō eunuchi q̄ eunuchi abstinētes a coytu vexanť dolorib⁹ iunctura℞. Et subdit Gal. q̄ si hoies oia predicta peccata nō incidāt. sed duo vel tria: sūt tñ eis nociua. Quāuis ergo tēpore Hypo. pauci podagriçarent nō mulieres hñte mēstruate nō pueri ante aphrodisia; nō eunuchi. Hodie dixit Gordo. aliter vadit negociū: q2 eunuchi et mulieres et ois sexus: et ois etas pp malū regimen podagriçāt. ¶ Dixit Aui. de hñtib⁹ dolorē articulo℞. qdā sunt q eos sibi peruenire faciūt pp malitiā sui regiminis: et sic pp dispōnem accidētalē et extrinsecā. Et de eis sūt quos euenire facit corruptio forme mēbro℞ eo℞ et dilatatio meatuū vena℞ eorūs et gnātio malo℞ humo℞ in ipsis ppter malitiā mēbro℞ radicaliū: in qb⁹ mali generanť humores: et si bono vtanť regimine: et sic pp dispōnē nālē et intrinsecā hñ ad dolores iuncturarū parati sūt. ¶ Ampli⁹ vt ipse dixit pmi scd̄a. doctrina pma. ca° 8°. dolor articulo℞ est de egritudinib⁹ q̄ hereditanť in semine. quo℞ nati ex parentib⁹ podagricis parati sūt incurrere podagras. ¶ Dicūt qdā. cū cōceptio facta fuerit tēpore infestationis dolo℞ articulo℞. tunc talis oceptus magis dispositus est incurrere illos dolores q̄ oceptus tpe interpolationis eo℞: et hinc est qd̄ dicūt q̄ aliqñ nullus genitus ex parētibus articulosis efficiť articulosus. Et aliqñ Et aliquando omnes geniti efficiuntur articulosi. Et aliqñ qdā eo℞ sic et qdā nō. ¶ Dixit Gal. in cōmēto dicti afo. eunuchi rc̄. Ex hereditate ēt podagra cōicaľ: sperma. n. q2 maculatū fuerat nēcio pedes filio℞ debilitat. ¶ Et Sera. dixit 4° breuiarij. ca°. 13°. adiuuat sup euentū egritudinis podagre hereditatio ex patre et auo: q2 hec egritudo mala: qm̄ effundiť cū spermate ponit ip; ppatū ad recipiēdū eā valde: qm̄ vt dixit Aui. sperma est s̄m oplōnē gñantis. ¶ Et dixit Aui. tertij. 22a aptiores ad h̄ vt in eis multiplicenť isti dolores sūt senes et hñtes egritudines cronicas et oualescentes cū nō reganť cū rectificatiōe: et illud iō qm̄ vtutes eo℞ debilitanť a digōne bona. ¶ Dicūt qdā intellexit Aui. de patiētibus ipsa; egritudinē articulosa; cronicā oualescētib⁹ ex ea. s. nō vere: et iō subdit. et ppřie cū sūt curati cū sedatione. i. cū dolorē mitigātib⁹: et maxie vt dicūt qdā. cura blanditiua cū stupefactione absq; euōne sufficienti: et expulsiōe vltima: si tñ referaľ ad alias egritudines cronicas: tunc exponiť cū sedatione. i. cum alteratione absq; expulsione et euacuatione materie facientis illas egritudines.

¶ Ad sciendum qb⁹ tpib⁹ dolor magis accidat. Cap. iiij.

Uamuis dolor articulo℞ oi tpe anni: et omni aeris ostitutiōe euenire possit. Dixit tñ Hyp. 6° afo. afo. 55°. q̄ podagrica passio vere et autūno mouet: vt in pluribus. i. s̄m plurimū. Et cā est: q2 illis tēporibus reperiunť in corpib⁹ māe magis apte fluere ad iuncturas: ideoq; 3° afor. arteticā inter egritudines vere aptas euenire enumerauit. Deinde dixit. in autūno est sciades. i. sciatica sumēs sciaticā p quocūq; dolore articulo℞. In hyeme vō humores ogregati et quieti vere sequenēte dissoluuntur et

Ex pte sexus.

Ex parte etatis.

Ex parte cōplonis.

Ex parte habitudinis.

Ex parte corp⁹ et regiminis sex reb⁹ nō nālibus.

Ex pte hereditatis in semine.

Ex parte egritudinum.

fluunt. In autūno vero virtutes sunt debilitate ⁊ vie amplificate tēpus est inordinatū humores sunt subtiliati: q͛ aptitudinē hn̄t ad fluendū: ⁊ ideo dixit Aui. ꝙ aptiora tēpora ad hoc vt in eis eueniāt dolores iūcturaꝝ ⁊ podagre sūt ver ꝓpter motū sanguinis ⁊ humoꝝ in eo. Et autūnus ꝓpter maliciā hūoꝝ ⁊ digōnis: ⁊ añcessionē dilatationis poroꝝ in estate: ⁊ ex calore q fortis fit in die. Et. G. qdē in comēto affo. supra positi. s. eunuchi ⁊c. dixit. ꝙ apti ad hos dolores p̄m̄ fuerūt podagrici: deinde artetici. Et Aui. dixit. illi cui accidūt dolores iuncturaꝝ accidit podagra in p̄mis: ⁊ rō est q͛ pedes ſʒ plʒ sunt magis in motu ⁊ sūt in loco infimiori ⁊ remotiores a fōte caloris: q̄re ad eos magis hn̄t moueri supfluitates. Et verificat̄ hoc dictū ſm plm̄: nō semp: q͛ in qbusdam incipit a manu: ⁊ in alijs a genu: ⁊ aliquā alia iūcturaꝝ. Et ſʒ plʒ cū incipit podagra a pede incipit a digitis eius ⁊ spāl̄r a pollice: lʒ qbusdā icipiat a calcaneo. Et dixit Gal. 10. miemir. ca° p̄mo. podagra incipit in articulo vno: ⁊ est veꝝ ſm plm̄: q͛ qñqʒ incipit a duob⁹ vel plurib⁹: sup. tu. ⁊ ad illū articulū redit cū paroxismat: ⁊ qñqʒ antiquat̄ in illo arti° p lōgā morā. sup. vel reditū spissuʒ. dixit Gal. tūc extēdit̄ in oīb⁹ articlis.

¶ De determinatione dolorum articulorum. Cap. v.

Dolor articuloꝝ est egritudo cronica ſm reditus suoꝝ paroxismoꝝ: ipse aūt postq̄ʒ plures trāsierit periodos adeo postea fit mālin⁹: ⁊ vt ⁊ lʒ multas hēat interpolationes: patientē tñ comitat̄ vsqʒ ad finē vite ſm plm̄. ¶ Particulares aūt paroxismi: aliq sunt breues: aliq sūt longi: ⁊ aliq inter eos medij. Et sequunt̄ hāc diuisionē a diuersitate materie facientis eos ſm plm̄. Nā si mā eoꝝ fuerit subtilis calida ⁊ acuta paroxismus terminabit̄ in 4° die vel ante illū: ⁊ de his loquēs Aui. tertij. 22ª. ait. Attēde crises ⁊ que fit in die 4° ⁊ 7° ⁊ in 11°. ⁊ bona crisis melior eis est. 14°. qm̄ vt apparuit in sermone 2°. 14. dies est termin⁹ morboꝝ absolute acutoꝝ: de quoꝝ nūero est dolor articuloꝝ a mā calida acuta: ⁊ raro talis dolor terminat̄ añ. 14m. q̄uis qñqʒ raro tñ ꝯtingat ipm̄ ꝑus terminari. Et ideo Aui. dixit. Melior crisis ei⁹ est q in. 14° accidit. ¶ Si vero mā doloꝝ iuncturaꝝ non fuerit oīno calida acuta: sed media q͛ mixta ex humore calido ⁊ frigido: ⁊ est illa q inuenit̄ vtplʒ: sicut dictū est in c°. 2° tūc ei⁹ paroxismus terminabit̄ in. 40° die: aut añ illū: ⁊ raro ptransibit ipʒ: nisi aduenerit in curatione error. Mā. n. tali mō medio se hñs est mā morboꝝ ꝯuersiuoꝝ acutoꝝ: quoꝝ crisis est. 40. dies: ⁊ de his loquēs Hyp. 6° affo. dixit. Quibuscūqʒ podagrice egritudies fiūt he in. 40. dieb⁹ deferuescētes residēt. Et Ras. dixit. 9° ꝯti. auctoritate Gal. ꝙ dispositio hui⁹ apatis nō trāsit. 40. dies: ⁊ in eis dissoluet̄ ⁊ sanabit̄ si medicus seqt̄ totā opōnē recte. ¶ Dicūt ſm variā mixtionē humoris calidi cū frigido fit variatio dierū crisis ei⁹ infra. 40m diē. Nā q̄nto plus de hūore calido erit in mixtione tāto citior erit terminatio: ita vt terminet̄ in. 20. Et si humor calidus nō in tātū dñabit̄ supra fridū terīabit̄ in. 24. Et si adhuc min⁹ terīabit̄ in. 27. Et si eq̄bit̄ illi terīabit̄ in. 32. vel. 34. ⁊ si dñabit̄ humor frigidus supra calidū terīabit̄ in 37. vel. 40. ¶ Dicunt notāter. dixit Hyp. deferuescētes residēt. p̄mo: vt ostēdat ꝙ nō loqt̄ de podagra ꝓueniēte a mā pure frigida: qm̄ talis podagra nō hʒ residere deferuescēdo. scdo ad denotādū ꝙ talis podagra nō semp in dicto termīo cōpleto residet per totalē resolōnē māe facientis ipsaʒ: licet qñqʒ sic terminet̄: veꝝ qñqʒ determinabit̄ p solā deferuescē[n]tiā caliditatis ⁊ molestie: ⁊ hoc aut multū paucificata: vel totalr̄ ꝯsumpta mā calida: aut resoluto subtili remanēte grosso infrigidato nō potēte calefacere: neqʒ dolorem causare. ¶ Si aūt mā doloꝝ iuncturarū fuerit mā frigida: tūc crisis eius fiet post. 40m diē: ⁊ variabit̄ eius crisis ſm qd ei⁹ mā fuerit magis vel min⁹ grossa ⁊ cōpacta: ita vt aliqñ extēdat̄ ad. 60m diē: aliqñ ad. 80m diē vel vltra. ¶ Egritudies quoqʒ māles iuncturaꝝ terminant̄: aut p resolōnē insensibilem: ⁊ hic est melior modoꝝ resolōnis ei⁹: aut p resolōnē subtilis remanēte grosso qd indurat̄ ⁊ sclirotiçat̄ i loco: ⁊ aliqñ petrificat̄ ⁊ ingipsat̄: aut q͛ eaꝝ mā suppurat̄ ⁊ in saniē ꝯuertit̄: qd tñ raro ꝯtingit ꝓpter debilitatē caloris in iuncturis. Aut eaꝝ mā pmutat̄: ⁊ tūc aut de vna iunctura in aliā iuncturā: aut de iunctura ad aliud mēbrū: ⁊ tūc si pmutatio ipsa fuerit ad mēbrū ignobile pmutatio illa erit laudabilis. Si vero ad mēbrū nobile erit illaudabilis ⁊ mala. ¶ Dixit Ras. 12° ꝯti. ex 2° libro de nā humana. vidim⁹ de pluribus hūorib⁹ manātib⁹ ad iūcturas: aut ad pedē in podagra ꝙ si trāsmutant̄ de eis ad aliqua mēbra nobilia moriet̄ patiēs: sphoratur tñ ipsius sanatio in vno tātum. s. ꝙ attractio ipsoꝝ scdo fieri pōt ad articulū vbi erat. Aut terminat̄ eoꝝ mā per sensibilē euōnē spontaneā: vel artificialē vomitu vel fluxu ventris: vn̄ eodē. 12° ꝯti. ait Ras. dico ꝙ qdā amicus me⁹ expectādo digēnē cū euōne putabat: sicut multi imperiti faciunt ꝙ mā saniaret̄ ⁊ erūperet: ⁊ dū esset in dolore vehementi valde ipsius nā in expellēdo mām illaʒ assellauit. xx. sellas de colera excoriante intestina sua vehemēter: ex qb⁹ mitigatus est dolor statim ⁊ pulsatio penit⁹: ⁊ sanata passio ipsi⁹: ⁊ nō in spatio longioris tp̄is alijs tēporib⁹ cōsuetis. ¶ Dixit quoqʒ Ras. ibidē. deterior doloꝝ iuncturaꝝ erit qñ accidit in coxcius pr̄ aut auus illo laborauerūt. Et deterior est dolor eueniēs in inferiorib⁹: eo ꝙ ꝓpter sitū plus fluūt supfluitates ad inferiora: q̄re ⁊ magis diuturnat̄ ⁊ freqūti⁹ inuadit: ⁊ chiragre aūt ⁊ superioꝝ articuloꝝ artetica cū curat̄ ⁊ eius eradicat̄ mā nō velociter redit: ⁊ nō nisi a cā magna ⁊ inordinato valde regimine. Sciatica vero ⁊ podagra ⁊ inferiorū iuncturaꝝ dolor velociter redit ex qualʒ cāt vt dicit Seraꝑ. ¶ Et. 12° ꝯtiñ. Et de dolorib⁹ iuncturaꝝ inferioꝝ deterior est sciaticus: ⁊ post eū genuagricus: ⁊ vlti° podagric⁹. Hal. tñ vr̄ dicere ꝙ podagricus sit intensior ⁊ molestior: ⁊ maxime cū mā ad pollicis iuncturā trahit: ⁊ Haly. assignat cām: q͛ iunctura parua est: ⁊ nō sufficit capere multā supfluitatē. Cū igit̄ multa supfluitas fuerit illa vehemēter ꝯscēdit: ⁊ tūc dolor molestior fit. Et dixit Haly. Qꝫ si fuerit artetica in latere sinistro deterior est: vn̄ Filagonius vt ponit̄. 12° ꝯti. sciatica difficilis est: si fuerit in ancha sinistra. dixit. A. in parte sinistra est difficilis: q͛ sinistra est debilior dextra. ¶ Dixit Ras. in diuisionib⁹ si accidat in ancha sinistra est sup egruʒ vehemētior q̄ʒ sit cū est in dextra. Et dixit Aui. sciaticus est de vehemētiorib⁹ doloribus iuncturaꝝ. Et Filagori⁹ dixit. ꝙ eueniens in corpib⁹ humide cōplexionis: ⁊ eueniens in hyeme est difficilis. Dicūt. post eā est que accidit in autūno: ⁊ ꝓprie versus finem eius: deinde que accidit in vere: ⁊ vltimo minus difficilis est que euenit in estate.

¶ De signis dolorum iuncturarum. Cap. vj.

Signa generis: ⁊ signa specieꝝ distinctarū ſm loca dolentia nota sunt ad sensū ⁊ habent̄ relatione infirmi vel astantiū.

¶ Signa vero speꝝ distinctaꝝ ſm causas sunt alia malitie complexionis pure sine mā: ⁊ alia non pure: ⁊ cum materia.

¶ Et signa pure sunt dolor absqʒ tumore: ⁊ absqʒ grauitate sensata in parte dolente: ⁊ absqʒ pmutatione coloris ab eo q est ſm nām. Dixit Aui. dolor iuncturarū a mala cōplōne pura raro accidit ⁊ parūper ⁊ dolor fit absqʒ grauedine: ⁊ absqʒ inflatiōe: ⁊ nō est i ea alteratio coloris: neqʒ sigm̄ māei.

¶ Signa aūt ꝙ cū mala cōplōne sit mā grauatiua sūt sensus grauitatis in loco ⁊ apparitio tumoꝝ. tumor eniʒ apparēs in loco semp mām sigñat. verūtn̄ ipsius absētia nō semp significat ꝑuationē māe: pōt. n. mā in ꝓfundo vacuitatū iuncturarū retineri: ⁊ adhuc nō extēdere: nec in altū leuare ptes extrinsecas. veꝝ grauitas semp sigñat p̄sentiā māe hūoralis. Et de signis māeꝝ est coloris loci pmutatio ⁊ pmutatis dolorib⁹ de loco ad locū sigñat mām ventosaʒ, aut humoralē

¶ Signa vero pticularē significantia mām ⁊ distinguentia in-

Marginal notes:

Paroxismi diuersificat̄ in lōgitudine ⁊ breuitate ex parte materie.

De mō terminatio nis doloꝝ iuncturaꝝ

Sig⁹ mā. cō. plōnis sine mā.

Signa male cōplo nis cū mā

Signa ad cognoscēdū materiā peccantem.

ter eas multa sunt. De quoꝝ qbusdã dixit Gal.10.miemir.ꝙ ca° facile dignoscibiles sunt tristãtiũ hũoꝝ dñie p colores: ꝛ synthomata ꝛ p experientiã farmacoꝝ que offerũt. Et digno tio coꝝ q̃ a colore oibus nota sunt: q̃ vo a synthomatib⁹: lꝫ nõ oib⁹: neqꝫ ꝓmpte sit euidẽs: tñ nõ est difficilis. Et subdit ad cognitionẽ ẽt tristãtis humoris ꝯfert tibi ꝑcedẽs dieta p exercitiũ: aut ẽt p balneũ supra cibos: aut añ cibos: queãdm exercitioꝝ ꝛ ciboꝝ q̃ntitas ꝛ q̃ litas in hora anni ꝛ situs re gionis: ꝛ sic ẽt ꝛ etas ꝛ habitudo corpis. ⁋ Et Sera. dixit. significaṫ sup mãm ex causis que ꝑcesserunt: ꝛ ex eo qđ est: ꝛ ex eo qđ sequiṫ ipm. Ab eo qdem qđ ꝑcessit fit qñ tu que ris de regimie ꝑcedẽte. Ab eo vo qđ est ꝓpriũ qñ tu exqui ris illud a ꝯplõne infirmi: ꝛ hora anni ꝛ etate ꝛ reliqs cãtes ab eo aũt qđ seqˀ: vt ex iuuamẽtis ꝛ nocumẽtis ꝛ reb⁹ que administranṫ cũ curatione ꝛ adiungaꝫ ad illud signõnes ex colore loci. Et addũt qdã signõnes sũptas ex pulsu ꝛ ex exe untibus. Ampli⁹ qdã addũt ꝙ hũor q est in eã cognosciṫ ex hora doloris ꝛ doloris additione ex cibo vel repletione. Et ex priuatione tumoris vel eius apparitione cita vel tarda.

Signa sã
guinee.

⁋ Mãm itaqꝫ sanguineã fore dixit Aui. signãt rubedo loci si nõ fuerit vehemẽtis ꝓfunditatis: vt in sciatica: qꝛ scia mul tuꝫ distat a cute: ideoqꝫ aut nũq̃ꝫ rubet locus: aut nõ nisi tar de in ꝑcessu: vñ dixit Aui. aut nõ est: aut nõ appet adhuc. Et dixit. signãt ipsaꝫ intensio vehemẽs. dicũt. min⁹ tñ q̃ꝫ in fle gmatica. ꝛ pulsatio ꝛ grauitas: que etiaꝫ est minus q̃ꝫ in fle gmatica. ꝛ p̃teritũ regimẽ generatiuũ sanguinis: ꝛ totum illud qđ sciṫ de dispõnib⁹ corporis sanguinei: ꝛ fortasse est corpus grossuꝫ carnosuꝫ pingue. Et qdã addũt. ꝙ si tumor fuerit in loco erit cũ duritie mediocri. Tunc dixit Gord. in illo vrina est rubea spissa ꝛ pulsus plenus ꝛ magis affligiṫ in hora matutinali cõplexio est sanguinea ꝛ etas adolescen tie ꝛ tps vernale ꝛ regimen ꝑcessit gñatiuũ sanguinis cũ vi ta suaui ꝛ retẽtiõe minutionis vel euõnis sanguinee ꝯsuete. Et dicũt. dolor est satis intensus ꝛ caliditas ad tactũ intẽsa percipiṫ.

Signa co
lere.

⁋ Mãm vo colericã. dixit Auic. signãt caliditas vehemẽs que ledit tactũ cũ ꝑuitate q̃ntitatis in egritudie. s. in inflãtione: qꝛ tumor in ea est ꝑuus dicũt ẜm plũ. Aliqñ enim ꝓp colere subtilitatẽ ꝛ mobilitatẽ multũ de ea subito effundiṫ: ꝛ tunc tumor fit magnus. Et est. dixit Aui. cũ ꝑui tate grauedinis ꝛ tensionis: ꝛ ꝑuitate rubedinis: nã rube do in ea est clara ꝛ ẜm plũ color est citrinus: ꝛ est cũ decli natione doloris ad id qđ appet de cute: qñ est supficialis nõ ꝓfundãs: ꝛ est cũ trãquillitate doloris ex frigore: qñ medi cine frigide actu ꝛ potẽtia remittunt dolorẽ a colera ꝓueniẽ tẽ. Et dixit. ꝙ preterijt de regimine ꝛ dispõ corpis colerici signãt illã. Quidã dicũt. ꝙ dolor est intẽsus valde ꝛ mordi catiuus. Et dixit Gord. vrina est colorata: qꝛ vt dixit Guills est rubea clara: qñqꝫ tñ ẽt appetet citrina ꝛ pulsus est ma gnus ꝛ velox cõplexio est colerica ꝛ etas iuuẽtutis ꝛ tẽpus estiuuꝫ ꝛ regimẽ colere generatiuũ precessit in labore ꝛ fa stidijs: ꝛ affligit plus in horis colere.

Signa fle
me.

⁋ Mãm aũt flegma ticaꝫ signãt. dixit Aui. ꝙ nõ alteraṫ color: aut alteraṫ ad plũ beitatẽ: ꝛ hoc est ẜm plm: qñqꝫ. n. efficiṫ magis albus q̃ꝫ co lor corpis: ꝛ signãt flegma subtile: vt dixit Raſ. in diuisioni bus. Aut dixit Aui. erit illic ꝑaꝝ inflãmatiõis: ꝛ hoc qꝛ do lor exacuit mãm: ꝛ que ꝑus currũt ad locũ sũt calide: ꝛ ideo tũc erit color nõ albus nec plũbeus: sꝫ aliqualr declinabit ad citrinũ. Et dixit Aui. est cũ adherẽtia doloris. Dolor. n. est adherẽs fere ẜm vnã dispõnẽ. tñ dolor est remissiuus ꝛ grauatiu⁹. Adest in ea ꝑuatio signoꝝ sanguinis ꝛ colere. s. rubee ꝛ nigre. Et dixit. fortis est intensio doloris in latus ꝛ extẽdiṫ in circuitu ad plures ptes: ꝛ corp⁹ est nõ carnosum: imo est adipe plenũ. Et ad sunt alie signõnes hui⁹ cõplõnis. Et addaṫ ꝙ tumor est magn⁹: sed est cũ mollitie in qua per cipiṫ frigiditas ad tactũ: aut saltẽ tẽperãtia. Et dixit Raſ. ꝙ qñ eger sentit ꝙ mẽbrũ trahaṫ ꝛ spasmeṫ signãt frigiditatẽ mãe vehementer: ꝛ nõ est calor in mẽbro. Et dixit. dolor in fri gido erit ẜm q̃ntitatẽ multitudinis mãe ꝛ q̃ntitatẽ tensionis eius. Et aps ꝛ tumor erit ẜm q̃ntitatẽ multitudinis vel pau citatis materie. ⁋ Dixit Gord. vrina est remissa incolor ꝛ spissa: aliqñ tñ rõne doloris põt eẽ tincta: ꝛ maxie i sciatica: ꝛ egestio mucillaginosa ꝛ cõplexio flãtica ꝛ etas senectutis ꝛ tps hyemale ꝛ regimẽ preteritũ multiplicatiuũ flegmatis ꝛ indigõnis ꝛ affligit i horis eius:

Signa me
lcolie.

⁋ Et mãꝫ melicã signifi cant. dixit Aui. doloris occultatio: ꝛ hoc iđ qñ est remissus. ꝛ qꝛ est ꝓfundus nõ supficialis. ꝛ paruitas tẽsionis: qñ tu mor in ea est ꝑuus: sꝫ tñ cũ sua paruitate est durus paucitas iuuamẽti: cũ curatione ẽt recta ꝛ regulari: qñ humor melã colicus sua grossitie resistit ꝛ inobediẽs est resolõni ꝛ ipres sioni medicinaꝝ ꝛ attenuatio loci: qñ subtiliaṫ ꝛ macrescit vel qꝛ nõ multũ eleuaṫ in tumorẽ: ꝛ in tumore nõ est molli ties: que. s. est in flãtica: ꝛ nõ est in colore ei⁹ claritas: sꝫ qñqꝫ tendit ad tenebrositatẽ. ⁋ Dixit Raſ. in diuisionib⁹. color declinis ad nigredinẽ nõ significat simplr ꝙ fit ex melia: qñ talis color aliqñ fit in fine apatũ calidoꝝ. aliqñ fit ex suffo cato sanguine: sꝫ si cũ nigro colore fuerit mẽbrũ frigidũ. ꝛ nõ ꝑcesserit ipꝫ calor. tũc ex melia est. Et signãt eã. dixˀ Aui. cõplõ viri q̃ est melica: ꝛ dispõ splenis ei⁹. qñ ẜm plm tume facit: ꝛ induraṫ ꝛ appent⁹ suṗflu⁹. qñ a splene multũ melie mittiṫ ad os stõi q̃ excitat appetitũ ꝛ regimẽ preteritũ. s. ge neratiuũ hũoris melici ꝛ adsunt relique signõnes hui⁹ cõ plõnis. Et dixit Gor. vrina erit remissa tenuis ꝛ habitudo extenuaṫ ꝛ tpꝫ autũnale: ꝛ ꝑcessit regimẽ gñatiuũ. als. mul tiplicatiuũ melie ꝛ affligit in horis ei⁹.

Sig° ma
terie ad
uste.

⁋ Mãm vo adustã dixit Aui. signãt caliditas vehemẽs ꝑcepta ad tactuꝫ: ꝛ ẽt a patiẽte q̃ est cũ dispõne q̃ est q̃si prurit⁹. Et nocm vehemẽs a reb⁹ calis ꝛ iuuam vehemẽs a frigidis cũ qb⁹ est stipticitas q̃dã. Et hec vt dicũt sunt ꝓprie signa mãe colerice aduste: ꝛ posuit sig° ei⁹ tñ: qꝛ ex humorib⁹ adustis ista est q̃ frequẽ tius facit dolorẽ iũcturarũ. Si tñ aliqñ ꝯtingat ab alijs ma terieb⁹ adustis ipꝫ fieri tũc illa signa erũt remissiora in cali ditate ꝛ prurituꝛ perceptione iuuamenti ex frigidis.

Signa
mãeꝝ per
mixtarum.

⁋ Mãs vo ꝑmixtas. dixit Aui. signãt tensio vehemẽs qñ mã aut est multa: aut mã frigida: aut calida resoluiṫ in va porẽ q extẽdit. Et paucitas iuuamẽti cũ curationib⁹ calis ꝛ frigidis. Et diuersitas horaꝝ in qb⁹ iuuaṫ. Juuaṫ eniꝫ ali qua medicina hora vna: ꝛ hora alia cuꝫ ea q̃ est illi ꝯria. Et plm accidit hoc corpib⁹ calide cõplõnis: aut colice nãe que vtunṫ regimine infrigidãte ꝛ huectãte gñatiuo flãtis ꝛ hu moris crudi: ꝛ balneis ꝛ motib⁹ supra replõnẽ, quare ꝑmi scenṫ duo hũores ꝛ expelliṫ ad iuncturas qđ ex eis grossuꝫ est, ꝓpea qđ submergit ipꝫ subtile sanguineum ꝛ colicũ. Et hoꝝ qdẽ plm iuuanṫ ꝛ qescũt dolores cũ manib⁹ pluribus cõpressionẽ. s. moderatã faciẽdo, qñ humor resoluiṫ ꝛ ma turaṫ p eã. Et iuuanṫ cũ inunctionib⁹ tẽperate caliditas ꝛ cũ qete, mot⁹. n. ꝓhibet a maturatione. ⁋ Dicũt. post pre dicta corpa accidit artetica a mã ꝑmixta corpib⁹ flãticis vtẽ tib⁹ regimine calefaciẽte ꝛ desiccãte gñatiuo multe cole. aut vtente regimine calefaciẽte ꝛ humectãte gñatiuo multi san guinis. ⁋ Dicũt. tumor cito apparẽs mãm subtileꝫ signãt, tarde vo apparẽs grossaꝫ. Et dixit Silib. tumor nõ appens mãm grossaꝫ ꝛ durã signãt, aut mãe paucitatẽ dicunt. q̃nti tas tumoris q̃ntitatẽ mãe signãt. ⁋ Et dixit Sili. asperitas mẽbri signãt siccitatẽ mãe, ꝛ ei⁹ lenitas humiditatẽ nisi ꝑ cesserit a cã extrinseca. vbi gfa. asperitas a medicina stipti ca exasperatiua. Et lenitas ab inunctione cuꝫ oleo. ⁋ Dixit Raſ. in lib. de iuncturis ꝑcussio. i. pulsatio ꝛ pũctio signãt caliditatẽ. verũ ꝑcussio signãt mãm calidã spissaꝫ ꝛ ꝓfundã in carne, ꝛ iđ signãt sanguinẽ, sed punctio signãt mãm cali dã subtilẽ ꝛ nõ ꝓfundã, ꝛ sic colerã. Et dixit. debem⁹ distin guere an colera seruet q̃litatẽ colere nãlis, an si humor est magis acutus ꝛ vehemẽtioris q̃litatis illo, vt vbi gfa. ꝙ sit adusta. sup. aut si sit minoris, vt qꝛ sit innãlis p admixtionẽ flãtis, vt colera citrina vel vitellina. Et si qdẽ. dixit Raſ: sig°

sunt colere ꝑprie scias ꝙ illud supfluū est colera nālis, sed si fuerit magn⁹ dolor: ⁊ calor forꝭ ⁊ nō appuerit apatio: scias ꝙ illud supfluū est vehemētioris q̈litatis q̈ȝ cola nālis: qꝛ ē adusta: cui⁹ signa posita sunt supra. Et silr est intelligendū ꝙ si dolor ⁊ calor fuerint remissiores q̈ȝ in colera nāli ꝙ illō supfluū est remissioris q̈litatis: qꝛ.s. erit colera innālis ꝑ admixtionē flātis: ⁊ eodē mō ingrendū est de flāte: an sit nālē ⁊ si est ināle ingrēdū est de spēb⁹ ei⁹ q̄ fuerit illa q̄ est in ea.

Signa p̄mixtionis sanguinis cū colera.

¶ Signa mãe p̄mixte ex sanguine ⁊ colera. dixit Rab. in lib° de iūcturis sūt apa cū calore forti ⁊ tactu sine extēsiōe ⁊ pulsatiōe ⁊ rubedine multa: sicut dꝫ eē in pura sanguinea: ꝛ imo dolor est aliqñ cū pulsatione: ⁊ aliqñ cū punctione.

Sig° ma terie sola q̄ntitate pec. ĉ.te.

¶ Signa mãe peccāris sola q̄ntitate ⁊ nō cū qualitate maliciosa sunt. Dixit Rab. ibidē qñ est ſm ꝑportionē humoꝝ sanie nō appet victoria multa alicui⁹ vel aliquoꝝ humorū nec in colore nec in tactu. ¶ Dixit Gil. qñ mēbrū fuerit extēsuꝫ ex vtraqꝫ pte: ⁊ ꝑ circuitū ⁊ cū tangit̄ inuenit̄ tēperatū: cuꝫ tñ ē extēsū: tūc scias ꝙ mã eā faciēs peccat sola q̄ntitate ⁊ nō q̈litate: vñ scias ꝙ corp⁹ eius plenū est. Et aderūt sig° repletionis corpis q̄ sūt magnitudo ⁊ raritas pulsus: ponderositas toti⁹ corpis ⁊ extēsio mēbroꝝ ⁊ pigritia ⁊ ipotētia ad motū nō ex debilitate: sꝫ quasi portaret onus ⁊ apparet sudor in facie ⁊ in oculis ⁊ faciei rubedo ⁊ grauitas frōtis ⁊ hebetudo ingenij ⁊ destructio appetitus ⁊ somn⁹ multus. Et regimē preteritū repletiuū ⁊ ociosuꝫ ⁊ dimissio euacuationum consuetarum.

Sig° materie aggregate ꝑ viā cōgestionis.

¶ Signa mãe eius que ꝯgeritur in loco sunt ꝙ dolor incipit paruus ⁊ gradatim quotidie auget̄: sicut illius mãei auget̄ cōgestio ⁊ non apparet tumor: nisi post longum tempus ⁊ non appparent vene exterius replete.

Sig° materie fluētis.

¶ Signa vō mãei fluētis sunt ꝙ incipiūt vene in circuitu repleri ⁊ ꝑcedūt: donec vene parue manifestent̄. Et si qdeꝫ ex ea multa defluat subito dolor in pn° apparet fortis: sꝫ postea nō auget̄ ſꝫ illud. Et si defluat paulatine dolor sentit̄ in pn° paruus: ⁊ sꝫ in ꝑcessu gradatim auget̄ ſm additionē fluxus mãe. Et distinguit̄ a dolore pp mãm cōgestā per alia signa. Et siqdē mã reumatiçauerit ex capite aderūt signa catarri: ⁊ multiplicabunt̄ in nocte pp fumositatū ꝯclonem ex frigiditate noctis: ⁊ cōmouet̄ post somnū plusq̈ȝ post vigilias ⁊ multiplicat̄ in hyeme plus. Et frequēter est qō percipit̄ mã reumatiçans in ore ⁊ discernit̄ que sit illa ꝑ saporē. Et ſm plm percipit patiēs ei⁹ descensuꝫ: ⁊ ipsius lesionē ſꝫ collū ⁊ spōdiles eius ⁊ descēdit qñqꝫ iferi⁹ ad hūeros: imo ⁊ ad anchas ⁊ pedes defluens ab alijs mēbris cognoscit̄ ꝑ repletionē inuentam in eis ⁊ ipsoꝝ lesionem.

Signa mãe ventose.

¶ Materiā aūt vētosaꝫ. dixit Aui. significat tēsio vehemens absqꝫ grauitate ⁊ ꝑmutatio doloris. Et vt dicūt dolor est extēsiu⁹ ⁊ ꝑcessit regimen vētositatis gnātiuū. ¶ Dixit Gilib. mēbrū tensuꝫ differt a mēbro duro: sicut distat vter inflatus a lapide. Et tensio qdē mēbri ad tactū signat multitudinem humoris vel vaporis: humoris qdē si fuerit cū grauitate ⁊ vaporis: si fuerit absqꝫ ea. ¶ Sciendū ꝙ in iudicādo ꝑ quedā de p̄dictis signis aliqñ cadere pōt error. Et iō vt euitetur error. dixit Aui. cognoscit̄ gen⁹ mãei ex eis qb⁹ iuuat̄: ⁊ cū

Caué ad euitādū erroreꝫ in signis.

qbus sedat̄ dolor. si nō errat extimatio: tūc. n. extimat. s. recte ꝙ ꝑpea ꝙ frigida sunt cōuenientia ꝙ mã sit cala: ⁊ sic est nisi accidat extimationi error. Et non accidit ei vt erret: nisi pp additionē doloris apud infrigidationē inspissanteꝫ extimans ꝙ mã inspissata sit frigida. sup. cum possit esse calida: aut errat pp sedationē doloris apud resolōnē. s. que fit a medicinis calidis resoluētibus: ⁊ ꝑ hoc extimat ꝙ mã sit frigida cū possit esse calida q̄ resoluit̄: vñ sedat̄ dolor ei⁹. ¶ Pro his dixit Gord. in cognitione doloꝝ iuncturaꝝ frequenter decipiunt̄: ⁊ maxime in iudicio sumpto ex iuuātib⁹ ⁊ nocentibus. Aliquādo in mã frigida administrant̄ frigida: ex qb⁹ sedat̄ dolor ⁊ percipit̄ iuuam: ⁊ hoc qꝛ stupefaciūt sensum: ex quoꝝ iuuamēto credim⁹ ꝙ mã sit calida. Et aliqñ mã est calida ⁊ inde applicam⁹ calida: ⁊ dolor tñ remittit̄: ⁊ erit hō in corpore nō repleto pauce mãei: qua calida applicata rectificādo ⁊ resoluēdo columūt. Et qꝛ calida iuuāt putamus ꝙ mã sit frigida. Et aliqñ ēt decipiunt̄: qꝛ mã flegmatica a pn̄cipio fluxus erit multa ⁊ cōdominās: ⁊ si ei associabit̄ portio colere fluentis cū illa: aut qꝛ trahat̄ ad locū pp dolorē que cū sit leuis ⁊ calida leuigabit ad supficiē ⁊ doloreꝫ intendet cutē calefaciet ⁊ citrinabit vel rubificabit: que signa qꝛ sunt magis manifesta ⁊ prius occurrētia faciunt cōiecturari totā mãm calidā fore: cū ipsa a multo predominio sit frigida. pp hoc dicunt qdā. ꝙ ex signo sumpto a iuuantib⁹ ⁊ nocentibus nō pōt hiri rectū ⁊ certū iudicium de morbo ⁊ cā eius: q̄uis sit sūptū a posteriori. s. ab effectu a quo ois actio comprobat̄: sed frequenter per ipsum cadit in iudicio error: nisi sciatur qualiter eueniat effectus illi. ¶ Pro quo sciēdū est. ꝙ in cognitione doloris iuncturaꝝ ⁊ cāe ei⁹ pōt accidere error ex pte duoꝝ. s. ex pte doloris ⁊ cāe ei⁹: ⁊ ex pte medicine applicate: ex parte doloris ⁊ cause eius: qñ cuꝫ mã sit nālr frigida erit cuꝫ multa inflāmatione ꝑter ꝙ sufficienter resoluat̄ de eā ipsa. Et in hō casu frigida vident̄ iuuare extinguendo inflamationē ⁊ calida obesse. Aut erit cū multa iflāmatione faciente de ea sufficientē resolōnē: q̄uis mã sit cala: ⁊ tūc calida iuuāt ⁊ frigida obsunt. Ex parte vō medicine administrate pōt cadere error duplr. s. aut rōne ꝑprietatis sue aut sue cōplonis: rōne sue ꝑprietatis sicut si nō fuerit ꝑpria speciei doloris cui approximat̄: aut mēbro dolēti: quare nō iprimit iuua: sed vel poti⁹ nocu pp ꝯtrarietateꝫ que erit inter ipsaꝫ ⁊ mēbꝝ cui approximat̄. Inest eniꝫ vnicuiqꝫ mēbro vt ab vna patiat̄ medicina: ⁊ nō ab alia: vel ⁊ si patiatur nocu: rōne vō ꝯplonis medicine. Et hoc aut qꝛ calida que attrahēdo ⁊ sic magis replēdo q̈ȝ resoluēdo auget in dolore: q̄uis mã sit frigida: aut ēt qꝛ medicina calida mãꝫ frigidā in vētositatē cōuertit: que postea extēdēdo augeat dolorē: aut qꝛ sit frigida que stupefaciēdo sensuꝫ minuat: aut tollat a mēbro: ⁊ sic dolorē eius minuat vel abscindat: ⁊ vñ ꝯferre vr: q̄uis mã sit frigida. Aut qꝛ medicina frigida ispissando poros vapores calidos int⁹ includat: ⁊ sic calorē augeat ⁊ dolorē: q̄uis mã sit calida: pōt ēt hoc idē cōtingere ꝑ accidēs ex accidētali ipressione medicine vt pꝫ de aqua frigida in his dolorib⁹ approximata: q̄ ꝯfert ēt si cā sit frigida vt inferius in cura patebit. ¶ Ad euitādū aūt errorē dixit. Aui. opꝫ vt tu cōsideres in oib⁹ alijs signis sumptis ex colore loci ⁊ apate ⁊ cōtactu ⁊ ex dolore ⁊ accidētib⁹ doloris si sit cū inflamatione vehemēti ⁊ pulsatione aut cum inflāmatione eq̈li. i. moderata ⁊ extēsione: aut cū extēsione tm: ⁊ ex hora doloris ⁊ additione eius. aut est in vacuitate aut repletione, nā vt dicūt dolor frigidus aut acut⁹ in vacuitate stōi signat colerā, ⁊ in eius repletione flegma. Et in dispōne incipiente cū apate, aut tarditate ei⁹, aut ꝑuatione apatis oino, quare signat humores malos subtiles calidos, aut ꝯpositos, ⁊ sūt inter viscosuꝫ ⁊ humorē crudū parū. Et ex dispōne grauitatis. s. subito vel paulatiꝫ euenientis, grauitas. n. in materijs subtilib⁹ de qb⁹ est pōle vt aggreget̄ plus vice vna est plus. sciliꝫ eueniēs pp suā subtilitatē faciētē ad subitū fluxū, ⁊ tūc si grauitas fuerit cū alijs signis calidis significabit hūores calidos, maxime sanguinē colericū. Et si fuerit cū signis frigidis signat humorē flegmaticū fluidū, grauitas vō eueniēs paulatine signat humorē grossuꝫ ſm plm. Et dixit Aui. qñ qꝫ cognoscit̄ in plurib⁹ horis ex vrinis illud qō vincit sup ipꝫ. Et egestione, an sit colerica, an sit mucosa. Et cognoscit̄ qñqꝫ ex etate ⁊ ꝯsuetudine ⁊ regimine p̄cedente comestis ⁊ ebibitis ⁊ exercitio ⁊ requie ⁊ ꝯtrarijs eoꝝ. Et ex cōitate cōplexionis reliq corpis. ¶ Amplius. dixit Gili. Caue in cognitione ex calore ad tactū ne mēbrū sit calidūꝫ ex aere vel balneo vel medicina calida vel in dormitione supra latus illud: aut nō sit infrigidatū ex his cōtrarijs. Et caue ne remāserit supra mēbruꝫ color alicuius medicine, qñ vis iudicare

per colorē. Et ad indicādū per cōtactū caueat tāgēs ne hēat manū infrigidatā. Cū ergo sic cautus tetigeris mēbrū ⁊ inueneris ipʒ calidū ⁊ cōplexio etas: ⁊ ꝯsuetudo ⁊ tēpus aer ⁊ regio ⁊ ars cōueniant in caliditate ꝓbabilr̄ dici pōt ꝙ mā sit calida. Et ecōuerso. si mēbrū inuentū fuerit frigidū ⁊ particularia ꝯueniūt in friditate.

De signis ab vrina sumptis.

℄ Dixit Sili. ꝙ vrina tenuis ⁊ alba cū resolutionib⁹ albis ⁊ rotūdis velut atomi arteticaʒ signat. Et Egidius in versib⁹ dixit. ꝙ cuʒ fuerit in vrina sedimen atomosum nō alioꝝ duoꝝ deerit. s. qn vel ꝯceptus adiit vel languor ineptus. i. dolor articuloꝝ. Et dixit Silib. cū vtus mēbroꝝ iūcturaliū deficit in digerēdo: ⁊ humores ad articulos ōcurrūt: tūc apparēt in vrina resolōnes parue ⁊ albe: q2 ex flegmate vel q2 a mēbris spermaticis albis: rotunde ex cōtinua reuolutione quā hñt in descēsu. Et sedimē qdē atomosum signat guttā in supiori medio vel iferiori corporis sm situ quē tʒ in vrina supremū me^m vel infimū. Quidaʒ dicūt. ꝙ resolōnes atomose nō sūt semꝑ albe: sʒ solū qñ mā est flegmatica. In alijs aūt maeb⁹ retinēt colorē q māe peccāti attestaᷓ. Et dixit Sili. vrina liuida spissa: cui⁹ liuiditas est in supremo in artetica apparēs significat cām ei⁹ forte reumaticā.

De accidētib⁹ ꝯsequētib⁹ ad dolores iuncturarum

℄ Dixit Raꝭ. 12° ꝯti. auctē Gal. forte ꝑueniet doloris vehemētia in podagra ad tibias genu vesica ⁊ stōm ⁊ in qbusdā longi fiunt testiculi. Et Sor. dixit bursa testiculoꝝ ꝓlongaᷓ. Et dixit Gal. ꝓlongato isto morbo inflanᷓ tibie ⁊ coxe. Et plures qdē doloꝝ articuloꝝ intēsiores sūt nō apparēte tumore: ⁊ tumore in eis accidēte remittūᷓ: qm̄ mā que ꝯcauitatē repleuerat ⁊ dolorē nimiū causabat extēdendo ad lacertos expulsa: ⁊ eos in tumorē eleuās nō sic extendit: vapor ēt eius inde euaporare magis est apt⁹: vñ extēsio minuiᷓ: ⁊ sic dolor remittiᷓ. Aliqñ tñ apparet ꝯtrariū: vt cū mā esset tāta ꝙ cōcauitatē sil ⁊ lacertos extēdere sufficeret.

℄ Et Raꝭ. dixit. in diuisionib⁹. ꝙ doloꝝ iuncturaꝝ ꝓpriū est ꝙ apa coꝝ nō fit saniosuʒ: ⁊ nō facit collectionē saniei: sicut alia apata. Et hoc intellexit Haly. in Uiatico tñ dixit: ꝙ in podagra nō est tumor. s. cū cupo colligēs mām ad saniationē: sed aut resoluiᷓ: aut ingrossaᷓ: ⁊ fit lapis ⁊ rūpunᷓ ex eo digiti ⁊ egrediunᷓ ex eo res diuerse in sicco ⁊ humido. Qñqʒ eniʒ egrediᷓ res in suba existēs: sicut sanies: ⁊ qñqʒ res exiccata, sicut gipsuʒ ⁊ lapis.

℄ Et dolor qdē iuncturarū: qñqʒ ꝑduxit ad dislocationē iuncture mediāte hūiditate in iunctura diutius retenta mollificāte ligamēta eius. Et accidit hoc vpl'im in sciatica. In hoc. n. differt sciatica ab alijs dolorib⁹ iuncturaꝝ: ⁊ ēt differt in hoc ꝙ dolor ei⁹ nō stat fixus solūmō in iunctura: sʒ expandiᷓ maxie ꝑ partē siluestrē inferius per coxā vsqʒ ad genu: ⁊ vsqʒ ad pedes ⁊ digitos eorū: ꝗuis hoc ēt insit dolori humeri: sʒ nō fit sepe: qñqʒ tñ extēdiᷓ dolor ipse per ptē siluestrē vsqʒ ad cubitū ⁊ manū ⁊ digitoꝝ extremitates. Cōtingit aūt hoc in dictis duab⁹ iūcturis ꝓpter sinū. al's. situm eaꝝ ⁊ motū qb⁹ facilr̄ fit cōicatio doloris eaꝝ ad mēbra inferiora eis alligata ⁊ cōiuncta. Et qñʒ ꝑducit dolor iūcturaꝝ ad dislocationē eaꝝ: qñ mā multa in eis coadunaᷓ ⁊ exiccaᷓ ⁊ induraᷓ: ⁊ ingipsaᷓ ⁊ separat vnū os ab alio: ⁊ qñqʒ perducit ad ipotētiā cōtrahēdi iuncturaʒ mediāte mā in ea cōgelata ⁊ innodata: quare ꝯcta remanet implicabilis ⁊ inextēsibilis. Et qñqʒ perducit ad debilitatē: ⁊ lapsitudinē eaꝝ: ⁊ maxime in pedib⁹: q̄re ⁊ ꝗuis nō sit in eis dolor: neqʒ tumor nō pñt in opōnes tolerādi corpus ⁊ ambulandi: sʒ si surgere tēptant statʒ aut dolent: aut corpus nō tolerāt neqʒ se super terram vel re solida firmare pñt. ex his accidētibus guttosus frequēter ꝑduciᷓ ad hoc vt egeat cibante ipsuʒ ⁊ deferente ⁊ pudēda abstergēte ⁊ similia faciente. De cuius tal'bus dixit Gal. ꝙ q mollis fuerit nāe dʒ centies mori eligere ꝗ̄ tot incōmoda tolerare.

℄ Dixit Aui. qñqʒ cōmouenᷓ dolores iuncturaꝝ in febrib⁹ ⁊ eorū eleuatio. i. incrementū: sicut ipsi qñqʒ eueniūt in febrib⁹. De hꝯ humorib⁹. dixit Raꝭ. 12° ꝯtiñ. si in arteticosis accidit colica tollit dolorē articuloꝝ. Et Gal. dixit. posse erit: qm̄ dolor vehemētior occultat minorē: q̄re nō sentiᷓ. Et ēt posse erit ꝙ humor manans ad articulos deriueᷓ ad intestina.

℄ Dixit Aui. oē mēbrū in quo est dolor iuncture macrescit ⁊ extenuaᷓ. s. qñ dolor fit diuturnus in eo ꝓpter debilitatē quā inducit in ipsuʒ: vñ nō bñ attrahit ad se nutrimētū: neqʒ bene digerit: neqʒ bene apponit ⁊ cōmutat. Et adiuuat ad macredinē mēbri ꝓhibitio ei⁹ a ꝯsueto exercitio: sicut. n. apparuit in sermone scdo. derelinquētes exercitiū ethicā icurrūt. Et videmus plures quoꝝ iuncture indurate: ⁊ inodate fuerūt ⁊ facta velut arida.

Sig^a dissolutiōis doloꝝ iūcturarū.

℄ Dixit Aui. qñ apparēt varices in habentib⁹ dolores iūcturaꝝ ⁊ podagrā est coꝝ sanatio.

℄ In dolorib⁹ iuncturaꝝ vrina superueniens multa ⁊ spissa: ⁊ velut subiugaliū solōnē coꝝ signat.

℄ Et dr̄ in 5° dinamidiorū, vrina rubea ⁊ nubilosa doloꝝ cessationē signat: sʒ arteticoꝝ. vrina sanguinea ⁊ tenuis: ⁊ intēperata acriorē doloreʒ iuncturarū nunciat.

℄ Dixit Guill's. qñ cū dolore articulorū vehemēti incipiunt apparere tremor cordis ⁊ anhelitus malus significāt mortē subitaneā. Si vo alienatio mētis: ⁊ turbatio eius: ⁊ tremor cordis supuenerint paralysim futurā significāt: aut subitā mortē. Et artetica frigida si cōsueicat redire in hoīe se multū cibis replēte repētinā eius mortē indicat.

℄ In quodā libro de ꝓnosticatiōe attributo Raꝭ dr̄. qui piger est ad motum ꝓnostica in eo dolorē iuncturarū. Ibidem dolor iuncturarum in iuuentute eueniens breuem fore vitam significat: ⁊ sic in pluribus vidi.

℄ De vlī cura iuncturarum per dietam. Cap. vij.

Alexander inquiᷓ ꝙ podagra morbus laboriosus est: cuius curaʒ medici nequeūt inuenire: ⁊ hʒ hoc verū quādo inueteratur. Et Gal. testaᷓ difficilē esse curationē coꝝ qb⁹ hec passio roborata est vino fructibus ⁊ coytu. Et intelligens de inueterata rabi posuit eā inter morbos qui nō sananᷓ vt posuit Raꝭ. 12° ꝯtiñ.

℄ Dixit Haly. dolor arteticus grauis est duab⁹ de causis: vna ꝑ vehemētiā sensus neruoꝝ ⁊ musculoꝝ loci alia: q2 postqʒ supfluitas in foueā ceciderit que intra disgregationē est nō cito dissoluiᷓ ꝓpter duritiē mēbro: ⁊ neqʒ superfluitati illi est locus ad quē tendit: neqʒ ad quē trāsferaᷓ: sicut in mollib⁹ est mēbris. Et adiunt. de causis fore iuncturarū ꝓfunditatē ⁊ eaꝝ frigiditatē: ac ētremotionē eaꝝ a fonte caloris: ⁊ ab approximatione medicinaꝝ siue intus: siue extra approximēt: ⁊ qñ eaꝝ debilitaᷓ vtutes añqʒ ad locū faciētū eū ꝑueniāt.

Cura aūt doloris iuncturarū tam ea que est polis ꝗ̄ ēt ea que refrenat ⁊ ꝓhibet aug^m in eo triplici ꝑficiᷓ medicinali instr̄o. s. dieta potione: ⁊ chirurgia: in hoc auteʒ caplo solū de cura eius per dietā indicetur.

℄ Qr aūt cura per dietā sit necessaria apparet ex Serapione cū dixit. Non opʒ vt sis cōtentus sm prudentiā in regimine medicinaruʒ tantū: imo opʒ vt administres sil'e eius in eis que comedantur ⁊ bibunᷓ: ⁊ vlr̄ in reliquis regiminib⁹.

℄ In ordine aūt diete prius ponenᷓ nocētia vt vitenᷓ. Et 2° afferenᷓ iuuātia vt approximenᷓ. ⁊ pmo in generali. 2° in spāli.

Nocentia ⁊ iuuātia ex pte sex reꝝ nō naturaliū in generali.

℄ De nocētibus itaqʒ sunt aer grossus ⁊ humidus qualis q circa lacunas ⁊ stagna: qm̄ relaxat iuncturas: ⁊ eas paratas reddit ad supfluitates recipiendas. Et etiā aer ꝗ̄tūcūqʒ subtilis si ad intensaʒ aliquā q̄litatē altereᷓ calidā vel frigidaʒ. Sicca aūt aeris qualitas ꝗuis possit esse doloris imalis effectiua imāli semꝑ que in cōseruādo ⁊ preseruādo: ⁊ etiam in curādo nō nocet.

℄ Et ex nocentibus est ira ⁊ furor: ⁊ ēt longa ⁊ fortis tristitia: ⁊ oē insup accidēs aīe ad indignōnem faciens.

℄ Et ex eis est labor ⁊ exercitiū ⁊ ois fricatio fortis iuncture dolētis ⁊ ꝓprie facta post cibū: ⁊ in pn° añ euacuationē: sʒ cōuenit tenere patientē iuncturā in oī tranquillitate: ⁊ quiete ⁊ ꝓprie vsqʒ ad bonā declinationē: tūc. n. leuiter mouere ⁊ moderate eā fricare ꝯuenit.

℄ Et dixit Aui. balneatio cū aquis calidis ⁊ humidis nocet eis ꝓpter illud qꝺ calefacit ⁊ dissoluit de hūorib⁹ ⁊ dilatat de poris. sup. ⁊

pro eo q iuncturã relaxat:vñ fit cã defluxus multa℞ mãe℞
ad locu. Et quidã ꝓhibẽt hanc balneationem oi tpe morbi
mãlis. Quidã võ cõcedũt eã in declinatione maxime in co/
lerica:sed vt dicũt nõ cõuenit indicatione sumpta a morbo ⁊
cã eius:indicatione aũt sumpta ab accidẽte:aliqñ põt ↄueni
re:vt cũ dolor fuerit valde fortis:tunc eniʒ ↄuenit inducẽdo
delicijs:⁊ sic mitigãdo dolorẽ:balneatio võ cũ aqꝫ exiccanti
bus sulfureis marinis ⁊ silib⁹ in declinatione cõfert:⁊ ma/
xime qñ mã fuerit frigida. Et silr dixit. A. balneatiões sicce
cũ fricatione cũ nitro ⁊ sale ⁊ sepeliri in arena calida. ¶ Et
ex nocentibus est somnus diurnus:⁊ maxime si precesserit
nocturnus sufficiens. Et nõ minus nocet vigilia imodera/
ta:que si aliquando intensa fuerit corrigenda est ⁊ somnuʒ
facientia danda sunt etiaʒ in die. ¶ Et de nocentibus sunt
omnes cibi ⁊ potus digõnis difficilis:aut multe qñtitatis:
⁊ qui sunt ẽt multi nutrimẽti ⁊ multũ hũectantes. ¶ Dixit
Aui. opʒ vt deuitet caro in eo q factũ est i hac egritudie.i.
duʒ infestat egritudo. Qr si necesse fuerit vti carnea vt ꝓpter
debilitatẽ vel aliã cãm:tunc det caro auis montane:vt ꝑdi/
cis ⁊ alia℞ auicularũ bona℞ degentiũ in locis siccis ⁊ caro
leporis ẽt gazelis.i. caprioli ⁊ ois caro pauca℞ supfluitatũ.
Et caro h̃ si digestiua fuerit potens melius cõcedit assa vel
cocta in testiculis:aut pastillo q̃ʒ elixa. Et si nõ fuerit qd ꝓ/
hibeat cõdiat cũ puluere spẽ℞ iuuãtiũ digestionẽ ⁊ exiccan
tiũ:loco aũt carnis cõcedũt kist ordei ⁊ farris ⁊ panis deco
ctus ⁊ olus factũ ex bliti ⁊ spinachijs feniculo ⁊ petrosilino
⁊ borragine ⁊ silib⁹:⁊ sit panis eius bñ fermẽtatus ⁊ coct⁹
⁊ aliquãtulũ salis bñ:⁊ imo ⁊ oẽs cibi modicũ quid habeãt
salis plus. Et de fructib⁹ cõcedunt passule ⁊ carice ⁊ amig/
dale:⁊ si coquant cũ lacte ea℞ cõuenit. ¶ Ait Ras. auctori/
tate Hyp. in 12ª ꝑticula. aq̃ decoctiõis cicerũ nigro℞ cũ mel
le bibita trib⁹ dieb⁹ cõtinuis sanat forteʒ dolorẽ podagre.
Et hoc q̃dẽ ꝑcipue cõfert in sciatica post euones:⁊ cũ tps ad
est educẽdi mãm ꝑ vrinã. Est tñ q dixit qd cõtingit cũ pro
prietate. ¶ Et dixit Aui. opʒ vt dimittat vinũ oio vsqꝫquo
sanet ex eo sanatione integra ⁊ veniãt sup ipsuʒ quatuor tẽ/
pora.i. dum trãseãt ⁊ cõpleant quatuor tẽpora morbi:verũ
tñ opʒ vt dimittat vinũ cõsuet⁹ bibere ipm ſm gradationeʒ.
hoc dictũ q̃dã intelligũt tẽpore afflictionis:⁊ volũt q cũ cõ
suetus bibere vinũ inceperit dolere q in ꝑn° bibat vinũ ve/
rũ min⁹ q̃ʒ añ:deinde bibat minus quotidie de vino:donec
cũ venerit ad aug^m vel vsqꝫ ad mediũ augmẽti ſm diuersaʒ
cõsuetudinẽ in potãdo ipm:tũc aũt dimittat ipʒ in totũ vsqꝫ
ad integrã sanitatẽ. Et dicũt vinũ posse ↄcedi oi tẽpore mor
bi si virtus debilis fuerit ⁊ vinũ exegerit. Quidã aũt illud
dictũ intelligunt pro tpe preseruationis:qm̃ q voluerit se ꝑ/
seruare ab insultu dolo℞ iunctura℞ per dimissionẽ vini nõ
dʒ subito si cõsuetus est ipsuʒ dimittere:sʒ paulatim cũ gra/
datione. Et ad hunc intellectũ adducũt illi q a ꝑncipio insul
tus ꝓhibẽt vinũ ⁊ in declinatione ↄcedũt:vñ dixit Gordo.
corpore existe plectorico.i. repleto nullo mõ cõpetit vinũ:q̃a
mãm currere facit ad locũ. In declinatione aũt põt cõpetere
corpe mũdificato:in parua tñ quãtitate:loco aũt vini. dixit
Aui. assiduet aqua ordei vsquequo appareat maturatio. di
cunt hoc hʒ veritatẽ in mã calida:maxime in colica. Dicũt
ex mõ loquẽdi Aui. innuit q postq̃ʒ appuit maturatio pos/
sit loco aque ordei ↄcedi vinũ cla℞ debile ⁊ subtile. qd Gal.
vocat pauciferuʒ. in mã aũt frigida dicunt. vtat patiens aq̃
mellis. ¶ Et dixit Aui. cũ dimittit vinum vtat diureticis.i.
electuarijs ſm mãm peccãtẽ:vñ in mã calida cõferret deco/
ctio capil. ve. ⁊ seminũ cõiuʒ frigido℞ aqua lupulo℞ alkekẽ
gi:⁊ silium. Et in mã frigida cõferret aqua radicum quinqꝫ
dium vel quarũdã:⁊ cice℞ nigro℞ vel rubeo℞ ⁊ silium. Et
de hac mã intellexit ipse Aui. cũ dixit. vinũ de melle ⁊ ydro
mel.i. aqua mellis cum diureticis ↄfert eis.

¶ Specialius aũt loquẽtes de dieta auctores ſm diuersitatẽ
materierũ. Dixit Haly. q in sanguinea si febris affuerit pti/
sanã ꝑpina cum zuccaro:⁊ vtriusqꝫ aqua granati.s. dulcis
⁊ mucide morbuʒ illũ rege regimine acuto℞. Si võ fuerit
sine febre:aut cũ parua valde. dixit Ras. in libro de iunctu/
ris. in ꝑncipio. cibaria sint subtilia inspissantia sanguinẽ ex
infrigidãtibus ⁊ declinẽt ad acria ⁊ stiptica. Et bibat aquã
frigidã clarã cũ oximelle acetoso:⁊ per hoc q duplicauit in
tellexit de multũ acetoso:⁊ intellexit de facto ex zuccaro nõ
ex melle ꝑpũ:aut bibant aquã frigidã cũ rob de succis fru/
ctuũ maciano℞.i. acetoso℞:aut acumen pomi citrini.i. ace/
tositate citri ⁊ agresta. sup. vel silibus:aut rob citrangulo℞
limonũ ribes granato℞ ⁊ berbero℞. Et in diuisionibus di
xit. cibus sit omne acetosuʒ stipticũ. sicut granata agresta ri
bes ⁊ spinachia. Et dixit Ras. de iuncturis caueant a car/
nibus ⁊ vino ⁊ reb⁹ dulcib⁹ ⁊ acutis ⁊ putrefactiuis:⁊ di/
mittant balneũ ⁊ coitũ dino:donec cesset cursus humorũ
⁊ cesset dolor:⁊ tunc vtantur balneo ⁊ motu illius iunctu/
re mediocriter. ¶ In colica aũt dixit Haly. patientẽ subtili/ Dieta in facto a colera.
bus pasce cibis:vt spinachijs blitis atriplicibus cucurbitis
⁊ silibus. Et si illic aliqua fuerit febris oportebit in refrige/
ratione addere ⁊ regimine febricitantiũ vti donec calor pro
hibeatur. ¶ Rasis quoqꝫ de iuncturis dixit. dieta sit frigi/
da ⁊ hũida:sicut aqua ordei ⁊ cucurbita ⁊ cucumeres ⁊ atri
plices ⁊ silia. Et caue a calidis dino. Et in diuisionib⁹. sit il/
lud qd ingrossat sanguinẽ:sicut illud qd congelat.s. geladia
sine spẽb⁹ ⁊ almosos cib⁹ ↄgelat⁹ fact⁹ cũ sandalis ⁊ etaffa
etiã est cibus cõgelatus fact⁹ cũ acetosa:⁊ alkel ⁊ est cib⁹ fa
ctus silr cũ acetosa in qua ponit de croco. Et declinet cib⁹
eo℞ ad illud qd humectat cũ infrigidatione:sicut cucurbita
citrulli cucumeres ⁊ mellones indi ⁊ sanich cum zuccaro ⁊
aqua ordei. Dicunt q̃dã. ⁊ bene q ille textus:sicut illud. qd
cõgelat ⁊c. vsqꝫ ad illam partẽ. ⁊ declinet ⁊c. est textus trãs
positus:⁊ est de textu diete cõuenientis in sanguinea. ⁊ bene
dicitur. ¶ De dieta quoqꝫ doloris iunctura℞ a mã calida:
siue sanguinea:siue colerica. dixit Alexãder nutrimẽtũ me/
lius erit de oibus frigidis euitatis oibus acutis dulcib⁹ ⁊
vnctuosis ⁊ salsis. Et dent eis carnes auiuʒ bona℞. sup. in
casu vbi regnat caro ⁊ pisces parui. Et plures sunt qb⁹ cõfe
runt nutrimẽta grossa ⁊ frigida:sicut ventres vacca℞.s. iu/
uencula℞ cũ aceto ⁊ ꝓprie si mã fuerit calida ex radice:⁊ isti
sũt in qb⁹ sanguis est subtilis ⁊ meat⁹ sũt lati ⁊ ampli ⁊ vt⁹
digestiua fortis qb⁹ multi ↄcedũt cibaria facta de pedibus
agno℞ edo℞ ⁊ porco℞ iuuenũ. Et carnes lactantis vitule ⁊
edinas. Et subdit Alexãder. vtant piris dure carnositatis
nõ vehemẽtis dulcedinis ⁊ persicis:⁊ prunis:⁊ granatis:⁊
balneo vti debẽt i aq̃ dulci post cibũ. qm̃ multiplicat flegma
⁊ mitigat colerã. Hoc tñ dictũ d balneo vr magis referri de
bere ad curã preseruatiuã. Et dixit. ifundere dʒ articulos in
aq̃ frida in balneo añ igressionẽ ei⁹ in media. conca.i. domo
ei⁹. Et in igressu ei⁹ fiat effusio aq̃ fride sup eos ꝑ horã vnã
bonã. Et bibat post exituʒ balnei de aq̃ ordei ⁊ comedat de
cibarijs dictis:⁊ in medio suo cibo bibat de aque frigida.
¶ Hec vba Alexãdri suscipiẽs Aui. dixit. in artetica calida
opʒ vt curent cũ eis q infrigidãt ⁊ hũectãt ex olerib⁹ ⁊ car
nib⁹:⁊ cibis ⁊ fructibus ⁊ balneent in aq̃ dulci postq̃ʒ effũ
dit super extremitates eo℞ aq̃ frigida in domo ꝑma ⁊ ad/
ministretur tina:deinde in aq̃ tepida semel ⁊ subito submer
gant ⁊ fundant sup pedes eo℞ aq̃ frigida. Et dixit Aui. isti
iuuant ꝑlm a cibis frigidis ⁊ grossis:sicut q fit de lentibus
cũ aceto ⁊ reliqs cibis infrigidãtib⁹ ⁊ ingrossantibus san/
guinẽ:sicut qui fiũt de acetosa ⁊ vẽtres cũ aceto ⁊ acetosuʒ
carnis vaccine. Et qñqꝫ iuuant ꝑlm cũ exiccantib⁹ cibis:
sicut cũ herbis. Alex. aũt dixit. nõ vtant siccis dino:qm̃ ge/
nerãt colerã rubeã. dicunt q Aui. intellexit ꝑ exiccãtibus
cibos pauci nutrimẽti:qd pʒ ꝑ illõ qd explicauit de herbis.
Et dixit Aui. eis q̃dẽ ↄcedit.s. ab Alexãdro. vt patuit vti pi
ris ꝓprie ⁊ prunis ⁊ granatis ⁊ ꝑsicis. Sed ego. dixit Aui.
abhorreo eis ea q̃ sunt sicut ꝑsica crisomilla ⁊ que replent

Margin notes (left column): De vino. — Dieta in facto a sanguine.

sanguinē: aquositate plurima. Dicūt persica in pua q̄ntitate cōcedi pn̄t colericis: vel fortasse persica in patria Alex. erāt min⁹ aquosa. ℂ Dixit Aui. nō opʒ vt ieiunēt plm. sup. imo cū appetitus excitat̄ cibet̄: vel saltē in horis cōsuetis. Et dixit Sera. si virt⁹ indiget cibatione multa tūc si ipsa est sana incolumis dem⁹ cibū vice vna: ⁊ si virtus est debilis: tūc in multis vicib⁹: in ifirmitate aūt paꝝ cibi est meli⁹. ℂ Dixit Alex. nō supabūdātē sequant̄ motū: neqꝫ fastigiū oīno: qm̄ nocēt: sʒ vtant̄ eis paulatim si sollicitī fuerint. s. moueri ⁊ absqꝫ labore oīno. qm̄ mot⁹ gn̄at colāʒ rubeā ⁊ eā attrahit ad articulos. Et Aui. dixit. exercitent̄ cū eq̄litate. Et intellexerunt p̄dicti de exercitio tp̄e declinatiōis: qm̄ ante nō cōpetit eis exercitiū: si ēt fuerit tēpatū. ℂ Pro declaratiōe dictoꝝ auctoꝝ de cibatione patiētiū dolores iūcturaꝝ a cā calīa. notant q̄ in p̄n° regimē infrigidās ⁊ ispissans cōuenit: ⁊ quousqꝫ sedat⁹ sit flux⁹. veꝝ in colica dʒ eē magis ifrigidans ⁊ inspissans q̄ʒ in sanguinea sm̄ q̄ colera est sanguie calidior ⁊ subtilior. Et sedato fluxu ⁊ in pcessu regimē dʒ ab ispissatione illa remitti multū: min⁹ tn̄ dʒ remitti. s. in sanguinea q̄ʒ in colica: sʒ ab ifridatiōe dʒ magis ēt remitti in sanguinea q̄ʒ in colica: ita q̄ in mā sanguinea in pcessu ⁊ fluxu sedato regimē opʒ eē declinās ad frigidū ⁊ exiccatiuū: in mā v̄o colerica dʒ eē declinās ad frigidū ⁊ hūidū. Dixit Aui. balnea q̄ eis nocēt sunt balnea calida: frigida v̄o qn̄qꝫ iuuant ⁊ cōfortāt ⁊ sedāt dolorē. ℂ Dieta v̄o in dolore iūcturaꝝ frigido. dixit Gal. in sciatica an̄ purgationē cibū minue ⁊ a fouētib⁹. id est cibis mlti nutrimēti arce ⁊ ciceris aq̄ illū refice cū oleo loto. post purgationē v̄o. s. sufficiētē panētē carne refice frā quilinoꝝ ⁊ silius. ℂ Dixit Ras. in lib° de iuncturis: in flegmatica dieta sit subtilis: ⁊ comedat vna: dicūt qdā semel: alij v̄o dicūt bis. s. in prādio ⁊ cena: ⁊ altera die nō cibet̄: sʒ vtatur sōno absqꝫ cibo ⁊ nō dʒ sumere cibaria vsqꝫ ad repletionē neqꝫ vt satisfaciat appetitui: sʒ famē tolerare: ⁊ vt digerantur humores q̄ remāserūt in corpe: ⁊ non dʒ satiari in aq̄. i. potu qcūqꝫ fuerit ille. Aquā. n. purā bibere nō dʒ: sʒ quotidie ⁊ tēperate bibat aquā mellis cū spēb⁹ q̄ dicunt̄: vel simplicē maxie in p̄n°. Et dixit. qn̄ cessauerit fluxus: ⁊ aīa non ampli⁹ augmētat̄: ⁊ corp⁹ est bn̄ mūdū ab hūorib⁹: ⁊ tunc vtat̄ exercitio: ⁊ balneo calido ⁊ reb⁹ puocātib⁹ vrinaʒ. Et dixit spālr. in sciatica frigida. Caueat a cibis multā carnē generantib⁹: sʒ patiat̄ famē q̄ʒtū potuerit: ⁊ sumat cibū in tāta quātitate q̄ fiat minor restauratio q̄ʒ facta sit depditio. Qz si in fine v̄t⁹ fuerit debilis dabim⁹ cibaria multi nutrimenti pauce supfluitatis sicut erit panis calidus bn̄ fermētatus ⁊ bn̄ coctus: ⁊ vitellus ouoꝝ ⁊ carnes auiū. s. bonaꝝ: ⁊ vinū clarū tēpatū in q̄litatib⁹. Et dixit. caueant ab ambulatione ⁊ eq̄tatione ⁊ balneo ⁊ retētione vrine: ⁊ egōnis: vt nō declinent supfluitates ad anchā. Dicūt panis sit vt dictū est. Et si v̄tus fuerit fortis: tūc cōuenit panis de tota farina: aut panis furfuris bn̄s cōueniēter salitus. Et ex herbis cōueniūt feniculus: borago. petrosillinus: apiū: nepita: origanū: sparagi: ⁊ siles. Et ex fructib⁹ carice: ⁊ passule: ⁊ dactili maturi ⁊ pinee: ⁊ fistici: ⁊ silēs. Et ex radicib⁹ radix q̄ comedit̄: ⁊ potū in pua q̄ntitate: ⁊ alia cocta: ⁊ cōuenit mel. Et cū fuerit necessaria caro: tūc det̄ caro auiū bonaꝝ: ⁊ caro castrati annualis: ⁊ pipionū volare incipiētiū: ⁊ querētiū cibos p seipsos: ⁊ caro leporis ⁊ caprioli. Et cōdiant̄ cibaria cū spēb⁹ calūs digōnē cōfortātib⁹. Et pot⁹ coꝝ sit aqua mellis simplex: vel facta cū speciēb⁹: ⁊ herbis ad hoc vtlib⁹. ℂ Et si mā fuerit melēca cōuertat̄ totū regimē ad calefactionē ⁊ humectationē. Et caueat̄ oē regimē exsiccatiuū: qm̄ mām exsiccādo indurat: ⁊ a resolōne phibet. ℂ Dixit qdam in oī arthetica in p̄n° regimen dʒ verti ad grossitiē vt phibeat ne humor facile ad locū defluat: verūtn̄ in colerica dʒ verti ad grossitiē intensiorē: deinde in sanguinea: ⁊ 3° in flegmatica: ⁊ min⁹ oīuʒ in melēca. In nulla tn̄ dʒ eē regimen tāte grossitiei vt opilationeʒ cruditatē vel indigestionē faciat. ℂ Et dixit Ras. de

Dieta in facto a flegmate.

Dieta in facto a melācolia.

iuncturis. cū mā indurat̄ ex eis que mollificant est balneuʒ intrare: ⁊ cibis subtilib⁹ ⁊ mollibus vti. Et cauere ab eis q̄ inspissant sanguinē: ⁊ vlterius ab oībus cibis viscosis ⁊ siccis: sicut ordeo ⁊ lente ⁊ silibus. Et cauere ab eis que adurunt sanguinē: sicut alijs salsis ⁊ silibus: ⁊ ab oīb⁹ q̄ sanguineʒ inspissant, sicut vinū nouū: panis azimus: ⁊ oua dura: sufficiāt eis oēs aues parue ⁊ edi: ⁊ arietis: ⁊ oua mollia cū sale mixta ⁊ panis fermentatus cū multo sale ⁊ vinū subtile. Et nō cesset vti istis: donec dissoluat̄ aīa. i. iflatio ⁊ tumor.

ℂ De vl̄a cura doloꝝ iūcturaꝝ p eūonē ⁊ diuersionē. Ca. viij.

ixit Aui. cū succurrit̄ dolorib⁹ iuncturaꝝ in p̄mis cū appent: qr in p° vice. 2° ⁊ 3° eoꝝ fit cura facilis q̄ sic cōfirment̄ aut cōsuescāt scilʒ plurib⁹ vicib⁹ reuertētes in qbuscūqꝫ iuncturis hoc acciderit ppāe illi q̄ generati fuerūt ex humorib⁹ diuersis nō curant̄. s. qn̄ redeant ēt q̄ʒtūcūqꝫ bona vtant̄ patientes preuisione: vel fortasse ēt non curant̄ ab ipsa inuasiōe. s. pfecte qn̄ remaneat in iūctura dolor. aut debilitas: aut innodatio phibens eā a suis d̄bitis opōnib⁹: ⁊ tūc maxime cū cōfirmata fuerit solū cura blandiens cōpetit. ℂ Et tam pfecta cura q̄ʒ blanditiua p instrm̄ potionis cōplet̄ scd̄m qnqꝫ intētiones: quaꝝ p̄ma cāʒ imediatā doloris abijcit. 2° mām peccātē diuertit ⁊ eūat phibēdo eā a fluxu ad locū. 3° corpus totū vel spāle mēbꝝ mādās rectificat. 4° mēbrū suscipiens cōfortat: ⁊ fluentē mām repellit. vt nō recipiat. Et 5° eradicat ⁊ cōsumit q̄ in mēbro influxū est vel cōgestū. ℂ Prima intētio respicit malā cōplōnē ⁊ cōtinui solutionē: veꝝ de solōnis cōtinuitatis cura nō pertinet ad hūc tractatū: sed de ea dicet̄ in sequentibus. De cura aūt malitie cōplōnis qn̄ est pura vel cū mā hic dicet̄. Et ad hāc potissime dirigit̄ cū fuerit pura prima intētio: nā qn̄ ipsa fuerit cū mā ipsa tollit̄ per remotionē māe circa quā alie p̄dicte intētiones versant̄. Dixit ergo Aui. mala cōplō si fuerit pura facile est regimen ipsius: qm̄ regimē ipsius est opponere se illi cū cōtrario: siue illud fuerit cōtrū p se: siue p accidēs. igit̄ si fuerit inflāmatio pura sufficit pmutatio cōplonis illi⁹. s. cū frigidis: qr alterant ipsaʒ p se. Et subdit. mai⁹ quo indiget̄ in tali cura est eūatio colere si ⁊ sanguis: sed ēt semel colere si fuerit corp⁹ colicū. sanguis si fuerit sanguineū: alia lr̄a hʒ si mul: ⁊ hoc iō fit ne pp inclinationē hoꝝ humoꝝ ad motum ipsi reumatisent ad locū dolentē. Et qr he eūones ifrigidāt corpus p accidēs: inq̄ʒtū in eis educit̄ hūor calidus: ad cui⁹ eūationeʒ sequit̄ infrigidatio. ℂ Et silr dixit Aui. qn̄qʒ est cōgelatio ⁊ frigus dolorē faciēs: ⁊ sufficit in cura pmutatio cōplonis. s. cū frigidis: ⁊ mai⁹ quo indiget̄ est eūatio flegmatis. sup. vel melēe qn̄qꝫ. Et hoc vt calefiat sanguis: qm̄ euacuato humore frigido quo sanguis reddebat̄ frigidior: ipse remanet min⁹ frigidus: ⁊ p hoc dʒ calefieri. ℂ Et dixit. si cū fuerit siccitas exasperās vel exsiccans vel cōstristans: tūc nec̄ia est hūectatio cū medicinis lenientibus ⁊ hūectātib⁹. ℂ De alijs aūt q̄tuor intētionib⁹ loquēs in gn̄ali Sera. 4° breuiarij. c. 25. dixit. opʒ vt cōsiderem⁹ in primis: an effūdatur ad mēbrū mā: an nō. Deinde cōsideremus q̄s humor est q̄ effundit̄: ⁊ vn̄ effundit̄: deinde cōsideremus curationē ei⁹ sm̄ duos modos: quoꝝ vn⁹ est incisio ei⁹ q̄d currit: ⁊ ipsi⁹ phibitio. Alter est cōfortatio mēbri recipiētis. Et p̄mus horū modoꝝ cōplet̄ cū duab⁹ dispōnibus. s. cuʒ phibitione a cibis q̄ faciūt accidere repletionē in corpe ⁊ ppāe a cibis generantib⁹ spēm illā humoris nocentis: ⁊ cū eūone nocētis humoris: q̄ est cā illius egritudinis. Et postea. vt admistrēs res que cōferūt illi humori ⁊ locis ei⁹. Et Aui. dixit. cū in cā est mā: tūc opʒ vt phibeat̄ q̄d effundit̄ p attractionē ad cōtrariū ⁊ ei⁹ minorationē: ⁊ cōfortet̄ mēbꝝ vt nō suscipiat ⁊ resoluat̄ q̄d inuētū est. s. in loco ⁊ puet̄. i. in totū eradicet̄ ⁊ cōsumat̄ ⁊ puet̄. s. dolor: qr cesset p illas curatiōes. Et p iplē dis dictis q̄tuor itētiōib⁹ in gn̄ali Aui. remisit ad canones vl̄es positos p' p° : ac ēt tertij p° . 6° cū mā ʒ eūare voluerim⁹.

Prima intētio est remotio male complexionis.

Cura in q̄tuor intētionib⁹

¶ In speciali aūt pmo īcipiēdū est ab eūone. ait eniʒ Gal. 10. mienir. pn^m cure sit tibi tristātiū humoꝝ eūo: deinde vt dixit Sera. ponim⁹ studiū in mēbro gnāte māmː donec rectificet malitia cōplōnis peccātis i eo: ⁊ gnātis māʒ q̄ effūdit: deinde post illud redim⁹ ad cōfortādū mēbrū lesuʒ cū linimētis ⁊ emplis: de quoꝝ ꝓprietate est vt cōfortēt ipʒ ⁊ incidāt supfluitates: ⁊ ita vt eūet illud qd̄ collectū est in eo. Et dixit curatio haꝝ egritudinū per eūone ʒ ſm cōitatē est vt eūone humoris ledētis ex qbuscūqȝ modis fit. ſm ꝓprietatē vo. dixit Gal. vbi supra. si plectoricū fuerit corp⁹ cū flōmia p⁹: deinde purgatione alioꝝ humoꝝ p cōueniētia farmaca. sup. ⁊ si fuerit corpus kakochimū pmo eūatio fiat hūoris kakochimiā facientis: deinde si necīa fuerit flōmia fiat. ¶ Dixit itaqȝ ſm ꝓprietatē loquēdo de eūone Serap. 4° breuiarij. caplō 2°. ab eūone sanguinis. si fuerit sanguis in cā. Et adsint cāe quas ad eūonē sanguis te opʒ cōsiderare vt v̄r⁹ etas tēpus ⁊ silia: tūc nō opʒ vt tardet extractio sanguinis: sed flobotomemus ſm sitū mēbri qd̄ est lesuʒ: ⁊ ponemus attractionē semp ad loca que opponunt ei vt declinet illō qd̄ remansit in corpore ex humore ledente post eūonē ad cōtrariū: vt qescat mēbꝝ qd̄ est lesuʒ per illuʒ. Et Raf. in libro de iuncturis dixit. incipimus minuere ex latere cōtrario pp duo cōmoda: quoꝝ vnū est declinare māmː a suo loco. ⁊ 2^m est retardare cursū māe ad locū doloris. in podagra igit sanguinea. dixit Serap. flōmamus ex iunctura opposita pedi infirmo. ¶ Dixit Aui. si mā fuerit sanguinea. aut cū dnīo sanguinis oportebit: vt administres flōmiā ex latere cōtrario. Et si fuerit dolor cōis iuncturis corpis: tūc ex vtrisqȝ partib⁹ simul flōmia fit. Dixit Alm. eger si dolet in dextro pede ex dextra manu est flōmādus. Et cō⁹ dicunt. fiat flōmia ex basilica in manu: qua nō inuenta fiat ex mediana. Cephalice vo flōmia parū cōfert. Et in pede fiat ex vena arterica q̄ est sub talo in latere siluestri pedis. ¶ Dixit Hyp. 6° affo. qbuscūqȝ dolores ex dorso ad cubitū transeūt flōmia soluit. Et Aui. dixit. si euenerit dolor in dorso ⁊ pmutat ad man⁹: tūc flōmia ex manu. s. ad quā trāsmutat dolor vt egrediat humor sanguinis pmixtus ex parte sue declinationis. Et dixit Raf. in diuisionib⁹. nō opʒ vt dimittat flōmia in calida: scilʒ sanguinea pp ꝓpinquitatē tpis flōmie. s. preterite: sʒ opʒ vt fiat cū incipit apa ⁊ dolor ⁊ pulsatio in iuncturis cū caliditate: precipue si est apa magne q̄ʒtitatis: ⁊ rubei coloris. In faciendo tn̄ flebotomiā ex latere cōtrario opʒ duo cauere: p^m est ne tractus māe fiat super mēbꝝ pncipale: ait Raf. de iuncturis: opʒ attendere etiā in eūone: ne mā trahat super membrū nobile: aut ꝙ non sequat inde lesio in alio mēbro leso vel apato. 2^m est: ne iunctura apata sit debilis. Ait eniʒ Raf. ibidē. Cū minuis de manu opposita vel pede opʒ cōsiderare: si in manu illa vel pede cōsueuit eger dolere. Et si sic nō flōmet inde: ne trahat inde mā illuc. Et dixit. hic semp opʒ seruari ⁊ cōsiderari: donec fiat tunc flōmia ex alio loco in quo nō cōsueuerit esse dolor: q̄uis nō sit sic opposit⁹. Et si fuerit cōsuetus eger dolere ſm oēs iuncturas: tunc cōsideret: ⁊ si fuerit locus oppositus vilior fiat flōmia in ipso. Si vo nō fuerit in corpore locus vilior loco patiente: tunc flōmia est dimittēda ⁊ locus patiens alijs curet remedijs. Et dixit Raf. opʒ cōsiderare ēt in eūone si cū dolore iuncture cōiungit alius morbus: periculosior ipo vt apa in epate: qm̄ tunc opʒ: vt flōmia fiat ſm exigentiaʒ morbi periculosioris. ¶ De quātitate aūt flōmie fiende. dixit Raf in diuisiōib⁹. In apate nō magne quātitatis: nec vehemētis rubedinis ⁊ caliditatis: tn̄ est cū hoc calidū necessaria est flōmia: sʒ opʒ ꝙ extrahat sanguis min⁹. s. q̄ʒ si fuerit cō⁹: vn̄ Gil. ait. minuere debem⁹ sanguinē ſʒ magnitudinē doloris ⁊ vigorē v̄tutis ⁊ magnitudinē apatis ⁊ pulsationis caloris tensionis ⁊ ruboris. Et facimus hoc in multis vicibus: qm̄ iam ꝓbaui hoc ⁊ inueni ipsuʒ pfectum in declinando māmː e loco: ⁊ attrahendo: qd̄ euenit ad ipʒ. Et dixit. q̄nqȝ euenit ꝙ in trahendo māmː ad diuersuʒ accidūt due operationes. v. g. in muliere desidente mēstruis patiente chiragrā facimus flōmiā ō pede q̄ diuertit ad oppo^m man⁹ ⁊ ꝓuocat mēstrua. ¶ Dixit Sera. in cura sanguinee facta flōmie eūamus cū medicamine solutiuo cōformi hūori vincenti in sanguine. Et qꝛ talis humor vincens ſm plūm est colera: ideo dicit Halya. post flōmiā in sanguinea exhibe cucurbite aquā ⁊ solatri ⁊ siliuʒ coctā ⁊ despumatā in q̄ʒtitate. ʒ. iij. in q̄ cassiefi. ʒ. v. fricueris. s. ⁊ colaueris. sup. ⁊ si fuerit alius humor a colera illū cōpetēti medicina solue. ¶ Qꝛ si alius humor a sanguine peccauerit sil cū eo fit qd̄ euacuatiuū sit illius humoris: tūc dixit Ser. sup⁹ Almā. nō incipimus a flōmia: qm̄ subtiliat humores: ⁊ facit illos currere: sʒ pmo incipimus ab eūone illius humoris: siue vnus fuerit siue plures: deinde si oportuerit flōmiā facim⁹. Et hʒ hoc verū si hūor ille peccauerit in quali. secus si peccauerit in q̄ʒto. sil cū sanguine: maxime si victoria illius humoris nō fuerit supra sanguinē vehemēs. Ait eniʒ Raf. de iuncturis. si mā fuerit ſm ꝓportionē humoꝝ in corpore: ⁊ nō appet victoria multa alicuius: nec in dolore: nec in colore: nec in tactu: tūc scias ꝙ dolor est ex plenitudine humoꝝ ⁊ multitudie: ⁊ tūc incipe curā cū minutiōe sanguinis: ⁊ postea p fluxū vētris: cū medicinis que possunt euacuare diuersos humores: sicut pillule Gal. kochie. Et subdit Raf. in hoc cañ. nō dhes ponere sup mēbrū aliquā medicinā: donec purget corp⁹: sʒ debes minuere ō cibarijs ei⁹: ⁊ facere cibū paucū ⁊ subtilē: ⁊ nō indiget alio regimine preter istud. ¶ De eūone aūt māe colerice ⁊ aliaꝝ opʒ scire ꝙ ipsa cōplet vomitu. ⁊ fluxu ventris: ⁊ fluxu vrine: sed maxime p vomitum: ⁊ fluxū ventris. ¶ Dixit Sera. si alius triū reliquoꝝ humoꝝ a sanguine in cā fuerit: opʒ euacuemus ipsuʒ cū reb⁹ cōueniētib⁹ illi. ⁊ ꝓprie per supius ⁊ inferi⁹. Et de vomitu. dixit Raf. de iuncturis. vtentur vomitu: est enim valde bon⁹ cū egritudo fuerit in iuncturis iferiorib⁹: aut in ancha. Et Aui. dixit. administra vomitū. ⁊ ꝓprie qñ dolor est in inferiorib⁹: vomitus enim magis iuuatiuus est ei. s. dolenti in inferiorib⁹ q̄ʒ ventris solutio. sup. ⁊ ecōuerso. vt ventris solutio magis iuuatiua est habenti dolorē in superiorib⁹ corpis q̄ʒ vomit⁹: ⁊ cā est: qꝛ vomitus magis diuertit ab inferiorib⁹: ⁊ est eūatio magis opposita illis ⁊ solutio vētris ecōuerso. ¶ Dicunt. ꝙ vomitus in pn° intentionē hñdo ad diuertēdum in minoratione māe magis iuuat dolori inferioꝝ: veꝝ in ꝓcessu: ⁊ cū fuerit intentio ad eradicandū plus cōfert dolori superioꝝ: ipse. n. vt patuit sermone gnto. ab inferiorib⁹ diuertit: ⁊ a superioribus eradicat. Et ecōuerso. itelligēdū est de solōne ventris. ¶ Dixit Guills. scire cōuenit ꝙ nihil est meli⁹ in podagra ⁊ dolorib⁹ articuloꝝ q̄ʒ vomit⁹: siue sit medicinalis: siue spontaneus. veꝝ dictū h̄ maxie verificat in cura pseruatiua non sic. Et iō auctores post administrationē vomit⁹ docēt ventrē soluere vt appebit. ¶ Et tā in vomitu q̄ʒ in solōne ventris auctores posuerunt cañ. ꝙ in pn° ⁊ añ maturitatē incipiendū sit cū leuiter ⁊ faciliter eūantib⁹. dixit Serap. incipiem⁹ ⁊ deu⁹ qd̄ moueat vomitū quadā motiōe. i. facili: ⁊ qd̄ soluit māmː cū facilitate: sicut sūt cassiefi. ⁊ tamarindi: ⁊ silia. Et post illud qñ incipiūt hūores vincētes digeri. tunc opʒ vt administrem⁹ illō qd̄ facit duas ꝓprietates. s. vomitū ⁊ fluxū vētris cū v̄tute. i. potēti: ⁊ nō cū facilitate: vt i pncipio. ¶ Dixit Haly. cauēdū est ne medicinis vtaris q̄ fortiter laxant añq̄ʒ maturitatis signa appeant: qm̄ si sic faceres qd̄ subtile foret emitteres grosso supstite: vn̄ nec eius fieret maturatio. i. tps ꝓlixi⁹. Et nōnūq̄ʒ in habitudinē ōfert res incurabilis fcāreo ꝙ abinde hūor durescat: ⁊ q̄si lapis fiat. Et iō dixit Sera. nō opʒ vt faciam⁹ istō. s. exhibere solutiuū forte: nisi post terminationē hore. s. digōnis māe: ⁊ tūc fiet ſm ꝙ opʒ cū administratiōe q̄ʒtitatis: cui⁹ mēsura cōuenit: ⁊ ꝙ alia opʒ nos cōsiderare: qd̄ est: qꝛ ois spēs curationis p eūonē q̄ administrat ſm aliā viā a pdicta aut ponūt egritudinē difficilis sanationis: aut faciūt in eo cōuenire illud cui

De vāca

Canon in vomitu ⁊ solōne vē tris in pn cipio.

penitus nō est sanatio: ⁊ fortasse generāt egritudinē aliā ad
quā opȝ studiū puertere: donec remoueat: ⁊ maxie dirigūt
ꝓdicta ad eūonē hūoris frigidi. ℭ Alexāder aūt vr̄ aduersa
ri ꝓdictis: dixit.n. vt ponit̄ .12° ꝯtinētis. ꝙ si mā fuerit frigi
da laxatio fiat cū eo qȯ educit flegma cū violētia. Et noli fa
cere illud qȯ faciūt aliq̄ q̄ dāt in potu medicinas modice vir
tutis ad educēdū flegma: qm̄ talis me^na calefaciet flegma: ⁊
nō educet illd̄. ⁊ auget ei noc^m. ℭ Aui. aūt ꝯsiderās sup pre
dictis: ⁊ vidēs ꝙ inq̄ztū mā peccās nō eēt inepta eūoni: q̄z
ipsa multa esset: indicaret de cita ⁊ multa eūone. Et fortasse
aduertēs ꝙ nō sp̄ est mā flātica sic inepta eductioni: quin
possit sufficiēter eūari in pn°. alt. incipe a re forti: si nō ꝓhi/
bet ab eo priuatio maturitatis ⁊ grossitudo materiei. q. d.
ꝙ grossa sit ⁊ cruda: ⁊ in hoc innuit ꝙ si mā esset flātica sub/
tilis fluida ꝙ ipsa eūet̄ cū medicina forti in principio: verū/
tñ raro inuenit̄: sed plm̄ est grossa ⁊ viscosa ⁊ multa. Et iō
Auic. subdit. ꝙ facilis solo: idest facta p medicinas faciles
est incolumior: ⁊ gradatio in eūatione. s. de facili ad fortē est
cōuenietior: ⁊ ꝓinde sequēdū est cū medicinis eūantib⁹ mū
dificātibus ſm gradationē. ℭ Et subdit Auic. sunt de ho/
minibus. s. auctorib⁹ medicie q̄ describūt. i. dicūt initiū sofo
nis esse fiēdū cū facili post facile: q̄z nō sunt ꝯtenti ꝙ vna so
la mūdificatio facilis pmittat̄ añ fortē: sed due ⁊ plures vna
post aliā: deinde sigillant. i. cōplent eūationē cū medicia for/
ti: ⁊ hoc post maturationē. s. cōpletā. illi nō erant ꝯtēti vna
facili eūatione: ꝓp qȯ mā ſm plm̄ est multa ad quā minorā/
dam nō sufficit vna facilis eūatio: vō plures fore necessarias
dicebāt. Dicūt qdā. p eūationē facilē intellexerūt: aut vomi
tū leuē: aut medicinā lenitiuā. Quidā vero dicūt. ꝙ intelle/
xerūt medicamē forte debile: q̄z dicūt ipsi lenitiuū nō suffice
ret minorare māȝ crudā grossaȝ ⁊ viscosaȝ in q̄ ꝓhibet̄ me/
dicina fortis a pn°. Et alij dicūt. ⁊ bñ initiū dȝ fieri a vōitu
leui: vel a me^na lenitiua: ⁊ subseqūter deueniēdū est ad me/
dicinā minoratiuā fortē debilē: ⁊ hāc pl'ies iterādū: qm̄ mā
flātica multa est viscosa: in cui⁹ pte cadit digō in puo tp̄e q̄
dȝ expelli: ⁊ iō plēs ⁊ frequētes debēt fieri in ea tales mino/
ratiue eūones: ⁊ ħ hȝ vitatē: nisi passio diuturna fiat: tūc. n.
est a frequēti eūone cessandū. ℭ Dixit. n. Haly. nō dȝ eūonē
fieri nimiū frequēter: ⁊ maxie si morbi tp̄s diuturnū fuerit: ⁊
qm̄ hoc debilitatē pareret mēbroꝝ ⁊ morbi faceret maioreȝ
morā: tñ ꝯtinua eūo q̄ subtilia sūt eūaret grosso suplite. vñ
in cōcatenatiōe hūor indurescit ⁊ dissolui deinceps nequit.

De eūone hūoris colerici tā p vomitū q̄ p solones ventris.

ℭ Ponētes aūt me^nas spāles appropriatas: ꝓ circa vomitū.
dixit Haly. si colica fuerit mā opȝ ꝓ^m patiētē vomitū purga
re post repletionē ciboꝝ ⁊ potus: quoꝝ est colerā purgare:
vt atriplicis decoctio ⁊ ordei cū aq̄ infusiōis rasani: ⁊ sale ⁊
cū pēne ⁊ digitoꝝ intromissiōe olei sisamini ifusoꝝ: nec ali/
qd dimittat cibi. s. illi⁹ quē supsit ꝓ vomitu fiendo faciatq̄
hoc: donec hūores exeāt singulares sine aliqua admixtione
cibi: ⁊ vtat̄ ħ die ꝓ ⁊ 2°. Et postea dixit. eūone vtat̄. s. p flu/
xū ventris dādo oleꝝ aquā cū cassiat̄. Et subdit. ⁊ cū trāsie/
rint dies. 14. ꝓdictis adde feniculū: ⁊ cū dies trāsierint. xx.
oleꝝ aq̄ adde yerepig. ʒ. j. xxx. āt ꝯpletj dieb⁹: si adhuc mor/
bi remāserint reliq̄e: post ꝓdictā decoc^nem da pillas de aloe.
ℭ Serap̄. aūt eūone hūoris colici dixit. incipim⁹ postq̄z hu
mectam⁹ ⁊ tēpam⁹ acuitatē ei⁹: ⁊ ipsi⁹ mordicationē: ⁊ eūa/
mus eā nō vna vice: sȝ vicib⁹ multis qñ indigem⁹ illo: donec
mundificet̄ ex supfluitatib⁹ ⁊ mā nam hoc seruat iuncturas
ꝙ nō aggregat̄ in eis aliqd. ℭ Dixit Ras. 12. ꝯti. auc̄te Ga.
Cura hūoris colici: in ꝓ dȝ fieri cū eo qȯ laxat colerā: sicut cuȝ
iuleb: ⁊ scamonea: ⁊ tñ cū citonijs ꝯfecta maxie ꝯuenit. ℭ Di
xit Haly. si stōac⁹ fuerit debilis: ⁊ docet facere diacitonitē so
lutiuū: sic. sume citonia q̄nq̄ mediocria: ⁊ grāna ab eis remo/
ue scamonee. ʒ. j. pone. ⁊ frustruȝ qȯ ꝓus cauasti. reduc. ⁊ lo
co suo suppone: ⁊ totū postea cooperi. ⁊ in tēpato ignis ca/
mino pone. donec pfecta ei⁹ fiat decoctio: deinde in lapideo
tere mortario: ⁊ cuȝ melle distēpera despumato: ⁊ in vase re

pone: ⁊ cuȝ opus fuerit dabis coclearia duo aut tria: duxit a
qȯ in potione vna intelliges obulos duos aut tres diagri/
dij eē: ista esset nimis magna dosis. Et iō subdit. iuxta patiē
tis vires: qm̄ pfecte est vtilitatis. ℭ Et de medicinis poda/
gre calide sūt elaria de succo rosaꝝ: ⁊ trifera saracenia: ⁊ pil/
lule de hermod̄. minores. Et pille mihi in hoc experte q̄ sic
fiūt. ℞. mac̄. spic. rosaꝝ ru. vio. yue maiorane. añ. ʒ. s. sanda
loꝝ alboꝝ ⁊ ru. ⁊ citrinoꝝ. mirabil'. citrinoꝝ. añ. ʒ. j. diagri/
dij electerij. añ. ʒ. ij. reub. ʒ. j. s. aloes epatici ad pondus oiuȝ
ꝯficiant̄ cuȝ succo yue. dos. eaꝝ est a. ʒ. j. vsq̄ ad duas. Et cū
volo vt educāt colerā adustā addo ad predicta sene. ⁊ epithi
mi. añ. ʒ. j. tunc cōficiant̄ cum infusione ellebori nigri.

De eūone humoris flātici tā p vomitū q̄ p solu. ac eime.

ℭ De eūone humoris flātici p vomitū qȯ dixit Haly. si estas
fuerit patienti vomitū ipera vel tēpora cū subtiliantib⁹: ⁊ in
cidētib⁹ flegma: ⁊ hoc post cibū. Et sit vomit⁹ aneti aq̄ ⁊ ra
fani ⁊ mel ⁊ sq̄ngebi melleū. Dixit aūt. si estas fuerit. sup. ēt
in pn° autūni ⁊ fine veris: qm̄ flegma tēporib⁹ frigidis dif
ficulter educit̄ p vomituȝ: ⁊ maxie illud qȯ fuerit in ptibus
remotis a stō ⁊ fuerit patiēs incōsuetus vomere: in q̄busdā
tñ ꝯsuetis: ⁊ facile vomētib⁹ posset vomit⁹ cōcedi ēt tēpori
bus frigidis. Et pōt addi ad vomitū supradictum decoctio
sinapis. ⁊ loco squingibin poni oximel compositū: imo ⁊ in
multa flegmatis viscositate pōt poni sq̄lliticū. Et sunt q̄ ad/
dunt in corporib⁹ robustis infusionē ellebori albi ligati in
petia: ita ꝙ sola virt⁹ ellebori albi sit in vomitiuo: ⁊ nō sub a
ei⁹: huic eniȝ vomitiuo in dolore sciatico nullaȝ equat̄: ma
xime si fiat post repletionē stōi. ex cibis acutis incisiuis: ⁊ in
potu vini subtilis acuti. Et decoctio radicū q̄ comeduntur
in vomitu est mirabilis iuuamēti. ℭ Serap̄. 4° breuiarij ca
pitulo. 19. in vomit⁹ ꝓuocatione: patiēti artetica: ⁊ flāticā di/
xit. administret̄ vomit⁹ in ꝓmis post comestionē ciboꝝ mul
toꝝ ⁊ diuersoꝝ: ⁊ potu vini dulcis. Et p̄cipimus infirmo vt
accipiat ex eis supra saturitatē ⁊ intromittat in os suuȝ pe/
nā: ⁊ moueat eā donec euomat. Et si nō sit vomit⁹ ei facilis
submergat pēnā in oleo sisamino: ⁊ intromittat in os digi/
tos suos: ⁊ euomat ⁊ faciat istud bis: aut ter: ⁊ faciat in hoc
die: ⁊ de die nō. q. d. interponat diē inter vomitū ⁊ vomitū: ⁊
⁊ post istud moue vomitū cum rafano infuso in secaniabin
facto cuȝ aceto sq̄llitico: aut cū elleboro. ℭ De eūone auteȝ
per fluxū vētris. dixit Haly. ꝓus calengiabin opȝ dare mel/
leum cū aq̄ in q̄ ciminū coxeris. Deinde nām mollifica cum
turbit ⁊ yera. añ. exagio vno distēperatis cuȝ melle. Deinde
vrinā intuere. ⁊ si crudā inueneris radicū ꝯpina aquā: ⁊ po
stea purga. Et si post hanc eūonē adhuc vrina cruda fuerit
aquā da radicū in qua sint calefaciētia ⁊ subtiliantia: iuxta
qȯ opus fuerit ex mēsura q̄ztitatis frigoris: ⁊ q̄ztitatis hūo
ris grossi. Et vbi digestus fuerit humor pillis vtere laxati/
uis: ⁊ yeris ⁊ magnis ⁊ ꝓprie hyera hermetis quā iam ma
xime laudauit Aaron. vt ponit̄ 12° ꝯti. Dixit Sera. bibat
pillulas fetidas vel de hermodactilis. s. maiores ⁊ similia.
ℭ Dixit Aui. cū cōplet̄ maturitas: tunc euacua cū hermo/
dactilis ⁊ husiden: ⁊ pillis coꝝ. Et dixit. intēde in hoc cum
facilitate: imo ⁊ caue ne potu des in pn° nisi medicinā debi
les: qm̄ ipsa. s. medicina fortis data in pn° mouet māȝ: ⁊ nō
faciat currere. i. eūari ex ea aliqd de quo sit curādū: imo for/
tasse subtiliat mās ꝯgelatas ⁊ alias: ⁊ facit eas currere ad
mēbrū. s. dolēs. ℭ De medicinis quoq̄ cōpositis approba
tis in flātica sūt pille ꝓdicte ⁊ yera diacollognitidos ⁊ bñdi
cta. Et tragea siue medicamen de turbith: qȯ sic fit. ℞. tur/
bith. electi. ʒ. j. hermodactil'. ʒ. s. zinzi. anisi. añ. ℈ j. zuccari
albi. ʒ. j. s. ⁊ sunt dosis. j. Et ex eis est elariū indū ⁊ alia mul
ta posita in antidotario. ℭ Pille experte qb⁹ vsus suȝ mul/
totiēs ⁊ sunt ꝓficui magni sic fiūt. ℞. collogn. diagridij. sera
pini hermod̄. salisgēme yue. añ. ptes eq̄les. aloes epatici ad
pōdus oium ꝯficiant̄ cum succo ruthe vel cū sirupo de sti/
cados. Et sūt ꝯuenientes ēt in mā mixta dos. a. ʒ. s. ad. ʒ. j. s.
ℭ De eūone vō in mā melica auctores nō fecerunt mētionē

De eūone humoris melici tā p vomitū q̄ p fluxū ventris.

de vomitu. melius.n. difficulter nimis euaĩ p ip̃z. Q: si aliqñ
in ea vomitu eguerís recurre ad ſmonẽ 5m.c.de võitu. ¶ In
euone vo eiꝰ p fluxũ vẽtris dixit Sera. euamꝰ solutiuis fa/
ctis ex epithimo polipodio ꝛ ell'o nigro. Pille ex pte educẽ/
tes huorẽ melãcu a mẽbris remotis sic fiũt. ℞. epithi. sene la
pidis lazuli loti. añ. ʒ.j. camepit. camedreos seis feni. yue ci/
mini ell'i al. elacteri. añ. ʒ.ʒ. polip. stic. brionie salis idi agari
ci'kebul. ꝛ idoꝝ. añ. ℈.ij. gar. croci. añ. ℈.ʒ. pficiant cũ gele/
niabin in q̃ ifusus fuerit ell'os niger. do a.ʒ.ʒ. vsq ad.ʒ.j.ʒ.

De euone mãe cõposite.

¶ De euone ãt mãeꝝ cpoꝝ dix. A. si mã fuerit cpoꝝ faceſ
solu sint cpoꝝ ꝛ vt. s. educãt vtrãq mãz. meliꝰ tñ ẽ dix ipe vt
blandõ tracteſ i pn̄o.s. cũ facili solone educaſ. Et dix. nõ fiat
fl'oia.s. si nõ fuerit admixtio cũ sãguie: qm̃ si nõ ẽ admixtio cũ
sãguie fl'oia accrescẽ fac huores: ꝛ facit eos currere i corpꝰ q:
euaſ frenũ coꝝ ꝛ nõ exbit illõ qd necẽ ẽ vt exbaſ sup. ꝛ cuz
h debilitat vtutẽ. Et subdit Aui. Et silr facit euo.s. fortis pꝰ
blãdã tractionẽ eiꝰ in pn̄o sicut dcm̃ est in euone huoris sim
plicis. Et inueniſ hic alia lra negua dicẽs: ꝛ silr nõ fiat cuo.s.
eradicua vel forti ↄsilr ei qd dcm̃ est in euone huoris simpli/
cis. Et dicit. cũ aũt declinare icipit.s. mã ad locuz egriu: q:
agitata a leui farmaco tũc nõ declines.s. ad dictã leuem euo/
nẽ: q: nõ debes pseq euando cũ farmaco leui: sz eua.s. cũ for
ti: qm̃ fortasse mouebit huores a locis suis ad egriẽm.s. locũ
egrinis.s. ipsa leuis euo: ꝛ sic additio fieret in egriẽ ꝛ cã eiꝰ.
vel expone vt dicũt alij cũ declinare icipit.s. aps vel inflatio
loci dolorosi ꝛ h sine euone debita pcedẽte tũc nõ declines.i.
nõ desistas ab euone pp illud qd credas mãz fore in declina
tiõe sz eua qm̃ fortasse.s. declinãdo.s. ab euone mouebit huo
res a locis suis ad egriẽm. ꝛ fz hãc expõnẽ subdit Aui. At
tende crises ꝛ q̃ fit in die 4a: ꝛ q̃ in 7a vel xia ꝛ 14a. ad hoc.s.
vt recte in euone pcedas. Et dixit. si pole est vt cesses ab euo
ne vsq ad maturationẽ. sup. cessa ab ea ꝛ noli euare ꝛ h erit
tibi pole si attẽdẽs crisi futurã in 4a vel fortasse i 7a: ꝛ mã
nõ fuerit in toto corpe multiplicata: vel ẽt si pp aliq̃ alia co/
gnosces posse cessare añ maturationẽ ab euone ꝛ fac hoc.s.
cessa ab ea. Et dixit. si repletio exigit. dicũt qdã.s. intestinoꝝ
vt fiat expulsio tũc fiat cũ eo qd facit assellare semel aut bis
ex eis q̃ bibunſ sicut cũ aq̃ endiuie solatri cũ cassiaſ. ꝛ h ↄpe
tit in mã cal'a. vt supra p haly patuit sic cũ alijs q̃ cõpetũt in
mã frida vt cũ iure galli antiq cũ polipodio ꝛ cartamo. Alij
vo dicũt. si repletio exigit.s. totius vt fiat expulsio.s. quoti/
diana: tũc iterũ vtere eo qd dcm̃ est in pn̄o.s. euone q̃ dz fieri
cũ medicamine facili. ¶ Ras. in lio de iuncturis. meue q̃ tra

Medicine trahentes fl'a ꝛ colaz sim'r meliores sũt trahẽtibꝰ alterã tãtũ.

hũt flegma ꝛ colerã sil' meliores sũt eis q̃ trahũt flegma tã/
tũ aut col'az tm̃. Et hoc hz vitatẽ nõ in mã mixta ex fl'ate ꝛ
col'a tm̃: veꝝ ẽt in mãebus simplicibꝰ. Attñ si colica fuerit
egrido meda trahẽs colerã dz ẽẽ potẽs valde supra trahẽtez
flegma: ꝛ eo. Et Aui. dixit. opz vt in eis nõ educaſ solone
flegma solũ eis.s. doloribꝰ iuncturaꝝ a mã fl'atica: imo cum
col'a.s. educaſ nã cũ in eis flegma educiſ.s. solũ iuuanſ sta/
tim: sz redit postea col'a: ꝛ facit currere ad mẽbrũ flegma vi
ce alia col'a redit ꝛ moueſ: q: amotũ fuit flegma frenũ ipsiꝰ:
ꝛ facit tũc currere flegma vice alia; q: ipz dissoluit ꝛ subti/
liat ꝛ reddit ipsuz paratũ fluxui. ¶ De euantibꝰ tã fortiter

De clysteribus.

q̃z debiliter sit ꝛ de diuertẽtibꝰ sũt clysteria: imo dixit Aui.
in expulsiõe facili q ipsa sũt certiora.s. q̃z exhibitio farmaci
p supiꝰ: q: nõ timeſ ex clysteribꝰ exagitatio mãe: sicut est exhi
bitis fiãt g clysteria ↄueniẽtia dispõni ꝛ mãe. Si.n. egemus
replõnẽ itestinoꝝ expellere fiãt lenitiua: ꝛ si egemꝰ replõnẽ
totiꝰ expellere fiãt clysteria mediocria iter leuia ꝛ acuta cuz
eis q̃ respiciũt replẽtẽ mãz. Et in pn̄is fiãt mitiora ꝛ in pces
su acutiora. De qbꝰ auctoribꝰ loquẽs. Sera. dixit. ẽt euemꝰ
inferiꝰ p clystere factũ ex decoctiõe cẽtauree aristol. baurach
ꝛ nitro ꝛ oleo sisamio ꝛ melle collato. Q: si huor ↄtẽtꝰ in iũ
cturis est grossus viscosus: ꝛ silr in reliq corpe: opz vt proij
cias in clysteri cucumerẽ asininũ ꝛ decoctionẽ collogntide.
¶ Ingt Theodosius ꝛ poniſ.15.dti. q meda solutiues ad
tollẽdũ podagras in potu sumẽ mitiſ mane eas bibẽdo nul
lã cõestionẽ faciat: nisi post 4or horas post ipsoꝝ bibitionẽs
deide comedat de pane cũ vino ꝛ modica aq̃ aur.iij. deinde
post.vj. horas inggrediaſ balneũ ad lauãdũ se cuz aq̃ cala.
Et nutriaſ deinde cũ carnibꝰ auinis ꝛ gallicellis. Et euitet
totũ illud in q̃ est ꝛ carnes venatiõis vsq ad.16. dies nulla
comedẽdo nisi huida modice. Et vitenſ fructꝰ ꝛ olera oia tã
huida: q̃z sicca ẽt cucumeres ꝛ melones capita auiũ ꝛ ale ip
sarũ. Pro his dixit Aui. expedit ei q vult sumere meam.s. so
lutiuã i sũmo mane sumet: ꝛ tardet cibũ deide sumat.s. cibũ
post horas tres. dicũt qdã. nõ ab assũptione meme: sz ab eius
ↄpleta opõne. xx. auſ. panis cũ vino ꝛ aq̃ pauca vt ↄforteſ
vtꝰ: ꝛ itõus vt sit potẽs itrare balneũ. Dixit.n. q post sex ho
ras: scilz ab assũptiõe dicti panis igrediaſ balneũ.s. dulcis
aq̃ ꝛ egrediaſ.s. velociter. q: nõ balneeſ nisi ad lauãdũ: ꝛ dein
de cibeſ cũ eo qd cõueniẽs est. ¶ De euone p vrinã sciẽm q

De prouocantibus.

ipsa nõ dz fieri in pn̄o neq añ bonã minorationẽ. Et io dixit
Aui. deide scz post euonẽ sufficiẽtẽ administra.s. puocatio/
nẽ vrine. Añ.n. dictã euonẽ diuretica nocẽt adurẽdo sangui
nẽ ꝛ dissoluẽdo mãz ꝛ faciẽdo eã fluere ad locũ doloris: sed
sumptũ post euonẽ dictã cõpetit desiccãdo mãm doloꝝ iun
cturarũ ꝛ eã cũ vrina educẽdo: qm̃ mã illoꝝ doloꝝ est ex su/
pfluitate cpatis ꝛ venaꝝ q̃ põt educi p vrinã: ꝛ ppue ↄpetit
in mã cal'a: q: cũ sit subtilior meliꝰ educiſ p vias strictas q̃/
les sũt vie vrine: verũtñ dixit Aui. plẽs hñtiũ dolores iũctu
rarũ frigidos ꝛ ↄplones frigidas nõ iuuãſ cũ solone plinis.
facta ꝛ potiõe.s. soluẽte ꝛ clysteri.s. pfecte. q: nõ ↄplete curã
tur p ea ẽt rõne approximata: ꝛ cũ medicanſ cũ diureticis sa
nanſ. ¶ Debẽt aũt diuretica eligi fz dispõnẽ mãe in calita/
te ꝛ friditate ꝛ fz hitudinẽ corpis ꝛ fz pnm exhibitiõis coꝝ
ꝛ pcessuz fz mãm qdẽ: qm̃ mã cal'a educẽda est p meda diu/
reticas pue calitatis qbꝰ admixta sint aliq̃ diuretica frida.
Et hec sũt sicut aq̃ feniculi. ꝛ cẽtrigalli siluestris ꝛ portulace
ꝛ capil. ve. alkekẽgi endiuie cicoree. ꝛ seminũ cõiuz fridoꝝ: ꝛ
ꝛ vinũ qdẽ albũ clarũ subtile decoctio seiuz alkekengi est
vehemẽtis iuu'. Scdz vo huiditatẽ corpis dixit Gal. 9o te/
rapẽ. ꝛ poniſ. 12. dti. sit vsus medicinaꝝ q̃ attenuãt in vltio
ꝛ puocãt vrinã in vltio: vtẽdũ est in hñtibꝰ grossa corpa ꝛ
copiosa. qm̃ plẽs macilẽti ꝛ mediocres. ẽt illos sequẽtes pas
si sunt ex eis detrimẽtũ: qm̃ sanguis in eis inde cõbustꝰ est:
sz eos secuti sũt q: viderũt aliquos illis vti qbꝰ sanatus est
dolor articuloꝝ ignorãtes ↄplonẽ illoꝝ q̃ erat solida ꝛ fleg
matica. Qui ergo hz corpꝰ grossuz ꝛ pingue nõ hz dubita/
re nocm ipsoꝝ: ꝛ dixit Gal. vt ibidẽ poniſ in podagra cal'a
opaſ cũ seibꝰ puocãtibꝰ vrinã nõ calefaciẽtibꝰ abundãter:
sicut. v.g. seiuz melonũ ꝛ citruloꝝ hermod. al. radicis gra/
nati siluestris nasturtij. añ. p.j. se. apij q̃rtã pte vniꝰ: dosis.ʒ.
iiij: cũ tãtũdẽ zuccari. mitigãt.n. dolorem ꝛ ↄferunt statim.
¶ Dixit Aui. de corpibꝰ extenuatis sũt q nõ tolerãt solonez
ꝛ puocationẽ plinã. ꝛ p q: gñaſ ex ipsis in eis adustio san/
guinis: ꝛ ista sunt corpa multũ colica. ¶ De puocãtibꝰ aũt
vrinã in mã frigida sũt aq̃ radicũ cũ spica ꝛ medicamẽ Aui.
qd sic fit. ℞. camepitheos camedreos gẽtiane. añ.ʒ.vij. fo/
lioꝝ ruthe sicce.ʒ.viiij. cribelleſ. doſ oi die coclear.i. in ie/
iunio post digẽnẽ cibi pteriti cũ.ʒ.iij. aq̃ fride. ꝛ alia plura
dicta in ser.5. cao de strãguria: ꝛ remotiõe vrine. Scdz ini/
tiũ vo exhibitionis diureticoꝝ ꝛ pcessuz est qm̃ in pn̄o inci/
pimꝰ a debilioribꝰ: ꝛ gradatiz pcedimꝰ ad fortiora. ¶ Am

De diuertentibus materias.

pliꝰ diuersio mãe a locis iũcturaꝝ pt fieri p appõnẽ vẽtosaꝝ
cũ scarifine ꝛ sine ea. ꝛ sãguisue ꝛ puone menstruoꝝ ꝛ hemor/
roidaꝝ: ꝛ cũ fricabꝰ ꝛ ligaturis ꝛ ↄplis ꝛ alijs: de qbꝰ diceſ.
in tractatu.5 ifra. de attractiõe mãe apatũ ad diuersuz.

Cõfortantia mẽbra [illegible] tia directe p'eius ꝛ p bibenda [illegible] mãe ad iũcturas supra.

¶ De curatiõe doloꝝ iũcturaꝝ p alterãtia iteriꝰ supra. Ca.ix.

Ertia 4a ꝛ 5a intẽtiones curatiue supradi
cte ↄplenſ p alterãtia interiꝰ ꝛ exte/
riꝰ administrata. veꝝ de 3a ꝛ 4a parũ hic diceſ:
qm̃ iferiꝰ in tractatu.5. plene diceſ. ¶ Hic autẽ

dõm est ꝓ vt dixit Sera. de podagra frida cũ euaẽ corp⁹ ⁊
nõ est in eo mã cui⁹ cursus ad mẽbrũ īfirmũ noceat opꝫ vt
solliciti sim⁹ de mẽbris ipsis lesis. cõiter ⁊ ꝓprie. cõiter qsi
dam⁹ ꝯfectiones ad hãc egritudinẽ vt sit per eas intẽtio no
stra cõfortatio mẽbroꝝ q̃ debilitata sũt. ⁊ facta sũt ꝑpata ad
recipiẽdas supfluitates: ⁊ vt faciam⁹ ea acqrere v̓tutẽ q̃ ex-
pellãt ipsas: ⁊ vt ꝓhibeam⁹ vt h̓ humor gñet in corpe. Et iste
cõfectiones sunt sicut metridatum ⁊ h̓. ¶ Dixit Haly. post
euones exhibe electuaria calefaciẽtia metridatũ tyriacaꝫ: ⁊
silia: oia ista el'aria sunt ꝯueniẽtia in artetica de mã frigida.
vñ Aui. dixit in frigidis ꝯuenit ⁊ ꝓprie post euonẽ. Ipsa. n.
mundificat reliqas mãeꝝ cũ facilitate ⁊ resoluit eas ⁊ ꝯfor-
tat oia mẽbra: ⁊ nõ tñ post sufficientẽ euationẽ ꝑdicta ꝯue-
niunt: sꝫ ẽt post bonã minorationẽ ipsius vñ Ras. de iũctu
ris. in dieb⁹ ĩn qb⁹ nõ vtunẽ vomitu: neq3 potione damus
çinçiberatũ. i. diaçinçi. ⁊ diatrionpipereon ⁊ tyriacaꝫ de q̃-
tuor spẽb⁹: ⁊ sirupũ subtiliãtẽ mãm: verũ in mã calida cõpe
teret rubea troc. fermẽtata ⁊ antiqua ⁊ reges: ⁊ diarodon
abatis cũ triasandalis ⁊ silia. ꝓprie aũt debem⁹ esse solliciti
dixit Sera. q2 opꝫ vt solliciti sim⁹ de pedib⁹ sup. ⁊ alijs iun
cturis cũ emplis: ⁊ alijs linimẽtis ⁊ h̓. de quoꝝ ꝓprietate
est vt subtilient ⁊ resoluãt. s. tpe quo ꝯuenit resol'o: de hoc tñ
dicẽ in sequẽti capitu. Debem⁹ ẽt attẽdere ⁊ considerare si
in corpe fuerit aliqõ mẽbrũ mãdans ⁊ debem⁹ studere ipsi⁹
rectificare ꝯplexionẽ ⁊ lesionẽ ab eo auferre ne ampli⁹ mãꝫ
gñet supfluã quã expellere hẽat ⁊ ad dolentẽ mittere iunctu
rã. ¶ Et q2 auctores ꝑsupponunt euationi premitti debere

Sy. dige-
stiui ma-
teierũ.

digõnẽ marie post medicinas leniẽtes. Et ipsa que mãm di
gerũt sunt alterãtia: ⁊ ꝑm pl̃m per interi⁹ sumẽdaꝫ ad hoc
capĩꝫ de eis dicere reseruaui. Et q̃uis talis digestiua multa
sint. hic tñ ponã quosdã sirupos appropriatos cuilibet mãe
qui sunt experti ⁊ cõprobati. ¶ Sirupus digestiu⁹ mãe fle-
gmatice ꝯtẽte in iuncturis ⁊ ⁊ mẽbris lõginqs ⁊ digerit mãs
frigidas flãticas ledẽtes neruos sic fit. ℞. polij sticados ara.
maiorane origani yue floꝝ rorismarini betonice calamenti
fluuialis ⁊ montani ysopi thimi saluie artetice herbe para-
lysis capilli ve. recẽtis. añ. M. j. ruthe sicce acori secacul: ra-
dicũ feniculi petrosolij ⁊ apij yreos aris. rotũde brionie. añ.
ʒ. j. s. seis leuistici siseleos granoꝝ ⁊ radicũ peonie seis vrti-
ce saxifragie cassiel. seis iuniperi. añ. ʒ. j. piretri cardamomi
añ. ʒ. s. passulaꝝ enucleataꝝ. ʒ. ij. infundanẽ hec oia in aqua
sufficiẽti ꝑ diẽ ⁊ noctẽ. deide dequoquanẽ q̃usq3 radices bñ
cocte fuerint: deinde colenẽ ⁊ in colatura ponaẽ mellis q̃tũ
sufficit ⁊ clarificeẽ ⁊ decoquanẽ ad ꝑfectionẽ aromatiçãdo
ipꝫ cũ nucemus. cubebis ⁊ cinamomo. Et Sera. sup. 9. Alm.
digestiuũ mãe frigide dꝫ esse cal'm stipticũ dũ mã fluit: sꝫ in
mã fluxa dꝫ eẽ subtiliatiuũ incisiuũ. Sunt q addũt aceti sql-
litici. ʒ. ij. Acetũ v̓o simplex nõ dꝫ addi digestiuis mãeꝝ con
tentaꝝ in iũcturis: qm̃ ꝑm pl̃m ledit iũcturas. vñ dixit Aui.
oximel. alb. sirup⁹ acetosus ꝑp sui acetositatẽ nõ est magni
iuuamẽti. Dixit Gili. si mã est reumatica ⁊ si est in fluxu oxi-
mel acetosũ nocet: sed si nõ est reumatica nõ. ¶ Sirup⁹ ali⁹
digestiuus mãeꝝ melicaꝝ ꝯtentaꝝ in iũcturis sic fit. ℞. thi-
mi camedreos scolopẽdrie citrach radicis peonie brionie.
añ. ʒ. s. maiorane buglosse floris rorismarini calamẽti polij
cuscute. añ. ʒ. j: radicũ feniculi petro. brusci sparagi apij bu-
glose gariofilate. añ. ʒ. j. s. polipodij. ʒ. ij. decoquanẽ post in
fusionẽ coꝝ die ⁊ nocte in aq̃ sufficiẽti: ⁊ fiat sirupus cũ mel
le ⁊ acetoseẽ cũ aceto sqllitico ⁊ aromatiçeẽ vt supior addito
croco. ¶ Sirupus digestiuus in mã colica cõtẽta in iunctu
ris sic fit. ℞. capil'. ve. pollitrici diãtos endiuie cicoree lactu
ce scariole. añ. M. j. violaꝝ floꝝ nenufaris ros. rub. añ. ʒ. iij.
seminũ cõiuꝫ frigidoꝝ ordei excorticati. añ. ʒ. j. ligr. abrase.
ʒ. s. infundanẽ vt supi⁹ ⁊ decoquanẽ: ⁊ sirupus fiat cũ çuc-
caro albo ⁊ nõ acetoseẽ sꝫ põt aromatiçari cũ sandalis ⁊ ca-
phora. Et si dolor fuerit vehemẽs addanẽ ꝑdictis in deco-
ctione semen papaueris albi: imo ẽt nigri si oportuerit ⁊ ra-

dix mandragore ⁊ silia. Qꝫ si mã fuerit multe acuitatis ⁊ su
tilitatis addanẽ ꝑdictis portulaca solatrũ semꝑuiua ⁊ lenti
cula aque. ¶ Sirupus ꝯueniẽs ad mãm adustã contentã in
iuncturis ⁊ mẽbris remotis sic fit. ℞. fumiterre scabiose la-
patij acetose capil. vene. diantbos pollitrici citrach cicoree
endiuie. añ. M. j. floꝝ boraginis buglose violaꝝ rorismari
ni cuscute. añ. ʒ. iij. radicis yringi rapicis buglose ⁊ fenicu-
li apij. añ. ʒ. j. s. ⁊ fiat syrupus ꝑm supiorẽ doctrinã cũ çucca
ro albo solido ⁊ ñ acetoseẽ. Et si mã adusta fuerit col'a addã
tur ꝑdictis seia cõia frigida ⁊ semen papaueris albi ⁊ silia.
¶ Sirupus digestiuus in mã ꝯmixta ex colera ⁊ flãte cõpo
ni dꝫ ex sirupis ambob⁹ supradictis cõpositis equalr̃ ⁊ ine-
qualr̃ ꝑm q̓ mãe ipse fuerint equalr̃ vel inequalr̃ cõposite.
Inquit Sera. si humor fuerit ꝯposit⁹ ꝯmixt⁹ opꝫ vt fiat cu
ratio silr̃. Et vlr̃ dixit ipse qñ vincit mã frigida: opꝫ q̓ appo
nanẽ ea que calefaciant ⁊ resoluãt. s. vincent sup infrigidã-
tia ⁊ hũectãtia. Et si mã nociua ⁊ qualitas ei⁹ fuerit calida
curemus cũ eo qõ infrigidat ⁊ extinguit. s. faciẽdo ipꝫ vin-
cere sup id qõ calefacit. ¶ Sirupus appropriat⁹ ꝑmixtis
morbis ex colera ⁊ flãte vincẽte flãte in mixtione sic fit. ℞.
yue origani polij calamẽti beto. ysopi thimi camepitbeos
camedreos capil. ve. endi. cuscute cicoree scariole lactuce so
latri bora. ⁊ bug'ose floꝝ dendrolibani ligr. añ. ʒ. ij. radicis
peonie acori yringoꝝ. añ. ʒ. j. passul. enucl. ordei mundi se-
minũ cõiuꝫ frigidoꝝ. añ. ʒ. ij infundanẽ ⁊ decoquanẽ ⁊ siru
pentur cũ çuccaro albo solido ⁊ acetoseẽ cũ pauco aceto ci-
toniorꝝ. dosis dictoꝝ siruporꝝ est. ʒ. ij. post ꝑfectã decoctionẽ
cuꝫ aqua simplici decocta vel cũ aqs sublimatis ad mãꝫ cõ-
ferentib⁹. ¶ Sirupus. alius ꝯferẽs in mã mixta ex colera
⁊ flegmate vincente col'a in mixtione sic fit. ℞. radicũ feni-
culi apij petrosilij endiuie cicoree ⁊ buglose ⁊ secacul. añ. ʒ.
j. capil. vene. endiuie rostri porcini portu. scariole ⁊ lactuce.
añ. M. j. lupuloꝝ saluie siluestris. añ. M. s. semis feniculi
ameos endiuie seminũ cõiuꝫ ordei mundi. añ. ʒ j. infundan
tur ⁊ decoquanẽ: ⁊ fiat sirupus cuꝫ çuccaro mõ supradicto.
¶ Sirupus in mã mixta ex colera ⁊ melã sic fit. ℞. thimi
mellisse boraginis buglose fumiterre lupuloꝝ scariole ro-
stri porcini endiuie lactuce camepitbeos: ⁊ camedreos sti-
cados polipodij. añ. M. j. passul. ordei mundi seminũ cõiuꝫ
frigidoꝝ. añ. ʒ. j. floꝝ rorismarini floꝝ camomille viol'. añ.
ʒ. ij. ligr. peonie. añ. ʒ. j. s. fiat sirup⁹ mõ supradcõ cũ çuccaro

¶ De curatiõe doloꝝ iuncturaꝝ ꝑ alterãtia localia. Cap. x.

Edicina locis iũcturaꝝ dolẽtib⁹ exteri⁹
applicãda maxime ex tribus di
uersificeẽ. Prio ex diuersitate cãe faciẽtis dolo-
rẽ. Scdo ex diuersitate temporꝝ ipsius doloris.
Tertio ex diuersitate ipsi⁹ in doloris vehemen
tia ⁊ remissione. ¶ Ex diuersitate qdẽ cãe faciẽtis dolorem
variaẽ medicina localis ꝑm q̓ dolor ꝑcesserit a mala cõpl'o
ne pura aut nõ pura: sed mãlis: ⁊ si a mala cõpl'one pura ꝑm
q̓ est simplex vel cõposita. Et si a mala cõpl'one mãli ꝑm q̓
est ex mã calida sanguinea vel colica aut frigida flãtica vel
melica: aut ꝑm q̓ mã est ex illis mixta. ¶ In approximatio

Canones
in appro-
ximatione
localium.
primus.

ne quoq3 medicinaꝝ localiũ danẽ cañ. quoꝝ vnus est qõ ali
qñ nõ egem⁹ auxilio taliũ medicinaꝝ: ⁊ tũc nõ debem⁹ eis
vti. Et h̓ esse poterit cũ cã faciens fuerit debilis ⁊ dolor fue
rit remissus: etiã si cã sit mãlis. Dixit. n. Ras. de iuncturis si
viderimus q̓ ꝯpa sit pauce mãe ⁊ ꝯclinãs ad supficiẽ corpo
ris dimittemus ipsuꝫ nature: qm̃ nã per se curabit ipsum.
¶ Alius est q̓ nulla caꝝ actu frigida dolori iuncturaruꝫ est

Scdo ca-
nõ. de ac-
tu fridis.

applicãda. Ait. n. Hyp. 5° affo. Frigidũ est inimicuꝫ neruis
ossibus ⁊c. ⁊ h̓ hꝫ veritatẽ nisi ad actualẽ frigiditateꝫ vocet
vehemẽtia inflãmationis aut doloris intensio: ⁊ ẽt intolera
bilitas eius: in quibus casibus vti possimus actu frigidis.
Ait. n. Hyp. 5° affo. in. articulis tumores ⁊ dolores sine vl-
ceratione ⁊ podagra hoꝝ plurima frigida aqua multa sup-
infusa refrigerat ⁊ attenuat. s. tumores ⁊ doloreꝫ sedat. stu-

por eniz mediocris dolorē minuit. Dixit aūt hyp. hoꝝ plu
rima q̄ sedat dolores e mala cōplone cal'a inflāmata pura.
vel cū mā colica acuta aut sanguinea subtili actu fluēte. naz
in tali casu aqua frigida supinfusa refrigerat malā cōplonez
calidā ⁊ eā destruit attenuat tumores mām cal'am replēdo.
⁊ sic dolorē sedat ēt ⁊ stupefaciēdo. In mala aūt cōplone fri
gida pura sꝑ noceret: sed in māli lꝫ ꝑ se habeat nocere. tñ ꝑ
accñs iuuat interi⁹ reuocādo calorē nālē: vñ vnit̄ ⁊ fortifi
cat̄ ⁊ mām frigidā resoluit: vñ dolor sedat̄ q̄zuis etiā dolor
a cā frigida aliqñ per ipsaꝫ sopiat̄ ⁊ sedet̄ mediāte stupefa
ctione ab ea inducta: hoc tñ fiendū non est nisi raro. ⁊ nisi in
3⁹ cañ. de approximādis aū euoñē. homie carnoso iuuene. ⁊ robusto ⁊ tpe estiuo. ℭ Si quoqꝫ
medicina localis sit approximanda ante corpis euonē du^m
vt̄ ꝺm auctoꝝ dicta. Et ꝙ sic dicit Aui. si post est qd cesses
ab euone vsqꝫ ad maturationē sup. cessa. ⁊ sis ꝯtētus embro
cis cū aqua frigida ⁊ calida ⁊ tepida ꝺꝫ cañ. fac. ⁊ incipe ab
aqua frigida. Dicūt qdā vtendū est in dispōne calida. ⁊ cal'a
in frigida. ⁊ tepida in mixta vel tēperata. Et ꝙ iō dixit Aui.
epithimata calida ⁊ narcotica: idest frigida oīa sunt nociua
calida qdē ꝑpter attractionē quā faciunt. Narcotica vō ꝑꝑ
cōgelatonē vel retentionē ⁊ cruditatē. Epithimata. n. infri
gidantia grossuꝫ faciunt crudū. i. mām frigidā ingrossant
⁊ mortificant subtile. s. mēbrū: quāuis mā sit calida prolon
gant egritudinē. Et aqua calida nociua est eis qm̄ huectat.
idest mollificat iuncturas ⁊ reddit eas paratas ad recipien
duꝫ. ℭ Dicunt nō est vtendū medicinis repcussiuis neqꝫ re
solutiuis applicādiꝫ loco dolēti ante euonē: qm̄ vt ait Raś.
4⁹ cañ. de repcussiuis ante euonem. empl'a ⁊ vnguēta repcussiua fortasse addēt in dolorē: ⁊ hoc
erit qñ fuerint posita supra mēbrum dolorosuꝫ ⁊ mā fuerit
multū fluēs: quā repellere cū nō pñt a loco in eo ꝯstringunt
⁊ a resol'one ꝓhibēt. Et ꝑpterea dixit Raś. ponēdo canonē
debemus intueri qñ repcussiua hoc faciūt ⁊ tūc statim aufe
ramus ea ⁊ nō ponemus ipsa sup loco: sꝫ supra locū aliqua
liter distantē ex pte vñ fluit mā ad locū vt ipsius ꝓhibeāt flu
xuꝫ ⁊ nō ꝓhibeāt dissol'onē ei⁹ qd ꝯtētū est. v. g. si dolor fue
rit in genu nō ponemus medicinas sup genu. sꝫ paꝝ sup co
xa: ita ꝙ finis medicīe repcussiue attingat ꝓn^m loci dolorosi
exclusiue: ⁊ silr in alijs fiat mēbris. Si aut dolor nō crescit ꝑ
appositionē dictaꝝ medicinaꝝ. tūc ponēdo eas sup loco ꝓ
sequemur ⁊ nō indigem⁹ apponere ea in loco superiori ab
ipso. ℭ Et dicūt nō esse vtendū resolutiuis añ euonē timen
5⁹ cañ. de resolutiuis. do attractionē: nisi corpus fuerit mundū ⁊ mā in loco fue
rit pauca quā resoluere possint.
ℭ Dixit Auic. nō opꝫ vt approximēt ei resolutiua añ euonē
fortia in ꝓn⁹ rei: qm̄ facient euenire mās plurimas: deinde
resoluent subtile eaꝝ ⁊ inspissabunt residuū ⁊ retinēt ipsuꝫ.
⁊ subdit Aui. opꝫ vt obseruet̄ istud ꝺꝫ plīm iterū oi tpe mor
bi ⁊ nō solū in ꝓn⁹ ⁊ ꝓprie qñ mā est viscosa aut multa. Di
cunt tñ resolutiua māeꝝ collectaꝝ in iuncturis debere esse
fortiora resolutiuis māeꝝ locataꝝ in alijs mēbris exteriori
bus. Cū iuncture vt supra dictum est sint ꝯplonis frigide ⁊
cōpositionis solide ⁊ in ꝓfundo posite. Et q̄ ꝺm plīm mate
ria que in iuncturis colligit̄ est grossa cōpacta difficulter in
vaporē ꝯuertibilis hoc maxime attēdi debere dicūt in iūctu
ra scie: deinde genu. ⁊ 3⁹ spatule: gradatiꝫ tñ ꝓsequendū est
cū eis a leuiorib⁹ incohoando: ⁊ ꝑpter dictas cās dicunt re
percussiua frigida nō debere esse eque fortia: sꝫ min⁹ repcus
siua que pñt approximari alijs mēbris exteriorib⁹ q̄zuis in
repcussione māe a iuncturis nō sit timor tantus quāt⁹ est in
repercussione māe ab emunctorijs: eo ꝙ mā a iuncturis re
pulsa nō sic ad ꝓncipalia regurgitet sicut illa sed potius in
vicinis dispergat̄ mēbris: ⁊ qdā dicūt a repcussiuis abstinē
duꝫ esse in dolore spatule: qm̄ ꝑpter positionē ei⁹ supra cor
De repercussiuis ... ⁊ pulmonē nō descēdat: ⁊ sit cā mortis aut grauioris. mor
bi. ℭ Dixit Sili. vti debem⁹ repcussiuis donec cesset dolor.
⁊ apatis pulsatio. ⁊ tūc cessabimus ab eis: qm̄ si vlteri⁹ vsi
fuerimus ingrossabit̄ mā. ⁊ indurabit̄ ⁊ reddet̄ dissolōnis

difficilis. ℭ Gal. quoqꝫ ꝓhibuit repcussiua applicari scie.
vñ in micmīr dixit. In manib⁹ ⁊ pedib⁹ repcussiuis vtenti
bus nobis farmacis in iunctura q̄ ꝺm sciā cauentib⁹ nobis
illud facere: q̄ eniz est in ꝓfundo compellit̄ sanguis q est in
ꝯtinētib⁹ vasis ⁊ musculis ad eā. Mitigatiuoꝝ igit̄ est op⁹
farmacoꝝ in dolore scie in ꝓn⁹ ⁊ nō multū infrigidātiū aut
calefacientiū fortiter qualiū indiget pes. ℭ Dixit Aui. rep
cussio māe a mēbro: nō opꝫ ꝙ fiat mā existēte fortis effusio
nis plurime resūptionis. i. reditus: qm̄ illud facit duas res
malas. quaꝝ vna est ꝙ facit mām inobedientez. s. resol'oni
⁊ euātioni ipsam cōgelando in loco. Est. n. ꝯtrarium motui
eius: quare accidit dolor magn⁹. Cū ergo errasti. dolor acci
dit inde maior tunc cessa. s. a repcutiendo: ⁊ occupare cū le
nificantibus. ⁊ scda res mala est qm̄ fortasse ꝯuertit̄ mā ad
mēbra ꝓncipalia ⁊ nobilia: quare accidit timor: sed cuꝫ mā
nō erit plīma aut nō est taꝫ magne restaurationis: q̄ est per
ue q̄ztitatis ad restaurandū ⁊ ꝓsequēdū fluxū tunc non est
malū repellere eam in ꝓnis cū est fluens: nisi in sciatica. naꝫ
repcussio in ea retinet mām in ꝓfundo: q̄re opꝫ vt repcussio
fiat paulatim ⁊ debiliter aut dimittat̄ in sciatica: ⁊ sit cū euā
tione occupatio. ℭ Dixit Haly. nō opꝫ vt medicaminib⁹ ca
6⁹ cañ. de calefacientib⁹ ⁊ subtiliantib⁹. lefaciētib⁹ ⁊ subtiliantib⁹ nisi post digōnē ⁊ corpis purga
tionez: qm̄ si aliter fiat corpis adurit̄ humor ⁊ indurescit ⁊
difficilis fit sanationis ⁊ dissol'onis. Cū vō humor matura
tus fuerit ⁊ subtiliatus ⁊ mēbrū rarificatum in quo humor
ꝯclusus est ⁊ corp⁹ purgatū ⁊ humor in eo diminutus tūc
medicaminibus vtere calefacientib⁹: ⁊ electuarijs ꝯfortan
tibus ⁊ pro his ꝯfortantib⁹ intellexit theriacā metridatū ⁊
silia: qm̄ sic reliquias euacuabunt ⁊ ab eius malo securus
eris si tēpus etas ꝯplexio egri visum dederit opportunum.
Similr aūt dixit Haly. nō expedit eoꝝ visum imoderatū fie
ri: qm̄ idē facerent ⁊ mēbra desiccarent ⁊ calefacerent ⁊ nō
nūqꝫ spasmum inducerent aut febres acutas.

Post ꝯsiderationē aūt in oib⁹ predictis cañ. videnduꝫ
est de ꝑticularibus remedijs variatis ꝺm tēpora
De cura ... da in mala ꝯplone sine mā. doloris ⁊ diuersitatē cāe. Cū eniz cā doloris fuerit mala cō
plexio pura sine mā simplex vel ꝯposita ipsa alterāda est cū
ꝯtrario applicato loco dolenti icipiēdo a leuiori: nisi fortio
ri vti cogaris ꝑꝑ cās supradictas. Dicūt tñ ꝯtrariū applicā
dū cuiuscūqꝫ qualitatis existat debere hēre ꝟtutē stipticā si
ue a se siue a re illi permixta qua ꝯfortet membrū ⁊ ꝓhibeat
ipsuꝫ a receptiōe māeꝝ que faciliter possent trahi ad ipsuꝫ
ꝑꝑ dolorē ꝓterq̄z in iuncturis ꝓpinqs mēbris ꝓncipalibus
vel nobilib⁹. Et opꝫ ꝯtrariū istud fieri saltem in plurib⁹ ap
positionib⁹ equatū gradui illius male ꝯplonis quā altera
re intendis. Curet̄ ergo mala ꝯplo calida cū frigidis notis
linimētis fomētationib⁹ empl'is ⁊ alijs dicēdis in cura do
loris malis calidi. Et mala ꝯpl'o frigida silr curet̄ cū calidis
dicendis in cura doloris mālis frigidi. Et silr mala ꝯplexio
sicca cū humectātib⁹ curet̄ sicut cū embrocatione decoctio
nis humectātiū tepida ⁊ cū linimentis ⁊ emplastris ⁊ alijs
factis ex humectantibus.
ℭ Cū vō cā doloris fuerit mala ꝯpl'o cū mā tunc in ꝓn⁹ vt ex
Applicāda in mala ꝯplone cū mā in principio. iam dictis hēri pōt aut intendēdū est ad repulsionē māe fluē
tis ⁊ q̄ iam in loco colligit̄ aut ad ꝓhibendū ne de materia
amplius fluat. Et si qdē ad expulsionē fuerit intētio tunc re
pellentia debēt sup loco doloris apponi. Si vō ad ꝓhibitio
nē tūc nō sup loco: sed sup loco sano supra locum dolentē ex
parte fluxus existētē ꝓhibētia sunt apponēda. ℭ Et ꝓhibē
tia qdē a repellentib⁹ differūt in h̄ ꝙ ꝓhibentia debēt esse
pure stiptica. Ait Serap. sup. 9. emplm ponēdū circa locum
dꝫ esse totalr stipticuꝫ. Et posuit emplm ad hoc vtile in mā
calida qd sic fit. ℞. sumach. mirtiloꝝ boli ar. añ. ʒ. 5. sandal'.
alboꝝ ⁊ ru. acatie gallaꝝ psillij balaustiaꝝ. añ. ʒ. j. olei ros.
De ꝓhibentibus q̄ ꝯtra repellētib⁹. ⁊ aque ros. ⁊ plantaginis. añ. ℥. iij. farine lentiū vel ordei. ℥.
ij. ꝯficiantur adinuicē more emplastri. ℭ Emplm aliud pro
hibitiuū flux⁹ in mā frigida sic fit. ℞. galleꝝ ⁊ folioꝝ cypsi

myrrhe masticis thuris.añ.ʒ.iiij.gũmi arab.sandarace.añ.
ʒ.ij.farine cicerũ aut orobi.℥.ij.ꝯficiant̃ cuꝫ aq̃ ferrarij in q̃
decoquant̃ sauina ⁊ folia mirti.¶ Tẽpore aũt ꝓhibitionis
interiꝫ oꝫ apponi sup loco in mã cal'a illud qḋ malã ꝯpl'onẽ
alteret ⁊ dolorẽ mitiget sicut cũ linimẽto facto ex mucilla-
gine psilij ⁊ altee ⁊ malue ⁊ oleo ro.⁊ vio.⁊ pinguedie gal-
line ⁊ pauco aceto.¶ Et in mã frida fiat linimẽtũ ex mucil-
lagine fenugreci ⁊ seie lini ⁊ altee butyro sine sale oleo ꝗsa-
mino ⁊ masticino ⁊ nardino ⁊ anatis pinguedie.Et qdã ad
dũt ꝑdictis cinereꝫ radicũ caulis⁊⁊ farinã orobo℞⁊ cõpo-
nũt ex eis emplꝫ.Sacellus plen⁹ seie lini ⁊ florib⁹ camomil
le in aq̃ bulliat deinde sumat̃ ⁊ fortiter exꝑmat̃ ⁊ calid⁹ lo-
co applicet̃.Et emplm̃ factũ ex hermodactilis est ꝯueniẽs.
Ait Rabi in.12°.ꝑticula hermod.ꝓꝑꝛietate quã hꝫ dissoluit
apa podagrici emplãta ex illo.fiat ergo emplm̃ ex puluere
hermod.⁊ vitellis ouoꝝ ⁊ supponat̃.¶ Qꝛ si mã fuerit cõ-
posita fiat empl'a ꝓhibitiua mixta ex supradictis.Dix̃ Ras.
ex supradictis de iuncturis fiat vng[m] ex acacia ⁊ myrrha ꝑ-
tes sumẽdo eq̃les ⁊ aggregent̃ cũ aq̃ mirti aut folioꝝ cypsi
ſm ꝑdominãtẽ mãꝫ.Aliud valẽs sil'r.℞.aloes:myrrhe:ma
sticis:lithij:acatie:⁊ gallaꝝ.añ.ptes eq̃les.Et si mã frigida vi
cerit in ꝯpl'one adde me[dici]nas cal'as supra fridas ⁊ eꝯ.si vice-
rit cal'a mã.Et interim dũ per ꝑdicta ꝓhibet̃ fluxus sup lo-
co ponit̃ emplm̃ qḋ sic fit.℞.mucillagis:se.lini:fenugre-
ci:altee:⁊ psilij:olei sisamini:ros.pinguedis anatis ⁊ galline
añ.℥.j.farine ordei ⁊ farine orobi.añ.℥.ij.cõponant̃ adinui-
cem decoquendo sicut conuenit.

De repel. ⁊ resolu. sine repcutie. ¶ Qꝛ si intentio fuerit ad repcussionẽ mãe ⁊ tãdẽ ad ei⁹ reso
lutionẽ de loco patiẽte.Dixit Ras.in lib.de iũcturis. In ꝓn
cipio vtimur frigidis stipticis:⁊ postea.s.in fine mollificati
uis ⁊ dissolutiuis:⁊ in medio.s.in augmento ⁊ statu ex illis
cõpositis q̃uis diuersimode.⁊ eniꝫ in augmẽto debẽt vince
re repellẽtia supra resolutiua:⁊ q̃to plus aug[m] appropin-
quat ꝓn°.In statu ꝟo ꝓn° debẽt equari ⁊ q̃to plus prece-
dit status tãto plus in resolutiuiꝫ fiat additio.verũ in gradu
tam repellentiũ q̃ ẽt resoluẽtiũ oꝫ fieri variatio ſm mãꝫ do
lorẽ causantẽ:⁊ hoc tã in mã simplici q̃ ꝯposita.Et.n.si mã
collica fuerit repellẽtia in frigiditate debẽt sumi intẽsiora:in
stipticitate ⁊ siccitate remissiora:⁊ adhuc remissiora in sicci-
tate debẽt sumi in mã melica ⁊ cũ hoc remissiora debẽt esse
in frigiditate:⁊ in mã sanguinea debẽt esse frigida:sꝫ nõ sic
in collica.Et in fl'atica debent eẽ remisse frigida:sed in siccita
te tam in sanguinea q̃ in fl'atica debent esse intensiora q̃ in
alijs.Et sil'r variat̃ gradus in mã mixta.Dixit Sera.opꝫ.vt
fiat ꝯpositio medicinaꝝ ſm q̃titatẽ illius spẽi mãe q̃ vincit
dũ cõponunt̃.Et si itaq̃ vincẽs de hũorib⁹ est sanguis opꝫ
vt eligant̃ res infrigidãtes plusq̃ humectãtes.Et si vincẽs
est colera citrina opꝫ vt eligant̃ ꝯtraria illaꝝ.s.hũectatione:
qꝛ opꝫ eas esse magis hũidas q̃ in sanguinea.q̃uis ẽt ma-
gis infrigidãtes ⁊ si vincẽs est flegma aut melia dixit Sera.
tũc indigẽt curationib⁹ calefaciẽtib⁹.⁊ minus infrigidãti-
bus in ꝓn°:sed nõ opꝫ vt sint desiccãtes aut humectãtes in
forma vna:qꝛ mã fl'atica indiget medicina calefaciẽte ⁊ de-
siccante:⁊ melica hũectãte.nã res desiccãtes desiccant mãm
melicã ⁊ indurãt vñ fit eius resolutio difficilis ⁊ ei⁹ eũatio
etiã sed res humectãtes faciũt acqrere velocitatẽ resol'onis
⁊ facilitatẽ eũonis.Et dixit si hũor faciẽs egritudinẽ est per
mixtus ꝯpositus oꝫ vt ꝯponas medicinas ſm q̃titatẽ ꝯpõ-
nis humoꝝ.Si.n.fuerit adinuicẽ ineq̃les oꝫ vt fiat multi-
plicatio medicine ꝯtrarie hũori.vincẽti supple.Et ſm equa

In sangui nea. les ꝯponãt̃ equaliter.¶ In principio itaq̃ doloris iũctura
rũ ad repulsionẽ mãe calide sangnie.dixit Haly.cõcathena-
tionẽ moleste sandalis cataplasma cũ cucube aqua:⁊ coriã
dri:solatri:⁊ sempuiue:⁊ rasura cucurbite citrulli:⁊ silib⁹.⁊
dixit.lini pãnũ suppone in aqua ĩfusum ros.⁊ vini aceto cũ
cãphora refrigerãtis ⁊ quotiẽs pãnus exiccat⁹ fuerit imu-
ta aut micã pãnis cũ lactuce aqua ⁊ sempuiue:⁊ ordeũ alit̃o

idest farina cũ oleo ro.pauco impasta:⁊ superpone.Et dix.
si frigidã fuderis aquã sup mẽbra:⁊ maxie in podagre pas-
sione in ꝓn° dolorẽ mitigat.¶ Dixit Ras.in diuisionib⁹.in
apatib⁹ magne q̃titatis rubei coloris cũ tale sit sanguineũ
in epithimate sit frigiditas ⁊ stipticitas.Itaq̃ ꝯuenit epithi
ma factũ ex aqua rosaꝝ aqua plantaginis ⁊ oleo mirtino.
Et si caliditas fuerit amplior addat̃ aqua virge pastoris.⁊
sempervive:⁊ camphora:⁊ modicũ aceti vini.¶ Dixit Ale.
illinitio cũ solatro portul.iusquiamo:⁊ ꝗuccarã sempervive
aut iusqila ⁊ terat̃ farina ordei cũ aliquo succoꝝ dictaꝝ her
baꝝ.¶ Dixit Aui.embroca sedatiua iuuatiua expta sumat̃
galla ⁊ ordeũ ⁊ lactuca ⁊ coq̃nt̃ cũ aceto dõec discoq̃nt̃ ⁊ dis
soluant̃ ⁊ fiat cũ eis embrocatio.℞.seis psilij integri ⁊ in pe-
cia liga linea.⁊ in aceto bullire fac deinde pãnũ illo aceto in
fusuꝫ:⁊ expressuꝫ vel aliũ loco dolenti suppone.⁊ sepe reite
ra qm̃ dolorẽ cito tollit si corpus eũatũ fuerit.Alij mucilla-
ginẽ psilij cũ aceto vini miscent ⁊ illiniũt.Inq̃t Sera.4.bre
uiarij.c.7.q̃uis stipticitatẽ facit acetũ aut fex eius:tñ qñ ꝑ-
miscet̃ cũ psilio fit ex vtrisq̃ emplꝫ magni iuuamẽti:qm̃ ace
tũ ꝑꝑ vehementiã sue virtutis ⁊ sue subtilitatis non ꝓhibet
ipsuꝫ a penetratione vsq̃ in ꝓfundũ mẽbri donec repcutiat
⁊ extinguat ⁊ exiccet.Et psiliũ ꝑ viscositatẽ suã ꝓhibet ace-
tuꝫ a mordicatione ꝑꝑ grossitudinẽ suã vt sit opatio ei⁹ for-
titer q̃ illud qḋ appet de corpe.Et dixit Sera.posse est vt in
spisset acetũ cũ mucillagine altee donec ex eis fiat emplm̃
cõferẽs podagre parue caliditatis.s.in ꝓn°.Esset ẽt hoc ꝯfe
rẽs in ꝓncipio augmẽti podagre multe caliditatis ⁊ posuit
Sera.emplm̃ de folijs vitis recẽtib⁹ cũ farina sauich ordei.
Et ego sum expert⁹ eo cũ ipsa farina ordei:⁊ sumach:⁊ in-
ueni iuua[m] valde.Et si dolor sit fortis ⁊ ledat infirmũ admi
nistramus qḋ infrigidat plus sicut ꝟga pastoris foliũ sola-
tri ⁊ mucillago psilij.¶ Dixit Aui.cũ tolerãt.s.patiẽtes in-
frigidantia ⁊ nõ est aliqd.s.ꝯferẽs sicut aqua endiuie ⁊ sola
tri ⁊ sempuiue ⁊ blitoꝝ ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ silia.Et
mucillago psilij est fortis infrigidationis.Et dixit de exper
tis est succ⁹ canne hũide.i.recẽtis tenere ⁊ cũ ex eo fit lini-
mentũ sedat̃ dolor statim.¶ Dixit Guil.vngat̃ cũ oleo ros.
mirtino.vel de nenufare ⁊ epithimet̃ cũ succo solatri plan-
taginis ⁊ sempuiue.Et subdit.hoc fiat vsq̃ ad cessationem
vel mitigationẽ doloris:⁊ nõ intellexit vltimatã:qm̃ eẽt er-
ror tam diu cũ predictis ꝑcedere.¶ Dixit Ras.in diuisioni
bus.accidit iuncture disruptio ex supfluo studio infrigidã-
do apata calida:quare nõ opꝫ vt maximũ studiũ adhibeat̃
in hoc ⁊ ꝓprie in eo qḋ est magni spacij ⁊ pauce caliditatis:
sed dimitte infrigidationem eius cum videris ipsum iaꝫ eri
gi ⁊ stare ⁊ non additur.

¶ In ꝓn° aũt artetice colerice.dixit Alex.ꝑcedere debes re- In colica
gulariter sup infrigidationẽ loci:qm̃ si dimittis ipꝫ ita calim
attrahit abundanter:oleũ itaq̃ rosatũ ꝑcussuꝫ cũ albumine
oui aut cũ lacte valet.Ait Ras.oleo hoc mitigat dolorem:
qm̃ est leuis obuiationis absq̃ asperitate.¶ Et dixit in lib°
de iuncturis in collica artetica apponim⁹ emplm̃ factuꝫ qḋ
attineat humiditati paꝝ vel cũ eis que nõ multũ desiccant
mãm in iuncturis donec cesset vehementia doloris.Et dixit
in diuisionibus.collicũ infrigides q̃tũ potes.nõ eniꝫ times
ex eo dispõnẽ iuncture.Et dixit.in apatib⁹ collicis iunctura
ruꝫ vtere infrigidãtib⁹ post eũonẽ colere ſm q̃titatẽ multi
tudinis mãe ⁊ paucitatẽ ei⁹ ⁊ vehemẽtiã doloris ⁊ ſm q̃ti
tatẽ magnitudinis ei⁹ ⁊ tẽsionis ipsius absq̃ re ſm q̃titatẽ
qua sedat̃ dolor integre.¶ Dixit Aui.scias ꝙ qñ linimẽta
⁊ alia sunt frigida stiptica sicut sandali tũc fortasse ledunt.s.
qñ mã est collica:qꝛ imo opꝫ dixit vt sint scientia reporẽ.i.re
mittentia caliditatẽ ⁊ leniant.Qñ itaq̃ calor nõ fuerit in ea
vehemẽs cõuenit oleũ violatũ ⁊ nenufarinũ mixta cũ lacte
mulieris nutrientis puellã.Et conuenit epithima ex aq̃e la-
ctuce portulace malue ⁊ violarie.¶ Et dixit Gal.⁊ ponit̃.
12.ꝯti.si in articulis fuerit apa calidũ cũ rubedine vehemẽti

cortices cucurbite recētis posite super illud mitigabūt ipsuz
vehemēter supple. ꝛ silr cortices cucumeris ꝛ citrulli ꝛ me/
lonis. ꝙ si calor intēsissimꝰ ꝛ igneus fuerit in loco tūc sume
radicē mādragore ꝛ tere ipsaz ꝛ misce cū aceto. ꝛ in eas pone
ordei farinā ꝛ decoque ꝛ suppone. Est. n. vtile mirabilr eij/
ciens calorē illū ꝛ dolorē sedās. Idē faciūt folia eius ꝛ silia
pparata. Idē folia iusqami sub prunis leuibus decocta ꝛ su
perposita. sedāt. n. dolores calidos pulsatiuos. Et de vtilibꝰ
est epithima ex succis semperuiue ꝛ vermicularis aut emplm
factū cū eis ꝛ farina ordei: ꝛ oleū rosatū: ꝛ silr emplm factū
ex floribꝰ aut folijs aut ex mulsione seis papaueris albi vel
nigri cū oleo ro. ꝛ farina ordei. ℭ Dixit Gal. in. 7. d simplici
medicina. ꝯsidero ꝙ portulaca valde ꝯfert doloribus articu
loꝝ calidis ꝛ inflāmatis. valde cū qbus nō erit magnū apo/
stema vnde fiducialiter procede cū ea in cura.

In flatica ℭ De cura aūt flātice in pnͦ dixit Raſ. in libͦ de iuncturis.
In flātica debemꝰ ꝯfortare mēbrū in pnͦ: vt nō recipiat sup
flua multa: ſʒ cū medicis frigidis nō debemꝰ ꝯfortare oino.
quidā exponūt nullo mō. Alij. exponūt ly oino cū ly medi/
cinis frigidis. i. nō debemꝰ ꝯfortare iuncturas cū medicinis
frigidis puris: sed dixit ipse aliquātulū calefaciemꝰ ſʒ expo
sitionē pmā. dixit Raſ. ibidē ponemꝰ sup mēbra a pnͦ vſqʒ
ad finē emplastra calefacientia: sed a pnͦ sint desiccatiua. ꝛ
stiptica ꝛ in fine sint mollificatiua ꝛ desiccatiua fortiter: ſm
expōnē vo scdaʒ Aui. innuit approbationē eius cōponens
emplm ꝯueniēs in pnͦ: q̄uis ēt in augmēto pmiscet acetū.
Et puto ꝙ hoc sit verꝰ. Linimētū bōm in pnͦ artetice flātice
℞. olei. roſ. ꝛ masticini. añ. ℥. j. mumie olibani calami aro/
matici. añ. ℥. ß. farine ord. ℥. ij. vini. ru. pontici ꝛ succi mente.
añ. q̄ztū sufficit ad ꝯficiendū emplm. ꝛ si nō volueris linimē
tū facere trahe farinam ord. ℭ Or si dolor fuerit fortis: tūc
cōfert emplm hoc. ꝛ est Raſ. in diuisionibꝰ. Inquit. emplm
ipsuz ex eis q̄ sunt lenis calefactionis: sicut sunt vitella ouo
rū ꝛ rob. ꝛ medulla panis de simula cū croco: ꝛ lacte dulci ꝛ
silibꝰ. ℭ Emplm. Aui. qd cōfert in pnͦ ꝛ augmēto. in pnͦ
augmēti sumat fenugrecū ꝛ ꝓiciat in vase testeo ꝛ ꝓiciat
desup aceti pmixti. s. cū aqua q̄ztū sufficit ꝛ coquat sup pru/
nas vſquequo dissoluat in decoctione: deinde ꝓiciat desup
mellis q̄ztū sufficit ꝛ bulliat 2ͦ. ꝛ referuet. hoc emplm de fe
nugreco ꝛ melle ponit. 11ͦ ꝯti. auctoritate Gal. Et ait Raſ.
fiendū est sic in pnͦ negocij: linimentuʒ aliud ex iunipero. ꝛ
myrrha cū aqua decoctionis gallaꝝ: ꝛ est cōueniens.

In melā colica. ℭ In pnͦ vo artetice melice tale ꝯuenit linimentum. ℞. aceti
vini olei keirini ꝛ liliatici. añ. ℥. j. laudani cere. añ. ʒ. j.

In mā mixta. ℭ Or si mā mixta fuerit: tunc linimentū vtile in pncipio si q/
dē fuerit humor calidus vincens ꝯferunt linimēta stiptica
in qbus vincit frigiditas. Et ecōuerso si vincens fuerit hūor
frigidus in qbus vincit caliditas: vincente igitur humore
calido fiat linimentū: siue epithima ex oleo rosato myrtino
ꝛ masticino in quibus dissoluatur myrrha litium ꝛ acatia.
Et vincente humore frigido fiat cum oleo masticino absin
thleo: ꝛ myrthino vel camomellino in quibus dissoluat myr
rha ꝛ aloes ꝛ crocus ꝛ acatie.

Applicāda in augmēto. Cura vo in tēpore augmēti in sanguineo qdeʒ conuenit
emplm factum ex hermodactil. oleo roſ. ꝛ farina
ordei. ℭ Aliud bonū. ℞. olei. ro. aceti. añ. ℥. ij. olei liliacei. ℥.
j. vini rub. ℥. iij. croci. ʒ. j. farine ordei. ℥. ij. farine seis lini. ʒ. j.
ℭ In colico vo ꝯuenit linimētū factū ex oleo viol. nenufari
no. ꝛ de camomilla: ꝛ cera alba. Et dcoctio qdē ranaꝝ decol
latarū ꝛ euiscerataꝝ embrocata sup loco vtiliter approxima
tur in augmento doloris calidi: siue sanguinei: siue colerici.
Et ꝯfert illinitio cū aqua sublimationis limatiarū. ℭ In do
loris aūt flegmatici augmēto conuenit emplm qd sic fit. ℞.
mucillaginē fenugreci: ꝛ seminis lini: oleum sisaminū: ꝛ ro/
satū ꝛ crocū: ꝛ cōcute bene adinuicē: donec ingrosset ꝛ sup/
pone: hoc eniʒ mitigat dolorē. ℭ Aliud ēt cōueniēs. ℞. fa/
rinā ordei. ꝛ fenugreci: ꝛ oleū roſ. et de camomilla ꝛ crocū: ꝛ
compone indē emplm ꝛ suppone. Aliud qd mirifice ꝓdest.
℞. artemisie ꝛ duo folia edere: ꝛ cū aceto ꝯtunde: donec em
plastrū inde fiat: ꝛ suppone. ℭ Et Auicē. dixit. ꝙ vbi dolor
nō est fortis. valet emplm de caulibus ꝛ apio: ꝛ valet hoc in
ꝓcessu augmēti. Et silr cinis radicū caulis ꝯfectꝰ cū adipe. s.
anatis vel anseris vel galline ꝛ ceroto facto cuʒ oleo cama/
mellino. ℭ Et de ꝯferentibus est fomētatio facta ex floribꝰ
camomille: ꝛ melliloto aneto roſ. viol. fenugreco: ꝛ semine li
ni decoctis in aqua sufficienti in qua ponat modicuʒ aceti.
ℭ Et cū ꝓcesserit augm ꝛ appropinquat status. ℞. saluie: ꝛ
mucillaginē seminis lini butyrū assungiā anatis oleū masti
cinū olibanū: ꝛ cerā: ꝛ simul bullire fac: donec fiant sicut vn
guētū: ꝛ tūc sup adde puluerē bacca. lauri. sauine: ꝛ rorisma
rini: ꝛ est. n. vtile in fine augmēti: ꝛ in statꝰ pncipio. ℭ Et silr
emplm Aui. qd sic fit. ℞. picis de minera. lib. iij. fecis aceti
sicce aduste lib. j. baurach. lib. j. gummi pini cere. ꝛ sulfuris
adusti: ꝛ staphisagrie. añ. lib. j. piretri. lib. ß. cordumeni kist
vnū. ℭ In augmēto aūt doloris melici duri ꝯuenit emplm
qd sic fit. ℞. radicū euisci. lib. j. floꝝ camomille. seis aneti: ꝛ
seminis lini. añ. ℥. ij. bulliant in lixiuio dulci: donec bene mi
sceant: deīde addant dialtee. lib. j. ꝛ bn misceant. ℭ Aliud
℞. ro. ꝛ lac caprinū nouiter emulctum ꝛ permisce cum mu/
cillagine fenugreci in oleo sisamino: vitellis ouoꝝ ꝛ croco.
ℭ In augmento vo cū mā mixta fuerit fiat cōpositio reme
diorū cōuenientiū vtriqʒ equalr vel inequalr ſm variā mi/
xtionē māe. ℭ Linimentū bonū in mixtione māe calide cū
frigida. ℞. adipē anatis ꝛ galline: oleū sisaminū: ꝛ ro. ꝛ lau
rinū adipis ardee: siue malinotte. als marmote: butyruʒ re/
cens: ꝛ lac mulierū ꝛ optime misce. ꝛ line cū eo q̄m vtile est.

Applicāda in statu. Cūqʒ dolor artericus peruenerit ad statum si qdeʒ
mā sanguinea fuerit cōueniunt ea que
sunt leuis resolōnis pmixta cū paucis infrigidātibus: sicut
est emplm siue lenimentum factū cū mucillagine psilij altee
seis lini fenugreci camomille ꝛ adipe galline ꝛ anatis.
ℭ Or si mā fuerit colica resolutiua in emplis ꝛ linimentis
debent esse plura ꝛ fortiora: sicut emplm factū de farina or/
dei: cū mucillagine psilij ꝛ seis lini ꝛ altee ꝛ oleo vio. ꝛ adi/
pe galline. ℭ Et si mā flātica fuerit ꝯuenit vngm factū cum
oleo sisamino laurino storace ꝛ mucillagine fenugreci ꝛ
bdellio. ℭ Aliud qd inueni vtile. ℞. olei anetini. ℥. ij. aque
vitis. ʒ. j. ꝛ aliquāndo loco aque vitis facio apponi de vino
maluatic. ℥. ij. ꝛ duos vitellos ouoꝝ ꝛ croci. ʒ. ß. ꝛ pmisce. ꝛ
vtere. ℭ Si vo mā fuerit melica fiat illinitio ex armoniaco.
ꝛ bdellio dissolutis in aceto: deinde pmixtis cū mucillagine
fenugreci. ꝛ medulla cruris vituli ysopo hūida ꝛ cera.

Applicāda in declinatiōe. Cum vero affuerit declinatio: tūc si mā fuerit calida
colerica. Dixit Rasis de iuncturis dimit/
temus tūc oia: q: nō est necesse tunc desuper ponere resolu/
tiua. Materia enim ista non solet petrificari: neqʒ indurari.
Et dixit. declarans de qua mā colerica intellexerit si est ex
colera pura istis. s. dissolutiuis nō indiget. Et dixit in diui/
sionibus. apa calidum pauce intēsionis colericū nō indiget
post declinationeʒ dissolutiuis: ꝛ si indiget: indiget eis que
sunt parue resolōnis. ℭ Dixit Raſ. 17ͦ ꝯtiñ. dico hec est il/
linitio ad fineʒ podagre calide. s. colerice. ℞. cere albe: ꝛ olei
roſ. añ. partem. j. ꝛ liquefac ea cum adipe anatis ꝛ cola. ꝛ
inunge. q̄m dissoluit ꝛ expandit.
ℭ Sed apa sanguineū indiget illis ſm q̄ztitatē sue capacita
tis. ꝛ magnitudinē vel paucitatē sue calitatis. Et ſʒ iceptio
nē declinationis eius ad tumorositatē. als. tenebrositatē ꝛ
duritiem: ꝛ iō dixit ipse. sit tua operatio ſm illō. i. in resoluē
do ne remaneat durities in eo ex qua disrūpat iūctura. Et
dixit in libro de iūcturis. cū fuerit apa sanguineū in statu ꝛ
calor fuerit aliquātulū fortis. ℞. sandalū rubeum ꝛ crocuʒ.
añ. ꝯfice cū succo coriandri viridis: vel. ℞. aloes bolū armē.
crocū et myrrā: et ꝯfice cū aqua coriādri: in declinatiōe vo
vtere surfure bismalua ꝛ floribus camomille cū aqua surfu

rorant fenugreco ⁊ aneto cū succo cauliū. ¶ Emplm̄ Gal. bonū fit ex farina fenugreci:semine lini aneto maluauisco: ⁊ pinguedine anseris ⁊ galline: qm̄ dolorē sedat ⁊ mām resoluit nō trahēdo. ¶ Dixit Aui. de eis que iuuāt in fine residuorum dolorum iuncturarum calidorum est vt sumant aloes: ⁊ croci ⁊ myrrhe. añ. ptes eq̄les: ⁊ liniant cū aq̄ cauliū: aut endiuie fm̄ q̄ntitatē caliditatis: qm̄ si est pauca liniant cū aq̄ cauliuz. Et si multa cuz aqua endiuie: ⁊ est hoc vtile ⁊ exptum. ¶ Et de vtilib⁹ est diaqlon dissolutū cū oleo camomellino. Et qn̄q3 in hac hora: ⁊ ēt in statu applicant loco sanguisuge: donec ex eo educat sanguis fz qd̄ ꝯuenit q̄ntitati apatis. ¶ Si vō mā fuerit frigida. dixit Ras. in diuisionib⁹. cuz puenit ad statū: ⁊ incipit declinare. tūc incipe cū resolone. i. pura ⁊ stude in ea valde vt mā nō fiat lapis: ⁊ iō nō vna vice: studeas resoluere subito: sed resolue ipsaz dū nō inuenis p resolutionē addere duritiē. Et in libro de iuncturis dixit. debes cauere ne mā lapidet in iuncturis: qm̄ ista mā est obediens lapideitati: ⁊ totū hoc debes facere cuz multa cautela: non sicut faciunt multi medicorum qui ponūt medicinas fortes ad dissoluēdū: vñ subtiles ptes dissoluunt ⁊ remanent grossiores ⁊ petrificant: ita q̄ vix poterūt dissolui: ⁊ sic destruit infirmus q̄ nō poterit mouere mēbrū lesuz. Et iō dixit ipse. debemus ponere vna vice mollificātia. ⁊ alia vice dissolutiua. sup. vel debemus ea pmiscere adinuicē. Et qñ videm⁹. dixit ipse. q̄ apa minuit multū respiciam⁹ vtrum durities pmaneat. sicut pus: ⁊ si sic: tūc nō ponem⁹ dissolutiua omnino: sed poti⁹ mollificatiua: donec mā reddat bñ mollis: ⁊ postea apponemus dissolutiua. ¶ Et dixit Ras. cū cessauerit dolor ⁊ fuerit in declinatione vtemur medicinis dissolutiuis: verum si mā fuerit grossa ⁊ dura: q2 melica vtemur medicinis fortiorib⁹. Et si mollis ⁊ subtilis: q2 de flāte aquoso liqdo vtemur debiliorib⁹. Et dixit. in debiliorib⁹: pcedēdo in cura fm̄ dictū modū possē est: vt non remaneat in loco aliqd qd̄ fiat lapis. ¶ De emplis resolutiuis est emplm̄ Gal. ℞. aristo. lōg. baccar lauri: gentiane ⁊ bituminis iudaici. añ. ʒ. x. armoniaci aloes myrrhe. añ. ʒ. ij. ⁊. ʒ. ⁊ tere diligēter ⁊ cū carnabi aq̄ distēpera ⁊ locū emplastrica. Et cū emplm̄ a mēbro tolles laua locū cū aqua in qua camomillā mellilotū: anetū centaureā: ⁊ trifoliū coxeris. Et subdit. si pdicta acerrimo coxeris aceto ⁊ cataplasmaueris cū eis locu pdest. ¶ Dixit Serap. ꝯferūt empla facta de camomilla ⁊ mellilotō. ⁊ fenugreco: ⁊ semine lini: folijs lauri: armel: folijs caulis radice: adiungat gūmi albotim ⁊ oleo de spica. ¶ Linimētū bonum. ℞. myrrhe. ʒ. iij. aloes. ʒ. ij. croci. ʒ. j. foliorum lauri. ʒ. v. costi: aristo. rotū. añ. ʒ. iij. terant ⁊ cribellent ⁊ ꝯficiant cū careno ⁊ vino. ¶ Emplm̄ ex caule trito positū sup iuncturas lesas ex flāte cōfert iuua^m manifestū. ¶ Dixit Gal. 1° de simplici medicina: ⁊ ponit a Rabi in. 11ª particula. q̄ fimus colūbinus tritus ⁊ cribellatus quo fricant mēbra diu egra calefactiōe indigētia est eis bonus. Et silr est bonus dolorib⁹ frigidis diuturnis sicut est podagra emigranea soda. Et est bonus dolorib⁹ vētris spine renū ⁊ iuncturarum. ¶ Et Aui. dixit q̄ emplastro cū stercore vaccino est fortis valde in dolorib⁹ iuncturaruz ⁊ dorsi ⁊ genuum: ⁊ est quasi de melioribus alijs. ¶ Giliber. dixit. q̄ sterc⁹ ciconie cū adipe porci mixtum est eis vtile. Ego aūt inueni vtile stercus pauonis solū. ¶ Emplastrū aliud. A. ℞. olei antiq. lib. j. ʒ. nitri alexandrini glutinis albotim. añ. lib. j. euforbij. ℥. j. pyreos. ℥. ij. farine fenugreci. lib. j. ʒ. ⁊ fiat ex eis emplm̄. ¶ Et iterū euforbiū terat cū oleo de lilio fiat illinitio cū eo ⁊ emplm̄ de cinere ciclaminis cum aceto ⁊ melle est mirabile valde: ⁊ dixit. de oleis cōuenientibus est oleū de colloqntida: oleū de castoreo: oleum de sinapi: oleū de cheruaa: ⁊ oleū de costo est vltimū ⁊ ppue cū storace: aut cū assa. ⁊ oleū in quo coqt vipera: ⁊ oleū de serpentibus est ex eis que sanant sanatione integra: ⁊ ex eis oleū vespertilionū: ⁊ oleū vulpinū: ⁊ ista olea ponent in antidotario: ⁊ de embrocis ꝯuenientib⁹. ¶ Dixit Aui. maiorana anetū ⁊ folia lauri: ⁊ ruta ciminū coquant. s. in aqua vel lixiuio vel vino fm̄ necessitatē calefactionis ⁊ embrocetur cū eo. ¶ Gord. posuit emplm̄ vtile qd̄ sic fit. ℞. armoniaci oppoponaci galbani euforbij. añ. ℥. ʒ. temperent in aceto fortissimo: ⁊ adde postea cerā oleū liliorum ⁊ picem naualem. ¶ Emplm̄ fortiter resolutiuum. ℞. armoniaci oppoponaci bdellij galbani nitri sinapis piretri sulfuris. añ. ʒ. ij. litargirij quātū de oib⁹ ⁊ fiat sic. litargiriū coquat i oleo antiquo donec inspisset: deinde reliqua apponant ⁊ bulliant: donec fiat emplm̄. ¶ Coquat succ⁹ ebuli radicū vel sambuci: donec ispisset: deinde pmisceat cū adipe ⁊ medulla ceruina: ⁊ inūgat cū eis: ⁊ qdā dicūt succū bullire faciūt cū sanguine porci ⁊ liniunt cū eo. ¶ Inūctio facta cū fellibus vaccinis bullitis cū tāntūdē vrine patiētis dr̄ multū ꝯferre. ¶ Ung^m optimū. ℞. oleū de radicib⁹ cucu. añ. olei de serpētib⁹: olei de vespertilionib⁹: olei vulpini: olei de hedera: olei de laureola: ⁊ medulla cerui ⁊ vituli: fellis vaccini. añ. ptes eq̄les: olei terbentine. olei de laterib⁹. añ. p. ʒ. aq̄ vitis. p. vni⁹ sextā misceantur oia ⁊ inūctio fiat cū eis: ⁊ pōt apponi cū eis cere q̄ntum sufficit. h. n. māes pfundas fridas ⁊ grossas optie resoluit. ¶ Ung^m optimū. qd̄ dr̄ ab asclepio fuisse inuētū sic fit. ℞. sqlle rute agrimonie: radicis vrtice sauine absinthij: saluie rorismarini: radicis ebuli. ⁊ altee diuz viridiū rubee tinctorū: ⁊ fenugreci. añ. ℥. j. olei veteris. lib. ij. aq̄ marine. lib. ij. coque ad aq̄ ꝯsūptionē: tūc cola. ⁊ exprime bñ torquēdo: ⁊ illi oleo expsso adde cere. ℥. ij. ⁊ axūgie vulpis vel vrsi vel anatis. ℥. ij. nitri sulfuris ⁊ euforbij: ⁊ baccarum lauri: elli nigri ⁊ castorei. añ. ʒ. ij. ⁊ agitādo bñ cōmisce: deinde adde galbani ⁊ terbētine: armoniaci opopanaci serapini: gūmi edere myrrhe. añ. ʒ. ij. ⁊ bñ adinuicē ꝯtere. ¶ Dixit Ras. 12. ꝯtiñ. dico audiui notū ismaelē dicētē. q̄ dolor eius nō mitigabat nisi cū olo sambucino cū sigia illinito sup eū: ⁊ mirabilr agebat in h ⁊ dolor ei⁹ erat fridus flātic⁹. ¶ Dixit Serap. si ponis emplm̄ subtiliatiuū calefactiuū ⁊ resolutiuū: ⁊ non inuenis iuua^m sedatiōis doloris: cogeris tūc admistrare embrocam subtiliatiuā resolutiuā ex dcoc^{ne} albasi origani calamēti foliorum lauri camomille melliloti ⁊ siliuz: ⁊ effūde ipsaz sup locū nō vna vice tm̄: sed multis si idiges illo. ¶ De vtilib⁹ est epithima ex vino dcoctiōis brionie vel radicis cucu. añ. qd̄ opz apponi calz q̄ntū pati poterit: ⁊ ꝯferūt pāni i calefacto succo rute ifusi ⁊ suppositi. ¶ Dixit Ras. in li° d iūcturis. medicamē dissoluēs apa molle. ℞. cinerē vitis ⁊ qrc⁹ ⁊ pone in aq̄ ⁊ dimitte die ac nocte: ⁊ postea cola ⁊ mitte cū tātūdē aceti ⁊ inūge ⁊ pānū suppone: ⁊ dixit. salgēma molle ⁊ cōfice cū olo ⁊ frica locū ⁊ cretā: aut alumē ꝯfice cū aceto ⁊ suppone. ¶ Alex. dixit. ad apa molle qd̄ ꝯcauū reddat digit⁹ valet adhelio cū allio: ⁊ calefactio facta cū sale ⁊ balneū calefactiuū ⁊ dsiccatiuū ⁊ ꝯfert valde: ⁊ si cutis post calefacta fuerit cū nitro trito ⁊ sale ⁊ alijs me^{nis} q̄ attrahūt hūiditatē d poris: ait Ras. dico fex aceti ⁊ adeps vetustus: ⁊ calx viua in ēplo posita ꝯferūt valde apati mollī: ⁊ magni iuua^{ti} erit si fuerit sup genu. ¶ Emplz d limacijs ꝯtusis cuz ostrachis suis app^m optie dsiccat: ⁊ māz ꝯsumit solū vl' cū faria ordei ⁊ h ē medicamē pauli. ⁊ dix̄ q̄ dbēt eē crude ⁊ dimitti: donec p se remoueant: ⁊ Gal. dix̄. difficilē hēt remotionē: eo q̄ desiccāt violēter: ⁊ iō dbēt dimitti donec p se cadāt: ⁊ ꝯfert euaporatio cū aceto forti: in q̄ dcocte sint me^{ne} cale ⁊ fomē^{to} ex vino cū sale bullito vl' alumie. ¶ Qr si mā melica fuerit. dix̄ Sera. tūc nō oz. vt admiistrent me^{ne}: de ppetate q̄rū ē vt calefaciāt ⁊ exsiccēt: vt nō addat siccitatē supra siccitatē: ⁊ fiet difficilis resolonis: ⁊ nō fit ei sanatio. Et io. co dixit. ipse nos postq̄ effūdim⁹ sup locū aquā calidā ponim⁹ desup empla ex medicinis q̄ calefaciūt cū eq̄litate ⁊ leniūt locū ⁊ resoluūt sic ē atriplex siluestris ⁊ bdelliū: ⁊ cepe siluestre ⁊ de ꝯferētibus ē radix narcisi cū melle emplata ⁊ inūctio ex oleo d ra. cucu. asini. ⁊ medulla cerui ⁊ vitelli. Si vō mā mixta fuerit misceāt ⁊ i mā mixta dicq̄ piguedo canis vl' catuli qui inū/

cta mirabilr valet:sz oz sic accipi canis abiectis capite z pedi
b⁹ z iteraneis visceribꝰ frustatī icidat:z vsq ad solonē sue
sube ɔcoqt in aq̄ deide pmittat ifrigidari z piguedo q̄ sup/
natat colligat:ē.n.vtilis.z ɔferūt cortices radicū vlmi i vio
bullite z cataplasmate.vnguᵐ agrippa inūctū ex balneo ð/
coctiōis ruthe saluie rorismarini prassij calamēti z polij exeū
te fumo ē mirabile valde. ¶ Aliō vtile. ℞.pullū cicōie añ q̄z
cōplete crescat i pēnis z depellatū icide minutissime cū cul/
tello z pōe i vase nouo cū lib.j.olei dulcis:vel sisamini:z su/
padde medullaz vulturis:z medullā asini masculi z bullire
fac cōpletā decoc.postea cola z vtere. ¶ Linimētū vtile ext/
rū. ℞.olei laurini.ʒ.ij.adipis vrsi anatꝫ z galline.añ.ʒ.j.bdel
lij armōiaci dissolutoꝝ i aceto.añ.ʒ.s.yreos floꝝ keyri citri/
ni.añ.ʒ.ij.misceāt optime. ¶ Oz ego iueni medullā cerui cū
pmisceē cū oleo hyrino z laurino z croco sufficiēter ɔferre.

De attrahentibus mām ad exteriora.

Quod si cōtingat curationē nō pfici p ea q̄ dicta sūt z maxie q: mā ē grossa cōpacta z pfunda: tūc
opz vt mā subtiliet p āpliꝰ:z icidat:z ad exteriora trahat.
Adhuc dixit Aui.i fine eiꝰ scz factis ī medijs supra dictis oz
vt occuperis:si opz cū eis q̄ resoluūt z subtiliāt z extrahunt
māz ex pfūdo ad illō qō appet:q: ad cutē z supficiē saltē cū
vētosis cū icisiōe.i.scarificatiōe:z h cōpeteret i sāguinea z in
mā cū sāguie mixta:sic ēt.s.in sili casu cōpeteret sāguisugaꝝ
appositio:aut cū vētosis cū suctiōe:q: cū multo igne:vt bñ
exsuccādo attrahāt si scarificādo. ¶ Et cū cauterio.s.actua/
li vel potētiali:z cū rubificātibꝰ z vesicātibꝰ p q̄s.s vesicas
siue causticatōes currūt z effluūt ad ex̄ māe sz ñ ɔsolidēt vsq
ad tps:verūtñ i h caplo solū ptinet de rubificātibꝰ dicere in
q̄ꝝ approxīᵉ ponēs Aui.cañ.dixit.opz vt administret cū
abstersiuo.i.rubificatiuo z vesicāte linitiuū.i.mollificatiuū.
Et si nō.i.pmisceē pducit.s.rubificatiuū z vesicatiuū nō p/
mixtū cū mollificatiuo ad lapideitatē iūcturaꝝ. Et rō estq:
vesicatio.s.z rubificatio est sicut resolō p id qō timet de in
grossatione.s.ptis grosse subtili resoluta. Et dixit.ɔferunt
vesicatis.i.vesicatiuis medicinis si misceat de ingrossatio/
ne.i.de medicis ingrossantibꝰ eas. Et dixit. cū fert vesicās
medicamē si misceat cū resolutiuis z adipibꝰ. Et deuitet ve
sicatus frigus.s.pati in loco vesicato. ¶ Dixit Ras.in libro
de iūcturis.vtunt medici vētuis medicis post purgationē
in egritudinibꝰ cronicis z magis in egritudibꝰ iūcturaruz
ad attrahēdū qō est in pfundo eaꝝ ad supficiē corpis pp ve
hemētiā adustionis istaꝝ mediciaꝝ attrahit mā ad supficiē
cutis:z forte ampullat locꝰ:z in illis ampullis aggregat to
tū venenū:z vñ fortiꝰ attrahit mā:q: q̄nto magis debilitat
ps ipsa plus ɔclinat mā ad ipsaz:z dixit ipse:medicie sūt val
de fortes:z iō nō debes eis vti nisi post plenā purgationez.
¶ Dixit Auic.de vesicātibꝰ sūt allia z cepe.sup.z pp̄e cepe
sqle. Et nō ē qō sic sit sicē mel anacarᵐ z pꝰ ipz ē lac titimalli z
lac fici. Et qdā vesicāt locū cū vrtica ad rubificādū.z vesi/
cādū. Rubificatiuū vtile ē stercꝰ colūbaꝝ siluestriū cū seie na
sturtij tritū z appositū. ¶ Emplm̄ Ras.in liᵒ de iūcturis at
trahēs ex pfūdo iūcture z anche cōburēs. ℞.nasturtiū pire
trū z radicē capparis.añ.z ɔfice cū aq̄ cineris ligni ficꝰ z pō
ne ligatū sup loco donec cōburat postea solue. Et si non ni/
grescit locꝰ iterū appone. Et si ampullauerit apiant ampul
le z laua locū cū aq̄ calida vt cesset dolor z vnge locū cū bu
tyro:z nō ɔsolident vulnera:q: q̄nto diutiꝰ fuerit apta tāto
meliꝰ erit. ¶ Aliud vtile vnge cū locū melle anacardino do
nec āpullet. ¶ Dixit Alex.z ponit.12ᵒ ɔti.ego vidi dolores
frigidos mitigari celeriter cū ceroto ɔfecto cuz euforbio z
nitro eo q attrahit z dispergit dolores vehemētes. Et vidi
ipsos mitigari cū emplō sinapis z ficus mirabilr posito eo
frequēter sup loco donec rubescet. Et meliꝰ erit q̄n cum eo
fiūt ampulle z emanat ad modū aq̄:hoc tñ faciūt emplā ru
bificatiua in qbꝰ ponunt sinapis z cātarides dixit.allia silr
si in emplō ponant. Et dixit.ego nō laudo hanc curā q̄uis
dolorē mitiget:q: dissoluēdo ptē subtilē relinquā reddit so/
lidiorē faciēs hoc ad modū ignis:z nō sicut faciūt calia z le
uia q̄ maturāt z digerūt. ¶ Et dixit.q q i cura podagre his
solis vtit absq alijs lenitiuis appositis cū eis podagricum
reddit in fine vite ipsiꝰ ad foraz penatoꝝ hoiuz q nō pñt sur/
gere. Qz si ex violētia doloris cura oīno fieri oporteat cū eis
ɔpone ea cū lenificatiuis ad ɔuertēdū articulos ad nāz ipo
rū. ¶ Et dixit.q poni pñt loco mediciaꝝ rubificatiuaꝝ:z vt
nō iferāt malū vestigiū emplā fcā cū oleo vetusto euforbio
armoniaco bdellio galbano castoreo nitro:z adipe anatis.
Dixit Oribasiꝰ.ego vtor emplō rubificatiuo sup podagras
si ibi nō fit putrificatio. Et dixit. ℞.oleū vetustū z coque il/
lud donec igrosset z misce cū eo vitrū z suppone articulis.
¶ Jnqt Sera.in apāte iūcturaꝝ sanguineo sit emplz i estate
fridū:in hyeme tepidū:z silr in colico.sup.in apāte frido oi
tpe ponit calz:plus tñ i hyeme q̄z in estate. Et in apāte caꝝ
mixtio sit estate tepidū:hyeme vō calz. Et dixit.si nō tolerat
ifirmꝰ emplz qō grauat mēbrū lesuz:tūc fiāt curatiōes aliec
sic linimētū z stilla. Et fiat i calō apāte linimētū.dixit Gal.
bis aut ter in die cū pēna nō fricādo:neqz tāgēdo locū cum
manu.sup.sz in frido pmittat linimēto lenis fricatio cū ma
nu vl pāno blāde tractādo locū. Qz si dolor a vētoˢᵉ pcesse/
rit supponat ēplz q sic fit. ℞.salis cōis triti cinnini baccaꝝ
lauri:seis ruthe z armoniaci.añ.ʒ.j.terant z ɔficiāt adiui
cē. Dixit Ras.12ᵒ ɔtin.q sarach dixit.quē penatū reddit vē
tositas z surgere nō pt iduat pellē ouis hora sue excoriatio/
nis inuoluēdo se cū ea vnā sumēdo post aliā:z sic pliceꝰ q̄n
ɔferet. ¶ Pul.hermodactiloꝝ. Et dixit. ℞.hermoð.ʒ.v.ma
iorane sicce.succari.añ.ʒ.x.terant z sumat ex h puluerē pa/
tiens.ʒ.iij.sup ieiunum stomacū z vltime vtilitatis erit. Et
dixit Ras.q Symeon dixit.sedeat patiens in fouea calefa/
cta ad sedendum in ea z liberabitur.

¶ De curatione dolorum iuncturarum per medicinas confe
rentes a pprietate. Cap.xj.

Ssa humana vstā vt ponit.12.ɔti. ɔferunt laborāti artetice. Dixit Aui.extimauerunt qdā.q de exptis q̄ non diuersificant oino
est:vt in potu dētur ossa hois cōbusta. Et iam
vsi fuerūt eis qdā de ɔsumptuosis z sanati sunt
cū eis ex podagra z doloribꝰ iūcturaꝝ oino. ¶ Jnqt kira/
nus:si qs accipit iuuenē ranā in noie dolētis:q̄n nec sol nec
luna fuerit sup terrā:z cū forfice duos posteˢᵉ pedes absci/
derit z ligauerit in pelle ceruina z dextrū dextro pedi:z sini/
strū sinistro alligauerit podagricos sanabit sine dubio. Et
dixit Ras.in liᵒ de iuncturis. Qz doctor dixit hic de rana vi
ridi est q curabit p tres dies:z idē dixit de pede testudinis.
¶ Dixit Gil.q sola yua herba ɔfert arteticis oībꝰ ēt vicibꝰ
z recēs z sicca:z hoc vt dicūt.facit cū pprietate quā hz ad
iūcturas:q̄uis ēt cum q̄litate manifesta sit ɔueniēs artetice
frigide sīatice. ¶ Dixit Dios.z ponit.12.ɔti.q si vrit bellu/
le.i.mustela siluestris:sicut est z cū cinere ipsiꝰ z aceto fiat il
linitio sup podagrā ɔfert valde. ¶ Dicūt qdam.q si vesica
apri cū vrina i ea ɔtēta tollat z siccet:deide cū vrina q̄ remāsit
in ea igrossata z i moᵐ vngᵗⁱ reducta sup iūcturā hora ɔcli/
nationis doloris illiniat q dolorē tollit z mām i loco igros
sari z lapidificari nō pmittit:sz mēbꝝ post dolorē i sua nāli
dispōne dimittit. ¶ Ungᵐ ð ranis vltᵐ. ℞.ranaꝝ fluuialiū

Unguētū de ranis.

euisceratarꝰ z excorticataꝝ q̄ volueris z laua eas nouies in
aq̄ dulci z in olla lapidea i solo oleo sufficiēti coquat vsq ad
ɔsūptionē vel dissolonē carniū eaꝝ:postea colent p pānuz
raꝝ fortiter manibꝰ exꝑmēdo carnes eaꝝ:h.n.olz pedibꝰ
inūctū z iūcturis optie ɔfert ēt locis cācrosis inūctū. ¶ Di
xit Figineꝰ q ɔposuit libᵐ ð lapidibꝰ: q si magnes liget in
pede podagrici curat. Et qdā dix̄.cū iuraᵗᵒ q si accipiāt cal
canei aqle z ponat dexter sup dextrū:z sinister sup sinistruz
pedē podagrici curat. ¶ Dixit Apulegiꝰ in libᵒ.31.herbaꝝ
masculinaꝝ:q ps radicis peonie.s.masculi alligata circa re
nes cū filo lineo est res saluberrima:z aliq expti sūt eā i scia

ticatr dicũt eẽ. vtilissimũ qñ vna radicula accingit̃ iuxta lũbũ: ita ꝙ radicula iaceat ex loco doloris: ꝙ sanat i trib⁹ vl' 4ᵒʳ dieb⁹: ꝙ est exptũ ꝛ mirabile in multis absq; alio auxilio. ℭ Dixit Oribasi⁹: ꝛ ponit̃.12.ↄti. ego video ꝙ laborãtes do lore articuloꝝ comedũt caules: qm̃ hñt ꝓprietatẽ in ↄ̃prietate hui⁹ morbi. puto ꝙ maxie ↄueniũt in ṗnᵒ: ꝛ donec mã ẽ in fluxu. Ait Ras. ibidẽ. dico ꝙ lẽtes ꝛ caules ꝛ acetositas ci⁄troꝝ ꝛ oẽs meⁿᵉ ↄ̃ṗie ebrietati ꝛ igrossantes sanguiẽ vtiles sũt dolorib⁹ articuloꝝ: qm̃ ꝓhibẽt catarra ꝛ nõ expellũt hu morẽ. s. mẽbra. ℭ Dixit Dios. ꝙ radix mr̃icarie comesta cũ melle tã cito dolorẽ podagricũ sanat: vt nõ credi possit eã tã tã brẽ ṽtutẽ. Quidã dixerũt. ꝙ oʒ comedi post cenã: ꝛ qdã ꝙ sumat̃ in sero loco cene: ꝛ h̃ est meli⁹. Dios. dixit. de sciati ca in simplicib⁹ suis. caᵒ de artemisia. cui⁹ tria ponit gñ̃a: ꝛ est 3ᵃ spẽs q̃ noiat̃ tegetes. Dixit aũt sic. dolorẽ pedũ graui⁄ter vexatis radices ei⁹ os cũ melle manducare: ꝛ ita cenato purgabit̃ vt vix credi possit eã tantã virtutem habere.

ℭ De cura dolorũ iũcturaꝝ in spãli ꝛ ꝓprie sciatici. Ca.xij.

SCia grece dr̃ ãcha: ãcha quoqʒ 2ʳ sumi repe⁄rit̃: vno mõ large ꝑ toto qd̃ est de nate ꝛ ↄ̃phẽdit iũcturã ꝛ coxã. Alioᵒ stricte ꝑ sola iun ctura cõposita ex osse anche ꝛ osse coxe nã in os se anche ẽ pixis in q̃ extremitas supior ossis coxe q̃ ṽtebrũ dr̃ igredit̃: ꝛ i ea voluit̃. Et ipsa qdẽ sũpta large ꝑ pri⁹ dr̃ ãcha: sic sũpta stricte dicim⁹ scia. ꝛ ꝫ h̃ volũt qdã ꝙ scia differat ab ancha: ꝛ silr̃ dolor sciatic⁹ differat a dolore anche; ab auctorib⁹ ãt vt frequẽti⁹ ãcha ponit̃ ꝑ scia ꝛ eↄᵒ. ℭ Dixit Sera. 4ᵒ breuiarij. caᵒ.26. dolor ãchaꝝ q noiat̃ scia

Sciatica qd sit. tica est de gñe doloꝝ iũcturaꝝ. ꝛ nõ ẽ nisi in reuolutiõe dua rũ anchaꝝ in locis ꝓpinqs duob⁹ emũctorijs ꝛ duob⁹ igui nib⁹ ꝛ radicib⁹ coxaꝝ. Et fortasse extẽdit̃ vsq; ad genua ꝛ terios pedũ. ℭ Et Ras. dix̃ i liᵒ d̃ iũcturis. ꝙ hec ifirmitas est dolor fortis i lõgiⁿᵉ pedis ex ancha vsq; ad extremitates di gitoꝝ pedis silis chorde extẽse. Et forsã nõ ꝑuenit ad pedẽ. ſʒ terniat̃ ad iũcturã chaub. i. calcanei: aut in meᵒ cruris: aut apud genu. ℭ Dixit. A. sciatica est de suma doloris iũctura rũ ꝛ ẽ dolor q icipit a iũctura ãche ꝛ d̃scẽdit retro ad coxã: ꝛ qñqʒ extẽdit̃ vsq; ad genu ꝛ ad calcaneũ. ꝛ qñq; extẽdit̃ vs⁄qʒ ad digitos pedis. ℭ Dixit Cõstã. ꝛ ponit̃.12.ↄti. sciatica in sui ṗnᵒ nõ ↄtinuat̃ cũ genu ꝛ tibia: deide ↄtiuabit̃: qr nisi ↄtinuet̃ cũ ife⁹⁹ mã ei⁹ erit modice: aut erit i suo ṗnᵒ: sʒ qñ ꝑticipat cũ iferiorib⁹ mã erit supabũdãs. Et dixit Aui. q̃to plus ꝓlõgat̃ spatiũ ei⁹ tãto addit̃ ei⁹ descẽsio ad iferiora ꝛ ꝫm mãm in paucitate ꝛ multiⁿᵉ sua. s. si diuersificatiua. s. ad dat̃ ꝛ minorat̃ ei⁹ descẽsio: qm̃ q̃to mã fuerit ãplior tãto ad plẽs ptes ꝛ magis remotas extẽdit̃ ꝛ eↄᵒ: ꝛ vt dicũt q̃uis extẽdat̃: sp tñ dolor fix⁹ remanet in scia: neq; ꝑꝑ suã extẽsio nẽ ab ea d̃scẽdit. Si tñ ab ea descẽdere ↄtingat ꝛ descendat boᵐ erit sign̄s declinationẽ: ꝛ ꝙ mã ↄsũpta est in loco scie. ℭ Ait. n. Ras. dico cogſcit̃ dispõ supfluitatis in ancha si insepabilis fuerit dolor in ea ꝛ nõ reqescet penit⁹. ℭ Distin

Sciatica differt a dolore anche. guẽtes dolorẽ sciaticũ a dolore ãche dicũt. ꝙ cũ dolor fix⁹ ꝑ manet in loco iũcture siluestri vel posteriori descẽdit ꝑ coxã ꝛ ad genu ꝛ iferi⁹: tũc ipse ẽ dolor sciatic⁹. Ipse. n. icipit a lo co hiacherij: ꝛ vadit descẽdẽdo ꝑ coxã ad modũ vni⁹ linee: ſʒ qñ dolor est fixus in iunctura anche: siue in pte exteriori: siue in iteriori ex latere inguinũ ꝛ nõ descendit ꝑ ptẽ dome⁄sticã: neq; ꝑ siluestrẽ ad inferiora: tunc ipse dr̃ dolor anche. Ait Rasis in diuisionib⁹. cũ dolor est in ancha ꝛ nõ remoue tur ab ea donec extẽdit̃ ad coxã: tũc ipse est dolor anche pu rus. Et qñ extendit̃ vsqʒ ad coxã ꝛ lacertũ cruris ꝛ pedis: tũc ẽ sciãtica. ℭ Dixit. A. dolor anche ẽt est ille in q̃ ẽ dolor fixus in ancha q nõ descẽdit: nisi cũ ꝑmutat̃ ad sciaticam.

Cause sciatice sunt ille eedẽ q̃ sũt cãe artetice q̃ supra sũt posite: ꝛ sũt aut mala ↄplõ pura: aut cũ mã: ꝛ mã aut est cal'a sanguinea vel colica: aut mã est frigida flãtica vl' melica. Scdm̃ plm̃ mã doloris anche est flãtica: deinde san⁄guinea: rar̃o aũt est colica ꝛ rarissime est melica. ℭ Et cause deflux⁹ mãeꝝ ad anchã: ꝛ frequẽter est debilitas ipsi⁹. Dix̃ Ras. ꝛ ponit̃.12.ↄti. excitat sciaticã sessio facta sup res du⁄ras ꝛ supabũdãtia coyt⁹: ꝛ iõ nõ accidit infantib⁹. ſʒ iuueni bus ꝛ decrepitis. ℭ Et Rabi. dixit. dolor anchaꝝ fit ex sup abũdãtia more in sole. sup. aut in alijs locis multũ calis: vñ exiccãt̃ hũiditates anchaꝝ. ℭ Dixit Aui. qñq; accidit. aut ex debilitate ↄñte anchã cã sessionis sup duro: ꝛ cã ꝑcussio⁄nis ↄñte eã ꝛ cã assiduationis eqtãdi. ℭ Dixit Ras. in libro de iũcturis. hec ifirmitas fit ex repletione vene veniẽtis ad vtrũq; pedẽ ex pte iferiori duarũ ptium venientiũ a gibbo epatis. Et forte repletio erit eius ex sanguie puro: sicut ali⁹ sanguis q est in corpe. Et forte erit ex sanguie grosso nigro. Et forte erit ex hũorib⁹ descẽdẽtib⁹ ad inferiora corpis. Et primus modus. s. ex sanguine puro accidit corpib⁹ multi sã guinis qñ vtunt̃ ablutione. i. balneo ꝛ ingetatione. ꝛ carni bus ꝛ vino ꝛ alijs reb⁹ dulcib⁹. sup. ꝛ oi regie sanguis gñã⁄tiuo. Et innuit ibi ꝙ scd̃s modus accidit corpib⁹ vtẽtib⁹ re gimine ingrossante sanguinẽ ꝛ replẽte ipʒ hũore melico ꝛ corpib⁹ in qb⁹ restricte sũt hemorroides ↄsuete sanguineʒ emittere grossũʒ melicũ: ꝛ silr̃ mulierib⁹ qb⁹ restricta sunt mẽstrua ꝑter nãm. De 3ᵒ ãt mõ dixit. ꝙ sepe ↄtingit ꝛ inuãt ꝙ accidit corpib⁹ vtẽtib⁹ regie multi flãtis crudi gñatiuo: aut multe cole rubee. ℭ Dixit. n. Tabri. ꝙ multotiẽs fit ex corruptiõe col'e rubee: aut regie gñatiuo hũoꝝ diuersoꝝ ca lidoꝝ ꝛ frigidoꝝ. ℭ Dixit Aui. qñq; fit a materiis calis ꝛ ꝑ mixtis: ꝛ a replerione venaꝝ anche ex sanguie. Et ab apati⁄bus intrinsecis in ꝓfũditate locoꝝ: verũtñ nõ appent ꝑꝑ ꝓ funditatẽ scie. s. iũcte anche sicut appent reliquaꝝ iũcturaꝝ apata: q: nõ sũt sic ꝓfunde: vt possint sensui occultari. Dixit Aui. ꝛ multotiẽs ꝑmutat̃. i. ꝑmutatio fit ad dolorẽ ãche do lorib⁹ mr̃icis remanẽtib⁹ tpe lõgo: ita vt sint decẽ mẽses: ꝛ sũt ṽba Gal'. i ṗ expõnis sexti epidimiaꝝ. inuit ibi: vt ponit̃ 12ᵒ ↄtinẽtis. qdã spẽs doloris ãche mulierib⁹ ex dolore mr̃i cis si passio ei⁹ diuturna erit trãscẽdo ꝑ. x. menses. ℭ Dixit Aui. mã sciatice plm̃ est in iunctura ꝛ ꝓcedit ex ea in neruo lato. i. ligamẽto aut ꝓcedit in vena magna: vt dixit Ras. in iuncturis. Et qñq; accidit vt non sit mã in iunctura: imo in neruo lato. sup. aut vena magna. Et dixit Aui. cũ dolet an⁄cha preparat̃ ex eo effusio materieꝝ ex toto corpe desup ad ipsam preter materias coartatas in ṗncipio rei.

Signa gñis nota sũt ex rel'one egrotãtis ꝛ narratione astantiũ. Et sigᵃ spẽꝝ diuersificataꝝ ꝫ mães. di xit Ras. in libᵒ de iũcturis. Signa mãeꝝ in ista iũctura nõ sunt diuersa a signis mãeꝝ alioꝝ iuncturaꝝ: ſʒ in mõ cogſcẽ di ꝛ cura est ẽt aliq̃ diuersitas. Et ꝑꝑ h̃ de ea locut⁹ suʒ sepa tim: ꝛ dico ꝙ ista iũctura ẽ ꝓfũda coopta multitudine car⁄nis. vñ medicus nõ põt bñ cognoscere mãm ex calore: neq; ex colore loci. Si aũt appuerit in eo aliqd̃ signum manifeste signat̃ ꝙ maior est in duplo q̃z appeat ꝑꝑ ꝓfũditatẽ isti⁹ iun cture: sʒ ꝑ maiori pte nõ mãifestat̃ neq; i colore: neq; in ta⁄ctu: Et dixit. ꝑticulari⁹ qd̃ i ṗ mõ sciatice sentit ifirm⁹ calo⁄rẽ itẽsuʒ cũ extẽsiõe doloris. Et forte sentiũt calorẽ in loco ꝑ quẽ extẽdit̃ ipsa vena q̃re ↄculcat̃ sãguis ꝛ spũs ꝛ fit putre factio. Et de 2ᵒ lʒ nõ scripserit sigᵃ possum⁹ dicere ꝙ in loco calor q sentit̃ aut ꝑcipit̃ tact⁹ sit remissus. Et dolor si appet ꝑmutat⁹ ẽ dclinãs ad fuscedinẽ. Et signa tertij modi sũt. Di xit Ras. ꝙ sentit mordicationẽ vel frigus i pede. mordica⁄tionẽ sẽtit si passio fuerit a cola: frig⁹ ṽo si fuerit a flãte. Et allegãs. dix̃ Ras. fame siti motu ꝛ sudore ꝛ augmẽtat̃. al's ag grauat̃ mixto cibo ꝛ nimia potaⁿᵉ aq ꝛ vino lymphato. Di xit Ga. i liᵒ signoꝝ ꝛ põit̃.12.ↄti. Accidit laborãti sciatica do lor in ancha põderositas ꝛ tarditas mot⁹ ꝛ tact⁹ õbilis pu⁹ ꝛ ↄdẽsus valde. Et forte accidet ei febris ꝛ nõ poterit iuersa ri sup lat⁹. s. neq; sup dolẽs: neq; sup sanũ. Et forte ꝑuenit do lor õ ancha ad genu: ꝛ forte ad calcaneũ: ꝛ forte nõ descẽdit in iguie. Et dix̃. si diuturn⁹ efficit̃ morb⁹ iste extenuabit̃ illũ

mẽbrũ vehemẽter cũ dolore ⁊ molestia vehemẽti ⁊ resoluit
vẽter ⁊ vehemẽtior efficit doso in pn° passiõis. Et dixit. qñ
cõpmit sup loco inuenit ifirm⁹ abũdãtẽ qetẽ. Et qdã eoꝝ am
bulãt sup capita extremitatũ digitoꝝ: qꝛ ide inueniũt alleuia
tionẽ ⁊ extẽdẽdo dorsũ ⁊ spinale nõ poterũt icuruari: ⁊ in/
curuati ãbulãt nõ potẽtes rectũ tenere corp⁹. Et h̃ fit dixit
ipse ex duritie exñte in musculis coxe spinalis ⁊ inguinũ: ⁊
h̃ tãgẽs. dixit. A. extenuant ex eo pedes ⁊ coxe: ⁊ in fine ei⁹
delectat ↄpssiõe ⁊ deãbula° pauca sup extre° digitoꝝ suo/
rũ: ⁊ fit ei difficilis icuruatio ⁊ eq̃tio erectiõis: ⁊ qñq; soluit
in eo nã ⁊ iuuat p illõ: Ait Ras. ibidẽ. dico si dolor accidit h̃
ancha ad pedẽ ad modũ ƿge extẽse vena ãche est repleta sã
guine: sʒ dolores q̃ꝝ lati° est maior lõgitudie ex hũoribus
grossis ⁊ flãticis erũt. Et dolores ex qb⁹ opportunũ erit fieri
icuruationẽ ex ƥte erũt duro. Et q erũt ex violẽtia erectio
nis dorsi ⁊ extẽsiõis ei⁹ ex duritie q̃ ẽ in musclis q sũt supra
lʒ nõ possit patiẽs erigere dorsũ ex cã doloris. ℭ 12° ↄti. ex li
bro de morte veloci in quo fuerit dolor anche ⁊ appuerit in
coxa rubedo vehemẽs i modũ triũ digitoꝝ absq; dolore in
ea cũ pruritu vehemẽti: ⁊ cũ h̃ fuerit appetit⁹ comedẽdi ole
ra elixa morief in. 25° die. hoc aũt adduxit Aui. dixit Ras.
12° ↄti. dico q̃ dolor sciatice acutior est alijs. Et Auic. dixit.
q̃ sciatica est ex vehemẽtiorib⁹ dolorib⁹ iũcturaꝝ. Dixit Al
legorius. ⁊ ponit 12° ↄtin. sciatica difficilis est cura ei⁹: si ac
cidat in hyeme: aut in corpib⁹ hũide ↄplonis: ⁊ in ancha si
nistra. ℭ Dixit Hyp. 6° afo. qbuscũq; a sciatica molestatis
resilit vertebrũ ⁊ rursuʒ resilit in locũ suũ his mucillagines
fiũt. i. facte sũt q̃. s. relaxãt ⁊ mollificãt ligamenta vertebri.
ℭ Dixit Ras. in lib° de iũcturis illud qd̃ decurrit ad istã iũ
cturã sũt hũores flãtici. s. ƀm plim ⁊ qñq; claudunt ibi chor
de diuoluunt: quapp relaxant multotiẽs ligamẽta isti⁹ iun
cture pp hũiditatẽ in tñ q̃ vtebrũ resilit a scia: ⁊ h̃ est mai⁹
malũ qd̃ possit accidere in hac egritudie. ℭ Dixit. A. mul/
totiẽs multiplicat hũiditas viscosa in pixide: q̃re mollificat
ligamẽtũ qd̃ est iter additamẽtũ. i. vtebꝫ ⁊ pixidẽ. quãobrẽ
dilatat. i. dislocat ancha ⁊ añ illõ accidit dispõ iter firmitu/
dinẽ ⁊ dislocationẽ: ⁊ ista dispõ est vt fit vtebrũ velocis exit⁹
a pixide: ⁊ velocis redit⁹ in ipsaʒ ⁊ sic fit inqeta valde. Et di
xit. qñq; pducit ad dislocationẽ. s. vltimã extremitatis coxe
ei⁹: ⁊ est çemenetũ ƀʒ vitatẽ. i. pn° gressus vt dicit lr̃a extra.
ℭ Dixit Ras. in libro de iũcturis lapiditas nõ efficit vnq̃
in hac iunctura: q̃re nec ego vidi: nec aliquẽ magr̃m vidisse
audiui. Mã in hac iunctura nõ lapidescit pp ipi⁹ situs ƥfũ
ditatẽ ⁊ ei⁹ amplitudinẽ: ⁊ post hãc in iũctura spatule ⁊ post
illã in iunctura genu. In oib⁹ aũt alijs frequenter repit mã
petrificari ⁊ pcipue in iuncturis digitoꝝ manuũ ⁊ pedũ.

Curatio sciatice est difficilior curatione doloris oium
aliaꝝ iuncturarũ pp sui ƥfunditatẽ ⁊ ampli/
tudinẽ: ⁊ post hãc genu agre pp sui ƥfũditatẽ cũ sit posita sb
patella ⁊ sit cũ h̃ satis remota a pn° caloris inati. Et p⁹ ipaʒ
curatio spatulage ẽt: qꝛ satis ƥfunda: ⁊ cũ h̃ ipsa est õterior
pp ƥpinqtatẽ ei⁹ ad pn̈m vite: Et post hãc difficilior est cura
tio podagre ⁊ ei⁹ q̃ in talo: ⁊ post eã q̃ in cubito: ⁊ vlt° min⁹
difficilis ẽ q̃ i manu. Et dicũt qdã. difficultat ẽt curatio scia
tice pp sitũ ei⁹ pp quẽ sepe reumatiʒãt mãe ad ipsaʒ. ℭ Dix̃
Aui. fit difficilis curatio sciaticoꝝ in frigore ⁊ in regiõe fri/
gida: ⁊ in tpe frido: ⁊ i pigui corpe: ⁊ i pte sinistra ẽ difficilis.
ℭ Dixit Aui. cura sciatice ⁊ doloris ãche ⁊ genuũ dr̃t a cu/
ra alioꝝ doloꝝ iũcturaꝝ: nã repcussio qñq; nocet eis i pn° fa
cto nocu° vehemẽti: qm̃ mã ƥfũda ẽ ⁊ repcussio retinet eã
illic: ⁊ ponit eã talẽ q̃ difficilis fit resolõ ei⁹: ⁊ ƥpat eã ad h̃
vt dislocet iũcturas absq; repcussiõe silr̃. ⁊ cã est: qꝛ pp ƥfun
dũ suũ mãe me°ª repcussiua nõ põt puenire ad eã cũ virtute
que possit eã a loco repellere: q̃re eã ↄstrigit ⁊ ↄculcat i loco
⁊ ingrossat eã ⁊ mãʒ ad resoluẽdũ eã claudit ⁊ opilat ⁊ calo
rẽ loci minuit nãlẽ: q̃re oʒ. dixit Aui. vt fiat paulatiʒ ⁊ õbilit
aut dimittat: imo dixit Aui. oʒ vt si volueris sedationẽ i pn°
doloris vt sedes eũ cũ mollificatiuis ⁊ lenificãtib⁹. sup. ⁊ nõ
repcutiẽtib⁹: nisi accidat vt sit mã sbtilis valde: qꝛ. s. tc̃ oʒ vt
sedes dolorẽ cũ euãtib⁹. ℭ Dixit. A. qñq; ⁊ exponit: imo
ƀʒ pl'ʒ: si tñ pdicti dolores fuerint de mã colica sbtili i corpe
colico macro: ⁊ i regiõe ⁊ tpe calis tũc repcussio põt ↄueni/
re: q̃uis ẽt fit tũc fiẽda cũ cautela paulatiʒ icipiẽdo a õbilio
rib⁹. ℭ Inqt Gal. 10. mieṁr. ca° 2°. tãq̃ ad curã hñtẽ i hac
passiõe maximã vtutẽ in euõne: icipiẽdũ ẽ ⁊ ẽ h̃ veꝝ regulr̃: ⁊
si tñ dolor exegerit vt sedaret possum⁹ vti sedatiuis ei⁹ ẽt añ
euõnẽ veꝝ nulla me°ª cala cũ attractiõe añ euõnẽ apponẽ/
da est loco. ait. n. Ga. ibidẽ. in oi sciatica maxie in ea q̃ fit pp
multitudinẽ: si añq̃ aliqs euet totũ corp⁹ vtat acrib⁹: acu
farmacis difficilẽ curabilẽ opabit dispõnẽ: eo q̃ icuneat ibi
multitudo ⁊ difficile fit solubilis: Inter alia. n. ⁊ ingrossat ⁊
viscosa fit caliditate ⁊ sicci. acrũ farmacoꝝ patiẽs assatiõi qd̃
sile. ℭ Curatio itaq; sciatice pficit ƀʒ itẽ nões dictas in cap°
curatiõis doloris articuloꝝ. Et ipse qdẽ dirigũt aut ad cãm
añtẽcẽt ad ↄiũctã. Et q̃ ad cãm añtẽ maxie ↄueniũt euõ ⁊
diuersio: ⁊ euãtio qdẽ variat ƀm varietatẽ mãe peccantis.
ℭ Si. n. mã sanguinea fuerit sanguis exhẽdus est nõ solũ a
cruirib⁹: sʒ ẽt a brachio. Dixit Ras. in lib° de iuncturis pmi
modi sciatice q est ille q fit a sanguine puro. Cura est minue/
re sanguinẽ ex vena anche vbicũq; appuerit in pte siluestri
cruris: si vo nõ appuerit minue aliquẽ ex ramis q sũt supra
dorsuʒ pedis in pte extrinseca. s. in pte auricularis ⁊ pte me°
digitoꝝ pedis: qm̃ rami q sũt in ista pte ramificãt ab illa ve
na: ⁊ meli⁹ est minuere ex hac vena: aut ex ramis ei⁹ q̃ ex sa
phena q̃uis ambe diuidant ab vna vena q̃ in genu ẽ pp h̃
medici vtunt minutiõe isti⁹ vene pp expiẽtiã: ⁊ nos ↄsidera
uim⁹ ⁊ expti sum⁹ multotiẽs ⁊ inuenim⁹ cẽtũ: dixim⁹ ⁊ labo
rauim⁹ multũ in inueniẽdo rõnẽ in ipso ⁊ credim⁹ q̃ iã inũe/
ta est: sʒ nõ ẽ dicẽda hic. Et dixit. debem⁹ minuere ex istã ve
na post minutionẽ ex basilica ⁊ ex manu opp° pedi: ⁊ max°
qñ corp⁹ fuerit plenũ: ⁊ postea sbtiliabim⁹ dietã ⁊ ꝓhibebi
mus motũ ⁊ eqtationẽ: ⁊ nõ idiget cura alia. ℭ Dixit Aui.
in sciatica sanguiea de reb⁹ magis ↄferẽtib⁹ est flõia ⁊ iuuat
in dispõne. i. statiʒ p flõiaʒ i primis ex manu: deide ex pede ⁊
nõ idiget flõia ex pede nisi p⁹ flõ°m ex manu: ⁊ scias. dixit ipe
q̃ flõia vene sciatice magis ẽ iuua°ª i sciatica q̃ flõia saphe
ne pl'ʒ: nisi fit dolor leuior extẽsus i siluestri: q tñ dscẽdit vsu⁹
domesticũ: imo ⁊ q̃ fit pur⁹ rube⁹. i. sagnie⁹ cui⁹ extẽsio fit
ex domestico: ⁊ ad domesticũ: q̃re erit vt saphena magis ↄfe
rẽs ei q̃ sciatica: q̃uis ipse ãbe sint duo rami vene vni⁹ veꝝ
dixit Aui. Ga. rememorat saphene ⁊ vene curuature popli/
tis tñ. Et flõia vene curuature poplitis magis iuua°ª est q̃
vene sciatice ⁊ saphene sil: qꝛ ẽ añ ƥpinqor: ⁊ ẽ grossior plus
euat ab ancha: lʒ nõ tñ diuertat. Et dixit Aui. q̃ ex venis q̃
flõmant. s. in hac passiõe ẽ vena q̃ ẽ iter minimũ ⁊ 2m digitũ
pedis: ⁊ flõmet post ipsaʒ vena sciatica. Et df. s. a Rasi. et. ãt
q̃ hec vena magis iuua°ª ẽ q̃ sciatica saltẽ i diuertẽdo: qꝛ ẽ
remotior: sic saluatella ẽ magis iuu°ª q̃ basilica i egri⁹ epis
⁊ splenis. ℭ Dix̃. A. ð bono regie ẽ vt ieiunet duob⁹ dieb⁹: ⁊
deide flõmet. ℭ Dixit Ga. ⁊. xi° ↄti. ponit. vidi dolores exci
tari in coxa ⁊ tibia cũ caliditate iuẽta in tactu ipsoꝝ locoꝝ: ⁊
h̃ accidit i ↄualescẽtib⁹ magis: ⁊ ↄfert illis si fuerint iterio/
res. i. in pte domestica minutio saphene. Et si fuerint exterio
res. i. in pte siluestri minutio sciatice. Et dixit. 10. mieṁr ⁊
ponit a Rabi. in. 12 ↄti°. cũ egritudis sciatice cã est sanguis
mult⁹ noli ichoare cũ aliquo añ sãguis euõnẽ: neq; ẽt sis cõ
tẽt⁹ euõne sãguis a pede: sʒ ex iteriorib⁹ brachij euã illũ. Et
dixit in li° de flõia. ⁊ ponit a Rabi. ibidẽ extracto sanguie a
pede die p̃ p minutionẽ vene saphene vel ei⁹ q̃ est i genu scio
sciaticã curatã fuisse. Et ait Rabi. hoc sanũ est cũ egritudis
ipsi° cã est repletio: nõ tñ cõfert ei scarificatio q̃ fit ibi. ℭ Cõ
uenit ẽt flõia q̃uis sanguis i cã nõ sit pur⁹: sʒ hẽat pmixtio/
nẽ alicui⁹ alioꝝ hũoꝝ. veꝝ si sãguis dñiuʒ habuerit: tũc ici/
piẽdũ est a flõia ⁊ seq oʒ euõ hũoris cũ eo peccãtis. ℭ Dixit

Pronos°.

Sciatica et dolor ãche ⁊ genu in cura difficilior alijs doloribus iuncturarum.

Cura sanguinee.

Aduerte diligenter qr nõ est facienda flõ° pedis in sciatico dolore: nisi precedat euõ basilice manus

Sera. si cā sciatice ē multitudo sāguis feculēti adustiq̄ tūc oz vt pperet itīmus cū flōia. sup. ⁊ post flōiaȝ seq̄t eūo fecis vel adustiōis sāguis: ⁊ silr itelligēdū ē si ali⁹ hūoꝛ fuerit ꝑmixt⁹ sanguini. ¶ Dixit Sera. ⁊ ponit .12. ꝯti. si fuerit ex sāguine grosso sanabit cū minutiōe vene sciatice. Et hꝫ iuua^m ꝑ istā venā magis q̄ꝫ ꝑ saphenā: qm̄ hec vena submersa ē ⁊ ꝯcaua: ⁊ silr hec mā submersa ē ⁊ ꝯcauare dixit. ꝯsiderā si sustinet patiēs abstinentiam cibi: ⁊ fiat per biduū saltē per vnū diē; deinde fiat minutio in ipsa vena: qm̄ erit magnū iuuamentum valde ⁊ mitigabitur doloꝛ statim.

Cura sanguinee cum ... hūore ꝑmixta.

¶ Si vō ali⁹ hūoꝛ in ꝑmixtiōe cū sāguie dn̄iȝ habuerit tūc icipiēdū est ab eūone illi⁹ hūoꝛis: deinde fīeda est flōia: ⁊ hic est mod⁹ curatiōis scdi modi sciatice sꝫ Rasim. hūoꝛ aūt ꝑdn̄ans eūet sicut mō dr̄: ⁊ est mod⁹ cure tertij modi sciatice. sꝫ Aui. ¶ Eūet aūt hūoꝛ solone vētris vomitu ⁊ ꝓuocatione ei⁹ ꝑ vrinā. Uer dixit Gal. 10. miemir. q̄ vomitus iuuat sciaticū magis q̄ꝫ eūo. ꝑ iferiorē ꝑtē ꝯstipās hūorē qui repit ad iferi⁹: ⁊ iō vt dicūt a vomitu icipiēdū ē. Ait. n. Ras. in li° de iūcturis. modicū icipiem⁹ curare cū vomitu: deide eūabimus cū laxātib⁹ .s. iūcturā. ¶ Dixit Aui. iuua^m fit i eis ꝑ vomitū: vētris āt solō q̄nq̄ in eis vsq̄ ad finē postponit: ⁊ est sufficiētia cū vomitu forti: vt nō trahat solō vētris mām ad inferiora nisi sciat q̄ sit ꝑua. ¶ Dicūt. q̄ vomit⁹ iuuātioꝛ est in sciatica q̄ꝫ vētris soloꝛ: q̄ꝛ vētris solō mouet mā̄ȝ ad locū doloris: sꝫ vomit⁹ mouet mā̄ȝ ab illo. ¶ Dixit Costā. vomitus ꝯfert ei cū ꝓꝑetate. dixit Ga. x. miemir. faciēdū ē eos mouere post cibū. s. in ꝑmis: postea vō ꝑ farmaca vomitiua icipiēdo a moderatioꝛib⁹. h dicta Gal. afferēs Rabi i 9° ꝑticula dixit. in doloꝛe scie magis ꝯfert vomit⁹ q̄ꝫ secessus: q̄ꝛ trahit hūores ad supioꝛes: ⁊ sꝑ eo vtē post cibū: ⁊ ad ꝓuocationē vomit⁹ ꝑ ꝓpina me^nas vomitiuas molles ⁊ leuiores. Eligāt tñ tā voitiua q̄ꝫ secel^ua farmaca ea q̄ ꝯuēiūt peccāti māe.

Cura colerice.

¶ Si itaq̄ mā fuerit collica. siue sola: siue cū sāguie dn̄ans ei fiat vomit⁹ cū dcoc^ne se. atriplicis cōmixtū ei addit sirupus acetosus simplex ⁊ eūo fiat ei⁹ post ꝯtinuationē vomit⁹ cū electuario de succo ros. Et cōuenit electuariū Alex. qd̄ sic fit ℞. succi ro. ru. lib. ij. mellis vel çuccari. lib. iiij. scamonee asse in citonio. ℥. j. cuius dosis est a .ʒ. ß. vsq̄ ad .iij.

Cura flegmatice.

¶ Si vō mā fuerit flātica ꝯtinuet vomit⁹ cū dcoc^ne rafani in q̄ baurach ponat ⁊ acetū: aut det dcoctio se. radicū q̄ comedunt cū aq̄ in q̄ modicū salis ponat ⁊ aceti aut oximell' cōpositi vel sqlliticī: ⁊ post hui⁹ vomit⁹ freq̄tationē eūet mā ꝑ secessus cū educētib⁹ flegma: ⁊ d approprialj ad h̄ dix̄. A. sūt pille d hermod. ⁊ pille iuuamēti q̄s dsc̄ibit in 5° cañ. ⁊ pille fetide: ⁊ pille de ꝑtassia. ver pille iuua^ti sūt meliores: ⁊ de hn̄ ꝯfer^bꝫ sūt pille de sarcocolla: ⁊ maxie q̄ sic fiūt. ℞. sarcocolle. ʒ. iij. turbit. ʒ. j. collog. ʒ. j. ß. salis gēme. ʒ. j. sarcocolla ⁊ colloq̄ntida cū olō nucū vl' amig. liniāt. Deide pille ꝯficiātur dos. a .ʒ. ß. vsq̄ ad .j. ß. Et qdā mistrāt cū eis aloē ad pondus oiuȝ: ⁊ sūt tūc securiores. ver in dcā dosi est addēdū.

Cura melancolice.

¶ Et si mā fuerit melica. dixit Ras. in li° d iūcturis. da me^nas laxatiuas: sic epithimū polipo^m. mirabola. nigros agaricū ⁊ hmōi. Q̄ꝫ si materia fuerit adusta cum sene fumoterre agarico ⁊ epithimo. ⁊ similibus euacuatio fiet.

Cura fle. ⁊ mā mixta.

¶ Si vō mā mixta fuerit eūet cū pillis q̄ sic fiūt. ℞. mirab. citrinoꝝ. ʒ. iij. reubarb. ʒ. j. hermod. agarici turbit. añ. ʒ. j. ß. diagredij mastic. gariof. añ. ʒ. ß. ꝯficiāt cū succo ro. ⁊ maxie cōueniunt vincēte colā. ¶ Alia q̄ cōueniūt vincēte flāte. ℞. mirab. citrinoꝝ ⁊ emblicoꝝ turbit. añ. ʒ. iij. ros. çuccari. çiç. anis. hermod. añ. ʒ. j. pipis lō. stica. añ. ʒ. ß. gar. croci. añ. ℈. ß. diagridij. ℈. j. aloes. ʒ. j. ß. ꝯficiant cū succo çuc ⁊ ros.

De clysteribus.

¶ Dixit Haly. vomitū ⁊ purg^nes reiterare opꝫ. s. plies ⁊ plu ries si nō ꝯtulerit: nec ēpla tūc clysterib⁹ vtere. Dixit Ras. in li° d iūcturis. post eūonē maioꝛ cura sūt cristeria fortia q̄ trahūt mā̄ȝ tali attractiōe q̄ vulnerāt itestina ⁊ exire faciūt sāguinē: ⁊ tūc cessat doloꝛ eadē die q̄ ego vidi plusq̄ꝫ in mille hoib⁹: ⁊ nūq̄ꝫ vidi aliquē q̄ vteret eis q̄n ex toto sanaret vl' ex eis alleuiaret nisi ita eēt fortis q̄ egeret vstiōe. ¶ Dixit Aui. cū accidit mūdificatio ꝑ solonē vētris ⁊ vomitū ⁊ ꝓlōgat egri^do: tūc tibi ꝯuenit vti suppositorijs .s. ⁊ cristerijs ex me^nis faciētib⁹ excoriationē ⁊ solone educētib⁹ sāguinē: sicut est dcoctio cucu. asi. ⁊ collogn. ⁊ fel vaccinū: ⁊ piretrū ⁊ centaurea ⁊ nasturtiū: ⁊ ꝑtassia ⁊ elixatura pisciū salsoꝝ: q̄m h̄ oia sūt iuuatiua eis in hac hoꝛa bone eūonis corꝑis ⁊ forsan sanāt. Et subdit. multotiens aduenit excoriatio ꝑ se absq̄ opōne medicie: ⁊ euenit cū ea sanitas. Et dixit. q̄nq̄ ponit i cristerib⁹ euforbiū: sꝫ dr̄ q̄ illō ē nociuū valde ꝓhibēs a reliq̄s ꝯuersiōib⁹. In fine vō ē iuuatiuū ⁊ ꝓpe q̄n seq̄t vesicatio. ¶ Cristere Gil. ad sciaticā. ℞. radicū hyreos. lib. ß. ⁊ tūde ⁊ in trib⁹ lib. aq̄ dcoq̄ donec ad vnā redeat ⁊ cola ex ea sume ℥. iiij. ⁊ oli çebā. ℥. ij. ⁊ mell. ℥. iß. ⁊ gario. ℥. ß. ⁊ cristeriça tepidū. Et dix̄. cristere cū dcoc^ne se. nasturtij: fece colata: ⁊ olō oliue modico stō valꝫ ⁊ doloꝛi lūboꝝ. ¶ Cristē Ras. ℞. corticū radicū capparis ⁊ corticis collogn. ⁊ cētauree minoris ⁊ cucume. asi. ⁊ corticū agarici. añ. ʒ. v. coq̄ in trib⁹ libris aq̄ donec remaneāt due ʒ: tūc cola ⁊ appone mel ⁊ oleū: ⁊ fac cristere qd̄ toleret q̄to magis poterit. ¶ Aliō. ℞. nasturtiū ⁊ anisū ⁊ mitte in aq̄ vna nocte ⁊ die: postea calefac: ⁊ cū ea fac cristere ⁊ ē optimū. ¶ Et Gil. dix̄. A. decoquāt collogn. ⁊ nasturtiū ⁊ cucu. asini. ⁊ cētaurea. ⁊ radix capparis ⁊ tapsia ⁊ rubea. s. tinctoꝝ: ⁊ fiat cristē cū aq̄ dcoc^nis ipsoꝝ: ⁊ cū fece emplet ancha. ¶ Cristere fit vtile cū dcoc^ne pisciculoꝝ salitoꝝ nō lotoꝝ: fit ēt ex aq̄ marina: aut ex aq̄ sulfurea: ⁊ q̄dā faciūt cristere ex decoctiōe alioꝝ. dixit Gal. vt ponit. 12. ꝯtiñ. Cristeria debēt fieri violēta ⁊ acuta ⁊ fcō cristeri calefiat anus ad retinēdū cristere ꝑ hoꝛā lōgā: q̄m si emitteret̄ ꝑ illō hūores grossi mucillagiosi sāguinolēti dabūt maximū iuua^m ipso die. ¶ Pro cristeri āt fīedo debēt dcoq̄ cētaurea nasturtiū: succ⁹ cucu. asi. in aq̄ salsa q̄ colat a piscib⁹ salitis: ⁊ aq̄ oliuaꝝ ꝯditaꝝ cuȝ sale: Dixit Ras. 12. ꝯti. aliq̄n cristē violētuȝ oꝫ fieri cristē ad lauādū itestina d suba. s. feniculi.

Cauē in eūone q̄. cāq̄ fit.

¶ Dixit Ras. in li° d iūcturis. dbes iterponē aliq̄s dies iter purga^nem ⁊ purg^nem. s. siue fiat vōitu: siue fluxu vētris: siue ēt ꝑ cristeria acuta: vt q̄escat iteruȝ corp⁹ ⁊ resumat ⁊ ꝑpet residuū māe ad eūonē: ⁊ maxie i fine h⁹ egri^tis: q̄m tunc oꝫ iterponi spatiū lōgi⁹: q̄ꝛ tūc vt⁹ ē dbilis. Et de eūantib⁹ eliges fortiores: aut dbiliores sꝫ for^nem vl' dbilitatē māe. Et. n. in calā dbēt eligi dbiliores. ⁊ i frida fortiores. ⁊ q̄to mā fuerit grossioꝛ ⁊ ꝯpactioꝛ tāto me^na oꝫ eē fortioꝛ: ⁊ ex dictis apparet q̄ añ eūonē oꝫ mā digeri ⁊ ꝑpari vt valeat sine multa molestia educi: fiat āt dig° cū eis q̄ dcā st supra gn̄ali pur^ne. Et tpe iterpolationū ab eūonib⁹ ꝯueniūt cristeria lenitiua ⁊ suppositoria ⁊ añ cristeria acuta ꝑmittēdū ē cristē lenitiuū.

De prouocātib⁹ vrinam.

¶ Dix̄. A. admittret post eūonē ex diureticis ebibij d q̄b⁹ est medicamē hermetis ꝓpernā est mirabile valde: qd̄ sic fit. ℞. camedreos ⁊ gētiane. añ. ʒ. ix. ari. ro. ij. seis ruthe. lib. j. terant ⁊ cribellet subtilr. dos ei⁹ ē coclearīū vnū cū vino subtili. ¶ Aliō vtile qd̄ multū ꝓuocat ꝑ vrinā. ℞. folioꝝ ocimi gariofilati siccoꝝ. añ. ʒ. j. pipis myrrhe. añ. ʒ. ß. dos est. ʒ. ij. cū vino subtili. ¶ Dixit Ras. 15. ꝯti. q̄ senex⁹ d magnatib⁹ baldach patiebat dolorē sciaticū. ⁊ medic⁹ suus exhibuit sibi pillas fetidas ⁊ sitaragij: q̄ꝛ vrina ei⁹ erat alba ⁊ corpus plectoricū ⁊ vsus fuerat grosso regie. Et hac cura augmētatus ē morb⁹ ⁊ fortificat⁹: ita q̄ nō poterat sedē nec mouere se. Et fuit cristeriçat⁹: ⁊ ex h̄ additū fuit ad morbi malitiā: ⁊ tūc me ꝯsuluit ⁊ ꝓuocaui ei vōitū plies p⁹ purg^nem. Et post hoc emplāui sciaticā ei⁹ cū sinapi vsq̄quo loc⁹ fuit empullatus ⁊ ex hoc doloꝛ fuit mitigatus ⁊ alleuiatus: deinde cristeriçaui cum cristerijs acutis vsquequo ad disinteriam deuenerit ⁊ liberatus est. ¶ Et dixit iterum. q̄ sutoꝛ patiebabat doloꝛē anche ⁊ vene sciatice: ⁊ querebat sumere medicinā solutiuā: ⁊ ego feci cristeriçari cū aqua pisciū: ⁊ ob hoc ꝓuocata est disinteria ⁊ liberat⁹ est. ¶ Dixit Sera. si infirmo accidat post cristeriçationē iflāmatio ex acuitate coꝝ cri

sterics iterū in successione cū cristeri leni extinguente postq̄ tu euaporas anū euaporatione calefaciēte: donec remaneat int⁹ crises. Dixit Hal. si ex cristeri acuto subseq̄r ardor ⁊ icē diū: cristeri subseq̄re leni ex decoc^{tis} iniubaꝝ sebestē. diacos. i. capil. ve. viol. tecarū ordei thuris altee ⁊ silib; cū oleo viol.

De localibus. ¶ De medicinis aūt localib⁹ ⁊ marie respicientib⁹ cām ↄiunctā dicūt oportere obseruare tēpora ⁊ euonē. Dixit Ras. in lib⁹ de iūcturis. nō ponas sup ancbā empl̄m: neq̄ vng^{m} añ nimiā euonē corpis. i. sufficiētē. veꝝ si dolor augmentet aliquātulū ante purgationē ponemus medicinas hn̄tes calorē tēperatū q̄ habēt sedare dolorē ⁊ nō attrahere mā; vt camomillā semē lini ⁊ silia: ⁊ inungem⁹ cū oleo de alkāna vel aneto. Alia aūt epithimata ⁊ empl̄a. s. que sūt calitatis attrahētis qñ corpus fuerit repletū multis hūorib⁹ attrahūt humores ad iuncturā ⁊ nocent multū: qm̄ magis attrahūt q̄ dissoluunt. ¶ Et dixit. empl̄is frigidis nō indigemus in passione huius iuncture: q̄uis cōburat̃ ex calore: qm̄ nulla medicina est tā fortis ꝙ possit expellere mā; a suo loco: sed inducit mal⁹ malū: qz claudit poros ⁊ retinet mām ⁊ facit maiorē accidere dolorē: ⁊ sollicitudo nr̄a nō o; eē: nisi circa attractionē eius: qd̄ est in ꝓfundo hui⁹ iūcture ad supficie; corpis. Et de hoc ēt supradictū est. ¶ Et Sera. dixit. postq̄ euauerim⁹ totū corpus op; vt redeam⁹ ad iuuamēta musculari ex eis que comedunt̃ ⁊ bibunt̃: ⁊ ex qb⁹ fit empl̄; . Et caueas cū cautela ab oib⁹ reb⁹: de ꝓprietate q̄rū est vt deficcent humorē ↄtētū iūcturis: ⁊ iste sūt res in qb⁹ sunt due virtutes. i. due q̄litates actiue in vltimo: qd̄ est: qz res que calefaciunt in vltimo cū admistrant̃ ante horā in q̄ digerit̃ mā ⁊ corp⁹ est plectoricū aut administrant̃ supra mēsure eq̄litatē. aut in loco vbi nō cōueniūt: tūc ipse adurūt ⁊ incidūt humorē q fecit egritudinē donec ponāt eū difficilis resol̄onis. Et ille que ifrigidāt ip; cū hoc ꝙ ipse ingrossant ⁊ ifrigidāt ipm acqrūt mēbro leso stuporē ⁊ difficultatē mot⁹ ⁊ paucitatē sensus. Op; ergo dixit Sera. vt deuitet̃ ꝓprie administratio haꝝ reꝝ ad dolorē ancharū ⁊ sciatice: qd̄ est: qz hūor nociuus in ꝓfundo mēbri indiget vt acqrat̃ ei facilitas cursus ⁊ subtilitas ⁊ velocitas resol̄onis ⁊ nō acqrat̃ ei ↄ̄riū istaꝝ: nā cū attenuat̃ humor subtiliat̃ ⁊ resoluit̃: cōmēsuratur tūc mēbrū in quo est retētus. ¶ Dicūt tamen ꝙ si adeo dolor fortis fuerit vt resoluat virtutem: ꝙ in hac iunctura ⁊ qualibet alia possum⁹ repcussiua approximare: eligēdo ꝙ meli⁹ sit mām incrudari ⁊ cōdēsari q̄ sinere v̄tutē ꝓsterni. ⁊ dicūt. resoluētia in hac iunctura oportere esse fortiora in suba subtiliora q̄ in alijs q̄ reqrit ipsi⁹ maior ꝓfunditas: ⁊ hoc vt valeāt ad ipsi⁹ ꝓfundū puenire. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ illi hūores q sunt flātici ex eis currūt cursu ap̄atū grossorū in verificatione curatiōis: ⁊ pp h̄ nō op; vt fit p̄sumptio ad ministrādū resolutiua fortiora añ euonē: in empl̄is. n. q̄ administrant̃ in hoc loco. dixit Auic. diligit̃. i. exiget̃ acuitas pp duas intentiones: quaꝝ vna est resol̄o ⁊ altera attractio ad exteriora: ⁊ abhorret̃ acuitas pp quādā intētionē: ⁊ est ꝙ ipsa exiccat mām ⁊ in lapideitatē ↄuertit ⁊ dimittit eā non recipiētē medicationē: q̄obrē op; vt nō dimittat̃ lenificatio: qz imo sil̄ cū resoluētib⁹ fortib⁹ administrari o;: dicunt itaq; ꝙ añ euonē si dolor exigit sedationē sui ⁊ ad hoc cōueniunt calida ipsa debent eē talia que absq; attractione resoluant. ¶ Si itaq; mā cal̄a fuerit. dixit Haly. aquā tēperati caloris distilla: ⁊ oleo inunge sisami. ⁊ in balneu; induc p hebdomadā aquā tēperati caloris infūdēs. Et post māe minorationē locū cū carnibꝰ emplabis trito mugato ⁊ oui vitello in passionis ꝑncipijs: ⁊ post cū lupinis tritis diligēter mixtis cū squingibin. Et cū declinauerit adhibe empl̄m de mellilloto ros. florib⁹ camomille ⁊ silib⁹ cū matabi aquam dissoluti distēperdis: ⁊ cū empl̄m ab eo tolles supinstillabis aquā cal̄am in qua coxeris camomillā mellilotū centaureā radicē apij saturegiā helsen ⁊ similia. Et postea hec decocta cataplasmaueris manifeste ꝓderit. ¶ Empl̄m qd̄ lenit sciaticū dolorē calidū. ℞. mucillagis altee ⁊ se. malue ⁊ psilij: ⁊ se. lini: ⁊ adipis galline ⁊ olei violacei: ⁊ aceti. añ. ptes eq̄les: ⁊ cōfice cū farina ordei: ⁊ si calor fuerit magn⁹ abluant̃ oleū ⁊ adeps. Et circa finē passiōis addant̃ in p̄dicto empl̄o flores cāomille ⁊ mellilotū: semē aneti ⁊ fenugrecū. ¶ In sciatica h̄o de frida mā in pn⁹ añ euonē si dolor exigit mitiget̃ cū linimēto facto ex oleo aneti ⁊ camomille: ⁊ adipe anseris ⁊ mucillagine fenugreci ⁊ seis lini. Inqt Asclipiades: ⁊ ponit̃ a Ga. 10. miemir. Epithima sciatice ⁊ artetice ↄfestī; iuuans pones fenugrecū i vase figuli ⁊ ꝑmisce ⁊ exicca tm̄ q̄tū sufficit: ⁊ pone sup prunas ⁊ coq̄ vsq; ad dissol̄onē. Cū āt dissolutū fuerit ⁊ iteꝝ coq̄: deide aufer ab igne duc diligēter: ⁊ in pāno extēdens pone sup locū. ⁊ cū binda circūuoluēs dimitte: ⁊ h̄ fac duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹. Cū aūt siccatū fuerit farmacū adde de liquore q̄tū sufficit qd̄ addet̃ tm̄ q̄tū vt cataplasma fit forti⁹. ¶ Cūq; p̄cesserit euo ⁊ dolor nō sedat⁹ fuerit: tūc vtēdū est resolutiuis fortiorib⁹. Qz si nō ↄtulerint accipiant̃ q̄ resoluunt cū attractiōe ad exteriora. Et his nō cōferētib⁹ apponant̃ ⁊ rubificatiua ⁊ vesicatiua. ¶ Et de resoluētib⁹ sil̄ ⁊ attrahētib⁹ ad exteriora vtilib⁹ est resina pini mixta cū pice ⁊ embrocet̃ cū vino ᵭcoctiōis thimi abrotani saturegie ⁊ ruthe. Et ex bonis est vt inūgat̃ loc⁹ cū melle ⁊ supaspgat̃ puluis nasturtij ⁊ ex eis sūt folia enule ᵭcocta cū vino ⁊ emplāta. ¶ Empl̄m valde vtile sic fit. ℞. olei costini ⁊ hyrini. añ. ℥. ij. olei terbētine ysopi hūide armoniaci. añ. ℥. j. galbani piguedis castorei croci euforbij. añ. ʒ. ij. centauree minoris piretri. añ. ʒ. j. succi yue succi maiorane. añ. ℥. ij. vini maluatici. ℥. viij. olea succi ⁊ vinū bulliāt adinuicē cu; aliqb⁹ herbis calis: vt calamēto saluia origano acoro assara polipodio ⁊ silib⁹ vsq; ad vini ↄsūptionē: postea colent̃ ⁊ ad ignē ponāt̃ ⁊ supaddat̃ armoniacū galbanū: ⁊ ysop⁹ hūidā: ⁊ cū dissoluta fuerint addat̃ euforbiū: ⁊ q̄dā cum eo addūt de gūmi edere ad q̄titatē ei⁹. Et post paululū dponātur ab igne ⁊ addāt̃ oleū terbētine ⁊ castoreū: ⁊ postea oia aq̄ diu agitādo icorpent̃. Dr̄ ꝙ si litargiriū diu teret̃ cū vrina ⁊ melle ⁊ inungat̃ eo loc⁹ ꝙ eadē die facit egrū de lecto surgere. ¶ Et dr̄ ꝙ spuma q̄ adheret cānis vel iuncis: aut alijs virgultis: siue herbis in aq̄ applicata loco multū ↄfert. Et de ↄferētib⁹ ē empl̄; d̄ radice: cucumeris asini. ᵭcocta i aceto. Et sacellatio loci cū herbis calis vt calamēto mētastro origano thimo serpillo ⁊ silib⁹. Et empl̄; fcm̄ d̄ farina lolij cū mellicrato. ¶ Dixit Ras. 12. ↄti. ℞. apiū dū fuerit recēs h̄ye vel estate: qm̄ in hyeme erit debile ⁊ terat̃ illō subtil̄r cū adipe cū sit difficile ad terēdū: ⁊ pone ip; sup pulpā anche ⁊ pedē totū ⁊ liga ⁊ dimitte p horas 4^{or} vsq; ad. vj. Deide intromitte in balneū: ⁊ cū hūectat̃ ei⁹ corp⁹ ex sudore igrediat̃ pilā: deide remoto empl̄o ab āche ponat̃ sup eā lana ad cooperiēdū eā. Et h̄ medicamē sufficiēs erit ei absq; alia re. Qz si aliq̄ ps passiōis residua fuerit iteratio sil̄is fiat in vice 2^{a} tm̄: sed in maiori pte nil remanebit de ea: neq; subuerteret̃: nisi post q̄tuor dies. sup. ⁊ si subuertit̃ reitera. Et vū debēt ēē in media pte ipsoꝝ. ¶ Dixit Gil. oleū a veteri cucurbita olearia cōburēdo ipsa; ad ignē trahat̃ ⁊ inūgat̃ eo: qz optimū est. Et dixit. vrtica ↄq̄ssata cū sale supponat̃: s; si min⁹ ardor fuerit ponat̃ nō ↄq̄ssata. Et dixit suffumiget̃ loc⁹ cū vino decoctiōis bardane aut tapsi barbati: ⁊ eo emplet̃ loc⁹. ¶ Dixit Aui. empl̄; resoluēs mā; ex ꝓfūdo ad illō qd̄ appet. ℞. seis ruthe siluestris: baccaꝝ lauri añ: vidē nitri secha armeni cordumeni pulpe collogntide: ruthe recētis picis cere armoniaci. añ. p. viij. hepart au. v. opopanaci sulfuris qd̄ non tetigit ignis ambo: um. añ. aur. iiij. ⁊ ponant̃ adinuice;. ¶ Andromacus. ⁊ ponitur a Gal. 10. mienir. malagma forte calefactiuū ⁊ attractiuu;: ℞. seminis ruthe siluestris. añ. ʒ. iiij. silfij. baccarum lau. affronitri: collogn. cordumeni ameos. añ. ʒ. vij. ruthe recentis octauā partē mine vnius adipis tauri tātūdē galbani. ʒ. vj. opo. sulfuris viui. añ. ʒ. iiij. Et vt fiat empl̄m adde picem resinam terbentinā cerā ⁊ armoniacu;.

Resoluētia sīt ⁊ attrahentia ad exteriora.

¶ Dixit Aui. administrent etiā vaporationes ꝛ embrocere solutiue ꝛ aque termarꝫ. Et de cōferētib⁹ est oleū petroleū ꝛ albū ꝛ nigrū. Et de linimētis ꝯferētib⁹ sunt oleū de lateribus oleū euforbij: oleū de piperib⁹ ꝛ de enula ꝛ de castoreo simplicia ꝛ cōposita ꝛ cū cera ꝛ sine cera. Qz si ꝑ p̄dicta non remoueat dolor afferat medicina violēter attractiua cū rubificatione. ¶ Inqt Gal. in de simplicib⁹ medicinis. enula valz ad rubificandū ancbā: sicut alie medicine rubificatiue: ꝛ valēt ad h̄ folia ei⁹ ꝯtusa: ꝛ silr radix ꝛ vidisti sandarū pi/ retri: mā̄li in bina appōne radicū enule liberatū. Et apiū risus suppositū silr operat. ¶ Dixit Ras. 12° ꝯti. dico ꝙ melior res quā de⁹ creauit ꝓ remedio in isto tēpore subueniēs loco vstionis est illinitio facta cū melle anacardino sup ancbaz: dū inde fiāt ampulle q̄ ꝑforari debēt ꝛ ꝓhiberi a cōsolidatione: vt ex eis fluat būiditas aquosa dū mitigabit dolor affligēs in ancba: hoc. n. vicez vstionis gerit: vñ illinitio fiat supra cartā pergameni ꝛ supponat loco spatio duarum horaꝝ dū faciat ampullas: iterato fiat. ¶ Dixit Filagorius. ℞. tapsiā ꝛ coque in aq̄ dū cōcipiat aqua v̄tutē ipsi⁹ ꝛ igrossetur: deinde infunde lanā in ipsa aq̄ ꝛ suppone ancbe dū fuerit calida dimittēdo eā morari ibi per horā inquātū infrigidat hic iterādo dū locus rubefiat: deinde suppone picē particule pergameni ad modū ancbe factā ꝛ calefaciēs eā super ignē suppone ancbe: ꝛ dimitte ꝑ horas qnqꝫ: aut ꝑ hebdomadā: qm̄ sanabit eā: ꝙ si nō sanauerit suppone sinapiū dū ampullas faciat. Et pix qdē apponi posset silr post q̄cūqꝫ rubificatiuū. Et dixit. vng^m fuscū qd̄ vlcerat in hoc est melius alijs in faciēdo ampullas: sed perforande sunt ampulle ꝛ supspargendū est eis desiccatiuū qd̄ nisi cōtulerit iteratio fiat. Et dixit Filagorius. iuro ꝑ deū ꝙ nullus est curat⁹ per hoc medicamē qui nō sanaret. ¶ Aaron dixit. cōferūt dolori ancbaꝝ emplastra calida attractiua violēta cōfecta cū saturegia sinapi sulfure ꝛ silib⁹ de illis que ampullosuz faciūt corpus in balneo. ¶ Ait Ras. 12° ꝯtiñ. dico. hoc emplm̄ est violētū ad ancbā. ℞. picis liqde rotul. iij. fecis aceti. rotul. ij. baurach rubi rotul. 1. 5. sulfuris stafisagrie. añ. rotul. i. piretri. rotul. 5. nasturtij. rotul. 1. 5. cere qd̄ sufficit. liquefiant cera ꝛ pix ꝛ terant allia ꝛ cribellent: ꝛ cū illis ministrent: ꝛ dixit. empl'z sufficiēs sine alia cura fit ex sinapi ꝛ ptarmica. ¶ Dixit Pau. illinitio stercoris caprini cū aceto forti sup ancbaz sciatice facit: sicut facit sinapis: sꝫ erit melior. Et Aui. dix. si liniat sciatica cū stercore caprino ꝛ aceto forti: erit sicut medicamē de sinapi ꝛ meli⁹ eo: ꝛ mai⁹ iuua^m facit q̄z ipz. ¶ Dixit Gal. si inueterauerit passio sinapis sumat ꝛ cū fimo colūbino eiusdē q̄ztitatꝭ terat ꝛ apozimate ficuū ꝯficiat ꝛ coxe supponat: ꝛ tā diu dimittat: donec vesice aq̄ plene fiāt: ꝛ q̄ scindant vt exeat aq̄ q̄ in eis est ꝛ loc⁹ pāno aq̄ cal'a ifuso euaporet: ꝛ hoc fit vt dolor sedet. ¶ Dixit Sera. nasturtiū sedat dolorē scie ꝛ q̄lz egritudinē quā calefacere opꝫ qñ miscet cū sauic ordei ꝛ aceto: ꝛ fiat emplm̄ ꝛ qñ aliqd̄ mēbrū patiat dolorē antiquū: sicut est dolor podagre ꝛ sciete ꝛ vngit cū melle ꝛ puluerizat desup puluis nasturtij ꝯuenit ꝛ aufert dolorē. ¶ Dixit Gal. 10. miemir. in qb⁹ facta ē icuruatio fortis ꝛ difficulter solubilis mā a medicis q̄ in ip̄a vsi sūt farmacijs acrib⁹. sup. vel alia de cā vētosa est maximū auxiliū. ¶ Dixit Haly. si nō mitigat passio. s. ꝑ curas dictas iciā cū igne v̄tebro ancbe pono. ¶ Et dixit Gal. ꝛ ponit. 12° ꝯtiñ. ꝙ ponit cū scarificatione ꝛ sine. Et subdit Haly. yrundines applica loco qm̄ plm̄ ꝓsūt mā̄z trahētes a cōcatenatione ad ancbe extremū. dixit Aui. deide. s. factis euōnib⁹ ꝛ alijs p̄dictis ꝛ nō ꝯtulerint administrent vētose sup ancbā cū incisione ꝛ sine ea.

De rubificātibus ꝛ vesicātib⁹

De appli/ ne vētosa rū in do/ lore sciati co.

Dolor humeri ꝯsilib⁹ signis ipsi⁹ spēs dignoscit. Et cō silr curat. Notāt tñ ꝙ qñ necia fuerit flōmia ꝑ sanguis dñtuz soli⁹ vel mixti cuz alijs hūorib⁹: ꝙ p̄ dꝫ fieri flōmia ꝑ antipistasiz cū ans. s. ex opposito brachio: aut ex pede eiusdē lateris: ꝛ postea dꝫ fieri ex saluatella eiusdem brachij in manu iter auricularē ꝛ annularē digitū. ¶ Et de appropriatis huic dolori humeri si mā fuerit cal'a: ꝛ in p̄n°. est oleū roseū cōquassatū cū succo portulace: aut solatri sꝫ non ꝯtinuet nisi per diē vnū: aut ꝑ duos ad plus: ꝛ nō apponat actu frigidū. Et postea fiat linimētū cū oleo ros. ꝛ de melliloto mixtis eq̄lr vel ineq̄lr s̄m exigentiā. Et in fine fiat linimētū cuz adipe anatis oleo camomel. ꝛ sambucino mixtis cū cera pauca: ꝛ si cā fuerit frida in p̄n° fiat linimētū ex oleo masticino: absintileo: nardino: ꝛ silib⁹ simpl'r .l. cōposite. Et in ꝓcessu addant eis resoluētia calida vt ol ū costinū ruthaceū ꝛ siliuz. Deinde deueniat ad resoluentia pura. Et de appropriatis expertis est aq̄ nitri illinita sola: aut cum alijs mixta. Cūqꝫ nō cōtulerint apponēda sūt attrahētia rubificātia ꝛ vesicātia vētose ꝛ sāguisuge sicut in cura sciatice dc̄m est.

Et dolor genu ꝛ tali cōsilis est p̄dictis in cāis ꝛ signis ꝛ mō curationis. Quedā tñ in eis appropriauerunt auctores. Inqt. Dios. folia ꝑpli arboris trita ꝛ supposita in emplo genib⁹ in qb⁹ est apa calīn ꝯferūt mirabilr ꝛ alleuiāt ea. Et Ruffus dixit. ꝙ folia iusqami ꝯferūt valde dolori cal'o genu. ¶ De appropriatis dolori frido genu, dixit Ras. 12. ꝯti. ex libro absqꝫ auctore inūctio cū oleo costino bo^m est ad dolorē genu de friditate ꝛ flāte semicrudo. Et fiat illinitio ex stercore vaccino cū aceto: qm̄ hꝫ v̄tutē mirabilē ad attrahendū qd̄ est cōtentū in articulis genuū ad cutis superficiez. ¶ Et dixit Ras. ad apa genuū. ℞. stercus ouiū ꝛ farinā ordei: ꝛ tere ea cū aceto: ꝛ fac illitionē cū eis: qm̄ dissoluet id qd̄ in eis est. ¶ Dixit Gal. ꝛ ponit. 12. ꝯtinē. medicamen ꝯferēs dolori genuū ex frigiditate. ℞. bdellij. ʒ. j. opopanacis adipis liquefacti. añ. ℥. 5. aggregent ꝛ supponantur. ¶ Dixit Pau. ad dolorē genu. ℞. myrrhe aloes armoniaci ꝛ thuris. añ. ptē. j. dissoluant cū vino cocto: ꝛ cū eis fiat illinitio. Aaron. euforbiuz tritū mixtū cū ceroto facto ex oleo narcissi: aut lilioꝝ ꝯfert dolori genuū frigido. ¶ Inqt Ras. dico ꝙ qdā laborās dolore genu antiquo sūpsit medicinas in potu de stomaticon fere quīquagesies: ac cristeri vsus est cū centaurea nō solū vna vice: cui cōsului ꝙ frequēter acciperet medicinas attenuatiuas ex ꝓuocātib⁹ vrinam: ꝛ eo ꝙ erat humide cōplexionis ꝛ frigide ꝯualuit ipsis frequēter factis spacio longi tp̄is. ¶ Ad dolorē genu misce fel taurinū cū pice ꝛ melle ꝛ suppone. ¶ Gal. vt scribit. 12. ꝯti. fecit empl'm qd̄ ꝯfert dolori sciatico ꝛ oium articuloꝝ. ℞. fenugrecū ꝛ coque eū cū aceto lymphato cū aq̄: ꝛ bulliat dū dissoluat: ꝛ sub'a tollat: ꝛ distemperet cū melle cū modica pte aque ꝛ supponat: ꝛ dimittēda est sic vsqꝫ ad triduum. Et ait Ras. dico hoc dꝫ fieri in p̄ncipio negocij.

¶ Amplius quedā sunt sp̄alia sumēda interius cōueniētia cōmuniter in dolore articuloꝝ. Dixit Sera. ꝛ ponit. 12. ꝯtinē. ℞. succi portul. trite ꝛ oppresse. ℥. j. ꝛ misce quartā ptē ipsi⁹ olei amig. cū ea: ꝛ da in potu ꝑ hebdomadas: ꝛ sanabit passio articuloꝝ oino. Ibidē ex li° absqꝫ auctore cōburat panis porcinus: ꝛ cū cinere eius fiat emplm̄ cū aceto: aut detur in potu cū aqua mellis: ꝛ est speciale ad sciaticā. ¶ Dixit Gal. ꝛ ponit ibidē. medicamen cōfectum cū keiri citrino pluries dissoluit apata dura accidētia in articulis: inquit Dios. hec est descriptio medicaminis keiri citrini qualr dꝫ fieri: ꝛ dꝫ intelligi de flore eius: qui ēt appellat keiri ruffum ꝛ appellatur basad. ℞. reuse peonie mare spice: añ. ʒ. ij. folij idi. ʒ. j. gario. grana. xv. nūero floris keiri ruffi. ʒ. 5. vtriusqꝫ aristol. añ. ʒ. viij. dosis kirat sex. postq̄z digestū fuerit bñ cibariū ꝛ incipiendū est in potu ipsius de equali tp̄e autūni: ꝛ sumi dꝫ vsqꝫ ad. 50. deinde per. xv. dies sequētes nullus fiat de eo potus. Et talis cōditio dꝫ sequi de potu eius semp. s. bibendo: postea etiā. 50. dies: ꝛ deinde iterū desistendum per. xv. dies dum cōpleat annū. 366. dierū: sed nō dꝫ fieri sumptio ipsius in omnibus diebus canicularib⁹: ꝛ dꝫ hoc fieri euitans carnibus grossis salitis piscibus salitis almuri blitis pastinacis mēta cucumeribus ꝛ melonibus ꝛ sumarie oibus generantibus humorē aqueum: ꝛ vino et ꝓprie nigro cum superabundantia

Cōueniē/ tia in oi dol. arti/ culoꝝ ĉt ꝛ ꝓpuctu

perabundantia. Et ad minus patiens balneari dꝫ qualibet die ⁊ exercitio vti motu ⁊ eqtatione: ac si mã eius fuerit sicca: ⁊ si regaẜ hꝰ regie ⁊ cautela non nocebit ei. ¶ Dixit Gal. theriaca viperaꝝ si qualꝫ die post digõnẽ cibi: ⁊ in estate nõ successiue: sed ꝑ interualla cessare faciet morbũ ⁊ cãm eiꝰ in filiis. s. quoꝝ nã est frigida ⁊ hũiditates sũt abũdãtes: ⁊ dixit in libro de theriaca ad cesarẽ. freqũeter operemur theriacam: qm̃ radicitus educit mãm ipsiꝰ cũ dissolõne ex corpore. Et dixit Ras. dico ꝙ faciũt ad podagrã cũ ꝓprietate satirion hermodac. tassus barbassus: per corui: pas tus colũbarũ: centaurea ⁊ collognĩde. ¶ Dixit Dios. cortex radic. capparis bibitꝰ cũ aceto ⁊ melle cõuenit dolori anche: ⁊ forte facit descẽdere aliqua sanguinea: aut mingere sanguinẽ: vñ alleuiaẜ dolor statim. ¶ Bynmasui dixit. ꝓprietas sparagi est cõferre dolori frigido dorsi. Et qdã dicũt ꝙ confert ẽt oĩ dolori articuloꝝ assidue bibita. radix celidonie bibita cũ aq̃ in cã calida expellit mãm ꝑ vrinã: ⁊ magnũ ꝓbet effectũ. Et cardus asininus cõfert podagre frigide. Et dixit Bymmasui ꝙ tassus barbassus ꝯfert laborãti podagra: ⁊ artetica: ⁊ illi cuiꝰ digiti ipediunẜ cũ ꝓprietate eius valde. Et dixit. ꝙ lignũ aloes nõ hꝫ silẽ ad cõferendũ in podagra: ⁊ vẽtositatibus grossis in dorso genu ⁊ silibꝰ. ¶ Albugerig. hermodactil. boni sunt dolori articuloꝝ dati in potu: aut apoçimate: qm̃ retinent reumata descẽdẽtia ad articulos in pñꝰ passionis. sed in tẽpore sue supabũdantie petrificãt supfluitates: vñ qui eis vtiẜ supabundãter ⁊ frequenter opari dꝫ cũ supabũdanti aqua calida oleo ⁊ lenitiuis effusione sup articulos. Et Gal. dixit. ꝙ hermodactili boni sunt doloribꝰ articuloꝝ: tñ sunt stõaco mali generãtes angustiã: ⁊ appetitũ cibi deijcientes: tñ educũt celeriter illũ humorẽ ⁊ cessare faciũt reuma ad minus post biduũ: ⁊ dolorẽ penitus: ita ꝙ patiẽs cõsequeẜ sua negocia: sed coquẽdi sunt: ⁊ apoçima eoꝝ dandũ est in potu cũ seminibꝰ ꝓuocãtibꝰ vrinã: ⁊ erũt vtiles absq̃ aliquo nocumẽto ꝑdicto: ⁊ ꝯfortandus est stomacus cũ eo qd̃ hꝫ ipsũ ꝯfortare post opõnẽ ipsoꝝ: ⁊ calefieri dꝫ modicũ: tñ pes corui est melior eis in hoc: ⁊ nõ nocet stõ. ¶ Dixit Aui. in hermodac. crediẜ plĩm esse iuuamẽti: ꝓpea ꝙ ipsi soluunt statiꝫ humorẽ frigidũ: ⁊ in ipsis est res alia: qm̃ faciũt succedere soloni stipticitatẽ: ⁊ ꝯfortãt mẽbra: quare non est posẜ cũ eis vt redeãt supfluitates liquefacte ꝑ medicinã: qbꝰ non accidit vt euacnẜ ⁊ ꝓhibeãt illud iteꝝ qd̃ subtiliatũ est per vtutẽ medicine currere in meatꝰ: ⁊ hoc ex opõne hermodactiloꝝ ꝯtrarium est reliqs resolutiuis ⁊ euatiuis calidis. Plurima. n. hoꝝ sunt q̃ dilatãt meatꝰ ⁊ dimittũt eos dilatatos: ⁊ veꝝ hermodact. sunt stõ nociui: quare opꝫ vt misceanẜ cũ eis q̃ sunt. sicut piper ⁊. çiç. ⁊ ciminũ. Et qñq̃ administrãtur cũ eis que sũt: sicut aloes ⁊ scamonea: vt ꝯforteẜ eoꝝ solutio. Et dixit Aui. dixerũt qdã. ꝙ pedi coruino iest opatio hermodac. ⁊ nõ est ei nocere stomaco: dixerũt chusq̃ ꝙ turbith educit flegma crudũ ꝺ genibꝰ. ¶ Ait Ras. dico pillas elebus q̃ bone sunt ꝑ annũ vnũ dolori dorsi: ⁊ genuũ antiq. ℞. pulpe collogn. ʒ. j. quartã turbith boni. ʒ. j. centauree minoris. ʒ. ß. çiç. ʒ. iij. castorei. ʒ. j. quartã serapini dauich. ij. medulle cartami. ʒ. j. tertias duas fiant pillule ꝑ annũ. ¶ Dixerunt Dios. ⁊ ẽt Gal. ꝙ gallus vetustus sicut est in caᵒ. colice cuꝫ cartamo ⁊ polipodio confert dolori articuloꝝ qñ inducitur in vsu laxatio eiꝰ: qm̃ humorẽ educit crudũ ⁊ nigrum. Ait Ras. dico opꝫ poni in hoc in re aliqd qd̃ faciat ad hanc passionẽ: sicut hermodac. ⁊ pes corui. ¶ De libro hermetis si cũ adipe vulpis vngaẜ podagra sanabiẜ. Medicamẽ aliud de keiri citrino: ⁊ poniẜ a [illegible] i. 12. ꝯti. ℞. keiri citrini auf. j. ʒ. gar. ʒ. v. myrrhe peonie seis aneti. añ. ʒ. j. polij maioris. ʒ. ij. aris. ro. ⁊ lõ. añ. ʒ. ij. detur in potu cũ aqua mellis dos. ʒ. j. nulla facta comestione: postea vsq̃ ad nonã horã: ⁊ sumat ꝑ 10. dies insepabiles: qm̃ tollit vehemẽtes dolores. ¶ Et dixit. hoc est medicamẽ de ossibus bibẽdũ in quolibet triduo semel per totũ annũ: ⁊ qñq̃ per cõtiduũ: ⁊ eradicabit dolorẽ articuloꝝ humidoꝝ. ℞. camedreos. ʒ. j. arist. ʒ. vij. gentiane. ʒ. ij. cẽtauree minoris. ʒ. j. apij. montani. ʒ. iiij. su. bdelij agarici. añ. ʒ. ij. meu. ʒ. j. teraẜ ⁊ distẽpereẜ cũ melle despumato. dos. ʒ. j. vsq̃ ad. ij. iuxta modũ morbi: ⁊ si fiant ex eis pille sumanẜ cũ aqua mellis: sed nulla comestio dꝫ fieri postea per. 10. horas. ¶ Et de appropriatis est decoctio radicis papaueris cornuti decocta in aqua vsq̃ ad mediũ cũ bibitur: ⁊ radix rubee tinctoꝝ bibita cũ mellicrate: ⁊ radix betonice bibita in vino permixto. ¶ 12ᵒ ꝯtinẽtis. ypericon est ex ꝯferentibꝰ. Quidã dicũt. ꝙ flos ypericon cũ semine suo decoctũ in vino si bibiẜ. 40. diebꝰ sanat sciaticã: ⁊ aliqui absolute dicunt de ypericon itelligẽtes de herba: ⁊ qdã dicũt. ꝙ flos ⁊ folia ⁊ fructus debẽt sumi cũ vino vel mellicrate: ⁊ similr camepitheos bibitũ. 40. diebus: ⁊ decoctio assariti siue infusio eius ꝯuenit dolori articuloꝝ: ⁊ maxie scie bibita. ¶ Herba iusqami albi cũ stercore ouino contusa: ⁊ medico aceti tumorẽ genuũ ⁊ oiuꝫ locoꝝ tollit. ¶ Ait Gal. 10. ꝯti. de simplici medi. ego visus sum in habẽte in genu cronicum dolorẽ: ⁊ difficile sanabilẽ farina ordeacea mixta cũ stercore caprino: ⁊ mirabilr est hõ iutus. Erat aũt rusticus: sed ẽt in oibꝰ cõsilibꝰ partibꝰ ⁊ cõsilibꝰ tumoribꝰ visus sum eo cõsimiliter ⁊ multiplr profuit. Qd̃ accipiẽs Sera. dixit. stercꝰ caprarũ est calidu resolutiuũ: ⁊ cõuenit apatibꝰ fraudulentis: sicut sunt apata genuũ ⁊ doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ scie qñ misceẜ cũ farina ordei ⁊ cõficiẜ cũ aceto ⁊ poniẜ sup locum: ⁊ maxime in corporibꝰ duris ⁊ solidis: sicut rusticoꝝ. Et qdã in emplo posuit myrrham ⁊ est vtile conferens celeriter. ¶ Dixit kiranus. ℞. seis psilij ⁊ vue ⁊ extrahe ab eo mucillaginẽ decoquẽdo ipsũ integrũ in duobꝰ rotu. aque: ⁊ per pãnũ ꝓme ⁊ feces abijce ⁊ mucillagini adde cere. ʒ. iij. olei. ʒ. vj. ⁊ ipsis dissolutis cõtere diutius in palma. Emplm conferẽs dolori iuncturaꝝ calido: ⁊ ꝓhibẽs fluxuꝫ humoꝝ ad locum cõficiẜ ex citonio in aceto cũ farina ordei: ⁊ cõuenit similiter illinitio ex succo papaueris cũ lacte mulieris. ¶ Fomentatio q̃ vtilis est dolori iũcturaꝝ calido fit cũ aq̃ in qua decoquunẜ rane fluuiales euiscerate ⁊ decapitate quousq̃ dissoluanẜ. Et qdã vtiliter decoquũt cũ eis folia salicis: aut rasurã cucurbite. Adeps vrsi mixtus cuꝫ stercore caprino ⁊ croco ꝯuenit doloribꝰ iuncturaꝝ frigidis: ⁊ silr senacũ contusuꝫ appositũ. Et qdã dicũt. ꝙ tormẽtilla mixta cũ oleo ⁊ inũcta in triduo tollit dolorẽ fridũ iũcturaꝝ. Et ꝯfert emplꝫ factũ de cinere ficꝰ mixto cũ vitello oui aceto croco ⁊ cera.

flos ypicõ decocꝰ cũ semie suo in vino si bibat. 40. diebus sanat sciaticam.

¶ De dolore spine ⁊ dorsi. Cap. xiij.

Dolor spine qñq̃ occupat: sꝫ raro totã spinã: ⁊ qñq̃ partẽ eius tñ: ⁊ est hoc sꝫ plĩm: ⁊ tũc aut occupat ptes supiores: ⁊ vocaẜ dolor colli: qñq̃ occupat ptes spondiliuꝫ colli: aut occupat ptes medias spine: ⁊ vocaẜ absolute dolor dorsi: aut occupat ptes spine inferiores: qr occupat ptes. xj. spõdiliũ inferioꝝ vel q̃rũdã cap: ⁊ põt denoiari ab ipsis spondilibꝰ quas occupat. ¶ Dixit Gal. put poniẜ. 12ᵒ ꝯti. dolor dorsi in musculis intrinsecis ⁊ extrĩsecis ⁊ spõdilibus erit: ⁊ sumpsit dorsuꝫ large pro spina. Et. A. dixit. dolor dorsi fit in lacertis ⁊ chordis itrinsecis ⁊ extrinsecis clauis in dorso. ¶ Et q̃uis dolor dorsi nõ semꝑ eueniat cõcatenationibꝰ spondiliũ: tñ qr vtplĩn in eis accidit: idõ de eo auctores tractauerunt in tractatu de doloribus iuncturaruꝫ.

Et causa doloris dorsi: qñq̃ est intrinseca: ⁊ qñq̃ extrinseca: ⁊ que est intrinseca: aut est in dorso ꝓpria: aut est in mẽbro vel mẽbris cõicãtibꝰ ei: ⁊ q̃ est ꝓpria aut est interclusa in cõcatenationibꝰ spondiliũ: aut in musculis intrinsecis: aut extrinsecis: aut in oibꝰ ipsius ptibus vel pluribꝰ sil. Et qũocũq̃ fit ꝓpria: aut erit mala ꝯplo diuersa calida frida vel sicca: aut nõ puraẜ, cũ mã. ¶ Et sꝫm plĩm cã eius est mala ꝯplo frida mãlis. Ait. n. Ras. in diuisionibꝰ. fit vt plĩn ex frigore ⁊ hũore crudo: sꝫ plĩm qdẽ humor flãticus intercludiẜ in iuncturis spõdiliũ: ⁊ locis medijs cap: ⁊

cōiecē lacertis ꝛ neruis in circuitu exñtibus. Et h̄ mā aliqñ est fluida liqda remolliēs mollificās ꝛ relaxās ligamēta spō diliū: vñ accidit spondiles dislocari nō itegre: sȝ aliqlr aliqñ interi⁹: aliqñ exteri⁹: aliqñ ad dextrū: aliqñ ad sinistrum: vñ aliqñ accidit gibbus: aut ꝯcauitas aut arc⁹ ꝛ eleuatio ꝛ aliqñ torsio: ꝛ ego vidi torsionē magnā in quodā puero cū magistro Christoforo georgij: ꝛ qñqꝫ est nō fluida: sȝ grossa. Et qñqȝ cā ei⁹ est mā vētosa. ⁋ Dixit Theodosi⁹: dolor dorsi est de gñe doloꝝ articuloꝝ: ꝛ ex eadē mā fit. Et Cōstant. dix̄. ꝯgregaē in spinali ꝛ spondilib⁹ eius supfluitas ex satietatibus nauseatiuis excitās dolorē vehemētē: ꝛ forte gñat gibbū. ⁋ Dixit Auic. ꝙ qualiscūqꝫ sit dolor dorsi ipse: aut accidit pp frigus cōplonis. s. pure ꝛ flātis crudi: aut cū mā flegmatica cruda. s. fm̄ plm̄: vt dixit Rab. ꝛ qñqȝ fit pp cām facientē gibbositatē cū nōdū est ꝯfirmata. ⁋ Que ṽo est p cōitatē: aut est p cōitatē quorūdā viscerꝫ: sicut fit pp debilitatē: ꝛ maxie renū: ꝛ pp replonē vene magne posite sup dorsum: aut pp vuln⁹ in cāna pulmonis. Et qñqȝ fit pp cōitatē mñicis sicut fit cū accidit pp apa in aliquo dictoꝝ locoꝝ faciens cōicare dolorē dorso: aut alicui pti ei⁹: ꝛ qñqꝫ fit pp cōitatē totius in crisi. ⁋ Dixit Aui. dolor dorsi qñqꝫ ē ex signis crisis: vt accidit pp mām declinātē ad venas dorsi vt eūeē p venā inferiorē. ⁋ Cā ṽo extrinseca est. dixit Gal. vt ponit. 12⁰ ꝯtinē. qñqꝫ accidit ex reflexione corꝑis sup foueas: ꝛ ex onere pōderoso. s. delato sup caput vel sup spatulas eius eleuato violenter. Et accidit. vt dixit Aui. ex multitudie coytus: aut ex percussione: aut casu sup spina: vñ accidit spina in aliqua suarum spondiliuȝ dislocari: aut torqueri: aut accidit in partib⁹ eius apostema: aut ex similibus causis.

Signa generis sunt nota narratione infirmi ꝛ relatiōe astantiū. Et dixit Gal. ipse qdē qñ fit accidit ꝙ laborans eo nō pōt inclinari: neqꝫ bñ extēdere spinale ꝛ vtplm dolor iste est diuturn⁹: ꝛ qñqȝ nō est diuturn⁹. ⁋ Et signa spēꝝ sunt ꝙ fact⁹ a mala cōplone pura est absqꝫ grauitate sensata. Et cognoscić spēs male ꝯplonis ꝓprijs signis: ꝛ maxime calida ex ꝑceptiōe caloris ꝛ frigida ex sensatiōe frigoris. Et sicca ꝓprie cognoscić ex añcessione cāꝝ exiccantiū vt febres acute vel cronice flux⁹ vētris cronici ieiuni laboris vigiliaꝝ coyt⁹ supflui ꝛ siliuȝ: ꝛ ex cita exiccatiōe olei quo inungić loc⁹. ⁋ Et si fuerit mala cōplo mālis percipić grauitas manifesta: ꝛ qꝛ vt in plurib⁹ mālis cōplo est cā h⁹ doloris: ideo vtplm̄ dolor sensat⁹ est aggregatiu⁹: ꝛ aliqñ cuȝ aliq̄li extēsiōe: ꝛ max̄ si mā fuerit flātica cruda. ⁋ Dixit. A. illū q est ex frigore: ꝛ q ē ex hūore crudo deābulatiuo: ꝛ exercitiū sedāt fȝ plȝ: qñqȝ. n. excitāt ꝛ cōmouēt ipȝ hūorē crudū: vñ nō sedać dolor: sȝ acuić ꝛ intēdić: ꝛ est iceptio ei⁹. dix̄ Aui. paulatim ꝛ nō subito. Et qñqꝫ sentić cū eo frigus. s. ab infirmo ꝛ forte a tāgēte qñ mā eēt in mēbris exterioribus. ⁋ Et dolorē qdē dorsi factū a cōitate nō inuenit tāgēs locuȝ: neqꝫ excitać p tactū aut ꝯpssionē: ꝛ adsūt signa lesiōis in mēbro cōicāte: sed cū q est pp ꝓprietatē in dorso: qñqꝫ inuenit tact⁹: ꝛ maxie cū coprimit super hoc: ꝛ qñqꝫ ēt nō inuenić. Dixit Ga. si fuerit apa. i. cā doloris in musculo exteriori: sc̄ȝ extrinseco manifeste sentieć dolor qñ tāgić dorsuȝ. Et qñ est in musculis occultis nō sentić: sȝ sentić tact⁹ doloris interi⁹ silis dolori renū. ⁋ Dixit Aui. cū man⁹ inuenit dolorē: tūc cā est in dorso. s. in exteriorib⁹ dorsi. Et si nō inuenit: tūc cā est in vētre. i. in ꝓfūdo dorsi. s. intra spōdiles. Et cognoscunć spēs facti p cōitatē. dixit Aui. qñ fact⁹ cā renū est apud albatim. ꝛ debilitać cū eo desideriū coeūdi: ꝛ fit cū vna cāꝝ renū notaꝝ. ⁋ Et fact⁹ cā repletionis venaꝝ q adherēt dorso significać extēsione doloris in dorso fere toto. qꝛ fm̄ extensuȝ est ipsaꝝ venaꝝ que ascēdūt: ꝛ est cū caliditate ꝛ inflāmatione ꝛ pulsatione ꝛ repletione corꝑis. ꝛ regimine preterito repletiuo. ⁋ Et fact⁹ cōitate pulmonis signać ex lesiōe ꝑcepta in ipso pulmōe. ⁋ Et fact⁹ cā mñicis signać ex ꝓpinqtate aduēt⁹ ꝑoxismi suffocatiōis ei⁹: vel exit⁹ mēstrui vel partus. ⁋ Et fact⁹ cā gibbositatis signać ex eis q dicenć in cā ei⁹. ⁋ Qꝛ si mā faciēs dolorē dorsi fuerit apa sentieć dolor grauatiuus fixus in loco apatis: ꝛ cōicatio lesionis mēbris intrinsecis sub eo exñtib⁹: ꝛ qñqꝫ ad ipsuȝ febris seqć: sed si est nō apans dolor nō erit fixus: sicut nec grauis: sic neqꝫ cōicabit mēbris suppositis lesionē de qua fit curādū: ꝛ nō seqć ad ipsuȝ febris nisi leuis aut effimera. ⁋ Et fact⁹ cā ventositatis erit extēsiuu⁹ absqꝫ grauitate. ⁋ Et fact⁹ a cā extrinseca significać ex añcessione alicui⁹ cāꝝ primitiuaꝝ: vt coyt⁹ laboris delationis, aut eleuationis oneris ꝑcussionis vel casus. ⁋ Dixit. A. dolores dorsi aut egēt incuruatiōe aut erectione. Et indigētes icuruatiōe sunt illi in qb⁹ est cā spasm⁹ ex apate dorsi, aut alijs causis gibbositatis. Et indigētes erectione sūt illi in qb⁹ nō est necessariū ꝙ diuersificet reductionē. i. reduplicationē anhelitus ꝛ ex incolumitatib⁹ lacertoꝝ a reclinatione retro ꝛ incuruatione nō faciētib⁹ dolorē.

Cura doloris dorsi variać diuersitate suaꝝ cāꝝ. Et si qdē fuerint extrinsece abijcianć. Deinde si qd de ipressione mala dimiserint corrigać ꝯtrariū ipressioni relicte auferēdo cū regimie bono in cibis ꝛ potib⁹ sedādo dolorē cū anodinis. ⁋ Si ṽo cāe fuerint intrinsece, si qdē fuerint male cōplexiones pure curenć cū ꝯtrarijs calide cū frigidis, ꝛ fride cū calidis, ꝛ sicce cū hūectātib⁹. ⁋ Si ṽo fuerint māles dixit Guil. q patić dolorē dorsi pp māȝ frigidā nō tardet ei⁹ curationē. Et silr patiēs ipsuȝ pp replonē venaꝝ dictaꝝ q si tardauerit, aut incurret mortē subitaneā, aut paralysiȝ apoplexiā in breui tpe forte in eadē die vel hora. ⁋ Et cura qdē. dixit. A. est silis cure doloꝝ iuncturaꝝ ꝛ cure gibbositatis ꝛ vētositatis faciētis gibbositatē. sup. ꝛ silr est silis cure alioꝝ morboꝝ ad q̄s dictū est ipȝ seq. Ois. n. dolor dorsi eueniēs a cōitate hȝ curari cura mēbri patiētis, cui⁹ cōitate dolor accidit in dorso, ꝛ cuȝ hoc toto tēpore quo fit cura, ꝛ rectificatio mēbri cōicantis. ⁋ Locus doloris dorsi inungi debet vł epithimari seu emplastrari cū sedātib⁹ dolorem anodinis. ⁋ Mālis ṽo inde existēs p ꝓprietatē dorso, aut cā replonis venaꝝ curać dieta potione ꝛ chyrurgia. Et dieta qdē eligenda est ex his q dicta sunt in caplo curationis iuncturaꝝ per dietā, hic qdē alia spālia ponenć. Spinachia nāqꝫ comesta, ꝛ ēt emplastrata ꝓprietatē hñt in dolore dorsi calido, ꝛ proprie sanguineo ꝛ sparagi in frigido. Ait Rabi in 4ᵃ ꝑticula sparagi sua spālitate sunt vtiles dolori spine ex flāte ꝯ vētositate gñato. Et brodiū ciceꝝ ꝓpe rubeoꝝ vel nigroꝝ ꝛ maxime cū ꝯcoquenć cū eis radices feniculi petrosilij vel apij, ꝛ silr panis in quo ponunć seia anisi ꝛ fenugreci. Et ex carnib⁹ caro piptonū ꝛ passeꝝ in domib⁹ nidificantiū, ꝛ caro ericij est eis ꝓpa, ꝛ ꝯueniunt eis radices pastinache baucie dauci ꝛ enule ꝛ vinū subtile potēs ac maluaticum paꝝ lymphatū ꝯfert ei, sic maxie nocet dolori dorsi calō in quo vitari dȝ oē vinū, ꝛ maxie potēs ꝛ loco vini dȝ bibere patiēs ipȝ aquā ordei, aut aquā ꝯcoctā cū zuccaro, aut vinū ḡnatoꝝ, aut iulep cū aq̄ frida. Et si appetit vinū bibat vinū albū paucisferū ꝛ aquosuȝ. ⁋ Et ꝯferūt in frido deambulatio ꝛ exercitiū moderatū ꝛ morari in aere calō ꝛ accūbere in plumis; sicut in calō ꝯfert qes ꝛ mora in aere frido, in estate accubitus in eo, ꝛ in hyeme in loco tēpato. Et vtać patiēs dolorē dorsi fridū cū suis cibariis spēb⁹ q sic fiūt. ℞. gar. cinamomi electi. piç. albi. añ. ʒ. iiii. cardamomi bedl galange. añ. ʒ. ß. croci macis. añ. ʒ. ß. ꝛ qdā addūt zuccaꝝ ad pōdus oium.

Per instrm̄ ṽo potiōis curać dolor dorsi mālis cū euacuatione māe peccātis, ꝛ alteratiōe ab intus ꝛ ab extra. Et si qdē mā fuerit sanguinea, ꝛ ꝓprie replēs venas ꝑdictas, tūc necesse est vt fiat flōmia copiose, ꝛ ꝓprie ex basilica, aut ex ambabus saphenis vel sciaticis ꝛ in pedibus, aut in curuatura genu, ipa. n. dixit. A. in dispōne sanat egꝝ, aut fiat scarificatio multa in naticis ꝛ coxis ꝛ crurib⁹. Et ꝯuenit hemorroidaꝝ ꝓuocatio, ac ēt mēstruoꝝ in muliere. ⁋ Et si mā fuerit colica eūeć cū eo qd ꝯuenit ex multos

Signa male cōplonis pure.

Signa male cōplonis cū materia.

[illegible] de cura doloris dorsi a mala cōplone pura tm̄ tātū.

Dieta.

De euacuātibus.

tiens dictis p vomitū vel secessū: ⁊ marie p vtrūq;: ⁊ bibat alterātia fridā: ⁊ inungat loc⁹ vel epithimet cum frigidis. ¶ Si vo dolor fuerit frigidus. dixit. A. dolor fridus inq̄ntū fridus est oz vt curet cū ebibitis ⁊ emplis ⁊ vnctiōib⁹. s. calefaciētib⁹: ⁊ inq̄ntū est hūor crudus: oz vt fiat cūo. Loigōne pmissa cū eis q̄ sustineut hyera hermetis: ⁊ est ouenies velde: q̄m digerit ⁊ sbtiliat ⁊ cūet hūorē crudū. Et dixit. costa. ofterūt ei pille sapinis: ⁊ laxatio facta cū pulpa collogn. ⁊ oi eo qd laxat hūorē crudū: ⁊ fiat ei⁹ purgatio cū reiteratiōe: ⁊ reiteratione s3 necessitatē. Et oferūt ei cristeria subtiliantia ⁊ carminātia ⁊ educētia flā. ⁊ ppe cū fuerit in pte iferiori lūbo℞. ¶ De alterātib⁹ vo ppriis est semē sileris mōtani suptū: ⁊ decoctio radicis ei⁹ bibita. Et decoctio radicū filipē dule: ⁊ decoctio radicis sparagi ⁊ seis ei⁹: ⁊ decoctio radicis acori. Et de potiōib⁹ exptis ad ipm est theriaca diatesseron. Et ofert ēt theriaca vipe℞ ⁊ diatrion ⁊ diagalāga est pprīū. ¶ De alterātib⁹ vo ab ex appropriatis. dixit Aui. est administratio olei de euforbio solinus: ⁊ oleo de lilio. als. bdellio est pprietas mirabilis: ⁊ ex eis ē oleū vrtice: oleū maiorane ⁊ sepū vrsi. ¶ Unctio vtilis valde. ℞. olei laurini nardini ⁊ yrini. aā. ʒ. j. cere bdellii. aā. ʒ. ij. succi maiorane. ℥. j. ʒ. galāge ⁊ cimini. aā. ʒ j. croci. ℈. j. cōponant adinuicē: ⁊ fiat vngm. ¶ Dixit Bymmalui ⁊ ponit. 12. oti. ponat desup pix liqda cū carta isepabilis: ⁊ p oleo det in potu aq̄ cicerū nigrorum. ¶ Qz si p dictā curā nō tollat dolor rubificātia desup apponāt: aut vesicātia ad attrahēdū mā3 ad supficiē cutis. ¶ Et Aui. qdē ponēdo cā. in administratiōe dixit. meli⁹ est vt calefiat dorsu3 in pmis fricādo locū cū manu calā: aut pāno calefacto ad apiendū poros: deide inungēdo cōprimendo sive fortiter fricādo cū ipso vnguēto: q̄m sic opmēdo vt⁹ vngm meli⁹ penetrat ad pfundū ⁊ melius fit māei resolb. ¶ Et d vtilib⁹ ⁊ laudatis ad dolorē dorsi humeri ⁊ musculo℞ euenitis ex frigiditate aut humiditate nō grossa est: vt permisceat aliqd de oleis subtilis sube cū vino malvatico vel alio vino subtili ⁊ calefiante: ⁊ ex eis fiat lōga fricatio sup loco.

¶ De curatione dolo℞ iunctura℞ p cauteriū. Cap. xiiij.

amnon curat dolor articulo℞ p dietā neq; per potionē: ita q nō sufficiūt medicine: tūc si dolor ipse est a mā frigida pprie siatica necessaria est cauteriçatio. De bonitate. n. cauterij vt in sequētib⁹ tractatib⁹ dicetur: est vt curent egritudies māles cronice cōsumēdo mās tales egritudines faciētes: ⁊ eas educēdo de loco marie cū tenet aptū tpe cōdecēti. ¶ Et scias q qn̄ mā cōseruās dolorē in iunctura aliqua est reumatiçās ad illā ex superioribus: tūc necīu3 est cauteriū supra locū p. vij. digitos vel circa ex pte qua reumatiçat mā. Et aliud sup loco iūcture vel infra eū pa℞. Si vo mā nō sit reumatiçās: s3 fixa in loco: tūc nō est necessariū cauteriū ponere supra locū: s3 solū sup eo: aut ifra ip3 pa℞. ¶ Sciendūq3 q cauteriū marie necīu3 est qn̄ mā in iunctura cōtēta nō p indurationē ⁊ ingipsationē: s3 p exuberātiā ei⁹ ⁊ remollitionē ligamēto℞ dislocat iūcturā: vnde spālr loquēs Hyp. de sciatica. 6° affo. dixit. Quibuscūq3 a sciatica molestatis vertebrū foris resilit his tabescit crus ⁊ claudicāt si nō vrant. i. cauteriçent. ¶ Dicūt aūt q tabescit crus pp phibitionē a motu: ⁊ qz ōbilitat ex dolore: ⁊ qz musillagines obtūdūt calm nāle ei⁹. Et qz vt qdā dicūt claudit p pte via transitus nutrimēti ad ipm cppressa a pte q̄ a suo nāli situ semota est. Claudicant aūt. qn̄ iunctura hec supra quā oz fieri mot⁹ deambulationis nō est firma: neq3 figi hn̄ pōt ad bonitatē deambulationis. In oi. n. motu locali: vt dixit Alex. reqrit aliqua pticula fixa sup quā fiat ipse motus. ¶ Et qz in hac iunctura frequētius occurrit: ⁊ magis necessariū est occurrere cū cauterio: idō d mō cauteriçādi ipā3 ptus dicā. ¶ Dixit Ras. in li° de iuncturis in ancha. cauteriçetur multis modis: s3 levior eo℞ est vt accipiat instr3 sm modū coclearis ferri: ⁊ fiat diametrū ei⁹ sicut est palmi medietas ⁊ fiant in circuitu ei⁹ qnq3 eminētie ad formā ossiu3 dactilo℞: ⁊ mittat in ignē donec rubeat: deide ponat sup pixidē anche: ⁊ eger iaceat sup lat⁹ sanū: ⁊ cauteriçabit qnq3 cauterijs vnica appōne instri. Et subdit. cū volueris ip3 cauteriçare debes egrū tali mō situare: vt appeat acumē anche: deide fac sup ip3 circulū. s. demōstrātē locū cauteriçādi: ⁊ deide cauteriça. ¶ Sera. 4° breuiarij. ca. 24. dixit. q op3 q cauteriçet sup ancha in trib⁹ locis aut q̄tuor: ⁊ hic mod⁹ cauteriçādi sufficit qn̄ dolor est firm⁹ in ancha: ⁊ nō extēdit ad corā crus vel pedē: nā qn̄ extēdit nō solū cauterium fieri oz in ancha: s3 ēt in locis ad q̄ dolor extēdit. Et ad hūc dolorē intēdēs Ras. 12° oti. auctē Simeōis dixit. si nō mitigat dolor cū medicinis vrat locus cū cauterio: ⁊ fiat vna vstio in ancha vbi sentit dolor ppe in loco doloris: ⁊ in tibia fiat alia vstio in loco vbi sentit in latere siluestri: ⁊ alia vstio fiat tenuis ⁊ pfunda in capite digiti pui: q̄m sanabit. ¶ Dixit Albuca. qn̄ accidit dolor in pixide anche: ⁊ sūt cā ipsi⁹ frig⁹ ⁊ hūiditates: ⁊ curat patiēs cū eo qd dixim⁹ in diuisiōe: ⁊ nō ofert curatio: ⁊ antiquat dolor: tūc oz vt soluas infirmū ab hūorib⁹ grossis: deide cauteriça ip3. Et modus cauterij i ea est s3 duos modos: aut cauterij cū medicis adurentib⁹: aut cū igne. Cauteriū aut cū igne est sm modos multos: vn⁹ est vt cauteriçes sup pixidē anche trib⁹ cauterijs triāgularib⁹ ⁊ cadētib⁹ sm figurā triāguli ⁊ faciat ei⁹ triāgulatio pfundationē bonā vel magnā: ⁊ sit q̄titas spacij q est iter oē cauteriū q̄titas grossitudinis digiti: ⁊ sit cauteriū oliuale. i. in fora grani oliue mediocris q̄titatis. Et qnq3 fit cauterium 4m in medio sup cap. anche ipsi⁹: ⁊ sic sūt q̄tuor cauteria: ⁊ si vis cauteriça cū circulo: cui⁹ pcessit fora in cauteriçatiōe dislocationis anche: ⁊ est vt sit circulus cōphēdēs ancha totā ⁊ cōburē spissitudinē cutis toti⁹: ⁊ iste est mod⁹ cauterij in sciatica qn̄ dolor est adherēs anche ipsi ⁊ nō extēdit vsq; ad corā ⁊ crus: si aūt extēdit vsq; ad corā ⁊ crus: tūc cauteriça duob⁹ cauterijs sup corā sup locū ad quē inuit iste ifirmus in quo est dolor ⁊ cauterio vno sup cauiculā q̄tuor digitis ad ptē siluestrē parū: ⁊ sit cauteriū cultellare: ⁊ sit profunditas cauterij sm q̄titatē spissitudis cutis. q si ifirm⁹ innuit q dolor extēdit vsq3 ppe digitos pedis: tūc cauteriça ip3 illic vbi inuit cū cauterio pūctis trib⁹ aut q̄tuor vl plurib⁹ si indiget: ⁊ si inuit dolorē eē sub genu versus crus: tunc cauteriça ip3 illic cauterio vno cultellari. Et dixit. caue tibi in oi cauteriçatiōe tua vt nō vltimes cū cauterio ad hoc vt cōburas neruū: aut arteriā magnā: ⁊ accidat p illō sup ifirmū noc⁹ malū aut ōctio. ¶ Dicūt qdā. q cauteriū in ancha nō oz puenire vsq3 ad iūcturā. s3 bn̄ vsq; ad ppe eā. ¶ Deide Albuc. narrat aliū modū q est ille mō dicto Ras. s3 est cū trib⁹ eminētijs tm̄. q si dolor fuerit in vtraq3 ancha cauteriçet vtraq3. Deinde posuit modū cauteriçatiōis anche cū medicinis. ¶ In dolore āt dorsi ⁊ lūbo℞. dixit Albuc. fiant sup dorsu3 vbi est dolor tres linee s3 latitudinem almediaci ipsius post q̄3 signes cū encausto in oi linea fac qnq3 cauteria: aut plā sm q̄titatē tolerātie ifirmi ⁊ vtutē ei⁹: ⁊ fiat cauteriçatio cū cauterio pūctuali: ⁊ si vis cauteriça trib⁹ aut q̄tuor cauterijs cū cauterio clauali mediocri: qdā dicūt q debent fieri tria cauteria sub loco doloris. ¶ Et dicūt qdā. q in dolore humeri oz apponi cauteriū tribus digitis iunctis inferi⁹ sub humero: ⁊ nō sup ipso ne spasmū vel ōctionē inducat. Et dicūt. q si otingat vt dislocet iunctura humeri pp humiditatē relaxationē faciētē: sicut otingit vt dictu3 est in ancha: tūc fiat cauteriū cū instro triāgulato: ita vt pforet cutē ad aliō lat⁹: ⁊ ponat in foramine isto laque⁹: ptus tn̄ dislocatio ei⁹ reduci oz ⁊ reducta oseruari: put meli⁹ fieri poterit. ¶ Dixit Albuc. in dolore podagre cauteriça in circuitu iuncture pedū cauterijs multis: ⁊ sit cauteriū oliuale: ⁊ si indiget vt punctes sup faciē pedis: tūc fac cū cauterio puncti. Et qdā dicūt. oferre cauteriu3 supra talum ex pte siluestri. ¶ Et dixit Alb. in dolore genu cauteriçent ipm trib⁹ cau-

Marginal notes: De alterā/tibus. — De mō ca/uteriçādi/in ancha/... — Modus/cauteriçā/di in dolo/re dorsi ⁊/lumbo℞. — In dolo/re humeri — In dolo/re poda/gre. — In dolo/re genu.

In doloribus manuum.

gerijs aut quattuor cũ cauterio olivali: ⁊ si necia sunt tibi pũcta tũc facere ⁊ dixit nõ submergas manũ tuã cũ cauterio olivali: imo sit circiter spissitudinẽ cutis tñ. ¶ Quidã dicũt. q oꝫ fieri cauteriũ trib⁹ digitis sub genu ex pte silvestri in fontanella q̃ ibi repit̃ inter duos musculos p quã vene inferius deferunt̃. ¶ In dolorib⁹ aũt manuũ dixit Albuc. cauterizes in circuitu focilium cauterio pũctuali: ⁊ si remanet ex doloribus in digitis: tũc pũcta cũ sup oẽm nodũ ⁊ sup pectinẽ manus. Et si dolor fuerit in cubito aut hũero cauterizes utrũqꝫ ab oi pte. ¶ Dixit Sera. nõ dimittant̃ cauteria ↄsolidari velociter. sꝫ fricem⁹ ea dieb⁹ multis cũ medicis apitiuis q̃ corrodũt carnẽ donec currat tota sanies virulẽta aggregata in iuncturis.

Cauteria in cauterisatione.

¶ Cõuenit. n. cauteriũ in his dolorib⁹ articulorũ qm̃ mãm mucillaginosaꝫ in eis reclusaꝫ excludit ⁊ ↄsumit totalr: aut saltẽ multũ diminuit: ⁊ cũ hoc facit vt mã añs si qua est ad fluxũ in articulos divertat̃ ad locũ ipsi⁹ cauterij ⁊ eijciat̃: vñ fit vt v̄tus fortificata supra mãꝫ ↄiunctã sic paucificatã ⁊ nõ ampli⁹ ab añte cã ↄseruatiua eã insensibilr resoluat ⁊ ↄsumat. ¶ Dixit Aui. de cauterizatiõe bona sciatica: ⁊ q̃ surgũt loco cauterij est: vt iaceat ĩfirm⁹ s̃m figuram quã opꝫ ⁊ phibeat̃ ei mot⁹: ⁊ ↄseruet̃ circuit⁹ doloris. s. signãdo ipꝫ ⁊ ĩpleat̃ me^m ei⁹ sale ⁊ ponat̃ desup pãnus: ⁊ sint pñia cauteria diuersa ⁊ igniãt̃ cauteria: ⁊ admĩstrẽt̃ in pñis talr vt nõ sẽtiãt̃ calã: deide sẽtiãt̃ cũ ea: deide fiãt fortia donec nõ possit tolerari. Cũ g̃ ptransierint v̄tutẽ pforet̃ massa. i. ⁊ pãno supposito: ⁊ dicat̃ ei vt inclinet̃ q̃tenus egrediant̃ sal ⁊ oleũ: deide cooperiat̃ cũ lana ⁊ liget̃. Et dixit. oꝫ vt tunc sit supra cap̃ infirmi vas plenũ aq̃ ro. cũ q̃ abstergat̃ facies eius: ⁊ refrigeret̃ ⁊ refocilet̃ virtus eius vt valeat tolerare. Caueat̃ tñ ne caro aduraf ⁊ vlceret̃. Et dixit. si fuerit in ancha sanguis q moret̃ in ea cauterizet̃ illic cũ auro rubente cauterizatione vehemẽti: vt currat sanguis ex ea. ¶ Dixit Gil. accendant̃ tria grana olibani: ⁊ cũ vino cauterizet̃ vena que nobilior est supra sciaꝫ ⁊c. ⁊ cum alijs duobus cauterizentur alie due vene sub scia.

¶ De sedatione dolorum iuncturarum ⁊ curatione accidentium superuenientium. Cap. xv.

Auicenna dicit. cũ fortes fiunt dolores ⁊ nõ tolerant̃ non est excusatio qn tribuant̃ sedatiua doloris. s. etiam in pri°. ⁊ ante euationẽ: sedant̃ aũt cũ subtilitate resolotiis mãe: aut cũ stupefactione. Et tibi qdẽ incũbit tentare sedare ipm cũ subtilr resoluẽtib⁹ mãm: ⁊ q̃uis non possit cõplere mãm resoluere ⁊ dolorẽ sedare: tñ nõ debetis cũ narcoticis sedare dolorẽ: nisi in casu vehemẽtis doloris. Ait. n. A. nõ administres stupefacieẽs: nisi apud necessitatẽ: vt cũ dolor est vehemẽs valde iminẽs periculũ: aliqñ eni vt supra patuit vehemẽs dolor articulorũ est cã mortis subito. Et ideo Ras. in libro de iuncturis dixit. si dolor augmẽtat̃ intãtũ q timeat̃ de egri defectu: tũc appone de sedãtib⁹ dolorẽ. s. narcoticis: ⁊ in approximatione tñ subtilr resoluẽtiuꝫ in pñis vtendũ est sedatiuis dolorũ cũ pprietate: ipsa enim prerogatiuã sup alia hñt: qm̃ noc^m nõ inferũt ẽt si in cognitione cãe fuerit erratũ: neqꝫ timor in ipsorũ approximatione persistit de repulsione mãe ad articulũ: nisi in q̃litate fuerint excessiua. Que aũt sint hec habitũ est supra in suo ca° que si nõ inueniant̃: aut nõ sufficiãt approximãda sũt anodina tẽperata vel parũ a tẽperamẽto recedẽtia: qm̃ ẽt in eis nõ existit timor: q̃cũqꝫ. n. horũ sũt tẽperata vel parũ ad caliditatem declinãtia cõueniũt in mã frigida. ⁊ ẽt calida: nisi calida nimis in gradu caliditatis excesserint: illa. n. malã cõplõnẽ remittẽt ↄfortato p ipsa calido nãli pticule cui⁹ est: q̃cũqꝫ etiã mãm sua tẽperata calitate resoluũt: neqꝫ ad locũ attrahũt: quare plura ẽt eorũ mẽbri dolẽtis ptes leniũt ⁊ remolliũt ⁊ dilatatiõi ⁊ extẽsioni apparent: q̃re magis tractabiles facte mẽbri dolẽtis pticule extẽsionẽ a mã doloris pcedẽtẽ miti⁹ ⁊ benigni⁹ tolerãt ⁊ sic dolorẽ. ¶ Ex sedatiuis ãt p̃dictis q̃

Sedantia dolorem anodina.

in tẽperamẽto ↄsistũt sunt fenugrecũ cũ aceto tritũ ⁊ melle superaddito coctũ de quo habitũ est supra post coagulationẽ supra mẽbrũ emplastrũ duob⁹ vel trib⁹ dieb⁹ sup eo dimissũ. Attñ ne in toto illo tẽpe exiccet̃: ⁊ nõ ↄferat exiccatũ superfũdẽdũ est aliquotiẽs oleũ rosaceũ. Et ex eis est vitellus oui cũ oleo ro. ⁊ florib⁹ camomille: aut corone regie ⁊ amidũ dissolutũ cũ oleo yrino keirino vel alio sili ⁊ mica panis ⁊ simila panis de simila calã ĩfusa in lacte mulieris asine vel capre ⁊ oleo ro. addito oui vitello. ¶ Et ex sedatiuis doloris q̃ ad caliditatẽ declinãt ⁊ sũt ↄferẽtia in dolore frido sũt empl'm ↄfectũ de caulib⁹ ⁊ apio recẽtib⁹ ⁊ ↄfectũ ex farina fenugreci se. lini mellilotro aneto: ⁊ florib⁹ camomille. Et si fridias fuerit maiorana folia lauri: ⁊ folia caulũ ⁊ ↄfectũ ex cinere tirsorũ cauliũ cũ oleo camomille ⁊ ↄfectũ ex farina fenugreci: ⁊ se. lini ⁊ cicer cũ oleo yrino vel alio sili. ¶ Et ex sedãtibus dolorẽ declinãtib⁹ ad friditatẽ paucã q̃ cõueniũt in mã calã sunt mucillago psilij cũ oleo viol. vel de cucurb. vel butyro recẽti sine sale: ⁊ lac calm actu embrocatũ vel ab vbere mulieꝫ ⁊ superinfusũ ꝫ ⁊ oleũ ro. vel vio. vel nenufarinũ mixtũ cũ pinguedine pulli vel porci recẽte: ⁊ incorpatũ cũ vitello oui ⁊ albumine ⁊ pauco sale. ¶ Ung^m mingatiuũ doloris articulorũ ⁊ aliorũ puenientiuꝫ a caliditate sic fit. ℞. olei amigd. d. ⁊ camomille ⁊ aneti. añ. ℥. j. mucillaginis altee ⁊ se. lini ⁊ fenugre. añ. ℥. ij. pinguedinis pulli: ⁊ anatis recẽtiũ ⁊ butyri recẽtis ⁊ adipis porci recẽtis ⁊ cere albe. añ. ℥. j. conficiant̃. Quidã aũt in oi sũmo dolore ⁊ maxie in cã calã sup apponũt pulmonẽ arietis calm: aut pullũ galline vel colũbinũ: aut catulũ cãis scissuꝫ p dorsi mediũ adhuc eo viuente: aut mẽbruꝫ in aiali nouiter occiso: adhuc tñ bñ calo exñte dũ operit̃ ponunt: h̃ cũ diaforeticis faciũt tumorẽ ⁊ nodositatẽ dissoluũt mẽbrũ ↄfortãt ⁊ dolorẽ tollũt. ¶ Si quoqꝫ necia fuerit doloris sedatio p narcotica. dixit Sera. q admĩstratio harũ medicinarũ est cõis istis egritudib⁹ apd vehemẽtiã doloris ⁊ cũ puenit ĩfirm⁹ ad sincopiꝫ ⁊ timorẽ: verũtñ opꝫ q ministrent̃ cũ eq̃litate terminata ⁊ regie artificiali cũ prudẽtia: qd est q: in egri^us fcã ex hũorib⁹ calidis subtilib⁹ q̃uis acuitate eorũ ĩfrigidãtia ĩfrigidẽt: tñ ipsa nocẽt ex pte altera: q: ingrossant qd effundit̃ q̃re faciũt eos acqrere tarditatẽ in penetratione ⁊ diminutionẽ submersionis. Du morb⁹ ẽo grossis nõ acqrit̃ aliqd subtile ex istis medicis: ⁊ nõ ↄueniũt eis: nisi vno mõ: q: qñ stupefaciũt sensuꝫ sedat̃ illud qd timebat̃ ex vehemẽtia doloris. Et pp illd. dixit Serap. si pmisces cũ eis ad istos dolores cũ medicis calis: ⁊ est ↄtẽt⁹ in eis illis q̃ faciũt ptrãsire v̄tutẽ earũ q̃ minuãt de nocumẽto illa ⁊c. ¶ Dixit Ras. in li° d iũcturis. si dolor augmẽtat̃ intm̃ q timeat̃ de egri defectu appone de sedãtib⁹ dolorẽ ⁊ vnge mẽbrũ cũ mortificatiuis: ⁊ h̃ fiat in ↄpatib⁹ calis sine magno timore: ⁊ maxie in colica: in fridis aũt ⁊ mẽbris spiritis fiat cũ timore ⁊ cautela magna. ¶ Dixit Aui. mẽsura illd qd sedat malitiã sũmã doloris. i. ↄsolare ⁊ corrige ipꝫ nõ. n. approximãda sũt sola sine pmixtiõe corrigentiũ ea. Et utere eo cũ audacia ⁊ timiditate plus. s. qñ ẽ correctũ. ãls. ⁊ mẽsura illd qd sedat malitiã. s. doloris sũma doloris. i. cũ q̃titate doloris: ⁊ h̃ pt itelligi siue illd sedet subtilr resoluẽdo: siue stupefaciẽdo: in nullo. n. oꝫ ptrãsiri mẽsura ẽt eq̃lis terminata: ⁊ maxie in stupefactiuo: vt dixit Sera. ⁊ dixit Aui. multotiẽs ↄfert stupefactiuũ in q̃tũ igrossat mãꝫ pcedẽteꝫ ⁊ sistẽtẽ: q̃re nõ fluit: ⁊ sic tãdẽ sedat̃ dolor: h̃ tñ pprie facit ⁊ ↄuenit in mã colica ⁊ subtili. ¶ Et rursuꝫ stupefactiuorũ administratio nõ oꝫ diu ↄtinuari: neqꝫ ab itra neqꝫ ab extra. Inqt Alex. qñ coact⁹ fueris ex vehemẽtia doloris vti potes narcoticis: tñ nõ cũ lõga opõne ipsorũ: sꝫ remotis ipsis d̃bes tũc trãsmutare ad leniẽtia velociter. Et Haly. dixit. si cõfortat̃ dolor ⁊ oino tumultuat sup loco empl'a opꝫ ponere dormitantia: nõ tñ expedit cũ frigidis psistere cataplasmatibus qm̃ humorẽ refrigerãt ⁊ inspissant: vñ difficilis fit eius dissolutio ⁊ euatio: ⁊ si apparuerit fuerit duritieꝫ eius faciũt ⁊ pprie

De narcoticis administratione.

dormitantiam:dōq3 intuēdū est:ꝛ cū pꝫ acqeuisse aia:auerte/
ris calorē ꝛ dolorē emplꝫs ipsis dissoluētia adiuge. ℭ De cō
uenientib⁹ aūt narcoticis sūt q̄ posuit Ras. 11ᵘ ꝯti. aucte Sa.
℞. opij croci. añ. auř. iij. terant̄ i lacte vaccino:ꝛ misceat̄ cū
eis mica panis albi dū fuerit in liquore decēti:ꝛ empl'a cuȝ
eis:ꝫ vngere oȝ ꝯficiēs manū cū oleo ro. ꝛ ponere sup illud
de folijs bletaꝝ vel lactucaꝝ ad ꝯseruādū illō:qm̄ h medica
men erit mirabile. ℭ A. aūt ponit de croco in h ēplo auř. j.
ꝛ dixit. ꝙ pōt ꝯfici cū croco absq3 medulla panis. ℭ Et ce/
rotū dixit illic Ras. fit de oleo ro. aut dixit Ras. ℞. sigle. ij.
auř. opij auř. j. ꝛ fac filr. Aut. ℞. se. iusqami auř. vj. opij cro
ci. añ. auř. ij. ʒ. vini dulcis q̄tū sufficit ad distēpandū commi/
sceant̄ cū ceroto olei ro. ℭ Dixit Ras. in liᵒ de iūcturis. me
dicamē forte q̄d vti debes cū magna fuerit nec̄itas. ℞. opij ꝛ
corticū mādragore. añ. ℥. v. mole ꝛ ꝯfice cū aq̄ portulace vel
lactuce vl' iusqami ꝛ i fofa seia:siue grana:ꝛ cū op⁹ fuerit sol
ue cū aq̄ portulace vel lactuce ꝛ illine. Et dixit. in dolore fri/
gido vtemur meⁿ¹ᵉ sedātib⁹ dolorē mixtis cū illis meⁿ¹ᵉ q̄
alterāt ꝯditionē mordificatoꝝ. al's. mortificatiuoꝝ:vn̄. ℞.
opij ꝛ castorei. añ. ptē. j. croci. p. ʒ. ꝛ aggrega cū aq̄. Dix̄ Sil.
pulueriçet. ʒ. j. opij cū. ʒ. iij. croci ꝛ. iiij. aut. v. vitellis ouoꝝ
ꝛ oleo ro. ꝛ fiat ēpl'z:h. n. potēter mitigat dolorē ꝛ repcutit.
ℭ Dicūt qdā. ꝙ radix iusqami albi ꝯcocta sub cinerib⁹ cali
dis pistata ꝛ mixta cū oleo camomille pauco ē vtilis valde.
ℭ Pille optīe q̄ dant̄ in sedatiōe doloris articuloꝝ vehemē
ter:ꝛ pcipue qn̄ mā reumatiçat. ℞. storacis liqde laudani
masticis olibani ꝛ opij. añ. ptes eq̄les:ꝯficiant̄ cū succo plā
taginis:ꝛ exhibeant̄ sero cū itur dormitū cuȝ vino rubeo:
mirū ēt valēt in oi reumate descēdēte a capite ad spūalia.
ℭ Dixit Alex. post ꝯueniētē vsuȝ stupefactiuoꝝ pmuta te
ad lenitiua:sic cāomillā maluauiscū semen lini fenugrecū ꝛ
silia:ꝛ qdā dicūt pmuta te ad mediocriter calefaciētia ꝛ vi/
taficātia:Et locū empl'a cū mica panis decocta additis vitel
lis ouoꝝ ꝛ olo cāomille. Et dicūt. si coact⁹ applicas loco do
lēti narcotica añ euōnē in pnᵒ:ita ꝙ timeat̄ pilla redit⁹ m̄ie
ad pn¹ⁱᵃ vl' nobilia mēbra:tūc illis appositi statiȝ debes attē
dere diuersionib⁹:vt mā repulsa nō ad pn¹ⁱᵃ mēbra vl' nobi/
lia:sed ad vilia deriuet̄. ℭ Dixit Sera. si ex vsu narcoticoꝝ
ꝯsequat̄ in mēbro stupor:ꝛ difficultas mot⁹ opȝ vt admini
stremus empl'm ex fellib⁹ dissolutis cū oleo camomille:qm̄
istud acquirit iuuaᵐ ꝛ maturat ꝛ facit redire caliditateȝ ad
membrum quod infrigidatum est ex illo.

Accidentiuȝ correctio.

Accidentia quoq3 ꝛ dispōnes q̄ ista sequunt̄ post do
lores iuncturaꝝ. ppe sūt dislocatio eaꝝ:ꝛ
cū h acciderit opȝ recurrere ad ea q̄ dicent̄ in trac. seq. ꝫȝ p
pria capl'a dislocatiōis eaꝝ. ℭ Et est ꝯbilitas ꝛ laxitudo ea
rū: ꝛ succurrit̄ ei cū reb⁹ ꝯfortātib⁹ ab int⁹ ꝛ ab ex̄ approxi
matis. ab it⁹ cū theriaca vel metridato ꝛ silib⁹:ab ex̄ vo cū
embrocatione vel balneatiōe cū aq̄s aluminosis vel salsis:q̄ si
nālr tales nō hēant̄ artificialr cōponant̄ faciēdo decoq i aq̄
alumē:ꝛ sal ꝛ herbe alie ꝯuenientes:vt yua saluia sticados
arterica palytica iuniperus sauina ꝛ cypssus:ꝛ hec eadē pn̄t
decoq in vino ru. ꝛ lixiuio:deide post ablutionē exiccent̄ ꝛ
inungant̄ cū oleo de sqnāto ꝛ masticino vel nardino:ꝛ aut
abscintileo. Et pdicta fiāt si mā q̄ fecit dolorē fuerit frigida:
si aūt fuerit cal'a del' rubea trociscata ꝛ ablutio vel ēbroca/
tio fiat cū aq̄s eneis vel ferreis nālib⁹ vel artificialr factis
p extinctionē eris vel ferri ignitoꝝ in aq̄ multotiēs:vn̄ ꝯue
nit aq̄ in q̄ fabri extinguūt sua ferramēta ꝛ decoquant̄ ēt ta/
lia in aq̄ ro. folia myrti ꝛ grana ei⁹ ꝛ folia rubi. ꝛ becce ano
cisbadi:ꝛ grana myrti trita ꝛ emplāta ꝯfortāt ꝛ ꝯstringunt
iūcturas relaxatas ex cā cal'a:ꝛ silr illinitio fcā cū oleo ros.
vel myrtino i q̄ dissoluta sūt luta. s. sigillatū ꝛ armenū tenea
tur mēbrū ꝯbilitatū in vino albo decoctiōe gallaꝝ ꝛ alumi
nis vel in aq̄ decocᵗⁱᵒ aluminis ꝛ ros. ℭ Et ex accn̄tib⁹ ipsis
est duritiēs mot⁹ ꝛ açemena qd̄ est gressus puatio ꝛ dormi/
tatio ꝛ formicatio:siue stupor:ꝛ de duritie mot⁹ iūcturaꝝ.

Debilitas ꝛ laxitado iuncturaruȝ.

Duritiea motus ꝛ açemena.

dixit Avi. 3ᵒ q̄rti. ꝙ qn̄q3 accidit i iūcturis duritiēs pbibēs
moueri iūcturas cū facilitate ꝛ nō ꝯstruit sensū. s. vt plm̄:nā
qn̄q3 destruit̄ ꝛ fit in eis stupor ꝛ dormitatio:ꝛ qn̄q3 nō de/
struit̄ neq3 diminuit̄ de sensu:ꝛ cā ei⁹. dixit Avic. qn̄q3 est
neruus cū q̄ est stupore q est cā ꝙ iūcture nō moueant̄ cū fa
cilitate. Alia lr̄a hȝ. ꝛ qn̄q3 ē in neruis. s. illa duritiēs q̄ ē cā
difficultatis mot⁹ iūcture cū aliq̄li stupore ꝛ diminutiōe sen
sus loci:ꝛ qn̄q3 est ipsa duritiēs cā difficultatis mot⁹ in iun
cturis ipsis:ꝛ qn̄ȝ ē carnosior. i. qn̄q3 ē in pte magis carno
sa. ꝛ sic inuit tres spēs ei⁹:vnā q̄ est in iūctura. scd̄aȝ q̄ est in
neruis:ꝛ 3ᵃᵐ q̄ est in carne:ꝛ istamet duritiēs cū auget̄ pōt
eē cā açemena ꝛ ꝯctiōis mēbri. ℭ Et cā dormitatiōis siue stu
poris iūcturaꝝ:ꝫȝ vt plꝫ est opil'o eueniēs i trāsitu spūs aia
lis pbibēs venire ipȝ in sufficiēti q̄titate ad iūcturā:ꝛ qn̄
est cā ei⁹ paucitas ipsi⁹ spūs pueniēs post euōnē fortē:aut
abstinētiā nimiā:aut vehemētiā doloris cū diuturnitate. in
quodā liᵒ de pnosticatiōe q attribuit̄ Rasi dr̄. in cui⁹ corpe
accidit sepe dormitatio pnosticare ipȝ cito moriturū ex pau
citate spūuȝ in corpe. succurrēdū est igit̄ duritiei ꝛ enodati/
tiōi eueniēti:ꝛ post dolorē in iūcturis remanēti cū eis q̄ mol
lificāt ꝛ dissoluūt. ℭ Dixit Haly. sume vulpē viuā:ꝛ in oleo
coq̄ onfacino:ꝛ patiētē in h oleo statue tepido:qm̄ iūctura/
rū ꝛ mēbroꝝ dissoluit vētositatē. al's. nodositatē:ꝯcoctio ēt
vulpis mitigat̄ dolorē iuncturaꝝ:ꝛ fit ad h ꝯcoctio ei⁹ ꝫm
Pau. bulliat aq̄ vehemēter valde dū ꝑueniat ad meᵐ:ꝛ plus
scȝ bulliat:deide ponat̄ in ea vulpis occisa cū suo sanguie ꝛ
coquat̄ dū liq̄fiat ꝛ colet̄:ꝛ ipsa aq̄ misceat̄ cū oleo:ꝛ pōat̄
mēbꝝ dolēs in ea:aut sedeat in ea patiēs:qm̄ dispget māȝ to
tā faciētē dolorē. ℭ Et dixit Haly. linias locū cū oleo catti
atq3 galline ꝛ herbe ꝓpuma:ꝛ dixit. empl'm bonuȝ ad h fit
cū sisamino ꝛ seie lini tritis ꝛ cū arietis cauda liquefacta di
stēperatis:ꝛ sup nodositates applicatis:qm̄ eos emollit ꝛ
dissoluit. ℭ Theodorus Prescian⁹. ad noda soluēda que in
manib⁹ fiūt bitumē cū oleo ro. trita:ita vt spissuȝ fiat:ꝛ fri/
cādo illinias nodos:ꝛ suppone lanā siccatā:ꝛ linea fascia li/
gabis:ꝛ dixit:ferule radices in aq̄ ad 3ᵐ decoquas:ꝛ illam
aquā cū vino bibat:ꝛ oēȝ nodū dissoluet. ℭ Dixit Oribasi⁹
radicē hebri tritā cū aceto sup empl'am⁹:ꝛ ꝯfert. cinis caulis
cū adipe vetusto:radix narcissi cū melle vel oleo empl'm⁹
optīe opat̄:ꝛ armoniacū empl'm cū pice ꝛ melle vl' cū melle
ꝛ oleo suppositū eū ppe emollit ꝛ nodositates iūcturaꝝ dis
soluit. ℭ Aliud vtile. ꝛ ē Bartolomei de varignana mollifi
cās duritiēs iūcturaꝝ:ꝛ spālr nouas dissolue diaglō cū olo
nard⁹:ꝛ cū perijs suppone pmissa ēbrocatiōe cū aq̄ ꝯcoⁿ¹ᵉ
malue ꝛ altee cāomille ꝛ extremitatū absinthij. ℭ Cura ꝯo
açemena:ꝛ ꝯctiōis iūcturaꝝ. dix̄. A. ē qd̄ oleū ꝯ andachoca
qd̄ ipse describit in h caᵒ potādo ex eo ꝛ inūgēdo cū ipso est
res magis ꝯferēs ei. Et ex eis q̄ expta sūt ad ꝯctū est:vt su/
mat̄ pellis ouis hora q̄ excoriat̄ ꝛ pone sup ipȝ:ꝛ liniat̄ cū
lacte vaccino dulci. Et iuuat̄ dixit. A. cū administratiōe bal/
nei sicci:ꝛ sudare in furno:aut in fouea cal'a iuuatiua sunt.
ℭ Ungᵐ valde vtile ad iūcturas q̄ nō pn̄t cōmode plicari ex
tēdi vel moueri. ℞. opop. serap. galb. añ. ʒ. ʒ. terbē. ʒ. j. roris
marini saluie mētis silue. añ. M. ʒ. ꝯficiant̄ cū carne vulpis
subtilr icisa:ꝛ ponat̄ totū in ansere pingui ad assandū:ꝛ illō
qd̄ ex ansere cadit recolligat̄ ꝛ inūgat̄. ℭ Aliō. ℞. pingue/
dinis vulpis marmote medulle cerui ꝛ vituli ꝛ vrsi ꝛ pin/
guedis galline ꝛ anatis ꝛ olei antiq:olei laurini. añ. ʒ. j. sera
pini opopa. bdellij galb. armon. fellis vaccini terbē. añ. ʒ. ij.
gūmi. edere resine aloes. añ. ʒ. j. ʒ. piguedis castorei. ʒ. j. ꝛ ꝯfi
ciat̄ ex eis vngᵐ. Dixit. ꝙ sterc⁹ porci ꝛ ppe silvestris mix/
tū in ceroti ꝯfert oib⁹ duritieb⁹ ꝛ ꝯtorsiōib⁹ neruoꝝ. ℭ Dor
mitatiōis aūt iūcture cura ē vt pmissis euōnib⁹ fiāt fricatio
nes mediocres sup corpe toto ꝛ extremitatib⁹:ꝛ maxie sup
extreᵗ in q̄ remāserit dormitatio vel stupiditas cū manu vl'
pāno mediocriter aspero:deide lauent̄ mēbra illa cū lixiuio
in quo ꝯcocta sint saluia betonica sticados origanū calamē

Dormitatio iuncturarum.

tum mētastrū kalendula ⁊ sisia. Et dū lauant̄ fricent̄ bñ mē bra ipsa cū dictis herbis decoctis: deinde bñ exiccent̄: ⁊ post exiccationē inūgant̄ cū oleo costino. ℂ Et si acciderit cū cōitate cerebri regat̄ regie stuporis dicto in sermōe 3° ca° ō stupore. ℂ Et ex accūtib⁹ illis est tumor remanēs p⁹ cessatiões doloris: ⁊ tollūt eū fricatio cū oxirodio addito sale ⁊ spōgia noua isusa in aceto ⁊ expssa: aut ver⁹ abluta cū lixiuio sale nitro ⁊ modico aceti: farina vō ordei mixta cū carne citonij ⁊ aceto illū spargit. Et herba senatiō ɔtusa cū assūgia veteri. Et sterc⁹ muris cū assūgia veteri tritū ⁊ malaxatū oēz tumorē fridū soluit. Et silr̄ stercus colūbinū decoctū in vino. ℂ Aliō vtile suffumiget̄ mēbrū cū aceto pjecto supra lapidē molarē: deīde lauet̄ cū vino pōtico pa͡ȝ lympbato in quo bullierit cuscute cinis ostracop ⁊ cinis spōgie cōbuste Ras. dixit. ℞. cere olei anetini pt. v. adipis anatis pt. ij. flor̄ camomille sōnlr̄ puluerisator̄ pt. j. ʒ. fiat vng̃m: deinde teneat̄ mēbrū bñ cal'z donec rubeat: ⁊ tūc inūgat̄ ⁊ dimittat̄. p. vj. horas: tūc iter̄ ponat̄ in aq̄ calā dū rubeat: ⁊ iter̄ inūgat̄: ⁊ sic pcedat̄ de. vj. horis in. vj. horas. ℂ Et ɔfert emplāre locuȝ cū puluere yreos mixto cū melle: aut cū folijs radicū ɔtusis. ℂ Et ex accñtib⁹ remanētib⁹ sunt lapidatio ingipsatio seu petrificatio mãe in iūcturis: ⁊ ſʒ de h̄ dicet̄ in sequēti caplo.

Tumor iūcturarum post dolores.

ℂ De lapideitate iuncturarum ⁊ recitatione quorundam casuum contingentium. Cap. xvj.

Petrificatio mãe ⁊ ipsius ingipsatio in iuncturis vt dixit Aui. accidit bolb⁹ cōplones calas ⁊ mãa bñtib⁹ q̄ in eis subtile qō est in mã cito resoluit̄ ⁊ remanet grossuȝ qō actione caloris petrificat̄ ⁊ induratur. Et accidit silr̄ qñ imoderate ⁊ incōgrue medicamina resolutiua acute calitatis approximant̄. Et dixit Gal'. 10. mie. mir. quotiēs gñant̄ in articlis lapides nulla spes fiet q̄ articuli ɔuertant̄ ad nãȝ suã. Et loc⁹ qdē petrificat⁹ qñq̄ rūpit̄ ⁊ vlcerat̄ ⁊ egredit̄ ex eo res lapidosa gipseat⁊ qñq̄ ēt egredit̄ idē cū illa sanies virulēta. ℂ Dixit Ras. 12. ɔti. q̄ cōgregationē apatū petrificator̄ phibet farina lupinor̄ cū sirupo acetoso: aut cū aq̄ ⁊ aceto supposita ⁊ radices affodili bone sunt. Et dixit. mitigatis dolorib⁹ oīno si restat apar⁊ dū^m fuerit ne petrificet̄ ēplet̄ cū bulbo dissoluto trito ⁊ mixto cū farre ⁊ aq̄. Et Aui. dixit. emplet̄ cū bulbo dissoluto i aq̄: ipsa phibet lapidationē. Et dixit Ras. epithima fiat cū dcoc^{ne} regie corone camomille maluauisci ⁊ cētauree. ℂ Qz si nō phibet̄: ſʒ icipit mã ingrossari: tūc dixit Ras. in li° de iūcturis vtere mollificatiōe ſʒ duritiē apatis: ⁊ tādiu donec videris mollificari ⁊ rarefieri: ⁊ lat^{cm} augeri: ⁊ tūc reuertaris ad dissolutiua: ⁊ ex eis vtaris. Et ex̄ pñt ēt silr̄ mollificātia ⁊ resoluētia apponi. ℂ Dixit Aui. oȝ vt isti nō resoluãt̄ sine lenificatiōe: imo opȝ vt lenianr̄ ⁊ resoluant̄ silr̄. Et de vtilib⁹ ad h̄. ℞. serapini galbani terbētine aspalti castorei myrrhe bdellij colofonie picis liq̄de: resine mumie cere albe. añ. bulliant ad inuicē ⁊ fiat cerotū. ℂ Dixit Ras. ablue mēbruȝ cū aq̄ cala dōec ifluet̄: postea vnge cū cera ⁊ pmitte sic. x. horis: ⁊ quotidie silr̄ fac dōec appeat mollificatio: aut radices maluauisci ⁊ cucu. asini. decoq̄ in olo: ⁊ fac vng̃m ⁊ vtere eo. Aui. ℞. pinguedis galline nigre ⁊ anatis ⁊ medulle cruris vitule ⁊ cere ⁊ olei. añ. ɔuemētes ptes: ⁊ misce sicut oȝ ⁊ fac vng̃m: ⁊ pone desup vna nocte ⁊ die: ⁊ postea ablue: ⁊ iterū appone: ⁊ iter̄ ablue: qm̄ fortificat ⁊ mollificat. ℂ Aliō qō est fortius. bdelliū armoniacū ⁊ storacē liq̄dā misce cū oleo yrino: ⁊ suppone. ℂ Aliō. ℞. cere. ʒ. v. medulle cruris vituli armoniaci storacis liq̄de bdellij ⁊ galbani. añ. ʒ. x. dissoluātur cū modico olei yrini: ⁊ cū ea ois alia ɔficiant̄. ℂ Aliud mollificās ⁊ dissoluēs. ℞. armōiaci bdellij ⁊ storacis liq̄de ⁊ galbāi. añ. ʒ. x. piretri ⁊ fenug. añ. ʒ. v. olī yrini. q̄^m sufficit ad mollificādū gumas: ⁊ postea ɔficiāt̄ cū ficub⁹. ℂ Et dixit Ras. cura ppa ad lapideitatē ablue cū aq̄ in q̄ cocte sūt radices maluauisci anetū cãomilla dōec rubeat qō ē in circuitu

Prohibētia lapidationē mãe.

Resoluētia lapideam & ipsā mãm.

Mollientia mãm lapideā

lapideitatis: qm̄ qñ est fortis lapideitas locus lapidat⁹ nō rubet: deide ponēdesūt pinguedies ⁊ medulle vna die ac nocte: postea accipe lapidē marchasite ⁊ pone in igne dōec rubeat: postea irrora eū cū aceto forti calo: ⁊ pone mēbr̄ desu per ⁊ stet sup vaporē vna hora: postea laua cū aceto forti calido: ⁊ fiat oīno cura ista p. viij. dieb⁹: postea reitera ⁊ sic seq̄re donec resoluat̄. ℂ Quidā āt mollificāt duritiē q̄ disponitur vt petrificet̄: ⁊ cā q̄ est in circuitu igipsatiōis lauādo cū dcoc^{ne} altee ⁊ feis lini ⁊ absinthij: deide inūgēdo cū oleo de amig. ⁊ butyro: ⁊ desup emplando cū altea mixta cū adipe anseris anatis ⁊ galline: deide post mollificationē inūgāt cū oleo de iunipero vel cū ēplo facto cū retina ⁊ oleo de eufor⁹ vel inūgūt cū olo ō laterib⁹ vl' de terbē^e postq̄ somētāt locū cū vino dcoc^{nis} yue saluie ⁊ altee. ℂ Mollificatiuū bo^m cū resolōne tēpata. ℞. ysopi cerotū ⁊ assūgiā anseris vel anatis ⁊ pone cū armon^{co} ⁊ bdellio dissolutis i succo rutbe. ℂ Et lapidationes qdē iūctura₂ cōplete nō pñt p me^{na} mollificari ⁊ dissolui: ve₂ qñq̄ extēdēte mã petrificata rūpit̄ cutis: et qñqȝ p se nō rūpit: et qñ p se nō rūpit bo^m ē vt artificialr̄ rūpat̄. ℂ Ad h̄ aūt faciēdū. dixit Gal'. xi. de simp. me^{na}. Caseus vet⁹ terat̄: et cū aq̄ dcoc^{nis} crurium porco₂ salito₂ ponatur: et ex eo fiat sup nodositatib⁹ ⁊ duritieb⁹ iūctura₂ ēplz nã rūpit ⁊ exbit illud qō est ille gipso sine ipedimēto: ⁊ dix. expt⁹ sum eoset fuit caseus vaccin⁹ pinguis et acris pp pinguedinē et vetustatē. ℂ In li° āt de iūcturis Ras. addidit nasturtiū. et ait dixit Gal'. q̄ accepit caseū antiquū lōgi tpis et nasturtiū et puluerisauit siset postea accepit pedes porci antiq et equo₂ salsos: et decoxit in aq̄. miscuit nasturtiū et caseū: et fecit emplm̄ sup iūcturas lapidatas et rūpebat̄ cutis et exbibat būdositas ois: et sic postea sanabat̄: et expt⁹ suȝ illud sepe. Hoc idē medicamē posuit Ras. 12. ɔti. et ait. dixit Dios. ego distēpero caseū vetustū pluriuȝ anno₂ hñtē in se acuitatē vehemētē: et cū apoçimate pedū salito₂ et vetusto₂ rū emplo cū eo articulos in qb⁹ erūt durities et petrificatio necnō sixa cute exinde ipse petrificationes egrediunt̄ absq̄ nocu^{to} et labore. ℂ Ait Ras. dico. ℞. vltra posse caseū acuiorē et vehemētioris acuitatis et vetustiorē: deide misce cū adipe vetustiori vltra posse: et salito: et coquēdo eos cuȝ eis emplam⁹: et erit pfectioris vtilitatis alio: qdā aūt dicunt q̄ antiqu⁹ gratusat⁹: et postea pistat⁹ et optie cū oleo cōi icorporat⁹ dolores iūctura₂ cito lenit supposit⁹: et curities earū. ℂ Dicūt. si ex loco rupto egredit̄ mã gipsea supponēd⁹ est puluis cyperi mixtus cum assungia anseris. Si vō egreditur sanies virulenta mundificetur locus sicut conuenit: ⁊ sicut in tractatu vlcerū virulento₂ dicetur.

Medicamina rūpētia iuncturas lapideatas vbi opȝ.

Rasis 12° ɔti. posuit plures casus quos placuit mihi inserere hic. ex qb⁹ vn⁹ est. vidi quēdā pati dolorem articulo₂ ac seq qetē magnā qñ antiq articuli erāt oppressi cū tpe cū manu cal'a et leuitqm passio ei⁹ erat ex inanitione sup ibūdāti. s. būo₂ facta ad articulos pte exīte. sanguinea et pte colica et pte flātica. ℂ Ali⁹ est. dico q̄ excitatus est in quodā vicino meo cui⁹ cōplo erat colica dolor podagre in pede: et facta minutiōe i manu altera mitigata est maior ps doloris: et post biduū cōualuit pfecte. ℂ Amplius est dixit Ras. audiui notū ysmaelē dicentē q̄ dolor ei⁹ nō mitigat̄ nisi cū oleo sambacino cū figia illinito sup eum: et mirabilr̄ agebat in hoc: et dolor eius erat frigidus flātic⁹. ℂ Ali⁹ est. dixit Ras. vidi quēdā laborantē podagra. et statim aduenīte vē emittebat de pedib⁹ ptes sanguis coagulati et sicci expellēte eas nã: et sanabat̄ idē p totā estatē: et̄ñ subuertebat̄ in hyeme: et max' qñ ābulabat sup terrā būectatā et fridā: et erat ex vehemēti ɔstrictiōe illata ei. ℂ Et dixit. dico q̄ erat qdaȝ corpulēt⁹ freq̄ntis qetis et supabūdātis comestiōis q̄ passus est ex motu dolorē articulo₂ cui pcepi q̄ in qbusȝ nonaginta dieb⁹ faceret minutionē: et in qualȝ bebdo^a laxationē leuē faciēte assellare qter aut qnqes: et in qbusȝ duobus mēsib⁹ laxationē potētiorem faceret laxatiōe illa: et in

Exempla quorūdā casuum.

qualibet die hēt semina puocātia vrinā:ita tñ q nullo bal
neo vteret oino. ¶ Et dixit. ego vidi in qbusdā q statim q
corpꝰ coꝝ rubesit ex vini potu:aut alia cā statiʒ mitigabat.
Et cura coꝝ fit exitatio rebꝰ q h excitāt. ¶ Et dixit. in qdā
factū fuit in coxa apā calʒ pulsatiuū cui supposito emplō p
bibitiuo ⁊ lenitiuo mitigatꝰ ē dolor ⁊ dissolutū ē apa. Sʒ tñ
ꝯsiderare ōbes q si mitigat̃ īflatio: ⁊ dolor iminet ac mēbꝝ
extēdit̃ pcedē ōbes i cura cū resolutiuis ⁊ lenitiuis. ¶ Et
dixit. qdā abialser chzianꝰ patiebat̃ dolorē dorsi cui pcepi vt
vngeret ipʒ cū oleo lilino post calefactionē dorsi cuʒ igne ⁊
fricatiōe dormiēdo sup h p vnā noctē ⁊ balneādo ipsaʒ ma/
ne ⁊ sic faciēdo sanatꝰ ē p tres noctes. ¶ Dixit. podagre ve
hemētis pulsatiōis ꝯfert h. ℞. cimini ⁊ se. apij ⁊. fis. añ. ʒ. j.
pipis ⁊ masticis. añ. ʒ. ß. hermod. ʒ. ß. puluerisent ⁊ dos. sit
aur. j. cū vino ⁊ aq̄ calīa ⁊ mitigabit̃ idē dolor. ¶ Et dix. di/
co q torture digitoꝝ accidit hñtibꝰ ꝯplōnes vehemētis cali
ditatis: vñ q istoꝝ pat̃ podagrā digiti torqnt̃ ex itēsa exicca
tiōe ipsiꝰ articuli: vñ freqnter ōbemꝰ opari lenificatiuis in
eis cū eis q nō calefaciūt oio. aut cū tēperie calefaciāt. ¶ Et
dix. si videris laborātes calīa podagra pati nocuᵐ p emplā
frida: aut laborātes frida p ēplā calīa h erit ex tetano: vñ tūc
supponā mollificꝰ ⁊ ꝯueniūt eis vinū coctū: aut oleū ros.
murtū cū cera liqfacta. ¶ Et dixit. vidi plēs pingues labo/
rare artetica qbꝰ ipole erat vti exercitio: ⁊ hi pñt custodiri
de doloribꝰ articuloꝝ p laxatiuē eis factā qlʒ hebdomadā:
qui ergo ipsoꝝ h vtit̃ nō patiet̃ dolorē iteratō: qm̃ nō erit in
corpe eius residuū qd possit moueri ⁊ expelli ad articulos.
¶ Et dixit Filagoriꝰ qdā spēs podagre fit ex siccitate nerui
cū hūiditate pauca mala tenui ⁊ pūgitiua: ⁊ sanatio huiꝰ fit
p balneū frequēs. ¶ Quidā extenuatꝰ scabiosus passus est
dolorē articloꝝ: ⁊ fuit curatꝰ cū sirupo q sic fit. ℞. succi. bu/
glosse lib. ij. succi endiuie ⁊ lupuloꝝ ⁊ boragis ⁊ feniculi ⁊
apij. añ. ℥. iiij. ⁊ sint oēs hi succi ōpurati ⁊ īfundāt̃ in eis fol
liculoꝝ sene. ʒ. iiij. polipodij seis anisi. añ. ʒ. ij. turbith. ʒ. j. ci
namomi electi. ʒ. ß. ⁊ stēt p diē deide bulliāt vsq ad ꝯsūptio
nē medietatis succoꝝ: ⁊ si nimis īspissarent̃ succi addat̃ aq̄
buglosse lib. j. ⁊ postea sirupet̃ lib. j. zuccari albi dos. ℥. ij.

¶ De ꝯseruatione sanitatis iuncturarum. Cap. xvij.

Conseruatio sanitatis iuncturaꝝ ma/
xime ꝯsistit in recto regi
mine. 6. reꝝ nō nāliū: ⁊ er nāqз dʒ ad caliditateʒ ⁊
aliqualē siccitatē declinare: ⁊ fugiendus est aer
fridus ⁊ hūidus. Et si ꝯtingat in tali aere mo/
raʒ facere dʒ vt ab ipso custodia fiet cū igne pānis ⁊ calcia/
mētis ⁊ alijs ad hoc reqsitis vt nō recipiāt ipressionē iūctu/
re illiꝰ aeris. ¶ Et opʒ vt custodiat̃ ab oibꝰ aie passiōibꝰ q
corpꝰ hñt extermiare ⁊ iūcturas exiccare. ¶ Et vt custodiā
tur a supfluitate sōni ⁊ vigiliaꝝ. vtraqз. n. imoderata iūctu/
ras debilitat. ¶ Et custodiāt̃ ab imoderatiōe qetis: qm̃ iun
cturas relaxat: ⁊ ad patiēdū parat. Et silr ab oi imoderato
exercitio. ipʒ. n. iūcturas exiccat supflue ⁊ ōbilitat ⁊ ad ipas
hūores attrahit. ⁊ maxie si factū fuerit sup replōnē ⁊ cibū.
¶ Et custodiat̃ a supfluis fricatiōibꝰ locoꝝ iūcturaꝝ: ⁊ ab
vsu balneoꝝ hūectātiū: ac ēt nimiū siccātiū nullo mō exerci
tet̃ post replōnē: nec aliq mō sumat cibū imediate post exer
citiū maxie forte nisi pus reqescat anelitꝰ eiꝰ. Et silr nō ilico
post exercitiū forte qescat sʒ paulatine ab eo desistat: neqз ēt
post exercitiū in loco reqescat frido vel hūido: neqз ilico dor
miat. sʒ i loco tēpato qescat. Inqt Hyp. cū ex motiōe corpis
ceperit qs dolere reqescē statiʒ remediū ē. ¶ Oēs cibi diffi/
cilis digōnis vitari ōbēt: ⁊ oēs igluuies nauseatiua satietas
⁊ ebrietas. Et nullo mō vtat̃ i fine mēse nʒ pꝰ cōestionē añ
cibi digōnē cibis ⁊ potibꝰ seu meᵈⁱˢ sōrilibꝰ apiētibꝰ vt non
deportēt idigestū ad iūcturas: neqз pꝰ digōnē cito dormiāt:
neqз ō die iuxta posse coytꝰ vitēt supfluitatē: ⁊ oēs ēt fortes
cōmotiones: ampliꝰ ēt i seqn. c. mlta ponet̃ iuuatᵃ qbꝰ i ꝯbⁿᵉ sa
nitatē iūcturaꝝ vti oʒ: ⁊ silr multa nociua q vitare ꝯueniē.

¶ De pseruatione a doloribus iuncturaꝝ Cap. xviij.

Apientes dixerūt q faciliꝰ est puidere
⁊ pseruare a doloribꝰ iunctu
raꝝ qʒ iā pductis subuenire: sic faciliꝰ est cāʒ so
lā auferre qʒ cām simꝰ morbū ⁊ accñs. ¶ Et dixe
rūt. maxie a doloribꝰ iūcturaꝝ sibi puidere de/
bere ne eueniāt qcūqз appropriati sūt ad illos ex hereditate
vel alia qcūqз de cā de qbꝰ dictū ē supra. Et silr sibi puidere
debēt qcūqз iā eos icurrerūt ⁊ postea liberati sūt ne ad eos
redeāt. ¶ Cōsistit aūt pseruatio in approximatiōe triū medi
cinaliū instroꝝ. s. diete potiōis ⁊ chirurgie: ⁊ oia hec tria in
strumēta ad duas dirigunt̃ intētiōes: quaꝝ vna est ꝯserua/
tio nālis ꝯplōnis ⁊ cōpōnis iūcturaꝝ. ꝯseruate. n. fortes p/
durāt ⁊ ꝯfortate qcūqз nociua depellūt: ⁊ h fieri dʒ toto p/
seruatiōis tpe. ¶ Scōa intētio est phibitio cāꝝ ipmētū in
iuncturas: ⁊ extrinsecaꝝ ⁊ itrinsecaꝝ aut saltēʒ magnifica/
tiōes caꝝ sic vt in eas iprimere nō possint. ¶ Pria itaqз itē/
tio in instro diete sic pficit̃: qcūqз sūt ꝯplōnis fride ⁊ hūide
aerē sibi eligāt ad caliditatē ⁊ siccitatē decliuū tā vlēʒ qʒ ptic
larē: ⁊ si talē vlēʒ nō habuerint ad regionē calīam ⁊ siccā se
trāsmutēt: pticularis āt aer pt artificialr corrigi igne ⁊ alijs
calefaciētibꝰ ⁊ desiccātibꝰ fumigatiōibꝰ ⁊ strāmētis. Qui
vo ꝯplōnis sūt calīe ⁊ sicce aerē sibi eligāt tēpatū vel ad cali
ditatē paucā declinātē in hyeme. estate vo ad paucā frigidi
tatē absqз hūiditate maxie in loco sue ꝯuersiōis mortalis ac
cubitꝰ. ¶ Et abstineāt oēs a tristitia ⁊ sollicitudie multa ⁊
ab ira ⁊ furore: ⁊ maxᵉ calīas ⁊ siccas ꝯplōnes hñtes. ¶ In
qt Ruffus. nō ē eis res vtilior motu: veꝝ dʒ gradatiʒ eo vti
paulatiʒ: qm̃ nemo dʒ subijci oneri subito qd icōsuetū esset
ei: sʒ vti dʒ eo gradatiʒ paulatiʒ: qm̃ ipʒ onꝰ in vsuʒ inductū
sustinebit̃ lʒ fuerit vehemēs. ⁊ h est iuxta snīaʒ Hyp. i affo.
Assueti assuetos ferre labores: ⁊ si ibecilles ⁊ senes fuerint
iuuenibꝰ ⁊ fortibꝰ faciliꝰ ferūt. ¶ Dixit q Ruffus laboran
tes dolore articuloꝝ si fastigiū sequunt̃ vehemēs inde extē
dent̃ mēbra ipsoꝝ valde: ⁊ iducent̃ ad podagrā: manantqз
ad articulos supfluitates si corpꝰ fuerit repletū si sustinuerit
laborē magnū i motu: sʒ h dictū Ruffi Aui. dixit. vtat̃ exer
citio tēpato ⁊ vectatione: ⁊ nō supfluat in eis: qm̃ excitat po
dagrā ⁊ dolores: ⁊ nō adhibeat̃ illō. s. de exercitio ad qd nō
est ꝯsuetꝰ subito sine gradatiōe: ⁊ maxie nocet supra replō/
nē siue hūoꝝ siue ciboꝝ. ¶ Dixit Aui. deuitēt supfluitates
in labore ⁊ exercitio ⁊ pcipue sup replōnē: ⁊ silr exercitio no/
cent fricatiōes fortes in locis iūcturaꝝ ⁊ ipsaꝝ strictiōes si/
ue cōpressiones nō dolorose sint sʒ leues ⁊ moderate fricatio
nes blādis manibꝰ facte iuuāt. ¶ Et dixit Ruffus cū caute
la debēt vti balneo minerali saluo qʒ in tpe calō: si tñ dolor
arteticus fuerit acutꝰ balneū hēant de aq dulci. ¶ Haly. āt
multū cōmēdauit balneū siccū factū ad sepeliēdū in harena.
¶ Dixit Aui. minorent̃ in balneationibꝰ: qm̃ ipse liqfaciūt
hūores: ⁊ faciūt eos currere ad iūcturas: ⁊ itellexit de bal/
neationibꝰ cū aqs dulcibꝰ: ⁊ qʒuis ēt oia balnea noceāt eis fa
cta supra replōnē. Et sbdit Aui. veꝝ aq termaꝝ ꝯferūt illis
in hora egriᵗⁱˢ. s. in declinatiōe: ⁊ oia pdicta nocētia de exer
citio fricatiōe ⁊ balneo magis nocēt facta pprie. ale. añ ad/
uentū porismi doloris. ¶ Dixit Ras. in diuisionibꝰ. ex eis
q nocēt oibꝰ hñtibꝰ dolorē iūcturaꝝ. s. patis ad ipʒ sunt la/
bor ppinquꝰ porismo: ⁊ calciamēta stricta. ⁊ subdit. caueāt
a balneo añ horā porismi. ¶ Et dixit. A. ⁊ ex illis q ꝯferūt
eis cū balneant̃: ⁊ ēt post expletionez balnei: ⁊ imo in medio
eiꝰ est effusio aq fride sup iūcturas si nō est aliqs q phibeat
ex debilitate neruoꝝ: ⁊ dixit deuitēt annihilationē. s. exerci/
tij. s. qetē ⁊ ociū vlnᵐ. ¶ Et opʒ dixit. A. vt nō dormiāt sup
cibo dinō: qm̃ est ex rebꝰ nocibilioribꝰ eis: ⁊ intellexit de fa
cto sup cibū imediate: vel ēt de ppinquo añqʒ trāseāt hore
tres vel ad minꝰ due. maxie nocet hic sōnꝰ sup cibū factꝰ flā/
ticis: ⁊ deinde sanguineis: silr aūt debēt vitare imoderantiaʒ
vigiliaꝝ: ⁊ maxie ex eis q sunt coīci cibos ēt deuitēt q sunt

Regimē in sex rebꝰ nō nālibꝰ

De aere.

De accidētibus aie.

De motu ⁊ quiete.

De balneo.

De sōno ⁊ vigilia.

difficilis digōnis: ⁊ panis azimus ⁊ nō bñ coctꝰ ⁊ panis de
seibꝰ minutis: ⁊ oia cibaria de pasta ⁊ fila ⁊ risuz: ⁊ oia gra
De cibis. na leguminū: ⁊ de leguminibꝰ dixit Gal. in cōmēto affo. vbi
indigētia. ꝙ cleni cū ꝓ indigētiā legumina comedebant se/
cuta est: eis pedū debilitatio. cū. n. a famelicis comedunt de
bilitant pedes eoꝝ q gñant humorē grossuz q vt digeratur
eget multo calore: ⁊ q: in famelicis nālis calor pedū est di/
minutus nō pōt regulare ptē nutrimēti leguminū trāsmis/
sam ad eos: vñ debilitant: ⁊ aliqñ nō resoluta pte illa super/
fluitas in tumorē eleuat. ¶ Et carnes deuitēt grossas boui
nas hircinas capnas ceruinas aprinas porcinas ⁊ carnes
auiū degentiū in aquis ⁊ carnes multaꝝ hūiditatū ⁊ supflui/
tatū ⁊ agninas ⁊ capita qdrupeduz ⁊ oia viscera ⁊ iteriora
eoꝝ. ¶ Quidā aūt cōcedūt eis pedes aialiū dicētes ꝙ ꝯfor
tant mēbra illis silia: tñ lz sic sit sunt tñ digōnis difficilis: vñ
meliꝰ est ab eis abstinere: ⁊ si aliqñ comedēdi ea licētia dat
sit illud ⁊ sint adiuta cū vehemētia decoctiōis ipsoꝝ ⁊ con
dita cū iuuantibꝰ digēnē. Inqt Ruffus carnes oēs nociue
sunt eis cū sint humide abūdātis nutrimenti: vñ in minori
qtitate eis vtendū est: ⁊ siccioribꝰ ipsaꝝ vtant: qꝛ ex nutri
mentis. s. ipsaꝝ carniū multiplicant ipsaꝝ supfluitates que
nō mutate ad sanguinē fiunt in mā quā expellunt mēbra ad
articulos ⁊ deuitēt copiā ouoꝝ sorbiliū ⁊ frixa nō sumant.
¶ Et deuitēt lac ⁊ caseū ⁊ oia que ex lacte fiunt qūis pau/
co caseo in fine mēse vti possent. ¶ Et deuitēt pisces lacuna
les oēs ⁊ anguillas cācros ⁊ gūbetos: de piscibꝰ tñ paruis
squāmosis marinis vel de flumine petroso currēti raro ⁊ in
parua qtitate ꝯcedi pñt. ¶ Sic dixit Ruffus cauere debēt
nutrimēta hūida velocis corruptiōis. Et de his sūt oēs fru
ctus horarij sicut cerasa pruna mora persica grisomilla pi/
ra ⁊ mala vernalia vel estiua ⁊ vue et ⁊ ficus recētes vitāde
sunt ⁊ nucibus paꝝ est vtēdū: ⁊ oēs fructꝰ añ ipsā maturita
tē vitent. ¶ De fructibꝰ tñ cōcedunt frigidas cōplones ha
bētibꝰ dactili passule ⁊ carice: sz tñ ⁊ carice dent in pua qti
tate: qꝛ mās deferūt ad extrema ⁊ iuncturas: ⁊ concedunt
eis auellane optime masticate ⁊ pinee pistachie cū zuccaro.
¶ Filagoriꝰ dixit pira bona sūt podagre: sz alij fructꝰ mali
sunt ei. calidas vo cōplones hñtibꝰ cōcedunt in pua qtita
te mala decocta ⁊ citonia decocta ⁊ amigdale ⁊ pauca pru/
na matura: ⁊ cōcedunt eis in parua qtitate pepones citrul
li cucurbita ⁊ cucumeri ⁊ hi maxie dent colicis. ¶ Et ex ci/
bis humidis sūt herbe crude oēs: qꝛ humiditates generāt
putrescibiles: ⁊ olera etiā oia qūis cocta nō cōcedant frigi/
das hñtibꝰ cōplones. calidis vo cōcedunt lactuca blitis spi
nachia ⁊ silare fridis cōcedunt maiorana saluia rosmari/
Sāguineis nus ysopus origanū ⁊ silia. Et melicis cōcedunt ꝓprie bu/
glossa borago ⁊ melissa ⁊ ꝓhibent pastinache ⁊ baucie ⁊ ra
pe ⁊ napones ⁊ caules: ⁊ ꝓhibent oino fungi ⁊ tubera.
¶ Ampliꝰ sanguini deuitent qcūqz sanguinē multū gñant:
Sāguineis vna qqz cōplone. ⁊ qcūqz calida sūt ⁊ hūida: ⁊ colici deuitent colerā gñantia
⁊ exacuētia ⁊ ambo deuitēt oia dulcia: ⁊ flātici deuitēt que/
cūqz flegma multiplicāt ⁊ q frigida sunt ⁊ hūida. Et melici
cibaria deuitēt q colam gnāt nigrā: ⁊ q frigida sūt ⁊ sicca.
¶ Pro pdictis dixit Raꝭ. in liᵒ de iūcturis. in colicis caue/
mus q gñant colerā ⁊ a rebꝰ dulcibꝰ ⁊ grossis sicut est vinū
coctū mel ⁊ zuccaꝝ butyrū oleū nuces ⁊ siles: ⁊ dixit ꝙ pre
seruatio a sanguinea est abstinētia a cibis q gñant multū san
guinē. Et si a mā fuerint frigida caueāt a cibis multe supflui
tatis a carnibꝰ arietinis ouinis lacte ⁊ vino nouo piscibus
⁊ fructibꝰ hūidis ¶ Dixit Sera. opz vt sit intētio nr̄a in to
Cōuenientia in vnaquaqz cōplone et cibis ⁊ potibus. to regie vt sint hūores q fiūt in eo tēperati ⁊ laudabiles cū
cibo ⁊ regie sanoqꝫ pmissio cautele ⁊ custodie ab egritudi/
nibꝰ factis a supfluitate ⁊ replone nō est nisi fz hāc dispōnē
tñ: vt ergo tales hūores tēpati ⁊ laudabiles fiāt cibis ⁊ po
tibꝰ vtēdū est facilis digōnis boni nutrimēti gñatiui pauca
rū supfluitatū: ⁊ sint electi ex eis q cōueniūt fm varietatem
ꝯplonū. Cōueniūt calidas ꝯplones hñtibꝰ carnes edine: ⁊
interdū vituline lactātes: ⁊ carnes pullaꝝ paruaꝝ auiū bo/
naꝝ ⁊ pdicū ⁊ fasianoꝝ alaudaꝝ ⁊ aliaꝝ puaꝝ auiū bonaꝝ
pterqꝫ passerū ⁊ oua in aqua ꝯcocta quousqꝫ icipiāt congu
lari. Uerū in colicis alterent cibi cū rebꝰ frigidis ⁊ hūidis
⁊ pcipue cū seibꝰ cōibꝰ frigidis decoctis cū eis. Dieta. n. co
lericoꝝ dz eē hūidior qꝫ sanguineoꝝ: ⁊ ꝯcedunt sanguineis
lētes cocte in aceto: ⁊ vtant sanguinei cū cibarijs suis aceto
⁊ agresta ⁊ vino de piris ⁊ ꝯ herbis ⁊ acetositate citri limo
nū ⁊ citrāguloꝝ ⁊ granatoꝝ acetosoꝝ. Colicis vo dix Raꝭ.
de iuncturis pmittimꝰ eos vti acribꝰ. i. austeris: ⁊ sūt succi
pdicti: ⁊ maxie ꝯueniūt eis succꝰ granatoꝝ maçoꝝ. qūis. n.
hꝫ acria dixit Raꝭ. exiccēt tñ fumositatē colere pmūt ⁊ mor
tificāt eius acumē tūc ꝯcedit ambobus ptisana ordeacea ⁊
far ⁊ panis de simila bonꝰ est eis. ¶ Frigidas vo ꝯplones
habentibus ꝯceduntur caro annualis castrati agni ⁊ caro
pulloꝝ ⁊ gallinaꝝ fasianoꝝ pdicū coturnicū pipionū vola
re incipiētū turturū turdoꝝ ⁊ aliaꝝ auiū paruaꝝ ⁊ passeꝝ
in domibꝰ ⁊ agris cōmorātiū ⁊ caro capreoli: ⁊ interdū le/
poris ⁊ caro ericij est eis bona: ⁊ oua ꝯueniūt eis: ⁊ maxie
melicis. Et his oibꝰ vtant assis ⁊ raro elixis. Et cōdiant ci
baria ipsoꝝ cū bonis aromatibꝰ digōnē iuuātibꝰ: ⁊ vētosi
tatē dispgētibꝰ. oi eniz studio pcurādū est ne cibꝰ corrūpat:
aut indigestꝰ a stō egrediat sz pfecte digerat. ¶ De potu āt
De vino vini dixit Raꝭ. 11. ꝯti. abstinētia potꝰ vini sanat podagraz.
Ego. n. dixit ipse: vidi plures patiētes relinquere potū vini
⁊ sanati sunt de podagra oino: aut ad minꝰ debilitata est in
de passio valde bñ. Cōsidera tñ dixit ipse ꝙ si de retentione
potus vini patiēti nō euenerit detrimētū caueat eiꝰ potus
oi tpe vite eiꝰ: ꝙ si nō poterit abstinētia potus vini fieri to/
to tpe vite sue saltē fiat ꝑ duos annos vt passio tollat: ⁊ dei
de reuertat ad vsuz eius paulatiz: ⁊ relicto potu vini vti de
bent eiꝰ loco decoctione seminū ꝯfortātiū stōmi: ⁊ hoc cōue/
nit frigidis ꝯplonibꝰ. Et cōiter dat eis loco vini aqͣ mellis
simplex: vel cū decoctione cinamomi soluens: ⁊ qdā decoquūt
in aqͣ saluiā rosēmarinū maioranā betonicā ⁊ siles herbas
simplr ⁊ cōpositas: sz in calidis ꝯplonibꝰ loco vini dat aqua
ordei aqͣ cū zuccaro pauco: aut iulep cuz multa aqua: ꝙ si a
vino abstinere nō possint: qꝛ nolint vel qꝛ ex eiꝰ abstinentia
detrimētū incurrūt debilitatē virtutis: aut debilitatē digō/
nis stōi ⁊ multiplicationis ventositatis aut debilitatis digō
nis epatis: ⁊ cōuertant ad cacesiaz tūc cōcedit eis vinū pau
cuz ꝯueniēter adaquatū. ¶ Et Raꝭ. in libᵒ de iūcturis ꝯce
dit vinū antiquū flāticis. melicis aūt concedit mediocre: ⁊
bñ limphatū. calidis vo ꝯplonibꝰ vinū pauciferū. deuitent
potare vinū plm ⁊ grossuz: imo oē vinum. Et Raꝭ. ꝓhibet
mustū. et acetū nō ꝯcedit eis: et maxie qñ appropinquat tē/
pus poxismi: aliis tñ tēporibꝰ ꝯcedit ex eis aliqñ pro cōdi/
mētis ciboꝝ. ¶ Dicūt. si in cōsuetudine habuerint malis ve
sci cibis: aut multo vino vti: aut alijs nocētibꝰ supradictis:
paulatine: et nō subito dz a tali mala ꝯsuetudine remoueri:
et pcipue si multū appetat vinū: aut mala cibaria ꝯsueta. Et
dicūt nō bibāt ieiuno stō: neqꝫ in pnᵒ mēse: sz anteqꝫ bibitio
incipiat pus satis comedat saltē quartā ptē sui cibi vel plus
si pōt. ¶ Dicūt ꝯcedit eis vinū in sapore amenū ad stiptici/
tatē quādā declinās in saba mediocre in colore aureū vel ru
beū clarū. ¶ Dz ois cupiēs se ab articuloꝝ pseruare dolore
cibū suū diligēter masticare et eē vnico ꝯtētꝰ cibario vl duo
bus ad plus: et nō dz in comedēdo ad multū tps plōgare:
nec dz cibū aut potū idigestū mittere. ¶ Dixerūt sapientes.
fugere debēt oēs copiā ciboꝝ et potꝰ replonē nauseatiuaz
satietatē et ebrietatē: et si aliqñ errare ꝯtingat in supabūdā/
tia ciboꝝ et potꝰ dixit Raꝭ. ꝓuocet vomitū ꝙ si nō potuerit
vel noluerit statim ꝙ cibꝰ a stō descēdit cristere sibi suppo/
nat qō illū educat ꝙ si neqꝫ illuz eduxerit: a comestiōe et po
De euacuatiōe ⁊ replone. tu abstineat: exercitio vtat in balneo sudet vt tota eiꝰ sup/
fluitas exsoluat. ¶ Supfluitates pme et scōe digōnis omni
die deponātur: q si spōte nō exeāt arte expellant suppositorio

vel cristeri:itaqꝫ in h̄ ꝓcedat̃ vt saltē cenā nō sumat nisi ꝑus egōnis sufficiēns q̄ntitatis ⁊ vrinā expulerit. ¶ Dixit Sera.
De coytu ⁊ ponit̃ .12 ꝯti. coytꝰ in oibꝰ ꝯplōnibꝰ in qbꝰ accidit podagra est malus valde:exiccat corpꝰ infrigidādo illō ⁊ replēdo mēbra debilia ⁊ desiccādo residua.s. mēbro ꝑtrū illis in qbꝰ accidit ex repletiōe.s. ⁊ ex coytꝰ ꝯsueti abstinētia nō nocet maioris tn̄ nocumēti erit in quo accidit podagra nouiter:⁊ maxie nocet coytꝰ supra replōnē cibi:aut maloꝝ chimoꝝ. ¶ Inqt Judeus. coytꝰ post refectionē gn̄at dolorē arteticū qd̄ accidit ex eo qd̄ inde calefit corpus q̄re replet̃. Ait Ras. dico ꝙ post ebrietatē est peior:⁊ coytꝰ qdē melicis lōge deterior.2° colicis.3° flāticis. ⁊ vltꝰ sanguineis. ¶ Dixit Ras. in libro de iuncturis. coytꝰ oibꝰ patiētibꝰ in iūcturis est nociuus:⁊ si aliqn̄ fit añ cibū ⁊ potū. Et dicit. in actu coytus moueat̃ q̄ȝ minime. ¶ Dixit Ras. in dicto li° cū adhibuerimus circa infirmū ꝑdictā ꝯsiderationē.s. in regie.s.ꝑ dietā: ⁊ ipse fuerit obediēs nō aggregabunt̃ in corpe eiꝰ supflua.s. qbus possit ꝓiudicare podagra:⁊ maxie si vtent̃ electuariis hue ꝯfectionibꝰ q̄ hn̄t supflua ex alimēto relicta in digōne 3ª cōsumere:de qbus est theriaca ⁊ reliqua de qbus dicet̃ ⁊ maxime si vsi fuerint circa loca iuncturaꝝ medicinis stipticis cōfortantibus eas ne recipiant:sed qd̄ trāsmissuȝ est a se repellant. De qbus est dixit Ras.12.ꝯti. fricatio eoꝝ cū sale trito ⁊ oleo dixit Aui. nisi adsit siccitas vehemens.

Cōfortantes iūcturas ab eo ne recipiāt supfluitates.

Dixit alexander patiens sanatus a dolore vti dȝ cautela ꝑ illinitiones stipticas positas sup articulū:⁊ illinitio h̄ est magni iuuamēti. Re. acatie hypoqistidos memithe ⁊ litij. añ. fiat cuȝ eis illinitio tpe sanitatis ad corroborandū locū vt nō recipiat reumata facili:⁊ abluant̃ iuncture ꝑ interualla nō lōga cū decoctiōe gallaꝝ:qꝛ de ꝓprietate eaꝝ est fortificare mēbra lassa ⁊ debilia: ⁊ stringere vias ductuū ⁊ sua siccitate desiccare fluētes materias:⁊ sic ꝓhibere oēȝ egri^{ne^m} q̄ ꝑ defluxū fuerit dissolutorū humoꝝ. Et myrtus silr̄ opat̃ ⁊ oleū myrtinū ⁊ cotoninū ꝯueniūt in dispōnibꝰ ad artetica callidā ⁊ masticinū nardinū ⁊ absinthileon in dispōne ad frigidā:⁊ oleū camomellinum ēt:ſȝ est debilis ⁊ cōuenit eis ablutio cū vino pontico solo aut decoctiōis abrotani ⁊ nucū cypressi. ¶ Or si erratū fuerit ⁊ multiplicate sint in corpe hūiditates supflue ad cōprehendendū oi industria dȝ medicus studere inspiciēdo sepe exeuntia:⁊ ꝑcipue vrinā:⁊ tāgendo eius pulsuȝ:⁊ cū incurrerit aggregatiōnē supfluoꝝ euacuet illa.s. flōmia solōne vētris vomitu ⁊ vrine ꝓuocatione ⁊ sudoris:⁊ añ euōnē eorū ois medicina stiptica cōfortatiua iuncturaꝝ:⁊ repulsiua materieꝝ cursaꝝ ad eas admoueri dȝ:⁊ nullo mō eis est vtēdū q̄ ꝓhibeāt hūorē ad eas descēdere. Ait.n. Gal. in li° de theriaca ad Cesarē. ⁊ ponit̃ a Rabi in 9° ptic°. oēs medicine q̄s bibūt podagrici vt ꝓhibeāt fluxū hūoꝝ descendētiū ad pedes coꝝ:⁊ ipse nō purgāt hūores in mēbris retētos sunt de peioribꝰ medicinis sibi:qꝛ hūores q nō currūt ad locū currunt supra totū corpꝰ:⁊ forte faciūt suffocationē:⁊ hoc sepe vidi:⁊ iō ꝯsulo patienti hꝫ dolores vt nullo mō bibat tales medicinas sup. nec ad extra approximet. Et Aui. dixit multotiēs fit curatio doloꝝ iuncturaꝝ ⁊ ꝯfortatio eaꝝ vt nō recipiāt:⁊ expulsio māeꝝ ab eis cā ad pernitiē. Et maxie dixit Ras. in suo li° de iūcturis. qn̄ corpꝰ fuerit plectoricū vel cachochimū:⁊ qn̄ dixit Aui. ille supfluitates q̄ ꝯsuete sūt super fluere ⁊ ꝑuenire ad iuncturas currūt alibi facientes cadere hn̄tes eas in timorē. In tali.n. casu ⁊ oi silī dixit Ras. de iuncturis fortitudo ꝑncipaliū mēbroꝝ nobiliū nō dȝ ꝓpter ni ſȝ seruari in sua dispōne:⁊ debilitas iūcturaꝝ nō dȝ curari nisi forsitā post mundificationē corpis postq̄ȝ fueris securus ꝙ supfluū nō discurrat ad aliqd̄ mēbꝝ nobile:⁊ iō Aui. dixit. cū accidit euō:si ꝓ qꝛ iam facta est:tūc ex illis q̄ rectiora sūt est cōfortatio membri iuncture cum stipticis vt non recipiat supfluitates:⁊ ꝓprie cum:idest qꝛ nō timet̃ cōuersio eaꝝ ad mēbra ꝑncipalia cā añcessionis mūdificationis:⁊ ista sunt

Studendū est in eductiōe materiarū multiplicatarū in corpe.

sicut acatia balaustia ⁊ simila. ¶ Cautus ergo debēs esse:dixit Ras.12.ꝯti. ꝙ replō nō fit in corpe euando hūorē:quo excitat̃ passio:⁊ maxie in vere. ꝯsidera ḡ dixit ipse in li° de iuncturis. pulsuȝ quotidie ⁊ colorē corpis ⁊ faciei. sup. ⁊ alia signa augmēti sanguis:⁊ si fuerit ꝑp multitudinē cibi minuimus ex eo:⁊ si fuerit ꝑp q̄litatē cibi mutabimꝰ eū ad alium cibū:⁊ si fuerit ex multo sōno ⁊ qete reuocabimꝰ eū ad motū ⁊ vigilias. ⁊ dixit.12.ꝯti. si fit articulus dolor ex supabundātia sanguis minutio fiat:deinde regēdus est patiēs cū eo ꝙ nō multiplicat sanguinē:⁊ multiplicāt ipȝ carnes dulcia vina ⁊ paucū exercitiū:ꝙ si possint hec ois euitari oino bonū erit:sin aūt aliqd minꝰ cauēda sūt in vē ⁊ in estate. ¶ Dixit Gord. q suspecti sūt ad hāc egritudinē debēt in vere facere flōmiā ꝑ de basilica:⁊ postea si ꝑticularis coindicant de vena artetica. ¶ Or si mā fuerit colica. dixit Ras. in diebus getis dabimꝰ q̄ alterāt ꝯplōnē sicut est sirupꝰ acetosus aq̄ ordei viscositas psilij succꝰ granatoꝝ ⁊ ois dieta frida ⁊ humida:⁊ stratꝰ in q̄ dormit sit frigidus ⁊ humidus:⁊ si fuerit hyems coopiat caput ⁊ totū corpꝰ:⁊ fugiat vigilias cogitationē ⁊ irā. Deinde purget̃ cosa cū educētibꝰ eā. ¶ Et dixit. si sit de mā flāticā:⁊ viderimꝰ ꝙ multiplicat̃ eius supfluitas euabimꝰ eā:⁊ ꝓprie ꝓpe tps accessiōis:⁊ similr̄ si mā fuerit melica ipsa q̄ multiplicat̃ euanda erit:⁊ q̄lȝ mā euat̃ cuȝ eo ꝙ sibi ꝯuenit. ¶ Dixit Gal. in li° de flōmia. ego multis annis iam tribꝰ vel q̄tuor curaui molestatos doloribus pedū vel purgās supabūdātē hūorē in ꝑn° veris vel sanguinē auferēs. ¶ Et vt nō credāt inobediētes ⁊ errātes:q̄uis purgētur vel flōment̃ per illud sanari:qm̄ nō sanant̃ ꝓpter errorē ⁊ inobedientiā eoꝝ ostēdit Gal. quales sunt illi qui sanati sūt ⁊ sanarent̃. Et dixit ꝙ manifestū est ꝙ moderati sunt hi tales quos curaui in tota dieta:qꝛ intēpatos vini potatores ⁊ gulosos nullo iuuabis magno iuuamēto farmacans vel flōmās:aceruāt.n. cibis multitudinē hūoꝝ crudoꝝ immoderate dietari. hos.n. neqꝫ satagere opȝ euare. qcūqꝫ āt obediētes sunt iuuabis eos maxime ꝺm ꝑn^m veris preeuacuās qdē ꝑmū:et deinceps ad exercitationē et dietam adducens: maxime aūt euatio necessaria est his qui errantes ꝓhibuerunt materias fluētes:et fluere paratas descēdere ad iuncturas. ¶ Ait eniȝ Ras in diuisionibꝰ. cū accidūt dolores iuncturaꝝ:deinde recedūt et nō veniūt:aut ptransēūt terminuȝ porismi preter ꝙ eueniat hoc ex malitia dispōnis ex diminutione cibi:aut supfluitate laboris et silibꝰ ex eis qbꝰ alleuiatur corpꝰ in hora porismi.s. qua solebat euenire euet̃ in hora porismi ex hūore q ꝯsuetꝰ est facere porismū:et nō obliuiscaris huius:qm̄ q̄nqꝫ perducit ad mortē subitaneaȝ aut asma:et signū huiꝰ est ꝙ incipit tremor cordis aut strictura anhelitꝰ:et q̄nqꝫ facit incurrere paralysim aut appoplexiaȝ cuius signū est cū tremore cordis ꝑturbatio sensuū:et q̄nqꝫ accidit subito:neqꝫ illi q dicto mō preseruāt̃. q̄uis ꝑ plures annos steterint debēt postea errare:aut ab euōnibꝰ desistere:ne iteꝝ recidiuēt. ¶ Dixit ēt Ras. loquēs in exēplo. ego curabā hoieȝ ex passione iūcturaꝝ cal'a cui solebat accessio euenire in fine veris:et ꝑseruaui ipȝ ab accessiōe tribꝰ ānis. 4° anno contigit eū iteꝝ aggredi:q̄re nō potuit sibi cauere a ꝯrijs:et postea vidi ipȝ:et dixi ei ꝙ si nō minueret veniret sibi accessio:ipe āt credebat se sanū eē ab egri^{ne} et nō curauit et in nocte arripuit eū dolor fortis post paucos dies:et mane veniēs ad eū extraxi ō sanguie lib.5. et ꝑmisi eū sic q̄tuor horis:et posui desup sandalos acetū et aquā rosaceā:et extraxi iteꝝ de sanguie lib.5. et addidi in emplō ꝑdicto balaustias:et nocte illa cessauit dolor ꝓ maiori ꝑte:et 2° die extraxi de sanguie lib.j. et oino cessauit dolor. Et multotiēs dixit Ras. sile huic mihi accidit. ¶ Dixit Aui. oino opȝ ꝙ si cā in eo ꝙ accidit ei sit multitudo hūoris vt nō dimittat eos multiplicari cū eo qd̄ euacuat:et qd̄ minorat̃ ex cibo, et cū eo qd̄ administrat̃ ex exercitio bono:et si cā sit corruptio hūoꝝ opponat̃ illi cū euōne eiꝰ qd̄ oꝛ:et cū oppōne regis:et dȝ vt añ

In de porismum euadendū et preueniatur eo...

euonē cū farmaco hūoꝛ digeraẜ:colā tñ si subtilis ꝛ acuta
fuerit pōt añ digōnē euari. ℂ Inqt. A.recti⁹ ē si mā ē sbtilis
colica festinare euonē cū vr̄ maturatio.s.incepta:ꝗuis non
sit ꝯpletaꝛqm̄ ipsa pp̄ sui subtilitatē ꝛ mobilitatē est aptioꝛ
educi a farmaco ꝗ sit fla vel melia:neqꝫ ēt tūc seqẜ nocᵐ ex
euone cole sbtilis idigeste sicē ex euone alioꝝ hūoꝝ idigesto/
rū. Et subdit. A.si colā fuerit grossa nō ē malū p̄mittere qd̄
eā subtiliet ꝛ maturet ꝛ ꝑpet ad h̄ vt expellaẜ ad ptē euonis:
Digesti ua ꝛ euacti ua in ꝑter natione. ꝛ tu iterꝫ alleuis cū solone sbtili.i.facili. ℂ Tu āt ex supradi
ctis eligere potes sirupos digestiuos cuiuslꝫ hūoꝛis:vnū tñ
h̄ notauit Guil.ꝛ ē ꝙ si tp̄e future accessiōis appropinqt tē
abstinēdū ē ab assūpᵗⁱᵉ oximellis vl̄ sirupi aceto.qm̄ sua sbti
liatiōe icisiōe ꝛ aptiōe māꝫ excitat ꝛ cōmouet ꝛ ad ifluēdū in
iūcturas parat:vñ fit ꝙ frequēter post vsuꝫ ei⁹ doloꝛ in iun
cturis excitaẜ. Et digestiua ꝛ oīs alteratiua multū subtiliati
ua ꝗuis ꝯueniāt corpib⁹ carnosis:ꝛ grossis:nocēt tñ exte/
nuatis:vñ Gal.in de reg.sani.dixit.corpa grossa ꝛ repleta si
patianẜ arteticā nō debēt opōnē medicinaꝝ attenuatiuaꝝ ti
mere:ꝛ si fuerint macilēta eis vti nō debent ne ipsoꝝ corpa
exide ꝺsiccenẜ:ꝛ forte icurrāt dispōnē peioꝛē. ℂ Quāuis su
pra in caᵒ vlis curatiōis doloris articuloꝝ:ꝛ ēt in.c.spālis
curatiōis eoꝝ multa sint posita medicamia euantia q̄ ēt in p̄
seruatiōe sūt ꝯueniētia:h̄ tñ q̄dā alia afferā. ℂ Dixit Aaro.
yera hermetis magᵐ iuuaᵐ dat i podagra ꝛ doloꝛe anchaꝝ
bibita:ꝛ dixitq bibit eā p dies si iceperit sudare pedes ꝛ ar/
ticulos dolētes mirabilē vtilitatē hēbit in h̄. Ait Raẜ.dico
ꝙ h̄ est medicamē subtile.i.debile valde ad laxādū:sꝫ tñ pur
gat corp⁹ p vrinā:vñ ꝓcede firmiter cū eo. ℂ Dixit Alex.in
doloꝛe colico ꝯsidera ꝙ nō laxeẜ cū eo qd ē calꝫ:sꝫ cū eo qd̄
nō est calꝫ.s.cū elario de succo roẜ.qd̄ sic fit. ℞.succi roẜ.ro/
tul.ij.mellis rotu.j.çuccari rotu.iiij.scamōee asse.s.in cito/
nio.ʒ.j.doẜ.est.ʒ.ij.vsqꝫ ad.iij.ꝛ posset acui cū reubar.valet
ēt ꝛ meli⁹ elariū de succo roẜ.cōe. ℂ Puluis mirabilis effi
cacie ꝯ māꝫ flāticā crudā induratā in iūctura. ℞.euforbij.ʒ.
iiij.farine orẟ.ꝛ mucillagis dragāti.añ.ʒ.ij. ꝯponanẜ ꝛ cō/
misceāẜ sil' cū vino al.optio:ꝛ fiat magdaleō ꝛ iuoluat pasta
ꝛ coquaẜ i furno vsqꝫ ad pfectā decoc.paste.deide extbaẜ ꝛ
puluerişeẜ qd̄ interi⁹ est:cuius doẜ.est ad q̄titatē.℈.ß.vsqꝫ
ad.℈.j.ad plus:ꝛ h̄ puluis dꝫ sumi iuolut⁹ i nebula madefa
cta in vino in q̄ bullierit tassus barbassus vel saltē in vino
cōi. ℂ Pillie salernitanoꝝ q̄ vocāẜ pillie artetice valētes i ar/
tetica fridaꝛ ēt i mixta ꝛ sic fiūt. ℞.bermod.ꝛ turbith aga
rici.añ.ʒ.iiij.cassieẜ.nardi gar.carpobal.xilobal.macis.çiç.
galāge macis asse maratri anisi saxifragie se.brusci ꝛ spagi
mily soẜ yue salisgēme.añ.ʒ.ij.aloes ad pōdus oīuꝫ dictoruꝫ
diagridij.ʒ.j.ꝯficiāẜ cū succo yue vel feniculi. ℂ Dixit Raẜ.
in liᵒ de iūcturis.in mā frida flātica humida cruda ꝛ patiēs
fuerit debilis laxabim⁹ cū seie vrtice aq̄ mellis ꝛ bauracb:ꝛ
si fuerit fortis laxabim⁹ cū collognida cētaurea ꝛ silib⁹:ꝛ
tē debēt vices laxaⁿᵗᵉ ꝑꝫ q̄titatē māe. ℂ Et dixit.sirup⁹ la/
xatiuus flātic⁹ ꝯueniēs eis q odiūt meⁿᵉᵐ: ℞.turbith lib.j.
ꝛ mitte in trib⁹ lib.aq̄ fride ꝛ moreẜ trib⁹ dieb⁹ ad solēꝛ dein
de cola ꝛ vide si amisit saporē:ꝛ si sic ꝓiice ꝛ aquā reŭuaꝛ:ꝛ si
nō ēt reserua aquā:sꝫ ēt sup turbith ifūde aliā:ꝛ iterū ad so
lē pone donec turbith amittat saporē:postea aggreges am/
bas aq̄s:ꝛ in ea mitte lib.j.çuccari ꝛ decoq̄ donec fiat iulep.
ꝛ si volueris citi⁹ facere coq̄ ad ignē:qm̄ nō est debilioꝛ p:sꝫ
nō erit ita clar⁹. ℂ Sirup⁹ ali⁹ solutiu⁹:ꝛ ē Gal. ℞.kebul.
turbith.añ.ʒ.j.bermod.ʒ.ij.agaẜ.radicuꝫ capparis.añ.ʒ.ß.
çiç.pipis lō.añ.ʒ.ij.spice.ʒ.j.ꝯterāẜ ꝛ ponāẜ in madefactiōe
aq̄ sufficiētis p tres dies nāles:postea totū ponaẜ in alēbico
ꝛ distilleẜ:ꝛ distillatū sirupeẜ cū melle despumato.doẜ.ē.ʒ.
ij.vsqꝫ ad.iiij. ℂ Pille optie. ℞. turbith bermod.añ.ʒ.j.ß.
collogn.bdellij.añ.ʒ.ß.çiç.spice masticis.añ.ʒ.j.ꝯficianẜ cū
melle. ℂ Pille alie. ℞.turbith.ʒ.iij.çiç.masticis.añ.ʒ.j.her
mode.mirabol.citrinoꝝ ꝛ kebuloꝝ.añ.ʒ.ij.aloes ad pōd⁹
oīum:laueẜ aloes cū aq̄ dragagāti ꝛ bdellij ꝛ ifomeẜ cū suc

co solatri.doẜ est a.℈.ij.vsqꝫ ad.v. ℂ Potio bona. ℞.bndi/
cte.℥.ß.turbith.bermod.añ.ʒ.ß.çiç.℈.j.cuꝫ vino lymphato
vl' cū brodio pulli. Aut. ℞.turbith.ʒ.j. hermod.çiç.añ.℈.j.
çuccari ad pond⁹ oīuꝫ ꝛ sumaẜ cū vino. ℂ Elariū solutiuū
bonū. ℞.acori sticados.añ.ʒ.ij.passulaꝝ radicuꝫ feniculi ꝛ
petrosilij.añ.ʒ.ß.fiat ꝺcoctio in lib.iij.aq̄ vsqꝫ ad meᵐ.coleẜ
ꝛ decoquanẜ cū lib.j.mellis quousqꝫ reducaẜ ad formā ela/
rij.ꝛ tūc supponanẜ he spēs. ℞.turbith.çiç.añ.ʒ.j.spice.ʒ.ß.
ꝛ fiat elariū. ℂ Sirupus solutiu⁹ hūoris melici. ℞.mirab.
indoꝝ.ʒ.ij.ß.polipodij.stica.añ.ʒ.vj.sene epithi.añ.ʒ.ij.spi
ce.ʒ.j.cinamo.ʒ.iiij.decoquanẜ in.iij.lib.aq̄ donec remāeẜ
lib.j.p̄ter epithimū qd̄ dꝫ poni in fine decocᵗⁱᵒ:ꝛ coleẜ ꝛ cū
lib.j.çuccari sirupeẜ. ℂ Pille alie in educēdo hūoꝛē colicū.
℞.aloes.ʒ.j. scamo.gra.iiij. roẜ.rub.℈.ß.hermod.ʒ.ß.ꝛ fiūt
doẜ.j. ℂ Dix Sera.si replō ē ex hūoꝛe colico acuto dꝫ deco
ctionē facias duoꝝ mirab.sil'.s.citrinoꝝ ꝛ indoꝝ ꝛ aquā de
coctionis absinthij ꝛ fumiterre passulaꝝ prunoꝝ tamarin.
ꝛ siliuꝫ. ℂ Cōfectio bona in euone cole ꝛ flātis. ℞.galange
gario.nucismuẜ.añ.ʒ.j.cinamomi electi.ʒ.ß.elarij de succo
roẜ.ʒ.j.çuccari lib.j.fiat ꝯfectio ꝛ ponaẜ i morsellis. ℂ Pil
lule ad idē optime ꝛ secure. ℞.spēꝝ hyere hermetis.ʒ.j.ß.
corticuꝫ mirabol'.citrinoꝝ ꝛ kebul'.absinthij agarici pulpe
collognti.añ.ʒ.ij.diagridij.℈.j.ꝯficiāẜ cū succo citonioꝝ.i.
succo betonice.doẜ.ʒ.ß. ℂ Clystere optimū in oī artetica ꝛ
sciatica. ℞.mercurialis ꝛ blitis.añ. M.j.furfuris fenugr.
ameos Carui cētauree minoris folioꝝ camomille.añ.ptem
vnā:decoquanẜ in aqua:ꝛ colenẜ:ꝛ in colatura ponanẜ be
nedicte.℥.j.serapini.ʒ.j.salisgēme.ʒ.ß.mellis.ʒ.ij.olei camo
mille.℥.ij. Suppositoriū vtile fit cū pulpa collognti de sarco
colle ꝛ poniẜ. ℂ Dixit Raẜ.in liᵒ de iuncturis.meⁿᵉ q̄ attra
hūt flegma ꝛ colāꝫ sil' meliores sūt eis q̄ attrahūt flā tm̄:aut
colerā tm̄:ꝛ hoc hꝫ vitatē nō i mā mixta tm̄:verūctiā in mā
simplici:attamē si egritudo colica fuerit ꝛ medicina soluens
colām dꝫ eē potēs valde supra soluentē flegma ꝛ eꝯᵒ:ꝛ per
hunc casū. Raẜ.ꝛ Aui.in frigidis mēbris:ꝛ nō opꝫ vt educaẜ
flegma mīnimo cū colera.s.educaẜ.nā cū in eis flegma edu/
ciẜ.s.solū iuuāt statim sꝫ redit colā ꝛ facit currere ad mēbꝝ
vice alia. ℂ Melioꝛ eoꝝ p̄seruatio est vomit⁹.p ip̄m.n.dix
Raẜ.euaẜ flegma ꝛ ꝯsumiẜ:sꝫ tñ nō dꝫ qs frequēter eo vti
ne stomacus debiliteẜ. ℂ Dixit Anathagorius.ꝛ poniẜ.12.
ꝯti.dissoluiẜ doloꝛ arteticus si laborāti eo hemorroyde aut
varices aut fluxus sanguinis vētris aut exitura in inferioꝛi
pte euenerit:cōueniūt quoqꝫ inter euonē ꝛ euonē cōfectiōes
ꝛ electuaria ꝛ medicine ꝯfortātes digōnē ꝛ oīa mēbra ꝛ ma Medice m:naꝝ fortātia ꝛ materiā cōsumētia sine resolutione
teriā cōsumētes. ℂ Gal.in liᵒ de theriaca ad cesarē dixit:oꝛ
ꝙ frequēter operemur theriacā q̄ radicitus educit cāꝫ ipsi⁹
cū dissolutiōe ex corpoꝛe. Et Cōstā.theriaca viperaꝝ si quo/
libet die bibaẜ in hyeme post digōnē ꝛ in estate:sed nō suc/
cessiue cessare faciet morbū ꝛ cām passionis illoꝝ valet illis
quoꝝ nā est frigida ꝛ supfluitates abundātes.valet quoqꝫ
ꝛ metridatū ꝛ diacorus ꝛ pliris arcoticon ꝛ silia. ℂ Et dix
Cōstā.assaꝝ ꝯuenit sciatice. Et Dioẜ.dixit si ponunẜ auẜ.iiij.
de assaro in.C.viij.musti p mēses duos:ꝛ postea coleẜ:ꝛ da
tur in potu sanat siccitatē. Et dixit ypericon si bibiẜ per.xl.
dies inseꝑabiles sanat sciaticā. Dixit Judeus.dr̄ ꝙ aristoẜ.
in quātitate.ʒ.ij.bibita cū.ʒ.ß.mellis p dies in mense tollit
podagrā.ꝛ Aui.dixit de ea qñ est apa flegmaticum:ꝛ bibit
hōs ipsuꝫ.ʒ.ij.aristoẜ.rotūde aliquotiens in vere ꝛ hyeme
tūc fortasse ꝓhibeẜ periodus eius. ℂ Dixit Raẜ.12.ꝯti.hec
est medicina laudata ad tollēdū penitus dolores arteticos
ꝛ sciaticos si frequēter sumiẜ in potu per spaciū vni⁹ anni
stōm ꝯfortat:acuit visuꝫ:tollit obliuionē:ꝛ emittit supfluita/
tes p vrinam:mundat epar ꝛ splenem durum:sed doloꝛem
arteticum dissoluit omnino. ℞.camedreos.ʒ.viiij. centau/
ree.ʒ.iiij.aristol'.longe gentiane romane noue.añ.ʒ.vj.ype
ricon.ʒ.v.apij montani.ʒ.iiij.serapini.ʒ.iiij.agar.boni ꝛ al
bi.ʒ.ij.myrrhe.ʒ.j.debēt triturari ꝛ cribellari cū cindeto cū

cum tela et fiant inde trocisci. dos. ʒ. j. post tres horas diei: et post ipz faciat motū modicū paulatim: sed nō sumat stante ciberio in stōaco aut residuo cibariȷ ex ponderositate et nullam faciet comestionē nisi post horas tres duz liquefiat medicamē: postea cōedat cibū leu^{is} cuitata repl'one oino. Et incipiat ipz bibere in hyeme: aut in fine autūni: ⁊ estate hēat ipz vsu: qm̄ ārīdosias seminū in estate malū est valde eo q̄ li quefaciūt corp⁹ valde. Et medicine huius medicamis ōbēt eē mōtane ⁊ noue vt sint fortiores. ¶ Dixit Theodosi⁹. statiz q̄ podagra pūgē icipit bibat h̄ medicamē hora sue dormitōis in q̄ztitate. ʒ. iij. cū aq̄ cal'a: ⁊ cessabit oino. ℞. hermodac. masticis ⁊ çuccari albi. aā. ptes eq̄les. ¶ Qz si patiens fuerit fride ɔpl'onis adde ciminū ⁊ çiçi. ¶ Ego quoq; ɔposui duo medicamina: q̄ꝝ vnū est solutiuū māeꝝ flaticaꝝ crudaꝝ: ⁊ aliud est digestiuū eaꝝ: ⁊ adiuuās digōnē mēbroꝝ: ⁊ ɔsūptiuū supfluitatū ipsoꝝ ⁊ voco ea medicamina de yua: ⁊ sic fiūt. ℞. yue recētis sbtilissime icise: ⁊ cū melle reseruate: d̄ hac ɔserua lib. j. ʒ. herbe palytice silr reseruate in melle decocta ɔserua. ℥. viiij. nardi gar. pipis lōgi nucismu. çiç. albi liq̄ri. abrase. aā. ʒ. j. herbe artetice camepitheos sticados ara. radicuz acori maiorane saluie floꝝ anthos. aā. ʒ. ij. ⁊ fiat ex eis elariū dosis ei⁹. ʒ. ʒ. mane ieiuno stō ⁊ nō comedat post ipz nisi trāsierint hore tres: de q̄ sumi pōt tpib⁹ frigidis singulis dieb⁹. tpib⁹ v̊o calis sel' in septimana: medijs āt tpib⁹ bis aut ter. Et h̄ est nō solutiuū: sz tn̄ ppt māe vt p solutiuū educant: qd̄ sic fit. ℞. yue ⁊ palytice incisaꝝ ⁊ reseruataꝝ in melle: vt supra. de ipsis ɔseruis. aā. ℥. vj. turbith electi. ʒ. vj. hermod. ʒ. iij. esule. ʒ. ij. diagredij. ʒ. j. çiç. albi nucismu. masticis. aā. ʒ. j. radicū assari sticados maiorane artetice origani saluie camepitheos acori. aā. ʒ. ʒ. fiat elariū. ⁊ dos ei⁹ sit a ʒ. iij. vsq; ad. vj. ⁊ det cū aq̄ yue aut cū vino limphato calō. ¶ Ait Ras. 12. ɔti. dico vidi fm acciis q̄ vrina supabūdans aut sanguica puocata ptes ad hoc facietes eradicat dolorē arteticū ⁊ anche: tn̄ h̄ opari debem⁹ q̄ñ ɔuenit. s. in calida ⁊ sicca extenuata. ¶ Dixerūt qdā. q̄ q̄ñ patiēs vtit' assidue infusione genestre preseruat' ⁊ curatur a doloribus iuncturarum: q2 educit ab eis materias.

Medicamina de las nicoli

¶ De dolore iliorum ⁊ laterum. Cap. xix.

Upra patuit q̄ iliū est ps lateralis inferior mirach sub yponcūdrio: hic tn̄ accipit' p tota laterali pte mirach dextra vel sinistra: ita q̄ ɔphēdit yponcūdriū ⁊ ipz iliū pprie sūptū. Lat⁹ v̊o intelligit' ps lateralis dextra vel sinistra pectoris ⁊ icipit a pte supiori titillici ⁊ descēdit vsq; ad mirach vbi incipit yponcūdriū ⁊ est psi n qua sunt cutis ⁊ musculi laterales pectoris ⁊ pāniculus tegens costas ⁊ ipse coste ⁊ corrn̄det ei ab extrinsec⁹ pāniculus dict⁹ pleura: ⁊ tā illa q̄z latera pn̄t pati dolorē p pprietatē ⁊ p cōitatē ⁊ pprie ad mēbra intrinseca illis supposita.

Et cura doloris lateꝝ ⁊ılioꝝ p cōitatez est cura mēbri cōicātis: sic dixit. A. Cū v̊o patiūt' p pprietatē est aut pp solutā ɔtinuitatē aut pp apā eueniēs i ipsis ptib⁹. Et cura est cura illoꝝ put in seq̄ntib⁹ dicet' tractatib⁹: aut pp malā cōpl'onē simplicē vel cōpositā purā vel cū mā hūorali: aut vētosa aut hūorali q̄ ɔuertit' facilr in vētositatem. ¶ Dixit eniz. A. plm doloꝝ ilioꝝ. s. ⁊ lateꝝ est vētosuz flātiū ⁊ paꝝ fit dixit ipse pp maliciā ɔpl'onis cal'e sicce pure aut cū mā nisi fm semitā cōitatis mēbroꝝ vrine: ⁊ intestinoruz sup. aut mēbroꝝ spūaliū: ⁊ cāe eoꝝ sunt aut itrinsece: aut extrinsece. ¶ Et signa gnīs v̊a habent' relatiōe egri ⁊ seruientiū. Et signa spēꝝ dixit Auic. nota sunt ex dictis ⁊ maxie in trib⁹ sermonib⁹ pcedētib⁹. ¶ Et silr curatiōes dixit. A. manifeste sūt ex dictis: ⁊ appropinquāt dixit ipse cure doloris dorsi: ⁊ max' q̄ztū ad regimē p dietā ⁊ potiōes: ⁊ ibi req̄rat'. ¶ De appropriatis tn̄ ad dolorē ilii dixit. A. est vt sumat' fenugreci: ⁊ q̄noꝝ arased: ⁊ seis apij: ⁊ ameos çiç. ⁊ cinamomi. aā. ptes eq̄les: ⁊ serapini q̄ztū oia: ⁊ fiāt ex eis pille sicut auellane sine cortice ⁊ administrent': vtilis in h̄ est inūctio cuz oleo in q̄ bullierit succus asfodilloꝝ. ¶ Qz si frigiditas fortis fuerit fomētet' loc⁹ bn̄ cū pānis calefactis: deinde fricet' cū pipere ⁊ pulegio sil' tritis: ⁊ in potu det'. ʒ. ij. betonice cū mulsa. ¶ In dolore v̊o lateris appropriat' saccellatio sup loco q̄ sic fit. ℞. floꝝ camomille mellilotı rub. aā. ℥. ʒ. milij torrefacti. ℥. iij. recludant' i sacculo ⁊ calefiat cū bono vino ⁊ superponat'. ¶ Guido dixit de aretio. ℞. pipis. ʒ. ij. costi. ℥. j. fenugreci. ℥. iij. terant' ⁊ in vino bulliāt: ⁊ de illo vino bibat patiēs. ¶ Saccellatio alia ɔferēs in dolore vētoso. ℞. floꝝ camomille ptē. j. furfuris ⁊ milij. aā. ptē. ʒ. calefiat ⁊ ponat' sup loco. ¶ Dixit Auēçoar in hypocūdrijs accidit dolor q arabice vocat' caçaf. ⁊ cā hui⁹ est mot⁹ vapoꝝ q mouentur motu violēto ⁊ forti q oriunt' a flāte subtili. Et cura ei⁹ est euētio. s. illi⁹ hūoris a q̄ surgit vapor ille: ⁊ da eis me^{na} calidas puocātes vrinā: ⁊ inunge locū cū oleo sisamio ⁊ pinguedie anatis. Et subtilia regimē ⁊ vtat' passeribus ⁊ pũis auib⁹ degētib⁹ in arborib⁹ vel in agris patis in cassea ⁊ assatis in veru. ¶ Ung^m sedās dolorē mēbroꝝ neruosoꝝ spatulaꝝ renum vētris ⁊ matricis. ℞. butyri sine sale. lib. j. olei vio. lib. ʒ. assūgie galline anatıȷ anseris ⁊ anni ⁊ medulle cruris bouini oiuz recētiū. aā. ℥. j. cere qd̄ sufficit. ¶ Qz si dolor fuerit ex hūore frido loc⁹ q̄ñ p horā cū aq̄ tepida ⁊ oleo embrocet': deinde bene exiccetur ⁊ inungatur cum martiaton agrippa: ⁊ oleo laurino: ⁊ muscellino: deinde cuz stuppa vel lana carminata fascietur: ⁊ sepe mutetur.

¶ De dolore ventoso musculorū ⁊ neruorum. Cap. xx.

Ste dolor accidere pōt in oib⁹ neruis ⁊ musculis vbicūq; in corpore locatis veꝝ fm plm aduenit in musculis ⁊ neruis existentibus in adiutorio ⁊ asseid ⁊ in musculis coxaruz ⁊ tibiarum.

Et causa eius est vel esse pōt mala ɔpl'o simplex ⁊ ɔposita pura ⁊ cū mā ⁊ sol'o ɔtinui ⁊ apā: veꝝ de facto a sol'one cōtinui ⁊ apate in sequētib⁹ dicet' q̄ aūt fit a mala cōpl'one fm plm fit ab ea nō pura: sz cū mā vt plm est frigida vētosa: ⁊ est illa de q̄ in h̄. ca° ponit' cura, accidit etiā frequēter a cā extrinseca: ⁊ pprie cū laborant supflue. ¶ Et accidit dolor in musculis q̄ñq; in supficie ɔ̃sus cutē: ⁊ pcipit' tūc dolor ad tactū cū ɔstringit': aut pmit' sup loco: ⁊ q̄ñz in musculis pfundis. ¶ Dixit Gal. 2. ad Glauco. ⁊ ponit'. 8. ɔti. locant' vētositates grosse ⁊ vaporose in mēbris post panniculos circūferētes ossa ⁊ musculos: ⁊ inflat' musculus de hȷ vētositate ⁊ si fuerint fride gn̄abūt dolorē vehemētē ex cōdensatione corpoꝝ q̄ pn̄t ⁊ phibēt ne resoluant' ipse ventositates sup. et si fuerit i musculis exteriorib⁹ dolor nō erit ita vehemēs: q2 hn̄t ipse vētositates viā paratam resol'oni. ¶ Et dixi scd̄o de interiorib⁹ sicut ponit' a Rabi in 12° ptic. cū dolor est in pelliculis ossa circūdātib⁹ patiēs sentit sensū doloris in interiorib⁹ corpis et in pfundo mēbri in quo est. Et imaginat' q̄ dolor sit in iteriorib⁹ ossiū suoꝝ: et plures iō vocāt pforatiōes ossiuz hūc dolorē: et fm plm non pcipit' aug^m doloꝝ ex ɔstrictiōe et cōpssiōe facta sup loco: imo q̄ñz ex moderata cōpressione sentiūt alleuiatione et nō pcipit' in loco calitas neq; pmutat' color mēbri ab eo q fm nāz: q̄ñq; tn̄ pmutat' color et sentit' calitas ad tactū q̄ñ fuerit a mala ɔpl'one cal'a: vn̄ Gal. et ponit'. 12. ɔti. ait. vidi dolores excitari in coxa et tibia cū calitate inuēta in tactu ipsoꝝ locoꝝ: et hoc accidit in ɔualescētib⁹ magis. Et dixit Gal. et ponit' a Rabi in 12° ptic. q̄ q̄ñ in mēbro est spālis dolor corpis arterie et vene vt q̄ dolor ei⁹ sit dolor corpis tensi fm lōgitudinē mēbri ad modū chorde et differt a dolore exñte in carne: q2 dolor carnis nimis lōga tensione nullatenus inuenit'.

Curatio hoꝝ dolorum variatur fm causas suas. mala enim cōplexio alteranda est cū ɔtrario: et mā euacuanda est cū eo q̄ cōuenit: et pprie sicut dictū est supra in curatiōe doloris articuloꝝ. Et dixit Gal. q̄ si fuerit a me

la cōplone calida cũ dominio sanguinis vel colé mixte san/
guini ɔfert flōmia. Et si qdē dolor fuerit in musculis brachij
post flōmiā factā in pte opposita fiat flōmia ex pte eadē. Et
si qdē fuerit in brachio in musculis exterioribus flōmet in
manu ram⁹ cephalice inter pollicē z indicē: z si fuerit in mu
sculis in pte domestica flōmet vena saluatella inter auricula
rē z ānularē digitū. Et si dolor fuerit in coxa vel tibia: z fue
rit in musculis ptis domestice flōia fiat de saphena. Et si fue
rit in musculis ptis siluestris flōmet vena artetica. ¶ Si vo
fuerit a mala cōplone frigida z vētositate nullo mō fiat flō
sz digerat z eūet ipse humor put superius dictū est in cura
dolo. is articulop frigidi. ¶ Tunc facta eūone deueniēdū
est ad localia remedia. ¶ Dixit Gal. z. ad Glauc. z ponit. 8.
ɔti. cũ fiat p calefactionē ipsop musculop z attenuationem
vētositatis z vterqz act⁹ adiungit in calefactione cuz suba
tenui: z hoc fiat iuxta modū mēbrop nāe. Et subdit. si fue/
rit dolor vehemēs medicina vētositatis fiat cũ mitigatiuis.
scilz cũ anodinis. Et de cōuenientib⁹ est vt vaporet loc⁹ cuz
saccello furfuris soliuerant furfure z semine feniculi calefa/
cto q loco pluries applicet: z si nō sufficit post admotionez
saccelli vngat loc⁹ cũ olo laurino z anetino sil' mirtis. ¶ Et
de vtilib⁹ ēemplz factū ex furfure cũ caulib⁹ z apio bullitis
in vino albo vl' ex furfure paritaria z herbena: z ɔfer saccel
latio cũ seie feni. z sale aut cũ pānis vel spongijs infusis in
decoctione feniculi z foliop lauri z cētauree minoris: z de
mitigātib⁹ est radix altee cũ assungia veteri emplāta. Farina
quoqz fabap cũ oximelle cocta z cataplasmata neruop do/
lorē: z ɔtractiones eop z ligamētop ex materijs in eis ɔtē/
tis sanat. ¶ Dixit Gal. in. 7. de medicina. q qdā dant succū
cētauree minoris bibere patiētib⁹ in neruis eo q incessan/
ter mouet ab eis māa. Et decoctio sticados bibita sanat do
lores eop. ℞. resine pinguis. ʒ. iij. z picis liqde picis naualis
añ. ʒ. j. castorei costi euforbij. añ. ʒ. ij. masticis ʒ. iiij. armonia
ci bdellij dissolutop in vino. añ. ʒ. j. fiat emplm z extēdat su
per corio: h. n. valet in mā valde frigida in decoc^{ne}. ¶ Dixit
Kiran⁹ mustellaz mortuā quā inueneris accipe z in oleo do
nec dissoluat dcoque z cũ oleo illo z cera vng^{m} fac: z est me
dicamē magnū ad oēz dolorē neruop z articulop: z ēt mu/
sculop. mīricaria cataplasmata mirifice facit: z vt dicūt qdā
radix ei⁹: z ēt ipsa herba trita cũ assūgia z aceto in triduo sa
nat dolorē musculop coxe supposita. ¶ Et de vtilib⁹ ad do
lorē musculoz cu fuerit fortis ē vt inūgat cũ oleo camomil
lino z myrra z mastice. z pap opij thebaici: qm mirabilr se
dat eū. ¶ Aliō vtile ad mitigādū dolorē musculop: z ppie
coxap z cruriū. ℞. succi aneti z succi cauliū z mucillaginis
fenug. z seis lini. añ. ʒ. ij. olei vio. ℥. iiij. cere. ℥. 5. z ɔficiat ex
eis vng^{m} quo inūgi dz loc⁹ dolēs. ¶ Dolorē aūt puenientē
in musculis z articulis. dixit. Filagori⁹: vt ponit. 12. ɔtiñ. q
oleū camomille inunctū mitigat eū. dixit Dio. mīricaria ca/
taplasmata dolores oiuz mēbrop neruosop mirifice sanat:
z silr sanat eos betonica trita: z more ēpli supposita. ¶ Di/
xit Cōstā. q sal mixtū cũ oleo dolores accītes in neruis sa/
nat ex labore. ¶ Dixerūt qdā. de vtilib⁹ eēt inūctio fcā cũ sa
liua cũ q dissolutū fuerit aloes caballinū qñ inūgit cũ ea lo
cus musculop z articulop: sz dz q ille cui⁹ saliua sumit pus
teneat in ore sal trite z donec illa saliua bñ salita fiat z cũ ipa
distēpet aloes deīn: z dicūt q p vsū ɔtinuum sanat dolores
iūcturap. ¶ Dr q si qs secū portauerit arthemisiā nō sētiet
itineris labores: z dr q vinū decoctiōis betonice bibitū p/
hibet itinerātes ab excoriatiōe iter coxas. Et labori eueniē
ti ex itinere in pedib⁹ valet oleū anetinū cũ ipso inūctū pedi
bus z oleū laurinū inūctū lassitudinē ex labore abijcit z indi/
gnationē neruop cōpescit z si pedes laxant ex itinere z tu/
ment supeponantur folia sambuci calefacta: z plantago cō/
tusa z cum aceto supposita vtiliter conuenit. Et dicit q si fa
tigatus ex itinere radicem arthemisie vespere biberit statim
recedit fatigatio vt vix aliquis posset credere.

Localia remedia.

Cōuenien/tia dolori/bus ex la/bore z iti/neris.

¶ Incipit tractatus tertius de dislocationib⁹ z cōtorsionib⁹
iuncturarum z quibusdam alijs egritudinibus.

Restante deo suffra
giū icipiā
tractatū tertiū hui⁹ sermōis
septimi qui continet sūmas
duas: in quarū pma dicet de
chirurgia in cōmuni z dislo
catiōe iuncturap. nā postqz
dictū fuit in tractatu pcedē
te de dolorib⁹ eap rectuz est
vt in hoc de reliqs earū dis
positionibus tractet. Et cō/
tinet hec sūma. c. 18. Sūma
vo scda erit de plurib⁹ egri/
tudinibus de quibus nō est
dicta curatio in sermonib⁹
precedētibus per instrumētū chirurgie exceptis vulneri/
bus z apatibus. Et cōtinet scda sūma capitula. 32. Et prima
capla. 18. z sic erunt capla. 50. totius huius tertij tractatus.

¶ De chirurgia in generali. Cap. j.

Chirurgia dr a chiros grece qd latine
est manus z ago latine qd ē
operor siue facio: z ide chirurgia dr manualis
operatio actio siue factio. Et chirurgia aliqñ
dr chirologia a chiros q est man⁹ z logos q
est sermo vel ratio qsi rōnalis sermo de operatione manus:
restrigūt tñ ista noia ad sermonē d manuali opōne ad sciaz
me^{ne} ptinētē. Et a chirurgia denoiatiue dscēdit chirurgic⁹.
Et a chirologia chirologus. i. medic⁹ rōnabilr agēs faciēs
vel opans manib⁹ suis ad curādū egri^{tu}: in qp curatiōib⁹
necia est opō manualis: qzuis g pdicta noia de ℣tute bmo/
nis iportēt rōnabilē opōnē manualē circa qzcūqz rēmbilo/
minus restricta sūt solū ad opōnē manualē rōnabilē in cu/
rationib⁹ quarūdā egritudinū. Et bz hoc pm⁹ rōnalis inuē
tor hui⁹ manualis opōnis dict⁹ fuit chiron a q rōnabilr ope
rātes manib⁹ dicti sūt chirurgici: z h mō chirurgia ɔsidera
ta posita est 3^{m} instrm de instris quibus medicus operatur.
¶ Et ex dictis pz falsitas eop q dicebāt oēm opantē mani/
bus in curationib⁹ egritudinū fore chirurgicū. nō eniz qlz
opator idiota vl' mulieucula: qzuis secet apata aut suat vul/
nera: z silia faciat opera dz vocari chirurgic⁹: sz ab hō opa/
tionibus sunt eijciēdi vbiqz terrap: z a curis egrop fugādi
sūt cũ erronee z idebite operent: z si aliqñ effectū sospitatis
ɔsequāt: nō est ex eop bñ meritis gestis sz fortune: sz vtplm
vt dixit Almā. trac. 7. ca. p. ex eop stoliditate z stolida opō/
ne multe egritudines in hoibus causant. Intentiones. n. z
sūme que requirunt ad hāc artē cũ nō cōgrue obseruant pessi
muz accidit z fortissimū iifortuniū cui nemo succurrere pōt.
Et dixit qui eas nō obseruāt egrū vehementer impediunt.
¶ Et hop idiotap z empericop opatop nostris diebus co
pia magna viget z nō solū diebus nrīs: sed ēt tēpore Al. z
Albu. z Auēçoar: vt pz ex eop lib. z maxie in curādis solu
tionibus ɔtinuitatis ossis vel ossiuz z dissolōnib⁹ iūctura/
rū. Ait. n. Al. pleriqz eop q hāc artē exercēt: z dicunt restau
ratores nō bñ exercēt eā: necqz sapiēter neqz sub certa radice
ad quā reditio fiat: imo maior ps eop casualr opat: z sicut
ab alijs fuerūt edocti: z raro inuenies aliquē eop q huius
artis libros legerit: aut qui eā a magistro qui nouerit litte/
ras. i. sciam chirurgie didicerit: imo q eā maxie exercent sūt
idiote z rustici z stolidi. ¶ Inqt Albuc. operatio cũ manu
prostrata est in regione nra: z tpe nro puata oimodo donec
fortasse perijt scia ei⁹: z abscissuz est vestigiū ei⁹ z nō remā/
serūt ex ea nisi descriptiōes pue in libris antiquop: qs mu/
tauerūt manus. s. scriptop: z accidit in eis error z hesitatio
donec clause sūt itētiōes ei⁹ z elōgāta est ipsi⁹ scia: silr z Zoar
q nō inuenit suo tpe chirologū q sciret recte opari. Ad hāc

Chirur/gia z chi/rologia/vñ dicant

Nō qlibz/manualr/opans in/egritudi/nib⁹ dz di/ci chirur/gicus.

ergo operationē administrādi sūt illi solū qui recte nouerūt intētiones ei⁹: et maxime q habuerint ꝯditiones q̄ inferi⁹ describenť. Et ad talē chirurgicū spectat hr̄e ministros idoneos q habiles sint manib⁹ exercere q̄ ꝑcipit si voluerint ipsi manib⁹ opari. ℭ Dixit Zoar de cura fracture ossiū scias ꝙ oia pertinēt medico nobili ēt honorato. s. ad scire: sꝫ tn̄ manuū opōnē dimitto ministris medici sicut est flebotomia et cauteriū incisio palpebrap̄ et eleuatio venap̄ que oriunť in albedine oculorū et ꝓstratio cataracte sicut et his siīa h̄ omnia ꝑtinēt seruitorib⁹ medici. Medico aūt honorato nihil aliō dicim⁹ ꝑtinere nisi vt ꝯsiliū prestet solūmō cibi et medicinarū infirmis absq̄ aliq̄ opōne manuū sicut nō ꝯuenit ei facere sirupos et elctaria manib⁹ suis nisi esset in magna nec̄citate. Et pr̄ me⁹ dixit Zoar fuit ex illis q tēporib⁹ vite sue oibus ꝑmāsit sic sine aliquā opōnē exercēdo ꝙ si voluisset aliqd facere sciuisset: sꝫ ego q̄uis essē in animo passibilis: amore tn̄ artis et desiderio qō habui in ipsa volui hec oia exercere: et ꝑdidici facere sirupos electuaria: et volui ēt scire ꝑ experiētiā opōnes medicinap̄ et inge^m electionis ꝟtutū eap̄ et opōnis vni⁹ eap̄ ad alterā: et tn̄ h̄ scire volui et nō solū scire: sꝫ ēt ꝓprijs manib⁹ exercere: et h̄ cū appetitu maxio et studio: et fui secut⁹ sp viā illā: q̄uis sit vilis: et cōtēpta apō medicū honoratū. Et q̄ rememorat⁹ sum de his feci cā ꝓmouēdi aliquē honoratū medicū ad exercēdū ꝑdcā opa manib⁹ suis: sed si fuerit necesse in seipso vel i aliq̄ dignissima vel carissima ꝑsona ꝙ sciat facere et exercere: et ēt ex misericordia dei et pietate alicui pauperi. Tales aūt q̄lis fuit Zoar. q nō so^m scia: sed ēt manib⁹ opanť ꝓprijs meo iudicio valde laudādi sūt. Illi eni veri sūt chirurgici q recte sciūt et ꝯgrue suis manib⁹ operanť. ℭ Et q̄uis chirurgia sūpta nō supradcō solū hēat. x. intētiōes et canōes recte opōnis cū manu: nihilominus auctores de ea tractātes nō solū eā sic tradiderūt: sꝫ cū ea sit egritudines in qb⁹ ipsa ꝯuenit: docuerūt ēt alijs duob⁹ medicinalib⁹ instrīs dieta. s. et potiōe curare: qō iō maxie fecerūt: qa sepe ꝯtingit egritudinū plimas: in qb⁹ recta manualis opō exigiť ꝑ alia duo dicta instra: vel eop̄ alterū tolli et amoueri: ac ēt qr et si sic nō ꝯtingat saltē ꝯferūt ad alleuiationē eap̄: et ꝑ manualē rectā opōnē facili⁹ et celeri⁹ curanť. Dici tn̄ ꝑt ꝙ chirurgic⁹ his oib⁹ vtēs instris nō sit purus chirurgic⁹: sꝫ ēt physic⁹. Dꝫ si nō fuerit tāte scie dꝫ purus chirurgic⁹ physicū ꝯuocare ad curā: et maxie in casib⁹ ꝑiculosis et fortib⁹: ac ēt si tāte fuerit scie. et cū h̄ fuerit physico sociat⁹ dꝫ physicū dimittere ordiare de dieta et potiōe: et ipse se solū ad recte et cōgrue manib⁹ opandū ꝯponat. Et h̄ qdē chirurgicū instrꝫ sicut reliq̄ duo circa theoricā et practicā medicine vlať et est de scia et nō solū ars vt qdā putauerūt. sicut. n. dieta circa sex res nō nāles ꝟsať et eis ānexas et circa debitū modū administratiōis eap̄: et sicut potio circa medicinap̄ cognitionē et eap̄ debitā applicationē ad corp⁹: ita et chirurgia ꝟsať circa noticiā mēbrop̄ circa q̄ manualis opō afferť cognscēdo ipsa sꝫ anato^am. s. in ꝑpo tractatu h⁹ ſmōis ꝑmissā: et circa cōgruā ipsā opōnē: qꝑp subijciť theo^ce et practice me^ne sicut et alia duo. ℭ Que āt sūt egri^nes i qb⁹ mānalis exigiť opō: et q sit modus rect⁹ ipsi⁹ iferi⁹ in multis capl̄is ꝑticulr̄ appebit.

Chirurgia est de scia et non solū ars.

Conditiones

aūt qbus dꝫ manualis opator vere chirurgicus vocari et recte opari desiderās insigniri sūt h̄. Nā ꝑmo dꝫ mēbrop̄ eop̄ maxie circa q̄ ꝯtingit ipꝫ manualr̄ opari noscere cōpōnē: cōplōnē: forā: sitū: colligātiā: opōnes: et iuuamēta: q̄p̄ oiū noticiā poterit hr̄e ꝑfecte ꝑ anatomiā quā nō solū ex librop̄ lectiōe: imo ēt et visu: et nō tn̄ selꝫ sꝫ plies videre dꝫ a valēti anatomista ostēdēte ei seriatī singula mēbra in corpe mortuo: sine scia cui⁹ anato^e nō cōtingit ipꝫ recte opari posse. vn̄ ait Albu. q nō ē sciēs anato^am nō euadet qn cadat in errorē q iterficit hoies. ℭ 2° dꝫ sciaꝫ hr̄e oiū canonū et regulap̄ regulātiū ipsū in forā manuū opus rectū et debitū q̄s scire dꝫ ex libris auctorū de intellectis: et maxie sic in ꝓcessu patebūt seriatī. in singulis egritu^m curatiōib⁹ ꝓcedeť. Inqt. n. Albu. 7. q ex chirurgicis hēbit summas et itētiōes curatiuas: et eas itētas medicat⁹ fuerit: et eis imixt⁹ fuerit maximū egris ꝑbet iuua^m cū de⁹ annuerit. ℭ 3° qr nō oia pn̄t ꝑticulr̄ tradi in libris: sic Gal. dixit. sꝫ dꝫ multa relinq discretiōi medici opantis et ipsius bone extemationi: iō dꝫ chirurgic⁹ eē prudēs discret⁹ et sapiēs diligēs studiū freq̄ntare in libris auctop̄ et ꝓbop̄ vt illis multotiēs plectis et intellectis valeat singulas opōnes suas sine errore ꝓseq: et q̄ maxie añq̄ ad curatiōes ꝓcedat expedit ei adhesisse valēti chirurgico quē viderit nō so^m selꝫ sꝫ multotiēs opari in singulap̄ egritu^m curis: et maxie i opōnib⁹ arduis difficilib⁹: et timorosis: et ipē iterdū sub pn̄tia valētis magri sui dꝫ suis manib⁹ opari: vtilis nāq̄ ē opō et visio: imo vt ita dicā nec̄ia: qm̄ ois scia opatiua ex vsu circa pticularia gerēda maxie habituať et ꝯfirť. Et ꝙ visio et opō frequētata plm̄ valeat i hac pte mās̄festat ydiota manualr̄ eq̄ bn̄ opans sic sciētific⁹ nō expt⁹: et maxie cū ꝑ visū et vsū assecureť in opando q̄ securitas nec̄ia est chirurgico. nō. n. dꝫ eē timid⁹ et pusillanimis: sꝫ secur⁹ et audax: nō tn̄ temerari⁹ siue ꝑsūptuosus: sꝫ cū matura deliberatiōe ꝓcedēs: nō tardet: nō festinet: nec i eo qō nec̄iū fuerit ī icisiōe vstiōe vel alijs opōnib⁹. al's. opib⁹ desinat nec vltra nec̄itatē ꝓsūpat: nō secet nisi qō secādū est: nō vnū mēbp̄ ꝓ alio: nec in locis timorosis et a sapiētib⁹ ꝓhibitis secare ꝓsumet: sꝫ notet q̄ a sapiētibus tradita sūt. ℭ Inqt Albu. ego excitaui in oi loco membri mei in q̄ venit opō in q̄ est error et timor: qr nec̄e est vobis vt caueatis illō et dimittatis ipꝫ vt nō veniāt stolidi ad loqndū et dehonestādū vos: et subdit. accipite aias vestras cū oi sollicitudie et ꝓtectione et ifirmos vestros cū facilitate et firmitudine: et vtimini via meliori et ꝑducēte dei gr̄a ad salutē et successionē laudabilē. ℭ Dixit Haly. ꝑact. 9. dico qm̄ chirurgie spēs scire volēti ꝑ^m inest et maximū illi loca frequētare i qb⁹ periti sūt chirurgicop̄ et eop̄ diligēter attēdat actiones et speculeť opa et cognoscat opa et reglās eop̄ et q̄lis sit eop̄ executio in q̄cūq̄ chirurgie spē: et dehinc āt ipse cū illis floib⁹. al's. ꝑoib⁹ et peritis exerceat i oi spē chirurgie quēadmodū itūit⁹ est. ℭ 4° nō dꝫ chirurgic⁹ se in curationib⁹ malap̄ et incurabiliū egritu^m intromittere on⁹ curatiōis eī seet⁹ ne nomē subeat medici mali. ℭ 5° opꝫ chirurgicū esse manib⁹ expeditū potēs eas ducere q̄tū dꝫ: et figere vbi dꝫ. sit leuis in tactu ne ex difficili et graui tactu dolor emergat et graueť egrot⁹. ℭ 6° cōuenit chirurgico vt sit morigerat⁹. modestus. honestus. atq̄ pudic⁹ nō q̄rēs pudēda tāgere vł videre nisi instāter reqsit⁹ fuerit: secretaq̄ cūcta q̄ sibi reuelanť i scrutinio cordis cōtineat nō reuelet. ℭ 7° dꝫ vt penes chirurgicū sit copia chirurgicaliū istrop̄ ad manuales opōnes ei⁹ exqsitop̄: et sint ipsa istra nō solū diuersa et varia spē fora siue figura: sꝫ ēt in q̄lꝫ ipsop̄ spē sint varia q̄titate: ita vt i vnaq̄q̄ spē hēat: sic dixit Albu. hēat q̄ sint ꝑua et q̄ sint magna: et q̄ iter ea media vt valeat i corpe seu mēbro et ꝑuo et magno et mediocri cū eis cōgrue opari. ℭ Et insup dꝫ cū multa et varia medicamēta hr̄e penes se ꝑpata emplā vnguēta pl̄a et alia h̄ȝ vt cū euenerit valeat sine dilata^ne egris indigētib⁹ subuenire. ℭ Atq̄ sic apte notať ex ꝓcessib⁹ auctop̄ de chirurgia loq̄ntiū: chirurgia potissime duop̄ morbop̄ gn̄a cōphēdit. s. gen⁹ egri^nis cōis q dr̄ euenire i nā cōi q̄ est vnitas: q̄ egri^do dr̄ solō cōtinuitatis siue vnitatis: et im paris dissolō tūc gen⁹ egri^nis cōposite. Lcius q̄ est apa: et si aliqn̄ dictū repiať ꝙ chirurgia sit gen⁹ egritu^m instrāliū ꝙ est in nā sit⁹ cōphēdit hoc ideo dcm̄ est, qr egritudo sit⁹ potissime ad illa duo gn̄a seqť: q̄uis maxime ad gen⁹ egritudinis cōis: idcirco in hoc sermone de chirurgia tradere volēs tradā exq̄site de vtrisq̄ dictop̄ duop̄ egritudis genep̄. Uep̄ qr egritudo cōis est egritudo simplex: et simplex ꝑcedit cōpositū: et iō ꝑus de cōtinuitatis solōne tractabo: et subsequēter de egritudine cōposita q̄ est apa: q̄uis aliq auctores et Aui. potissime alijs respectib⁹ a traditione apatū inchoauerint.

Que eo oporteat chirurgicum cognoscere.

Chirurgia duorum morborū genera cōprehēdit.

¶ De quiditate solutionis continuitatis. Cap.ij.

Quid solo ptinui est morbus cōmunis.

Ontinuitatis solo est morb⁹ simp̄ cōis, q̄ mēbra corpis hūani ɔtinui'ᵗᵉᵐ hñtia i ptes diuersas spē vl' sal tē nuō separant, ꝛ ipe q̄dē morb⁹ ē, q: imediate ledit opōnes corpis seu mēbri cui accidit ꝛ simplex est, q: nō est composita ex pluribus generibus morborū sicut apa, ꝛ est cōis, q: accidēs in nā cōmuni cōsimilib⁹ ꝛ officialib⁹ mēbris: verūtñ de cōitate ei⁹ dissenserūt abinuicē doctores siue auctores. q̄dā.n. voluerūt vt Gal'.p̄ de accñti. solōnē ɔtinuitatis eē morbū cōez: q: accideret in nā cōiter q̄ cōicāt ɔsilia mēbra ꝛ officialia: q̄ est q̄dā ɔtinuitas cōnexio siue ɔiūctio ipsop. Si itaqꝫ ɔtinuitas ipsop mēbrop est cōis ɔsilib⁹ ꝛ officialib⁹ mēbris: tūc solō ɔtinuitatis eop erit ēt cōis vtrisqꝫ. sunt eni gñā lapsuū eadē bis q̄ vtutē mēbrorū cōplent: vt Gal'. dixit in tegni. quop eniꝫ tēperies est sanitas eop intemperies erit egritudo: vt patuit in sermōe p̄. ꝙ aūt ɔtinuitas mēbrop sit cōis eis vtrisqꝫ appet: q: vnūqͦqꝫ mēbrū siue ɔsile sit siue officiale pficit vnā opōnē inq̄tū vnū ꝛ ɔtinuū ē. ꝛ dix̄ iterū Gal'.4. de ige. sani. notū ē ꝙ sepō sectu re q̄ ipitaq̄ dissolō dr̄ ē morb⁹ vnicuiqꝫ mēbro eueniēs. oē.n. mēbrū est ɔtinuitatē hñs q̄ separi ꝛ dīstrui pōt: ꝛ ꝙ ita sit pꝫ: q: oē mēbrū pōt apari: iq̄re oē mēbꝫ pōt pati solōnē ɔtinuitatis: cū in oi apate vt suo loco dicet̄ repiat̄ soluta ɔtinuitas: ꝙ aūt apa ɔsilib⁹ ꝛ organicis ɔueniat mēbris inferi⁹ tractatu.5º q̄ est de apatib⁹ apparebit. ¶ Haly. vo theorice 6º. voluit ꝙ solō ɔtinuitatis iō dicat̄ morb⁹ cōis: q: indifferēter pōt occurrere nūc mēbris cōsilib⁹: nūc officialib⁹: ꝛ nūc oibus: nūc alicui: nūc aliq̄b⁹ ex eis: vñ aliq̄ñ pōt ɔtigere sic in carne ɔstitutiua alic⁹ officialis: ꝙ nō in osse ligamēto chorda vel neruo vel aliq̄ alia pticula de ɔstituentib⁹ ip̄ꝫ mēbrū officiale: ꝛ aliq̄ñ pōt ɔtingere plurib⁹ vel oib⁹ ipsis mēbris ɔsilib⁹ ɔstitutiuis ipsius officialis: ꝛ aliq̄ñ pōt ɔtingere ipsi toti mēbro officiali vt cum abscindat̄ tota man⁹ vel tibia. ¶ Aui. aūt scda p̄mi. doctrina p̄ma.ca.1. voluit ꝙ solō ɔtinuitatis sit morb⁹ cōis. ꝛ hoc idō: q: pōt ɔtingere idifferēter mēbris ɔsilib⁹ ꝛ officialib⁹ ait.n. ibi. gen⁹ egritudinū: q̄m est eap que mēbris accidūt: quop ptes filant̄: ꝛ accidūt etiā instr̄alib⁹. ꝙ accidat cōsilib⁹ inq̄tū sunt ɔsilia. A. nō declarauit: q: notū reliquit: q: sic eē oēs affirmant: sed ꝙ accidat instr̄alib⁹ de quo ouᵐ vt ipse declarauit dicēs ꝙ accidat instrumētalib⁹ inq̄tū sūt instr̄alia: ita ꝙ nō seq̄t̄ eā instr̄alib⁹ accidere ppea ꝙ simplicib⁹ accidat. Nā solō cōtinuitatis plerūqꝫ accidit iuncture ita ꝙ simplicib⁹ mēbris accidat: ꝛ plerūqꝫ accidit iuncture: ita ꝙ simplicib⁹ mēbris ex q̄b⁹ est cōposita iunctura nullo mō accidat. ¶ Auero. aūt colliget.3. dixit. nō est solō ɔtinuitatis: vt dixerūt medici egritudo que cōicet mēbris ɔsilib⁹ ꝛ officialib⁹: ꝛ stat rō ei⁹ in hoc: q: nō est dare nām q̄ sit sanitas cōis ɔsilib⁹ ꝛ organicis. ergo non est dare morbū illis cōez: ꝛ hec est ei⁹ rō directe opposita oī īprobāti opionē medicop sup̄dictā. p tāto ē verꝫ: q̄m si aliq̄ nā eēt illis ābob⁹ cōis: tūc illa eēt vnitas: cū ille alia videat̄ posse dari: sꝫ vnitas nō ē illis ābob⁹ mēbris cōis: q: mēbra ɔsilia sūt ɔtinua. organa vo nō sūt ɔtinua. sꝫ ɔtigua. ɔtinuo āt ꝛ ɔtiguo nulla ē nā cōis: ꝛ iō dix̄ Aue. ꝙ gen⁹ egriᵗᵘᵈⁱˢ q̄d est ɔ̄riū ɔtinuitati nāli q̄ noiat̄ ɔtinuitatis solō duob⁹ ē modis: vn⁹ est solō ɔtinuitatis veracis vt cōtinuitatis ptis cuꝫ pte in mēbris ɔsilib⁹: ꝛ hoc gen⁹ accidit magis in cōsilibus q̄ officialib⁹ ppea ꝙ hꝫ cōtinuitatis solō accidit mēbris officialibus prout su t cōposita ex cōsilib⁹: ꝛ nō ex parte qua sunt officialia. Altera est solō ɔtinuitatis termini a termino ꝛ hec solō ɔtinuitatis nō veraciter appellat̄: q: hec ɔtinuitas fit p modū ɔtigui. aut p modū penetrationis mēbri in mēbrū: vt appet in ɔtiguitate seratili: aut per viā ligamēti: ꝛ hoc gen⁹ solōnis cōtinuitatis. dixit Aue. ponere possum⁹ in gñe egritudinū officialiū q̄ cōicat coniunctioni ꝛ sepōni. ¶ Pro cōcordia dissēsiōis p̄dicte dixerūt q̄dā ꝙ ɔtinuitas pōt sumi dupl'r. vno mō stricte ꝛ vere de q̄ locut⁹ est Auer. tanq̄ pbās q̄ solū ɔuenit ɔsilib⁹ mēbris: quop extrema sūt vnū: alio mō large ꝛ nō sic vere ꝛ ppie de q̄ loquūt̄ medici ꝛ talis ɔtinuitas cōuenit ēt mēbris officialib⁹: sꝫ tñ meli⁹ ꝛ ppri⁹ dr̄ ānexio siue ānodatio q̄dā ꝛ nō ɔtinuitas. ¶ Quidā vo alij dixerūt ꝙ lꝫ officialia in seipsis cōsiderata vt iunctura ei⁹ rōne ossiuꝫ el⁹ sūt cōtigua: ipsa tñ reˡⁱ toti⁹ corpis sūt cōtinua: q̄m oia mēbra corpis officialia colligant̄ ꝛ cōtinuant̄ mediāte cute coogiēte ꝛ mediātib⁹ neruis chordis ligamētis ꝛ alijs cōsilib⁹: q̄ cōtinuitatē Gal'. cōsiderauit. q̄uis.n. officialia vt iūcture q̄tū ad aliqs pticulas eas cōponētes: vt q̄tū ad ossa cōtigua sint: ipsa tñ cōtinua sūt hꝫ oēs alas pticulas eas cōstituētes vt cutē carnē ꝛ silia. ¶ Alij vo dixerūt opionē Gal'. ꝛ medicop verā fore. Auer. eis ɔ̄riasse tāq̄ aduersus medicos litigia suscitās: ꝛ pbāt ꝙ mēbrū organicū hēat verā ɔtinuitatē ex vbo Ari.6º metaᶜᵉ vbi Ari. voluit ꝙ q̄cūqꝫ hñt vnū motū hñt vnitatē ꝛ cōtinuitatē: sed mēbrū organicū puta oculus hꝫ vnicū motū: q: hꝫ solū videre. ḡ hꝫ cōtinuitatē ꝛ vnitatē. ¶ Et alij q̄dā dixerūt ꝙ de mēte medicop fuit ꝙ solō cōtinuitaꝫ sit morib⁹ cōis vtrisqꝫ mēbris: sꝫ nō cōitate vniuocatiōis: neqꝫ equocatiōis: sꝫ analogie: q̄m cōtinuitas p p̄us dr̄ de cōtinuitate ɔsiluꝫ q̄ de cōtinuitate officialiū: q̄m cōsiluꝫ cōtinuitas est vera: officialiū vo nō vera. ¶ Et q̄dā alij dixerūt ꝙ q̄uis solō cōtinuitatis possit accidere officialib⁹ inq̄tū sūt officialia p̄ter qō adueniat ɔsilib⁹ vt dixit Aui. nō tñ sic absolute oꝫ itelligi sic ꝙ nil adueniat cōsilib⁹: sꝫ qō nō aduenit ex eis illō de q̄ sit timēdū. nā dicūt isti in officialib⁹ nō pōt cōtinuitatis solō euenire: nisi p̄us cōtingat alicui cōsiluꝫ: q̄m sicut cōpō inseq̄t̄ cōplonē: ita ēt ꝛ q̄d debet̄ cōpōni inseq̄t̄ p̄ncipali id qō debet̄ cōploni: sꝫ nā cōis p̄ncipalr̄ debet̄ cōploni. ḡ ꝛ morb⁹ in ea eueniēs ꝛ cōfirmāt: q̄m sicut officialis hñt eē p cōsiliarita ēt ꝛ passio officialiū p passionē cōsiluꝫ eē habebit. ¶ Quidā quoqꝫ dixerūt ꝙ solō cōtinuitatis est cōis ambobus dictis mēbris: q: p̄ ipsaꝫ ledi pōt vtrūqꝫ ipsop: ꝛ ꝙ ḋ ɔsili possit ledi notū est: ꝛ ḋ officiali dclarāt. nā si ligamētū vel chorda vt aliud ɔsile colligās iuncturā: vel aliud mēbrū organicū sit totū abscindat̄ tūc totū illud mēbrū cuius illa pticula abscisa erat colligatrix cōtinuitatē pdit: ꝛ fortasse sic accidit ꝙ non amplius vnū remanet: sed duo efficiūt̄ ex eo: ꝛ quōcūqꝫ accidat in suas non poterit operationes.

¶ De diuisiōe solōnis ɔtinuitaꝫ in suas dr̄ias gn̄ales. Ca.iij.

Alenus primo de accñti. ꝛ Auic.2ª p̄mi inuit ꝙ solō cōtinuitatis nō hꝫ ppie spēs. vñ 3º ḋ ingenio sani. Gal. ait ꝙ vulnera oia inq̄tū vulnera sunt eadē spē: pp̄ q̄ non tant ꝙ solō cōtinuitatis nō diuersificat̄ in spēs distinctas diuersitate nā p̄: sicut diuersificant̄ egritudo cōplexionalis ꝛ cōpōnalis q̄ essentialr̄ distingūt̄: ꝛ cōplō.n. ꝛ cōpō in diuersas nās diuidūt̄ vt i sermōe p̄ patuit. neqꝫ hꝫ ɔtinuitatis solō spēs siue dr̄ias sūptas a cā a q̄ depēdeat in eē ꝛ cōseruari cū sit morb⁹ fact⁹ depēdēs in eē a cā. q̄tūcūqꝫ.n. cā eā efficiēs amoueat̄. ipsa tñ remanet. verūtñ solō cōtinuitatis diuersificat̄ in spēs ip̄ropie sūptas. q̄ poti⁹ debet̄ dici q̄dā varietates siue modi q̄dā. Et Gal. loco dicto denoiatiōes vocat. q̄uis sint sūpte ab accñtib⁹ q̄busdam, ꝛ hi modi siue denoiatiōes vocati. q̄uis sint accñtales. distincti tñ sūt in hꝫ ꝙ alij sūt magis subalib⁹ adherētes. ꝛ alij magis accñtalibus. ¶ Et modi magis appropinquātes subalib⁹ sūt illi q̄ sumūt̄ penes diuersitatē mēbrop. Et hoc p̄ in cōi magis sꝫ ꝙ vna ē solō ɔtinuitatis eueniēs ɔsilib⁹ mēbris, ꝛ alia organicis ꝛ pōt esse 3ᵐ membrum. s. qō accidit vtrisqꝫ simul. Et scdo in cōmuni minus prout solutio cōtinuitatis alia accidit mēbris itrinsecis ꝛ alia mēbris extrinsecis, ꝛ alia vtrisqꝫ simul. Et 3º in particulari magis sm ꝙ solutio cōtinuitatis. Alia accidit mēbris carniformib⁹ siue mollib⁹ cute carne ꝛ pinguedie: ꝛ alia mēbris spmaticis siue duris: vt ossib⁹ car

Solō ɔti. nuitatis ñ hꝫ spēs vnde oia vulnera sūt eadē spē.

tilagini ligamētis qbusdā: ⁊ alia q̄ accidit mēbris spmatis medijs tñ i duritie ⁊ mollitie: vt arterijs: venis: neruis: chordis pāniculis: ⁊ qbusdā ligamentis. vnicuiqꝫ.n. mēbro ↄsili euenire pt ↄtinuitatis solꝰ: vt dixit Auer. colli. 7. Et alia est q̄ accidit oibꝰ vel qbusdā ex eis sil'. ¶ Et solꝰ ↄtinuatis euenies mēbris officialibꝰ ↄsilr diuidit' diuisiōe ipsoꝝ: qm̄ alia accidit in capite: alia in pectore: alia in mirach: ⁊ alia in aliq̄ mēbro officiali: ⁊ alia est q̄ accidit pluribꝰ sil'. ¶ Et ẜm distinctionē penes mēbra seq̄t' solonis ↄtinuitatis diuersitas in p̄cedēti caº tacta: q̄ est ꝙ alia est vere ꝓpe dicta q̄ est illa que mēbris accidit ↄsilibꝰ ⁊ alia nō sic v̄a neqꝫ ꝓpria: ⁊ est ista q̄ mēbris accidit officialibꝰ q̄ ꝓprie dici debēt disgregatio cōtinuitatis q̄ est duplex vna est q̄ disgregat vnū ↄsile ab alio ↄsili: diuersa tñ ab eo in spē vt cutē a carne: neruū vel venaꝫ a carne: ⁊ sic de alijs: ⁊ alia est q̄ disgregat vnū ↄsile ab alio eodē eiusdē spēi vt os ab osse: ⁊ ꝓprie accidit iūcturis: ⁊ hec spēs spāli noie dislocatio noiat'. ¶ Modi aūt minꝰ adherētes subalibꝰ ⁊ magis accñtales sūt q sumunt' ab ipsamet cōtinuitatis solone ↄsiderata inq̄ꝫtū solꝰ est: ⁊ nō inq̄ꝫtū in tali mēbro est. Et isti qdē multiplices sūt: qm̄ a multiplicibus sumūt' rebꝰ: ⁊ p̄mus modus siue p̄ma diuersitas est: qm̄ solutionis ↄtinuitatis: alia est simplex: alia ↄposita. ⁊ Gal. dixit. 3º de ingenio sani. ꝙ morbꝰ simplex a qbusdā est dictus p̄mus: ⁊ a qbusdā singularis: ⁊ nihil in hoc differt. qd̄.n. est simplex est p̄m: ⁊ ē singularis ⁊ eꝯº. Et sic solꝰ ↄtinuitatis simplex pōt dici p̄ª: ⁊ pōt singularis dici: hāc diuersitatē tāgēs Aui. 4º p̄mi. caº. 18. dixit. ⁊ dicemꝰ ꝙ oia vlcera sumēs hic vlcus ꝓ oi solone ↄtinuitatis: aut sūt simplicia aut ↄposita.

Que solo ↄtinuitatis sit simplex que cōposita.

¶ Que aūt sit ↄtinuitatis solꝰ simplex pꝫ ꝑ Gal. eodē 3º dicētē. sola. i. simplicia ēt vulnera dico cū qbꝰ nec morbꝰ neqꝫ accñs: nec cā cū eis est sup. ⁊ ꝑ oppm̄ illa eē ↄposita: dico cū qbꝰ aliqs morbꝰ vel aliqd̄ accidēs: vl' cā cū eis est. ¶ Dicūt quecūqꝫ res p̄ter nām ponēs in numerū rerū p̄ter nāꝫ ↄ ↄtinuitatis solonē repta cū ipsa fuerit reddit eā ↄpositā: ⁊ eꝯº simplicē si nulla talis res cū ea repta fit: ita ꝙ q̄uis alie dispositiones vel ↄditiones siue res nō exñtes de nūero rerum p̄ter nām cū solone ↄtinuitatis repte fuerint. nō.n. iō ↄposita dicet': sed simplex erit. ¶ Alij vero dixerūt ꝙ p̄dicta habēt v̄itatē. ⁊ Gal. sic intellexit qm̄ morbꝰ ille cōplicatꝰ cū solone ↄtinuitatis seu actionis seu cāe talis ↄditiōis extiterit: ꝙ diuertit ad se curā ⁊ addat aliā ↄsiderationē curatiuā siue exigit aliquā cām curatiuā ab ea q̄ intēdit' siue exigit' in curatione solonis ↄtinuitatis: inq̄ꝫtū solꝰ ↄtinuitatis est: vt non haberet secū aliā rē p̄ter nām cōplicatā. Et de nūero istoruꝫ sunt q addūt nō solū hoc debere sumi a re p̄ter nāꝫ: sꝫ ēt a re nāli ⁊ nō nāli talis ↄditionis ꝙ adderet aliā intētionē curatiuā. nā dicūt ipsi ꝙ a diuersitate intētiōis curatiue ⁊ ipsius idētitate sumit' simplicitas ⁊ cōpositio solute ↄtinuitatis: ⁊ sic ẜm istos nō quilibet morbꝰ aut accidēs: aut cā reptus cū solone ↄtinuitatis reddit ipꝫ cōpom̄. nō.n. qlꝫ p̄ua mala cōplexio neqꝫ carnis diminutio: neqꝫ paruus sanguis fluxus: neqꝫ q̄cūqꝫ p̄ua hūiditas repta in solone ↄtinuitatis: q̄uis sint res p̄ter nām: reddūt eā cōpositā cū nō diuertāt ad se intentionē medicaminū: sꝫ sola actione nāe tollant'. Et maxie hoc declarāt de diminutiōe carnis cū soluta ↄtinuitate ↄplicata: ex eo maxime q: caro deperdita eadē cā curatiua vt medicina desiccatiua hēat gn̄ari: q̄ sil' ēt ↄsolidabit cōtinuitatē solutā: sed si p̄dicte res p̄ter nām magne fuerint reddēt solutam ↄtinuitatē ↄpositā ꝓp cām assignatā. Et exēplificātes d̄ rebꝰ q̄ reddūt cām cōpositā de morbo dixerūt sicut mala cōplexio aut carnis additio: aut ↄcussio: aut ap̄a ⁊ de accidēte dixerūt sicut fluxus sanguinis magnꝰ aut dolor intensus. Et de cā dixerūt sicut hūiditas mala: aut lōga expositio mēbri soluti ad aerē vn̄ alteret'. Et dixerūt de re nāli sicut si solute ↄtinuitati secte fuerunt cōplicata cōplo nālis vel acq̄sita humida aut eꝯº. Et de re nō nāli dixerūt. sicut si solute cōtinuitati secte fuerit cōplicata dispō aeris humida: aut eꝯº.

¶ Patet ergo ex dictis istoꝝ ꝙ qñ soluta ↄtinuitas fuerit cōiuncta cū aliqua re nāli: vel p̄ter nām variante: vel ꝑmutāte modū curationis ipsiꝰ solute ↄtinuitatis ipsa est ↄposita. Si v̄o ipsa est cōiuncta cū aliquo vel aliqua re nō variante modū curationis ipsiꝰ ipsa est simplex. ¶ Sunt ergo accñtia cōia cū sunt intēsa ea que reddūt solutā ↄtinuitatē cōpositā. accñtia aūt ꝓpria q: nō diuersificāt intētionē: neqꝫ cām curatiuā reddūt eā simplicē. ¶ Et ipse res q̄ nō reddūt eā cōpositā sed simplicē sūt reducte ad senariū nūeꝝ. s. ad q̄ꝫtitatē formā siue figurā eq̄litatē ⁊ ineq̄litatē tēpus situ ⁊ locū: ⁊ qdā addunt septimū. s. nūerū ẜm eniꝫ istas septē res solꝰ cōtinuitatis diuersificat'. nā ẜꝫ q̄ꝫtitatē alia dr̄ p̄ua alia magna: ⁊ alia mediocris. Et notāt ꝙ solꝰ ↄtinuitatis qbus accidit mēbris ⁊ nō accipit d̄ differētijs q̄ꝫtitatis lineā aut sup̄ficiē: sed semꝑ accipit corpus siue ꝓfunditatē: ꝓp qd̄ nulla est differētia ẜm hāc ↄsiderationē linealis neqꝫ sup̄ficialis: sꝫ oīs est corpea siue ꝓfūda: lꝫ ẜꝫ aliā ↄsiderationē aliqua dicat' sup̄ficialis: vt appebit. ¶ Scd̄m.n. figurā diuersificat'. Naꝫ dixit Aui. 4º q̄rti. c. 3. de sermōe vl'i. in cura vulneꝝ. loquēs in spāli de vulnere carnoso. vulnus carnosuꝫ nō euat': qn̄ fit aut sectio plana recta. s. ducta ẜm corpis lōgitudinē: aut fit rotūda aut habēs latera. s. curua siue tortuosa: aut triangularis siue quadrangularis vel quouis alio mō transuersa. ⁊ vulnus rotūdū hñs latera ꝓp deperditionē carnis in eo siue ꝓp distātiā labioꝝ: sub tñ figura erit. ¶ Differētia v̄o sup̄ta penes eq̄litatē ⁊ ineq̄litatē est. dixit Gal. 3º de ingenio. ꝙ cōcauitati vulneris. i. cōcauo vulneri ꝑtinet ⁊ ẜm hāc ↄsiderationeꝫ alia dr̄ sup̄ficialis: ⁊ alia ꝓfunda ⁊ sup̄ficialis est illa cuius fundus dicit' equalis. i. ꝓpe sup̄ficiē exñs: ⁊ ꝓfunda dicat' eꝯº. Et de ꝓfundis alia dr̄ penetrans ad vacuitatē vētriū. s. sup̄ioris medij vel inferioris. ⁊ alia nō est penetrans ⁊ de nō penetrātibꝰ alia est hñs abscōsiōes ⁊ cauernas: ⁊ alia nō hꝫ eas ēt de hñtibꝰ abscōsiones ⁊ cauernas: alia est hñs eas. occultas: ⁊ alia manifestas sensui patētes: ⁊ ẜm h̄ dixit Aui. vulnus carnosuꝫ qñqꝫ est ꝓfundū penetrās ⁊ qñqꝫ est discoopertū ⁊ ap̄tuꝫ. ¶ Dr̄ia v̄o sup̄ta a situ est: qm̄: v. g. si vulnus fuerit in aliquo mēbro: vt coxa poss' est vt sup̄ior ps ipsiꝰ sit magis cōcaua q̄ꝫ inferior: q̄ erga genu est: aut eꝯº: ⁊ cū h̄ aliqñ vulnerās aliq̄ꝫtulū sup̄ficiē scindit: sꝫ sub cute torquet': ⁊ itra carnē ⁊ cutē trāsit: vn̄ vulnꝰ ptīꝫ visibile: ⁊ ptīꝫ inuisibile reddit': ⁊ aliqñ nō torquet': sꝫ recte ꝓcedit: ⁊ totuꝫ visibile reddit': ⁊ vulnꝰ qdē qñqꝫ ab iferiori ad sup̄iora: ⁊ aliqñ eꝯº a sup̄iori ad iferiora: ⁊ aliqñ ꝑ latitudinē trāsit: ⁊ ẜm hāc dr̄iaꝫ qdā dixerūt aliā eē solutā ↄtinuitatē lōgā: aliā curtā ⁊ breuē: aliā latā, aliā strictā, aliā penetrātē, vsqꝫ ad ꝓfundū, aliā nō vltra sup̄ficiē, verūtñ Gal. vbi. s. hec oia dix̄ q̄ꝫtitati ꝑtinere vī. ¶ Dr̄ia v̄o sup̄ta a tp̄e ē ẜꝫ quā alia ↄtinuitatis solꝰ dr̄ eē recēs, ⁊ alia antiq̄: ⁊ alia media, ⁊ d̄ recētibꝰ alia est adhuc cū sāguie suo, alia nō, sꝫ iā in ea aliq̄ gn̄ata est sanies. ¶ Et dr̄ia sup̄ta a loco ē ẜꝫ quē alia dr̄ in sup̄iorībꝰ corpis eē, ⁊ alia in iferiorībꝰ, ⁊ alia in medijs, ⁊ alia dr̄ eē in vno mēbro, ⁊ alia in alio, ⁊ tūc aut ẜꝫ ptē, seu ptes alicꝰ mēbri, aut ẜꝫ totū ipsiꝰ, sic accidit in amputatiōe manꝰ vel pedis i mēbris i officialibꝰ, vel alicꝰ totiꝰ ossis vel nerui in mēbris ↄsilibꝰ. ¶ Dr̄ia v̄o ẜꝫ nūeꝝ, qm̄ alia ē singularis, siue vniꝰ nūeri, ⁊ alia ē multiplex, siue pluris nūeri. ¶ Si acciderit mēbris carnosis, ⁊ ꝓpe lacertī vocat' ↄtusio, siue attritio, ista.n. noia ab auctorībꝰ sinonime accipiūt'. q̄uis Aui. innuat ꝙ ↄtusio ꝓpe dicat' qñ accidit in meº lacerti, ⁊ attritio qñ accidit in extremitatibꝰ. ¶ Dixit. A. p̄' 3ª. caº d̄ solone ↄtinuitatis. ↄtusio ē solꝰ ↄtinui accñs lacerto ẜꝫ nūerū mltū: ⁊ ꝑ h̄ dr̄t a vulnere qd̄ ē singulr ⁊ vnica solꝰ, ⁊ ↄtusio qdē iō ē solꝰ multi nūeri, q: nō fit a re icidēte vel ꝑforāte, sicꝫ fit vulnꝰ, sꝫ fit a re obtusa ↄtūdēte q̄ soluit ↄtīm mēbri dilacerādo ptes, ex cuiꝰ dilaceratiōe accidit solꝰ nūeri, q: multe ptes soluūt' i dilaceratōe. s. illa dicūt. ꝙ ↄtusio large sup̄ta p̄t ēt accidē alijs mēbris. s. spmaticis ⁊ medijs ⁊ duris, ⁊ nō so

lū carniformib⁹ ꝛ mollib⁹. ¶ Et vuln⁹ qdē simp̄ nō solū ꝫ vnā dictaꝝ rerū diuersificari pōt: sꝫ et ꝫ multas. Dix̄ Gal. 3° d̄ ingenio vuln⁹ qdē interi⁹. i. qd̄ se ꝓfūdauerit necessario magnū erit: ꝛ si in carne multū penetrauerit: ꝛ in longitudi/nē tetēderit magnū duobus modis erit.

Solo cōti nuitatis cōposita pōt eē mł tis modis

¶ Solutio quoqꝫ cōtinuitatis ꝯposita diuidi pōt. dixit Hal. practice 4° ꝯposita vlcera alia cū cāis: alia cū morbis: alia cū accidētib⁹ ꝯponūt̄. sup. ꝛ alia cū duob⁹ ex his: ꝛ alia cū oi/bus trib⁹. ¶ Et que cū cāis hec sūt ad q̄ mēe influūt ꝛ sup/fluitates q̄ sunt vt cāe efficiētes: aut augētes: aut ꝯseruātes: dixit Gal. 4° de ingenio. si vulnus hēat malos hūores: aut ꝙ mā mala ad ip̄m defluat: aut hēat qd̄ corrosiuū ostēditur cāꝫ morbi cū morbo cōponi. ¶ Et q̄ cū morbo cōponunt̄: aut cū morbo q̄ est de mala cōplone. s. cōicata toti corpi: vt in febrib⁹: aut ipsi soli mēbro vulnerato: aut cū mēbro orga nico: vt diminutione vel additione mēbri: aut cū sepatione cōtinuitatis: siue in osse: siue in neruis: siue in venis: vel arte rijs: aut alijs fuerit. siue illa separatio fuerit singularis: siue multi numeri: vt cōtusio: aut cū morbo cōposito vt apa: ꝛ que cōponūt̄ cū accidēte hoc accidēs est dolor grauis: aut aliud diuertēs ad se curā. ¶ Dixit Ga. 4° de ingenio sani. ꝙ coꝝ que vulneri applicant̄. alis. cōpant̄ q̄dā sūt q̄ vulneri cō parant̄: vt cā efficiēs: augēs vel ꝯseruās: ꝛ q̄dā ꝯparant̄ ei: vt id sine cui⁹ curatiōe vulnus curari nō pōt: vt mala cōplōi vel apa. supplētē: ꝛ alia cōpāt̄ ei vt dispō maior ꝛ malignior: ꝛ ꝑ hec tria rect⁹ ordo curatiōis vulneris disturbat̄. ¶ Et dixit eodē 4° ꝙ q̄ cū vulnere cōponunt̄: aliqn̄ cū vulnere sil' cōtingūt: ꝛ incipiūt: ꝛ aliqn̄ vulneri iam facto supueniūt: ꝛ dixit Gal. ꝙ a p̄dictis reb⁹ sumunt̄ dr̄e vulneris cōpositi: ꝛ nō simplicis. Dixit. ꝙ res p̄dicte preter nām habit⁹ qdaꝫ sunt ꝑ se subsistētes: qcqd aūt ꝑ se subsistit nō pōt aliud: nisi seipsuꝫ denotare: vulnus. n. apa ꝛ putrefactio corruptio mē bri ꝛ hꝫ per se pn̄t eē: ꝛ iō seipsa denotāt: ꝛ nō solutā cōtinui tatē cui adiungunt̄: quare ipsaꝫ cōpositā reddūt: q̄ꝫtitas aūt ꝛ figura: ꝛ alia silia supradicta ꝑ se nō subsistūt: sꝫ sūt accidē tia ꝑter nām supra ipsaꝫ: sed solū denotāt ipsaꝫ sub diuersis differētijs: siue modis denoīatiuis: ꝛ iō nō reddūt ipsaꝫ cōpo sitā. ¶ Dicūt qdā. sꝫ simplex solutio ꝯtinuitatis nō hēat dif ferētias specificas essentiales: cōposita tn̄ pōt dici hr̄e illas inq̄ꝫtū morb⁹ cā ꝛ accn̄s cū simplici cōtinuitatis solone cō/plicāda differūt specie. ¶ Rursū solo ꝯtinuitatis tā simplex q̄ꝫ cōposita nō dr̄ rōne sue malitie vel bonitatis. Et vt sic dr̄. ꝙ alia est mala siue pessima: ꝛ alia bona vel nō mala: ꝛ alia iter ea mediocris. Et mala siue pessima: aut est talis absolu/te sicut q̄cūqꝫ suspecta est ad mortem: siue suspecta sit rōne di gnitatis lese actiōis: vt q̄ mēbro p̄ncipali vel nobili accidit: siue rōne lesiōis v̄tutis dispēsātis totū corp⁹ vt v̄tutis vita/lis ad quā seq̄t̄ lipothomia ꝛ sincopis: siue rōne sue magni/tudinis: de q̄ nō spat̄ ꝙ sanari possit. Aut nō est talis abso lute: sꝫ cōpatiue ad talia vulnera: sicut dr̄ ꝙ solo ꝯtinuitatis rotūda mala est. s. in cōpōne ad rectā quadratā vel alterius figure: aut difficulter cōsolidat̄: vn̄ Gal. eodē 4° ait. vulnera q̄ quodā respectu curant̄ diligenter: ꝛ nō sanant̄ a medicis pessima vocari debēt. ¶ Et iteꝝ solo ꝯtinuitatis alia dr̄ for tis: alia debilis: siue nō fortis: ꝛ fortis dr̄ ad quā seq̄t̄ accn̄s seuū vt dolor vehemēs: flux⁹ sanguis ꝓsternēs v̄tutē: casus appetit⁹ alienatio sincopis ꝛ silia. Et ista sūt vulnera accn̄/tia in mēbris p̄ncipalib⁹: ꝛ nobilib⁹. aut in membris multi sensus: sicut q̄ accidūt in lacertis ꝓprie in p̄ncipijs ꝛ finib⁹ eoꝝ: qm̄ sunt multe sensatiōis ꝑꝑ chordas ꝛ neruos ibi mul tos existes: vn̄ ad illaꝝ ꝓtiū vulnera seq̄t̄ dolor itēsus: vn̄ ꝛ fortia valde sunt: solo v̄o ꝯtinuitatis debilis est forti oppo/sita: ad quā nō seq̄t̄ aliquod accidens forte aut timorosuꝫ. ¶ Vulnera insuꝑ ab Hypocrate alia vocata sunt laxa: alia cruda: ꝛ laxa dicuntur illa in quibus abundat sanies: ꝛ fluit ab eis maxime si sanies extiterit laudabilis: ꝛ talia bona in affórismo sunt dicta. ꝛ dicuntur laxa ad silitudinē vētris flu xibilis: q ꝛ laxus dr̄: cruda v̄o dn̄r a qb⁹ nihil emanat: aut paꝝ qd ꝛ dicunt̄ cruda ad silitudinē crudoꝝ fructuū: quoꝝ hūidū est cōpactū ꝛ ꝑꝑ sui cōpactionē nō est fluxibile q̄ꝫuis exprimat̄. Dixit Hyp. in affōris. laxa bona: cruda mala: ꝛ re ducunt̄ cruda ad difficulter curabilia. ¶ Et rursuꝫ solo cō/tinuitatis diuidi pōt ꝑ fientē factā ꝛ futurā fieri: ꝛ fiēs qdeꝫ hꝫ cām presentē q̄ efficit illā: vt gladiū actu incidentē sagit/taꝫ actu ꝑforantē humorē acutū actu corrodentē: ꝛ similia. facta v̄o ꝛ futura fieri nō hn̄t cām p̄ntē: sed facta est illa solo ꝯtinuitatis: cui⁹ cā efficiēs iaꝫ cessauit ab actu opandi: siue soluēdi. Et futura fieri dr̄ ꝙ q̄ꝫuis cā actu nō soluat: neqꝫ sol uerit: est tn̄ ꝓsto parata iā soluere. ¶ Dicūt. ꝙ solo ꝯtinuita tis fiēs: sꝫ dicat̄ fiens ab actuali opōne cāe facientis illā: ipsa tn̄ ꝫ medicū dr̄ fcā: qm̄ est idepēdēs a cā ꝛ nō cessat ꝑ amo tionē eius. De predictis tn̄ differētijs solutionis ꝯtinuitatis in hoc tractatu solum de illa tractabo que nec rōne: neqꝫ ꝓ p̄ie continuitatis solutio dr̄. s. de dislocatione.

¶ De dislocatione in generali. Cap. iiij.

Dislocatio iuncture quandoqꝫ dr̄ dis/gregatio: siue euulsio: siue se paratio iuncture q̄ꝫuis sepatio iuncture a Gal. qn̄qꝫ sumat̄ ꝓ vera solone ꝯtinuitatis: ꝛ qn̄qꝫ dr̄ disiunctio. ¶ Est aūt dislocatio. dicit Albu. exitus alicui⁹ iūcturꝫ a loco suo: q̄re ꝓhibet̄ a motu suo: ꝛ fedat̄ figura mēbri: ꝛ facit accidere sup infirmū dolores: ꝛ lesiones vehemētes. Et Aui. dixit. dislocatio est egressio os sis. s. siti in iunctura ex loco suo: ꝛ situ suo q̄ est ei ꝫm nām ad illud. i. ad illū locū vel sitū vel ad illud. s. mēbrū qd̄ ei vi/cinū existit. Est. n. dislocatio discōtinuatio ossiūꝝ ꝑ quā ossiū alterū cōtiguatoꝝ a nāli cōtiguatione cū altero sepat̄: ꝛ re/mouet̄. Dixit Haly. euulsio ossis est egressio a sua fouea in q̄ cōpositū est. ¶ Diuersificat̄ aūt dislocatio in spēs siue mo/dos ꝫm magis ꝛ min⁹ sic. nā alia est cōpleta ꝛ integra: ꝛ alia est incōpleta ꝛ nō integra: sꝫ partialis: ꝛ iteꝝ alia est q̄ est in tegra ꝫm locū ꝛ situ: ꝛ alia q̄ est integra ꝫm locū: sꝫ nō ꝫ si/tuꝫ. Et integra qdē ꝫm locū ꝛ sitū ab auctorib⁹ ꝓprie vocat̄ dislocatio: ꝛ est illa cui ꝓprie ꝯuenit diffō dicta Aui. ex q̄ pꝫ ꝙ dislocatio dupl'r dr̄: vno° large ꝓut denotat oēꝫ disloca/tionē integrā ꝛ nō integrā: alio mō stricte ꝓut denotat solū egressionē ossis de loco ꝛ situ suo integrā: ꝛ ꝫm hāc denota/tionē erit sermo de ip̄a iferi⁹ in h̄ tractatu. Egressio v̄o ossis integra de loco suo: sꝫ nō situ ab Aui. vocat̄ guatui siue al/guatui. Egressio v̄o ossis iperfecta: ꝛ nō integra. dixit Haly. nō vocat̄ euulsio: sꝫ disgregationis sepatio: ꝛ. i5. ꝯtinē. dr̄ ꝙ qn̄ os disiūgit̄ iperfecte ꝛ modice appellat̄ sepatio articuli: ab Aui. v̄o vocat̄ torsio: ꝛ ꝫm hoc nomē erit sermo de ea in feri⁹. Sūt ergo dislocatiōis tres spēs: dislocatio siue euul/sio: torsio. ꝛ alguatui. Et. G. quoqꝫ dixit. ꝛ ponit̄. i5° ꝯti. ar⁹ accidit: aut declinatio. i. torsio: aut dislocatio. Et torsionē ibi diuisit in duas spēs ibi differētes ꝫm magis ꝛ min⁹: ꝛ ꝑ^m q/dē distorturā vocat: ꝛ dixit ꝙ distortura dr̄ qn̄ mēbrū sepa/tur a suo loco in modica q̄ꝫtitate. i. nō itegre. s. minori q̄ꝫ in dislocatione ꝑfecta: ꝛ scd̄aꝫ vocat disiunctionē ꝛ est qn̄ seq̄t̄ mēbrū sepationē min⁹ q̄ꝫ distortura. ¶ Dixit Ras. in arti/culis. accidit dislocatio distortura: ꝛ disiūctio. Dixit Auicē. torsio est egressio ossis ad interi⁹: aut ad exteri⁹: ꝛ Aui. dix̄. ꝙ est ad p̄tē ꝓfundā. i. interiorē aut ꝓcedētē. i. exteriorē: ꝛ subdit ꝙ ps ad quā egressio fit cognoscit̄ sensu. i. visu vel ta ctu vel vtroqꝫ. ¶ Dicūt qdā. ꝙ in torsiōe aliq̄ ps ꝓfūndat̄ ꝛ ꝯcauat̄. s. illa a qua fit egressio: ꝛ alia eminet ꝛ ꝓcedit siue ꝓtendit̄. s. illa ad quā fit egressio: siue ad quā os accidit. Al/guatui v̄o est sepatio ꝯtinuitatis ossis integra ꝫm locū: sꝫ nō ꝫm sitū in qua nō fit egressio ad aliquā p̄te interiorē vel ex/teriorē dextrā vel sinistrā: sꝫ solū egredit̄ a suo nāli loco de/scendēdo ꝫm lōgitudinē mēbri: vn̄ accidit mēbrū elongari vltra suā longitudinē nālem tn̄: ꝛ nō declinare ad aliquam partē: quare nō euenit in ea cōcauitas: neqꝫ eminētia. Et ac/

Quid sit dislocatio

De spēb⁹ dislocationis.

cidit

cidit alguatui ex elõgatiõe ligamẽti ligãtis ossa iũcture cui accidit ⁊ elõgatio ligamẽti ꝓcedit ex ipsiꝰ humectatiõe sup̃flua. Alteri Ras. 15° ꝯtiñ. dico forte mollis fiet ligatura articuloꝝ: ⁊ lõgũ fiet mẽbrũ absq̃ dislocatiõe. al's declinatiõe aliq̃ ipꝫ remouẽte a rectitudie sua: ⁊ quãq̃ accidit qñ euenit ligamẽto icisio totalis ꝺm latũ. Et dixit Aui. cũ ergo est lesio iũcture q̃ nõ mouet os. s. a rectitudie sua ad aliquã dictarũ p̃tiũ: sꝫ attrahit qḋ ꝯtinet ipꝫ. s. ligamẽtũ. s. elongat ligamẽtũ: ac si foret violẽter attractũ ad iferiꝰ: tũc ẽ alguati vel alguatui: ⁊ iõ nõ ẽ ex gñe torsiõis: i tali itaq̃ ossis semotiõe ad iferiꝰ os hñ dr̃ semotũ a loco suo: ⁊ factũ ẽ magis distãs ab alio osse sibi ꝯtiguo: sꝫ tñ nõ dr̃ esse extra sitũ suũ: cũ adhuc sit in directa oppõne ad illud os cũ q̃ ꝯtiguabat': nõ g̃ est alguatui torsio aut dislocatio: sꝫ hñ est dispõ p̃paratiua vt facilr̃ fiat ibi dislocatio. Et dixit Aui. ꝙ alguatui multotiẽs accidit adiutorio ⁊ coxe: qm̃ iste due p̃tes magis oibꝰ recipiũt elõgationẽ. ¶ Et dislocatio q̃dẽ nõ attribuit' oibꝰ iũcturis: sꝫ solũ nodatilibꝰ q̃ pñt moueri motu volũtario. Simplicibꝰ aũt ⁊ alijs qbꝰ nõ ẽ motꝰ ꝺm iꝑiũ volũtatis nõ attribuit': ⁊ ꝺm hoc appꝫ ꝙ motio dẽtis in mãdibulis ⁊ alia hmõi nõ dñr ꝓprie dislocatiões ꝺm iũcturas qbꝰ accidere põt: nã alia accidit mãdibule: alia spatule: alia scie. ⁊ sic de alijs vt appebit: ⁊ diuersificant' ꝺm bõitatẽ ⁊ malitiã pp̃ qḋ notãt qḋ dislocatio dr̃ prauior vel minꝰ praua: ⁊ rõe eminẽtis piculi: magni doloris. vl' mortis: sicut ẽ dislocatio spõdiliũ: ⁊ ꝓprie eoꝝ q sũt i collo: vt ifra suo capꝰ patebit: aut rõne sue difficultatis reductiõis eiꝰ i locũ suũ: sicut ẽ dislocatio cubiti: ⁊ digitoꝝ: aut rõe difficultatis ꝯseruationis eius reducte in locum suum: sicut est dislocatio scie: vt proprijs patebit capitulis.

Dislocatio nõ attribuit' nisi iũcturis q̃ voluntarie mouentur

¶ De cãis dislocatiõis ⁊ facilitat̃: siue difficltatis ipiꝰ. C. v.

ausarũ dislocatiõis alie sũt primitiue et extrinsece: ⁊ alie sunt intrinsece: ⁊ añtes: vel ꝯiũcte. ¶ Extrinsece q̃dẽ: siue p̃mitiue sũt: sicut casus ⁊ ꝑcussiões: ⁊ fortis distractio mẽbri cũ fune: vel alia: sicut accidit patibulũ funis sustinẽtibꝰ ⁊ filiis: ⁊ ex extrinsecis causis est incisio siue fractura ligamẽti ligãtis in iũctura os cũ osse. ¶ Intrinsece sũt humiditates plurime in corpore vel aliquo mẽbro multiplicate: vel in ipso ꝯgeste: ⁊ ad locũ iũcture defluẽtes q̃ ligamẽta ipsiꝰ remolliũt: ⁊ relaxãt: q̃ relaxata nõ pñt mẽbrũ qḋ in ipsa iũctura mediãte suo osse collocat' ꝯtinere: quare mẽbrũ sua grauitate nãliter iferiꝰ descẽdẽs a suo loco semouet': ⁊ aliqñ ẽt a situ suo dislocat': aut q̃ humiditates supradicte nõ ad iũcturã fluẽtes: sꝫ ad neruos ⁊ musculos eis iũcturis circũstãtes q̃ iuuamẽtũ p̃bẽt in sua retẽtione iũcture in eis q remolliũt ⁊ relaxãt: ⁊ remolliti ⁊ extẽsi nõ pñt iuncture dictũ retẽtionis p̃bere iuuamẽtũ: q̃re amoto iuuamẽto p̃dicta iũctura nõ ꝯtinet' i loco suo: sꝫ dislocat'. ¶ Causarũ qbꝰ hoies reddunt' dispositi vt facilr̃ icurrãt dislocatiocationẽ in iũcturis suis sũt silr̃ q̃dã intrinsece: ⁊ q̃dã extrinsece: ⁊ intrinsecaꝝ q̃dã se tenẽt ex p̃te ossiũ iũcture: ⁊ q̃dã ex p̃te ligamẽti colligãtis eã: ⁊ q̃dã se tenẽt ex p̃te ossiũ ꝯtinentiũ: sicut pixidũ seu ꝯcauitatũ in qbus ossa illis ꝯparia ꝯtinent': ⁊ q̃dã se tenẽt ex p̃te ossiũ ꝯtẽtoꝝ: sicut vertebroꝝ: siue rotũditatũ q̃ in pixidibus sunt locate: ⁊ q̃dã se tenent ex p̃te vtrorũq̃. s. ꝯtinẽtiũ ⁊ ꝯtentoꝝ: ⁊ q̃ se tenẽt ex p̃te pixidũ sunt: aut ipsiꝰ latitudo amplior q̃ꝫ opꝫ: aut eiꝰ ꝓfũditas minor q̃ꝫ opꝫ: vñ fit ipsius planities: siue sup̃ficies sita exterius maior q̃ꝫ oporteat: aut ipsiꝰ eleuatio circũferentiarũ: siue marginũ minor q̃ꝫ esse debeat ꝺm naturã: ⁊ q̃ se tenent ex p̃te ossiũ sunt: aut paruitas eius: q: nõ est grossa vertebroꝝ: sicut opꝫ: aut nõ est lõga sicut opꝫ: aut nõ est eque in alijs figurata: ⁊ q̃ se tenẽt ex p̃te vtriusq̃: aut ẽ ipsoꝝ nimia leuitas vel torsio reddẽs ea nimis polita in capitibꝰ eorũ. Et q̃ sunt ex p̃te ligamẽti sunt aut debilitas substãtie eius sequẽs raritatẽ texture ipsius: vñ efficit' laxũ nõ firmiter ligans ossa: ⁊ q̃ debilitas eius sequẽs raritatẽ texture: ⁊ laxitas ligamẽti: aut est ex creatiõe sua: aut est acq̃sita in t̃pe ex humiditatibꝰ sup̃fluis in iũctura ꝯgestis: aut ad ipsam trãsmissis q̃ substãm ligamẽti ibibũt: ⁊ ifundũt ⁊ relaxãt: vñ ligamẽtũ: q̃muis fuerit forte in creatiõe sua reddit' laxũ extẽsibile: ⁊ plicabile non firmãs ossa colligata adiuicẽ: ex q̃ fit vt os ꝯtentũ a ꝯtinẽte faciliter ⁊ leui cã resiliat: ⁊ disloceť iũctura: aut est ipsiꝰ ligamẽti sup̃flua lõgitudo: pp̃ quã nõ hñ herere põt os ꝯtentũ cũ ꝯtinẽte: sꝫ a lõge itãs faciliter egredit'. ¶ Cãe vero extrinsece sunt vel esse pñt q̃cũq̃ extremitates: siue circũferẽtias: seu margines pixidis: aut ⁊ rotunditatẽ vertebri: siue bucellã ossis ꝯtẽti ꝺm totũ: aut ꝺm p̃tem frãgerẽt: ⁊ amouerẽt: ⁊ q̃cũq̃ ligamẽta inciderẽt: aut superflue humectarẽt. ¶ De istis causis. dixit Gal. in de accidẽti ⁊ morbo: ⁊ ponit' sic. 15° ꝯtinẽ. si humiditates ꝑ t̃ps lõgũ ꝯtinent' in articulo humectãt ligamẽta ipsius: ⁊ ea demolliunt: vñ articulus fit leuis separatiõis: ⁊ dislocationis valde: aut forte frangent' pixides in qbus sunt capita ossium: vñ efficiunt' postea leuis dislocatiõis valde: aut forte sũt ex creatione pixides vero ⁊ apti fiẽt articuli: tunc ad dislocationẽ. ¶ Et Aui. dixit. de hoibus est q̃dã q est p̃paratꝰ ad dislocationẽ in iũcturis suis: qm̃ ꝯcauitates ossiũ iũcturaꝝ suarũ nõ sunt ꝓfunde: ⁊ bucelle q̃ ingrediunt' eas sunt non intrãtes. s. in eos q̃ꝫtũ est necesse: q̃re nõ retinẽt eas: sed resiliunt ab eis: ⁊ ligamẽtũ dixit Aui. qḋ ordinatũ est inter ea nõ est firmũ. i. solidũ: imo est debile: ⁊ in creatiõe sua minutũ. i. subtile: aut humidũ suscipiẽs extẽsionẽ: aut iam effuse sunt ad ip̃m humiditates viscose lubricare facientes illud: aut fracte sunt margines ꝯcauitatũ ossium in quas ingrediunt' de ossibꝰ iũcturaꝝ: q̃re fiũt ꝯcauitates ꝓstrate ⁊ applãtate sup̃ quas nõ est distinctio. i. additamẽtoꝝ circũferẽtialiũ q̃ ꝓhibeant os ꝯtentũ ab egressione: sicut prius erat añ fractionẽ. Et dixit Aui. ꝙ ista est prauior oium causaꝝ: siue dislocationũ. s. qñ abscindunt' capita: siue additamẽta illa q̃ cõglutinãt: ⁊ firmiter tenẽt os cũ osse: ⁊ paꝝ est ꝙ reuertant' ad dispõnẽ suã nãlẽ: q: nõ pñt regenerari nisi i pueritia: ⁊ plm̃ huius cãe fit in capite anche. i. i capite pixidis ossis eius: ⁊ deinde in capite adiutorij. i. pixidis in q̃ ꝯtinet' bucella adiutorij: ⁊ in duobꝰ focilibꝰ duoꝝ pedũ apud calcaneũ: q: in iũctura tali. ¶ Notãt ꝙ vna eadẽq̃ iũctura p̃t esse facilis dislocationis ex p̃te vnius dictaꝝ cãrũ. vt ex p̃te ossiũ ⁊ difficilis dislocationis ex alia cã: vt ex p̃te ossiũ facilis est dislocationis: ⁊ difficilis est dislocationis ex alia cã: vt ex p̃te ligamẽti: vel ecõuerso. ⁊ hinc accidit ꝙ de aliq̃ iũctura reperit' ꝙ ipsa est debilior ⁊ laxe ligata ⁊ cõiuncta: ⁊ ꝙ eadẽ est fortiter ligata ⁊ ꝯiũcta. ¶ Dixit Gal. 12° de vtili. parti. quotiẽs abũdat humiditas in p̃te anche: vel alicuius articuli ⁊ ligamentis ipsius dislocabit' facile: sed quotiens dñabit' sup̃ ligamenta siccitas vt sup̃ pixides difficilior erit motus ossis de loco suo. Et notãt. ꝙ cãe p̃dictis ꝯtrarie sũt cãe difficultatis dislocationis ⁊ egressionis vertebroꝝ a pixidibus: ⁊ sunt ꝓfunditas pixidis: ⁊ ipsiꝰ arctitas vel strictura: ⁊ additamẽtoꝝ eius circũferentialiũ altitudo ⁊ fortitudo: ⁊ v̾tebri: siue bucelle grossities ⁊ lõgitudo sufficiẽs: ⁊ vtriusq̃ ossis asp̃itas ⁊ siccitas: ⁊ ligamẽti fortitudo: ⁊ breuitas ⁊ humiditatũ relaxãtiũ priuatio: siue iũcture exiccatio: ⁊ ipsaꝝ cãe medie sunt cãe dispõnis medie iter facilitatem dislocationis ⁊ ipsiꝰ difficultatẽ. ¶ Ampliꝰ iũcturaꝝ. dixit. A. q̃dã sunt facilis dislocatiõis: q̃dã praue. i. difficilis ⁊ q̃dã medie: ⁊ hoc erit ꝺm ꝙ p̃ticipant p̃dictis causis itrinsecis. ¶ Dixit Hyp. in sua cyrurgia: vt ponit'. 15. cõtinẽtis: articulus genu extitũ hꝫ leuẽ. i. faciliter dislocat'. Et Aui. dixit. facilis dislocationis est iũcture poplitis pp̃ lenitatẽ ligamẽti eiꝰ: nã vt patuit ꝓprio caꝰ ista iũctura fuit creata leuis ligamẽti: ⁊ nõ solidi pp̃ iuuamẽta q̃ sunt dicta ibi: ⁊ pp̃ leuitatẽ sui ligamenti creata sũt. dixit. A. pila. i. rotula siue patella: vt sustẽtaret' pedẽ ⁊ ꝓhiberet' a dislocatiõe frequẽti.

De cãis dispõentibꝰ ad dislocationẽ.

Iunctura genu inter oẽs facilius dislocatur.

Et Hyp. dixit. articulꝰ genu factꝰ ē ex plano ligamētor⁊ iō egredit̄ ex modica cā. q̄re supposita ei empl'a ad ꝓhibendū de exitu: ⁊ nisi h̄ eēt iā egrederet̄ de leui: sȝ q̄ Aui. dixit pri mi p̄ria. in anatomia poplitis ꝙ hec iunctura ē ligata ligamētis fortibꝰ: ⁊ iō qdā dixerūt. ꝙ ligamēta p̄nt esse fortia ad strīgēdū: ⁊ leuia ad plicādū ⁊ flectēdū. ℂ Et dixit Auic. ꝙ iūctura hūeri est ꝓpinqua iūcture poplitis i facilitate dislocatiōis in corpibꝰ macilētis: sȝ nō in piguibꝰ: nā i macilētis firmat̄ a modica carne nō potēte eā seruare: vel ꝓhibet̄ ab exitu: ad qḋ adiuuat ꝓpinquior occursus huiꝰ iuncture in macilētis ad cām extrīsecā obuiātē ei ad dislocādū: sȝ in carnosis q̄s Aui. itellexit p pigues est ecōuerso: ⁊ in eo non fit pata dislocari. ℂ Et dixit. vbi supra. ꝙ articulꝰ adiutorij s. a parte iferiori eiꝰ: q̄ in iūctura cubiti nō pōt dislocari pp fortitudinē eiꝰ: ⁊ q̄tiēs dislocat̄ dubitādū ē de forti poꝰ ligamēti eiꝰ: sȝ articulꝰ digitoꝝ dixit Hypo. nō dislocat̄: sed frāgit̄ anq̄ȝ dislocet̄: ⁊ hoc qdē non est ex pte fortis ⁊ firme ꝯiūctiōis ossiū eoꝝ adinuicē: cū ossa eoꝝ debiliter ⁊ laxe cōiūgant̄ vt apte voluant̄: ⁊ moueant̄: sȝ est ex pte ligamētoꝝ ipsoꝝ q̄ sūt breuia ⁊ fortia valde. ℂ Dixit Aui. de iūcturis difficilis dislocatiōis sūt iūcture digitoꝝ: fortasse enim nō dislocant̄ imo frāgunt̄ anq̄ȝ dislocent̄. alb strīgant̄. s. adinuicē. s. ꝙ nō p̄nt dislocari. Et de difficilioribꝰ. dixit Aui. est iūctura cubiti. Medie v̄o inter p̄dictas. dixit Aui. sūt sicut iūctura anche: ipsa enī hȝ vnā cāȝ p quā faciliter dislocat̄ s. rotūditatē vertebri: ⁊ largitatē pixidis: ⁊ aliā oppositā. s. fortitudinē ligamēti eiꝰ: ⁊ inter has medias nūerari p̄nt q̄cūq̄ȝ alie iūcture cōsimiles iūcture anche hn̄tes vnā cām facilitatē ipsaȝ: ⁊ siīr q̄cūq̄ȝ hȝ cās mediocres inter cās facilitatis dislocatiōis ⁊ cās difficultatis eiꝰ. ℂ Dixit Hyp. vbi supra. quotiēs dislocatio articlī fuerit difficilior. difficilior erit restō eius cū sit firma ⁊ breuis ligamēti. ℂ Et Aui. dixit. ꝙ facilitas reditiōis iūcture in locū suū est fm̄ q̄ȝtitatē facilitatis dislocatiōis: ⁊ difficultatio reditiōis est fm̄ q̄ȝtitatē difficultatis eiꝰ: q̄m q̄ñcūq̄ȝ os faciliter resilit nō ipedit exire a pixide a ligamēto: ⁊ nō hȝ os pixidis arctū: sed amplū siīr: ⁊ faciliter redibit nō iueniēs qḋ ꝓhibeat vel difficiliter ipsiꝰ reditū: cū p eadē reducat̄ loca p q̄ exiuit. ℂ Dixit itaq̄ȝ Hyp. ꝙ articulꝰ cubiti non restituet̄: nisi cū violētia ⁊ difficultate: sȝ articulꝰ genu reducit̄ faciliter: ⁊ nō est dubitādū de debilitate ligamēti eiꝰ. Et Aui. dixit. ꝙ dislocatio poplitis est facilis reductiōis: sȝ reductio cubiti est praue. i. difficilis. ℂ Dixit Aui. q̄ñq̄ȝ accidit vt fiat iūctura q̄ nō est facilis dislocatiōis vel medie facilis dislocatiōis pp aliquā cām faciētē ad facilitatē dislocatiōis supradictaꝝ: ⁊ cū hoc accidit ei vt sit ēt facilis reductiōis: sicut cū accidit vt fiat iūctura anche facilis dislocatiōis: q̄ñ replet̄ pixis eius humiditate lubricāte ⁊ relaxāte: q̄re ⁊ tūc facilis fit reductionis: imo cū multa fuerit lubricitas: ⁊ relaxatio sic facilitat̄ qd dislocādū ꝙ dislocat̄ oi hora: ⁊ redit p quēlibet laborē q̄ȝtūcūq̄ȝ paruū q̄ fiat in reducēdo ipsam: sȝ non ꝑmanet imo iteꝝ dislocat̄: ⁊ iteꝝ reducit̄ faciliter. Et fm̄ hāc ꝯsideratione. dixit Guil. ꝙ aliq̄ñ dislocat̄ ancha p modū ꝙ in eternū nō pōt reduci. s. sic ꝙ reducta ꝑsistat in loco suo: ⁊ hoc idem potuit intelligere q̄ñ dislocat̄ p incisionē ligamēti eius. Et ancha qdē est magis pata huic dislocationi oi hora iuncture pp maiorē capacitatē sue pixidis q̄ cōtinet multā humiditatē lubricātē ⁊ relaxātē vltra oēs alias. Et post eā est iūctura humeri: ⁊ ꝓpea magis accidit adiutorio ⁊ coxe ꝙ recipiāt elōgationē magis oibus aliis: ⁊ iō iste due iuncture q̄ñq̄ȝ a leui q̄cūq̄ȝ cā dislocantur ēt a paruo motu: imo ⁊ multotiēs nihil agēte hoie: sȝ iacēte aut q̄escēte dislocant̄: ⁊ ancha qdem magis pata est suscipe fracturā circūferentiarū pixidis eius ⁊ huic faciliter suscipe dislocationē magis irreparabilē q̄cūq̄ȝ alia: ⁊ illud: ⁊ iō q̄ hȝ ipsas circūferētias magis eleuatas: ⁊ eminentes: ⁊ cum hoc est magis parata casibus ⁊ percussionibus. ⁊ aliis casibus frangentibus.

Iūctura humeri se q̄lr iūcturā genu.

Que iun cture sint difficilis dislocatio nis.

Iūctura q̄ re facile dislocat̄ facile reducit̄: et econtra.

ℂ De signis dislocationis in generali. Capi. vj.

Signorū cōsiderādoꝝ i dislocationibꝰ: qdā denotāt dislocationē non fore in loco de q̄ dubitat̄: an sit in eo: ⁊ qdā denotāt reductionē eiꝰ: ⁊ qdā sūt signa ꝓnostica in ea ꝯsiderāda. ℂ Signū denotās iūcturā nō fore dislocatā est illud. dixit Gal. vt ponit̄. 15. ꝯtinē. ois articulus motꝰ ad oēs ptes. s. p seipsum ad iperiū volūtatis ad q̄s solet moueri nāliter in se nō hȝ vitiū. s. dislocationis: tn̄ signū ꝯtrariū reptū solū nō denotat dislocationē fore necario: cū posset ꝯtigere articulū nō posse moueri ad oēs ptes ad q̄s nāliter mouet̄ pp alias cās q̄ȝ pp dislocationē: vt pp spasmū vel ꝓpt̄ ꝯgelationē: vel inteīuȝ dolorē: ⁊ alia siīa: sed iūctū hoc signū cū aliis signis significātibꝰ dislocationē certificat ⁊ affirmat ipsam fore sic. g̃ hoc signū primuȝ. s. in ipso motu iūcture ad ptes ad q̄s nāliter mouet̄: ⁊ fm̄ ꝙ nāliter moueri dȝ. ℂ Alioꝝ āt signoꝝ: q̄daȝ significant dislocationē integrā: vel non itegrā: ⁊ quedā significāt alguarui: ⁊ q̄ significāt dislocationem sunt duo: primum est ꝯcauitas apparēs in aliquo loco iūcture p̄ter solitū: ⁊ scdm̄ est eminētia siīr isolita apparēs in loco illi opposito. ℂ Dixit Brunus significatio dislocationis vlis est ꝯcauitas isolita i vna pte: ⁊ ex alia pte eminētia: ⁊ fit cū hoc motus mēbri difficilis. De dictis duobꝰ signis dixit Gal. vt ponit̄. 15. ꝯtinentis exitus articuli de loco suo erit mānifestꝰ ad visuȝ ⁊ ad tactū: etenīȝ locꝰ ad quē declinabit erit gibbosus: ⁊ locꝰ de quo declinabit erit cōcauus. ℂ De oibꝰ dictis tribus signis dixit Aui. accidit in iūctura iclinatio: q̄m inclinat̄: vt nē possit in opatiōes suas: ⁊ motus suos: ⁊ iō bñ dixit lr̄a extrā. s. infirmatio: q̄ ifirmat̄ ⁊ non pōt motus solitos exercere: ⁊ subdit. ⁊ accidit ꝓfūditas. i. ꝯcauitas insolita visa vel ad tactū reperta. s. in loco a quo secessit: ⁊ accidit ipsa ꝓfūditas ⁊ cōcauitas sicut accidēs. s. aliud accidit apparēs in magnitudine carnis: ⁊ in eleuatiōe eius: nā magnitudo eleuatiōis siue eminētia appet in carne i loco illo ad quē secessit os in egressione sua: ⁊ sublauauit ibi carnē cōpingēdo eam ⁊ ista eminētia nō in oibꝰ iūcturis equaliter appet: sed in mēbris carnosis ⁊ pinguibꝰ apparet minꝰ: ⁊ i macris apparet magis: ⁊ ob hāc cām dixit Aui. ꝙ eminētia ē magis apparēs in dislocatiōe spatule: ⁊ i dislocatōe iūcture pedis. s. iūcture tali. ℂ Et posuerūt auctores canones ad euitādū errorē dignotiōis dislocatiōis ex signis p̄cedentibꝰ i mēbris pibꝰ ⁊ duplicibꝰ: ⁊ est: q̄ opꝫ ꝯsiderare formā ⁊ sitū mēbri cōparis sani. nā p eiꝰ ꝯsiderationē dignosces. an iūctura mēbri: cꝰ q̄rit̄ dispō sit dislocata an nō. vn̄ dixit Aui. ꝙ ꝯpatio. s. mēbri sani ad suū cōparē est ex illis q̄ extrahūt illud extractiōe sanitatis: ⁊ modus qdē ꝯparatiōis est: vt tu ꝯsideres iūcturā infirmā cū sorore sua sana: ⁊ hoc nō est fiēdū i diuersis hoibus: sed in eodē: ⁊ iō dixit Aui. cū sorore eiusdē infirmi: ⁊ nō alterius. ⁊ hoc notāt. ꝙ hec ꝯparatio hȝ veꝝ iudiciū q̄ñ iūctura sana. i. nō existēs dislocata fuerit fm̄ qḋ esse dȝ fm̄ nām in magnitudie figura ⁊ situ: nā si sic nō fuerit ꝯtingēs erit cadere fallaciā i iudicio: ⁊ accidētali autē est ꝙ iūctura sorori nō dislocata sit ex principiis gn̄ationis: vel ex tpe mali situs: vel nō ꝯdecētis figure ⁊ magnitudis: ⁊ tunc cōpatio eius nō excluderet errorem. ℂ Predicta q̄ȝ signa ꝯsiderata fm̄ intentionē ⁊ remissionē distinguūt inter dislocationem integrā: ⁊ nō integra. Nā vt dixit Gal. ⁊ est positū. vbi supra. quotiēs motꝰ articuloꝝ cessauerit oīno dislocate sunt ꝑfecte: ⁊ si hoc accidit cū minori ꝯditione distorture erit. ⁊ Aui. dixit. cū videris iūcturā non moueri posse aliquo mōe tunc iudica ꝙ dislocata erit dislocatione integra: sicut q̄ñ mouet̄ motu suo. s. ꝙ inest illi fm̄ nām ad oēs ptes: ⁊ peruenit in motu illo ad oēs fines suos nō est in ea egritudo cū separatione. s. ossis de loco suo: ⁊ sic nō est dislocata: ⁊ ē verum sicut dictū est supra si principio motus eius nālis non fuerit ꝓpter alias cās supradictas ⁊ siīes eueniētes in ner

Signū ꝙ nō sit dislocatio.

Signa ꝙ sit dislocatio.

Signa ꝙ dislocatio sit itegra vel non.

uice ꝛ musculis: aut in pncipio mot⁹.s.in cerebro: aut ãcha sꝫ in dislocatiōe nō integra: siue torsiōe aliq̄ mot⁹ ē possibilis: ꝛ hoc pp ptē ossis q̄ remāsit nō dislocata integre: ꝛ hic mot⁹ erit illi pl⁹ vel min⁹ ſm ꝙ in torsiōe egressio ossis fuerit maior vel minor: ꝛ silr ↄcauitas apparēs in torsione minor erit ea q̄ appet in dislocatiōe integra: ꝛ ↄsilr eminentia minor erit: ꝛ ↄsilr ēt ↄcauitas ꝛ eminentia appebit minor plus ꝛ magis ſm maiorē ꝛ minorē ossis egressionē. Dixit Auic. priuant sensu ēt augmēto .i. augmēto in sēsu qd̄ fuit sensatum ad interiora in huiusmodi. supple. ꝛ ad exteriora huiusmodi: q2 in dislocatione integra.

Signa aūt alguatui ꝛ elōgationis membri posuit Raſ.15.ↄtinētis.sub exēplo tali. vidi in qt pueꝑ quēdā cuius cubitus erat q̄si suspensus: ꝛ eleuato brachio ad eū cū adiuuamento silr: et cubitus efficiebat ad modū silr nāli forme: sꝫ quotiēs torquebat ad iuuamētuꝫ extēdebat cubitus et separebat in illū digitus: et dixit. accidit ēt hmōi silr in ancha et longior erit pes: et accidit hoc ēt in manib⁹ in humeris. et lōgior erit man⁹. ¶ Et Albucaſ. addidit signū aliud: et dixit: ꝙ si fiat restauratio et ligatio ↄueniēter. et soluat ligatura post.7. dies et nō firmet iūctura: et reducat emplm̄ et stricture sup ipsaꝫ aliquotiens: et nō firmet: sꝫ cadat ad inferiora et nō possit eleuare ipaꝫ: et locutus est exēplariter in iūctura humeri: tūc scias dixit ipse ꝙ nerui q sunt ad caput humeri iā incisi sunt: aut extēsi: aut mollificati. ¶ De his signis. dixit Aui. signa eius sūt vt sit iūctura sicut suspēsa. i. pars ↄtēta prius: et postea elongata sic: sicut si esset alteri pti suspēsa: et nō si sit affixa et alligata stricte: et subdit: cū cōpinxeris. s. partē illā suspēsam ad superiora vsus os qd̄ ↄtinebat illā cū ↄprimit q̄n ipsius q̄rit reductio redit ad mēsurā suā: et locū suū sine labore: et facilr: q2 os semotuꝫ nō est a situ suo nāli: imo est directe in opposito pixidis: q̄re redit facilr in ipaꝫ: maxime cū in Alguatui nullū sit ꝓhibēs a reditu: q̄uis.n. in pixide illa ↄtineat humiditas viscosa: siue vētositas: nō pōt ꝓhibere reditū illius ossis: eo ꝙ cedūt ei et cū igressu in pixidē sua durītie ↄprimit eā: verūtn̄ q̄uis redeat in locū suū nālē si dimiseris eā et nō tenueris eā firmā in loco suo per ↄpressionē: et ligationē reddit mēsurā suā accidētalē: ꝛ itē egredit et cadit mēbrū: et elōgat: q2 ligamētū incisū vel remollituꝫ nō ↄtinet ipm̄ in loco suo nāli: ad quē reductū fuit per cōpssionē ad superiora: et accidit vt dixit Auic. ꝓfunditas. i. spatiū in qd̄ pōt aliqd imitti: ac si ibi esset ꝓfundū: et hoc inter ossa iūcture elōgata: q̄ ꝓfunditas: q̄nq3 est parua: q̄nq3 est magna: ita ꝙ fortasse in eā ingredit digitus maxime auricularis: vel index: aut aliqs ex reliqs qd̄ erit ſm q̄ntitateꝫ elōgationis: ꝛ hoc maxime ↄtingit in iūctura in q̄ ē modica caro: q2 q̄m si esset in ea caro multa impediret digitus vel aliud ab ingressu inter illa a multitudine carnis. ¶ Ex dictis dicūt patere ꝙ nō pōt fieri dislocatio nisi fiat torsio: ꝛ alguatui nec nisi prius os de loco suo ſm partē exeat: ꝛ fit prius torsio: verūtn̄ alguatui ꝛ torsio ꝓcedētes dislocatiōi nō in omni dislocatione percipiunt sicut in ea q̄ accidit repēte in tpe breui: ꝛ hoc pp tpis breuitatē: in qbusdā tn̄ percipiunt, vt cū prius fit alguatui post tp̄s deducit ad torsionē: ꝛ tādē ad dislocationē: tn̄ alguatui aliq̄n pōt fieri sine torsione: ꝛ aliq̄n perducit ad ipsaꝫ absq3 ꝙ sequat dislocatio. potest enim tortura fieri sine dislocatione.

Signa aūt reductionis ossis in locū suū sunt ꝙ non remanet ↄcauitas aliq̄: nec eminētia aliq̄ in loco iūcture: nec3 pōt digit⁹ vel aliud iponi inter ossa iūcture: ꝛ pōt mēbrū moueri ad oēs ptes ad q̄s mouebat pri⁹ ſꝫ nāꝫ. ¶ Et dixit Aui. multotiēs ꝛ ſm plm̄ vel in plib⁹ reductionibus significat illud. s. reductionē ossis in locū suuꝫ vox. i. sonit⁹ q audit: ꝛ ab infirmo ꝛ ab astantibus: q sonit⁹ cātur eo q2 bucella q̄ ingredit ↄfricat cū ossuali circūferētia pixidis: sicut causat sonit⁹ ex ↄfricatione duoꝝ corpoꝝ duroꝝ ꝛ siccoꝝ: ꝛ causat ēt ex pcussione bucelle ad intrinsecā supficiē pixidis: q̄ pcussio accidit ex violēta ipulsione bucelle cū cōpressiōe ad interiora pixidis: ꝛ ex tali pcussiōe causat sonitus: sicut causat sonit⁹ ex collisiōe duoꝝ corpoꝝ siccoꝝ adinuicē: iste tn̄ sonit⁹ aliq̄n ēt in bōa ꝛ pfecta reductiōe nō cātur: ꝛ hoc erit: aut cū os reducendū pfecte opponit pixidi ita ꝙ nō hꝫ in igressu ↄfricari cū circūferētijs ei⁹: ꝛ cuꝫ pōt introduci paulatine absq3 ipetuosa ipulsiōe: q̄re cū sic intromittit nō allidit subito ꝛ fortiter ad circūferētiā pixidis: q̄re nō causat in pcussione sonitū saltē pceptibilē: ꝛ cū in pixide est humiditas viscosa remolliēs: ꝛ q̄si vnctuosaꝫ reddēs supficiē ꝛ circūferētiā pixidis: vn̄ ꝓhibet ꝙ bucella in igressu nō ↄfricet cū corpe sicco duro: nec allidat in ipsum: quare non causatur sonitus: ꝛ propter istas causas est ꝙ in alguatui non percipitur sonitus cum fit ipsius reductio.

Signa aūt ꝓnostica sūt: q̄m q̄n caro: ꝛ mēbra alia circūstātia alicui iūcture remolliunt: ꝛ debilitant in sensu suo: ꝛ pdurāt sic lōgo tpe: deinde incipit iūctura debilitari in suo motu: tūc ꝓnosticari potes futurum alguatui. ¶ Dixit Aui. dislocatio fit fedior ꝛ turpior ē ꝛ appet visui q̄ꝫ fractura ossis: cū nec redit dislocatio: nec3 restaurat fractura: ꝛ intellexit ſm plm̄: aliq̄n tn̄ fractura pōt remanere fedior ꝛ turpior aspectu ꝓpter causas supuenire potētes: qdam aūt dicūt: ꝙ nō intellexit fedior ad aspectū: sed q̄ꝫtum ad lesionē opoꝝ. nā in dislocatione leduntur operationes membri organici ꝛ consimilis simul: sed in fractura ledunt operationes membri consimilis tantum.

¶ De curatione dislocationis in generali. Cap. vij.

Dislocatio ꝓueniens ab incisione ligamēti curationē nō hꝫ. Et dislocatio q̄ est cū fractura ptiū circūferētialium pixidis est prauior: ꝛ fortasse nō restaurat sic ꝙ remaneat in loco suo: ꝛ dislocatio cū lōgo tpe steterit nō reducta fortasse nō redit vnq̄ꝫ: aut redit cuꝫ difficultate mollificatiōe loci multa pmissa: quapp satagēdū est: vt cito reducat: nisi fuerit ꝙ prius ꝓhibeat ipam a cita reductione statim in pncipio: vt est q̄n ei ↄiūctū fuerit vuln⁹: aut apa: aut fractura ossis: aut dolor intēsus valde: pculus additionē ex reductione timeat supuētus spasmi: aut dissolutionis virtutis ꝛ mortis: q̄n ergo nil hoꝝ fuerit stude cū festina reductiōe eius. ¶ Dixit Albu⁹ q̄n accidit alicui dislocatio: tūc opꝫ statim vt ad reductionē eius intēdat: nec3 tardet eā diu: nā si tardat apat locus: ꝛ fortasse fit difficilis cū eo reductio dislocatiōis: si aūt fuerit cū ea ↄiunctū aliqd̄ pdictoꝝ ipedietiū: tūc opꝫ vt ↄsideret ſꝫ hūc modū. ¶ Dixit Gal. ꝛ ponit.15.ↄtin̄. firma snīa lata est ꝙ quotiēs dislocatio fcā est cū vulnere si articulus restituit ad locū suuꝫ erit spasmus: ꝛ hoc pp intēsum dolorē q sequit: ꝛ intellexit q̄n reductio erit valde difficilis: ꝛ id̄ dixit Aui. ꝙ q̄n dislocatio fuerit ↄposita cū vlcere vel cū vulnere: tūc opꝫ vt tu ↄsideres: nā si dislocatio ex illis fuerit q̄ redeūt cū intēsione mēbri leui nō faciēte dolorē vel vlcus. i. ptes vlceratas dolore vehemēti q pducat ad apa intolerabile. Et dicūt qdā: aut ad spasmū. vt dixit Gal. ꝛ tūc fac redire dislocationē. s. pri⁹ ꝛ postea cura vlcus. Qz si res fuerit ecōtrario. s. ꝙ nō sit facilis reductiōis: imo nō possit reduci: nisi cū extēsione forti inducēte dolorē vehemētē: vn̄ possit supuenire: aut spasm⁹: aut apa: aut aliud magnū ꝛ timorosū sinthoma: tunc dixit Aui. opꝫ vt curet in pmis vlcus: siue vuln⁹: ꝛ deīde cura dislocationē: ꝛ ꝓpe in iūcturis ↄstrictis: ꝛ difficilis reductionis dictis supra. Nā si volueris curare dislocationē reqrētē extēsionē fortē in pmis: tūc fortasse pducet ad spasmū maximū ſm plurimū: ꝛ ꝓpue cū dislocatio est in mēbris q̄ sunt proxima principalibus propter lesioneꝫ que illis cōicatur. ¶ Si vo dislocatio fuerit ↄposita cuꝫ fractura ossis dixit. Aui. si fuerit tēsio in pte vna pmittēs regimē vtriusq3 rei. s. dislocatiōis ꝛ fracture fieri fiat. s. reductio dislocatiōis: ꝛ re

alguatui ꝛ cū torsio ꝓ prece/dēt dislo/cationē.

De dislocatiōe cū fractura ossis.

De dislocatiōe cū apate.

staurațio fracture:h̄ est si iste due dispōnes sic se hūerint ꝙ
cū vnica extēsiōe os dislocatū reducať ad locū suū:ꝛ os fra
ctū silr:qȯ maxie ꝯtigit qñ in fractura ossa declināt ad eā/
dē ptē:ad quā declinat os dislocatū:vt cuȝ v̄bi grā. vtrūqꝫ
declinat ad pťē dextrā vel sinistrā:iferiorē vel supiorē:tūc si
mul ꝛ semel cureť dislocatio ꝛ fractura:qm̄ tūc cura fractu
re nō ipedit curā dislocatiōis. Si āt res se hūerit ecōuerso.
tūc cureť fractura in primis: ꝛ ea curata cureť dislocatio.

De dislocatiōe simplici.

¶ Et si dislocatio fuerit ꝯposita cū apāte. dixit Aui. ꝙ ꝯsilr
est dispō in apātib⁹ in qb⁹ est regimē.s. diuertēdū ad ipȝ qȯ
erit:aut q̄ sit magnū valde:aut i mēbro multuȝ subtili:aut
ꝓpinquo pncipalib⁹:ꝛ ꝓpe si apā illud fuerit calidū dolo/
rosū:nā prio oȝ curari apā:deide dislocatio. si v̄o apā cēt
de illis ad q̄ nō expedit diuerti regimē:aut rōne siue puita/
tis:aut i dolorositate:siue remissiōis doloris ex sua mā:vt ē
apā vidimiosuȝ:aut dup̄ flāticū:aut ex pte mēbri i q̄ ē:vt q̄
sit obtusi sēsus:tūc i pmis oȝ curari dislocatio:ꝛ deide apā.
nā dixit Aui. s̄ȝ qȯ nos expimur si res fuerit facilis.i. si apā
fuerit facile ꝛ puū:ꝛ nō ꝯmoueť ex ea dolor:neqꝫ reductio
cū ea re ꝯiūcta ē difficilis:aut q̄ sit nō itegra:aut q̄ est i iū
cturis facilis reductiōis vel saltē medie restauram⁹ disloca
tionē:ꝛ nō curem⁹.s. curare pri⁹ apā. Et si dolor accidit.s.
vehemēs:tūc opȝ vt nō p̄sumam⁹.s. restaurare dislocatio/
nē añ curationē apātis:ꝛ si pūr eā fecerim⁹: tūc opȝ vt de/
struam⁹:aut amoueam⁹ ligaturā q̄ post reductionē disloca
tiōis fit si illa fuerit dolorosa ad h̄ vt nō fiat attractio ad lo
cū:ꝛ augeať apā.s̄ȝ si os dislocatū igrediať cū facilitate cu
rabim⁹.s. post reductionē dislocātiōis apā iteꝝ ꝛ vlcus qȯ
cūqꝫ fuerit cū ea ꝯpositū. ¶ Auctores nō posuerūt hic quō
hēat curari vlcus:siue fractura:siue apā:q̄ relinquunt hec
nota ex curis eoꝝ:ꝛ ad illas redire oȝ. Alb. tm̄ de apāte ali/
qd tetigit:ꝛ dixit. nō opȝ vt moueať:neqꝫ extendať mēbrū
dislocatū in hora apātis ei⁹:qm̄ fortasse facit accidere spas
mū ꝛ dolores ledētes: veꝝ qñ accidit ilico:tūc opȝ vt ꝓpe
flōmiā īfirmi:deide dimittať donec qescat apā: deinde em/
broceť mēbrū cū aq̄ calida:ꝛ oleo sil' mixtis:deide reducať
dislocatio cū facilitate:vides ḡ ꝙ i casib⁹ dislocationū ꝯpo
sitaꝝ oȝ hri medic⁹ q̄ sit sapiēs bone extimatiōis potēs eli/
gere:an sit dislocatio reducēda in primis: an sit tardanda.
¶ Jnqt Albu. qñ accidit vt sit dislocatio cū vulnere:aut cū
fractura:aut cū vtrisqꝫ sil' si conaris reductionē ei⁹: ꝛ ipsi⁹
restaurationē multotiēs succedit mors. ꝛ ꝓp illud nō oȝ vt
p̄sumat sup curationē ei⁹ q̄ ē hmōi:nisi q̄ ē prudēs lōgi vsus
misericors:pius tard⁹ nō audax:nō p̄sūptuosus: ꝛ vtať in
iceptiōe cure medicis q̄ sedāt apā calm: ꝛ dimittat īfirmuȝ
diuio iudicio:nisi adsit cui spās salutē a pditiōe cū leuitate
egritudis in q̄ appet qdā spes. ¶ Et ad declarādū necīū fo
re in hmōi medicū sapiētē Ras. 15. ꝯti. adduxit qȯdā exēplū
sūptū ex q̄dā li° attributo Gal. ꝛ ait. cadēte saxo sup extre/
mitatē hūeri cuiusdā rupte st̄ cutis ꝛ caro:ita ꝙ appebat ex
tremitas adiuuamēti nuda:ꝛ ꝛ dislocatū est cap. furcule: q̄
re qdā empici cyrurgici rectificādo os ꝛ restituēdo carnē:ꝛ
cutē sup illud empl'a fecerūt:ꝛ ligaturā sup ilico:ꝛ cū eēt in
ꝯ° dic fetebat caro. ꝛ virescebat os:s̄ȝ cura ꝯueniens erat:ꝙ
debebat tota caro icidi ꝛ cōburi cū oleo bulēti. ¶ Hoc idē
exēplū afferēs Aui. dixit iqt sapiēs ꝙ cecidit lapis sup ex/
tremitatē hūeri hōis:ꝛ vulnerata ꝛ disrupta ē cutis ꝛ caro
dōec appeat extremitas lacerti nuda ēt dislocatū erat istuꝫ
eā caput furcule. Tūc ḡ qdā stolidoꝝ expimētatoꝝ occupa
tus est in quassando. al's. eq̄ādo os:ꝛ reduxit sup ipȝ carnē:
ꝛ cutē:ꝛ emplauit ꝛ strinxit:qre accidit vt feteret caro: q̄
corrupta fuit:ꝛ ꝓp suā vicinitatē corrupit os:ꝛ fcm̄ est viri/
de:ꝛ nō sciuit ille stolid⁹ ꝙ oȝ vt hmōi caro.s. fetida abscin
dať ꝛ coquať ille loc⁹ ol'o feruēti: ꝛ h̄ sibi accidit:q̄ errauit
ꝛ reduxit dislocationē añ curationē vulneris ꝛ ꝯtusionis:
ꝛ q̄ emplauit cū empl'is ꝯstrictiuis:ꝛ ꝓhibitiuis qb⁹ egeť
īfirmatiōe reducte iūcture:qre ꝓhibita fuit trāspiratio i lo/
co vlceris:vnde arrepta est caro a calore extraneo:ꝛ putre/
facta est ꝛ facta fetida.

De dislocatiōe simplici.

Simplex itaqꝫ dislocatio cū q̄ nō est qȯ ipsi⁹ ꝓhibeat
reductionē exigit:vt medic⁹ ꝯsideret ꝛ sciat
ex p̄dictis os dislocatū semotū motū eē a suo nāli loco:qre
expedit vt coneť reducere ipm ad illā:ꝛ p̄ ad suū sitū nālē:
ꝛ h̄ qdē faciet si mēbrū extēderit extēsiōe sufficiēti p se: vel
mistrū aut mistros ei⁹ ꝙ cū sufficiēter extēderit oȝ ꝯpmere
sup ipm ex pte eminētie ibi apparētis:ꝛ ipingere ipm v̄sus
cōcauitatē ꝛ ptē a q̄ declinauit. ¶ Jnqt ēt Gal. ꝛ poiť. 15. cō
ti. ois articul⁹ extēdať ꝛ eleueť.s. a loco i q̄ ē ad ptē ꝯriā pti
ad quā decliauit:h̄ tm̄ sapiēter agere dȝ:ita vt cū deduxerit
ipm ad sitū suū:ꝛ i directo pixidis tūc stet:ꝛ nō vltra ipigat
s̄ȝ tūc oȝ vt ipm ad suū locū reducat:qȯ fit sola ipulsiōe ipsi⁹
ad os pixidis:ꝛ dōec igrediať i ipā itegre. ꝛ vt dñt ad redu
ctionē ossis ad suū nālē sitū:aliqñ sufficit sola extēsio:ꝛ ma
xime i torsiōe:ꝛ aliqñ sil' cū extēsiōe necīa ē ꝯpulsio vt dcm̄
est. ¶ De hmōi ḡ curatiōe. dixit. A. dislocatiōis simplicis re
gimē.s. curatiuū reductiuū ei⁹ ē:vt tēdať mēbrū ad ꝯriū p/
tis a q̄ sepatū ē:donec opponať extremitas ossis.s. dislocati
extremitati ossis alteri⁹.s. pixidis:ꝛ tunc dixit. A. reducať
ad locū vñ exiuit:qm̄ tūc redit fcā reductione. ¶ Dixit. A.
deide ligeť.s. ligatura decēti:ꝛ put i ꝓpo ca° de ligatura in
sequēti tractatu diceť:ꝛ auctores cōiter nō fecerūt mētionē
in caplis gn̄alib⁹ de emplatiōe loci:s̄ȝ dātes deo de hmōi em/
pl'is iferi⁹ fiet caplm̄ spāle:ligatura āt in h̄ loco dȝ fieri vt h̄
qȯ reductū est firmū teneať i loco:ꝛ ne iteꝝ ex q̄libet leui cā
de pixide egrediať:ꝛ iteꝝ descēdat ꝛ disloceť. ¶ Et dȝ fieri.
dixit. A. q̄ i ipsa ē securitas ab apāte.i. ꝙ nō eueniat i loco
nō cū ligatura fit s̄m mēsurā suo loco dicēda:ipa.n. ꝓhibet
ne descēdāt supfluitates ad locū q̄ possent apare locum seu
mēbrū:ꝛ si nō est in totū securitas de apāte:ē tm̄ dixit Aui.
adiutoriū ne apeť.s. apāte magno multū lesiuo de q̄ sit curā
dū:ꝓp q̄le nō erit desistēdum a ligatura:nisi si accideret apā
notabilit magnū i q̄ ligatura nō oȝ fieri:ꝛ si fcā foret oȝ sol
li vt supra dcm̄ fuit:qm̄ dixit. A. necessitas ad ꝓhibendum
apā laboriosū est maior q̄ȝ sit necessitas firmādi mēbrū re/
ductū:ꝛ iō in tali apāte nō dȝ fieri. Fit ēt ligatura ꝓp ꝯtinere
empl'a ꝛ alia medicamia in loco:sicut suo ca° diceť. ¶ Et q̄
qdā stolidoꝝ post reductionē dislocatiōis añ ligationem:ꝛ
postea supra ligaturā apponebat pānos calefactos sup lo/
co qȯ poterat esse cā apationis loci:iō hoc facere ꝓhibuit.
Ras. 15. ꝯti. ꝛ ait. pāni sicci carētes epithimate. ꝛ nō infusi.
supple. ꝛ calefacti suppositi loco calefaciūt mēbrū cui super
ponunť admodū ignis:vñ augebūt caliditatē:ꝛ inflāmabunt
illud:ꝛ fiēt in cām ad adducēdū māe ad illō:qm̄ cū inflāma/
tiōe illa trahūt māe:ꝛ apiūt eis vias:ꝛ hec maior cā ad idu
cēdū apā. Et. A. dixit. fcā reductiōe nō debēt supponi pāni
calefacti:imo ꝓhibeť:qm̄ calefaciēdo addūt in apā:ꝛ iō oȝ
vt sint infusi i ceroto.s. fcō ex oleo ro. vel alio sili ꝛ cera:ꝛ hoc
maxie in estate:vel i vino pōtico:ꝛ hoc ꝓpe i hyeme:ꝛ vtrū
qꝫ oȝ eē ifrigidatū. q̄ oȝ fridū sup pōi:s̄ȝ tm̄ pl⁹ i estate: ꝛ di
cta pānoꝝ suppositio iō fit vt mēbrū ꝯforteť p eos: ꝛ nō su
scipiat fluētē māȝ:s̄ȝ magis iā fluxā repellat ꝛ trāsmutet: ꝛ
ad dcm̄ finē. dixit. A. ꝙ i iceptiōe.s. curatiōis. vel i iceptiōe
flux⁹ māe ad locū idigeť embrocis. aut epithimatib⁹ ꝯfor/
tātib⁹:ꝛ dixit meli⁹ ē vt admistreť hmōi stiptica ꝯfortan/
tia sup stricturā ꝓculdubio.i. in loco in q̄ ligatura fit magis
arcta vel sup stricturā.i. i loco q̄ magis qriť ꝯstrigi. ꝛ est lo
cus ossis reducti q̄ vltra p̄dicta iuuamēta adiuuat ad ꝯfor
tationē ei⁹ i loco suo. dñt. hāc embrocationē itellexit. A. de
bere fieri p⁹ ligaturā:nisi q̄ velit ipāȝ solui nō deberet qm̄ i
solōne ei⁹ existit timor iteratiōis dislocatiōis:s̄ȝ supra ipsā
ligaturā q̄ tādiu fieri dȝ ꝙ penetret vsqꝫ ad ipm mēbrū:ꝛ h̄
maxie oȝ fieri si sub ligatura nō fuerit positū empl'm stipti/
cū ꝯfortatiuū:aut ꝛ si positū fuerit foret exiccatū:vel vt dñt
qdā sup stricturā i mēbro supi⁹ v̄sus corp⁹ a pte a q̄ possent

Medicamētū reductū rigādum extra caput.

Pāni calefacti nō debēt supponi loco reducto.

fuere mãe sup strictura.i.pte stricta et ligata.s.et nõ sup eas. Et oẽs iste expõnes sũt ad eũdẽ finẽ:vltia tñ ẽ melior:et qdã in estate embrocãt vel epithimãt cũ aq̃ frida:et in hyeme cũ vino põtico tepido.pt et fieri loco embrocatiõis inũctio cũ aliq̃ ex oleis stiptici.et dix.A.q eodẽ mõ et oib⁹ supdic.cas. curatio curat:et declaraᵗ ossis:siue tortura:siue distortura.

Alguatui vo curet.dixit Ras.15.cti.cũ ligatura eleuãte illud os ad locũ suũ et egeᵗ q impellat illud in locũ suũ:eũ.n.alguatui os dissolutũ sit i situ suo nã li non,egetur extentione membri:aut ex pressiõe que ipingat ipsum ad situm suum naturalẽ:sꝫ solũ egeᵗ q ipellat illũ in locũ suũ.s.in pixidẽ:siue fiat h ab inferiori pingẽdo ipm ad supi⁹:et ipellẽdo in pixidẽ:siue fiat ligãdo ipꝫ ab inferiori et trahẽdo supi⁹.vsus pixidẽ:Et scᵃ reductiõe.dixit Ras.cureᵗ cũ reb⁹ stipticis cũ caliditate:qm̃ esiccãt mãm q̃ fecit relaxationẽ.¶ Et dixit.A.oꝫ vt reducaᵗ os mollificatũ.i.p mollificationẽ elõgatũ:et egressũ separatũ:et post reductionẽ eius emplẽᵗ cũ emplis i qb⁹.st vẽ⁹ stiptica ꝯmixtis cũ eis q̃ hñt vtutẽ calefactiuã:sicut sunt sceᵗ galla:balaustia:et acatia cũ aliquãtulo castorei croci et vineere:et itep sufficiat ad emplandũ q ẽ sicut nux cypssi:et iunipus et reliq̃ q̃ cadũt in emplis rupture.s.siphac.deinde dixit.A.stringaᵗ sic caput.s.cũ ligatura tenẽte empliꝫ:et os in locũ reductiõis firmũ:ne resiliat:q si nõ supradicta cura plies iterata ꝯtulerit:sꝫ dislocaᵗ mẽbrũ ex oi motu.et quotiens redit itep dislocaᵗ:et tũc dixit A.indiget cauterio:verũ qꝛ alguatui vt patuit pluries accidit adiutorio et coretideo i capitulis eoꝵ de cauterio q̃raᵗ.

Et q̃uis auctores sub breuitate locuti sũt de cura dislocationũ pinstra diete et potiõis:ipsa tñ necia sũt in ea.Dieta eniꝫ ꝯsiderari oꝫ in oi dislocatiõe et silr potio:et maxie in alguatui.Jn dislocatõe.n.et ꝯtorsione oꝫ vt in pn⁹ eger subtili.dieteᵗ cũ phibitiõe carnis:et vini:et oiꝫ replẽtiũ corp⁹ nutrimẽto plꝰ q̃tũ fuerit poẽe:et ꝯcedaᵗ ei cibaria subtilia:et pauci nutrimenti:et añ reductionẽꝫ:et p⁹ q̃usq securitas fuerit de apãte:aut q̃usq sedatus fuerit apã si pfuerit:et scã securatõe d apãte:tũc ẽ grossiorib⁹ dietãdus:et maxie ex eis cibis et potib⁹ i qb⁹ sit stipticitas:vt generet ex eis nutrimẽtũ solidũ ꝯferẽs in retẽtiõe et firmatiõe ossis reducti.Et de dieta in hoc tpe loq̃ns Aui.dixit.oꝫ vt sit cibatio dislocatiõis:seu in dislocatis cũ eo q̃d ꝯfortat cũ sua stipticitate:nã illud est q̃d ꝯfortat iũcturã:et ligat eã s̃m firmitudinẽ necitatis:et i sũma est ꝯsilis diete dicẽde i caplõ fracture ossiũ:et in alguatui oꝫ vt dieta tota vtaᵗ ad subtiliationẽ et pprie sic dcm̃ ẽ i s̃mõe 3⁹.in capitulo de paralysi. ¶ Et potio silr h ꝯsiderationẽ:et maxie sꝫ q̃ttuor itẽtiões q̃p pria ẽ a.d euãdũ.1⁹ vo ad diuertẽdũ.3ᵃ ad alterãdũ.et 4ᵃ ad corrigẽdũ accidẽtia.¶ Et p⁹ qdẽ itẽtio i dislocatiõe et torsiõe ꝯpleᵗ flõmia:et maxime si cã inducẽs eã fuerit fortis:et eger replet⁹ fuerit.¶ Qꝫ si flõmia fieri nõ potuerit fiat scarificatio vel sanguisugaꝵ appositio:et totũ hoc fiat sꝫ canones iteratos de fiẽda flõmia.Qꝫ si necia fuerit p⁹ flõmiam et alia euõ pfarmaciã fiat.¶ Et qdã dixerũt.flõmiã fieri debere añq̃ reductio fiat:sꝫ nõ ẽ hoc necariũ nisi in magnis casibus:et cũ medic⁹ hꝫ inducias ad reducẽdũ:in alguatui vero fiat euõ bũditatis remolliẽtis:et ꝓpe sicut dcm̃ ẽ in tractatu pcedẽte in cura sciatice.¶ Diuersio vo cõpleᵗ vbi necia fuerit cũ his q̃ in dicto tractatu dcã sũt et ꝯueniũt maxime clysteria leuia:et ẽt acuta q̃ maxie necia sũt i alguatui.¶ De alteratõe vo plocalia vt dcm̃ ẽ:et diceᵗ in pticularib⁹ caplis. ¶ De correctõe vo accidẽtiũ ẽ sciẽdũ q aliq̃n accidit in dislocatõe dolor fortis:et oꝫ q mitigeᵗ cũ eis q̃ dcã sunt lenire dolorẽ iũcturaꝵ in dcõ tractatu pcedẽte:et.15.cti.q ad articulos separatos:et incidẽdũ dolorẽ accidẽtẽ in eis cepe narcisci misceaᵗ cũ melle:et supponaᵗ et q teranᵗ radices cinaꝵ et folia eaꝵ:et misceanᵗ cũ olo sisamio modico et supponãᵗ:et cũ in dislocatõe fuerit ꝯtusio:tũc tere carnẽ ꝯculaꝵ:et ossa eaꝵ:et suppõe ꝯtusiõi:et magnũ erit iuuamẽtũ eaꝵ:et pigue-do vi̇si ꝯuenit valde dislocatiõi:et torture:et nodul⁹ diuturnis:et ꝯtusiõi neruoꝵ et subtiliat valde grossitiẽ eoꝵ:et cũ ea fiat fricatio in sole moderata ad leniẽdũ ossa cũ fit in vltima liniatiõe:et dixit Gal.vt ibidẽ põit:ꝯueñt torture articuloꝵ:et ꝯtusioni lana succida infusa in oleo si suppõaᵗ circa:et si inũctio fiat cũ gera et oleo ro.et epithima fiat cũ aq̃ dulci tepida dũ mitigeᵗ dolor p fricationẽ et ꝯpssionẽ.¶ Et aliq̃n remanet p⁹ sanationẽ dislocatiõis vel torsiõis grossitudo iũcture phibẽs mẽbrũ ab ipsi⁹ extẽsiõe:et reflexiõe.de c⁹ cura dixit Ras.15.cti.ego pcedo in ea sic est in cap⁹ sclirosi.s.leniẽdo:et lenitiua sũt hec.vꝫ.bdelliũ:armoniacũ sigia:medulla vacce:pinguedo thauri galbanũ:oleũ alkãne:oleũ liniñ:oppoponacũ pinguedo lane:cera citrina ꝯtecirops mucilagines sicut fenugreci:et se.lini suba ablutõi:suba granoꝵ pẽtadactali:et cauda.s.arietis:et pinguedo caude ei⁹.Abũdãs aũt epithima cũ aq̃ calida:et oleo tepido:et mot⁹ freq̃ns mẽbrũ calefaciũt pfecte:et extẽdũt neruũ.Et dixit.si vitiũ fuerit cronicũ fiat cura cũ marchasita calefacta:et extincta cũ aceto:et c⁹ fumigiũ ad locũ recipiaᵗ:et fiat linitio cũ linitiuis:qm̃ hec ẽ vltima cura ei⁹.¶ Dixit Alb.in caplõ dislocatiõis hũeri.si accidit p⁹ sanationẽ grauitas in mẽbro et tarditas mot⁹ ei⁹ vtaᵗ tũc infirm⁹ balneo multotiẽs:dõec leniaᵗ illa grauitas et redeat ad nãs ei⁹ pmã:et Aui.dixit.q̃n remanet post reditionẽ dislocatiõis:aut separatiõi.i.torsiõi duritiesi:et q̃n apã ad ministra embrocas:et epithimata lenificãtia.¶ Et q̃n remanet mẽbꝵ ifridatũ:tũc dixit Ras.vbi.s̃.suppõe ei serapinũ galbanũ:et castoreũ:qm̃ calefaciũt mẽbꝵ:et extẽdũt neruos.

¶ De dislocatione mandibule. Cap. viij.

Auctores pcedẽtes pticulari restaurationẽ dislocationũ inceperũt a iũcturis supiorib⁹:et eaꝵ p⁹ et supior est iunctura mãdibulaꝵ inferioꝵ de q̃ sciẽdũ.vt.s̃.patuit q iũctura mãdibulaꝵ ẽ duplex:vna ẽ serãtilis:et ẽ ꝯiũctio mãdibule dextre cũ sinistra:et ecõuerso in mẽto:siue in loco barbe:et in tali iũctura nõ ꝯtingit eã dislocari posse:et de tali iũctura itellexit Aui.cũ narrauit iũcturã mãdibularũ iter eas q̃ nõ pñt dislocari:alia ẽ notabilꝫ quã mãdibulaꝵ tã dextra q̃ sinistra ꝯiũgiᵗ ossi petroso:et in hac iũctura ꝯtingit mãdibulas dislocari:et ei⁹ dislocatio aut ẽ vni⁹ mãdibule tm̃.s.dextre vl sinistre:et q̃nq̃ est ambaꝵ silr:vñ Ras.15.cti.ait in dislocatiõe q̃nq̃ dislocaᵗ barba vna:et q̃nq̃ dislocaᵗ vtraq̃.et tã in vna tm̃ q̃ in ambab⁹ silr raro ꝯtingit dislocationẽ euenire.Jnqt eni Haly.pctice 9⁹.raro accidit hec iũctura dislocari:et rõ ẽ:qꝛ supioꝵ ps illi⁹ ꝯprimit capita:et s̃m plm̃:siue vna:siue ãbo dislocenᵗ dislocatio eaꝵ s̃m plm̃ erit nõ integra.ait.n.Haly.vbi.s̃.euulsio.i.integra dislocatio paꝵ accidit:et siue in vna:siue in ãbab⁹:et siue integre:siue nõ integre ꝯtingat dislocationẽ fieri ipsã:aut erit vsus exteri⁹ siue añri⁹:aut erit vsus interi⁹ siue posterius:auctores tñ de dislocatiõe mãdibule loq̃ntes solũ locuti sunt de ea q̃ est ad interi⁹ siue exteri⁹:q̃ si ipsa est q̃ s̃m plm̃ accidit:et qꝛ eueniens ad interiora siue posteriora raro valde ꝯtingit:pp q̃d ipediũᵗ ab osse petroso ossa mãdibulaꝵ ire vs⁹ posteri⁹ iõ d ea nõ fecerũt mẽtionẽ:qdã tñ modernoꝵ de ea dixerũt:vñ ait Aui.aliq̃n dislocaᵗ ad interiora:et aliq̃n ad exteriora ꝓ his dixit A.q̃n cadit dislocatio in latere vno:q̃d põt ꝯtingere pp cãm offendentem alteram mandibulaꝵ pter alteras.et põt euenire q̃nq̃ in dextra:et q̃nq̃ in sinistra.supple.et q̃nq̃ põt euenire in vtraq̃:et dixit.accidit mãdibule inferiori:vt dislocetᵗ ab ordine suo.s.a suo loco et situ nãli.s.integre q̃uis sit illud de eis q̃ paꝵ fiũt:qꝛ raro ꝯtingit mãdibulã dislocari integre pp q̃d forti neru anodaᵗ ossi petroso ẽt p ligamẽta:vt in anathomia ei⁹ patuit:et ppea ẽt qꝛ mãdibula nõ mouetᵗ p se motib⁹ violẽtis:nõ eniꝫ est motus eius:nisi ad masticandum et loquendum s̃m naturam ordinatus:et subdit Aui.et non accidit.s.dislocatio mãdibule casu completo.s.q̃nq̃.et in hoc innuit q quandoq̃ non integre dislocatur.

Et cāe dislocatiōis mādibule alie sūt extrīsece vt casus et
pcussio: aut violēta distractio: et vehemēs oris ap
tio .i. oscitatiōe: et clamore: vel magni boli masticatiōe: et sīli
bus: vt saltu sup pedes suos in q̄ ex vehemēti allisiōe pedū
ad terrā accidit: vt moueāt̄ motu forti mādibule ossa: et dis
locent̄. vn̄. A. dixit. q̄ dislocatio accidit ei apud saltū. s. q̄n/
q̄z: et silr̄ pt accidere apō scissionē violētā lapidū vel lignoꝝ
cū violēter pcutit̄ sup ea. ¶ Et alie cāe sūt intrinsece. s. rela
xātes. s. hūiditates ligamēta: et musculos: et neruos qb⁹ mā
dibula in suo nāli loco ↄseruat̄. Intrinsecas āt et extrīsecas
tāgēs sub breuitate Ras. 15. ↄti. ait. dislocat̄ q̄nq̄z pfecte: et
alia accidit ex lassitudine musculoꝝ penes masticationem
abūdātē: aut penes aptionē oris. s. violētā: et vt plim̄ ↄueit
a cā intrinseca. s. relaxāte ligamēta neruos et musculos hāc
iūcturā ↄstrigētes: q̄ mollificatio cū accidit facil'r fit ei⁹ dislo
catio. Ait. n. Daly. accidit hec dislocatio cā lacertoꝝ eaȝ ↄti
nētiū mollitiei: cū eniȝ accidit mollities ipsis lacertis facilr̄
dislocat̄: et sic facilr̄ dislocat̄ ita facilr̄ reducit̄. Ait. n. Ras.
vbi supra ↄuertit̄ ad dispōnē suā p seipsam absq̄z cura aliā:
et subdit. dico. s. q̄ si alia cura necessaria fuerit: tūc attraha
tur barba. i. mentū ad ptē posteriorē: et cōstringat̄. s. ↄpin/
gendo ad ptē ↄ̄riam declinationi eius: q̄m restituetur.

De signis āt dislocatiōis alia sūt signa gn̄ia. s. ipedi/
mētū eueniēs in oponib⁹: et maxie in mo
tu ei⁹: et ↄcauitas apparēs: et. s. eminētia b̄z ea q̄ dcā sūt in
cap° gn̄ali signoꝝ. ¶ Et alia sūt signa spēriā: et hoꝝ aliq̄n si/
gniāt vtrāq̄z mādibulā fore dislocātā: et aliq̄n solū alterā.
Et d̄ signis dislocatōis vtriusq̄z. dixit Ras. 15. ↄti. si dislocat̄
vtraq̄z erit eminētia mādibule maior: et vehemētior: nec po
terit patiēs apte claudere os ei⁹: sȝ ibi erit vitiū magnū. s. si
dislocatio itegra fuerit: sȝ si n̄ fuerit itegra erit vitiū pruū: q̄r
b̄z aliqd poterit claudē os suū: sȝ nō itegre et dētes n̄ erūt op
positi. s. supiores cū iferiorib⁹: et hoc i vtraq̄z mādibula: sic
sit i dislocatōe vni⁹ eaꝝ: q̄r q̄nq̄z vna dislocat̄: sȝ dētes illi⁹ la
teris sibi opponūt̄. ¶ De his signi dix. A. remāet os aptū:
et h̄ iō: q̄m in dislocatiōe ista ossa egressa declināt ad an̄rio/
ra satis: vn̄ musculi tēdūt q hn̄t mādibulā ad supi⁹ eleuare:
q̄re nō pn̄t aliā ad supi⁹ trahere q̄usq̄z cū supiori ↄiūgat̄ ad
clausionē oris. Et dixit. A. accidit i ea ista egressio. s. ossium
mādibule ecōtrario ei⁹ q̄ accidit apō mollificationē eius. s.
ligamētoꝝ et lacertoꝝ ↄtinētiū mādibulas: nā i mollifica/
tiōe eoꝝ declinatio mādibulaꝝ nō fit ad an̄riora siue exterio
ra: sȝ ad iferiora. ¶ Et ex his v̄bis accipit̄ distictio disloca/
tiōis b̄z cās: nā q̄n fuerit a cā itrinseca os remanet aptū cuȝ
declinatiōe mādibule iferioris ad iferiora: et vt appet ex p̄di
ctis ex reductiōe ei⁹ ad supiora claudet̄ os: et fiet ei⁹ reductio
facilr̄: sȝ q̄n fuerit cā extrinseca os remanet aptū cū declina
tiōe mādibule iferioris ad an̄riora: neq̄z erit ei⁹ reductio fa/
cilis: et q̄uis ↄprimat̄ ad supiora nō ppea ↄiūgit̄ mādibule
supiori. neq̄z claudit̄ os: et eteni dixit. A. applicatio vni⁹ ad al
terā difficil': sȝ nō puet̄. s. mandibula oino motu cū lacertis
suis: q venīūt ei a posteriorib⁹ p q̄s aliq̄lit̄ adhuc pticipat
motu: sȝ sit p̄uata eo ex pte lacertoꝝ timporaliū. Et q̄dam
putāt. q̄ hoc sit signū torsiōis: siue dislocatiōis nō itegre in
q̄ vt supra patuit in ca° signoꝝ dislocatiōis aliq̄s remāet mo
tus: et dicut. in torsiōe mādibule ē difficil' applicatio iferio/
ris cū supiori: sȝ in dislocatiōe est ipossibil. ¶ Dixit Daly.
euulsiōis pfecte signū est: q̄m videbis faucē inferiorē ad ife
riora declinātē: et os ad posteriora declinat. s. q̄ntū ad mādi
bulā supiorē: nō q̄r ipsa exn̄ter declinet ad posteriora cuȝ sit
imobilis: et nō possit moueri de loco suo: sȝ solū apparenter
ad posteriora declinat: q̄r cū iferior mandibula ad an̄riora
declinet: ita q̄ dētes ei⁹ an̄ponunt̄ dentib⁹ supiorib⁹: et den
tes supiores postponunt̄ hinc ē q̄ supior mādibula appet et
credit̄ ab aspiciētib⁹ ad posteriora declinasse: et dixit. vide/
bis ossis extremū apparens in supiori maxilla. i. videbis q̄
cap̄ ossis mādibule dislocate appebit eminēs in supiori ma

Signa dislocatiōis mādibule facte a cāis intrīsecis et extrinsecis.

xilla. s. iuxta locū cui ↄiūgit̄ in osse petroso: et erit sibi eminē
tia māifesta. Et vt dicūt q̄dā: q̄ magis apparēter ↄtingit in
dislocatiōe mādibule ↄueniēte a mollificatiōe et hoc iō ē: q̄r
cū dislocat̄ pp mollificationē: vt dixit Alb. mādibula inte/
rior fit magis eminēs ad interiora. et magis descēdēs ad in
feriora. Et cū sic fit accidit tūc q̄ extremū ei⁹ supi⁹ magis ↄ
pellat ad exteriorē maxillā. i. carnē maxille supior ē: et iō ibi
maior appet eminētia. ¶ Dixit Albu. et currit saliua ex ore
ei⁹: vt nō possit tenere eā. s. et fluit pp aptionē oris. Et dixit.
inoluit̄ ligua ei⁹ cū s̄mōe. i. nō recte pfert s̄monē: et hoc iō:
q̄r i eo labia et dētes q sūt duo de istis faciētib⁹ ad rectā p/
lationē s̄mōis sūt ex̄ locū suū nālē: et ipedita in motu ipsoꝝ:
vn̄ nō pt vox bn̄ modulari. ¶ De signis āt dislocatiōis alte
rius mādibule soli⁹. dixit Ras. vbi. s̄. dētes ipsi⁹ ptis erunt
torti: et eminebit mādibula ipa. Et. A. dixit. q̄ for⁹ siue figu
ra significās hāc dislocationē est declinatio. s. ptis mādibu
le dislocate ad anteriora cū trāsuersione. s. dentiū ipsi⁹ ptis
a dētibus ptis alterius: et iō dixit Ra. eos esse tortos.

De cura dixit Ras. 5. ↄti. fieri dȝ velocior restō vtriusq̄z
barbe q̄tiēs dislocat̄: cū ipa fiat de leui melior
s. q̄n cito fit: q̄m si cū tarditate fit ex soliditate et robore ipo
rū excitabit febres ↄtinuas: et dolorē capitis ex violēta extē
siōe musculoꝝ. s. timporis: et ex q̄. s. violēta extēsiōe dolor ac/
cidēs vehemēs: ad quē sequit̄ tract⁹ multaꝝ māeꝝ ad ipos
musculos q apabūt eos: et ide sequit̄ dolor capitis: et febris
ↄtinua: et subdit Ras. et q̄nq̄z soluet̄ ei ex supfluitatib⁹ cole/
ricis absq̄z aliq̄ ↄmixtione fcā cū eis. s. ex aliis hūorib⁹: q̄m
pp dolorē et febrē ↄtinuā exacuit̄ colera: et mouet̄: vn̄ furio
se et sinthomatice expellit̄: et subdit. et q̄nq̄z patiēs morit̄ in
decia die. ¶ Et. A. dcā v̄ba Ras. ponēs dixit. hec cura ē sū
ma curaꝝ in qb⁹ est nec̄e vt festinet̄: et si nō festinat̄ ad redu
cēdū eā p̄ducet ad egritudies et nocumēta: et cū hmōi redu/
ctio casus fiet praua. i. difficil' et magis dolorosa: et egritudi/
nes āt et nocumenta ad q̄ p̄ducit sūt. dixit ipse. q̄ indurat et
ↄpat: et tēdit lacertos: et cōmouent̄ febres isepabiles: et do/
lor capitis ↄ̄ñuus: et hic dolor erit ex cōitate pp illud qd̄ asso/
ciat̄ ei de vehemētia tēsiōis lacertoꝝ: et subdit. et fortasse res
praua fit dōec iterficiat in. 10° die: aut an̄ illud: aut post illud
paꝝ: q̄m nā nō potuit tantā violētiā vlteri⁹ tolerare: et q̄nq̄z
fit vt soluat̄ ei vēter cū supfluitatib⁹ multis colericis puris:
et q̄ euomat siles ei. ¶ Et Alb. dixit. q̄ q̄n dislocat̄ in hora
aliq̄ et nō ↄuertit̄ ad loca sua. s. festine tūc multotiēs accidūt
inde febres: et soda assidua: et fortasse euomit colerā purā: cū
ḡ vides tūc scias q̄ est p̄ditio. s. mors futura i ↄximo: et mul
totiēs morit̄ cui accidit istud in decē dieb⁹. Et nō intellexe/
rūt p̄dicti de dislocatiōe ↄueniēte a cā intrinseca mollifican
te: q̄m in ista nō accidit dolor: aut pu⁹ valde: q non est cā at
tractionis: et p ↄ̄ñs nec egritudinū et nocumentoꝝ. Opȝ ḡ
dixit Auic. vt festinet̄ ad curā eius: nā facilior ei⁹ reductio
est illa q̄ est velocior. ¶ Cura ḡ eius b̄z Ras. vbi supra. ē q̄
aliq serulētes teneāt caput infirmi: et chyrurgicus imponat
pollices manus sue ori ifirmi: et cōmoneat barbā ad partes
oēs sinistrorsū: et dextrorsū remissa mādibula: et dimissa per
horā: deinde extēdat̄ barba subito: et ↄuertat̄ ad locū suuȝ
ipsa expulsa ad ptē posteriorē. q̄ si solidat̄. i. idurat̄ loc⁹: et
difficilis fit reductio ei⁹ calefactio fiat ei: et epithima cuȝ aq̄
calida et oleo: et balnectur assiduēter dū mollefiant deinde se/
deat chirurgic⁹ p⁹ patiētē: et attrahat mādibulā ad iferi⁹.
¶ Daly addidit. q̄ cū chirurgic⁹ iposuerit pollicē in ore in
firmi iperet ei q̄ maxillā laxet et pmittat vt illā cōcutiat. Et
silr̄. dixit Alb. p̄cipe ifirmo vt mollificet mādibulas suas. et
absoluat eas ad ambulādū ad oēs ptes. et dixit. mittat pol/
licē manus vnius si dislocatio fuerit i duab⁹ ptibus vsq̄z ad
radiceȝ mandibule: et reliq digiti sint extra os: qbus equet
mādibulā. ¶ Dixit. de hac cura. A. teneat caput egri vnus
minister: deide itromittat vnus restaurator pollicē suū in os:
et ↄuenit ifirmo mollificare mādibulā suā ex oi mō: et nō dȝ

volūtarie ɔtinere cā: et hoc iō vt valeat restaurator: bñ et suf ficiēter ducere mādibulā: donec reducat in tali deductione et ɔcussiōe et inferius tractiōe reducere capita mādibule dislo cata ad situ suū. Q. ō facē nō posset si infirm⁹ volūtarie ɔhe ret. nā dixit. A. ibi sūt lacerti q trāsuersati sūt et tēsi pp vehe mētiā dislocatiōis: qre nō sinerēt siue ꝓhiberēt et difficulta rēt reductionē capitū mādibule ad locū suū maxie si infir mus ēt volūtarie tēderet eos: oꝫ ḡ vt relaxet eos: et iuuamē tū pstet p hoc oporib⁹ restauratoris q oꝫ mouere et ɔtine re mādibulā ad dextrā: et sinistrā: deinde cū p talē ɔmotio nē deducta fuerint capita mādibule ad situ suū. dixit. A. ex tēdat eā subito. s. trahēdo eā inferi⁹ mā p talē tractionēꝫ si dislocatio fuerit incōpleta: qr torsio solū: redibit mādibula ad locū suū: et vt dicūt qdā et bñ li. deide. in dcō Ras. et. A. nō tenet ordinarie. sꝫ copulatiue: qr silr et semel oꝫ fieri cōtu sio mādibule ad ptes: et ad inferius tractio inqꝫtū possibile fuerit. Qr si dislocatio fuerit integra: tūc dcā opo soluꝫ fiat ad deducēdū capita mādibule ad situ suū: et rectā oponē ad loca q̄ igredi debēt: et ē tūc necīa alia opo. s. reductio eoruꝫ in loca sua: et hoc fac restaurator ipellēdo ipsa. Et hoc vo luit Alb. cū dixit. medic⁹ equet mādibulā. i. deducat capita ossiū ad rectā oponē ad pixides suas: et ipellat eā. s. tūc do nec redeat ad locū suū: et in tali ipulsiōe: imo ēt et in equatio ne nō declinet trahēdo v̄sus exteriora: aut ipellēdo ad exte riora: imo ad posteriora: vt dix Ras. Opꝫ vt dixit Alb. fa ciē interiorē ad posteriora repellere. Et. A. dixit. ꝗ ipsa non intrat ad locū suū a q̄ sepata est: nisi retro. i. in posteri⁹ ppul sa: qr posterior est pixis ei⁹: qre oꝫ vt restaurator extendat mādibulā: ita vt equet ꝑm illā ꝑpationē. s. q̄ ē ad posteri⁹: vt cū suū fuerit ingressa locū claudat: et exire nō pmittatur.

¶ Et signū reductiōis bōe et pfecte mādibule est. dixit. A. equatio q̄druplo. s. dētiū: et clausio oris: nā sicut in disloca tiōe dētes nō equabant: sꝫ supponebant: et os stabat aptū: ita reducta mādibula dētes equant: et os claudit et p opo nē q̄druplo nō intellexit absolutā et oimodā: sꝫ talē q̄lem hēbat patiēs tpe sanitatis: qdā enim in sanitate sua dentes hñt suppositos: nā et fcā reductione. dixit. A. sustentet cum pulullis in ceroto et cera et oleo ro. infusis et linitis ligatu ra decēti: et dimitte eā: qm̄ sanabit q̄citius fuerit possibi le: cito eniꝫ sanat vt in duob⁹ dieb⁹ vel tribus: et c⁹ cā sana tionis cā est strictura pixidū in qb⁹ voluunt capita mādibu le: pdictū cerotū ɔglutinat et ɔstringit māꝫ et repcutit et re pellit et dolorē sedat. Et Haly. huic ceroto addidit aquā fri gidā: et hoc ad forti⁹ ɔstringēdū et repcutiēdū. ¶ Si vero. dixit. A. nō festine fiat reductio mādibule: sꝫ tardet: et iam accidit durities in loco: tūc oꝫ vt incipias et lenias duritiē cū embrocis cū aq̄ calida: oleo in balneo embrocatiōe plu ma. supple. et si nō sufficit hoc facere vna die fiat duob⁹ vel plib⁹: donec lenias duritiē q̄ lenita sedeat restaurator post infirmū: et trahat mādibulā eius ad posteriora: donec decē ter locet: et decenter locata stringat pulullis: et ligatura: q̄ vt dixit Alb. fiat cū facilitate et ligamēt̄ mollib⁹. i. lenib⁹. Et fcā ligatura oꝫ vt infirm⁹ resupinet sup puluinar: c⁹ iple tio sit leuis: et de pluma: et teneat vnus minister caput eius firmū sup puluinar: vt nō moueat: dōec ipleat eius sanatio: aut fiat sicut dixit Alb. fit somn⁹ infirmi sup dorsum suū: et caput ei⁹ sit stās inter duo puluinaria: vt nō moueat ipꝫ ad dextrā: nec ad sinistrā: et nō conet masticare aliqd: imo po nat cibus eius sorbilis lenis donec remoueant dolores: et nodet. i. bñ firmet mādibula: et tūc cōedat qd vult: sꝫ tñ ad ministret illud cū facilitate: et nō laboret sup aptionē oris sui apud comestionē et potū: et oscitationē. supple. et alia vt cantū et clamorē et siāa: donec donet mādibula et sanet et c.

¶ Brunus aūt de mō reductiōis mādibule dixit. duo capi ta mādibule a auriculis capiant: si in vtraqꝫ pte fuerit dis locatio: aut vnuꝫ caput accipiat tm̄: si in vna pte tm̄ fuerit dislocatio. s. caput pris ipsi⁹ dislocate: et debēt capi manib⁹: et deinde cū facilitate ad exteri⁹ ducant: donec reditio ɔpleat ꝑm nām suā: et sic vr dissonare a mō auctoꝝ. ¶ Rogeri⁹ q̄s cōsilr Bruno dixit. et subdit: tunc accipiat fascia et eleuetur sursuꝫ. s. ducat a mēto ad caput superius: et iteꝝ cuꝫ alia fa scia a mento liget ad collum: ita tñ ꝗ dentes vtriusqꝫ mole ꝑm consuetudinem proportionaliter se habeāt.

¶ De dislocatione furcule. Cap. ix.

Os furcule vt patuit in anatomia ex pte q̄ iūgit pectori absqꝫ iūctura nodatili ei iūgit: vñ Hal. vt ponit. 15. ɔtiñ. ait. furcula nō dislocat ab osse pectoris cū ɔtinuat cū eo absqꝫ aliq̄ articulo mediante: sꝫ si pcussio vehemēs sup ea fiat separabit a pectore: et eleuabit ab eo. Silr et Haly. dixit. furcula ab interiori. aūt et melius. ab ife riori. s. vbi iūgit pectori nō euellit: qm̄ pectori ɔtinuat nō disgregata: iōqꝫ ab hoc nō mouet lateretsi aūt ab exteriori bus grauis fiet pcussio nō euellit. dixit. A. furcula nō dislo cat a laterei nferiore: qm̄ ipsa est ɔtinuata cuꝫ pectore non separat ab eo. Silr Ras. 15. ɔti. et Alb. dixerūt: et nō intelle xerūt ꝗ sit ɔtinuata cū pectore vera ɔtinuatiōe: sꝫ sic dixe rūt: pp firmā ɔtiguationē quā hꝫ cū eo: nā vt patuit in ana tomia eius ipsa situata est in q̄dā fouea: siue ɔcauitate q̄ est in supremo osse thoracis: et ita est in ea firmiter collocata ꝗ separari ab ea non pōt neqꝫ dislocari. ¶ Et cura eius. dixit Hal. ꝗ oꝫ supponi ei pallotula pluriū inuolutionū et liga ri: et Haly. dixit. cura eius est ac si frāgat. Sꝫ tñ dixit. A. ac cidit ei de foris pcussio fortis: et stringat tunc ipsa equat et curat curatiōe q̄ curat si frāgat. ¶ Dixit Alb. qñ dislocat ad exteriora qd declarat sensui pp eleuationē suā ɔpingen tem carnē et cutē v̄sus exteriora: tūc restauratio eius est vt iaceat infirmus sup dorsuꝫ suū: et extēdat brachia sua: dein de coarcta locū cū palma tua coartatiōe forti: nā ipsa redi bit: deinde pōe sup ipsaꝫ emplm et pulullos⁹ et stringe eam. Et Ras. dixit. sit emplm ɔstrictiuū: et fiat ɔpressio sup liga turā semp. ¶ Extremitas aūt furcule q̄ ɔiūgit ad hūeꝝ dis locari pt sꝫ tñ dixit Hal. et pōit vbi. s. nō sepabit abūdāter: s. plies: imo raro accidit ei vt disloceт cū ꝓhibeat ad dislo catiōnē eius caput spatule: et ēt muscul⁹ hñs duo capita: nā iste muscul⁹ sicut patuit in anatomia ei⁹ vnū capitū suorum ascēdit ex furcula ad caput hūeri: et sic firmiter tꝫ alligataꝫ extremitatē furcule ad spatulā. Et silr dixit Haly. et addidit ipsa ēt nō dislocat multū: qr furcula nō mouet motu graui. ¶ Dixit. A. extremitas eius q̄ sequit humeꝝ et separat ab eo nō dislocat plim: et vr ex mō loquendi eius: qr ply. plim. nō intellexit plies siue sepeꝫ intellexit multū: sꝫ tñ vtroqꝫ mō hꝫ veritatē: et assignādo cām. A. dixit. qm̄ lacert⁹ q hꝫ duo capita ꝓhibet ab hoc: et ꝓhibet iteꝝ eā caput spatule: et nō mouet iteꝝ furcula motu vehemēti: qm̄ ipsa nō est po sita: nisi vt super pectus: et amplificet ipm: et adiuuat ad hāc ꝓhibitionē os qđ vocatū rostrū corui qđ etiā ligat eaꝫ: et firmiter tꝫ. ¶ Si tñ dislocat aliqñ eius dislocatio est ad ex teriora et cura eius est silis pdicte. ¶ Dixit Hal. debēt sup poni pallotule grosse et ɔstringi cū ligatura. ¶ Dixit Aui. si accidat ei dislocatio ex luctamine: vel alia re sili huic: ipsa equat et redit ad locū suū cū manu: aut cū pulullis plimis q ponunt sup eā cū ligatura: q necīa est. s. ad cōprimenduꝫ fortiter pulullos: vt sic cōpressa furcula descēdat ab eleua tione sua: et ingrediat locū suū. ¶ Dixit Albu. iaceat infir mus sup dorsuꝫ: et extēdat sua brachia. s. quātū pōt: si tñ p se nō posset sufficiēter extendere oꝫ brachiū lateris disloca ti vehemēter a ministro trahi: vt p bonā aptionē brachioꝝ iūctura furcule cū osse spatule bñ apiat. Et hoc fcō. Dixit Alb. circūcirca locū. s. furculā sepatā cū manu tua oꝫ ergo fieri ligatura talis et tāta: q̄lis et quāta est ad bonā ɔpressio nē furcule necessaria: variāda est enim in plus et minus ꝑm q̄titatē sepatiōis spatule: et ꝑm dispōnē corpoꝝ patientiuꝫ: nā in pua sepatiōe: et in corporibus mollib⁹ oꝫ ligatura le

Signa re ductionis bone et p fecte man dibule.

De mō re ductionis mādibule sꝫ Brunū et Roge rium.

Text⁹ et Haly. di cit ab ceteris.

tuior fierit⁊ ecōtrario in magna sepatiōe:⁊ in corpibus du/ris dʒ fieri fortior.⁊ strictior. ¶ Dicūt ex dictis patere:⁊ ex his q̄ dcā sunt in anatomia furcule:ꝙ qꝛ furcula non cōti/guat spatule mediāte articulo ipsa nō vē dislocat᷑:sʒ potius remouet᷑ de loco suo nāli:attñ auctores hāc sepationē dis/locationē vocauerūt large sumētes dislocationē. ¶ Dixit Gal. vt ponit᷑.15.cōti.os puū positū sup cap̄ cubiti vel hūe/ri siue adiutorij:⁊ est furcula si sepat᷑ a loco suo ⁊ extimat chirurgicꝰ nō exercitatꝰ ꝙ adiutoriū sit dislocatū:qm̄ vide/bit᷑ tūc caput furcule esse acutiꝰ:⁊ locꝰ q est inferior eo esse ɔcauꝰ:⁊ qꝛ ex ista falsa extimatiōe curaret ipʒ cura disloca/tiōis adiutorij:⁊ esset nō rectū.subdit Gal. ꝙ curari dʒ ad modū cure furcule cū pallotul᷑ ⁊ stricturis ⁊ ligaturis strin/gētibꝰ. ¶ Et. A. hūc errorē recitās. dixit illud q̄ ligant᷑ fur/cula ⁊ hūcrꝰ est os cartilaginosū:⁊ ipm ingrossat᷑ in maci/lētis.i.appet magis grossū in eis pp paucitatē carnis in lo/co illo:in pinguibꝰ āt nō sic appet pp mltā carnē:⁊ qñ hoc os.s.furcula.dixit. A. remouet᷑ a loco suo extimat ille cui nō est experientia ꝙ caput adiutorij sepatū sit vt exierit de loco suo:⁊ sic iudicat ꝙ dislocatio sit in hūero:cū nō sit nisi in furcula:⁊ cā hꝰ male extimationis est in eo qd̄ cap̄ spatu/le vr᷑ tūc acutiꝰ.i.oblōgū cū subtilitate stricta.⁊ nō rotūdū:⁊ vt dʒ appere in sanitate:⁊ locꝰ q est inferior capite spatule vr᷑ ɔcauꝰ:⁊ iste est locꝰ ad quē ɔtiguabat᷑ furcula:⁊ q̄ ab ea remota apparet ibi ɔcauitas. Acuitas aūt capitis spatule iō appet:qꝛ furcula sepata caput spatule declinat inferiꝰ vñ superior ps ipiꝰ appet acutior:vt nō interueniat error predi/ctus.dixit. A. dʒ vt distinguat᷑ inter dislocationē.s.adiuto/rij ⁊ eā q̄ furcule cū significationibꝰ.s.duabꝰ p̄dictis.s.cūʒ acuitate ossis spatule:⁊ ɔcauitate loci iferioris:qm̄ ista duo sūt signa dislocatiōis furcule:⁊ signa dislocatiōis adiuto/rij dicent᷑ in sequēti caplo. ¶ Dixit Tabri.⁊ pōit᷑.15.cōti.si subuertat᷑ cap̄ furcule:⁊ ex pte iuuamēti ɔstrigat᷑:sʒ dʒ fie/ri cū strictura erecta:⁊ intētio cū strictura erecta est ꝙ cō/stringat᷑ adiuuamētū ad costas:qm̄ pp hoc adderet id sub/uersum hñ:sʒ quotiēs incidit᷑ p mediū nō sic dʒ ɔstrigi:qm̄ hoc inducit ꝙ emineat magis:sʒ qꝛ primū dictū Tabri est erroneū:iō dixit Ras.ibi.deinde ego extimo:ꝙ erecta stri/ctura fit ad pectū:qm̄ erectio eleuat caput furcule:⁊ illud emittit:⁊ per remotionem adiuuamenti de costis applana/batur furcula:⁊ hec applanatio est que ɔfert in restituēdo furculā in locū suū:hūc ēt errorē remouēs. A. dixit. de cu/ratione eius bona:⁊ est vt nullo modo applicet᷑ ad costas.

De dislo/catione furcule et parte humeri.

¶ De dislocatione humeri siue adiutorij. Cap.x.

Quāuis auctores in caplis de dislocatione hūeri abutant᷑ his noibꝰ.s.spatu/la hūerus adiutorio: siue adiuuamēto vnū p alio ponētes sm plm:tñ hec noia singulariter sumunt᷑.s.spatula p osse hōplate:⁊ adiuuamētū pro osse adiutorij:cꝰ superior extremitas p suū vertebrū igre/dit᷑ pixidē q̄ est in osse homoplate.⁊ humerꝰ sumat᷑ p ipsa iūctura ossis homoplate:cū osse adiutorij. Duo tñ alia ossa veluti suffragiū exhibētia huic iūcture ɔcurrūt:vt anato/mia mōstrauit.s.os furcule:⁊ rostrū corui:⁊ qꝛ de osse fur/cule iā dictū est in hoc caplo de aliis tribꝰ dicet᷑. ¶ Est aūt sm ꝙ spatula sūpta p osse homoplate nō dʒ dici ꝑprie dis/locari:qm̄ q̄uis deueniat ad ɔpositionē iuncture humeri:⁊ vt dcm̄ est aduenit ad ipsaʒ tāq̄ ɔtinēs:⁊ nō tāq̄ ɔtentū:⁊ sed os qd̄ ɔtinet᷑ ē illud cui aduenit vt disloccet᷑ vt supra pa/tuit:⁊ sic ēt est de mente Gal. q dixit in exēplo loquens:⁊ vt ponit᷑.15.cōti. quotiens dr᷑ ꝙ distracta est coxa notādū est. ꝙ dislocatū est caput adiuuamēti de pixide spatule:⁊ dislo/catione tñ nō vera:homoplata in pte eius posteriori i qua est eius notabilis latitudo ēt nullo mō dislocat᷑:⁊ de qua pte intelligens Aui. dixit. ꝙ est de illis quoꝝ casus.s. in dislo/catione nō est:nō enim accidit ei vt dislocet᷑:siue vere: siue nō vere:⁊ hoc ꝑpter fortē alligationē suā:⁊ firmā opposi/tionē eius inter musculos:⁊ q nō sinunt eā a ꝑprio suo nāli loco secedere. q̄tū vero ad ptē eius strictiorē in qua est pi/xis p quā venit ad cōpositionē iūcture humeri ɔtingit eaʒ interdū dislocari nō vere:⁊ q nō vera dislocatio est aliqualis eius remotio a nāli suo loco eueniēs pp fortē pcussionem seu obuiationē ad rē durā:⁊ ista separatio eius pōt eueni/re ab adiutorio tm̄:⁊ a furcula tm̄:⁊ ēt ab ambobꝰ. Et ista separatio spatule nō fuit clare cognita apud antiquos:⁊ vñ Ras.15.cōti. recitat qd̄ Hypo. dixit. ꝙ nō dislocat᷑:⁊ simili/ter Gal. dixit. vt Aui. innuit ꝑpterea Aui dixit. de eis ꝙ mi/nuunt᷑ vel mirant᷑ ex eo tales q̄les fuerūt Hyp.⁊ Gal. idest diminuti fuerūt i hoc ꝙ nō asseruerūt de firmo ꝙ dislocet᷑:⁊ aut nō mō dicto. Ras. vero asseruit firmiter hāc dislocatio/nē spatule.15.cōti. vbi ⁊ posuit curā eius. ¶ Sequēdo aūt de vtraq̄ dislocatiōe est sciendū hāc iūcturā posse triplici/ter dislocari:vno mō osse adiutorij egrediēte de pixide ho/moplate:homoplata remanēte i suo nāli loco. secūdo osse homoplate egrediēte vel recedēte adiutorio remanente in suo nāli loco. tertio vtroq̄ osse semoto a nāli loco eoꝝ:dis/locatione q̄ʒ vera adiutoriū qñq̄ dislocat᷑ integre:⁊ qñq̄ nō integre:⁊ qñ dislocat᷑ integre nō dislocat᷑:nisi ad partē inferiorē:sed qñ dislocat᷑ nō integre pōt dislocari ad partē inferiorē:⁊ ad ptē domesticā ⁊ siluestrē:⁊ sic ad tres partes ɔtingens est hāc iūcturā dislocari. ¶ Dixit Gale. ⁊ ponit᷑. 15.cōti. caput adiutorij nō dislocat᷑ ad superiꝰ:qm̄ eminen/tia homoplate ipm ꝓhibet:neq̄ cū dislocat᷑ ad ptē superio/rem dislocat᷑ ad interius:cū musculus hñs duo capita pro/hibeat:⁊ caput humeri sil᷑:sed dislocat᷑ ad ptē sinistram:⁊ ad ptē siluestrē. modice tñ:qꝛ nō nisi incōplete:⁊ nō itegre ⁊ dislocat᷑ ad partē ascelle inferius abūdanter.i.integre ⁊ ɔplete. ¶ Et Alb. dixit hūerus nō dislocat᷑ nisi sʒ tres mo/dos.quoꝝ vnus est vt dislocet᷑ ad ptē pectoris titilici ad in/feriora.2ꝰ est vt dislocetur ad ptē pectoris.i.ad ptē dome/sticā.⁊ 3ꝰ ē ꝙ fortasse dislocat᷑ ad superiorē ptē vel exteriorē ptē hūeri:⁊ exponit᷑ ad ptē siluestrē:⁊ si lr̄a dicat ad partē superiorē intellexit de nō va dislocatiōe hōplate q̄ est ad su/periora.⁊ subdit istud fit raro.⁊ dixit nō dislocat᷑ ad poste/riora pp spatulā:nec ad añriora pp neruos. ¶ Et Aui. lo/quēs de dislocatiōe hūeri integra. dixit. ꝙ dislocatio eiꝰ est res q̄ nō cadit in eo ꝙ scimꝰ nisi sm vnā ptē eiꝰ.s.cꝰ appa/rēs.s.sit plimꝰ.ipa eni nō dislocat᷑ ad superiora: qm̄ eminen/tia hūeri ꝓhibet ipaʒ:neq̄ ad posteriora qm̄ spatula ꝓhi/bet ipaʒ:neq̄ ad ptē vētris.s.ad partē domesticā:qm̄ lacer/tus duo hñs capita ab añriori nō pmittit eā cū ꝓhibitione capitis hūeri:qm̄ caput hūeri sil᷑ cū illo lacerto ꝓhibet ip/sam dislocari v̄sus partē pectoris vel vētris. ad latꝰ aūt in/ferius titilici egredit᷑ exitu plimo:qm̄ nō est qd̄ ꝓhibeat ad/iutoriū descēdere sicut est qd̄ ꝓhibet ipm ascēdere ⁊ declia/re ad posteriora ⁊ añriora. ¶ De dislocatiōe aūt non integra hūeri. dixit. A. veꝝ nō dislocat᷑.s.dislocatiōe nō itegra nisi ad latꝰ domesticū aut siluestre:⁊ sepat᷑ ad illud sepatōe par/ua:qꝛ nō itegra. qdā tñ dixerūt. ꝙ hec iūctura ad hec dicta duo latera itegre pt dislocari:veꝝ raro:⁊ difficulter:⁊ ⁊ tūc est talis dislocatio praua valde:⁊ de hac itellexit Gal. cū dix᷑ vt.15.cōti. ponit᷑ articulꝰ hūeri:⁊ eo ꝙ firmatꝰ est cū ligamē/to firmo.i.cū re ꝓhibēte ipm ab egressiōe:vt iā dictū ē. nō egredit᷑ cito ad aliquā dictaꝝ ptiū:⁊ si egredit᷑ nō egredit᷑ velociter:⁊ iteꝝ dixit. vt ibidē ponit᷑. quotiēs articulꝰ mo/uet᷑ dislocat᷑.s.ad dcā latera dubitādū est de vehemēti vio/lētia ⁊ difficultate. ¶ Et dislocatio qdē nō vera q̄ est hōpla/te ⁊ q̄ est humeri v̄aʒ nō integra q̄ est ad partēʒ nō titilici nō fit sepe nec facilr̄ seu a leui cā:imo nō nisi raro:⁊ difficul/ter ⁊ a magna cā:q̄ v̄o dislocatio est ad partē titilici tā inte/gra q̄ʒ nō integra sepe facilr̄ ⁊ a leui cā ɔtingit. ¶ Dixit.n. Gal.12.de vtilitate pticulaꝝ.⁊ pōit᷑.15.cōti.sic articulꝰ spa/tule.i.hūeri dislocat᷑ magis q̄ʒ alii articuli:⁊ cū pixis eiꝰ nō sit rotūda,i.ad interiꝰ ɔcaua.qꝛ nō hʒ ɔcauitatē ꝓfūdā:⁊

Iunctura humeri pt tripli/citer dis/locari.

ligamēta ei⁹ sunt tenuia ꝛ leuia: ꝛ fcā sūt ad istā formā ad ornamētū motuū: q̄re vertebrū adiutorij facilr resilit a ꝓpxide: ꝛ ꝯcauitate nō ꝓfūda. Et ꝑcipue dixit Albuc. in illis q̄ꝝ carnes sūt pauce. ¶ Et Aui. dixit ꝓpe accidit ei⁹ exit⁹ plimus extremitatis in macilētis. in istis enim: dixit ipse cadit dislocatio adiutorij: ꝛ ei⁹ reditio ꝑ quālibet cāmq̄m sicut faciliter accidit in extenuatis egressio adiutorii a loco suo: ita faciliter fit eius restitutio in ipm. q̄m non est in eis caro que prohibeat: sed in pinguibus: dixit ipse: vtraqꝫ res .s. exitus plurimum ꝛ reditio facilis sunt parue valde: propterea ꝙ caro multa impedit. Inuenitur littera que dicit. sunt praue valde: ꝛ etiam est vera in cōparatione etiam ad macilētos: maxime q̄n ꝓueniret dislocatio a cā extrinseca: q̄m multitudo carnis ꝓhibet cām extrinsecā peruenire ad iuncturā cū fortitudine: q̄re nō impellit ab ea plim: ꝛ coadiuuat vt exitus nō fit plimus: q: multa caro multū replet de loco ad quē fit exitus: sed tū q̄uis exitus nō fit plimus tñ eius tñ cōstrictio in loco ad quē exit ꝛ in via exitus est plurima: ꝛ ꝓpter hāc cām difficulter ꝛ praue reducitur in locum suū: q̄m nec sic cedit extensioni ꝛ ipulsioni. Si tamen dislocatio accideret a cā intrinseca remolliente ligamenta fortasse facilius in pinguibus fieret exitus: ꝛ reditio q̄m haberet ligamenta magis leuia: ꝛ humiditatem plurimam qua magis sunt preparata remollitioni ꝛ lubricationi.

Facilius fit disloca[tio] [illegible] in macilē tis q̄ i pī guib⁹ ecō uerso i pī guibus.

Et cause dislocatiōis tā intrinsece q̄ extrinsece sūt vel esse pñt q̄ dicte sunt sup. in. c. de causis dislocationis in gñali. veꝝ in spāli ꝯtingit hāc iūcturā: ꝛ silr iūcturā scie dislocari in ptu difficili: aut ēt post partū tpe infantie: de quo loquit Gal. 15. ꝯti. vbi dixit. si dislocet adiuuamētū penes ptū: aut in tpe augmēti corporis: ꝛ nō restituit nō erit adiuuamētū longū vt dz sꝫ breue. i. nullo adhibito ipedimēto in ipsius ꝯponē: ꝛ subtiliabit cubitus: ꝛ silr si dislocat coxa mō dicto nō erit pes lōgus: vt dz. ¶ Et dixit Aui. q̄nqꝫ aduenit adiutorio dislocatio in hora ptus difficilis apud sectionē ad embrionē. s. in embrione nō in pariēte: ꝛ silr accidit vt dislocet coxa eius q̄nqꝫ. n. ptus fit difficilis ꝓp exitū inālē fetus: aliq̄n prius exeūte manu aliq̄n pede: q̄re dz vt obstetrix laboret i reducēdo mēbra illa ad interius: ꝛ q̄nqꝫ i attrahēdo ea. Cū ergo fit hoꝝ mēbrorū violēta attractio: tūc ꝯtingēs est adiutoriū vel coxā dislocari ꝛ si nō reducit velocit: sꝫ tardat ei⁹ additio: tūc dixit. Aui. nō crescit post illud in longitudine. s. adiutoriū vel coxa: sed remanet cubitus: aut pes puus: q̄uis rectificet. i. reducat dislocatū. s. post lōgū tps: q̄m. s. multū debilitata fuerint adiutoriū vel coxa: ꝛ cā nō crescētie est opilatio viarū nutrimēti ꝓcedēs ab osse: ꝛ aliis ptibus q̄ sunt extra locum suū: ꝛ opilat: q̄re nō pōt trāhere nutrimentū qd̄ sufficiat ad augmētū: ꝛ de causis ēt nō crescētie est debilitas v̄tutis nutritiue in ipsis mēbris ꝓcedēs ex resolōne caloris nālis sequēte ad dolorē loci: ꝛ ex suffocatione eius sub materiis q̄ ad illa mēbra trāsmittunt ꝛ fluūt ꝛ subdit Aui. ꝛ q̄nqꝫ nō recipit ꝓculdubio in qbusdā coꝝ. s. ista dislocatio reductionē: imo remanet. s. puer breuis: cōminutus. i. breue ꝛ tenue hñs illud mēbrū: ꝛ hoc erit in eis in qbus pixis lōgitudie tpis replet. ꝛ applanat: ꝛ in qbus ptes ille inflant ꝛ indurant. Et subdit. In plibus ēt coꝝ recipit reductionē. s. i eis in qbus nō erūt ꝑdicte cāe ipediētes reductionē: ꝛ fit hōe dispōnis in plibus coꝝ. s. ad motus iūcture h⁹: sꝫ tñ erit hñs dispositionē breue simile pedi mustelle. s. in breuitate sua.

Signor aūt q̄dā significāt dislocationē nō verā ossis spatule: ꝛ q̄dā significāt dislocationē adiutorij ad inferiora: ꝛ q̄dā significāt dislocationē rostri corui: ꝛ q̄dā significant dislocationē a cā intrinseca ꝓueniētē: ꝛ q̄dā dislocationē integrā ꝛ q̄dā nō integrā. Dixit tñ. A. ꝙ in dislocatiōe spatule ambigit. ꝛ hoc iō q: nō sunt signa v̄e distiguētia it dislocationē spatule: ꝛ dislocationē adiutorij. dicūt tñ ꝙ signū ꝓpriū dislocatiōis nō v̄e spatule preter ꝙ adiutoriū fit dislocatū est ꝙ spatula eleuat ꝛ vr fieri magis extra ꝛ magis supra. ꝛ hoc significauit Aui. cū dixit. ꝙ magnificat. apparet. n. magnificari: q: eius eleuatio est maior ꝛ minor: ꝛ ēt eius exitus est v̄sus exterius. supplēdū ꝛ silr ambigit in dislocatione adiutorij. ꝛ h̄ ambiguitas est in hoc q: nō cito scit certe q̄ ps fit extra locū suū: an spatula: an adiutoriū: an rostrū corui. ꝛ hoc iō q: q̄dā signoꝝ sunt cōia dislocationibus: q̄ cū apparent reddūt medicum dubiū in iudicādo qd̄ illoꝝ ossiū fit extra locū suū: ꝛ iō nō dz ꝑ illa statim certā ꝛ firmā sniam ferre: sꝫ dz sniā tenere suspensam donec ꝓpria ꝓquirat signa ꝑ q̄ possit affirmare qd̄ illoꝝ ossiū dislocatū est. ꝛ Ras. dixit. 15. ꝯti. ꝙ medici rōnales pñt hoc signū cōphendere celeriter: q̄m ea celeriter capiunt ex nā coꝝ: neqꝫ indigent extimatione sub dubio. ¶ Primū de signis cōibus ponit ꝯcauitas inuēta in humerorū qua dixit Gal. ꝑ catrion. vt ponit loco dicto. ꝙ infirmitas ꝛ cōcauitas fcā in amphora spatule dat significationem dislocationis adiutorij ꝛ situ ossis parui qd̄ appellat spatule: ꝛ ipm est rostrū corui. ¶ Dixit Aui. q̄re vr ꝯcauitas apud caput humeri ꝑter solitū ꝛ infirmatio est signum dislocationis humeri alia lr̄a hꝫ infirmatio. i. debilitas ad mot⁹. sed pria lr̄a est melior: ꝛ ꝯcordat cū lr̄a Gal. dcā. ꝛ de debilitate ad motus ponet in alio signo. Et subdit. A. hoc signū nō est ꝓpriū illi dislocationi: imo est iteꝝ ꝑ ꝯuersionē. i. sepatione de loco suo capitis spatule. i. rostri in vtriusqꝫ. n. sepatione de loco suo apparet ꝯcauitas: q: l oc⁹ equo. secessit os remanet vacu⁹. Et q̄dā hoc signū extēdūt ēt ad dislocationē veꝝ ossis spatule. nā q̄n eleuat supi⁹ remanet sub eo vacuitas ꝛ ꝯcauitas. Et fortasse hoc ēt significauit Aui. cū dixit. imo est etiā ꝓpter conuersionē capitis spatule. ¶ 2ᵐ signū cōe est. dixit. Gal. ꝙ tu debes inspicere i capite spatule sane. ꝛ cognoscere modum eleuationis ipsius: deinde rōcinare modū membri dolentis. i. dislocati: iuxta modū illius. s. spatule sane. ꝛ si inuenitur. s. spatula egra extra modum naturalem: ꝙ. s. fit magis depressa q̄ sana. humerus enim sanus semp est eminentior dislocato. per hoc tunc cognitio habet sup dislocationē: sed per ipm non fit certitudo: an fit dislocatio adiutorij: an rostrum corui: q̄m in vtraqꝫ appet eminentia in sano maior: ꝛ hoc hꝫ veritatē si nō fuerit lesio in vtroqꝫ humero: sed si fuerit aliter ve ꝛ nō solū apparēter sanus. ꝛ hoc signo dixit Auic. dicitur extremitas humeri alteri⁹. s. non dissoluti altior hac extremitate: ꝛ hoc si nō acciderit ei iterū separatio in seipso scilꝫ adiutorio eius: aut in osse qd̄ est caput eius. s. rostri corui per offensionem. i. obuiationē ad aliqd̄ durū: aut per aliū vt per percussionem. ꝛ sic oēs auctores volunt ꝙ non solum in dislocatione huius iuncture: sed ēt in qualibet alia q̄n fit cōparatio dislocate ad aliā opꝫ ꝙ illa alia fit sana nō dislocata: nec q̄uolibet aliter male cōpositionis siue figure. Et docuit Aui. in hoc euitare errorē qui posset cōtingere: ꝛ est ꝙ q̄n in humero qui apparet sanus est dislocatū rostrū corui: ꝛ q̄n medicus q̄rit humeꝝ istū ꝓcedit cū manu cōprimēdo. ꝛ q̄nqꝫ sedat cū curatiōe, i. cū cōpssiōe ista q̄ est curatio eius lesio dci rostri corui extimat medicinas per illud qd̄ non fit ibi lesio cum tñ fit: ꝛ ꝑ hoc male indicat de humero dislocato vel altr: ꝛ melius. Aui. voluit ōndere qd̄ aliq̄n fit dislocatio rostri corui simul cum adiutorij dislocatione: vel sine illa ꝛ non perpenditur aliq̄n a medico: ꝛ hoc ideo: q: sedatur cum compressione facta a medico cū querit inuenire dislocationem. nam illa compressio reducit rostrum corui ad locum suum. ¶ Signū aūt ꝓprium dislocationis adiutorij integre est dixit. G. cū caput adiutorij efficiet subiacens ascelle. maior. n. significatio ꝛ leuior sup dislocationē adiutorij habet ꝑ cognitionē ꝛ inuentionem eminentie rotunde solide in ascella: q̄m impossile est ꝙ illa fiat absqꝫ dislocatione capitis adiutorij ꝛ descēsione ei⁹ facta ad locū ascelle. Et notāter dixit ꝙ eminētia dz esse rotū

Signum ꝓpriū dislocatiōis adiutorij integre.

da solida.i.dura ⁊ firma:qm̄ q̄nq̄ꝫ fit eminētia apatū i ascellis:ꝫ aut nō erit rotūda:aut nō erit solida dura:⁊ scrophula nō erit firma. de hoc signo dixit. A. vꝫ capitis adiutorij dislocatio eminētia pͥma in pte ascelle:⁊ iō statiꝫ qn̄ medicus suspicaṫ de dislocatōe adiutorij oꝫ ipōere digitos suos sub titilico ⁊ q̄rere an iueniat eminētiā ibi mō dcō an nō. naꝫ si dislocatū fuerit repiet ad tactū ibi eminētiā in magnitudie parue pile vel oui ad iferiora descēdētē. ⁊ hoc qdē ē signuꝫ qd sepat dislocationē a dislocatōe ossis spatule rostri corui.

Signa cōmunia dislocationis integre ⁊ nō integre.

¶ Signoꝝ āt cōiū dislocatōi adiutorij integre ⁊ nō itegre. Primū dixit Gal. vbi. s. ꝙ nō pōt ad iuuamētū appropinq̄re costis:nisi cū dolore vehemēti. ¶ Dixit Hal. hꝰ manꝰ dislocate cubitꝰ a costis remotus est:vt cū illū costis appropiquare volueris nō possis nisi cū difficultate ⁊ graui patientis dolore. Et. A. dixit. vꝫ caput adiutorij nō bn̄ ānexū lateri.s.suo bonitate ānexionis manꝰ sane.i.sicut ānectiṫ manꝰ sana ad latꝰ suū. ¶ 2m signū cōe dislocatiōis adiutorij itegre ⁊ nō integre. dixit Gal. est ꝙ nō poterit manꝰ eleuari ad caput sꝫ rectitudinē ad ptē auris:nec tāgere eā sicut pōt cum manu sana:⁊ reddēs cām dixit. ꝙ qn̄ nos leuamꝰ manꝰ ad caput egrediṫ caput adiuuamenti ex toto a pixide spatule. Cū ḡ est egressū ab eo siue integre siue nō itegre:nō pt reingredi nisi reducaṫ ꝓut:⁊ iō manꝰ nō pt eleuari ad superiꝰ. Dixit. A. si desiderat eleuare manū suā ad supiora:⁊ tāgere aurē suā nō ꝑpaṫ ei. ¶ 3m signū cōe eis ambabus est dixit Gal. ꝙ nō pt euenire adiuuamētū in oībꝰ eis motibꝰ cōsuetis. ⁊. A. dixit. ꝙ oēs alij motꝰ adiutorio ꝯsueti fiūt:⁊ difficiles. ¶ Uerūtn̄ in tribꝰ dictis signis nō est ꝯfidenduꝫ:⁊ ꝑ ea nō iudiceṫ de dislocatiōe adiutorij integra vel nō integra qm̄ pn̄t ex alijs causis ꝑuenire:⁊ nō ex dislocatiōe. Ait.n. Gal. vbi supra. minor significatio hꝰ dislocatiōis sup. ⁊ nō solū hꝰ:sꝫ cuiuscūq̄ꝫ alteriꝰ iūcture est illa q̄ inueniṫ in motibꝰ.s.in potētia vꝫ debilitate ipsoꝝ motuū:qm̄ accidit hoi ꝙ nō pt eleuare adiutoriū ad caput sursuꝫ.sup. neq̄ꝫ costis adherere illud:neq̄ꝫ alios motꝰ ꝯsuetos exercere quotiens accidit musculo q est ibi.s.hn̄ti mouere iūcturā hūeri:quoquo motu distēso:aut tetanꝰ:aut apa:⁊ quotiēs ꝯteriṫ aut incidiṫ in fūdo musculi aliq̄ pticula neruosa ꝯtenta in eo:⁊ Alb. fortasse accidit qbusdā hoibꝰ ꝑcussio:aut casus:⁊ apatur humerꝰ apate calido:⁊ putaṫ ꝑꝑ illud ꝙ dislocatus sit s.qꝛ nō pōt in solitos motꝰ. ⁊. A. dixit. ista signa iterū q̄nq̄ꝫ accidūt ꝑꝑ torsionē:aut apa:aut ꝑcussionē: quapꝑ oꝫ vt medicus cū viderit ꝑdicta signa:vt dixit Alb. expiaṫ ⁊ ingrat diligēter donec stet sup certitudinē:an illud sit ꝑꝑ dislocationē:an ꝑꝑ apa. sup. an ꝑꝑ aliū morbū:⁊ nō subito ꝑ illa iudicet:ꝙ hec ē dislocatio sic icauti medici iudicāt. ¶ Et ꝑ hec ēt signa qn̄ ꝓcedūt ex dislocatōe adiutorij:⁊ si ex alijs morbis distiguiṫ dislocatio ipiꝰ a dislocatōe ossis spatule ⁊ rostri corui:qm̄ dixit Gal. i eo i q̄ ē dislocatū os spatule aut caput eiꝰ.s.rostrū corui remouebiṫ adiuuamētū eiꝰ a costis:nꝫ difficil' erit eleuatio manꝰ eiꝰ ad caput. ⁊ circuitio ipsius ꝯm alios motꝰ. oia. tn̄ ꝑdcā signa in dislocatōe adiutorii ad iferiꝰ nō itegra erūt miora:qꝛ cū miori difficultate adhēbit adiuuam costis:⁊ manꝰ eleuabiṫ:⁊ alios motꝰ faciet. minor ēt erit ꝯcauitas i hūero:⁊ mior erit eiꝰ difficultas ab hūero sano:⁊ minor eminētia ineniet in subascella:⁊ minꝰ ad iferiora descēdēs.

Significatio ex motu est fallax in cognitione dislocationis.

Signa dislocatiōis hūeri ad latera.

¶ De signis āt dislocatiōis ad latera itegre vel nō integre. Dixit Alb. si dislocaṫ vsus pectꝰ aut sursū.s. q̄ꝫtū ad os spatule sup. aut ad ptē siluestrē:tūc tu iuenis manifestū tactū.s.inuenis eā māifesteṫ ꝑ tactū:⁊ nō occultaṫ tāgēti. Et. A. dixit. eger nō pt sine labore vehemēti adherē manū egrā ad sanā sicut pt tpe sanitatis. ⁊ si dislocatio fuerit ꝯpleta nō poterit manū egrā ad sanā adherere q̄ꝫtūcūq̄ꝫ laboret. ⁊ hoc dislocatio cū fuerit integra nō forte possibile est in ifantibꝰ vt equeṫ caput adiutorij coꝝ.s. restituaṫ sine magna difficultate nō integra:aut in infantibꝰ:⁊ ēt in alijs dūmō recēs sit:vt dicūt qdā. reduciṫ celerit':⁊ sine labore. signū āt ꝙ dislocatio adiutorij ꝓcesserit a cā intrinseca remolliēte ligamēta ē. dixit. Aarō. vt poniṫ. 15. ꝯti. si nō dolet iuuamētū dislocatū q̄tiēs tāgiṫ.s. dolore notabili:⁊ inueniṫ lene ⁊ molle:⁊ amplꝰ hūiditas in eo erit q̄ remolliuit:⁊ fecit ipꝫ egredi de loco suo:⁊ ꝯfirmaṫ ista significatio si nō ꝓcesserit dislocationē aliq̄ cā ꝑmitiua:⁊ tale adiuuamētū erit facilis restōnis:sꝫ nō diu moraṫ:qn ēt egrediaṫ ⁊ dislocet. Si vō dixit Aarō. adiuuamētū fuerit siccū durū:⁊ solidū difficilis restōnis erit sup. sꝫ tn̄ restitutū nō postea egrediet a suo loco nisi a magna cā. ¶ Pro ꝯsideratiōe dcōꝝ signoꝝ notādū est exēplū:qd adduxit Ras. 15. ꝯti. inq̄t cognosco viꝝ in q̄ separatū ē os spatule de loco suo. deinde pꝰ tps lōgū dislocatū ē ꝯm accidēs adiuuamētū eiꝰ de māu altera ipiꝰ. cūq̄ꝫ videret illū chirurgicꝰ in vtraq̄ꝫ amphora vtriusq̄ꝫ spatule eē eq̄lē iudicauit ꝙ articulꝰ iuuamēti nullū vitiū ē secutꝰ:sꝫ ꝙ illud accn̄s erat ex ꝯtusiōe:⁊ eo ꝙ dolor erat vngebat in eo mēbrū cū oleo abūdāti ponēdo cū pila ⁊ pꝰ exitū ponebat sup illud lanā infusā in ceroto liq̄do faciēdo eū iacere ⁊ vti ocio. q̄ pacto cū dormisset vocatꝰ ad eū vidi locū eleuationē eē in spatula eiꝰ q̄ dolebat:⁊ vidi locū spatule in q̄ fcā erat i spatula patiētis:⁊ vidi ꝙ iflatio spatule patientis augebaṫ:⁊ tūc inq̄siui spatulā quā extimabāt eē sanā cū studio magno ⁊ vidi ꝙ os spatule ipiꝰ sepatū fuerit ad supiꝰ ⁊ auxiliu suscepi de eo ꝙ pauca erat vtilitas in cura fcā ei ⁊ imponēdo digitos ascelle ipiꝰ spatule inflate tetigi ꝙ caput adiutorij erat māifestū in ea:⁊ ita toto studio posui digitos alteri ascelle:⁊ nō iueni ibi eminētiā.s.illi q̄ inuēta erat in illa:⁊ dixi tūc ꝙ adiuuamētū erat dislocatū. ipe vō chirurgicꝰ qꝛ nesciebat ꝙ cap̄ spatule erat sepatū ꝯ māu alia mēsurabat spatulā dolētē admodū illiꝰ q̄ extimabaṫ eē sana:⁊ vn̄ dixi ei iterroga iā patiētē si i pterito tpe ꝯtusionē sup cap̄ spatule manꝰ altiꝰ hūit:⁊ ꝯfessꝰ ē pꝰ recordationē ꝙ ipe ceciderat ꝯ iuuamēto sup ipꝫ locū:⁊ mitigatꝰ fuit ei dolor ꝑ lanā ifusā i olo.

Cura dislocationis humeri.

Circa curā dislocatiōis hūeri siue integre siue nō:oꝫ ꝯsiderare ꝑ an ipa sit recēs an antiq. ⁊ 2o an sit in corporibꝰ lenibꝰ sic infantibꝰ pueris ⁊ mulieribꝰ ⁊ eunuchis:⁊ silibꝰ:an corporibꝰ duris ⁊ sit silibꝰ:an sit in macilētis:an in pinguibꝰ. nā q̄ fuerit recēs in qbuscūq̄ꝫ corpibꝰ:⁊ q̄ fuerit in corpibꝰ mollibꝰ aut in macilētis ē facil' reductiōis. q̄ vō ē antiq ⁊ in corporibꝰ mollibꝰ difficilis ē cū latitudie magna in q̄ vna difficilioris curatiōis ē altera ꝯm potētiā causarū difficultātiū reductionē ossis dislocati. ¶ Dixit Gal. vt poniṫ. 15. ꝯti. si accidat hmōi dislocatio in pueris:aut infātibꝰ puulis ⁊ hūidi corpis:⁊ extēsis adiuuamētū eiꝰ occupādo ascellā eiꝰ cū aliq̄ instro:aut cū manu ꝯstrictis ⁊ occupatis ipiꝰ manꝰ digitis in pugnū ⁊ ipellis ꝑ articulū meᵐ medij digiti ipiꝰ manꝰ ad modū ꝑcussiōis cū eo ingenio igrediet articulus.s.adiutoriū ad locū suū:⁊ iste modꝰ reductionis pōt. vt posuit. A. fieri dupłr. vno mō cū duabꝰ manibꝰ:cuꝫ q̄rū vna medicꝰ eleuet brachiū ad supiora:deide manū aliā iponat ascelle:⁊ ipellat cū ea cap̄ adiutorij supiꝰ ad locū suū ⁊ dū cū hac manu ipellit ipm cū altera māu q̄ brachiū exerxit trahat adiutoriū inferiꝰ sic enim cū vna manu trahēdo adiutoriū inferiꝰ:⁊ cū altera ipellēdo cap̄ adiutorii de sub ascella ad supiꝰ redibit facile ad suū locū:⁊ cū hūc modū sic tetigit. A. extēdaṫ cū manu ⁊ intromittaṫ sub titilico apꝰ ꝓpinq̄tatē capitis adiutorij:deide teneat illā ꝓpinq̄tatē:⁊ ipellat eū ad supiora:⁊ manꝰ altā extēdat adiutoriū ad iferiora. alio mō pt fieri cū vna sola māu:sꝫ tn̄ nō facile adipleṫ nisi fortasse i infātibꝰ ⁊ valde mollibꝰ fortasse.n.dixit. A. ē possibile i ifātibꝰ vt equeṫ cap̄ adiutorij cū digito medio.s. vniꝰ manꝰ posito subascella ipigēdo cū cuspide ipiꝰ medij digiti adiutorij cap̄ ad supiꝰ ⁊ extēdēdo.s.adiutoriū ad inferiꝰ cū illa eadē māu:⁊ q̄ extēsio fit mediātibꝰ pollice ⁊ indice. ¶ Alb. q̄ꝫ tetigit aliū modū q fit mediāte adiutorio ministri:⁊ ait. reductio eiꝰ ē vt euellat.i.eleuet minister manū infirmi ad supiora:deinde pōe tu pollices tuos sub titilico eiꝰ

et eleua iuncturā.i.adiutoriū cū fortitudine ad sursū ad locū ei⁹ et tūc minister euellat et extēdat manū ei⁹ ad sursū: et deinde extēdat et ponat eā inferius: qm̄ sic redit facilr̄ velocit̄. Et cōsiderēt hi tres modi reductōis trib⁹ gradib⁹ reductōis facilr̄. nā p̄m⁹ mod⁹ cōpetit ei q̄ inter faciles ē min⁹ facil: et 2⁹ cōpetit ei q̄ ē facilior ceteris. et p̄m⁹ cōpetit ei q̄ inter p̄dictas ē me⁹. Et iste reductiōi h⁹ iūcture difficili penes diuisos grad⁹ sue difficultatis diuīi modi curationis seu reductionis ipsi correspondent.

Primus modus reductionis humeri.

¶ Et p̄m⁹ et facilior eorū ē vt cōsideret an talis dislocatio sit recēs: an cronica: et si qdē cronica fuerit vt ex q̄ accidit dislocatio tint dies multi: sicut dixit Alb. tūc dixit Gal. et pōit. vbi supra. balneatōe vtat patiēs: et embrocatōe abūdāti cū aq̄ calida: aut decoctiōis radicis altee fenugreci: mellilotis vt dixit Alb. et qdā apponūt p⁹ embrocationē emplm̄ mollificatiuū sup eo. si vō nō fuerit cronica: s; recens difficilr̄ tū pp̄ duritiē: aut piguedinē corpis in q̄ ē tūc nō eget balneatiōe: et mollificatōe p̄dcā: s; fcā mollificatiōe i cronica: et i recēti q̄ p̄dcā ii iudicauerit eā fore necīā rōnabil̄ medicus: aut nō fcā ii nō fuerit necīa: tūc dixit Ga. iaceat ifirmus sup pedē suū: et supponat medic⁹ ascelle ei⁹ dislocate pallotulā siue pilā de lana plenā bñ: vt bñ sit solida et dura vt nō cedat cōpressiōi sup eā fiēde et sit coopta lana eius corio aut pāno. et dixit Ga. sit eq̄lis modi vel in q̄litate: q: lenis nō aspa: et i q̄titate: q: neq; nimis magna neq; nimis pua: s; tāta vt decēter correspōdeat q̄titati ascelle cui suppōit. d; et eē mediū modi in duritie: et mollitie: vt dixit Alb. Et dixit. A. ista sit pila sicca si nō fuerit i ascella apa: et inūcta si fuerit i loco apa: nō intelligēs de apate magno: et vehementer doloroso: qd̄ diuerteret ad secutā. nā si tale apa fuerit cōiūctū cū dislocatiōe reductio eius nō d; fieri nisi illo apate p̄us sedato: vt supra patuit: s; intellexit de apate puo pauci doloris: siue de q̄dā infl̄atōe loci cū q̄dā mala cōplone: q̄ frequēter in dislocationib⁹ euenire solet: d; inūctio pile fieri cū aliq̄ ceroto adipe oleo illi apati cōueniēti: pila tñ sicca magis adheret et firmius tenet in loco q̄ inūcta si tñ ibi esset apa lederet locum aspitate sua et dolorē inferret: et pila iposita dixit Ga. sedeat chirurgicus corā eo et declinet aliq̄lr̄ ad p̄tē dolētē ponendo calcaneū ipsius sup pollotulā: et extendat manibus suis adiuuamētū dolēs ad eū: et ad p̄tē pedis. s. egri: et cōstringat calcaneū cū ascella: p⁹ tñ q̄ cōstringat calcaneū sedeat aliquis minister sec⁹ cap̄ patiētis ad ipellēdū cap̄ ad p̄tē diuersā. i. dīus p̄tē sanā ne declinet cap̄ ad p̄tē ad quā extēdit chyrurgicus. teneat enī; dixit Albu. cap̄ egri firmū vt nō moueat ad iferiora: q: si moueret ipediret debita cōpressio calcanei: et nō rediret adiutoriū ad locū suū. Et dixit. A. q; restaurator fortit̄ trahat manū ifirmi: ac si vellet eradicare eā ex spatula: et in trahēdo declinet manū aliqualr̄ ad interiora siue ad añteriora dīus pect⁹. nāq; sic faciēdo adiutoriū redit statim in locū suū voluit et. A. q; hic mod⁹ reductiōis et possit fieri aliq̄n solo calcaneo iposito subascella abs; pila. et h̄ h̄ret locū q̄n reductio nō esset multū difficil̄.

Secundus modus.

¶ Si p̄ p̄mū modū dictū adiutoriū nō redeat in locū suū tūc deueniēdū est ad 1^m aut ē ab h̄ 2⁹ mō icipiēdū si cogñerit medic⁹ a p̄n⁹ difficultatē reductiōis magnā fore. Et iste scōs modus fm̄ Haly. et. A. est vt q̄rat vir fortis lōg⁹ lōgior ifirmo q̄ inuēto fiat vt ipse itromittat hūer; suū sub ascella ifirmi dislocata: et eleuet infirmū a terra suspēsū ab hūero suo: et iā extendat manū egrā ad vētrē ipsius: vt i tali suspēsione ex grauitate corpis ifirmi supra hūer; viri illi⁹ hūeris ei⁹ ipiget adiutoriū egri in locū suū. q; si ifirm⁹ fuerit leuis pōderis c⁹ corp⁹ nō grauet sup manū. i. hūer; eius viri tūc dixit. A. suspēdat egro q; grauet ipm̄ cū eo: q: si nō grauaret nō posset hūer⁹ illius ipigere adiuto^m in locū suū.

Tertius modus.

¶ 3⁹ mod⁹ est iste p̄dcō: et sit cōferēs: et nō differt a 2⁹ nisi q; vbi in 2⁹ mō accipit̄ vir in isto mō accipit̄ lig^m tāte lōgitudis q; suspēdat ifirmū a terra: et pōit ab Alb. et. A. et dixit. figat lig^m in terra lōgū: c⁹ cap̄ sit rotūdū in figura sic māicha mortarij. i. sicut pistellū qd̄ nō sit grossū neq; subtile deinde pōat̄ hoc lig^m sub infirmo. s. sub ascella dislocata: et hoc postq̄ ponunt̄ sup caput ligni pāni lenes vt nō ledat lig^m carnē ascelle infirmi: et inferius sit stās. s. erect⁹ h; lōgitudinē ligni: et suspēdat̄ ifirm⁹ cū eo a terra: vt stet i opone loco viri lōgioris: et cū suspēsus fuerit extēdat̄ man⁹ eius ad iferiora a p̄te altera: et extēdat̄ corp⁹ ei⁹ ab altera p̄te cū fortitudie. Et dixit. A. grauet medicus vi; . s. ifir^m si neciū erit ei cū pōdere aliq̄. nā sic agēdo iūctura ad locū suū redibit cū velocitate.

Quartus modus.

¶ Quart⁹ aūt modus ponit̄ ab Alb. et. A. et est cōueniēs q̄n p̄dicti modi non sufficiūt pp̄ maiorē difficultatē in reductiōe dislocatiōis. vñ dixit. A. q; q̄n sit prauū. i. difficile valde reducere eā: et prolōgat̄ tp̄s. s. in approximatiōe p̄mo; modo;: et nō cōtulerūt vel prolōgatū. s. prolōgatū ē tp̄s. s. q̄ fuit fcā dislocatio: et pp̄ diuturnitatē eis sit difficile: vt dcm̄ ē reducere ipa; supple: aut p alias cās difficultātes reductionē: et maxie pp̄ multā carnē: et piguedinē tūc fortasse dixit ipse idiges eo q; ē forti⁹. s. q̄ eā q̄ dcā sūt in trib⁹ modis p̄dictis: q̄ vtēdū ē p⁹ embrocatiōes: et balneatiōes. s. remollietes duritiē i loco acq̄sitā aut ex lōga mora adiutorii ex locū suū: et lōga fixione ei⁹ i loco nō suo icuneati: p̄dēsati et iduratis. Et dixit. A. fortasse ex q̄dā suo mō loquēdi: et nō vt iuuat dubitationē: q̄m i dcis casibus hoc semp̄ ē neciū et mod⁹ iste ē: q̄m neciū ē istr̄ s; sile manubrio sarculi: et ē vga breuior: c⁹ lōgitudo sit lōgitudo adiutorij: aut pl⁹: aut min⁹: vt dixit Haly. et Alb. d; eē lignū: c⁹ lōgitudo sit duo; brachio; et ei⁹ latitudo q̄titas q̄ttuor digito;: cui sit cap̄ rotūdū vt alleuiet̄ itroit⁹ ei⁹ i p̄fūdū titilli ei deide ligēt̄ sup cap̄ ei⁹ pāni lenes vt nō ledat lignū ifirmū. A. dixit. q; sit spa siue pila sup cap̄ ei⁹: tōbēt q̄ illi pāni reduci i modū pile. deide ponat̄ sub titilico ifirmi: et extēdat̄ manus aut brachiū sup lignū vsq; ad iferiora. et dixit. A. ipleat̄ cū eo spa. i. pila posita subascella: et cū volūtas ē vt fiat reductio: tūc d; vt ānectat̄. s. illi ligno vir fortis. s. vn⁹ aut duo: si nō fuerit p̄us fortj vir: et ipellat siue extēdat ip̄m ad supiora: et d; ista ipulsio ad supiora ita eē violēta dōec resistat restauratori extēdēti manū ei⁹. s. trahēti eā ad iferiora q̄tū pōt: et tūc q̄n reductio fit p ipulsionē ligni a viro forti: et p tractionē man⁹ ad iferiora p medicū restaurātē d; q; teneat vir ali⁹ hūer; ifirmi alte; firmit̄ cōprimēdo ad iferi⁹ vt nō sepet̄ subito. s. eger p̄ dolore: vt si possit fieri ex sepatiōe fortis ipulsio: et cū hac ēt retētiōe humeri et ipulsiōe ad iferiora iuuat̄ vir fortis ad ipellēdū lignū ad supiora: iuuat̄ ēt p h̄ restaurator q trahit manū ad iferiora: q̄m d; trahē eā tā fortit̄ et violēter: ac si de volūtate ei⁹ fit vt separet eā a spatula eradicādo. q. d. d; trahere eā iferi⁹ cū q̄ta violētia pt̄: et ista tractio man⁹ ad iferiora d; parūp d̄cliare ad añteriora: dīus ventrē: sic fuit dcm̄ 2⁹ mō. et h̄ iō q: sit⁹ nāl̄ adiutorij ē parūp declināns pl⁹ ad añteriora q̄ ad posteriora sic. n. faciēdo adiutoriū cadit in iūcturā suā. ¶ Q; si nō h̄eat̄ vir fortis ipellēs tūc fiat: sicut dixit Alb. s. vt fcā extēsiōe brachii sup ligno ligēt̄ lignū sup adiutorio. i. brachio: et extremitate man⁹: et sic in trib⁹ locis: deide pōat̄ brachiū sic ligatū cū ligno sup gradū scale p latitudinē et extēdat̄ man⁹ ad iferiora: dimittat̄ reliq̄ū corp⁹ suspēsu; a p̄te altera p erectionē scale. iūctura. n. tūc igredit̄ stati. Hūc et modū vel sile; reductiōis adiutorij cū scala. tetigit. A. et dixit. cū q̄nq; medicat̄ cum scala ita vt pōat̄ cap̄ adiutorij. s. qd̄ descendit sub titilico sup q̄dū scale postq̄ q̄d⁹ iste lenificat⁹ ē et p̄parat⁹ cū inuolutiōib⁹. s. pānorū vel cooptorio; leuiū vt nō aspet q̄d⁹ ifirmū: et fiat talis p̄paratio q̄d⁹ h; formā cōueniētē: q: sic q; remaneat grad⁹ mere rotūd⁹ et posito capite adiutorij sup gradū scale ī p̄ partē ex vno latē scale suspēdat̄ vir. s. ip̄e eger p erectionē scale ita q; nō attigat adt̄ rā: et ex a⁹ latē trahat̄ man⁹ ad iferiora cū fortitudie: q̄m itrabit adiuto: iū in locū suū: ve; tñ dixit. A. d; q; sit suspēsio et q̄dus scale pp̄e cap̄ adiutorij imo directe sub eo q̄tū pōle fuerit: et h̄ vt p q̄dū hōa fiat ipulsio eius et nō frāgat̄ adiutoriū in suspēsiōe. et tractiōe manus si.

ƀʒ aliā p̄tē eius q̄ꝫ ƀʒ caput fuerit positū sup q̄ dūxet fort isse pp hāc cām Alb. docuit ligare brachiū ad lig^m: vt patuit in p̄cedēti mō. A. āt ad euitādū hoc q̄ nō frāgat̄. dixit fortasse positū ē loco grad⁹ scale i loco vbi oʒ pōi sb capite adiutorij .i. pōi ꝛ ligari res glomerata spica .s. pila fcā de lana pāno vl̄ corio: vt. s̄. dcm̄ ē. q̄ pila sit firmit̄ ligata ꝛ nō moueat̄ de loco suo qd̄ iō pōit̄ vt ea mediāte fiat ipulsio a gradu scale: ꝛ vt nō imediate grad⁹ scale: lʒ p̄par⁹ sit attigat ad cap̄ adiutorij: ꝛ ƀʒ hūc modū fit ꝓhibitio q̄ adiutoriū nō possit frāgi ƀʒ aliq̄ꝫ p̄tē a gradu scale. ℭ Alij vō dicūt. A. inuisse q̄ loc⁹ grad⁹ scale in q̄ oʒ situari titilic⁹ siue cap̄ adiutorij oʒ dimitti p̄par⁹ i me⁹ grad⁹: ꝛ extra illū locū ab ea p̄te oʒ annecti ꝛ alligari res glomerate pēdēs .s. circularit̄ ipi gradui vt p talē rē āb p̄tes grad⁹ sint eleuatiores p̄te ei⁹ i q̄ oʒ situari cap̄ adiutorij: ꝛ oʒ res illa glomerata eē lenis vt nō ledat ifirmū nā p hāc p̄parationē grad⁹ ꝓhibet̄ adiutoriū moueri ad locū suū .s. ipsi⁹ rei glomerate ab eo .s. loco i q̄ erat positū. nā cuʒ sit suspēsio posset facil̄r moueri de loco suo sī si fuerit ꝓhibēs i q̄ remotōe possʒ ꝯtigē adiutorio fractura. Et dixit. A. q̄ ēt curat̄ .i. curari p̄t alijs mōis d̄riuatis ex istis q̄s p te potes ꝯsiderare. ℭ Et dixit. A. q̄ melior modoꝝ dcōꝝ ē mod⁹ ƀm⁹: ꝛ ē rectior ꝛ leuior: rectior ē: q̄ nō p̄t ex eo ꝓuēire ifirmo icōmodū mag^m sic ex alijs modis: ꝛ maxie de fractura adiutorij: ꝛ ē leuior: ꝛ apd̄ medicū ꝛ apd̄ ifirmū: apud medicū q̄ cito ꝛ facil̄r ꝛ siñ mlta exq̄sitōe p̄t ƀʒ modū illū opari: apd̄ ifirmū vō q̄ cū minori labore ꝛ dolore tolerar̄ p̄t: ꝛ maxie q̄ eo iacēte resupio nō sic resoluit̄ nec ꝓsternit̄ vt⁹ ei⁹ sicut in alijs modis. ℭ Dislocatio āt hūeri nō itegra v̄sus ascellā reducit̄ facil̄r ƀm alteꝝ modoꝝ reductiōis facilis. ℭ Que vō dislocatio ē ad latera si ē integra est difficil̄ valde: ꝛ si nō est integra reducit̄ facil̄r: ꝛ mod⁹ reductionis ei⁹. dixit Gal. vt ponit̄ .15. ꝯti. est vt ꝯsideret̄ si declinatio ei⁹ fuerit ad añi⁹ firmet̄ man⁹ sup faciē ei⁹ ꝛ si ad posteri⁹ firmet̄ sup dorsuʒ ipsi⁹ supp le a medico: ꝛ ipellat cū ea adiutoriū ad p̄tē oppositā ei ad quā declinauit: ꝛ extēdat̄ ad iuuamētū: ꝛ hūer⁹ ex vtraq̄ꝫ p̄te diuersa .s. p duos ministros: quoꝝ vnus trahat adiutoriū ꝛ subleuet hūeꝝ ad supi⁹ q̄ʒtū p̄sit dōec eleuet̄ os: deinde intromittat̄ a medico manib⁹ suis equante: ꝛ cōprimēte. dixit. n. Ipo. q̄ si extēdat̄ hūer⁹ ꝛ ad iuuamētū vehemēter redibit os ad ꝓpriū locū suū. ℭ Et Alb. dixit dislocatiōis q̄ fit v̄s⁹ pect⁹ ꝛ mamillā aut ad posteriora reductio fit cū ipulsiōe ꝛ extēsiōe cū māib⁹ dōec redeat. Et dixit Alb. q̄ extremitas hūeri .s. ossis spatule q̄ñ sepat̄ a loco suo reducit̄: tñ cū p̄patiōe q̄ reducit̄ furcula. ℭ Et silr̄ curat̄: ꝛ reducit̄ rostrū corui cū egredit̄ a loco suo de c⁹ reductiōe. dixit. A. nō oʒ vt extēdat̄ tēsiōe forti al's. tēsiōe fracti .i. ea tēsione q̄ extēdit̄ os fractū cū restauratiōe sup. sed valde minori: ꝛ coartet̄ ꝛ ꝯstringat̄ cū digitis: ꝛ inclinet̄ ad locū suū: deide stringat̄ sicut stringit̄ furcula cū puluillis. nā ipsa ligatura ēt q̄ñq̄ꝫ facit ipm redire in locū suū violenter: ꝛ nō curat̄ de illo qd̄ est de vehemētia illi⁹ ligature ꝛ ꝯseruatiōe ei⁹ i cor sicut curat̄ de eo in furcula. q. d. nō est nēcia in hoc ligatura ista stricta: neq̄ꝫ tāto t̄pe seruata sicut in furcula: in q̄ opʒ q̄ fiat strictior ꝛ diu seruet̄. ℭ Et Ga. dixit. ꝛ ponit̄ .15. ꝯti. ligatura ei⁹ oʒ fieri q̄ supponat̄ ei ascella .s. fcā ƀm formā loci: ꝛ ꝯstringat̄ dū adhereat ꝛ nulla cura alia erit vtilis .i. necessaria ei .i. neq̄ꝫ strictura p̄ter istū modū: sʒ ei⁹ ligatura fiat sup os .s. rostri corui occupās sub cubito cū vna ligatōe: ita q̄ mēbrū adherēs sit cū latere: ꝛ si vis circuire potes euʒ ligare vsq̄ꝫ ad inferiorē p̄tē alterius ascelle: ꝛ ligatura fiat firmior: ꝛ quotiēs ligatura hec soluit̄ oʒ chirurgic⁹ supponere manū suā sup caput suū ʒirkā rostri corui in loco in quo ꝯtinuat̄ extremitas ei⁹ cū hūero: q̄m nisi hoc instr̄m fuerit timēdū est ne excidat os: q̄m ex strictura non adherebit adhuc ꝛ eleuari poterit. Et dixit Gal. q̄ hec ꝯditio erit obseruāda in q̄litate ligature. ℭ Dislocatio aūt hūeri q̄ ꝓcedit a cā intrinseca remolliēte ligamēta ei⁹ curat̄ sicut i cura dislocatiōis anche a sñi cā ꝯuenientis dicet̄. ℭ Dixit Alb. cuʒ ꝯplet̄ introit⁹ adiutorij in locū suū ƀʒ quēcūq̄ꝫ modū: tunc oʒ vt ponat̄ sub titilico spera .i. pila eq̄lis q̄ʒtitatis ex lana fcā. ℭ Et. A. dixit. ꝛ ānectat̄ sub titilico annexiōe forti .i. firmiter liget̄ sustētādo caput adiutorij ad supiora: ꝛ hoc iō vt ꝓhibeat ne post reductionē iteꝝ egrediat̄ aditoriū de loco suo: ꝛ disloceī: q̄m vt patuit facilis dislocatiōis ē: ꝛ maxime est hoc nēciū facere in mollitiōe ligamētoꝝ. Deinde dixit Alb. pōe desup emplm̄ p̄paratū ex puluere molēdini olibano: ꝛ albumie oui: vel alio sīli: ꝛ qd̄ teneat sup hūeꝝ totuʒ sicut reuoluit̄ desup: deide strige sub titilico strictura decēti ꝛ reuoluat̄ .s. ligatura sup emplm̄ desup. ℭ Dixit. A. melior ligatura est vt liget̄ pila cū hūero ligatura fcā cū vittis latis ꝓhibētib⁹ sepationē ei⁹ qd̄ rediit .i. adiutorij reducti ꝛ q̄dā dicūt. q̄ ista ligatura oʒ venire ad modū crucis sup hūero: ꝛ sup pila ad hūeꝝ aliū. nā oʒ dixit A. vt penetret vitta sup ipsaʒ .s. humeꝝ: aūt vitta alia: ꝛ desup ƀm moduʒ crucis vsq̄ꝫ ad hūeꝝ aliū: ꝛ q̄ñq̄ꝫ cadit crux sup humeꝝ ifirmū: ꝛ oʒ sit ei ligatura hñs ꝯditiōes q̄ dicent̄ in cap̄ gn̄ali de ligatura. ꝛ cū illis ꝯditiōib⁹ in hoc loco nō oʒ eē ligatura nimis mollis neq̄ꝫ nimis stricta: sʒ mediocris ꝛ ꝯuenientis stature: vt teneat ossa reducta tenaciter firma. dixit. n. Ipo. vt ponit̄ .15. ꝯti. ligatura mollis est vehemēter mala ꝛ nulli⁹ vtilitatis: sʒ si iflāmant̄ p̄tes vltie digitoꝝ modice ꝛ sentit̄ modic⁹ dolor pp ligaturā. nā tūc ligatura erit moderata ꝛ bōa: q̄ nisi inflet̄ vola man⁹ penitus noscas q̄ ligatura ē mollis: ꝛ nō ꝯfert. vñ dissoluat̄ ꝛ stringat̄ pl⁹ modice: tñ tñ q̄ʒtū sufficere debeat ꝛ h⁹ strictura ꝛ firmitudo ligature oʒ fieri i p̄n⁹ tenacior: ꝛ vsq̄ꝫ ad 7^m vel p⁹ paꝝ ex eo q̄ iūctura nouit̄ reducta si nō tenaciter ligaret̄ ꝛ firmaret̄ posset iterato dislocari ꝛ ex eo ēt q̄ in p̄n⁹ iā māe aliq̄ ad locū fluxerūt: ꝛ aliq̄ iteꝝ sūt pate fluere: q̄pp tunc firma ꝛ tenax ligatura est nēcia: vt fluxā repellat māam: ꝛ fluētē ꝛ paratā fluere ꝯpescat. ℭ Fcā itaq̄ꝫ ꝯuenienti ligatura. Dixit. Alb. annectat̄ manus ei⁹ ad collū ipsi⁹. Dixit. A. ligat̄ adiutoriū cū latere .i. iuxta latus: q̄ hic sit⁹ est ei magis nāliꝛ: ꝛ ꝓ tāto min⁹ dolorosus ad inferiora: ꝛ ligat̄ cubit⁹ ꝛ extremitas man⁹ ad supiora: ex p̄te colli .s. cū fascia lata: aut caput purgio ꝯprehēdēte cubituʒ ꝛ totā manū ꝛ cubitus sic ligat̄ vt adiutoriū sustentet̄: ꝛ extremitas man⁹ .s. totū qd̄ ē a cubito vsq̄ꝫ ad digitos: ꝛ sic ligat̄ vt sua grauedine nō descēdat: ꝛ trahat secū adiutorium inferi⁹ ne ex illa tractione iterato disloceī. De ista suspēsione manus ad collū. ℭ Dixit Gal. nō oʒ esse expāsa .s. nimis v̄sus mediū pectoris: neq̄ꝫ infima nimis .s. v̄sus vētrē: ne declinēt ad eā māe: neq̄ꝫ eleuata valde ad thoracē: ne iō doleat sʒ aptet̄ ꝯuenienter vt declinet ad ꝯuenientē locum. ℭ Dixit Alb. fcā ligatura: ꝛ aptatiōe man⁹ ad pect⁹ dimittet̄ sic: nec moueat̄ man⁹ eius nec soluat̄ .vij. dieb⁹ supple: aut parum plus: aut parū min⁹ .s. q̄ nʒ man⁹ moueat̄ neq̄ꝫ ligatura soluat̄: ꝛ rō est: q̄ nō oʒ solui nisi in tāto t̄pe in q̄ʒto aliq̄lis ꝯfirmatio ossis dislocati reducti possit fieri: q̄ q̄ʒuis in diuersis sit diuersū pp diuersitatē dispōnum corpoꝝ: ꝛ dislocatio nū: tñ cōiter extimauerūt auctores in septē dieb⁹ aliq̄lē ꝯfirmationē ossis adiutorij dislocati factā fore: ꝛ iō hic termin⁹ nō ē pūctualis: sʒ variat̄ variatiōib⁹ p̄dictis: ꝛ maxie ƀm q̄ varia ē totalis ꝯfirmatio dislocatiōis isti⁹. De q̄ dixit Gal. vt ponit̄ .15. ꝯti. hūer⁹ refirmat̄ in .7. aut .15. dieb⁹: aut forte refirmabit̄ in .28. dieb⁹. iuxta modū diuersū corpoꝝ. nā quotiēs v̄t⁹ i corpe fuerit fortis: ꝛ sāguis grossus refirmatio ei⁹ erit velocior: ꝛ tard⁹ erit in infantib⁹ ꝛ senescētib⁹. In senescētib⁹ ex paucitate sāguis corpis: ꝛ in ifantib⁹: ꝛ eo q̄ penetrat supabūdāter nutrimētū in augmētū ipsoꝝ. igit̄ in q̄b⁹ refirmatio ossiū est breuis oʒ ligatura dimitti paꝝ min⁹ septem dieb⁹: ꝛ in q̄b⁹ ē mediocris septē dieb⁹. ℭ Dixit Alb. soluta ligatura in dcō t̄pe si nō mollificat̄ ꝛ nō descendit adiutoriū: tūc iam sanat̄: ꝛ post dictū t̄ps ꝯuenit vt paulatim ligature tenacitas minuat̄. ꝛ similiter post tēpus refirmationis

De dislo- [illegible] [illegible]

De dislo- catione ro- stri corui.

De regi- mine post reductio- nē adiuto- rij in locū suum.

eius assuescat iunctura hec potui paulatim paulatim. ¶ Dixit Aaron. vidi puellā in qua remāsit chorda eius extensa post fracturā ⁊ nō reflectebatur cubitꝰ eiꝰ cui precepi vt suspenderet manū eius in collo alicuiꝰ restringēdo suspēsionē paulatim paulatim donec restringatur brachium: qm̄ si restringeretur in primis ⁊ subito suspenso efficeretur exinde dolor vehementior.

¶ De dislocatione cubiti. Cap. xj.

Rasis dixit. 15. cōti. auctē Gal. q articulꝰ cubiti difficilis dislocationis ⁊ difficilis restōnis est ex violēta strictura ligamentoꝝ: ⁊ breuitate ipsoꝝ ⁊ pixidis pfunditate. ⁊ Hal. dixit hꝰ exitꝰ tardꝰ ē ⁊ restauratio difficilis pp cōpositoꝝ spissitudinē. Et dixit Gal. iā dislocatur modꝰ. i. si integre ⁊ dislocatur pfecte: ⁊ h ad oēs ptes. Et Albu. dixit pcipue ad anteriorē ⁊ posteriorē. ¶ Et Haly. dixit. in hoc nō vnq̄ totꝰ egreditur: ⁊ accidit q̄ illi sub pluribꝰ figuris marie q̄ ad anteriora ē ⁊ posteriora. ¶ Dixit. A. plurima dislocatio cubiti nō accidit nisi in focili inferiori: ⁊ ē turpior ⁊ fedior pp illud qđ accidit de declinatiōe. ⁊ fa de reditiōe. focili āt supiori paruz accidit: ⁊ nō est cū feditate dislocatiōis focilis iferioris: qm̄ ipm ē vehemētioris cōtinuitatis cū vola. s. manꝰ: ⁊ est lōginquus ad hoc vt moueatur. ⁊ dixit nō est possibile vt dislocetur vnū duorum focilū nisi elongetur a secundo elōgatione aliqua.

De signis dixit Gal. noticie dislocatiōis eiꝰ leuis erit eo q attrahitur vna ptiū: ⁊ cōcaua pe residue māifeste erit valde. Et Alb. dixit. q eiꝰ dislocatio nō occultatur: qm̄ ē cadēs sub visu ⁊ sub tactu sz quācūq̄ figurā dislocetur: ⁊ qn̄ cōiūgis cubitū dislocatū cū sano declaratur tibi illud manifeste. cōcauatur enim iuncturare ⁊ nō pt duplicare brachium neq̄ tangere cum eo humerum suum. ¶ Dixit Gal. cognoscitur per tactum ⁊ per eminentiam vbi esse non cōsueuit: ⁊ per prohibitionem motus illi iuncture cōsueti.

De cura dixit Gale. q oz curari statim anteq̄ accidat ei apa calida: qm̄ tūc si extenderetur inde accideret vitiū piculosū ⁊ carebit sanatiōe. ⁊ Alb. dixit oz vt operes ⁊ reducas dislocationē statim anteq̄ accidat ei apa calidū. nā si accidat ei difficilis fit eiꝰ reditio: ⁊ fortasse nō sanatur oīno. pcipue qn̄ est ad posteriora. ipa. n. deterior ē oibꝰ spēbꝰ dislocatiōis eiꝰ ⁊ vehemētioris doloris: ⁊ multotiēs descēdit cū ea mors: ⁊ est hoc veꝝ siue dislocatio ad posteriora fit integra siue nō integra ceteris pibꝰ. Et dixit iteꝝ Alb. dislocatiōis cubiti ad posteriora curatio erit laboriosa: ⁊ i minori pte fiet cū ibi sint neruis: ⁊ vene ⁊ cartilagies: tūc accidūt ex declinatiōe ossis i clauicula mīra. ¶ Dixit. A. si eiꝰ dislocatio ē ad anteriora ē ei regimē vnū: ⁊ si ē ad posteriora ē ei regimē aliud. ¶ De regimie ad anteriora. dixerūt Haly. ⁊ Alb. q si sepatio cubiti fuerit modica extēdi oz brachiū modice: qm̄ puꝰ recessꝰ pua curatur extēsiōe. si vō integra sepatio ad anteriora: tūc dixit Alb. extēdatur manꝰ. i. brachiū totū duabꝰ māibꝰ. s. manu mistri trahētis adiutoriū ad supiꝰ ⁊ māu trahētis brachiū ad iferiꝰ: ⁊ brachiū sit expāsum: ⁊ manꝰ medici sint vna sup cubitū: ⁊ altera sub eo: ⁊ ipellat iuncturā ad locū suū cuz pollicibꝰ māuū suaꝝ similiter cū radice palme sue dōec redeat ad locū suū. nā si dislocatio ē ad anteriora: tūc redit ita vt duplicet manū eiꝰ. s. egrā cū māu sua. s. sana dōec pcutiat cū radice palme sue hūeꝝ q̄ ē i latere suo opposito. Et. A. dixit. illa q̄ ē ad anteriora redit ad locū suū cū pcutiat vola suū hūeꝝ q oppōitur ei pcussionibꝰ aliqbꝰ māu iā ppata. ⁊ adiuuatur manu altera ⁊ igre. tūc. ¶ Dixerūt Brunꝰ ⁊ epūs cremensis. oz vt brachiū a duobꝰ mistris extēdatur: deide duplicetur manꝰ cuz māu dōec hūerꝰ pcutiatur cū palma. sic. n. eq̄bitur statim. Idē et epūs ⁊ Rolādꝰ posuerūt aliū modū: ⁊ ē q medicꝰ sup plicaturā brachii fasciā vel vittā iponat: ⁊ ex ea tāq̄ stafā pēdētē faciat i quā pedē mittat: ⁊ ad iferiora trahat cū pede duobus mistris brachiū extēdētibꝰ ⁊ medicꝰ cū palma restauret: ⁊ manū ⁊ brachiū ad hūeꝝ eleuet: ⁊ sic os ad propriuz locū reducat. Guil. q̄z posuit aliū modū vtilē: ⁊ ē vt accipiat restaurator brachiū egri circa rascetā cū māu dextra: ⁊ cū sinistra regat: ⁊ cōphēdat acuitatē cubiti h scō moueat brachiuz qđ tz cū manu dextra an̄ ⁊ retro extēdēdo ipm ⁊ plicādo suauiter: ⁊ hoc tādiu q locatio eiꝰ fiat cōpleta. ¶ De regimie vō dislocatiōis cubiti ad posteriora. dixit A. oz vt extēdatur brachiū extēsiōe vehemēti: deide pcutiat eā. i. cōpmat eū a posteriori ad anteriꝰ: ⁊ si nō obedit illō teneāt adiutoriū ⁊ brachiū duo fortes viri: ⁊ liniat restaurator manū suā cū oleo: ⁊ incipiat abstergēdo inūgē cubitū cū vehemētia dōec igrediatur. ¶ Et Hal. retulit qđ Ipo. dixit. q q̄ ē ad posteriora cōuulsio cū forti extēsiōe reducitur: ⁊ graui qlr in fracto imperat Ipo. mēbro. Alb. vō vr̄ inuere q q̄ritur eiꝰ reductio sicut fit in dislocatōe adiutorij ad anteriora: ⁊ q si nō obedit ista aut illa dislocatio p illū modū ad reductionē: tūc dixit ipe admistra extēsionē vehemētē fortē valde: ita vt extēdāt duo mistri brachiū ⁊ teneāt ipm. s. egrū duo mistri ēt vt nō remoueatur a loco suo apō extēsionē: deinde reuoluatur brachiū ad oēm ptez postq̄ inuoluitur sup manꝰ eiꝰ pānꝰ duplicatꝰ lōgꝰ aut ligamē latū ⁊ qn̄ tāgit medicꝰ manu sua iuncturā ipaz cū aliq oleo vt sit illud ex eis q̄ adiuuāt in lubricitate iuncture cū facilitate: deinde ipellat iuncturā ipulsiōe vehemēti donec redeat. ¶ Et Rolādꝰ i dislocatōe difficili posuit aliū modū: ⁊ dix. extēdatur brachiū sup planā terrā: ⁊ cū calcaneo iux lesionē posito pmo apphensa a medico manu reducatur iunctura ad locum. ¶ Post reductionē eiꝰ. dixit Alb. oz pōatur sup ipm emplin inq̄ sit stipticitas ⁊ exiccatio. ⁊ Gui. docuit ponē sb emplo cōstrictiuis petiā ifusā in oleo ros. tepido: ⁊ sup emplm faldellas de stuppis plicas: vt bn̄ cōphēdāt locū: deinde ligetur ⁊ stringatur strictura decēti ⁊ suspēdatur brachiū collo ifirmi de hac suspēsiōe dixit Aui. pōatur brachio suspēsoriū dimittens cubitū angulatū sm q̄titatē quā tolerabit in pria hora: deinde nō cesset cōstrīgere suspēsoriū paulatim dōec cōstringatur angulꝰ. His cōpletis dimittatur p dies aliquos. s. quattuor aut qnq̄: deinde soluatur. Si g̃ firmatur. i. firmata ē iunctura in loco suo solue ligaturā ab ea: ⁊ dimitte ipam: ⁊ si vides iuncturā nō bn̄ strigi: tūc itera ēplz ⁊ ligaturā: ⁊ dimitte dōec strigatur: ⁊ deide solue ipsaz. ¶ Dixit Alb. si accidat ei grauitas pꝰ reductionē iuncture ⁊ dispō grauitatis eiꝰ fit i motu: tūc administra hūectationē in balneo. s. i stuffa ⁊ fricationē subtilē: ⁊ cōpssionē dōec leniatur: aut pōe sup iuncturā pinguedinē illorā arietis: ⁊ liga: ⁊ dimitte eā die ac nocte: deide aufer eā: ⁊ intromitte eū in balneo. Cū g̃ sudat tūc frica iuncturā fricatiōe tpata: deide itera appōnē pinguedis vice alia vna ⁊ 2ª ⁊ 3ª cū itroitu balnei ⁊ sit illud vaccinū hūidū. i. recēs calefactū cū butyro: ⁊ strige sup ipz: ⁊ fac illud aliquotiēs. iunctura nā q̄ linitur ⁊ redit ad dispōnē suā nālē. ¶ Gui. docuit iūgē eaz cū vngꝰ ō bdellio: ⁊ ē bonū valō si affuerit ibi signa frnitatis.

¶ De dislocatione rascete manus. Cap. xiij.

Dislocatio rascete qn̄q̄ accidit i ossibꝰ q̄ cōiūgūtur ex brachio ad duo ossa de ossibꝰ rascete: ⁊ qn̄q̄ accidit in ossibꝰ q̄ cōiūgunt ad q̄ttuor ossa pectinis manꝰ: ⁊ hāc iuncturā vocat Alb. mahasā. i. almahesen. ⁊ dixit mahesen manꝰ multotiēs dislocatur: ⁊ reductio dislocatiōis eiꝰ ē facilis. Et Brunꝰ silr dixit: iuncture manꝰ dislocatio: ⁊ eiꝰ reductio facilis ē. ⁊ dixit Hal. q cōuulsiōis hoꝝ modoꝝ reductio q ē facilis. A. āt dixit. q iunctura rascete ē facilis dislocatiōis: sz ē difficilis curationis. Et silr Guil. dixit. dislocatio rascete fit faciliter a q̄libet leui cā: sed cū difficultate restauratur: ⁊ hoc est ppter ossa minuta rascete q̄ a medico tractari nō pūt: ⁊ ēt q capita focilū multum subtiliter cōiguantur cuz ossibus rascete: ⁊ cū ossibus pectinis manus ego aūt puto q dislocatio focilium ab ossibus rascete sit facilis ⁊ reductio difficilis. ¶ Et vt videatur quō intellexerunt auctores. cum dixerunt. q iunctura rascete facilꝰ dislocatur. nota q dixit Gal cōparās inter hāc iuncturā: ⁊ iuncturā cubiti in facilitate dislocatiōis Dixit. n. 2º de vtilitate pticulaꝝ. vt pōitur. 15. cōti. arti/

Cura dislocationis ad anteriora.

Cura dislocationis ad posteriora.

Regimē post reductionem.

culꝰ rascete est fortiũ ligamẽtoꝝ: ⁊ forti locatiõis. Et tñ his duobꝰ fit violẽta dñatio cuiuslibet articuli: ⁊ iõ accidit dislocatio in articulo cubiti magis. qm̃ articulus cubiti caret his duabꝰ ꝯditiõibꝰ. s. firma locatiõe: ⁊ soliditate fortiũ ligamẽtoꝝ: ⁊ in rasceta minꝰ accidit: ⁊ eo ꝙ sit firmioris creatiõis: ⁊ iõ nõ dislocat̃ in maiori parte. i. nõ dislocat̃ sepe ⁊c. ❡ Dixit Albu. oꝫ vt velocitas sit in reductiõe eius in hora in q̃ dislocat̃ añq̃ apert̃ locꝰ aut accidat in eo apa calim. Et A. dixit. eiꝰ buccellatio est prauaꝫ: qm̃ qd̃ ꝯtinet ipaꝫ de apati bus corpibꝰ apat̃ ⁊ q̃re ꝓhibet bonitatem vnitionis eius.

De mõ reductiõis focilis dislocati.

❡ De reductiõe focilis dislocati. dixit Gal. vt põit̃ ibi sup. eleuet̃ brachiũ ꝑ viꝝ robustũ ad attrahẽdũ ip̃m ad supiora: ⁊ attrahat cyrurgicꝰ manũ ſm rectitudinẽ: deinde eleuet focile donec rectificet̃: deinde supponantur ei astelle: ⁊ empl'a ꝯstrictiua: deinde extẽdat digitos ipsiꝰ manꝰ vnũ pꝰ aliũ incipiẽdo a pollice. Dixit tñ Galy. ꝙ oꝫ illa mẽbra sine molestia extẽdi ⁊ in sua reduci loca. dõec ipoꝝ reformetur figura. ❡ Et Aui. dixit. ꝙ modus curationis eius est vt extẽdat vir fortis focile ad posteriora: ⁊ extendat restaurator volã manus ad ꝯ̃riũ illius ꝑtis: imo ad interiora: ⁊ extẽdat vnũquẽq; digitũ: ⁊ incipiat a pollice: ⁊ ꝑueniat ad minimũ nã eq̃tur ꝑ illud ꝯplete. ❡ Dixit Guil. hẽat medicus ministrũ q teneat manũ infirmi firmã ꝯprehẽdẽdo pectinẽ manus: ⁊ digitos firmiter: ⁊ aliũ ministrũ hẽat: q teneat brachiũ: ⁊ postea medicꝰ equet totũ ꝯprimẽdo ꝑtes eminẽtes: ⁊ hoc sine dolore. ❡ Et Rolãdꝰ dixit. si iũctura manus exierit a ꝓprio loco brachiũ cũ vna manu: ⁊ cũ alia medicꝰ manũ infirmi accipiat: ⁊ leuiter ac suauiter ad ꝓpriũ locuꝫ os tanq̃ a ꝓ̃prio loco reducat. hoc tñ facere esset difficile sine adiutorio ministri vniꝰ: vt dixerũt Gal. ⁊ Auicẽ. vel duoꝝ: vt dixit Guil. nisi in torsione seu in dislocatione non integra.

De mõ reductionis ossium pectinis manꝰ

❡ De reductiõe aũt ossiũ pectinis manꝰ. dixit Alb. ponat̃ mahasen manꝰ infirme sup tabulã. s. planã ⁊ politã: ⁊ extẽdat medicus manũ eius ⁊ ponat palmã suã. s. radicẽ palme sue sup eminẽtiã iũcture: ⁊ impellat eã donec redeat: ꝯsideret̃ ergo ⁊ si recessit iũctura ad vẽtrẽ manus. s. v̾sus palmã tũc ponat dorsuꝫ manus sup tabulã: ⁊ si dislocatio est ꝓcedẽs ad dorsum manus: tũc sit positio ꝑtis manꝰ intrinsece. s. vole sup tabulã vt cadat manꝰ apud reductionẽ sup eminentiã iũcture. Cũ ergo iã redit. dixit Albu. tũc pone super ipsaꝫ empl'ꝫ ꝯstrictiuũ dictũ: ⁊ ꝯstringat̃: ⁊ dimittat̃ ⁊ exercitet̃ manus: puto tñ ꝙ meliꝰ sit iterare empl'm ⁊ ligaturã. ❡ Gui. dixit. sub empl'o põatur petia infusa in oleo rob. ⁊ post empl'm faldelle in aq̃ infuse ⁊ exp̃sse ⁊ liget̃ cũ ligatura: cuiꝰ lõgitudo sit triũ digitoꝝ: ⁊ firmet̃ bñ cũ acu: ⁊ filo. ❡ De hac aũt dislocatione. dixit. Aui. opꝫ vt in ea fiat qd̃ possibile est de eq̃tione ⁊ impulsione oĩs declinatiõis: ⁊ eminẽtie ad ꝯ̃riũ ꝑtiũ illius ⁊ positione astellaꝝ ⁊ strictura eaꝝ desup: ⁊ vt dimittat loco astellaꝝ. s. qñ remoueret̃ plũbum sup eã eq̃tũ sicut loco ꝯuenit ⁊ ꝯseruet locũ cũ grauitate sua veꝝ oꝫ vt añq̃ ponat̃ desup astella vel plũbũ empl'et locuꝫ cũ empl'o ꝯfortatiuo ⁊ nõ moueat̃.

Correctio accidẽtis post reductionem.

❡ Dixit Albu. si ꝑ modũ dictũ nõ redit ⁊ superuenit ei apa: tũc ipsam cuꝫ empl'o sedãte apa empl'ã ⁊ nõ reiteres reductionem si nõ tolerat nisi postq̃ ꝓ̃terierint ei dies. ❡ Et dixit. si facta reductiõe ꝓuat̃ aut debilitat̃ motꝰ eiꝰ: ⁊ accidit in ea aliqd grauitatis: tunc leni eã cũ aq̃ calefcã: ⁊ cũ fricatiõe aliquotiẽs donec sanet̃. Et dixit cũ iũctura remouet. s. tortuositatẽ suã: ⁊ non nocet infirmo aliqd: q̃a. s. nõ infert ei dolorẽ: sꝫ mollificatur manꝰ ⁊ nõ pñt stringere aliqd: tunc scias ꝙ nerui sunt abscisi aut attriti: ⁊ nõ est ingeniũ in eas nisi vt succurrat̃ cũ cauterio ꝓpe casuꝫ eiꝰ fortasse nõ ꝯfert illud aliqd. s. qñ nerui sunt abscisi. ❡ Dixit Ga. vt põit̃ vbi supra. qdã restaurator habuit dislocationẽ rascete: ⁊ ifra. 15. dies apparuit tortuosa: vnde Ga. dixit. chirurgico qd̃ leniret eaꝫ ꝑ dies: ⁊ lenitio fiebat ꝑ dactilũ: ⁊ oleũ sisaminũ: ⁊ lenitiõe facta in ꝑte declinationis eius postea facta fuit strictura cũ astellis sup eã cũ ꝯdominabili ligatura: ⁊ sũ declinatio facta fuit ad aliã partẽ. ⁊ restituta fuit forma eius ad venustatẽ remota turpitudĩe ipsius.

❡ De dislocatione digitorum manus. Ca. xiij.

Igitur manus dixit Ga. ⁊ ponit̃. 15. ꝯmẽ. quotiẽs dislocãt̃ in iteriorẽ ꝑtẽ manus ingrediunt̃: qm̃ nõ dislocant̃ ad supficieꝫ manus: sꝫ videbit capita ipsoꝝ i iteriori ꝑte manus ⁊ ꝯcauitas erit i supficie ipsiꝰ: ⁊ silr̃ dixit. A. ꝙ qñ dislocant̃ digiti ad añriora appet eminẽtia in iterioribus manus: ⁊ ꝯcauitas in dorso eius Albu. v̾o dixit. ꝙ qñq; dislocant̃ ad oẽm ꝑtẽ. s. intrinsecã: ⁊ extrisecã: ⁊ ad latera. Et dixit Gal. digiti parui quotiens ad partem interiorem vole manus declinabunt breuiores fient. ❡ De reductiõe ãt dixit Gal. restõ eaꝝ erit difficilis: ⁊ optia erit i eis violẽtia. ⁊. A dixit. ꝙ i reductiõe eoꝝ est difficultas q̃dam. ❡ Dixit Gal. i reductiõe nõ oꝫ fieri extẽsio ꝑ rectitudinẽ: sꝫ capiat̃ ⁊ eleuet̃ cũ digito. 2° polici. s. cũ modico q̃ erit sub eo qñ capit̃ quã si eleuent̃ de loco suo ad supiꝰ: qm̃ igredient̃ i locũ ipsoꝝ cũ voce ifirma ⁊ sonitu ꝑuo. ⁊ Aui. silr̃ dixit. nõ oꝫ vt extẽdant̃ digiti extẽsiõe eq̃lissimo opꝫ vt expectes sup os: ⁊ eleues idicẽ in manu tua sub q̃ cadit radix eiꝰ. s. eminẽtia dislocatiõis qñ strigis sup eã ad supiora. ac si tu eradices ipaꝫ ex loco suo. q. d. cũ fortitudĩe eleua ip̃am vt reducat̃: ⁊ tũc videbitis dislocationẽ. i. os dislocatũ iã itrasse i locũ suũ ⁊ clamasse. i. sonũ fecisse i igressiõe eiꝰ. ❡ Albu. ãt dixit. qñ dislocat̃ digitꝰ ad dorsũ palme ad vẽtrẽ eiꝰ: alia l'ra hꝫ a dorso palme ad vẽtrẽ eiꝰ: q̃ q̃uis sit bõa nõ tñ implet itẽtioneꝫ eiꝰ: qm̃ vt patuit dixit. digitos posse dislocari ad dorsum. ⁊ ad vẽtrẽ tũc dixit ipse extẽde digitũ: ⁊ ipelle dislocationem digitis tuis dõec redeat. ⁊ silr̃ fac qñ dislocat̃ ad alias ꝑtes. Deide dixit Albu. sustẽta caput digiti. ⁊ suspẽde ip̃m v̾sus ꝑtẽ ad quã dislocat̃. ⁊ dimitte ipꝫ duobꝰ diebꝰ. deide solue ipꝫ ⁊ extẽde eũ dõec eq̃tur rectꝰ i ista die. cũ ḡ fuerit vox liga ip̃m ſm narrationẽ dictã nõ cesses ipꝫ soluere die. ⁊ nõ exercere cũ motu. ⁊ iteꝝ ligare ipꝫ i nocte: ⁊ sic fac diebꝰ aliquot donec strigat̃. ❡ Dixit Ga. vt põit̃. 15. ꝯtiñ. ꝙ ipe ꝓ̃cepit ꝙ nulla fiat extẽsio i manibꝰ ⁊ pedibꝰ: neq; restituat̃ articulꝰ dislocatiõis ad locũ eiꝰ vt ad 3m ⁊ 4m diẽ: ⁊ nõ assignauit al'r rõnẽ: neq; ego scio eã. ait Ras. 15. ꝯti. dico erat i digito cuiusdã amici mei i vltia ꝑte articl'i eiꝰ: ita ꝙ qñ volebat eũ reflectere difficile erat sup eũ postea ipsiꝰ extẽsiõi: sꝫ opus erat ei ꝙ ꝑ aliã manũ eũ extẽderet cũ sonitu ⁊ stridore in oĩbus articulis oĩumq; digitoꝝ: sꝫ ipe erat ꝯplõnis hũide ⁊ frige. tñ i articulis nulla grossitudo erat penitꝰ apparẽs. vñ extimaui ꝙ empl'm sinapis oꝫ ꝯferre huic vitio final'r. sed oꝫ fieri lenitio loci añ illõ cũ empl'õ violẽte lenitiõis ad modũ armoniaci bdellij sigie olei lilij piguedis tauri ⁊ leonis ꝙ nisi ꝯtulerit vtẽdũ est sinapi: ⁊ stercore colũbino. qm̃ ista pñt trahere illã humiditatẽ de profundo articuli.

❡ De dislocatione spondilium. Cap. xiiij.

Spõdilibus accidit dislocatio qñq; vni qñq; pl'ibꝰ ⁊ qñq; supioribꝰ sicut colli vel dorsi. ⁊ qñq; iferioribꝰ sicut renũ ⁊ alhosos. ⁊ siue supioribꝰ siue iferioribꝰ accidat: siue vni siue pl'ibꝰ: qñq; dislocatio ẽ cõpleta. ⁊ qñq; nõ ⁊ q̃ ẽ ꝯpleta. q̃dã ẽ ꝑua: ⁊ q̃dã est multa.

Et q̃cũq; eaꝝ sit aut hꝫ cãm itrinsecã: aut extrisecaꝫ. ⁊ itrinseca qdẽ ẽ oĩs cã dicta ifra in caplo gibbositatis. ⁊ cã extriseca est ꝑcussio casus siue obuiatio. ⁊ ꝓ̃t fieri dislocatio spõdiliũ ad q̃tuor ꝑtes scꝫ ad dextrã vl' sinistrã: ⁊ antrorsuꝫ siue ab anteriꝰ ⁊ extrorsũ siue ad posteriꝰ. De casu

De signis dixit Gal. si dislocant̃ spõdiles ad anteriꝰ supple siue ad itrorsuꝫ infimꝰ fiet ipse locꝰ ad modũ illiꝰ i quo cathene. i. simenia frãgunt̃. ❡ Et Aui. dixit. signũ dislocatiõis spõdilium est ꝙ vides illic aut eminẽtiã aut arcuationẽ: ac si fractũ sit simenlũ siue dislocatio ẽ ad exteriora siue ad posteriora: ⁊ vides arcuationẽ si dislo-

catio fuerit ad lat⁹ dextrũ vel sinistrũ. ℭ Dixit Ga. ꝛ ponit
Prono/stica. vbi supra. quotiẽs accidit de pria spõdili colli dislocatio ali
q̃ mors sequit statiz ex puatiõe anhelit⁹. ℭ Dixit Hal. spõ/
dilib⁹ si grauis acciderit euulsio mors subsequit velox pp
eã q̃ hac i habitudie nuce accidit cõpssionẽ ꝛ ex nuce cõps/
siõe bois fit velox iterit⁹ i tm̃ vt si ẽt q ex nuca oriũt neruis
cõpmi acciderit mors acceleret. ℭ Dixit Alb. qñ accidit ali
cui spõdiliũ colli aut dorsi dislocatio ꝯpleta aut remouent
spõdiles multe a locis suis: tũc nõ ẽ i ea curatio. qm̃ mors
ꝓpat isirmo ꝛ signũ illi⁹ ẽ ꝙ egestio ifirmi egredit absq; vo
lũtate. ꝛ nõ pt tenere eã: ꝛ mollificant q̃dã mẽbra ei⁹ multo
tiẽs: aut duo crura. s. qñ dislocatio accidit spõdilib⁹ iferiori
bus ifra spondiles dorsi aut adiutoria. s. qñ dislocatio est in
spõdilib⁹ colli: aut dorsi supiorib⁹ aut vnũ ipsoꝝ. s. crurium
vel adiutorioꝝ. ꝛ hoc erit ƀm ptẽ ad quã dislocatio pl⁹ ĩcli
nat sup. ꝛ qñq; duo crura: ꝛ duo adiutoria vel vnũ crus ꝛ
vnũ adiutoriũ qñ dislocatio eẽt i spõdilib⁹ colli. ℭ Auic. ãt
dixit. ꝙ qñ dislocat spõdilis dislocatiõe ꝯpleta iterficit pro
culdubio. Et nõ ꝯpleta iteꝝ qñ remouet remotõe plima: q̃
uis sit min⁹ q̃z ꝯpleta: ẽ mortale: qm̃ ꝓculdubio coartat nu
cã coartatiõe forti si resistit ꝛ nõ obedit. Et si ẽ spõdilis pria
colli ꝛ q̃ sequit eã puat aial anhelitu ꝛ morit statiz: qm̃ ner
ui anhelit⁹ coartant: q̃re nõ faciũt opõnẽ suã. Et si ẽ de spõ
dilib⁹ dorsi. ꝛ dislocat ad ptẽ iteriorẽ nõ ẽ poẽ vt curet ꝛ ẽ
de illis q̃ iterficiũt velocit. Dixit. n. G. ꝛ põit. 15. ꝯti. sup 3°
epidimiaꝝ. ꝙ q̃tiẽs dislocant spõdiles spinalis ad iferi⁹ in
festabũt vesicã ꝛ iferẽt apã i eã: ꝛ retẽtionẽ vrine. ꝛ apã i ite
stino recto: ꝛ retẽtionẽ stercoris. Et subdit Aui. si morat ꝛ
nõ coartat nucã coartatõe vehemẽti. aut coartat: s; nõ apat
aut sedat: qd̃ ẽ cũ ea de apate nõ ẽ excusatio qn nocumẽtuz
igrediat nucã: ꝛ neruos q sũt sub illo loco. ꝛ facit supfluita
tes egredi iuolũtarie. oĩs. n. dislocatio q̃ accidit spõdili aut
ledit nucã: aut ipaz ifestat. vt ait Ga. ꝛ dixit. si sepat spõdil
ad vẽtrẽ. i. ad iteri⁹ nõ spat cura penit⁹. dixit. A. si disloca/
tio ẽ ad ptẽ posteriorẽ. i. exteriorẽ tũc nocumẽtũ qd̃ facit nu
ce ẽ min⁹. veꝝ nẽcũ ẽ nocumẽtũ iteꝝ. s. seq: q̃uis sit min⁹.
q̃re debilitat pedes: ꝛ ĩbilitat ẽt lacertos vesice ꝛ ani. ℭ Di
xit Aui. dislocationẽ spõdiliũ colli sequit amissio vocis. ꝛ
anhelit⁹ ꝛ collũ iclinat ad dextrã vel sinistrã aut cadit añri⁹
vel posteri⁹: q: ƀz ptẽ illã ad quã fcã ẽ dislocatio. Et dixit.
dislocationẽ spõdiliũ dorsi sequit anhelit⁹ pu⁹ ꝛ frequẽs: q:
lesio neruis ãhelit⁹ ipedit pulmo i motu suo: ꝛ finalr mors
seqt. Et dixit. dislocationẽ qñq; spõdiliũ renũ seqt nocumẽ
tũ in renib⁹ ꝛ vesica ꝛ dolor i illis mẽbris: ꝛ difficultas mi/
gẽdi seu ipedimẽtũ i vijs vrinalib⁹ ꝛ apã in locis illis: ꝛ fe/
bris ꝛ mors. ℭ Notãt ꝙ q̃to dislocatio ẽ i magis supiori
spõdili tãto nocumẽtũ ẽ piculosi⁹ ꝛ vicini⁹. ℭ Et notãt ꝙ
cõpleta dislocatio penit⁹ ẽ mortalis: ꝛ icõpleta ẽt si ẽ multa
si medic⁹ nõ fuerit pñs aut nisi cito succurrat ꝛ reducat. silr
ẽ mortalis q̃q; nõ sic cito. si aũt pñs fuerit ꝛ cito succurrat
fortasse ꝯtiget euasio. ℭ Dixit Gal. vt. 15. ꝯtiñ. ponit. forte
frãgunt cathene dorsi. ꝛ ꝯcauũ fiet spiale: ꝛ aliq extimãt ꝙ
sit dislocatio spinalis ad iteri⁹. ꝛ nõ sic erit. mõ g̃ ꝛ maxime
pp ꝓnosticationẽ. nã dixit Gal. disloca° spõdiliũ ad iteri⁹ pi
closa ẽ: vt. 8. ꝯcm̃ ẽ: s; i fractura cathẽaꝝ spõdiliũ ñ ẽ timor.

De cura

dixit Alb. i ea q̃ accidit ad añriora i pectore.
i. vsus pect⁹ nõ ẽ igeniũ: nz sanatio. ꝛ silr i ista
q̃ ẽ ad duo latera: ꝛ i dislocatiõe q̃ accidit a pueritia nõ ẽ cu
ratio nz ẽ sanatio o.o. ℭ Restat g̃ vt cura q̃ põit dislocatio
nis spõdiliũ sit ei⁹ q̃ ad posteriora siue exteriora. si sit ꝓuẽt⁹
ei⁹ a cã extriseca casu ꝛ pcussiõe: vt dixit Hal. Incipiẽdo g̃ a
cura dislocatiõis spõdiliũ supioꝝ. ꝛ ꝓ colli dixit Ga. vt põit
15. ꝯti. iaceat patiẽs sup dorsũ: deiñ extẽdat caput ei⁹ ad su
pi⁹ moderate dõec rectificet spõdilis p absterfionẽ: ꝛ frica/
tionẽ: ꝛ oppressionẽ. deide suppõe ei empl̃r. s. ꝯfortatiuũ
supi⁹ dcm̃: ꝛ ipleat cũ pãnis. s. i circuitu: ꝛ supponat ei stri/
ctura lõga de vltia pte occipitij vsq; ad vltias spõdiles col/
li: ꝛ fiat ligatura sup caput: ne cadat ligatura sup epiglotũ:
ꝛ dissoluat i q̃lib; triduo. ℭ Et. A. dixit oz vt resupiet isir
mus ꝛ extẽdat cap ei⁹ ad supiora cũ facilitate: ꝛ eqtur spõ
dilis ei⁹ cũ ꝯpssiõe ꝛ absterhõe: ꝛ qñ eqt põat sup locũ em/
plm ꝯfortatiuũ. ꝛ vela sup ipm cũ pãnis ꝛ strige dsup astel
lã cũ mẽsura colli ꝛ lõgitudie ei⁹ ꝛ liga eã ad cap ꝛ adiuto/
riũ ne cadat ligamẽtũ ad guttur. ꝛ dissoluat i nũero dieꝝ. i.
añ nũeꝝ dieꝝ q̃ oz tenere ligatura. ꝛ ponant fila cuz q̃bus
stringit nõ rotũda: s; ƀm formã dictaꝝ ex marginib⁹ pãno
rum. ꝛ hec vt sint lata ꝛ fortia: qm̃ illa q̃ rotundant ledũt.

De curatiõe

ãt spõdiliũ dorsi ꝛ alioꝝ iferioꝝ dislo
catoꝝ i gñali. dixit Gal. ꝙ ifestent ad
modũ ifestatiõis balneatoꝝ: ita ꝙ suppõat medic⁹ gẽu i dor
so patiẽtis ad ipellẽdũ eminẽtiã ad iteriora cũ vehemẽtia:
ꝛ fortitudine: deide iaceat iteꝝ medic⁹ supra ipm palpando
ꝛ ꝯmouẽdo cũ mãu dõec reformet. ℭ Dixit Aui. ꝙ idiget
ꝯpressiõe cũ genib⁹ cũ fortitudie sicut ẽ opatio balneatoꝝ:
ꝛ pmat sup eã cũ fortitudine aut faciat ipm iacere sup ven/
trẽ suũ: ꝛ stet sup eũ cuz calcaneis suis. ℭ Qz si sepant ad
aliquã ptẽ in pulsiõe eoꝝ ad inferiora. dixit Ga. suppõe stri
cturã in ipsa pte vt nõ ipellat ad ipaz ptẽ: ꝛ meli⁹ ꝙ suppo
nant ei due stricture in vtraq; pte spõdiliũ. ℭ Albu. tñ po/
suit modos in reductiõe hoꝝ spõdiliũ. ꝛ pm⁹ est vt extẽdat Modus albucasis.
ifirm⁹ sup faciẽ suã sup podiũ eq̃le. i. sup disco eq̃li. ꝛ ƀ sit ꝓ
pe parietẽ aliquẽ vt extẽdat sup podio vel disco stramentũ
humidũ. i. leue vt nõ ledat pect⁹ ei⁹ donec põat lignũ vnuz
rectũ fixũ in fouea fcã in terra in extremitate podij siue di/
sci ꝓpe caput ifirmi: ꝛ lignũ aliud silr fixũ in fouea iuxta ex
tremitatẽ aliã penes pedes infirmi: ꝛ sint ministri duo: quo
rũ vnus teneat lignũ vnũ: ꝛ alter alteꝝ: deinde inuolue sup
caput ifirmi: ꝛ sup tibias ei⁹ ligamẽtũ leue ꝛ firmũ ꝛ extẽde
extremitatẽ ligamẽti ad lignũ qd̃ ẽ ad ei⁹ caput: ꝛ liga ipm
cũ eo: deinde stringe ligamẽtũ aliõ sup anchas ei⁹: ꝛ supra
genua ei⁹ ꝛ apõ cauiculas ei⁹: deide aggrega hic ligamẽta
oĩa: ꝛ liga ea i ligno altero: qd̃ ẽ apõ pedes diuisũ: deinde
extẽdãt ministri oẽm ptẽ ligni. s. vterq; v̈sus suã ptẽ: s; non
remoueãt ea ex foueis in q̃b⁹ nõ debẽt eẽ firmata. nã ꝑ istã
extẽsionẽ lignoꝝ extẽdent vtreq; ptes spõdiliũ dislocatoꝝ: ꝛ
ꝛ tũc medic⁹ põat palmas suas sup spõdilẽ dislocatã cũ for
titudie. s. pmẽdo cũ fortitudie ꝛ violẽtia dõec redeat: aut po
nat tũc si pssio cũ palmis nõ sufficeret sup eã spõdilẽ tabulã
s. leuẽ: ꝛ deinde ãnectat sup tabulã pedes suos dõec redeat. Modus
ℭ Aui. q; hũc modũ posuit aliq̃ modificando. ꝛ dixit. ꝙ si Auicẽne
res fuerit vehemẽtior illa. s. ita ꝙ si redeat ƀz modũ pm̃ tũc qui idem.
si fuerit recẽs Ypoc. ꝑcipit vt suat lignũ. i. tabula siue disc⁹
c⁹ lõgitudo ꝛ latitudo sint tãte q̃titatis ꝙ capiat infirmũ: ꝛ
terminet ita vt sit ƀz hãc mẽsurã positũ ꝓpe pietẽ extẽsũ ad
lat⁹ pietis in lõgitudine parietis: ꝛ nõ sit elõgatio ei⁹ a pa/
riete pl's q̃titate vnius pedis: ꝛ ponat supra ipz strat⁹ pla
nus. s. ꝛ lenis ad corp⁹ infirmi. s. tuẽdũ a lesiõe ligni: deinde
balneet. s. infirm⁹ ꝛ embrocet loc⁹ dislocatiõis: ꝛ applanet
s. infirm⁹ supra ipm lignũ: aut ipm podiale. s. discũ sup fa/
ciẽ suã: deinde inuoluant sup pect⁹ ei⁹ ligature. i. fascie ãple
duab⁹ vicib⁹. i. duab⁹ iolutiõib⁹: ꝛ eaꝝ extremitates egre
diãt ĩ subascellis: ꝛ ligent inter duas spatulas: ꝛ ligent ex
tremitates ligaturaꝝ. i. fasciaꝝ lataꝝ ad lignũ lõgũ silẽ ma
nubrio mortarij. i. pistelli: ꝛ eleuet ƀ ligamẽ sup lignũ dcm̃
positũ ad podiale. i. discũ. s. sec⁹ ipz ꝛ det ministro stãti apõ
cap infirmi vt teneat ipm: ꝛ fiat extremitas inferior inuolu
ta ad aliqd: ꝛ ligent iteꝝ pedes ãbo sil' cũ ligatura ãpla: ꝛ
alia sup genua: ꝛ alia sup duas coxas iteꝝ ligãdo loca: q̃ ele
uent ex loco in quo aggregãt due coxe cũ ligamẽto alio ꝛ
aggregẽt extremitates hoꝝ ligamẽtoꝝ ꝛ ligẽt ad lig™ aliõ
ẽt silẽ mãubrio mortarij: sic ẽ lignũ c⁹ pcessit narratio sup/
ple: ꝛ istud lignũ sit ex altera pte disci eleuatũ ƀz eleuationẽ
ligni pmi: ꝛ det silr hoc lignũ ministro stãti iuxta pedes in
firmi vt teneat ipm: ꝛ ƀ vt extẽdat vnusq̃sq; minister lignũ

suū cū opꝰ fuerit: deīde ꝓcipe mistris vt extendāt cū hoc ligno. s. vterqꝫ cū sua extēsiōe q̄ ē ad ꝯriū. Et dixit. A. de hoībus sūt q faciūt hāc extēsionē cū istris q̄ sūt sicut sagitte sup lignū erectū apō extremitates huiꝰ ligni magni aut. i. podialis siue disci. s. duas extremitates q̄ sequunt̄ caput ⁊ pedes: ⁊ qn̄ reuoluunt̄ iste sagitte iuoluunt̄ cū eis ligature q̄ extēdūt. i. extēsionē faciūt spōdiliū ifirmi: ⁊ oꝫ qn̄ fit extensio istiꝰ vt ipulsio fiat apud gibbositatē. i. eminētiā spōdilis dislocate cū radice volaꝝ manuū. Et subdit. ꝙ si fuerit necē nos sedere sup ipꝫ. s. mediāte tabula: vt dixit Alb. facienꝰ illō: ⁊ nō timebimꝰ. ℭ Epūs q̄ꝫ cremōēsis: ⁊ Theodoricꝰ: posuerūt vnū modū silēꝫ ꝓdictis: ⁊ ē qō oꝫ tali casu medicus pare duas astellas lōgas q̄ ꝓducāt: ⁊ teneāt a spatulis vsqꝫ ad nates: ⁊ sit latitudo eaꝝ q̄ttuor digitoꝝ: ⁊ sint firme sicē doge barilis: vt sint fortes: ⁊ sint recte ⁊ nō curue: q̄ debēt taīr adaptari. vꝫ. vna ex vna ꝑte spie: ⁊ altera ex alia: ⁊ sint valde iuxta spinā siue spōdiles polite iter astellas spōdilibꝰ in medio remanētibꝰ: ⁊ anq̄ꝫ ꝓdicte apponant̄ astelle fiat puls siue emplm̄ h̄ mō. Rx. stercꝰ vaccinū: ⁊ cū bono vio ponat̄ i patella vel caldariola: ⁊ sit tm̄ vini ꝙ possit bullire: ⁊ cum bullierit apponat̄ de sale bn̄ trito pugillꝰ vnꝰ. Theo. tn̄ addidit ꝙ post ea addat̄ cribratura furfuris i tāta q̄ꝫtitate ꝙ puls sit q̄si solida ⁊ postea addat̄ mel i tāta q̄ꝫtitate ꝙ puls fiat media iter mollitiē ⁊ duritiē: ⁊ h̄ fcō extēdat̄ sup petia q̄ sit lōgior q̄ꝫ sint astelle: ⁊ lata sit i tāta q̄ꝫtitate ꝙ plicata ꝑ mediū extēdat̄ puls sup ipꝫ valde calida ꝑ totū: ⁊ postea ꝑs petie q̄ iferiꝰ plicata ē reuoluat̄ sup pultē ita ꝙ puls iter duas petias remaneat q̄si i sacculo extēso: ⁊ post q̄ꝫ ꝓdicta fuerit bn̄ ꝑata in prōptu ponat̄ ifirmꝰ sup tabulā planā facie v̄sa v̄sus tabulā: ⁊ priꝰ sit ligatꝰ ifirmꝰ cū latis fascijs in subascellis: ⁊ i spatulis: ⁊ iteriꝰ ꝑ coxas circa anchas: ⁊ extremitates fasciaꝝ ꝯueniāt i vnū ex ꝑte supiori ⁊ iferiori ⁊ trahant̄ fortit̄ a duabꝰ ꝑtibꝰ. Et qō fuerit ex spōdilibus eminēs pellat̄: ⁊ capita extremitatū ligamētoꝝ dictoꝝ ligent̄ cū duobꝰ lignis vt bn̄ possint trahi fortiter a mistris: ⁊ qn̄ fit extēsio fiat ipulsio apud gibbositatē. i. eminentia. s. sup eā cū radice duaꝝ manuū. ⁊ cū calcaneis ⁊ ipellat̄ eminētia v̄sus iferiora donec redeat ad locū suū: ⁊ si fuerit necē sedere desup ifirmū fiat: ⁊ nihil ex h̄ timet̄. ℭ Subdit Albu. si nō redit ꝑ hūc modū dcm̄ tūc accipe tabulā cuiꝰ lōgitudo sit circa tria brachia: ⁊ ꝯcaua i pariete de q̄ dixīmꝰ q ē iuxta ifirmū locū: i quā ꝯcauitatē igrediat̄ extremitas tabule deīde pone mediū tabule sup spōdilē eminētē ⁊ pōat medicus pedes suos sup extremitatē alterā ⁊ strigat bn̄ donec coartet̄ spōdil̄ ⁊ redeat ad locū suū. ℭ Hal. ponēs ēt hūc eūdē modū dixit: hoc ē ēt fiēdū si patiēs fuerit cōpressionē tolerās: ⁊ ꝙ fouea siue ꝯcauitas q̄ fit i pariete sit altior spōdilibꝰ patiētis: neqꝫ demissior multū: ⁊ sic ēt pūctualit̄ di. A. ℭ Et subdit Alb. si vis opari cū turno qō voluit̄ manu fac hoc mōꝫ: ⁊ ē vt figas itra apud caput ifirmi i postremo podij siue disci duo ligna q̄rū lōgitudo sit brachiū vnius apud pedes eiꝰ ēt i postremo podij ligna duo: ⁊ sit lōgitudo q̄ est inter oē lignū palmꝰ vnꝰ: ⁊ iā factū in oī ligno foramē in q̄ currit turnꝰ: ⁊ firmet̄ oē lignū i terra multū ne moueat̄: ⁊ itromittat̄ lignū rotūdū: ⁊ ē cornu in q̄ reuoluit̄ ligamētū in duobꝰ foraminibꝰ duoꝝ lignoꝝ: ⁊ i extremitate eiꝰ ē foramē in q̄ firmat̄ lignū cuiꝰ lōgitudo est palmi cū eo qō reuoluit̄ ⁊ i duobꝰ lignis aliis est silr̄ illiꝰ: deīde strigat ligamēta q̄ strīxisti i pectore ifirmi in turno qō ē apō caput eiꝰ: ⁊ ligamīta q̄ strīxisti i cruribꝰ eiꝰ i turno qō ē apō pedes eiꝰ deīde stet apō oē turnū mister vnꝰ q torq̄at manū. s. suā cū linteo i q̄ reuoluit̄ turnū: ⁊ medicꝰ equet spōdilē s̄m ꝙ diximus. ℭ Et s̄ꝫ epūꝫ ⁊ theodoricū cū tabula pt̄ fieri reductio cōpmēꝰ cū ea v̄sꝰ spōdilē eminētē strigēdo ambas extremitates tabule. nec expedit ꝙ altera extremitas tabule ponat̄ in muro vl̄ pariete: nisi qn̄ ē opꝰ ꝯpressiōe valde forti. dixerūt Haly. ⁊. A. ⁊ Ipoc. dixit. ꝯpressionē solā hꝰ refrenare ⁊c.

Modus epi. et theodorici.

Aliꝰ modus albucasis.

Tertius modꝰ albucasis.

De dislocatiōe

spōdiliū alhosos dixit. A. alhosos qn̄ dislocat̄ tūc illud scit̄ s̄m magnitudinē dislocatiōis: scies ꝑ sensū itēꝝ ⁊ qō eger nō exp̄andit pedē neqꝫ i loco dislocatiōis neqꝫ apud genu: imo ⁊ plicatio genu ē ei laboriosior. ℭ De cura huiꝰ dislocatiōis dixit Gal. si ꝯcauū fuerit os hahal ad anteriꝰ itromitte digitū tuū in ano ad ꝑmedū ad extra ⁊ eleua cū violētēr: ⁊ rectificet̄ ēt ꝑs exterioris mēbri. Et. A. dixit. cū vis eq̄re illud oꝫ vt tu itromittas digitū tuū in anū. s. mediū digitū vsqꝫquo opponat̄ loco deīde ꝑme cū eo ad supiora cū fortitudie: ⁊ obserua cū manu tua altera locū alhosos donec equas ipꝫ. ℭ Dixerūt Albu. Ha. ⁊. A. cū reduxerit spōdilis: ⁊ equat̄ locꝰ tūc oꝫ vt ponas emplm̄ exiccatiuū. i. stipticū cū albumine oui: sicut ē emplm̄ Gui. qō sic fit. Rx. oli. ro. ℥. i. mumie masticis boliar. dragagāti gūmi arab. mirtilloꝝ. an̄. ʒ. s. cribellata icorporent̄ cū oleo ꝓdicto: ⁊ ouoꝝ albumie tāto ꝙ emplm̄ fiat valde liq̄dū currēs: ⁊ ponat̄ sup locū: deinde pone stuppā: ⁊ deīde astellā: cuiꝰ latitudo sit triū digitoꝝ aut circa eos: ⁊ lōgitudo eiꝰ sit tāta ꝙ gibbū. i. locū dislocatū ꝯtineat: ⁊ in q̄sdā alias trāseat spōdiles sanas ab oī ꝑte: ⁊ sup ipꝫ pone pānos lineos. s. i circuitu: aut stupas lenes ne forte dura sit. ⁊ dixit Guil. astella sit lenis ⁊ plicabilis. ℭ Teodo. vero ⁊ epūs ꝓdictus dixerūt. ꝙ ponant̄ astelle magne vt barilis: deinde liget̄ cū ligamēto qō est necīū. ℭ Fcā ligatiōe. dixit Guil. flomet̄ h̄ vena ꝯrie ꝑtis: aut fiat scarificatio: ⁊ Theodo. dixit: qō ēt 3° die minutio fit vtiliter: ⁊ regatur vsqꝫ ad tres dies cibis subtilibꝰ: deinde cibis tēperatis ad grossitudinē declinātibꝰ fiāt clysteria ⁊ suppositoria s̄ꝫ exigētiā. ℭ Dixit Albu. si remāserit q̄dā eminētia in fine sanatiōis. i. curatiōis ꝓdicte: tūc opꝫ vt admistrent̄ medicine q̄ mollificēt ⁊ leniāt cū admistratiōe tabule quā narrauimus ꝑ lōgo: aut administrent̄ in illo lamia plūbi. idē ēt. A. dixit. ad lenīedū aūt eminētiā illā. dixit Rogeriꝰ. ꝙ vngat̄ locus cū dialtea ⁊ martiatō cū lana succida ⁊ fiāt oium fricationes. ⁊ Guil. posuit emplm̄ qō sic fit. Rx. olei. ℥. vi. cere. ℥. i. resine. ℥. iii. botyri. ℥. ij. farine fenugreci thuris bdellij opoponaci. an̄. ʒ. s. pīguedinis anseris ⁊ gallie. an̄. ℥. s. dissoluant̄ oia ad ignē. ⁊ cū dissoluta fuerint colent̄ ⁊ dimittant̄ infrigidari ⁊ vsui reseruent̄. ℭ Dixit. A. si dislocent̄ spōdiles ad aliqō lateꝝ equet̄. ⁊ astella vel astellis duabꝰ ꝯstringant̄. Dixit Albu. qn̄ accidit eminētia in postremo spōdiliū dorsi ⁊ putat̄ ꝑ eā dislocatio ⁊ illud est os qō iā eminet. s. ad gibbositatē faciēdū: q̄re nō oꝫ ꝙ ꝑsūptio fiat ei cū hac medicina. i. cū curatiōe dislocationis ꝓdicta: cū nō sit dislocatio sanabilis: ⁊ si fiet fortasse accidere facit mortem.

Regimē post reductionem spōdiliū.

ℭ De dislocatione anche. Ca. xv.

Anche dislocatio dixit Gal. vt ponit̄. 15. cōtin̄. aut fit ad anteriꝰ. vꝫ. ad ꝑtē ventris aut ad posteriꝰ. vꝫ. ad ꝑtē dorsi: aut ad iteriꝰ vꝫ. ad ꝑtē vētris. aut ad exteriꝰ. vꝫ. ad ꝑtē siluestrē. Et Alb. dixit iūctura anche dislocat̄ s̄ꝫ q̄tuor ꝑtes: qō ē q̄r dislocat̄ ad iteriora ⁊ ad exteriora ⁊ ad anteriora ⁊ ad posteriora. Et silr̄ dixerūt Haly. ⁊. A. h̄ ēt testant̄ oēs moderni de dislocatiōe tractātes Guil. excepto q dixit. ꝙ n̄ pt̄ accidere nisi tribꝰ mōis: q̄r ad exteriora nullo mō pt̄ dislocari ꝑpter os anche ⁊ ligamētū eius: ⁊ nescio q̄d mouerit Guil. ad hoc ponēdū: nisi q̄r fortasse nō vidit. ℭ Dixit Gal. ⁊ ponit̄ vbi supra. ancha magis dislocat̄ ad exteriꝰ ⁊ minꝰ ad interiora. Et. A. dixit silr̄. minorat̄ eius dislocatio ad iteriora: ⁊ plm̄ eius dislocatiōis est ad exteriora. Theoꝛ tn̄ dixit. oppositū. s. ꝙ plm̄ eius fit ad iteriora: ⁊ puto ꝙ textus sit corruptus. Dixit Ipo. in lib. articu. ⁊ ponit̄. 15. ꝯtin̄. ꝙ raro accidit ꝙ disloceī coxa ad ꝑtē posteriorē. Et silr̄ dixit Albu. ꝙ paꝝ dislocat̄ ad posteriora: ⁊ puto ꝙ fortasse sic occurrit ei i experiētia. Haly. quoqꝫ dixit. ꝙ ad āteriora trāsitus raro fit: non intelligens respectu transitus ad anteriora vel exteriora.

Causa

Causa dislocationis anche qñqꝫ est extrinseca.s.humiditas multa delata ad hanc iuncturaꝫ:q̄ remollivit ligamēta:vñ fiūt ꝓlongata debilia nō potētia cōtinere in loco ꝓprio pixidē anche:vñ resilit ꝛ ad loca nō ꝓpria transit. Et dixit. A.a cā extrinseca casu vel ꝑcussione. Et dixit ēt. A. ꝙ qñqꝫ accidit in dispōne ꝑtus ꝛ strictura sup embrionē ꝙ dislocat᷑ illi pes:sicut ēt dictū fuit de adiutorio in.c.suo.ꝛ dixit exterior lr̃a ꝙ in hoc loco pes sumit᷑ ꝓ oibꝰ mēbris ambulationis q̄ sunt a coxa inclusiue vsqꝫ ad digitos pedū.nā in quacūqꝫ iunctura dictoꝝ mēbroꝝ pōt ex dispōne partus accidere dislocatio. Et qñ accidit dislocatio anche ex cā partus dixit. A.tūc facit crus habere minutū deficiens a delatione corporis q̄re debilitat᷑ ꝛ nō corrūpit᷑ ꝛ accidit h̄ ꝑ cām ꝛ ꝫ modū dictū supra in dislocatiōe adiutorij a sib cā.

De signis signa generis nota sunt ex dictis.nā repe ritur eminētia in ꝑte in qua nō dꝫ reperiri ꝛ lesio in operatione gressus.

Signa facte ad posteriora. ❡ Signa vō spēꝝ sunt qm̄ eiꝰ que est ad posteriora:vt dixit Gal.6.de interio.ꝛ ponit᷑.15.pti.tic.in qbus dislocat᷑ caput coxe ad ꝑtem posteriorē nō pñt extendere pedē in loco dislocato.s.in ancha neqꝫ in loco reflexiones genu:cū huiꝰ intensio fiat vehementis ipedimēti eis.nā dixit Gal.ꝫ articulus genu nullā patiat᷑ molestiā in se:nō tñ poterit extēdi ex cōicatione inguinis. ❡ Dixit qdā.signū dislocatiōis ad posteriora est ꝙ nō pōt extēdere tibiā neqꝫ flectere nisi flectat᷑ inguen modice:ꝛ pes erit brevior aliore:inguē molle erit ꝛ caput coxe in loco nō ꝓprie manifesto. Et Albuc.dixit.nō expandit genu neqꝫ pōt duplicare genu nisi ꝑus duplicet inguen:ꝛ iō crus eiꝰ brevius est altero:ꝛ inguē est mollificatū ꝛ caput coxe est apud locū ilij. Et Haly.idē dixit.sed dixit ꝙ videbis manifeste caꝑ coxe inatū loco. ❡ Dixit Guil.ꝙ pes infirmi inclinat᷑ ad anteriora ꝛ curtat᷑ cū hoc crus:ita ꝙ calcaneū nō applanat᷑ in terra:ꝛ est eminētia manifesta in posteriori. Et qdā dicūt.ꝙ caput coxe decliue est ad obliquationē genu.

Signa facte ad anteriora. ❡ Eius aūt q̄ est ad anteriora signa sunt.dixit Albuc.ꝙ extra expādit crus suū ꝫm cōplemētū suū:vñ nō duplicat ipꝫ absqꝫ dolore:q est in genu ꝛ si conat᷑ ad ambulandū nō pōt sup illō ad anteriora. Et silr̃ dixit Haly.cui anche euulsio est ad añriora qde pōt extēdere ꝑfecte.duplicare aūt nō pōt:qm̄ accidit abinde genu dolor ꝛ lāguor:ꝛ sic ambulare nō pōt sup illud ad anteriora. Et silr̃ dixit Haly.cui anche euulsio est ad anteriora qdē pōt extēdere ꝑfecte.duplicare aūt nō pōt:qm̄ accidit abinde genu dolor ꝛ languor:ꝛ si ambulare voluerit nō pōt sup illud ad añriora:ꝛ qdā addūt ꝙ in iª retinet᷑ vrina ꝛ inflat᷑ inguen.

Signa facte ad interiora. ❡ Eius vō q̄ ad iteriora dixit Gal.ꝛ ponit᷑ vbi supra.pes dislocatꝰ erit lōgior alio pede sano ꝛ genu erit eminēs magis q̄ꝫ aliud nec poterit patiēs pedē reflectere de loco inguinis:ꝛ inguen erit inflatū ꝛ tumēs eo ꝙ caput coxe fixū est in eo. ❡ Et Albuc.dixit.qñ tu cōiūgis crus infirmi sanū cū infirmo infirmū est lōgiꝰ ꝛ est genu eminēs plus q̄ꝫ sanum:ꝛ silr̃ dixit Ha.ꝛ.A.ꝛ subdit Albu.nō pōt ifirmꝰ duplicare pedē suū apud inguen:ꝛ est locꝰ q seqt᷑ iguen apatꝰ a pte caso ꝑ qō caput coxe iā ꝑuenit illuc ꝛ retinet᷑ vrina eiꝰ ꝛ apant inguina eiꝰ. Et silr̃ dixerūt Haly.ꝛ.A.ꝛ addit Hal.ꝛ videbis nates eius q̄si spasmo affectas.

Signa facte ad exteriora. ❡ Dislocationis vō q̄ est ad exteriꝰ signa ꝫm Gal.vbi supra.qm̄ pes est brevior sano:ꝛ inguen erit ꝯcauū:ꝛ qō ꝓximū est ei de pte exteriori erit inflatū ꝛ erit genu ꝯcauū ad interiꝰ. Dixerūt Alb.ꝛ Haly.ꝛ illa dislocatio signis denotat᷑ ꝯrijs eis q̄ dicta sunt in dislocatione ad anteriora.dixit. A.si dislocat᷑ ad exteriora breviat᷑ pes ꝛ apparet in inguine ꝓfunditas ꝛ accidit ei qō opponit᷑ ei a posterioribꝰ eminētia ꝛ inflatio ꝛ genu eius est ac si ipsum

Pronoꝰ. sit submersuꝫ ad interiora. ❡ Dixit Gal.ꝛ ponit᷑ vbi supra. dislocatio ꝛ fractura si fiant in ancha euadere laboras non poterit eis ꝙ nō sit claudicās ꝫ reformatio in eis fuerit bona:ꝛ oino pes brevis erit:ꝛ dꝫ restaurari cū hoc vt notifice turꝛ ꝓprie si senex fuerit aut infans. ❡ Dixit Gal.in quo accidit huiꝰ articuli dislocatio in infantia ꝑ tpe longū morans sic carebit cura.vñ dꝫ fieri h̄ cura velociter. ❡ Et Hal. silr̃ dixit.si in pueris coxā euelli ꝯtigerit:ꝛ sic aliquāto fuerit tpe ad locū nō redibit os suū.in oibꝰ aūt reliqs hoibꝰ si euulsio h̄ apud eos nō veterascēs ꝫ cito curat᷑ redit in locū suū ꝛ sanat᷑.cū aūt diutiꝰ morat᷑ nō redit ꝛ oino nō sanat᷑. Festinādū est igit᷑ in reductiōe dislocationis anche cuiuscūqꝫ spēi fuerit dislocatio. ❡ Dixit eni. A.ad curandū sit festinatio.nā si nō redit velociter fortasse effundent᷑ ad cā hūiditates ꝛ putrefient ꝛ ꝑducēt ad putrefactionē totiꝰ mēbri ꝛ sequet᷑ illud de timore qō scis imo dixit Guil.ꝙ si h̄ os dislocatū fuerit lōgo tpe ꝛ induratū remāserit ꝛ nō restaurat᷑ mē intromittere se in eiꝰ cura magis honorabile ꝛ ꝯueniēs mihi vr̃ q̄ꝫ itromittere. Et Albu.dixit.opꝫ vt ꝯsideres si dislocatio est vetusta q̄ iam antiquat᷑ cū hr̃e ipsaꝫ:ꝛ deinde administra reductionē suā.ꝛ remanet ꝫm dispōnē suā.s.dislocatā nō est in ea curatio oino.nō ergo dꝫ vt ꝑsumptio fiat cū ꝑculdubio posita. ❡ Dixerūt Ro.ꝛ Rolādus.si vertebꝝ casu vel ꝑcussione aliq̄ resilierit a scia vel ꝑ hūorē illuc dscēdētē si neruus q ossa cōiūgit.i.ligamētū qō cōiūgit vertebruꝫ cū pixide rūpat᷑ in eternū fiet claudus neqꝫ meliorari pōt:ꝛ hoc idē est de incisione ligamēti adiutorij:ꝛ cuiuscūqꝫ alterius iuncture:qm̄ si incisuꝫ fuerit nō est ampliꝰ ei spes cure.

Cura itaqꝫ cōis q̄ oibꝰ cōpetit euulsiōis anche spēbꝰ.dixit Haly.ea est quā posuit Hyp.ꝛ est hr̃e coxa apprehēsa disgregationē.i.iuncturā dextrorsuꝫ ꝛ sinistrorsuꝫ cōcuties:ꝛ sic vertebrū in foueas reducas.ꝛ Albuc.dixit.in illa q̄ est recēs ꝛ est altera q̄tuor spēꝝ cuiꝰ ꝓpera vt voluas iuncturā ꝛ extēdas ipsaꝫ ad iteriora ꝛ exteriora ꝛ moueas eā dextra ꝛ sinistra.fortasse.n.redibit ꝛ nō indigebit alia cura. Si aūt nō redit h̄ mō.dixit Albu.tūc dꝫ vt ꝑpares ministrū fortē q extēdat crus eiꝰ a pte inferiori aut cū manibus suis aut cū ligamēto q̄ ligat᷑ supra crus eiꝰ ꝛ supra genu. Et nota ꝙ h̄ ligamētū dꝫ eē latū:ꝛ ꝑpares ministrū aliū q extēdat manꝰ suas dsup ita vt itromittat manꝰ suas sub titillicis egri.ꝛ ꝑpares aliū ministrū q stringat cū ligamēto leni supra radicē coxe ꝛ teneat extremitatē eius ligamēti ꝛ extēdat cū eo. Et sit extēsio eiꝰ ab iteriori pte inguinis ad ptem furcule aut a posteriori a pte dorsi:ꝛ sit eoꝝ extēsio oiuꝫ triū vna.s.sil᷑ donec eleuet᷑ ifirmꝰ cū corpe suo a terra ꝛ remaneat pendēs:ꝛ medicꝰ tūc conet᷑ ad reductionem eiꝰ:ꝛ idē in sn̄ia dixit Hal. ❡ Est ꝛ alia curatio cōis modernoꝝ:ꝛ est vt minister fortis fortiter extēdat crus infirmi ad iferiora cū manibꝰ suis:aut cū ligamēto lineo amplo.ē.genu eiꝰ posito:ꝛ sit aliꝰ minister q corpꝰ infirmi fortiter teneat:deinde posito dsubtus ligamēto alio siue fascia medicꝰ sit ex latere infirmo ꝛ teneat vnā extremitatē ipsiꝰ ligamēti siue fascie:ꝛ sit aliꝰ minister ex alia pte q teneat aliā extremitatē:ꝛ sic ambo equal᷑ extēdēdo stringāt iuncturā.medicꝰ vō sit sollicitus ex latere suo qō ipellat eā pedibꝰ ac manibꝰ suis donec ad locū ꝓpriū reducat᷑. ❡ Rogeriꝰ aūt ꝛ Rolādus posuerunt aliā curationē:ꝛ est qō ꝑ iaceat supinꝰ infirmꝰ:ꝛ medicꝰ sedēs ei oppositꝰ manibꝰ ꝛ pedibꝰ ꝯtra ipꝫ ipmēdo inter vnā coxā ꝛ aliā extēdat crus infirmuꝫ:dū aliꝰ vir fortis teneat firmiter corpꝰ ad supiora:aut ipꝫ attrahat:ꝛ medicus manibus trahendo ꝛ pedibus premēdo vertebrum ad proprium locum deducat.

Primus modus communis. / Secūdus modus. / Tertius modus.

De speciali aūt mō reductionis anche ꝫm spēs suas dixit Albuc.in reductione eiꝰ:qñ dislocat᷑ ad interiora opꝫ vt resupinet᷑ ifirmꝰ sup latꝰ suū:deinde ponat᷑ ligamētū supra radicē eiꝰ in eo loco q est inter caput coxe:ꝛ locū q est sub iguine:deinde extēde ligamētū ad sursuꝫ a pte iguinis ad altiorē ptē corpis ad ptē furcule:deinde accipiat minister aliꝰ fortis tibiā:et brachiū:et moueat medicus locū grossuꝫ coxe infirme:et extēdat ad exteriora extēsione vehemēti:ipsa.n.redit ad locū suū. ❡ Et dixit Albuc.

Reductio facte ad interiora.

q̄ h spẽs curationis est facilior reliq̄s qb⁹ reducit̄ h mẽbṝ. Et Galy.de hac spẽ dixit.opꝫ cũ ad interiora fit euulsio ligamẽtoꝝ medicamẽ sup coxe ponẽ radicẽ inter coxas vtrasq̄ loco qui sub inguinibus est ꝛ furculis ipsiꝰ:ꝑcipiesq̄ viro forti pmere coxã ꝑ locũ grossuꝫ cũ vtrisq̄ cubitis.i.brachijs:et ꝛ ad exteriora extẽdas:q̃ꝰ sic redibit disgregatio ad locuꝫ suũ. ¶ Et subdit Albu.si aũt excusat̄ sup terꝫ nõ obedit tibi ad introitũ cũ hac spẽ curationis dinostꝫ:tũc oꝫ vt ligent̄ duo pedes ĩfirmi sil̄ cũ ligamẽto forti leni:ꝛ sup duos calcaneos ꝛ sup duo ingunna:ꝛ sit lõgitudo cuiusq̄ cũ cõpare suo q̄ttitas q̄tuor digitoꝝ ꝛ sit crus ĩfirmũ extẽsum altero q̄ttitate duoꝝ digitoꝝ:deĩde suspẽdat̄ ĩfirm⁹ sup caput ligni qḋ sit in domo:ꝛ sit lõgi^{tudo} ei⁹ a terra q̄ttitas duoꝝ brachioꝝ:deinde ꝑcipe iuueni forti:vt moueat cap̄ coxe:ꝛ suspẽdat̄ cũ ĩfirmo iuuenis ali⁹ mouẽs coxã cũ forti^{tudine}:nã iũctura redit i locũ suũ cũ velocitate. ¶ De h mõ curatiõis.dix̄.A.est mod⁹ ali⁹ cũ q̄ igredit̄ caput coxe absq̄ extẽsiõe ĩfirmi sup lig^{num}.i.sup tabulã:ꝛ est mod⁹ quẽ laudauit Hyp.ꝛ ipse extimat:qḋ opꝫ vt ligent̄ man⁹ ĩfirmi sil̄ cũ ligamẽto forti ꝛ leni ꝛ latoꝝ ꝛ ligent̄ pedes ĩfirmi ambo cũ ligamẽto lato forti ꝛ leni sup duos calcaneos:ꝛ sup duo genua:ꝛ sit lõgi^{tudo} cuiusq̄ a pari suo q̄ttitas q̄tuor digitoꝝ:ꝛ sit crus ĩfirmũ extẽsũ plus altero q̄ttitate duoꝝ digitoꝝ:ꝛ suspẽdat̄ ĩfirm⁹ sup cap̄ lignis ꝛ sit lõgitudo ei⁹ a terra q̄ttitas duoꝝ cubitoꝝ:deĩde currat adolescẽs hñs adolescẽtiã.i.forti^{tudinem}.al's.expiẽtiã hui⁹ opõnis puber cũ brachijs suis ꝛ attrahat coxã ĩfirmã i grossiori loco ei⁹:vbi est caput coxe iteꝝ:ꝛ suspẽdat̄ cũ ĩfirmo subito:nã iũctura cũ factũ fuerit illḋ cũ ea igrediet̄ ad locũ suũ cũ q̄lꝫ studio:ꝛ iste mod⁹ ẽ facilior alijs:et q̃ꝰ nõ eget opõne plima:verũtñ plẽs medicãtũ nõ bñ opant̄ i eo:q̃ꝰ ipsi spernũt eũ ꝑp suã facilitatẽ. ¶ Posuit ẽt.A.aliũ modũ reductionis dislocatiõis:ꝛ ẽ vt extẽdas pedẽ:deide fac eũ redire cũ violẽtia.al's.cũ vehemẽtia.s.fort^{itudine} mere h postq̃ꝫ moueris eã dextra ꝛ sinistra:dõec opponat̄ ei ad qḋ redit:ꝛ pone pedi q̄ũ staphã.ꝛ strige d'sup. ¶ Dixit Guil.ordiet medic⁹ tres medicos ſꝫ modũ dictũ.s.in curatiõe cõi.ꝛ ĩfirmũ sup tabulã latã ponat corpe supino:ꝛ ponat medic⁹ mãtile inuolutũ iter coxã ꝛ testiculos ꝛ sit medietas mãtilis tracta v'sus spinãꝛ alia ei⁹ medietas v'sus vmbilicũ i pte domestica:ꝛ me^{dium} v̊o ipsi⁹ mãtilis sit locatũ sup os cõtẽtũ in loco:ꝛ h fcõ oꝫ restaurator ꝓ ꝑcipere ministro q tenet genu:ꝛ illi q regit crus violẽter:vt cũ minori tñ dolore q põt fieri ſꝫ qḋ regrit ogõtalis trahat̄ os coxe dislocatũ ad iferiora ꝛ ipꝫ moueat:ꝛ cũ restaurator sentit q̄ motũ fuerit os violẽter cũ mantili hora motionis trahat ipsuꝫ ad supiora ꝛ reducat ad locũ suũ.oꝫ hic suppleri q̄ terti⁹ minister firmiter teneat corp⁹ infirmi.

Alius modus.

Alius modus.

Alius modus.

Reductio facte ad exteriora.

Dislocationis aũt anche ad exteriora.dix̄ Albuc. q̄ opꝫ vt iaceat ĩfirmus sup podio ſm q̄ narrauim⁹ supra in hñte gibbositatẽ.i.eminẽtiã spondilis:ꝛ stringat̄ ligamẽtũ sup crus ei⁹ ĩfirmũ ꝓprie ꝛ super pect⁹ ei⁹:deinde ponant̄ ligna duo:vnũ apud pedes eius:ꝛ alterũ apud caput:deinde lig^{num} additũ in me^{dio} podij fixũ bñ sup qḋ inuoluti sũt pãni hũidi.i.lenes vt nõ ledãt ĩfirmũ:ꝛ sit lig^{num} iter coxas ei⁹ vt nõ attrahat̄ ad iferiora apḋ extẽsionẽ:deinde extẽdat ois minister ad ptẽ suã:ꝛ medic⁹ equet reductionẽ manu sua.si g̃ obedit ad reductionẽ bñ erit:ꝛ si nõ pone sup ipsaꝫ tabulã:ꝛ ꝑme ipsaꝫ.sic̄ dixim⁹ in gibbositate cãlr:verũtñ oꝫ vt iaceat ĩfirm⁹ sup locũ suũ sanũ. ¶ Aui. aũt dixit.oꝫ q̄ extẽdat̄ ĩfirm⁹ ſꝫ qḋ dixim⁹ cũ ligatura q̄ est sup alkafagi inguinis:ꝛ furculã:deinde neciuꝫ est medicãtis vt eleuet vertebꝛũ de foris ad interiora postq̃ꝫ posuerit extremitatẽ tibie in aliq̄ pte fouee quã dixim⁹:vt stringat sup eã:ꝛ sint aliq̄ ministroꝝ ex pte sane ipellẽtes iteꝝ:ꝛ opponatur ipulsioni medicãtis:vt nõ ipellat̄ plim. ¶ Et iteꝝ posuit Aui.aliũ modũ curatiõis hui⁹ dislocatiõis:ꝛ dixit.q̃ꝰ dislocat̄ ad exteriora:opꝫ tũc vt restaurator affirmet extremitatẽ coxe q̄ est cap̄ genu:ꝛ moueat eã co⁹ mot⁹ ꝑdictis:ꝛ sic alius tenẽs ab extremitate alia mouẽs eã ↄ̃rio mot⁹ ꝑdictꝰ:ꝛ iã ligauit ad eã vittã aut funẽ. ¶ Dixit Ras.15° ↄti.venit infans q̄dã ad me:cui⁹ ancha dislocata erat ad exteri⁹:ꝛ pes ei⁹ fact⁹ est dolẽs ꝛ breuior:vñ feci eũ iacere sup lat⁹:ꝛ eleuaui caput genu ad ptẽ.i.versus ptẽ exteriorẽ:ꝛ posui manum sup locũ in quo caput anche fuerat gibbosum impellere illud:ita q̄ submersum est cum violentia.

Alius modus.

Reductio facte ad anteriora.

Dislocationis anche ad añteriora curatio est.dixit Gal.ꝛ ponit̄ ibi.s.vt extẽdat̄ cũ fune forti in radice virtidis ꝑ fortẽ viꝝ eleuãtẽ cũ violẽtia ꝛ retinẽtẽ patiẽtẽ dũ extẽdit̄ pes ipsi⁹ ad exteri⁹:ꝛ ipellere oꝫ chirurgic⁹ cũ manu ipsi⁹ coxã penes genu ad interi⁹ cum violẽtia:q̃ꝰ igrediet̄. ¶ Dixit Albu.opꝫ vt extendat̄ crus infirmi velociter ſꝫ eãdẽ narrationẽ dictã sup podiũ:ꝛ ponat medic⁹ palmã man⁹ sue dextre sup iguen ĩfirmũ:deinde coartet ipꝫ cũ manu altera:ꝛ cũ coartatiõe illa ponat ipꝫ extẽsuꝫ ad iferiora v'sus genu. ¶ Et Aui.dix̄.oꝫ vt extẽdat̄ infirm⁹.deinde ponat vir fortis radicẽ vole man⁹ sue dextre sup iguen ĩfirmũ:ꝛ coartet ipꝫ cũ manu altera:ꝛ sedit.ꝛ ipse cũ h ponat coartationẽ extẽsaꝫ ad iferiorẽ ad ptẽ genu. Et Galy.dixit.opꝫ crus duplicare fortiter:donec pes iteri⁹ tangat iguina:ꝛ sic os i fouea reduces. ¶ Et Aui.dixit.ꝑcipiat̄ vt flectat genua:ꝛ teneat vir fortis eũ ex pte emũctorij:ꝛ restaurator manu sua cap̄ coxe apḋ genu trahat ipsã ad iteriora:ita vt ipellat ad extre^{mitatem} aliã ꝛ ipellat ipꝫ ipulsiõe tẽdẽte ad supiora ꝛ exteriora:ꝛ si adunat cũ ali⁹ ab extre^{mitate} alia ↄ̃rio mot⁹ ei⁹:ꝛ iaꝫ ligauit eã cũ vitta:aut cũ fune erit bonũ.

Reductio facte ad posteriora.

Dislocationis v̊o anche ad posteriora curatio ẽ.dixit Albu.opꝫ vt nõ extẽdat̄ infirmus ad infe^{rius} cũ est eleuat⁹ sup terrã Hyp.opꝫ vt sit posit⁹ sup rẽ durã:sic̄ oꝫ eũ cui⁹ dislocat̄ ancha ad exte^{rius} ſꝫ illḋ qḋ dixim⁹ de accubitu ei⁹ sup duas anchas ꝛ ẽt sup faciem suã ꝛ ligamẽta extẽsa sint:sic̄ dixim⁹ nup:ꝛ fiat ſꝫ q̄ dc̄m est in dislocatiõe ad exte^{rius}:ꝛ oꝫ vt administret̄ ↄpssio cũ tabula sup locũ ad quẽ egredit̄ iũctura. ¶ Aui.quoq̄ dixit.nõ oꝫ vt ĩfirm⁹ extẽdat̄ ad infe^{rius} eleuat⁹ sup terrã Hyp' oꝫ vt sit posit⁹ sup aliqḋ durũ:sicut iteꝝ oꝫ q̄ ancha ei⁹ dislocat̄ ad exteriora.oꝫ g̃ vt extẽdat̄ iferi⁹ ĩfirm⁹ sup lignũ:aut podiale sup faciẽ suã:ꝛ sint ligamẽta stricta nõ sup coxã Hyp.super crus:ꝛ oꝫ iteꝝ administrare ↄpssionẽ cũ tabula sup albafagi.i.ad locũ ad quẽ egredit̄ iũctura. ¶ Et posuit iteꝝ.Aui.vnaꝫ curã cõeꝫ ↄueniẽtẽ dislocationi anche ad añ ꝛ post.ꝛ dixit:in illa q̄ est ad añteriora:aut posteriora strigat restaurator radicẽ coxe cũ ligatura lata:ꝛ capiat sup hũeꝝ ad ptẽ quã oꝫ ſꝫ declõnẽ dislocatiõis:ꝛ accipiãt duo viri duas extremitates ligature ãple:deide extẽdãt eã oẽs sil̄ extẽsiõe q̄ extẽdãt ĩfirmũ in aere.ꝛ cũ hḋ ẽ posse vt redeãt modi ꝑdicti ad rectificationẽ. ¶ Et sig^{num} reductiõis ãche.dixit Albu.nõ occultat̄ tibi:ꝛ ẽ vt extẽdas duo crura ĩfirmi:ꝛ q̃ꝰ videas ea eq̄lia ꝛ infirm⁹ strigit crus suũ ꝛ expãdit ipꝫ absq̄ excusa^{tione}:tũc scias q̄ iã redijt mẽbꝝ ſꝫ q̄ opꝫ. ¶ Dixerũt Rog.ꝛ Rolãd⁹ mẽsurẽt̄ pedes vt sciat̄ vtꝝ bñ stet:ꝛ v̄tat̄ ẽt ĩfirm⁹ vt medic⁹ nõ decipiat̄ ꝛ mẽsurent̄ calcanei:ꝛ si ãbe nates eq̄lr fuerint bñ erit. ¶ Dix̄ Albu.cũ g̃ ↄplet̄ reductio ſꝫ q̄ oꝫ ↄiũge duas coxas ꝛ pone empl'ꝫ ꝛ strige:ita vt nõ moueat̄ ancha ad aliq̃ꝫ ptẽ:ꝛ adhereat ĩfirm⁹ q̄eti trib⁹ dieb⁹ aut 4^{or}:ꝛ q̄daꝫ dixerũt.vsq̄ ad 5^{tum} diẽ vel 7um.deide solue ligaturã:ꝛ empl'ꝫ ꝛ cõpara crus cũ altero:ꝛ si videbis ea eq̄lia i statu:tũc scias q̄ iã dislocatio firmata ẽ.absolue g̃ ĩfirmũ ad ãbulãdũ:ſꝫ si vides aliq̄d mollificatiõis tũc redi:ꝛ ẽpla illḋ ꝛ strige illud ſꝫ stricturã tuã ꝑmã ꝛ dimitte eã trib⁹ dieb⁹:deide solue illud ꝛ fac ipꝫ tardare i ãbulatiõe sup vtrũq̄ crus donec ↄfortet̄ bñ. ¶ Dixit Ras.15.ↄtñ.ligari feci genua:ꝛ cũ akabꝛe cũ pollicib⁹ pedũ sil̄. Et.A.dixit.strige sup coxã ꝛ sup genu strictura q̄ fuet eã. ¶ Et dixit iteꝝ Ras.si dislocat̄ ancha ad exteri⁹:iaceat patiẽs sup ptẽ disloca^{tionis}:ꝛ sedeat sup vtrũq̄ cubitũ:q̃ꝰ h subgcit sup bonã reuersionẽ:ꝛ stabilitatẽ ipsi⁹

Alius modus ad vtrasq̄.

Signa reductionis ꝛ regimẽ post ipsas.

in loco ꝓprio ꝓhibēdo ꝙ nō egrediat̄ ab eo post ei⁹ restitutionē. ℭ Dixit Guil. fcā eq̄tiōe ponat̄ ēpl'z ꝯstrictiuū supius narratū cū petia ꝯp̄hēdēte totā anchā ꝛ inguē: ꝛ nullo⁹ sup locū lesū pōat̄ ol'z ro. nec ꝑ se: nec cū petia: q̄ꝺuis h̄ fiat i pluribꝫ alijs locis supra narratis: qm̄ h̄ mēbꝝ magnitu^{ie} sua ꝛ difficultate sue locatiōis idiget ꝯstrictiōe forti ꝛ durabili: ꝛ nō mollificatiōe aliq̄. sup petia ꝟo ēplī ponant̄ faldelle d̄ stupa in mō ꝯueniēti vt tot⁹ loc⁹ cū inguine ab ipsis ꝯp̄hēdat̄ ꝛ inuoluāt̄ faldelle ipse in ēpl'o fcō molli valde. ꝛ ipleat̄ loc⁹ inguinis cū petia vl' stupa vt vacuitas loci nō ipediat ligaturā: ꝛ liget p⁹ h̄ mēbꝝ cū binda cui⁹ lati^{do} sit plusq̄ꝫ palmū vnū. ꝛ repleat̄ binda sub inguine: ꝛ sup nodū ꝛ ꝯuertat̄ ad ptē sanā v̄sus vmbilicū ꝛ spinā: ꝛ firmet̄ q̄lꝫ reuolutio binde cū filo: ꝛ acu ita vt possit durare p̄terq̄ꝫ moueat̄ aliq̄ reuolutio vsq̄ꝫ ad tp̄s 2^e liga^{nis}: fcā lig^{ne} ꝛ bn̄ firmata vngat̄ locus circa bindā cū defensiuo fcō ex oleo ro. ꝛ aceto bolo ar. ꝛ silib⁹: ꝛ locet̄ ad iacēdū corpe supino. ℭ Et dix̄ Guil. ꝙ si cū disloc^{ne} anche fuerit vuln⁹ magnū regrēs ꝯducturā ꝑtū iudica ipsaꝫ disloc^{nem} in tali loco eē incurabilē: tū ꝑꝑ difficultatē loca^{nis}: tū ꝑꝑ mag^{nem} mēbri q̄ ipediret firma^{nem}. alīs. sanationē loci cū vulnere: ꝛ vulnus ipediret eq̄tionē ꝛ mollificaret locū: ita ꝙ nō posset firmari: sꝫ tn̄ ꝑꝑ h̄ nō d̄sistas ab opōne bona ꝛ laudabili: ꝛ facias ꝓ posse ꝙ mēbꝝ p̄ reducatur ad locū ꝛ liget̄ ꝛ ēplet̄ cū incisiōe petie: ꝛ ēpl'i ad modū vulneris: ꝛ cū ligatiōe fcā fenestrata ita ꝙ vuln⁹ appeat: ꝛ postea suat̄ vuln⁹: ꝛ sup suturā ponat̄ puluis ꝯsuatiu⁹ sutures quō sic fit. ℞. sanguis draco. masticis: ꝛ gūmi arabici. an̄. ʒ. 5. ꝛ sup puluerē ponat̄ ēpl'z mūdificatiuū ꝛ curet̄ vuln⁹ ꝛ mūdificet̄ oi die. ℭ In h̄ casu sūt qdā medici q an̄ deductionē suunt locū vulneris: ꝛ ꝓcedūt cum cura vulneris vsq̄ꝫ ad 3^m diē: ꝛ 3° die equāt disloc^{nem}: q2 tūc sāguis ꝯstrict⁹ ē: ꝛ labia sūt applicata q̄dāmō: ꝛ tūc reducūt mēbꝝ dislocatū ad locū suū. ℭ Dixit Guil. h̄ mod⁹ cure q̄ꝺuis possit aliqn̄ ꝯcedi: tn̄ sic nō mihi placet: q2 timeo ne si sic dimittat̄ ꝙ ꝑꝑ dolorē q nō cessaret ex ifecta opōne intm̄ inflaret̄ loc⁹ ꝛ apparet̄ ꝑꝑ ꝯtinuū cursū hūoꝝ ꝛ restauratio postea nō posset fieri: ꝛ sic infirm⁹ remaneret in infirmitate sua: ꝛ fieret incurabilis.

Cura dislocationis cum vulnere.

In cura aūt dislocatiōis ꝓueniētis a cā itrinseca mollificāte sic ꝓcedēdū est vt reducat̄ os ad locū suū: ꝛ teneat̄ firmū in loco cū ligatura: ꝛ emplo multe dislocationis: ꝛ notat̄ ꝯtinue regie exiccatiuo: s'm ēt sex reꝝ oia gn̄a nō nālū: ꝛ fiāt purg^{nes} pl'es: ꝛ frequētes cū me^{nis} educētibꝫ hūi^{tes} flāticas a mēbris remotꝫ: ꝛ ē sic ꝯtinuādū ꝑ mēses oi mēse soluēdo ligaturā q̄ter vel q̄nqꝫ: ꝛ ꝯsideret̄ tūc si iūctura d̄siccet̄: ꝛ mēbrū firmet̄ i loco suo: ꝛ sic ꝓcedat̄ tūc cū h̄ regie vsq̄ꝫ ad finē cure. ℭ Si v̄o nō d̄siccat̄ ꝛ nō firmat̄ tūc nece ē vt loc⁹ vrat̄ siue cauterizet̄. ℭ Aui. n. hyp. 6° aff. qbuscūq̄ꝫ a sciatica molestatis resilit vertebrā. ꝛ rursus incidit in locū suū his mucillagines fiūt. i. facte sūt q̄ remolliūt ligamētū: ꝛ his tabescit crus: ꝛ claudicāt̄ si nō vrant̄ ꝛ modus cauterizatiōis fieri dꝫ sic̄ dcm̄ ē in cap^o in sciatice cura.

Cura facie ab humiditate extrinseca.

ℭ Rursū q̄rūcūq̄ꝫ v̄tebrū ꝑ multū tp̄s zaut ꝑānū ēt si a cā ꝓuenerit extrin^{ca} cure onus nō suscipe honorabili⁹ est: qm̄ raro euenit vti in suū possit redire locū: ita ꝙ firmet̄ in eo: cū p̄dictiōe tn̄ cura suscipiēda est: ꝛ loc⁹ p̄ balneis ꝛ ēplis mollificādus ē: deinde vt dcm̄ ē v̄tebꝝ ad ꝓpriū locū reducat̄ liget̄ ꝛ emplet̄: sic̄ supradictū est: ꝛ p̄dicto mō curat̄ ois iunctura mollificata ꝛ elōgata: siue alguatuirō cui⁹ cura dix̄ Raſ. 15. ꝯti. curet̄ cū ligatura elenāte illō ꝛ reb⁹ stipticis cū caliditate. scꝫ ēplastis sup locū. Et si chirurgic⁹ p̄cepit puero hn̄ti cubitū dislocatū elōgatū ad ꝯstringēdū brachiū ad supi⁹: ꝛ ad ipellēdū cap adiuua^{re}: vt nō adhereat bn̄ cū cubito. ℭ Dix̄ Aui. reducat̄ os mollificatū. s. ꝛ ꝑꝑ mollifica^{nem} elōgatuꝫ: ꝛ egressuꝫ a suo loco nāli ad inferiora illi⁹ in q̄ q̄escit. i. q̄escere dꝫ s'z nāꝫ: ꝛ a quo mollificatū est. i. ꝑꝑ molliciē egressuꝫ est. Et post reduc^{nem} ei⁹. dixit Aui. emplet̄ cū ēplis qb⁹ est v̄tus stiptica cōmixtis cū eis q̄ hn̄t v̄tute calefactiuā: sic̄ si mini

Cura dislocationis antique.

strant̄ galle: ꝛ balaustie ꝛ acatia ꝛ silia: cū aliquātulo castorei additi ꝛ vsnee: ꝛ iteꝝ subijciat quō est sic̄ nux cypssi: ꝛ iunipi ꝛ reliq̄ q̄ cadūt in emplis rupture. s. siphac: deinde stringat̄ sic̄ cap. s. cū ligatura. ℭ Emplm̄ optimū in h̄ sic fit. ℞. mirtilloꝝ galleꝝ ꝑsidie balaustie: acatie sumach spodij: karabe thur̄ sauine cypi castorei capilli rosaꝝ fruct⁹ tamarisci. an̄. ʒ. 5. farine molēdini ꝛ siliginis. an̄. ʒ. 5. ꝯficiant̄ postq̄ꝫ cribellata sīt cū vio rub^o stiptico ꝛ albumib⁹ ouoꝝ ꝛ supponāt̄.

ℭ De dislocatione genu ꝛ rotule eius. Cap. xvj.

Genu dixit Gal. vt ponit̄. 15. ꝯti. dislocat̄ ad diuersas ptes p̄terq̄ꝫ ad ptē anteriorē: q2 qm̄ oculus genu. i. rotula illud ꝓhibet tūc dixit declinabit ad interi⁹ in dislocatiōe: ꝛ ad exteri⁹ nō: eo ꝙ ꝓhibet cū capula ei⁹. ℭ Dixit Albuc. genu dislocat̄ s'z tres modos. s. ad exteriora ꝛ ad interiora. i. ad ptē siluestrē ꝛ domesticā: ꝛ ad infe^{ra} siue poste^{ra}: ꝛ nō dislocat̄ ad anteriora. Et. A. silr̄ dixit. ꝙ genu dislocat̄ ad oēꝫ ptē p̄ter q̄ꝫ ad anteriorē ꝑꝑ rotulā: ꝛ adiutoriū ei⁹. i. ligamētuꝫ ei⁹. Dixit. A. genu est velocis disloc^{nis}. s. ēt a cā extrinseca. ℭ Dix̄ ēt Gal. ꝙ dislocat̄ penes leuē motū in aliq̄ dislocatione. ℭ Dixit Aui. fortasse sunt absq̄ꝫ cā p̄ter deambulationē velocē: aut lubricat parū: sicut carnalis. s. ꝑs vt dixit lr̄a extra. ꝛ multotiens dislocatur absq̄ꝫ cā p̄ter saltum.

De signis

Dixit Albuc. signū dislocationis eius est vt p̄cipias infirmo ꝙ applicet crus suū ad coxā suā: ꝛ cum nō adheret cū coxa: tunc scias ꝙ genu est dislocatum.

De cura.

Dixerunt qdā ꝙ sicut dislocatio poplitis de facili fit: ita ꝛ facilr̄ restaurat̄: nā ꝑ se cū hō erigitur violēter sup crus ꝛ sup genu redit ad locū suū p̄ter ꝙ medicus opet̄ aliqd. Si āt nō rediret fit vn⁹ minister q teneat crus egri fortiter: ꝛ medic⁹ ip̄e palpādo genu in latū ꝛ in lōgū reducat ipsuꝫ quo facto ponat̄ desup petia ifusa in oleo ro. ꝛ exp̄ssa: ꝛ desup ponant̄ faldelle de stupa in aqua ꝑus infuse ꝛ bene expresse: ꝛ post expressionē intincte in emplo cōstrictiuo: ꝛ liget̄ cū fascia q̄tuor digitoꝝ lata. Et bn̄ firmet̄ ꝛ dimittat̄ sic vsq̄ꝫ ad 4^m vel 5^m diem. ℭ De reductione genu. dixit Gal. ꝛ ponit̄ vbi supra. ꝙ curari dꝫ per extensionem ꝛ mollitiē ꝛ restitutionē: ꝛ restituti cōstrictionē cū ligatura q̄ nō soluat̄ ad plures dies. Et dixit. quotiēs restituere volueris articulū genu sedeat patiens sup scamnū. deinde eleuet̄ pes eius modice: deinde duo viri auxiliū dent ad extendenduꝫ manibus ipsoꝝ de pte supiori ꝛ inferiori violenter: deinde chyrurgicus intromittat articulū in loco suo restituendo ipsuꝫ ei: deinde liget̄ condurabilr̄. al'r. cōdominabiliter. ℭ Dixit Albuc. restitutio omniū modoꝝ dislocationis genu est vt facias sedere infirmū rectū: ita vt iā extendat crus suū sup illud: ꝛ adhere dorsuꝫ tuū ad facieꝫ eius: ꝛ pone pedes ei⁹ inter pedes tuos: deinde adherere fac genu ei⁹ cum palmis ei⁹: et rectifica cū inter digitos tuos. deinde applica cū palma tua sub genu cū fortitudine. et minister alius trahat pedem tuū et extēdat donec redeat genu ad locū suum. ℭ Et Aui. dixit. sedeat sup sedē ꝓpinquā terre et eleuētur pedes ei⁹ parūper: deinde extēdat vir fortis manū suā d̄sup et desubtus extēsione forti et reducat restaurator iuncturaꝫ ad dispōnē suā et liget eā. ℭ Dix̄ Albuc. sig^m reductiōis ei⁹ est vt adhereat cū coxa in leuitate nō laboriose: deinde emplastra ip̄z: et adherere fac crus suū cum coxa: deinde fac ea sil' cū vitta trib⁹ dieb⁹ stare aut q̄tuor: deinde solue ipsaꝫ: et nō vtat̄ infirm⁹ ambulatiōe aliqb⁹ dieb⁹ donec ꝯfortet̄. Si aūt excusat̄ tibi reductio ei⁹ ꝑ dictū modū: tūc dixit Albuc. administra extēsionē fortē cū ligamētis: quoꝝ p̄cessit narratio in reductiōe anche ꝛc̄. ℭ Et aliqn̄ dislocat̄ rotula genu. et dixit. A. opꝫ tunc vt ponat̄ pes plane in terra: et reducat̄ rotula. deinde impleat̄ curuatura genu pānis ꝓhibētibus a duplicatione: et ponant̄ desup astelle resistētes ei in pte ad quā declinat. cūq̄ꝫ stringit̄: et adheret et firmat̄ nō duplicet̄ genu cū festinatiōe. s'z paulatiꝫ donec alleuiet̄ ei duplicatio.

Signa reductionis et regimē post ipsam

Reductio rotule.

¶ De dislocatione iuncture tali ⁊ ossium pedis ac digitorum pedum. Cap.xvij.

Dislocatur qñqȝ iũctura tali apud cal
caneũ. ⁊ dixit Guil. ꝙ cum
difficultate restituit͛ hec iunctura: ⁊ simlr̃ iunctu
ra rascete: ⁊ pectinis pedis: ⁊ difficultas restitu
tionis eius trahit͛ ex positione ossium rascete: ⁊
alioꝝ ossiuȝ puoꝝ pedis ⁊ dislocatio tali: qñȝ ẽ integra: ⁊ qñȝ
nõ integra. ¶ Dixit Albu. dislocatio eiꝰ fit: aut ad interiora: aut
aut ad exteriora: aut ad pteȝ domesticã: aut ad ptẽ siluestrẽ.

Et signum dislocationis eiꝰ est. vt videas calcaneũ
inflatũ ad partẽ ad quã dislocatur. sup.
⁊ in alia parte concauum.

Et cura eius est prima cure dislocationis sui cõparis
in manu. ¶ Dixit Aui. si disloca͛ calcaneꝰ in
diget extẽsione forti: ⁊ curatione. al's. coartatione ⁊ cõpres/
siõe vehemẽti: ⁊ ipulsiõe cũ fortiꝰne vt redeat: ⁊ h̃ qñ disloca
tio ẽ integra: deinde oȝ vt dimittat deãbulationẽ circiter. 40ª
dies. vt nõ disloce͛ 2º. Et dixit. inquit antiq oȝ vt extenda͛
infirmꝰ sup dorsuȝ sup terrã: ⁊ ab eo ꝙ est inter coxas eius
⁊ albafagi paxillus figa͛: aut resupine͛ ifirmus sup dorsuȝ
sup terrã: ⁊ sic paxillus lõgus intrãs ꝓfũditatẽ terre nõ per
mittẽs corpꝰ eius moueri cũ ꝓcedit pes eiꝰ ad inferiora: ꝙ
si pñs tibi fuerit lignũ magnũ in cuiꝰ medio diximꝰ ẽẽt aliud
lignũ fixũ: tũc opȝ vt sit minister tenẽs coxã: ⁊ extẽdẽs eã: ⁊
minister aliꝰ extẽdẽs pedẽ: aut manꝰ eiꝰ aut ligamẽtũ ꝼm
ꝯtrariũ extẽsiõis ꝑmi: ⁊ equet tũc medicꝰ manu sua sepõnẽ:
⁊ teneat minister alius pedẽ aliũ ad iferiora. Et opȝ. dix. A.
vt post eq̃tionẽ lige͛ ligamẽtis fortibꝰ: ⁊ vadat cũ pte liga
mẽti ad pectinẽ pedis: ⁊ cũ pte eiꝰ ad calcaneũ: ⁊ lige͛ illic
opȝ tñ vt caueat͛ ex neruis: ⁊ venis q̃ sunt sup cauillã poste
rius. ne sit sup eis strictura vehemẽs: ⁊ vt ꝓhibea͛ infirmꝰ
ad ambulatiõe. 40ª diebꝰ. isti. n. si conant͛ ambulare añ non
sana͛ ꝼm ꝯplemẽtũ: ⁊ dissoluit͛ in eis mẽbrũ ⁊ corrũpitur
curatio. Dixit tñ Guil. ꝙ extẽsio fiat paulatine cũ puo dolo
re ꝼm ꝙ fuerit posse: ⁊ ꝙ facta restauratiõe pona͛ sup loco
petia in oleo rosaꝝ ⁊ expssa: ⁊ sup eo emplm cõstrictiuũ cum
faldellis de stuppa ⁊ lige͛ nõ nimis stricte: ⁊ vt nõ mortifice͛
locꝰ: ⁊ sup crus pona͛ ꝓhibitiuũ fluxꝰ hũoꝝ ad locũ. ¶ Et
dixit. A. si separe͛ os tali ex saltu: nã illõ accidit multotiẽs:
aut accidit huic mẽbro apa cal'z: opȝ tũc vt ꝓpare͛ h̃ mẽbꝝ
cũ resupinatione infirmi sup faciẽ suã: ⁊ extẽda͛ mẽbrum: ⁊
eque͛: ⁊ cũ embrocis q̃ sedãt apa calm embroce͛: ⁊ admini
stre͛ ligamẽtũ forte: ⁊ q̇escat infirmꝰ ⁊ nõ mouea͛: donec
rectifice͛ mẽbrũ integre. Et dixit. ligatura oȝ vt sit ad digi
tos. i. v̄sus digitos ⁊ admitta͛ talus aptꝰ. Et dixit Auicẽ. ꝙ
in sepõne tali pauca sufficit q̃lȝ extẽsio q̃si debilis ad h̃ vt re
duca͛. Albu. ẽt posuit modũ reductionis dislocationis tali
queȝ poteris videre si volueris. ¶ Dixit Gal. vt ponit. 15º
ꝯtiñ. vtrũqȝ calcaneum ⁊ ossa pua in manu ⁊ pede dislocata
eleuent͛. i. deducant͛ sp ad ptẽ ꝯrã ptis ad quã declinauerũt:
⁊ si fuerit eminẽtia in supficie manꝰ: aut pedis alicuius ptis
noli dimittere eã sic: sȝ suppone ei plũbũ ⁊ insepabilis liga
tura fiat ei p duas hebdomadas: aut tres donec tolla͛ omno
⁊ strictura fiat subuersio eiꝰ. ¶ Et iteꝝ. dixit Gal. si disloce͛
aliq̇d os pedis ⁊ emineat ad sursuȝ q̇d fit quotiẽs patiẽs ca
dit sup pedẽ. surgat: itaqȝ patiẽs. i. erectꝰ stet. suppone ei pe
dẽ tuũ ⁊ supponẽdo pedi pãnũ duplicatũ opprime dũ intro
mitta͛. attrahant͛ digiti: sicut attrahũt͛ in manu ⁊ emple͛.
¶ Dixit Albu. oȝ vt eque͛ q̇d disloca͛ ex eis cuȝ extẽsione
pauca absqȝ labore: ⁊ istud q̇dẽ nõ est difficile: imo est facile:
⁊ istud dictũ retulit ad dislocationẽ digitoꝝ pedis si disloca
tio est in q̇busdã nodis dorsi pedis: tũc oȝ vt facias sedere pe
dẽ suũ sup locũ eq̃lẽ terre aut tabulã: ⁊ est stans sicut ambu
lãs. Deinde sta ⁊ pone pedẽ tuũ sup id q̇d exiuit ex illis iun
cturis: deinde calca illud cũ pede tuo cũ v̄tute. s. fortiter: do
nec redeat ⁊ videas ipȝ eq̃tũ: ⁊ ꝙ nõ appeat in loco eminen

Cura dislo catiõis ossiũ pectis pedis ⁊ digitoꝝ eiꝰ.

tia: deinde pone sup ventrem pedis eius tabulam. i. astellam
latã q̃ teneat totũ pedẽ cui sint duo capita. s. vnũ a pte calca
nei: ⁊ aliud a pte digitoꝝ: deide strige ipȝ strictura decẽti fir
ma tribꝰ diebꝰ: deide solue ipsaȝ ⁊ fac eũ q̇escere ab ambula
tione diebꝰ multis: donec stringa͛ ⁊ vite͛ a recidiuatione.
¶ Et. A. dixit. ꝙ regimẽ dislocatiõis ossiũ pectinis pedis ẽ
ꝓximũ regimini dislocatiõis ossis calcanei: ⁊ fortasse suffic̃
vt eques sita. s. vt calces cũ pede tuo sup ipȝ pãno existe iter
eos donec eque͛: deide empl'a ⁊ stringe ꝼm modũ quẽ scis:
digiti quoqȝ pedis eisdẽ modis dislocari pñt qbꝰ digiti ma
nus, ⁊ simlr̃ reductio eoꝝ est sic̃ reductio illoꝝ. Dixit Gal. at
trahant͛ digiti donec ꝯueniẽter reducant͛ ossa ad locũ suuȝ.
¶ Dixit Guil. dislocatio digitoꝝ pedis nõ reqrit nisi equa
tionẽ ⁊ postea suppona͛ emplm q̇d sic fit. ℞. farine cicercu
le. aut farris: aut auene seu siliginis. lib. ß. sanguis drac. ma
sticis. dragagãti gũmi arabici. añ. ʒ. j. boli. armeni. mũmie.
añ. ℥. ß. puluerizata icorꝑent͛ cũ albumie ouoꝝ in tãta q̃ȝtita
te ꝙ liq̇dũ fiat, ⁊ sic lige͛ suauiter supra eq̃tionẽ. h̃. n. ẽplm
fortiter stringit p se modica ligatura addita, ⁊ oi die solua͛.

¶ De correctione quarũdam dispõnũ malaꝝ que remanent post cõfirmationẽ reductionis dislocaliũ. Cap.xviij.

Supra patuit ꝙ dislocatio qñqȝ est dedu
cta in manꝰ medici stolidi: aut igno
rantis: q̃re remanẽt dispõnes q̇dã male in mẽ
bris post reductionis ꝯfirꝰnẽm, ⁊ maxie ẽt rema
nẽt qñ eger nõ est obediẽs ⁊ nõ seruãs q̃ seruã
da sunt ẽt si medicꝰ rõnabilr̃ ꝓcesserit. ¶ Et inter alias dis
põnes maxie: ⁊ de q̃ est h̃ sermo est ĝuitas in mẽbro ad mo
tũ. nã debilita͛ ⁊ nõ mouet: nisi motu debili aut tardo, ⁊ hec
tarditas ad motũ qñqȝ remanet nulla grossitudie in mẽbro
existe: sed ꝓcedit ex q̇dã duritie: siue spissitudine d'relicta in ner
uis ⁊ lacertis ⁊ chordis hñtibꝰ illud mẽbrũ mouere: ⁊ de q̃ dis
põne dixit Albu. in caº de dislocatione humeri ꝙ si accidat
post sanationeȝ grauitas in mẽbro ⁊ tarditas in motu eiꝰ:
tũc vta͛ ifirmꝰ balneo multotiẽs: donec lenia͛ ille grauitas
⁊ redeat infirmꝰ ad dispõnẽ suã ꝑmã ⁊ ꝯuenit in h̃ casu cũ
aq̃ d'coctiõis floꝝ camomille melliloti fenug. stica. floꝝ keyri
citrini: ⁊ qñqȝ remanet in mẽbro grossitudo ꝓhibẽs ipm a
debito ⁊ ꝯsueto motu. ¶ Dixit Aui. qñ remanet post redi
tionẽ dislocatiõis seu sepõnis. i. torsiõis durities: ⁊ q̃si apa,
administra embrocas ⁊ epithimata lenificãtia. ¶ Ait Ras.
15. ꝯti. ego ꝓcedo in cura articloꝝ difficilis extẽsiõis ex gros
sitie remanẽte in eis cũ lenitiuis ꝑut ẽ in caº sciros. Et dix.
lenificatiua sũt h̃. vȝ. bdelliũ armõiacũ sigia medulla vacce:
pinguedo tauri: galbanũ oleũ alcanne. oleũ lilinũ opopa
nacũ pinguedo lane cera citrina ⁊ cetropis. i. sordities alue
rij ⁊ mucillago fenugreci. ⁊ seis lini ⁊ suba albilbon, ⁊ suba
granoꝝ pẽtadactile ⁊ cauda. i. pinguedo caude. s. arietis. Et
dixit. he sube. i. meꝰ calefaciũt ꝑfecte ⁊ extẽdũt neruũ. s. epi
thima abũdãs cũ aq̃ calida ⁊ oleo tepido, ⁊ motꝰ iuncture
frequẽs. Qȝ si vitiũ sit cronicũ fiat cura cũ marcasita calefa
cta ⁊ extincta cũ aceto: cuiꝰ. s. euaporatio recipia͛ ad iũctu
rã induratã: ⁊ fiat illinitio eiꝰ cũ lenitiuis hec. n. est vltia cu
ra ipiꝰ. Et posuit Ras. vngm bonũ ad iuncturã ꝓfundã in
duratã: sic̃ est adiutoriũ ⁊ anche: ⁊ maxie ad vitiũ claudica
tiõis ⁊ grossitudinis anche. Et quotiẽs vitiũ fuerit cronicũ: ⁊ nõ
pñt articuli extẽdi: ⁊ est violẽtũ ꝑfecte. ℞. olei veteris rotul.
ij. olei lilini rotul. ß. cere citrine rotul. ß. gũmi ĝnoꝝ viridiũ.
ʒ. ij. euforbij. ʒ. ij. armoniaci. ʒ. iij. castorei piperis opopana
ci. añ. ʒ. ij. medulle ossiuȝ. s. cerui vel vituli. ℥. iiij. liq̃fiãt q̃ liq̃
fieri debẽt: ⁊ cũ eis misceant͛ sicca trita. ⁊ vtere eo. ¶ Et dix.
Ras. si mẽbꝝ fuerit infrigidatũ suppone ei serapinũ galba
nũ: ⁊ castoreũ: q̃m calefaciũt neruos ⁊ extẽdũt mẽbꝝ. ¶ Di
xit Aui. qñ accidit adiutorio fractura in latitudie sua. s. i ca
pite ipiꝰ q̇d ingredit͛ pixidẽ spatule: aut ꝓpe ipȝ: deinde re
staura͛ os: si postea accidit ei dislocatio nõ ẽ posse reducere
eã: nisi iteꝝ frãga͛ restauratio: ⁊ hȝ h̃ veꝝ si fractura ei adue

De grauitate mẽbri ad motuȝ post reductionem.

De reductione ꝗ fracture.

nerit post etatẽ tenerã postq̃ nõ põt os restaurari ẜ viã p̃ intẽtiõis: sicut fit in etate tenera: ꝛ h⁹ sĩle cõtingeret cuicũq̃ alteri iũcture: ꝛ cã ẽ: q̃ post etatẽ tenerã nõ pt fractũ restau rari: nisi p viã scðe itẽtiois. s. mediãte poro sarcoide: q porus sarcoides ingrossat ptẽ ossis in q̃ dñr ꝙ aũt igrossatũ i capi te ei⁹ nõ põt igredi pixidẽ: q̄re nõ põt reduci in locũ suũ: sed ad h̃ vt reducat̃: opꝫ vt denuo ps restaurata frãgat̃: nã in ta li fractiõe porus ille destruit̃: vñ remota grossitudie ei⁹ a ca pite ossis: põt tũc igredi pixidẽ: ꝛ reduci i locũ suũ nãlẽ: imo scias vt dixit Ras. 15. pti. ꝙ quotiẽs fracture accidũt ppin que articulis nocebũt motu ipsoꝝ: eo ꝙ inferũt in locu ar ticuloꝝ grossitudiez quotiẽs ibi ꝯfirmat̃ porus sarcoides: ꝛ fractura aũt in loco dicto accidit pliẽs adiutorio q̃ȝ ossibus alioꝝ mẽbroꝝ. Et ait Ras. ibidẽ. q̃nẽs icidũt. s. frangũt̃ pe nes dislocationẽ capita gnũ guaꝝ musculi adherẽtis cũ mu sculo: ꝛ ossis adherẽtis cũ osse nõ reuertet̃ illud penitus ad dispõnẽ suã nãlẽ: sꝫ h̃ magis accidit in ancha ꝛ capite adiu torij ꝛ in vtroq̃ focili man⁹ ꝛ penes vtrũq̃ calcaneũ pedis.

¶ De cauterio in generali. Cap. xix.

Cauterium q̃nq̃ꝫ sumit̃ p cauterizatio ne: sicut cũ dr̃ cauteriu con fert huic mẽbro vel illi: ꝛ q̃nꝫ sumit̃ pro instro quo ipsa cauterizatio pficit̃ siue illud instrꝫ fue rit actualr̃ cõburẽs: sicut ferrũ ignitũ: siue po tentialr̃ sicut meⁿᵃ caustica. Duob⁹. n. modis cõtingit caute rizationẽ fieri. s. aut cuꝫ aliquo metallo: aut ligno ignito: ꝛ vocat̃ hoc cauteriũ actuale: aut cũ medicina hñte vim vsti uã: aut cõburentẽ: ꝛ vocat̃ h̃ cauteriũ potẽtiale. Et h̃ potẽtia le cauteriũ a q̃ȝplũmis causticũ siue ruptoriũ noiat̃. ¶ Me talla aũt apta vt cũ eis cauterizatio fiat ponunt̃ eẽ q̃tuor. s. aurũ argẽtũ: es siue auricalcũ ꝛ ferrũ. Et inter ista metalla est differẽtia in bonitate cauterizationis. ¶ Dixit. A. p̃ 4ᵉ. caᵒ 19ᵒ res q̃ cauteriũ fit meli⁹ est aurũ. dicũt qdã ꝛ post ipꝫ est argẽtũ: deide es: vltimo ferrũ. dixit Albuc. aliq dixerunt ꝙ cauteriũ cũ auro est meli⁹ q̃ȝ cũ ferro: ꝛ nõ dixerũt illud: nisi pp q̃litatẽ auri: ꝛ sublimitatẽ sue sub̃e: ꝛ pp eãdẽ cãꝫ di cũt seq in bonitate argẽtũ post aurũ: ꝛ post argentũ es: ve rũtñ dixit Albu. q̃ȝuis ita sit ꝙ aurũ sit meli⁹: tñ q̃ñ tu ignis cauteriũ ex auro factũ nõ declarat̃ tibi q̃ñ ignit̃ ẜm quãtita tẽ. s. debitã pp rubedinẽ auri: ꝛ q̃ñ pperat ad ipꝫ frigus. Et sĩl dicũt. accidit de cauterio facto ex argẽto: vel ex ere: ꝛ si addis supra ipꝫ aurũ in ignitiõe. dixit Albu. liquefit i igne: ꝛ cõuertit̃ in laminas ꝛ sĩle hui⁹ accidit de argẽto ꝛ ere: q̄ cadit artifex. s. cauterizator in occupationẽ: ꝛ nõ põt opari: ꝛ pp illud fit cauteriũ cũ ferro apud nos veloci⁹: ꝛ ppinqus ex rectitudine ad opõnẽ. ¶ Dixit Guil. pter q̃ȝ in cauteriza tiõe palpebraꝝ inuersataꝝ calidaꝝ: ꝛ qdã ẽt supplẽt in an gulis oculoꝝ: qb⁹ eligit̃ aurũ: aut aliqð dictoꝝ hoꝝ preter ferrũ: ꝛ h̃ iõ: q̄ in cauterizatiõe dictaꝝ ptium nõ exgrit̃ nisi pap igneitatis inulcẽ: q̃ñ in his locis meli⁹ est iterata opõ q̃ȝ vnica exq̄sita pp notabilẽ sensibilitatẽ ꝛ teneritatẽ oculis eligit̃ ẽt cauteriũ cũ auro in facie ꝛ locis in qbus querit̃ vt magis decora remaneat cicatrix: qð ꝯtingit pp leuiorẽ ipres sionẽ quã efficit pp quã nõ sic corrũpit ꝯpõnẽ mẽbri: sicut fa cit ferrũ ꝙ est multe ipressionis. ¶ Et cõparãs Albu. inter cauteriũ actuale ꝛ potẽtiale. dixit. ꝙ bonitas cauterij cum igne ad curãdũ supra cauteriũ cũ meⁿᵃ ꝯburẽte est: q̃ñ ignis est simplex: cui⁹ actio nõ puenit: nisi ad mẽbꝝ qð cauteriza tur. ꝛ nõ nocet mẽbro alteri ꝯiuncto cũ eo: nisi nocuᵒ pũo: meⁿᵉ v̊o ꝯburẽtis actio puenit ad illud ex mẽbris qð elon gat̃ ꝛ fortasse facit accidere in mẽbro egriᵗᵉᵐ difficilis sana tionis: ꝛ fortasse interficit: ignis aũt p sublimitatẽ suã ꝛ bo nitatẽ sub̃e sue nõ facit illud nisi supfluat. ¶ Sunt ẽt ꝛ alie cãe pp quas cauteriũ cũ igne est meli⁹ cauterio cũ meⁿᵃ: q̃ñ cũ cauterio cũ igne possum⁹ p̃cise puenire vsq̃ ad illã ptica laꝫ in longiⁿᵉ latituⁿᵉ: ꝛ pfũditate vsq̃ ad quã volum⁹ pue nire: cũ cauterio aũt cũ meⁿᵃ nõ sic possum⁹ opari. ¶ Et cau teriũ cũ igne ad hoc vt iprimat minus tpis a multo requirit q̃ȝ cauteriũ cũ medicia: q̄re ꝛ min⁹ extẽsuꝫ dolorẽ causat q̃ȝ illud: vñ ꝛ min⁹ psternit̃ v̊tus: ꝛ min⁹ ẽt de supfluitatib⁹ ad locũ trãsmittit̃ siue trahit̃ q̃ȝ in cauterizatiõe cũ medicinas.

Metalla q̄ sũt apta ad cauterizãdũ

Cauteriũ actuale siue cũ igne laudabili⁹ est potẽtia li siue cãꝫ medicine.

Huc autem ponunt̃ eẽ cãe mouẽtes medicũ ad cau terizãdũ: quaꝝ vna est. neccia: ꝛ altera vtilis. ¶ Et cã qdẽ neccia est: q̃ñ q̃ñ curas egriⁿᵉᵐ aliquã cũ recto regie ex pte diete: ꝛ potiõis: ꝛ nõ ꝯfert ei curatio tua: tũc deuenire debes ad vltimũ instrꝫ medici qð est chirurgia p̃cipue ad ptẽ ei⁹ q̃ est cauteriũ: q̃ñ ipꝫ est magis postremũ: de cui⁹ postremitate nota ꝙ dixit Albuc. cũ dr̃ ꝙ cauteriuꝫ est postremũ meⁿᵉ nõ est alr̃ nisi ꝙ q̃ñ nos admistram⁹ mo dos curatiõis in aliq̃ egriⁿᵉ p meⁿᵃˢ. sup. ꝛ ẽt admistrato de bito regie p dietã: ꝛ nõ ꝯferunt ei ille meⁿᵉ: ꝛ deinde in fine ei admistram⁹ cauteriũ: ꝛ ꝯfert ei: ꝛ tũc inde cadit ꝙ cauteriũ est postremũ meⁿᵉ: ꝛ nõ est postremũ: sicut itelligit vulgus ꝛ stolidi medici q credũt ꝙ nõ est curatio q̃ ꝯfert cũ meⁿᵃ: nec cũ alio vt dieta post casuꝫ. i. admistrationẽ cauterij: q̃ñ nõ ẽ ita. dñt. ꝙ tũc nõ sufficit dieta ꝛ potio ad curõnẽ q̃ñ mẽbꝝ vel mẽbra sũt adeo debilitata ꝛ male discrasiata: q̃ñ ꝯtinue mãm malã gñat: ꝛ ꝯgerit ꝛ suscipit: aut multiplicat ẽt bono obs̃uato regie: aut euãtiuis factis cõmẽsuratis: ꝛ multo ma gis h̃ erit q̃ñ fastidit⁹ est stõus: neq̃ põt cõmode suscipe ci bũ: neq̃ tolerare medicias: neq̃. n. ipꝫ sufficit patiẽs mẽbꝝ mãꝫ in se collectã expellere vel resoluere: aut pre mẽbri dbi litate: aut pre nimia multiⁿᵉ. grossiⁿᵉ vel viscoᵗᵉ seu incunea tione: ꝛ p̃cipue si mẽbꝝ patiẽs fuerit in pfundũ positũ: aut in sua cõpõne solidũ. ¶ Cã v̊o vtilis est: q̃ñ cauteriu p̃ser uat a futuris egrisᵇᵘˢ. ꝛ p̃seruat ab icõmodis: q̃ ad egriⁿᵉˢ cõ sequunt̃: nã cauteriũ suo calore mẽbꝝ ꝯfortat mãm subti liat: poros aperit: ꝛ mãꝫ resoluit ꝛ cõsumit. ¶ Volens itaq̃ Aui. 4ᵃ p̃mi. caᵒ 19ᵒ declarare iuuamẽta cauterij. dixit. caute riũ ẽ medicamẽ valde vtile iuuãs ad phibẽdũ ne corruptio scꝫ eueniẽs in aliq̃ mẽbro spargat̃. s. ad alia mẽbra vicina: ꝛ hoc facit: q̄ corrugat cõstringit ꝛ ꝯdẽsat: ꝛ q̄ ꝯfert ad cõfor tãdũ mẽbrũ: cui⁹ ꝯplõnẽ volum⁹ rectificare: ꝛ ad resoluen dũ mãs corruptas in mẽbro retẽtas: eo ꝙ ꝯsumit mãꝫ illã malã ꝯplõnẽ manu tenẽtẽ iesse: ꝛ iuuat ad restrigẽdũ fluxũ sanguis. ¶ Dixit Albu. cauteriũ ꝯuenit vlr̃ oi ꝯplõni. s. ma le q̃ est cũ mã ꝛ absq̃ mã exceptis duab⁹ ꝯplõnib⁹ q̃ sũt cõ plõ calida ꝛ cõplõ sicca absq̃ mã. sup. ꝛ mixta ex eis. s. calida ꝛ sicca sĩl absq̃ mã. In ꝯplõne aũt calida ꝛ sicca. s. singulari vel cõposita ꝛ sĩlr̃ cũ mã calida ꝛ sicca. Dixit Albu. dñt: qdaꝫ. n. dixerũt ꝙ cauteriũ nõ est vtile in ea: q̃ñ nõ est ꝯueniẽs vt cu ret̃ egriᵈᵒ calida ꝛ sicca cũ calido ꝛ sicco: nã calm ꝛ siccuꝫ mãm calidam magis subtiliat inflãmat agitat ꝛ ad furiam deducit. Quidã v̊o dixerũt. ꝙ p cauteriũ fit iuuaᵐ in oi egriⁿᵉ calida ꝛ sicca q̃ accidit in corpib⁹ hoiuꝫ: q̃ñ q̃ñ tu cõparas corpus hois ꝛ hũiditates ipsi⁹ ad ꝯplõnẽ ignis inuenis corp⁹ ho minis frigidũ. s. ꝛ hũidũ. Et ego. dixit Albuc. affirmo ser monẽ istoꝝ: q̄ expimẽtũ iaꝫ detexit mihi illud aliquotiens: ꝛ q̃cũq̃ enĩꝫ mala ꝯplõ fuerit in corpe hois cõposita cũ mã re cipit a cauterio iuuaᵐ: q̄ resoluit mãꝫ illã: que ipsaꝫ inesse tenebat ꝛ ꝯseruabat q̃ resoluta destruit̃ illa mala ꝯplõ q̃ ab illa mã depẽdebat. Verũtñ dixit Guil. h̃ hꝫ veritatẽ cũ cau terio cũ igne: ipꝫ. n. resoluit mãꝫ fridã aut calidaꝫ: non aũt hꝫ veritatẽ de cauterio potẽtiali: ipꝫ. n. nulloᵒ est ꝯueniẽs: nisi in mã frigida ꝛ ꝯplõne frida valde ꝛ hũida. Nã cauterium cũ meⁿᵃ ex nã sue ꝯplõnis ꝯplõnẽ mẽbri destruit: ꝛ ei⁹ ꝯpõ nẽ: nisi ꝯtrariũ forte eueniat in corpe, vt est frigidũ intẽsuꝫ: ꝛ pp hãc cãꝫ nõ dꝫ fieri cauteriũ cũ medicia, nisi in corpe frido in quo est mã frida ꝛ hũida, ꝛ in hyeme cũ corpe robusto, ꝛ in mẽbro lõginq̃ a p̃nˡⁱ, ꝛ hꝫ h̃ dictũ v̊itatẽ inq̃ȝtuꝫ fuerit posse curare egriⁿᵉᵐ sine ipso, verũtñ plimi egroꝝ pusillanimitate ꝛ timiditate ducti aioꝝ suoꝝ nõ tolerãt vt eis approximet̃ cauteriũ actuale, q̄re in his ꝛ sĩlib⁹ opꝫ opari cuꝫ cauterio potẽtiali. ¶ Sũt ãt mẽbroꝝ q̃dã q̃ dꝫ cauterizare: ꝛ q̃dã nõ.

De causis mouẽtib⁹ medicũ ad cauterizãdũ.

De vtilitatib⁹ cauterij.

In qb⁹ cõplõnibus cõueniat.

Que mẽbra sint cauterizãda ꝛ que nõ.

¶ Aristo.qđẽ pma pbleumatũ.pbleumatẽ.33.q̃rit q̃ mẽ
bra opȝ incidere aut vrere:ꝛ q̃ nõ. Et rñdet.ꝙ ea q̃ sũt sub/
ascel.ꝛ pudibũda.i.inguinalia.al's.inguib⁹ talia opȝ medi
caminib⁹ curare nõ incidere nec vrere:cui⁹ cã est multitudo
sensus ptiũ istaꝝ pp quẽ nõ tolerãt vstionẽ neq̃ incisionẽ si/
ne piculo spasmi:ꝛ deb.litas quã inde ↄseqꝛ mẽbrũ pncipa
le:cui⁹ est emũctoriũ p viã cõpassionis.in subascellis insup
est timor incisionis vel vstionis venaꝝ magnaꝝ arteriaꝝ:ꝛ
neruoꝝ in loco subascellaꝝ penetrãtiũ:ex q̃ accipieꝛ docu͞m
ꝙ nõ solũ in mẽbris pdictis:sȝ ẽt in qbuscũq̃ aliȷs acuti sen
sus:aut multũ ppinqs pncipalib⁹ ꝛ in mẽbris in qb⁹ sunt
vene magne arterie:aut nerui:aut chorde:aut ligamẽta ab/
stinẽdũ est a cauteriçatione:ꝛ intelligit Arist.ꝛ sic intelligi
deberet regul'r:ꝛ inq̃tũ posse fuerit alicui ipsoꝝ egritudies
curare:sin aũt nõ fuerit illõ posse tũc coacte possum⁹ ꝛ debe/
mus pdicta mẽbra:ꝛ q̃cũq̃ alia cauteriçare.Et qđã dñt.eli/
gi debere cauteriũ actuale in oib⁹ mẽbris i qb⁹ debeꝛ vstio
mẽbroꝝ.al's neruoꝝ venaꝝ aut arteriaꝝ. ¶ Dixit Gal'.sup
6° epidi.ꝛ poniꝛ a Rab.in 15ª pti.cauteriçatio cũ ferro cã/
dẽti:aut cũ medicinis adurẽtib⁹ opȝ fieri in locis in qb⁹ ad
sũt egritudies fortes ex fluxu hũoꝝ:aut ipsoꝝ malitia:quẽ/
admodũ sũt vlcera mala.sup.ꝛ alie egritudies ex multitudie hu
moꝝ:aut ipsoꝝ malitia:siue defluxoꝝ,siue cõgestoꝝ. ¶ Et
dixit.G.sup 2° medicinaꝝ:ꝛ poniꝛ a rabi ibidẽ.mẽbrũ ven
triculatũ:ꝛ cõcauũ cauteriçari nullaten⁹ ẽ necesse. Et in cor
pore nõ est mẽbrũ aliqđ qđ nõ sit ↄcauũ exceptis manib⁹ ꝛ
pedibus ꝛ neruis.i.musculis.Et dixit Moyses huic dicto
nõ ↄdicit hbũ ei⁹ qđ dixit sup.6° afo.de cauterio pectoris
in empimate:q: dixit ibi.nõ debere fieri h nisi cui est despe/
ratio ex ipsis. ¶ Dixit Auic.cauteriçator sibi cauere dȝ:ne
fortitudo cauteriçatiõis ipsius ad neruos pueniat:neq̃ ad
chordas:neq̃ ad ligamẽta. ¶ Et cauteriũ qđẽ fit q̃nq̃ sup
mẽbro egro:ꝛ q̃nq̃ fit in mẽbro sano ꝛ ppinq̃:aut supra ad
ipm:aut infra ad ipȝ:ꝛ qđẽ sup mẽbro egro fieri dȝ qñ mã fa
ciẽs egritudinem est in ipso cõgesta:aut fluxa:ita ꝙ ampli⁹ non
fluit:dũmõ sit sitũ in loco apto eductioni illi⁹ mãe:ꝛ nõ se/
quaꝛ in ipso turpitudo in cicatrice:aut lesio in mẽbro pnci/
pali vel nobili sibi ppinquo:in mẽbro võ sano supra ad egri
tudinẽ posito qñ mã est i fluxu ad mẽbꝝ egrũ vel debile:nã
mã fluẽte lȝ cauteriũ ponere sup mẽbra p q̃ fluit illa mã vt
tollaꝛ illa via descẽsus ad mẽbrũ egrũ:imo ꝛ sup mẽbro mit
tẽte si ñ potuit al'r rectificari:ꝛ corrigi:ne trãsmittat.sup mẽ
bro aũt sano infra mẽbrũ exñte egrũ:lȝ ꝛ dȝ cauteriũ fieri qñ
q̃riꝛ diuersio mãe a mẽbro egro:aut a mẽbro mittẽte:aut qñ
mẽbrũ egrũ nõ est aptũ euõni mãe in eo exñtis:ꝛ mẽbrũ sb
eo exñs est aptũ ad euõnẽ ei⁹:vel qñ est vtile:ꝛ in loco sup q̃
nõ curaꝛ de turpitudie cicatricis. ¶ Dicũt cauteriũ q̃nq̃ fit
sub cute tñ:ꝛ q̃nq̃ puenit ad carnẽ capiens de ipsa plus:ꝛ
min⁹ sȝ sitũ mãe faciẽtis egritudinẽ supficialẽ vel pfũdã:ꝛ
sm dispõnẽ mẽbri in grossitie ꝛ subtilitate. Et qđ vrit cutẽ
tñ vocaꝛ supficiale:ꝛ qđ puẽit ad carnẽ vocaꝛ pfũdũ. ¶ Et
fortasse.dixit Aui.neccĩuȝ erit tibi cũ carne cauteriçare eos
qđ est sub ea supra ipȝ os morari.s.cũ cauterio iprimẽdo:do
nec tota ipsi⁹ destruaꝛ corruptio. Et subdit Aui.ꝙ cũ fuerit
os corruptũ ꝙ eget cauteriçatiõe os qđ sit sic craneũ:tũc sb/
til'r.i.cũ cautela:ꝛ puisione in ipso opare vel subtil'r.i.cum
igne debili cũ nõ multũ ignito cauterio:ita vt cerebrũ non
ebulliat:neq̃ ipsi⁹ pãniculi corrugenꝛ:ꝛ in alio osse ab ipo
scȝ craneo nõ cures pq̃rere sic subtil'r. ¶ Dixit Aui.loc⁹ qui
cauteriçaꝛ aut est manifestus:ꝛ poniꝛ sup ipȝ cauteriũ sen/
sibil'r:aut est pfũdus iteri⁹ in mẽbro:sicut i naso aut ore aut
ano:ꝛ iste loc⁹ pfũd⁹ indiget fora aliq̃ vt cãnulla ferrea:vel
enea p quã sicut p canale ignitũ imittaꝛ q̃ sic pareꝛ.i.ꝙ lo/
cus cauteriçãdus ei.s.cãnule bucella fiat.q.d.ita ponaꝛ sup
pte cauteriçãda:ꝛ ita ↄphẽdat eã in circuitu:vt cauteriũ ad
ipsaȝ solã pueniat ꝛ nõ ad aliã ꝛ dixit ad h vt cauteriũ ad lo
cũ pueniat:ꝛ in circuitu nõ ipediat si sit cauteriũ subtili⁹ q̃

Vide h q̃ sunt mẽbra q̃ opȝ cauteriçare:ꝛ q̃ nõ ꝛ quare ti mor est in sbascellis ꝛ in inguinib⁹ vrere ꝛ incidere

Q̃nq̃ cauteriçaꝛ locus eger q̃nq̃ ppe ipsum.

Cauteriũ aliud est supficiale aliud profundum.

De modo cauteriçãdi in loco pfundo.

forme vacuitas ne laterib⁹ forme obuieꝛ. ¶ De tpe ↄuenien/
ti ad cauteriũ faciẽdu. Dixit Albu.dissenserũt.s.qdã ꝛ no/
bis ponũt.n.meli⁹ tps veris:nã dicebãt isti ver mouet hũo
res:ꝛ adiuuat cauteriũ ad resoluẽdũ eos. Sed ego dico.di/
xit Albu.ꝙ cauteriũ ↄfert oi tpe pp qđ nocu͞m ꝙ accidit pp
tps submergiꝛ sub iuuamẽto ꝙ attrahiꝛ ex cauterio:ꝛ pre/
cipue si cauteriũ est neccĩuȝ dolorib⁹.i.egritudinibus fortib⁹ festinis
q̃ nõ tolerãt tarditatẽ.i.nõ dant inducias medico ad curan/
dũ,ꝛ expectãdũ tps magis aptũ q̃ȝ illud pp qđ timeꝛ ne ac/
cidat ex illis egritudinibus sup patiẽte malitia q̃ est maior q̃ȝ puum
nocu͞m intrãs pter tps.dñt.si egritudo det inducias:ꝛ tole/
rat tarditatẽ:tũc ad cauteriçãdũ meli⁹ est tps veris:ꝛ dein/
de me͞m autũni. ¶ Et hora pticularis melior est cũ stõus nõ ẽ
cibis ꝛ potib⁹ grauaꝛ⁹.neq̃ ẽt inanit⁹ ꝛ aer diei magis tẽ/
peraꝛ⁹:vt in estate de mane:ꝛ in hyeme ĩ sero. ¶ Et dñt.nõ
fiat cauteriũ añ 7ᵐ ãnũ:neq̃ ẽt post 7ᵐ vsq̃ ad 14ᵐ nisi egri
tudo fuerit fortis valde:ꝛ tũc ẽt nõ fiat multũ pfũdũ. ¶ Di
cũt regul'r cauteriũ fiẽdũ nõ eẽ:nisi pmissa subtiliatione re/
giminis ꝛ ↄgrua euõne:ꝛ maxie h attẽdẽdũ est in cauterio po
tẽtiali:q̃ñ ipȝ est potẽter attractiuũ mãeꝝ ad locũ. ¶ Vlti/
mũ q̃ȝ bonitatis ẽ vt cauteriũ fiat sine dolore p posse:ideo ↄce
dũt visuȝ narcoticoꝝ:aut p interi⁹ aut p exteri⁹ approxiatoꝝ:
vt sensus in mẽbro cauteriçãdo stupefiat:ꝛ maxie qñ pluri/
ma ps mẽbri cauteriçãdi erit,ꝛ ipm cauteriũ pl'ies iterãdũ.
¶ Hora aũt cauteriçatiõis situeꝛ infirm⁹ sm illã figurã sm
quã cauteriũ mẽbro cauteriçando leuius ꝛ facilius appro/
ximari possit,ꝛ tũc in circuitu mẽbri,vt voluit Aui.pbibi/
tiuũ apponaꝛ,sicut qđ fit ex magra vel bolo ar.cũ aceto mix
to,aut cũ pãnis isusis in aq̃ ros.vehementer ifrigidata,aut
aliȷs succis fridis. In circuitu q̃q̃ cauteriȷ po^{alis} fiẽda ẽ co/
rona,de pasta aut de peciȷs in albumine ouoꝝ isusis,vt nõ
possit diffundi ad ptes circũstãtes,ꝛ desup ẽt ponanꝛ pecie
in albumie ouoꝝ infuse ꝛ supligeꝛ,aut man⁹ supposita fir/
miter teneaꝛ,vt de loco nõ moueaꝛ,ꝛ tãto tpe in loco dimit
taꝛ,donec ipressionẽ fecerit vsq̃ ad locũ ad queȝ attingere
dȝ,h aũt tps est lõgi⁹ ꝛ breui⁹ sȝ po^{em},siue acuitatẽ medi/
camis suppositi,dũ aũt actu cauteriçatio fiat,siue cũ igne,
siue cũ me^{na} eger blãdis hbis horteꝛ,aq̃ ro.sup ei⁹ faciẽ ir/
roreꝛ odorabile sibi delectabile narib⁹ applicetꝛ,ꝛ si neccĩuȝ
fuerit bonis ↄfectiõib⁹ cõforteꝛ,vt tolerãdũ leuius tolereꝛ.
¶ Cauteriçatiõe ãt facta ꝛ ↄpleta itẽtio remanet ad abijciẽ
dũ escarã p̃inductã,h ãt fiat supponẽdo eis in mane,ꝛ se/
ro res vnctuosas,sicut assungiã,butyrũ,ꝛ oleũ ro.aut ẽpl'ȝ
factũ ex malua vel e visco multa pinguedie mixta,ꝛ silia ĩ q
bus aliq̃ñ diceꝛ in pticularib⁹ caplis,cũ istis.n.pcedẽdũ ẽ
a p̃ die vsq̃ ad totalẽ escare remotionẽ. ¶ Remota ãt esca/
ra.dñt qđã iponaꝛ multũ ei⁹ pila cerea grossa sm qđ exigit
magnitudo loci cauteriçati,ꝛ supponaꝛ ei foliũ edere,ꝛ h
fit vt nõ cito claudaꝛ,sȝ possit teneri loc⁹ aptus,donec tota
mã in loco retẽta resolueꝛ,ꝛ hoc maxie hȝ vitatẽ qñ caute/
riuȝ fit ad pseruationẽ faciẽdã:aut qñ fit sup mẽbro sano in
circuitu mẽbri egri ad diuersionẽ faciẽdã,põt ẽt teneri aptũ
medicinas supponẽdo acutas,q̃ sui acuitate pbibẽt a ↄsoli
datione. ¶ Aliȷ aũt dixerũt.ꝙ nulla violẽtia fiat vlceri cum
ipõne pile ceree vel alicui⁹ me^{ne} acute,sȝ dimittaꝛ p se ↄsoli/
dari.nullũ tñ ↄsolidatiuũ vlceri apponẽdo,qñ opõ cauteriȷ
in ↄsũptiõe mãe est festina,si aũt lõgo tpe aptũ teneretꝛ,locũ
debilitaret,dolorẽ in loco iduceret,ꝛ sic mẽbrũ disponeret,
vt ad ipȝ mãe fluerẽt ꝛ fluẽtes reciperet:ꝛ h pcipue hȝ verita
tẽ qñ cauteriũ fit sup mẽbro egro mã tota ente fluxa ꝛ cau/
teriũ sufficiẽter deuenerit ad pfundũ. ¶ Ax.quoq̃ vbi:ĩ.
pbleumate.35°.q̃rit pp qđ adustiones siue cauteria citi⁹ sa/
nanꝛ in mẽbris nutritiuis:intelligẽs p ista mẽbra carnosa.
dixit ꝙ citius sanant in eis,q: in eis magis viget vt⁹ nutri
tiua q̃ȝ in mẽbris solidis.s.spmaticis,q: ipsa rariora sunt ꝛ
min⁹ corpea.i.min⁹ terrestria sicca,ideo q̃uis in eis citi⁹ ipri/
maꝛ calor cauteriȷ ẽt cito ab eis exalat,cui⁹ oppositũ est in

In quo tẽpe dãt ꝛ in q̃ hora diei:ꝛ ẽt i q̃ etate nẽdũ fit cauteriũ.

Cauõ in cauteriçãdo.

Remotio escare.

An tenẽdus sit locus apt⁹ ꝛ q̃do

mēbris solidis terrestrib⁹: vt.n. ipse dixit. 4° meta. rar̄ cito recipit: ꝛ cito dimittit: spissū v̄o ecō. ℭ Dix̄ Albu. ꝙ dixerūt qdā. s. antiquoꝝ ꝙ nō facit pus loc⁹ cauterij. Verū nō est illō absolute: qm̄ ego iā ꝓbaui ꝛ inueni ꝙ nō facit illud nisi in qbusdā corpib⁹ absq̄ alijs: ꝛ in qbusdā nō facit pus: vt in cōplexionib⁹ siccioib⁹ ꝛ bn̄ mūdificatis ꝛ subtili regie vtētib⁹. Et in qbusdā facit pus ꝛ in corpib⁹ p̄dictis oppositis. ℭ Et dixit nō credat ꝙ credit vulgus ꝛ stolidi medici. s. ꝙ illi egritudini q̄ sanat̄ ꝑ cauteriū nō est reditio: nā posse est ꝙ redeat egr^do hora aliq̄ tpis s̄m cōplexionē ifirmi ꝛ locationē egr^nis ꝛ virtutē ifirmitē s̄z illō qd̄ ꝑpat̄ in corpe ei⁹ de aggregatiōe supfluitatū: ꝛ s̄z illud qd̄ puenit ad ipiuz. s. mēbꝝ ex agitione sua ex cibis ꝛ siib⁹ causis aut alijs reb⁹ nō nālib⁹: nisi sit egri^do in q̄ admistrat̄ cauteriū egri^do subtilis ꝛ in membro paucaꝝ supfluitatū ꝛ humiditatum: sicut cauterium dentis ꝓpter dolorem ꝛ similium membrorum: expossibile est eni3 vt redeat in eo ille dolor: sed istud fit in paucis.

Loc⁹ cauterizatus aliqñ facit pus.

Egritu^o ꝑ cauter^m sanata. aliqñ recidiuat.

ℭ De icisiōe mēbri corrupti siue scacbilos ꝛ estiomeni. C. xx.

Corruptio de qua hic agit̄ est putrefactio vitā tollēs a mēbro cui accidit nō ꝑ viā exiccatiōis mēbri: s3 ꝑ viā hūectationis ꝛ remollitiōis facte a caliditate extnea: q̄ cū supuenit mēbro alicui potēs est seqstrare humidu a sicco: ꝛ etiam humidum ad superficiem trahere: quare linitur ꝛ mollescit membrū: ꝙuis finalr̄ illud hūidū exiccet̄ ꝛ membꝝ icineret̄: oē. n. membrum qd̄ hac putrefactiōe corrūpit̄ ꝑ reddit̄ tactui mollificatū: l3 finalr̄ icineretur. ℭ Et h3 ista putrefactio duos grad⁹: quoꝝ vn⁹ ē ipfect⁹ ꝛ incōplet⁹: est tn̄ in via ꝑ° vt ꝑficiat̄ ꝛ cōpleat̄: nisi sibi s̄buenia: alter v̄o est cōplet⁹ cui subueniri nō pōt. ℭ Vocat̄ āt h̄ corruptio anacra: tn̄ inuenit̄ dici de tribus: ꝑ de mortifi^ne sanguis in mēbro ꝑp ap̄a calīn: aut aliā cāz: ꝙ nisi ei subueniat̄: ꝛ inde de mēbro ext̄hat̄ sensibilr̄ vel insensibilr̄ disponit mēbrū in quo est ad corrup^tem p̄dictā recipiēdū. 2° dr̄ d̄ mēbro qd̄ occasiōe dicti sanguis: vel ꝑp aliquā aliaꝝ cāꝝ putrefactiōis p̄dicte iā tēdit ad corrup^nem: ꝛ iā acqiuit ꝑ^m gradū ipsi⁹: nōdū tn̄ est corruptū. 3° dr̄ putrefactio p̄dicta. s. de mēbro iā corrupto ꝛ mortificato: vn̄ 3° aff. dix̄ Gal. ꝙ morbus q appellat̄ anacra erit quotiēs mortificat̄ caro: ꝛ ꝑficitur in eo corruptio: vn̄ insanabilis erit. ℭ Prim⁹ grad⁹ putrefactiōis p̄dicte h3 duas mātiōes. s. ꝑmā q̄ est adhuc remissa icipiēs: ꝛ 2^am q̄ ē ꝓcedēs ꝛ cōtinue itēdit̄ ꝛ magnificat̄: ꝛ iste ꝑm⁹ mod⁹ putre^nis: vocat̄ cancrena: cui⁹ expō est quasi mortua caro. ℭ Scd̄s ēt grad⁹ putref^nis q grece dr̄ ascacbilos. ꝛ a qbusdā noiat̄ crisis h3 duas spēs: quaꝝ vna ē putrefactio ꝑambulās corrūpēdo ꝑtes vicinas nō ꝑ viā corrosionis: s3 ꝑ viā corrup^nis cōplexionis mēbri ꝛ mortifi^nis spūs vitalis: ꝛ caloris inati: ꝛ dr̄ ista spēs ab Aui. estiomen⁹. ℭ 2ª v̄o spēs nō est ambulatiua: neq̄ ꝓcedit corrūpēdo ꝑtes vicinas saltē ad tps: si. n. ꝑ multū tps staret absq̄ dubio corrūpēdo ꝓcederet: ꝛ ista spēs ab Auicē. dr̄ ascacbilos: ꝛ in vtraq̄ spē mēbꝝ est vere putrefactū ꝛ mortificatū: ꝙuis dicant qdā ꝙ in ascacbilos in ꝑn°. l3 mēbrū sit redditū insensibile ꝛ denigratū: adhuc tn̄ viuit ꝛ nō est mortuū: qm̄ ꝙuis sit ꝑuatum spū aiali: ꝛ ꝑ cōñs v̄tute sensibili: nō tn̄ est ꝑuatū spū vitali q̄ adhuc viuit. ꝛ putāt ꝙ ista sit cā: q̄re ei⁹ putrefactio nō ē ambulatiua corrūpēdo mō p̄dicto: ꝛ ꝙ adhuc sibi possit subueniri ꝛ possit curari. ℭ Quil3 p̄dictoꝝ modoꝝ corruptionis pōt accidere alicui mēbro organico: ita ꝙ oib⁹ cōsiīb⁹ cōponētib⁹ ip3: ꝛ tūc maxie accidit mēbris extremis: vt manib⁹ ꝛ pedib⁹ naso ꝛ siib⁹: ꝛ pōt accidere alicui: vel aliqb⁹ d̄ mēbris cōsil̄b⁹ exñtibus in organico p̄ter illa: vn̄ qñq̄ accidit mēbris mollib⁹ vt carni: cuti: ꝛ siīibus: ꝛ qñq̄ accidit membris duris vt ossibus: ꝛ qñq̄ medijs vt neruis: panniculis ꝛ similibus. Et ex cōsiīibus s̄m plurimū accidit carni ꝛ cuti.

Putrefactio vitā tollēs: dr̄ trib⁹ mōis

Causarū p̄dicte corruptionis: alia est imediata: ꝛ alia mediata: ꝛ imediata ei⁹ cā ponit̄ esse triplex: alia simp̄: ꝛ alia cōposita. Et simp̄ est 2ª: q̄ꝝ vna ē corrup° cōplexionis corpis: aut mēbri cū q̄ aia opat̄ opōnes. Et 2ª ē ꝓhibitio aduētus spūs vitalis ad ip3: siue ꝑua° ipsi⁹ spūs vitalis in ipso: nā spū mediāte cōplō mēbri actuat̄ ad opandū: quecūq̄. n. dictaꝝ cāꝝ duaꝝ mēbro acciderit cū aia in ipso suas nō valeat opōnes exercere ab ipso diuertit̄. ꝛ ip3 a suo regie derelinqt: qre arripit̄ a caliditate extnea. q̄ est cā corruptiōis ꝛ putrefactionis ipsi⁹ mō supradicto: ꝛ cā cōposita est ex illis duab⁹ sil̄ cōiunctis. ℭ Pro his dixit Aui. 4ᶠ 3ª ca° de estiomeno. dico ꝙ mēbro accidit corruptio ꝛ putrefactio ꝑp cāz corrūpētē cōplōnē ei⁹ ꝛ spūz aialē. i. vitalē. Aui. nāq̄ p' ꝑ°. v̄tutē aialē dixit ꝑ vitali: ꝛ sic ēt hic spm̄ aialē noiauit ꝑ vitali: vel vt exponūt qdā ꝛ bn̄ corrūpētē spm̄ aialez. i. ab aia ꝓcedētem: aut eidē deseruiētē: ita ꝙ h̄ supponit ꝑ quocūq̄ spū, ꝛ nō ꝑ spū aiali ꝓpe sūpto, vt patuit in s̄mōe 4°. ꝑ trac. h̄ facit ad eē seu ad vitā mēbroꝝ: s3 solū ad bn̄ eē: ꝛ hic ē ꝙ q̄ꝙuis mēbꝝ tali spū aiali ꝑuet̄, nō tn̄ iō corrūpit̄, n3 mortificatur vt pōt appere in stupidis cōgelatis: ꝛ mollificatis, aut accidit. dix̄. A. ꝑp aliqd̄ ꝓhibēs spm̄ vēire ad mēbꝝ. s. vitalē: ꝛ ꝙ ꝓhibet ip3 venire in mēbꝝ. ℭ Et cā vtrasq3 itētiōes cōplēs qñq3 ē eadē: ꝛ qñq3 ē alia ꝛ alia: sic. n. patuit i s̄mōe ꝑt vita ꝑsistit in mēbro ꝑ ꝑmanētiā sue cōplōnis inate i nālitate sua: ꝛ ꝑ ifluētiā ei factā a corde, de v̄tute vitali mediante spū vitali vnicuiq̄ ab eo ifluxu, q̄ꝝ si altera deerit vita nō ꝑsistet, ꝛ multo magis si vtraq̄ ōstructa erit vl̄ corrupta nāli mēbri cōplōne, ꝛ ei⁹ inato spū, aut ꝓhibito aduētu spūs vitalis ad ip3 a corde, aut vtroq̄ supueniēte mēbꝝ nō ampli⁹ viuet, sed corrūpet̄ ꝛ ꝑistet. ℭ Et vt dn̄t. altera duaꝝ cāꝝ ad corruptionē mēbri suffic: ōstructa nāq̄ nāli cōplōne mēbri mēbꝝ reddit̄ ineptū ad suscipiēdū spm̄ vitalē a corde: ꝛ ꝙuis cor illū supra ip3 ifluat ibi: aut a corrupta cōplōne corrūpit̄: aia aūt tādiu mēbꝝ ifoꝛat q̄diu pōt in eū debitas opōnes exercere: silr̄ ꝛ si in aliq̄ inata cōplō mēbri nō corrūpat̄: tn̄ si ꝑuet̄ ifluxu spūs actuātis eā: cū illa cōplō nō sit ꝑ opōnib⁹ vite cōueniēs aie instr̄z: nisi actuet̄ tūc ab aia relinquet̄ ꝛ corrūpet̄ ꝛ mortificabit̄. ℭ Cā āt mediata p̄dicte putref^nis q̄ ē mortificās spm̄ vitalē: aut ꝓhibēs ipsi⁹ ifluxū sup mēbꝝ: ꝛ ōstruens inatā mēbri cōplōnē. Dixit Alb. alia ē extr^ca: ꝛ alia itrinseca: ꝛ vtraq̄ ē mixta: vn̄ de cā extr^ca loqns Alb. dix̄. ꝙ qñ3 accidit a ꝑcussiōe. i. morbi: vl̄ pūctura aliqꝝ venenosoꝝ aialiū: sic̄ scorpionis marini. vipe rutilē: ꝛ siliu3: q̄ꝝ ꝓpetas est mēbri cōplōnē qd̄ ꝑcutiūt extnicare totalr̄: ꝛ corrūpe. sup. aut a ꝑcussiōe seu vulneratiōe alic⁹ instr̄i venenati. ℭ Et ex cāis extrinsecis ē vehemētia frigoris aeris mortificās: ꝛ extinguēs calorē nālē in mēbro: sic̄ accidit freqnter iter agētib⁹ ꝛ regiōib⁹ ꝛ tpib⁹ fridis: q̄ꝝ extrema corrūpūt̄: ꝛ mortificant̄ max̄ si p̄ter solitū tale iter egerūt. ℭ Et ex eis ē ligatura fortis fc̄a in mēbro: q̄ ꝓhibet trāsitū spūs vitalis ad ipm siue talis ligatura ꝓhibēs fiat a re pōderosa supposita: siue manu stringēte: siue fune vl̄ siā re illaqueāte ꝛ suffocationē faciēte ꝛ max̄ d̄ hac cā accidit corruptio: ꝛ mortificatio cu3 ad tps fortis ꝑseuerat. ℭ Et ex eis ē error medici vel ifirmi in curōne vlceꝝ cū diuti⁹ sup ea q̄ exicca^ne idigēt admistrāt medicamīa calīa ꝛ hūida remollietia: ꝛ putre^nem inducētia aut supflue administrāt in repcussiōe ꝛ alter^ne apatū medicamina frida cōstrigētia aut stupefaciētia destruētia cōplonem spūs vitalis in mēbro sup quo admistrant̄. ℭ Et ex cāis extrinsecis ē res cōtūdēs mēbrū: ex cui⁹ cōtusiōe sanguis in loco cōculcat̄ ꝛ itrāspirat̄: ꝛ putrefacit mēbrū. ℭ De cā aūt intrinseca. dixit. A. ꝑᶠ. 4ª. ꝙ accidit ꝑp malitiā cōplonis cū materia: ꝛ sine mā. Et mala cōplō sine mā pōt eē simplex ꝛ cōposita: nā q̄l3 excessiua mala cōplō: siue simplex: siue cōposita ꝑt esse. ꝛ est cā corruptionis cōplonis innate: ꝛ spūs in mēbro cōtēti cui ipsa accidit: cala ēt pōt eē cā dispositiua inq̄tū virtutē mēbri d̄bilitat spm̄ resoluēdo: ꝛ hūida pñt eē cāe dispositiue inq̄tū hūiditates mēbri disponūt ad recipiēdū putrefactionē. Et ꝙuis q̄l3 dictaꝝ malaꝝ cōplonū possit eē cā pu

De causis extrinsecis

De causis intrinsecis

trefactionis cū fuerit excessiua mō dicto:nihilominꝰ ꝗcūq́ꝫ fuerit illa mala cōplō finalr̄ deducit mēbrū ad malā ꝯplonē dependētē ab hūiditate eius corrupta. ¶ Ex dictis aūt malis ꝯplonibꝰ putrefactionē inducētibꝰ ab intrinseco potissime ꝛ sepius occurrēs ē mala ꝯplō calā ꝛ hūida:maxīe cū hūiditas supauerit caliditatē, mala aūt cōplō cum mā aut erit cū mā apante:aut opilāte siue apate:aut cū mā male ꝗlitatꝫ cū mā apante.sicut frequēter ꝯtingit in apatibꝰ magnis flāticis:aut flegmonicis q̄ multitudine mār suffocāt calꝫ nāle mēbri:ꝛ vias transitus spūs coarctāt. Aī mā aūt opilāte cōtingere pōt:aut qꝛ opilat sua multitudine vel viscositate:a mā aūt male ꝗlitatis:sicut sepe ꝯtingit sua vēnositate in antrace:ꝛ sua acuitate:ꝛ mala putredine in igne pſicoflegmone herisipilato:formica vlceratiua:cancro:lepra:ꝛ fistibꝰ:ꝛ alijs vlceribꝰ putrefactiuis:ꝛ q̄nq́ꝫ erit cā eius mā egressa a loco nali inclusa in loco p̄ter nālē:sicut q̄nq́ꝫ ꝯtingit a sanguine venas egressore incluso ꝛ cōculcato in porositatibus mēbri ꝓfundis in qbus nō debite trāspirat:de q̄ dixit Gal. in 3ᵒ ad glauconē. Anacra fit ex supabūdātia sanguinis in mēbro inclusi expiratiōe carētis:ꝛ arterie mēbri nō p̄nt tūc extēdi pre angustia loci ꝛ infestatione ipsiꝰ qō ipsas īfestat:ꝛ hoc fiat ex eo qō remanet de ipso sanguie:ꝛ eo ꝙ nō pōt penetrare. ¶ De dictis q̄q́ꝫ cāis tā itrinˢᶜⁱˢ q̄ꝫ extriⁿˢᶜⁱˢ. dixit. A. 4ᵒ 3ᵒ. ꝙ sunt sicut venena calā vel frigida:vel opantia a tota suba ab ex̄ corpi vel mēbro occurrētia. Et sūt. dixit ipse sicut apa:ꝛ pustule male corrūpētes ꝯplonē ꝛ spm̄ cū excellentia ꝗlitatis sue:aut venenositate eiꝰ:ꝛ sicut vlcera mala ambulatiua venenose sube q̄ rōne sue venenositatꝫ corrūpūt:dato ꝙ nō sit in eis excellens ꝗlitas:de quoꝝ nūero sūt vulnera illata a sagittis:aut alijs instris venenatis:ꝛ sunt sicut apata ꝛ vlcera:ꝛ q̄ lꝫ de se nō sint excellētis ꝗlitatꝫ:neq́ꝫ venenose sube:efficiunt tn̄ corruptiua ꝛ putrefactiua pp̄ errorē in curatione cōmissuꝫ:sicut dixit. A. infūdēdo oleū in vlceribꝰ ꝓfundis. s. inordiate. q̄re putrefit caro pp̄ hūiditatē olei:caro. n. vlcerata ꝛ p̄cipue ꝓfūda dꝫ exiccari. si g̃ hūectat̄ p indebitā approximationē olei putrefit:ꝛ sic errat̄. dixit ipe cū ifridatiōe vehemēti sup apata calā:q̄re corrūpit̄ ꝯplō mēbri q̄ est in ipso:ꝛ igrossat̄ ꝛ ifrigat̄ spūs ꝛ opilant̄ vie trāsitꝰ ipiꝰ:ꝛ dixit ꝙ ex dictis cāis est opilatio ꝗcūq́ꝫ eueniēs in trāsitu spūs vitalis ad mēbꝝ:siue ipsa opilō eueniat ab extrinseco:siue ab intriseco:ab extriseco. dixit. A. sic est ꝯstrictio fortis quorūdā mēbroꝝ in radice sua:siue ꝯprimat̄ manu:siue re pōderosa:siue strigat̄ funetnā:qñ talis ꝯstrictio ꝑseuerat corrūpit mēbrū pp̄ retētionē spūs aialis ab eo. aut p ꝛ vel p. i. retētionē v̄tutis. s. vitalis sparse ꝛ refulgētis sup ipꝫ. s. ipm̄ q̄ est in ipso q̄ expādit̄ a corde ad mēbra ex aia vel ex societate:retēto. n. spū retinet̄ ipsa v̄tꝰ vitalis sparsa ꝛ refulgens in ipso:nā ipsa v̄tꝰ mediāte spū spargit̄. i. defert̄ a corde ad mēbra:ꝛ mediāte ipso spū refulget. i. māifestat̄ in opōnibꝰ:q̄ pp̄ spūs dr̄ a corde:siue aia ire ad mēbra cū societate. s. dicte v̄tutis vitalis. Si g̃ ꝓhibeat̄ trāsitꝰ ipiꝰ v̄tutis illi sociate ꝛ nequāq́ꝫ sine ipso trāsire potentis:neq́ꝫ operit:aut vitā oʒ:arcēq̄re corrūpit̄ mēbrū. Et ab intriseco v̄o dixit Auic. ꝓuenit opilō sic accidit apā calꝫ malū fixū magnum grossic māe opilās meatū:ꝛ introitū anhelitꝰ. i. spūs:q̄. s. itroitu sine meatu ipse spūs idiget vt possit ire ad mēbra q̄re clauso meatu spūs nō vadit ad mēbrū:sꝫ retinet̄ vñ mēbꝝ corrūpitur ꝛ morit̄:de q̄ āt grossa mā. dixit Aui. itellexit, in trac. 5ᵒ huiꝰ s̄mōis. caᵒ de cācrena dicet̄. Et corruptio qdē p̄dcā accidēs ab itrinˢᶜᵒ q̄ꝫuis possit fieri incipiēdo s̄ꝫ plꝫ:tn̄ fit seq̄ndo alīs egriᵗᵘᵈⁱⁿᵉˢ vlcera mala ꝛ apata p̄dcā. Et q̄ fit ab extriⁿˢᶜᵒ plꝫ fit a vehemēti frigiditate aeris:aut casu vel ꝑcussiōe. Et q̄cūq́ꝫ fit p p̄us ꝛ citiꝰ accidit mēbris mollibꝰ q̄ꝫ duris.

Signa hoꝝ corruptionū sūt:nā dicūt. ꝙ corruptio. tūc dr̄ eē in p̄nᵒ qñ in mēbro incipit deficere sensus acuitas:siue bonitas ꝛ remittit̄ ꝛ obtūdit̄ ꝛ mēbrum stupidū reddit̄:ꝛ qñ corruptio seq̄t̄ ad apa ꝛ añcedit ipꝫ apa magnū cū dolore vehemēti in q̄ nulla sigᵃ maturatiōis appenit neq́ꝫ acuit̄ in aliq̄ p̄te eiꝰ vt sigᵐ exiture ostēdat. Et cū ꝓcedit mēbꝝ fit stupidū ꝛ minorat̄ dolor ꝛ pulsatio p̄eriites ꝛ incipit mēbrū ꝑmutari a colore suo nāli. siue a colore p̄existēti ad colorē malū liuidū viridē:violaceū aut fuscū. siue nigrū:ꝛ incipit remitti tēsio q̄ in mēbro erat ex apate:q̄ incipit humectari ꝛ remolliri:ꝛ oia p̄dicta sūt cū p̄ᵒ gradu corruptionis:ꝛ q̄ vocat̄ cācrena:cū v̄o mēbꝝ p̄uat̄ sensu oino:ꝛ cū pūgit̄ nō sentit:siue fit cū colore nigro:siue nō:tūc est scd̄s gradus corruptiōis:ꝛ tūc si stat corruptio ꝛ nō ꝓcedit est dispō dicta ascachilos. Cū v̄o corrūpit̄ caro in circuitu eiꝰ. tūc est dispō eiꝰ que dr̄ estiomenꝰ. ¶ Et qdā dicūt. ꝙ corrosio festina ꝛ īpetuosa:ꝛ lata cū sanguinolēto ꝛ lōgo rubore cū feruore magno punctiōe ꝛ arsura. s. in mēbris circūstātibꝰ:vt penitus videant̄ ardere sūt sigᵃ estiomeni. dr̄ aūt corrosio siue corruptio festina ꝛ īpetuosa ad drīaꝫ illoꝝ vlcerū corrosiuorū ꝛ se comedētiū. quoꝝ corrosio ꝛ corruptio est paulatina ꝛ tarda nō impetuosa:neq́ꝫ festina. ¶ De signis hoꝝ corruptionū. dixit Gal. 1ᵒ ad glauconē. noiat cācrenas eas q̄ pp̄ magnitudinē flegmonis mortificationes nō iā mortificatas factas:sꝫ siētes adhuc:ꝛ sic est corruptio in mēbro hēs ꝛ nō facta:ꝛ ꝓpea nō dixit sensus in totū amissus est:ꝛ s̄bdit. Ga. finalr̄:aut multiplicata ꝑticula:aut pura velut incisa vel vsta insensibilis qdē existit coꝝ q̄ patit̄ q̄ sic disposita est ꝑticula nigra fit. ¶ De signis scd̄i gradus corruptionis. dixit Alb. ꝙ denigrat̄ mēbrū:donec putet̄ ꝙ ignis cōbussit ipꝫ:ꝛ p̄uatur oino sensu. ꝛ nō ampliꝰ viuit. Et Pau. dixit. in cōdēnabili putrefactiōe nō sentit mēbꝝ oino:sꝫ denigrabit̄, ꝛ quotiēs deficit sensus in mēbro ꝑfecte mortificabit̄. ¶ Et Aui. dixit ꝙ cancrena est ex dictis corruptiōibꝰ illō qō est in p̄nᵒ ꝛ nō corrūpit̄ cū ea sensus. s. mēbri sensibilis. ꝛ maxīe est illō ex eis qō seq̄t̄ apa flegmonides. Et dicūt qdā. ꝙ p flegmonē intellexit oē apa calm̄. Alij dicūt. ꝙ itellexit oē apa magnū. q̄ꝫuis s̄m plm̄ seq̄t̄ apa calm̄ ꝛ raro frigidū. Et dixit. ꝙ cancrene aliqñ fiūt cā ascachilos. imo sūt vie p̄me ad ipꝫ. ꝛ dixit ꝙ ex eis illud est ascachilos qō sic est ꝯfirmatū. vt destruat̄ sensus in membro sensibili. ꝛ destruit̄ ꝛ corrūpit̄ caro ꝛ qō ipsaꝫ seq̄t̄. s. de venis neruis arterijs ꝛ filibᵒ vsq́ꝫ ad os. s. inclusiue. qm̄ oia ipsa mēbra mortificant̄. ꝛ sicut cancrena est in via in scachilos:ita scachilos est via in estiomenū. ¶ Et estiomenus de p̄dictis corrupᵗⁱᵇᵘˢ est illud. dixit Aui. cuiꝰ corruptio cū incipit ꝑambulationē in mēbro apat̄ qō est in circuitu corrupti:ꝛ fortasse ꝑducit ad corruptionē totiꝰ eiꝰ qō est in circuitu corrupti:ꝛ imo ꝑducit nisi succurrat̄ ꝛ siue corrūpat̄ siue nō:q̄ resistit̄ corruptiōi tota illa dispō dr̄ estiomenꝰ:nā dicit Aui. ꝙ totū acciñs fit. s. qō corrūpit̄ in circuitu dr̄ estiomenꝰ, ꝛ dr̄ ēt dispō ptis. i. dr̄ de dispōne ptis. s. q̄ iaꝫ mortificata est. dr̄t in ascachilos ꝛ estiomeno cū vlcerāt̄ est fetor intolerabilis ꝛ horribilis, sic fetor cadaueꝝ. ¶ Signa aūt corruptiōis in osse dicent̄ in tractatu 4ᵒ caᵒ de fistulis. ¶ Et Aui. assignat cām pp̄ quā in ascachilos ꝛ estiomeno ps corrupta ꝛ mortua nō sepat̄ a p̄te viuēte, ꝛ cadit, ꝛ innuit ꝙ cā est eiꝰ grossities māe, ꝛ ait. nisi esset ꝓpter grossitiē māe sue nō adhereret estiomenꝰ. i. ps corrupta mortua mēbro, sed expelleret̄. s. a nā vel. i. caderet per seipsaꝫ tanq̄ꝫ nō amplius existēs particula corporis viuētis. sꝫ sui grossitie inuiscat̄, ꝛ tenaciter heret parti viuēti, vñ nō cadit.

Cura corruptionis incipiētis, ꝛ ēt ꝓcedētis cū ꝑmanētia sensus, ꝛ nō est ꝑfecta mortificatio mēbri. dixit Gal. 2ᵒ ad Glauconē. mēbꝝ qñ ꝑfectā sanationē nō patit̄ sanationē recipit, siue recipere pōt per minutionē. s. p̄us factā ex p̄te oppᵗᵃ, deide ex p̄te ꝓpa si fuerit in eo aliq̄ vena nigra:ꝛ per scarificationē. s. factā sup loco ꝛ p medicias ꝓhibitiuas putrefactiōis. sup. tu. ꝛ oibꝰ alijs modis req̄sitis ad hāc curā de qua sufficiēter dicet̄ in trac. 5ᵒ. caᵒ de cācrena. ¶ Qr si per curā ipsaꝫ corruptio nō potuerit ꝓhiberi sꝫ ꝓcesserit, ꝛ vltimata fuerit. ꝛ iam mortificauerit membrū, tunc dixit

De causis tam extrinsecis ꝙ intrinsecis.

Gal. vbi. ſ. mortificato mēbro: ⁊ eo carēte ſenſu oino quo/
ties pungeſ incidi dʒ celeriter. Et intellexit ſiue diſpō fuerit
ſcakilotica ſiue eſtiomenetica: ⁊ cā q̄ mouet medicū ad inci/
dendū aliqō mēbꝝ organicū ſaltē eſt. dixit Albu. vt euadat
infirm⁹ ꝑ illud a morte: aut a malitia q̄ eſt maior defectu mē
bri. ⁊ iſta malitia maior eſt: qm̄ niſi incidaſ putrefaciet ſibi
vicinantē: putrefit. n. dixit Albu. poſt nigredinē donec inci/
dat illa putredo vſq ad aliud mēbrū: qō ſeqʳ ipʒ: ⁊ capit in
totū corp⁹ corrūpēdo ptē poſt ptē: vt ergo hoc nō accidat
eligaſ mēbri abſciſio. dixit tn̄ Gal. ibidē. mēbꝝ putridū aut
mortuū cū incidis ħ facies cū cautela: ⁊ timore: q̄ cautela cō
ſiſtit in hoc ne incidaſ mēbrū: niſi fuerit pfecte mortificatū:
⁊ iō ſubdit opare ꝑus medicinas: nā ſicut dixit Rabi in. 15ᵃ
ptícula cū inſpicis ꝟba Gal. cognoſcis q aliqb⁹ tpib⁹ cura
tio cū medicinis eſt vtilis ⁊ aliqb⁹ tpib⁹ curatio cū ferro eſt
vtilis. ¶ Dixit Gal. 14° terapētice. ⁊ poniſ a Rabi. 15ᵃ pti ᵃ.
cū pponis aliqd incidere ex corpe ad tria attēdas. ꝑᵐ eſt vt
tua opō in minimo tpis cōpleaſ. q. d. in minori tpe ſm tuā
poſſitatē ablationē mēbri opare. 2ᵐ ē vt nō ſit pūtia doloris.
q. d. fiat illud abſqʒ dolore vt cū minimo dolore p poſſe: ⁊
q: inciſio vt patebit dʒ ꝓuenire ad ptē ſanā: ne illa magnuʒ
patiaſ dolorē qdā ſtupefacientia approximāt: vt diceſ. Ter
tiuʒ eſt vt ſis ſecurus q opus tuū habebit finē bonū: ⁊ iſta
ſecuritas boni in trib⁹ attēdiſ. ꝑ vt ſis ſecurus q opus tuū
firmiter cōpleaſ. 2° vt ⁊ ſi aliqua cā cōpleri nō poſſit ſaltē ab
opōne tua nō accidat illi malo aliud malū ex loco altero: vt
apa in pte ſana. 3° vt ſis ſecurus q ex opōne tua egritudo nō
recidiuabit: ⁊ hoc fiet nihil penit⁹ de pte corrupta dimitten
do. ¶ Dixit enī Pau. incide totū illud qō mortificatum eſt
vſqʒ ad ptē ſanā. ¶ Et Albu. dixit. incide vſq vbi ꝯſeqſ cor
ruptio: ⁊ hoc intelligiſ maxie de aliis mēbris ab oſſe: nā ⁊ ſi
aliqn̄ verificeſ de oſſe corrupto: tn̄ aliqn̄ eſt neceſſe abſcinde
re os ſupra ptē corruptā in iunctura ei⁹ vt apparebit: ſit autē
partis corrupte abſciſio aut inciſiōe cū ferro: aut cauteriça/
tione cū igne: aut medicinis cauſticis: ⁊ cōparās Aui. inter
hos p̄dictos duos modos abſcindēdi mēbꝝ. dixit ꝑmi 4ᵃ.
ca° 17°. meli⁹ qdē eſt vt fiat inciſio ſine ferro: ſi poſſe fuerit:
qm̄ plerūqʒ ferruʒ inuenit tunicas muſculoꝝ. ſ. ⁊ neruoꝝ ⁊
venaꝝ pulſatiliū piculoſe. ſ. ne incidaſ muſculus aut neruus
ex tranſuerſo: aut ne incidaſ arteria: ⁊ ſequaſ flux⁹ ſanguis
magn⁹ q̄ pericula nō ſic cōtingunt in cauterio: multi ēt pre
timore refugiūt inciſionē cū ferro: ⁊ tolerāt cauteriū ſaltē cū
medicinis cauſticis. ¶ Dicūt ēt q cauteriū cū igne eſt meli⁹
q: nō ſic repētinā ⁊ ſubitā mutationē efficit in mēbro ſicut ⁊
ferrū: vñ ⁊ minor ſeqſ dolor: expedit aūt aliqn̄ abſcindē car
nē cū mēbris ſeqntib⁹ eā: ⁊ aliqn̄ os: ⁊ aliqn̄ totū ipʒ mēbꝝ
organicū: cū ergo fuerit neće abſcidere carnē: tūc ꝑus tēpta
de q̄ntitate eius abſcindenda. ¶ Dixit Aui. ꝑmi 4ᵃ. ca° alle
gato. cū icidēdi. ſ. cutē aut carnē ⁊ mēbra ſequētia ipſaʒ vſq
ad os excluſiue volūtas aſſuerit: tēta ꝑus imittēda erit in cir
cuitu oſſis illi carni ſuppoſiti voluēdo ipſaʒ donec q ſane. ſ.
carni tenta retineaſ ⁊ regiaſ: ⁊ vbi eſt fortior dolor cuʒ tēta
imittiſ: qm̄ ibi eſt termin⁹ ſanitatis. Et. n. vbicūqʒ tēta inue
nerit laxitatē: ⁊ retētionis debilitatē totū illud erit ex colle/
ctione eius qō eſt incidēdū: caro. n. corrupta nō ſentit imiſ/
ſionē tente: ⁊ tenta nō retineſ in ipſa: aut valde debiliꝛ reti/
neſ: ita q nō ꝓhibeſ a penetratiōe ꝑ ipſaʒ: imo facilꝛ pene/
trat: aut cū pua ipulſiōe ꝑꝑ mollificationē ⁊ diſcōtinuatiōeʒ.
ergo loc⁹ vbi eſt termin⁹ ſanitatis ſignādus eſt: ⁊ vſq ad il/
lud abſciſio corrupti faciēda eſt. Cū ḡ diſpō corrupti fuerit
ſcakilotica: q: ad tpˢ dat inducias abſciſionis: q: corrūpen/
do nō ꝓcedit q̄uis feſtinare in ei⁹ abſciſiōe ſit meli⁹ vt dcm̄
eſt: ſi tn̄ ꝑꝑ aliquā cām nō poterit feſtine fieri abſciſio: tūc ite
rim medicine ſupponēde ſūt fortis exiccatiōis vt ꝓhibeant
putrefactionis malitiā augeri: neqʒ añq̄ʒ abſciſionē poſſit fa
cere ꝯuertaſ in eſtiomenū: ⁊ in hoc caſu dixit Aui. tūc opʒ
vt puluerizeſ ſup ipſaʒ ariſto. rotū. ⁊ galla in eq̄li menſura:

donec deſiceeſ loc⁹. ⁊ ſilr dragantū ⁊ colcotar ſunt bona ⁊
ꝓprie cū aceto ꝯfecta: ⁊ ēt qn̄ ſit linimentū cū eis diſſolutis
in vino ⁊ folia nucū. dixit Aui. ꝯueniūt: ⁊ ſilr folia cucume
ris aſinini: ⁊ ſuccus ei⁹ epithimādo: ⁊ dragantū rubeū ē pul
uerizatio bona ſup mollitiē ⁊ putrefacˢᵐ. ¶ Quidā tn̄ ſūt
q dicūt. q Aui. p̄dicta dixit. ꝯuenire in diſpōne q̄ eſt finis cā
crene ⁊ pnᵐ ſcachilos: ⁊ eſt cū ptrāſit diſpōnem apatie: ⁊ ħ
aut q: vlcereſ: aut q: mollificeſ nō ſicut in ſanatiōe: aut q: ꝑ
tranſeat diſpōnē corruptiōis coloris eius, ⁊ eſt nihil dicere.
Cūqʒ poteris abſciſionē facere, tūc dixit Auic. ſi pō carnis.
ſup. aut mēbroꝝ ꝯſitiū eā incipit corrūpi incide eā, ⁊ fac eaʒ
cadere cū medicis cauſticis q̄ ſunt ſicut trociſci andaron, ⁊ q
forti⁹ eis eſt calcadion, ⁊ nō expſſit hic de cauterio actuali,
q: reliqt notū cū meli⁹ ſit cauterio cū medicis. ſʒ expſſit de
iſto cauterio, q: eſt illō qō frequēti⁹ eligiſ ſaltē ab infirmo: ⁊
ēt de hoc expſſit, q: loqʳ vt dcm̄ eſt in ſcakilos q̄ dat indu/
cias ad opandū, qm̄ ſi nō daret iducias ſicut nō dat eſtiome/
nus: tūc abſciſio cū cauterio potētiali eēt icōueniēs, ⁊ rō eſt,
q: nō ꝓuenit ad finē corruptiōis in opōne vna vel in duab⁹,
imo idigeret plib⁹ ⁊ plib⁹, iō in diſpōne ſcakilotica cū cau/
ſtico potētiali debes ſic ꝓcedere. ſ. q cū tu appoſuiſti medi/
camē cauſticū ꝑᵃ vice tu debes ꝓcedere ad remotionē eſcare
ab eo iducte, ⁊ cū feceris cadere ordinē vnū. i. ptē vnā car/
nis putrefacte, tūc ſuccurre cū butyro ponēdo ipʒ deſup vel
aliō ei ſilē in retētiōe eſcare, donec facies cadere ordinē 2ᵐ. i.
ſcdāʒ ptē, ⁊ ſic deiceps ꝓcede donec deuenias ad finē putre
facti ⁊ ad ptē ſanā. ¶ Qz ſi facis remotioneʒ carnis corru/
pte cū inciſione cū ferro: tūc dixit Aui. ꝑmi 4ᵃ. neceſſe eſt,
vt loc⁹ inciſiōis oleo feruente aduraſ. ſup. aut alio medica/
mine cauſtico, ſʒ de oleo feruēte expſſit maxie, q: eſt de cau/
ſticis min⁹ horribilib⁹ ⁊ magis domeſticis ⁊ faciliorib⁹ ad
tollerādū, ⁊ cū ħ ē penetratiuū ad ꝓfūdū, vt ꝑ ipʒ ois mala
diſpō q̄ eēt acquiſita in pte ſana abyciaſ ⁊ tollaſ ab ea, ⁊ ex
hac cauſticatione dixit Auicē. ꝓuenit ſecuritas ab acuitate
malitie aliē ipſi⁹ ne. ſ. vlteri⁹ trāſeat, reſtringiſ ēt. dixit Aui.
ꝑ hoc ſanguis exit⁹, ⁊ de hoc iferi⁹ magis diceſ. Qz ſi diſpō
fuerit eſtiomenica: tūc nō ꝯuenit cauteᵐ potētiale, q: in hac
diſpōne putredo ambulādo ꝓcedit, q̄re añq̄ʒ vnū ordinē pu
trefacti cū cauterio potētiali remoueris putredo eſtiomeni/
cā ꝑ multū ambulaſſet, ⁊ iō dixit Auic. cū appet putredo. ſ.
ambulatiua nō expellas cū inciſiōe ⁊ ꝯſūptione. ſ. ptis poſt
ptē, ſʒ expelle totū mēbꝝ ſil. ſiue ꝯſilē fuerit, ſiue organicuʒ
illud qō fuerit putrefactū, nō. n. dat diſpō eſtiomenica indu
cias ad ambulationē corrupti ꝑꝑ ipſi⁹ feſtinū trāſitū de pte
ad ptē, qm̄ ſi cū inciſiōe ⁊ ꝯſūptiōe ptis poſt ptē ꝓcedereſ in
cura. dixit Aui. magnificareſ malū. ſ. qm̄ plures eſſent ptes
q̄ putrefierēt q̄ʒ ille q̄ ex putrefacto amouerenſ: ⁊ hec eſt ve
ra intētio Auicē. in hoc loco, q̄uis alij alie ſomniauerint.
¶ Deinde Aui. remouet aliā falſaʒ opinionē quorūdā qui
male vtebanſ emplo ſauich. ſ. ordei ꝯfecto cū ſucco ſuſqa/
mi albi, ⁊ qdā ſupponebāt ipʒ ſup loco putrefacto, ⁊ hoc di
xit Aui. apud me nō eſt bonū ei, qm̄ nō dʒ hoc nec ei ſilē re/
percuſſiuū in eſtiomeno ſupponi in loco putrefacto, q: ma/
gis adderet ad malitiā cōculcādo mām malā ⁊ caliditatem
extraneā intus cōtinēdo opilādo poros, ſʒ dʒ ⁊ pōt poni ſu
per pte ſana, vñ ſciēdū eſt q in cancrena ſcakilos ⁊ eſtiome/
no debēt apponi ſupra ptē egrā in circuitu. ſ. eius in pte ſana
ea q̄ ꝓhibeāt ipa: ptē ſanā ab ipreſſiōe, ⁊ receptiōe putrefa
ctiōis, ⁊ multi ꝯfitenſ iueniſſe in appōne p̄dicti ēpli mō di/
cto efficaciā magnā in ꝓhibitiōe ambulationis putrefᵐᶦᵒ.

De abſciſione

aūt oſſis eſt ſciendū. q os aliqn̄ dʒ
abſcindi, q: cū frangitur diuidiſ in
fruſtū vl' fruſta, q̄ nō pūt i ſuo loco d̄bite poni. vt cū ſuis cor
porib⁹ vniant, ⁊ de talis oſſis ablatiōe diceſ ifra ca° d̄ gñali
curatione fracture oſſiū: ⁊ q̄nqʒ eſt neceſſe abſcindi os: quia
eſt corruptū ⁊ mortificatū: ⁊ tūc ſi corruptio eſt pua ⁊ ſupfi/
cialis: aliqn̄ remoueſ cū medicis: ⁊ aliqn̄ ꝑ fricationē cū fer

Cerdo in abſciſione pcuiic ſa ciendo.

Docet quo diligēter debe⁹ attē dere circa inciſiones mēbri vſq ad ptē ſanā faciēdā q ſi cū cauterio pōt fieri meli⁹ eſt.

rõ: vt patebit in 5° trac. cã° de curatione vlcerũ difficilis curationis. ℂ Si vo corruptio fuerit magna si nõ fuerit i medio ei⁹: sed in extremitate ipsi⁹: tũc dixit Albuc. añ oĩa detege carnẽ ab oib⁹ ptib⁹ ossis corrupti totã ⁊ facta sepõne carnis ⁊ osse detecto: tũc deueniat ad absicisionẽ toti⁹ ptis ossis corrupti: ita vt pueniat ad ptẽ sanã: īmo dixit Albuc. opꝫ vt fit serratura supra locũ corruptũ parũp. s. in parte sana vt non sit in cõcauitate. i. pfũditate ossis corruptio. q̃ nõ appeat sensui ⁊ cogat postea ad serraturã sui vice alia. Ossis aũt corrupti absicisio qñqꝫ fit ferro: ⁊ qñqꝫ cauterio ⁊ in absicisiõe ei⁹ cũ ferro: ⁊ Aui. pmi 4ª innuit duos modos: quoꝝ vn⁹ est cũ pforatione ei⁹ circũquaqꝫ: ita vt mediãte ista circa pforationẽ rũpat p setaut cũ adiutorio medici cũ raspatorio vel alio cõueniẽti instrõ iter foramen ⁊ foramẽ icidẽtis ⁊ sepatioñẽ faciẽtis vt factis ipsis sepõnib⁹ os corruptũ de loco tollat: vñ dixit Auic. qñqꝫ pforat id qd circũdat os. s. ps sana ad quã nõ puenit corruptio: ita vt foramia ipꝫ circũdẽt. g̃ factis ipsis foraminib⁹ in circuitu rũpet p seipꝫ aut icidet: ⁊ illa foramia pñt ⁊ debẽt fieri p trepanũ. ℂ Ali⁹ mod⁹ cũ secatiõe siue serratiõe cũ serra. Et de isto dixit Auic. ⁊ qñqꝫ serrat ⁊ dictis ad serraturã seu serrationẽ dixit cũ h̃ facere volueris separa inter incidẽtẽ ⁊ pforãtẽ: ⁊ inter carnẽ vt non redeat. Et mod⁹ sepõnis ẽm Ga. vt ponit ab Aui. q̃rti 4ª est vt eleuet ab osse carositas vt ponat in extremitate ei⁹. s. carnis filũ cũ quo tẽdat ad supiora vite: ⁊ extẽdat cũ eo membrũ: ⁊ aliud. s. filũ ponat in 2ª extremitate: vt ex illo loco ad iferiora trahat vt nõ associent eis. s. extre^{b9} carnis dentes serre: ⁊ tũc serra ipꝫ. ℂ Albu. quoqꝫ istũ modũ clari⁹ tradẽs dixit. si peruenerit corruptio: ⁊ inficeret os mod⁹ icidẽdi aut serrãdi ipꝫ est vt stringas ligamẽto in iferiori loco quẽ vis icidere ⁊ stringe liga^m aliud supra locũ: ⁊ extẽdat vn⁹ liga^m iferi⁹ ad iferiora: ⁊ mister ali⁹ liga^m supius ad supiora: ⁊ tũc sepa carnẽ q̃ est iter duo ligamẽta citi⁹ spatimatuli latu donec detegat caro tota. i. ab osse remoueat: deide icidat os vt serretur. Et subdit Albu. oꝫ ab oib⁹ ptib⁹ dicte icisionis carnis ponere pãnũ lini vt nõ tãgat serra locũ sanũ: ⁊ eueniat inde infirmo lesiõis additio: ⁊ apa casꝫ. ℂ Et dixit vbi. s. Aui. auctoritate Ga. si caro fuerit sup totã rotũditatẽ ossis discoopta: tũc serra ipꝫ: qm̃ nõ dixit sup os qd tã discoopertũ est ab oi latere ei⁹ caro. Et dixit si ptes ossis corrupte fuerint pxime iũcture: tũc extrahe ipꝫ totũ ex iũctura. Et Alb. dixit. si corruptio est in iũctura. s. in osse 9tẽto nõ in 9tinẽte: tũc icide ipaꝫ iũcturã corruptam: ⁊ serra os vbi cõtinuat ex pte altera: ⁊ si corruptio est in 9tinuatiõe duaꝝ iũcturaꝝ: qꝛ in vtroqꝫ osse tũc nõ est in ea igeniũ nisi abrasio. ℂ Si aũt os hꝫ aliquam ptẽ fuerit corruptũ: ⁊ nõ pcessit ẽm rotũditatẽ ei⁹ in circuitum neqꝫ vsqꝫ ad oẽꝫ pfũditatẽ ei⁹ curari poterit cũ fricatiõe ei⁹ vsqꝫ ad ptẽ sanã ei⁹. ℂ Dixit Albu. de cura fistulaꝝ si est os mag^m qd recipit corruptionẽ: sic ẽ os adiutorij aut coxe: ⁊ qd corruptũ est ex eo est facies ei⁹ tm̃ tũc rade ipꝫ rasiõe bona multa dõec auferat tota nigredo ⁊ corruptio: ⁊ sĩlr faciẽdũ est in osse puo. ℂ Si vo ex osse magno dixit Albu. q corruptũ est: est ps magna: ⁊ corruptio iã secuta est medullã ei⁹: tũc necẽꝫ est secare ipꝫ totũ vsqꝫ ad locũ vbi puenit corruptio. ℂ Et dixit Alb. loq̃ns in pticulari. si corruptio ẽ in pectine man⁹: aut in pectine pedis: tũc res illa est difficilis valde: vel oꝫ vt ingras corruptionẽ q̃lr appeat tibi ⁊ abrade eã: ⁊ mũda eã ẽm q̃cũqꝫ dispõnẽ posẽ est tibi qñ nõ fecerit tibi 9rietatẽ vena: aut neruus. ℂ Et Auic. in pticulari loquẽs de serratione coste dixit. qñ est tibi necẽ secare costaꝫ aut os sub quo est iũctura: aut aliqd nobile mẽbꝝ sicut est tunica. i. panniculus costaꝝ ⁊ nuca: tũc pone sub serra laminã. s. de ligno vel ere vel alia re q̃ 9seruet illud mẽbrũ nobile ⁊ nõ ledat a dẽtib⁹ serre. ℂ Absicisio aũt ossis cuꝫ cauterio fit p ferrũ ignitũ positũ sup ipm̃ donec 9sequat totã corruptionẽ ei⁹ ad quã 9siđã si necẽa est iteratio fiat. ℂ Et scias q cauterisatio p medicinas causticas in osse paꝝ pficit nisi

De absci/sione ossis corrupti cũ ferro ⁊ fit duob⁹ modis

De absci/sione ossis corrupti cũ caute/rio.

forte corruptio sit supficialis valde. ℂ Ampli⁹ de curatiõe ossis corrupti: ⁊ signis sufficiẽtis remotiõis ei⁹ dicet in cura fistularum. ℂ Qꝛ si corruptio perueniat ad oĩa 9silia alicui⁹ organici sic pꝫ 9tingit in estiomeno: tũc cura ei⁹ est illi⁹ totius mẽbri abscisio. ℂ Dixit Albuc. si corruptio erit in extremitate digiti man⁹: tũc incide digitũ. s. festinet: ⁊ nõ des spaciũ corruptioni: ⁊ icidat in reliqꝫ manũ ⁊ silr si corruptio est in manu icide eã ex radice focilis ⁊ nõ des spaciũ corruptioni donec capiat in focile brachij. Et si inuadit brachiũ: ⁊ tũc icide ipꝫ apd cubitũ. s. in adiutorio: tũc in illo ẽ mors infirmi. Et silr dixit Albu. fac in pede: ⁊ qm̃ qñ accidit corrup° in digito ei⁹: ⁊ tũc incide ipꝫ apud vnũ nodoꝝ ipsi⁹. s. vltra quẽ nõ trãsiuit corruptio. ⁊ si corruptio cadit in pectine pedis: tũc scinde pedẽ totũ: ⁊ si ascẽdit vsqꝫ ad genu: tũc incide crus a iũctura genu. q si corruptio iã puenit supra genu: tũc nõ ẽ ei ingeniũ: nisi dimissio ei⁹ nãe ⁊ relinquere ifirmũ morti. ℂ Et Aui. dixit pmi 4ª. si os corruptũ fuerit tale q̃le ẽ os coxe. ⁊ fuerit magnũ. s. sicut est os adiutorij: ⁊ fuerit neruis aut arterijs. s. magnis ppinquũ. ⁊ fuerit ei⁹ corruptio. s. de qua sperat qd nõ possit remoueri: nisi p abscissionẽ illi⁹ mẽbri: tũc debebit medic⁹ ab eo fugere: qm̃ nõ sperat q in abscissione tã magni mẽbri vita pmaneat: ⁊ medic⁹ nõ oꝫ malaꝝ egritudinũ onus cure suscipere: ⁊ post abscissionẽ at mẽbri oꝫ ps sana remanẽs cauterisari pp cãs assignatas supra in effusione olei feruentis: ⁊ qꝛ vt ibidẽ. Dixit Auic. postea remota escara cauterij nascit sup incisiõis locũ caro: ⁊ supra carnẽ cutis extranea. s. diuersa ab ea q̃ erat tpe sanitatis ⁊ nõ pportionalis ei. s. oino: qꝛ cũ cutis sit mẽbꝝ spermaticũ nõ pot regñari sꝫ illa cutis q̃ gñat est res q̃ magis existit silis carni. i. cuti propter suam duritiem: qm̃ loco cutis regñat caro dura callosa q̃ gerit vicẽ illi⁹. ⁊ hec qdẽ cauterisatio: lꝫ possit fieri cũ igne m̃ sepi⁹ ⁊ intollerabilis fit cũ medicinis causticis: vñ dixit Gal. 2° ad Glauconẽ. cũ incideris ipsã putrefactã ⁊ mortificatã pticulaꝫ in fallacie gr̃a p̃dictis vtere farmacijs. s. causticis de qb⁹ dixit: ⁊ in qꝫ vsu. dixit Gal. aspicere debes ad corpis nãm sil: ⁊ patiẽtis pticule: q̃dã enĩꝫ pticule citissime putrescũt: ⁊ indiget causticis fortiorib⁹. ⁊ dixit attẽde mente ad corpus laborãtis. rustico caustico. n. existẽte cor: ⁊ nã duro fortissimis idiget farmacijs. in feminco aũt vl infantili: aut molli existẽti corpe ibecillib⁹: bis ẽt causticis farmacijs aliqñ opus ẽ vti in ipso actu incisiõis mẽbri max° si flux⁹ sanguis obstiterit. ℂ Ait Alb. si accidat flux⁹ sanguis interim dũ operis cauterisa locũ velociter: aut appone sup ipꝫ puluerẽ abscindẽtẽ sanguinẽ: deinde redi ad medicationẽ tuã donec 9pleat: post causticationẽ vo dixit Gal. vtere farmacijs faciẽtib⁹ cadere escarã: ⁊ deinde cura locũ curatione alioꝝ vlcerũ. ℂ Ad rectã aũt icisionẽ faciẽdã 9grua oꝫ hr̃e instr̃a. ⁊ iõ dixit Albu. scias q icisoria ⁊ serre ad incidẽdũ ⁊ secãdũ ossa sũt multa ⁊ varia ẽm sitũ ossiũ ⁊ p̃põnẽ eorũ ⁊ ipsoꝝ grossitiẽ ⁊ subtilitatẽ magn^{cm}: ⁊ puitatẽ. ⁊ duritiẽ ipsaꝝ ⁊ raritatẽ: ⁊ quapp oꝫ vt p̃pares tibi in oi spẽ opõnis instr̃ꝫ 9ueniẽs ad illã opõnẽ: ⁊ scias q opõnes ipse significãt tibi sup spẽꝫ instr̃i quo idiges qñ tecũ est studiũ lõgũ. ⁊ cognitio h⁹ artis ⁊ testimoniũ modoꝝ egr^{um}: tũc. n. iam fueris p teipsuꝫ illd qd 9uenit ex instr̃is ad oẽꝫ infirmitatẽ. ℂ Et pnoticia maiori adduxit Alb. exẽ^m tale. ego narro tibi q accidit viro de nigredine cũ adustione q̃ assilat 9bustioni ignis: ⁊ illa corruptio p̃ accidit in digito suo: donec cepit pedẽ totũ. ⁊ p̃parauit vir ex seipso postq̃ꝫ vidit corruptionẽ illã icidẽ mẽbꝝ cũ vehem̃ ei⁹ qd iuenit de dolore. ⁊ 9bustio nõ ei⁹ ⁊ incidit ipꝫ iũcturã: ⁊ sanat⁹ ẽ: ⁊ postq̃ p̃terit ei tp̃s lõgũ accidit ei illa eadẽ corruptio in digito indice man⁹ sue: venit ergo ad me ⁊ conatus sum repercutere illã superfluitatẽ: cum eo q posui super manũ ex medicinis post mũdificationẽ corpis ei⁹ ⁊ nõ repcussa ẽ: ⁊ cepit icidẽ in digitũ aliũ donec icidit in manũ: ⁊ vocauit me icidẽ manũ ei⁹: ⁊ nolui sperãs ex me repcussionẽ illi⁹ supfluitatis: ⁊ timui ẽt sup ipꝫ

Cum inci/sione mẽ/bri ma/gni non fiat rem.

Exemplũ

apud incisionē man⁹ ei⁹ mortē: qm̄ vt⁹ viri erāt sup casu;
z postq̄ desperauit de me trāsiuit ad terrā suā: z puenit po
stea ad me de eo q2 ꝓparauit z incidit manū suā totā z sana
tus est. Et dixit Albu. nō attuli hāc narrationē nisi vt sit ad
iutoriū sup illud qđ cadit de gñe hui⁹ egri^nis: z vt sit signa/
tio q̄ significet: z ꝑ3 quā agat. Quō stupefiat mēbrū vt do/
lorē nō ꝑcipiat in sermone sequti de me^dis narcoticis dicet.

¶ De curatione quarūdā egritudinum capitis per manualē operationem. Cap. xxj.

Q **Uāuis** q̄dā dicta sint in ꝑcedētib⁹ sermo
nib⁹ de curatione quarūdā egri/
tudinū: ad quā cōplēdā q̄nq3 reqrit̄ instrm̄ chi
urgie siue manualis opō in ꝑticularib⁹ caplis
ipsaꝝ egritudinū: visu3 tn̄ fuit mihi cōgruū sci/
re in hoc sermone: q ꝑncipali⁹ de manuali opōne ꝑtractat:
vt sermo cōplet⁹ fieret dato q̄ hic ex illis dictis aliq̄ repetat̄
cōiungēdo hic de curis q̄rūdā egritudinū p oīa me^a instra
de qb⁹ curatio in ipsis ꝑcedētib⁹ ꝟmonib⁹ nō ꝑcessit: z visū
fuit mihi ꝯgruū fore ab egri^um capitꝭ curōne p manualē opō
nē ꝑn^m facere z subseqnter ad eādē manualē curōnē egri^um
alioꝝ mēbroꝝ ꝓcedere: vsq3 ad egri^nes extremoꝝ: siue ipsa
manualis opō impleat̄ cauteriçādo siue icidēdo. ¶ Añ tn̄ oīa
sciēdū est manuali opōne vtēdū nō fore in eaꝝ curōne nisi cū
ꝑcesserit eaꝝ curatio p dietā z potionē q̄ negerit ꝑducere ad
salutē. itaq3 q̄cūq3 ipsaꝝ egri^um ꝑ curāda erit p regimē diete
z potiōis: vel saltē potionis in qbusdā ꝑticularib⁹ egri^b3: z
in qbusdā ꝑticularib⁹ casib⁹: z maxīe regimē potiōis qđ im
plet̄ p curōnē. añ. n. manualē opōnē ꝑmitti d3 euacuatio corpis
siue ipsa egri^do q̄ curari d3 p manualē opōne3 fuerit mālis:
de q̄ nō d3 eē du^m: siue imālis: z ħ iđ: qm̄ mālis opō p caute
riū vel incisionē dolo ē loco infert: q est cā deflux⁹ māeꝝ ad
ip3: vñ posset in eo gñari apāmisi euō ꝑcesserit hūoris para
ti ad locū defluere. ¶ Egritudies aūt capitis qb⁹ manualis
opō ꝯfert, sūt q̄cūq3 sūt fride z hūide z ꝑcipue mālesre ma/
xime cū antiq̄te fuerint: z manualis opōnis in ipsis ꝯferen/
tia: cōsistit aut in cauterio facto supra caput in vno loco vel
plurib⁹: aut in incisione siue cauteriçatione arteriaꝝ timpo
rū: aut eaꝝ q̄ sūt post aures. ¶ Et cauteriū qdem sup caput
qñ vnū in plurib⁹ sufficit: z est illud qđ fit sup bregmo in lo
co fontanelle siue in loco vbi cōmissura coronalis iungit̄ sa
gittali. Et locus qdē iste cogscit̄ z^r. vno° p appōnē radicis
palme, vel man⁹ supra extremitatē nasi supiorē: z q̄uis q̄dā
auctoꝝ videant̄ exprimere de manu medici. Ueritas tn̄ est
q̄ d3 in hoc expiri cū manu infirmi: z modus est iste. Dixit
Ras. pone radicē palme tue supra radicē nasi sui inter ocu/
los suos: z vbicūq3 ꝑuenerit digit⁹ tuus medi⁹ ibi est loc⁹: z
signa q̄ ip3: z mēsuret̄. Meš. in de appropriatis sil'r dixit. ca/
pło de catarro. loc⁹ cauteriçatiōis est vbi teriat̄ maior digi
tus man⁹. s. medi⁹ postq̄3 eger radicē man⁹ in extremo na/
riū posuit. Ras. aūt ꝑ ꝯti. ca. 8. dixit inuenit̄ loc⁹ iste ħ mō.
pone extremū vole man⁹. s. ex ꝑte rascete in extremo nasi. s.
iuxta supcilia: z mēsura cū tota manu extēdēdo eā i directo
sup frontē z caput: z vbi erit finis man⁹ addito osse digiti. s.
maioris qđ addit̄ cū replicatiōe ꝑmi nodi sui. ibi est loc⁹. A.
aūt tertij ꝑ^a. dixit. cauterij intētio. s. q̄3tū ad locū vbi ꝑncipa
lius d3 fieri ꝟm intētionē auctoꝝ de cauteriçatione loquen/
tiū est vt fiat sup capite vbi ꝑuenit index aut auricularis. al's
z meli⁹ annularis. mēsurādo ab extremitate nasi. Et q2 aliq̄
discordia inter auctores vr̄ eē: vt p3 ex dictis eoꝝ in iuētiōe
h⁹ loci: iđq3 dñt doctores. q̄ talis discordia potuit ꝓcedē ex
diuer^te foꝛaꝝ siue figuraꝝ capitꝭ i eadē regiōe. s3 mag̃ apō re
giōes diuersas. z iđ dixerūt: q̄ d3 medicū in ħ bonā extima/
tionē hr̄e sup forā siue figura capitis z sup q̄3titate man⁹. nā
in capite cui⁹ figura est oblōga z nasus curtus: z man⁹ bre/
uis inuenit̄ locus iste cū replicatione digiti medij: vt dixit
Ras. Et in capite cui⁹ figura est magis rotūda z nasus ma
gnus z man⁹ lōga inuenit̄ cū extremitate idicis vel annu/
laris z cū dicta mēbra mediocria se habebūt: tūc inuenit̄
cū extremitate digiti. vt dixit Meš. z hūc modū cōiter pra/
cticātes obseruāt. ¶ Modus aūt ali⁹ inueniēdi locū ꝑdcm̄.
dixit Aui. vbi. š. est: vbi ꝑuenit medietas lōgi^tis fili cui⁹ lō/
gitudo est ab aure ad aurē: de cui⁹ fili mēsura dicūt. q̄ filu3
ip3 d3 extēdi ab aure ad aurē ducēdo ip3 filū sup nasū: dein
de d3 duplicari ip3: z d3 extremitas ei⁹ poni in extremitate
auris vni⁹ z duci sup caput directe v̄sus aliā ꝑtē auris: z vbi
teriat̄ extre^as ei⁹ alia est ibi loc⁹. ¶ Quidā aūt dicūt. q̄ in
mēsurādo cū filo filū d3 extēdi nō supra nasu3: s3 supra caꝑ
de aure ad aurē: deinde d3 duplicari z deduci vt dcm̄ est. Et
dñt. q̄ sicut in mēsura cū digito est deuiatio: vt ꝑamissa z
ꝑꝑ easdē cās pōt eē deuiatio in mēsura cū filo: z ꝑꝑ deuiatio
nē in ipsis mēsuris aliqñ ꝯtingētē ꝑꝑ inaduertētiā medicis
aut ꝑꝑ formā capitis multū a nāli deuiātē: euenit q̄ aliq nō
repiūt̄ iuuari ex ħ cauterio: q̄uis ex nā sui z egri^nis debeat
ꝯferre: eo q̄ nō ꝑuenit cauteriū ad cranei cōmissurā. Et dñt
q̄ mod⁹ inuētiōis loci ꝑdicti p ambos dictos modos ē hr̄a
p expiētiā. nec ꝑt in ħ aliq̄ assignari cā: z iđ dñt. q̄ ad vtrāq3
expiētiā faciēdā op3 caput eē abrasu3 vt nō ipediant capilli
iustitiā dictaꝝ mēsuraꝝ. ¶ Dñt. q̄ cā iuua^ti cauterij h⁹ loci
est euō q̄ fit de mā sub craneo ꝯtēta mediāte illa cōmissura
cū fuerit debite disiūctiōis. nā in aliqb⁹ cōmissura ista est val
de stricta z in talib⁹ iuua^m h⁹ cauterij nō est multū. ¶ Ras.
tn̄ ꝑ ꝯti. adducit aliā cām iuua^ti hui⁹ cauterij dicēs. q̄ in lo
co ꝑdicto est q̄dā vena iafet q̄ in ipso cauterio cogit̄ cui⁹ co/
cture iuua^m magnū sequet̄. Juuamēta aūt hui⁹ cauterij. Di
xit Meš. ca° de ꝑseruatione ab egri^b3 oculoꝝ sunt multa z
sublimia: z ꝓpe ad oēs egri^nes capitꝭ fridas z hūidas sic so/
da z duū: z scotomia z v̄tigo: z g̃uitas soni z g̃uitas sensuū
z palysis. z tortura z pluralitas catarri z coriçe: z lapsus
ei⁹ ad oculos: z nares z aures z vuulā z fauces z ad dolo/
rē dentiū z gingiuaꝝ z dolorē gutturis. z ad oēm difficul/
tatē catarri z sup pulmonē z ꝑtes pectoris z stōm z ꝑtes vi
cinas z gñalr̄ ad oēs egritudies catarri frigidas z hūidas.
¶ Et modus opōnis ei⁹ est. dixit Meš. vt radat̄ loc⁹ z si/
gnet̄ ibi z cauterizet̄ cū cauterio ignito cui⁹ forma sit sicut
nucleus oliue maioris z ꝓcedat cauteriçatio vsq3 ad super/
ficiē cutis ossis. ¶ Albuc. de mō faciēdi h⁹ cauteriū. dixit ꝑ
cipias infirmo in ꝑmis q̄ euet̄ cū medicina solutiua mun/
dificāte caput. s. ab hūore in eo peccāte trib⁹ vicib⁹ aut qua
tuor ꝟm q̄ exigit v̄t⁹ infirmi z etas ei⁹ z ꝯsuetudo. sup. z q̄
euet̄ ēt totū corp⁹: z si fuerit in eo pleni^do: z cōiter auctores
ꝑsupponūt euōnē ꝯuenientē debere ꝑcedere: deide ꝑcipe ei
vt radat caput suū cū nouacula. i. rasorio: deide fac eū sedere
iter man⁹ tuas q̄dratū. i. bñ directū: nō obliquū s3 aliqđ la
tere ꝯuersū ad tere ponas man⁹ suas ad pect⁹ suū. sup. tu. z
ligent̄ aut bñ teneāt̄ a ministris: z sig^a cū encausto locū quē
inuenisti p mo^m supradcm̄: deide igni cauteriū: z pone ip3 su
pra locū signatū cū distēsiōe cū q̄ ꝯstrigat̄ man⁹ tua paulatī3
z reuoluat̄ cū paulatina ꝯpssiōe. ꝓcede a supficie cutis v̄sus
ꝓfūdū ei⁹. in hac paulatina ꝯpssiōe reuolue cauteriū circu/
lariter: deide. s. cū putaueris cū eo sufficiēter dscēdisse eleua
manū tuā velociter z aspice locū. q̄ si videris iā tn̄ detegi ex
osse cranei q̄ sit sic extre^as capitꝭ alfoel. i. claui aut sic q̄3titas
grani eleua manū tuā z nō ꝓcedas vltra. Si v̄o nō: tūc itera
manū tuā. cū ferro ipso aut cū alio ab ipso si infridat̄ donec vi
deat̄ ex osse qđ diximus: deide solue aliqđ d̄ sale i aq̄ z ibibe
in ipa d̄ coto z pone cotū sup locū z dimitte ip3 trib⁹ dieb⁹:
deide ibibe cotū in butyro z pone sup locū z dimitte ip3 do
nec destruat̄ escara ignis. ¶ Et dixit Alb. Quidā dixerūt.
q̄ cauterizet̄ cutis vsq3 ad os z teneat̄ cauteriū sup eo donec
eduraẗ q̄dā spissi^tis ossis: deide radat̄ illđ qđ ex eo ē ꝯbu
stū: z alij dixerūt, d3 q̄ ꝑueniat̄ cū cauterio ad vlt^m donec im
primat in os ipressionē fortē donec cadat os: qđ fit sic fora
mine, z extimāt isti. q̄ expirāt ex ħ loco vapores capitis s3
mihi vr̄. dixit Albu. q̄ nō fiant he due ipēs cauterij oino ni/

Radi⁹ e/gritudib⁹ capitis cō/ura et ca/uterium.

Loc⁹ cau/teriçādus in ceruice q̄do inue/niat.

De iuua/mēto cau/terij i cer/uice sup cōmissura coronali.

De modo cauterizā/di in cō/missura co/ronali.

si in hoīb⁹ qbusdā.s. valde robustis ⁊ multū indigētib⁹ aut forte hñtib⁹ cōmissurā valde strictā: ⁊ tūc ēt in eis fiat ꝫ viā timoris: ⁊ dimittere h̄ sas ꝑm me est meli⁹: ⁊ ꝑcipue qñ caput est dbile nā. ¶ Quidā aūt apponūt cauteriū potētiale: sꝫ nō est eq bonū ⁊ quocūqꝫ fiat. dixit Mes. obseruet vt remaneat aptū vt emittat vsqꝫ ad tp̄s in quo māifestabit tibi ex toto pus diminui ⁊ egritudīes catarrales tolli: deinde sanet.

Dē cauterio in dolore cronico totius capitis.

¶ Dixit Albuc. ꝙ si in toto capite dolor fuerit cronic⁹ ⁊ ꝓlongat: ⁊ nō ꝯferūt ei eūōnes ⁊ ꝑcipue si iaꝫ cauterisat⁹ est cauterio ꝑdicto ⁊ ꝯuenit ei aliqā tūc cōsidera: ⁊ si caput ifirmi videris forte in curatiōe sua: ⁊ nō est debile ⁊ inuenit frigus vehemēs tūc cauteriça ip̄ꝫ cauterio alio sup illo paruꝫ: deinde cauteriça ip̄ꝫ sup oē cornu capitis donec ꝯtrāseat cutis ⁊ discoopiat de osse q̄ītitas dorbi ⁊ cauteriça ip̄ꝫ cauterio vno in occipitio in loco in quo noiat vas: ⁊ est loc⁹ in q̄ ponit vētosa ⁊ eleua manū tuā in h̄ ⁊ nō discooperias os. Infirm⁹ enīꝫ inuenit ꝑ hoc cauteriū dolorē vehemētē diuersuꝫ a dolore reliquoꝝ cauterioꝝ oīuꝫ: ⁊ credo ꝙ sit ꝑꝑ ortū nuce ⁊ neruoꝝ illic. ⁊ dixit. oꝫ vt sit cauteriū quo cauteriçāt cornua capitis ⁊ occiput ei⁹ subtili⁹ cauterio q̄ cauteriçat mediū ei⁹.

Dē cauterio i dolore cronico ꝑtis capitis tā cū medicinā q̄ cū ferro.

¶ Et dixit Albu. qñ accidit in ꝑte capitis dolor ⁊ soda ⁊ emigranea: aut extēdit dolor vsqꝫ ad oculū ⁊ nō valet alia curatio tūc cauteriçatio in ea est ꝑm duos modos.s. aut cū medicīa acuta adurēte aut cū ferro. ¶ Et cauteriū cū medicina est vt accipias dentē vnū allij ⁊ excoria ip̄ꝫ ⁊ abscide extremitates ei⁹ ambas: deīde scinde locū doloris cū flobotomo lato donec fiat loc⁹ sub cute in q̄ dēns allei capiat ⁊ intromitte ip̄ꝫ in eo sub cute occulte. Deinde stringe sup ip̄ꝫ cū puluillis ⁊ strictiōe decēti ⁊ dimitte ip̄ꝫ q̄ītitate. xx. horarū: deīde solue ⁊ extrahe ip̄ꝫ ⁊ dimitte vuln⁹ duob⁹ dieb⁹ aut tribus postea pone sup ip̄ꝫ cotū infusuꝫ in butyro donec loc⁹ faciat pus: deīde curet ⁊ sanet. Et si vis fac illō cū qbusdaꝫ alijs medicis cōburētib⁹. ¶ Cauteriū vō cū ferro est ꝫ hūc modū. igni cauteriū clauile cui⁹ caput est sic forma claui in q̄ ē qdā curuitatis: ⁊ in ei⁹ meō est eminētia q̄dā ꝑua ⁊ pone ip̄ꝫ sup locū doloris ⁊ retine manū tuā.s. a ꝓfūdatiōe ⁊ reuolue cauteriū cū velocitate ⁊ sit q̄ītitas q̄ adurit ex spissitudīe cutis sic medietas ei⁹ ⁊ eleua manū tuā vt nō aduratur arteria q̄ est iferi⁹ ⁊ accidat flux⁹ sanguis: deīde ibibe cotū in aq̄ salis ⁊ ponat supra locū ⁊ dimitte trib⁹ dieb⁹: deīde pone cotū cū butyro donec cadat escara: deinde curet ⁊ sanet. Et si vis cauteriça hanc emigraneam cū extremitate cauterij cultellaris ⁊ caue ne icidas arteriā ⁊ ꝓpe in emigranea q̄ nō ē āntiq̄. ꝙ si nō ꝯuēit ⁊ fuerit emigranea āntiq̄: tūc igni cauteriū cultellare postq̄ꝫ sig⁹ sup locū doloris cū lana: cui⁹ lōgitudo sit sicut medietas digiti aut q̄ñ illud ⁊ depone manū tuā vice vna ⁊ stringe eā donec icidas arteriā ⁊ ꝑuenias vsqꝫ ad os. Uerūtñ necē est tibi vt te caueas i cauteriçādo a ꝯtinua mādibule q̄ mo⁹ ap̄d masticationē ne aduraf lacert⁹: aut neru⁹ qui mouet ipsaꝫ ne accidat spasm⁹. Et esto sup custodiā ⁊ cautelā a fluxu sanguis ꝙ ibi subest: qm̄ in abscisiōe ei⁹ est timor. ⁊ ꝑcipue apd eū q ignorat qd facit. ⁊ dix. ꝙ cauteriçatio cū cauterio hñte duos cultellos ē melior i h̄ loco: ⁊ ꝙ si nō sufficit ēt h̄ cauteriū. fiat ēt cauteriū i meō capitij. dixit. In h̄ dolore emigraneo ꝯuenit scarificatio auris eiusdē ꝑtis: ⁊ ꝑforatio ipi⁹.

Dē mō cauterizādi i apoplia.

¶ Et dixit Alb. cū antiquat apoplia: ⁊ curat cū eo qd ꝯuēit ⁊ nō ꝯualescit: ⁊ infirm⁹ nō hꝫ febrē tūc cauteriça ip̄m 4or cauterijs.s. sup oē cornu capitis sui vno: ⁊ vno in medio capitis: ⁊ vno in occipite: ēt cauteriçat cauterio sup os stōi: ⁊ est magis vltimū.s. qñ esset per cōitatē ad stomacū.

Dē mō cauterizādi in epilepsia.

¶ Epileptic⁹ aūt nō cauteriçat nisi ille: cui⁹ epilepsia est ꝑꝑ flegma: ⁊ hoc post eūōnes alias: ⁊ fiant cauteria quatuor sicut dcm̄ est in apoplia: ⁊ si infirm⁹ fuerit fortis tolerās cauteriça ip̄m ēt sup spondilib⁹ colli ⁊ dorsi: ⁊ sit cauteriū oliuare: si tñ ifirm⁹ fuerit puer sit cauteriū subtile.i. oliuare min⁹.

Dē modo cauterizādi in obliuione.

¶ Et dixit. In obliuione post eūōnes pone sup caput rasū emplastrū de sinapi ⁊ itera ipsuꝫ multotiēs: ⁊ si nō cōtulerit fac ei cauteria tria in posteriori ꝑte capitis vsqꝫ ad inferiorē partē colli: ⁊ pone inter oē cauteriū grossitudinē digiti.

Dē modo cauterizādi i melācolia.

¶ Et in melācolia ex humiditatib⁹ corruptis q̄ flāte grosso fiūt tūc cauteriçet sic dicet in palysi in sequēti. c.s. in melācolia cuius supfluitas est declinis ad melācoliā: ⁊ est corp⁹ ifirmi hūectatū tūc post eūōnē ꝯuenietē rade caput ifirmi: deinde fac tortellam decēter factā ex lino in modum circuli: ⁊ pone ipaꝫ in meō capitis.s. sup. su ꝙ fontanella capitis sit in meō ipsi⁹ circuli ⁊ ifirm⁹ sedēs q̄drat⁹ teneat ab oī ꝑte: deīde ꝑsita linimētū ex butyro ouiū antiquo ⁊ calefac. ip̄ꝫ sup ignē ⁊ calefactione tēpata cū mēsura quā tolerat digit⁹ qñ itromittit in ip̄ꝫ: deinde infūde ip̄ꝫ in meō capitis ei⁹ in circulo ⁊ dimitte ip̄ꝫ donec infrigidet: ⁊ fac illud cū ifirmo oī hebdomada semel cū reliq̄ regie ei⁹ bono donec sanet: ⁊ si vis cauteriça ip̄ꝫ faciēdo punctura ꝑua ꝑm ꝓlm ei⁹.s. medij capitis: sꝫ oꝫ vt teneas manū cū cauterio.s. ⁊ nō ꝓfūdes ip̄ꝫ: īmo sic odorādo. q.d. sup. valde supficiale. nā hec spēs cauterij hūectat cerebrū cū eq̄litate: deinde pone sup ip̄ꝫ cotū ibibitū cū butyro cū adipe galline.

Cauteriū i collo ad oēs egritudīes capitis māles cōfert.

¶ Et scias ꝙ qñqꝫ fit cauteriū i collo ⁊ ponit in eo filū nodosuꝫ qd dꝫ duci oī tpe: ⁊ diu teneat apertū ⁊ ꝯuenit oib⁹ egritudinib⁹ malib⁹ capitis: ⁊ retrahet māꝫ fluētes ad añriora capitis: ⁊ oculis ꝯuenit iuuamento manifesto. ¶ Et dix Sili. i dolore capitij iueterato facio duo cauteria sub cruribus ⁊ qñqꝫ facio duodecim cauteria circa caput: dicuntqꝫ cā iuuamenti cauterij capitij egritudinib⁹ ꝑdictis: ⁊ maxie illi q dependēt ex reumatismo siue ḋ fluxu mātie ad aliqd de mēbris supradictis: siue depēdeat ab ipso in eē ⁊ ꝯsuari: vt qr sint facte a mā reumatiçāte ad mēbꝝ ⁊ ꝯsuet in ꝑduratiōe ab eo ꝑ cōtinuā renouationē deflux⁹ ipsi⁹ siue depēdeat ab ea in ꝯsuari lꝫ nō i eē: vt qr ꝓcesserint a mā reumatiçāte: sꝫ postea mā nō reumatiçās sit cā ꝑseuerātie: ⁊ durabilitatis eaꝝ est eūatio illius māe reumatiçātis si ei⁹ ḋflux⁹ fuerit ab extrinseco. qr vsqꝫ ad illū locū. oꝫ cauteriū deuenire aut est diuersio ei⁹ si ei⁹ deflux⁹ fuerit ad itra craneū: ⁊ h̄ mediāte ꝯmissura ⁊ porositas.

Cauteriū nō solū ꝯuenit in egritudīe frigida: s; ēt calida.

¶ Et dicūt. ꝙ q̄uis in egritudinib⁹ fridis ⁊ de mā frida iuuamentū cauterij sit sp appens ⁊ in ꝑn° ⁊ in ꝓcessu nihilomin⁹ iuuamentū ei⁹ est ēt manifestum in egritudinib⁹ mālib⁹ calidis: vñ Aui. tertij ꝑe dix. illō in quo hūoꝝ diuerse māe cōicāt.s. in recipiēdo iuuamentū est cauteriū verūtñ lꝫ in egritudinib⁹ de mā calida nō sic appeat in ꝑn°: in ꝓcessu tñ appet iuuamentū eius: ēt fortasse plusqꝫ in egritudinib⁹ de mā frigida: ⁊ hoc iō qr calida mā est facilioris retractiōis. ⁊ citioris diuersionis: q̄uis aliqñ in ꝑn° appareat in eis nocumentū ex quadā ignitione in loco sequente cauterium.

Cauteriçatio venaꝝ ⁊ arteriaꝝ frontis timporū ⁊ post aures qb⁹ egritudinib⁹ ꝯferat.

¶ Extractio vō siue incisio: ⁊ cauteriçatio venaꝝ siue arteriaꝝ q̄ sūt post aures: aut in timporib⁹ seu in fronte ꝯfert: vt innuit Albu. qñ catarri a capite fluūt ad oculos: aut ad pectus: aut qñ accidit emigranea antiq̄: aut catarri acuti ꝑꝑ lachrymales hūiditates in lacertis timpoꝝ aut soda antiq̄ vehemēs: ⁊ dicunt ꝑcipue. ēt ꝯuenit in egritudinib⁹ ex cōitate qñ ex māijs hūoralib⁹ vel vaporalib⁹ a corpe vel singulari mēbro ꝑcipue stō ⁊ epate ascēdētib⁹ ad caput egritudīes fiūt: ⁊ ꝑseuerant in ipso: ⁊ hꝫ hoc veritatē qñ discēsus catarri siue ascensus māe fuerit ꝑ venas aut arterias exteriores: in qb⁹ posse est incisionē siue cauteriçationē fieri, nō aūt qñ foret ꝑ venas ⁊ arterias interiores: qm̄ illas icidere aut cauteriçare est impossibile. ¶ Dicūt tñ ꝙ incisio siue cauteriçatio exterioꝝ qñ fluxus est ꝑ interiores per se nō ꝯfert: pōt tñ ꝑ accñs cōferre. ⁊ hoc duob⁹ modis. vno° qñ loc⁹ icisiōis vene vel arterie exterioris diu teneret apertus: qm̄ tūc ab intrinsecis ad extrinsecas fieret diuersio ⁊ mundificatio sibi ex q̄ sequeret in fluxu diminutio. ⁊ finalr̄ egritudis sanatio: maxie qñ loc⁹ icisiōis vene extrīsece eēt valde ꝓpinqu⁹ mēbro cui reumatiçat vt in reumatismo oculi: qm̄ tunc ꝑꝑ loci ꝓpinqtatē posse est ꝙ fiat sufficiēs diuersio ⁊ mūdificatio: ⁊ h̄ qñqꝫ visū fuit i expiētia māifestū. Alio°: qm̄ ꝑ extractionem vene icisionē sbtrahit ḋ nutrimento mēbro cui reumatiçat saltē si ꝓpiquū fuerit: tūc illō mēbꝝ cōuertit se. ḋ. māꝫ sibi reumatiçātē: ⁊ eā aut ꝯuertit i suū nutrimentum

Ad icisionē arterie seqᵗ incisio vene ꝛ nō ecōtra.

aut resoluit ꝛ ꝯsumit: cōiter auctores mētionē fecerūt de ici
siōe ꝛ cauterizatiōe arteriaꝝ dictoꝝ locoꝝ. ¶ Et dicūt qdā
φ si q de venis locuti sūt itellexerūt de pulsatilib⁹: ꝛ sic di/
cūt: φ itellexit Azaraui⁹. cū dixit. incidant vene timpoꝝ: ꝛ
silr. Ras. cū illō dixit. 10. ꝯti. Alij ȳo dñt. φ h̄ ōem pt itelli
gi de venis ꝛ pulsatilib⁹: qm̄ p vtrasq₃ pt mā ōferri. Aucto
res verūtn̄ expresserūt de pulsatilib⁹: maxie pp duas cās q̄ꝝ
vna est: q₂ ad icisionē arterie seqᵗ icisio vene: sꝫ ñ eꝯ. ꝛ rō ē:
q₂ ad q̄zcūq₃ pticulā mittant arteriaꝝ rami mittant ꝛ rami
venaꝝ: sꝫ arteria ē subtilior: ꝛ situata in ꝓfūdo sub venā: q̄/
re nō pōt icisiōe sic distigui iter vnā ꝛ aliā: qn icisa arteria in/
cidat vena: q̄uis eꝯ pōt iteruenire pp tres cās. pᵃ est: q₂ vt
dictū ē vena ē situata supra arteriā: ꝛ pōt accipi sine illa. 2ᵃ ē
q₂ maior est ꝛ magis appens sēsui. 3ᵃ est: q₂ plēs rami vena
rū distribuūt in pticulas q̄ꝫ arteriaꝝ: vñ est φ multis ramis
venaꝝ nō associant rami arteriaꝝ. ꝛ hi pñt icidi sine ramis
arteriaꝝ. 2ᵃ cā est magis ptinēs ascēsui māeꝝ ad caput: ꝛ est
φ māe ascēdētes vtplꝫ sūt calē: ꝛ calis vaporib⁹ mixte: ꝛ ta
les māe calē apti⁹ fluūt p arterias q̄ꝫ p venas: pñt tn̄ ꝛ p ve
nas ēt ascendere: q̄uis p eas sꝫ plꝫ influāt māe frigide siue
min⁹ calide: q̄re pp dictas cās incisio qñqꝫ ꝯuenit fieri in ar
terijs. ꝛ hoc vtplm: ꝛ qñqꝫ in venis: ꝛ hoc vt rari⁹. ¶ Do/
cuerūt aūt auctores cogscere ꝛ discernere qñ flux⁹ māeꝝ est
p venas itrinsecas vel extrinsecas: ꝛ h̄ q₂ qñ posito sup ve/
nis vl̄ arterijs extrīsecis ēplo ꝯstrictiuo coꝝ nō seqᵗ iuuaᵐ:
tūc ꝯflux⁹ est p itrisecas. si āt seqᵗ iuuaᵐ ꝛ iuuaᵐ sit mltū: tūc
deflux⁹ est p extrisecas. si aūt sit puū tūc aut est p vtrasq₃ silr
ꝛ docuerūt discernē vel distiguē. p quā venaꝝ vel arteriaꝝ
locoꝝ dictoꝝ deflux⁹ fiat: vñ dixit Gal. 13. terapē. Opꝫ radē
tē caput tāgere arterias q̄ posteri⁹ sm̄ alterutraꝫ aut ꝛ q̄ in
fronte ꝛ sꝫ timpora sūt: ꝛ q̄cūq₃ eaꝝ appuerint tibi calidio
res cē ꝛ magis pulsare illas icide: q₂ p illas ferᵗ mā: q₂ itel/
lexit de mā calā. Uerūtn̄ q₂ aliqñ ferᵗ p arterias mā frida: ꝛ
tūc nō posset cogsci arteria p quā ferᵗ p p̄dcā sigᵃ: sꝫ oꝫ vt co
gscatᵗ p pleniᵗᵉᵐ maiorē arterie: ꝛ p ipsi⁹ maiorē dilataᵗᵉᵐ: ꝛ
ꝛ silr maior pleniᵈᵒ ꝛ maior dilatatio repta in aliq̄ venaruꝫ
dictoꝝ locoꝝ idicāt φ p ipsaꝫ deferᵗ mā φ si tact⁹ illi⁹ iue/
nit calitatē tūc ipsa est frida. ¶ Ad icisionē aūt faciēdā au/
ctores notauerūt q̄sdā ꝯditiones cē obsuādas. ¶ Pria est.
φ nō fiat nisi p̄cedēte curatiōe ꝯueniēti ꝛ nō ꝓfuerit. ¶ 2ᵃ ē.
vt nō fiat icisio nisi corp⁹ sit sufficiēter euātū ne pp dolorē ꝛ
cōmotionē mā plūma p alias venas trahatᵗ ad locū: vñ dixit
Ras. 2. ꝯti. φ hec incisio venaꝝ oꝫ fieri post euōnē toti⁹ cor
poris. ¶ 3ᵃ est. φ tūc nō sit in capite soda fortis ne pp vtrūq₃
dolorē māe plurime trahantᵗ ad caput: vñ. 2. ꝯti. ait Ras. cū
soda accidit fortis in morbis oculoꝝ nō curetᵗ patiēs cū ex/
tractiōe venaꝝ timpoꝝ nisi mitigetᵗ soda: q₂ iduceret ifirmo
magnū nocuᵐ. ¶ Deinde intuendū est. dixit Aui. qm̄ arte/
riaꝝ ꝛ venaꝝ que portāt mām alie sūt magne ꝛ alie sūt pue
φ pueniatᵗ in icisiōe ad finē in extractiōe ei⁹ si est ex eis q̄ extir/
pantᵗ ꝛ tales sūt q̄ sūt pue. nā de puis pōt fieri extirpatio eij
ciendo ēt magnū frustū. si ȳo sūt magne nō pñt extirpari: q₂
q̄lꝫ magnaꝝ est pnᵐ alioꝝ mēbroꝝ raroꝝ. q̄re ex ipsi⁹ inci/
sione magnū inferretᵗ capiti nocᵐ ꝓhibito sanguie ꝛ spū ar
teriali ab illis ramis. Etiā q₂ de magna vena nō possit fru/
stū magnū extirpari nisi cū labore multo ꝛ magno dolore: ꝛ
sꝫ sufficit φ incidatᵗ absq₃ extirpatiōe frusti. ¶ De mō inci/
dēdi venas nō pulsatiles puas: dixit Gal. 13. terapē. q̄cūqꝫ
gete sūt ꝛ in cute. i. in supficie posite si qd eaꝝ incidēs ptē vt
in crurib⁹ in varicib⁹ sic meli⁹ opaberis: ꝛ. A. hoc ēt appli
cans ad arteriā puā dixit. in pua arteria sufficit vt in ꝓfūdo
scarificetᵗ q̄tenus currat qō in ea est ex sanguine. istud est. n.
qñq₃ ꝓximū iuuamēto vētosarū in nuca. i. collo cū scarifi/
catiōe ꝛ iuuaᵗᵒ sanguisugaꝝ sup frōte. ¶ Et Albu. hūc mo
dū vꝫ magis adaptare venis ꝛ arterijs q̄ sunt post aures ꝛ
dans modū dixit: opꝫ qñ vis incidere eas vt radat infirmus
caput suū: deinde frica locū cū pāno aspero vt appeant arte

Modus cognoscēdi p q̄s venas mā fluant.

Cōditōes obseruā de in cauterizatiōe ꝛ incisiōe dictaꝝ venarum.

De mō incidēdi venas puas

rie deinde stringat infirm⁹ collū suū cū quolꝫ pāno fico: de/
inde ꝯsidera vbi pulset vena: ꝛ nota vbi sūt arterie: sūt loca
q̄ sunt post aures depssa ꝛ raro occultantᵗ nisi in qbusdā ho
minib⁹ vt in valde pinguib⁹: deinde signa cū incaustro: de/
inde incide sup eā cū spatumuli vtrinq₃ acuto incisiōe pue/
niēte ad os: ꝛ fiat illud p latitudinē capitis, ꝛ si vis itromit/
te spatumule sub arteria ꝛ incide tm̄ incisione ad supiora ꝛ
sit lōgitudo incisiōis q̄si duo digiti iuncti, ꝛ pōt hoc itelligi
de incisione q̄ fit in cute: ꝛ ēt de ea q̄ fit de extirpatiōe frusti
arterie, ꝛ qñ incidiᵗ egrediᵗ sanguis egressione pulsanti cū
pulsu frequēti. si aūt arteria nō appet sensui, tūc dixit Albu.
opꝫ vt mēsures ab aure q̄ztitatē triū digitoꝝ cū incaustro,
ꝛ finde vsqꝫ ad os, ꝛ dixit, illud qō opꝫ emittere de sanguie
est sex vncie: ꝛ fortasse emittēs ex eo plēs vel minus ꝛ totū h̄
sm̄ q̄ztitatē q̄ appet tibi de ȳtute ifirmi ꝛ replōne arterie, ꝛ
tūc cōsidera vuln⁹ ꝛ si remanet sup os ꝛ ex siphac. i. gingia
aliqd, tūc incide illud vt nō accidat apa calm, deinde stringe
vuln⁹ cū licinijs ex pāno lini ꝛ cura ipꝫ sicut opꝫ donec sane
tur. ¶ De incisiōe aūt vene magne aut arterie magne. dixit
Gal. 13. terapē. si appet tibi magnū vas aut magne pulset in
fallat⁹ ei hoc. s. erit broncū. i. vinculū vel ligamētū inmittēre
prius, ꝛ ita abscindere qō medium. Et in his verbis innuit
vinculū debere fieri in duab⁹ ptib⁹ arterie magne vel vene
magne deinde qō incidatᵗ i medio duarū ligaturaꝝ, ꝛ sic ēt
voluit Mes. debēt aūt fieri hec vincula ex mā difficile pu/
trescibili sicut de serico. nā facile putrescibilia cito defluūt a
vasis. s. añ bonā ꝯsolidationē, ꝛ eēt i illo timor de fluxu san
guinis nimio. nos aūt volum⁹ circūcir uatis vasis decidere
vinculū ꝛ nō p̄us. nā tūc caro supiuncta incisis ptib⁹ vasoꝝ
suppositio fit ꝛ claudit os eoꝝ, ita φ nō pōt sanguis ab eis
fluere ꝛ cū puenit tps hoc tūc vinculis est i periculose deflue
re. Aui. aūt dixit. qñ incidiᵗ vena sup timpus: oꝫ vt ligetᵗ in
p̄mis, deide abscindatᵗ, ꝛ oꝫ vt ante abscisionē stringatᵗ cuꝫ
filo siricino, qō est cū ea inferi⁹ in longitudie, ꝛ dimittatᵗ li/
gatura in ipsa: deinde incidatᵗ qō post ipsaꝫ est. s. versus mē
brū ad qō portat mā ꝛ cōputrescit: sꝫ tūc aut auferatᵗ strictu/
re: ꝛ sic innuit φ fiat vna ligatura tm̄ ex pte trūci arterie: pp
qō notant qdā. φ in arteria pua nō est nēcia ligatura: sed φ
scarificando incidatᵗ. in arteria autē mediocri est necessaria
vna ligatura ex pte trunci: vt dix̄ Aui. in arteria aūt magna
est nēcia duplex ligatura: vt dixerūt Gal. ꝛ Mes. ꝛ in oi li/
gatura oꝫ dimitti filū longū vt pendeat extra vuln⁹. ¶ Al/
bucas. aūt de abscisione arteriaꝝ timpoꝝ. dixit. opꝫ vt radat
infirm⁹ pilos q sunt in timporib⁹. ipse nāq₃ ostēduntᵗ tibi ex
pulsu suo: ꝛ raro occultantᵗ nisi in paucis hoib⁹ aut in vehe
mētia frigoris q̄ si occultantᵗ: tunc stringe caput. aſs. collum
suū cū q̄lꝫ panno: deinde frica loca cū aq̄ calā donec appeat
tibi arteria appitione manifesta deinde excoria cuteꝫ cū spa
tumuli cuꝫ facilitate donec puenias ad arteriā: deinde ꝓijce
in eaꝫ vncinū ꝛ trahe eā ad supiora donec extrahas eā ex cu
te ꝛ facias eā euadere a tunicis q̄ sub ea sunt ex oi pte: ꝛ si ar
teria est subtilis tūc inuolue eā cū extremitate vncini ꝛ inci/
de ex ea ptē sm̄ q̄ztitatē qua elongentᵗ extremitates ei⁹ ꝛ cō
trahantᵗ donec accidat fluxus sanguinis. nā si incidatᵗ ꝛ ab/
sconditᵗ nō abscinditᵗ sanguis penit⁹: deinde attrahe ex san/
guine a trib⁹ vncijs: vsqꝫ ad sex. ꝛ si arteria est magna: tunc
opꝫ vt liges eā i duob⁹ locis cū filo duplo forti ex sirico aut
ex chordis alboꝝ vt nō ꝓperet ad ipsaꝫ putrefactio añ cō
solidationē vulneris ꝛ accidat flux⁹ sanguis: deinde incide
supfluitatē q̄ inter duo ligamēta est ꝛ fac illō in illa hora aut
hora alia post illā: ꝛ opꝫ post attractionē arteriaꝝ vt impleatᵗ
vulnus coto antiquo ꝛ ponantᵗ sup illō puluilli ōcēter facti
post solōnē ꝛ curetᵗ cū medicis faciētib⁹ nasci carnē. qdā aūt
cauterizāt has arterias post incisionē eaꝝ: ꝛ qdā post icisio/
nem factā in cute tātū: ꝛ qdā nulla scissione p̄missa. ¶ Dixit
Albu. si vis cauteriza eā cū cauterio cultellari donec incidā
tur extreᵗᵉˢ ei⁹ ꝛ stabit loco opōnis incisiōis eius: ēt est me/

De mō incidēdi venam magnā ꝛ arteriam.

llus opus nisi infirm⁹ habuerit febrē: aut nisi sit calide ɔplo
nis: qm̄ cauteriū est ex eis q̄ iuuāt ad finiēdas hūiditates. ꝗ
est meli⁹ i iuuamēto. Et meli⁹ est vt cauterizes eā cū cultello
hēte duos cultellos: quoꝝ acuitas sit minor multū acuita/
te cultelli: qm̄ si sint acuti sicut cultelli ꝓperat vt: isq̄ fluxus
⁊ nō incidūt carnē cū velocitate: sꝫ cū in eis est aliquātulū
grossitudinis tenet in eis calor ignis ⁊ abscindit caro velo
citer: ⁊ iō hoc opus est meli⁹ ⁊ leui⁹ oi tpe ⁊ facili⁹. ⁊ dixit. sit
spatiū qd̄ est inter duos cultellos hui⁹ cauterij q̄ntitas gros
situdinis digiti postq̄ tu signas duo loca cū encaustro ⁊ de
pone vtrosq̄ ignitos valde donec ꝑueniant ad os ⁊ incidāt
venā in duob⁹ locis ⁊ elonget qd̄ est iter extremitates ei⁹.
nā nō ɔsolidāt. s. extremitates vene cū hoc cauterio penit⁹.

C De cura egritu^m neruoꝝ ꝑ cauterizationē. Cap. xxij.

Gritudines neruoꝝ cū nō pnt̄ sana
ri ꝑ regimen cū cibis ⁊
medicinis tūc curari debent ꝑ cauteriū: verūtn̄
dixit Albuc. ꝙ cura ꝑ cauteriū nō cōuenit nisi
illis que accidūt ex flegmate ⁊ deuitent in eis q̄
accidunt ex exiccatione.

In paraly. C Et dixit in paralysi cauteriza ipꝫ in medio capitis ⁊ sup oē
cornu ⁊ sup posteri⁹ capitis ⁊ trib⁹ cauterijs sup spondiles
colli ⁊ stringe cauteriū donec cōburat de cute plm̄ ei⁹: ⁊ nō
indiges pluribus cauterijs: q: egritudo est fortis si infirm⁹
est tolerās tūc cauteriza ipm̄ q̄tuor cauterijs sup spondiles
dorsi. ⁊ dicūt qdā ꝙ ɔuenit cauteriū factū. s. in fine spine sup
osse caude: ⁊ ꝙ in paralysi particulari alicui⁹ mēbri ɔuenit
cauteriū factū sup ipso mēbro in vno loco vel plurib⁹ fꝫ dis
positionē ⁊ q̄ntitatē ipsius mēbri ⁊ egritudis vehemētiā: ⁊
maxime cōuenit in paralysi ꝑticulari cauteriū appositū sup
neruo a quo veniens ad illud membrū habet originem.

In spas/mo. C Et in spasmo cōuenit cauterizatio sup mēbro capitis ⁊ in
posterio. i. ei⁹: ⁊ qdā dicūt. ꝙ ɔuenit ei sicut ⁊ palysi ⁊ in eis/
dē locis. ꝙ ergo dixit Albu. ꝙ deuitet in spasmo. dicūt qdā
ꝙ intellexit de spasmo inanali. ⁊ qdā dixerūt. ꝙ nō cōuenit in
presentia spasmi: sꝫ in ꝓseruatiōe ab eo multū ɔuenit: ⁊ ipse
innuit dixisse illud in tortura eueniente a spasmo.

In tremo/re. C Et dicūt. ꝙ ɔsilr̄ cauteriū ɔuenit in tremore. ⁊ Albu. dixit.
qn̄ accidit alicui tremor ex frigore in neruo: aut ex febre q̄r/
tana: aut alio: tūc opꝫ vt cauterizes ipꝫ q̄tuor cauterijs: aut
q̄nq̄ sup spōdiles dorsi inter oēm spōdilē cauterio vno ⁊ in
pectore alio cauterio: ⁊ alio sup stōm ei⁹ ⁊ cauterio oliuari.

In tortu/ra. C Et in tortura dixit. opꝫ vt cauterizes ipꝫ cū vno cauterio
apud radices auris ⁊ alio parū inferi⁹ a timpore suo: ⁊ alio
apud ɔiūctionē duoꝝ labioꝝ: ⁊ dixit: pone cauteriū vnū tm̄
ex ɔ̄rio ptis infirme. s. quo appet ifirma: q: oꝫ fieri i pte que
appet sana: ⁊ qdā laudant ēt cauteriū sup collo. Et depone:
dixit Albu. manū tuā cū cauterio donec ɔburat medietas
spissitudinis grossitiei cutis.

In stupo/re. C Et dixit Albu. qn̄ stupet aliqd̄ mēbrū ⁊ nō valet alia cura
tio: cauteriza ipꝫ cū cauterio qd̄ meret magnitudo mēbri:
aut puitas eius: ⁊ sit cauteriū tuū intrās spissitudinē cutis
paruper. Et iā cauterizat qdaꝫ stupor ꝙ accidit manui aut
pedi in spōdilib⁹ dorsi apd̄ exitū neruoꝝ q mouēt illd̄ mem
brū ⁊ remouet stupor. verꝫ nō ꝓsumat in h̄ nisi q est sapiens
in anato^a mēbroꝝ ⁊ ingressione neruoꝝ mouētiū corpus.

C De cura quarundam egritudinum oculoꝝ per manualē
operationem. Cap. xxiij.

In multis egritudinū oculoꝝ cadit cu
ratio ꝑ manualem opōne: ⁊ ē
nos de ea dicem⁹ in hoc cap. C In aq̄ descēdē
te ad oculū dixit Albu. cauteriza ipsuꝫ cū cau/
terio in medio capitis: ⁊ duob⁹ cauterijs super
duo timpora si inceptio descensus aque fuerit in ambobus
oculis simul: aut in vno timpore si in vno oculo tm̄: ⁊ abscinde
cū cauterio ipso oēs venas ⁊ arterias que sūt sub cute: ⁊ sint
cauteria in eo longa in latitudine timporis. Et caue ex hoc

In aq̄ de/scēdente/ad oclos.

a fluxu sanguinis: ꝙ si videris eū abscinde ipꝫ statiꝫ: ⁊ dixit
q̄nq̄ cauterizat in ceruice duob⁹ cauterijs vltimo ꝓductis.
C Qꝫ si cū cauterijs his ⁊ alio regie bono curatio nō perfi/
cit ⁊ steterit aq̄ ⁊ descēderit tota ⁊ fuit paruper igrossata ⁊
facta obediēs dispōni eius cū instr̄o: qm̄ q̄ sbtilis ē valde aut
grossa valde nō obedit ei. Et signa signantia illud posita sūt
in ser. 3. tractatu 4° in ꝓprio ca°. Tūc dixit Albu. si volun/
tas fuerit vt deponas eā cū instr̄o oꝫ vt facias sedere infir/
mū inter man⁹ tuas quadratū oppositū lumini: ⁊ h̄ itellexit
Mes. cū dixit. locet in domo tēperati aeris iaceat supin⁹ ꝓ
pe solē nō in radijs solis. C Dixit Aui. nō sit iuxta fenestraꝫ
neq̄ in loco vehemētis luminis ⁊ liga oculū ei⁹ sanū ⁊ strin
ge eū valde: deinde eleua palpebrā oculi manu tua sinistra si
oculus in q̄ est aqua est oculus dexter aut manu tua dextra:
si oculus est sinister. deinde accipe manu tua dextra almag/
da. idest instr̄m aptum ad deponendū aquā ⁊ vocat acus: si
est oculus sinister: aut manu tua sinistra: si est oculus d̄xter.
Et tunc dixit Auicen. precipe infirmo aspicere ad lachryma
le domesticum ⁊ ad nasum ⁊ cōseruetur f̄m illam figuram:
deinde pone extremitatē almagda in albedine oculi ⁊ a pte
lachrymalis minoris: qdā tn̄ ꝑcipiūt ꝙ medic⁹ masticet se/
men feniculi aut cimini ⁊ insufflet in oculuꝫ pluries: deinde
ponat instr̄ꝫ. Deinde dixit Albu. ipelle almagda cū v̄tute. i.
discretione cū reuoluis cū eo manū tuā. i. ipꝫ cū manu tua:
q: oꝫ ꝓcedere inter tunicā ⁊ tunicā cū leui reuolutione instr̄i
donec penetret totā albuginē oculi. Dixit Aui. corā forami
ne. s. pupille: ⁊ inuenit illic sicut spatiū ⁊ fumositas. i. dū sen
tias qd̄ almagda iā ꝑuenit ad rē vacuā. Et dixit Aui. intro/
mittat ipꝫ vsq̄ ad terminū diffinitū. C Dixit Albu. oꝫ vt sit
mēsura itineris almagda ad ꝓfundū mēsura spacij qd̄ est a
pupilla vsq̄ ad finē nigredinis in cornea oculi. videbis eniꝫ
in ipsa pupilla visione oculi ꝓp claritatē tunice. deinde pone
almagda vsq̄ ad locū in quo est aq̄: deinde preme eaꝫ infe/
rius vna vice post aliā. Dixit Aui. nō cesset deponere aquaꝫ
donec clarificet loc⁹. si. n. descendit aq̄ statim ifirm⁹ videt il/
lud sup qd̄ aperit oculū ⁊ almagda in oculo suo: deide q̄esce
paululū nō extrahēdo almagda: ⁊ tūc si reascēdit aq̄ d̄pone eā.
⁊° dixit Mes. obseruet cū oi industria: ne qd̄ d̄ponit ex aq̄
⁊ h̄ fit occultādo ⁊ sepeliēdo eā q̄ntū poss̄e est ne redeat tenē
do ꝑ spatiū almagda supra ipsaꝫ. Dixit Aui. ꝙ occultet post
corneā desubt⁹: ⁊ sbdit. ꝙ si nō obedit aq̄ ⁊ nō currit ad ptē
ad quā fecisti d̄scēdē tūc declina eā ad ptē alterā ⁊ expelle eā
ad ptē ad quā ipsa declinat ⁊ sepeli ipsaꝫ in ea. Et dixit Aui.
ꝙ si videris aquā redire in diebus in qb⁹ curas: vt 2° vel 3°
die: ⁊ an̄ ɔsolidationē ꝑforationis ɔiūctiue reduc instr̄ꝫ in il
lo eodē foramie. ipm̄. n. ꝑmanet ⁊ nō cōsolidat. s. in paucis
dieb⁹. C Dixit Albu. cū videris aquā figi: ⁊ nō ascēdit tūc
extrahe almagda cū facilitate: ⁊ tu reuolue in extractione eius
manū tuā paulatiꝫ: deide dissolue in aq̄ aliqd ex claro salgē/
ma ⁊ ablue cū ea oculū int⁹: deide pone ex̄ oculū cotum vel
stuppā aut lanā ifusaꝫ oleo ro. ⁊ albu^e oui: ⁊ liga oculū. Sꝫ
nos ⁊ q sūt nr̄i tpis ponim⁹ supra oculū cimanū tritū cū al/
bumie oui. ⁊ Mes. dixit vitellū oui cū oleo ro. appone. ⁊ di
xit. oꝫ vt opilet oculus san⁹ vt nō remoueat. s. ad vidēdū ⁊
sequat eū oculus ifirm⁹. s. in motu: ⁊ sic appet ꝙ qn̄ oꝫ fieri
opatio oculus san⁹ oꝫ eē clausus ⁊ ɔstrict⁹: vt dixit Albu.
⁊ ēt oꝫ teneri sic post opōnē: vt dixit Auicē. ⁊ opꝫ vt nō seq̄t
in motu sanū oculū ifirm⁹ ⁊ accidat ex motu ei⁹ cōmotio in
d̄posita: ⁊ iteꝝ supascēdat: ⁊ iteꝝ vt nō ꝓhibeat ex motu ocli
ɔiūctiua a ɔsolidatiōe ꝑforatiōis in ea facte ⁊ ꝓpt̄ ei dormi
tiuū decēter factū in q̄ dormiat sup dorsuꝫ suū in domo tene
brosa ⁊ ꝓhibeat ab oib⁹ motib⁹ ⁊ tussi ⁊ nō moueat caput
suū a dextra neq̄ a sinistra oino: ⁊ sit ligamētū factū sup eū
f̄m dispōnē suā vsq̄ in diē 3^m: deide solue liga^m in illa domo
tenebrosa ⁊ expire visuꝫ ⁊ fac eū videre res: deinde reduc li/
gamētū vsq̄ ad diē 7^m: ⁊ nō oꝫ vt facias illd̄ i hora curōnis
aut post icisionē statiꝫ: imo oꝫ vt alienes illd̄ ꝓpea ꝙ aq̄ ascē

Regimē/post depo/sitionē ca/taracte.

dit velociter ꝓꝑ aſpectũ vehemẽter. ⁊ Aui. dixit fac eũ dor/
mire. i. accũbere trib⁹ dieb⁹ ſup collũ in tenebris ſup. deide
ſolue ligamẽtũ. Et ſubdit. qñq; neccie ſunt iterationes opõ/
nis pꝛime hui⁹ emplaſtationis. ſ. cũ vitello oui ⁊ oleo roſ. ⁊ ob
ſeruationes hui⁹ ꝑparamẽti ⁊ reſupinatiõis ꝑ vnã hebdo/
madã: ⁊ iſtud qdẽ eſt neccĩuʒ qñ fuerit illic apa aut ſoda aut
aliud. ſ. accidẽs ⁊ egrẽs qete ⁊ obſcuritatẽ: verũtñ apa ſupue
niẽs facit neccĩuʒ vt ſoluaẽ ligatio fortis ⁊ mollificeẽ vt non
fiat attractio maꝛꝝ ꝑ ligaturã ſtrictã fortẽ ⁊ augmẽteẽ apa:
⁊ penit⁹ meli⁹ eſt vt obſeruet eger ꝑparationẽ ſuã dictã vſq;
quo remoueaẽ dolor ⁊ nõ ſoluaẽ interim ligatura in oib⁹ tri
bus dieb⁹. ℭ Dixit Albuc. ſi accidat apa caſm: tũc opʒ vt
ſoluas oculũ añ 7ᵐ diẽ: ⁊ rectifica cũ eo qð ſedat apa. ⁊ dix
Aui. opʒ. vt fiat vaporatio in tp̃e reſolõis ligature cuʒ aq̃
cucurbite ⁊ virge paſtoris: ⁊ ſilib⁹. ℭ Dixit Albuc. qñ ſeda
tur apa. ſ. aut dolor: tũc abſolute viſuʒ eius ſed pone ſup fa/
ciẽ eius oꝛale pãnũ coloris viridis aut nigri quo tegaẽ vi/
ſus ei⁹ ſub eo dieb⁹ aliquot ipſo exñte in illa domo tenebro
ſa: deinde ingrediaẽ a domo gradatĩʒ ⁊ ɔſeruet in cãis ſuis.
Dixit Meſ. ꝑferanẽ ad locũ hũc. ſ. ſi neccĩuʒ fuerit ea q̃ dixi
mus de cura vulnerꝝ oculoꝝ. ℭ Dixit Albuc. ꝙ ex hoĩbus
ſunt quoꝝ oculus eſt valde durus ſi in eis non obediet tibi
almagda ad introitũ: q. ſ. nõ potes cũ eo ꝑforare ɔiũctiuã
ꝓꝑ ſui duritiẽ: tũc opʒ vt accipias ſpatumule qð noiaẽ albo
rid: ⁊ eſt inſtrm̃ acutũ ſicut acus cũ qua ſuitur ⁊ ꝑfora cũ ea
cõiunctiuã tãtũ: ⁊ nõ vltimes manũ tuã in foramẽ: qm̃ non
fit hoc niſi vt facias viã ad almagda locũ. ſ. ſubtileʒ: deinde
facta hac via intromitte almagda: ⁊ fac vt dictũ eſt. Similr
⁊ Aui. dix Albu. iam ꝑuenit ad nos de q̃dã medico ex illis
qui ſunt de alaynerb. q dixit: ꝙ facta fuit ꝑforatio quo fun
diẽ aqua extra oculũ: verꝝ ego nõ vidi aliquẽ in terra noſtra
q fecerit illð ex libꝛis antiquoꝝ: ⁊ eſt poſſe vt ſit aliqð nouũ:
⁊ Aui. dixit hoies qdẽ hñt vias diuerſas in exercẽdo curaʒ
aque que fit cũ inſtro ita vt qdã eoꝝ ſint q diſrũpũt inferio
rẽ ptẽ cornee ⁊ extrahũt aquã ꝑ eã: ⁊ h̃ eſt in quo eſt timor:
qm̃ cum aqua qñ eſt groſſa egrediẽ ẽt albugineus. ℭ Dixit
Albuc. almagda fiat ex ere ꝓꝑio ⁊ ſint extremitates ei⁹ cũ
ſubtilitate triangulata ⁊ extremitate acuta.

ℭ In cura lachꝛymaꝝ. dixit Albuc. qñ lachꝛyme oculoꝝ ſũt
antique aſſidue: ⁊ ſunt ꝓꝑ venas ⁊ arterias q̃ ſunt in mani/
feſto capitis exteri⁹ ⁊ verificaẽ ꝙ illud eſt ex ſupfluitatibus
frigidis flegmaticis: tũc cauteriʒa ipʒ cũ cauterio in medio
capitis ⁊ duob⁹ cauterijs in ceruice ſub duob⁹ oſſib⁹ ⁊ duo
bus cauterijs ſup duo timpora: ⁊ ſi indiget additione caute
rioꝝ: tunc cauteriʒa ipʒ in oĩ latere caude oculi ſup extremi
tate ſupcilij cũ cauterio ꝑuo. ℭ Et ſi nõ cõfert ⁊ vides faciẽ
infirmi ideo rubere ⁊ ſentit in fronte ſua deambulationem
ſicut eſt deambulatio formicaꝝ ⁊ oculi ſunt extenuati hũidi
ita ꝙ iã corroſi ſunt pili eoꝝ cũ corroſiõe ⁊ calefacte ſũt pal
pebꝛe eoꝝ ex acuitate lachꝛymaꝝ. Dixit Albuc. antiqui in/
diguerũt in curatione eaꝝ opõne quã noiauerũt curationẽ
cũ enſe: ⁊ eſt vt ꝑcipiaẽ infirmo radere pilos q ſunt in fronte
ſua. deinde incide in fronte ſua tres fixuras eq diſtãtes ſʒ lõ
gitudinẽ frontis: ⁊ ſit lõgitudo fixure q̃ſi duo digiti: ⁊ fixu/
ra vna ſit eq diſtãs longitudini naſi in medio frontis: ⁊ ſcða
ſm longitudinẽ paruper a motu lacertoꝝ qui ſũt in lachꝛy/
mali remota: ⁊ 3ª in pte altera. Et caue ab inciſiõe arteriarũ
que ſunt in duob⁹ lateribus ⁊ elõga manũ tuã a ɔtinuatio/
ne duaꝝ mandibulaꝝ: ⁊ ſit quãtitas cuiuſq; inciſionis quã/
titas triũ digitoꝝ ɔiunctoꝝ ⁊ ſit tibi fruſtũ ſpongie ꝑpara/
tũ aut panni ſicci multi cũ qb⁹ exicces ſanguinẽ: deinde in
tromitte ſpatumule duaꝝ acutaꝝ extremitatũ ab inciſione
que eſt a pte timporis vſq; ad inciſionẽ ſcðam ⁊ excarna cũ
eo totã cutẽ que eſt inter duas inciſiones cũ ſiphac: ⁊ qð eſt ſu
per os: deinde fac illud etiã ab inciſione media vſq; ad inci/
ſionẽ tertiã deinde extrahe hoc ſpatumule ⁊ intromitte in
inciſionẽ ꝑmã: ⁊ ſitq; inſtrm̃ aliud qð noiaẽ cultellare acutuʒ
ab vna pte ⁊ ab alia pte lene: ⁊ pone lat⁹ eius acutũ verſus
carnẽ annexã cũ cute ⁊ latuſ eius leue v̾ſus os ⁊ ipelle illud
donec ꝑueniaẽ ad fixurã mediã: ⁊ abſcinde cũ eo oĩa vaſa q̃
deſcendũt a capite vſq; ad oculos preterq̃ɜ cõtinueẽ inciſio
vſqʒ ad illud qð appet de cute deinde fac illud a fixura me/
dia vſqʒ ad fixurã aliã. Et poſt q̃ɜ currit ex ſanguine q̃ɜtitas
equalis exprime loca a ſanguine coagulato: deinde pone in
omnẽ fixurã lixiuiũ ex coto veteri ⁊ pone deſup puluillos
intinctos in vino ⁊ oleo aut aceto: ⁊ vide vt nõ accidat apa
calidũ ⁊ in die tertio ſolue ligamẽtũ ⁊ adminiſtra infuſionẽ
multã cũ aqua tepida: deinde cura illud cũ vnguento baſili/
con ⁊ oleo roſ. ⁊ reliqs qb⁹ curanẽ vulnera donec ſaneñẽ.

ℭ Et dixit Albuc. qñ accidũt catarri acuti aſſidui ad oculos
⁊ vides eos extenuatos ꝑuos ⁊ iam debilitatus eſt aſpect⁹
eoꝝ ⁊ palpebꝛe vlcerate ſunt ⁊ cadũt pili ex eis ⁊ in ꝓfũdo
capitis eſt dolor acutus ledẽs ⁊ ſternutatio ɔñs: tunc ſcias
ex iſtis accidẽtib⁹ ꝙ ille mãe ⁊ catarri nõ veniũt niſi ex ve/
nis intrinſecis: ⁊ melior curatio eoꝝ eſt vt precipias iſirmo
radere frontẽ ſuã: deinde incide in ea fixurã vnam in medio
frontis aut alteri⁹ parũ ſm latitudinẽ: ⁊ incipe cum fixura
a timpore ſiniſtro vſq; ad dextrũ ⁊ ſit inciſio vſq; ad os. Et
elonga manũ tuã a lacertis timpoꝝ q mouenẽ apud maſti/
cationẽ: ⁊ qñ detegiẽ os ⁊ exiccas totũ ſanguinẽ tũc ſepara
inter duo labia fixure cũ coto veteri aut ex licinijs de lino: ⁊
deinde ſtringe deſup cũ puluillis imbibitis in vino ⁊ oleo:
vt nõ accidat apa calm. Et dicũt qdã. ſit oleũ roſ. in eſtate: ⁊
in hyeme oleũ cõe: ⁊ cũ tu ſoluis illð ⁊ vides ꝙ apa calʒ iã
minuiẽ: tũc opʒ vt frices os donec incipiat in eo naſci caro:
deinde cureẽ curatione vulneris.

ℭ De amotione aũt vngule ꝑ manualẽ opẽnẽ. dixit Auic. ꝙ
tres ſunt modi denudatiõis ei⁹ a tunicis: quoꝝ ꝑm⁹ eſt le/
uior 2ᵒ ⁊ 2ᵒ 3ᵒ. ⁊ dixit de ꝑ̊ꝛopʒ vt eleueẽ cũ vncinis: ita vt ſu
ſpẽdaẽ a ɔiũctiua: q: ſuſpẽſio ei⁹ inciſionẽ eius facilẽ efficit:
imo ipſa ſuſpẽſio cũ vncinis: qñq; eſt ſufficiẽs ad denudatio
nẽ totalẽ ei⁹: ⁊ qñ nõ eſt ſufficiẽs ſaltẽ ꝑparat ad facilẽ inci/
ſionẽ ei⁹ ⁊ dixit Aui. de 2ᵒ mõ ꝙ ſi ꝓhibeẽ ei⁹ ſuſpẽſio ⁊ de
nudatio cũ vncinis: ⁊ nõ põt eis denudari: tũc excorieẽ cum
capillo aut ſirico penetrãte ſub ea cũ acu aut cũ radice pẽne
⁊ ſit penna colũbi: vt dixit Hal. Innuit ergo Aui. ꝙ accipia
tur acus aut pẽna ⁊ cũ altero eoꝝ fiat vt penetret ſub vngu
le pilus aut filũ ð ſirico: ⁊ nõ eſt neccĩuʒ: dixit ipſe: vt hoc fiat
niſi in vno loco aut in duob⁹ ſʒ ꝙ videbiẽ prudẽti opatori.
⁊ ſic cũ filo vel pilo excorieẽ. Et dixit ð 3ᵒ mõ: ꝙ ſi iſtð nõ ſuf
ficit: ⁊ nõ põt denudari: tũc neccĩa eſt excoriatio ſubtilis cum
ferro nõ acuto: ſʒ obtuſo vt nõ abſcindat q̃cq̃ɜ ð cornea vel
ɔiũctiua: ⁊ iõ qdã opatores illud faciũt cuʒ denario paruo.
ℭ Dixit Albuc. mod⁹ opandi inciſionẽ eſt vt ponat iſirm⁹
caput ſuũ i ſinu tuo: deide aperi oculũ ei⁹: ⁊ eleua palpebꝛã
manu tua: deide collige vngulã cũ vncino pauce duplicatio
nis: ⁊ extẽde eã ad ſupioꝛa: deinde accipe acũ ⁊ itromitte in
eã pilũ ð pilis eq vacce vel bouis: aut filũ fortẽ: ⁊ duplica ex
tremitatẽ acus parũp fige eã in me⁹ vngule. ſ. a latere eius ⁊
penetra eã cũ acu: ⁊ liga cũ filo vngulã extẽde eã ad exterio
ra: ⁊ excoria cũ filo lat⁹ vngule: qð eſt v̾ſus pupillã: ⁊ ac ſi tu
ferres eã cũ pilo vſq; ad poſtremũ ei⁹: ⁊ deinde incide reſi/
duũ ex pte lachꝛymali cũ ſpatumuli ſbtili: aut forficib⁹ ꝑuis: ⁊
⁊ dimitte carnẽ nãlẽ: ⁊ nõ accidat ei ex iciſiõe ei⁹ curſus la/
chꝛymaꝝ aſſiduus. Et qñq; dix Albuc. extẽdiẽ vngula cuʒ
vncino aut cũ filo ſic dixim⁹: ⁊ deinde excoriaẽ cũ ſpatumu
li leni ⁊ caue ne ſpatumule tãgat tunicã corneã ⁊ accidat i ea
ruptura ⁊ ꝑforeẽ pupilla. ℭ Dix. A. oʒ vt eradiceẽ vngula
q̃ɜtũ poſſe ẽ ꝑter qð accidat carni lachꝛy^{lis} noc^{m} ð iciſione ⁊
minutiõe ei⁹: vt accidat lachꝛy^{u} curſus: ⁊ nõ ſolũ ẽ cauẽdũ ab
iciſiõe carnis lachꝛy^{lis}: ſʒ ẽt pellicule ei⁹: ⁊ ob hãc cãʒ tuti⁹ ẽ
qdẽ paꝝ reliq vngule q̃ɜ exq̃ſitiſſime eã iciderer: ⁊ vt nõ er/
res reſpice ad colorẽ carnis: nã dix. A. color diſtiguit iter vn
gulã ⁊ carnẽ lachꝛymalis: ⁊ ſuba eaꝝ: ẽt diſtinguiẽ in eas.

Quid faciẽdũ i cõiunctiua valde dura.

In cura lachꝛymaꝝ.

In fluxu catarri ad oculos.

In vngula

nam caro lachrymalis est magis lenis ⁊ magis rubea:⁊ vngula est magis dura ⁊ magis alba. Ait Jesus Haly.vngula est dura alba neruosa:⁊ caro lachrymalis ē rubea lenis carnosa.℄ Dixit Albu.post absciſionē vngule ꝓijce in oculū aliqd salis cōtriti.Et Mes.dixit.⁊ silr Aui.ciminū masticatū cū sale aut sief factū ex ꝫimar:⁊ dimitt: ipsuꝫ vsqꝫ ad diez aliū.ꝟ aūt iō fit:qꝛ sal per se solū:aut ēt masticatū cū cimino:aut ēt ipm sief ꝓhibet adherētiā palpebre ad oculū cuꝫ residuo ei⁹:qd remāsit de vngula:⁊ ipꝫ ēt residuū ꝯsumit:si aūt nō distillaret aliqd hoꝝ vel simum in oculū adhereret palpebra cū residuo vngule:⁊ pp hāc cām ēt ꝑcepit Auic.ꝙ eger moueat oculū suū oi hora.i.sepe.ꝺꝫ aūt ciminū ⁊ sal masticari.s.optie ⁊ nō triturari:qꝛ in masticatione fit eis qdā permixtio saluie qua salis acuitas obtūdit ⁊ qdā calor quo dolor mitigat:verūtñ ad maiorē mitigationē doloris ne supueniat oculo apa.dixit Mes.cataplasma exteri⁹ cū vitello oui ⁊ oleo violato ⁊ rosato:vt qescat dolor.s.⁊ mordicatio inducta a sale.⁊ silr dixit Auic.℄ Et qꝫuis Gal.videat innuere ꝙ supposito cataplasmate ꝑdicto fiat ligatura ⁊ dimittatur vsqꝫ ad tres dies.Nō intellexit ꝙ ꝑmaneat ligatum vsqꝫ ad tres dies absqꝫ solōne:qꝛ nimio ꝺꝫ vt oi die soluat.Ait enim Haly.mane facto solue ligaturā.Et Jesus Haly.dixit.in crastino dissolue eā:⁊ silr in die 3°.⁊ eni ꝺꝫ solui ligatura ne pp ꝯtinuā ligationē oculus inflāmet vel cōturbet ⁊ apet:⁊ voluit Aui.dicere.ꝙ añqꝫ aliqd innouet in cura expectet vsqꝫ ad 3^m diē ad min⁹:imo ⁊ plus.s.quousqꝫ oculus sit getatus ⁊ dolor get⁹.hoc aūt plm est:⁊ in 3° die getato oculo ⁊ sedato dolore aperiat oculus ⁊ īspiciat:⁊ si qd residuū vngule affuerit.dixit Aui.administrent collīria acuta:vt illud residuū extirpet.℄ Dixit Albu.si vngula est neruosa ⁊ nō potest intromitti in eā acus nō figit in ea vncinus:tūc multotiēs curat cū medicinis ꝙ si vis incidere eā tūc aperi oculuꝫ ⁊ accipe spatumule subtile lene debilis acuitatis ⁊ rade vngulā desup rasione cū subtilitate:ꝙ si vides ꝙ ipsa rarificatur.s.in suba. ⁊ ꝯstrigit.i.minorat ⁊ ipmit in eā rasio:tūc distilla in oculū eius ex ore tuo ex sief de ꝫiniar:aut ex sief rubeo:aut ex sale cōtrito ⁊ opila oculū vsqꝫ ad diē aliū:⁊ deinde itera sup ipsaꝫ opōnē donec remoueat totū eius nisi contrariū sit tibi in oculo apa calīn:tūc dimitte ipm ⁊ cura apa donec mitiget.deinde itera opōnē sup ipsaꝫ cū rasione donec sanet.℄ Caro quoqꝫ lachrymalis aliqñ excrescit ⁊ supeminet ⁊ si nō nocet oculo nocu^{to} magno dimittat.si aūt nocet nocu^{to} magno.Dixit Albucasis.suspendat cū vncino ⁊ incide ex ea ꝑtē eius ⁊ nō vltimes in ea incisionē vt nō accidat lachrymaꝝ cursus assiduus:deide distilla in lachrymale sief rubeum aut factum ex ꝫiniar donec sanetur.

In excrescētia carnis lachrymalis.

℄ In cura aūt sebel.dixit Albu.necē est in ꝑmis vt cōsideret ꝙ si oculus in quo est sebel est fortis:⁊ nō est in eo egritudo alia nisi sebel tunc collige sebel ei⁹ sic.ꝑcipe infirmo vt ponat caput suū in sinu tuo:deinde subscinde illas venas cuꝫ vncino vno aut duob⁹ ꝟm prudentiā tuā:⁊ sit vncin⁹ nō subtilis duplicationis aut sint duo vncini qdrati in corpe vno:deide collige cū forficib⁹ subtilib⁹ illas venas cū subtilitate:⁊ absterge sanguinē hora post horā donec videas venas illas remoueri ex oculo ⁊ ꝙ resoluat ⁊ caue ne ledas oculū cū extremitate spatumulis.⁊ dixit Albu.opō tua sit in meridie corā sole:⁊ tu sis firmus in opōne tua valde:vt nō icidas nisi illas venas.℄ Aui.ēt docuit collectionē venaꝝ fieri cū filis.s.de sirico vel cū pilis equinis sicut est in vngula ⁊ sint pili seu fila plurima q̄ penetrēt sub venis sebel:deinde oia illa fila siue pili colligant in vnū ⁊ trahant sup⁹ vt eleuet sebel.Et dixit Aui.ꝙ ista est melior opō qꝫ cū vncinis.Et dix.ꝙ incisio fiat cū mur.idi.i.cū forficib⁹ acuti capitis.s.⁊ subtilis:⁊ icidat sic ꝙ nō remaneat ex venis illis aliqd penit⁹.℄ Dixit Albuca.cū tu cōpleueris opōnē tuā:tūc distilla in oculū sief rubeū aut viride.Et silr dixit Aui.⁊ ꝟ iō vt nō valeat adherere palpebra residuis illaꝝ venaꝝ:⁊ ac ēt vt i^a residua corrodant ⁊ ꝯsumant donec oculus ab eis totalr mundus remaneat.Et dixit Aui.ꝙ melior horaꝝ anni ad curationē sebel est ver ⁊ autūn⁹.℄ Dixit Albuca.postea emplā oculū cū eo qd sedat dolorē oculi.s.cū vitello oui ⁊ oleo ro.vt dictū est in vngula.Et silr ꝓsequēdū est in sebel sicut i vngula cū reiteratiōe si neċiuꝫ fuerit.

In sebel.

℄ Dixit Alb.qñqꝫ nascitur in qbusdā oculis boiuꝫ caro rubea ꝯposita donec cooperiat pupillā aut appropiquet ei aut stringat sup palpebras:⁊ fortasse ꝯuertit palpebras ad exteriora ⁊ assilat rose balaustie:⁊ operatio in ea est vt ponat ifirm⁹ caput suum in sinu tuo deinde aperi oculū ei⁹ ⁊ collige illā in circuitu cū vncinis ꝯueniētib⁹ ad illud ⁊ tene illud cū forfice vno aut cū gesti:deinde incide carnē in ꝑmis donec incidat totū ei⁹ cū raso.io.Et caue ab oculo vt nō ledas ipꝫ apud opōnē:⁊ sit incisio tua q̄ ipaꝫ incidis aut cū spatumuli aut cū forficib⁹ partis cū qb⁹ colligit sebel.cū ergo ꝯplet incisio tua ⁊ remouetur tota tūc iple oculū ex sale cōtrito aut distilla in eū puluerē rubeū vel silē ei ex medicinis corrosiuis ⁊ pone sup oculū deforis cotū cū albumine oui vt securet ab apate calo.Et si remanet ex guadenegi aliqd ⁊ tu times apa calhi tūc dimitte ipꝫ ⁊ cura apa donec sedes ipꝫ:deinde itera sup guardenegi opōnē donec sanet.Et dixit silr fac in carne addita q̄ accidat in oculis ex hac spē.

In carne rubea orta in oculis.

℄ Deinde Albu.posuit canonez in qb⁹ oculis opatio manualis debeat fieri.⁊ dixit.opꝫ vt alienes curationē ois oculi debilis ex via nāli aut ex via accñtali in opando cū ferro ⁊ nō itromittas manū tuā in aliq̄ harū opōnū donec videas illō mēbꝝ.s.an oculus sit tolerans istā opōnē.

Canon.

℄ Et dixit Albu.qñqꝫ accidit eruptio in tunica vuea:deinde eminet ⁊ ꝑcedit de palpebris sicut granū vue ⁊ ledat forma oculi ꝑ illud:⁊ si vis incidere illud tūc intromitte acū in radicē vue ab iferiori vsqꝫ ad supficialē ꝑtē:deinde intromitte acuꝫ aliā in q̄ sit filū duplū a ꝑte lachrymalis ⁊ fac eā penetrare.ēt dimitte acū ꝑ^{am} ꝟm dispōnē sua:deide incide locū fili dupli ⁊ liga cū eo ꝑtē vue in circuitu acus ⁊ stringe eū multū:deinde extrahe acū ⁊ pone sup locū lanam infusaꝫ in albumine oui:⁊ dimitte eū donec cadat filū cum vuea:deinde cura oculū cū eo qd ꝯfortat ipꝫ donec sanetur vuln⁹.

In eruptione vue.

℄ Et dixit Albu.qñqꝫ stringit ipꝫ ab oi ꝑte cū circulo de pāno donec addat oculus eminētiā magnā:deinde ꝑforet cū spatumuli subtili qd ꝑueniat ad ꝓfudū oculi ⁊ currat hūiditas alboginea ⁊ descēdat oculus:⁊ tūc igredit statim.deide stringe eū donec sanet.℄ Et dixit qñqꝫ aggregatur sanies in oculo siīs aq̄ dscēdēti:sꝫ non est ipsa ⁊ modus opandi in ea est vt facias sedere infirmū sup sedē ꝑpatā:deide accipe caput ei⁹ manib⁹ tuis a ꝑtib⁹ duab⁹ ⁊ moue ipꝫ donec videas saniē ꝑuenire ad iferiora oculis tuis deide figat ⁊ nō dscēdat ampli⁹ ⁊ absoluat lumē ⁊ videat ifirm⁹ sicut videbat.Dixit.si nō dscēdit iferi⁹ scias qꝛ est aq̄.Si aūt non ꝑparat dscēsus saniei cū eo qd diximus tūc fac sedere ifirmū inter man⁹ tuas:⁊ deide accipe spatumule subtile ⁊ scinde cū eo sup corneā parūper apud ꝯtinuationē ꝯiūctiue cū cornea in corona donec egrediat sanies.cū ḡ egredit tūc distilla in oculū aquā calidā i q̄ miscuisti mel aut aquā in q̄ bullisti fenugrecū ⁊ mel deide rorēt cū reliq̄ curatiōe dōec sanet.

De sanie in oculo.

℄ De curōne egri^{m} palpebraꝝ ꝑ māualē opōnē. Cap.xxiiij.

Palpebre qñqꝫ accidit mollificatio ex humiditate:⁊ tūc dixit Albu.cauteriꝫa palpebrā cauterio vno cū cauterio lunari:⁊ nō vltimes manū tuā:sꝫ solū ꝟꝫ q̄ꝫtitatē ꝙ aduraf 3^a ps palpebre.s.d spissitudine eius ⁊ si vis cauteriꝫa ipꝫ supra duo supcilia paꝝ duob⁹ cauterijs in oi ꝑte.s.si ambe palpebre fuerint mollificate ⁊ vna tñ super supcilio illius lateris fiat:⁊ sit lōgitudo ois cauterij lōgitudo supcilij:sꝫ tñ elonget a duob⁹ ꝑtib⁹.

In mollificatione.

℄ Si ꝟo nod⁹ siue grando aut lapidositas accidat palpebre siue supiori siue inferiori.dixit Albu.opꝫ vt ꝯsideres si est ꝑcedēs in eo qd apparet de palpebra inter oēm ꝑtem:⁊ tūc res est facilis.fige ergo super

In grandine siue lapidositate

ergo super

q̃ sup eã fixura p lõgitudinẽ: deinde excoria ea ab oĩ pte cũ facilitate donec euadat. i. extra exeat: deinde suspẽde eã cũ vncino et abscinde ipsã: et si nõ pparat tibi eius abscisio nisi postq̃ tu penetras palpebrã cũ incisiõe paruã: tũc nõ nocet illud infirmo in aliq̃ q̃ si fixura fuerit magna: tũc aggrega labia cũ sutura: deinde cura vt oz. Qz si fixura fuerit parua nõ superuenit tibi inde malũ in aliq̃ et linimẽtũ rectificat illã: si grãdo sit decliuis ad anteriora oculi v̄sus superficiẽ palpebre intrinsecã tũc inuersa palpebrã et suspẽde eã cũ vncino pter q̃ tu indigeas icisiõe et pme eã ab oi pte qm̃ exibit: deinde ablue oculũ cũ aq̃ salsa et cura postea locũ cũ eo qd incarnat. Guilielmꝰ aũt dixit: si vis eũ extrahere ex pte interiori scinde palpebrã s̃m rogatiões itrinsecas et extrahe: et postea locũ liga cũ albumie oui denuo et ꝯsolidabit et iste modꝰ obseruat a modernis. Dixit Alb. si post incisionẽ elõgat palpebra nõ nocet in aliq̃. ¶ Et quãq̃ accidit palpebre alee siue porrꝫ vel acrocordines. Dixit Alb. in cura opz vt teneas cũ tenaculis aut cũ vncinis et incidas eũ cũ spatumuli a radicibus suis: deinde pone sup locũ gezitricũ: et si fluit ex eo sanguis cauteriza eũ cũ cauterio lẽticulari subtili: et cauterizare eũ est meliꝰ post incisionẽ. multotiẽs eñi redit qñ remãet de radicibꝰ suis aliqd: et qñ cauterizat cũ igne et cõburunt ille radices nõ redit. ¶ Si ãt accidit palpebre alsarnach. dixit Alb. põat ĩfirmꝰ caput suũ i sinu tuo. Et. A. dixit. sedeat sup scãno et iclinet caput ad posteriora: et teneat a ministro sic tractũ et inclinatũ et tendat cutis frõtis añ oculum et supra oculũ v̄sus ciliũ vt eleuet palpebra multũ ad superiora: qz in hac eleuatiõe est securitas a nocumẽto oculi apud icisionẽ. ¶ Dixit Alb. ppara tibi liciniũ ex pãno lini: et fac ex eo circulũ s̃m q̃ntitatẽ q̃ ꝯtineat asarnach i meᵒ circuli. Et. A. dixit accipiat medicꝰ asarnach iter duos digitos idices p meᵐ sui et cõpmat paꝝ: deide idicibꝰ suis aliq̃ntulũ fricare adinuicẽ sup asarnach v̄sus digitũ meᵐ vniꝰ manuũ suaꝝ: q̃ sic faciẽdo aggregabit mã asarnach ad illõ qd ẽ iter duos digitos et faciet ibi eminẽtiã et sup illa eminẽtia q̃ appet iter radices vel i circulo licinii oz fieri scissio. ¶ Dixit Alb. scidet in mẽbro illiꝰ cũ spatumuli icidẽte fixurã p latitudinẽ: et nõ sit fixura maior fixura q̃ fit i flõmia in ꝓfũdo ãt opz vt scindas totã cutẽ neq̃ puenias ad asarnach. nã i plibꝰ dispõnibus pcedit et egredit asarnach et fixura s̃m formã frusti pinguedis albe. et he ḡ eã capiẽdo ipaꝫ cũ pãno quẽ ppasti itra digitos tuos ad exteriora: et tu dũ trahis eã reuolue manũ tuã ad dextrã et ad sinistrã donec dispgat: et si nõ appet tibi asarnach in pᵒ fixure: tũc oz vt addas i fixura paꝝ cũ facilitate dõec pcedat asarnach: et tũc trahe eã sicut diximꝰ. Caue tñ cũ tu addis i fixuris ne puenias cũ spatulis ad oculũ et ledas ipz. Et. A. dixit. icidat medicꝰ sup cutẽ scissiõe sufficiẽti. subtili tñ nõ ꝓfũda. et cautela in h̃ necia est et ẽ vt icisionẽ faciat pᵒ icisionẽ pᵒ scidẽdo paꝝ: deide si nõ sufficit iterũ paꝝ: et sic dõec sufficiat: et nõ trãscẽdat metã in ꝓfũdãdo icisionẽ. h̃ eñi tutiꝰ est q̃ audacter vnã subito faciẽdo icisionẽ si eñi appeat asarnach in pᵒ icisiõe bonũ ẽ et si nõ fiat additio in icisiõe dõec appeat: et tũc si inuenerit eã separatã sup manũ suã inuoluat pãnũ sericũ sup digitos vt cũ pãno possit eã melius cape et tenere et nõ defluat a digitis suis: et tũc trahat eã suauiter a dextra et a sinistra: et s̃m modũ vt euellat et separet q̃ si remãserit aliqd ex ea põe salẽ ꝯtritũ in ꝯcauitate fixure vt liq̃fiat residuũ qd remãsit ex illa: deinde põe sup locũ pãnũ infusũ in aceto et hoc ad desiccãdũ et ad ꝓhibẽdũ superuẽtũ apati. qd si euenerit seda ipaꝫ dõec sedet: et sedato apate cura ipm cũ glutinatiuis. i. ꝯsolidatiuis in qbꝰ sit lotũ et fiet memithe. et crocꝰ. nã ista ꝯsolidãt et ꝯfortãt et dolorẽ sedãt. Et dixit. asarnach si nõ obedit eductiõi cũ pãno inuoluto ad digitos: tũc medicꝰ pcedat incidẽdo et detergẽdo et excarnãdo suauiter cũ ferro vel cũ pẽna: deinde capiat eã cũ hamis seu vncinis: et cũ eis trahẽdo moueat ipaꝫ a dextra et a sinistra et sursũ et deorsũ donec separet: oz tñ vt adhibeat cautela magna in ꝓfũdãdo ita vt res cadat in ꝓfundũ. nã si sit pcessus in ꝓfũdãdo tãdiu dõec incidat cutis pãniculi q est sub asarnach nocet. nã si incipit appere adeps est labor magnus in reponẽdo ipm qñ ꝯprimit digitis locꝰ q ipm circũdat et puenit inde dolor ẽt: et quãq̃ apa calidũ: et remanẽt reliqe dure ꝓfũde q̃ sũt deteriores q̃ asarnach. nã in tali incisiõe ꝓfũda cũ sit icarnatio et ꝯsolidat remanet palpebra indurata i loco qz ẽ ibi pãniculꝰ: q̃ iduratio ledit postea plus q̃ faceret asarnach: et fortasse incidit aliqd de lacerto mouẽte oculũ. i. palpebrã et debilitat ide palpebra ab opone hac. Et nota hic pp suspitionẽ de incisiõe lacerti palpebre vt non cadat error in incidẽdo: qd Haly. 9. practice. dixit incisio oz fieri p latitudinẽ palpebre. Et silr dixit Ras. 2. ꝯti. et postmodũ eodẽ libro. dixit Ras. q̃ oz fieri in lõgitudine corpis: ppter qd notat q̃ latitudo palpebre pt duplr sumi. vno mõ a lachrymali ad lachrymale: et sic nõ sumũt auctores. Alioᵒ a pilis palpebre vsq̃ ad aliũ: et sic sumũt eã: et tunc ista latitudo cõicat ad lõgitudinẽ corpis et s̃m talẽ lõgitudinẽ oz fieri incisio: qz s̃m talẽ lõgitudinẽ sanat musculꝰ palpebre: et icisio oz fieri s̃m situ musculi alr fieret in eo icisio p trãsuersũ nociua. ¶ Et accidit oculo et palpebris passio vocata assacrati: et est qñ palpebre in clausiõe nõ coopiũt oculũ: et iõ vocat leporina: et ẽ ppe curuitas palpebraꝝ: et pt decurtari palpebra superior absq̃ iferiori et inferior absq̃ superiori: et pt decurtari vtraq̃ silr. Et in q̃cũq̃ palpebra acciderit. dixit Alb. q̃ aut est nãlis aut est accñtalis: et dixit: q̃ accñtalis fit aut ex ꝯsolidatiõe vlceris aut sectiõe aut cauterij aut siũ. Et modus opõnis in palpebra superiori est vt icidas illã ꝯsolidationẽ: et vt separes. alꝰ. secures labia eiꝰ: et põe iter ea pãnũ ex lino: et liges eã dõec sanet: et nõ oz vt vtaris in ꝯtinuatiõe eiꝰ rebus q̃ desiccãt et ꝯstrigũt. nã si tu feceris illõ reddit assacrati deterior q̃ fuit: imo vtere in ea rebꝰ q̃ mollificãt sic fenũgrecũ: et embrocã cũ aq̃ in q̃ sunt altea et semen lini et vngᵐ diakilõ qd dissolutũ sit cũ aliq̃ ex oleis et inuolue i eo liciniũ et cura cũ eo. et thesaurꝰ curatiõis tue est vt teneas vtinge nio nõ ꝯsolidet s̃m formã q̃ fuit in pmis. Via aũt opõnis in palpebra inferiori ẽ. dixit Alb. vt accipias acũ in q̃ sit filum duplũ et figas eã in carnẽ et facias eã penetrare a lachrymali sinistro vsq̃ ad lachrymale dextrũ dõec puenat filũ i duobus extremitatibꝰ carnis: deide extẽde carnẽ ad superiora cũ acu et icide eã cũ spatumuli lato. Si ḡ redit figura palpebre s̃m q̃ oz est bonũ: et si nõ accipe radiũ et pone eũ in fixurã et ꝯuerte cũ eo palpebrã et finde duas fixuras in latere interiore palpebre: et sint extremitates duaꝝ fixuraꝝ a duobꝰ angulis incisiõis quẽ incidisti dõec ꝯcurrãt et fiat ex eis angulꝰ donec qñ aggregant fiat figura eorũ figura λ littere grece. deinde aufer illã carnẽ p q̃ntitatẽ qd latus acutũ ẽ iferiꝰ ab eo qd sequit palpebraꝫ: deinde aggrega ptes separas et sue eas filo laneo: deinde cura eos cũ eo q̃ diximꝰ de medicinis mollificãtibꝰ i licinijs dõec sanet: et si assacrati fuerit in palpebra iferiori ex sutura sectiõe vel cauterio tunc opz vt scindas et facias vt dcm̃ est de superiori. Et dixit Alb. q̃ sũma sermonis de curatiõe assacrati siue superioris siue inferioris est vt redeat ad formã nãlẽ q̃ palꝰ erat aut ppe ipsam et qz in figura nãli est penes oculos hoium diuersitas. Iõ prudens operator studiũ suũ põere oz in hoc quo fuerit ei magis posse. ¶ Et accidit palpebre vt ꝯglutinent et inuiscent sine ꝯiunctiõe q̃ aut est palpebre cũ ipso oculo et cũ oculo ꝯiungit et ꝯglutinat aut cũ ꝯiũctiua aut cũ cornea aut cũ vtraq̃ aut est ꝯiũctio et ꝯglutinatio vniꝰ palpebre cũ altera: et hoc s̃m plm̃ accidit in angulis oculi: qz ibi palpebre adinuicẽ magis se ꝯtingũt: et maxime in angulo lachrymali. De pria cõiũctiõe. ¶ Dixit Alb. quãq̃ accidit multis hoibꝰ vt ꝯsolidet palpebra superior cũ albedie oculi et ꝓhibet eũ a facilitate motus et ab opõnibꝰ suis nãlibꝰ. Et. A. dixit. quãq̃ accidit palpebris vt ꝯglutinẽt: et ista ꝯglutinatio aut est cũ ꝯcauitate. i. ex pte ꝯcauitatis. s. ex pte iteriori ipsiꝰ palpebre et eã huiꝰ

In porro siue acrocordine.

In sarnach.

In assacrati et est ... clausio palpebrarum.

In coniunctione siue in ... ne palpebrarum.

adherētie:dixit ipse aut sūt vlcera accītia in tunicis oculi.s.
 ɔiūctiua vel cornea aut itrinseca pte palpebre aut est ruptu/
ra.i.vulnꝰ vel solo ɔtinuitatis faciētis alcosol.i. ꝓueniēs a
faciēte alcosol.s.medico oculista qñ detegit vngulā ab ocu/
lo aut qñ colligit sepe ꝛ errat i opone sua:aut ꝓueniens in
palpebra ab ipo medico qñ fricat scabiē eiꝰ:ꝺe idē nō caute
rizat eā cū vncino ꝛ alijs q dicen̄t sicut oꝫ: aut q2 nō ɔside/
rat medicꝰ oi hora illud qđ opꝫ ɔsiderare in ipo.s. si ifirmꝰ
mouet oi hora oculū ꝛ palpebras sicut pcipit i cura vlcerū
oculi ꝛ palpebraꝝ ꝛ scabiei eaꝝ:ꝛ pp pdcā accidit vt palpe
bra cū oculo ɔglutinet̄.℄ De scda āt ɔglutinatōe palpebra
rū.dixit.A.qñq3 fit i vno duoꝝ lateꝝ lachrymaliū ꝛ qñq3 fit
ꝓueniēdo ad mediū eoꝝ:ꝛ qñq3 fit ois.s.toti palpebre: ꝛ cā
hꝰ ɔiūctiōis est eadē cū pdcā.s.vlcꝰ aut vulnꝰ eueniēs in ex
tremitatibꝰ palpebraꝝ aut altera eaꝝ cū nō curat̄ vt ɔuēit.
℄ De cura ɔiūctiōis palpebre cū oculo.dixit Albu.opꝫ vt
itromittas extremitatē radij sub palpebra ꝛ eleues eā sursū
aut extēdas eā in sursū cū vncino:deide incide adherētiā cū
spatumuli subtili:qđ nō fit cū acuitate spatumuli cōi:imo sit
obtusū parūp vt nō iqetet̄ ifirmꝰ apud oponē ꝛ remoueat̄
spatumele ꝛ ledat oculū cū acuitate sua ꝛ sit icisio tua qñ tu
excorticas illā adherētiā cū facilitate donec reddat palpebrā
fm formā suā nālē ꝛ cū sanat̄ adherētia.i.cū remota est iaꝫ
tūc fūde in oculū aquā salsā:ꝛ cū illa aq̄ ablue ipm aut fū
de in ipm ex hēf fcō ex ȝimar dissoluto in aq̄:deide sepa iter
palpebrā ꝛ oculū cū licinio lini ꝛ pōe sup locū lanā ifusā in
albumie:ꝛ postea vtere hēf ɔsolidatiuis vlceꝝ donec sanet̄.
℄ Et de cura pme ꝛ scde.dixit Zoar.excarnet̄ palpebra vna
ab alia vel palpebra ab oculo suauit̄ valde cū ferro.idē etiā
voluit yhs Daly. Sꝫ tñ oꝫ in vtrisq3 cura pꝰ excarnationē
esse ablutio cū aq̄ salsa ꝛ alia.dixit Alb. Azarauiꝰ tñ voluit
ꝙ hec cura aliqñ pt fieri p medicinas:ꝛ maxie cura ɔiūctio
nis palpebraꝝ adinuicē.s.vt supponant̄ oculo medicine dis
soluētes ꝛ remolliētes fcē cū mucillagine:se.altee:se.li.mol
ilere ꝛ sil'bꝰ. Nā qñ fuerit remollitū vinculū ɔiūctiōis frāgit̄
ꝛ eo fcō palpebra sepat̄ a ɔiūctiōe illa:verūtñ opꝫ vt pꝰ fri/
cationē eiꝰ sequat̄ cura cū aq̄ salsa:ꝛ sil'bꝰ ꝓhibeat̄ iterare
In carne rubea orta super palpebras. ɔiūctio.℄ Et accidit vt nascat̄ sup palpebrā qdam caro ru
bea cuiꝰ rubedo qñq3 est clara sicut ē rubedo fructꝰ celsi cuꝫ
ꝓcedit ad maturitatē:nō tñ est pfecte maturꝰ:ꝛ ꝓpter dictā
silitudinē vocat̄ celsus siue moꝝ:vocat̄ ēt sic:q2 eius figura
est:vt dixit yhs Dalya.sicut figura mori. Et Azarauiꝰ voca
uit eā nōe alcucbub.i.celsuꝫ:ꝛ ista caro est relaxata pēdens
a palpebra sicut pēdet fructꝰ celsi ab arbore sua. ℄ Aui.di/
xit.ꝙ est caro pāniculosa addita in oculo.i.in palpebris: ꝛ
fm plimū accidit in palpebra inferiori:q2 ē magis apta vt i
ea eueniat pp suā qetē:tñ aliqñ ēt ɔtingit in superiori:ꝛ ista
caro qñ addit̄ palpebre a pte eius intrinseca:tūc adheret tu
nicis oculi:ꝛ vocat̄ tūc moꝝ oculi. Et dixit.A. ꝙ caro pā/
niculosa:aut q2 hꝫ in supficie q̄si qsdā pustulas puas ꝓpter
corruptionē sanguinis in ea:aut q2 semp ab ea aliq̄ effluit
virulēta putredo siue sanguis. ℄ De cura eiꝰ q̄ adheret tu/
nicis oculoꝝ.dixit Aui.ꝙ est sicut cura vngule. Cura autēꝫ
eius q̄ est in palpebra nō adherēs oculi tunicis. Dixit.A.ꝙ
pōt aliqñ fieri cū medicinis fortis exiccatiōis q̄si corrosiuis
q̄ ɔsumūt carnē illā sicut est alcohol basilicō qđ ponit̄.5.cañ.
ꝛ pōt ēt fieri cū ferro.℄ Dixit Aui.si fuerit apud lachryma
lē.sup.ēt aut alibi in palpebra:ꝛ nō sit ab itus adherēs ocu
lo:tūc rectius est vt scindat̄.i.cū ferro amoueat̄: ꝛ deide ad
hibeat̄ cura algarab.s.cū medicinis fortiter exiccatiuis in
In silac: algarab.℄ Et accidit palpebris silac siue vt dixit Azarauiꝰ
ad silach ꝛ Aui.dixit.ꝙ est grossities palpebraꝝ ꝓueniens
a mā grossa male dispōnis nitrosa pp quā rubesiunt palpe/
bre ꝛ cadūt pili ꝛ adducit ad gtiū vlcerationē in qbꝰ fixi sūt
pili ꝛ sequeret̄ eā corruptio oculi.s.qñq3:ꝛ hoc forte cū illa
mala mā attingeret ad ɔiūctiuā:ꝛ exasperaret vel vlceraret
illā.mā.n.viciosa ꝛ grossa est adustiua vlceratiua ꝛ attractī

ua materieꝝ calidaꝝ:ꝛ vñ rubesiūt palpebre. vñ.2.ɔti.dr̄. ꝙ
silac est grossities palpebraꝝ cū vehemēti rubeitate ꝛ pruri
tu in angulis assiduo.dicūt ꝙ mā faciēs silac semp est gros/
sa.verūtñ grossities diuersificat̄ fm tpa eius: nā in pricipio
cū est recēs est minꝰ grossa.ꝛ q̄to plus ꝓcedit tāto ampliꝰ
ingrossat̄:ꝛ rōne sue grossitiei igrossat palpebras. Et dicūt
hec materia pōt eē sanguinea colerica flegmatica vel melan
colica q̄cūq3 aliquā acqsierit adustionē p eius adustionē3
dr̄ nitrosa atq3 salsa:ꝛ inquātū est grossa cū adustiōe ꝛ acui
tate adurit corrodit ꝛ vlcerat:verutñ ē ꝙ vtplm cū ista mā
grossa pmiscet̄ mā colica subtilis faciēs pruritū magnū in
loco:cura silac p manualē oponē est cū cauterio subtili i lo/
co.vbi est ipsa mā ꝛ qñq3 conuenit in ea cura scabiei.
℄ De euulsione pilorum palpebrarum ꝛ prohibitione ortus
eorum. Cap.xxv.

Accidit qñq3 vt pili palpebrarū inuersent̄
ꝛ ꝓcedāt v̄sus oculū ꝛ pūgāt ipm: In pilos inuersatione.
vñ plures pñt ꝓuenire passiōes.dixit Albu.sic
lachryme assidue ꝛ palpebre mollificatio ꝛ al/
bugo:ꝛ deinde fit illud cā destructiōis oculi ni/
si ꝓuideat̄ ꝛ vocāt hāc passionē carmir. Et cā inuersatiōis
pili palpebraꝝ.dixit.A.aut est obliqtas pori p quē exit g
porꝰ est obliquatꝰ v̄sus intra aut est q2 pili sub alio pilos
vñ ꝓhibet primꝰ 2m ꝙ orit̄ sub eo recte ꝓcedere: sꝫ necessa/
rie obliquat̄ nō inueniēs trāsitū rectū.aut est dixit Aui. pp
pili magnitudinē.s.fm lōgū.sup.aut pp ipsius subtilitatē:ꝛ
vñ plicat̄ ꝛ nō stat erectus:ꝛ accidit ei vt plicet̄ v̄sus oculū
ꝛ cognoscit̄ inuersatio pili p visum ꝛ relōnē patiētis. Et cu
ra inuersationis pili.dixit.A.est fm qnq3 modos:quorum
vnus est inuiscatio siue adherētia pili iuersati cū alijs pilis:
ꝛ ista pili inuiscatio est vtilis qñ pili inuersati sunt pauci et
erecti sunt multi potētes sustētare supra se pilos paucos in
uersos aliter est nociua: qm̄ esset cā inuersatiōis erectoꝝ:ꝛ
ista inuiscatio fit. dixit.A. vt eleuent̄ pili inuersi ꝛ equent̄
cū erectis inuiscādo eos cū ipsis cū aliq̄ medicamie inuisca
tiuo tenēte eos sil' equatos. Medicine aūt inuiscatiue sunt
sicut mastix gūmi pini armoniacū viscꝰ glutinū qđ egredit̄
de vētribꝰ ostracoꝝ aloes sarcocolla thus:ꝛ silia. qñ singl'r
vel ɔposite dissoluunt̄ cū aliq̄ oleo vel albumie oui:qđ ē me
lius:ꝛ terebētina est vtilis ad inuiscādū.glutē aūt ostracoꝝ
sumit̄ qñ limacis cū stilo pungunt̄ in aliqbus locis:qm̄ tūc
ab eis emanat qdā viscositas de q̄ dixit Ras.ꝙ qñ ponit̄ in
loco pili inuersati rectificat locū eius:ꝛ facit ipm adherere
cū alijs ꝛ nō nocet oculis. Thus aūt qđ ad inuiscādū valet
est illud qđ est pingue nō antiquū nec multū sicci.℄ Scds
modꝰ huiꝰ cure.dixit Aui.ꝙ pōt fieri cū cauterio:de q̄ dixit
Alb.ꝙ pōt fieri cū igne aut cū medicina acuta. De mō cau/
terij cū igne.dixit.A.ꝙ fiat cū acu hñte caput curuatum:ꝛ
igneat̄ ꝛ extēdat̄ palpebra ꝛ cauterizet̄ cū eo locꝰ pili ipso
tñ priꝰ euulso:ꝛ nō redibit penitꝰ:qm̄ p cauterizationē clau
dit̄ trāsitus vaporis q est mā pili:ꝛ maxime nō redit penitꝰ
qñ cauterizat̄ bis aut ter.post cauterizationē ponat̄ desup
bolus armenꝰ cū albumine oui mixtꝰ vsq3quo ɔsolidet̄ lo/
cus. Cauterizatio āt loci:maxime pili vniꝰ difficilis valde:ꝛ
lō meliꝰ est vt cū igne fiat.℄ Tertiꝰ aūt modus est reducere
pilū inuersatū ad ordinē erectoꝝ cū acu:ꝛ est vt acus pene/
tret pforādo palpebrā ab interiori pte eius ad exteriorē:ꝛ in
loco vbi est pilus:deinde ponat̄ pilus inuersus in foramine
acus vt egrediat̄ pilꝰ ad latꝰ aliud:ꝛ tūc remanebit nō iuer
satus ad intra:veꝝ opꝫ vt pilus tūc stringat̄ vt nō possit re
tro reuerti donec foramē factū ab acu sit sufficiēter constric
tū ꝙ si difficilis sit introitus pili in foramē acus : tunc fiat
hoc ingeniū.s.ꝙ ponat̄ extremitas capilli mulieris in fora
mine acus ꝛ extrahat̄ acus sil' cum illa extremitate capilli.
Deinde alia extremitas capilli ꝺꝫ reduci in circulū p modū
ꝙ possit nodari ꝛ stringi:q nodus ab.A.vocat̄ ansa : ꝛ in
illo circulo ponat̄ pilus inuersus ꝛ stringat̄ ꝛ nodet̄:deide

extrahaṫ extremitas capilli extra educta cū acu dōec pene/
tret pilꝰ ille fit cū capillo ad extra: ⁊ qdā ad hoc faciēdū du/
plicāt capillū mulieris: ⁊ hūc modū accipit. A. ab Antali:
⁊ pōiṫ scdo ꝯti. vltio. ⁊ dixit. A. si necia fuerit iteratio acus
aut ꝑꝑ lōgitudinē pili: aut q: pilꝰ dū trahebaṫ nō transiuit:
aut si trāsiuit retro redit nō intromittaṫ acus ꝑ illud met fo
ramē sed q̄raṫ locꝰ aliꝰ illi ꝓpinquꝰ: qm̄ scd̄ario ꝑforatiōis
acus dilatat foramē: ita ꝙ postea nō retineret pilū. ¶ Mo/
dus āt q̄rtꝰ. dixit. A. fit ꝑ sectionē: ⁊ est vt abscidaṫ a palpe
bra origo eiꝰ. s. pili iuersi. Et dixit qdā ꝑcipiūt vt abscindaṫ
locꝰ noiatꝰ egena. dixit lr̄a exterior. vas rotūdū quē locum
paulꝰ scutellā vocauit ⁊ est extremitas palpebre supioris ab
angulo ad angulū. i. a lachrymali maiori ad maiorē: q locꝰ
bn̄ ꝯsiderāti appeṫ sicut medietas scutelle: ⁊ oꝫ hic locꝰ scin/
di cū pilo incipiēdo a lachrymali maiori ꝓcedendo vsq ad
minorē q̄si sub pilis priꝰ inuersata palpebra: sꝫ nō fiat icisio
multū ꝓfūda ⁊ fiat hmōi scisio: q: iter labia scissure oriṫ ca/
ro q̄ erit cā ꝙ pili sursuꝫ v̄sanṫ: ꝑt ēt incisio fieri abscindēdo
ptē palpebre: marie de cute exteriori. Nā cū ab exteriori de
curtaṫ: tūc ps interior post ꝯsolidationē eleuaṫ in cuiuscūq
eleuatiōe pilus inuersus erigiṫ: ⁊ est modꝰ Haly. 9. practice.
¶ De mō āt ꝑ incisionē. dixit Alb. oꝫ vt ponas caput ifirmi
in sinu tuo: deinde ꝯuerte palpebrā manu tua sinistra: ⁊ si cō
uertaṫ bn̄ est: ⁊ si nō intromitte acū in eā in q̄ sit filū ab inte
riori pte palpebre: ⁊ fac penetrare acū cum filo desup: ⁊ fac
hoc ꝓpe illos pilos ⁊ trahi filū ad supiora cū palpebra ⁊ cō
uerte eā cū radio: deinde finde in interiori pte palpebre sub
pilis cū spatumuli incidēte a lachrymali maiore vsq ad mi
nus. Deinde extrahe filū ⁊ pone sub palpebra puluillūꝫ ex
coto aut pāno. Deide signa sup palpebrā cuꝫ encaustro: qd̄
sit sicut figura folij mirti. Uerūtn̄ opꝫ vt sit figura ẜm q̄ti/
tatē quā vis eleuare de palpebra: qm̄ iā diuersificaṫ illud in
hoibꝰ. Ex eis eniꝫ est q indiget vt incidaṫ ex palpebra eius
quātitas magna: ⁊ ecōuerso: deinde finde cū spatumuli sup
duas lineas q̄s signasti a lachrymali maiori vsq ad minus
⁊ fixura vna sit ꝓpe pilos nāles sicut est grossitudo radij: de
inde intromitte vncinū in vno duoꝝ anguloꝝ eiꝰ: ⁊ deinde
excoria ipsaꝫ totā: ⁊ deinde aggrega duo labia fixure cū su/
tura cū acu ⁊ filo lane subtili ⁊ absterge sanguinē: ⁊ fac ad/
herere qd̄ supfluit ex filis sup duo supcilia cū qbꝰ rebus in
instātibꝰ si vis facere illud fac: ⁊ si nō: nō cures: deide dimit/
te suturā cū filo vsq ad tres dies vel q̄tuor: ⁊ postea cura il/
lud: ⁊ si vis dimitte vulnꝰ absq sutura ⁊ cura ipm̄ cū eo qd̄
exiccat ⁊ ꝯstringit. nā palpebra eleuaṫ apō sigillationē vul/
neris ⁊ aggregationē eius: sꝫ sutura ē melior. ¶ Et subdit
Alb. est ēt modꝰ aliꝰ. s. vt signes sup palpebram figurā folij
mirti. Deinde eleua palpebrā cū tribꝰ vncinis sepatim. De/
inde icide qd̄ supfluit cū forficibꝰ puis ẜm hāc formā incisio
nis cū equalitate. Si āt nō est possibile tibi tenere vncinos
⁊ nō equaṫ: tūc accipe acū in q̄ sit filū ⁊ intromitte eā in me/
dio figure ⁊ intromitte tibi aliud ꝓpe lachrymale maius: ⁊
aliud ꝓpe lachrymale minꝰ: ⁊ aggrega inter digitos tuos fi
la cū equalitate. deinde eleua cū eis manū tuā eleuatione eq̄
li: ⁊ eleua cutē totā sup q̄ est signatū. Deide aggrega duo la/
bia vulneris ⁊ cura suturā ⁊ cura sicut oꝫ. ⁊ dixit. ꝙ hic mo
dus incisiōis ⁊ suture est magis artificialis in tamir. i. in pi/
lis inuersatis ꝯcauis. Et posuit Alb. ēt aliū modū abscisio/
nis siue decurtatiōis palpebre q fit cū cānis: ⁊ est vt ꝯuertas
palpebrā ⁊ findas fixurā q̄ est deinꝰ ẜm ꝙ narrauimꝰ. dein
de arte fac duas cānas aut duo ligna subtilia: quoꝝ lōgitu/
do sit ẜm lōgitudinē palpebre ⁊ latitudo eaꝝ sit minor lati/
tudine spatumuli: ⁊ tu iā incidisti in extremitatibꝰ vtriusq
ab vtrisq ptibꝰ vbi tenes fila. deinde aggrega vtrāq extre/
mitatē cū subtilitate sup illud qd̄ supfluit de palpebra ⁊ stri
ge duas cānas ab vtrisq ptibꝰ strictura forti: ⁊ dimitte eaꝫ
diebꝰ aliquot. cutis eniꝫ stricta moriēṫ: ⁊ denigrabiṫ: ⁊ tūc
incide eā cū forficibꝰ: deinde cura eā sicut opꝫ donec sanеṫ.

Cum eniꝫ ꝯsolidabiṫ eleuabiṫ palpebra. ¶ Et Guil. in hoc
posuit hūc modum ꝙ accipianṫ due acus ⁊ intromittaṫ ab
vtroq latere vna ⁊ fortiter ligeṫ palpebra ab vtroq capite:
ita ꝙ cutis cōprehēsa inter has denigreṫ ⁊ cadat. Nā hmōi
ligatio retrahit palpebrā: ⁊ sic remoueṫ inuersatio pili vsq
ad dies q̄tuor vel q̄nq; i qbꝰ duobꝰ ꝯtinuaṫ pellis. ¶ Qu/
tus aūt modꝰ cure inuersatiōis piloꝝ est euulsio pili inuer
sati. ⁊ ꝓhibitio regn̄ationis eius ꝑ medicinas. ¶ Dixit. A.
euulsio est vt euellaṫ pilꝰ: ⁊ deinde ponaṫ sup locū medica/
men ex eis q̄ ꝓhibēt ortū piloꝝ. De qbus diceṫ in cura mul
tiplicationis piloꝝ palpebraꝝ. nā q̄nq addunṫ ẜm numeꝝ
in palpebris pili: ⁊ cū multiplicanṫ in m̄stro sup numeꝝ eo
rum nālē deturpant palpebrā: ⁊ q̄nq hūt cā inuersationis
eaꝝ. ¶ De cā multitudinis eoꝝ dixit. A. ꝙ nascunṫ ex mul
titudine hūiditatis putride aggregate in palpebris ⁊ nō in/
tellexit ꝙ sit putrida v̄a putredine q̄ acqsiuerit acuitatem ⁊
corrosionē: sed putredine impropue supta q̄ est in illa hūidi
tate q̄dā ingrossatio ⁊ terrestreitas: q̄re euāṫ ab ea multitu/
do vaporis terrei grossi q ē cā multiplicatiōis piloꝝ. ¶ Et
cura hꝰ est rectificatio regiminis ⁊ mūdificatio corpis ⁊ capi/
tis ⁊ oculi ab illa hūiditate ingrossata. ⁊ deinde dixit. A. ad
ministra alcohol acuta mūdificātia palpebrā a mā illa: quā
mūdificationē faciāt resoluēdo ⁊ exiccādo: ac ēt ꝯfortando
palpebrā ne ampliꝰ mām aliūde recipiat: de q̄rū collirioꝝ
numero est colliriū basilicō. positum in. 5. can̄. ⁊ rascenū de
granatꝭ ⁊ rubeū acutū: ⁊ siña. q̄ cū sui acuitate nō solū attra
hūt mām: sed tractā ⁊ ꝑexn̄tē resoluūt ⁊ exiccāt ⁊ cōsumūt:
ēt ꝯuenit colliriū mirab. ⁊ istud ꝓprie ꝯuenit cū sua stiptici
tate: maxime qn̄ fuerint illic lachryme: aut aliqd accn̄tium
humoꝝ acciderit. s. ꝙ fluūt aut parati sunt fluere ad oculū.
ꝙ si ꝑdicta cura nō sufficit dixit. A. curā adhibe euulsionis
eoꝝ. sup. ⁊ ꝓhibitionis regn̄atiōis ipsoruꝫ. euellanṫ ergo ⁊
ꝑꝑ euulsionē liniaṫ supra origine ipsoꝝ sanguis ericij vel fel
arietis ⁊ fel caprinū ⁊ fel vulturis. ⁊ vt dixit Judeus fel aq/
le ⁊ loco fellis capraꝝ: alia lr̄a hꝫ fel dāmaꝝ: ⁊ q̄nq permi/
sceṅṫ fella ista ⁊ sanguis ꝑdictꝰ cū euforbio: ⁊ fiūt ex eis col
liria pua sicut squāme piscis q̄ administrenṫ cum necessitas
fuerit dissolute cū saliua hois. verūtn̄ dixit Aui. q vtiṫ hoc
collirio media hora expectet sup ipm̄. s. an̄q̄ꝫ amoueaṫ vel
abstergat palpebrā ab eo vt bn̄ imprimat: ⁊ hoc iō q: fortasse
pua impressio huiꝰ medicaminis eēt cā attractiōis māe pilorꝫ
⁊ sic multiplicationis eius: aut fortasse nō sufficeret in ꝓhi/
bitione eoꝝ. ¶ Et ex curis bonis est vt sumaṫ fel ericij ⁊ fel
vulturis ⁊ castorei equalr̄ ⁊ aggreganṫ cū sanguine colūbe:
⁊ fiant inde trocisci q dissolui debēt vt supra cū saliua hois.
Et ex eis q̄ narranṫ bona est sanguis tinee ⁊ ꝓprie sanguis
tinee canis: que tinea ē aial paruū adherēs aialibus vt eqs
⁊ bobꝰ: sꝫ marie canibꝰ qd̄ corrodit ⁊ dilaniat coriū eoꝝ: ⁊
hoc inueniṫ narratū ab Haly. 5. practice. ⁊ Constan. 5. pāte
gni. qdā dicūt pilos nō vltra nasci si radice eoꝝ iaꝫ extracta
vnguntṫ loca sanguine testudinis vel cū lēdinibꝰ caninis: q̄
lēdines sunt tinee ꝑdicte q̄ tineosaꝫ reddūt cutē canis. ⁊ de
narratis bonꝰ est sanguis ranaꝝ: verūtn̄ dixit. A. ꝙ de san/
guine ranaꝝ nō verificaṫ expimētum: hoc eniꝫ expertus fuit
Ga. ⁊ nō inuenit veꝝ. vn̄ ait. 10. de simplici medi. Qꝫ aūt de
sanguine puaꝝ ranaꝝ q̄s qdā brescs vocāt dcm̄ ē ꝙ post q̄ꝫ
euulsi fuerint pili supciliorꝫ si eo fuerit loca inūcta nō ampliꝰ
eos oriri cū experiētie sub directo inueni falsum. Et dixit. ru
bigo. i. limatura ferri eruginosi cū saliua hois est vltima q̄ꝫ
nis dolorē faciat: vn̄ ꝓhs Haly. dixit puluericeṫ locꝰ. s. cū li
matura ferri: facit aūt dolorē ꝑꝑ sui acuitatē ⁊ exiccationē
multā: ⁊ de ꝓhibētibus ortū piloꝝ sunt medicine multe fri
giditatis stuporē faciētes in mēbro: nā cū stupefit ⁊ infrigi
daṫ locus nō nascunṫ ibi pili: nā stupefactiuā vapores q fo
rent mā pili repellit eos surgere ꝓhibet ꝓhibēdo calidū ab
actiōe in māꝫ euaporabilē: vias ēt eoꝝ trāsitꝰ ꝯstringit: q̄re
pili nō gn̄anṫ. ⁊ ex eis q̄ narrauit Haly. ⁊ pōiṫ ēt hic ab. A.
Nico. ser. vij.

In multiplicatiōe superflua pilorum.

est medicaᵐ fcm̄ ex spuma maris ꝑmixta cū mucillagie psilij.
¶ Ampliꝰ de medicinis ꝓhibētibꝰ generationē piloꝝ dicetur in tracta.6. huius sermonis in capitulo primo.

¶ De curatiōe egritudinū auriū p manualē opоnē. Ca.xxvj.

Anualis opatio in egritudinibꝰ auris ꝑcipue attēdit in rebꝰ q̄ ab extra cadūt in aure ⁊ in vermibꝰ in ea gn̄atis ⁊ in opilatiōe auris natiua aut ex verruca ⁊ carne addita ꝓcedēte. ¶ De rebꝰ cadentibꝰ ab extra in aurē. dixit Alb. oē qd̄ i aurē cadit est vna q̄ttuoꝝ spēꝝ. s. aut lapis mineralis: aut sil' lapidi: aut vitiū aut est ex planta. sicut cicer ⁊ faba: aut est res fluxibilis sic aq̄ ⁊ acetum ⁊ eis silia. aut est aial. Qñ āt dixit Albu. cadit in aurē lapis: aut aliud reꝝ ex eis q̄ nō addunt' neq̄ crescūt in aure: tūc oppone aurem soli ⁊ si videris lapidē: tūc distilla i ea aliqd ex oleo violato aut sisamino. Deīde administra extractionē eiꝰ: ⁊ fac sternutare eū cū ꝯdiŝ ⁊ opila nares añ aduētuꝫ sternutationis postq̄ȝ tu posueris in circuitu auris frusta de pānis: aut lana ⁊ extēdis aurē ad supiora: nā multotiēs egredit' cū cura: si aūt nō egredit' sic tūc administra extractiōem eius cū gestis subtilibꝰ. i. cū picikarolis seu tenaculis acutaꝝ extremitatū ⁊ si egredit' cū eis est boᵐ. ¶ Et si nō tūc administra extractionē eiꝰ cū vncino subtili pauce duplicatiōis: vt nō possit ledere aurē: ⁊ si nō egredit' ꝑ illud tūc fac cannulā ex ere: ⁊ intromitte extremitatē cānule in foramie auris multū ⁊ opila qd̄ est in circuitu cānule cū cera mollificata cū oleo vt nō sit vētus in via cānule: deīde extrahe cū vēto tuo extractiōe forti: ⁊ hoc fit sugēdo p cānulā suctione forti multa: multotiens eniȝ egredit' cū ea. q̄ si sic nō egredit': tūc ꝓcuret' extractio ipiꝰ cū rebꝰ inuiscatiuis. ℞. q̄ ex alimbat. i. terbentina aut visco ꝑparato cū quo capiunt' aues ⁊ pone ipꝫ in extremitate radij postq̄ȝ tu inuolueris sup eū cotū decēter positū: deinde itromitte ipꝫ in foramē auris cū facilitate: postq̄ȝ tu exiccasti aurē ab hūiditatibꝰ: qm̄ in aure ꝓhiberet adhesionē visci ⁊ intromitte ipm: donec ꝑueniat ad lapidē: nā lapis adheret visco: ⁊ multotiēs egredit' cū eo. ⁊ si nō egredit' cuꝫ oībꝰ narratis: tūc dixit Alb. ꝓpea ad incidēdū añq̄ȝ accidat apa calīn: vel' spasmꝰ. ⁊ modꝰ scindēdi est: vt flōmes i primis egrū de cefalica: ⁊ extrahe ei sanguinē sꝫ mēsurā v̄tutis eiꝰ. Deinde fac sedere infirmū iter manꝰ tuas ⁊ ꝯuerte aurē eius ad supiora: ⁊ finde fixurā ꝑuā in radice auris apd̄ adipē eiꝰ in loco depsso: ipiꝰ: ⁊ sit fixura lunaris figure: ⁊ ꝓfunda cū ea donec ꝑuenias ad lapidē: ⁊ tūc extrahe cuꝫ eo qd̄ est tibi possibile ex instr̄is: deinde sue fixurā ab hora tua cū velocitate: q2 statim extracto lapide: ⁊ cura ipsam donec sanetur. ¶ Si aūt res q̄ ceciderit in aurē fuerit ex eis q̄ augent' ⁊ crescūt in aure: sicut sūt semina seu grana: tūc administra extractionē eiꝰ oībꝰ modis dictis: ⁊ si nō obedit ad exitū: tūc accipe spatumule subtile ⁊ administra cū eo scissionē illius grani. Sed nō facias hoc nisi qñ tu cogitas q̄ illud granū sit iā mollificatū ꝑp vaporē auris: donec ponas eū in frusta multa: deinde extrahe ea cū vncinis: aut cū gesti subtili: aut cuꝫ suctiōe p cānulā ⁊ sic alleuiat' extractio eiꝰ. ¶ Et si res q̄ ceciderit in aurē fuerit res fluida. dixit. A. q̄ ipsa ledit aurē: ⁊ q̄ q̄nq̄ȝ apat' ex hoc radix auris ⁊ vehemētē incurrit dolorem. Nā dixit ipse aq̄ imora in aure putrefit ⁊ putrefacta ꝑt esse cā doloris ⁊ apatis. De cura. dixit Alb. oꝫ vt vtat' infirmus sternutatione cū ꝯdiŝ in primis cū iā ipleuit aurē suaꝫ coto vetusto: ⁊ cū est iacēs sup illa aure in qua est aq̄: si ergo egredit' ꝑ illud bonū est: ⁊ si nō: tunc accipe lapides multos lōgitudinis digiti tenues lenes ⁊ calefac eos cū igne parūꝑ ⁊ intromittat ifirmus vnū ex eis in foramē auris sue ⁊ saliat sup pedē vnū ex illa pte. s. capite iclinato v̄sus illā ptē ⁊ ꝑcutiat cū lapide alio sup lapidē q est in aure ⁊ non cesset facere illud cū lapide post lapidē donec egrediat' tota aq̄. Et dixit q̄ iā egredit' aq̄ hoc mō vt accipias ex papiro: aut iūco vnū intromitte in extremitate eiꝰ in aurē ⁊ accēde extremitateꝫ aliā igne donec ꝯburat' plimū eiꝰ. s. donec ꝑueniat ignis ꝓpe aurē. ⁊ deīde itera iūcū vel papiꝝ aliū: ⁊ fac illud multotiēs donec egrediat' tota aq̄ p caliditatē eius attrahentem aquā: qdā tñ dixit: q̄ medietas papiri ex vna pte dꝫ imbibi oleo: ⁊ alia medietas dꝫ remanere sicca: ⁊ ista ps sicca dꝫ poni in aurē. ⁊ ps ībibita oleo dꝫ remanere foris ⁊ dꝫ accendi. Nā tūc attrahet aquā ⁊ ꝯsumet eā. Jnqt. fundat' in aurē donec repleat: deinde iuertet' cū velocitate ⁊ excludet' tota. Et dixit. imittat' radiꝰ subtilis in aurē aure existe inuersa ⁊ cōmoueat caput suū freq̄nter ⁊ descēdat p gradus velociter ⁊ tussiat ⁊ sternutet: qm̄ ista faciūt egressionē aq̄ facilē. Dixit Aui. q̄nq̄ȝ excusat in ea q̄ est ꝑua effusio oleoꝝ: aut lactiū. s. capre vel ouis vel alteriꝰ aialis tepidoꝝ ꝯtinue ⁊ ꝓprie qñ remanet dolor remota cā: in ea āt q̄ multa est q̄nq̄ȝ extrahit eā tussis aut sternutatio. dicūt qdā q̄ in sternutatiōe fiat obtusio oris ⁊ nariū: ⁊ maxime qñ est coꝝ motio fortis. Et dixit. A. ponat' in aure ebulia. i. cānula. vt dixit Alb. ⁊ sugat' ore ⁊ extrahat' subito: aut accipiat' lacunū seu lignū de aneto aut scissio. i. frustū papiri sm̄ quātitatē palmi vniꝰ sup cuius vnā extremitatē q̄ȝtum est tertia sui inuoluat' de coto ⁊ submergat' in oleo ⁊ igeniose alia medietas in aurē mittat' ⁊ iaceat patiēs ⁊ extremitas in q̄ est cotū inflāmet' igne ⁊ dimittat' inflāmari vsq̄ȝ quo ꝑueniat caliditas ad interiora auris: ⁊ tūc extrahat' subito: qm̄ subito egrediet' cū ea qd̄ ē in aure de aq̄. Et qdā imittūt auri paꝝ spōgie ligate cum filo vsq̄ȝ ad aquā ⁊ extrahūt eā totā. Et q̄nq̄ȝ extrahit' cū clisatorio qd̄ est instr̄m qd̄ pueri ponūt in aquā ⁊ attrahūt ipaꝫ p instr̄m: deinde ꝓpellēdo expellunt ipsaꝫ. Et dixit. A. post extractionē aq̄ fundat' in aurē oleū dulciū amigdalarū. ⁊ si dolet vehemēter euaporet' auris cū corticibꝰ papaueris: ⁊ melliloto ⁊ camomilla ⁊ violis ⁊ malua ⁊ se. li. ⁊ faria ordei cū lacte mulieris ꝯfectis in modū empli. ¶ Qz si aial aliqd̄ ab extra intrauerit aurē. dixit. A. accidit q̄nq̄ȝ vehementia doloris aut anxietas ⁊ motꝰ sentit' sm̄ q̄ȝtitatē aialis: in verme āt gn̄ato in aure sentit' agitatio. dixit Alb. si sit aial magni corpis qd̄ appeat sensui cū aspicit' q̄ intrauit aurē: tunc administra extractionē eius cū gessu subtili: aut cū vncinis. ⁊ silr' fiat in verme gn̄ato in aure si apparet aliqd ex eo. q̄ si nō appet ex aliq̄ illoꝝ sensui: tūc accipe cānulā: cuius forma est stricta inferiꝰ ⁊ ampla supiꝰ ⁊ intromitte extremitatem subtilē in aure sm̄ q̄ȝtitatē q̄ tolerat ifirmꝰ: deinde suge cum ea suctiōe forti: ⁊ fac illud multotiens donec egrediant' oēs vermes: ⁊ si sic nō obediūt: tūc opila in circuitu cānule cum cera: sicut dcm̄ fuit i extractiōe lapidis: q̄ ⁊ si sic nō egrediat' tūc administra distillationes interficiētes vermes: ⁊ distilla eas cū instr̄o stricto inferiꝰ ⁊ amplo supius in quo mittatur distillatio. Juueturq̄ȝ ad ꝯdēdū in aurē cū coto inuoluto radio ⁊ intromisso instr̄o qñ ꝯprimis ipm manu tua ꝯpressione ꝓparata q̄ sentiat illā infirmus iam cadere in aure sic ⁊ dixit q̄ effūdit' in aurē calefactū ad ignē parūꝑ: ⁊ primo caue ne res q̄ distillat' in aurē sit frigida valde: auris enim nō tolerat illud: de rebꝰ aūt ad hoc ꝯueniētibꝰ sūt oleū amigdalarū amaraꝝ: aut nucleoꝝ ꝑsicoꝝ ⁊ oleū absinthij: ⁊ succus nepite: aut fumiterre ⁊ succꝰ folioꝝ ꝑsici: aut absinthij: aut prassij: cētauree minoris: aut cucumeris asinini: aut ellebori albi: aut raphani: aut abrotani: aut sentonici ⁊ similiū: ⁊ semē iusquiami p embotū suffumigatū ⁊ saliua hois ieiuni itromissa occidit vermē ⁊ extrahit. Et silr' vrina pueri bullita in cortice granati ⁊ fella oīa ⁊ ꝓprie cū aliqd boꝝ calefit in ꝯcauitate granati cuꝫ pulpa sua: vt dixit Aui. ⁊ ex eis est aloes cū aq̄ tepida: aut costū. s. amaꝝ: aut pēretrū: aut succus marasti. s. mellisse sm̄ Gal' in lib. de secre. ⁊ silr' que fluit ab assatura carnis vaccine. vñ dixit. A. q̄ ex bonis est vt distillet' in aurē qd̄ fluit in carne vaccina assata: ⁊ de succis melioribus ad vermē est succus radicū capparis ⁊ radicū alfasardū: ⁊ succus folioꝝ alkok: ⁊ succus radicū. alb. folioꝝ ꝑsicoꝝ vel fcētiū morasꝫ: ⁊ de ꝯfcētibꝰ: dixit. A. est distillatio

De cadētibus in aurem ab extra.

Vide cura qñ aq̄ vel aliud liq̄r ingrediē aurem.

succi cucumeris asinini solꝰ: aut ꝯmixti cũ scamonea: ⁊ ex bõis est sulfur ⁊ aris. lõga ⁊ calcadis. Et ex bõis ẽ vt sumat calx viua ⁊ sulfur ⁊ terant ⁊ fiãt ex eis trocisci cũ melle ⁊ distillet ex eis in aurẽ cũ aceto: q̄m inest eis opo fortis in necãdo vmes. Et ex vtilibꝰ est iniectio aloes: aut agarici: aut amboꝝ sil' cũ succo absinthij ⁊ oleo amigdalarũ amararꝫ.

De opilatione foraminis auris naturali vel accidentali.

¶ Dixit Alb. q̄nq̄ȝ egrediunt qdã infãtes ex vẽtribꝰ m̄rum suaꝝ non pforati in auribꝰ. ¶ Et accidit in q̄busdã hoibus opilo i auris meatu ex vulnere: aut carne nata i ea: ⁊ hec opilatio q̄nq̄ȝ fit in pfũdo eiꝰ quã nõ ꝯprehẽdit sensꝰ: ⁊ q̄nq̄ȝ accidit terminãs ad exteriora ⁊ ꝯsequit eã visꝰ. Dixit. A. q̄nq̄ȝ fit pp pãniculũ cãtuȝ sup foramẽ auris. s. a g̃ione: ⁊ q̄nq̄ȝ fit pp carnẽ ꝯgelatã. alr. ⁊ meliꝰ pp sanguinẽ ꝯgelatũ: sic dixit Iudeꝰ: ⁊ q̄nq̄ȝ fit pp carnẽ additã vel verrucã. ¶ Dixit. Al. illa q̃ accidit in pfũdo: quã nõ sequit visꝰ: siue fuerit natiua siue acq̄sita in plibꝰ dispõibꝰ est difficil' cure. Et. A. dixit. iº q̃ est ex pãniculo: aut carne pfũda est difficil' cure. s. respectu manifeste: ⁊ hoc q2 difficilꝰ põt amoueri. ¶ De cura. dixit Alb. in illa quã ꝯsequit visꝰ ponas aurẽ ifirmi in sole ⁊ aspicias in eã: ⁊ tũc si videas opiõnẽ appentẽ api eã cũ spatumuli subtili: in cꝰ extremitate fit q̃dã latitudo pua. cꝰ q̃dã pe sit acuta ⁊ reliquũ spatumule fit duoꝝ lateꝝ lenĩũ vt non ledat aurẽ. Dixit. A. q̄ in itrinsecã ⁊ pfũdã ingeniũ inuenit cum instro minuto. i. subtili secãte ipsaȝ. ¶ Si ãt dixit Alb. opilatio est a carne addita i auris meatu: tũc tene eã cũ vncino subtili ⁊ icide eã cũ facilitate vehemẽti donec auferat tota caro. Qꝫ si opilo est in pfũdo auris: tũc accipe radiũ subtilẽ lenẽ ⁊ calefac ipȝ cũ igne parũp: deide mitte eũ in meatũ auris. Si g̃ senseris opiõnẽ cũ q̃ inuenit ifirmus cũ grauitate auditꝰ conare aptionẽ eiꝰ cũ facilitate. Et caue ne vulneres neruos auris: deide pone in aure liciniũ ẽm q̃ntitatẽ amplitudinis foraminis qõ iuoluisti in vngtõ egiptiaco: ⁊ fac illud aliq̄t diebꝰ donec ns securꝰ de ꝯsolidatiõe vulneris. s. bona. aut accipe liciniũ ⁊ ifũde ipm in aq̃ rosata ⁊ pulueriza ipm tritũ ⁊ vtere ipso. Et. A. dixit. tenta aut bucella iponat sup quã puluerizatũ sit sicut colcotar aut q̃ currũt cursu eiꝰ ex eis q̃ phibẽt natiuitatẽ carnis. ¶ De succurrẽdo accĩtibꝰ. dixit Alb. si videris aurẽ iã apari. tũc oȝ vt extrahas licinium hoc. s. acutũ: qõ dcm̃ ẽ ⁊ pmuta ipȝ cũ licinio alio qõ inuolues in ceroto fcõ ad sedãdũ apa q̃ sedato itera curã dõec pfecte sanet. ¶ Qꝫ si accidat fluxꝰ sanguis ex opone tua: tũc accipe spõgiã aut pãnũ ⁊ submerge in aquã frigidã ⁊ põe sup aurẽ: ⁊ vtere ẽt reliq̃ curatiõe ex distillãdibꝰ curãtibꝰ fluxum san. Et. A. dixit. in opiõne fcã pp carnẽ additã vel verrucaȝ abluat auris in aq̃ cal'a ⁊ nitro ⁊ distillet i ea es vstũ ⁊ arsenicum rubeum trita valde cum aceto, ita vt adurant carnẽs deinde cura vlcus.

¶ De cura egritudinũ nariũ p manualẽ oponẽ. Ca. xxvij.

In fetore narium.

Ex egritudinibus nasi qbꝰ ꝯuẽit manualis opo est fetor nariũ capitis eã pcedẽte: de cꝰ cura. dixit Alb. si nõ ꝯfert alia curatio: tũc rade caput ipm ⁊ cauteriza ipm i medio eiº cũ cauterio oliuari: deinde cauteriza ipm clauillis sup duo supcilia sub capillis paꝝ ⁊ in cauterizãdo custodi te ab arteria ne incidas illã. ¶ Dixit. A. q̄nta tertii. tractatu scdõ caplõ de cura fetoris nariũ ex his q̃ expta sũt in cura eiꝰ: ⁊ pprie q̄ñ est in cerebro: aut in añriori pte eiꝰ putredo: sũt duo cauteria a dextra pte calde: ⁊ sinistra eiꝰ corã auribꝰ q̃ sequunt ad ambo tipora: aut cauteriũ vnũ sup mediũ capitis.

De emoroydibus cancro et polipo.

¶ Et ex eis est emoroys nascẽs in naso ⁊ polipꝰ q ab. A. vocat alkarnabat pp siltudinẽ quã hȝ ad vmẽ multoꝝ pedũ q q̄ñ tãgit rotũdat q vocat alkanabat: ⁊ tã emoroys q̃ȝ polipꝰ est caro addita in naso. dixit Alb. q̄nq̄ȝ nascunt in naso. s. iteriꝰ carnes diuerse addite: ⁊ q̄nq̄ȝ nascunt in vna nare: ⁊ q̄nq̄ȝ in ambabꝰ ⁊ q̄nq̄ȝ multũ in pfũdo nasi vsus supiꝰ: ⁊ q̄nq̄ȝ nõ sũt in pfũdo: ⁊ q̄nq̄ȝ excrescũt donec egrediant ex naso ⁊ pendeant extra: ⁊ sũt ex eis q̃ hñt pedẽ in modũ sicꝰ q̃ est radix earũ: ⁊ q̃dã nõ hñt illũ: ⁊ sunt ex eis q̃ sũt multe inuolutiõis: ⁊ q̃dã nõ sũt iuolute. Et dixit Alb. ex eis ẽ aliud qõ assimilat scorpiõi multoꝝ pedũ: ⁊ ex ea est q̃ est cãcrosa dura lapidea fusci seu nigri coloris: ⁊ ex ea q̃ est leuis nõ fusci coloris: lȝ declinãs albedini ⁊ q̃ lenis est pprie vocat emoroys siue põlipꝰ: q̃ vero est dura est cãcer. ¶ Dixit. A. emoroydes sunt carnes addite nascẽtes: ⁊ q̄nq̄ȝ sũt carnes molles ⁊ nõ est in eis dolor: ⁊ q̄nq̄ȝ sũt rubee aut fusce vehementis doloris. s. illatiue in nasum: ipsaꝝ ãt q̃dã sũt insensibiles: ⁊ q̄nq̄ȝ est ex eis illud qõ cãcer rũpẽs figurã nasi ⁊ dolorẽ faciẽs cũ extẽsione sua vehemẽti: ⁊ est fusci coloris male g̃ionis valde in pfũditate plima. verꝫ iter cãcrũ ⁊ emoroydas malas q̃ sũt vehemẽtis doloris differt: q̄m si est caro nata sic post egritudines in capite ⁊ catarros est emoroys: ⁊ si nõ est ẽm illud imo accidit post claritatẽ nasi ⁊ priuationẽ cursus. s. hũiditatũ ⁊ mucoꝝ ẽ cãcer ⁊ pprie si fuerint añ aduẽtũ eiꝰ i cerebro egritudines melãcolice: ⁊ fuerit pricipiũ eius: sicut cicer aut auellana ⁊ incepit augmẽtari ⁊ i palato duricies acciderit. ⁊ dixit. cãcer in plibꝰ nõ ẽ hñs saniẽ ⁊ cursuȝ hũiditatuȝ ad palatũ: imo est siccꝰ durꝰ: q̄nq̄ȝ tñ emanat ab eo virꝰ nigrũ aut viride: qõ forte caret fetore malo horribili. ¶ Dixit Hal'. caro dura de g̃ne cãcri curã nõ suscipi nisi blãditiuam. Dixit. A. cura eiꝰ ẽ blãdimẽtũ sine incisiõe ⁊ rasiõe. s. saltem cũ ferro. q̄re nõ opȝ vt psumas curare eũ. ¶ Et dixit Haly. q̃ mollis est curat: cũ difficultate tñ ⁊ cuȝ cautela magna ⁊ maxie si pfũda est multũ. ⁊ intellexit de inferẽte dolorẽ magnũ: de q̃ dixit. A. q̄ est difficil' cure pcipue cuȝ ex ea currit sanies fetida. q̃ vo est sine dolore. dixit Aui. est facilis cure: in cꝰ curatiõe q̄nq̄ȝ sufficiũt medicine. ¶ Dixit. A. oẽs medicine q̃ ꝯferũt alkarnabat. i. emoroydibus malis dolorosis ꝯferũt emoroydibꝰ. verꝫ q̄nq̄ȝ est necẽariũ vt frãgat earuȝ virꝰ. Et de medicis ꝯueniẽtibꝰ i ea est succus hedere nigre imissus in naribꝰ: ꝯsumit eniȝ polipũ ⁊ valet vlceribꝰ nasi: ⁊ ex eis est granatũ acetosuȝ: q̄ñ cũ sua totalitate pistat ⁊ extrahit succꝰ eius: deinde bullit succꝰ cũ melle vsq̄ȝ ad spissitudinẽ vnguẽti ⁊ imittit in nasuȝ: nã carnẽ supfluã sanat ⁊ polipũ: ⁊ ex eis est lana intincta in succo seminũ serpẽtarie maioris vel minoris naribꝰ imissa: polipũ eniȝ ⁊ corruptã carnẽ corrodit ⁊ attenuat: ⁊ valet ẽt puluis ipsoꝝ seminum: ⁊ oleũ ẽt decoctiõis radicis serpẽtarie ꝯueniẽt imissum. Dixit Aui. iã dcm̃ est q̄ semẽ serpẽtarie sanat emoroydas nasi: ⁊ si fuerint cãcrose: tũc expmat vua q̃ est. s̃. extremitatẽ luf. i. serpẽtarie: ⁊ est semẽ eiꝰ qõ est in modũ botroꝝ vue: ⁊ imbibat i succo eiꝰ lana q̃ imissa lana destruet carnẽ additã ⁊ cãcrũ: ⁊ dixit. xilocarate nabachie hũide. i. recẽtes iã experte sũt: nã cũ ipse iplent lana ⁊ itromittunt in nasum corrodũt alkarnabat: sicut corrodũt verrucas. ¶ Qꝫ si medicine non sufficiũt ad curã: tũc dixit Aui. emoroydes q̃ sũt ex diuisiõe pª. s. q̃ sũt molles ⁊ albe sine dolore icidant cũ cultello puo deide radat cũ rasorio multũ. s. q̄usq̄ȝ tollunt: sȝ q̃ sunt ex diuisiõe 2ª. s. q̃ sũt rubee vel fusce cũ putredie ⁊ dolore meliꝰ est vt coquant: aut cũ medicis: aut cũ igne: aut cũ cauterio puo subtili. s. pꝰ icisionẽ eiꝰ q̃ p̄t icidi cũ rasorio extrahẽdo qõ in naso ẽ: ⁊ ex additiõibꝰ ⁊ supfluitatibꝰ illiꝰ carnis ⁊ meliꝰ rasoriũ ad incidẽdũ eas ẽ illud qõ ẽ vt ebula. Deide pꝰ icisionẽ effũdat in nares acetũ ⁊ aq̃. ¶ De mõ ãt incisionis. dixit Alb. oȝ vt facias sedere ifirmũ iter manꝰ tuas oppoᵐ soli ⁊ api nares eiꝰ ⁊ pijce vncinũ i illas carnes: ⁊ extrahe eas ad exteriora. s. ẽm totũ: aut ẽm ptẽ tibi possibilẽ: ⁊ q̃dã conant eas extrahere capiẽdo eas cũ tenaculis acutis: deide incide qõ ꝯprehẽdisti ex eis cũ spatumuli subtili acuto a pte vna: ⁊ reitera extractionẽ et incisionẽ dõec scias q̄ caro illa tota iã ablata est: q̄ si remanet ex ea aliqd cꝰ abscissio nõ est possibilis tũc rade illud cũ aliq̃ istroꝝ subtiliũ cũ facilitate: dõec nõ remaneat ex ea aliqd. Nã si finẽ eiꝰ ꝯseq nõ potueris pp errorẽ vel negligẽtiã vel ifiltrationẽ et pfũdationẽ eiꝰ: tũc scias

q egritudo redibit:si ĝ obstat ad totalẽ icisionẽ flux⁹ sãguis
aut apa calĩn:tũc appoe de illis cũ eis q̃ restrigũt sãguinẽ ⁊
sedãt apa:deĩn itera oponẽ:si tñ fuerit ex carnib⁹ malignis
⁊ accidat flux⁹ sanguis:tũc ꝓga ⁊ cauteriza: qm̃ cauteriza/
tio restrigit sãguinẽ ⁊ aufert oẽs carnes illas malas.℃ Dix̃
A. ⁊ qñqȝ admistrat̃ i emorroydib⁹ istr ȝ icitiõis ⁊ abrasiõis
⁊ medicie corrosiue oȝ vt sternutent̃ p⁹ illud: dõec destruat̃
ois putredo ⁊ serratura.i.oẽ qd̃ remãsit putridũ p⁹ icisionẽ
⁊ serrationẽ. Et harꝫ medicinarꝫ q̃dã sunt leuiores ꝯferẽtes
emorroydib⁹ albis sine dolore:⁊ sũt sicut tẽta fcã ex cortice
granati ꝯtrito cũ aq̃ dõec ꝯficiat̃.i.ꝯfici possit ex eo tẽta et
admistret̃ sine cessatiõe:⁊.n.exptũ ẽ:sȝ ẽ tardi iuuamẽti:aut
tẽta fcã cũ pulpa collogntide seu nuce cypssi cũ aliq̃ztulo si
cuũ siccarꝫ ⁊ admistret̃ aliqb⁹ dieb⁹:aut tẽta infusa in succo
ozimi solo:aut si puluerizet̃ sup ipȝ siccũ ei⁹.s.ozimũ siccũ:
aut tritũ. Et de fortiorib⁹ medicis ẽ isufflatio i nasũ ex arse/
nico ⁊ calcãto ꝯtritis cũ aceto:⁊ postea exiccatis. Et õ ꝯferẽ
tib⁹ ẽt cronice sũt tẽte ⁊ pulueres ⁊ vnguẽta fcã cũ eis q̃ sũt
sicut anetũ ⁊ myrrha ⁊ cortex ei⁹ ⁊ radix lilij albi ⁊ calcãtuȝ
colcotar ⁊ attramẽtũ ⁊ nitrũ cũ ꝯficiunt̃ cũ vino. aut succo
ozimi:aut aq̃ ãborꝫ granatorꝫ.s.dulciũ ⁊ acetosorꝫ cũȝ pul/
pis ⁊ corticib⁹ ꝯtritorꝫ:ex qb⁹ fiũt tẽte aut isufflatiões: ⁊ õ
fert vngᵐ viride ⁊ rubeũ egiptiacũ. ℃ Dixit. A. ꝓcedẽs ad
medicinas fortiores.si nõ ꝯferũt p̃dcã fiat tẽta i p̃dictis aq̃s
.s.ozimi vł duorꝫ granatorꝫ ifusa sup quã puluerizet̃ res pũ/
ma õ calcadis ⁊ colcotar alkali:⁊ flore ẽt ⁊ attramẽto ⁊ alu/
mine fȝ eq̃litatẽ:⁊ si nõ ꝯuẽit admistrent̃ trocisci alkalidiõ
q̃ ponũt̃.9° Almã.ca° de cãcrenis gingiuarꝫ:⁊ ponunt̃ ẽt a
Mes.cap° de polipo.sȝ addit ad illos colcotar ⁊ florẽ eris.
℃ Dixit Alb.si p⁹ incisionẽ ⁊ mũdificationẽ dictã apiat̃ na
sus ⁊ ꝓcedit hũiditas vsqȝ ad palatũ:⁊ egredit̃ hũiditas at
tracta ꝑ nasũ ad os.sup.tu.⁊ meliorat̃ ãhelitus:vt dixit. A.
tũc remota ẽ oplõ ⁊ bonũ ẽ:si võ nõ currit scias q remãse/
rũt in ꝓfũdo reliq̃e in supiorib⁹ naris ossib⁹ ad q̃ nõ ꝑuenit
cũ icisiõe instr̃ȝ:⁊ ista caro ꝓpe remanet i foramib⁹ q̃ trãseũt
a narib⁹ ad palatũ q̃ remanẽt opilata:⁊ tũc oẽs in h̃ ꝯcor/
dãt auctores q illa caro q̃ remãsit secet̃ ꝑ hũc modũ oȝ vt i
tromittas i nasũ filũ lini:aut serici cui isit q̃dã grossitudo ⁊
noda in eo nodos mltos ⁊ põe iter oẽm nodũ q̃ztitatẽ digi/
ti aut min⁹:⁊ vocat̃ h̃ filũ serra filosa. Et q̃dã faciũt eũ õ ca
pillis mũerꝫ:⁊ q̃dã de capillis caude eq̃ne:⁊ ẽ meli⁹:in qb⁹
ẽt ponũt nodos mltos:vt illis mediãtib⁹ possit serrere:⁊ p⁹
emissionẽ h⁹ extremitatis h⁹ pili vel fili in nasũ igeniet infir
mus ⁊ attrahat odoratũ suũ dõec ꝑueniat vsqȝ ad canale: ⁊
egrediat̃ sup gutt̃ suũ:⁊ mltotiẽs faciũt sile huic actiõi pue
ri in scolis:⁊ res ẽ facil̃ ei q vult:⁊ si ꝑ hũc modũ nõ ꝑuenit
filũ ad guttur itromittat̃ extremitas ei⁹ i foramie ac⁹ plũ/
bee curuate ⁊ itromittat̃ ꝑ narẽ dõec ꝑueniat ad palatũ: de
inde põe duas extremitates fili vel pili sił.s.extremitateȝ:q̃
remãsit in naso:⁊ eã q̃ trãsiuit ad palatũ ⁊ os. Deĩde serret̃
cũ eo illud residuũ carnis trahẽdo eã a duobꝰ laterib⁹.s.ad
supi⁹ ⁊ inferi⁹ sic fit de serra:⁊ fac illõ donec scias q carnes
ille iã sũt secate cũ nodis fili:deĩn extrahe filũ ⁊ põe in nasũ
p⁹ abstersionẽ sãguis liciniũ ibibitũ in vng° egyptiaco:aut
sic dixit. A. R̃.embulã ex plũbo aut pẽnã ⁊ volue sup eã pã
nũ ⁊ puluerizã sup eũ medicinas emorroydarꝫ.s.corrosiuas
⁊ ꝓprie sic medicamẽ andarõ ⁊ intromittat in nasũ:⁊ fac h̃
dieb⁹ aliq̃t donec sanet̃:⁊ remaneat loc⁹ anhelit⁹ apt⁹:⁊ si i/
diget curatiõe q̃ desiccet p⁹ illud vtere illa:vt ẽ tẽta infusa in
vino decoctiõis myrrhe ⁊ nucũ cypssi:⁊ q̃dã sũt q añ extra/
ctionẽ polipi vngũt nasũ trib⁹ dieb⁹ ũ oleo ro.ca.⁊ iuuat i
aptiõe nariũ cũ itromissiõe tẽte de spõgia vel radice aristolo
gie:cotũ ẽt ꝯueniẽs est. Et añ hmõi opationẽ fiat corporis
eũo ⁊ mũdificatio fȝ q ꝯuenit patiẽti:⁊ sit sbtilliet̃ regimẽ.
℃ Et ex eis ẽ tbeil nasi:⁊ ẽ sic porr⁹ vel verruca ⁊ magnifi/
cat̃ vel augmẽtat̃.9.dieb⁹ dõec fiat fed⁹ aspect⁹ ei⁹:⁊ ẽ ex eo
durꝫ tactui fusci coloris:de c⁹ cura dixit Alb.ꝯsidera si ẽ la/

De tbeil ⁊ est sicut porrus.

pideũ tactui fusci coloris pauci sel⁹:⁊ tũc nõ tãgas ipm cuȝ
ferro:qm̃ est apa cãcerosũ: multotiẽs eni q icidit hmõi apa
fac accidẽ maliciã supra illũ q ipȝ custodit.s.ne augeat̃ ⁊ cu
ra eũ cura blãditiua. Et ẽ ex eo qd̃ est lenis tact⁹ nõ fusci co
loris:⁊ tũc si vides q incisio possibilis sit in toto:tunc eua/
cua infirmũ ⁊ minue ipsum:⁊ postea incide ipsum sine timo
re:⁊ sine pauore:deinde cura eorum est sicut aliorum vlcerꝫ
cum eo quod desiccat ⁊ constringit donec sanetur.
℃ De cura labiorꝫ gigiuarꝫ ac dẽtiũ ꝑ mãualẽ oponẽ. Ca.:8.

De nodo labij.

Dixit Alb.mlt̃s hoib⁹ nascit̃ in iterioub⁹
labiorꝫ suorꝫ apa durꝫ sile grano oro/
bi:aut mai⁹:aut min⁹ ⁊ vocat̃ nod⁹ labij: ⁊ fit
aut ex flegmate grosso igipsato:aut ex melãco/
lia idurata:⁊ ex nodis labij ẽ q ꝯtinet̃ in folicu
lo:⁊ cedit tactui:⁊ ẽ q est isiltrat⁹ in carne: ⁊ nõ mouet̃ nisi
cũ difficultate:⁊ ei⁹ attractio p̃t fieri sic dcm̃ est in palpebre
nodo a pte exteriori ⁊ interiori.⁊ h̃ erit fȝ q pl⁹ declinat ad
ptẽ interiorẽ:⁊ iõ sm̃ plm̃ a pte interiori extrahit̃. ℃ Dixit
Alb.opȝ vt ꝯuertas labiũ.s.⁊ capias nodũ totalr̃ iter polli
cẽ ⁊ indicẽ man⁹ sinistre:⁊ cõprime ipm ad exteriora:⁊ scin/
de ipaȝ pellẽ coopientẽ ipȝ cũ rasorio: ⁊ cũ tibi appuerit
nod⁹ suspẽde cũ vncino ⁊ incidẽdo eradica ipm ex oi parte
ei⁹:deinde iple locũ ex gezi trito: dõec abscindat̃ sanguis:
aut cũ alumine zuccarino mixto cũ albumie oui:ista.n.san/
guinẽ ꝯstringũt ⁊ mũdificãt locũ a reliquijs ⁊ folliclo si re/
mãserit:deinde curet̃ loc⁹ cũ eo in q̃ ẽ stipticitas ex eis que
sanãt vulnera. ℃ Et dixit.multotiẽs accidũt in labijs fixu/
re q̃ vocant̃ pili:⁊ a qbusdã vocant̃ situle:⁊ precipue labijs
puerorꝫ:⁊ cũ nõ valet i eis curatio cũ medicis:tũc igni cau/
teriũ cultellare subtile:⁊ sit subtilitas acuitatis ei⁹ fm sub/
tilitatẽ cultelli.deinde põe ipm ignitũ festinãter donec ꝑue/
niet ad ꝓfũdũ ipsarꝫ:deinde curet̃ cũ ceroto donec sanetur.
℃ Et accidũt in labijs emorroydes ⁊ ipsarꝫ curatio melior ẽ
cũ incisiõe p⁹ quã sequat̃ cauterizatio:⁊ qñqȝ sufficit eis li/
gatura stricta:sicut dicet̃ in emorroydib⁹ ani. Et si in eis re/
manẽt reliq̃e medicinis corrosiuis finiant̃. ℃ Et dixit Alb.
qñ accidit i radice vuulue:aut in palato:aut in radicib⁹ dẽ/
tiũ apa qd̃ fac ꝑuer⁹ ruptura postea antiquat̃ ⁊ currit ex
ea pus ⁊ fit fistula ⁊ curas ipaȝ:⁊ nõ ꝯuenit curatio cũ me/
dicinis:tũc oȝ vt ignias cauteriũ fȝ q̃ztitatẽ q capiat̃ in fi/
stula:deĩn mitte ipm ignitũ in foramie fistule ⁊ tene manuȝ
tuã dõec ꝑueniat ferrꝫ ignitũ ad fistule ꝓfũdũ ⁊ vltimũ ei⁹:
⁊ fac illud sel̃ aut bis: deĩde cura locũ sic oȝ. si ĝ abscindat̃
sanies ⁊ curat̃ bonũ ẽ:si võ nõ.tũc necesse est detegere locũ
⁊ auferre os corruptũ. ℃ Et dixit Alb.mltotiẽs nascit̃ sup
gingiua caro addita:quã antiq noiant albulutim:⁊ cura est
vt suspẽdas eã cũ vncino:aut teneas eã forficib⁹: siue tena/
colis:⁊ incide eã apud radicẽ suã ⁊ dimitte saniem currere
aut sanguinẽ:deinde põe sup locũ gezi tritũ:aut alios pulue
res stipticos desiccatiuos:⁊ si redit illa caro p⁹ curationem
tuã:q multotiẽs redit:tũc incide eã 2°.⁊ cauteriza ipsaȝ:mã
nõ redit p⁹ cauteriũ. ℃ Et dixit.q qñ mũdificat̃ gingiua ⁊
mouent̃ dẽtes:tũc cura aut fit cauterio:aut ligatiõe:cũ cau
terio fit sic. ℃ Dixit Alb.põe caput ifirmi in sinu tuo ⁊ igni
cauteriũ ⁊ põe cãnulã sup dẽtẽ ⁊ itromitte in eã cauteriũ fe
stinãter ⁊ tene manũ tuã parũp:dõec sentiat ifirm⁹ calidita/
tẽ ignis iã ꝑuẽisse ad radicẽ dẽtis:dĩn eleua manũ tuã:⁊ itera
cauteriũ aliq̃tiẽs fȝ q vis:deĩde ipleat ifirm⁹ os suũ aq̃ sal̃
⁊ teneat ipsam hora vna ⁊ expuat eã:dẽs.n.mot⁹ firmat̃ ⁊
gingiua mollificata stringit̃ ⁊ desiccat̃ hũiditas corrupta.
℃ Mod⁹ ãt ligature maxie ꝯuenit qñ accidit dẽtib⁹ añrioribus ꝯcussio ⁊ cõmotio ex ꝑcussiõe vel casu:⁊ nõ p̃t ifirmus
strigere sup eis illõ qd̃ comedit:⁊ vt nõ cadãt ⁊ cũ curasti eos
cũ stipticis:⁊ nõ valuit curatio:tũc ingeniũ in eis ẽ vt strin
gat̃ cũ filo auri:qm̃ argẽtũ fit viride ⁊ putrescit p⁹ dies.sed
aurꝫ nũqȝ mutat̃ ⁊ sit filũ mediũ in grossitie ⁊ subtilitate fȝ
q̃ztitatẽ q capiat iter dẽtes:fora ãt retẽtiõis sine ligatiõis i

De fissuris labiorum.

De emorroidis labiorum.

De fistula in ore.

De carne addita sup gingiuam.

De cõmotione dentium.

modũ rectũ est vt capias filũ ⁊ itromitte duplũ eiꝰ iter duos dẽtes. Deĩde texas cũ duabꝰ extremitatibꝰ fili iter dẽtes motos, si vnꝰ sit aut plꝭs: dõec ꝑueniat cũ tela vsq; ad dẽtẽ sanũ alteriꝰ ꝑtis: deĩn itera texturã vsq; ad ꝑtẽ a q̃ icepisti ⁊ strige manũ tuã cũ subtilitate ⁊ sapia: dõec nõ moueat̃ ꝯfusꝰ: ⁊ sit ꝯstrictio tua q̃ strigas filũ apud radicẽ dẽtiũ vt nõ euadat. s. filũ a dẽtibꝰ. Deĩde icide supfluẽtes extremitates fili cum forficibus ⁊ aggrega vtrãq;: ⁊ ꝯuerte eas cũ gesti ⁊ occulta eas iter dẽtẽ sanũ ⁊ dẽtẽ motũ vt nõ ledãt liguã: deinde dimittat̃ ita stricta dũ remaneat: si võ soluit̃ aut incidit̃ stringe eos cũ filo alio ⁊ stabit cũ eo tp̃e longo.

De casu dẽtis

℄ Et dixit. qñ fit vt cadat dẽs a loco suo artifex prudẽs aptat aliqd ex ossibꝰ vaccinis ⁊ faciet ex eo sic foramẽ dẽtis ⁊ põit ipm̃ i loco i q̃ minuꝰ est dẽs ⁊ strigit ipm̃ cũ filo ꝑut dictũ ẽ: ⁊ sic remãet ⁊ seruat̃ cũ eo tp̃e lõgo.

De dolore dẽtis.

℄ Et dixit Alb. qñ dolor dẽtis ẽ ꝓp friditatẽ: aut i ipso est frigꝰ aut neruis: ⁊ nõ ꝯfert curatio cu medicis: tũc cauteriũ i ipso ẽ ꝭ3 duos modos: aut cũ butyro: aut cũ igne. ⁊ cauteriũ cũ butyro est vt accipias butyru3 vaccinũ ⁊ buli ip̃3 in cocleari ferreo aut eneo. Deide accipe cotũ ⁊ inuolue ip̃3 sup extremitatẽ dẽtis: deide submerge ip̃3 in butyro bullito ⁊ põe ip̃3 sup dẽte doloroso festinanter: ⁊ tene ip̃3: dõec ꝑueniat vĩꝰ ignis ad radicẽ dẽtis. A. hoc ipm̃ dixit de oleo bullito solo: aut cũ medicinis resolutiuis: ⁊ dixit qñq; sumit̃ acus. i. stilũ ⁊ ignit̃ ⁊ ignitũ submergit̃ in ipso oleo bullito: ⁊ fac vt penetret i vacuitatẽ embule. i. canale igeniose sup dẽtẽ dolorosũ dũ ꝑueniat ad dentẽ ⁊ cauterizet ipm̃: ⁊ qñq; ad securitatẽ dẽtiũ circũstãtiũ ⁊ gingiue ponit̃ in circuitu dẽtis cera: aut massa. s. pãnꝰ aut aliud silẽ distinguẽs inter ip̃3 ⁊ alios: ⁊ pꝰ hoc distillet̃ ꝑ embulã oleũ feruẽs sup dẽtẽ: ⁊ qñq; est necẽiũ vt ꝑforet̃ dẽs ꝑforatorio minuto vt penetret in ipso vĩꝰ cauterij. Et dixit. qñ nõ valẽt ꝓdcã cauterizet̃ dẽs cũ acu ignita: dõec ꝑueniat̃ ad vltimũ in cauterizatiõe eiꝰ. Fortasse eni sedabit̃ tibi dolor ⁊ frãget̃ dẽs ⁊ dixit. si vis submerge lanã aut cotũ i butyro frigido: ⁊ pone sup dẽtẽ dolẽtẽ ⁊ pone ip̃3 ferꝝ ignitũ: dõec ꝑueiat ignis ad ꝓfudũ ꝯcauitatis dẽtis. ℄ Cauterizatio ãt eiꝰ igne ẽ: vt habeat cãnulã eris vel ferri: ⁊ sit in ea aliqd grossitudis vt nõ ꝑueniat acuitas ignis ad os ifirmi: deide igni cauteriũ ⁊ pone ip̃3 ꝑ cãnulã sup dẽtẽ ⁊ tene manũ: dõec infrigidet̃ cauteriũ ⁊ fac illud aliq̃tiẽs: nã dolor remouebit̃: aut die eodem aut die alio: ⁊ o3 pꝰ ipressionẽ cauterij vt impleat ifirmꝰ os suũ butyro bono ⁊ teneat ip̃3 hora vna: deinde expuat ipm̃.

De sup[er]fluitatibꝰ ⁊ malo colore dentium.

℄ Et dixit Alb. qñq; aggregant̃ in suꝑficiebꝰ dẽtiũ ab exteriori ꝑte ⁊ iter gigiuas cortices aspi siꝯ petre: ⁊ qñq; ꝯnigrãt̃ dẽtes in circuitu: aut fiũt virides dõec ꝑuenit ex illis corruptio ad gigiuã ⁊ fedi fiũt dẽtes ꝓp illud ⁊ cura ẽ vt facias sedere infirmũ iter manꝰ tuas: ⁊ caput eiꝰ sit in sinu tuo ⁊ rade molã ⁊ dẽtes in qbꝰ apparẽt tibi cortices ⁊ silẽs res arene dõec nõ remaneat ex eis aliqd ⁊ silr fac nigredie ⁊ viriditate ⁊ citrinitate: ⁊ alijs dõec mũdẽt̃. si itaq; auferunt̃ a pricipio rasionis bonũ est: ⁊ si nõ: tũc itera abrasionẽ sup eis die alio: ⁊ scdo ⁊ tertio: donec ad vltimũ ꝑueniat studiũ in eo qd̃ vis. Et scias ꝙ dẽtes indigẽt istrũis diuersaꝝ formaꝝ ⁊ multarũ figuraꝝ ꝭ3 ꝙ ꝓpat̃ opõni tue q̃ debẽt esse apud te ꝓparata.

De extractione dẽtium.

℄ Et dixit Alb. o3 vt cures dẽtẽ a dolore suo cũ oi igenio: ⁊ tardes in eradicatõe eiꝰ: nã nõ ẽ qd̃ vicẽ illiꝰ suppleat qñ eradicat̃: qñ ĝ nõ est excusatio de eradicatiõe eiꝰ ⁊ cogit̃ ifirmus eradicare ip̃3: tũc añ oia o3 vt firmet̃ ⁊ rectificet̃ apud te dẽs dolẽs: multotiẽs. n. decipit ifirmũ dolor ⁊ putat ꝙ sit in dẽte sano: ⁊ eradicat ip̃3: deinde nõ recedit dolor: donec nõ eradicat̃ dẽs ifirmꝰ. Cũ ãt rectificat̃ apud te dẽs dolens: tũc o3 vt rectifices i circuitu dẽtis cũ spatumuli i q̃ sit qddã ṽtutis dõec resoluat̃ gigiua ab oi ꝑte. ℄ D3. n. eradicari. dixit. A. pꝰ detectionẽ aut decorticationẽ eiꝰ ab eo qd̃ tenet̃ cũ radice eiꝰ. verũtñ o3 vt attẽdas añ eradicationẽ ⁊ ꝯsideres an egritudo sit in ipso dẽte: nã si nõ sit in eo q̃uis in eo dolores sentiant̃: nõ oportebit vt eradicet̃ ⁊ ñ eradicet̃ cũ ei fuerit i gingiua: aut fuerit in neruo q ẽ sub dente: istud. n. q̃uis parũ alleuiet: ⁊ ꝓp illud qd̃ resoluit̃ de mã in eradicatione dẽtis: ⁊ ꝓpea ꝙ vĩꝰ mediciaꝝ meliꝰ ꝑuenit ad locũ materiei. alĩ. nerui eradicato dẽte: tñ dolorẽ eiꝰ ⁊ cãm nõ destruit omnino imo redit dolor. ℄ Dixit Alb. fcã scarificatiõe moue dẽtẽ digitis tuis: aut cũ forficibꝰ subtilibꝰ in primis paulatim dõec ꝯcuties ip̃3: nã dixit. A. in eradicatiõe dẽtiũ q nõ ꝯmouent̃ ẽ timor ex qbusdã nocumẽtoꝝ plĩmoꝝ: qñq;. n. ꝯtegit̃ e mãdibula. i. cũ mãdibula: qñ. s. aliq ꝑs mãdibule cũ dente euellit̃ ⁊ putrefit ꝑs sibe eiꝰ: ⁊ qñq; excitat eradicatio dẽtis q mouet̃ dolorẽ vehemẽtẽ: ⁊ qñq; excitat dolorẽ oculi ⁊ febrẽ: cũ itaq; sciueritis. dixit. A. ꝙ eradicatio dẽtis ẽ difficili: aut nõ tolerat eã ifirmꝰ: tũc nõ ẽ rectũ vt moueat̃: neq; eradicet̃ cũ violẽtia: nã ẽ ex eis q̃ i dolore augmẽtũ faciũt. cũ ĝ egritudo ẽ i ipso: ⁊ ẽ facil̃ eradicatio eiꝰ: q̃ ꝯmouet̃. tũc eradicatio ẽ ꝯueniẽs. Loca ĝ in eo dixit Alb. forficẽ. i. corona3 magnã locatiõe bõa: ⁊ caput ifirmi sit iter genua tua qd̃ ia3 bñ tenuisti: ita ꝙ nõ moueat̃. Deinde trahe dẽtẽ ꝭm rectitudinẽ: vt nõ frãgas ip̃3: si ãt nõ egredit̃: tũc accipe instrm̃ aliqd̃ ꝯueniẽs: sic ẽ qd̃ leue vocat̃ ⁊ itromitte ip̃3 sub eo ex oi ꝑte cũ facilitate ⁊ conare motionẽ eiꝰ: sicut fecisti in primis. ℄ Si ãt dẽs eradicadꝰ ẽ ꝑforatꝰ aut corrosꝰ: tũc o3 vt impleas illud foramẽ pãno ⁊ strigas ip̃3 i eo cũ extremitate radij subtilis vt nõ frãgat̃ dẽs in hora ꝯstrictiõis tue sup ipm̃ cũ tenaculis: ⁊ cũ dẽs ẽ ꝑforatꝰ o3 vt bñ exq̃ratre agas cũ scarificatiõe in circuitu gingiue ab oi ꝑte multũ ⁊ custodi fortitudie tua vt nõ frãgas ip̃3: ⁊ remaneat ꝑs eiꝰ ⁊ redeat sup firmũ malicia magna q̃ ẽ maior dolore eiꝰ ꝓ. ℄ Et caue ne facias illud qd̃ ignorãtes faciũt flobotomatores in festinãtia sua ⁊ audacia ipsoꝝ sup eradicationẽ eiꝰ ꝓter ꝙ admistrent id qd̃ enarrauimꝰ: vñ multotiẽs faciũt euenire sup ifirmu3 egritudines magnas: q̃re difficiliores sũt vt frãgant̃ ⁊ remaneãt radices eiꝰ dẽs: aut aliq ex eis: aut attrahat ip̃3 cũ aliqbꝰ ossibꝰ mãdibule: sic multotiẽs testificati sumꝰ: deide pꝰ eradicationẽ eiꝰ abluat̃ os cũ vino aut aceto ⁊ sale: ꝙ si accidat fluxꝰ sanguis ex loco: sicut multotiẽs accidere ꝯsueuit: tũc tere aliqd ex gezi ipse cũ eo locũ: ⁊ si nõ ꝯfert tibi cauterisa ip̃3. ℄ Et dixit Alb. qñ remanet pꝰ eradicationẽ dẽtis q frãgit̃ aliqd: tũc o3 vt pones sup locũ cotũ cũ butyro die vno aut duobꝰ: donec mollificet̃ locꝰ: deinde intromitte ad illũ gezi aut tenaculas: q̃rũ extremitates silant̃ ori ciconie: ⁊ sint extremitates eaꝝ fcẽ sic luna deintꝰ ⁊ si nõ obedit tibi ad exitũ cũ istis tenaculis: tũc o3 vt caueas sup radicẽ ⁊ detegas carnẽ totã ⁊ itromittas instrm̃ qd̃ noiat̃ armili qd̃ est breuis extremitatis: s3 grosse parũ ⁊ nõ sit ibibitũ. i. nõ sit spatũ in aq̃ vt nõ frãgat̃. Si ĝ egredit̃ radix ꝑ illud est boñ: ⁊ si nõ. iuua te cũ istrũis sic opo tua dictabit tibi. ℄ Si võ frãgat̃ os mãdibule: aut ex alijs ossibꝰ oris: aut puteat scrutare sup ip̃3 in loco suo vbi ẽ cũ instrũis cũ eis q̃ ꝯueniũt ei ita vt teneat̃ ⁊ strigat̃ os illud ⁊ nõ euadat ab eo donec egrediat̃. Deinde restaura locũ cũ medicis ꝯueniẽtibꝰ ad illud: ⁊ si in osse fuerit putredo ꝑua: tũc rade ip̃3 a putredie sua ⁊ nigredine sua: deinde cura dõec sanet̃.

De eminẽtia dẽtium.

℄ Et qñq; accidit vt dicit Alb. vt dẽtes emineãt õ ꝭ3 cursũ nãlẽ: ⁊ feda fit ꝓp illũ forᵃ, ⁊ ꝓcipue qñ accidit i mulieribꝰ ⁊ puellis: q̃re o3 vt ꝯsideres: ⁊ si dẽs ẽ natꝰ pꝰ dẽtẽ aliũ ⁊ fractura eiꝰ vel limatura nõ est possi: tũc eradica ip̃3: ⁊ si ãnexꝰ ẽ cũ dẽte alio: tũc incide ip̃3 cũ instrũo qd̃ ẽ silẽ rostro ꝑuo fcõ ex ferro ĩdo. i. azerio. i. acute extremitatis valde: ⁊ sit icisio tua q̃ ip̃3 incidis nõ sẽl: sed in diebꝰ multis ꝓp duritiẽ dẽtis ⁊ nõ ꝯmoueat̃ aliꝰ ex dẽtibꝰ. ℄ Si ãt ẽ eminẽs obediẽs limature: tũc lima ip̃3 cũ lima ex ferro indo tota q̃ sit multoꝝ pũctoꝝ: sic lima cũ q̃ fiũt acus cũ q̃ limet̃ dẽs paulati3 in diebꝰ multis cũ facilitate vt nõ cõmoueat̃ ipse dẽs: ⁊ cadat. deinde leni ipm̃ in fine ⁊ rade cu3 qbusdã rasorijs ⁊ dixit. ꝙ si ex dẽte. s. in limãdo vel icidẽdo frãgat̃ aliq̃ ꝑs vt ledat linguã: tũc o3 vt limet̃ dõec auferat̃ asꝑitas illiꝰ fractiõis ⁊ equet̃ ⁊ applanet̃ ita vt nõ ledat lin-

guā: nec corrūpat ſmonē. ¶ Et de egritudinibꝰ oris i qbꝰ
De ligamēto ſub lingua ꝓhibente loquelam. exigit manualis opō eſt ligamētū ſub lingua qḋ ꝓhibet lo
qlā. De q dixit Alb. qñqꝫ accidit ligaᵐ ſub lingua: aut nāle
cū q naſcit hō aut accitale a vulnē qḋ iaꝫ ꝯſolidatū ē. dixit.
Aui. qñqꝫ accidit ꝯtinuatiō ligamēti qḋ ē ſub capite lingue
⁊ extremitati eiꝰ abbreuiatio ⁊ nō pmittit linguā dilatari ⁊
⁊ accidit qñqꝫ cā ſpaſmi. dixit Alb. opō i cura eiꝰ ē vt apias
os infirmi capite eiꝰ dephēſo in ſinu tuo ⁊ eleua linguā eiꝰ
⁊ icide illḋ ligamētū neruoſū p latitudinē: dōec ſoluat ligua
a retētiōe ſua. Dixit. A. cura ē iciſio illiꝰ ligamēti ex latē ex
tremitatū eiꝰ parūp. q ſi in eo fuerit qddā duriciei ⁊ noda
tiōis: ⁊ fuit illḋ ex ꝯſolidatōe vulneris: tūc ꝓijce in illud vn
cinū ⁊ finde illud p latitudinē dōec incidas ligamētū ⁊ ſol
uat nodatio. Et caue ne ſit fixura in ꝓfūdo carnis ⁊ icidas
arteriā illic ⁊ accidat fluxꝰ ſanguis: ⁊ iō colluat os i veſtigio
inciſiōis. i. ſtatī pꝰ inciſionē cū aq̄ ro. aut cū aceto: aut cum
aq̄ frida vt reſtringat ſāguis. Et ſi nō ſuffic hᷓ: tūc ſuccurre
loco: vt dixit. A. cū dragāto. i. vitreolo vſto vt abſcindat ſā
guinē ⁊ abſciſſo ſāguine pōe ſub ligua liciniū ex lino q te
neat infirmꝰ oi nocte: vt nō ꝯſolidet ſcḋo. ⁊ opꝫ dixit. A. vt
eleuet ſepe linguā ad ſupiora. ¶ Et ranula qdē eſt nodꝰ ſiue
De ranula. eminētia ſiue apatio qdā naſcēs ſub lingua apḋ dētes anterio
res. dixit. A. q ē ſilis glādule dure extris ſub lingua: ⁊ ē ptin
eminētia illa pua ſiſs rane pue q cū apit os ⁊ eleuat lingua
appet qſi altera lingua. Et dixit. A. color eius eſt ſilis colori
ꝯpoſito ex colore ſupficiei lingue ⁊ venaꝝ q ſūt in ea: ⁊ ꝓhi
bēt linguā ab opone ſua. Uerꝰ dixit Albu. qñqꝫ magnificat
adeo vt ipleat os: ⁊ tūc ifert dolorē in loco vehemētē ⁊ ſeqt
febris ⁊ apat lingua ⁊ accidit cū ea timor de ſuffocatione ⁊
morte. ¶ De cā eiꝰ. dixit. A. ē hūiditas viſcoſa ꝯgeſta vl' de
fluēs ad locū. ⁊ hᷓ ſcḋꝫ plꝫ: ⁊ qñqꝫ ē eiꝰ mā melica mala: ⁊ eſt
tūc vehemētis duriciei fuſci coloris de gñe cācri ꝫ plꝫ: ⁊ nō
recipit curationē. Ait. n. Alb. q ſi vides ipam fuſci coloris
aut nigri durā cui nō inuenerit infirmꝰ ſenſū: tūc nō tangas
ipꝫ: qm ē cācer: q vo nō ē talis ⁊ ē puarcuratio eiꝰ pt fieri qñ
qꝫ p medicinas: ⁊ qñqꝫ p manualē oponē. verꝰ a medicis ē in
choādū. Dixit. A. expiant in ipſa medicie corroſiue ſine in
ciſiōe reſolutiue in qbꝰ ē ſupflua exiccatio: ſic ē ſal armōiacū
⁊ acetū ⁊ ſal ⁊ fricatio eiꝰ cū flore eris ⁊ dragāto. i. vitreolo
⁊ attramētū vſtū mixtū cū hꝰ i applicatū ei ē medicamē vti
le valde: ⁊ qñqꝫ miſcent cū albumie oui ⁊ applicant ⁊ ꝯue
niūt medicine acute. Et ex laudatī dixit. A. ē vt ſumat origa
nū pſicū ⁊ cortex gnatoꝝ ⁊ ſal ⁊ fricet cū eis ligua infantis
patiētis ranulā: qm ſanat cū eis. In ea vo q magna lingua ē
opꝫ vt pcedat eūo corpis cū flōmia ⁊ ſcarificatōe in ſpatul'
⁊ mūdificatiōe corpis ⁊ capitī ab hūoribꝰ flāticis. Deiñ ad
miniſtrent medicine pdcē q ſi nō valuerit: tūc nō ē excuſatio
ab opone manꝰ. Dixit Alb. ſi ē decliuis ad albedinē in q eſt
hūiditas: tūc ꝓijce. in ipaꝫ vncinū. ſ. ⁊ cape eā firmit ⁊ inci
de ipaꝫ cū ſpatumuli ⁊ libera ipꝫ oi pte: deiñ pmitte aliqtm
lū ſāguinis exire: deiñ ablue locū cū aceto ⁊ ſale. Et ſi q po
nūt ſup locū gezi tritū: aut alumē ꝣuccarinū aut ſal aliquot
dieb: deiñ curet cū aceto vl' vio ꝺcoctiōis myrrhe aut oliba
ni ad ꝺſiccādū reſiduū ſi qd remāſerit. ¶ Dixit Alb. ſi i opo
ne tua dū icidis vicat te ſāguis fluxꝰ pōe ſup ipm gezi tritū:
dōec abſcindat: deinde itera oponem tuam donec extrahas
eam cum complemento ſui.

¶ De cura egritudinū gutturis p manualē oponē. Ca. xxix.

Operatio manual' aliqñ exigit i apatibꝰ
gutturis duaꝝ amigdalaꝝ ⁊
voce ⁊ in exctiōe infixoꝝ gutturi vl' meri. ¶ In
De apatibus gutturis. apate gutturis. Dixit Alb. q antiq dixerūt. ſe
ctionē oīe fieri in epiglotoꝝ: ſꝫ nō vidi aliquē in
De ſquinantia. terra nra q eā fecerit: ⁊ hec ē ſnia hmōis coꝝ in hñtibꝰ ſqui
nātiā. aꝉs. ſinātiā opꝫ vt euitet ſectio epiglotis cuꝫ non fiat
ſuuamētū p illud pp qḋ oēs vene pulmōis ſūt in fine. In illis
vo q hñt apa calīn in ore: aut gutture: aut duabꝰ amigdalis
qñ nō eſt egritudo in cānali. ſ. meri: opꝫ vti ſectiōe epiglotis
ad fugiēdū pditionē q fit ex pforatiōe: opꝫ ergo qñ volumꝰ
illud vt ſecemꝰ epiglotū ſub tribꝰ circulis ex circulis epiglo
tis. i. cāne pulmōis: ⁊ aut ſub qtuor ꝯputādo a ſupiori ſectiōe
pua p latitudinē in eo qḋ eſt inter duos circulos in qtitate
q ſit ſectio in ſyphac. i. pāniculo cāne: ⁊ nō in cartilagine: ⁊
iſte qdē locꝰ eſt ꝯueniēs ſectioni: qm eſt priuatꝰ carne ⁊ va
ſa ſanguinis ab eo ſūt lōginq q ſi medicator fuerit timidus:
opꝫ vt extēdat cutē gutturis dōec cū vncino ipſaꝫ capiat: de
inde ſcindat cutē gutturis donec qñ venerit ad eqle deuitet
vaſa ſanguinis ſi viderit ex eis aliqd: deinde ſecet ſyphac. vt
dcm eſt. ⁊ dixit. ſignat ſup ſectionē canalis ex flāte qḋ egre
dit ex ea cum eo. ſ. inſtro qḋ dirūpit ⁊ ex abſciſione vocis.
¶ De hmōi ſectiōe loquēs Raſ. 3. ꝯti: dixit. dico vidi Albu
ſiū medicū graui cura vti ad ſqnātiā. aꝉs. ſinātiā: qre non eſt
vtēdū niſi cū mors fuerit iudicata. Et. A. dixit. cū credit q
pditio ſit futura ⁊ cura dꝫ ſic fieri. dixit Raſ. q: ſcindi dꝫ pā
niculus extris inter annulos canal' pulmōis ad vſū anhelitꝰ:
⁊ poſſibile eſt q ide liberet patiēs hmōi cura dꝫ patiētis cu
ra extēdi retrorſuꝫ: ⁊ tūc capiat cutis ⁊ extēdat ⁊ ſcindat
poſt eiꝰ ſciſſionē vna ps cutis cū filo ibi poſito extēdat ſur
ſum: ⁊ alia ps cū alio filo extēdat deorſuꝫ: dōec apparuerit
canale pulmōis. Deinde ſcindēdū ē inter duos ānulos cāna
lis pulmōis in medio pāniculi vt locū hēat ſutor cū neceſſe
fuerit ſuere ipm. ¶ Dicunt. iſta cura eſt poſſibilis: ⁊ dꝫ fieri
ſm rōnē in caſu in q curatio cū medicinis ⁊ eūonibꝰ nō ſuf
ficeret: ⁊ poſitꝰ eſt p hoc infirmꝰ in caſu deſpatōis: ⁊ qūis hec
cura horribilis videat pmo aſpectu ⁊ maxime apud vulgū:
pp qḋ diſſuetudo faciēdi eā: eā reddit horribilē: tñ ñ dꝫ fieri
niſi poſtqꝫ alia nō ꝯtulerint ⁊ ꝓteſtatiōe q nō ſit alia via ſa
lutis niſi hec. ¶ Et ſcias q inciſio pdicta ē tenēda apta ꝯti
nue: vt p ipſaꝫ anhelet patiēs ⁊ nō ſuffocet: verūtñ hec cu
ratio nō valet ſi cōicatū fuerit apa ipſi cāne pulmōis: ⁊ pci
pue in loco inciſiōis fiēde: qm tūc iſta ſciſſio nō ſufficeret ad
ſufficiētiā anhelitꝰ: ſꝫ cū tota ſciſſura ſuffocaret: pp caſū ma
terieꝝ in pulmonē a quaꝝ caſu ipſa ſciſſura non excuſaret.
Uñ ad hāc intētionē dixit. A. qūis nō cadat. i. ſufficiat ad
hāc intētionē. ſ. ad quā facit ſciſſura: ⁊ hoc ideo: q: fcā ſciſſiōe
in cāna pulmōis adhuc ſuffocat infirmꝰ: maxime ſi apa fue
rit magnū ⁊ cōicatū pāniculis ⁊ ligamētis ipſiꝰ cāne pulmo
nis. ¶ Dixit Alb. dimittat vulnꝰ aptū tpe aliq. ſ. vt āhelet
p eū: ⁊ hoc quſqꝫ interim fiāt medicamina qbꝰ apa ipm: aut
curet: aut multū diminuat vt valeat anhelare p os ⁊ nares: ⁊
⁊ remoueat cura in q timet pfocatio: ⁊ tūc aggrega duo la
bia cutis ⁊ ſue ipſaꝫ ſolā abſqꝫ cartilaginibꝰ: deinde admini
ſtra medicinā ꝯſolidatiuā vſqꝫ q ſanet. ¶ Inqt Albu. ſūme
huiꝰ ſermōis expoſitio nō eſt niſi q qñ viderit q aliqḋ apa
tū hoꝝ gutturis iā opilauit gut infirmi ⁊ ſublimat ifirmꝰ
ſup mortē: ⁊ vult inter ſecari anhelitꝰ eiꝰ: tūc vadūt ad ſcīam
epiglotū vt reſpiret infirmꝰ p locū vulneris qrū reſpiratiōe
ſaluet a morte. Et pp hoc pcepert dimittere vulnꝰ aptū: do
nec ꝯſumet malitia egritudinis: ⁊ ē malitia eiꝰ tribꝰ diebus
vel qtuor: ⁊ tūc pceperūt ſuere vulnꝰ ⁊ curare ipꝫ. Itē dixert in
ſnia ſcḋo practice. Et. A. tertioᵃ. ¶ Dixit Alb. p ꝯfirmatio
ne hꝰ curatiōis ē illḋ qḋ vidi p meipm q ancilla qdā cultel
lū accepit ⁊ miſit in gut ſuū ⁊ incidit ptē canalis pulmōis
⁊ vocatꝰ fui ad curationē ⁊ inueni eā mugire ſicut ē mugi
tus mortui: deteri g vulnꝰ ⁊ inueni ſanguinē q egreſſꝰ fue
rat ex vulnē paucū: qre ꝯſiſꝰ ſū q ipſa non inciderat venas:
neqꝫ guidez ⁊ vētꝰ egrediebat ex vulnē. ſuiqꝫ qdē vulnꝰ ⁊ cu
raui ipꝫ dōec curaui ipam ⁊ nō accidit ancille illi aliqd mali
niſi raucedo in voce q nō fuit abdita: ſꝫ rediit pꝰ dies ad me
liorē diſpōnē: ⁊ ꝯfirmat hāc curationē expimēto illiꝰ q cre
dēs interficere inimicū ſuū iā deſperatū de ſalute pp ſqnan
tiā forte vulnerauit eū in gutture ſuo credēs interficere eū
⁊ cecidit vulnꝰ inter ānulos cāne pulmōis: vñ habuit reſpi
rationē ⁊ tādē ſanatꝰ eſt: qre dixit Alb. q in ſectiōe epiglo

nō est timor: sed tñ hanc curationē oꝫ ꝑuenire ingeniū in fractione huiꝰ apatis ⁊ apatū oīuꝫ q̄ eueniūt in mēbris gutturis cū ferro aut cū alio instr̄o fcō ex ligno aut cornu vel osse vel cū digitꝭ oblōgis seu vnguibꝰ ipsoꝝ digitorū q̄nocūqꝫ rūpi possit: aut cū medicīs rūpētibꝰ apate postq̄ꝫ fcē sūt exiture ꝑ bonā maturationē. ❡ Dixit Plato. maturato apate apiatur. qd̄ fit aliq̄n ītromittēdo instr̄ꝫ ligneū bñ politū: aut ex osse vel cornu seu ēt ferreū: cū cautela tñ h̄ fiēdū ē. Et subdit. In vehemēti suffocatiōe ⁊ loq̄le amissiōe nō expectet̄ maturatio ad apiēdū ⁊ scindēdū apa: sꝫ subito fiat. ❡ In spāli āt de cura apaꝫ amigd̄. dixit Albu. si apa est duꝝ fusci coloris pauci sensꝰ: tūc nō tāgas ipꝫ ferro: ⁊ silr̄ si ē rubei coloris ⁊ radix eiꝰ est grossa: tūc nō tāgas eū ēt qm̄ timet̄ ide fluxus sāguis imoderatꝰ: sꝫ dimitte eū dōec maturet̄: ⁊ tūc aut ꝑforabis ipꝫ: aut rūpet̄ ꝑ se. sꝫ si ē albi coloris rotūduꝫ ⁊ est eiꝰ radix subtil: tūc istud ē qd̄ oꝫ incidi ⁊ opꝫ in eo ē vt cōsideres si iā q̄euit apa calidū: aut ē diminutū diminutiōe q̄daꝫ: tūc fac sedē īfirmū corā sole: ⁊ capꝰ eiꝰ sit ī sinu tuo ⁊ apiat os eiꝰ ⁊ accedat fuiēs īt manꝰ tuas ⁊ ꝓmat liguā eiꝰ īferiꝰ cū istr̄o ex argēto vl̄ ere qd̄ sit subtile: sic̄ cultellꝰ: cū q̄ ꝓmit cū eo linguā ⁊ ōndit̄ ibi apa ⁊ capꝰ supipꝫ in amigdala ⁊ trahe eā ad exteriora q̄ꝫtū pt̄ ꝓpter q̄ trahas cuꝫ ea aliq̄d ex tunicis. i. ex pānicülis illic in circuitu exñtibꝰ. Deiñ icide eā cū istr̄o cuiꝰ forꝰ est siīs forficibꝰ: verūtñ extremitates eiꝰ sūt curuate: ita q̄ orificiū cuiuscꝫ capꝫ est in directo alteriꝰ acute valde qd̄ fit ex ferro indo. i. calibe ⁊ si nō fuerit p̄ns hoc instr̄ꝫ: tūc icide eā cū spatumuli acuto a p̄te vna ⁊ non acuto a p̄te altera: ⁊ postq̄ꝫ icidisti amigdalā vnā icide alterā si fuerit oportunū: deiñ gargarizet īfirmꝰ cuꝫ aq̄ frida aut aceto ⁊ aq̄. Et dixit: fiūr incidunt̄ alia apata q̄ nascuntur in locis gutturis aliis.

De incisione vuule.

In incisione

āt vuule oꝫ ꝯsiderare vt tardet̄ eiꝰ incisio q̄ꝫtū possibile fuerit: ex incisione enīꝫ eiꝰ ꝑueniūt nocumēta. vñ Gal. 3. de accidēti icisio vuulaꝝ q̄ñqꝫ est nociuius trāsitui loq̄le: ⁊ deinde infrigidantur pulmo ⁊ pectꝰ. ❡ Dixit Pau. q̄n vuula extēdit̄ ⁊ igrossat̄ vel mollificat̄: ⁊ nō pt̄ ꝑ medicinas reuerti ad locū suū: tunc si lōga fuerit ⁊ subtil: aut cauda muris ⁊ ꝓfuerit lingue: ⁊ nō fuerit coloris rubei aut nigri: tūc incidi pt̄ sine ꝑiculo. Sꝫ si fuerit rotūda grossa coloris rubei: aut nigri icisio eiꝰ erit cū ꝑiculo. Inq̄t enim Hypo. vuulā tumidā rubētē timēdū est incidere. Ait. n. Gal. si vuula fuerit rubea ꝑforatū incisiōis est fallax: q̄m inde sequunt̄ apata nigra ⁊ inanitio sāguinis nimia: maxime āt accidūt apata q̄n apa vuule q̄ incidit̄ nō fuerit maturū: q̄m p̄ dolore nimio ꝓp quē defluunt hūores ad locū magnificātes apa p̄existēs: aut aliud gn̄ans: accidit ēt inde timor ne materie fluētes ad pulmonē vel stōm descendāt ⁊ causent in eis egritudines. ❡ Ex ipsiꝰ insup incisione ꝑdunt̄ oīa iuuamēta ꝓp q̄ creata fuit. dixitqꝫ. ex vuulis ē aggregata rotūda ⁊ nō est ei lōgitudo ⁊ est sanguinei vel fusci coloris: aut nigri: ⁊ nō est ei sensꝰ: deuita incisionē eiꝰ: q2 in ea ꝯsistit mors: sꝫ si vides eā lōgā albā ⁊ gracilē in radice velꝰ palatū vel vrgētem ad aliq̄lē liuorē. Et iā signa maturitatis apatis eiꝰ apparēt medicine nō ꝓualuerūt aduersꝰ eā: sed timet̄ ꝓp grossitiē eius in extremitate eiꝰ ꝓdicte de suffocatione: ⁊ eā q̄euit apa calidū: tūc ipsa est apta incisioni. Uerūtñ vt dixit Gal. bonū est vt priꝰ mūdificet̄ corpꝰ. ❡ Et modꝰ incisionis eiꝰ est vt facias sedere infirmū coram sole ⁊ ꝓmat minister linguā eiꝰ. Tu v̄o ꝓijce vncinū in vuulā ⁊ trahe eā inferiꝰ ⁊ incide eā cū vno duoꝝ instr̄oꝝ dictorū in incisione amigd̄. verūtñ dixit Alb. opꝫ vt non incidas ēt ea nisi illud qd̄ addit supra terminū nālē sine additiōe: nā si tu icidis ex ea plꝰ ledis vocē ⁊ sermonē suū ⁊ sine diminutione: q̄m si tu abscinderes in pua q̄ātitate iuuamētū ⁊ post incisionē eiꝰ. fac vt dictū est in abscisiōe amigd̄. ⁊ ī vtriusqꝫ incisiōe dixit. patiēs teneat os apertū vt sanguis extra fluat ⁊ nō ad interiora: si tñ flueret ad pectus mundificet̄ ꝑ tussim: ⁊ si ad stōm ꝑ vomitū. ❡ Sūt āt q̄dā q̄ vuula apata post apatis eius maturationē ꝑcutiūt eā cū flebotomo in p̄te maioris maturationis: vt inde sanies ⁊ sanguis fluat. Et sunt q̄ cauterizant eā cū stilo ignito intromisso ꝑ cānulā donec ꝑueniat ad eam cū iteratione imissionis eius donec cauterizet̄. Et quidā faciūt cānulā hñtē extremitatē cōcauam in q̄ pōt vuula capi. Deinde intromittūt ꝑ cānulā instr̄ꝫ incidēs ignituꝫ vsqꝫ ad vuulā ⁊ incidūt eā sil̄r ⁊ cauterizāt: ⁊ nō sequit̄ tūc fluxꝰ sanguinis: ⁊ vuula icisa recipit̄ in ꝯcauitate cānule ⁊ extrahit̄. ❡ Dixit Alb. si teret̄ īfirmꝰ ab incisiōe eiꝰ. sup. ⁊ cauterizatiōe cū ferro: tūc oꝫ vt vtaris ingenio in causticatiōe eiꝰ cuꝫ medicinis absqꝫ timore ⁊ pauore ⁊ modus nō est nisi cū aq̄ acuta ⁊ ē vt pōas caput infirmi in sinu tuo: deiñ ꝓme liguā eiꝰ: deīde accipe de aq̄ acuta ⁊ ꝯfice cū ea calcē nō extinctā: ⁊ pone eā nō spissam: neqꝫ subtilē fluidā ⁊ imple ex ea in cōcauitatē instr̄i cuius extremitas sit sicut ꝯcauitas coclearis radij: ⁊ pōe instr̄m cū hac medicina sup vuulā: ⁊ infirmꝰ sit iacēs sup latꝰ suū vt currat saliua ex ore eiꝰ ⁊ nō descēdat ad guttur ex ea aliq̄d qd̄ ledat ipꝫ cū ex medicina ipsa ēt nō descēdat aliq̄d: deinde tene manū tuā cū medicina: ⁊ exꝓme eā sup vuulā q̄ꝫtitate medietatis hore dōec videas eā iam denigratā ⁊ sedatā mordicationē. Et dixit. si vis accipe cotū ⁊ inuolue ipꝫ sup extremitatē radij: ⁊ infūde cotū in medicina: ⁊ intromitte radiū cū coto in cānulā: dōec adhereat cotū suꝑ vuulā: ⁊ fac illud multotiēs donec cōsequaris illd̄ qd̄ vis de cauterizatiōe: ⁊ q̄dā sunt q̄ applicāt cānule pillulā ꝯfectā ex assa fetida auripig. vitreolo sale ar. ⁊ alumie cū aceto sq̄llitico. ⁊ hec faciūt cū instr̄o apto ad tenēdū pillulā sup eam ꝑ spatiū vnīꝰ hore vel circa donec incipiat denigrari: postea dixit Alb. dimitte eā q̄m arescet post tres dies: aut q̄ttuor: ⁊ post cāsū eiꝰ si indiges iterare medicinā itera ipsaꝫ pꝰ cauterizationē absterge in circuitu vuule cū coto imbibito in butyro ⁊ mūdifica cū eo q̄ est in circuitu eiꝰ ex medicina ⁊ colluat os cū aq̄ frigida: deinde curet̄ exteriꝰ cū embrocis. s. infrigidātibꝰ ⁊ interiꝰ cuꝫ gargarismis. Et post casuꝫ vuule ⁊ totiꝰ escare gargarizet cū vino decoctiōis myrrhe donec sanet̄. ❡ Dixit Gal. 14. terapē. ⁊ pōlt. 3. ꝯtī. q̄ incisio eius cū ferro melior est q̄ꝫ cū medicinis causticis. Alb. aūt dixit. q̄ spēs curatiōis cū cauterio ē saluior icisione ⁊ lōgingor a timore: ⁊ intelligit de cauterio cū igne. Et dixit Albu. q̄m curat̄ vuula cū eo qd̄ est subtiliꝰ. s. ⁊ meliꝰ q̄ꝫ cauteriū ⁊ icisiōe q2 curat̄ cū suffumigatiōe s̄m hūc modū. sume calamētum ysopū origanū ruthā scebā camomillā abrotānū ⁊ silia eis. Et aggrega oīa aut q̄dā ex eis in olla ⁊ submergāt̄ cū aceto ⁊ bulliāt ī olla sigillata cū luto decēter ⁊ fit ī medio olle forāmē sup qd̄ pōat̄ instr̄ꝫ ꝯcauū ex argēto: aut ere ⁊ ītromittat̄ extremitas in q̄ ē ḡnatū ī ore īfirmi: dōec ascēdat vapor ad vuulā ꝑ cānulā dōec obfuscet̄ vuula multū: deiñ itera sup ipsaꝫ mltotiēs dōec arescat: sꝫ caue ne facias hanc opōnē in ꝓnꝰ aduērꝰ apatis. Plerūqꝫ. n. accidit ī apate augmētū: imo nō oꝫ vt facias illd̄ nisi apud declinationem apaꝫ eiꝰ calidi. Si āt nō ē p̄ns tibi h̄ istr̄ꝫ. accipe cānā ⁊ ꝯpone in extremitate eiꝰ corticē oui vt nō ꝯburat̄ os īfirmi: q̄m cortex oui ꝓhibet vaporē ꝯburē os ⁊ dixit. q̄ h̄ ē ex bōa curatōe cū salute.

De extractione in [illegible] gutture.

De spina

ī gutture retēta. Q̄ñqꝫ figit̄ ī gutture spina piscis: aut frustū ligni vel ossis: aut bolꝰ aliq̄ nō masticatꝰ: aut os alicuiꝰ fructuū: aut aliud silē. opꝫ vt ꝯsideres si appet sensui ⁊ conare extrahere illud: aut trāsponere ipm ad inferiora. ❡ Dixit Alb. extrahas illud qd̄ apparet in gutture ⁊ sup qd̄ cadit visꝰ tuꝰ postq̄ꝫ ꝓmis liguā cū instr̄o apō solē vt declaret̄ tibi qd̄ ē in gutture. ❡ Dixit Aui. si sensꝰ. s. visus cōꝓhēdit illud inspiciēdo ī gutture deꝓssa lingua: aut ꝯpꝛehēdit ipm tactꝰ si esset in p̄tibꝰ supioribus: aut mediāte pēna missa: aut ꝯꝓhēdit ipꝫ curuitas carzarā. i. cuiusdā istr̄i retorti apti vt imittat̄ in guttur: aut mediāte acu tota duple fcā de plūbo vel alia replicabili: tūc expellat̄ cū illo ad inferiora: aut eꝫ̄hat̄ ⁊ extra vocat̄ rectior tñ cura ē extractio cū vncino vel pizicarolis. ⁊ modus ex-

trahẽdi vicet īferi⁹ in de extractiõe sãguisugarũ: q si sens⁹ defi/cit a cõprehẽdẽdo infixũ ꝛ occltũ. aũt occultatu tibi: tũc ige niare in extractiõe vel in trãspiratiõe ei⁹. ¶ Et si qdẽ infixũ fue rit acus aut ferrũ. dixit Ser. q magnes est bon⁹. s. retẽt⁹ in ore vel iuxta os donec ascẽdat ferrum vel acus ad magnetẽ. ¶ Qꝫ si fuerit os aut nucle⁹ fructuũ: aut bol⁹ nõ masticat⁹ retẽtus in meri: tũc dixit Haly. collũ suũ fortiter pcutereqñqꝫ eni exibit. i. trãsibit īferi⁹: sĩ võ fuerit spīa aut frustũ īfixũ: oꝫ vt p⁹ ipꝫ sorbeãt sorbitões viscose vt imisceat spīa cũ ipis ꝛ descẽdat cũ eis. q si ñ valẽt tũc excitẽt singult⁹ ꝛ vomit⁹ cũ digitꝫ vl' pẽna ꝛ medicis. Et dixit Alb. fac vomẽ ĩfirmũ añ/qꝫ digerat cib⁹ i stõ vt cũ sua soliditate magꝫ ipellat īfixũ: ꝛ ex eis q̃ expta sũt ad vomitũ pˀuocãdũ. dixit. A. ẽ vt bibat ol/ dẽ. ʒ. j. nasturtij ↄtriti cũ aq̃ cal'a ꝛ euomat illud. n. expellit qd retiet. Singult⁹ ẽt ꝛ ris⁹ ꝛ tussis pñt eẽ cã trãspositiõis spine pp vehemẽtiã mot⁹ eoꝝ. ¶ Et õ remedijs extractiõis aut trãspositiõis īfixi ẽ qd dixit Gal. i suis secretꝫ. s. q deglutiat frustũ carnis bovie pelliculose ñ supflue cocte pus cũ filo for ti ꝛ lõgo ligate. Et ↄstã. dixit. q si caro assata: ꝛ p⁹ deglutiõ nẽ sursũ subito trahat: q: adhẽbit ei īfixũ. Et dix. idẽ opat frustũ spõgie. s. sicce ꝛ leuis. s. ligatũ ꝛ deglutitũ ꝛ attractũ. Idẽ dixit ẽt Albu. de spõgia. Et. A. dixit. qñqꝫ ligat cũ filo forti. s. aliqd deglutibile ꝛ igredit. s. ↄglutiẽdo ipꝫ: ꝛ deiñ ex/ bit trahẽdo p filũ: ꝛ sic egredit vl' trãspõit q retẽtũ ẽ i gut/ ture. Dicũt. ꝛ silr fac fic⁹ sicca ligata cũ filo qñ paululũ ma/ sticat. Deiñ glutit vt dixit Haly. ¶ Et de his q̃ cõferũt. dixit Haly. ẽ vt gargarizet eger aquã i q̃ fic⁹ siccas decoxeris cũ modico rob vini. i. sapa. Et. A. dixit. qñ fit gargarism⁹ cũ rob vuule i qb⁹ decocte sũt fic⁹ sicce: tũc illud qd retinet aut mouet a loco suo: aut ex expellit aut īferi⁹ trãspõit. Et ↄstã. ad h dixit. gargarizet aquã decoctiõis ficuũ cũ modico fer/ mẽto. ¶ Qꝫ si pdcã ñ ↄtulerint dixit Alb. tũc vtẽ instrũo de plũbo qd sit grossi⁹ radio parũ ꝛ in extremitate ei⁹ sit sicut curuitas q̃ itromittat. s. paciẽs i gutt suũ cũ facilitate: ꝛ ipe hẽat cap suũ eleuatũ sursũ ꝛ caueat i trãsmissiõe ei⁹ a tactu epigloti ne accidat ei tussis ꝛ ipellat cũ eo os aut spinã: aut qdcũqꝫ fuerit infixũ: aut intromittat ipꝫ instrꝫ medic⁹ manu sua. vez q infirm⁹ itromittat ipꝫ ẽ meli⁹ pp sciaꝫ quã hꝫ de loco rei ãnexe: ꝛ ipellat ĩfirm⁹ siue medic⁹ instrꝫ: ꝛ silr retra hat manũ suã ab eo sꝫ q̃titatẽ q̃ pgat dõec egrediat qd est ãnexũ. verũtñ loco dci instri de melioib⁹ reb⁹ ẽ vt accipiat cãdela cerea eqlis grossitiei ꝛ lõgitudis sufficiẽtꝫ ꝛ calefiat i aq̃ calida vsqꝫ ad sufficientẽ mollificationẽ ꝛ intromittat in gutt sꝫ modũ supdicti instri. ¶ Et de ↄueniẽtib⁹ i extractio ne fixoꝝ sũt qdã faciẽtia illõ cũ pprietate: de qb⁹ sꝫ ↄstã. ẽ ster cus gatte recẽs ↄtritũ solũ inũctu vl' illinitu faucib⁹: qm̃ sin difficltate exhibit infixa gutturi. ¶ Dixit. A. q qñqꝫ appõit emplꝰm gutturi in q̃ emplõ sit maturatio ꝛ apertio subtilis: vt apiat loc⁹ ꝛ egrediat spina ꝛ q̃ cursu spine pcedũt. Et h tũc oꝫ fieri qñ spīa vl' aliqd silẽ sic ifigeret gutturi q cuspis ei⁹ veniret vs⁹ cutẽ exteriorẽ: vt ibi fieret apa. nã tũc intẽdẽdũ ẽẽt ad maturationẽ: vt p inde exhiberet spīa. Et de emplis bo nis ad illõ. dixit. A. ẽ illõ qd ↄficit ex farīa ordei oleo ꝛ aq̃.

De extra ctiõe san guisuga rum.

Dixit Aut. qñqꝫ ↄtingit vt sint qdã aq̃ hñtes sãguisugas puas occultas: q̃rũ occultatio difficile fac cãt ẽ ab eaꝗre deglutiunt a bibẽtib⁹ ꝛ sãguisuga qdẽ qñqꝫ adheret ꝛ pẽdet i manifesto gutturis: ꝛ qñqꝫ suspẽdit in interiori pte meri: sꝫ qñqꝫ puenit ad stõm: ꝛ qñqꝫ ẽ ita parua vt aspiciẽs nõ videat suspẽsionẽ ei⁹: sꝫ tñ cũ pmãserit sup horã de q̃ curat ꝛ fugit ex sãguie q̃titatẽ magnã crescit corp⁹ ei⁹: ꝛ tũc vñ q̃ est ei q̃titas. ¶ Et signa suspẽsiõis sãguisuge. dixit. A. qñqꝫ accidit ei in q̃ suspẽdit tristitia ꝛ ãgustia ꝛ ingetudo: q: qñ sentit in loco pũcturã ꝛ igrat cãꝫ tristat ꝛ ãgustiat maxime cũ alijs mẽbris sentiat se sanũ: ꝛ accidit sputũ sãguinis: ꝛ h maxie accideret post casũ sãguisuge: q̃uis ẽt aliqñ ↄtingat ipsa adhuc stãte suspẽsa: ꝛ tũc maxie ẽ sãguis subtil' aque⁹. Cũ igr dixit. A. video hoiẽ sanũ spuẽtẽ sanguinẽ subtilẽ sĩ ve ↄtinue: siue interpolate: tũc ↄsidera dispõnẽ gutturis: qm̃ fortasse ẽ in ea sãguisuga: ꝛ maxie si pcessit pot⁹ aq̃ de q̃ du/ bitet q in ea fuerint sãguisuge. ¶ De cura p manualẽ opo nẽ. dixit Haly. si irũdo ore apto vt cũ forficib⁹ educat. q si sensui nõ appat: aut nõ ẽ tibi possibile vt cũ forficib⁹ eycias ipaꝫ: tũc dixit Alb. accipe cãnulã ↄcauã ꝛ intromitte eaꝫ in gutt infirmi vsqꝫ ppe gutt. Deiñ intromitte cãnule ferrum ignitũ: ꝛ fac illud multotiẽs: ꝛ abstineat infirm⁹ ab aq̃ to/ ta: deiñ accipiat vas vitreũ plenũ aq̃ frida: ꝛ apiat os suũ in ea: colluat os suũ cũ ea: sꝫ nõ deglutiat ex ea aliqd ꝛ moueat aquã vna hora p⁹ aliã a naso suo: sãguisuga eniꝫ ilico cũ sen tit aquã cadit. supple tu ꝛ vẽit ad aquã cr̃. ¶ Dixit. A. qñqꝫ fit ei hoc ingeniũ. s. vt submergat se patiẽs cũ aq̃ calida: aut moret in aere calido: ꝛ maxie p⁹ medicinas vtiles q̃s assum pserit: ꝛ postq̃ diu steterit in calore illo ꝛ desinẽter aquã fri gidã infrigidetã in ore sumat hora p⁹ horã: donec descẽdit sãguisuga q̃ in ipso suspẽsa est fugiẽs a calore ꝛ declinãs ad ptẽ frigoris: ꝛ si necẽ fuerit: ꝛ expectet sup illũ calorẽ vsqꝫ q̃ teneat sincopim ꝛ expectet sup illõ: ẽ. n. regimẽ valde bonũ in exhiẽdo ipaꝫ. ¶ De medicinis ãt ↄueniẽtib⁹ in expulsiõe sãguisuge. dixit Dio. ↄsalũ gargarizatũ excludit sãguisugã medulla citri in aceto cocta ꝛ comesta in magna q̃titate eã exhibit: ꝛ ↄfert sal tritũ deglutitũ cũ succo rute folia fic⁹ ma/ sticata ꝛ trãsglutita eã exhũt. ¶ Dixit. A. gargarisma cum succo folioꝝ salicis inest pprietas in exhiẽdo ipam. ¶ Dixit Haly. acetũ patiẽti porrige acerrimũ. dicũt q acetũ calin bi bitũ exhibit eã: nã illinitũ in q̃cũqꝫ pte fuerint sãguisuge ex/ bit illas si sal tritũ pulverizet in loco q̃ adherẽt statim deci/ dũt. Dixit. A. qñ fuerit suspensa ppe gutt qñqꝫ curat cura/ tiõe gargarismatꝫ ꝛ ẽ q fit cũ aceto: aut cũ sinapi: aut cũ du/ plo ei⁹ ex baurach: aut cũ sinapi ꝛ nigella: aut cũ aceto in q̃ decocta sint allia ꝛ sebea ꝛ lupini ꝛ silẽs medicine amare vl acute vel salite salse: qm̃ stimulãt sãguisugã ad exituꝫ. Dixit Alb. suffumiga infirmũ cũ cimicib⁹: aut cũ assa cũ instrũo dcto in suffumigatõe vuulue: ꝛ fiat illõ multotiẽs: qm̃ ipsa ca/ dit. ¶ Dixit. A. si fuerit ppe nasũ curat cũ cappurgijs fa/ ctis cũ aceto ꝛ nigella ꝛ succo cucu. asi. ꝛ elleboro ꝛ silib⁹: ꝛ si fuerit stãs in pfũdo: ꝛ i stõ curat vomitu ꝛ solone vẽtris ꝛ cũ eis q̃ educũt vmesrõ qb⁹ est h medicamẽ. ℞. lupinoꝝ sebe abrotani absinthij nigelle costi nasturtij ꝛ mentastri. añ. ptes eq̃les sumant ex eo cũ aceto: ꝛ ex iuuãtib⁹ ẽ succus folioꝝ ebuli bibit⁹: qm̃ occidit eã ꝛ educit. Dixit Haly. pa/ tiẽti allia porrige ꝛ comedat ea. dicũt. n. qdã q alliũ crudũ comestũ solũ suffic: aut cũ aceto: ꝛ comedat ẽt cepas ꝛ por/ ros ꝛ mẽtastrũ ꝛ sinapin cũ aceto ꝛ oleo calido: ꝛ si pt post ipꝫ euomat: ꝛ comedat ẽt res salitas ꝛ acutas. Dixit. A. mo dus q̃ꝫ accipiẽdi sanguisugã. supp. aut aliud infixũ gutturi dũ cadit sub aspectu visus ẽ vt stet ille q deglutit sãguisugã in sole ꝛ apiat os suũ ꝛ pmat lingua ei⁹ ad inferiora cũ ex tremitate istri chirurgici q ẽ sic coclear. i. cũ spatula siue cũ extremitate lata pizicarolã: ꝛ cũqꝫ appet sanguisuga ponat instrꝫ capiẽdi. s. forfices vl' tenacule subtiles i radice colli sã guisuge ꝛ ñ icidat vt remaneat ps ei⁹ īfixa: sꝫ itegra exhibat.

¶ De curatiõe egritudinũ mẽbroꝝ spũaliũ. Cap. xxx.

In humid i tatib⁹ cã nal pul.

Dixit Alb. qñ vincũt hũiditates sup cãnale pulmõis: ꝛ pcipue qñ istud ẽ cũ frigi/ ditate ↄplõnis: tũc oꝫ vt cũres infirmũ in pmis. Deinde cauteriza ipm in nuca apud radicẽ gut turis in loco depsso. Et caue ne venias cũ cau/ terio ad guttur ne cõburas ex cute nisi qddã ei⁹. Deiñ caute/ riza ipm cauterio alio apd iũcturã colli in vltio spõdili eius vltimando: ꝛ fiat cum cauterio clauili. ¶ Et dixit. qñ tussis ꝛ egritudo pulmonis est ex humoribus frigidis: ꝛ infirm⁹ non hꝫ febrem: neqꝫ tussis est antiqua: tunc cauteriza ip/ sum duobus cauterijs supra furculam in locis depressis le/ tibus vacuis ꝛ cauterio alio in medio pectoris inter duas mamillas ꝛ fit cauterium clauile: ꝛ si vis fac vt cauterizatio

In tuss.

tua fit cum cauterio puncti pūctando ⁊ sint puncta vsq; ad
xxx. ⁊ fit cauteriū pūcti habens tres ramos: ⁊ alleuiatur cū
eo cauterizatio: qm̄ tu facis cū vno i vna vice tria cauteria.
¶ Dixit Alb. antiq dixerūt ꝙ ad pleuresim factā fiat caute/
In pleuresi. riū ſm̄ hūc modū. accipe ex radicibꝰ aristol. lōg. sicce radicē
vnā lōgiorē q̄ ex ea inueniꝛ ⁊ sit eiꝰ grossitudo sicut digiti.
¶ Deinde submerge eā in oleo ⁊ accēde eā igni deide caute
riza cū ea cauterio vno in eo qd̄ ē inter ꝯtinuationē furcu/
le collo ⁊ duobꝰ cauterijs in eo qd̄ ē inter qntā costā ⁊ sextā
declinātibꝰ ad posteriora parūp ⁊ cauterio alio in medio pe
ctoris: ⁊ alio sup stō ⁊ tribꝰ cauterijs a posterioribꝰ. s. vno i
eo qd̄ ē inter duas spatulas ⁊ duobꝰ a duobꝰ lateribꝰ pecto
ris iferiꝰ sub cauterio qd̄ ē iter duas spatulas: ⁊ non opꝫ vt
cōprimas manū tuā cū cauterio: imo sit in manifesto cutis
odorādo. i. solū supficialr crustificādo. ¶ Et iā dixerūt qdā
antiq ꝙ ex hoībꝰ sunt q vtunꝛ cauterio ex ferro sili radio ⁊
igniūt ipm̄ intromittūt ipm̄ in eo qd̄ ē inter costas donec p
ueniatur cum eo ad ipm̄ apā ⁊ egrediaꝛ sanies sic diceꝛ in
apate epatis: verūtn̄ in hac opone de timore psumiꝛ qd̄ nō
moriaꝛ ifirmꝰ statiꝫ: aut accidat i loco fistula cui n̄ ē sanatio.
¶ De curatione egritudinū stomaci epatis ⁊ splenis per ma
nualem operationem. Cap. xxxj.

In mala cōplōne hūida ⁊ frida stōi. Quādo accidunt in stō frigus ⁊ hūiditates
donec extrahūt ipm̄ a ꝯplexiōe sua
nāli ⁊ multiplicanꝛ catarri ad ipꝫ: ⁊ tu assiduas
curationē eiꝰ cū medicinis ⁊ nō ꝯfert: tunc opꝫ
vt resupineꝛ infirmꝰ sup dorsū ⁊ extendat cru/
ra sua ⁊ manꝰ suas: deinde cauteriza ipm̄ tribꝰ
cauterijs. s. vno cauterio sub claui pectoris q̄ntitate vniꝰ di/
giti cū cauterio clauili ⁊ duobꝰ cauterijs inferiꝰ a duobꝰ la
teribꝰ donec veniat figura cauterioꝝ triāgulata ⁊ elongata
inter vtrūq; vt nō ꝯiūganꝛ qn̄ faciēt pus ⁊ sit ꝓfūditas cau
terij q̄ntitas tertiaꝝ grossitudinis cutis. Et subdit. si vis cau
teriza ipm̄ sup medio stōi cauterio magno ſ; formā circuli
⁊ cauterizeꝛ stōacꝰ pūctādo ei q tereꝛ ex isto cauterio. s. cir/
In dolore epatis. culari. ¶ Et qn̄ accidit i epate dolor ex hūiditate ⁊ frigidi/
tate aut vētositate grossa donec egrediaꝛ a ꝯplone sua nāli
egressiōe supflua ⁊ nō ꝯfert ei alia cura: tūc opꝫ vt resupineꝛ
infirmꝰ sup ceruicē suā: ⁊ signa cū encaustro q̄tuor cauteria
ſm̄ formā circuli sup epar inferiꝰ sub hypocūdrijs vbi pue/
nit cubitꝰ hoīs. s. supinꝰ ⁊ sit spaciū inter oē cauteriū ſm̄ lō/
gitudinē rectā corpis ⁊ cōprimas manum tuaꝫ cū cauterio
multū. vt sit q̄ntitas q̄ vriꝛ ex cute quantitas mediocritatis
eiꝰ nō addas: imo custodi te vt nō vltie ꝓcedas in cauteriza
tione ⁊ aduraꝛ spissitudo cutis tota: q̄re adurat corpꝰ eius
totū: ⁊ pueniat ad itestina: qm̄ cutis illic est subtilis. Scias
ḡ illud. ¶ Si āt accidat exitura in epate: ⁊ illa fatigauit me
In exitura epatis. dicos: ē ⁊ curatio: tūc opꝫ vt resupineꝛ infirmꝰ: deide signa
locū apatis cum encaustro. Deinde igni cauteriū qd̄ assilaꝛ
radio ⁊ cauteriza cū eo cauterio vno dōec cōburaꝛ cutis to
ta ⁊ pueniat ad siphac. s. epatis ⁊ egrediaꝛ sanies tota. De/
inde cura ipm̄ curatiōe exiture donec saneꝛ: sꝫ nō opꝫ vt hac
spē cauterij vtaꝛ nisi ille cꝰ studiū in arte medicine ꝓlōgaꝛ ⁊
p cꝰ manꝰ curate erūt egritudies iste cū expimēto aliq̄tiēs: ⁊
tūc audeat sup hāc opationē: verūtn̄ dimittere ipsam apud
me est meliꝰ. ¶ Et dixit Alb. cauteriū in splene est ſm̄ tres
In egritudinibꝰ splenis. modos q oēs sūt recti: quoꝝ vnꝰ est vt tu facias tria caute/
ria aut q̄tuor lineādo ſ; lōgitudinē splenis ſ; figurā caute/
rioꝝ epis ⁊ sit iter oē cauteriū q̄ntitas grossitudinis digiti:
aut plꝰ paꝝ: ⁊ sit modꝰ istiꝰ cauterij quē diximꝰ in cauterio
epis equalr ⁊ nō ꝯprimas manū tuā cū cauterio ⁊ sit infir/
mus supinꝰ sup dorsū suū. ¶ Et modꝰ aliꝰ est vt ignias cau
teriū hñs duo verua ſm̄ qd̄ dcm̄ est in cauterio dislocatiōis
hūeri ⁊ eleua cutē q̄ ē in directo splenis vbi puenit cubitꝰ in
firmi sinister: ⁊ sit eleuatio tua q̄ eleuas cutē ſm̄ latitudineꝫ
corpis vt cadāt cauteria ſm̄ lōgitudinē corpis. Deinde itro
mitte duo verua ignita valde dōec cū eis penetres cutē a pte
altera: deinde extrahe cauteriū ⁊ fient cauteria q̄tuor. Et si
vis cauteriza cum cauterio habente tria verua: deinde cura
circa cauterium postq̄ dimittis ipsum emittere pus diebꝰ
multis: est. n. magis conferens q̄ꝫ reliquę curationes.
¶ De cura hydropisis. Cap. xxxij.

Licet dictū sit de manuali opone cura/
tiōis hydropisis in sermone
qnto tractatu de dispōnibꝰ epatis. placuit mihi
hic afferre q̄ de hmōi cura dixit Alb. q̄ maxime
ꝯuenit asciti. Ipsa nāq; pficiꝛ aut cauterio: aut
icisiōe. ⁊ de cauterijs dixit. qn̄ nō ꝯfert alia cura
tio: tūc oꝫ vt cauterizes ipꝫ q̄tuor cauterijs in circuitu vm/
bilici ⁊ cauterio vno sp stōm: ⁊ cauterio vno sup epar ⁊ cau
terio alio sup splenē ⁊ cauterijs duobꝰ pꝰ dorsuꝫ inter spon
diles: vno in directo pectoris: ⁊ alio in directo stōi: ⁊ sit quā
titas ꝓfūdationis cauterij ꝓpinq̄ spissitudini cutis: deinde
dimitte cauteria apta dōec emittāt pus tpe lōgo: ⁊ nō oꝫ vt
euacues infirmū a curatiōe pꝰ cauteriū cū eo qd̄ opꝫ vt ag/
gregenꝛ due intētiones ei ⁊ festinabit ad ipm̄ sanatio cū au
xilio dei. Et forma cauterij q̄ cauterizaꝛ vēter sit clauilis ⁊ q̄
cauterizaꝛ dorsuꝫ sit oliualis. ¶ Et dixit qn̄ apaꝛ pes in hy
dropico ⁊ repelliꝛ aq̄ citrina oꝫ vt cauterizes supra dorsum
pedis in loco q est inter auricularē ⁊ annularē digitū: ⁊ ele/
ua manū tuā: ⁊ nō iteres ipꝫ: resudat. n. aq̄ citrina: deide fac
sup crura duo cauteria i oī crure cū extremitate cauterij cul
tellaris: ⁊ fiat ſm̄ lōgitudinē cutis vnū sub genu: ⁊ aliud in
feriꝰ circa mediū cruris ⁊ sup oēm coxā cauteriza duo cau/
teria: ⁊ dimitte cauteria apta sine curatiōe tpe lōgo ⁊ resuda
bit ex eo aliqd aq̄. ¶ De cura. dixit Alb. hydropisis q̄ cura
tur cū ferro nō est nisi ascites sola: ⁊ nō approximeꝛ cū fer/
ro spēi yposarche: neq; tympanitis penitꝰ: nā illud mortale
est. ¶ In ascite āt medicāda cū ferro ꝯsidera: nā si infirmo
ꝯsequuta est iā debilitas: aut ē cū ea ifirmitas alia pter hy/
dropisim: sic si sit cū ea tussis: aut vētris solō ⁊ silia: tūc caue
ne mediceris cū ferro: qm̄ illud est timorosū. Si āt vides in
firmū exuberātis v̄tutis: neq; est cū eo egritudo: nisi sola hy/
dropisis: ⁊ nō ē puer: neq; senex: tūc modꝰ oponis in ea est
vt eleues infirmū stātē inter manꝰ tuas ⁊ minister post ipꝫ
expmat vētrē eius manu sua ipellēdo aquā ad interiorē ptē
pectinis ⁊ tūc accipe spatumule spinosū qd̄ sit duaꝝ prnum
acutaꝝ lōgū ⁊ acute extremitatis: verūtn̄ sit in eo apd̄ opa/
tionē tuā vsq; ad intestinū ⁊ ledas ipꝫ: deinde ꝯsidera. Naꝫ
si est gn̄atio hydropisis ex pte intestinoꝝ: tūc opꝫ vt elonge
ris cū sectiōe ab vmbilico quātitate triū digitoꝝ ad inferio/
ra i directo eiꝰ supra pectinē. Si v̄o sit pp epar: tūc sit sectio
tua sinistra ab vmbilico tribꝰ digitis. Et si fuerit pp splenē:
tūc sit sectio tua ꝯsilr in dextro latere: ⁊ non oꝫ itēꝝ vt sit se/
ctio sup q̄ vult facere iacere infirmū vt nō currat humiditas
ad illū locū debilē: deinde pfora cū instrō cutē totā: deinde
intromitte in illā sectionē ⁊ eleua manū tuā cū spatumuli in
ter cutē ⁊ siphac: q̄si tu excories ipaꝫ ⁊ sit q̄ntitas q̄ excoriaꝛ
q̄ntitas vnguis vel circiter illud. Deinde pfora siphac donec
perueniat spatumule ad locū vacuū ⁊ est locꝰ aq̄. Deide extra
he ipm̄ ⁊ intromitte in foramine sile cānule de argento: aut
ere subtile lene ⁊ tersuꝫ cui in iferiori pte sua sit foramē puū
vnū ab vna pte: ⁊ vnū a pte altera ⁊ facta sit extremitas eiꝰ
incisa ſm̄ incisionē calami ⁊ in extremitate eiꝰ supiori sit ar
milla. Nā qn̄ h̄ instrm̄ puenit ad aquā tūc ipa statiꝫ ascēdit
sup istrꝫ. Eleua ḡ tūc ex aq̄ i hora q̄ntitatē mediā: qm̄ si eūas
ex ea plusq̄ꝫ oꝫ in hora fortasse moriꝛ ifirmꝰ pp resolōnē sui
spūs aialis: aut accidit ei sincopis q̄ appropiquat morti: ve
rūtn̄ eūa ex ea ſ; q̄ntitatē v̄tutis eiꝰ: ⁊ ſ; ꝙ significāt tibi di
spōnes ifirmi ex v̄tute pulsus eiꝰ. deide extrahe instrm̄ ⁊ re
tine aquā: q: retineꝛ statiꝫ pp cutē q̄ remāsit ⁊ remanet sup
foramē qd̄ est in siphac: deide itera instrm̄ die altera si vide/
ris infirmū tolerātē illud: ⁊ extrahe etiā ex aqua quātitatē
paruam diebus aliquot. Et tu caue super timorem ⁊ custo/

di ab errore: donec nō remaneat ex aqua nisi paruū. Si autē tu timeres super infirmū ⁊ dimittis i vētre ex aqua rē multā tunc cura ipsum cum sepultura in arena calida ⁊ sudore multo in balneo ⁊ sole ⁊ expectet super situm ⁊ cura ipsum cū medicinis exiccatiuis donec sanetur. Et dixit. post attractionem aque cauteriza super stomacum ⁊ epar ⁊ splenem.

¶ De cura quarūdam egritudinum renum vesice ⁊ matricis per manualem operationem. Cap. xxxiij.

In vētris dolore.

Albucasis qdē dixit. q̄ qñ est resolutio vētris ex frigore ex hūiditatib⁹ donec debilitet v̄tutē retētiuā ⁊ digēnē q̄ sūt i stō ⁊ intestinis: ⁊ nō ꝓfert ei curatio ꝑ medicinas: tūc si vides ifirmū exuberātis v̄tutis tolerantem cauterium cauteriza ip̄z cauterio magno supra stō3 cū cauterio circuli q̄tuor alijs materijs in circuitu vmbilici cū cauterio clauili subtili ⁊ cauterio vno sup alkatim ⁊ sup albosos magno: aut duobus cauterijs: ⁊ si vides humores exuberantes ⁊ infirmū tolerātē aliud: tunc cauteriza ip̄m cautio magno sup pectinē ⁊ cauterio sup oē illū. Et fortasse addes duo cauteria ꝑua sup stōm prope cauterium magnū dictum: est. n. hec curatio proficiēs: cui⁹ iuuamētū nō errat.

In dolore renum.

¶ Et dixit. qñ accidit i renib⁹ dolor ex frigore aut vētositate grossa: ⁊ minuit̄ ꝓp illud coyt⁹ ifirmi: tūc o3 vt cauterizes cū cauterio oliuari sup oēm rene3. Et fortasse cauterizabis ip̄3 scdō sup ip̄m almeadatu. i. in medio spōdilis v̄lus caudā ⁊ eueniēt cauteria triāgulata: ⁊ erūt magi vtī⁹ i iuuamēto.

In debilitate vesice

¶ Et qñ euenerit in vesica debilitas ⁊ mollificatio a frigore: ⁊ ab humiditatib⁹ donec nō retineat infirmus vrinam: tū cauteriza ip̄m in anteriori parte summitatis supra vesicam: vbi incipiunt pili pectinis ⁊ cauteriza vno cauterio a dextra pte ⁊ alio a sinistra ipsius ⁊ sit lōgitudo cauterij ois lateris ꝓp quātitatē nodi pollicis: ⁊ cauteriza ip̄m cauterio i iferiori pte dorsi: aut duob⁹ si indiges illo: ⁊ sit cauteriu3 clauile.

In mala cōplexione matricis.

¶ Et dixit. qñ accidit i matrice frigus ⁊ hūiditas ꝓhibet̄ ꝑ illud impgnatio ⁊ corrūpunt̄ mēstrua eius: ⁊ tardat̄ ꝓuocatio earū. Et qñ accidit apud aduētum dolor eorū: tūc op3 vt cauterizes ipsam tribus cauterijs in circuitu vmbilici: sicut diximus i curatione vesice. Et cauterio vno sup alkatim inferius dorsi: aut duobus cauterijs: ⁊ sit cauteriū clauile.

In mollificatione cutis testiculorum.

¶ Et dixit: qñq3 mollificat̄ cutis testiculoꝝ. i. bursa i qbusdā hoib⁹ ꝓp qd̄ mollificātur carnes q̄ sūt iteri⁹ ⁊ fedat̄ aspect⁹ ei⁹. Ergo necesse ē ei q cogat̄ i curatiōe ei⁹ vt faciat iacer̄ infirmū sup dorsū suū: ⁊ incide tota3 cutē q̄ mollificata est sup cutē nālē: deinde aggrega duo labia eius cū sutura: ⁊ si vis sue in ꝑmis quātitate3 cutis mollificate tribus suturis: aut q̄tuor ⁊ firma suturā: deīde icide infra suturas. Et deīde cura curatiōe reliquoꝝ vulnerū vsq3 quo sanet̄ ⁊ cadāt fila.

¶ De castratiōe viroꝝ ⁊ hermafroditoꝝ. Cap. xxxiiij.

Sicias dixit Albucasis. q castratio i lege nostra excōicata ē: ⁊ ꝓp hoc liceret mihi vt nō rememorarer eius i hoc lib. ⁊ nō ē necīa ei⁹ rememorratio nisi ꝓp duos modos: quorū vn⁹ ē vt illō sit i sciētia medici qñ iterrogat̄ de ea: vt sciat curationē ei⁹ cui accidit. Et modus scdōs ē: qm̄ nos multotiēs idigem⁹ castratiōe quorūdā aialiū ꝓp iuuamēta nr̄a: sicut arietū hircoꝝ ⁊ porcoꝝ ⁊ alioru3 similium.

¶ Dixit ergo Albuca. q castratio fit ꝑm duos modos sc3 aut ꝑ attritionē: aut ꝑ figurationē ⁊ sectione3. In attritione aūt via ē vt facias sedere aial i aq̄ calida: donec mollificēt̄ testiculi eius: ⁊ leniātur ⁊ pēdeāt: deinde cōtere eos manu tua: donec resoluant̄ ⁊ nō appareāt sub tactu. ¶ In castratione aūt ꝑ sectionē o3 vt teneas aial ⁊ ꝑmas cutē testiculoꝝ cum manu sinistra: deinde liga suspēsoriū ⁊ seca supra oē ouu3 sectiōe vna donec extra ꝓcedūt duo oua: tūc incide ea. Post q̄3 excarnaueris vtrūq3 i circuitu: ⁊ nō dimittas super ea ex siphac aliqd p̄ter siphac subtile: qd̄ ē sup vasa: ⁊ iste modus castratiōis ē melior eo q fit ꝑ attritionē: qm̄ attritio fortasse relinquit aliquid de testiculis: quare desiderat postea aial coytum: deinde cura vulnus donec sanetur.

In hermafrodita.

¶ Et dixit Albu. hermafrodita ex viris est ꝑm duos modos: vn⁹ est q2 appet in eo qd̄ sequit̄ spatiū: aut in cute testiculoꝝ: aut in eo qd̄ ē īter duos testiculos signū quasi vulue mulieris in qua sunt pili. Et quādoq3 currit vrina ex eo qd̄ est in cute testiculoꝝ. Et in mulieribus est spēs vna: ⁊ est vulua mulieris: ⁊ sup pectinē sicut testiculi viri parui oino eminētes ad exteri⁹: quorū vn⁹ ē sicut priapus viri: ⁊ duo sicut duo testiculi. Et q2 curatio duarū specierū ex viris ⁊ speciei in mulierib⁹ est: q2 op3 vt incidas illas carnes additas: donec fugiat impressio earū: deinde cura curatione reliquoꝝ vulnerū: in specie aūt que est in viris ex qua egreditur vrina q̄ est in cute testiculoꝝ nō est opatio: neq3 est curatio oino.

¶ De infantibus in quibus nō est meatus vrine: ⁊ mulieribus pallcantibus meatum vulue. Cap. xxxv.

De foramine virge infantis

Dixit Albucasis qñq3 egredit̄ aliqs infantum ex vētre matris sue: ⁊ caput mictionis eius nō ē ꝑforatu3: vñ h3 vrinā emittere: aut est foramē strictū: aut nō suo loco. Et oportet vt perforet̄ statim cū nascit̄ cū spatumuli subtili valde: deinde pone in foramine clauum subtilē ex plūbo: ⁊ liga ip̄m tribus dieb⁹: aut q̄tuor: ⁊ s3 qñ vult vrinam emittere remoueat̄ ⁊ mingat: deinde reduc ipsu3. Et dixit. si tu nō ponis plūbū: iteꝝ posse est vt vrina q̄ icedit sup locū nō ꝑmittat illud foramē claudi. ¶ Ille cuius foramē ē strictū medicat̄ cū plūbo: sicut dcm̄ ē dieb⁹ multis: donec amplificet̄ foramē. ¶ Illi aūt cui⁹ ē foramē i nō suo loco qd̄ ē: q2 ex eis est q nascit̄: ⁊ foramē est ei apud finē capitis virge: q̄re non pōt mingere ad anteriora donec eleuet virgā manu sua ad supiora. Et dixit modus curationis ē vt resupinet̄ infans sup dorsum: deinde extēde caput virge sue manu tua sinistra extētiōe vehemēti: deinde incide caput capitis v̄ge ex loco ꝑapi cū acumine aut spatumuli acuto: sicut est incisio calami: aut sicut radas aliqd vt mediū eius veniat sile capiti virge vt cadat foramen in medio ꝑm q op3. Et dixit. caue tibi apud operationem tuā a fluxu sanguinis.

De foramine vulue puelle.

¶ Cognoui puellā. xv. annoꝝ aspectu pulchrā: cuius foramen vulue erat in q̄ātitate vni⁹ parui denarij. Et dixit Albu. altarca. i. velata ē vt sit vulua mulierū non ꝑforata: vt sit ei foramē ꝑuū: Et ē aut nālis aut accītalis: ⁊ accītalis ē ex egritudine q̄ ꝑcessit: ⁊ fit aut ex carne nata addita: aut ex siphac subtili: aut spisso: hāc mulierē vocat Aui. clausam. Et dixit. clausa est mulier sup os matricis cuius egredit̄ aliqd quod ꝓhibet coytū ex re addita lacertosa. i. carnosa: aut pāniculari forti. i. dura ⁊ spissa. sup. aut tenui: aut ē incarnatio ab vlcere: aut est excreatio. Et hoc fit dixit Albu. aut in ꝓfundo matricis: aut in lateribus eius: aut i supiori eius: aut in inferiori eius: ⁊ ꝓhibet a coytu ⁊ impgnatiōe: ⁊ fortasse ꝓhibet mēstrua. Et Aui. dixit. q est aut iter os vulue: aut inter os mr̄icis. ¶ Et dixit Au. q quocūq3 p̄dictoꝝ modoꝝ fuerit aliqñ impedit impregnationē: ⁊ exitū mēstruoꝝ: ita vt accidat virgini cū incipit menstruari vt non inueniat menstrua meatum ad exitū ꝓp aliquā dictarū causarū. quare accidūt ei dolores vehemētes ⁊ egritudo maxima. si ergo non ingeniet̄ vt currat sanguis eius mēstruus ⁊ effluat denigratur mulier ⁊ prefocat̄ ⁊ moritur: ⁊ qñq3 accidit vt q̄ clausa est retineat ꝑ accidens cōceptionē: ⁊ hoc quidē nō est possibile nisi aut sit illud qd̄ opponitur ori matricis de clausura rare texture aut habēs foramina plura: ita q possibile sit matrici attrahere de sp̄mate aliquid. l3 enim paruū sit: tñ possibile est vt ex illo fiat cōceptio si pars eius est veritas: q visum est pho Ari. ⁊ pars eius qd̄ visū est Gal. medico: de quoru3 intētionib⁹ apparuit sufficiēter in sermone p̄cedēte. qui est de dispōnib⁹ mēbroꝝ generationis. ¶ Et dixit Albuca. cognitio clausure fit per aspectu3 obstetricis si opilatio est apparens propinqua: si autem non est apparens tunc que-

re eā digitis tuis: aut cū radio. ¶ Dixit. A. curatio clausē ē cū ferro nō cū alio. Si itaq3 dixit Alb. oplō ē ex siphac subtili: ꝛ est ꝓpinq̄ duob⁹ labijs tūc ꝓpera ꝛ disrūpe ipsā: ꝛ distractio est vt ponas iter duo labia vulue puluillos: deinde pones idices tuos duaꝝ manuū tuaꝝ: ꝛ mulier sit sup dorsum expāsis crurib⁹ suis: deinde extēde duo labia cū fortitudine donec disrūpat siphac illud subtile ꝛ apiat oplō. Deinde accipe lanā ꝛ ibibe eā cū oleo ꝛ pōe ipsā sup locū ꝛ cocat mulier oī die vt nō ꝯsolidet loc⁹ vice alia. ¶ Et. A. 21. tertij. tractatu 3°. ca° p°. dixit. si clausura appet tūc mod⁹ est vt disrūpant labia vulue: ita vt ponat inter vnūqdq3 labioꝝ vulue pila: ꝛ muniant pollices man⁹ pāno: ꝛ tendant cū eis intermissis labia donec disrūpant ab eo qd est inter ea. ¶ Dixit Alb. si āt siphac claudēs est spissū ꝛ grossū: tūc opz vt seces ipm cū spatumuli lato sīli folio mirti. De hac loquēs Auic. dixit. Juuate cū flobotomo obtuso ꝛ incide siphac: ꝛ dixit: Incide ēt carnē additā si est sup ipm siphac paulatim ita vt nō remaneat de ea addita aliqd: nec ēt sumas de carne radicali aliqd: ꝛ fiat ista incisio cū instr̄o de calibe fcō. Et dixit. dr̄ia inter siphac ꝛ carnē est: q2 siphac nō sanguinat: s3 caro sanguinat. Deinde pōe inter labia lanā infusam in oleo ꝛ vino: ꝛ dimittat trib⁹ dieb⁹: deide administra sup ea aquā mellis si ea indiges: ꝛ admistra vnguēta mordicātia cū cautela a ꝯsolidatiōe ꝛ glutinatōe: ꝛ ꝓprie qdē3 si illud qd incidisti est caro. siphac eni3 paꝝ recipit ꝯsolidationē post scissuram eius. ¶ Dixit Alb. si oplō fuerit ex carne nata. s. ꝓfūda tūc suspēde eā cū vncinis tuis: ꝛ incide eā: deinde administra cānulā ex plūbo latā vt nō ꝯsolidet vuln⁹ velociter: ꝛ teneat eā dieb⁹ aliquot: ꝛ administra liciniū ex lino sicco: deide curet aliq̄ curatiōe vulneru3 donec sanet. Et. A. dixit. si clausura fuerit ꝓfūda tūc pueniat ad ipm vncin⁹: ꝛ si est siphac scindat scissione vna nō cū illa eq̄litate. s. in q̄ inuenies: s3 maiori. nā fortasse coopit vesicā ꝛ alia. s. q̄ egēt discoopiri vel nō cura illa eq̄litate. idest nō totū. Nā fortasse illud siphac cooperit vesicā ꝛ alia: ꝛ opz vt caueant ꝛ custodiant ne ledantur. Et dixit. incidat sicut caro paulatim. s. vt sufficiēter incidat ꝛ nō supfluat incisio: deinde adhereat incisioni lana ifusa in vino stiptico: ꝛ deide post illud sedeat in aqua in qb⁹ decocte sunt res mollificatiue: ꝛ postea curet cū vnguētis rectificātibus vlcera. s. exiccatiuis ꝛ mūdificatiuis: ꝛ deinde cū ꝯsolidatiuis. ꝛ cū appet sanitas opz vt supassiduet coyt⁹. ¶ Et dixit Aui. opz vt caueant apud hāc scissione3 ꝛ incisionem duo res. s. abbreuiatio ꝛ incidēdo ꝛ in findēdo q̄ntitatē additā. nā si feceris oppositū ꝛ nō incideris totū qd est supadditū: tūc facies possibilitatē ꝯceptiōis ad coytū: sed faciēs difficultatē ptus: ꝓparāsq3 fetū ꝛ ꝑgnātē morti. Et caueat etiā ne ptranseas vltra q̄ntitatē additā: ꝛ capiat de s̄ba matricis aliqd: q̄re apet matrix ꝛ doleat: ꝛ incurrat cu3e3 ꝛ spasmū ꝛ egritudines pnitiosas. Cū igit dixit Aui. feceris hoc: tūc opz vt absoluas eā a frigore: ꝛ nō approximes ei medicamē frigidū. al's. medicinā frigidā actu diuo: imo opz vt sint oēs distillatiōes ꝛ iniectiones ꝛ suppositoria expoliata frigore. ¶ De mō āt faciēdi sectionē hāc. dixit Aui. ꝑparet mulieri sedes corā lumine sup q̄ sedeat cū pauco sustētaculo ad posteriora q̄si sit ꝓpinq̄ resupinatiōi. Cū ergo adequat adherere fac crura sua coxis suis: ꝛ adiūgat eā vētri suo: ꝛ liga manus suas sub curuatura poplitū suoꝝ: ꝛ liget s3 hāc formā fortit. medic⁹ admistret scissionē siphac ꝛ icisionē carnis: ꝛ qn̄q3 idiget medic⁹ vt admistret speculū: ꝛ ꝓpe in eo qd est itra matricē. cū ergo extēdit siphac cū radijs ꝛ vncinis extēsiōe cū q̄ non exprimit matrix ꝛ collū vesice ꝛ siphac eius cōpssiōe nocēte his mēbris: i primis cū manu: scdō si nō excusat pcessio cū ābab⁹ māib⁹ dōec adueīat ei de acumie ferri. Et speculū qdē te videre facit q̄ efficias arte inde: ꝛ facit cognoscere illud qd associat siphac subtili de mēbris dictis vesica ꝛ alijs: ꝛ tunc fac scissionē in siphac ꝛ carne addita si est ibi q̄ si supfluit attractio tua siphac: tūc dixit Aui. dimitte illud donec redeat qd vehemēti⁹ est attractū eo q̄ est necessariū: deide sublieua siphac clausore cū facilitate: deide scide ipm s̄m obliq̄tatē vt nō ꝯsequat vesicā: deinde ꝯsidera in s̄m° cū scindis: ꝛ si inde egredit sanguis pauc⁹ cū opone tua penetra sine timore: ꝛ si accidit cursus sāguis: tūc scide paulatim vt non accidat sincopis ꝛ paucitas anhelit⁹. Et dixit. qn̄q3 est neciū vt dimittas instr̄m cū q̄ incidis in ea vsq3 mane inuolutū in lana ligata cū pāno. Et cū fuerit mane ꝯsidera in ꝟtute ei⁹: ꝛ si fuerit fortij cura eā curatiōe itegra. ꝛ si nō dimitte eā vsq3 in diē tertiū: ꝛ remoue tunc instr̄m ꝛ ꝯsidera dispōnē scissure cū digitij ponēdo sub vmbilico eius vt signā ficet tibi mēsura siue summa quā necesse est te incidere post: ꝛ cū soluit mulier ab eo q̄ curat opz vt sedeat in aq̄ in q̄ decocta sūt lenitiua cū est calida: ꝛ ꝓprie si appet apa ꝛ melius est s. post quietē doloris ꝛ apatis: ꝛ administrant sup eā vnguēta incisiua ꝓhibētia ꝯsolidationē ꝛ meli⁹ est id qd est ꝯcauū hns foramē vt egrediant in eo supfluitates ꝛ ventositates. Et dixit Aui. q̄ qn̄ incisio accipit nālē carnē: tūc fortasse accidit cursus vrine q̄ nō curat. ¶ Dixit Alb. cū incisio tua cadit in carne: q2 multotiēs accidit inde flux⁹ sanguis multus ꝓsternēs ꝟtutē: aut ipediēs curationē: ꝛ iō sint tecū medicine q̄ ꝓhibēt fluxū sanguis sine inordinatōe sicut acatia ꝛ sanguis draconis ꝛ th̄ᵘ ꝛ aggrega cū albumie oui ꝛ vtere vbi oz.

¶ De emorroydibus condilomatibus ficubus bothor moris eminētibus in vulua aut ano. Cap. xxxvj.

In matrice accidūt aliqn̄. dixit. A. emorroydes: ꝛ qn̄q3 accn̄t in ea moꝛꝛe spēs ēt bothor diuerse: quoꝝ q̄dā dicunt alasceꝛ: q̄ sūt silēs capitib⁹ alasce: ꝛ qn̄q3 fiunt albe. sup. ꝛ qn̄q3 rubee vl' alteri⁹ coloris: et qn̄q3 apparēt sup eā bothor sic̄ veruce: aut claui successiōe ragadiaꝝ et successiōe spatū duroꝝ: ꝛ qn̄q3 accn̄t in ea fic⁹ et cōdilomata: ꝛ hmōi ēt spēs egritudinū accidūt qn̄q3 in ano viroꝝ et mulieꝝ. ¶ Et fic⁹ qdē est eminētia hn̄s pedē et figurā in modū ficus et nō emittit sanguinē neq3 humiditatem. Et ꝯdilomata sūt q̄dā tuberositates aliqn̄ dure: aliqn̄ molles nō hn̄tes pedes a qb⁹ qn̄q3 emanat hūiditas subtilis siue virus: ꝛ morus similat fructui celsi i figura et colore. ¶ Et emorroydes sunt eminētie euenientes in orificijs venarū ad ipsa loca terminataꝝ. ¶ Dixit. A. qn̄q3 seqtur illā mulierē c⁹ mēstrua retinent aut multū minuunt apparitio emorroydaꝝ in ano suo et in eo qd appet de matrice sua: et spat q̄ aperiant et mūdificent: et fiat cū eis securitas ab egritudinib⁹ difficilib⁹: q̄s facit euenire menstruoꝝ retentio. ¶ Et emorroydaꝝ tā eaꝝ q̄ sunt in ano q̄3 ēt existiū in vulua q̄dā sūt eminentes subleuate acute. Et quedam sunt late et plane ample. et que ex eis sunt ample late non debent curari p manualem operationem. ¶ Dixit Aui. si fuerint emorroydes ample late tūc non labores in incidēdo eas: s3 curent p medicinas ꝓut dcm̄ est in p̄cedētibus sermonibus. ¶ Et eminentiū acutarū q̄dā sunt site in ꝓfūdo nō apparētes sensui vel sensui: et de his dixit Albuc. emorroydibus que sūt in ꝓfundo matricis et nō apparēt sensui nō est curatio cum ferro. Et Aui. dixit. nō est possibile vt sanētur emorroydes vulue nisi que ex eis sunt extra matricē. que vero in profundo parū sanant: et simil'r emorroydibus q̄ sunt in ꝓfundo ani non est possibilis curatio cū ferro nisi exterius trahāt. ¶ Et cura emorroydarū per manualē opationē tripliciter pōt perfici: vno mō per ligationem: alio modo per cauterizationē: et tertio per incisionem: quomodo curetur si cōsueuerit ex eis fluere sanguis ex tempore multo et fuerint plures: tunc nunq̄3 debent omnes curari totaliter. Ait enim hypo. in afo. emorroydas sanari antiquas nisi vna relicta fuerit periculum est ydropem fieri aut maniam aut aliam egritudinē melicam aut malarū et incurabilium. ¶ Dixit Aui. 17. tertij. cap. de regimine incisionis emorroydarum. cū sunt emorroydes plures numero: non oportet vt incidā-

De emorroydibus ani.

tur oĩa simul:ĩmo opȝ vt audiaẽ pceptũ ypo. ⁊ dimittaẽ vna
ex eis. Et rectiꝰ ẽ vt curenẽ icidẽdo vnã post vnã si toleraẽ
illõ ab ifirmo ⁊ i fine rei dimittaẽ vna vt currat ex ea sãguis
corruptꝰ cꝰ exitꝰ ↄsuetꝰ ẽ ei i nã. Et ↄparãs. A. ĩi pdcõs mo
dos curatõis eaꝝ dixit. rectiꝰ ẽ vt radix emorroyde ligeẽ cũ
filo sirici vel lini vel pilo forti ex cauda eq vel bouis: ⁊ tũc
si cadit p illud bene erit:⁊ si nõ expiaẽ sup ea icisio cũ medi
cinis icisiuis:⁊ si nõ ↄferũt icidaẽ cũ ferro:aut cũ cauterio.
Cũ itaqȝ pponis curare emorroydes ani:tũc si qdẽ fuerit i
pfũdo ani oȝ vt eẽ educanẽ. ¶ Et modi extractiõis eaꝝ sũt
De modis extractionis emorroydarum. multitoe qbꝰ ẽ sicut Alb. vt pcipias ifirmo vt assellet ⁊ exp
maẽ dõec egrediaẽ anus ⁊ appareãt. ¶ Et. A. dixit. extra
ctio eaꝝ qñqȝ fit cũ istro. sicut. n. fit vẽtosatio cũ igne supra
anũ dõec egrediaẽ:⁊ egressa retineaẽ foris cũ aliq istro. Et
si timeẽ velocitas reditiõis eiꝰ iterũ dimittaẽ vẽtosa vna ho
ra dõec apeẽ ⁊ inflẽ locꝰ:⁊ nõ redeat pbibẽte oponẽ redi
tu. Et qñqȝ loco vẽtose liganẽ emorroyde velociẽ cũ filo li
gatiõe apante iflationẽ i loco faciẽte pp defluxũ hũoꝝ ad lo
cũ pp dolorẽ ligatiõis:⁊ iõ oȝ eẽ ligatio ista valde stricta:vt
dolorẽ faciat vt tumescãt ⁊ tumefacte exteriꝰ remaneãt. Et
qñqȝ fit extractio emorroydaꝝ cũ medicis exhẽtibꝰ sicut si
sumaẽ succꝰ cẽtauree ⁊ aneti hũidi. i. recẽtis:⁊ staphisagria
⁊ ↄficianẽ cũ melle ⁊ liniaẽ cũ eis anus:qm̃ facit eas exire
pp mordicationẽ quã iferũt ano:vñ conanẽ ad expssionem
vehemẽtẽ:aut admistraẽ nitrũ ⁊ fel thauri:aut nitrũ ⁊ pip
cũ aliq liquore. ¶ Cũqȝ foris fuerint ⁊ volueris ligare eas
aut incidere aut cauterizare:oȝ priꝰ mũdificationẽ corporis
pmisisse cũ flõmia:⁊ purgationẽ ẽm q reqrit corpis dispõ.
¶ Dixit. A. ex hõis. s. oponibꝰ in curatiõe ẽ flõmia basilice
añ incisionẽ ⁊ curationẽ vt pbibeaẽ p eã spatio loci. ¶ Di
xit. A. si itaqȝ volueris vt cadãt emorroydes:tũc liga paruas
ex radice sua:⁊ magnã ex medietate sui:aut liga magnã ẽm
diuisionẽ aliã. i. aut supra medietatẽ eiꝰ aut ifra ipiꝰ medie
tatẽ ⁊ liga:vt dixit Serap. cũ filo sete aut lini forti:⁊ fiat li
gatura stricta si tolerat infirmꝰ in vnica vice:⁊ si nõ tolerat
augeaẽ strictura vice pꝰ vicẽ:⁊ dimittaẽ donec arescat ⁊ ca
dat. Inqt Iudeus. Et si ligaueris emorroydas ↄsiderare ve
lis q nã sit leuis:qm̃ siccitas eiꝰ gñat apa ⁊ dolorẽ vehemẽ
tẽ. ¶ De mõ ãt incisiõis eaꝝ. dixit Alb. cũ apparuerint tibi
emorroyde ppera ⁊ inspẽde eas cũ vncinis:aut tene eas cũ
vngue tuo apud radices suas:⁊ si nõ retinerenẽ in eis vnci
ni pp humiditatẽ eaꝝ ⁊ ipsaꝝ mollificationẽ tũc cape eas cũ
pãno aspo aut cũ coto ⁊ dispoloyde linea sũpto: ⁊ extrahe
eas cũ digitis tuis. Deide incide eas ⁊ pꝰ incisionẽ pulueri
za sup eas qsdam pulueres calidos. i. acutos vt stẽt ei loco
cauterii:aut cauteriza eas:deinde cura reliq curatione dõec
sanenẽ. ¶ Dixit. A. fcã incisiõe dimittaẽ sanguis fluere vsqȝ
quo timeaẽ debilitas:deinde retineaẽ sanguis cũ medicinis
ↄstrictiuis eiꝰ aut cũ acutis vel cauterio:vt dixit Alb. Et si
nõ fluit sanguis sufficiẽter ⁊ tolerat ifirmꝰ vt sanguis edu
caẽ cũ medicinis aperitiuis orificioꝝ venaꝝ fiat:qm̃ erit re
ctũ:⁊ si nõ timeẽ q cadat virtꝰ ex nimio dolore fiat vt fluat
sanguis cũ medicis acutis sicut cũ succo cepe:qm̃ sufficit in
hoc q si nõ tolerat ifirmꝰ ⁊ nõ fluit sanguis sufficiẽter tunc
multiplicẽ flõmia basilice. Dixit. A. fac incisionẽ cum acu
tiore re ⁊ penetrabiliore. i. cũ instrõ velociꝰ incidente: ⁊ fac
incisionẽ ex radice eiꝰ ⁊ nõ incidas aliqd ex eo qd est ifra ip
sum:qm̃ pducis hoc ad nocumẽta ⁊ apata magna: ⁊ qñqȝ
pducit ad malitiã. i. corruptionẽ loci ⁊ difficultatem. s. cura
tionis:aut fortasse retẽtiõis sanguis. ¶ Dixit Alb. si nõ to
lerat eger aut abhorret incisionẽ cũ ferro:tũc opȝ vt admini
stres futurã eaꝝ ẽm hũc modũ. Accipe filũ inuolutũ. i. tor
tũ:⁊ intromitte ipm in acũ. deinde trahe emorroydas ad su
periora digitis vel vncino:⁊ fac acũ penetrare p eã in radi
ce eiꝰ ex pte altera:⁊ inuolue has duas extremitates fili i in
feriori pte acus sup latitudinaliter:⁊ stringe emorroydã stri
ctura forti:deide noda filũ ⁊ extrahe acũ:⁊ fac hoc idẽ oibꝰ
emorroydibꝰ vna dimissa:vt supra dcm̃ est. Deinde pone de
sup pãnũ ifusũ in oleo ro. aut aceto:⁊ pcipe ifirmo vt quie
scat:⁊ dimitte ipsum donec cadat:deinde cura donec saneẽ.

Incisio ãt emorroydaꝝ mĩcis sic oȝ fieri. dixit Alb. *De emorroydibus matricis.*
intromitte mulierẽ in domũ fridã ⁊ ibi fac ici
sionẽ:⁊ cũ volũtas fuerit incidẽdi eas extẽde eas ad exteriꝰ
cũ aliq instrõ:aut cũ pãno aspero:⁊ incide eã vel eas ex ra
dicibꝰ suis nõ accipiẽdo de carne ppria: ⁊ q: ad incisionem
ↄsueuerũt seq duo accidẽtia ad q̃ oȝ intendere. s. fluxus san
guinis:⁊ dolor itẽsus ad pbibẽdũ ne supueniat fluxus san
guinis supfluus. Dixerunt pulueriza sup locũ puluerẽ inci
siuũ sanguis sine mordicatiõe. Dixit. A. pulueriza attramẽ
tũ alumẽ ⁊ corticẽ thuris:⁊ mulier tũc impellat pedes suos
ad parietes aliqualiter subleuatos ⁊ sustẽteẽ sic vna hora
aut duabꝰ:deinde fac eã sedere in aq frigida aut fac adhere
re dorso suo pectini ⁊ mĩci pãnos infusos i aqs stipticis ⁊
frigidatis in niue:⁊ accipe dixit Alb. farinã ordei:⁊ confice
eã cũ melle ⁊ aceto ⁊ fac adherere dorso eiꝰ: ⁊ si cũ his absci
diẽ fluxus sanguis bñ est ⁊ si nõ fac adherere dorso. s. illa vẽ
tosas sine scarificatiõe ⁊ mãmillis ẽt:deinde accipe lanam ⁊
submerge eã in succis stipticis ⁊ vino põtico sicut in succo
arnaglose corigiole millefolij ⁊ similiũ. ⁊ fac eã adherere lo
co incisiõis:⁊ rege eã oi alio regimine fluxꝰ sanguinis men
strui aut emorroydaꝝ supflui. si ãt supuenit dolor vehemẽs
incisioni emorroydaꝝ ani vel mĩcis emplastreẽ. Dixit Iu
deus cũ porris ⁊ butyro. Rasis ãt ⁊. A. dixerũt cũ cepe aut
porro elixato ↄfecto cũ butyro:⁊ Iudeꝰ ⁊ sili. A. suffumige
tur cũ bdellio ⁊ adipe gibbi cameli:aut suppone emplm fa
ctũ cũ pane andache. i. de qdã pta:aut alio pane similacco ⁊
vitello oui ⁊ pauco oleo:⁊ fiat ei encatisma in aqs in qbus
decocta sunt semẽ lini ⁊ altea ⁊ semẽ eiꝰ ⁊ porroꝝ. ⁊ simili
his:pñt ẽt fieri alia remedia dcã in sermõe. 5. ex his q̃ hñt se
dare dolorẽ emorroydaꝝ:q si nõ sedaẽ dolor ⁊ vides hũo
res fluere ad locũ:⁊ times aduẽtũ apatis:tũc fac eã sedere i
aqs stipticis:⁊ vtere repcussiuis ẽm necessitatẽ curationum
emorroydaꝝ tã ani q̃ȝ matricis. Cũ cauterio pt fieri cũ igne
⁊ pt fieri medicis acutis. ¶ De cauterio cũ igne. dixit. Al. cũ
nõ valet alia curatio tũc cauteriza tribꝰ cauterijs supra infe
riorẽ spõdilẽ dorsi sub almeidã paꝝ cauterio triangulari:⁊
vno cauterio sub vmbilico:qsi duobꝰ digitis:⁊ si cogitas q
stomachꝰ eiꝰ infrigidatꝰ sit: ⁊ q cibꝰ eiꝰ non digeraẽ ⁊ faciẽ
eius vides apari tunc cauteriza ipm sup stomaco cauterio
magno circulari:de quo supra dcm̃ est de cauterio stomaci:
⁊ silr cauteriza ipm supra epar ⁊ supra splenẽ cauterio claui
culi:⁊ dimitte cauteria apta tpe aliq:cauterizaẽ ẽt aliqñ ipa
emorroys post incisionẽ de ea factã:vt supra dcm̃ fuit:⁊ qñ
qȝ cauteriza pter q pcedaẽ incisio igni erga cauteriũ ⁊ põe
sup ipsaȝ ⁊ vltima manũ tuã dõec pueniat cauteriũ ad orifi
ciu vene ex q̃ fluit sanguis aut vsqȝ ad radicẽ eiꝰ. ¶ De cau
terio aũt cũ medicinis sciẽdũ est q qdã sunt fortiores: ⁊ q
dã debiliores. Dixit Rasis. iii. oti. dico ad deficcãdũ emorroy
des hec decoctio bõa erit. ℞. fructoũ sauine corticis thuris
extremitatũ tamarisci penis porcini ciperi ⁊ cornu spine:id
est fructꝰ rubi canini:⁊ coque in aq. ⁊ fac q patiẽs in apozi
mate hoc frequẽter ingrediaẽ ⁊ ipso egrediẽte ab eo sparge
sup eas de galla ⁊ sale armoniaco: ⁊ expectet tribꝰ horis:⁊
⁊ iterũ ingrediaẽ apozima:⁊ sic sequaẽ dõec mortificabunẽ:
⁊ tũc tollanẽ cũ instrõ scindẽte:aut emplastreẽ cũ porro aut
butyro:donec cadãt p se. ¶ De medicinis aũt fortibꝰ est cal
cidicon. dixit Aaron spargendum est pluries super emor
roydas calcbidion donec vrantur: ⁊ ipsis vstis mitigetur
dolor earum cum sisamo vsto ⁊ illinitione olei ros. Dixit
Gor. abluatur locus ⁊ fomentetur cum aqua in qua deco
cti sint porri fermentum alumen:⁊ calx viua: quoniam pro
culdubio facit eas cadere. ¶ Dixit. A. puluerizeẽ sup emor
roydã medicina acuta:qm̃ ipsa corrodit eam ⁊ mundificat
ipsaȝ ⁊ apparebit caro sana. s. post mundificationẽ ⁊ dixit

nõ sit medicamẽ acutũ corrodẽs nisi cũ exiccatiõe.i. paratũ in forma sicca vt in puluere: qm̃ est leui⁹.i. securi⁹ q̃z in forma hũida: ꝛ illud iõ q: magis adheret ꝛ nõ extẽdit ad loca vicina: ꝛ de medicinis acutis est dabardich qd̃ fit ex bdellio ꝛ armoniaco dissolutis ꝛ incorporatis cũ flore eris: ꝛ ex eis ē alchalchidion factũ de calcito vel arsenico. In fine aũt operationis medicamis acuti denigrat res ꝛ cadit: verũtñ q̃nq3 sequit ad eũ dolor vehemẽs attrahẽs apã: q̃re op3 vt sedet dolor ꝛ phibeat apa. ¶ Dixit. A. si dolet ppt illud sedeat in aqua stipticis: ꝛ curet illud etiã q̃z doleat fortiter: ꝛ liniat apa cũ butyro plũmo posito sup locorũ q̃nq3 tñ nõ resoluit.i. non sedat dolor absq3 admistratiõe medicine acute.i. fortis ꝛ potẽtis in sedãdo dolorẽ sic est medicina stupefactiua: q̃re op3 vt admistret sedato dolore ꝛ phibito apate sup loci denigratũ. Dixit. A. elixet ꝛ nõ h3 qd fit elixãdũ sed o3 intelligi de porro ꝛ o3 elixari cũ oleo ꝛ supponi ꝛ reiteret: qm̃ sedat dolorẽ ꝛ facit eas cadere. Deinde curet loc⁹ curatiõe aliorum vulnerũ donec sanet. Eisdem etiam modis.s. ligatione incisione ꝛ causticatione curant ficus ꝛ mori ꝛ omne genus bothor que oriuntur in ano ꝛ aut vuluis mulierum.

¶ De ano non pforato ꝛ ragadijs ani ꝛ vulue. Ca. xxxvij.

Ualti pueri nascunt ꝛ ani eorũ nõ sunt pforati q2 opilat siphac subtile. Dixit Alb. cõuenit obstetrici vt pforet ipm digito suo: ꝛ si nõ pforet ip3 cũ spatumuli acuto: ꝛ caueat ne i pforatiõe tãgat locũ ani. Deinde pone sup ipm lanã infusam in vino ꝛ oleo. Deinde cura cũ vnguẽtis donec sanet: ꝛ si times ne iterũ opilet ꝛ cõsolidet siphac: ꝛ tũc pone in foramine saginẽ de plũbo dieb⁹ aliquot seu multis s3 necessitatẽ ꝛ auferat qñ puer vult egerere. Et dixit. qñ accidit opilo ani ex cõsolidatione vulneris aut apatis op3 vt seret illa cõsolidatio: deĩde curet cũ cannula de plũbo: vt dcm̃ est.

De ragadijs. ¶ Ragadie vero ani ꝛ matricis tã exteriores q̃z interiores curant cũ medicinis: vt dcm̃ est in sermonib⁹ pcedẽtib⁹: verũtñ q̃nq3 antiquat ꝛ gñat in fixuris ipsis cortex qdã phibens impssionẽ medicinarũ in ipsas: ꝛ ipsarũ cõsolidationẽ: ꝛ in tali casu dixit Alb. op3 vt radas cũ pũcta spatumuli: aut vnguẽto donec auferat cortex ille supposit⁹ eis q phibet eã cõsolidatiõe: ꝛ fiant humide donec aliq̃ humiditas ab eis emanat in illa ratione. Deinde cura eas s3m q3 op3 donec cõsolidentur. Si tñ non consolidentur per hoc tunc itera sup eas rationem vehementiorẽ3 primo donec sanguinent multum ꝛ excorientur: ꝛ deinde cura eas donec sanentur.

¶ De cura eminentie vmbilici. Cap. xxxviij.

Uando accidit in mirach vẽtris inflatio: ꝛ tumor supueniẽs q̃ q̃nq3 accidit vmbilico: ꝛ circa ipm: ꝛ q̃nq3 accidit in reliquo vẽtre vt hypocũdrijs ylijs ꝛ similib: ꝛ qũocũq3 in aliq̃ dictorũ locorũ euenerit ab auctorib⁹ vocat eminẽtia siue augmentũ siue acumẽ vmbilici: ꝛ q̃nq3 accidit in inguinib⁹ ambob⁹ vel altero eorũ: ꝛ vocat ab eis eminẽtia: augmentũ vel acumẽ inguinis: ꝛ hoc q̃nq3 est cũ descẽsu inflatiõis ad bursam testiculorũ: ꝛ dicet de ea in sequẽti caplo. ꝛ q̃nq3 est sine descensu aut puo descẽsu: ꝛ de quo

De hydro... dicet in hoc ca°. ¶ Et eminẽtia qdẽ vmbilici vel inguinis multas h3 spẽs Est eni3 q̃dã ex ea apostemosa apate molli vel duro: ꝛ ei⁹ cura tradet in tractatu .5. hui⁹ sermonis. cu3 de alijs tractabit apatib⁹. ¶ Et ex ea est q̃ ē ex hũiditate aq̃sa frigida cõgelata inter siphac ꝛ mirach: quẽadmodũ aquositas cõgregat intra siphac in loco vacuo vẽtris in ydropisi: q̃ hũiditas aquea q̃uis sui liq̃ditate sit apta descẽdere ad inferiora mirach. tñ aliqñ cõpssione fcã a mẽbris nutritiuis in inferiorib⁹ mirach appet eius ipressio in supiorib⁹ eius: q2 in supiorib⁹ a cõpressiõe illorũ detinet. Et ego hãc eminẽtiam vidi lucere: ꝛ ẽt vidi eã hic in q̃dã dña de pallaiconibus. ¶ Et ex ea est a carne addita intra in ipso mirach: aut inter siphac ꝛ mirach in vlcerib⁹ eius: ꝛ aut sine vlcere. ¶ Et ex ea est q̃ est ex vẽtositate coadunata inter siphac ꝛ mirach ipellẽte ptes mirach ꝛ in tumorẽ eleuãte. ¶ Et ex ea est q̃ accidit ex ruptura alic⁹ arterie siue vene magne in ptib⁹ mirach absq3 ruptura sine cõtinuitatis solõne eueniẽte in cute ipsius mirach: quẽadmodũ in q̃busdã aliis corpis locis aliqñ contingit: ꝛ vocat talis eminẽtia i q̃cũq3 pte cõtigerit corporis emborismate dicet de eo in tractatu apatũ. ¶ Et ex ea est q̃ ex ruptura accidit siphac: aut ei⁹ mollificatione ꝛ texture relaxatiõe: q̃re ingredit p eã zirb⁹: aut intestinum ꝛ ppellit mirach: ꝛ in ipso eminentiã facit: ꝛ ista spẽs q̃uis in q̃libet pte mirach euenire possit: potissime accidit in inguinib⁹ vltra alias spẽs. ¶ Et his spẽb⁹: dixit Pau. aliqñ rũpitur siphac i loco vmbilici sup. aut relaxat ꝛ igredit rupturã ei⁹ sup. aut relaxationẽ zirb⁹ aut itestinũ. Et aliqñ accidit absq3 ruptura siphac sup. ꝛ relaxatõe ei⁹ ex frida hũiditate cõgregata ibi sic ē dispõ ydropisis: aut forte orit ibi vẽtositas expellẽs siphac.i. mirach: aut forte erit ex ruptura alic⁹ arterie vel vene magne a c⁹ ruptu a egredit sãguis exiẽs iter ptes mirach: ex c⁹ exitu ptes extrisece ppellũt extra ꝛ eminent. ¶ Et Alb. tres spẽs ei⁹ tetigit.s. factã ex ruptura vene: ꝛ factã a vẽtositate cãta in mirach aut siphac. ¶ Dixit. A. q̃nq3 accidit s3 semitã rupture note.s. ipsi⁹ siphac p quã egredit zirb⁹: aut itestinũ: ꝛ q̃nq3 est s3 semitã ydropisis.s. asclitis aut tympanitis: ita vt aggreget in loco illi⁹ eminẽtie aquositas vel vẽtositas. Et q̃nq3 fit cã vene aut arterie.s. fracte in loco illo faciẽtis currere ad ip3 sanguinẽ ꝛ q̃nq3 fit cã apatis duri. sup. aut nõ duri: aut cã additionis carnis sub cute mirach. ¶ Sũt ẽt eminẽtie vmbilici ꝛ iguinis alie spẽs magis accñtales dñr: quarũ aliq̃ suit a q̃ntitate ei⁹ s3 quã aliq̃ dr pua aliq̃ magna: ꝛ aliq̃ mediocris: ꝛ aliq̃ sumit a tpe ei⁹ s3m quã aliq̃ dr recẽs: aliq̃ ãtiq̃: ꝛ aliq̃ iter eas media: ꝛ aliq̃ sumit a cõplone ꝛ cõpõne infirmi s3 quã dr q3 aliq̃ euenit in corpib⁹ grossis duris: ꝛ aliq̃ in corpib⁹ mollib⁹ teneris: ꝛ aliq̃ sumit ab etate patiẽtis s3 quã alia dr euenire infãtib⁹ ꝛ pueris: ꝛ aliq̃ adolescẽtib⁹ ꝛ iuuenib⁹ ꝛ alia senescẽtib⁹. ¶ Et s3 oẽs has diuersitates diuersificat ipsa in facilitate ꝛ difficultate curationis ipsi⁹. Eteni3 q̃ est pua ꝛ recẽs ꝛ in corpe tenero ꝛ etate puerili ꝛ facilis curatiõis: ita q3 ẽt curet p medicinas absq3 manuali opone. Que vo est cõ3 magna ãtiquata in corpore duro ꝛ etate senectutis nũq̃3 p medicinas curat: ꝛ forte vix sanet p manualẽ oponẽ ꝛ nõ sine timore ꝛ piclo. Que vo est iter pdictas media mediocrit se h3: curabilis eni ē p manualẽ oponẽ: l3 nõ sine piculo. p medicinas vo raro aut nunq̃3 curat: nisi fortasse fuerit ex relaxatione siphac: ꝛ nõ ex ipsi⁹ vã ruptiõe. De intẽtiõe eni3 auctorũ vã disruptio siphac p⁹ etatẽ pueritie p medicinas cõsolidari nõ pt. ¶ Ingt Halya .8. practi. itestiorũ eruptio q̃ est scissura accidit siphac medicaminib⁹ curabilis nõ ē. Et itelligũt auctores p⁹ etatẽ pueritie qñ iã siphac ē induratũ: qm̃ siphac ē subtile nerueũ nõ carneũ vel carnosũ ineptũ scdm̃ vniõi ꝛ cõsolidatiõi. Que ãt ex dilatatiõe siphac puenit ꝛ meatus aut ex raritate subẽ ei⁹ q̃ ex hũiditatib⁹ puenit. dixit Halybab. facile p medicamia sanat strigẽtia.s. iteri⁹ sũpta ꝛ emplastra.s. exteri⁹ apposita: ꝛ freni.i. ligature astrictionẽ: ꝛ hanc curantes qdã cu3 medicinis putant verã siphac disruptionẽ curasse ꝛ errãt: ꝛ ex hoc errore procedunt affirmantes se cũ medicinis oẽ3 siphac rupturã curare posse. mentiẽtes in hoc: ꝛ in hunc errorẽ deueniunt: q2 non pñt distinguere inter verã disruptionem siphac ꝛ ipsi⁹ relaxationẽ siue rarificationẽ: maxie cu3 difficile sit iter eas distinguere pp cõicantiã earu3 in signis. ¶ Quidã tñ dixerunt. q3 vera disruptio siphac tã magna q̃3 parua in corporibus humidis ꝛ etatis puerilis cũ astrodisiam curari põt per medicinas: ꝛ maxime q̃ recẽs est ꝛ nõ diuturna: ꝛ vere q̃ñtũ est recẽtior ꝛ quãto fuerit in corpe magis hũido ꝛ tenero qd̃ in etate min⁹ pcesserit tanto est abilior susceptiõi curatiõis: s3 q̃cũq3 fuerit illa siue magna siue parua in corporibus multũ duris ꝛ nõ in etate puerili cura

Que eminentia sit curabilis ꝛ q̃ non.

tionẽ nõ suscipit p medicinas: sʒ ad curationem eget opone manuali. ¶ Et ex his dicunt appet q̃ sit cã q̃re vna ruptura aliqñ curat in puectis p medicinas: ⁊ alia ẽt q̃ si minor fit i pueris nõ sanat: ⁊ q̃re vna pua nõ sanat in puectis: ⁊ magna sanat in pueris. Et ppea dixerũt. ꝙ sapiẽs medic⁹ añq̃ʒ cure onus p medicinã suscipiat oʒ ad oia p̃dicta aduertere: ⁊ cũ his ↄsiderare oʒ regimẽ patientis p̃teritũ an fuerit humectatiuũ: an desiccatiuũ: ⁊ tps. s. anni p̃ñs ⁊ ↄplõnẽ eius: ⁊ hec oia in mente sua ↄferat: ⁊ ex hoꝝ collatiõe iudicet qs patientiũ sit curãdus p medicinas: ⁊ qs sit relinquendus.

Signa eminentie zirbalis ⁊ i quo dif ab alijs.

Signa q̃ñis nota sũt ex sensu visus ⁊ tactus ⁊ relatiõe patiẽtis. ¶ Signa aũt sp̃erũ sunt. dixit Pau. si ipellẽs. s. mirac ⁊ faciẽs eminentiã: fuerit zirbus: tũc color eius erit ad modũ coloris corpis. s. q̃ʒtũ ad ip̃m locũ qui est filis colori q est in locis circũstãtib⁹ eiusdẽ dixit Alb. ⁊ p hoc nõ differt ab ea in q̃ egredit intestinuʒ in q̃ ẽt color est filis colori corpis. Dixit eniʒ Aui. ꝙ in augmento qd̃ est cã egressionis zirbi aut intestini color est sicut color corporis ipsius: neq̃ʒ ẽt p hoc differũt ambe a fcã a ventositate: in q̃ etiã color ipsi⁹ nõ pmutat a colore ipsi⁹ corpis: sʒ p hoc signũ differũt p̃dicte a fcã ex humiditate in q̃ color corporis declinat ad albedinẽ magis ⁊ luciditatẽ q̃ luciditas maxie cõphendit cũ aspicit in ipsa lumine cãdele: ⁊ differũt a fcã ex ruptura arterie vel vene in q̃ pp sanguinẽ ad lo. cũ currẽtẽ. Dixit Pau. ꝙ color loci est decliuis ad nigriorẽ. i. ad ruborẽ obscuꝝ. Dixit. n. Auicẽ. ꝙ est sanguinei coloris ⁊ nigri. ¶ Et q̃ est ex zirbo est lenis tactui: ⁊ p hoc non differt a fcã ab intestino: q̃ ẽt est lenis tactui: sʒ tñ min⁹ q̃ʒ in fcã ex zirbo. Et silr nõ differt a fcã ex ruptura vene vel arterie aut ab hũiditate aut a carnositate. In his eniʒ oib⁹ repit lenitas in tactu: sʒ aliqualr differũt p̃dicte p hoc signũ a fcã ex vẽtositate in q̃ tact⁹ inuenit aliqualẽ resistẽtiã. ¶ Et dixit Pau. q̃ est ex zirbo est diuersi situs. i. in tactu. nã qñ tãgis longius inuenis diuersitatẽ in maiori leuitate ⁊ minori: ⁊ silr in minori eleuatiõe ⁊ maiori ẜm ptes diuersas eminẽtie: ⁊ ẜʒ hoc signũ nõ differt ab intestinali nisi q: in intestinis diuersitas p̃dicta est maioris diuersitatis. ⁊. A. dicit. sit loc⁹ diuisus p prie in ruptura ex itestino. Et ambe p̃dcẽ differũt ab alijs in qb⁹ nõ est diuersitas i situ p̃diũ. ¶ Et dixit Pau. q̃ est ex zirbo est sine dolore: ⁊ p hoc signũ differt ab itestinali: in q̃ vt dicit. A. vt plʒ associat dolor qdã. ⁊ silr in alijs sp̃eb⁹ aliq̃lis dolor repit vt in apostemosa. ¶ Et dicit Pau. tumor in zirbali nõ est multe rotũditatis: ⁊ silr ẽ rotũditas tumoris in alijs. ¶ Et in fcã ex zirbo vel itestinis dixit Pau. accidit vt magnificet penes itroitũ balnei ⁊ fricationẽ. s. cũ mollificatiuis: ⁊ hoc hʒ veritatẽ tã in v̇a disruptiõe siphac q̃ʒ in relaxatiõe ei⁹ vtꝝ maior fit additio in itestinali q̃ʒ i zirbali. Et ppea auctores hoc signũ in itestinali appropriauerunt. Et. A. addidit. ꝙ ẽt mot⁹. s. corporei fortes addũt ei magnitudinẽ: p̃parãt. n. mollificatiua ⁊ balneũ ad maiorẽ aptionẽ ⁊ relaxationẽ: ⁊ mot⁹ ad maiorẽ disruptionẽ: ⁊ p hoc signũ differũt p̃dcẽ sp̃es ab oib⁹ alijs in qb⁹ p̃dcã nõ faciũt augmẽtũ. ¶ Et dixit Pau. cũ p̃mit manu sup zirbalẽ redit zirbus ad iteri⁹: ⁊ tollit eminẽtia ⁊ ei⁹ redit⁹ est sine rugitu. ⁊ p hoc differt ab itestinali ⁊ vẽtosa in qb⁹ redit⁹ est cũ aliq̃li rugitu: absconsio tñ itestinalis nõ erit semp. q: aliqñ ꝓhibet ipsi⁹ absconsio pp replõnẽ itestialẽ. s. itestini ex fecib⁹ vl' alijs. Et io dicit Pau. ꝙ cũ p̃mit digitis forte absentabit: p hoc signũ distigunt p̃dcẽ sp̃es a fcã ex hũiditate ⁊ a pãte vel carne orta q̃s cũ digitis p̃ssio nõ occultat. Fcã eni ex hũiditate nõ occultat ↄpressio nec eius q̃ʒtitatẽ altera cõpressio fcã ei occultatõis: q: semp remanet apparẽs. Et silr dixit Pau. ꝙ q̃ est ex carne orta aut a pãte duro ẽ sequẽs magnitudinẽ ⁊ formã certã. s. fixã nõ pmutabilẽ. Et zirbalis cũ reuertit facilr absentat. Intestinal' v̇o difficulter ⁊ tarde: vẽtosa v̇o faciliter ⁊ celeriter ẽt si fuerit magne q̃ʒtitatis. ¶ Et in fcã ex ventositate. dicit Ras. 11. ↄti. si pulsatio desuper facta fuerit audietur q̃si sonitus tympani cũ fortitudie. Dixit. A. ꝙ est ei sonitus tympani ⁊ vox: ⁊ dixit: ꝙ est leuior oibus alijs.

Cura carnose vel hũorose.

Cura eius q est ex carne addita aut hũiditate humorali vel aquea. dicit Alb. opʒ vt ↄcauet. s. cũ spatumuli a pã. i. tumorẽ ⁊ extrahe carnẽ vel hũiditatẽ quã inuenis in eo: ⁊ silr dixit Haly. 9. practice. si caro supaddita fuerit aut hũiditas opʒ mediũ a pãg ↄcauare: ⁊ sic ꝙ extra siphac circũpositũ est vmbilico educes. Deide incarna ⁊ cõsolida. Quidã modernoꝝ carnẽ additã excoriãt i circuitu. ⁊ extrahũt ipsaʒ. ¶ Et in fcã ex hũiditate pforãt totũ mirach vsq̃ʒ ad locũ aq̃ ⁊ extrahunt eã. Ego aũt vidi hũc casuʒ ⁊ nõ fcã aptione post tp̃s est fcã aptio sp̃õte. ⁊ post dies p̃les multa aqua egressa facta est cõsolidatio. Et inuentiones adduxit. A. ꝙ regimen eius est albezei. i. perforatio ⁊ incisio ⁊ suitio post illud. Et deide cõsolidatio ẜm curationẽ alioꝝ vulneꝝ.

Anteq̃ʒ aũt cura zirbalis. i. itestinalis ponat sciendus ꝙ ipsi⁹ sũt cãe intrinsece ⁊ extrinsece: ⁊ intrinsece qdẽ sũt multa stomaci ⁊ intestinoꝝ replõ ex cibarijs aut fecib⁹ aut vẽtositate q̃ rarificat extẽdẽdo siphac: ⁊ q̃ñq̃ʒ frãgunt aut multa humiditas ad siphac: ⁊ ptes circũstãtes defluxa q̃ relaxat ⁊ mollificat ip̃m. Extrisece sũt labor multus vociferatio clamor cãt⁹ risus mult⁹ flet⁹ casus vel percussio põderis grauis eleuatio aut delatio vl' iactatio sicut lapidis vel ferri scissio lapidũ vel lignoꝝ salt⁹ insuauis eq̃tatio multa exp̃ssio in emittẽdo fecũ egõnẽ aut vrinã multa sternutatio frequẽs tussis mult⁹ coitus multus ⁊ frequẽs vsus ciborũ vẽtosoꝝ multa anhelit⁹ retẽtio: ⁊ filia his vt vẽtus fortis cõpressio fcã ab hoie violẽter aut a re graui ⁊ subita ⁊ vehemens cõmotio nutritiuoꝝ vt in patibulo sepe ↄtingat ⁊ maxime dixit Ras. 11. ↄti. Accidit ruptura siphac qñ p̃dcẽ cãe occurrũt corpori post multã repletionẽ. tũc eniʒ accidit siphac scissio sicut accidit vesice inflate ⁊ tẽse qñ fit sup eã violenta cõpressio: ⁊ hec qdẽ passio p̃mũ accidit pueris ꝓpter multã humiditatẽ eoꝝ mollificantẽ ⁊ relaxãtẽ ⁊ multã ventositatẽ eoꝝ extẽdẽtẽ: q̃ humiditas ⁊ vẽtositas in pueris ꝓpter gulositatẽ multiplicat ⁊ indigestionẽ ad qd̃ coadiuuat inordinat⁹ motus ipsoꝝ. ¶ Et cura hui⁹ egritudinis i gñali triplici pficit istro. s. dieta potiõe chirurgia.

De dieta.

¶ Et dieta qdem ↄsistit in abstinẽtia ab aere frigido vẽtoso: aut grosso ⁊ extremoꝝ frigiditate ⁊ ab oi forti motu aiali ⁊ corporeo: ⁊ maxime ab eis q dicti sunt in causis hui⁹ egritudinis ⁊ a balneis mollificatiuis. vt eniʒ supra patuit mollificãtia oia augmẽtant hãc rupturã: ⁊ ab oib⁹ cibarijs digõnis difficilis: ⁊ his oibus qbus mollificat vẽtositas aut humiditas ventosabilis aut nauseatiuã satietatẽ gñantibus: ⁊ a cibis multũ vnctuosis relaxãtibus mẽbra: ⁊ a piscibus lacunalibus ⁊ anguillis ⁊ a lacte ⁊ caseo: ⁊ quãuis dcã debeant esse humefactiua: hoc erit maxime cũ fuerit ex cibarijs multi ⁊ boni nutrimẽti. i. nõ multe q̃ʒtitatis qm̃ oẽm repletionẽ vitare opʒ ⁊ abstinere oino a potu aque ⁊ aceti: sʒ sit pot⁹ ei⁹ vinũ rubeũ clarũ ad põticitatẽ decliue parũper limphatũ: ⁊ abstineat ab acutis ⁊ multũ salsis ⁊ declinet ad põtica ⁊ stiptica nisi vẽtris ↄstipatio affuerit: quã sũmo ope vitare oʒ: sint etiã cibaria parata assa in veru vel in testulis aut pastilla nisi natura ente stricta qm̃ elixa tũc ↄueniũt magis. Coytus ẽt fugiat q̃ʒtũ possibile est. Et si aliqñ p lõga interualla ad eũ accesserint nõ fit illud supra cibi repletionẽ: ⁊ fiat a p̃dictis oib⁹ custodia oimoda: qm̃ si inducere p̃nt rupturam in nõ ruptis q̃ʒto magis augere p̃nt iaʒ factã ⁊ a sanatione ꝓhibere. ¶ Cura v̇o p potionẽ q̃ñq̃ʒ vertit ad cãm q̃ñq̃ʒ ad morbũ: ⁊ q̃ñq̃ʒ ad accidẽs.

De potione.

Et que vertit ad cãm extrinsecã qdẽ si affuerit abiicit ⁊ ꝓhibet. Intrinsecã vero diuertit digerit ⁊ euacuat. Et ex diuertẽtibus simul ⁊ euãntib⁹ maxime vtilib⁹ est vomitus mediocris si nõ cũ multa difficultate ꝓcedat. est enim vomitus multũ difficilis vitandus pp agitationẽ ⁊ cõmotionẽ quã efficit: ⁊ ex diuertẽtibus simul ⁊ euãntib⁹ sunt clisteria q̃ in principio debẽt fieri leuia: ⁊ in

ɔcessu acuta: ⁊ ex diuertentib⁹ sunt fricationes supiorũ extremitatũ ⁊ appõnes ventosaꝝ in spatulis ⁊ dorso ⁊ naticis. ℭ Digerẽs mãꝫ est sirupus potissime: q sic fit. ℞. camedreos serpilli ꝓprie montani ⁊ radicis celidonie cyperi rube menthe mellisse nepite giutarie quã nr̃o ydiomate herbã trencã dicim⁹ radicũ serpẽtarie maioris vl' minoris. añ. M. j. decoquãt' in aq̃ vsq; ad medietatẽ ⁊ colent' ⁊ ad dẽs duas libras p̃dicte decoctionis ponat' lib. j. mellis: aut zuccari ⁊ decoquat' ad pfectionẽ sirupi dosis ei⁹ est. ℥. ij. cũ tantidẽ decoctiõis camedreos. ℭ Sirupo aũt p plures dies sumpto ⁊ digesta mã euacuet' ꝓprie cũ el'ario indo qd̃ euacuat mãs humidas ⁊ viscosas ⁊ vẽtosas a ptib⁹ stõi ⁊ intestinoꝝ. Et reiteret' ista euatio ẽm necessitatẽ ⁊ in fine conueniũt diuretica medie acuitatis. ℭ Et post diminutã bñ mãꝫ in cõsũptione reliquiaꝝ ɔueniũt opiata fermẽtata: ⁊ maxie thiriaca p interualla sũpta cũ vino rubeo aut cũ vino decoctionis serpillij. Et scias q euatio maxie neccĩa est in eminẽtia relaxationis. In eminẽtia v̇o disruptionis nõ sic neccĩa est nisi cũ q̃rit' in eminẽtia curatio p incisionẽ. ℭ Intẽtio v̇o q̃ respicit morbũ aut ptes siphac relaxatas ɔfortat ⁊ ɔstringit aut partes ei⁹ solutas vnit ⁊ ɔsolidat: ⁊ iplet' ista intẽtio cũ medicis ⁊ interi⁹ sumptis ⁊ exteri⁹ applicatis: ⁊ iste sunt simplices ⁊ cõposite. ℭ Ex iste simplices medicie sũt sumẽde p os. s. cõsolidata maior ⁊ minor ⁊ media ⁊ ꝓprie radix eaꝝ recẽs ⁊ sicca cũ comedit' aut bibit': ⁊ succus ei⁹ silr bibit'. ⁊ succus burse pastoris bibit': ⁊ puluis stipticus. al's. stipitũ serpillij montani est multũ vtilis: ⁊ silr succus barbe hyrcine sũptus cũ vino stiptico ⁊ acacia silr ⁊ fruct⁹ rubi canini in vino bullit⁹ cũ bibit' vinũ illud ⁊ fruct⁹ corni ⁊ succus camedreos bibitur crudus sicut exprimitur: silr aq̃ decoctionis bibita. ℭ Medicine simplices appropriate que cõueniũt intus ⁊ extra sunt cauda equina, q2 qñ folia ei⁹ bibunt' cũ aq̃: ⁊ fit emplastrũ cũ eis curãt rupturã. Et silr succus ei⁹ ⁊ radix ipsi⁹ est melior ⁊ pilosella ⁊ nux cypressi viridis cũ bibit' pistata cũ modico vino: ⁊ emplasta mixta cũ succo ipsius cypressi: curat silr rupturã: ⁊ nux ẽt cypressi sicca ⁊ puluerizata valet, ⁊ radix burse maioris valet bibita ⁊ emplata: ⁊ radix sigilli salamonis, ⁊ radix lactee siue cordis porcini: ⁊ radix ꝓpiciẽ herba gerens fragra ⁊ edera terrestris: ⁊ silr radix sigilli sancte Marie ⁊ pili leporis incisi minutatim ⁊ ɔfecti cũ melle multũ cocto ⁊ cũ sumunt' reducti in formã pillularũ: ⁊ ẽt exteri⁹ applicant' mirabilr sanant rupturas. ℭ Et ex cõferentib⁹ interi⁹ ⁊ exteri⁹ sunt mumia ⁊ mastix: ⁊ squinantũ ⁊ galla imatura: ⁊ gũmi arabicũ: ⁊ sanguis draconis: ⁊ bolus armen⁹: ⁊ terra sigillata: ⁊ lapis ematitis: ⁊ alia similia istis. ℭ Et medicie simplices ɔueniẽtes exteri⁹ approximate sũt cicuta. nã cũ folia cicute fetide trita torrefacta super tegula cal'a ⁊ emplata spatio triũ diep a. x. vsq; ad. xx. curãt oẽm rupturã. Et lumbrici terre. nã qñ cũ eis fit emplr̃ multis dieb⁹ sanãt eã: maxie si tũc sumant' pill'e facte de pilis leporis suprapostite ⁊ celidonia. Nam dixit Ras. q qñ fit sessio in aq̃ decoctionis ei⁹ sanat exitũ vmbilici. Et dicit radix cõburat' lupini. s. amari cuꝫ petiis pãni lini postea cinis ille sumat' ⁊ cũ vino rubeo stiptico misceat' ⁊ sup stuppis ponat': ⁊ sic loco applicet'. ℭ Medicine int⁹ sumẽde cõposite multe ⁊ varie sũt. Dixit Dio. cõfice el'ariũ ex stercore leporis cũ melle multũ cocto: ⁊ da ex eo frequẽter ad modũ fabe. nã mirabilr cõsolidat rupturã. ℭ Electuariũ de anagalico siluestri multe vtilitatis sic fit. ℞. radicũ ei⁹ bñ decoctaꝝ in vino austero: ⁊ postea optime ɔtritaꝝ ⁊ mellis dispumati. añ. lib. ij. ⁊ coquant' lento igne vsq; ad pfectionẽ: ⁊ tũc supponatur puluis: q sic fit. ℞. san. dra. ℨ. ß. masticis: ⁊ piloꝝ leporis incisoꝝ. añ. ℨ. ij. ⁊ gũmi arabici. ℨ. ij. lapidis ematitis. ℨ. j. nucis cypressi. ℨ. ij. gar. macis cinamomi nucismusc. añ. ℨ. iiij. piperis ziꝫi. ⁊ croci. añ. ℈. j. ⁊ bñ incorporent'. dos ei⁹ mane ⁊ sero. ℨ. ß. cũ vino rub. ℭ Gentilis cõposuit pill'as quas dicit esse mirabiles i cõsolidatione inuiscatiõe ⁊ ɔgregatiõe ptiũ disiunctarũ que terminant curationẽ tanq̃ exñte interi⁹ aliquo manuali opante q̃ sic fiũt. ℞. rature vel limature ferri. scilꝫ calibis. ℥. ß. piloꝝ leporis minutissime incisoꝝ. ℨ. iij. nucis cypressi mumie san. dra. ypoquistidos olibani acatie. añ. ℨ. ij. nasturtij dragagãti myrrhe ciperi. añ. ℨ. j. terant' ⁊ cõficiant' cũ succo ɔsolide maioris vel lactea. al's. lactee nigre, ⁊ est cameleonta nigra: aut cũ aq̃ fluente ex viridi ligno cerui cũ adurit': q2 est p̃cipui iuuamẽti. Dos. eaꝝ est a. ℨ. ij. vsq; ad iiij. sumant' de sero sine cena: sꝫ oꝫ vt in nocte q̃ sumunt' tenere sup loco fracture magnetẽ sufficiẽtis magnitudis lenẽ ⁊ applanatã sup carne nuda nullo mediãte. nã ipse magnes superpositus ipso cõtactu spũs inficit fluẽtes ⁊ refluẽtes p mẽbra adinuicẽ cõspirationẽ hñtis ⁊ cõtinuat ei⁹ v̇t⁹ attractiua p eos tanq̃ p mediũ vsq; ad ferrũ q in dictis pill'is cõtinet' q̃re inficit ipꝫ: vñ mouet' quocũq; mõ vt ɔiungat' magneti vt pficiat' ab ipso ⁊ comitant' ipꝫ ferrũ relique medicine ɔpõnẽ ipsaꝝ pillulaꝝ igrediẽtes ex ɔñtia bone mixtionis ipsaꝝ cũ illo. Cũq; ad locũ pueniũt solutũ opant' i eo solutã adherẽtiã, q̃ nec tã velociter nec tã pfecte delegarent' a nã ad locũ ipꝫ sine a pẽdiculo magnetis: ⁊ his pill'is cũ applicatione magnetis pluries vtendũ est donec pfecte curet' loc⁹. ℭ Et dixit Gẽtilis pill'e valẽtiores predictis sic fiunt. ℞. limature ferri. ℥. j. piloꝝ leporis puluerizatoꝝ. ℥. ß. nucũ cypssi. ℨ. iij. mumie san. drac. olibani. añ. ℨ. j. ɔficiant' cũ succo millefolij ⁊ approximent' vt supradicte. ℭ Electuarium ẽm Gentilẽ optimũ. ℞. gario. cinamomi ziꝫ. macropipis. añ. ℨ. ß. thuris masticis sang. drac. nucis cypssi balaustie. añ. ℨ. ij. ɔsolide maioris ⁊ medie lactee nigre sicce. añ. ℨ. ß. seis plãtaginis lẽtiũ mirti. añ. ℨ. j. cyperi. ℨ. ß. zuccari qd̃ sufficit dos. a. ℨ. ij. vsq; ad. iiij. ℭ Aliud el'ariũ boni saporis ⁊ multe operationis sic fit. ℞. radicis ɔsolide maioris acori. añ. lib. j. radicis sigilli salamonis vel burse maioris ⁊ radicis caude equine. añ. lib. ß. mellis lib. iij. sint radices decocte bñ in vino stiptico ⁊ ɔtrite optie ⁊ cũ melle decocte ⁊ in fine decoctionis misceat' cũ eis spẽs q̃ sic fiũt. ℞. nucũ cypssi. ℨ. ij. piloꝝ leporis. ℨ. ß. masticis corallis. mumie. terre sigil. cinamomi. añ. ℨ. iij. gũmi nucis indie calami aroma. cassielig. añ. ℨ. ij. dos a. ℨ. ij. vsq; ad. iiij. cũ vino d̃coctiõis nucis cypssi. ℭ El'ariũ vtile ⁊ exptũ. ℞. succoꝝ millefolij ɔsolide maioris ⁊ medie corrigiole plantagis camelcõte nigre caude eque pimpinelle volubilis minor. sigilli sancte Marie. añ. ℨ. iiij. mellis. lib. iiij. ß. decoquant' succi p̃dicti depurati cũ melle vsq; fere ad succoꝝ ɔsũptiõeꝫ. postea d̃ponant' ab igne ⁊ supimmisceat' puluis: q sic fit. ℞. fauciũ lucij piscis magni ɔbustoꝝ san. dra. lapidis ematitis olibani masticis mumie piloꝝ leporis nucis cypssi boli ar. coralloꝝ squãti gar. macis. añ. ℨ. iij. cum vino pontico. ⁊ de ɔferẽtib⁹ est puluis: q sic fit. ℞. radic. ɔsolide maioris ⁊ minoris siccaꝝ ⁊ radicũ sigilli sancte Marie siccaꝝ ⁊ radicũ burse maioris siccaꝝ millefolij sicci pimpinelle sicce. añ. ℨ. ij. boli ar. piloꝝ leporis nucis cypssi ros. gũmi ar. dragagãti gar. macis. añ. ℨ. ij. masticis mumie cinam̃ı. añ. ℨ. ß. ⁊ dos ei⁹ est. ℨ. j. cũ ouo sorbili aut cũ vino põtico vel cũ aq̃ plantagis. ℭ Medicie v̇o ɔposite approximãde ab ext' multe valde sũt, sꝫ ego elegi ex eis q̃sdã mihi magis approriatas. al's. appropriatas ex eis q̃ ptes relaxatas ɔstringũt ⁊ solutas ɔglutinãt ex qb⁹ est ẽplꝫ qd̃ sic fit. ℞. gũmi ara. dragagãti masticis boli ar. san. dra. glutis piscũ. glutis de corio boũ. añ. ℨ. ij. thuris. ℨ. iij. picis grece. ℥. j. picis naualis. ℨ. ij. mumie. ℨ. iij. glutis carpẽtarioꝝ. ℥. ß. liq̃fiãt pix naual' ⁊ greca ad ignẽ: ⁊ cũ liq̃facte fuerint addant' glutina, ⁊ eis liq̃factis ⁊ incorpatis deponant' ab igne ⁊ supponat' puluis aberũ reꝝ ⁊ bñ incorpent' ⁊ cũ infridari ceperint fiat ex eis magdaleon manib⁹ p̃us ol'. ro. iunctis ⁊ cũ nec̃e fuerit extẽdat' ex eo sup corio vel pãno firmo tãte q̃ntitatis q ɔtineat totũ locũ ⁊ aliq̃ntulũ salis in circuitu ipsi⁹. ℭ Aliud emplꝫ sic fit ɔtere semẽ psilij. ⁊ infũde ipꝫ in aq̃ pluuiali calefacta aut in aq̃ decoctionis caude eque ⁊ ɔsolide ⁊ dimittat' in ea donec

Medicie simplices ad ɔtringẽdũ ⁊ cõsolidãdũ &c.

Medicie ɔposite intus sumẽde.

Medicie ɔposite eb extra approximãde.

ingrossetꝰ ⁊ pinguescat: ⁊ cū ingrossata fuerit aqua sup̄ adde
puluerē squināti gallaꝝ balausti. p̄sidie ⁊ nucū cypressi ⁊ em
plastretꝰ locus cū eo. ¶ Aliud bonū. ℞. armoniaci. ℥. s. sar/
cacolle. ʒ. s. gūmi ara. ʒ. iij. pīgule albe rasine pini picis gre/
ce. añ. ʒ. s. infundantꝰ h̄ oīa in aceto acerrimo ⁊ dimittantꝰ p
dies. iiij. postea dissoluantꝰ ad ignē semꝑ cū spatula miscēdo
⁊ cū dissoluta fuerint ab igne remoueantꝰ ⁊ cū spatula ducā
tur vsqꝫ ad infrigidationē. ¶ Aliō. ℞. puluis ambrosie cau
de equine ⁊ ꝯsolide domestice ⁊ siluestris. añ. par. iij. mumie
thuris masticis. añ. par. iij. ꝯponātꝰ ⁊ emplentꝰ cū eo oī die
vsqꝫ ad. xv. vel. xx. dies ⁊ interim oī die mane ⁊ sero bibat
ciatū vnū vini bulliti cū puluē sup̄ad̄cāꝝ herbaꝝ. ¶ Aliō
empl'm bonū ⁊ vtile. ℞. armoniaci galbani masticis terben
tine gipsi litargiri gallaꝝ lūbricoꝝ terre picis naualis colo
fonie myrrhe olibani visci q̄rcini aloes aristol. lon. ⁊ rotū.
boli ar. ꝯsolide maioris p̄sidie balaustie. añ. ℥. s. vrine puero
rū lib. j. sepi yrcini lib. ij. pellis arietis recētis in aq̄ ⁊ aceto
fortissimo decocte vsqꝫ ad totalē liquefactionē lib. ß. cere ru
bee. lib. s. dissoluēda dissoluantꝰ in vrina: ⁊ eis dissolutis ad
datꝰ glutē pellis p̄dicte ⁊ misceantꝰ. postea ab igne deponan
tur ⁊ addatꝰ puluis aliaꝝ reꝝ ⁊ malaxetꝰ donec infrigidentꝰ.
¶ Predicta empl'a suppoīi debēt tota p̄us ꝣirbo vel intesti
no ad interiꝰ vētris intromisso ⁊ oꝫ desup ligatura fieri fir/
miter illud tenēs: ⁊ boᵐ ē interiꝫ vt iaceat resupinꝰ vel saltē
iaceat ocio ⁊ quieti iuxta posse. ¶ Ampliꝰ in sequēti caᵒ po
nentꝰ empl'a alia vtilia ad herniā intestinalē q̄ ad hūc locum
p̄nt afferri: sicut q̄ in h̄ caᵒ posita sūt illi ēt ꝯueniūt: ⁊ dicentꝰ
ēt in sequēti caᵒ. q̄ iplent intētionē curatiuā habendaꝫ erga
accidētia: q̄ñ hec ⁊ illa in vnum cōmunicant.

¶ Cura v̄o eminētie vmbilici ⁊ iguinalis per chirurgiā q̄ñꝫ *Cura per incisionē.*
impletꝰ p incisionē: ⁊ q̄nqꝫ per cauteriū ⁊ modus incisionis
eius est iste. Dixerūt sapiētes. Paulus Antilis Haly. Albu.
⁊ Aui. Precipe infirmo vt surgat ⁊ stet erectus ⁊ extēdat to
tū corpꝰ inclinādo se retrorsuꝫ q̄ꝫtū pōt ⁊ retrahat anhelitū
ad se ⁊ cōtineat ip̄ꝫ tādiu donec appareat augmētū siue emi
nentia q̄nqꝫ iuxta dictā figurā meliꝰ manifestabitꝰ totū illō:
⁊ cū manifestū fuerit tūc signa in vniuerso circuitu eiꝰ cum
attramēto siue encausto. Deinde p̄cipe ei vt iaceat sup dor/
sum suū. s. sup discū: ⁊ liga ip̄m aut habeas duos ministros
fortes: quoꝝ vnus stet sup crura sua ⁊ teneat ea firma: ⁊ al/
ter stet sup brachia ⁊ pectus vt nō valeat se mouere cū opōnē
feceris. tūc incide cū spatumuli lato flobotomo vel pilo mi/
rach p totū circuitū signi qō fecisti p̄ter q icidas aliqd de si/
phac qō est sub mirach. Deinde infige in meᵒ mirach illius
in circuitu cuiꝰ incidisti sarmata. i. musculū vel vncinū ⁊ in/
fige ip̄ꝫ sup mirach solū. quasi dicāt. nō ꝓfundes in infixiōe
vncini vt nō accipias cū eo qō sub siphac est. s. nꝫ ꝣirbū neqꝫ
itestinū. Deinde accipies duas acꝰ magnas lōgas s̄ꝫ q̄ꝫtita
tē ipsiꝰ p̄tis mirach circūcisi ⁊ plus ⁊ itromitte i vnā quāqꝫ
acū filū duplicatū ꝯtortū forte aut cordulā de sirico: ⁊ intro
mitte acū vnā in ipsuꝫ mirach ex vna p̄tiū incisionis quā fe/
cisti in circuitu ⁊ fac eā penetrare s̄ꝫ rectitudinē ad aliā p̄teꝫ
illiꝰ icisionis oppositā p̄ti in qua intromisisti acū: deinde in/
tromitte eodē mō acū aliā ex altero latere: ⁊ fac sil'r penetra/
re vt obuient sibi acus siue fila ipsa s̄ꝫ crucis figurā: ⁊ intro/
missio ipsaꝝ acuū sit sub ipso mirach solū cauendo ne acus
obuiet alicui ꝯtento sub ipso mirach. s. neqꝫ siphac neqꝫ ꝣir/
bo neqꝫ intestino: ⁊ ad h̄ vt magis caute h̄ facere possis sub
leua p̄tē ipsiꝰ mirach circūcisaꝫ trahēdo eā supiꝰ cū vncino
quē in ipsā infigisti ⁊ extrahe acū ⁊ dimitte q̄ttuor extremita
tes fili vel cordule eq̄les. Deinde liga cū eis in circuitu dimisſ
se p̄tis subleuate ligamēto strīcto. sit tñ nodus ligamēti ar/
coati: vt dixit Haly. nodo currenti quē nr̄o ydiomate ad ri
scorsoriū dicimꝰ: ⁊ fac vt cadat ligatio ad lacertū iuxta lacer
tū q̄ꝫto plus fuerit posse: ⁊ hic nodus iō fit vt si volūtas fue/
rit soluēdi ip̄ꝫ facil'r soluere possis. Facto nodo dicto incide
ex vna parte illiꝰ p̄tis mirach circūligate faciēs fixurā tāte
q̄ꝫtitatis q p eā possis intromittere digitū tuū indicē ⁊ itro
mitte ip̄ꝫ p eā ⁊ quere an inuenias ꝣirbū aut intestinū cū fi/
lo alligatus: q si inueneris illic intestinū solue ligaturā: ⁊ re/
pelle intestinū ad interiora vētris: deinde stringe filūꝫ nodo
firmo. Si aūt inuenias ꝣirbū nō repellas ip̄ꝫ iteriꝰ: sed liga
ip̄ꝫ ⁊ amputa qō supemiet ex eo ⁊ sue q̄ ibi sūt vene magne
aut arterie cauēdo sāguis fluxū ēt cauterizādo si necīuꝫ fue
rit: deinde dimitte locū ligatū stricte donec mūdificetꝰ caro
ipsa ligata ⁊ cadat per seipsaꝫ aut incide ipsaꝫ q̄ñ subtiliatꝰ ⁊
mortificatꝰ. Deinde cura locū cum eo qō opꝫ ex vnguētis ⁊
alijs donec ꝯsolidetꝰ, caue tñ ne fiat ꝯsolidatio dum vulnus
fuerit adhuc cōcauū, ⁊ nō sufficiēter repletū ne remaneat ci/
catrix ꝯcaue. sil'r stude ne ꝯsolides anteqꝫ sic ꝓcedas ad exte/
riora ne sedū remaneat sil'r eminēs reliquo vētri. ¶ Quidā
aūt modernoꝝ dixerūt. q signato loco ⁊ ligato institis pa/
tiente aut a viris fortibꝰ retēto ponat minister suū digitū su
per locū rupture tenēdo firmiter vt nō exeat intestinū, ⁊ tūc
incide cū spatumuli: vel pilo cuteꝫ mirach sup loco signato
totū eq̄l'r donec peruenias ad rupturā siphac: ⁊ ea inuenta
sue siphac ꝓut dicetꝰ in cura vulneꝝ mirach penetrantiuꝫ: ⁊
postea cura eā cura illoꝝ. ¶ Qꝫ si eminētia vel ruptura fue/
rit in inguinibꝰ p̄ter q descēsus fiat in bursaꝫ testiculoꝝ aut
p̄ua valde: tunc modꝰ curationis eiꝰ p icisionē s̄ꝫ intētionē
ipsoꝝ auctoꝝ est vt facias infirmū ambulare, ⁊ si necesse est
saltare vt tibi manifestetꝰ bñ totꝰ locꝰ eminētie eius ⁊ signa
locū, deinde fac ifirmū iacere sup dorsum suū inter manus
tuas ⁊ p̄cipe vt ligetꝰ vel teneantꝰ a ministris: deinde locum
seca rupture eminētie sectione p latitudinē tēdēte s̄m q̄ꝫtita
tē triū digitoꝝ, deinde excoria mirach donec siphac vel didi
mus appeat: ⁊ tūc si aliqd ex intestinis extra siphac fuerit re
duc illud in locū suū, ⁊ si nihil ex eo ex̄ fuerit, aut si reduxisti
ip̄ꝫ sit p̄ñs aliqs minister q iponat extremū instr̄i radij siue
in egessi vsqꝫ sup siphac vt intus cōtineas intestinū ⁊ prohi/
beat ipsuꝫ ab exitu: deinde opꝫ vt suas vtrūqꝫ latus siphac
siue didimi sutura firma: ⁊ h̄ facias tenēte ministro ꝯtinue
dictū instr̄m, cūqꝫ suisti tūc extrahe instr̄m ⁊ nō incidas ex
siphac aliqd oino, deinde cura vulnus cura vulneꝝ mirach
penetrantium. ꝯtrahetur enim tunc siphac ⁊ non addetꝰ in/
guinis rupture, toto tamen tempore cure opꝫ vt iaceat in/
firmus resupinus donec sit perfecte sanatus.

¶ Cura v̄o eminētie vmbilici vel inguinis p cauteriū actua/
le fit s̄m hunc modū. ¶ Dixerūt sapiētes. cū accidit ruptu/ *Cura per cauteriū.*
ra in vmbilico aut reliquo ventre: ⁊ est incipiēs ⁊ vis vt nō
addatꝰ tunc cauteriza rupturā cauterio rotundo s̄m q̄ꝫtita/
tē rupture: ⁊ sit illō qō aduritꝰ ex cute mirach sicut tertia ps
eius. Deinde cura vulnus: sicut opꝫ: quia nō vltra addetur.
¶ Dixit Albuc. q iam dixerūt q̄dā p̄moꝝ auctoꝝ q caute/
rizetꝰ rupturā cauterio triangulato. signatꝰ enim locus cum
encausto: ⁊ ponitꝰ linea que est s̄m latitudineꝫ trianguli in
latere supiori rupture ⁊ linea altera ad inferius, deinde ꝯpo
ne manū tuā in medio cū cauterio clauili, sed cauteriū p̄mū
est leuius ⁊ melius. Eodē mō pōt cauteriū fieri sup eminen/
tia inguinis. Et dixit Albuc. q cura dictaꝝ eminentiaꝝ per
dictū cauteriū est melius ⁊ securius ea que fit per incisionē.
¶ Qꝫ si infirmꝰ ferrū timuerit ⁊ ignē tūc cures eminētiam
vmbilici cū cauterio potētiali p̄pato s̄ꝫ formā circuli, vt di/
ctū est in actuali. ¶ De mō aūt cauterizationis eminētie vm
bilici cū cauterio potētiali dixerūt q̄dā. signa locū cū encau/
sto, deide in loco vbi signasti sub ruptura pone, meⁿᵉᵐ cau
terizātē dōec ꝯburatꝰ cutis: deide ꝓcede cū mollificātibꝰ do
nec escara cadat, deide respice ⁊ si necīuꝫ ē itera medicamē:
⁊ h̄ totiēs fiēdū ē dōec os pectinis ꝯseq̄ris, bonū ē tñ vt q̄ꝫ/
diu necīuꝫ fuerit iterare medicamē vt aliqd ō p̄nti escara di/
mittatꝰ ne cadat medicamē acutū sup carne viua penitꝰ, ⁊ h̄
vt leuiꝰ toleretꝰ, ⁊ escara vltima sublata total'r cura vulnꝰ cū
carnē generātibꝰ q̄ꝫ citiꝰ illō facere poteris, deide locū cau/
teriza, interiꝫ tñ ꝯtinue eger supinꝰ iaceat vt ēt sup̄adcm̄ est.

¶ De curatione hernie siue ramicis. Cap. xxxix.

Ernia siue ramex: vt dicit Ga. in lib. de apa tib⁹ ⁊ ponit a Rabi. 23ª particula. a nodernis appellat oē apa siue ois tumor ⁊ ista io accñs iuxta testiculos sup. sȝ nō recte. ⁊ ppea ib eis zirbalis ⁊ intestinalis descēsus in osseuȝ siue bursa, testiculoꝝ hernia vocat: ⁊ nos pcedam⁹ de her nia ꝓm hūc vsuȝ q saltē ad pñs cōis est oib⁹. ¶ Sciendū est igit ꝙ septē ponūt eē spēs ramicis siue hernie. s. zirbalis in testialis aq̄sa hūoral siue saniosa vētosa carnosa ⁊ varicosa.

Septē sūt spēs rami cis siue hernie.

De zirbali ⁊ intestinali. dixit Auic. ter tij. 22ª ruptura q a qbusdā dr crepatura fit per solonem pāniculi ⁊ didimi singularitate sua siue talis solo sit vā dis ruptio ꝯtinuitatis siue sit solo iꝓpꝛie dicta q est dilatatio ⁊ amplificatio meat⁹ ipi⁹ didimi q dȝ esse strict⁹ ꝓȝ nām. ⁊ ppea subdit Aui. ꝙ illa solo singulr didimi fit aut pp fixurā ei⁹: quē. s. fixū ⁊ ruptū exitē penetrat. i. ad penetrationē pa rat. vel quē. i. pp quē. s. meatū penetrat. i. descēdit corp⁹ qd fuit cōpꝛehēsuȝ in eo. i. supꝛa eū añ scissurā. s. zirb⁹ aut inte stinū: aut fit illa solo didimi pp dilatationē stricture in mea tu ipi⁹ didimi aut solbnē. i. relaxationē ei⁹. ⁊ subdit. ꝙ qd cūqȝ dictoꝝ modoꝝ penetrationis sit zirb⁹ vel intestinū pue nit ad testiculos tūc noiat ramex aut hernia. Qȝ aūt. s. de ty moꝛe burse testiculoꝝ aut stāte iuxta testiculū est ꝑter hoc. i. ꝑter dictū modū noiat hernia. s. ramex noie cōitatis. i. cōi ter ⁊ gñalr hernia testiculi ⁊ varicex ei⁹ ⁊ durities ipi⁹. ⁊ lo quēs Auic. de speb⁹ hernie ⁊ cāis cap. dicit. ꝙ durities fol liculi. i. pāniculi testiculoꝝ: q dr didimus cadit in zirbo. i. ac cidit pp descētionē zirbi in ipsuȝ sup. aut intestini. neȝ qñqȝ accidit vt dilatent duo foramina q sunt in iferioꝛi siphac in loco inguinū. sup. aut alterū tm̄ pp debilitateȝ ipsoꝝ locoꝝ aut vt disrūpant ⁊ egrediat qd seqt ea de hūiditate glutino sa aut hūoꝛosa aut mollificatiua. s. q facit ad dilatationeȝ ⁊ relaxationē ⁊ facilitatē descensus: aut accidit illud pp adiu toriū ex ꝑcussione aut casu aut motu aut retētione sperma tis moti in coytu vel sine coytu ⁊ ꝓhibiti ab expulsiōe: aut ab ascensione mulierū sup virū: aut laboꝛe anhelitus in coy tu ⁊ ꝓpꝛie sup repletionē ventositatis aut egestionis sicce in vētre in actu coytus. q̄re descēdit aut zirb⁹ aut velamen. i. si phac ⁊ intestina: ⁊ intestinū qd maxie ⁊ frequētius descen dit est monoculū, qm̄ ꝑut apparet in anatomia eoꝛuȝ ipsuȝ est solutum nō ligatum sicut alia intestina.

Signa gñis hoꝝ duoꝝ rupturaꝝ siue crepaturaꝝ sunt additio appens ad sensuȝ. s. tumoꝛ ⁊ inflatio re perta in bursa testiculoꝝ cū q̄a iā duritie q sentit ⁊ ꝑcipit eē in ipsa bursa cū tangit inter siphac ei⁹ intrinsecū ⁊ inter mirach ⁊ intrinsecā cutē ei⁹ burse ⁊ addit ei⁹ appitio ⁊ ma gis manifestat apud motū ⁊ ꝯpꝛssionē ⁊ tussim. Et dixerunt qdā. ꝙ ad cognoscēdū vtrū patiēs sit ruptus siue crepatus fiat vt ipse ieiunet ꝑ vnū: vl duos dies: deinde foꝛtiter tussiat tunc. n. si siphac fuerit ruptū statiȝ intestina descendunt.

¶ Signa vō speꝝ sunt: qm̄ eius q est pp dilatationē meatus sigm̄ est ꝙ appet paulatiȝ in oseo absqȝ motu laboꝛioso voci feratiōe ⁊ alijs similibus causis ⁊ est ramex testiculi: qꝛ ista magis est similis hernie ex alijs causis que vt apparuit dr potius hernia testiculi qȝ. s. intestinalis.

Signa di latationis

¶ Et subdit Aui. ꝙ q est ex zirbo pp illud qd supꝛa. s. illō qd dictū est. s. qd nō appet paulatiȝ: sed magis repente ⁊ absqȝ motu laboꝛioso ⁊ vociferatione ⁊ alijs silib⁹ cāis: tunc ipsa est pp disruptionē ⁊ fixurā ꝓculdubio. Alij dicūt. ⁊ hñ: ꝙ q appet ⁊ euenit paulatiȝ absqȝ cāis extrinsecis foꝛtib⁹ est pp dilatationē meat⁹ sed q appet subito ēt post cās extrinsecas foꝛtes est pp disruptionē ꝓculdubio. Et dixit Aui. ꝙ nō cō uenit ei. s. q est pp disruptionē exiccatio. s. cū me^nt^s int⁹ ⁊ ex approximatis: ⁊ tm̄ ista exiccatio ꝯfert in facta pp dilata^nem ꝓueniētē ex mollificatiōe facta ab hūiditatib⁹ relaxātib⁹.

Signa zir balis.

¶ Dixerūt qdā. ꝙ zirbalis nō reuertit dato ꝙ infirm⁹ iaceat resupin⁹ sȝ intestinalis egro iacēte resupino reuertit satis fa cilr nisi in intestinum descēderit vētositas aut egestio sicca.

Signa in testinali

¶ Dixit Aui. sigm̄ ei⁹ qd est ex intestinis penetrātib⁹ in fixu rā est reductio ei⁹ cū velocitate qñ resupinat ⁊ sensibilitas rugit⁹ ꝓpꝛie qñ cōpꝛimit sup ea vt intromittat. ¶ Et dixit Aui. ꝙ illa q fit ex zirbo aut siphac signat aduēt⁹ ei⁹ paula tim ⁊ est ad ꝓfundū cū eq̄litate in situ ⁊ nō sentit in ista ra mice rugit⁹: ⁊ ꝓm plm̄ est q̄ntitas pue in q̄ntitate ꝓfundita tis: qꝛ ꝓm plm̄ nō multū descēdit ad ꝓfunditatē osei: q̄uis qñqȝ totalr egrediat zirb⁹. i. ꝓm magnā ptē ⁊ hȝ ꝓfūditatē magnā: qꝛ. s. multū descēdit ad ꝓfundū osei: ⁊ nō est motus ei⁹ diuersus a tactu hernie intestini ⁊ vētositatis: ⁊ hͦ est: qꝛ tact⁹ ei⁹ est eq̄lis sicut in illis. dixit. zirbalis ⁊ intestinalis: ⁊ maxime intestinalis auget ex doloꝛe qñ multiplicat vētosi tas in ventre ⁊ qñ resoluit vētositas doloꝛ eaꝝ alleuiat.

¶ Et dixit Aui. ꝙ ambe ꝑdicte differūt a vētosa: qꝛ ambarū reditio est difficilioꝛ qȝ vētose. Uētosa. n. redit absqȝ cōpꝛes sione plurima ⁊ doloꝛe: ita ꝙ qñqȝ redit in dispōne. i. statim ⁊ nō eget vt resupinet eger ad hoc vt redeat. nā resupinatio nō facit eā velocioꝛis reditus qȝ hoꝛa alia. s. in qua nō est re supinus: sed ꝓm aliū sitū. iudiciū eniȝ in resupinatione ⁊ nō resupinatione sile est cū nō sit grauitas ei neqȝ lubꝛicitas: sȝ in ea q est in intestinis: ⁊ ēt sup. in zirbali est hoc diuersum: qm̄ est apud resupinationē parū faciliꝛ: ⁊ qñqȝ accidūt ex intestinali maxie doloꝛes vehemētes ꝑter ꝙ extēdat oseuȝ: ⁊ qñqȝ cōpꝛimit testiculū: ⁊ inflatio ēt vētosa manifesta est ad tactū ⁊ cū percutitur desuper sonat vt tympanum.

Signa vē tose.

¶ Hernia vō aquosa. Dixit Aui. cognoscit ꝑ tactū qñ cedit tactui ⁊ cognoscit per tensionē osei: ⁊ ꝑȝ splendoꝛē ⁊ leuio rē bonitatē: ⁊ qm̄ apostema, nō redit interius nec ingredit per cōpꝛessionē: in quocūqȝ situ eger maneat.

Signa aquose.

¶ Et carnose sigm̄. dixit Aui. ꝙ est in ipso oseo ⁊ nō intra ipȝ: ⁊ est cū duritie ⁊ grossitie ⁊ ꝓiuersitate vie. i. meat⁹ didimi: qꝛ nō est durities illa ⁊ grossities in toto meatu. Et dicūt q dam. ꝙ in carnosa testiculus vr augeri absqȝ doloꝛe ⁊ absqȝ ꝯpatē testiculus tm̄ q̄ntū ad subam suā nō augetur.

Signa carnose.

¶ Uaricosa vō. dixit Aui. cognoscit ex venis in oseo reple tis ⁊ ex toꝛsione eucali. alis. mutali. hͦ est: qꝛ appet in ea emi nētia ad modū botroꝝ vue: ⁊ vt dicūt qdā: varicalis est sic virga oblōga dura: cui⁹ grossitudo qñqȝ inuenit ꝓm grossi tudinē digiti. Et Aui. dixit. ꝙ est cū mollificatione testiculo rū ⁊ ꝓhibitione a cursib⁹ ⁊ motibus. i. ipsoꝝ: ⁊ qꝛ repletio venaꝝ qñqȝ est pulsatiliū qñqȝ nō pulsatiliū. Dixit Aui. ꝙ il la q est in arterijs tactu cū digitis ꝯphēdit. sup. ⁊ distingui tur: sed eam que est in non pulsatilibus tactus non compꝛe hendit ⁊ non distinguit.

Signa varicose

¶ De humoꝛali siue saniosa nō fecerunt auctoꝛes mētioneȝ: aut qꝛ raro euenit aut qꝛ reposuerūt eā in ca^c aquose. cū eo dē mō curet. Distinguit tm̄ ab aquosa: qꝛ ei⁹ mollities non est tāta sicut in aq̄sa: sȝ ipa est sine doloꝛe ⁊ nō redit sicut illa. reꝝ saniosaȝ ꝑcesserūt aut excitura in locis illis ꝓpinqs aut vlcera: ex qb⁹ sanies fluēs fluxit in oseū. Et ego vidi hāc ac cidere in qdā q curabat cū cauterio ex imperitia ipi⁹ medici.

Signa humora lis siue sa niose.

Cura hernie intestinalis vel zirbalis eisdeȝ ꝑficit instris eminētie vmbilici ex silib⁹ causis. ¶ De dieta nāqȝ dixit Aui. ꝙ regimē est dimittere repletionē ⁊ motū plm̄ ⁊ saltū ⁊ incessuȝ subitū ⁊ coytū ⁊ oia his silia: ⁊ ꝙ deterioꝛ haꝝ dispōnū est illa q est sup repletionē: ⁊ opȝ vt dimittat ci bos inflatiuos ⁊ nō multū vtat potu aq: qꝛ inflat ⁊ mollifi cat: ⁊ opȝ vt dimittat oēs res mollificātes: ita ꝙ ēt balnea: ⁊ opȝ ꝙ cū comederit resupinet vt nō accidat tūc descensio vel nō augmētet: ⁊ ppeandē cām cū sedet sit ꝯstrict⁹. s. ꝓm coxas: qꝛ dȝ sedere coxis strictis: ⁊ et sit ꝯstrict⁹ apud coytuȝ ꝓpꝛie: ⁊ et sit coytus ei⁹ ꝓȝ lenitatē eius vētris et nō sup replē tionē. ¶ Et potio in his duab⁹ hernijs silr aut respicit cām et implet ꝑut dictū est in eminētia vmbilici cuȝ diuersionē mēe ipi⁹ digōne et cūone: ⁊ aut respicit ipsam dispōnē siue

De dieta

De pessa ne.

egritudinē, ꝛ tūc hꝫ tres intētiones, quaꝝ pᵃ est in ea q̄ est ex disruptione ptiū ruptaꝝ ꝯglutinatio ꝛ ꝯsolidatio: ꝛ in ea q̄ est ex relaxatione ptiū laxatū ꝯfortatio ꝛ aggregatio. Qꝫ si p̄dicta pᵃ intētio nō fuerit possis, tunc isurgit scđa q̄ est ꝓhibitio augmētatiōis ipsi⁹, qđ est disruptū aut mollificatū. Et tertia est reductio ei⁹ qđ descēdit ex sirbo aut itestino in bursaꝫ testiculoꝝ ad iteriora vētris: ꝛ ista itētio via executionis dꝫ eē pᵃ. nullo. n. mō dꝫ medic⁹ itēdere ꝯsolidationi: nisi prius reduxerit qđ descēdit. ¶ Verꝫ reductio in hac ruptura siue sit sirbi siue intestini: lꝫ sit possis, est tñ difficilis hꝫ cōparationē reductiōis amboꝝ. s. sirbi vel intestini in ruptura q̄ est desup. s. in vētre vel in inguib⁹: ꝛ spāltr in vētre. nā in ea q̄ est in vētre fit facilr reductio cū resupinatiōe ꝛ aliq̄li ꝯpressione cū manu: sꝫ in ista nō est sic: imo eget auxilio reducente. s. resupināte ꝛ resubleuatiōe ei⁹ qđ descendit ꝛ subleuati ipulsiōe: q̄ tñ dꝫ fieri cuꝫ facilitate ꝛ absqꝫ dolore ꝑ posse: ꝛ fit ista reductio vt in plib⁹ meli⁹ facili⁹ ꝛ titi⁹ ab ipsis patiētib⁹ q̄ꝫ a medicis. Qꝫ si difficilis fiat ei⁹ reductio: qꝛ multū est qđ descēdit, ꝛ via sit apta: tūc dixit Ras. xjᵒ ꝯti. sedeat patiēs in aq̄ calida ꝛ empleꝫ donec lenificet: deinde itromittatur. Et Aui. dixit: cū sit inobediēs aliqd ad redeūdū: tūc sedeat patiēs in aq̄ calida ꝛ empleꝫ loc⁹ rupture cū lenitiuis aut vaporeꝫ cū pāno calido tādiu donec redeat. Et qñqꝫ est necē qñ descēdēs est itestinū ꝛ descēdit in ipꝫ fex ꝛ exiccaꝫ: vt cristerizeꝫ patiēs donec fex illa exhibeaꝫ ꝛ iuuamētū fiat in extractiōe ei⁹ mollificādo fecē illā cū brodijs vnctuosis ꝛ sessione in aqs mollificātib⁹ ꝛ emplastatiōe cū illis: ꝛ si fuerit intestinū repletū vētositate extēdēte ꝛ ꝓhibēte regressuꝫ resoluaꝫ vētositas illa, put diceꝫ in hernia vētosa. ¶ Et scias q̄ qñ difficilis fuit egressus intestini nō dꝫ medic⁹ laborare vt violēter introducat illud nisi prius remoueat ꝓhibēs. nā cū violēter attēptauerit illud facere seqꝫ inde dolor fortis ꝛ qñqꝫ mors.

¶ Facta aūt intromissiōe sirbi vel intestini tūc si ruptura est curabilis ꝑ medicias dꝫ medic⁹ illas admistrare eligēdo ex eis hꝫ q̄ntitatē ꝛ dispōnē rupture ꝛ corpis patiētis debiliores vel fortiores int⁹ vel ex̄ approximādas vel int⁹ ꝛ ex̄ sil. Dꝫ ꝯ Gēti. medic⁹ cū bona pūidētia pcedat in curis nō omittēs necīa neqꝫ trāsgrediēs in supfluis inuanū: pst āti⁹ tñ est ꝛ securi⁹ abūdare cautela suadēs in medicaminib⁹ ad exq̄sitissimā sanationē q̄ꝫ isistere ignorātie lapsu vel inaduertēne seu festinatiōe pcipitio vel temeritate ꝯfidētie deficere. qñqꝫ. n. credunꝫ rupture pfecte curate q̄ adhuc fragiles cōpagines hūtes derelinquēte medico, pleq vel ꝓp ignorātiā vel negligentiā vel patiētiū lasciuiā facile recidiuant, quapp meli⁹ est nō subtrahere remedia neqꝫ soluere retinētia celeriter ꝛ ipor tune: imo nec pñtib⁹ ēt manifeste ꝯsolidatiōis indicijs sꝫ ēt post h̄ ꝯtinuare remedia paulisper dꝫ: qm̄ est ꝯferēs ad ꝯstātiā ꝛ robur ptiū ꝯnexarū ꝛ cōnexiōis eaꝝ ꝛ ad cure certitudinē ꝛ tutelā: ꝛ nō solū h̄ fiendū ēst in cura hui⁹ rupture ꝑ medicias: imo ēt in ea q̄ fit ꝑ chirurgiā. Ait. n. Albuc. q̄ qñ eger curaꝫ ꝑ cauteriū vult surgere post sigillationē vlceris siue post. 40. dies: tūc admistra ligamētū decēter factū: ꝛ teneat ipꝫ. xl. dieb⁹ alijs. Et caueaꝫ a labore; ꝛ alijs q̄ nocere sūt dicta. nā qñ qs hoc regimine vtiꝫ sanaꝫ sanatiōe itegra.

Medicīe ab itra approximande.

¶ De medicinis itaqꝫ approximādis ab intra est elariū qđ sic fit: qđ dꝫ eē optimū ꝛ vtile valde. ℞. radicū cicute fetide radicis ꝯsolide domestice ꝛ siluestris. añ. q̄ntitatē quā vis: ꝛ eis abrasis ꝛ mūdis ꝛ lotis fac eas bullire in vino rubeo austero donec pfecte coquanꝫ. postea mūda eas a pte di lignea ꝛ dura ꝛ incide eas minutatim. Deinde pista subtilr: postea misceas cū eis tm̄ de melle q̄ntū ipse sūt in pondere ꝛ decoq̄ eas ad pfectionē: deinde depone ab igne ꝛ suppmitte spēs: q̄ sic fiūt. ℞. cinamomi electi masticis olibani mumie calami aromatici rosaꝝ coralloꝝ rubeoꝝ. añ. p. j. piloꝝ leporis minutatim incisoꝝ nucū cypssi gallaꝝ cupulaꝝ glandiū cande eq̄ne sanguinis dra. añ. par. ꝫ. pistētur subtilissime ꝛ ponantur ex eis spēb⁹ ad lib. mellis. ij. dos. ʒ. j. vel min⁹ cū ʒ. ij. aq

distillatiōis ꝯsolidaꝝ dictaꝝ. ¶ Et de ꝯferētib⁹ est saxenea cū bibiꝫ ex ea di mane. ʒ. j. cū vino stiptico. ¶ Et ex ꝯferētibus est pot⁹ vini stiptici decoctionis nucis cypssi ꝛ gallaꝝ viridiū. ¶ Pentafilon vt poniꝫ xiᵒ ꝯtis. ꝯfert datū in potu ꝛ positū in emplore marie valꝫ in ruptura ex dilatatiōe ꝑ mollificationē. Ait. n. Gal. vt poniꝫ. 2. ꝯti. q̄ radix pentafilon deficcat violēter absqꝫ putrefactiōe. ¶ Et ait Ras. ex libᵒ sine auctore. q̄ si pugillus vn⁹ arthemisie coquaꝫ in rotulo vno aq̄ ꝛ dimidio in olla petre bñ obturato capite ei⁹ in clibano ꝑ noctē vnā donec remaneat rotulus vn⁹ ꝛ bibaꝫ mane ꝛ nō comedat patiens postea vsqꝫ ad vesperas. ꝛ hoc fiat donec ꝯstringaꝫ ipsa ruptura ꝛ eminētia penit⁹ ac si nō eēt. ¶ Qꝫ si cū ruptura itestinali fuerit vētositas grossa in ipsis intestinis tūc da in potu de nuce cypssi ꝛ ameos in aq̄ calida, ꝛ nasturtiū qdē assuꝫ cū bibiꝫ ꝯfert rupture ꝛ vētositati: ꝛ qñ poniꝫ ex nasturtio asso trito in lacte nutricis ꝛ daꝫ isanti rupto sanat ipꝫ. ¶ De medicis v̄o ab ex̄ approximatis vel approximādis hꝫ Gētilē pᵐ ꝛ pcipuū emplꝫ extollēdū ꝛ expertū sup oia alia est h̄ qđ sic fit. ℞. picis naualis. ℥. j. litargirij cere albe ꝛ rubee colofonie armoniaci galbani. añ. ʒ. v. ꝫ. visci q̄rcini thuris myrrhe gipsi. añ. ℥. ij. ʒ. iij. boli ar. nucis cypressi. añ. ℥. j. ʒ. iij. aloes caballini ꝯsolide maioris ꝛ minoris masticis. añ. ℥. ꝫ. ℈. iij. aristo. lon. ꝛ rotū. añ. ℥. ij. ʒ. ij. ℈. ij. galle. ℥. ij. ꝛ. ℈. ij. terbētine cū aceto lote. ℥. ij. ꝛ. ℈. iiij. sanguis hūani. ℥. iiij. acatie sanguis dra. mumie. añ. ℥. ꝫ. ꝛ recipe illius pellis arietine depilata ꝛ incisa minutim: ꝛ fac ea bullire in aq̄ donec liquefiāt ꝛ liq̄factis eis addanꝫ glutinis carpētarioꝝ. i. cū quo ligna ꝯnectunꝫ adinuicē, ꝛ glutinis scriptoꝝ, glutinis piscatoꝝ. i. colla d̄ piscib⁹. ꝛ glutinis licodemonū. i. cū quo lapides ꝛ vicei ꝯglutinanꝫ. añ. ℥. j. ꝛ cū adinuicē liq̄facta fuerint addanꝫ alia supradicta: ꝛ fiat ex eis emplm. de quo extēdaꝫ sup sufficiēti syndone vel corio subtili ꝛ rupture applicetꝫ ꝛ ligeꝫ. ¶ Aliud hꝫ eū sile p̄dicto in v̄tute hꝫ tñ singularitatē sup eminētias ꝛ rupturas hūtes signones vētositatū ꝛ gurgulationis assidue: qđ sic fit. ℞. picis liq̄de cere colofonie aristo. lon. ꝛ rotū. vermiū terre aloes. añ. ℥. iiij. litargiri armoniaci galbani masticis bdellij sumac terbentine serapini ꝯsolide maioris ꝛ minoris. añ. ℥. j. visci quercini lapidis ematitis apolonici olibani gipsi myrrhe thuris. añ. ʒ. vj. san. dra. ʒ. vj. sanguis humani lib. j. deinde accipe pellē arietis remotis pilis incisam ꝛ in aq̄ bullire fac donec tota liq̄fiat postea pmitte aquā spatio triū horaꝝ residere, deinde accipe gūmas p̄dictas ꝛ spēs cribellatas ꝛ in fortissimo aceto ꝛ cū p̄dicto sanguine pmixtas ꝛ pmisce cū colatura aque pellis in cacabo: ꝛ fac vt bulliāt oia donec ad spissitudinem deueniāt ꝛ nigredinem: deinde reserua ꝛ vtere vt predicto. ¶ Aliud vtile: de q̄ dꝛ q̄ sanat rupturā spatio. xv. dieꝝ ita vt nullū vestigiū rupture remaneat: sic fit. ℞. picis naualis cere albe. picis grece. añ. ℥. iij. aloes caballini. ʒ. v. visci q̄rcini. ℥. iiij. armoniaci galbani litargirij masticis. añ. ʒ. iij. boli armeni gipsi. añ. ʒ. v. radicis arist. lō. ꝛ rotū. ramoꝝ ꝛ foliorū mirti. añ. ʒ. vj. myrrhe thuris. añ. ʒ. v. radicis marathri ꝛ anisi. añ. ʒ. ij. san. hūani recētis lib. j. dꝫ āt sic ꝯfici. ℞. pelleꝫ arietinā cū pilis ꝛ coq̄ in aq̄ donec liquefiat, deide cola: ꝛ deinde adde ei viscū ꝛ ad certā ptē coq̄ paulatine mouēdo postea adde cerā ꝛ picē grecā in alio vase liquefactas: ꝛ iteruꝫ decoq̄ multū: deinde adde terbētinā: deinde litargiriū ꝛ fundit⁹ moueanꝫ ne adhereat cacabo. Deinde masticē thus ꝛ myrrā: ꝛ post paululū deponāꝫ ab igne ꝛ addanꝫ ꝯmea bñ triti ꝛ gipsuꝫ ꝛ bolus armen⁹ ꝛ incorpenꝫ. postea reducantur ad ignē ꝛ addanꝫ oia alia p̄ter aloeꝫ qđ dꝫ poni in vltᵒ: ꝛ et coquaꝫ vsqꝫ ad ꝯsūptionē aq̄. ꝓbabis aūt vtrū sit coctū vel nō sic. pone guttā ex eo in vase et infrigidateꝫ malaxa: ꝛ qñ nō multū adheret est coctū. ¶ Et de ꝯferētib⁹ est emplꝫ: ꝛ qđ sic fit. ℞. armōiaci galbani masticis terbētine gipsi litargirij gallaꝝ lūbricoꝝ terre picis naualis colofonie myrrhe olibani visci q̄rcini aris. lon. ꝛ rotū. boli ar. sang. dra. p̄dic

De reductione sirbi vel intestini.

Medicīe ab extra approximande.

In tractatu de hernia gentilis sic scribitur de ses.

balaustie.añ.ʒ.j.vine bols lib.j.sepi yrcini liquefacti lib.j. pellis arietis recētis decocte in aqua ꝛ aceto fortissimo vsqꝫ ad liquefactionē lib.ij.ꝛ misceant̄ cū lib.ʒ.cere rub.itaqꝫ liquefacta prima cera sepo ꝛ gūmi pulueres aliorum misceant̄:ꝛ fiat empl'm:ꝛ si sit nimis liqdū addat̄ de puluerib⁹ semꝑ cōtundendo ꝛ malaxādo. ℂ Aliud de quo dr̄ ꝙ sanat ēt crepaturas equorum.℞.rasinā pini ꝛ armoniacū.añ.ꝛ infunde in aceto forti die ꝛ nocte.ita ꝙ acetum supemineat eis vno digito,postea abijciat̄ acetū q̄si totū:deinde coquat̄ in patela ferrea supra ignē vsquequo cū tangit̄ cū digitis fortiter illis adhereat.tūc extēdat̄ sup petia lini tensa ꝛ dimittat̄ infrigidari ꝛ ex ea in forma serici frustū scindat̄ ꝛ reductis intestinis applicet̄ ꝛ lumbare superponat̄:ꝛ qdā addunt huic emplastro pulueris gallarum ꝛ nucū cypssi ꝛc.ꝫ vehemēter adheret.cū ergo volueris eleuare ipꝫ suppone ei petiā cū assūgia porci ꝛ dimitte donec mollescat empl'm:ꝛ tūc remouebit̄ sine dolore. ℂ Dixit Aui.ꝙ de emplīs ꝯuenientib⁹ est illud qḋ fit ex sauina ꝛ nuce ꝛ folijs cypressi:qm̄ ista sunt emplastrorum radices sup p'mi iuuamenti quorum est ꝯueniētia:

ℂ Apposito emplo rupture oꝫ supponi brachale cū plumaceolo:aut oꝫ fieri ligatura ꝯseruās empl'm sup locū ꝛ ꝓhibens elongationē rupture siue dilatationeꝫ,ꝛ plumaceolus nō oꝫ esse rotundus ne ingredi possit in locū rupture:sed oꝫ esse triangularis habēs in cuspide corrigiā cū qua retro firmiter alligent̄ ꝛ ligatura nō oꝫ habere inuolutiones sphericas ꝛ rotundas.dixit Aui.qm̄ ipse dilatāt rupturas:sꝫ fiat strictura cū inuolutionib⁹ ꝓpriis ad aggregandū labia scissure.sup.ꝛ ad aggregādū ptes dilatatas,ꝛ oꝫ ligatura satis stricta fieri:nō tn̄ sic vt causet dolorē,ꝛ oꝫ tali ꝓpari vt non impediat egōnē exire vt nō sit necesse soluere eā tpe surrectionis ad sellā.ꝛ oꝫ dimitti plus ꝛ minus ꝫm dispōnē emplorum.ad min⁹ ꝟo nō oꝫ solui añ qntū diē nisi añ relaxaret̄.si enim ante qntū diē relaxaret̄ debet iterū cōstringi.

Correctio accidētiū. ℂ Intētio aūt ad corrigēdū accidētia cōplet̄ ꝫm diuersitateꝫ accidētiū ex qbus sūt remanētia ꝯirbi aut intestini in loco rupture cū qb⁹ nō pñt intromitti:ꝛ de hoc accessite dictū est supra.Uerūtñ cū supradicta nō ꝯtulerint ad reingressuꝫ tūc ꝓpie in intestinali accipe duas matassas filati de lino crudas ꝛ coque eas in aq̄ cū cinere sicut fit qñ oꝫ albificari ꝛ cū cōcte fuerint tūc situa infirmū ptib⁹ inferiorib⁹ magis subleuatis supiorib⁹ ꝛ applica ad locū vnā de ꝓdictis matassis calidā q̄ꝫtū tolerare possit ꝛ cū applicuisti cōprime paulatine tuis manib⁹ intestinū ipellēdo ad interi⁹:ꝛ cū ceperit infrigidari aliā applica ꝛ reitera vnā post aliā donec ingrediat̄,ꝛ qdā hoc faciūt cū spōgia infusa in decoctiōe mollificātiuꝫ resolutiuorum tn̄ pluries iterat̄. ℂ De accñtib⁹ ipsis est dolor cū fuerit vehemēs:qm̄ tūc opꝫ vt sedet̄. ℂ Et ex eis est ꝯstipatio vētris ꝛ venarum opilatio meseraicarum epatis ꝛ aliarum q̄ sequent̄ ex vsu ꝯstringentiū ꝛ cōstipātiū iteri⁹ assūptorum maxime in appropriatis. Et opꝫ vt vētris ꝯstipatio tollat̄ cum mollētib⁹ cristericatis ꝛ bibitis ꝛ venaruꝫ opilatio aperiatur cum aperientibus ꝫm exigentiam.

Cura per incisionē. ℂ Cura ꝟo ꝑ chirurgiā aut fit ꝑ incisionē aut ꝑ cauteriū. De ea aūt q̄ fit per incisionē.dixit Albu.in curatiōe spēꝫ hui⁹ egritudis cū ferro est timor:q̄re opꝫ vt caueat̄ casus in ea. cū ḡ volūtas curādi ipsaꝫ cū ferro affuerit duplex ponit̄ ēē modus.vn⁹ ab antiqs cū extractiōe testiculi ꝛ ali⁹ a qbusdā modernis sine exctiōe ei⁹. ℂ Et mod⁹ ꝓmus dixit Albu.est vt ꝓcipias infirmo vt reducat intestina sua ad interiora ventris.sup.aut reducant̄ ꝑ medicū:ꝛ sit istud post eductionem supfluitatū,ꝛ resupinet̄ inter man⁹ tuas ꝛ iter dorsuꝫ suū in disco firmo:ꝛ eleua crura ei⁹ ꝛ liga ipsuꝫ aut teneat̄ a ministris fortib⁹:deinde extende cutē q̄ sequet̄ inguina siue q̄ in inguinib⁹ ꝯtinua est ad supiora,aut qḋ meli⁹ est ꝓcipe ministro vt extēdat eā,deinde reduc testiculū illi⁹ lateris vsqꝫ ad locū rupture ꝛ ꝓcipe tūc ministro vt teneat manū vel digitū suū supra locū rupture vt nō exeat intestinū:ꝛ tu seca cū pilo cutē siue pellē ꝑ longitudinē corpis vsqꝫ ad pelliculā ꝯtinentē intestinū ꝛ sit sectio tanta ꝙ sit poße vt egrediat̄ ex ea ouū.idest testiculus:ꝛ cū feceris sectionē infige in duob⁹ labijs sectionis vncinos ꝫm ꝙ indiges vnū vel plures ad aperiēdū sectionē digitis tuis facias:deinde excoria siphachis q̄ sūt sub cute quā incidisti:ꝛ ꝯirbū ēt si inueneris:ꝛ hoc dīt Haly.fac cū obtuso nouaculo ꝛ plures modernorum excoriāt cū vnguib⁹ suis ꝛ excoriāt intm̄ donec qñ detegit̄ siphac albū durū q est didim⁹ ab oi pte possis imittere digitū tuum indicē in eo qḋ seqt̄ testiculū.s.in posteriorib⁹ ei⁹ ꝛ absolue cū eo oēꝫ adherētiā q̄ est a posteriore pte oui quāto plus poteris:deide moue cū manu tua dextra ad interiorē cutē intestinorum.ꝛ tūc extēde siphac albū.i.didimū ad sursuꝫ trahendo cū manu tua sinistra euellēdo sil' testiculū cum siphac ad ptē.i.ad ptē sectiōis quā fecisti,deinde pone hoc in man⁹ ministri vt extēdat tātū ad sursuꝫ,ꝛ tūc tu solue siphacē ꝛ oēꝫ adherentiā q̄ est a posteriore testiculi solutiōe cōpleta vt non ꝓhibeat̄ totalis ei⁹ extēsio ad supiora:ꝛ post hoc q̄re digitis tuis locū didimi ꝛ ductus circuquaqꝫ,ꝛ caueas ne illic aliqd supsit intestini iplicitū ꝛ inuolutū in didimo:ꝛ si inueneris in eo ex eo aliqd impelle illḋ in vetrē iteri⁹. Deinde accipe acū in qua iposuisti filū grossuꝫ factū licineū ex decē fillis hoc est ꝙ sit grossuꝫ ꝛ duplicatū vel aspaltū forte,ꝛ acus sit magna ꝛ q̄drata ꝛ itromitte ipsaꝫ apḋ postremū siphac qḋ est sub cute testiculorum q̄ sectionē seqt̄.i.in pte siphac q̄ seqt̄ sectionē iuxta inguen ꝛ sue cū eo siphac. Deinde icide extremitates q̄ eminēt ex filo donec sint q̄tuor fila.i.q̄tuor extrema fili,deinde ꝯpone q̄dā ex eis nodādo sup q̄dā figura q̄ sit in mo^m crucis,ꝛ liga cū eis siphac ligamēto vehemēti,donec nō possit aliqd ex vasis q̄ nutriūt eos mittere ad eos aliqd:vt nō accidat inde apa calida:ꝛ post ꝫ pone iterū liga^m 2^m ex liga^m ꝓ^m lōginqū ab eo min⁹ duob⁹ digitis,ꝛ post ista dimitte ex siphac qḋ est sub cute testiculorum q̄ꝫtitatē mag^{tis} digiti ꝛ icide reliquū totū ex didimo ꝫꝫ rotunditatē ꝛ aufer ouū:ꝑus tñ q̄ꝫ icidas appone tabulas latas q̄s qdā tanabas vocāt,ꝛ strige cū eis. Deide icide vt dcm̄ est,tūc ꝛ tūc cū ferro lato bñ ignito vno vel plib⁹ loc⁹ cauteripet̄. Et qdā modernorum didimū icidūt cū ꝓdicto ferro igneo,ꝛ nō min⁹ postea ēt cauteriꝫāt cū alijs duob⁹ ferris optime ignitis cauēdo ne icidat̄,aut ꝯburat̄ aliqd ex ligamēto fc̄o:ꝛ his pactis seca siue ꝑfora cū flobotomo in iferiori pte burse testiculorum sectiōe siue ꝑforatōe ex q̄ currat.i.exire possit sāguis ꝛ sanies q̄ gn̄abit̄ ꝛ nō retineat̄ in ea ꝛ faciat herniā saniosā:ꝛ licīniū illi sectiōi siue ꝑforatiōi iponas:vt nō claudat̄:sꝫ remaneat exit⁹ sanguini illi ꝛ saniei. Deinde tñ suppone vulneribus illis lanā ꝫꝫ necītatē imersaꝫ:aut in oleo solo ad mitigādū dolorē:aut in oleo ro.mixto cū albumie oui ad mitigandū ꝛ ꝓhibēdū ꝛ fluxū sanguis cohibēdū. Deinde liga ligamēto ꝯueniēti ꝛ dimitte extrema fili ex pēdere,deide solue patiētē a liga^{tis} qb⁹ ligasti eū. Deide portet̄ sic cadauer iferiorib⁹ sp aliquātuluꝫ eleuatis:ꝛ ponat̄ in lecto molli ꝛ bñ parato:ita vt eo locato pedes sint aliq̄ꝫtulū capite altiores. Deinde ꝯueniēter coopiat̄:ꝛ a frigore bñ custodiat̄:ꝛ ab oibus accñtib⁹ aie optime sibi caueat:ꝛ sic dicit.dimittat̄ donec liga^m cadat ꝑ seipꝫ:interiꝫ ponēdo cibū suū lubricuꝫ,vt nō egeat cōpssione in assellādo ꝙ si cū hoc egestio sicca fuerit mollificet̄ cū cassia ꝛ silib⁹ ꝛc. ℂ Dixit Haly.ꝙ ꝫ tpe antiq patiētē in concha.i.tina oblōga sedere.i.iacere faciebāt in qua erat aq̄ calida septē singulis dieb⁹ bis:maxie aūt pueros:ꝛ sic de hac via repellebāt apa calid:ꝛ ꝫ qꝛ mitigabant dolorē:ꝛ ꝓhocēt vincula.i.liga^{ta} cū astrictis ꝑ ea corpibus citi⁹ cadebāt:hic aūt modus hodie nō est in vsu dicūt tñ moderni ꝙ si p⁹.vij.vel.viij.dies escara ꝛ liga^m ꝑ se nō ceciderit:ꝙ tūc lꝫ embrocare locū cuꝫ aq̄ calida ꝛ oleo,donec cadat qḋ rectū est:ꝛ vtimur interim quaqꝫ vice q̄ curat̄ vngant̄ inguina ꝛ loca circūstātia cū oleo simplici vel oleo ros.tepefacto. Deinde post casuꝫ ligamēti ꝛ escare cura locū reliqua cura

stione vulnerū donec sanet. Ex his bꝫ ꝙ q egrū post q̄tuor vel qnq3 dies surgere ꝛ ambulare faciūt stulti sunt:ꝛ nō mi nus q se in manib⁹ eoꝝ cōmittūt. ℂ Scd̄s aūt mod⁹ sine ex tractione testiculi. dicūt qdā modernoꝝ inter quos fuit Gui helꝰ. ꝙ situato isr̄mo sup discore cōuenieter ligato crurib⁹ aliquātulū eleuatis ꝛ agnis vt loc⁹ bn̄ videat: tūc medicus accipiat cū manu sinistra pellē q̄ est sup locū infirmū ꝛ scin dat eā ſm rugationē loci:ꝛ ꝯsequat cū incisione sua foramē ꝛ locū vn̄ exeūt intestina: post de foramine experiri si in hora incisionis eleuauerit minister testiculū illi⁹ partis vsq3 ad lo cū q incidit: q: per istā viā statim manifestabit foramēq: p eandē viā descēdūt intestina p quā testiculus ad supiora ele uat:ꝛ cū cert⁹ fueris de foramine dimittat tūc testiculū de scēdere ad suū locū:ꝛ nullo mō psumat testiculū extrahere: sicut stolidi ꝛ nihil sciētes faciūt: sꝫ accipiat neruū .i. pānicu lū ꝛ viā per quā descēdūt intestina:ꝛ liget neruū ipsum vel viā cū filo blando subtili q̄druplicato in duob⁹ locis supi⁹ ꝛ inferi⁹:ꝛ fit inter duas ligaturas distantia vnius digiti:ꝛ illud spatiū scindat p mediū ex trāsuerso:ꝛ postea cauterize tur optime: postea ipleat vulnus pul. sanguis dra. ꝛ albumi ne oui ꝛ firmet bn̄ loc⁹ ligādo cū plumaceolis ꝛ bindare di mittat sic per diē integrā ꝛ plus ꝛ sp vsq3 ad finē infirmita tis iaceat eger supino corpore. Et sepe clysterizet ꝛ intestina sint sp vacua a supfluitatib⁹ ꝛ vētositate: vt nō ipellat ꝛ leda tur loc⁹. Et dixerūt, ꝙ puluis sang. drac. apponēdus in isto loco cū albumine oui sic fit. ℞. sang. dra. ℥. ʒ. masticis draga ganti. an̄. ʒ. ij. pistent ꝛ cribellent, ꝛ cū firmat⁹ fuerit locus ꝛ mūdificatus ab escara ꝛ ligamētis incarnet ꝛ ꝯsolidetur.

Cura per cauterium. ℂ De cura aūt p cauteriū. dicūt ꝙ pōt fieri p cauteriū actua le cū igne:ꝛ per potētiale cū medicinis. De cauterio actuali. dixit Albu. qn̄ accidit ruptura in inguinib⁹:ꝛ descēdit inte stinū aut zirbū ad testiculū:ꝛ est illud incipiēs ꝓpinquū ꝛ nō antiquū: tūc opꝫ vt p̄cipias infirmū dimittere comestio nē in die suo:ꝛ vt vtat clysterib⁹ vt descēdat stercus de ven tre suo: deinde infirm⁹ resupinet sup dorsum suū:ꝛ p̄cipe ei vt teneat anhelitū suū: donec egrediat zirbū aut intestinū. Deinde reduc ipꝫ digitis tuis ꝛ signa cū encaustro sup ru ptura sup os pectinis cū ligno, cui⁹ extremitas sit silis me dietati circuli ad supiora corꝑis. Deinde habeas cauterium ignitū multū: donec proijciat scintillas:ꝛ reducto pus itesti no: aut zirbo ad ꝯcauitatē vētris:ꝛ posita postea manu mi nistri sup locū vt nō vltra egrediat zirbū aut itestinū:ꝛ liga to infirmo: aut detento a ministris depone cauteriū sup ligm ipsi⁹ cū manu tua te stante erecto ꝛ tene intus ipꝫ: donec cō sequaris cū eo os: aut itera cū eo vice alia si nō fuisti ꝯsequu tus in pᵃ vsq3 ad os:ꝛ prudēter obserua ab exitu intestini in hora cauterizationis tue ne cōburas ipꝫ:ꝛ eueniat ꝓp illud sup infirmū aut mors aut malitia magna. Et scias. Dixit Al buc. ꝙ qn̄ tu ꝯsequeris cū cauterio tuo os nō ꝯfert curatio tua:ꝛ opꝫ vt sit cauteriū infantiū subtile ſm mēsurā eoꝝ .i. magnoꝝ: ꝛ opꝫ vt sit infirm⁹ iacēs sup dorsuꝫ .xl. dieb⁹: do nec sigilles vulnus:ꝛ opꝫ vt ponat nutrimētū eius ſm lon gitudinē tēporis curationis ei⁹ illud qd̄ leniat ventrē eius: vt nō exeat intestinū apud conamē ꝛ egestionē. ℂ Cura vō p cauteriū potētiale fit eodē precise mō qui dictus est in caplo precedēti de cura eminētie vmbilici ꝛ inguinis. Deinde cura locum cauterij ꝛ vulneris sicut oportet.

De hernia aquosa. Hernia aquosa dixit Albu. nō est nisi aggregatio hūi ditatis aquee in siphac albo:ꝛ qd̄ est sub cute te sticuloꝝ ꝯtinētie ouū .s. in didimo:ꝛ vꝫ qn̄q3 est aqua ꝯgre gata in quodā pānicio ꝓprio quē p̄parauit ei nā in p̄te ouis donec putet: q: est ouū aliud: est tn̄ cutis testiculi iter siphac albū dictū:ꝛ nō inuenit istud nisi raro. Et dixit. ꝙ gn̄atio ꝛ cā hui⁹ ramicis est ex debilitate q̄ accidit testiculis alteri vl ambobus. q̄re effundit ad eos mā aquosa:ꝛ maxime effun dit in corꝑib⁹ cacheticis. ꝛ in hydropicis ascitib⁹:ꝛ qn̄ iam egredit aqua multa in ventrib⁹ eoꝝ:ꝛ qn̄q3 accidit ex per cussione sup ipsos testiculos: aut cōpressiōe ipsoꝝ:ꝛ dicit ꝙ hꝫ humiditas est hn̄s colores multos. Nā aut est color ei⁹ declinis ad citrinitatē: aut est sanguineus rubeus: aut fecu lentus niger: aut est aq̄sus alb⁹:ꝛ est illud qd̄ est ſm plus.

Signa. ℂ Et eius gn̄lis signa posita sūt supra: signa aūt sp̄ēꝫ sūt: qm̄ ea qb⁹ scit vbi .i. in quo pānicula ꝯtinet aqua sūt ista: nā si est in siphac albo: tūc apa est rotundū ad longitudinē paru per: sicut figura oui ꝛ nō appet ꝙ sit testiculus: qm̄ hūiditas ꝯtinet ouū ab oi p̄te. Et si est in pānicula ꝓprio sibi: tūc apa est rotundū cū p̄te:ꝛ ꝓp hoc extimat hō ꝙ est ouū aliud:ꝛ si humiditas est inter cutē testiculoꝝ ꝛ siphac albū: tūc cadit sub sensu. ℂ Qn̄ aūt vis cognitionē hr̄e coloꝝ hūiditatis il lius: tūc intromitte acuꝫ q̄dratū vsq3 ad locū, ꝛ extrahe. Et ſm id qd̄ egredit iudica de illo qd̄ est intus.

Cura. ℂ Et cura eius p dietā ꝛ potionē est silis cure hydropisis ascitis. ℂ De ap propriatis tn̄ ad hūc locū resoluētib⁹ ꝛ ꝯsumētib⁹ humidi tatē est inunctio cū oleo de costo vel cū oleo de laterib⁹:ꝛ suppositio empli qd̄ sic fit. ℞. baccaꝝ lauri. ʒ. v. nitri. ʒ. x. fi mi colūbini. ʒ. ij. ʒ. olei de lilio ꝛ cere rubee qd̄ sufficit ad in corporādū. Aliud. dixit haly. ℞. calcē viuā:ꝛ in aqua for ti ter ꝓcute, ꝛ excola aquā: deinde calcē cū oleo misce lilioꝝ, ꝛ cera rubea liquefacta:ꝛ suppone.

Cura per incisionem. ℂ De cura vō ei⁹ per chi rurgiā. dixit Albu. cū vocaris ad curationē ei⁹ cū ferro: tūc p̄cipe infirmo vt flebotomet ꝛ euet si pole est illud ꝛ vides corpus eius plenū. Deinde resupinet infirmus sup dorsum suū sup rē altā parūper:ꝛ pone sup eo pānos multos. Dein de sede tu apud sinistrā ei⁹:ꝛ p̄cipe ministro vt sedeat a de xtra ei⁹:ꝛ vt trahat virgā eius ꝛ extēdat ad vnū duoꝝ late rū cutis testiculoꝝ:ꝛ ad p̄tē mirach ventris. Deinde accipe spatumule latū ꝛ seca cutē testiculoꝝ ad p̄tē ex medio p lon gitudinē vsq3 ꝓpe pectinē:ꝛ fiat sectio ſꝫ rectitudinē eq̄di stantē linee q̄ diuidit cutē testiculoꝝ, ita ꝙ nō fiat sup ipsa sꝫ a latere:ꝛ fiat ꝓfunda donec ꝑueniat ad siphac albū, ꝛ si aq̄ est extra ipꝫ ex̄he aquā totam:ꝛ si est intra ipm ꝑfora ipm ꝛ extrahe eā:ꝛ si est in pānicula sibi excoria ipm ꝛ obserua in excoriatione ne seces ipꝫ. Et fit excoriatio tua q̄ ipꝫ excorias ex p̄te q̄ suspēdit cū duo plus:ꝛ subtilr̄ scrutare cū excoria tione ſm q̄ntitatē ſm quā tibi pole est: deinde ꝑfora siphac plenū aq̄ ꝑforatione ampla donec extrahas totā aquā. Dein de separa inter duo labia sectionis cū vncino:ꝛ extēde illuꝫ pāniculū ad supiora cauēdo ne tāgas: aut cōprehēdas cutē testiculoꝝ:ꝛ incide ipꝫ qualitercūq3 est tibi pole incidere ipꝫ:ꝛ aut cū totalitate sua: aut frustatim:ꝛ p̄cipue latus ei⁹ subti le: nā si tu nō exq̄site ꝑscrutaris incisionē ei⁹ nō fit securitas ꝙ aq̄ nō redeat. Qz si testiculus ꝓcedat exteri⁹ a cute sua in hora opōnis tue: tūc qn̄ ꝯpleueris sectionē siphac reduc ipꝫ ꝙ si inueneris testiculū corruptū: tūc opꝫ vt liges vasa que sunt suspensoriū ei⁹ timēdo fluxū sanguis. Deinde abscinde testiculū cū suspēsorio:ꝛ extrahe testiculū: q̄dā aūt incidunt suspēsoriū testiculi cū ferro ignito:ꝛ ex̄hunt ipꝫ: nā si dimitti tur testiculus corrupt⁹ egritudo patit recidiuā. Deinde ag grega duo labia vulneris cū sutura ꝛ cura locū sicut opꝫ ꝙ si nō fuerit nec̄ia sutura intromitte in sectionē lanā intinctā in oleo ro. ꝛ pone lanā aliā de foris quā submersisti in vino ꝛ oleo:ꝛ expone ea sup duos testiculos:ꝛ sup mirach ven tris ꝛ sup eā puluillos ex pāno duplicato:ꝛ liga eos desup cū ligamēto qd̄ est hn̄s sex .s. capita. Deinde accipiant duo pāni ꝛ suant ꝛ impleant lana carminata: aut coto ſm hanc silitudinē:ꝛ fiāt extremitates qb⁹ nectunt ex coto aut ex la na humida ꝛ aggregent cū strictura in lūbari brachaꝝ ꝛ vna extremitatū accipiat sup anū vsq3 ad dorsuꝫ. ꝛ alia acci piat ad p̄tē pectinis:ꝛ due extremitates alie sup duo ingui na ꝛ aggreget strictura in lūbari brachaꝝ. Et dixit Albuc. ꝙ si aqua aggregata fuerit in duabus p̄tib⁹ simul. tūc scias ꝙ sunt duo ramices, seca ergo partē aliā ſm ꝙ fecisti in pri ma equalr̄. ꝛ si potes fac vt opera tua vna sit.

De cura per cauterium. ℂ Et dixit. qn̄q3 artificialr̄ medicat h ramex cū cauterio loco

sectionis cū ferro. Et modus est vt accipias cauteriū cultel/
lare subtile ⁊ igneū ⁊ seca cū eo cutē testiculoꝝ: donec qñ de/
tegis siphac albū ꝯtinēs aquā: tūc accipe cauterium silr̃ lre
grece: ⁊ sit ignitū ⁊ pfora cū eo illud siphac, donec egrediaꝰ
humiditas tota: deinde extende siphac. s. ppriū tibi si affue/
rit cū vncinis: ⁊ excoria eū cū cauterio subtili ignito, ⁊ inci/
de ex eo qđ est posē tibi: donec eradices ipsuꝫ totū: ⁊ caue ne
tangat ouū ignis: ⁊ apertio qdē cū cauterio est saluior ⁊ lon
ginquior ne accidat fluxus sanguis: ⁊ melior q̃ꝫ opō cuꝫ se/
ctione: verūtñ q: p̄dicte opōnes sunt difficiles ad tolerādū
si infirmꝰ est timidus, ⁊ nō expectat sup eas pp horribilita/
tē eaꝝ: tūc administra pforationē hoc mō. s. vt facias sedere
eleuatū: deinde pfora inflationē in inferiori pte eius ſm lon/
gitudinē corpis apertione ampla: donec currat tota aq̄: dein
de pone sup locū cotū: ⁊ dimitte ipm donec currat residuum
aque, ⁊ ista est cura: quā moderni cōiter faciūt: deinde aqua
tota egressa cura locū sicut opꝫ. ℭ Et dixit Albu. si ꝯtietas
sit tibi de egressiōe aque in hora q̃ pforasti: ⁊ nō sit illud nisi
ppꝫ q panniculus albus ꝯtrarietatē facit stās in orificio vul
neris ,phibēs exitū aque: tūc opꝫ vt intromittas in vulnus
pēnā: aut instr̃m quo extrahiꝰ aqua hydropicoꝝ. s. cānulā:
aut adde in sectione parūper. ista tñ cura non est eq̄ bona vt
superior: et ꝯ ſm plm eā seqꝰ recidiua. ℭ Dixit Albu. scias ꝙ
aqua redit ⁊ aggregaꝰ post sex menses: aut circiter eos a die
curationis p̄dicte, sꝫ cū aggregaꝰ: tūc pforeꝰ ſm eandē mo/
dū. ⁊ sic pertrāsibit infirmꝰ dies suos: qdā tñ conaꝰ ,phibe/
re saltem ad tēpus recidiuationē eius ponēdo sup loco descē
sus ipsiꝰ empla ꝯstrictiua cū ligatura adherētiam faciente.
ℭ Et eisdē modis curaꝰ hernia humoralis: siue saniosa.

Cura hernie ventose **Hernie** vo ventose cura per dietā ⁊ potionem est silis
cure hydropisis timpanitis. Emplm ꝯueniēs
ei. ℞. cimini carmeni baccaꝝ lau. fimi colūbini castorei. añ.
ꝯfice cū oleo rutaceo ⁊ cera ⁊ superpone. ℭ Aliud qđ ꝯfert
in vētosa ⁊ aquosa. ℞. baccaꝝ lauri. ʒ. j. rute sicce. ʒ. ij. bdel
lij. ʒ. ij. aggregenꝰ oīa cū oleo laurino. ℭ Aliud ēt bonū. ℞.
bdellij. ʒ. j. s. ameos cimini carmeni baccaꝝ lau. añ. ʒ. iiij. ag
gregenꝰ silr̃ cū oleo laurino: aut anetino, ⁊ qdam dissoluunt
bdelliū cū saliua hoīs ieiuni: ⁊ ꝯficiūt cū allijs. ℭ Aliud bo
nū in ventosa. ℞. pulueris baccaꝝ laur̃. lib. j. farine fenugre
ci. ℥. j. ⁊ incorporenꝰ cū vino qđ sufficit ⁊ modico aceto: dein
bulliaꝰ donec fiat puls: tunc supadde puluerē ameos amo/
mi vel loco eius cimini dauci ciperi ⁊ leuistici: ⁊ adde sex vel
octo spicas allij cocti bñ pistatas: ⁊ oīa incorpa: ⁊ superpo/
ne ex eo, qdā tñ addunt in curatione cū perforatione perue
niente ad locū in quo eiꝰ vētositas ꝯtineꝰ: deinde curant lo/
cū ,put opꝫ: verūtñ ſm plm recidiuāt. ℭ Dixit Albu. in hac
spē nō vidi aliquē q ausus fuerit curationē eiꝰ cū ferro: qdā
tñ antiquoꝝ dixerunt ꝙ cura eiꝰ fit sicut in hernia varicosa.

De hernia varicosa. **Et hernia** varicosa dicta vitis est inflatio eueniēs in
pelle testiculoꝝ inuoluta inuolutiōe sīlī bo
tro vue cū mollificatione testiculoꝝ: ⁊ fit difficilis super in/
firmū motus ⁊ exercitium ⁊ deambulatio.

ℭ Et cura eius per dietā ⁊ medicinā est silis cure varicū cru/
riū. s. vt dixit Haly. cū medicamine laxante colerā nigram, ⁊
vomitu. s. euāte colerā nigrā: ⁊ h̃ frequēter faciēdo: ⁊ facies
minutiones de vena basilica: ⁊ postea emplastrabis infirmū
cū emplis mollientibꝰ ⁊ dissoluētibus: ⁊ ipꝫ a cibis colerā
nigrā gñantibꝰ arte temperatis aut refice calidis ⁊ hūidis.

ℭ Cura aūt eiꝰ p chirurgiā ſm antiquos. dixit Albuc. est vt
facias sedere infirmū sup sedē eleuatā: deinde ipelle suspēso/
riū testiculoꝝ ad inferiora, deinde tene cutē testiculoꝝ cū di/
gitis tuis cū vasis q̄ sunt ,ppinqua ṽge: ⁊ teneat ea minister
aliꝰ, ⁊ extēdat ea extēsione vehemēti, deinde incide cū spatu
muli lato acuto sectiōe trāsuersa i directo: vasoꝝ donec dete/
ganꝰ vasa, deinde excoria ea ex oī pte, sicut excoriaꝰ arterie
temporis cū debēt extirpari: ⁊ postea fige in eis acuꝫ in qua
sit filū duplū: ⁊ liga cū eo in ,ppio loco in quo accidit varix

siue vitis. Deinde liga iterū inferiꝰ in altero loco vltimo ca/
rū: deinde seca ea in medio sectione recta ſm lōgitudinē cor
poris: ⁊ extrahe qđ aggregatū est in eis ex humiditatibꝰ fe
culentis corruptis: deinde cura vulnꝰ: sicut fit in vulneribꝰ
in qbus vis generari saniēꝫ vt cadant vasa que nutriūt vnū
testiculum: nō enim est malum. si vitis fuerit in oībus vasis:
tunc opꝫ vt extrahanꝰ testiculi nutrimenti ex incisione vaso/
rum: q̄re tabescūt ⁊ arescunt ⁊ nō remanet iuuamētū in eis.

Hernia vo carnosa. dixit Albu. fit ex supfluitate que
descēdit ad testiculos. s. que ibi manēs cōuer/ De hernia carnosa.
tiꝰ in māam durā carnosaꝫ: cuiꝰ cā qñq̄ est ēt pcussio vel at/
tritio accidēs de foris, ⁊ est inflatio ista ſm colorē alterius
corpis: ⁊ est dura grauis cui nō est dolor: ⁊ ex multo tpe p/
uenit, ⁊ cū digitis tangiꝰ moueꝰ totū qđ est inter testiculuꝫ:
⁊ nullo mō minuiꝰ: ⁊ dicit Albu. fortasse est apa h̃ lapideūs
cuius color est fuscus, ⁊ nō est ei sensus, ⁊ qñq̄ fit ex noda/
tione venarum ⁊ inflatione ipsarum.

ℭ Et ꝙ fit ex nodatione arteriaꝝ cognosciꝰ p dispōnē apatis
qñ cōprimis ipꝫ digitis tuis ⁊ qđ fit ex nodatione venarū
nō dispargiꝰ ex eo aliqd apud cōpressionem cum digitis.

ℭ Et cura eiꝰ p dietā ⁊ potionē. dixit Haly. est silis cure apa/
tis duri testiculoꝝ. ℭ De cura eius p incisionē. dixit Albu.
scias ꝙ in sectiōe sup hāc ramicē est ex timore pducente ad
pniciē in pluribꝰ dispōnibꝰ: ⁊ cū hoc ēt nō fit nisi cū difficul
tate: quapp dixit ipse inde vr̃ ꝙ dimissio huius cure est me/
lior. ⁊ dixit. factā denodationē arteriaꝝ non opꝫ vt tangas
prorsus: sup alias aūt spēs posē est vt fiat sectio. Et modus
sectionis est vt seces cutē testiculoꝝ: deinde extēde testiculū
in sursuꝫ ad locū sectionis: ⁊ extrahe ipꝫ ex didimo ⁊ libera
suspēsoriū ex vasis, ⁊ liga vasa ⁊ incide suspēsoriū postq̄ꝫ tu
liberas ipꝫ ex oī pte ex ptibꝰ eiꝰ: ⁊ si ouū ꝯsolidatū est cū il/
lis carnibꝰ natiuis: tūc opꝫ vt ex̃has ouuꝫ ⁊ incidas ipm, ⁊ si
adherētiā aliquā haberet iter ipꝫ ⁊ siphac aut ꝙ est inter va
sa: tūc opꝫ vt liberes totā illā adherētiā: ⁊ incide ipꝫ incisio
ne rotūda. Si aūt est adherētia natiuitatis carnis in loco q̄
est remoto: opꝫ vt incidas totū ⁊ ex̃has ouum sicut dictū est.

ℭ Quidā aūt modernoꝝ dixerūt cū volūtas fuerit operādi
mollifica pus carnositatē illā p posse cuꝫ dyaglon dissoluto
in oleo nardino ⁊ silibꝰ: ⁊ corpꝰ eūs cū flōis ⁊ solone vētris
vel vomitu ſm necessitatē, deinde incide cutē testiculoꝝ cuꝫ
pilo: donec inuenias carnositatē, q̄ inuēta libera ouū ab ea
quāto faciliꝰ poteris, ⁊ si testiculus est solidus nō lesus di/
mitte ipꝫ: ⁊ si fuerit lesus ex̃he eū cū illa carnositate: totaꝫ nā
si dimitteret corrūperet in pcessu tpis aliū. deinde si necesse
est suere vulnꝰ fac illō, ⁊ si nō: suppone lanā infusaꝫ in oleo
ro. ⁊ vino calefactis: deinde ,psequere curam sicut opꝫ.

ℭ De gibbositate. Cap. xl.

Gibbus siue gibbositas est remotio spon
diliū dorsi vniꝰ vel plm ex̃ locuꝫ
nālē: ⁊ ista remotio aut fit ad ptē exteriorē: aut
ad interiorem: aut ad latera, qñq̄ ad dextrum.
ℭ Dixit Gal. 4° de interioribꝰ. si dislūctio spō
diliū fit ad exteriꝰ vocaꝰ gibbus exterior: q̄ si fit ad interius
vocaꝰ gibbus interior. sup. ⁊ si fit ad latera dr̃ lateralis: nō
,pprie dr̃ gibbꝰ: qm̃ gibbꝰ p̄supponit tumorē siue eminētiā:
mō qñ spōdiles trahunꝰ ad latera nō appet tumor: sꝫ bñ di/
storqueꝰ spinale exinde: ⁊ ego vidi hāc distorsionē ad latera
in puero quē mihi ⁊ plibꝰ alijs oñdit magr̃ Christoforꝰ geor
gij q̄ valde notabilis erat, ⁊ vocaꝰ hec attractio spōdiliū ad
latera ꝯtorsio. De hac aūt ꝯtorsione nō determinauerūt au/
ctores in caplō de gibbositate: sꝫ pōt reduci ad ca^m de dislo
catione spōdiliū: de exteriori igiꝰ ⁊ interiori hic ,psequēduꝫ
est. ℭ Dixit Gal. vbi supra. ⁊ poniꝰ 1° ꝯti. sic gibbꝰ est attra Quid sit gibbus.
ctio spondilis ad interius aut exteriꝰ: vñ quotiēscūq̄ attra/
hiꝰ spondilis vna ⁊ spondiles alie nō ꝯsequunꝰ manifesta/
biꝰ tunc gibbus. Jnqt Aaron. gibbꝰ aūt aut fit in dorso aut
in pectore: ⁊ q fit in dorso absolute vocaꝰ gibbus: ⁊ q fit in

pectore vocat struma. Ait Raſ.2° cti.olcõ gibbi oẽs sunt qñ pe spõdiliũ in rotũda forᵃ fiat:ꝛ in pte media aliq̃ pars eoꝝ manet illesa. ℭ Dixit Aui.22° ter tij.gibbositas est remotio spõdiliũ ad interiora dorsi.ſ.vſus pectꝰ aut p.i.ad interiorẽ ptẽ:aut ad exteriora dorsi ꝛ ẽ gibbositas posterioris partis,aut ad latera:ꝛ dr incõtorsiorꝛ est gibbositas anterioris ptis quã q̃dã noiant arcuationẽ,cũ eniꝫ accidit cum cõitate ossiuꝫ cassi.i.pectoris vocat cõcauatio ꝛ arcuatio.

De causis **Causarum** gibbositatis alie sũt ex natiuitate:q̃uis eniꝫ gibbositas nõ numeret inter egritudines que hereditant in semine,tñ bñ cõsiderãdo successores gibbosoꝝ numerari posset:ego nãq̃ in pluribꝰ ↄsideraui ꝛ vidi ex gibboso suo vel patre vel patruo nasci gibbosũ filiũ vel nepotẽ,ꝛ alie sũt ex tẽpore acq̃site:ꝛ que sunt ex tpe alie sunt extrinsece pmitiue,ꝛ alie intrinsece añtes ꝛ cõiuncte:ꝓmitiue q̃dẽ sunt,sicut mala plasmatio in pnᶜ natiuitatis,aut mala ligatio facta de infante vel ab obstetrice vel nutrice:aut casus vel pcussio:aut delatio ponderis grauis vel ipsius eleuatio. ℭ Dixit Auic.cãe eiꝰ pmitiue sunt pcussio:aut casus,ꝛ q̃ currũt cursu corpꝛ que ꝓprie sunt cã eiꝰ q̃ fit ad anteriora vſus pectꝰ,aut est delatio põderis grauis,aut ipsiꝰ eleuatio. ℭ Cãe aũt intrinsece siue corporee sũt:aut ex humiditate aquosa salsa lubricatiua q̃ mollificat ligamenta spondiliũ:qbꝰ mollificatis ꝛ relaxatis separant a suo loco versus aliquã dictaꝝ ptiũ:aut fit ab hũiditate limosa.i.grossa q̃ sua grossitie cũ multiplicat ipellit spõdiles. Gal.nãq̃ 3° de vtilita.partic.voluit q̃ inter iuncturas spine cũ ad inuicẽ separant inuenit q̃dã hũiditas alba viscosa nãlr ad ipsas trãsmissa:sicut ad alias trãsmittit iuncturas pp remollire eas ne nimiũ exiccent in motu ꝛ ↄfricatione:cũ aũt spõdilibus vltra quãtitatẽ ↄueniẽtẽ ex hũiditate supinfundit si fuerit subtilis aquosa mollificat ipsoꝝ ligamẽta,ꝛ si fuerit grossa extẽdẽdo ipellit eos. Aut dixit Aui.fit pp apa.ſ.magnũ extẽdẽs tunicas.i.paniculos:ꝛ ꝓinde ipellens spondiles:aut mollificãs eos mediãte mã ab eo resudãte:ꝛ iste apata addũt in interioribꝰ pectoris:ꝛ qñq̃ in interioribꝰ vẽtris:de his dicit Aui.q̃ qñq̃ declarant hec apata per sanguinẽ vel saniẽ egredientẽ cũ sosone vẽtris significãte maturationem apatis:ꝛ ipsius eruptionẽ. ℭ Et qñq̃ fit gibbositas pp vẽtositatẽ aliquã pcutiẽtẽ.i.ipellẽtẽ spõdiles. ℭ Dixit Aarõ,q̃ hũiditas ꝛ vẽtositas ſm plñ cõsequunt cibaria q̃ nõ digerunt. Et Aui.dicit.q̃ in ifantibꝰ accidit gibbositas ꝛ vẽtositas.i.pp vẽtositatẽ qñ cibant añ horã:ꝛ hoc in infantibus ↄtingit qñ nimis cito remouent a lactatiõe:ꝛ cibantur alijs cibarijs:aut qñ sumunt cũ lacte alia cibaria añ ipꝫ tempus,ꝛ in pueris fit qñ comedũt añ horã,ꝛ ponunt cibũ supra indigestũ cibũ. ℭ Dixit Simon.q̃ gibbꝰ qñq̃ fit ex vi spasmi:aut siccitate musculi. Et Aui.dixit.qñq̃ fit pp spasmũ ligamẽtoꝝ.i.neruoꝝ lacertoꝝ:ꝛ itelligũt de spasmo ex siccitate:ꝛ ꝓpea dixit Aui.q̃ est pauci casus.i.rari euentus,ſꝫ cũ euenit est velocis interfectionis,sicut spasmus ipse siccus velociter interficit,ꝛ si ↄfirmat nõ sanat. ℭ Dixit Ypp. 6° affo.qbuscũq̃.i.infantibꝰ gibbi fiunt ex asmate:aut tussi añ iuuentutẽ pereunt.i.nõ multo tpe viuunt. Et Raſ.11° cõtinẽ.hũc affori.afferẽs dicit:qbuscũq̃ fiũt gibbi ex asmate aut tussi añ ortũ piloꝝ in pectine pereunt:qm dixit Raſ.qñ gibbi fiunt absq̃ pcussione vel cã manifesta erunt ex nascentia interiori expellẽte spõdiles spinalis q̃ nascẽtia si fuerit ex vltima grossitudie hũoꝝ indigestibilis erit dinosa:ꝛ iõ interficit in tali cõditiõe:qm accñs in pdicto tpe non pmittit pectus extẽdi ꝛ dilatari,vt quãtitas oportuna aeris frigida ꝛ pulmoni ꝛ cordi ↄsequat:ꝛ ex hac anhelitus necessitate ꝛ strictura interficiet:ꝛ lꝫ ipsa nascẽtia maturet:tñ credit tpe sue maturationis ꝛ ruptiõis:siue emanationis saniei interficere patientẽ cũ magna fit,ꝛ sunt verba Gal.in cõmẽto dicti affo.ꝛ ait Raſ.q̃ sũma verboꝝ Gal.in ipso cõmẽto.hec est.qbus fiũt:aut ex pcussiõe:ꝛ eius sũt:aut extura intra spinale dura ꝛ grossa:extrahente ad se spondiles. Et Aui.adducens pdictũ affo.dixit.cui accidit gibbositas ex asmate:aut tussi añq̃ꝫ expuat.ſ.mãm asma siue tussim facientẽ ipse moritur. Et illud est qm signat mãm facientis asma:aut tussim permutationẽ ad spondiles:ꝛ facit in eis accidere exiturã fortẽ apparẽtẽ eueniẽtẽ a mã grossa:nã si nõ eẽt eiꝰ grossitudo nõ accideret gibbositas ab ea:q2 si esset subtilis potiꝰ resolueretur q̃ꝫ gibbositatẽ faceret. ℭ Dicũt.ꝛ põt nlr fieri aliꝰ affo.i.q̃ si i iuuenibꝰ ex dictꝭ causis fiat gibbositas q̃ añ senectutẽ vel saltẽ añ seniũ pereunt,q2 nõ multo tẽpore viuunt:ꝛ vt dicunt affo.iste verificat de gibbositate interiori. Nã dicit.A.cũ ita fit nõ fit ꝑparatio pectori,vt dilatet pulmoni sufficiẽter,quare retinet anhelitꝰ.i.retrahit a bonitate sua:ꝛ imo apparet vt malus fiat ꝛ pducat ad pditionẽ:ꝛ ex hoc maxime pereũt illi qbꝰ ex attractione spondiliũ ad intra nõ cõcatur nocuᵐ ossibꝰ pectoris:ita q̃ nõ preeminẽt anteriꝰ:q2 tunc anhelitꝰ ↄstrictio est magna ꝛ pua est ꝑparatio pectoris vt dilatet pulmo sufficiẽter:cũ aũt cõcaret nocᵐ ossibꝰ pectoris:ita q̃ exteriꝰ ꝑeminuerint:tũc pectori remanet ↄcauitas sufficiens ad dilatationẽ pulmonis,nec accideret cito inde mors:sicut neq̃ accidit cito in gibbo posteriori:vt experientia declarat. ℭ Dixit.A.totũ illud.ſ.qđ dictuꝫ est de causis gibbositatis:aut est cã.ſ.remotiõis cõcantis spõdilibꝰ pluribꝰ nũero:aut duobꝰ vel tribꝰ vel pluribꝰ ſꝫ gradationẽ.ſ.q̃ nõ oẽs eq̃ separant a loco suo:aut nõ est ita.ſ.q̃ nõ cõcant pluribꝰ:sed vni tm̃. ℭ Dixit Gal.in cõmẽto dicti affo.exitura accñs in infantibꝰ dũ attrahit spõdiles ipedit pectꝰ ꝛ costas q̃ nõ augeant:vñ strictura fiet pulmonis ꝛ cordis celeriter cũ strictura anhelitꝰ. ℭ Dixit Sera.in pmo breuiarij.hec egritudo plm accidit infantibꝰ:ꝛ cũ accidit in ifantibꝰ.dixit.A.ꝓhibet penitꝰ incedere in dilatationẽ,ꝛ amplificationẽ sui:quare diuersificãt mẽbra anhelitꝰ nocumẽta ↄstringẽtia sup anhelitũ.ꝛ dixit.gibbositas ꝓprie ea q̃ est ad interiora ↄstringit locũ sup pulmonẽ:q̃re facit accidere malitiã anhelitꝰ:q2 pulmo ↄstrictus nõ põt sufficiẽter dilatari.vnde accidit vt fiat in eo anhelitus paruus velox ꝛ spissus.

Signa gñis nota sũt ad sensuꝫ. Et dicit Aui.subtiliant crura habẽtis gibbositatẽ pp illud qđ facit gibbositas de opilõne quorũdã meatuũ.i.venaꝝ siue viarũ in quibꝰ penetrat cibꝰ:q̃re nõ penetrat de nutrimẽto sufficienter ad crura:ꝛ vñ gracilant ꝛ signe replõnis eius in pueris. dixit Albu.sunt q̃ accidit sup eũ strictura in anhelitu apud eleuationẽ ꝛ motũ. Et inuenis in vltima spõdiliũ dorsi ꝛ nodis eius q̃ inde cepit eminere sup alias spõdiles. Signa specierũ.dixit Aui.signa facte a cãis pmitiuis sũt casus cap.ſ.q2 pcessit aliqua eaꝝ:ꝛ signũ facte ab hũiditate.dixit.A.est signũ forme a qualitate corpoꝝ.ſ.ꝛ habitudinis.ſ.mollicie.signũ tactꝰ:qm tactꝰ indicat corpꝰ ꝛ loca spõdiliũ humida mollia relaxata:ꝛ q̃ locꝰ paꝝ exiccat oleuꝫ quo inungit:ꝛ tarditas eiꝰ in exiccãdo ipꝫ:ꝛ q̃ ꝑcesserit regimẽ humectatiuũ. ℭ Et signũ facte ab apate est tactus loci:q: cũ tangit dolet si ꝑuenit ad exteriora,ꝛ est tactꝰ eius tactus apatis:ꝛ dolor eius est ꝓprie in paniculis,ꝛ accidũt ei febres sequẽtes illud apa. ℭ Et signũ facte a siccitate est signatio siccitatis totiꝰ corpis:ꝛ ꝑcesserũt cãe exiccãtes,sicut tolerãtia febriũ acutaꝝ.ſup.aut valde cronicaꝝ:ꝛ tolerãtia euonũ ꝛ similiũ:ꝛ cũ fit inunctio sup loco ex oleo velociter ꝛ multum exiccat. ℭ Et signa facte a vẽtositate sunt signa vẽtositatis significatiua multiplicantis in partibus pectoris ꝛ vẽtris.

Curatio ꝛ precessio regis gñantis vẽtositatẽ.facte ab humiditate:ꝛ facte a siccitate.dixit Auicẽ.est curatio paralysis ꝛ spasmi humidi.ſ.q̃ꝫtũ ad factã ex humiditate. Et curatio spasmi sicci.ſ.quãtũ ad factã ex siccitate,ꝛ hoc q̃ꝫtũ ad dietã:ꝛ q̃ꝫtũ ad potionẽ in necessitate euouis:ꝛ in humida diminutionis ꝛ egestionis in siccas:ꝛ in qualitate administrãdi emplastra ꝛ embrocas:ꝛ alia.ſ.vt sint exiccantia in humidas:ꝛ humectantia in siccas:ꝛ q2 gibbositas raro.

Prono-stica.

fit a siccitate: ⁊ ideo auctores non ꝓcesserunt ꝑiculū de curatiōe: ⁊ facte ab apate cura est cura apatis dictoꝝ locoꝝ maxime apatis difficilis ad resoluēdū seu maturādū ⁊ rūpēdū: ⁊ q: plim fit ab hūiditate mollificāte ꝓcesserūt spālr auctores in cura eiꝰ. ❡ Dixit Aui. cañ. medicinaꝝ in ea q̄ non est cū siccitate est vt sint stiptice. s. exiccatiue vt exiccent ⁊ stringant ligamēta q̄ mollificata sūt, ꝗꝛobrē. s. ꝑ quā mollificatiōnē inclinate sūt spōdiles: ⁊ sint calefactiue vt ꝯfortēt ea. s. ligamētare sint ēt resolutiue ⁊ cōsūptiue illiꝰ hūiditatis: vt stringant. i. exiccent hūiditates tā mollificātes q̄ȝ adiuuantes ad mollificādū. i. ⁊ fluētes ⁊ fluxere marie fluētes stringant. i. ꝓhibeant a fluxu, nā dixit ipse. cū cadit sufficiētia super stiptica. s. ⁊ calida resolutiua posē est vt ꝯfortent ligamētare exiccent: ⁊ nō inclinent ad intus vel ex̄ ⁊ tollat gibbositas. ❡ Et dixit Aui. cū nō resoluit ⁊ exiccat illa mā humida in locis spondilū manēs ꝑtrāsit vt ꝑmutet ad mēbrum aliud. ⁊ plim permutat ad mēbra inferiora. s. ad pedes: ⁊ facit in eis accidere paralysim: ⁊ siles egritudies ꝺm nāȝ ipsiꝰ humiditatis in subtilitate ⁊ grossitudine sua: ⁊ ꝺm moduȝ ꝑmutationis eius ex imbibitione eiꝰ: ⁊ aut infusiōe paulatim facta, nā si est subtilis ⁊ ībibit inducit paralysiȝ, ⁊ si est grossa ⁊ infundit pōt inducere spasmū aut tetanū aut stuporeȝ.

❡ Et posuit. A. cañ. in tpe vsus stipticoꝝ: ⁊ dictū cū añcessit mūdificatio ⁊ purgatio corpis nō est malū, imo est bonū vti tunc stipticis. i. exiccatiuis calefactiuis ⁊ resolutiuis: ⁊ iste tres qualitates qñq̄ reperiunt in vna medicina singulari, sicut in nuce cypressi ⁊ folijs eiꝰ: ⁊ folijs lauri ⁊ calamo aromatico ⁊ alusmati ⁊ enula, ⁊ qñqȝ sunt necessarie medicine cōposite in qbꝰ fit stipticitas: ⁊ hec erit iuncta aut cū frigiditate sicut in rob. ⁊ acatia ⁊ balaustijs: ⁊ silibꝰ: ⁊ qñq̄ cū caliditate in ꝑdictis, ⁊ qñq̄ est necīuȝ vt cōponant medicine stiptice frigide cū calefacietibꝰ vt ꝑdicte: ⁊ siles cū folijs lauri castor: ei: folijs oleandri ⁊ acoro ⁊ silibꝰ: ⁊ hec necessitas foret qñ talis gibbositas foret in corpe cōplonis nālr calidee aut cū illi humiditati quoquo mō esset coniuncta caliditas.

❡ Dixit Aui. olea ꝯferētia gibbositati humide. s. sine caliditate sūt olea rerū stipticaꝝ calidaꝝ: sicut oleū rute: ⁊ oleū cypressi, ⁊ oleū de castoreo ⁊ piretro ⁊ euforbio: ⁊ qñq̄ fiunt cūȝ dictis oleis vel aliquo eoꝝ empla qñ miscent medicine fortis resolonis, sicut folia oleandri ⁊ castorei ⁊ rute ⁊ silia. ❡ Emplm bonū ad humidā sumant acoruȝ ⁊ enula: ⁊ decoquant in aqua cypressi, ⁊ emplastret cum eis locus.

Cura fcē a vētositate.

❡ Facte vō a vētositate curatio est curatio vētositatis ⁊ inflationis vētris quo ad dietā ⁊ potionē: ⁊ adducant spondilibus ⁊ pectori medicine locales vētositatē resoluētes: ⁊ de appropriatis in hoc loco ꝺm. A. est emplm qd̄ sic fit. ℞. storacis liq̄de ⁊ costi ⁊ sauine ⁊ calami aromatici. añ. ℥. j. euforbij. ʒ. j. olei nardini quātū necesse est. ❡ Emplm ꝯueniēs ad humidā ⁊ vētosā sit. ℞. sauinā ⁊ seca, ⁊ armoniacū ⁊ nuceȝ cypressi ⁊ piretrū ⁊ sansucū ⁊ cordumenū ⁊ squinātū ⁊ cassiaȝ. s. ligneā: ⁊ decoquant cū aqua decoctiōe optima. i. multa ⁊ ordinata ⁊ effundat desup de oleo quātuȝ est aque medietas ⁊ decoquat ⁊ iteret in hoc multotiēs: postea ꝓiciat in illo oleo castoreū ⁊ euforbiū ⁊ sauina ꝯtrita ⁊ administretur: nā in ipso est carminatio vētositatis ⁊ resolō humiditatū extraneaꝝ grossaꝝ.

Cura per cauteriū.

❡ Aliud cōferēs vtriq̄ sumant enula ⁊ sauina ⁊ acorus: ⁊ decoquant in vino donec dissoluantur: postea dissoluat cū eis bdelliū donec fiat sicut vnguētū ⁊ administret. ❡ Dixit Aui. qñ nō valēt curationes cū eis que bibunt cū emplis, ⁊ alijs, tūc administret cauterium ⁊ remoueat mollificatio ⁊ induret ⁊ exiccet locus. ❡ Scias tñ q̄ sicut medicatio cū medicinis non valet in inueterata ⁊ ꝯfirmata gibbositate, imo nō valet nisi in incipiente ⁊ recenterita neqȝ medicatio cū cauterio. ❡ Et modus cauterisandi in ꝑnº gibbositatis. dixit Albu. est vt cauterises illud cū cauterio qd̄ sit circulus vt capiat cauteriū sup oem pte spondilis equalr: ⁊ si vis cauterisa in circuitu spondilis cū cauterio puncti duas lineas aut tres, ⁊ sint puncta propinqua ad inuicē: caue tñ ne administres cauterium in gibbositate que fit ex spasmo nerui: qm̄ vt patuit talis spasmus est ex siccitate facto cauterio: ⁊ ad tps retento apto curet sic opȝ. Cauteriū nāq̄ cū reliqua curone: aut sanat: aut ꝓhibet augm̄ eius.

❡ De manuali opōne in egritudinibus vesice. Cap. xlj.

Peratio manualis in egritudinibꝰ vesice qñq̄ reqrit in extractiōe lapidis: ⁊ dicet de ea in sequēti caº ⁊ qñq̄ reqrit in curatione retentionis vrine ⁊ curatione scabiei excoriatiōis ⁊ vlceꝝ eius, ⁊ dr̄ ista opō siringatio siue clysterisatio vesice que fit cum intromissione alicuius instrōꝝ dicēdoꝝ ꝑ foramen virge quousq̄ ꝑueniat ad vesicā.

Stante apate in vesica aut meatibus eius si est siringādū

❡ Ista tñ manualis opō nō est fiēda stāte apate in vesica collo eius vel virga ptibꝰ adiacētibꝰ vesice. Ait enim Ras. xº ꝯtiñ. qñ affuerit apatio vesice aut ani nolo iponere instrm vrinatiuū: qm̄ addet et in apate ⁊ dolore. Et Aui. dixit, caue ne administres ea. s. instra vrinatiua qñ apa est in vesica: aut in coartatione ani ꝓrime: nā intromissio eoꝝ augmentat apat. i. apa augmētat ⁊ addit in dolore: ⁊ sed ꝓcedo dixit Ras. ꝑus ad sedādū dolores cū oleo ⁊ aqua calida ⁊ curo ꝑus apa. ❡ Quidā ēt ꝓhibēt administrationē eoꝝ stātibꝰ vlceribꝰ in meatu virge q̄ est ad vesicā marie si vlcera illa fuerint dolorosa: qm̄ addendo in dolorem ꝓuocāt apa: ⁊ neq̄ est deueniendū ad hāc opōnē nisi postq̄ꝫ ꝓcesserit administratio medicinaꝝ ⁊ auxilioꝝ dicēdoꝝ ⁊ nō cōtulerint.

Instra vrinatiua sūt quattuor.

❡ Dixit Aui. qñ nō ꝯferūt medicine nō est excusatio alteriꝰ ingenij ⁊ administrationis alkakatir. i. instri ꝑ qd̄ attrahit aer aut aqua ⁊ administrationis instri quo mingit. ❡ Ut potui aūt cōprehēdere ex dictis: ⁊ in intētionibꝰ auctorum instra qbꝰ medicꝰ vti hꝫ quattuor suntque ois gnālr vocantur vrinatiua, ⁊ vocant siringa: siringa tñ qñ accipit ꝓprie solū accipit ꝓ altero eoꝝ vt patebit. ❡ Primū eoꝝ est quo vti opȝ in retētione vrine qñ cā retētionis eius fuerit aliqd opilās stans in meatu vrine ꝓprie in collo vesice: siue fuerit lapis: siue sanguis coagulatus, siue pus, aut hūor grossus vel viscosus, ⁊ tale instrm dȝ eē sicut stilus: nec est necesse vt sit cōcauus: qm̄ nō est ad ex̄hendū ex vesica: neq̄ ad iponendū aliqd in ea: quāuis ista opō ēt ipleri posset si esset ꝯcauū, nō tñ dȝ medicus deuenire ad operādū cū eo nisi ꝑus ꝑmiserit hec duo ingenia: ꝑm̄ est. dixit Ras. 4º ꝯti. si fuerit retētio vrine cā lapidis in collo vesice ꝑcipe patiēti q̄ iaceat sup dorsū suū: ⁊ eleua pedes eiꝰ ⁊ crura dū fuerint bene eminētes: ⁊ tūc cōmoue ipȝ diuersimode ad ptes. i. dextrā ⁊ sinistram multis vicibꝰ, deinde ꝑcipe ei q̄ studeat ad mingēdū: q̄ nisi minxerit iterato fac illud: ⁊ pluries qñ ꝯsueuit lapis ex hoc descēdere i vesicā, vñ remouet opilō ⁊ vrina egredietur. ❡ 2m̄ ingeniū est. dixit Albu. si vides retētionē vrine fieri ex lapide q̄ iaȝ ingressus est collū vesice: ⁊ tūc opȝ vt infirmꝰ stet sup genua sua: deinde cōponant pedes eiꝰ sup dorsuȝ eiꝰ: ⁊ extēdat vētrē suū a supiori pte dorsi eiꝰ: ⁊ ꝯstringat ifirmꝰ anhelitū suū q̄tū posse est, nā cogit tūc collū vesice ad expulsionē lapidis ad posteriora. s. ad ꝓfundū vesice, ⁊ silr ista duo ingenia qñq̄ ꝯferunt in remotione sanguis coagulati puris vel humoris grossi: ⁊ etēniȝ facta expulsiōe illiꝰ absoluit vrina, sȝ sic nō absoluit sed vehemēs fit res sup infirmū: tunc opȝ vt administres ex̄ctionē eiꝰ de loco illo cum instrō vrinatiuo. ❡ 2m̄ instrȝ est quo ore sugit postq̄ꝫ intromissuȝ est vsq̄ ad vesicā: vt mediāte ista suctiōe attrahat vrina ad os: ⁊ attracta expuat: ⁊ ista suctio dȝ fieri ab aliq̄ vili ꝑsoª, ⁊ istō instrȝ dȝ eē ꝯcauū hñs in fundo vnū foramen: aut ēt plura in circuitu ꝓfūdi: ⁊ de hoc instrō ⁊ mō ex̄ctiōis vrine. dixit Aui. 19º tertij. adiuuet ad vrinādū cū exufflatiōe facta cū racbatir in virga posita ⁊ exsufflat nō aerē emittēdo: sȝ attrahēdo ad sernā cū trahit aer ne detur vacuum: sequit vrina ⁊ euātur. ❡ 3m̄ instrm est intus cōcauū vnū solū habens in fundo foramen directū: qd̄ quidem foramen directe claudit cum re

lumen que possit per supiorē ei⁹ partē extrahi,nā cū trahit᷑
ad superi⁹,seq̄t᷑ ipsū vrina ne dec᷑ vacuū:⁊ istud implens ii:
ne claudēs foramē instr̄i:aut est stilus p̄ supi⁹ orificiū instr̄i
imissus perpendicul'r vsq3 ad foramen inferi⁹ q̄ dʒ hr̄e ex su
periori p̄te ei⁹ manubriū quo possit capi ⁊ trahi ad supius.
de quo dixit Aui.q̄ illud qd̄ iplet vacuitatē illius instr̄i:aut
est stilus p̄pendiculare penetrans in eo hn̄s suspentiones.i.
additamētū sup ip̄z:quasi manica cū qua possit cōp̄rehēdi:
⁊ cū qua remouet᷑.i.extrahat᷑:aut iplens foramen instr̄i est
lana aut cotū:qd̄ q̄dē ligari dʒ cū filo duplicato ⁊ forti ↄpo
sito ex plurib⁹ ordinatis filis factis de lana:aut de serico cū
quo filo forti extenso.i.plicato medio.i.per mediū ipsi⁹ to/
tius liget᷑ firmiter illa lana vel cotū:ita vt cū volūtas fuerit
attrahere filū:attrahat᷑ cū eo simul illa lana vel cotū ⁊ nō re
maneat in meatu:dʒ aūt filū esse ita oblongū:vt cum ligata
fuerit lana vel cotū in medio ipsius ambe ipsius extremita/
tes excedant quātitatē longitudinis instr̄i palmo vno aut
plus:⁊ cū volūtas fuerit op̄ari cū ipso per foramē fūdi mit
tant᷑ ille ambe ipsius extremitates donec exeant p̄ foramen
supius:⁊ trahat᷑ quousq3 lana illa ligata vel cotū ingredia
tur foramen fundi instrumēti:⁊ si q̄dē ex ea extra remanse/
rit forficib⁹ incidat᷑:postea instr̄m intromittat᷑ vsq3 ad locū
vrine.Deinde trahant᷑ superius extremitates fili equal'r:vt
trahat᷑ cū eis lana vel cotū vt trahat᷑ illud qd̄ seq̄t᷑.i.seq dʒ
ex vrina vel alio vt sanguine pure vel humiditate:⁊ est hoc
instr̄m simile instr̄o quo vtunt᷑ pueri ad p̄roijciendū aquā
ad longinquū:qd̄ nostro ydiomate vocat᷑ schiçatorium qd̄
pueri cū ponūt in aquā s̄m p̄fundū ei⁹:⁊ attrahūt ad se pa/
rū per stilū aqua insequens stilū ingredit᷑ instr̄m deinde ele/
uant instr̄m ex aqua:⁊ cū volūt aquā illā attractā proijcere
impellunt inferius stilū:cuius impulsione aq̄ violentata cū
fortitudine exit ex instr̄o:⁊ ideo hoc instr̄m etiā esset cōue/
niēs cū vellet medicus ponere in vesica aliquē liquorē cum
violentia ⁊ fortitudine:nā inijcit᷑ liquor in instr̄m. Deinde
impellit᷑ cū stilo in vesicā:cū aūt vrina vel alia humiditas in
sequit᷑ lanā attractā:extrahe tūc eā ⁊ dimitte vrinā currere.
Deinde si necesse est itera instr̄m:donec tota vrina euacuet᷑.
Et scias q̄ stilus est melior iplens vacuitatem instr̄i q̄ȝ lana
vel cotū:q̄m cū necessariū fuerit iterare instr̄m nō est neces/
sariū ipsū extrahere ex virga:⁊ iterū intromittere sicut est
necessariū cū implet᷑ ex lana vel coto.hoc instr̄m assimilat
Albucasis clepsedere cum qua p̄ijcit᷑ nafta in prelijs maris.
¶ Quartū instr̄m est illud qd̄ p̄p̄rie vocat᷑ siringa qd̄ est in:
terius cōcauū hn̄s fundū obtusū nō p̄foratū,sed in circuitu
fundi sunt foramina plura. Et Albuca.dixit:tria ex vna p̄te
duo ex alia vnū:⁊ ista pluralitas foraminū:iō fit.dixit Aui.
vt cū retinet eo⁊ aliq̄d:⁊ p̄hibet ab ingressu liquoris in ve/
sicam aliq̄d arene:aut sanguinis aut humoris grossi fit ei q̄
vertit᷑ de medicina:aut p̄uocat᷑ de vrina penetratio aliā:⁊
nō egeat extractione ⁊ intromissione frequēti:⁊ sup hoc in/
strumētū qd̄ p̄parat᷑ ad hoc:vt cū eo clystericatio fiat ⁊ inie
ctio liquoris in vesicā fit eminētia lata aperta rotunda ali/
quātulū alta in qua fit sicut funis in qua liget᷑ aliq̄d qd̄ fit
sicut vagina siue bursa cōfirmata cir:⁊ cōfirmata ligamento
forti:⁊ fit facta p̄p̄rie ex vesica arietis:aut ex aliquo corio le
ni subtili:aut ex pergameno:ita q̄ fit similis canelle cū qua
inijcit᷑ enema in qua infundit᷑ liquor inijciendus:liquor aūt
dʒ aliqual'r calefieri sup ignē:⁊ sic calefactus poni in vesicā:
deinde stringe manū tuā sup vesicā ⁊ liquorē in ea cōtētum
strictura decēti:⁊ impelle liquorē sicut liquor enematis:do
nec sentiat infirm⁹ q̄ illa humiditas iam p̄uenit ad vesicā
suā:⁊ hōc instr̄o cōiter vtunt᷑ medici ad remouendū opilatio
nes ad extrahendū vrinā sugēdo:aut attrahendo in vacuū
stilo intromisso:⁊ ad clystericādū siue inijciendū medicamē
aliqd̄ liq̄dū in vesicā:verū hoc instr̄m dʒ haberi multiplex
diuersū in grossitie eius vt sit apud medicū instr̄m ↄueniēs
oī hoī s̄m virgā eius:⁊ s̄m ipsius amplitudinem ⁊ strictu/
ram.¶ Dixit.A.meli⁹ ho⁊ instr̄o⁊ est illud qd̄ est ex lenio
ribus corporib⁹:⁊ magis susceptibilibus flexionis:⁊ iam
inueniunt᷑ q̄dā aialia marina:⁊ q̄dā coria aialiū siluestriū:⁊
q̄ cū aliquo mō preparant᷑ noto apud preparatores. Deīde
sumit᷑ ex eis aliq̄d.s.⁊ reducit᷑ s̄m formas predictas:⁊ ↄglu
tinant᷑ glutino casti in hoc cōferunt p̄p̄ leuitatē ⁊ flexibilita
tē suā:⁊ q̄n fit instr̄m ex plumbo vel stanno ⁊ est bonū:⁊ si
fuerit plumbū lentatis.i.multe flexibilitatis fiat forte cum
aliqua re p̄iecta sup ip̄m ex massacumia.⁊ marchasita:aut
cū multitudine liquefactionis ⁊ infusionis:⁊ p̄iectionis su
per ipsū sanguis yrcini:nā yrcinus sanguis est fortis in p̄/
uocatione vrine:⁊ cū hoc stringit plumbū vt sit supflue p̄li/
cabile:cōiter ista instr̄a fiunt ex auricalco.¶ Et modus ipo
nēdi siringā quā pauci chirurgici sciunt q̄ modus est.Auic.
in 3°.Et modus iponēdi hō instr̄a p̄ foramē v̄ge ⁊ vesicam
est:vt cū p̄uenias in mollificādo vesicā vel v̄gā cū balneis:⁊
tinis embrocis ⁊ vnctionib⁹ ⁊ vnguētis maxie factis ex eis
que ↄueniūt ad intētionē tuā.Deinde p̄cipe vt sedeat eger
sup sedē sup extremitatē caude sue ⁊ cōp̄rimat anū sustētat⁹
retro ab aliquo ministro:⁊ eleuet genua sua pa⁊ vsq3 sup
inguina sua cū apertione inter ipsa. Deinde intinge instr̄m
cū oleo:aut butyro cum albumine oui mixto:aut ex aliquo
oleo vel ceroto ex p̄portionalibus ad intētionē tuā:deīde
intromitte ip̄z p̄ foramē v̄ge cū facilitate:⁊ tarditate sine do
lore ne excoriationē facias cū eo,donec p̄ueniat ad radicē
v̄ge nō q̄dē ad collū vesice:sʒ ad radicē q̄ est iuxta supiorem
p̄tē burse testiculo⁊ q̄ est q̄si medietas v̄ge.⁊ cū p̄uenit illuc
instr̄m:tūc p̄p̄et᷑ v̄ga eq̄lis sic stās cū inclinatiōe ad sumē.i.
ad p̄tē vmbilici ducēdo v̄gā supi⁹:⁊ deinde subtiliet᷑.i.subtil'r
ingeniet᷑ medic⁹ in expulsiōe instr̄i in meatū vesice quātitate
vni⁹ nodi.i.digiti,aut duo⁊:⁊ donec p̄ueniat ad vacuitatē
vesice ⁊ sentiat eā infirm⁹ iā p̄uenisse ad rē vacuā:⁊ sentiat p̄
eā q̄ sedat᷑ dolor:aut minorat᷑ q̄ añ erat:aut q̄ iā p̄uenit ad
remouēdū aliq̄d opilās de loco:⁊ nō fit hoc.dixit Albu.s̄m
hūc ordinē:nā q̄ meat⁹ virge in q̄ vadit instr̄m est meatus
in quo est tortuositas in radice v̄ge p̄dita:ad vlti^m v̄o cū pe/
netratio ei⁹ in vesicā est sensata:tūc reduc v̄gā ad p̄tē inferio
rē ad suā p̄mā dispōnē in p̄paratione tua cū intromisisti in/
strumētū:aut vehemēti⁹ iferi⁹:cū ergo feceris illud:tūc ex/
trahe ex vesica aliq̄d si vis:aut ipelle aliq̄d in ipsam si vis:⁊
q̄ meat⁹ virge vsq3 ad ↄcauitatē vesice est satis lōgus:⁊ cō/
uenit vt p̄s instr̄i extra maneat:iō dixit Albu.q̄ lōgitudo si/
ringe sit sicut lōgitudo palme vni⁹ ⁊ medii:sūt aūt q̄dā falsi
siringatores ignorātes modū imissionis instr̄i cū p̄uenit ad
radicē virge:q̄ vt ostēdāt totā siringā introisse accipiūt pel/
lē virge ⁊ trahūt ipsas vsq3 ad extremū siringe:q̄ue ad^m vidi
in Frāc^m siringatorē facē:⁊ dñt sufficiēter iposuisse siringā.

De modo iponendi huiói instr̄a p̄ foramē virge in vesicā

¶ De curatione lapidis viro⁊ per incisionē. Cap.xlij.

ixit Serap.4° breuiarij.cap.11° lapidē q̄ est in renib⁹ q̄dā antiquo⁊ sapientū
extraxerūt cū ferro p̄forationē facientes retro
sup lat⁹ duo⁊ ilio⁊ in loco renū.s.sup latere
renis patiētis lapidē:sʒ ego dixi Serap.video
q̄ hec est audacia difficilis vehemēs sublimis sup mortē in
firmi p̄ administrationē huius curationis:⁊ iō hui⁹ curatio
est penitus dimittēda.¶ Dixit Aui.sunt q̄dā q̄ laborāt ex/
trahere ipsū per incisionē yliū:⁊ p̄ dorsū:sed est timor in eo
magnus:⁊ est h̄ op̄ō eius q̄ rōnē nō h̄z:sʒ in lapide vesice q̄ȝ/
uis sit timor:tñ si nos administram⁹ curationē eius cum in
cisione nō est in oppone ista.Dixit Sera. vehemētia timoris
similis illi:q̄m euadūt q̄dā:imo plurimi si nō ceciderit error
in cura ex eis ex q̄b⁹ extrahitur lapis ex vesica:ex eis enim
sunt in q̄bus nō cōsolidat᷑:sed remanet in loco ex quo ↄtra/
hit᷑ lapis via ex qua exit vrina semp:qd̄ est:q̄ illi q̄b⁹ aperi
tur locus iste absq3 hoc qd̄ sequat᷑ ap̄a magnū euadūt ⁊ cō/
solidant᷑ vulnera eo⁊. Relig v̄o.s.q̄bus non cōsolidant᷑ vul/
nera illa indigēt eo quo calefcāt.s.⁊ indurent᷑ labia vulne⁊

Ex qbꝰ cã re fiat faci lior : aut difficilior.

z nõ ledant ex effusione vrine sup ea. ¶ Et facilitas quidem z difficultas curationis ex lapide per incisionẽ dependet: aut ex cõditionibꝰ patientis ex ipsius cõplexione etate cõpositione, z cõsuetudine patiẽdi a lapide. ¶ Ex cõplone qdẽ: qm̃ q fuerit calide z humide cõplonis radicalis facilr sanant: z eoꝝ q fuerint frigide z sicce, qm̃ in hꝫ cõplonibꝰ vulnera difficulter ꝯsolidant. ¶ Ex etate vo dixit Sera. pueri sanant cũ facilitate pp hũiditatẽ corpoꝝ suoꝝ z facilitatẽ ꝯsolidationis vulneꝝ eoꝝ: z ꝓprie in eo ex pueris: cuiꝰ etas est. 14. annoꝝ, qz toleratio eoꝝ est pp ṽtutẽ ipsoꝝ. Et Pau. dixit. leuis est sanatio infantiũ: qui erunt in eta. xiiij. an. oꝝ ex leuitate corpoꝝ ipsoꝝ. Uerũtñ pueri nõ in qualꝫ etatis pte sũt equales in facilitate curationis istius: sed vt dixit Ras. 4º ꝯtĩ. cõueniẽtiores ad illud sunt q vltra etatẽ quatuor annorũ sunt z vltra vsqꝫ ꝓpe annos. 20. z q sunt in medio dictorũ annoꝝ sicut sunt q sunt. 14. annoꝝ vt dixerũt cõiter oẽs auctores ꝯueniẽtiores sunt oibꝰ alijs. Infantes vo pui dixit Ras. ibidẽ valde moriunt si in eis fixura facta fuerit p lapide ex debilitate ṽtutis ipsoꝝ: decrepiti vero, quoꝝ iam caliditas diminuta est: z silr sanguis eoꝝ iam diminutus est, sũt difficilioris sanationis: qm̃ vulnera eoꝝ nõ corrñdẽt ad cõsolidationẽ. ¶ Dixit Pau. difficilis est sanatio in seniorbꝰ ex siccitate corpoꝝ ipsoꝝ, sed in iuuenibꝰ z illis q sũt in pma etate senectutis facilior est sanatio q̃ȝ in decrepitis: qm̃ adhuc hñt multitudinẽ sanguis, qm̃ cõplones eoꝝ sũt adhuc calle: aut ꝓpinque calis. De pmis senibꝰ dixit Ras. ibidẽ. q sanant cũ velocitate. s. respectu decrepitoꝝ z iuuenũ: qm̃ in fixura nõ accidit eis apa calm qm̃ nõ sũt multe caliditatis, neqꝫ multi sanguis, neqꝫ ipsoꝝ corpa sunt frigida tãtũ inq̃ȝtũ nõ ꝯsolident vulnera ipsoꝝ. ¶ Dixit Pau. sanatio illoꝝ q sũt mediocres inter etates pueroꝝ z decrepitoꝝ iuxta modũ illoꝝ erit. s. q quãto plus appropinquãt etati pueroꝝ: tanto faciliꝰ recipiũt sanationẽ: z quãto magis appropinquãt etati senũ: tãto erit difficilior eoꝝ sanatio. ¶ Dñt qdã. q q̃uis iuuenes sunt faciliores digõnis vulneꝝ suoꝝ q̃ȝ pmi senes in ipsis tñ verẽda est magis curatio lapidis p icisionẽ, vt qz dixit Ras. 4º ꝯti. ipsi moriunt pp apata cala q eos sequũt pter dolorẽ incisionis. ¶ Ex cõpõne vo z corpis habitudine: qm̃ pingues difficiliꝰ incidunt gracilibꝰ, meatꝰ ẽt vesice in eis arctus est: z nõ deducit in ipm lapis cõditione sufficiẽti ad incisionẽ faciẽdã in corcarnosi tñ z medie habitudis cõuenientiores sũt alijs lapidis incisioni. ¶ Ex ꝯsuetudie vo patiẽdi a lapide, dicit Sera. illi in qbꝰ fit lapis asper magis sũt tolerãtes dolorẽ accidẽtẽ ex incisione ferri ad extrahenduꝫ lapidẽ: z pp illud fit facilis eoꝝ sanatio: qd est: qm̃ ꝯsueti sũt tolerare illos dolores z apata: z illi in qbus fit lapis lenior sunt fm ꝯtrariũ illiꝰ: qd est, qz isti dolores z apata nõ accidũt eis multũ: ideo nõ expectant. i. nõ tolerãt dolores q fiũt in icisiõe. ¶ Cõditiones vo ex pte lapidis supte sũt ex q̃ȝtitate eiꝰ ꝯtinua z discreta z figura eiꝰ: ex q̃ȝtitate qdẽ ꝯtinua. Dixit Sera. q ex lapidibꝰ magnꝰ est fit difficilis z ipsiꝰ retẽtio, z ipsius extractio. Ait Pau. in quo fuerit lapis magnꝰ: z accidẽtia magna erũt. Sed paruũ lapidis, dixit Sera. difficilis fit sensus. i. ipsiꝰ inuẽtio. sꝫ fit facilis ipsiꝰ extractio qñ sentit locꝰ eiꝰ. i. qñ inuenit. z deducit ad locũ incisiõis: z dicit. equalis in magnitudine z puitate est medius inter illos duos: q̃ȝtitate vero discreta, qm̃ qñqꝫ sunt in vesica duo vel tres: z qñqꝫ plures vt patuit in sermõe qnto, z q̃ȝto plures tanto sũt difficilioris curatiõis. Ex figura vero: qm̃ dicit Serap. rotũdus est facilis egressiõis, sꝫ seratilis. i. ramosus est ꝯtrio illi: qm̃ vt dicit Pau. ex aspitate. i. ramositate lapidis accidũt dolores: z celeriter accidũt apata p dolores: z oblonginquũ est eiꝰ introitꝰ in collũ vesice. egressio est cũ facilitate.

Signa lapidis vesice multa sunt. dixit Ras. in diuisionibus. signa eiꝰ sunt albedo vrine z subtilitas eiꝰ: z fex arenosa post cõturbationeꝫ eius. Dixit Gal. p de interiorbꝰ. habebit vrinã clarã z aquosaꝫ q pus fuerat arenosa, z dicit Serap. cognoscimꝰ hoc ex eiũone vrine aquose, z sedimine arenoso qd est in ea. Aui. dixit vrina est decliuis ad albedinẽ: z sedimẽ. s. arenosuꝫ: qd subsistit in ea nõ ẽ rubeũ: sꝫ ad albedinẽ tendẽs, aut cineritatẽ, alia lra hꝫ citrinitatẽ, z nõ est bona nisi p citrinitatẽ intelligat albedinẽ nõ oimodã. Ueꝝ dixit Aui. qñqꝫ est vrina grossa oleaginee fecis. i. grosse: z mucillaginose hypostasis, z hoc ẽẽt qñ nõ ꝯuerteret in augm lapidis, z nõ ẽẽt in collo vesice opilatio, veꝝ qz plm collũ in his patiẽtibus opilat ab illa mã: aut ab eo qd iã factũ est de lapide. Uñ vrina q̃ñ distillãdo egredit: z non penetrat nisi qd de aquositate est subtile: iõ dicit Aui. q fm plm est subtilis: z ꝓprie in pnº. s. qñ detinet mã feculẽta q̃ cõuertit in lapidem aut ꝓprie in pnº qñ lapis est puus: qm̃ magis opilat q̃ȝ magnꝰ. ¶ Et scias q qñ vria appet aquea. z residet in eius fundo arena signat q lapis gñat: aut gñaturus est, z in tpe gñonis eiꝰ aliqñ emittit vrina aquea cuꝫ sedimine arenoso, z aliqñ grossa absqꝫ sedimine arene, cum vo ꝯfirmat lapis z gñatꝰ est: tunc vrina est vehemẽtis claritatis, z nõ residet in eiꝰ ꝓfundo arena: aut si residet est qd paruũ valde. ¶ Et dixit Dimasuy. si laborãs lapide mingit arenã signat q lapis est mollis dissolubilis p medicinas interiꝰ: z exteriꝰ approximatas: sꝫ si est vehemẽtis claritatis valde significat sup lapidẽ ꝯfirmatũ durũ: z incõueniẽtẽ dissolutioni cũ medicinis. ¶ Et post q̃ȝ minxerũt appetũt mingere. Dixit Antilis. qz vesica excitat ad expellendũ id qd in ea est. s. lapidẽ. q̃ñ volẽdo ipꝫ trãsmittere cũ vrina multa: z fortasse post mictũ mingent silr. Dixit Aui. quotiẽs eũat ex vrina quã mingit desiderat iteꝝ mingere statiꝫ: z agẽs illud est lapis expellẽs. i. cogẽs ṽtutẽ ad expellẽdũ ipꝫ expulsiõe vrine aggregate. i. cum vrina aggregata z multa. ¶ Dixit Pau. signat sup lapidẽ vesice p difficultatẽ exitꝰ vrine. s. qñꝫ eueniẽtẽ. Dixit Aui. qñqꝫ pducit ad difficultateꝫ. s. vrine vt dicit lra extra: cũ hoc q illud qd egredit. s. de vrina egredit cũ fortitudine pp cõpressionẽ suã. i. cũ fortitudie expssiõis. s. facte a ṽtute mediãtibꝰ musculis latitudinalibꝰ vẽtris: aut facte ab ifirmo vel medico cũ manu: aut alia re sup mirach in loco vesice attrita: tũc. i. relaxato orificio vesice ab ipellẽte post ipꝫ vñ qñqꝫ mingit patiẽs in fine eiꝰ. s. fortis expssiõis vrinã quã vult. Accidit aũt illa difficultas mingẽdi fꝫ plm. ppea q lapis opilat meatũ vrine nõ pfecte: z qñqꝫ accidit p pue q vesica supflue replet vrina añq̃ȝ expellat: z vñ eget cõpressione sup ipsa ad expellẽdũ ipsaꝫ. ¶ Dixit Ras. in diuisionibꝰ de signis eiꝰ est retẽtio vrine. s. interdũ: z difficultas exitꝰ eiꝰ. ¶ Et dixit Aui. qñqꝫ est cũ arenositate exeũte a lapide vesice in vrinã fex furfurea. s. hypostasis hñs ptes furfureas: q exeũt a vesica pp abrasionẽ eiꝰ factã a lapide abstergẽte: z abradẽte supficiẽ eiꝰ intrinsecã. ¶ Et multotiẽs dixit Aui. mingit sanguis pp rascationẽ lapidis. i. factã a lapide maxime in meatu colli vesice. Et ꝓprie dixit Auic. qñ lapis est magnꝰ asper. dixit Antilis. si lapis fuerit lõgus. i. ramosus: aut magnꝰ multotiẽs mingit laborãs eo sanguinẽ: ex puo vo z a plano nõ minget sanguinẽ. Et dixit difficultas mingẽdi erit cũ puo lapide plus q̃ȝ cuꝫ magno: qm̃ pole est q cadat puus sup os vesice. s. sup meatũ colli eiꝰ. ¶ Et dixit Antilis: in plibꝰ laborãtibꝰ lapide vesice egredit anus eoꝝ. Et Aui. dixit. qñqꝫ pducit lapis ad exitũ ani: maxĩ cũ est magnus ꝯprimẽs intestinũ rectũ cũ vicinitate eiꝰ: z vñ ꝯpressus descẽdit z egredit. Ras. tñ 4º ꝯti. ait dico q exptꝰ sum: z vt extractores lapidũ dicũt. q ꝓpria signatio lapidis in vesica erit pp egressuꝫ ani. ¶ Et qñqꝫ dixit Aui. pducit lapis vesice ad retẽtionẽ. s. egõnis vt dicit lra extra: z hoc erit: aut pp coartationẽ factã in intestino recto: aut qz nã refugit ab expssione in emissiõe fecis vitãdo augm doloris. Etenim in lapide vesice q̃uocũqꝫ fit ẽ dolor cũ sit mẽbrũ neruosũ cito patiẽs a lapide: verũtñ dolor iste est puus respectu doloris q est in lapide renũ. Dixit. n. Aui. q nõ est dolor lapidis vesice: sicut dolor lapidis renũ: qm̃ lapis vesice tenet in spatio. s. magno respectu illius

⁊ pp eius puitatẽ. dixit Pau. lapis vesice nõ excitat dolorẽ: nisi qñ retinet in ore veretri iterioris: ⁊ retinẽt vrinã. Et Aui. dixit. nisi cũ lapis retinet vrinã: qm̃ tũc eius dolor vehemẽs fit: qm̃ tũc ingredit collũ ⁊ soluit ɔtinuũ. ipsa. n. vrina retẽta sua q̃ntitate extẽdẽdo soluit vesice ɔtinuũ: vñ fit dolor ⁊ pp ei⁹ puitatẽ itep. ℭ Dixit Antilis. qñ mouet laborãs lapide vesice ambulãdo: ⁊ laborãdo vehemẽtior fit dolor ei⁹: ⁊ cũ regescet dolor alleuiabit: qm̃ nõ adheret lapis cum vesica. ℭ Et dixit Antilis. dolebit veretrũ cũ pruritu in eo ex cõica tione vesice in eo sicut dolet vnguis. i. extrema ps digiti cũ affligit digitus. Et Aui. dixit. qñq3 est cũ lapide vesice assiduatio pruritus ⁊ doloris in virga, ⁊ in radice eius: ⁊ in pectine cõitate virge ad vesicã. Et dixit Pau. q est pruritus ẽt in loculo testiculoꝝ: ⁊ pp pruritũ illũ puer patiens vt dixit Ras. in diuisiõib⁹. plm scalpit virgã, ⁊ laborat cũ ea pp qd extẽdit veretrũ. Dixit Pau. ⁊ erigit: ⁊ deide deficit ab erectione. Dixit Serap. sunt prurit⁹ ɔtinuus in canali virge: ⁊ erectio ei⁹: ⁊ mollificatio ipsi⁹ supra mẽsurã. Et Aui. dixit hñs lapidẽ vesice multiplicat cõtractionẽ ṽge sue: ⁊ ppue cũ est puer ⁊ assidua fit eius erectio. Pro his oib⁹ signis. dixit Almãsor. cũ eger sepe virgã fricat: ⁊ manu tractat, ipsa quoq3 erigit frequẽter: ⁊ subito, ⁊ arescit ⁊ vrina difficulter: ⁊ cum dolore egredit in qua egritudine lõgo tpe qñq3 extiterit lapis in vesica esse signat. ℭ Dixit. Gal.' p de interiorib⁹. si infirmus puer est: ⁊ habebit vrinã clarã ⁊ aquosã: ⁊ pus erat arenosa: ⁊ pectẽ sic scalpit: ⁊ virga sine cã erigit ⁊ inclinat: ⁊ tandẽ vrina ɔstringit dico nõ moueri a veritate dicentez in collo vesice ei⁹ lapidẽ hñi. ℭ Et multotiẽs qdẽ descẽdit lapis ex renib⁹ in vesicã: ⁊ nõ expulsus: neq3 emissus remanet ibi: ⁊ deinde magnificat: ⁊ sigͫ huius est q p̃cesserit dolor in renib⁹ ⁊ inflatio: ⁊ q post descensũ lapidis sedat⁹ est ⁊ sequũtur: ⁊ deide p̃dicta signa lapidis vesice q̃ pus nõ aderãt. ℭ Signũ ãt qd p̃dicta signa ɔfirmat ⁊ rectificat ⁊ certificat est inuentio ei⁹ p sensũ tact⁹. Et ipse qdẽ qñ ɔtinet in collo vesice: q̃ñq3 repit p tactũ factũ exteri⁹ sup loco q est inter anum ⁊ bursã testiculoꝝ. qñ v̇o est in ɔcauitate vesice: op3 vt ingrat cũ digito intromisso in anũ infirmi: ⁊ modus ingrẽdi fm Pau. est vt iacet patiẽs sup dorsũ suũ: ⁊ deinde vngat digit⁹ index si fuerit puer vel paruus: aut digit⁹ medi⁹ si fuerit iuuenis aut magn⁹ oleo vel butyro vel aliquo cerote seu mucilagine: ⁊ intromittat in ano infirmi: ⁊ ipellat medic⁹ cum eo intestinũ versus vesicã, ⁊ inqrat de lapide: an sit vnus vel plures, ⁊ si sic nõ inuenerit expellat cũ digito intestinũ ṽsus collũ vesice, donec eminẽtia in loco illo exteri⁹ appeat, ⁊ tũc tãgat cũ manu altera eminẽtiã illã vt mediãte tactu interiorũ ⁊ manus exterioꝝ certificet de lapide: an sit: an nõ. Hanc tñ inqsitionẽ o3 p̃cedere clystere lenitiuũ: vt totã egõnẽ expellat ⁊ ppie dixit Paulus. si sentis q in intestinis eius sit stercus siccũ: qm̃ nisi expellat forsan ipediret tactũ lapidis: sed euãtis intestinis ab eo qd in eis fuit facilis fiet tact⁹ ei⁹. Et dicit. p3 q inqsitio de lapide nõ o3 fieri patiẽte stante erecto: aut sedẽte, qm̃ sic stando extendunt. dicit Pau. musculi cũ vesica: ⁊ vnctionẽ faciũt inter inqrentẽ ⁊ lapidẽ: sed patiẽte iacente super dorsũ suũ musculi nõ extendunt cum vesica: ⁊ non impeditur inde tactus lapidis.

De cura lapidis vesice p medicinas ⁊ p dietã dictũ est in sermone qntodeca⁹ de cura lapidis renũ: ⁊ similr ibi dictũ est de ingenijs ad remouẽdũ lapidez de collo vesice: ⁊ meatu vrine, q̃uis ẽt ð hoc dictũ sit in p̃cedẽti. ca⁹. Nũc aũt dõm est de extractione lapidis p incisionẽ. Sciẽdũ tñ pus est q lapis extrahendus p incisionẽ est ille sup quẽ non potuit p̃ualere regimẽ p medicinas: ⁊ talis lapis p incisionẽ extrahẽdus: aut ɔtinet in ɔcauitate vesice, vel ei⁹ collo, aut ɔtinet in meatu ṽgesi ergo ɔtinet in cõcauitate vesice: op3 vt deducat ad collũ ei⁹. ⁊ si cõtinet in collo op3 vt in eo ɔtineat: donec incisio fiat ⁊ extrahat, cõtentus aũt in cõcauitate vesice, ⁊ maxie in pte suprema eius ad collũ vesice descendens sit ɔcussione ⁊ saltu: cõcussione qdẽ, nã si paruus fuerit egrotãs p̃cipe ministro q amplexet eũ accipiẽs eũ sub brachijs suis ⁊ suspẽdat ip3 a terra ⁊ cõmoueat eũ vehemẽter, ⁊ ɔcutiat dextra ⁊ sinistra, q si fuerit magn⁹ iaceat supiorib⁹ eleuatis: ⁊ inferiorib⁹ declíuib⁹: ⁊ tũc capiat pedibus suis: ⁊ ɔcutiat: ⁊ moueat: ⁊ vehemẽter teneat: tñ tũc ab aliquo ministro captus sub ascellis ne in cõmotione ⁊ ɔcussiõe pedes ad terrã descẽdãt. Saltu v̇o qm̃ p̃cipere debes egrotãti vt saltũ pluries faciat de loco alto ad locũ depressũ, ⁊ tũc digitũ suũ indicẽ vel mediũ: vt. s̃. dcm̃ est ⁊ inunctũ manus tue sinistre in anũ mitte: ⁊ qdẽ si lapidẽ in ɔcauitate vesice inueneris ad collũ ei⁹ reduce: ⁊ si i collo ei⁹ inueneris eũ in eo loco ip3 firmiter tene: in reducẽdo tñ ip3 de ɔcauitate ad locũ aliqñ necesse est, vt extrema digiti tui flectas: qm̃ cũ tali flexiõe meli⁹ ⁊ facili⁹ deduces eũ: op3 aũt ad hoc faciẽdũ: vt si qdẽ puus fuerit egrotãs, aut puer vt facias sedere vnum quẽdã viꝝ sup scãnũ, ita q eq̃lia sint in altitudine genua sua inguinib⁹. Deinde sedeat patiẽs sup genua illi⁹. Si v̇o fuerit magn⁹ debẽt sup scãno sedere duo viri restringẽdo ipsorũ anchas ne separent adinuicẽ: deinde sedeat patiẽs super genua ipsoꝝ. cũq3 sic sederit patiẽs ponat vn⁹ minister brachia patiẽtis sub genib⁹ ipsi⁹ retinẽdo manus suas vnã supra aliã. ℭ Dixit Aui. preparet sedes ⁊ sedeat eger sup eã ⁊ si puer est retineat ip3 vnus minister: ⁊ sedeat sup coxas suas: deinde intromittat minister alt⁹ man⁹ suas sub genib⁹ eius sub renib⁹. s3 ista lr̃a nõ est bona, ⁊ op3 vt sint alij duo ministri: vn⁹ a dextris: ⁊ alius a sinistris: q teneãt eũ eleuatũ ⁊ firmũ: vt nõ moueat hora opõnis tue. ⁊ op3 vt añq̃3 de liberes opõnẽ tuã attenues regimẽ egroti: ⁊ euet flomia farmacia: aut vomitu vel saltẽ cũ clysterijs fm exigẽtiã ṽtutis, ⁊ plenitudis infirmi. Nã nihil est qd ita assecuret ab euentu opatis ex incisione: sicut attenuatio cibi ⁊ euatio corporis: ⁊ op3 vt cena p̃cedẽs opõnẽ tuã minoret: ⁊ clysterizet añ vt nõ ipediat egestio opõnẽ: ⁊ op3 vt ante intromissionẽ digiti in anũ infirmi calefacias vesicã ei⁹: ⁊ circuitũ ipsi⁹ cũ pãnis calefactis, ⁊ inungas cũ oleis mollificatiuis calidis: et scias q aliqñ necẽu3 est: vt post intromissionẽ vnius digiti intromittas ẽt aliũ ad meliorẽ inqsitionẽ de lapide: ⁊ ad meliorẽ deductionẽ eius ad collũ vesice: ⁊ p̃cipue ad firmiorẽ retentionẽ eius in ipso dũ incisionẽ feceris sup eo. ℭ Dixit Pau. deducat lapis ad collũ vesice, ⁊ expellat digito in ipso donec expelli nõ põt plus vltra: ⁊ toto studio retine ipm̃ firmũ: vt non transgrediat ⁊ exeat qñ scindis ꝓ eo ⁊ nõ habeas querere ꝓ lapide post scissionẽ. veꝝ q̃ñq3 dicit. Pau. detinet lapis pre magnitudine sua in loco nõ bono ad scindẽdũ super eo: vt qñ nõ bñ intrat in collũ vesice: ⁊ op3 vt ɔsideres hoc, ⁊ nõ facias fixurã ibi. Cũ ergo vis lapidẽ firmiter tenere et pelle eũ cũ fortitudine ad exteri⁹ vt bñ adhereat cuti exteriori colli vesice: cũq3 sic firmiter tenueris lapidẽ precipe ministro: vt cũ sua manu dextra teneat testiculos eius remotos a pte in qua vis incisionẽ facere: subleua tñ eos ṽsus supiore ad ptẽ pectinis: ⁊ cũ sua manu altera remoueat cutẽ que est sub testiculis ad ptẽ diuersã ei: ⁊ in qua vis sectionẽ facere, ⁊ p̃cipe alteri ministro vt p̃mat vesicã manu sua p̃mẽdo eã ea sup femur ei⁹ ad iferiora: ⁊ tũc tu cũ manu dextra scinde sup lapidẽ cũ instr̃o amoydin. i. cũ rasorio: vel spatumili optime incidẽti scindẽdo cũ cuspide ei⁹ in eo qd est inter anũ ⁊ testiculoꝝ bursã: nõ qdẽ sup medio siue grassura: sed ad latus natis sinistre. Inqt. n. sared. caue ne scindas sup derẽ qm̃ erit malũ: s3 fiat fixura in pte sinistra derẽ remota ab ea ad modũ vni⁹ grani ordei: qm̃ si in derẽ eẽt pernecabis: ⁊ si fieret in pte dextra esset peior. s. q̃3 qñ in sinistra. Et Aui. dixit stude vt expellas lapidem ad collum vesice taliter vt remoueat a commissura quãtitate vnius pili. i. q̃ntitate grossitiei ptis pili obtuse in qua nõ incidit, ⁊ caue ne findat sup cõmissurã: qm̃ est malũ: cõmissura. n. fm necessitatẽ est loc⁹ mortalis ad incidẽdum: ⁊ ego puto q hoc sit pp vasa ⁊ neruos

qui veniūt illuc: et fac. dicit Aui. sup locū ipʒ scissurā tenden
tē ad trāsuersuʒ parūper: oʒ enim fieri incisio aliquātulū ob/
liqua: q2 tūc fit ̅sm rugatiões loci illi⁹: et fac eā. dixit Auic.
bono igenio vt nō cōtingas neruū: studēdo ēt vt cadat icisio
in collo vesice tm̄. Nā si accideret in corpe vesice nō ɔsolida/
bit oino: et fac scissurā ̅sm q̄titatē lapidis exthēdi, nisi fuerit
magnus valde. Inqt Pau. scinde p lapide puo equali. sup.
scissura: et pro mediocri. s. eq̄li scissura. Magnus vō indiget
scissura ampla: dūmō nō transcēdat ter̄ᵐ colli vesice: qm̄ di/
xit ipse est lapis magn⁹ valde: q̄re nō est pōe vt scindat ̅sm
magnitudinē suā et eo maxie: q2 nō pōt deduci ad locū bonū
ad scindēdū. Dixit. n. Pau. si lapis fuerit magn⁹ valde incō
gruū est scindere cū fixura magna: ne excitet inde dissuria: et
nō ɔsolidat oino: sʒ tūc expelle cū digito vel digitis cū egre/
diat aliqua ps ipsi⁹ p locū fixū: et tūc tene cū firmiter cū di/
gitis dū frangant: et egrediant ptes ei⁹. ¶ De mō aūt fran/
gendi ipsuʒ. dixit Aui. opʒ vt cōprehendat cū tenalijs: et rū
pat paulatim. Et Albuc. dixit. opʒ vt ingenies sup ipʒ, aut
vt stringas sup ipʒ cū gesti decenter: cuius extremitas sit de
kana. i. tenalia q̄ stringit sup lapidē: vt nō cadat ab ea: aut
vt intromittas subito instr̄m subtile curuate extremitatis: et
extrahe cū eo: et si sic nō poteris sup eū tūc amplifica foramē
parūper: qdā enim eligūt poti⁹ pati dissuriaʒ et fluxū vrine su
per incisione illa q̄ʒ dolores et angustias lapidis remanētis.
Et sic opʒ fieri. dixit Albu. in lapide cui sunt anguli et mar
gines: et fit pp eos difficilis exitus ei⁹ ex fixura parūper de/
centi: qm̄ opʒ vt frangat aut vt addas in fixura parumper.
Cūq3 frangis lapidē. dixit Aui. assumat qd̄ frāgit et extra/
hat: et nō remaneat ex eo in vesica aliqd: nā si remāserit ma/
gnificabit et fiet magn⁹. Dixit Albu. si pars minima fuerit q̄
remāsit: et fac vt fixura tua quā facis sit ampla exteri⁹ et stri
cta interi⁹: donec pueniat sup lapidē: et tūc impelle lapidem
digitis tuis: nā si puus fuerit egredief sic p fixurā. Qz si p im
pulsionē tuā egredi nō pōt: tūc intromitte instr̄m qd̄ vocat
vncus: qd̄ oʒ eē subtile nō acutū: neq3 incidēs: sʒ hīc hñs in
cuspide q̄dā curuitatē et situa eū iter lapidē et digitos tuos
et trahe cū eo lapidē exteri⁹. ¶ Dixit Aui. lapis magn⁹ for
tasse indiget instr̄o. s. extrahēte qd̄ ipʒ trahat. Dixit Auic. si
qn̄ lapis exteri⁹ expellit cū videris fixurā nō penetrātē: tūc
pforat. vel amplifica: et hoc fac. dicit ipse si opō hʒ q̄titatis
nō pducit ad dolorē vehemētē: et puenerit inde patiēs ad cō
torsionē colli: et casuʒ ɔtutis: et destructionē mot⁹: et sermo/
nis ɔstrictionē et depositionē palpebraꝝ et oculi. nā si pdu/
xerit nō ad illud: tūc pforcs: nā si pforaueris ipsuʒ et amplifi
caueris vuln⁹ morief statiʒ. ¶ Dixit Pau. si lapides fuerint
vltra vnū expelle maiorē prius ad vesicā. i. ad collū vesice: et
scinde sup eū et extrahe eū: et deinde expelle aliū: et aliū post
aliū: donec oēs extraxeris: et liberaueris ex eis vesicā: et oēʒ
hāc opōnē studiose accelera: et nō tardes iuxta posse tuum.
Ait enim Pau. stude ad restringēdū lapidē ad locū icisiōis. s.
et ad incidendū ipʒ: nā si remissus fueris opō tua erit inanis.
¶ Et Aui. dixit opʒ vt cadat in expulsione lapidis abbreuia
tio. i. festinatio. alia litera est negatiua: et dixit vt nō cadat ab
breuiatio. i. pigritia et remissio. Et iō dixit Pau. si h̄ erit diffi
cile pcipue seruiēti qd̄ infestet pectinē: et cū opprimat: et pre/
cipe alteri qd̄ extendat veretruʒ ad sursum eleuādo illud cū
hoc ad partem diuersaʒ fixure vt supra dictum est.

De extractione

lapidis ɔtēti in meatu v̄ge. dixit
Aui. multotiēs accidit vt pueniat
lapis ad collū vesice: et cōsequat virgā: et figit in ea: et phi/
bet exitū vrine: tūc dixit Albu. cura ipʒ cū eo qd̄ narro anq̄ʒ
deuenias ad sectionē: multotiēs enim excusaris p hāc cura/
tionē a sectione: iam. n. pbaui illud et est vt accipias pforato
riū ex ferro triāgulato extremitatis acutū qd̄ sit fixū i ligno:
deinde accipe filū: et liga virgā sub lapide. s. ex pte radicis vir
ge: vt nō redeat lapis ad vesicā: deinde itromitte ferrū illud
pforans in virgā cū facilitate: donec pueniat pforatoriū ma
nu tua in ipso lapide paulatim et conare pforationē ei⁹ dōec
facias ipʒ penetrare a pte altera: vrina nāq3 absoluit statim
deinde preme manū tuā sup illud qd̄ remāsit in interiori pte
v̄ge: ipse enim frangit statim et egredit cū vrina et sanat infir/
mus. ¶ Qz si nō pp̄et tibi hec curatio pp aliqd qd̄ ipediat:
tūc expedit vt secet: scias tm̄ q̄ añ dicta opōnē: et añ sectionē
ingeniandū est vt trāseat p foramē ad caput virge: et egre/
diat vel extrahat inde. Et modus hui⁹ ingenij est: vt dixit
Aui. incessanter inungat pecten: et vnge ēt cū oleis mollifi
catiuis calidis et fiat cōpressio in virga supra lapidē ipingen
do eū ad interiora ligādo pus ante lapidē cū filo: vt redeat
ad vesicaʒ, et si sic penetrat ad locuʒ ɔpinquū virge. s. capite
ei⁹ et si pōt extrahi cū facilitate exthat: sin aūt nō opʒ vt labo
ret ad exthēdū ipʒ ex illo loco illico et violēter. Nā si feceris:
fortasse faciet accidere in loco vuln⁹ qd̄ nō ɔsolidabit: imo
opʒ tūc vt vtaris mō pdicto ab Albucasi. aut vt liges super
lapidē: vt dictū est ne retro redeat: et postea extēde cutē v̄ge
ad anteri⁹ et liga eā añ lapidē vt stet sic tensa: et tracta ad añ
riora: nisi vt postq̄ʒ extraxeris lapidē soluas illā ligaturā: vt
redeat cutis ad locū suū et coopiat vuln⁹, et factis dictis liga
turis seca sup lapidē in ipsa v̄ga ex pte iferiori ei⁹ inter duas
ligaturas: et exthe ipʒ: deinde solue ligaturas et mūdifica lo/
cū a sanguine cōgelato q fuerit supra vuln⁹. ¶ Cū ergo cō/
pleueris opōnē tuā: et nō fuerit sequutū aliqd̄ malū accidēs:
tūc dixit Albu. imple vulnus thure: et aloe: et sanguine drac.
mixtis stringe sup ipʒ: et pone desup pānū infusuʒ in oleo et
vino et oleo ro. et aq̄ frigida vt sedet apa. Quidā aūt iponūt
puluerē mastici ʒ boliar. et dragagāti mixtā cū albumie oui:
et qdā suūt vuln⁹ si fuerit magnū ponēdo in me⁹ pūctū vnū:
deinde dixit Albu. resupina infirmū sup dorsuʒ suū: et nō sol
uas ligaturā vsq3 ad diē tertiū. Dixit Aui. ille cui⁹ scissura: et
vulnus nō ita. s. nō multū dolere faciunt vt inde curet soluit
in die 3ª. et cū solueris ipʒ embroca locū cū aq̄ et oleo multo.
Deinde cura donec sanet cū vnguēto basilicon. q̄ si nō cōso
lidat vulnus suppone ei puluerē factū de mastice et mumia:
ipse enim appropriat⁹ est ɔsolidatiuus vulneꝝ hui⁹ loci. Et
dixit Gal. vt ponit. 4° ɔti. si vuln⁹ nō ɔsolidat: q2 vuln⁹ fa
ctū est strictū in pte ipsius exteriori: et interiori remanet am/
plū: tūc dilata ptē exteriorē: et si opus fuerit fac illud bis, et
ter. aīs. post mēseʒ vnū: et sanatus est: stude tm̄ inq̄ʒtū potes
in ɔsolidādo vuln⁹: et si interim appetit mingere nō fugat:
et nō obliuiscaris oi vice qn̄ mingit ponat manū suaʒ supra
vulnus et impingat medicinas et plumaceolos: vt nō obsol/
uant: et nō egrediat vrina per vuln⁹: vrina nāq3 ledit valde
pforatos et pp hāc cām toto ipso tpe oʒ patiēs vti dieta tem
perata cū puo potu vtēdo vino stiptico: et nō albo subtili: et
abstinēdo ab oibus diureticis. et opʒ. dixit Albuc. in horis
curationis tot⁹ vt liges duas coxas ad inuicē ad meliorēʒ
retētionē medicinis. ¶ Si vō aliquod malū accñs supuene Correctio accidentium.
rit inspice q̄ sit illō: et oppone ei cū eo qd̄ ɔuenit. Accidit. n.
dixit Gal. et ponit 4° ɔti. ex scissione lapidis ɔ debitū facta
aliqn̄ flux⁹ sāguis superflu⁹: vt qn̄ fuerit fcā icisio sup arteria:
aut flux⁹ vrine frequēter: qm̄ icisio q̄ puenerit ad ptē neruo
saʒ vesice nō adheret et nō ɔsolidabit: et aliqn̄ ōficit ide gño:
et maxie qn̄ scissio fuerit facta sup vasa spmatica. Et ̅sm Al
buca. et Aui. aliqn̄ seqt dolor vehemēs et apa et aliqn̄ fluit
ex sanguie in vesicā: et ɔgelat in ea: et aliqn̄ accidit in vulne
re corrosio: et aliqn̄ mortificat caro in circuitu ei⁹. ¶ Et dix̄ Contra apa.
Aui. cū feceris in lapide oia q̄ sūt de illo dicta et extraxeris
eū fortasse accidit expssione vētris cū fortitudine: et ex dolo
re scissionis apa: et est tūc res timorosa: ex eis aūt q̄ nō pmit/
tūt euenire apa dixit ipe sūt vt clysteriçes egrū et exthas fecē
ei⁹. s. añ curōnē et scissionē: et post illico. s. post opōnē des ei
in potu aliqd leniēs nāʒ: et nō cibes eū nisi re puas: et nāʒ le/
nificāte et si idiguerīs flōia: q2 sit i pectore plectoria vt alle/
uief ex miorātioe. i. cū miorātiōe fac eā, et s̄dit q̄ si volueris
vt vehemēti⁹ alleuief: et p q2 appuerint signa apatis. et do/

lor fit vehemētior valde: tunc ad sedandū dolorē vt nō trahant͛ mãe ad locū: ⁊ apostemēt: opꝫ vt sedeat eger in tina plena aq̄ in qua decocta sūt lenificātia: sicut malochia idest altea vel malua: ⁊ semē lini ⁊ furfur: ⁊ filia: ⁊ cū illa aqua sit mixtū oleū plin bñ cōquassatū cū ea: ⁊ sit actu tepida cūqꝫ extraxeris eū de tina inunges partes virge: ⁊ in circuitu cū oleis mollificantibꝰ vt camomellino: ⁊ anetino ⁊ filibus: ⁊ pones sup vulnus butyrū tepidū: ⁊ funde ex eo in ipsum: ⁊ pone sup ipsuꝫ cotū infusuꝫ in oleo rosato, ⁊ pauco aceto: ⁊ si cū his magnificat͛ apa fac ipꝫ assidue sedere in tina p̄dcā: aut in decoctione fenugreci ⁊ semi. lini. ⁊ si adhuc dolor fiat fortior fac ipꝫ sedere scdo ⁊ tertio in aqua ⁊ oleo tepidis: ⁊ opꝫ vt assiduet calefactionē vesice cū oleo de rutha. Cū. n. calefit fit rectioris dispōnis, ⁊ minoris doloris ⁊ paucioris

Cōtra vl/timatū sā/guinis flu/xum.

vrine. ¶ Ampliꝰ dixit Auicē. nō pōt esse qn in incisione: aut currat de sanguine. s. sup̄fluo: ⁊ accidit fluxus sanguis: aut nō currat de sanguine quātitas q̄ necīa est, ⁊ est tunc timor apatis ⁊ corruptionis mēbri: cuiꝰ signū est quod alterat͛ color eiꝰ a rubedine. s. versus liuiditatē vel nigredinē: ⁊ in hoc casu viso signo p̄dicto incidat͛. i. scalpellet͛ vel scarificet͛ locus illico: vt currat sanguis sufficienter: ⁊ desup ponat͛ emplastrū ex aceto ⁊ sale in pāno lini tādiu donec ꝓhibeat corruptioneꝫ, ⁊ in sūma regat͛ regimine cancrene. Et si accidat vulneri corrosio regat͛ regie vlceris corrosiui.

Cōtra su/perfluū sanguinis fluxum.

¶ Qꝫ si sup̄fluat fluxus sanguis. dixit Aui. rectiꝰ est: vt sedeat in aqs stipticis: ⁊ pone sup locū thus: ⁊ atramentū: ⁊ sup ipsa pone cotū infusum in aceto ⁊ aq̄: ⁊ si sciueris q̄ vena magna: aut arteria sit incisa adde in curatione eiꝰ cōstrictionē: ⁊ sit sanguis inobediēs ꝯstrictioni: ⁊ nō cessat ⁊ nō sanat͛: tūc fac eū sedere in aceto forti, ⁊ fortasse indiges vt flobotomes eum vt attrahat͛. s. sanguis ad diuersū, ⁊ fortasse necīuꝫ est vt ponas sup pectē: ⁊ inguina narcotica.

Cōtra san/guinē coa/gulatū.

¶ Et fortasse dixit Aui. accidit vt currat frustū sanguis ad vesicā, cuiꝰ sigm est q̄ mingit vrinā sanguinolentā, ⁊ coagulet͛ sup orificio: ⁊ collo vesice ⁊ ꝓhibeat vrinā: ⁊ tūc necīuꝫ est vt intromittat͛ digitus in foramine vulneris, ⁊ auferat͛ qđ est ibi coagulatum.

¶ Defectui aūt gn̄onis nō est igeniū curatiuū.

Pronō/stica.

¶ Dixit Aui. signa mala que cū venerint in incisione vel post eā expectat medicus mortē egri sunt vt fortis fiat dolor sub vmbilico: ⁊ infrigident͛ extrema ⁊ acuat͛ febris: ⁊ accidāt rigores. s. incidētes ⁊ casus virtutis: cūqꝫ addit͛ vehemētia doloris loci perforati: ⁊ accidit singultus ⁊ mouet͛ venter motu ex̄neo sintomatico: tūc iā appropinquat mors. ¶ Signa v̄o indicantia salutē sunt salus rōnis ⁊ sanitas appetitus. ⁊ vt sint colores corpis, ⁊ forma sicut sani valde ⁊c̄.

¶ De extractione lapidis mulierum. Cap. xliij.

Albucasis pa᷑ generat͛ lapis in mulieribus. s. in vesicis ca᷑, si aūt accidit alicui ca᷑, tūc difficilis est eiꝰ curatio: ⁊ ꝓhibet͛ pp modos multos, ⁊ vnꝰ eo᷑ est qa fortasse mulier est virgo, ⁊ alius est: qꝛ tu nō inuenis mulierē q̄ detegat seipsam medico qn̄ est casta, aut ex hn̄tibꝰ maritos: ⁊ tertiꝰ est, qꝛ nō inuenis mulierē sciētē bñ hāc artē p̄cipue opōnē cū manu, ⁊ quartꝰ est qꝛ locꝰ sectiōis in lapide in mulieribꝰ est longinquus a loco lapidis, quare indiget sectione ꝓfūda ⁊ in illa est timor. ¶ Qꝫ si necessitas ꝓuocat te ad illud, tūc opꝫ vt accipias mulier eꝫ medicā bñ scientē, ⁊ talis pa᷑ inuenit͛, si v̄o tu ꝑuaris ea tūc quere medicū castū subtilē: aut mulierē obstetricē bñ doctā in re mulieris, aut mulierē q̄ in hac arte innuit p̄tē artis, ⁊ fac eā presentē: ⁊ p̄cipe ei q̄ faciat totū q̄ mandaueris ei ex inq̄sitiōe in p̄mis sup lapidē vt aspiciat si mulier est v̄go. Nā si est virgo opꝫ vt imittat digitū suū in anū eiꝰ ⁊ querat lapidē, ⁊ cū inuenit ipꝫ coartet eū sub digito suo, ⁊ p̄cipe ei vt secet sup eū. Si v̄o nō est virgo tūc p̄cipe ei vt intromittat digitū suū in vuluā eiꝰ ⁊ ingrat situ suū in vuluā eiꝰ ⁊ ingrat sup lapidē postq̄ꝫ ponit manū suā sinistrā sup vesicā, ⁊ cōprimat eaꝫ cōpressione bona. Si ergo inuenit euꝫ tūc opꝫ vt gradatim moueat eū ab orificio vesice ad interiora eiꝰ cū sūma v̄tutis sue, donec ꝑueniat cū eo ad radicē coxe: deinde secet sup euꝫ apud oppōnē medietatis vulue apud radicē coxe: in q̄cūqꝫ p̄te ꝑpar͛ ei vt sentit lapidē i illa p̄te: ⁊ digitꝰ eiꝰ nō remoueatur a lapide sub eo coartato: ⁊ sit sectio in p̄mis parua: deinde intromittat radiū sup illā sectionē ſm q̄ᷓtitatē q̄ lapis egrediat͛ ex ea. ¶ Et dixit Alb. si in opōne tua vincit te sanguis tūc pone sup locū ꝣegi tritū ⁊ tene ipꝫ hora vna dōec abscindat͛: deinde redi ad opōnē tuā donec egrediat͛ lapis: ⁊ si vincit te fluxus sanguinis ex arteria incisa tūc pone puluerē super locū, ⁊ stringe eū cū puluillis strictura decēti ⁊ dimitte lapidē: ⁊ nō extrahas ipm. fortasse. n. moreret͛ infirma. cum aūt sedat͛ acuitas sanguis post dies ⁊ putrefit. i. saniat͛ locꝰ: tūc redi ad opōnē tuā donec egrediat͛ lapis.

¶ De egritu. bouina siue verme gn̄ato sub cute. Cap. xliiij.

Dixit Albu. hec egriᵈᵒ apud nos noiat͛ egritudo bouina ꝑꝑea q̄ multotiēs accidit bobus, ⁊ est vermis ꝑuus vnꝰ q̄ nascit͛ iter carnē ⁊ cutē ⁊ vadit in corpe toto ascēdēdo, ⁊ descendēdo. ⁊ ostēdit͛ sensui ac si eēt serpēs q̄ mouet͛ sub cute sicut vermes ⁊ serpentes. i. ascarides ⁊ lūbrici in vētre: ⁊ timet͛ ex malitia eiꝰ, qꝛ qn̄qꝫ ipse vadit in corpe ⁊ ascendit ad caput: ⁊ cū ꝑuenit ad oculū tūc fortasse aperit in eo, ⁊ egredit͛ ex eo ⁊ destruit oculū, ⁊ accidit iā illud multotiēs. ¶ Si ḡ vis curare eū tūc nō pōt fieri illud nisi apud ambulationē eiꝰ: ⁊ apparitionē eiꝰ sensui: opꝫ ergo tūc vt stringas q̄ est supra: ⁊ infra eū vt nō possit vltra aut citra ire, ⁊ liga ꝯstrictione forti: deinde seca supra ipꝫ, ⁊ ex̄he eū: ⁊ qđ putridū ibi inueneris. q̄ si ꝓfundat͛ in carne, ⁊ nō inuenis ipꝫ tūc pone sup cauteriū cū igne donec moriat͛. ¶ Quidā etiā vtunt͛ cauterio potētiali cū medicamine acuto, vel oleo feruēti: sꝫ actuale est melius. Deinde cura locū donec sanetur. ¶ Dixit Albu. si v̄o vides eū iā ꝑuenisse in capite ꝓpe oculū: tūc stringe sub eo supra supciliū strictura bona, deinde seca supra ipꝫ ⁊ ex̄he ipm. ⁊ dixit. opꝫ ad p̄seruationē vt vtat͛ eger mūdificatiōe sui corpis cū medicinis soluētibꝰ hūores putridos malos. cōpeteret et flōmia: si corpus eiꝰ fuerit plectoricū: ⁊ caueat sibi a cibis gn̄antibꝰ putrefactionē.

¶ De egriᵗᵉ vel dolore q̄ ꝑmutat͛ d̄ mēbro ad mēb᷑. C. xlv.

Egritudo hec noiat͛, dicit Alb. nakerz ⁊ est dolor q̄ accidit in q̄busdā mēbris. deinde ꝑmutat͛ de mēbro ad mēb᷑: ⁊ ego vtor in ipso ſm q̄ narro tibi. Uocatꝰ fui ad mulierem infirmā in q̄busdā villis q̄ detexit brachiū suū ⁊ vidi iflationē quādā icedere sicut icedit v̄mis ascēdēdo ad hūe᷑ velociꝰ q̄ꝫ eē pōt vt sit sic argētū viuū qn̄ currit de loco ad locū ⁊ recessit dolor de illo loco ⁊ fixus est in hūero. Deide sedi hora vna ⁊ currit in reliquū corpꝰ donec ꝑuenit ad brachiū aliud. Deinde narrauit mihi q̄ reuoluebat͛ in toto corpe suo ſꝫ illō qđ vidi ⁊ miratꝰ suꝫ de velocitate ꝑmutatiōis eiꝰ de mēbro ad mēb᷑: ⁊ añ illō nō viderat oculus meꝰ hāc egritudinē ſꝫ hunc modū. Uerūtñ vidi multotiēs q̄ iueniūt dolorē ꝑmutari de mēbro ad mēb᷑: ⁊ ego nō cogito illō fecisse in illa muliere: nisi ꝑꝑea q̄ mulier illa fuit ex illis q̄ sūt i villis sicci corpis d̄tecta᷑ vena᷑: q̄re apparuit sēsui illa vētositas ꝑmutari: ⁊ ē nece vt nō appeat ſꝫ hāc rōnē i illis q̄ sūt d̄litiosi cū carnibꝰ hūidis vena᷑ occulta᷑. ¶ Dn̄t. q̄ hic dolor cāt͛ ex fumis eleuatis ex māebꝰ malis venenosis q̄ currūt ꝑ venas de mēbro ad mēb᷑ i moᵐ vētis: ⁊ efficiūt i mēbro i q̄ figūt͛ dolorē vehemētē cū calore ⁊ ardore i eo. Cū ḡ vis curōnē eiꝰ: ⁊ patiēs sētit illō: tūc si ē apparēs tibi ocl̄o strige. s̄. ipꝫ: ⁊ ifra ipꝫ velociter strictura forti ⁊ seca supra ipꝫ iter oēs ligaturas donec egrediat͛ fumꝰ siue vētositas illa coartata: ⁊ cauteriꝣa locū post sectionē: ⁊ q̄dā cauteriꝣāt tm̄: ⁊ dicūt. q̄ est via melior. si āt nō vides ipꝫ oculis tuis: tūc cura ipꝫ cū eūōne corpis cū eo qđ expellit ven-

tositates: & carminat eas sicut cũ pillulis fetidis: & pillulis de serapino: & similibus: & abstineat a cibis corruptibilib⁹: & generatiuis malo℞ humo℞ venenosorum.

¶ De extractione fetus mortui. Cap. xlvj.

QUando est necesse vti opõne cũ manu in extractione fetus mortui: tũc di cit Albu. opꝫ vt cõsideres si mulier est sane vir tutis: & nõ est cũ aliquo ex accñtib⁹ ex qb⁹ time tur sup eã pditio: qm si sic est dimittere eam est melius. Sin aũt opꝫ vt resupinet mulier sup lecto sup dorsũ suũ: ita ꝙ caput eius sit inclinatũ inferi⁹: & crura ei⁹ sint ele uata: & opꝫ vt teneat a ministris seu obstetricibus fortib⁹: aut vt liget sup pect⁹ ei⁹ ad lectũ sup quo est cũ ligamentis fortib⁹: vt nõ attrahat corpus ei⁹ apud extẽsionẽ fetus. De inde humecta os matricis ei⁹ ex oleis humectãtib⁹ mixtis cũ mucillaginib⁹ sicut altee fenugreci: & seis lini. Deinde ac cipiat obstetrix cũ dextra manu collũ mñcis: & inungat cuꝫ dictis oleis manũ sinistrã totã: & itromittat eã in os mñcis cũ facilitate digitis oibus manus aggregatis sil' in vnũ ſm tñ longitudinẽ ꝓtensis vt dilatet ipꝫ fundendo ẽt sup ipꝫ de oleis ipsis: & eo dilatato impingat manũ in mñcẽ: & qrat cũ ea locũ: ex fetu in quo figat vncinos & loca ꝑpata ad illud. Ad cognoscẽdũ aũt illa loca opꝫ vt ꝯsideres si fetus est pre paratus vt descẽdat sup caput suũ: & si sic tũc figat vncinos in oculis eius aut in collo ei⁹ aut in ore ipsi⁹: aut in palato: aut sub barba ei⁹: aut in furcula ei⁹ aut in locis ꝓpinqs co stis aut sub hypocũdrijs eius. Si aũt descensus est sup pe des eius: tũc figat eos in pectine & costis medijs: & furcula inferiori. Et opꝫ vt obstetrix teneat vncinũ cũ manu sua de xtra a parte nõ curua. & extremitatẽ eius curuã ponat inter digitos sue sinistre manus. & cũ facilitate intromittat hanc extremitatẽ curuã cũ ipsa manu in mñcẽ & infigat eã in ali quo loco℞ dicto℞ donec ꝑueniat ad rẽ vacuã. Deinde figat in oppõnẽ eius vncinũ alterũ. vt sit attractio eqlis & nõ de clinet ad ptẽ aliquã: & si indiges infige: & tertiũ. Deinde extẽ dant extẽsione equali trahẽdo ipꝫ cũ illis vncinis: nõ tñ fit extẽsio ſm rectitudinẽ tñ: imo moueat & trahat ad oẽs ptẽ vt alleuiet exitus ei⁹ sicut fit cũ dente apud eradicationem eius: & opꝫ vt in eo qd̃ est inter illud: & dũ extẽdit & trahit fetus vt mollificet extẽsio. i. nõ violẽter: & ꝯtinue extẽdat sed paulatine: & si dum trahit retinet ps eius: tunc opꝫ vt inun gat obstetrix quosdã digitos suos ex oleo & itromittat eos in mñcẽ ex pte inter matricẽ: & partẽ q̃ retinet: vt moueat & reuoluat cũ eis illã partẽ: cũ ergo egredit fet⁹ ſm ptẽ ei⁹: & sequit exitus eius: tũc opꝫ vt ꝑmutent vncinia vnus post aliũ ad locũ altiorẽ fet⁹ ex eis que dicta sunt: & tũc ẽt exten dẽdo mõ dicto trahe ipꝫ. Deinde iterũ ꝑmuta eos: & extẽde donec egrediat fet⁹ totus. ¶ Si aũt egrediat man⁹ vna añ aliã & nõ est posse reducere eã intus ꝓp coartationẽ: tũc opꝫ vt inuoluat supra eã pãnus vt nõ lubricet & trahat tãdiu do nec egredit tota. incide eã in spatula si potes: aut in iunctu ra cubiti aut plãte: & ita opꝫ vt facias in manu altera si am be egrediunt: & nõ seqt os fet⁹ tũc incidant in inguib⁹ aut genib⁹. ¶ Si aũt caput fet⁹ est. s. magnũ: aut accidit ei coar tatio in exitu: aut est in capite ei⁹ aq̃ aggregata: tũc opꝫ vt in tromittas inter digitos tuos spatumule spinosuꝫ. i. pilũ vel cultellũ spinosuꝫ. i. acutũ bñ incidẽtẽ: & findas cũ eo caput & extrahas aquã vt detumescat: aut disrũpe ipꝫ caput si non est ibi aq̃ cũ instrõ apto ad illud: & si est necessariũ extrahat cerebrũ ei⁹. Deinde ossa: & sic si fetus est magni capitis fac vt seces ipꝫ: & extrahe ossa ei⁹ cũ tenalijs. ¶ Qz si egrediat caput: & postea coartet fet⁹ apud furculã & pectus: tũc fin de loca q̃ sunt apud furculam donec ꝑuenias ad loca vacua vt effundat humiditas q̃ est in pectore. si aũt nõ cõplicat ꝑ h̃, & nõ obedit ad exitũ tũc incide caput frustatim: ſm ꝙ posse est tibi: deinde abscindat & auferat furcula: nã cuꝫ aufertur obedit postea. ¶ Qz si fuerit iferi⁹ vẽtris aꝑosuꝫ, aut est in eo hydropisis: tũc oꝫ vt pfores ipꝫ vt currat humiditas ex eo: & si necesse est euet qd̃ est in ꝯcauitate ei⁹. ¶ Si aũt est fet⁹ sup pedes suos tũc attractio est facilis & directio ei⁹ ad os mñcis est leuis ꝙ si egressis pedib⁹ coartet apud vẽtrẽ vel pectus: tũc opꝫ vt attrahas ipꝫ cũ pãno quẽ inuoluisti sup manũ tuã: & findas vẽtrẽ: aut pect⁹ vt egrediat qd̃ ẽ in eis. ¶ Si aũt reliqua mẽbra absoluant: & exeat caput: aut reti neat tunc intromittat obstetrix manũ suã sinistrã si inuenit os mñcis aptũ intromittat eã vsqꝫ ad ꝓfundũ mñcis: & q̃ rat caput cũ eo & attrahat ipꝫ cũ digitis vsqꝫ ad os mñcis: & deinde itromittat in eo vncinũ vnũ aut duos, & attrahe ipꝫ cuꝫ illis. ¶ Qz si os mñcis in q̃cũqꝫ dicta℞ opõnũ coarta tũ fuerit ꝓp apa calm qd̃ accidit ei: tũc nõ opꝫ vt laboret sup illud. s. attrahendũ fetũ vel ptẽ ei⁹ ꝑ opõnẽ manualẽ ꝑdictã: imo intẽdẽdũ est ad apa. opꝫ g̃ tũc vt admistres effusiões re rũ humida℞ pinguiũ: & admistra empl'a mollificãtia: & sessio nẽ in tina decoctiõe re℞ humectãtiũ: & cũ sedat apa & apit os mñcis tũc redi ad opõnẽ tuã. ¶ Qz si fet⁹ est sup lat⁹ suum tũc si posse est equet & dirigat ad exitũ aut sup pedes: aut su per caput. ꝙ si nõ fuerit illd̃ post tũc incidat frustatiꝫ & ex trahat. ¶ Cũqꝫ cõpleueris opõnẽ tuã: opꝫ vt tũc admistres ea q̃ ꝯueniũt in ꝓhibẽdo aut sedãdo apa calꝫ ex eis q̃ dixi in ca⁰ apatis mñcis: & si accidat flux⁹ sanguis curet cuꝫ eo ꝙ dictũ est in ca⁰ suo. ¶ Albu. dixit. ego iaꝫ vidi mulierem in cuius vẽtre mortu⁹ erat fet⁹: deinde ipregnata est sup ipꝫ vi ce alia: & postea mortuus est fet⁹ ali⁹. accidit g̃ ei post longũ tps apa in vmbilico suo: & inflatũ est donec aptũ est & cepit emittere pus & vocat⁹ fui ad curõnẽ ei⁹: & medicat⁹ sum ei tpe lõgo: & nõ ꝯsolidatũ est vlcus. Posui g̃ sup ipꝫ ex qbus dã emplis fortis attractiõis: & exiuit ex loco illo os & inde ꝑ terierũt ei dies aliquot & exiuit aliud os. Mirat⁹ g̃ suꝫ inde cũ in vẽtre nõ fit os. Cognoui g̃ qz erat ex ossib⁹ fet⁹ mortui: & tũc ingsiui uuln⁹: & extraxi ex eo ossa multa muliere exi stẽte in meliorib⁹ dispõnib⁹ suis: & iam vixit mulier tali tẽ pore longo: & emisit ex loco pus paru. ¶ Ego quoqꝫ a fide digno audiui ꝙ silis casus euenit florẽtie in q̃dã muliere cu ius fet⁹ fuit in vẽtre ei⁹: & detumuit tũc vẽter eius emissis plurib⁹ supfluitatib⁹ fetu remanẽte interi⁹ ex q̃ extimauit se nõ fuisse ꝑgnãtẽ: & inde ad n ẽses facta est apẽio in vẽtre eius, & extracta sunt ossa fetus: & remãsit sana. Dixit Albu. ego nõ affirmaui h̃ extraneũ: nisi qz in eo est scia: & adiuto riũ ad illud qd̃ admistrat medicus ex opõne cũ manu.

¶ De varicibus. Cap. xlvij.

VArices a Galeno farso vocant: & dicunt vitis ꝓp tortuositatẽ ea℞ in qua similant viti. Et Zoar dixit. ꝙ similant radici bus arbo℞ & sunt vene q̃ dilatant: & ingrossan tur: & extra ꝑeminent. Dixit Aui. hec egritudo est dilatatio vena℞ in crure: & pede sumẽdo pedẽ etiam pro tibia. Et Ras. dixit. 12. ꝯti. ꝙ in maiori parte accidunt vari ces in tibijs: & accidunt etiam in ventre.

Et causa ea℞ est multitudo eius qd̃ descẽdit ad eas ex sanguine. & sanguis qdẽ qui descendit ad eas qñqꝫ ẽ nãlis. dic. G. & põit. 12. ꝯti. in qbusdã abũdãs fit san guis bon⁹: & san⁹ ex q̃ fiũt varices i eo℞ crurib⁹ & vẽtre: eo ꝙ ipse vene sũt d̃biliores alijs ꝑ nãꝫ. Et Ras. dix̃ ibidẽ. ꝙ se pe ãplificãt he vene, & ad eas nõ manabit sãguis niger: sꝫ ruf fus. s. nãlis: qd̃ fit ex d̃bilitate & largitate ipsa℞: verũtñ ſm plm sãguis manãs ad eas ẽ innãlis. s. melic⁹ vel flãtic⁹. Plm tñ sãguis decurrẽtis ad eas. Dix̃. A. ẽ melic⁹: & qñꝫ ẽ sãguis mũd⁹. & qñꝫ ẽ grossus flãtic⁹. Uerũtñ q̃cũqꝫ mõ sit ille san guis ẽ in q̃ nõ ẽ putrefactio ſꝫ plm. Si. n. in eo eẽt putrefa ctio nõ saluarent ab eis pes: & crus. s. & vẽter ab vlceratiõe: & apatib⁹ malignis: qñqꝫ tñ putrefit illd̃ qd̃ est in eis de san guie: & tũc ꝑducit ad vlceratiõnẽ illo℞ loco℞. ¶ Et cã qdeꝫ ꝑdicte manatiõis sanguis añs est repletio sanguis nãlis vl. innãlis in corpe toto quẽ expellit nã aliqñ creticẽ: & aliqñ sin

thomatice et etice qdē: qm̄ dixit Aui. mltotiēs accidūt post
egritudies cronicas et melicas in fine eaꝝ, et ꝓprie in fine ea
rū egritudinū melicaꝝ et spāl'r melie aut egritudinū splenis.
Ait Ras. 12. ꝯti. Dico ꝓut vidi epilia in q̄ fuit splen copio/
sus. i. grossus plen⁹ sanguie melico accidūt varices aut ele/
phātia, aut bolachia q̄ ē spēs sanguis mortui. i. egritudis ꝓ
ueniētis a sanguie mortificato. Et Aui. dixit. multotiēs acci
dūt habētib⁹ splenē. s. grossū mortificatū magnificatū, et cū
sic accidūt et etice sunt sigᵐ bonū: et eā curōnis dietaꝝ egritu
di⁻ ūsicut dixit Ypp. et tūc cū sic veniūt oꝫ fieri sequēdo. ve
rū. dixit Aui. multotiēs accidūt incipiēdo tn̄ accidūt q̄nq3
dolores iūcturaꝝ incipiēdo cū ꝓcedēte aliq̄ egriᵗᵉ: cui⁹ ipse
sunt crisis: et tūc oꝫ sintbo^{tt} euenire, maxie si emanatio mul
ta et subita fuerit. ¶ Cā v° exterior siue ꝓmitiua est assidu⁹
vsus nauseatiue satietatis: et indigōnis: et plim⁹ vsus ciba/
rioꝝ grossoꝝ et melicoꝝ, et vini nigri: et lōga statio corpe ere
cto: et mot⁹ mult⁹ ꝓprie deābulatiuus: et delatio pōderū gra
uiū. Et ꝓpea dixit Aui. ꝙ plim accidit cursorib⁹: et multū iti
nerātib⁹: et onera portantib⁹: et corā regib⁹ et ꝓncipib⁹ assi/
stētib⁹ ꝓp morā longā quā ꝯbūt corā eis corpe erecto.

Vide q̄n varices accidunt habentibus splenem grossum: et vsq; p⁹ egritudines melicas.

Signa giūs nota sunt ex sensu. dixit Gal. et ponit' vbi su
pra. varix ex sanguie bono cog̃scit' ꝓ colorē cor/
poris bonū: et colorē varicū. s. tendentē ad rubeū. sup. et per
minorē grauitatē tybiaꝝ. ¶ Et facta ex sanguie flātico co/
gnoscit': q: habitudo corpis tota est flātica: et color varicum
tēdit ad būiditatē. ¶ Et fcā a sanguie melico cog̃scit' ex hitu
dine melico: et colore varicū nigro: et plima g̃uitate. Dix. G.
et pōit' vbi. s. si lōg⁹ sit hic morb⁹ nigrescit cutis ipsaꝝ venaꝝ.

Dieta.

Cura varicū triplici ꝑficit' instrō. s. dieta, et potione et chi/
rurgia. ¶ Et dieta qdē cōsistit in abstinētia dietaꝝ
cāꝝ ꝓmitiuaꝝ cū diminutione ēt ciboꝝ: et bonoꝝ potuuz: et
deuitatione motuū maxie post ciboꝝ assūptionē. dixit Aui.
rectificet' regimē: et deuitet oē ingrossatiuū. ¶ Regimen v°
ꝑ potionē est: qm̄ ait Ras. 12. ꝯti. dico ꝙ varices rubee: et lau
dabiles. i. de sanguie laudabili cū minutione curant': et dimi
nutione nutrimēti. Et dixit. Relatū fuit mihi ꝙ sanate sunt
ꝑ flōmiā solū vna vice: factā tn̄ post flōmiā opꝫ vt aperiat' et
flōmet' vena ipsa varicis in loco ꝓpinquo loco flōmie saphe
ne et extrahat' totū qd̄ in ea est. Et post hoc fcā ꝯtabescētia
in vena ipsa oꝫ patiēs abstinere a motu et vti qete oino et oꝫ
vitare replōnē et cibos multi sanguis g̃natiuos: et si aliq̄n re
pletionē sensit flōmet' ex basilica. ¶ Qz si varices q̄ sunt ex
sanguie laudabili ꝑ hāc viā nō curant' tūc remedū est ad chi
rurgiā. Et scias ꝙ in cura eaꝝ ꝑ incisionē dixit Gal. nō acci/
dit melia. i. egritudo melica. Et Aui. dixit. ꝙ sanguis mūd⁹
est cā varicū tūc: et si eradicent' et auferant' nō timet' tūc ꝙ ac
cidat melia. Ex eis aūt q̄ sūt melice cū incidūt' et ꝓhibent' a
defluxu hūoꝝ melicoꝝ in eis accidūt egriᵗᵉˢ melice et melia
ꝓprie. Et sil'r ex incisiōe flegmaticaꝝ accidūt egriᵗᵉˢ flātice:
et hoc hꝫ veritatē nisi subsequat' regimē ꝯueniēs et eūo cor/
poris frequēs ab illis hūorib⁹. ¶ Cura vere melicaꝝ et fleg
maticaꝝ ꝑ potionē est vt ꝓcedat flōia de basilica et in melica
ꝓprie de sinistra. Deinde fiat eūo corpis ab hūore peccāte ꝑ
farmacū ꝯueniēs ei: et fiat ista eūo pluries iterata, et sil'r flōia
ꝫm corpis dispōnē et ꝟtutis tenorem. ¶ Dixit Aui. opꝫ vt
eūet' corp⁹ ex venis man⁹. s. ex basilica et saluatella: qm̄ eua
cuant et diuertūt: et eūent' hūores grossi: et melici. s. et flātici
ꝫm indigentiā: deinde dixit ꝑueni ad ipsas venas varicales: et
flōma eas in fine saphene et extrahe totū qd̄ in ipsis est de sā
guie grosso melico vel flegmatico: et postq3 eūaueris eas ab
eo. dixit Ras. vbi supra. ipsis deniq3 ꝯtabescētib⁹ suspēdat'
pes ꝑ dies plures ita vt sit altior reliquo corpore ipso iacen
te: et iterū postea cū voluerit surgere vtat'. dixit Aui. ligatu
ra institis sup pedes: et tibias incipiēdo ab inferiori pte. s. a
calcaneo: et ꝓcedēdo ad supiorē. s. vsq3 ad genu: vel ēt supra
genu si appuerūt varices in coxa: et vt sit ligatura sufficienter
stricta vt ꝓhibeat dilatari eas et suscipi hūorē: et si qd descen

Cura melancolicarū et flaticarum.

derit et sub ligatura administra epithimata stiptica. Et dixit
Ras. frequēter extrahat' sanguis de manu: et purget' corp⁹: et
subdit ipsis purgatis subuertētib⁹ iterata fiat cura: et sic per
mēses ꝓcedat' cū iteratiōe donec sanent': et firma fiat ipsoꝝ
sanatio ꝙ nisi ꝯtulerit ad chirurgiā deueniēdū: et maxime si
fuerint post splenē. ait. n. de ipsis Aui. ꝙ ipse nō curant'. s. ꝑ
dietā et potionē absq3 chirurgia. qdā tn̄ referūt h̄ dictū ad
oēs varices euenietes post egriᵗᵉˢ q̄scūq3 melicas: et expo/
nūt. nō curant'. i. nō curari debēt. s. ꝑ chirurgiā. et hoc vt non
redeāt aut nō de nouo accidāt egriᵗᵉˢ melice: vt supra patuit.
Ait. n. Ras. vbi supra post scissurā varicū vsual'r oꝫ eūari hu
mor melicus in qual3 modico tpe: si nāūt dubiū erit ex ipsis
morbis fieri melancolicos. Et Gal. dixit in lib. de colera ni/
gra. ꝙ qbusdā incise sunt varices: et passi sunt inde meliam.
¶ Modus aūt curatiōis eaꝝ ꝑ chirurgiā est duplex: quoꝝ
vnus est incisio eaꝝ ꝫm longitudinē tm̄: de quo dixit Aui.
incide carnē. i. pellē supra varicē et fac incisionē tuā apperte
virē. i. venā ipsa3 varicalē: et scinde eā ꝫm longitudinē suam.
Ante tn̄ q̄3 scindas cutē debes signare sup ipsā cū encaustro
ꝫm decursu3 suū varicis ipsi⁹ vt nō possis errare: et ꝯtingat
eā icidi latitudial'r: et ꝓpea dixit Aui. caue ne scindas eā lati
tudial'r aut ex transuerso ne fugiat. i. ne ꝯtrahant' extremi/
tates eius et noceat ꝑ illud ipsa scissura: q: ex illa ꝑctione nō
poteris bn̄ ꝓcedere in eūone ei⁹ qd̄ in ea ꝯtinet' q̄re posset
postea derelictū a regie nō putrefieri, aut fortasse posset seq
fluxus sanguis imoderatus. de quātitate aūt et loco scissiōis
varicū ꝫ3 lōgitudinē. dixerūt qdā. ꝙ ista icisio oꝫ fieri in pte
supiori cruris: et oꝫ ꝓtēdi vsq3 ad inferi⁹ per totū crus: et
ista incisio esset satis difficilis. Ex istis alij dixerūt. Excarne/
tur deinde ipsa vena tota q̄ scissa est ꝫm longū, et incidat' de/
sup per trāsuersu3 et ꝯtrahat' tota et abijciat'. Quidā v° di/
xerūt. ꝙ ꝑdicta incisio oꝫ tm̄ fieri in pte varicis inferiori spa
tio quatuor digitoꝝ: aut paꝝ plus: et post scissione3 oꝫ fieri
ꝯpressio sup eā desup ꝓcedēdo in ꝯpressione ad inferi⁹ quo/
usq3 totū qd̄ in ea ꝯtinet' egrediat' ꝑ scissurā illā. ¶ Et mo/
dus scōs est incisio eaꝝ ꝫm latitudinē ꝑ trāsuersu3: et ista in/
cisio pōt fieri aut cū ferro icidēte vt cū pilo aut cū cauterio.

Cura p incisionem.

Et. A. dic. ꝙ meli⁹ ē cauteᵐ q̄3 ferrū incidēs: et cauteᵐ tn̄ oꝫ fie
ri cū ferro obtuso incidēte: ita vt semp acriorē faciat in tota
vena per ipsius latitudinē: et hec incisio q̄uocūq3 fiat oꝫ fie/
ri in supiori pte ipsius varicis: et sub genu si fuerit solū in ti/
bia: aut in coxa si varix fuerit in ea et dūmō nō fuerit multum
ꝓfunda. nā in coxa aliq̄n ꝓfundat': et tūc ista oꝫ dimitti et nō
incidi, et modus faciēdi incisionē hāc est vt signes sup eā cū
encaustro q̄3titate quatuor digitoꝝ: deide cutis manu capia
tur in medio signi: et trahat' ad supius q̄3tū pole est eā suble/
uare. Deinde tu cape cū manu tua sinistra cutē illam ex vna
parte signi qd̄ fecisti: et minister capiat eā ex pte altera: ita ꝙ
signū in medio remaneat: et tūc ꝫm sniaz Gal. in de accidēti
et morbo. Scinde cutē illā sup ipso signo donec appareat va/
rix: et si qd sup eā aut in circuitu ei⁹ remāserit excarnādū ex/
carna: deinde mitte sub ea castū siue hāmū. i. vncinū obtuse
extremitatis et subleua eā cū eo: et si qdē ex pte supiori ei⁹ re/
mansit excarnandū excarna. cūq3 bn̄ et vndiq3 sepata fuerit
a carne trahe eā cū vncino illo: vel cū digito tuo sub ea intro
misso ad supiora quātū potes: deinde liga eā in pte supiori:
et ēt inferiori cu3 filo forti: et sit in medio ligaturaꝝ q̄3titas
digiti et plus: et tūc incide venā et cauteriça eā in medio spa/
cij illius donec tota recidat' et claude vulnus: et demitte ip3
sic. In crastinū v° solue ligaturā inferiorē: et si incidisti expri
me varicē ab iferiori ad supius donec totus ille sanguis ꝯtē
tus egrediat': et si multus fuerit extrahe ip3 in plures vices,
qdā tn̄ faciūt flōmiā latā in inferiori pte varicis: et ꝯprimen
do ad inferiora extrahūt sanguinē: et hec est via melior et fa/
cilior: et maxie si cauterio scidisti eā: vt nō habeas expectare
casum escare cauterij. Antilis tn̄ dixit. añ opēnē mēbꝝ esse
balneādū: deinde oꝫ supra locū vbi vis facere icisionē ligari

vt varix

vt varix vehemēter appareat. ℭ Dicūt scissio ꝑ longitudinē melior est: eo ꝙ ꝑ eā nō cōtabescit crus: ʒ est vex si nō exbit varix: tota in incisione aūt ꝑ logitudinē. Dixit Gal. extenuatur mēbrū eo ꝙ remanet remotū a meatib⁹ nutrimēti: verū tñ cū curaṫ cū incisione ꝑ latitudinē varix nō redit. Cū autē curaṫ ꝑ scissionē in longitudine frequenter recidiuat, ʒ eget iterata curatione nisi vtaṫ patiēs qete: ʒ suspēsione pedis: ʒ ligatione cū instrumētis: ʒ regie bonorū euōne frequēti. ꝙ aūt dixerūt auctores, ꝙ qñ inciduntꝰ penitus ꝑ trāsuersuz: opz vt eradicenṫ ʒ extrahanṫ: nō intellexerūt de suba eaꝝ: vt qdā putauerūt: qui auferūt eas de tybijs: sed intellexerūt de eis pro cōtento in eis: qm̄ opz vt extrahanṫ ʒ eradicenṫ penitus: ʒ si sic nō fiet nocebūt, qm̄ putrefiet ʒ putrefaciet mēbrū. Cūqꝫ incisionē eaꝝ feceris cura vulnus sicut opz. ℭ Et scias ꝙ si accidat vlcus ꝓpe varicez illud vlcus ſm plm̄ est difficilis ꝯsolidationis ꝓp illud qđ resudat ex ea ad ipsuz ex humiditatib⁹ malis: ita ꝙ ad sanationē ei⁹: ʒ qñqꝫ necessariū est vt incidaṫ ʒ euacueṫ qđ in ea est: ʒ post illud vulnus consolidaṫ de leui. ℭ Et dixit Gal. in li° de colera nigra. ʒ ponitur. 12. cōtinētis. a quodā extracte sūt varices: cuius vulnus difficilis ꝯsolidationis factū est ꝑ annū vnū cū medicinis cōsolidatiuis: ʒ postqꝫ venit ad cōsiliū meū ipsuz minui feci: ʒ postqꝫ emisit abundātiā sanguis in ꝑ 1° 3° ʒ 4° die cū apertione vene basilice oi die: ʒ laxaui eū ter cū eo qđ educit colerā nigrā curata est vlceratio cū modico ꝯsilio. Et Aui. dixit. qñqꝫ accidit vt nō sanet vlcus per incisionē varicū nisi ad vltimū perueniaṫ in mundificatione. ℭ Dixit Zoar. loquēs de hꝫ cura passionis ꝑ medicinā. Scias ꝙ hec passio est difficilis curationis: cū tñ magna ac longa sollicitudine cōtinua: ʒ cura poterit ad meliorationē ʒ curationē deuenire. ʒ ꝓp hꝫ nō est salus ꝓmittenda infirmo: nec spes cite liberationis exhibēda est ei. ꝙ si feceris ꝓ certo deciperis. ℭ Dicūt qdā. ꝙ varices cōfirmate nō recipiūt curā per medicinas. nō confirmate vō recipiūt curā: hoc mō: ꝙ post euōnē corpis sufficiētez empleṫ locus sub genu per q̄tuor digitos: aut tres cū emplastro ꝯstrictiuo facto ex gūma arabica: dragaganto aloe mumia bolo ar. ʒ terra sigillata puluerizatis: ʒ icorporatis cū albumine ouoꝝ: ʒ de quo extēso sup pecia circūdeṫ totum sup crus in dicto loco spatio quatuor digitoꝝ: ʒ dimittaṫ ꝑ aliquot dies: ʒ postea flōmeṫ vena ipsa flōmia lata in loco qui est supra talū pedis ꝑ tres vel q̄tuor digitos: ʒ inde sanguis exire ꝑmittaṫ premēdo a superiori supra venā vt bñ tot⁹ eūeṫ: quo euato ligeṫ supra vulnus flōmie: ʒ totū crus ab inde supra vsqꝫ ad genu cū ꝑdicto emplastro: ʒ fiat vt tūc iaceat infirmus vsqꝫ ad duos vel tres dies supra dorsum suū pedibus ʒ cruribus eleuatis.

ℭ De elephantia. Cap. xlviij.

Dixit Auençoar. accidit pedibus grossitudo preter nām que diciṫ elephantia ʒ hoc ideo. q: similaṫ crurib⁹ elephātis in grossitudine. Et dixit Auicē. ꝙ elephātia est additio in pedib⁹ ʒ ingrossaṫ inde pes cū qualitate idest equalitate sua: q: vndiqꝫ ſm oēs ptes eū ingrossat.

Et causa eius. dixit Zoar. est exuberātia hūoris grossi multa grossitudine q descendit ad pedem ꝓp pondus ipsius. Et intellexit ſm plm̄. dixit Aui. ꝙ fit ſꝫ modū q accidit in venis varicū: q: qñqꝫ fit ꝓpter humorē melācolicū. ʒ hoc est ſm plꝰ: ʒ qñqꝫ ꝓpter humorē grossuz flegmaticū: ʒ qñqꝫ fit ex sanguine bono cū plurimū descendit ad pedē ʒ nutriṫ eo pes nutrimēto aliquo. ℭ Et de causis accidētib⁹ est vehemētia replōnis: ʒ debilitas mēbri ʒ vehemēs caliditas in mēbro: ʒ inflāmatio ei⁹: q̄re est cā vehementis attractionis ad ipm̄. ℭ Et cāe ꝑmitiue sunt que sūt cāe varicū. ℭ Dixit Aui. adiuuāt ad illud dispōnes adiuuātes ad varices: ʒ ꝓpter hāc cām dispositi ad elephātiā: ʒ qbus ꝓprie ʒ magis accidit sunt qui sūt dispositi ad varices: ʒ humoꝝ melācus q est cā elephātie qñqꝫ est cōiunctus cuꝫ caliditate ʒ qñqꝫ nō. ℭ Et elephātia qdē qñqꝫ est incipiēs nō ꝯfirmata: ʒ qñqꝫ est ꝯfirmata. Et ois elephātia ꝯfirmata est maligna: de qua dixit Zoar. ꝙ q̄si est ipossis sanationis. Et Auicē. dixit. ꝙ maligna paꝝ sanaṫ ʒ paꝝ speraṫ ꝙ ꝓhibeaṫ. s. augm̄ eius. Et de incipientib⁹ nō ꝯfirmatis: de qbus speraṫ ꝙ ꝓhibeanṫ. i. remoueanṫ: ʒ curenṫ aut ꝙ ꝓhibeantur. i. ab additione, magis incolumis. Dixit Aui. est sanguinea rubea. s. q: magis q̄ȝ flā: ʒ magis q̄ȝ nigra. Et nigra ēt nō ꝯfirmata. dixit Gal. in li° de colera nigra. non est intense malitie nisi cū ea sit caliditas. que eniz est cū caliditate. dixit Aui. festinat ad scissionē, vlcerationē: alie aūt non.

Signa generis sunt. dixit Gal. in libro dicto elephātie ex humore declināte ad colerā nigrā color in pncipio eius est declinans ad rubedinē: sed tñ si antiquatur nigrescit color eius. Facte aūt ex sanguine laudabili color est vehemētius rubeus: ʒ cū antiquaṫ: nō tñ denigraṫ: ʒ flātice in pn° color declinat ad albedinē: ʒ cū antiquaṫ fit plumbeus color eius. Et melica tendit ad duritiem: ʒ flātica ad lenitatē: ʒ sanguinea est inter eas in hꝫ mediocris: ʒ ceteris paribus in melācolica est grauitas maior: deinde in flāticas ʒ sanguinea est illis grauis minus. ℭ Nō opz vt intromittas te in cura elephātie ꝯfirmate: sed dimittaṫ: dixit ipse. A. cū dispōne sua si non addiṫ. si aūt videris eā augeri stude in ꝓhibēdo augm̄ ei⁹. Cōfirmata ēt difficillime curaṫ: ʒ nō nisi cū tpis diuturnitate. dixit Zoar. nō mireris de ꝓlongatione alleuiationis hui⁹ egritudinis: qm̄ in tpe lōgo ēt cū optima curatione nō ꝑcipiṫ melioratio: ʒ iō non est ꝓmittenda spes de cita liberatione infirmo: ʒ si illud feceris decipieris.

Et cura eius duplici perficiṫ instrō. s. dieta ʒ potione. Dixit Gal. 11° ad Glauconez: ʒ poniṫ a Rabi in 9° ꝑtic°. sic elephātia in initio pōt curari ꝑ frequētē euacuationē: ʒ ꝑ dietā sanguinē laudabilē generantē: ʒ dieta in hꝫ egritudine est qđ melius operaṫ. Nā inuenimus elephātiā in terra egypti inuadere sup plures hoies ꝓp malā dietā ʒ calorē regionis dominātē: ʒ inuenimus eam in alamania plures occupare ꝓp salsamēta qbus vtunṫ. minus tñ q̄ȝ in terra egypti. in persia aūt ʒ in qbusdā ꝓuincijs in qbus lac est cibus nullū detentū ab hac egritudine inuenimus: at tñ fit a sanguine laudabili multo cura est tibi ēt laudabilis diminutio: ʒ qñ fit ex humore flegmatico cura est flegma generantiū ciboꝝ euitatio: ʒ ois indigēnis ʒ nauseatiue satietatis. Et qñ fit ex humore melico cura est ciboꝝ meliaz generantiū custodia. Et dixit Gal. vt vbi supra poniṫ a Rabi. cibi patientiū melicā elephātiā ſm magis sint farina ordei, ʒ aqua casei ex herbis malua attriplex blitis: ʒ cucurbita: ʒ ex piscib⁹ hi q pascunṫ circa lapides: ʒ oēs aues ꝑter degētes in aqua, ʒ dicit comestio carniū tyroꝝ patientib⁹ elephantiā est mirabilis medicina: sꝫ opz vt comedāt eos abscisis capitib⁹: ʒ caudis ʒ mūdificatis vētrib⁹ eoꝝ excoriatos ʒ coctos cū multa aqua ʒ modico oleo: ʒ cū anetis ʒ porris vsquequo incipiant eliquari.

ℭ Et cura ꝑ potionē cōsistit in digōne ʒ euōne māeꝝ ꝑ flebotomiā vomitū vel secessum ʒ in resolōne māei locate in pte ʒ in correctione accidētiū. ℭ De euōne. dixit Ansel. vt poniṫ 12° ꝯtiñ. laborantib⁹ vitio elephantie cōuenit minutio vtriusqꝫ saphene. Ras. tñ in diuisionibus. dicit. dico ꝙ si fit in pedibus minuaṫ basilica: ʒ fiat flōmia ex manu: ʒ ista dꝫ fieri si elephātia fuerit in pncipio. sꝫ si passio fuerit antiqua dixit Ras. vtraqꝫ saphena minuaṫ. Et flōmia qdē sola ex basilica in pmis: ʒ deinde ex nigra: ʒ vltimo de saphenis sanat elephātiā factā ex sanguine supabūdāti laudabili. cōfert etiā in facta ex alijs humoribus cū ibi fuerint sanguini mixti: ʒ maxime in corpore nāliter sanguineo. ℭ De cura aūt in facta ex alijs humorib⁹. dixit Zoar. laudabilior in curatione eius: aut ꝓhibitione additionis ipsius est euacuare corpus cū medicinis educētib⁹ humorē peccātē melicū vel flāticū: ʒ ista euatio pōt fieri per vomitū ʒ per secessum. Dixit Ras.

vbi supra fiat frequēs vomitus ad euandū corpus: et si morbus fuerit primi tēporis z color corporis fuerit albus significans dominiū flegmatis in corpe laxatio fiat, quoniam cū eo qd emittit flegma violētia. Et si color corporis fuerit fuscus laxatio fiat cū eo qd emittit colerā nigrā cum violētia. ℂ Dixit Gal. laxatio corporis frequēs de colera nigra tollit augm̄ vitij elephantis. Dixit Ansel. tollit elephātia frequēs euatio corporis cū eo qd educit colerā nigrā: z aufert valde si de yerapigra detur quolibet die in potu aur. 5. z marie de yerapigra ruffini in melicã: z de yeralogodion in flegmatica. Et dixit Ga. aqua casei ɔuenit ad laxandū cū ea laborātes vitio elephantie q nō tolerāt euonē cū medicinis acutis: z debēt infundi in ea medicine euacuantes humorē peccantē z ipsa ēt per se sola est cōueniēs lz sit debilis. ℂ Dixit. A. cū succurrit ei in pn° posse est vt phibeat. i. remoueatur z curetur vel phibeat. s. augm̄ ipsius cū euomib⁹: z pprie cū vomitu laborioso: vt facto cū elleboro nigro in melicã: z albo in flegmatica: z cū eo qd extrahit flegma vel melias ſm peccātes humores: z hoc per secessū z cū flōmia si indiget ea. ℂ Dixit Zoar. fiat corporis euo postq̄ subtiliaueris humorē, z incideris ipm ita vt semp digō humoris pcedat euonē ipsius. Ista aūt digestiua z euatiua sumantur ex his que dicta sunt in precedētib⁹ sermonibus. ℂ De resolōne aūt mãe locate. dixit Zoar fac desup emplm resolutiuū z ɔsumptiuū: z cū remouebis emplz cū alleuiatione cruris. alr. ad alleuiandū crus inunge crus cū oleo camomillino z ros. equalr mixtis. Dixit Anselm⁹. ponatur sup loco pix cocta cū aceto, z cinere cauliū frequēter: aut inungatur pes cū oleo. s. cōi z aspergatur desup cinis tamarisci: z aut aspergatur sup ipsū decoctio lupinoꝝ frequēter: z si morb⁹ fuerit antiquus illinitio fiat cū dissolutiuis vna hora post aliā. ℂ Dixit Aui. scias q summa curationis ei⁹ in q̄ speratur q phibeatur est assiduatio resoluētiū fortiū. Et de ɔferentib⁹ est emplm de cinere cauliū. s. factū cū pice z aceto: z inunctio cū oleo de oliuis mixto cū puluere tamarisci: z decoctio lupinoꝝ valet embrocādo z epithi^de^ cū eoꝝ farina fenugreci z fim⁹ capraꝝ: z semē raffani: z semē eruce sūt de gñe ɔferētiū. Et dixit. of. s. a dio. qd alkitran ɔfert ei inunctū z linitū. Dixit Gal. z ponitur. 11. cōtinētis. q plantago posita in emplis ɔfert ei. ℂ Dixit Dio. folia mentastri danda sunt in potu cū aq̄ casei per dies inseparabilr: z caro ericij salita sumpta in potu cū sirupo acetoso couenit: z silr fel eius bibitū z caro mergi siccata z sūpta sanat incipientē pcipue si bibat patiēs vrinā infantiū assidue. Et dixit. fel hyrcinū supositum tollit augm̄ eius. De intentione ad accñtia. ℂ Dixit Aui. si supuenit vlceratio z timetur in ea corrosio nō est aliud ingeniū nisi vt incidatur radicitus si fuerit illud posse. alr aūt nō dz fieri cura elephantie cū ferro. Et dixit. fortasse assimilantur nodis hi pprie q vocantur napte elephantie quare erratur in eis: z ió opz vt bene distinguatur inter eos. nā nodi tanguntur. i. curantur siue curari possunt cū ferro incidendo, z eradicando eos vt dicetur in pprio ca° eoꝝ. elephantia aūt nō curatur cū ferro: sz solum per modū qui dictus est.

ℂ De vena ciuili siue medena. Cap. xlix.

Vena ciuilis etiā dr vena medena: dr vena: qz est corpus oblongum ad similitudinē vene, aut qz vt dr 11° ɔti. hoc vitiū nascitur in ɔcauitate venaꝝ, z dr medena a noie regionis siue ciuitatis in qua plm inuenitur, vñ dicit Aui. 3° q̄rti. trac. 2°. cap° p°. multiplicatur in medena ciuitate. s. vel regione ppterea pportionatur ei. s. hoc nomē medena: z qz in ciuitate plm accidit z dr ciuilis, z multiplicatur etiā in coreseense in terris egypti z in alijs puincijs. 11. ɔtiñ. generatur in regionib⁹ calidis. Et Paulus dixit. in regionib⁹ indie z in supioribus egypti. ℂ Dixit Aui. vena medena est vt accidat supra partē aliquā corporis pustula qdā inflans pmo illā partē, deinde vesicās ipsā: z postea egreditur ex illa vesica qdā rubeū ad nigredinē declinās: z nō cessat plongari donec paulongando magnificetur z extendatur ſm longitudinē ad modū vene. ℂ Et dixit Albu. q in qbusdā in tm plongatur: vt egrediatur in longitudine. 5. palmoꝝ: aut q̄tuor, z iam puenit ad ipm vir ex quo egrediebatur in lōgitudie. xxx. palmoꝝ. ℂ Dixit Paulus. q hoc vitiū fit in membris musculosis sicut in brachijs z coxis, z in pueris fit in laterib⁹. Et Auicē. dixit plm accidat in crurib⁹. Et ego dixit ipse vidi eā sup manus z sup lat⁹: z multiplicatur in infantibus sup vtrūq3 latus. Dixit Hymmahn. vidi q hoc vitiū nūq̄ fit in corpib⁹ humide carnositatis: sed in macilētis. Sed ɔtrā. dixit. q fit ēt in corporib⁹ humidis delicatis. si trāsferuntur ad regionē calidā, z habitāt in ea: z ideo multiplicatur in corpib⁹ humidis delicatis habitantib⁹ in mecha. ℂ Dixit Paulus. loc⁹ in quo eminet extremitas hoꝝ venaꝝ inflatur: z pforatur pellis: de qua egreditur extremitas z in vno corpe/imo z in vno mēbro qñ q̄ multe vene medene fiunt. ℂ Dixit Alb. q hec vena qñq3 hz multos ramos pcipue qñ appet in iunctura pedis, aut in pede ipso, z accidūt ei orificia multa: z egreditur ex oi orificio ramus. ℂ Et Aui. dixit. qñq3 accidit hec vena in vno corpe in locis multis q̄si. 40. vel. 50. ℂ Dixit Paul⁹. vene iste mouentur manifeste habētes sub pelle motū. Dixit Aui. fortasse est huic vene motus volūtarius sub cute: ac si esset mot⁹ voluntarius animalis, z quasi in veritate sit vermis.

Dixit Albu. q generatur sub cute ex putrefactiōe sicut generantur in corpe serpētes: z ascarides z vermes alij q generantur inter cutē z carnē: z hz formā z figurā vermium quare qdā extimāt q sit aial q gñatur z q sit aial vermiculare: verū ſm veritatē nō est aial, lz aiali siletur nec est mot⁹ ei⁹ volūtari⁹: lz appeat moueri. ℂ Quidā aūt extimauerūt q sit ramus villi nerui: z hoc pp vehemētiā grossitudinis. i. spissitudinis: z duritiei ei⁹, veꝝ nō est ramus nerui: qm esset coloris albi: z cū colore inueterasceret ei, z ipsa est coloris rubei declināti ad nigredinē: vt supra patuit 11° ɔti. ex h°. de interiorib⁹. dixit. Gal. nō habeo de hoc vitio cognitionē firmā. i. certā, qm nunq̄ vidi ipsū, ita ēt ait Aui. Gal. dixit. q nō est cōprehēsū. s. apud ipm ex esse ei⁹ aliqd manifestū sup qd sit initēdū. Verūm qz Ga. inuenerat de eo scriptū in libris quorūdā antiquoꝝ: ió subdit. vt recitat hoc Aui. q si ipsa est: tūc cā mālis ppinqua est sanguis calidus malus melancolicus: aut flā adustū adunatū. i. ɔdensatū z inspissatū cū vehemētia. i. pp vehemētiā siccitatis cōplōnis. ℂ Et de cā māli ei⁹ remota. dixit. q fortasse gñant eā quedā aque z quedā olera a pprietate copiquā hñt ad generādū illū humorē malū. De cibis tñ qui magis gñant eā est q siccus est z calidus. 11° ɔti. fit ex sanguine grosso viscoso agēte in ipsum caliditate extensa. als. intensa: z ex nutrimētis siccis z modicis sicut est nutrimētū milij z siliḡ, z fit ex potu aq̄ calē malē: z fit ex flegmate ɔgelato. i. ingrossato a caliditate: z ppter dictas cās dixit Aui. q euētus eius minoratur in corpib⁹ humidis z assuetis balneationib⁹ humectātib⁹ z vino cū mēsura. s. limphato. sup. nutrimētis huectātib⁹. ℂ Dixit Paulus. si extēduntur multū inde accidūt dolores vehemētiores. In pn° enim est dolor pruritus z marie dixit Paulus. si incidatur. Dixit Aui. qñq3 extēditur z post extensionē aliqñ abscinditur. s. per seipsam aut inciditur: scilz ab alio z multiplicatur tunc post incisionem labor z dolor: z quāto malitia fuerit ex qua fit acutior tanto erit dolor fortior.

Signa vo vene medicine future añq̄ appeat sunt inuētio pruritus z ardoris in loco deinde succedit eis inflatio aliqualis postq̄ fit vesica in loco illo inflatio cūq3 aperitur vesica tunc iam egreditur. Egressuz aūt signa habētur ex dictis supra. ℂ Preseruatio ab hac egritudine fit maxime per mutationē aeris de regione in qua ɔsueuit euenire ad regionē alterātē cū euitatione aque grosse male. Qz si nō fuerit possibile regimen mutare: tūc preseruatio ab ea. dixit Aui. fit cū solitudine euonis sanguinis mali melici cuz flōia basilice vel saphene ſm locū. i. ptē corporis, in qua inueniatur

q̄ talis sanguis generet᷑. ⁊ cū mundificatione sanguinis ab humore grosso melico vel flātico adusto: ⁊ cū regie hūectāte ex cibis ⁊ balneis qete delitijs: ⁊ cū euitatione oium causarū pmitiuaꝝ dictaꝝ ex eis q̄ generāt hāc infirmitatē.

Curatio v̓o ipsius diuersificat᷑ ſm̄ tēpora eius. naȝ in pnͦ huiꝰ vitij. s. añ veficationē ⁊ egressioneȝ eius. Dixit Paulus locus emplari dȝ toto studio cū infrigidatiuis extinguētibꝰ leuitatē sanguinis ⁊ humoris ⁊ ꝓhibētibꝰ exitū eiꝰ sicut cū sandalis ⁊ cāphora: ⁊ siſibꝰ illiniendo cū eis aut emplando: vt dixit Bimmasuay cuȝ farina ordei portulaca ⁊ oleo ro. solatro ⁊ coriādro aut sandalis cam phora psilio. s. mucillagine eiꝰ myrre ⁊ lacte recēti. ℂ De cura in hoc tpe. dixit Aui. rectū est vt administret᷑ regimē mēbri cū emplis infrigidātibꝰ ⁊ hūectātibꝰ notis: ⁊ cū epithimatibꝰ ⁊ siſibꝰ. ⁊ alijs modis administrationis eoꝝ: ⁊ hoꝝ q̄dē localiū remedioꝝ admistrationē ꝑcedere dȝ euo sanguis ⁊ hūoris peccātis cū flōmia ⁊ farmacijs: vt dictū est in preseruatione, quā euonē sequet᷑ euo ꝓpria ex mēbro facta cuȝ supappositione in eo sanguisugaꝝ extrahētiū sanguinē malū ex loco ipso: ⁊ dictoꝝ localiū administratio maxie cōuenit fieri tpe estus: ⁊ cū humor fuerit calidus multū. tpe v̓o hyemis: ⁊ silr̄ si fuerit hūor flāticus. ℂ Dixit Bimmasuay fiat illinitio cū aloe ⁊ cāphora: ⁊ toto isto tpe pnͫ sūmopere fiat vt vēter lenificet᷑ ⁊ cōuenit frequēs potꝰ mirab. citri. kebu. vel indoꝝ ſꝫ dispōnē māe. ℂ Qꝫ si ꝑ curā ꝑdictā nō potuerit ꝓhiberi: sed incipit locꝰ veficari ⁊ disponit᷑ ad egrediendū: tūc dixit Joānitius. si ampullosus sit locus huiꝰ vitij ⁊ incipit emanere da in potu de aloe ꝑ die. ʒ. s. ⁊ in 2ͣ die. ʒ. j. ⁊ in 3ͣ. ʒ. j. s. ⁊ liniri dȝ locus cū viscositate aloes recētis, q̄re scindat᷑ foliū arboris aloe: ⁊ cōtundat᷑ ⁊ cū viscositate eius interiori cū succo eiꝰ illinitio fiat. nā sic mortificabit᷑: ⁊ deficiet nocuͫ eiꝰ. ℂ Dixit Georgiꝰ. retulit mihi filiꝰ Bimmasis. q̄ ipse patiebat᷑ venā ciuilē quā apiri fecit nō solū vna vice cū ferro. Deinde docuit eū q̄dā q̄ tpe biberet. ʒ. j. aloe q̄lȝ die ꝑ triduū, ⁊ secuto cōsilio illius defecit malitia illius ⁊ in ipso tpe nō est submersa ipsa passio neq̧ in futuro. ℂ De cura in hoc tpe. Dixit Aui. si incipit cadere. i. si incipit veficare q̄ est via vt cadat: ⁊ exeat ex vena fortasse ꝓhibet ⁊ aufert eā ⁊ alleuiat laborē in ea si bibit patiēs eā ſm ꝯtinuitatē tribꝰ diebꝰ oi die. ʒ. j. aloe. aut bibat ex eo vna die. ʒ. s. ⁊ in 2ͣ die. ʒ. j. ⁊ in 3ͣ die. ʒ. j. s. ⁊ ſꝑ orificiū eius liniat᷑ succo aloe hūidi viscosi. ℂ Et si adhuc cura ꝑdicta nō ꝓhibet egressuȝ eius: sed egredit᷑ ex vefica ista: tūc dicit Aui. rectū est vt extrahat᷑. extractio dȝ fieri cū facilitate ⁊ oi studio leui ne abscindatur aut incidat᷑: ⁊ modi extractionis ipiꝰ faciles sunt plures, ex q̄bꝰ vnꝰ est vt extremitati egresse applicet᷑ frustū plumbi vt attrahat᷑ paulatim exteriꝰ ꝑ ponderositatē plūbi, ⁊ dȝ omni die ps eius que egredit᷑ reuolui ſup ipsuȝ plūbū, ⁊ sic ꝓcedi donec tota sit egressa. De hoc mō dixit Auic. opȝ vt ꝑpares ei q̄d stringat eā siue ſup q̄d ipsa stringat᷑, ⁊ ſup q̄d reuoluat᷑ cū facilitate paulatiȝ donec egrediat᷑ vſq̧ ad finē sui absq̧ incisione: sed solū faciliter attrahēdo: ⁊ meliꝰ q̄d ſup inuoluitur est plūbū: q̄m ipȝ cū dimittit᷑ inuolutū ſup eaȝ pendens sua grauitate facilr̄ extrahit eā. Et iō dixit Aui. opȝ vt q̄ sit sufficientia. s. in plūbo vt sit ꝯueniēs ⁊ ꝓportionatū ſup grauitatē eiꝰ. nō enī dȝ esse superflue q̄ātitatis ne ꝓpter nimiū pondus cōtrahat ipsaȝ subito: ⁊ sequat᷑ ad illud dolor ꝑꝑ extensionē: aut in radice rūpat᷑: ⁊ fiat vlcus pessimū. neq̧ dȝ esse parue quātitatis vt nō sufficiat extrahere illā: sed dȝ esse talis quātitatis vt sufficiat illā attrahere paulatim. sic enim nō seq̄t dolor neq̧ rumpit᷑ vena. Dixit Albu. sit pondꝰ. ʒ. j. ⁊ Albu dicit. sit quātitas ponderis eiꝰ ex tribꝰ keil. i. ab vna ʒ. vſq̧ ad. iij. Quidā aūt attrahunt eā digitis cū facilitate oi die aliquotiēs, ⁊ inuoluunt q̄d attrahit᷑ super lamina ligni. Dixit Aui. sit studiū tuū in alleuiatione ⁊ facilitatione egressionis eius vt incipias ⁊ extenues mēbrū ⁊ rarifices ipsum: ⁊ hoc embrocādo ipȝ cū aqua calida ⁊ cū mucillaginibꝰ infrigidantibꝰ ⁊ siccis frigidis subtilis caliditatis actualis vt facilis fiat exitus eiꝰ, ⁊ subdit. si nō sit facilis per hoc egressio eius: tunc indiget᷑ eis que sunt sicut linimetū ex oleo keirino sambucino vel de ben. Et de emplis bonis est q̄d fit ex farina ord. mucillagine psilij ⁊ maluauisci ⁊ ol. vio. ⁊ nenufarino ad lenificandū musculū: ⁊ si fuerit hyems dixit Bimmasui supponat᷑ ei emplm̄ de fermēto ⁊ butyro: ⁊ vltimuȝ in extrahendo ipsaȝ est emplm̄ de pice. ℂ Et de adiuuantibus ad extractionē eius. dixit Paulus. q̄ debet cōprimi mēbrū paulatiȝ cū digitis ſupra orificiū egressionis eius expellendo eam paulatim cū digitis inungēdo oi vice cū oleo donec egrediat᷑. Et de adiuuantibus est: vt ponitur 12ͦ ꝯtiñ. si posterior ps loci ex quo egredit᷑ fricet᷑ cū sale paulatim, q̄m cū frequēti fricatione ⁊ extēsione egredit᷑ in toto. ℂ Dicūt quidā. si vena in egressione eius fuerit multū elongata: tunc ab extremitate ⁊ portio incidat᷑ ⁊ dimittat᷑ ad inuoluendū eam. ſup. portioneȝ q̄ si intensione ⁊ attractione eius vena ipsa fuerit trūcata: ⁊ fractā: aut vt dixit Aui. si extimatio tua facit necessariū: vt perforet᷑. s. ⁊ incidat᷑ eo q̄ nō valȝ curatio predicta in extractione eius: tūc vt extrahat᷑ cum totalitate sua. opȝ vt ꝑforet᷑ ⁊ incidat᷑ si nō fuerit q̄d ꝓhibeat. ℂ Dixit Paulus. si incidat᷑ ⁊ nō egrediat᷑ totus aperiat᷑ locus cum ferro donec inueniat᷑ vena si locus fuerit ꝯueniēs apertioni absq̧ nocumento, sin aūt nulla fiat apertio: ne inde gñet᷑ aposthema vel putrefactio in mēbro: aut aliud maluȝ ſuꝑueniat accidēs. Et de ꝓhibētibꝰ ab apertione cū ferro posset esse neruus: aut arteria: aut vena magna: ⁊ vbi nō sit ꝓhibens non timeas de apertione, neq̧ ēt incisione huius vene si nō poterit alr̄ extrahi. Ait enīȝ Ras. 12. ꝯti. dico ego vidi in corascen. q̄ incise fuerunt vene iste: quare fecimus aperiri locū cū ferro nulla cura adhibita ad inueniēdū ipsas venas: vulnus tñ fecimꝰ fieri largū ⁊ sanauimꝰ eas ꝑfecte: ⁊ ista sectio dȝ fieri ſm lōgitudinē supra ptē ex qua ꝓcedit vena ista: ⁊ ipsa inuēta dȝ faciliter excarnari: ⁊ sub ea poni dȝ castus siue aliq̄d instr̄ȝ ad subleuandū eam: ⁊ tunc dȝ filū mō cū facilitate attrahi: ⁊ et̄ propelli donec tota egrediat᷑. ℂ Qꝫ si incisio fieri nō poterit tunc necessariū est vt ſup loco ponant᷑ medicine ipsaȝ putrefacientes ꝑcipue butyrū q̄d ꝯtinuandū est donec tota putrescat: ⁊ in pus emittat᷑. Dixit Auic. putrefac eā cū medicinis que putrefaciunt absq̧ acuitate mortificante: sed cū vnctuositate remolliente, ⁊ cū butyro vel assungia: q̄m putrefiet tota. Et caue ne putrefacias eā cum medicinis calidis acutis mollificantibus: q̄m medicine acute acuunt hunc morbū, ⁊ conducunt ad corrosionem ⁊ ad estiomenum fortasse.

De extractione huius vene.

Cura per incisionem

Cura per putrefactionem.

ℂ De dolore remanente post percussionem vel casum ⁊ post laborem superfluum. Cap. I.

CAsu vel ꝑcussione accidit in mēbro offenso dolor siue fuerit cum ꝯtusione siue sine ea: ⁊ opȝ vt curet᷑ ꝯtusio curatione sua: ⁊ si fuerit dolor sine ꝯtusione curet᷑ cura ꝯpatū, hic tñ dolor q̄n̄q̧ ꝑseuerat tpe longo: ⁊ tunc de ꝯsuetudine eius est vt ꝑmutet᷑ de mēbro in quo est ad mēbrū ꝓpinquū. Cū ergo ꝑseuerat extēsio tēpore: ⁊ nō ꝯfert in eo curatio cū medicinis: tūc dixit Albu. opȝ vt cauterizet᷑ mēbꝝ cū cauterio puncti: ⁊ fiat cauteriū ois mēbri ſm magnitudinem ipsius ⁊ paruitatē: ⁊ ſm debilitatē eius ⁊ ipsius virtutem: ⁊ ſm lesionē torsionis doloris ex eo. Si ergo sanet᷑ ex cauterio ꝑmo bonū est, ⁊ si nō itera ſup ipsum cauteriū, ⁊ si permutet᷑ dolor ad mēbꝝ aliud: tunc opȝ vt ꝯsequaris cum cauterio illud membrū: ⁊ sic ꝓcede donec sanetur infirmus. ℂ Dixit Zoar. fiunt dolores in corpe q̄n̄q̧ ꝑꝑ fortē laborē ⁊ fatigationeȝ. ex labore. n. q̄n̄q̧ calefiūt oia mēbra: ⁊ et patit᷑ ex illa mala cōplone dolorē in oibꝰ mēbris sicut accidit nauigātibus cū remis assidue q̄ cū q̇escunt dolent vr̄ in oibꝰ mēbris: sed tñ magis in manibus: sicut silr̄ supflue ambulātes dolent cōiter in omnibus membris suis: ſꝫ tñ magis in cruribus ⁊ pedibꝰ. Et cura est: q̄ debes his oibus subtilia

re regimen dando eis pullos decoctos in trissea.aĺs.taffea cũ aqua ⁊ aceto, ⁊ siĺes ciboꝛ. ⁊ si hyemis fuerit inunge eos cũ oleo anetino ⁊ ro.mixtis: ⁊ in estate cũ oleo roſ.ſup. ⁊ in medijs tẽpoꝛib⁹ oleũ ro.superet anetum in mixtione ⁊c̃.

¶ Incipit tractatus quartus de solutione ꝯtinuitatis mẽbroꝝ extrinsecoꝝ huius sermonis septimi ſm Nicolaum.

Xpleto tractatu 3° ꝑ gratiam dei ⁊ dñi nr̃i iesu christi saluatoris aiaꝝ ⁊ corpoꝝ nostroꝝ quartũ icipiã tractatũ huic septimo sermoni pertinẽtẽ, in quo de vera ⁊ propria cõtinuitatis solutione tractabo. Et diuidã hũc sermonẽ in duas sũmas. in quaꝝ prima tractabo de ipsa continuitatis solutione in generali procedẽs per ipsius cãsigna ⁊ curationes gñales ⁊ cõtinet hᷓ ꝓma sũma capl'a numero.49. Et in sũma tractabo de ipsa solutione cõtinuitatis in speciali ꝑut particularibus euenit membris. Et ꝯtinet ista sũma capl'a numero.42. ⁊ sunt capitula huius quarti tractatus numero.91.

¶ De nominibus vere solute continuitatis. Cap.1.

N precedenti tractatu patuit ꝙ solutio ꝯtinuitatis mẽbroꝝ alia est vera ⁊ ꝓprie dicta ꝯtinuitatis solutio: ⁊ alia iꝑpropria sol'o dicta que ꝓprius dr̃ ꝯtiguitatis q̃ȝ ꝯtinuitatis sol'o. Et de hac iꝑpria sol'one dictũ est in eo sufficiẽter, q̃re in hoc tractatu restat vt de vͣa ⁊ ꝓpria ꝯtinuitatis sol'one dicaſ. ¶ Dixit Gal. 4° de inge.sani. sol'o iparis nõ vno vocabulo denotaſ. naȝ si in carne ꝯtingit vulnus dr̃. si in ossib⁹ fractura: ⁊ si in neruo ꝯtusio, ⁊ siĺr qñ i ligamẽto fit aut venis: aut arterijs: aut lacertis.sup. Aut in alijs mẽbris nõ ꝓprio vocabulo nominatis, ſȝ fortassis vocabulo gñis ꝯtracto cũ additiõe mẽbri cui accidit vt sol'o ꝯtinuitatis ligamẽti vene arterie vel lacertis aut alteri⁹ mẽbri. ¶ Aui. quoqȝ ꝓmi 1° doc. ſ͛.ca°.4° iniponẽs noia spẽb⁹ sol'onis ꝯtinuitatis ſm diuersitatẽ membroꝝ qb⁹ euenit loquẽs ꝑ in mẽbris ꝯsilibus, ⁊ ꝑ in mollibus. dixit. Solutio ꝯtinuitatis accñs cuti.s.soli vocaſ excoriatio: aut scarificatio: excoriatio qdeȝ qñ de cute superficiale qd amouetur vel qñ nõ ꝓfundaſ. scarificatio vͦo qñ de cute multũ amoueſ: aut qñ ꝓfundaſ: ⁊ sol'o ꝯtinuitatis accidẽs carniq̃ cuti est ꝓpinqua quãdiu nõ fit in ea pus vocaſ plaga, sed cũ pus fit in ea vocaſ vlcus. Et subdit Auic. ꝙ sol'o ꝯtinuitatis eueniens in cute absq̧ carne: qñq̧ ẽt dr̃ plaga ⁊ vlcus plaga q̃ȝdiu fuerit sine sanie. ¶ Quidã vͦo dñt ꝙ vulnus est soluta ꝯtinuitas in mẽbris mollib⁹ ex recẽti tẽpore facta: sed postq̃ȝ antiquaſ ⁊ emanat ex ea pus iaȝ nõ amplĭ⁹ vulnus sed vlcus dr̃. Ulcus enim est plaga putrida, ⁊ vuln⁹ est plaga nõ putrida, ⁊ sic plaga dr̃ de vtroq̧. ¶ Et loquens scd̃o de mẽbris simplicib⁹ duris. dixit. ꝙ que accidit ossi aut cartilagini: ⁊ ipm̃ vel ipsaȝ in duas frangit partes vocaſ fractura. Et loquẽs 3° in mẽbris simplicib⁹ medijs in duritie ⁊ mollitie. Dixit. ꝙ que accidit neruis ſm longitudinẽ: ⁊ eius numer⁹ nõ fuerit mult⁹ vocaſ fissura: ⁊ si eius numer⁹ fuerit multus ꝯtusio vocaſ vbi notãt ꝙ ꝯtritio vel attritio est passio neruoꝝ siĺis ei q̃ est ꝯtusio in carne, ⁊ est sol'o ꝯtinuitatis neruoꝝ multiplex siue multi numeri nõ sensibiles. Et vt dicũt sol'o ꝯtinuitatis multiplex adueniẽs chordis aut ligamẽtis: põt ẽt vocari attritio vel cõtritio. Et qñ sol'o continuitatis accidit neruis.sup. aut chordis vel ligamẽtis ſȝ latitudinẽ vocaſ incisio: ⁊ dixit. ꝙ q̃ accidit in extremitate musculi vocaſ attritio siue cadat in neruo ei⁹ siue in chorda. sed si fuerit ſm latitudinẽ musculi vocaſ sepatio: ⁊ si accidit ſȝ longitudinẽ musculi, ⁊ eius ꝯcauitas fuerit magna vocatur liquefactio, ⁊ si fuerint eius ꝑtes multe ⁊ dilateſ ⁊ cõcaueſ vocaſ attritio vel dissolutio ⁊ est ẽt cũ dr̃ attritio: ⁊ dissolutio ⁊ liquefactio oẽ vuln⁹ qd̃ in medio musculi accidit quocũq̧ mõ ꝯtingat. ⁊ dixit. si in venis ⁊ arterijs acciderit vocatur apertio. s. si acciderit ſm orificia eaꝝ, sed si ſm latitudineȝ eaꝝ acciderit vocaſ incisio ⁊ sepatio, ⁊ ſm eaꝝ lõgitudinem vocaſ fixura. Et dixit: ẽt cũ ꝯtingit ſm modũ apertionis orificioꝝ venaꝝ ⁊ arteriaꝝ vocaſ ꝑforatio: ⁊ intellexit de apertiõe orificioꝝ eaꝝ magna. nã si ꝑua fuerit nõ ꝯstituit morbũ solutionis ipsaꝝ, sed morbũ in nã ꝯpõnis. s. in via que dilatatio dr̃. Uñ Gal. 4° de inge.sani. dixit. ꝙ si ore paruaꝝ venarum apto vel ab eo sanguis q̃ñ quodã sudore emittaſ hic morb⁹ nõ est sol'o iparis. Et si arterie acciderit sol'o ꝯtinuitatis postea clausa nõ fuerit ſȝ remãserit apta ⁊ ex ea sanguis ad receptaculũ ꝙ ipsaȝ circũdat exierit donec receptaculuȝ illud impleaſ: ⁊ cõprimiſ sup ipm̃ aceruet sanguis ille ad arterieȝ reuertiſ vocaſ mater sanguinis: q̃uis qdã oẽm sanguis ab arterijs egressionẽ matrẽ sanguinis vocent. Et dixit Aui. si accidit solutio cõtinuitatis pãniculis vocaſ ruptura. ¶ Et loquẽs. Au. de sol'one cõtinuitatis in mẽbris organicis. dixit. si inter duas ꝑtes mẽbri cõpositi cadit opilatio. ⁊ vnam ab altera separat ita vt mẽbro simplici nõ accidat nocu^m ei⁹ separãs cõtinuitatẽ vocaſ sepatio: ⁊ dislocatio. s. ſm spẽs de qb⁹ dictũ est in ꝑcedẽti tractatu. ⁊ si acciderit neruo q se a suo nãli loco remouit vocaſ ruptura. ⁊ dixit. qñq̧ fit in foraminib⁹. s. cãnalibus ⁊ meatibus solutio cõtinuitatis que facit ibi foramina q̃ ante nõ fuerũt. ¶ At qm̃ auctores predictis noib⁹ sepe abutunſ vnũ pro alio ponẽtes: ita ꝙ qñq̧ omnẽ solutionẽ ꝯtinuitatis vocãt vlcus: ⁊ qñq̧ vuln⁹ dñt ⁊ significant vlcus: ⁊ sic de alijs hinc est ꝙ apud ꝓbum chirurgicum de his noib⁹ nõ est habenda multa sollicitudo.

¶ De causis solutionis in generali. Cap.2.

Dixit Gal'.4° de inge.sani. ꝙ solutio continuitatis siue sit simplex siue cõposita: aut accidit a cã extrinseca vel intrinseca. extrinseca qdẽ vt a cõtusione. i. de cõtundẽte casu motu nimio vt saltu: ⁊ in lacertis fit ex forti ictu. ¶ Et cã intrinseca aut est humoꝛ, aut vẽtositas. Et humoꝛ qdẽ est cã eius aut rõne sue supflue quãtitatis qua extendit ⁊ extẽdẽdo cõtinuitatẽ soluit rõne sue qualitatis scd̃e: vt qꝛ est pungitiuus mordicatiuus siue corrosiu⁹. vẽtositas vero est cã eius aut rõne nimie extẽsionis: aut rõne mot⁹ scindentis. ¶ Dixit Haly. theorice sexto. sepõnis iuncture cã aut est exterioꝛ aut interioꝛ. Exterioꝛ est sicut spate ictio, aut petre aut casus ignis cõbustio. Interioꝛ vero est acutoꝝ chimoꝝ incisio: aut vẽtositas grossa aut putredo. ¶ Et Aui. ꝓmi.1° doc. scd̃a. sũma scd̃a. ca°.16. ait ꝙ cause solutionis ꝯtinuitatis aut sunt ab intrinseco: aut ab extrinseco: ⁊ que sũt ab intrinseco sunt sicut humoꝛ comedens ⁊ adurens: aut humoꝛ pungẽs. qꝛ soluit ꝯtinuitatẽ mẽbri sua acuitate ⁊ penetratione in ꝑtes ipsius mẽbri: aut est humoꝛ humectãs ⁊ laxãs ꝑtes mẽbri, quare est cã ꝑ accidẽs, qꝛ vna ps laxa separetur ab alia: vel qꝛ sua hũiditate fit cã putrefactionis mẽbri: aut est humoꝛ siccus findens sua siccitate crepaturas: ⁊ fixuras ingerens in mẽbꝛ: aut humoꝛ frigidus ꝯstringẽs: ⁊ trahẽs sua frigiditate ꝑtes in qua ꝯtractione separanſ alie ab alijs: aut humoꝛ calidus rarefaciẽs ⁊ dilatando soluẽs: aut cã ei⁹ est humoꝛ multus sua multitudine extendẽs: ⁊ extẽdẽdo separans ⁊ soluens aut est humoꝛ q nõ extẽdẽdo sed se ꝯstringẽdo moueſ. ⁊ ꝯstrictus grauat ꝑtes mẽbri petẽtes locum infimũ a nõ grauatis separanſ ⁊ soluunſ. Aut est humoꝛ penetrans in partes membri forti motu: ⁊ fortitudine sui motus: ⁊ penetrationis: quasdã partes ipsius membri separat ab alijs: aut est ventositas extendens siue impingens partes mẽbri quare separantur sub. Aut est aliqd acutũ corrosiuũ reducibile ad humorẽ vt sanies siue virus in extura siue in

alis cõcauitate cõtẽtũ: sicut vrina acuta, aut lachryma mordicatiua: & fistula vt catarrus corrosiuus. ¶ Et subdit Auic. ex causis coadiuuãtib⁹ in solõne cõtinuitatis sunt mot⁹ nãe fortes: nãe. s. virtutis expulsiue in expellẽdo nociuũ violẽto impetu: & nõ ƀm cursũ nãlez: & ex eis sunt motus corpei cũ fuerint fortes sup replectionẽ corporis grandẽ, ad tales. n. fortes mot⁹ qñqȝ seqt̃ ruptura vene vel arterie, qñqȝ ruptura siphac causantiũ herniã itestinalẽ, aut eminẽtiã vmbilici. Et ad hos mot⁹ corpeos fortes reducit̃ vox fortis ad quã plerũqȝ sequit̃ ruptura vene in partib⁹ pectoris, & salt⁹: & pulsus difficilis & fistula. ¶ Et cãe extrinsece. dixit Aui. sunt sicut corpus extendẽs mẽbrũ donec separet̃ eius cõtinuitas vt funis vel simile funi: aut res ponderosa cũ eleuat̃: aut mouet̃ vel defert̃: aut res incidẽs sicut gladius: aut cõtundens sicut lapis vel claua: sicut lignũ cũ membrũ vacuum inuenit̃: aut scandens sicut repleta receptacula inueniunt̃: aut qd̃ pungit vt acus vel spina: aut qd̃ mordet vt canis: aut qd̃ perforat vt sagitta: aut qd̃ vrit vt ignis vel medicina caustica: & ad has causas põt reduci vermis sub cute gñatus vel in vlceribus: aut lumbricus in stomacho vel in intestinis existẽs. ¶ Ex quibus predictaꝝ causaꝝ potest esse causa solutionis simplicis cõtinuitatis vel cõposite: sed sunt cause qdã que solũ sũt cãe solonis cõtinuitatis cõposite: & maxime cũ deperditione carnis. ¶ Dixit Aui. sicut apa qd̃ apit̃ aut plaga que facit pus aut bothor q se comedũt. i. bothor corrosiua ambulatiua.

¶ De signis solute continuitatis in generali. & ꝓprie in membris intrinsecis. Capitl'm

Primum

Ot narrauerunt auctores sig⁹ solute ꝯtinuitatis mẽbris extrinsecis accñtis: qm̃ dixit Aui. sensus eã declarat. ¶ Posuerunt aũt signa eius que mẽbris accidũt intrinsecis quattuor quoꝝ pmũ est. dixit Aui. 2ª pmi. doc. 3ª sũma pª. caº 11º: qȝ demõstrabit eã dolor pforatiuus: aut pungitiuus: aut corrosiuus siue pruritiuus q in interiorib⁹ mẽbris repit̃ siue percipitur. Hoc tñ signũ nõ est cõmune oĩ spẽi solute continuitatis euenientis in qbusdȝ mẽbris intrinsecis sensibilibus: in soluta eniȝ cõtinuitate eueniente membris insensibilib⁹ siue intrinsecis siue extrinsecis dolor pceptus nõ necessario demõstrat ꝯtinuitatis solõnẽ: qm̃ põt ꝓuenire a mala cõplõne diuersa absqȝ ꝯtinuitatis solõne: & iõ dixit Aui. tũc magis siue maxime signat doloris pceptio ꝯtinuitatis solõnẽ si nõ fuerit cũ dolore febris. sup. nec alia mala cõplõ diuersa. absente aũt mala cõplõne diuersa: tũc dolor reptus necessario significabit ꝯtinuitatis solõnẽ fore in mẽbro in q̃ repit̃: & pcipue dicũt doctores. si dolor fuerit rept⁹ pforatiu⁹: corrosiu⁹: pungitiuus: siue pruritiuus: qȝ vt dicũt hi dolores non pñt causari absqȝ ꝯtinuitatis solõne. ¶ Scdm̃ signũ est sũptum ab exeũte materie. Dixit Aui. solõnẽ ꝯtinuitatis. s. in membris intrinsecis fore multotiẽs comitat̃ huõris spissitudo. i. sanies grossa cũ sanguinis exitu. sup. siue absqȝ eo descẽderet ad amplitudinẽ. s. ad locũ amplũ p quẽ hȝ exitũ ad extra: similr multotiẽs cõicant̃ purulẽte mãe. i. saniei subtilis egressio. s. cũ sanguine vel absqȝ eo. dixit Aui. notãter multotiẽs: & nõ semp: qm̃ illã signat cũ post apa in aliquo mẽbroꝝ intrinsecoꝝ euenerit. cũ. n. pcesserint signa apatis intrinseci & ipsi⁹ maturatiõis vel rupture, vel successerit exit⁹ saniei cũ sanguine vel sine: tunc talis exit⁹ signat solõnẽ ꝯtinuitatis in membris intrinsecis. Si vo nõ pcesserint signa apatis: tũc exitus talis saniei nõ signat necessario solõnẽ cõtinuitatis in interiorib⁹. nã pose est q nã humorẽ aliquẽ grossuȝ vel virulentuȝ cũ sanguine vel sine eo ad aliquã corpis cõcauitatem expellat in qua resideat & corrumpat̃ vel nõ corrũpat̃: & ex illa postea ad exteriora egrediat̃ sicut et nã aliqñ sanguinẽ. s. expellit in venis existẽtẽ pter hoc q mẽbrũ ꝯtinuitas i aliquo soluat̃. ¶ Signa aũt apis intrinseci: & pcipue rupture eius in sequẽti tractatu dicent̃ in ꝓprio caº. ¶ Dixit eniȝ Auic. multotiens & nõ semp: qȝ aliqñ cõtingit solutionẽ in intrinsecis fore & apa intrinsecũ rumpi: & tñ nõ cõtingit egredi ad exteriora sanguinẽ grossuȝ vel virulentũ sicut cũ rumpitur apa epatis ad vacuitatẽ ventris inter ꝑirbũ & intestina.

¶ Tertiũ signũ est sumptũ a situ vel alicuius mẽbroꝝ vel aliquoꝝ mẽbroꝝ intrinsecoꝝ in quo non est ƀm nãm. Et dixit Aui. & est cõtinuitatis solutio in mẽbris intrinsecis cognoscit̃ ex mẽbri dislocatione a suis locis: & ex recessu mẽbri a suo loco quo dimittit a suo socio vel vicino: etsi nõ disloceť sicut rupturã in siphac fore cognoscimus p inuentionẽ intestinoꝝ vel ꝑirbi in bursa testiculoꝝ: & hȝ hoc signũ veritatẽ in mẽbris q̃ sustentant̃ sup ea q̃ soluunt̃: & nõ in aliis.

¶ Quartũ signũ est sumptu a retẽtione alicuius supfluitatis solite euacuari, de quo dixit Aui. q est solutio ipsa cõtinuitatis retẽtione eius qd̃ euacuari ꝯsueuerat ex cãnalibus, qm̃ fortasse ad cãnales vel amplitudinẽ quã ipsa solutio fecit descẽdit & nõ ƀm nãlẽ separat̃ viam: quẽadmodũ illi ꝯtingit cui intestina rũpunt̃ cũ egestio foras exire ꝓhibet̃. i. qȝ descendit in vacuitatẽ ventris: ista tñ retẽtio supfluitatis solite exire nõ necessario signat solutionẽ cõtinuitatis: qm̃ põt pp alias cãs retineri & ꝓhiberi ab exitu: vt pp opilationẽ: & similiter similr pose est q aliqd̃ mẽbrũ solõnẽ patiat̃, & egrediat̃ supfluitas ƀm cursuȝ nãe: & sepe ꝯtingit supfluitatẽ facilẽ aialis feculẽtaȝ sed per viã cõsuetã expelli. ¶ Multotiẽs aũt cõtingit q solutio ꝯtinuitatis est in aliquo mẽbroꝝ intrinsecoꝝ: & non poterit certe ꝑpendi, ꝓpter hec signa predicta: & opȝ tũc vt ad signa deueniam⁹ pticularia significãtia solõnẽ ꝯtinuitatis in determinato mẽbro intrinseco: de qb⁹ pticularibus significatiue si et tãgat̃ in pticularib⁹ capl'is tñ hic succincte dicet̃.

¶ Solõnẽ eniȝ ꝯtinuitatis cerebri & pãniculoꝝ eius postq̃ vulnus acciderit capiti seqt̃ soda & rõnis ꝑuersio & inflatio: & rubedo in oculis: & in lingua & vomit⁹ colere: & qñqȝ egreditur ex aure vel nare sanguis: & fortasse abscindit̃ sermo & nõ loquit̃ egrotãs: & qñqȝ egredit̃ ex loco vulneris humiditas alba similis pulti: & hoc erit qñ ꝑuenit solõ ad subaȝ cerebri: & qñqȝ egredit̃ res similis aquositati carnis recẽtis: & hoc erit cũ ꝑuenerit solõ ad pãniculos cerebri: & qñqȝ accidit scotoꝯ spasmus: vel apoplexia: & hoc ƀm q plus & minus pcesserit lesio ad substam cerebri. naȝ mortale fit ex toto tũc cũ predicta signa oĩa aut coꝝ plurima aderũt. Si vo inde non fuerit ex toto mortale solũ ex eis pauca. i. qdã & leuiora eueniunt. — Signa solutiõis cõtinuitatis i cerebro & pãniculis eius.

¶ Solutionis vo ꝯtinuitatis cordis sunt: qm̃ vulnus exteri⁹ accidit ꝓpe mãmillã sinistrã & currit ex vulnere sanguis niger. & seqt̃ ipsuȝ frigiditas extremitatũ: & sudor frigidus & syncopis & si vuln⁹ fuerit ex sagitta q̃ figat̃ in corde: tunc sentit̃ apud tactũ sagitte quasi ipsa sit fixa in loco duro non in vacuo: & fortasse est motus sagitte similis motui pulsus, & erit hoc cum nõ peruenit sagitta ad ventriculos cordis: ita q nõ remanet cordi motus suus. — Signa eius in corde.

¶ Et solõnẽ diafragmatis signt̃ vuln⁹ accñs ꝓpe costas mẽdosas post qd̃ anhelit⁹ fit magn⁹ & spissuȝ cũ dolore vehementi, & accidit suspiriũ & cõmotio vtriusqȝ hũeri. s. ad iferiora. — Sig⁹ eius in diafragmate.

¶ Et significat solõnẽ cõtinuitatis stõi vulnus accñs ex loco eius, & q cibus idigestus ex vulnere emittit̃: & pcipue pot⁹ & cib⁹ liqdus: & hoc si vulnus fuerit penetrãs ad cõcauitatem eius & accidũt nausea & singultus: & qñqȝ accidit ventris solutio: & oĩa pdicta intẽsiora sũt cũ vuln⁹ euenerit in ore ei⁹. — Sig⁹ eius in stõcho.

¶ Et significãt solutionẽ cõtinuitatis intestinoꝝ vuln⁹ accidens in loco situs coꝝ: & si ꝑuenerit ad cõcauitatẽ intrinsecã coꝝ egredit̃ egestio ex vulnere & aliqñ seqt̃ ipm solõ vẽtris ꝓpter debilitatẽ intestinoꝝ: & fortasse egredit̃ ex vulnere intestinũ & cognoscit̃ per sensum si fuerit vulneratum. — Sig⁹ eius in intestinis.

¶ Et significãt solutã esse ꝯtinuitatẽ & solõnẽ epis exit⁹ sanguis multi: vuln⁹ eueniẽs in pte dextra mirach in loco epis. — Sig⁹ eius in epate.

¶ Et significat solõnẽ ꝯtinuitatis in splene exit⁹ sanguis multi ex eo: & maxie si ꝑuenerit vuln⁹ cadẽs in pte sinistra ventris in loco splenis: & exit⁹ sanguinis grossi nigri ex eo. — Signa eius in splene.

Sig^a eius in pulmone.

¶ Et signa vulneris pulmonis sunt vulnus accēs in supiori/bus pectoris: thorace: ⁊ egredit̄ anhelitus p vulnus ⁊ ex/pirāt cū violētia ⁊ fortitudine fm vulneris amplitudinē: ⁊ exit ex vulnere sanguis spumosus, q declinat ad subalbedi/nē ⁊ citrinitatē siue rubedinē clarā: ⁊ anhelitus fit frequēs ⁊ spissus: imo inspirat patiēs anhelitū querēs attractionē aeris frigidi: ⁊ mutat̄ color patiētis. s. ad liuiditatē ⁊ vene q̄ sequunt̄ collū apostemant̄ .i. inflant̄ ⁊ tument.

Sig^a eius in renib^9.

¶ Et vulnus accidisse renib^9 signat vuln^9 eueniēs in poste/riori in loco alterius renū: ex quo egredit̄ hūiditas vrinalis sāguini pmixta. est. n. sanguis q ex eo egredit̄ multū aq̄sus.

Sig^a eius in vesica.

¶ Et signa vulneris vesice sunt vulnus accēs in loco ei^9 ex^9 q̄ egredit̄ vrina: ⁊ qñq3 mingit eger vrinā inuolūtarie.

¶ De signis pnosticis bonis vel malis in vulnerib^9. Ca. iiij.

Quelibet spēs spasmi pōt in vulnerib^9 supuenire.

ixit Hypo. 6ª affo. In vulnere spasmus su/perueniēs mortale. ¶ Et in 7ª affoꝛis. dixit: in vulnerib^9 fortib^9. s. ⁊ malis spasm^9 aut tetanus supueniēs malū. sup qb^9 ampli^9 nota tur q tā3 spasm^9 q̄3 tetanus vulneri supueniēs pōt esse de inanitione: ⁊ de repletione ⁊ nō pportionatus ad mām. ¶ De inanitione q̄dē pp multe māe euonē mēbra sub stātifice maniētē: qd vt dicūt duobus modis pōt multa euo facere. p̄. qm̄ euonē multi sanguis ex venis seq̄t vt hūidita/tes stantes in porositatib^9 membroꝝ succedant illi fluxui, ⁊ fluant ex mēbris ad loca venaꝝ inanitarū: ⁊ egrediant̄ eas: q̄re remanēt mēbra exiccata: ⁊ inanita. scdo q2 sanguie mul/to euato accidit exacui calīm mēbroꝝ pp sibi nō resisti ab hu miditate sanguis: ⁊ exacuitū cōuertit̄ supra hūiditatē mem broꝝ: ⁊ eā cito ɔsumit. ⁊ iste scds modus ab oib^9 approba/tur. Quidā. n. pmū modū negāt dicētes nō fore extimandū q subalis hūiditas saltē mēbroꝝ multoꝝ: vt. v. g. cerebri in vulnerib^9 fortib^9 mēbroꝝ inferioꝝ euētus sequēs euonem multi sanguis ex illis vulneribus. hoc tñ nō est ipossibile qm̄ in vulnerib^9 fortib^9 emoroīsagia multa supueniēte vene quorū cūq3 mēbroꝝ inaniunt̄: quoꝝ inanitionē pōt seq attractio siue defluxus humiditatū mēbroꝝ ne det̄ vacuū. ¶ De re/pletione v̄o pōt cōtingere in vulnere spasm^9 siue tetan^9 qñ vulnus subito obturaret̄ vel opilaret̄ pp aliquā cāꝝ opilā/tiū: ⁊ p inde materia que fluebat ad vulnus trāseat ad loca neruosa: ⁊ igrediat̄ neruos: ⁊ ipleat eos extēdēdo in latū vñ accidat in eos decurtari in lōgū ⁊ spasmari. ¶ Et spasmus nō pportionat^9 ad mā3 ad vuln^9 sequi pōt: aut pp vehemen tiā doloris in eo aut pp aliquā malā qualitatē in vulnere re pertā: vt q2 fit de vulnerib^9 venenatis que cerebro cōicet̄ per viā neruoꝝ: ex qua accidat cerebrum ɔtrahi: ⁊ spasmū fieri. Gal. tñ in cōmēto verificat dictos affo. de spasmo: ⁊ tetano de inanitione. Ipse eni3 vere est mortalis maxie si ɔfirmet̄. Spasmi v̄o alij nō sūt necessario mortales in vulnere, ⁊ ma xime q pticulares existūt. q v̄o toti cōicarent̄ mortales effi/ciunt̄. ¶ Jngt in vulnerib^9 fortibus desipientia: malū: qm̄ significat malā mā3 vel malā qualitatē cōicatā fore membro pncipali. s. cerebro. ¶ Et dixit eodē hoc affor. Quibuscūq3 tumores in vulnerib^9 apparēt siue sint apostemosi nō valde spasmant̄: sic neq3 aliā egritudinem neruoꝝ incurrunt neq3 valde insaniunt sup. neq3 aliā virtutū sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ incidūt lesionē. ¶ Aui. aūt quarti. 4^a. ca^o 1°. hunc affo. ad/ducēs ⁊ ostēdēs: de qbus vulneribus fortibus intelligatur. dixit. vulnus est in loco siue mēbro in quo op3 vt vehemēs fiat dolor. s. q2 est multi sensus vt sunt mēbra neruosa: ⁊ q sequat̄ apostema. i. tumor in ptibus circūstātibus vulneri: q2 in labijs eius: ⁊ talia mēbra maxime sunt capita lacertoꝝ ⁊ posteriora. i. fines siue caude eoꝝ ⁊ eoꝝ pprie lacertoꝝ: q sunt neruosi: ⁊ eni3 ad vulnus taliū mēbroꝝ o3 sequi a patio ⁊ tumor in circūferētijs eius ppter mās acutas ad locū vio lentia doloris: ⁊ talis apostematio ⁊ tumor nō sequit̄. i. nō aduenit. tunc istud. s. nō euenire apostema vel tumorē signifi cat nocumentū intrinsecū. i. in mēbro intrinseco ad qd ɔuer tunt̄ ⁊ fluunt māe que debebāt trāsferri ⁊ fluere ad circum/stantia mēbroꝝ vulneratoꝝ: ⁊ inferre ibi apa hec tumore: ⁊ possent materie ille trāsire ad neruos ⁊ inducere spasmū vel aliā egritudinē neruoꝝ: vel transire ad alia mēbra nobilia: ⁊ inducere lesionē magnā ⁊ mortē. Sed si accidat apostema ⁊ tumor: tūc nō significat nocumētū intrinsecū neq3 duritia lo co vulneris, ⁊ deriuari ad cerebrū seu neruos vel alia mēbra intrinseca. ¶ Dixit aūt in affo. notanter nō valde. i. nō fre quēter quasi dixerit. q tumore apparētein vulnerib^9 raro ɔtingit spasmū aut maniā supuenire, vel aliā egritudinē ma gnā. Aliqñ tñ posset accidere in magnis replenōib^9: vel ma gnis debilitatib^9 cerebri vel neruoꝝ vel alterius membri: ⁊ verificat̄ affo. tumore existente ⁊ pseuerāte: ⁊ nō subito deli/tescente, nā sicut dixit. q tumoribus illis nō appentib^9 re/pente. i. delitescētib^9 subito qb^9 vulnera retro. i. in posterio/ri pte fuerint innascunt̄ spasmi. vel tetani vel alia egritudo neruoꝝ vel posterioris ptis cerebri, q2 materie illoꝝ tumoꝝ in delitescētia eoꝝ deriuant̄ ad posteriorē partē cerebri vel ad neruos. Et silr dixit Hyp. Quib^9 vulnera fuerint in prio ri. i. in anteriori parte delitescētib^9 tumorib^9 eoꝝ innascitur mania siue alia lesio virtutū sensitiuaꝝ intrinsecaꝝ mā illoꝝ cōuersa ad cerebrū aut accidit dolor lateris acutus. i. pleure sis, aut empima mā cōuersa ad spiritualia: aut dissinteria: ⁊ ⁊ tumores fuerint rubei: q2 p rubedinē significat̄ dominiū sanguinis in eis: qui sanguis cōuersus ad intestina si nō fue rit colericus acutus faciet dissinteriā nō acutā: neq3 verā: ⁊ si fuerit colericus acutus faciet eā verā. sup. ⁊ si tumores ɔuer terent̄ ad intestina possent inducere diarriā fm humorē de monstratū in illo tumore: ⁊ sup. ⁊ si in delitescētia tumoꝝ di ctoꝝ siue añrioꝝ siue posterioꝝ humor cōuertat̄ ad aliquod aliud mēbꝝ causabit egritudinē in illo fm qualitatē ipsius hūoris: q si in vulnerib^9 magnis ⁊ fortib^9 tumores nō appa rēt, nec apparuerunt: ⁊ nō pcesserit debita eā nō apparentie vt multa euatio: aut multa humoꝝ ad oppo^m diuersio: tūc dixit Hyp. est magnū malū: q2 significat̄: vt dictū est q mala mā intus retinet̄ potens in mēbris nobilibus magnā face/re lesionē. Sed tumor apparēs in labijs vulneru3. ¶ Dixit Gal. in cōmēto affo. In vulnere spasmus ⁊c. est signū bonū. scil3 q ad ipsu3 tumorē nō sequit̄ exiccatio vulneris: aut p hibitio gñionis saniei: vel generate egressio: ⁊ qdā q tumor veniēs in vulnere forti: aut euenerit intus tātū: ⁊ est illud qd significat materias ad interi^9 cōuerti: ⁊ ideo est malum: aut euenit extra tñ: ⁊ est signū bonū assecurās a spasmo: ⁊ alijs egritudinibus intrinsecoꝝ, aut euenit intus ⁊ extra simul: ⁊ est signū nō bonū significās multitudinē māe fluentis: ⁊ sue quātitate potētis apostemare exteriora ⁊ interiora. ¶ Et di cunt. q in vulneribus paruis siue magnis: ⁊ nō fortib^9 tu/mor nō apparēs nō est magnū malū q2 in paruis vulnerib^9 nō fit tanta agitatio māeꝝ q inde habeat expectari tumor in labijs eoꝝ. i. aut habeat timere de fluxu humoꝝ fieri ad pncipalia vel nobilia mēbra. imo dicunt q in vulnerib^9 mē broꝝ carnosoꝝ tumor eueniēs nō est bonus. cū nō oporteat in illis vulneribus causari dolorē fortē attrahētē materias que habeāt inducere tumorē. ⁊ tumor superueniēs impedit curationē regularē vulneris. ¶ Dixit Hyp. v. g. laxa vulne/ra bona fore. cruda v̄o mala. nā laxa significāt victoriā nāe digerentis ⁊ expellentis mām ad extra vulnus: quare nō ti/met̄ de cōuersione eius ad mēbra nobilia: ⁊ maxime qdem sunt bona si sanies laudabilis fuerit: tūc enim non timet̄ de spasmo neq3 de alijs egritudinibus. Cruda v̄o. i. sanie3 non emittentia precipue laudabilē ecōuerso significant impoten tiā virtutis digerētis ⁊ expellentis materiā ad vulnus: ⁊ eā ipsum: ⁊ per cōsequēs denotant mām malā detineri q̄ posset ad nobilia deriuari, quare nō sunt a spasmo secura. Quida3 tñ exponunt laxa secura bona: ⁊ cruda mala. i. medicamina laxum facientia vulnus sicut sūt que liquefaciūt ⁊ aperiūt ⁊ mā3 ad vulnus ex vulnere trahūt sunt bona, ⁊ vulnerib^9

cōuenientia. Que vō sunt frigida facientia vulnera cruda ⁊ cōcludentia, ⁊ mām intus detinentia sunt mala, ⁊ vulnerib⁹ incōuenientia. pma tñ expositio est que est ad mentē Ypo. ℭ Dixit quoqꝫ 7ª affo. in forti pulsu in vulnerib⁹ emorosagia. i. moderata bonū, ⁊ per fortē pulsuꝫ intellexit fortē pulsationē arteriaꝝ in vulnerib⁹ cōtingentēꝫ ꝑpter sanguinis ebullitionē: in qua emorosagia tēperata est bona ꝑ viam signi significans potentiā virtutis in expellendo, ⁊ est bona ꝑ viā cause inquātū euacuat̄ materia faciens illū fortē pulsuꝫ. ℭ Dixit Aui. quarti. quarta. cursus sanguinis ex vulnerib⁹ in quātitate tēperata cōfert eis: ⁊ ꝓhibet apa opilonē ⁊ febrē superuenire ⁊ virtutē nō debilitat. superfluus aūt fluxus ipsius malus est, qꝛ virtutē ꝓsternit. In vulnerib⁹ quoqꝫ magnis ⁊ fortibus sanguinē nō fluere aut modicū est malū: qm̄ in talibus vulneribus sanguis exagitatur: q si nō eīt fluit ad mēbra poterit ꝯuerti nobiliaꝛ ⁊ nocumenta inferre nō ꝑua.

ℭ Ad sciendū que solutio cōtinuitatis sit deterior ⁊ in quib⁹ membris. Cap. v.

Solutio cōtinuitatis que cōposita est ceteris paribus semꝑ est deterior simplici ⁊ quāto magis fuerit cōposita tāto deterior: ⁊ solutio cōtinuitatis magna deterior est parua: ⁊ cōcaua deterior est supficiali, ⁊ solutio cōtinuitatis pluris numeri ceteris paribus deterior est singulari. ℭ Dixit Ypp. 6° affo. vesicā haberi incisaꝫ: aut cerebruꝫ. aut cor: aut diafragma: aut intestino ꝑ aliqd̄ graciliuꝫ, aut ventrē: aut epar: aut renes mortale: ⁊ quidā addunt, aut pulmonē. Et Gal. verificauit hūc affozismū in cōmēto eius: ⁊ reddidit cām oium eoꝝ. vesica incisa in parte eius carnosa vt in collo eius curari pōt ⁊ cōsolidari. in pte vō eius pelliculari sanari nō pōt neqꝫ cōsolidari: ⁊ ꝑpter ipsius duritieꝫ ⁊ subtilitatē: ⁊ ꝑpter vrine acuitatē per eā cōtinue defluētis. dicūt. ꝙ per cerebrū dedit subintelligi nucā, que ab eo orit̄ ⁊ panniculos ipsuꝫ cooperiētes: ⁊ maxime piā matrē. ⁊ dicunt. ꝙ vulnus ꝑueniēs ad vētriculos cerebri semꝑ est mortale. ꝙ aūt ꝑuenit ad substātiā cerebri nō descendēs ad ventriculos, lꝫ sit mortale vtplm̄ nō tñ semꝑ neqꝫ necessario infert mortē: ⁊ simil'r qd̄ peruenit ad nucā vel ad radicē neruoruꝫ orientiū a cerebro aut ad pāniculos cerebri, lꝫ ſm plm̄ interficiat. nō tñ semꝑ neqꝫ necessario. ℭ Uulnus aūt cor attingens ſm oēm ei⁹ dispōnē ꝑculdubio est mortale. Dixit. n. Aui. 2ª pmi. doc. ſªa. caº. 4º debes scire ꝙ nō omne membrū in ptes solutionē tolerat. cor. n. nō tolerat eā: qm̄ citius aduenit mors. ℭ Uulnus aūt ꝑueniens ad diafragma si in pte ceciderit eius carnosa possibile est vt solidet̄ ⁊ sanet̄. qd̄ vō in pte eius neruosa ceciderit mortē cito inducit. ℭ Et vuln⁹ eueniēs intestinis grossis curationē recipit. qd̄ vō intestinis accidit gracilibus vix aut nunꝙ̄ curat̄: ⁊ maxie qd̄ accidit in ieiuno. ℭ Et qd̄ accidit in stomacho si supficiale fuerit nō perueniēs ad tunicā neruosaꝫ poſſe est vt sanet̄. qd̄ vō peruenerit ad tunicā neruosam vel ⁊ penetrauerit in cōcauitatem eius ſꝫ plurimū infert mortē: ⁊ maxime si in ore eius euenerit. Et dixit Auic. qrta qrti. caº 2º. ꝙ plurimū ille cui accidit vulnus in vētre suo cum accidit ei nausea: aut singultus: aut solutio ventris morit̄. ℭ Et vulnus qd̄ accidit epati si supficiale fuerit possibile est vt sanet̄. qd̄ vō ꝓfudat̄ ⁊ ꝑuenit ad dirumpendū venas eius ꝑculdubio interficit: ⁊ cōsimil'r dicunt de vulnere in renibus eueniente. ℭ Dixit Aui. quarti 4ª mēbra in qbus cadit vulnus magnificat̄ eius nocumentum: ⁊ interficit ſm plm̄: ⁊ fortasse nō interficit raro: qm̄ ad vulnera eoꝝ mors fere semꝑ sequit̄: ⁊ est raro ꝙ fiat euasio ab eis q̄uis aliqñ sanitas possit sequi: ⁊ sit possibile vt sanetur vulnus super ea eueniens: si est leue sicut sunt vesica: ⁊ cerebrū: ⁊ renes: ⁊ intestina minuta ⁊ epar. ℭ Dixit auctor cōpendij: opꝫ intelligi, qm̄ si vulnus cōcauitati vētris eueniēs penetrauerit siue cōcauitatē instrꝫ ꝑ spūs: siue cibi ducit̄ infirmus ad molestissimā desperationē: nō tamen mortale est omnino. ℭ Et dixit. vulnus qd̄ in cōcatenatione. i. in iūctura fit pessimū est. ⁊ similiter sunt pessima que in venosis locis fiunt, ⁊ maxime arteriosis: ⁊ ꝓprie si arterie vel vene sūt magne, ⁊ hoc est ꝑpter emorosagiā superfluā q̄ seq̄t, ⁊ subdit. que in neruis: ⁊ eis vicinis locis simil'r pessima sunt: ⁊ maxime que accidunt super extremitates lacertoꝝ: sicut sūt que accidunt tribus vncijs: siue digitis supra genu: vel ifra genu, vel supra iuncturā manus vel intra cubitū ⁊ humerū ſm plurimū sunt significantia mortē ⁊ fortasse raro accidit quin interficiant̄. ℭ Dixit Aui. pmi 2ª. doc. 3ª caº xjº. tu debes scire ꝙ apata ⁊ cōtinuitatis solutio que deteriora accidentia habēt sunt que in mēbris existunt neruosis, que sunt fortis sensus: ⁊ sil'r que in vicinis neruis magnis eueniunt, qm̄ est cū talia apostemata ⁊ solutiones ꝯtinuitatis sūt pernitiosa: ⁊ si nō semper inferant pernitiem: sincopis tamen ⁊ spasmus semper ea concomitant̄. als. sepe. sincopis qdem ꝑpter fortitudinem doloris exsoluentis virtutē: ⁊ spasmat̄ ꝑpter cām dictā supra. ℭ Et post ista in malitia sunt vulnera que sūt super iuncturas: qm̄ tarde meliorationē recipiūt ꝑpter vehementem iuncture motū: vñ iūcture attrahuntur ad ipsum: ⁊ ꝑpterea ꝙ amplitudo que est apud iuncturam est apta vt materia ad ipsam descendat, ⁊ in ea retineat̄: que impediat apostematis ⁊ solutionis cōtinuitatis meliorationē. notant. ꝙ omnis solutio cōtinuitatis: que in neruis accidit: seu aduenit neruosis est mala: ⁊ quāto mēbra ipsa sunt vehemētioris sensus tanto est deterior. Et ꝙ omnis solutio cōtinuitatis que aduenerit iuncture est mala: ⁊ quāto iūctura fuerit maior: ⁊ maioris ⁊ frequentioris motus: tanto est deterior. ℭ Et cum superuenit spasmus vulneribus lacertorum nō recipit curationē. Dixit aūt. nisi incidat̄ lacertus in latitudine, ⁊ si sic incidat̄ copꝫ vt illius mēbri actio destruat̄: quare cum tale vulnus euenerit conare si poteris spasmum medicinis amouere. ꝙ si nō poterit: tunc lacertum ſm latitudinem incide. Melius enim est. dixit Gal. vt patiēs sic se habeat q̄ꝫ vt spasmo moriat̄. ℭ Et dixit auctor cōpendij. ꝙ vulnera que magne cōcauitatis sunt, siue magnā habent ꝓfunditatē timorosa existūt. ℭ Notāt. ꝙ cum vulnera suspecta ⁊ timorosa cuꝫ malis ⁊ mortalibus signis apparuerint cura fugienda est a medico: ⁊ eger in desperatione ponēdus est a medico. Si vō mortalia signa nō apparuerint cura prosequenda erit semper protestatione premissa de vulneris suspitione. Quidā tamen dicūt in nullis vulneribus bonum esse a medicatione desistere: ꝑpterea ꝙ natura aliquādo occulto ⁊ subtili ingenio ꝓcedit: ⁊ per se ad finē salutis perducit ad ea que medico impossibilia fore videnť: ⁊ multo magis si iuncta fuerint a medico auxilia rōnabilia preparantia: ⁊ in his multa exēpla scripta reperiūtur: ⁊ ab antiquis: modernis qdē similia diebus nostris practicantibus frequenter occurrunt. ℭ Inquit auctor compendij. Salubrius vulneruꝫ est qd̄ fit in carnosis locis paucos neruos: paucas venas siue arterias atqꝫ pelliculas: aut pauca ligamenta habētibus, ⁊ q̄d est remotum a magna concatenatione vel ꝑua: tum magna concauitate.

ℭ De curatione solute continuitatis in generali. Cap. vj.

Sermo secundus monstrauit ꝙ indicationes curatiue morboꝝ sumūt̄ a tribus generibus rerū ꝑ quas medicus cōsiderare debet. s. a rebus preter naturā: ⁊ ab his ꝑncipalius: ⁊ a rebus nālibus: ⁊ ab his scđario: ⁊ a rebus nō naturalibus: ⁊ ab his tertio: ⁊ cōsequēter a rebus qdē preter naturā sumit̄ ꝑncipalis indicatio curatiua, quia ipse sunt que auferri demonstrant: ⁊ que abijci debent a corpore. A re vō naturali sumit̄ indicatio scđo: qꝛ ipsa cōseruari hꝫ, ⁊ nō permutari: ⁊ tertio sumit̄ a re nō naturali inq̄ꝫtū ipsa debite approximata est causa curatiua morbi: ⁊ econuerso indebite approximata est cā ei⁹ effectiua: vel augmentatiua: vel cōseruatiua: siue ꝓhibitiua: aut retardatiua curatio/

nis ipsius. ¶ Et monstrauit sermo predictus q̃ q̃uis res
preter naturã sit triplex.s.morbus causa eius ⁊ accidẽs que
indicant auferri:tamen indicatio curatiua ꝑncipalius sumi
tur a morbo.s.eius essentia:vt Gal'.declarauit in tegni.ca°.
Ad manifestos ꝯo egros ⁊c̃.quare cum ita sit erit ⁊ consilr
in soluta cõtinuitate indicatio curatiua a predictis tribus re
bus generalibus sumẽda,⁊ generalr ⁊ principaliter a re pre
ter naturã ꝑmo a morbo,scõo a causa:⁊ tertio ab accidente:
⁊ scõo a rebus naturalibus:⁊ harũ ꝑncipalius a natura ⁊
virtute corporis seu mẽbri:⁊ tertio a rebus nõ naturalib⁹:
⁊ harꝫ ꝑncipalius ab aere. ¶ In isto sexto caplo ponam ge
neralẽ curationẽ solute cõtinuitatis indicatione sumpta a
re preter naturã que est essentia ipsius morbi.s.solute conti
nuitatis. Et dico q̃ ipsius generalissima curatiua intẽtio est
vnitio,cũ cõtinuitatis solutio vt dictũ est sit membrorꝫ sꝫ na
turã vnitorꝫ ⁊ cõtinuatorꝫ seu cõtiguatorꝫ separatio indicãs
semꝑ ꝑ suũ debere curari cõtrariũ:manifestũ est q̃ ipsorꝫ mẽ
brorꝫ siue partiũ solutarũ adducens eas ad vnitatẽ cõtinuã
tem siue cõtiguantẽ que erat ipsarꝫ sanitas erit illius sepõnis
curatio, vñ ait Gal'.in tegni.soluta ꝯtinuitate alicuius parti
cule seu membri ⁊ curationis,intentio est eius vnitio:verũ
tñ nõ cuiuscũqꝫ solute ꝯtinuitatis vnitio est possibilis:sꝫ cu
iusdã sic:⁊ cuiusdã nõ. ¶ Propter qđ notant q̃ solutio con
tinuitatis accidẽs mẽbris organicis:vt in precedẽti tractatu
patuit duplex est:q̃dã aũt que eis accidit vt organica sunt q̃
sit preter vllã manifestã solutionem euenientẽ in aliquo:vel
aliquibus cõsimiliũ partium ꝯponentiũ ea:que dislocatio:
siue separatio iuncture dicit:⁊ ista est possibilis curationis:
prout de ea determinatum est in tractatu precedenti:⁊ q̃dã
est accidẽs eis:nõ vt organica tantũ sunt.sed ꝑ manifestam
solutionem euenientẽ in aliqua vel aliquibus partiũ consi
miliũ cõponẽtiũ illa,⁊ ista est duplex:quedã in qua partes
sic solute sunt q̃ non amplius remanent sub regimine natu
re:sicut in abscisione alicui⁹ organici mẽbri totali.aut quasi
totali cõtingit,⁊ ista est impossibilis curationis:q: non põt
pars organica abscisa regulari,neqꝫ si reponat vniri:de qua
loquẽs Gal'.dixit.vnitio in organicis est impossibilis,cum
enim abscindit vnũ membrũ organicũ totũ a corpore:im
possibile est vt ipsũ amplius reuniat eidẽ:⁊ causã reddẽs
Haly.in cõmẽto.dixit.qđ est ꝯpositio ipsius membri officia
lis ex partibus diuersarũ substantiarꝫ:que duobus modis
prohibet regenerationẽ eius:⁊ eius reunitionẽ:vno modo
ꝑpter indigentiã diuersarꝫ partiũ qb⁹ cerebis:⁊ si haberem⁹
tale medicamẽ:tũc ⁊ si cõferret vni partiũ noceret alteri ꝑpter
diuersitatẽ suarꝫ cõplexionũ ⁊ compositionẽ:⁊ alio:q: que
dam partiũ membri officialis nõ sunt vnibiles vt spermati
ce sicut patebit. ¶ Et tunc Haly.instat ꝯtra dicta:propterea
q̃ cum a plantis soluit ramus iterato renascit:⁊ reunitur:
⁊ ꝑpterea q̃ caude serpentũ ⁊ stellionũ renascunt:⁊ ꝑpterea
q̃ dentes in pueris cadentes,⁊ quãdoqꝫ in senibus regene
rant. ¶ Et soluẽs ad dictas instãtias dixit.q̃ ramus absci
sus a planta renascit:q: planta habet in se materiã cõiunctã
ex qua generata fuit:⁊ ideo si auferat potest regenerari ra
mus in ea:licet hec causa sit vera:tamen nõ est in oĩbus plan
tis vlr vera:qm̃ vt dicit:reperiunt quedam plante tante ꝑ
fectionis q̃ si ab eis pars abscindat non amplius regenera
tur. Et dixit Haly.q̃ causa quare in serpentibus ⁊ similibus
caude abscise regenerant est:q: caude in eis ex superfluitate
nutrimenti ipsorꝫ sunt generate ⁊ non ex materia membro
rum ipsorꝫ radicalium:ita q̃ de caudis eorꝫ est similer:sicut de
cornibus ⁊ vnguibus ab aĩalibus abscisis que regenerantur:
omnis namqꝫ animalis pars que est superfluitas:⁊ non ꝑs
essentialis abscisa regenerari põt ex superfluitate nutrimenti
quotidiani. Quidã tamen dixerũt.q̃ hoc dictũ Haly.nõ hꝫ
veritatem:eo q̃ cauda in illis animalib⁹ abscisa ad tempus
viuit ⁊ mouet:⁊ propterea Cõmentator reddidit aliã cãm
que est q̃ in aĩalibus imperfectis in qbus anima nõ est vna
vnitate essentiali ⁊ m̃ali.aľs.numerali si sit abscisio ꝑtis põt
regenerari:sed in aĩalibus perfectis in qbus anima est vna
vnitate essentiali ⁊ materiali numerali nõ põt fieri regñatio
partis abscise:⁊ inde est q̃ ad generationẽ illius partis fo
ret necessaria sementa que fit per gñonẽ alterius anime a ꝑ
pria anima:⁊ sic illud animal nõ esset tunc vnũ vnitate ma
teriali.aľs.numerali:sed essent tũc plura aĩalia:⁊ istud ẽt dcm̃
Cõmẽtatoris pluribus nõ videt verꝫ:qm̃ si pes vel aliud mẽ
brũ ab animali imperfecto abscinderet nunq̃ regeneraret
in eo vt experientia monstrat. ¶ Et dixit.q̃ dentes regene
rant in pueris ⁊ alijs ex materia reseruata spermatica:nam
natura ꝑmo generat dentes debiles:quos postea abijcit,⁊
postea eos generat fortes. ¶ Quidã dixerũt.q̃ causa supra
dicta quã assignauit Haly.q̃ mẽbrũ officiale abscisũ nõ re
generat:neqꝫ vnitur:ꝑpterea q̃ medicamen diuersum non
potest ei approximari:put sue partes diuerse exigunt:nõ est
vera.ꝑmo q: vnio partiũ solutiuarꝫ.scõo q: medicamen di
uersarꝫ naturarꝫ poterit ita huic morbo approximari:sicut
in morbis alijs diuersarꝫ complexionũ:vt in emitriteo ⁊ simili
bus,qm̃ sicut in illis:ita ⁊ in isto natura erit potens separa
re inter virtutes medicaminis ⁊ afferre vnicuiqꝫ mẽbro qđ
congruũ erit. Alia est solutio in qua partes separate perma
nent sub regimine nature,aut nõ accidit solutio cõtinuitatis
nisi in cõsimili membro tantũ:⁊ ista solutio potest vniri. Di
xit eniꝫ Gal'.in tegni vnitio in omiomeris solutis nõ est im
possibilis:imo possibilis:verũtamen vnitio mẽbri omiome
ri soluti duplex est.quedã vera ⁊ ꝑpria:⁊ que perfici dr via
ꝑme intentionis que est vt membrũ solutũ vere ⁊ certe vnia
tur seipso nullo extrinseco addito:vel interueniente ad vnio
nẽ partiũ eius:quedã est vnio nõ ita vera ⁊ ꝑpria que ꝑfici
dicit via scõe intentionis que est quãdo mẽbrũ solutũ non
potest vniri seipso lꝫ vniat aliquo modo aliquo extrinseco
adueniente colligẽte partes eius.assimilant vnionẽ partiũ
membri solutarꝫ factã ꝫm ꝑmã intentionẽ partibus calcis
solute:qm̃ mediante calce vniunt.⁊ factã ꝫm scõam inten
tionem assimilant lapidi soluto:qm̃ eius partes mediante
calce vniunt:prouenit aũt predicta diuersitas vnionis par
tium solutarum ex diuersitate membrorꝫ,⁊ ꝑprie modi sub
stantie eorꝫ:qbus solutio accidit:membrorum enim que sũt
mollia vt sanguinea:sicut caro ⁊ pinguedo:⁊ possibile est ea
vera ⁊ certa vnione vniri:qđ qdem accidit ꝑmo ꝑpter sub
stantie eorꝫ mollitiem glutinosã facientẽ ad ipsarꝫ adherẽ
tiam.scõo ꝑpter abundantiam materie nutriẽtis in eis que
est ptis deperdite mã.tertio q: illa mã est conuertibilis faci
liter ⁊ presto in eam.⁊ quarto propter fortitudinẽ agentem
illam cõuersionẽ ⁊ illam vnionẽ.s.virtutis nutritiue:q̃dam
enim mẽbra sunt dura,sicut os ⁊ cartilago:⁊ aliqua ligamẽ
ta:q̃ mẽbra Aui.ꝑmi 4°.magna vocauit:ꝑcipue cũ eis ossa
itelligẽs:vt q: plm sũt corpolẽta ⁊ magne mollitie:⁊ sunt ꝑꝑ
dignã opõnẽ ipsarꝫ quã hñt in sustẽtãdo totũ corp⁹ de qbus
loquẽs Gal'.in tegni.ait solo ꝯtinuitatis in osse adueniens
insanabilis est ꝫm ꝑmã ꝯsiderationẽ.i.ꝫm viã ꝑme intẽtio
nis,qm̃ est impotẽs fieri ꝑpter duritiẽ ossis, ꝑpterea q̃ so
lidatio fit per ꝯglutinationẽ:⁊ glutinatio fit ꝑ inuiscationẽ
labiorꝫ,siue partiũ solutarꝫ:sed solũ membra mollia habẽt
talem materiam inuiscabilem ⁊ adherentiã faciẽtẽ:que ab
ipsarꝫ labijs:siue partibus solutis ꝑfluit ⁊ resudat:dura aũt
mẽbra nõ hñt eam. Nõ enim põt ab ipsarꝫ partib⁹ solutis ta
lis mã inuiscabilis resudare. Sed dixit Gal'.fractura ossis
est ꝫm quẽdã modũ qui ꝫm cõsiderationẽ scõam:siue ꝫm viã
scõe intentionis que est q̃ partes eius fracte aliquo extrin
seco interueniẽte ligant.s.poro sarcoyde in circuitu illius
fracture generato. Et dicẽs Gal'.mẽbra dura nõ posse ꝯglu
tinari ꝑpter duritiem eorum:innuit.q̃ si aliqñ ipsa fuerint
mollia poterũt ꝯglutinari ꝫm viã ꝑme intẽtiõis:qm̃ adhuc
habẽt humiditatẽ inuiscabilẽ que põt ab ipsorꝫ labijs resu
dare ⁊ adherẽtiam facere. Ideo dixit Gal'.q̃ molle ⁊ puerili

Solutio cõti nuitatis in mẽbris organicis est duplex

le eos ɔglutinari possibile est mēbrū aut durūiuxta.alios.puta os tādiu dr̄,⁊ est molle q̄diu est plicabile:⁊ h̄ h̄z quosdā ⁊ in tota augmastica etate maxie in corporib⁹ calidis ⁊ humidis. Scd̄m autē alios est vsq3 ad 14ᵐ annū,⁊ s̄m alios vsq3 ad vigesimū. Inuētū enim ossa quorundā puerorū:quorum etas erat decē annorū esse cōsolidata s̄m intentionē primā:quorū tn̄ os mollius fuerit tanto ɔsolidabili⁹,siue illud os tale fuerit ex ɔplexione nāli siue etatiua. ¶ Et q̄uis Ga. ⁊ silr alij auctores solū assignauerint pro causa impossibilis cōglutinationis vē ⁊ certe ossiū solutorū duritiem:ipsorū tn̄ alie a probis medicis assignant cause:quarū vna est defect⁹ materie nutrimētalis superabūdātis in eis:⁊ scd̄a est difficultas cōuersionis ipsi⁹ cite māe:eo q̄ solida sit:⁊ tertia est debilitas agentis.s.v̄tutis nutritiue q̄ debilis est in eis:⁊ in oib⁹ ēt mēbris exanguib⁹:⁊ q2 ossa mollia puerilia adhuc h̄nt materiā nutrimētalē v̄tutē nutritiuā adhuc satis fortē:⁊ ideo glutinari vē ⁊ certe possunt. ¶ Ex dictis p3 q̄ quando Gal.2⁹ de inge.sani.dixit causa apostematis ablata necesse est vt firmet os fractum cum ferula post cōductionē eius:⁊ longo tempore dimittat:qm̄ consolidatio huius membri fit ex cibo qui ei simis sit:aut in osse puerili:intellexit aūt consolidationē nō verā ⁊ certā:sed incertā intelligi voluit. Quedā.n.mēbra sunt media inter p̄dicta mollia ⁊ dura:de quorum numero sunt nerui chorde vene ⁊ arterie ⁊ pāniculi,⁊ q̄dā ligamēta ⁊ cutis:⁊ ad horū mēbrorū solōnē differūt quidā a q̄busdā:qdā eni3 voluerūt ea posse vere ⁊ certe vniri:⁊ qdā nō,⁊ qdā dixerūt q̄dā ex eis posse vē ɔglutinari si ɔiungant cū mēbro molli soluto:pp qd̄ ad cōglutinationē eorū sufficit:q̄ solū alterū extremū cōglutinādū sit de mēbris mollibus. ¶ Dixit Gal.5⁹ de ingen.sanita. vulnera que sunt in pulsu.i.in vena pulsatili dcm̄ est a q̄busdā medicis nō posse cōsolidari:quorū qdā affirmāt h̄ experimēto:⁊ qdā rōne tali que est q̄ vna ex pelliculis.i.tunicis pulsantiū venarū dura est cartilaginosa:⁊ durū corpus nō pōt cōsolidari eo qd̄ solidatio nō fit nisi in teneris corporib⁹,sed dixit Gal.ego vidi venas pulsatiles vē ɔsolidatas:⁊ carnē circa eas gn̄atā:⁊ vidi hoc in vulnerib⁹ in fronte ⁊ oculis ⁊ planta ⁊ rasceta manus:⁊ hoc ēt vidi in quodā iuuene flomato q̄ erat rusticus,cui⁹ arteriā flebotomator pcussit errās credēs flomasse venā q̄ p̄ip̄s flomatus fuit. ¶ Et rōnē illorū soluēs Gal.ait.q̄ pelliculas vene pulsantis eē duras arguit eas esse difficiles ad soluendū ⁊ ad ɔsolidādū:nō tn̄ necessariū est q̄ nō possint cōsolidari:⁊ pp hoc nō op3 te desperare de ɔsolidatione suis ⁊ maxime si vulnus paruū est ⁊ corp⁹ molle nāliter,vidim⁹ eni3 multotiēs venas pulsantes incisas in pueris ⁊ mulieribus pp eorū mollitiē ɔsolidari:l3 difficilius q̄3 vene nō pulsantes. ¶ Dixit Aui.q̄rti 4ᵃ ca⁰ p̄.de solōne eueniēte in neruis ⁊ venis dixerūt qdā.q̄ nō redeūt cōtinuitati sicut erant,sed ɔtiguitati sic ɔglutināte.i.re glutinosa currente super os ⁊ seruāt cōtactū ⁊ cōtiguitatē ipsorū:⁊ qdā dixerunt q̄ solū accidit in arteriis. S3 Gal.ia3 ɔ̄dixit eis istud:⁊ dixit q̄ imo q̄nq3 incarnant arterie:⁊ hoc p testimoniū experientie:⁊ ēt cū cōcessione rōnis.testimonio qdē experientie:qm̄ nos iam vidimus arteriā3 que est sub basilica ⁊ caput arterie temporis ⁊ cruris incarnari.cū ɔcessiōe v̄o rōnis:qm̄ os est extremitas in duritie:⁊ nō incarnat:sed vene ⁊ arterie sic ⁊ nerui ⁊ chorde:⁊ alia h̄ sunt media inter ossa ⁊ carnē:q̄re op3 vt earū dispositio sit media inter dispōnē ossiu3:⁊ dispōnē carnis:q̄re sūt min⁹ recipiētes eā q̄3 ossa. Incarnat ergo ⁊ maxime q̄n sectio est minima aut puer:⁊ corp⁹ est h̄uidū ⁊ lene:⁊ nō icarnāt in diuersificato ab eo:q2 est magna earū sectio:⁊ q̄n est in corpe sicco ⁊ duro. ¶ Dicūt.vuln⁹ eueniēs medijs mēbris in corpore molli difficulter incarnat ēt si paruū sit,eueniēs v̄o in mēbris ipsis in corpe duro ipoīe est q̄ incarnet. Et cāe difficultatis siue ipositatis incarnationis eorū sunt ille eedē q̄ dicte sunt in vulnere mēbrorū durorū de duritie ⁊ paucitate nutrimēti ⁊ difficultate ɔuersionis cito ipsi⁹

Vide cās q̄re ossa vere nō ɔglutinant.

De ɔsolidatiōe mēbrorū mediorū: an possit fieri

An arteria possit vere cōsolidari.

⁊ debilitate v̄tutis nutritiue agētis icarnationē:⁊ vltra eas addit eā alia.s.indebita reductio partiū ipsarū solutarū:⁊ ipsarū indebita cōseruatio indebite reductione,⁊ hoc maxime p3 in neruis,quorū extrema s̄m plm̄ indebite reducunt:eo q̄ eorū extrema ɔtrahunt indebite ēt:⁊ si debite reducte fuerint pn̄t ɔseruari. Extrema ēt venarū ⁊ arteriarū ɔtrahunt ⁊ indebite reducunt. ¶ Dicūt qdā.mēbra media soluta h̄3 lōgitudinē:aut ēt s̄m latitudinē nō totalē icarnent ⁊ vē vniūtur. Soluta v̄o s̄m latitudinē totalē nō incarnant:maxime si pars aliqua quātitatiua abscisa fuerit. Inq̄t Hyp.6ᵃ affor. quādo incisu3 fuerit os aut cartilago:aut neruus:aut maxille tenues:aut preputiū.i.pellicula tegēs castaneā:siue caput v̄ge,neq3 crescunt.i.nō redeūt ad illā quātitatem quā p̄mo habebāt.neq3 ɔglutinant.i.nō ɔsolidant per viā p̄me intentionis. ¶ Ex istis p3 q̄ mēbra nō ꝓhibentur ɔsolidari per viam prime intentionis:q2 sunt spermatica vt qdā3 putauerunt.qd̄ p3 de osse molli qd̄ vt supra dictū est pōt vē ⁊ certe ɔsolidari,s3 ideo nō cōsolidantur sic.q2 sunt dura aut habēt aliquā causam de predictis que difficultant vel prohibent ipsorum certam vnionem.

Et colligitur ex predictis ⁊ v̄bis auctorū q̄ conditiones facientes ad facilitatē vel difficultatem curationis vulnerum sunt.14. ¶ Prima est ipsius simplicitas vel compositio.nam simplex vulnus faciliter curatur:compoᵐ v̄o difficulter. ¶ Scd̄a est vulneris figura:nā vulnus rotundū difficulter curatur:longum faciliter:laterale mediocriter. ¶ Tertia est dp̄ditio substantie vel eius indeperditio:nam vulnus cū deperditione substātie curat difficulter:sine perditione v̄o facilr̄. ¶ Quarta est totalis abscisio membri vel nō totalis:nam membrū particulr̄ abscisu3 faciliter curat,totalr̄ v̄o abscisu3 nunq̄3 curat. ¶ Quinta est membri duritiēs vel non totalis mollities:nam molle facilr̄,durū v̄o difficulter curatur. ¶ Sexta est mēbri sanguineitas vel exanguineitas,nā sanguineū facilr̄ curat exāgue v̄o difficulter. ¶ Septima est mēbri subtilitas ⁊ grossities:⁊ siue mediocritas:nā subtilitas difficultatē vt p3 in pāniculis:⁊ aliq̄n impossibilitatē curationis operat vt p3 in vesica:⁊ grossities facilitatē ⁊ mediocritas mediā dispōnē facit. ¶ Octaua est nobilitas mēbri ⁊ ignobilitas:nā nobilitas q̄nq3 impossibilitatē operat solidationis:vt p3 in corde:⁊ quandoq3 difficultatem,vt p3 in epate.ignobilitas v̄o s̄m plurimū facilitatē operat. ¶ Nona est motus mēbri ⁊ ipsi⁹ quies,nā motus impossibilitatē vel difficultatē facit:vt p3 in corde pulmōe ⁊ arterijs,⁊ ēt in diafragmate:q̄es v̄o facilitatē:op3 eni3.vt ait Gal.mēbrū vniri debens vt sit in q̄ete. ¶ Decima est incessus supfluitatū sup mēbrū:nā earū incessus difficultatē opat:vt p3 in meri stomacho intestinis vesica mirice ⁊ v̄ga. ¶ Undecima est remotio mēbri ab approximatione medicine:⁊ eius ꝓpinq̄tas:nā remotio difficultatē:ꝓpinq̄tas v̄o facilitatē facit:ꝓpea exteriorū vulnera faciliter,interiorū v̄o difficulter curant,⁊ difficili⁹ eorū q̄cūq3 a stō magis remota fuerint. ¶ Duodecima est reptio paucarū supfluitatū in corpe:⁊ ipsarū multitudo:nā paucitas earū facilitat curationē multitudo v̄o difficultat:vt p3 in kakochimis cerebri:⁊ in kakochimis:⁊ ꝓpea dixit Hyp.q̄ hydropicis vulnera q̄ nascunt difficulter sanant. ¶ 13ᵃ est situs mēbri in alto ⁊ infimo corpis:nā vulnera que in mēbris superiorib⁹ accidunt facilr̄ curant:q̄ v̄o in iferiorib⁹ difficulter vt p3 in vulnerib⁹ cruriū. ¶ 14ᵃ est vulneris fūdamētū vel priuatio ei⁹:nā qd̄ h̄3 fūdamētū:⁊ qd̄ h̄3 orificiū exteri⁹ vel interi⁹ facili⁹ curat:qd̄ v̄o h̄3 orificiū int⁹,⁊ eē sil̄ difficilius. ¶ Cōplet aūt vnio p̄tiū solutarū triplici instr̄o.s.dieta potione ⁊ chirurgia. ¶ Nota q̄ in oī soluta ɔtinuitate ad ipsius vnionē:oia p̄dicta tria instr̄a nō sūt necīa:sed in q̄busdā paruis solōnib⁹ sufficit dieta. In q̄busdā v̄o exigit cū ea potio:⁊ in q̄busdā cum ambobus illis perquirit ⁊ tertiū.s.chirurgia:de quibus per ordinem dicetur in generali.

Cōditiones facientes ad facilitatē vl' difficultatē curationis vulnerum.

Ne.s.ī ca kimis.

¶ De curatione solute cõtinuitatis pdictã in gñali. Ca.vij.

Uoniam quidem ois soluta cõtinuitas in qualitate peccat ꝓpter duplicẽ humiditatẽ que in qualibet soluta ↄtinuitate repit̃.s.subtili ⁊ grossa. ¶ Ait enim Haly. practice.4°.nõ est vlcus in quo humiditas nõ adunet̃ ⁊ sorditiesꝫ:qm̃ quein mẽbro adunat̃ superfluitas ꝑ cibũ eius a nã expulsũ ⁊ trãsmissũ ad mẽbrũ semꝑq̈ue duplex superfluitas in quolibet mẽbro vno repit̃:⁊ hoc ↄtingit tam ex dispõne cibi:siue mãe nutrimẽtalis q̃ ẽt ex dispõne agentis in nutrimentũ.s.vtutis nutritiue:etenĩ vtus nutritiua nõ est infiniti vigoris in alterãdo cibũ:⁊ in assimilando ipsius terminis:qlibet ẽt cibus ptes hꝫ ineptas quasdã ad susceptionẽ forme mẽbroꝝ, ⁊ itaq̈ tam ex parte agentis deficiẽtis in sua actiõe q̃ ẽt ex pte ipsi⁹ cibi siue mãe est ꝙ nullus cib⁹ ẽ q̃ q̃tũ ad suas ptes oẽs i mẽbris ↄuertat̃,sꝫ remanẽt in mẽbris ex eo q̃dã ptes superflue:q̃ ideo remanẽt:aut q̃ sunt nimis subtiles aquose:⁊ nõ potuerũt coagulari vt recipiant formã mẽbroꝝ:aut q̃ sunt nimis grosse terree:⁊ non potuerũt bñ inuiscari cũ alijs que susceperũt formã mẽbrorũ. Ueꝝ dixit Haly.pdictaꝝ duaꝝ superfluitatuꝫ que subtilis est ⁊ vaporosa egressione exit in sensibiliter:que võ est grossa sordẽ facit q̃ sup cutẽ iuenit̃:⁊ aliq̃n,que media est inter eas sudore expellit̃:sed in egris nõ est sic:⁊ ꝓprie in mẽbris solutis:⁊ hoc iõ q̃ ois soluta ↄtinuitas mẽbro adueniẽs ipsum debilitat:q̃re nõ põt illas superfluitates resoluere ⁊ expellere. ¶ Et adiuuat ad superfluitatũ humiditatũ multiplicationem ipsius mẽbri debilitas duobus modis. Primo.q̃ sicut forte ⁊ sanũ põt nutrimentũ sibi delegatũ digerere ⁊ couertere:ita debile nutrimẽtũ sibi delegatũ digerere nõ põt,imo ex ipso superfluitates generant̃.2°.q̃ superfluitates alioꝝ membrorũ non põt a se repellere. ¶ Ipse tñ due humiditates in soluta ↄtinuitate reperte nõ semꝑ extrahũt mẽbrũ solutũ a sua nãli cõplexione ad cõplexionẽ humidã egritudinalẽ,sicut iam q̃dã putauerũt omne vulnus fuisse cõpositũ cũ mala cõplexione ⁊ frustra auctores diuisissent vulnus in simplex ⁊ cõpositũ,sed ipsũ in sua nãli cõplexione dimittentes ipsius vnionẽ impediũt:⁊ humiditatẽ resudãtẽ ab alijs vulnerib⁹ inuiscatiuã,aut relaxant:aut subtiliãt liq̃diorẽ debito illã facientes:aut ingrossant:vt igit̃ impedimẽtũ vnionis tollat̃ ⁊ inuiscent̃ labia vulneris necesse est pdictas humiditates auferre ⁊ exiccare. Quare dixit Aui.q̈rti.4ª scias ꝙ oia vulnera indigẽt exiccatione q̃dã:quaꝑ oẽs auctores cõuenerunt in boc ꝙ vulneris curatio est eius exiccatio:⁊ est hec generalis intentio:nõ qdẽ sumpta ab essentia morbi.s.ipsius solute cõtinuitatis recte,imo indirecte.s.ab eo q̃d rectũ ⁊ pmã intentionem curatiuam vulneris.s.vnionem impedit,q̃d est predicta duplex hũiditas:⁊ hꝫ intentio cõpetit tam vulneri simplici q̃ cõposito:sed in simplici ceteris paribus paucior humiditas multiplicat̃ q̃ in cõposito:⁊ maxime cõposito cum deꝑditione substãtie:pꝫ ergo ex dictis ꝙ oẽ vuln⁹ est hũidũ:cũ ergo auctores dicũt de aliquo vulnere ꝙ sit siccũ nõ absolute itelligũt:sꝫ cõpatiue ad vuln⁹ hũidi⁹ illoꝝ:aut q̃ cõpositũ cũ aliquo morbo sicco:aut cũ mala cõplexione sicca.eget ergo oẽ vuln⁹ inq̃tũ vulnus exiccatione ad hoc vt vniat̃.⁊ siccũ cõfert vulneri inq̃tũ vuln⁹ per se:sꝫ per accñs hũidũ põt ei cõferre vel competere,vt inferi⁹ apparebit in ꝓcessu:quaꝑ ⁊ dicta per se ↄferens vulneri dꝫ ẽẽ exiccatiua:⁊ cũ hꝫ ꝓhibitiua ab oibus sex reb⁹ nõ nãlib⁹ q̃uolꝫ ledere potentibus ptes solutas. ¶ Inq̃t Hyp.5ª affor. frigidũ vlcerib⁹.i.oib⁹ solutis ↄtinuitatib⁹ mordax ⁊ leiuũ doloꝝ inductiuũ:intelligẽs de actuali frigido siue aer:siue aq̃ fuerit:siue alter liquor:siue alia q̃cũq̈ res actu frigida,⁊ hoc iõ ↄtingit:q̃ membra q̃ discoopta sunt ⁊ cute nudata:vt dixit Gal.4° de simplici medicina:sunt valde lesibilia ab occurrentib⁹ ipsi mentib⁹:q̃ nõ hñt cutẽ resistẽtẽ ipressiõi illoꝝ.frigidũ ergo actu vulnerib⁹ occurrẽs facit ea alterata infrigidãdo:⁊ etiã cõstringẽdo addit in solõne ptiũ vulneris,q̃re mordet eas ⁊ dolorẽ in eis cãt.⁊ Aristicat̃ affo.de frigido tã remisso q̃ intẽsosꝫ remissũ min⁹ mordeat q̃ itẽsũ. ¶ Ex quo pꝫ ꝙ actu frigidũ p se nocet vulnerib⁹:q̃uis p accñs posset quodãmõ iuuare vt corrosiuũ cũ caliditate:vt patebit in ꝓcessu:calidũ aũt actu moderatũ in caliditate est vlcerib⁹ ↄueniẽs.intẽsũ võ calidũ ea mordet alterãdo ptes eoꝝ ad calitatẽ ꝑter nãꝫ ⁊ nimiũ rarificãdo ⁊ dilatãdo ptes vlceꝝ soluẽdo dolorẽ causat:⁊ sic intẽsũ calũ p se vlcerib⁹ nocet:lꝫ p accñs q̃nq̈ cõferre possit:vt in processu patebit de cauterio ignito ↄueniẽti q̈busdã vlcerib⁹. ¶ Debꝫ vnusq̈sq̈ solõnẽ ↄtinuitatis patiens angustias sollicitudines tristitiã ⁊ suspitionẽ abijcere:⁊ gaudiũ ⁊ leticiã q̃rere,p posse:⁊ dꝫ somno ⁊ vigilia vti moderatis. ¶ Et quãq̃ mẽbrũ vulneratũ debeat teneri qetũ:reliqua tñ exercitio vti debẽt:si quo poterit corpus exercitari stante mẽbro vulnerato in qete:sicut põt in vulnere manus siue brachij q̃d põt teneri pectori applicatũ:⁊ in vulnere alio pluriũ mẽbroꝝ:tũc dꝫ corp⁹ exercitari exercitio moderato:si võ nõ poterit corpus exercitari mẽbro vulnerato in quiete stante:sicut nõ põt in vulnerib⁹ pedũ ⁊ tibiaꝝ ⁊ pluriũ aliorũ mẽbroꝝ:tũc loco exercitij reliq̃ mẽbra fricãda erũt:⁊ vt ipsoꝝ soluant̃ superfluitates:ne retẽte ⁊ multiplicate ad vulneratũ mẽbrũ decidãt:possunt quoq̈ sup mẽbro vulnerato fricationes leuissime fieri nullã faciẽtes attractionẽ ⁊ a motu abstineat. Gal.in li° de aucte Hyp.dixit.ꝙ deambulatio ⁊ stare sup pedes erectos nocet vulnerib⁹ multis modis ⁊ ꝓprie vlcerib⁹ pedũ:⁊ hoc est ꝙ dix̃ Gal.ꝓpea ꝙ stãdo erect⁹ ⁊ ambulãdo nec̃io extẽdunt̃ musculi q̈b⁹ sustẽtat̃ corp⁹ ⁊ a terra erigit̃:qes aũt ⁊ imobilitas pdest. ¶ Balnea võ ⁊ lotiones hũectãtia oib⁹ vlceribus p se nocẽt:q̃uis p accñs q̈busdã ↄferre pñt:vt patebit.exiccãtia võ p se ↄueniũt:q̃uis q̈busdã vt ostẽdet̃ in ꝓcessu nocere valeãt. ¶ Ciboria oia ⁊ pot⁹ idigestibilia ⁊ superfluitatũ gñatiua ⁊ putrescibilia vitẽt. Inq̃t Gal.affo.7° in primo stolidi medici pultes ⁊ carnes duras comedere pcipiũt:vñ aꝑa malũ ⁊ virus in vulnere acq̃rit̃ lõgo durabit tꝑe ex q̃ fortasse mẽbꝝ ad putrefactionem deducet̃ ⁊ ꝓprie in estate. Aui.a vino q̃ ⁊ replõne oino custodiant̃. ¶ Dixit Rab.in diuisiõib⁹.minora cibũ vulneratis in pmis dieb⁹:⁊ pcipue si nõ exierit a vulnere sanguis plurimus. Et vtere in pmis dieb⁹ ciboꝝ ⁊ potuũ paucitate boni chimi gñatiuoꝝ:⁊ isti pauci dies numerari debẽt sꝫ magnitudinẽ vulneris,q̃ in maximis vsq̈ ad nouẽ dies.in nõ sic magnis vsq̈ ad septẽ dies:⁊ i minorib⁹ vsq̈ ad q̈nq̈:⁊ i puis vsq̈ ad tres. Nã in vulnerib⁹ istis i dictis terñis dieꝝ fit apparis assecuratio:⁊ ipsi⁹ sedatio fieri ↄsueuit sꝫ plũ. Et debẽt cibi in pmis dieb⁹ declinare ad acetositatẽ maxie in magnis vulnerib⁹:sicut ait Rab.in diuisiõib⁹. Post pdictos võ dies dixit Rab.ibidẽ.fac dilatationẽ sup ifirmũ in cibo paulatiꝫ ⁊ sic gradatiꝫ ad regimẽ q̃ vti ↄsueuerat reuertat̃. ¶ Hugo aũt q̃ fuit expimẽtator magn⁹ nutriebat vulneratos suos a pñ° gallinis capponib⁹ pullis pdicib⁹ ⁊ phasianis ⁊ auib⁹ puis bonis ⁊ carnib⁹ edoꝝ ⁊ castratoꝝ iuueñ ⁊ brodio dictaꝝ carniũ ⁊ ouis sorbilib⁹:⁊ dabat eis bibere vinũ meli⁹ ꝙ poterat iuenire sine aq̃ admixtiõe ⁊ vinũ q̃d nãe humane ipse asserebat eẽ amicabilissimũ ẽ vinũ albũ subtile aromaticũ suaue ad bibẽdũ:⁊ dicebat ꝙ hꝫ vinũ ẽ de q̃ sanguis:q̃i sine aliq̃ me⁹ gñat̃ ⁊ ꝙ nã cũ tali vino in vulnerib⁹ optime opat̃. Et multi medici fũt sequuti Hugonẽ ↄfirmãtes maxᵉ de exhibitiõe vini ex v̈bo Gal.in li° de ige.sa.vbi ait.vinum vulneratis nullo⁹ subtrahẽdũ eẽ nisi supuenerit calꝫ aꝑa:dicãt tñ ꝙ a pñ° deñ regimẽ dꝫ in q̃ttitate tẽpata admistrari:⁊ donec a calõ aꝑate fuerit secur⁹. Ego tñ credo viã auctoꝝ eẽ meliorẽ. ¶ Unusq̈sq̈ vulnerat⁹ dꝫ oi die suas expurgare superfluitates q̃s si sponte nõ emiserit iuuet̃ suppositorio vel clysteri. ¶ Insup q̈ls vulnerat⁹ saltẽ vulnẽ magno a coytu abstinẽ dꝫ:⁊ pcipue si vuln⁹ fuerit i capite cũ penetreⁿᵉ:nã si hic nõ cauerit a coytu in spaᶜⁱᵒ celeriter õducet̃ ⁊ in mortẽ.

Q̃do oẽ vuln⁹ siue simplex siue cõpositũ indiget exiccatione:⁊ quo modo ipo intelligit eẽ siccum.

¶ De curatiõe solute ꝯtinuitatis ꝑ potionẽ in gñali. Ca. viij.

Icut vulneri inq̃ʒtũ uuln⁹ est ꝑ se dicta cõuenit exiccatiua: sĩlr eidẽ cõuenit potio q̃ desiccat. ¶ Inq̃t Cõciliator p̃ᵃ ꝓbleumatũ. ꝓbleumate. 13°. In vulnere sanguineo. i. sanguinolẽto. i. recẽti cũ sanguine suo: siue adhuc a quo fluit sanguis: cataplasma. i. locale auxiliũ supponẽdũ sub q̃cũq; forma apponat̃ dʒ eẽ desiccatiuũ. sup. ⁊ sĩlr sumẽdũ interi⁹ ꝓ vulnerib⁹ intrinsecis dʒ eẽ desiccatiuũ. ¶ Ait Haly. vbi. s. ex sup̃fluitate subtili in vulnere rubigo emittit̃: aut sordes ex grossa: ⁊ hac de cã vltima necessaria sũt medicamina q̃ desiccẽt ⁊ lauẽt sil'. i. desiccẽt rubedinẽ. al's. rubiginẽ ⁊ eleuẽt ⁊ lauẽt sordẽ: ⁊ sũt ꝟba Gal'. 5° de inge. sani. egẽt oĩa vulnera exiccatiõe: ⁊ egẽt ẽt abstersione: q̃m sicut subtilis humiditas repta in vulnere dʒ exiccari, ita grossa dʒ abstergi. Auic. aũt solũ ex̃ssit de exiccatione dicens vt patuit: q: egẽt exiccatione q̃dã ⁊ nõ ex̃ssit de lauatione: siue abstersione. Dicũt q̃dã. ꝙ relĩq̃t de abstersione notuʒ: sicut ẽt fecit Ar. in ꝓbleumate dicto. ¶ Alij aũt dicũt. ꝙ Ar. ⁊ Aui. ponẽtes hãc gñalissimã itẽtionẽ curatiuã nõ expresserũt de abstersione: q: intẽtio abstersionis nõ est gñalis oib⁹ vulneribus, quẽadmodũ est intẽtio exiccatiõis: ⁊ rõnẽ assignant: q: in oĩ vulnere repit̃ actu hũiditas subtilis, que indicat de sui exiccatione: sʒ nõ in oĩ vulnere repit̃ actu hũiditas grossa indicãs de sui abstersione: ⁊ ꝓ ꝯfirmatione hui⁹ dicunt. ꝙ q̃ñ auctores dixerũt. ꝙ in oĩ vulnere necessario repit̃ p̃dicta duplex hũiditas: nõ intellexerũt actu, sʒ aptitudine: q: in oĩ vulnere est aptitudo vt dicta duplex humiditas gñet̃: non tñ in oĩ vulnere actu gñat̃ vtraq; hũiditas: in vulnere. n. simplici ⁊ singulari cũ p̃sto cu. at̃ ꝑ vnionẽ suoꝝ labioꝝ: ⁊ ꝯsolidat̃ ꝑ subitã exiccationẽ nõ gñat̃ humiditas grossa q̃ egeat abstersione: vt expientia declarat. Dicũt tñ ꝙ talis humiditas grossa gñat̃ in oĩ vulnere cũ deꝑditione substãtie cũ nõ p̃sto solidat̃, nã i eo p̃st tp̃s gñat̃ vtraq; hũiditas actu illa grossa q̃ eget abstersiõe: attñ q: pauca sunt vulnera in q̃b⁹ hũiditas illa grossa nõ gñet̃ actu in cura gñali ex̃sserũt de intentione abstersionis. ¶ Et dixit Gal'. vbi. s. ꝙ oĩa vlcera egẽt exiccatione nõ q̃dẽ eq̃li: sed diuersificata: ⁊ iõ Aui. notanter dixit. ꝙ egẽt exiccatione q̃dã. i. nõ eq̃li: sed varia ⁊ diuersa: ⁊ ꝓcedit dicta varietas ⁊ diuersitas aliq̃ñ ex p̃te ipsius solute ꝯtinuitatis inq̃ʒtũ est simplex vel cõposita cu deꝑditione substãtie: ⁊ tam in simplici q̃ʒ cõposita ꝓcedit ex q̃ʒtitate humiditatis subtilis in ea repte diuersimode: nã q̃ʒto maior q̃ʒtitas illius hũiditatis in ea aggregat̃ tanto exiccatio dʒ esse maior ⁊ ecõ: ⁊ ꝓcedit ipsa diuersitas ex p̃te rerũ nãliũ vt cõplexionis ⁊ etatis corporis ⁊ mẽbri soluti: q̃m in corpore ⁊ mẽbro sicco maior experit̃ exiccatio ⁊ ecõ in hũido: ⁊ ꝓcedit ex p̃te rerũ nõ nãliũ: nã q̃ʒto regimẽ p̃teritũ ⁊ p̃sens fuerit minoris sup̃fluitatis generatiuũ. tãto minori eget curatione ⁊ ecõ: ⁊ sĩlr q̃ʒto regio ⁊ cõstitutio aeris p̃ns siccior fuerit tãto minori eget exiccatione ⁊ ecõuerso. Et sĩlr sunt alia plura diuersificãtia q̃ʒtitatẽ exiccationis: de q̃b⁹ in ꝓcessu ⁊ sp̃alib⁹ capl'is apparebit. ¶ Et intellexerũt auctores exiccationẽ fieri debere in oĩ vulnere: nisi sit cõiunctũ cũ aliquo ꝓhibente exiccationẽ fieri, aut cũ aliquo indicãte de ipsius humectatiõe: vñ 14° ꝯti. ait Ras. oẽ vulnus dʒ exiccari preter illud q̃ fit cũ cõtusione ⁊ descẽsione in carne q̃ dʒ hũectari ⁊ calefieri: vt putredinẽ in eo faciat mã velociter. sup. ⁊ p̃ter illud q̃ est cũ mala ꝯplõne siccata: aut cũ febre acuta: aut alijs de q̃b⁹ patebit in p̃ticularib⁹ capl'is, remotis tñ ꝓhibẽtib⁹ exiccationẽ fieri ad exiccãdũ ipsa vulnera redeũdũ est donec sanet̃: neq; q̃dẽ exiccatio cũ quocũq; farmaco fieri dʒ. Non eniʒ dʒ fieri cũ medicamine acuto mordicatiuo aut putrefactiuo ⁊ escarã gñante. Ait. n. Gal'. 2° ad Glauconẽ. sĩlr te scire op; ꝙ in oĩ vulnere: siue sp̃õte: siue ex vulnerib⁹ sit factuʒ: q̃m exiccãti semꝑ indigẽt farmaco: sicut Hyp. dixit. ¶ Dixit eniʒ Gal'. 6° affo. vulnera nõ sanant̃ nisi ꝑfecte exiccent̃ sui acumine nõ circũaffligẽte: neq; irritante vehemẽter: ⁊ hoc est inq̃ʒtũ vulnus est: in q̃busdã tñ vlceribus acutis farmacijs eget̃: iõ subdit Gal'. nisi male morigeratũ, ⁊ cũ putrefactione vlcus fuerit: q̃ eniʒ talia sunt acutissimoꝝ indigent farmacoꝝ. ¶ Ex q̃b⁹ pʒ ꝙ cũ Aristoteles in supradicto ꝓbleumate dixit. opʒ cataplasmata p̃lm esse acuta: nõ intellexit de vera acuitate, sed de improprie sumpta: q̃ vocat̃ austeritas a Gal'. siue põticitas, aut vt meli⁹ stipticitas. Nã ⁊ medicamen exiccatiuũ in p̃n° vulnerũ dʒ esse stipticitatẽ habẽs nõ sup̃fluã: sed tantã qua mẽbꝛ vniẽdo ꝯfortet ⁊ cõfortatũʒ a se repellat mãm vias claudat ⁊ fluentẽ ingrosset mam: ⁊ sic ip̃ʒ fluxũ ad locũ vulneratũ ꝓhibeat: ⁊ mãm nutrimẽtalẽʒ nõ repellat: neq; ẽt dicit̃ exiccatiua esse calidita; nãlis extinctiua vel stupefactiua vt mandragora opiũ ⁊ silia, q̃ʒuis sint exiccatiua vlceribus nõ ꝯueniũt: nisi cõiuncta fuerint vl cera cũ vehemẽti dolore ⁊ stupefactione pre sui vehementia indicante. Et scias ꝙ vnionẽ partiũ solutarũ q̃ est p̃ncipalis intẽtio curatiua solute cõtinuitatis sũpta ab essentia eius a nã per se ꝑficit̃ si cõgruũ h̃ret instr̃m: ⁊ mãm idoneã: ⁊ non impedita fuerit: ⁊ iõ de ea plures auctoꝝ nullã mẽtionẽ fecerunt. Attñ q: vt p̃lm, aut caret instr̃o congruo: aut caret mã idonea: aut est q̃uolibʒ impedita: q̃re eget auxilio artis: iõ ẽt de ista intentione q̃dam auctoꝝ aperte expresserũt. ¶ Dixit Haly. 7°. eger si repletus fuerit minuẽdus erit: ⁊ maxĩe flõia fienda erit si ex vulnere nõ mult⁹ sanguis fluxerit: ⁊ p̃cipue si locũ videris rubere: ⁊ timueris ne in eo apa calm̃ fiat: tũc eniʒ ex p̃te opposita minuenda est seu minutio fiẽda in qua de sanguine extrahat̃ s̃m ꝙ ꝯplo ⁊ habitudo: ⁊ etas: ⁊ alia p̃ticularis ꝯtrahẽtia ꝯsentiũt. ¶ Et subdit Haly. eger soluẽdus erit si longũ fuerit tp̃s: ex quo nõ fuerit solut⁹ ⁊ eũand⁹ est humor quẽ videris exuberare cũ farmaco illũ humoreʒ educẽte: ⁊ eũatio ista fieri põt per vomitũ ⁊ secessuʒ s̃ʒ dispõnẽ humoris, ⁊ vulneris locũ. In vulnerib⁹ eniʒ supioꝝ mẽbroꝝ secessus ꝓuocet̃ ⁊ in vulnerib⁹ inferioꝝ vomit⁹ si cõmode ꝓuocari poterit: ⁊ iste eũones ita erunt s̃m corp̃is repletionẽ ⁊ virtutẽ ⁊ vulneris magnitudinẽ ⁊ ipsius periculositatẽ: ⁊ si flõia fieri nõ poterit fiat loco eius sanguisugaꝝ appositio vel cũ vẽtosis scarificatio: ⁊ si nõ poterit corpus farmaco lenitiuo ⁊ cristerijs ⁊ suppositorijs fiant diuersiones ad loca apposita cũ fricatiõib⁹ ⁊ ligaturis ⁊ vẽtosaꝝ appõnib⁹ multotiẽs iteratis. Et fiẽde sũt hɛ̃ eũones in vulnerib⁹ recentib⁹ a p̃n° q̃ʒto citius fieri poterit, in vulnerib⁹ ꝟo antiquatis fiẽde sunt quacũq; hora opportunũ eẽ ꝯspexeris.

De flõia ⁊ vẽtris solutione ⁊ vomitu.

Ab's desiccationem.

¶ De cura solute continuitatis per chirurgiã siue manualeʒ operationem in generali. Cap. ix.

Peratio manualis in vulnerib⁹ in pluribus casib⁹ necessaria existit: q̃nq; q̃dẽ ad partiũ solutaꝝ a se distantiũ cõiunctionẽ: vt vniri possint: nõ. n. vniunt̃ nec cõiungunt̃. Q̃nq; vero ad ꝯiũcturaꝝ sufficiẽtẽ ⁊ debitã retentionẽ: ⁊ ista retẽtio fit q̃nq; ligatura tñ: q̃nq; ligatura ⁊ puluilloꝝ appositione: ⁊ q̃nq; fit cũ p̃riũ sutura. Et q̃nq; necessaria est ad vulnerũ sectionẽ p̃cipue strictoꝝ ⁊ ꝓfundoꝝ: ⁊ q̃nq; ad sectionẽ penetrantiũ, ad hoc vt eis debita curatio possit adhiberi, quemadmodũ fit sectio in vulneribus capitis cum ossis extractio necessaria fuerit, aut cũ magnificatur vulnus mirach vt intestina possint intromitti: ⁊ q̃nq; est necessaria ad infixoꝝ extractionẽ, sicut sagittarum ⁊ astellarum vel spinarũ infixarum, ⁊ q̃nq; est necessaria ad vulnerum penetrantiũ ⁊ sinuũ ⁊ absconsionum ablutionẽ: vt a sanguine corrupto ⁊ virulẽtijs ⁊ sordibus mundent̃: ⁊ q̃nq; est necessaria ad carnis superaddite abscisionẽ vel ossis euulsionem corrupti: ⁊ q̃nq; est necessaria ad cicatrizationẽ vlcerũ malignoꝝ: aut vulneruʒ ex q̃bus sanguis fluens per medicinas nõ retinetur: ⁊ de his oibus operõibus ⁊ modis eaꝝ inferius particulariter tractabitur: ⁊ de quibusdã carũ fient capitula singularia si deus voluerit.

¶ De cura solute cōtinuitatis indicatione sumptā a causa vel accidente. Cap.x.

Indicatio curatiua in vulnerib⁹ sumit a cā eius: qñqȝ qdē a cā eius efficiēte extrinseca vel itrinseca: ꝛ qñqȝ a causa eius agente vel cōseruante ¶ Et de cā qdē extrinseca: siue. al's. ꝑmitiua Gal. 4° de inge. sani. ingrēs an ab ea sumat indicatio curatiua dixit ꝙ nō: ꝛ hoc ꝓbauit hac rōne que est ꝙ cū cā primitiua medico totalr̄ sit ignota ab eo nō poterit sumi indicatio curatiua cuȝ curatio indicatiua nō sit aliud q̄ȝ recta cognitio operādi sumpta ab essentia rei a medico cognita: sed cā ꝑmitiua ꝭm pl'm cū vocat medicus ad infirmū est iam amota ꝛ nō p̄ns: qꝛ est ei incognita. ¶ Et cōfirmat p̄dicta rō ꝑ hoc vt dū morb⁹ curat a medico cā ꝑmitiua amota est: ꝛ nō p̄ns. mō medicus aut intendit curare qd̄ iaȝ factū est de morbo ꝛ de eius curationē indicat ipse morb⁹ nō cā eius: aut intēdit ꝓhibere qd̄ futurū est de morbo ꝛ de eius ꝓhibitiōe indicat cā nō q̄ amota est, sicut est cā ꝑmitiua: cū post motionē nō ampli⁹ opet: s; cā q̄ p̄ns ꝛ ꝯtinue causans, sicut est cā itrinseca: q̄re pȝ ꝙ a causa ꝑmitiua nō sumit indicatiua. ¶ Et itellexit ipse ꝛ alij auctores dictā sniaȝ affirmātes ꝙ cā ꝑmitiua nō idicat de curatione: neqȝ ꝯuenit in aliquo ad curā morbi māifesti: ꝛ in ꝓpatulo exn̄tis q pōt cognosci per visuȝ ꝛ sensū ꝙ nō ꝯferat ad curam morbi occulti, nā in tali morbo occulto ꝯferentiā facit cognitio cāe primitiue: vt pȝ in cognoscēda solōne ꝯtinuitatis cranei ꝓcedēte a cā primitiua: qm̄ eius cognitio maxime ꝓbet auxiliū in cognoscēdo illā: vt suo ca° patebit: ꝛ ideo eodē 4° de inge. sani. dixit. ꝓpterea dico opȝ scire ꝑmitiua eo ꝙ aliqñ dent auxiliū in morbo cognoscēdo: ꝛ ꝑ 4° cōpendij rememorari de cā ꝑmitiua sepissima in multis locis curationē tibi ostēdit que aliqñ necessaria est: sicut morsus canis rabidi: curatio eniȝ nobis ab eo declarat: qm̄ si cognouerim⁹ canē rabidū festinamus ad dilatandū vuln⁹: vt ab eo venenū excludam⁹: si aūt nō rabiosus fuerit: nō aliud nisi ad sanandū vulnus intendimus, ꝛ eodē mō pōt dici de quolibet vulnere venenato. Si. n. sciuerim⁹ vulnus ex scorpione fuisse, succurrim⁹ ei cū calefaciētib⁹. sup. ꝛ e͡c°. si sciuerimus ꝙ fuerit ab aliquo calido āiāli. al's. aiali. ¶ Et nō solū a cā primitiua absente nō sumit mō dicto indicatio curatiua: s; neqȝ ēt vt Gal. ibidē dixit. a cā intrinseca absente. v̄. g. si nā aliqs humores expulerit extra corp⁹ q vulnerauerint mēbrū per qd̄ transierūt ipsis complete expulsis nulla eoꝝ portione remanēte: tūc in cura illius vulneris nulla indicatio sumit vel sumēda est ab illis humoribus cū nō amplius existāt in corpore sub forma cāe añtis future facere vulnerationem: neqȝ sub forma cāe cōiuncte ipm actu faciētis, qꝛ q̄ȝuis aliqua cā corporalis vel intrinseca aliquā causauerit egritudinē, vt aliqui humores mordicatiui vl'ceratiui aliquā cōtinuitatis solutionē in aliquo mēbro illis humorib⁹ dictis eiectis a corpore: aut ēt in corpe remanētib⁹, nō tñ vltra vulnerantibus ab illa cā vel ab illis humorib⁹ de solōne egritudinis illius: siue solute cōtinuitatis nulla sumit indicatio curatiua: cū nō q̄ȝtuȝ illā egritudinē: siue ꝯtinuitatis solōnē possent ꝯseruare vel augere: s; a cā intrinseca sumit indicatio solute cōtinuitatis in curatione inq̄ȝtū fuerit sub rōne cāe ꝯiuncte actu cōtinuū mēbri soluēs. ꝛ hoc voluit Gal. ibidē. q̄ȝuis dixerit ꝙ est intētio sumpta a cā augmentāte solōnem ꝯtinuitatis. ¶ Dixit Gal. ibidē. tractandū esse de cura eoꝝ qbus vuln⁹ augmētat ꝛ maius efficit. Et inuestigandū est quot ꝛ q̄ sunt cāe vulneri supueniētia ipm augmētātia ꝛ innuit in sūma illa duo esse. s. malicīā cōplōnis mēbri ꝛ malicīā sanguinis: siue humoris sine māe nutrimētalis fluētis ad locū solutū. ¶ Et dixit Gal. ꝙ mala cōplo q̄ est cā augmēti solute ꝯtinuitatis duobus modis est: qꝛ qñqȝ est ꝭm solā mutationem q̄litatis mēbri soluti: ꝛ qñqȝ est ꝭm cā ꝯiunctā: cū q̄dā duritie ipsius mēbri, ꝛ silr̄ sanguis ad locum defluēs duplr̄ pōt cōsiderari mal' est: vno mō in q̄ȝtitate: alio mō in qualitate: ꝛ pōt addi tertius mod⁹. s. ꝙ sit malus in q̄ȝtitate ꝛ q̄litate silr̄: ꝛ iste due cāe numerant inter eas q̄ ꝓhibēt vulnus a cōsolidatione: ꝛ iste eedē cāe ꝓhibētes vulnera a cōsolidatiōe p̄sit dici: ꝛ sunt cāe cōseruatiue ei⁹: ꝛ de eis iferi⁹ dicet in ca° ꝓprio: qd̄ erit de causis difficultatis sanationis vlcerū. ¶ Ab accn̄te autē sumit indicatio curatiua cū ipȝ tale fuerit ꝙ diuertat ad se curā: ꝛ ista accn̄tia maxime sunt dolor cū vehemēs fuerit ꝛ coloris loci ad malū colorē ꝑmutatio ꝛ vermium in vulnere gñatio ꝛ sanguinis sup̄flua euatio: ꝛ fient ad ista accidentia capl'a sp̄alia. Medicus. n. ꝓuidere o; quātū ei possibile fuerit ne mala accn̄tia supueniāt vulnerato: ꝛ si supuenerint errore vel alia q̄cūqȝ de cā ad ipsoꝝ reductionē o; esse sollicit⁹ ꝛ qm̄ nisi sedent vuln⁹ curari nō poterit. ¶ Et scire debes ꝙ solōne facta a cā extrinseca: aut ēt a cā itrinseca: q̄ iā cessauit ꝛ ampli⁹ eā nō causat efficiēdo augēdo vel ꝯseruādo ab ipsius tpe nō sumit indicatio curatiua: cū talis solō ꝯtinuitatis sit egritudo facta nō ampli⁹ depēdēs in fieri aut cōseruari: neqȝ ab ea sensatā mutatiōnē sue eēntie in subito recipiat: sed in solōne cōtinuitatis facta a cā intrinseca agēte adhuc aut cōseruāte bn̄ sumit a tpe ei⁹ indicatio curatiua, cū talis soluta cōtinuitas sit egritudo fiens ab illa cā depēdēs in fieri: aut cōseruari, ꝛ ab ea recipiat magnā ꝛ subitā mutationē sue essentie in subito: ꝛ sumit in ea a tpe medicatio. al's. indicatio curatiua, sicut ab eo in alijs faciētib⁹ sumit morbus.

¶ De cura solute continuitatis indicatione sumpta a re naturali. Cap.xj.

Galenus volēs ostēdere ad curationem solute cōtinuitatis necessariuȝ fore cognoscere ꝛ cōsiderare corporis ꝛ mēbri soluti cōplōnē ꝛ gradū ei⁹. 3° de inge. sa. dixit. nō solū logice. i. rōnalis medici: veꝝ ēt methodici pariter itelligūt oib⁹ naturis vnā medicinam necessario nō cōuenire cū teneris ꝛ mollibus corpib⁹ minora ꝛ remissiora. s. in siccitate cōueniunt: siccis xō austera. i. magis sicca. Dixit enim Gal. nullam nām eoꝝ que molliuȝ sunt corporū posse dura medicamina sustinere: sup. eam vō que siccoꝝ tolerare ea posse, q̄re palā est nām infirmi corporis. s. ꝛ mēbri soluti esse inuestigandaȝ: ꝛ rō est, qꝛ ad rectā curationem necesse est scire debitaȝ qualitatē ꝛ quātitatē auxilioꝝ cū qbus curatio ꝑficit: sed certa ꝛ debita qualitas ꝛ q̄ȝtitas eoꝝ nō pōt cognosci: nisi per cognitionē nālis cōplōnis corporis patiētis ꝛ mēbri ꝛ gradus ipsius. Nā l; de qualitate auxilioꝝ auferēdoꝝ indicet soliti morbi essentia, de ipsorū tñ q̄ȝtitate indicat nō solū essentia morbi, veꝝ etiaȝ cōplo nālis patiētis ꝛ corpis ꝛ mēbri: vt primi 4° asseruit Aui. ꝛ nō solū nālē cōplōnē patiētis cognoscere opȝ: veꝝ ēt ipsi⁹ ꝓprietates occultas qb⁹ cōuenit cū aliq medicina vel discrepat, q̄ȝuis h̄ nō scientia: s; solā expientia haberi possit. Ideo Gal. ibidē subdit. tertiā itētionē manifestabo. s. qꝛ o; cognosci: ꝛ est: nā cū vnicuiqȝ nāe sit ꝓprie qd̄dā qd̄ lingua nullatenus pōt explicari. sup. neqȝ calamo scribi: neqȝ ꝭm ꝙ est scia valet aliquo mō cōprehēdi, cōstat peritissimū eē medicū curādoꝝ morboꝝ ꝑticulaꝝ. i. vniuscuiusqȝ ꝑticulaꝝ idiuiduis qui pōt artis medicine ingenio ꝑpendere ꝭm notitiā eorum que nature humane ꝓpria sunt: ꝓpria vnicuiqȝ nature medicine constituens: similr̄ opȝ corporis ꝛ mēbri soluti v̄tutem attēdere: ꝛ cōtrariare ꝭm eius fortitudinē ꝛ debilitatē: nam forti v̄tuti intēsiora: debili vō remissiora adhiberi o;. ¶ Cōsilr̄ aūt ꝛ mēbri soluti ꝛ sensus acuitatē ꝛ ebetudinē: nā mēbroꝝ acuti sensus remissiora: ebetis vō sensus intēsiora cōgrue afferunt. Dixit Gal. 4° de ige. sani. sensibilia mēbra o; curare cū eis que valde sunt remota ab accidēte doloris: ꝛ eis vō que grauis sensus possum⁹ forte dare medicinā si morbo cōueniāt. ¶ Cōsilr̄ quoqȝ mēbri nobilitatē ꝛ ignobilitatē. dixit ibidē Gal. mēbroꝝ que nobilissima sunt vt v̄tutē custodiamus: opȝ ꝙ si mēbrū ignobile fuerit potius mollis/

Mala cōplo duobus mōis est cā solute cōtinuitatis.

cata tribuere.s.absq̄ cautela ⁊ pura quotiens voluꝰ ex eo aliqd̄ dissoluere q̄ nō pñt sine mixtione ſhpticoꝝ nobilibus preparari. ¶ Et ꝯsilr in alijs reꝝ nałiū ꝯsiderationibꝰ ⁊ cō suetudinū pcedere opꝫ:⁊ nō solū mēbroꝝ ꝯsiliū nālia ꝯside rare opꝫ, veꝝ ēt officialiū. ¶ Significationes vō q̄ a cōsilibꝰ mē bris cōsiderant̄.dixit Gal.5° de inge.sani.alie sunt q̄ ab eis de cōpositis cōprehēdunt̄ mēbris:quēadmodū nā ꝯsilium diuersa est a nā officialiū:⁊ in cōsideratiōe nāe ꝯsiliū q̄ ha beat̄ ꝯsideratio de nā membri vulnerati oēs ꝯcordāt:vñ ait Aui.ꝯditiones mēbri attēdēde sūt:qm̄ ex eis habēda est cō sideratio. ¶ Sꝫ ꝯsideratio nāe totiꝰ corꝑis in curāda soluta ꝯtinuitate alicuiꝰ mēbri per instrm̄ diete s̄m ordinationem sex reꝝ nō nāliū:similr ꝯcordāt oēs:q̄ vtilis rōnalis sit rō/ cinatio:⁊ hoc iō:q2 iste sex res nō nāles alterant vel ꝯseruāt totū corpꝰ:⁊ nō solū mēbꝝ vulneratū. ¶ Et silr cōcordant oēs in curatione solute ꝯtinuitatis ꝑ potionē s̄m euantia ⁊ alterātia auxilia interiꝰ assumēda in his:⁊ nō sufficit ꝯside/ ratio nāe soliꝰ mēbri soluti.sꝫ reqrit̄ cū ea ēt ꝯsideratio totiꝰ corꝑis. ¶ Sꝫ de ꝯsideratione totiꝰ in mēbri curatione solu te ꝯtinuitatis ꝑ auxilia localia nō ꝯcordāt oēs:sꝫ discrepant qdā ab alijs:qdā.n.dixerūt nō fore neciūꝫ i hac curōne ꝯside rare nāꝫ totiꝰ corꝑis:sꝫ sufficit ꝯsiderare solū nām mēbri so luti:⁊ rō eoꝝ est q̄ soluta ꝯtinuitas alicuiꝰ mēbri est spālis morbꝰ ipiꝰ ledēs opōnes:q̄re soliꝰ ipiꝰ erit ꝯsiderāda nā. Alij dixerūt,q̄ de intētiōe Gal.fuit q̄ ēt totiꝰ nā ꝯsiderari debeat,⁊ rō est:q2 sicut ostēsuꝫ fuit in sermōe p̄.q̄ de subto medicie in quocūq̄ mēbro:siue sano:siue egro sūt due ꝯplō nes.vna inata q̄ est illi mēbro ꝓpria ex actiōe q̄litatū elēto/ rū cōponētiū mēbꝝ in eiꝰ gñone ꝓducta:⁊ s̄m hāc sumit̄ in dicatio curatiua q̄ dr̄ sūpta a cōplōne:siue nā mēbri:alia cō/ plexio est isluēs q̄ cuilꝫ a pncipalibꝰ isluit q̄ est illa q̄ actuat cōplōnē inatā mēbri ad agēdū q̄ cōplō influēs a pncipalibꝰ dr̄ cē ꝯplō totiꝰ corꝑis:⁊ s̄m hāc ēt sumit̄ indicatio curati/ ua:q̄ dr̄ sūpta a ꝯplōne,siue nā totiꝰ:⁊ q̄ ab vtraq̄ dicta cō plōne sit sumēda indicatio curatiua in curatiōe solute ꝯtinui tatis ꝑ auxilia localia appet manifeste:q̄ q̄lꝫ ipsarū est ꝑnm opōnū mēbri. Et modꝰ sumēdi hāc idicationē ab vtraq̄ di/ cta ꝯplōne vel nālē s̄m Gal.3° de inge.sani.est:qm̄ aut q̄lꝫ dictaꝝ duaꝝ ꝯplōnū est tꝑata,aut vna ē tꝑata:⁊ alia distēpe rata:q̄ si vtraq̄ fuerit distēꝑata:tūc aut distēꝑerātia silis aut dissilis.si silis:tūc etiā indicatio ab eis sūpta eadē:siue silis est, si dissimilis:tūc aut ille distēꝑerātie sūt eq̄les aut ineq̄les,si eq̄ les:tūc indicatio sumpta ab eis erit silis,ac si vtraq̄ fuerit tēꝑata:eo q̄ vtraq̄ exñte in ꝯ̄rijs q̄litatibꝰ eq̄li resultabit eq̄litas in mēbro ⁊ in tēꝑantia:si aūt fuerint ineq̄les,tūc in/ dicatio curatiua sumēda est a predomināte s̄m gradū domi nij eius sup reliquā.v̄.g.si vna fuerit tēꝑata:⁊ alia distēpe rata:tūc indicatio sumit̄ a distēꝑerata:⁊ a quacūq̄ dictaruꝫ cōplōnū indicatio sumat̄ indicat de sui ꝯseruatione:qm̄ qd̄ nāle est ꝯseruari opꝫ:dico enim dixit Gal.3° de inge.sanita. siccis sicca:humidis hūida,⁊ calidis calida:⁊ frigida frigi/ dis cōuenire.Significatio.n.q̄ a nālibꝰ ondit̄:⁊ ꝯ̄traria est ei q̄ ab eis q̄ extra nām:nālia.n.custodire ⁊ regere debemꝰ ex silibus:que aūt sūt extra nāꝫ cū ꝯ̄trarijs expellere. ¶ A nā aūt membri officialis sumit̄ ēt indicatio:⁊ de diuersitate medicinaꝝ approximandarū. Et etiam de modo approxi/ mationis eaꝝ. ¶ Scias q̄ ignorātia electionis medicine ⁊ modi approximationis eius ipedit medicū a recta ⁊ ꝯgrua curatiōe:q̄uis ignorātia modi approximationis medicine sit pua ⁊ facilis respectu ignorātie eligēdi ꝯgruā medicinā. ¶ Ad scientiā aūt electionis ꝯgrue medicine opꝫ scire in ꝑti culari modos cōplōnis mēbri cū cōplōne totiꝰ.de quo dixit Ras.9° ꝯti.cōpositio ꝯplōnis mēbri cū ꝯplōne totiꝰ potest multiplr fieri.pmo quotiēs corpus fuerit humidū ⁊ mēbꝝ humidū.scd̄o quotiens corpus fuerit humidū:⁊ mēbrū sic/ cū 3° quotiens corpus fuerit siccū ⁊ mēbrū humidū.4° quo tiens corpus fuerit siccū ⁊ mēbrū siccū.5° quotiēs corpus

Cōpō cō/ plexionē mēbri cū cō/ plone to/ tiꝰ multe/ plr fieri potest.

fuerit equale ⁊ mēbrū eq̄le.6° quotiēs corpꝰ fuerit equale ⁊ mēbrū siccū.7° quotiēs corpꝰ fuerit equale ⁊ mēbrū hu/ midū.8° quotiēs corpꝰ fuerit humidū ⁊ mēbrū eq̄le.Et sūt v̄ba Gal.3° de inge.sani.vbi ēt.dixit Gal.q̄ ꝯsimilr intelli/ gendū est in caliditate ⁊ frigiditate:q2 possibile est corporis ꝯplōnē esse calidā:mēbri v̄o frigidā.⁊ eꝯ°.possibile est mē/ bri cōplexionē esse equalē corꝑis v̄o calidaꝫ vel frigidam.⁊ possibile est totius mēbri ꝯplexionē in caliditate ⁊ frigidita te esse equalē. ¶ Et opꝫ in ꝑticulari scire modū electiōis me dicine s̄ꝫ illas de quo dixit Gal.ibidē.cōplexione mediocri. scilꝫ eq̄li exñte nō opꝫ medicinā aliquo respectu variari:qm̄ nā infirmi tēꝑata est:sed si cōplō totiꝰ vel mēbri supra cō/ plexionē alteriꝰ calidior siue frigidior.siccior siue humidior fuerit q̄ꝫ opꝫ medicina in ea qualitate augēda est ⁊ q̄ñtitate s̄m quā illa mala cōplō nālis extiterit. ¶ Cōcedamꝰ igitur. dixit Gal.q̄ cōplō infirmi.s.totius sit hūidior q̄ꝫ opꝫ:cuius rei cā medicina parum exiccatiua sit ei ꝯueniens,mēbꝝ v̄o infirmū nāle sit siccū:vt q2 sit eoꝝ q̄ paꝝ carnis hñt:sicut di giti ⁊ ꝯcatenationes ⁊ aures,⁊ nares:⁊ oculi:⁊ cetera alia que hñt plm̄ cartilaginis pelliculaꝝ ligamēti ossiuꝫ vel ner/ uoꝝ vel alioꝝ q̄ reddūt mēbra nāli ꝯplōne siccа:ita q̄ mem bri nā ꝯ̄traria sit nāe:siue cōplexioni totius corꝑis:tūc opꝫ vt ingras si siccitas mēbri sit ex tēꝑamētū eadem q̄ñtitate qua humiditas corporis vltra moderatū excesserit:naꝫ si h̄ esse cognoscimus:nō opꝫ te medicine qualitateꝫ augere vel minuere:⁊ hoc iō:q2 mēbrū est equale toti corpori. Et iō ne/ cessario tali vulneri tēꝑatā apponi si tēꝑamento reqsito ad curationē vulneris:⁊ si vulnus in tēꝑato corꝑe:⁊ tempe rato mēbro foret. Si v̄o mēbꝝ vulneratū modū tēꝑamēti magis excesserit q̄ꝫ humiditas corꝑis sit necesse q̄ medicina adeo siccior efficiat̄ s̄m q̄ siccitas illiꝰ mēbri corꝑis hūidita tē ꝑcedit.v̄.g.si siccitas mēbri fuerit extra tēꝑamētū in 4° numero ⁊ gradus vel mãsio gradus hūiditatis corꝑis in 3° palā est medicinā siccaꝫ in vno numero vulneri eiꝰ ꝯuenire:q2 in vno numero illam excedit.su.⁊ ecōuerso.⁊ cōsimiliter in alijs qualitatibꝰ:hoc tñ.s.scire numeꝝ graduū:siue man sionē ꝯplexionis corꝑis vel mēbri.dixit Gal.nō possumus scire:sꝫ maximo ingenio ad veritatē eius approximamus:naꝫ ad illud qd̄ certū est de illo ꝑuenire nō possumus. ¶ De predictis.dixit Aui.cū corpus multe fuerit siccitatis:⁊ mē/ brū solōnē ꝯtinuitatis patiēs augmētatū fuerit in humidi/ tate ex temperamēto exiccandū erit:ac si soluta continuitas esset in membro ⁊ corpore tēꝑatis:vel vt qdam dicūt:exic candū erit ex tēꝑamento.i.cū medicina vulneꝝ tēꝑata:⁊ cū medicina vulnerū sit siccа:tunc ipsa erit vel dꝫ esse me/ dia inter medicinā pauce siccitatis:⁊ medicinā multe siccita tis ex eis que vulneribus ꝯueniūt:⁊ silr dixit Auic.si fuerit ecōuerso.si corpus fuerit augmētatū in humiditate etiā mē/ bruꝫ patientis in siccitate,scire enim opꝫ q̄ membrū humi dum in corꝑe sicco minoris est humiditatis q̄ꝫ si esset in cor pore humido:⁊ similr membrū siccum in corꝑe humido mi noris est siccitatis q̄ꝫ si eēt in corpore temperato:⁊ adhuc mi noris q̄ꝫ si esset in corpore sicco q̄ si corpus ⁊ mēbruꝫ.dixit Aui.ad augmentū deuenerint.s.q2 ambo excedāt in siccita/ te vel humiditate:tunc si excessus amboꝝ fuerit ad humidi/ tatem ampliori exiccabit̄ siccitate:⁊ si ad siccitatē minori:⁊ sic dꝫ iacere textus:⁊ vt correspōdeat textui Gal.⁊ textui Ras. 9° ꝯtinē. Uerum textus iste errore translatoris fuit transpo situs:⁊ vbi in textu dicit̄ maiori:debet dici minori:⁊ econ/ uerso.vbi dicit̄ minori dꝫ dici maiori,dicunt tamen quidaꝫ q̄ textus vt iacet debet sic saluari.scilꝫ q̄ Auic.in hoc textu non fuerit locutus de siccitate vel humiditate totius corpo/ ris,aut membri naturalis:sicut facit in precedenti:sed de ac cidentali:siue preter naturā:⁊ tunc textus nō eget transposi tione:sed est verus prout iacet:qm̄ si corpus ⁊ mēbrū accidē taliter fuerint humida egebit medicina sicciori:⁊ cuꝫ ea ꝑ/ ponat̄ humiditati accidentali corꝑis ⁊ mēbri ⁊ hūiditati

vulneris ꝛ ecōº. vex qͣuis hoc sit vex: nō tamen est ad inten/
tionē Aui. in hoc loco: ꝛ ad cognoscēdū errorē q possit ꝯtin
gere ex ꝯplōne nāli ꝛ ex ꝯplōne accītali corporis ꝛ mēbri.
dixit Gal. vbi supra. nō debes ignorare que cōplexio corpis
nāla: siue mēbri sit nālis, ꝛ que preter nām.

¶ Ex dictis seqͥ ꝙ in curatione vulneris existentis in corpe nāliter ꝛ membro sicco sicciora requiruntur medicamina q̄ in curatione vulnex existentiū in corpore: siue mēbro naturaliter humido. Et ad ꝓbādū hoc Gal. 3. de inge. sani. adduxit plures rōnes: quax pma est: q: vulnus factū in mēbro ꝛ corpore sicco est humidius facto in corpore vel mēbro hūido: q̄re eget medicamine sicciori. aūcedens est notū: ꝛ ex eo ꝙ cū vulnus sit morbus humidus si fuerit in corpore vel membro sicco erit lapsus eius cōtrarius ꝯplōni nāli: ꝛ qñ erit in corpe vel mēbro hūido erit lapsus illi silis: sed cōtrarius est maior simili. ꝛ ꝯñtia tenet: q: maiori lapsui maiora cōtraria cōueniunt. ¶ Scḋa rō est ista. illi vulneri p se ꝯueniūt sicciora ad sui curā in quo de exhibitione siccox indicat ꝯplō nālis: ꝛ cōplō pter nām q̄ illi in quo de exhibitione siccox indicat solū ꝯplō pter nā, sz in vulnere exñte in corpe sicco indicat de exhibitione siccox ꝯplō pter nā. s. mala ꝯplō hūida vulneris vt curet per exiccantia, ꝛ indicat ēt de exhibitione cox ꝯplō nālis corpis vel mēbri que sicca est, vt p ea ꝯseruetur: in vulnere aūt in corpe vel mēbro hūido nāliter indicat de exhibitione siccox sola hūiditas vulnex: nō aūt cōplō nālis: q̄ cū sit hūida indicat p sui ꝯseruatione de exhibitiōe humidox: cū nālia p silia ꝯseruent. ¶ Tertia rō eiº est ptinens vulneri cōposito cū depditione sube: in quo ipsa suba regñari hz q̄ dz regñari talis q̄lis fuit ea q̄ depdita est. mō in vulnere corpis sicci: siue mēbri sicci suba depdita sicciox erat q̄ in vulnere corpis hūidi vel mēbri: q̄re opz vt in vulnere corporis vel mēbri sicci sicciox regeneret suba q̄ in vulnere corporis humidi: sed vt regeneret suba sicciox eget medicamie sicciori. g̃ ꝛc. Bene ergo ꝯcludit Gal. ꝙ si duo vulnera inuenerimº in hūiditate eq̄lia: quox vnū est in corpe sicco: ꝛ aliō in hūido, ꝙ opz illud qḋ est in hūido cū pax deliccatiuis iuuari. Et qḋ est in sicco cuz magis deficcatiuis. Opz. n. dixit auctor ꝯpēdij te scienter medicinas vulnex discere: ꝛ quāto magis nāe pātiētiū mēbrox ꝓpinquores efficere poteris laborare. ¶ Et Aui. dixit ꝯditiones mēbri attēdēde sunt, qm̄ ex eis habēda est ꝯsideratio. Ex istis ꝯditionibº est ꝯsideratio pncipalis ꝯplōnis mēbri ꝛ ꝯplōnis ēt vlceris, qm̄ si mēbrū in sua cōplōne multe fuerit hūiditatis: ꝛ vlcus nō fuerit multe hūiditatis: sufficit siccitas in pmo gradu: qm̄ egritudo nō multū elongat a nā mēbri: nō ergo reqrit multa siccitas p exiccatione hūiditatis vlceris cū sit pauca: neq̄ p conseruatione ꝯplexiōis nāe vel mēbri cū nō sit sicca: sz si in mēbrū fuerit sicce ꝯplōnis vlcus multe humiditatis: tūc dixit Aui. necīuz erit illud qḋ deficcet in 2º gradu ꝛ 3º: vt reducat ipz ad suā nālē ꝯplōnē: qm̄ medicina dz esse sicca: ꝛ vt ꝯseruet nālem ꝯplōnē mēbri que sicca est, ꝛ vt opponat egritudini que multū humida est. In tēperatis vero. s. inter hūiditatē ꝛ siccitatē dispositio. s. medicine equāda erit. ¶ Cōtra pdcā. dixerūt qdā ꝙ vulnus simplex in mēbro hūido p sua curatione: ꝛ incarnatione indiget sicciorbº q̄ in mēbro sicco: ꝛ ꝯsilr in vulnere cōposito cuz diminutione sube: ꝛ rō eox est: q: vulnus in mēbro hūido est hūidius q̄ in sicco, ergo eget sicciorbº: ꝯñtia tenet: q: quātitas medicine dz eq̄ri q̄titati ꝯplōnis morbi: ꝛ aūs dicūt notum esse ex eo ꝙ ōis discrasia augent in subiecto sibi sili: cū ergo vulnus sit morbus hūidus augebit in mēbro hūido plus q̄ in sicco. ¶ 2ª rō eox est qm̄ in illo morbo sine vulnere in quo indicatur de medicina sicca ab eo: ꝛ ēt a re nāli exigit medicina sicciox: sed sic est in vulnere in mēbro hūido: qm̄ in eo indicat de medicina sicca ad vulnus ipz in q̄tū est morbº hūidus: ꝛ indicat de eodem ipsa ꝯplō mēbri q̄ est hūida, cū. n. ipsa sit distēperata idicat de sui reductione: ꝛ ac ēt indicat de sui pseruatione: ne ampliº labat in hūiditatē, qm̄ facilis est trāsitus in q̄litatē symbolā, reductio aūt ꝛ pseruatio fit p ꝯ̃ria. g̃ in ꝯplōne hūida fiet p sicca. ¶ Propter pdicta dixerūt. qdā ꝙ in quocūq̄ corpe siue mēbro vulnus est maiº in illo idiget ad curōnē siccioribus ꝛ ecōº. vulnº aūt in hūido corpe vel sicco eē maiº q̄tum ad pñs spectat pōt dupl'r intelligi: vnoº absolute nulla suppositiōe facta: ꝛ isto mō vulnº in quocūq̄ dictox corporum pōt eē maiº ꝛ minº idifferēter: alio mō nō absolute: sz cū aliqua suppōne. s. ꝙ ambo sint eq̄ in accītibº oībº, ꝛ maxie tñ in abūdātia hūiditatis: ꝛ cū hac suppōne itellexerūt Gal. ꝛ Aui. ꝛ sic vulnº in corpe sicco semp est maiº: q: dicta suppōne facta sp lapsus ad oppositā q̄litatē est maior: q: magis distat a nāli ꝯplōne corpis. ꝛ sic dicūt. ꝙ nulli est dubiū ꝙ idem gradus hūiditatis repꝰ in corpe sicco est maior eodē repto in corpe hūido: q: magis distās a nā corpis vel mēbri: ꝛ ꝯsimiliter ēt est in qbuslz actiuis: vñ idē gradº caloris repꝰ in corpe frido magis distat a nā illiº corpis q̄ in corpe calido: ꝛ sic itelligēdo vulnº in corpe sicco indiget sicciorbº q̄ ipm tale in corpe hūido: vt rōnes Ga. ꝓbāt. Dñt tñ pdicta hr̄e veritatē seruata eq̄litate in ceteris rebº nālibus: nā eq̄litate in eis nō ſuata posse foret vulnº egere ꝯ̃rio eiº qḋ dcm̄ est. v. g. si mēbrū hūidū fuerit in v͛tute forte: ꝛ in suba densū: ꝛ in pfundo positū: mēbrū aūt siccū ecōº. fuerit debile rarū: ꝛ in supficie positū: tūc vulnº eueniēs illi mēbro hūido exiget sicciora q̄ eueniēs in mēbro sicco. ¶ Ad rōnes aūt supradictorū dñt. ꝙ vulnº in corpe hūido eē hūidiº nulla suppositione facta est posse: sz pdicta suppōne fcā nō: ꝛ dñt ꝙ ꝯplō hūida q̄ nālis ē nō idicat, vt ipsi dicūt de exhibitiōe siccox: īmo humidox qbº ꝯseruent. ꝛ ecōº nālis q̄uis sit distēpata tpe morbi nō dz reduci: neq̄ pseruari: nā reductio ꝛ pseruatio dz fieri tpe sanitatis nō tpe egritudis: in curōne. n. no hz locū.

¶ De cura solute continuitatis indicatione sumpta a re non naturali. Cap. xij.

A Re non naturali sumit indicatio in curatione solute cōtinuitatis hoc mō: nā si regimē p sex res nō nāles q̄litatis fuerit silis qualitati morbi: tunc medicina eligi dz que sit ꝯ̃ria qualitati morbi, ꝛ qualitati ipsius regiminis, q̄ ēt sit maioris q̄titatis. i. itēsioris gradº: ꝛ ecōº. si q̄litas resultās ex regie sex rex nō nāliū fuerit ꝯtraria q̄litati morbi: sz tñ minoris q̄titatis. i. remissioris gradº: iā regimine. n. in sex rebº nō nālibº sumit idicatio nō solū de q̄litate meⁿᵉ: vex ēt de q̄titate eiº: de q̄litate notuz est, de q̄titate v͛o: qm̄ si regimē fuerit sile morbo in q̄litate: tūc idicat d̄ maiori q̄titate: q: dz sumere meⁿᵃᵐ itēsioris gradº, vt valeat resistere morbo ꝛ augᵗᵒ eiº qḋ recipit in q̄litate regis: si v͛o q̄litas regis fuerit ꝯ̃ria q̄litati morbi: tūc meⁿᵃ dz eē remissioris gradº. s. q̄ exigat morbº ſm se: qm̄ q̄litas regis addit in v͛tutē meⁿᵉ ꝛ iuuat eā ad corrūpēdā q̄litatē morbi. ¶ Auctores tñ de sex rebº nō nālibº solū expsserūt de aere ea q̄ dcā sūt. ꝛ hoc iō q: inter illas res aer magis alterat corpa nr̄a: ꝛ nēcio corpibº nr̄is magis appropinquat ꝯtinue. Vñ Gal. dixit. 3º de inge. sani. ingrēda est aeris ꝯplō, q: ingrere dz q̄lis est regio q̄le est anni tps ꝛ pñs aeris ꝯstitutio: eo ꝙ afficit corpº sicut meⁿᵃ: ꝛ ꝓinde si calor aut frigiditas ei dñat curationez vulnex ꝓhibet: vñ opz meⁿᵃᵐ ꝯstitui q̄ sue ꝯplōni repugnet ꝛ sue ꝯplōnis corrigat itēsionē: vñ Hyp. sp in frigidis tpibº calida: ꝛ in calidis frida opabat, ꝛ eodē mō si ei siccitas: aut humiditas eius dñat: qm̄ siccitas auxiliū pbet in curatione solute ꝯtinuitatis: hūiditas v͛o ꝯtrariū opat: ꝛ ppea in humidis aeris ꝯstitutionibº sicciora administrare opz, ꝛ eodē mō intelligi pōt de q̄libet alia re nō nāli. ¶ Ampliº pp alterationē quā aer fac i vulnera qbº obuiat nō solū penetrātia ad iterᶦᵒʳᵃ ꝯcaᵘᵉ vētriū. Vex ēt i extrᵃ nō penetrātia dz scire ꝙ aer inueniēs vulnº discoopꝗ̄ tpe q̄ possit in ipz ipmere duobº modis ei nocere pōt. Vno mō labia eiº alterādo ſm q̄litatē suā: ꝛ ea deliccādo ꝛ recentiā sanguinis ꝛ hūiditatis

Vtrū in corpibº ꝛ membris nālr siccis sicciora requirant medicamina q̄ in hūidis vulneratis.

Scḋa op̄.

Solutio.

In cura solute cōtinuitatis inter res nō nāles maxie aer est ꝯsiderādus

viscositate apte inuiscari ingrossando: ⁊ ipsaꝫ humiditateꝫ ꝯglutinationi labioꝝ ineptā reddēdo. Alio mō. q: aer inter labia siue intra cōcauitates eoꝝ recipit ⁊ inclusus retinet: q̄ scōs modus maxīe repit in vulneribus ꝓfundis: sicut p̄us maxime in supficialib⁹ repit: ⁊ inclusus aer ipedit rectā vulneris curationē: ⁊ h̄ iō: q: sicut dixit Aui. incarnatio ⁊ cōsolidatio vulneris fit p̄ vnionē ⁊ assimilationē currētis. s. sanguinis vel humiditatis p̄dicte: siue nutrimēti ad vtrūqꝫ spatiū vulneꝝ: q: ex vtroqꝫ labio ad cōcauitatē: siue spaciositateꝫ inter mediam: vt in illa spaciositate defluēs illa humiditas se cōtāgat: ita vt vnū cōpar alteri cōpari misceat. s. hūiditas exiēs ex vno labio hūiditati exeūti ex altero cōmisceatur: ad hoc vt in carnē ꝯuertat q̄ labia vniat: ⁊ in vnū cōducat: sꝫ aer interclusus sepans inter labia inter humiditatē ex vtroqꝫ labio ꝯcurrētē mediat: ⁊ cōmisceri ꝓhibet: ⁊ sic vnionē fieri nō pmittit: ⁊ cū h̄ insup nocet, q: nutri^m: siue humiditas ipsa ex labijs ꝓcedēs ⁊ nō ꝑueniēs ad mixtionē p̄dictaꝫ in locū cadit inalē. s. in vacuitatē in qua est aer: ⁊ ibi derelicta a regie nāe corrūpit: vñ necesse est vt tādē in saniē cōuertat: q̄ iō vulnus simplex cōpo^m efficiat: ⁊ ꝑꝑ hoc necesse est ꝯtra p̄^m nocu^m vt vuln⁹ scarificet: vt sanguinolētū reddat: ⁊ tunc ꝯglutinet ⁊ incarnet: ⁊ cōtra 2^m necesse est vt aer excludat q̄ inclusus est: excludit aūt scarificationē in ꝓfundo faciendo: vt sanguis ēt ex ꝓfundo effluēs aerē inclusuꝫ secū excludat: ⁊ tūc ꝯglutinet ⁊ ꝯsolidet. q̄ si p̄dicta curatio fieri negerit: aut facta nō cōtulerit debet de cetero curari cura contusionis. Cura enim contusionis vulnus quod ab aere alteratum est rectificat ⁊ sanat.

¶ De cura solute continuitatis simplicis ⁊ singularis in generali. Cap. xiij.

Valli dubiū esse d;. q̄ si cura vulneris simplicis nō mortalis s̄m q̄ existit ex p̄te medici ⁊ infirmi ⁊ astātiū: ⁊ eoꝝ que extrinsecus sūt ad curā requisitoꝝ facta fuerit vulneri ipsi nullū morbū nulluqꝫ accidēs supuenire cōtinget. Si v̄o eē erratū fuerit per oīa supradicta: aut aliq̄d sine aliqua eoꝝ: ⁊ morbus: ⁊ accidēs ei⁹ curā ipediēs supuenerit ꝑꝑea cū ingenio ꝓcurandū est: ne error in curatione incidat: ne vuln⁹ q̄d est simplex cōpositū efficiat: ꝓhibebit aūt h̄ vir dietā ꝯgruā ordinādo in debita q̄titate ⁊ q̄litate māꝫ diuertēdo ventrē solubilē reddēdo mot⁹ vulnerati ꝓhibendo medicinas acutas: ⁊ oē q̄d dolorē inferat fugiendo: ⁊ ab oībus vulnus alterātib⁹: aut inter labia ei⁹ cadere potentibus ꝓhibēdo, ⁊ si qua ceciderint euellēdo ⁊ extrahendo ⁊ mēbra vulneri circūstātia ꝯfortādo: vt effluētia ad ipsa nociua queqꝫ repellāt. ¶ De ꝓhibitione aūt morbi ⁊ accñtiuꝫ supuenire vulneri potētiū in capl'is ꝓprijs de vulnere cum eis cōpositis dicet. Opꝫ ergo tres intētiones attēdere: quas Aui. tria p̄n^a notauit: de q̄b⁹ 4^a p̄mi dixit. intentio in medicādo solutionē ꝯtinuitatis que in mēbris accidit lenibus .s. carnifōrmibus. sup. ⁊ ēt in alijs mēbris. s. q̄ solo est simplex est triū p̄ncipioꝝ curā h̄re. ¶ Et p̄^m est ad cām solute continuitatis curatiōis ipeditiuā: q̄m dixit ipse si cā eius est fixa. i. magna que cā s̄m eū est fluxus sanguinis: fluxus eniꝫ sanguinis duobus modis pōt ipedire curationē solute ꝯtinuitatis: vno mō fluendo ad particulā solutā nō ad extra ꝓcedendo ⁊ egrediendo eꝯ°. alio mō influendo ad particulas non in ea remanēdo: sed extra ꝓcedendo ⁊ egrediēdo: ⁊ manifestū est. dixit Aui. q̄ opꝫ retinere illud q̄d fluit. s. ad p̄ticulā ne illā apostemet in ea remanens ⁊ ꝯstringere eius māme scilꝫ si fuerit currēs ⁊ extra egrediēs supflue ⁊ nō aliter: cuꝫ enim fluxus sanguis ex vulnere fuerit moderat⁹ nō est constringēdus: q̄ueād^m multi stolidoꝝ faciunt ilico supponentes cōstringentia sanguinē: vñ fiunt in cā supuent⁹ apatio: ⁊ nō vt ꝓhibeat apa supuenire. Dixit Aui. si fluxus sanguinis ex vulnere nō fuerit sufficiētis q̄titatis adiuuet cursus ei⁹: ⁊ vt scarificādo partes vulneratas: si mēbrū fuerit carnosum.

Tres intentiones p̄ncipales: scꝫ tria p̄ncipia i curā solute ꝯtinuitatis.

Fluxus sanguis duobus modis ipedire p̄t curationē solute ꝯtinuitatis.

Si autē nō posset fieri scarificatio: vt q: mēbrū sit neruosuꝫ vel alia de cā: tunc flōmia fiat ad diuersuꝫ trahēs sanguinēꝫ ⁊ alia etiā diuertētia: vt nō possit sanguis ad vulneratū mēbrū fluere ⁊ apostemare ipsuꝫ. De meliorib⁹ eniꝫ reb⁹. dixit Aui. q̄b⁹ intendim⁹ ad curationē vulneꝝ est: vt ꝓhibeam⁹ ipsoꝝ apationē: q̄m q̄ñ nō accidit apa possē est: vt vulneruꝫ fiat curatio. ¶ Scdꝫ p̄n^m dixit Aui. est fixura. i. labia fixa cōsolidare ⁊ vnire. ¶ Et q̄uo hoc habeat fieri in sequēti caplo dicet. ¶ Tertiū p̄ncipiū est putrefactionē ꝓhibere quanto plus possibile fuerit: ⁊ intellexit de putrefactione sube membri vulnerati: in oi enim vulnere cauendū est ne suba mēbri putrefiat ⁊ corrūpatur: ⁊ ac etiā intellexit p̄ putrefactionem saniei gñonē: ⁊ hoc solum fieri dꝫ in vulnere simplici mēbri carnosi: ipsuꝫ eniꝫ curandū est p̄ viā p̄me intentionis vt patebit: ⁊ nō dꝫ deduci ad saniē: q̄m si ad sanieꝫ deducit fit vulnus cōpositū: cū ergo dicit bonū esse sanieꝫ in vulnere generari: nō hꝫ veritatē in vulnere simplici mēbri carnosi. ¶ Et subdit Aui. cū ab vno dictoꝝ triuꝫ p̄ncipioꝝ. s. a p̄mo te excusaueris: tunc redi ad cogitandū de duob⁹ remanētibus: quasi dicat. postq̄ꝫ tu retinuisti q̄d fluit: siue ad locuꝫ vulneris: siue ex eo: tūc redi ad ꝯsolidandū locū: hic auxiliū p̄stādū nāe in ꝯsolidādo: q: nāe est cōsolidare: ⁊ redi ad ꝓhibendū putrefactionē ⁊ purulētie gñonē. ¶ Sunt aūt ⁊ quedaꝫ accidentia in vulneribus cōplicata que ꝯsiderare opꝫ: q: ab eis sumit indicatio curatiua: ⁊ ex illis accidētibus est quātitas vulneꝝ. de qua dixit Gal. si vulnus magnū aliq̄d fuerit necesse est medicinā magis siccā apponere: ⁊ quāto maius vulnus fuerit tāto siccior medicina necessaria erit. Si auteꝫ vulnus paruū fuerit paꝝ desiccātia ei sufficiāt: q̄m in pauco vulnere pauca humiditas generat: in magno autē multa: q̄ de multa exiccatione indicat: silr̄ si vulnus paruū fuerit sola ligatura faciēs adherere labia ei⁹ sufficit. Si v̄o mediocris fuerit quātitatis cū ligatura erit necessaria ⁊ sutura: ⁊ ex dictis accidētib⁹ est figura vulneris: de qua dixit Aui. cum sectio est plana ⁊ recta. i. oblonga. s. simplex: de qua nihil cecidit sufficit in curatione eius strictura ⁊ ligatura ⁊ ꝓhibitio sanguineitatis ⁊ aquositatis in ea: ⁊ ꝓhibet ne aliqua reꝝ cooperiat eā: neqꝫ pilus, neqꝫ aliud postq̄ꝫ tu cōseruaueris ꝯplexionē mēbri, ⁊ sollicit⁹ fueris ne attrahat ad ipm̄: nisi sanguis nālis. Si v̄o nō fuerit oblōga: ⁊ hꝫ lōgitudinē: siue s̄m ꝓcessuꝫ villoꝝ mēbri, sꝫ fuerit s̄m latitudinē: siue hꝫ trāsuersuꝫ ipsius: tūc q: in tali vulnere labia multū distant abinuicē nō sufficit strictura cū ligatura: sed necessaria erit sutura: ⁊ ex illis accñtib⁹ est locus mēbri vulnerati: a loco enim multiplex indicatio sumit. ¶ Dixit Gal. 4° de inge. sani. locus morbi de sex indicat: p̄mo de loco approximationis medicinaꝝ. x̄. g. vulnus si fuerit in intestinis grossis p̄lm clysteria fieri debēt ab inferiori: q: hec itestina sunt vicina ano: ⁊ si in subtiliorib⁹ p̄ supiora. dixit auctor cōpendij. potationes dāde sunt: ⁊ si in medijs ex vtraqꝫ p̄te curet. ¶ Scdo indicat. dixit Gal. de medicine mā. si vuln⁹ fuerit in interiora mēbra ostēdūt eā medicinā sibi cōuenire. q̄ sit ei silis ⁊ assuetas: sꝫ in exteriorib⁹ possum⁹ afferre ea q̄ nō sunt consueta: ⁊ que cū eis nō habēt aliquā ꝯsuetudinē: vt erugo eris litargiriū ⁊ silia: que mēbris interiorib⁹ nō cōueniunt: q: nō sunt eis assueta. Et auctor cōpendij dixit. vulnera vētris ⁊ maxime stomaci ⁊ subtiliū intestinoꝝ cū cibis ⁊ medicinis nullū nocu^m facientibus curent. Que x̄o in inferioribus intestinis sunt cū medicinis metallicis curare possumus: eo q̄d cerusa ⁊ erugo ei⁹ ad stomacū venientes mortē inferūt, ⁊ tñ ea ad intestina multotiens dirigimus grossa ⁊ prosunt. ¶ 3° indicat de forma medicinarū: que eniꝫ interius mittunt s̄m p̄lm liquida esse opꝫ: que v̄o exterius ⁊ liquida ⁊ solida administrare possumus. ¶ Quarto indicat de compositione medicine: quoniā si vulnus fuerit in membro q̄d sit via sicut in meri, oportet vt medicinis eius administrent cōglutinātia ⁊ inuiscātia: q̄b⁹ mediātibus medicine vulneri ꝯueniē-

Accñtia vulnerib⁹ cōplicata a q̄b⁹ sumit indicatio curatiua.

Indicationes sumpte a loco morbi.

tes loco hereāt: vt cōsolidationē facere possint. ¶ Quinto
indicat de quātitate medicine. dixit Gal. si vulnus fuerit in
ventre medicina que infirmo dabiꝛ in simul. s. tota recipiaꝛ:
qm̄ venter receptaculū est, sed si vulnus fuerit in meri pau-
latim ꝛ ex diuersis tēporib⁹ sumaꝛ: meri eniꝫ que via est nō
iuuaꝛ: nisi in trāsitu medicine: ideoq3 docet vt dictū est medi
cinā eius fieri viscosam: vt ꝓpter causam dictā magis ꝛ me-
lius operetꝛ. ¶ Sexto ēt indicat de situādo mēbro vulnera-
to. dixit Alb. 7° mēbrū tali positione est locādū vt vulnus
sit inferius quo putredo ab eo fluī possit. ¶ Dixit Auic. sa-
piēs scilꝫ Gal' 3° de ingenio sanitatis cū loquiꝛ de cura vul-
neris ꝓfundi dixit. ꝙ sic esse dꝫ orificio vulneris loc⁹: ex quo
effundaꝛ sordities semꝑ ꝑ nāturꝫ ꝛ hoc erit qn̄ orificiū erit in
inferiori, ꝛ fundus in supiori: tūc. n. pus effluit per selpsum
ex orificio illo: qm̄ dixit sapiens Gal. opꝫ vt cadat ꝑforatio
illic. s. apud fundū: aut figures mēbrū cuꝫ illa figura. s. talr
ꝙ orificiū sit inferius: ꝛ fundus superius: nā dixit Gal. ego
curaui vulnus magnū. s. ꝓfundū, cuius fundus erat vbi est
genu ꝛ ipsi⁹ orificiū in coxa preter qd̄ fecerim ei aliqd̄ orifi-
cium apud genu: etenꝫ preparaui coxā tali preparatione ꝙ
fundus fuit supius: ꝛ orificiū inferi⁹: ꝛ silr cōtingit posse ne
ri qn̄ vulnus fuerit in brachio qn̄ suspēdiꝛ brachiū ꝛ ma-
nus: ꝛ talr ꝙ orificiū semꝑ sit inferius: ꝛ silr fiendū est vbi-
cūq3 cōtingit posse sic situare membrū. Qꝫ si illud. dixit Al-
manso. fuerit impoßle: tūc in die ꝑmo vel 3° vulnus erit in-
tuendū: cuius ꝓfūditas si minui inceperit: nec virus: nec pu
tredo multa ibi cōtineri inueniaꝛ curatio nō erit mutāda. Si
ꝟo virus ab inferiori parte ad ipsius os cū cōpressis nō mā
dari ꝯspexeris cōuenientius est vt ipm̄ inferius ꝑfores apd̄
finē ꝓfunditatis vulneris: qd̄ ideo fit vt virus iter habeat:
vn̄ manare possit. ¶ Gal. quoq3 de inge. sanita. ait eo quoq3
cōcauitatē subcutaneā: vtpote inuisibilē habente opꝫ, vt in-
uestiges ꝛ ingras: an cōcauitas inferior fuerit: vt sanies pos
sit deorsuꝫ facile currere. nā si sic curabis ipꝫ. sicut cetera vul
nera: tan inferius cōcauitate existente sanies clausa maneat
aditum exeundi nō hñs: ꝛ si sic fuerit necesse est vt foramen
quodā ingenio faciamus quo sanies possit exire: qd̄ duob⁹
modis est cōsiderādū, qm̄ aliqn̄ totā ꝯcauitatē opꝫ incidere:
ꝛ aliqn̄ solū in ꝑte inferiori necesse est foramē fieri: ꝛ si quis
dixerit mihi quō ꝯtingat hoc fieri respondebo ei ꝙ nā loci
ꝛ magnitudo vulneris mōstrabit qd̄ de dictis duobus fien
dū est: nā si vulnus in tali loco fuerit ꝙ incisio sibi molesta
fiat: ꝛ vulnus magnū fuerit vtile ei erit vt aliquā partē cōca
uitatis incidas: ꝛ hoc inferius. Si aūt vulnus tale extiterit
ꝙ incisio ei molesta nō sit tota concauitas incidaꝛ. Un̄ dixit
auctor cōpēdij. si sanies in vulneribus augmētaꝛ cū medica
mina desiccatiua nō sufficiant: opꝫ foramē fieri de quo fluat:
qd̄ aliqn̄ inferius possumus facere. ꝛ aliqn̄ nō: cūq3 inferius
fieri nō pōt: tunc tota cōcauitas vlceris scindaꝛ: ꝙ si in me⁹
vlceꝝ vena vel neruus fuerit illud facere prohibēs, tūc infe-
rius foramē facimus ꝛ custodimus ne aliquo mō claudaꝛ.
quare illud cum bombicino oleo infuso opilamus: ꝛ vno-
quoq3 die extracto bombicino eius latera premimus: vt sa-
nies excludaꝛ, supius ꝟo vulnus claudi ꝛ incarnari permit
timus. ¶ Et Aui. dixit. dico ꝙ fortasse cadit vulnus taliter
in mēbro ꝙ necessariū erit ꝯplere incidere ꝛ secare mēbrū. s.
non solū in fine fundi eius: sed per totū ab orificio eius vsq3
ad ꝓfundū, vt totū vulnus detegaꝛ, ꝛ hoc erit qn̄ ꝯspexeris
orificiū in fundo factuꝫ vel fiēdū nō posse sufficere ad expur
gationē eius: aut nō poterit fieri orificiū in fundo ꝓpter ali
quā cām ꝓhibentē ipsuꝫ fieri aut dꝫ fieri talis sectio ꝑ totū
qn̄ suspicio foret ne circa mediū ꝓfunditatis vulneris aliqd
lateret impediens cōsiderationē. al's cōsolidationē eius: si-
cut qn̄ accidit in fistulis absconsionibus ꝓfundis. ¶ Qui-
dā sunt practicātes vulnera cauernosa nō incidentes: sed so-
luꝫ quadā medicina attractiua ꝛ exiccatiua apud eos nota
ta curant. Et dico ꝙ q nouit talē medicinā bñ operaꝛ. ¶ Et
ex accidentibus ex qb⁹ sumiꝛ indicatio est vulnerū recentia
ꝛ vetustas que diciꝛ ex tēpore sumpta. ¶ Dixerunt qdā. ꝙ
a tēpore vulneris nō sumiꝛ indicatio curatiua: neq3 vulnera
recentia: ꝛ vetusta ostendūt quō curari habeant, lꝫ quidam
hoc arbitrentur qui sic errore decepti sunt. Ait. n. Gal. vbi
supra. ꝛ poniꝛ. 14° ꝯtin̄. si vlcus ꝑmi tēporis ꝛ diuturni
quotiens carens fuit alijs ꝯditionib⁹. s. permutantib⁹ ipsi⁹
curationē nō indiget: nisi vna cura que est ꝙ indiget gluti-
natione: ꝛ in hoc caplo nulla est diuersitas: ꝛ nihil egritur
ex tēpore. ¶ Quidā putauerūt a tēpore morbi indicationē
sumi dicentes ꝙ sicut in alijs morbis aliter fit curatio in ꝑn
cipio: aliter in augmēto, ꝛ aliter in statu: ꝛ alr in declinatio
ne, ita silr fiat diuersificatio de curatione in soluta ꝯtinuita-
te ꝫm diuersa tēpora eius. Quibus ab alijs rñdeꝛ ꝙ ipsi er
rant: eo ꝙ tēpora morbi indicātia diuersitatē curationis nō
sunt oībus morbis attributa: sed eis solū in qbus tēpora di
stingui possunt, aut penes dispositiones māe morbi: aut pe-
nes dispositiones suoꝝ accidentiū: sed nullas tales disposi-
tiones hꝫ solutio cōtinuitatis: qꝛ nō est morbus mālis: neq3
hꝫ subiectas mutationes faciētes varias ꝛ subiectas dispo
sitiones in accidētibus. Et de hoc longū sermonē fecit Gal.
4° de ingenio sani. que lōgitudinis cā pretermitto. Ego aūt
puto aliquā idicationē a tēpore sumi debere. Ait eniꝫ Ras.
post verba Gal. posita. 9. ꝯti. dico in hoc est cōsideratio: qm̄
vlcus diuturnū. i. nō recens cū sanguine suo oīno siccat⁹ est
desiccationē. s. in ꝑtibus extrinsecis suoꝝ labioꝝ ēt si salue-
tur de oībus alijs accn̄tib⁹ siue cōditionib⁹ predictis: ꝛ ideo
glutinatio eius nō erit cōueniens. s. vt fiat vt fit in recenti, ꝛ
ideo de eis sanguinē emittūt labia scarificādo ꝛ reducūt ipꝫ
ad vulnus sanguinolentū vt sic conglutinationem recipiat.
Quidā aūt dixerunt, ꝙ diuturnitas tēporis in vulnere indi
cat malā māꝫ ꝓhibentē eius curationē fieri: ꝛ sic in curatio
ne vulneruꝫ prebent auxiliu. ¶ Et ex accidentib⁹ predictis
est vulneris simplicitas vel cōpositio, ꝛ fient de curatione eo
rū capitula spālia. ꝛ ꝑmo de curatione vulneris simplicis in
membris carnosis euenientibus.

¶ De cura solute continuitatis simplicis in membris carno-
sis in generali. Cap. xiiij.

Dixit Gal. 3. de ingenio sanitatis. vulnus si
nullius hꝫ cōmixtionē: qꝛ. s. sit simplex
monstraꝛ solū solidari debere: sicut enim dixit
Aue. colliget. 7. qn̄ cōtinuitatis solutio solum
simplex existit absq3 alicuius alteri⁹ egritudis
societate. sup. siue alterius ꝑmutationis ipsius curatio eget
vna solū intētione q̄. s. vocaꝛ cōsolidatio conglutinatio siue
incarnatio. Ait Gal. 3. tegni. solō continuitatis eueniens in
membris carnosis. s. simplicis: ꝯglutinatio partiū est ipsius
sanatio: qm̄ in qbuscūq3 membris carnosis mēb. i substātia
nō deperdiꝛ sola ꝯglutinatio restituit sanitatē: neq3 differūt.
Gal. dixit. si cōsolidationē. sup. siue incarnationē noies. Est
aūt cōglutinatio siue incarnatio extremitatum siue labioꝝ
membri soluti inuiscatio ꝛ vnitio vt redeant in eo qd̄ prius
erant. ¶ Ad hoc aūt ꝙ vulnus cōglutineꝛ. dixit Gal. eodē.
3. tegni. intentiones quatuor exiguntꝛ. quaꝝ ꝑma est cōiun-
gere labia vulneris vt se cōtangant, nisi enim cōtangāt se nō
cōglutinabuntꝛ. ¶ Scd̄a est ipsa labia coniuncta in tactu, ꝛ
ipsa cōiunctione tenere tempore sufficienti: in quo natura
possit cōglutinationē facere ꝛ vnionē. ¶ Tertia est ꝓhibe-
re ne ad locū supfluitatis defluant cōglutinationē impedien
tes, ꝛ vulnus qd̄ simplex est reddētes compositū: ꝛ ꝓhibere
ne sup labia vulneris cadat aliqd̄ ꝓhibēs labioꝝ vulneris
ꝑ cōtactū: ꝛ ꝑ ꝯño ipsoꝝ vnionē fieri: siue illud ꝓhibens ab
intrinsecis veniat vt malus humor vel ma'a supfluitas: siue
ab extrinsecis: vt pilus puluis. filuꝫ. ligni. lapis. oleum. vel
alia humiditas vel ēt aer ipm̄ alterās vulnus aut aliud sic.
¶ Quarta est ꝯseruare ꝑtes vulneri circūstātes sanas ꝛ in
sui nāli cōplexione. ¶ Et dixit Gal. ꝙ predictā ꝑmā inten-

tionem

An a tpe vulneris sumat idicatio curatiua.

Incarnatio qd sit. Quatuor itētiones. exigūt ad hoc ꝙ vulnus ꝯglutinetur.

tionẽ.s.ƿglutinationẽ labioꝝ pcedit siue vuln⁹ magnũ siue puũ adductio distãtiũ pticulaꝝ ex plasmatiõe extñs gñe: vt ita distãtes particule adducant᷑: & vna ps ꝺm debitũ modũ supficiei eaꝝ attingat aliam sicut in p̃ plasmate attingebat. Et dixit Gal̃. pcedit ẽt glutinationẽ: vt scias q̃ ille ptes conducte pmaneãt in plasmate ad qͦd adducte sunt: & ab eo nõ separent᷑: & iste due intẽtiones adimplent᷑ p mediũ: siue adimpleri debẽt p̃terq̃ꝫ.al's. postq̃ꝫ mũdauerit a sanguine iter labia ƿgelato: & ab oĩ alia re q̃ adesse potuisset intra illa cadere. ptib⁹ vͦo sic adductis: & in reductione ƿseruatis. Dixit Gal̃. id qͦd sepata ƿiũgit est nã: nõ intelligẽs de ƿiũctione labioꝝ sepatoꝝ: nã nullũ vulnus est hñs labia separata: qͦd nã possit p se illa adducere: q: id facere vt est dictum: est medici nõ nãe: sed intelligẽs p ƿiũctionẽ separatoꝝ ipsoꝝ ƿglutinationẽ: nã enim est q̃ distãtia.s. ad veꝝ plasma iã adducta cõglutinat: & reddit eis tanq̃ꝫ ex p̃ncipio habeãt vnionẽ. sicut enim dixit Gal̃. nã est p se cã q̃ caro in vulneribus reperit᷑.s. gñata sit ab eodẽ vulnera solidari & ƿiungi.i. vniri: cognoscendũ est aũt hoc dixit Gal̃. nã mẽbri fac̃ aut sola aut aliud.i. p aliud adiuta: q: mediante adiutorio medicine. dicunt. nã illud p se facere põt in vulneribus paruis mẽbroꝝ mollium carnosoꝝ: in vulneribus aũt magnis carnosoꝝ: & in oibus vulneribus mẽbroꝝ medioꝝ & duroꝝ facit illud p aliud.s. mediãte auxilio medici. ¶ Dixit. A. quarta primi. simplicia vulnera.i. simplices cõtinuitatis solutiones cũ fuerint pue. sup. & in mẽbris carnosis: & nihil ex eaꝝ humiditate corrodetur.i. nihil de mẽbri substãtia deperdit᷑ indicatione supra a nã vulneris curant᷑ ƿiungendo ipsoꝝ labia: & cõiuncta ligãdo.i. tenẽdo & phibẽdo ne inter labia aliqd pulueris vel olei cadat. ipsa enim cõsolidabunt᷑ si parua fuerint sine alio auxilio: eo q̃ nã est potẽs in talibus puis vulneribus paucam humiditatẽ q̃ in eis gñatur exiccare: & labia vnire nullo in eis extrinseco apposito.s. medicamine ƿsolidatiuo. cũ vero vulnus magnũ fuerit: q: nullũ vulnus magnũ põt esse sine aliq̃ carnis deperditione: q̃ꝫuis possit esse cũ pauca: qͦd nõ dicet᷑ ex illa ƿpositũ cũ deperditione carnis: sed remanebit simplex: tũc nõ põt esse qn aliqd puris in eo generet᷑: tũ cã doloris in magno vulnere ꝺm plm̃ fientis & mãm ad locum trahẽtis: tum ẽt cã debilitatis in magno vulnere seqñtis in ptibus solutis: pp qͦd non pñt delegatũ ei nutrimẽtũ pfecte digerere: & ƿuertere: vñ nõ poterit tale vuln⁹ magnũ consolidari sine auxilio.s. q̃ pus illud abstergat & exiccet: & carnẽ gñari faciat & ƿsolidet. si enim Dixit Gal. inter vtrasq̃ꝫ vulneris ptes aliquãtulũ eruginis maneat: aut aliqͦd spatiũ inter eas plenũ sit aere.s. & vacuũ a carne nulla ƿiunctio ei⁹ & glutinatio in eo põt fieri.s. sine carnis generatione in loco illo vacuo.s. & sine eruginis abstersione: ẽt q̃ꝫuis ptes adducte sint & retente. quare necesse est vt illa erugo exiccet᷑: & q̃ nã carnẽ in illo spatio restituat: & q: caro restituenda valde pua est in vno die: aut ad multũ in duob⁹ restitui poterit: & q: in magno vulnere nã p se illud facere non sufficit: sꝫ eget auxilio medici: idõ Gal̃. subdit. tũc desiccatiua vulneris ƿueniunt. Et notanter dixit Gal̃. in verbis p̃dictis aliqd puris &c. vt significet q̃ sit de eo vulnere paꝝ. Nã si foret multum nõ remaneret vulnus siccũ: sed esset ƿpositũ cũ virulẽtia vel sorditie: & sic̃ notãter dixit. spatium aliqͦd. vt significet illud debere esse paruũ cũ valde parua carnis deperditiõe: qñ si spatiũ esset magnũ: tũc vulnus nõ esset simplex: sed ƿpositũ cũ carnis deperditiõe. ¶ Dixit Auerro. colliget. 7. in quibusdam vulneribus.s. simplicibus nõ sufficit labiorũ vulneris aggregatio.s. in magnis: sed est neciũ vt sugeret saniẽ q̃ in ptibus vulneris est locata: & hꝫ hoc veritatẽ nõ solum de vulnere magno ꝺm lõgitudinẽ eius: vel latitudinẽ: sed ẽt de magno ꝺm pfunditatẽ: dũmodo sine carnis deperditiõe fuerit. ¶ Dixit Aui. sectio si pfunda fuerit multotiẽs strictura labioꝝ adinuicẽ facit eã adherere & incarnari: i hoc tñ differt a nõ pfunda: q: nõ est necesse detegere stricturã: & soluere ligaturã stringẽtẽ & discooperire vulnus sic sicut põt fieri in vulnere nõ pfundo: & hoc vsq̃ꝫ ad dies plures.s. in qbus sit facta incarnatio & ƿsolidatio si possibile est illud.s. nõ detegere vulnus: & hoc dixit: q: aliqñ nõ est possibile: sꝫ opꝫ soluere ligaturã & nõ solũ ligaturã: sed aliqñ opꝫ soluere suturam & discooperire vulnus: & hoc esset qñcũq̃ꝫ vulnus simplex trãsiret in ƿpositũ cũ deperditiõe carnis vel cũ multiplicatiõe virulẽtie siue sordis pp aliq̃ꝫ causaꝝ supuenientium ex eis q̃ vulnus phibẽt ƿsolidari. tũc enim necesse est detegere vulnus: aut ꝺm totũ: aut ꝺm aliquã ptem: in qua sit vel fiat orificiũ sufficiẽs expurgationi puris qͦd generat᷑ in eo. ¶ Dixit ẽt Aui. qñ nõ ƿuenit strictura firmãs sectionẽ siue cum ligatura siue cũ strictura fuerit ẽt quãuis sit bñ facta. tũc.s. est necessitas detegẽdi vulnus & soluẽdi stricturam: & forte dixit ipse. est necessariũ detegere sectionẽ: & ppꝛie vbi nõ cadit strictura bona sup radicẽ pfunditatis vulneris: vt qñ p stricturam siue sit facta cũ ligatura siue cum sutura nõ adhererẽt ptes pfundi vulneris adinuicẽ bñ sicut opꝫ: sed remaneret inter eas vacuitas: q̃re effundunt᷑ ad vacuitatem illam materie q̃ pp aliquã causaꝝ effluunt ad locũ vulneris que postea in illa vacuitate retẽte cõuertunt᷑ in pus. & est necesse tũc q̃ illi puri sit vel fiat orificiũ p qͦd ad exteriora exeat ne mẽbrũ corrũpat: & qñq̃ꝫ etiã nõ sufficit vt vnum tñ fiat: sed & duo & plura quotiens vnũ nõ fuerit sufficiẽs expurgationi illius puris: & cũ orificiũ erit facere necessarium. dixit Aui. tũc nõ erit excusatio quin ponat᷑ cotũ.i. stuellũ de coto & qͦd currit cursu eius.s. coti vt de petia vel stuppa sup orificiũ vulneris exiccãs ipsum pus: opꝫ enim stuellũ poni intra labia vulneris vt in se recipiat pus: & in eo imbibat᷑ & exiccet vulnus: ac etiã vt teneat orificiũ vulneris apertũ vt p ipsum pus libentius exeat: & sic remaneat vulnus exiccatum. ¶ Et de causis ẽt detegẽdi vulnus. dixit Aui. est qñ vulneri p̃paratio est talis q̃ nõ est possibile pus & malã mãm defluẽtẽ ad ipm extra fundi: sicut qñ orificium vulneris est superius: & fundus inferius. ¶ Et de causis detectiõis vulneris ẽt est qñ in vulnere esset os.s. q̃ egeret abrasione vel extractione: & de causis ẽt est qñ vulnus iam esset cõcauatũ & est factum fistula. & sit in eo humiditas valde mala: etenim in dictis casibus curatio nõ currit cursu vulneꝝ simpliciũ: sed cursu vlceꝝ. ¶ Dicũt. p̃dicta curatio vulneri cuiuscunq̃ꝫ speciei carnis ƿuenit nõ obstãte q̃ q̃dam caro pticipet neruis pãniculis vel ligamẽtis: qñ conglutinatio totius talis vulneris fit rõne carnis ibi existẽtis: & fit cõsolidatio totius partis solute cũ tota pte soluta: & non q̃ qlibet pars soluta cuilibet pti solute sibi corꝛespõdẽti siue cõtiti necessario conglutinet᷑. non enim ps neruosa in tali conglutinatione parti neruose cui añ solõnẽ ƿiũcta erat necessario ƿiũgit᷑: neq̃ꝫ ps pãniculoꝝ parti pãniculari: & sic de aliis: sed sufficit q̃ tota pars soluta toti parti solute cõglutinet᷑. ¶ Adimplent aũt medici primã dictaꝝ q̃tuor intẽtionũ curatiuaꝝ manib⁹ labia in primũ plasma leuiter deducẽdo vnũ labiũ v̾sus aliud paulatine ƿhendo & indolorose ꝺm q̃ possibile fuerit ipm iũgẽdo. ¶ Scðam vero iplent in vulnere puo sola ligatura. in magno vͦo ligatura suppositis puluillis ad firmiter tenẽdũ labia ƿiũcta. In maximo vͦo ligatura & sutura. dixit Gal. in tegni. ad hoc vt ptes adiũcte pmaneãt supligatio ƿducens distantiã suture vtilis est. Et dixit. 3. de ingenio sanitatis. qͦd ex mẽbris separat᷑.s. separatione magna non põt teneri post adunationẽ labioꝝ inuicẽ qn separet᷑: nisi ligamẽ in vtraq̃ꝫ ptis extremitate ponat᷑ vsq̃ꝫ ad mediũ vulneris descendẽs: aut nisi suat᷑: aut nisi cultre.i. plumaceoli in eis apponãtur: q̃s Ipoc. Anacarõ vocauit. Et Auer. 7. colliget: dixit q̃ꝫ pua vulnera sola ligatura curant᷑: & aliq̃ ligatura: & aliis sustẽtationib⁹ vt plumaceolis: & q̃dã sutura indigẽt. Dixit. A. si vulnus magnũ est opꝫ ligari vt vtraq̃ꝫ ps ei ƿiungat᷑ & ƿsolidet᷑. Q: si maius fuerit illo añq̃ꝫ liget᷑ opꝫ sui ne cã sue magnitudinis diuise remaneat. ¶ Tertiã aũt intentionẽ iple-

Nã vulnera pua p se glutinare põt: magna vero nõ.

De cãis cogẽtib⁹ dissolueř ligaturã & detegere vulnus.

Quõ implent p̃dicte q̃tuor intentiones.

bũt puidẽdo ne in corpe multus aut malus gñet chimus: et si qs añ i corpore gñatus extiterit illũ euacuãdo: et ne ad locũ vulneris defluat diuertẽdo et puidẽdo ne aliqd extraneũ extrinsecus adducat et apponat vel causaliter inter labia vulneris incidat. ¶ Dixit Gal. 3. tegni. in adducẽdo distantiam nihil extrinsecus cadere pmittat sicut puluis: aut oleũ aut hũiditas in medio ↄstituta ↄglutinãdo pphibẽs vnionem hmõi enim interi⁹ cadẽtib⁹ ptes nõ ↄiũgunt. vidim⁹ enim p quosdã flõatores suũ instrm oleo inungi vt suaui⁹ et sine dolore vulnerẽt: vñ fit q vuln⁹ illõ tarde ↄsolidat. ¶ Propter pdicta qdã stolidoꝝ qñ egẽt in magnis vulneribus iuuare ad ↄsolidãdũ cũ medicamine ↄsolidatiuo supra labia vulneris petiã subtilẽ apponũt et sup petiã puluerẽ ↄsolidatiuũ siue incarnatiuũ aspergũt ne ex illo puluere aliqd inter labia vulneris ingrediat: ex quoꝝ opone nihil pficui sequit: cum nõ possit virt⁹ illi⁹ pulueris ob dẽsitãte petia ad vulnera tãs ptes trãsire. ¶ Quidã vo alij puluerẽ incarnatiuum intra labia vulneris aspergũt vt ad ↄsolidationẽ forti⁹ opet dicẽtes ex vbis Gal. et alioꝝ auctoꝝ nõ debere sumi pphiberi debere extrinsecũ cadere vel opponi nisi solũ ea q̃ vulneꝝ phibẽt inuiscationẽ et vnionẽ: sꝫ ea poni posse et debere q̃ hũiditatem vulneꝝ exiccẽt et labia inuiscẽt et ↄglutinẽt: ẽt dato q talis puluis nõ sit in carne ↄuertibilis neq̃ labijs vulneris inuiscabilis: qm̃ ipse aut insensibiliter resoluit aut a nã extra expellit. ¶ Quidã ↄpõnẽ pulueris et cuiuscũq̃ medicine incarnatiue inter labia vulneꝝ vituperãt et fieri phibẽt dicentes q lꝫ sua virtute adiuuet ad ↄsolidãdũ: sua tñ corpulẽtia ↄsolidationẽ impediũt: et sic lꝫ p se iuuent: p accidẽs tñ nocent: et iõ dicũt. q solũ dꝫ aspergi in supficie orificij vulneris post q̃ iã reductũ est et ↄiũctũ: nullo tñ mediãte qm̃ sic appositus sufficiẽs est exiccare supfluas hũiditates vulneꝝ et iuuamẽtũ in ↄsolidãdo pstare nãe: neq̃ poterit eã sua corpulẽtia impedire: et istoꝝ intẽtio vr magis esse sm mentẽ Auer. Dixit enim. A. nõ dꝫ. vt opemur medicinas incarnatiuas nisi supficiebus amboꝝ labioꝝ vt faciãt adherere eas. s. labia: q̃uis qdã ↄcedãt q aspsio pulueris inter labia vulneris in puo q̃titate ↄueniat eo q iuuat et ipedire nõ põt pre sui paucitate. ¶ Quartã vo intẽtionẽ implebũt vt dixit Gal. in tegni. q sua ptis sana seruabit p mediocriter exiccãtia: et rõ est: qꝛ sicut iã dcm̃ est cũ mẽbrũ vulneratũ sit iã debilitatũ: et mẽbra alia fortia ad ipm trãsmittũt supfluitates suas: ipm ẽt debile scm̃ nõ põt bñ aut nõ integre ↄuertere nutrimẽtũ suũ. q̃re humectat et labit ad hũiditatẽ pter nãm suã: vñ hñda ẽ prouisio de tali lapsu: et ↄseruanda est nãlis dispõ mẽbri: et hoc fiet vt notũ est p mediocriter exiccãtia temperata in actiuis aut declinãtia ad q̃litatẽ ↄplõnis mẽbri. talis enim medicina poterit mẽbrũ ↄseruare in sua nãli ↄplõne vt ea mediãte nã valeat ↄsolidationẽ facere: et cũ hoc poterit morbũ q hu-

Q̃do lteꝫ ligat cõ. tionẽ cõseruari d bere i cura solute continuitatis

midus est destruere humiditatẽ pter nãꝫ exiccãdo. ¶ Dicũt tñ auctores. in cura solute ↄtinuitatis nãlẽ ↄplõnẽ membri debere ↄseruari: nõ de va et ppria ↄseruatione intellexerunt q̃ hꝫ fieri p similia: sed de ↄseruatiõe large sũpta q̃ potius dr pseruatio ab interiori lapsu: q̃ tñ fieri non dꝫ cũ medicina ↄ̃ria ↄplõni nãli mẽbri q̃ possit ipsam a sua nãlitate alterare et extrhere. ¶ Notãt q de pdictis q̃tuor intẽtionib⁹ pme due magis sunt gñales scdis duab⁹: qꝛ ↄueniunt oĩ vulneri tam puo q̃ magno: sed scdẽ due ↄueniũt solũ vulneri magno. In puo enim vulnere nõ fit tãta distantia labioꝝ vt multa hñi debeat solicitudo de casu rei extranee inter ea: neq̃ etiaꝫ fit tãta alteratio nãlis ↄplõnis ptiũ mẽbri solutaꝝ q de ipsius ↄseruatione hẽat medicus multũ solicitari. eã enim conseruare nã p se sola suffic: nisi aũt ↄplõ mẽbri in sui nãlitate fuerit ↄseruata neq̃ carnis gñatio neq̃ labioꝝ vnitio fieri poterit. Ait enim Gal. 3. de ingenio sanitatis. in regñatione carnis nã: scꝫ vt dr de ↄplõne est q̃ñ artifex: et nõ dixit absolute est artifex: sꝫ secũdarius et instr̃alis. principalis eniꝫ artifex est vtus nãlis nutritiua: ↄplõ aũt est instrm sine q̃ vtus nutritiua illud agere nõ põt. Dixit eniꝫ Gal. in q̃rto. eiusdẽ. subterioris carnis. i. carnis q̃ in fundo et circuitu vulneris existit ↄplõ ẽ tale qd qõ sine ea neq̃ caro generari: neq̃ vulneris labia ↄglutinari pñt: qua de re ↄgruũ est eã in sua cõseruare nã: quatenus nostrũ velle in sanãdo vulnere pfici valeat. Et subdit Gal. dꝫ ẽt sanguinẽ ad mẽbrũ vulneratuꝫ defluẽtẽ. supple. ẽt eẽ tẽperatũ in q̃titate et q̃litate. nã hec duo dix. vt video magi necãria sr ceteris ad curã vulner]. sãguis enim corruptiõe et carnẽ gñari et vulnus ↄsolidari phibet.

¶ De vulnere composito in generali. Cap. xv.

Dixit Gal. in tegni. sm ↄpositas vo. s. solutas ↄtinuitates ↄplexe. s. dꝫ adhibere cãs curatiuas. quaꝝ vna vertat ad ipsam solutam ↄtinuitatẽ: et alia ad dispõnẽ siue dispõnes cum ea cõplicatas. ¶ Dispõnũ attamen pter nãm q̃ vulneri ↄplicari pñt indicãtiũ aliã cãm curatiuã ab ea q̃ sumit ab essentia ipsius vulneris alie sunt q̃ indicãt aliã nõ tñ cõtrariã neq̃ pmutantẽ curationẽ: neq̃ ordinẽ et modũ eius et alie sunt q̃ indicãt aliã: ↄ̃riam et pmutantẽ ordinẽ et modum curationis: et q̃ indicant ↄ̃riã curationẽ semp indicant se auferri debere et curari añq̃ curet ipm vulnus. q̃ vo indicant aliã intẽtionẽ nõ tñ ↄ̃riã. qdã sunt quoꝝ curatio sit cuꝫ curatione vulneꝝ impleri põt: q̃uis habeat fieri p alias medicinas q̃ p eas q̃ ↄueniunt vulneri simplici. s. p medicinas hñtes diuersas vtutes potẽtes implere vtrãq̃ intẽtionẽ curatiuã. vbi gr̃a. qñ cũ vulnere ↄplicat mala ↄplõ calida: tũc dꝫ administrari frigida medicina et sicca q̃ curat malã ↄplõnem calidam sua frigiditate: et curat vulnus sua exiccatiõe: et qdã sunt quaꝝ curatio nõ pt simul fieri cũ cura vulneris. sed opꝫ vt eaꝝ curatio pmittat: et deide curet. i. vuln⁹. v. g. qñ cũ vulnere ↄponit defluxus malaꝝ humiditatũ ad ipm prius opꝫ illũ curare defluxũ: et deinde curare vuln⁹. ¶ Et haꝝ dispõnũ qdã sunt morbi q pñt esse cõplõnales vel ↄpositi: et qdã sunt cãe ipsoꝝ: et qdã sunt accñtia. Et de his oĩbus dicẽdũ est: et pmo de cura dispõnis cõposite nõ pmutantis ordinẽ curationis: et ista cõpositio est solute cõtinuitatis cuꝫ morbo in q̃titate diminuta q̃ est solo cõtinuitatis cũ depditione sbe: et eã. n. Gal. 3. de igenio sanitatis. vocauit morbum cõpositũ: et q̃uis. A. simplicẽ vocauerit siue supficialis sit siue pfunda pp quorũ dissonãtiã. dicũt qdã. q eã esse morbũ simplicẽ põt itelligi dupl̃r. Uno mõ absolute: et sic est falsũ. nã est morbus cõpositus: vt dixit Gal. et nõ solũ cuꝫ morbo in q̃titate diminuta: vel ẽt cũ morbo in figura: vt notuꝫ est et cũ morbo in situ p societate. Cutis. n. carni alr sotiat ĩ eo q̃ debeat et q̃ prius sociabat. Alio mõ nõ absolute sꝫ cõparatiue ad scipam cõplicatã cũ alia re pter nãm pmutãte ordinẽ et modũ curationis ipsius: et sic põt dici simplex: qꝛ sic vterq̃ morb⁹ curari põt. curatio eniꝫ substãtie deperdite: est etiã curatio vulneris. Et pp pdicta. dixit Gal. in tegni. q nõ arbitrant eã substãtie deperditionem esse aliã dispõnẽ idest alium morbũ: sed solũ vlcerũ dr̃iaꝫ. i. solute cõtinuitatis sm quã vlcus. i. soluta cõtinuitas diuidit in id qõ est equale. i. supficiale et id qõ est cõcauũ. i. pfundũ. vl id qõ est equale. i. sine substãtie deperditione: et id qõ est cõcauũ. i. cũ substãtie deperditione. et fortasse de illis fuit. A. in vbis dictis qñ eã dixit esse morbuꝫ simplicẽ siue supficialis sit siue profunda. ¶ Et dixit Gal. ibi cõcauitas. i. substãtie depditio nõ ẽ dr̃ia vlcerũ solute cõtinuitatis: imo est quoddã genus toti⁹ egritudinis. s. distinctũ a soluta cõtinuitate: qm̃ est morbus officialis in natura numeri p diminutionẽ: vt patuit: et ideo est morbus cõpositus diuersam exigens curatiuã intẽtionem. nam soluta cõtinuitas vnionẽ exigit. substãtie vero depditio deperditi regenerationẽ: et q̃uis ex natura eaꝝ indicet oportere prius deperditũ restaurare: et deinde vnire et cõsolidare soluta: nõ tñ hoc necessariũ est in curationis exiccatione q̃m ambe pdicte intẽtiones eadẽ cã curatiua siue eadeꝫ medicina pfici et ipleri põt. ¶ Hec solute cõtinuitatis com-

positionem cū deperditiōe substātie Gal. primam esse dixit.
ait enim in tegni. in vlceribus iam solutis cōtinuitatibus.
prima cōpositio est ɔcauitatis.i.substātie deperditio: non tñ
intellexit q̄ sit prima absolute: q: cōpositio morbi cū causa
eius est prior q̄ꝫ sit compositio ipsius morbi cū alio morbo:
sed intellexit q̄ sit prior: q: manifestior: vel q: frequēti⁹ eue/
niens: vel q: sit prior oībus alijs morbis cū soluta ɔtinuita
te cōplicabilibus. Nā prior est mala ɔplōne ꝛ prior est apa/
te ꝛ morbo in nā numeri p̄ supadditionē: cum prius accidat
in soluta ɔtinuitate substātiā dep̄di q̄ꝫ malā ɔplōnē vel sbe
supadditionem vt apa gñari. ℭ Et hanc quoqꝫ ɔtinuitatis
solōnē cū deperditione sube cōpositā Gal. vulnus cōcauum
noiauit: ꝛ cū euenerit in mēbris carnosis ꝓprie vlc⁹ vocat:
ꝛ ego de vlcere ꝛ eius causis signis differētijs curationibus
prius tractabo ꝛ deiñ ad alias ɔpōnes solute cōtinuitatis.

ℭ De vlcere in generali. Cap. xvj.

Vlcus qñqꝫ sumit largissime p̄ omni solō/
ne ɔtinuitatis: vt supra patuit: q̄ꝫuis
dicāt solū in mēbris carnosis ꝛ qñqꝫ sumit lar/
ge p̄ omni solōne ɔtinuitatis mēbroꝝ carnosoꝝ
cū dep̄ditione substātie siue fuerit cū sanie siue si
ne sanie laudabili vel nō laudabili: ꝛ qñqꝫ sumit stricte ꝛ p̄
prie p̄ vulnere sanioso sanie laudabili vel illaudabili. Et ſm
hanc tertiā assumptionē distinguit vlcus a vulnere. dū eniꝫ
nō fuerit in vulnere sanies gñata vulnus dr: sed postq̄ꝫ in ea
reperta fuerit non amplius vulnus sed vlcus noiandum est.
ℭ Causarū aūt gñationis puris in vlceribus alia est p̄ncipa
lis ꝛ alia coadiuuans. ꝛ principalis diuidit in efficienteꝫ ꝛ
mālem ꝛ efficiēs est debilitas virtutis nutritiue mēbri in q̄
pus gñatur. ipsa enim est cā inuētionis ꝛ multiplicationis
humiditatis in ipso mēbro q̄ humiditas est cā mālis ipsius
puris. In oī enim vlcere cā debilitatis mēbri vlcerati multi/
plicat humiditas q̄ ɔuertit in pus: ꝛ debilitas mēbri ipsius
est cā multiplicationis puris in eo primo: q: est cā q̄ nutri/
mētū veniēs ad ip̄m mēbrū nō ſm se totū ɔuertat in ip̄m: sꝫ
remanet ps eius nō cōuersa: ꝛ alimētum attractū ꝛ nō incor
poratū in saniē ɔuertit. 2° q: est cā q̄ resoluat .i. expellat ad
mēbrū ꝛ attrahant ad ip̄m supfluitates mēbroꝝ vicinātiū
ei. ꝛ tertio est cā q̄ ipse supfluitates in mēbro ɔgerant ꝛ re/
tineant. ℭ Pro p̄dictis dixit Aui. primi 1°. pus in solutiōe
continuitatis fit ppea q̄ humiditates in eā cūant .s. ab alijs
mēbris eo q̄ est debilis: scꝫ v̄tus mēbri soluti: q̄re sui debili
tate nō resistit descēsui supfluitatū neqꝫ repellit eas: sꝫ susci/
pit eas: q̄ suscepte cōuertunt in pus: ꝛ ppea q̄ suū nutrimē
tum digerere nō valet: sed remanet ei indigestum superfluū.
ℭ Et dixit. quarti 4°. solō ɔtinuitatis in carne nō facit pus
nisi ppea q̄ cibus q̄ venerit ad eū cōuertit ad corruptioneꝫ
pp debilitatē .s. mēbri soluti: ꝛ qm̄ resoluunt ꝛ attrahuntur
ad ip̄m superfluitates mēbrorū vicinantiū ei. Et est quarta
debilitas mēbri soluti cause coadiuuātis inq̄ꝫtū est cā q̄ hu
miditas illa in mēbro soluto retenta nō pfecte regat a nā ꝛ
nō bñ gubernata a nā apprehendat a calore extraneo q̄ est
cā coadiuuans q̄ nulla humiditas in saniē cōuertat. ꝛ co/
adiuuat in hoc aliqñ cā extrinseca .s. medicina cala ꝛ humi/
da mēbro soluto exterius applicata. talis .n. medicina hūi/
ditatem retentā in mēbro soluto exterius applicata dispo/
nit vt cōuertat in pus. Gal. nāqꝫ sup primo p̄nosticoꝝ. vlti/
mo cōmēto. voluit q̄ cāe saniem faciēti cōmisceat cā extra/
nea ꝛ cā saniē faciens est calor nālis agens in humiditatem
vt eā reducat ad benignū ꝛ cōuertat in nutrimentū quaꝫ cū
reducere nō pōt neqꝫ ɔuertere intus a calore extraneo ɔuer/
tit eā in saniē ꝛ sic agēs in saniē principale est virtus mēbri
mediante calore nāli ꝛ coadiuuans est calor extraneus ꝛ sic
sanies fit a calore nāli ꝛ extraneo simul agentibus in mām.
ℭ Et sanies q̄dē q̄ in vlceribus generat qñqꝫ est laudabilis
qñqꝫ est illaudabilis. Et sanies laudabilis sicut dixit Hypo.
primo p̄nost. est ea que est alba ꝛ equalis p̄ totū neqꝫ in su/
per ficie inequalis: q: oꝫ esse lenis ꝛ plana neqꝫ mali odoris.
i. nō habētis odorē horribilem. q̄ vero est huic cōtraria. di/
xit Ypoc. pessima est ꝛ illaudabilis: ꝛ p̄cedit laudabilitas ꝛ
illaudabilitas saniei qñqꝫ ex p̄te mālis cause ipsius: ꝛ qñqꝫ
ex parte vtriusqꝫ. si enim mā in mēbro soluto retenta fuerit
benigna ꝛ calor nālis agens in actione multum superauerit
calorē extraneū tūc sanies gñabit laudabilis ſm predictas
cōditiones. Si v̄o materia fuerit mala aut calor ex̄neus su/
perauerit nālē in actione fit sanies illaudabilis ꝛ eius illau/
dabilitas erit aut in colore ipsius: q: nō fuerit alba vera al/
bedine: aut q: fuerit liuida aut citrina aut viridis aut nigra
aut alio malo colore infecta aut erit in mō substātie: q: fue/
rit liq̄da fluens: aut grossa coagulata: aut erit in odore: q:
horribilis fetida: aut erit in oibus dictis ɔditionib⁹ illauda
bilis: ꝛ tūc est pessima in vltimo malitie: ꝛ p̄cedit ista diuer/
sitas illaudabilitatis ſm diuersitatē malitie materie pp quā
cōtingit eam maxime variari in colore ꝛ modo substantie:
aut pp superationē actionis caloris extranei sup actionē ca
loris nālis pp quā ɔtingit eam maxime diuersificari in colo
re. ℭ Dixit. A. qd̄ est de genere puris subtile vocat vir⁹ siue
virulentia. ꝛ qd̄ est grossum vocat sordities: ꝛ ista sordities
est res spissa coagulata alba: aut ad nigredinē decliuis: aut
facta sicut fex vini. ꝛ virus q̄dē differt a sorditie ex p̄te māe
ꝛ ex p̄te efficiētis ꝛ ex p̄te māe. dixit Aui. qm̄ virus nō gene
rat nisi a subtilitate humorū aquosorū ꝛ sordities ex grossi
tie humorū. Ex parte vero efficiētis. dixit Aui. q̄ virus ge/
neratur ex caliditate humoꝝ. scꝫ augmentata. nam ipsum fit
ex humoribus calis. sordities vero fit seu generat ex dimi/
nuta caliditate .s. ex humoribus frigidis. Amplius de sanie
fit in tractatu sequēti capitulum speciale.

Et causa q̄dē vlceris est vel esse pōt q̄cūqꝫ carnē vulne
rat cū deperditiōe substātie siue illa cā fuerit
intrinseca siue extrinseca: ꝛ qñqꝫ sequit ad vulnus simplex
nō bñ curatū: ꝛ qñqꝫ sequit ad exiturā. ℭ Dixit Aui. primi
scd̄a. cause vlceꝝ sunt aut apa qd̄ aperit aut plaga .s. cū dep̄
ditione carnis: aut simplex que pp errorē saniat: aut sūt ha/
thor que se comedūt: sicut sunt formica ignis persicus pruna:
ꝛ similia. ꝛ q̄rti 4°. dixit. vlcera gñant a vulnerib⁹ ꝛ ab exitu/
ris eruptis ꝛ a pustulis: ꝛ qñqꝫ sequit solōnē ɔtinui cōposi
tam cum cōtusione carnis: qm̄ caro cōtusa ꝛ sanguis in lo/
co cōtentus in pus cōuertitur: vt suo loco patebit. ℭ Et ex
supradictis patet q̄ vlcus secūdo modo sūptū pōt imediate
a cā primitiua solōnē cū dep̄ditiōe sbe mēbri cui accidit ime
diate facere. sed vlcus tertio modo sumptū nō pōt a cā pri/
mitiua imediate fieri: q: nō est possibile vt in primo occursu
soluētis cōtinuitatē cāe primitiue sanies gñetur. Sed vlcus
quarto modo sumptū semp gñatur imediate a cāis intrinse/
cis siue corporeis: ꝛ qñqꝫ mediate a primitiuis ꝛ extrīsecis.

Signa vlcerum generalia sunt nota ex dictis. ꝛ haben/
tur per sensum.

Generalis aūt cura vlceꝝ p̄ dietā est vt q̄ꝫdiu vlcus
fuerit imūdū eger cibet cibis exiccatiuis
pauce q̄ꝫtitatis laudabilis nutrimēti q̄ opponant in q̄litati
bus actiuis qualitati vlceris. ita q̄ si vlcus fuerit de genere
calidoꝝ cibi declinēt ad frigidū: ꝛ ecōuerso. si fuerit de gñe
frigidoꝝ declinēt ad calm̄. cūqꝫ vlcus mūdū fuerit vel mun
dificatū: tūc addat in eoꝝ q̄ꝫtitate ꝛ minuat de ipsoꝝ exic/
catione. ℭ Dixit. A. q̄ oꝫ vt cibet eger q̄ vult q̄ nascat ca/
ro in vulnere cito cibis laudabil' ꝛ boī chimi. sup. ꝛ ɔuenie
tis q̄ꝫtitatis: qm̄ mā ex q̄ gñat caro est sanguis tēperat⁹ in
q̄ꝫtitate ꝛ q̄litate. Ait .n. Gal. 3. de ige. sani. in mēbro vulne/
rato nō posse carnē gñari nisi ex sanguine sibi mādato: ꝛ ad
sui nām ɔuerso ꝛ assimilato. sanguinē āt malū ɔueniētis q̄ꝫ
titatis ꝛ q̄litatis nā mēbri ɔuertere ꝛ assimilare nō p̄t. ℭ Et
scias. dixit. A. p̄mi 4° ca. 18. vlcera nutrimēto egēt nō inq̄ꝫtū
vlcera q: q̄ꝫtum vlcera sunt idicāt de subtilissima dieta q̄ est
nihil dare: sꝫ indigēt eo vt ɔfortatio v̄tutis fiat: ꝛ egēt mino

De cāis gñatiōis puris siue saniei in vlceribus.

Sanies laudabilis ꝛ illaudabilis vnde fiat ꝛ a q̄ causa.

De signis

ratione nutrimenti vt saniei mā restringat᷑: ⁊ inter hec duo existit ꝯtrectas.i.existit diuersitas:qm̄ sanies.s. mēbra exiēs ab vlcere debilitat.q̄re ꝯfortare necesse est: sꝫ ex hoc sanies multiplicat᷑.q̄re necesse est nutrimētū ꝓhibere:medicus dꝫ esse sollicit⁹: ⁊ ista sollicitudo dꝫ esse ꝙ attēdat ad id qḋ magis ifestat nō totaliter derelinquēdo reliquū.id aūt qḋ magis ifestat est v̄tutis debilitas si multa fuerit.ipsa.n. ilico resumēda est cibo laudabili ēt si ex eo i viru vel sorde fiat augmētū.si aūt nō multū debilis fuerit:⁊ tūc illud qḋ magis infestat est multitudo virus ⁊ sordis quā medicus exiccare dꝫ nutrimēti minoratiōe. Indigēt ēt vlcera nutrimēto ꝓ gn̄atione sb̄e deꝑdite:qm̄ caro ipsa regn̄at᷑ in poris carnis existētis in sup̄ficie labioꝝ ex nutrimēto in eis ꝯuerso.cū itaqꝫ in vulnere sanies gn̄at᷑ laudabilis nō sup̄flue q̄ntitatis caro bona in ipso generabit᷑.talis enim sanies significat cōplo/nē carnis circūstātis bonā ⁊ nām fortē ⁊ sanguinē in q̄ntitate ⁊ q̄litate laudabilē q in bonā ꝯuertet᷑ carnē:neqꝫ ista sanies ipedit generationē eius.cū v̊o in vulnere sanies generat᷑ laudabilis:sꝫ tn̄ sup̄flue q̄ntitatis tūc caro in eo nō gn̄abit᷑ q: ipedient᷑ a multitudie saniei aut si gn̄abit᷑: gn̄abit᷑ male ⁊ silr̄ si in eo sanies generabit᷑ illaudabilis siue multa siue pauca nō poterit caro bōa generari:qm̄ significat malaꝫ ꝯplōnē carnis circūstātis virtutē debilē ⁊ sanguinē delegatū illaudabilē ꝑꝑ quascūqꝫ cās nō pōt in eo caro bōa generari.caro enim bōa regenerata:vt dixit Gal. dꝫ esse similis carni deperdite qualis non pōt generari ex sanguine illaudabili cū virtute debili ⁊ instr̄o inepto.s.mala ꝯplōne:⁊ caro tn̄ mala bn̄ poterit cū talibus dispōibus generari.caro itaqꝫ mala in vulnere crescens semꝑ significat nutritiue virtutis debilitatē malam cōplexionē ⁊ sanguinis delegati malitiam:⁊ cū his insufficientis mūdificationis vlceris signū ē.

De cura ꝑ potiōē

¶ Per potionē vero cura generalis vlcerū est vt añ oīa ad dispōnē corporis attendat᷑:⁊ deinde ad mēbra sanguinis generatiua:⁊ ꝺm hoc medicus sollicitus esse dꝫ in euāando plenitudinē corpis ꝺm ꝙ ei ꝯuenit:⁊ in ipsius rectificando cōplexionē:si mala fuerit:⁊ in rectificando epar vt bonū generet sanguinē:⁊ silr̄ in corrigēdo mēbra epati deseruiētia: vt stōm splenē fel ⁊ renes:⁊ sit sollicitus ēt q̄rendo si sit in corpore mēbrū qḋ sit mādās malā mām ipsi mēbro vlcerato vt illuꝫ corrigat:deinde ad ipm mēbrū vlceratū deueniat cum localibus auxilijs:ꝑꝑ quoꝝ debitā administrationē sollicitus dꝫ esse medicus in sciendo que sunt intentiones curationis req̄site ad curationē vlceꝝ:deinde in sciēdo q̄ sunt medicine siue materie auxilioꝝ que illas perficiunt intentiones.

Princi. intētio ī gn̄ales ī cura vlcerum.

¶ Pro q̄ scire dꝫ qḋ Gal.dixit.3.de ingenio sanitatis.ꝙ principalissima intētio curatiua in vulnerib⁹ cōcauis cū deꝑditione carnis est regeneratio carnis deꝑdite:⁊ hic per carnē intellexit ēt cutem. Si ergo cutis est sola deperdita:tūc eius solius fiat regeneratio. Si vero sit deꝑdita caro ⁊ cutis : tūc ambaꝝ fiat regeneratio:q̄uis prius carnis: ⁊ sic in tali vulnere insurgūt due intētiones:quaꝝ vna est ad regenerationē carnis ⁊ alia ad regenerationem cutis. ¶ Et ꝓ his dixit Auer.7.colliget.in vulnere in q̄ sb̄e carnis fcā est deꝑditio tūc due accidūt intētiones:q̄rū vna est diminute carnis restitutio ⁊ alia cicatricis inductio:⁊ hoc idē est q: in cura talis vlceris duo intēdunt᷑.s.repletio ꝯcauitatis ⁊ solonis vnitio q̄ ambo ꝑ gn̄ationē carnis fiūt. ¶ Dix̄ Gal.vbi sup̄a.ꝙ q̄uis vulnera p̄dcā vnā generalissimā hēant intētionē curatiuā p̄dictā.s.vt qḋ ablatū est ⁊ diminutū de sb̄a restituat᷑:⁊ tn̄ differēter implet᷑ ꝺm ꝙ id qḋ decēt de sb̄a in mēbris mollibus an caro an cutis.carne enim aut piguedine ablata possum⁹ ea restituere talia q̄lia fuerūt:vt supra patuit. cutē aūt reddere nō possum⁹ talē q̄lis fuit:⁊ idō dixit ipse. ingeniāduꝫ est qd loco cutis faciēdū sit ꝙ carnis regimē sicut cutis erat existat ingeniū ⁊ artificiū q̄bus regimē vicē cutis gerēs fieri possit.hoc est.dixit Gal.ꝙ intētio vna est vt cutē amissam restauremus:sꝫ cū hoc sit impossibile: idō ipsa rō cohibet nos

Cutis q̄lis fuit regn̄ari nō pōt sꝫ caro idurata fiat loco eius.

carnē que superficietenus est imutare vt fiat quasi cutis. mutari aūt nō pōt nisi actione q̄litatū.cumqꝫ cutis siccior carne naāliter sit:possibile est vt carne indurata ⁊ cōglutinata ipsa q̄si cutis efficiat᷑. ¶ Et. A.dixit.si qḋ deꝑditū fuerit cutis tātū tūc necessariū est ad curā qḋ cicatricē inducit.nō dixit cutē:q: nō v̄e pōt: vt dcm̄ est regenerari:sꝫ dixit cicatricē.i.illḋ qḋ cicatricē redditur est q̄dā caro callosa dura que vicē cutis reddit ⁊ gerit. Caro enim dixit Gal. q̄ solida sit vicē cutis gerit.veꝝ tn̄ non reuertit᷑ in spēm pellis.i. cutis oino.⁊ habet᷑ significatio eius in hoc qm̄ sup loco eius nō regenerant᷑ pili:q: caro illa solidior est pelle. ¶ Dixit. A. qḋ facit nasci cutē nō facit eā nasci totalr̄ talē qualis erat cutis deꝑdita:⁊ immo nō facit nasci loco eius nisi carnē durā supra quaꝫ nō nascit᷑ pilus.q: talis caro densa est ⁊ nō porosa: ita ꝙ nō pōt trāsire ꝑ eā materia pili:cū vlcus fuerit cū deperditione cutis ⁊ carnis:tūc vt dictū est carnē ⁊ cutē regenerare opꝫ.

Cicatrizatio nō dꝫ fieri nisi cōpleta carnis generatiōe.

Ait enim Gal.vbi supra.ꝙ tale vlcus instruit nobis nō morbū simplicē:sꝫ duplicē foꝛe.nō enim cutē solū:sed ēt carnem amisit ꝺm spacium suū:quare duplex nostra intētio erit.s.vt carne impleat᷑:⁊ vt sup̄ficietenus cute operiat᷑. verūtamē a regeneratione cutis incipiēdū non est:imo ꝓ tota cōcauitas vlceris repléda est carne vsqꝫ ad locū cutis : deinde cutis inducat᷑.s.qḋ viceꝫ eius tenere dꝫ. ¶ Dixit.n.Gal. vbi supra. quāuis caro q̄ regenerat᷑ ꝯtinue vniat᷑:nō tn̄ ꝺm sup̄ficiē.s. generanda est:sed replendū est vulnus cōcauū prius ⁊ postq̄ repletū fuerit qḋ est cōcauū:tunc alterā intētionē afferre accidit que est cutē generare:q: ꝺm nam caro ibi cooꝑta ē dꝫ.non ergo cutis anteq̄ vulnus carne repletū sit generari dꝫ:vt nō consolidetur vulnus exterius:⁊ interius remaneat cōcauum. ¶ Dixit Almā.7.si vulnus ꝓfūdū ⁊ amplū fuerit cauēdum ne vnguētū aut aliud medicamē qḋ orificium eius cōtinet supponat᷑.orificium nāqꝫ vulneris ꝓfunditate nōdū cōtinuata si cōtinuet᷑ multum virus in eo aggregat᷑: vn̄ ipsum vt aperiat᷑ oportebit ⁊ mēbrū fortasse iterum putrefiet ⁊ vlcus pessimū ibi fiet. Quapꝑ in huiōi vulneris orecotū erit ponēdū. ¶ Et Aui.dixit.si ꝙ deperditū est nō fuerit sola cutis sꝫ caro.s.simul cū cute sicut in vulneribus eueniēt ꝓfundis tūc nō est festinādū in cicatrizādo ⁊ in cutē producēdo:imo prius erit studēdum vt in eo caro nascat᷑.⁊ idō si in hoc erratū fuerit ⁊ videris tale vlcus ad situationē.i. cicatrizationē venire orificij sui.dixit Alb. butyro ⁊ oleo ipsuꝫ ifunde.s.circa orificiū:qm̄ hec retardāt cicatrizationē ⁊ ꝯsolidationeꝫ eius humiditate eoꝝ:attn̄ q: carnis generatio ⁊ cutis restō fieri nō pōt nisi amoueat᷑ ꝓhibēs : ⁊ ponat᷑ illud qḋ in oī vlcere semꝑ reperit᷑:qḋ est duplex sup̄fluitas subtilis ⁊ grossa.s. virus ⁊ sordes ex humiditate ad mēbrū vlceratū ꝑueniētes:idō nec̄iū est illā humiditatē exiccare. vn̄ dixit Aui.simplicia vlcera intelligēdo ꝑ simplicia:vt dcm̄ fuit supꝑ ea quoꝝ solute ptes nō pn̄t adinuicē ꝯplicari:siue sint sixure siue ꝯcauitates:⁊ siue sint sup̄ficialia siue profunda: q: de sb̄a mēbri nihil est deperditū cura eoꝝ ē exiccatio sicut exiccatio generalis curatio est vlceꝝ. ¶ Et dixit. ꝙ ex vlcerib⁹ mūdis est tātummodo exiccare:⁊ sufficit ad curā:⁊ q̄ exiccatio duobus fit modis.vno subtilē superfluitatē p̄dictā exiccādo ⁊ alio grossam abstergēdo:⁊ idō post generale intētioneꝫ predictā que est deperditi restō due alie surgūt intētiones:q̄rū prima est humiditatis subtilis predicte sup̄flue exiccatio vel exuccatio:⁊ alia humiditatis alterius grosse mūdificatio.

Post p̄dcā itētionē prīmā alie due itētiones.

¶ Pro his dixit Gal.vbi supra.scire opꝫ mēbrū vlceratū sanguinē.s.ibi delegatū nō posse sibi assimilare.s. ⁊ ex eo carnē generare ꝑꝑ duplicē fecē.s.subtilem ⁊ grossam in eo existētes.subtilis enīꝫ vulnus humefacit:⁊ grossa ipm putre facit.ꝑꝑea dico ꝙ nec̄io medicamina cōueniunt.s.desiccatiua in eo qḋ est humidū mūdificātia in eo qḋ est putriduꝫ.i. sordidū. ¶ Et Auer.vbi supra dixit. q: circa horaꝫ finis digestionis cuiqꝫ mēbro defluūt due sup̄fluitates. vna est subtilis:⁊ altera grossa.⁊ cursus haꝝ sup̄fluitatū semꝑ gn̄atiōē

carnis resistit. ob hoc indiget nā auxilio medicinaꝝ ad illaꝫ
humiditatē exiccādā ad hoc vt noua caro in vlcere nō lique
fiat: ꝛ tales medicine dicunť gñatiue carnis: nō qꝛ carnē ge
nerēt. qꝛ carnē gñare ꝛ vt sup. a dciū soli⁹ est nāe: sꝫ qꝛ remo/
uent ꝓhibēs qd dcm̄ est eā gñare: ꝛ sūt p̄dcā medicamina oi.
tpe curatiōis vlceris necīa: eo ꝙ cū nā. i. virtus nutritiua nō
deficiat a sua actiōe: incessanter oi tpe p̄dicto due supfluita/
tes in tali vlcere oriunť: ꝛ nō pt fieri carnis gñatio nisi amo
ueať 2° ꝓhibēs extrinsecū: iō opꝫ scire ꝙ ad curationē vlce/
rū auctores p̄suppoſuerūt tanq̄ notū obseruari debere intē
tiones curatiuas p̄dictas supra in cura generali solute cōti/
nuitatis: maxie ꝙ nō cadat inter labia vlceris aliqd ꝓhibēs
vnionem: ac ēt ꝙ ois alia cā siue extrinseca siue intrinseca ex
cīs q̄ ꝓhibēt vlceris curationē aut eā retardāt totalr̄ aufe/
rať: ꝛ ne administreť ab extra medicamē aliqd putrefaciēs
sicut sunt res vnctuose. opꝫ enim vt oē vlcus ab oi rē putre/
faciēte custodiať: ꝛ qꝛ q̄riť ipsius sanatio: vñ Gal. vbi supra
ait. notū est vlcera cōcaua oleo infusa aut piguedine magna
poterit q̄ ab alio nocumentū h̄re: eo ꝙ putrefaciunt maxi/
me si etas est ꝛ corpus abūdet humoribus multis ad vlcus
fluentibus. nō enim sumus securi cū mēbrū putrefiat ꝛ mar
cescat: ꝛ silr̄ ex cera ɔtingit maxime si liquefacta oleo fuerit
ꝛ Almā. dixit. hi stolidi medici errauerūt q oleū in vulneri/
bus: quoꝝ possibilis est vnitio posuerūt. De scīa aūt medici
narū siue auxilioꝝ qbus predicte intentiōes impleny ꝛ sim/
plicibus ꝛ cōpositis particularia capitula inferius fient.

℄ De speciebus vlcerum ꝛ causis ꝛ signis eorum. Cap. xvij.

Lcus diuitiōe essentiali magis diuidiť sīc
vulnus ɔpositū: diuisione aūt acci/
dētali magis diuidiť multiplr: q̄nq̄ qdeꝫ a quā
titate ɔtinua: qꝛ quedam sunt parua q̄dam ma/
gna ꝛ q̄dam mediocria: q̄nq̄ a quātitate discre/
ta: qꝛ quoddā est singulare siue vnicum quoddaꝫ multiplex
siue pluraficatū vt vlcus cum contusione: q̄nq̄ a figura: qꝛ
quedam sunt rotūda: quedā oblonga: quedam lata: quedaꝫ
stricta: quedam triangula: quedam quadrata. q̄nq̄ a situ ꝓ
loco: qꝛ quedam sunt in loco corporis alto: quedam in infi/
mo: quedam in mēbris intrinsecis: quedam in extrinsecis q̄
dam sunt cum orificio superius: ꝛ quedam sunt cum eo infe
rius. q̄nq̄ a situ pro societate: qꝛ quedam sunt vicina aut so
ciata mēbris nobilibus: quedam ignobilibus. q̄nq̄ a tpe:
qꝛ quedā sunt recētia cum sanguine suo aut nōdū saniata: q̄
dam sunt antiquata. Et dicunt qdaꝫ: ꝙ vlcus qd non sanať
infra spatiū. xl. dieꝝ iam antiquať: ꝛ q̄dam sunt inter ea me
dia. q̄nq̄ a modo situs ptiu vlceratarꝫ: qꝛ q̄daꝫ sunt equalia
q̄dam inequalia. q̄nq̄ a substātia deperdita: qꝛ q̄nq̄ deper/
ditur cutis tm̄ q̄nq̄ cutis ꝛ caro. ℄ Dixit Gal. 3. de ingenio
sanitatis. vulnera cōposita cū depditione substātie sunt du/
plicia: qꝛ quedam sunt concaua quedā non concaua: ꝛ dr̄ia
inter ea est: qꝛ concaua vulnera totā superficiei cutem ꝛ plu
rimum carnis amiserunt: non concaua nisi id qd cutē tegit
ꝛ sꝫ. s. cutem tantuꝫ: ꝛ ista in qbusdam dicunť superficialia.
Et Gal. aliter sumpsit in hoc loco cōcauum vulneris: ꝛ ali/
ter superius. nā superius supponit pro omni vulnere cuꝫ de
perditione substātie que q̄cunq̄ sba foret illa que deperdita
est: ꝛ hic supponit solū pro vulnere in quo est facta deperdi/
tio carnis simul ꝛ cutis. ꝛ de tali dixit Auic. quarti quarta.
tractatu. 3. cap. primo. vlcera quedam sunt apparentia nō ꝓ
funda: qꝛ solū in cute: ꝛ quedā sunt habentia ꝓfunditatem.
℄ Et de vlcere qd ꝓfunditatē hꝫ dixit. vlcus qd ꝓfundita/
tem hꝫ nō cūatur gn aut iam indurata sit caro circundans
ip̄m ꝛ noiať fistula que est sicut cāna penetrans in mēbruꝫ:
aut nō indurať aliquid: ꝛ nominatur abscōsio vel caverna.
℄ Quidam tn̄ dr̄iam ponunt inter abscōsionem ꝛ cauernā:
ꝛ nomināt abscōsionem vulnus illud qd elongatum est sub
cute ꝛ separatur ab eo cutis. ꝛ cauernam nomināt vulnus
quod inflectiť sub carne ꝛ dilatať in ea. ℄ Et de vlcere cu/
ius iam indurata est caro. dicūt. ꝙ duplex est qdam in quo
indurata est solum caro circūdās orificium eius: ꝛ nomināt
ipsum fistulā: ꝛ qdam in quo indurata est nō soluꝫ caro ex/
terior circūdās: sed etiam interior ꝛ vsq̄ ad fūduꝫ eius: ꝛ no/
mināt ipsum obstracum noie deriuato ab ostracis in armis
ouarū testarū. ꝛ dicunt. ꝙ vlcus obstracinum nō est profun/
dum cauernosum sicut fistula: ꝛ de vlcere obstracino dicunt
qdam. ꝙ qdam est cauernosum ꝛ qdam nō: ꝛ qdam mo/
dernoꝝ vlcera cācerosa nomināt cācros ꝓꝑ similitudinem.
quam habēt cum cācroso aīate in rotūditatem ꝛ dicunt ꝙ
cācer. i. vlcus cācerosum est vlcus amplum cum rotūditate
cū duritie ꝛ obscuritate carnis ꝛ plerūq̄ est cum eminētia ꝛ
liuiditate labiorū eius. ℄ Et q̄nq̄ sumiť dr̄ia vlcerū a q̄lita
te eius actiua ꝛ dr̄ia ad calidū ꝛ frigidum: ꝛ q̄nq̄ a calidita
te eius passiua: ꝛ dr̄ia ad siccū ꝛ humidū ꝛ siccum est in quo
reperiť humiditas aliqua aut pauca nō tāta quāta in eo re/
periri dꝫ ſm naturam ipsius vlceris: ꝛ in numero siccorum
reperitur vlcus qd qdam modernorū vocāt malū mortuū.
de quo dicūt. ꝙ malū mortuū est vlcus siccū pauce saniei ge
neratiuum liuidum eueniēs ſm plm circa crura ꝛ brachia.
℄ Et vlcus humidu aliq̄n dr̄ humectatiu: ꝛ aliq̄n dr̄ molle
ꝛ aliq̄n tremulū est illud in quo multa humiditas ꝓpẽ in
digesta fluida reperiť vltra quātitatem ipsi vlceri debitam.
℄ Et q̄nq̄ sumitur dr̄ia vlcerū a qualitate carnis ipsum cir
cūdantis bona vel mala. ꝛ Aui. dixit. ꝙ de vlceribus sunt q̄
dam mollia q̄dam dura ꝛ mollia sunt in quibus caro tēdit
ad lassitudinem ꝛ molliciem: ꝛ est squalida superflua: ꝛ illa
vlcera proprie efficiūtur mollia: in quibus aggregať multa
humiditas frigida: ꝛ iam incipit caro tēdere in viam putre/
factionis. quecūq̄ enim tendūt in viam putrefactionis mol
lescūt in pannis: ꝛ de his dixit Aui. vlcera mollia sūt ex illis
q̄ faciūt cadere pilos ab eo qd sequiť ea. i. partibus circūstā
tibus: qꝛ ꝓꝑ humiditatem illam remollientem ꝛ radices pi/
lorū corrupētem vnde cadūt neq̄ postea regeneranť pili: qꝛ
nō est ibi conueniens materia gñationi eoꝝ: ꝛ siqua portio
ibi etiam esset de conuenienti mā: qꝛ pori ab illa humiditate
clausi sunt opilati per illos egredi non posset. ℄ Et q̄nq̄ su
mitur dr̄ia vlcerum a quātitate puris in eis inuēti: ſm quā
vlcus aliquod dr̄ mundum ꝛ aliquod imūdum ꝛ mundū
dr̄: nō ideo quia prorsus careat omni supflua humiditate: sꝫ
quia non in eo reperiť humiditas superflua vltra quātitatē
que sibi conuenit. ꝛ in eo reperiri dꝫ inq̄tum vlcus est: siue
illa humiditas sit sanies laudabilis siue nō: ꝛ econuerso īm
mūdum diciť: nō quia aliqua superfluitas in eo reperiť: sed
quia in eo de ea reperiť plusq̄ sibi cōueniat ſm naturā vlce
ris: idest inquātum vlcus est: siue illa humiditas sit talis q̄li
tatis siue nō. ꝛ vlcus imundum diuiditur ſm modum sub/
stantie puris in eo reperti. nam illud pus aut est subtile qd
dicitur virus: ꝛ tale vocať vlcus virulentuꝫ: aut est grossuꝫ
qd dicitur sordes: ꝛ tale vocať vlcus sordidum: de cuius ge
nere sunt vlcera dicta fauonia ꝛ vlcera dicta mellina: dicta
sic quia sordes ex eis egrediēs est similis melli vel fauo mel/
lis: ꝛ maxime in grossitie substantie eius: ꝛ tam mūdoruꝫ q̄
imundorum aliud diciť putridum siue fetidum siue olidū: ꝛ
aliud non putridū non fetidū non olidū: ꝛ hoc non dicitur
tale quia in ea nullus fetor sit: qꝛ in omni vlcere aliquis est
fetor: vnde vlcus dicitur ab oleo oles qd est fetere: ꝛ ideo dr̄
vlcus quasi olens: sed sic diciť: qꝛ in eo nō est fetor mult⁹ si/
ue horribilis: ꝛ illud diciť putridū siue fetiduꝫ ꝙ est fetoris
multi siue horribilis. ℄ Et q̄nq̄ sumitur dr̄ia vlcerū a qua
litate puris in eis reperti que qualitas: aut est color eius ſꝫ
quem aliquod vlcus diciť album. aut citrinū: aut rubeum:
aut viride: aut liuidum: ꝛ aliud nigrum: quāuis huiōi dr̄ia
etiam sumatur a colore labiorū siue carnis circunstantis la/
bijs vulneris. alia aūt qualitas ē qualitas puris mala mor
dicatiua aut putrefactiua ſm ꝙ aliquod vlcus diciť corro/
siuū aliqd putrefactiuū: ꝛ vlcus corrosiuū ꝛ putrefactiuum

differũt sicut corrosio ⁊ putrefactio: aut sicut corrodẽs ⁊ pu
trefaciẽs nã putrefaciẽs dr̃ esse vlcus illud qd̃ corrũpit spm̃
vitalem in mẽbro ex complexione humiditatis eius preter
qd̃ resoluat aut cõsumat illam humiditatem: imo dimittit
eam in mẽbro sicut corruptam nõ idoneam vt amplius sit
pars mẽbri: vt patet in esthiomeno: sed corrodẽs dr̃ esse vlc⁹
illud qd̃ propter acuitatem sui puris resoluit ⁊ cõsumit hu
miditatem mẽbri: pro cuius resolutione ⁊ cõsumptione se
quitur diminutio in substãtia eius membri: ⁊ exinde sequit̃
vlceratio ipsius membri facta discõtinuitate inter ptes eius
per cõsumptionem ⁊ absentiam illius humiditatis que ↄti
nuabat eas: ⁊ sic apparet quomodo vlcus corrosiuum ⁊ pu
trefactiuum differũt: q2 alia est dispositio que dicit̃ corrosi
ua ⁊ alia putrefactiua. Unde Aui. dixit. putrefactio est pre
ter corrosionem: ⁊ tam vlcus corrosiuum q̃ʒ putrefactiuum
dicitur vlcus ambulatiuum. ⁊ putrefactiuũ est ambulatiuũ
per accidẽs inquãtum putrefacit partem sanam quaʒ attin
git ⁊ quãdoqʒ cõiungũtur corrosio ⁊ putrefactio simul i eo
dem vlcere. ⁊ tũc illud est maxime ambulatiuũ. Dixit Aui.
putrefactio ⁊ corrosio si fuerint ambo simul sunt ambulati
ue ratiõe ambarũ: scʒ corrosionis ⁊ putrefactionis: ⁊ vlcus
quidẽ corrosiuũ dr̃ comedẽs: ⁊ dr̃ depascens. ⁊ dicitur sic:
quia comedẽdo siue depascendo: idest partes mẽbri dimi
nuendo ad vicina mẽbra perambulant. ¶ Quidam tamen
differẽtiam faciunt inter vlcus ambulatiuum propter acui
tatem ⁊ multam subtilitatem sui virus perambulari mẽbro
faciẽtem in eo peruenire solutiones cõtinuitatis plures ip
sius numeri ⁊ inordinati situs ex parte quãtitatis in tãtum
ꝙ nulla earum est sensibilis singulariter: ⁊ ideo in eius am
bulatione nõ fit in mẽbro aliqua solutio cõtinuitatis sensibi
lis ⁊ manifesta: sed solum insensibilis ⁊ occulta qualeʒ solu
tionem cõtinuitatis facit peruenire illud quod mordicat ⁊
facit pruritum. sed illud vlcus dr̃ corrosiuum qd̃ solutioneʒ
cõtinuitatis efficit in mẽbro sensibilem ⁊ manifestam. ⁊ di
cunt. quãdo virus est in vlcere mordicatiuum nõ multe sub
tilitatis: tũc perambulat in mẽbro corrodẽdo: idest sensibi
lem partẽ mẽbri vicini depascendo ⁊ abijciẽdo: ita ꝙ sensibi
liter mẽbrũ vicinũ vlcerat. Unde dicũt. ꝙ corrosio est qdaʒ
solutio cõtinuitatis mẽbri vna singularis parua vel plures
parue solutiones cõtinuitatis nõ facte per modũ punctio
nis siue pruritus absqʒ corrosione mẽbri. Ex qbus apparet
ꝙ ambulatio in plus se hʒ q̃ʒ corrosio ⁊ putrefactio: ⁊ est si
cut genus ad illas. nã oẽ vlcus corrosiuũ ⁊ oẽ putrefactiuũ
est ambulatiuũ: sed nõ cõuertit̃ ꝙ oẽ ambulatiuuʒ sit corro
siuũ vel putrefactiuũ: imo põt ambulatio eẽ in mẽbro absqʒ
corrosione vel putrefactiõe. ¶ Dixit Aui. putrefactiuuʒ est
cõpositũ ex vlcere. i. soluta cõtinuitate ⁊ corrosione ⁊ vnicui
qʒ eoꝝ: scʒ vlceris putrefactiui ⁊ corrosiui est dispõ: scʒ alia
⁊ alia in modo curationis. ¶ Dicũt qdam. ꝙ vlcus corro
siuũ est illud in quo soluit̃ cõtinuitas mẽbri in ptes paruas
dato ꝙ nõ perambulet corrodẽdo partes mẽbri in circuitu
s. manifeste: ⁊ tũc erit idẽ qd̃ ambulatiuũ. ¶ Dixit Auic. ꝙ
Gal. noiauit vlcera corrosiua ignẽ psicũ ⁊ formicã ambula
tiuam. ⁊ qdã dicũt. ꝙ per vlcera corrodẽtia possumus intel
ligere etiã cãcrenas ⁊ alchachilos. Gal. autẽ dixit sup tertio
humoꝝ: ꝙ corrodẽs vlcus dr̃ qd̃ corrodit interius: ⁊ messe
ra dr̃ vlcus qd̃ corrodit exterius: ⁊ ad hmõi vlcera reducunt̃
ea que a qbusdã modernoꝝ vocant̃ noli me tãgere ⁊ lupus
siue lupa. Et differũt noli me tãgere ⁊ lupus fm eos solum
ex loco in quo eueniũt. Nã qñ accidit a mẽto superi⁹ dr̃ no
li me tãgere: ⁊ qñ accidit a mẽto inferi⁹ tũc dr̃ lupus siue lu
pa: q̃ʒuis fm alios ẽt differant in cã: vt inferius apparebit.
¶ Et qñqʒ sumit̃ dr̃ia vlceꝝ a carne in eis gñata: q̃ qñqʒ est
laudabilis ⁊ bõa: ⁊ qñqʒ illaudabilis ⁊ mala: ⁊ qñqʒ vo est
superflua. ¶ Et quãdoqʒ sumit̃ dr̃ia vlceruʒ ab eo qd̃ acci
dit in circuitu eoꝝ de vesicis ⁊ escaris. nã ex istis sunt. dixit
Aui. ex qbus resudat virus citrinũ. supple. vel nigrũ calidũ
qd̃ fortasse est calidũ cõburens qd̃ est in circuitu eius est ma
lũ mortificãs: ⁊ fm intẽsiorẽ ⁊ remissiorẽ caliditatẽ eius vesi
cat vel cõburit ⁊ escarã facit ⁊ vocant̃ hmõi vlcera vesicosa
vel escarosa. ¶ Et qñqʒ sumit̃ dr̃ia vlcerũ a malitia vel bõi
tate siue periculositate: ⁊ impericulositate eoꝝ. dicunt̃ qdaʒ
vlcera malitiosa fraudulẽta periculosa: ⁊ sunt talia aut rõne
mẽbroꝝ: in quibus fiunt: in qbus cũ accidũt sunt apta indu
cere accidẽtia mala de spasmo permixtione eoꝝ rõnis: ⁊ sili
bus: aut sunt talia in seipsis ex propria eoꝝ mala dispositio
ne. Et ex genere malitiosorũ ⁊ fraudulentoꝝ sunt oia vlcera
putrefactiua corrosiua ambulatiua cãcerosa viscosa escaro
sa: ⁊ in summa omne vlcus suspitionem mortis aut pditio
nem mẽbri in quo est faciẽs: ⁊ dʒ dici malitiosum fraudulẽ
tũ ⁊ oia hmõi vlcera dñr male morigerata siue mali moris.
¶ Dixit Aui. de vulcerib⁹ sunt q̃ sunt difficilis ↄsolidatiõis
sicut sunt oia fraudulẽta ⁊ oia alia de qbus apparebit i nar
ratione causarum difficultatis consolidationis: ⁊ quedam
sunt facilis cõsolidationis: ⁊ ista sunt in quibus sanies lau
dabilis in q̃litate ⁊ q̃ʒtitate: ⁊ similiter caro bona generat̃.

Cause aũt vlcerũ eorũ que sunt munda sunt bonitas re
giminis qd̃ processit ⁊ presens abstinẽtia ab vsu
regiminis multorũ vel malorũ chimorũ generatiui: ⁊ eũa
tio superfluorũ corporis: ⁊ ipsoꝝ a mẽbro vlcerato diuersio
vnde corpora ⁊ mẽbra nobilia remanẽt mũda superfluitati
bus quãti ⁊ qualis. quare nõ mittunt ad mẽbrũ vlceratum
superfluitates: ⁊ parua debilitatio facta in mẽbro ipso vlce
rato: ⁊ situs vlceris in alto corporis cum positione congrua
bone expurgationis: ⁊ de causis eorum est debilitas multa
alicuius mẽbrorum vicinantium: propter quam currũt ad
ipsum superfluitates ⁊ nõ defluunt ad mẽbrum vlceratum.
¶ Et ex eis est prohibitio administrationis medicaminum
calidorũ ⁊ humidorũ vnctuosorũ putrefacientiũ ⁊ cõtrarie
cause sunt cause imundiciei vlceruʒ. ¶ Et cause vlcerũ viru
lentorum sunt humorum subtilitas ⁊ acuitas ⁊ regimẽ ge
neratiuũ eoꝝ ⁊ admistratio medicamis acuti nõ exiccatiui.
¶ Et cause vlceꝝ sordidoꝝ sunt humoꝝ grossities ⁊ frigi
ditas ⁊ regimẽ taliũ humoꝝ generatiuum ⁊ administratio
medicaminis saniatiui ⁊ nõ mũdificatiui. ¶ De his duob⁹.
dixit Aui. ꝙ cause eorũ sunt debilitas virtutis: scʒ expulsiue
mẽbri vlcerati: quare recipit omnẽ materiam ⁊ nõ repellit:
⁊ malitia cõplexionis ipsius mẽbri: scʒ que est aut attracti
ua materieruʒ ad ipsum: aut debilitatiua virtutis nutritiue
ipsius quare nõ põt etiã si materiam nutrimentalẽ idoneam
habuerit bonam saniem: aut bonam carnẽ generare. Et ex
causis eorum est malitia eius qd̃ aduenit mẽbro de sangui
ne siue malitia eius fuerit ex pte qualitatis siue q̃ʒtitatis ip
sius. iste enim cause sunt que corrumpũt vlcus: idest imun
dum faciunt virulentũ vel sordidũ. ¶ Et cause vlceꝝ corro
siuoꝝ ambulatiuoꝝ sunt humores acuti subtiles valde: q̃re
sunt mordicatiui prurītiui. ¶ Dixit Gal. in lib. de apatibus.
coadunant̃ in corpore ex corruptione multa vlceris humor
malus vel niger: neqʒ facta p viã adustionis colere vel colla
sicut viride eris quasi serpit ⁊ inuadit mẽbra circa se existen
tia in tm̃ ꝙ corrũpit mẽbrũ sanũ positũ iuxta. ¶ Et cause vl
cerũ putrefactiuoꝝ sunt quecũqʒ corrũpunt ↄplonẽ mẽbri
⁊ ipsius humefaciunt humiditatem ⁊ putrefaciunt ipsam.
¶ Et cause humidoꝝ vlceꝝ sunt quecũqʒ cause humiditatẽ
in eo multiplicant ex causis intrinsecis vel extrinsecis: ⁊ sic
eoꝝ cause sunt priuatio nutrimẽti ⁊ res quecũqʒ hʒ exicca
re extrinsece vel intrinsece. ¶ Et cause calidoꝝ sunt cause ca
lefaciẽtes sicut ⁊ frigidorum infrigidantes. ¶ Et cause vlce
ris vesicosi vel escarosi est medicina acuta adustiua valde sic
ca incinerans vel incrustans partes membri. Et cause esca
rosi dicentur in capitulo fistularum. ¶ Dixit Auicen. cause
malignorum vlcerum sunt quãdoqʒ vulnera obuiantia cor
pori in quo abundant humiditates maligne aut vtenti vel
vso regimine corrupto: ⁊ quandoqʒ sunt sequẽtis pustulas

De cãis mũdiciei vlceruʒ ⁊ aliarum dr̃iarũ eo rum.

malas: quare fit ab eis festinantia ad vlcerationem post pustulas ⁊ malū mortuū. ¶ Dicunt quidam modernoꝝ. aut ex pura melancolia naturali sola aut mixta cum flāte salso. ¶ Amplius de causis malitiosoꝝ vlcerū. dicet' i tractatu sequenti in capitulo de formica ⁊ de igne ꝑsico. i. pruna. ⁊ capitulo de cancrena ⁊ herpete estiomeno. ¶ Cause aūt difficultatis consolidationis vlcerū sunt oia que impediūt ipsorum curationem fieri vt quecūq; ipsorum prohibent consolidationem. omne enim vlcus cum quo est coniuncta dispositio retardans ipsoꝝ curationem aut dispositio prohibēs ipsorum consolidationem potest dici vlcus difficilis consolidationis: generaliter sumendo vlcus difficilis consolidationis. verum vlcus difficilis consolidationis aliquādo sumitur nō sic generaliter ⁊ large: sed magis specialiter ⁊ stricte: vt sumitur ab Aui. quarti quarta. in speciali capitulo vlcerum difficilis consolidationis. est oē vlcus in quo est corrosio vel putrefactio vel cauernositas siue abscōsio sicut est in fistulis: sed est cum eo alia dispositio ꝓhibēs ipsum a ɔsolidatione preter predictas. ex quibus verbis apparet ꝙ vlcus difficilis cōsolidationis est sicut genus ad oia vlcera: cū quibus est cā prohibens cōsolidationem coniuncta. de quibus causis est corrosio ⁊ putrefactio ⁊ cauernositas fistularum: ⁊ sic vlcus corrosiuū ⁊ putrefactiuū ⁊ fistula sunt vlcera difficilis ɔsolidationis sed nō ipsa sola: vt qdā putauerūt. imo alia vlcera multa sunt difficilis ɔsolidationis: ideo nō cōuertitur ꝙ omne vlcus difficilis ɔsolidationis sit corrosiuum vel putrefactiuum vel fistula. Scias ergo. dixit Aui. ꝙ vlcera difficilis ɔsolidationis absolute. i. gnālr sunt vlcera preter corrosiua ⁊ ꝑter putrida sicut est cōe preter ꝓprium. i. sicut se hꝫ genus ad speciē: vnde sicut homo comparatur ad animal ꝙ omnis homo est animal: sed nō omne animal est homo: ita omne vlcus corrosiuum vel putrefactiuum est vlcus difficilis ɔsolidationis: sed non omne vlcus difficilis cōsolidationis est corrosiuum vel putrefactiuum. nam dixit Aui. ambo ipsa vlcera: scꝫ corrosiua ⁊ putrefactiua sunt de ambulatiuis: sed de vlceribus difficilis ɔsolidationis sūt aliqua quibus non est ambulatio: sed stant ꝫm dispositionem suam sine ambulatione per aliquod spatiū: ⁊ silr dixit Aui. ista vlcera difficilis consolidationis sunt preter fistulas: qm̄ non opꝫ ꝙ ipsa sint scidentia: idest profundantia se in membrū ⁊ habentia ɔcauitatem in ipso sicut habent fistule. ista tamē exterior hꝫ: qm̄ non opꝫ vt sint sudantia. i. non opꝫ ꝙ quelibet vlcera difficilis ɔsolidationis sint talia: ꝙ ab eis resudet virulētia sicut resudat ex fistulis: ⁊ ideo subdit Auer. corrosiua ⁊ putrida ⁊ fistule sunt ex summis vlcerum difficilis ɔsolidationis absq; conuersione. Et dixit Auic. de vlceribus difficilis consolidationis sunt algeromati: idest vlcera que olim curabātur a quodā philosopho sic vocato, a quo nomine nomē acceperunt que vlcera sunt vltima in corruptione ⁊ elōgatione a consolidatione. sunt enim vlcera difficilioris ɔsolidationis omnium aliorum exceptis corrosiuis putrefactiuis ⁊ fistulis: ⁊ hic per fistulas intellexit oia vlcera ostracosa ⁊ cācrosa ⁊ escarosa siue vesicosa intellexit corrosiua. ¶ De causis itaq; retardatiōis ɔsolidationis vlceꝝ. tertio de ingenio sanitatis. Gal. tetigit duas. ⁊ dixit. ꝙ vulneꝝ sanatio tardat' aut propter malam cōplexionē carnis: in qua existūt, aut ꝑꝑ sanguinem ad ea transmissum pro nutrimento. Et dixit Gal. ꝙ mala complexio carnis: in qua est vulnus aliqñ est ex caliditate aliquādo ex frigiditate aut siccitate. i. simplicibus aut cōpositis adinuicē. ¶ Dixit Rabi 23. particula. auctoritate Gal. primo ⁊ quarto catagenis. cū mala complexio mēbri vlcerati non est stabilis vlcus curationis est difficilis ex humoribus cōfluētibus ad ipsū multis vel acutis. ⁊ dr̄ vlcus hic vlcus indigestum: ⁊ tamen stabilis est mala complexio ipsius mēbri ⁊ dominatur sup ipꝫ mēbrum egritudo intantum ꝙ ex ipsius mala complexione corrūpitur membrum. nominatur tunc vlcus malignum: ⁊ vlcus malignū qd̄ est malignitatis multe fortis vlcus fortissimū noiat': ⁊ sanguis trāsmissus: aut peccat in qualitate sicut si fuerit calid⁹ acut⁹ corrosiuus mordicatiuus: aut fuerit frigid⁹ ineptus nutricatiōi: aut fuerit subtilis vel grossus. in q̄ntitate vō si fuerit maioris q̄ntitatis aut minoris q̄ꝫ oportet. ¶ Auerroys aūt septimo colliget. c̄plo de solutiōe ɔtinuitatis. ꝑdictis duab⁹ causis addidit tertiā. ⁊ dixit. scias ꝙ qm̄ vlcera per adhibitas medicinas nō sanant' illud fit vna triū rerum, vna est propter medicinas que complexioni illi⁹ mēbri conuenientes nō sunt, secundā est qr̄ materia transmissa non est conuertibilis. ⁊ tertia quia in mēbro complexio lesa est preter naturam: ita ꝙ ibi vna species aut due male ɔplexionis sunt. ¶ Almansor autem septimo posuit. vltra ꝑdictas alias causas: scꝫ carnis duritiem vel malitiā vlceris ⁊ ossis corruptionem. ⁊ ait. sanitas vulneris tardatur vel propter sanguinis penuriam que est in corpore vel propter eius malitiam: aut qr̄ intus vel super ipsius labia caro dura existit. cui⁹ cā caro non nascitur: aut qr̄ ibi est caro mala: aut qr̄ os corruptum est in eis. ⁊ subdit. qr̄ putredo multa est in eis: qr̄ medicamē quo curat' non est adhibitum cōueniens: vel qr̄ vulnus in seipso est profundū ⁊ saniosum ⁊ malū. ¶ Ras. 14. quoq; ɔtinētis. addidit venarum vlceri propinquarum amplitudinem in loco superiori vlcerum. ¶ Aui. quoq; alias addidit causas: ⁊ de oibus dixit. cause omnes que corrumpunt siue imūdū faciunt vlcus sunt cause difficultatis sanationis eius: ⁊ ex causis est paucitas sanguis boni in corpore: vñ. 14. ɔti. difficilis fit sanatio vlcerū corpori macilētoꝝ valde ex paucitate materie. Aut dixit Aui. cā eius est paucitas sanguinis siue nutrimenti attracti ad mebrum vlceratū. vnde. 14. cotinē. Dixit Raȝo. nil nocituum magis erit q̄ꝫ si macrescit mēbrū ⁊ extenuatur in tempore generationis carnis: adeo nō debet aliqd fieri qd̄ prohibeat illo tempore aduētū sanguinis ad locum sicut ligatio strictura: ⁊ silia, nā cū priuatione nutrimēti nō iuenitur cum quo generetur caro. ¶ Et de causis eius. Dixit Aui. est malitia sanguinis existentis in corpore ⁊ descendentis ad locum vlceris. ⁊ plurimū malitie sanguis est propter malitiam complexionis epatis aut propter malitiam splenis: ⁊ sanguis malus peccans in q̄litate preter hoc qd̄ ex eo non acgritur qd̄ cōuertatur i carnem qr̄ caro vt patuit generatur ex sanguie laudabili: nocet etiā propter illud quod ɔuertitur ad illud ꝓpm̄ de superfluitatibus que. s. habēt impedire cōsolidationē. ¶ Aut causa eius. dixit Aui. est propter corruptionē ossis qd̄ sub eo est ⁊ qd̄ sequitur vlcus ex osse corrupto. si enim os qd̄ dꝫ esse fūdamentum fabrice: ⁊ regenerationis carnis nō erit idoneū ad illud: sed cōcabit continue humiditatem corruptam carni vlceris ⁊ putrefaciet ipsam: nō cōsolidabitur vlcus. ¶ Et de eius causis est ossis asperitas: quāuis nō sit putridū aut ossis separatio i frusta: que carnem pungēdo dolorē iducūt ⁊ dolorē iducēdo sunt cā attractionis humiditatū ad locū que prohibēt cōsolidationē eius. ¶ Et de causis dixit Aui. est obstracositas. i. multa duritiess carnis parietū vlceris: ⁊ marginū siue labioꝝ eius: ⁊ siue caro ipsa obstracosa ⁊ dura fuerit i circuitu labioꝝ siue i parietib⁹ vel i fūdo vlceris. ¶ Et de causis eius dixit Aui. est dilatatio venarum. i. apertio orificioꝝ eoꝝ vel rarificatio pororum ipsarum q̄ veniūt ad membrū vlceratum. s. cum sunt replete sanguie malo ⁊ corrupto: quare ieniunt i vlceris concauitate sanguinē corruptum ⁊ humiditates malas: sicut apparet i vlcerib⁹ crurium positis iuxta varices replentes ipsum sanguie grosso malo quo non potest fieri carnis generatio: sed iplent' vlcera superfluitatibus. ¶ Et de causis dixit Auicē. est corruptio partiū vlceris aliarū ab osse ⁊ carne vt neruoꝝ chordarum: ⁊ pāniculoꝝ vel ligamentoꝝ: propter quarum partium corruptionē icipiūt vlcera in carne ipsorum: ⁊ sic icedere versus tenebrositatem ⁊ viriditatem ⁊ nigredinem. ¶ Et de causis eius dixit ipse est mēbrū qd̄ vicinatur membro vlcerato ha

De cāis diff. cicatris cōsolidationis vlcerum.

Macrescēs fm̄ Auic. pp qd̄ vlcera nō sanantur.

bens cōplexionē malam: et per consequēs generans superfluitates malas: et trāsmittens eas ipsi que ꝓhibent ipsius ꝯsolidationē. ¶ Et de causis eius est malitia figure vlceris. Dixit Aui. praue curationis.s. et tarde sūt vlcera rotūda: et eis siāa vt quadrata. Et causa est multa elongatio labiorū siue partiū vlceratorū abinuicem in illis vlceribus plꝰ maxime q̄ in alijs. Et curatio vlceris fit per vnionē labiorū et carnis deperdite regenerationē: que in vlcere saltē rotundo difficulter generaꝰ: cū nō habeat locū ꝑcipuum in quo incipiat ipsius regeneratio. ¶ Et ex causis eiꝰ est debilitas mē bri vlcerati: et ꝓpter hāc cām dixit Ipo. 6º affoxismo. ydropicis que nascunꝰ vlcera in corpore nō faciliter sanātur: qr in eis defecta est virtus: et adiuuat ad hoc abūdātia humiditatum preter nām in corpore ydropicoꝝ. que prohibet vlcerum eoꝝ cōsolidationē: et propter defectū virtutis vlcera q̄ sunt in corporibꝰ senescentium maxime decrepitorū: vt dixit Gal. sup quarta affoxismorū. difficulter sananꝰ: et finaliter vlcera que fiūt in corporibus cōualescētiū ex egritudinibus acutis vel cronicis: et adiuuat ad hoc paucitas sanguinis decrepitorū et cōualescētiū dictoꝝ: et in decrepitis etiam maxime adiuuat multitudo humiditatis crude indigeste. ¶ Dixit Aui. in senibus: scꝫ et decrepitis et ydropicis curatio vlcerū est difficilis. et dixit. in pregnātibus etiam vlcera sūt difficilis cōsolidationis: propter retētionē superfluitatum in eis: eo q̄ eaꝝ menstrua retinētur: vnde supfluitates in eoꝝ multiplicanꝰ corporibus: et ꝓpterea vlcera pregnantiū eaꝝ que menstruātur non sic difficulter curanꝰ. ¶ Arist. xº problematū. problemate. 42. querit propter quid eunuchi vlcerosa habēt crura et putrida. nā eorū vlcera sunt putridiora q̄ vlcera siāa in alijs corporibꝰ. ¶ Et soluens reddit rationē primo vnam cām sumptam a simili dicēs: ideo esse: qr etiam mulieres habēt crura vlcerata et putridiora viris: et maxie hoc cōtingit mulieribus que non purganꝰ sufficienter: mō eunuchi sunt siles in natura mulieribus: quare consimiliter habebūt crura vlcerata putrida vt mulieres q̄ maxime qn̄ eunuchi fiunt ex tempore longo. postea assignauit causam: quare hoc euenit in mulieribus et eunuchis. et dixit id eē qr caliditas in mulieribꝰ deorsum tendit cū humiditatibus extraneis: qbus humiditatibus caliditas ipsa parat viā ad descēsum: et signū huius est euētus mēstruoꝝ in mulieribus. Propter qd dixit Aristo. neq̄ mulieres neq̄ eunuchi fiunt calui. dixit. ꝓpter humiditates non sunt eis vlcera putridiora ſm crura tm̄: sed etiam ꝓpter caliditatē. humiditas enim mulieꝝ et eunuchoꝝ frigida est cōpacta: et quieta per se non potens penetrare vt descēdat sed penetrat: aut descendit ꝓpter caliditatē ipsam subtiliantem et mouentē et vias aperientem: et sic eā penetrare facientē. ¶ Et dixit Aristo. vlcera capitis: idest superioꝝ mēbrorū in locis siccis: et subtilis aeris difficulter et piculose sanari: i locis paludosis faciliter. et ecōuerso dixit de vlceribus crurū et mēbrorū inferiorū. ¶ Dixit Aui. corpora susceptibiliora curationis vlcerū sunt que sunt melioris cōplexionis: et paucioris humiditatis supflue cū inuentione sanguinis boni et sufficiētis quātitatis in eis. nam in istis oēs cause que faciunt ad citam et bonā curationem in eis reperiunꝰ. supple virtꝰ nutritiua fortis: et instrm̄ sibi cōueniens: et copia sufficientis humiditatis nutrimētalis bone cōuertibilis in carnem: et paucitas humiditatis accidentalis impediētis consolidationē: que sua paucitate faciliter exiccaꝰ et abstergiꝰ. Illa vero corpora. dixit Aui. que sunt multe humiditatis superflue aut siccitatis multe: sunt tarde recipientia rectificationem vlcerum propter causas supra assignatas. et dixit. corpora etatiue sicut infantium sunt susceptibiliora curationis vlceꝝ q̄ corpora sicca: sicut senū. ¶ Dixit Aui. de vlceribus: in quibus nascitur caro sunt q̄dā in qbus nasciꝰ caro addita supfluica: et quedam sunt in quibus fit festina nascētia carnis añ mūdificationē ipsoꝝ. sup. et añ ablationē ꝓhibētiū ꝯsolidationē vel az: quare q̄ in eis generaꝰ est mala mollis supfluas: et in illa in qbus nō nasciꝰ caro mala supfluas: et nō illa in qbꝰ nō festinat caro nisi post mūdificationē eoꝝ et remotionē cōsolidationē prohibētium facta in mūdificatione et amoto prohibēte consolidationem administrāde sunt medicine generatiue carnis. et nō añ. nam si ante fit generatio carnis: dato q̄ vlcꝰ ꝯsolideꝰ: postea iterū scindiꝰ et vlceraꝰ. ¶ Dixit Ras. 14. ꝯtinē. vlcera que ꝯsolidanꝰ et quotiēs fricanꝰ aperiunꝰ hoc fit quotiēs ꝯsolidāꝰ cū in eis fuerit sordities nulla fcā mūdificatione finali ante gñationē carnis et cōsolidationē: vnde dꝫ fieri prius finalis mūdificatio vlceris: ita q̄ nō dimittaꝰ vlcus cōsolidari nisi prius mūdificatū fuerit finaliter. ¶ Et Aui. dixit. qr nō fuit facta gñatio carnis eius nisi añ mūdificationē sufficientem a sordibus eoꝝ. qn̄ enim añ mūdificationē vlceris administrata fuerit medicina generatiua carnis et incarnatiua: sordes interius retinenꝰ: et iō qn̄ tale vlcus videaꝰ incarnari et ꝯsolidari illa ꝯsolidatio nō est recta nec ꝑdurabilis: qm̄ sordes retētē corrūpent carnē que ibi regenerata fuerit et vulnerabiꝰ 2º: et fortasse corrūpet carnē que primo sana erat in circuitu et facit vlcus nouū. ¶ Et dixit Aui. accidit hoc i vlceribꝰ fistulosis. s. vt plim. qn̄q̄ enim extimaꝰ a medico q̄ fistule sūt sanate: ꝓpterea q̄ aduenit eis dispō exiccationis et retētionis ꝓhibētis respirationē. s. humiditatū ꝯsuetaꝝ venire ad fistulā: sicut accidit qn̄ fistule approximanꝰ medicamen multū exiccatiuū: quare labia fistule recludunꝰ et vniūtur: sed tamē caro filtrosa et mala dispositio interius remansit: et propter illud per qualibet cām etiam leuē superuenientem vel etiam seipsis rescinduntur et aperiuntur.

Propter qd eunuchi crura hñt vlcerosa.

Qđ nō est caro generāda nisi pꝰ mundificationem vlcerum.

Signa vlcerū plurimū habenꝰ ex sensu. ¶ Signa vlceris ꝓpter malā cōplōnē calidā: dixit Gal. 3. de ingenio sani. sunt rubor et calor que percipiunꝰ in mēbro. s. in labijs et i circuitu et nimia sanies et subtilis: qr caliditatis ē subtiliare et liquefacere. Et. A. dixit. vlcera calida ad rubedinē sunt decliuia et delectanꝰ in frigore. et rectificanꝰ ꝑ medicinas infrigidātes. ¶ Et si vlcera fuerint cū mala ꝯplōne frigida. dixit Gal. ꝯtraria signa erūt: qr dixit Auic. erunt alba. s. liuida vel pallida: et erūt mollia et sordida cū sanie grossa et multa et ēt gelcētia ꝑ medicinas calidas. a calidis enim gescūt. i. rectificanꝰ et tactus nō ꝑcipiat in loco caliditatem. ¶ Et si vlcera fuerint cū mala ꝯplōne sicca. dixit Gal. erit in loco vlceris durities et aspitas et erit cum sanie pauca. s. siue fuerit subtilis siue grossa. ¶ Et si fuerint cum mala ꝯplōne humida. dixit Gale. erit in vlcere mollities multa et sanies grossa. sup. et rectificabunꝰ ꝑ exiccātia sicut sicca ꝑ humectātia ad tēperātiā reducunꝰ. Et cognosciꝰ vlcus siccū ex paucitate sanguinis defluētis ad ipm. ¶ Dixit Alb. si in circuitu eiꝰ rubor parus fuerit et ea q̄ in circuitu sunt ab apate secura: et nō essent inflata et sicca et aliq̄tulū dura erūt et corpus erit macrū pauci sanguinis: si tm̄ sāguis erit bonꝰ lꝫ paucꝰ. Dixit Rasis. 14. ꝯti. caro eiꝰ erit semp et velociter efficiꝰ in cicatricē. ¶ Dixit. A. cognosciꝰ paucitas sanguinis q̄ fit in cā retardationis ꝯsolidatiōis vlceris. s. cū sanguis fuerit bonus: qr vlcꝰ est claꝝ. i. boni coloris et est mūdū. i. a viru et sordicie: vel est mūdū et siccū: qr est pauce saniei: sꝫ tm̄ sanies est laudabilis et hoc est vlcus ꝓperās ad escarā et cicatrizationē: sed tm̄ nō cicatriçaꝰ. de se enī est aptū paratū cicatrizari sed qr ibi nō est mā: de q̄ restaureꝰ deꝑditū nō cicatriçaꝰ. Si aūt sanguis esset paucꝰ et malꝰ vlcus nō esset claꝝ et gñareꝰ in eo pus malū q̄uis paucū. ¶ Et signa mali sanguinis descēdētis ex corpe ad vlcus sūt dixit. Almā. color corporum malꝰ et ipsius filitudo. i. forma est mala: qr est corpꝰ in cuius est talis sanguis i filitudine corpis kakochimi vl' et cacectici. ¶ Dixit Auic. qn̄ sanguis est malꝰ ꝑ malitiā epatis color corporis declinat ad albedinē plūbeā aut ad citrinitatē ſm q̄ malitia cōplexionis epatis est frigida vel calida. Et si fuerit malus propter malitiam splenis color corporis est decliuis ad nigredinē et alterationē et lenuositatē: quare est cum

Signa vlcerū calidoꝝ frigidoꝝ siccoꝝ et humidorum.

Signa mali sanguis descēdentis ex corpe ad vlcus.

ro malitia omnium humorum in corpore. ¶ Dixit Gale. et ponitur. 14. continentis. signa carnis regenerate bone sunt quod ipsa est russa et solida sive bene adherens labijs vlceris et caro mala est grossa et mollis: et similatur carni pulmonis: et est non bene adherens labijs vlceris. Et dixit. vt ibidem ponitur. vlcera quorum difficilis est sanatio in corporibus albis et plumbeis sunt talia ex malitia sanguinis ipsorum: et in corporibus albis sunt talia ex paucitate sanguinis eorum. Ait Ras. ibidem. dico in quadam iuvencula vlcus erat paruum et non generabatur caro ante per duos annos penitus et color ipsius virulentie erat albus: citrinus pauci sanguinis: quemadmodum in corruptione epatis contingit. ¶ Quando vlceribus malis associatur color corporis malus sicut albus plumbeus aut citrinus: tunc illud significat corruptionem sanguinis qui venit ad vlcus: cuius causa eius consolidatio retardatur. quando vero vlcus fuerit in corporibus albis et russis ipsius acceleratur sanitas: quia in illis corporibus sanguis bonus et multus est. ¶ Et vlcus sordidum cognoscitur. quia precurrunt ei humiditates congelate. i. grosse globate: et declinabit ad albedinem aut nigredinem et emittetur de eo erugo mala ad modum fecis. ¶ Et vlcus recens. dixit Rasis. 14. con. cognoscitur quia erit non inflatum neque vehementis doloris: sed antiquum erit expansum grossi labij inflatum rubeum vel pallidum: aut nigrum. ¶ Et significatur humor calidus faciens vlcera. Dixit Auicen. quando vlcera quorum radices. i. bases sunt acute in membro superfluitates. s. humores a quibus fiunt sunt calidi nati. humores enim calidi acuti et subtiles apti sunt tendere versus superficiem membri et in ea pruritum facere sed vlcera quorum radices sunt albe late pauci pruritus ipsorum superfluitates sunt frigide. ¶ Dixit Auic. quando ambulatio vlcerum fuerit cum corrodente absque putrefactione non est cum eis febris. s. putrida: etsi mera tamen esse potest sed quando est a putrefactione multiplicatur. s. febris putrida aut non separatur ab eo: quia in vlceribus putrefactivis remanet in membro humiditas putrida a qua surgit vel surgere potest vapor putridus ad cor quem sequitur febris putrida.

Signa medicaminis inconvenienter approximati vlceri sunt. Dixit Almansor. quando si fuerit calidius debito calorem et ruborem et flegmonis principium ei cum augmento. s. ipsius vlceris adducit: et si frigidius fuerit quam debeat vlcus tunc viride aut lividum aut nigrum et frigidum fit. Et si desiccat minus quam oportet vlcus ipsum est molle et lassum multum habens virus. et econverso. si desiccat plus quam oportet. Et si minus mundificat et abstergit quam oportet signa sunt multitudo putredinis: et carnes regenerate sunt molles que male ei adheserunt. ¶ Pro cognitione quoque medicaminis an sit conveniens an inconveniens vlceri cui approximatur. Dixit Aui. quarta quarti cap. de curatione in generali. vlcerum oportet vt audias sermonem communem qui est quod est necessarium quod illud cum quo fit cura vlceris aut sit conveniens: aut inconveniens: conveniens cognoscitur: quia licet non conferat in dispositione. i. statim vel in paruo tempore: tamen non associat sibi nocumentum quia non nocet. ex hoc enim infertur quod medicamen ipsum ex quo non infert nocumentum est conveniens: sed non apparet eius iuvamentum manifeste in paruo tempore: aut quia est debilis virtutis: aut quia vlcus est magne malignitatis. Sed medicamen inconveniens. dixit Auic. diversificatur nam supple. aut est inconveniens: quia inducit malas dispositiones in vlcere: aut est inconveniens in desiccatione et mundificatione: si erit inconveniens in desiccatione et mundificatione: tunc hoc erit aut quia debilius quam oportet et significatur per illud quod est contrarium ei quod ex ipso expectatur de exiccatione et mundificatione: quando expectabat medicus quod exiccaret virulentiam: et mundificaret sordes et non fecit: immo contrarium apparet. s. in vlcere multa virulentia et multa sordes: aut hoc erit: quia superfluit in exiccatione et desiccat vlcus et mundificat plus quam conveniat ei. Si autem est inconveniens: quia inducat malas dispositiones: tunc hoc erit: quia nimis calefacit vnde facit accidere in loco inflammationem et rubedinem: aut quia nimis infrigidat et facit declinare locum in obfuscationem et nigredinem: aut est inconveniens quia nimis mollificat et deducit ipsum ad putrefactionem et relaxationem: aut inconveniens. quia corrodit: et addit in vlcere cum acuitate sua mordicatiuus: et pruritiuus: et oportet vt medicamen quod est debile fortificetur et quod est nimis remittatur: et quod est calidius infrigidetur: et quod est frigidius calefiat: et quod est putrefactiuum stipticetur: et quod est corrosiuum refrangatur ab acuitate sua.

¶ De signis pronosticis bonis et malis in vlceribus. Ca. xviij.

Dixit Ipo. 5. affo. calidum saniem faciens in omni vulnere certe securitatis: et. A. dixit. meliores significationes significantes salutem vlcerum et vulnerum sunt cum succedentia eorum sunt declinia ad salutem. i. ad salutarem et laudabilem saniem. cum enim in vlcere sanies generatur laudabilis et succedit procedendo in laudabilitatem suam illud vlcus est salutare: et cito terminabile ad consolidationem bonam. Et dixit iterum. Auicen. quod de melioribus significantibus sunt cum in successionibus vlcerum est sanies que provenit a medicina faciente pus. et operatione nature. talis enim operatio nature est secundum cursum naturalem. Nam dixit. A. non generatur sanies nisi a digestione scilicet ex materia laudabili: et non intellexit. A. hoc per digestionem naturalem illam que est simpliciter naturalis quia talis digestio non fit nisi in iuvatiuo conuertibili in nutrimentum: sed intellexit de digestione naturali secundum quid: que est quando in digestione nociua calor naturalis vincit operationem caloris extranei: sicut in saniei laudabilis generatione contingit: que significat certam salutem: quia significat virtutem nutritiuam fortem: et materiam congruam: et quod cum vlcere non est complicatum aliquod preter naturam prohibens: quod si cum vlcere affuisset vel adesset sanies non fuisset generata laudabilis. Et non intellexit Hyp. in omni vulnere absolute bonum fore saniem laudabilem generari: quia non est bonum generari eam laudabilem in vulnere simplici: vt supra patuit: neque in vlcere pulmonis: neque in herisipila vlcerata: sed intellexit in omni vulnere in quo competit saniatio. ¶ Dixit Gal. in commento predicti affo*rismi*: quod in precipue vulneribus suspectis ad spasmum propter conculcationem materie et in suspectis ad corruptionem membri in contusionibus: et generaliter in omnibus vlceribus cum materia non totaliter superabili a virtute saniem laudabilem fieri est maximum signum certitudinis salutis. ¶ Ait Ras. 14. conti. dico summarie quod modus putrefactionis in vlceribus est: sicut modus digestionis in febribus: et alijs morbis: et sicut post digestionem in alijs morbis non est dubium fieri diversionem: neque aliquod sinistrum: ita post putredinem. i. saniem laudabilem in vlceribus habetur significatio super securitatem firmam. ¶ Dixit Auic. quando apparet in vlcere sanies laudabilis: et tumor sive apostema in circuitu vulneris est signum bonum: nam tumor est signum quod materia non declinat ad interiora et nobilia membra vt supra patuit. ¶ Dixit Gal. super 5 affori. et ponitur. 14. conti. sic. aqua calida putredinem facit in vlceribus saluis: et que carent malicia: et hoc est de melioribus significationibus firmitatem dans super salutem exituram: et super sanationem earum et maliciam: quando quoties vlcera fuerint putrefacta: aut fluunt ad ea superfluitates male non generabit in eis aqua calida putrefactionem. i. saniem laudabilem: sed nocumentum magnum infert eis. Ait Ras. dico quod quoties aqua calida non fecerit putrefactionem. i. saniem laudabilem. s. in vlceribus dubium erit. ¶ Et dixit. quoties generantur pili qui ceciderunt in loco attinenti vulneri designato meliorationem eius significat: et quoties vlcera mala fient in rubiginem corrigentur. ¶ Vlcus quidem prauum esse multis modis comprehenditur. vno modo signo priuatiuo sumpto ex impotentia incarnationis ipsius approximato congruo medicamine: de quo dixit Aui. quod malignitatem vlcerum significat difficultas sanationis eius in seipso cum rectificatione curationis exhibite ei. i. quamuis curetur recte sicut oportet quando enim curatur curatione congrua: tunc non procedit difficultas curationis eius ex errore: sed propter aliquam causam predictarum que retardat consolidationem eius: vlcera enim dixit ipse que faciunt accidere spasmum. supple. vel aliquod aliud accidens prauum: et vlcera putrefacta scrophulosa. i. dura et vlcera algeromati: vlcera scilicet tremula mollia: et vlcera corrosiua et cancrosa: et que cursu com

currūt sunt.s.suspecta ⁊ timorē afferentia:⁊ vlcera oīa melā colica sunt praua:q: nō sanant. dixit Aui.nisi ab eis auferaf tota cor͞p corrupta vsq; ad carnem ⁊ ossa sana. ¶ Et vlcera pura versus liuiditatem:aut nigredinem tendentia sunt mala:⁊ silr̄ q̄cunq; pilos in circuitu deijciūt:mala sunt ⁊ vlcera gn̄ata successione egritudinū:⁊ q̄ sunt cretica sunt mala: q: natura expellit ad ea residuū corruptionis superfluitatum. ¶ Ait Hyp.6°affor.circūfluentia vlcera:⁊ vlcera a quorum circuitibus.s.labijs ⁊ alijs partibus nō multū ab eis distantibus:sed propinquis fluunt ⁊ cadunt pili:que Auic.vocauit eycientia pilos mala consuetudine malū: qm̄ sunt male ɔsuetudis:vnde mali moris:siue male morigerata: ⁊ sūt praua:⁊ sunt proprie illa que sunt ɔsueta ambulare corrodēdo aut putrefaciēdo. ¶ Dixit Hyp.in affori.⁊ ponit̄ .14.ɔtiñ. sic.quotiens fit vlcus magnū ⁊ malignū nullo accidente ei ap͞ate detrimentum eius erit magnum. Et Gal. dixit in cōmēto.q: de malignis intellexit de eis que fiunt in capitibus ⁊ vltimis partibus musculi:⁊ maxie in musculo cui ɔdñans erit neruus:qm̄ cū capitibus musculi cōtinuant̄ nerui: ⁊ de ptibus ipi⁹ generant̄ chorde: ⁊ sicut Hyp.predicta culpauit ap͞ata que dissoluunt̄ subito:silr̄ in hoc dicto culpauit q: nō fiant cū hmōi ⁊ sīū vulnere ap͞ata dinoz:qm̄ dubiū erit q: male materie q̄ sunt cū malignitate vlcer͞p moueant̄ ad locū nobiliorem:⁊ hoc dixit Gal.maxime fit cū medici peccant ⁊ ei supponūt loco vulneris huius qd̄ ꝓhibet ifrigidat ⁊ restringit vehemēter. ¶ Dixit Aui.si ap͞a apparēs in circuitu vulneris occultet̄ subito ⁊ redeat ad interiora: tūc nō resoluet̄ per pus ⁊ ei siīa:q: neq; per saniē laudabilē:neq; illaudabilem:qm̄ materia q debuisset in saniem ɔuerti ad alia transijt mēbra. ¶ Dixit Gal.in cōmento dicti affori.quotiēs in aliquo fit vlcus:⁊ ex cā ipsius accidit ap͞a.nō pt pati exinde spasmū:aut desipientiam in maiori ꝑte:raro tn̄:⁊ hoc si ap͞a fuerit magne quātitatis:aut male qualitatis valde:⁊ si ɔtingat q: illud ap͞a dissoluat̄ subito: tūc si vlcus illud fuerit in parte posteriori aderit spasmus aut tetanus in dorso: sed si fuerit in pte anteriori laborans eo patiet̄ morbos:quos dixit Hyp.in ipso affori.si pellis sit neruosa.i. pti anteriori cōdominent̄ vene pulsātes ⁊ nō pu͞s fuerit ascēderit ipse humor q generauit ap͞a de loco vlceris:tūc si illud vlcus fuerit i locis neruosis ptib⁹ posteriorib⁹ inde accidet spasm⁹ aut tetanus:s; si fuerit in pte anteriori corporis:si humor ascēdit ad cerebrū gn̄abit desipientiā:⁊ si ad pectus gn̄abit dolorē lateris.s.pleuresim:⁊ si ad intestina generabit fluxum ventris sanguineū:⁊ de his ampli⁹ dcm̄ est in caplo 4° hui⁹ tracta. Et dixit Gal.q: predictū verbū Hyp.s.in parte anteriori ⁊ posteriori est absolutū super totum corpus. Rasis vero 14° cōtinētis.post positionē dictorū vbo͞p Gal.ait. Sed ego dico q: dictū verbum Hyp.nō sequitur q: sit absolutū sup totum corpus:qm̄ in anteriori parte est chorda q̄ tendit ad genu valde magna:⁊ ex ea magis accidit spasmus q̄z ex vulnere musculi locati in parte posteriori coxe in toto cōdominat̄ caro:⁊ silr̄ est in manu:vnde dico q: ipse dixit. q: vlcera accidentia in parte anteriori magis inducunt spasmū. ¶ Et pt cōprehēdi vlcus esse prauū signis positiuis sumptis: aut ex qualitate mutata: aut permutatione coloris vlcerū ad colorem malū liuidū pallidū:plūbeum viridem vel nigrum qui significat mortificationē caloris innati. ¶ Ait Rasis.14.cōtinen.oīa vlcera solida que viridis coloris aut nigri fiunt periculosa sunt: qm̄ significant q: sanguis est transmutatus ad humorē nigrū:cū aūt ꝓpter putrefactionē sanguinis:aut ꝓp varices nigrescūt.al's.augescūt circūstantia vlceris:quia varices ei mām subministrāt vulnus illud nō sanabit̄: nisi prius ille curent̄. ¶ Aut signis positiuis sumptis ex exeūte mutato:siue illud exiēs fuerit subtile virulētū:siue grossum sordidū. ¶ Ait Ras.14.cōti.vlcera mollia de qbus fit resudatio citrina:⁊ calida vlcerās locū ad quem manat mala sūt ⁊ periculosa. ¶ Inqt Iudeus.si pus pungit̄:⁊ de punctura egredit̄ vētositas cū humiditate ⁊ spuma post triduū moriet̄. ¶ Aut signis positiuis sūptis ab actiōe lesa dixit. A.significāt malignitatē vlcer͞p putrefactio ⁊ corrosio: ambulatio ⁊ corruptio ei⁹ q̄ est in eius circuitu. Et dixit: vlcera difficilis cōsolidatiōes sunt interficiētia infantes nō tolerantes vehemētiā doloris vlcer͞p ⁊ difficultatē curationis: ⁊ vlcer͞p prauitatē:etenim infantes de facili resolubiles sūt: q̄re ɔtingit eos prius dissolui q̄z illa mala vlcera ɔsolident̄. ¶ In libro de morte veloci.⁊ ponit̄ .14.ɔti.in quo apparentib⁹ vlceribus de asaf.aut ex morsu aialis fiunt quasi fistule: ⁊ cura cor͞p fieri nō pt. ¶ Dixit Aui.vlcera vicinantia arterijs ⁊ venis magnis perducūt ad apostema illud ex membris qd̄ vicinatur eis ex carne molli:sicut in testiculis inguinib⁹ sub ascellis:⁊ q: est postmodum sic perducit scabies ⁊ eis sīa: vt etiā dixit Gal.3.de ingē.sanita.⁊ propter hanc cām inguina ap͞antur vlceribus in cruribus existētibus ⁊ ap͞antur ascelle vlceribus existētibus in brachijs:⁊ proprie fit hoc quando corpus est plenum mala superfluitate:⁊ dolor vehemēs fit in vlcere:quare peruenit ad vlcus.s.materia phmasq cū descēdit retinetur in carnibus illis glandosis ⁊ ap͞at corp⁹: vel quādo fit vehemens dolor in loco apostemans dicti mēbri glandosi: ⁊ peruenit ad vlcus.s.ipsum ap͞a vel ipsa mā apostemās:sed prima expositio est ad mentem Gal.⁊ Auic. ¶ Et dixit enim Auic.q: in libro mortis velocis dixit. cum sunt homini apostemata ⁊ vlcera lenia.i. que leniunt̄ ꝓp delitescētiā cor͞p:siue illa fuerint cretica:siue nō:⁊ destruit̄ ei ratio eius:tūc ille morit̄:⁊ maxime verificat̄ hoc i acute febricitātibus:significat̄ enim q: mā illius apostematis vel vlceris redijt interius ad cerebrū:aut aliud mēbrum nobile cōicans ei.q̄re mortē in breui inferet. ¶ Et qdam dicūt. cū in hoie febricitāte acute apparēt ap͞ata:⁊ vlcera lenia.i.mollia squalida que mollificant̄ ex humiditate tendēte in putrefactionē:tūc destruit̄ eius ratio:⁊ moritur:⁊ causa ē: q: talia ap͞ata ⁊ vlcera apparentia in febricitante acute nō possunt euenire per viā vere crisis: sed eueniūt vi sintomatis: ⁊ significāt multitudinē materie putrefacte male in corpore a q̄ decisa est portio faciēs illa:⁊ cū ergo in tāta multitudie mā͞e putrefacte destruit̄ rō significat̄ ex ea peruenisse lesionē magnā cerebro ex qua sequit̄ mors. ¶ Et dixit Auic.q: vlcera generata successione egritudinū sunt mala etiā que sunt ꝑ viam crisis:qm̄ nā expellit ad ea residuum corruptionis.

¶ De quibusdam canonibus obseruandis in curationibus vlcerum. Capit.xix.

Cias q: tempus magis conueniens curationi vlcerum est tp͞s constitutionem siccam hn̄s:vnde sicut ponit̄ .14.ɔti. Hypo.dixit.q: canis cōfert vlceribus:dies enim caniculares rōne siccitatis exiccātis magis ɔuenietes sūt vt vlcera in eis sanationē recipiāt:s; autūn⁹ ⁊ hyems nō laudant̄ ad gn̄ationē carnis:ꝓ frigiditate aeris. ¶ Et scias q: vlcerib⁹ assignant̄ tpa:q̄ ɔsiderare oz: qm̄ penes ea curatio recipit diuersitatē. Dixit Gal.in libro de tpib⁹ vlib⁹ morbi.vlcer͞p tempora sunt:nam primo qdem icores aquosi ⁊ indigesti ⁊ subtiles fiūt ex ipsis deinde:deinceps pauciores qdē ⁊ grossiores:⁊ demū iā pus subtile:deinde paucū multitudie hoc fit q̄z grossius ⁊ albius. ¶ Decimoquarto quoq; ɔtinētis dr̄.q: vlcera pn^m habēt ⁊ declinationē.supp.⁊ tpa inter illa media:⁊ iō curari debēt diuersimode. Aitq; Rasis ibidē.dico q: Gal.dixit in libro vtilitatū mēbro͞p de vlceribus dū ipsa sunt in pn°emittit̄ erugo tenuis:s; semp post ingrossat̄:donec de eis egredit̄ sanies tenuis: deide ipsa sanies ꝓcedit ad ingrossandū:⁊ minorat̄: ⁊ tunc erit tp͞s determinationis:siue stat⁹: ⁊ postea quotiēs minorat̄ est tp͞s declinationis cor͞p:⁊ subdit.impoe est q: sanet̄ aliq̄ exitura.i.vlceratio:nisi trāseat p hec tpa:⁊ q: vulnera ⁊ vlcera nō terminant̄ cretice:s; solū s; ꝓportionē vtutis ad res ꝑter nā; in vulnē seu vlcere reptas ⁊ abijciēdas:q ꝓportiōes sūt allimi

Ulcera hñt quatuor tpa.

Canon ſ approxi/ matione medica/ minis di/ gestiui mūdifica/ tiui ꝛ car/ nis gene/ ratiui.

tate:iō nō pñt limitari tpa durationis vlcer̄. ¶ Dixit Raſ. 14.ꝯti. Dico hi ſunt de canonibus bonis in curatione vlce/ rū. Prio enim ſcias ꝙ in vlcere eſt ſemp reſiduū.ſ.hūditatū indigēs ꝙ putrefactionē faciat.i.ꝙ digerat᷑ :ꝛ in ſanië ꝯuer tat᷑. Vñ cū vocatus fueris ad curationē vlceris: ꝛ illud non inueneris ꝯplicatū cū diſpōnib⁹ ꝓhibētib⁹ ipſius curatio/ nē: aut ſi inueneris ipꝫ cū illis applicatū:ꝛ eas iā amouiſti: tūc anq̄ꝫ incipias carnē generare medicinas adhibe digeſti uas: vt putredinē faciāt ꝛ ſaniē. Dixit.n. Raſ. vbi ſupra. vl/ cus nō erit idoneū ad gñationē carnis:niſi poſt putredineꝫ. Cūqꝫ ſaniē gñatā videris: digeſtiua oīno ꝓhibe: nō.n.cū eis vltra ꝓcedēdū eſt vt ſtolidi faciūt vſqꝫ in finē digeſtiua ſup/ ponētes:ꝛ ſūt cā ꝙ vlcus ſordidū fiat:ꝛ ꝙ carnis gñatio re tardet᷑ :ſꝫ mūdificatiuis illi⁹ putrefactiōis: ſiue ſaniei inſiſte: niſi enim poſt ei⁹ mūdificationē. dixit Raſ. vlc⁹ ad gñatio/ nē carnis idoneū nō exiſtit: vñ ſubdit. in primis curatio fiat cū putrefactionē gñantib⁹. Deīde cū mūdificatiuis añ gña tionē carnis:qm̄ velocior ꝛ leuior fiet ei⁹ gñō. ¶ Et. A. di/ xit. opꝫ vt remoueas. aſs. nō amoueas cās ꝓhibētes vlcus ad ꝯſolidationē: nā ſi tu nō curaueris eas in primis non erit vacās ad curationē vlceris:ſicut oꝫ:imo nō erit poſſibile te curare ipm̄. Cū ergo vlc⁹ fuerit ſeparatū ab oīb⁹ illis diſpo/ ſitionib⁹:ꝛ vis intēdere ad curationē: tūc primū in quo oꝫ te ꝑparare: ꝛ in quo oꝫ te ſollicitū eē in curatiōe eius. dixit Aui. eſt approximatio cū medicinis ſuis.i. ꝙ tu prepares ꝛ diſpōas ipm̄ ad ꝯſolidationē cū medicinis ipꝫ ad illā diſpo nētib⁹ ꝛ tales medicine dicunt᷑. Quedā ſūt medicine digerē tes vt dcm̄ eſt. ¶ Quidā tñ dicūt. ꝙ medicine digerētes nō ſūt neceſſarie: niſi in q̄tuor caſib⁹. Prim⁹ eſt. qñ vulnus con cauū cū carnis deꝑditiōe eſt de nouo illatū: qm̄ oꝫ vt digera tur:ꝛ fiat: vt in eo gñet᷑. ſcōs ē. in q̄cūqꝫ vulnere ꝯpoſito cū ꝯtuſiōe. terti⁹ eſt. in q̄cūqꝫ vulnere alterato ab aere. q̄rt⁹ eſt. in vlcere ſequēte exiturā: ſiue exitura ꝑ ſe apta fuerit: ſiue ꝑ artē cū ferro aut medicina rūpēte exituras: hic aūt dicūt q/ dam ꝙ reperit᷑ vna lr̄a q̄ dicit. eſt aprio cuꝫ medicinis ſuis: q.d. Aui. opꝫ te eſſe ſollicitū, vt teneas orificiū vlceris aper/ tū ꝛ latū vt ꝑ illud poſſit mundificari: put opꝫ:ꝛ hoc facies cū medicinis ſuis.ſ. q̄ ſūt dilatātes orificiū ſi fuerit ſtrictuꝫ: aut que ſunt ꝓhibētes ipm̄ a cōſolidatione ꝛ conſtrictione. Et dicūt alij. ꝙ repit᷑ alia lr̄a q̄ dicit. eſt opatio cū medicinis ſuis. q.d. opꝫ te hr̄e oēs intētiones eius curatiuas ꝛ dedu/ cere eas in opationē cū medicinis ſuis: deinde dixit Aui. eſt mūdificatio cū medicinis ſuis: deīde facta mūdificatiōe ē na ſcētia carnis: qꝛ tūc opꝫ te eſſe ſollicitum de gñatiōe ei⁹ ꝛ tā/ dē carne ſufficiēter gñata oꝫ te eſſe ſollicitū in ꝯſolidatione eius. ¶ Sūt ergo q̄tuor intētiones curatiue: q̄rū pria eſt vl cerū digeſtio: ſcōa eſt vlceris mūdificatio. tertia eſt vlceris carnis repletio: ꝛ q̄rta eſt vlceris ꝯſolidatio. ¶ Et primū q/ dē iplent medicine digeſtiue: de qb⁹ ſunt empl̄m de medulla panis ſimilacei ꝯfecta cū ſucco apij. Et vnguētū factū de vi/ tello oui ꝛ terbētina.

Prima in/ tētio q̄ ē digeſtio.

Empl̄m faciēs digeſtionē in vulneri/ bus ꝛ vlceribus. ℞. farine fenugreci. farine frumēti: ꝛ ordei añ. ℥.i. terbētine pinguedinis galline ꝛ anatis. añ. ℥.i. ſucci apij. ℥. vj. ꝯficiant᷑ decoquēdo vſqꝫ ad ſpiſſitudinem. ¶ Ad hociū. ℞. farine fenugreci. ℥. iij. terbētie. ℥. iiij. vini albi. ℥.ſ. ꝛ duos vitellos ouoꝝ: ꝛ ſil᷑ agitādo diu incorporent᷑: debēt aūt digeſtiua apponi ſup ſtuello ꝛ intromitti: ꝛ ēt debēt ex/ tēdi ſup petia: ꝛ ſupapponi ori vlceris in circuitibus in die.

Scđa itē tio que ē mundifi/ catio.

¶ Et qꝛ digōnis ꝯplete notitia hr̄ ꝑ ſenſū: iō auctores nō po ſuerūt ſigna ei⁹: ſꝫ mūdificatiōis ꝯplete q̄ꝫuis ſigna hr̄i poſ/ ſint in vlcere manifeſti fūdi ſigna vlceris nō manifeſti fundi poſuerūt. Dixit.n. Raſ. vbi ſupra. ſcire debes ꝙ mūdificato vlcere medicamē: ſcꝫ abſtergēs ꝛ mūdificās pūgit ꝛ mordi/ cat illud qd̄ pri⁹ añ mūdificationē nō pūgebat: neqꝫ mordi/ cabat illud dū ſordities erat in eo:ꝛ ex iſto ſigno hr̄ cañ. ꝙ ſi medicamē tuū añ ꝑfectā mūdificationē pūgit ꝛ mordicat. ꝙ tu relicto illo ꝑmutes te ad medicamē minoris abſterſiōis.

¶ Et Aui. poſuit cañ. in hoc dicēs cū inueneris vlcus mun dū equale.i. ſupficiale qd̄ nō hꝫ ꝓfūditatē: vel eq̄le.i. repletū carne ſufficiēter: ita ꝙ nō remāſerit in eo ꝓfūditas: tūc ꝯſoli datio.i. ꝑparatio ad ꝯſolidationē ꝑ mūdificatiua fiat cū eo ꝙ nō hꝫ mordicationē. In ſordidis vlcerib⁹.i. non mūdis: neqꝫ eq̄lib⁹ neceſſariū eſt abſtergēs mordicās.i. mordicare docēs vlc⁹ mūdū ꝛ eq̄le: qꝛ ipſa indigēt mūdificatōe maioꝛi: ꝛ cū hoc ꝓhibēte ſorditiē nō ꝑcipit᷑ ex illo mūdificatio. aliās mordicatio neqꝫ pūctio. Iſte āt text⁹ in vlcerib⁹ ſordidis ēt inferi⁹ in caplo vlcer̄ ſordidoꝝ adducet᷑: ꝛ ibi ponent᷑ medi cine mūdificationē ꝛ abſterſionē iplētes. ¶ Et i carnis gña tiōe poſuerūt cañ. de qb⁹ eſt dixit Gal. in cathagenis: ꝛ po nit᷑. 14. ꝯti. quotiēs ponis medicamē generās carneꝫ ſuper vlcus inſpicere debes die quolibet vtrū vlcus ſit repletū hu miditate: an ſit mūdū ſiccū: qm̄ ſi fuerit ſiccū iſpicere debes. an inueniat patiēs ſenſū pūctionis in eo:ꝛ calefiat mēbrū ꝛ rubefiāt loca q̄ ſunt ſec⁹ vlcus: an nō. ꝙ ſi videris ſorditiē ꝛ humiditatē adde in via abſterſiōis: ꝛ ſi videris ſenſum pun ctionis ꝛ mēbrū calefieri fiant medicine minoris violentie.

Tertia in tētio q̄ eſt carnis ge neratio.

¶ Et Raſ. dixit in diuiſionib⁹: qñ ſup vlcus ponit᷑ vnguen tū ꝛ calefacit ipm̄ ꝛ rubeū facit: tūc ꝑmuta ipm̄ cū frigidi/ tate: ꝛ qñ detumeſcere ipm̄ facit: ꝛ fecit ipm̄ albū: tūc cura ipꝫ cū vnguēto calidiore ipm̄ paulatim: ꝛ cū vides ſup vlc⁹ pus ad albedinē declinare: tūc adde in acuitate vnguenti. ¶ Et dixit Gal. ꝛ ponit᷑. 14. ꝯti. nō debes incipe ad ꝯſolidandum vlcus: donec eq̄liter fiat caro regñata in ſupficie corpis: ne augeat᷑ caro ſupra ſupficiē eius: qm̄ ſi dimittit᷑ vlcus dū eq̄ le fiat ſupficiei corpis: tūc ꝯſolidatio nō fiat.ſ. vt fiet ſꝫ auge bit᷑ caro ſupra: idō fac anq̄ꝫ eq̄lis fiat caro: ꝛ duꝫ adhuc in eo fuerit aliq̄lis ꝯcauitas ſupponant᷑ ei medicine ꝯſolidatiue liq̄de: ꝛ nō ſicce: ꝛ facta hac cura vna vice adducant᷑ ꝛ ſuper ponant᷑ medicine ſicce: ꝛ caue ne incipias añ ſufficientē car/ nis regenerationē ꝯſolidātia applicare: eo ꝙ nimiū exiccan do māᷓm nutrimētalem ꝯſumūt ex qua carnis natiuitas ex pectat᷑.

Quarta itētio q̄ ē cōſolida/ tio.

¶ Dixit Auicē. cū ex vulnere abſcindit᷑ caro plimas ita.ſ. ꝙ ipſius eget᷑ regeneratione nō ſufficit in cura illud qd̄ exiccat ꝛ ꝓhibet: exiccat.ſ. tantū ꝙ efficit᷑ ꝯſolidatiuū: ꝛ cū ſua exiccatiōe multa ꝓhibet māᷓm nutrimētalē: imo dixit. ip ſa ſūt neceſſaria q̄ carnē naſci faciāt. Iō dixit Gal. 3. de ige. ſanita. ꝛ ponit᷑ a Rabi. in. 15. ꝑticula. ꝙ vlc⁹ ꝓfundū ꝯcauū. i. cū deperditione carnis ſemp eget medicia creante carnē.ſ. ante approximationē ꝯſolidatiuoꝝ. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ oꝫ variare medicinā intelligēs de ſiccātibus: ꝛ de carnē gñanti bus: ac etiā ꝯſolidātibus ſm̄ varietatem corpoꝝ: nam vnuꝫ ꝛ idē medicamē ſm̄ q̄dam corpora facit naſci carnē: ꝛ ſm̄ q̄ dam alia corpora eſt corroſiuum vehementis abſterſionis. ¶ Et Gal. dixit. 3. de ingenio. cām. q̄re medicina vna in vno corpore: vel in vno mēbro generat carnem: ꝛ in alio nō: opꝫ inueſtigare ex duobus.ſ. ex naturali: ꝛ ex eo qd̄ eſt ex̄ nām. Nam naturale cuſtodiendū eſt: ꝛ ſimilia neceſſaria ſunt ad hoc: ꝙ autē eſt preter nām abijciendū eſt: ꝛ ad hoc cōtraria illi cōueniunt: idcirco quanto magis vulnera humidiſſima fuerint tanto ſicciſſima oꝫ apponi medicina: ꝛ nā corporis vel mēbri inquātū humida extiterit tantum minus deſicca/ tiuis magis adiuuat᷑. v.g. ſi duo vulnera ſint in humiditate equalia. Aliud tamē in humido: ꝛ aliud in corpore ſicco qd̄ in corpore ſicco expetit vt ſiccioribus adiuuet᷑: qd̄ āt in hūi/ do minus deſiccatiuis: ſꝫ hoc ēt opꝫ fieri ſm̄ diuerſitatē ſic/ citatis ꝛ humiditatis corpꝫ: qm̄ caro q̄ creatur in vulneribus neceſſe eſt: vt ſit ſimilis ei quam amiſit: ideoqꝫ ſi ſicca fuerit expedit: vt ſicca gñet᷑ ꝛ econuerſo: ꝛ declarans ꝑdicta Gal. in exēplo dixit. cū itaqꝫ nā thuris ſit min⁹ deſiccatiua ſm̄ cor/ poꝝ humidoꝝ nām: qꝛ natura eius eſt q̄ſi temperati corpo ris: aliquātulū tñ ſiccior humidis corporib⁹: ꝛ parū humi/ dior ſiccis ſit cā ꝙ in aliq̄b⁹ vulneribus ſaniem faciat: ꝛ car nē nō gñet: ꝛ in alijs carnē faciat: vnde palam eſt videre ꝙ thus in humidis corporib⁹ carnē facit: in ſiccis autē nō. Et

Quare idē medi camē nō ꝯuenit in oī corpe ꝛ ī oī mē bro.

In vulnerib⁹ paꝝ humidis carnem generat in humidissimis vero nõ. Et declarãs Aui. qd dictũ est in medicamine mundificatiuo ⁊ carnis gñatiuo. ait. aut erit idē medicamē ſm quedam corpora nõ abstergēs: neqȝ faciēs naſci carnē: ⁊ ꝓpter hoc eget illud medicamē vt tēperet ⁊ cõfortet. v.g. ſi illud medicamē fuerit cõpoſitũ tēperat: aut frãgēdo cõmixtionē eius. i. remittēdo virtutē medicaminis qd ſupat in cõmixtione: vñ illud medicamē cõpoſitũ nõ eſt ꝯueniēs: aut addēdo ipȝ in ꝑmixtiõe alterius cũ eo qꝫ magis tēperet: aut tēperet: minuēdo eius virtuoſitatē: alia lr̃a hȝ vnctuoſitatē. v.g. ſi in illo medicamie fuerit nimis de oleo minuat ne ſua mltitudine exiccationē ⁊ abſterſionē ꝓhibeat: ⁊ ſilr̃ dixit Auicē. erit correctio medicaminis oppoſiti. ſ. ꝓhibētis carnis generationem: qm̃ fiet aut minuēdo in cõpoſitione doſes eius: aut addēdo in cõpoſitione que eius acuitatē remittat: ſicut ſunt ſtiptica ⁊ vnctuoſa. Et dixit Aui. multotiēs nõ cõuenit medicamē: ꝓpterea qꝫ ꝯplo mēbri infirmi eſt ſuperflua i cauſalis. in caplo eius. i. eſt excedēs in aliq̃ q̃litatũ ſupra intentionem que q̃rit in cura: q̃re remittit virtutē medicaminis: vñ reddit debile: ⁊ oȝ tũc medicamē eſſe fortius in attrahendo ipm. ſ. mēbrũ ad caſum ſuũ. i. deducēdo ipm. ſ. ad ꝯplonem debitam: aut nõ ꝯuenit: ꝓpterea qꝫ ꝯplo mēbri infirmi eſt debilis in caplo ꝯueniēte ei. i. infra intentionē que queritur in cura cũ virtute illius medicaminis: vt cũ medicamen eſt nimis excedēs in aliqua q̃litatũ qñ opȝ remittere: tũc apparet de excellentia eius: digniora tñ vlcera vt corrigat tēperet ⁊ cõfortet coꝝ medicamē ſunt vlcera difficilis cõſolidatiõis: cũ enim vlcera difficulter ꝯſolident ꝓpter varias cãs vt ſupra patuit: nõ eſt poſſibile inuenire medicamē vnũ habens ſufficiētē actionē facere ꝯtra q̃libet coꝝ: ideo opȝ vt medicamē approximandũ vlceribus difficilis cõſolidationis diuerſimode temperet ⁊ corrigat ⁊ confortet addēdo vel minuendo: vel q̃dam de cõpoſito abijciēdo: ⁊ alia loco coꝝ ponēdo: vt poſſit cõuenienter opponi cauſe cõſolidationis difficultatē faciēti: prout ipſa merebit ⁊ regret. ¶ Et dixit. A. cũ in mēbro nõ eſt niſi vlcus. ſ. q2 nõ hȝ cõplicatum ſecũ aliquã de diſpõibus impediētibus ipſius curationē: tũc ſi vlcus fuerit in ſenſibili mēbroꝝ. i. in mēbro multum inſenſibili caueat in curatione eius a doloratione cum medicamine forti ēt q̃uis ſit neceſſitas adminiſtrationis ipſi⁹ medicaminis fortis: q2 maius eſſet nocumentũ cõſequēs ad dolorem q̃ȝ iuuamētũ adminiſtrationis ipſi⁹ medicaminis: ſed in mēbro parui ſenſus nõ abſtineat a medicamine forti ſi neceſſaria fuerit medicatio cũ eo: ⁊ ſubdit. qꝫ mēbra intrinſeca ſublimia ⁊ ꝑcioſa multi iuuamēti: ⁊ q̃ ſunt ſuſcipiētia nocumēta velociter ſũt de caplo ſenſibilis mēbri: ⁊ in iudicio eius in qb⁹ nõ oȝ fieri curatio cũ medicamine forti: q2 de diſſolutione virtutũ coꝝ timet ꝓp illud: ⁊ ꝓp hãc cãm nõ ſuſtinēt vlcera intrinſeca ea q̃ ſũt ſicut flos eris ⁊ ſilia. ⁊ ꝓprie dixit. A. ea q̃ bibunt: q2 ea que bibunt ꝑueniũt ad ſtõm ⁊ epar: ⁊ mēbra ſublimia: imo vlcera intrinſeca maxime per ea q̃ bibũtur indigent illis q̃ faciũt glutinationē plus ſicut dragagantũ ⁊ gũmi arabicũ veꝝ vlcera intrinſeca i qbus ab extra criſteriçat medicamen: ſicut aliqñ criſteriçant vlcera ſpũaliũ ⁊ nutritiuoꝝ hñtium orificiũ extrinſecus indigent eo qd eſt medium inter duas res. ſ. inter medicamen forte ⁊ medicamen debile: q2 non oȝ eſſe ita debile: ſicut illud qd applicat exterius maxime in mēbris pauci ſenſus. Et dixit Aui. mēbra intrinſeca cõtraria predictis. ſ. vilia ſunt de capitulo inſenſibilium. i. mēbroꝝ parui ſenſus ⁊ indicio coꝝ: quaſi dicat. deberent curari cum medicina forti cũ indiguerint eo: q2 nõ timet de diſſolutione virtutis coꝝ. ⁊ intelligēs de mēbris intrinſecis vilibus quibus nõ approximãtur medicamina per ebibita. ¶ Et dixit Aui. de illis que ſunt neceſſaria in curatione vlcerũ eſt vt dimittat medicamē ſuper vlc⁹ tribus diebus: deinde diſſoluatur: nam ſi ipſum tũc operationem ſuam nõ fecerit nõ operabitur poſtea. ſuper quo canõ: notãt qꝫ licet ſuperius dictum ſit de cognitione medicaminis cõuenientis ⁊ incõuenientis per viam ratiocinationis: tamē q2 cognitio eius certa per ratiocinationem haberi nõ poteſt: ideo poſitus eſt ab Aui. hic canon. vt per experientiam habeat: ⁊ nõ intellexit Auic. qꝫ medicamē ꝑ triduum vlceri applicetur abſqȝ diſſolutione eius ⁊ inouatione: qm̃ q̃uis iſtud in qbuſdam caſibus cõcedatur: poſſet tamē eſſe vehemēter nociuum: aut in multiplicãdo ſordes: aut in corrodēdo vel aliã leſionē faciēdo: ſed intellexit ⁊ voluit qꝫ medicus cũ medicamine experiat curãdo cũ eo trib⁹ dieb⁹: vt poſſit experiri ⁊ cognoſcere opationē eius: an ſit excedens aut diminuta: in minori enim tpe. i. maxie de multis fortaſſis nõ poſſet cognoſci de ſufficienti: aut inſufficienti: ſiue de iuuatiua: aut nocitiua opatõe ei⁹: niſi medicamē fuerit vltime q̃litatis: nã in tali nõ ſolũ in trib⁹ dieb⁹: ſȝ oi die imo ⁊ vnica ꝯprehēdi approximatõe ꝑt: ⁊ iõ nõ ſemꝑ talis experiētia trib⁹ dieb⁹ fiēda eſt cum poſſit ſepe citius hri: ⁊ iõ termin⁹ trium dieꝝ nõ eſt prefixus a ꝑte añ: ſed eſt prefixus a parte poſt: qm̃ ſi tũc nõ opatum fuerit nõ ſperat: qꝫ in poſtremũ operet. ¶ Et qꝫ in aliquo caſu medicamē oȝ dimitti tribus diebus abſqȝ diſſolutiõe pȝ per Gal. cuius auctoritas in vlceribus malignis ponit. 13. ꝯti. vbi dicit hoc eſt vnguētum ad vlcera maligna quod fieri oȝ ex ſarcocolla ⁊ ere vſto galla ziniar ⁊ ariſtologia que incorporētur cũ viſco vt ſit in eo viſcoſitas ſuperſedēs ⁊ adhereat vlceri poſt mũdificationē vlceris: ⁊ nõ oȝ remoueri: niſi quolibet triduo: qm̃ quotiēs in illis vlceribus malignis lõgam moram ſuper ea traxerit annihilabit actus eius ⁊ ſubdit: medici enim q̃ȝplurimi peccatũ ſecuti ſũt in hoc credēdo qꝫ quotiēs mũdificat vlcus ⁊ diſſoluit in die bis cura ſit melior: ſȝ ſic nõ iacet veritas: qm̃ quotiēs medicamē lõgam trahit moram ſuꝑ vlcus cura melioris ꝯditionis erit: tñ vlcus ipm oȝ curari in quolibet triduo: qm̃ hec medicamina que ipſi debent ex violētia pũctionis ipſoꝝ excitãt vlcus: vñ nõ oȝ carere mitigatione ⁊ mitigatio oȝ fieri cũ cera ⁊ viſco: ſed nõ oȝ fieri cũ oleo aut cum melle. ¶ Notãt. qꝫ mutatio vlceꝝ a medicamie appoſito vicibus plibus aut paucioribus: ſiue frequētius: aut rarius maxime dependet ex trib⁹. ¶ Primo ex nã mēbri in q̃ accidit. nã oẽ vlcus qd eſt in neruo vel mēbris neruoſis ⁊ muſculoſis ⁊ multi ſenſus: vt in capitib⁹ ⁊ caud's lacertoꝝ: aut accidēs in locis iũcturaꝝ vel ꝓpinquis eis: aut qd fuerit penetrãs ad interiora: ⁊ maxime cerebri frequenter: vt ter in die nãli mutari opȝ: in alijs ãt mēbris raro vt ſemel aut ad pl⁹ in dieb⁹ mutare ſufficit. ¶ Scdo ex diſpõne ſaniei virus vel ſorditiei in q̃ȝtitate ⁊ q̃litate eius: nã vlcus in quo multa ſanies aggregat: aut in quo aggregat pus acutũ corroſiuum frequētius mutari opȝ: ⁊ ecõuerſo. ¶ Tertio ex diſpõne tēporis anni: ⁊ ꝯſtõnis aeris vel regionis: nã i tpibus calidis ⁊ ꝯſtõnibus eſtiuis: aut peſtilētialibus: ⁊ regiõibus calidis frequēter vlcus mutare oȝ: ⁊ ecõuerſo. ¶ Ex dictis colligi põt qꝫ qñ omnes diſpõnes predicte de frequenti mutatione cõcurrũt nõ ſolum ter: ſed ⁊ quater ⁊ pluries in die naturali vlcus mutari oȝ. ¶ Dixit Gal. in cathagem. ⁊ ponit. 14°. ꝯti. vidi in qbuſdã patiētib⁹ vlcera cõglutinari digitos adinuicē: ⁊ in qbuſdã labia: ⁊ in qbuſdã palpebras: ⁊ ego conglutinabã genã cũ gigiua. Et ideo dixit Aui. opȝ vt timeat in vlceribus qꝫ cadãt ex vicinitate coꝝ incarnatio inter duo mēbra vicinãtia: ſicut eſt adherētia que accidit inter palpebrã ⁊ oculũ: ⁊ inter duas palpebras inter ſe: ⁊ inter duos digitos: ⁊ his ſilia. ¶ Et dixit Gal. ⁊ ponit eodē. 14. ꝯti. ſi vlcus fuerit magnũ curari oȝ cũ medicinis vehemētioris exiccationis q̃ȝ paꝝ: qm̃ erugo aggregat ex vlcere: iuxta modũ magnitudinis ⁊ paruitatis eius. Vñ in paruo vlcere ſufficiens erit cura cũ medicamine modice exiccatiõis. Et Aui. dixit. q̃ȝto plus eſt vlcus maius ⁊ ꝓfundius eget exiccatiõe vehemētiori. ¶ Et dixit Auic. de illis que recta ſunt in curatiõe vlceꝝ eſt: vt quieta ſint membra coꝝ: ⁊ nõ moueant:

In membris multi ſenſus: ⁊ in intrinſecis non oȝ applicari medicamen forte.

Medicamē ꝯtinuã. ſufficit trib⁹ dieb⁹ ad pl⁹: vt cognoſcat iuua-

mētũ vel nocumētũ eius

Qn medicamē nõ eſt mutãdũ oi die in aliquo caſu.

Vlc⁹ magnũ curari oȝ cum medicinis vehementioris exiccationis q̃ȝ vlcus paruum.

Mēbra vlcerata quieſcere debent.

qm̄ vt supra dictū est motus impedit vniōnem partiū solu/
tap. Et si mot⁹ necessari⁹ fuerit. dixit. A. tūc si moueaſ mē
brū vlceratū in pncipio motu pauo min⁹ nocumentū est q̄ʒ si
moueaſ p⁹ principiū motu laborioso ꝛ ꝓpe in corpe malorꝫ
būorꝫ: ꝛ itellexit p hoc ꝙ meli⁹ ē vel min⁹ malū ꝙ i pncipio
mēbrū assuefiat motui pauo sic ɔtinueſ: dēec necessari⁹ fue/
rit q̄ʒ facere i pricipio qeté totalē: ꝛ postea in ꝓcessu motuʒ
facere laboriosū: qa pu⁹ mior⁹ pp sui puitatē ꝛ assuefactionē
nō sic nocet: sicut laboriosus prio ꝓcessu pp sui fortitudinē ꝛ
assuefactionē: q̄les aūt debeāt esse medicine mundificatiue
carnis generatiue ꝛ ɔsolidatiue: ꝛ q̄ sint ille tā simplices q̄ʒ
composite inferius in proprijs capitulis describetur.

¶ De cura vlcerꝫ virulētorꝫ sordidorꝫ ꝛ saniosorꝫ. Cap. xx.

Pus si/ ue fuerit grossum: siue subti le in vlce ribus du plr pōt cō siderari.

Us siue grossum: siue subtile fuerit i vlce
re repertū duplr cōsiderari pōt.
Uno mō vt ipsuʒ ɔsequiſ ad debilitateʒ mēbri
vlcerati procedentē ex cōplexione eius: ꝛ tūc est
ꝛ esse diciſ accidens cōsequens illā malam com
plexionem: ꝛ est ex eius mutatum. Secundo modo ꝓut ip̄m
pus est quid supfluum vulneri: ꝛ pōt esse supfluum: aut rōne
sue male qualitatis: ꝛ sic potest esse causa morbi effectiua q
morbus: aut erit in complexione si ipsum fuerit calidū vel
frigidum: aut erit in vnitate si fuerit corrosiuum: aut est sup
fluum ratione sue q̄ntitatis. vt cum de ipso reperitur in vlce
re q̄ntitas maior q̄ʒ ſm nām ipsius vlceris debeat reperiri. ꝛ
tunc dicitur ꝙ est morbus. s. in numero per additioneʒ: ꝛ sic
pʒ ꝙ vlcus cōpositum cū pure potest dici compositum cum
morbo cū causa morbi: ꝛ cū accidente. Est aūt vt supra pa/
tuit hoc pus subtile dcm̄ virus: aut grossum dictum sordes.
¶ Dixit itaqꝫ Gal. 4. de inge. sanita. si nimius pulsus. s. ma
terie subtilis virulēte: siue vt dicūt qdam. si nimiū pus. s. sub
tile virulētū fuerit cū vulnere: vt desperes de eius sanitate. s.
nisi illud virus auferaſ: tūc sine sanie indicauit nobis Hyp.
eū curare. i. ꝙ nō cureſ p generationē saniei in ipso: sicut cu
raſ vulnus ɔiūctū cū ɔtusione: de quo Gal. ante dicta v̄ba
dixerat: imo curari dʒ cū mūdificātibus ꝛ abstergentibus ꝛ
exiccātibus ꝛ virus facientib⁹. Ait eniʒ. A. virus eget exicca
tione. s. maiori ea q̄ est necessaria in vlcere. vñ vlcus est: vir⁹
enim q: prohibet carnis generationē ꝛ cōsolidationē nimia
humectatiōe: iō. A. dixit. necessariū est in vulneribus virulē
tis ꝙ admistrenſ medicie exiccatiue: vt mūdificenſ. s. ꝛ exic
ceſ virus. Indigēt. n. dixit Gal. hmōi vlcera exiccatiōe i pri
mis ꝛ ipsis exiccatis ꝛ mūdificatis indigēt carnis gñatiōe.
Et. A. dixit. deīde sit occupatio in nascētia carnis: ꝛ subdit.
ꝙ si mollia. i. leuia ꝛ humide ɔplōnis fuerint. s. corpora in q
bus sunt ipsa vlcera virulēta. i. tūc administrenſ sup ipsa me
dicine ad faciēdū nasci carnē: ꝛ quātuʒ ad profundū: ꝛ quā
tum ad ipsorꝫ orificia ſm debilitatē illorū corporū ꝛ ſʒ cañ.
vlis curationis apparuit ꝙ medicamē faciens nasci carneʒ
in vlceribus corporū molliū humidorū dʒ esse minus siccū:
sicut ꝛ ecōtra in vlceribus corporꝫ siccorꝫ dʒ esse magis sic/
cū: sed tñ opʒ ꝙ hmōi virus in qbuscunqꝫ corporib⁹ fuerit
exicceſ in primis. Et pro cognitiōe ɔuenientis medicami/
nis exiccātis virus. Cum administraueris medicamē ꝛ nō
inueneris virulentiam minui: aut videris eam augeri: tunc
scias ꝙ medicamē illud ſm illud corpus nō est exiccatiuū:
q̄re adde in eius exiccatione: ꝛ adiuua ip̄m cum abstersione
pauca: qm̄ i vlcere virulēto ɔuenit ēt aliqualis abstersio nō
rōne virus: sed rōne alicui⁹ sordiei cui⁹ generatione viru/
lentū vlcus nō euacuaſ: adiuua ergo in abstersione cum eis
q̄ sunt sicut mel in confortatione ꝛ exiccatione cū stipticis:
sicut sunt balaustie ꝛ alumē ꝛ amoue oleū a medicamine vl
minora de virtute eius: si nō fuerit excusatio ab eo: ꝛ tūc qm̄
nō est excusatio ab eo pōe oleū in quo sit stipticitas: sicut est
myrtinū masticinū ꝛ silia. Si vero videris ipʒ superfluere
in exiccatione: tūc minue de v̄tutibus oībus. s. de exiccatiōe
stipticitate ꝛ abstersiōe. Et subdit. serua hoc ꝓceptū in medi

cinis faciētib⁹ nasci carnē. ¶ Dixit Ras. in diuisionib⁹. qm̄
vides qd̄ currit ex vlcere virus cū mordicatione: tunc seda
ex acuitate eius aliqd ꝛ ꝓhibe. al's. proijce subtilitatē eius.
¶ Dixit auctor cōpēdij. ignorātes medici vidētes vulnera
multā saniē h̄re accipiēdo saniē pro virulētia in errorē quā/
doqꝫ incidūt: q: ponūt medicinā ad mundificādū saniem. i.
exiccādū virulētiā q̄ amplius mūdificat q̄ʒ ipsi vlceri conue
niat: ꝛ vñ necessario caro liquefit ꝛ sanies. i. virulētia augeſ: ꝛ
miserrimus medicus vidēs multitudinē saniei putat suam
medicinā debilē esse: ꝛ adaptat medicinā p amplius mundi
ficatiuā: cui⁹ opatione vulnus ad peius dilabiſ. Sed dr̄ia q̄
est inter mundificationem que fit pp fortem medicinā ꝛ eaʒ
que fit ꝓpter debileʒ hec est: cum enim videris vulnus ma/
gis solito cōcauatū esse: ꝛ circa illud ruborē m duritiem ꝛ ca
lorē ꝛ scias medicinā vltra modū mūdificatiuū eē. Si vero
vlcus fauosum fuerit scias medicinā debilem esse. Et dixit.
p saniei ēt essentiā poterit illud ꝓpēdere: si enim grossa est ꝛ
viscosa nō est ex forti medicina. Si v̄o subtilitati ꝛ rubori p
tineat mōstraſ esse ex liquefactione tenere carnis ex acumi/
ne medicine: ꝛ maxime si patiēs calorē ꝛ dolorē se pati ma/
nifestauerit. ¶ Et Aui. dixit etiā: in administratione abster
gentiū non faciat te errare hoc. s. ꝙ administres medicinas
abstersiuas magis q̄ʒ opʒ: ꝛ vñ corrodit mēbrū ꝛ resoluit car
nositatē eiuʒ ad humiditatē fluidā currentē quā tu extimas
virus. Vñ tu putas ꝙ medicamē non sit sufficienter abster/
siuū: quare tu addis in virtute abstersiōis: qm̄ opʒ te minue/
re. Sʒ ad hoc vt tu discernas illud. dixit Auic. scias ꝙ pre/
dictū medicamē ponit ꝛ facit vlcus ꝓfundius ꝓpter carnē
quā minuit ꝛ facit ipsum calidius ꝛ magis sibi apostemoso
ꝛ sentit infirmus mordicationē manifestiorē. ¶ De medici/
nis aūt exiccātibus vlcera virulēta: q̄dā sunt simplices: ꝛ q̄/
dam cōposite. ꝛ simplices multe sunt: de quorꝫ numero ē psi
dia ꝛ balaustia ꝛ galla ꝛ alumē ꝛ cortex thuris ꝛ flos papa
ueris rusi litargiriū antimoniū es vstū farina ordei fabarꝫ
ꝛ orobi: ꝛ aq̄ cicerꝫ: ꝛ aq̄ aluminosa: ꝛ aqua maris: ꝛ multa
silia. ¶ Dixit Oribasius. folia cypressi recētia ꝛ nuces eius
sicut sunt si teranſ in vino ꝛ superponanſ desiccāt humidi/
tates vlcerꝫ absqꝫ nocumēto. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ emplm̄ de
folijs nucis: aut ex nuce: sicut ē ɔfert valde ꝛ exiccat hūores
absqꝫ nocumēto. Et de dictis medicinis. dixit Aui. sunt ru/
tha ꝛ folia arboris culicū. al's. cumicū de qua dicunt qdam
ꝙ est vlmus: ꝛ qdā qd̄ est fraxinus: ꝛ qdā est spēs salicis. Et
dixit. aqua in qua decocta sūt cyperi est bōa ad exiccationē.
Et ex eis est decoctio mirabolanorꝫ quorūcūqꝫ maxime bel
liricorꝫ ꝛ emplicorꝫ ꝛ decoctio azederach: ꝛ folia asedit sūt
bōa in illo. ¶ Et de medicinis cōpositis est vnguētum vtile
valde in quo ɔuenit Aui. cū Al. qd̄ sic fit. Re. litargirꝫ valde
puluerizati: ꝛ cū aceto: ꝛ oleo vicissiʒ ibibaſ. quia vna vice
cū aceto ꝛ alia cū oleo: ꝛ hoc totiens fiat donec albescat: de
inde sumanſ antimonij ꝛ eris vsti ꝛ balaustie ꝛ cucumer si/
ue venarꝫ. i. celidonie vel venarꝫ. i. vermiuʒ terre ꝛ gallarū ꝛ
sanguinis draconis: ꝛ aluminis ꝛ climie argēti. añ. sextā ei⁹
qd̄ sūptū est de litargyrio albificato i mortario diu icorporā
do cū pistello. ¶ Medicamē in hoc bonū est, vinū stipticuʒ
in q̄ decocta sunt alumen cortex thuris: nux cypsi cyperi ꝛ
sauina. ¶ Et dixit. A. qd̄ p̄dictarꝫ medicinarꝫ exiccantiū vl
cera virulēta: imo ꝛ q̄cūqꝫ alia quedā cum desiccatione sua
sūt vehemētis ifrigidationis: sicut hyusquyam⁹ albus opiū
radix mādragore. supple. ꝛ q̄dā sunt minoris infrigidatiōis: ꝛ
his vtēdū est cū vlcus fuerit virulētū cōpositū cū calidita
te ſm suos gradus: ꝛ q̄dā sunt vehemētis calefactionis: si/
cut resina ꝛ pix. supple. ꝛ quedā sunt minoris calefactiōis: ꝛ
his vtendū est cum vlcus fuerit virulētum cōpositū cū fri/
giditate: ꝛ hoc ſʒ suos grad⁹. Et dixit Aui. ꝛ tibi inest vt tē
peres vnā cum alia ſm oppositionē alicuius cōplexionum
particulariū: oēs tñ predicte medicine. dixit Auic. nocent si
cū vlcere virulēto fuerit apostema: qm̄ ēpa diget mollifica

Dr̄ia iter mūdifica tionē ma iorē ꝛ mi norem q̄ʒ oportet.

Medici ne exiccā tes vlce ra virulē ta.

tiōne nō exiccatiōe. ¶ Si vo in vlcere fordes pl̄ima adunaſ curari oꝫ cū medicinis abstergētib⁹. Dixit.n. Gal. in tegni. si vlcus in putredinē vtaſ hoc eſt: q: fiat fordidū: tūc intētio curatiua in eo eſt expurgare qđ eſt fordidū: cui⁹ expurgatio cōpleſ p medicinā ſtipticā.i. abſterſiuā. medicamē enim ſtipticū eſt tali vlceri ſalubre.i. eſt cā ſalubris faciēs illā expurgationē. Et. A. dixit. fordities eget abſtergēte.ſ. fortiori eo qđ debeſ vlceri inq̄tū vlc⁹ eſt. vt eniꝫ ſupra patuit: oē vlcus aliq̄li eget abſterſiōe ſanie: ꝛ niſi abſtergaſ adheret: ꝛ ꝯglutiaſ orificijs poroꝝ ꝛ labioꝝ vlcerꝫ: ꝛ ſic ipſi⁹ ꝓhibet ꝯſolidationē. ¶ Dixit. A. q̄n nō mūdificanſ vlcera a forde nō eſt poſſibile vt obuiet eis medicamē pu ꝑ.ſ. ḡnatiuū carnis vſqꝫ ad corp⁹ eoꝝ.i. vſqꝫ ad carnē labioꝝ: q: ipediſ a carne q̄ mediat inter medicamē ꝛ ipſaꝫ carnē: aut q̄ miſceſ cū medicamine ꝛ ꝓprie pulueres.i. medicine ſicce q̄ nō ſic pn̄t penetrare: ſicut liquide: ꝛ nō ſolū ꝓhibet fordes peruenire ſubſtantiam medicinaꝝ ad carnē: ſed et̄ ipſoꝝ virtutē cū ſufficientia: qđ ergo ex vlceribus mūduꝫ fuerit.ſ. a forde tātūmodo exiccet ꝛ ſufficit ad curā: ſed vlcus imunduꝫ a forde eget re abſtergente illā. Et oꝫ medicamen abſtergens eligi magis vel minus abſterſiuū ſm q̄ntitatē fordis maiorē vel minorem: ꝛ ſm gradū groſſitiei eius ꝛ ipſius viſcoſitatē. Nam q̄ nō fuerit valde pl̄ima: ꝛ nō fuerit vehemēter groſſa ꝛ viſcoſa indiget abſtergēte nobiliori: ita q: forſitan mūdificaſ cuꝫ melle ꝛ vnguētis.ſ. debilis abſterſionis: ſi vero fuerit pl̄ima groſſa vl' viſcoſa indiget abſtergēte fortiori: de qbus intellexit Aui. in vlceribus fordidis neceſſariū eſt abſtergēs mordicans. Cūqꝫ vlcera fordida indigent abſtergēte mordicāte: tūc indigent in primis mūdificatiōe.ſ. maiore q̄ꝫ in ꝓceſſu: q̄n in primis ꝓpter multā forditiē ſenſus mēbri vlcerati nō inuenit mordicationē illius: ꝛ ſi ſentit mordicationē illius: tunc illud medicamē eſt minus mordicatiuū. Signū autem habeſ ex illo qđ nō ſolū peruenit ad abſterſionē fordiū veꝝ humiditatum ipſius mēbri bonarum: ꝛ ideo ſtatim tūc oꝫ amoueri ꝛ approximare debes abſtergēs minus mordicās: donec gradatim ꝑueniaſ ad illud qđ eſt minus mordicans vſqꝫquo ſentiaſ.i. cōprehendaſ a medico q: ſit hora naſcētie carnis: in qua hora opꝫ: vt medicamē ſit priuatū oi mordicatione: q: omne mordicatiuū eſt ḡnationis carnis ꝓhibitiuū. Et cā gradati proceſſus de fortiori mordicatiuo ad minus eſt: q: cōtinuetꝫ a principio vſqꝫ in finē gradatim ꝓcedit in minoratione fordis ſi non acciderit in curatione error: ꝛ quāuis in primis ſit neceſſariū mordicās fortius: tn̄ ꝛ tunc ꝛ poſtea in tota curatiōe nō oꝫ medicamē ita mordicās exiſtere q: dolorē inferat. dixit.n. Aui. caue in oibus illis gradationibus ne dolorē facias q̄ꝫtū potes: ꝛ ꝓprie q̄n eſt illic caliditas ꝛ inflāmatio: q̄m dolor erit cā attractionis materierū additionis caliditatis ꝛ inflāmationis: ꝛ ſic ambo fiēt cā attractionis materieꝝ ꝛ apationis mēbri. ¶ Medicinarum aūt abſtergētibus: q̄dā ſunt ſimplices: q̄dā cōpoſite: ꝛ de ſimplicibus eſt mel: aqua enim ſufficit ad mundificandū vlcus ſi fuerit ſimplex: ꝛ ipſum mel mixtū cū medicinis que mūdificāt vlcera mūdificabit ea a forditie: ꝛ ex eis eſt yreos ꝛ opoponacū ꝛ cortex eius. ¶ Dixit Sera. q: papauer rubeū mūdificat vlcera fordida ꝛ curat egritudineꝫ cū qua eleuatur cutis: ꝛ puluis folioꝝ ypericon ꝯuenit eis ꝛ ex eis eſt cyperus. ¶ Ait Jude. cyperus deſiccat vlcera valde: ſi enim coquaſ in aqua hn̄: ꝛ coleſ: ꝛ cū eorū apozimate lauenſ vlcera fordida mollia mirabilis erit ad mundificandū ꝛ deſiccādum ea. ¶ Ait Oribaſius. cinis cōbuſte corticis arboris ꝓpli ſupaſpertus mūdat ꝛ cōſolidat vlcera mollia inflata ꝛ fordida: ꝛ ſilr̄ faciunt folia eius contuſa ꝛ mixta cum melle. ¶ Dixit Almā. puluis folioꝝ melliſſe ſuppoſitus vlceri qđ indiget forti mūdificatiōe ipſuꝫ mūdificat ꝛ ſanat. Et dixit: ꝛ ex bonis ſunt folia cypreſſi cū melle mixta: aut ſucc⁹ eoꝝ cū melle mixtus: q̄m ſanat vlcera in qbus ſanies abūdat ſuperflua. ¶ Dixit Gal. quod vrina deſiccat ꝛ abſtergit vlcera forde plena: ꝛ cōuenit vlceribus putridis ꝛ aqua caſei ē vtilis ad lauandū vlcera in qb⁹ eſt erugo calida: ꝛ oleū yrinū mūdificat vlcera: ꝛ ideo oꝫ poni in vnguētis cū qbus q̄ritſ abſterſio. Et ex bonis ſunt folia hedere i vino decocta ꝛ ſuppoſita: ꝛ yreos cū melle abſtergit fortiter ꝛ ariſtologia cum melle ꝛ aceto. ¶ Et de cōpoſitis bonis eſt vng^m aplo: uꝫ: ꝛ vnguentum viride eſt mirabile. Et oia vnguenta facta cum flore eris: ꝛ emplaſtra facta cū ſale ꝛ rebus ſalitis vt carnibus vel piſcibus ſalitis capparibus vel oliuis cōditis cum ſale. ¶ Et ex vtilibus valde eſt hoc vnguentū. ℞. fecis olei ro. aceti ꝛ mellis puri. an̄. ʒ.i. ariſtol'. lōge: aluminis iameni yreos ceruſſe. an̄. ʒ.i. viridis eris. ʒ.iij. miſceanſ optime ꝛ incorporenſ. ¶ Dixit Sarach ꝛ poniſ. 14. ꝯti. ſi videris vlc⁹ diuerſe collocationis abūdantis ſanie: ꝛ vehemētis doloris ſcias q: indiget lauatiōe. ¶ Et vlceribus quoqꝫ mellinis ſiue fauonicis conferūt ficus imaturi triti: ꝛ cū melle mixti: ꝛ ſi ſuperaddis cū eis ſal fortius opabunſ. Et cōuenit empl̄m factū de radicibus vel folijs ſicle: ꝛ ſucco rute imiſſus: aut ſuccus feniculi mixtus cū puluere folioꝝ rute ꝛ rubus cuꝫ nitro mixtus ſanat vlcera fauonia capitis ꝛ lotio frequens cū vino ſtiptico in quo decoctum fuerit ſemen lini ſanat vlcera mellina que ſunt in corporibus teneris vt puerorum. ¶ Facta aūt abſterſione ſufficienti fiat: deinde curatio cum generantibus carnem: ꝛ demum cum conſolidantibus.

¶ De cura vlceꝝ cū defluxu maloꝝ humoꝝ. Cap.xxj.

Tumor ad mēbrū vlceratum defluit: aut ex plenitudine exiſtente i corpore toto: aut ex aliquo membro nobili ꝛ forti plenitudine habente: aut attrahitur humor ad ipſum ex vehemētia doloris: aut caloris ipſiuꝫ: aut eius motu ſuperfluo ſeu calida ꝛ attractiua medicina ei ſuperpoſita. Et humor ipſe q defluit ad ipm mēbrū q̄nqꝫ peccat in quātoꝫ: q̄nqꝫ in quali: q̄nqꝫ in vtriſqꝫ: ꝛ q̄nqꝫ eſt quātitatis pauce q̄nqꝫ multe: ꝛ quocūqꝫ fuerit impedit curationē ipſius vlceris: verū ſi multus ꝛ male qualitatis extiterit reddit vlcus malignū peſſimum: q̄m virulentū vel fordidum: ꝛ q̄nqꝫ ambulatiuum corroſiuum putrefactiuꝫ: ꝛ quandoqꝫ fiſtuloſum cancroſum ꝛ oſtracoſum vel eſcaroſum: aut alterius peſſime diſpoſitionis. ¶ Et cura talium vlcerum in generali habet tres intentiones: quaruꝫ prima vertitur ad auferendum fluxum ipſius humoris: ꝛ ſecunda ad corrigendum malam diſpoſitionem ab eo derelictam in vlcere: ꝛ tertia ad curationem ipſius vlceris. De quibus dixit Gale.4. de ingenio ſanitatis. in curatiōe vlceꝝ peſſimoruꝫ indicatio curatiua ſumiſ a cā eoꝝ: ꝛ eſt remotio corruptionis ꝛ male diſpōnis exiſtentis in eis: ꝛ q: iſta corruptio ꝛ mala diſpō fit in eis ex malis humoribus cōtentis in toto corpore vel aliq̄ particula.i. particulari mēbro q expellūſ ꝛ attrahunſ ad ipm mēbrū: ideo ſurgit intētio ad abijciendū illos diuertēdo vel euacuādo reſoluendo vel cōſumendo eos vel ꝓhibēdo ipſoꝝ defluxū. Nā amotis illis tollit corruptio ꝛ mala diſpō vlceꝝ: ꝛ poſtea curādū erit curatione ſua ꝓpria i. que eſt debita vlceri inquātū vlcus eſt. ¶ De prima intentione dixit Gal. in tegni. ita. no. ꝛ ſi influat aliqđ vlceri ſꝫ influentium.ſ. diſpoſitiones curationes erunt fiende. Et. 4. de ingenio ſanitatis. materia aut fluit adhuc: aut iā fluxit: ꝛ ſi adhuc fluit: tūc oꝫ euacuari. ſupple. vel diuerti per partē oppoſitā plus vel minus diſtantē a loco vlceris ſm multitudinem vel paucitatē plenitudinis corporis: ꝛ.n. ſi magna fuerit ex loco diſtātiore fiat: ꝛ ſi parua ex loco fiat nō ſic diſtanter: ꝛ ſm diſpoſitionē mēbri mādātis: ꝛ ſi replerū fuerit ſimul cū totius repletione fiat diſtātior. Si vero ſine repletiōe vel plenitudine tot⁹: tūc ex loco illi ꝓpinquo. ¶ Et dixit eodē 4. ſi ſanguis. ſupple. vel alius hu. ad mēbrū vulneratum defluens tēperatū parū in quantitate egrediſ: opꝫ vt ei repugnes: vt ad tēperamētū reducaſ. cōſtringaſ ergo ꝛ refrigereſ ſuperior pars mēbri vulnerati.ſ. ex pte ex qua fluit ma/

De admi niſtratiōe medicina rū abſter gentium.

Medicine abſter gentes vlcera fordida.

teriat⁊ hoc fiat cū supappositiõe medicinaꝝ frigidaꝝ stipti
caꝝ mām fluētē ingrossantiū⁊ vias ⁊ ductus ꝑ quos fluit
cōstringētiū:necnō ⁊ ꝯfortātiū mēbrū:vt a se fluētē mām de
pellat ⁊ non recipiat. Et ligatura fiat. Dixit Gal.incipiēs a
vulnere vsqꝫ ad sanū locū tēdēs:opꝫ enim mēbrū ligari liga/
tura ꝓhibēte fluxū:put dicet in capitulo ď ligatura. Et iste
duo sufficiūt in ꝑuo fluxu. ¶ Si vero fluxus fuerit magnꝰ
cui medicina ꝑdicta:neqꝫ ligatura sufficiat fluxui repugna/
re. dixit Gal.iuēdiget qliter afferri possit auferēs ipm ꝑ re/
motionē cause:cā aūt dixit ipse magni fluxus: aut est debili
tas mēbri vulnerati:aut est magna totius corpis:aut alicu/
ius ꝑticule vulnerato mēbro cōicātis plenitudo:sed defectio
mēbri.dixit ipse nō est nisi mala ꝯplō alteret cū ꝯrio. supp.
⁊ si alia cā fuerit ipsiꝰ debilitas corrigat. ¶ Si aūt cā deflu
xus fuerit plenitudo:tūc primitꝰ mēbrū a quo fluxus fit de
malis hūoribus euāri opꝫ:aut totū corpꝰ si a toto fluxꝰ ma
nauerit:⁊ ꝓp hoc dixit ipse si in mēbro existēte supra mēbrū
vulneratū vene grosse:aut varices fuerint primū vene curē/
tur:⁊ silr si splen ifirmus sit.s.⁊ sit iō cā defluxus ad vulnus
curet.supple.⁊ silr curet qdcūqꝫ alioꝝ mēbroꝝ in cā deflu/
xus extiterit. ¶ Dixit auctor cōpēdij.multū valet farmacia
⁊ vomitus ad maligna ⁊ pessima ⁊ putrida vlcera:corpore
enim a malis hūoribus purgato mā vulneꝝ de loco ad lo/
cū mouet:sed tñ qbus vulnus est inferius dabis vomitiuū:
qbus nō.catarticū dabis. Et maxime si vlcus mouet de lo/
co ad locū:aut diuturnū fuerit. Quibꝰ sepe ꝓuocatis si ma/
teriā totā fore purgatā cognoueris:vulnus cū saniē gene/
rātibus opꝫ curare:vt eo maturato hūores eius valeāt peni/
tus effluere:⁊ ex loco educi. ¶ Et. A.dixit.cū separat vlcꝰ.
s.iā separatū est a dispōnibus malis impedientibꝰ ipsius cu/
rationē:aut inuenis vlcꝰ puꝝ.s.sine alijs malis dispōnibus:
tūc opꝫ vt obserues in primis:an ex corpore.s.toto sitan ex
aliquo vno particulari mēbro vel plibꝰ aliqd ad vlcꝰ effun
dat:an nōximo iā sit abscissum:⁊ si nihil effundit ad ipsuꝫ:
tūc sit intētio tua in medicādo vlcus cura vlcerū ꝓpria: sꝫ si
aliqd effundit ad ipm sis solicitus in eo qd effundit ad ipm
cū ēuāciatione:aut laxatiōe vētris:aut vomitu:qm ꝯuenit in hoc si
cut Hyp.testatus fuit. Hoc aūt totū fit:vt mā fluens eiciat ⁊
diuertat:cū amplius nō fluat ad ipm:opꝫ insup oēm cām q
esset cā attractionis humoꝝ ad locū vlceꝝ amouere:siue in
trinseca fuerit:siue extrinseca dolorē sedare opꝫ:caliditatem
extinguere quietē iniūgere nullūqꝫ attrahēs:sed potius cō/
stringens applicare. ¶ Secūda aūt intentio adimplet oēm
malā dispōnē ꝯiūctam cū vlcere auferēdo:siue illa añ fluxuꝫ
affuerit ⁊ fuerit cā eius:siue ad fluxū sit secuta: amouebitur
aūt cū eis q in ꝓprijs capitulis cuiuscūqꝫ eaꝝ dicunt. ¶ Et
tertia intētio adimplet cū exiccatiuis carnē gñantibus:⁊ tā
dem cicatricē inducētibus. Scire tñ cōuenit in his vlceribꝰ
exiccātia fortiora necessaria fore:qm ad ipsa vocat vlcus in
se:⁊ ēt humiditas derelicta in eo ꝓp fluxū. Et de ꝯuenientibꝰ
in dispōne frigida est abrotanū vstū:⁊ in dispositiōe calida
est galla ꝯtrita ⁊ vtiliter approximant eis virga pastoris cō
tusa ⁊ imposita:⁊ vnguentum ex oleo myrtino ⁊ cera alba.

¶ De cura vlceꝝ ꝓfūdoꝝ cauernaꝝ ⁊ abscōsionū. Cap.xxij.

Sinus ⁊ vlcera profunda qñqꝫ hñt cauer/
nas ⁊ abscōsiones:⁊ qñqꝫ non:⁊
accidunt qñqꝫ a cā extrinseca ꝑforāte vel ꝓfun/
dante se in carne q res ꝑforans est talis ꝙ cau/
sat in vulnere ꝑ eā illato cauernas ⁊ absconsio/
nes:quāuis raro hoc ꝯtingat.imo vtplurimū cauerne ⁊ ab
sconsiones sequunt ad vulnus ꝓfundū factū a cā extrinse/
ca ignorātia medici ⁊ malitia curationis:aut sequunt ad flu
xum humoꝝ maloꝝ ad ipm qui sua malitia corrodunt:aut
putrefaciūt carnem que est in circuitu fundi illius vulneris:
⁊ qñqꝫ accidunt a cā intrinseca ab humoribus malis ad vl/
cus defluētibꝰ:⁊ ꝭm plm sequunt exituras. ¶ Dixit Alb.
qñ accidit apostema in qbusdā locis carnosis ⁊ ꝓlongatur
spatium eius:donec collectionē facit:deinde rumpitur aut
perforatur ⁊ egreditur quod ex eo est ex sanie:⁊ remanet lo
cus vacuus:quasi sit vas ⁊ cutis que est super ipsuꝫ est:sicut
pannus qui iam subtiliatus est : ⁊ nō peruenit ad vltimum
in corruptione sua:neqꝫ impressit in os:neqꝫ in ligamētum:
neqꝫ in neruum: vt nominet sinus ⁊ nō fistula. Et dixit Alb.
cura sinus hñtis cutem subtiliatam est:vt incidas illam to/
tam sic vt renouetur:⁊ precipue qñ subtiliata est ⁊ facta si/
cut pānus:⁊ cōfidis ꝙ nō adhereat in loco ꝓp corruptionē
suam. Ait Ras.14.cōti.quotiēs pellis fuerit tenuis similis
pāno aut violacea nō adherebit:si autem speras ꝙ cutis ad
hereat:⁊ nō sequitur cum ea illa corruptio vltima. sed est in
cute illa spissitudo escare:tūc dixit Alb. dimitte eam ⁊ cura
vlcus. ¶ Et vlceris profundissimi cauernam vel abscōsionē
habētis ex ipsa causa nō diuertificatur a curatiōe ipsiꝰ vlce/
ris si nō haberet sinum cauernam vel absconsionem: nisi in
modo administrationis medicinarum ⁊ ingeniādo quō va/
leat mūdificari ⁊ incarnari. ¶ De forma aūt administratio
nis medicinarū in eis. Dixit Aui.scias ꝙ vlcera fortasse in/ Medici ne admi nistrāde debēt eē in forma liquida.
digēt in suis curationibus administratione medicinaꝝ: q/
rum qdā sunt currētes.i.liquide penetrātes q iniiciunt ꝓ/
funditates.i.vsqꝫ in ꝓfūdū ꝑueniūt:⁊ talia vlcera maxime
sunt ꝑdicta:vlcera enim ꝓfunda absconsiones ⁊ cauernas.
dixit. A.nō mūdificāt medicine mūdificatione vltima: neqꝫ
faciūt in eis nasci carnē:nisi fiāt currētes.i. liquide in sub a
earū vt lauātes. Medicine enim sicce nō possunt cōgrue ꝑ/
uenire ad loca abscōsa ⁊ cauernosa:in qbus sunt vie obliq:
⁊ ideo est necesse vt fiant vnguēta ⁊ similia eis liquida ex lo
tionibus ⁊ iniectionibus. In potētia tñ ipse medicine debēt
esse exiccatiue mundificatiue : in hoc enim vlcere necessarie
sunt medicine vehementis exiccatiōis ⁊ mūdificationis fiꝫ
ideo est necesse. dixit Aui. vt sit illud qd apparet.s. de essen/
tia medicinarū humidū liquidum currēs:⁊ sit illud qd oc/
cultū est de esse eaꝝ siccū.s. vt sint ꝭm potētiā ⁊ virtutē ipsa/
rū desiccatiue.s.mūdificatiue:vt exiccēt humiditatē ⁊ lauēt
⁊ abstergāt saniē:ab humiditate enim sordida ꝑdicta vlce/
ra nō euacuātur:⁊ maxime sūt necessarie medicine in forma
liquida:qñ eoꝝ taliū vlcerū figura nō est figura in mūdifica
tione.s.prestās iuuamētū:quoꝝ sufficiat preparatio.s.cum
orificio iferius:⁊ modice fūdo superius:⁊ quorum sufficiat
expressio.alr.expulsio.s.facta supra vlcus cū manu vel liga/
tura:opꝫ enim.dixit Aui. vt sit situs borū vlceꝝ talis : ne in
eis retineat virus:imo currat:⁊ si iueneris hūc sitū ꝯueniē/
tem:⁊ est in eo radix vlceris mēbri ad superiora:⁊ orificiuꝫ
eius ad iferiora:tūc illud est.s.situs cōueniēs. ꝙ si fuerit di/
uersum illius de situ orificij ⁊ radicis:tūc si est possibile ho/
mini patiēti vt alteret ⁊ ꝑmutet sitū ipsius vlceris cū eo qd
pōt facere de ꝑparatiōe mēbri alteratione naturali faciat.s.
⁊ situet ipꝫ mēbrū sic qd radix vlceris sit superior ⁊ orificiū
inferius: put iā supradictū est. Et dixit Aui. qñqꝫ est neces/
sarium:vt medicine borū vlcerum:siue iniiciantur : siue ap/
plicent orificijs eoꝝ misceant :cū eo qd currit:vt cū vino li/
xiuio vel aliquo sicco ⁊ similibus:vt currāt cū eo:⁊ qñqꝫ est ne
cessarium vt fiāt adherētes.s.cum ꝑmixtione olei ⁊ cere vel
terbētine vel alterius medicine viscose cōuenientis ⁊ reducā
tur in formam vnguēti. ¶ Modus autem administratiōis
medicinaꝝ in his vlceribus est:vt iniiciātur per cānulam si/ De mō iniiciēdi siue sirigā di medicinas.
ue sirigam itromissam in orificium vlceris cum impulsiōe ⁊
expressiōe vesice ipsius cānule:nāꝫ quādo medicina liquida
sic impellitur ad lōginquius:⁊ per vias obliquas meliꝰ mā
dat. ¶ Or si orificiū vlceris fuerit strictum. Dixit Alb. tūc
amplifica ipm cum ferro parūper:aut impōe in ipm liciniū
inuolutū in vnguēto egyptiaco:aut alio sil dōec amplietur:⁊
dilatet orificiū vlcerum spōgia noua intromissa in modum
licinij ⁊ medulla saginalis:⁊ medulla ramoꝝ nouoꝝ sam/
buci in vmbra exiccata cū itromittit facto licinio ex vlcere
carūte si orificiū est nimis amplū:vt exeat ꝑ ipsum illud qd

Iniciaᷓ in hora iniectionis: tūc aggrega labia eius cū futura. ſupple. vel alio ingenio dimittēdo ex eo qḋ ſufficit ad igreſ/ ſum canule: debes āt incipe lauare ſinus ⁊ abſtergere ⁊ exic care cū medicinis illa faciētib⁹ electis ex eis remiſſiorib⁹ ⁊ fortioribus vel mediocribus ſm neceſſitatē exigētie ei⁹ non ſel' tm̄ iniiciēdo ea: ſꝫ pluries: ⁊ donec ↄſidas ſinū eiſe mūdi ficatū ⁊ exiccatū: ⁊ tūc iniiciēda ſunt ea q̄ faciunt naſci car/ nē. Eſt aūt neceſſari⁹ modus medicatiōis p̄dictus: qn̄ tu nō potes cū licinijs ↄtēꝗ mūdificare vlc⁹ vſqꝫ in ꝓfūdū ei⁹: aut nō potes imittere medicinas carnis gn̄atiuas ad loca cōca/ ua vlcerū: ⁊ qn̄ vlcus egeret ſectione: ⁊ non pōt eam facere. ℭ Dixit. A. ſi aliqn̄ nō fuerit poſſibile vt incidas: aut vt ori ficiū vlceri facias: tūc recurrēdū eſt ad curā p medicinas: ⁊ adminiſtra ablutionē vlceris prius: ⁊ poſt vlceris mūdifica tionē adminiſtra tētas faciētes naſci. ſ. carnē ⁊ mūdificātes ſ. iniice medicinas mūdificatiuas ⁊ carnis gn̄atiuas: veruꝫ adminiſtra mūdificationē cū tēperamētoꝛ caue. n. dixit. A. ne mundificatio tua deſtruat natiuitatē carnis ꝑꝑ virtutem duaꝝ reꝝ in eis. ſ. exiccationis ⁊ abſterſionis ſupflue: ita ꝙ habeat ꝓhibere carnis natiuitatē: aut iam nataꝫ deſtruere.

De medicinis iniiciēdis ad lauandū ⁊ exiccandum.

ℭ Medicine aūt ↄueniētes in exiccādo ⁊ lauādo ſūt multe. Et de optimis eſt mel ſolū: ⁊ ꝓprie cū vino mixtū ⁊ fortius opabiᷓ ſi eis ſal admiſceaᷓ. ℭ Dixit Gal. ſup. 6° epidimiaꝝ. ⁊ poniᷓ a Rabi in. 15ᵃ ꝑticula. fac cryſtere de vino ⁊ melle: aq̈ tn̄ mellis mūdificat illo magis: ſꝫ cū egritudo ē maligna ⁊ fortis fac cryſtere cū aq̈ cineris ⁊ aq̈ mellis: ⁊ quāto egri/ tudo eſt debilior tāto minus appone de melle ⁊ cryſteriza. ℭ Dixit Alb. opꝫ vt ↄſideres ad ſinū: ⁊ nā ſi eſt magn⁹ ⁊ pus: qḋ eijciᷓ ex eo eſt fetidi odoris: tūc adminiſtra ipꝫ cū vng¹⁰ egyptiaco: de q̄ accipe debes quātū tibi neceſſe eſt: diſſolue ipm cū aq̈ ⁊ melle: ⁊ criſteriza cū eo ſinū ⁊ ſtringe poſtea ori ficiū vlceris: ⁊ non exeat ex eo medicina: ſed dimitte eā in ea quātitate. xij. horaꝝ: ⁊ deinde extrahe eā cū exp̄ſſione: ita vt non remaneat ex ea: neqꝫ ex ſanie aliqd in eo: ⁊ fac illud diebus tot donec mundificeᷓ ſinus ⁊ remittaᷓ fetor. Et dixit. qn̄qꝫ cryſterizaᷓ cū aq̈ cineris qn̄ nō eſt p̄ſens medicamē dictū: ⁊ hec aq̈ fit qn̄ accipiᷓ cinis lignoꝝ ficus vel vitis vel ilicis: aut quercus vel cerri ⁊ ꝓiciᷓ ſup eā aq̈: deinde colaᷓ ⁊ cry ſterizeᷓ cū ea: ipſa enim ⁊ aq̈ maris: ⁊ aq̈ ſalſa ſunt fortiter ablutiue. i. quas nō tolerāt vlcera pauce ſorditiei. Et aq̈ alu/ minis cū hoc ꝙ exiccat ⁊ mūdificat: repcutit ēt illud qḋ ad vlcus defluit. ℭ Dixit Alb. ſi infirmo nō eſt tolerātia ſuper medicamē egyptiacū: neqꝫ ſup aquā cineris: tunc cryſteriza cū aq̈ ⁊ melle cui iam ꝑmixtū eſt aliqd ex ziniar cōtrito: aut cū melle ⁊ vino ꝑmixtū: qm̄ de ꝓprietate mellis eſt vt mūdi ficet ⁊ abluat. ⁊ vinū efficiᷓ abſterſiuū: p̄cipue qn̄ in vino eſt ſupfluitas ſtipticitatis ⁊ ſiccitatis. ℭ Et. A. dixit. nos iam expti ſumus emplm̄ aplicū. i. aploꝝ: ⁊ fuit bonū vltimū ↄſe rens: qm̄ eſt mūdificatiuū ⁊ exiccatiuum. Et dixit. cētaurea qn̄ ex ea impleᷓ vlcus eſt mirabilis valde: deinde ſoſfrigō. i. aſſodilli: ⁊ poſtea yreos: deinde farina orobi. ℭ Oīa ꝗꝫ vlce ra ſordida ⁊ antiquata ꝗꝫtūcūqꝫ ↄcaua mūdificat deſiccat ⁊ ſanat vng^m factum de ceruſa ⁊ argēto ſublimato: albumine oui multū agitatis: ⁊ aq̈ ⁊ vino albo factū in mortario cum lōga agitatione. ℭ Oꝫ ſi vlcus ꝓfundū poterit curari p viaꝫ dictam bn̄ eſt: ſed ſi nō eſt poſſibile hoc facere: tūc non eſt ex cuſatio qn̄ ſeceᷓ vlc⁹ vſqꝫ ad radicē ſuā ſectiōe exquiſitiſſima: vt nō relinquat cauernā: aut qn̄ fiat vt accidat curſus. ſ. vi/ rus ex vlcere: ſiue cauerna ſi q̄ remāſerit: ⁊ hoc qn̄ nō pt fie ri ita exquiſitiſſima ſectio: aut qn̄ fiat meat⁹. i. orificiū aliud in radice ſua p̄ter eius orificiū: ⁊ fiat meat⁹ iſte talis: vt reci piat ſalutē. ſ. ꝑꝑ pus qḋ inde egredieᷓ. alia lr̄a hꝫ. vt recipiat ſaniē ⁊ egrediaᷓ p ipm: ⁊ nō remaneat in fundo eius: dꝫ. n. vlcus ſm oēm ſui ꝓfunditatē ⁊ q̄ꝫlibet cauernoſitatē ſecari ſi illud fieri erit poſſibile: ⁊ ſi nō dꝫ ſecari in tm̄ ꝙ oīs eius ca uernoſitas p ſectionē illā valeat mūdificari ⁊ expurgari: ⁊ ſi neutrū hoꝝ potuerit fieri: tūc ſaltē fiat orificiū aliqḋ in in ſima pte fundi ipſi⁹ vlceris: p qḋ oīs eius cauernoſitas ex/ purgeᷓ. ℭ In ſectione tn̄ fienda vel orificio. dixit. A. opꝫ vt obſerueᷓ diſpō mēbri de venis magnis arterijs ⁊ neruis ne incidanᷓ: vt nō accidat patiēti timor ex illo. ſ. de ſpaſmo vel fluxu ſanguinis multo vel deperditione opōnis membri ad qḋ neruus ille dirigebaᷓ. ℭ Et dixit Gal. 2ᵃ ad glauconeꝫ. cū apueris aliquē locum ⁊ euacueris qḋ eſt ibi de ſanie: caue tunc ⁊ ſemp ne apponas ſup ipm oleū: aut aquā: ſꝫ cū eges lauacro plagas laua cū aq̈ mellis vel aceto tēperato vel vi/ no ſolo: vel cū vino mixto cū melle: cū aūt locus mūdificat⁹ fuerit ⁊ corruptio iā remota: tunc dixit Gal. vt poſuit ſupra Rabi. fac clyſtere vel laua vlcus cū vino ſalſo: ⁊ deinde vn/ guentum appone loco vtile: ⁊ ſupra vnguentum ſpongiam nouam vino madefactā: ⁊ liga eam ſuper. Et Alb. dixit. cry ſteriza cū eo qḋ facit naſci carnē: ⁊ eſt. vt accipias de emplō dyaſacon ⁊ diſſoluas ipſum cum oleo roſ. ⁊ vino ſtipticoꝛ aut criſteriza cum alijs medicinis conuenientibus ad hoc.

ℭ De curatione vlcerum ambulantium corroſiuorum cācro ſorum ⁊ eſcaroſorum. Cap. xxiij.

yrit Gal. ⁊ poniᷓ. 13. ↄti. ſic. vlcera pcedē/ tia. ſ. p modū corroſionis tria ſunt que his noībus nūcupanᷓ. ſ. ignis ſacer corroſio ⁊ formica. ℭ Si. n. vlcus in ſuperficie tm̄ pcedit: ⁊ in pelle de gn̄e eſt formice. ℭ Et vlcus qḋ ap pellaᷓ ignis ſacer eſt illud qḋ hꝫ cicatricē. i. eſcarā ſecū ⁊ in/ flāmationē vehemētē in locis attinētibus: ⁊ vocaᷓ hoc vl/ cus eſcaroſum. ℭ Et corroſio noīaᷓ vlcus qḋ pcedit in car ne ⁊ non in pelle tm̄ ⁊ corrūpit. al's. corrodit ea. Et dixit. ꝙ corroſio eſt morbus cōpoſitus ex vlcere corroſiuo pcedēte: ⁊ ex apate circūſtante eadē. ſ. qn̄qꝫ nō ſemp: ⁊ de gn̄e corro/ ſionis eſt vlcus vocatū a modernis lupus: ⁊ noli me tange/ re. ⁊ diceᷓ de eis in ſequēti cap°. ℭ Et vlceris qdē dicti for/ mica mā eſt acuta ſubtilis: cui⁹ ſignuꝫ eſt ꝙ tm̄ in pelle pce/ dit corrodēdo p acuitatē ſuam cū ſubtilitate ſubſtātie eius. ℭ Sed corroſio. dixit Gal. fit ex humore acuto groſſo: ⁊ te/ ſtaᷓ ſuper acuitatē ei⁹ ꝙ vlc⁹ pcedit ⁊ corrodit mēbra ſana attinentia mēbro dolēti. i. vlcerato ⁊ atteſtaᷓ ſup groſſitiem māe qḋ non erit in pelle: ſed in carne. ℭ Et vlcus eſcaroſuꝫ fit ex mā multe acuitatis tenēte modum. al's. mediū in mo/ do ſubſtātie māe faciētis ipꝫ iter māꝫ corroſiōis ⁊ formice.

Ignis ſacer corroſio formica.

De cura vlceꝝ corroſiuoꝝ. dixit. A. ꝙ fiat abſqꝫ tardi/ tate. i. dilatione. ſ. quāto citius fieri poterit: nā dilatio curatiōis eſt ex eis q̄ addūt in malitia hoꝝ vlceꝝ ⁊ humoꝝ corroſiuoꝝ: imo qn̄qꝫ facit neceſſarium ambulatio corroſionis cū additione in malitia eius: vt ſcindaᷓ mēbrū in quo eſt corroſio ⁊ abſcindaᷓ a corpore: ⁊ talis neceſſitas maxime incūbit: qn̄ a principio vel ex tarditate curationis malitia in mēbro in tm̄ impſſa eſt ꝙ p artē rectificari nō pt: tūc enim p̄eligiᷓ ꝙ mēbrū illud poti⁹ abſcindaᷓ q̄ꝫ ꝙ corro ſio pcedat ⁊ pueniat ad alia. ℭ Dixit Raſ. 13. ↄti. dico ꝙ de ꝓpoſito Gal. fuit ꝙ in vlceribus malignis ⁊ difficilibus: de quoꝝ numero ſunt corroſiua oī ingenio ⁊ ſtudio cura fieri dꝫ: vt educaᷓ q dn̄ans fuerit in corpe ex humorib⁹ peūatio/ nem ſepe factā: dato ēt nutrimēto cōtrario ipſi hūori. ℭ Et Aui. dixit. ꝙ vn̄s canon in curatiōe vlceꝝ corroſiuoꝝ frau/ dulētoꝝ eſt vt mūdificeᷓ corp⁹. ſ. ab hūore corroſiuo ⁊ mū/ dificeᷓ mēbrū. ſ. cū corpus iā mūdū fuerit cū vētoſis. ſ. cum ſcarificatione: ⁊ ſup ipm ſanguiſugaꝝ imiſſiōe: nā euatione corporis vel pticularis mēbri mittētis humorē acutū remo ueᷓ cā an̄cedēs: ⁊ euatiōe mēbri vlcerati remoueᷓ cā ↄiūcta faciēs corroſionē: ⁊ eſt inſup can̄. dixit. A. in prauitatiōe cō/ plonis ei⁹. ſ. corpis vel mēbri mittētis: ſꝫ maxie ei⁹ mēbri i q̄ eſt vlcus corroſiuū: vt hōs ↄplō in toto ⁊ mēbro mandāte inducaᷓ ne ampli⁹ mā acuta mala regn̄eᷓ trāſmiſſura ad lo cū vlceris: ⁊ ↄplō ēt in ipſo mēbro vlcerato rectificeᷓ: vt fiat nāe idoneū inſtrm ad carnis regn̄ationē ⁊ ↄſolidationeꝫ: ⁊ rectificādū eſt regimē vt ſanguis bon⁹ ⁊ idone⁹ carnis gn̄a/ tioni fiat:

Curatio rū vlcerū dꝫ eſſe ſe lor abſqꝫ tarditate

ctioni fiat: qr cōplō totius vel mēbri illā māam generantis est calida suꝑflue cōplō ēt in mēbro vlcerato: silr ex acuitate humoris ad eū defluxi acq̄sita est calida: ideo regimē tā per potionē q̄ȝ per dietā dȝ declinare ad frigiditatē tantā q̄ȝtā req̄rit suꝑfluitas ⁊ caliditas: cibi eniȝ debēt ad grossitiē declinare vt opponaꝶ ēt subtillitati humoris acuti corrosiui.

De medicinis localibus. ¶ Ex dictis ergo pȝ ꝙ medicine locales ꝯueniētes vlcerib⁹ corrosiuis debēt esse exiccatiue vt humorē corrodētē consumant ⁊ debēt eē infrigidatiue ⁊ inspissatiue: vt quātitatē: ⁊ ēt substātiā ipsius hūoris corrodētis alterēt: ⁊ debent ꝑticipare stipticitate: vt subaȝ humoris ingrossent: ⁊ mēbrū confortent ⁊ descensuȝ hūoris ipsius ad mēbrū ꝓhibeāt. Et pro tanto. dixit Aui. ꝙ melior curatio eoꝝ. s. corrosiuoꝝ est administratio stipticoꝝ exiccātiū ⁊ infrigidātiū: sicut sunt cortices granatoꝝ ⁊ lētes, ⁊ folia arboris masticis: ⁊ semen rosaꝝ: ⁊ spina egyptiaca: ⁊ grana myrthi. Ista. n. ꝯueniūt emplastrata ⁊ embroce ipsoꝝ cōferūt: ⁊ maxime si cōfortanꝶ cū alumine: ⁊ cōuenit emplātio cū folijs acetose ⁊ radicib⁹ ei⁹ bullitis cū vino. s. stiptico: ⁊ emplātio cū bolo arme. ꝯfecto cū aceto aut sirupo acetoso ⁊ cucurbita sicca adusta: ⁊ arnoglosa cū sauich aut folijs olivaꝝ emplāta. Et dicūt. ꝙ cerotū factū ex oleo rosꝫ. vel myrtino ⁊ cera, ⁊ succo plantaginis sanat vlcera corrosiua. ¶ Dixit Pau. ꝙ succ⁹ granatoꝝ acidoꝝ coctus cuȝ melle ꝯfert vlceribus malignis corrosiuis. ¶ Gal. dixit. ꝙ portulaca mixta cū farina ordei supposita vlcerib⁹ calefactiuis que dubia sunt: ne fiant maligna ⁊ procedētia ꝯfert: ⁊ silr sempuiua ⁊ ꝟga pastoris ꝯfert vlcerib⁹ inflāmatis calidis ⁊ herisipile ꝓcedēti: ⁊ sumach cū aceto superpositū ꝓhibet ꝓcessuȝ vlceꝝ malignoꝝ: ⁊ solatruȝ silvestre inferens iuuamen cōuenit vlcerib⁹ ꝓcedētib⁹: ⁊ ea cobibet: ⁊ folia oliue agrestis: siue sicca sint: siue viridia cū melle mixta ⁊ cataplasmata vlcera comedentia: siue depascentia sanant: ⁊ idē opaꝶ cinis ramoꝝ ei⁹, ⁊ cinis ossiuȝ olivaꝝ eius superaspersus, ⁊ cinis sarmentoꝝ vitis aceto infusus postea exiccatus cito cōsumit māȝ corrodentē: ēt si corrosio neruus fuerit cōicata: ⁊ vtilis valde vlcerib⁹ corrosiuis est radix brionie trita cū sale ⁊ supposita: ⁊ est silr vtile emplastrū factum de capillo veneris ⁊ capraria. ¶ Dixit Aui. cōfert vlcerib⁹ corrosiuis cū qb⁹ nō est putrefactio embrocatio facta cū aq̄ frigida. s. in circuitu vlceris facta nō cōtinuus: qr eēt eis mordax ⁊ maxime cōpeteret qñ in mēbro foret intēsa caliditas. Et notanter dixit Aui. si nō fuerit cū eis putrefactio: qr si cū corrosione esset putrefactio aq̄ frigida noceret sui humiditate augēs putrefactionē. Et silr dixit Aui. cōuenit eis aq̄ myrti ⁊ aq̄ rosꝫ. ⁊ aq̄ ꝟge pastoris: ⁊ embrocatio cū vino stiptico si nō fuerit caliditas intēsa: ⁊ cū aceto ꝯmixto cū aq̄ rosaꝝ.

¶ De lupo ⁊ noli me tangere. Cap. xxiiij.

Noli me tangere ⁊ lupus sunt ex vlceribus corrosiuis depascētibus: ⁊ ꝟm plīm eueniunt a cā intrinseca ex mā colerica male acuta venenosa qñq̄ȝ adusta: ⁊ qñq̄ȝ non adusta subtilis substantie: ⁊ qdā asserunt ꝙ fit qñq̄ȝ lȝ raro a melā adusta: ⁊ qñq̄ȝ lȝ raro a flāte salso: ⁊ qū fit a colera tale apa est vehemēti⁹ dolorosuȝ: ⁊ magis corrodens: ⁊ vñ ⁊ maiorē occupat locū: ⁊ qñ fit a melā est minoris doloris: ⁊ minoris corrosionis ⁊ occupationis minoris loci: ⁊ qñ fit a flegmate salso tenet mediū inter ꝑdicta in dictis dispōib⁹: ⁊ colericū participat rubore claro: maxime iuxta radicē eius: ⁊ melicū participat nigredinē maxime circa cuspidē ei⁹: ⁊ factū a flegmate salso participat liuedine: oīa tñ hꝫ vlcera cū antiquanꝶ liuescunt: vel nigrescunt ⁊ indurantur ⁊ obstracanꝶ, ⁊ qñq̄ȝ eueniunt hꝫ vlcera post vulnera ⁊ vlcera alia: cū male curanꝶ ⁊ defluunt ad ea humores mali. ¶ Et noli me tangere a qbusdam fornax vocaꝶ. Et differt a lupo respectu mēbri cui accidit: nā noli me tangere dꝶ qñ accidit a mēto supius in facie vt ore naso ⁊ genis. ¶ Et lupus dꝶ qñ accidit a mento inferius: frequētius tñ accidit in tibijs: ⁊ differūt ēt ꝟm quosdā in mā. nā lupus fit ex mā magis acuta ignita q̄ȝ noli me tangere: ⁊ iō vehemētius: ⁊ vñ cōīter lupus plus corrodit in vno die q̄ȝ noli me tāgere in vno mense: ⁊ inde est ꝙ noli me tangere qñq̄ȝ ꝑmanet ꝟm dispositionē vnā ꝑ menses plures: lente. n. crescit: ⁊ ꝟm plīm incipit vt pustula parua: ⁊ fere per annū in sua ꝗtitate ꝑmanebit.

Cura hoꝝ vlcerū ꝑmo vertī dȝ ad cam vt abscindaꝶ: digeraꝶ itaq̄ȝ mā per plures dies: deinde euacuetur cum medicina educente humorē peccantē: ⁊ reiteraꝶ pluries digestio: ⁊ eūatio ꝟm necessitatē: ⁊ si videris necessariaȝ fore flēmiā fac eam in lupo de basilica vel nigra. Et in noli me tāgere de saphena. ¶ Et factis euacuationib⁹ exhibe pluries medicinas fermentatas: vt tyriacā vel mitridatū. Et qr repꝫtum est per experiētiā ꝙ herba linaria ꝟm oēm modū administrationis eius cōfert his vlcerib⁹, iō quidā exhibēt opiatas cū vino decoctionis eius: vt rectificeꝶ cōplō totius ⁊ mēbri mandantis si qō est membrū mandans māam. ¶ Et dieta sit ꝑut dcm̄ est in ca° precedēte: ⁊ deinde volūt qdā ꝙ locus scarificeꝶ: ⁊ sanguisuge supponanꝶ ei, veꝝ quidā alij ꝓhibentꝶ scarificationē fieri in noli me tangere dicētes experientiaȝ docere ipm nō esse ferro tangēdū. ¶ Et dictis curationibus pactis deueniēdū est ad curā vlceris: ⁊ cauteriū qdē cū igne est melior medicina ipsius. ꝙ si abhorruerit ipm patiens: aut fuerit in loco ꝙ nō possit cauterizari: tūc si qdē vlcus escarosum fuerit: sicut vt plīm est noli me tangere remoueaꝶ escara siue crusta ab eo cū pilo vel alio quouis mōe. ⁊ supponaꝶ ei medicamen causticū, ⁊ dimittaꝶ donec sufficienter ipressit, deinde escara inducta tollaꝶ: ⁊ si causticū totam carnē corruptā ⁊ alteratā amouerit bene est: ⁊ si nō: iteretur donec tota remoueaꝶ: deinde cureꝶ cū linaria trita: ⁊ superposita. ¶ Quidā dicūt. supponaꝶ crusta amota ruptoriū qō sic fit. in lixiuio facto de cineribus nucū vltime siccaꝝ misceaꝶ: ⁊ incorpeꝶ puluis q sic fit. ℞. salgema ⁊ cinerē vitiū antiquarū bñ siccaꝝ: ⁊ atramētū ⁊ calcē viuā ⁊ tartaꝝ optime pulverizatū ꝟm ptes eq̄les: de quo in lixiuio tm̄ apponatur ꝙ fiat mediocriter spissuȝ: ⁊ tota nocte dimittaꝶ sup loco facta inunctione cū populeon in circuitu. mane remoueaꝶ. Et si fuerit illic aliq̄ escara siue pellicula cū rasorio tollaꝶ: ⁊ tūc distēpereꝶ salgēma tritū cū succo plātaginis: ⁊ fiat mediocriter spissuȝ ⁊ supponaꝶ: ⁊ tūc sup illo folia plātaginis trita ⁊ modicū expssa supponanꝶ: ⁊ ad vltimū supponaꝶ foliū plātaginis integrū: ꝑus tñ locus laveꝶ cū predicto lixiuio: ⁊ exicceꝶ cū pāno lineo veteri rarefacto, ⁊ ita fac per. 9. dies mortificato aūt totalr vlcere apparebit tibi caro rubea sine aliq̄ ifectiōe infundēs guttas sanguineas: ⁊ tūc apponaꝶ linaria trita cū toto succo: ⁊ die sequēti laveꝶ loc⁹ cum predicto lixiuio: ⁊ exiccato loco supaspgaꝶ puluis factus de rosꝫ. thure, ⁊ mastice: donec carne repleaꝶ, deinde ꝯsolideꝶ. ¶ Quidā dicūt se curasse hꝫ vlcera liniēdo: ⁊ ifrigidādo locū frequēter in die cū succo caulis rubei: ⁊ dicūt alij. ꝙ si vlcus liniaꝶ sanguine alicui⁹ hois q passus fuerit silē vlcus: ⁊ postea sanat⁹ fuerit ab eo sanabiꝶ cū ꝓprietate ineffabili q̄ est in eo: ⁊ aliqñ asserūt succū linarie ⁊ plātaginis frequēter supinfusuȝ suppositis ipsis herbis ꝯtritis sanare hꝫ vlcera cū ꝓprietate mirabili. ¶ Alij dicūt mirabile eē expimētū qō fit sic. ℞. cinerē cerri, ⁊ decoq̄ ipȝ in bono vino albo vsq̄ȝ ad ꝯsūptionē tertie partis: ⁊ de isto vino fiat lotio mane ⁊ sero vsq̄ȝ ad ꝑfectā curationē: ⁊ facta lotiōe mane ⁊ sero supaspgaꝶ puluis ossis hois ꝯbusti, ita tñ ꝙ sit ō osse opposito mēbro patiēti. v. g. si sit vlcus in crure dextro fiat puluis ō osse cruris sinistri cōbusto, arsenicū sublimatū ꝑ° die quo apponiꝶ occidit fistulas ⁊ vlcera cācerosa, noli me tangere: ⁊ silia vlcera: veꝝ si hꝫ vlcus fuerit in mēbro neruoso vel alio in q̄ verendū sit de medicamine multū acuto: tūc misceaꝶ arsenicum tritū cū dyaltea: qm̄ ipsa frāgit acuitatē ei⁹: ⁊ pōt tūc securi⁹ apponi dictꝭ mēbris añ q̄ȝ ꝑueniat lesio ex eo ad neruos vl arterias: ⁊ oportebit tñ reiteratiōes facē ꝟȝ vlceꝝ exigētiā.

¶ De cura vlcerꝫ putridoꝝ ambulantium. Cap.xxv.

Ulcus putridũ putrefactuꝫ siue putrefa/ ctiuũ. vt supra patuit. est de vlceri bus ambulatiuis, ⁊ est aliqñ purũ: ⁊ aliqñ mi/ xtũ cũ corrosione. ¶ Et reperit̃ vlcus putrefa/ ctiuũ sub duplici dispõne: qm̃ hõ vlcus nondũ est putrefactũ: sed est in dispõne vt putrefcat: aut ẽt tendit in viã putrefactionis: ⁊ cognoscit̃ ꝑ alterationẽ coloris carnis circũstãtis ad colorẽ malũ liuidũ viridẽ vel nigrũ: ⁊ diminu tionẽ sensus diuersita ꝙ ea q̃ dolorẽ iferre solebãt ei nũc nul/ lũ aut valde remissuꝫ dolorẽ afferũt: ⁊ qñq̃ est hõ vlcus iam putrefactũ: ⁊ iam incipit eius putredo ambulare: ⁊ ꝓcedere corrũpẽdo carnẽ circũstãtẽ: ⁊ tũc aut putrefactio ei⁹ est ad/ huc pua ⁊ paꝝ ꝓcedẽs: aut multa, ⁊ auget̃ ⁊ ꝓcedit ⁊ dilata tur ⁊ cognoscit̃: q2 color carnis circũstãtis iaꝫ fact⁹ est ma/ lus ⁊ ꝑuata est sensu oĩno: ita ꝙ nõ ꝑcipit dolorẽ si pungat̃: aut incidat̃ ⁊ quotidie dilatat̃ ad ptes circũstãtes ei. ¶ Et dixit Gal. ⁊ ponit̃ .14° ꝯtiñ. Natura vlcerꝫ putrefactoꝝ nõ est fm̃ nãm vlcerũ difficilis ꝯsolidationis: qm̃ vlcera putre facta incedũt, sꝫ q̃ sunt difficilis ꝯsolidationis non trãseunt terminũ ipsoꝝ, ⁊ vt ponit̃ .13° ꝯti. dixit Gal. vlcus qd̃ appel latur putrefactũ nõ est de spẽ ꝓprie vlceris: sed est passio cõ/ posita de vlcere ⁊ putrefactione. Scire. n. debes ꝙ putrefa/ ctio absq̃ vlcere accidit in plurib⁹ mẽbris, ⁊ subdit. attesta/ tur sup corruptionẽ vlceris putrefactiui fetor inseꝑabilis ei.

Et cura huius vlceris nõ opꝫ vt differat̃ aut dilatet̃: qm̃ addit̃ quotidie ad malitiã. Si ergo tale vl cus fuerit adhuc solũ in via putrefactionis: tunc corpe mun dificato: aut mẽbro mandante curet̃ mẽbrũ in quo est vlcus cũ scarificatione: ⁊ cũ sanguisugis: ⁊ rectificatione cõplonis eius cũ epithimatibus ⁊ alijs, ⁊ cũ administratione regimi nis boni: ⁊ attẽde oĩ igenio ad abscisionẽ cause. Ait. n. Hyp. in libro suo de vlcerib⁹: quotiẽs nigrescit locus attinens vl/ ceri ex cã putrefactionis sanguinis, aut ex cã venaꝝ que am pliate sunt desuper: ⁊ vñ fluunt ad ipm mãe patiens hõ nõ sa/ nabit̃ nisi prius curent̃ ipsa loca que sunt circa vlcus. s. que sunt cã nigredinis ⁊ putrefactionis vlceris. ¶ Ait Ras. 13° ꝯtinẽ. dico vitanda sunt mollificantia in vlcere ꝓprio putri/ do ⁊ ꝓpe in mẽbro calido. Scias eniꝫ dixit Gal. sup 3° libri humoꝝ ꝙ cõditio vlcerꝫ putrefactoꝝ peiorat̃ penes aerem calidũ ⁊ humidũ: ⁊ penes flatũ venti meridionalis: eo ꝙ in de corpus aptat̃ ad illud. s. ad putrefieri. Ideoq̃ȝ locãdus est patiẽs hõ vlcera in loco frigido ⁊ sicco: ⁊ quẽ perflat septẽ/ trio, ⁊ dũ vlcus fuerit in via putrefactionis: opꝫ vt defenda/ tur: ⁊ ꝓhibeat̃ putrefactio cũ reb⁹ frigidis ⁊ siccis q̃ hñt vir tutẽ ꝓhibendi eã. Et ex cõferẽtib⁹ in hoc casu. dixit Gal. 2° ad Glauconẽ est farina ordei cũ aceto mixta ⁊ farina sagine mixta cũ melle, ⁊ farina fabaꝝ cuꝫ aceto ⁊ melle: aut sirupo acetoso, ⁊ ex eis sunt aliqui trocis. desiccãtes: ⁊ sal: ⁊ ꝫ Gal. flos barbe yrcine. al's. fungus herbe. s. yrcine. s. Ipoq̃stidos cõuenit vlcerib⁹ putrefactis: eo ꝙ virtus ei⁹ est desiccatiua. Et ait Gal. auricula muris. s. anagallus ꝯfert mẽbris putre/ factis ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ eo ꝙ desiccat sine punctione per se tãtũ supposita: aut cũ vino trita ⁊ nitro ⁊ melle. Et di/ xit Gal. ⁊ fil. dixit ꝙ ypericon hꝫ desiccare oẽ vlcus: ⁊ iõ tri tus ⁊ suppositus vlceribus putrefactis mollibus ⁊ inflatis sanat ea. ¶ Dixit Gal. vt ponit̃ a Rabi. in .15° particula. cuꝫ mẽbrũ egrotãs virescit liuescit, aut nigrescit scarificamus ⁊ extrahimus inde sanguinẽ, ⁊ apponimus supra locũ spon/ giã siccã, ⁊ illud cũ medicinis exiccãtib⁹ medicamur: ⁊ si ne cessariũ fuerit extrahimus sanguinẽ iterato. s. scarificãdo: ⁊ nõ solũ iterato: sed ⁊ pluries ꝫ necessitatẽ. ¶ Et Aui. dixit. qñ corrũpit̃. i. in corruptionẽ tendit qd̃ est in circuitu vlce/ ris: qd̃ est qñ viridescit ⁊ nigrescit: tunc cura illud cũ scalpel latione ⁊ extractione sanguinis ex loco: ita ꝙ ẽt cũ vẽtosis: ⁊ deide adhere ei spõgias siccas: ⁊ deide medicias exiccãtes. ¶ Qr̃ si nõ potuisset mẽbrũ defendi a putrefactione, ⁊ iam incipit putrefactio, tũc medicine predicte sunt debiles: sꝫ opꝫ vt remouẽtib⁹ ꝙ iam putridũ est: ⁊ ꝓhibẽtibus ipsius per/ ambulationẽ curetur. ¶ Dixit Ras. in diuisionibus. in vlce ribus que sunt putride carnis est necessariũ: vt curatio fiat cum vnguẽto viridi: vt corrodat qd̃ iam est putridũ, medici na enim cõposita ex flore eris, ⁊ cera ⁊ oleo. dixit Auicẽ. est bona: qm̃ mundificat. s. carnẽ iam putridã: ⁊ ꝓhibent mor/ dicationis superfluitatẽ cera ⁊ oleũ. ⁊ ideo in hac re ista me dicina existit tẽperata: ꝙ si per hoc qd̃ putridũ est nõ remo/ uetur vtẽdũ est fortiorib⁹: vt vnguẽto egyptiaco: ⁊ similib⁹. ¶ Qr̃ si hõ vlcera serpentia ⁊ dilatantia facta fuerint: dixit Gal. 5° cathagenis ⁊ ponit̃ a Ras. 15° particula. indigent cu rari fortissimis medicinis: ⁊ multotiens hĩ vlcera nõ curant̃ nisi cauterio ignis. ¶ Dixit Albu. si videris vlcus ꝙ peram bulet de vno ad alium transiens locũ: ⁊ corrumpat carnem cito ei succurrere incidendo: aut cõburendo carnem anteq̃ȝ multuꝫ dilatet̃. ¶ Ras. in diuisionibus dixit. qñ fient vehe/ mentioris putrefactionis: tunc cura cum medicinis acutis. ¶ Et Aui. dixit. cũ hõ vlcera supfluunt in corruptione fit ne cessariũ, vt cõburant̃ cũ cauterio cum igne: aut cum medica mine acuto: aut cũ incisione: vt nõ remaneat nisi caro sana. Simile itaq̃ dixit ipse ꝙ putridũ est medicamen mittat̃ acu tum sicut calcantũ: ⁊ alderes. i. colcotar: ⁊ arsenicũ ⁊ calx: q̃ si nõ suffecerunt ad curã: necessariũ est vt cũ igne fiat. ¶ Di/ xit Ras. 13° ꝯti. cũ putrefactio fuerit fortis ⁊ magna: tũc ne cessariũ erit desiccatiuũ forte: ⁊ ꝫ nõ erit aliqd fortis desicca/ tionis: nisi fuerit calidũ sicut sunt calide medicine: quoniam hec ꝓhibent de eis putrefactionem mirabiliter ⁊ valde, de quibus medicinis est aqua pisciuꝫ salitoꝝ ⁊ decoctio pino/ rũ. Et dixit Dios. ꝙ semẽ radicũ positũ in emplo cum aceto euellet vlcus putrefactũ. i. carnẽ putrefactã vehemẽter: ⁊ fo lia porri ꝓpue nõ trãsplantati trita cũ sale: ⁊ supposita subi to exiccant vlcera sicut cauteriũ: ⁊ fel taurinũ mixtũ cũ mel/ le cõfert eis. ¶ Dixit Ga. 2. ad Glauconẽ. vlcera fortissima: i q̃bus est putredo indigẽt fortissimis medicinis: quaꝝ virt⁹ adeo fortis sit: sicut ṽtus ignis: sicut est terra francigena vi/ treolũ vtrũlibet auripigmẽtũ ⁊ calx: ⁊ his vlcerib⁹ pluries adhibemus ignẽ cũ ipse medicine deficiũt ab opõnib⁹ suis vires suas in ipsis vlceribus emittẽtes. ¶ Dicũt. si caro cor rupta nõ fuerit tota sil' ferro abijciat̃: si ṽtus patiẽtis fortis fuerit. si ṽo debilis in plurib⁹ vicib⁹ tollat̃. Si aũt multuꝫ fuerit auferat̃ nõ tota sil', sꝫ patiat̃ in plures vices: ⁊ ẽt si virt⁹ cõstãs fuerit: ⁊ hoc siue ferro fiat siue medicinis: siue ptiꝫ fer ro ⁊ ptim medicinis siue cũ igne. ¶ Dixit Gal. si mutatio co loris que ostẽdit corruptionẽ fore multã intrinsecus pene/ trauerit: q2 multa sit caro q̃ corrupta est, opꝫ vt ꝯsiderãs tu. s. ⁊ nõ festines: sed in gras an debes. s. totã abscindere sil'. sin aũt curabis eã in longo tẽpore: q2 in plurib⁹ vicibus ferro, aut medicamine acuto. hoc tñ. s. cũ ferro vel medicamine. dixit Gal. ꝫm voluntatẽ infirmi faciendũ est. s. ꝫm ꝙ ipse elegerit fiendã ferro: aut medicina. Quidã cũ ferro pati nolẽtes ma lunt longo tpe cũ medicina curari. ⁊ qdã ecõuerso. incisionẽ cũ ferro libẽtius eligũt. ¶ Dixit Aui. fortasse sit neciuꝫ in/ cidere mẽbꝫ vt saluet̃. s. residuũ a corruptiõe sua ⁊ quoties incidas totũ mẽbꝫ qd̃ putrescit. dixit Gal. 5. de inge. sani. fiat pro cautela vt coquat̃ cũ igne in radice ei⁹: aut curet̃ cũ me dicinis incẽsiuis. ¶ Dixit Aui. ꝙ si putrefactio fuerit ꝯiun cta cũ corrosione: tũc aqua maris cõpetit frequẽter supinfu/ sa aut cũ mẽbrũ retinet̃ in ea, ⁊ capitellũ confert sil'r: ⁊ caro piscis cõtrita ⁊ salita cũ pua q̃titate mice panis. ¶ Emplm̃ vtile valde vlcerib⁹ putrefactis. ℞. Atramẽti rubei. ʒ. xxx. aluminis ⁊ corticũ granatoꝝ. añ. ʒ. xvj. thuris ⁊ gallaꝝ. añ. ʒ. xxxij. cere ⁊ olei antiq q̃tũ sufficit. ¶ Et dixit Aui. ꝙ con ueniunt embroce cũ aq̃s exiccatiuis ꝑdictis: ⁊ tũc maxime conueniũt embrocatis vel cristerisatis qñ cũ dictis vlcerib⁹ essent cauerne vel abscõsiones. ¶ Et dixit. cũ sup ista vlcera et alia sil'a administrant̃ medicine opꝫ vt dimittant̃ diebus

aliquot:q: vsq3 ad 3um diẽ:vt supra patuit,q̃ non soluant᷑.vt
magis ipumere possint ꝛ dsiccare ꝛ putrefactionẽ ꝓhibere.

¶ De cura vlcerũ difficilis ꝯsolidationis. Cap.xxvj.

Dixit Aui.scias ꝙ vlcera difficilis cõsolida
tionis absolute supra sũt pter corrosi
ua ꝛ putrida:q: sũt sup.alia ab vlcerib⁹ corro/
dẽtib⁹ ꝛ putrefactiuis:sicut est cõe pter ꝓpriũ:
q: sicut supra patuit:q̃uis putrefacta ꝛ corrosi
ua sint vlcera difficilis ꝯsolidationis:nõ tñ ꝯuertit᷑ ꝙ oĩa vl
cera difficilis ꝯsolidationis fiãt corrosiua vel putrefactiua.
ambo enĩ3 ista sũt ambulatiua:s3 cũ vlcerib⁹ difficilis ꝯso/
lidationis:q̃nq3 nõ est ambulatio:s3 sũt s3 dispõnẽ suã per
aliq̃d spatiũ:ꝛ itẽ dixit Aui.vlcera difficilis ꝯsolidationis:
q̃m nõ op3 vt ipsa sint incedẽtia.al's sedãtia.i.ꝓfunda ꝛ vi/
rulẽta.sũt.n.fistule vlcera difficilis ꝯsolidationis absq3 con/
uertione,ꝛ omnia vlcera maligna ꝛ fraudulenta sunt de ge/
nere vlcerum difficilis cõsolidationis.

Et cura vlcerũ difficilis ꝯsolidationis tribus cõplet᷑ ge
neralib⁹ intẽtionib⁹.ꝛ pma carũ est ad abscin/
Si fuerit ꝑ malas cõplones.
dendã cãm ipsius difficultatis:ꝛ tu iam sciuisti eas.2ª est ad
replendũ ea carne.ꝛ 3ª est ad ꝯsolidandũ ea. ¶ De impletio
ne pme intẽtiõis.dixit Aui.cañ.in curatione bor vlcerũ est
vt si cã ei⁹ fuerit malitia cõplõnis rectificet᷑:sigdẽ fuerit imã
lis sicut dicet᷑ in caº de cura vlcerũ cõpositorũ cũ mala cõplõ/
ne:ꝛ si fuerit mãlis cũet᷑ mã peccãs. ¶ Dixit Hyp.ꝛ ponit᷑.
14.ꝯtiñ.laxatio facta cũ medicinis ꝯuenit maiori parti vlce
rũ in capite ꝛ vẽtre ꝛ articulis:ꝛ vlcerũ que dubia sũt ne cor
rumpãt ꝛ corrodãt:ꝛ q̃ incedũt ꝛ extẽdunt᷑:ꝛ vlcerũ q̃ lõgã
durabilitatẽ faciũt:ꝛ vlcerũ q̃ extimat medic⁹ relinquere ꝑ
difficultatem ꝛ diuturnitatẽ curationis:q̃m h̃ oĩa ꝛ eis silia
medicinant᷑ ꝑ laxationẽ ꝛ vomitu3.ꝛ Gal.dixit.docuit nos
Hyp.in his vbis ꝙ laxatio vẽtris,ꝛ vomit⁹ ꝯuenit oĩb⁹ vl
cerib⁹ crudelitatis vehemẽtis. ¶ Et Ras.dixit in diuisiõib⁹.
Si fuerit ꝑ maliciã sãguis
in vlcerib⁹ difficilis curationis:ꝛ malis indiget h̃ns ea flõia
ꝛ solõne vẽtris,ꝛ si fuerit cã difficultatis malitia sanguinis
flõmet᷑ ꝛ mũdificet᷑ cũ mũdificãtib⁹ ꝛ clarificãtib⁹ sangui/
nẽ. ¶ Et dixit Aui.ponat᷑ eorũ cib⁹ q̃ gñet sanguinẽ bonũ
ꝯtrariũ illi in q̃litate reddẽte ip̃m malũ:ꝛ cũ fuerit paucitas
sanguinis fiat multiplicatio ei⁹ cũ dilatatione in cibo bono:
d3 ẽt sumi cib⁹ bon⁹ vt bon⁹ gñet᷑ sanguis,ꝛ in tãta quãti
tate qua tãtũ de sanguine gñet᷑ ꝙ sufficiat gñõni carnis pro
Si fuerit ꝑ virulẽtiã ꝛ sordiciem.
replõne vlceris. ¶ Et si cã fuerit mollificatio.i.virulentia:ꝛ
sordidatio vlceris curet᷑ curatione mollitiei ꝛ sorditiei. In vl
cerib⁹.n.malis.dixit Gal.ꝛ ponit᷑.13.ꝯti.ꝙ vt sit h̃uiditas
mala ꝛ pluries erit.cũ eo sordities supabũdãs.posuit Ras.
ibidẽ s̃m Gal.in administratione puluerũ exiccãtiũ ꝛ abster
gentiũ in his vlcerib⁹.Et dixit.quotiẽs abstergere volueri/
mus aliquem puluerẽ,debem⁹ attẽdere cũ ipsorũ mũdifica
tione ꝛ p̃parationẽ ꝛ abstersione cũ pãno leui:deinde reple/
ta ei⁹ cõcauitate cũ medicamine supponat᷑ ei vng^{m}:vt al's.ꝛ
supra vng^{m} ponamus pannũ s̃m modũ eius:ꝛ supra pãnu3
ponam⁹ spõgiã infusa3 in vino ꝛ aqua,ꝛ postea ẽt infundi/
mus de aq̃ frigida nõ ꝙ dissoluat᷑ ligatura:ligaturã tñ facie
mus dignã.s.put ꝯuenit expurgationi vlceris:ꝛ quol3 tri/
duo eã dissoluem⁹,ꝛ facta dissolutione nõ mittat᷑ aliq̃ aq̃ in
ea:sed solũ abstergam⁹ vlcus cũ panno iã dicto ad mundifi
candũ ip̃3 de erugine si ibi fuerit.Deinde reiterãdũ est medi
camen s3 opportunitatẽ. ¶ Inq̃t Judeus.vlcera sordida hu
mida que nõ p̃nt desiccari ꝛ mũdificari curat myrrha aloes
thus san.dra.sarcocolla balaustia aristo.ꝛ yreos cũ pulueri
ʒant᷑ ꝛ puluis ille supaspergit᷑ mane ꝛ sero. ¶ Unguentum
vtile q̃d mũdificat vlcera ꝛ replet ea carne. ℞.yreos ꝛ arist.
añ.ʒ.iij.terant᷑ optime ꝛ misceant᷑ cũ tanta q̃ntitate mellis ꝙ
Si fuerit ꝑ corruptionem aut corrosionem.
ea glutinet ꝛ informã vnguẽti adducat. ¶ Et si cã fuerit.di/
xit Aui.malitia dispõnis accidẽtis ei q̃d ꝯtinet᷑ cũ eo de car
ne.vt q: fit in via corruptionis aut iã inceperit corrumpi ꝛ
ꝓcedat corruptio,tũc curet᷑ sicut dictũ est in.c.vlcerũ putre/
factorũ.dixit Ras.14.ꝯti.hoc est medicamen ad sanãdũ vlce
ra:in qb⁹ nõ potuerũt alie medicie. ℞.vitreoli rubei.ʒ.xxx.
aluminis.ʒ.xij.calcis viue.ʒ.xv.ꝑdie.ʒ.xv.thuris.ʒ.xxxij.
gallarũ.ʒ.v.cere.ʒ.c.xx.olei.ʒ.c.xviij.pinguedinis vitulorũ.
ʒ.c.xx.incorporent᷑ more vnguẽti.Et silr si fuerit cã ei⁹ cor/
rosio cura fiat sicut dictũ est in caplo vlcerũ corrosiuorum.
¶ Dixit.dixi alumen mixtũ cũ fece aceti ꝛ galla partibus
equalib⁹ corrosionẽ curat ꝛ ꝓhibet eã. ¶ Paulus ad corro
sionẽ cũ caliditate ꝛ ꝯfert mãmillis ꝛ gigiuis ꝛ aurib⁹ si in
eis accidãt vlcera maligna. ℞.vini põtici rotu.xxx.sumach
ꝯciatorũ pelliũ rotul.i.nucis cypressi rotulis.i.galle imature
ꝛ cassiel.añ.rotul.5.infundant᷑ in vino illo p.x.dies:deinde
decoquant᷑ tãdiu donec fiat ad modum mellis ꝛ reseruet᷑:ꝛ
vtendũ est eo in istis vlcerib⁹:ꝛ quotiẽs exiccat᷑ humectet᷑
cũ vino.Et Ras.dixit.aut cũ aceto. ¶ Et dixit Aui.si cã fue
Si fuerit ꝑ varicem.
rit vitis ambulatiua.s.varix icide eã ꝛ fac currere sanguinẽ
eius.et cura eã sicut in suo caplo dictũ est:q̃m hoc faciendo
multotiẽs facit quiescere illud.s.vlcus difficilis ꝯsolidationis
vnde curat᷑ ꝛ sanat᷑. ¶ Et si cã fuerit repletio eius vitis siue
varicis:tũc incipe cũ flõmia ꝛ euõne ipsius hũoris melici si
affuerit:deinde obuia viti ꝛ fac currere sanguinẽ ex ea q̃tũ
tibi possibile est:ꝛ nõ retineas ip̃3 vt nõ accidat ex obuiatio
ne sua ad sanguinẽ q̃d deteri⁹ est vlcere p̃mo:q̃d aliq̃ñ acci/
dit si sanguis malus in varice ꝛ remaneat ꝛ euato sanguine
vitis.ꝛ eo curato curet᷑ vlcus q̃d erat difficilis curationis.
¶ Et si cã fuerit obstracositas aut fistula cura ip̃3 sicut in ca
plo fistule dicet᷑. ¶ Et si cã fuerit corruptio ossis q̃d sequit᷑
Si fuerit ꝑ obstracositatẽ aut fistulã aut corruptionem ossis.
ip̃3 incidem⁹ ꝛ detegemus ab osse.s.illud q̃d supra ip̃3 est ex
carne vel pãniculis vel alio,ꝛ si fuerit possibile auferre illud
cũ fricatione faciem⁹ ꝛ subtilr ingremus ꝛ si nõ fuerit illud
posse tũ incidem⁹ ꝛ faciem⁹ q̃d in caº corruptionis ossis di/
cet᷑. ¶ Et si cã fuerit supadditio carnis abijciat᷑ q̃d ex ea est
Si fuerit ꝑ additionẽ carnis.
supfluũ:ꝛ silr quecunq3 fuerit cã difficultatis ꝯsolidationis
alia ipsi opponat᷑ cũ eo q̃d abijcit eã. ¶ Dixit Aui.ꝙ Gal.
dixit.ꝙ q̃ñ putrefiũt vene et antiquat᷑ ista putrefactio:tunc
de eo q̃d certũ est.s.et rectu3 in cura est vt currat sanguis ex
ea s̃m q̃ntitatẽ que licita est in eis.Dñt.ꝙ cursus sanguinis
d3 esse multus:q: ex antiquitate putrefactus ille extimat᷑ q̃d
corruptio et alteratio ꝑuenerit vsq3 ad multitudinẽ sanguis
existẽtis circa loca vlceris q̃ totus d3 euãri ne remanẽs s̃m
ptẽ:itẽ augeat᷑ in eo corruptio et ipediat ꝯsolidationẽ vlce
ris:ille tñ multus sanguis d3 extrahi subito vel paulatine
s̃m licẽtiã sumptã a ꝑticularib⁹.s.ẽtate et alijs. ¶ Et Aui.
posuit multas medicinas simplices et ꝯpositas ꝯferẽtes vl/
ceribus.difficilis ꝯsolidationis s̃m plures dispõnes eoru3:
maxime s̃m magis ꝯducẽtes et eas q̃ s̃m plim eueniũt:quo/
rũ q̃dã sunt multe abstersionis:et quedã sunt corrosiue sup/
flue carnis et humiditatũ corruptarũ,et tu eligere debes ex
eis illas que in dispõne tui vlceris ꝯueniunt. ¶ Dixit ergo
Aui.ꝙ medicine p̃parate ad difficultatẽ ꝯsolidatiõis in do/
Medicie ꝯducẽtes.
minantibus dispõnib⁹ sunt sicut scoria eris:et flos eris adu/
stus et nõ adustus:et scoria ascebratã et scorie relique ferri,
et glutinatio auri,et fiãt ex eis cerota et colcotar et dragan/
tũ:et que sunt eis similia cũ reb⁹ ꝓhibẽtib⁹ attractione3 ad
membrũ si fuerit sicut sũt alumẽ et galle et radix draguntee
magnũ subsidium est vlceribus malitiosis magnis cũ ꝯtusa
vel puluerizata superapponit᷑.nã purgat et mũdificat ea for
titer:et folia tassi barbassi aurosi.i.ꝯferẽtis flores aureos
maligna vlcera ad sanitatẽ ꝑducunt q̃ñ coquunt᷑ in vino:et
deinde additur mel et fit ablutio eorũ:cũ ipso vino et catapla
smatio cũ ipsis folijs,et folia hedere ꝯtusa pus i vino auste
ro decocta et supposita vltima sũt vlceribus malignis ma/
gnis,et folia herbe pagane:que herba rotũda nostro ydio/
mate vocat᷑:ꝯtrita et supposita ꝯferũt vlcerib⁹ malignis et
antiq̃s:et succus eorũ iniectus est fortius ꝯferẽs:dixit Gal.
ꝙ plumbũ vstũ est de melioribus medicinis ad sanandũ vl/
cera difficilia.Et Filagorius dixit.ꝙ ip̃3 bonũ est vlceribus

cancerosis appellatis girabiaꝛ oib⁹ vlcerib⁹ difficilibus. Et Oribasius dixit. ꝙ lutū sigillatū ꝯfert vlcerib⁹ malignis difficilis ꝯsolidationis cronicis putridis ⁊ humidis vehementer. ꝙ si vlc⁹ fuerit infectū fetēs ⁊ abūdātis hūiditatis admisceaꝛ cū aceto potēti. sineaūt dissolue ip̄z in vino aut aq̄ aut sirupo mellis sufficiēter. ℂ Pau. dix. ꝙ cētaurea minor sanat vlcera maligna. ℂ Et Dios. dixit. ꝙ herba colūbaris. scꝫ herbena ꝓhibet incessuz vlceꝝ malignoꝝ. Et Hyp. dixit in epy^a. ꝙ si vlcera mala larga fiāt:tūc ꝯbure cortices granatoꝝ ⁊ puluerē sparge sup ea:aut puluerē alumis vsti. Et. G. dixit. ꝙ cicera nigra cocta ⁊ suppolita ꝯferūt vlcerib⁹ pcedētib⁹ ⁊ malignis:folia ypericon ꝯsolidāt vlcera maligna:⁊ cinabriū:⁊ filr miniū gn̄at in eis carnē ⁊ ꝯsolidat ea:⁊ nux cypressi gn̄at in eis carnē:⁊ ꝯsolidat ea:⁊ maxīe in corpib⁹ duris ⁊ borax q̄ est ꝯglutinatio auri tā artificialis q̄ȝ mineralis. Dixit Ga. cōburit vlcera maligna:⁊ iō vtendū est eaq̄ꝛ: magnū medicamē est ⁊ vtile ad vlcera difficilis ꝯsolidatiōis. Et dixit. ꝙ indicū tinctoꝝ ꝯsolidat oīa vlcera maligna ⁊ putrefacta ⁊ corrosiua mirabilr ⁊ vehemēter. ℂ Dixit Oribasius. ꝙ aristo. s. radix ei⁹ cōbusta ⁊ puluerizata:⁊ supaspsa sanat vlcera difficilia:pp sordē ⁊ succus folioꝝ lilij cū melle mixtus ⁊ coct⁹ in vase eneo vel terreo nouo:⁊ imissus sanat vlcera antiq̄ difficilis ꝯsolidatiōis:⁊ sauina puluerizata exsiccat vlcera virulēta, ⁊ mixta cū melle mundat vlcera sordida. Uinū decoctiōis agrimonie sepe supinfusuz ꝯfert vlceribus antiqs:⁊ forti⁹ eo opaꝛ succ⁹ ei⁹:⁊ lixiuiū cineris ficus ter colat⁹ ꝯuenit vlcerib⁹ malignis:⁊ carice ꝯtrite:⁊ mixte cuȝ calcāto aut modico ꝯiūctar multū exsiccāt ⁊ sanāt vlcera maligna difficilis ꝯsolidatiōis ⁊ ꝓpe tybieꝝ ⁊ fic⁹ imature cum melle mixte filr:opanꝛ:⁊ sterc⁹ ꝯbustū vtilr eis apponiꝛ, ⁊ poliū min⁹ puluerizatū sup vlcera mali moris sanat ea. Et rubea filr sanat ea sup ea apposita:⁊ ꝓprie in corpib⁹ duris. ℂ Et dixit Gal. ꝙ folia bletaꝝ supposite ꝯferūt vlcerib⁹ malignis:⁊ spōgia infusa in lixiuio facto cū cinere ramoꝝ ficus sepe apposita curat vlcera cancerosa:⁊ si vlcera fraudulēta ⁊ carnē corruptā ⁊ malā mūdat ab vlcerib⁹ corrodēdo ipsaȝ: ⁊ cū sepe ea lauanꝛ vlcera sordida ⁊ antiq̄ difficilis ꝯsolidationis:deīde facta exsiccatiōe eoꝝ cū pāno lineo leni:⁊ supponiꝛ puluis fact⁹ ex cinere obstracoꝝ ptib⁹ duab⁹. ⁊ aloes. pt. j. vtilr curat ea. ℂ Ung^m Joānitij ꝯferēs vlcerib⁹ malignis difficilis curōnis ⁊ faciēs nasci carnē in eis. ℞. aris. ro. yreos fāguis dra. thuris masculi:⁊ farine orobi aloes ꝯegi: ⁊ vitreoli. añ. ptes eq̄les teranꝛ:⁊ cū eis fiat curatio:ꝙ misceanꝛ cū cera ⁊ oleo masticino:⁊ fiat vng^m. ℂ Farina cicerculaꝝ albaꝝ in aq̄ infundaꝛ:⁊ postea exsicceꝛ:deinde teraꝛ ⁊ cū melle misceaꝛ. cōuenit eniȝ vlcerib⁹ cancerosis ⁊ fraudulentis:⁊ cōuenit eis loliū cū radice vitice in aq̄ coctū vel vino superpositū:⁊ ꝯuenit eis cortex glandiū:scꝫ exterior ⁊ interior:⁊ et cupule eaꝝ puluerizate, ⁊ cū sale paꝝ mixte ⁊ incorporate cū veteri assungia porci ⁊ melle. Et Auicē. posuit plura medicamina cōposita vtilia:⁊ vide ab eo.

ℂ De cura fistulaꝝ ⁊ vlcerum ostracosorum ⁊ habentium labia indurata. Cap. xxvij.

Fistula reperiꝛ tripl̄r sumi. Uno mō large pro qualibet cauerna vel abscōsiōe in qua est corruptio aliquaꝝ ptiū. Uñ fit difficilis curatio ipsius siue cutis sit rupta siue non:⁊ sic exitura hñs p̄dictas ꝯditiones ēt añ rupturam pōt vocari fistula. ℂ Scōo mō ꝓprie p vlcere cū ruptura cutis hñte ꝓfūditatē ⁊ corruptionē ptiū. vñ reddiꝛ difficilis curōnis ⁊ antiquaꝛ. Uñ dixit Haly. q̄cūq̄ vlcus transit. xl. dies antiquaꝛ ⁊ fit fistula. Et Albu. dixit scias ꝙ oē vlcus qd̄ inueterascit ⁊ nō ꝯsolidaꝛ:⁊ emittit pus sp, ⁊ nō abscindiꝛ noiaꝛ in quocūq̄ mēbro fuerit fistula, ⁊ nos noiam⁹ ip̄m zuchumē. ℂ Tertio mō sumiꝛ ꝓprijssime p vlcere profundo:cui⁹ labia sūt idurata:siue ipressit in os neruū vel ligamētū:siue nō:licet Albu. inuenit ꝙ si nō ipressit in aliqd̄ predictoꝝ mēbroꝝ nō fit fistula, sꝫ sinus. q̄dā tñ dicūt. ꝙ fistula est de gn̄e sinus vlceꝝ ꝓfūdoꝝ cauernaꝝ ⁊ absconsionū:differēs ab eis sicut spēs a gn̄e. nā sin⁹ est sicut gen⁹ ⁊ fistula sicut spēs:ꝫ nō ꝯuertiꝛ ꝙ nō ois sin⁹ fit fistula. ℂ Ait Gal. 7. ad Glauconē. ⁊ poniꝛ sic a Rabi. in 23ª pticula cutis subtiliata valde q̄ diu in subtilitate ipsa ꝑmanet in qua est corruptio, ⁊ non ꝯsolidat se carni dr̄ egritudo ista fistula, ⁊ forte dr̄ res abscōsa. ℂ Et q̄daꝫ dn̄t. ꝙ fistula ꝭm plin est de nūero cauernaꝝ ⁊ abscōsionū, lꝫ aliqñ fit fistula p̄ter ꝙ hēat abscōsiones vel cauernas. ℂ Et iteꝝ fistula ꝭꝫ plin est de numero antiquoꝝ vlceꝝ. Uulnera. n. annua ⁊ antiq̄ ꝭꝫ plꝫ sūt fistulosa hñtia ꝓfunditatē cū abscōsionib⁹ ⁊ cauernis:nō tñ est necīuȝ ꝙ oē vlcus antiquuȝ sit fistula. ℂ Et iteꝝ fistula est d̄ nūero vlceꝝ iduratoꝝ o. ificioꝝ, lꝫ nō oē vlc⁹ hñs labia ⁊ orificia idurata sit fistula:imo ꝑ vlc⁹ indurati orificij itelligiꝛ vlc⁹ cui labioꝝ caro icipit idurari duritie remissa nō obstracosa:ita ꝙ est posē ei⁹ duritiē leniri cuȝ medicis:est tñ in dispōne ⁊ via vt fiat fistula. ℂ Et iteꝝ fistula est de nūero vlcerū obstracosoꝝ, ⁊ iā posita est supra dr̄ia inter fistulā ⁊ vlcus obstracosuȝ:⁊ vlcera cācerosa q̄ a qbusdā cācri vocanꝛ. pp silitudinē quā hñt in rotūditate ad cācrū aq̄a sūt vlcera hñtia ꝯsilr fistulis obstracositatē ⁊ duritiē carnis:veꝝ orificiū istoꝝ nō est strictū sicut orificiū fistulaꝝ:⁊ sūt vlcera reantiquata:⁊ quoꝝ retardata est curatio. eteniȝ oē vlc⁹ postq̄ȝ antiquaꝛ ꝭm plin iduraꝛ ⁊ fit obstrachinū vel fistulosuȝ vel cācerosuȝ:nō tñ necīuȝ est ꝙ oē vlc⁹ postq̄ȝ antiquaꝛ ꝭꝫ plꝫ induraꝛ:⁊ fiat obstrachinū vel fistulosuȝ vel cācerosuȝ:vt iā multi putauerūt. ℂ Dixit Gal. in li° de apatibus. ⁊ poniꝛ a Rabi. in 23ª pti^a. sic. Fistula est vacuitas stricta q̄ in lōgū ꝓtēsa coadunat:⁊ descēsui supfluitatū ad ip̄m postmodū ꝑpaꝛ. Et Albu. dixit. fistula ꝭꝫ vitatē est nodatio filtrata dura:cuȝ qua nō est dolor cui ꝯcauitas est sicut ꝯcauitas penne auis: ⁊ pp h̄ noiant eā q̄dā risariū vel risatu. i. pennā ꝯcauā. Et q̄dā dicūt. ꝙ fistula dr̄ ad silitudinē instri musici hñtis os strictū:⁊ fundū amplū qd̄ fistula vocaꝛ. Et Aui. dixit. ꝙ fistula est vlcus ꝓfūdū ꝯcauū cū nodositate carnis ip̄ȝ circūdātis: ⁊ fistula sp est cū mā frida q̄ est flatica vl' ꝓlm:⁊ aliqñ est melācolica in quā egit calor intēsus. ℂ Ulcera ꝟo obstracosa filr sūt cum p̄dicta mā veꝝ vl' ꝓlm melica:⁊ vlcera cācerosa sūt aut cū mā melica aut cū colā adusta:in q̄ calor agēs posuit venenosaȝ acuitatē:⁊ q̄nq̄ fiūt fistule ⁊ vlcera p̄dicta ex vlcerib⁹ male curatis. ℂ Dixit. n. Pau. fistule ⁊ p̄dicta vlcera nigra sūt quotiēs nō fit cōditionalr. i. ꝭm ꝯditionē debitā curatio exiture aut quotiēs nō apiꝛ cū ferro in loco ꝯgruo. ⁊ subdit. in maiori pte accidūt fistule in vulnerib⁹ quotiēs appropinquāt ꝯsolidatiōi si tardauerit chirurgicus in cura eius. Et sic appet ꝙ fistule:⁊ p̄dicta vlcera pñt aliqñ fieri incipiēdo:lꝫ rarore aliqñ pñt fieri sequēdo exituras vel vulnera:⁊ est h̄ vl' ꝓlm:⁊ caro q̄ est in inferiori. i. in aħriori pte fistule ⁊ vlceꝝ obstracoꝝ est, aut dura arida, alba carens sensu:⁊ est sic vl' ꝓlm aut forte erit hūida grossa ⁊ mollis.

ℂ Et fistulaꝝ dixit Aui. ꝙ q̄dā est eq̄lis. i. incedēs recto diametro:siue incedat in lōgū:siue in latū siue in ꝓfūdū ⁊c. non hñs abscōsiones:siue cauernositates visibiles, ⁊ q̄dā est obliqua:siue tortuosa siue hñs abscōsiones nō appentes sensui ⁊ fistula siue recta. siue tortuosa:q̄nq̄ est simplex siue vna, q̄nq̄ est multiplex duplex vel triplex:⁊ simplex q̄nq̄ hꝫ orificiuȝ vnū ⁊ q̄nq̄ plura. multiplex sp hꝫ orificia plura. ℂ Dixit. A. multotiēs sūt fistule orificia plura hñtes ⁊c. tūc ambigiꝛ vtrum sit fistula vna vel plures:⁊ fistula siue tortuosa siue recta. siue simplex siue mltiplex:q̄nq̄ est recēs:q̄nq̄ antiqua:⁊ recēs. dicūt q̄dā. est illa sup quā nōdū occurrerunt q̄tuor tpa anni. i. q̄ nō trāsiuit circuitū anni vni⁹:⁊ antiq̄ dr̄ illa filr quā ptrāsiuit ānus. Et sumūt auctores ꝙ fistula alia est in cute ⁊ carne sola:⁊ in ipsa terminaꝛ:alia vltra carneȝ ꝓcedit ⁊ terminaꝛ aut ad os aut ad cartilaginē:aut ad ligamētū aut ad siphac:aut ad venas vel arterias aut ad neruū

Fistulaꝝ multi sūt modi.

vel chordā, siue alie terminat in mēbris mollib⁹: ⁊ alia i du
ris ⁊ alia in medijs. ℂ Dixit Albu. scias φ fistula accidere
pōt oib⁹ mēbris corporis. ex eis eniʒ sunt fistule que perue
niunt ad venas magnas ⁊ neruos aut ad siphac: aut intesti/
nū aut vesicā aut aliq̄ʒ ex costis aut aliquā ex spōdilib⁹ dorsi
aut ad aliquā iūcturaꝝ cōpositaꝝ sicut manus ⁊ pedes ⁊ ex
eis que terminant ad intrinseca ⁊ sūt in eis ⁊ ex eis sūt que
tendunt ad vicinitatem membri ꝑncipalis vel nobilis: ⁊ q̄/
dam ad vicinitatem membri ignobilis.

Signa gnis pnt hri ex pdictis. etenim caro circundās
ipsuʒ est indurate obstracosa: ⁊ que est interius
est ad albedinē declivis: ⁊ ƀʒ pl'ʒ est sine dolore aut cū dolore
paruo ⁊ orificiū ei⁹ est strictū, ⁊ ei⁹ cōcauitas est dilatatior
eo ⁊ pus ei⁹ est indigestū aliqñ sine fetore aliqñ cū horribili
tate fetoris ⁊ plm est ps ei⁹ virulēta fluida ⁊ ps sordida gros
sa ⁊ virus qd emanat est aquosū fluidū mali coloris sile aq̄
sitati cerasoꝝ: ⁊ qñqʒ est pus exiēs multū: ⁊ qñq̄ꝫ paucissimū
qñq̄ꝫ totalr exiccat fistula maxie in corpibus sicce cōplonis
mūdis ⁊ regie exiccatiuo vtētib⁹. ℂ Dixit Albuc. in boris
aliqb⁹ est hūida q̄ emittit pus ⁊ fortasse abscindit in qbus/
dā alijs boris. Et dixit Pau. forte hūiditas manabit d ea ipe
⁊ forte obturat orificiū ei⁹ ⁊ coadunabit intus sanies eru/
ginosa, deinde apiet os ei⁹ iterp: ⁊ qñq̄ꝫ pmanet os ei⁹ tpe lō
go siccū nihil emittēs, ipo tñ aperto ⁊ nō clauso exñte. ℂ Di
xit Gilber. qdā pbāt vtrū sit fistula vel nō ⁊ accipiūt lac coa
gulatū ⁊ desup ponūt de sero ⁊ si mane illud lac inuenerint p
foratū fistulā esse dicūt. ⁊ si nō: nō. ℂ Dixit Albu. exqrite pq
re ƀm oēm modū tibi possibilē vt cognoscas si illic est os aut
neruus. s. lesus ⁊ an ꝯcauitas fistule sit illi ꝑpinqua an lon/
ginqua ⁊ an sit fistula vna an sint orificia multa an plura su/
per totū illud pqre cū sūma fortitudinis tue ⁊ cū interroga
tione infirmi ⁊ inuētione doloris apud cōpressionē tuā cum
manu sup locū ⁊ silib⁹ significationib⁹ ⁊ causis ⁊ accūtib⁹.

Signa ꝑ uenientis ad neruū.

ℂ Signa itaq̄ꝫ puenientis ad neruū sunt dolor vehemēs cum
tangit ⁊ ꝓprie dolet qñ cū aliquo instrō perqrit de ꝓfundi
tate ei⁹ ⁊ emanatio humiditatis subtilis vsq̄ꝫ ad os venit.
ℂ Dixit Antilis. mēbrū ad qd pcedit ille neruus est lesuʒ ⁊
sentit p tactū si attinget neruū vehemēs dolor: ⁊ hūiditas q̄
ēnat ex ea erit tenuis subtilis ad mo^m illi⁹ eruginis cūate ex
osse. ℂ Et Aui. dixit. patiēs dolēs in hora vehemēter ꝓprie
qñ tāgit iferi⁹ fistula cū tēta: ⁊ fortasse difficilis sit opō ipsi⁹
mēbri. s. ad qd neru⁹ ille dirigit hūiditas p orificiū ei⁹ egre/
dit subtilis tenuis: sicut egredit ex fistula q̄ puenit ad hos.
vez hūi^{tas} q̄ pueīt ab osse ē sotilior: ⁊ dclivior ad citrinitatē.

Signa ꝑuenientis ad os.

ℂ Signa eniʒ puenientis ad os: qr manabit hūiditas tenuis ci
trina: ⁊ est cū ea paucitas doloris aut vt nō doleat oino etiā
apud cōpressionē: ⁊ inquisitionē cū instrumento.

Signa ꝑuenientis ad venā.

ℂ Signa puenientis ad venā. s. arteriā absq̄ʒ corruptione vel
corrosione sube ei⁹ sunt egressio fecis ex ea. ℂ Dixit Auic.
multotiēs egredit fex eo φ sanguis p poros vene vel arte/
rie resudās. pmiscet hūiditati vlceris, ⁊ exinde appet totuʒ
qd egredit sicut fex: sʒ si puenerit ad subam vene ⁊ arterie ⁊
corruperit vel corroserit eā egredit qñq̄ꝫ sanguis plurimus:
⁊ si qdē ex arteria erit sanguis splēdidus exiēs cū saltu ⁊ titi
latione: ⁊ si ex vena erit sanguis magis grossus ⁊ obscurus
⁊ hūiditas ex ea exiēs pter sanguinē erit tenuis, sed nō sicut
in tēdēte ad os ⁊ neruū ⁊ nō erit in ea sensus vehemētis do/
loris apud inqsitionē: ⁊ ꝯssionē sicut in tendente ad neruuʒ:
neq̄ꝫ oino sine dolore, sicut in tendente ad os.

Signa ꝑuenientis ad ligamentū.

ℂ Et illa q̄ puenit ad ligamētū. Dixit Aui. hūiditas exiēs ex
ea est ꝓpinq̄ exeūti ex osse ⁊ neruo: veꝝ i ea dolor nō magni
ficat: imo nō pcipit apud ꝯssionē ⁊ inqsitionē cū tenta.

Signa nō ꝑuenientis carnem.

ℂ Et si finis fistule tēdit ad carnē solā. dixit Antilis. humidi
tas ēnata ab ea erit grossa viscosa turbida ⁊ vnctuosa oino.
Et Aui. dixit: egredit humiditas viscosa grossa sil̄is feci: qz
caro est laxe texture poros hñs latiores mēbris spermaticis
supradictis, vñ pōt ex ea hūiditas fluere grossior. ex illis aūt
effundit subtilis pp densitatē texture eoꝝ ⁊ poroꝝ eoꝝ stri/
cturā. Et qr ossa inter oia illa sūt magis stricte texture: ideo
hūiditas ex eis manās est magis tenuis: ⁊ ad h̄ dicūt qdaʒ.
adiuuat φ vt⁹ digestiua illoꝝ mēbroꝝ existēs debilior q̄ʒ in
carne min⁹ elaborat in nutrimēto eoꝝ: vñ minus ingrossat
ipʒ: ⁊ ei silr in minori grossitie attestat humiditati q̄ supfluit
ex eo, in carne aūt est ꝯ⁹. ℂ Silibe. aūt dixit. fistula que tm̄
carnē corrūpit putredinē emittit vt est aqua alba. Si vō os
infectū fuerit putredo erit nigra: ⁊ magis fetida.

Sig^a h[...]ri descendentiū ad fistulam.

ℂ Dicūt qdā. si materia fluēs ad fistulā erit flātica sicut vt pl'ʒ
est: locus erit alb⁹ ⁊ mollis: ⁊ putredo q̄ emanat est aliq̄ʒtu/
lū alba grossa multe quātitatis. Si vō fuerit melica loc⁹ tē/
dit ad fuscedinē cū duritie maiori. Et si fuerit colica color lo
ci erit declivis ad citrinitatē, ⁊ putredo exiens silr declinat
ad eā ⁊ sentient in loco arsure ⁊ pūcture: ⁊ si fuerit sanguies
loc⁹ ruber sine arsura ⁊ pūctura ⁊ putre⁹ sāguiolēta ꝯcurrit.

Sig^a an fistula sit vna vel plures: an profunda an tortuosa.

ℂ Dixit Albu. fistula habēs orificia multa nō est tibi posse
vt significes sup ea cū tenta. s. an sit vna vel plures: sed criste
riza vnū ex orificijs eius. nā hūiditas q̄ cristerizas currit per
orificia sua. s. alia: ⁊ exit ex eis si fuerit vna. sup. ⁊ si nō currit
ex oib⁹ nō est vna, sed plures. ℂ Dixit Aui. distinguit an sit
vna vel plures p hoc φ multotiēs effundit in vnū orificioꝝ
eius hūiditas habēs tincturā. ⁊ tūc si fuerit fistula vna ex ori
ficijs alijs oib⁹ apparebit color illi⁹ tincture: ⁊ si fuerit fistu
la multiplex nō egredit p illa oia orificia color tincture illi⁹.
ℂ Et dixit Albu. pquiro oʒ de ꝓfunditate sua cum tenta de
ferro aut ere: sʒ tortuosa oʒ inuestigari cū tēta de plūbo sub/
tili: qm̄ plūbū cū lenitate sui corpis alleuiat, ⁊ curuat circa
tortuositatē. Quidā āt pqrūt de ea cū tēta cerea ⁊ cū cādela.

Prognostica.

ℂ Dixit Aui. fistula mala est illa q̄ nō sentit: ⁊ ƀm q̄ʒtitateʒ
elongationis ei⁹ a sensu erit eius malitia maior vel minor.
ℂ Dixit Antilis. fistula quāto magis cronica erit ⁊ supabū
dantis duritiei tāto peior erit: qm̄ hec signant sup multitudi
nē carniū corruptaꝝ immundaꝝ in ea. ℂ Dixit Gal. sup lib°
humoꝝ ⁊ ponit. 14. dti. fistule sanāt morbos plures. s. de re
pletione ex mūdificatiōe corpis de eo qd extrahūt. ℂ Et q/
dā dixerūt. nō debēt sanari fistule antiquate multis ānis: ex
qb⁹ quotidie currit hūiditas plurima, qm̄ si sanant faciūt
hereditare morbos de replōne ƀm plm: φ si sanate fuerint ⁊
morbi acciderint fiat in loco in quo fuerat aptior: ⁊ diu tenea
tur apta: ⁊ hoc dicūt ipsi nisi fistula fuerit in loco ꝓpinquo
mēbro ꝑncipali vel nobili cui timeat ex ipsa nocu^m magnū.
ℂ Inqt Gal. sup 6° epidimiaꝝ. ⁊ ponit a Rabi. in 15^a pticl.
fistula ex qua lōgo tpe deflux⁹ fuit: ⁊ postea ab ea ƀm ꝯsue/
tudinē nō emanat. s. aperire eā tūc tibi necē erit. ℂ Dixit Al
buc. φ curatio fistulaꝝ variat varietate mēbroꝝ ad q̄ termi
nat. que. n. ex fistulis puenit ad venas magnas. sup. vel arte
rias. aut ad neruos. s. magnos aut siphac. coopiēs. s. costas
intrinsecas vt pleurā vel diafragma: aut siphac coopiens⁹
nutritiua aut intestinū: vel vesicā vel cū penetratione ad in/
terius eoꝝ aut ad aliquā ex costis siue spondilib⁹ dorsi. s. cū
ꝯssione corruptionis in eis: aut ad aliquā iuncturaꝝ ꝯpo
sitaꝝ. s. pluriū cōcatheuationū: vt q̄ sunt manus ⁊ pedis: q̄
qdē ossa nodosa vocāt, aut que est ꝓpinqua mēbris ꝑncipa
libus ⁊ nobilib⁹ cū egritudinibus difficilis sanationis: ⁊ p
inde nō recipit curationē: ⁊ occupatio cū ea est labor ⁊ igno
rātia: ⁊ vt dicūt qdā. dimittere curā taliū fistulaꝝ meli⁹ est ⁊
magis laudabile ƀʒ monimēta Gal. q vt Mes. recitat. dixit.
Nolite malaꝝ egritudinū cure onus suscipere: ne nomē ha/
beatis medici mali. nā medic⁹ nō pōt ex cura ipsoꝝ cōsequi
honorē: neq̄ꝫ lucrū iustū neq̄ꝫ amicoꝝ copiā: tum pp cure lō/
gitudinē: tum pp finē illaudabilē ƀm plm cōsequētē. ⁊ hoc
nisi multū rogatus fueris precibus ⁊ ꝓtestatione premissa.
tunc enim meli⁹ est: vt dixit Gal. facere qd ⁊ pediciari ifirmū
cū spe benigna q̄ʒ sinere eū sine spe perire certissime. cuʒ hoc
etiā aliqñ succedit sanitas insperata vt appebit: ⁊ tūc et cura
eū ƀm cōsiliū pauli q dixit. fistula q̄ tendit ad neruū magnuʒ

aut ad ſpꝫ hac ſubſiſtēs coſtis: aut ad aliqđ mēbꝝ nobile nō đꝫ curari cū ferro oīo: aut ſi curaṫ cū eo cura cū ſtudio ꝛ cautela. ¶ Dicūt. q̄ ꝑuenit ad neruū magnū venas vel arterias magnas inciſionē ꝛ cauteriçationē nō tolerat: ꝛ fiſtula q̄ ꝑuenit ad ꝑncipale vel nobile nō tolerat acuitatē medicinaruꝫ q̄ neceſſarie ſunt in curatione eius: q̄m nocuᵐ qđ ex eis ꝑuenit ad ꝑncipale vel nobile maiꝰ eſt iuuamēto qđ ex eis ꝯſeqtur fiſtula. ꝛ aliaꝝ ēt fiſtulaꝝ que ad alia terminanṫ mēbra cura lꝫ ſit poſſis nō eſt tn̄ facilis niſi ipſa recens ſit ꝛ in carne tm̄ termineṫ. hec. n. ſm̄ Auic. eſt facilis curatiōis. Antique vō fiſtule. dixit ipſe. quaꝝ ꝯcauitates iam ꝓfundate ſunt in carne vehemēter ſunt difficilis curationis, ꝛ cā difficultatis curationis eaꝝ eſt: q2 in curatione earuꝫ eſt neceſſaria acceptio ꝛ amotio totius ꝯcauitatis eiꝰ infiltrate ꝛ indurate cū inciſione eradicāte ex laterib9 ꝛ circūquaq3 cū nouacula vel raſorio ſeu alijs inſtrīis: aut cū cauterio cū igne aut cū medicamine acutor: ꝛ iſtud eſt prauū ꝛ inquietū: q2 quocūq3 dictorū modoꝝ fiat eſt moleſtum ꝛ ſuſpectum.

Et cura fiſtulaꝝ duplex eſt vera ꝛ recta, ꝛ eſt illa mediāte qua accipiṫ ꝛ amouetur tota ps corruptat vel infecta carnis vel oſſis, ꝛ iſta ꝯuenit tam antique q̄ȝ recēti. Et alia curatio eſt mendoſa qua mediante exiccaṫ fiſtula interius: ꝛ ꝯſolidatur exterius: lꝫ nō ꝯſolideṫ interius: ꝛ iſta conuenit antiquis fiſtulis. Et dixit Auicē. fortaſſe ſūt quidā qui eligūt mēdoſam: ꝛ ſunt decliuiores ad hoc vt remaneat fiſtula cū eis: ꝛ tolerāt nocumenta eius potius q̄ȝ vt patianṫ eius curā. ¶ De cura recta. dixit Albuc. cū ſteterit ſtatione vera ſuꝑ cognitione fiſtule: ꝙ eſt de recipientibus curationē: ꝛ ꝙ eſt in loco ſaluo longinquo a iunctura a neruo vena ꝛ arteria: ꝛ alijs que dicta ſunt: tunc perge ad curationem eius. Et curatio eius triplici perficitur inſtrumento: ſcilicet dieta potione ꝛ chirurgia.

Dieta. ¶ Et dieta qđē ꝯſiſtit in euitatione omniū humectātiū, ꝛ generantiū humorē ad locū fiſtule defluentē. maxime auteꝫ vitanda ſunt omnia cibaria flegmatica, dura ꝛ idigeſtibilia ꝛ maloꝝ chimoꝝ generatiua ꝛ ꝯſiſtit in vſu ciboꝝ ꝛ potuuꝫ euchimoꝝ qui laudabileꝫ generant ſanguinē: ꝛ qui ſūt pauce q̄ntitatis donec fiſtula mortificata fuerit. poſt aūt eiꝰ mortificationē: ꝛ cū iam tēpus regenerationis carnis aduenerit, tūc ipſoꝝ ciboꝝ quātitas augeaṫ: moderate tn̄ donec carne repleta fuerit ꝛ exinde ad dietam redeat conſuetam.

Potio. ¶ Potio vō duas hꝫ gn̄ales intētiones, quaꝝ vna eſt ad corpus totū ſiue ad mēbrū mandans ſi qđ affuerit. ¶ Et 2ª eſt ad mēbꝝ patiēs fiſtuloſuꝫ. ꝛ ꝑma qdem cōpletur cū euacuatione corporis ex humiditatibus malis ꝛ eductione oīs humoris defluentis ad membrū patiens ꝛ ipſius diuerſione in quocunq3 mēbro corꝑis ꝯtētus fuerit: ꝛ in rectificatione mēbrorū nutritiuoꝝ. ꝛ ꝓprie epatis vt bonus ſanguis genereṫ.

¶ Tertia vō intētio gn̄alis in quatuor partiṫ intētiones: q̄ꝝ ꝑma ꝯſiſtit in ꝯfortatione mēbri patiētis vt nō recipiat, ſꝫ repellat mās fluentes ad ipſuꝫ. ¶ 2ª cōpleṫ in eradicatione totius corrupti ꝛ infiltrati ꝛ indurati taꝫ ab orificio eiꝰ q̄ȝ a ꝓfūdo. ¶ Et 3ª ꝯſiſtit i repſone loci ꝯcaui mūdificati carne. ¶ Et 4ª in eius ꝯſolidatione ꝛ cicatriçatione. ¶ Et prima quidem toto proceſſu cure fieri ꝛ impleri pōt. 3ª vero ꝛ 4ª non niſi poſt ꝑfectā impletionē ſcđe.

Cōfortatio mēbri a receptione mā[teri]eꝝ. ¶ Et ꝑma qđē compleṫ cū panno infuſo in vino rubeo ſtiptico in quo decocte ſunt nuces cypreſſi aut folia eius in circuitu loci fiſtulati appoſito: ꝛ ſepius renouato aut inungendo in circuitu loci ipſius cū vnguēto facto ex bolo armeno terra ſigillata ꝛ vino ſtipticorum: aut cū eiſdē lutis ꝑmixtis cū olō ro. ꝛ maſticino. ¶ 2ª vō

Eradicatio corrupti ꝛ idurati in fiſtula. impleṫ cū deſiccātib9 virus ꝛ abſtergētib9 ſordē a fiſtulis in ꝑmis: ꝛ poſtea cū medicis acutis corrodētib9 qđ eſt in fiſtula ex carne mala: ꝛ tā de exiccātib9 ꝛ abſtergētibus q̄ȝ ēt de acutis corrodētib9 debēt eligi medicine fortiores ꝛ debiliores ſm̄ recētiā ꝛ antiq̄tatē fiſtule. etenim in antiq̄ exiguṫ q̄ fortiores. ꝛ in recēti ſufficiūt q̄ debiliores exiſtūt: nā in antiquis impreſſio in carne facta eſt magis: ꝛ inde eſt magis indurata ꝛ obſtracata ꝛ in oībus ipſis medicis ingeniāduꝫ eſt vt perueniāt vſq3 ad fundū fiſtule intromittēdo eas in fiſtulaꝫ rectā cū tēta. in obliquā vō ꝛ cauernoſaꝫ cū clyſteriçatione ſm̄ ꝙ dcm̄ eſt, in caͦ inuū ꝛ abſcōſionū: ꝛ tu qdē ſcis medicinas exiccātes virus ꝛ abſtergētes ſordes ex capͦ vlceꝝ virulentoꝝ ꝛ ſordidoꝝ. ¶ Et de exiccātib9 ꝯuenietib9 ad fiſtulas dixerūt Gal. ꝛ Dio. eſt plātago: ꝯſolidat. n. fiſtules ꝛ oīa vlcera antiq̄ ꝛ hūida, ꝛ eſt in h̄ melior oīb9 alijs medicinis: q̄m hꝫ in ſe ſiccitatē nō pūgētē q̄ deſiccat ſine mordicatione. ꝛ hꝫ friditatē nō ꝯuenientē ad viā ſtuporis que repellit fluētes mās: ꝛ expiētia cognoui eiꝰ opōnē vtilē in fiſtula nō antiq̄: ꝛ qdā dn̄t. ꝙ ſuccus plātagis nunoris imiſſus fiſtulis eſt vtilis valde ꝛ in paucis dieb9 mirabilr opaṫ. ¶ Et ꝺ vtilr opantib9 eſt lixiuiū factū in cinere ramoꝝ ficꝰ vel q̄rcꝰ aut folioꝝ eiꝰ ꝛ radix filicis, ꝛ ꝓprie illiꝰ q̄ multū eſt rubea cū puluericaṫ ꝛ intꝰ poniṫ vtilr opeṫ. ¶ Dixit Rabi auctē cōpulti. ℞. gūmi oliuaꝝ ꝛ ꝑcipue ſilueſtriū: ꝛ aloes ſuccotrini. an̄. ptes eq̄les: ꝛ ſubtilr q̄ȝtū poſſe eſt cōtere: ꝛ cū ſucco folioꝝ ꝑſici ꝛ ſumitatū eiꝰ optie incorpa ꝛ terendo ſil in mortario ꝛ mortariū ſi eēt plūbeū eēt meliꝰ: ꝛ fiſtule imittanṫ: q̄m ꝯfert. ¶ Dixit Raſ. 13. ꝯti. hoc eſt medicamē qđ deſiccat fiſtulas ꝛ vlcera mollia. ℞. cinerē corticū ouoꝝ ꝛ vitrioluꝫ ꝛ cortices granatoꝝ: ꝛ bn̄ ea tere ꝛ oleo labia fiſtule perūge: ꝛ puluerē ꝑdictū ſuꝑſpge mane ꝛ ſero. ¶ De approximatione aūt abſtergētiū, dixit Raſ. ibidē auctē Gal. nō debenṫ ſeparari a fiſtulis medicīe calē cū fricatiōe labioꝝ eaꝝ cum eis dū videbiṫ in interiori fiſtule aliq̄ ps alba, aut videas eā modice ſenſibilitatis, ꝛ hoc ſecuto iponaṫ ei vngᵐ hn̄s vim abſtergēdi ſorditiē iuxta q̄ntitatē ipſiꝰ ꝛ modū difficultatis ſenſibilitatis eiꝰ. Et dixit. ſpꝫ fricari intrinſecus fiſtulaꝝ optime cū taſto iuoluto pāno aſpero, deinde ſuccus cornoꝝ imaturoꝝ cōpreſſoꝝ iponaṫ eis: q̄m deſiccat ꝛ ꝯtabeſcere facit eas, dū fiāt ad modū ſanitatis, q̄m corrodet carnē malaꝫ ipſaꝝ. ¶ Dixit. Dioſ. ꝙ folia malue maſticata cū ſale mixta et ſuppoſita: et ſint cruda mūdificāt fiſtulas: et poſt mūdificationē ſuppone ea ſine ſale et ꝯſolidat eas. ¶ Quidā dicūt expꝑtiſſimā fore radicē laureole deſiccatā et puluericatā cū repleṫ orificiū fiſtule illo puluere: aut cū miſceṫ cuꝫ melle, et in modū licinij intromittiṫ. ¶ Et alij dn̄t. expꝑtiſſimā fore radicē cāne ſume eā et mūda et exicca: et ſiccā in ſupficie rade: et deinde egrū ſtare fac donec ptes fiſtulate bn̄ calefiāt. Deinde foramē fiſtule illa raſura reple: et ſuppone folia ebuli calefacta et dimitte eū vſq3 ad. x. dies: et tūc laua fiſtulā cū vino et exicca cū pāno: et iterū calefac ad ignē: et raſura predicta reple et folia ebuli ſuppone calefacta: et ſic muta de. x. diebus in. x. dies. ¶ Et Gal. qdē dixit, et poniṫ 14ͦ ꝯti. ꝙ acetū olꝫ et litargiriū ſanant vlcera difficilis ꝯſolidationis: et fiſtulas oēs magnas ꝯcauas, in quaꝝ viſcerib9 nulla ſit caro ſordida: et ꝙ ſūmarie ſanāt oīa vlcera magna et pua. Et Ait Raſ. ego cū eis ſanaui vlcera groſſa et fiſtulas et ſanata ſūt per ea in tpe in quo deſpabaṫ ſanatio eaꝝ fieri: et cōponunṫ ſic. ℞. aceti. vini electi fortiſſimi ptes. iij. olei vetuſtiſſimi ptes. iij. litargirij ptē. j. feraṫ litargiriū in mortario cū aceto donec diſſoluaṫ, deinde ponanṫ cū oleo in olla et coquanṫ ꝑ totā diē integrā donec ingroſſeſcat: et fiant ad modū picis viſcoſum nigrū et relucēs: et tūc referueṫ in vſuꝫ: et pn̄t ex eis fieri tente: et intromitti: et pōt extēdi ſuꝑ petia et ſupponi vlceribus exteriꝰ et Guili. hoc poſuit in caͦ ꝺ fiſtula lachrymali. ¶ Et lotio qđē fiſtulaꝝ mirabilr exiccat fiſtulas et vlcera tepefacta cū aq̄ vitis ſole: aut in qua infuſe fuerint medicine exiccātes. ¶ Et dicūt qdā. mirabile videbis licēt inuabis puluerē centauree minoris in fiſtulā mittere lōgo tpe. ¶ Et dicūt expertū fore in ſanatione fiſtulaꝝ ſupponere eis ab ex̄ ſine tenta emplm̄ factū de folijs ſambuci tepefactū. ¶ Et dicūt: expertū fore fiſtulā vſq3 ad fundū eius infundi vino veteri in quo decocte ſint radices celidonie contuſe donec remaneat

pars 3ᵃ. ¶ Et dicūt vtilr infundi in fistulā quotidie vsqꝫ ad
fundū eius succū pimpinelle ⁊ ipsaꝫ herbā sic ɔtritā desup
apponere. ¶ Et dicūt. in fistulis recētibꝰ exptū fore sepe mit
tere i fistulas succū vge auree ⁊ rapistrelli mixtos ⁊ herbas
ipsas tritas desup ponere. Aq̄ azulea hñs colorē saphyri mi
rabilr valēs in exiccatione fistulaꝝ cū ex ea intus infundit: ⁊
amputat ēt oēꝫ pruritū a fistulis ⁊ alijs vlceribꝰ oibꝰ: ⁊ satꝫ
tolerabilis est mordicatio eiꝰ: ita vt vtaꝛ ipsa qdāꝫ in remo
tione sebel ⁊ pannoꝝ ab oculo. ℞. calcis viue. ℥. ij. pistent ⁊
incorporent cū lib. iij. aq̄ clare: ⁊ ponaꝛ in bacili in quo cū
baculo fere p horā bñ agiteꝛ ⁊ circūducaꝛ: deinde dimitte eā
residere donec clarificeꝛ: ⁊ tūc. ℞. aquā illā clarificatā ⁊ imit
te in eā viridis eris optime pulueriȥati. ℥. iij. deinde. ℞. salis
armoniaci frustū vnū integrū qd̄ sit pōderis circa. ℥. j. ʒ. ⁊ duc
ipꝫ manu fricādo in bacili mūdo. aū. paꝝ. ipsiꝰ aq̄ infūden
do: ⁊ sic dōec totā illā aquā supinfūderis. fiet. n. coloris azu
lei valde pulchri. pone ergo tūc eā in vase vitreo ⁊ vsui reser
ua. ¶ Silib. dixit. q pulfis cicadaꝝ imissus fistulis semel in
hebdōa exiccat eas. ¶ Dixerūt. ex oleis ɔferētibꝰ fistulis est
oleū de vitellis ouoꝝ: ⁊ oleū fraxini est multū ɔferēs: ⁊ affir
mār qdā medicamē h̄ eē mirabile. ℞. armoniacū ⁊ funde in
aceto fortissimo, deinde optime tere in mortario: deide adde
ei cinier puluerieȥatū subtilr: ⁊ incorpa dōec deueniāt ad for
mā q ex eis possint fieri tēte oblōge: ⁊ intromittanꝛ orificijs
fistule: qm̄ adherebūt carni vehemēter neqꝫ educenꝛ ⁊ non
remouebunꝛ ab ea donec carnē durā infiltratā secū educāt ⁊
extbāt. ¶ Et alij dicūt. miraberis si anabulā i vino coxeris:
⁊ bñ coctā pistaueris: ⁊ supra fistulā emplaueris bis in die
fistula tñ pus lota cū vino decoctionis eiꝰ. ¶ Dixit Ras. q
ossa hūana cōbusta donec fiāt cinis teranꝛ ⁊ cōponanꝛ cūꝫ
aloe trito, ⁊ ex eis fistula repleaꝛ: qm̄ vbicūqꝫ fuerit sanabi
tur. Et stercus bois vstū ⁊ pulueriȥatū: ⁊ cū pipere mixtuꝫ
sup oia alia fistulā ⁊ cancrū occidit appositū. ¶ Dixerūt. q
dā. si fistula multa foramia hēat ⁊ tortuta q p ipsa medica
men imissuꝫ nō trāseat tūc nil meliꝰ est q̄ supponere ei exte
rius stercus capraꝝ cū melle tepidū qꝛ oēꝫ tumorē soluit pu
tredinē extbit ⁊ curat, ⁊ qñ curaꝛ fistula cū medicis q̄ inijciū
tur fac vt pueniāt ad loca pfunda ⁊ abscōsa. ¶ Dixit Aui.
opꝫ vt siccitas orificioꝝ eiꝰ. s. fistule. i. opꝫ vt siccitas medici
ne q̄ admistraꝛ sup orificiū fistule sit vincēs hūiditatē sube
tiue vehemēter. i. valde: qm̄ suba medicine q̄ inijciꝛ in pfun
dū fistule dꝫ eē liqdaꝛ: sꝫ suba eiꝰ q̄ administraꝛ circa orificiū
dꝫ eē sicca. ¶ Et dixit Dio. q quotiēs vngᵐ in fistulis admi
nistrādū erit sicciꝰ erit efficaciꝰ ⁊ meliꝰ. ¶ Dixit Aui. expte
est radix scolopēdrie. nā cū ea ipleta est fistula sanat ipsaꝫ: ⁊
silr cū impleꝛ elleboro, ⁊ dimittiꝛ p triduū tollit carnē soli
dā ab ea ⁊ eā mūdificat: ⁊ pprie frustū ellebori nigri. Et silr
ɔuenit dixit Aui. succꝰ cucumeris aiminī: ⁊ glutinū albotiꝫ:
⁊ posuit medicamē quo vtunꝛ illi de Alexādria. ℞. opopa
naci ⁊ dragāti assati ⁊ colcotar ⁊ floris eris ⁊ aluminis. aū.
ptē. j. ⁊ cantaridaꝝ ptē. ʒ. teranꝛ: ⁊ ex puluere eoꝝ mittaꝛ in
fistulā. ¶ Qꝛ si p pdicta fistula mūdificata fuerit a viru ⁊ sor
de ⁊ carne obstracosa ifiltrata. i. tñ erit caro bona. si nō: tūc
satagēdū circa ipsiꝰ ablationē cū medicis acutis eā corrodē
tibus: ⁊ q̄ tenēt locū cauterij. quaꝝ oium arsenicū sublima
tū ē pncipatū. ipꝫ. n. est mirabile i oi fistula ⁊ cancro herpe
te estiomeno ⁊ oi vlcere fraudulento. ⁊ he medicie imitti de
bent orificijs fistule illinite licinijs. Et si illud nō fuerit possi
bile pp pfunditatē eiꝰ magnā, aut tortuositatē vnā vel plu
res: tūc expedit q medicamen acutuꝫ in aceto dissolvaꝛ, ita
vt fiat currēs ⁊ inijciaꝛ p clystere donec ad fundū ⁊ oēm eiꝰ
cōcauitatē ⁊ tortuositatē deuenerit: ⁊ si videris q p alia ori
ficia medicamen iniectū egrediaꝛ obtura ea: ⁊ cū repleta fue
rit medicamine tota fistule cōcauitas obtura orificiū per qd̄
iniecisti: ⁊ ppara mēbrū tali situ q medicamē maneat intus
horis. xij. deinde extbaꝛ totalr cū expressione decēti: ⁊ reitera
iniectionē eius totiēs dōec videris carnē mortificatā nigrā

escarosaꝫ factā: ⁊ tūc stude cū butyro ⁊ mollificantibꝰ in re
motione eius ⁊ ea amota cōsidera si sufficiēter fistula ab o
illa carne mūdificata sit si nō reitera medicamen acutū quo
usqꝫ totalr abscindaꝛ. ¶ Et signū ɔplete mūdificationis fi
stule est qñ sanies que pus egrediebaꝛ indigesta egrediꝛ di
gesta: ⁊ minoraꝛ quātitas eius: ⁊ appet color carnis bonus
⁊ sanguinolētaꝛ. ¶ Dixit Pau. cū indiget fistulā replere me
dicinis acutis ⁊ corrodant ptē malā tunc pars eius exterior
illiniri dꝫ cū extinctiuis flāme ne i ea exciteꝛ apa pre dolore.
¶ Qꝛ si medicamen acutū in remotione carnis infiltrare nō
suffecerit: aut noluerit illud patiēs tolerare, aut timeꝛ ne eiꝰ
nocuᵐ ad mēbrū pncipale deueniat: aut nō potuit in pfūdū
⁊ loca absconsa puenire, tūc ad instrm chirurgie recurrēdū
erit. ¶ Et manualis opō in ea duplex est. s. aut incisio cū fer
ro: aut cauteriȥatio cū igne aut vtroqꝫ. Ad manualē tñ opō
nē deueniēdū nō est nisi locꝰ ɔcauitatis fistule liber sit ab ar
teria ⁊ vena magna aut neruo magno ⁊ ligamētis iunctu
raꝝ. Si itaqꝫ locꝰ ab illis liber fuerit ⁊ nō fuerit fistula mul
tū pfunda: tunc intromitte tētā p orificiū eiꝰ vsqꝫ ad fundū
ipsius: ⁊ seca sup eā cū rasorio ab orificio vsqꝫ ad sūmū eius
donec ex sectione tua tēta intromissa libere egrediaꝛ totalr:
⁊ facta sectione si emorosagia: vel aliud te nō ipedierit aufer
totū cū nouacula qd̄ est in ea de carne filtrata: sed si te impe
dierit libera te pus ab illo phibente. ¶ Si vo fistula fuerit
longinque pfunditatis ad quā deuenire nō potes cū sectiōe
tua: tūc dixit Albu. opꝫ vt seces eā in pfūdo q̄tuꝫ tibi posse
est, deinde mūdifica ipsaꝫ ex oibꝰ carnibꝰ eius corruptis: ⁊
deinde ministra licinia inuoluta in medicinis acutis, ⁊ intro
mitte ea vsqꝫ ad ɔcauitatē fistule quā cōprehēdisti: ⁊ fac illd̄
aliquotiēs donec medicina corrodat totū qd̄ remāsit in con
cauitate illa de corruptione. Et subdit. si sic nō mūdificatur
tūc cauteriȥa ipsam ꝫm q opꝫ. ¶ Dixit Antillis. si nō pote
ris incidere aut aperire fistulā absqꝫ lesione alicuiꝰ vene noli
ipsaꝫ aperire cū ferro: sꝫ cura ipsaꝫ cū medicamie acuto: pōt
tñ fieri incisio vsqꝫ ad locū q est sine lesione: ⁊ incisio pprie
dꝫ dimitti in fistulis q̄ fiunt in vtroqꝫ inguine: aut in indice
vtriusqꝫ vole manus aut pedis ⁊ vtriusqꝫ plice genu. sup. ⁊
cubiti: qm̄ ɔtinuāꝛ cū musculis. ¶ Dixit Pau. si caro filtro
sa fuerit male ɔditionis: ⁊ valde grossa ⁊ nō responderit me
dicamini acuto nō pcedēte sectione cū ferro seu ea pcedente:
tūc fiat cōbustio cū igne donec cadat caro illa: ⁊ qꝛ talis ca
ro in fistulis recētibus ꝫm plm reperiꝛ, iō in illis cauterium
ꝫm plm est necīuꝫ. Jō dixit Aui. q ex curatione eradicatio
nis carnis infiltrate: ⁊ euulsione eiꝰ cūꝫ ipso. s. cauterio cum
igne cū est fistula fraudulēta putrida antiqua ⁊ nō est in ea
medicamen nisi abscisio cū adustiōe. ¶ Si aūt fistula termi
neꝛ ad os: tūc inquire eā cū tenta ⁊ seca ipsaꝫ si nō fuerit pro
hibēs, ⁊ si detegiꝛ tibi os, ⁊ est in eo qd corruptionis ⁊ ni
gredinis: tūc abrade ipꝫ donec moueaꝛ corruptio eiꝰ totalr
deinde cura vulnus, qd̄ si nō sanaꝛ adhibitis incarnatiuis:
tūc scias q nō puenisti ad totā eradicationem corruptionis
eius: ⁊ detege q̄ sup illd̄ 2° ⁊ exqsite fac abrasionē ⁊ mūdifica
tionē eiꝰ cūꝫ vltima fortitudine tua. si ergo sanaꝛ bñ est: ⁊ si
nō scias q corruptio est in pfunditate longinq corporis quaꝫ
nō fuisti ɔsecutꝰ: nō est q̄ tibi ingeniū nisi dimittere eaꝫ nāe.
¶ Et subiungit Alb. si os qd̄ corruptū est: est puū: ⁊ est pos
sibile tibi attrahere ipm: tūc attrahe cū forficibꝰ seu tenacu
lis subtilibꝰ q̄ ɔueniāt ad illud: ⁊ si sunt ossa multa corrupta:
tūc exqsite fac extractionem eoꝝ oium neqꝫ dimittas ex eis
aliqd cū tua fortitudie: ⁊ si tibi ɔtrie facit in extractione eoꝝ ali
qd ex hūiditatibꝰ vel carnibꝰ: ⁊ nō est in incisiōe eaꝝ timor
neqꝫ error: tūc incide illas hūiditates ⁊ carnes q̄ sūt illic: ⁊
libera ossa ⁊ extbe ea. Si aūt nō est tibi spatio auferēdi ossa
ex hora tua: tūc pone sup vulnꝰ qd̄ putrefacit illd̄: ⁊ dimitte
donec putrefiat qd̄ est in circuitu ossiuꝫ ex carnibꝰ ⁊ hūidi
tatibꝰ ⁊ amoto putrefacto custodi vulnꝰ ne ɔstringaꝛ ⁊ ɔso
lideꝛ. s. quousqꝫ ossa exeāt: ⁊ si times ɔstrictionē eiꝰ ⁊ ɔsoli

Margin notes: De manu ali opōne vbi medi. carnis nō sufficiūt. — De ossis corruptio ne in fistu la.

dationē:tūc ponas super ipm cotū submersū in sulfure vi/
no aut vnguēto egiptiaco vel viridi.nā qñ putrefiũt carnes
ille ⁊ humiditates ⁊ sepanť ab eis ossa alleuiať attractio eo
rũ ⁊ ipsoꝝ ablatio.℃ Emplm̄ qd̄ dr̄ bonū ad vlcera antiq̄
cū corruptione ossis.℞.rutbe siluestris ⁊ radicū buglose.
añ.pt.j.radicū raffani.añ.ptis vnius tertiā:pistenť sic cruda
⁊ recētia,deinde incorporenť cū eis vitelli ouoꝝ ⁊ mel:⁊ su
perponať.℃ Et qdā dicũt.℞.sal tostū tartaꝝ ⁊ agaricū ⁊
puluerisa ⁊ puluerē ipsoꝝ cōfice cū melle:⁊ ex eo inunge tē/
tā ⁊ ipone orificio fistule:qm̄ ossa fracta ⁊ corrupta exbitt
malā carnē corrodit ⁊ fistulam sanat.℃ Q: si os fuerit ma/
gnū sicut est os coxe vel cruris:⁊ filiū:⁊ qd̄ corruptū est ex
eo est facies eiꝰ tm̄.Dixit Albu.tūc rade ipz abrasione mul
ta bona donec abscindať illa nigredo ⁊ corruptio.Si autē
qd̄ ex eo est corruptū est ps magna ⁊ corruptio iā secuta est
medullā ipsiꝰ:tūc nece est secare ipz ⁊ incidere ipz totū vsq̄
ad locū cui puenit corruptio.℃ Quidā expimentator dixit.
℞.buffonē ⁊ euiscera eū ⁊ iple eū butyro:⁊ sue ipz:occidea͛
sa cū igni ⁊ pinguedinē exeuntē in vase vitreo reserua:dein/
de buffo tm̄ assеť ꝙ possit puluerisari ⁊ pulueriseť:⁊ dein/
de.℞.tentā ⁊ inunge eā illa pinguedine:⁊ sic inunctā inuol/
ue illo puluere ⁊ ɔcauitati fistule imitte.nā os corruptū in
paucis dieb' extrahit ⁊ carnē corruptā amouet dōec sāgui/
neť:postea vt alia vlcera cureť.℃ Dixit Ras.14.ɔti.dico
3ª intẽtio q̄ est gñō carnis. ꝙ si fistula multiplex fuerit nō sanabiť nisi aplanť oēs.℃ Re
mota aũt corruptione tota acute ⁊ carne sine osse remotiōe
pfecta:tūc 3ª repleať itētio q̄ est carnis regñatio cū bis q̄ ip
sā gñare adiuuāt.ɔ qbꝰ est radix aris.ro.Ipsa.n.purgatā fi
stulā ad sanitatē pducit.℃ Dixit Apulegiꝰ.in purgata fistu
la sine arist.medici nihil faciũt ⁊ cētaurea minor sicca ⁊ pul/
uerisata nata est curare fistulas ⁊ duritics antiquas mollifi
cat ⁊ male morigerata vlcera sanat:⁊ ꝓprie valet radix eius
iposita cū vino ⁊ melle:aut cū aliquo vng'o.Ungm mirabi/
le glutinās fistulas ⁊ gñans in eis carnē valde.℞.sarcocol/
le.ʒ.iiij.armoniaci.ʒ.ij.thuris galbani resine.añ.ʒ.j.gesi.ʒ.
ʒ.teranť ⁊ administrenť dissoluta ⁊ mixta.Et regiať.dixit
Gal.dispō fistule oi die iuxta mom gñonis carnis et videať
an ōbeat corroborari absterfio eiꝰ an nō repleri fistula a car
4ª intẽtio ne.℃ 4ª ipleať intētio vt ɔsolideť cū cicatrisātibꝰ.Et hec ē
cura fistulaꝝ recta ħz quā ɔsilr curāť vlcera obstracosa oia
⁊ cācerosa ⁊ cācri.Et de simplicibꝰ ɔueniētibꝰ his vlceribꝰ
sũt trifoliū tritū ⁊ cū melle mixtū appom.Et Macer dixit.
ꝙ caulis tritꝰ bis i die appositꝰ ɔueit eis.pus tn̄ cū vino lo
tꝰ:⁊ ex eis ē cinis aneti positꝰ ⁊ loliū tritū cū raffano ⁊ mo
dico sale,⁊ stercꝰ hũanū vstū cū melle mixtū ⁊ pipere ⁊ sali
na mixta cū melle:⁊ ex oleis ɔueniētibꝰ eis est oleū phoꝝ.
℃ Et dr̄ ꝙ scabiosa cū assũgia trita ⁊ supposita cācro est ex/
pertissima medicia ⁊ agrimonia trita ⁊ apposita vlceribus
cācerosis purgat ⁊ sanat ea ꝙ si fistula vr̄ēs curōribꝰ pdictis
sanata nō fuerit aut cura aliq̄ fieri phibēte negerit:tūc aut di
mittať regimē nāe aut cureť cura mēdosa aut expianť i ipso
De cura mēdosa. medicie q̄ dñr fistulā cū ꝓprietate sanare.℃ De cura mēdo/
sa.dixit Galꝰ.9.de simpli.medicina.c.de luto ar.fistule si mũ/
dificanť de mala carne interiori eaꝝ.deinde replenť medici/
nis exiccatiuis desiccabunť ⁊ ɔstrigenť ad modū sanaꝝ spa
cio lōgo.℃ Dixit Aui.fortasse est pōe vt exiccеť ⁊ corroda
tur caro fistule venenosa fraudulēta intra ipsā exiccеť resi/
duū carnis eiꝰ mortue ⁊ ɔsolideť.s.orificiū exteriꝰ ⁊ rema/
neat geta spacio tpis lōgo pter ꝙ sit adhuc ɔsolidata integre.
Et q vult illud.s.curari mēdose vel curā mēdosā facere opz
vt mũdificet fistulā a carne fraudulēta venenosa q̄ est in ea.s.
iuxta posse.Deinde ipleat eā medicinis exiccatiuis ⁊ eā di/
mittat cū dispōne exiccatiōis eiꝰ,qm̄ ipsa remanet sic.verũ/
tn̄ cadit timor ne iterū apiať ⁊ redeat.Et iste timor dixit.
Aui.ē in repletiōe.i.in regie repletiuo replēte corpꝰ supfluis
hũiditatibꝰ,aut est timor iste in hũiditate ɔplonis.in ɔplo/
nibꝰ hũidis ⁊ corpibꝰ leuibꝰ:aut aduētu aq.s.hũectantis ⁊

remolliētis super mēbꝝ fistulosū ex balneo vel pluuia ⁊ si
milibꝰ,aut situ iacēdi sup eū doloroso aut offēsiōe.s.illiꝰ mē
bri ad rē durā,aut verberatiōe ipsiꝰ mēbri casu vel pcussiōe
aut tussi.s.lōga ⁊ forti ifestante aut tremore.s.accidente illi
mēbro.sup.aut sternutatiōe frequēti:aut aliq̄ cā ex eis qbꝰ
vlcus ɔsolidatū aliqñ redditꝰ ista talia vlcera ꝓpter sũt ha/
bētia sinus abscōsiones vel cauernas.℃ Dixit Auic.ab ab/
scōsionibꝰ qñ nō succurriť.s.cura debita nō adheret cutis.s.
cū carne cōglutinatiōe bona ⁊ pfecta:sz tn̄ pōe est vt exicce/
tur cutis,ita vt ɔglutineť ɔglutinatiōe sili sane,qr illa ɔglu
tinatio nō est vera:iō postea rescindiť,⁊ redit vlcꝰ ſm plin de/
teriꝰ:⁊ opz tūc ad verā curōnē redire cū amotiōe cāe q̄ latuit
intꝰ in ɔsolidatiōe pma q̄ fuit postea cā recidiuatiōis vlceris:⁊
nā nisi auferať ē in 2º ɔsolidareť disrumpereť iteꝝ.℃ Dixit
Aui.cura coꝝ est vt post disruptionē accipiať .i.amoueať ca
ro mala:⁊ os qd̄ seqť eā.s.in corruptiōe q̄ fuerũt cā ꝙ vlcus
nō fuit vere ɔsolidatū:⁊ dixit Aui.exhēta ossa fortasse.sunt
ex medicis attractiuis sicut sunt folia papaueris nigri em/
plāta cū folijs ficus:aut sauich,aut semē iusqami albi ⁊ cal/
cadis eqs pdibꝰ emplāta.deide fiat curatio cū exiccatiuis:⁊
carnem gnātibꝰ:⁊ sigillātibꝰ.Et scias ꝙ curatio mēdosa
multotiēs est suspecta:⁊ ꝓpe in corpibꝰ kakochimis.℃ Di
xit Aui.2º pmi.scias ꝙ vulnera q̄ eueniũt in corpibꝰ immũ/
dis ⁊ male ɔplonatis qñ fiũt stricta.s.ħz orificiū tm̄.sup.aut
ɔsolidanť tūc puenit ex eis estiomenus ⁊ corrũpiť mēbrū ⁊
tendit ad mortē:qm̄ sanies in pfundo vlceris retenta male
existēs corrũpit mēbrū ⁊ iducit estiomenū aut de dispōnibꝰ
prauis:quare fit necesse talia vlcera mēdose ɔsolidata aperi
re ⁊ rescindere ferro aut cauterio ⁊ dr̄ ꝙ senectio tritꝰ ⁊ op/
positꝰ aperit vlcera clausa:⁊ ꝙ plicaturam costaꝝ reducit.
℃ Medicine aũt de qbꝰ dr̄ ꝙ a ꝓprietate sanāt fistulas sũt Medicine a ꝓprietate valētes in fistulis
gētiana:ipsa.n.pota curat fistulas.Et radix aristrologie ro
tūde,nā cū puluerisať ⁊ bibiť ex ea quolz die ter.s.mane me
ridie ⁊ sero q̄ztum capi pōt digitis tribꝰ cū vino vel alio li/
quore:aut fiũt ex eis pillule:⁊ silr sumunť educit mām fistu
larũ p secessū:⁊ mirabilr curat:⁊ iā dcm̄ est a fidedigno.ac/
cipe radicē agrimonie dicēdo ɔsilicū oronē:⁊ liga eā ad col/
lū infirmi:qm̄ sicut desiccabiť radix desiccabiť fistula.℃ Et
qdā dixerũt.ꝙ folia agrimonie collo patiētis suspendanť:⁊
qm̄ dū: siccata fuerint fistula sicca erit:dūmō nō fuerit i ner/
uo aut in osse ɔfirmata.Et alii dixerunt.ꝙ agrimonia valet
in cancro vlcerato ⁊ fistulis si iponať succꝰ siue puluis eiꝰ:⁊
⁊ idē dixerũt de carpobalsamo.Et alij dixerũt.ꝙ agrimōia
vel tormētilla ɔtusa de sero infundať in sero calido ⁊ mane
bulliat ⁊ coleť:⁊ colatura dulcoreť cū succaro ⁊ more hrupi
bibať.℃ Et qdā expimētatores dixerũt.accipianť rane aq̄
tice ⁊ arboree ⁊ scisse ħz vētrē cū oibꝰ iferioribꝰ vna sup fi/
stulā ponať ⁊ dimittať p sex vel septē horas ⁊ donec malitia
fistule ranā q̄si putrefacere faciat:⁊ tūc illa amoueať ⁊ alia
silr supponať:⁊ sic sup vlcera donec sanenť alia post aliā po
nať.Et alij dixerũt.exiccenť rane aut ɔburanť ⁊ puluerisē/
tur:⁊ puluis eaꝝ supaspgať:qm̄ sanat eā.Et qdā hoc idem
dicũt de puluere buffonis ɔbusti.Et dñt nō eē timēdū de ve/
nenositate eiꝰ:qm̄ ɔbustio ab ea aufert venenositatē sicut au
fert in scorpionibꝰ.℃ Et Sili.dixit.ꝙ ranũculus paruus viri/
dis accipiať ⁊ occidať:⁊ eiꝰ cor laueť in vino ⁊ absinthio:⁊
deť ad comedēdū caute itra micā panis vel alr.Et Plato h
idē asserit:sz dixit.ꝙ oz exhiberi vltio die iouis lune decre/
scētis:⁊ dñr ē alia q̄ ptermisi.℃ Duritiē aũt labioꝝ vlceris
nō fistulosam.s.remissiorē illa q̄ ꝓprie est q̄dā callositas vti/
liter remouet assa fetida mixta cū aliquo vnguēto mollifica
tiuo ⁊ supposita:⁊ ɔuenit cinis ficꝰ cū aliq̄ pinguedie mixtꝰ
⁊ suppositꝰ:⁊ farina orobi cum melle mixta ⁊ supposita.Et
Dio.dixit.ꝙ lēticula cū melle decocta ⁊ superposita duritiē
vulneris purgat et depascentia vlcera a deambulatione pre
seruat.Ait Ras.ꝙ cinciar mixtū cū armoniaco in modū lici
nij intromissū callositates vlceꝝ et duritiē ē fistulaꝝ soluit.

¶ Et Serap. dixit. ꝙ cū vlcera lauent̄ sepe cū lixiuio facto ex cinere ramoꝝ fic⁹ dissoluit duritiē ꝛ callositatē eoꝝ. Ait Gal. 4° de inge. sani. cū caro dure extra nām fuerit in vulnere opꝫ vt ꝓmitus eā cures. Et ƀm Dio. in hoc valet radix elebori nigri intromissa ꝛ dieb⁹ trib⁹ dimissa ꝛ 4° die extracta. Veꝝ opꝫ aliqñ vt reiteret̄ 2° ꝛ 3° ꝛ vltra.

¶ De cura vlceris cū supadditione carnis. Cap. xxviij.

Dixit Gal. 3. de inge. sani. Hec passio. s. vlcus cū supadditione carnis a qbusdā medicis supflua caro vocat̄: ꝛ est morbus ɔpoit⁹ ex morbo in nā mutat⁹ ꝛ morbo in numero additoꝛ ꝛ est de ꝓmutātib⁹ ordinē curationis vulneris. Nā nisi illa supflua caro abijciat̄, si qdē mala fuerit vlcus ɔsolidari nō pōt: ꝛ si ɔsolidabit̄ nō erit eius ɔsolidatio vera: sed mēdosa: ꝛ in ꝓcessu tēporis disrūpet̄. Et si caro illa supflua bona fuerit nō ɔsolidabit̄ vlcus in cicatricē ɔgruā, sed in turpē eleuatā. qñqꝫ eniꝫ pole est dixit Auic. vt nascat̄ in vulnere de carne plus q̄ꝫ opꝫ: ꝛ nisi auferat̄ remanet cicatrix supeminēs. supflua aūt caro bona in vulnerib⁹ ex nimio sanguine bono ad vlc⁹ delegato gñat̄: maxie cū non debito tpe medicamē ɔsolidatiuū approximat̄. Supflua vō caro in vlcerib⁹ hūidis putridis ꝛ nō mūdificatꝫ vt ɔueniat nigrescit. ¶ Dixit ꝛ Ga. cū nō mūdificat̄ vlcus vt ꝙ ꝛ caro in eo gñet̄ necio carnē supfluā habebit, qꝛ nō pōt in eo gñari caro bona. Et subdit. vulnus qđ opportune mūdificat̄ si caro in eo supflue gñat̄ nō sanabit̄ nisi siccius efficiat̄. ¶ Et caro qdeꝫ mala in vlcere reperit̄ aliqñ putrefacta liuida vel nigra ꝛ dictū est de ea in ca° vlceꝝ putrefactoꝝ: ꝛ qñqꝫ est mollis squalida ad subalbedinē declinis: ꝛ de tali est sermo in h̄ caplo.

In huius ergo vulneris curatione ꝓma intētio curatiua vertit̄ ad illius carnis supflue ablatio nē: qūāuis satagendū sit ꝓus ne caro supflua siue bona siue mala in eo generet̄. ¶ Dixit Gal. pᵃ intētio in huius morbi curatione ostēdit ꝙ extra nām in corpore sunt supflua ab eo fore auferēda. hoc aūt. s. auferre illā carnē supfluā. dixit ipse: solis medicinis fit. sup. aut his que in hoc vicē medicine tenent: vt. s. ferro scindēte vel cōburēte illā. nā enim cū fuerit de ꝓ se illius carnis addite generate nunq̄ꝫ illam destrueret: sed ꝓ posse ɔseruaret: ꝛ ꝓpterea dicūt. ꝙ q̄uis in gñone carnis ꝛ incarnatione sit necessariū sumere indicationē a cōplexione mēbri: qꝛ actio nāe est que cū ɔueniēti ꝛ nāli cōplone operat̄. ¶ In abijcienda tñ carne supflua cū nō sit actio nature: sed sola arte impleat̄ nō est necessariū a cōplexione mēbri sumere indicationē. ¶ Ait auctor cōpēdij. scim⁹ ꝙ actio nāe in auferenda carne supflua vel pinguedine nata in vulnerib⁹ nihil opat̄, qm̄ actio nāe est creare carnē ꝛ pinguedineꝫ. quare necessariū est eā artificialr̄ amputare. ¶ Notant ex his que innuūt auctores. ꝙ in remotione carnis bone, si ut ēt sube mēbri, siue carnis male: triplex gen⁹ medicinarū operat̄. s. corrosiua putrefactiua ꝛ caustica. Et differunt he medicine adinuicē q̄tū ad p̄sens spectat: qꝛ medicina corrosiua dicit̄ illa que hꝫ ꝓprietatē ꝙ ꝑ acuitatē quā hꝫ dissoluit ꝛ cōsumit humidū mēbri sic ꝙ ꝑꝑ eius resolōnē ꝛ ɔsumptionē minuit de substātia carnis. ¶ Medicina aūt putrefactiua est illa que sui obuiatione ad mēbrū corrumpit spiritum existentē in illo mēbro ꝛ humiditatē ipsius, ita ꝙ caro que ɔtinuat̄ ab illo humido nō est amplius ɔueniēs vt sit pars illius membri: nō tñ ad hoc peruenit illa medicina in opōne sua vt illā humiditatē resoluat ꝛ ɔsumat: sed remanet ꝛ attēditur in ea calor extraneus ꝛ putrescit. ¶ Sꝫ medicina caustica est que proprietatē hꝫ vt sua vehemēti caliditate carnē ꝛ cutem adurat: ꝛ faciat ipsam escaraꝫ. habet enim caliditatem intensam in grossa substātia sicut carbo ignis: ꝓpterea cū obuiat mēbrū ei inflāmatur ꝛ desiccat̄ ꝛ cōsumit̄ humidum eius subtile: ꝛ remanet grossum eius vstū ad modum escare quā facit ignis: ꝛ q̄uis sit vsta exterius vbi obuiauit medicine, nō tamen est vsta intrinsecus vbi obuiat parti sane

Medicina caustica corrosiua ꝛ putrefactiua differunt.

nō vsta quin adhuc remaneat in eo de humido ɔtinuante eā cum humido partis sane, ꝛ ꝓpter hanc ɔtinuationē est ꝙ facta adustione non pōt illud separari. s. ps vsta a pte sana: sed remaneat cōtinuata cū ea ad tēpus. s. quousqꝫ illud humidū ɔtinuās totaliter sit ɔsumptū nō valēs amplius ɔtinuationē facere. ¶ Dicūt medicinis corrosiuis in auferēda carne supflua esse vtēdū: ꝛ vocat eas Gal. 7. de simplici medicina. putrefactiuas. s. large sumēdo putrefactiuas. Et dixit. ꝙ medicine putrefactiue corrodunt carnē grossaꝫ, ꝛ inflatā, sꝫ nō possunt corrodere sanā pᵣe soliditate eius. Et in tali medicina dꝫ esse desiccatio multa ꝛ abstersio fortis. Ait enim Gal. 3° de inge. sani. ꝙ caro generata supflua in vlcerib⁹ eget medicina plurimū desiccatiua sicut viride es vt ipsaꝫ mundificet ꝛ corrodat. Et dixit. diminutio carnis fit cū eo qđ desiccat velociter, qm̄ ɔsumit illud qđ ɔgregat nā, ꝛ hoc primū est in virtute eī qđ abstergit violēter ꝛ cōsolidatiuis, ita ꝙ qdā peccant ꝛ vtunt̄ diminuentib⁹ carnē in cōsolidatione. Et istos fecit errare id qđ vident de desiccatione minuentiū carnē: sed diminuentia carnē sunt fortiora in desiccatione ɔsolidationis: ꝛ desiccatio eoꝝ dꝫ esse cū abstersione violēta valde. ¶ Dixit Auicē. fortasse dat̄ aut iam orta est caro mala in vlcere que impedit ɔsolidationem eius. quare necesse est vt corrodat̄ cū medicamine acuto. Dicunt. ꝛ si medicine corrosiue nō suffecerint vtendū esse causticis: putrefactiuis auteꝫ nunq̄ꝫ. ¶ Prohibētia aūt nasci carnē in vlceribus ꝛ supflue sunt diminutio nutrimenti ꝛ corporis euatio ꝛ ꝓprie cum flōmia. Et administratio medicaminis exiccantis. ¶ Dixit Gal. in catagenesi: quotiēs videris carnē gnātā in vlcere fore humidā vltra debitū adde in desiccatiōe medicaminis: ꝛ ꝓprie quotiens vlcus appropinquat consolidationi, qm̄ tūc temporis medicamen debet fieri siccius.

Prohibētia carneꝫ nasci in vlceribus.

De medicinis aūt carnem superfluam ab vlcerib⁹ remouētibus simplicibus sunt lana adusta: de qua dixit Gal. xj. de simplici medicina. ꝙ ipsa remouet carnem superfluam ab vlceribus: ꝛ incarnat ꝛ cōsolidat ea: ꝛ ex eis est caro porci macra salita: quoniā carneꝫ superfluam eliquat suppolita. ¶ Dixit Paulus. si infundis pānū lini in aqua ꝛ sale: ꝛ superponis ipm carni addite liquefaciet eā bñ: ꝛ silr̄ si infundis pannū in aqua in cuius rotulo. i. dissoluta sit. ℥ j. aluminis. ¶ Dios. dixit. ꝙ cinis fic⁹ ꝛ cinis quercus ꝛ cinis titimalli ꝛ borax corrodit carnē additā cuꝫ modica punctione tollit carnem additam. Et litarginuꝫ in vlceribus. ¶ Dixit Ras. 14. ɔti. ꝙ de ꝓhibētib⁹ ꝙ nō ɔglutinent̄ vlcera est sal distēperatū cū melle aut nux sal ꝛ mel, ꝛ cepe cū melle ꝛ nuclei dactiloꝝ vsti ꝓhibēt additionē carnis fieri in vlceribus. ¶ Et dixit. ꝙ semen vitice ponitur in medicinis corrodētib⁹: ꝛ similr̄ radix vitis albe ꝛ cinis vitis. ¶ Dixit Aui. 4ᵃ quarti tractatu 3°. caplo de carne addita sup vlcera in hac opōne medicamen qđ grossius ꝛ siccioris virtutis est magis iuuatiuū in hoc caplo nō ex pte virtutis, quoniam fortasse subtilius est fortius, sed ꝓpterea ꝙ passio eius ex aere ꝛ humoribus cōmixtis. i. que medicine cōmiscētur est minor. Et fixio eius cū dispositiōe sua est maior: ꝛ iste medicine sunt sicut cortex eris ꝛ obstraca adusta: ꝛ due spēs ericioꝝ. s. terreni ꝛ marini adustoꝝ cū carnibus suis, verum ericij remanēt ꝛ cōstringūt carnē plus q̄ꝫ opꝫ: ꝛ fortius de illis que numerauimus est flos lapidis asius. aufert. n. carneꝫ supfluā: que est similis fungis in vlcerib⁹. eliquat enim carnem sine mordicatione. Et fortius. ¶ Et dixit Aui. est scoria ꝛ glutinū auri ꝛ colcotar ꝛ dragātū adustū minorat virtutē eoꝝ ꝛ mordicationē sil: ꝛ addit eis subtiliationē: ꝛ flos eris est fortis, ꝛ nō est sicut ꝑniar: ꝛ ꝓprie factū ex corticib⁹ eris. ¶ Dixit Aui. iā laudate sunt ad hoc feces aceti ꝛ nō reperi a quo laudate fuerint, sed feces vini vste laudauit Serap. Et dixit. ꝙ debēt administrari cito: qm̄ cito resoluit̄ virt⁹ earum: ꝛ qꝛ vtplm̄ medicine he reseruant̄ tempore longo: sic de eis Aui. intellexit. subdit illud apud me nō est sanum.

Medicine remouentes carnē supfluā.

idest nō est sufficiēs:q2 virtus eap iam soluta est ꝛ debilita/
ta, ꝛ nō facerēt opōnes:de qbus esset curandum. Si tñ cito
post vstionē approximarent sufficerēt ꝙ si foret expediens
vt reseruent:tūc melius est vt fiāt trocisci in vase vitreo. Et
subdit Auic.ꝙ vez dr̄,ꝙ opȝ vt ibibant aq̄ calida:ꝛ de ar/
senico ꝛ alijs.i.silib⁹ forte ad hoc vt ꝯseruenter vel addant
virtuti eap.sup.nō est sic:imo p̄parat ea ad resolōnē vtutis:ꝛ
ꝛ adiuuat aerē corrumpentē eas. ℭ Quidā vo exponūt.ꝛ il
lud apō me nō est sanū vti fece aceti ad diminutionē carnis,
q2 nimis mordicaret:ꝛ maxie in vlcerib⁹ mēbrop neruoso/
rū ꝛ multi sensus.supplent:sed fex vini cōpetit:sed opȝ ꝙ re
seruent sub forma trocis. ℭ Et dixit Aui.ꝙ de ꝯuenientibus
cōpositis in diminutione carnis sūt trocisci:vt trocisc⁹ cali/
dicon Almā. Et trocisci.dixit Aui.nō ꝯferūt in eo qd̄ ex car
ne addita est antiquū:sed in recēti sic:ꝛ cām assignāt qdam.
q̄re nō ꝯferūt in antiqua carne.ꝛ dicūt.ꝙ q̄uis sint ex medi
cinis acutis,tñ qñ reseruāt in forma trociscop alterant ab
aere ꝛ debilitant fortiter,ita ꝙ nō pōt sup carnē ex longo tē
pore induratā:ꝛ ob hāc cāȝ dicūt ꝙ Aui.subdit.ꝙ si ex ea.s.
medicina diminutiua carnis cōposita in forma trociscorum
fuerit necessariū aliqd,tūc oportebit in faciēdo trociscos sit
obseruatio:ꝛ ponant in loco ꝙ nō corrūpat eos aer:ꝛ me/
lior qdē locus ad seruandū eos est vas vitreū vel vitreatuȝ
bene obturatū:q2 minus penetrat ab aere corrūpente:ꝛ cū
hoc opȝ vt vas illud in loco sicco recondat. ℭ Et de cōposi
tis que corrodunt carnē est vt sumant alkali ꝛ calx nō extin
cta,ꝛ dimittant in sextuplo sui aque in sole.vij.dieb⁹:ꝛ mo/
ueant oi hora donec ingrossent ꝛ fiant sicut lutū:ꝛ tūc fiant
ex eis troc.ꝛ administrent. ℭ Et Gili.dixit.℞.calcē viuā ꝛ
mel ꝛ sil malaxa bñ:ꝛ fac magdaleō:inuolue ipȝ in pasta:ꝛ
sic in furno coque,postea pastaȝ abijce ꝛ residuū pulueriza.
nā hic puluis carnē corrodit ꝛ cancrū interficit. ℭ Aui.℞.
calcis viue.ʒ.iij.auripigmēti.ʒ.j.ꝛ cum aq̄ calida cōmisce ꝛ
bullire fac,postea desicca ad solē ꝛ desiccata tere ꝛ vtere. Et
quidā faciūt puluerē corrosiuū leuē ꝛ securū,ita ꝙ ēt supra
gingiuas vlceratas apponit ꝛ desiccat ꝛ remouet ptes cor
ruptas ab eis.℞.aluminis zuccarini thuris ꝛ arsenici.añ.ʒ.
ij.calcis viue.ʒ.vj.puluerizent optime:ꝛ ponant in vno sac
culo:ꝛ sacculus suspendat in medio olle aqua plene:deinde
fac bullire donec aq̄ deficiat ad mediū sacculi vel plus parꝫ
ꝛ tūc iterū oia ipleant aq̄ frigida vel tepida:ꝛ iterum bulliat
vsq ad dictā mensurā,ꝛ deinde iterū silr impleat:ꝛ silr bul
liat:ꝛ sic fac vsq decies:postea extrahe sacculū ꝛ expone cū
soli donec exiccet ꝛ induret:ꝛ sic reseruet. Et cū necesse fue
rit iterat ex eo:ꝛ sup carnē mollē squallidā nō multū indura
taȝ ponat:qm̄ mirabilr corrodit eā. ℭ Et de ꝯuenientibus
est puluis hermodactilop ꝛ puluis q fit ex hermodactilis.ꝛ
arist.ro.ꝛ flore eris. Amplius multa sunt posita in p̄cedenti
cap°. Dixit Gal.debiliora ex eis ꝯueniūt vt cū eis diminua/
tur caro in corpibus humidis sicut est vitreolū ꝛ colcotar.
qm̄ hec pñt poni in ꝯsolidatione:sed opȝ vt tūc ponant pau
latim:ꝛ in diminutione carnis ponant abūdātius. ℭ Dixit
Aui.ꝙ cū necesse est vt diminuat caro cū medicamine acu/
to liniat exterius cū infrigidantibus:sicut in precedenti.c.
fuit dictū. Et dixit.ꝙ medicine diminutiue carnis quāto sūt
minoris mordicationis tanto sunt meliores,eo ꝙ minorem
dolorem ꝛ magis tolerabilem molestiam inferunt.

ℭ De cura vlcep cōpositop cū mala ꝯplone. Cap.xxix.

Quodcūqȝ vlcus cōponi pōt cū quali/
bet cōplone mala ꝛ simplici
ꝛ ꝯposita ꝛ mālī ꝛ immālī. ℭ Et mala ꝯplexio
quecūq sit illa qñq preexistit in mēbro añ vul
nerationē eius:ꝛ qñq sequit post vulnus. Vñ
Gal.3.de inge.sani.ait.dico ꝙ si caro vulneris:ꝛ que vulne
ri circūstat calidior aut frigidior est q̄ opȝ.sup.vel hūidior
aut siccior:necessario hoc aut in mēbro vulnere nō exñte iaȝ
aut iam orto ꝯtingit:ꝛ qdā p ꝯplonē p̄existētē intelligere vo
lunt ꝯplonē nālē lapsam:ꝛ per subsequentē malā ꝯplonē
p̄ter nām,vt sit sensus ꝙ vulnus pōt esse in mēbro p̄ter nām
discrasiato:ꝛ iam sciuisti signa cuiuscūq ꝯplonis.In curatio
ne itaq vulneris ꝯpositi cū mala ꝯplone siue querat carnis
gñatio siue incarnatio nō sufficit indicationē solū sumere ab
ipso vulnere.s.vt medicine apponat desiccatiua sicut vuln⁹
reqrit.sȝ oȝ etiā esse destructiua male ꝯplonis illi⁹:qm̄ vt su
pra patuit:mala ꝯplo curā vulneris ipedit:qm̄ nō pōt na car
nē bonā gñare aut incarnationē certā facere:instro eius qd̄
est ꝯplo nō habente se fm nām. Ideoq dixit Gal.in tegni si
discrasia aliq̄ fit fm locū vlceratū:opȝ te prius ire ad discra/
sie curationē,qm̄ mala ꝯplo p̄hibet carnis gñoneȝ ꝛ ꝯsoli/
dationē. ℭ Ampli° q2 mala ꝯplo in mēbro vulnerato aliqñ
est ita intensa ꝙ nisi amoueat nedum caro in vulnere gñari
possit:sed preexistens caro sana corrumpit ꝛ putrescit:ꝛ iō
dixit Gal.de inge.sani.nō sufficit vt medicina solūmodo sit
exiccatiua vt vulnus requirit:sȝ oȝ etiā esse destructiua male
ꝯplonis existis.quare oȝ esse opposite qualitatis qualitati
illius male ꝯplonis. Nō enim dixit Gal.dicimus inuanum
ꝙ hoc.s.carnis gñatio ꝛ incarnatio fuerit actione nāe:ꝛ nā
nō operat nisi cū ꝯgruo instrumēto qd̄ est ꝯplo nālis. Iōq
subdit.opȝ te studiose fm tuū posse in vulneribus curaȝ in
ducere vt dum carnē siue cicatricē in membro generare vo/
lueris qd̄ tēperate sit ꝯplexionis fm sui nām.naȝ semp opȝ
te custodire nāe cursum dum est.s.in suo nāli esse:ꝛ dū nō est
restaurare:sed cursus nāe custodiri nō poterit nisi ꝯplo mē
bri fm ꝙ nec̄e est.alr.sȝ ꝙ nāle est māserit. ℭ Dixit Auerr.
colliget.7.ꝙ si mala ꝯplexio associata est vulneri curari nō
poterit nisi amoueat,sicut accidit qñ vulneri aduenit apa.
opȝ ergo te rectificare malā ꝯplonē.nā dix̄ Aui.multotiēs
rectificata mala ꝯplone mēbri in rectificatione vlceris suffi/
cit. Sicut ergo dixit Gal.eodē.3.de inge.sani.medicina vul/
nerū desiccatiua oȝ eē calida vel frigida:ꝛ ei inuestigāda est
q̄titas.i.gradus qualitatis ipsius vt puideat ne sit intēsior
aut remissior q̄ opȝ:ꝛ iō silr nos opȝ cauere iusquiamū mā
dragorā ꝛ opium:q2 ꝛ si opportune vulnera desiccant:ꝛ ea tñ
vltra modū infrigidāt:ꝛ silr nos opȝ cauere retinā.i.resinā
pini picē ꝛ vinū.s.antiquū potē:eo ꝙ calidiora sunt q̄ oȝ:ꝛ
ꝛ ideo p̄dicte medicine simplr nō ponant in vulneribus nisi
cū alijs eas rectificātibus misceant. ℭ Et auctor ꝯpēdij di/
xit.opȝ.te cauere medicinā que in vltimo fuerit frigoris vel
caloris nisi cū mēbrū vulneratuȝ in calore vel frigore vltime
preter nām fuerit alteratū:ꝛ tunc etiam de eis nō simplr:sed
de eis miscendū est in medicinis:quas operis inuestigabi
li igenio. ℭ Supra aūt patuit ꝙ absolute auctores dixerūt
debere prius curari malā ꝯplonē cū vulnere ꝯplicatā q̄ ipm
vulnus:nō tñ absolute intelligēdū est dictū eop:in quadam
enim mala ꝯplone ꝯplicata cū vulnere pōt cura vtriusq effi
ci:vt pȝ de mala ꝯplone humida cui ꝯuenit exiccatio:que ēt
ꝯuenit vulneri:ꝛ sicut ēt supra patuit de mala ꝯplone calida
aliqñ:ꝛ vt qdā dicūt ēt in frigida. ℭ Quare pȝ ꝙ hec ꝯsidera
tio maxime habenda est in mala ꝯplexione sicca,q2 ista dire
cte indicat de curatione ꝯtraria curationi vlceris:ꝛ q2 mem
bri exiccatio pōt induci a mala ꝯplone exiccāte:ꝛ pōt induci
priuatione substātifice humiditatis ipsius mēbri:ꝛ iō in prima
siccitate ꝯueniūt humectātia ꝛ in scd̄a ꝯuenit multitudo nu
trimēti restaurātis humiditatē deperditā:ꝛ attractio nutri/
menti ad ipȝ mēbp. ℭ Dixit Albu.cū cā difficultatis sana/
tionis vlceris fuerit sanguis penuria.s.in loco vlceris repta.
loc⁹ ipse multotiēs pāno ifuso in aq̄ cal'a est quotidie ifudē/
dus donec rube⁹ fiat,ꝛ egroti regimē ē igrossandū.i.āplian
dū ꝛ multiplicādū:ꝛ vuln⁹ ipȝ cū vng'° nigro est curādū:ꝛ
ipsius circuit⁹ ex ipso fricet. Et.14.ꝯtiñ.dixit Rab.dico ꝙ
spēs vlcep albop q̄ carēt sanguie indigēt fricatiōe vehemē/
ti ꝛ vnguētis:cū qbus erit attractio sanguis. ℭ Et de cura
tione ꝯuenienti vtriq siccitati.dixit Gal.4.de inge.sanitatis
fomentet particula cū aqua calida temperata.s.in caliditate

Qr prius debeam° curare malā ꝯplonē existētes in vlceribus q̄ ipsa vlcera.

Qñ est cū mala ꝯplexiōe sicca.

donec rubeū fiat et ītumescere īcipiat:et tūc fomētatio dimittatur. nam si amplius fomentet᷑. dixit Gal. magis eo qđ coadunatū est. i. attractū est ad ipsaꝫ particulā ꝑ caliditatē fomētationis dissoluet᷑. ꝛ sic esset ad augmentū siccitatis non diminutionis aut destructionis eius:ꝛ ꝯfert p̄dicta fomentatio in vtraq̧ specie siccitatis p̄dicte:qꝛ talis fomētatio rōne actualis caliditatis attrahit ab alijs mēbris humiditatē ꝛ nutrimētū ad ꝑticulā que fomētat᷑:ꝛ ꝓpat ad ipsaꝫ defluxū apiendo ꝛ dilatādo poros q̄ in circuitu ei⁹ sunt:ꝛ cū hoc ēt cū potētiali hūiditate ad quā finalr̄ deducit᷑ exiccāte q̄litatē destruit:ꝛ hoc facit si prout ibidē dixit Gal. aq̄ fuerit in caliditate tēperata:ꝛ debito tp̄e administrata. s. donec in tumoreꝫ eleuet᷑ ꝑticula ꝛ rubeat. ¶ De h9 cura: dixit. A. si cū difficultatis ꝯsolidationis fuerit exiccatio sup̄flua:ꝛ nō fuerint fistule adhuc tūc cū humectatione eq̄li, ꝛ notāter dixit:ꝛ nō sūt fistule adhuc:qꝛ caro qñ est ita idurata ꝛ exiccata sicut est in fistulis:ꝛ vel q̄ vlcus deuenerit ad fistulā siue obstracositateꝫ: tūc illud vlcus nō pōt per humectātē medicinā rectificari:sꝫ eget cura fistularū. De eo aūt qđ bonū est illi qđ nonduꝫ est fistula. dixit. A. est vt facias cū sudare. i. calefieri calefactiōe appropinquāte ad sudorē. sudor. n. nō cōpetit:qꝛ resolōnē efficit, ꝛ hoc facit cū aq̄ calefacta vt sudet. i. sudationi appropinquet:q. s. calefiat ꝛ infleť ꝛ rubeat:deinde abstineat a sudatione. i. calefactione ꝛ nō ptrāseas q̄ñtitatē dictā:qm̄ sic faciēdo tu attrahes māam plurimā:ꝛ plui nutrimētuꝫ ad mēbrū. ¶ Quidā aūt dicūt q̄. A. per sudorē intellexit vaporationē aq̄ cal'e qñ mēbꝝ teneť supra vaporē ei⁹ coopťū d̄sup in qua stufatione mēbꝝ roridū efficit᷑ ex vapore aq:ac si sudaret:ꝛ de fomētatione postea. A. dixit. Et fortasse ꝯfert supponere mēbro pānos infusos in aq̄ tepida. i. tēperate cal'a. ꝛ subdit Aui. fortasse ꝑ attractionē hūiditatis ꝛ nutrimēti. s. qñ sufficit euaporatio sit necīuꝫ fricare vlcus. i. mēbrū vlceratum ꝛ administrare sup ip̄ꝫ empl'a attractiua pura. i. sine resolōne. Remota aūt mala cōplōne sicca tūc intētio curatiua dꝫ verti ad vlcus. ꝛ dꝫ pfici cū exiccatiuis. Uerūtñ exiccatiua debēt eē remissiora q̄ꝫ si mēbrū nō fuisset p̄us discrasiatū a discrasia sicca:ne per medicinā exiccatiuā disponat᷑ mēbrū ad iteꝝ exiccari. Et ideo Gal. dixit vbi supra. q̄ amota siccitate loco ꝯuenit apponere medicinā hūidiorē. i. min⁹ siccā ea q̄ apponeret᷑ in sana cōplōne. i. in vulnere cū quo nō fuisset mala cōplexio sicca cōputata. Et Aui. dixit. fac vt medicamen post illud sit minoris exiccatiōis. ¶ Si aūt mala cōplō cū vlcere cōplicata fuerit humida tūc cura ipsi⁹ ꝛ vlceris poterit sil'r cū eisdē medicinis pfici. s. cū exiccatiuis:qꝛ de eaꝝ administratione indicat vlcus:ꝛ ēt ipsa cōplexio mala verūtñ medicina dꝫ esse pluris exiccationis q̄ꝫ idicaret vlcus inq̄ꝫtū vlc⁹ est. s. nō cōiunctū cū mala cōplone hūida. uult. n. Gal. vbi supra. si caro hūidior nāli fuerit siccior medicina:ꝛ h̄ dꝫ itelligi si humiditas carnis vlcerate ex q̄litate hūectāte pꝯuenerit. Si v̄o per potionē alicui⁹ hūiditatis siue sube hūide:tūc medicina non dꝫ eē pure exiccatiua, sed cū exiccatiōe dꝫ hr̄e v̄tuteꝫ lauatiuā aliq̄lr̄ absterfiuā ꝛ remota mala ꝯplone hūida vel māli sine imāli vlc⁹ cū exiccatiuis curari dꝫ, intēsioris tñ exiccationis q̄ꝫ requireret vlc⁹ inq̄ꝫtū vlc⁹. i. si nō fuisset cū mala ꝯplone hūida cōplicatū p̄us silr̄ dixit Gal. ibidē si calidior fuerit caro refrigeret᷑. Et folia q̄dē mali arboris ꝯtrita ꝛ supposita tollunt a mēbro vlcerato inflāmationē, ꝛ silr̄ faciūt folia solatri ꝛ nenufaris ꝛ fortiora eis sūt folia mādragore ꝛ iusquiami. ¶ Ait Ras. 14. ꝯti. dico ſm q̄ vidi in megategni. si mēbꝝ in quo fuerit vlcus ꝛ caro iminens iuxta vlcus fuerūt calefacta litargirū cribellet᷑ ꝛ terat᷑. Et deinde terat᷑ cū aceto donec dissoluat᷑ ꝛ misceat᷑ cū oleo rosaceo ꝛ cōcutiat᷑ donec fiat in modū vnguēti:deinde misceat᷑ cuꝫ modico cerusę plumbi ꝛ modica cāphora ꝛ reseruet᷑ ad vsum. ¶ Dixit auctor cōpēdij:si aliquo tp̄e carnē vulneris calidiorē esse ꝑpenderis. de medicinis frigidioribus q̄ ꝯuenientes sunt appone:ꝛ aliq̄n q̄dē mala cōplexio cū est q̄ caro mala oriat᷑ in vlcere vñ dixit Aui. multotiēs est vlc⁹ molle sup qđ orit᷑ caro mala que est in se ad rubedinē ꝛ calefactionē declinis:qꝛ illa caro rubea est ꝛ cal'a q̄ in illo vlcere gñat᷑ ꝑp malā cōplōnē calidā:quare curari dꝫ cū epithimatib⁹ infrigidātib⁹ carnē circūstantē ipsi:sicut solatri cū bolo ar. ꝛ aceto aut cū sandalis ꝛ cāphora infrigidatis cuꝫ niue:qm̄ qñ sic curat᷑ non cessat sic cōsolidari vlcus ꝛ cōstringi. ¶ Et dixit Auicē. si frigidior fuerit caro vlceris calefiat. Ait Ras. 14. ꝯti. sꝫ v̄o vlceri cui⁹ caro frigida fuerit talis illinitio fiat. ℞. aloes lith aristo. nucis cyp̄ssi fruct⁹ sauine ꝛ ciperi. añ. terant᷑ ꝛ incorporent᷑ cū vino vel oleo:ꝛ cū eis fiat illinitio:ꝛ dixit. litargirū cuꝫ oleo coquat᷑ donec dissoluat᷑ ꝛ ingrosset᷑:deinde misceat᷑ cū galbano pice ꝛ rasina donec insil' liquefiant:ꝛ ex eis supponat᷑. ¶ Dixit. A. q̄rti 4°. opꝫ vt obserues illud ad qđ ꝯuertit᷑ dispositio spatis. als. ꝛ meli⁹ vlceris. nā si declinat ad aliquaꝫ malā cōplōnē. s. siue simplicē siue cōpositā cura illā cuꝫ ꝯrio ei⁹:ꝛ hoc fac siue illa mala cōplō euenit ex cā intrinseca siue extrinseca:ꝛ maxime ex medicinis sup appositis. ꝓ. g. dixit Aui. si tu approximaueris siue administraueris vngm̄ nigruꝫ qđ est cal'm:ꝛ videris roborē nigrū fieri in vulnere ꝛ vesicare ꝑp caliditatē vnguēti declina ad infrigidationē:ꝛ vngm̄ album qđ est fridū. sup. eꝯ°. ꝛ sil'r dixit. si videris ip̄ꝫ mollificari aut indurari. s. eo q̄ administrasti vnguentū mollificatiuuꝫ vel exiccatiuum administra ea que exiccent si fuerit mollificatum aut mollificent si fuerit exiccatum.

¶ De vlcere composito cum apostemate. Cap. xxx.

Medicus sollicit⁹ esse debet ne vlceri sibi cōmisso supueniat apa maxime si vulnus in mēbro sensibili fuerit ꝛ dolorē induxerit fortē. etenīꝫ si apa ei supuenerit vulneris curatio ipedief:ꝛ nisi apa abijciat᷑ vulnus curari nō poterit:cū sit curatio vulneris aduersa apati ꝛ nociua ꝛ insup si apa supueniēs ꝯfirmat᷑ ꝛ sanies in eo gñabit᷑ cuius gñōnē sequet᷑ febris, ꝛ mō q̄cūq̧ vulneratus apa patitur ꝛ febrē mortis suspitionē nō effugit:maxime si in membro fuerit nobili:aut si febris perseuerat ꝛ nō tollit᷑:aut saltē nō minuit᷑ facta sanie. ¶ Prohibet᷑ aūt apa cuꝫ subtiliatiōe regiminis ꝛ ꝓhibitione vini ꝛ carniū, ꝛ ois cibi ꝛ pot⁹ gñatiui multi sanguinis:quoꝝ q̄ñtitas dꝫ eē diminuta valde:ꝯsiderato tñ sp̄ robore patiētis. ¶ Et dꝫ cib⁹ ꝛ pot⁹ declinare ad ingrossationē sanguinis nō ad ipsius subtiliationē. Ingrossatio. n. māe parate fluere est de modis ꝓhibētibus apa. ¶ Et ꝓhibet᷑ apa supuenire vulneri cū euōne ex flōmia ptis opposite et solutione ventris et vomitu ſm exigētiam māe et loci vulnerati et eductione oi die sup̄fluitatū p̄me digōnis cū cristeri vel suppositorio si sponte nō educerent᷑:et oi alio mō diuertionis ex vētosis et fricationibus et cōp̄hēsionib⁹ et ligaturis et alijs:et cū oimoda q̄ete mēbri vulnerati eiusq̧ suspensiōe:et cū ꝯstrictiōe viaꝝ et ductuū ꝑ quos mā possit deferri et defluí ad locū vulneris, q̄ ꝯstrictio optime fit supponendo loco in circuitu vulneris petias ifusas in aq̄ rosacea succo plātagis et aceto pauco:cū q̄bus admixtus sit puluis boli ar. qm̄ ꝓhibet᷑ sic ad locū humorē defluere:aut supponat᷑ loco empl'ꝫ de malis et citonijs et piris decoctis in aq̄ et vino:postea ꝯtritis et icorpatis cū puluere myrti:aut supponat᷑ emplm̄ de granato dulci qđ īfra ponet᷑. ¶ Qꝫ si nō fuerit posse tibi vt ꝓhibeas apa:sꝫ supuenit:aut forte inuenisti vulneratū mēbꝝ iā apatū:aut forte apa p̄us erat i mēbro:et postea accidit ip̄ꝫ vulnerari:tūc dix. A. occupar⁹ sis cū apate et cura ip̄ꝫ qđcūq̧ apa fuerit siue magnū:siue ꝑuū cū obseruatiōe ipsi⁹ vlceris. i. cū dimissiōe et suspēsiōe cura ipsi⁹ vlceris vsq̧q̄ seperis ex curōne apaꝫ. s. vsq̧q̄ curatuꝫ fuerit apa vel cū obseruatiōe ipsi⁹ vlceris. s. ne i malā dispōnē trāseat:nō enī ē totalr̄ obliuiscēdū cure ei⁹:et cū apa curatū fuerit:tūc fiat vlceꝝ cura. ¶ Inq̄t Gal. 4° de ingē. sani. si flegmon:aut sclirosis. i. apa melicū vel durū:aut tumor. i. apa flāticū. supans apa cōiūctū cū vulnere fuerit curandū est prius apa illud.

Qñ est cū mala ꝯplexione nigide.

Qñ fuerit cū mala ꝯplone humida.

Qñ fuerit cū mala ꝯplone calida.

Caue ne vlceri superueniat apa q̄ꝫtuꝫ est tibi posse.

Apa vlceri cōiūctū prius est curandus [illegible]

¶ Et Aui. dixit. necessariū est alleuiare ⁊ credere qd̄ vuln⁹ nō curat̄: neq̄ cōsolidat̄ oīno dū apa nō sedat̄. Et cā huius triplex assignat̄. pma: q₂ cū apate est mala ꝯplōe mala cōpositio: q̄re nō est ibi idoneū instr̄m virtuti carnē gn̄anti ⁊ ꝯsolidāti: ⁊ cū hoc est ēt ipsa mala in apate reperta cā ꝙ sanguis ad mēbrū delegat⁹ ꝓ nutrimēto alterat̄ ad malā q̄litatē vt nō sit postea idonea mā in ptē regn̄andā conuertibilis. ¶ 2ª cā est. q₂ cū apate est dolor, ⁊ dolor est cā ꝙ ad locū defluāt mā̄e supflue q̄ ipediūt: vt supra patuit carnis gn̄onē ⁊ cōsolidationē. ¶ 3ª cā est. q₂ vt vuln⁹ ꝯsolidet̄ opꝫ labia a se distantia adducere in inuicē ⁊ adducta seruare: hec aūt fieri nō pn̄t stāte apate, siue p̄cedat apa vuln⁹: siue sequat̄ ꝑꝑ qd̄ apparet error dicētiū ꝙ si apa est cā vlceris: tūc opꝫ p̄us curare apa: sed si vlcus est cā apatis: tūc opꝫ p̄us curare vlcus: eo ꝙ vt Gal. dixit in tegni. in morbis dependētib⁹ a cā: opꝫ p̄us abscindere cām: isti. n. nō nouerūt ꝙ Gal. intellexit solū de morbis dependētib⁹ a cā in ꝯseruari: nō aūt in dependētib⁹ a cā in fieri, ⁊ iō sp̄ opꝫ p̄us curare apa: ⁊ iō 3° de inge. sani. dixit. si calidū apa fuerit. sup. aut frigidū: sꝫ exp̄ssit de calido: q₂ est illud qd̄ frequēt⁹ ad vuln⁹ sequit̄: nā apa ħꝫ plīn seq̄ ad vulnus ꝑꝑ defluxū humoꝝ. humor aūt defluēs ad vuln⁹ ſm pl'm est calidus: q₂ est magis aptus fluere. Nullus medicus carnē: siue cicatricē. i. ꝯsolidationē gn̄are valebit: nisi primus apa curare inceperit: imo vt dicūt q̄dā, ⁊ nisi pfecte curauerit: ⁊ hꝫ hoꝝ dictū veritatē de apate sequēte vuln⁹ quousq̄ nō ꝑuenerit ad exiturā, nō aūt de p̄cedēte vuln⁹: neq̄ de sequēte ipꝫ ꝑueniēte ad exiturā: q̄n̄ in talib⁹ vt appebit curatio vulneris ħꝫ ptē fieri pōt an̄ perfectā sanationē apatis, imo ēt si b̄n ꝯsideras pōt fieri cura vulneris sil' cū cura apatis secū cōpositi: an̄ tn̄ q̄ꝫ exitura fiat saltē quo ad aliqua tpa sil' ꝯcurrere ⁊ conuenire. v. g. in pn̄° apatis ꝯuenit medicina stiptica: ⁊ talis est desiccatiua q̄ cōuenit vulneri, ⁊ sil'r in declinatione apatis ꝯuenit medicina resolutiua: ⁊ talis est dilicatiua: ⁊ desiccatiua cōueniūt vulneri. Et dicūt ergo p̄dicti. ꝙ cū auctores dixerūt. ꝙ oportet apostema sedare prius anteq̄ꝫ curet̄ vulnus intellexerūt quādo nō pōt cōuenire cura apostematis cum cura vulneris: ⁊ dicūt. nō esse necesse expectare semꝑ perfectā curationē apatis anteq̄ꝫ fiat curatio vulneris: ⁊ ideo notanter dixit Gal. in verbo p̄allegato: nisi p̄us apostema curare inceperit: ⁊ nō dixit. nisi prius curam perfecerit. verū est tamen ꝙ cura vulneris q̄uis possit inchoari ante perfectā curationē apostematis, nūq̄ꝫ tamen pōt certe perfici: nisi cura apostematis iaꝫ pfecte sit cōpleta. Et apa q̄dē curari dꝫ cura sui generis: ⁊ ꝑut dicet̄ in sequēti tractatu. Et Gal. de spāli cura huius apatis in hoc loco nō exp̄ssit: eo ꝙ dereliquit eā notā. ¶ Aui. aūt q̄rti 4° apposuit. ⁊ ait. illud. i. s. sedatio apatis nō cōpletur: nisi cū eo in quo est exiccatio. i. stipticitas ⁊ infrigidatio in pn̄° rei. i. in p̄ncipio euētus apatis, ⁊ hoc vt repcutiat̄ mā̄ eius ⁊ repellat̄. Sciendū tn̄ ꝙ in apate cōposito cū vulnere repcussiua ꝓhibēda sunt in oī casu in quo ipsa vetant̄ approximari in sequēti trac. in cura apatū ꝑ repulsionē. ¶ Et de implētib⁹ aūt hāc intētionē nisi ipsa nō ꝓhibet̄ vtile ⁊ appropriatū cū cōitate sua in oī mēbro carnoso a capite vsq̄ ad pedes. Dixit Aui. est vt sumatur granatū dulce. s. itegrū sicut est cū cortice suo: ⁊ decoquat̄ cū vino pōtico. sup. deinde b̄n terat̄ totū ⁊ emplet̄ cuꝫ eo: istud. n. emplīm cōpetit ad ꝓhibēdū apa ne supueniat appositū an̄ ei⁹ aduentū vt supra dictū est, ⁊ si supuenerit cōpetit ei in pn̄°: q₂ repercutit ⁊ repellit: ⁊ ꝯpetit ēt vulneri, q₂ desiccat ipꝫ, tn̄ maxie cōpetit in pn̄° flegmonis: ⁊ de flegmone Aui. itellexit: q₂ flegmon est qd̄ vt dictū est ſm pl'ꝫ supuenit vulneri. Si aut apa vulneri supueniēs eēt aliud a flegmōe: tūc supponat̄ ei illud qd̄ ſm spēꝫ ei⁹ dicet̄ in loco suo ꝯuenire ei in pn̄°. ¶ Gal. aūt 7° de simplici medicina dixit. ꝙ emplastrū de farina fabaꝝ mixtū cū tota farina frumēti remouet apa supueniēs vulneri: ⁊ hoc cōpeteret ꝓprie in fine augmēti ⁊ stat⁹, ⁊ remouet ēt apa supueniēs ꝑcussiōi. i. ꝯtusioni: ⁊ hoc in pn̄°. ¶ Emplīn aūt vtile valde in pn̄° apatis supuenientis vulneri fit de sola farina fabaꝝ: aut mixta cū farina ordei: ⁊ de vtilib⁹ est emplīm qd̄ sic fit. ℞. folia maluarū abiectis stipitib⁹ eaꝝ, ⁊ laua ea ⁊ decoque mūda: deinde accipe ea ⁊ dimitte ea excolari ab aq̄ ⁊ refrigerari: deinde incide ea minutis ⁊ ꝯtere ea sicut ꝯterit̄ salsamētū: ⁊ tūc supmitte eis vinū pōticū: donec supnatet ⁊ bulliant: ⁊ tūc sil' sp̄ mouendo: deinde supimmitte de cribratura furfuris frumēti q̄ntitatē q̄ fiat decēter spissum: ⁊ extēde ex eo sup pecia ⁊ mediocriter calidū appone: ita vt cōprehēdat vulnus ⁊ ptes circūstātes ei ēt longinquas, ⁊ sup id ponat̄ plumaceolus de stupa madefactus in vino: hoc. n. emplꝫ sedat apa cuiuscūq̄ gn̄is cōiunctū cū vulnere: ⁊ ipꝫ dispgit ⁊ sanat, ⁊ de vtilir valētibus apatib⁹ magnis cū vulnere in pn̄° est emplīn factū de lētib⁹ retina ⁊ cortice granatoꝝ decoctis in vino stiptico ⁊ ꝯtusis supappositū. Et subdit Aui. opꝫ vt admistret̄ mollificatio. i. resolutio: scd̄o. i. in ꝓcessu. s. in augmēto ⁊ statu mixta cū stipticitate ⁊ in fine ⁊ declinatione pura: dꝫ. n. curari hoc qd̄cūq̄ apa fuerit cura apatis ħꝫ oē tp̄s ei⁹. Ad apa quoq̄ antiquoꝝ vulneꝝ ꝯfert valde puluis mirobolani ⁊ incorpat⁹ cū vino pōtico ⁊ supemplāt⁹ vel epithimat⁹. ¶ Sciēdū est ꝙ dum agit̄ cura apatis, siue ipsa sit ꝯferēs vulneri: siue nō, vulnus vt dictū est nō dꝫ interim derelinq̄: imo quotidie curādū est cū vnguēto fc̄o ex glutino albotiꝫ ⁊ farina ordei: ⁊ melle rosato: dꝫ medicus sollicite studere: ne apa cū vulnere cōiunctum exitura fiat. ꝙ si illud nō fuerit posse: q₂ neq̄ꝫ repcutit̄, neq̄ꝫ resoluit̄: sꝫ fit exitura, tūc maturatiuis appositis iuuāda est sanatio. al's. saniatio ei⁹: ⁊ de maturatiuis ꝓprie in h̄ casu est emplꝫ qd̄ sic fit. ℞. farine ordei, ⁊ seis lini ⁊ fenug. an̄. ℥. ij. maluauisci ꝑpati. ℥. iiij. seis malue ⁊ aneti floꝝ camomille. an̄. ℥. ij. ⁊ assungie porci recētis q̄ntuꝫ sufficit. ¶ Et fc̄a sanie. dixit Ga. vbi supra. si ad ꝑuissimū q̄dē apa redeat: ⁊ in saniē ꝯuertat̄: tūc medicinā facim⁹ acutā. i. auctā in caliditate ⁊ siccitate: vt ꝑ eā illa mā saniosa purget̄ ⁊ resoluat̄. ¶ Et dixit. in cathageneso. ⁊ ponit̄. 14° ꝯti. si cutis illius loci fuerit subtilis, ⁊ velim⁹ festinare in sanādo ifirmū icidat̄: ⁊ in icisione dꝫ medic⁹ studē si posse fuerit vt sanies ad orificiū vulneris deducat̄: vt ꝑ ipm fluat ⁊ exeat. ꝙ si cutis grossa fuerit: tūc ꝓcedat̄ in cura: sicut in sequēti tractatu de sectiōe apatū dicet̄. ¶ Q₂ si emissa sanie remanet de apate sec⁹ vlcus: tūc dixit Gal. ibidē. vngat̄ cū oleo rosaceo: aut cū medulla ossiū ⁊ pinguedine: ⁊ aliis vnguētis ꝯfectis cū lenitiuis vermiuꝫ nō debēt lenitiua eē pura: vt nō noceāt vulneri maxie ea q̄ illiniunt̄ labiis eis. ¶ Ait Ras. ibidē dico hoc est vng^m quo illinitio fieri dꝫ sup labiis vlceris q̄ solida fuerint ⁊ remanet in eis apa: aut aliqua soliditas. ℞. vnguēti ceruse ⁊ medulle tibiaꝝ vacce ⁊ adipis anatis ⁊ galline. an̄. ptes equales liq̄fiant: ⁊ fiat cū eis illinitio si fuerit soliditas vehemēs. alia litera hꝫ. caliditas valida, ⁊ est melior: sed si nō fuerit calitas valida nec acuta misce cū eis armoniacū ⁊ bdelliū: ⁊ oīa medicamina violēte lenitionis. Et dixit. laudanū ho^m est: q₂ cōgregat in se lenitionē ⁊ ꝓhibitionē: ⁊ iō lenit labia vulneꝝ ⁊ ꝓhibet ꝙ nō recipiāt aliq̄d supueniēs ad eā: hꝫ. n. cū lenitione stipticitatē. ¶ Emplīn vtile mūdificās vlc⁹ post factā aptionē ac relictā mā̄m in circuitu labioꝝ vlceris ad saniē adducit. ℞. farine frumēti mūde a furfure. ℥. iij. assūgie porcis olei cōis ⁊ mellis. an̄. ℥. ij. bulliāt donec incorpent̄: ⁊ in fine addat̄. ℥. j. croci ⁊ ex eo ponat̄ sup vlcera: ⁊ i circuitu eoꝝ: ⁊ fc̄a dissolone apatꝫ ⁊ lenitōe soliditatꝫ curet̄ cura alioꝝ vlceꝝ. Dix̄ auctor ꝯpēdn. si variole. sup. vl' alie pustule male in mēbro sup̄ mēbꝝ vulneratū siāt stude illas purgare ⁊ expellē.

¶ De contusione ⁊ vlcere cuꝫ ea composito. Cap. xxxj.

Contusio quassatio attritio idē importāt. Dixit Aui. alphase ab eo aliq̄n̄ sumit̄ ꝓ ꝯtusiōe, vt pꝫ cū dixit p̄mi 4° ca°. 28. si sanies multiplicat̄. s. in vulnere sine multiplicatione nutrimēti. sup. vel sine appositione

medicine saniẽ ꝑductẽtis: tũc est illud alphase.i.ɔtusio ⁊ ali qñ sumit ab eo alphase ꝑ pũctura vel scarificatione: vt cũ dixit alphase si magna fuerit ⁊c̃.i.pũctura vel scarificatiõe. ¶ Et cõtusio qdẽ qñq3 accidit carni.⁊ tũc vocat cõtusio: siue quassatio ⁊ qñq3 accidit ossi: ⁊ tũc ꝓprie vocat attritio. ⁊ qñq3 accidit neruo: ⁊ tũc ꝓprie vocat cõtritio. Attamen ista nota i abusuz venerũt: ita vt vnũqdq3 eoꝝ pro multiplici solutione ɔtinuitatis sumat in quocũq3 dictoꝝ euenerit mem broꝝ: est.n. cõtusio multiplex solo cõtinuitatis, siue est solo multi numeri cuiuscũq3: siue qbuscũq3 mẽbroꝝ eueniens: ⁊ sic qñq3 accidit mẽbris mollib⁹ qñq3 duris: ⁊ qñq3 medijs: ⁊ qñq3 accidit mẽbris extrinsecis ⁊ intrinsecis qñq3: vt qdã dicũt: l3 raro, ⁊ qñq3 itrinsecis ⁊ extrinsecis: ⁊ in qbuscũq3 mẽbris eueniat, qñq3 est cum vulnere manifesto, ⁊ qñq3 sine manifesto vulnere: ⁊ q sic accidat mẽbris extrinsecis sensus declarat: sed q sic accidat mẽbris intrinsecis declarat Auic. cũ dixit. fortasse excoriatio manifesta.i. vulnus manifestuz: sumpsit eni3 h spẽ3 ꝑ genere.s.excoriationẽ q̃ est vna de spe cieb⁹ vulneris ꝑ vulnere in genere. sequit. casu3.s.offensio nẽ ad quẽ casu3: siue offensionem sequit ɔtusio: siue attritio vulneris interius cũ lesiõe ipsoꝝ interioꝝ q̃ ɔtritio seu ɔtu sio interioꝝ ab Aui. ꝓprie vocat casus ⁊ offensio: est.n. sm eũ casus ⁊ offensio ꝓprie ɔtusio ꝑueniẽs ad mẽbra intrinse ca, ⁊ fiet ei post illud caplm spãle: veꝝ est tñ q casus ⁊ offen sio reperiunt aliqñ sumi large ꝑ oi cõtusiõe: siue intrinseca: siue extrinseca. ⁊ oie ɔtusio, aut est ꝓfunda: aut supficialis: ⁊ de ea q̃ est in neruis dicet infra in vulnerib⁹ neruoꝝ: ⁊ de ea q̃ est in osse dicet in de fractura ossiu3. De ea aũt q̃ est in car ne dicet nũc in hoc ca°. ¶ Sciendũ tñ q ɔtusio in osse nota est sensui visus ⁊ tact⁹: t3 loc⁹ carnosus ɔtusus a neruoso di scernit. Dixit Aui. qñ cũ locus nõ rubet: tũc loc⁹ est neruo sus: si aũt rubet est carnosus: qm̃ rubedo cãtur ex sanguine existẽte in mẽbro offenso: mõ loca neruosa sũt exangua: vñ nõ rubẽt, qz sanguinẽ nõ hñt: imo ⁊ ad mẽbꝝ carnosum ex alijs mẽbris effũdit sanguis q est aliqñ pauc⁹: ⁊ aliqñ mul tus. ¶ Dixit Aui. qñq3 effundit ad locũ ɔtusu3 sanguis plu rim⁹ q põt effundi, aut qz in loco ɔtuso rũpat aliqua vena vel arteria: aut qz pp dolorẽ vehemẽtẽ in loco ɔtusiõis cãtũ ex mẽbris vicinis ad ipm sanguis defluit. Et qz in mẽbro cõ tuso ex multiplici nũero solonũ ɔtinuitatis seq̃t dolor vehe mẽs respectu euenẽtis in vulnere simplici: hoc est q h3 plm ad locũ ɔtusu3 multus defluit sanguis respectu defluẽtis ad vulnus simplex: ⁊ est hec cã: q̃re in ɔtusiõe citi⁹ ⁊ mai⁹ eue nit apa q̃3 in vulnere simplici. ¶ Et cõtusio qdem accidit ex obuiatione violẽta ad rẽ durã obtusa3 nõ incidentẽ: neq3 ꝑ forãtẽ: sicut ad lignũ lapidẽ ⁊ silia: qñq3 tñ cõtingit q res cõ tundẽs: cũ hoc ẽt est incidẽs aut ꝑforãs. ¶ Dixit Aui. qñ cũ vulnere fuerit apa.i. tumor aut attritio, aut ɔtusio aggregat in vacuitate eius.s.mẽbri in quo fuerit cũ vulnere sanguis q vult fieri apa aut pus.i.q aut faciet apa, aut ɔuertet in sa niẽ. pauciores.n. dixit ipse sunt dispões, imo sũt valde pau ce ɔtusionũ in qb⁹ aggregat sanguis ad ip3 mẽbꝝ ɔtusu3, siue ex ruptura vene in ipso: siue ex alijs defluẽtibus mẽbris, ⁊ nõ putrefiat: nã in plurib⁹ putrefit: ⁊ hoc iõ est: qm̃ h3 pl3 resolo eius ꝑ poros separat.i. nõ fit: qm̃ sũt ɔstricti ɔstrictio ne pcedente a re q̃ facit ɔtusionẽ q̃ ɔculcat ⁊ cõdensat poros carnis ⁊ cutis, eos ipellẽdo invicẽ: ⁊ ẽt sunt cõstricti cõstri ctione accidente eis ab apate interi⁹.i. intra carnẽ accidente: nã apa opilat poros mediãte mã eius replẽte ⁊ ipellẽte: ⁊ h manifestũ est in oi cõtusione: cũ qua nõ est vulnus manife^{m}: ⁊ in ea ẽt que est cũ vulnere hoc idẽ sm plurimũ accidit: qm̃ sm plm de sanguine fluxo ad ɔtusionẽ cũ vulnere retinetur portio in vacuitatibus mẽbroꝝ circũstãtiũ vulneri: ⁊ nõ to tus exit per ipm. ¶ Sanguis aũt in cõtusione retẽtus putre fit: sicut dixit Hyp. in affoꝛis. si sanguis in vẽtre3 preter na3 effuderit necesse est ip3 putrefieri: sicut extra ꝓpriũ locũ exi stens, ⁊ a nature regimine derelictus. Caro etiã ipsa ɔtusa ⁊ lacerata a regimine nãe: derelicta ẽt putrefit ⁊ in saniẽ ɔuer tit ⁊ discernit sanies in loco ɔtuso facta: an fit sanguinis: an carnis ex verbo Serapionis. Ait.n. Serãp. mã eni3 saniei est duplr.s.caro ⁊ sanguis: ⁊ si qde3 sanguis multiplicat in vulnere sine multiplicatione nutrimẽti nõ erit: ⁊ tũc ex san guine: s3 ex carne ɔtusa. sup. ⁊ si multiplicat cũ multiplica tione nutrimẽti erit, tũc ex sanguine ⁊ nõ ex carne ɔtusa sm plm: qz post est q aliqñ fit ex vtroq3.s.carne ⁊ sanguie, ne cessario ergo dixit Gal. oẽ ɔtusu3 in saniẽ ɔuertit.s. si nõ cõ tingat mã3 effusa3 insensibilr posse resolui. Si.n. dixit Aui. nõ succurrit ei cũ medicinis resoluẽtib⁹: ⁊ aliis ɔueniẽtibus: pducit ad corruptionẽ mẽbri, ⁊ pp sanguinẽ ad locũ cõtusu3 fluentẽ semp accidit in loco ɔtuso tumor ⁊ inflat: ⁊ maxime si vulnus manifestũ in eo non fuerit ⁊ tumor maior ⁊ minor erit sm sanguinis effusi q̃ntitatẽ. ¶ Et accidit in loco ɔtusio nis sq liuiditas manifesta. ⁊ hꝰ liuiditatis cãm q̃rens Aris. 9° ꝓbleumatũ. ꝓbleumate.14° dixit. q cã ei⁹ est: qz huidis.s. sanguineis defluxis ad locũ vulneris replẽtib⁹ venas ⁊ spõ giositates mẽbroꝝ simpliciũ exalat ab eis calor nãlis regu lãs ea hũida sanguinea: vñ cõgelant ⁊ cõglutinant ⁊ na3 ꝑ dentia colorẽ acqrũt coloris corpis mortificati: quapp mem bra curatura sup illa existẽtia in liuidũ vertunt colorẽ, ⁊ iõ dixit Aꝝ. si ɔtingat q hoc ꝑ manifestã fracturã in cute aut vene scissurã hũidũ sanguineũ ad locũ defluẽs exteri⁹ fluat: ⁊ nõ cõdenset neq3 cõgelet interi⁹ sub cute nõ accidit in vul nerib⁹ liuor neq3 tumor. ¶ Dicũt. q ɔtusio duplr põt ɔside rari: vno mõ vt est q̃dã ɔtinuitatis solo: ⁊ vt fit cõplicata cu3 vulnere nõ reddit vuln⁹ cõpositũ: s3 est vuln⁹ multiplex siue vulnera plura: quoꝝ vnũ vel plura sunt sensui manifesta: ⁊ alia occulta: alio mõ põt ɔsiderari sub rõne q̃ ei annectit sm plm vt dictũ est: que dispositio est sanguinis: aut carnis: aut vtriusq3 corruptio ⁊ putrefactio actu vel potẽtia existẽs talis: ⁊ vt sic ɔsiderata reddit vuln⁹ cõpositũ: ⁊ vt sic est de dispõ tib⁹ ꝑmutãtibus ordinẽ curationis vulneris: qua nõ remo ta nõ põt curari vuln⁹. Inqt.n. Gal. in tegni si fuerit cũ vlce re quassatatio op3 curare ꝑus quassationẽ: ad curationẽ ẽt eius nõ est ponẽda iducia. Ait.n. Aui. op3 vt ꝓpperet ad cu rationẽ eius: vt nõ cãcrenet.i. nõ fiat in mẽbro ɔtuso cãcre na: mẽbra.n. ɔtusa cito cancrenant pp putrefactionẽ sãguis ɔculcati si nõ cito ei succurrat cũ curatione ɔueniẽti.

Cura aũt ɔueniẽs ei qñq3 ɔplet intẽtionib⁹: quaꝝ ꝓma est mãm fluentẽ ad locũ ꝓhibere fluere ⁊ fluxã re pellere: scdã est dolorẽ ⁊ apa ꝓhibere ⁊ sedare: tertia est san guinẽ effusu3 ex loco euãre.s. si posse fuerit resoluere: ⁊ si nõ ip3 ex loco cũ scalpellatione educere: ⁊ si nõ ip3 atq3 carnem ɔtusa3 cito in sanie3 cõuertere laudabilẽ añq3 ad malã putre dinẽ ɔuertat: 4ª est vlcus saniatũ mundificare. Et qnta est carnẽ deperditã regñare ⁊ cõsolidare: q̃3uis.n. ista intẽtio sit pª via intẽtiõis, est tñ vltima via executiõis: nõ.n. põt vuln⁹ vniri ⁊ cõsolidari, nisi ꝑus caro regñata fuerit, ⁊ nõ põt re gñari: nisi ꝑus vuln⁹ mũdificatũ ⁊ exiccatũ fuerit: ⁊ nõ põt mũdificari ⁊ exiccari: nisi ꝑus caro ɔtusa: ⁊ sanguis in saniẽ ɔuersa fuerit: ⁊ sanguis in saniẽ ɔuerti nõ o3 nisi resolui nõ potuerit. ¶ Ergo ꝓhibito fluxu ⁊ sedato apate ⁊ dolore a resolõne sanguinis incipiẽdũ est: ⁊ si nõ fuerit possibilis ei⁹ resolutio, tunc ad eius saniationẽ deueniendũ est. ¶ Scien dum est tñ q sanguinis resolutio possis est qñ cõtusio ad car nem nõ peruenerit: ⁊ nõ se in carne ꝓfundauerit: ⁊ nõ fuerit valde multus. Si aũt sanguis ad locu3 contusum defluxus fuerit multus, ⁊ cõtusio fuerit multũ ꝓfunda: ⁊ ea subiecta lacerata fuerit: tũc non erit possibilis eius resolutio: sed op3 vt ɔtusu3 ad saniẽ cõuertat. Et in hoc casu dixit Aui. nõ o3 vt administratio fiat.s.cura cõmunis in attritione ⁊ cõtusio ne carnis cum reductione cõtinuitatis villoꝝ carnis inciso rũ: ⁊ cũ ipsoꝝ ɔsolidatione, qm̃ in tali ɔtusione est cõplicatũ ꝓhibẽs a cõsolidatione incohoare: ⁊ tale ꝓhibẽs est sanguis extra venas retentus nõ aptus resolui ⁊ caro secũ ɔtusa.

Signa ad cognoscẽdũ qñ cõtusio est in carne, aut in ner uo.

Quare no: ac cidit in l co cõtu

Cõtusio duplr ꝯsiderar.

An oĩno sedato fluxu ⁊ apate rẽ pẽda est resolutio.

Prima intentio. De phibēdo fluxum mãe

¶ Prima aūt de pdictis intētionib⁹ cōplet cū his q̄ ad diuer
suz trabūt mām fluentē ꝛ fluxā repellūt ꝛ trāsmittūt cū sub/
tiliatione regiminis. Jnqt.n. Aui.in his oib⁹ dispōnibus cō
tentis cū vlcere q̄ accidūt a casu ꝛ pcussione:siue obuiatione
necessaria est flōmia ex parte diuersa:ꝛ sbtiliādo est regimē.
Et dixit.in medicando ɔtusionē leuē.s.illā in qua sanguinis
resolō est possibilis fortassis sufficit flōmia q̄ diuertēdo phi/
beat fluxū:ꝛ per ɔñs augmētū tumoris in loco:vñ nã per se
potēs fiet resoluere illō modicū qō in loco fuerit.sup.iuxta
bñficio medicine. Et in ɔfusione magna ꝛ pfunda qñqꝫ nō
sufficit flōmia sola:imo opꝫ vt attrabat.s.illō qō fluxit post
flōmiā.s.ad locū ɔtusioni ppinquū cū fortitudine.s.per ven
tosas:ꝛ alia diuertentia fortia:vel vt dicit alia lrã.opꝫ vt ex/
trabat cū fortitudine.s.p vētosas ꝛ alia diuertentia fortia:
vel vt dicit alia littera:opꝫ vt extrabat cū fortitudie.s.facta
atractione ad diuersuz ex parte ipsa in qua ɔtinet cū vētosis
ꝛ scalpellatione ꝛ sanguisugis ꝛ silib⁹. Et dixit iteꝝ de flōia
Aui.nō inuenit in plurib⁹ baꝝ dispositionū excusatio a flō
imaximo optifices artis.s.medici practicātes pperāt ad ipsaꝫ
ꝛ faciunt eā festinātes,q̄uis corpus sit mundū. Jn corpore
eniꝫ repleto flōmia aptū fluere sanguinē euat:ꝛ in nō reple/
to sanguinē fluentē ad ptē deriuat oppositā. ¶ Fit etiā phi/
bitio fluxus mãe ad locū cōtusuz cū appositione repulsiu fa/
cientiū ꝛ trāsmissiuz:ꝛ possunt hec repcussiua simul cū dolo
rē sedātib⁹ ꝛ sanie generātib⁹ applicari. Uerūtñ nō in eodē
loco:imo repcussiua apponi debēt in ptib⁹ cōtusioni circum
stantib⁹ maxime ex ea pte a qua ɔtingit fieri deflux⁹. ¶ Do
lorē vo sedantia ꝛ saniantia applicari debēt sup partib⁹ ɔtu
sis nō in circuitu:errant aūt q repcussiua sup loco cōtusionis
apponūt. Ait.n. Aui.qñ fit flōmia vel facta est ꝛ festinat ad
empla phibētia ꝛ opilātia qualia sunt q̄ fiunt ex frigidis sti
pticis.s.ꝛ apponunt super loco in circuitu nō accidit ex eis
illud qō est necessariū ad curationē que multū ɔuenit.s.reso
lutio sanguinis ad locū defluxi vel eius ꝛ carnis cōtuse sa/
niatio ꝛ doloris sedatio.sup.sꝫ accidit potius oppositū eius
qō ɔuenit.s.ɔculcatio sanguinis ꝛ ipsius ɔuersio ad malaꝫ
putredinē:ꝛ qñqꝫ doloris augmētatio. Sꝫ dixit Aui.cū tar
dat fieri qō est rectū:ꝛ qō dꝫ fieri in curatione hui⁹ dispōnis
cōtuse pperat sanguis ad dispōnē solonis.s.ɔtinuitatis mē
bri,q: putrefit ꝛ putrefact⁹ soluit ɔtinuitatē:q̄re necessariū
est tūc extrabere sanguinē illū iā putrefactū vel añq̄ putre/
fiat:ꝛ vt nō redeat apud ɔtinuationē.i.longā morā eius in lo/
co ad dispōnē eius.s.malā:quā ex mora illa longa acqret.s.
putrefactionē,putrefit.n.sanguis retentus in longa mora a
quacūqꝫ cā ɔtingat sanguinem effusum extra vasa detineri.
¶ Probibet etiā fluxus mãe ad loca ɔtusionis cuꝫ frigidis
stipticis mām ingrossantibus ꝛ vias ꝛ ductus per quos trā
sit vel transitura est claudētibus ꝛ ɔstringētib⁹:sicut cuꝫ fa/
rina ordei mixta cum oleo rosaꝝ ꝛ aq̄ rosaꝝ. Et sicut succus
sūmitatū rubi aut corrigiole cū bōbace appositus. Et de vti
libus in hoc casu est vt inungat locus q incipit tumefieri cū
oleo rosaceo calefacto sup quo aspgat puluis granoꝝ myr/
ti. Et de repcussiuis bonis est vinū ponticū:ipꝫ.n.cōpetit cō/
tusionib us in pncipio.

2ª intētio. De sedātibus dolo;em.

¶ Scda aūt intentio que est ad dolorē sedandū cōplet cū me
dicinis delitiā causantibus calidis ꝛ humidis tēperate:sicut
cū fomentatione cū aqua calida simplici pluries iterata:aut
cum decoctione altee ꝛ floꝝ camomille ꝛ silibus. ¶ Notāt
q qñ in cōtusione dolor est leuis nō multū molestās:tūc in/
tentio fit ad dolorē pfici sil cū tertia intētiōe supradicta q̄ est
ad resoluendū sanguinē:aut saniē generandā. Si aūt dolor
intensus fuerit:tūc intētio que est ad sedādū dolorē dꝫ imple
ri anteq̄ intendat resolutioni vel saniationi. ¶ Dixit enim
Aui.si alphase.i.cōtusio fuerit in pmis cū pcussione.i.cū do
lore pus medicāda est pcussio.i.dolor medicaminibus pcus/
sioni.i.dolori aptis:donec sit possibile medicari alphase.i.
contusionē. Et de cōuenientib⁹ in sedatione huius doloris
intensi est ysopi humide cerotū inunctū per se:aut fomenta
tione precedente:alittera tñ extra exponit dictū vbū Auicē.si
alphase fuerit cū percussione.i.excoriatione cutis:tūc medi/
canda est pus pcussio.i.excoriatio cū medicaminibus aptis
pcussioni.i.excoriationi. Jsta tñ expositio a plib⁹ damnat.

3ª intētio De extrabēdo sāguinē effusum in loco.

¶ Tertia aūt intētio que est ad extrabendū sanguinē in loco
effusum:est.n.eius euatio necessaria:sicut dixit Gal.4° de in
genio sani.ois sanguis de pprio loco egressus:ꝛ infra cutē
coadunatus indicat vt purget ꝛ euēt. Fit aūt euatio ei⁹ aut
insensibilr aut sensibilr. Jnsensibilr aūt euando ipsuꝫ imple
tur.s.ipsa 3ª intētio cū medicis resoluētib⁹:sensibilr aūt eua
euādo ipꝫ duplr iplet.s.aut educēdo ipꝫ sub forā sanguis,
aut saniat⁹ deduct⁹ ad formā puris. Et euō qdē insensibilis
sp dꝫ pcedere euonē sensibilē in oi casu in q̄ debeat ꝛ possit
sperari sanguinē effusuꝫ posse resolui,neqꝫ ad euonē sensibi/
lē deueniendū est:nisi resolutio deficiat:ꝛ maxie resolutiuis
vtēdū est vbi ɔtusio sine manifesto vulnere fuerit:ꝛ sine car/
nis ɔtusiōe:ꝛ sanguis effusus nō fuerit valde mult⁹:in ap/
proximatione tñ medicamis resolutiui ɔsideranda est dispō
ɔtusiōis sꝫ supficialitatē vel pfūditatē suā:nā q̄ supficialis
fuerit leuiori eget resolutiuo:q̄ vo pfūda fortiori. Dixit eniꝫ
Gal.4° de ige.sani.q loc⁹ q est cētrū vel fūdū lacerti indicat
de fortiori medicia q̄ꝫ loc⁹ supficialis:nā fortiora ɔueniunt
vulnerib⁹ interiorib⁹.i.pfūdis q̄ꝫ eis q̄ extrinsec⁹ sūt in sup
ficie vel nō pfunda:ne me^{na} pfūdoꝝ dficiat añq̄ꝫ ad ea pue/
niat,vñ debem⁹ eā adeo ɔfortare q nō resoluat vt⁹ eius in
via. ¶ Dixit. A. pmi 4°.dicim⁹:qm̄ ppea q alphase.i.ɔtu/
sio est ɔtinuitatis solō aliqñ ifra cutē pfūdā:manife^{m} est:ꝙ
opꝫ q ei⁹ medicamia sint fortiora q̄ꝫ ei⁹ qō discooptū est in
supficie positū ꝛ approximatione resolutiui:ɔsiderāda est ēt
q̄ꝫtitas sanguis effusi. Nā si pauc⁹ fuerit leuiori eget resolu
tiuo. Si vo mult⁹ fortiori.q si fuerit paucus sil ꝛ in supficie
posit⁹ leuissimis eget resolutiuis:ꝛ ɔ° si fuerit mult⁹ sil ꝛ
pfūd⁹.q si fuerit mult⁹ ꝛ in supficie posit⁹:aut pauc⁹ ꝛ po/
sit⁹ in pfūdo mediocrib⁹ resolutiuis eget:in nullo tñ casuū
pdictoꝝ medicamē resolutiuū dꝫ eē itēse calitatis:aut siccita
tis:vt nō resoluat subtile ꝛ remaneat spissuꝫ. Jō dixit Gal.
vbi.s.q me^{na} ɔuenīes ad resolonē dꝫ eē calefactiua:ꝛ parū
desiccatiua. Calefactio tñ ei⁹ nō dꝫ eē multa veꝝ ipsi⁹ desic/
catio dꝫ eē minor calefactiōe ei⁹:nā si multū sit desiccatiua:ꝛ
ab initio approximet. Dixit Gal.magis desiccabit q̄ꝫ sit ne/
cesse:q̄re ps vulneris idurabit ꝛ petrificabit. Et Aui.dixit.
si fuerit talr.i.dispō ɔtusiōis ꝛ sanguis flux⁹ q sit pole vt re
soluat pp raritatē locoꝝ cū embrocis aq̄ꝝ calidaꝝ ꝛ silib⁹,
ꝛ iterū cū medicis carminātib⁹ sāguinē coagulatū mortuū:
ꝛ oleis soluētib⁹ lassi^{nem} q̄ sūt olea anodina tēpate calitalis.
Et ad vlti^{m} dixit Aui.illō qō ɔpetit in cura bꝰ ɔtusionis est
illō cui est mollificatio cū calitate subtili resoluēte ꝛ resolō/
ne subtili ꝛ remissa:nā ea q̄ sūt vebemētis exiccatiōis cū ad/
ministrant ipressiōe coꝝ resoluūt subtile ꝛ ispissant spissū cū
exiccatiōe sua.i.exiccādo ipꝫ spissuꝫ:ꝛ opilāt poros iteꝝ cū
exicca^{ne} sua:ꝛ maxie veꝝ ē h in ɔtusiōe supficiali. ¶ Prete/
rea dixit. A. fortasse hec mēsura.i.resolonis dicte,siue reruꝫ
calefaciētiū exiccātiū cū dicta mēsura excusat sollicitudineꝫ
in eo:cui⁹ ɔtinuitas soluit ppe cutē.i.supficialr nō pfūde.
sollicitudo quā excusat est de euone illius mãe sensibilis. Et
subdit Aui.fortasse istō idē admistrat sup vberatos d illis q̄
dixim⁹ ꝛ dicet ifra:vbi dñt qdā.vt Aui.inuere q embroca/
tio aq̄ꝝ calaꝝ ꝛ siliuꝫ:de qb⁹ iā dixerat:ɔueniat vberatis.i.
eis in qb⁹ ptes extrinsece lese sūt:ꝛ sꝫ alios Aui.in vbis p/
dictis inuit q illō de me^{nis} q̄ admistrāt sup vberatos ex eis
q̄ dicent in cura eoꝝ fortasse admistrat in hac ɔtusiōe posti
curari p resolutiuū. Dñt tñ q Aui.notāter dixit fortasse:ꝙ
nō ois medicina que cōpetit vberatis cōpetit ɔtusioni huic:ꝛ
neqꝫ ɔ°.s.q neqꝫ ois medicina q̄ cōpetit huic cōtusioni cō/
petit verberatis:sꝫ solū medicia illi⁹ q̄ ɔpetit vberatis.s.illi
q̄ sibi ɔtusiōi facte a vberib⁹. ¶ Q: āt resolutiuū dbeat esse

In cõtusione remissa ꝫ in caliditate: e nõ solũ resolutiuum: sꝫ ēt cõuersiuũ sanguinis vel carnis in pus ꝑ: dixit. n. Aui. q̄ cõuersio ɔtusiõis in pus ⁊ resolõ sanguis in vacuitatib⁹ cõtusionis recētis cũ oi calido medicamine leui. i. remisse caliditatis dꝫ fieri: inueniē tñ alia lr̃a q̄ dicit. cũ oi calõ medicamine leui. i. mollificatiuo: calida. n. tēperate ⁊ mollificationem faciētia sũt q̄ ɔueniũt. Dixit. n. Gal. vbi. s. q̄ medicina q̄ calefacit ⁊ humefacit q̄ mollificatiua vocat: et ēt q̄ calefacit ⁊ modicũ attinet siccitati medicat sanguinē de loco illo egredientē ⁊ īfra cutē remanētē: s᷑m tñ q̄ loc⁹ remot⁹ est ɔfortabis eas. Notãt qdã q̄. A. notãter dixit q̄ cõtusio dꝫ medicari cũ medicamine calõ leui referēs se ad sedationē doloris resolutionē ⁊ sanationē: vt ostēderet q̄ dolorē sedãtia ⁊ sanãtia mollificãtia ꝑ dictas intētiões administrãda nõ debēt eē multe intētionis, vt nõ oino noceat vlceri: sed vt sit nocu^m ꝑ ea illatũ vlceri q̄ꝫ min⁹ eē poterit ꝑ mollificationē corꝑ: ⁊ h̄ si cũ ɔtusiõe vlcus manifestũ fuerit ꝑpea isti reꝑhēderũt eos q̄ dicũt medicamina talia dolorꝫ sedatiua resolutiua vel sanantia. al's. sanatiua eē in aq̄ simplici decoquēda: sꝫ dicunt illa debere decoq̄ in aq̄ mellis lixiuio vel vino vt non minus emolliant. ❡ Medicine aũt resolõne iplētes q̄dã approximant interi⁹: et q̄dã applicant exteri⁹. De approximandis interi⁹. dixit Sera. q̄ galbanũ bibitũ ad q̄ntitatē fabe ɔuenit attritionib⁹ lacertorꝫ ⁊ assa inuoluta cũ cera ⁊ sũpta silr̃ valꝫ ⁊ silr̃ aq̄ cineris bibita. Et Aui. dixit. q̄ decoctio camedreos valꝫ: ⁊ silr̃ decoctio calamētri: ⁊ silr̃ cost⁹ bibit⁹ cũ absintbio ⁊ vino. Et qdã dicũt. q̄ radix aristo. ro. bibita cũ aq̄ plus oi alia medicina ɔfert attritiõib⁹ q̄ in capitib⁹ eueniũt musculorꝫ ⁊ neruis: ⁊ silr̃ decoctio origani, ⁊ ipꝫ ēt sũptũ in cibis medet in dolorib⁹ ipsorꝫ. ❡ De approximãdis aũt exteri⁹ dixit Aui. q̄ sunt sicut bdelliũ iudaicũ ⁊ cost⁹: et cētaurea minor. al's. maior cũ sirupo acetoso q̄ adiuuat ad illõ cũ incisiõe. Et dixit. medicine carminãtes sanguinē mortuũ sũt farina ordei ⁊ ysopus hũida ɔfecta cũ aq̄ ⁊ fortasse est calamentũ mõtanũ cũ sauich ⁊ ꝑprie q̄ñ cadit ɔtusio in capite. ❡ Dixit Gal. xj° de simplici medici. vellera q̄ sordida sunt. i. lana succida nõ lota vtilr̃ recipiunt sup infusiones q̄ fiũt cõtusis ⁊ vulneratis ꝑiculis coopeniētia ad vtilitatē q̄ ꝑuenit per ysopũ. s. humidã. i. ꝑ ipsius lane sorditiem. ❡ De vtilibus aũt ad cõtusiões extrinsecas est vt accipias oleũ rosaceũ ⁊ camomillinũ: ⁊ cũ cera tãta liq̄fac q̄ nõ sit liqdum: ⁊ adde postea puluerē cimini ⁊ malaxa ⁊ suppone ꝑmissa inũctione loci cũ dictis oleis: dolorē. n. tollit ⁊ carnē ɔtusaꝫ ɔsolidat. s. eã que ɔsolidari põt. ❡ Et qdã apponũt ⁊ ciminũ masticatũ cũ sale melle ⁊ passulis. Et qdã dicũt. si accipiant cimini ⁊ salis. añ. ʒ. j. ⁊ mellis. ℥. iiij. ⁊ p̄ꝫ decoquant ad ignē ⁊ supponat q̄ est mirabile, ⁊ herba agrimonia ɔtrita, ⁊ cũ assungia mixta ⁊ supposita mirabilr̃ dolorē ⁊ laxationē ēt ɔtusioneꝫ tollit: ⁊ succus absinthij cũ melle inunct⁹: et maiorana sicca trita, ⁊ cũ melle mixta ⁊ inũcta ⁊ supposita ɔuenit. Et qdaꝫ dicũt. ℞. succũ maiorane ⁊ arsenicũ citrinũ oleũ camomille ⁊ cerã: ⁊ ex his cõfice vng^m: q̄m est mirabile. Et folia radicis q̄ comedunt ɔtusa ⁊ supposita sanguinē mortuũ a loco ɔtuso resoluũt: ⁊ folia caude eq̄ne ɔtusa ⁊ supposita ɔtusionib⁹ recētib⁹ sanãt eas. ❡ De eis aũt q̄ ɔueniũt interi⁹ ⁊ exteri⁹ approximata est bulbus ipse coctus cũ vino ⁊ melle comestus: ⁊ ēt emplar⁹ cõfert ɔtusioni neruorꝫ ⁊ attritioni lacertorꝫ. Et radix enule decocta ⁊ comesta cũ melle, aut decocta cũ vino ⁊ melle ⁊ emplata silr̃ cõuenit. ❡ Emplm̃ vtile ɔtusionib⁹ cũ vulnere ⁊ sine vulnere: ⁊ mitigat dolorē ⁊ sanguinē resoluit mortuum sic fit. ℞. foliorꝫ absinthij ⁊ malue. añ. ptes eq̄les. in aq̄ ea decoq̄: postea bñ ab aq̄ exprime ⁊ ex pecisa ɔtere: donec fiẽ vng^m reducãt: et tũc repone ea in aq̄ in qua decoxisti, ⁊ tũc adde farinã ordei ⁊ fenugreci: ⁊ seis lini: flores camomille et furfures tritici ⁊ oleũ camomillinum: ⁊ decoque vsq̄ ad ꝑfectionē emplri: ⁊ oxicroceũ est de resoluētibus sanguinē mortuũ. ❡ Emplm̃ qd̃ dicit ɔuenire ad oẽs quassationes. ℞. colofonie lib. j. picis naualis. ʒ. iij. galbani serapini armoniaci thuris masticis terbentine. añ. ʒ. ij. aceti. ʒ. iij. cere. ʒ. j. ß. dissoluant gũme in aceto ⁊ bulliant donec liquefiãt: deinde addant reliqua: ⁊ fiat emplm̃ malaxãdo manibus inunctis cũ oleo laurino. ❡ Aliud ad idē. ℞. armoniaci. ʒ. vj. cere. ʒ. j. ß. picis naualis. ℥. j. mastic. ℥. ß. absinthij camomille fenugreci. añ. ʒ. j. succi vitriole ⁊ aceti. añ. ʒ. j. ß. infundat arsenicũ in aceto ⁊ succo ꝑdicto per dieꝫ ⁊ noctē mane ponat ad ignē cũ oibus alijs liquefiendis ⁊ bulliãt vsq̄ ad cõsumptionē succi ⁊ aceti: postea supaddant pulueres ⁊ remotũ ab igne malaxet cũ oleo laurino. ꝑꝑ qd̃ si ꝑꝑ aliquã cãꝫ tumor fuerit antiq̄t⁹ ⁊ inspissat⁹ ⁊ indurat⁹: tũc loc⁹ hũc dꝫ lauari cũ lixiuio in quo decocta sint camomilla mellilotũ ⁊ fenugrecũ: deinde. ℞. stercus colũbinũ ⁊ in aq̄ decoq̄: ⁊ colato puluerē subtilissimũ calcis nõ extincte imisce ⁊ loco superpone. Et sũmarie sanguinē mortuũ sub cute ꝑfundũ resoluũt medicine calefactiue. s. liptomeris sub ē: cum qua põt penetrare ad ꝑfundũ. ❡ Dixit Aui. fortasse resoluũt mãm aggregatã in fundo medicine aperiētes absq̄ saniositate. s. ꝑter hoc q̄ cõuertãt eã in saniē, nã medicine saniem faciētes debent esse glutinose opilatiue nõ agitiue ⁊ ꝑprie resoluunt mãm dictã q̄ñ adiuuat eas caliditas innata ⁊ pori sũt aperti. ❡ Sensibilr̃ aũt euacuat sanguis effusus ex ipso loco sub forma sanguis cũ scalpellationib⁹ ⁊ vētosis cũ scarificatione ⁊ sanguisugis appositis sup loco. ❡ Dixit Gal. vbi supra. ventosa iuuat in h loco: nã medici vētosas ad h inuenerũt: vt sint instrm̃ extrahēdi ea q̄ nõ pñt educi nisi cũ q̄dã v̄tute ⁊ violētia: ista tñ euacuatio in supficiali ɔtusiõe nõ est necessaria: sꝫ solũ mõ ꝑfunda, vt dixit Aui. si nõ fuerit ɔtusio ista vt est dcm̃. s. q̄ nõ supficialis: sed fuerit in ea solones multe ꝑfude ⁊ longinque ab eo qd̃ appet. s. acute: nõ erit tunc excusatio a scalpellatione: vt ꝑ eã extrahat sanguis in ꝑfũdo: ⁊ dixit. resoluat ēt cũ hoc quo resoluit. s. ipse sanguis ɔstrict⁹ supponẽdo locis scalpellatis ventosas attrahētes illũ: ⁊ medicinas ēt fortiter resolutiuas. Dispositio. n. hui⁹ ɔtusionis ꝑfunde nõ est sicut dispositio v̄beratorꝫ: nã in v̄beratis sanguis ⁊ mã trahit ad cutē: ⁊ cutis est q̄ in eis est in via vlcerationis: ⁊ idõ leuiter resolutiua q̄ ɔueniũt in ista ɔtusione supficiali: ⁊ in verberatis nõ ɔueniũt in ista ɔtusione ꝑfũda. Idõ ēt dixit Aui. sperat in ꝑfunda illud. s. curatio ⁊ resolõ ꝑ resolutiua leuia: imo est necessariũ administrare in ꝑfunda attrahētia cũ fortitudine ⁊ vētosas scalpellatiões, vt trahat mã ad exterioza ⁊ nõ cõculcet in profundo ⁊ putrefiat ibi. ❡ De saniatione autē materie effuse oẽs concordãt. De saniatione aũt carnis contuse. dixit Gal. 4° de inge. sanita. si ictus carnem contuserit: oꝑꝫ vt saniem festinanter faciamus: nam saniem celeriter generãdo tumor erit: necessarium. n. est vt caro ɔtusa putrefiat: ⁊ in sanieꝫ cõuertat ⁊ dissoluat. ❡ Saniationē autē ⁊ ɔuersionē materie in ɔtusiõe aggregate in pus duplr̃ contingit fieri aliq̄ñ ad saniē laudabilē: aliq̄ñ ad saniē malaꝫ illaudabilem: ⁊ sanies quidē laudabilis, aliq̄ñ fit vi nature solius, ⁊ aliq̄ñ iuxta a medicina maturatiua. Et de auxiliãtib⁹ eis est ptisana facta ex farina tritici vel ordei: ⁊ oleo cõis: ⁊ aq̄: ⁊ ois alia medicina q̄ in sequenti tractatu de maturatione exiture dicet. Et s᷑m plm̃ ad saniē laudabilem deducitur mã effusa ⁊ caro cõtusa cũ non multa fuerit: ⁊ nõ multũ cõculcata ⁊ intrãspirata. ❡ Et in tali saniatione laudabile expectandũ est apertionē facere: donec fuerit mã perfecte saniata: nisi ɔtusio in mēbris: aut ɔditionib⁹ fuerit: in q̄bus in exituris aperiēdis dicet nõ fore vsq̄ ad ꝑfectã mãe maturationē expectandũ. Sanies v̄o mala illaudabilis tũc in cõtusionibus generat q̄ñ materia effusa a calore extraneo arripitur calore naturali deuicto: qd̃ maxime ɔtingit fieri quando mã effusa multa fuerit ɔculcata: ⁊ intrãspirata. ❡ Dixit Aui. q̄ñq̄ in hac cõtusione erit res maxima. s. materie que effundit ad ipsaꝫ: et fiet. s. illa mã maxima cã ad apertionem magnam exterius: et aggregabit. s. mãm in fine et fiet exi-

De medicinis ad resolõnē faciētib⁹ et inter⁹ q̄ exteri⁹ applicandis.

al's. coope rantia.

4 intentio De saniatione tib⁹ saniē in ɔtusiõe

dura ꝛ dubellet.s.in qua aggregabit non sanies laudabilis: imo mala que erit cā ad putrefactionē mēbri. Cū ergo ita erit. Dixit Aui. opꝫ vt festinet ad aperiendū ipsam:nō enī oꝫ expectari maturatio ꝯfectatsed añ ipsā oꝫ fieri apertio.ne prius putrefiat mēbrū:apertio aūt cōtusionis huius saniate oꝫ fieri:put in caplo apertionis exituraꝝ dicet, vel opꝫ vt festinet.s. ad resoluēdū illud qḋ aggregat.s.malā saniē intus aggregatam:nā eā resoluere qñqꝫ est possē:vt de cura exituraꝝ patebit. Si ergo videris hoc fore posse festina ad resolōnē eiusꝛ hoc.s.aperire vel resoluere. dixit Aui. fiat vt sedet dolor cuꝫ eo.s.apate ex̄ñs, qḋ.s.apa facit pus:ꝛ nō intellexit Aui. vt qdā iā male exposuerūt ꝙ dolor sedet cū eo qḋ facit pus.s.cū medicamine saniatiuo:nā tale medicamē in tali casu nō ꝯpetit:q2 adderet ad putrefactionē,sed intellexit vt sedet cum apertione vel resolōne,illud enī est ƀm dispōnē apparentē. Et subdit Aui. ꝙ ex eis aperit velocius cuꝫ auxilio cōnis est securi⁹. ℭ Et facta extractione saniei ꝛ quecūqꝫ sit illa,siue laudabilis:siue illaudabilis:tūc implenda est quarta intētio que est ad vlcus mūdificandū:quō aūt hec intentio impleat dictū est in cura vlceꝝ. ℭ Deinde facta mundificatiōe deueniendū est ad intentionē implendā.s.quintā,iplet aūt cuꝫ exiccatiuis:pmo ad ꝯnōnē predicte carnis ꝯuenientib⁹,ꝛ secūdo cū ꝯuenientib⁹ ad ꝯsolidationē. ℭ Dixit Gal. vbi.s. cū sanguis extra cutē existēs dissoluet.i.dissolut⁹ fuerit sensibilr iam:siue insensibilr:tūc necesse est cōtusionē.i.vulnus cum quo fiat cōtusio:vel etiā vulnus factū in scalpellatione vel apertione cōtusionis cū fortibus medicinis desiccari, dabis ergo ꝛ administrabis oīa que scis esse cōsolidatiua ꝛ cicatrizatiua:ꝛ dixit Gal. si sanguis ille cito resoluitur vulnus cito curabit. ℭ Anteqꝫ cōsolidatiuū medicamen approximandū sit,opꝫ diligēter attēdere ꝛ inuestigare:ne in aliqua cōcauitatū cōtusionis sanies remanserit:que ibi in consolidatione cōstringat. Dixit.n. Aui. cū ex resolutione.i.solutione carnis contuse ꝛ sanguinis in sanie perfecerimus illḋ qḋ nobis necesse est debemus apponere cōsolidatiuū:nisi sit sanies in cōcauitate aliqua detenta que exire nō valeat:ꝛ fiat lapis.i.igrosset ꝛ inspisset,ꝛ postea qualꝫ eā putrefiat ꝛ recidiuet ꝛ redeat ꝯtinuitatis solō. Lc de nouo vlceret mebrū.

3ª intētio de mūdificatiōe ꝛ carnē generātib⁹.

ℭ De vulnere composito cum dolore:aut vermibus:aut pruritu. Cap. xxxij.

Quoniam aūt dolor:ꝛ maxime qui intensus est cū ꝓstrationis virtutis totius corporis:ꝛ maxime mēbri in quo est:ꝛ est causa excitationis reumatis ꝛ defluxus humoꝛuꝫ ad ipsū:idcirco sollicitari oꝫ medicus ꝛ conari in oibus ꝯgōnib⁹ suis sic ꝓcedere, vt non excitet per ipsas dolor in mēbro in quo agit. ℭ Dixit ad hoc Rab. 14. ꝯtiñ. in oi curatione labioꝝ vlceris ꝛ ligatione oꝫ caute procedi:ita ꝙ nō fiat ad cām excitationis vehemētie:ꝛ ēt in sutura,ꝛ silibus vtendo ꝯtrario cause doloris ad mitigationē ipsius:ꝛ ꝓpter cautela est adhibēda si corpus patiētis fuerit calefactū aut repletū malis humoribus:qm̄ dolor erit tunc cū apatis calidi ꝛ difficultatis sanatiōe vlceris. ℭ Et si medicus vlcus inuenerit cū intēso dolore oꝫ ad sedationē ipi⁹ doloris festinare cum eis que dicta sunt in sermone tertio de cura doloris in generali. Et de vtilibus in isto casu sedantibus dolorē est vitellū oui cū oleo rosaꝝ mixtū superpositū. Dicūt ꝙ radix yreos elixata in aqua:deinde contusa superposita dolorē vulneꝝ tollit. ℭ Remisse aūt intentione doloris est ilico ab emollientibus qbus dolor sedat cessandum:qm̄ ipsoꝝ appropinatio est ꝯtra curationē vulneris. ℭ Uermes qñqꝫ in vlcerib⁹ generant:ꝛ maxime in immundis sordidis:quoꝝ generatio in eis est sicut generatio alioꝝ vmiū:ꝛ fit tamen ad generationē eoꝝ negligentia mundificatiōis ꝛ abstersionis vlcerū. Eos aūt interficiunt:vt dixit Rab. 13° cōtinē. folia persicoꝝ ꝛ folia capparis.s.succus eoꝝ imissus vel ipsamet folia cōtusa ꝛ superposita. ℭ Dixit Aui. 4° qnti.

De vermibus.

de rebus cōferentibus ad istud est succus calamenti fluuialis.s.itromissus. Dixit.n. Oribasius. ꝙ succus mentastri oꝫ imitti vlceri:ꝛ nō oꝫ superponi more emplastri:si calamētū ꝛ pulegiū cū modico sale cōtriueris:ꝛ vlceri superposueris vermes extrahet de vlceribus hoīuꝫ ꝛ brutoꝝ etiā. ℭ Dixit Constātinus superpone vlceri emplm̄ de pice liquida cerussa ꝛ polio:vermes enim occidit ꝛ vlcera sanat, ꝛ cōferūt alia amera:ꝛ ea que dicta sunt in sermone tertio cōferre ad vermes auriū. ℭ Quidā posuēt experimētū expertissimū ꝛ vtilissimū.s.ꝙ miliū solis puluerizet ꝛ exhibeat in potu cū aq̄ vel vino albo lymphato:nam vermes statim expellit ab ore vlcere hoīuꝫ:ꝛ ēt brutoꝝ si violēter eis in os iniectū fuerit. ℭ Pruriū aūt euenientē in vulnere abijcit vnguentū factū de terbentina ꝛ oleo ꝛ melle mixtis.

ℭ De vulnere composito cū fluxu sanguinis. Cap. xxxiij.

Sermo quartus ostendit ꝙ sanguinis exitus ex quacūqꝫ parte corporis exierit ꝓuenire nō pōt,nisi aut ex venis nō pulsantibus,aut ex pulsantibus. In nulla enī ꝑte alia corporis a venis dictis preterqꝫ in corde sanguis stans sub forma sanguinis reperit. ℭ Si itaqꝫ dixit Gal. 5° de inge.sani.scindat vena pulsuꝫ habēs,siue nō habens pulsū necessario multū fluit sanguinis. Scindit aūt vena vt ex ea sanguis fluat duplex.s.aut ex solutione in continuitate eius eueniente:aut ex relaxatione poroꝛū ꝛ orificio ꝓinde Gal. vbi supra de ipsis ꝛ de modo solutionis ꝯtinuitatis vene loquens dixit.sanguis de venis ꝛ arterijs egredit tribus modis.s.q2 aut extremitates.i.ora earum aperiunt:aut q2 pellicule ꝛ tunice eaꝝ findunt.i.soluunt,aut q2 resudāt sanguinē ꝑ poros eaꝝ:ꝛ he sunt imediate cause fluxus sanguinis ex venis:ꝛ qꝫuis ꝯsideratio modi relaxationis poroꝝ ꝛ orificioꝝ eaꝝ ꝑtineat ad partem habitā magis cū nō sint de genere solutionis cōtinuitatis:ꝛ sic de eis dictū est in sermone 4°. in caplo dicto:q2 tamen cū cura diuꝫ modoꝝ fluxus sanguinis cōicat in multis putaui bonū fore hic iterum de eis repetere. ℭ Habēt aūt predicte cause fluxus sanguinis imediate alias causas que dicunt esse mediate flux⁹ sanguinis. De quib⁹ exequēs Gal. vbi supra dixit.ora sua extrema venarū aperiunt:vel ꝑꝑ venaꝝ defectionē:vel q2 multus sanguis ad eas subito manauit:q2 extendēdo aperiat eaꝝ orificia,aut q2 aliqḋ acutū ea exterius tetigerit.s.intrando ora ꝛ aperiendo ea. ℭ Sāguis aūt a venis per resudationē emittit.s.resudās a poris eaꝝ,aut ꝑꝑ raritatē suaꝝ pelliculaꝝ.s. in textura poroꝝ suoꝝ,ꝛ sanguis in venis cōtentus est subtilis ꝛ sua subtilitate per eos egredit:aut q2 ora venaꝝ paruaꝝ subtiliū:siue capilariū aperiunt:que ora q2 nimia sunt egredit ex eis sanguis sicut desudatio:ꝛ sicut per poros egreditur:de his dixit Rab. 2° cōtinē. ꝙ sanguis ex extremitatibus venarum emittit:aut causa debilitatis earum:aut eo ꝙ sanguis erit superabundans declinās ad partē earū inferiorem.i.extremā sibi:aut eo ꝙ res calide extrinsecus eis suꝑpposite sunt extremitatibus earuꝫ:aut emittit per poros eoꝝ in desudatione:ꝛ desudatio fit penes raritatē ꝛ debilitatē pāniculi.i.tunice venaꝝ ꝛ subtilitatē sanguinis earum:aut fit qñqꝫ:q2 aperiunt orificia venaꝝ paruaꝝ. ℭ De causis quoqꝫ solutionis cōtinuitatis venaꝝ excipiēs vbi supra Gal. dixit. ꝙ pāniculi ꝛ tunice venaꝝ scindunt vel ꝑꝑ incisionem:vel ꝓpter fracturā:vel ꝓpter rasuras.s.factā ab aliquo humore vel alia re corrodente. Et declarās Gal. ibidē. causas causaꝝ dictaꝝ que sunt cause solutionis cōtinuitatis venaꝝ dixit.cām punctionis.i.vulneris venarū a punctura ꝓcedētis esse aliquid acutū.s.ꝑforans ꝛ causaꝫ cōtusionis earum esse aliqḋ durū ponderosuꝫ:ꝛ rupturā vene esse ꝓpter aliqḋ eā quasi extendēs:qḋ multis modis contingit.s.vt ꝑꝑ nimium ꝛ forte laborē:aut ꝓpter humoꝝ multitudinē venā vltra qꝫ pōt pati cōculcantiū:vel ꝓpter casum de alto loco, vel ꝓpter aliquod corpus graue ꝛ durum. per venā transeūs

Uena duplr scindi tur: vt ex ea fluat sāguis.

Lc sūt imediate fluxus sāguinis de venis sunt tres que ꝛ alias causas mediatas habent.

nam

nam si hoc gñe duꝝ super venas minutas: aut parũ sangui-
nis ꝛ spũs habẽtes ceciderit frãget .i. cõtundet eas: ꝛ si vene
plene extiterint scindunt paulisq̃ contusio in eis fiat. Ois q̃z
fortis opatio siue motus fracturã vene causat: vnde subdit
Gal. qbus vena in pulmone ex magna alta vocis emissione
rũpat nõ fit ꝓpter aliud nisi q2 fortẽ operationẽ operatus
est: ꝛ sic si aliqd pondus graue in collo feraẽ: aut graue qd
dam a terra leuat: aut si flatus diu retineaẽ: aut si fortis fiet
ascensus: aut aliud simile fiat vena causa horum necessario
scindatur. his enim oibus monstratur nimiã in venis extẽ
sionẽ: sicut accidit cum a fune extẽdatur aliquis nimis. Ue-
na quoq̃ que amplius capere nõ põt necessario crepaẽ: ma
xime .i. si cũ humore vẽtositas fuerit: sicut videm⁹ fieri i vtre
q̃ musto plenus existit: vter vero nimiuz vndiq̃ extẽsus hu
iũete musto: q2 amplius extẽdi non põt crepaẽ. ¶ Ex dictis
apparet q̃ causaꝝ exitus sanguis a venis alie sũt extrinsece
primitiue: ꝛ alie sũt itrinsece añcedẽtes vel ꝯiũcte. De qbus
q̃rta q̃rti. trac. 2. cap⁹ de fluxu sanguis. dixit Aui. disruptio
venaꝝ ꝛ eaꝝ incisio accidit ꝓp cãm primitiuã incidẽtẽ. sup.
vel pforantẽ vel cõtundẽtem: vel quõlibet aliter disrũpẽtem
pãniculũ ꝛ corpus vene: ꝛ pãniculũ eius: aut accidit ꝓpter
vehementiam motus cum repletione .i. supra repletionem
venaꝝ factis. Et dixit. apertio venarũ .s. orificioꝝ earuz fit
aut ꝓpter debilitatem in venis: ꝛ maxime ipsaꝝ virtutis retẽ
tiue: quare relaxanẽ earum ora: ꝛ aperiunẽ dilatata: ꝛ exit
ex eis sanguis: aut ꝓp vehemẽtiaz repletiõis extẽdẽtis: ꝛ ex
tẽdẽdo aperiẽtis orificia earũ: aut accidit ꝓpter motum for
tem vsq̃ ad vocẽ ꝛ saltum: ꝛ similes motus: aut ꝓpter vapo
rẽ venientẽ de foris pũgitiuũ ꝛ apitiuũ: sicut ẽ fum⁹ sulfuris
ꝛ similiũ. sup. aut ꝓp aliqd acutu pũgẽs ab extra: ꝛ aperiẽs
orificiuz vene. Et resudatio sanguis a venis fit. dixit. A. ꝓp
raritatẽ accidẽtẽ corpori venaꝝ ꝛ pãniculo eaꝝ. sup. aut ꝓp
subtilitatẽ sanguinis multã ꝛ resudationẽ corporis. Auer.
colliget. 7° stillationez vocauit. ¶ Et patet ex dictis q̃ inci
sio põt in vena cõtingere aliquãdo ita vt scindatur ſm longi
tudinem: aliquãdo ita vt scindatur ſm latitudinẽ: ꝛ tũc aut
totalẽ: ita vt oino secet vna pars ab alia: aut non totalẽ: aut
accidit vt pforetur cum aliquo acuto vt flobotomo. Et cor
rosio q̃nq̃ accidit vene in orificio eius ꝛ q̃nq̃ in alia parte
corporis ipsius: ꝛ oẽs predicti modi exitus ipsi⁹ sanguinis
possunt accidere vene tam pulsatili q̃z nõ pulsatili: pulsatilis
tñ minus parata est de se: vt ex ea exeat sanguis q̃z nõ pulsa-
tilis: qm̃ vt patuit in anatomia eaꝝ pulsatilis est composita
ex duabus tunicis: ꝛ est densioris texture ꝛ strictoruz orificio
rum: quare plus resistit causis supradictis tã intrinsecis q̃z
extrinsecis. ¶ Et sanguis siue venalis: siue arterialis diuer-
sificaẽ in q̃ntitate in hoc q̃ est multus vel paucus q̃ fluẽs ex
venis puis vel arterijs minutis ſm plm est paucus: ꝛ econ
uerso fluẽs ex grossis est mult⁹. Et fluẽs ex arterijs deterior
est ꝛ minus susceptibilis curatiõis fluẽte ex venis. Dixit Ga-
le. vbi supra. si vulnus in vena nõ pulsatili fiat difficile sana-
bitur. Si aũt in pulsante ſm quosdã antiquoꝝ nõ solũ diffi
culter. sed etiã incurabile erit. Ipsoruz tñ opinio ſm Gal. fal
sa est. vt supra patuit: sed veritas est q̃ solutio continuitatis
in arteria est difficilioris curationis q̃z in vena propter alte-
rãm tunicarũ arterie .s. interiorẽ esse cartilaginosam duram.
¶ Cum ergo Auer. 7° colliget. cap° de solõne cõtinuitatis
venaꝝ dixit. dicimus q̃ solõ cõtinuitatis in venis facilis est
ꝯsolidationis, intellexit in ꝯparatiõe ad solutionẽ cõtinuita
tis arterie: de qua ipse dixit. q̃ difficilis est exceptis in corpo
ribus pueroꝝ. ¶ Et in hoc q̃ est exire sanguinẽ multuz vel
paucũ cadit diuersitas ſm diuersa mẽbra a qbus fluit i hoc
q̃ est exitũ eius esse timorosum vel nõ: nã sanguis multus a
quibusdã mẽbris fluens est timorosus: ꝛ a qbusdam nõ. Et
Aui. quidem quarta quarti. tetigit q̃dã mẽbra a quib⁹ san-
gnis fluẽs est timorosus etiã si sit paucus ꝛ sũt: sicut matrix
ꝛ renes. Tñ dixit ipse ab istis mẽbris nõ emanat sãguis mul-
tus valde sũmatim: ꝛ subito ꝛ simul: imo q̃nq̃ multiplicatũ
cũ spacij tpis lõgitudine: ꝛ tunc prouenit ad sũt cessio: ꝛ sũt il-
laudabiles: sicut vlcera in ꝓprijs mẽbris hydropisim ꝛ simi
lia. Ad vlcera quidẽ cũ erit eis permixtus humor mordica-
tiuus corrosiuus acutus. Ad hydropisim vero cũ sua lõgi
tudine ꝯtrauerit virtutẽ digestiuam que est in epate. San-
guis tñ ab ipsis mẽbris dictis fluẽs: ꝛ nõ ꝑdurans nõ est ti-
morosus: imo bñ ꝛ faciliter curaẽ: ꝛ aliq̃ sunt mẽbra a q̃bus
sanguis fluẽs: siue multus: siue paucus: ꝛ siue perducet: siue
nõ est timorosus de qb⁹ est pulmo: sicut de eo patuit i sermo
ne q̃rto. In exitu .n. sanguis ex eo: siue mult⁹ fuerit: siue pau
cus est timor. Et dixit. A. diuersificaẽ fluxus sanguis quan
tũ ad esse magis vel min⁹ timorosus ſz diuersitatẽ mẽbroꝝ
a quoꝝ venis vel arterijs fluit. Dicam⁹ enim q̃ dispositio ꝓ
cessionis sanguinis a mẽbris diuersificaẽ cũ distiguunẽ ſm
diuersitatem ipsoꝝ mẽbroꝝ. v. g. sicut epatis ꝛ pulmonis: ꝛ
alioꝝ etiam viscerũ: ꝛ imo etiam mẽbroꝝ exterioꝝ: q2 de istis
mẽbris sunt a qbus parũ procedit sanguinis. supp. ꝛ de eis
sunt a qbus multus potest fluere sanguis: ꝛ in vnaquaq̃ di
spositionũ suaꝝ .s. pauci exitus: ꝛ multi sunt mẽbra que sũt
timorosa .s. cũ fluit ab eis: siue multus: siue paucus: ꝛ q̃dam
sunt absq̃ timore: siue paucus fluat: siue mult⁹. Et dixit. ab
vtrisq̃ .s. mẽbris predictis vt pulmone ꝛ epate est timor cuz
emanat sanguis plurimus. Et q2 Auic. nõ expressit de exitu
sanguis pauci ex epate: sumunt q̃dam q̃ in paruo exitu san-
guinis ex epate nõ est timor saltem magnus. ¶ Et sanguis
exiens ex arteria cũ hoc qd est plurimus: est etiam piculosior
ꝛ difficilioris curatiõis. Et periculosior quidẽ est: q2 q̃ in ar
teria est sanguis magis est necessarius corpori hñs secũ mul
titudinẽ vitaliũ spirituũ: quaꝓp in euacuatione eius virtutes oẽs
corporis maxime prosternũtur. Est etiã difficilioris curatio-
nis: q2 sicut dixit Aui. si cõtingat in vtrisq̃ .s. vena ꝛ arteria
fractura: ita vt inueniat sanguis in eis contentus viã ad exi
tum: tũc cõueniẽtior est arteria ad hoc vt currat qd in ea est
q̃z vena. Et causa est. dixit Aui. q2 corpus arterie est mobile
ꝛ cõtinue moueẽ motu dilatatiuo ꝛ cõstrictiuo q̃ motus impe
dit ipsi⁹ ꝯsolidationẽ: ꝛ sic remanet via parata exitui sangui
nis ex ea: ꝛ est etiã secũda cã dixit ipse: ꝛ q2 qd cõtineẽ i arteria
s. sanguis spũosus q̃nq̃ ꝯtrahitur: ꝛ q̃nq̃ expandiẽ: ꝯtrahiẽ
n. q̃nq̃ versus cor: ꝛ expandiẽ: ꝛ q̃nq̃ versus mẽbra: modo in
tali expãsiõe: q2 expellitur forti motu fortius ꝛ magis exit ꝑ
locum fracture eius: ꝛ hec est cã quare egrediẽ cuz quodam
saltu: ꝛ velut impulsus. Assignatur ẽt tertia cã .s. q̃ sanguis
in arteria ꝯtentus est subtilior. Et propter cõtrarias causas
sanguis exiens ex vena facilius cõstringiẽ: nõ enim moueẽ
vena motu predicto: neq̃ sanguis eius impetuose mouetur
neq̃ cũ impulsu: ꝛ est grossior. Et dixit Auic. diuersificatur
fluxus sanguinis ex arterijs inter se: ꝛ quoniam fit in quibusdã
eaꝝ difficilis valde ꝛ timorosus. sicut cũ fluit ex arterijs ma
gnis: ꝛ vt eis que sunt sup manus ꝛ pedes: qui nõ retineẽ sed
interficit ſm plurimum. Et in quibusdã fit facilis curatio-
nis: ꝛ sufficit eis ad curã cõstrictio sola: sicut in arterijs par-
uissimo q̃nq̃ currit ex paruis sanguis: ꝛ retineẽ ꝑ seipsum:
ꝛ similis potest assignari causa in fluxu sanguinis ex venis.

Signa significantia fluxum sanguis nota sunt sensui: ꝛ
per relationẽ possunt haberi. Signa aũt ei⁹ spe
cieꝝ distinctaꝝ ſm cãs sũt: q̃m factus a cã primitiua cogno
sciẽ per inuẽtionem alicuius causaꝝ primitiuarũ dictarum: ꝛ
aut similiũ illis. Et factus ſm viã resudationis ꝑ poros est
paucus ꝛ subtilis: factus võ ſm apertionez ꝛ dilatationem
poroꝝ: illi est paucus: ꝛ est tñ amplior facto ſm resudationẽ:
ꝛ illo grossior: ꝛ hoꝝ q̃libet faciliter ꝯstringiẽ ꝑ medicinas
stipticas: factus vero ꝓp corrosionẽ. dixit Gal. 5. de inge. sa.
in quocũq̃ mẽbro fiet non erit fortis: sed paruus ꝛ paulatim
exiens. ¶ Et auctor cõpẽdii dixit. si sanguis paulatim ema-
nauerit ꝛ color ꝛ dolor ei⁹ nõ velociter sanguis fit: certũ est
nõ extẽsiõe: s. ruptura: ꝛ ex vulnere: in corrosiõe esse: ꝛ ex incisiõe.

Solõ cõti nuitatis arterie difficilio ris ẽ cura tionis q̃ vene.

Fluxus san guis ma gis vel mi nus est ti morosus ſm diuer sitatẽ mẽ broꝝ a q̃ bus fluit.

Signa.

aūt factus est subito multus. ¶ Et sanguis arterialis discernit̄ a venali. Dixit. A. qm̄ arterialis exit cū saltu ⁊ impulsione: ⁊ ideo apparet ꝙ egrediat̄ nūc ⁊ nūc abscindit̄: ⁊ est vehementioris purpureitatis .i. citrinitatis q̄ȝ venalis: neqȝ declinat ad nigredinē: sicut sanguis vene: ac ēt eiꝰ essentie .i. solū modo dispō facit eū differre: qm̄ sbā sanguinis arterialis ē subtilis respectu sbē sanguinis vene ⁊ tactus insup inuenit sanguinē arterialem calidiorē venali. ¶ Dixit Gal. de .6. caplo opionis Hyp. ꝙ sanguis procedēs ab arteria in maiori pte debȝ esse tenuior ⁊ vehementioris rubedinis: aut erit forte raro grossior ⁊ vehementioris nigredinis: sȝ tñ in oibꝰ dispōnibꝰ est vehementioris caliditatis q̄ȝ sanguis q est in venis. ¶ Dixit Hyp. 7. aflo. in sanguis fluxu delipientia malū. Et. A. dixit alienatio ⁊ pmixtio rōnis malū: ⁊ i fluxu sanguis sūt male ⁊ ditical̄ dcm eoꝝ qm̄ accid̄t alienatio ex cā ipsius fluxus vt qn multꝰ fuerit cū multa spūs eductiōe: q̄re sequat̄ diminutio spūs aialis in cerebro: ⁊ inde alienatio. ¶ Et Gal. in cōmēto. dicti aflo. voluit ꝙ spasmꝰ supueniēs in fluxu sāguinis est malꝰ. Et Ras. 13. cōti. dixit. ꝙ quotiēs effusionē sanguinis de corpore supabundātē sequit̄ spasmus mortale signū ostēdit: qȝ ille spasmus est ex inanitione. Et Auic. dixit spasmꝰ accidēs ei cui accidit euātio ꝓpe sanguinea: ⁊ ꝓprie ex arteria ⁊ supflui est malū: qm̄ indicat̄ ꝙ fit ex inanitiōe q si nō fuerit cōfirmatꝰ difficillime curat̄: ⁊ si cōfirmatus ipossibilis erit curatiōis. Et inuit Gal. in dicto cōmēto. ꝙ si: supstite euātioni sanguinee alienatio siſ cū spasmo supraueniente signū est mortis: alienatio nāqȝ p se tm̄ est mala: ⁊ spasmus maioris malitie ē q̄ȝ ipse: q̄to ergo magis si fit cōpositꝰ spasmꝰ cū alienatiōe mētis. ¶ Dixit Iudeꝰ. si emittit̄ ab aliquo sanguis supabūdās de naribꝰ: aut euātiōe vene alicuiꝰ ⁊ sequit̄ ipȝ sincopis cū singltu patiēs moriet̄ velociter. Et dixit ēt si nō accidat sincopis: tȝ patiat̄ vomitū ⁊ fluxū ventris: ⁊ cū eis erit singultꝰ moriet̄ silr. Dixit. A. si accidat patiēti fluxū sanguinis singultꝰ est mortalis: qm̄ significat ipm esse de inanitōe. Et dixit Aui. si accidat ei sincopis cū singultu: siue sincopis icipiat cū singultu: siue subsequat̄, tūc mors est festina: qm̄ indicat̄ ꝙ exquo ille singultꝰ est ex inanitione silr illa sincopis erit ex inanitiōe: ⁊ fere totali euātione spūs vitalis: q̄re mors tūc venire festinabit. ¶ Dicūt qdā i dictis suis ꝙ sincopis supueniens sine singultu nō est semꝑ mortalis: imo aliqn̄ pōt esse bona cā: ꝑ quā fluxus sanguis restringit̄ vt patebit in cura. ¶ Dixit Gal. 3. de vtilitatibꝰ mēbroꝝ ⁊ ponit̄ .13. cōti. q̄tiēs ab aliquo emitti͂t sāguis de venis pulsatilis q sunt in coxa vel pede: ⁊ eiꝰ foramē fuerit magnum ⁊ largū impossibile erit ꝙ possit laborās eū vincere. sup. ⁊ silr erit in vulnere magno arteriaꝝ alioꝝ mēbroꝝ. Et dixit Ras. ibidem. si scindit̄ guadegi .i. guidez q est in gula: aut magna i ea fiat fissura fallax erit nāqȝ ad curā fluxus sanguis deuenit̄. ¶ Scire oȝ ꝙ Gal. sup. 1. hūoꝝ: vt q̄rto pōit̄ cōti. maior pe vulneꝝ recētiū humidoꝝ vtilitatē sequitur per emissionem sanguis: ⁊ ꝓpne si corpus fuerit repletū: qm̄ tūc q̄to maior fuerit sanguis euacuatio tāto maior erit vtilitas ⁊ securior ab apate: nā quotiens in tali huius dispōnis nō fuerit inanitio sanguis abūdans accidet maius apa. Et dixit Ras. ibidem. ait Gal. ⁊ Hyp. dixit. ꝙ oē vlcus recens ꝓter vlcus ventris curari oȝ ꝙ emittat̄ ex eo sanguis: aut in modica quātitate: aut in abūdātia: qm̄ ipso sanguie emisso de vulnere inflatio in circuitu erit modica. Ideoqȝ dixit Gal. si cessat manatio eius de se in strictis vulneribꝰ faciat ꝙ emittat̄. Dicunt ergo si q̄titas sanguis de vulnere fluēs fuerit q̄titati vulneris ⁊ dispōni mēbri vulnerati: ⁊ corporis in quo fuerit vulnus cōueniens sitendū est. Si vero fuerit pauca augeat̄: aut saltē a loco diuertatur. Si vero fuerit amplior debito: tunc constringatur.

In constrictione aūt sanguis. dixit Aui. oȝ cōsiderare vt scias: an vena sit an arteria illa que frac ta: ⁊ sis sollicitus in agēdo curam arterie plus q̄ȝ solliciteris ⁊ q̄ȝ agas in cura vene: qȝ periculosior est ⁊ difficilioris curationis: vt dcm̄ est: fluxus arterialis q̄ȝ venalis. ¶ Et scias ꝙ in q̄cūqȝ fluxu sanguis due res ꝓter nāȝ cōiungunt̄ necessario. s. vene vel arterie solutio: aut relaxatio ⁊ apertio: ⁊ hoc est morbꝰ: ⁊ ipse sanguis fluxus q est illiꝰ vene accidēs. Ergo necio in cura eius due surgunt intētiōes: vna ꝯ morbū: ⁊ alia cōsiderat accidēs: oportȝ ergo ꝙ intētionē vene claudere ⁊ sāguinē fluētē ꝓhibere. Ait. n. Gal. 5. de inge. sani. Dico vene sanguinē non posse cōstringi. nisi mā ad eā veniēs cesset: ⁊ fissura vene claudat̄. Et ex his duabus intētionibꝰ nascit̄ aliqn̄ vna intētio cōposita ex his ambabꝰ: ⁊ qȝ vt dixit Gal. ibidē. illud vulnꝰ: siue iste morbꝰ est cōpositus cū accidēte ꝓsternēte virtutē. s. cū fluxu sanguis multos: ideo oȝ vt inceptio in cura fiat a restringēdo fluxū sanguis: deinde vulnꝰ cōsolidet̄. Et Auic. dixit. in curatiōe fluxꝰ opȝ: vt incipiat̄ ⁊ retineat̄ fluxꝰ. ⁊ deinde curet̄ vulnꝰ .i. solo cōtinuitatis si affuerit: ⁊ sic loquutꝰ fuit Aui. qȝ aliq ex retinētibus fluxū curant ēt solutionē cōtinuitatis vt apparet: ita ꝙ aliqn̄ restricto fluxu solo cōtinuitatis fit cōsolidata: ⁊ non remaneat. ¶ Verūtn̄ cū pdictis duabꝰ rebus ꝓter nāȝ: aliqn̄ reperit̄ ⁊ tertia. s. cā morbi ipsiꝰ: q aliqn̄ est efficiēs ipsum: aliqn̄ augens vel seruās. Efficiēs cā cuȝ nō semꝑ pñs est: sed discessit sicut cā primitiua nō ꝑmanēs: ⁊ qn̄qȝ pñs est ⁊ manēs: sicut repletio vel humor acutꝰ corrosiuus. ⁊ silr est de cā agēte ⁊ cōseruāte: de qbus est dolor ⁊ motꝰ ⁊ iclinatio mēbri ad inferius: ⁊ mēbri vulnerati calefactio ⁊ silia. Cū ergo aliq causarum ipsaꝝ pñs fuerit: tūc ad curationē fluxus exigit̄ itentio curatiua tertia: q est ad cām ipsam abiciēdū: ideo dixit auctor cōpendij cām fluxus si existit amputa. Et amota cā ad fluxū te cōuertere cū pñs est cā: tūc principalis itētio erit ad ipsius amotionē. ¶ De cā aūt efficiente. dixit Gale. vbi supra. si ꝑ plenitudinē fuerit: possibile est: vt donec plenitudo fuerit crepatura vene fiat si nō cesset. Vn̄ festinādū est in purgāda sanguinis repletiōe: deinde fluxū sanguis ⁊ vulnus medicemur. ¶ Et Aui. dixit. si fluxus sanguis ꝓcesserit ex corrosiōe vene ⁊ silibꝰ causis manētibꝰ: tūc nō est tibi posse incipere a retētione fluxꝰ: nisi cā auferat̄ priꝰ. ¶ Et dixit Aui. de cā agēte ⁊ cōseruāte: opȝ vt ꝑparatio .i. curatio sit aggregans duas res: quarū vna est defectꝰ doloris .i. sedatio eius si adest: vel cautatio vt nō eueniat. supple. ⁊ silr esse attēdēdū ad alias dictas cās: ⁊ vt abijciant̄ pñtes ⁊ euitent̄ future. ⁊ altera est refrenatio cursus sanguis .i. cōstrictio ⁊ retētio fluxꝰ. ¶ Et hȝ pdicta vis curatiōis. vt icipiat̄ a cā veritatē regulꝰ operandoꝝ tñ coacte a vehemētia fluxꝰ sanguis oȝ incipe a curatiōe eiꝰ ⁊ dimittere cām. Ideo dixit Aui. si dispō fluxꝰ nō tolerat: vt auferat̄ cā eius ꝓp suā vehemētiā: tūc necessarius est vt retineat̄ fluxus cū retinētibꝰ ipm: ⁊ dimittat̄ intētio ad cām: donec fluxus sit sedatꝰ: ⁊ sedato fluxu opȝ redire ad abijciēdū cām vt nō recidiuent ⁊ redeat fluxus deterior: ⁊ hoc si cā remāserit: qn̄qȝ. n. sedato fluxu nō remanet cā. qm̄ cū sedantibus fluxū: qn̄qȝ auferet̄ ⁊ cā. Sūt enim de causis restringentibus fluxū. Dixit Aui. qdā q etiā auferūt cām sicut cauteriū: qd auferet corrosionē: siue humorē corrosiuum: ⁊ retinet fluxū. ¶ Perficit̄ aūt curatio fluxus sanguis dieta potione ⁊ chirurgia. ¶ Et dieta qdē cōsistit in debita administratiōe sex reꝝ nō nāliū: oȝ ergo vt morā trahat patiēs in aerē frigidū: ⁊ aerē calidū oino deuitet: ⁊ vt fugiat irā: furorē: verecūdiā: ⁊ stet in quiete ⁊ otio penitus ab oi motu abstinens: ita ꝙ ēt a locutiōe: ⁊ ꝓhibeat̄ strepitꝰ ⁊ murmur ⁊ abstinentia multoꝝ cū coitu opȝ vt mēbrū: ex q fluit sanguis situet̄ altius ⁊ nullo mō fricet̄ vel fortiter cōprimat̄: nec ipetuose manu tractet̄: ⁊ ꝓhibeat̄ infirmo aspectꝰ reꝝ rubeaꝝ ⁊ similiū: ⁊ maxie ne aspiciat: imo ⁊ si est possibile ne possit aspicere sanguinē suū fluētē: in pdicando ei ꝙ ampliꝰ nō fluit: ⁊ ꝙ si adhuc aliquātulū flueret redirct ad cōmoditatē eius: ⁊ effugiat vigilias ⁊ dormiat ꝑ posse ⁊ sit accubitus eius super latere opposito vel saltē supinꝰ: ⁊ nō dormiat in loco molli vel de

Signa ꝓnostica.

Cura per dietam.

Cura

plumis vt non supercalefiat in eo sanguis. Expedit tñ vt dū
patiens dormit semꝑ ei assistat q̄ sanguini ꝓuideat fluenti:
⁊ ne sup locum vulneratum patiens reuoluat̄ dum dormit.
¶ Et caueat oēs cibos sanguis gñatiuos oua sorbilia ⁊ vi-
nū: ⁊ fillamiñ virtus valde ꝓstrata fuerit. Sz vtat̄ cibis ifri
gidātibꝰ ⁊ sanguinē igrossantibꝰ sicut lactuca scariola endi-
uia portulaca faba fracta amidū ⁊ risuz kist ordei lentis lac
acetosū cucurbita melō citrullꝰ ⁊ cucumer caseus recēs sine
sale. Et q̄dā ꝯcedūt cibaria de pasta cū caseo pigui paꝝ salis
hñte. Et ꝯcedāt extrema aialiū rostra ⁊ pedes ⁊ vētres ⁊c.
Et ex fructibꝰ ꝯcedunt pira mala citonia sorba nespila cor
na granatā arācia limones berberis.i. pruna ceresa mora ꝑ
sica prunella: ⁊ his silia. ¶ Et potꝰ eoꝝ sit aq̄ frigida aceti
lymphatū vinū granatoꝝ aq̄ ordei iulep rosaꝝ vel violaruz
vel nenufarinū: aut de ribes vel limonū: ⁊ siña. ¶ Et si vtus
incipit debilitari ꝯceduntur pisces parui squāmosi de bōis aq̄s
sūpti cū agresta ꝯditi: ⁊ ꝯceduntur in casu vtutis carnes auiū
siluestriū sicut fasianoꝝ ꝑdicū turturꝝ alaudaꝝ: ⁊ aliaꝝ lau-
dabiliū auiculaꝝ paruaꝝ ⁊ ale: ⁊ extrema pulloꝝ: ⁊ tūc ꝯdiūt̄
carnes iste cū agresta vł alio succo stiptico frigido ⁊ sumach
vū eis decoctū est vtile: ⁊ ſm bonā cōmoditatē ꝯcedūt̄ car
nes edine ⁊ annualis agni ⁊ vitule lactātis: ⁊ siliū: ⁊ aq̄ cuz
qua extinguit̄ ferrū multotiēs ꝯuenit eis ad decoquēdū ci-
baria eoꝝ ꝯcedit̄ tūc vinū stipticū aromaticū. ꝯuenit enim
tale vinū stipticū aromaticū emorosagiā passis magnā: ⁊ oꝫ
vt eiꝰ cibi ⁊ potꝰ exhibeant̄ actu frigidi: ⁊ oꝫ vt sit q̄ntitas ci
boꝝ pauca vt bñ valeāt digeri. eoꝝ. n. q̄ntitas mēsurāda est
ſm robur vtutis: additio tñ in nūero cibationū melior ē q̄
in q̄ntitate ipsoꝝ. ¶ Et oꝫ vt patiens fluxū sanguis a coitu
abstineat sicut ab inimico. ¶ Omni die supfluitates ciboꝝ ex
purgent̄: ⁊ oꝫ vt totū regimē vertat̄ ad infrigidādū ⁊ igros
sandū plꝰ ⁊ minꝰ ſm diuersitatē cāꝝ fluxꝰ: etenim si cā eius
fuerit multa sanguis subtilitas: aut eius acuitas: regimē oꝫ
esse vltime infrigidatiuū ⁊ ingrossatiuū: ⁊ silr oꝫ vt q̄ntitas
cibi diuersificet̄ ſm diuersitatē cāꝝ eiꝰ. Etenim cā si fuerit
multa repletio q̄ntitas cibi: in vltimo subtilitatis siue diminu
tionis poni oꝫ. Et scias q̄ post sanguis sedationē restaurā-
da est virtꝰ cibo ſm q̄ntitatē sue ꝓstrationis: ⁊ ſm potētiā vir
tutis eius digestiue: nā nutrimētū nō restaurat vtutē nisi di
gerat̄. ¶ Dixit Gal. in lib. afo. ⁊ ponit̄ sic. 13. ꝯti. quotiens
de corpore sanguis emittit̄ supabūdās in dādo ei nutrimēto
cautela adhibēda est. tēperate etenim dādū est: donec resti-
tuat̄ ei virtꝰ digestiua vt oꝫ: ⁊ deinde nutrimētū det̄ ei in q̄
titate cōsueta: qm̄ si det̄ ei nutrimētū: in primis vltra debitū
añ sanationē eius ꝑfecte leniet̄ nā eius ex debilitate calidita
tis innate ⁊ corrūpetur eius digestio. ¶ Amplius in sermo
ne tertio de cura fluxus sanguinis nariū de dieta patientiuz
fluxū sanguinis dictū est ad quas curas recurrere oportet.
¶ De cura aūt fluxus sanguis per potionē sciendum est q̄ — *Cura per potionē.*
de ꝓueniēte a venis intrinsecis: ⁊ sine manifesto vulnere ex-
trinseco in sermonibꝰ ꝓcedētibꝰ sufficiēter dictuz est. Restat
ergo in hoc sermone de ꝓueniēte a venis extrinsecis sermo
fiat: ⁊ huiꝰ cura ꝑ potionē: ⁊ alia est gñalis ꝯueniens oibꝰ spe
ciebꝰ eius: ⁊ alia est spālis diuersificata ſm spēs eiꝰ distictas
distinctiōe causaꝝ ⁊ q̄ntitatis fluxus ⁊ membris quo fluit.
Pro his ꝯsequēdis in spāli dixit Gal. 5. de inge. sani. semꝑ.
s. ante aciē mētis tue passiōis cognitionē habeas: oꝫ enim te
q̄ntitatē fluxꝰ cōsiderare: ⁊ totā passionē inq̄rere. s. ſm cās ⁊
mēbra a q̄bus fluit: naz si fluxꝰ sit ex fissura magne vene ne-
cesse est vt curet̄ medicinis stipticis fortibꝰ: si vo de parua suffi
ciūt debiles. Et cura qdē gñalis fluxꝰ sanguis ꝓfert̄ eius cu
re spāli. ¶ De gñali aūt cura Gal. 5. de inge. sani. loquēs tri-
bus intētionibꝰ eā ipleri dixit. ait. n. sanguis retinet̄ si inge-
niabimꝰ qualiter crepatura ⁊ vene apertio opilet̄: ⁊ qualr ex-
trema. i. labia vulneris ꝯiūgāt̄: ⁊ q̄liter sanguis ab eo ad lo
ca alia ꝯuertat̄. Silr alij auctores ⁊ Auicē. curā ad has tres
intētiones gñales reduxerunt: ⁊ prima qdē que est opilatio

apertionis vene ꝯplet̄ ꝑ cās quascūq̄ opilātes. Opilatio aūt
in loco tripłr pōt fieri. s. aut coartatione q̄ fit cū q̄cūq̄ re vul
nus vel apertionē vene claudēte: aut attenuatorie sicut cum
clauditur ligatura: aut manu: aut digito: vel stuello vel plu-
maceolo: aut carnose: sicut cū gñatione carnis supra locum
apertū: aut inductione escare. Et opilatio qdē carnosa q̄ ꝓ-
p̄ie ex carne regñata fit: a Gal. reducit̄ ad opilationē coar-
tatoriā. Dixit. n. vbi. s. claudit̄ fissura de opilatione coarta-
toria q̄ fit per rem cadentē in medio vulneris: q̄ res i medio
cadens: aut est de sanguine ipso fluēte q̄ coagulat̄ i loco: aut
est caro ibi gñata: aut medicina stiptica vel glutinosa: vñ di-
xit Gal. opilat̄ fissura aut de re itertori: sicut sanguine in ore
eius coagulato: aut exteriori: sicut vellere leporino licinio spō-
gia vel corticibꝰ sup loco existētibꝰ: aut medicina viscosa ⁊
glutinatiua: ⁊ aliq̄n opilat̄ ex parte sui mēbri. s. q̄ regenera-
tur. ¶ Et de opilatōe attenuatoria. Dixit Gal. fissura opilat̄
aut ꝑ se cū ptes eiꝰ ꝯstringunt̄ cadente vna sup aliā egresso
de vulnere multo sanguine ⁊ vacuitate in eo cāta decidunt
ptes ꝑ seipsas: ⁊ fissura corrugat̄ ⁊ coadunat̄. sup. si ꝑ se hoc
nō fit: imo meliꝰ est nō expectare: donec ꝑ se fiat: tūc hat ista at
tenuatoria opilatio extrema vulneris ꝯiūgēdo sine medio:
ita q̄ ꝑ seipsa nō remaneat spaciū ꝑ q̄d possit fluere sanguis
q̄d qdez fit: aut ligatura: aut sutura: ⁊ ligatura fit aliq̄n sup
toto mēbro: ⁊ aliq̄n in solo loco fissure: aut opilat̄ attenua-
torie. Dixit Gal. a re ifrigidāte loco supposita cōdēsante sua
frigiditate ⁊ corrugāte ptes inuicē: q̄niis illa frida iuuent: ⁊
in q̄ntū vias claudūt ⁊ sanguinē igrossant: ⁊ a motu ꝓhibēt.
¶ Et scias ꝓ ꝑdictis opilatōibꝰ adimplēdis q̄ opilatio at-
tenuatoria maxime ꝯuenit vulneri sine ꝑditiōe sbe. In ta-
li. n. vulnere q̄citiꝰ fieri pr labia inuicē adducant̄: ⁊ adducta
teneant̄ cū ligatura ⁊ sutura si necia fuerit: ⁊ opilatio coar-
tatoria maxime ꝯuenit in vulnere cū quo est sbe ꝑditio: in
tali. n. vulnere stuellū cū ꝯueniēti medicamine ē apponēdū:
deide ad gñationē carnis est studēdū ⁊ ꝯsolidādum: ⁊ q̄nq̄
necia ē vtraq̄ opilatio coartatoria ⁊ attenuatoria. ¶ De fa
ciētibꝰ aūt ꝑdictas opilatiōes sūt: sicut dixit Gal. vbi. s. Vul
nus eniz opilat̄ cū grosso sanguie dū in eo coagulat̄ ꝑ q̄dli-
bet sup orificiū appositū vel inductū: sicut est caro q̄ ē sub cu
te ⁊ cutis ⁊ liciniū ⁊ medicina grossa viscosa: ⁊ iteꝝ ingeniā
dū est vt escare in vulnere fiāt: aut cū itētiōe ignis: aut cū ali
q̄ eiusdē vtutis: vt cū medicamine caustico. ¶ Et. A. de eis
dixit. cā retinēs sanguinē in loco est cā opilās locū exitꝰ: siue
opilet cū ex ligatura: siue cū repulsiōe: q̄ repulsio: aut fit cuz
bucellatiōe: aut sine bucellatiōe: aut cū escara fcā a cauterio:
siue medicia cauterizāte: aut opilet cū ꝯgelatiōe rei retente:
aut cū iuiscatiōe: aut cū exiccatiōe. i. stipticitate: aut incarna
tiōe: aut opilet coartatiōe carnis circūstātis venā fractā: q̄re
opilat ipsam ⁊ claudit opilatiōe vehemēti. In q̄bꝰ vbis. A.
vr reducere cām retinētē sanguinē ad nouē cās: quaꝝ q̄nq̄
sūt vere opilatiue. s. ipletio orificij cū bucellatiōe: ipletio eiꝰ
sine bucellatiōe: ipletio eiꝰ ꝑ ꝯgelationē sanguis: ipletio eius
ꝑ carnē circūdātē ⁊ iductio escare: ⁊ alie q̄tuor nō sunt sic ve
cāe opilatiue q̄niis ad opilationē attenuatoriā reducant̄: ⁊
sūt ligatura. s. ⁊ sutura iuiscatio ⁊ exiccatio: siue stipticatio
⁊ icarnatio siue ꝯsolidatio. ¶ Pro debita aūt approximatio
ne dictaꝝ causaꝝ: ⁊ ꝓ scia cui fluxui q̄ cā ꝯueniat oꝫ ꝯsidera-
re q̄ vena sit: vtrū pulsiua vel nō pulsiua. Et q̄nta sit vtrū ma
gna vel parua q̄ntū eiꝰ orificiū sit: an magnū: an paruū: ⁊ an vena
sit supficialis: an ꝓfunda. ¶ Eteniz si vena fuerit nō pulsiua — *Digitꝰ appositꝰ sup orificium vulneris q̄n ꝯferat: ⁊ q̄n nō: ⁊ q̄uo ⁊c.*
⁊ nō fuerit magna valde: ⁊ orificiū vulneris eiꝰ nō latū val-
de: ⁊ nō fuerit posita in ꝓfūdo: tūc maxie valet: vt dixit Gal.
vbi. s. q̄ digitꝰ ꝑmo in loco fissure pōat̄: ⁊ deide paulatim ve
na digiti ꝯstrigat̄ ita tñ vt nihil doloris iferat̄. Dixit Auer.
7. colliget. digito vena opilet̄. sup. si parua fuerit. Ait auctor
ꝯpēdij. si fuerit fluxꝰ sanguis ꝑ ꝑ pūctionē vel flegmonē fue-
rit. s. sit orificiū vene paruū paꝝ leuiter ponēdus est digitꝰ sup
foramē ⁊ paulatim: ⁊ suauiter illud digito ꝑmēdū ē: hoc. n.

duplr iuuat: vno mõ q2 sanguinē fluere ꝓhibet ⁊ sanguinis fluxu ꝓhibito iames coadunat᷑ i loco: neq3 v᷑ īfirmu oñcit: alio mõ: q2 forsitā ↄtigit ꝙ aliq̃ gutta sanguis supra foramē ei᷒ coagulat᷑ q̃ sanguinē fluere ꝓhibet: multotiēs.n. hoc cue nit cū foramē est angustū: ⁊ nõ fuerit in arteria: nā i foramine arterie rarissime ↄtigit sāguinē coagulari ꝓp calⁱatē ⁊ subtilitatē ei᷒: ⁊ motū sui ⁊ arterie: nisi arteria illa fuerit de minimis: in qbus fortasse ꝑ appositionē digiti coagulabit᷑ sanguis. Et hic mod᷒ cure ꝑ īpositionē digiti reducit᷑ ad deci mū. als. q̄rtū modū opilatiõis fm Aui. dixit eni3 ꝙ ipletio cure cū refrenatiuis ꝓuenit cū strictura iplēte.s. orificiū vulneris cū digito: dz eni3 digit᷒ totū cooꝑire vuln᷒: ⁊ hat. dixit Aui. cū digito alteri᷒ manuū nõ cessante retinere.s. imponēte digitū donec ↄgelet᷑ sanguis ⁊ fiat ipletio.s. intētionis ꝑdicte q̄ est ꝙ ↄgelet᷑ sanguis ⁊ ipleat᷑ vuln᷒ eo ↄgelato: ⁊ ꝓhibeat᷑ fluere: ⁊ hoc fit cõiter in spacio hore vni᷒: in q̄ spacio nõ dz digit᷒ a loco amoueri: postq3 aūt ↄꝓhēdit᷑ ꝙ sanguis sit ↄgelat᷒: tūc digit᷒ suauiter amoueat᷑ ⁊ dimittat᷑ sanguis ↄgelat᷒ in loco ta diu stare donec cadat ꝑ seipsu3. Et scias ꝙ opilatio cū digito nõ ↄuenit nisi qñ solū vna vena fuerit aꝑta. Si aūt plēs fuerint aꝑte: tūc opilatio cū digito nõ ē sufficiēs eas opilare: q̄re ad alios modos curatiõis recurrēdu3 est. ¶ Qz si p̄dicta curatio nõ suffecerit: aut fuerit arteria siue vena: ⁊ orificiū mai᷒ q3 qd cū digito possit opilari: aut fuerit posita in ꝓfundo: tūc opilatio fieri dz cū medicina sāguinē ↄstringēte q̄ apud medicū: vt Gal. ꝑcepit semꝑ dz ēē ꝑparata: ⁊ talis medicina ē: q̄ est glutinatiua aut stiptica exiccatiua ⁊ carnis gñatiua ⁊ ↄsolidatiua: ⁊ talis medicina fz Aui. vulneri apponi pōt duob᷒ modis: vno mõ bucellatiõe. ⁊ iste mod᷒ est qñ medicina ↄcā iter foramē vene imittit᷑ ꝑ se. vel cū licinio ea inuoluto, vel asꝑso q mod᷒ dixit Aui. nõ ē possibil. nisi in arterijs. sup. ⁊ venis magnis in qb᷒ orificiū fcm̄ ē magnū: ita ꝙ itra ipm pōt pōi liciniū siue stuellu3, sicut bucella q̄dā. Dixit Aui. sine bucellatiõe, ⁊ iste mod᷒ dixit ipse qñ illa res, ⁊ illa medicina, siue ꝑ se, siue cū licinio i vulnere ponit᷑ ꝓpter qd velut bucella mittat᷑ intra orificiu3 vene vel arterie ⁊ sicut stuellū vel liciniū apponēdū intra orificiū vene vel arterie, ita ꝙ illud possit itrare: ⁊ tñ totū opilet orificiū: ita medicamē apponēdum sine bucellatiõe dz ēē fm q̄titatē vulneris: vt totū vulnus opilet: ⁊ hoc itellexit Gal. cu3 loco dicto dixit. ꝙ dz esse multe q̄titatis: q2.s. q̄titatis opilātis totu3 vulnus: siue magnū fuerit: siue pūū: ⁊ sicut in vulnē magno magna de eo exigit᷑ q̄titas: ⁊ in pūo pūa: vt dixit. Aui. q̄rta q̄rti. de flōmia. dz itaq3 hoc medicamē intus in vulnere pōi: dūmõ vulnus tm̄ sit ꝙ itus imitti possit. Si aūt esset vuln᷒ tam pūū ꝙ medicamē itus poni no valeret: tūc dixit Gal. ꝙ dz apponi supra vuln᷒: ⁊ tā in paruo q3 in magno vulnere medicamē cape dz ēt ꝑces in circuitu eius. ¶ Qz si medicus ad ifirmū vocatus viderit ꝓp emorrosagiā magnā virtutem dissolui: silico dixit. A. dz digit᷒ vnius manuu3 intra vulnus mittere: ⁊ cū alia manu medicamē parare: ⁊ statim digito extracto cū alia manu medicamen apponere: pōt ēt hoc fieri ꝑ astātē. Et loquēs Aui. de hoc in exeplo extiturap in fractura guidez venap colli. dixit. strige.i. opila vulnus cū digitis vni᷒ duap manuū ante.s. se.i. qm̄ ↄtrahit᷑ ꝑ talē opilationē: s3 sanguis: nisi ↄtrahat᷑ sup se apud principiū suū: qd principiū: q2 est ifra fracturā guidez: q2 eius pricipiu3 est epar. Jō Aui. dixit añ se: q2 ex ꝑte epatis sicut ecōuerso oporteret fieri post se.i. supra locū vulneris versus epar: ⁊ qm̄ cõtrahit᷑.i. retrahit᷑ sanguis ad suū pricipiū: vbi.i. postq3 coartat᷑ digitus vt dcm̄ est: ⁊ deinde admistrantur medicine ei ⁊ puluilli apud orificiū eius cū manu altera. ¶ Et in hora appositionis medicaminis dicti dixit. vbi supra. dz vt festines ad dictā medicinā supponēdu: sc3 vulneri sicut stolidi medici faciūt: hi enim sanguine adhuc fortiter fluēte medicamē supimponunt: ⁊ tūc sanguis exiēs delet medicamē de loco ⁊ impellit ipm: vt nõ possit labijs adherere: ⁊ humectat ipm medicamen ⁊ liquidū reddit faciens ipm labere: ⁊ eius ꝓhibēs infscationē: sed dixit Gal. pumitus digito vulneri imisso cõprimat᷑: ⁊ aliqualiter stringat᷑: vt supra dcm̄ est: digito mediāte aliqd sanguis i loco coaguler: ⁊ tunc medicamē paratum hebētū remoto digito ilico superponat᷑. ¶ Et iposito medicamie vulneri. dixit Gal. liga medicamē qd icipit superius: ⁊ tēdit iferius vsq3 ad locum foraminis illud ducēs. Et Aui. dixit i dicto caplo de flōia. ꝙ medicamen dz ligari ligatura firma ⁊ tenaci: vt non labat᷑ medicamen a vulnere: ⁊ vt per ligaturā fluxus sanguis refrenet᷑. Et ob hāc dixit Gal. ꝙ fascia dz quater vel quinquies circūuolui: ⁊ dz ligatura supra orificium vulneris hr̄e pricipium: ⁊ ibi dz esse magis stricta ⁊ dz īde ꝓcedere versus pricipiū vene semꝑ gradatim min᷒ stringendo: nam talis est ligatura q̄ vt patebit iferi᷒ suo capitulo: medicamē firmum in loco retineat: ⁊ fluxū humorū ad locū vulneris ꝓhibeat. Cū ergo dixit Gal. liga a superiori descēdens versus iferius: ⁊ nõ ecōuerso ab iferiori versus superius: itellexit qñ vulnus fuerit in vena ascēdēte ⁊ clausa methodo ꝑ corpus: ⁊ qñ vulnus est in ꝑte vene supiori: s: na3 in tali casu op3 vt ligatura ꝓcedat a supiori ad iferius: q2 sic ligādo ꝓcedit᷑ versus p̄cipiū vene: vt ius qd dz duci: vt ꝓhibeat᷑ fluxus sanguis: q ab iferiori vulneris.s. a p̄cipio vene ad superius.s. ad ipm vulnus curret. ¶ Dixit Gal. fiat ligatura a supiori ad iferius ⁊ nõ ecōuerso. sicut facimus in manibus ⁊ pedibus.s. qñ ligauimus manus ⁊ pedes ligatura dolorosa grā diuertēdi a cētro corporis ad extrema: qm̄ tūc icipimus ligare manus ab humeris: ⁊ pedes ab anchis descēdēdo versus eop extremitates: vel expone: vt dicūt qdā: ⁊ ēt bñ fiat ligatura a superiori ad iferius.s. in vulnere vene supioris: ⁊ nõ ecōuerso.s. ab iferiori ad superi᷒ facim᷒ ligaturam in manib᷒ ⁊ pedibus.i. in vulnere venap manuū ⁊ pedū. sup. ⁊ venis oibus alijs que sub p̄cipio suo sut: ⁊ in qb᷒ ad hoc vt ligatura ꝓcedat versus p̄cipiū vene icipimus ligare ab iferiori ⁊ tēdimus ad superius. Et dixit Gal. ꝙ p̄dicta ligatura pōt fieri in oi mēbro ꝓpter q3 in panniculis cerebri: ⁊ cā est: q2 ꝓp craneū nõ attigat ad ipsos strictura ligature caput ēt nõ h3 lōgitudinē quā illa ligatura reqrit. Dicit. ⁊ ꝓpter nõ attingere ad mēbrū vulneratū stricturā ligature. ipsa ēt fieri nequit in venis mēbrop itrinsecop spūaliū obstātibus costis ⁊ thorace. ¶ Et de predicto mõ curationis. dixit. A. q̄rti q̄rta op3 vt hec medicia ligatura retineat᷑ cu3 puluillis appositis: ⁊ ꝓprie factis de spōgia: ⁊ cū vittis fortis stricture strigētibus ipm.s. ꝓpter hoc ꝙ strictura sit talis ⁊ tāta: ꝙ iō fit de attrahētibus humores ad locū: imo sicut dixit Aui. cū ↄuersione eius q̄ est attrahēs.i. facto conuerso mõ illi. nā ista dz esse ꝓhibēs huorē ad locū fluere. fiat ergo strictura talis vt sit ꝓpe orificiū. sup. ⁊ sup orificio.i. stricta. deīde inuoluat᷑ vadēs retro.i. versus p̄cipiū ⁊ locu3 vnde fluit sanguis: siue vadat versus supiora siue versus iferiora: ⁊ solue.i. relaxa siue minora stricturā gradatim. dz enim ligatura sup orificio ⁊ ꝓpe ipm esse stricta: ⁊ quāto magis ꝓcedit in elogādo se ab orificio tāto dz esse min᷒ stricta. ¶ Et q̄uis ligatura debeat esse mõ dicto stricta: nõ tñ dz esse dolorosa. Jdeo dixit Aui. nõ op3 vt ꝓueniat᷑ cū strictura dolorosa: s: imo ꝓhibitio flux᷒ fiat cū strictura q̄ sit ifra dolorē: ⁊ hoc dixit ipse fiat nisi illud.s. facere stricturā dolorosa3 sit neciu3 facere in ꝑmis.i. in p̄cipio. hoc aūt neciū foret qñ flux᷒ sanguinis esset vehemēs: in quo casu eēt necessaria strictura fortis vt fortiter faciat adherere aut labia vulneris aut medicamen appositu: ⁊ non curat᷑ tūc de aliq̄li dolore. verūtñ talis strictura nõ esset ↄtinuāda: qm̄ finaliter nocumētū eius esset maius iuuamēto ipi᷒: ideo cū ꝑ ipsa3 minoratus fuit flux᷒: ⁊ tūc dz deduci ad stricturā ↄueniēte non dolorosam. Jō dixit Aui. deinde mollifica eā.i. fac eam magis laxam paulatim. ¶ Et q2 aliqñ vehemētia fluxus nõ sufficit ligatura facta in p̄cipio dolorosa: ideo dixit Aui. multotiens est necīa sutura fixure carnis: ⁊ vt colliges labia eius ⁊ vittis tegas. Et

Medicina sāguinē cōstrictiua q̄s cōditiões hr̄e dz.

Digito apposito orificio vulneris paret medicamentū.

Medicamē apponi dz orificio vulneris sedato aliq̄liter fluxu sanguis.

Ligatura vulneris q̄liter fieri debeat.

Ligatura non dz esse dolorosa nisi forte i vehementi fluxu ⁊c.

ſubdit. multotiēs ſufficit collectio labioꝝ ⁊ poſitio puluillo rū.ſ.abſq3 ſutura vene pꝛt: ⁊ hoc dcm̄. A. pōt ⁊ dʒ reduci ꝑ impletione ſcḋe intētionis gñalis ſupradicte: de qua dicet. ℂ Cūq3 ligaturā cōpleueris. dixit Gal. vbi. ſ. mēbꝛuʒ adeo ſituetur vt vulnus ſemꝑ ſit ſuperius: ⁊ non decliue iferius: ita tñ vt dolor nō generet ex illo ſitu: qm̄ vt ait auctor cōpē dij. nulla res nocibilior ⁊ ſanguis ꝓuocatior eſt q̄ꝫ dolor ⁊ in clinatio mēbri. Et Aui. dixit. ſit ꝑparatio tua quā facis mē bꝛo ſm ꝙ opꝫ: ⁊ eſt vt ſit oꝛificiū eius magis ymū q̄ꝫ pꝛinci piū. ſ. venerita vt qñ eſt. v. g. in inferioꝛibus inteſtinis vł ma trice ⁊ ſilibus: tunc ſternat̃ ſtratum aliqḋ qḋ eleuet iferioꝛa ⁊ deponat ſuperioꝛa: iſtud tñ fiat ſm maioꝛē elongationē q̄ eſt ex doloꝛe. i. fiat ita vt vel non doleat oino vel remiſſe mul tū: ⁊ hūc modū adminiſtra vſq3quo eleuat̃. i. reſtrict⁹ ſit ſan guis. Almā. dixit. mēbꝛū ſurſuʒ. i. v̄ſus ꝑncipiū vene eſt eri gēdū ⁊ taliter locādū ne in eo doloꝛ ſentiat̃. ℂ Et facta loca tione mēbri ⁊ eius debita ſituatiōe ſupꝛa ligaturā: vt dicūt. manus ponēda eſt ⁊ leuiter ſupꝛa vittas ꝑmēda ⁊ ɔſiderandum eſt an ſanguinis fluxus ꝓſequat̃ an nō: ⁊ ſiquidē ꝓſe quit̃ fluxus: ligatura ſoluēda ⁊ medicamē reapponēduʒ eſt ſupꝛa illud qḋ erat ⁊ i circuitu eius: deinde iteꝝ liga. Si vō ſanguinē fluere nō videris aut paruiſſimū qḋ: de quo nō ſit curādū ligaturā dimitte. Quidā aūt dicūt. manū apponen dā eſſe ſupꝛa medicamē anteq̄ꝫ ligatio fiat: ⁊ ɔſiderādū ē de fluxu: ⁊ dicūt. ſi medicamen pꝛius appoſitū ꝓꝑ ſanguinē re mollitū ſit ⁊ nō adheret neq3 iuiſcet̃ loco amouēdū eſt ⁊ ſta tim ſupꝛa vuln⁹ digitus vel man⁹ apponēdus eſt donec aliud medicamē paratū poſſit ſuppont. Cūq3 videris fluxū reſtri ctū amoue manū ⁊ liga vt dictū eſt. ℂ Dixit Gal. ibidem ꝙ dimittat̃ ſata ɔueniēs ligatura: ⁊ poſt tres dies ſoluat̃: qm̄ dʒ tandiu moꝛari donec de carne tm̄ generet̃ ꝙ ſufficiat ad opilādū venā: ⁊ ideo ante tres dies non debet ſolui: qm̄ nō putat̃ ante iſtud tempus nām feciſſe ſufficienteʒ generatio nem carnis neq3 incarnationem in loco. poſt tres āt dies dʒ ſolui, eo ꝙ aliquādo in tanto ſpatio medicamē appoſitum iam exiccatur: ⁊ in quādam quaſi cruſtam conuertitur que quādoq3 nimia ariditate in partes multas ſeparat̃ ⁊ ſepata ⁊ ſciſſa in ꝑtes non cōuenienter opilat. ⁊ qñq3 etiā ledit ſua ſiccitate. Soluta āt ligatura. dixit Gal. ſi medicamē videris eſſe cōglutinatū. i. bene adherēs, nō amoueas etiā ſi tibi ap pareat exiccatū, ſʒ de eodē medicamine ſupꝑduces ſupꝛa pꝛi mū ⁊ in circuitū, qm̄ ſupinductū illud qḋ ɔglutinatū ē exic catū humefaciet. ℂ Dixit Aui. ſuper cōgelatione ſtringe li gaturā ſtrictura adherēte que non ſeparet̃ donec incarnet̃. ℂ Et qꝛ multis nō apparebat ꝙ vuln⁹ poſſit incarnari ſtā te ſtuello ⁊ medicamine intra ipm̄, ⁊ per ɔñs ꝙ ligatura dʒ ſolui ⁊ ſtuellū cū medicamīe amoueri ad finē vt icarnet̃. A. vidēs. ꝙ hoc nō eſt neccīū dedit modū ſʒ quē vuln⁹ pōt ɔſo lidari nō ſoluta ligatura ⁊ nō amoto ſtuello, ⁊ mod⁹ eſt, ꝙ ē licinij nā regit in expꝛeſſione ipſius paulatim ab iterioꝛi incar nata, ita vt ſicut gradatim ꝓcedit incarnatio, ita ⁊ gradatiʒ ꝓcedit licinij ad exterioꝛa expulſio, ⁊ ſic cū totalis fuerit fcā vene vel arterie icarnatio ſilr ⁊ licinij fcā erit totał expulſio. Ait Raſ. 13. ɔti. dico ꝙ nō eſt neccīū iponere liciniū loco alte rius ne ꝓhibeat glutiatiōnē. qm̄ caro q̄ gñat̃ ſemꝑ expellit liciniū paulatim paulatim: quotiēs gñat̃ ⁊ creſcit: neq3 hoc: vt dicūt. eſt min⁹ poſſibile. nā ꝗ̄ꝫ ſit fruſta oſſiū: ⁊ alia ſilia ꝑ vuln⁹ ex expelleret ſicꝰ multotiēs ipa facit. ℂ Si vō ſoluta ligatura poſt tertiuʒ diem medicamē ꝑ ſeipm̄ ceciderit. dixit Gal. ingre tūc cū digito vtrū de medicamine int⁹ aliqḋ remā ſerit. ⁊ ſi ſic dimitte: attñ ſupꝛa illud cuʒ eodem medicamine adde. ℂ Dixit. A. ſtringe ſupꝛa medicinas reſtrictiuas pul uerizatas raro: ita nō ſepe: qꝛ ſepe ñ dʒ ſolui ligatura ⁊ amo ueri medicina appoſita: vt alia apponat̃. Uoluit ergo Gal. ⁊ ſilr alij volūt. ꝙ ſiue ceciderit medicamē ſiue nō ſiue remāſe rit de eo ſiue nō tꝑe ſolōnis ligature: eſſe iteꝝ de medicamīe apponēdū ⁊ hoc tādiu faciēdū eſſe q̄ꝫdiu caro gñet̃ tāta ꝙ

Situatio mēbri a q̄ fluit sanguis q̄lis dʒ eſſe.

vuln⁹ vene vel arterie ea coopiat̃. poſt illud curādū ē vuln⁹ carnis: vt cetera vulnera. ℂ Et medicine q̄dē ſanguinē con ſtringētes: q̄dā ſūt ſimplices: ⁊ q̄dā ɔpoſite. Et ex ɔglutinā tibus ſimplicib⁹. dixit. A. q̄rti q̄rta eſt gipſuʒ ablutuʒ: de q̄ dixit Raſ. 13. ɔti. dico ꝙ gipſuʒ cū albumie oui adheret coꝛ pori: ita ꝙ nō pōt remoueri ab eo niſi cū lima. A. aūt ſubdit ⁊ glutinū decoctū. i. viſc⁹ decoct⁹ vel glutē de coꝛijs bonum decoctū cū aq̄. Et ſubdit. A. ⁊ amilū ⁊ puluis molēdini ſiue farina volatilis ⁊ gūme. ſ. gūmi arabicū ⁊ dꝛagagātū ⁊ th⁹ pingue ⁊ raſina ⁊ terra ſtrem⁹. i. terra ſtelle: pꝛo qua ponit̃ gipſum. Et de ɔferētib⁹ valde eſt terra ſigillata. glutinat. n. ⁊ fluētē ſanguinē ſiſtit. Et dixit Aui. ꝙ rane ſm ꝙ dr̃ ſūt hu ius gñis. i. puluis eaꝝ exiccataꝝ. ℂ Et de medicinis exicca tiuis q̄ ɔueniūt ēt in gñatiōe carnis ⁊ ɔſolidatiōe carnis. di xit. A. ſunt aloes ⁊ coꝛtex thuris ⁊ grana paſſulaꝝ valde cō trita ⁊ galle cū oleo cōbuſte: ita ꝙ qñ ɔplet̃ earū inflāmatio extinguent̃ ⁊ papir⁹ aduſt⁹ reſina. ſ. ſicca ⁊ ſcoꝛia ferri ⁊ ſter cus eq̄ ⁊ ſterc⁹ aſini aduſtū ⁊ cinis oſſiū nō ablutoꝝ: qm̄ ab luta ꝓhibēt glutinationē. ſ. labioꝝ ſeparatoꝝ ⁊ ſpōgia no ua ſubmerſa in oleo aut vino aduſta ⁊ pili aduſti dr̃. n. ꝙ pi li vſti ſuppoſiti loco: de q̄ emittit̃ ſanguis icidūt iuʒ oino. ⁊ de ɔferētib⁹ vtilr̃ eſt cinis oſſiū cruris bouis ɔbuſtoꝝ: ⁊ ci nis ligni q̄rcus vel mirti: ⁊ cinabꝛiū cū pilis lepoꝛis ⁊ albu mine oui: ⁊ galle incēſe vt ſiāt ſicꝰ carbo ⁊ in aceto extincte: ⁊ coꝛiādꝛū toꝛrefactū ⁊ vulneri ſuppoſitū eſt vtile. ℂ Medici ne āt ɔpoſite pñt mlte fieri ex medicinis glutinatiuis ⁊ eaꝝ ſilib⁹. Et ſilr pñt fieri multe ex dictis medicis exiccatiuis: ⁊ eaꝝ ſilib⁹. ⁊ ſilr ex medicis glutinatiuis ⁊ exiccatiuis ſil ad inuicē mixtis. De qb⁹ dixit Gal. 5. de inge. ſa. ꝙ laudabilioꝛ eaꝝ. ſ. ɔpoſitaꝝ eſt illa quā ipſe opabat̃ in reſtringēdo ſan guinē de pelliculis cerebꝛi fluētē: ⁊ eſt thus alicui⁹ pōderis qḋcūq3 ſit illud ⁊ aloes medij pōderis puluerizat⁹ ⁊ cū albu mine oui tēperat⁹ donec ad mellis ſpiſſitudinē veniant: ⁊ in vellere lepoꝛino. i. in pilis velleris inducta ſuꝑ vuln⁹ vene vł arterie poſita. Et dixit Gal. melioꝛē. n. medicinaꝝ hac nulla tenus inuenire potui: ⁊ miroꝛ ſi melioꝛē aliqs iueniat q̄ꝫ ſit illa. thus pinguoſū in reſtrictione ſanguis opat̃ duplr̃. ſ. ſua viſcoſa ſba oꝛificiū vene obturante ⁊ ſua moderata ſiccitate aliq̄ꝫtulū in vulnere carnē gñante. aloes vō vno mō opat̃. ſ. multa ſua ſiccitate ꝑtes ſolutas incarnādo ⁊ ſoluēdo. multa enim ſiccitate eget̃ ad incarnādū mēbꝛa que nō ſunt mollia q̄lia ſunt vene. Et qꝛ thus duplr̃ ɔuenītiā de eo pōit̃ duplū ad aloes qḋ tñ vno mō ɔuenit. Et foꝛtaſſe ēt pōd⁹ aloes di midiat̃ ad pōd⁹ thuris ne foꝛtaſſe ſua nimia ſiccitate carnis impediret gñationē: ⁊ ſub his pōderib⁹ auctoꝛ ɔpēdij etiaʒ hāc poſuit medicinā Gal. cū ſubſequēter hac medicina ſub diuerſis tꝑib⁹ medicauerit. Et ait. hāc medicinā diuerſimo de facio. nā aliqñ pono duas ꝑtes thuris: ⁊ vnā aloes: vt di ctum eſt: ⁊ aliqñ pono de eis equalr̃: ⁊ aliqñ pono de aloes plus q̄ꝫ de thure: ⁊ hec diuerſitas ɔpōnis ei⁹ pōt ɔtingere ex duob⁹ ꝑmo ex intētione ſupꝛa a vulnere: ⁊ eius accñte. ſ. ipo fluxu. nā ſi intētio fuerit magis ad ipm̄ fluxū ɔſtringēdum: tūc ponit̃ plus de thure. Et ſi intētio fuerit maioꝛ ad incar nādū tunc ponit̃ plus de aloe: ⁊ ſi intētiones ꝑdicte fuerint eq̄les: tūc ponit̃ de eis equalr̃. Scḋo ɔtigit dicta diuerſitas ex diuerſitate coꝛpoꝝ vel mēbꝛoꝝ in ɔplōne ipſoꝝ. nā dixit Gal. in coꝛpoꝛib⁹ duꝛioꝛibus maioꝛ q̄ꝫtitas aloes ponat̃. in mollioꝛib⁹ vō maioꝛ q̄ꝫtitas thuris. ſuꝑ. ⁊ in tēperatis pōit̃ de eis equalr̃. ⁊ pñt pꝛedicta duo diuerſificātia adinuicē cō poni ſicut ſi fuerit maioꝛ intētio ad incarnādū ⁊ fuerit coꝛp⁹ vel mēbꝛū ſiccū duꝝ: tunc adhuc ampli⁹ dʒ apponi de aloes ⁊ ſi fuerit ecōuerſo amplius de thure. Et dixit Gal. aliqñ lo co thuris pono puluerē eius. ſ. minutum ⁊ thus ⁊ coꝛtices eius: ⁊ hoc erat qñ intētio ad incarnādū erat foꝛtioꝛ: ⁊ intē tio ad ſiſtēdū fluxū debilis i coꝛpoꝛe ⁊ mēbꝛo duro: qm̄ pul uis ⁊ coꝛtex eius ſicciores ſūt potētioꝛes ad incarnādū. Cuʒ ergo vis medicamē viſcoſū ⁊ opilatiuū facē. dixit Gal. elige

Medicine ſimplices ſanguinem ɔſtringentes.

Medicine ɔpoſite ſanguinē ɔſtringentes.

thus gūmosū ⁊ albū qd̄ nō frāgit cū dētibus cuȝ cōprimit sed glutinari vt sicut mastix. Almā.tn̄ in septimo p̄dicto medicamini addit sanguinē draconis: q sua viscositate incarnet vt aloes. Et dicunt.medicamen hoc Alm̄.est optimū: ⁊ qn̄ q̄rit incarnatio plusq̄ ꝯglutinatio ē meli⁹ eo qd̄ posuit Ga. medicamen tn̄ Gal.est meli⁹ eo qn̄ amplioꝛ q̄rit glutinatio. Et Ras.in diuisionibus.p̄dicto medicamini Alm̄. addidit sarcocollā: qꝛ ꝯfert ꝯglutinādo ⁊ incarnādo. Quidā detrahunt ab hoc medicamine olibanū. ℂ Et de vtilib⁹ i hoc casu est medicamē factuȝ ex gūmi arabico ⁊ aloes.añ. ptē.i.⁊ thure pinguioso.p.ij.qm̄ ꝯstringit sanguinē fluētē.et ex arteria incisa cū puluerizant subtilissime ⁊ supponunt. Et qdā affirmāt solū puluerē gūmi arab.sāguinē ex arteria fluētē sistere. ℂ Dixit Ras.vbi.s̄. ꝙ medicine dictoꝝ medicaminū debent esse trite sicut puluis ⁊ subtilissime sicut terunt q̄ ponunt in alcohol: ⁊ hoc vt meli⁹ adinuicē misceant ⁊ melius hereāt vulneri. ⁊ qdā eis vtunt i ꝑmixtis albugini oui ⁊ sup aspḡētes eas. Alij aūt volūt. ꝙ debeāt cum albumine oui tēperari vt melius ꝑ ip̄m incorporent: ⁊ iuuent ad mūdificādū cū glutinosa sūt: ⁊ tūc debēt tēperari vt ad ſbam mellis deueniant: qm̄ si nimis essent liquide añ tp̄us laberent a vulnere ⁊ si nimis essent spisse nō bn̄ adhererēt eis: ⁊ i tali medicamine dȝ inuolui s̄m Gal.stuellū de pilis leporis.qm̄ pili leporis hn̄t quādā viscositatē q̄ iuuāt in ꝯglutinādo. ⁊ hn̄t siccitatē qua iuuāt in incarnādo. Et Ras.dixit.vbi.s̄.ꝙ sumant pili leporis: aut gazel: aut tela aranea: aut vt dixit Alman.sumant fila ex lino subtilia minutatim incisa ⁊ melioꝛ eis est rasura pāni lini vetustissimi. Et. A.dixit. ꝙ fiat licinū de pilis leporis: aut tela aranee: aut subtili cotō: aut pāno lini veteri. Quidā dicūt.plus oīb⁹ valere lanuginē adherentē cortici castaneaꝝ grosso ex pte interioꝛi eius cuȝ ex ea ⁊ medicaminib⁹ supradictis fit sicut liciniū ⁊ iponit vulneri: qm̄ qꝛ multū inuiscat ⁊ ꝯsolidat mirabilr̄ fluxuȝ sanguis stringit. Et alij dicūt.ꝙ ꝯsilr̄ valet lanugo accepta ꝑ abrasionē ab intrinseca pte corioꝝ siue corrigiaꝝ. ℂ Medicamen qd̄ ꝯglutinat ⁊ incarnat. ℞.olibani masti.⁊ san.dra.añ.ʒ.ß. boliar.ʒ.i.radicis ꝯsolide maioris ⁊ ros.añ. ℈.i.colofonie.ʒ.iij.puluerizent subtilissime. ℂ Aliud qd̄ ē peroptimū.℞. gallaꝝ torrefactaꝝ boli ar.añ.ʒ.i.olibani aloes masticis sāguinis drag.piloꝝ leporis minutatim icisoꝝ.añ.℈.i. fiat ex eis puluis subtilissim⁹. ℂ Qꝛ si ꝑ curationē dictā cū glutinatiuis ⁊ incarnatiuis flux⁹ nō restringit: tūc ꝯuenit vt cū medicinis dictis misceant aliq̄ ex medicis causticis. Et de ꝯuenientib⁹ ad hoc est medicamē Gal.4.catagenis.℞.balaustiarū.ʒ.iij.alumi.ʒ.i.cuperose.ʒ.ß.puluerizent optime ⁊ sup aspergant. ℂ Dixit. A.de medicinis exptis pl̄i iuuamēti ex illis q̄ narrauit Gal.est vt sumant colcotar.ʒ.xx.thuris minuti.ʒ.xvj.aloes ⁊ glutini sicci.añ.ʒ.viij.arsenici.ʒ.iiij.gipsi vehemēter triti vt atomi.ʒ.xx. misceant ⁊ puluerizent sup liciniū ⁊ sup locū: qm̄ ē mirabile. ℂ Dixit Alb.noīatio medicine fortis ad hoc.℞.calcis viue calcāt.sāgui.drag. aloes gipsi ypoquistidos tritoꝝ vt alcohol.añ.ꝑ.eq̄les: deinde fila incisa in albumine oui mixta in p̄dicta medicina inuoluant ex qb⁹ vuln⁹ ipleat: ⁊ ea q̄ sunt in ip̄i⁹ circuitu p̄dicto puluere aspḡant ⁊ ad vltimū loc⁹ liget. ℂ Medicamē Albu.bonū.℞.thuris.ꝑ.i.san.dra.ꝑ.i.ß.calcis viue.ꝑ.i.tertiā. ℂ Et Aui.p̄mi 4ᵃ cap° de sāia posuit ad hoc medicamē optimuȝ qd̄ fit ex thure aloe sang.dra.myrra. vitriolo plumbo vsto. ℂ Et qdā inter hec medicamina noīant puluerē reupontici ꝯfectū cū succo raphani asserentes ꝙ sistit fluxū sanguinis. ℂ Et qn̄q̄ est necessarium ꝯmixtiōi causticoꝝ cū stipticis ⁊ glutinatiuis ꝑmiscere narcotica. Et ex huiōi ē medicamē qd̄ scribit.13.ꝯn.℞.alo.corticū.thu.añ.ꝑ.i.vitrioli.par.vnius tertiā.carte cōbuste tātūdē luti sigillati.ꝑ.vni⁹ tertias duas. opij.ꝑ.ß.terant ⁊ iponant vulneri: ⁊ supponat tela aranea: deinde inuoluant pili leporis in albumine oui ⁊ supponant. deinde ligatio sup eos fiat firmare nō dȝ solui iuxta posse ꝑ

Medicine caustice qn̄q̄ st necie vt cū glutinatiuis ⁊ stipticis misceantur.

Medicine narcotice qn̄q̄ sūt necessarie vt alijs misceantur.

ptic in hyeme: in estate nō dȝ tn̄ tardari ipsius dissolutio ex violētia caliditatis. ℂ Qꝛ si nec ꝑ hāc viā restringit fluxus sanguis necēū est deuenire ad medicinas causticas puras q̄ escarā sup locū inducūt q̄ mediāte sistunt sanguineȝ. Gal.tn̄ cōparās inter istas medicinas ꝯglutinatiuas ⁊ icarnatiuas. dixit.meli⁹ est vt apponat medicamē opilās ⁊ inuiscans q̄ȝ qd̄ corticē siue escarā ḡnat: eo ꝙ medicamē opilans ⁊ inuiscans cito carnē in vulnere ḡnat ⁊ opat p̄ter vllā molestiam ⁊ caro ꝑ eam ḡnata securitatē facit de nō redeūdo fluxū sanguinis: qꝛ firmiter ⁊ ꝑfecte orificiū claudit: s̄ȝ medicina incensiua caustica nō opat absq̄ molestia: īmo molestiā ⁊ dolorē inducit: sanguinē tn̄ sistit: s̄ȝ nō assecurat a reditu flux⁹: qꝛ cū nullā carnē in loco ḡnet: s̄ȝ solū corticē: cū cortex ille ceciderit fluxus redibit: īmo ⁊ timorē inducit de reditu fluxus intēsioris eo q prius erat: ⁊ hoc iō qꝛ medicina escare iductiua de carne p̄existēte diminuit q̄ȝtitatē illā ꝯuertēdo in escarā. q̄re amota escara vulnus ⁊ vene orificiū maius remanet q̄ȝ ante foret. q̄re elargato vulnere flux⁹ succedit amplioꝛ p̄mo: ⁊ aliqn̄ incessabilis ⁊ icurabilis sequit: suspitio ergo hr̄ nō ꝑua in restringēdo sanguinē cū huiōi medicina. Quare bn̄ dixit Gal.ꝙ q vult artificialr̄ opari flux⁹ sanguis restrictionē primitus oīa fluxū sanguis restringētia ingrat ⁊ eligat ex eis illa q̄ secure ⁊ p̄ter vllā molestiā sanguinē stringūt: ⁊ cuȝ istis opat. cū his vō q̄ cū timore ꝯstrigūt nō opet nisi necessitate coactus: ⁊ cū alia nō ꝯtulerint. Et ego dixit Gal. ignoro locū in quo coacti rē incēsiuā vel igneȝ apponamus: nisi dū sanguis exierit pp rasurā ab humorib⁹ corrosiuis inductā: vel pp putrefactionē.sup.vel pp hūiditatē malā. i his.n. casibus ad ꝯsumēdū illos humores corrosiuos siue carnem putrefactā vel humiditatē malā possum⁹ vti medicinis causticis. ℂ Dixit. A.strictura.i.restrictio sanguis cū escara fit qn̄ magnificat timoꝛ qm̄ escara est velocis eradicationis ex fere ex quolibet resistēte ⁊ eruptiōe sanguis: ⁊ q̄libet aliarū causaꝝ: ⁊ vn̄ qn̄ cadit escara redit timoꝛ nou⁹ de maioꝛi fluxu sang. qm̄ cauteriū carnē diminuit ⁊ orificiū elargat. Vēꝝ vt dixit auctoꝛ ꝯpēdij.medicina incēsiua possibile est vt citius sanguinē stringat medicīa glutinatiua vel exiccatiua. qꝛ corticē nebulosū cito desup facit. ℂ Propter dicta notāduȝ est ꝙ a medicinis incēsiuis desistendū est quousq̄ fuerit excusatio ab eis: ⁊ cū nō fuerit excusatio: qn administrent: tūc administrent primitus ꝑmixte cū glutinatiuis ⁊ exiccatiuis q̄ȝ pure. ⁊ siue pure administrent siue ꝑmixte vt non velociter escara decidat necēa est cauterizatio fortis: ⁊ p̄cipue in fluxu san.arteriali vt grossa ⁊ firma causet in loco vt diutius sup loco ꝑmaneat: ⁊ hoc idē faciēdū est cū curatio fluxus sang. fit ꝑ cauteriuȝ actuale. ⁊ pp illud dixit. A. p̄ceperunt medici vt fiat cauteriū cū ferro vehementer ignito ⁊ ꝓfunde: ita vt faciat escarā ꝓfundā ⁊ grossam cui casus nō sit facilis: s̄ȝ cadat in tp̄e lōgo in quo verisile sit ꝙ iā sub ea caro ḡiata sit. nō ergo dȝ fieri: vt ibi dixit Aui.cauteriū sup̄ficiale ⁊ debile: qm̄ ex debili ꝓueniūt escare debiles q̄ cadunt ex q̄libet cā: ⁊ cū hoc facit accidere saniē ⁊ calefacit vehementer: q̄re est cā attractionis m̄aꝝ ad locū. Cauteriū vō forte implet cū escaris fortib⁹ ⁊ remouet rupturā ⁊ detumescere eā facit ⁊ extrahit eā: ⁊ cōsilr̄ debēt esse escare facte a medicina incensiua.s. grosse ⁊ ꝓfunde.pp qd̄ dixit Gal.vbi.s̄.ꝙ medicina incensiua nō solū dȝ esse cal'a vstiua absolute: sed bonuȝ est vt sit stiptica.i.sicca vt ꝑ calitatē vrat carnē: ⁊ hoc sua caliditate: ⁊ ꝑ siccitatē suā inspisset eā ⁊ faciat eā adherere vt herēs diuti⁹ iuuet. ℂ Et auctoꝛ cōpēdij dixit.cū opari volueris medicinā incēsiuā sic est calx viua sandaraca erugo eris arsenicum sulphur: ⁊ sifia.misce cū ea stiptica sicut gallā aut elige ex incēsiuis ista q̄ hec nālr̄ faciūt: s̄ȝ cū incēdūt cū stipticitate sine ꝑmixtiōe alioꝝ sicut vitriolū calcātū: ⁊ sifia. q̄ enim medicina incēsiua mixta ē cū stipticis aut ꝑ se stiptica ē cortex quē ḡnat ad cadēdū moꝛat ꝙ magnū faciat adiutoriū: qꝛ priusq̄ȝ cortex cadat caro ḡnat sub ea ⁊ vulnus solidatur. ergo ls

Medicine caustice pure qn̄q̄ sunt necessarie tn̄ nō cautiꝰ vtēdū

corticē grossū gñaueris nō festines. dixit Gal. cortices auferre dubiū ē ne ipis añ tp̄s ablatis flux⁹ redeat. ℭ Mediciaꝝ causticaꝝ: qdā sūt simplices: ⁊ qdā ꝯpositę ⁊ haꝝ amber in qdā sūt debiles: ⁊ qdā fortes: ⁊ qdā sūt stipticę: ⁊ qdam nō. ℭ De medicinis nō multū fortib⁹. dixit Gal. sūt calcadis vitriolū ⁊ calcātū q̄ oia sunt spēs attramēti. ⁊ dixit. hec aliqñ incēdunt ⁊ torrefiūt siue vrunt: ⁊ aliqñ nō: ⁊ hoc s̄m diuersas intētiones. nā nō vsta sūt magis acuta. vsta vō min⁹. ita ꝙ s̄m diuersas nāas: ⁊ s̄z diuersas dispōnes vulneris vtunt eis vstis vel nō vstis. Et dicūt qdā illr. qñqꝫ lauant: ⁊ qñqꝫ nō: ⁊ nō lota sūt acutiora. lota vō min⁹ acuta. Et dixit Gal. medicamē qd̄ fit de calce viua forti⁹ est ceteris incēsiuis: sed nō est stipticū: ⁊ iō cortices quos gñat sup vulnera cito cadūt. calx em̄ dixit Aui. est cauteriū in quo nō est stipticitas de q̄ sit curādū. ⁊ dixit. illud qd̄ gñat escaras cū cauterio habēte stipticitatē est lōgioris ꝯseruatiōis ⁊ ꝑsidioris. ⁊ dixit. ꝙ fimus asinin⁹: cui⁹ succ⁹ est s̄ba stercoris eius sunt de illis q̄ aggregāt ad cauteriū acuitatē ⁊ glutinationē. ℭ De medicinis aūt causticātib⁹ tēperatis boni regiminis est vt sumatur albumē oui ⁊ aggreget̄ cū calce nō extincta ⁊ inuoluant̄ cū eis pili leporis aut ea filiat: ⁊ ponant̄ sup locū ⁊ stringantur: ⁊ est hoc medicamē Ras. 13. ꝯti. ⁊ dixit Auer. de bonis pue nietib⁹ ad vltimū est vt sumant̄ ciminū ⁊ calx ⁊ ponant̄ sup locum ⁊ stringat̄: ⁊ qñqꝫ superadditur eis colcotar ⁊ grana dragantī in hoc loco sunt hñtia stipticitatem cum cauterio. ℭ Scd̄a āt intētio ꝑncipalis est ꝯiūctio ptiū solutarū. dixit Gal. vbi. s̄. ipler̄ qñ extrema .i. labia ꝯiūgunt̄ cū manu aut ligamēto manifesto. si i manifesto fuerit .i. extrinsec⁹ aut cū stiptica ⁊ frida medicina. ⁊ hoc siue fuerit itrinsec⁹ siue extrinsecus. ℭ Nō āt sunt ꝯiūgēda extrema vene vel arterie cū sutura: vt qdā iā dixerūt. nā dixit Gal. qd̄ aduenit i arteria vel vena nō pt sui. Et cā hui⁹ duplex est. vna est ꝓpria vene: ⁊ est ꝙ tunica vene est subtilis ⁊ frāgibilis: ⁊ iō si suant̄ extrema eius p fili suturā frāgunt̄: ⁊ mōstrat̄ q: inde vuln⁹ eius non minuit̄. ℭ Scd̄a cā est cōis vene ⁊ arterie: s̄z magis appropriat̄ arterie: ⁊ ē qm̄ p suturā ꝯiūgūt̄ extrema vene ⁊ arterie cum illa extrema sint dura ⁊ ligamēta sint tenuia ⁊ exanguia est ꝙ ipsa adinuicē nō pñt icarnari: s̄z remanēt disiuncta: q̄uis sint s̄cd̄ʒ vicinā: ideoqꝫ si tp̄e ꝓcedēte soluat̄ ligatura remanēt statim extrema disiūcta ⁊ redeūt ad pstinā distātiā: ⁊ hoc maxime ꝯtingeret in arterijs cū sint magis dure ⁊ minus incarnabiles. De mō āt ꝯiūctiōis labioꝝ vulneris dictū est supra sufficiēter. ℭ Tertia aūt intētio ꝑncipalis q̄ est ad diuertēdū sanguinē ad alia loca ꝯplet̄ tractu situationis ad alia pulsu ⁊ transmissu a loco: vñ fluit. De mō tractus. dixit Gal. vbi. s̄. ꝙ flux⁹ sanguis a loco duob⁹ modis deriuat̄ ad alia: quoꝝ vn⁹ dr̄. methasis .i. mutatio purgatiōis. est .n. diuersio alic⁹ māe fluētis ad ptē aliā vicinā ex q̄ euetur. qñ .n. mā euāt̄ a pte vicina mā q̄ ꝑus euahet̄ ex pte eius restrictio q̄re p viā cuiusdā sequele diuertit̄ ab ea ad partē vicinā. q̄re nō fluit postea ad eā: ⁊ sic dr̄ esse. alib. recte qdā imutatio eūdis. ℭ Alter mod⁹ dicit Gal. antipas. dr̄ .i. p oppositā ptem purgatio. hi .n. duo modi vlr̄ oi fluxui vndecūqꝫ fluat subuenire vident̄. Prim⁹ tñ modus fit ducēdo ad vicina loca: sicut qñ sanguis ex ore fluēs mutat̄ ad nares. Et sicut dixit Aui. de vesica ad matricē vel ecōuerso. alter fit ducēdo ad opposita ⁊ lōginq̄: sic cū mutat̄ sanguis flux⁹ ex supiorib⁹ ad iferiora vel ecōuerso. ℭ Et dixit Gal. ꝙ iplētia ꝓdictos modos sūt flōmia vētosatio ligatio dolorosa: ⁊ filia. A. vō dixit. diuersio qñqꝫ fit cū attractiōe ad ꝯriū ꝓter ꝙ fiat sanguis exitus alius sicut cū ponunt̄ vētose supra epar ⁊ remouet̄ flux⁹ sanguinis ex nare dextra aut fit ei ali⁹ exit⁹: sicut cū flōmat̄ patiēs fluxū sanguinis nariū ex manu ptinēte nari a q̄ fluit sanguis vel ex opposita s̄m plenitudinē corpis: flōmia tñ qñqꝫ fieri dʒ stricta .i. cū puo orificio vt ꝯseruet̄ spūs ⁊ nō resoluatur virtus. dʒ esse stricta q: quāqꝫ paꝝ sanguis est extrahēdus in vicem si necesse est dʒ ꝑiri ad multas vices extrahēdo de sanguine antea paꝝ qñ ad q̄ltitatē vnius cibi qñ plenitudo magna esset in corpore ⁊ flōmia fieret in pn̄ti: in q̄ casu posset fieri flōmia copiosior. Illud qd̄ ꝓhibet motū sanguis ⁊ ip̄s penetrationē ad locū vñ fluit retinēs ipm sine alio exitu. dixit Aui. est illud qd̄ diuertit ad oppositū ⁊ fit ista talis diuersio sine alio exitu aut pp cām ignitē .i. pp rē calefaciētē proprie fortiter applicatā pti opposite pti a q fluit: q̄lis est medicina rubificatiua vesiccatiua vel caustica illi pti opposite exterius applicata: nā rōne calitatis ei⁹ est attrahere: ⁊ rōne doloris quē infert sanguis diuertit̄ ad ptē illā. ⁊ desinit fluere ad ptē vulneris vene: ⁊ ad hāc cām calefaciētē reducunt̄ vētosatio sine scarificatiōe: fricatio fortis: positio illius ptis in aqua valde calida: ꝯpssio dolorosa: ⁊ ligatio dolorosa. De ligatione dixit Ras. 14. ꝯti. dico iuxta ꝙ vidi ꝙ ꝓceperunt aliq antiq medici ꝙ ligatio fiat de vola man⁹ vsqꝫ ad assellā ⁊ de vola pedis vsqꝫ ad inguen: s̄ʒ iuxta ꝙ intellexerūt moderni est pctm̄ magnū: qm̄ totū ꝓpositū qd̄ in hoc ⁊ in ista ligatura est vt retineat̄ sanguis supabūdās in his venis: vñ si ligant̄ oēs iste augmētabit̄ fluxus sanguis qñ infestat̄ totus sanguis ad locū strictū: s̄ʒ dʒ ligatio fieri penes ascellā ⁊ dimittat̄ totū adiutoriū cū toto brachio absqꝫ ligatione: qm̄ p ligationē factā in tali ꝯditione vene replebunt̄ de sanguine superabundāti ⁊ durabiliter ⁊ diminuet̄ fluxus sanguinis exinde necessario. Aut sicut dixit Aui. p cām stupefacientē ⁊ multū infrigidātē que cā stupefaciens aut est medicina .s. multū frigide supta interius aut applicāda exterius nō sup loco fluxus sed supra illū in circuitu maxime ex pte a q̄ fluit q̄ ingrossando sanguinē ⁊ ꝯstringēdo venas ꝓhibent ipsum trāsire ad locum vulneris ⁊ exire. Sicut dixit Ipo. 5. affo. in his dʒ vti frido: vñ sanguis manare futurus ē nō supra ea: s̄ʒ circa ea ex qbus v̄bis maxime accipit̄ ꝙ talia frigida apposita in circuitu ꝯueniūt maxime añq̄ sanguis erūpat: vel qñ eñ fluxerit ⁊ cessauerit ⁊ timeat̄ ne redeat. ꝯueniūt ēt stāte fluxu ꝓmissa dimissiōe sufficiēti. Et ista hmōi frida ēt sanguis fluxū restringūt posita sup loco: vñ fluit: ⁊ talis mod⁹ reducit̄ ad que .s. cū frigiditate haberēt stipticitatē operarent̄ ēt trāsmissam: veꝝ q: actu frida vulneri sunt mordētia non debēt absqꝫ medio supponi: q̄re implēdū ē vuln⁹ coto vel tela aranea vel filis: ⁊ deinde supponēda sūt frida. ℭ Dixit āt Aui. cā stupefaciēs est dispō corpis sicut sincopis: q: eniʒ in sincopi sic fit diuersio spūs ⁊ sanguis ad cor retinet̄ fluxus sanguis: ⁊ maxie q fluit ab exterioribus mēbris eo qd̄ in sincopi accidit ēt ipsa mēbra intrinseca infridari. ℭ De diuersione fluxus p infrigidātia. dixit Gal. in eodē. 5. de ing. sani. fluxus sanguis cessat cū totū corp⁹ refrigerat̄: ⁊ maxime mēbrū fixurā patiēs: ⁊ tñ s̄m hāc rōnē sanguis aque fride potatione restringit̄: ⁊ filr̄ si coto mixto aq̄ frigida fixure locus infrigidet̄. ℭ Dixit auctor ꝯpēdij aliqñ subitanea aq̄ fride potatio. al's. bibitio sanguis fluxū restringit. Et dixit. vidi quodā minuto sāguinē fluere cui ꝓcepi vt niuē sibi apponeret ⁊ liberat⁹ est. ℭ Dixit Ras. 14. ꝯtiñ. relatū est mihi ꝙ in qdā muliere incisa est vena labij q̄ curata est vt abscinderet̄ sanguis ⁊ nō cessauit. Vñ qdā portādo secū niuē dabat sibi ꝑticulā vnā post aliā: donec stupefactū est os eius: ⁊ retenta est exinde manatio sanguis: vñ vtendū est ea in oibus locis ad supponēdū eā in oi mēbro ⁊ vena: ex q̄ emanat sāguis qm̄ corroborat ⁊ ꝯdēsat: ⁊ subditqꝫ dʒ infrigidari mēbrū donec virescat ⁊ stupefiat. Et subdit ēt. i fluxu sanguinis vehementi dʒ applicari gñaliter nix collo ⁊ capiti ⁊ fieri dʒ ingressio in aquā niuis. donec virescat totū corpus: ⁊ eo ꝙ incidit emissionē sanguis valde. ℭ Et Auic. dixit. ꝙ diuersio p rē infrigidantē valde fit vt in potu dent̄ stupefaciētia .i. valde infrigidātia q̄ exponūt corp⁹ frigori .i. effectui frigoris q sunt sanguinē ingrossare motū ipsius ꝓhibere vias ꝯstringere ⁊ sanguinē retrocedere facere: ⁊ hmōi filia qbus sanguis retinet̄. ℭ Notat̄ ꝙ in vulnerib⁹ extrinsecis frigida approximata interius ⁊ exterius sup loco: ⁊ in circuitu ei⁹ iuuant

Venerum arterie in cute suturā ...

Stupefacientia ⁊ actu ffa supra locū vulneris nō de sup locus cōferūt. ⁊ ēt intus sumpta.

in retētiōe sang. fluētis ex eis. Jn fluxu vō sāguis ex venis i(n)trinsecis ꝯueniūt frida iteri⁹ supra approximata vō exteri⁹ nō semp ꝯueniūt: imo aliqñ ipm augmētāt vt dixit Gal. eo. dē. 5. de īge. sani. Vñ dixit auctor ꝯpēdij. aliqñ ꝑp fridlitatē extrinsecoꝝ frigidoꝝ appositoꝝ vene iteriores implētur repulso sanguie ad iteriora: ad quaꝝ ipletionē seqtur flux⁹ sanguis. s. acutus: iq̄re dixit ipse: opꝫ te hāc rōnē bñ ꝑscrutari vt cū fluxū frigidis ex approximatis augmētari videris ilico frida auferas: vidi enī ꝓpt fluxū de pulmōe manātē infrigidato pectore augmētari: ⁊ qbusdā sanguinē multū fluere vidi: q: stō eoꝝ frida appōebant: ⁊ alijs vidi illud idē p nares fridis capiti appositis: iq̄re dixit ipse. oꝫ mēbra de qb⁹ fluit sanguis minime infrigidari: imo ꝑcedēte flōtatia ⁊ fricatiōe manuū ⁊ pedū ⁊ mēbri. s. apposita ligatiōe ⁊ vētosa in vētre vl ceruice opposita. his enim prius factis mēbra vt caput ⁊ stomacus infrigidenē. ¶ Et notāt q̄ cura fluxus sanguis p infrigidātia maxime cōpetit qñ fluxus sanguinis a caliditate ꝯuenit: aut fuerit cū caliditate ꝯiūctus. Ait enī Aui. 7. colliget. aliqñ ponimus frida repercussiua sup mēbrū qñ flux⁹ fuerit ex calāte. vbi enī caliditas ebullitionē in sanguinē fecerit nō cessabit fluxus donec ebullitio sedeē. ¶ Dicūt quidā. opꝫ ꝓcurare vt in vena a q̄ sanguis fluit ebullitio sanguinis penitus extinguaē cū rebus frigidissimis appositis sup locū: ⁊ cū infridatione ēt totius corporis ita q̄ ēt balneatione in aqua veri frigoris. Et si post cessationē ebullitionis rifus in vena a patiēte sentiaē ilico succurrēdū est cū supinfusione aq̄ fridissime sup locū: q̄ tā diu effundēda donec ebullitio cessauerit ⁊ eger affirmet se neq̄ ebullitionē: neq̄ calorē sentire: ⁊ tūc plumaceoli de stupe vel coto in succis frigidis infusi ⁊ aliquātulum expssi loco superponanē: ⁊ anteq̄ calefiant remoueanē. ⁊ sic multotiēs itereē. Succi aūt ad hoc ꝯuenientes sunt succus solatri nenufaris iusqami lactuce plantaginis mādragore sanguine ⁊ silium ⁊ pōt ex dictis succis fieri embrocatio epitima vel emplm. ⁊ hoc emplm of ēē bonū. ℞. folia solatri ⁊ folia iusqami ana. M. i. ꝯteranē optime ⁊ incorporenē cū farina ordei ⁊ aceto ⁊ duob⁹ vitellis ouorū ⁊ actu frigidū supponaē. ¶ Dixit Auicē. fortasse accidit sincopis. dicūt qdā. s. ex visu nimio fridoꝝ. alij dicūt ex nimio fluxu sanguis. alij dicūt ex timore ⁊ cogitatiōe ad periculū sequēs ad fluxū: ⁊ a q̄cūq̄ cā fuerit retineē p eā fluxus sanguinis: qm in sincopi fit retractio sanguis ad cor ⁊ nō descēdit ad locū vulneris vñ fluit. Quidā dicūt q̄ ex nimio fluxu sanguis facies īfirmi dealbaē ⁊ exanguis appareē. deide sequiē sincopis cessante sincopi infirmo cibato. rursus regnātur: cūq̄ regeneraē in aliqua notabili quātitate ad venā ex qua fluere ꝯsueuerat fluxerit excitato calore: iteꝝ in ea ebullit vñ ⁊ fluxus redit imoderatus vñ ⁊ sincopizat. ⁊ sic aliqñ ita succedit vt fluxus iste piodicus fiat. ⁊ tūc periodic⁹ effectus nō nisi cū magna difficultate curaē. Et melior cura ei⁹ est cū ligatura cōprimēte que diu sup loco dimittaē. ⁊ cū ad ꝯsūptionē fridoꝝ ebullitionē in sanguie fieri probibentiū. ¶ Per transmissum insup sanguis pelliē ad diuersum: de q̄ dixit Gal. vbi. s. q̄ fluxus sanguis cessat vino pōtico ⁊ oib⁹ stipticis medicinis: qm sunt que mēbrū cōfortāt cōfortatū aūt ad se fluētē repellit mām. ¶ De diuersiōe aūt sanguis ad oppositū sine alio exitu. dixit Aui. q̄ facere talē diuersionē est nocere membro. s. ad qd fit diuersio: q: siue attractio fiat ad ipm cū fricatione seu ligatione seu strictura. i. cōpressiōe seu vētosis siue medicis multū calidis inferē ei nocumētū ⁊ alteratiōis ⁊ doloris. ¶ Et sciēdū est q̄ attractio ad diuersū nō oꝫ fieri ad qdcūq̄ mēbrū: q̄uis sit oppositum sꝫ solū ad mēbrū cōicantiā ⁊ colligantiā hñs cū mēbro a quo q̄riē diuersio: ⁊ cū hoc ēt nō ad qdcūq̄ tale: sꝫ ad id cū hoc qd hēat cōicationē ⁊ colligantiā cū eo est situatū in opposito illius sꝫ vnā diametrū tm̄. Vñ dixit Aui. opꝫ vt sit mēbrū cōicās: sicut mēbꝝ cōicari positū ex mēbro cognito. s. ex mēbro a q̄ fluit sanguis sup extremitatē linee vni⁹ ꝯtinuitatis inter

Syncopis cōfert fluxui sāguinis.

al's cū appositiōe.

Diuersio sine exitu alio q̄rū ꝯferat ⁊ a q̄ mēbro i cipi debeat ꝓpinquo scꝫ vel remoto.

ea ambo cū lōgitudine ⁊ p vel latitudine. dixit. eligiē de diuersitate in situ lōgitudis ⁊ latitudis qdcūq̄ mēbrū est longinquū. s. magis dimittaē q̄ est ꝓpinquū. i. mēbro a q̄ q̄riē diuersio sicut fit. i. sicut dimittiē in duob⁹ laterib⁹ capitis. s. q̄ qñ ex altero eoꝝ fluit sanguis nō fiat diuersio ad alteꝝ q̄uis sibi oppositio i latitudine: ⁊ hoc idō q: nimis est ꝓpinquū ⁊ sic dimittiē in duob⁹ laterib⁹ man⁹. s. vni⁹: vt q: fit attractio ad manū fluēte sanguie ex adiutorio: q: q̄uis opponaē ei fm lōgitudinē oppositā est nimis ꝓpinq̄: ⁊ est ꝓpinquior illa ex q̄ oꝫ timeri nocumētū ꝯpletū. s. maioris attractionis ad locū a q̄ q̄riē diuersio q̄ sit illud qd diuertiē. ¶ Et docēs Aui. facere q̄sdā modos diuersionū. dixit. opꝫ vt fiat extēsio ⁊ fricatio ⁊ alia silia diuertētia assidue ex eo q̄ est ꝓpinquius mēbro scdo: deide descēdaē ab eo qd dcm̄ diu⁹ exposuit sic. fiāt ex eo ⁊ in eo mēbro qd est ꝓpinqui⁹ mēbro scdo a mēbro valde distanti a mēbro a q̄ fluit sanguis dispōne vni⁹ diametri. ⁊ hoc in pn° diuersiōis. i. post pnm diuersiōis descēdat ab eo. s. ad mēbrū qd est ꝓpinqui⁹ mēbro a q̄ fluit sāguis q̄ sit illud in quo icepisti diuersionē facē: ita q̄ fiat i mēbro nō sic remoto: ⁊ sic gradatī descēdaē ad aliud. s. adhuc min⁹ ab illo remotū: ita q̄ Din⁹ voluit q̄ in diuertēdo p fricationē ⁊ alia silia debeam⁹ icipere a mēbro magis distāti ⁊ gradatim tēdere ad min⁹ distās: quā expōnē multi dānāt: eo q̄ intētio auctoꝝ est q̄ diuersio icipiat a supiori ⁊ ꝓcedat descēdendo ad iferi⁹. v. g. si volum⁹ diuertere a capite ad pedē pri⁹ ponemus diuertēs in natib⁹ postea in coxa: deide in crure ⁊ vltimo in pede. ⁊ silr si volum⁹ a capite ad manū pri⁹ ponemus diuertēs in humero: deide i adiutorio: ⁊ deide in brachio ⁊ tādē in manu. Et sic isti volūt q̄ p mēbrū fm Aui. intellexit de mēbris ad q̄ oꝫ fieri diuersio: id qd est min⁹ remotū a mēbro a q̄ q̄reē diuersio vbi voluit oppm. ¶ Notāt q̄ stāte plectoria magna diuersio ad vnā diametrū nō ē ꝯueniēs i pn°: imo opꝫ q̄ fiat ad duas diametros: ⁊ deide deueniaē ad vnā: q: alr diuersio paꝝ ꝓficeret mēbro: a q̄ q̄riē ipsa nā stāte plenitudine multa in pn° diuersio oꝫ fieri ad lōginq̄: in ꝓcessu vō plenitudie diminuta fieri pt ad ꝓpinq̄. ¶ Et scias q̄ diuersio sine exitu in fluxu sanguis pvo ⁊ de venis pvis. Jn magno vō ⁊ de venis magnis nō est sufficiēs: sed reqriē diuersio tūc cū exitu. vñ dixit. A. nō opꝫ vt expecteē in disruptiōibus arteriaꝝ: ⁊ eis silibꝫ venaꝝ magnaꝝ dcm̄ artificiū sufficiēs ⁊ adiuuās in retinēdo fluxū sanguis: imo sup. sē necia alia remedia ⁊ pcipue diuersio cū exitu: q̄uis hoc artificium sit adiuuās: ⁊ idō qdā exponūt nō oꝫ q̄ hoc artificiū sit sufficiēs: ⁊ p sꝫ est adiuuās. ¶ De mō aūt diuersiōis cū alio exitu de flōmia: ⁊ sibi silib⁹ vt scarificatiōe scalpellatiōe sanguisugaꝝ appositiōe medicinaꝝ siue emorroydaꝝ ꝓuocatione factis ex latere cōicāte lōginquo. dixit. A. silē est iudiciū. s. oꝫ ꝯsilr fieri diuersiōi q̄ sit sine alio exitu: ⁊ est ēt silr q: non semp est sufficiēs in fluxu sanguis ex arterijs vel alijs venis magnis absq̄ alijs auxilijs: q̄uis semp sit adiuuās. Ampli⁹ de diuersiōe dcm̄ est i sermōe 3°. in p° cap°. ¶ Ampli⁹ flux⁹ sanguis aliqñ restringiē medicis illud opantib⁹ cū ꝓprietate: de qb⁹ est cū sumiē vna apes viuēs ⁊ inuoluaē linteo ⁊ ligaē supra mēbrū ex q̄ fluit sanguis. Et ex eis est lapis dict⁹ diasper retētus in manu eiusdē lateris a q̄ fluit sanguis aut suspensus supra ipm mēbrū ex q̄ emanat. ⁊ ex eis est aq̄ siue succ⁹ ozimi maioris. ⁊ aq̄ siue succ⁹ mente: succ⁹ stercoris asini siue porci siue eq̄ cū altero eoꝝ infundiē loc⁹ a quo fluit sanguis. ⁊ dicunē ēt alia vt sūt ꝑcātatiōes ⁊ caracteres ⁊ designatiōes cū ꝓpo sāguie factas i restrictiōe flux⁹ ei⁹ ꝯferre. ¶ Cūq̄ cura p istꝫ potiōis nō suffecerit ad istꝫ chyrurgicū recurrēdū ē. Opaē āt chyrurgic⁹ i restrictiōe sang. trib⁹ modis. s. venā vel arteriā torquēdo vel ligādo ipsaꝫ icidēdo vel vrēdo: ⁊ iste opatiōes maxie necie sūt in fluxu arterie vel vene magne. ⁊ ꝓpe q̄ ꝓfunda fuerit nō supficialis ⁊ oēs isti modi ad opilationē orificij reducunē. ¶ De ipletiōe torsionis vene. dixit Gal. vbi supra claua venā vl arteriā de ꝓfūdo

Medicine sāguinē stringētes a ꝓprietate.

Cura per chirurgiam.

Vene vel arterie torsio.

ad supficiē cū vncino trahēdo ipsā ⁊ tracta torqueat̄ paulu lū.i.paꝝ:⁊ si sanguis p vene torturā restringi videat̄ ⁊ vena nō sit ex pulsantibꝰ.sup. vel nō ex pulsātibꝰ magnis poterit sāguinē absq ligamie retinere cū qbusdā medicis sāguinē restringētibꝰ qbꝰ laudabilior est:q̄ ē viscosa ⁊ colatiua.i.cō glutinatiua. Si vō dixit Gal. vena fuerit de pulsātibꝰ.supp. aut de nō pulsantibꝰ magnis:qn̄q dixit ipse. aliqn̄ cohibemur ligare venā:lꝫ nō sit pulsans si magna sit:tūc sāguis nō

Vene vel arterie ligatio.

poterit restrīgi nisi duobꝰ modis.s.aut forti ligamēto: aut ligamēto cū icisiōe venā p mediū sepante. ℂ De mō āt ligādi eā.dixit ipse.liget̄ vena in duobꝰ locis aliqd̄ spatiū iter se habētibꝰ in quo spatio sit foramē p qd̄ fluit sanguis vt mediāte ligatura stringēte ad orificiū illd̄ sanguis fluere nequeat. ℂ Dixit. A.in ligatiōe vene oꝫ vt obseruet̄ capm̄ vnū.i.canō vnꝰ ꝯsistit in ꝯsideratiōe ligāde ꝭꝫ q ad ipsā puenit sanguis a pn̄o suo.s.corde vl' epate:an ab ipso pn̄o:⁊ ēt ab alio ramo q igredit̄ ipsā ⁊ portat sibi sāguinē.nā si solū a pn̄o suo:tūc sufficit ligatura vna.s.pꝓhibēs eis sāguinē aduenire ex pn̄o suo: ⁊ oꝫ fieri sup orificiū vene aptū ex pte q̄ ē vsus pn̄m. Si autē a pn̄o ⁊ alio ramo:tūc neccīe sūt ligature due.s.vna ex pte pn̄cipij:⁊ alia ex pte rami:vt pꝓhibeat̄ ex oī pte sāguis aduētꝰ: itaq dixit. A. obserua qm̄ fortasse arteria nō est vene duarū q̄ ꝯtinuant̄ cordi.i.q̄ sūt ꝓpe cordis vt cū strixeris eā inuenieris ipsā firmā:imo ē arteria duoꝝ lateꝝ.s.recipiēs sāguinē a duobꝰ lateribꝰ.s.a pn̄o suo:⁊ ēt ramo alterius arterie cōtinuato:⁊ ei adducēte ad eā sanguinē pter viā.i.p aliā viā quā descripsisti.al's.strixisti.s.p stricturā ⁊ ligaturā tuā quā fecisti ex pte pncipij eiꝰ.q̄re idiges tūc duabꝰ stricturis.i.duabꝰ ligaturis stringentibꝰ:⁊ dixit iteꝝ. A.an̄q liges ⁊ stringas opꝫ vt cognoscas ptē vene q̄ est vsus pn̄m eius. ⁊ hoc iō qm̄ in qbusdā locis corpis pncipiū vene est iferiꝰ sicut in collo ⁊ oibꝰ ptibꝰ supra cor ⁊ epar ⁊ in qbusdā locis est supior sicut in coxa ⁊ pede ⁊ brachio ⁊ manu ⁊ oibꝰ ēt ptibꝰ q̄ sunt sub corde ⁊ epe. ⁊ postq̄ tu cognoueris ptē vene: tunc admistra in ea ligaturā ⁊ stringe.ligat̄ āt cū filo de sirico acu mediāte sub vena mittat̄ ⁊ ex alia pte deducit̄:⁊ tūc duabꝰ extremitatibꝰ fili decēter nodat̄ ⁊ fcā ligatura decēti medicis carnis gn̄atiua supponat̄ vt caro sup orificium vene gn̄et̄. ℂ Qꝫ si neq ligatura sufficerit ⁊ sāguis ꝯn̄ter fluat aut timeat̄ q si

Vene vel arterie incisio.

sufficit.tūc vena incidēda ē. Ait Ras.13.ꝯti.dico q quotiēs dubiū fuerit in fluxu sanguis statim fcā ligatiōe vena icidat̄ ait.n.dixit ipse Gal.8.ca.artis anatomie incisio vene facta p latitudinē icidit fluxū sang. dino si locꝰ fuerit carnosꝰ abūdātis sanguis:qm̄ vena recolligit̄ ⁊ illa caro tūc ꝯiūcta cū vna eiꝰ pte ⁊ cū pte altera erit i cooptoriū ad defēdēdū ne sāguis fluat. Sꝫ si locꝰ fuerit nudꝰ de carne vtilitas in eo erit modica. ℂ Et dixit Gal.in eodē.5.de ige.sani.ꝭm pl'm p latitudinē venā incidimꝰ: imo semp si p hāc viā volumꝰ sistere sanguinē:⁊ hoc facimꝰ dixit ipse cū vena nō pulsans.sup. q̄ aut pulsans ab iferiori recto tramite ascēdit ⁊ maxie p loca stricta aut nobilissimo mēbro i qbꝰ ēbis. G.inuit tres ꝯditiōes attēdēdas in vena q̄ oꝫ icidi. Pria est q illa pcedat ꝭꝫ rectitudinē corpis ⁊ nō p obliquū qm̄ qn̄ vena p rectū icedit.tūc est apta vt ab ipa egrediat̄ supabūdāter sāguis ⁊ ois liquor liberiꝰ exit ⁊ fortiꝰ cū fluit p venā rectā q̄ p obliquā. vt ergo illi supfluo fluxui succurrat̄ vena incidēda erit. Scda ꝯditio q vena trāseat p loca stricta.s.vt sit appodiata carni ad hoc vt eā incisa nō hn̄te q̄ opilet̄ fluxꝰ vehemētior seqret̄. Tertia ꝯditio vt illa vena sit in mēbro nobili.nā nobilitas mēbri indicat de eius incisiōe pp suspitionē q̄ hꝫ ex supfluo sanguis fluxu de mēbro nobili. Et reddēs Gal.cām. q̄re vena in tali fluxu incidēda est dixit:qm̄ si p mediū incidat̄ vna q̄q pars incisa corrugat̄ ⁊ exiccat̄ ⁊ a corpe qd̄ sup eas.s. ptes icisas est.s.a carne circunstāte cooperiet̄.⁊ sic fluxus restringitur. ℂ Deīde dixit Gal. q ad incisionē vene faciēdū bonuꝫ esset vt ptes incise.i.incidēde vena certe fixa liget̄ hoc mō.s.vt liget̄ in duobꝰ locis aliqd̄ spaciū inter se hn̄tibꝰ. Et deīde inter illud spaciū abscindat̄. Et subdit hec.s.ligatio ⁊ abscisio faciēda sunt in fundamēto vene q̄ ptꝫ p illud qd̄ ipse subdit indicās qd̄ intellexit p fundamētū vene:q̄ lr̄a culpa trāslatoris nō est bōa:qm̄ oꝫ esse medicina.s.nō sūt faciēde in fundamēto vene q̄ ꝭm epar ⁊ cor est.s.venā chilis vel arteriā adortī ⁊ manifestū est nullā haꝝ duaꝝ esse incidēdā: qm̄ ad cuiuscūq eaꝝ incisionē sequeret̄ mors velociter:sꝫ dixit ipse in superiori pte manuū ⁊ pedū ⁊ in ceteris locis corporis illis similibus faciendū est. ℂ Dixit. A. de regimine incisionis vene est vt puenias ad extrahendū venā de pfundo ad superficiem cū vncino:⁊ ēt cū incisione pauce carnis q̄ velat eā ⁊ occultat ipsam:⁊ postquā extraxeris oꝫ fieri incisio. Deinde dixit Aui. inuolue eam dicūt quidā.i.circūuolue ei pānos lineos ⁊ postea administra medicinas sanguinē restringētes. Alij dicūt inuolue.i.torque eā:vt supra dictū est. Et deinde administra ei medicinas restringētes. Et si hoc sufficit bene.si nō. tūc.sup.liga eā.multotiēs.n.ligatura sufficit:⁊ nō est necessaria incisio vene. ℂ Dixit. A. si fuerit vena pulsatilis.s.parua aut nō pulsatilis tūc meliꝰ erit vt veles eā.i.liges cuꝫ filis lini. Uerūtn̄ pro q: multotiēs eleuat̄ sanguis eius.i.remouet̄ fluxꝰ eius absq hoc q fiat icisio eius: ⁊ cū feceris illud s.ligaturā vene ⁊ annexeris ei medicinas.s.restringētes:tūc dimitte ligaturā vsq ad tertiū diem ⁊ quartū: q si tunc cum solueris videris medicinā glutinationē faciētē quā sup posuisti ⁊ adherētē loco eius:tūc nō eradices eā omo:sꝫ pone in circuitu ipsius de gn̄e eius aliqd qd̄ madefaciat ipm parūper: q si accidat fluxus sanguinis ex seipsa qn̄ tu auferes illud qd̄ est sup ipꝫ.s.ligaturā:tūc tene qd̄ est in via itineris: ⁊ est.s.in pte a qua fluit sanguis ⁊ preme pressiōe cuꝫ qua sit securitas de sanguis saltu ⁊ eradica illud.i.restringe sanguinem illū cū alio.s.modo ponēdo sup ipm medicamē restringens:⁊ si nō sufficerit cura ista:tūc incidat̄ vena in medio ligaturaꝝ. ℂ Dixit Auicē. fit restrictio sanguis qn̄q ꝓpea q caro coartat locū si incidat̄ in latitudine ⁊ suspēdat̄ ⁊ retrahat̄ ad duo latera in prima vice:q̄re claudit sup ea caro ex latere ex quo currit. Uerūtn̄ dixit Auic. nō fit hoc nisi in loco carnoso. ⁊ dixit. multotiēs necessariū est incidere ramum extremitatis vene vt sit introitus.i.retractio in pfūditate eius vehementior:deinde ponant̄ desup medicis. ℂ Dixit Aue. 4.colliget. aliqn̄ predicta oia remedia esse vident̄ insufficiētia:⁊ maxime ꝯtingit hoc in ruptura arterie. quare arteriā tunc necessariū est incidere finaliter.al's. sistr arteriā. habita tn̄ prius cautela vt prius liges stringēdo fortiter caput arterie vel vene q̄ est versus cor ⁊ post incide. ℂ Dixit Auctor cōpēdij. si superior cura nō sufficerent incide venā: maxime si magna est vel arteria:⁊ ad hoc faciendū si vulnus magnum nō est cū ferro dilata ⁊ extrahe venā ⁊ arteriam cū vno vncino ⁊ totā carnē super eā existentē excoria:deinde bis vel ter cū manu tua eā torque. q si hoc ad sistendū sanguinē sufficere videris pone desuper medicinā eā ligans. si vero hoc opꝰ nō sufficiat liga vtrāq extremitatē cū tenuissimo filo sirico: ⁊ maxime extremitatē cordi vel epati ptinenteꝫ. aliqn̄ enim sufficit vt illa sola ligetur:deinde pone desuper medicinam. q si nec hoc pficuū faciat venā incide. ℂ Dixit Ras.13.ꝯti. vena incisa velociter pcede ad gn̄ationem carnis in vulnere anteq̄ cadat ligatio de vena:qm̄ nisi velociter gn̄et̄ caro circa locū rasure vene pulsiue remanebit penes rupturā illam spaciositas vacua ⁊ accidit in loco morbus qui appellatur emborisma:que est eminētia sanguinis leuis tactus habens in se sanguinē immixtum cū sanguine vene pulsiue:qd̄ vitium appellāt aliqui matrē sanguinis cui fiet capitulum speciale. ℂ Dixit Gal.9.ca.artis anatomie:⁊ ponit̄.13.ꝯtiñ. sanguis emittit̄ ex aliqua incisione facta in arterijs partis exterioris cranei capitis inciditur ⁊ restringitur leui adiutorio si liget̄. Et Ras.ait.dico sistr. Et dixit Rasis. dico si videris venā nō pulsiuā postq̄ ligata est cum filo qd̄ cū superponit̄ ei manus ex pte cordis pulsum reddere noscas:qd̄ cōtinuatur

Vene vel arterie cõbustio cũ cauterio actuali.

tũ ex arteria ex pte supiori. Ũñ liga ipsaʒ ex vtraqʒ pte. ꝙ si mitigaẜ pulsus ex vna ligatiõe fcã ex pte cordis illa sola suffi ciat curationi. ℭ De cõbustione aũt vene. dixit Arist. primo ꝓbleumatũ. ꝓbleumate. 13. vrere opʒ vt cadat. i. supueniat escara in loco fluxus sanguis vt rõne escare in loco gñate fluxus retineaẜ. ℭ Dixit Alb. si medicine nõ ꝯtulerũt aut inci dere venã nõ fuerat possibile: locus cõburaẜ: opʒ tñ vt cauteriũ quo fit cõbustio sit valde ignitũ ⁊ vehemẽter rubeũ: ⁊ hoc iõ vt escarã grossam ⁊ ꝓfundã faciat ne cito cadat: sicut etiã dictuʒ est supra de escara a medicina caustica gñata. Et dixit Alb. sũmo ope cauendũ est ne supra neruum ponatur. ℭ Dixit Auctor cõpẽdij. ignẽ desup ponere: hoc tñ nõ nisi qñ supiora nõ ꝯtulerint opare. venã cum extrahere ligare ⁊ incidere securius est q̃ʒ ignẽ ponere: q2 vena incisa vtraqʒ eius extremitas corrugaẜ ⁊ in medio: q2 vitiũ restat ne caro gñetur: vñ sanguis ꝓhibetur absqʒ vlla molestatione. ℭ Dixit Alb. in incisione arterie ꝓpera cũ manu tua ⁊ pone sup orificiũ arterie digitũ tuũ indicẽ ⁊ stringe cũ multũ donec obsessus sit sanguis sub digito tuo ⁊ nõ egrediaẜ ex eo aliqđ: deinde pone in igne cauteria plura oliuaria magna ⁊ parua donec igneanẜ valde. Deinde accipe ex eis vnũ magnũ vel puũ ſm vulnus ⁊ locũ in quo disrupta est arteria ⁊ pone ipsum sup ipsam: ⁊ postq̃ʒ tu remoues digitũ tuũ festinãter ⁊ tene cauteriũ donec abscindaẜ sanguis. ꝙ si expellaẜ sanguis qñ tu eleuas digitũ ⁊ extinguat cauteriũ: tũc accipe cauterium aliud festinãter ⁊ appone ⁊ nõ cesses facere illud vnũ ponendo post aliud donec abscindaẜ sanguis: tñ caue ne cõburas neruũ q̃ est illic ⁊ cadat sup infirmũ malitia alia. ℭ Dixit tñ Auer. vbi. s̃. nõ laudaẜ cauteriũ nisi qñ fluxus sanguis fuerit ꝑꝑ corrosionẽ vene: q2 tũc cauteriũ suppositũ est loco rei q̃ cãm remouet corrosionẽ faciẽtẽ.

Cura qñ cũ vulnere a quo fluit sanguis ꝯiũgit apa.

ℭ Q2 si cũ vulnere cum quo ꝯiũctus est fluxus sanguinis superfluus ꝯiũgaẜ ẽt apa tũc cura fluxus sanguinis ꝑꝑ apa in multis ipediẜ. ℭ Dixit Auic. opʒ vt scias ꝙ qñ associaẜ vulneri apa cũ q̃ntitate plurima sanguis: nõ est possibile ligare. s. venã cũ filis: vel etiaʒ ligare locũ cũ filis. i. fascijs ligatura ꝓhibẽre fluxũ: neqʒ est possibile intromittere licinia neqʒ strictoria facere laboriosa etenim si curatio fiat ex strictura aut fixura. i. ligatura ligãte venã fixã: aut ꝓpinquitate medicine. s. faciẽtis dolorẽ ẽ mala valde: ⁊ hoc q2 dolor exacuit humorẽ ⁊ auget apa ⁊ fluxũ imo dixit ipse. nõ est possibile tũc nisi administrare glutinationẽ ⁊ stipticitatẽ ⁊ stupefactionẽ. i. infrigidationẽ ⁊ ispissationẽ sanguis. q̃re dixit ipse. in p̃dicto casu nõ iuuanẜ cũ appẽsione ⁊ suspẽsione. s. vene que fit qñ vt dcm̃ est volum⁹ eã torquere ligare vel incidere: ⁊ hoc erit scʒ appẽsione ⁊ suspẽsione nõ iuuaẜ in dispõne epatis. al's. apatis ⁊ doloris: sʒ fit ex eis facilis ꝓcessio sanguis ad locũ ⁊ exterius exitus eius. ℭ Et dixit Aui. cuʒ ꝓhibenẜ due intẽtiones appensionis ⁊ suspẽsionis vene ꝑꝑ apa ⁊ dolorẽ: tunc declina ad leuiorem s. modũ aliarũ curationũ fluxus sanguinis: cũ qua nõ fit additio in apate vel dolore: ⁊ fiat talis curatio leuior ſm illud qđ p̃ns est ⁊ ꝓpinquius ad tolerãdum: q2 oʒ fieri ita leuiter vt faciliter tolerari possit: vel si prohibenẜ intẽtiones. s. gñales curatiue fluxus sanguinis: que vt supra patuit secunduʒ Aui. sunt sedatio doloris ⁊ ipsius ꝓhibitio ⁊ retẽtio fluxus s. fieri simul: q2 vna impedit aliã. tũc declineẜ ad leuiorẽ cap ſm illud qđ p̃ns est ⁊ ꝓpinquius ad tolerandũ in dispõne ⁊ illa cura leuior ⁊ melior erit ad retinẽdũ fluxũ cum nõ inducẽtibus dolorẽ sicut cõglutinãtibus ⁊ stipticãtibus supradictis.

Cura fluxus sanguis ex venis vel arterijs intrinsecis.

ℭ De cura fluxus sanguinis ex venis vel arterijs membrorũ intrinsecorũ in p̃cedẽtibus sermonib⁹ ſm ꝓpria loca sufficiẽter dcm̃ est: curaẜ ẽt eisdẽ gñalibus intẽtionib⁹ q̃bus fluxus exterior. s. cũ cessatiõe sanguinis a loco ⁊ opilatione fixure: sʒ p̃ia. s. cessatio sanguinis ad locum eodẽ mõ fieri ⁊ impleri põt vt in exteriori fluxu est dcm̃: sed opilatio fixure nõ põt ipleri nisi vnico mõ. s. cũ medicinis q̃ sunt infrigidantes glutinãtes ⁊ stipticãtes. Dixit. n. Gal. 5. de inge. sani. sanguini exteriori vena manãti: q2 nõ possumus aliquo supradictoruʒ modorũ. imo nec aliquibus subuenire: ideo oʒ sanguinẽ vel ad opposita loca vel de loco ad locum. s. ꝓpinquũ semouere ⁊ adducere: ⁊ opʒ medicis stipticis ⁊ refrigeratiuis ꝯstringere: ⁊ hoc interius sũptis. subdit. tñ nõ laudo ꝙ apponaẜ exterius sup mẽbrũ de refrigeratiuis vel stipticis ꝑꝑ sistere fluxum sanguinis ex vena interiori sicut medici ceteri faciunt errantes: eo ꝙ sanguinem ad interiora corporis remittunt: vnde interiora venarũ replent: vnde additur ad fluxum: q2 agitur ꝯtra intentionẽ gñalem primam dictaʒ q̃ est sanguinẽ a loco semouere: vñ addit ad fluxum. noui eniʒ dixit ipse. quosdã sanguinẽ ex pulmone screantes qui cum eorũ pectora frigidis infrigiderentur nimiuʒ lesionis incurrerunt: ⁊ sic q̃dam alij in stomaco refrigerati nimis lesi: sic etiam sanguine de naribus fluente caput refrigerare multotiens nocet. vidi enim duos qui patiebantur fluxum sanguinis de naribus nocumẽtũ passos fuisse ex infrigidatione facta in capite. Et ideo dixit Gal. predico tibi ne absolute ifrigides circũstãtia fluxũ sanguis. neqʒ ẽt infinite: neqʒ in oĩ tẽpore: sed factis diuersionib⁹ ⁊ mutato iã sanguie de loco ad aliũ locũ. Et dixit Gal. opʒ inuestigare diuersorũ mẽbrorum intrinsecorũ a q̃b⁹ fluit ꝓprietatẽ ⁊ ꝯpositionẽ: qm̃ ſm hanc rõnẽ alia fiẽda sũt auxilia in vulua alia in grossis intestinis alia in vesica. Et sic de alijs mẽbris. Et iõ dixit ipse ⁊ poniẜ. 13. ꝯti. Medicus supsedere oʒ ⁊ inspicere oʒ in sili huius loci q̃ cura erit salubrior ⁊ remotior a fallacia ⁊ opari illã que opportũa erit ⁊ melior. ℭ Notãt tñ q̃dã. ꝙ in admistratiõe medicinarũ stipticarũ opʒ ꝯsiderare dispõnes mẽbrorũ ne eis ledanẜ: quapꝑ sanguis cũ restrict⁹ fuerit ab eis est desistẽdũ. Scias itaqʒ ꝙ vẽter stipticus ⁊ viscera opilata vel inflata ⁊ spũalia mẽbra arida ⁊ totius corporis siccitas ⁊ macredo ꝓhibẽt exhibitionẽ medicinarũ stipticarũ.

Medicine expellẽtes siue dissoluẽtes sanguinem retentũ ex vulnere.

ℭ Q2 si contingat sanguinẽ ex vulnere interiori nõ extra fluere succus nepite egro ad bibẽdũ deẜ: qm̃ sanguinẽ p vulnus excludit. ꝙ si cõtingat sanguinẽ interi⁹ coagulari fiãt remedia ad sanguineʒ coagulatũ dissoluẽdũ: ⁊ q̃ dicta sunt in sermonib⁹ p̃cedẽtib⁹. Et de dissoluẽtibus sanguinẽ coagulatũ in corpore est bdelliũ sũptũ cũ aceto ⁊ ciminũ puluerizatũ ⁊ bibita cum aqua decoctionis seminis apij sanguinẽ coagulatum dissoluit ⁊ per vrinã educit.

Cura fluxus sanguinis ex vulnere vbi deficiat medicus et medicina.

ℭ Dixit Alb. si accidat alicui illud. s. ruptura arterie vel vene magne: ⁊ nõ sit ibi medicus p̃ns neqʒ medicina. sup. aut si sit p̃ns medicus: sʒ nõ medicina: tũc incipias cũ positiõe digiti indicis sup orificiũ eius. Et cum cõstrictione eius valde donec obsessus sanguinis a superiori pte vulneris ⁊ digitus nõ remoueaẜ: sed fundaẜ desuper ipm aqua frigida vehemẽter. Et facias semp donec cõgeleẜ sanguis ⁊ inspisseẜ ⁊ abscindaẜ. interiʒ ꝯsidera de eis q̃bus indigetur ex cauterio vel medicina. Ex dictis pʒ que sit spãlis cura fluxus sanguis sequẽtis ad rupturã vene vel ad corrosionem.

Cura fluxus sang. p desudationẽ sci.

ℭ De cura aũt flux⁹ eius p sudationẽ. Dixit Gal. eodem. 5. de inge. sani. passio que diciẜ desudatio sanguinis palã itelligimus ꝙ frigidis ⁊ stipticis medicinis indigeat. ℭ Auctor cõpẽdij. sanguis desudatio cureẜ cũ refrigeratiuis ⁊ stipticis ⁊ oĩbus ingrossantib⁹ sanguinem cibis vel medicis stipticis vel viscosis. ⁊ dixit. multos sudores i toto corpe pati: quorũ corpora sanguineũ sudorẽ emittebãt: ⁊ q̃s defectio ⁊ angustia sequebanẜ, neqʒ cũ alio curati sunt nisi cũ potu aq̃ frigide ⁊ suctione in ea. Et si cũ horũ fluxu fuerit subtilitas sanguinis: tũc dixit Gal. vbi. s̃. cureẜ cũ ingrossantib⁹ ipm.

Cura fluxus sãg. facti a sanguisuga.

ℭ Dixit Gale. in de simplici medicina. 5. ꝙ fabe excorticate diuise per mediũ ipsarũ: q2 ſm lõgitudinẽ earũ ⁊ pars media sup loco de quo remoueẜ sanguisuga incidit fluxuʒ sanguis factũ per ea. Et Ras. in diuisionibus hoc idem affirmat dicens. fluxus sanguinis qui est ex sanguisugis abscindiẜ cũ sup ipm inuisceẜ fabe medietas: ⁊ ipsa tñ cum digito vel ligatura tãdiu tenenda donec inuiscetur ⁊ hereat ⁊ p se firmiter stet. Et nõ oʒ amoueri donec p se cadat ⁊ sit securitas ꝙ non

fluat. aut dixit Ras. pulverizet desup puluis molēdini. aut i frigidet cū niue. Et de restringētib⁹ ipm est albū oui mixtū cū subtilissimo puluere boli ar. vel terre sigillate ⁊ supponit cū tela aranea: q2 fcā est mētio de incisiōe vene ꝑ latitudinē. Quidā iā negauerūt illud fieri: eo ꝙ mēbrū ad qd̄ arteria in cisa nō poterit venire cū nō ꝯsolidet extrema eiusmō pote rit ad illud mēbrū deferri a corde spūs vitalis: q est delator vite ad ipm: ⁊ silr incisa vena cū nō ꝯsolidet nō poterit mē brū ad qd̄ illa vena dirigebat nutriri cū nō possit ei deferri sanguis ⁊ spūs nālis ab epate. Uerūtñ incisa vena vel arte ria ꝑ mediū ſm latitudinē ⁊ nō ꝯglutinata mēbrū ad quod dirigitur potest viuere ⁊ nutriri: ⁊ hoc mediantibus ramis aliarum venarum ⁊ arteriarum delatis ad ipsum.

¶ De solutione continuitatis in venis ⁊ arterijs propter vlce ra corrodentia. Ca. xxxiiij.

ALiquando accidūt in cute vel carne vlcera ⁊ ꝓprie corrosiua que corrodēdo perueniunt ad hoc vt dirūpāt ꝯtinuitatē venarū vl̄ arteriarū: quare emanat ab eis sanguis paulatim: de quarū cura locut⁹ est Gal. 5. de ing. sani. ⁊ dixit. si vulnera sint in venis exterio ribus nō pulsantibus: necesse est vt curent cū medicinis que vulneribus q̄ in carne sunt prosunt: ⁊ ratio est: q2 iste vene cōicant cum carne in modo substātie: q2 sunt satis molles ⁊ cōicant in modo ꝯplōnis: q2 declinant ad calidū ⁊ humidū. Uerum q2 in modo ſbe sunt aliqualiter licciores carne: ⁊ in modo ꝯplōnis declinant versus siccitatē: ideo dicūt. ꝙ me dicine curātes vlcera harum venaꝝ intantū debēt esse siccio res medicinis vlceꝝ carnis inquātū iste vene excedūt carnē in siccitate. in alijs āt curant sicut illa siue sint simplicia siue cōposita. ¶ Et loquēs Gal. in speciali de cura vulneris ve narū cōpositi. Dixit. ꝙ si fuerit cōpositū cū carne eius. s. cū humorib⁹ rasurā faciētibus: tūc ea curat cū eis q̄ dicta sunt superius valere in vulneribus q̄ sunt a fili cā in carne. Si vō fuerit cōpositū cū morbo diminutiōis. s. cum deꝑditione ſbe venaꝝ eodē mō silr curat. dixit Gal. sicut vulnus cū diminu tione ſbe carnis in ipsa eueniēs. ⁊ dixit. ꝙ ꝯsilr eisdē medici nis curant vlcera arteriaꝝ. Medicine. n. oium venaꝝ. s. pul satiuarū ⁊ nō pulsatiuaꝝ eiusdē spēi sūt: ⁊ nō differūt: nisi q2 me dicinā arteriaꝝ fortiorē esse opꝫ intantum inquātū arterie non pulsantibus venis licciores ⁊ duriores sunt.

¶ De vulneribus neruoꝝ ⁊ chordaꝝ in generali. Ca. xxxv.

NEruis ⁊ tenantibus siue chordis accidit qn̄q3 solutio continuitatis q̄ qn̄q3 est simplex: s. 3 vnius numeri: qn̄q3 est cōposita que est multiplex solutio: ⁊ q̄ est simplex tribus modis euenire pōt. Uno modo ſm longitudi nem ⁊ vocat fixura. Scdō modo ſm latitudinē ⁊ vocat in cisio siue separatio: ⁊ est duplex vna que totum neruum vel tenantē separat ⁊ incidit: ⁊ altera que non totū separat: sed partem: puta quadrātē vel trientē vel medietatem aut plus. Tertio ſm ꝓfunditatem: ⁊ vocat punctura. ¶ Pro his mo dis. dixit Aui. oē vulnus: s. 3 simplex qd̄ fit in neruis aut est pūctura aut scissio. Et scissio aut fit in lōgitudine aut latitu dine: ⁊ qn̄q3 accidit solutio continuitatis cōposita: s. 3 mul tiplex que vocat attritio siue ꝯtusio neruoꝝ vel chordarū in qua multe cōiungunt cōtinuitatis solutiones. ¶ Et scis sura qdem. i. vulnus eueniens neruo siue chorde. Dixit. A. aut est cū detectione ipsius: ita ꝙ manifeste apparet visui cō p̄hendi Dixit Gal. 2°. catagenis. ⁊ ponitur. 13. ꝯsiū. maior pars horū vulnerū accidit in vola vtriusq3 manus. ¶ No tant ꝙ q̄uis solutio ꝯtinuitatis dicatur cōposita esse eo ꝙ diuersas habeat intētiones curatiuas a solutiōe carnis sim plici cum curatio solutionis ossis fiat per pori sarcoidis ge nerationem ⁊ per ꝓpriam ossis ſbam. Et curatio solutionis carnis fiat per carnis generationem: tamen vulnera in ner uis ⁊ chordis euenientia dicuntur esse simplicia etiā q̄uis

non possint vulnerari absq3 vulnere carnis illis superposi te: ⁊ hoc ideo q2 intētiones curatiue nō diuersificant: tā. n. carnis solute q̄3 nerui: q̄3 etiam chorde intentio curatiua est vnitio per ꝓpriam ſbam. etenim neruus ⁊ chorda vnibiles sunt per ꝓpriam ſbam de se. cū enim os qd̄ in corpore molle sit vnibile per ꝓpriā ſbam: ⁊ tñ in ipso corpore sit multo du rius neruo ⁊ chorda: multomagis ⁊ ipse erunt vnibiles. Et q̄uis neruus ſm locū in totū incisus ſm plīn non vniatur non est hoc ex defectu ſbe nerui q̄ de se non sit vnibilis: s3 q2 ambo extrema eius retrahunt ⁊ a seinuicē elongant: ideō ſm plīn nō vniunt: q2 ad hoc vt vnitio fiat: vt supra patuit: opꝫ extrema ꝯiūcta seruari: unō q̄3 q̄3 extrema nerui ⁊ chorde sit possibile ꝯiūgi: tñ ea ꝯiuncta seruari: aut est impossibile aut valde difficile: quare raro valde ꝯtingit neruū ꝑ latū ſm to tū incisum ſm primā intētionē vniri ⁊ solidari: s3 ſm scdā3 itētionē. s. mediāte carne iter extrema orta solidāt ⁊ vniunt. ¶ Accñtia subsequētia vulnera neruoꝝ: q̄dā sunt difficilia valde: ⁊ q̄dā min⁹. Et difficilia valde sūt spasm⁹ ꝑmixtio rō nis dolor vehemēs ⁊ pulsatio. ¶ Dixit. A. q̄n q̄n neruis Accñtia ꝯñ vulne ra ⁊ pun cturas ne uorum. accidit ꝓp vehemētiā sensus eoꝝ ⁊ ꝯtinuationē suā cū cere bro ex vulnerib⁹ dolores vehemētes valde ⁊ lesiones valde magne: sicut spasm⁹ ⁊ ꝑmixtio rōnis. Et subdit. multotiens ꝑ ducūt vulnera eoꝝ ad spasmū absq3 añcessiōe lesiōis praue s. doloris vehemētis seu apātis. ¶ Et Gal. dixit. 6. de ige. sa ni. ad pūcturā nerui sequūt dolor vehemēs. s. pulsatio q̄dā tumor apostus ⁊ spasm⁹ ꝯsis. apa. ⁊ assignās cās haꝝ inuit cas fore duas in gñe. s. fortē sensum nerui ⁊ plenitudinē cor poris in q̄tō vel q̄li vel vtroq3: ꝓp nimiū enī3 sensum neruū vulnerati sequitur in loco dolor vehemēs valde: ⁊ ad vehemē tē dolorē trahit mā ad locū: ⁊ maxime i corꝑe repleto ⁊ mā tracta ad locū apat ipm ⁊ replet: ⁊ ad apa ⁊ repletionē ner ui sequit spasm⁹: q̄uis et dixit. Aui. aliqñ sequat spasmus absq3 vehemēti dolore ⁊ absq3 apate. Notāt. n. spasmū i vul Spasm⁹ duplex ꝓ portiona tus ad ma te: iā ⁊ nō ꝓportio natus ad materiā. neribus neruoꝝ duplicē seq posse ꝓportionatū ad mām: ⁊ nō ꝓportionatū ad ipsā3. Et ꝓportionat⁹ qdē ad ipsā mā3: tūc cāt qñ mā ad locū defluēs neruū ingredit ⁊ replet ipꝫ opilādo vel apandor: ⁊ tunc aut talis repletio nerui adueniēs apta adhuc cute vel carne supra ipsā3 existe ⁊ nōdū ꝯsolida ta: ⁊ tūc spasm⁹ ad talē repletionē superueniēs ſm plīn est ꝑti cularis illi neruo ⁊ lacerto ad quē dirigit: ⁊ spasmus sit mā ista replēte ⁊ extēdēte neruū in latitudie: vñ accidit vt decur tet eius lōgitudo aut talis repletio accidit nō apta cute: sed iā ꝯsolidata vel qūolibet orificio vulneris nerui obcecato ⁊ clauso. Et Gal. dixit i tegni. ꝙ spasm⁹ maxime accidit ex ob turata cute. sup. vel orificio vulneris nerui ⁊ raro aliter. mā n. i neruo ꝯtēta nō hñs ꝓp clausionē orificij trāspirationem ad exteri⁹ intrāspirata manēs corrūpit ⁊ in eruginē malam mutat ⁊ corrupta ⁊ malignata effecta mediante cōtinuitate nerui ꝑ ipꝫ cerebro cōicat aut cū ꝓpa ſbā aut cū malo vapo re aut ei⁹ mala q̄litate: q̄re ledit cerebrū vehementer. ꝑcepta āt lesiōe magna cerebrū3 in se ꝯhit vt ab ea fugiat ⁊ vt lesi expellat ad cui⁹ ꝯctionē sequitur ꝯctio in oib⁹ neruis: cū oēs oriant a cerebro imediate vel mediate: ⁊ sic spasm⁹ eueniēs eēt cōis toti. posset isup mā replēs dcā esse cā spasmi vlīs vel plīn neruoꝝ vel ꝑticulariū: q̄uis cerebro non fuerit cōicata mā aut vapor mal⁹ aut q̄litas mala maxime in corꝑe reple to: ⁊ hoc duob⁹ modis. Uno mō qñ accideret i corꝑe dissol ui mā3 multā: vel ꝓp vehemētiā doloris: vel febrē supueniē tē liq̄facientē māā in corꝑe: q̄ dissolute fluerēt ad neruos debi litatos ex dolore vel vulnere: ⁊ si tūc fluēt ad ꝑn neruoꝝ ac cidet spasm⁹ vlīs. ⁊ si ad ꝑn nuce accidet spasm⁹ a facie infe riori: ⁊ si ad aliā ꝑtē nuce vl̄ ad ꝑncipia aliquoꝝ neruoꝝ ac cidet spasm⁹ sub illo loco nuce vel i neruis illis ad q̄ꝝ ꝑn fluxerit. 2° qñ ꝯtingeret mā3 apantē neruū vulneratū subi to vl̄ paulatī ꝑmutari ad originē oīu3 neruoꝝ vl̄ aliq̄ꝝ pl'3 ⁊ ibi collocari ⁊ collocata replere ⁊ replentē repletā extēde re in latū ⁊ decurtare in longū: ⁊ sic cāre spasmū: sicut aliq̄

ptigit tumore vulneris subito delitescẽte: vł ẽt paulatine stã te tñ vulneris tumore nõ ptigit p talẽ modũ fieri. ait.n. Ipo. in affo. Quibuscũq3 tumores in vulnerib⁹ appereãt nõ valde spasmant: q2 nõ sepe. ℭ Et spasm⁹ ẽt nõ pportionat⁹ ad mãz cãtur i neruoꝝ vulnerib⁹ pp vehem ẽtiã doloris neruo se ꝯbẽte vt refugiat ab eo ꝛ repellat qd ledit: ꝛ hic spasm⁹ ẽt ꝟ3 plm est pticularis: q̃uis aliqñ possit eẽ vlis ꝯpatiẽte ei cerebro. ℭ Et ex dictis p3 q nõ solũ pt puenire spasm⁹ absq3 ꝯtcessiõe lesiõis praue. s3 ẽt p⁹ cessationẽ ei⁹ si adesset. s. aut cõicatiõe mãei aut vaporis aut male qlitatĳ ad cerebrũ aut p mutatiõe mãe aut defluẽte mã ex repleto corpe ad neruos vł eoꝝ origñẽ. Dixit.n. A. ñ fit i eis. s. qb⁹ accidit spasm⁹. s. cõtcessiõe lesiõis pueniẽ illic. s. in loco vulneris sit apa magnũ. s. repletio magna: ꝛ q̃ sui pmutatiõe vel aliq̃ aliorũ modoꝝ faciet spasmũ absq3 lesiõe pua doloris vł apañ. ℭ Et notãt q q̃uis auctores nõ faciãt mẽtionẽ de supuẽtu palysis ad vulnera neruoꝝ: qd iõ fecerũt: q2 raro ꝯtigit: ꝛ q2 ẽ debił pericli respectu pericli spasmi: tñ q si aliqñ ꝯtingat eã subieq d3 iter acciñtia min⁹ difficilia nũerari: ipa tñ aliqñ supueniẽ pt ꝛ pticularis ꝛ vlis. ꝛ pticularis qdẽ trib⁹ mõis. Uno° qñ accideret vt neru⁹ plaga ꝟ3 totũ icideret. tũc eni ẽt mẽbra ad q̃ ille neru⁹ dirigebat palisicabũt. Alio° qñ mã intrãs neruũ sic repleat eũ ꝛ opilet vt in totũ pbibeat trãsitũ spũs aialis ad mẽbra illi iferiora: vñ paliticata remanebũt. Tertio° qñ intrãs neruũ ibibit i ipso ꝛ mollificat ip3 ꝛ reddit ip3 inconueniẽs instr3 ad sensũ ꝛ motũ: vñ remanebũt mẽbra ad q̃ ille neru⁹ dirigebat sẽsu ꝛ motu puata. Ulis ãt palysis ꝯtingere pt aut ex defluxu mãe dissolute i corpe ad originẽ neruoꝝ ꝛ silr opilãte in totũ vł mollificãte: ꝛ pt supuenire paralisis plũ neruoꝝ siue pluriũ pticulaꝝ imo vt dicũt. pt supuenire spasm⁹ vel palisis vni⁹ lateris tm̃ reliq̃ nõ existẽte leso: imo pt supuenire in vno latere palisis: ꝛ i alio spasm⁹ ꝟm diuersos modos deflux⁹ mãe ꝛ replõnis ipi⁹. ℭ Permixtio rõis vulneri nerui subsequit cõicata cerebro p ꝯtinuitatem nerui ad ipm mala mã vaporosa siue fumosa calida ꝛ acuta eruginosa calefaciẽte ꝛ desiccãte cerebrũ ꝛ pturbãte spm̃ aialẽ in eo: ꝛ tũc maxime sequit vulnera neruoꝝ pmixtio rõnis qñ ad ipsa pp febrẽ apa vel dolorem consequet vigilia superflue. ℭ Acciñtia õo minus difficilia ꝯitia vulnera neruoꝝ. dixit A. sũt febres ꝛ apata mlta eueniẽtia in mẽbris vicinis ꝛ circũstãtib⁹ extrinsec⁹ ꝛ vigilie ꝛ sitis: ꝛ desiccatio ligue. ℭ Et febris qdẽ facilr seqtur ad dolorẽ: ac ẽt ad apa supueniẽs illi vulneri ꝛ ipse qdẽ ẽ significatũ mala signãs aut vehemẽtẽ dolorẽ aut apa magnũ. ℭ Ad qrũ viceꝝ timet de supuentu spasmi: q si supueniret: erũt tũc duo acciñtia seua ꝯiũcta ꝯsibinuicẽ i curatiõe aduersãtia ꝟ3 plm. ℭ Attñ q2 Ipo. i affo. inuit oppositũ. s. bonũ esse febrẽ in spasmo fieri. Iõ notãt q febris in vulnere nerui pt puenire aut ex cã doloris ꝛ eoꝝ q̃ ip3 vuln⁹ comitant: aut ex cãis aliĳs: aut pp aliquã mãm in aliĳs corpis ptib⁹ putrefactã: ꝛ si ex cãis aliĳs: tũc ei⁹ supuentus pt eẽ ad bonũ: q2 mãz spasmũ faciẽtẽ vel facturã digerit resoluit ꝛ ꝯsumit: ꝛ sic a iã fcõ spasmo liberat ꝛ a futuro pseruat. Si õo ex cã vulneris ꝛ comitãtiũ ip3 tũc ei⁹ supuẽt⁹ est mal⁹ pp dictas cãs. d3 g itelligi affo. inuẽs bonũ eẽ fieri febrẽ in spasmo qñ febris ꝛ spasm⁹ nõ ꝯseqt vnã ꝛ eãdẽ egritudinẽ magnã ꝛ suspectã: q2 si sic ꝯseq̃ret eẽt malũ. Et i tali casu A. febrẽ nũerauit iter acciñtia mala ꝯitia vuln⁹ neruoꝝ. Si ãt febris ꝛ spasm⁹ nõ ꝯseq̃rent eãdẽ cãm ꝛ radicẽ: tũc febris pt eẽ ad bonũ: vt inuit pfat⁹. ℭ Apata õo multa i circuitu vulneris fiũt qñ mã multa pp dolorẽ vel cãz aliã vt vehemẽtẽ calatẽ ad locũ vulneris flueret q̃ occuparet ẽt ptes vicinas ꝛ aparet illas: ꝛ q̃ si apauerit ptes extrinsecas signat ṽtus inde potẽtior: ita vt expellat mãz ad exteriora. ℭ Sitis ãt ꝛ desiccatio ligue ꝛ vigilie pp̃e accidũt qñ vulneris neruoꝝ supuenerit feb. ꝛ ista acciñtia intm̃ sũt mala iq̃tũ febris quã ipa comitãt ẽ mala: ꝛ iõ d' eoꝝ malitia iudicãdũ ẽ sic d feb. dcm̃ ẽ. ℭ Et q2 acciñtia difficilia supradicta maxie sequũt pũcturã nerui vł corde pp stricturã ei⁹ pp quã mã in neruo pũcto aggregata nõ pt libere trãspirari neq3 mã eruginosa i eo collecta libere expurgari: ꝛ hẽ i aliĳs vulnerib⁹ neruiꝝ iõ ipa ẽ deterior ꝛ periculosior. Iõ i pũctura nerui auctores pp̃e: ꝛ maxie dixerũt. spasmũ ꝛ alia seua acciñtia supuenire. Uñ ait Gal. in tegni nerui õo ꝛ tenõtis pũctura pp timiũ: ꝛ q2 cõicatiua ẽ ad pmã pticulã. s. cerebrũ: pata ẽ puocare spasmũ. ℭ P⁹ pũcturã molestior ꝛ periculosior ẽ icisio adueniẽs neruo ꝟ3 latũ icõpleta ñ i totũ. Ipa.n. p⁹ pũcturã. dixit Ga. i teg. molestior est ꝛ cito p⁹ illã spasmũ adducẽs: qm̃ ps mẽbri icisa dolores patit: qm̃ ad neruũ trahit ꝛ cõicat ptn nerui nõ icise nõ iducẽs in ea accidẽtia supradcã: vñ apant: ꝛ illa pte nõ icisa mediãte pt lesio cerebro cõicari ꝛ spasmũ sicut ꝛ alia accidẽtia difficilia seq. Ideo dixit Gal. q tumor ꝛ apa incisũ ꝛ nõ incisum ꝯtinet locũ qd cã spasmi est. ℭ Post incisionẽ nerui ꝟm locũ nõ totalẽ in periculositate seqtur fixura nerui. i. icisio adueniẽs ei ꝟm lõgũ. ipsa eni cã est minoris doloris ꝛ minoris attractiõis mãe: tñ cũ attrahit pt ab ea fieri cõicatio cerebro ꝟ3 oẽs villos nerui ꝛ multo min⁹ periculosa ẽ incisio nerui adueniẽs ei ꝟ3 latitudinẽ p totũ: q2 tũc nõ remanet i ea loc⁹ in q̃ possit mã ꝯtineri: ꝛ si q̃ ad ipm attrahit h3 viã liberã per quã pt libere expurgari. Uñ nõ ꝯculcat neq3 putrescit neq3 est ei cõicatio ad cerebrũ ꝟ3 plm. Ueruñtñ quo ad mẽbrũ ad qd neru⁹ ille dirigebat est magis aliĳs periculosa: qm̃ necessario mẽbrũ illd amittit sensũ ꝛ motũ. ℭ Dixit Auer. colliget 7. si neru⁹ ex trãsuerso nõ est ex toto incisus: tũc vulnus periculosius est q3 si nerui incisio in lõgitudine traheret. hic eñ s. in incisiõe trãsuersa nõ totali est timor spasmi. supp. ibi: aut nõ sic. ℭ Dixit Aui. vulnera cadẽtia ꝟ3 lõgitudinẽ i neruis saluiora sunt cadẽtibus ꝟ3 latitudinẽ incõpletẽ: eo q vill⁹ sanus ledit vicinitate incisi ꝛ nocet p ipsu3: ꝛ nocet cerebro ꝛ facit accidere spasmũ ꝛ egritudines magnas. Et iõ qñ timet de spasmo ꝛ egritudinib⁹ magnis: aut iã supuenerint: tunc dixit. A. fit neciũ abscindere neruũ vulneratũ vel punctũ cũ totalitate: s3 ꝟ3 latitudinẽ totalẽ suã. eteni ex ista totali icisione puenit qes ꝛ separant vel sedant acciñtia mala. ℭ Dixit Aui. q ꝯsilr sic vulneri neruoꝝ est dispõ: ꝛ idẽ iudiciũ i vulnerib⁹ chordaꝝ ꝛ lacertoꝝ ꝛ pp̃ie in latere eoꝝ. s. lacertoꝝ: ꝛ in extremitatib⁹ ipsoꝝ eueniẽte vulnere. Nã si vuln⁹ accidit in extremitate lacerti ĩ sue pncipiu3: q̃ d' caput lacerti: tũc illud vuln⁹ similat in acciñtib⁹ ꝛ difficilib⁹ ꝛ nõ difficilibus vulneri nerui: ꝛ silr in oib⁹ aliĳs dispõnib⁹. Et si accidit in extremitate alia q̃ d' finis lacerti siue cauda eius: tunc q2 inde orit chorda vuln⁹ illud in dispõnib⁹ ꝛ accidẽtib⁹ silat vulneri chordaꝝ. Ista tñ silitudo vt dicunt: non est oino stricta: imo satis larga: q2 quãuis ad vulnera chordaꝝ ꝛ lacertoꝝ sit aptitudo ꝛ pueniant ex eis accidẽtia supradicta: nõ tñ tanta nec tam velociter nec tã sepe: quãta velociter ꝛ quã sepe sequunt ad vulnera neruoꝝ: qm̃ nerui sunt magis sensibiles q3 chorde ꝛ lacerti: q̃uis habeãt chorde in ꝯpositiõe sua mixtionẽ villoꝝ ligamentoꝝ ꝛ lacerti mixtionẽ villoru3 carnis: vt patuit in anatomia ipsoꝝ. ℭ Et cõparans Auic. inter vulnera chordaꝝ ꝛ pãniculorum dixit: vulnera q̃ accidunt in panniculis sunt leuiora eis que sunt in chordis aut neruis. sup. aut extremitatib⁹ lacertoꝝ. Et nõ intellexit. A. de vulnerib⁹ omniũ pãniculoꝝ. sũt eni3 pãniculi qdã. quoꝝ vulnera sũt pessima: ꝛ ꝟm plm mortalia: vt q cordis ꝛ q cerebri ꝛ pãnicul⁹ diaphragma ꝛ mediastina ꝛ vesica: ꝛ silia mẽbra pãniculosa. ꝛ ideo solum intellexit de pãniculis velantibus lacertos. ipsoꝝ enim vulnera nõ sunt periculosa: s3 saluat qm̃ q̃uis habeãt in cõpositiõe sua mixtionẽ villoꝝ neruorũ villi illi sũt in eis situati ꝟm trãsuersu3 non ꝟ3 lõgũ: sicut in chordis ꝛ lacertis: ꝛ iõ nõ põt illis mediantib⁹ fieri cõicatio malitie cerebro: ꝛ est bonũ vt medicus discernat inter chordas ꝛ pãniculos vt nõ erret in iudicio suo ꝛ curatiõe sua: pãnicul⁹.n. vulnerat⁹. dixit Aui. suffert suturas. chorde ãt nõ suffert eã. ℭ Dixit Rab. 13. ꝯti. dico quotiẽs diuidat ali-

Paralisis cõicq pot vulnera neruoꝝ 1 qdo.

Permixtio rõnis qdo ꝯseqtur vulnera neruorum.

Febrẽ in spasmo eẽ bonũ qdo intelligr.

Acciñtia difficiliora accidũt i punctura nerui: deide in icisiõe ꝟm latus p⁹ modũ in fixura ꝛc.

qđ bñ significatio ꝙ ibi sit pãniculꝰ aut chorda aut neruus scire debes ꝙ si bñ poteris ĩspicere inuenies ĩ chorda villos eius esse ꝑ lõgitudinẽ: ⁊ nõ erit ei cõtextio ad modũ pãniculi: qm̃ pãniculꝰ est eq̃liũ ꝑtiũ in oibꝰ dispõnibꝰ suis chorda vo dꝫ hr̃e in se meatꝰ villoꝝ: ⁊ pãniculꝰ et si pũgat̃ nõ hꝫ sensũ chorde: ⁊ ẽt chorda est vehemẽtioris duritiei q̃ꝫ pãniculus: ⁊ si extẽdis pãniculũ nõ accidet tñ res nociua. Et iõ quotiẽs pãniculꝰ fuerit incisus nõ erit icitio eiꝰ nociua: neq̃ꝫ ẽt ipsius putrefactio: ⁊ sĩlr̃ vulneri paniculoꝝ est dispõ vulneris accidẽtis in carne simplici: q̃uis veniãt ad mixtionẽ illiꝰ villi neruoꝝ. ⁋ Dixit Ipoc. ĩ affo. Si in vulneribꝰ magnis ⁊ fortibꝰ sanies nõ apparuerit malũ ⁊ ꝑ vulnera magna ⁊ fortia maxime itellexit vulnera neruoꝝ. ad ipsa enim plm̃ hũores acuti defluũt inobedietes vt cõuertant̃ in saniẽ. cũ ergo ĩ ipsis vulneribꝰ sanies nõ appeat significat̃ mala mã ad locum defluxa q̃ erit cã magne lesiõis ⁊ maloꝝ accitiũ: ⁊ cõ̃. si ĩ vulneribꝰ neruoꝝ sanies emittit̃: tũc illa vulnera salua erunt ⁊ nõ succedẽt accidẽtia timorosa nisi in posteꝝ nouꝰ error cõmittat̃: ⁊ maxime salua essent si apparente sanie dolor quieuerit. Et scias ꝙ vehemẽtia doloris magis accidit icisiõe nerui siue ꝑ lõgũ siue ꝑ latũ fuerit: sꝫ retẽtio erugis ⁊ ipiꝰ icarceratio magis accidit ĩ pũcturã: ⁊ magꝭ q̃to ꝓfũdior neruꝰ fuerit.

Cura vulneꝝ neruoꝝ. duplex ẽ. vna gñalis alia spãlis. ⁊ de gñali dicet̃ ĩ hoc capꝰ. ⁊ ipsa triplici ꝑficit̃ istrõ. s. dieta potõe ⁊ chirurgia. ⁊ dieta q̃dẽ cõsistit in euitatiõe aeris frigidi ⁊ ois rei actu frigide ne ꝑueniat ad neruũ lesu. ait eni Ipo. q̃rta affo. frigidũ inimicũ ẽ neruis. Iõ dixit Gal. 3. de ige. sani. inhibeo sup oia vt nihil fridũ si ture nerui approꝑinquet cũ mẽbrũ infirmũ. s. ipse neruꝰ sensibilissimũ sit. nã q̃to mẽbrũ est magis sensibile tãto plꝰ indicat de ꝓhibitiõe q̃litatis nociue. q̃litas ãt magis nociua neruis ẽ actual' frigiditas cuiuscũq̃ꝫ rei siue sit frida potẽtia siue actu: qm̃ actual' friditas sbãꝫ neruoꝝ cõgelat ⁊ ispissat ⁊ poros copꝯ ⁊ circunstãtiũ ẽt mẽbroꝝ claudit ⁊ opilat: ⁊ si aliq̃ mã ad neruũ fluxit illã igrossat ⁊ cõculcatq̃ postea põt esse cã difficiliũ accñtiũ maxime spasmi. Dixit eniꝫ Ipo. vbi. s. frigidũ. s. actuale spasmos ⁊ thetanos facit. ⁊. Aui. dixit. qñ spasmant̃ nerui: ⁊ q̃ sũt eis silia vt chorde ⁊ extremitates lacertoꝝ ⁊ aduenit eis friditas spasmant̃. Et dixit Gal. ꝙ actuale frigidũ a neruis ẽt ẽ ꝓhibẽdũ: q: neruꝰ iũctꝰ est ⁊ colligatꝰ nobilissimo mẽbro: qđ est fũdamẽtũ ⁊ initiũ a q̃ multa corpora oriũgunt̃: ⁊ tale est cerebrũ: q̃re nerui nocumẽtũ facil'r cerebro cõicabit̃: ⁊ maxie ꝑꝑ dictã cãm ꝓhibẽdũ est frigidũ cũ cerebrũ ⁊ nerui fridi sint cõplõnis inate apta pati ab actuali friditate maxime cũ fuerit in dispõne nãlis cõplõnis. si eniꝫ forẽt in mala discrasia calida: tũc actuale fridũ nõ noceret. Ait eniꝫ vbi. s. Gal. cõplõ nerui frigidior est aliis. ꝑꝑ hoc friditas agit ĩ eis. q̃ actio ducit cerebrum: ⁊ sequit̃ ex dictis ꝙ q̃to neruus dictus lesus cerebro fiat ꝓpinquiꝰ tãto velociꝰ eius nocumentũ cõicabit̃ cerebro: ⁊ tãto velociꝰ difficilia supuenient accidẽtia. ⁋ Quidã ãt dixerunt. ꝙ actualis calitas magis ẽ inimica neruis q̃ꝫ actualis friditas. q: calitas magis aduersat̃ cõplõni nerui q̃ vt est dcm̃ frida est. dcm̃ tñ istoꝝ nõ cõtinet viritatẽ: q: q̃uis neruꝰ sit frigide cõplõnis inate: q: tñ cõtinue recipit calitatẽ influentẽ cõtinue est actu calidus: q̃ actio influẽs actuat eiꝰ cõplõnẽ inatã: ꝑ quã sic actuatã senũt ⁊ nõ ꝑ innatã tm̃. calitas itaq̃ꝫ occurrẽs neruo nõ occurrit ei actu frigidiori sꝫ actu calidio: q̃re ei nõ nocet nisi fuerit excessiua. imo cõfert ei eius cõplõnẽ cõfortãdo ⁊ eius cõplonẽ innatã ẽt a casu in lapsum simulẽ ꝓhibẽdo actualis ẽt caliditas nõ excessiua neruis vlceratis cõfert: sedãdo dolorẽ ⁊ mãs ad eos cõfluxas resoluẽdo: vt infra dicet̃. Et dicũt. ꝙ actualis caliditas cõpetit oi tpe vulneribꝰ neruoꝝ: maxime tñ in pñº: dꝫ tñ esse mitis nõ acuta aut mordax vt patebit. nõ ergo dꝫ approximari liciniũ vel tẽta: vel q̃duis aliud nisi actu calm̃ fuerit. ⁋ Dixit Aui. vulneribꝰ a q̃bus est necesse elõgare aquã. s. fridaꝫ est vulnus nerui: ⁊ sĩlr̃ frigus. s. aeris vel cuiuscunq̃ꝫ rei neruo approximãde: q̃uis minoret̃. i. q̃uis parũ sit frigꝰ illud: est tñ de rebus nocibilioribꝰ eis: ideoq̃ꝫ bñ dicũt. ꝙ cũ discooperit̃ vulnus nerui dꝫ illud fieri in ꝓ̃̃ntia ignis aut tegule calefacte: aut alterius calefacitẽtis aerẽ in circuitu precipue si neruus fuerit discoopertus a cute vel carne denudatus. ⁋ Et dꝫ vitare hñs vulnus in neruis ⁊ sibi silibus irãꝫ furorem ⁊ tristitiã sollicitudinẽ clamorem locutionẽ nimiũ strepitum murmur multoꝝ visitationẽ ⁊ luminis splendorẽꝫ ⁊ silia. ⁋ Et dꝫ esse in quiete mẽtis ⁊ corporis abstinẽs ab oi motu: ⁊ maxime membri vulnerati. ipm̃ enim situari dꝫ ꝑm quẽcũq̃ꝫ modũ magis remotũ sit a dolore: ⁊ dꝫ vitare somnũ ⁊ vigilias imoderatas plus tñ vigilias q̃ꝫ somnũ. Dixit Gal. vbi. s. nimiã quietẽ sustineant ⁊ iaceant in molli ⁊ plana culcitra. Et Aui. dixit. dꝫ vt sit stratus eius humidus. i. lenis. ⁋ Et dixit Gale. subtilibus dietet̃. s. cibis ⁊ potibus paucas gñantibꝰ supfluitates ⁊ paucũ nutrimẽtũ: ita ꝙ sint subtiles ĩ q̃ntitate ⁊ q̃litate: ⁊ hoc vt nõ multiplicet̃ mã apta ad locũ fluere dolorosũ: ⁊ fiat corpꝰ auaꝝ deliderãs in retinẽdo nõ in expellẽdo. Dixit. A. opꝫ vt sit regimen vulnerati in neruis subtile: ita vt sit in vltima subtiliatiõe. ⁊ hoc ĩ vulnere simplici: ⁊ ẽt in cõposito: ⁊ maxime cuꝫ spãte. Dixit enim Aui. cũ dolor facit accidere spasmũ: tũc necessariũ est ẽt dare cibũ. s. subtilẽ: vt est ꝑdictũ: ⁊ maxime qñ vulnera sunt in latitudine. ⁋ Et dꝫ vitare patiens vulnus neruoꝝ retẽtionem superfluitatũ: sed excitari dꝫ ad ipsarũ purgationẽ quotidianã: ⁊ debet vitare coytum omnino: ⁊ oẽm cogitationẽ ⁊ conspectum mouentem ad coytum ne eueniat ei pollutio.

Cura per potionẽ generalis: vt innuit Gal. in tegni duas hꝫ intẽtiones: quaꝝ prima est sumpta a morbo: scꝫ ipso vulnere nerui: ⁊ ista est ipiꝰ vnitio ⁊ cõsolidatio. ⁊ alia ẽ sumpta a rebꝰ preter nãm cũ huiõi vulnere complicatis vel possibilibus complicari: ⁊ horuꝫ queda sunt ad q̃s ꝑm plurimũ mala sequunt̃ accidentia: vt sunt dolor spa ⁊ incarceratio mãe: siue retẽtio erugis in ipso neruo vulnerato: ⁊ iõ ista intẽtio diuidit̃ ĩ duas: vna est q̃ ẽ ad dictas res: ⁊ altera q̃ est ad dicta accidẽtia ꝓhibẽda vel corrigẽda: ⁊ tn̄ q̃dẽ iaꝫ sciuisti in ꝑcedẽtibꝰ ꝙ qñ dolor: aut spa: aut retentio erugis. aut cõtusio: aut attricio: siue putrefactũ cũ vulnere cõponitur impediũt curã ꝓpriã ipsius vulneris: ita ꝙ nõ põt curari: nisi prius curet̃ illud secũ cõiũctũ. Ideo a cura vulneris est desistendũ: donec curet̃ illud: ꝓpterea dixit Gal. vbi supra bonũ est fissuram. i. vulnus neruoꝝ q̃dcũq̃ꝫ fuerit dimittere. s. curare ipm̃ studiũ inducẽdo: ne quolibet glutinet̃ vel claudat̃. Et Aui. dixit. qñ accidũt vulnera ĩ neruis: tũc nõ dꝫ vt ꝓperẽt ad incarnationẽ: sed dꝫ vt incipiat̃ a sedatione doloris: ⁊ sĩlr̃ sit tua intẽtio in sedatione spãtis si acciderit. sup. ⁊ sĩlr̃ in sedatiõe alioꝝ ꝑdictoꝝ sine quoꝝ cura curari non potest. Et curatio hoꝝ q̃nq̃ꝫ est preuisio ne accidant: ⁊ q̃nq̃ꝫ est sanatio postq̃ꝫ acciderint. Et ꝑuisio q̃dem perficit̃ cũ diuertentibus ad oppositum vel diuersum cum re diuertente cuꝫ exitu: siue sine exitu cũ exitu cum flõia: ⁊ sanguisugaꝝ appositione: ⁊ ventosarũ cum scarificatione. solutiõe vẽtris ⁊ vomitu ⁊ silibus: ⁊ maxime cũ eductiõe humoris acuti. Ait. n. Gal. mũdificet̃ totũ corpus ex humoribus ingeniãdo ne locus in tumorẽ deueniat. Et Aui. dixit. si mali in corpore fuerint humores cũ farmaco euacuent̃ siue exitu vo sicut cum fricatiõe forti ⁊ cõpssiõe: ⁊ ligatura dolorosa ⁊ silibꝰ factis ĩ mẽbro opposito vel lõginquo. Et dixit Gale. q̃ oia tñ ⁊ festinãter hec fiẽda sũt. ⁋ Dixerũt q̃dã. fiat flõia pria die vulneris si possibile fuerit: aut saltẽ in scõa ⁊ q̃citius fieri poterit possent in circuitu in loco remoto a vulnere appõi q̃ repcutiũt ⁊ vias stringunt: q̃ sint huiõi a loco vulneris ꝓ̃sus cautãda. ⁋ Pro sedãdo ãt dolore. dixit Gal. ex oleo fomẽtat ⁊ volunt Ga. ⁊ sĩlr̃ alii auctores ꝙ olea ĩ h̃ cõueniẽtia sũt subtilioris sbe: ⁊ q: talia sũt vtualr̃ calida: ⁊ iõ Gal. innuit ipsa. s. olea debere eẽ actu ⁊ potẽtia calida: vt rõne actualis caliditatis dolorẽ mitigẽt ⁊ rõne potentialis poros aperiant ⁊ cali

Dieta ſi. ne admiſtratio ſer rerum nõ nãliũ in cura ⁊c.

ginosum vaporē ꝛ oēm eruginē resoluāt ꝛ ex̄ ferāt.i.debent esse subtilis sbe: vt in cōpactā ꝛ spissam sbam neruoꝝ: ꝛ in ꝓ fūdo positā valeāt puenire ꝛ penetrare. Et sic vꝫ velle Ga. ꝙ olea stiptica ꝛ grosse sbe nō ꝯueniāt: imo noceāt: verūtñ si in oleo stipticitas fuerit pauca nō nocet: imo ꝯferre pōt. Et iō dixit. A. vapora cū oleis calefactiuis: ꝛ cū oleo onfacino ꝓpē qm̄ in ipso est stipticas q̄dā.i.pua. Et iō dicūt ꝙ onfacinum ꝯueniēs nō dꝫ eē sūptū ex oliuis oino imaturis: qꝛ tale ē nimie stipticitatis: oleū.n. nimie stipticitatis est oino euitādū. Uñ de tali. A. itellexit cū dixit. caueaꝭ in hoc vulnere stipticū ꝛ ꝓpe in pn°.i. nō solū in ꝓcessu: sꝫ ēt i pncipio i q̄ magis ꝯuenire vꝫ: ꝓpterea ꝙ forte stipticū in pncipijs vulneꝝ aliorū mēbroꝝ cōiter administraꝭ: sꝫ oleu onfacinū ꝯueniēs dꝫ eē sūptū ex oliuis nō ꝑfecte maturis: siue medijs inter acerbitatē ꝛ maturitatē: qꝛ in tali oleo est caliditas aliq̄ mitigatiua doloꝝ: ꝛ est in eo stipticitas pauca q̄ nō pōt ledere: ꝛ pōt ꝯferre maxime in pncipio fluxū materieꝝ ad locū vulneꝛꝫ aliq̄lr cohibēdo: neqꝫ ꝓhibeꝭ ꝑ talē puā stipticitatē a penetratiōe: ꝛ tūc dicūt. dꝫ tale eē oleū administrādūꝫ in vulnere nerui discooꝑti: vt nō ꝓducat oleū priuatū stipticitate neruū ad putrefactionē. ℂ Dixit.n. Gal. vbi.ṡ. loc⁹ hui⁹ fissure nō dꝫ īfundi oleo.s. oino priuato stipticitate: qm̄ oleū ꝯrīū ē ꝛ ei cui⁹ est exiccare cū sit humectatiuūꝫ ꝛ sua calīe ꝛ humiditate hꝫ neruū putrefacē. Et. A. dixit oleū itēꝝ nocet neruis: ꝛ nō est necessariū: nisi apud sedationē doloꝝ. ℂ Cū ergo dixit. ꝛ nō sedes dolores eoꝝ cū aq̄ calida dinoximo cū oleo subtiliū ptiū in quo nō ē stipticitas itelligas.s. mīta: aut itelligas in neruo carne cooꝑto. ℂ Dixit.n. Gal. ꝙ oleum aliud facit in neruo cooꝑto: ꝛ aliud in discooꝑto: qm̄ in cooꝑto oleū nō sic attingit ad sbam nerui: vt possit dissoluere ꝛ putrefacere: non.n. puenit ad neruum actualiter sꝫ soluꝫ virtualr. Et iō dixit Gal. ꝙ in punctura nerui oleum calidū conuenit qꝛ in pūtura vtplurimū neruus remanet cooꝑtus: sꝫ in discooperto puenit ad sbam eius absqꝫ medio, quare eā dissoluit ꝛ putrefacere facit. Et iō Auer. 7. colliget. ait. res q̄ dolorē mitigat nō existēte neruo discooꝑto ē oleū oliue calidū. ꝓpea qꝛ resistit oibus passionibus nerui. ℂ Et Auicen. postq̄ dixit multū stipticū nō ꝯuenit in dolore ꝛ passionib⁹ neruoꝝ: exceptuādo dixit: nisi sit stipticitas medicaminis cū absterſiōe ꝯiūcta: sicut ē es vstū ꝛ scoria eris: in qb⁹ aggregaꝭ stipticitas ꝛ absterſio ꝭꝫ diuersas ptes eaꝝ: qm̄ tale medicamē pōt approximari vulneribus neruoꝝ qm̄ nocumētū stipticitatis eius tolliꝭ ꝑ ipsaꝫ absterſione. Et dicūt. nō soluꝫ in prin° dꝫ sedari dolor cū oleis calefactiuis: sꝫ ēt i posteꝝ si affuerit. ℂ Dixit. A. multotiēs ꝯtingit ꝙ vuln⁹ appropinquat sanitati ꝛ nocet ei frig⁹ supueniēs: ꝛ fit inde vehemēs dolor ꝛ redit lesio. ℂ Et de oleis ꝯueniētib⁹ in sedatiōe doloris vulneris neruoꝝ: dixit Gal. ꝙ ē oleū sapiū siue sapinū: ꝛ est oleuꝫ colletū in q̄dā regione dicta sapia vel sapia i q̄ oleū colligiꭤ subtili⁹ ꝛ calidi⁹ oleis aliaꝝ regionū: inueniꭤ tñ alia lr̄a que hꝫ oleū sepiū siue sepinū: ꝛ tale oleū sic dꝛ. qꝛ apparenter est in sb̄a grossum ad modū sbe sepi: existēter tñ est subtile ꝛ penetratiuū: qꝺ tale oleū tetigit. A. cū posuit medicamē ꝯpositū Gal. ꝯfectū cū oleo grosso ꝛ alijs qꝺ infer⁹ poneꭤ. ℂ Et dicūt qdā. ꝙ oleū pōt esse tale duplr. Uno mō rōne antiqtatis: qm̄ in tpis lōgo spatio apparēter ingrossaꭤ vt notū est. Et dicūt qdā efficiꭤ calidius. ꝛ dicūt ꝓꝑ hāc cām. dixit Gal. bonū est vt hoc oleū: ꝛ silr oia olea ꝯuenientia sint duoꝝ vel triū annoꝝ eo ꝙ est magis resolutiuū q̄ꝫ recēs āni ipsius: ꝛ q̄zto vetusti⁹ tāto magis resolutiuū q̄uis dolorē adeo nō mitiget. In qb⁹ ōbis inuiꭤ ꝙ qñ intētio est magis ad sedandū dolorē: tūc dꝫ sumi oleū recēs: ꝛ qñ magis ad resoluēdū: tūc oleū qꝺ est antiquū: qꝛ magis calidū. ℂ Huic tñ sūt qdam aduersanꭤ dicētes ꝙ oleū spatio tpis ingrossaꭤ ꝑ exclusionē ptiū subtiliū calidaꝝ: qꝛ remanet oleū antiquū frigidi⁹ recēti: oppositū tñ hui⁹ expiētia demonstrat: qm̄ antiquū magis penetrat: ꝛ magis calefacit. Alio mō pt oleū esse grossuꝫ apparēter: ꝛ tñ penetratiuum calidū rōne decoctionis de ipso facte: nā decoctio acqrit ei caliditatē ꝛ siccitatē ꝛ grossitiē: ꝛ iō decoquiꭤ donec deueniat ad sbam mellis. dixit. A. sedaꭤ ēt dolor cū adipib⁹ calidis: ꝛ de istis dꝫ intelligi ꝯsilr vt dcm̄ est de oleis. Et dixit. sedaꭤ ēt cū pānis calidis.s. calīate tēperata ꝛ isti maxie ꝯueniūt in neruo discooꝑto. ℂ Dixit Gal. ꝙ in sedādo dolorē in vulneꝛib⁹ neruoꝝ vitāda est aq̄ calida q̄uis ipsa sedet dolorē ois apatis: eo ꝙ sb̄a neruꝫ est frigida de mā hūida a frigido ꝯgestaꝫ: ꝛ talis sb̄a ꝛ sīles ei dissoluūꭤ ꝛ putresiūt ex calidis ꝛ hūidis approximaꝫ: ꝛ magis ex aq̄ calida: qm̄ ipsi⁹ humiditas est multa: ꝛ eius caliditas ē accidētalis. Et nocet ēt neruis aq̄ calida alia de cā que est ꝙ q̄uis actualē habeat caliditatē: illaꝫ tñ in ꝓcessu dimittit ꝛ ad ꝓpriam redit friditatē: quā habebat in actu que actualis frigiditas: vt supra patuit est neruis inimica. ℂ Et Aui. de his dixit. nō sedes dolorē neruoꝝ vulneratoꝝ cū aqua calida dinoximo cū aliquo oleoꝝ subtiliū ptiū in quo nō est stipticitas.s. mīta vt supra dcm̄ ē. Nā dixit. A. si accidit neruo putrefactio.i. res putrefaciēs.s. calida ꝛ humida: sicut ē aq̄ calida: corrūpiꭤ. Nā putrefactio festinat ad neruū: qm̄ sit creati ex hūiditate quā ꝯgelauit ꝛ coagulauit frig⁹. Et ad hmōi ꝓparat putrefactio ex hūiditate ꝛ calīate hūida: ꝛ ex humiditate sola: ꝛ ex calīate ꝯiūcta cū humiditate. nā cū decoquitur.i. ebulit in eo humiditas: siue sola: siue ꝯiūcta cuꝫ calīate inducīꭤ in neruo caliditas extranea q̄ est cā putrefactionis eius: quod.n. est congelatum a frido dissoluitur a calido extraneo: ꝛ iō nō solū est ꝓhibēda aqua calida: sꝫ oē mollificatiuū: vt puls de farina tritici ꝛ silia: vt oleū vt supra patuit. Uerūtñ oleū q̄uis sit putrefactiuū: ipm tñ dixit. Aui. qñqꝫ est necessariū ꝓꝑ sedare doloreꝫ vt dcm̄ est: aut ꝓꝑ subtiliare medicinas: vt faciat eas currere.i. faciat eas penetrare ad ꝓfundū que forte de se nō penetrarēt: aut ꝓꝑ remittere acuitatē ꝛ mordicationē medicinaꝝ: vt nō pūgat ꝛ noceāt neruis. ℂ Dixit.n. A. ꝙ medicīe pūgētes sole qñqꝫ ꝑficiūt hāc opationē.s. pūctionē in neruis: ꝛ iō qñ sūt necessarie nō debent admistrari sole: sꝫ cū oleo. Uerūtñ qñ est necessariū administrare oleū ꝓꝑ aliquā dictaꝝ causaꝝ, est necessariū admiscere ei medicinas q̄ resistūt eius humectatiōi: vt ea mediāte nō putrefiat neruus. Et iō dixit. A. ꝙ medicine resistētes qualitati humectāti olei ꝯueniūt. Et de his medicis resistētibus sunt medicine acute: ꝛ fortasse hoc itellexit. A. cū dixit. ꝛ medicine pūgētes sole fortasse ꝑficiūt hanc opationē: ꝛ hāc resistētiā humectationi olei: ꝛ ꝭm hoc apparet ꝙ medicamen acutū ex medicis acutis ꝛ oleo sit ꝯueniēs neruis: qm̄ tollit ab eis punctionē: ꝛ ipse tollunt ab eo humiditateꝫ putrefactiuā reddētes ipm exiccatiuū. ℂ Propter p̄dicta dicūt. ꝙ si aliqñ ad sedationē doloris necessariū sit oleū: tūc possum⁹ eo vti si neruus fuerit discooꝑtus solū in circuitu vulneris nō intus in vulnere. Si vō neruus fuerit carne cooꝑt⁹ possumus eo vti in circuitu ꝛ intus in vulnere. Dixit. A. si nō fuerit excusatio.s. ab admistratiōe olei ꝓꝑ cās supradictas maxime i neruis discooꝑtis: tūc admistretur vt dcm̄ est.s. non in vulnere: sꝫ in circuitu vel mixtū cū medicis ꝓhibētib⁹ ab eo putrefactionē. Et dixit. qñ eget aliq̄ egritudinū solōnis ꝯtinuitatis neruorū. vt supra ipm ponaꭤ ꝛ ꝓprie eius q discooꝑtus est oleū.s. nō mixtum alteri medicine: opꝫ tūc vt transeat prius sup ipm neruū vinū coctum: ꝛ deide oleū. ℂ Emplastrū ꝯferēs dolori neruoꝝ vulneratoꝝ. ℞. lūbricos terrestres: ꝛ radices porroꝝ ꝯtritas: ꝛ i oleo frige: ꝛ calīꝫ suppōe. ℂ Pro sedatiōe aūt apatis dixit Gal. igenia ne locus in tumorē deueniat. sup. ꝛ si deuenerit cura pri⁹ ipm apa. Et. A. dixit. sit tua intētio in sedatiōe apatis si acciderit. sup. ꝛ ꝓhibe ei⁹ aduētū: ꝛ iā ꝭcm̄ augumētū q̄ztū poteris. ℂ Prohibetur āt euēt⁹ eius modis diuertētib⁹ dictis supra: ꝛ sedādo dolorē ꝛ remittēdo caliditatē si q̄ fuerit in loco abijciēdo oēm cām attrahētē: vt nō trahatur materia ad locum vulneris. Emplm̄ ꝭcm̄ cū tota farina frumēti ꝛ succo foliorꝫ iusqami

Oleū ali/ ꝯuenit in neruo co/ oꝑto: ꝛ silr i discooꝑ/ to.

In sedan/ do dolorē vulnerꝫ neruoꝝ vitāda ē aq̄ calida.

De seda/ tiōe apatꝫ in vulne/ ribus ner/ uorum.

olei tepidū suppositū ꝓhibet defluxū materieꝝ ad locū ⁊ tumorē iā factū sanat. Si ergo cū apate ꝯiūctus fuerit dolor fortis: tūc sedes dolorē q̄ātū poteris. ℂ Dixit. A. q̄nq̄ꝫ cōuenit admistrare illud qḋ ē leue. i. lenitiuū doloris: ⁊ marie dicūt erit hoc in fissura nerui: q2 in ea ꝯsueuit dolor vt pl'in fortis accidere: talia tñ lr̄a hꝫ illud qḋ est leue. i. remissū. s. in caliditate q2 cali. sū modicū est mitigatiuū doloris. Si vō non affuerit cū apate dolor fortis icipe a cura apatis. Et tūc de illis q̄ administrant̄ sūt: dixit. A. empl'a fcā cū sirupo acetoso ⁊ aq̄ cineris cū farina fabaꝝ ⁊ orobi ⁊ ciceꝝ ⁊ lupinoꝝ amaroꝝ ⁊ ſauieb ordei. ⁊ cū silib' bis: q2 ista sūt exiccatiua mā: epag ⁊ aliq̄lr ꝓhibitiua flux': ⁊ marie ꝯueniūt i augmēto apaq. ℂ Et de ꝯuenietib' ēt in pncipio sine pncipit ⁊ pncipio augmēti in sedatiōe apatis ē. dixit. A. vt administret̄ ꝯgelatum vue. i. sapa cū vino ⁊ pauco aceto ⁊ oleo cū q̄ātitate ꝯuenienti: ⁊ calefiat cū eq̄litate: ⁊ submergat̄ in ipsis lana sordida ⁊ ponat̄ desup. ℂ Qn̄ vō apa ꝓlongatū ē. s. qn̄ est in declinatiōe ꝯfert medicamē fcm̄ cū aq̄ cineris: ⁊ q̄ fit cū sorditie balnei. Et i medijs tp̄ib' ꝯuenit faria ordei orobi: ⁊ faria fabaꝝ ⁊ iteꝝ faria orobi. i. sola cū iā decocte fuerit. s. dicte farine in aq̄ cineris: aut in aq̄ pura in q̄ sit vt' serapini. ℂ Et scias q̄ curatio apatis supueniētis vulneri neruoꝝ: diuersificat̄ ēt ſm q̄ apa est calidū vel frigidū. Nā si fuerit calm. dixit. A. tūc aucte Gal. in libro cathagenis cū accidit i vulnerib' neruoꝝ ⁊ mēbroꝝ neruosoꝝ flegmō fortis inflāmatiōis valde: tūc opꝫ vt administrent̄ in curatiōe ei' medicine fride aliq̄ facte cū aceto ⁊ lapidib' mineralib': q̄s posuit Gal. pcipue in. 3. dien libaisoe qb' vna est hec. ℞. calcadis. ʒ. i. ⁊ quartuꝫ dragāti. ʒ. ij. ß. ⁊ corticū thuris. ʒ. i. ß. ⁊ bezerd. ʒ. i. ⁊ cere. ʒ. vij. ⁊ olei. ℥. ix. ⁊ aceti fortis. lib. ij. terant̄ medicine sicce: ⁊ infundant̄ in aceto decē dieb' ⁊ dissoluāt̄. deīde misceant̄ oia in olla ⁊ moueant̄ motu exq̄sitissimo: donec equent̄: ⁊ opꝫ vt distillet̄ ex eis sup mēbrū ifirmū bis ⁊ ter i die. Illud medicamē vt dicūt nō oꝫ poni int' in vulnere: sꝫ in circuitu ne positu intus mordicaret neruū acuitate sua: ⁊ cū ponit̄ hoc medicamē desup opꝫ vt pōat̄ sup ipm de foris lana infusa in aceto ⁊ oleo calefactis eq̄li calāte ⁊ nō frigidis. ℂ Si vero apa fuerit frigidū ꝓueniēs ab hūiditate apante ⁊ remolliēte neruū: tūc dixit. A. si necessariū erit euplare locū i dispōne apostemosa ṗdicta cū emplo fcō ex aceto melle ⁊ cinere: q2 hꝫ abstergere ⁊ deficcare illā humiditatē: tūc oꝫ vt empl'ꝫ nō solū sit pmixtū ⁊ incorporatū ex dictis reb' sꝫ ⁊ q̄ sit decoctū: q2 auget̄ ⁊ vigorat̄ eius absterſio ⁊ deficcatio p decoctionē ⁊ melius deducit̄ eius mixtio ad vnā formā: ⁊ sit farina cū aq̄ ꝯficit̄ emplm̄ farina orobi: q̄ si nō fuerit pn̄s tollat̄ farina fabaꝝ: aut ordei. sup. aut ciceꝝ: aut lupinoꝝ amaroꝝ: rūnā tale emplm̄ deficcat humiditatē illā apantē: ⁊ ꝓhibet putrefactionē: ⁊ tollit mollificationē ⁊ relaxationē a membro. Ad tumorē ⁊ inflationē neruoꝝ ⁊ chordaꝝ: siue accide rit ex vulnere: siue nō. Dixit Mes. oleū de nucibus ꝯfert: ⁊ mellilotū cū mulsa coctū silr valet. ℂ Pro mūdificatiōe aūt vulneꝝ neruoꝝ ⁊ absterſiōe ⁊ exiccatiōe ois eruginis in neruo collecte dixit Gal. oꝫ mūdare neruū ex sua sanie: sine putrefactiōe ⁊ siccari decēter cū lana stillo ipōita: ⁊ si vis eā infūdere: eo q̄ ei' asperitas nō possit tolerari: infundēda ē in sapa tepida: aut vino dulci ab oi pūctione remoto ⁊ tepido. ℂ Dixit Gal. p absterſiōe purā aquā q̄āto magis poteris fuge in curādis neruis vulneratis quouis vulnere. ℂ Et. A. dixit. nō abluat̄ vuln': neq̄ꝫ cū aq̄: neq̄ꝫ cū oleo: imo sollicitus sis vt abstergas cū pānis cū lana in fine bōitatis. i. vsq̄ꝫ ad pfectā mūdificationē. al's. in fine lenitatis. s. vt sit lana vl pān'. sup. aut cū coto. Et subdit. Melius ēt abluat̄ cū vino cocto: nā sis secur' a nocumēto humiditatis ei'. Eris aūt a nocumēto ei' securi' si in eo bulliāt alique medicine exiccatiue. ℂ Et dixit Gal. fuge a vulnere neruoꝝ emplastra mollificatiua. Ait eniꝫ ipe ⁊ recitat Aui. q̄ accidit cuidā hōi pūctura cū ferro minuti capitis: ⁊ disrupta est cutis ⁊ ꝯtinuata est q̄busdā neruis man' eius ⁊ medic' apposuit ei emplm̄ qḋ iā exptus fuerat in icarnatiōe vulneꝝ magnoꝝ in carne: q̄re apat' est loc' ⁊ postq̄ꝫ apat' est loc' posuit desup empl'ꝫ mollificatiuū fcm̄ de farina tritici aq̄ ⁊ oleo: q̄re putrefacta est man' ei' ⁊ mortu' est. ℂ Dixit auctor cōpēdij. si vuln' lauare volueris terge pri' saniē cū bōbacino vel vellere. i. lana ⁊ infunde bōbacinū in sapa vel mellicrato vel vino dulci vel pōtico. Et ad meliorē erugis expurgationē. vt supra patuit vuln' dimittendū est aptū ⁊ ꝓhibēdū a clausione. ℂ Pro ꝓhibitiōe aūt putrefactiōis: ne accidat neruo ꝓcedēdū est vt dcm̄ est supra deuitādo oia mollificatiua: ⁊ omne multe humiditatis putrefactiōis inductiuū ⁊ mundificādo quotidie vulnus ab omni humiditate ⁊ omni sordicie p qua putrefactio posset neruo accidere. Si aūt ꝓhibere non pōt: aut iam acciderit in vulnerib' neruoꝝ putrefactio: tunc dixit Auic. serapinū appositū est bonū: q2 abstergit ⁊ deficcat: ⁊ sic putrefactionem remouet. Et dixit. q̄ farine orobi silr est bona: ⁊ dixit Aui. quādoq̄ꝫ accidit frustis neruorum corruptio: ⁊ est necesse vt extrahantur ſm modū ſm quē extrahit̄ vena ciuilis cum nouaculis de qua dicetur in sequenti tractatu. ℂ De cura aūt accidentium. supuenientiū vel possibiliū superuenire vulneri neruoꝝ. dixit. A. qn̄ ꝓperat res. s. euent' accidētium maloꝝ supra dictoꝝ: eo q̄ apatur neruus vel replet̄ humiditatibus malis ⁊ times ex hoc putrefactionem superuenire neruo. supp. aut spasmū: ⁊ alia accidentia: tunc succurre quātū est tibi possibile remouēdo apa ⁊ repletionē resoluēdo: vt nō sequant̄ accidētia: ⁊ maxime spasm'. Alr. n. Auer. coll'ꝫ. 7. regimē totaliter est adhibendū: vt prouidus sis in resistēdo spasmo. ℂ Ait Ras. 13. ꝯti. dico q̄ quotiens videris in vulnerib' neruoꝝ. aut ꝯtusione coꝝ dolorē incipere p lōgitudinē corporis ⁊ occupare ascēsum ad ptes capitis opꝫ: debes epithimata ⁊ inūctiōes āteq̄ꝫ accidat spasm': hoc aūt fiet inungēdo mēbra superiora mēbro vulnerato versus caput cum oleo oliuaꝝ vel camamillino ⁊ similib' calidis. ℂ Dixit Gal. 6. de inge. sani. loquens in exēplo cuiusdā iuuenis vulnerati i neruo q̄ iposito medicamie vulneri cepit ifundere alā. i. ascellā. s. eiusdē lateris cuꝫ toto brachio ⁊ spatula ⁊ collo ⁊ capite cū oleo calido: q2 oleum calidū neruos ꝯfortat: materias malas ⁊ vaporosas ab eis resoluit ⁊ ipsos lenit: vñ indispositos eos reddit ꝯtractiōi ⁊ spasmo: ⁊ dolorē ēt mitigat: ⁊ dixit Gal. ala ⁊ collū oleo calido ifundant̄ si vulnus in manu fuerit. Si vō fuerit i pede infundant̄ inguina cuꝫ multo oleo calō vsq̄ꝫ ad ossa dorsi ⁊ collū ⁊ caput. ℂ Et Aui. dixit. q̄ tu obserues mēbra ꝓpinqua vulnerib' neruoꝝ cū inūctōe. s. cū oleo calō ⁊ silr caput ⁊ collū ei' ⁊ subascelle ipi' si fuerit vuln' in supiorib': ⁊ silr pectē ⁊ inguina ⁊ ꝓpe si fuerit vuln' i iferiorib' vt in crure. ℂ Dicūt i vulnere neruoꝝ cuiuscūq̄ꝫ ptis cruris fuerit ꝯuenit inungere caput ⁊ collū cū tota regiōe spōdiliū cū oleo rosaꝝ cōi. s. facto de oleo cōi: ⁊ nō de onfacino bñ calido multotiēs in die ⁊ nocte. ℂ Dixit Alb. si spasm' ex vulnere i neruo alicui egro accidit cito succurre ⁊ chordaꝫ q̄ ꝯbi incepit inunge ⁊ spōdiles ēt inūge ex oleo palpādo ⁊ cōprimendo: ⁊ sit āt vnguētū ⁊ oleū relaxās ⁊ tepidū. ℂ Dixit Gal. ⁊ pōit 13. ꝯti. quotiēs patit̄ musculus aut neru': aut pānicul' proximus ossi aliq̄ vuln': ⁊ post quartū diē in loco eius accidit dolor ꝯtinu' cū inflatione ⁊ febre ⁊ accidētib' malignis videlꝫ. vigilia supflua alienatione mētis siti ariditate lingue augēte caliditate q̄libet dietar emanante ab eo erugine turbata ⁊ spissa ad modū fecis existēte colore eius rufio. ac loco attenuātes ⁊ spasmato extēso vel expanso cura eius oꝫ fieri cum medicinis lenitiuis ad superponēdū circum autem a dolore ⁊ retentione eruginis apostemate ⁊ putrefactione securus fueris: tunc ad curam vulneris nerui transire debes. ℂ De qualitate aūt medicaminis cōuenien tis huic vulneri dixit Gal. vbi supa studēdū ē vt medicamē subtiliatiuū. i. cū subtilitate penetratiuū ⁊ tēperatū in calore ⁊ siccitate ꝓſ̄ do

[Left margin notes:] In apate calido. — In apate frigido. — De mūdificatiōe et absterſiōe vulneꝝ neruoꝝ.

[Right margin notes:] De ꝓhibitiōe putrefactionis neruorum. — De cura accidētiū. — De medicis ꝯuenietib' vulneri neruoꝝ

totiens iuvanť cū farina lolij cū aqua cineris emplastrata. Verūtñ dixit Avi. inter oēs medicinas dictas administratio glutinis albotim est melior res cū qua curanť vulnera nervoꝝ in pncipio: sive cū qua incipiť in cura eoꝝ: ⁊ post ipm est emplastrū basilicon ↄfortatū cū eo cū quo opꝫ vt cōfortetur de eis que dicta sūt. Et dixit. fortasse miscef cū cerotis .i. glutinū ipsuꝫ: velut dicūt aliq ⁊ euforbiū ⁊ calefacit ea. Et dixit. ⁊ oꝫ vt sit ablutū .s. ipsuꝫ glutinū: ⁊ qd ex eo est melius est illud qd est ablutū cū aq̄ maris in sole calido ⁊ q̄zto abluiť plus fit magis iuvativū. ¶ Dixit Gal. terbentinā nō inventa mitte loco eius racinū: verūtñ nō ponaf racinum, nisi corpus sit siccissimū in teneris enim misceri nō oꝫ. ¶ Dixit Avi. oleū balsami cū subtilitate sua nō est multe calefactionis: ⁊ hoc velociter resoluit ⁊ effluit caliditas. ¶ Dixit Avi cū medicamen est huiꝰ generis sube .s. cuiꝰ est es vstuꝫ ⁊ scoria ferri de qbꝰ dixerat .s. q2 sit grosse sube: tūc subtilia ipm cū trituratiōe eiꝰ in aceto in quo nō sit stipticitas sicut est in aceto pontici vini: ⁊ in aceto citonioꝝ ⁊ silibꝰ: sed sit acetuꝫ vini albi: vt acqraf medicamini sbtilitas ⁊ penetratio. Q. ñq3 eniꝫ dixit Avi. cōtineť in aceto ex subtiliatione eiꝰ pcessio caliditatis subtilis .i. remisse in re spissa .s. in medicamie grosse sube vel in re spissa .s. in substātia nervi que vt supra dcm̄ est spissa: quare efficiť virtus medicaminis illius penetrativa in nervū. ⁊ acqriť illi medicamini caliditas illa faciēs ipꝫ penetrare ex aliqbꝰ partibꝰ subtilibꝰ calidis ⁊ acutis existētibꝰ in aceto: ⁊ ppie in aceto acuto. alia lr̄a hꝫ: ⁊ quandoq3 timeť ex aceto ⁊ subtiliatione eiꝰ pcessio caliditatis subtilis, idest acute mordicātis i re spissa .i. in suba nervi: ⁊ hic timor maxime eveniret qñ nervus esset positus in supficie: vel etiā si esset positus in pfundo: sed ēt discoopertus. ¶ Notāt eñi q in nervis detectis vel parū coopertis acetū est oino phibendū pp̄ter mordicationē suā: necnō in nervis coopertis ⁊ profundis vsus aceti. nō est tutus: q2 timeť ne pp suā penetrationē perveniat ad nervū cū mordicatiōe sua ⁊ ledat ipꝫ quapp suadeť q in vulneribꝰ nervoꝝ nūq3 administretur: ⁊ si pur aliqñ egeť eo: vt det penetrationē medicine grosse substātie: tunc illa medicina acquisita ab eo subtiliatione ⁊ penetratione oꝫ ab eo separari ⁊ exiccari: ⁊ postea iterū teri: ⁊ sic administrari. ¶ Dixit Gal. ⁊ poniť .13° ↄtinē. vitari oꝫ in nervis denudatio valida que si accidat pcede tūc cū eo in q̊ cōponiť stipticitas: ⁊ dominaf attractio: aut equalr .s. fm q requiriť dispositio. ¶ Et dixit. quotiēs videris nervū nō sustinere medicinas superpositas ei vnge illū postea cum pinguedine ad mitigādū dolorē ⁊ restituendū ipsuꝫ ad dispositionē nālē. ¶ Et Gal. 3° de ingenio san. posuit medicamē cōpositū vtile vulneribꝰ nervoꝝ q. ℞. cere pt. j. terbētine picis ⁊ euforbij. añ. pt. 5. Et Avi. ponēs hoc medicamen Gal. dixit. q est ↄpositū ex cera rasina euforbio pice ⁊ oleo grosso. Et qdā cōponūt eū sic. ℞. cere rasine picis ⁊ euforbij. añ. pt. 5. ⁊ olei pt. j. ¶ Dixit Avi. rectū est in qualicūq3 vulnere nervi: vt ponaf supra medicamen methabaçe in pnᵒ qñ queriť doloris sedatio quē mitigat ipsa lana, cūq3 vulnera nervoꝝ ad sanitatē devenerint. dixit Gal. vbi supra. si vulnus ppinquū est ↄsolidationi: tūc vinū albū subtilissimū aque mixtionē nō sustinēs. nec vllius odoris existēs ceteris meliꝰ est. Et Avi. dixit. cū videris vulnera nervoꝝ ad sanitatē pervenire remoto apate ⁊ accidētibꝰ malis nō timeas: tūc administrare medicinas infusas in eo: deinde calefac ipsuꝫ ⁊ accipe ipꝫ cū pannis infusis in eo: ⁊ stringe ipsum desuper.

Cura vᵒ vulnerū nervoꝝ p chirurgiā est q si vulnus strictū fuerit qd cōtinet carneꝫ vel cutē desup aperiaf cū pilo cū custodia: ne in incisione tua tangas nervū. ¶ Dixit. A. qñ accidit spasmus ex vulneribꝰ nervoꝝ: tūc de eo q necessariū est: si iam ↄstricta fuerit scissura cutis vt aperiaf. Et qdā dixerūt q si in vulnere nervoꝝ qd fuerit ab hūeris infra spasmus acciderit ponaf caute iū in loco spondilium colli ⁊ pfundef: qm̄ vtpl̄in a morte liberat: aut saltē adiuvatum eius retardat, amplius in sequenti caᵒ de spāli cura vulnerū nervoꝝ: de cura spāli per cauteriū apparebit.

¶ De cura vulneꝝ nervoꝝ ⁊ chordaꝝ in spāli. Cap. xxxvj.

Si incisio fm lōgitudinē occurrit nervo ⁊ nervus fuerit discoopertus: tunc dixit Gal. 6° de inge. sanita. intentio tua sic esse opꝫ vt medicamē tuum nervos discooptos exiccet sine dolore ⁊ punctura: sed raro invenimus medicamen vulneꝝ detectoꝝ exiccativū sine dolore ⁊ punctura: qre vt dicūt. opꝫ vt tollaf a medicamine qualitas pungitiva: hoc aūt maxime fit cū lotione illiꝰ medicaminis. Quare dixit Gal. bonū est si minium lotū: ⁊ cū oleo tēperatum sup vulnꝰ ducaf: aut medicamen de tutia lota mixta cū oleo rosaꝝ: aut de alijs metallis lotis: ⁊ boᵐ est: vt calx multotiēs cū dulci aq̄ laveť: ⁊ silr tutia ⁊ oē metallū si desiccare cum eis volumus nervos sine dolore ⁊ punctura supra docuit lavare calcē cū aqua maris, ⁊ illud ppie oꝫ intelligi in punctura nervi in qua egeť maiori exiccatione: ⁊ maxie qm̄ in punctura fm plm nervus est discoopertꝰ. al's. qm̄ in punctura fm plm nervus est coopertꝰ: sed in nervo discooperto oꝫ lavari cū aqua dulci: ⁊ dixit. bonuꝫ est ēt medicamen qd fit cū melle: si mel bonū fuerit. Et dixit Gal. laveť terbētina ⁊ alie gūme: qm̄ a medicinis que lavanť pungitiva eoꝝ eiugo expelliť. ¶ Et notant. q predictis medicinis lotis maxime vtendū est qñ nervus vulneratus fuerit discoopertus ⁊ virtus patientis fuerit debilis ⁊ corpus eius repletū faciēs suspitionē de fluxu humoꝝ ad locū. Si aūt vtus infirmi fuerit fortis ⁊ corpus mundū: tunc dixit Gal. fortiori medicamine poterit medicari sive curari: ⁊ in exēplo cuiusdā iuvenis declaravit q in collo fissurā manus passus est: cui cōveniebant exiccatoria absq3 timore attractionis ad locū: quia corpus eiꝰ mundū erat: ⁊ absq3 timore lesionis ex mordicatione: q2 vtꝰ eiꝰ fortis erat ⁊ vulnus indicabat de ipsis: ⁊ ēt locus vulneris q nā siccus est. Et sic ēt voluit Avic. cū dixit si fuerit istis patiētibus virtus aliqua .s. tanta q sit fortitudinis tolerātis: tūc nō erit malū si administres trociscos d colcotar: ⁊ trociscos andromij qui sunt exiccativa fortia. Et dicunt qdā. q trocisci de colcotar sunt in virtute emplastri dia palma: qdā ēt exponūt textū. A. sic. si fuerit virtus istis aliq̄ in curatione .s. que exigat medicamen exiccativū vltra illam que reqriť in exiccatione vulneris nervi inquātū vulnꝰ nervi est: qd esset qñ vulnus esset in corpe vel mēbro sicco: vt supra patuit p Gal. tunc nō erit malū si administras trociscos de colcotar quos exigat vulnꝰ nervi inq̄ztū vulnꝰ nervi est.

Et de cura fissure nervi in spāli. dixit Avi. si nervꝰ discoopertus fuerit ⁊ incisio fuerit in lōgitudine, tunc stude vt cooperias ipsuꝫ carne: ⁊ hoc oꝫ fieri cū tp̄s iam fuerit incarnādi sedato dolore ⁊ habita assecuratione de apate: ⁊ ad cito cooperiendū nervū discoopertū carne. dixit Avi. pone desup pungētes medicinas post amotionem punctionis ab eis p lotionē eaꝝ aut admixtionē rei lenientis vt olei cū eis. Et fortasse p medicinas pūgētes intellexit. A. medicinas multū exiccātes ⁊ stringe. dixit ipse, sup ipsum .s. vulnus cū pānis longis .i. cuꝫ fascia longa strictura colligente ⁊ aggregante sup rem .i. ptem magnā loci sani. sciꝫ ab vtraq3 pte vulneris. Et dixit Avi. q passiū coctum cum vino cocto .s. sape: aut oleo .s. olive: aut cuꝫ aliquo oleo subtili, vt sambucino, qd plus oibus alijs convenit vulneri nervoꝝ: ⁊ ppie cōvenit passiuꝫ qñ egeť absterſiōe multa. Et dixit q pōt administrari thus ⁊ albotiꝫ ⁊ albuçariꝫ .i. galbanū. ⁊ ista pñt ↄvenire in nervo coopto, ⁊ ēt in discoopto. Cura fissure nervi.

Cura aūt incisionis nervi fm latitudinē si qdē fuerit incisio incōpleta. dixit Gal. q sicut si per longitudinē esset curabiť: his tamē sanguis preter nimiū .i. nō nimiū: neq3 supflue minuatur. ¶ Et Avi. dixit. fiat flebotomia nō vltima, q2 virtus debilitata ex dolore nō tolerat flebotomiā magnā: neq3 ēt in istis est necessaria cum nō fiat: nisi vt phi- Cura incisionis nervi

beat cursus m̃ãe ad locũ vulneris neruoꝝ. Medicamen bo/
nũ in abstergẽdo ⁊ mundificãdo vulnera neruoꝝ. ℞. terbẽ/
tine mellis rosati colati. ãã. ℥. j. sarcocolle. ℥. j. quartã ⁊ cõ/
ponanť adinuicẽ, ⁊ qdã loco sarcocolle apponunt farinam
lupinoꝝ. ℭ Si ṽo incisio fuerit nerui cõpleta, tũc dixit Ga.
vbi supra nullã suspitionẽ vel timorẽ eger habeat: sed tñ mẽ/
bra q̃ mouebanť per ipsũ mẽbꝛ motũ amittẽt. Et Aui di/
xit. nõ timeť ex abscisione neruoꝝ id qꝺ timeť de ipsoꝝ con/
quassatione: ⁊ de ipsoꝝ incisione ꝭm ptẽ in latitudine: q̃uis
mẽbꝛũ ꝯbeť. ℭ Et dixit. si disrũpať neruus in latitudine. s.
ꝭm totũ: tũc est necessariũ suere ipꝫ. Dicũt qdã. s. neruũ. Vñ
Guili. ait. Si neruus visibilis icisus fuerit in toto vel in pte
nõ displicet mihi vt ptes nerui incisi cũ sutura cõducanť: sic
in vulnere cutis vel carnis fit, qꝛ cũ inuenerit nã hãc condu
ctionẽ factã meli⁹ ⁊ leui⁹ ꝯtinuabit ptes nerui incisi ⁊ gene/
rabit ligamẽtũ partiũ eius nobiliori mõ q̃ꝫ si nõ cõducantur
cũ sutura: ⁊ fiet in mẽbris cicatrix speciosior. ℭ Et si quis
vellet opponere de dolore inducto ex punctura pp suturam
hoc nihil est: qꝛ per appositionẽ olei rosati calidi cũꝫ vitello
oui sup locũ nerui statim remouebiť. ℭ Et cõfirmationẽ hu
ius rei cõtrahere potes ex cõtinuatione ossis fracti: nã qñ re
staurator ꝯducit partes ossis fracti: ⁊ eas bñ cõtinuat ⁊ cõ/
firmat cũ ligatura qꝺ est quasi idẽ qꝺ sutura in neruo soluto
nã meli⁹ ⁊ citi⁹ porũ sarcoydẽ gñat: ⁊ fit forma mẽbri pul/
chrior. ℭ Et per hoc dixit Guil. apparet manifeste ꝙ sermo
illoꝝ q dicunt. ꝙ si neruus ex trãsuerso incidať ꝭm partem
eius mediã ꝙ an̄q̃ꝫ ꝯtinueť dꝫ incidi ꝭm totũ: ⁊ postea de/
bent ei⁹ ptes ꝯtinuari a medico est erroneus ⁊ p̃ter intẽtio/
nẽ nãe, qui. n. hoc facit inducit in nã ⁊ in opõne medici diffi/
ciliorẽ ⁊ longiorẽ laborẽ ⁊ infirmũ nõ excusat a doloris mul
tiplicatione: ⁊ preter hoc poniť in mẽbꝛo ꝙ ps nerui nõ ꝭm
totũ incisi que poterat ꝯtinuari grã ptis sane que remanse/
rat de neruo soluto ꝙ ampli⁹ nõ cõtinuabiť: ⁊ plus ꝙ loca
que sunt a vulnere infra a neruo leso q̃ ꝓus sensũꝫ ⁊ motum
recipiebãt grã ptis sane sensũꝫ ⁊ motũ, nec ꝭm totũ: nec ꝭm
ptẽ hr̃e poterunt amplius. ℭ Et subdit Guil. ꝙ si sutura in
neruo aut ꝭm totũ, aut ꝭm ptẽ fieri nõ poterit suanť mẽbꝛa
neruo leso supposita. s. ṽsus ꝓfũdũ ⁊ eoꝝ. s. nerui ẽt ptes cõ/
ducanť ⁊ firmenť ⁊ ꝯtinuenť: prout melius posse fuerit, vt
melius ⁊ leui⁹ nã cũ instrĩs medici restaurationẽ mẽbri fa/
cere possit. ℭ Alij ṽo exponunt. est necessariũꝫ suere ipsum
nõ quidẽ neruũ, qꝛ puncturaꝫ suture nõ tolerat: sed ipsum. s.
vulnus simplex in membꝛo carnoso: ⁊ si nõ suatur mõ dicto
nõ cõglutinabitur. dixit Guil. s. neruus: sed alij dicunt. s. vul
nus: eo ꝙ labia in tali vulnere multũ distrahunť abinuiceꝫ.
Est aũt suendũ vulnus: qꝛ nõ timeť de incisione nerui cõple
ta: sicut de alijs nerui vulnerib⁹: ⁊ per talẽ suitionẽ extrema
nerui ꝯducta meli⁹ vnita seruanť: vt melius cõglutinari pos
sint: siue ꝭm ꝑmã intẽtionẽ: siue ꝭm scd̃aꝫ. Quidã aũt dicũt.
ꝙ in neruo ꝭm totũ inciso ꝭm extremitates ei⁹ q̃to melius
⁊ decentius fieri poterit adinuicem cõiungi debere: ⁊ tunc si
vulnus indiget sutura suanť labia vulneris absq̃ꝫ neruo, vt
supra vtrãq̃ꝫ extremitatẽ fiat ligatura cũ plumaceolis ⁊ com
primať: ita ꝙ quelibet extremitas habeat suã ligaturã ⁊ cõ/
stringať ex vtraq̃ꝫ parte: ita ꝙ labia nerui cõiũcta nullaten⁹
valeant separari, ⁊ sup illas duas ligaturas fit altera ligatu
ra que sub se alias ambas ligaturas cõtineat: ⁊ ista ligatura
vsq̃ꝫ ad 4m vel 5m diẽ: si vulnus absq̃ꝫ dolore fuerit nõ solua/
tur, ⁊ sub ista ligatura tertia sint etiaꝫ plumaceoli de stupis
in vino infusi: qdã tñ de predictis dicũt. ꝙ ista tertia ligatu/
ra dꝫ solui oi die ⁊ debẽt de nouo plumaceoli in vino infusi
reapponi, ⁊ sic religari. ℭ Notãt. ꝙ cũ incisio nerui ꝑ latum
incõpleta nõ est cum plurima suspitione spasmi. tũc vt dixit
Guil. errat q cũ ꝭm totũ incidit ⁊ seperat. Si aũt magn⁹ ẽẽt
timor ⁊ spasm⁹: aut iam inceperit, tũc nõ errat q eũ cõplete
incidit: imo dꝫ incidi ꝭm totũ: qm̃ fit per cõpletã incisionem
eius assecuratio eius a spasmo futuro ⁊ liberatio a iã ꝑce/

An nerũ⁹ incisus sit suend⁹ vł cõplere incidendus

Neru⁹ nõ est cõplete incidẽd⁹: nisi spasmus incepetit.

ptor: vt voluit Gal. 6º de inge. sani. ⁊ Auer. colliget. 7º. ⁊ filii
Aui. ⁊ alij. ℭ Oleũ cõferens neruis incisis arterijs ⁊ cõtra/
ctis sic fit. ℞. oleũ cõe ⁊ cũ succo plantaginis eiusdeꝫ q̃ꝫtita/
tis fac bullire: ⁊ cũ aliquãtulũ bullierit superimmitte lũbri/
cos in magna q̃ꝫtitate, ⁊ bullire fac: donec lũbrici optime co
cti sint: postea cola ⁊ inunge locũ. ℭ De punctura aũt inuit
Gal. vbi supra. ꝙ ipsa est duplex: vna nõ ꝓfunda q̃ solũ ꝑue/
nit ad cutẽ vel carnẽ preter neruum q̃ ꝭm plũm sanať bñficio
nature, aliquãdo tamen exigit auxiliũ artis: vt cũꝫ euenerit
in mẽbꝛo malã discrasiam patiẽte, alia est ꝑueniẽs ad neruũ,
⁊ siue sanum siue infirmũꝫ semper eget auxilio medici ad sui
curationem: que si ampla fuerit ab Aui. primi quarta. voca
tur guerguiti vero stricta vocatur garetricum.

Punctura nerui ẽ duplex.

De cura

puncture nerui. dixit Gal. in tegni ꝙ est ꝭm duas intẽtiones: quaꝝ vna est aperire exce/
catã cutis vt possit mã expirare, punctura tñ nerui põt esse
excecata duobus modis. vno mõ qñ caro desuper generata
est, aut cutis cõsolidata ⁊ talẽ exiccationẽ opꝫ aperire scin/
dẽdo cũ pilo reꝫ excecantẽ, alio mõ quando punctura est ita
parua ꝙ per eã non potest fieri libera ⁊ cõpleta expiratio ⁊
expurgatio: ⁊ talem opꝫ aperire. i. dilatare ⁊ ampliare, vt suf
ficiat expirationi ⁊ expurgationi. ℭ Scd̃a intentio est exic/
care mãm in neruo imbibitã, ⁊ hoc cũ medicina habente le/
ptomerem substãtiã subtilem potentẽ ꝑuenire vsq̃ꝫ ad locuꝫ
puncture, ⁊ vt supra iam patuit talis medicina dꝫ esse sicis/
sima ⁊ multũ calida: sicut euforbiũ ⁊ similia dicta supra. Ca/
liditas tñ nõ ꝑuenit ad locũ cũ excessu suo: qꝛ remittitur in
via: sꝫ siccitas peruenit ad ipsũꝫ intẽsione sua: qꝺ qũo fiat ve
re difficile est videre. ℭ Quidã tñ dicũt. ꝙ caliditas medici
ne est deferens siccitatẽ eius: ⁊ qꝛ siccitas est delata peruenit
ad locũ cũ intensione sua, caliditas aũt nõ: qꝛ deferať: sed de
ferat in via remittiť. ℭ Et sic apparet ꝙ in pũctura, sicut in
alijs vulnerib⁹ neruoꝝ medicina debet esse actu ⁊ potentia
calida ⁊ tali vtendũ est vsq̃ꝫ ad ꝑfectã expurgationẽ vulne/
ris. Cũ aũt tẽpus cõsolidandi aduenerit nõ est necesse ꝙ me
dicina sit potentialiter calida: sed calida vel frigida ꝭm ꝙ re
gret dispõ vulneris ⁊ mẽbri. ℭ Ad p̃dicta dix. A. qñ est vul
nus ⁊ pũctura. i. cũ punctura: ⁊ nõ est cũ eo ap̃a: tũc curatio
ei⁹ est curatio localis. s. ea que dicta est incisionis neruis: sed
opꝫ vt sit medicamen fortioris caliditatis ⁊ fortioris exicca
tionis opꝫ ꝙ illud qꝺ administrať supra scissurã sit sine inci
sione nerui, qm̃ illud penetrat ad egritudinẽ. i. ad neruũ egꝛ
facilius q̃ꝫ in punctura. Et dixit. cũ vulnera fuerint garisatũ
idest punctura stricta ⁊ nõ associať ei ap̃a: neq̃ꝫ putrefactio:
tunc opꝫ vt administreť ei emplm̃ de euforbio: aut de fimo
colũbino. In corpore quidẽ subtiliore ponať euforbiũꝫ, ⁊ in
spissiore fimus colũbinus. Et dixit. adde vel minue. s. de cali
ditate ⁊ siccitate in emplo ꝭm ꝙ videris de dispositione cor/
poris ⁊ forma. i. habitudine eius: vel adde vel minue. s. de
quãtitate euforbij ⁊ fimi columbini ꝭm ꝙ videris ⁊c̃. Et di/
lata. dixit. A. puncturã si stricta fuerit: quãuis dilatatio de/
beat ẽt fieri: vbi necĩa fuerit in alijs vulnerib⁹ ner⁹ꝝ. ℭ Dñt
qdã. ꝙ dilatatio potest fieri cũ sup imissione olei supcalefa/
cti fortiter, nam oleũ calefactũ cum vnctuositate sua dilatat
omne vulnus ⁊ caliditate sua actuali penetrat ad ꝓfundum
⁊ equalitate sue cõplexionis tẽperate cõplonem nerui ⁊ do
lorẽ mitigat. Et quidã loco olei cõis apponũt oleũ ros. sic
calefactũ: qꝛ cũ aromaticitate: ⁊ stipticitate quadã membꝛa
cõfortat ⁊ fluxũ humorũ inhibet: ⁊ sic in ꝑncipio melius est
cõi ⁊ huius infusio olei: tũc valde confert qñ punctura non
est obiecta per carnis generationem: aut cutis cõsolidatio/
nem. qm̃ si sic foret oporteret prius aperire locũ pilo: deinde
oleum ro. calefactũ dꝫ superinfundi: donec totuꝫ vulnus eo
repleať: ⁊ supra vulnus ponať terbẽtina supra peciã exten/
sa, ⁊ circa vulnus totũ membꝛũ vngatur cũꝫ oleo ros. mixto
cũ puluere boli ar. Et postea superponantur panni vel plu/
maceoli siue faldelle de stupis ⁊ eligantur cũ facilitate absq̃ꝫ

Cura puncture nerui.

doloꝛ oīno. Et qdā dicūt. cū predicto oleo admisceri debere medicinas exiccatiuas. ꝙ si cum vulnere fuerit apa fiat tūc inunctio cū oleis mitigatiuis ⁊ superponaꝰ emplm factum de farina oꝛobi vel fabaꝝ: ⁊ oꝛdei decoctis in lixiuio. ℭ Quidā aūt dixerūt. in punctura obcecata ⁊ doloꝛosa tria esse fienda. pᵐ est. ꝙ superponaꝰ loco eius emplm qḋ sic fit. ℞. muscū qui crescit super lapides ⁊ tere: ⁊ misce cū furfure ⁊ calefac ipz cū vino ⁊ aceto super tegulam: ⁊ superpone ⁊ dicūt hoc esse mirabile in sedando doloꝛē ⁊ resoluēdo mām in neruo incarceratā: qḋ si nō ꝯtulerit: tūc fiat. s. aperiaꝰ orificiū extrinsecus: ita tn̄ ꝙ nō tangaꝰ neruus: aut loco eius fiat tertiū. s. ꝙ igneaꝰ ferrū aut aurū: ⁊ cū eo cauterisetur neruꝰ: ⁊ in loco puncture eius. ℭ Emplm sanans puncturas neruoꝝ pfundas. ℞. picem naualē ⁊ cōpone eam cū oleo qḋ inueneris antiquius: ⁊ adde eis quāta est pars sexta rasine: ⁊ quāta est pars duodecima eufoꝛbij ⁊ loco applica: ⁊ si puncture cū tumefactione fuerit superimmitte oleū terbētine cuz quo sal aliquātulū bullire feceris. Et si punctura iam spasmū induxerit cinerē calidū cū oleo in modū pultis cōfice: ⁊ superpone actu calidū. ℭ Ad puncturā neruoꝝ valet oleū cū sale bullitū superinfusū: ⁊ statim postea superponaꝰ loco. frumentū masticatū etiā est bonū per se sumptū solum absq̧ infusione olei pdicti: ⁊ mire sanat doloꝛem eius. Quidā sumunt salis partes. iij. terbentine ptē. j. ⁊ olei quātū sufficit ad bonā liquefactionē ⁊ cōmixtionē eoꝝ agitādo ea simul vel bullire faciēdo. ℭ Ungᵐ valde vtile sedās doloꝛē ilico: ⁊ pūcturā sanās. ℞. diaqlon. lib. j. armoniaci. lib. ß. thuris masticis. aā. ℥. j. cere citrine. ℥. ß. ⁊ cōficiaꝰ. ℭ Aliud medicamē vtile in omni punctura nerui cū apate vel sine apate. ℞. folioꝝ ruthe. M. ß. ⁊ incide ea frustatim: deinde fac ea bullire in. ℥. x. olei cōlei ⁊ cū. ℥. j. terbētine cōficiaꝰ: ⁊ moꝛe emplastri puncture supponātur. ℭ Dixit Gal. 13° catbagenis. ego curādo vulnera neruoꝝ soluebā vulnus bis aut ter in die, ⁊ effundebā super illud oleū calefactū: ⁊ si nox erat lōga soluebā illud cōsimiliter in nocte: ⁊ hoc magis faciebā qn̄ medicine pungebant vulnera: sed quādo patiēs nō sentiebat pūcturā: neq̧ toꝛturam. alr̄. tactū doloꝛosum nō soluebam ipsum: nisi bis in die mane ⁊ sero. Et dixit. qn̄q̧ curabā cū medicinis humidis liquidis: qn̄q̧ cū vnguētis superponēdo vnguētū panno: ⁊ desuper ponebā lanā nobilē vltime lenitatis infusaz in oleo calido. ℭ Et dixit. xᵃ de simplici medicina ⁊ ponitur a Rabi. in 15. pticula. vermes longi qui reperiunꝰ in terra cum foditur pistati ⁊ appositi neruo inciso iuuāt ipsa hoꝛa sibi iuuamēto miraculoso. Et Raf. de eis dixit. 13° ꝯtiñ. Oēs medici cōuenerunt ꝙ lumbrici terre glutinant incisionē neruoꝝ. s. si supponanꝰ cōtriti extremitatibus nerui cōductis in vnū: ⁊ cōtiguatis. quādo plus possibile fuerit ⁊ superligenꝰ: debent tn̄ prius esse loti: ⁊ ab omni terra mūdi. Et misach de eis dixit. ꝙ cōtriti. ⁊ superpositi neruis incisis si nō soluūꝰ per triduū cōglutinabunt incisionē ipsoꝝ: ⁊ dicūt ꝙ valent in incisione cōpleta: ⁊ etiā in incōpleta. ℭ Et dixit Raf. ibidez ꝙ cauda equina cōglutinat vulnera neruoꝝ: ⁊ mēbroꝝ neruosorum. Dixit Dio. ꝙ oleum nucū ex superabundanti dissolutione eius curat vulnera neruoꝝ. Et dixit. ꝙ radix lilij trita: ⁊ mixta cum sale ⁊ melle sanat incisionem neruoꝝ: ⁊ pāniculi cerebri ⁊ colli vesice. s. ad leniendū ⁊ remittenduz asperitatem ipsoꝝ. ℭ Dixit Gal. ⁊ poniꝰ. 13° ꝯti. ꝙ caro testudinis trita ⁊ cū puluere molendini mixta sanauit plagā magnā que ad neruum peruenerat, ⁊ erat neruus attritus: ⁊ nō apatus est neruus. verū. in duro coꝛpoꝛe hoc fiat. ℭ Dicūt qdā. ꝙ per testudinē Gal. intellexit limatiā. Etenim illud. Dixit Raf. ꝙ limatie cū coꝛtice sua cōtrite ⁊ mixte cū olibano: aut myrrha ⁊ puluere molendini iuuāt. Aui. uō dixit. ꝙ sola caro limatiaꝝ foꝛtiter ꝯtrita cōfert. Dixit Alber. ꝙ betonica ꝯtrita viridis si supponaꝰ vulneribꝰ neruoꝝ ꝯglutinat ea. ℭ Emplz vitice cū sale suppositū ꝯglutinat vulnera neruoꝝ: ⁊ fructus capparis confert incisioni capitū: ⁊ caudaꝝ neruoꝝ.

De ligatura quotiēs soluiꝰ in die.

De lūbricis terre quātū sint vtiles.

ℭ De contusione siue attritione neruoꝛum, ⁊ ipsorum contorsione ⁊ duritie. Cap. xxxvij.

Ttritio siue cōtusio neruoꝝ qn̄q̧ accidit neruo soli: qnādoq̧ sil' cū cōtusiōe carnis: ⁊ qn̄q̧ est cū vulnere manifesto: ⁊ quādoq̧ nō, ⁊ ad attritionē neruoꝝ: qn̄q̧ sequiꝰ doloꝛ foꝛtis, ⁊ qn̄q̧ non. ℭ Qꝛ si accidat doloꝛ foꝛtis: tūc opz: vt sedeꝰ cum superinfusione: ⁊ leui fricatione facta cū oleis calidis, ⁊ sedatiuis doloꝛū. In estate qdē cum camomellino anetino ⁊ rosaceo: ⁊ similibꝰ: ⁊ in hyeme cū oleo de castoꝛeo: qḋ est in hoc iuuamēti magni. cōueniunt ēt sacellationes facte cū milio vel panico: ⁊ si non fuerit in cute vulnꝰ manifestū abluaꝰ mēbrū cū decoctiōe aceti, ⁊ yreos: qm̄ cessato doloꝛe preseruat ēt ne doloꝛ redeat. ℭ Dixit Rabi in 9ᵃ particula. doloꝛē in cōtritione nerui est necesse curare cū emplastro cōfecto ex farina fabaꝝ melle ⁊ aceto ⁊ pice liqda decoctis pfecta decoctione apposito ipso calido supra locū: ⁊ est hoc medicamen 6° de ingenio sanitatis: qḋ maxie cōuenit in attritione nerui mixta cū contusione cutis. Ait. n. Gal. ibi neruū cū cute cōtusū multotiens vidi: qm̄ hoc sepe laboꝛātibꝰ cōtingit: ⁊ maxie athletis in qbus experimentatoꝛes cataplasma apponunt ex farina fabaꝝ aceto ⁊ melle: ⁊ qḋ medicamen optimū esse dico: qm̄ rōne fabaꝝ ⁊ mellis hꝫ siccitatē multā: ⁊ rōne aceti hꝫ etiā siccitatē: ⁊ cū h dat alijs penetrationē ad pfundū: acetū tn̄ in eo dꝫ esse modicū, vt nō perueniat cuz sua qualitate moꝛdicatiua ad neruos ⁊ ledat ipsos. Et dixit Gal. si vis vt medicamē h magis deficcet ponaꝰ farina oꝛobi. Et dixit Gal. si cū contusione fuerit doloꝛ: adde in emplo picē liquidā nimis capiens cum cū eis: est. n. temperata calida, ⁊ ideo sedatiua doloꝛis. ℭ Et Aui. dixit. ꝙ medicine ꝯuenientes ad hoc sunt sicut farina fabaꝝ ⁊ acetū ⁊ mel: est enim medicamen bonū: ⁊ si vis vt sit foꝛtioꝛis exiccationis pone in eo farinā oꝛobi: ⁊ si adhuc est volūtas: vt sit foꝛtius in exiccādo pone radicē lilij. s. celestis. Et dixit. si fuerit cū vtrisq̧ rebus doloꝛ clamosus: tūc opz vt misceatur cū meⁿᵗᵉ dcis pix. s. naualis: ⁊ emplēꝰ cuz ipso calido. Et vt Aui. innuit cōuenit in sedādo doloꝛē in vtraq̧ ꝯtusiōe. s. solius nerui. aut eius ⁊ etiā cutis sedato doloꝛe: aut nō cute a pncipio ad curā cōtusionis est redeundū. ℭ Dixit Gal. eodē 6° de ingenio sani. si vulnus fuerit cōtusū: ⁊ cū eo cutis sit cōtusa ⁊ vulnerata intētio nostra erit: vt medicamen nr̄m sit siccissimū: ⁊ vt ptes diuise coniunganꝰ ⁊ cōstringanꝰ. Et Aui. dixit. ꝙ necessaria sunt illa in qbus est exiccatio foꝛtis ⁊ aggregatio. s. partiū separataꝝ: ⁊ strictura. s. cum ligatura vel sutura etiaz necessaria est vt colliganꝰ partes, ⁊ collecte firmiter teneanꝰ: debet ergo medicamen contusionis neruorum eē siccissimū: ⁊ ēt si cōiuncta fuerit cū cōtusione cutis cui vt supra patuit cōpetunt: mollitiua attritioni neruoꝝ vehemēter obsunt. ℭ Si aūt cōtusio soli neruo sit sine carne ⁊ cute: tūc dixit Aui, opz neruū sepius infundi ex oleo calido virtutē resolutiuā habēte, ⁊ in coꝛpoꝛe. s. opz habere ꝯsiderationē in dietando ⁊ euacuādo ipsuz ⁊ mām ad opposita loca diuertendo: ⁊ opz vt oleū resolutiuū administranduz: vt dixit auctoꝛ cōpendij sit sine stipticitate, si tn̄ opz vt deficcet amplius farina oꝛobi: aut oꝛdei adiungaꝰ sibi. Et de cōferētibus in attritione nerui solius: aut ēt cutis ⁊ sunt vtilia folia vlmi in oleo imposita. Et silr̄ betonica insuper posita. Et dixit. ꝙ cinis sarmentoꝝ vitis distēperatus cū oleo: aut pinguedine: aut cū aceto cōuenit contusioni neruoꝝ ⁊ musculi. ℭ Qꝛ si cū attritione nerui fuerit apa cōiunctū dixit Auic. nō cures ipsuz. s. apa cuz eo qḋ rumpit. i. foꝛtiter resoluit: ⁊ deficcat sicut est aqua cineris ⁊ similia: qm̄ hꝫ cura esset causa augēdi apa plus trahendo de mā ad locū qꝫ resoluēdo ex ipso: imo cura ipsum cū sedantibus doloꝛē, qm̄ principalis intentio executioni mandanda in attritione neruoꝝ. est doloꝛis sedatio. Cura ēt ipsum cum pꝛohibentibus ipsum apa sicut in superioꝛibus dictū est. Et pro sedatione doloꝛis in Nico. sermo. vij.

Cura doloris i cōtusione.

Cura ꝯtusionis cū vulnere cutis.
Medicamen cōtusionis neruoꝝ dꝫ eē siccissi. mollitiua vehemēter obsunt.

hȝ loco.dixit Aui.opȝ.vt embrocet̄ mēbrū cuȝ oleo calefa/
cto:in cuius virtute sit mūdificatio resolō.aſs.mollificatio
& resolutio. Et de oleis bonis ad hoc est oleū anetinuȝ:& de
alacoen.i.de matricaria:& de rutha. Et silr fiāt emplastra cō
ueniētia ad illud:& maluauiscus coctꝰ:& cōtritus positus su
per neruis attritis est mirabilis. Et caro veneriaꝝ.i.limatia
rū:& vt alij dicūt.i.stincoꝝ est mirabilis:& fortasse distēpera
tur cū cepe biscoto.i.multū cocto:& cōuenit cepe narcisci tri
tum cū melle:& superpositū. Et ex cōferētibus est emplm̄ ex
radice ciclamnis:aut factū ex sale farina & melle:& maiora/
na posita in cerotis cōuenit attritioni neruoꝝ. ℭ Et sunt ex
medicinis multe que cōferūt attractioni neruoꝝ bibite vel
aliter interius sūpte:de qbꝰ est gentiana cū sumit̄ ex ea:aut
succo eiꝰ.ʒ.j.& opopanacū cū sumit̄ cū vino aut mellicrate:
& decoctio radicū acori bibita:& scordeon siue alliū siluestre
bibitū sanat cōtusionē nerui & musculi:& agaricus datus in
potu in pondere kirat.iij.sanat q̄ lesiuȝ est in neruis si fuerit
sine febre. Et dixit Gal.operatꝰ sum farina fabaꝝ cocta cuȝ
melle:& aqua in cōtusione & incisione neruoꝝ:& armoniacū
bibitū cū melle ꝯuenit:& decoctio mentastri bibita:& sup em
brocata ꝯuenit ꝯtusioni musculi. ℭ Et accidit aliqñ casu &
pcussione siue obuiatione ad rē durā vt cōtorqueat̄ neruus
& doleat:& ipediat̄ mēbrū in opōnibꝰ suis motiuis. Et de cō
ferētibꝰ torsioni neruoꝝ est maluauiscꝰ recēs coctꝰ & appo
situs:fructꝰ agni casti & folia eiꝰ si superponant̄ torture ner/
ui emēdāt eā:& folia maiorane ꝯtrita & distēperata cū aceto
& supposita sanāt eā:& sanat eā radix lilij trita cū melle & su/
perposita. ℭ Et accidit qñqȝ neruis vt indurent̄ & tendant̄:
& sic ꝯtrahant̄ & ppīe a casu & pcussione. Et dixit Auicē. q̄
qñqȝ accidit a verberatione:& qñ desup premit̄ sentit̄ cuȝ eo
stupor & dixit. q̄ cura eiꝰ ꝓxima est curationi apātū duroꝝ.
Et de medicinis lenibꝰ expꝑtis dixit ipse sunt vt sumant̄ bdel
lij iudaici.ʒ.iiij.& infundant̄ in aqua & soluant̄ in ea:& ꝯficiā
tur cū ea quātū ipsuȝ est de radice maluauisci cōtriti valde:&
silr cōuenit valde radix lilij cōfecti cū sapa:& ꝯferunt bdelliū
galbanū:& euforbiū aggregata cū fece olei:& cōfert diagló
cōfectū cuȝ medietate sui de storace liqda. ℭ Et duritiei ner/
uoꝝ cōuenit emplm̄ qd̄ sic fit. ℞.tisanii excorticati.ʒ.xx.ma
iorane.ʒ.iiij.terant̄ & superponant̄. ℭ Aliud ꝯferēs neruis
duris & grossitiei eoꝝ. ℞.bdellij iudaici.ʒ.iiij.infundant̄ in
aqua donec dissoluantur:& accipe de radice lilij subtilissime
trita & incorpora eā cū eo:& leniticet̄ cū vino cocto grosso.s.
cū sapa:& supponat̄. Et de oleis cōferentibꝰ duritiei neruo
rū & cōtritioni est oleū anetinū liliaceū solū vel cū adipe ana
tis mixtū:aut cū bdellio in eo dissoluto:& oleū de narcisco:
& oleū de seie lini:& oleū in quo macerata fuerūt folia brāce
v:sine & postea cū eis bullitū parūper & colatū cū cōpressiōe
solū inunctu:aut mixtū cū cera. Et de vtilibꝰ sunt nuces an
tique & rancide cōtrite cū rutha, & mixte cū melle & supposi/
te. ℭ Unguētū vtile duritiei & ꝯtritioni neruoꝝ,remollit.n.
& extendit eos sic fit. ℞.medullā crurīū equi & bullire fac eā
in vino:deinde dimitte eā infrigidari, & q̄ de ea supnatauē/
rit collige:& cū tantūdē crudi mellis pmisce. & supmitte mo/
dicū salis vsti. Deinde cū eo calefacto locū ad ignē vel ad so
lem:aut in balneo inunge. ℭ Decoctio camedreos recentis
bibita cōuenit lesionibꝰ neruoꝝ. ℭ Syrupus faciēs leuem
motū neruoꝝ. ℞.ʒ.iiij.ysopi cribellati:& decoque cū rotul.
4.aq̄ vsqȝ ad rotulū vnū & colet̄ & syrupicet̄ cū meº rotulo
zuccari. ℭ Et cura qdē vulneꝝ chordaꝝ.s.ꝯsilis est cure vul
neꝝ neruoꝝ. Chorda tñ tolerat medicinas fortiores & acu/
tiores q̄ȝ neruus:sicut de sensu minus hȝ q̄ȝ neruus.

ℭ De vulneribus ligamentorum. Cap.xxxviij.

Igamento accidere psit vulnera sim/
plicia & cōposita & vnius
m.ie & multiplicis:& pōt accidere in eo vulnus
sm longū & sm latū:aut sm totū:aut nō sm to/
tū, & pōt ei accidere contorsio ligamētum tñ vt
patuit in anatomia eius:& ponit̄ ēt a Gal.6º de inge.sanita.
est duplex,vnū qd̄ mediat inter ossa & ligat ea:& aliud est qd̄
ꝯiungit̄ cum lacerto:& peruenit ad coniunctionem chorde.
ℭ Modo vulnus in quocūqȝ eoꝝ eueniat nō est suspectū q̄
ad ipsuȝ sequant̄ accidētia praua:ppea q̄ caret sensu, & non
hȝ ꝯtinuationē cū cerebro, vulnus tñ qd̄ euenit lacerto con/
iuncto cū musculo paꝝ qd̄ infert timoris:vulnꝰ xo eueniēs
lacerto liganti ossa sm longū & latū per totū dislocationem
incurabilē ossiū q̄ ligat generat. ℭ Et qr vt patuit in anato/
mia ligamēta ipȝ qñqȝ similat̄ chorde & neruo. Et iō qñ acci
dit vulnus in ligamēto:opȝ q̄ medicꝰ discernat ipȝ a chor/
da:& neruo:vt nō cadat error in curatione:& approximet li/
gamēto medicinas cōuenientes neruo vel chorde:que nō sūt
sufficiētes nec ꝯuenientes ligamēto. Nā sicut ligamentū sic/
cius est neruo & chorda:siccioꝛa exigit medicamina. ℭ Et
iterū:qr vt dictū est ligamētū caret sensu:iō ēt tolerat medi/
cinas fortiores q̄ȝ neruus & chorda:sicut Gal.dixit.6º de in
genio sani. Et Aui.dixit.sicut neruꝰ discoopertꝰ est dignior:
vt alleuiatio fiat in eo.s.a medicinis fortibꝰ:silr ligamēta q̄
nascuntur inter ossa sunt digniora, vt operent̄ medici super
eis medicamine forti. Sed ligamētū qd̄ cōtinuat̄ cū lacerto
est inter.vtrasqȝ res media.qr tolerat medicamē forte plusq̄ȝ
neruus discoopertus:& minꝰ tolerat medicinas fortes q̄ȝ li
gamenta ligantia ossa. ℭ Quidā dicūt. q̄ neruus minꝰ to/
lerat medicinas fortes. Et post ipsuȝ chorda discooperta:&
seq̄t̄ in hoc neruus coopertꝰ. Deinde musculus icisus, deīn
chorda coopta:& postea pāniculus velās musculum, & post
ipsuȝ ligamētū veniēs ad lacertū & vltimo magis dictis to/
lerat medicinas fortes ligamētū ligās ossa. In oibus autē
alijs curatio ligamētoꝝ similis est curationi vulneꝝ nerui.
ℭ De attritione aūt accidēte ligamētis.dixit Aui.si accidat
hec lesio.s.attritio in iuncturis.s.in ligamētis ligantibꝰ ossa
iuncturaꝝ:tūc illic est melius vt sedet̄ dolor nō qdē ligamē/
toꝝ:qr nō dolēt:sed ptiū circūstantiū eis sensibiliū que a cā
inducente attritionē in ligamētis receperūt cōtusionem vel
vulnera:& sedato dolore apponat̄ medicamē fortius.s.q̄ȝ in
attritione neruoꝝ vel chordaꝝ. Et dixit.sit medicamen ꝯpo
sitū eo q̄ maturat & lenit:& cū eo q̄ resoluit:& sic cū stiptici
tate vt opponat̄ p.i.d.s.p stipticitatē apati.s.repellendo māȝ
& nō addat in eo:& i sedādo dolorē huiꝰ attractionis aq̄ cali
da nō est incōueniens,imo multotiēs iunctura attrita ponit̄
in aqua calida & sedat̄ dolor eius. ℭ Et de cura ꝯtorsionis
ligamēti.dixit. A.opȝ vt caueat̄ in torsione neruoꝝ & liga/
mentoꝝ:ne approximet̄ aqua,neqȝ calida:neqȝ frigida:nō
calida:qr relaxat iuncturā:& disponit ligamētuȝ mollitiei &
elongationi:vt per hoc iunctura magis exeat de loco suo:&
dislocet̄.nō frigida:qr nō est sedatiua doloris:sed potius au
gmentatiua eius:imo dixit Aui.administrent̄ olea in qbus
sit virtus aromaticoꝝ stipticoꝝ calefacta:& silr specieꝝ in q
bus est hec virtus. Nā dolorē sedant & cōfortant & cōstrin/
gunt partes iuncture cū ligamēto:& talia olea sunt mastici/
nū nardinū, & silia. ℭ Et scias q̄ in torsionibꝰ neruoꝝ chor
daꝝ & ligamētoꝝ & ipsoꝝ duritie cōuenit stercus apri posi/
tum in emplis:& ꝯuenit cinis ligamēti cū aceto suppositus:&
& fomentatio cū spongia infusa in decoctione matricarie.

ℭ De egritudinibꝰ euenientibus in ossibus:& de eorum au/
gmento preternaturali. Cap.xxxix.

Ssi accidere pōt oē genº egritudinis
ex mala cōplexione & so
lutione ꝯtinuitatis. ℭ Dixit Zoar q̄ in quolȝ
osse pōt euenire egritudo ex mala cōplexione:&
egritudo ēt per cōiunctionē eoꝝ adinuicē vel p
formā ipsoꝝ vel oppositionē ipsoꝝ vel mēsurā eoꝝ.s.in ma
gnitudine vel puitate & grossitie eoꝝ & subtilitate & additio
ne & diminutione numeri eorum & corrosione & fractura.
ℭ Dixit Aui.4ª qrta ossibꝰ accidunt egritudines ex corru/
ptione ꝯplexionis eoꝝ, & ex solutiōe singularis & fractura &

Cura tor/sionis ner/uorū.

Cura pru/sionis cum tēsiōe & du/ritie ner/uorum.

Ligamē/tū fortio/res medi/cinas tole/rat q̄ȝ ner/uꝰ & chor/da.

dislocatione: ⁊ putrefactione ⁊ vlceratione ⁊ excoriatione. sup. ⁊ gña malitie cõpositionis ẽt accidunt eis: ⁊ cartilagini silr accidere pñt egritudines ṗdicte ⁊ ꝓprie accidit ei fractura .i. tortio. Et malitia qdẽ cõplonis eueniẽs cartilagini vel loci qcũqȝ sit illa: siue sit simplex: siue cõposita curat ⁊ remouet suo cõtrario. s. calida cũ frigidis ⁊ ecõuerso: ⁊ hũida cuȝ siccis ⁊ eꝯ ⁊ si fuerit mala cõplo cũ humoris vitio: tũc cura fiat cũ euatione humoris illius. ℭ Dixit Zoar. ingrossantur qñqȝ ossa ṗter nãm ꝓpter grossuȝ regimẽ inordinatũ subito factũ, ⁊ non successiue. Et subdit. audiui dicere a pr̃e meo ꝙ iaȝ dicit nasci caudã viro. s. os in suo dorso ad silitudinem cornu: qδ tñ erat minoris duritiei ossis nãlis, ⁊ ipse pr̃ meꝰ purgauit humores grossos in eo: ⁊ postea posuit medicinas exiccatiuas sup os vnũ supra dorsuȝ manꝰ inferẽs mihi dolorẽ: ⁊ purgaui me ab humorib' grossis: ⁊ posui sup ipsũ resoluẽtia: ita ꝙ resolutũ fuit p maiori pte: ⁊ illud modicũ qδ remãsit nõ ipediuit me in aliquo in opõnib' exercẽdis. ergo vbicũqȝ inuenies silr fac sicut dicit. Et dixit. cũ purgas eos noli eos purgare cũ virtutib' medicinaꝝ, sed cũ ipsis medicinis ꝓprijs. Et de melioribꝰ medicinis ad purgãdũ eos est lapis lazuli: ⁊ epithimũ cretẽse est ẽt de meliorib' ⁊ fortioribus medicinis in hac passione. ℭ Forma mala eueniẽs ossi in etate infantie melioratiõnẽ recipit si nõ ꝓcesserit a fractura eius restaurata male. In ꝓuectis ṽo nullã patit curationẽ. De sequẽte aũt fracturã ossis male restauratã infra dicet in ꝓprio caplo. ℭ Augmẽtũ qdẽ ossis sm nãm: ⁊ similr eiꝰ diminutio ipossibilis est curationis. diminutio quoqȝ eueniens ex tpe alicui ossi sm totũ: aut sm ptẽ notabilẽ, si pars illa ceperit totã ꝓfunditatẽ ossis in circuitu eius restaurari nõ poterit: quãuis caro inter ptes illas sepatas oriat. Si ṽo fuerit sm pteȝ ossis: nõ sȝ totã grossitiẽ eius restaurari poterit eo modo q dictus est in precedentibus.

ℭ De corrosione ossis ⁊ ventositate spine. Cap. xl

Ossi accidit corrosio ab humore acuto mordicatiuo vel virulentia acuta ingrediente per poros subam ossis ⁊ imbibit in ea corrodit ipsã: ⁊ corrosio sic adueniẽs ossi qñqȝ est supficialis tñ: ⁊ est hoc sm plm: ⁊ qñqȝ fit ꝓfunda. ℭ Dixit Zoar. qñqȝ corrodunt ossa in sua supficie ab humorib' mordicatiuis q infũdunt in ipsis. aut a sanie grossa q remãsit sup ipsa: vñ corrodunt ⁊ cõcauantur ⁊ quassant. ℭ Quidã tñ notauerũt humorẽ nõ posse penetrare in subaȝ ossis pp eius duritiẽ ⁊ spissitudineȝ. Ueꝝ auctores affirmãt hoc iã accidisse. Et Gal. retulit iaȝ saniẽ porositatẽ ossis trãsisse: qȝuis ergo hũorẽ vel saniẽ imbibi in foraminib' ossiȝ sit difficile ⁊ raro ꝯtingẽs: nõ tñ est ipossibile. ℭ Et humor qdẽ corrodẽs os, qñqȝ est cã ꝙ os corrũpatur vt appebit in sequẽti caº. ⁊ qñqȝ est cã doloris iũcti in locor q nõ accidit rõne corrosionis ossis. s; rõne pũctionis ⁊ mordicationis quã efficit in pãniculo velãte os: ⁊ rõne male cõplexionis quã ipȝ efficit: ⁊ sm plm accidit hoc in locis ꝓpinqs iuncturis: ⁊ cũ accidit talis corrosio cũ dolore a cã nõ manifesta: qȝ pter apa ⁊ vlcus: tũc vocat ista egritudo spina: siue vẽtositas spine. Et Ras. 16º ꝯti. dicit ꝙ vẽtositas spine est ad modũ doloꝝ articuli, sed mã in dolore articuli est in carne ⁊ musculis: sed in vitio spine est mã in osse, ⁊ ex pte eius corrodit ⁊ corrũpit caro vicina ei. Et dixit. ꝙ iuxta moduȝ acuitatis ipsius mãe erit malitia ipsiꝰ ⁊ velocitas vlcerationis ipsiꝰ. ℭ Dixit Aui. vẽtositatis spine cã sunt hũores acuti penetrãtes in os: ⁊ corrodentes ipȝ. Et dixit. incessus ventositatis spine est incessus doloris iuncturaꝝ: qȝ sm plm accidit in loco iuncturaꝝ ⁊ est silis ei. Uerũtñ qȝ mã in dolore iuncturaꝝ est in carne cõtẽta: sed in vẽtositate spine est in osse. ⁊ subdit. ꝙ eius additio. i. eiꝰ ꝓlongatio corrũpit ptẽ ossis vnã post aliã. s. sm oẽm diametrũ. Et qδ subdit. spina sȝ quosdã est spasmus in toto corpe pp vlcus qδ est in aliq pte corporis. Sed dictio istoꝝ. dixit Aui. nõ affirmat a medicis.

Cura aũt corrosionis ossis: ⁊ vẽtositatis spine cõpletur cũ euitatione oium sex rerũ nõ nãliũ. i. facientiuȝ ad humoris gñationẽ acuti mordicatiui: ⁊ facientiũ ad attractionẽ eius ad locũ iuncturaꝝ: ⁊ maxime si iaȝ inceperit corrosio eiꝰ in osse: ⁊ cũ sedatione doloris existẽtis in loco pro posse. Et de cõuenientibus localibus est retẽtio membri illiꝰ in aqua tẽperate caliditatis: in qua decocte sunt rose ⁊ viole: ⁊ folia salicis, ⁊ folia vitis ⁊ similia, verũ melior cura ipsius est cũ euõne humoris acuti multotiens iterata quacũqȝ vice digestione ṗmissa: digestiuũ bonũ eiꝰ humoris. ℞. mirabolanorum. liquiri. munde violaꝝ floꝝ nenufaris. añ. ℥. j. nardi masticis. añ. ʒ. vj. sene epithimi floꝝ fumiterre lupuloꝝ. añ. ℥. ß. quatuor seminũ frigidoꝝ mũdatoꝝ. ℥. j. ß. seminis endiuie: seis lactuce: ⁊ seis papaueris albi. añ. ʒ. iij. infundant postqȝ cõquassata sunt que sunt cõquassanda in lib. iiij. aque dulcis p diẽ ⁊ noctẽ: postea bulliant lento igne vsqȝ ad cõsumptionẽ medietatis: ⁊ colet: ⁊ in colatura ponant zuccari albi. lib. ij. ß. ⁊ sirupet, ⁊ de isto sirupo sumant oi mane. ℥. ij. cum aqua calida simplici: vel cũ aqua fumiterre ⁊ endiuie ⁊ similium. ℭ Et post digestionẽ euetur cum medicina que sic fit. ℞. medulle cassie. ℥. j. diacatolicon. ℥. ß. succi rosaꝝ solutiui ʒ. ij. aut plus: ⁊ distẽperent cum decoctione violaꝝ floꝝ boraginis: buglose iniubaꝝ sticados: passulaꝝ: ⁊ seminis feniculi: ⁊ det in matutinis. ℭ Fiant clysteria lenitiua sepe: ⁊ vomitus prouocatus frequenter cũ educentibus hũores calidos est presentis iuuamẽti. ℭ Facta aũt euõne sufficienti sup loco fiat inunctio frequẽter cũ ceroto Gal. aut cũ ceroto de sandalis: ⁊ in fine cum aliquo istoꝝ admisceat aliqδ resolutiuũ donec tota mã sit cõsumpta. ℭ Si aũt corrosio ꝓcesse. it a sanie cõtenta in aliquo spatio, tunc cura eius est illius spatii perforatio ⁊ eductio saniei: deinde curatio vlceris que dȝ fieri cuȝ eis que dicta sunt cõuenire vlceribus corrosiuis.

ℭ De corruptione ossis: Cap. xlj

Corruptio in osse accidit: aliqñ a cã extrinseca, aliqñ ab intrinseca. ℭ Et cã qdẽ extrinseca est: qñqȝ mala cõplo frigida aeris corrũpentis cutẽ ⁊ carnẽ ⁊ cessarent vehemẽs caliditas resoluẽs superflue spiritum vitalẽ a mẽbro: quare nõ hñs vitalis virtus sufficiẽs instrm in mẽbro pro opõne sua derelinquit mẽbrũ illud a ꝓprio regimine suo: ⁊ derelictum putrefit ⁊ corrũpit. Intrinseca ṽo cã qñqȝ est humiditas mala superflua remolliẽs subam ossis: vñ accipit os a corruptiõe ⁊ putrefactione: aut est vlcus prauũ cũ antiquat: tũc enim virulẽtia eius mala attingens longo tpe os qδ est sub eo corrũpit cõplonẽ eiꝰ: ⁊ putrefacit ipȝ: qδ intellexit Hyp. dũ dixit vulnera quecũqȝ antiq fiunt vel annua: aut longũ tpus hñt: necesse est os emitti: cuiꝰ necessitas emissionis est: qȝ corrumpit ⁊ putrefit a frequenti effusione virulentie vlceris sup ipm, aut est humor acutus malus corrodẽs os: ⁊ corrũpens cõplonẽ eiꝰ, q̃re corrũpit ipsuȝ os, ⁊ putrefit. Et corruptio qdẽ ossis qñqȝ accipit solã ptẽ supficiei ipsiꝰ. Et qñqȝ accipit suã ꝓfũditatẽ: ⁊ qñqȝ ꝓcedit corrũpẽdo ptẽ post ptẽ donec corrũpat totũ os.

De signis corruptionis ossis. dixit Auicẽ. tu vides carnẽ supra ipsum existentẽ mollescere: ⁊ mollẽ fieri eo ꝙ ꝓpter vicinitatẽ ad os corruptũ incipit eparẽdere in putredineȝ: ꝙ aũt putrefit mollescit in pmis, ⁊ qa caro putrefit incipit currere ex ea virus: ⁊ tendit in viã fetoris: ⁊ qȝ caro mollescit: iõ tenta que in ipsam imittit penetrat p ipsaȝ faciliter vsqȝ ad os: cũ aũt tẽta peruenit ad os nõ inuenit ipȝ lene, ita vt lubricet ab eo: imo adheret ei parũꝑ, ⁊ q̃si inuenit rẽ nõ firmã: neqȝ solidã in seipsa: qδ accidit pp mollitiẽ q fit in osse cũ corrũpit. Uñ facilr penetrat nõ hñs supficiẽ durã politã cui adherere nõ possit tenta, neqȝ possit penetrare. Et iõ cũ sic nõ inuenit: tũc inuenit fracturã aut putrefactioneȝ. Et dixit fortasse destruitur. s. cõcauitas ossis p intromissionẽ tẽte: nõ solũ supficialr: sed ꝓfunde: ⁊ lenit. s.

inuenitur os lene: et molle in ꝓfundo: et ꝓpřie qñ corruptio nō est in ꝑncipio, sed iam ꝑcessit: qñq3 in ꝑncipio nō inuenitur istō cū tēta. Et qñq3 dixit Aui. significauit lubricitas ei⁹. scʒ tēte sup os supfluā corruptionem ossis ex eo ꝙ qñ lubricat in eo tēta in oī latere significāt pāniculū tegētē os separatū ab eo: et illud ꝓp corruptionē ei⁹ q̄ incipit: et illa q̄ incipiet cū corrūpit caro sup os. Et dixit. cuʒ discooperueris carnē ab osse inuenies ipsuʒ nigri coloris. Et dixit iterū Aui. qñq3 antecedit corruptionē ossis apa et corruptio carnis et mēbri et mors. s. ipsi⁹ carnis et mēbri: vt in estiomeno: deīde venit ad ipʒ os, ita ꝙ corruptio carnis qñq3 añcedit: et qñq3 seq̄t eā.

Cura corruptionis ossis variat̃ ꝫ ꝙ ipsa acceperit ptes supficiales ossis vel ꝓfundas: et ꝫ ꝙ acceperit ptē ipsi⁹ aut totū ipsi⁹. Et corruptio qdē ossis supficialis duob⁹ modis curari et remoueri poterit. Uno mō ꝑ medicinas sup appositas ei. Alio mō ꝑ manualē opōnē. Profunda vō solū vno mō. s. ꝑ manualē opōnē curari poterit. ¶ Et curatio per manualē opōnē. dixit Aui. est aut fricatio ipsi⁹: et destructio eius. s. qd̄ est corruptū de ipso: aut est ipsi⁹ abscisio: et ipsius serratio: et fricatio qdē ꝯuenit corruptioni ossis supficiali nō multū ꝓfunde. Et sic dixit Aui. q2 necesse est fricare ipʒ cuʒ instrō ad fricationē ei⁹ cōgruo: et radēdo ꝓcedere donec ꝑueniat̃ ad vltimū corruptionis ossis, ita vt cadāt et amoueant̃ ab eo oēs ei⁹ cortices corrupti: et appareat os sanū vere: ꝑōt et amoueri corruptio supficialis ꝑ cauteriū actuale cū igne donec ꝑueniat̃ ad ptē eius sanā. Et cauterisatio maxie dʒ fieri qñ fricatio nō hēt locū ꝓp stricturā loci vel aliā cāʒ. Curatio vō supficialis corruptionis ꝑ medicinas fit: dixit Aui. qñq3. et de illis medicinis est medicamē qd̄ sic fit. ℞. aris. rotūde, yreos myrrhe aloes corticū plāte opopanacis: cambil vsti scorie eris et corticū pini. añ. ptes eq̄les aggregēt̃, est. n. mirabile in faciendo cadere cortices ossiuʒ: et faciendo nasci carnē bonā sup ea. ¶ De curatione aūt corruptionis ꝓfunde. dixit Aui. necesse est cōcauare os vsq3 ad ptē sanā: et hoc tñ dʒ fieri cuʒ instrō fricationis: aut cauterio, et si inueneris corruptionē fore ꝓsecutā vsq3 ad medullā ossis: tūc dixit. A. nō est excusatio qn accipiat̃. s. amoueat̃ illud os cū medulla suaq3 si corruptio fuerit talis et tanta ꝙ nō sanat. alr. finiat ipsaʒ nisi abscisio mēbri et serratura tot⁹ ossis mēbri illius: aut plurimi eius qd̄ circūdat ipsuʒ: tūc scias locū in quo dʒ vt incidat̃. ita vt reuoluat̃ tēta vsq3 quo ꝯsequat̃ in quo dʒ vt incidat̃: et est loc⁹ in quo inuenit tēta adherentiā ossis vltimā. s. inueniat os firmū et solidū: et nō perforabile ab ipsa: qm̄ illic est termin⁹ corruptionis: et loc⁹ in quo dʒ fieri abscisio. ¶ Dixit Albu. qñ nō ꝑuenit corruptio vsq3 ad iuncturā: ita ꝙ nō sit eradicādū totū os: tūc opʒ vt fiat serratura sup locū corruptū parūper ne forte sit in cōcauitate ossis corruptio que nō appeat exteri⁹ sensui: et cogat ad serraturā iui vice alia. Ad hoc aūt vt fiat serratura ossis corrupti in medio ei⁹: aut in pte ipsi⁹ opʒ detegere carnē ab oīb⁹ ptib⁹ totā: qd̄ cū feceris pone lignū inferius sub osse: et deinde serra illud ex pte ꝑma, vbi est corruptio: donec ꝯtinuet̃ serratura ex pte alia: et fiat serratura ꝫm longitudinē a corruptione parūper vt dictū est: ꝙ si corruptio est in iunctura incide ipsaʒ iuncturaʒ corruptā: et serra os vbi ꝯtinuat̃ ex pte altera: dicūt qdā ꝙ dʒ qd modicuʒ de osse altero amoueri ne forte facta sit ei impressio malitie: vñ hēat timeri a corruptione ipsius. Si. n. corruptio. dixit Albu. est in ꝯtinuatione duaꝝ iuncturaꝝ. i. amboꝝ ossiuʒ iuncture, tūc nō est ingeniū in curatione: nisi abrasio. i. si fuerit pōe vsq3 ad locū sanū. Et subdit Albu. si corruptio est in pectine manus: aut in pectine pedis: tūc reo in illo est difficilis valde. Et hoc maxie ꝓpter ꝯstrictionem iuncturaꝝ haꝝ partiū adinuicē ꝓpter quā accidit ꝙ facilr̄ fit infectio transiens de vno ad aliā. Opʒ tamen. dixit ipse vt inquiras corruptionē qualr̄ appareat tibi: et abrade eam: et mūda eā ꝫm quācūq3 dispōnē pōe est tibi: et cū quocūq3 ingenio rectificat̃ tibi qñ nō fecit cōtrarietatē vene vel neru⁹: et est hoc casu cōis circūq3 sit corruptio ossis, et nō solū pectini manus aut pedis. ¶ Quidā antiquoꝝ: et Aui. ēt dixit. qñ os est corruptū ex capite coxe. s. superioris, et ancha: et sic spondiliū dorsi: tūc fugere ab ei⁹ curatione est melius ꝓp mortē cāʒ: et hoc in spondilibus dorsi: et anche: et capitis coxe opʒ fugere ꝓp magnitudinem eaꝝ quā nō est pōe abijcere: nisi mors sequat̃. ¶ Et dixit Aui. si timet̃ ne corruptio ossis sequat̃ ad corruptionē carnis: cuius casus accidit ꝑus: q2. s. facta ꝑus fuerit corruptio in osse: tūc infrigidare. s. in pte sana circūdāte partē corruptā: vel circūstantē ei cū epithimatibus frigidis ꝓhibentib⁹ corruptionē procedere, et amouere carnē corruptā est cura conueniēs ei: et si appareret carne corrupta remota aliqd impressuʒ fuisse ossi abijciat̃ mō dicto supius. ¶ Propter amouere aūt corruptionē ab osse ꝑ manualē opōnē. dixit Albu. scias ꝙ incisoria et serre. sup. et alia instrā reqsita ad incidendū: et serrādu. sup. et abradēdū ossa sunt multa et varia ꝫm situm ossiumet ꝑparationem eoꝝ: et ꝫm grossitudinem et subtilitatem eorum, et magnitudinem et paruitatem eorum, et ꝫm duritiem et spissitudineʒ eorum: et ipsorum raritatem, quapꝓp opʒ vt prepares tibi in omni specie opōnis instrm̄ cōueniēs ad illā opōnē, et opōnes ipse significabunt tibi sup spēm instri quo indiges: qñ eniʒ tecū est studiū longū et cognitio huius artis et testimoniū modorū egritudinū: tunc iā fueris meditatus ꝑ te ipsum illud qd̄ cōuenit ex instris ad oēm infirmitatē. ¶ De amotione autē corruptionis ab osse ꝑ medicinas. dixit Gal. et ponit̃. 13° cōtinētis. ꝙ radix peucedani subtilissime puluerisata et superimissa corticē ossis citissime eleuat et incarnat. Et Aui. de ea dixit. ꝙ abradit ossa corrupta vehemētis exiccatiōis. Dixit Dios. ꝙ ex radice vitis albe cū vino fiat emplm̄ et supponat̃ ossi: q2 ossa fracta extrahit: et est hoc vtile valde. Et dixit Serap. ꝙ euforbiū puluerisatū ossi denudato a carne excoriat ipm a corruptis ptib⁹ et fragmenta in vna die separat, verūtñ vt dicūt. caro circūstās muniēda est aliq̊ ceroto vel lini panno ne a caliditate euforbij cōburat̃ dixerūt qdā. ꝙ cinis lumbricorum terre superpositus vulneri omnia frusta ossium extrahit tam magna ꝙ parua.

Medici. ne amouētes corruptionē ossis.

¶ De fractura ossis in generali. Cap. xlij.

Solutio cōtinuitatis ossi et cartilagini eueniens: vt supra patuit. multas hʒ dūes: qdā euenit ossi ꝫm longitudinē ei⁹: et vocat̃ fissura vel incisio. q̄ ꝫ plm̄ euenit a re incidēte sicut accidit in lignis qñ querit̃ scissio eoruʒ: et vt plm̄ accipit ptē ossis: qñq3 tñ accipit totū os in longitudine ei⁹: et hec scissura qñq3 est supficialis: qñq3 ꝓfūdat et qñq3 penetrat ad alterā ptē ossis: ita ꝙ separat os in duas ptes ꝫ lōgitudinē ei⁹. Et qdā accidit ossi ꝫ latitudinē. et vocat̃ fractura: et fractura qñq3 est supficialis: et qñq3 ꝓfundat̃ ad ptes ossis: et qñq3 ad totū ipʒ: ita ꝙ separat ipm in duas ptes: et qñq3 ps ossis rupta mouet̃, et qñq3 nō mouet̃ neq3 ꝑ se neq3 ad actū tāgētis vel ipellētis: et q̄ mouet̃: qñq3 mouet̃ anteri⁹: qñq3 posteri⁹: aliqñ dextrorsū et aliqñ sinistrorsuʒ: aliqñ vna ptiū supeminet alteri et supegtat: et tam scissura q̄ȝ fractura qñq3 est eq̄lis: et qñʒ est hñs dētes: et qñʒ nō ē hñs eos: et q̄cūq3 eaꝝ fuerit, qñʒ est vna qñʒ est multiplex: et que est multiplex. qñq3 est simplex: qñʒ cōposita: et maxie cū soluta ꝯtinuitate cutis vel carnis existētis in circuitu ei⁹. ¶ Et qdā putāt. ꝙ fissure nō ꝯtingat ossi absq3 solone ꝯtinuitatis cutis: vel ēt carnis. Fractura vō magis pōt ꝯtingere sine solutione cutis vel carnis: q̄ȝuis sine ea nō sepe ꝯtingat. Dixit Gal. 6° de inge. sani. raro ꝯtigit vt hō pass. oīs gñatio: loq̄ns de fractura ossis: sine passiōe circūstātiū fiat: et sepissimū ē vt circūpositio musculi cū alijs corpib⁹: et ēt circūstātib⁹ mēbris: vt venis neruis chordis et pāniculis patiant̃ fractis ossib⁹: imo ipse ibi vr̄ innuere ꝙ nūq̄ȝ ꝯtingat fractura in osse sine lesione, alicui⁹ mēbri circūstātis spālr carnis. Ait. n. in fractura ossis caro ꝑmit̃ et ꝑtūdit̃, et h̄ maxie hʒ vītatē qñ fractura

Fissura sicut fractura ossis qñq3 fit cum solone cutis et carnis: qñq3 non.

ossis caro pmif ꝛ ɔtūdif. ꝛ hoc maxie h₃ ꝟitatē qñ fractura accidit a cā extrinseca icidēte vel ɔtūdēte casu vel pcussione: vel obuiatiōe ad rē durā: ꝛ vep qdā ɔcedūt aliqñ l₃ valde raro ɔtingere posse h̄: sicut in obliquatis cruribꝰ si forti motu mouenf: aut si qs aliquꝰ manibꝰ vel pedibꝰ oneratus sup ipsas onere graui fortiter cōmoueref: aut si qs manu vł crure fortiter strigeref vel traheref: sicut accidit cuidā q surgēs de lecto inuolutꝰ crus suū linteamine lecti: cū voluit crus ip₃ mouere cecidit sup lecto: ꝛ fractū est crus ipsiꝰ nulla lesio ne appente in cute vel musculis cruris sui. Jn his. n. casibꝰ ꝛ ɔsilibꝰ ɔcedūt illud euenire posse: ꝛ lesio cutniēs cuti ꝛ carni. qñq₃ est simplex vulnere: sicē plm est qñ fit a re icidēte vnico ictu: ꝛ qñq₃ est multiplex: tūc aut est plura vulnera manifesta: aut est solo multi nūeri manifesta. als imanifesta. s. ɔtusio ꝛ cōcussio: ꝛ ēt qñ₃ accidit ipsi ossi: vt qñq₃ ɔterif re graui ɔtundēte. ℂ Ad pdicta dixit Aui. fractura est solo ɔtinuitatis ppria in ossibꝰ: ꝛ qñq₃ accidit eq̃lis: ꝛ qñ₃ scissa. ꝛ eq̃lis qñq₃ accidit in lōgitudie: ꝛ qñq₃ in latitudie. cadēs in latitudie: qñq₃ accidit diuisa. qñq₃ nō diuisa: ꝛ cadēs in lōgitudine est diuisio ad alkasij siue talū. Et q̄ h₃ dētes sine frusta: qñ₃ h₃ frusta sepata ab osse: ꝛ qñq₃ h₃ frusta nō sepata ab osse: ꝛ de nō sepatis aliq̃ sūt possa reduci ad locū suū: ꝛ alia sūt eminētia nō possa reduci ad eop sitū nālē: ꝛ siue hēat sepata siue nō illa frusta aliqñ sūt acuta pūgētia ptē cui obuiant de cute vel carne: ꝛ aliqñ nō sūt acuta: ꝛ q̄ nō hñt dētes vel frusta a qbusdā vocanf rotūda. ℂ Dixit. A. ꝙ qñ fractura cōplef. s. qñ accipit totū os nō ē posse vt remāeāt duo ossa h₃ ꝙ nece est iter ea de oppōne ꝟm ꝓpōnē siue formā ɔtinuitatis nālis. imo sepanf necio ab oppōne: ꝛ h₃ hāc sepōnē ē neciu₃ in restauratiōe ea reducere ad verā oppōnē. Et silr dixit. A. sepatio faciēs accidere pūcturas necio in eo qđ ɔtinef ō velaminibꝰ ꝛ carne: qre est faciēs dolorē sequētē eā. s. nō remaneāt ossa ꝟ₃ verā oppōnē ℂ Et Alb. dixit. scias ꝙ fracture spēs sūt diuerse ꝟ₃ diuersitatē mēbꝛop: qm̄ fractura cruris est diuersa a fractura ossis capitis: ꝛ fractura ossis pectoris est diuersa a fractura ossis dorsi: ꝛ silr oia alia mēbra diuersa sūt abinuicē. ꝛ diuersificaf ēt fractura ossis in seipso. Nā dixit Albu. qñq₃ fit fractura eiꝰ actuata pter ꝙ accidant in ea astelle. i. frusta: ꝛ qñq₃ fit ꝟm lōgitudinē ossis ꝛ sūt fracture eiꝰ: ꝛ satagie additiōes ꝛ pcedētes ꝛ nō pcedētes ꝛ est fractura 2ª cū vulnere. sup. ꝛ est sine vulnere ꝛ disruptiōe: ꝛ est fissura parua. sup. ꝛ est magna. ēt est mediocris. Et qñq₃ est fractura cōposita cū fluxu sanguinis supfluo aut cu₃ dolore intenso aut cū apāte aut cōtusione: ꝛ similibus.

Cause solonis ɔtinuitatis ossiu₃ ꝟm plm sūt pmitiue res incidētes: aut pūgētes aut ɔtūdētes ꝛ quassantes vel ɔterētes res distrahētes ponderātes. ꝛ siles his. qñq₃ tñ cāe eiꝰ sūt itrinsece ꝛ humor acutꝰ corrosiuꝰ aut ventositas in cōcauitate ossis gñata in tm̄ extēdēs ip₃ vt frāgaf. ℂ De his dixit Zoar. qñq₃ in fortibꝰ doloribꝰ ossa frāguf. Et ego iā vidi. dixit ipse. ossa corrupta exire. ꝛ h̄ fractura accidit cā hūoris acuti infusi in loco. Et dixit pōt ēt fieri fractura ossis ex vapore seu vētositate inclusa i osse: vel in sua ɔcauitate: nec est dixit ipse. putādū h̄ eē ipose: q: videmꝰ qđ vasa terrea quādo vēto suspēdunf ad aerem scindunf ab ipsis.

Signa fracture ossis fracti a cā pmitiua nota sunt ex eo ꝙ pcessit aliq̃ cap ꝛ habenf relōne ifirmi si magnus ꝛ puectꝰ fuerit. dixit. A. locꝰ fracture magnop. s. puectop scif p dolorē ꝛ p casu: ꝛ tūc fractura. q̄. s. pcessit aut adest. S₃ locꝰ fracture puerop puop appet per dolorē ꝛ apā. ℂ Et de signis factis a cā intrinseca. dixit. op₃ te cognoscere scissuras factas ab hūore vel a vētositate: q̄m qñ videris carne₃ corrosā in circuitu ossis cu₃ dolore forti. ꝛ cū h̄ os fractū fuerit denigratū scias p certo ꝙ est ab hūore mordicatiuo acuto forti. sup. ꝛ si nō pcessit cā pmitiua nec adsūt signa hūoris mordicatiui pdicte ꝛ os fractū fuerit: tūc est a ventositate. ℂ Scissura aūt eueniēs ꝟm lōgitudinē maxie scif ɔiectura ex forma cāe faciētis eā. ꝛ q: vulnus est in cute ꝟ₃ longitudinē eiꝰ ꝛ certificaf siue sit penetrās siue nō: p tactū cū digito vel tēta. Et fractura siue solo ossis ꝟm latitudinem si fuerit totalis ɔpleta scif. dixit Albu. ex eo ꝙ cognoscif fractura ossis. i. ɔpleta est tortuositas mēbri. s. nō ɔsueta q̄ accidit: q: extrema ossis a recta oppone sunt remota: ꝛ ex eis est apparitio eiꝰ sensui: ꝛ hoc si fuerit cū vulnere visus ꝛ tactꝰ ɔphēdūt mēbꝛ cū exigif plicari in loco fracture ꝛ sentif sonitus qñ cōprimif locꝰ manu extrēa ossis cū ipressiōe manꝰ sibiinuicē obuiāt sonū cāns sicut cātur sonꝰ ex ɔfricatiōe frustop lapidis aut ligni. ℂ Dixit Dinꝰ necesse est restauratori vt ɔsideret inclinationē ossis. qm̄ ipse inuenit ad ptē ad quā inclinaf ɔcauitatē. Et medicꝰ plm itelligit h̄ sensu maxie tactu. Et illud itep scif: q̄m dolor fit vehemēs in pte ad quā fit inclinatio. Et dixit crepitatio ēt. i. sonꝰ signt illo. ℂ Et ad cognoscēdū fracturā. dixit Aui. necessariū est restauratori vt extēdat manū suā sup locū fracture in dispōne itineris eius. s. manꝰ ad supiora ꝛ inferiora cū facilitate ꝛ subtilitate donec si viderit. i. itellexerit de hac ductione manꝰ sepōnē aūt eiꝰ necessaria aut frusta cognoscat ip₃. sup. ꝛ restauret vt nō liget vice altera nō ꝟm ꝙ op₃: ꝛ caue ne decipiaris in inductione manus. ℂ Dixit Aui. nō op₃ vt ɔfidas in eq̃tione sensata p manū añ ɔplemētū sanitatis nā multotiēs occultat. s. sensui per manū apa ɔtusio ꝛ corrosio: q: qñ tumor magnꝰ in loco factus est iā nō pōt manꝰ iuenire qđ ibi fuerit de torsiōe fractura ꝛ frustis. Qñ ergo nō est in loco. dixit Albuc. tortuositas apparēs: nec sonitꝰ apud tactū suū: ꝛ cū tāgif os cū agitatiōe nō iuenit ifirmꝰ magnū dolorē tūc nō est illic fractura. s. ɔpleta: imo pōe est vt sit tortuositas ꝛ plicatio i osse aut fractura pua. i. nō ɔpleta: q̄ fuerit cū vulnere in carne tactꝰ digiti aut tēte diiudicabūt ipsa₃. Et si fuerit sine vulnere scief cōiectura facta sup cā₃ eiꝰ. ꝙ si fractura fuerit frustalis cognoscif ex dolore pūgitiuo pueniēte a frustis eiꝰ: maxie apō agitationē mutationē aut cōpssiōnē mēbri. ℂ Et scias ꝙ qñq₃ os remanet a carne nudū: ꝛ tūc si supueniat herisipilla: sicut dixit Hyp. 7ª affo. est mala. ꝛ Gal. dixit in ɔ¹⁰. ꝙ nō solū est malū: s₃ ꝛ pessimū: ꝛ est malū p viā signi: q: signt vehemētē putrefactionē: imo est ēt malū in osse nō denudato: ꝛ in quolibet ēt mēbro spmatico: ꝛ est ēt malū p viā cāe: q: ē cā augmētatiua putrefactionis: ꝛ ꝙ putredo illa fiat corrosiua ꝛ ambulatiua. ꝛ est cā phibitiua curatiōis ipsiꝰ ossis. Et qñq₃ accidit ossi fracto: ꝛ vt supra patuit corruptio. Et dixit Hypo. vt supra in osse egrotāte caro liuida malū ꝛ intellexit p egritudinē ossis ipsiꝰ corruptionē: ꝛ supra ēt dictū est in signis corruptionis ossis. ℂ Notāt tñ ꝙ ex pte carnis multis modis possumꝰ signare sup osse egrotāte: vnoꝰ ex pte coloris ipsiꝰ carnis maxie si fuerit liuidus. De liuiditate aūt notāt ꝙ liuedo multiplr reperif supra in libris medici: ꝛ vñ aliqñ p nigredine. aliqñ p colore cineritio tēdēte in nigrū q̄lis est color albuginis oui aliq̃lr ab igne siue fumo dfumati: ꝛ aliqñ sumitur p colore viridi. Et oēs isti colores liuidi sūt mali: s₃ tamē plus ꝛ minꝰ: ꝛ h̄ si a cā intrinseca pcesserint ꝛ nō ab extrinseca vel cōtusione vel appōne alicuiꝰ medicaminis tingētis in liuidū ꝛ de ol colore liuido verificaf ille affo. siue puenerit defectu ossis: siue ēt defectu carnis circūstātis ei. q̄uis pcedēs defectu carnis sit minꝰ malū q̄₃ pcedēs defectu ossis. Procedēs ēt defectu carnis nō signāt necio corruptionē in osse: q̄uis si infirmū fuerit os ipsius ɔseruet ꝛ augeat infirmitatē: ꝛ si sanū fuerit ip₃ disponat ad egrotādū. ꝛ ɔuenit vt medicus distinguat inter has liuidines. Si. n. cognouerit medicꝰ ante liuidinē carnis os egrotare. ꝛ carnē circūstantē sanā fore: deinde egritudine ab osse nō remota viderit carnē liuidā fieri ɔiecturare merito pōt illā liuidinē defectu ossis ꝛ nō carnis fieri: ꝛ ex hac carne liuida signaf vere corruptio mala in osse ꝛ signaf cōgelatio ꝛ extinctio caloris nālis in ipsa carne: ꝛ ois caro liuida ēt est qđ malū per viā cause: inq̄tū fouet infirmitatē ossis psentē vel disponit ad futurā. ꝛ

ſi fuerit ex infirmitate oſſis ꝓcedēs tūc fouet illā.ſicut qlibet effectus ꝯſilis ſue cauſe ſuā cāʒ fouet vt ignis ignē.¶ Scḋo mō ſignificaꝫ per carnē ſup os per fetorē ei⁹ vel eius ꝓuatio nē ⁊ ſiue ꝑ fetoris intēſionē ⁊ remiſſionē.nā itēſus fetor ma gnā ſignificat in oſſe corruptionē.ꝓuatio vō fetoris vel ipſi⁹ remiſſio ſigñat ſup abſentiā corruptionis.¶ Tertio mō per mollitiē ⁊ eius duritiē.Si eniʒ īpoſita tenta vel ſtilo carni in ipſa nimia mollities reperiaꝫ vt ſtilus libere pertrāſeat per carnē magna corruptio ſignificaꝫ in oſſe.mollities autē illa carnis ſic cauſaꝫ.nā eius putrefactione diſſoluunꝫ ptes car/ nis,⁊ per extractionē hꝰ carnis a cētro ad circūferētiā diſ/ ſoluiꝫ continuitas carnis:⁊ appet caro in ſupficie mollis ⁊ humidaꝫ Itēꝫ ex mollitie apphēdēſe ſup os:⁊ circa ipʒ cō/ phēdiꝫ ſepatio pāniculi velātis os ab eo ⁊ putrefactio in ſupficie oſſis vt os aliqlr cedat ſtilo vel tente.per debitā aūt carnis tenacitatē ⁊ reniſtētiā oſſis ſup abſentia corruptiōis ſignificaꝫ.¶ Quarto ſignificaꝫ ſup os per debitā ſenſatio/ nē carnis circūſtātis vel indebitā diminutā vel ablatā.nam per bonā ſenſationē carnis bona diſpō ſigñaꝫ ſup os per ſē ſationē aūt ablatā vel diminutā ſignificaꝫ in oſſe mala corru ptio:q̄ tn̄ ⁊ taliter ꝓceſſit vt abſtulerit vel diminuerit ſenſa tionē a carne.Itē ꝑ aſperitatē ſigñaꝫ putrefactio in eo q̄ cor rupit ⁊ exaſperauit ſupficiem ei⁹.¶ Deterior fracturaꝝ oſ/ ſis dixit Aui.eſt vt declinet fractura ad exteriora:meli⁹ eſt: ſicut dixit hyp.q̄ʒ vt declinet ad iteriora:qm̄ illud quod oc/ currit de neruis illic eſt plus:q̄re ledit plus:⁊ illa q̄ eſt cum fruſtis pūgētib⁹ ledit plus:q̄ʒ nō hñs ea.ſi fruſta s. reduci nō poterūt ad ſitū ſuū nālē deterior erit.¶ Et dixit Aui.qñ ca dit fractura in oſſe apud iuncturā:⁊ poſtea reſtauraꝫ rema/ net motus iūcture illi⁹ difficilis ꝓꝑ duritiē ⁊ arcibot qḋ fit ibi:⁊ iſtud qdē accidit diſpōne oſſiuʒ pu oꝝ.Et de iſtis ibi ēt illa eſt deterior q̄ accidit vbi eſt iūctura in creatione ſtrictior ſicut eſt iunctura cauille.¶ Et dixit Aui.qñ eſt eq̄tio rotun da.i.fractura eq̄lis rotūda ſine fruſtis:tūc ꝯuertiꝫ mēbruʒ cū facilitate:q: facilr̄ reduciꝫ ad ſitū ſuū nālē:verūtn̄ vt ipſe dixit fractura peioris incarnationis eſt illa q̄ eſt ſm rotūdi/ tatē.ſ.equalis ſine fruſtis.Uñ dixit auctor cōpendij.q̄ fractu ra dētes nō hʒ velut:que tn̄ ſeua facta eſt moleſtior.ſ.ad in/ carnādū:qm̄ poſtq̄ʒ ſanabiꝫ nō erit firmaꝝ ex pua occaſio/ ne.ſicut ꝓus diiungiꝫ.¶ Et ſubdit Aui.qḋ poſt eā in diffi/ cultate incarnationis eſt illa q̄ declinat.ſ.ad interi⁹.nō.n.ad heret ⁊ ꝯtineaꝫ niſi ſup ipſaʒ ꝓlongenꝫ ligamēta:hñs fabri cationē mirabilē tpe longiſſimo ⁊ ſumat ex cibis ⁊ medici/ nis ex eo qḋ mittit ſanguinē ad illā partē.Et Albu.dixit.ꝙ reſtauratio fracture oſſis nō hñtis ſatagiẽs:⁊ ipſi⁹ equatio difficilior eſt q̄ʒ oſſis habētis eas.¶ Dixit Aui.ꝙ oſſa ma/ gis obediētia ad reſtaurationē faciēdū eſt adiutoriū:deinde brachiū ⁊ furcula qñ frangiꝫ ad iferiora paꝝ fit ei⁹ cura:res aūt coxe ⁊ cruris eſt facilior:qm̄ reſtauratio non ꝓhibet ea diſſlocatione,⁊ nō ꝓhibenꝫ oſſa coxe:⁊ cruris a dilatatione ⁊ extēſione qñ reſtauranꝫ.ſ.ſicut ab ea ꝓhibenꝫ oſſa adiuto rij brachij ꝑ arterias venas ⁊ neruos exiſtere in adiutorio: ⁊ brachio magis ſupficiales.¶ Et dixit Aui.qḋ fedior fra/ ctura in duob⁹ focilib⁹ eſt fractura focilis iferioris:ſicut ēt dictū eſt in diſlocatione ei⁹.¶ Et dixit Aui.ꝙ dr̄ de inciſiōē medulle oſſiuʒ ꝙ interficit eſt intētio cui nō eſt vtilitas.Ha/ bet.n.medulla viſcoſitatē ⁊ leuitatem ⁊ nō inciditꝫ.¶ Dixit Zoar.ad rectā curationē in egritudinib⁹ oſſiuʒ opʒ ꝯſidera re ꝓpriā cōplexionē coꝝ inq̄ʒtū eſt patiēs iuuenis vel puer: ſenex vel decrepit⁹:⁊ inſup opʒ ꝯſiderare carnē neruos liga/ menta venas arterias villos ⁊ cutes.Qñ iſta exeūt a ſua cō plexione nāli trahunt ſilr̄ ⁊ alterant oſſa a ſua nāli cōplōne debita.In p̄cedētib⁹ aūt patuit ꝙ ſolō ꝯtinuitatis ꝯueniēs in mēbris duris eſt ſanabilis ꝑ viā ꝓme intētiōis niſi in cor/ poribus humidis mollib⁹ ⁊ teneris vt q̄ pueroꝝ:⁊ eis ſili/ bus.Dixit.n.Gal.in tegni.ꝙ ſolō continuitatis in oſſe eue/ niens eſt fractura.i.noiaꝫ fractura q̄ inſanabilis eſt ſʒ ꝓmā

Signa ꝓ noſtica.

cōſiderationē.ſ.ſm viam ꝓme intētionis.ſ.niſi in corpib⁹ di ctis.Eſt tn̄ ſanabilis ſm viā ſcḋe intētionis.ſ.mediāte poro ſarcoydꝫ generato ligante ambo extrema oſſis fracti,⁊ tenēte ea adinuicē colligata.¶ Et Auic.4ᵗ 5ᵉ trac.1ᵒ caᵒ pᵒ dixit. cū oſſa fracta redeūt ad ſitus ſuos nāles:⁊ eſt poſſe in infan tib⁹ ⁊ eis qui ſunt eis ꝓximi vt reſtaureꝫ villus ꝟtutis ꝓme in eis.i.ſm nām in eis in qua ante fuerat q̄ dr̄ reſtauratio ſʒ viā ꝓme intētionis.In etate vō adoleſcētie.dixit Aui.⁊ ea q̄ eſt poſt ipſaʒ villus.ſ.ꝟtutis ꝓme nō reſtauraꝫ:imo currit ſu per ea incarnatio ex mā cartilaginoſa ſ.ſolida dura q̄ eſt po rus ſarcoydes:que cōiungit inter duo oſſa.Et eſt de genere eius qḋ facit erarius cū rem ex duobus plumbis ſup conti/ nuatione eris ⁊ alioꝝ metalloꝝ.¶ Quidā tā dixerunt ꝙ in corporibus pueroꝝ reſtauraꝫ villus ꝟtutis ꝓus:ſed nō in oī bus oſſib⁹ eoꝝ.nā i oſſe coxe ꝓꝑ ſuā magnitudinē nō reſtau ratur villus.Uñ ait Zoar.fuerunt qdā medici q habebāt ꝓ īpoſſi curā oſſis coxe.ſ.ſm viā ꝓme intētionis.Sʒ dixit ipſe. ego vidi puerū qui liberat⁹ eſt de paſſione illa ⁊ ꝯſolidatum fuit os ei⁹.ſ.per reſtaurationē villi ꝓme ꝟtutis:ſed tn̄ nō ſe/ queꝫ ex hoc ꝙ qlibet debeat ſic liberari et eo qḋ cōplōnes ⁊ nāe oſſiuʒ hoiuʒ nō ſunt oēs eq̄les,qm̄ puto ꝙ liberatio dicti pueri fuerit ꝓꝑ mollitiē ⁊ hūiditatē ſui oſſis.quare nō ſeqꝫ ſic ꝙ in oīb⁹ debeat euenire.¶ Et ſiue reſtauratio fra/ cture fiat ſm ꝓme intētionis viā:ſiue ſm viam ſcḋe:nō tn̄ in oibus cōpleꝫ in eodē tpe.imo dixit Gal.in expoſitione libri ciboꝝ:vt poniꝫ a Rabi in 15ᵒ ꝑtic⁴.quod ſeparatio oſſis naſi cōtinuaꝫ ⁊ cōſolidatur in decē diebus:⁊ maxille ⁊ furcule ⁊ oſſis pectoris ⁊ frontis in dieb⁹ viginti:⁊ humeri in diebus triginta.pedis vō.i.cruris ⁊ brachij in diebus q̄dragintā:⁊ coxe in dieb⁹ qnquaginta.¶ Et.A.dixit.mēbra diuerſificā tur in ſpatio reſtaurationis veꝝ naſus reſtauraꝫ ſʒ qd dr̄ in.x. ⁊ coſta in.xx.⁊ vlna ⁊ adiutoriū i eo qḋ approximat a.xxx. vſq̄ ad quadraginta ⁊ coxa in qnquaginta:⁊ forte extendiꝫ vltra id donec reſtaureꝫ coxa vſq̄ ad tres menſes:aut vſq̄ ad quatuor:⁊ qḋ eſt ſupra hoc.¶ Diuerſificaꝫ ēt ſpatiū re/ ſtaurationis oſſium ſm etates.Uñ dixit Gal.ſup lib⁰ hyp. de reſtauratione oſſiuʒ,⁊ poniꝫ a Rabi.ſupra oſſa iuuenum cōſolidanꝫ ꝓus q̄ʒ oſſa pueroꝝ:q: pueri indigēt cibo ꝓ aug mētationib⁹ ⁊ reparationibus ei⁹ qḋ ex ipſis eſt diſſolutuʒ: quare tardi⁹ in eis gn̄aꝫ porus ligās.¶ Dixit Auic.cāe ꝓꝑ quas nō reſtauraꝫ os ſunt multitudo embrocationis aq̄.ſ. ſup loco:q̄re mollificaꝫ porus ⁊ mā eius:vñ nō eſt ꝯueniēs ad ligādū:⁊ multitudo ligamētoꝝ ſolōnis ⁊ ligatiōis eoꝝ. quare eſt hʼ cā ad diſcōtinuationē oſſiuʒ ꝯiunctoꝝ:aut feſti/ natio in motu:aut paucitas ſanguinis viſcoſi in corpore.⁊ ꝓpter illud moraꝫ reſtauratio fracture colericoꝝ:q: nō hñt ſanguinē viſcoſuʒ,⁊ cōualeſcentiū,q: hñt paucitatē ſangui/ nis abſolute,⁊ iō de ſignis que ſignificāt reſtaurationē.ſ.fie ri.dixit Aui.eſt apparitio ſanguinis qui videꝫ quaſi ipſe ſit ſupfluitas quaʒ expellit nā ex multitudine ſua.ſ.ſanguinis: aīs.ex ſollicitudine ſua cū ſtudio ad fracturas.

¶ De generali curatione fracture oſſium. Cap.xliij.

uratio fracturaꝝ oſſiuʒ triplici ꝑficitur inſtro:qb⁹ cōpletur ꝓncipalis in tentio curatiua coꝝ:que eſt vt in p̄cedētib⁹ pa/ tuit:ſicut aliaꝝ ſolōnū ꝯtinuitatis in alijs mem bris.ſ.ſoluta ꝯiūgere ⁊ ſolidare.Iō dix̄ Gal.6ᵒ. de inge.ſani.ꝙ ꝓncipalis intentio curatiua ſolōnis ꝯtinui/ tatis oſſiuʒ eſt vt cōiungam⁹ ea ⁊ cōſolidemus.¶ Et dieta qdē neceſſaria eſt vt ꝓhibeanꝫ nociua:⁊ ea que poſſent face re ſuperuenire impedientia reſtaurationē:⁊ vt miniſtret ma teriā conuenientē ligationi ſolutoꝝ.¶ Potio ꝟo neceſſaria eſt ſilr̄ ꝓpter ꝓhibere nociua ⁊ ipediētia reſtaurationē fieri. ⁊ vt miniſtret medicinas faciētes ad facileʒ ⁊ citā reſtaura/ tionē.Et q: vt patuit exᵖſim extrema oſſiuʒ fractoꝝ nō ſunt in ſuo ſitu nāli:⁊ neq̄ ꝯiuncta:⁊ ſi aliqñ ſic reperiaꝫ non ſer/ uareꝫ in illa ꝯiūctiōē nāli ſit⁹.Iō neċia fuit ogō manualis

que nō bñ ꝯiūcta ꝯiungat, ⁊ in debita ꝯiunctione custodiat.

Regimi/ fratio [illegible] nō [illegible].

De dicta

itaqȝ dixit Hyp. 5ª afo. 1. affo. calīn tamen faciens ⁊c. ꝙ calidū pl'm ꝯuenit in ossium fracturis magis vō denudatis. Et hoꝝ maxie in capite vulnera hñtib⁹. Etenim actuale calīn vt multotiēs dictū est dolorē mitigat ⁊ disponit fracturā ad debitā restaurationē calidū nāle partiū ꝯfortādo debitā mām restaurationis attrahendo. maxie aūt confert fracturis discoop̄tis, q2 meli⁹ peruenit ad eas. Un̄ magis opaᷓ in ipsis ⁊ precipue in fractura cranei: q2 cōfortat craneū ⁊ ēt cerebꝝ. ⁊ ꝯ⁹. frigidum actu pl'm obest fracturis ossiū extinguēdo ipsoꝝ calīn innatum ⁊ maxie si fuerint ossa denudata ⁊ p̄cipue in vulnerib⁹ capitis.

Fracture cū debēt discoop̄iri ill' fie/ri dz iux/ta ignem aut in ae/re calefcō.

Propterea expedit cum voluntas fuerit discooperire fracturas vt fiat illud iuxta ignē: aut in aere calefacto per prunas siue tegulas calcfactas: ⁊ nō dimittanᷓ ossa discoop̄ta diu. Et si pro aliquo tēpore fuerit illō opportunū teganᷓ aliquo pāno calefacto. ℂ Caueat patiēs irā ⁊ tristitiā ⁊ furorē: ⁊ nimiā sollicitudinē: imo leteᷓ ⁊ gaudeat pro posse. ℂ Dormiat moderate fugiēs sup̄fluas vigilias: ⁊ fugiat motū ⁊ reuolutionē de latere in latus imo quiescat oīno fm̄ sitū illū quem prudēs medicus sibi declarabit. ℂ Dixit Auic. cum incipit arosoot opȝ vt p̄hibeaᷓ eger a motibus fortibus p̄hibentibus. aīs. pmētib⁹. vt coytu ⁊ ira ⁊ iracūdia: q2 ꝯ adurūt sanguinē ⁊ fugit per hoc sanguis locū calidū ⁊ querit fridum.

Cibaria cōuenien/tia ⁊ pot⁹

ℂ Dixit Alb. in p̄mis diebus fracture ꝯueniūt carnes auiū ⁊ edoꝝ: ⁊ p̄hibe vinū ⁊ carnes grossas: ⁊ replere ex cibis ⁊ omni cibo qui replet venas sanguine: ⁊ hoc tandiu donec securus es de apate calido, ⁊ nō timeas effusionē materierum ad membrū: ita que dieta subtilis fiat saltē donec humor ⁊ dolor ⁊ fluxus sedatus fuerit. Et tūc dixit Albuc. redeat ad regimē suū p̄ᵐ cum quo euenit ꝯsuetudo eius. Cum vō incipit os fractū restaurari. tūc opȝ vt cibeᷓ infirm⁹ nutrientib⁹ nutrimento multo grosso in qbus sit viscositas. ℂ De cibatione in hoc tēpore. dixit Aui. opȝ vt sit cibus restaurati ex eis q̄ generant sanguinē spissum ⁊ nō spissū siccū: imo spissū viscosum vt generet arosbot tenacē fortē nō siccū. aīs. spissum ⁊ debilē tenuē. Et ista cibaria. dixit Albu. sunt sicut facta ex tritico cocto cū aqua ⁊ risi ⁊ capita ⁊ pedes ⁊ vētres vaccaꝝ ⁊ oua dura ⁊ piscis recētes. s. maxime bestiales ⁊ carentes squāmis ⁊ vinū grossum ⁊ silia istis. Et Aui. dixit ꝙ sunt sicē pedes, ⁊ frumētū coctū cū multa aqua donec fiat sicut puls. sup. ⁊ oēs pultes de farina ⁊ similia ⁊ oīa cibaria de pasta: ⁊ sunt sicut ventres ⁊ capita ⁊ cutis edi ⁊ arietis decocta ⁊ similia eis. Et scias ꝙ de melioribus nutrimentis ad hoc sunt crura vaccina decocta cū sua cute depilata. ℂ Et dixit Aui. vinū vt sit stipticū grossum. ⁊ ex illis que danᷓ in scd̄a mensa sunt castanee ⁊ granata in qbus nō est acuitas. Et dixit Aui. alienet oē qd̄ subtiliat sanguinē: ⁊ calefacit ipsum: ⁊ elongat ipȝ a coagulatione: sicut vinū subtile: ⁊ res ꝯfortātes valde. Et ad sūmū. dixit Aui. regimē suū sit ingrossatiuū nisi sit illic qd̄ p̄hibeat a regimine ingrossatiuo de vulnere regente sub tiliationē cibi sicut est vuln⁹ neruoꝝ ⁊ silia. fm̄ illud qd̄ est sup ipsum de magnitudine vulneris ⁊ prauitate ei⁹: ⁊ apud timorē aut dolorē lesionis magne. Qui vō securus est dilateᷓ in cibo ⁊ potu. Cum hoc enim regimine. dixit. fit coagulatio fracture velocius ⁊ melius. hoc tñ regimen nō tm̄ p̄cedere dȝ ꝙ etiā arosbot superflue ingrossareᷓ in loco ⁊ p̄hiberet per illud leuē ⁊ facilem motū mēbri aut sedaret mēbrum. Ideo dixit Aui. ꝙ qñqȝ est necesse vt dimittat infirmus hoc regimen grossum, ⁊ hoc si superflueret arosbot in magnitudine. ℂ Procurenᷓ aūt expurgationes superfluitatis p egestionē: ⁊ vrinā per rarefactionē poroꝝ cū fricatione tenēte locum exercitij si exercitari nō potuerit. Notant ꝙ in corporibus pueroꝝ paruorum: in qbus speratur vera cōsolidatio fm̄ viam p̄me intentionis nō requiriᷓ in eis regimen generatiuū boni sanguinis ⁊ multi qui sit eis in nutrimentum ⁊ augmētū ⁊ gñonē villoꝝ ossis habentiū p̄mā virtutem.

Regimen

Potio.

vō per potionē aliqñ respicit ⁊ in p̄n⁹ p̄hibitionē doloris ⁊ aduentū apatis ⁊ flux⁹ humoris ad locū fracture p̄hibentiū cōsolidationē, ⁊ p̄mum quidē regimen cōpleᷓ cum euone ⁊ diuersione. De quo dixit Alb. qñ accidit alicui fractura: aut dislocatio: aut torsio, aut casus. sup. aut alia res faciēs fracturā in aliquo ossium suorum: opȝ vt p̄pares ad flomendū eū in p̄mis ⁊ soluendū ipm vel faciendu vtrūqȝ sil'. Et Aui. dixit. ꝙ q querit defensionē. scȝ ab euentu doloris vel euentu apatis vtaᷓ regimine subtili sicut si etiā oporteat vt flomeᷓ ⁊ soluatur venter eius. Et dixit. Hyp. precepit ei qui restauraᷓ vt sugat aliqd de ellebo ro in illa hora: ⁊ fuit intētio eius vt trahanᷓ māe ad interiora vt nō fluant ad locū fracture. Sed Gal. p̄hibet hoc ⁊ precepit vt bibaᷓ agaricum: ⁊ ꝙ si fuerit necessariū: tūc detur in potu aliqd de sirupo acetos. in quo sit virtus acuta. supp. ⁊ fiant etiā alie diuersiones. Et hoc fiat. dixit Albuc. si non p̄hibeat aliqd ab eis sicut est debilitas virtutis, aut etas. quia sit puer aut decrepitus aut sit tp̄s vēhementis frigoris valde. Et cōpleᷓ hoc regimen p̄hibitiuū apatis cū repercutientibus appositis, nō qdē super loco fracture si fuerit cum vulnere: sed supra locū ⁊ in circuitu eius cū eis que multotiens dicta sunt. ℂ Dixit Albu. sumaᷓ lana succida ⁊ submergaᷓ in aceto ⁊ oleo decoctor: ⁊ ponaᷓ super locum.

Regimen

Medicamina fra/ctu: cō/solidātia i/ntrinse/ca ꝗ̃ extrin/seca.

vō p̄curans cōsolidationē fracture administrat: qñqȝ medicinas extrinsecas: qñqȝ intrinsecas. Et de medicinis intrinsecis assumēdis est: vt dꝫ succus p̄mi floris. ipse. n. cū bibiᷓ plurib⁹ dieb⁹ in ieiuno facit citā gñonē arosbot: ⁊ efficit ipȝ firmū fortē: ita vt possit perambulare habēs crus fractū in. xx. die absqȝ lesiōe ⁊ puluis radicū agrimonie cū vino sūpt⁹ velocitat gñonē arosbot ⁊ fortificat ipȝ. Et Gilib. dixit. ꝙ agrimonia bibita ꝯsolidat ossa fracta ⁊ valēt medicine stiptice iterius sūpte inter quas mirāna vtilis repiᷓ. ℂ De medicinis vō extrinsecis ꝯuenientib⁹. dixit Albu. modus empl'i cōis ꝯuenientis ad fracturam in plurib⁹: ⁊ plurib⁹ p̄cipue mulierib⁹ ⁊ pueris, qm̄ ē ex eis sup qd̄ nō vincit calor. neqȝ frigus est vt accipias ex puluere molendini: ⁊ est medulla farine q̄ pēdet in parietib⁹ molēdini apud motū mollē: ⁊ ꝯficias ipam sicut est p̄ter ꝙ cribellas ipsam cū albumine oui: ⁊ pone ꝯfectionē ei⁹ nō spissam neqȝ subtilē, deinde vtere ea. Et dixit. Modus alteri⁹ empl'i conuenientis ad fracturā ⁊ dislocationē ⁊ torsionē iuncturarum. ℞. alchanos ⁊ laudani ⁊ acacie ⁊ enule ⁊ mugat ⁊ suchb. añ. ℥. iiij. myrrhe ⁊ aloes. añ. ℥. v. alkil. ℥. xx. teranᷓ oīa ⁊ cribelleᷓ ⁊ misceanᷓ cū aq̄ alkil aut cū albumie oui si ꝯplo infirmi fuerit calida: ⁊ vtere hoc emplo. qm̄ ipȝ est bone ꝯplonis ⁊ restaurat ossa fracta velociter, ⁊ ꝯuenit pluribus hoīb⁹. Et in his vbis inuit Albu. s. ꝯ illos q in oīb⁹ egris apponūt idē ēplꝫ ⁊ nō aduertūt ad ꝯplonē egri: neqȝ ad habitudinē: ⁊ alia ad q̄ aduertere est neče. ℂ Dixit Aui. res ꝯuenientes ad indurādū arosbot sūt embroce stiptice ⁊ subtiles: ⁊ empl'a q̄ assilantur eis sicut sūt decoctio mirti, ⁊ ei⁹ oleū ⁊ pp lenire dolorē ⁊ sil'r oleū alkāne ⁊ epithima cū aq̄ folioꝝ mirti ⁊ ei⁹ granorū. Et decoctio arboris alcori. ⁊ decoctio radicis adirdaci ⁊ decoctio folioꝝ eiusdē incarnatiua ⁊ induratiua: ⁊ empl'ꝫ factū ex mes p̄prie qñ cū eo ponunᷓ crocus ⁊ myrrha ⁊ cōficiᷓ cū vino odorifero est bonū valde. ℂ Empl'm vtile restaurans ossa fracta velociter, ⁊ cōuenit plurib⁹ dispōnib⁹ ⁊ cōplonib⁹. ℞. boli ar. thuris myrrhe aloes ⁊ acacie dragagāti: laudani: gallaꝝ cyp̄ssi. añ. ꝯficianᷓ cū albumine oui: ⁊ addatur de farina volatili molēdini q̄tū sufficit ad debitā spissitudinē eoꝝ ⁊ extēdaᷓ sup pāno ⁊ loco fracto supponaᷓ. ℂ Emplastrū boᵐ ⁊ vtile. ℞. gallaꝝ carsarioꝝ pluerisataꝝ. ℥. iij. ⁊ decoquanᷓ in vino albo ⁊ succo folioꝝ vitis albe vsqȝ ad cōsūptionē duaꝝ ptiū: postea cū liquore illo fiat epithima vel embroca: postea cum fece ei⁹ fiat empl'm. ℂ Dixit Gal. 8. de simp. medi. ꝙ si fracture ossium embrocenᷓ cū egent poro sarcoydes cū decoctione radicū vlmi ꝙ ꝯuenit. Dixit Serap. de/

coctio radicũ ꝛ folioꝝ fraxini ꝓijciaꝛ.s.embrocãdo ſup oſſa fracta, qm̃ ꝯglutinat ea. Et qdã dicũt. ꝙ decoctio eoꝝ dꝫ fieri in vino cũ quo dꝫ fieri embrocatio ꝛ cũ fece dꝫ fieri emplꝫ. Sꝫ tollaꝛ radix vitis albe recẽs ꝛ tenera decoquaꝛ in oleo donec diſſoluaꝛ: ꝛ ſupponaꝛ fracture: ꝛ emplm̃ h̃ eſt bo^m ꝛ vtile ſi deꝰ voluerit. ¶ Dixit Sera. ꝙ mũmia ꝓprietatẽ hꝫ ſedãdi dolorẽ accidẽtẽ in fracturis oſſiũ qñ ſumiꝛ in potu: ꝛ ẽt qñ liniꝛ deſup cũ ea. Et Aui. dixit ꝙ linitio cũ ea dꝫ fieri cũ cõpreſſione, ꝛ ſilr̃ cõuenit oĩs medicia ſolidatiua. ¶ Medicinã aũt ſolidatiuã. dixit Gal. de inge. ſani. eſſe dico qd̃ inuiſcat ꝛ ꝯſtringit. Debet. n. inuiſcare coagulare ꝛ ꝯſtringere, ꝯſolidare magis tñ in ſpãli q̃ȝ de alijs ṽtutibꝰ: ꝛ tũc medicine dicte loquẽs Gal. ꝙ ſi p̃dicte medicĩe aliqd caloris inſit: tũc iuuabit in gñanda mã ligamẽti oſſis. augmẽtabit. n. eã cũ ſua tẽperata caliditate ad trahẽdũ eã. Vñ dixit Alb. ꝙ Gal. viſuꝫ eſt vt ponanꝛ ſupra mẽbrũ fractũ apud reſtaurationẽ eiꝰ res: in qbꝰ eſt exiccatio cũ modico caliditatis ſicut eſt myrrha aloes olibanũ, ꝛ ſilia. Et Aui. dixit iuuaꝛ cũ emplr̃is fortiter ſtipticis: in qbꝰ eſt caliditas q̃dã ꝛ ꝯglutinatio: ꝛ ponantur in eis q̃ ſũt ſicut nux cypſſi dragagãtũ ꝛ me^{ia} q̃ dicte ſũt ad rupturã ſiphac. Sꝫ q̃ me^{na} ſolidatiua eſt cũ multa caliditate, ita vt ſit diſſolutiua multũ nõ cõuenit q2 minuet ligamẽtũ oſſis ſubaꝫ. ¶ Notãt ꝙ medicina ſolidatiua dꝫ in caliditate eſſe varia ẽm varias intẽtiones curatiuas reqſitas. Si. n. neceſſariũ fuerit mãꝫ ligamẽti ad locũ attrahere: tũc dꝫ hr̃e vt dictũ eſt caliditatẽ ſꝫ tẽperatã. Si aũt mã ligamẽti ſupflua aduenerit loco: ꝛ voluerimꝰ eã minuere tũc medicina ſolidatiua dꝫ eſſe multũ calida vt diſſoluat ꝛ cõſumat qd̃ ſupfluit ex illa. Cũ aũt neq3 minuere neq3 augere volueris mãꝫ ligamenti oſſis: ſꝫ cuſtodire eã ſicut eſt. Tũc dixit Gal. vbi ſupra ꝙ medicina cicatriſatiua vtilis erit: qm̃ ſua moderata exiccatione paulatim coagulauit. n. ãm ligamẽti: ꝛ indurabit eaꝫ.

¶ Quo aũt tp̃e debeant hꝫ ſolidatiua applicari, varia fuit opinio apud auctores. Quidã. n. dixerũt. ꝙ nõ in p̃n°, imo ſolũ poſt aſſecurationẽ ap̃atis: ꝛ de illis fuit Hyp. vñ auctor cõpẽdij. dixit. nõ debere poni quouſq3 ſecurus fueris ne gñetur ap̃a ꝛ tumor. Sꝫ in h̃ mõ ꝛ tp̃e dixit ipſe auctor. ſolidatiua ab initio apponimꝰ. nõ. n. poſſumꝰ mẽbꝝ ad ſuũ locũ cõuertere: ꝛ imo ꝯuerſũ nõ poſſumꝰ ꝯſeruare, niſi p̃ᵃ diẽ ſolidatiua ponimꝰ: vꝝ eſt tñ. dixit ipẽ. ꝙ ſi mẽbꝝ ceperit tumeſcere feſtinãter: ꝛ nimiũ pati ruborẽ: ꝛ dolorẽ ꝛ calorẽ: ꝙ tũc bo^m eſt vt nihil ei faciamꝰ. ſ. de medicis ſolidatiuis: niſi qd̃ mãm mutare debemꝰ. ſ. trahẽdo ipſaꝫ ad oppoſitã vel aliã p̃tẽ. Et debemꝰ mẽbꝝ refrigerare ſi locꝰ fuerit calidus. Si ṽo calidus nõ fuerit: ſꝫ eſt ibi dolor p̃p nimiã extẽſionẽ cãtã a mã fluẽte ꝛ fluxa: tũc dolor cũ olo ꝛ cera ꝛ alijs catapl'ſmatibꝰ mollificatiuis mitigeꝛ. Et fortaſſe ad hãc itẽtionẽ dixerũt qdã vt Theodoricꝰ ꝙ facta optĩe replaſmatiõe oſſis fracti hẽat medicus paratũ ſãguinẽ optime abraſũ ex ſãguĩe qd̃ ẽ ex p̃te cutis: ꝛ cũ eo totũ mẽbꝝ fractum vngaꝛ optĩe, ꝛ ſili mõ poſtea pelle inũgaꝛ: ꝛ deĩde faſcieꝛ. dñt qdã: ꝙ in abſẽtia doloris ꝛ ruboris bo^m fore a p̃n° ſolidatiuis vti nõ puris, ſꝫ mixtis cũ refrigerãtibꝰ, ꝛ aliqlr̃ repcutiẽtibꝰ: ꝛ ꝙ cõiter diebꝰ nr̃is ꝓcediꝛ cũ iſtis ſic cũ ẽplo ꝯfecto ex bolo ar. albuĩe oui: ꝛ vino rubeo ſtiptico, ꝛ ſilibꝰ. ¶ Quid ãt ſit porus ſarcoydes ꝛ aroſdot. dicũt. ꝙ ẽ q̃dã caro dura viſcoſa calloſa: gñata i loco fracture ꝯp̃hẽdẽs vtrãq3 oſſis extre^{ita} ꝛ ligãs eã, ꝛ firmiter ligatã tenẽs: ꝛ ꝓ maiori declaratiõe q̃ditatis eiꝰ. dicũt. ꝙ porꝰ iſte ſicũ alia entia hꝫ q̃tuor cãs. ſ. mãlẽ formalẽ efficiẽtẽ ꝛ finalẽ. Et mãlis qdẽ eſt mã nutrimẽtalis viſcoſa glutinoſa calloſa. generaꝛ aũt porꝰ tãq3 ex mã ex ſupfluo quãti nutrimẽti dſcendẽtis ad mẽbꝝ fractũ. ¶ Cã aũt efficiẽs eiꝰ eſt ṽtꝰ nutritiua ipſiꝰ mẽbri fracti tenẽs locũ ṽtutis gñatiue: vt patuit in ſermone p̃cedẽti. agẽs in dictã mãm ſupfluẽtẽ, ꝛ ꝯuertẽs eã in ſpꝫ poꝝ debite ꝛ paulatine ipſaꝫ ꝯglutinãdo: ꝛ ꝯdenſando. gñaꝛ. n. porus ſic: qm̃ ṽtꝰ nãlis expulſiua expellit ad circũferẽtiã oſſis fracti ſupfluũ nutrimẽti eiꝰ: ꝛ tũc ṽtꝰ nutritiua cũ debito inſtr̃o agit in eã ꝛ ꝯdẽſat eã. Predictis duabꝰ cauſis. dixit Ga. in tegni. ꝙ gñro pori q̃ȝtũ eſt ex mã. als. nã. i. ex nãli ṽtute efficiẽte q̃ eſt cõis ad alia q̃ gñanꝛ vt ad carnẽ: qm̃ gñanꝛ a ṽtute nutritiua ex ſupfluitate nutrimẽti oſſis ſicũ caro gñaꝛ ex ṽtute nutritiua: mõ dicto. lꝫ nõ hẽat vim gñandi totũ: hꝫ tñ vim gñandi p̃tẽ. mõ porus põt dici p̃s oſſis reſpectu mãe ex q̃ gñaꝛ: ꝛ reſpectu ṽtutis gñantis ipꝫ ſm tñ vt dixerũt qdã. poterit fore aĩatũ ꝛ nutriri: q̃ȝuis meliꝰ ſit dicere ipꝫ nõ fore aĩatũ: neq3 vere nutriri, neq3 p̃ticipare aliq̃ ṽtute naliꝫ cuiꝰ ſig^m eſt ꝙ nulli mẽbroꝝ corpis eſt ꝯtinuũ: ſed reſtat dicere ipꝫ ſupfluitatẽ eẽ velut vngues ꝛ pili. eſt. n. eiꝰ gñatio ſilis gñoni vnguiũ: differũt tñ in q̃ȝtũ vngues, ꝛ ſilia gñanꝛ ex ſupfluitate qlis nutrimẽti oſſiũ. ¶ Cã aũt formalis pori eſt debita forma, ei inducta in coagulatiõe mãe ẽm ꝙ ꝯuenit ipſi oſſi fracto. ¶ Et cã eiꝰ finalis ẽ vt p ipꝫ p̃tes ſolute oſſis inuiſcenꝛ ꝛ ligenꝛ: ꝛ ligate ſeruenꝛ, ſicut p̃tes ſolute aſſiduꝫ ꝛ lignoꝝ p collã carpẽtarioꝝ iuiſcate firme ẽuanꝛ. ¶ Dixit Auer. colliget. 7. ꝙ porus ſarcoydes latine dr̃ ſupra oſſa vl̃ fiſſura oſſis, ꝛ in tegni dr̃. ligatoriũ oſſium fractoꝝ. ¶ Et h̃ qdẽ porus nõ in oĩbꝰ naſciꝛ oſſibꝰ. ſup oſſa. n. capitis, dixit Aui, nõ naſciꝛ aroſdot, ꝛ dixit. ꝙ magnitudĩe eiꝰ diuerſificatur ẽꝫ q̃ȝtitatẽ mẽbri ꝛ fracture in magni^{ne} ſua ꝛ multi^{ne} eiꝰ aut ꝯrijs. ſ. p̃uitate ꝛ paucitate. Hmꝰ tñ pori gñro q̃ri nõ dꝫ, niſi p̃us oſſa fracta reducta fuerint ad nãlẽ ſitũ eoꝝ. Iſta aũt reductio p manualẽ ſit opõnẽ: ꝛ iõ de ea nũc dõm.

In fractura

aũt oſſiũ ante oĩa reducẽde ſũt p̃tes ſolute ad locũ ſuũ: ꝛ equãdũ eſt mẽbrũ replaſmatũ ẽꝫ ſuũ nãle plaſma, ita ꝙ oẽs p̃tes oſſis ſolute ẽm eoꝝ nãlẽ ſitũ ꝯiũgãꝛ. Hoc ãt dixit Ga. 6° ð inge. ſa. fiẽdũ eſt manibꝰ blande tractãdo mẽbrũ: ꝛ palpando ꝛ extẽdẽdo extrema mẽbri fracti: ſi nec̃ia fuerint extẽſione. Dixit auctor ꝯpẽdij. ꝙ extẽdẽ dꝫ p̃tes extremas aliqñ fortiter: ꝛ aliqñ debilr̃ nõnũq3 medioci iter ẽꝫ magni^{nem} ꝛ p̃uitatẽ oſſiũ. ꝛ ſup. ẽꝫ ꝙ fractura nõ hꝫ dẽtes aut hꝫ eos. Et ẽꝫ nũeꝝ ꝛ magnitudinẽ eoꝝ. ꝛ ẽm ſepõnẽ eoꝝ ab oſſe vel nõ ẽꝫ ſepõnẽ. In nõ hñte aũt dentes maxie in ea q̃ rotũda eſt aliqñ nulla eſt extẽſio nec̃ia. In alijs aũt eſt nec̃ia ẽm plm̃. Et ſic dixit auctor cõpẽdij. ẽꝫ plm̃ neceſſaria eſt extẽſio fortis. ¶ Reſtaurationis. eniꝫ baſis. dixit Auic. eſt extẽſio mẽbri. verũtñ dixit ipſe. dꝫ eſſe facta cũ q̃ȝtitate q̃ opꝫ: ꝛ nõ plus neq3 minꝰ. nã cũ addiꝛ in extẽſione in īfirmo ſpaſmũ ꝛ leſionẽ facit: ꝛ ꝓueniũt ex ea febres: ꝛ q̃nq3 accidit ex ea mollificatio. Et dixit. qd̃ extẽſio ſupflua in corpibꝰ hũidis eſt minoris nocumẽti p̃p obediẽtia eoꝝ ad extẽſionẽ ad quã nõ ſic obediũt corpa ſicca p̃p eorũ duritiẽ: vñ ex ea magis leduntꝛ. ¶ Dixit Albu. caue extẽſionẽ vehemẽtẽ: ꝛ cõp̃ſſionẽ fortẽ ſicut eã faciũt multi ſtolidoꝝ q2 multotiẽs faciũt accidere p opõnẽ ſuã illis ap̃e calzꝫ. aut ꝯtractionẽ in mẽbro ſicut iã vidimꝰ illud ex opõnibꝰ eorũ multotiẽs. ¶ Diminutio aũt extẽſiõis. dixit Aui. ꝓhibet bonitatẽ ꝯſolidatiõis ꝛ ordinis. qd̃ aũt de extẽſione in diſlocatione ꝛ fractura eſt eq̃le ꝛ qd̃ extẽdiꝛ ẽm modũ ẽm quem opꝫ vt ſit occupatio in p̃patione duoꝝ oſſiuꝫ ẽm rectitudinẽ ꝛ opõnẽ donec reducanꝛ ad rectã oppõnẽ. ¶ Dixit Albu. conare ẽꝫ fortitudinẽ tuã vt applices vnũ duoꝝ oſſiuꝫ cuꝫ ſotio ſuo ẽm meliores formas. ¶ Et caue dixit Albu. ẽm fortitudinẽ tuã ne accidat ſup infirmũ ex opõne tua dolor neq3 leſio. Et Aui. dixit. dꝫ vt caueaꝛ doloratio fortis apud extẽſionẽ: ꝛ apd̃ ſtricturã ẽt ꝛ i fractura ꝛ in diſlocatiõe: qm̃ ſi accidat attrahiꝛ mã, ꝛ ap̃aꝛ locꝰ: ꝛ aliqñ apud vehemẽtẽ dolorẽ diſſoluiꝛ ṽtꝰ: ꝛ moriꝛ eger. ¶ Pro reductiõe tñ p̃tiũ oſſis ſolutaꝝ dꝫ ꝯſiderari ſi fractura hñs dẽtes hẽat eos ſepatos totalr̃ ab oſſe an nõ: ꝛ ſi ſic tũc ꝯſidera an ceciderũt inter extrema oſſis ſoluti aut non ceciderunt inter ea: ſed ad locum alium tranſierint. cognoſcitur autem hoc per concauitatem in iunctura ad tactum in loco a quo abſciſi ꝛ ſemoti ſunt: ꝛ q̃ocũq3 fuerint ſituati opꝫ attendere ad attractionẽ eorũ, qm̃ que inter duo extrema ſiti ſunt prohibent debitam vici-

Medicia ſolidatiua q̃lis dꝫ eſſe.

Medicina ſolidatiua quo tp̃e hẽat adminiſtrari. ſ. ab extra.

Porꝰ ſarcoydes ſiue aroſdot qd ſit ꝛ ꝙ hꝫ cãs 4. ſicũ alia entia.

Porꝰ ſarcoydes ñ eſt aĩatus neq3 vere nutr. tur.

Manualis opõ.

Dolor cauendꝰ eſt iuxta poſſe in reductione oſſium.

nitatē & approximationē extremoꝝ. ¶ Dixit Auic. frustra q̄ nō decēter ɔponūt solutū inter os & restaurationē qñ frāgit. alꝭ ɔstringit grauit: & q̄ remanēt iter duas fissuras ossis nō ꝑmittūt vt adhereat vna eaꝝ alteri: sꝫ sepant: q̄re fit vlc⁹ in quo sꝑ aggregat virus. q̄re accidit vt ipꝫ putrescat & putrefiat mēbꝝ. in loco aūt ɔcauo vbi abscisi & semoti sūt saniēs virulēta in ꝓcessu tꝑis gñat: q̄ erit cā putrefactionis loci & toti⁹ mēbri. Si vō nō hꝫ dentes sepatos: sꝫ in pte cū osse ɔiūctos: tūc dixit Gal. 6⁹ de inge. san. opꝫ ptes abscisas ossis extēdi: ita vt vna ab altera differat aliquo iteruallo: & tūc oꝫ vnūquēqꝫ dentē ad locū ꝓpriū reducere: qḋ nō pōt fieri nisi ambe pt. s abscise nimiū retrahant. opꝫ. n. tractionē earum esse tā magnā q̄ nō solū trahant ptes abscise ossis fracti tm̄ q̄ztū trahūt in fractura nō dentali: sꝫ ēt vltra ad locū magis distantē vt ꝑ illā distātiam possit vnusq̄sqꝫ dens fracture: in quacūqꝫ ꝑtiū abscisaꝝ fuerit ɔueniēter & sine difficultate reduci & restituere ꝓprie cōcauitati. ¶ Ad rōnē aūt mēbri siue extēsionē faciē. dā medic⁹ velut istris: aliqñ manib⁹ vtit: aliqñ fune aliqñ istro qḋ fecit Hyp. qḋ dr̄ fuisse sile torculari q̄ trahunt baliste grosse vt tēdāt. dicūt. man⁹ sola sufficit qñ fractura est in osse puo: & man⁹ & funis simul & torcular qñ est in osse maiori: ampli⁹ funis: & torcular exigunt in fractura dentali multoꝝ & diuersoꝝ: & vbi maior q̄rit extēsio. Et dixit auctor cōpēdij. opꝫ te studiū hr̄e ne cā multe extēsiōis dens aliqs frāgat: & ibi remaneat. illo. n. ibi remanente caro nimiā sentiet pūcturā, qua de cā tumor gñat: & apat aliqñ spasm⁹. ¶ Dixit Albu. necīa est extēsio mēbri fracti ex duabus ptib⁹ siue man⁹ sit: aut pes: aut cū manu tua: si mēbrum est puū, aut cū duab⁹ funib⁹: aut cū fune & manu.

Signa restauratio nis siue replasmationis. & deuicte facte.

¶ Facta aūt replasmatione medic⁹ attēte ɔsiderare oꝫ an replasmatio tm̄ fcā sit. Duo aūt signa maxie h̄ ośdūt. p^m est sūptū a suo cōpari vel a suo situ: a suo cōpari sumit in membris duplicib⁹: sicut sūt brachia & crura: & silia. cū. n. videris mēbrū fractū sile oīno existere in pōne & figura sua suo cōpari sano & crus fractū cruri sano: silr̄ de alijs hn̄tib⁹ cōpar. Dix̄ Aui. in fractura q̄ est in osse: oꝫ vt duo ossa stēt hꝫ rectitudinē siue q̄ possis est obseruādo illud ex pte sit⁹ ꝑtiū ossiū sanorū: q̄ si mēbꝝ fractū nō habuerit cōpar: tūc sumit indicatio a suo situ in alio corpe. Dixit Aui. cōsidera an sit oppō hui⁹ fracti ad suū ɔpar ossis alteri⁹: verūtñ ad hoc iudiciū oḋdūx opꝫ scire an mēbꝝ fractū tpe sanitatis fuerit hm nāle debitū situ illi mēbro. multi. n. hn̄t aliq̄ membroꝝ. sup. dissūa a situ nāli: & si ita fuerit: tūc opꝫ mēbꝝ illud reducere ad situ quē habebat tpe sanitatis: & nō situ simil'r mēbro hoīs alicuius: qḋ ēt cōsiderādū est qñ fit cōpatio ad suū cōpar in eodē corpore. multi enīꝫ sunt q̄ hn̄t alterū brachioꝝ vel cruriū tortuosuꝫ: & nō hm debitū situ nālē. Cūqꝫ aliud corp⁹ ad cōparandū mēbrū fractū eligit oꝫ eligi corpus qḋ sit corpori patienti sile in habitudine & etate q̄ztū posse fuerit. ¶ Scōm signū est sūptū tactu ꝑtitū: vt innuit Gal. eodē. 6. de inge. san. Oꝫ enīꝫ medicus man⁹ suas ponere sup locū fractū: & eū ducere blande ad supi⁹ & inferi⁹ nō solū semel sꝫ pluries. & in hoc tactu oꝫ ɔsiderare duo p̄cipue. Primum est: an inueniat aliquā grossitiē: aut eleuationē, aut depressionē & cōcauitatē. 2^m est, an inueniat eger ex tactu illo dolorē: aut pūctionē, & si aliqḋ hoꝝ inuenerit replasmatio debite facta nō erit. q̄re tūc ɔsiderandū est: & si nō fuerit ibi frustū ossiuꝫ pungēs: tūc iteꝝ distrahat & extēdat mēbrū & medicus q̄ bn̄ cōsiderauit locū defect⁹: in quo euenerit ɔcauitatē vel eleuationē oꝫ conari toto studio ptes optime collocare vt totalr̄ equet membri reformatio. & si adhuc 2⁹ nō debite reformatio facta fuerit oꝫ illud facere 3⁹ & 4⁹: & donec debite sint restitute ptes oēs locis suis. ¶ Dixit Aui. si inuenis eminētiā rectifica eā cū manu. Et dixit. si fuerit cū fractura aliqḋ ex frustis & ossibus paruis: tūc si fuerit ledēs faciēs dolorē: tūc vade ad illō cū retificatione. s. mō dicto. q̄ si nō fuerit ledēs: tūc nō cures de ea neqꝫ appones manum: neqꝫ meli⁹ est egro sic remanere

In fractura facta cū vulnere & sine vulnere vbi frustra ꝑ pūgentia remāserit qḋo sit ꝓcedēdū in operatione.

absqꝫ lesione q̄ꝫ iterato sustinere ꝓtractionē & extēsionē. Et dixit. si nō redit frustū ad locū suū: sed fuit sepatū pungēs: & dolorē faciēs: tunc necessariū est scindere. & vti regimine ad extrahendū illud: & si fuerit hoc frustū in fractura cū vulnere: tunc nō dilates disruptionē & vulnus ꝑ̄ remouere illud frustū: imo presens sis. s. cū diligēti studio vt videas mensurā qua indiget. s. de ꝑforatione supra locuꝫ eius & ꝑfora hm q̄ztitatē qua egrediat ex ea frustū & cōpone ipsuꝫ frustū leuiter sup qḋ possit esse foramē spissuꝫ & penetrat frustū in ipꝫ: & tūc preme sup ipsuꝫ cutem per manū ɔpressione generāte eas ambas. s. man⁹. debēt. n. vna poni sup aliā ad premēdū vel eas ambas. s. res. s. cutē & frustū, & tūc mediante illa pressione ꝓcedat os in foramen ꝓcessione ꝓcedēte a radicē vsqꝫ ad radicē suā. s. ossis donec serret cū serra opōnis. & sit serra subtilis acuta sicut serra faciens pectines. Qñ. n. accidit in fractura ossis vt aliqḋ frustū separet nō hm totalitatē suā: sed cū altera extremitatū remaneat cōtinuū & cōiunctū cum osse & emineat: & nō possit reduci ad locū suū ita vt timeat: q̄ nō pōt inuiscari & ligari per porū sarcoydē si derelinquat a regimine nature & derelictū corrūpat & corrūpat os: cui⁹ est frustū, si qdē fractura fuerit cū vulnere: & nō fuerit frustū in loco vulneris, tūc fac vt dixit Aui. nō dilates vulnus ꝑ̄ ꝑuenire ad illud frustū: sed sup locū aperi cutē vsqꝫ ad ipsuꝫ frustū. s. in cuspide eius qua pungit: aut ꝓpe ipsuꝫ donec remaneat cutis sup ipꝫ subtilis, & silr̄ faciēdū est vt multo magis in fractura siue vulnere: & tūc ꝑme fortiter manib⁹ eius cutē illā donec ꝑforet a cuspide frusti illi⁹: & egrediat ꝑ foramen illud: & tñ ꝑmere hēs donec egrediat: & nō remaneat: & silr̄ opꝫ vt secet: vel alr̄ abscindat tale frustū repertū in loco vulneris. ¶ De mō aūt abscisionis ei⁹. dixit Albu. si eminuerit os in aliquo loco corpis: & cū fractura fuerit: tūc est necesse vt seces ipꝫ hm hunc modū: & est vt accipias ligamētū & fasciaꝫ, & stringas ipꝫ in extremitate ossis eminentis: & precipe tūc alicui ministro vt extēdat illud in sursuꝫ: & hoc vt os magis exteri⁹ trahat vt liberi⁹ magis possit secari: & pone ligamētū aliud ex lana grossius ꝑmo ligamēto: & ligaꝫ sup carne q̄ est sub ipso osse supius cū ꝑmo ligamēto attracto: & extēde extremitates ligamēti vt extēdas carnē a supa inferius. & hoc oꝫ fieri vt elonget caro & nō ledat a serra in actu secationis: & detege ēt carnē sup locū quē vis secare vt nō ledas eā: & pone ēt lignū aut tabulā sub osse inferi⁹: q̄m qñ facis illud nō ꝓhibet serra qñ secet ptē corruptā ossis. Et Aui. ꝑmi 4ª ca⁹ 17⁹. dixit. q̄ si os qḋ est necesse secare fuerit frustū eminēs: qḋ nō possit aptari vt oꝫ nec sit in ei⁹ rectificatione fiducia & timeat ne corrūpat & corrūpat qḋ ē corā ipso tūc subleuauim⁹ carnē ab eo: aut scindēdo & decidendo ipsaꝫ: deinde ligādo ad diuersaꝫ partē extēdendo aut alijs ingenijs q̄ sensus ministrat & demostrat: & separabim⁹ inter ipꝫ & mēbꝝ nobile si ibi fuerit cū pānis: q̄ ipm custodiant ab eo: & postea incidem⁹: & dixit q̄rti 5ª fortasse ꝑforat radix ossis: & cm⁹ ꝑforatio necessaria est cū trepano faciendo foramina ɔtinua accipiēdo locū eius, cui⁹ q̄rit fractura: & illud nō est auferēs timorē. i. iste modus abscisionis ossis non est absqꝫ timore in loco vbi post os est corpus nobile: licꝫ in alijs locis fortasse sit saluius. s. amouere os cum trepano q̄ꝫ facere illud per instrā mouētia motu suo: aut sollicitudine: aut collectione: aut incisione sua. Et dixit. fortasse ingeniat vt ponat trepanū sup latitudinē sub hꝫ vt lignū vel alteri⁹ rei nō ꝑmittētis trepanū penetrare nisi hꝫ q̄ztitatē ɔueniētē: q̄re est tūc minoris nocumēti q̄ꝫ instrā mouētia vt sūt serra raspatoria: & silia: & ꝑ̄ h̄ oꝫ vt sint apud restauratores trepanoꝝ istoꝝ spēs plures ꝑpate. Et dix̄. qñ fuerit illō qḋ factuꝫ est illud cōminutū magnū & fuerit eius fractio & cōminutiō plurima: tūc necesse erit vt extrahat totū. Si aūt fractura non fuerit cū cōminutiōe, & fuerit dislocatio ei⁹ sepatio: & scissura capiēs locū ꝑlm tūc icide ifirmiorē locū: & dimitte reliquū: q̄ñ nō ē noc^m in eo: imo noc^m in abscindēdo totū ē magnū.

Modo ingenio secādum sit os supfluum infracturis.

Restaurãtio fracture tardari nõ oꝫ nisi sit ꝓhibẽs apa aut dolor vehemens.

¶ Nõ aũt opꝫ vt restauratio tardetᷣ. Dixit Aui. opꝫ vt restaurator festinet ad restaurãdũ illud qḋ est fractũ ⁊ restauret in die suo. i. ea die qua accidit: qm̃ q̃ꝫto plus elongatᷣ tãto est introitus eiꝰ difficilior. i. tãto magis difficulter reducuntᷣ extrema ossiũ ⁊ frusta ad locũ suũ: ⁊ nocumẽta in ipso euenientia sũt plura ⁊ maxime in ossibꝰ q̃ circũdant lacerti ⁊ nerui plures sicut coxa. Et dixit ad festinãdũ restaurationẽ opꝫ ꝙ restaurator adiuuet se cũ causis cõtrarijs oppositis p̃dictis: qꝛ cãis q̃ fecerũt fracturã: ⁊ cãis ꝓhibẽtibꝰ restaurationem inq̃ꝫtũ poterit. ¶ De ꝓhibẽtibus aũt restaurationẽ. al's. restaurationẽ fieri est apa: aut intẽsus dolor loco p̃cussis, aut accidẽs in hora restaurationis. apa. n. ꝓhibet inuentionẽ inclinationis ossis: ⁊ quãcũqꝫ partẽ inclinauerit ⁊ a qua p̃te habeat restaurator incipere reductionẽ eius: amplius timetur ne ꝓpter dolorẽ inducẽdũ in extentione mẽbri: quã bñ fieri ꝓhibet apa: apa ipsiꝫ nõ recipiat incremẽtũ doloris: ⁊ ꝓsternit virtutẽ: ⁊ nõ patitᷣ dolorosas p̃tes extẽdi ⁊ tractari vt in reductione ossiũ ꝯuenit. ⁊ nõ solũ hoc facit intensus dolor p̃cussis: sed ẽt accidẽs in hora restaurationis. ¶ Dixit Albu. opꝫ vt incipias ab hora tua restaurationẽ anteq̃ꝫ accidat apa calida. qḋ si iã accidit: tũc dimitte ipꝫ diebꝰ aliquot donec quiescat apa: deĩde equa. Et iterũ dixit. in fractura cũ vulnere in illa eadẽ die: ⁊ nõ postponas illud si nõ accidit apa calidum. sup. aut dolor vehemẽs. Si v̇o apa iam accidit tunc dimitte restaurationẽ vsq̃ꝫ ad diẽ nonũ donec sedetᷣ apa. Et nõ ꝓpinques ei in die 3° ⁊ 4°. s. ad restaurãdũ sicut multi faciũt qui nõ expectãt vltra 4ᵐ diẽ. nã tu faceres ei accidere accidentia mala. ¶ Et dixit Auic. cũ volueris facere restaurationẽ: deinde dolet ⁊ inquietat: tũc rectiꝰ est vt dimittas illud ⁊ extrahe. i. remoue qḋ redire fecisti: fortasse eñi remouebis infirmũ per illud a doloribꝰ. Intẽtio ĝ in his casibꝰ est ad medicãdũ apa in p̃mis ⁊ sedãdũ dolorẽ, deinde redeũdũ est ad reducẽdũ ossa fracta in locũ suũ. ¶ Cũ ergo extẽderis ⁊ reduxeris ossa in locũ suũ auerte aduẽtum doloris sui post. Tũc dixit Aui. cũ inueneris opõnẽ. al's. oppõnẽ partiũ ossiũ rectificatã vt mollifices extẽsionẽ paulatim: ⁊ in mollificatione extẽsionis obserua vt nõ declinet cũ attractione ad aliquã p̃tem ⁊ obserua cũ manu tua: ⁊ tenẽdo eã sub loco fracture ad sustentãdũ cõpositionẽ eius qḋ decenter cõposuisti. ¶ Et scias ꝙ qñ incipis restaurationẽ facere: si nõ sit ꝓhibẽs opꝫ vt cõpleas eã: ⁊ ꝑfecte reduces. Dixit Aui. cũ restaurator peruenit ad fracturã, ⁊ inuenit eã si nõ exq̃site operatᷣ in eo deturpatᷣ mẽbrũ. sup. ⁊ nõ põt bñ in solitas opõnes. Si aũt fuerit ꝓhibẽs: ⁊ ipse exq̃site operatᷣ: perducit ad spasmũ, ⁊ febrem prauã. quare est tunc meliꝰ vt dimittat ⁊ nõ tangat ipꝫ. Cuꝫ eñiꝫ incipit peruenire ad restaurationẽ p̃tiũ ossis: ⁊ nõ penetrat. s. p̃s in locũ suũ, nõ opꝫ vt faciat viꝫ ⁊ molestationẽ magnã ꝓ reductiõe eiꝰ ẜm oẽm dispõnẽ eius: qm̃ ingreditᷣ sup infirmũ ex accñtibꝰ qḋ est maiꝰ ⁊ deteriꝰ q̃ꝫ vt remaneat os nõ equatũ. ¶ Facta aũt replasmatiõe. dixit Aui. necessariũ est ligamẽtũ cõseruãs quietẽ suã. i. plasmationẽ suã infirmitudine. Et de ligamẽto q̃dẽ fiet capitulũ speciale.

Cũ incepe ris restau rationẽ compleas eã nisi fue rit prohibẽs: tũc dimitte.

¶ De fractura ossis in speciali. Cap. xliiij.

Scissura ẜm longitudinẽ ossi eueniẽs. Dixit Auer. 7. colliget ligatura sola cũ bono regimine sanatᷣ. De ea tñ loquẽs Gal. 6. de inge. sani. dixit. ꝙ pars ossis q̃ foris est egressa. idest que eminet versus p̃tẽ extrinsecã vt ꝯtingere põt in scissura separante os ẜm longitudinẽ in totũ: ita ꝙ vna pars sit ab alia separata est interius fortiter reducenda. s. cũ cõpressiõe fortiter desup: ⁊ facta ⁊ reducta forti ligamento est cõstringẽda: ita ꝙ vt dicũt plus oꝫ cõstringi q̃ꝫ. s. fractura que fit ẜm latitudinẽ. ¶ Dixit Aui. in fractura cuꝫ longitudine sufficit ꝙ mẽbrũ adhereat cum strictura forti: ⁊ vehemẽtiore q̃ꝫ in alijs in cuius cõpressiõe vltimatio fiat ad interiora. s. si exterius eminuerit vt dictũ est. fractura aũt eueniens in latitudine nõ totali: sed ẜm p̃tẽ ossis silr nõ egettnisi ligatura ad sui curationem: ⁊ ligatura ẽt in ea nõ debet esse multũ arcta: imo minus q̃ꝫ in alijs. ¶ Cum vero accidit fractura in vulnere: tũc cura eius q̃nq̃ꝫ vertitᷣ ad fracturam: ⁊ q̃nq̃ꝫ ad vulnus: ⁊ vt patuit per Albuc. curatio fracture oꝫ precedere curã vulneris. Non enim impedit vulnus curam fracture: sicut q̃dã putant: ⁊ sanant vulnus p̃us. Aui. v̇o dixit: ꝙ qñ cõgregantᷣ fractura ⁊ vulnera: tũc nõ est possibile vt differatᷣ restauratio vsq̃ꝫ quo sanentᷣ vulnera. Si. n. differtᷣ os interius induratᷣ, ⁊ nõ recipit postea curationẽ nisi cum prauitate ⁊ extensione vehementi: ⁊ accidentibus maximis: ⁊ hoc habet veritatẽ nisi vltra vulnus adsit aliquid de ꝓhibentibus restaurationẽ predictis. ¶ Dixit eniꝫ Aui. qñ accidit in fractura cũ vulnere apostema ⁊ dolor: in q̄bus est timor. sup. dimittẽda est restauratio. nã ꝙ accidat tortuositas in mẽbro melius est q̃ꝫ vt accidat ei timor magnꝰ. opꝫ ergo vt rectificetᷣ de ea illud qḋ cũ facilitate restaurari potest. Et nõ opꝫ dixit Aui. ꝙ in hḋ fractura aduenìatᷣ ad vltimũ in restauratione. Cũ ergo volueris fracturã cum vulnere restaurare ꝯsidera p̃us si fuerit cũ vulnere cõtusio: ⁊ extrahe de cõtusione sanguinẽ p̃us scalpellãdo locũ. ¶ Dixit Aui. qñ fuerit in fractura attritio. s. cõtusio: est tunc timor de corrosiõe. al's. de corruptione mẽbri. i. ꝓpter ꝯculcationẽ sanguinis in loco ꝯtuso: q̃re oꝫ vt scalpelletᷣ locꝰ ⁊ egrediatᷣ sanguis. qm̃ in ipso est timor. s. si retineatᷣ: ⁊ timor est ne corrumpatᷣ sanguis: ⁊ moriatᷣ membrũ. hoc idem ẽt oꝫ attendi in fractura cũ contusione absq̃ꝫ vulnere ⁊ cõsidera si sanguis ex vulnere fluat: ⁊ si sic restringe ipꝫ. ¶ Dixit Alb. si vulnus effluit sanguinẽ: tũc opꝫ vt ꝓperes ad abscĩsionẽ eiꝰ, ita vt puluerizetᷣ sup ipꝫ gypsi tritũ. Et Aui. dixit. si fluat sanguis vt retineatᷣ. ¶ Et ꝯsidera si os fractũ est eminẽs supra cutẽ detectũ. Nã si sic fuerit. dixit Albu. tunc opꝫ vt coneris reducere ipm̃, ⁊ eq̃re ipꝫ manibꝰ tuis cũ facilitate ⁊ extẽsione p̃ua. Si aũt nõ p̃paratᷣ extensio eiꝰ: ⁊ ipsiꝰ eq̃tio manibꝰ tuis: tũc reduc ipꝫ cũ instr̃o qḋ sit ex ferro: cuiꝰ lõgitudo sit q̃ꝫtitas. 7. aut. 8. digitorũ: ⁊ eiꝰ latitudo sit ẜm q̃ꝫtitatẽ vulneris: ⁊ ꝑꝑ illud necesse est medico vt accipiat ex eis tria. vel quatuor ẜm q̃ꝫtitatẽ qua indiget ad illud ex curatione in oi specie fracture, ⁊ sit rotundũ. ⁊ sit grossitudo aliq̃ in eo vt nõ dupletᷣ apud cõpressionẽ sup ipꝫ in hora opõnis: ⁊ sit acute extremitatis cuꝫ sit margo in extremitatibꝰ suis: ⁊ sit supiꝰ eiꝰ ad grossitudinẽ ⁊ medietatẽ eiꝰ vsqꝫ ad iferiora: ⁊ opꝫ vt ponatᷣ acuitas eiꝰ vsq̃ꝫ ad iferiora: ⁊ opꝫ vt ponatᷣ acuitas eiꝰ curuata sup extremitatẽ ossis eminẽtis, ⁊ impelle ipꝫ cũ eo vice vna donec qñ redit os: ⁊ equatᷣ q̃dã eq̃tiõe. ⁊ conare eq̃re extremitates fracture adinuicẽ: ꝙ si extremitas ossis fracta est subtilis: ⁊ nõ accipit eã instr̃ꝫ acceptiõe bona: tũc opꝫ vt incidas extremitatẽ illã donec instr̃ꝫ eiꝰ hẽat p̃titẽ. Si v̇o nõ poteris reducere os cũ eo qḋ ꝯuenit ex icisorijs: tũc serra ipꝫ cuꝫ serra ẜꝫ ꝙ poſe est tibi. ¶ Deĩde rade id qḋ remanet in osse ex aspitate ⁊ corticibꝰ minutis: deĩde reduc eũ ad locũ suuꝫ nãlẽ. Et sigᵐ reducᵗⁱˢ eiꝰ ẽ qñ pꝰ reducᵃᶜᵐ tuã ifirmꝰ nõ iuenit dolorẽ vehemẽtẽ tẽdẽtẽ. Cũ v̇o ꝯp̃hẽderis nihil p̃dcõp ad ex̃. tũc reducẽ õbes cũ ci facilitate poss: ⁊ oi sbtilitate ingenij tui p̃tes ossiũ fractoꝝ ad locũ suũ ⁊ verã oppõnẽ eoꝝ. Semp tñ añ ⁊ post reducᵃᶜᵐ regrere õbes si in aliq̃ p̃te inueneris frusta aliq̃ ossis fracti: ⁊ si q̃dẽ aliq̃ separata oĩno ab osse inueneris cũ tenaculis vel picicarollis ex̃hibere illa cũ facilitate conaberis: qḋ si facil'r ea ex̃hibere neq̃ris: tũc dimitte illa nãe. Meliꝰ. n. est dixit Aui. vt nõ festinetᷣ in ex̃ctione eoꝝ. s. cũ difficultate: imo dimittatᷣ nãe vt expellat ea vel adiuuetᷣ cũ attractiõe p̃ua cũ eis. s. instr̃is cõmodis ad ex̃hibendũ ea in spatio nõ festino. debẽt. n. moueri leuiter cũ instr̃o: ⁊ paulatine trahi. et h̃ vt nõ idurentᷣ in loco et nõ possit ea nã postea mouere: ⁊ et oꝫ h̃ iterari multotiẽs vt in multis et multis vicibus sit auxiliũ nãe sufficiens vt nã expellat ista. aut sup. aut iuuetᷣ cũ medicinis ex̃hibentibꝰ infixa et ossa fracta, de q̄bus dicetᷣ infra in ca° de extractiõe sagittaꝝ et infixoꝝ corpori

Cura fracture cũ vulnere ⁊ eiꝰ accidẽtibus.

Modus reducẽdi os fractum.

De modo extrahẽdi frusta ossium fractorum.

qbus est cinis lumbricoꝝ terre. cū enī miscet̄ cū melle ⁊ superponit̄ vulneri ossa fracta extrahit. ℭ Dixit tñ Auic. non moueant̄ cū medicinis neqʒ cū opōne manus .s. violenter, nā qḋ extractū est violēter nō euacuat̄, quin faciat accidere vlcera fistulosa. Cū aūt incipit ea expellere nā ad cutē ⁊ incipiunt exire iā separata sunt, tunc extrahe ea. Et dixit Auic. hec est iudiciū in frustis ossiuʒ ⁊ pāniculis, de quoꝝ v̄tute est vt manifestent̄ .s. p expulsionē coꝝ a nā qualia sunt que totaliter separata sunt. nā cū tu ꝓperas, ⁊ extrahis ea violēter tūc est in ea timor spasmi ⁊ ꝑmixtionis rōnis ⁊ febriū. ⁊ hoc pp dolorem quē infers in violenta extractione coꝝ, ⁊ maxime añ digōnē plage. post digōnē aūt nō est timor tāt⁹. ℭ Dixit Aui. si fuerit saniosa .s. plaga nō est magnum eis nocu[m] .s. in extrahēdo ea medicinis vel manib⁹. ℭ In hoc cap° posuit aliquas medicinas attrahētes frusta ossiuʒ. ⁊ ait. si vis scire medicinas illius .s. attractionis, tūc de illis est medicamen hȯ, sumat̄ oleū vetus ⁊ cera citrina ⁊ sordities vasoꝝ .s. apū que vetera sunt .s. ipsa vasa ⁊ ista sordities vocat̄ mumia ⁊ sit vtraqʒ .s. cera ⁊ mum q̄ʒtū est oleū ⁊ soluant̄ oīa. Deinde sumat̄ pars .i. euforbij: ⁊ ꝑtes .ij. lactis titimalli: ⁊ ptes .iij. aristo. loge: ⁊ fiat ex eis cerotū. Et dixit. medicamen aliud sumatur armoniacū ⁊ bdelliū ⁊ soluant̄ cū oleo de lilio. Deinde aggregādo totū cū ɔstrictione fiat emplm ⁊ ponat̄ desup: h̄ enī est de illis que extrahūt ossa cū facilitate. ℭ In hoc mō curationis quo dimittis frusta nature ad emittēdū ea si dolor interim sit vehemēs intēdēdū est ad sedationē ei⁹ ⁊ ꝓhibitionē defluxus māeꝝ ad locuʒ vulneris. si aūt frusta ossis in vulnere reperta nō fuerit separata: tūc fac ⁊ ꝓcede cū eis vt dictū est in precedēti ca. ℭ Extractis aūt ⁊ reductis frustis ossiuʒ ad loca sua: tūc sit tua intētio ad sanādū vulnus. Et vt dixit Gal. codē .4. de inge. sani. huic vulneri ɔueniunt sicca. Hyp. n. precepit huiusmodi vulnera esse desiccanda, ⁊ p̄cepit q medicine sint de genere coꝝ q̄ cōsolidāt: ⁊ intellexit ōmissa vulneris mundificatione. p̄cipitqʒ q solidatiua non sint in initio infusa .s. in oleis, ⁊ cerotis vt nō fint in cā putrefactionis mēbri. ℭ Dixit Albu. si preterierūt vulneri multi dies ⁊ nō ɔsolidat̄ neqʒ abscindit̄ pus: tūc scias qḋ illic est fragio ossis praue, quare opʒ vt ingras vuln⁹ cū tenta: ⁊ si ossa illa sunt sep̄ata remoue illa ⁊ extrahe ea .s. mō dicto: ⁊ q̄ ex eis nō sūt s parata ⁊ pungunt mēbꝝ: ⁊ faciūt accidere dolorē conare abscindere ⁊ auferre ipsa oī mō quo poſe est tibi sup. aut reducere ea ad locū suū. sup. aut tu scias q sup os ortū est humiditas mucillaginosa ꝓhibēs ortū carnis sup ipʒ, tūc opʒ vt illa humiditas ab eo abstergat̄ ⁊ amoueat̄ cū medicinis habētib⁹ abstersionē fortē. ℭ Dixit Aui. qñ accidit fracture vt nō restauret̄ restauratione, de qua curet̄: tūc fiat in ea qḋ sā simile fricationi .s. cuʒ instr̄o fricatorio sicut fit in vlceribus que nō sanant̄ aut fiat fricatio cū pāno, aut sicut dixit. A. vtrisqʒ manibus donec auferat̄ viscositas villis debilis que est quasi ipsa nō sit aliud .i. nō appareat: quare accidit vt eleuet̄ in locū ⁊ impellat̄ ad ipsuʒ sanguis nouus bonus ⁊ coaguleı̄ super ipsuʒ arosbot fortcr ⁊ multotiens qdē alteratur color ossis ⁊ egrediuntur res similes corticibus ⁊ squammis propter fricationem.

ℭ De accidentibus consequentibus restaurationem ⁊ de fractura male restaurata. Cap. xlv.

De dolore.

De accidentibus que sequunt̄ ad fracturam, ⁊ aliquādo ad ipsaʒ restaurationem est dolor. dixit Auer. colliget. 7. q Hyp. p̄cipit q si dolor mēbro superuenerit ponant̄ super ipm medicine mitigatiue doloris, vt tu iam multotiens sciuisti eas. ℭ Et ex eis est defluxus humoꝝ apātis vel nō apātis ⁊ tollit̄ flux⁹ ⁊ mitigat̄ apē mō ɔsılr ei q dictus est in cura vulneris neruoꝝ cōpositi cū fluxu humoꝝ ⁊ apāte.

De fluxu hūoꝝ ad locum.

ℭ Dicūt qdā. si hūores añ restaurationē fluxerūt ad locū: tūc dʒ apponi emplm ex cōsolidātibus mixtis cū repercutientibus vincentib⁹ sup cōsolidatiua ⁊ glutinatiua, ⁊ cū eis est ꝓcedendū quousqʒ sedatus sit fluxus oīno. sedato aūt fluxu tūc cū consolidatiuis opʒ resolutiua misceri vincētib⁹ resolutiuis in mixtione: ⁊ cum istis ꝓcedēdū donec a loco fracture oīs tumor sit sublatus: ⁊ tūc puris ɔsolidatiuis est vtēdū quousqʒ porus sufficiens gn̄at⁹ sit ⁊ fractura cōsolidata: deinde dicūt. ɔfortādū esse mēbꝝ fractū fomētādo ipʒ cū vino rub. in quo decocta sint absinthiū mirtus calam⁹ aromaticus galla psidia sal mastix ⁊ rosa: ⁊ facta fomētatione supponat̄ oxicroceū sup corio: aut emplm qḋ sic fit. ℞. olei myrtini ⁊ mastici. añ. ʒ. ij. cere retine. añ. ℥. iij. masticis thuris colofonie. añ. ʒ. vj. nucis cyp. ʒ. iij. croci. ʒ. ß. ℭ Aliō quod cōuenit magis in tēporib⁹ calidis. ℞. olei ro. sepi arietini. añ. ʒ. vj. cere. lib. j. boli armeni: sanguis drac. psidie pulueris molēdini, masticis thuris. añ. ʒ. iij. ⁊ cū istis emplis: ⁊ silib⁹ cōfortandū est mēbrū. xv. diebus ⁊ plus ⁊ min⁹ s̄m magnitudinē mēbri: post ɔsolidationem fracture eius.

De pruritu.

ℭ Et ex eis est pruritus, de quo dixit Auer. vbi supra. q emprocādus est locus cū aq̄ calida: ⁊ de h̄ vt sup eo nō oriant̄ pustule: q si oriant̄ aut excoriatio aliqua leuis acciderit vnguēto ceruse in estate repmant̄ aut vnguēto litargirij i hyeme: ⁊ qñqʒ miscent̄ vtraqʒ vng[ta] in medijs tpib⁹.

De putrefactiōe accidēte in loco.

ℭ Et ex eis est putrefactio q̄ aliqñ pp idebitā stricturā ligature, aut sāguis in loco ɔculcatione superuenit mēbro: ꝙ q̄ʒ te opponere dʒ s̄ʒ q ɔuenit. ⁊ maxie in ꝓn° cācrenationis mēbri cū scalpellatiōe ⁊ sāguisugaꝝ appone: ⁊ alijs q̄ dicent̄: ⁊ dicta sūt in loco suo.

De duritie mēbri post restaurationē.

ℭ Et ex eis est durities in membro remanēs ipediēs mēbꝝ a motu ⁊ debitis opōnib⁹ suis. Dixit Albu. qñqʒ accidit nodatio in vestigio sanatiōis fracture p̄cipue q̄ est ꝓpe iuncturā cū fedat̄ ex ea figura mēbri: ⁊ fortasse ꝓhibet mēbrū ab opōne nāli: ⁊ cā eius est duplex, vna est durities hūoralis: nō multū idurata: aut aug[m] post vltra q̄ʒtitatē ɔuenietē ossi fracto, ⁊ alia est hūor multū idurat⁹, ⁊ q̄si ɔuersus in nāʒ carneā: ⁊ ista est ꝓprie q̄ facit dolorē nodosoꝝ. ℭ Medic⁹ dʒ in q̄lʒ solōne ligature regrere locū fracture ⁊ ducere manū leuiter sup ipʒ ⁊ ɔsiderare poꝝ q gn̄at̄, ⁊ si qdē inuenerit cū min⁹ s̄rilē debito: tūc addat in cibo gn̄atiuo ei⁹ ⁊ ꝓpet ligaturā suā s̄ʒ for[m] q̄ dicet̄: q̄ apta ē ad attractionē nutrimēti ad locū. ⁊ ɔ°. si viderit poꝝ supra q̄ʒtitatē ɔuenietē augeri dʒ cibū minuere, ⁊ ligaturā pare ꝓhibitiuā trāsmissiōis nutri[ti] ad locū. ℭ Si itaqʒ durities ex hūore nō mltū exiccato i mēbro restaurato remāserit dʒ medic⁹ conari illā mollificare duritiē. ēbrocet g locū cū aq̄ tpate calida in estate, ⁊ i hyeme cū aq̄ ɔcoc[tionis] radicū vlmi. ⁊ altee fenug. se. lini caricaꝝ ⁊ dactyloꝝ radicū acoris ⁊ cucu. añ. Et qdā oī tpe ēbrocāt locū cū ɔcoc[ti] pedū ⁊ capitū edoꝝ ⁊ arietū: ⁊ fiat illa ēbrocatio cū lana succida ifusa ⁊ expssa sup locū idaratū ⁊ ɔtinuet̄ p horā ⁊ plus. postea dʒ medic⁹ mēbꝝ cū leni pāno exiccare: et statiʒ post inūgere locū leuiter fricādo cū manu spatio lōgo cū vn[to] mollificatiuo: qḋ sic fit.

Hic pōit medic mollificatiuū duritiei q̄ remāsit post fracturaʒ ɔsolidatā

℞. medulle cruris cerui ⁊ vituli assūgie marmote ⁊ anatis anseris: ⁊ galline recētiū sine sale. añ. ʒ. j. olei. ami. dul. et amaraꝝ olī keyrini mucillagis fenug. se. lini ⁊ altee. añ. ʒ. ß. bdellij storacis liqde ysopi hūide. añ. ʒ. ß. cere citrine. ℥. j. et sūt q addūt pinguedies volatiliū et q̄drupedū siluestriū: et si adest estas addūt mucillaginē psilij et semē citonioꝝ. Et si fuerit hyems addūt galbanū armōiacū et pigue[dinem] castorei: ⁊ sūt q faciūt in dispēnib⁹ calefactiuis vl ifridatiuis. ℭ Post inunctionē āt p̄dictā supponē dʒ loco idurato ēplʒ de mellilotoe aut ēplʒ qḋ sic fit. ℞. assūgie recētis porci. ʒ. iiij. assūgie galline ⁊ anseris ⁊ butyri recētis. añ. ʒ. j ß. terbē. ʒ. j. mucillagis altee. ʒ. ij. olī keyrini. ʒ. iiij. bdellij opopanacis armōiaci. añ. ʒ. vj. dissoluāt gūme i vino ⁊ disso[lu]tiō cū ping[uedi]b⁹ liq̄fiāt ad ignē: ⁊ liq̄factis addat̄ farie fenug. ⁊ se. lini. añ. ʒ. j. mastič. ⁊ olibāi. añ. ʒ. iij. cere citrine. ℥. ß. ⁊ ɔficiat̄ ex eis ēplʒ. Hec āt reme[dia] ɔtinuare dʒ medic⁹ lōgo tpe ad h̄ q ɔseq̄t̄ effect⁹ mollificatiōis, qm̄ qḋ est exiccatū ⁊ iduratū: nō nisi in lōgo tpe mollificatiōnē recipit q si scā ɔuenieti mollific[atio]ne aliq̄ grossities i mēbro

remāserit leuiter dissoluētibus dissoluat. ¶ Si vero nodatio in mēbro fuerit: tūc dixit Albu. cōsidera ⁊ si nodatio est recēs administra in ea medicinas q̄ stipticitatē hñt sicut aloes olibanū myrrhā sarcocollā acaciā: ⁊ alia cōsilia vt accipias ex eis oēs aut quasdā ex eis ⁊ cōfice eas cū vino stiptico: aut cū albumine oui aut cū aceto. s. fm varias dispōnes: ⁊ pone eas sup nodationem in stuppa ⁊ stringe eā strictura bona ⁊ stricturā dimitte: neq̄ soluas ipsam. s. nisi post dies multos: ⁊ postea itera aliā donec remoueat nodatio. Et dixit. A. stringe sup ipsā laminā plūbeā decentē. plūbo. n. inest ꝓprietas remouēdi oē qd̄ tumet ex mēbris. ¶ Si aūt nodatio iā conuersa est in lapidē ⁊ ꝓuocat necessitas ad auferēdū eā: tunc finde sup eā ex superiori pte eius ⁊ incide supfluitatē eminētē aut incide eā cū qbusdā rasorijs ad hoc preparatis donec tota remoueat: ⁊ silr opʒ aliqñ hoc idē fieri in poro sarcoide magnificato ⁊ multū indurato, deinde curet vuln⁹ sicut cōuenit. ¶ Et si accidit ex accidētib⁹ remanētib⁹ post restaurationē mēbri restaurati subtilitas eius ⁊ gracilitas. Dixit Albu. qñ restaurat fractura ossis ⁊ remanet mēbrū subtile debile: tūc nō fit illud nisi pp alias cās multas: quarꝫ vna est multitudo solōnis ligamēti ⁊ solōnis ligationis ei⁹: nō fm ꝙ opʒ, aut pp supfluitatē stricture ligamenti donec ꝓhibeat nutrimētū currere ad mēbrū: aut pp multitudinē embrocationis supflue. s. mollificātis, aut nimium resoluētis: aut pp motus supfluos nō in sua hora: aut pp paucitatē sanguinis viscosi corpis infirmi ⁊ debilitatē ei⁹. ¶ Curatio ei⁹ est. dixit Albu. cibare infirmū. s. cibarijs copiosis boni sanguis grassitiuis ⁊ tenere facere corp⁹ ei⁹ donec multiplicet sanguis in eo ⁊ administrare balneū ⁊ intromittere gaudiū ⁊ letitiā super infirmū. Deinde pone picē supra locu vt attrahat pix nutrimētū multū ad mēbꝝ ⁊ assiduet embrocatio cū aq̄ calida sup ipsū donec currat ad ipsū nutrimētū ⁊ redeat mēbrū ad figurā suā nālē. Et in sūma regimē ei⁹ est regimē impinguādi corp⁹ aut mēbꝝ macrū. ¶ Mēbrū vero fractū aliqñ indebite ⁊ in mala figura restaurat: ⁊ nō fm debitā oppositionē partiū fractarꝫ, ⁊ hoc aut ꝓpter medici imperitiā siue negligētiā aut inaduertētiā ei⁹: aut pp inobediētiā infirmi: aut ⁊ pp indebitā ligationē ⁊ mot⁹ indebitos, ⁊ qñq̄ tpus aut ꝓpter siles cās: q̄re remanet tortuosū ⁊ in figura sua fedū, aut remanet nodatū vel cū eminētia sup osse. Cūq̄ sic remāserit est ꝯsiderādū: ⁊ si nō ꝓhibet mēbrū ab opōne sua nāli: tūc dixit Albu. nō opʒ vt accipias sermonē ei⁹ q extimat vt frangat mēbꝝ de nouo: sicut iam fecerūt multi medicorꝫ stolidorꝫ. nā h̄ cura est vituperabilis ⁊ culpabilis ꝑducēs ad timorē magnū: cui⁹ modi est mortale, ⁊ p̄cipue si os magnū fuerit vt adiutorij ⁊ coxe. Si aūt opō mēbri per illō ipedita fuerit: tūc ꝯsiderādū est an patiēs iuuenis sit ⁊ fortis an debilis ⁊ senex ⁊ an nodatio ⁊ an ꝯsolidatio fracture recēs fuerit an iam antiquata: ⁊ si quidē in corpe forti ⁊ recēs fuerit: tūc cōuenit vt de nouo iterꝫ frangat: ⁊ postea ad debitū sitū in vera oppositione ptes ei⁹ fracte restituant. Ad hoc aūt faciendū opʒ sup os ꝑus mollificare ita vt facilr obediat fractioni. ¶ Dixit Albu. embrocet cum aq̄ tepida in qua cocte sint ille res mollificātes: ⁊ supponat postea emplm mollificatiuū. ℞. ficus ⁊ tere cū fimo colūbino ⁊ suppone. ¶ Emplastrū valde vtile faciēs ad facilē ⁊ sine dolore fracturā. ℞. folia cicute ⁊ in aqua ꝑfecte decoque: ⁊ de ipsius decoctione multotiēs in die mēbrū fomēta ⁊ embroca: ⁊ ex folijs dictis cū assungia porci vel galline emplm cōfice ⁊ suppone. Hoc enim emplm in spatio. xx. dierꝫ aut paulo plus generatum arosbot sup osse mire mollificat: ita vt possit facilr frangi. Frangit aūt qñq̄ cū fricatione assidua: q fit cū manib⁹ hūdis. i. lenib⁹ vel humidis. i. illinitis aliquo mollificatiuo cū administratione mot⁹ mēbri: ⁊ ad oēm ptē in horis oib⁹. secuta aūt fractura: tūc fiat debita replasmatio: ⁊ fiāt alia sicut dictū est supra. Si vero restauratio indebita iam est antiquata, ⁊ sit cōpacta ⁊ fortis cōsolidationis: tūc dimitte eā. honoratiua. n. ⁊ salubus est sup infirmū maxie si senex fuerit. Si aūt ꝓuocat ad curationē ei⁹ necessitas aut q cogat medicus a patiente: tūc dixit Albu. opʒ vt secet ⁊ scindat sup eā ⁊ soluat ꝯtinuatio ossis ⁊ secet, qd̄ supfluit ex nodatiōe aut osse cū incisorijs subtilibus: ⁊ administret facilitas in illo cū solicitudine ⁊ studio. ¶ Cōtingit aūt qñq̄ ex osse aliquo incidi fm longū vel latū cū ense vel alio simili: aut perforari cū cultello vel sagitta p̄ter ꝙ frangat, ⁊ tūc curatio eius est cū eis que faciūt. sup os nasci carnē ⁊ q̄ ossa nuda carne vestiunt, de qb⁹ dicet in curatione solōnis cōtinuitatis cranei.

De subtilitate sup[er]flua membri restaurati.

De mala figura mēbri restaurati.

De cura perforationis ossis sine fractura.

¶ De modo ligandi solutas continuitates membrorum carnosorum. Cap. xlvj.

Ligatura est duplex. vna q̄ dr simplex: ⁊ est illa que fit sola fascia vel binda absq̄ puluillis siue plumaceolis vl' astellis. ⁊ alia que dr composita q̄ fit cū puluillis ⁊ astellis: quecūq̄ earꝫ qñq̄ fit in mēbris mollibus ⁊ duris. in hoc aūt ca°. de ligatura dicet cōueniente mēbris carnosis solutis in cōtinuitate corꝫ. ¶ Sciendū itaq̄ ꝙ modus ligādi variat varietate mēbri. s. ligati: ⁊ rōne modi solute ꝯtinuitatis ipsius ⁊ rōne finis: pp quē fit ligatura: ⁊ rōne morbi siue accntis ꝯplicati cū soluta cōtinuitate. Rōne qdē mēbri: ꝗ put mēbrū varietatē recipit rōne sue quātitatis magne vel pue: ⁊ rōne sui situs ⁊ colligantie. Ratione vero solute ꝯtinuitatis prout ipsa variat in quātitate cōtinua fʒ ꝙ est magna vel parua: ⁊ fm quātitatē discretam fm ꝙ est vna vel multiplex. Rōne vero finis: qm̄ finis ligādi vulnera in mēbris carnosis ponit esse triplex. vnus est ad vniendū ⁊ incarnandū labia soluta. alius est ad extrahēdū pus de ꝓfundo vulneris. ⁊ 3⁹ est ad cōtinēdū medicamēta. Rōne vero ꝯiunctorꝫ cū vulnere maxie variat ligatura rōne q̄ntitatis ei⁹ sic. nam mēbro puo fʒ plm simplex ligatura sufficit. in magno vero fʒ plm cōposita exigit ligatura. Rōne vero situs mēbri: qm̄ opʒ vt forma ligature talr sit ꝯstituta vt seruet membrū in suo nāli situ, ⁊ talr fiat ne mēbris cū illo colligationē hñtib⁹ lesio aliqua inferat. rōne vero vulnerꝫ diuersitatis sic variat ligatura. nā vulneri puo simplex sufficit ligatura. vulnus vero mediocre exigit ligaturā cōpositā cū plumaceolis. magnū vero vulnus indiget ēt sutura: de qua infra dicet. Dixit. n. G. vbi supra qñ ligatura simplex nō est sufficiēs: tūc ingeniauit Hyp. aliud ei inferre subsidiū apponēs plumaceola triangularis figure: ⁊ ea cū linamento iussit ligari: que plumaceola debent fm bases fracture adiacere ⁊ sup eadē fieri ligatura. Variat ēt ligatura fm sitū vulnerꝫ cadentiū in longitudine, vel latitudine corpis sui mēbri. Dixit Ras. 13. ꝯti. quotiens accideret ꝑcussio fm lōgitudinē soluēs: ligatio s. simplex sufficiens erit ad ꝯstringēdū orificiū vulneris. sup. sed si fuerit soluēs in latitudine nō erit sufficiēs ligatio simplex: sʒ exigitur cōposita. siue aūt exigat simplex siue cōposita de mō fiēdi ei⁹. Dixit Gal. 3. de inge. sani. si vis vt incarnet fissura adhere ei ligaturā incipiētē a duob⁹ capitib⁹: ⁊ nō ad aliquā ligaturā vadas, q: modus isti⁹ ligature ad incarnandū magis oib⁹ alijs opitulat. ¶ Dixit enim Ras. 14. ꝯti. si volueris ꝙ cōglutinet fissura fiat ei ligatio incipiens de vtroq̄ capite. ligatura aūt cū duob⁹ capitib⁹ est illa: in qua medium fascie siue binde ponitur supra vulnus. Deinde cum vno capitum eius ꝓcedit versus extremitatem membri vulnerati: ita ꝙ occupet de parte sana eius partem conuenientem: ⁊ cum altero ꝓceditur super alteram extremitatem similiter capiendo de parte sana. Verūtamen in tali ligatura semper debes incipere ligare cum capite fascie, qd̄ tendit versus extremitatem partis a qua poterit timeri vel suspicari de fluxu humorum ad locum vulneris. verbi grā. si vulnus fuerit in brachio debes incipere ligaturam cum capite qd̄ tendit versus humerū: ⁊ si fuerit vulnus in crure cum eo qd̄ tēdit versus genu, ⁊ q̄uis ista ligatura duorꝫ capitum possit fieri cū vna binda ponēdo mediū vt dictū est supra. vulnus

Modus ligādi variat ꝓpter quatuor.

pōt ēt fieri cū duab⁹ bindis: seu fascijs. ⁊ hoc duob⁹ modis. vno mō vt incipiat ligatura fieri cū vna binda a pte sana su periori mēbri: ea. s. a qua timet defluxus humoꝝ. ⁊ ꝓcedat cū ea descēdēdo vsq ad vuln⁹: deinde cū alia binda incipiat a pte sana inferioris mēbri: ⁊ ꝓcedat ascēdēdo vsq ad vulnus ibiq duo capita duab⁹ bindis conglutinent ⁊ suant ⁊ fortasse hic modus est facilior mō ligādi cū vna binda. Alio mō vt incipiat cū vna binda tāte lōgitudis vt possit accipe re ambas extremitates mēbri, ⁊ ligare a pte timoris deflux⁹ humoꝝ: ⁊ ꝓcedat cū ea ligādo vsq ad vulnus: ⁊ vltra vsq ad aliā extremitatē mēbri sanā: ⁊ tūc caput illud dēt seruā dū in manu ministri: deinde cū alia binda incipiat ligare a pte inferiori: ⁊ ꝓcedat vsq ad vulnus: ⁊ vltra vsq ad extre mitatē in qua incepisti ligaturā: ⁊ tūc capita ambaꝝ fascia rū in sua extremitate decēter nodent vel suant. Semp tamē scias siue cū vna fascia siue cū duabus fiat ligatura sup loco vulneris decēter fiēda est cū vna plicatura fascie: vel duab⁹ seu plurib⁹ donec certus fueris ꝙ labia in vnū cōducta fir ma seruent. si eni sic factū fuerit erit magne ꝯferētie. ❡ Qz si fixura siue vulnus fuerit magnū: tūc dixit Aui. erit tibi ne cessarium vt adherere facias labijs vulneris puluillos siue plumaceolos triāgulatos: super quos ligamen trāsiēs me lius vtraq labia cōprimat, ⁊ cōiungat: ⁊ cōiuncta meli⁹ ⁊ fir mius teneat: vt fortius hereant: ⁊ incarnent. hos puluillos seu plumaceolos triāgulatos. Ras. 14. ꝯtin. vocat pallotu las. ōbēt fieri pallotule. dixit ipse. ad sustinēdū labia ꝯiūcta: ⁊ que fiūt ad modū triāguli sūt meliores oībus alijs qm̄ re stringunt sup labia fissure tantū: ⁊ debet eaꝝ positio tali mō fieri ꝙ fissura ponat inter duas pallotulas: ⁊ vt vna ipsaru sit ex vna: ⁊ alia ex alia: ⁊ facta eoꝝ positione ligatio fiat de vtroq capite: ⁊ erit cōstrictio ligationis sup loca firmior, ⁊ vehemētior q̄ si essent pallotule facte in mo^m quadrati: qm̄ incōueniēs esset sup eas ligatio ad cōstringendū vulnus fcā de vtroq capite. ❡ De forma puluilloꝝ. dixit. A. situs pul uilloꝝ triāgulatoꝝ est ſm hoc exē^m: siue figurā. s. vt linea re cta existēs inter duos puluillos in figura sit fixura vulneris. ⁊ hoc siue vulnus fuerit ſm longitudinē: siue ſm latitudinē mēbri, ⁊ duoꝝ puluilloꝝ triāgulatoꝝ vnus sit. b. alter. g. cō politi decenter. s. decēter applicati facti de stuppis: siue de pā no lineo leni: ⁊ dz vnusq̄sq puluillus adherere suo labio cū duob⁹ capitib⁹ triāguli: ⁊ cū vno tātū ne ipellat totū labiū: ⁊ qm̄ si ipellat vna ps labij: ⁊ altera nō: non foret applicatio labioꝝ aliqualis ⁊ cōueniens ſm ea tota. 3⁹ aūt triangulus puluilli dz tendere v̄sus ptē sanā mēbri vt sup ipsu trāsiens ligatura premat equalr cū cōstringit ambos alios angulos puluilli adherētes labijs vulneris. puluilli enim triāgulati. dixit Aui. in hoc meliores sunt in aggregādo labia vulneꝝ q̄ q̄drati: qm̄ triāgulati coartāt super fixurā tm̄. s. quātū cō uenit. nō aūt quadrati: eo ꝙ ligamētū trāsiēs sup puluillos quadratos nō eque bene ipellit labia vulneris inuicē neq eque bn̄ cōtenet iuncta sicut trāsiens sup triāgulatos: qm̄ in triangulatis ꝓcedit ligatura super vno angulo. in quadra tis aūt super duob⁹. mō impulsio procedēs ex vno angulo fortior est ꝓcedēte ex duob⁹: q2 magis vnita est. Et ista liga tura ēt dixit Gal. eodē. 3° in tegni. ⁊ ponit. 3. compendij. sic: ligamētū qd ꝯgruit fiat sic. s. ꝙ mediū lintheī supra vulnus ponat ex trāsuerso: cui⁹ vna medietas ascendat, ⁊ alia descē dat in modū crucis quousq ipsis ꝯiunctis vtraq ps vulne ris cōiungat. Et subdit. aliqn̄ necessariū est vt plumaceolos apponam⁹ ibi: q sic sunt applicādi. s. vt vno ꝑus apposito in altera pte vulneris: ⁊ lintheo supra illū diutius inuoluto ali⁹ cū alia pte lintheī: similr inuolutus apponat. als. appositus inuoluat: ⁊ vt meli⁹ vtreq ptes cutis cōiungant. Et ſm quos dā. Gal. idē voluit. ꝙ si vulnus sit ſm lōgitudinē mēbri ꝙ ligamētū sit vsq ad mediū vulneris descēdēs. ⁊ hoc fiat hoc mō: vt sumant due fascie: quaꝝ vna incipit ab vna extremi tate vulneris: ⁊ altera cōsimilr ab altera extremitate ducat ad mediu vulneris: ita ꝙ capita cōcurrant sibiinuicē in me dio diagonaliter: qm̄ hec ligatura ſm hunc modu facta est cōuenientior ad retinēdū. ❡ Ligatura aūt que fit ꝓpter ex primere sorditiē ⁊ eijcere purulentiam a vulneribus solū cō uenit vulneribus habētibus cōcauitatē vel absconsiones in quibus virus retinet absconditū: aut nō aptū mūdificatio ni: cū manu: ⁊ talis ligatura dz fortius stringi in loco vbi est ꝯcauitas siue ꝓfunditas vulneris, ⁊ latius in orificio ei⁹. nā ꝑ stricturā factā supra fundū vulneris nō retinet sordities in eo: īmo extra profluit ⁊ expurgat. ❡ Fit ēt talis ligatura in vulnerib⁹ duoꝝ vel pluriū orificioꝝ oppositoꝝ ſm sursu ⁊ deorsum. nā in tali vulnere forti⁹ dz stringi ligatura sup ori ficio superiori vno vel pluribus ⁊ latius super inferiori. nā talis ligatura facit ad mundificationē partiū supioris vul neris, ⁊ eaꝝ citiorē incarnationē. ❡ Et dixit auctor cōpen dij. ligamētū forti⁹, vel minus forte fieri dz in loco ꝓfundi tatis vulneris ſm cōcauitatis q̄ntitatē ei⁹ maiorē vel mino rē: ⁊ tu sup. in orificio vulneris supiori silr dz ligatura stri ctior: vel minus stricta fieri ſm orificij q̄ntitatē maiorē vel mi norē distantiā orificij supioris ab inferiori in quoꝝ distātia siue spatio intermedio ligature strictura sp dz ꝓcedere mino rādo: q̄nto orificio inferiori magis appropinquat. ❡ Liga tura eni q̄ fit ad cōtinēdū medicamēta recipit diuersitatem ſm medica^{tor} q̄ntitatē: ⁊ eoꝝ fluxibi^{litem} ⁊ dēlitatē: grossitiē ⁊ subtilitatē. nā in medicamēto maiori in subtiliori ⁊ influxi biliori ligatura dz auctior fieri q̄ in eoꝝ oppositis. ❡ Pro dictis dixit Aui. 4° q̄rti. ca° de curatione vlceꝝ. scias ꝙ vl cera indigēt ligaturis ⁊ strictura ꝓp tres modos quoꝝ vn⁹ est vt currat sordities ex eis: ⁊ quare opz vt sit fortitudo stri cture eius a fine ipsi⁹: ⁊ mollificatio stricture ipsi⁹ apd orifi ciu eius: ⁊ vt incipiat strictura apud fundū vlceris vt exp̄s sio ei⁹ bona sit. Et scd̄s modus est vt seruet medicamen in carnatiuū sup vlc⁹. sup. ⁊ qd̄lz aliud medicamē appositu: ⁊ istud nō indiget strictura vehemēti. Et tertius modus est ad incarnationē labioꝝ, ⁊ opz vt nō sit strictura in ipso mollis ⁊ laxa apud duo labia: imo sit cōplicata ꝯplicatione ꝯueniē ti vt meli⁹ ꝯiungant labia: verūtn̄ nō opz ēt vt ista ligatura sit ita stricta ꝙ ꝑducat ad lesionē: ⁊ dolorē ita vt apostemet: īmo opz vt medic⁹ sit adiuuās ad ꝓhibendū apa. s. cū ligatu ra sua. s. vt nō faciat eā cū strictura forti inducēti dolorē: nec ēt ita laxā: vel paꝝ strictā ꝙ nō sit potēs exprimere hūidita tes: ⁊ expellere eas a loco vulneris ad alias ptes: vt nō cau sent in loco eius apa. ❡ Dixit Gal. 6° de inge. sani. ligamen tū si strictū fuerit. s. plus debito dolorem gn̄abit. Et si molle mēbꝝ a motione retinere nō valebit. sup. neq alias vtilita tes facere ꝓp quas fit mediocre. g̃ ligamētū in strictura fiet: cui⁹ mediocriter stricti mēsura. dixit auctor cōpēdij. talis est vt aliquātulū doloris sentiat patiēs: ⁊ hec eadē mēsura attē dēda est ēt in ligatura facta, vel q̄ fit i mēbris duris. Et scias ꝙ cū tu ligaueris debes attēdere diligēter si alterū labioru fuerit depressius aut altius: qm̄ debes tūc cum fascia tua qd̄ decliue fuerit subleuare: ⁊ qd̄ supra eleuatū fuerit deprime re: ⁊ sic ea reducere ad sitū debitu eis ſm nām. ❡ Rōne v̄o morbi seu accidētis cōplicati cū vulnere ligatio diuersificat: si. n. dolor fortis aderit expedit vt ligatura mollis fiat vt nō fiat aug^m in dolore ⁊ trahant mās. Si v̄o videris defluxu humoꝝ ad ptē vulneratā, ⁊ times ne apet fac ligaturā aptā repulsioni humoꝝ maxime ex pte ꝑ quā fit fluxus: ⁊ hec est ligatura mediocriter stricta: ⁊ conuenit in tali casu vt fascie sint ifuse in medicinis repcutiētib⁹: aut albumine oui: vino pontico, aut oleo ros. ⁊ silib⁹. ❡ Si aūt iā supuenerit apa: tūc opz vt ligatura laxa fiat quousq sedatū fuerit apa.

❡ Tps aūt solōnis ligature facte in mēbris dictis variat rō ne accn̄tiū: ⁊ rōne mēbri vulnerati: ⁊ rōne puris, ⁊ rōne tēpo rū āni: ⁊ regionū ⁊ siliu, ⁊ rōne putr^{ois} ꝯiūcte cū vulnere. Rōne accn̄tiū max^e flux⁹ sāguis: ⁊ max^e ꝯplōnis scd̄m: ⁊ etenī si aderit flux⁹ sāguis n̄ dz solui liga^{ra} p⁹ ei⁹ restric^{tion} dōec se

De puluillis ⁊ eo rū forma

De ligatura q̄ fit ꝓp expri mere sorditiem.

De ligatura q̄ fit ad cōtinē dū medicamenta. Ulcera in digent li gatura ꝓpter tria.

De diuer sitate liga ture ꝓp accidēns

De tēpe soluendi ligaturā.

curitas habeatur q̧ nõ redeat:si vero affuerit mala cõplo͛ ꝛ
fuerit calida citius ꝛ frequẽtius soluẽda est ligatura, ꝛ ɔ͛cõ-
uerso in frigida. ℭ Rõne ꝟo mẽbri vulnerati: qm̃ q̧ ligatur
in vulnere carnis citius solui dꝫ q̃ȝ in vulnere cutis tm̃: ꝛ vul
nere neruoꝝ adhuc citi⁹ ꝛ frequẽtius q̃ȝ in vulnere carnis.
ℭ Dixit Aui. de solõne ligature in vulnere neruoꝝ: opꝫ vt
soluat̃ ligatura sup medicamentũ ꝛ medicamen vt festinet̃ ex
alio, ꝛ soluitur in die ac nocte.i. in vna die nãli bis aut ter: ꝛ
fortasse est necẽ͛ȝ vt facias illud iteꝝ in nocte illius diei: aut
in die illi⁹ noctis si fuerit in longitudine.i. si dies lõga fuerit
aut nox: ꝛ totũ h̃ dꝫ fieri vt regrat̃ vuln⁹ frequẽter: ꝛ abster
gat̃: ꝛ mũdet̃ ab ſoi erugine. Et ꝓꝑie dixit Aui. qñ illic erit
mordicatio q̧ si nõ erit.s. mordicatio: tũc necessitas illi⁹ erit
minor: ꝛ sufficiet bis facere illud in die.s. mane ꝛ vespere: ꝛ
hoc idẽ intelligẽdũ est in vulnerib⁹ musculoꝝ ꝛ chordaruȝ.
ℭ Ratione ꝟo puris in vulnere gñati diuersificat̃ solõ liga
ture: ꝛ ex pte q̃litatis: qm̃ q̃ȝto plus de pure in vulnere gña-
tur: tanto citi⁹ ꝛ frequẽti⁹ soluẽda est ligatura vt mũdificet̃
ab illo. ℭ Ex pte ꝟo q̃litatis: qm̃ q̃ȝto fuerit acuti⁹ ꝛ magis
mordicatiuũ, tãto ẽt citius ꝛ frequẽti⁹ soluẽda erit ligatu-
ra: vt mũdificet̃ ab illo. Ex pte ꝟo qualitatis: qm̃ q̃ȝto fuerit
acuti⁹ ꝛ magis ꝛ mordicatiuũ: tanto ẽt citi⁹ ꝛ frequẽti⁹ sol-
uẽda erit. ℭ Rõne ꝟo tẽpoꝝ ꝛ regionũ, qm̃ in tẽporib⁹ cali-
dis ꝛ regionib⁹ silib⁹ citius, ꝛ frequẽtius solui dꝫ ligatura: ꝛ
ꝛ mũdificari: vt nõ supcalefiat pus ꝛ mordicet labia vulne-
ris. ℭ Rõne aũt putrefactionis ɔiũcte cũ vulnere sciendum
est q̧ in oĩ vulnere putrido siue putrefactiuo frequenter est
soluẽda ligatura: vt nõ supcalefiat: ꝛ fiat additio in putrefa-
ctione: sȝ poti⁹ de putrefacto abijciat̃ quousq̧ vulnus fue-
rit pfecte mũdatũ. Debet aũt solui oĩs ligatura q̃ȝto suaui⁹
ꝛ leuius fieri põt firmiter sustẽtãdo mẽbꝝ vulneratũ. ꝛ leui
ter ipꝫ palpãdo manu. ℭ Notãt ex dictis patere q̧ tertius
modus ligationis q fit ad ɔtinenda medicamina oĩbus vul
neribus cõuenit: ꝛ dꝫ fieri: ita q̧ ẽt in vulnere cũ dolore apo-
stemãte. ℭ Alij ꝟo duo modi ligature nõ oĩb⁹ vulnerib⁹ cõ
ueniũt. ℭ Primus eniȝ modus nõ exigit̃ in vulnerib⁹ in q-
bus est deperditio carnis, qñ tale vulnus nõ eget ɔiunctio
ne labioꝝ, imo ꝓhibitio ab eoꝝ vnitione cũ interpositione
licinij siue stuelli: ꝛ hoc iõ vt nõ fiat ɔsolidatio in supficie la-
bioꝝ: ꝛ remaneat fundũ nõ vnitũ a quo aggreget̃ pus: ꝛ sit
ꝓpter illud necẽ͛ȝ soluere ipm̃ vice alia: neq̧ ɔuenit in vul-
neribus capitis maxime ꝑueniẽtib⁹ ad os: ꝛ potissime in q-
bus est necesse de osse remouere: qm̃ in talibus vulneribus: ꝛ
neq̧ ɔuenit labioꝝ vnitio: sed ꝓhibitio vnionis eoꝝ inter-
positione licinij vel stuelli vt suo loco dicet̃. ℭ Scõs quoq̧
De ligatura in cõtusionib⁹ modus ligature nõ ɔuenit in vulnerib⁹ in qb⁹ nõ retinet̃ sa
nies ℭ Ligatura ꝟo que attendit̃ penes solõneȝ cõtinuita-
tis multiplicẽ.s. penes cõtusionẽ diuersificat̃ a pmo ꝛ scõo
mõ ligationis suprapositis. Illi enim nõ cõueniũt in eas: sicut
etiam nõ cõueniunt in oĩbus alijs vulneribus in quibus sa-
nies hꝫ generari quandoq̧: qm̃ primus modus ligature in
talibus vulneribus nõ cõuenit cũ sit cõtrarius generationi
saniei: ꝛ expurgationi eius. ℭ Secundus etiã nõ est necessa
rius: nisi quando sanies generata retinet̃ in ꝓfundo non va
lens cõmode expurgari: maxime aũt nõ conuenit pmus mo
dus. dixit Auicẽ. ad hoc vt nõ impediat̃ exitus saniei: sed ef
fluat ꝛ expurget̃ ꝛ penetrent cum ea reliqua que sunt illis
meliora: ꝛ velocis alterationis simul.s. ꝛ exeant cum sanie:
Et pro predictis melioribus. dixit Aui. duas humiditates
que vt supra patuit necessario in quolibet vulnere reperiun-
tur.s. subtilis ꝛ grossa. Ipse enim sunt meliores ꝛ magis al-
terabiles q̃ȝ sit caro cõtusa: ꝛ sanguis in cõtusione inclusus
qui habet cõuerti in saniem ꝛ effluí ex vulnere. Cõuenit aũt
in vulnere ɔtusiuo ꝛ quolibet alio in quo hꝫ sanies gñari so
lus tertius modus ligature ꝑdict⁹ q est ad ɔseruãda medica
mina sup locũ: qm̃ per bonã ꝛ firmã retẽtionẽ medicaminũ
facientium sanationem saniei generatio festinatur.

ℭ De modo ligandi solutionem continuitatis membroꝝ du
rorum. Cap. xlvij.

Ligatura autẽ in membris duris diuer
sificatur multis modis. Prio
ſm q̧ cadit solutio cõtinuitatis eoꝝ in longitu
dine: aut latitudine. 2° ſm q̧ est cũ vulnere: aut
sine vulnere. 3° ſm q̧ est cũ contusione: aut san-
guine incluso: aut sine. Et 4° ſm q̧ est cũ aꝑate: aut sine eo.
ℭ Cũ enim os solutũ fuerit in longitudine sua: tũc ligatura
strictissima dꝫ fieri ad hoc vt partes solute melius adinuicẽ
cõiungant̃. Si ꝟo fractũ fuerit os: aut cartilago ſm latitu-
dinem eius: tunc opꝫ iteꝝ vt cõsideret̃: an ad locum defluãt
humores: aut nutrimẽtũ superflue: an sit necessariũ ad locũ
nutrimentum attrahere. ℭ Fit enim ligatura in osse fracto
maxime ꝓpter tres vtilitates: quarum pma est ad cõtinẽdũ Ligatura in osse fracto fit pp tres vtilitates
os fractum debite restitutũ in sua debita plasmatione. scõa
est ad ꝓhibendũ defluxum humoꝝ ad locuȝ qð maxime hꝫ
fieri in pn°. ꝛ 3ª est ad attrahendũ nutrimentũ ad locũ quo
porus sarcoydes generet̃ ꝛ mẽbrũ roboret̃. Ligatura autẽ
ꝓpter pmã vtilitatẽ facta dꝫ esse mediocris inter multũ stri-
ctam ꝛ laxã: cũ declinatione tamen aliquali plus ad lat⁹ stri-
cture q̃ȝ laxitudinis: nõ.n. dꝫ esse multũ stricta: sicut in solu-
tione cõtinuitatis cadẽte in longitudine ossis ne ptes decẽt
ter replasmatas a debito plasmate sepet ꝛ diuellat: stricta ẽt
multum ligatura vt patuit dolorẽ cãt: fluxuȝ humoꝝ cõmo-
uet: ꝛ ad aꝑationẽ disponit: neq̧ dꝫ esse multũ laxa: q2 ptes
debite replasmatas ɔseruare, in ꝟo plasmate nõ valet: verũ-
tamen diuersificat̃ ligatura q̃ȝtum ad stricturã mediocrem
ſm q̧ fractura fuerit cõpleta vel incõpleta: si enim fuerit cõ-
pleta: tũc strictura dꝫ fieri inequalis qñq̧ strictior ꝛ fortior
dꝫ fieri in pte in qua ẽ fractura q̃ȝ in pte sana. ℭ Dixit Ga.
q2 omne ligamẽtũ qð in fractura fit: nõ fit vt carnẽ nõ cõpri-
mat ꝛ cõstringat sit necesse vt talr̃ in fractura inducat̃ quo
humores ab ea ad sũma loca eijciant̃. Quapp ligamentũ ab
infirmo loco fieri incipiat tendẽs vsq̧ ad sanũ vt hũores li-
gamẽto expressi ab infirmo loco ad sanũ conducant̃, nam si
aliter: siue econuerso mõ ligatura fiat necessario a sano loco
ad infirmũ decurrent humores. ꝛ subdit. q̧ istud ligamẽtuȝ
duobus modis valet. vno q2 ligamentũ nocumentũ non in
fert: ꝛ alio: q2 locũ infirmũ tuet̃ ne aꝑa gñet̃ in eo in cuius
ꝓhibitione maxime studendũ est, qm̃ nõ sumus securi quin
mẽbrũ ex precedente extẽsione in carne sua sit cõtusum, aut
ab ipsamet fractura primitus cuius extrema circũstantẽ cõ-
tundunt carnẽ maxime si fractura cõpleta sit ꝛ separata sint
extrema abinuicẽ: cõtusio aũt causa aꝑatis est: ligamentum
ergo fiat a fracture loco incipiens bis vel ter sup ipsa fascia
reuoluat̃ ſm magnitudinẽ fracture ꝛ mẽbri, ꝛ sic vsq̧ ad sa
nũ locũ ducat̃: sic enim sanguinẽ ad locũ infirmũ fluere non
dimittimus: ꝛ qð ex eo in loco coadunatũ est ab eo repellit:
q̧ si membrũ fractũ tale fuerit vt duas vltra fracturum ha-
beat extremitates ad quas humor possit expelli a loco fra-
cture: siue per quas possit ad locum defluere sicut est in bra-
chio: ꝛ crure ꝛ similibus, tunc dixit Gal. laudabilius est vt
ad superiorẽ partẽ ligent̃: qm̃ illic multa ꝛ magna membra
sunt.s. potẽtia mittere ꝛ recipe: extrema autẽ eoꝝ.s. inferiora
nec multũ hñt qð mãdẽt: nec multũ possint recipe: ꝛ q2 pau
ca ꝛ pua sunt. Et ob hanc cãm dixit Gal. q̧ Hypo. iussit fra-
cture euenienti in dictis mẽbris vt manibus ꝛ pedibus duo
ligamenta cõuenire, vnũ vt a loco fracture humor cõpellat̃
ad superiora: ꝛ ꝓhibeat̃ a superiore parte ad eũ humorem
defluere: alterũ ꝟo ligamentũ etiã duo bona impendit: vnũ
est q2 reuolutiones fasciaꝝ que a loco fracture suauiter vsq̧
ad sanũ locũ inferius ducuntur aliquãtulũ exprimant hũo-
res eos inferius emittentes. Aliud est vt idem ligamentum
alia reuolutione, sicut Hyp. dixit ab inferiori ad superi⁹ re-
uertat̃ quatenus cũ superiori ligamento liget̃. ℭ Hunc etiã
modũ posuit Aui. in cap° de qualitate ligamentoꝝ ꝛ stel-
rum. ꝛ

lep. ⁊ dixit. ꝙ accipiat̃ fascia stricte sufficiẽtis lõgitudinis: ⁊ apprehẽso medio eius põat̃ supra locũ fracture: ⁊ postea vnũ extremũ ductũ inferius reducat̃ superius ⁊ ibi firmẽtur ambo extrema fascie. nã dixit Gal. ꝫ hec duo ligamẽta fracturã faciũt rectã ⁊ eã ꝯfirmãt. ⁊ ꝓhibẽt apa: ⁊ hoc ꝫ vitãtem si fit apud extremũ superius. Prio ⁊ ẽt scdo ductũ stricture artior fiat. Talis. n. est q̃ ꝓhibet fluxũ humoꝝ ad locũ: ⁊ est illa q̃ ꝯuenit in pn°: ⁊ quousqꝫ fit fcã securitas de apatis superuẽtu. In ꝓcessu eniꝫ: ⁊ cũ q̃rit̃ pori gñatio talis ligatura cũ dicta strictura nõ cõpeteret: q2 ipediret aduẽtũ regñationis pori ad locũ: ⁊ ĩo tũc ligatura a loco fracture superi° dꝫ fieri laxior vt valeat nutrimẽtũ trãsire ad locũ fracture in q̃titate sufficiẽti ad pori gñationẽ. Si tñ cũ porus gñat̃ cõprehenderis ipm grossiorẽ debito fieri: tũc ad ligaturã dictam artiorẽ q̃ ꝓhibeat nutrimẽtũ supfluũ trãsire redeundũ est. ℭ Et scias ꝙ q̃titas stricture ligature in fracturis q̃nqꝫ recipit variationẽ. ℭ Dixit Alb. eq̃litas stricture mẽbri fracti est sm ꝙ narro tibi. Scias. n. ꝙ mẽbra diuersificant̃ in paruitate ⁊ magnitudine sua: ⁊ ipsoꝝ forma: q̃ ergo ex eis sunt parua sicut digit°: ⁊ brachia ⁊ focilia: ⁊ silia eis: tũc opꝫ vt fit inuolutio pãni .s. fascie mollis subtilis: ⁊ nõ multũ arta: que aũt ex eis sũt grossa sic coxa ⁊ crus dꝫ vt fit in eis inuolutio pãni in loco durare de pãno lato: siue cũ fascia lata cũ pãno depilsiori: ⁊ fit stricta: qm̃ ligamẽtũ latuꝫ ꝯtinet mẽbrũ magnũ: ⁊ stringit ipm ex oi pte strictura eq̃li: ita ꝙ nõ igredit̃ ipm malitia. Et scias ꝙ mod° ligature ꝑdicte simplr̃ factus sine adiũctõ: aut cũ additiõe puluilloꝝ sufficiẽs est in curatiõe fracture ossis: cõpleter: ac ẽt vt volũt qdã in fractura alterius fociliũ brachij vel cruris altero focili remanẽte sano. In fractura aũt ꝯpleta ossis vniꝰ: aut amboꝝ fociliũ nõ sufficit ad ꝑfectionẽ cure: s; semp necessarij sũt puluilli: ⁊ q̃nqꝫ ẽt astelle: ⁊ imo semp saltẽ ꝑ aliq̃ tpe: cũ ergo ossis extrema reducta fuerit ad debitũ plasma: tũc opꝫ vt desup manu leuiter fricet̃: ⁊ vt si ibi aliq̃d sanguis sit reprimat̃: ⁊ a loco repellat̃: ⁊ tunc hẽant̃ puluilli siue plumaceoli: q̃s añ oia formasti diligẽter: ⁊ de stupis lini lenib° aut de pãno lineo veteri albo ⁊ fecisti eos magnos sm grossitiẽ mẽbri: ita vt mẽbrũ ex oi pte valeãt circũdare: ⁊ latos vt ꝯprehẽdãt fracturã ex vtraqꝫ extremitate ꝑ tres digitos: aut pl° ⁊ isudisti eos in albumine oui optie ꝯquassato vt q̃si fit totũ in spumã ꝯuersũ solo vel cũ admixtiõe boli ar. ⁊ ponant̃ ex eis vn° p° aliũ: ⁊ supra aliũ vsqꝫ ad q̃tuor vel q̃nqꝫ: sũt q supra illos ponunt aliqs sm lõgitudinẽ mẽbri: ⁊ debẽt oẽs isti puluilli collocari decẽter: ita vt nulla grossities vl̃ nodositas sub eis repiat̃ q sic positi ligãdi sũt cũ binda sufficiẽtis latitudinis: ⁊ lõgitudinis mõ ⁊ forma iã dictis. ⁊ sũt q añ appositionẽ puluilloꝝ in lõgũ aliqs inuolutiões faciũt cũ bida sup eos q in circuitu sũt locati: deide apponũt alios in lõgũ: ⁊ sequũt̃ ligando cũ fascia. ℭ Dixit Alb. incipe inuoluere ligamẽtũ sup locũ fracture trib° inuolutiõib°: aut q̃tuor: ꝫ ꝙ nieret mẽbꝝ: ⁊ strige manũ tuã parũper cũ ligamẽto. Deide vade cũ eo ad ptẽ supiorẽ fracture: ⁊ strige min° q̃ʒ fuerit strictura tua quã fecisti supra locũ fracture: deide elõga te cũ inuolutiõe a loco fracture parũp ⁊ mollifica stricturã paulatim: donec capias ex loco sano rẽ magnã: deide accipe vittã aliã: ⁊ inuolue eã iterũ sup loco fracto trib° aut q̃tuor inuolutionib°: deide vade cũ inuolutionib° ad ptẽ iferiorẽ ad fracturaꝫ: ⁊ fit ẽt tũc opõ tua in strictura: ⁊ inuolutiõe ⁊ mollificatiõe ei° sm ꝙ dictuꝫ est Inuolutiõe pria supiore: deinde põe inuolutiones de stupa leui cũ q̃ equat̃ tortuositas fracture mẽbri fracti: si fuerit ibi tortuositas: ⁊ si nõ ẽ nõ ponas aliq̃d: ⁊ si appõis pone sup ipsis vittã aliã ⁊ eq̃ cũ ea illas inuolutiones de stupa vel pannofactas: ⁊ si nõ est necessitas appõnis illaꝝ inuolutionũ: tũc appone astellas: ⁊ eq̃ eas cũ illa alia vitta sicut dicet̃: dꝫ eniꝫ vt astella q̃ ponit̃ sup fracturã. i. sup locũ ad quẽ fractura magis declinabit sit grossior ⁊ latior parũp q̃ʒ alie astelle: ⁊ inuolue sup eã vna inuolutiõe vel duab°. Deinde appõe alias astellas in circuitu fracture: ⁊ strige sup eas cũ alia vitta sm modũ stricture quẽ fecisti añ appositionẽ astellaꝝ: ⁊ p° aliq̃s inuolutiões cũ aliq̃ vitta pua ⁊ arta: vel cum filis de lino fortib° liga sup astellas vt firmi° teneant̃: ꝑp quã cãm qdaꝫ infũdũt eas in albumie oui vt firmi° hereãt. Et dixit Albu. nõ dꝫ vt fit inter astellã ⁊ astellã min° q̃ʒ digit°. ℭ De tpe ãt appõnis astellaꝝ voluerũt Hyp. ⁊ Gal. ꝙ astelle añ diẽ septimã nõ ponant̃: ne ꝑ eaꝝ appõnẽ dolor eueniat: ⁊ fit cã attractionis mãeꝝ apatiõis loci. Alb. ãt dixit. pone astelles statiꝫ si nõ est in loco inflãmatio: aut apa calidũ. Si ãt in loco est inflãmatio: aut apa calidũ: tũc pone sup locũ fracture qd sedat illud apa: ⁊ auferat iflãmationẽ: ⁊ dimitte eã sic aliquot diebus. i. absqꝫ astellis: deide astringe sup fracturã cuꝫ astellis. Et. A. dixit. hora q̃ exigit̃ vt ponant̃ astelle est post quinqꝫ dies ⁊ supra: vsqꝫ q̃ fiat securitas a nocumẽtis. i. ab inflãmatione ⁊ apate: ⁊ q̃to pl° magnificat̃ timor nocumẽtoꝝ: tanto magis dꝫ vt tardet̃ positio astellaꝝ: multotiẽs enim attrahit festinatio in eaꝝ appõne nocumẽta ex apate ⁊ pruritu ⁊ veficis ⁊ silib°. Uerũ tñ cũ tardat̃ ꝑp diuersas cãs appõ astellarũ: tũc dꝫ vt fit illic qd stet loco eaꝝ ex bõitate ligature cum vitta: ⁊ bonitate ꝑparatiõis mẽbri. ꝙ si illud. s. timor nocumẽtoꝝ nõ fuerit. dixit. A. tũc necessarie sũt astelle ẽt in principio rei. ℭ Notãt ꝙ tardatio appõnis astellaꝝ maxime ꝑt fieri in mẽbris magnis. ℭ Dixit Alb. scias ꝙ nõ oẽ mẽbruꝫ fractũ dꝫ ꝙ stringat̃ cũ astellis a prio die: qd est: q2 mẽbruꝫ qd ẽ magnũ: nõ dꝫ vt ponas sup ipm astellas: nisi post q̃nqꝫ aut septẽ dies: aut pl° sm securitatẽ ab aduẽtu apatis calidi. ℭ Quidã aũt modernoꝝ in strictura cuiuscũqꝫ mẽbri: siue fuerit cũ dolore: siue cũ apate a pria die apponũt astellas: vt ꝑ eas ligamẽtũ ⁊ puluilli firmi° teneant̃: ⁊ vt mẽbrũ restauratũ meli° in sua plasmatiõe seruet̃. Uerũ tñ nõ astringũt supra astellas strictura faciẽte dolorẽ: ⁊ ẽ hic mod° tolerabilis ⁊ laudãd°. ℭ Pro mã ãt fascie seu binde cũ q̃ dꝫ fieri ligature dixit Gal. 3. de ige. sani. ꝙ dꝫ te studiũ hr̃e ne ligamẽtũ sit ex veteri pãno ⁊ laxo. neqꝫ ex aspero: ⁊ valde stricto: vetus. n. ⁊ laxus pãnus nõ bñ sustinet vuln° ⁊ labia fracture bñ cõstricta ⁊ vnita: valde ṽo strict° ⁊ asp̃ cãt doloreꝫ in loco q cã apatis esse dꝫ: moderatũ ergo esse dꝫ inter ꝑdictos ⁊ medio crẽ. Et dicũt. dꝫ ꝙ pãnus nõ sit multũ grossus ne grauet sup mẽbrũ. ⁊ dꝫ pãnus esse mũd° ⁊ lot°: imũd° eniꝫ nõ est congrue plicabilis: ⁊ dꝫ ab eo abijci lẽb°. i. extremitas ꝓcedẽs sm lõgitudinẽ: q2 si remaneret prohiberet̃ eq̃lis strictura ex oi pte fascie: ⁊ dꝫ esse sine suturis: ⁊ plicaturis inquãtũ possibile fuerit: ⁊ si nõ fuerit pol'e debẽt fieri suture subtiles non grosse: ⁊ debẽt applanari vt nullã grossitiẽ reddere possint: ⁊ si haberẽt fieri plẽs suture oẽs debẽt fieri ex eadẽ pte: ⁊ dꝫ ligamẽtũ tali pari vt nõ veniat grossities suturaꝝ ex pte mẽbri: s; ṽsus ad ptẽ extrisecã. ℭ Et dꝫ q̃titas fasciaꝝ ꝓportionari mẽbro ligãdo sm lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ eaꝝ: ⁊ sm finẽ ꝑp quẽ fit ligatura mẽbro lato ⁊ grosso latior ⁊ lõgior cõuenit fascia. Si ṽo paruum ⁊ subtile breuior strictior: fascia eniꝫ lata in mẽbris pũo nõ põt facere ligaturã equalẽ. in oibus tñ fasciãdis mẽbris melius est: vt fascia declinet pl° ad amplitudinẽ q̃ʒ ad stricturã: qm̃ cũ ea melior ⁊ equalior põt fieri ligatura: ꝙ si nõ habueris fasciã ꝯueniẽtẽ latã. tunc debes strictã plies iuoluere sup loco vt pluri inuolutiõe valeat seruare locũ firmũ: ⁊ suppleat vicẽ fascie late. ℭ Dix Gal. 6. de inge. sani. ligamẽtũ laudabili° est qd fit ex lato pãno: qm̃ vtraqꝫ ptẽ ꝯtinebit: s; hoc in pectore poni põt. sup. tũ: ⁊ alijs magnis mẽbris: in manib° aũt ⁊ furculis subtilẽ pãnũ opꝫ inuolui inuolutionib° multis. ℭ Dixit. A. opꝫ vt sint pãni ligamẽtoꝝ mũdi: nã sordidus est dur° ⁊ facit dolorem: ⁊ sit subtilis vt penetret ꝑ ipm vsqꝫ ad mẽbrũ res inunctionuꝫ si linit̃ sup ipm: multotiẽs enim opꝫ linire mẽbrũ ꝑterq̃ʒ soluat̃ ligatura: ⁊ opꝫ vt sit leuis vt nõ grauet sup mẽbrũ infirmũ: ⁊ dꝫ vt ligamẽta capiãt de loco sano aliq̃d cui sit q̃titas: nã illud est magis tenẽs restauratas ptes q̃ʒ vt separet̃ ⁊

De tpe appõnis astellarũ.

De mãsa sciaꝝ ⁊ earũ longitudine ⁊ latitudine.

ꝛ vt capiat de loco sano: nō tñ opꝫ vt sit sup̄fluitas in illo. capiēdo de loco sano: qm̄ si sup̄fluit faciet vt mēbrū sic ligatum habeat meatus strictos ꝑꝑ qd̄ nō suscipiat nutrimētū sufficiēs: ꝛ itez illud qd̄ ammonuimus de strictura est magis exprimēs humiditatē effusā ꝛ delegatā ad mēbrū infirmū expellēdo eā ad illud qd̄ est longinquū: ꝛ est etiā magis ꝓhibens illud qd̄ attrahit ad ipm̄. Et dixit. ligamētū latum est melius: qm̄ magis adheret: ꝛ est plus dilatās. s. min⁹ cōstringens meatus: verū tñ fiat latū ſm ꝙ possibile est oī mēbro: nā illud qd̄ possibile est ex hoc in pectore nō ē sicut illud qd̄ possibile est in manu: qm̄ enī lata sit vitta in manu ꝛ alijs silibus mēbris nō fit bona eius ordinatio sup mēbrū ipsum ꝛ sit ipsi turpis ꝛ feda. Quapꝑ opꝫ vt sis ɔtētus in manu ꝛ silibus de vitta: cuius amplitudo est triū digitoꝝ vsq₃ ad q̄tuor ꝛ mēbra silia in manu sunt sicut focile ꝛ furcula ꝛ istis silia in his nō est possibile ligamētū latissimo si nō ligant cū subtili. i. stricta vitta nō est possibile vt bona fiat ligatio. In furcula. n. nō ɔuenit lata. verū in ligando hmōi mēbra parua est necessariū multiplicare inuolutiones: vt fient loco ligature late.

De q̄litate puluilloꝝ.

¶ De q̄litate aūt puluilloꝝ. dixit Aui. puluillorum fortitudo q̄nq₃ fit vehemēs cū in adiutorio ligamētoꝝ ad faciendū adherētiā: verū tñ dixit ipse puluilloꝝ sunt due species: vna earū est in qua est intentio equare cōcauitatem mēbri in quo ꝑ suppositiōe oꝫ adhiberi studiū vt non cadat in eo ambo. i. inter puluillū ꝛ puluillū foramē: ꝛ vt nō superponat vnus alteri suppositione diuersa: sed equali: ꝛ vt nō bucellent. i. claudant cū eis vlcera si affuerint. Et altera species est in qua est intētio: vt cooperiat ligamētū ꝛ equet eq̄tione scd̄a: ꝛ reuoluat ligamentū ꝛ adhereat: siue adherere faciat ſm eq̄litatē: sic enim nō erit in ligatura locus strictior loco: neq₃ locus melior loco: q̄re faciunt adherere ea astelle adherētia bona: ꝛ opꝫ vt sint margines puluilloꝝ: vbi possibile est: ꝛ ēt sit numer⁹ eoꝝ ſm ꝙ quātitas fracture ꝛ mēbri exigit. Et fortasse dixit Auic. est necīū administrare puluillos puos aliquos quos postea coopiat vn⁹ magn⁹ q̄ eq̄lis ponat sup eos in lōgitudine ligamenti cadentis super locum.

De q̄litate astellarū ꝛ earū longitudine

¶ De qualitate aūt astellaꝝ. dixit Alb. sint astelle de medietatib⁹ cāne late in se formate sapiēter: aut fiāt de ligno: vnde fiūt cribra que fiunt ex pino: aut germio parme aut calingi. Ista. n. ligna hñt tenacitatē qua reddunt astelle meliores ꝛ firmiores. Dixit Aui. opꝫ ꝙ sit sb̄a de qua fiunt astelle aggregans ad duritiē suā tenacitatē ꝛ lenitatē: sicut alcone. i. fag⁹ vel abies. Dicūt. ꝙ est lignū de quo fiūt aste lanceaꝝ ꝛ lignū oleādrite lignū granati ꝛ de silia. Et qdā dicūt. ꝙ astelle de ferula sunt optime. Et dixit Aui. opꝫ ꝙ sit grossius qd̄ est in astella locus q obueniat fracture a duob⁹ lateribus: nā opꝫ vt sit grossius astellaꝝ primū eoꝝ qd̄ sequit latus fracture: aut vehemētiorē ptē fracture: ꝛ sint latera earū subtiliora q̄ sint plenaꝝ extremitatū ꝛ grossoꝝ vel alius plenaꝝ: ne apponat. al's. ne oppositionē faciant in eis conglutinatio: imo planū ligamēti. s. interueniat. Et dixit. si ponant astelle a lateribus q̄tuor: tūc erit magis defendēs. s. a remotione plasmationis facte. ¶ Et de lōgitudine astellaꝝ. dixit. A. nō est malū si est eis sup̄fluitas lōgitudinis: qm̄ nō est nocumētum in hoc si capiunt ꝓpe iūcturā ꝑter ꝙ tegant iūcturā ipsaꝫ ꝛ lōgi⁹ lateꝝ ei⁹. i. lōgior extremitas astelle sit ex latere ad qd̄ est motus inclinatiōis mēbri: vt magis defendat latus illud applicatione: cū hoc tñ ponat taliter ꝙ nō grauet: neq₃ premat vehemēter rē: ꝛ vt nō minuant ab illa extremitate longiori ligamēta diminutione plurima: qm̄ fierēt astelle cōprimētes: imo si videris aliqd ex hoc oppone te cū diminutiōe eius qd̄ inueneris donec inuenias eq̄litatē. ¶ Et dixit non opꝫ vt astelle obuiēt mēbro denudato: siue loco denudato sꝫ ꝑ quē nō est caro: imo est locus neruosus ossuosus: imo vt qdam dicūt plumaceoli sub eis locati superent longitudinem astellaꝝ: vt nō obuiēt mēbro sine medio: ne mēbrū ab eoꝝ extremitatibus ledat: ꝛ si plumaceoli nō potuerunt puenire vsq₃ ad locū extremitatū astellaꝝ: tunc ad defensionē mēbri ponant duo plumaceoli de stuppis vel pāno lini veteris in circuitu mēbri vbi extremitates astellaꝝ attingunt. Et relideant sub eis: ne in alia pte ab extremitatib⁹ astellaꝝ mēbrū ledi possit.

De mō ligatiōis i ꝓcessu.

¶ De mō aūt ligatiōis fracture in processu. dixit Gal. vbi. s. si in septimo die locū ab apate liberū esse videris eius signū est: q₃ minus carnosū est q̄₃ fuerit prius ſm nām tūc appone fruitula. i. astellas de ferula vel palma hñ. dolatas ꝛ politas: hoc aūt facere in principio nō erat ɔueniens: ne dū erat timor de apate cū astellis iprimeret loc⁹: sed post septimū diē imo quocūq₃ tpe nō fuerit timor de apate cum eius ablata ꝑ subtiliationē regiminis: ꝛ ꝑ eūationē ꝛ diuersionis ꝑmissionē: eo ꝙ nihil aliud: nisi sola fractura remanet in ɔsideratiōe medici: tūc decēs est vt firmet plasma ꝛ ɔseruet qd̄ facit ligatura cū astellis. ¶ Dixit Auer. coll. 3. 7. si prima septimana secur⁹ ab apate fact⁹ erit: tūc nō solū sufficiūt fascie: imo astelle cū eis adiūgēde erūt. Dixit Ras. q medent hoc nostro tpe fracturis prima septimana astellas nō apponūt ꝙ motu apatis vetat hoc: ꝛ q₃ in prima septimana nō timemus ꝙ mēbrū fiat tortū: sed hñ apa timemus. Et dixit Ras. ꝙ fractis ossibus medici tpis nostri apponūt astellas in principio in extremitatibus mēbroꝝ qbus mēbra ligant cū farina ordei: ꝛ albumine oui: ꝛ sic dimittūt donec ɔualescūt. Et mihi vr. dixit ipse ꝙ illi q sic curant casualr euadūt: facta aūt ligatione conuenienti mēbrū locari oꝫ vt quiescat. ¶ Dixit Alb. post equationē ꝛ decētē operationē ad hāc stricturā illius mēbri. s. cū ligatura vt dictū est administra quietem ꝛ tranquillitatē ꝛ moue infirmū sup hoc: ꝛ fac ipsuꝫ cauere: vt nō moueat mēbrū restauratū in hora suaꝝ vigiliaꝝ ꝛ somni sui: ꝛ apud agitationē suā ꝛ reuolutionē suaꝫ apud egestionē ꝛ oēs motus suos dicūt ꝙ quies valet tpe vigiliarū ꝛ somni. ¶ Dixit Gal. semp ad hoc intende vt mēbruꝫ quiescat: sed dū vigilat eger obediēs ad hoc erit: dū vō dormit nullatenus illud obseruare valebit maxime si fuerit de illis q in somno exercent actus vigiliarū: quapꝑ oportebit ligamētū taliter aptari: vt q̄uis eger in somno se moueat mēbrū fractū a motione penitus obseruet. s. ne lesionē inde recipiat. ¶ Oꝫ aūt mēbrū fractū vt quiescat sic situari: ne in situatione sua dolorē patiat: situet ergo sic. ꝙ in tali situ eger possit illud diu tenere quietū. Dixit Alb. caueat ne sit in positiōe mēbri dolor: qd̄ est: q₃ qñ sentit in dispōne penes mēbrū dolorē aut lesionē: tūc oꝫ vt ꝑmutes ipm̄ ad dispōnē aliā ab

De situatiōe mēbri fracti post ligationem.

illa cū qua nō sentiat dolorē: ꝛ caue cuꝫ illo vt sit positio illa alis equalis ꝛ recta: vt nō accidat in mēbro tortuositas. Dixit Gal. vt igit in positione mēbri nullū dolorē hēat talr situet vt lacertus vena ꝛ arteria: ꝛ q̄libet ꝑticula eius rectere ſm suos modos apte sint: ꝛ sit q̄libet in nāli positiōe quā habebat in sanitate: qm̄ si reducte fuerint he ꝑticule ad aliā figurā innālē: tūc medic⁹ aut ligaturā faciet laxā aut strictā. si laxā: tūc ipsa nō seruabit plasmationē: ꝛ maxie q₃ lacert⁹ nō in nālē positionē suā reduct⁹ mouebit vt ad nāle redeat. ꝛ i tali motu replasmationē fracture destrueret. Si vō stricta: tūc ēt lacerti mēbri fracti nō existētes in nāli positiōe eoꝝ mouebunt vt ad nām redeāt: sꝫ ipediti a ligatura stricta patientur dolorē ꝛ lesionē resistētia. ¶ Manus igit. dixit Gal. sumēs manū ꝑ brachio ɔuenienter situat si suspēdat ita ꝙ planta eius vētri adhereat: ꝛ sustētaculo aliq̄ regat: hoc. n. sumptū est a ɔsuetudine: nā mēbrū sic situari oꝫ vt ɔsueuit: manus aūt ɔsueta est cū palma vti ad pectus ꝛ nō pte siluestris neq₃ ēt oꝫ eleuari ad sup⁹ vsus caputicū de eius ɔsuetudine sit sic nō esse. iacēte itaq₃ plāta man⁹ adhereat vētri: sꝫ in sedēte ꝛ erecto oꝫ alti⁹ ad pect⁹ eleuari ꝛ sustētari ꝑ suspēsoriū collo appositū: qd̄ suspēsoriū totū capiat brachiū ꝛ cubitū: apposita enīꝫ man⁹ ventri in sedēte ꝛ erecto nimis maneret decliuis: ꝛ eēt cā deflux⁹ humoꝝ ad ipsaꝫ: vbicūq₃ ergo manus collocet plāta ei⁹ oꝫ eē v̄sa vētri vel pectori ꝛ nō ad dorsum ei⁹. ¶ Et dixit Gal. ꝙ pes rectus. i. crus fractū ēt valn⁹

situat: sed remaneat extēsū: sustētatū tñ sup aliqđ molle vt
sup culcitrā. Et dixit Gale. 3. sui antidotarij. ⁊ ponit͛ a Rabi
in. 5. pticu. cū vis manū vel pedes solidare fac instrm̄ silē illi
mēbro itra qđ illud mēbrū pmaneat: ⁊ sit instrm̄ illud p̄di-
ctū: tñ paratū put psona ipsa tpe sanitatis incidere ↄsueuit:
⁊ hoc io q: ex hoib⁹ aliq forma lata: ⁊ aliq forma stricta se
quottidie calciāt ⁊ fractura pedis idiget forma tali vt ex mo
tu ipsi⁹ mēbꝝ nō allidat͛. ℭ De tpe aūt durationis ligature ⁊
solonis eiusdē Auic. q̄rti gnta. inuit ligaturā: siue in pn°: si-
ue in pcessu factā oportere soluere: qñqꝫ regulariter ⁊ electi
ue: ⁊ qñqꝫ coacte: ⁊ solō reglāris et electa est illa ad quā fa-
ciēdū nō incitāt aliq̄ accidētia molestātia: et hāc Aui. voca-
uit solonē electiōis: et hoc q solō si fuerit fcā ligatura in pn
cipio pp phibere fluxū humoꝝ tpe quo flux⁹ cessauerit: q̄m
post cessatonē flux⁹ talis ligatura nō hꝫ amplius locū: et si
ampli⁹ teneret͛ esset nociua: q̄re dꝫ solui et pmutari ad liga-
turā: cū q̄ fit attractio nutrimēti: tps aūt in q̄ sedat͛ fluxus si
corp⁹ nō fuerit multū repletū et fuerit regulr̄ curatū est tps
vij. dieꝝ: et qñqꝫ extēdit͛ vltra eos: qñqꝫ paꝝ: et qñqꝫ mltū:
ita vt qñqꝫ extēdat͛ vsqꝫ ad. xxj. diēs: cognoscit͛ aūt tps dissolu
tiōis ligature p̄dicte ex hoc q null⁹ dolor tumor vel inflatio
manifesta in mēbro sentit͛: tūc. n. instat tpe gn̄atiōis pori sar
coydes: q̄re amouēda est ligatura pria et fiēda ē altera: cui⁹
ps superior nō est arta: sꝫ aliq̄liter lata: vt possit nutrimētū
trāsire vsqꝫ ad locū fracture: q̄ ēt solui nō dꝫ: nisi post longū
spaciū. Dixit Aui. diu remaneat. dicūt gdā. s. vsqꝫ ad diē vi-
gesimū aut ppe ipꝫ nō a principio fracture: sꝫ a die fractiōis
ipsi⁹ ligature. ℭ Dixit Alb. ↄsidera. si nō accidit dolor: neqꝫ
prurit⁹: neqꝫ mouet͛ os fractū ex loco suo in q̄ fuit replasma
tū: tūc nō soluas ligaturā in dieb⁹ multis. ℭ Solutio autē
ligature coacta est illa ad quā faciēdū incitāt accidētia aliq̄
molestātia superueniētia vel suspecta superuenire. De hmōi aūt
accidētib⁹ pōt esse dolor ex vehemētia stricture et prudor in
loco et suspitio de destructiōe replasmationis pp nimiā laxi
tatē ligature: et hoc maxime in pria ligatura: et superflua q̄nti
tas nutrimēti adueniēs mēbro fracto: aut ipsius q̄ntitas di-
minuta: ⁊ hoc maxime in scda ligatura. ℭ De hac solone li
gature loquēs Gal. 6. de inge. sani. dixit q Hyp. p̄cepit solui
ligamētū oi tertia die: q: non sum⁹ securi qn eger angustia ⁊
ira cōmoueat͛: aut pp pruritū eueniētē: eo q coopertus non
hñs hoc in vsu: aut qm ea q̄ illic clausa sūt sub ligatura non
hñt aditū exeūdi qbus remanētib⁹ pruritus oīt͛ nocens: ⁊
aliqñ sanies coꝝ ossiū fractoꝝ corrodit cutē ⁊ vlcera gn̄at.
ℭ Dixit Alb. si accidit ei in loco pruritus vehemēs: aut do
lor magnus inquetus: tunc ppera ⁊ solue ligaturā in hora. i.
statim ⁊ aufer emplm̄ ab eo: siue epithima qđ cū plumaceo
lis posuisti. cūqꝫ solueris: accipe pānū leuē: aut spogiā mari-
nam lenē humidā. i. nō asperā: ⁊ submerge eā in aq̄ tepida ⁊
ablue cū ea locū: donec q̄escat pruritus ⁊ sedet͛ dolor. sup. ⁊
decoquant͛ in ipsa res sedatiue doloris: deinde dimitte mē-
brū q̄escere hora vna: deinde pone sup ipsam lanā succidam
submersam in aceto ⁊ oleo: aut oleo rosaceo: ⁊ liga supra ip-
sum nocte vna: donec sis secur⁹ ab apāte calido: ⁊ q̄escat in-
flāmatio mēbri ⁊ sedet͛ dolor ei⁹. Deīde itera ipm̄ ad strictu
ram cū ligatura subtili ⁊ cū pāno subtili. i. nō multaꝝ inuo-
lutionū. Et empl̄m sit puū ⁊ nō ↄstringas ligaturā ↄstrictio
ne tua prima minus: ⁊ hoc totū fit vt nō supercalefiat itera-
to mēbrū ⁊ redeat pruritus ⁊ dolor. q si fomentatio p̄dicta
fuerit altera vice opportuna fiat illud in septima die: q si ex
sanie vel altera re vlceratio superueniat loco curet͛ cura fractu
re cū plaga. ℭ Dixit Alb. si vides q apā ⁊ rubor ⁊ inflatio
⁊ dolor: ⁊ alia accidētia iā remota sūt penit⁹: ⁊ indiges ēplo
⁊ strictura. s. maiorib⁹: tunc itera illud sicut fecisti in p̄mis
eq̄lr. q si nō accidit mēbro aliqđ coꝝ q̄ diximus: tūc non sol-
uas ipꝫ: nisi post tres dies: aut q̄tuor vl' qnqꝫ ⁊ septē: ⁊ qñqꝫ
dimittit͛ q̄draginta dieb⁹ ꝭm q apparebit tibi: ⁊ p̄cedē: do-
nec qñ adheret fractura et approximat coagulatio carnis

De solone ligature qñ fieri debeat.

sup eā: adde tunc in strictura plusq̄ꝫ fuerit strictura tua tota.
cūqꝫ tpe gn̄ationis pori timeres: ne superflua q̄ntitas nutrimē
ti veniret ad mēbrū: aut diminuta: si diminuta tūc dꝫ solui li
gatura. Et ꝭm Auer. vij. die. sup. aut citius: aut tardi⁹ ꝭm q
timor de illis incitat ad soluēdū: vt si mēbrū minus recipiat
de nutrimēto addat͛: ⁊ si minus diminuat͛. ℭ Dixit Alb. si
video locū fracture iā extenuatū ⁊ exiccatū plusq̄ꝫ opꝫ: tunc
scias q nutrimētū phibet͛ venire ad ipm̄: embroca ergo ipꝫ
cū aq̄ tepida apud oēm vicē qua soluis ipm̄: ⁊ sit in oib⁹ tri-
bus dieb⁹: ⁊ alleuia tūc stricturā paꝝ: fomētatio aūt p̄di-
cta dꝫ fieri cū aqua tēperate caliditatis tādiu quousqꝫ mem
brū rubere incipiat: ⁊ tūc ab ea desistat: p hanc enim opatio
nem currit nutrimētū ad mēbrum: ⁊ sanat͛ velociter: si vero
locū grossiorē debito inueneris scias q nutrimentū plusq̄ꝫ
cōueniat mēbro pfluit: tūc fiat fomentatio diminutiua nutri-
mēti: ⁊ hec est duplex: vna q̄ fit cū aqua paꝝ calida modico
tpe ita q desistat ab ea anteq̄ꝫ membrum rubere incipiat: sic
enim facta aliqualē humiditatē supficialē a mēbro resoluit:
qua resoluta ptes supficiales iuuatiue attrahūt nutrimentū
a ptibus pfundis: in qbus est fractura: vñ minuit͛ nutrimē
tum loco fracture: alia est q̄ fit cū aq̄ multū calida: ⁊ multo
tpe ēt postq̄ꝫ mēbrū rubuerit que fomētatio q̄uis in p̄mis
māam attrahat: vñ mēbrū rubet ⁊ inflat͛: tñ ↄtinuata diuti⁹
istā māam resoluit ⁊ ↄsumit: vñ mēbrū rubuit ⁊ tumuit: ⁊ nō
solū illā: sed ēt māam nutrimētalē supficialē exiccat: ⁊ a pfun
dis attrahit: vñ nutrimentū a loco fracture minuit͛. ℭ De
p̄dictis dixit Gal. eodem. 6. de inge. sani. si ossi nimia siccitas
euenerit: oi tertio vel q̄rto die semel fomentabis: donec loc⁹
inflatus ⁊ rubeus fiat. Cū vero opꝫ mēbrū desiccare pter
nimiā humiditatē quā hꝫ hoc fiat: aut cū ligamēto phiben
te influxū: aut si ligamēto nō obediat cū suaui vel forti fomē
to: sed suaue fomentū dꝫ cessare preterq̄ꝫ fluat aliqđ ad illud
qđ fomentat͛: mā dissoluta p ipm̄ que extrinsecus est humi-
ditate q̄ intrinsecus latet paulatim dissoluet͛: ⁊ hmōi dissolu
tio est [illegible] in [illegible] cū ligamēto expellenda est.
q̄ꝫ fortis vero fomētatio magis dissoluit q̄ꝫ attrahat. Si q̄ꝫ
dixit Gal. cū ligamento mēbrū cōprimere volueris ⁊ attra-
here extrema ligaminis cōstringant͛. ℭ Si aūt ossis fractu-
ra cū vulnere carnis vel cutis: aut cū vlceratione fuerit: siue
ad fracturā successerit: tunc ad ligandū talē fracturam. dixit
Gal. vbi. s. q opꝫ pānū longū haberi. i. cū lōga fascia fascia
re: sicut p̄cepit Hyp. ⁊ totū hoc vt tota ligatura bona possit
fieri. Sed tñ dixit ipse dꝫ vt pānus in vino pōtico nigro pri⁹
infundat͛: ⁊ p̄cipue in estate: qm̄ si cerotū tunc tpis inducat͛
sup loco maxime vulneris cā putredinis fiet. ℭ Dixit Alb.
in fractura cū vulnere cōplet͛ restauratio tua: tūc submerge
pānū in vino pōtico nigro: q: est magis stipticū ⁊ nō ponas
sup vulnus cerotū: neqꝫ aliqđ in quo sit oleū. sup. aut pigue
dome faciat accidere putredinē ⁊ corruptionē. Et dixit. dꝫ
tñ vt taliter fasciet͛ q nō cooperiat orificiū vulneris carnis:
⁊ si acciderit vt cooperiat͛ pp hñ fasciare: tūc dixit Alb. opꝫ
vt incidas cū forficib⁹ foramen inuolutionis ꝭm q̄ntitatem
vulneris vt dimittas vulnus totū detectū. ℭ Dixit Auer.
colliget. 7. si fractura cū vulnere carnis existat necesse est vt
orificiū vulneris remaneat apertū: etenim ligatura dꝫ lōgo
tpe dimitti: ne soluat͛: ⁊ interim opꝫ ad curā vulneris atten-
dere: qđ minime fieri posset ligatura ipm̄ cooperiente: ⁊ attā
ad hoc vt nō alteret͛ vulnus ab aere dꝫ vt teneat͛ coopt̄ū: si-
cut tenent͛ alia vulnera cū aliq̄ fascia q̄ faciliter possit solui:
vt mediceт͛ vulnus. In mō aūt ligādi hmōi fracturam. dixit
Alb. caue oi cautela ne stringas vulnus cū fractura: multo-
tiens. n. faciūt illud stolidi ⁊ fecerūt incidere sup infirmos
aut mortē: aut corrodentē. s. herpetē. Alin zuchere nō. i. cancre
nā ⁊ filias: sꝫ sit strictura tua leuis mollis diuersa a strictura
alioꝝ fracturaꝝ. Et dixit. q si vulnus est malū ⁊ magnum:
⁊ times super ipm̄ aliquo ex accidentibus malis: ⁊ inuenis
dolorē in loco suspensū: tūc nō opꝫ vt ponas sup locū aliqđ.

De mō ligādi fracturā factā cū vulnere carnis vl' cutis.

Caue ne stringas vuln⁹ fcm̄ cū fractura: sicut faciūt stolidi medici.

les:sed fac ei īuolutiões ex pānis duris loco astellaꝝ ⁊ strin
ge ipm cū eis. Cū aūt post vnū diē aut duos vides vuln⁹ in
cipere:vt in eo gñet pus:tūc dixit ipse aufer desup eo pānū
illum quē posuisti cum vino:deinde administra licinia ⁊ vn
guenta cōuenientia:sicut tetrafarmacū ⁊ silia:tunc conuenit
tibi vt soluas ligamētū.s.vulneris:⁊ considera vulnus in oi
die mane ⁊ vespere:donec ꝯsolidet̃ ⁊ sanet̃:⁊ opꝫ vt ꝑparet̃
mēbrū taliter vt currat ex eo pus ad inferiora cū facilitate:
dicunt.si aliqñ ligatura ad attrahēdū nutrimentū ad mem-
brū tenue:qd̄ īpinguatōe eget ⁊ differt ab alijs ligaturis. di
xit Aui.in.3.sui antidotarij:⁊ pōit̃ a Rabi in.15.ꝑticu.in ru
ptura ⁊ plaga oꝫ egrū sentire ligaturā ī loco egritudis ma-
gis ⁊ ī extremitatib⁹ suis min⁹:sꝫ ī ligatura ꝑ quā volum⁹
mēbꝝ īpiguare:tūc oꝫ eē supra mēbꝝ tenue mollis ⁊ supra
mēbra sana dura:vt sanguis possit ad mēbꝝ tenue ꝑuenire.

¶ De sutura vulnerum. Cap.xlviij.

Actores duas cās adduxerunt propter quas debēt vulnera suiri:vna est
ꝑꝑ sanguinē fluentē restringēdū: ⁊ de hac dcm̄
est supra in caplō fluxus sanguinis ex vulnere:
alia est cā ꝑꝑ manutenere labia vulneꝝ reducta
ad cōtiguitatē debitam in ipsa cōtiguitate vt melius ⁊ citius
cōtineant̃ ⁊ vniant̃. Queciūꝗ itaꝗ vulnera possunt in redu
ctione bona labiorū seruari cū ligatura simplici:aut cum ea
⁊ adiutorio puluilloꝝ:nō debēt suiri eo ꝙ sutura nō pōt fieri
sine inductiōe doloris ⁊ maiori feditate cicatricis remansu-
re. Solum ergo eget̃ sutura in vulneribus quoꝝ labia non
possunt aggregari sola ligatura vel ligatura ⁊ puluillis: ⁊
talia sunt vulnera magna:⁊ maxime eaꝗ in latitudie mēbri
cadūt:q̄.n.cadūt in lōgitudine mēbri ꝭm pl̄m non egent vt
suant̃:nisi magna valde fuerint:aut nisi voluerit medic⁹ ea
suere ad decorē cicatricis:vt qdā dicūt. ¶ Dixit Gal.3.de in
ge.sani.dico si vulnus in latitudine lacerti fuerit nec io eius
labia multū erūt remota:vñ ꝯuenit vt fortiter ea ꝯiūgam⁹.
Ideoꝗ quedā vulnera oꝫ sui.s.predicta cū magna fuerint ⁊
deinde oꝫ annecti.alb.anactirō nō apponi.i.pānus triplica-
tus reductus in modū plumaceoli triāgularis figure. vuln⁹
v̄o qd̄ fit in lōgitudine lacerti si ligamētū incipiat ab vtroꝗ
capite:nō oꝫ suī:aut apponi anactiron aut paꝝ sui. ¶ Dixit
Aui.si fuerit loc⁹ declinis in vulnere magno.s.q: fuerint la-
bia vehemēter declinātia a seinuicē distātia:tūc vltra ligatu
rā cū puluillis īdigebis sutura ēt:vulnus tñ cadēs in lōgitu
dine min⁹ eget illo.s.vt suat̃:cū.n.cadit vulnus in lōgitudie
ꝭm sitū villoꝝ mēbri dixit ipse:tūc ligamē sufficit ⁊ aggre-
gat ipm decēter:sꝫ qñ cadit in latitudine īdiget vt suat̃: qm̄
qñ cadit in latitudine villoꝝ mēbri:q: cadit ꝭꝫ ꝯriū sit⁹ eoꝝ
labia magis abinuicē separant̃:q̄re ad hoc vt ꝯiūcta ꝑsistāt
egēt fortiore q̄ꝫ sit ligatura:⁊ talis est res sutura. Et iō scias
dixit. A. ꝭm sūmā ꝙ vulnera q̄ cadūt in latitudine lacerti sūt
digniora vt labia eoꝝ sint vehemēti⁹ elōgata:quaꝑꝑ sunt fa
ciētia maiorē necessitatē ad ꝑscrutādū subtilr̄ in aggregādo
labia:⁊ ꝑꝑe si ceciderit in carne diminutio.s.aliq̄ ꝑua valde
⁊ q̄si imanifesta sensui:sicut aliqñ ꝯtingit in vulnerib⁹ sanā-
dis ꝭm ꝑmā intētionē vt supra patuit. Et rō est:q: vbi ē aliq̄
diminutio carnis magis eget̃ retinēre labia vnita vt fiat in-
carnatio q̄ꝫ vbi nulla est fcā carnis diminutio. Et dixit. A. si
sectio magna fuerit:ita vt nō currāt extremitates.i.ita vt nō
obediāt extremitates ei⁹ reductiōi ad ꝯiūctionē:qm̄ sūt elō-
gata ⁊ fcā figure rotūde vel alteri⁹ figure diuerse ꝑꝑ elonga
tionē a se inuicē:tūc eius cura est sutura. ¶ Ex dictis appa-
ret ꝙ sutura ꝑdicta nō est necessaria:nisi in vulnerib⁹ q̄ de-
bēt ⁊ pñt curari ꝑ viā prime intētiōis:qm̄ in alijs sutura pre
dicta q̄ sit stricta sic vt labia adinuicē ꝯiūgant̃ in eis ēt noci
ua eēt:q: īpediret debitā mūdificationē eoꝝ: ⁊ ipsa egēt mū
dificatiōe ⁊ carnis gñatiōe nō incarnatiōe vt supra patuit:q̄ꝫ
uis aliqñ in hmōi vulnerib⁹ ligatura fiat nō vt labia ꝯiūgan
tur:sꝫ vt labia multū elōgata aliquātulū adinuicē approxi-
ment̃ an̄q̄ꝫ suere incipiat ꝑinde ne aliqd̄ extraneū ꝑter nām
inter labia vulneris remaneat:pri⁹ enīꝫ vuln⁹ mundifica ab
oi extraneo:deinde labia eius adinuicē applica iuxta sitū nā
lem q̄ꝫtū possibile fuerit:⁊ festina suere vuln⁹ q̄ꝫ citius pote
ris:ita vt sues ipm dū adhuc est sanguinolētū: ⁊ ab aere mi
nime alteratū: ꝙ si in hoc erratū fuerit ⁊ nō fueris tūc tpis
supuocatus ⁊ pñs necesse est vt ante suturā vulnus cum ali-
quo instr̄o aliqualr̄ scarifices ⁊ frices:donec sanguis ad ipꝫ
defluat ⁊ renouet̃: ac si in principio recēs cūꝫ suo sanguine
fuerit:⁊ hoc iō vt mediāte illo sanguine labia vulneꝝ meli⁹
aggregent̃ ⁊ ꝯglutinent̃: q̄ꝫuis ꝯglutinatio eoꝝ:nec ita leui
ter:nec eq̄ cito fiat in vulnerib⁹ sic reuocatis:sicut in eis q̄ in
sua recētia cum ꝑrio sanguie sūt:⁊ iō q̄ꝫto vulnera recētiora
suant̃ tāto citius ⁊ meli⁹ curabunt̃. Et scias ꝙ in vulnere re
nouādo si patiēs nō tolerauit ei⁹ renouationē:tūc nō sui: sꝫ
curari oꝫ cura vlceꝝ. ¶ Cūꝗ suere volueris.dixit auctor cō
pēdij vide ne ignorāter suas:sicut qdā faciūt q totū vulnus
cū vno filo suūt:nā cū in hmōi sutura filū in aliq̄ ꝑte rūpit̃
mox totū illo mollificato vuln⁹ dissuit̃.sꝫ tu hoc mō facias.
prius vtraꝗ sues extremitatē nodū in eis faciens:postea ex
vtraꝗ extremitate dimisso vnius digiti spacio sue ⁊ nodos
fac:deinde in medio sue ⁊ nodū fac:⁊ hoc fit vt superiori vel
inferiori extremitate enodata ⁊ dissoluta alie ꝑtes sine ꝑma
neant. ¶ Pro q̄ꝫtitate āt pūctoꝝ imittēdoꝝ sui oꝫ: ⁊ si qdēꝫ
fuerit suēda ꝯsiderāda est vulneris magnitudo.siue proprie
ipsius lōgitudo. Si.n.ipsi⁹ lōgitudo fuerit vni⁹ digiti trans-
uersalis sui nō oꝫ:q: ei sufficit ligatura. Si v̄o lōgitudo eius
maior fuerit sui oꝫ:⁊ siqdē fuerit lōgitudo eius duoꝝ digito
rū trāsuersaliū:tūc sufficit ei vnū pūctū: ⁊ si fuerit triū digi-
toꝝ:tūc sufficiūt duo pūcta:⁊ si q̄ttuor digitoꝝ tria:⁊ sic vlte
rius ꝭm dcm̄ modū. Et si qdē vnū pūctū solū necessariū fue-
rit oꝫ fieri in medio vulneris directe si non fuerit ꝓhibēs:vt
neruus vena vel arteria:nō.n.oꝫ pūctum imitti si aliqd̄ ꝑdi-
ctoꝝ mēbroꝝ affuerit:sed oꝫ ab illo aliqualr̄ elongari. Et si
duo pūcta hñt fieri partiat̃ lōgitudo vulneris in tres ꝑtes:
⁊ si hñt fieri tria partiat̃ in q̄ttuor ꝑtes ⁊ sic vlterius: ⁊ di-
cunt.qñ hñt fieri tria pūcta:tūc fiat primo pūctuꝫ in medio
vulneris:deinde fiat in quolibet eius extremo vnū:⁊ si hñt
fieri q̄ttuor:tūc fiāt primo duo media:⁊ si hñt fieri qnꝗ: tūc
fiāt prius duo extrema:deinde punctum medij:deinde fiant
alia duo ab vtraꝗ extremitate medij vnū: ⁊ sic̄ in quocūꝗ
vulnere hñt fieri plura pūcta q̄ꝫ qnꝗ fiāt prius duo extrema
deinde fiat pūctū medij: deinde alia ex vtroꝗ latere medij:
nisi lōgitudo vulneris valde magna fuerit:qm̄ tūc ante pun
ctū medij debēt fieri ab vtroꝗ extremo duo pūcta vel plura
ꝭm longitudinē vulneris anteq̄ꝫ fiat mediū:⁊ mēsura spacij
remanētis inter q̄libet duo pūcta oꝫ esse eq̄lis nō multū am
pla:⁊ nō ꝯtineat labia ꝯiūcta:neꝗ ēt multū stricta vt nō ac-
cidat fissura in labijs. Cūꝗ vis pūctum facere acum ex vna
parte imitte:⁊ q̄ꝫ citius poteris ꝑfora ambo labia vulneris.
Et sunt ex hoībus q labiū vulneris oppositum ei ꝑ qd̄ acus
imittit cū aliquo instr̄o infirmo cōcauo:firmo vt fortius iu-
uet ad ꝯstringēdū labia:⁊ vt citius ⁊ facilius fiat ipsius ꝑfo
ratio:cōcauo aūt vt ꝑ eius cōcauitatē trāseat acus:ꝗ perfora
uerit. ¶ Dixit auctor cōpendij.sutura nō oꝫ esse multuꝫ for-
tis.i.stricta:nec multū debilis.i.laxa:si enim sic sit stricta:ꝑt
dolorē gñet faciet calrē apa ⁊ tumores:si aūt multū sit debi
lis ꝑtes vulneris non bñ ꝯiūgere poterit:oꝫ ergo esse medio
criter stricta:vt ex ea quēdā paruū dolorē sentiat patiēs. Et
oꝫ vt sutura fiat cū acu lōga subtili vel angulāte aciei fcā de
calibe puro ⁊ mūdo:⁊ fiat cū filo de sirico nō multuꝫ tortos
q: filū nimis tortū:q̄si cardosum adiuuat ad scindendū car-
nē:non tñ ēt oꝫ esse nimis molle ⁊ tenue: ne rūpat̃ cū sit eo
mediāte reductio ⁊ cōiunctio labioꝝ:sed oꝫ esse mediocre in
tortuositate ⁊ eius ꝯnoꝝ non oꝫ esse nodosum: sed equale
ꝑ totū:⁊ oꝫ in fortitudine.siue grossitie ⁊ subtilitate esse ꝓ-
portionale vulneri in magno ⁊ ꝓfundo fortius ⁊ grossius:

De q̄ꝫtita te pūctoꝝ cā ꝯtinue q̄ꝫ discre ta.

De sutu re stricta ra ⁊ ꝑtura durate.

in sup̄ficiali vо ⁊ ꝑuo tenuius. ⁊ q̄ꝫto magis labia fuerit elō
gata ⁊ distincta tāto dꝫ esse forti⁹ ⁊ grossi⁹ ⁊ ecōuerso. Dꝫ āt
acus imitti labijs ꝓfundi⁹ ⁊ min⁹ ꝓfunde ſm ꝓfunditatem
vulneris maiorē vel minorē: ⁊ ſm locū vulneris ⁊ acceptio
nē ꝑsone. ¶ Dixit Raſ. 13. ꝯti. ſi accidat vuln⁹ in latitudine
occupato itrinsec⁹: tūc in ꝓfūdo sui dꝫ: qm̄ nisi suat̄ ꝓfūde
vt bñ ꝯiūgant̄ labia: ſꝫ solū extremitates suant̄ nō ꝯglutina
bit̄ in toto: qꝛ nō in ꝓfūdo: ⁊ iō sutura dꝫ fieri ꝓfūda. Et. A.
dixit. ſm mēsurā ꝓfūditatis vulneris dꝫ esse ꝓfūditas sutu
re. Et dixit. cū ipsa hꝫ fieri ꝓfūda: tūc ipsa erit cognitio i ad
ditione anotomie loci illi⁹: ⁊ digni⁹ ⁊ meli⁹ fiet si fiet ad eaꝫ
fiendā additio in ꝯsideratiōe anotomie loci illi⁹. ſ. vt scias ex
anotomia si in loco vbi hēs pūctū facere sit neru⁹ vel aliud
īpediēs: vt nō cadat pūctuꝫ qȯ facere vis sup arteria vel ve
na magna neruo vel chorda: imo si fuerit opꝫ vt discedat a
loco illo: ne ex pūctura illi⁹ sequat̄ morb⁹ deterior primo: ⁊
sutura faciei ⁊ alioꝝ mēbroꝝ q̄ se aspectui prōpte repn̄tant
dꝫ delicatius ⁊ subtili⁹ ⁊ magis sup̄ficietēn⁹ fieri: ⁊ filū ꝑso
naꝝ nobiliū q̄ꝫ alioꝝ mēbroꝝ ⁊ rusticoꝝ. cū ergo pūctū fe
ceris: tūc extremitatē fili inuicē duab⁹ inuolutionib⁹ necte:
deinde scinde filū nō multū nodatiōi ei⁹ ꝓpe: nec multū a lō
ge: ſꝫ q̄ſi q̄ꝫtitate duoꝝ vel triū digitoꝝ. deinde ꝯsilr̄ fac aliō
mō dcō interposito i medio cuiuſq ſpatio vni⁹ cōis digiti in
dicis trāsuersalis. ¶ Fcā sutura decenter dꝫ ligari ligatura
decēti appositis puluillis ad hoc vt pūcta ⁊ plumaceoli nul
laten⁹ valeāt cōmoueri. Et dicūt. ligatura nō soluat̄ vſq in
tertiū diē si dolor ñ supuenerit loco. ¶ Et sutura absq solo
ne ei⁹ dimittēda est si qdē ꝑ icarnationē fuerit fcā quousq
ꝑfecta sit icarnatio: dimittit̄ aūt cōiter a dieb⁹ septē vſq ad
octo vel vltra: nisi ex aliq̄ errore sanies in ꝓfūdo vulneris sit
gn̄ata: qm̄ tūc añ icarnationē soluēda est sutura vt possit sa
nies mūdificari: ⁊ deīde vuln⁹ dꝫ curari cura vlceꝝ. Si autē
sutura fuerit fcā ꝑ approximare labia vlceꝝ multū distātia
tūc dꝫ dimitti q̄uſq labia fuerint in situ in q̄ reducta sūt gera
ta ⁊ firmata sic vt deīceps possit in ea sola ligatura ſuari: qȯ
cōiter fit spacio triū dieꝝ vel q̄tuor dieꝝ: ⁊ ꝓpe: in q̄ tp̄e sa
nies expurgāda gn̄abit: ⁊ deīde dꝫ solui sutura ⁊ cura dꝫ fieri
sicut alioꝝ vlceꝝ. Si vо fuerit ꝑ fluxū sanguis arcēdū q̄ fit
eo mō q̄ pelliparij suūt pelles dꝫ dimitti q̄uſq flux⁹ sanguis
sit sedat⁹: ⁊ tunc dꝫ solui ⁊ more vlceꝝ curari. ¶ Et scias q̄
in hac sutura fiēda nō curat̄ si aliqȯ extraneū vt sanguis co
agulat⁹ vel medicina ꝯstrictiua iter labia vulneꝝ remaneat:
nā solutis pūctis pt̄ illud extraneū amoueri ⁊ vlcus curari.
¶ Dicūt qdā. in sutura fcā ꝑ icarnationē nō dꝫ stuellū i capi
te suture poni: qm̄ est error magn⁹ deducēs vuln⁹ simplex ad
ꝯpositū ⁊ ꝓlōgationē curatiōis ei⁹ ⁊ defedationē cicatricis.
¶ Dicūt. caue ne sup suturā hūidū siue mollificatiuū medi
camē apponas: qm̄ dissolutionē vulneris opat̄. ¶ Cūq̄ dis
soluēdi pūcta tp̄s aduenerit: tūc dꝫ forficib⁹ incidi filū iuxta
nodū fcm̄: deīde labia vulneris firmiter teneant̄ vel apodiē
tur. Deinde capiat̄ nod⁹ fili cū pizicarolis vel alio istro ⁊ ex
hat̄. Et sic cōiter fiat de alijs pūctis: qdā āt ifigūt tastū ꝑ fo
ramē pūcti sub filo inter filū ⁊ vuln⁹: deīde cū rasorio leuit̄
incidūt fila sup tasto ⁊ cū pizicarolis extrahūt illud. ¶ Qui
dā āt modernoꝝ inuenerūt modū leuē ⁊ vtilē in reductione
labioꝝ vulneris ad ꝯtiguitatē ⁊ ꝯseruationē ipsoꝝ in ꝯiun
ctiōe sua p̄terq̄ suant̄ eoꝝ labia. Et mod⁹ est iste: qꝛ accipiūt
puluerē masticis ⁊ farinā molēdini hꝫ ptes eq̄les ⁊ boli ar.
⁊ pulueris corallor. añ. ptē octauā: ⁊ sang. draco. ptē vigesi
mā ⁊ subtilissime terant̄ ⁊ cribellent̄: ⁊ cū albumine oui vl
time agitato sup porphyrio vel marmore more vnguēti icor
porent̄: ⁊ ex hoc toto duas petias lineas liniūt: q̄rū sūt late
ra solida nō laxa: tūc petias sup labia vulneris collocāt vt li
nealiter q̄ſi illis hereāt: ⁊ tūc exiccāt̄ statim: ita vt nō possint
amoueri: ⁊ tūc trahūt extrema petiaꝝ ad quaꝝ tractū labia
vulneꝝ optime ꝯiungant̄ ⁊ suunt ea cum acu ⁊ dimittunt.
¶ De cura vlcerum per secationem. Cap. xlix.

De solo-
ne suture
hoc pun-
ctoꝝ ei⁹.

Lcera q̄ñq secare dꝫ: aut iō vt possit pus
in eis ꝯtētū libere egredi: sicut ma
xime hoc dꝫ fieri: qñ vulnera sūt ꝓfunda ꝯcaua
abscōsa ⁊ cauernosa: vt supra eoꝝ caplis patuit.
De quoꝝ puris extraductiōe. dixit. A. tu facies
illud ꝑ effusiōes ⁊ extraductiōes ipsoꝝ vulneꝝ: siue ipsi⁹ pu
ris: ⁊ hāc extrafusionē ⁊ puris eductionē tu facies ꝑparādo
viā exitui ei⁹ ex subdiuisiōe. i. aptiōe orificij vulneris ⁊ ipsi⁹
dilatatiōe si orificiū vulneris nō fuerit sufficiēs bñ expurga
tiōi illi⁹ aut facies illud ꝯria diuisiōe. i. ꝑ aptionē factā i ꝯrio
⁊ opposito loco orificij vulneris: cū. n. in talib⁹ vulneribus
fuerit orificiū supi⁹: ⁊ nō pōt ipm̄ couēniēs expurgatio pu
ris fieri: ſꝫ retinet̄ in ꝓfūdo: tūc i opposito ei⁹. ſ. iferiori pte
fūdi vulneris dꝫ fieri opatio ⁊ aliȯ orificiū: ꝑ qȯ pus valeat
sufficiēter emitti. ¶ Dixit. A. cū fcm̄ fuerit illud orificiuꝫ in
fūdo vlceris strigat̄ vuln⁹ cū ligatura incipiēdo ab orificio
ei⁹ prio ⁊ supiori ⁊ ꝑueniēdo ad fūdū ⁊ radicē a q̄ deiectio fa
cta ē ꝑ orificiū qȯ fecisti. Et dixit. in pn̄° añq̄ꝫ feceris orificiū
fiat ligatura a ꝯrrio illi⁹: qꝛ. ſ. dꝫ icipe a fūdo vlceris ⁊ tēdere
supi⁹ ad orificiū. Et dixit. A. ponat̄ strictura ligature in pte
supiori in duob⁹ modis sil̄. exponūt qdā. i. in ꝓpīquo āboꝝ
orificioꝝ ⁊ i medio eoꝝ: ⁊ hoc vt ꝑ ambo illa orificia sanies
a ligatura ꝯprimēte expellat̄. Ista tn̄ expositio nō est ad mē
tē auctoꝝ q volūt q̄ orificiū pri⁹ ⁊ supi⁹ debeat ꝯsolidari: ⁊
iō stricte ligari: ⁊ iō exponūt alij ⁊ dicūt i duob⁹ modis sil̄. i.
in ambab⁹ eis pōnib⁹ ipsi⁹ vlceris. ſ. in ea in q̄ ē fcm̄ orificiū:
⁊ in ea in q̄ nēdū ē factū vel in ea in q̄ est sit⁹ nālis ꝯueniēs:
⁊ in ea in q̄ est fcm̄ orificiū. Verūtñ q̄ꝫuis strictura fieri dēat
vt dcm̄ est: nō dꝫ vt in aliq̄ loco sic stringat̄ vt ꝑueniat̄ ex ea
ad dolorē. Aut facies illud. dixit. A. figurā aptā ad cedēdū
qȯ sic sanet̄ mēbrū patiēs tale vuln⁹: ⁊ in tali sissura qȯ ori
ficiū vulneris ponat̄ decliue sic q̄ ex eo pus possit exire: ⁊ aut
dꝫ secare vuln⁹: ⁊ iō qꝛ est strictū in orificio ⁊ amplū i ꝓfūdo:
⁊ tūc timet̄ si dimittit̄ q̄ sic icarnet̄. orificiū ei⁹ ⁊ ꝓfundū re
maneat nō incarnatū: ſꝫ qȯ ꝯgreget̄ in eo pus ⁊ faciat necciū
vt iterato disrūpat̄: ⁊ tūc eligit̄ vt orificiū ei⁹ amplict̄ vt in
carnatio equalr̄ ꝓcedat in fūdo ⁊ orificio. ¶ De hoc mō. di
xit. A. caplo de q̄litate ligādi. inq̄t Gal. qñ fuerit nobis ne
cessariū vt addam⁹ in amplitudīe vulneris: qȯ est strictuꝫ: ⁊
timuerim⁹ q̄ ꝑ ꝓfūditatē ei⁹ icarnet̄ ei⁹ supi⁹. ſ. orificiū: ⁊
nō icarnet̄ ei⁹ ꝓfūdū: tūc necessariū est vt findat̄ sectiōe ꝯue
niēti: aut dꝫ secare vuln⁹. Dixit. A. ibidē. cū mēbrū vulnera
tū in hora vulneris fuerit hꝫ figurā q̄ qñ redierit ad eq̄litatē
suā est nō possibile vt currat ex eo sanies: nec egrediant̄ ipm̄
medicine: ⁊ vt redeat ad figurā suā. ſ. debitā ⁊ aptā purgatio
ni saniei cōmouet dolorē aliū. ſ. quē patiēs tolerare nō pōt: ⁊
tūc fieri aptio in loco ꝑ quē possit sanies effluere ⁊ medicina
introire: ⁊ q̄ñq ē neciū secare vuln⁹ vt possit mēbrū ꝑ ipsiuꝫ
egressū reduci ad locū suū nālē: sicut aliqñ ꝯtigit i penetrāte
vulnere mirach ꝑ qȯ egredit̄ intestinū vt dicet̄ suo cap°. fcā
aūt sectiōe dꝫ ad curā vulneris redire. Dixit. A. ponant̄ sup
ipm̄ q̄ desiccāt sine mordicatiōe nō qdē imediate post factaꝫ
sectionē: nā pri⁹ dꝫ sanguinē sistere: dolorē iniectiōe sedātiuꝫ
sedare: saniē retētā mūdificare: ⁊ mēbrū si qdē egressū fuerit
reducere: ⁊ practicātes cōiter apponūt albumē oui qȯ san
guinē sistit, dolorē mitigat ⁊ fluxuꝫ hūoꝝ ꝓhibet. ¶ Et fcā
sectiōe. dixit. A. rectū est vt nō approximet̄ ei aq̄. ſ. dulcis et
sola: qm̄ si calida fuerit addit in putredinē vulneris: ⁊ si fri
gida incrudat illud ⁊ mordicat: ⁊ si tepida mēbrū debilitat ⁊
relaxat: aq̄ tñ mixta aceto vel alijs medicinis acceptis hꝫ exi
gētiā vulneris approximari pt̄. Aq̄ vо mineralis ꝯueniēter
qbusdā vulnerib⁹ vt supra patuit approximari pōt: ⁊ ꝑ pre
dictā ꝓhibitionē factā de aq̄ dulci sola. ¶ Notāt. q̄ si aliqñ
ꝑ aliquā cām sit neciū egrū in aq̄ dulci balneare: aut ꝑ cō
suetudinē noluerit a balneatiōe abstinere: tūc dꝫ vt mēbruꝫ
vulneratū occultet̄ sub emplis coopertis cum pānis ifusis in
oleis ſm modū coopture q̄ sepet inter aquā balnei ⁊ vuln⁹

Educere
ex q̄ loco
vulneꝝ dꝫ
sit sectio
ad hoc vt
sanies li
bere po
sit egredi

aut fiat defensio eius ab eo quocũq; alio ingenio: ne vulneri approximet aq̃ eius. ¶ Et dixit. A. nõ opʒ ei approximare oleũ siue pinguedinẽ: aut aliqđ vnguẽtoꝝ remollitiuoꝝ: qm̃ hmõi sũt ɔ̃tra curatiõ vulneris in q̃ eget exiccatiõe: ⁊ iõ male opant illi q sc̃a sectiõe apponũt emplm̃ mollificatiuũ fc̃m ex farina tritici vitello oui ⁊ oleo cõi vt rosaꝝ: aut aliud siĺe: qm̃ tale emplm̃ hũectat ⁊ putrefacit. hʒ pdc̃a ꝓhibitio admistratiõis ⁊ vnguẽti mollitiui vbi nõ fuerit cũ vulnere cõplicatũ accidẽs vł morb⁹ exigẽs ex illa vt dolor ad hoc ꝑ ea sedet: aut duritie labioꝝ ad hoc vt remolliat ꝑ ipsa. ¶ Et notãt. q aliqñ in vulnerib⁹ incidit ps carnis vł cutis fʒ maiorẽ pte ei⁹: ipsa tñ remanet applicata vt possit recipe nutrimẽtũ a pte nõ incisa. Dicunt qdã. q: sit medietas cõis digiti trãsuersalis: vel paꝝ pl⁹: vel paꝝ min⁹: ⁊ si sic fuerit ipsa nõ est abscindẽda: sicut stolidi faciũt q abscindũt eã: cũ ex toto nõ sit derelicta a regimine nãe: imo dʒ sui si eget suturare: ⁊ dʒ curari vuln⁹: si đo tã pauca fuerit q si possit recipe nutrimẽtũ: tũc ẽ abscidẽda cũ si possit regi a nã: ⁊ deide curari vuln⁹.

¶ Incipit sũma 2ᵃ tracta. 4ᵗⁱ h⁹ sermõis i q̃ determinat đ solõne ɔtinuitatis in spãli prout particularibus euenit mẽbris.

¶ De solõne ɔtinuitatꝭ eueniẽte vulneri capitꝭ i gñali. Cap. j.

[I]Nquit Aui. tertij. p̃ ca⁹. tracta 3. de plaga ⁊ icisiõe. q separatio. i. ɔtinuitatis solutio eueniẽs in capite: aut est in cute: aut in carne: aut in osse tñ: q eniʒ possit euenire solõ ɔtinuitatis in osse capitis ꝑter q accidat in cute vł carne vel ẽt gingia inf̃e: ⁊ qñq; in oib⁹ pdictis siĺ ⁊ i craneo declarat Aui. Et dixit. q solõ eueniẽs capiti: aut est manifesta itelligẽs de ea q̃ ꝑuenit vsq; ad os: ⁊ dr̃ manifesta illa i q̃ os sensui manifestat. s. sup. aut est occulta. s. sine ossis manifestatiõe: ⁊ siue accidat cuti: vel ẽt carni vel ossi: aliqñ est singularis: aliqñ mltiplex: ⁊ q̃ ẽ mltiplex: aut ẽ ɔtusio carnis ⁊ cutis: aut ẽ ɔtritio ossis: ⁊ vocat illa multiplex. solõ ɔtusiua ⁊ fractura q̃ ẽ cũ ɔtritiõe ẽ duplex: vna in q̃ contritio ẽ multa osse in multas ptes ɔminuto q̃ ex̃hẽde sũt: alia nõ est sic multa: nec ẽt sic vã in q̃ os nõ est ɔminutũ in ptes sepatas q̃ non sũt ex̃hẽde. ¶ Et dixit. A. eadẽ pria tertij. itelligẽs de solõne ɔtinuitatis cranei. q aut ẽ in istimachi. i. cũ ɔtritiõe. sup. aut nõ est ita: ⁊ aut ẽ ita: qđ ossa ex̃hẽda sũt. sup. aut nõ ẽ ita: aut est istimachi. exponit lr̃a ex̃. i. est sic q caro tenet sub os fm pte. sup. aut nõ est ita: aut est alphururati. i. vuln⁹ cũ fractura cranei: ex q̃ exuberat dura mr̃ ad ex̃ craneũ: q: apat i pinguat ⁊ ingrossat: ⁊ fit sicut fucurati. i. fũgus: appet eniʒ dura mr̃ in forma fũgi egrediẽtis ex terra. sup. aut nõ ẽ ita: ⁊ nõ apat ⁊ nõ exuberat: ⁊ ex fractura cranei ẽ q̃ ꝑuenit ad disrũpẽdũ durã matrẽ: aut ẽt piã matrẽ: aut ẽt ad medullam cerebri ⁊ vẽtriculos ei⁹. Vñ dixit. A. ex eis est q̃ fit i matre. s. dura ⁊ q̃ fit in ɔseruantia. s. cerebri: ⁊ sic est pia mr̃: ⁊ sic ex ea alia ẽ penetrãs: ⁊ alia accipit de osse pte puãta q solũ de prima tabella ⁊ alia accipit pte magnã ⁊ ꝑuenit vsq; ad tabellã secũdã vel tertiam: ⁊ cũ hoc q accidit solõ ɔtinuitatis craneo a pte exteriori modis dictis est ẽt cũ accidit ei ex pte interiori ꝑter q̃ꝫ appareat exterius ⁊ accidit craneo siĺe ei qđ accidit ligno vel teste sicce dure q̃ qñ ꝑcutit ab extra rũpit ⁊ ex ista est q̃ intus ꝓpellit frusta acuta vel nõ acuta: ⁊ ex ea est in q̃ non ꝓpellunt. ¶ Dixit Pau. ⁊ filr̃ Haly. q fractura cranei manifesta hʒ tres spẽs: vna est in q̃ manifestũ frustuʒ ossis est amotũ solũ fm supficiẽ eius nõ ex ꝓfũdo: ⁊ accidit sep a re incidẽte q̃ eo mõ incidit q̃ ascia qñ cũ ea frustũ abijcit a superficie ligni: ⁊ pp hãc siĺitudiñẽ ab Alb. vocat ascialis. sc̃da est in q̃ ẽt manifestũ frustũ abijcit ab osse: non tñ sic supficialiter: sʒ accipit magis a pte ꝓfũda: non tñ sic q penetret: q̃ ẽt fm plm̃ accidit a re incidẽte: ⁊ tertia est fissura capitalis: q̃ lʒ sit occulta visui ⁊ non possit discerni ꝑ sensum: nisi cũ experimento liquoris nig i superimissi. Dr̃ tñ manifesta qñ est cũ detectione ossis. ¶ Dixit Gale. 3. de inge. sani. dico fracturã q̃ est in testa capitis: aliqñ penetrare vsq; in locũ q

Aliqñ accidit solõ ɔtinuitatis ossis absq; solõne cutis.

Cura ɔtusionis siue cũ vulnere siue nõ

est inter vtrasq; ptes cranei: vt iter tabellas: ⁊ aliqñ vsq; ad iteriora capitis: ⁊ dixit. nõnũq̃ꝫ aliq̃ ps ossis separat: ⁊ aliqñ sola in eo fit fractura ⁊ ɔtusio: ⁊ quocũq; solõ ɔtinuitatis acciderit ptib⁹ dictis capitis: ipsa qñq; est pua qñq; magna qñq; medie q̃ñtitatis diuersificata varietate figuraꝝ. aliqñ enim est oblõga aliqñ lata aliqñ triangularis vel q̃dran gularis vel alterius figure. ¶ Diuersificatur ẽt fractura fm cãs pzimitiuas a qbus fit: qñq; accidit a re incidẽte: qñq; a re ꝑforãte: ⁊ qñq; a re ɔtũdẽte: ⁊ qñq; a re ꝑcutiẽte: ⁊ qñq; a re cui obuiat: quocũq; illa res fuerit incidens ꝑforãs vel cõtundens ⁊ quecunq; earum fuerit aut erit simplex aut cõposita cum morbo vel accidente impediente curam eius.

De causis solõnis huius ɔtinuitatis extrinsecis iã pʒ ex dictis. ¶ Et Alb. dixit q cause eius sũt distincte nã ex fractura est q̃ fit ab incisione cũ ense: ⁊ hec ꝑcussio qñq; aufert totũ donec ꝑuenerit ad siphac: qđ est sub osse: aut ensis incidit qddã ossis ⁊ incidit faciẽ eius ⁊ nõ penetrat incisio vsq; ad vltimũ eius: ⁊ ex fractura est q̃ est ɔtritio: ⁊ cã eius est ꝑcussio cũ lapide aut casus sup lapideʒ aut eis siĺia ex rebus ɔtũdẽtib⁹ ⁊ obuiãtib⁹: ⁊ qñq; cã solutiõis cõtinuitatis capitis est intrinseca. s. apa qđ ꝑuenit ad exiturã aut humor corrosiuus corrodẽdo vlcerãs cutẽ vel carneʒ vel gingiã: ⁊ qñq; ẽt ꝑuenit ad corrodẽdũ craneuʒ. Et scias q qñ accidit craneo solõ ɔtinuitatis a re incidẽti vel ꝑforãte extrinseca nũq̃ꝫ accidere põt nisi cũ manifesta solõne cõtinuitatis accidẽte cuti vel carni ⁊ gingie qñ autẽ accidit a re ɔtũdẽte põt accidere sine manifesta solõne cutis carnis vel gingie. vt supra dcm̃ est: ⁊ rõ est: q: res ɔtũdẽs obuiãs capiti soluit ɔtinuitatẽ ɔprimendo ptes ad interius q̃s attingit. Cũ ergo ꝑuenerit cõpressio eius ad craneũ: ⁊ inuenit ipʒ durum non põt ipm plicare: ⁊ ad interius pellere: ideo ꝑcussum ⁊ cõpressum scindit. Cutis aũt nõ frangit: q: mollis est cedẽs cõpressioni illius: ⁊ est hoc siĺe ei qđ accidit in ligno: lignũ enim siccũ: q: nõ est plicabile cũ vehemẽter cõprimitur vel plicat: q: nõ cedit frangit: ⁊ pp dictã cãm ɔtingit q quanto os est siccius nãlr̃ vel etatiue tanto magis ⁊ citius ɔtingit ipsum findi ex occursu cause ɔtũdẽtis: ⁊ cõuerso: quanto minus est siccũ: tãto minus ɔtingit illud. Verũtñ craneo molli vt pueroꝝ ⁊ siĺium qñ accidit eis occursu cãe ɔtũdẽtis vt plicet ad interius absq; q frangat. sicut accidit vasis eneis vel stãneis cũ ꝑcutiunt vel obuiant rei dure: ⁊ ob dictã cãm est qđ craneũ iuuenũ ⁊ senũ sepius ⁊ magis ɔtingit scindi vł frangi q̃ꝫ craneũ pueroꝝ: sicut pueroꝝ craneum magis ⁊ sepius ɔtingit plicari ad interius q̃ꝫ craneũ iuuenũ ⁊ senum: ⁊ pp dictã cãm eandẽ ɔtingit aliqñ craneũ siccũ ab intra frãgi fm q̃dã frusta: q̃ tñ non erunt totaliter separata ab eo qđ tñ ab extra nõ franget: sicut sepe in lignis siccis cuʒ plicant fieri videmus: ⁊ cõtingens ẽt est vt craneũ a re cõtũdẽte frãgatur nõ solũ in loco obuiationis illius: sʒ ẽt in locis ꝓpinquis illi: imo aliqñ non franget in locis obuiationis: sed in alijs illi ꝓpinquis: craneo enim vt dr̃ aliqñ ɔtingit vt in vasis vitreis: q̃ in aliis locis sepe frangunt q̃ꝫ in parte ꝑcussa: ⁊ hoc pp siccitatẽ eius: pp quã ẽt ɔtingẽs est: lʒ raro accidat q craneũ frangat in pte opposita pti cui obuiauerit res cõtundens: vt si obuiauerit pti dextre frãgat in sinistra: q̃uis multi negent hoc dicẽtes q non est siĺe in craneo ⁊ vasis vitreis: qm̃ vasa vitrea sunt subtilia: ⁊ in suis ptibus ɔtinua: ⁊ ab intus existentis vacua: craneuʒ vero satis est grossum: ⁊ nõ est ɔtinuũ: sed ɔtiguũ mediantibus cõmissuris ex plibus ossibus ɔstitutũ ⁊ ab intus plenũ existit. Attñ pdicte rõnes eoꝝ nõ ɔcludunt impossibilitatẽ: qm̃ q̃uis craneũ sit grossum: est tñ siccũ: ⁊ ex siccitate facile frangibile: ⁊ ẽt q̃uis nõ sit vere cõtinuũ: est tñ q̃si cõtinuũ si ɔsiderent cõmissure eius ⁊ q̃uis sit plenũ: non tñ ita qn sit ibi vacuitas pp que illud raro contingit: ⁊ fortasse illi non viderunt hoc per experiẽtiã. Ego autem vidi illud in filio mafi flamemolli: qui cum percussus fuisset in dextro timpore cum claua graui cõtusione

et vuln9 habuit in illo tpe: et scdm sectioe puenienti: in cuius nō fuit repertū craneū in aliq̄ lesū: in vigesimo āt die supuenit ei rigor: et secuta est febris: tūc p̄r iussit iponi emplz capitale: et in die. xxiij. appuit liuedo in opposito timpore et mortificata est ibi caro: et scdm anotoe illi9 carnis reptū est craneū fractū: et tādē mortu9 est. Et dico q̄ ptingēs est et q̄ frāgat craneū nisi in loco pcussiōis: et in loco opposito ei. ¶ Deterior fractura cranei est qn penetrās ad anteri9 deterior ē nō penetrāte. Et de penetrātib9 deterior q̄ puenit ad cerebrū: qm̄ est ex eis q̄ nō sanat nisi raro. Et de puenientibus ad cerebrū. dixit A. vbi.s. cū incisio nō puenit ad vētres cerebri: s3 ad terminū velaminis subtilis ad p̄tē cerebri supficialē positā sub velamine subtili imediate est magis icolumior: et est min9 piculosa q̄3 q̄ puenit ad p̄tē medullarē cerebri pfunda3 et vetres eius: et p hoc inuit ex puenientē ad vētriculos de q̄ nō cōtigit sanari quē q̄3 nisi nutu dei bñdicti. ¶ Dixit Rabi in. 24. p̄ti. auditui mirabile magnū positū a Gal. 8. de vtili. p̄ti. et est. vidi vir quēdā: cui9 vn9 ventriculo p̄ cerebri pforat9 fuit: quē dñs deus postea eripuit et sanauit: et si vna hora ambo vētriculi prore cerebri pforati fuissent nō vixisset patiēs vno pūcto. ¶ Quidā tñ exponūt textū. A. supradictū sic. cū incisio nō puenit ad vētres. i. ad cōmissuras cerebri: s3 ad terminu3 velaminis subtilis. i. pie m̄ris est magis incolumis: et alij dicūt. pie matris termin9 teneri inclusiue: ve3 ambe iste expositiōes nō sūt ad mētē auctor̄: et sūt p̄ experiētiā: q̄3 ine scdo plus ptineat vitans q̄3 p̄ia: īnuit enī3 q̄ ex incisiōe. s. be cerebri nō cōtingit euadere: s3 bñ ex incisione pie matris: vbi p̄ma inuit q̄ ex incisione pie m̄ris nō cōtingit euadere: sed ex incisiōe dure matris bñ: qm̄ vt dixit. A. est in eis tunc: et eorū tñ deterior est q̄ puenit ad piā matrē q̄3 q̄ puenit ad durā tm̄ et q̄cūq3 penetrātiū puenit ad p̄tē capitis anteriorē est min9 piculosa ea q̄ puenit ad p̄tē capitis media3 vel posteriorem. ¶ Dixit. A. ppinquior ad incolumitatē est incisio q̄ cadit ad suturam duor̄ anterior̄. i. interioris ventriculi cerebri: et vt patuit, i anotomia cerebri diuidit in duos: nā cū cito succurris eis ptinuat. i. sanant: ille vo q̄ in duob9 vētrib9 posterioribus post anteriorē a p̄te posteriori. s. in medio et posteriori sūt prauiores: et illa tñ q̄ puenit ad mediū deterior est ea q̄ puenit ad posteriorē et remotior: vt redeat ad dispōnē suā naturalem: nisi sit pua valde et vificant pdicta de q̄libet fractura penetrāte ad quācūq3 p̄tē intrinsecā p̄ puenerit: et rō dictor̄ ē q: eueniēs in anteriori p̄te capitis h3 vias expurgationis saniei: et aliar̄ supfluitatū q̄ sub craneo coadunari pñt. s. palatum nares oculos et aures: et hinc est q̄ multe fracture non puenerūt p̄tibus anteriorib9 cranei q̄ q̄uis apparuerunt pcussiones: in mēse tñ reducte sunt ad sanitatē: iā. n. cōpertu3 est fractū esse caput in supremo anterioris p̄tis: et exiuit sanguinolētia et virulētia p nares et pfecte sanatū ē: et illi cōpertū est fractū fuisse craneū in p̄te laterali añrioi: et egressa est virulētia p aurē eiusdē p̄tis: et sanata est fractura pfecte: et assignat et p cā pdictor̄ minor nobilitas p̄tis añrioris cerebri: et q: vētricul9 medius est nobilior posteriore: iō fractura ad mediā p̄tē capitis est piculosior puenienete ad posteriorē: assignat hui9 alia cā q̄ est q̄ s. ba medullaris q̄ est supra medium vētriculū est min9 grossa existēte supra posteriorē: vñ ventriculus cerebri medi9 reddit min9 pfund9: et p hoc facilius et pröptius susceptibilis nocumētor̄. In vbo aūt qd̄ Aui. dixit. volēs excepturare nisi sit valde pua. dicūt q̄ ipse voluisset nuere p illud q̄ dcā ꝑatio d3 intelligi ceteris parib9. Inuenit aūt in hoc loco lr̄a q̄ dic. ppinquior ad columitatē ē fractura q̄ cadit ad suturam. i. ad fūgalē q̄ est illa q̄ est penetrās os totū vsq3 ad durā matrē exclusiue: s3 ipsa eleuat visus exterius: vt supra patuit. oia q3 vulnera puenientia ad craneū: q3 to min9 capiūt de ipso: tāto sūt incolumiora: q̄ tñ accidūt in capite in ꝯmissuris cerebri: aut iuxta eas sūt piculosiora eueniētib9 in remotione ꝯmissurar̄ pp duas cās: quar̄ vna est: q: dura m̄r suspēdit mediātibus ꝯmissuris: vñ facilr̄ pñt ei cōlcari nocumēta. Scda cā est: q: p eas pōt saniei et virulentia descēdere sup durā m̄rē: et iferre ei lesionē: de egritudinibus tñ existētib9 sub craneo iudiciū est ecōuerso: qm̄ q̄ sunt ppinque cōmissuris sūt min9 piculose: q: expurgatiōes recipere pñt p eas: et iuuamēta et remedior̄ potior̄ extrinsec9. dixit Zoar. si fuerit ex ligno vel lapide vel alio sili ptundente erit piculosior valde: eo q̄ si os fractū esse repit in directo cōtusiōis ipolz est qn in circuitu ptusiōis fissure minute et puefiāt: q̄ fissure pp ea3 subtilitatē sensui occulte: et et qn panniculus sub craneo rept9. s. dura m̄r corruptionē: et nocumentū nō habeat ex fortitudie pcussiōis. Ex illis. n. qb9 accidit h nocumētū pauci euadūt qn corruptionē et pturbationē mētis et intellect9 patiant cū tarditate et pigritia sensus et mot9 cor̄: aut nūq̄3 a tali pcussiōe aliq liberant: test eni imēsi piculi et timoris. ¶ De fractura cranei q̄ interior ē et frustalis deterior ē exterior: et q̄ mixte ē ꝯmixtiōis deterior ē ea q̄ ē pauce: et in oib9 solnib9 capitis: q̄ maior est deterior ē minore excepta fractura cranei: qm̄ q̄ minor est vt rimula deterior est sua maiore: nisi fuerit magna valde: et q̄ accidit in p̄mo ictu vel pcussiōe vt abijciat ossis q̄titas sufficiēs expurgatiōi incolumior est ea in q̄ necia est opō manualis ad abijciendum os. Et scias q̄ frustalis deterior est nō frustali: et accidit qn̄ q̄ vt in pcussione frustū ossis separetur: et transeat inter partes non fractas cranei: et duram matre3: et est etiam mala.

Signa solōnis ptinuitatis capitis venientis in cuti vel carne ei9 nota sūt p sensus tactus et visus et relatiōe pñtiū. ¶ Et signa puenientis ad gingiā matrē sūt dolor intēsus q̄ aliqn̄ extēdit ad totū caput: q: vt dixit Gal. pānicul9 iste ptinuat toto capiti. Et dixit Zoar. si icisio penetrauerit vsq3 ad pāniculū q̄ craneū tegit exteri9: tūc q̄ dolorē fortē gñat: nisi ne pereat. ¶ Signa et fracture cranei q̄ detecta est et fuerit cutis vel caro supposita corrupta habent p illius carnis corrupte ablatione q̄ repñtat sensui. ¶ Dixit Albu. cognoscam9 has spēs fracture p detectionē ear̄: et inqsitionem ear̄ cū tētis et ablatione carniū icorruptar̄ q̄ sūt sup eas: q̄ si fractura fuerit capillaris q̄ se nō repñtat sensui et et si os sit detectū: neq3 repit cū inqsitiōe tēte cognoscit. Dixit Alb. q: detegit os si nō est detectū: et abstergit et linit sup ip3 cū encaustro: deinde abstergit encaustrū: fractura. n. si fuerit appet nigra. fractura. n. aliqn̄ tā pua ē q̄ effugit visū et si aspiciat in sole: sicut ꝯueniēs est facere pp maiorē certificationē: et et effugit tētā: qm̄ nō p̄t iter labia fractur̄ itrare sic vt adhereat ibi: et tūc cogscit experimēto cū supfusiōe alic9 hūiditatj nigre: qm̄ si fuerit ibi fissura q̄tūcūq3 pua intrabit in eā aliqd ex illa hūiditate fluida nigra et remanebit in loco ei9 fissure nigredis illi9 vestigiū. ¶ Et si fractura exteri9 apparuerit: et vis certificari: vtrū sit penetrās ad interi9: tūc fac vt teneat firm9 os et nares suas vehemēter strictas: et tūc insufflet viriliter te ispiciēte fissurā: et si p rimulā illā videris aliqd exhalare scias p certo q̄ fractura illa ad interi9 penetrat craneū: cognoscit et p alia signa q̄ dicent. ¶ Fractura āt cranei que nō est manifesta: et nō est cū vulnere manifesto in cute et carne nō p̄t certitudinalr̄ ꝯprehēdi: ꝯprehēdit aūt p bona3 rectā et artificialē ꝯiecturā p quā sañs de ppinquo: et vt plm̄ l3 nō semp deueniet sup veritatē: et certitudie illi9: hāc āt ꝯiecturā bonā et rectā medic9 statī3 a p̄n9 cū supuocatus fuerit hr̄e conari d3 vt nō erret in curatiōe sua: et curet ptusionē quā videt in cute aut vuln9 qd non puenerit vsq3 ad os: et dimittat curā fracture: et nō ppēdat de piculo eius: et sequant sup ip3 ifirmū accidētia mala: et q̄nq3 mors et sup ip3 ifamia et ignominia: et culpatio de morte ei9. ¶ Dixit. A. cū occupatio fit in curatiōe eius. i. ꝯpatis ptusiōis q̄ est in cute: et nō puenit ad plagā. s. fracturā cranei. s. cū curatiōe sua puenientis: tūc forte accidit vt corrūpat os desubtus: et accidūt añ sanitatē. albe sanie: aut post ip3 egritudines male ex febribus et tremore: et destructione rōnis: et. al's. sc3 egritudinib9 et accidentibus malis et apoplexia scothomia destructiōe vocis paralisi co. ser. vij.

lysi spasmo sincopi vel dolore vehementi vomitu colerico ⁊ similibus que dicent. Dixit aūt Aui. dubitanter fortasse ⁊c. ꝙ non semper est ibi fractura: ꝫ coiectura sua de ea iudicaue/ rit: ⁊ posito ꝙ sit: nō tñ ꝑdicte egritudines sequunt̃ semꝑ ꝫ vtplurimū: corruptio. n. ossis q̄ procedit ab humiditate ma la q̄ cecidit suꝑ ipm̄ ꝑ viā fracture: ⁊ putrefit suꝑ ipsoꝝ ⁊ pu trefacit ipm̄: aliqñ nō ꝑuenit: aut iō q2 illa humiditas est cō/ tenta in loco a quo cōmode pōt expurgari: sicut si est in loco ꝓpinquo nari vel auri: ⁊ maxime in īfirmo paucaꝝ suꝑflui/ tatum: ⁊ boni regiminis: ⁊ suꝑ quē ꝑmisse fuerūt diuersio/ nes ⁊ euōnes sufficiētes: aut iō q2 humiditas resoluit̃ ⁊ con sumit̃ ꝑ medicamina exterius applicata: ⁊ ꝓp easdē causas ⁊ istis sīles: aliqñ etiā non sequunt̃ accidētia alia supradcā: que relata ad medicū sunt signa faciētia suspicari de fractu/ ra penetrāte cranei: ⁊ iō cōsidera ꝙ ꝑdicta signa pñt appare re: vt nouerit in craneo fracturā cū possint euenire ꝓp alias cās positas in ꝓprijs capitulis eoꝝ. Sapiens tñ medic⁹ cū viderit ea oīa vel plura: aut fortiora oꝫ ꝓcedere in cura: vt si esset ibi fractura vt certificet̃ de ea. ¶ Dixit Aui. necessariū est vt findat̃ cutis suꝑ loca donec ꝑueniant̃ ad os: ⁊ detegat̃ an sit ibi fractura: an nō. ¶ Signoꝝ aūt demonstrantiū fra cturā cranei penetrantē: q̄dā apparent siue eueniunt simul cū fractura vel paꝝ post: ⁊ q̄dā eueniunt post fracturā ꝑ no tabile tp̄s. ¶ Eueniētia cū fractura sunt quecūq3 ex cā pro/ pria ⁊ imediata ipsius fracture accidūt: vt dolor intēsus sen satus in ꝓfundo: maxime pūgitiuus. vt in intrinseca frusta/ li: ⁊ sicut scothomia aut eueniētia ex cōpassione vt sincopis: ⁊ alia silia de vomitu colerico: ⁊ rigor. ¶ Eueniētia aūt post fracturā sūt illa q̄ sequunt̃ ad corruptionē ossis: vel carnis: vel mēe in loco fracture: vel sub eo retēte sicut febris spas/ mus: ⁊ silia q̄ euenire pñt citius ⁊ tardius ꝫm varias dispō/ nes cause faciētis: ⁊ mēbri recipientis: que eueniunt aliqñ ante sanitatē: ⁊ aliqñ postq̄3 sanetur ⁊ consolidetur: ⁊ aliqñ postq̄3 sanata fuerit caro cōtusa. Et q2 sanat̃ non facta inqui sitione de fractura: aut postq̄3 sanata fuerit caro incisa. vt cū nō reperit medicus sub incisione fracturā: q2 non est ibi: tñ est ibi alio loco non detecto. ⁊ q2 non repitat̃ sensui medici ipse sanat incisionē: ⁊ accidūt postea accidētia. Saluat̃ etiā lr̃a que dicit ante saniositatē: ⁊ post sumendo saniositatem pro quacūq3 conuersione mēbri vel humiditatis retente ad corruptionē, ⁊ malitiā magnā. ¶ Dicūt. cū ꝓp ictus vehemē tiā dura mr̃ ab osse separata fuerit, vel aliquo mō lesa ēt ille so craneo scil̃: q2 cū dolore capitis lenta febris dieb⁹ singu/ lis auget̃: oculoꝝ anguli: vt si spasmari vellent aliquātulum distorquent̃: gene rubēt: cutis aspera est: ⁊ sicca, pānus, bal/ neatus suppositus citius exiccat̃: ⁊ si os fuerit discoopertū color eius citius alterat̃: ⁊ liuet ⁊ cursus viruleti puris mul tiplicat̃ in eo. ¶ Et scias ꝙ hmōi signa q̄3uis ꝫm plurimū nō eueniāt cū fractura nec paꝝ post: pñt tñ aliqñ euenire vt cū fieret fractura cū frustis pūgentibus pānniculos cerebri aut qñ cū fractura fieret cōmotio magna in cerebro: ⁊ in spi ritu eius: ⁊ febris q̄dē euenit in principio fracture ex dolore forti: aut agitatione spūs aialis in cerebro: ⁊ est ex febribus effimeris: ⁊ accidēs in ꝓcessu pōt ēt euenire ex dictis causis ⁊ silibus eis: ⁊ erit silr̃ effimera: ⁊ pōt euenire ex putrefactio ne materie ꝯculcate in loco nobili: cuius putrida fuligo cōi cat̃ cordi: ⁊ erit tūc de febribus putridis: ⁊ destructio rōnis accidit leso cerebro: ⁊ ꝑturbatis spiritib⁹ eius: ⁊ scothomia accidit ex cōmotiōe cerebri: ⁊ spūs aialis in eo: ⁊ apoplexia accidit ex opilatione causata in ventriculo cerebri: siue atte/ nuatoria ꝑueniēte in eis cōpressione: siue coartatoria deflue te mā ad vētriculos: ⁊ replēte eos: sed illa nō sic subito acci/ dit: sicut q̄ fit ab opilatiōe attenuatoria: ⁊ tremor ⁊ rigor ac/ cidūt ꝯtracto in se cerebro vt fugiat nocitiuū: ⁊ q2 debilitat̃ virtus motiua. ¶ Ex dictis ēt causis accidit spasm⁹ ⁊ mot⁹ ꝯtrictiuus mēbroꝝ: ⁊ qñq3 accidit mota mā ad locū ⁊ neruos ⁊ spasm⁹ aūt eo: ⁊ paralysis ēt ꝓp similē cām accidit: ⁊ pōt ēt

ex ꝯsili cā venire tetanus ⁊ tortura. ⁊ stupor mēbroꝝ. Et sin copis accidit cōpassione cordis ad lesionē cerebri: ⁊ imobili tas cōpatientibus spūalibus: aut suꝑueniēte apoplexia. Et accidit vomitus cōpatiēte stō cerebro. Uñ debilitat̃ ⁊ fluūt materie ad ipm̄. spāliter accidit vomit⁹ colericus: q2 colera est magis ⁊ velocius mobilis: ⁊ accidit deiectio appetitus le sis neruis veniētib⁹ a cerebro ad os stōi ⁊ accidit vt male di/ gerat cibū suū cū secutione debilitatis: qñq3 cōicat̃ nocumē tū virtuti expulsiue: ⁊ nō expellūt̃ suꝑfluitates prime ⁊ scōe digestiōis sufficiēter: aut nō in horis suis ⁊ ꝯsuetis. ¶ Et di xit Aui. multotiēs significat locū infirmus ipse: eo ꝙ tāgit ipm̄ oī hora: hoc aūt facit, q2 nāle est in hoīe ⁊ brutis vt ma nu vel silib⁹ mēbris currat ad locū in q̄ ꝑcipit̃ nocumentum maxime doloris intēlisq̄3 ēt facit aliqñ infirmus cuꝫ nō pōt verbo manifestare locū lesum vt tangat ipm̄: ⁊ manu signi ficet ipm̄: hoc tñ ēt nō est signū certū fracture cū possit illud ꝯtingere ex dolore ꝑcepto in cute nō existēte fractura i osse. ¶ Et dicūt q̄dā: ꝙ fractura cranei aliqñ certe cōprehendit̃ qñ cutis cōtusa mollis remanet ⁊ subtilis: ⁊ medicus suꝑ lo cū extremū in digitis suis supponit cū aliquali cōpressiōe: qm̄ aliqñ manifeste fracturā repit in osse: quā si nō manife ste inuenerit oꝫ hac illac ducere digitū ꝯsiderādo: si aliq̄3 ine q̄litatē sub digito cōprehēderit: ⁊ q̄ ꝑ cōpressionē digiti nō re/ moueat̃: qm̄ talis inequalitas procedit ex fractura in q̄ vna ps ossis eleuat̃ ab alia: tādē in osse nō discooꝑto ꝑ verifica/ tione iudicij de fractura cranei oꝫ ꝯsiderare cām primitiuā ꝯtūdentē. ¶ Dixit Aui. illud cū quo declinat̃ cū extimatio/ ne ad rectificationē iudicij fracture cranei est ꝯsiderare pri/ mo in cā primitiua ꝯtūdēte q̄ illi infirmo occurrit. s. ꝯsidera re in vltimatione virtutis eius. i. in q̄3tū manet ei de potētia ad ledēdū: ⁊ hoc ꝯsiderabis in grauitate sua: aut sua magni tudine: aut sua fortitudine ꝑ q̄ fortitudine ꝯsiderāda oꝫ ꝯsi derare ipsam rē ꝯtūdentē: vtrū fuerit dēsa solida dura sicut ferrū: lapis lignū plūbū ⁊ silia: vel nō fuerit sic solida dēsa ⁊ dura: sicut terra cemētū ⁊ silia. Et opꝫ ꝯsiderare ꝑcutientem vtrū fuerit iuuenis vel senex: ⁊ vtrū ꝑcusserit a lōge vel ꝓpe ⁊ an ex directo vel indirecto ab alto: vel de subtus: ⁊ an ira to aīo. vel iprouise: ⁊ imediate. Et silr̃ ꝯsiderādū in casu: vtꝝ ab alto vel depsso loco fuerit: ⁊ an suꝑ rē durā: vt lapidē: ⁊ an suꝑ rē cedentē: vt terrā mollē. Et an res cum q̄ fit ꝑcussio fuerit figure sperice vel plane triāgularis: vel alterius figure angulos acutos hñtis vel nō hñtis eos. ⁊ an cadēs fuerit a capite cooꝑtus vel nudus: ⁊ cui fuerit casus tp̄e vēti flātis: aut fuerit aer q̄etus. ⁊ an cadēs ceciderit a seipso mediate vl̃ imediate: ⁊ an fuerit ꝓpulsus ab alio. Et ꝯsilr̃ oꝫ ꝯsiderare in obuiatiōe ad rē ꝯtūdētē q̄ ē min⁹ ledēs q̄3 sit casus ⁊ ꝑcus/ sio. Et silr̃ oꝫ ꝯsiderare ꝑsonā patiētis ⁊ dispōnis ei⁹ ad ma gis vel min⁹ recipiēdū: q̄3to. n. grauior fuerit cadēs tāto gra uius offendit̃, ⁊ nō solū ꝑsonā, sꝫ ēt ptes capitis eius oꝫ ꝯsi derare, eteniꝫ ps posterior, q2 grossior est densior ⁊ min⁹ est parata ledi, añrior vō eꝫ. ⁊ oꝫ ꝯsiderare an res ꝑcutiēs ꝑ il/ leserit patiētē, an ꝑ aliā rē, deinde ꝯtr̃ ipm̄. Et hic sumarie loquor oꝫ ꝯsiderare oēs dispōnes ⁊ ꝯditiōes rei cōtūdētis ⁊ ꝑsone cōtuse, nulli. n. dubiū est ꝙ a re magna grossa graui ⁊ solida: ⁊ a forti ipulsione ducta, ⁊ ex ꝓpinquo ⁊ irato aīo for tius ledit̃ q̄3 q̄ fuerit cū ꝯditionibus ꝯrarijs. ⁊ cōsilr̃ dādū est iudiciū in alijs cōditionibus dictis. oꝫ aūt ꝑdicta cōditionū cōsideratio fieri. dixit Aui. vt ꝑ illud sciat̃ vltimatio q̄ oꝫ eē ex fractura. cū. n. fit bona cōsideratio in ꝑdictis cōsideratio/ nibus cū recto ⁊ rōnali discursu in oībus eis habet̃ extima tiuū iudiciū bonū, an sit fractura in craneo, an non, ⁊ ꝯsilr̃ est de magnitudine ⁊ fortitudine. ¶ Et opꝫ in fractura cuꝫ vulnere cutis vt cōsideret̃ q̄3titas fissure cutis. Dixit Auic. qñq3 signat dispōnē fracture cranei scissura cutis in multitu dine sua. sup. ⁊ paucitate ⁊ in sua diuersitate, ⁊ i suo casu ꝓp rectitudinē vnā, ꝫ hec signatio sūpta a scissura cutis i multi
tudine sua. sup. ⁊ paucitate ⁊ in sua diuersitate, ⁊ in suo casu

Signa fracture cranei penetrantis.

Als. manci ci

pp rectitudinē vnā:lʒ hec sigñatio sūpta a scissura cutis non
sit sigñatio significās oēm ptē.i.totā vnitatē vel oēm ptē.s.
fracture:qꝛ possibile ēst:vt supra patuit.ꝙ in loco scissure cu
tis sit fractura vna ⁊ in alio loco vbi nō est scissura sit fractu
ra aliaːimo ēt possibile est ꝙ nō sit scissura in craneo vbi est
scissura cutis:cōsidera ḡ bñ in hac scissura.Dixit.A. qñ for/
tasse est fractura iterioꝛ plīn magna.s.in craneo ⁊ nō ēst sup
cutē scissā:aut est scissura pua:q̄re opʒ tūc dixit. A. necio vt
cognoscaꝭ dispō fracture cranei cū sigñationib⁹.s.alijs dcis
e maxie ex accñtib⁹.Dixit.n.A.accñs qñqʒ sigñat fracturā
foꝛe in craneo sicut apopleria scothomia destructio vocis:⁊
alia supradicta.hmōi.n.accñtia cū sequunꝭ post ꝯtusionem
maxime illico vl' pap post.Et vt dicūt aliq post paucos dies
saltē añ septimū ẜʒ plīn faciūt extenuare fracturā.¶ Repiꝭ
etiā alia lra vbi supra.q̄ dicit.oʒ vt sciaꝭ dispō fracture cra/
nei cū instrīs:qb⁹ q̄riꝭ de fractura:⁊ pōt hre itellectū qñ in
teri⁹.i.in craneo fractura est magna ⁊ exteri⁹in cute est pua
opʒ vt tūc cognoscaꝭ dispō fracture cū istrīs:cū qb⁹ q̄riꝭ an
fractura sit in craneo an nō:⁊ inqsitio illa fit cū itromissione
tēte subtilis p fissurā cutis ꝓfūdādo ipsaʒ vsqʒ ad os:⁊ ducē
do eā hac illac ad dextrā ⁊ sinistrā:ad sursū:⁊ deoꝛsum:⁊ ad
oē lat⁹ vulneris:⁊ nō solū semel:ẜʒ plies si indicauerit tibi il/
lud extimatio tua.Et oʒ q̄ri in hac inqsitiōe si in aliq̄ pte re/
periꝭ cutis a craneo sepata:nec nō:qñ si reperiꝭ sepata suspi
tionē efficit de fractura:tūc q̄ri oʒ an tēta adhereat i ductio
ne sua ossi ⁊ firmeꝭ:⁊ qñ sic suspitio statiʒ hꝭ de fractura ossis
opʒ tñ vt dicta inqsitio oi vice solēniter fiat ⁊ pḡtite vt pos/
sit hri per ipsam ꝯiectura ꝙ vt possit solēniter fieri.¶ Dixit
Aui.firmeꝭ mēbrū.s.caput patiēs si possibile est:vel firme
tur mēbrū.s.manus ingrētis.oʒ.n.medicū in illa inqsitio
ne optime firmare.s.manū ⁊ eā firmā tenere:vt bñ firmet in
tentionē suā de dispōne cranei:an sit in eo fractura an non.
¶ Quidā dicunt.si patiens nodū palee dētibus rūpere non
pōt fissura si appet est penetrās:⁊ silr si caput egri sicco ba/
culo leui pcutiaꝭ ⁊ mite sonet:⁊ silr si non pōt pati stridoreʒ
ꝓuenientē ex filo cerato:cuius vna extremitas polita fuerit
inter dētes infirmi quā firmiter stringit ⁊ teneat:⁊ altera ex
tremitas teneaꝭ a medico vel astante:ita vt sit tensum filum
sp̄mto:deinde vngues alterius manus trahātur sup ipso filo
cū cōpressione quadā ita vt per illā cōpressionē filū strideat.
Et affirmant qdā ista signa esse certioꝛa oibus alijs.¶ Qui/
dā enim sunt qui experiunꝭ de fissura cranei an sit penetrās
an non sit.nā accipiunt puluerē albissimi masticis ⁊ cū albu
mine oui distēperant donec deueniat ad spissitudinē mellis
⁊ extēdūt sup petia ⁊ imediate ponūt sup fissurā ⁊ dimittūt
a mane vsqʒ ad sero:vel eꝯ.deinde remouent ⁊ ꝯsiderāt i eāꝫ
⁊ si viderint ptē.q̄ directe stetit sup fissurā magis alijs exicca
tam tūc iudicāt fissurā iterius penetrare.nā exiccatio illius
ptis ꝓuenit a caloꝛe ab interius p fissurā ascendēte.Si autē
illā ptē plusq̄ȝ alias nō viderint exiccatā iudicāt fissuram ad
interioꝛa nō trāsisse.¶ Dixit Aui.tertij pris tracta.3.cap.de
plaga ⁊ incisione cutis capitis.in vulneribus ꝓuenētibus
ad pāniculū cerebri accidit laxitas.i.palysis siue mollifica/
tio in latere vulneris ⁊ spasmus in opposito eius. ⁊ nō itel/
lexit ꝙ hec eueniāt in pn° vulneris:ẜʒ in ꝓcessu qñ iā appa/
rēt signa mala.nā siue vulnus fiat in capite ꝓueniēs ad pāni
culum siue fiat in nuca pars vulnerata vel pcussa mollifica/
tur:⁊ opposita spasmaꝭ ⁊ hoꝝ cā dr̄ eē triplex.vna est qꝛ ꝓ
ꝓpinqua parti pcusse magis debilitaꝭ.Minus vō ꝓpiqua
minus:modo ps magis debilitata nō pōt trahi supra mām:
sed potius sub ea relaxaꝭ:⁊ sic ps loci pcussi mollificaꝭ:sed
pars opposita minus debilitata contrahi pōt:⁊ sic cōtracta
spasmaꝭ.¶ Secunda cā est:qꝛ ad partē percussam:⁊ sibi ꝓ/
pinquas ꝯfluit multa mā:q̄ vincens partem obturat in ea
vias transitus spūs aialis ad mēbra:⁊ vñ attrahit sensum et
motū ⁊ sic mollificanꝭ.ad ptes aūt oppositas ⁊ magis distā
tes nō ꝯfluit tanta mā:q̄re non sufficit opilare vias positas

sufficit tñ lēdere illas.Vnde ꝯtrahunꝭ vt expellāt nociuū.
¶ Tertia cā est.qꝛ ad ptem propinquā percussam ⁊ propin
quas māe que ꝯfluunt sunt subtiles apte imbibi ⁊ imbibū/
tur nō expulse pp debilitatē illarū partiū ⁊ imbibite mollifi
cant eas.materie aūt grossioꝛes remanent in partib⁹ lōgin/
quioꝛibus que non sunt apte imbibi pp suā grossitiē:quare
nō mollificant sed spasmant:⁊ hꝫ illud dcm̄ Auic.predictuʒ
veritatē ẜm plīm:qm̄ ꝯtingens est euenire oppositū.s.ꝙ ps
pcussa sp̄ smeꝭ ⁊ opposita mollificeꝭ ꝓpter diuersitatē cau/
sarū occurrentiū:⁊ iterū ꝯtingens est alterā partiū mollifi/
cari ⁊ alteraʒ non spasmari:⁊ econuerso alteram spasmari ⁊
alterā non mollificari.¶ Dixit Alber. ꝙ qñ accidit pcussio
in dextro timpoꝛe fit lesio in oculo sinistro.⁊ econuerso.⁊ itā
facta percussione in altero timpoꝛū accidit vt amittaꝭ visio
oculi oppositi.¶ Dicunt ꝙ signa lesionis dure matris sunt
doloꝛ capitis qui accidit ex solone ꝯtinuitatis ⁊ ruboꝛ in fa
cie ex spiritibus ⁊ vapoꝛibus calidis eleuatis ad eos ⁊ alie/
natio cōpatiente cerebro ⁊ pturbatis spiritib⁹ eius ⁊ lingue
nigredo.¶ Signa vō lesionis pie matris sunt defectio vir/
tutis ex nimia retractiōe spirituū ⁊ vocis ablatio cōicāte le/
so cerebro ⁊ spūalibus mēbris:⁊ qñqʒ apperēt in facie pu/
stule pue ex humoꝛibus acutis ⁊ expulsis ad eā.⁊ qñqʒ fluit
ab aurib⁹ sanguis aut sanies:⁊ silr a narib⁹ ⁊ vēter ꝯstrigiꝭ.
qꝛ nā intenta est circa mēbra supioꝛa.Vñ obliuisciꝭ inferio
rum ⁊ riget coꝛpus multotiens in die.qñ ꝯhunꝭ nerui ꝟsus
cerebrū ⁊ caloꝛ nālis deserit ptes ex̄mas ēt est hoc signū cer
tū moꝛtis.¶ Et dixit.A.eadē p̄ª tertij.cuʒ incisio ꝓuenit ad
cerebrū apparēt febres ⁊ vomit⁹ colē.Dicūt qdā ad talē ici
sionē seqꝭ apa:⁊ ad aīj a seqꝭ febris.⁊ vomit⁹ colere accidit.
qꝛ statim stomac⁹ ꝯpatiꝭ cerebro:q̄re humoꝛes colerici:qꝛ
aptioꝛes ad fluxū defluūt ad stōm.Vñ accidit vomit⁹ coleri
cus:vt supra qdē habitū est.ꝙ nō ois incisio ꝓueniēs ad pā
niculos ⁊ cerebrū est moꝛtalis:imo dixit Rabi.in pria ptica
auctē Gal.in 2° anatomie viuoꝝ.ꝙ icisio pellicula ꝝ cerebrū
circūstātiū:⁊ silr incisio alic⁹.s.ptis subtilis ex coꝛpe cere/
bri nō nocet aiali in aliquo.s.lesiōe inferēte moꝛtē:⁊ cū ꝓue/
nit incisio ad vētriculos tūc amittit aial oēs volūtarios mo
tus.¶ Et scias ꝙ in incisiōe ꝓueniēte ad supficialē ptē sbē ce
rebri aliqñ emittiꝭ p eā poꝛtio sbe eius:⁊ vꝫ aliqñ ꝯtingit sa
niem grossam ⁊ albā sup durā matrē ꝯgregari.cūqʒ emittiꝭ
ex vulnere sanies illa stolidi iudicāt eaʒ esse ex sba cerebri.tu
vō discernere debes inter eas.¶ Dixit Raꝭ.14.ꝯti.ex libro
signoꝝ quotiēs vulnera ꝓueniūt ad cerebrū inferunt appo/
plexiam:⁊ moꝛtē velocē:sed si peruenerint in panniculis ex
citabunt ruboꝛem oculoꝝ apa alienationem mentis vomi
tum colericum spasmū ⁊ febrē:aut foꝛte fiet ex eis laxitudo
i.paralysis ⁊ in maioꝛi parte moꝛtē dabunt ⁊ corrūpēt ossa
cranei.¶ Et dixit.15.ꝯtinē.auctē Gal.quotiēs frāgiꝭ os ca
pitis si incipit pāniculus indutus sup cerebrū pati apa v. tñ
fiet in eo qd̄ appellant medici fungum:⁊ est quod eleuabiꝭ
ad superioꝛa ⁊ intumescit donec egreditur p craneuʒ in mo
dum fungi si est facta ossis amotio:⁊ quotiens frāgiꝭ os ca
pitis ⁊ coartatus pāniculus indutus super cerebrum a chi/
rurgico ex erroꝛe vel inaduertentia accidit laboranti eo de/
fectus sensus ⁊ motus.Et ait Raꝭ.dico.ꝙ illud vitium erit
subtile nisi perfoꝛetur pāniculus ⁊ rūpatur vicina mater:qꝛ
tunc exprīmetur materia locata:⁊ euapoꝛabit ⁊ ōprimetur
panniculus.Et dixit.si percutitur aliquis super caput ⁊ ac/
cidit ei sincopis ⁊ vomitus:⁊ cessabit inde manatio sangui/
nis:⁊ non mitigabiꝭ ex hoc sincopis moꝛieꝭ.¶ Dixit Raꝭ.
ibidem.oʒ dari signū fracture in qua remouetur pāniculus
grossus a craneo.De his dixit Paulus.debes scire disposi/
tionem siphac vtrum sit adherens ossi an non.si enim fuerit
adherēs ossi nō fiet in vulnere apostema calidū:⁊ lʒ accidit
modicū erit ⁊ erugo manabit de eo modica:⁊ putredo erit
digesta:sed si siphac fuerit remotū ab osse vehemētioꝛes sūt
doloꝛes ⁊ febres:⁊ mutabiꝭ coloꝛ ossis:⁊ corrūpetur ⁊ ma/

Signa lesionis pāniculoꝝ cerebri.

signa fracture in q̄ pānicul⁹ grossus remouēꝭ a craneo.

nabit putredo tenuis. Quibꝰ signis visis. dixit Pau. celerit fiat incisio ossis: qm̃qꝫ nisi hoc fiat peiores ↄditiones ederũt pzimis: vñ spasmꝰ vomitus colere eruginose: alteratio mentis sincopis ⁊ febris ↄtinua fient. Cũqꝫ hec accidunt noli curare eũ. Et dixit. ꝙ accidit pãniculo apa calidum aut ex osse acuto pũgẽte ipm: aut ex põderositate pãnoꝝ ⁊ ligature q̃ possunt ei aut ex frigore astringente: aut eo ꝙ attenuat᷑ regimen vt supabũdet nutrimẽtũ. Et si potus vini fiat supabundanter ⁊ panniculus iste apostemabit᷑ forte ⁊ inflabitur donec ꝑerit craneo ⁊ sequet᷑ idẽ spasmꝰ cũ morte. ¶ Dixit Gal. in lib. de vtilitate anhelitꝰ. ⁊ ponit᷑. 15. ↄti. q̃ñ ẽs tẽdet vulnꝰ ad vẽtriculos cerebri apopliam ifert patiẽti rũpẽte os. Ait Ras. dico silr si nõ rupit: sꝫ infestat ventriculos cerebri apoplexiã infert. ¶ Et dixit. retulit mihi qdã. ꝙ vidit quẽdam in quo erat pãniculꝰ grossus sup cerebrũ: ⁊ lesus ⁊ quotiẽs oppssio de lõge fiebat ei inferebat appoplexiã ⁊ dimissa illa oppssiõe reuertebat᷑ ad dispõnẽ nãlẽ: ⁊ tp̃s tũc erat estiuũ: ⁊ vbi hyems ẽẽt stati; ꝙ ifrigidaret᷑ iferret appopliã cui nulla ẽẽt cura. ¶ Et dixit Ras. dico vidi quẽdã patiẽtẽ de corticibus ossis capitis de fractura ⁊ pꝰ annũ sanarit: sꝫ sanatio tardabat in eo: qꝛ defecerat q̃dã pticula carnis vñ erugo hẽbat declinationẽ ⁊ nõ corrũpebat᷑ sip hac. ¶ Et dixit. vidi quendã in marestenicul° capitis caro tota fetẽs erat ⁊ emanabat de eo erugo: ⁊ sanies: ⁊ fcã fissura i iferiori pte loci ipiꝰ ⁊ ligatura isepabili sanatꝰ ẽ in spatio dierũ. xx. ¶ Et dixit. vidi quẽdã hñtẽ vulnꝰ i frõte ⁊ pforatũ fuit craneũ i toto ⁊ sanatus ẽ: eo ꝙ erugo ex̃ manabat semp. Et vidi sip hac eiꝰ ẽẽ album vñ noli timere de fiñ ↄditiõe huic. ¶ Et dixit. dico qdam passꝰ est cũ lapide frãgẽte pticulã vnã de craneo ipiꝰ sꝫ rotũditatẽ: ⁊ vidi grossitudinẽ cranei totã ẽẽ ruptã: ⁊ tastꝰ. i. tẽta alb. tactꝰ cadebat sup pãniculũ solidũ: ⁊ hoc erat i frõte eius ⁊ nõ fuit inde illatũ ei aliqd malũ: sꝫ ex̃cta fuerũt õ eo. s. ossa pꝰ spatiũ tp̃is: ⁊ sanatꝰ ẽ pfecte. ⁊ aliꝰ erat q passꝰ erat hoc silr sꝫ fractura erat i supiori loco ⁊ tastꝰ igrediebat᷑ abũdãtius: vñ alterata fuit mẽs eiꝰ cũ febre acuta ⁊ mortuꝰ ẽ celeriter: ⁊ ego vidi ꝙ erugo i ea manabat ad cerebꝝ: sꝫ pmꝰ sanatus est eo ꝙ pcussio erat i iferiori loco ⁊ nõ puenit erugo ad cerebrũ: sꝫ erat ei meatꝰ vñ ex̃ manabat. ¶ Et dixit. qdaꝫ cecidit de iumẽto ⁊ apta fuerũt sohõ eiꝰ. i. cõmissure dõec apparuit pãniculꝰ grossꝰ: qd̃ vitiũ fuit ↄstrictũ ⁊ ligamẽtũ: ⁊ vixit postea p plẽs ãnos: tñ forma capitꝫ corrupta fuit. Dixit Auic. auctẽ Ga. vidi cui accidit i capite suo fractura ⁊ ↄcauatũ est os capitis eiꝰ pꝰ annũ ⁊ sanatꝰ est: ⁊ illud iõ qm̃ fractura fuit i sui sincipite. ¶ Dixit Ipo. 5. afo. i ossis. s. capitis fractura si i vanũ accepit. i. penetrauerit ad pãniculos desipiẽtia. i. pmixtio rõnis supueniẽs malũ: qꝛ signat᷑ ꝙ nocumẽtũ cõicatũ est pãniculis ⁊ cerebro. ¶ Et dixit i. 6ᵃ qbuscũqꝫ cerebꝝ i sursũ ↄuertit᷑. i. vertit᷑ siue mouet᷑ ꝯ suã nãm in q̃ motiõe agitat᷑ ⁊ mouet᷑ versus sursũ ꝯ suã grauitatẽ q̃ agitatio ⁊ ↄtusio accidit ei pp motũ localẽ fortẽ ⁊ subitũ euenientẽ, ⁊ ex pcussione vel casu siue sequat᷑ ad ipsaꝫ ruptura manifesta siue nõ necẽ est febrẽ ⁊ vomitũ fellis. i. colere supuenire: ⁊ cã ẽ qꝛ cõfuso. i. agitato cerebro pp agitationẽ ⁊ colerã sequẽteꝫ fluũt ad ipm humores ꝑcipue colerici q sunt magis pati fluere ⁊ cãnt in ipso apa cal. in ad qd̃ pp cerebri dignitatẽ ⁊ colligantiã quã hñt cũ corde sequit᷑ necẽo febris ⁊ vomitꝰ. febris accidit: qꝛ dolẽte ⁊ ↄpatiẽte stõ ad lesionẽ cerebri defluit ad ipꝫ colera ledens ipm q̃ sua leuitate ascẽdit ad os stõaci ⁊ inde est ꝙ expellit᷑ vomitu ⁊ hoc est fm plin. ↄtingens tñ esset vt expelleret᷑ in secessum: ⁊ ↄtingẽs est ꝙ ad stõm defluat flegma maxie subtile fluidũ ⁊ accidat inde vomitꝰ flãticꝰ vel secessus flãticꝰ. ¶ Et dixit Ipo. in. 7. afo. in plaga seu in percussione capitis. s. ad quã sequit᷑ ↄiunctio cerebri siue fuerit cũ ruptura manifesta siue occulta siue vtraqꝫ siue nõ stupor. sup. aut ↄgelatio: aut desipiẽtia malũ. ⁊ intellexit de stupore totiꝰ vel q̃si totiꝰ. Est. n. malũ qꝛ significat lesionẽ cõicatã cerebro: ⁊ põt dici ẽt ꝙ sit mala cã inq̃ztũ nõ sunt obiecta tractabilia ↄprehẽdere. desipiẽtia est mala: qꝛ signat silr lesionẽ cerebri. Et põt dici ꝙ sit mala cũ nõ debite ꝑueniẽtibꝰ operibus virtutũ iferioꝝ subordinataꝝ virtuti cogitatiue q qꝛ lesa est nõ debite iperat illis. Et dicũt qdã. ꝙ stupor vlis ⁊ desipiẽtia si magna fuerit ⁊ magna pseuerauerit sut signũ mortis. ¶ Dicũt. ꝙ rigor in vulneribꝰ capitis siue fuerit cũ fractura siue nõ: ⁊ silr i vulneribꝰ neruoꝝ nobiliũ eueniẽs spasmũ futuꝝ signat ⁊ mortẽ. nã rigor i his casibꝰ cãtur ex mã q̃ fluxerit ad cerebrũ ⁊ descẽderit p neruos ⁊ fac᷑ spasmũ ⁊ tandẽ seq᷑ mors: ⁊ ↄsilr dicũt de ꝯctionibꝰ eueniẽtibus neruis. ¶ Et dicũt. ꝙ apata circa faciẽ eueniẽtia in vulneribꝰ capitꝫ signũ ẽ malũ multitudineꝫ mãe ad cap attracte significãtia. cũ eleuato osse repit᷑ sub eo mã corrupta raro euadet patiẽs quotiẽs apparet nigredo i dura matre q̃ nõ fuerit a cã extrĩseca ⁊ nõ remouet᷑ sꝫ ↄfirmat᷑ est signũ mortis liuedo vel nigredo q̃ appet in osse: ⁊ nõ est cã extrinseca est signũ malũ: ⁊ maxime si pseuerat ⁊ pfundat᷑. ¶ Dixit Alb. cõsidera signa ⁊ si videris ex accñtibus q̃ signant significatione manifesta sup timoreꝫ sicut vomitus colere ⁊ extẽsio ⁊ amissio intellectus abscisio vocis ⁊ sincopis ⁊ febris acuta: ⁊ silia eis in plibus dispõnibꝰ pculdubio nõ sanat᷑. Si vides accñtia nõ terrẽtia: ⁊ vt qꝛ nõ febriat nõ intẽsꝰ patiat᷑ dolorẽ nõ grauedinẽ cũ caput eleuauerit nec tũc patiat᷑ scotbomiam bñ dormiat bñ se hẽat ad motiones corporis ⁊ bñ ↄfortet᷑ mente bñ appetat digerat ⁊ assellet: vñ tu spes salutẽ tũc icipe cũ curatiõe. ¶ Signa ossis plicati ad interiꝰ absqꝫ ruptura cutis vel cranei. Dicunt qdã sunt ꝙ patiẽs sõniat hostes inuadere sup se vñ surgit dormiẽdo ⁊ fugit vel arma inuadit vt se defendat vel hostes fuget: ⁊ multa similia opat᷑ dormiẽs: ac si vigilãs foret: ⁊ hoc facit qꝛ imaginatio eius est lesa: eo ꝙ cerebrum a craneo complicatur grauat᷑ ⁊ a suo naturali motu impedit᷑ tertio vero dic ꝙ si puer est qui percussus est ⁊ plicatura sit magna grauans supra panniculos ⁊ comprimens eos: tũc sꝫ plurimum apostematur pãniculus durus ⁊ fortasse cerebrum ⁊ sequuntur accidentia mala. Signa plicature ossis ad interiꝰ sine ruptura cutis vel cranei.

¶ De cura vulnerum capitis absqꝫ fractura. Cap. ij.

Cura vulnerũ capitis nõ pueniẽtiũ ad craneũ variat᷑ siue sint vulnera cũ cõtusione vel sine ea: ⁊ fm ꝙ sunt magna vel parua. Dixit Alb. qñ vulnus est magnũ ⁊ timeas sup infirmũ euentũ apatis calidi: tunc ppera ⁊ flõia ex cephalica statim: ⁊ nõ tardes ilico: ⁊ extrahe ei sanguinẽ sꝫ q̃ztitatẽ virtutis eius si nõ fuerit phibens aliquid a flõmia: ⁊ ꝑcipue si fuerit sanguis egressus ex vulnere paucus: ⁊ fiat flõmia ex ↄ̃rio partis vulnerate. ¶ Dicunt quidam. si fuerit vulnus in medio sincipitis vel occipitꝫ fiat flõmia ex cephalica dextra. ¶ Et dixit Albu. caueat sibi infirmus a repletione ⁊ vino ⁊ cibis grossis. supp. si non possit flõmia fieri fiat appositio sanguisugarũ vel ventosarũ cum scarificatione: ⁊ alia etiã diuertentia adhiciant᷑. Et dixit Alb. tunc minuatur ex cibo: ⁊ nõ appropinquet carnibus neqꝫ vino. supp. neqꝫ cibis repletiuis: ⁊ si qdẽ videris ꝙ labia vulneris nõ aggregentur p puluillos ⁊ ligaturã ⁊ fuerit simplex: tũc aggrega ea cũ sutura. si ãt fuerit cũ deperditione carnis: tũc cura vulnus cũ medicamine capitali: ⁊ in circuitu eius appone phibẽtia defluxũ mãeꝝ ad locũ: sicut cotũ infusum in oleo ro. solo vel mixtũ cũ vino stiptico. Dicũt attẽdẽdũ est ẽt ad euonẽ humoꝝ siqs supfluerit: ⁊ maxime cole. ⁊ hoc pꝰ sanguis eductionẽ ⁊ ↄñr vtẽdũ ẽ cristeribꝰ. ¶ Si vo vulnꝰ erit puũꝫ nõ erũt necẽie dcẽ euonces: maxie si dolor paruꝰ fuerit: sꝫ intẽdat᷑ icarnatiõi eiꝰ: ⁊ cõsolidatiõi ipiꝰ. ¶ Dixit Gal. 3. cathagenis. ⁊ ponit᷑. 15. cõti. Plaga modica i capite curat᷑ cũ myrrha ⁊ aloe bñ tritis licinio in eis inuoluto: qm̃ consolidabit eam: ⁊ secura fiet conditio apatis. ¶ Dixit Serap. si plaga fuerit cũ excoriatione tm̃. i. cũ vulnere in cute tm̃ superaspgatur ei yreos ⁊ sanabit᷑. ꝙ si fuerit cõcaua. s. vsqꝫ ad os curetur cũ myrrha ⁊ aloe ⁊ thure: ⁊ constringatur ⁊ non dis/

soluat͛ nisi in q̃libet q̃triduo: q̃ si puenit plaga ad os ⁊ mani festabit. s. p sepatioñe ⁊ euulsioñe carnis ab osse: tunc vngat͛ qd̄ euulsũ fuerit de carne a craneo cũ oleo ro. deinde restitue illud craneo: q2 oz illud euulsũ carnis sic inũctũ reduci in lo co suo sup craneo: ⁊ deinde supasp̃ge ei puluerẽ ⁊ cõstringat͛. ℂ Dixit. A. 5ª. q̃rti. tract. 3. cap. de fractura cranei vulnerũ capitis. q̃ ꝓcedũt vsq̃ almocati. i. gingie matris. s. inclusiue vel exclusiue: ⁊ nõ accipit͛ de osse q̃cq̃z: cura ẽ cura vulneruz mẽbroꝝ neruosoꝝ: ⁊ ꝓprie factoꝝ in capite. Et si vuln⁹ fue rit sine ɔtusiõe: tũc dixit. A. q̃rta q̃rti. tracta. pr̃io cap. de curatiõe vulneꝝ capitis. i. carnatiõi eoꝝ q̃ sunt extra eas: ⁊ ossa q̃ sũt sine lesione ossis siue os sit detectũ siue nõ: sufficiũt q̃libet medicine exiccatiue leues ⁊ nõ leues. i. debilis exiccationis absolute: cũ debeãt esse minus exiccatiue q̃z q̃ ɔueniunt vulnerib⁹ capitis cuz lesiõe ossis. ⁊ hoc ideo: q2 cutis capitis ⁊ gingie mr̃ sunt sicciores carnes: sz leues in ɔparatiõe ad medicines q̃ ɔueniũt in vulnerib⁹ capitis cũ lesione ossis in q̃bus pp ossis siccitatẽ ɔueniũt medicine magis exiccatiue: ⁊ p̃dicte medicine debent puluerizari ⁊ supasp̃gi illi vulneri: ⁊ de medicis p̃dictis ɔuenientib⁹ est medicina fcã ex aloe myrrha olibano ⁊ sanguie draconis: ⁊ silr̃ alie medicie exiccatiue leues. s. silẽs p̃dictis. ℂ Puluis alius q̃ sanguinẽ sistit ⁊ ɔsolidat. ℞. boli ar. radicũ anagallici. añ. 3. i. colofonie. 3. iij. olibani masti. añ. 3. 5. aloe sang dra. añ. 3. ij. terant͛ optime ⁊ vocat͛ iste puluis a q̃busdã puluis rubeus: ⁊ scias q̃ p⁹ pulueris asp̃sionẽ supponẽdũ ẽ foliũ plãtaginis aut aliqd̄ vng^m ɔueniẽs. ℂ Dixit Alb. si ista vulnera sũt pua ⁊ simplicia: tũc res eoꝝ facilis ⁊ leuis ẽ ita vt puluerizes sup ea hũc puluerẽ: qm̃ ɔsolidat ea añq̃z mutet ea aer. ℞. oliba ni. p. i. sanguis dra. p. ij. calcis viue extincte ptes. iij. terant͛ multũ ⁊ cribellẽt͛ ⁊ impleat͛ ex eo vulnus ⁊ ɔstringat͛ ɔstrictione bona donec adhereat sup ipz bñ ⁊ coaguletur cũ sanguine: deinde stringe ipm desup cũ puluillis ⁊ dimitte ipm neq̃ soluas dũ ꝑmanet: ita q̃ nõ apat͛. nã non eradicat͛ ab eo medicina donec sanet͛. Et q̃nq̃ fac̃ illud calx sola qñ non sunt p̃ntia tibi olibanũ ⁊ sanguis dra. ℂ Et subdit. q̃ hec medicina facit ẽt hanc eãdẽ opõnez in vulnerib⁹ magnis: qñ hoc ɔtingit vt ponat͛ sup ea: ⁊ stringat͛ ⁊ sũt vulnera adhuc recẽtia cũ sangnie suo q̃ nõ alterauit aer: q̃ si aer iã alterauerit ea q̃dã alteratõe p̃cipue qñ est in tpe estatis tũc nõ est appõni hui⁹ pulueris intẽtio: sz cura ea cũ vnguẽtis digestiuis: aut suppõe pultẽ factã ex farina ord. aq̃ ⁊ melle donec emittat pus. Deinde est cura reliq̃ curatiõe vlceꝝ. ℂ Quidã hmõi vulnera alterata ab aere reddũt recẽtia cũ fricatiõe aspera fcã sup ea donec sanguinent͛: deinde curãt cũ puluerib⁹ dictis: ⁊ bñ faciũt si alteratio ab aere inducta non fuerit magna nimis. Quidã tñ hmõi vulnera reductis i labijs inungũt cũ oleo ro. mixto cũ bolo ar. ⁊ sup asp̃gũt puluerẽ mirti: deinde supponũt cerã nouaz malaxatã ⁊ ad ignẽ calefactã. ℂ Dixit Alb. si videris in cute putrefactionẽ: ⁊ nõ adheret ossi tũc icide qd̄ putrefactum est totum: ⁊ ꝓijce ipm: deinde cura illud ⁊ si sanguis ex his vulnerib⁹ fluxit nimis succurre ei: sicut dcm̃ est supra. ℂ Or si vulnus cũ cõtusione fuerit siue fuerit contusio absq̃ vulne

Cura ɔtusiõis siue cũ vulnere siue nõ re tũc dixit Gal. 3. cathage. q̃ farina ordei posita i emplr̃o cũ vnctuositate lane ɔuenit ei mirabilr̃ cũ ꝓprietate ⁊ faria ordei cũ mẽtastro mõtano. ℂ Dixit. A. si vulnus fuerit cũ ɔtusione. s. sine lesione ossis tũc illud qd̄ ꝓhibet egritudinẽ. i. sanat eã est emplr̃m cũ farina ordei. s. sola vel cum vnctuositate lane: ⁊ dixit Gal. ⁊ silia. s. q̃ dicta sunt in cura ɔtusionis. alr̃ silia. s. frumẽti ɔfectis cũ ysopo hũida. Et silr̃ emplr̃m cũ sa nicb ordei: ⁊ cũ calamẽto ɔuenit attractiõi in capite euenientis in cute. ℂ Si aũt ɔtusio magna fuerit vt suspitionem faciat de decursu mãeꝝ ad locũ tũc debẽt p̃mitti flõmia: ⁊ alia diuertẽtia: vt dcm̃ est in vulnere magno capitis. ℂ Accidit aliqñ in ɔtusione vt cutis a craneo separet͛. Emplr̃m ad hoc vtile est vt asp̃gas folia oliuaꝝ vino bono ⁊ ɔtunde ea ⁊ capiti ɔtuso suppone. facit. n. adherere craneo cutim separatã ab eo. ℂ Dixit Zoar. si vuln⁹ vel ɔtusio puenerit vsq̃ ad pãniculũ exteri⁹ tegentẽ os ɔuenit in hoc casu corpus cũsarĩ cũ flõmia cephalice. postea habeas lanã vel cottũ inunctũ oleo ro. aromatico tepido: ⁊ suppones ⁊ ɔtinuabis donec apã loci remouebit͛. Et si dolor fortis extiterit: ⁊ ñ remouet͛ p hoc adde oleo p̃dicto medietatẽ sui de oleo de vitellis ouoꝝ cognoscẽdo q̃ vuln⁹ isti⁹ pãniculi nõ est paꝝ timẽdũ: eo q̃ ex radice ⁊ ortu ipsi⁹ accidũt accidẽtia grauia ⁊ piculosa: ⁊ pp hoc sollicite attẽdẽdũ est ne apã ꝑcreet͛. Et vt secur⁹ fueris ab apate redi ad curã vulneꝝ: sz pp siccitatẽ pãniculi opz vt decoquant͛ in aq̃ cortices repte sup medullas glãdiũ vel cauda equine: ⁊ cũ eadẽ decotiõe fac aquã mellis cũ q̃ vuln⁹ ablauere debes: ⁊ desup pone vng^m de palma ⁊ cõtinuabis hoc medicamẽ donec sanet͛. ℂ Quidã in ɔtusiõe capitis apponũt stuppas madefactas in vino bullito cũ sale. ⁊ post ꝓcessum si dolor ⁊ tumor ꝑmanet apponũt emplr̃m fcm̃ in predicto vino cũ ipsi bulliẽti addit͛ puluis baccaꝝ lauri ⁊ cimini ⁊ anisi torrefactoꝝ: ⁊ cũ aliq̃ztulum bullierint addit͛ puluis masticis ⁊ thuris: ⁊ de cribraturis furfuris q̃ztũ sufficit ad ɔficiendũ pultẽ: ⁊ apponũt eã calidam extẽsam sup petia tenẽte totũ caput ⁊ sup petia apponũt stuppas: ⁊ sic ꝓcedũt donec sanet͛. ℂ Et scias q̃ in omni vulnere ⁊ in oi ɔtusione capitis siue fuerit cũ fractura ossis siue nõ: añ oia mouẽdi sunt a loco capilli primo cũ forficibus: scd̄o cũ pilo premissa ante abrasionẽ humectatione capilloꝝ cũ oleo rosarum mixto in hyeme cum aqua calida: in estate cum frigida: aut cuz vino stiptico limphato: in hyeme calido: in estate frigido.

ℂ De cura fracture cranei per dietam. Cap. iij.

Cura fracture cranei trib⁹ p̃ficit͛ istis. s. dieta potione: ⁊ chirurgia. ℂ Dieta q̃dem eius ɔsistit in euitatione aeris frigidi: ⁊ ꝓhibitione ne approximet͛ capiti patientis aliq̃d actu frigidũ: maxie cũ os fuerit discoopertũ ⁊ fractura penetrãs fuerit. frm̃. n. nocet ossib⁹ i pãniculis ⁊ cerebro. dixit Aui. 5. q̃rti. tract. 3. cap. de fractura cranei. stude ne frigus adueniat velaminis: qm̃ est malũ ⁊ timorosum ne prouocet apã in eo: ⁊ nõ solũ in hmõi dispõne. s. in q̃ fractura ẽ penetrãs: ⁊ põt frigus p eũ aduenire velamini: imo in oi dispositione in q̃ craneũ est detectũ siue sit absq̃ fractura: ⁊ fissura siue sit cũ ea penetrãte vel nõ penetrãte: opz vt vehementer caueat͛ frigus: ⁊ nõ solũ in tpibus frigidis: veꝝ ẽt in estate: qm̃ in eo est timor magnus. ⁊ eẽ. calis aer ⁊ oẽ calm̃ actuale est ɔferens in oib⁹ vulnerib⁹ capitis cũ detectiõe ossis. ℂ Dixit ẽt Ypo. 5. afo. i afo. illo. calm̃ faciẽs tenuẽ ⁊c. q̃ calm̃ cõfert in fracturis ossiũ. magis võ denudatis. ⁊ hoc maxime i capite vulnera hñtibus. ɔfortat. n. actu calm̃ cerebrũ ⁊ velamina eius ⁊ craneũ: ⁊ oẽm ptẽ capitis vulneratã. Ideoq̃ dixit Gal. 2. de interiorib⁹. ⁊ ponit͛. 15. ɔti. sic quotiens incidimus craneũ ⁊ euellimus illud in fractura cura accũtis in eo aer esse dz calidus: tunc in tpe cure. vñ euitet͛ q̃ nõ infrigidet͛ pãniculus q̃ est sup cerebro qm̃ si infrigidabit͛ sequet͛ illud dispõ mala. ⁊ subdit. effusio olei ro. calefacti dz fieri sup illõr. ⁊ pp p̃dicta prudẽtes chirurgici locãt patiẽtes i camera nõ multũ magna vndiq̃ clausis hostijs ⁊ fenestris ⁊ oi foramine ẽt paruo: vt nõ possit illã p̃flare vẽtus nec ingredi aer frigidus ⁊ faciũt in ea accẽdi ignẽ magnũ vel puũ s̃m dispõnẽ aeris: q̃ sit de lignis vltime siccis: aut de prunis accẽsis vt sit sine fumo: ⁊ ɔstituũt ipz a lõginq̃ vel ꝓpinq̃ s̃z necẽitatẽ. Caput q̃z egrotant͛ ãpli⁹ cũ biretis ⁊ capellis pileis tegat͛ vt optie a frigore defendat͛. Cũq̃ discooperire voluerint faciũt venire sup caput eius laterẽ vl̃ tegulã calefactã vt bñ calefiat aer vt nõ egrediat͛ sup ipm frigus quã tãdiu teneri faciũt donec opõnẽ expleuerit ⁊ caput ligauerint ⁊ cooperuerint: ⁊ pp dictã ẽt cãz q̃cũq̃ medicamia q̃ supapponũt pri⁹ calefaciũt. imo ẽt calefaciũt ⁊ man⁹ ⁊ instr̃a q̃b⁹ opant͛ ⁊ conant͛ opõnẽ explere q̃zto citius p̃nt. ℂ Dicũt q̃dam vitent͛ in camera prune de carbonib⁹ certis: qm̃ qñ accẽse tenentur in aere clau

so cū ꝓprietate vel mala effumatione q̄ surgit ab ipsis ledit cerebrū ita ꝙ aliqñ īducūt appoplexiam ⁊ mortē. ¶ Precipiūt patiēti vt iracundiā odiū timorē furorē ⁊ tristitiā ⁊ gestabilium curas a se abijciat: imo pro posse letet̃ ⁊ gaudeat. ¶ Et faciūt eū abstinere a motibꝰ corporeis: ⁊ maxīe capitis ⁊ ptiū supioꝝ tenētes eū silētio cū pua locutione cauētes ab eo murmur ⁊ strepitum. ¶ Sicq̄ ꝑcipiūt a somno abstinere diurno nisi multū habuerit hoc patiēs in ꝯsuetudie: aut nisi male de nocte qeuerit: ⁊ ne dormiat post cibū nisi p̄terierit tp̄s circa horas duas vt nō repleat̃ caput effumatiōibꝰ cibi: ⁊ locāt ip̄m ad iacēdū supra latus ptis vulnerate postq̄ȝ vulnus māifestū fuerit vt valeat pus ad exteriora exire liberiꝰ. ¶ Dixit auctor ꝯpēdij. qetū esse infirmū ꝑcipe. non ergo dȝ se frequēter de latere i latꝰ reuoluere neq̄ȝ se de loco ad locū ꝑcipitare. ¶ Dixit. A. subtilis regimē eiꝰ. s. in cibo ⁊ potu. Et dixit administra iterim. s. añ discoopertionē vel eiꝰ ablationem ⁊ post donec. s. sit securitas de apate regimē qd̄ retineat inflāmationē, s. ne supueniat. i. vt nō arripiat eū febris. debēt ergo cibi esse pue q̄ȝtitatis ⁊ pauci nutrimēti nō sumpti ex difficulter digestibilibꝰ ⁊ tarde: neq̄ȝ ex euaporatiuis ⁊ caput replētibꝰ: imo cibi ⁊ potꝰ eoꝝ sint facilis digestiōis paucaꝝ superfluitatū ⁊ repressiui vaporis infrigidatiui ⁊ extinctiui caliditatis extranee. ¶ Dixit Alb. caueat sibi a repletione ⁊ vino ⁊ cibis grossis: ⁊ maxime eūatiuo cū flōmia ⁊ alijs ⁊ nō fluxerit ex vulnere sanguis multꝰ ⁊ tali regimine vtēdū est donec securꝰ fueris ꝙ sedati sint humores a fluxu ⁊ nō supueniat apa deinceps cibus paulatine augmētari dȝ in q̄litate ⁊ quātitate nutrimētali. ¶ Debēt ergo i p̄mis diebus ⁊ donec ḡtus tolerauerit vsq̄ȝ ad sedationē vulneris ⁊ fluxꝰ vitare carnes oēs ⁊ oua sorbilia lac ⁊ pisces ⁊ vinū ⁊ oēs nucleos fructuū: ⁊ his silia: ⁊ aliq̄ q̄ p̄nt ꝯp̄hendi ex dictis. ⁊ sit ꝯtētus in cibis factis ex mica panis lota kist ordei farre auena oleribꝰ mollibꝰ spinachijs attriplicibꝰ blitis lactucis ⁊ cucurbitis ⁊ in scd̄a mēsa sit cōtentus malis coctis piris ⁊ citonijs coctis granatis arācijs: ⁊ silibꝰ. ⁊ si esset stipticus ẜm vētrē posset sumere duo vel tria pruna recētia vł sicca in p̄ncipio mense ꝙ si dicto tp̄e ꝯtigerit. aliꝰ. coegerit te aliq̄d ad exhibitionē carniū tūc exhibe carnes auiculaꝝ bonaꝝ aut pullaꝝ puaꝝ vel pulloꝝ pdicū fasianoꝝ alterata et exhibe eas ꝯtritas potiꝰ q̄ȝ solidas: ⁊ sit in eodē tp̄e cōtentus sumere in potu aquā ordei aquā decoctā cū zuccaro vinum granatoꝝ vel berberoꝝ iulep ro. vel violatū ⁊ siles potus: ⁊ si coegerit te nec̄itas ad vini exhibitionē: tūc ꝓcede vinū albū clarū pauciseꝛ ⁊ tñ bñ limphatum cum aqua decocta. ¶ Ait Ras. 15. ꝯti. dico in his qbꝰ cōmotū fuerit cerebrum ex casu ⁊ ꝑcussione ꝯferūt cerebra gallinaꝝ data in potu. In memoriali abdus. ꝑcussio si accidit i capite ⁊ exinde emittit̃ de cerebro sanguis dādū est ei in potu de ceruicibꝰ gallinaꝝ assis. ⁊ ēt in cibo toto posse frequēter. aliꝰ. efficienter. ¶ Et Aui. dixit. opȝ vt cibet̃ hñs vulnera cū fluxu sanguis: ⁊ loq̄tur de vulneribꝰ capitis: lȝ sit ꝯueniēs ēt in alijs vulneribus cū fluxu sanguis cerebellis gallinaꝝ assatis q̄ȝtum possibile est ipsa. n. ẜm ꝙ testificant̃ qdā cōfortant cerebrū ⁊ retinent fluxum sanguinis: lȝ sit in eis s̄nia alia. i. de alijs iuuamētis coitꝰ vel alia. i. alterius viri: ⁊ dȝ patiēs abstinere a coytu diuiore dȝ ꝓcurare ventrē euare a supfluitatibus omni die spōte: vel cū auxilio cristeris leniūui vel suppositorij: ⁊ si posset ante oēm cibationē assellare melius foret: ⁊ ꝓcuret ēt vrinā emittere in horis solitis: a vomitu autem oīno abstineat.

¶ De cura fracture cranei per potionem. Cap. iiij.

ntequā cura ista ponat̃ sciēdū est ꝙ discordia iter artifices huius artis est an fractura cranei penetrans possit curari absq̄ȝ amotione ossis. Gal. nāq̄ȝ. xj. de inge. sani. ⁊ Hal. 9. practi. ⁊ Alb. i scd̄a pte opīonis manualis. Et Aue. colliget. 7. ⁊ Aui. hoc q̄rto cap. de fractura cranei vna ꝯuenire videt̃ ꝙ in fractura cranei penetrāte necessariū sit

Utrū fractura cranei possit curari absq̄ amotione ossis.

de osse amouere nisi in ipsa fractura fuerit de eo amotū sufficiēter. Et Zoar dixit. si icisio vsq̄ȝ ad ꝓfundū cranei penetrauerit tūc oīno opus eiꝰ est chirologo ⁊ opone manus. Probat aūt hoc Gal. vbi. s̄. arguēs sic. ꝑsupponendo ꝙ ad fracturā ex dolore ⁊ agitatione defluāt maeria: ⁊ ēt ꝙ in ipsa due humiditates cōgerant̃: vt supra patuit in vulneribꝰ oibꝰ ꝙ necessariū sit ꝓhibere fluētes ⁊ resoluere fluxas ⁊ cōgestas: ⁊ ꝙ ꝓhibitio fluētiū ⁊ resolutio aliaꝝ nō possit fieri nisi aut cū ligatura vel cū medicinis vel ꝑ amotionē cranei: ⁊ tūc arguit. illa cura nō pōt fieri ꝑ ligaturā neq̄ȝ ꝑ medicinas. ergo opȝ fiat ꝑ amotionē ossis. ꝯña. tȝ. a sufficiēti diuisiōe: ⁊ añs ꝓbat. p̄io ꝙ nō pōt fieri per ligaturā ex eo ꝙ ligatura ꝯueniens ad p̄dictā fracturā ossium capitis nō pōt fieri sufficiēs ad curā. nō enim pōt fieri ligatura q̄ fit in p̄ncipio ad ꝓhibēdum defluxū humoꝝ ⁊ trāsmittendū ad alia iā fluxos: q̄ñ talis ligatura opȝ ꝙ fit cū maiori strictura ptis fracte: vt supra patuit. cap. de ligatura fracture ossium: q̄ȝ obstat figura cranei: ꝑꝑ quā nō pōt in eo fieri strictura sufficiens: ⁊ dato ꝙ posset fieri adhuc non sufficeret ad curā: q̄ȝ non prohiberet nisi mām fluentē a ptibus extrinsecis craneo mām vo fluentē interioribus ⁊ ad interiora cranei ꝓhibere non valeret vt notū est: neq̄ȝ etiam iam fluxā ad interius cranei ad alia loca transmittere valeret: neq̄ȝ etiam ligatura que fit in processu fracturarū ossiū ad attrahendū nutrimentum pro gñatione pori sarcoydes: aut pro cōseruatione plasmatis restaurati ossis nec̄ia est primo q̄ȝ ossa capitis fracta nō restaurant̃ nec cōsolidant̃ ꝑ poꝝ sarcoydem: sicut alia ossa: ⁊ si qd̄ de carne gñanda loco ossis deperditi exigitur illud est parū valde. plasma ēt cranei seipso cōseruat̃. Neq̄ȝ ēt pōt predicta cura fieri ꝑ medicinas. prima non per repercutiētes vel trāsmittētes ad alia: q̄ȝ ñ dixit Gal. si medicamen hmōi actionis ingrere voluerimus nullū qd̄ nobis sine ligamēto sufficiat inueniemus: ⁊ ligamentū: vt dcm̄ est: sufficiens fieri non valet. neq̄ȝ pōt fieri per medicinas resolutiuas obstante cranei densitate: aut ēt timet̃ ne plus attrahant q̄ȝ resoluant. ¶ Et ꝑꝑ p̄dicta dixit auctor cōpendij. fracture in ossibꝰ capitis cura a cura fracture aliorū ossium dissimilis est: q̄ȝ ipo͠le ē craneum solidari neq̄ȝ vllum ligamētū fieri. s. debite factum qd̄ non generet apa ⁊ tumorē. ¶ Et assignās Aui. cās dissimitudinis curationis dictarū fracturarū. dixit. ꝙ vna de causis est: q̄ȝ nā super craneo fracto non restaurat arosbot fortem qui hȝ ligare ptes eius solutas sicut in alijs restaurat ossibꝰ imo restaurat ip̄m debilē ⁊ vilē respectu eius qui in alijs generat̃ ossibus. ⁊ cā huius duplex est. vna ex pte mäe. naȝ porus dȝ gñari ꝓportionalr̄ ossi qd̄ dȝ ligari. mō os cranei nō est hñs grossitiē ⁊ densitatē durem ⁊ solidā sic alia ossa ⁊ ideo non dȝ hēre poꝝ ita durū ⁊ grossū. alia cā est sumpta ex pte finis q̄ est ꝙ si porus hñs ligare craneū fuisset durꝰ ⁊ grossus vt est q̄ alia ligat ossa nimiū grauasset sup pāniculos cerebri cū qua aggrauatione lesisset eas ⁊ ꝓhibuisset a motu ipsorū. Os ēt cranei nō eguit ꝑ poro ita duro ⁊ forti: vt alia ossa: q̄ȝ caput nō hȝ moueri motibꝰ fortibꝰ sicut mouentur alia mēbra: quos fortes motus vt tolerare possent alia mēbra sine lesione eguerūt poro duro ⁊ forti. ¶ Scd̄a cā diuersitatis curationū p̄dictarū. dixit Auic. est q̄ȝ amotio cranei fit vt pus effusum ad interiora cranei hēat exspirationem ⁊ egressionē ad exteriora vt nō retineat̃ ne sequant̃ accidentia mala: ⁊ hec est cā: q̄re non querit̃ in fractura cranei vnitio ⁊ cōiunctio ptiū solutaꝝ: sicut in alijs ossibꝰ: in quoꝝ vnitate ⁊ restauratiōe nō est timor p̄dictus. ¶ Et tertia cā dixit. A. q̄ȝ ab alijs ossibus fractis p̄ter ossa capitis cōuertit ligamētū ⁊ additionē. s. humorū fluentiū ad ipsa: ⁊ ēt in eis ꝯtētas humiditates redit ad alia loca: sed tale ligamentū reddens additionē p̄dictā nō est possibile facere sup caput ꝑꝑ sitū eiꝰ ⁊ iō est nec̄iū accipere os ẜm q̄ȝtitatē per quam egrediat̃ virus vt est necessariū. ¶ Quarta cā est: vt dixit Aui. q̄ȝ sic in alijs ossibꝰ hñtibꝰ medullā cā accidit ex ligatura expimēte

Ꝯtra opio G. ⁊ A. ⁊ alioꝝ doc. quoꝝ.

Cura fracture cranei dissimilis est cure fracture aliorū ossiū.

⁊ expellẽte vi:mã transeat ad medullã: tunc est nobis necīuz discooperire ⁊ mūdificare virus vt non corrūpat medullã ⁊ corrūpat inde os ⁊ totū mēbrū. ita ⁊ multo magis erit hoc necīū in craneo cū ꝯtineat in se vel sub se membra nobiliora q̄ȝ medulla. nō ergo dixit Auic. erit excusatio ꝓꝑ dictas cās de incisione ⁊ de detectione loci ⁊ ꝓhibitione īcarnationis eius; vsq̄ȝquo securꝰ sis ꝙ mūdificatio sit ꝑfecte fcā. Et subdit Aui. ēt si timor nō sit de cursu virꝰ ad iteriora ossis qd̄ incidimus: adhuc hec cura dȝ fieri: ⁊ rō assignat̄: q: hic est modꝰ curationis tutior. in curatione supra modū suspectū est eligendū.

Secūda opinio.

¶ Jn oppositū aūt p̄dicte sn̄ie auctoꝝ sunt due secte: quaꝝ vtraq̄ȝ approbat fracturã cranei penetrãtẽ: ēt cute nō vulnerata posse curari absq̄ȝ icisiōe cutis ⁊ absq̄ȝ ossis amotione: veꝝ differẽter: q̄rū vna eaꝝ approbat hãc curã posse fieri cū medicis simplicibꝰ ⁊ ꝯpositis ab extra capiti approximatis quaꝝ vtꝰ tãta est ꝙ sufficiat attrahere exteriꝰ qd̄ sub craneo fuit collectū ⁊ subtiliare illud donec ēt ꝑ dictã rimulã trãseat ⁊ exeat ⁊ qd̄ de collecto nō fuerit aptū attractioni virtutis eaꝝ est illud euaporare ⁊ resoluere ⁊ ꝯsumere ⁊ tandẽ fracturã q̄ i osse ⁊ q̄ in cute fuerit ꝯsolidare: ⁊ ꝙ talis medicina repiat̄ notū est. multe eniȝ sunt medicine simplices ⁊ cōposite attractiue ⁊ resolutiue ⁊ ꝯsũde. ¶ Et ꝯfirmat̄ auctoritate Serap. cap. ꝯ solta fcā a cā ꝑmitiua. q dixit. ꝙ si appareat os fractū: tūc opȝ vt ingeniet̄ in re eiꝰ: t̄ẽtẽ vt calefacias oleū ro. ⁊ fūdas ipm̄ sup loco eius. duo v̄o labia fissure q̄ est in cute vel pãniculo cōnectes adinuicē ⁊ sues cū filo sete grosse vel lini: ⁊ post suturã administra puluerē quē posuit: ⁊ post stringe locū ꝯstrictiōe bona ⁊ soluat̄ in oibꝰ duobus diebꝰ: ꝓsequereq̄ȝ illud donec resoluat̄ apa ⁊ conglutinet̄ ꝑcussio. Et sic vides exp̄sse ꝙ Serap. affirmat fracturaȝ cranei posse curari ⁊ sanari cū medicinis appositis absq̄ȝ amotiōe ossis. ¶ Et ꝯfirmãt hoc auc̄te Dio. q dixit. ꝙ qñ fractura est in osse capitis betbonica ꝯtusa sepe supponat̄ loco ⁊ sepe empl̄m ex eo fcm̄ inouet̄. eteniȝ mira celeritate ꝯglutinat ⁊ tãta est eius virtꝰ: vt ēt ossa fracta ex̄hat. ¶ Et Gal. in carhagenesio. dixit vngm̄ plage capitis ⁊ ꝓprie quotiēs rūpit̄ aut ꝯtūdit̄ os dȝ esse fortiꝰ aliis vnguẽtis attractius vt attrahat ossa fracta pua ⁊ humores grossos ad exterius: et cōpositio eius dȝ fieri de molliẽtibꝰ ⁊ calidis ad moduȝ vnguẽti basilicon: in quo cadat oppoponacū aristologia ⁊ modicū ensorbii: ⁊ silia. ¶ Et cōfirmant hoc ēt auctoritate. A. tertii prima. tracta. 3°ca° de plaga ⁊ incisione. vbi ait. ꝙ principiū cure ꝯsistit in empl̄is: qm̄ cū eis erit rectificatio velox: ⁊ iteꝝ auc̄te eiusdē q̄rto huius. vbi inq̄t. Jn fractura v̄o vbi nō est nisi fissura. s. q̄ nō est cū ea attritio in osse neq̄ȝ separatio dure matris ab eo: neq̄ȝ lesio alia in ea: sed solū est in osse fissura penetrãs: q̄ȝuis sit plurima. s. q̄ȝtitate discreta vel ꝯtinua ⁊ appareat cū ea illud inter qd̄ ⁊ os nō est nisi cortex. s. qd̄ appareat lesio in pãniculo corticali. i. tegẽte os extrīsecꝰ s. gingia matre multotiēs sufficiūt ad curationē strictura labioꝝ vulnerū. s. cū sutura vel sine ea ligamẽtū ⁊ empl̄m. s. attractiuū resolutiuū. ¶ Et ꝯfirmãt hãc curã esse veracem ꝓꝑ experiẽtias multas q̄s asserūt fecisse ⁊ vidisse nō solū semel: sȝ frequẽter: in tm̄ ꝙ asserunt multo plures sanari ꝑ hãc curã q̄ȝ per curã cū incisione cutis ⁊ amotione ossis.

Tertia opinio.

¶ Scd̄a v̄o secta dixit. curari posse fracturã cranei penetrãtẽ siue cuȝ lesione pãniculoꝝ siue nō: imo siue cū lesione cerebri non attingẽte ad vẽtriculos eius siue fuerit cū vulnere siue cū ꝯtusione cutis siue nō: cū medicinis ebibitis: de quaꝝ ꝓprietate est mūdificare ⁊ abstergere ⁊ resoluere ⁊ cōsumere oēm sorditiē siue mãm ꝯsolidationē ꝓhibentē ⁊ ꝑ ꝯñs hãc fracturã cōsolidare p̄dictã. Has aūt medicinas dicūt esse reperibiles ⁊ de facto apud eos reptas ⁊ experimentatas ab eis frequẽter. Et principalis huius secte ⁊ primus apud nos inuentor ⁊ opator fuit Hugo lucanus: ⁊ secutus est eū Theo. cū pluribus aliis famosis chirurgicis.

Quarta opio cōueniēs cum prima et soluēs argumenta &c.

¶ Sciendū ꝙ plures opatorū huius artis nostris tꝑibus sequunt̄ curã fracture penetrãtes ꝑ chirurgicū instrm̄: q̄m̄ putant hmōi fracturã nullo mō curare posse empl̄is ⁊ potionibꝰ. ⁊ dicūt. ꝙ nō lȝ assimilare hãc fracturã fracturis alioꝝ ossium ꝓꝑ cās a Gale. ⁊ ab Aui. superius assignatas. Et asserūt nullū medicorū remedioꝝ sufficientiã p̄stare posse ad excollationē mūdificationē seu resolutionē virus sub osse collecti p̄ter ablationem ossis ꝑut auctores posuerūt. ¶ Et ad vtentes empl̄is ⁊ medicis exteriorībꝰ dicūt. medicinas quas eis iponūt tales oporteret eē violẽte calitatis: in quaꝝ approximatiōe timor eēt de maiori attractiōe mãeꝝ ad locum q̄ȝ sit illud qd̄ de materiis collectis ibi resoluerẽt. vñ potius apatiōis q̄ȝ sanationis cã forẽt. ¶ Ad auc̄tē aūt Ser. quã allegãt. dicūt. ꝙ nō itellexit illud in oi fractura. sic isti modi fracture approximãt empl̄is: sȝ intellexit in fractura in q̄ sufficiēs q̄ȝtitas ossis ablata fuerit ꝑ quã possit expurgatio ⁊ resolō fieri. nō aūt in ea in qua nulla portio ossis est amota sicut in capillari: ⁊ sitibꝰ. Quidã āt ēt eoꝝ. dicūt. ꝙ totꝰ ille sermo Ser. refert̄ ad solbneȝ capitis factã sine fractura cranei penetrãte. ¶ Et ad auc̄tem Aui. quã allegãt. tertii p̄°. ꝙ initiū cūonis ꝯsistit in empl̄is. dicūt. ꝙ ipse intẽtionē habuit solū ad curã vulneris inq̄ȝtū vulnꝰ est cuiꝰ ꝑncipalis intẽtio curatiua est exiccare ⁊ ꝯsolidare: q̄ q: ꝑncipalis est ⁊ pria intẽta a medico ꝑnm̄ curatiōis dici pōt. Uerū tñ ista pñt dici intẽtio curatiua. a ꝑn° v̄o intentio curatiua nō pōt in oibꝰ vulneribꝰ ⁊ fieri ⁊ adimpleri: maxime in qbꝰ timet̄ de fluxu mãe ad locū: aut i qbꝰ mã i loco collecta ē: ⁊ de qbꝰ sūt p̄cipue vulnera capitis cū fractura cranei penetrãte: i qbꝰ vt patebit: oȝ īsistere in ꝑn° ad ꝓhibitionē fluxꝰ mãe ad locū ⁊ ad mūdificatiōeȝ mãe collecte: ⁊ ꝓꝑ eius mūdificationē. dicūt. necīa ē ablatio ossis quã auctores p̄cepert. ¶ Et ad auc̄tē. A. q̄rti. 5. dicūt. ꝙ itellexit d̄ empl̄o desiccatiuo ⁊ ꝯsolidatiuo. ¶ Deridẽt aūt isti ⁊ subsanãt eos de scd̄a secta q asserūt fracturã cranei penetrãtẽ posse potionibus curari: ⁊ maxime potiōe q̄ vtunt̄ q̄ est ex vehementer calis medicinis ⁊ ipsi exhibẽt eã in ꝑn°: vñ sūt cã subtiliationis humoꝝ ⁊ facilioris ⁊ velocioris defluxꝰ humoꝝ ad locū dolẽtē ⁊ debilitatū ex ꝑcussiōe: ⁊ silr sūt cã subleuationis vapoꝝ ad caput: ⁊ sic sūt cã apatiōis loci ⁊ interitꝰ ifirmi. Negãtq̄ȝ auc̄tē Hugonis ⁊ Theodorici ⁊ sequaciū: ⁊ expiẽtias q̄s ipsi asserūt se fecisse ꝓꝑ p̄dicta: ⁊ ꝑ expientiã q̄ q̄ñq̄ȝ denūciauit fracturã cranei penetrantē cū empl̄i appōne sanatam fuisse. ¶ Dicūt qdã. ꝙ q̄ȝuis cura cū empl̄is sit possibilis: ipsa tñ nō est eligēda: q: ipa ē fallax nisi i casu in q̄ cura ꝑ amotionē ossis nō posset fieri: aut q: nō fuerit ydoneus opator: aut q: patiēs oino renuerit opationē chirurgicã: aut q: fuerit multū debilitatꝰ nō valēs illã tolerare. ¶ Et alii dixerūt. ꝙ si in osse fuerit ꝯtritio. i. cōminutio i frusta sepata tūc cura cū empl̄is est oino renuēda: qm̄ si os cōminutū intus remanebit necīo putrefiet ⁊ corrūpet̄ tãq̄ȝ a nãe regimine derelictū. Et dixerunt. ꝙ in fractura stricta siue capillari arta cum empl̄is silr fugiēda est: qm̄ nō posset empl̄m q̄ȝtūcūq̄ȝ attractiuū sorditiē desubtus eē attrahere obstãtibꝰ fractura fissure ⁊ ossis dēsitate. Et iō dicūt. in p̄dictis duobꝰ casibꝰ nō decipiant̄ egri vt eligãt curã cū empl̄is: q: eēt interitus eoruȝ. ¶ Et dixit Gal. als. Gētil. illud qd̄ decipit vulgares ⁊ ignorãtes est qd̄ in magnis ꝑcussionibꝰ capitis: in qbꝰ fractura in osse magna sit ⁊ multū apta siue fiãt cū re incidēte siue cū re ꝯtūdẽte ꝑcussione casu vel obulatiōe: ita vt manifeste pãniculꝰ videat̄ viderūt ꝑ appositionē empl̄i liberari patiẽteȝ ⁊ ex fractura parua vel capillari osse per incisionem rōnaleȝ amoto mori. Unde arguunt hoc patiens ꝑ appositionē empl̄i liberatus est ⁊ patiebat̄ fracturã tã magnã. ille aūt q tã paruã fracturã patiebat̄ mortuus est per ossis amotionē. ergo cura per appositionē empl̄i melior est ⁊ securior illa: ⁊ illi extimant ꝙ si ille qui mortuus est ex parua fractura fuisset curatus cū empl̄o ꝙ nō fuisset mortuus: sed vixisset ex quo cū empl̄o liberatus est patiens fracturã magnã: hoc itaq̄ȝ extimantes vulgares glorificant emplastrū ⁊ collaudant opera

tionẽ cũ eo ⁊ vituperant amotionẽ ossis: ⁊ oẽs qui se tali cu
rationi cõmittunt. ¶ Verũ mihi assignauerunt quidam ex
opantibus cũ emplo quasdã cãs pp quas renuenda est ma/
gis opatio manualis q̃ӡ appositio emplĩ ⁊ eaꝝ prima est do
lor qui sequit̃ ad incisionem cutis ⁊ eius excarnationẽ ⁊ se/
parationẽ gingie mřis ab osse. Et dolor tam magn⁹ est val/
de ꝓsternens virtutem ⁊ attrahens reuma ad locũ: qȯ virt⁹
debilitata ex prima percussione ⁊ ex illo dolore repellere ad
alias ptes nõ valet: sed illud suscipit ĩ p̃iudiciũ sui. ¶ Scd̃a
est: qr in tali incisione fit magna emorrosagia ex loco ex quo
fieri non d3 que frequẽter debilitat virtutẽ multũ: frequẽter
ẽt est cã maioris attractionis ad locũ q̃ӡ extractionis ex loco
in p̃iudiciũ patiẽtis. ¶ Tertia cã est agitatio ⁊ cõmotio ce/
rebri q̃ sequit̃ ad incisionẽ ossis cũ per instr̃a raspatoria siue
bausatoria siue abrasoria remouet̃ q̃ cerebri cõmotio est cã
debilitationis eius ⁊ fluxus mãeꝝ ad locũ. Et vt dicunt nõ
põt caput patiẽtis tã bñ firmare sup aliqua re solida nec sic
ab astãte teneri φ effugere possint illã cõmotionẽ. ¶ Quar
ta cã est vt inductio suspitionis ⁊ timoris magni periculi ⁊
mortis sup patientẽ cũ audiuerit ⁊ intellexerit amotionem
ossis fore necessariã: vñ nõ ꝯfortabit̃ mẽte sic pri⁹ hortabat̃
⁊ sperabat de salute: ⁊ qñꝙ ex illa diffidit de salute sua: ⁊ est
hoc in oĩ egritudine malũ. ¶ Quinta cã est ignorãtia chy/
rurgicoꝝ ignorãtiũ ⁊ opantiũ in his casibus quã cõfirmat
auct̃e Zoar: q dixit. φ in hoc nostro tp̃e pauci iueniunt̃, qui
facere hoc sciant ⁊ sp̃alr̃ q sciant hanc artẽ expientia ⁊ rõne
qr ĩpossibile est tale opus solũ v̈bis exercere. Et tibi erit dif/
ficile inuenire hoiem pfectũ in hac arte q sit ex illis q habẽt
intellectũ ⁊ ꝯsuetudinẽ in ea ⁊ qui ex nã sui ⁊ cõplõne habi
lis sit huic arti ⁊ in ea expertus fuerit lõgo tp̃e: qm̃ nõ d3 re
cipi aliquis ad hoc exercẽdũ nisi longo tp̃e fuerit discipulus
cũ magistro optimo ⁊ pfecto: ⁊ ipse ẽt p̃semet fuerit lõgo tp̃e
practicatus: ⁊ tales sunt inexercitati in hac arte ⁊ exercitio
recte cognitionis: ⁊ maxime in rebus arduis q̃ eueniunt in
fracturis cranei. Appet qr multi in eoꝝ manibus moriunt̃
qui si haberent rõnabilẽ experientiã in ossis amotione cura
rent ⁊ sanarent eos. Subdit.n. Zoar. nõ vidimus neꝙ audi
uim⁹ aliquẽ chirologũ hoc nostro tp̃e qui sit pfectus in hac
arte: qr si quis esset pfectus nemo ex fractura cranei solum
moreret̃. ⁊ si ex grã dei esse cognoscit̃ illi cui pfectus in tali
necessitate vel filĩ medicus aduenies q ip̃m liberet. Et silr̃ ex
s̃nia diuina dr̃ esse qñ alicui imperitus aduenerit ⁊ inde mo
riatur. ¶ Dixit Lafrancus noui lõgo experimẽto φ multo
plẽs curant̃ p medicinas q̃ӡ p amotionẽ ossis: ⁊ ego nõ vtor
instr̃is ad amouẽdũ os nisi in duob⁹ casib⁹. vnus est qñ cra
neũ fractũ fuerit φ ps fracta subintrauit ptem sanã. scd̃s est
ossis aliqȯ frustũ a cranео sepatũ pũgat durã matrē: ⁊ hoc
sõ ne dura mater cõpressa in casu primo ⁊ pũcta in casu scd̃o
dolorẽ patiat̃ q sit cã attractionis humoꝝ ⁊ apationis ei⁹.
¶ Et dixit. si mihi obijcit̃ q̃uo põt sine ossis amotione san/
guis ⁊ sanies exiccari abstergi ⁊ exsuccari q̃ p rimulã descen
dit ⁊ supra durã matrẽ cecidit. Rñdeo φ p eandẽ viã: imo ⁊
melius põt p illã viã exalare: ⁊ maxime dũ sanguis ⁊ sanies
illa non sit in dura matre collecta: sicut in spatie orta ⁊ incu/
neata: q̃re melius actiõi nãe ⁊ medicine obedit: ⁊ q̃uo nõ: cũ
ẽt frequẽter mã frenesis ⁊ litargie p empla exterius apposi/
ta resoluat̃ vbi nõ est cranei fissura nec vuln⁹ in cute. ¶ At/
tñ nõ obstãtibus p̃dictis v̈bis eoꝝ. dixit Gẽtil. φ lӡ ꝯtingat
qȯ raꝝ est pua fractura p amotionẽ ossis mori ꝯtingit illud
pp ossis ablationẽ: sӡ qr pcussio: quãuis fecerit puã fracturã
fuit cũ praua ⁊ maloꝝ accñtiũ inducta vel in corpore male
disposito: ita φ si cũ emplo vl̃ aliter q̃uocũꝙ tales sic pcussi
curarent̃ adhuc morerent̃. ¶ Quidã aũt alij moti expiẽtia
qua viderũt iã multos p emplĩ appõnẽ liberari. dicũt. posse
esse curã fracture cranei penetrantis fieri p emplĩ appõnem.
Veꝝ nõ in oĩ oĩbus corporibus sӡ in eis solũ: in qbus inue/
niunt̃ he ꝯditiões. s. φ corp⁹ patiẽtis nõ sit plectoricuӡ neꝙ
cakokimũ: sӡ sit bonoꝝ ⁊ tẽpatoꝝ humoꝝ ex bono regimi/
ne qȯ p̃cessit ⁊ nõ sit ꝯsuetũ pati egritudines capitis q̃ acci/
dunt pp influxũ humoꝝ ad ip̃m: ⁊ φ fractura ossis sit mani
festa ⁊ apta. Et q̃ӡto aptior fuerit ⁊ plus erit abiectũ de osse
vsꝙ ad notabilẽ q̃ӡtitatẽ tãto ista ꝯditio est melior: ⁊ φ fra/
ctura sit apte nõ solũ in osse: sӡ ẽt in cute: ita φ sit ꝯdecenter
amplo orificio cutis supposite fracture: ⁊ φ sit fractura sine
ossis ꝯtritiõe ⁊ cõminutione: ⁊ φ in dcõ corpe satis a p̃n⁹ fra
cture fuerint p̃misse euões ⁊ diuersiões sufficiẽtes ⁊ sit pa/
tiẽs adhuc cũ bona fortitudine v̈tutis: ⁊ maxie expulsiue ce
rebri ⁊ paniculoꝝ ei⁹. Stãtibus enim ꝯditionibus p̃dictis
posse ẽ curationẽ fracture penetrãtis fieri ⁊ pfici: ⁊ in corpe
hñte ꝯditiões p̃dictas nõ timet̃ de fluxu humoꝝ ad locuӡ: ⁊
nõ timet̃ de retẽtiõe virus sub cranео: qm̃ h3 in eo vir⁹ viaӡ
vñ trãspiret̃ ⁊ ex ea ⁊ p quaӡ attrahat̃ ab emplo attractiuo
coopante ẽt in hac v̈tute expulsiua forti ⁊ mũdificabit̃ loc⁹
pfecte ⁊ ꝯsolidabit̃ fractura ⁊ liberabit̃ egrotãs. illud.n. qȯ
mouit auctores supradictos ad amotionẽ ossis fuit vir⁹ sub
eo collecti expurgatio ne retẽtũ paniculos corrũperet ⁊ cere
brũ. Vñ Aue. colliget. 7. ait. aut si fractura sit in osse cranei
vt penetret vsꝙ ad telaӡ necesse est vt circa fracturã os amo
ueatur vt mundificari possit a sanie tela: ne tela corrumpat̃
⁊ si sic non fieret sanari non posset. ¶ Multi alij dicẽtes sũt
curationẽ cũ emplis esse magis eligendam q̃ӡ per ossis amo
tionẽ pp rõnes superi⁹ assignatas pp qȯ arguunt maius pi/
culũ iminere in cura p ossis amotionẽ q̃ӡ p emplĩ appositõeӡ
⁊ de duobus piculis minus piculũ eligendũ est. ¶ Excipiũt
tñ ab hoc tres casus: quoꝝ vnus est in fractura cranei sine
vulnere in cute in quo casu dicũt añ emplĩ appositioneӡ esse
cutẽ sufficienter scindendã. ¶ Scd̃s casus est. in ossis cõmi
nutione in qua ꝯtingat frustũ ab osse totaliter separi siue ab
intra siue ab extra vnuӡ vel plura: qm̃ expedit ingeniare ad
illius frusti amotionẽ quã emplm̃ facere non posset saltẽӡ si
magnũ fuerit etiã si in coniunctione ossis cõtingat ad intra
frustũ posse fieri non ab eo separatũ qȯ paniculuӡ pungat: ⁊
⁊ vulneret ⁊ φ amouendũ est omnino: φ amoueri non põt nisi
per amotionẽ ossis. ¶ Tertius casus est qñ simul cum fra/
ctura etiã esset in pte illa plicatura q̃ grauaret ⁊ cõprimeret
paniculum: qm̃ op3 talẽ ptem plicatam amoueri: sicut etiaӡ
hoc necesse in plicatura cranei siue fractura si cõpresserit pã
niculũ: vt silr̃ os amoueat̃: fatentur tñ φ nostris tp̃ib⁹ oẽs
illi qui curant fracturã cranei cũ emplis sunt ydiote imperi
ti ignorãtes q̃uo ⁊ qñ ⁊ quo emplo vti debeant: quapp ma
gnũ piculum est ponere se in manibuӡ eoꝝ. Sed si repertus
vir pbus ⁊ in arte bñ instructus qui sciret debite ⁊ rõnabi/
liter vti emplo ipse etiã magis eligendus q̃ӡ manualis opa/
tor. ¶ De opõne aũt scd̃e secte vtẽtis potionib⁹ nõ vltra ꝓse
quor: qr nostris tp̃ibus paꝝ est in vsu: attñ retulit mihi chi
rurgicus qdam fidedignus φ vsus fuit aliqñ potionib⁹ illo
rum ⁊ inuenit in eis effectũ veracẽ pp quã cãm ⁊ sũmã inuẽ
torũ haꝝ potionũ in hoc ca⁹ ꝓsequar ⁊ tãgã oẽӡ modũ cura
tionis p instr̃m potionis. ¶ Aui. recitans ibi verba q̃ sunt
scripta a Ga. scd̃o miemir. dixit. tertij. prima. sup. si sine pla/
ga fuerit percussio cura est due res. ⁊ si est cum plaga ẽ tres
res. s. prime due ⁊ tertia que est ad plagã. De primis aũt dua
bus. dixit. op3 vt tua intentio sit vt dolores sedes q̃ӡtum po/
tes. ⁊ hec est prima intentio. scd̃a est vt elonges mãm q̃ӡtuӡ
potes a loco leso omnimodo. s. euacuatione ⁊ diuersione ad
oppositum. ⁊ he ambe intentiones exiguntur vt prohibeat̃
apostema maxime a cerebro ⁊ paniculis eius. sedatur.n. do/
lor vt trahat̃ mã ad locũ ⁊ euacuat̃ ⁊ diuertitur materia vt
fluat ad ipsuӡ vñ in quacũꝙ pcussiõe. in qua dolor est fortis
est cã attractiõis humorũ maxime in corpe repleto: in q̃ hu/
mores parati sunt fluere ad locũ pcussionis ⁊ doloris p̃dcẽ
due intentiones iplende sunt. In oĩbus aũt alijs corporibus
in quibus nõ sunt humores mali: neꝙ superflui: neꝙ ad p/
cussionẽ sequit̃ dolor fortis attrahẽs ipletio eaꝝ nõ ẽ neccẽ/

φ emplm̃ sit melius amouere ossa.

Alia opi nio.

Alia opi nio.

Intentio nes. 3. i cura vulneris cũ fractura cranei hñde.

saria. ¶ De 3ª aūt intētione q̄ ē ad plagā si h3 ipleri p chiru/
gicū istrm̄ dr̄ i sequētib9. Si āt o3 ipleri p instrm̄ potionis
dr̄ de ea i isto. ¶ Intēdēs āt Gal. 1° miemir. ad p̄dictas duas
primas intētiōes ꝛ maxie ad scd̄a3 dixit. optimū i his si neq3
ea q̄ etatis sūt p̄hibēt: neq3 vitalis virt9 infirma videat̄ ꝛ de
bilis p̄nm sanationis a flōmia facere: ꝛ intellexit maxime si p
cussio fuerit sine plaga vel cū plaga: ex qua paucū fluxerit sā
guinis. Si aūt dixit Gal. p̄hibeam9 flōmiā facere. supple. tu
ꝛ alia q̄ supplēt vicē eius vt sanguisugaꝝ appositionē ꝛ sca
rificationē. tunc euacuabimus ventrem p cristere: ꝛ ꝯsidera
eūanda ea q̄ in ventrē sunt: sed adhuc magis ꝯsidera antipe
riosiā. diuersionē ad oppositū q̄3 ꝯsueuerūt ad patientes. s. ꝛ
dolētes p̄ticulas ferri. dicūt hoc. cū statim post p̄cussionē ad
patiētē veneris ꝯsidera adhuc si cibum indigestū in stō ha/
buerit. ꝛ si sic vomitū p̄uoca illius. Si vero a stō descenderit
cristere lenitiuū impera: deinde flebotoma ꝛ sequere: vt di/
xit Gal. ¶ Scias tñ q̄ cristere exequēdū post illud lenitiuū
qd̄ dcm̄ est: non o3 ēē lenitiuū vt cōiter opantes p̄cipiūt. imo
in casu in quo nō possit fieri flōmia: aut non pōt fieri copio/
sa. ꝛ in quocūq3 corpe multū repleto quousq3 querit̄ eūatio
ꝛ diuersio p cristere ipsum o3 fieri mediocre aut acutū: l3 nō
in summo acuitatis: vt patebit auctē Ras. Et subintellexit
Gal. ēt alias eūationes p farmacū solutiuū. ꝛ diureticum: ꝛ
alias ēt diuersiones: vñ fiende sunt fricatiōes in brachijs ꝛ
tibijs ꝛ ventosaꝝ appōnes in pulpis cruriu3 in naticis sub
spatulis. ꝛ in spatulis prout dictabit medico maioꝝ ꝛ minoꝝ
diuertendi necessitas. ¶ Dixit Paulus. flōmia fit eadē hora
q̄ p̄cussus fuerit inuēs p hoc q̄ q̄to citius fit tāto meli9 est.
¶ Dixit Haly. accelerādū prius est ad cephalice flōmiā: san/
guis quoq3 iuxta q̄ opus est extrahit̄ ꝛ virtus ꝯsuluit. q̄ si
pp etatē virtutēq3: aut tp̄e minutio sanguinis prohibeatur
cristeri vtatur acuto si nulla febris aderit. Sin aūt vtat̄ cri/
steri molli. i. nō sic acuto: ꝛ nūq3 trahe ad inferiora ne forte
in locū influat patientē. ¶ Dixit Ras. 1. ꝯti. flōmet̄ vena ce
phalica vt extrahat̄ modicū sanguinis: ꝛ fiat hoc quater in
duob9 dieb9 vel tribus: ꝛ intellexit hoc in debilibus etate vl'
in virtute ꝛ in ꝯsuetis sepe flebotomari: ꝛ in his qb9 a vul/
nere multū sanguis fluxit. In alijs aūt subdit. qñ accidit ca/
piti fortis p̄cussio valde laudabile est q̄ fiat i primis flōmia.
scd̄o p̄uocet̄ fluxus cū cristerijs calīs si nō multū febricitat
patiens ꝛ si febrierit cristerizet̄ cū cristeribus lenib9 ꝛ dent̄
pillule cochie si nō febricitat. Et dixit. scire debes: q2 p̄uoca
tio flux9 est valde neciā in hoc morbo. Et subdit. si forte pa/
rū calefit. s. p farmacū vel clystere p̄uocans fluxū non nocet
q2 purgatio reddit caput leue ꝛ nō p̄mittit vulnus vel p̄tes
vulneratas apari. ¶ Et Aui. prima tertij. cap° de cura sode
facte ex p̄cussione: diuinos sermones. Ras. dixit. primu3 qd̄
op3 facere est flōmia cephalice: aut nigre: cephalice. s. q̄ qñ ē
in capite ꝛ p̄tibus superiorib9 acciderit repletio ꝛ nō in toto
nigra vō qñ est repletio in tota magna: ꝛ tūc fit primo de ni
gra scd̄o de cephalica. prio aliqñ fit de basilica vl' venis capi
ti lōgiorib9 s̄m ꝯsiderationē in q̄titate plenitudinis totius:
qm̄ quāto maior fuerit plenitudo tāto ex vena lōginquiore
sanguis educēd9 est. ¶ Et notāt q̄ flōmia est in hoc casu fiē
da ēt si in corpe fuerit dñtū alteri9 humoris a sanguie: eo q̄
q̄cūq3 sit humor dñans si fluere o3 ad caput sil' cu3 sanguine
necesse est ip̄m fluere. flōmia ergo q2 eūat ꝛ diuertit ip̄m p̄hi
bet fluxū illi9. ¶ Et facta flōmia. dixit Aui. si illic est reple/
tio alioꝝ humoꝝ a sanguie o3 vt vtaris cristeribus: ꝛ hoc
maxime si humores illi fuerint ꝯtēti in stō vel intestinis vel
primis venis q̄ cristeria acuta. dixit. Auic. fac si nō fuerit fe/
bris vt nō addāt ad inflāmationē. Si. n. febris fuerit tūc cri
steria equabis: ꝛ hoc vel vtēdo lenib9 vel miscēdo lenia cu3
acutis s̄m necessitatē. ¶ Cristere lenitiuū in p̄cussione capi/
tis cu3 febre forti. ℞. blitis malue violarie lactuce scariole.
añ. M. i. decoquant̄ ꝛ in decoctione dissoluant̄ medulle cas
siefistule mellis violati vel zuccari violati. añ. 3. i. ꝛ supimit/
tātur. 3. ij. olei violati ꝛ parū salis. ¶ Et si feb. remissior fue
rit abijciant̄ a decoctione p̄dicta lactuca ꝛ scariola ꝛ addat̄
sticados arabicū ꝛ paritaria ꝛ in dissoluētia addant̄ yera/
pigre ꝛ zuccaꝝ rubeū. añ. 3. 5. ꝛ fiat additamētū in sale, va/
let enim agric. in decoctiōe ꝛ valet pulueri3at9 ꝛ supimmis/
sus cristeri ꝛ dissoluant̄ in decoctiōe yerepigre electuarium
diafiniconis ꝛ medulle cassiefistu. supadditis oleo ꝛ sale. Si
vō fuerit sine febre tūc fiāt cristeria cu3 pulpa collo̧ntide ꝛ
alioꝝ acutoꝝ. Si vō humores nō fuerint in stō intestinis vl'
primis venis locati: ita. s. dixit Aui. q̄ cristeri nō ꝯuenit: q2
non pōt educere nec diuertere illos tūc op3 vt educant̄ cum
alio farmaco: vt cū cochijs si febrē nō habuerit: vt supra pa
tuit. Aut ēt si hūerit febre3 remissam: qm̄ in his casib9 pillle
cochie ꝯueniūt: qm̄ educunt humores illos. supp. ꝛ si fuerit
feb. nō vtaris cochijs: s3 alijs nō iflāmātib9 farmacis vel mi
nus calefaciētib9 q̄3 cochie. ¶ Factis itaq3 eūonib9 ꝛ diuer/
sionib9 ꝯueniētib9 corpi patiētis ꝛ q̄litati p̄cussiōis: tūc ꝯsi/
derādū est an adhuc aliqd de mā repat ad locū an nō adhuc
aliqd repat ꝛ aliqd iā repleuit ꝛ iā sit in loco collectū. Si. n.
adhuc repit ꝛ nōdū est ex ea collectū in loco tūc ꝯfortātibus
p̄hibētib9 ascēsū vapoꝝ ꝛ defluxū humoꝝ ad locū ꝛ repellē
tibus fluētes insistēdū est. Si aūt nō ampli9 i̅fluit loco ex hu
morib9 tñ portio ex eis collecta est in loco tūc resolutiuis tē
perate calitatis vt sint sine attractiōe vtēdū est. Si vō adhuc
ps fluit ꝛ ps collecta est qd̄ vt vtplm̄ ꝯtingit inuenire tunc
vtrisq3 vtēdū est. Et qdā ātiquoꝝ auctoꝝ vtunt̄ eis singilla
tim ꝯfortātib9 ꝛ repellētib9 ꝛ resoluētib9. Et qdā vtunt̄ eis
mixtim toto tp̄e cure hui9. ¶ De singilata approximatione
coꝝ. dixit Ga. 1° miemir q̄ appollonius. ait. rodino ꝛ aceto
vnge caput ꝛ cataplasma rosa. siccis tritis coctis vel infusis
in aq̄ dulci vel mellicrato ꝛ lana molli in aceto ꝛ rodino in/
fusa supponat̄. Et Ras. dixit. 1. ꝯtiñ. si cognoscis q̄ cutis sit
salua ponat̄ desup oleū ros. ꝛ acetū ꝛ emplastret̄ caput fo/
lijs salicis ꝛ mirti ꝛ solatro ꝛ croco ꝛ sandalis. Et dixit i di/
uisionib9. q̄ post flōmiā ꝯuenit effusio aq̄ frigide sup caput
ꝛ facere emplm̄ capiti ex folijs mirti ꝛ pauco ramich ꝛ aca/
cia ꝛ aq̄ citonioꝝ. Et Haly. dixit p9 eūonē loco aq̄ instilet̄ in
q̄ mirtū ꝛ cyp̄ssi nuces decoxeris. ¶ Et Mes. dixit. inq̄t fi/
lius Serap. si supra p̄cussionē i capite nullū p̄terierit tp̄s. s.
aut pau̅ valde tūc admistrem9 i p̄n° q̄ repellūt ꝛ nō p̄mittūt
mā3 reumatizātē ad locū recipi ꝛ figi in ipso sicut recte ad/
ministrāt frida stiptica cū aq̄s ꝛ exp̄ssionib9 fridis sicut ē ra
mich cū aq̄ frida mīte friditatis ꝛ ꝯprimere vehemēter sup
locū cū eis: ꝛ ex eis sūt ros. ꝛ sādali ꝛ faufel ꝛ fiet memite ꝛ
acacia ꝛ bolū ar. ꝛ chimolea ꝛ lens nō excorticata ꝛ liciu3 ꝛ
singulis ꝛ ꝯiūctim cū miscent̄ cū succo solatri aut v̄ge pasto
ris aut plātaginis aut coriādri humidi aut cū oīb9 vel qbusdā
aut cū aq̄ rosata ꝛ infrigidant̄ sup niue aut cū exp̄ssiōe por/
tulace. Et sciās q̄ in corpore in q̄ nō fuerit repl̄o mīta valde
his ꝯfortātib9 ꝛ repellētib9 vti poteris ēt añ diuersionem ꝛ
eūonem: ꝛ multo magis in tp̄e in quo actu fiūt. Si āt repl̄o
fuerit magna nimis tūc approximare ea nō dēs añq3 p̄mise
ris eūonē vt habeat mā q̄ repellit̄ locū ad quē fluere possit.
¶ Si aūt supra p̄cussionē. dixit Mesue. p̄trāsierit tp̄s ꝛ mā
reumatizauit ꝛ collecta est. sup. ꝛ nō amplius fluit tunc me/
dicamē resolutiuū. s. parū est apponēdū: tāē est illud qd̄ fit ex
camōilla melliloto fenug. radice lilij: ꝛ silib9. Et in h̄ mani
est q̄ ꝯuenit cura p emplr̄oe q̄ dcm̄ ē supra. Si aūt iā. dixit
Mes. reumatizauit mā ꝛ p̄tim reumatizat ꝛ partim collecta
ꝛ p̄tim colligēda vtraq3 cura indiget. s. ꝛ q̄ repellat reumati
zāt: ꝛ q̄ resoluat collectū reumatizatum. In quo casu dixit
Gal. vbi supra. his que ad flōmationes vtemur auxilijs: in
q̄ casu dixit Serap. inūge caput cū oleo camomillino ꝛ vio/
lato si fuerint vigilie: vel ro. si nō fuerit vigilie. Et dixit. op3
vt misceas p̄dicta. s. resolutiua ꝛ repellētia s̄m diuersos mo
dos multotiēs ꝛ significatur sup q̄titatē p̄iu p̄mixtiōis ex ma
gnitudine spatii. s. iam incepti vel facti vel futuri fieri: ꝛ deto

De diuersione.

De repellentibus resoluētibus ꝛ locū ꝯfortātibus.

ꝙ nō apparuerit. Cui⁹ exēplū dixit ipſe. q2 qñ apa eſt magnū velocis additiōis. ſup. vel qñ flux⁹ eſt magn⁹ ⁊ cito additur tūc ſcias ꝙ caliditas eſt fortis ⁊ mā ē multa. ſup. ⁊ vie ēt ſunt apte dilatate ⁊ ptes pcuſſi debilitate ⁊ relaxate ergo addes i olō frido ⁊ minues ex calo. ⁊ eȝ. ⁊ ſignāt ēt ſup ↄgruitatez ipoꝝ ex ↄplōne ifirmi ⁊ etate ei⁹: q2 qñ ↄplō ifirmi ē calida minues ex calido. Et ſilr ſi etas patiētis eſt etas iuuētutꝭ minues ex calido: ⁊ ſilr erit opandū exiſtētib⁹ alijs ptib⁹ ↄſiderādis in tpe ãni regiōe ⁊c. calidis: ⁊ ecōuerſo. exiſtētib⁹ p̄dictis frigidis ⁊c. ¶ De approximatōe hoꝝ medicaminū ↄiūcum. dixit. A. ponūt empl'a capiti q̄ꝝ pmixtiōes ſūt ex eis i qb⁹ ē ſtipticitas ſubtil'. i. fūdata i ſba ſubtili vt cū ſubtilitate penetret ⁊ reſolō pauca. ſ. debilis: q2 nō debēt ſumi reſolutiua fortia. ⁊ exēplificās dixit. ſic ſt roſe mellilotū calam⁹ aromatic⁹ ⁊ camōilla ⁊ bol⁹ ar. ⁊ alumē iameni cū vīo odorifero. Et dixit. A. recte fac̄ q vtiť medicis dictis. ſ. ſiue ſigillatiꝫ ſiue ↄiūctiꝫ actu tepidis vel remiſſe calis. nā hic ē rect⁹ modus admiſtratiōis eo ꝓ᷑eo ꝙ tūc magis ꝓfūdanť magis ēt ſedāt dolorē q ſeqť ad pcuſſionē: veꝝ tñ dixit ipſe. dolor ⁊ timor apatꝭ qñq; fac̄ necīu vt parūp ifrideanť: vt qñ dolor eēt magn⁹ ⁊ caliditas i loco itēſa. ¶ Et ſcias ꝙ i toto pceſſu cure tu debes ꝓcedē cū medicis ebibitꝭ alterātib⁹ ⁊ digerētib⁹ ſꝫ diſcraſiā ⁊ hūorē peccātē: ⁊ cū ꝓhibētib⁹ vaporē aſcēdēꝫ ⁊ aſcēdētes reprimētib⁹: ⁊ cū zuccaro ro. veteri cū coriādro p̄parato ↄdito cū granatꝭ citonijs: ⁊ ſilib⁹: ꝙ ſi p p̄dictā curā nō euaſeris euētū apatꝭ pāniculi dur̄ mřis tūc ↄſidera māꝫ ei⁹ ⁊ cura ipꝫ cura curabili. ¶ In medicis tñ ab ex̄ approximādis ↄſidera. dixit Sera. ⁊ ſi nō fuerit velamē. ſ. dura mať detecta ⁊ algēgēmati. i. gigis mř fuerit ſana ⁊ nō fuerit i cute apa ad oleū ro. q̄ inungēd⁹ eſt loc⁹ addem⁹ paꝝ aceti. Si aūt fuerit apa vel in cute vel in gigia aut velamē detectū recedem⁹ ab aceto: ⁊ tūc excuſat olꝫ roſaꝝ ſolū tepidū aut olꝫ ſiſamnū. ¶ Silr dixit Halya. 5. prac. ſi cerebrū opimēto ex caſu vel pcuſſiōe apa inatū fuerit: opꝫ capiti olꝫ iſtillare ro. tepidū ⁊ vini acetū. ꝙ ſi os ↄfractū ē ⁊ opimētū cerebri diſco optū: ⁊ comittať hic dolor grauis oleo ro. acetū nō imiſceas eo ꝙ acetū vehemēter ipedit pāniculū: ſꝫ oleū ro. puꝝ iſtilla tepidū aut camomillinū. ſ. ro. mixtū: ⁊ ꝓhe i ꝓceſſu. Et ſubdit Hal. ſciēdū ē tibi oleo ro. acetū imiſcere cerebri ⁊ opimēti ei⁹ apatib⁹ q̄ oleū ro. ad cranei penetret iteriora ⁊ p acetuꝫ īgrediať ipſi⁹ ſubtilitate ⁊ nō ꝙ acetū apati ꝓſit: cū neq; mitiget neq; diſſoluat neq; in calidis neq; i fridis apatib⁹. acetū ēt ſi cū ſua ſba puenit ad pāniculos cerebri aut ledit eos mordicatiōe ſua: vñ Serap. voluit maxie cū iſti pāniculi ſint multi ſenſus. Et. A. dixit. ſi loc⁹ ſine vulnere exiſtēs. ſ. extrinſecus icipit apari tūc neceſſe eſt admiſtrare fortib⁹ ſtipticis ⁊ fortib⁹ ifrigidatiuis ſicut ſūt cortex granati ⁊ lētes ⁊ ro. ⁊ balauſtie ⁊ hmōi embrocādo caput cū aqs. ſ. decoctionis dictaꝝ reꝝ ⁊ faciēdo empl'a ex fece ipaꝝ. Deinde. ſ. adueniētis apatis augmēto fiat pmutatio ad illud in quo cū hoc. ſ. ꝙ ſit ſtipticū ifrigidatiuū ſit ſubtiliatio. ſic ē cypſſus mirica citoniū ⁊ olibanū. ſup. ⁊ ꝓcedēte apate miſceas cū eis reſolutiua magis. Et cū fuerit in declinatiōe dixit Raſ. i. ↄti. ſupponanť olea mollificātia: ⁊ ſi apa fuerit dur̄ decoquanť cū eis mētaſtrū abſinthiū: ⁊ ſiliа. ⁊ ſūmarie curād⁹ eſt curatiōe apatū. ¶ Ampli⁹ de medicis qb⁹ vtendū cū manualis opōq̄riť diceť in ſequenti cap. vbi de dicta opatione tractatur.

De cura cuꝫ icipit vulnus apari.

¶ Nūc aūt deueniēdū eſt ad curā q̄ fractura penetrās cranei cū medicina abſq; opatiōe manuali curať. ¶ Dicūt opatores huius cure. añ oia caput totū abradēdū eſſe. ſ. pri⁹ cuꝫ forficib⁹ abradendo capillos: deinde mollificādo reſiduum eoꝝ cū aq̄ ⁊ aceto mixtis frigidis in eſtate ⁊ calidis in hyeme: ⁊ cū mollificati fuerint raſorio radanť: ⁊ caueať tñ ne qd aque ⁊ aceti illius orificiū vulneris ſubintret: deinde calefiat caput tēperate ⁊ fricet̄ cum pāno leuiter vt aperianť pori ⁊ excludať q̄ acqſita fuerit in abraſione frigiditas: deinde extendať empl'm ſiue vnguentū ſup petia rotūda ad q̄ntitatem capitis magna ⁊ fiant in petia poſt extenſionē empl'i ſup ea inciſiones plures vt tranſpireť mā in vaporē vi empl'i ↄuerſa ptilias ⁊ ſic capiti toti ſupponať ⁊ ſup petiam hanc apponunt aliquē pānū leuē moderate calefactū ⁊ ſup illā apponūt capellinū hñtē caliditatē ſm egri ↄſuetudinē vel paruꝫ plus. ligāt aūt ligatura nō ſtricta. ⁊ dicūt. ſufficere ſi ſemel i die muteť ⁊ nō innouetur. ¶ Precipiūt q ex eis ſunt ſapientes hoc nō apponi niſi premiſſa euatione ⁊ diuerſione: ⁊ nō aliter vt multi faciūt ſtolidi q nō ſolū in hoc errant: ſed etiaꝫ maxime in dietādo. exhibēt. n. a pncipio carnes ⁊ vinum: ⁊ alia cibaria multi nutrimēti: que tñ cibaria vetāt ſapientes ex eis: ⁊ p̄cipiūt dietā tenuē ꝓut in p̄cedēte cap⁹ dictum eſt.

De cura fracture cranei abſq; manuali opone.

¶ Et dicūt q ex eis ſūt ſapiētes modū curatiōis p empl'm maxime valere in fracturis q̄ accidūt i ↄmiſſuris cranei aut ꝓpe eas ⁊ p̄ſertiꝫ in fracturis in qbus de oſſe bona q̄ntitas amota eſt: ⁊ eis q̄ ſūt cū plaga in cute: q2 i p̄dictis fracturis meli⁹ pt p empl'm attrahi ⁊ reſolui oē pus ſub craneo ↄtētū ⁊ pp hāc cāꝫ ſi cutis exteri⁹ plagā hūerit nō iponūt in ea licinīū ſiue ſtuellū: ⁊ tñ manifeſta fractura in oſſe fuerit iponūt ſup eā modicū bōbacis carminati ad defenſionē aeris exterioris. ¶ Et mod⁹ ↄpōnis iſti⁹ empl'i multiplex reperiť: q̄ꝝ vnus eſt Cōciliatoris: ⁊ ſic ſit. ℞. gūmi elemi. ʒ. ij. raſine pinee. ʒ. iiij. cere. ʒ. vj. olei ro. ʒ. iij. ß. armoniaci. ʒ. ij. terbētī. ʒ. iij. ⁊ ſucci betonice. ʒ. v. ⁊ fiat ex eis vng^m. ¶ Aliud eiuſdeꝫ predicto ſilē. ℞. gūmi elemi. ʒ. ij. oppo. ʒ. ij. bdellij. ʒ. ß. reſine pini. ʒ. i. cere q̄ntū ſufficit. ⁊ dixit. ꝙ hoc vng^m eſt laudatum nō ſolū in fractura aptā: ſꝫ ēt in capillari: ⁊ valet in pn⁹ reſtricta omoroſagia qñ adhuc vt⁹ eſt fortis potēs expellere ſuperfluitates p vias artas. ℞. Aliud empl'm ſiue vng^m qđ diciť eſſe mirabile ad fracturā cranei q̄lcūq;. ℞. cere terbenti. añ. ʒ. ij. ß. ⁊ liquefac ad ignē ⁊ liquefacte mitte i aceto: ⁊ tūc. ℞. cētauree maioris ⁊ pue ꝓ q̄ qdā ponūt mřis ſiluā. añ. ʒ. ij. ß. ⁊ ſint recētes ⁊ pone eas in vino albo ad calefaciendum ad ignē: ⁊ tūc bñ cōmiſceas eas adinuicē: ⁊ accipe ſtamē ⁊ cola ⁊ poſtea pone eas in aceto ⁊ ſilr facias. deinde cola ⁊ extrahe ſuccū ex eis bñ exprimēdo: deinde p̄dictā cerā ⁊ terbētinaꝫ iterum liquefac ⁊ cola in lacte mulieris vel vacce: ⁊ tunc liquefac iteꝝ ⁊ incorpora cum ſucco p̄dicto ⁊ pone ad ignē ⁊ ſup imitte olei benedicti. ʒ. iiij. ⁊ cōfice vng^m ⁊ vtere. Dixit cōpoſitor ei⁹. ſi vis efficaciā ei⁹ experiri pfora cap̄ edi vel galline ⁊ ſuppone de hoc vnguento q̄ꝫ liberabiť. ¶ Unguentum aliud laudatuꝫ ad fracturā cranei ⁊ vulnera capitis. ℞. terbentine. ʒ. iij. cere albe. ʒ. ij. aceti optimi ⁊ olei ro. añ. ʒ. i. ß. lactis mulieris vel aſine. ʒ. ij. ß. ſucci betonice. ʒ. v. liquefiat cera cum oleo: ⁊ poſtea addanť terbentina lac ⁊ acetū ⁊ bulliant aliquātulū: ⁊ poſtea addatur ſuccus ⁊ bulliať: ⁊ ſimiliter bene agitādo: deinde remoueatur ab igne ⁊ cum ſpatula tādiu ducať donec ifrigideť ⁊ vſui reſerueť. ¶ Dixit Auic. ibi empl'areť locus ex eo qđ locū cōfortet ſicut ſunt empl'a quoꝝ aque ſunt ſicut aqua mirti ⁊ ſalicis: ⁊ quoruꝫ olea ſūt ſicut oleū mirtinū ⁊ limnū ⁊ ro. ⁊ coꝝ pmixtiones ſunt in qbus eſt ſtipticitas ſubtilis ⁊ reſolutio pauca ſicut roſa mellilotū ⁊ calamus aromaticus ⁊ camomilla ⁊ bolus armenus ⁊ alumē iameni cū vino odorifero. ¶ Dixerūt qdā. ex experimētatoribus prudētib⁹ ꝙ ſi aliqd addať ad empl'm poſitū ab Aui. tertij pris. cap. de ſoda ex pcuſſiōe de bethonica ad pōdus oium ⁊ cū cera ⁊ oleo ro. fiat vng^m vel cum cera ſola fiat empl'm bñ malaxatū: aut fiat empl'm cuꝫ farina ordei ꝙ ipſum ſanat omnē ↄtuſionē capitis etiā cū fractura cranei: dūmodo fractura nō perueniat ad durā matreꝫ. ¶ Empl'm aliud quorūdā experimentatoꝝ dicentiū ipm ſurgere ⁊ conſumere qđ neceſſariū eſt frangere ⁊ extrahere oſſa corrupta ⁊ forūculos ⁊ tela ⁊ ſpinas ⁊ alia infixa: mollificatiuis tamē premiſſis. Et dicūt. ꝙ facit ad ſigillationē vlceꝝ ⁊ torſioneꝫ mēbroꝝ. Et dicūt ipm eſſe mirabile in fractura cranei cum cōtuſione cutis: ita tñ ꝙ ſi in loco ↄtuſo nō fuerit apertio ⁊ ſolutio manifeſta q̄rať locus maioris ↄtuſiōis: ⁊ in loco fiat

cum

cum nouacula incisio ꝓfunda vt ꝑ ipsaȝ possit euaporari ⁊
egredi qđ ꝑ emplm̄ attractuȝ fuerit sic fit. ℞. baccaꝝ lauri ⁊
baurach rub. salis armoniaci aristo. ro. radicū cucu. asinini
glutinis albotim xilobal. añ. aur. x. lactis arboꝛis moꝛi. aur.
xx. cere. aur. xxx. adipis capre. aur. xv. fecis olei de lilio q̄ntū
sufficit ad cōglutinādum medicinas terant̄ medicine sicce ⁊
cribellent̄ ⁊ fricent̄ manibꝰ cum dicta fece olei de lilio. Aut
v̄o dissoluant̄ ⁊ cū dissoluta fuerint oīa siḿ bñ misceant̄ ⁊ re
seruet̄ ad vsuȝ. Et sūt q addūt p̄dictis ossis brachij ⁊ cruris
hoīs moꝛtui. aur. x. ⁊ scabiose. aur. viiij. ⁊ preseruȝ in fractu
ra cranei. Modus aūt vtēdi eo est, vt dixerunt. ponat̄ inter
duas pennas ⁊ applicet̄ toti capiti p̄us eo abraso. ¶ Aliud
emplm̄ qđ vocat̄ emplm̄ bouini quo cōiter vtunt̄ opatoꝛes
nostri sic fit. ℞. mirti silue recētis vel passe, vel ēt sicce ad libi
tum ⁊ decoque in optimo vino albo donec minuat̄ tercia ps
ipsius: deinde colet̄ ⁊ tūc habeas terbentine ⁊ cere citrine.
añ. ℥. iiij. olei rosati. ℥. ij. liquefiant ⁊ colent̄ supꝛa dictū vinū:
deinde tādiu cū ipso vino ducant̄ cū spatula donec infrigi/
datū fuerit: ⁊ tūc collige ⁊ vtere. ¶ Emplm̄ aliud optimum
⁊ fuit appoꝛtatū de cipꝛo sic fit. ℞. succi p̄mi floris ⁊ succi be
tonice succi sacanunde. al's. sanamūde. i. gariofilate, ⁊ s̄m q̄s/
dā leporis pes ⁊ galosel. i. succi matris silue succi pimpinel/
le. añ. ℥. ij. terbētine. ℥. iiij. bdellij. ℥. ß. cere citrine. ℥. j. vini albi
optimi. ℥. j. lactis vaccini. ℥. iij. oīa p̄dicta bulliant lento igne
vsqȝ ad cōsumptionē succoꝝ ⁊ colent̄: ⁊ tūc supponat̄ pul/
uis aristo. ro. betonice. añ. ℥. iiij. ⁊ incoꝛpoꝛent̄ agitando do
nec frigescāt. ¶ Quidā dixerūt. rem mirabilē expertā apud
eos qñ ɔtingit craneū ꝑcussuȝ ad interiꝰ cōpꝛimi ⁊ plicari ⁊
siphacia cerebꝛi ledi: vñ patiens loquelā amittit tūc violas
contere ⁊ cū vino patienti da bibere: deinde cōsidera: ⁊ si de
xtra pars cranei fuerit q̄ lesa est violas cōtritas liga sub plā
ta pedis sinistri: ⁊ si ps sinistra lesa fuerit pone eas sub plāta
dextra. statim. n. miraculose os resiliet ⁊ loquela redibit.

¶ Curant ēt qdā fracturā cranei bñ penetrantē sine pāniculo
rū ⁊ cerebꝛi lesione os nō amouēdo: sed in fissurā oleū rosaꝝ
Aliꝰ mo/dus. infundēdo: ⁊ postea supponūt pānos infusos in melle rosa/
to colato ⁊ oleo ro. mixtis ad mūdificādū: ⁊ desuper ponūt
pānū cū oleo ros. incoꝛpoꝛato cū vitello oui: ⁊ cū pus face/
re inceperit loco vitelli ⁊ olei ro. ponūt mundificatiuū factū
ex farina oꝛdei cū melle ro. colato, ⁊ sic ꝓcedūt donec vidēt
ligamētū ossa cōiungēs: ⁊ tūc ponūt mundificatiuū sup fila
sicca, deinde ꝓcedūt cū puluere capitali ⁊ vnguēto attracti/
uo vsqȝ ad cōsolidationē. Et si eis obijciat̄ qđ nō dȝ oleum
vel aliqđ vnctuosuȝ ꝑmitti intrare ad interiꝰ cranei. rñdēt p̄
auctē Aui. q dixit. recte agere q oleis vtunt̄ tepidis. 2° ꝙ ta/
le oleū dȝ esse ex oleo onfacino: q2 tale nō est vnctuosum: sed
exiccatiuū de se: ⁊ ēt v̄tute rosaꝝ: ⁊ hȝ aromaticitatē ꝑ quaȝ
cerebꝝ ⁊ sp̄ūs eius ɔfoꝛtat doloꝛē sedat sanguinēqȝ ɔgelatū
suo mō subtiliat: ⁊ ad expulsionē penetrat. al's. p̄parat
ꝑ cranei fissurā. ¶ Qui v̄o ponūt curam fracture cranei per
De mō cu/randi vul/nera ꝑ po/tiones. potionē. dicūt. eā nō solū valere in fractura cranei penetran
te: sed ēt in oībꝰ vulneribꝰ cassalibꝰ ab vmbilico superiꝰ eue
niētibꝰ. asserūt. n. ea de se oībꝰ dictis vulneribꝰ ɔuenire ad
salutem: q̄ȝuis per accñs fit ꝙ aliqñ nō implet̄ intētio eius.
q̄re monēt sequētes hāc curā ꝙ attente cōsiderent tēpus an
ni ⁊ tēpus vulneris qđ p̄cessit ⁊ dispōnē curatiōis habite ⁊
facte circa ipȝ vulnꝰ per ip̄m tp̄s. etenim si occurrit tibi vul/
nus recēs cū sanguine suo secure recipias cure ipsius onus:
q. ñ pro certo sanabit̄. Si v̄o nō occurrat tūc: sed postea ad
tēpus: tūc dicūt: ꝙ si tēpus fuerit frigiduȝ ⁊ vulnus steterit
clausuȝ nō tentatū digitis vel alijs instr̄is neqȝ repletū stuel/
lis: tūc vsqȝ ad q̄tuoꝛ dies pōt accipi cura eius. Si v̄o vulnꝰ
steterit apertū tētatū ⁊ stuellatū nō dȝ vltra vnū diē accipi
cura eius. Si v̄o tēpus fuerit calidū ⁊ vulnꝰ clausuȝ nō ten
tatū: neqȝ stuellatū tūc vltra duos dies nō sumat̄ onus cure
eiꝰ. Et dicūt. ꝙ quecūqȝ vulnera trāsierint terminos dictos
nō debēt subijci huic cure. Quecūqȝ v̄o nō trāsierint quāto
recentioꝛa ⁊ minꝰ alterata fuerint tanto magis ⁊ citius per
ipsaȝ curant̄. Quidā tñ fidedignus dixit mihi se sanasse vul
nus cassale fistulosuȝ cū hac cura: ⁊ ꝙ quocūqȝ tp̄e poterit
fieri cura ista etiā quocūqȝ mō vulnꝰ fuerit per te detentatū.
¶ Si vulnus itaqȝ recens ad te ꝑuenerit curandū nō debes
digito vel instr̄o tentare: neqȝ aliquo mō egrū inquietare: ⁊
maxime cū re q̄ ad interius cranei vel pectoꝛis penetret: de/
bes tñ remouere vel auferre q̄cūqȝ inter labia vulneris fue/
rint preter nām: ⁊ quocūqȝ frustula ossa ibi fuerint sepata ⁊
fluentia que leuiter ⁊ sine doloꝛe extrahi pñt: ⁊ statim qm̄ in
extractione dictoꝝ frustuloꝝ ossis nō debes diu laboꝛare:
deinde debes labia vulneris optime cōiungere vel saltē ap
pꝛopinquare quanto magis poteris ⁊ debes suere q̄ sutura
egent ⁊ sui possent: ⁊ postea debes ab extra vulnꝰ tepido vi
no lauare. Si v̄o occurrit tibi vulnꝰ nō recēs neqȝ sanguino
lentū: silr̄ debēs q̄cūqȝ extraneū. inter vulneris labia exñs
abijcere ⁊ labia: deinde appꝛopinquare vnire suere similr̄. ⁊
postea lauare ⁊ si necessariū fuerit vulnꝰ a soꝛde mūdare nō
fiat illud cū vino neqȝ cū alio liq̄do qđ possit ad interius de/
scendere: sȝ cū coto vel pāno lineo subtili ⁊ mundo: ⁊ post h̄
curādū est vulnꝰ: sicut cetera vulnera carnosoꝝ. ab intra v̄o
exhibēda est ei potio infrascripta cui dñs bñdixit mō quo di/
cet̄. ¶ Potio aūt ipsa sic cōficit̄. ℞. cinamomi opti. ℥. j. zuc/
Potio ad vulne/ra cū cu/ratione. cari albi solidi. ℥. ij. granoꝛuȝ paradisi galange cardamomi
maioꝛis piperis long. añ. ℥. j. gariofiloꝝ electoꝝ nūero. xij.
terant̄ ⁊ cribellent̄: ⁊ ex alia pte. ℞. mellis optimi libꝛ. j. vini
optimi subrubei ⁊ subtilis nō nimis potētis. lib. ß. in cuius
vini pauca pte bulliat totū mel. donec dispumet̄: ⁊ deponat̄
tūc ab igne ⁊ tepefiat ne pulueres supimmittēdi cōburant̄,
⁊ cū eo incoꝛpoꝛet̄ fere totus puluis: ⁊ tūc addat̄ vinum qđ
remāserit ⁊ cōmisceant̄. ei tūc tenta ad gustū. Et si est nimis
foꝛte addat̄ de vino donec sit delectabile ad bibendū ⁊ boni
sapoꝛis si fuerit nimis debile addat̄ de puluere donec suffi/
ciat: ⁊ tūc distillet̄ ꝑ colatoꝛium pluries sic distillat̄ lixiuiū
siue nectar ⁊ cuilibet vulneri debent dari nouē ciati paruissi
mi: quoꝝ cuilibet ciato debēt admisceri tribꝰ vicibꝰ q̄ntum
tribus digitis capi pōt de puluere qui sic fit. ℞. folioꝝ pim/
pinelle sanamūde valeriane radicū gentiane. añ. par. eq̄les:
⁊ pilloselle q̄ntū de p̄dictis oībus aut duobꝰ ⁊ quelibȝ dictaꝝ
cōmixtionū triū de dictis. 9. vicibꝰ pulueris p̄dicti sup quē/
libet ciatū pigmenti p̄dicti fiat spargēdo in moduȝ crucis ⁊
dicēdo in q̄libet vice. In noīe p̄ris ⁊ filij ⁊ sp̄ūs sancti amē.
Dextera dñi fecit virtutē dextra dñi exaltauit me: dextra dñi
fecit virtutē nō moꝛiar: sed viuā in eternuȝ ⁊ narrabo opera
dñi. Castigās castigauit me dñs, ⁊ illa cōiuratione sic p̄fecta
fiat deuota oratio ad deū: vt per eū vulneratꝰ curet̄. ¶ Qui
dā aūt puluerē imittēdo sic in vinū. ℞. radicū peonie valeria
ne gariofilate ⁊ gētiane folioꝝ pimpinelle. añ. ptes eq̄les pre
terq̄ȝ de gētiana: in qua ponunt̄ ptes due aut q̄ntū de oībus
⁊ sint herbe ⁊ radices sicce. ¶ Modus aūt exhibēdi est talis:
qm̄ parato vulnere, vt dictū est infirmꝰ dȝ vsqȝ in crastinuȝ
abstinere: ⁊ sic in mane anq̄ȝ potū sumat postq̄ȝ inceperit co
medere p̄m de dictis vini siue pigmēti cū pulue mixti sumat.
⁊ 2m dabis in meridie. 3m in cena: ⁊ sic per tres dies dabis:
qualȝ die tres ciatos mō p̄dicto. exhibito aūt potu hoc p̄ma
vice si nō euomit sperādū est d̄ salute eiꝰ. Si v̄o euomerit sol
nat̄ vulnꝰ ⁊ diligēter ɔsideret̄ ⁊ ptes ei adiacētes si aliq̄d no
ui appuerit. ⁊ s̄m illō ꝓcede. Et dicūt ex istis qdā. ꝙ si reijcit
ip̄m ter tūc desperet̄ de salute eiꝰ ꝑ hoc auxiliū: ⁊ tūc ad aliō
auxiliū est recurrēdū. Si aūt reijciat ipȝ semel aut bis nō est
de eo desperādū sȝ ꝓsequēdū. Et dicūt. ꝙ nulli dȝ dari pꝰ die
vulnerationis: sȝ scđa: aut amplius cuȝ infirmus comedere
aut bibere voluerit. ¶ Inueni aūt cōponētes potionē sic. ℞.
Alia po/tio. aque vitis vel vite lib. j. ⁊ pone in ea. ℥. j. roris marini. ⁊. ℥. ß.
saluie minutim incise: ⁊ zuccari. ℥. j. ⁊ dant ex ea in potu de
mane duo vel tria coclearia. Et dicūt cōsimilr̄. si patiens eaȝ
retinet ⁊ nō euomit liberabit̄. si aūt euomuerit moꝛiet̄: ⁊ par/

cipue laudãt hãc potionẽ in vulnere cassali mẽbroꝝ spũaliũ. ¶ Theodorus aũt dixit. in fractura cranei cũ cõtusiõe ⁊ sine

Cura fracture cranei cũ cõtusione s; theodoꝝ.

vulnere cutis fiat abrasio capitis ⁊ fiãt tres plactelle de stuppa talr ordinate q̄ pma sit minor ⁊ teneat totã cõtusionẽ; ⁊ scḋa sit maior pma circũcirca p duos digitos. ⁊ 3ᵃ sit maior scḋa bñ cõprehẽdẽs alias: ⁊ iste tres plactelle in vino calido ponant̃ in quo salis modicũ sit admixtũ: ⁊ cõprimant̃ equaliter ⁊ extendant̃, deinde minor plactella inuoluat̃ in melle calefacto tm̃ de vna parte in quo melle sit mixtu; de sale bñ trito in bona q̄ntitate ⁊ calḋ sup cõtusione ponat̃ scḋa ⁊ tertia super ambas ⁊ sup oẽs ponat̃ stuppa sicca q̄ ceteras superet ⁊ cũ linciolo liget̃ quo stuppe ⁊ plactelle nõ valeãt remoueri ⁊ sic vsq; ad 5ᵐ vel 7ᵐ diem. deinde soluant̃ nisi ibi fuerit magn⁹ dolor. Et qñ dissolutũ fuerit iterũ religet̃ eodẽ mõ eundẽ modũ seruando per oia qui in pma fuit ligatione seruatus: ⁊ sic etiã dimittat̃ ad diẽ 5ᵐ vel 7ᵐ: ⁊ iterũ soluat̃: ⁊ iterũ eodẽ mõ religet̃ quousq; cutis cũ craneo fuerit piuncta ⁊ plenissime subtiliata ad maiorẽ tñ cautelã ⁊ sanitatẽ citius recuperãdã scḋa die post cõtusionẽ det̃ puluis supradictus cũ pigmẽto ⁊c. ¶ Alij. aũt cõponũt potionẽ quã dicũt

Alia potio.

esse mirabilẽ. q2 oia vulnera in. 9. diebus sanat dũmõ nõ sint mortalia ⁊ oẽm imunditiã abstergit ⁊ oia ossa fracta expellit que sic fit. ℞. caulis rubei feniculi petrosilij abrotani tanaceti fragarie folioꝝ rubi maioris herbe roberti plantaginis arnoglose apij folioꝝ canabis, ⁊ nucis muscate. añ. cõquassata oia simul: ⁊ in vino albo puro coque ⁊ adde mel, ⁊ bibatur ex eo mane ⁊ sero: ⁊ vngat̃ vulnus exterius de dicta potione qñ biberit ⁊ sup ponat̃ foliũ caulis rubei ⁊ sit ibi sp.

¶ De cura fracture cranei per chirurgicũ instrm. Cap. liiij.

Cura fracture cranei per chirurgicũ instr;: siue manualẽ opõnẽ exigit ante oia: vt medicus de ea sit certus maxime si põt per significationes pdictas. q̄ si nõ fuerit in cute vuln⁹ quo mediante possit de ea cutis ingrere ⁊ certificari: viderit tñ signa facientia piecturari de ipsa: tũc op; vt certificet seip; ⁊ nõ psistat in errore: qui ex errore põt puenire q̄ eger multis submittat̃ piculis. Vbi grã. si medic⁹ nõ hñs certã noticiã de fractura cranei vidẽs in cute solã cõtusionẽ curauerit egrũ cura cõtusionis cũ mollitiuis: ⁊ nõ peruenit ad certificandũ seipsu; de fractura. accidet. dixit Aui. fortasse vt corrũpat̃ os desubtus. i. sub cute vel subtus. i. os desubtus. s. a parte interiori eius: ⁊ hoc iõ cõtingit: q2 sanies ⁊ virulẽtia sub cute sup os gñata corrũpet ipm ibi manens: aut p fissurã descendẽs ⁊ coadiuuat ad eius putrefactionem virulẽtia que ex ipsis venis existẽtib⁹ in pãniculis resudat, que a nã pellitur versus os ⁊ ibi putrescit: ⁊ putrefacit os: ⁊ coadiuuat etiã quo ad ipsius putrefactionẽ illi⁹ empli mollitiui appositione. ¶ Dixit. n. Aui. tertij. pma. ex ignorãtia q̄ accidit de fractura cranei accidit error quo añ saluationẽ: aut post ipsa; accidũt egritudines male. alia lr̃a h;. ante sanitatẽ: aut post ipsa;. i. ante cõpletã curationẽ cõtusiõis, aut post ipsa; accidũt egritudines male que dixit Auic. tunc ex febribus ⁊ tremore ⁊ destructione rõnis ⁊ alijs. ¶ Ut ergo error iste fugiat̃ ⁊ certificãdo fiat. Dixit Haly. pmo ⁊ añ oia caput radere op;: ⁊ raso capite ad fugiendũ errorẽ ⁊ certificandũ de fractura. dixit Gal. 5° de inge. sani. op; locũ fracture ab oib⁹ que sup os sunt discopire vt solũ os remaneat. Et Aui. dixit q̄rti 5°. supradictis signonib⁹ apparentib⁹ op; te icidere cutẽ vsq; ad os ⁊ discoopire, donec appareat os dubitatũ totũ de quo per significatiões illas põt dubitari q̄ sit in eo fractura: o; enim incisio tanta in eo fieri q̄ ea facta possit manifeste videri totũ os super quo dubitat medic⁹ de fractura. Et dicũt. melius est q̄ incisio peccet ad quãtitatẽ maiorẽ q̄; ad minorẽ: nisi sit phibens: q̄ ideo fieri o; vt visu ⁊ tactu cũ digito ⁊ instr̃is: ac etiam tinctura nigra possit certificatio haberi: an sit fractũ os: an nõ. Et h; q̄ dixit Gal. o;ẽt ista icisio fieri q̄tenꝰ putredo q̄ sub cute gñat̃ mũdificari pos sit ⁊ siccari donec sit securitas q̄ os nõ putrescat: neq; apã generet̃. ¶ Dixit Alb. op; vt radas caput vulnerati ⁊ detegas sup os ẽm quẽ modũ poẽ est tibi, ⁊ h; figurã vulneris ⁊ ẽm qḋ magis leue est ẽm ifirmũ, ⁊ nõ solũ est incisio cutis fienda qñ cutis est nõ soluta, sed nõ sufficienter ad certificationẽ habendã de fractura: ⁊ q2 in tali incisione psueuit multus fluxus sanguinis euenire: aut apã calidũ oppone ei cum eo qḋ op;, ⁊ est vt impleas locũ cũ pãnis infusis in vino. s. stiptico ⁊ oleo ros. ⁊ facias quiescere vulnus: donec sedetur apa: ⁊ sis securus de fluxu sanguinis. Et Auic. dixit. si accidit fluxus sanguinis ipleat̃ qḋ discoopertũ est pãnis siccis: ⁊ panni vt dicũt debent apponi sicci nõ infusi in aliquo si non fuerit dubitatio de apate: neq; flux⁹ fuerit multũ exuberãs. Si aũt fuerit suspitio de apate ⁊ fluxus fuerit magnus, tũc melius est infundere eos in sedantib⁹ ⁊ pstringẽtibus: sicut dixit Albu⁹ ⁊ q̄dã addũt vino ⁊ oleo ros. albumen oui: ⁊ infundunt in eis fila pãni veteris: aut stuppã leue; reductã in formã licinioꝝ siue stuelloꝝ: prout vulnus reqrit: ⁊ dimittũt sic vsquequo ptranseat nãlis dies: in tanto enĩ; tpe apã sedauisse ⁊ sedari fluxũ, ⁊ hoc si nõ coegerit te necessitas ad accelerandũ solõnẽ eius. Cum ergo solueris, tũc aspice, an sit in osse fractura: an nõ. ¶ Qualiter ista incisio sit fienda. dixit

De mõ sciendi si cetiderit sub fractur. 3 ossis.

Aui. q̄ in primis auctores dixerũt q̄ debẽt fieri due fissure secantes se ortogonalr ita q̄ vna secet alterã ẽm modũ crucis: ⁊ op; vt sit vna illatũ sectionũ sectio pma. s. illa que fuit facta in pcussione si vulnus tũc illatũ fuerit: ⁊ si sectio illa p⁹ fuerit sufficiẽtis q̄ntitatis: si aũt nulla fuerit sectio op; q̄ de nouo fiat, ⁊ si affuerit: sed insufficiens op; q̄ magnificetur versus ambos angulos: aut versus alterũ tantũ ẽm q̄ medicus viderit expedire. ¶ Dixit Haly. fac duas sectiones ortogonaliter se secantes a rectis angulis, sit tamen sectio pma in fissura que ex vulnere facta est. ¶ Dixit Aui. op; vt excarnetur sub angulis quatuor: ita vt discooperiat̃ os totũ: cui⁹ cõcauatio o; fieri in qua excarnatione op; vt denudet̃ totũ os illud a gingia matre. ¶ Dixit Ras. 15° pti. fiant due fissure: vna fissura cadẽte sup aliã sup angulũ perpẽdicularem ad modũ crucis: sed vna fissura cap erit que vulnerib⁹ inest: ⁊ si opus fuerit ad ampliãdũ eã fiat, s; discooperiat̃ pars q̄ est in sub angulis, donec discooperiat̃ os in circuitu qḋ incidendũ est in toto. ¶ Dicũt q̄dã. q̄ q̄uis auctores dixerunt incisionẽ ẽm crucẽ fiendã fore, ẽm tñ experiẽtiã inuentũ est: q̄ si fiat ẽm formã trianguli: ipsa est melior: ⁊ tũc pma pcussio: siue solutio sit vna linea triãgularis: deinde a medio eius dirigat̃ alia linea q̄ triãgulũ cõponat. Et si qḋ vuln⁹ illatu; fuerit a sagitta: tũc extrahat̃ ẽm q̄ in cap° de extractione sagittaꝝ dicet̃. Cõiter opantes implent vuln⁹ stillis de stuppa infusis in aceto: aut in albumine oui apponẽtes in toto vulnere illos: maxie ãt sub angulis excarnatis ponũt ill os violenter subleuantes eos quãtũ poẽ est ⁊ implent ex eis totũ vulnus apponẽtes qḋ capere põt ⁊ totũ hoc. vt tãtũ vuln⁹ remaneat apertũ. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit̃. 14° cõtiñ. quotiens incidimus pellẽ capitis debemus iponere labijs ad implendũ ea: ne forte restringat̃ pellis labij ad ptẽ interiorẽ vulneris: vnde opus est q̄ fiat ligatio per instrm, vt attrahat̃ ad partẽ interiorẽ. ¶ Notãt. q̄ incisio ⁊ excarnatio pdicta fienda est pro cognitione fracture occulte preter q̄; in duob⁹ casibus. vnus est, dixit Auic. vbi securus fueris de additione. als. de redditione apãris pãniculoꝝ vel cerebri sui: ⁊ de additione alioꝝ accidẽtiũ. Si eni; fueris securus q̄ neq; apã: neq; aliqḋ nouũ accidẽs malũ supueniat: vt futurũ: tunc cura fiat absq; incisione cutis. Quo aũt ⁊ qñ possit pdicta securitas sciri rñdet per psiderationẽ in leuitate cãe p successionẽ bonoꝝ signoꝝ ⁊ puationẽ maloꝝ, ⁊ maxie in duob⁹ casibus: quoꝝ vnus est qñ fissura ita parua foret ⁊ stricta q̄ per eã virulẽtia descẽdere non posset ad interius cranei. scḋs est qñ corpus fuerit bonoꝝ humoꝝ nõ superfluoru;: cuius virtus expulsiua sit fortis potens expellere superfluitates ad

exteriora: ⁊ maxie si in cute fuerit aliqua solutio q̄uis parua per quā mā possit transpirare: ⁊ cū his medicus pcesserit in cura sua euacuando ⁊ diuertēdo: ⁊ deinde attrahēdo materiā ad exteriora ⁊ resoluendo eam: ⁊ nō solū nō d3 fieri incisio: sed neq3 ēt violēta de ea inquisitio cū istrūis: ait. n. Gal. in libro signo℞: ⁊ ponit. 15° cōtū. sic quotiens nō fuerit cū fractura capitis dolor vehemēs nec accidens malum pcede ad cōglutinandū vulnus: ⁊ procede ipsu3 inquirere sicut faciūt quidā imperiti: qm̄ in hoc erit nocu^m: multi. n. sunt presumptuosi vel maliuoli qui ad inquirendū subito ad incidere se festinant nulla moti rōnali cōiectura. ¶ Ali⁹ casus in quo nō est necessarium incisione3 facere. dixit Auicē. qñ inuenis ꝙ apa qd factū est erit in cute ruptum: ita ꝙ appareat fractura vna. sup. vel plures: qr tūc certus eris vel vna. i. tota vel quātū sufficit ad remouēdū de osse quātū fuerit expediēs: qm̄ si sic nō apparuerit magnificāda erit ruptura apatis. Et similr esset fiēda incisio: qñ fractura apatis nō pueniret vsq3 ad os: ⁊ nō appareret per illa3 fractura in craneo: aut etsi suspitionē haberes per signa ꝙ fractura nō peruenisset ad alia3 ptē cranei q3 in illa in qua apostema ruptū fuerit. Mane aute3 cū solueris vulnus ⁊ amouisti licinios omnes: tūc aspice si nullam videris fissurā in osse: tūc cura vulnus curatione vulnep mēbro℞ carnoso℞ vt dictū est supra. ¶ Ait. n. Ras. 15° cōtī. dico ꝙ myrrha pulueriȥata superposita plage capitis: ⁊ excoriationi eius glutinat ⁊ sanat eā. ¶ Si aūt fractura in osse detecto apparuerit: siue magna fuerit: siue parua: tunc ꝓmo pronosticationē facias. cōsidera angulos ⁊ labia vulneris: ⁊ si que tumefacta ⁊ augmētata videris signū bo^m erit. ait. n. Hyp. in osse qbuscūq3 tumores apparēt in vulnere nō valde spasmant. Si aūt ei diminuta ⁊ subtiliata videris signū malū erit: materia enim reptum h3 ad interiora. per dispositionē aūt fracture cōsidera in fractura que apparet si sit manifeste penetrans: an nō, an sit magna vel parua, an sit cū cōminutione in osse ⁊ frustis: an nō. Et si qde3 fractura non fuerit magna, neq3 manifeste penetrans fuerit: sicut fissura capillaris parua ⁊ stricta, tūc quāuis sic sit stricta ⁊ parua: tñ qr possibile est ad interius cranei penetrare perscrutandū est: an penetret: an nō: ⁊ in hoc maxime cōsideranda est causa eius. s. an fuerit res incidēs: an cōtundens q̄uocūq3 fuerit necessaria est ossis abrasio vsq3 ad locū ad quē peruenit. Dixit enim Gal. ⁊ ponit. 15° cōtin. In fractura que nō peruenit ad totū os spissu3 fractio ossis d3 fieri vsq3 ad locu3: qm̄ nisi sic fiat colligit ibi erugo ⁊ corrumpet ibi os ⁊ facta abrasione curetur cum medicinis capitalibus. ¶ Et Aui. dixit. magis rectū est in curatione eius. s. fracture nō prouenientis ad interius cranei vt frices os cū instrūis cōuenientibus. s. cum fractorijs: quoniā perforantia in hac fissura nō cōueniunt ⁊ sequere fricando vsq3 quo nō remaneat de fractura aliquid. Cognosces ergo neruū vsq3 ad quē procedere debes fricando quādo perueneris ad locum in quo nō remanserit vestigium tincture nigre superaspersē. Ad hoc enim vt nō cadat in fricādo error debes ossi superaspergere tincturā nigra3 ⁊ psequi debes cū fricatione quousq3 inueneris eā: cumq3 amplius nō apparet tibi vestigiū nigredinis illius: tūc desiste ⁊ nō pcedas vlteri⁹ cū nō sit expediēs. ¶ Quidā tñ ad maiorē certificationē denuo ⁊ denuo superinfundunt tincturam nigrā: vt si qd fissure fuerit occultū elucescat. Nam dixit. A. In fissuris siue vulneribus q̄ fiūt a re incidēte nō cōtundente in qbus nō est nisi fissura. s. non penetrans ad os: ⁊ q̄uis sit magna ⁊ appareat in ea id inter qd ⁊ os nō est nisi cortex. i. pāniculus tegens os exterius multotiens sufficiunt ad curationē strictura ⁊ ligamentū ⁊ emplastrū ⁊ infrigidātia: vt iā supradictū est. Cūq3 fissura apparuerit frica vsq3 ad terminū eius. Et tunc dixit Gal. medicinā apppone eā. s. que cōponitur de yreos farina orobi thure ⁊ aristologia. Et ois medicina que sine dolore mundificat cōuenit vt caro in loco generetur: ⁊ predicte medicine auxiliant in generatione carnis, ⁊ in adherētia eius ad os: op3 enī3 carnē in loco a quo abscissu3 est os generari vt repleat locum eius: ⁊ necesse est facere adherere eā ossi: ⁊ callosa3 eā reddere vt suppleat vicē cutis. Inquit Gal. infirm⁹ iste adiutorio nō indiget: nisi vt caro ossibus cōglutinet: ⁊ cōsolidet: qd nō pōt fieri: nisi locus conglutinandus carne repleat. Et Auic. dixit administra medicinam capitalem: ⁊ sufficit tibi ad curationem, qm̄ iste medicine capitales carnē generāt in vulneribus capitis: ⁊ consolidant ea: ⁊ medicine capitales iste sūt, sicut yreos farina orobi minutū thus aristologia cortex radicis capparum radix opopanax. myrrha sarcocolla sanguis dra. ⁊ ois medicina desiccatiua sine mordicatione. ¶ Si vo fractura fuerit penetrans tūc cōsidera: ⁊ si fuerit cum cōtritione partiū ossis: ꝗ alique sunt abscise separate mobiles ⁊ vacillantes tunc oēs ille extrahende sunt: imo ⁊ hoc a ꝓncipio faciendum est. Si vulnus adeo amplum fuerit ꝙ hoc fieri possit: nisi impediat emorrosagia: aut virtutis debilitas. Si aūt alique partes ossis ibi fuerint: nō tamen totaliter separate, sed tñ sic se habuerint ꝙ speras eas corrumpi si nō amoueant, tūc illas abscindere debes, ⁊ extrahere. ¶ Dixit auctor cōpendij ossa q̄ sūt expellenda cū magno timore ⁊ cautela extrahent. Et dicere nequimus. s. sufficienter qualiter extrahi debēt in fissura vbi nō sunt partes ossis abinuicē separate: ⁊ ideo op3 medicum esse acuti ingenij in eligēdo modū ⁊ viam ac instrumenta q̄ magis cōuenientia sint ad illa extrahēda: ⁊ subdit. extrahat totū os qd est cōtritū: imo ⁊ totū illud qd nō pōt remanere quin corrumpatur. ve℞ dixit ipse: totum os cōtritū abscindere quādoq3 molestissimū est: qr necesse est cerebru3 cōmoueri. Notant. ꝙ os qd est in circuitu fracture: aut est totū cōtritū: aut nō: sed pars cōtrita abscindat tota: sufficit aute3 si fuerit tante quātitatis vt sufficiat bone mūdificationi virulentie generate ⁊ generāde, sin aūt abscidatur de parte nō cōtrita: donec sufficiant mundificationi. ¶ Dixit. n. Gal. si os fractū sit necesse est vt totū auferat: p fractū intelligēs cōtritum: ⁊ ite℞ dixit. si aliqd sit de osse cōtrito, tūc illud auferat. Et subdit. si nō sit fractū: ⁊ nō cōtusum nō totu3 auferat, sed illud qd scis esse nociuū: ⁊ nō posse manere: ⁊ nō d3 totū qd cōtritū est abscindi: ⁊ ēt si fuerit sup̄ficiale ⁊ non penetrans. ¶ Si vo vlla cōtusio fuerit in osse circa fissurā: tunc op3 vt de sano osse in circuitu fissure tantū abijciat vt qd sub osse generatū fuerit de viru aut generādū esset in futuru3 posse cōmode mundificari. ¶ Ablatio aūt ossis. dixit Auicē. fit ꝺm duos modos: vnus est vt incidas os cū incisorio stricte aciei nō administra incisoriū aliud post illud latius eo pa℞. Deinde administra ēt incisoriū aliud latius q3 ꝺm. Et modus secundus est vt sit apud te numerus incisorio℞: quo℞ q̄dam sint latiora qbusdā: ⁊ q̄dā breuiora. i. strictiora qbusdā: ⁊ sint in vltimo acuitatis extremitatum sua℞: ⁊ sint ex ferro nudo aut sebid. i. calibe. ⁊ isti duo modi cōueniūt in osse nō nimis solido ⁊ durositā ꝙ ex eo possint incisoria abijcere cum facilitate. ¶ Si aūt os est forte durū: tūc dixit Albu. op3 vt pfores in circuitu os anteq3 administrent incisoria: ⁊ hoc cū terebellis q̄ vocant terebra siue trepana nō pfundātia: ⁊ non noiant ita: nisi qm̄ ipsa nō ptrāseūt terminū ossis cranei ad illō qd est post ip3. s. ad pāniculū durā matrē pp qd cerebri est extremitas supra illud rotunda qd est sub capite ei⁹ acuto filis margini: ⁊ circulus puus phibet submergi: ⁊ trāsire spissitudinem. i. grossitie3 ossis. Et conuenit tibi vt accipias ex ipsis terebris nume℞ multū: vt vnūqdq3 cōueniat q̄ntitate spissitudinis cranei: donec presens sit tibi oi craneo terebrū: cui⁹ extremitatis acute q̄ntitas in longitudine ⁊ breuitate sit ꝺm q̄ntitatē grossitiei illius cranei. ¶ Dixit Auic. si os fuerit debile ex nā sui, aut ex fractura q̄ accidit ei oportebit: vt auferas ipm cū incisorijs: ponēdo qdā cōtra alia. s. qr qdā sint maiora: qdā minora, ⁊ qdā media. S3 si caput ⁊ craneū fuerit forte, tunc dixit. oportebit in ꝓmis vt auferat cū trepanis que vocant nō pfundantia: ⁊ sint pforatoria qbus fit

De osse extrahendo, ⁊ nō extractionis.

Extractio ossis fit ꝺ3 duos modos.

eminētia parua interius ex lociis acutis eap:vt iª eminētia
ꝓhibeat ea ꝓfundari ⁊ ꝑuenire ad siphac.s.ad durā matrē.
Ablatio eius ossis.dixit Aui.qñq; fit cū serra subtili cū qua
fit abrasio remouēdo partē ossis post ptem: ⁊ qñq; fit ita vt
fiant foramina parua similia foraminibus que fiunt ab acu
bus cū qbus sosessa suuntur que foramina fiant in diuersis
locis:vbi opꝫ vt cadant ex eis. Et dixit.ista foramina fiant
cū trepanis,sed in eis existit timor:qm̄ fortasse penetrant su
bito vsq; ad pāniculū ⁊ pungūt,aut pforāt ipꝫ:nisi ingenie
cū instro qđ diximꝰ.s.qđ fiat cū trepanis habētibꝰ eminen/
tia ꝓhibēte ipsa a ꝓhibitione:qm̄ hoc est saluius. Quidam
dicūt.cū instro qđ diximꝰ.s.incisorio subtili:qm̄ est saluius.
sup.q̄z trepanū q̄uis sit difficiliꝰ. ¶ Uerūtamen auctor cō/
pendij.vt velle ꝙ cū trepanis tutius ⁊ meliꝰ fiat ablatio os/
sis cuiuscūq; firmi solidi ⁊ nō separati:sicut est in fractura,
sine cōtusione ossis. ¶ Notāt ideo qdā ꝙ trepana sunt du/
plicia:quedā cōia q̄ sunt penetrātia sine ꝓfundātia:⁊ horū
approximatio q̄uis in alijs ossibus nō sit suspecta:in pfora
tione tñ cranei est timorosa:sicut dixit Aui.⁊ iō nō sunt eligē
da:⁊ si nō poterit fieri excusatio ab eis:tūc oꝫ vt cū eis opē/
ratio fiat cū magna cautela ⁊ paulatine:⁊ implens vices cō/
tinue sustentādo trepana bñ ne possint ꝓcedere pforādo vl/
tra necessitatē:q̄dā ꝟo sunt trepana nō ꝓfundātia habētis
eminētiā rotundā ad modū paruule pile tātū distantē a cus/
pide quātū est grossitudo ossis pforādi:⁊ tale trepanū nō est
timorosū:īmo eligēdū:qm̄ nō accidit in opōne cū eo cōmo
tio in cerebro:sicut accidit in opōne cū incisorijs:⁊ si qs ti/
mor adest in operatiōe cū trepanis pōt sic tolli.s.vt accipiat
pmo trepanū minus oium aliorū:⁊ fiat cū eo foramē ⁊ aspi/
ce si penetrat totū qđ appareret:q: bñ est:⁊ si nō totū mittat
per idē foramen aliud trepanū longius illo paꝝ,et si penetra
uerit sufficiat hoc:⁊ si nō perueniat ad aliud longiꝰ donec pe
netret:⁊ sic cū illo fiāt oīa alia foramina q̄ exigunt. ¶ Ras.
aūt.15ª cōti.dixit.si fuerit in osse soliditas:⁊ opportuna fue/
rit pforatio,fiat cū instrumēto apto vt pforet craneū:⁊ non
rumpat siphac,qm̄ sequeret mors:tñ ad securitatē melius
est:ꝙ discooperiat aliqua pars de osse:deinde intromittat
sub eo aliqđ ad cōseruādū siphac:deinde sequat operatio cū
trepanis. ¶ Cū ergo os abscindere volueris.dixit Aui.opꝫ
vt facias sedere infirmū ⁊ precipias ei:vt resupinet ꝭm figu
rāq; que cōuenit fracture:vt q: superposito latere sinistro si fra
ctura fuerit in dextro ⁊ eꝯ:⁊ si fuerit in anteriori accumbat
supinus:⁊ si in posteriori accumbat ꝓnus:ita vt remaneat
fractura in manifesto:deīde opila aures:sicut dixit Ras.15°
cōti.cū lana aut cotone:ne noceant ei voces malleoꝝ.i.soni/
tus qui causat in abrasione seu perforatione ossis ex allisio/
ne instroꝝ ad ipsū:⁊ solue ligamentum vulneris ⁊ precipe
duobus ministris:vt teneant cū eis quatuor angulos cutis
⁊ extendāt eā:cōferunt enī hec in cōseruatiōe aptionis vul/
neris:vt melius possit fieri opatio:⁊ ēt defendūt cutem ab
ictibus instroꝝ q̄ aliqñ cadūt sup cutē. Quidā aūt extendūt
manibus cutem sine pāno:⁊ precipe eis:vt bene firment ca/
put ifirmi:⁊ firmū ipꝫ ⁊ affixū sup puluinari duro nō mollis
⁊ maxime si abradere os volueris:⁊ tūc accipe instra apta
abrasioni que sunt duplicia:q̄dā.n.incisoria:⁊ sunt q̄ nostro
ydiomate vocant brusc ha,⁊ alia sūt que vocant raspatoria:
⁊ ista pro parte sunt meliora incisorijs:q: in opōne cū eis nō
sic cōmouet cerebrū:⁊ in parte sunt minus bona:q: in lon/
giori mora cōplet opatio cū eis:⁊ cū qbuscūq; tamen inci/
pias debes incidere cū latiori:abiectus enī est modus illo/
rū qui incipiūt cū strictiori ēt in fissura capillari ⁊ stricta. Di
xit,nāq; Gal.cū vis cū eis curā incipere opꝫ ꝙ incipias cum
lato.i.a latiori ⁊ a maiori:donec ad sbtilē.i.ad minimū ex eis
peruenias,gradatī; tñ ꝓcedēdo de maiori ad minus,donec
peruenias ad minimū ipsoꝝ. Et silr.dixit Albu.opꝫ vt ad/
ministres in incisione tua quas imprimis radios latius illoꝝ
rasoriū:deinde vtere post illud subtilioribꝰ.i.strictioribꝰ:⁊

nō cesses facere illud ꝭm cōtinuitatē:donec venias ad admi
nistrādū minꝰ ⁊ subtiliꝰ eoꝝ. ¶ Et Aui.dixit.administre in
pꝰ opōnis tue fricatoria magis lata,⁊ deinde successiue q̄
sequunt illa:donec deuenias ad pua:⁊ cā hꝰ opōnis est,qm̄
cuiuscūq; vulneris orificiū latius eē dꝫ:fundus ꝟo ipsiꝰ mi/
nus latum:⁊ maxime in quocūq; vulnere timet de putrefa/
ctione:⁊ hoc ideo vt sanies ⁊ ois virulētia possit ab eo fluere
liberiꝰ ⁊ expurgari:⁊ meliꝰ,ac ēt meᵘᵗ vt meliꝰ inijci ⁊ apponi
⁊ stuella imitti:⁊ abradēdo ptē ossis post ptē ꝓsequere:do/
nec totā eiꝰ attigeris grossitiē fere. ¶ Cumq; putas puenisse
te ad vltimū grossitiei in circuitu totiꝰ cōcauationis tue:tūc
ꝓsequere cū oi lenitate ⁊ cautela ꝭm vnā ptē tātū:donec per
ueneris ad discooperiēdū pāniculū,⁊ tūc per illā ptē cū cau
tela imitte instrm̄ vocatū leuatoriū inter pāniculū ⁊ os:⁊ ele
ua cū eo ptē residuā ossis donec frangat in circuitu ꝭm illō
qđ cōcauasti eleuādo ptē post ptē,qm̄ rūpet isto instro me/
diante. Et si ꝭꝫ aliquā ptē nō fuerit facta sufficiēs cōcauatio
cōple illā vt obuiet fractiōi ⁊ subtiliⁿᶦ instri,caue tñ sūmope
re instrm̄ aggregās sup pāniculū vt nō ledas. Opꝫ aūt deue
nire ad vltimū sicut dictū est in cōcauatione ossis,nā si sic nō
feceris amouere nō poteris. ¶ Dixit Aui.si extimaueris ꝙ
fissura sit penetrās vsq; ad latus aliud:tūc fricatio dicta cuꝫ
fricatorio.s.in fissura nō penetrāte nō finit eā vsq; ad elonga
tionē.i.ꝓcessū fricationis vsq; ad vltimū fissure. Et tūc dixit
Aui.caue ne multū ꝓcedas in fricatione.s.ne ledas duram
matrē:imo dixit ipse ꝓcedas cū ea nisi iaꝫ sequutus fueris.s.
in fricatione tātū ꝙ cognoueris dispōnē velaminis:vt appa
reat tibi.s.ꝭm aliquā partē vt dcm̄ est:⁊ sic vt cognoscas de
ipso:an sit seruās situ suū nālē:tūc dixit Aui.nocᵐ.s.qđ pro
cessit ex ꝑcussione est minus:q: significat ꝑ illud qđ nocuᵐ
nō ꝑuenerit ad pāniculos cerebri:imo nō ptrāsiuit craneū:⁊
qđ est,q: nō est facta disruptio aliqua in ligamētis sustentā
tibꝰ pāniculū durā matrē ad craneū:si.n.fuisset in eis disru/
ptio:tūc dura mater nō seruaret situ suū,sed separata foret a
craneo descēdēs ad piaꝫ matrē versus cerebrū:qđ qñ cōtin/
git:tūc nocuᵐ est maius,⁊ ibi dura mater seruat situ suū:⁊ di
xit Aui.res magis apparet.s.ad saluteꝫ ꝓnosticādū:etenim
euētus apatie:tūc minorat:⁊ est saluior ⁊ paruior ⁊ appari
tio saniei in ea est velocior ⁊ magis cōpleta ⁊ pfecta. Si autē
iaꝫ separauerit ꝑcussio velamen ab osse:tunc illud est in quo
est timor plus ⁊ dolor ⁊ febris:⁊ que sequunt cū alia accidē
tia plus.s.eueniūt vel plus.s.sūt intēsa ⁊ sustentatio ab osse
alterationis coloris ⁊ velocior.s.ad corruptionem ⁊ cursus
puris virulēti simile est plus.s.q̄z saniei hone:⁊ silr est velo/
cior:⁊ qđ accidit ex doloribꝰ ⁊ febribus ⁊ sincopi ⁊ tetano
⁊ destructione rōnis ꝓpter dissolonē curationis.s.non facte
tēpore ꝯuenienti in eo appareret plus. ¶ De mō aūt auferen
di os per pforationē cū trepanis.dixit Alb.qualitas pforā/
di in circuitu ossis fracti vt ponas terebruꝫ sup osse:⁊ reuo/
luas ipꝫ digitis tuis:donec scias ꝙ os iam penetratū est:de
inde pmuta terebrū ad locū aliuꝫ ⁊ pone qđ est inter omne
foramen quātitatē grossitudinis radij:aut circa illud:deinde
incide cū incisorijs qđ est intra oē foramē ex osse:⁊ fac illud
subtilius quo possumꝰ sup illud ex fine lenitatis:donec era
dices os,aut manu tua:aut cū aliquo instro alio ex qbusdā
instris que p̄parasti ad illud:sicut sūt tenalie:⁊ forfices sub/
tiles:⁊ opꝫ vt caueas oi cautela ne tangat terebrū:aut inciso
rium qđ extrahet:⁊ q: craneū nō est in oi loco equalis gros
situdinis:sꝫ variat in plus ⁊ minus:nō est ēt equalis grossi
tiei in mare ⁊ femina:neq; in puero ⁊ iuuene:ideo oꝫ vt est
dictū ꝙ sint apud opatorē trepana tēperata plura diuersifi/
cata in plus ⁊ minus lōgitudis cuspidis:siue distātie eiꝰ ab
eminētia rotūda supradicta donec sint quatuor,aut qnq;:vt
circa craneū subtiliꝰ agat vel vtat leuiori:⁊ circa grossiꝰ lō
giori:⁊ circa mediocre mediocri. ¶ Gal.quoq;.6° de inge.
sani.cōpōnē faciēs inter pforātia ⁊ incisoria instra dixit.di/
co molestū esse,vt hic locꝰ pforet.s.cū trepano ꝓfundante:

Trepana sūt duplicia.

q̄r aliquando subito vt supra patuit penetrat ad durā mrē: ꝫ instrm̄ qd̄ dr̄ colosisos. lꝫ minus cerebro sit molestū q̄ȝ tre panū ꝓfundās: nō est tn̄ liber a suspitione: cū aliqñ craneū capitis ab eo moueat: r caput tūc tpis necesse est qetū esse: r ꝑ hec v̄ba vr̄ innuere ꝙ per colosisos intelligat instrm̄ incisorium. Et deinde. dixit Gal. si fractura multas habuerit ptes r moueant laudo subueniri cū colosisos. exponūt qdā. idest cū instrō lenitiuo: de quo dicet: qm̄ si initio opōnis tue fiat cū eo opō dabit locū instrō incisiuo. Si v̄o fractura firma r dura sit ꝑus pforet. ver̄ qdā medici ꝓꝑ suspitionē foraminis. s. facti cū trepano ꝓfundāte talia fecerūt instrā. s. pforantia: que nō nisi solū ossis ꝯtinuitatē penetrēt: nullū. n. medicamē. dixit Gal. in ossibꝰ capitis hoc cognosco. s. trepano nō pforante. ❡ Instrꝫ lenitiuū sicut dcm̄ est fit, q̄r in fine cuspidis sue hꝫ quādā planitiē r rotunditatē latā ad modū grani lentis, r illud qd̄ supra istā rotūditatē latā hꝫ vnā aciem optime incidētē ab vna pte: r ab alia nō incidit: r de quo istrō vbi supra locutꝰ est: r p̄ceteris extollit ipꝫ. ❡ Et Albu. recitat verba Gal. de eo: r dixit. modus aliꝰ opōnis est facilis ꝓcessus r longinqor a timore quē dixit Gal: r laudauit ipm̄ laude magna: r hic est sermo eius, necesse est tibi vt incipias in p̄mis detegere ossis ptes a loco in quo fractura est vehementior r manifestior: donec qñ detexeris illā ptē, r posueris sub eo extremitatē huiꝰ incisorij lenticularis: cuiꝰ pars lenticularis est leuis nō incidēs aliqd: r ps eiꝰ acuta in duobus laterib⁹ eius vadēs in longitudine: vt sit pars lenticularis eius ex pte siphac, r facies eius acuta incidēs in osse: deinde pcute sup incisoriū. s. hoc a pte vna cū malleolo paruo, donec incidas totū cū facilitate: r tu sis securus ex pāniculo qd̄ nō accidat in eo accidens quo timeat spasmus. Et dixit. si medicus esset stultior hoīum: r magis ignarus: certe: r si esset dormiēs nō remoueret aliqd annexū ossi ex panniculo in qbuscūqꝫ locis ossis incideret cū cuꝫ extremitate incisorij lenticularis r liberaret ipsuꝫ ab eo cū facilitate: liberaret. n. ab eo absqꝫ nocumēto: r absqꝫ timore. Et Aui. dixit. ꝙ tāta est securitas approximationis eiꝰ ꝙ medicꝰ torpidus r dormiens cū ipso nō errat. Ego aūt nullū vidi vtentē hꝫ instrō.

Modus extractionis ossium laudatus ab Alb.

❡ Cū itaqꝫ os: siue incidēdo: siue pforādo amoueris: tūc oꝫ vt digitis inquiras si aliqd extraneū: siue eminēs: siue asperū inueneris: r si sic opꝫ vt illud abycias r eques asperitatē eius. ❡ Dixit Albu. opꝫ vt radas r eques eiꝰ asperitatē: qd̄ remanet in osse. sit subtiliꝰ strictius r tenuius q̄ȝ reliq incisoria. ꝙ si remaneat aliqd de ossibus puis r sattagies: tūc accipe ea cū facilitate cū eo qd̄ est apd̄ te istris. ❡ Et Aui. dix. cū ꝯcauaueris os: r amoueris ipꝫ tūc oꝫ vt eques asperitatē eius q̄ fit ex incisione r cōcauatione r equabis eā cū nouacula: aut cū aliquo icisorio ꝫ que similant aciei ensis: postq̄ȝ tu supposueris instrm̄ qd̄ cooperiat siphac. s. durā matrem: r seruet ipsaꝫ ne ledat ab incisorio vel nouacula: r qdā apponunt tūc sup durā matrē frustū sindonis vel panni linei subtilis: aut frustū auri vel argēti foliati: r ista equatio optime pōt fieri cū instrō lenticulari: r oꝫ fieri modicuꝫ si asperitas in osse inuēta fuerit: siue ab opōne tua: siue a p̄ma ꝑcussione. Et subdit Aui. si remāsit aliqd de ossibꝰ paruis aut frustis: tūc oportebit vt accipiat cū facilitate: hoc aūt inuit ꝙ si nō potuerit accipi cū facilitate: tūc si fuerit totalr̄ separatū, tūc opꝫ vt amoueas plus de osse, donec possit illud extrahere velociter: debent. n. hꝫ frusta amoueri, r oꝫ inequalitas ossis eq̄ri ne pāniculus illis allidat dū mouet r ledat, r vt caro sup os meliꝰ r citius oriat: r adhereat: si ossis eniꝫ ineq̄litas carnis gñonē inceperit eius sibi adherentiam ꝓhibet. ❡ Et hoc facto cōsideret medicus, an super panniculo aliq̄ humiditas: siue sanies: siue virulentia sit collecta, siue ceciderit sup ipꝫ aliqd ex currētibꝰ corticibus in abrasione: r si sic tūc coto vel subtilissimo pāno circūcirca diligēter absterget eodē quoqꝫ mō oꝫ abstergi r fieri amotio ossis, qñ os ex ꝑcussione fuerit plicatū plicatura grauante r ledēte durā ma

Extractio osse residui equari debet r quo.

trē: qm̄ oꝫ in circuitu plicature fieri abrasio siue incisio vel pforatio: donec totū qd̄ plicatū est auferat. ❡ Et silr̄ mō oꝫ fieri incisio vel pforatio qñ contingeret os ab intra frangi r frustū emittere pungēs pāniculū dato ꝙ ab extra neqꝫ sit plicatū, neqꝫ fractū: qm̄ oꝫ in circuitu loci in quo patiens pūcturā senserit: silr̄ abradi incidi vel perforari, donec os cum frusto vel frustis educat, r cōsilr̄ si contingat in percussione aliquā ossis pteꝫ totalr̄ separari: r sub parte ossis sani inter ipsam r durā mrēꝫ introire, r qdā dicūt. cōsideret si ps ista depressa r sepata fuerit maior aut minor fractura cranei: r si qdē minor tūc mollifica eā cū supinfusione olei rosaꝝ: r cuꝫ mollificata fuerit extrahat illud cū facilitate: r sine dolore si fieri pōt: si v̄o non maior fuerit ipsa fractura: tūc de osse sano sufficienter amoueat: vt postq̄ȝ mollificata fuerit cū oleo rosarum faciliter possit extrahi.

In faciendo aūt opōnem hanc chirurgicā in qua amoueat os cōsiderāda sunt plura. s. q̄ȝtitas amouēdi ossis: locus cranei in quo debeat fieri fortitudo r debilitas patientis: r qd fiendū est post ablationem eius. ❡ De q̄ȝtitate ossis amouendi. dico ꝙ Pau. inqt: r silr̄ Gal. dixit illud. nō opꝫ vt incidat ex osse: nisi illud qd̄ est infirmū: nā ex eo illud qd̄ est cōminutū vehemēter opꝫ vt auferat totū: in illo aūt in quo extendunt fissure extensione plurima: nā qñqꝫ accidit: nō opꝫ vt cōsequaris fissuras vsqꝫ ad finē earꝫ: nā opꝫ vt scias ꝙ nō accidit ꝓꝑ hāc cāꝫ res nociua. qm̄ in reliqs opōnibꝰ quas opꝫ te facere est sꝫ ꝙ opꝫ. Et dixit. auctoritate sua. nō querit in oī fissura r fractura, vt accipiat medicus totū os fractū r scissuꝫ: qm̄ hoc nō est posse in oī osse. i. in oī fractura cranei: eo ꝙ aliqñ est ita magna: r ad tantā distātiā ꝓcedēs ꝙ velle illud ꝓsequi eēt detegere panniculos cerebri sꝫ magnā q̄ȝtitatē: magna aūt eoꝝ detectio nō existit absqꝫ timore magno. qm̄ tūc parant lesiōibꝰ a cāis extrinsecis: r cū hoc nō est illud necessariū, qm̄ eleuatio ossis nō fit nisi vt bn̄ possit mūdificari r expurgari humiditas residens sub osse. ergo tm̄ oꝫ accipi de osse tm̄ qd̄ sufficiat bene mūdificationi r expurgationi illiꝰ r nō plus: verūtn̄ dix Aui. recordare eius. s. qd̄ dictū est in caº vbi de fractura r restauratione, ꝙ qñ fuerit illud qd̄ fractū est cōminutū r magnū fueritqꝫ fractura r cōminutio plurima: tūc necessarium erit vt extrahat cōminutuꝫ: sꝫ in fractura sine cōminutione nō opꝫ auferre totū illud qd̄ est fractū: r nō opꝫ timere totū os cōminutū auferre, q̄r multi hoīes. dixit Aui. accipiūt os. scꝫ cōminutū ex capitibꝰ eiꝰ incidēdo: r vt dcm̄ est: r creuerūt caro r cutis sup vulnꝰ r euaserūt. ❡ Dixit Auctor cōpēdij. qdā errauerūt totā fissurā ōbere auferri putātes: sꝫ Gal. quēdā curās de osse expulit q̄ȝtū saniei expurgāde ꝓputauit: r reliquū v̄o solidauit: r sub ossiuꝫ expellēdoꝝ locū verā carnem creauit: qñ tn̄ dura mater ab osse sepata fuerit maior aptura necessaria erit: q̄r maior fit puris collectio sup ea. ꝙ si nō fuerit sepata nō mltū ꝓcedas i fractiōe faciēdo apturā magnā.

Que sint ꝯsiderāda circa extractionē ossis.

De quātitate ossis extrahēdi

❡ Pro eligēdo āt locū vbi in craneo aptio r ossis amotio oꝫ fieri. notāt ꝙ tres sūt intētiōes q̄ determināt locū fiēde incisionis cranei in fractura eiꝰ: vna est sitꝰ loci: nā oꝫ fieri in loco decliuiori: q̄r tūc p ipꝫ meliꝰ expurgant supflua: r meliꝰ mūdificat fractura. Scd̄a est ossis grossities: r ꝓꝑ hanc cām q̄ȝuis ex pte sitꝰ loci ꝯueniret incisionē fieri ex pte timporis: q̄r tn̄ ibi est os valde grossū nō facimꝰ incisionē ibi, sꝫ supiꝰ vbi est os tenue: imo dixit auctor cōpēdij: si aliqs locꝰ cranei grossior fuerit lesus: r tūc poteris saniē in aliquo subtiliori loco mutare meliꝰ erit: r minꝰ. n. nocumtm̄ inde cerebro inferet. Tertia est origo neruoꝝ ex craneo: r extra craneū: vel origo neruoꝝ ex cerebro sub loco fracture: r hoc ne cadat incisio in loco timporis: qm̄ ibi multi nerui oriunt ex cerebro. Dixit. n. Gal. 6º de inge. sani. recordatꝰ sum qm̄ si latū foramē fieret in ossibꝰ capitis lateralibꝰ exñtibꝰ cā huiꝰ cerebrum descēderet r foras exiret. Iteꝫ multe furcule ex nobili nūero cerebro in loco illo sūt expāse. Et ꝓꝑ hāc ēt cām qdā ꝓhibē

De loco cranei trapanando.

tes fieri incisionē ossis in loco cōmissurarꝫ si fuerit ꝯtinuata
cū aliq̄ earꝫ fissura: vel ēt si fuerit ꝓpe eam: q2 per cōmissuras
egrediunt̄ multi nerui hn̄tes ortum ex neruis cerebri: q̄re si
aliqn̄ talis fractura ꝯtigerit nō est ꝓsumēdū in abscindendo
os appropinquare ad cōmissurā: sed dimittēda est ps cōmis/
sure ꝓpinqua ⁊ fiat abscisio de osse sano cōtinuato cū osse le
so longe a cōmissura. Et dixit Gal. ibidē3. de supiori aūt pte
cerebri nullus neruus orit̄, quapꝓ nō ꝓhibent̄ illa loca ab/
scindi, inferi⁹ aūt cranei nō. ℭ Et Aui. dixit. op3 ꝙ sit incisio
ex loco ꝯueniēti, ⁊ cōueniētior loc⁹ est ille: quē extimas ꝙ vi
rus currat ex eo meli⁹: ⁊ vbi ē os facilioris icisiōis: ⁊ facilior
incisio sit vbi est craneū tenuius: ⁊ paucioris necessitatis ad/
hoc vt moueat̄ ⁊ ostēdat̄ scđo. i. ne facies incisionem in quo
nō habeas iterare eā: aut facere eā duab⁹ vicib⁹ si vt⁹ ꝯsentit
vt fiat in vna. ℭ Et qdā dicūt se nec aduenisse nec vidisse ali
quē q euaserit in quo amotio ossis in pte posteriori fcā fue/
rit: ⁊ ēt cū hoc longinqor a neruis ⁊ eorꝫ origine sicut est sin
ciput: nā mediū ei⁹ nō obuiat origini neruorꝫ, vt possit acci/
dere ex detectiōe ossis in origine neruorꝫ nocu^m: ⁊ iō securi⁹
fit incisio in sincipite q̄3 a laterib⁹: q2 a laterib⁹ multi fundū
tur nerui. Et ꝓp dictā ēt cā3 qdā dixerūt verendū esse incisio
nē in craneo factā posteri⁹ iuxta locū originis nuce. ℭ Et di
xit Raſ. 15° ꝯti. ꝙ cura d3 fieri celeriter: ⁊ in loco tepido ne
infrigidet̄ siphac cerebri: qđ nisi hoc posset fieri, supponunt̄
ei semꝑ panni infusi in oleo ro. tepido. ℭ De eligēdo aūt tpe

De tpe i[n] q[uo] d[e]b[et] os extrahi.

in quo cōueniēter possit abscisio ossis fieri notant ꝙ nō pōt
absolute dici: an sit fiēda ossis amotio anteq̄3 appareāt acci/
dētia an nō: q2 in qbusdā casib⁹: s3 ⁊ debent expectari: ⁊ in q
busdā nō: qđ cōtingit ex varia dispōne vulnerꝫ capitis: nā in
oib⁹ fracturis in qbus suspicat̄ de lesione pāniculorꝫ ⁊ cere
bri: sicut est in fracturis magnis: ⁊ ꝑsib⁹ illatis a re pforāte
vt sagitta vel cuspide gladij, ac ēt fracturis cū frustis intrin/
secis pūgētib⁹ pāniculū: ⁊ in plicaturis cranei magnis gra
uamen inferētib⁹ pāniculo ⁊ cerebro: ⁊ in alijs sil'ib⁹ casib⁹
in qb⁹ satis clare hn̄i pōt ꝙ qn̄ accn̄tia mala supueniant festi
nandū est ad auferēdū os statī3: ⁊ nō est expectādū supuētū
ipsorꝫ: qm̄ vt dixit Gal. si supuenerint accidentia mala relin/
quēda est cura. ℭ Dixit Aui. cū verificat̄ extēdēdi. i. fricādi
os: ⁊ extrahēdi ip3 tūc festinet̄ ⁊ nō expectet̄ cōplemētū ge/
nerationis puris. s. in fractura vel sub osse: qm̄ pus cū ꝯplet̄
ibi est cā eueīt⁹ accn̄tiū malorꝫ: ⁊ nō tolerat̄ expectatio. s. amo
tionis ossis vbi pāniculus pia mr̄ fuerit coartat⁹ ⁊ opp̄ssus
ab osse depsso aut pūcto ab aliquo frusto ossis: qm̄ pūctura
illi⁹ pāniculi facit euenire in dispōne. i. statu apa ⁊ spasmum
ꝓp cōicationē ad cerebꝫ: ⁊ fortasse pducit apoplia3: q̄re op3
vt extrahat̄ illō stati3 vt redeat sensus. s. ⁊ mot⁹: si fuerit apo
plexia stati3. Et dixit. si aūt fuerit foramē in pāniculo factū:
⁊ nō solū pūctat̄: tūc res erit vehemētioris festinationis: ⁊
amoueat̄ os: qm̄ tūc eēt cā maioris ⁊ citioris nocumenti: ⁊
cōicatiōis eius ad piā mr̄e3 ⁊ ad cerebꝫ. Et dixit. qn̄ frāgit̄
craneū ex discoopturā vel aliq̄ alia cā infrigidat̄ velamen ⁊
apat̄. s. ex illa ifrigidatiōe: vel ex alia cā, noiat̄ tūc talis dispō
futura ad incisionem: si tn̄ in dictis casib⁹ ⁊ sil'ib⁹ fuerit ne/
cessaria expectatio ꝓp aliquā cām vt debilitatis v̄tutis: ⁊ mor
rosagiā vel aliud prauū accn̄s: tūc sic vsq3 ad duos dies aut
tres, in plurimo tn̄ rei vbi nō est necīa expectatio. op3 vt cu/
ret̄ in die scđo, ℭ Dixit Gal. ⁊ ponit̄. 15° ꝯti. qđ d3 serrari ō
craneo capitis cū celeritate serret̄, ⁊ nō expectet̄: vt accidat
de eo ꝙ descendat ad mr̄e3 cerebri erugo: sicut faciebāt qdā
expectātes hoc vt cōpleret̄ putredo: ⁊ separet̄ mr̄ dura a cra
neo: nā si pūgit̄ mr̄ dura ab aliquo osse fracto nō poterit fie/
ri expectatio putredinis: s3 moderate, ita vt nō ptrāseat diē
tertiū: s3 maior ps d3 curari in die. 2° a quo accidit pūctio ⁊
infestatio, ⁊ incidat̄ os in ꝑ^a hora passionis: aut in ipsa die.
Or si nō incidat̄ in toto eleuet̄ aliq̄ ps illi⁹ pūgēs valde: sed
in fracturis leuib⁹, in qb⁹: aut nō putat̄ de penetratione ei⁹
ad interi⁹ cranei: aut putat̄ ꝙ nō ꝑuenerit incisio ad duram

matrē: ⁊ putam⁹ ꝙ ipsa sit seruās sitū suū. ⁊ sil'r in fracturis
cranei magnis factis a re incidēte: vt ense cū magna ⁊ mani/
festa apōne ꝑ quā bn̄ ⁊ sufficiēter pōt vir⁹ sub craneo expur
gari: aut i vulnere penetrāte facto a sagitta maxie in pte frō
tis qua sagitta ex̄tracta fuit sine malis accn̄tib⁹ ⁊ sil'ib⁹ casib⁹
licitū est expectare, ⁊ certe putādū est ꝙ incisio ossis fieri nō
debeat: nisi nec̄itas cogat te: ⁊ ista nec̄itas ōterit̄ ex iceptiōe
apparitiōis alic⁹ accn̄tiū malorꝫ dictorꝫ. cū. n. in dictis casib⁹
ceperit aliqd appere de accn̄tib⁹ malis dictis d3 medic⁹ ilico
ad incisionē deuenire: ⁊ non d3 expectare donec magnificet̄
aut succedant alia. Et si dispō media fuerit in consideratione
vulneris ⁊ cāꝫ ei⁹, aut parua, aut magna suspitione, tūc nō
est opportunū festinare incisionem: neq3 ēt multū tardare.
ℭ Dixit Gal. vt ponit̄. 15° ꝯti. stude ad incidēdū3 os in hye/
me an̄ decimūq̄rtū diē. ⁊ in estate an̄ septimū, an̄q̄3 accidāt
accn̄tia mala: d3. n. fieri icisio citius in estate q̄3 in hyeme, q2
tpe estatis citi⁹ accidit hūiditatib⁹ ebullitio ⁊ putrefactio: ⁊
in hyeme ꝯo tardi⁹. ℭ Et Albu. dixit. si. venit ad te vulne/
rat⁹ in ꝑmis cū vulnerat̄: ⁊ fuerit illud in dieb⁹ hyemis: tūc
op3 vt studeas in abscisione ossis an̄ diē 14^m. ꝭm oēm dispo
sitionē: ⁊ si in dieb⁹ estatis an̄ septimū an̄q̄3 corrūpat̄ qđ est
sub osse ex pāniculo. ⁊ accidāt accidētia mala. Et Aui. dixit.
in osse fracto q̄rit̄ detectio ⁊ amotio ossis: ⁊ nō d3 vt tardet̄
in estate vltra septimū: ⁊ in hyeme vltra decimū. Et quāto
incisio ⁊ amotio ossis fuerit facta velocius: tāto erit melius
⁊ longinqus ad hoc vt eueniāt nocumēta magna.

ℭ In ꝯsideratiōe aūt debilitatis v̄tutis vel fortitudis v̄tutis
vel patientis op3 attendere cōplexionē nālem virtutem eta/
te3: ⁊ regimen pteritū: nā si ꝑcesserit regimen debilitatiuū3,
aut precesserit euacuatio plurima sanguinis: vn̄ fuerit v̄tus
debilis: aut fuerit patiens puer: aut decrepitus: tūc operatio
d3 fieri suauiter paulatine: successiue vt in pluribus horis: ⁊
eꝯ⁹ in forti iuuene, ⁊ in quo nō precesserit multa euacuatio.

De v[ir]tute patientis [con]siderāda

ℭ Quid sit fiendū post totā opōnē dictā notāt. ꝙ aut opō fa/
cta est nō expectatis accn̄tibus malis: ⁊ stante adhuc timore
fluxus maiꝫ ad locū: tū ex ꝑma ꝑcussione: tum ex agitatio/
ne ꝑueniēte ex opōne: aut est facta in ꝑcessu sedato ia3 fluxu.
Si ergo sit facta an̄ sedationē flux⁹, tūc statim facta opōne
apponēda sunt ea q̄ mēbrū ꝯfortēt ⁊ fluxū ꝓhibeant. Et ad
hāc intētionē. dixit Gal. ⁊ ponit̄. 15° ꝯti. adhibita opōne sup
pone siphac pānū infusū3 in oleo ro. ⁊ vino. Et Albu. dixit:
accipiat pānū lini ꝭm q̄3titatem vulnerꝫ, ⁊ submerge ipm in
oleo ros. ⁊ pone ip3 sup orificiū vulneris, deinde accipe pan
nū aliū duplicatū vel triplicatū3, ⁊ submerge in vino ⁊ oleo
ro. ⁊ pone ip3 sup pānū ꝑ^m ⁊ fac illud q̄3to facili⁹ pōt super
illud, vt nō grauet̄ siphac. ℭ Et Auic. sil'r dixit. op3 vt accu/
pias pānū lini extēsū3 ꝭm q̄3titatē vulneris ossis extracti ⁊
amoti: ⁊ ifūde ip3 in oleū rosarꝫ, ⁊ coopi cū eo os vulneris,
deinde accipe pānū lini aliū duplicatū vel triplicatū, ⁊ infun
de ip3 in vino ⁊ oleo ro. s. mixto. Guilielmus aūt cū plurib⁹
alijs voluerūt, ꝙ accipias pānos mūdos lineos, ⁊ infūdas
eos in oleo ro. ⁊ melle ro. mixtis: ⁊ ponas eos ꝭm figuram
debitā inter os cranei, ⁊ durā mr̄em leuiter ⁊ suauiter, ita ꝙ
nō patiat̄ dura mr̄, neq3 sic cerebꝫ ex cōpressiōe, ⁊ ponas pe
tiā supra petiā, donec foramē cranei ex ipsis petijs repleat̄: ⁊
⁊ postea ex plumaceolis: siue stuellis iuolutis sil'in oleo ros.
infusis totū vuln⁹ cutis qđ est supra craneū repleat̄. ℭ Bo/
ni opatores facta ossis amotione, ⁊ ei⁹ eq̄tione decēti acci/
piūt frustū sindonis tincti in grana vel loco eius alteri⁹ sin/
donis, ⁊ in defectū sindonis accipiūt frustū panni lini vete
ris lenis ⁊ mūdi qđ sit ꝭm q̄3titatē vulneris cranei, ⁊ infun/
dunt ip3 si est estas, aut timor adest de fluxu magno in oleo
ro. solo: ⁊ si fuerit hyems ⁊ timor puus de fluxu ꝑmiscēt cū
oleo ro. parꝫ vini rubei pontici qđ sit actu moderate calin, ⁊
si viderint necessitatē mūdificationis addunt supradictis de
melle ro. colato, ⁊ supponūt sumētes ipm cū piscicarollis cū
oi suauitate dure mr̄is, deinde post illud replent ꝯcauitate3

Cōplete extracti o/ne ossis qd fiēdū.

cranei filis panni linei lenis ſilr infuſis: deinde replent totū vulnus: ⁊ vltimo apponūt de coto carminato: ⁊ ſuperinfundūt ſilr oleū ro. ſolū aut mixtū cū vinis ipſis coto ſm circuitū vulneris. Quidā aūt inungunt in circuitu vulneris oleo ro. cōquaſſato cū aceto: Et qdā ꝑmiſcēt ipſi oleo ro. bolū ar. ⁊ ſiḃa: deinde ligāt ligatura nō inducēte dolorē: ⁊ ſuperponunt capiti infulā vel capellū. Et dixit Guil. dimittaſ ligatura vſqꝫ ad tres dies: ſed infundaſ ſup eā oleū ro. qñ oi hora: ⁊ hoc ſi nō vocauerit te neceſſitas ꝓꝑ aliqḋ accidens ſuperueniens ad ſoluēdū cū pus. ¶ Cūqꝫ ſolueris abſtergaſ ⁊ mūdificeſ: ⁊ ſi qd de oſſe applanādū remāſerit applaneſ: ſi ēt remāſerit oſſiſ fruſtū extrahaſ: ⁊ qꝛ cōiter qñ fit opō cōmoueſ caput: ⁊ inducit dolor: vñ paraſ fluxui humoꝝ ad ipm. ⁊ ſic euentui āpatis, ⁊ maxime qꝛ ſm plurimū corpa ſunt repleta īmunda: vtunſ tali cura vſqꝫ ad tres dies, ⁊ ēt poſt eos tamdiu: donec aſſecuratio fiat de ſupuētu āpatis per ſedationez fluxus: ſed trāſacto die tertio. Albu. dixit. ꝙ dꝫ dimitti cum ꝑma cura die vna, aut duobꝰ: donec ſit ſecurus de āpate calido. Dicūt. dꝫ ſolui die tertio a die inciſionis cutis: que fuit vna dies. 2ª fuit in qua fuit facta oſſis abraſio. Deinde tertia die. ſ. ſequēti poſt amotionē oſſis dꝫ ſolui: ⁊ ideo deinde ſolue ipꝫ: ⁊ adminiſtra poſt illud medicinas cū qbus nō eſt ſupflua ſiccitas q̄les ſunt medicine capitales, ⁊ opꝫ vt facias ex iſtis medicinis puluerē qui pulueriſeſ ſup vulnus ſicut ſūt: ⁊ ſicceſ, ⁊ vir adminiſtra oēꝫ medicinā: de cuiꝰ ꝓprietate eſt vt abſtergat ⁊ nō mordicet. ¶ Puluis capitalis bonꝰ ſic fit. ℞. ſarcocolle. ſang. dra. añ. ʒ. ij. roſ. olibani ariſt. myrrhe yreos: ⁊ corticis radicis opopanacis: ⁊ farine orobi. añ. ʒ. j. teranſ ⁊ cribellenſ. ¶ Si xͦo oſſis amotio fiat in preſenti proceſſu ſedato fluxu ⁊ habita ſecuritate de āpate: tūc nō dꝫ apponi oleū roſatū: neqꝫ ſolū: neqꝫ mixtū maxie in corpore mūdo, nā per vſuꝫ olei roſati qñ nō cōuenit ꝓuenit in dura mře putrefactio. Oia aūt olea ⁊ vnguēta ⁊ reliqua putrefactiua cauēda ſūt. ¶ Alius puluis capitalis ſic fit. ℞. nucis cypſiſburis ciperi, myrrhe myrtilloꝝ. añ. ʒ. ꝟ. orobi. ʒ. ij. miſceantur. ¶ Aut. n. Albu. caue ſm tuā virtutē vt vulnus in curatione tua ſit lympidū, neqꝫ ſit ſordes in eo vnguēti: ſꝫ incipiēdū eſt in cura cū medicinis capitalibꝰ. Et Aui. tertij ꝑma recitat v̄ba Gal. q̄ ſunt. 6º de inge. ſani. ⁊ dixit. ꝙ poſtq̄ꝫ extractū fuerit os hñt medici duas intētiones. ſ. diuerſas: nā intētio quorūdā eſt ad apponēdū medicinas ſedatiuas qbus ſedant: ⁊ quieſcere faciūt dolorē vehemētē. ſup. ⁊ repcuſſiuas māeꝝ ⁊ ſedatiuas fluxus eaꝝ. Et quorūdā alioꝝ intētio eſt ad apponēdū medicinas vehemētis exiccationis: ⁊ hi qdeꝫ adminiſtrāt poſt inciſionē ⁊ amotionē fracti oſſis medicias attractiuas. ſ. māeꝝ malaꝝ interiꝰ ſub craneo cōtētaꝝ ad exteriora apponētes eas in vnguētis vel emplīs vel alijs modis: ſiue formis medicaminū, ⁊ ſic iſti apponunt medicinas vehemētis exiccationis habētes ſil cū hoc virtutē attractiuā. Et hoc faciūt. dixit Auic. exteriꝰ facto ſup loco epithimate ex aceto ⁊ melle. ſ. qḋ epithima ponūt ſupra medicamen predictū vt ꝑ acetū ꝓhibeāt fluxū ⁊ āpationē: ⁊ ꝑ mel amoueant mordicationē ab aceto. Et dixit Aui. ꝙ ꝑ manꝰ iſtorū poſterioꝝ q vtunſ medicamine exiccatiuo ⁊ attractiuo ꝓuenit maior incolumitas q̄ꝫ ꝑ manꝰ primoꝝ q vtunſ ſedatiuis doloris, qm̄ plures ſananſ ꝑ manus illoꝝ. Et dixit Aui. nō eſt hoc mirādū: nā Gal. dixit. ꝙ cōpleſo oſſis ⁊ pāniculi, eſt ſiccar ⁊ indiget cōſeruari. ¶ Dixit. n. Gal. ꝙ foramen auris ad qḋ auditꝰ penetrat nō ſolū ad durā pelliculā cerebri: ſed etiā ad neruū ferentē ad ipꝫ auditū a cerebro oriri ſuſtinet medicinā fortē in exiccādo: ergo etiā ipſa dura mater ablato eſſet qꝛ ſuba eiꝰ eſt ſicca forte medicamen exiccatiuū nō refugiet: ſed tolerabit ſi magnū nō habeat āpa. ¶ Et cōpēdiuꝫ dixit. ꝙ qdā medicꝰ cū hec oſſa radebat aſſuetus erat ſtipticā ſup durā mřeꝫ apponere medicinā: ⁊ multos hoc mō ſanauit: ſꝫ Gal. hoc timuit facere ne ob hāc rē infirmus in ſpaſmū caderet. ſꝫ vt medicaminis auriuꝫ recordatus eſt: ⁊ ſciuit verumeꝫ in aure exiſtentē cerebro eſſe ꝓpinquiſſimū ⁊ nulluꝫ ex medicaminibus auriū cerebro nocere: credidit illud medicamen optimū eſſe āpate abſente. Iſtaꝝ eniꝫ pellicularū ſuba ſicciſſima eſt vnde medicamen nimis exiccatiuū ei ꝯgruit: qꝛ eā ꝯfortat: ⁊ ſanieꝫ gñari ꝓhibet: ⁊ qḋ creatū eſt ex ea exiccādo cōſumit. ¶ Notāt. ꝙ qñ auctores ꝑdicti voluerūt ꝙ plures ſananſ in manibꝰ coꝝ q vtunſ medicamine exiccatiuo ⁊ attractiuo q̄ꝫ coꝝ qui vtunſ oleo ro. intellexerūt de medicis indiſcrete vtentibꝰ oleo roſ. cum eo: vñ dicunt nō debemus eo vti longo tēpore, ſed circa tres dies a die amotionis oſſis: ſi eniꝫ qs eo lōgo tēpore vtereſ perduceret cū mollificatione ſua ad putrefactionē: ſicut tēpore Gal. medici vtebantur indiſcrete: ⁊ iō plures moriebanſ in manibꝰ coꝝ. ¶ Dicunt iterū qdā. medicinis ꝓhibitiuis fluxꝰ, ⁊ ſedatiuis doloris ⁊ mollificatiuis eſſe vtendū: ſed nō in loco vulneris, ſed in circuitu eius: ⁊ hoc quouſqꝫ ſedeſ ⁊ dolor ⁊ fluxꝰ. Auic. quoqꝫ dixit. line vulnus totū oleo roſ. ſ. intus ⁊ in circuitu vt ꝓhibeaſ fluxus humoꝝ ad locū ⁊ āpa, deinde impone pānū ſup ipꝫ quāto leuiꝰ poteris: vt nō grauet ſiphac, deinde adminiſtra deſup ligamētū latū: ⁊ nō ſtringas ipſuꝫ: niſi cū q̄ꝫtitate qua retineat appoſitas tātū: ⁊ poſtea humecta velamen: ⁊ ligamentū dictū deſup cuꝫ oleo ro. oi hora. i. ſepe: ita tñ ꝙ ꝓueniat humectatio ipſa olei vſqꝫ ad durā matreꝫ. Dꝫ aūt hec infuſio olei roſati fieri: vt ꝓhibeaſ fluxus humoꝝ, ⁊ ſedeſ dolor: ⁊ vt nō exiccenſ pāni ibi appoſiti: qm̄ exiccati ⁊ indurati eſſent cā doloris: ⁊ ingetationis infirmi. ſupplēt. ⁊ nō eſt ſoluendū vnus vſqꝫ in dieꝫ tertiū, ⁊ hoc ꝓꝑ cōmotionē factā ⁊ ebullitionē humoꝝ vt interim qeſcāt. Tertia aūt die dꝫ ſolui vt abſtergaſ pāniculus ⁊ vulnus totū ab oi humiditate ibi aggregata: vt nō putreſcat: ⁊ ſi tunc videris aliquā ſuſpitionē de vlteriori fluxu ꝓcede cū cura ꝑdicta: ⁊ ſic vſqꝫ in ſeptimū diē, vel vſqꝫ ad ſedationē fluxus, die autem tertio vel alio quocūqꝫ fluxū videris ſedatū. tūc cura ipꝫ cura alioꝝ vulneꝝ capitis. ¶ Dixit Zoar. vulnus carnis oi die ablui dꝫ cū aqua mellis quouſqꝫ de āpate dubiū remoueaſ: ⁊ poſtea curabis vulnꝰ qḋ eſt in carne emplo de palma ſm ꝙ tibi videbiſ. ¶ Dixit Gal. poſtq̄ꝫ ſumus ſecuri ꝙ āpa nō gñeſ, ⁊ locus cōuenienter exiccari ⁊ qeſcere ceperit: tūc incipiamꝰ vel cicatricē vel carnē generare. Et Auicē. dixit. cura deinde cicatricē que curat carnē: ⁊ que ſedat inflāmationeꝫ: ergo pulueriça ſup ſiphac puluerē capitalē, ⁊ cura cū reliqs medicinis curatione vulneꝝ. ¶ Dicūt tñ qdā. ꝙ lꝫ dicto mō tēpore nō ꝯueniat infuſio olei ſup vulnus: ⁊ in vulnere. In circuitu tamē nihil ꝓhibet ipſaꝫ fieri ad maiorē ſecuritateꝫ defluxus. Et dicūt. pone ſub angulis vulneris licinia tenentia ea ſubleuata: donec locus cōcauatꝰ oſſe vel carne repleatur, oſſe aūt repleto paulatim anguli reducanſ: ⁊ ad locum ſuū redire dimittanſ ⁊ coganſ poſt tertiū dieꝫ. Et dicunt. ſi eſtas fuerit bis vł ter in die nāli vulnus imuteſ: ⁊ in hyeme ſemel aut bis ſm neceſſitatē: ⁊ oi vice que mutaſ infirmꝰ dꝫ fortiter inſufflare: qꝛ ꝑ inſufflationē ſanies de ſubtus craneo melius expurgaſ. ¶ Cōponiſ aūt fractura cranei penetrās cū āpate: ⁊ alijs diſpōnibꝰ ad quas opꝫ attendere: ⁊ ꝑcipue poſt oſſis amotioneꝫ. ¶ Inqt Paulus. 15º ꝯti. Et Aui. etiā recitat h̄ qḋ multotiēs accidit in ſiphac poſt opōnē cū ferro āpa calidū: cuiꝰ ſigna ſunt ꝙ velamē ſupeminet ſpiſſitudini oſſis, imo in tm̄ magnificaſ ꝙ ſupeminet nō ſolū oſſi: ſꝫ etiā ſpiſſitudini cutis: ⁊ eſt grauitas in capite: ⁊ ꝓhibitio nālis motꝰ ipſiꝰ: quare aut non moueſ oino: aut moueſ debilr ⁊ difficulter, ⁊ iſta ꝓhibitio motꝰ eiꝰ ꝓuenit a mā āpante grauante ipꝫ. i. coartāte arterias eiꝰ: vñ nō pñt moueri motu dilatatiuo ⁊ ꝯſtrictiuo, ⁊ multotiēs accidit ei extēſio. i. tetanꝰ vel ſpaſmꝰ ⁊ alia accñtia mala ſupradicta: ⁊ ſeqſ eas mors: ⁊ cāe quare accidit āpa in pāniculo dicte ſunt ſupra. ¶ Aui. tñ dixit. ꝙ nō accidit niſi ꝓꝑ os manēs ſub craneo qḋ pūgit ipꝫ: ⁊ dolorē efficit: aut ꝓꝑ grauitatē tentarū aut liciniorūꝫ: aut ꝓꝑ frigus: aut ꝓꝑ multitudinē vini: aut ꝓꝑ aliā cāꝫ occul

De āpate in fractura penetrante.

tam.i.intrinsecã, vt corporis repletionẽ, aut alteri⁹ mẽbri capiti cõmunicãtis repleti fortitudinẽ. vñ expellit ⁊ debilitatẽ ipsius pãniculi in se recipit. ℭ Et cura hui⁹ apostematis ẽ cura karabiti. Auicẽ. tñ in ꝑticulari dixit. si cã ei⁹ fuerit manifesta opꝫ: vt abscindas illã cãm velociter. Et si fuerit intrinseca. stude ẽt in separatiõe ei⁹ velociter: ⁊ administra regimen apostematis calidi. s. in ꝑncipio embrocãdo cũ oleo ro. actu calido: ⁊ aut cuꝫ aq̃ in qua bulita sit altea ⁊ fenugrecũ ⁊ semẽ lini, camomilla ⁊ similia. ℭ Dñt. ꝙ ista cõueniũt in fine status ⁊ declinatiõis: in augmento autẽ ⁊ principio status nõ ꝯueniũt qñ vocat necessitas ad mitigãdum dolorem: ⁊ cõuenit emplastrũ factum cũ farina ordei ⁊ semine lini, ⁊ aq̃ calida in aliquo oleo. s. mitigatiuo doloris vl' ꝓhibitiuo flux⁹: vel aliq̃liter resolutiuo ꝭm ꝙ exigit dispositio. Et dixit Aui. administra adipẽ galline in lana ⁊ humecta vel inungendo cũ ea caput ceruicẽ ⁊ spondiles. s. colli: ⁊ distilla in aures aliqd ex oleis que sedãt caliditatem: sicut oleum violarũ: ⁊ similia: quoniã sedant ebullitionem humoruꝫ capitis. Et dixit. fac sedere infirmũ in aq̃ calida in domo: ⁊ hoc ad sedãdũ inflãmationẽ in toto corpore: ⁊ post sessionẽ predictã inũgere ipsuꝫ cũ oleis que sedãt inflammationẽ: si pur apostema calidũ perseuerat, tũc dixit Auicẽ. si non est aliquid qd̃ prohibeat infirmũ sumere medicamẽ solutiuũ soluens semel. i. debiliter ⁊ parũ vel semel: ⁊ vna vice tantũ exhibitũ non reiteratũ exhibe ipsum: debet autem hoc medicamen solutiuũ esse eductiuũ colere, qm̃ tale apostema calidũ fit ꝺ sanguine subtili cui ẽ admixta colera: ⁊ idõ facta fleubotomia restat: vt educat' colera si remanet apostema. ℭ Et quandoq̃ accidit in tali fractura: vt denigretur pãniculus: ⁊ aliquando etiaꝫ ipsam craneũ: ⁊ si quidẽ statim post factam ossis amotionẽ tibi occurrit nigredo ipsa: tũc scis ꝙ nõ ꝓuenit a medicinis: sed a cã extrinseca. Si autem appareat in processu: tunc põt ꝓuenire a causa extrinseca: ⁊ a causa medicinarũ superpositarũ: de quarũ ꝓprietate est denigrare craneũ: ⁊ panniculũ. ℭ Dixit Auicẽ. si apparet sup velamẽ nigredo apparens in eo qd̃ apparet de ipsa: ⁊ in superficie eius: q̃re nõ est nocẽs nocumẽto notabili fortasse cause eius sunt medicine. s. habẽtes illã tincturaꝫ inducere: vel q: certificatio facta fuit de fissura per humiditatẽ nigram aliqd cecidit ex ea per fissuram sup velamẽ: vel alio quocunq̃ modo approximatio facta sit medicinarũ: siue rerũ denigrantiũ. supple. aut causa eius erit sanguis ꝯgelat⁹ ibi ⁊ denigratus ẽ: tũc inq̃t Paulus. opꝫ vt sumas ex melle ⁊ oleo rosato: qd̃ sit triplũ mellis ⁊ appone: donec remoueat': ⁊ ea amota prosequere curã vt supradictũ ẽ. ℭ Et dixit Paul⁹. si accidit in siphac nigredo ex seipso ⁊ peruenerit vsq̃ ad oculũ: ita ꝙ etiã oculi denigrent': tunc si cũ alijs signis malis affuerit: opꝫ vt desperes de salute ei⁹: quoniã est signũ consumptionis caliditatis innate: ⁊ destructiõis ei⁹. ℭ Et Albucas. dixit. si accidit siphac capitis cũ mũdificatur ab eo dos: ⁊ ꝑcipue quãdo negligitur cura eius nigredo in sup̃ficie eius: cõsidera tunc ꝙ si accidunt infirmo accidentia mala q̃ diximus scias: q: pernitiosum ẽ ꝓculdubio: sed si nigredo accidit ex medicina que ponit' sup ipsuꝫ: ⁊ est in ꝟtute illius medicie: vt faciat illã nigredinẽ, tũc opꝫ vt accipias de melle ptẽ vnã, ⁊ de oleo ro. ptes tres: ⁊ linias cũ eis pannum lineũ: aut lenẽ, aut sindonẽ: ⁊ pone ipsum super siphac. Et Auic. dixit. si nigredo fuerit ꝯfirmata ⁊ ꝓfunda. tũc fuge: q: illa procedit ex mortificatiõe caloris innati: ⁊ est signũ mortis. ℭ Et notant. ꝙ quandoq̃ cõmunicatur nigredo oculis natura expellẽte sanguinẽ ad exteriora versus oculos, ⁊ tũc nõ adsunt talia signa mala: ⁊ nõ est signũ mortis. ℭ Et quãdoq̃ oritur super dura matre caro mala q̃ indicat ad sui amotionẽ: verũtamẽ non debet amoueri cũ medicinis acutis mordicatiuis, sed vt dñt quidã spongia leui ⁊ bñ lota vt tollat' ab ea corrosio, ⁊ mordicatio ipsi⁹, ⁊ postea exiccatiua desup ponant': ⁊ dimittat' paruo tẽpore ne possit corrodendo panniculũ ledere. ℭ Si aũt mala caro in vulnere oriatur ante ossis restaurationẽ nõ est amouẽda cũ medicamine acuto, ne cõtingat ex eo qd cadere super pãniculũ sed cũ spongia mõ dicto. Si autẽ oriatur post ossis restaurationẽ ipsa amouenda erit, sicut in alijs vulnerib⁹, ad cuius amotionẽ ꝯfert puluis hermodactiloꝝ supaspersus. ℭ Cũ aũt accidit ex casu ⁊ percussiõe cõmotio in cerebro absq̃ fractura in craneo, ⁊ absq̃ vulnere in cute, tũc si supuenit patienti tortura q̃ ante non erat, ⁊ strambositas in altero oculorũ ⁊ ꝑmixtio ratiõis, ⁊ mollificãtur mẽbra, tunc nõ morietur. ℭ Dixit Oribasius, ⁊ ponit' .15⁹ cõtinentis. in quo cõmotũ fuerit cerebrũ ex casu, aut ꝑcussione dãduꝫ est in potu de aq̃ mellis cũ sticados. Cõfert eni ei valde, q: cũ eo fiet sanatio eius. ℭ Ait Rases ibidẽ. oleo ꝯferũt huic cerebra gallinaꝝ data in potu affluẽter. Et dicunt quidã. ꝯferunt ei etiam cerebra aliorũ bonarũ auiũ: dicũt tamẽ ꝙ in pricipio talis patiẽs tenuissima dieta debet vti, deinde paulatine igrossari, ⁊ deuenire ad exhibitionẽ dictoruꝫ cerebroꝝ. fiant diuersiões omni modo. Et dicunt quidã. ꝙ abraso capite fiat inunctio sup toto eo cũ oleo rosarũ permixto cũ quarta parte sui de aceto actu calidis, ⁊ facta inũctiõe supaspergat' puluis mirtillorũ, ⁊ supra puluerẽ ponetur pannus lini oleo ro. ⁊ aceto infusus aliquantulũ aspersus: ⁊ super pãnuꝫ stupa: deinde fassia lata lente ligetur ⁊ ligature supponat' capellina de pelle agni: ⁊ sic mane ⁊ sero mutetur omni vice colli ⁊ dorsi spondiles inungendo cum oleo camomille calefacto.

De pãniculi denigratiõe.

De carone mala sup dura matre.

De cõmotiõe cerebri ex ꝑcussiõe sine fractura cranei.

ℭ De vulneribus accidentibus in facie ⁊ oculis. Cap. lvi

In hoc loco preter curationẽ vulneruꝫ in facie accidentiuꝫ opꝫ considerare duo. Primo ꝙ facies est membrum declinans in naturali cõplexione sua ad siccationẽ: quare oportet ꝙ medicine cũ qb⁹ curant' vulnera ei⁹ sint sicciores, vt possit vulnus a superfluitatibus exiccari, ⁊ naturalem eius cõplexionem conseruare, licet medicinaruꝫ ipsarum siccitas in plus ⁊ magis varietur ꝭm varietatẽ partium faciei in cõplexione plus vel minus sicca. ℭ Secundũ cõsiderandũ est faciei decor. facies eniꝫ est mẽbrũ discoopertũ in ꝓpatulo aspiciẽtiũ oĩum. Et ꝓpter hãc cãꝫ opꝫ vt subtili industria ingeniet' vt taliter eius vulnera cõglutinẽt', vt nõ deturpet' decor eius cicatrice enormi. ℭ Dꝫ ergo medicus reducere labia vulneris ad locũ nãlẽ suũ q̃to magis poterit, ⁊ ipsa i eadẽ ꝯseruare ligatura, aut ẽt sutura si necessaria fuerit. Verũ in suẽdo hꝫ vulnera dꝫ eligere medic⁹ acuꝫ tenuiorẽ quẽ inuenerit, ⁊ filo subtili de sirico nõ multũ torto dꝫ suere nõ ꝓfũdãdo acũ, imo supficietenus q̃tũ poterit acũ infigat solũ tãtũ accipiẽdo quãtũ sufficit ad retẽtionẽ ⁊ durationẽ, pũctaq̃ nõ mlta abinuicẽ nõ multa sepata segregata faciei sup suturã. ℭ Dñt qdã. puluis rubeus aspergatur. Puluis ali⁹ q incarnat ⁊ carnẽ regenerat deꝑditã in vulneribus faciei. ℞. myrrhe mastichis thuris dragagãti: gũmi arabici: fenugreci. ãñ. ptes eq̃les, decẽti⁹ tñ ⁊ cũ maiori decore labia vulnerũ faciei ⁊ oĩum partiũ eius in ꝓpriũ sitũ suũ reducunt' cũ medicamine quorũdã modernoꝝ suprapositio in capitulo de sutura. ℭ Q. si vulnus fuerit paruũ nõ egens sutura: aut si fuerit magnũ, sꝫ cũ emissiõe alicui⁹ q̃titatis ossis, tũc si vuln⁹ eget mũdificatiõe mũdificet' cuꝫ vnguẽto facto de terbẽtina melle rosato colato, ⁊ ordei farina, ⁊ facta mũdificatiõe curet' cũ vnguẽto, qd̃ sic fit. ℞. resine. ʒ. iiij. olei cõis. ℥. xii. cere. ʒ. 15. fenug. ʒ. i. myrre thuris. ãñ. ʒ. iiij. Hoc eni vnguẽtũ carnẽ generat ⁊ ꝯsolidat, ⁊ cicatricẽ decorã efficit. ℭ Notãt. ꝙ in vulneribus faciei studendũ est, ne aliqd̃ frustũ ossis ab osse sano separatũ remaneat, immo etiã non separatũ si tale fuerit ꝙ nõ possit cõstringi ⁊ ꝯiũgi, cũ parte sana ossis incidẽdũ est ⁊ abiiciẽdũ: vt nõ remaneat cicatrix supereminentiã habens ⁊ sic faciem deturpans. ℭ Dicũt. qm̃ sutura supficialis dꝫ fieri in partib⁹ faciei nõ dꝫ solui ligatura vsq̃ in tertiũ diẽ: nisi aliquod accidẽs coegerit, ⁊ cũ soluitur opꝫ ꝙ cũ omni facilitate soluat', ⁊ si quidẽ pluma-

oculi superpositi exsiccati ⁊ applicati fuerint labijs vulneris: opz vt cū vino calido tādiu balneent quousqz mollificent: ⁊ faciliter remoueri possint: ne cōtingat ex subita ⁊ violenta emotione eoꝝ puncta suture solui ⁊ labia elargari: faciē deturpari: precipue quoqz dicunt sutura egere vulnera cadentia in fronte ſm longitudinem ipsius frontis, ⁊ hoc est vt ꝓhibeatur descensus supercilij ad inferiora.

¶ Oculū aūt raro cōtingit vulnerari: nisi a re perforante sagitta vel gladio vel alio simili: omnia hec vulnera sunt suspecta de penetratione earū ad interius craneū: ⁊ sunt itē quelibet eaꝝ suspecta d̄ amissiōe visus maxie q̄ cadūt in cornea.

¶ Et cura vulneꝝ oculi exigit: vt a pn° ꝓhibeat fluxus sanguinis: ⁊ eo cū reb° restringentib° ipsum positis sup oculo: ⁊ cū reb° ꝓhibentibus fluxū materierum ad ipsuz positis. supple. in circuitu eius, ⁊ fronte: ⁊ timpore sequente ipz: ponat ergo in oculo aqua rosa: sola: aut mixta cum puluere gūmi arabici: ⁊ boli arme. ⁊ sang. drac. ⁊ sup oculo ab extra ponat cotū infusuz in succo coriandri albumine oui ⁊ oleo ro. sil' mixtis: ⁊ silr pōt poni in circuitu ei°. ¶ Aliud bonuz sic fit. ℞. succi plantaginis: aut solatri vel semperuiue. ℥. ij. aq̄ ro. ℥. ß. pulueris dragaganti, gūmi arabici: sang. drac. terre sigillate boli ar. aā. ℥. ij. misceant ⁊ extendant sup coto vel petia, ⁊ superponat in circuitu oculi. ¶ Aliud vtile ponendū sup oculū. ℞. olei ro. ℥. iij. ⁊ duo albumina ouoꝝ: ⁊ conquasse ea adinuicē cū oleo: ⁊ postea cū eis incorpa puluerez rosaꝝ sandaloꝝ: ⁊ boli arme. ⁊ sanguinis drac. ⁊ extēde sup petiā ⁊ suppone oculo: ⁊ partibus circūstantib°. ¶ Et scias ꝙ restricto fluxu sanguinis: ⁊ sedato fluxu materieꝝ emplm factum de folijs betonice in omni percussione oculi cū vulnere ⁊ sine vulnere est conferens ⁊ vtile.

¶ Vulnera quoqz palpebraꝝ [illegible] suturis subtilissime sui debēt: ⁊ que in naso: ⁊ auribus vulnera eueniūt egēt medicinis siccioib° supra oia vulnera aliaꝝ partiū faciei vulneraqz nasi nō sunt suspecta de penetratione ad itra craneū: nisi euenerint in supiori parte eius a re perforante: tūc etiā suspitionē faciunt de odoratus suspitione ⁊ amissione. Sed que in aure eueniūt sunt magis suspecta de penetratiōe: ⁊ audit° amissione que sequitur ad nerui auditus vulnerationem.

¶ De alijs aūt egritudinib° q̄ eueniunt in oculis palpebris auribus, ⁊ partib° oris que exigūt manualē opōnez sufficit qd dictū est in sermone tertio ad quē recurrere debes. ¶ Et scias ꝙ si aliqua pars auris: aut naris incidat: aut in eis cotura fiat in cauterio nō regenerat illa ps postea: qm̄ cartilagines nō ꝯuertunt: neqz restaurant: nisi in corpib° humidis.

¶ De vulnere cōueniente in naso. Cap. lvj.

Naso quādoqz accidit vulnus comprehēdēs oēs cartilagines eius: ⁊ qñqz accidit in altera earū tātū: ⁊ qñqz in duob° euenit: aut ſm lōgitudinē ei°: aut ſm latitudinē: siue per transuersuz ipsius: ⁊ qñqz euenit in pte eius inferiori: vel superiori magis carnosa. ¶ Vulnus quoqz ſm longitudinē eius eueniens est facilis curationis nō egens: nisi vt labia eius reducant in situm suum nālem: ⁊ in eo cōseruet, siue istud fiat cum sutura, siue cum medicamine supradicto, nam si nō ꝯseruent supradicta reducta nō adherent firmiter ꝓpter dilatationē que narib° sepe cōtingit apud exufflationē fortē: ⁊ apud sternutationez ⁊ ꝓpter defluxuz humiditatis ad ipsuz ex capite remollientium labia vulneris: verum qñ vis reductionē facere ipsoꝝ labioꝝ. Dixit Albu. opz vt cōsideres si vulnus est recens cū sanguine suo: an nō: ⁊ si est recēs: tunc aggrega labia vulneris. deinde cura ipsuz donec sanet, ⁊ si labia vtraqz per se facta sunt sana. al's. siccata per se destructa: tūc opz vt excories omnē partē. s. omnez extremitatem vtriusqz labij a cute sua donec sanguinet: deinde aggrega ea: ⁊ cōstringendo in aggregatione conserua ⁊ puluerizа super ipsam sanguinē dra. ⁊ olibanū trita. quidā addunt predicto pulueri calcem viuā.

Et dixit Albu. pone sup puluerē frustū emplastri dia finicōs aut alterius emplastri ex emplastris cōsolidatiuis: ⁊ quidaz loco emplastri cōsolidatiui apponunt pannū lineum lenem infusuz in albumine oui ⁊ oleo ro. mixtis ⁊ in corporatis: ⁊ aliquantulū conquassatis ⁊ agitatis cum bolo arme. ⁊ hoc apponere in principio est melius. Et qdā apponunt puluillos infusos in vino stiptico calido. ¶ Et similiter curari dz vulnus eueniens naso ſm transuersum: verū ipsuz est difficilioris curationis altera, qm̄ labia eius non sic faciliter reducuntur: nec reducta conseruantur in situ suo. ¶ Et opz vt in vulnere eueniente in parte carnosiori nasi consideret si sit necesse in inferiori parte eius dimittere meatū per quez possit putredo liberi° expurgari: ⁊ si videbit opportunū dimittat. Partes aūt ei° cartalaginose nō egent tali meatu. ¶ Et obseruatis predictis omnib°: tūc ad ligaturā deueniendū est ita ꝙ si. s. vulnus ſm longitudinē euenerit appositis duob° puluillis ex omni latere nasi: vna tunc habeatur fascia: ⁊ posito medio eius super naso ⁊ puluillis deducant extremitates fascie ipsius supra aures ad occipitiū capitis: ⁊ ibi decenter debēt annodari ⁊ stringi: ⁊ sic dimitti. Quidā tamē post annodationē extremitatū fascie predictā reducunt eas iterū super nasuz: ⁊ ibi eas firmiter suūt: vt per hec labia vulneris ⁊ puluilli firmi° teneant ⁊ hereāt. Si vo vulnus ſm latum siue transuersum euenerit: tūc necessaria est ligatura duplex: vna ⁊ pma sit cōprehendēs cū medio fascie extremitate eius inferiore: ⁊ cū vtraqz extremitate eius dz portendi ad mediū capitis: ⁊ ibi dz annodari vel sui: ⁊ fit ista ligatura vt teneat extremitatē nasi solutā eleuatā versus caput: vt firmitatem habeat cum labio eius superiori: ⁊ illa ligatura debz fieri vt mediū fascie ponat super naso: ⁊ tendant extremitates eius supra aures ad occipitiū capitis. vbi annodet vt dictuz fuit in vulnere longitudinali, ⁊ fit ista ligatura vt firmiter teneat puluillos ex oi latere nasi appositos: ⁊ vt ēt firmā teneat primā ligaturā: vt nō possit nasus ad aliquā ptē extra nālē sitū declinare. Et de hoib° sūt q ante ligaturā apponūt in vtraqz nare si vulnus vtrāqz resoluit vel in altera tātū: si tātū vna soluta fuerit: tentāiue formulā factā de cera malaxata ſm formā ⁊ quātitatē naris attingat longā. ita vt supra vulnus si fuerit possibile: ⁊ hoc faciūt vt remaneāt nares in magnitudine ⁊ nāli situ meli° ⁊ decori° facta ligatura. ¶ Dixit Alb. dimitte eā duob° dieb° ligatā, aut tribus: deinde solue ipsaz ⁊ permuta medicinā: ⁊ permitte eam sic procedendo: donec abscindatur filum per se si sutura facta fuerit aut donec appareat firmitas adherentie labioꝝ eius: deinde curetur cū consolidatiuis: sicut cetera vulnera.

¶ De vulnere eueniente in collo ⁊ gula. Cap. lvij.

In collo inferuntur vulnera, aut perueniunt ad soluendum cutem tm̄ vel cutē ⁊ carnē, de quoꝝ cura dixit Alb. ꝙ nō est differētia inter curā eoꝝ, ⁊ curā vulnerū capitis simpliciū: sed curari debent, sicut illa. aut perueniunt vsqz ad os cum amissione particule, vel cum scissione eius, ⁊ debent curari, sicut dictum est in cura solutiōis cōtinuitatis ossis: aut perueniūt ad nucam vel neruū: ⁊ suspecta sunt valde de superuētu accidentiū maloꝝ ⁊ mortis, ⁊ si euenerint cum lesione nuce: tunc cōsiderandū est in lesione mēbroꝝ que sunt infra partē lesam, nā si nuca per trāsuersum tota incisa fuerit necessario mot° ⁊ sensus auferent ab oibus mēbris que sub vulnere sunt in corpore. Si aūt p trāsuersuz incisa fuerit ſm vnā medietatē suā tātū, tūc sensus ⁊ mot° auferent ab oib° mēbris q̄ sūt sub vulnere ex pte illa in qua acciderit lesio nuce. Verūtñ qñuis si nuca tota in latitudine sit incisa mēbra supposita nūq̄ pñt habere sensum ⁊ motū ēt si viuat patiēs, ⁊ cōsolidetur vulnus, tñ si nuca incidat ſm vnā medietatē tm̄. Dicūt qdā ꝙ membra supposita pñt restitui ad opōnes sensus ⁊ motus, qz dicūt ipsaz posse vniri ⁊ ꝯsolidari, sicut dixerūt de neruo inciso platū hz ali/

De ex incisione nuce mēbra supposita patiātur in sensu ⁊ motu

quã ptẽ vt in suo loco patuit. Quidã tñ hoc negãt posse fie/
ri: ↄcedũt tñ: q̄ si nuca ƀm aliquã partẽ ptẽ: ⁊ supficialẽ solua
tur: aut accidet ei incisio ƀm lõgum qd̃ cõglutinari poterit: ⁊
mẽbra supposita passa fuerint lesionẽ in sensu ⁊ motu q̄ po
terunt restitui in dispõnẽ pristinã. Et cõsilr intelligendũ esse
dicũt de quocũq̧ vulnere nuce eueniẽti in quacũq̧ pte ei⁹, ⁊
si vuln⁹ puenerit ad neruũ aliquẽ ex nuca egrediẽtẽ ↄsilr in/
telligẽdũ est, sicut dictũ est in ca° vulnerũ. ❡ Si ḡ ad neruũ
vel nucã puenit iclusiue: ita q̄ attingat subaȝ nuce vel nerui:
tũc dixit Albu. nõ est in eo ingeniũ: nisi vt curet̃ curatiõe cũ
eo qd̃ facit stipticitatẽ vehemẽtẽ: sicut cinlar ⁊ geçi ⁊ eis si/
milia: qm̃ nocẽt neruis, ⁊ ↄtrahũt eos. sup. ⁊ silr nocent nu/
ce: ⁊ nõ ponas supra vuln⁹ frigidũ aliqd̃ oino: qm̃ suba ner
uoꝶ. sup. ⁊ silr nuce est frigida: ⁊ cõtinuatio eoꝶ est cũ cere/
bro qd̃ sublimi⁹ est. al's. frigidi⁹ mẽbroꝶ: sed illud succurrẽ
dũ est cũ intromissione olei ros. vel masticini calefacti infun
dẽdo cũ eo totũ vuln⁹, ⁊ in circuitu vt roboret̃ ṽtus nuce ⁊
nerui: ⁊ ꝓhibeat̃ deflux⁹ humoꝶ: tũc postea statim inungat̃
tota regio posterior a loco vulneris posterius cũ dicto oleo,
vel cũ oleo cõi calefacto: ⁊ supra vulnus ponat̃ emplꝫ factũ
de vitello oui: ⁊ oleo dicto ⁊ modico vini albi: ⁊ mitiget̃ per
ipȝ dolor: ⁊ cũ hac cura ꝓcedendũ est quousq̧ securitas fiat
ab accñtib⁹ malis: ⁊ saniet̃ vuln⁹: deinde curet̃ cũ mũdifica
tione eius facta per medicinã oi carentẽ mordicatione ⁊ pũ/
ctione: ⁊ facta mũdificatiõe curet̃ cura vulneris neruoꝶ. Di
xit Alb. sitillud cũ quo curat̃ ex medicis lenib⁹ sicut est calx
abluta cũ aqua dulci aliquotiẽs: ⁊ infusa cũ oleo ros. aut cũ
oleo cõi: ⁊ tutia ẽt cõuenit qñ abluit̃ cum aq̃ dulci: ⁊ silr alij
minerales lapides abluti ↄueniũt. ❡ Qȝ si vulnus puenerit
ad nucã vel neruũ exclusiue: ita q̄ nõ fuerit facta lesio in eis:
vel lesio fuerit puã: ita q̄ nõ fuerint mot⁹ ⁊ sensus a mẽbris
suppositis amoti: tũc curãdũ erit vuln⁹ curatiõe nerui disco
operti, ⁊ oino erit festinãdũ in curatione vulneris sed ꝓcedẽ
dũ erit vsq̧ ad septimũ diẽ cũ cõfortãtib⁹ nucaȝ ⁊ neruos ⁊
mundificãtib⁹ ipȝ vuln⁹: sicut ꝓprie ↄuenit emplꝫ qd̃ sic fit.
℞. mellis ro. colati: ⁊ olei masticini. añ. ℥. ij. farine fenugre.
℥. j. terbẽtine lote cũ vino rubeo. ℥. ß. misceantur, naȝ hoc nu
cam ⁊ neruos cõfortat, dolorẽ sedat: ⁊ vulnus mundificat:
deinde curetur curatione aliorum vulnerum.

Vulnera ṽo que in gula eueniũt suspecta sunt ꝓpter
venas guidem ⁊ arterias iuueniles: ⁊ tra/
cheã arteriã meri ⁊ neruos descendẽtes ex cerebro: ⁊ reuer/
siuos q̃ oia gule subsistũt. ❡ Si. n. incisa fuerit guidẽ aut ar
teria iuuenilis timet̃ inde mors subita pp affinitatẽ quã ha
bent cũ corde ⁊ epate ⁊ effusionẽ multi sanguinis ex eis: ⁊
spũs vitalis exhalationẽ: ⁊ si incisa fuerit trachea arteria ti/
metur inde lesio in anhelitu, ⁊ timet̃ inde ne mult⁹ sanguis
defluat ad pulmonẽ ad pect⁹ ⁊ cor ⁊ suffocet: ⁊ si tota p trãs/
uersuȝ incisa fuerit ƀm plm mors sequit̃. quãuis aliqñ ↄtin/
gat euadere: qd̃ raroꝶ est. ❡ Et si incisuȝ fuerit meri p trans/
uersuȝ p totũ timet̃ defluxus multi sanguis ad stõm: vñ mul
tis ledet̃ stõcus in opõnib⁹ suis: ⁊ timet̃ lesio in deglutione:
si tñ accidat vuln⁹ trachee arterie vel meri nõ ƀm totum per
trãsuersuȝ: lȝ sit difficilis curatiõis: polis tñ est euasio ab eo.
Et silr si accidat alteri eoꝶ vulnus in longitudine eius. ❡ Et
si peruenerit vulnus neruo descẽdẽti in latitudine ei⁹ ƀm to
tũ timet̃ ablatio appetitus statim: ⁊ raucedo vocis ↄtinua.
Et si accidat neruo reuersiuo cõsilr ↄtinua cõsequet̃ raucedo
q̃uis ↄtingat euadere ex vulnere taliũ neruoꝶ: sicut ẽt ↄtin
git euadere ex vulnere guidẽ vel arterie iuuenilis: si in longi
tudinẽ ceciderit ⁊ paruũ fuerit. Ex vulnere aũt veniente di/
ctis neruis in longitudine eoꝶ ↄtingit euadere ẽt sine lesiõe
dictaꝶ opõnũ. ❡ Narrãt qdã. q̄ iam fuit qui p desperatio/
nẽ secauit sibi cannã pulmonis ⁊ meri, sed nõ tetigit guideȝ:
neq̧ arterias iuueniles ⁊ exhibat aer p vulnus manifeste: ⁊
cibus ẽt ⁊ potus hora comestiõis: ⁊ postea reductis labijs
vulneris decẽter ⁊ bñ firmatis cũ puluillis ⁊ fascijs cõsoli/
datũ est vulnus ⁊ vixit. ❡ Et iam visus est alius q̄ ꝑcussus
fuit cũ sagitta i gula, iuxta guidẽ sinistrã ⁊ pforauit tracheã
arteriã ⁊ totã gulã vsq̧ ad spatulã dextrã: nõ tñ vulnerauit
guideȝ: neq̧ arteriã iuuenilẽ ⁊ extracta sagitta curat⁹ fuit p/
fecte ⁊ vixit. ❡ In oib⁹. n. casib⁹ dictis debẽt aggregari la/
bia vulneris ⁊ reduci in locũ suuȝ nãlẽ: aut debẽt cõseruari
in situ suo cũ ligatura decenter stricta puluillis appositis: ⁊
dȝ dimitti ligatura vsq̧ ad qnq̧ vel ad sex dies: si nõ supue/
nerit ꝓhibens: ⁊ deinceps dȝ curari cura alioꝶ vulnerum.
❡ Scias tñ q̄ vuln⁹ qd̃ puenit ad tracheã arteriã iter anulũ
⁊ anulũ est facilis curationis. Si aũt tãgat anulũ ⁊ separet
ipm in totũ vel in pteȝ dȝ extrahi ⁊ amoueri. Si ṽo nõ sepa
ret ipȝ dȝ figurari figura sua nãli: deinde curari dȝ vulnus.
❡ Et scias. q̄ si vulnus ex pte colli vel gule puenerit ad os: ⁊
tũc perquirẽdũ est vulnus: ⁊ si ibi inuenta sunt fragmẽta se/
parata ossis debẽt oia. extrahi iuxta posse. Si tñ aliqd̃ sepa/
ratũ nõ põt extrahi dimittendũ erit donec saniet̃ vulnus: ⁊
tunc aut per se egrediet̃: aut alleuiabit̃ extractio eius: q̄ si ali
qd̃ fragmẽtoꝶ ossis nõ in totũ sepatũ fuerit, sed se cũ osse te
nuerit reducendũ est ad locũ suũ: ⁊ in eo cõstringendũ si fue
rit possibile: ⁊ si nõ secandũ vel incidendũ est ⁊ extrahendũ,
deinde curandũ est vulnus cum regenerãtibus carnem ⁊ cõ
solidantibus ƀm q̄ oportet.

❡ De vulneribus euenientibus pectori. Cap. lviij.

Ectus ↄtingit vulnerari a pte anteriori: si
ue ex pte thoracis: aut ab vtroq̧ la
tere dextro ⁊ sinistro in ptibus costarũ: ⁊ a pte
posteriori inter spatulas: ⁊ in dorso ƀm totam
regionẽ spondiliũ dorsi: ⁊ põt ↄtingere in qua/
cũq̧ dictaꝶ partiũ vuln⁹ ⁊ in longitudine: ⁊ in latitudine, ⁊
ꝓfunditate, ⁊ qd̃ euenit in lõgitudine vel latitudine ƀm plm
euenit ab instrũto incidẽte vt ensis: ⁊ silib⁹: sed qd̃ accidit ƀȝ ꝓ
funditatẽ ƀȝ plm ꝓuenit a re pforãte, vt lancea gladio sagit
ta ⁊ silib⁹: ⁊ q̃q̧ vuln⁹ eueniẽs ƀm lõgitudinẽ ⁊ latitudinẽ
possit eẽ penetrãs ad interi⁹ pectoris, hoc tñ raro ↄtingit, sȝ
qd̃ ad interi⁹ penetrat ƀm plm est illud qd̃ accidit ƀȝ ꝓfũdi/
tatẽ in ea re pforãte: põt tñ ẽt cõtingere interiorib⁹ pectoris
a re cõtũdẽte casu vel ꝑcussione, ⁊ tũc aliqñ erit cuȝ vulnere
exteriori penetrãte vel nõ penetrãte: ⁊ aliqñ erit absq̧ aliquo
vulnere in exteriorib⁹ apparẽte. ❡ Et vulnera qdẽ euenien
tia a tergo in ptib⁹ dorsi sũt timorosiora ⁊ magis suspecta il
lis q̃ eueniũt ab anteriori vel a laterib⁹: ⁊ hoc iõ est: q2 a pte
dorsi est nuca a qua multi oriũt̃ nerui. Si aũt puenit lesio ex
vulnere ad nucaȝ vel neruos facile cõicat̃ nocu[m] ex cerebro
eoꝶ: ⁊ sequunt̃ ipȝ accñtia terroris: ⁊ qñq̧ mors, q̄ si vulne
ra a pte dorsi fuerint penetrãtia: sũt ẽt magis suspecta pene/
trãtib⁹ ab añriori vel a lateribus: ⁊ h iõ est: q2 a pte dorsi est
nuca a q̃ multi oriũt̃ nerui. Si ãt puenit lesio ex vulnere ad
nucam vel neruos facile cõicat̃ nocu[m] eoꝶ cerebro: ⁊ sequã
tur ipȝ accñtia terroris: ⁊ qñq̧ mors. ❡ Qȝ si vulnera a pte
dorsi fuerint penetrãtia: sũt ẽt magis suspecta penetrãtibus
ab añriori vel laterib⁹: ⁊ h iõ q2 oia mẽbra exñtia in ↄcauita
te pectoris cõicantiã hñt magnã cũ dorso: ⁊ sũt ei plm alli/
gata: quapp ex q̃lȝ pua penetra[nte] a pte dorsi pt magna lesio
illis mẽbris accidere: ⁊ ligamẽtis eoꝶ, nõ aũt sic ab añriori
bus: ⁊ neq̧ a laterib⁹. ❡ Est ẽt sciẽdũ. q̄ vulnerib⁹ eueniẽ/
tib⁹ a pte dorsi ex oi leui cã ẽt exteriori supuenit apa addens
in suspitionẽ ei⁹: ⁊ ipsi⁹ ꝓhibẽs ⁊ ꝓlõgãs curõnẽ. Et vulne
ra ad ↄcauitatẽ pectoris pueniẽtia sũt illa q̃ ꝓprie cassalia vo
cant̃: q2 in cassũ pectoris trãseũt. ⁊ ista qñq̧ ptingũt ad cor:
⁊ morit̃ patiẽs: qñq̧ ad cassulã cordis ⁊ interficiunt nõ post
multũ spatiũ: aut pueniũt ad diafragma: ⁊ si pueniũt ad ptẽ
eius carnosaȝ pñt curari si nõ fuerint penetrantia: ⁊ fuerint
simplicia ⁊ nõ ↄposita cũ apostemate: neq̧ vlcerata ⁊ sanio
sa facta. ❡ Dixit enim Gal. 5. de inge. sanita. vulnera q̃ eue/
niũt in diafragmate faciliter nisi interius penetrauerint, cu
rantur maxime si inueniant ⁊ apostemant̃ ipsis ne dũ ↄsoli/

datis.sup.⁊ si saniem fecerint nō solidantur:eo ꝙ sanies ab
eis nō pōt cōueniēter expurgari,sed remanēs vulnus quoti
die ampliabit ⁊ ꝓfundabit:donec illud penetrare faciat:⁊
interficiat qm̄ diafragmate in quacūqꝫ eiꝰ pte pforato seqͥ
anbelitus ablatio ⁊ mors.Si vō ad ptē eius neruosaꝫ non
recipiūt curationē.¶ Dixit Gal.ꝙ vulnera neruosa eiꝰ pte
qua fiūt incurrabilia sunt:q: pars eius neruosa est exāguis.
⁊ tenuis valde ⁊ dura pāniculosa,⁊ in motu existit cōtinuo:
ita ꝙ quāuis nō penetrēt curari nō pñt:⁊ siłr q̄ pueniunt ad
Utrū vulnera pulmōis sint sanabilia. mediastinū.¶ De vulneribꝰ aūt que pueniūt ad pulmonē.
dixit 5° de inge.sani. Innuit ea posse curari sꝫ expressit ꝙ dif
ficiliꝰ alijs vulneribꝰ curanͭ:siue in carne:siue in cānulis ⁊
venis vel arterijs euenerint. Attamē q: Gal.in hoc de vulne
ribꝰ mēbroꝝ spūaliū loquebaͭ:puto ꝙ de vulneribꝰ maxie
intellexit.¶ Attn̄ lꝫ sit sic.ꝙ ꝭm rei veritatē vulnera pulmo
nis ⁊ venaꝝ eius sint sanabilia difficulter fuerunt q dixerūt
ea nō solū fore difficilia ad sanandū:sed nullo mō sanari pos
se:qđ affirmāt rōne ⁊ experimēto. Rōne qdē:qm̄ eiꝰ vulnus
si est curādū oꝫ quiescere:⁊ quiescere magis a motu dilata
tionis ⁊ ꝯstrictionis ad hoc vt ptes solute nō ꝯtinue abinui
cem separenͭ:sed possint adherere ⁊ inuiscari ⁊ vniri. Mō
pulmo pp anbelitū est in motu ꝯtinuo:⁊ motꝰ eiꝰ est dilata
tiuus ⁊ ꝯstrictiuus:quapp partes solute eiꝰ adherere nō pos
sunt:neqꝫ glutinari. Experimēto vō affirmāt,qm̄ ipsi nō vi
derunt:nec aliqs expimētatoꝝ aliquē a talibꝰ vulneribꝰ eua
sisse:qbꝰ Gal.respondēs dixit.expimēto in hoc nō est stādū:
qm̄ nō pōt haberi ꝑ expientiā ꝙ vulnera sint in pulmone,q:
expimēto non pōt sciri:an ipsa sint curabilia,an nō:nō enim
pōt certe iudicari de curabilitate ⁊ incurabilitate alicuꝰ pas
sionis ignote:ꝙ aūt nō pōt sciri vulnera in pulmone fore ex
perimēto pꝫ:qm̄ si posset sciri h̄ nō foret:nisi expimēto sputi
sanguinis.s.ex sputo sanguinis egrediēte cū tussi:sꝫ tale spu
tum egrediͭ qñqꝫ ex pectore:qñqꝫ ex polmone:⁊ lꝫ mō ha
beanͭ signa distinctiua sputi sanguinis puenientis ex pecto
re ab eo q ꝓuenit ex pulmone:tn̄ tpe illoꝝ sic firmantiuꝫ nō
erant nota:quare illud scire nō poterāt:⁊ sic rō Gal.cōclude
bat aduersus eos:imo expimēto ignotū est vulnera pulmo
nis sanari posse.¶ Quare dixit auctor cōpēdij.non debent
medici desperare de curatione eoꝝ:maxime si sint recentia.
Nos.n.dixit ipse multos curauimꝰ neqꝫ decepti fuimꝰ.de
bent aūt curari in pnͦ festine:ita vt ꝯsolidatio fiat anteq̄ꝫ ad
vlcus ⁊ saniei gñonē ꝯuertanͭ:⁊ maxie sananͭ ex eis illa q̄
sūt parua,⁊ sunt euenientia in ptibꝰ pulmonis q̄ minꝰ moue
tur. Et ista sūt adhuc difficilis sanationis.¶ Ait.n.Ras.4.
ꝯti.si fissura vel vulnus fiat in venis pulmōis aut carne eiꝰ:
difficilis fit cura eius ex multis ꝯditiōibꝰ.s.eo ꝙ vene ipsiꝰ
sunt magne:⁊ caro ipsius pauca ⁊ mollior:⁊ cartilagies eiꝰ
sunt multe:⁊ pulmo est in motu,⁊ medicine facientes ad curā
hñt trāsire per loca plura:quare debiles perueniūt ad locū.
¶ Uulnera vō q̄ fiunt penetrantia solā pleurā pter ꝙ lesio
nē inferāt alijs mēbris curabilia sunt ꝭm plurimū.¶ Am
plius de his vlceribus partiū pectoris sufficientius dictum
est in sermone 4°.ca°.de vlceribus pectoris ⁊ pulmonis.

Signa. Cum ergo viderit medicus aliquē vulneratū vel pcussū
in ptibꝰ pectoris illud inquirere oꝫ an sit penetrās:
an nō,cognosciͭ aūt vulnꝰ penetrās per intromissionē radij
siue tēte siue candele:⁊ per exitū aeris siue vētositatis ex ori
ficio vulneris qñ anhelat ifirmꝰ:⁊ maxie si obturenͭ nares
⁊ os eiꝰ.¶ Dixit Ras.14.ꝯti.auctē Gal.ꝙ in quodā egre
diebaͭ ex vulnere vētositas:quare cognouit ꝙ ruptus erat
panniculus indutus super costas.s.ab intrinseco q dͥ pleu
ra,ꝙ si fuerit penetrās:cōsidera an lesa sint mēbra itrinseca:
an nō.¶ Signa aūt solute ꝯtinuitatis ei vel alteri eoꝝ eue
nientis posita sūt supra ⁊ cōphēdiͭ per lesionē ⁊ opōnē ipsiꝰ
mēbri lesi sequētē post vulnus.¶ Qꝫ si ꝑ tente intromissio
nē ⁊ aeris exitū nō poterit medicus certificari de eius pene
tratione ꝑ ipsius paruitatē vel occultationē vel situs trās

uersionē:tūc opꝫ vt cōsideret medicꝰ in alijs accidētibꝰ:vt si
supra diafragma senserit pondus siue grauedine si expuerit
sanguinē cū tussi:si supuenerit febris si accidāt vigilie:⁊ debi
ciatur appetitus,⁊ ingeteͭ infirmꝰ ⁊ angustieͭ anhelitꝰ eiꝰ:
qm̄ certificant ista de penetratione vulneris,⁊ siłr sūt signa
ꝙ mēbra spūalia sūt lesa si eueniāt post casuꝫ vel obuiationē
vel pcussionē:sicut dictoꝝ accñtiū ꝓuatio signat ipsoꝝ sani
tatē ⁊ lesionis ꝓuationē.¶ Dixit Albu.si vulnera trāseūtia
ad cōcauitatē pectoris trāsierint tres dies aut plures:⁊ non
accidat spasmꝰ aut tremor cordis neqꝫ ꝯstrictio in anhelitu,
⁊ videris reliqua signa bona scias illa salua esse.⁊ eꝯ°. Ista
eniꝫ accñtia si nō affuerint neqꝫ lipothomia:neqꝫ cordis tre
mor:maxie postq̄ꝫ trāsierint q̄tuor dies aut vsqꝫ ad septē:tūc
signāͭ ꝙ v̄tꝰ fortis est:⁊ ꝙ vulnꝰ est saluū:maxime qñ eger
alis disposītiones bonas hꝫ:ꝙ si appuerint:⁊ infirmꝰ fuerit de
bilis:⁊ nō toleret egritudinem:tūc illō vulnꝰ iudicādū ē mortale.

Cura nō penetrantiū. Cura vulnerū dorsi ⁊ pectoris:⁊ que per latuꝫ:⁊ que per
longū eueniūt nō ꝓfūdātia est sicut cura aliorꝝ vul
neꝝ cū reductione labioꝝ ⁊ ꝯseruatione reductoꝝ:⁊ cōsoli
datione si fuerint simplicia:⁊ si fuerint cū deꝑditione carnis
fiat regñatio illius:deinde ꝯsolidatio. Ueꝝ est tn̄ ꝙ vulnera
ꝓfundātia ēt si simplicia:⁊ sine carnis deꝑditiōe fuerint non
debēt curari cū reductiōe labioꝝ:qm̄ cū nō possit in ꝓfūdo
eoꝝ bona fieri reductio ⁊ cōiunctio sequereͭ ꝙ in eo rema
nebit cōcauitas in qua ꝯgregabiͭ putredo:q̄ nō hñs exituꝫ
poterit corrodēdo puenire ad nucā vel neruos:⁊ ledere eos
aut trāsire ad iteriꝰ pectoris ⁊ interficere patientem.¶ Cura
igiͭ talis vulneris ꝓfundi oꝫ fieri cū medicina q̄ cum hoc ꝙ
carnē gñet in ꝓfūdo vulneris sit ēt mūdificatiua ⁊ attracti
ua puris ad exterius,⁊ de hꝫ medicinis optimū est vngm̄ fu
scū,qđ sic fit.℞.olei cōis ⁊ sepi arietini.añ.lib.j.picis naua
lis.lib.s.picis grece.ʒ.iij.si fuĕit estas:aut.ʒ.j.si fuĕit hyems
masticis olibani galbani armoniaci opopanaci serapini ce
re.añ.ʒ.s.ꝯficianͭ sic oleū ⁊ sepū ⁊ pix naualis ⁊ gūme que
nō pñt teri ad ignē liquefiāt:⁊ eis liquefactis puluis alioꝝ
reꝝ supmittaͭ agitādo cū spatula:⁊ signuꝫ coctionis est qñ
gutta posita sup marmore adheret digito ⁊ non dissoluiͭ:⁊
tūc ab igne deponaͭ ⁊ addanͭ.ʒ.ij.terbētine ⁊ bn̄ incorpo
renͭ ⁊ vsui reseruenͭ.Solue vulnꝰ oi die bis ⁊ mūdifica ipꝫ
cū filis vel coto vetusto carminato:⁊ fac vt eger iaceat supinꝰ
sup vulnꝰ vt currat putredo ex eo velociꝰ ⁊ faciliꝰ:⁊ nō re
tineaͭ in ꝓfundo,⁊ cū ceperit exiccari ⁊ carne repleri:tunc
cura ipꝫ alioꝝ vulneꝝ cura. Et scias ꝙ cū tardaͭ ꝯuertiͭ in
fistulā:q̄re ꝓperādū est in curatiōe eiꝰ.¶ Qꝫ si vulnꝰ ex pte
dorsi ꝓfundū puenerit ad discooperiēdū nucā vel neruū vel
ad lesionem eoꝝ curandum erit,sicut dictum est in capitulo
precedente,⁊ in capitulo vulnerum neruorum.

De administratiōe sex rerum nō nāl ū. Cura vulnerū penetrātiū triplici pficiͭ instro.s.dieta po
tione ⁊ chirurgia. Dieta aūt oꝫ esse talis loceͭ eger
in aere sicco tēpato in caliditate ⁊ frigiditate:⁊ nō ꝓlongeͭ
tpꝰ cū inqsitio fit de vulneris penetratiōe,neqꝫ cuꝫ curaͭ:⁊
neqꝫ pmittaͭ vulnꝰ expirare ꝓ posse:qm̄ aliqñ expirādo fit
tāta exalatio spūs vt deducaͭ eger ad sincopim:⁊ aliqñ ad
mortē:⁊ aliqñ ad ethicā trāsit aer ēt q ꝑ vulnꝰ egrediͭ lenit
mēbrū ⁊ vulneris labia alterat:vñ ꝓlongaͭ curatio eiꝰ.nō
ergo ꝓlongeͭ spatiū in curatiōe nisi q̄tū exigiͭ expurgatio
ni virus ⁊ mūdificationi ⁊ ipositioni stuelli:⁊ si aliqñ fuerit
dilatio neciā claudaͭ interim orificiū vulneris. Et dixit Ga.
5° de inge.sani.precipe infirmo ne forte anhelitū emittat,sꝫ
quiescat ⁊ sileat. Ideoqꝫ egro precipienduꝫ est ne aliqd agat
ne anhelitꝰ magnificari vel velocitari aut inspissari habeat,
aut ipetuose fieri:qm̄ anhelitus ipetuose factus vulnꝰ elar
gat ⁊ cōstringit:nō prematur:quiescat:⁊ pro posse dormiat ac
cumbēs sup latꝰ vulneris. Et leteͭ pro posse fugiens omnē
irā ⁊ furorē ⁊ appetitū vindicte.¶ Et subtiliceͭ dieta eius si
cut in ruptura cranei dictū est.cum deuiatione carnis ⁊ vini
⁊ maxie in pnͦ quousqꝫ fuerit assecuratio ab euētu accñtiū

malo℞:sed interim dentur cibi facilis digõnis pauce q̃titatis ꝛ leuis nutrimenti:deinde dentur cibi glutinatiui stipticitaté habẽtes:quo℞ q̃titas augeat᷑ ẜm ꝙ virtus exegerit. Et potus in pᷓ° sit aqua ordei cũ çuccaro vel penidijs:ꝛ in pcessu decoquat᷑ in ea radix liquiritie ꝛ radix feniculi vel petrosellini ꝛ ysopi:ꝛ pcuret᷑ oĩ die expurgatio supfluitatũ pᷓme ꝛ scḋe digõnis. ℂ Dixit Gal.5° de inge.san.phibe patiẽtẽ ab oĩ cibo si est fortis. Si vo nõ da solũ ius.i.brodiũ carniũ put sufficit. Prohibet᷑ aũt cib° pᷓma die ne sumptus repleat venas ꝛ sanguinẽ manare faciat:ideoq; si nõ poterit tolerare sine cibo detur paucus:dz ẽt esse liquidus in vulnere carnis pulmonis ne trãsiens p meri sua grossitie cõprimat ea ꝛ ledat. ℂ Et dicũt qdã.dieta vtat᷑ tenui vsq; in nonũ diez.vel vt dicant alij.vsq; in septimũ phibẽdo eos a carnib° vino: ꝛ silib°.ꝛ h iõ ne supueniat apa.post septimũ diẽ aũt vel qũ iam facta est securitas de apate dieta aliq̃tulũ ingrosset᷑. Et put innuit Gal.dandi sunt cibi medicinales diuersificati ẜz diuersa tẽpora ꝛ ẜm diuersas dispõnes vulneris. Ait.n.vbi supra cũ est tẽpus mundificandi dent᷑ ea que sunt excolatiua:ꝛ cũ est tẽpus cõsolidandi dent᷑ cibaria ꝛ pocula stiptica.

ℂ Cura vo ea℞ per potionẽ ẜm intentionẽ aucto℞ est vt cõsideret medicus si viderit accidẽtia mala ꝛ infirmũ nõ bñ tolerantẽ:tũc facta ptestatione nihil in cura faciat nisi mundificatione vulneris:ꝛ imissionez stuelli:ꝛ h̓ similia cõmunia. Si vo viderit egrũ absq; accidẽtib° malis:ꝛ bene tolerãtẽ:tunc vt dixit Gal.vbi supra.minuat sanguinẽ de basilica:ꝛ si nõ fuerit sufficiens q̃titas eius egressa ex vulnere:ꝛ q̃titas minuendi sanguinẽ metiri dz ẜm tenorẽ virtutis. Uerũtñ qꝛ ẜm plurimũ virtus nõ est in his vulnerib° potens tolerare magnã q̃titatẽ:ideo dixit Gal.minue in duabus vel tribus apoforesibus.i.vicibus:qm̃ iteratio minus pstermit virtutẽ q̃z vna euacuatio quãtitatẽ sufficientẽ educens. Et dixit.si p die paruz sanguinis extraxeris. In scḋo iterũ extrahe similr si virtus pmiserit:ꝛ facta flebotomia vel aliquo tenente vicẽ eius vbi nõ possit fieri vt appositione sanguisuga℞ vel scarificatione:ꝛ maxime in natibus:fiant etiã alie diuersiones.dixit Gal.fricãdo corpus ꝛ pedes ꝛ ligãdo a supiorib° ad inferiora.similiter alia que ad diuertendũ cõueniũt.ꝛ h̓ diuersiones maxime necessarie sunt ꝛ iterãde multotiens quando flebotomia ei fuerit necessaria,ꝛ nõ potuerit fieri pter aliquã causarũ. ℂ Et qꝛ aliquando de sanguine fluente portio retinet᷑ ꝛ coagulat᷑ interius:ideo dixit Gal.cũ talia feceris: sez minutionẽ ꝛ diuersionez da egro ad bibendũ acetũ multe aque cõmixtuz,vt si forte sanguis sit coagulatus liquefiat ꝛ egrediat᷑:qd̓ bis vel ter dari opz triũ hora℞ interuallo interposito inter vnam dationẽ ꝛ aliã:ꝛ quidam huiusmodi aceti cõmixti dationem cõtinuant vsq; ad tertiũ diem:aliqñ exclusiue:aliquando exclusiue:ẜm ꝙ vident oportere.acetuz enim sanguinẽ coagulatũ liquefacit:vnde faciliter expuitur ꝛ aqua ei miscetur vt refrenet acuitatẽ aceti vt non mordicet ꝛ tussim inducat que solutionẽ auget continuitatis vena℞: ꝛ ẜm aceti acuitatẽ debes plus ꝛ minus de aqua miscere. exhibetur aũt bis vel ter:ꝛ aliqñ pluries:qꝛ vt plurimũ sanguis coagulatus non totus vna vice educitur:ꝛ qꝛ vt plurimum nõ solum colligit᷑ in loco semel:sed aliqñ pluries:ꝛ iõ dato ꝙ sanguis mõ coagulatus per assumptionem aceti mõ eliquefactus educat᷑:qꝛ põt alia ꝛ alia vice colligi dz iterari exhibitio eius. ℂ Quidã aũt aceti mordicationez timentes exhibent in potu succũ calamẽti:qm̃ vt dicunt sanguinem.

ℂ In quacũq; corporis parte vulnus acciderit vel peruenerit necesse sunt medicine cõglutinatiue viscose stiptice exhibende in potu. ℂ Dixit Gal.da ei ad bibẽdũ medicinã viscosam cõglutinatiuã ꝛ stipticã qualis est mastix dragagantum gũmi arabicũ radix consolide maioris trocis.stelle:ꝛ similia his. Et dixit Gal.da huiusmodi medicinã p° cuz aceto multum cũ aqua mixto:aut cuz apocimate coctano℞ vel mirtillo℞ ꝛ similiũ. Et qdã exponũt aut pro inde qꝛ pᷓmo debet dari cum aceto mixto vt si qd sanguinis coagulati adhuc affuerit liquefiat ꝛ educat᷑:deinde dz dari cum apocimate stipticorum ad consolidationez faciendam. Et dicũt qdã.ꝙ h̓ medicina cum aceto mixto põt ꝛ dz dari etiam a pncipio maxime vbi multus affluxerit sanguis:ꝛ cũ adhuc timet᷑ ne si sanguis coagulatus ab orificio vulneris eductus fuerit effluat:ꝛ deinde sanguis supfluat:ꝛ dz exhiberi h̓ medicina cũ quocũq; sit ex bibendo mane ieiuno stomaco:ꝛ vespere silr post digestionẽ prandij ante cenam:ꝛ dz paulatine deglutiri,ꝛ iõ pcipit᷑ vt diu in ore teneat᷑ vt lambendo descendat.qm̃ in tali descensu resoluit᷑ aliqd ex ea ad partes pectoris:q̃uis redeat iterum per loca venarũ ad pectus:sed cũ virtute debili.vt supra dictũ est. ℂ Et nõ dz cura vulneris ppria in pᷓ° fieri ne sanguis fluens interius possit retineri ꝛ cõgelari:quapropter dixit Albu.nõ opz vt ponas in pᷓma hora puluerem qui stringat ꝛ sanguinem refrenat,vt nõ retineat᷑ sanguis in cõcauitate pectoris:ꝛ reuertatur ad cor.i.versus cor.ꝛ cõgeletur ꝛ interficiat infirmũ suffocãdo ipsũ:qm̃ nõ retẽtio sanguinis in pncipio querit᷑:sed ipsius eductio etiã reclinãdo ꝛ situãdo egrũ ea forma ꝛ situ quo melius sanguis ex vulnere exeat:ꝛ in orificio vulneris.dixit Albu.ponat᷑ intus vnguẽtum attractiuũ qd mũdificet ꝛ attrahat sanguinẽ retentũ ꝛ congelatum interius:sicut qd̓ fit ex glutino albotin:ꝛ melle vel altero ipso℞. Et si hoc vnguentũ vel aliud simile nõ fuerit presens:tunc dixit ipse.pone super ipm imo ꝛ intra ipm cotũ vetustum vel liciniũ.s.ex filis panni lini stuppa vel filtro aut carpia:ꝛ sugant qd̓ egreditur ex vulnere de humiditatibus:ꝛ postea deueniẽdũ est ad curã vulneris per exteriora. ℂ Et mundificato eo a sanguine injiciẽdus est puluis cõstrictiuus subtilissime cribratus si nõ timueris sanguinẽ intus retentũ fore vel sub forma sanguinis:aut in saniem conuersus:aut nisi videris ipsuz multarũ humiditatũ:in qb° casibus ante dicti pulueris iniectionem vel insufflationẽ dz pectus abstergi. In abstersione tamẽ ꝛ vulneris lotione caue ẜm ṽtutẽ tuã vt nõ mũdifices ipm cũ medicamine acuto vt est flos eris qm̃ vt ait Gal.patiens moreret᷑.fit aũt ei° abstersio p iniectionez ex loco vulneris cũ algalia aque ordei mixte cũ çuccaro rubeo in estate:ꝛ in alijs temporibus aq̄ mellis facte ex melle mundissimo ꝛ claro:ꝛ si vulnus fuerit multe sordis ꝛ humiditatis iniciat᷑ vinũ albũ in quo bullierint medicine abstersiue ꝛ cõsolidatiue:quales sunt mel rosatum myrrha.thus farina lupino℞:ꝛ similia.ꝛ post iniectionem debet eger reuolui in diuersa latera vt melior fiat mũdificatio,ꝛ cũ fecerit illud ꝛ aliquo spatio sic steterit fiat vt eger reuoluat᷑ supra latus vulneris vt totũ qd̓ iniectum est extra effluat:ꝛ qd̓ si sic nõ exierit:tũc vt dixit Aui.necessariũ est vt fiat egredi sanies cũ instrumẽto extrahẽdi sanguinẽ vel saniez.sicut est cãnula per quã sugitur sanguis vel sanies. Et dixit. postq̃ pluribus vicibus mũdificaueris:tũc opus est vt cuz mundificatiuis misceant᷑ que deficcant sicut est decoctio yrios pi yreos aristol.ꝛ similib°. Et si eger tolerare poterit iteret᷑ hec iniectio pluribus vicibus eadẽ die donec clara exeat,ꝙ si nõ poterit tolerare pter debilitatẽ eius tunc fiat iteratio eius per dies ẜm ꝙ ydoneo videbit᷑ curatori,ꝛ q̃diu mũdificatio necessaria fuerit ponat᷑ in orificio vulneris stuellum cum aliquo vnguẽto mũdificatiuo.de quo etiam petia supponat᷑ in circuitu orificij vulneris. ℂ Et de mundificatiuis bonis est illud qd̓ sic fit. ℞.mellis rosa.colati lib.j.myrrhe thuris sarcocolle.ãã.ʒ.s.terbẽtine ʒ.iij.ꝛ farine orobi q̃tũ sufficit. ℂ Habeant᷑ aũt stuella siue licinia que in h̓ vulneribus imittũt suspẽsoria ex filo.que qdẽ pendeãt extra orificiũ ꝛ cum voluntas fuerit possint extrahi,vel habeãt capita exteriora grossa grossiora q̃ sit orificiuz vulneris latũ ne ex cõpressione ligaгare vel alia de cã possint ad ɔcauitatẽ intrinsecaz introire ne ad interius ingressa sint cã putrefactionis ꝛ mortis. ℂ Facta mũdificatiõe tũc gñatiuis carnis si necessaria fuerit gñatio eius,ꝛ cõsolidatiuis est insistendũ:in quo

De flebotomia ꝛ diuersionibus.

De potionibus sanguinẽ coagulatũ educẽdis per os.

De aglutinatiuis ꝛ viscosis p os exhibendis.

De apponẽdis ab extra in pncipio ꝛ de reliquis appropinquãdis ab extra.

tēpore dixit Gal. vnge etiā pectus cū oleo citonioꝝ vel ros. vel alio simili in estate: ꝛ cū nardino, ꝛ similibus in hyeme: ꝛ cōmixtis ex his tēporib⁹ medijs. Et si vis curare cū emplis similib⁹ potes in quo ꝑ ꝛ alioꝝ cōpositione. Dixit Gal. attēdenda est nā infirmi: an sit mollis vt puer vel mulier, ꝛ eo⁹. vt dura ꝛ solida: ꝛ cōpone ea s₃ qd̄ exegerit natura eius.

Festinandū est ad consolidatio vulneris huius ne fiat fistula

¶ Et scias ꝙ in oibus vulneribus cassalib⁹ festinenda est cōsolidatio eoꝝ: hȯ enī₃ vulnera cū ꝓlongaꝉ spatiū super curatione ipsoꝝ malā dispōnē recipiunt per quā facile cōuertuntur ad fistulā. ¶ Dixit Albu. si talia vulnera ꝓlonganꝉ ad sanandū, ꝛ semp aperiunꝉ tunc scias ꝙ iam facte sunt fistule, ꝛ tūc debēt curari cura fistulaꝝ. q̄uis raro recipiant sanationē ꝛ ꝯsolidationē precipue eoꝝ que perueniūt ad pulmonē ꝛ diafragma. ¶ Inquit auctor cōpendij. in vulneribus pulmonis ac diafragmatis: ꝛ in interioribus siphac. i. in pleura opꝫ studere vt quāto magis fieri poterit exiccenꝉ siue cuꝫ emplis extra positis. Et eundē sermonē dixit Gal. siue cū bibitis ab intra. de vulnerib⁹ diafragmatis: opꝫ te studiose ea desiccare siue de exteriorib⁹ oppositis siue de interioribus ex eis q̄ bibunꝉ cū aqua vel tenui vino. laudabilior tn̄ est inter alias q̄ bibunꝉ ea medicina q̄ a medicis diaspermaton vocaꝉ: ꝛ est electuariū de seminib⁹. ꝛ dicūt ꝙ ista lr̄a nō est bona: q̄uis sic et̄ habeat auctor cōpēdij. qm̄ tale electuariū nō est cōsolidatiuū: ꝛ etiā incarnatiuū vulneꝝ. Et id̄ dicūt ꝙ reperiꝉ alia lr̄a. que dicit diapaton. ꝛ est electuariū cōpositū ex istis stipticis cū aliquib⁹ stupefactiuis: qd̄ cōuenit in fractura cuiusl₃ vene. nā rōne sue stipticitatis stringit fluxū sanguinis ꝛ incarnat: ꝛ rōne sue stupefactionis reddit sanguinē fluxui ineptū ipsu₃ ingrossando vias etiā ꝯstringēdo ꝛ sōnu₃ prestādo q ꝯfortat virtutē ꝛ sanguinis fluxū sistit: ꝛ ad incarnandū iuuat. ¶ Huiusmodi et̄ cōueniūt in vulnere pulmonis: de quo et̄ Gal. ꝑticulr̄ loquēs. dixit. id qd̄ est magis necessariū in hac cura ꝛ ante oculos habendū semp est vt festines fissurā vene semp solidare ꝛ cicatrizare cū suo sanguine priusq̄ȝ tumefieri ꝛ apari incipiat vena. s. que in pulmone soluta est: imo et̄ alie que in alijs ꝑtibus pectoris essent solute. nā si vulnus transiret: ꝛ maxime in pulmone cura eius ꝓlixa efficereꝉ. ꝛ fortasse sine spe curationis fieret: ꝛ cā est: q: plm̄ talia vulnera cū apate iuncta vlcera squāmosa fiunt: ꝛ cessato tumore necesse est vulnus mūdificari a sanie ꝛ putredine. ꝛ hoc facere in pulmone ipossibile est ꝑ se sicut per se lauari ꝛ mūdificari pn̄t vlcera alioꝝ mēbroꝝ intrinsecoru₃ vt matricis vesice: ꝛ similiū: imo nō pōt vlcus pulmonis lauari ꝛ mundificari: nisi cū screatibus tussi mediante emittendis: sed tussis est fortis motus dilatatione ꝛ ꝯstrictiōe cōpositꝰ: qui q̄uis faciat ad screatū: ipedit tn̄ vlceris ꝯsolidationem: quare dixit Gal. nō spero vlcera pulmonis restaurari ꝛ solidari in ipsis tussiētib⁹. Et subdit Gal. ꝙ anhelit⁹ ꝛ mot⁹ pulmonis nō sūt cā ipediēdi cōsolidationem vlceꝝ ei⁹ itelligēs cū motus ꝛ anhelit⁹ fuerint parui: s₃ cā ipedimēti curationis eoꝝ est: q: vlcera pulmonis nō pn̄t mūdificari. s. cū motu ꝛ anhelitu puis, s₃ reqrunꝉ magni mot⁹ ꝛ anhelit⁹ ꝛ magni nocēt. vt dictū est. ¶ De cura vulnerū aliaꝝ partiū pectoris: ꝛ venaꝝ earū. dixit Gal. vbi supra. ꝙ est eadē cuꝫ predicta: ꝛ s̄m easdē intentiones ipse: veruntn̄ dixit Gal. ꝙ fissura que fit in venis vel arterijs pectoris est facilioris cure ea que est in venis ꝛ arterijs pulmonis trib⁹ rōnibus. Una q: vene pectoris partiores sunt eis que sunt in pulmone. Scd̄a q: sanies vulneꝝ pectoris fluit ad concauitatē pectoris: ꝛ nō remanet in eis: sed sanies pulmonis remanet in ipso nisi per screatum exeat. Et 3ᵃ est q: pectus carnosius est pulmone, qm̄ pulmo multas diuisiones h₃ cannaliū: qm̄ substa est sicca dura non carnosa: in qb⁹ aliq̄ñ fissura cōtingit simul cū venis: ꝛ aliq̄ñ accidit in venis absq̄ cannalibus. ¶ Et dixit Gal. ꝙ signa quādo vena pulmonis est fissa absq̄ substātia cānaliū sunt: q: sanguis ex fissura solius vene exiens in diuisiones penetrat pulmonis, ꝛ nō in cānales ei⁹: ꝛ ꝑꝑ hoc sanguis q emittitur cū screatu nō est rubeus neq₃ calidus neq₃ multꝰ non rubeus clarus ꝑꝑ morā quā facit anteq̄ȝ spuaꝉ in qua mora obfuscaꝉ, ꝛ ꝑꝑ dictā cā₃ etiā nō est calidus, q: nō subito emittiꝉ, ꝛ nō est multus: q: magna pars eius spergiꝉ per substam pulmonis: ꝛ nō peruenit ad annulos: ꝛ cānales. ¶ Et quia eadē sunt signa sanguinis exeuntis ex vena pectoris: id̄ dandum est signū distinctiuū inter eos: ꝛ huius signu₃ est dolor ꝛ nō in ruptura vene pulmōis, qn̄ aūt sanguis exit ex ruptura vene pulmonis siꝉ cū ruptura cānaliū erit rubeus clarus calidus multus ꝛ multū spumosus. Et dixit Gal. ꝙ predicta signa euenientia in fissura vene pulmonis absq̄ fissura cannaliū monstratur nō esse periculū in ea. s. sicut monstraꝉ esse in ea que est cū fissura cannaliū saltē in pn̄°: nō enim medic⁹ neq₃ infirmus timorē habebit: eo ꝙ sanguis exiens non est multe q̄ȝtitatis. Sed ego dico. dixit Gal. istā. s. que est absq̄ fissura cannaliū esse deteriorē ꝛ molestiorem illa. qm̄ incisio illius nō solidaꝉ ꝑꝑ sanguinē q est in ea ꝛ coagulaꝉ ibi, quia nō inuenit largā viā per quā ad cannales pulmonis trāseat ꝛ egrediaꝉ cū tussi, quare ibi remanēs spatio tēporis corrūpitur ꝛ corruptus vlcerat pulmonē: ꝛ cura vlceris pulmōis aut est difficillima aut est ipossibilis. ¶ Emperici vo qui sūt de secta Ugonis sic curant vlcera cassalia quecūq₃: ꝛ quocūq̄ȝ ꝛ in quacūq₃ parte lata. nā illico labia vulneris ad pālem situm eoꝝ reducūt ꝛ reducta cōiungunt: ꝛ cōiuncta retinent etiā cū sutura si necessaria fuerit: ꝛ sic coniuncta tenent vt calor. s. nalis ꝛ spus ꝑ inde exire nequeāt: neq₃ aer ingredi exterior. deinde supponūt plumaceolos de stuppis balneatos in vino calefacto: ꝛ expressos: ꝛ sup eos ponunt plumacelos de stuppa sicca: ꝛ cumulata fascia supligāt ꝛ dimittūt sic vsq₃ in 5ᵐ vel 7ᵐ diē: nisi dolor vel aliud accn̄s supuenerit. si aūt dolor supuenerit, soluūt tn̄ añ dictū tp̄s: vt siqd saniei in loco gn̄atū fuerit exprimāt ꝛ mūdificent. deinde iterato puluillos mō dicto apponūt, ꝛ sir̄ fasciant. ꝛ iterum sic dimittunt vsq̄ȝ in dictū tēpus, deinde soluuūt: ꝛ sic sir̄ faciūt de 3° in 3ᵐ diem donec eger fuerit liberatus. Uerūtn̄ ad maiorē cautelā exhibent infirmis puluerē cū pigmēto qui positus est in cura fracture cranei ex inuentione Ugonis mō dicto ibi cura. ¶ Cura ꝑo ꝑ chirurgiā est vt si quidē vulnus fuerit strictū nō sufficiēs bone expurgatiōi sanguis retentis ꝛ saniei gn̄ande tunc ante omnia vulnus erit dilatandū s̄m sufficientiā. De hominibus enī₃ fuerūt qui in omni vulnere cassali euenente sup costas mendosas ad meliorē mūdificationē faciebāt vnū, aliud orificiū sup diafragma inter costas tertiā ꝛ quartā: vel inter quartā ꝛ qntā: ꝛ hoc vt liberius ꝛ melius possent mundificare omne extraneū intus cōtentuꝫ. Uerūtamen modernoꝝ plures hoc vituperant: q: cum vulnus possit sufficiēter mūdificari per modū supradictum nō est opus alio orificio: imo ipm̄ facere nō est nisi egrum debilitare, dolorē inducere: ꝛ defluxū mãeꝝ parare. dicūt tamen ꝙ si ob aliquā cām medicus haberet facere tale orificium: tūc d₃ fieri ex eodē latere: ꝛ meli⁹ fit inter quartā ꝛ quintaꝫ costā mēdosaꝫ q̄ȝ inter quartā ꝛ tertiā, q: diafragma in sui cōtiguatione cū spina ꝛ costis reflectitur vsq₃ ad tertiam costam ꝛ plus. que reflexio ipediret exitū saniei collecte, ꝛ non posset bene mūdificari si orificiū fieret sic iuxta reflexionē: ꝛ imo remaneret sanies iuxta diafragma. in flexionē ei⁹ posset et̄ cadere in faciendo illud orificiū error ne pueniret reflexio ad diafragma in incisione fienda. Et dicūt ꝙ d₃ fieri orificiū penes longitudinē costaꝝ versus spinā aliq̄ȝtulū: tn̄ elongatū ab ea: vt per duos vel tres digitos: ꝙ si cōtingat vulnus duo vel plura hr̄e orificia ex eodē latere tūc illud qd̄ inferi⁹ est tenendū est apertum: vt per ip₃ mundificatio fiat: ꝛ festinādū est in cōsolidatione superioris. Si aūt cōtingat hoiem vulnerari ex vtroq₃ latere: tunc vtrūq₃ tenendū est apertuꝫ ꝛ per vtrūq₃ fiēda est mūdificatio: quoniā nō posset mūdificari latus dextrum per orificium sinistrum prohibente mediastino. ¶ Amplius de cura vulnerum venarum partium

De vulneribus pulmonis.

Cura vulnerum pectoris facilior est ea q̄ pulmonis.

Cura secundum Ugones ꝛ eius sequaces.

pectoris dictū est in sermone 4°.ca° de sputo sanguinis.

¶ De vulnere eueniente in stomaco epe ⁊ splene. Cap.lix.

Vulnus accidit stomaco qñq3 a pte posteriori a spondilibus dorsi infra ꝑ tres vel quatuor spōdiles: vel latere dextro aut sinistro: ⁊ qñq3 a pte anteriori vt cū euenerit in pte furcule vel sub ea per quatuor vel qnq3 digitos, vel ꝑ qd a pte anteriori aduenit: q̄ʒuis interius penetret, qñq3 nō peruenit ad aliqd mēbroꝝ intrinsecoꝝ: ⁊ qñq3 puenit ad zirbū sup stomacū existē. Et qñq3 perforat intestinuʒ vocatū colon in pte qua superequitat stomacū: ⁊ qñq3 peruenit ad substātiā stomaci solū supficialr: vel q̄ʒtum ad extrinsecam tunicā tm̄: ⁊ qñq3 penetrat vsq3 ad ꝯcauitatē eius: ⁊ ꝯsimiliter est de vulnere a posteriori ꝑueniente ad subaʒ stōaci: aut perueniēs ad ptē eius supiorē ⁊ os eius: aut ad inferioreʒ ⁊ fundū eius: aut ad ptes medias ipsius. ¶ Dixit Hypo. in

Pronostica. afforis. vesicā hre incisaʒ ⁊ habere stomacū incisum est mortale. Sed Gal. dixit in cōmēto ipsius affoꝛismi. ꝙ plaga eueniens stomaco nō semꝑ est mortalis: sed possibile est ex ea liberari: ⁊ in hoc omnes auctores cōueniunt. Nam cū stomaco plaga accidit nō penetrās in cōcauitatē eiꝰ ꝭm plm̄ ad sanationē perducit. Si vō fuerit plaga penetrans ꝭm plm̄ nō deducit ad sanitatē: sed ꝭm plm̄ ad mortē inducit. ¶ Dixit Auer. x° tertij. quoꝝ stomacus disrumpit. s. ꝭm ambas tunicas fortasse nō euadūt nisi pauci, ⁊ hi a plaga parua.

¶ Dicūt, plaga stomaci si euenerit in ore stomaci: ⁊ supioribus eius ꝭm plm̄ accidit vt nō euadat plagatus ꝑpter nobilitatē huius ptis ⁊ neruositatē eiꝰ: ⁊ sensibilitatē ipsiꝰ: ⁊ magnā colligantiā ipsius cū cerebro: quapropter ad ptem hanc plagatā seqt dolor vehemēs: ⁊ multus defluxus materieꝝ ad ipsaʒ: ⁊ accidētia mala sequunt de spasmo, ⁊ similibꝰ: ⁊ destructione appetitus: qui in hac pte causat necessariꝰ pro toto corpore: ad cuiꝰ destructionē mors finalr seqt: ampliꝰ neruositas huiꝰ ptis: ⁊ ipsius soliditas retardat ipsiꝰ plage cōsolidationē: vñ in ea erugo aggregat ⁊ vlcerat. Et huius ptis vlcera difficilime valde curant, vt patuit in ser. 5. ca° de vlceribus stomaci. Si vō euenerit plaga in fundo ⁊ inferioribus stomaci ꝭm plm̄ accidit: vt inde liberet plagatus ꝑꝑ oppositas causas ꝑdictas: ⁊ maxime q2 carnose est ⁊ maxime solidabilis: vñ si cito curabit sicut opꝫ curabitur. Si vō euenerit plaga in medijs partibꝰ stomaci erit iudiciū eius in ꝑdictis mediocre. ¶ Dicūt, in omni vulnere stomaci cuiuscūq3 partis eius fuerit si euenerint signa mala ꝭm plm̄ patiens moriet. ¶ Dixit Ras. 14. ꝯtiñ. ex libro signoꝝ. quotiens fit vulnus in ore stomaci, ⁊ cū eo fit sudor superabundans ⁊ anhelitus paruus ⁊ sincopis ⁊ ifrigidatio corpis vomitus abundans: ⁊ difficultas deglutiēdi mors sequet velociter in maiori parte. ¶ Inqt Aui. 4' 4°. ille cui accidit vulnus in ventre suo cū accidit ei nausea: aut singultus: aut solutio ventris moritur: ⁊ per oppositū ille cui nō superueniūt accidētia mala, ⁊ maxime si habuerit alias dispositiones bonas euadit a vulneribus stomaci.

De signis ¶ Signa vulneris stomaci penetrātis sunt ꝙ cibꝰ ⁊ potꝰ aliqñ per vulnus egredit qui aliqñ erit nō mutatus: ⁊ aliquando egredit bonus: ⁊ aliquando etiā egredit per ipsum sanguis: ⁊ maxime exeūt per vulnus ꝑdicta quādo eger voluerit se suplatus vulneris, ⁊ steterit sup ipso: ⁊ aliqñ egreditur per vulnus stercus, ⁊ est signū vulneris accidētis in pte intestini superequitātis stomacū. ¶ Qr si accidenit plaga in ore stomaci, dolor percipiet in supioribꝰ mirach apud furculā ex pte anteriori, ⁊ apud. xij. spōdilē a parte posteriori: ⁊ erit dolor vehemēs valde plm̄ ꝑpter sensuʒ eius: ⁊ cuʒ deglutiūtur res mordicatiue sentit augmentū doloris statim cuʒ deglutiunt ⁊ etiā omnia accidētia in eo erunt intentiora. Seqt eniʒ ipsaʒ defectio ⁊ sincopis ⁊ sudor frigidus frigiditas extremitatū malitia anhelitus: ⁊ aliquādo spasmus: ⁊ similia. ¶ Si vō fuerit plaga in fundo eius dolor percipiet inferiꝰ sup vmbilicū per qnq3 vel sex digitos: ⁊ erit remissus: ⁊ nō percipitur illico post assumptionē mordicantiū, sed post tēpus: ⁊ omnia etiā alia accidentia erunt remissiora. ¶ Amplius in vulneribus stomaci sanguis aliqñ emittit in sputo cū saliua: ⁊ aliqñ in vomitu: ⁊ maxime qñ vulnꝰ est in supioribus stomaci, ⁊ qñq3 emittit in secessu: ⁊ maxime qñ erit in fundo eius. Verūtñ sanguis exiens in secessu nō est ita ꝓprium signū vulnerū stomaci: sicut exiens in vomitu: q2 pōt ex vulnere intestinorum procedere.

¶ Cura vulnerū stomaci triplici ꝑficit instro dieta potione ⁊ chirurgia. ¶ Et dieta quidē eius dʒ esse talis vt locet patiēs

De cura. Administratio sex reꝝ nō naturalium in aere sicco temperato in actiuis qualitatibus: aut aliqualr ad caliditatē declinante: nō tñ ventoso in quo cū amicis ⁊ dilectis dantibus ei bonā spem de cita liberatione letet ⁊ gaudeat. ¶ Fugiat tñ motū. locutionē. clamorē ⁊ vigiliam. imo quiescat ⁊ dormiat qm̄ somnus plus ei cōfert q̄ʒ vigilie. ¶ Cibos aūt oēs mordicationē habētes deuitet: ⁊ hos q sunt difficilis digestionis: ⁊ mali chimi: ⁊ specialiter deuitet cibos humidos: ⁊ humectātes actu ⁊ potentia: ⁊ vtat cibēs siccis actu ⁊ potius stipticitatē habētibus: facilis tamen digōnis ⁊ chimi boni, pauci tamen nutrimēti: ⁊ pauce q̄ʒtitatis saltem quousq3 septem pertrāseant dies, ⁊ sint interim cibi sui panis de simula assus igni: ⁊ auicule parue assate: ⁊ pulla ꝑua assa ⁊ caro edina assa: carnes tamen iste sint pauce q̄ʒtitatis. ¶ Quidā tñ cōcedūt kist ordei: ⁊ pannicū pilatū ⁊ panē de spelta ordeo vel auena: ⁊ cōcedunt passule ⁊ iuiube ⁊ grana mirti ⁊ citonia ⁊ pira cocta: ⁊ sorba ⁊ nespila: ⁊ si aliqñ fuerit necesse vti cibis elixis decoquant in aqua extinctiōis alibis: ⁊ dictā aquā bibat patiēs vsq3 ad septimū diem solā vel cū zuccaro rosa. veteri: aut cum sirupo mirtino vel miua simplici, aut cū vino rubeo stiptico debili si nō fuerit excusatio a vino. Et posset exhiberi sibi loco vini vinū granatoꝝ dulciū ⁊ muçoꝝ, ⁊ post septimū diem paulatine ⁊ gradatim ingrossetur dieta: ⁊ ꝓcuret omni die supfluitatū expurgationē spōte vel cū auxilio suppositorij vel cristeris. ¶ Cura vō

De potione. per potionē est vt cōsideret ante oīa si plenitudo in corpore fuerit toto vel aliquo particulari membro qd posset materiā ad stomacū mandare. ⁊ si fuerit ilico euacuatio fiat cū flebotomia ex basilica vel cum re tenente locuʒ flebotomie si ipsa fieri nō poterit: ⁊ maxime si copiosus sanguis ex vulnere nō effluxerit, euacuet totum corpus: ⁊ membruʒ etiā mandās cum medicina humorē peccantē educente. Verūtamen medicina debet esse ex illis que euacuant comprimēdo sicut est aloes lotum ⁊ reubarbarū assatū ⁊ mirabolani: ⁊ ex cōpositis optima est micleta cū aqua plantaginis: ⁊ nulla porrigatur medicina solutiua acuitatē habens: ⁊ nulla mollitiua cum mollificatiua, qm̄ nocumentū ex eis ꝓueniret vulneri. ¶ Et vomitus oino ꝑpter motū eiꝰ difficilē: ⁊ q2 parat stomacū ad recipiendū m̄aʒ ab alijs vitandus erit, etiā si ad vlcus ⁊ sanici generationeʒ deuenerit. Inquit enim Gal. 5° de inge. sani. nō mūdifices saniē per vomitū sicut mūdificamꝰ ipʒ a flegmate viscoso cū oximelle de radicibꝰ: q2 esset actio tua inutilis ⁊ molesta. nō eniʒ sumus securi qn futuro ꝑ talē vomitus ꝓuocationē malū eueniat: sicut dolor ⁊ tractus materie ad stomacuʒ: ⁊ vulneris elargatio ⁊ appetitus deiectio: ⁊ alia similia. Unde peiora fient vulnera. ¶ Et opʒ vt

De dissolutione sanguinis coagulati. corrigat membꝝ mandans si affuerit: ⁊ diuertantur materie omni modo ne ad stomacum defluant. ¶ Deinde post flebotomiam ⁊ euacuationē ⁊ diuertionem considerandū est: ⁊ si fuerit in stomaco vel partibus ei ꝓpinquis: aut etiam in concauitate ve ntris sanguis coagulatus ilico dandum est aliquid coꝝ que sanguinem coagulatum liquefaciunt ⁊ exire cohibent. Exhibeatur ergo in potu acetuʒ multe aque cōmixtum bis vel ter: ⁊ pluries ꝭʒ necessitatē: aut succus nepite q sanguinē retētū ex omni vulnere exire cohibet. ¶ Et fa

Cura vulneris. cta mundificatiōe sanguis coagulati deueniēdū est ad curā vulneꝝ cū interiꝰ ⁊ exteriꝰ approximatis q̄ debēt esse exte

ratiue medicine cū stipticitate ⁊ glutinatione. ℭ Dixit Aui.
plaga recens in stomaco opꝫ vt cure᷑ cū medicinis stipticis
de q̄bus sunt mirtus psidia balaustia sumach, hypoq̇stidos
galla plantago cauda equina sang. drac. rosa. ⁊ similia. hec. n.
sunt stiptice pure: ⁊ stiptice cū glutinatione sunt sicut mastix
terra sigillata olibanū bolū armenū: gūmi arabicū, dragagā
tū: ⁊ similia: ⁊ ex p̄dictis possunt componi pulueres: ⁊ inyci
vel insufflari in vuln⁹. ℭ Et possunt fieri vnguēta ⁊ empla/
stra applicari exterius: ⁊ possunt ex eis fieri electuaria ⁊ si/
rupi ⁊ cōfectiones ⁊ exhiberi abintus. ℭ Sirupus potan/
dus vtilis sic fit. ℞. succi agreste lib. ij. ⁊ decoquat᷑ ad perfe
ctionē aromatiçando ipꝫ cū spodio sandalis karabe: ⁊ mo/
dica camphora. Et pōt reduci ad formā electuarij superimit
tendo puluerē rosaꝝ sumach mirti karabe spodij: ⁊ similiū.
ℭ Et opꝫ vt festine᷑ in incarnatione ⁊ cicatriçatione horuꝫ
vulneꝝ q̄to citius fieri poterit: verūtn̄ ad hoc faciendū qn̄
vulnus fuerit in superiorib⁹ stomaci medicine stiptice intus
sumēde debēt esse cōmixte cū glutinatiuis retinentib⁹ eas ⁊
in superioribus: ⁊ ibi eas adherere faciētib⁹ vt nō labantur
a loco vulneris ⁊ ibi retente solidationē citius operen᷑. Si
v̄o vulnus fuerit in fundo stōi medicine possunt esse sole sti/
ptice absq̄ glutinatione. ℭ Et scias in impositione stuelli/
in orificiū vulneris est sollicite attendendū vt nō ꝓfundetur
quousqꝫ hēat ingredi in orificiū stomaci: maxīe si fuerit vul
nus in sup̄iorib⁹ eius: qm̄ dolorē inferret vehementē ⁊ citaꝫ
cōsolidationē impediret. ℭ Cura v̄o vulneris ꝑueniētis ad
intestinuꝫ qd̄ superequitat stomaco est sicut cura vulnerum
alioꝝ intestinoꝝ. ℭ Et scias ꝙ vulnus perueniens ad cōca/
uitatē stomaci nō eget vt fiat in ipsuꝫ iniectio per vulnus ad
mundificādū ip̄m: qm̄ mūdificatio eius melius perfici᷑ cum
mundificantibus ab intra sumptis: veꝝ si vulnus in hac p̄te
fuerit penetrans: sed nō perforās stomacū pōt ablui ⁊ mun
dificari per orificiuꝫ vulneris: sicut dictuꝫ est in vulneribus
pectoris. ℭ Cura v̄o huius vulneris per chirurgiam est vt si
orificiū strictū fuerit elargetur ƀꝫ necessitateꝫ. Et scias ꝙ vul
nera que in hac parte eueniunt siue ab anteriori siue a poste
riori debēt curari sicut alia vulnera istis similia in alijs parti
bus euenientia. ex faciliter ea incarnantibus est puluis fa/
ctus ex mastice thure ⁊ mumia.

De vulneribus epatis ⁊ splenis.

De epate aūt si accidunt ei vulnera aliqn̄ in parte gib/
bosa eius: ⁊ de vulneribus epatis potissime
intellexit hyppo. cū dixit. in affotismo. epar habere incisum
esse mortale: ⁊ hoc p̄cipue magnaꝝ venaꝝ in hac parte epa/
tis existentiū: ⁊ q꞉ maxime pars ista poni᷑ esse sedes virtu/
tis nālis que est vna ex virtutib⁹ corpus gubernātibus. Et
qn̄qꝫ aduenit in p̄te eius ꝯcaua: ⁊ ꝯcordati sunt auctores ꝙ
pars ista soluta solidari pōt. Ait eniꝫ Gal. arbitror verū di/
cens posse sanari cū incisio inter ꝯcaua fit. Quidā tn̄ veꝝ di
cunt esse si cito succurri᷑: ⁊ anteq̄ꝫ sane᷑ solide᷑: qm̄ si ad sa
niē deuenerit vulnus in sima epatis incurabile reddi᷑: qdā
tamen alij negant posse sanari vulnus epatis siue in sima: si/
ue in gibbo euenerit. ℭ Signa vulneris epatis sunt ꝙ acci/
dat in hypocūdrio dextro ⁊ egrediat᷑ ex eo sanguis rubeus
grossus quē seq᷑ defect⁹ appetitus ⁊ digōnis in stō ⁊ in ipso
epate. ℭ Uulnus v̄o eueniens spleni minoris est periculi: eo
ꝙ accidit in epate in tantū ꝙ vt dicunt ƀm p̄lm est sanabile.
ℭ Et signa eius sunt ꝙ accidit in ypocundrio sinistro: ⁊ ꝙ
egredi᷑ ex eo sanguis grossus paucus ad fuscedinē tendēs.
Et cura vulnerū epatis est sicut cura vulnerū stomaci pene/
trantiū in eo: tn̄ ꝙ epatis opꝫ festinare exhibitione ciboꝝ sti
pticoꝝ cōglutinatiuoꝝ ⁊ silr̄ potuū ⁊ medicinaꝝ. ℭ Et ab
extra approximen᷑ medicine stiptice in emplastris vnguen/
tis ⁊ pulucrib⁹ ƀꝫ ꝙ exigi᷑ in ipso vulnere: ⁊ in circuitu ei⁹:
si tn̄ epar aut splen ex vulnere exierit: qd̄ qn̄qꝫ ꝯtingit: maxi
me ƀm p̄tē tūc ingeniū sit in reductione eius ad interiora: ⁊
non studeas sicut multi stolidi faciunt in suendo vulnera ei⁹
sed dimitte ea ogationi nāe sequendo ea que dicta sunt.

ℭ De vulneribus mirach. Cap. lx.

Irach multis modis vulnerari contingit
qn̄q̄ enim cū re incidente vt ense
⁊ similibus: ⁊ qn̄qꝫ cum re perforāte vt lancea
vel gladio sagitta: ⁊ similibus: ⁊ vulnus in eo
cadens: qn̄q̄ accidit in añrioribus eius ⁊ qn̄q̄
in lateribus vt in ypocūdrijs vel ylijs: ⁊ qn̄q̄ in dextra p̄te
⁊ qn̄qꝫ in sinistra: ⁊ qn̄qꝫ in superioribus mirach ⁊ qn̄q̄ in
inferioribus: ⁊ qn̄qꝫ in p̄tibus medijs. Et qūocūq̄ vel qui/
buscūqꝫ p̄tibus mirach vulnus euenerit: aut erit penetrans
ad interiora: aut nō penetrans. ⁊ nō penetrans ad interiora
dici᷑ esse illud in quo siphac positū sub mirach nō disrūpi᷑
sed remanet integrū siue disrumpa᷑ totū mirach siue ps ei⁹.
ecōuerso. penetrans dici᷑ esse in quo disruptuꝫ erit mirach
totū simul ⁊ siphac. ℭ Et eius penetratio qn̄q̄ esse pōt sine
lesione alicuius mēbroꝝ intrinsecoꝝ cōtentoꝝ sub siphac: ⁊
⁊ qn̄q̄ cū lesione alicuius vnius vel pluriū eoꝝ. puta çirbi
stomaci: intestinoꝝ epatis splenis vesice aut matricis. Et le/
sio ad dicta mēbra ꝑueniēs: qn̄q̄ est sup̄ficialis qn̄q̄ ꝓfun/
da: ⁊ vsq̄ ad cōcauitatē ei⁹: ⁊ vuln⁹ mirach qn̄q̄ est magnū:
qn̄q̄ p̄uū: ⁊ ex vulnere penetrante qn̄q̄ egredi᷑ çirbus: aut
intestinū: aut aliqd̄ mēbroꝝ intrinsecoꝝ dictoꝝ.

Et discernitur nō penetrans a penetrāte per inq̄si
tionē cum tenta vel candela: ⁊ di/ De signis.
scernun᷑ penetrantia vnum ab alio p̄ id qd̄ ex vulnere egre/
ditur. Nam fex egrediens sig̃nat vulnus ꝑuenisse ad cōca/
uitatē intestini: ⁊ si cibus aut chilus sig̃natur vulnus ꝑuenis
se ad cōcauitatē stomaci, ⁊ si sanguis multus rubeus sig̃na᷑
vulnus ꝑuenisse ad epatis gibbū: ⁊ si sanguis grossus niger
sig̃na᷑ ipꝫ ꝑuenisse ad splenē: ⁊ si colera rubea sig̃na᷑ vuln⁹
ꝑuenisse ad f. l. ℭ Dixit Raß. 14. ꝯti. auc̄te Gal. ꝙ qdā ꝑcus/
sus fuit gladio ⁊ exiuit ꝑ vulnus colera rub. q̄re cognoui ꝙ
ꝑcussio ꝑuenerat ad meat⁹ colere rub. ⁊ si vrina sig̃na᷑ ꝙ vul
nus ꝑuenit ad cōcauitatem vesice. ℭ Omne vulnus mirach
penetrans suspectum est: ⁊ non absolui᷑ a timore ⁊ si fuerit Pronostici.
cū lesione intrinsecoꝝ ƀm p̄lm est mortale: ⁊ maxime si lesio
magna fuerit. ex paruis. n. ipsoꝝ lesione plures cōtingit eua/
dere. ℭ Dixit Gal. 6. de inge. sani. si locus ventris ⁊ mirach
dextra ⁊ sinistra vulneren᷑ securiora sunt q̄ꝫ mediū ventris:
⁊ rō p̄ª est, q꞉ loca dextra ⁊ sinistra nullā extremitatē lacerti
neruosi hn̄t, sed sūt carnosa. 2ª rō est. q꞉ mediū vētris diffici/
lis est ad suendū molestissimū respectu p̄tiū lateraliū ⁊ hoc
ideo q꞉ multa q̄ꝫtitas itestinoꝝ a vulnere medij mirach egre
di᷑ q̄ difficili⁹ sūt intus redigi: qm̄ ea q̄bus retinebant᷑ car/
nosi lacerti erāt q a pectore ad pectinis ossa descēdunt: iō q꞉
cū hic locus vulnera᷑ nec̄c̄io egrediun᷑ ea q̄ post ip̄m sunt.
nā ab vtrisqꝫ lacertis. s. latitudinalibus ⁊ trāsuersalibus co
gun᷑ egredi: ⁊ nullus fortis lacertus in medio ventris est ꝑ
quē exitus ꝓhibea᷑: maxime si vulnus magnum sit.

Cura vulnerū mirach nō penetrātiū similis ē cure alioꝝ
vulnerū. Cura v̄o penetrantiū difficilis est: ⁊ ideo
ad eoꝝ curationē. dixit Alman. medicus sapiens ⁊ suauiter
operans necessarius est. Si quidē intestinū vel aliud mem/
brum foras egressuꝫ fuerit Gal. vbi supra. posuit q̄tuor in/
tentiones si intestinū: vel aliud mēbꝝ lesum nō fuerit. Et si/
militer posuit eas Aui. auctoritate Gal. ℭ Et p̄ma est. vt di
xit Gal. vt intestinū ad locū ꝓpriū reduca᷑ vel aliud mem/
brum: qm̄ nisi illud fiat nō poterunt ꝯiungi labia vulneris.
ℭ Scd̄a est. vt vulnus sua᷑ qm̄ cū vulnus magnū sit expe/
dit vt labia inuicē adducan᷑ ⁊ adducta in simul teneantur ⁊
ꝯseruen᷑: qd̄ qdē in loco hoc precipue fieri non posset nisi ꝑ
suturā. ℭ Tertia est. vt medicamina ꝯuenientia super vul/
nus sutū apponan᷑, qm̄ vulnera magna solo nature benefi
cio cōsolidari nō possunt: sed indigemus vt natura iuuetur
medicine cōpetentis auxilio. ℭ Quarta est. vt studiū in p̄n/
cipalibus mēbris pona᷑ ne ꝓpter cōicatione quā habēt cū
mirach ⁊ mēbris sub eo ꝯtētis nocumēta recipiāt vel incur

Quatuor intentiones qn̄ intestinū vel aliud ex mēbris intrinsecis egreditur.

rãnt. Sunt enim in hoc vẽtre arterie ⁊ vene ⁊ nerui: qb⁹ me
diãtibus põt cõicatio fieri cordi epati ⁊ cerebro. Dixit Aui.
sit sollicitudo ne p̃ueniat alicui mẽbro℞ nobiliũ timor. Et q̃
dã dixit. q̃ timor põt p̃ncipalib⁹ ⁊ nobilib⁹ p̃uenire ex ꝯge/
latione sanguinis interius: quare oĩ studio cauendũ est ne cõ
geleẽ ⁊ si ꝯgelatus fuerit vt dissoluaẽ ⁊ educaẽ: ⁊ põt dici q̃
ista 4ª intẽtio respiciat accidẽtia que subsequi possent.

De 6ª intẽtione q̃ est reductio membri egredientis.

¶ Prima intẽtio semp̃ est difficilis ip̃leri: ⁊ q̃nq̃ ip̃leri nequit
p̃pter ip̃ediẽtia occurrẽtia. nã si nõ fuerit intestinũ post egres
sionẽ eius ilico introductũ frigiditate aeris debilitaẽ, ⁊ ven/
tositate repleẽ ⁊ inflatur ⁊ inflatum nõ põt per vuln⁹ intro/
mitti. Vñ ⁊ dixit Auer. colliget. 7. aliq̃n inflãtur itestina p̃p
frigiditatez aeris ita q̃ intus reuerti nõ possunt. sup. nisi ma
gnificeẽ vulnus. Pro quo notauit Gal. vbi. s. ⁊ ẽt Albuc. ⁊
alij. q̃ disruptio. i. vuln⁹ aut est magnũ: aut est paruũ, aut est
mediocre, ⁊ magnũ q̃dẽ difficilẽ reddit reditũ intestinorũ,
p̃p q̃d q̃nq̃ egrediẽ ex eo intestinũ vnũ: ⁊ q̃nq̃ numerus in
testino℞. i. intestina plura: q̃re rõne magne q̃ntitatis intestini
egressi difficilis fit eius int⁹ ꝯuersio ⁊ paruo existẽte vulnere
dure siue difficulter fit quodãmõ intestini reductio. si. n. cito
intus nõ reducaẽ intestinũ inflationẽ ⁊ tumorẽ habebit p̃p
ventositatem in eo generatã: ⁊ iõ per strictũ aditũ intrare nõ
poterit. ¶ Dixit Albu. q̃n vuln⁹ est p̃uũ fit difficile reducere
intestinũ p̃pter duas causas. s. aut p̃p paruitatẽ disruptiõis:
aut q̃m intestino adest inflatio per frigus aeris. Vñ magni/
ficaẽ ⁊ extendiẽ vltra magnitudinẽ vulneris: q̃re op₃ vt ista
impediẽtia tollanẽ. ¶ Dixit Gal. si vulnus adeo strictu₃ sit
vt per ip₃ intestina ia₃ inflata intrare nõ possint: tũc op₃ alte
rũ duo℞ facere: q̃m aut vẽtositas ea inflans est dissoluenda
aut locus vulneris est dilatandus: ⁊ s₃ p̃mũ facere. dixit Gal.
laudo. s. ventositatẽ ⁊ cãm inflationis auferre vbi possibile
sit. ¶ Dixit tñ auctor cõpendij: p̃us. op₃ te scire an possis ea
intus ꝯuertere ⁊ ad hanc sciam habendã scias q̃ facilior lo
cus ⁊ minus molestus ad cõuertẽdũ intus intestina si egres/
sa fuerint extra est si in inferiorib⁹ hypocũdrijs vulnus fue
rit: q̃ in hoc loco nulle extremitates neruose lacerto℞ habẽ
tur. in medio aũt vẽtris intestina multũ egrediunẽ: q̃ nõ est
ibi fortis lacertus quo cõstringaẽ: ⁊ p̃pter hoc in illo loco
difficilissime intus cõuertuntur. ¶ Ad resoluendũ aũt ven/
tositatẽ dixit Gal. si cã eius fuerit frigidus aer: op₃ ea calefie
ri. vñ debẽt ea extra existẽtia fomẽtari cũ spongia in aq̃ cali
da infusa ⁊ manibus expressa ⁊ optime tẽperata est suppo/
nenda. Simili̾ ⁊ Aui. dixit. ⁊ subdit Gal. aut spongia in vi/
no pontico cal'o q̃d meli⁹ est aqua infundaẽ: q̃m vinũ intesti
na calefacit ⁊ cõfortat. ¶ Dixit Aui. vinũ stipticũ q̃n cale/
fit, est ẽt iuuatiuũ in hoc loco ad vaporãdũ cu₃ eo: ⁊ illud iõ
q̃m calefacit plusq̃₃ sit calefactio aque. ⁊ subdit. Aui. q̃ Ga.
inq̃t. intestina q̃nq̃ nõ ingrediunẽ: ⁊ tũc affer vinu₃ nigrum
forte. i. austerũ: ⁊ calefac ip̃m ⁊ submergaẽ in eo lana ⁊ po/
naẽ ⁊ desup̃, q̃m dispergit inflationẽ eo℞ ⁊ detumescere ea₃
facit: ⁊ si tale vinũ nõ fuerit presens: tunc administra quasdã
aquas stipticas fortiter calefactas: ⁊ si dicte aque nõ fuerint
presentes tunc vapora cũ aqua calida donec detumescant.
¶ Dixit Albu. op₃. vt calefacias ip̃m ita vt subiungas spon
gia₃: aut pãnũ hũidũ. i. lenem in aqua tepida sola aut in qua
decocta fuerint squinantũ ciperus ⁊ spica ⁊ embroces cũ ea
intestinũ donec resoluaẽ: ⁊ q̃nq̃ facit illud vinu₃ in quo est
stipticitas: q̃ melius est q̃₃ aqua sola in resolutione ventosi/
tatis, ⁊ q̃dã in aqua vel vino p̃dictis bullire faciũt flores ca
momille ameos anisum squinantũ ⁊ ciperũ: ⁊ si nõ cõfert fo
mentatio p̃dicta: tũc q̃dã accipiunt catulum aut pullum ma
gnum: vel aliud simile animal vt procellum: ⁊ viuũ per dor/
sum scindunt ⁊ aperiunt, ⁊ ilico calidũ apponũt super inte/
stinum ⁊ dimittunt quousq̃ calefiant intestina ⁊ mollescãt.
¶ Dixit auctor cõpendij. quidã dissoluunt ventositatem in/
testini cum latere calido: vel cum lacte calido oleo milino ⁊
sale: ⁊ similibus in balneo calefaciendo. ¶ Dixit Ras. 14.
ꝯtiñ. dico. q̃ passus est q̃dam puncturã in ventrẽ magnum
penetrante mirach ⁊ extra egressa intestina inflata sunt ex
apostemate: ⁊ nõ potuerunt intromitti: vnde precepit medi/
cus q̃ superponerentur ei pulmones calidi vnde supposito
vno pulmone calido post alium intestina disinflata fuerunt
⁊ attenuata intromissa resoluta ventositate. ¶ Et detumefa
ctis intestinis intromittanẽ cum omni facilitate ⁊ ad facili/
tandũ ingressu₃ eo℞. dixit auctor cõpendij. q̃ Gal. voluit 6º
ingenij. q̃ vẽtositate resoluta tu suspendas egru₃ per q̃tuor
eius extremitates. s. duas manus ⁊ duos pedes ⁊ globbato
dorso venter cõcaueẽ: ⁊ deinde intestina ⁊ sirbus intus mittã
tur, q̃ sic cõcauato ventre intestina melius ⁊ facilius intro/
mittunẽ cedentibus eis alijs visceribus. ¶ Ait Ras. vbi su/
pra. dico. Quidã aũt cuius intestina erãt egressa in vulnere: ⁊
nõ ingrediebanẽ dum iacebat supine super dorsu₃: quare q̃/
da₃ precepit q̃ eleuareẽ cum manib⁹ ⁊ pedibus eis ⁊ incur
uato eius ventre ingressa sunt intestina: ⁊ maxime cõuenit h̃
fieri q̃n vulnus est in medio ventris: q̃m q̃n fuerit in altero
latere: op₃ vt super latus oppositũ situeẽ. ¶ Dixit Auicẽ. q̃
rectior figura℞ ⁊ melior preparatio infirmo. s. ad intromit/
tendũ intus intestina est vt si fuerit vulnus. s. ledens ad p̃te₃
inferiorem. i. si sit vulnus in parte inferiori ventris sit figu/
ra ⁊ preparatio infirmi ad partẽ oppositã. s. superiorẽ ⁊ eꝯ⁹.
q̃m op₃ vt sit intẽtio tua quã intẽdis in vtrisq₃ rebus simul.
idest in vtrisq̃ dictis vulnerib⁹. s. inferiori ⁊ superiori vt nõ
cadant intestina. s. alia que sunt intus supra intestinum cui
inferius app̃et. i. q̃d est grossu₃: ⁊ nõ impediat ingressu₃. Si
ergo dixit Aui. cũ tu posueris hanc esse intentionẽ tuã scias
q̃ si vulnus fuerit in parte dextra, op₃ vt facias egrũ decli/
nare ad sinistram ⁊ si fuerit in sinistra ad dextram. ¶ Dixit
Gal. q̃ si per dictã fomentationẽ vẽtositas nõ resoluaẽ ab in
testinis: sed inflata remãserint, ⁊ intromitti nõ possint: tunc
finiẽdũ est 2ᵐ. s. dilatare vulnus intãtũ q̃ intromitti possint.
¶ Dixit Albu. si nõ alleuiaẽ intestino℞ introitus: tũc fien/
de in disruptione cũ instr̃o: in dilatãdo tamen vulnus sit tua
intentio semp̃ ne intestinu₃ incidas aut ledas: ⁊ iõ dixit Aui.
dilateẽ cum instrumẽto ad hoc magis cõgruo. Et cõuenien
tius instr̃o℞ ad hoc est instrumentũ q̃d cognosciẽ esse cõue/
niens ad amplificãdas fistulas. s. ani. ⁊ tale instr̃m h₃ Alb.
est instr̃m curuatu₃ cum pars interior sit incidens valde p̃s
võ exterior nõ sit incidens: ⁊ sit in modũ falcis. Verũtamen
eius extremitas nõ d₃ esse multũ subtilis acuta perforatiua:
sed d₃ esse aliquãtulũ obtusa, ⁊ est instr̃m q̃d vocatur gamã
vel simile ei. cultelli autẽ acuti. i. incidẽtes a duabus parti/
bus ad caput. s. acutũ deducti. dixit Aui. caueant hic: q̃m p̃s
que adheret intestino nõ d₃ esse incidens vt nõ vulneret ip₃:
⁊ facta incisione competenti intromittanẽ intestina. ¶ Et
scias q̃ facilitas in intromissione fit linitione cum mucilla/
ginibus: vnde dixit Albuc. humecta intestinũ sub aqua de/
coctionis altee vel malue. nam per illud alleuiaẽ ei introit⁹.
¶ Si võ magnũ fuerit vulnus: ⁊ intestina egressa nõ potue
rit intromitti p̃pter eo℞ magnitudinẽ ⁊ inflationem predi
ctis duobus modis: ⁊ cõsimili̾ curatur: verum q̃ vulnus vt
pluries sola fomẽtatione resoluta vẽtositate intromittunẽ.
⁊ maxime cũ bñ linita fuerint cũ mucillagine altee ⁊ seis li/
ni. ⁊ raro est vt egeaẽ elargatione vulneris. Ex dictis appa/
ret q̃ vt dixit Albu. vulnus q̃d obtinet mediũ in egritudine
⁊ magnitudine ⁊ paruitate est minus malu₃. q̃ magis aptũ
intromissioni intestino℞. Vex̃ si aliq̃n difficulteẽ in eo ipso/
rum intromissio cõsimili̾ altero dicto℞ duo℞ modo℞ cura
tio fieri debet. ¶ Intromissis aũt intestinis dixit Gal. sic si/
tueẽ infirmus: vt si vulnus sit in superiori venter eius infe/
rius emineat: ⁊ eꝯ⁹ ne ab intestinis cõprimaẽ ⁊ cõpressu₃ in
testinũ iterũ foras exeat, ⁊ si in dextra. s. fuerit vulnus erga
sinistrã moueaẽ infirmus ⁊ econuerso. ⁊ semp̃ stude vt locus
vulneris altior sit. Et. A. dixit. sit intentio tua vt ponas p̃te₃
in qua est vulnus altius p̃te altera. h̃. n. est res que est cõis

omnibus

vibus istis vulnerib⁹: et lō q̄n vulnus est in medio vētris. di
rit auctor cōpēdij .ingenia sibi lectū facere p̄ qd̄ extremitates
sint suspēse: et vēter subiaceat. Jsta tñ intētio solū hñda ē in
vulneribus magnis et medijs: vñ dixit q̄n disruptio est ma/
gna in inferiori p̄te vētris: tūc pone caput eius et pectus al/
tiora q̄3 inferiora: et silr si sit disruptio in vna duaꝝ p̄tiū ven
tris tūc pone intētionē tuā in hoc vt pars in qua est vulnus
sit altior altera: et hoc fiat. dixit ipse. in vulneribus magnis
et medijs. Jn paruis vero pone ipsuz s̄m q̄ preparatur tibi.

De scda intētiōe q̄ est vuln⁹ hoc.

¶ Intromissis aūt intestinis et debite situato corpe: op3 ad
iplēdū qd̄ medico necīū est h̄re ministrum q̄ ipsum adiuuet.
Et dixit Gal. vbi .s̄. q̄ op3 vt seruiēs sit studiosus et potens
et fortis nō debilis vel .i. magn⁹ nō puer: q̄ sit edoct⁹ in hoc
magisterio et viderit plies opari: et maxīe q̄n vuln⁹ magnū
fuerit. teneat ḡ mīster siue discipul⁹ iste totū vuln⁹ manu sua
vna postq̄3 bñ aggregata fuerit labia vulneris: deīde paula/
tim detegat vuln⁹ icipiēs vnā extremitatē ei⁹ discoopire me
dico sueti et medic⁹ suere d3 mō ifra dicēdo: et cū posuerit pū
ctū p̄mū tūc mīster de vulnere discooperiat tm̄ qd̄ sufficiat
pūcto 2° et sic successiue p̄cedat detegēdo vuln⁹ q̄ztū vni pū/
cto sufficit donec totū vuln⁹ fuerit sutū: vez minister cū alte
ra manu tenere d3 et stringere totū qd̄ iā sutū est de vulnere
vt nō relaxet̄ et elarget̄ sutū. ¶ Pro hñdo aūt debitū suēdi
modū Gal. 6. ingenij. inuit q̄tuor eē ɔsiderāda. s. ordo ptium
suendaꝝ q̄ztitas distātia pūctoꝝ instr̄m ɔueniens huic sui/
tioni et q̄ztitas assūptiōis partiū suendaꝝ. ¶ De primo ɔsi/

Primus mod⁹ suēdi miracb cu3 siphac

derādo dixit Gal. q̄ cū intētio i suitioni ista sit iūgere et vni/
re mirach cū siphac silr: qm̄ dixit Ras. 14. cōti. auctē Gal. in q̄
nō adherebit mirach cū siphac i cura vulneris vētris patiet̄
in mirach inflationē in modū rupture: et ista inflatio dicitur
eminētia vmbilicalis: iō op3 dixit Gal. vt icipias cutē suere vul
nus labioꝝ vulneris vētris mittēs acū ab exteriori p̄te cu/
tis ad interi⁹ vsq̄3 oēs p̄tes illi⁹ lateris mirach penetrētur
dimisso siphac. et tūc mittit̄ acus i alio labio icipiēdo ab in
teriori p̄te siphac alteri⁹ labij vsq̄3 ad exteriorē cutē: et tunc
tracto filo liget̄ et sit vnū pūctū. Et dixit Alb. q̄ primū pun
ctū d3 figi lōge ab extremitate vulneris q̄ medico suenti dis/
cooperit̄ p̄ sp̄aciū digiti auricularis: postea faciēdo scd̄3 pun
ctū figat̄ acus in exteriori cute p̄mi labij a q̄ incepisti donec
acus penetret ip̄m totū mirach: ac ēt siphac ipsi⁹ lateris. De
inde dimittat̄ siphac alteri⁹ labij siue lateris s3 infigat̄ acus
solū in mirach eiusdē lateris icipiēdo ab iteriori ei⁹ q̄usq̄3 p
ueniat ad exteriorē cutē: et tūc trahat̄ filū et ligetur: et sit hoc
2ᵐ pūctū: et tūc itez figat̄ acus in extremitate p̄mi labij et pe
netret oēs p̄tes mirach dimisso siphac sic i p̄ pūcto dimissū
fuit: et tūc infigat̄ acus in siphac scd̄i lateris ab iteriori ipi⁹
vt penetret totū mirach vsq̄3 ad exteriorē cutē ei⁹: et tūc itez
trahas filū: et liget̄ et sit pūctū tertiū. Deinde si plura pūcta
fuerint necīa fiat 4ᵐ eo mō q̄ fuit scd̄m 2ᵐ: et sic eūdū est ad fa
ciēdū alia pūcta si necīa fuerit ordine priori: et corrn̄deat 5ᵐ
3° et 6ᵐ 4° et sic vltra q̄usq̄3 totū vuln⁹ fuerit sutū: et hic mo/
dus suture est melior sutionis vulneꝝ vētris. Et iō dixit. A.
narro tibi id qd̄ meli⁹ de sutura est vētris. etenī3 p̄pea q̄ res
q̄ necīa est in ea ē vt ɔprehēdat̄ id qd̄ inter mirach et siphac
sō necīū est tibi vt incipias et intromittas sibi acū in cutē de
foris ad iteriorē p̄tē. cū ergo penetrauerit acus i cutē et lacer
tū eūdē s̄m rectitudinē in lōgitudine vētris totius dimitte
marginē siphac in h̄ latere. s. et nō pforēs ip̄m cū acu: sed fac
penetrare acū in marginē siphac aliū .i. alteri⁹ lateris deint⁹
ad exteriora: et deinde fac ēt penetrare ab int⁹ ad exteriora i
margine alio mirach. sup. et sit pūctū 5ᵐ et feceris siphac ip̄m
penetrare 2° in hāc eādē marginē de foris ad interiora: et di/
mitte marginē siphac q̄ est in hoc latere: et post fac penetra/
re acū in lat⁹ aliud deint⁹ ad exteriora: et fac eū penetrare cū
sua penetratiōe in siphac in margie mirach: q̄ est i p̄te eius. s.
in siphac dōec facias penetrare acū totā: deīde icipe iterū ab
hoc eodē3 latere et sue ip̄m. s. absq̄3 siphac sui lateris s3 cum
margine siphac q̄ ē i latere alio. Extrahe ḡ acū ex cute. s. mi
rach q̄3 penetrauit et reduc eā in aliā cutē et sue marginem si
phac q̄ est in latere cū alio margine mirach. et extrhe acū ex cu
te q̄ est in p̄te eiusdē mirach. Et sic deiceps fac illud vna vice
post aliā dōec suas vuln⁹ totū s̄m istud exēplar: et sic vides
q̄ iste mod⁹. A. in idē redit cū mō Gal. q̄zuis differat ab eo
in hoc q̄ Gal. semp icipit infigere acū ab vno eodēq̄3 latere.
A. vō icipit ifigere acū ad sequēs pūctū faciēdū ab illo late
re ex q̄ extraxit acū vltio in pūcto p̄cedēte. Et mod⁹ iste ē mo
dus prim⁹ suturaꝝ p̄priaꝝ cap: q̄s descripsit Alb. Et sūma
modi h⁹ suture est vt suas sutura pellipārioꝝ q̄ suunt pelles:
ita. ¶ Et ad declarādū q̄uo hic mod⁹ suitiōis sit melior oib⁹
alijs q̄ dicent̄. A. dixit inq̄t Gal. pone intētionē tuā in suen/
do vētrē coherentiā siphac cū mirach fortasse. n. sic suēdo et
coherēdo adherebit et icarnabit̄ .s. siphac cū mirach. Et qm̄
est neruosū .s. siphac: iō si vna margo ei⁹ cū alia margie suat̄:
q̄zuis coherēt suēdo eas adinuicē fortasse nō icarnabit̄: qm̄
siphac est mēbrū subtile et exāgue. q̄re sue p̄tes l3 suicē ɔiun
gant̄ s̄m modū suitionis p̄dictū incarnabit̄: qm̄ in ista sui/
tiōe pānicul⁹ siphac: q̄ p̄p dictas cās est difficilis ɔsolidatio
nis ɔiūgit̄ et heret cū pāniculo .s. mirach: q̄ est facilis ɔsoli/
datiōis: et i tali adherētia et ɔiūctiōe siphac recipit a mirach
inuiscationē qua semp inuiscat̄ vnit̄ et ɔsolidat̄. ¶ Et Alb.

Secūd⁹ modus suendi.

narrauit aliū modū suitiōis p̄priū quez vt dixit. narrauit ēt
Gal. et est vt suat eā s̄m siītudinē q̄ suunt q̄dā medicātiū qui
aggregāt oēm suā p̄tē ɔuenientē ei p̄ nām: et sic applicāt ex/
tremitatē siphac ad extremitatē aliā eiusdē. s. siphac: et extre
mitatē mirach ad extremitatē eiusdē mirach p̄piquā ab ex/
teriori p̄te: et faciūt eā penetrare ad interiorē in eo loco solo.
eo dimitte duas extremitates siphac: deinde reuolue vtrasq̄3
etiam et fac penetrare vtrasq̄3 ab interiore vsq̄3 ad exterio/
rem in duas extremitates mirach alias que sunt in latere
opposito. Et dixit Albucas. q̄ modus iste suture est melior
suturatione facilior quo dicetur: et voluit Albucas. in ver
bis dictis: vt in primo puncto sumatur mirach cu3 mirach
tm̄ dimisso siphac vtriusq̄3 marginis: et in scd̄o puncto acci/
piat̄ mirach cū siphac cū vtraq̄3 p̄te: et sic s̄m istū modū p̄ce

Tertius modus suendi.

dat̄ quousq̄3 totū vulnus suat̄: et istum modum non tetigit.
¶ Et posuit Alb. duos alios modos cōes suitionis q̄ ɔue/
niunt istis vulneribus: et alijs. et q̄ isti duo modi nō differūt
in modo suendi: q̄ eodē mō suunt̄: sed differūt solūmodo in
hoc: q̄ in primo mō dimittunt̄ acus solū infixe: et eis medi/
tibus ɔiūgunt̄ labia vulneris et in mō scd̄o non dimittuntur
acus infixe: s3 ɔiungunt̄ labia mediāte filo: ita q̄ ambo possūt
duci ad vnū modū: et modus iste est idē cū mō posito ab. A.
s̄m quē modū. dixit ipse. suunt̄ ambo margines pāniculoꝝ
s. mirach et siphac ex vtraq̄3 p̄te in vno pūcto, imittere. n. si/
phac acus in mirach: et siphac ex vna p̄te et penetrat̄ cu3 ea
siphac et mirach alteri⁹ p̄tis: ita q̄ ibi nō fiat aliq̄ destructio
labioꝝ siue marginum pāniculoꝝ vulneris: sicut ēt nō fit in
alijs vulneribus: et tūc ista suitione aut dimittit̄ acus infixa
p̄ p̄rio pūcto: et deinde in scd̄o pūcto fit illud idē cū alia acu:
et sic in tertio et q̄rto et donec totū vulnus suat̄ aut nō dimit
tit̄ acus infixa: sed fit cōiunctio marginū cū filo ligādo filū
s̄m qd̄libet pūctū: et hūc modū cōiter moderni sequunt̄ iō
dictos modos s̄m textū Alb. p̄termisi. cū aūt cōparationez
faciēs Aui. inter dictos modos. dixit. q̄ iste mod⁹ suēdi est
melior suitione cōi. s. ea q̄ cōprehēdit q̄tuor margines in pū/
ctione vna: et vt dcm̄ est: intellexit de primo mō p̄prio supradi
cto facto s̄m intentionē Gal. ¶ Et posuit Aui. quēdā aliū

Quartus modus suendi.

modū suitionis s̄m quosdā antiquos q̄ suebāt solū mirach
ex vna p̄te: et ex alia p̄te accipiebant mirach et siphac simul.
Et alij sunt qui accipiunt ex vna p̄te vulneris tm̄ mirach: et
ex alia p̄te tm̄ siphac: et faciunt vnum punctū: postea in scd̄o
pūcto ex opposito accipiūt tm̄ mirach: et ex alia parte tm̄ si/
phac: et s̄m istū modū p̄cedūt vsq̄3 ad suitionē totius vulne
ris. ¶ Et dixit Alb. q̄dā dixerunt. q̄ rectificat̄ sutura vētris

cū duabus acubus: ꝛ oꝫ vt intromittas in eis vtrisqꝫ filum vnū: ꝛ incipe cū intromissione acus ex eo latere qđ est apud te ꝛ fac eā penetrare vsqꝫ ad lat⁹ aliud ſm suitionē coꝝ qui suunt coria equalr̄.s.mō quo suunt sotulares. ℭ Et suas ꝙ qñ disruptio est in medio vētris: tunc sutura eius est difficilior q̄ȝ reliquoꝝ lateꝝ vētris. ℭ De scđo ēt ꝯsiderādo in suitiōe vulneꝝ vētris.s.de spatio distātie pūctoꝝ. dixit Ga. vbi ē.s.spatiū pūctoꝝ suture sit breuissimū ꝙ ꝑ ipa mēbra distantia iūgere ꝛ ꝯstringere volum⁹. Si itaqꝫ multū distarēt non bñ ꝑ ea ꝯstringerent: sꝫ tñ nō ēt debēt eē multū breuia: ne nimia ipsoꝝ vicinitate mēbra frāgant: oꝫ ḡ fieri spatiū mediocre: qđ in oīb⁹ vulnerib⁹ sutura idigētib⁹ ꝯsiderādū ē. ℭ Et Aui. dixit. in mēsura q̄ est iter duo puncta teneat superfluitas in amplitudine ꝛ strictura: qm̄ amplitudo nō tꝫ ſm ꝙ opꝫ ꝛ strictura adiuuat.s.labia: sꝫ disrūpit: scꝫ ea. Et Alb. inuit. ꝙ mēsura inter puncta sit grossitudo digiti auricularis. ℭ De tertio vō ꝯsiderādo. dixit Gal. filū non oꝫ esse nimis asperū duꝝ vel nodosum: qm̄ si tale fuerit cutē rūpit: neqꝫ nimium molle ꝛ subtile ne frangat anteq̄ȝ labia ꝯiungant. Et Aui. dixit. filū nō sit cordosum: qꝛ adiuuat ad disrūpendum: neqꝫ molle: qꝛ abscinditur: sꝫ eligat qđ est lene ꝛ durū.i.nō asperum nodosum: sed lene solidū. Et dicunt quidā. acus oꝫ esse subtilis oblōga sufficienter acuta ꝛ triangularis in summo eius. ℭ De q̄rto aūt ꝯsiderando. dixit Gal. acus in extremo cutis nō mittat ne cutis rūpat: ꝛ nō teneat filū: neqꝫ ēt multū oꝫ accipere de cute: qꝛ tunc ꝑtes nō bene incarnarent: sed mediū inter hec eligatur. Et Aui. dixit. si ꝓfundaueris pūcturā in cute.s. iuxta marginē eius.s. abscidetur sicut abscinditur filum molle. nam prout: sed si fuerit longinqua.s. margo cutis a punctura ꝛ remanserit de vacuitate inter ipsam ꝛ extra carni: tunc non incarnatur: quare seruare debes equalitatem illic.i. in assumptione quantitatis cutis suende. ℭ Pro implēdo aūt tertiā intētionē gn̄alē huius vulneris ꝛ superponēdo medicamē ꝯueniēs. dixit Gal. vbi supra medicamē hoꝝ vulneꝝ.s. solidatiuis: vt ligamētū est eis necīuꝫ. Et. A. dixit. ꝙ Gal. inq̄t. ꝙ deinde post suitionē ponat sup ipꝫ vulnus sutū de medicinis incarnatiuis: ꝛ ꝙ necessitas ad ligādū in his vulneribus est vehemētior q̄ȝ in alijs: ꝛ hoc vt bñ sustentent intestina ꝛ ꝓhibeat vulnus a disruptiōe ꝑꝑ compulsionē intestinoꝝ. ℭ Dixit Alb. indiciū medicatiōis vulneris vētris est sicut indiciū alioꝝ vulneꝝ: qđ est qꝛ qñ tu cōsequeris vulnus vētris recēs cū sanguine suo anteq̄ȝ alteret ipm aer ꝛ reducis intestinū ꝛ suis vuln⁹: ꝛ aptas ipm decenter: tunc pone sup ipm vng^m digestiuum donec faciat pus ꝛ cadant fila ꝛ ꝯsolidet: sꝫ hac ꝛ mirachꝛ: deinde cura ipm curatione alioꝝ vel reliquoꝝ vulneꝝ.s. cū medicinis ꝯsolidatiuis. Et subdit. ꝙ si nō sint tibi p̄ntes medicine: tūc pōe supra vulnus coriū vetus: ꝛ ꝑmuta ipm bis in die. nā tu nō idiges medicamine alio in pl'ibus dispōnibus qñ vulnera sunt simplicia. ℭ Pro iplēda aūt q̄rta intētione curatiua vulnerum vētris Gal. solū exēplificauit qualr̄ ꝓhibeat nocumentum cōicari cerebro ꝑ neruos. Et modus hui⁹ curatiōis est vt cōsilr̄ agat hoc sicut in alijs vulneribus neruoꝝ ꝛ musculoꝝ infundendo vulnus oleo tepido: ꝛ circa alas ꝛ inguina. Et Alb. dixit. sit in hyeme oleū cōe.sup. aut alijs oleū anetinū: ꝛ in estate sit rosatū. Et Auic. dixit. madefac lanā malarotā.i. succidā. lr̄a tñ extra hꝫ.i. capre: sed non vr̄ veritas: cū oleo calido paꝝ: ꝛ inuolue sup alibien. dixit lr̄a extra titilhcū. Et alij dicūt.i. ilia ꝛ alibron.i. inguina.sup. ꝛ in ꝑtibus circunstantibus vulneri. ꝛ hoc fit vt sit dolor ꝛ attractio materieꝝ ad vulnus: ꝛ prohibeat cōicatio lesionis siue rei ledentis cerebro. ℭ Reliquerunt ergo auctores notū modū ꝓhibitionis nocumenti cōicandi cordi ꝛ epati. nā maxime hꝫ fieri talis ꝓhibitio ꝑ diuertentia ad ꝑtes oppositas cū euōnē ꝛ fricatione: q̄ fieri oꝫ put pꝫ ex curatione gn̄ali nisi sit ꝓhibēs vn̄ tñ tm̄ tetigerunt cōe oībus mēbris nobilibus ꝛ est euacuatio ꝑ cristere. Vñ dixit Gal. bonū est vt cristerizet infirmus.s. cristeri mollitiuo. ℭ Dixit Albu. si sentit infirm⁹ dolorē aut punctionē in intestinis suis. naꝫ multotiens accidit illud tunc cristeriza ipm. ℭ Dicunt qdā cristeri lenitiuo. nā vt dicit cristere lenitiuū non solū oꝫ fieri vt ꝓhibeat nocumentū cōicari nobilibus mēbris: sed ēt ad sedandū dolorem pungitiuū. ꝛ ad excludendū feces ꝛ ventositates ne pro ipsis emittendis cogat eger ad exp̄ssionem: qm̄ talis expressio posset suturā rūpere: ꝛ vulnus ampliare: ꝛ sic intestina itez ꝛ plura egredi facere.sup. aut cristeriza ipm. dixit Alb. cum vino stiptico nigro tepido ꝑcipue si putredo iā ꝑuenit in intestino ꝛ facta est excitura penetrans vsqꝫ ad cōcauitatē eius: ꝛ hoc tñ pluries euenit qñ cū vulnere lesum fuerit intestinū: ꝛ ꝙ si videris sanguinē in ventre cōgelatū ꝛ times inde accidētia mala sequi festina in dissolutione eius ꝛ ipsius eductiōe cū eis q̄ superius suo loco dicta sunt. ℭ Si vō vulnus ventris fuerit cū lesione ꝛ disruptione intestini: tūc dixit Ipo. in affo. ꝙ hr̄e intestinoꝝ aliqđ graciliꝫ incisum est mortale: ꝛ verificat hoc maxime de ieiuno. Dixit Gal. 6. de inge. sanita. grossa intestina facilius subtilib⁹ sanant: ieiunū tñ incurabile est ꝑꝑ multas ꝛ magnas venas in eo existētes ꝛ ꝑꝑ subtilitatem sue sb̄e: ꝛ ꝑꝑ vicinitatē eius ad nām nerui: qñ magis est neruosum ceteris alijs intestinis: ꝛ ꝑꝑ purā colerā q̄ ad ipm fluit ex felle: ꝛ qꝛ vicinitas est epati oīb⁹ alijs: qꝛ.n. vene in ipso multe sunt ꝛ magne ipsis incisis multū fluit sanguis: q̄ est cā mortis egri: ꝛ qꝛ est subtilis sb̄e nō est bñ inuiscabilis: ꝛ nunq̄ȝ vel raro valde ꝯsolidat: ꝛ qꝛ est neruosum ꝛ exanguē est difficilis incarnationis: ꝛ qꝛ colera ꝑ ipm trāsit pura: ꝛ ꝯtinue ꝓhibet eius ꝯsolidatio: qꝛ abradit ꝛ mordicat ipm: ꝛ qꝛ vicinū est epati cōicat ei nocumētū magnū: nimis etiā ab ep̄e calefit qđ hꝫ eius ꝓhibere ꝯsolidationem: ꝛ post ieiunū difficilioris ꝯsolidationis est duodenū: ꝛ post duodenū yleon: sed inferiora intestina grossa. dixit Gale. qꝛ sunt de gn̄e carnis securi sumus: qꝛ p̄nt sanari ꝛ nō solū ex hoc: sed est qꝛ medicine p̄nt in eis manere. Silr̄ dixit Aui. intestinoꝝ minutū ieiunū nō sanat oīno ex vulnere qđ in ipso accidit: ꝛ hoc ꝑꝑ subtilitatē sui corporis: ꝛ ꝑꝑ multitudinē eius qđ est in eo de venis: ꝛ ꝑꝑ ꝓpinquitatē suā ad nām neruoꝝ ꝛ multitudinē effusionis colere ad ipm: ꝑꝑ multitudinem caliditatis eius: qm̄ est magis ꝓpinquū epati q̄ȝ alia. Sed intestina grossa inferiora qꝛ sunt de nā carnis iō ns de coꝝ medicatione ꝯsidens: qm̄ ipsa incarnabunt. Et silr̄ dixit Alb. qđcūqꝫ intestinū vulneratū fuerit suspectū ad mortē oīum suū reddit: qđ si aliqđ coꝝ ex trāsuerso totalr̄ rescissum fuerit oīno mortale erit ꝛ nullo mō curationē recipit. Si vō ſm longū in parte vulnus intestini ceciderit facilioris curationis erit q̄ȝ si ſm trāsuersum euenerit: ꝛ ꝑcipue in subtilitatibus intestinis. Quocūqꝫ aūt vulnus intestino ſm ꝑteꝫ euenerit siue in subtili siue in grosso nō erit a curatione desistendū: ꝛ maxime si paruū fuerit: qm̄ aliqñ inuētū est vt sanet in qbusdā quocūqꝫ euenerit intestino. Dixit enim Alb. qñ accidit disruptio in intestinis: ꝛ est ꝑuartūc possibile est: vt restauret in qbusdā hoībus: ꝓpea ꝙ ego vidi viꝝ qui fuit vulneratus in vētre suo cū ꝑcussione lancee ꝛ erat vulnus ad extra Romacī: ꝛ antiquatū est vulnus ꝛ factum est fistula: ꝛ exiuit ex eo egestio ꝛ vētositas: ꝛ posui curationē eius ſm ꝙ ego suꝫ cōfisus in sanatione eius: nec cessaui subtiliare meipm donec sanatus ꝛ ꝯsolidatus est locus: ꝛ qñ vidi locū iā cōsolidatū timui sup infirmū ꝙ accideret ei accidēs malū: sed remansit in melioribus dispōnibus suis: ꝛ exercitatus est i factis suis. ℭ Satagendū igit̄ est vulnera intestinoꝝ sanare: circa q̄rū sanationē q̄druplex surgit intētio. q̄rū p^a est vt labia vulneris inuicē ꝯiungant. Scđa est vt facta coꝝ ꝯiūctione intestinū ad locū suū suauiter reducat. Tertia vt ꝓhibeat ipsū a susceptione nocumēti qđ infert fex ꝑ ipm trāsiens: qm̄ aliqñ ꝓhibet ipsi⁹ ꝯsolidationē. ꝛ aliqñ nō solū hoc facit: sꝫ ēt ipꝫ corrūpit ꝛ putrefacit. Et q̄rta ē sanitas exterioris vulneris. ℭ Prima ēt intētio cōplet duobus modis ſm Albu. vnus

De distātia pūctorū in suitione.

De acu ꝛ filo q̄lia debēt eē.

De ꝓfundatione pūctorū.

De tertia intētiōe q̄ est applicatio medicaminum ꝯuenientium.

De q̄rta intētione q̄ respicit accītia.

Qñ cum vulnera ventris intestina sunt vulnerata.

Cura vulneris intestinorū ꝑ q̄tuor intētiones.

Prima intētio q̄ est vt labia vulneris ꝯiūgant.

est qui fit cū filo intromisso in acū: vel cū acu ꝯm cōez modū
suendi vulnera q modus est qualis est quē seruāt pelliparij
qm̄ talis sutura melior est qm̄ magis durās ⁊ natura iō ma
ius tp̄s hꝫ in gn̄atiōe ligatiōis labioꝝ adinuicē. Dixit itaqꝫ
Alb. iam possibile est vt ligetur intestinum cū filo subtili qđ
assumptū est ex intestino aialis. ℭ Secundus modus est vt
accipias extremitatē huius fili ex intestino: ⁊ excarnet .s. ⁊
subtiliet multū: deinde liga in extremitate eius filū lini sub
tile inuolutū .s. cū eo deinde itromitte istud filū in acū: ⁊ sue
cū eo intestinū. ℭ Quidā aūt hāc suitionē faciunt solū cum
filo lini leni: ⁊ nullo mō nodoso: ⁊ qdā melius eā faciunt cū
muliebri filo de sirico. Et qdā anodant qđlibet punctum p
se. Et qdā sic: ⁊ qūocūqꝫ fiat de filo tm̄ est dimittendū in lon
gitudine due: vt cū intromissum fuerit intestinū extremita/
tem fili extra vulnus mirach pēdeat vt illis mediātib⁹ cū in
testini incarnatio facta fuerit filū extrahi possit. ℭ Ali⁹ mo
dus q fit cū capitib⁹ magnoꝝ formicaꝝ: q q̄uis nō sit suffi/
ciēs in ꝯiūctione labioꝝ vulneris magni: pōt tm̄ sufficere in
ꝯiūgēdo vulnus parui. Dixit itaqꝫ Alb. iā dixerūt qdā expi/
mētatores: q qn̄ intestino accidit vuln⁹: ⁊ est paꝝ tūc oꝫ vt
liget ꝯm hūc modū q est vt accipias formicas magnoꝝ ca/
pitū: deinde aggrega duo labia vulneris: ⁊ pone formicam
vnā q̄ hēat os aptū sup duo labia vulneris. cū ergo capit su
p eas: ⁊ stringit os suum abscinde caput eis adherēs .s. ⁊ reli/
quū corp⁹ formice ꝑijce. cū aūt adheret nō soluit: ⁊ vt adhe/
reat formica os suū opꝫ vt manib⁹ aliq̄tulū ꝑmat: deinde
cū labia ore suo cepit a ꝑssiōe ei⁹ desistat ⁊ forficib⁹ caput ei⁹
abscindat: ⁊ opꝫ vt minister sit q teneat labia vulneꝝ ꝯiūcta:
⁊ medic⁹ operator ꝑparet ⁊ apponat formicas: deinde apposi
ta vna formica apponat ꝯsiliter alia ꝓpe ꝑmā .s. breui iterposi
to spatio: ⁊ sic nō cesset facere operator illud cum formica post
formicā ꝯm q̄titatē tot⁹ vulneris ista. n. capita remanēt an
nexa intestino donec induscet intestinū ⁊ sanet: ⁊ nō accidit
tm̄ infirmo nocumētū penit⁹. Et iste mod⁹ dixit Alb. nō est
nisi ꝯm fiduciā ⁊ spē. q. d. nō approbo hūc modū: tm̄ fac hūc
modū si speras q illa capita sint sufficiētia ad tenēdū ꝯiūcta
vulneris labia. ℭ Dicūt. in hoc mō ꝯfidentia nō est habē/
da: eo q rō ꝑsuadet oppositū: cū illa capita post mortē formi
caꝝ vim nō hēant ꝯstringendi: sic ēt de facili amobilia ēt ex
cōfricatiōe nimia intestini: q̄re nō est credendū q sit sufficiē/
tia: ⁊ si sufficiētia in eis aliqn̄ inueniret tūc illud esset in ꝑuo
tp̄e gracilis intestini. ℭ Qꝫ si intestinū vulneratū ex vulnus
nō fuerit egressū ad hoc vt si possit cū cautela exhi maxime
exhendū erit: ⁊ in suitiōe facienda nō facias ꝯm stoliditatē
quorūdā q anteq̄ȝ incipiant suere intestinū per orificiū vul/
neris intestini imittūt tabellā vel cānulā quādā ligneam fa/
ctā de ligno abietis vel sambuci ꝯm mēsurā vulneris itesti/
ni vt sint fortiora in tolerādo pūctiōes acus ⁊ nō disrūpant
dicētes: q post ꝯsolidationē labioꝝ ⁊ extractionem fili tabella
illa postea emittit in secessu cū fecib⁹: qm̄ hoc est falsū: qm̄ i
intestinis supiorib⁹ ⁊ mediis eo q sūt minoraꝝ iuolutionuꝫ
nō ꝑꝑ quas nō posset illa tabella siue cānula a nā extra expel
lisꝫ remaneret ⁊ eēt cā retētionis supfluitatis in loco vbi de
curreret: ⁊ sic apatij intestini ⁊ mortis. finalr. Quidā tm̄ ꝯce/
dunt loco hui⁹ tabule vel cānule iponi posse portionē itesti/
nalic⁹ aialis ꝑꝑ sustētationē portionū in suitione: ⁊ hoc q̄ꝫ/
uis nō sit necīū esset magis supportabile q̄ȝ iponere aliqđ li
gneū vel asseū: vel aliud silr: ⁊ facta docēt in suitione intesti/
ni ipm ablue̅dū est cū vino pōtico tepido: ⁊ eo exiccato cuꝫ
pāno leni tepido ilico est aspergēdū sup loco suture ⁊ in cir/
cuitu puluerē glutinosū q adiuuet: in adhesionē labioꝝ eiuꝫ
deinde intromittat ⁊ reducat in locū suū. ℭ Medicine aūt
qbus hoies vtunt ad aspergēdū vulnera intestinoꝝ: ⁊ non
nocet. dixit Raſ. 14. ꝯti. sūt barba hyrcina balaustia cuppu
la .s. glādiū cortex granatoꝝ lutū sigillatū galla: ⁊ silia .s. sti/
ptica ⁊ glutinatiua: ⁊ dixit. ⁊ aq̄ ro. ⁊ sumach: ⁊ misceant ēt
eis gūmi arabicū ⁊ dragagātū: ⁊ pñt iste medicine applicari

simplr ⁊ ꝯposite: ⁊ pñt misceri cū aqua rosata: aut cū deco/
ctione citonioꝝ ⁊ arboris masticis: ⁊ mirti aut cum vino sti
ptico. Verūtn̄ vitandū est vinū quotiens cuꝫ vulnere fuerit
apa calīn. ℭ Et de ꝯpositis bonis est puluis q sic fit. ℞. ma
sticis gummi arabici dragagāti. aā. ℥. ij. sang. draco. ℥. i. ⁊ de
isto puluere appōat in q̄titate magna. Pñt ēt postea hmōi
medicine exhiberi p os ⁊ poni in cristerib⁹: ꝯm q regrit in/
testinū qđ vulneratū fuerit. ℭ Dixit. A. post regimē ꝑdictū
oꝫ vt cristerizet patiēs cū vino nigro stiptico. supp. solo vel
decoctiōis ꝑdictaꝝ reꝝ vel alio silr: qm̄ dixit Aui. ꝯfortat in
testina ⁊ iuuat ad incarnādū ⁊ ꝯsolidationē. Et ꝓprie ⁊ di/
xit Aui. cristerizādū est cū vino ꝑdicto si vulnus appropin/
quauerit ad minuta intestina: qm̄ sūt difficilioris icarnatio/
nis q̄ȝ grossa: q̄ꝫuis vt patuit in sermōe 5°. illa q̄ sumunt per
os plus valeāt in vulnerib⁹ intestioꝝ q̄ȝ imissa p cristere: de/
bēt ēt in hoc casu exhiberi cibi stiptici ⁊ ꝯglutinatiui: ⁊ vita
ri debēt acuti absterſiui mordicatiui: ⁊ vētositatum gn̄atiui.
ℭ Dixit Alber. q si caput capre cū pilis eius in aq̄ coquat
deide terat ⁊ supponat intestino iciso q ꝯsolidat ipꝫ. ℭ Se
cūda āt intētio ꝯplet cū itromissiōe intestini suti ⁊ aspsi. cuꝫ
oī facilitate ad locū suū. ℭ Et tertia ꝯplet cū medicinis ⁊ ci
bis qbus mediātibus ꝓhibet fex ab exiccatione ⁊ acuitate.
ℭ Dixit auctor cōpendij. cristere facere in hoc loco bonū ē.
est. n. bonū vt fex q est in intestinis excludat: ⁊ ac ēt si ex vulne
re aliqđ intestinū putrefactū ē. i. est putrefactioni paratū ꝑꝑ
vulnus qđ in ipso accidit: alia lr̄a hꝫ. si aliqđ intestinum pū
ctū est. i. vulneratū nō facimus cristere acutū: qꝛ mordicaret
⁊ maxime loca vulneris ⁊ sic vuln⁹ magnificaret: ⁊ esset cā
attractionis materieꝝ ad locū. sup. neqꝫ ēt fiat cristere molli
tiuū: qm̄ putrefacit ⁊ ꝓhibet ꝯsolidationē. ℭ De q̄rta autē
intētione iplēda .s. de curatōe vulneris exterioris mirach: ⁊ di
uersificati sunt qdā a qbusdā. qdā enim voluerūt vt Brun⁹: ⁊
⁊ alij multi q vuln⁹ mirach dꝫ teneri apertū quousqꝫ intesti
nū fuerit ꝯsolidatū ⁊ filū extractū fuerit: ⁊ q oī die totū in/
testinum dꝫ aspergi puluere supradicto. ℭ Dinus aūt ⁊ alij
multi voluerūt q vulnus mirach nō deberet teneri aptū: sed
statim intromissis intus intestinis debeat sui mō supradcō: ⁊
⁊ hoc ꝑꝑ plura ꝑicula q̄ possent inde seq: de qb⁹ est: qm̄ si re
maneret apt⁹ qn̄ vuln⁹ soluet ⁊ mutabit subintrabit aer ad in
testinū ⁊ ledet ipm ⁊ gn̄abit in eo vētositatē tā ad torsionem
q̄ȝ ad dolorē: ⁊ ad quē seq pñt accn̄tia praua: ⁊ ē qꝛ ex illo vul/
nere aperto possent iteꝝ egredi intestina: ⁊ q̄ꝫuis vtraqꝫ via
possit teneri: ⁊ ꝯꝫ vtrāqꝫ curari vuln⁹. scḋa tn̄ via melior ē ⁊
tutior ⁊ magis ad mētē Aui. cū dixit. q post suitionē itestini
regimē dꝫ esse illud qđ dixim⁹: ⁊ sꝫ ipsi dixerūt. intestinū dēre
itromitti ⁊ suitionē vulneris mirach fieri: veꝝ ēt q hoc dem̄
hꝫ veritatē si cura fcā fuerit an̄q̄ȝ vuln⁹ alteratū fuerit ab ae
re: ⁊ tūc ēt loc⁹ dꝫ dimitti filo q̄ intestinū sutum fuerit vt ex
pēdeat. ℭ Si vō iā ab aere imutatuꝫ fuerit tūc curari dꝫ nō
p suitionē vt vuln⁹: sꝫ cura vlceris: aut vulneris ab aere imu
tati. ℭ Qꝫ si ex vulnere mirach penetrāte zirb⁹ foras exierit
tūc dixit Ypo. 6. afo. si omētū. i. zirb⁹ ceciderit .i. ꝑ rupturaꝫ
ex mirach exierit: necesse est putrefieri: ⁊ hūc afforis. tangēs
Aui. dixit. inqt Ypo. cū egredit zirbus vētris in vulnere tūc
necesse ē vt putrefiat qđ de ipso egredit: q̄ꝫuis moret paruo
tp̄e est. n. zirbus in hoc .s. ad recipiēdū putrefactionē p⁹ eius
egressum foras vehemētius .s. aptus q̄ȝ itestina: ⁊ extremi/
tates eius si nō remanēt ex spatio lōgo donec infrigidentur ve
hemēter cū reingrediunt vētrē ⁊ incarnat vulnus eoꝛuꝫ re
deūt ad nām suā. zirb⁹ eniꝫ si moraret tp̄e ꝑuo tūc nec̄e ē vt
qđ ex eo apparet extra si reingredit vētrē putrefiat: ⁊ ꝑꝑ il/
lud dixit Aui. ꝓperant medici ad incidendū ipm .s. illud to/
tū qđ extra apparuit: ⁊ nō intromittant illud qđ ex eo extra
apparet in ventrē: qm̄ fortasse nō inuenit in zirbo egresso ꝯ
riū eius qđ dem̄ est .s. q non putrefiat si fuerit intromissum
⁊ si inueniat illud est valde paruꝫ. ℭ Causa āt quare zirbus
egressus nō defendit a putrefactione nisi tp̄e valde ꝑuo ⁊ q̄ꝫ

Cura Aūi p vulnus zirbi egredit.

insensibili est: q2 faciliter ꝛ cito ab aere alterat̄ in suo calido
nāli: ꝛ hoc ꝓpter mollitiē raritatē ꝛ discōtinuitatē sue sbe. si
ergo sic alteratus itromittat̄ cū sit debilitatus putret multū
vaporibus multis ad ip̄m eleuatis ab intestinis ꝛ fece i eis
cōtētaꝫ imo vt dicūt citius putret q̄ꝫ si ex extra remaneret. in
testina aūt ꝛ alia viscera nō sic putrent: q̄m ipsoꝝ sba est ma
gis ꝯpacta: quare nō sic patiunt̄ ab aere: ꝛ nō obstat qd̄ qui
dam in ꝯtriuꝫ adducūt. s. q̄ zirbus ab aiali mortuo extract⁹
diu seruat̄ icorruptus: q2 illud est: q2 nō occurrit zirb⁹ siue
intus in aiali mortuo maneat siue extra vaporib⁹ malis cor
rūpētibus ip̄m. ¶ Si ergo vocatus fueris ad vulneratum
in mirach cū egressione zirbi. dixit auctor cōpēdij. oꝫ te hr̄e
signa q̄bus cognoscas an sit corruptus an nō: ꝛ signa corru
pti sunt frigiditas eius ad tactū: ꝛ alteratio coloris eius ad
liuidū viride vel nigrū. ¶ Dixit Gal. 14. terapētice. q̄ si zir
bus egredit̄ nisi niger: aut liuidus efficiat̄ restitui pōt ad lo
cū suuꝫ. Si vero viridis vel niger factus fuerit ꝛ infrigidet̄
nō intromittat̄: q2 desperādū est de curatione eius si talis in
tromittat̄ ne itromissus corrumpat̄ ꝛ putrefcat: sed opꝫ qd̄
corruptū est ex eo incidat̄ ꝛ abijciat̄: ꝛ nō est timēdū de inci
sione eius: q2 vt dixit Auer. 7. colliget. nō est necessariū mē
brūꝫ iuuatiuū. ¶ Dixit Alb. si illud qd̄ ꝓcedit ex vulnere
est zirbus ꝛ ꝯsequeris ip̄m recentē: ꝛ recēs intelligit̄ esse q̄ñ
nō est alteratū in colore: ꝛ est album sicut est q̄ñ erat intus ꝛ
sit catin nō infrigidatū: tūc reduc ip̄m sicut reducis itestinū
equalr̄. si vō ꝑterierit eius spatiū ꝛ iā factū est viride aut ni
grū: tūc dixit Gal. vbi. s. fiat firma ligatio in loco q̄ ꝑest lo
co corrupto. s. viridi liuido vel nigro vt nullus fit defluxus
sanguis: q̄m in eo sunt vene pulsue ꝛ nō pulsiue a q̄bus ici
sis ꝛ nō ligatis posset fluere sanguis supfluus: deīde incide
qd̄ sub ligatione fuerit apatū vl̄ corruptū de eo: q̄m vtilitas
zirbi in corpore nō est cara ꝛ sequēs in vite durabilitate. Et
dixit Gal. q̄ vtraq3 extremitas fili cū quo facta ē ligatio oꝫ
exire extra ptē inferiorem vulneris qd̄ suitur vt possit extra
hi de leui quotiēs cadit ꝛ putredinē facit vlcus. Et idē dixit
sexto de inge. sani. vbi ꝛ subdit filū extrahimus cū sanē fece
rit vuln⁹ zirbi ꝛ ꝯsolidatū sit: ꝗre non timemus amplius de
fluxu sanguinis cuius timore ligatura fcā sit. Silr̄ Auicē. ꝛ
Alb. dixerūt. opꝫ. s. vt stringas ip̄m cū filo supra locum qui
denigratus est ex eo vt nō accidat fluxus sanguis. Deide ici
de qd̄ est ꝑter illud ligamētum: ꝛ pone duas extremitates fi
li pēdētes ex iferiori parte vulneris extra ip̄m vt alleuietur
super te attractio eius ꝛ extractio ipsius apud casuꝫ zirbi ꝛ
emissionē puris vulneris. Quidā. n. zirbū nō ligāt: sꝫ supfi
cialiter ꝛ leuiter cauterizāt cū ferro ignito a qua corruptum
est ablatū: ꝛ hoc vt bono cauterio restrictis orificijs venarū
ꝛ arteriaꝝ nō effluat sanguis: ꝛ hoc cū fecerint qd̄ sanuꝫ est
intromittūt. ¶ Q. si vulnus euenerit mirach in pte suminis
ꝛ pectinis vel partiū adiacētiū: tūc si est penetrās cōsideran

Cura q̄n vesica est vl̄cerata.

dum est vtrū vesica sit vulnerata siue nō cognoscit̄ aūt vul
nus vesice ꝑ exitū vrine ex eo. ipsa enim ꝓꝑ subtilitatē suam
nō vulnerat̄ supficialiter quin penetret vulnus ad cōcauita
tem eius nisi raro valde si sic fuerit tale vlcus f̄m sciam Ypo.
in affo. iudicādū est mortale. Dixit enim vesicam habere in
cisam. i. vulneratā vulnere penetrāte ad ꝯcauitatē ei⁹ ē mor
tale: q̄m cōsolidationē nō recipit ꝓꝑ sue tunice subtilitateꝫ ꝛ
neruositatē: ꝛ q2 vrina ad eā descēdēs sua acuitate corrosio
nem efficit in loco vulneris semp: medicus tñ vocatus ad cu
ram talis vulne ꝛis post ꝓlatū iudiciū desistere nō oꝫ a cu
ratione eius: ꝛ maxime cū instāter rogatus fuerit ab ami
cis ꝛ cōsanguineis patiētis. Et curā facere oꝫ cuꝫ incarnati
uis superius dictis extra approximatis: ꝛ ab intus ebibitis:
ac etiā per siringam in vesica iniectis. ¶ Et de ꝯueniētibus
ad iniiciēdū in vesicā: ꝛ etiā ab extra epithimādum est incar

Cura q̄n matrix est vl̄cerata.

natiuum qd̄ sic fit. ℞. draganti mastice thuris. aā. ʒ. 5. tri
turent̄ ꝛ cribellētur ꝛ misceant̄ cū q̄deniabin colato. ¶ Q.
si vulnus mulieri illatum in tali loco fuerit ꝛ matrix eius ꝑ
forata: qd̄ cognoscitur p̄ intromissionem tēte: ꝛ egressionē
sanguinis ex vulua eius qui f̄m plm̄ egredit̄ purus ꝛ gros
sus: ꝛ maxime in pricipio: ꝛ aliq̄ñ egredit̄ alijs humiditati
bus ꝑmixtus: ꝛ cura huius vulneris ꝯsilr̄ fieri oꝫ cū incar
natiuis ab extra approximatis ꝛ iniectis in pessarus: ꝛ sup
positis in nastalibus ꝛ sessionibus in aquis stipticis. ¶ Et
de ꝯueniētibus ad epithimādum ꝛ pessarizādum est medi
camē qd̄ sic fit. ℞. draga. thuris sarcocolle sanguinis draco.
aā. ʒ. 5. tere ꝛ cribella: ꝛ cū aqua plātaginis ꝛ virge pastoris
musce ꝛ pēsariza: ꝛ etiā lanā eis infūde ꝛ suppone. Et q̄dam
vulnus mirach aptum tenēt: donec cōsolidet̄ matrix. ¶ Di
cūt. oia vulnera predictoꝝ partiuꝫ si nō cōsolidātur cito: vel
ab aere alterātur manifeste curāda sunt deinceps cura alio
rum vulnerū. ¶ Et dicūt. si cōtingat in dictis vulneribus q̄

Cura san guinis re tēti inter mēbra in trinseca ꝛ siphac.

sanguis vel sanies aliqua cā itus inter zirbū siue itestina ꝛ
siphac remaneat q̄ ꝑ vulnus extrinsecū nō possit mūdificari
maxime post suturā factā in eorū: ꝛ signū est q̄ patiēs ꝑci
pit motū eius: tñ cū ip̄e mouet̄ de latere in latus: ꝛ ꝑcipitur
gurgulatio cū premit̄ sup ip̄m: ꝛ vētris tumorē: tūc intēden
dum est in resolōne eius maxime cū eis q̄ dicētur resoluere
saniem in tractatu sequēti: q̄ si sic resolui nō poterit f̄m plm̄
descēdet ad loca iguinū: ꝛ in eis inflationē ꝛ apationē matu
rabit quā generare necesse erit: ꝛ post maturationem icidere
ēt mūdificare ꝛ curare cura alioꝝ vlceꝝ: si āt neq3 ꝓꝑ vir tu
tis debilitatē resoluet̄: aut nō descēdit ad inguina: tūc iudi
cādum erit in hydropē trāsire: aut ēt ad mortem peruenire.

¶ De vulneribus partium posteriorum correspōdētium mē
bris nutritiuis. Cap lxj.

Vlnerum illatorū parti posteriori. i. supra
spōdiles dorsi q̄ nō penetrant
ad cōcauitatem mēbroꝝ naturaliū iudiciū est cō
simile iudicio sibi cōsimiliū illatorū in partibus
dorsi: ꝛ eadē curatiōe curātur: q̄ vero ex eis sunt
penetrātia: aut sūt cū lesiōe mēbrorum itrinsecoꝝ vel sine: ꝛ
q̄nocūq3 fuerint ipsa sunt timorosiora magis suspecta eis q̄
eueniūt in mirach qd̄ est ꝓꝑ cōicationem quam faciūt ad nu
cam ꝛ neruos: que aūt eueniūt sine lesione nuce ꝛ neruoꝝ ꝛ
sine lesione intrinsecorū curari debēt: sicut vulnera costalia
illata absq3 lesione alioꝝ mēbroꝝ. ¶ Que vero fuerint cuꝫ
lesione intrinsecorū si sint cū disruptiōe vene magne: aut ar
terie magne descēdētis mortem in breui inferūt spatio: ꝛ q̄
perueniūt ad vulnerādum itestinū: aut epar: aut splenē: aut
stōm: ꝛ est iudicium eorum: sicut iudiciū illatorū ab anterio
ri: ꝛ aliquādo iferit̄ vulnus posterius iferius cum lesione ve
sice: ꝛ cognoscitur per exitum vrine: ꝛ aliquando cum lesiōe
itestini recti: ꝛ vesice simul: ꝛ tūc exit. dixit Raf. 14. ꝯti. vri
na per anum: ꝛ aliq̄ñ iferit̄ vulnus posterius i partibus re
num: vñ vulneratur ren ꝛ egreditur sanguis in vrina: ꝛ oia
huiōi vulnera curāda sūt cū icarnatiuis bibitis: ꝛ etiaꝫ exte
rius emplastratis ex eis q̄ dicta sūt in capitulis ꝓcedētibus.
¶ Dixit Aui. q̄rti quarta. si accidāt vlcera. i. vulnera in mē
bris neruosis ꝛ lacertosis: quoꝝ plꝫ est in aūte extēsiōis cor
poris f̄m totū terminuꝫ mēbroꝝ spūaliuꝫ ꝛ naliū timet̄ ide
cursus sanguinis. Dicūt quidāꝫ. s. ꝑ vomitum vel secessumꝫ
alij vero dicūt q̄ timet̄ inde cursus: q2 exitus sanguinis ex
tali vulnere non est bonus: q2 significat vulnus ꝑuenisse ad
aliquā venarū intrinsecaꝝ magnaꝝ: vñ dicūt illi q̄ modera
tus exitus sanguinis in oi vulnere est bonus ꝛ laudabilis
exceptis vulneribus mirach. ¶ Et si vulnus. dixit Aui. ceci
derit in medietate extēsionis superioris. s. in parte mēbrorū
spiritualiū timet̄ inde q̄nq3 ꝑmixtio rōnis. Permixtio tamē
rōnis pōt etiam sequi aliq̄ñ ad vulnera nutritiuorū: ꝛ maxi
me ēt stomaci: ꝛ timet̄ casus in pleuresim: vt q̄ñ mā inde de
riuaret ad pleuram: ꝛ timetur saniositas post ipsam. s. pleu
resim: ꝛ q̄nq3 apa pleureticū terminat̄ ad suppurationem
vel timet̄ saniositas. s. collectio saniei in cōcauitate pectoris
ꝛ hoc vel post pleuresim suppuratam ꝛ eruptam: vel ex mā

versata ad concauitatē pectoris: et in ea cōuersa ad saniē: aut
ex sanie gn̄ata in loco vulneris: et ex eo breuiata ad cōcauita
tem pectoris: aut timet qd̄ eueniat sputum sanguinis. ¶ Et
dixit Aui. q̄ vulnera euenientia mēbris neruosis exteriorib⁹
sicut sunt vulnera dorsalia q̄ sunt in vicinitate nuce: et vlcera
q̄ cadūt in anteriori parte coxe et genu sunt difficilis cure et
timorosa: q̄m ipsa sunt sicut lacerti neruosi: in qb⁹ res cōuer/
titur ad spasmū et pmixtionē rōnis. sup. et siḿr conuertit res
in vulneribus adiutorij et cubiti propter eandem causam.

¶ De vulneribus adiutorij cubiti brachij et manus. Ca. lxij.

Ulnera que manui inferuntur sumendo
manum large pro oībus mēbris
que sūt a iūctura humeri vsq̄ ad extrema digi/
torū: aut cadūt in adiutorio. aut in cubito: et cir
ca ipm: aut in brachio: aut in rasceta: et alijs pti
bus manus ꝓprie sumpte: et in quacūq̄ harꝫ ptium vulnus
cadat: aut cadit ꝫm lōgū: aut ꝫm latū vel trāsuersum: et vnū
q̄dq̄ eorꝫ aut est ꝓfundū: aut supficiale: aut simplex: aut cū
diminutione sbe. ¶ Et vulnus qdē his partibus illatuꝫ ꝫm
longum nō est suspectum q̄ superueniant ei accidētia mala:
neq̄ q̄ deperdat in mēbro inferiori sensus: aut motus: nisi
error magnus ex parte medici vel infirmi superueniat: in eo
aūt qd̄ ꝫm transuersum est timor: si fuerit profundus: nā in
eo qd̄ sic cadit in adiutorio ꝫm plurimū inciditur musculus
vñ pars inferior que p illuꝫ musculū moueri debebat nō po
terit moueri et pdet motū suū: aut incidit in tali vulnere ner
uus sensum et motū deferēs: et si qdē ꝫm totū recidat pditur
sensus et mot⁹ in mēbris: ad que neruus ille deferebat: si tñ
non incidat ꝫm totū: tūc lꝫ ꝫm plurimū sensus et mot⁹ p illū
neruū deferēdū nō amittit in totū: et si pro aliquo tempore
amittat: et possit recuperari: tñ debilitat sensus et mot⁹ in illis
mēbris. ¶ In eo vero qd̄ cadit ꝫm cubitū: si qdeꝫ ex pte ex/
trinseca: siue siluestri euenerit timor cadit de destructiōe con/
catenationis iūcture: quē si destrui ꝯtingit nō de facili redu/
cit ad figurā suā. Cadit. n. timor de incisiōe neruoꝝ: et liga/
mētoꝝ huius iūcture: et si cadat vuln⁹ in pte intrinseca: siue
domestica cubiti cadit timor de incisione venaꝝ et arteriaꝝ:
ac ēt neruoꝝ hui⁹ loci: q̄m si vene vel arterie hui⁹ loci icidan
tur: eo q̄ magne sint timet de supfluo fluxu sanguinis q for
tasse restringi nō poterit: et si cadat vuln⁹ in brachio erit i eo
timor ei silis q est in vulnere adiutorij: et si cadat in pte rasce
te hꝫ de timore illud qd̄ hꝫ vuln⁹ cubiti. ¶ Ampli⁹ q2 oēs
dicte partes sunt lacertose: et hñtes neruos et chordas plēs
sit in vulnere eaꝝ timor de dolore intēso: et apostematiōe lo/
ci et ꝓprie rascete manus: q̄ q2 posita est in declivi patior est
apationi. Est insuper timor in dictis vulnerib⁹ de spasmo et
alijs accidētibus malis que euenire ꝯsueuerūt in vulnerib⁹
musculoꝝ et neruoꝝ. ¶ Et cura oīum vulneꝝ hoꝝ locoꝝ ēt
sicut cura vulneꝝ neruoꝝ si in eo aliquis neruus sensibilis
vulneratus fuerit: dicit tñ qdā q̄ in ligatura vulnerū ptium
cubiti attendendū est: q̄ si vulnus fuerit a pte eius intrinse/
ca ligatura fiat cum plicatione cubiti versus pectus: si fuerit
vulnus in parte extrinseca ligatura fiat brachio extenso: nā
per istum modū ligationis et locationis mēbri: facilior et ci
tior fit cōsolidatio vulneris. Et notant. q̄ ad vulnus cadens
in aliqua dictarum partium si pro cōiunctione labiorum su/
tura egemus ipsa fienda est: sicut in alijs fit membris.

Pronostica.

Cura

¶ De vulneribus coxarum crurium genuum et pedum: et de
vlceribus tibiarum. Cap. lxiij.

Que vero in pede eueniunt vulnera con/
similit: aut eueniunt in ancha:
aut in coxa: aut in genu: aut in tibia: aut i pede.
¶ Et q̄ accidūt in eisdē partibus ꝫm longum:
aut ēt ꝫm trāsuersum suspecta sunt consilr vul/
neribus eueniētibus in manu: verū vulnera eueniētia in ge
nu maxime supra rotulā: et infra eā p quatuor digitos in pte
anteriori: vt plurimum sunt mortalia. q̄m sunt ista loca valde sensibi/

Pronostica.

lia: quoꝝ vulneratio vt sequit spasmus ex dolore vehemēti:
et q̄nq̄ mors. ¶ Et vulnera quarūcūq̄ haꝝ partium curan
tur: sicut vulnera istis silia euenientia in manu. et tā in his q̄ i
illis pcipue intendēdū est sedationi doloris si euenerit: et pro
hibitioni eius ne eueniat. ¶ Et scias. q̄ vulnera euenientia
in crure q̄ nō cito sanant trāseūt in vlcera difficilis ꝯsolida/
tionis. et cā difficultatis sanationis vulneꝝ crurū dicta ē su
pra in pma sūma hui⁹ tractatus: et egēt sollicitudine: et cau
tela multa in mūdificatione totius corporis ac maxime pedis.
¶ Dixit Ras. 14. cōti. auctē Gal. dico ad vlcera pedū necesse
est quiete vti: ita q̄ nō moueat laborās: et si vti voluerit mo
tu motū faciat a principio passiōis paulatim paulatiꝫ: et me
lius erit ei q̄ si ipse nullū motū fecerit p dies: deide moueat
subito vehemēter: maxime si vlcera magna fuerint: et frequē
ter pducūt ad corruptionē ossis: et ego sum adducēs ad hoc
casum quēdaꝫ. ¶ Medicamina simplicia et cōposita q̄ istis
vlceribus magis appropriant: et ex simplicib⁹ qdē sunt gra
na myrthi si ꝯtūdant: et in vino stiptico decoquant: et super
emplastrent: aut si puluerizentur et superaspergantur: et Se
rapio qdem maxime approbat ea vlceribus euenientib⁹ in
plantis pedum: et volis manuum. ¶ Et ex eis est stercus ca
nis comedētis ossa exiccatū et puluerizatum: et supaspersuꝫ:
et stercus bouinum recens supaspersum: attamen opꝫ vt cō/
sideretur pars que ex vlcere consolidatur et sup ea parte fiat
inunctio cum vnguēto ex sarcocolla myrrha et thure incor/
poratis cum oleo myrthino: et carduus benedictus cōtritus:
et cū assungia porci nō saliti mixtus vtiliter imponit vlceri/
bus tibiaꝝ: q2 optime desiccat et sanat ea. Si accipias terraꝫ
mūdā ab omni sorde: et eā malaxabis donec fiat sicut terra:
de q̄ fiunt lateres et vasa figuli: et supposueris: optie curabis
vlcera ois difficilis consolidationis. ¶ Item decoque lac ca
prinum vel vaccinū cū ferro ignito: aut lapidib⁹ ignitis: de/
inde misce cū eo stercus canis puluerizatum: donec fiat ad
formam vnguenti: et superpone vlceribus tibiaruꝫ cancero
sis: et difficilis curationis: et sanabis ea perfecte: premittēdo
tñ appositioni eius lotionem vlceris cū aqua vel vino deco/
ctionis radicū ciclaminis. ¶ Si lauat vlcus cum vino deco
ctionis prassij multotiens superinfundendo vinum ipsum:
deinde exiccat vlcus cum panno lineo lini: et statim supasp/
gitur puluis rosarū subtilissime tritus et cribratus sanabit
in breui spatio. ¶ Et quidam sanant vlcera tibiaꝝ difficilis
consolidationis hoc modo: nā componunt puluerem ex de/
cem partibus aluminis de rocho vsti: et vna parte tartari de
vino albo: et ex eo ponūt in vlcere: et superponunt fila sicca et
sup fila ponunt petiam cuꝫ vnguento greco minori: et super
istam petiam emplm̄ factum de farina ordei: et butyro deco
ctis in aqua in qua bullierint folia blitis violarie et sambuci
reductis postea ipsis folijs contritis in ipsam aquā. ¶ Cru
ra inflata vlcerata marcida difficilis ꝯsolidationis sanat vn
guentum factum de libra. i. vnguenti populeon: et ℥. iij. mi/
nij optime puluerizati simul mixtis et aliq̄ntulum lento igni
decoctis cuꝫ extenditur sup corio ceruino reducto ad modū
calige cingentis crus et superponat et suat et incipiatur sue/
re ab inferiori et gradatim procedēdo ad superiora: et dimit/
tatur super loco quinq̄ aut sex diebus: deinde mutetur et di/
minuatur de largitate corij predicti ꝫm q̄ntitateꝫ diminutio
nis cruris: et sic procedatur mutando ipsum de tpe in tēpus
ꝫm dies predictos: qualibet enim vice inuenietur crus mul
tum detumescere: et vlcus consolidari. ¶ Notant tñ q̄ quā/
do in coxa fuerit aliqua vena per quam mā descendit ad vl/
cus cruris opꝫ illam venā laqueari vel incidi aliter cura tar
de et difficulter fieret. ¶ Dixit Ras. 14. cōti. auctoritate Gale
in libro de colera nigra. in tibia cuiusdam erat vlcus croni/
cuꝫ et preerat vlceri vna vena varicalis: extracta illa vena sa
natum est vlcus celeriter: sed locus vene extracte nō fuit sa/
natus per annum vnū. Cūq̄ iuerit patiens ad magistrū meū
fecit eum minui et videndo ipm esse medicuꝫ pmisit humidi/

Cura.

tatem ex sanguine fieri extra. Et taliter operando in die secundo tertio et quarto, et deinde laxauit ipsum cum farmaco educente humorem melicum, et nutriuit ipsum nutrimentis boni kimi, et deinde facta cura vlceris vlcus sanatum est celeriter. Et consimile huic ponit Rabi.15.parti. Et dixit Ras. ibidem. auctoritate Hip. quod in principio cure vlcerum antiquorum debet emitti sanguis de loco remoto ab eis, et postea de loco proximo eis, et in fine de membro ipso, et debet fieri euacuatio predominantis humoris. ¶ Et in vlceribus quidem tibiarum conferunt que cumque sanant vlcera antiqua cronica et econuerso. ¶ Medicamen sanans vlcera antiqua et fraudulenta et fistulas. ℞. armoniaci vel loco eius opoponacis infusi in vino subtili. p.i. rasure panni linei antiqui p.5. aloes litargirij myrrhe sarcocolle. ana. partem quartam, et ponantur in mortario et agitentur cum pistello superinfundendo olei ro. et mellis. ana. p. equales misce, donec ad formam vnguenti deducta fuerint. ¶ Aliud valens vtiliter ℞. opoponacis. ℥.5. armoniaci et galbani. ana. ʒ.i. terbentine et cere albe. ana. ʒ.ij. olibani. ʒ.i. masticis. ʒ.iiij. olei ros. ʒ.vi. soluantur oia ad ignem: et soluta proijciantur in acetum vini albi, deinde manibus malaxentur. ¶ Dixit Ras. vbi. s. vidi quendam pati vlcus bubalinum et facta in eo coctura diuersa valde non sentiebat omnino, sed erat in extremitatibus eius in carne sana debilis valde, ideo iussi quod fieret coctura et rasura excarnans donec mundificaretur, et donec in carne sana percipiatur sensus vehemens, non enim sanaretur si coctura et rasura non fieret in tali dispositione, dico enim quod talia vlcera bubalina non sanantur quamuis in eis generetur caro: ideo cum instrumento chirurgico iuxta posse debet radi: ita quod non remaneat de mala carne pars aliqua residua facta coctura, et postea iterata rasura excarnante pluries, donec appareat caro sana, et signum eius erit superabundantia sanguinis, et bonitas eius.

¶ De bugantijs. Cap.lxiiij.

Ermo a multis muga bugantia dicitur, et est vlcus, siue fissura eueniens in manibus et pedibus precipue in digitis, et calcaneo et proprie puerorum et adolescentulorum ex complexione frigida et sicca, et precipue euenit in hyeme, et in ingenti gelu, et antequam vlceretur locus secundum plurimum precedit tumor in loco cum duritie quadam, postea scinditur locus et vlceratur nulla preueniente saniei generatione, sed et caro sub tumore isto aliquando corrumpitur, et apparet postea in vlceratione. ¶ Et cura eius est duplex. s. preseruatiua et curatiua. Qui itaque timet ne sibi adueniat: primo debet custodire sua extrema a frigore gestando in manibus chirotecas pelliceas: et in pedibus calciamenta duplicata pellea vel lanea non stricta: sed larga. lauet sepe manus in aqua decoctionis fenugreci altee, florum camomille, et melliloti, et teneat eas in ea longo spatio, postea bene exiccet eas cum panno lineo calido et inungat eas cum oleo masticino vel nardino actu bene calido, aut infundat pannum in oleo camomellino bene calefacto, et expressum supponat. aut inungat omni sero extremitates ipsas cum vnguento quod defendit membra ipsa a frigore, et ab vlceratione quod sic fit. ℞. armonia. ʒ.i. rasine. ʒ.ij. et dissoluantur ad ignem, et cum dissoluta fuerit supermitte olei coms. ʒ.vi. et cere. ʒ.5. et cera dissoluta colentur, deinde supermitte. ʒ.i. farine fenugreci et masticis et thuris optime tritorum. ana. ʒ.ij. et bene incorporentur et reseruentur vsui. ¶ Quod si manus et pedes inflantur antequam vlcerentur lauentur cum aqua maris aut salsa: et vngantur cum oleo ro. bulito in rapa concauata: aut oleo veteri decocto in radice ciclaminis: aut lauentur cum aqua decoctionis blitis et radicum eius. Aut sicut dixit Dio. cum vino decoctionis foliorum serpentarie: quoniam est vtile: et folia sic decocta vtiliter supponuntur. ¶ Et ablutio et fomentatio ex elixatura raparum tollit frigus manuum et pedum: et similiter ipsa rapa cocta et emplastrata et furfur in vino decoctum vtiliter supponitur tumoribus et duritiebus euenientibus propter frigus: et armoniacum extensum super durities ipsas resoluit eas. ¶ Si autem vlcerentur mundificentur si necesse fuerit cum aliquo mundificatiuo leui: vel cum vnguento apostolorum: deinde consolidentur superaspergendo puluerem myrrhe: masticis: thuris: et supponantur lamine de stupa in vino madefacte: et thus eliquatum cum assugia porci sanat huiusmodi vlcera. ¶ Et quidam decoquunt psidiam et gallam puluerizatas in aceto: et infundunt stupam canabinam in eo: et expressam supponunt: et hoc faciunt donec desiccentur vlcera. et postea curant ea cum vnguento facto ex cera sepo arietino oleo ros. vel onfacino sarcocolla mastice et thure. ¶ Et quidam faciunt tenere ipsa vlcera in aqua calida donec bene mollificentur. Deinde optime exiccant ea: postea superapponunt vnguentum factum de sepo arietino et subtilissimo puluere gallarum: quoniam mundificant et consolidant ea: et quidam superapponunt fel porci et non debet remoueri donec sanantur. Et de expertis vtilibus sunt pelles pedum caponum vel gallinarum supposite. sanant enim ea cito. ¶ Dixit Zoar. multotiens accidunt fissure in manibus et pedibus ex confricatione per terram: eo quod acquirunt siccitatem. et hoc omnimodam habemus certitudinem. s. quod quando res humide exiccantur finduntur: sicut apparet in trabibus et lignis: quod quando desiccatus fuerit eorum humor fiunt in eis fissure multe: et etiam in terra manifestatur hoc: quod quando fuerit a pluuia humectata: et postea successerit ventus et sol repletur fissuris. Et cura eius. Dixit Zoar. indiget humectatione: verumtamen debet esse composita ex abstersiuo et humiditatem multam habente: sicut est alcanna madefacta cum butyro recenti vel cum oleo amig. dul. vel cum oleo oliuarum dulcium tenendo hoc medicamen per noctem integram desuper. Et abluere siue madefacere membrum scissum confert valde. Et dixit. laudabilior via quam possit haberi in fissuris pedis est non ponere pedes in terra aliquo modo. ¶ Et in fissuris manuum et pedum et vnguium. dicunt quidam quod vngere locum cum melle calido: et statim superaspergere puluerem factum de setis equorum combustis sanat fissuras manuum et labiorum.

¶ De punctura. Cap.lxv.

Unctura quandoque accidit neruo vel chorde et dictum est de ea in precedentibus et quandoque accidit in cute vel carne et est duplex: scilicet magna et parua: et magna dicitur disruptio: et parua proprie vocatur punctura. ¶ Dixit Aui. punctura et disruptio vicine sunt et conuenientiam habent ex hoc quod vnaqueque earum est penetratio corporis acuti duri vt spinarum acuum et similium in corpore: sed diuersificantur in quantitate illius corporis duri penetrantis: nam punctura est cum paruitate penetrationis significans magnitudinem penetrantis: respectu puncture: et est ita quod pertransit cutem et peruenit ad carnem: sicut est punctura facta ab vnguibus auium: aut ab vncis vepium et similibus. ¶ Et punctura quidem est leuis et parui nocumenti etiam si non commoueatur. i. non curetur: nam quando dimittitur sine cura rectificatur per seipsam solum in homine bene complexionato et non repleto: sed hoc etiam dato quod inueniat malitiam carnis. i. corpus male complexionatum et repletum: nisi malitia istius corporis fuerit vehemens: fortassis. n. in tali corpore apatur locus puncture: et accidit ei pulsatio: et similiter quando apatur locus in disruptione in tali corpore kachokimo: et proprie quando est illa disruptio et punctura vehementior: et perueniens vsque ad carnem: et ex dictis verbis innuit Auic. quod punctura et disruptio quandoque non inducit apa: et quandoque inducit: et hoc est rarior quam raritatem indicauit cum dixit fortasse: et innuit quod ad disruptionem plus et frequentius accidit apa quam ad puncturam. ¶ Dixit Aui. primum quod est necessarium in cura. s. puncture et disruptionis est intendere ad corpus pungens vel disrumpens vt si remanserit in loco extrahatur: et eo abstracto plurimum medicationis est si sedetur dolor et apa: et non indiget medicatione vulneris: quoniam per se sanatur propter paruitatem suam: sed disruptio cum hoc quod eget regimine doloris et apatis: indiget etiam medicatione vulneris. ¶ Et dixit Aui. primi quarta. in alphase que est punctura vel scarificatio si magna fuerit medicabitur cum siccatiuibus: sed si fuerit parua vt punctura citius dimittatur cura eius ipsi nature si punctura non fuerit dolorosa perdens. i. perducens ad apostemationem aut nisi tetigerit neruum: et timeatur inde apatis generatio et pulsatio: quoniam in his casibus indiget medicatione.

Cura preseruatiua

Cura sanatiua.

Cura vlcerationis.

De fissuris manuum et pedum ex confricatione per terram.

¶ De excoriatione cutis. Cap. lxvj.

Excoriatio cutis. dixit Avi. est eruptio. i. soluta cõtinuitas que accidit in superficie cutis pp tactũ laboriosum scilz ad lapidẽ vel ferrum: vel lignũ: vel sotularẽ: vel pãnũ: vel manuz: aut pedem in fricationibus et scalpetationibus fortibus: vel fricatione ad q̃cũqz aliã rez durem et asperam. sup. Et qñqz accidit a cã ãnte et cõiuncta stante in cutis superficie: vt in humore mordicatiuo: et sup. qñqz accidit ex suppositione medicaminis excoriatiui: et qñqz ex lõgo accubitu sup vno latere: et euenit excoriatio: qñqz in mẽbris intrinsecis: vt ore meri stõ intestinis vesica et simĩlibus: et dictũ est de ea in sermonibus q̃ p̃terierũt. Hic autẽ dicendum est de ea que mẽbris accidit extrinsecis: de q̃ dixit Avic. q̃rta quarti. tracta. 2° q̃ qñqz accidit cum apate loci: et qñqz sine eo. sup. et qñqz est cum mala cõplõne: et qñqz sine ea. Et quecũqz fuerit cũ apate vel mala cõplõne nõ curat nisi prius apete remoto: et mala cõplõne ablata vt in p̃cedẽtib⁹ patuit. ¶ Et iterũ ista excoriatio extrinseca aliqñ accidit cuti ea totalr a mẽbro abscisa: et qñqz nõ totaliter: sed solũ scdm quasdã partes: et scdm quasdã alias adheret: et sic remanet pẽdens: et quecũqz sit aut illa est leuis: et est illa in qua nõ solũ subtile cutis abiectũ est: sicz ẽt egressũ: ita q̃ ẽt aliqñ tota cutis vsqz ad carnẽ: et q̃cũqz sit qñqz hz secũ cõplicatas fissuras in circuitu eius: et maxime q̃ grauis est: et qñqz nõ hz eas.

De cura excoriatiõis. Dixit Avi. ines q̃ nõ est in totũ abscisa: sed est pẽdens est necessariuz inuiscare eã sup locũ: et aptet cũ inuiscatiõe dcã in capĩb vulnerũ. s. cũ ligatura q̃ fit ad incarnãdũ vulnera simplicia reducẽdo p⁹us totã cutẽ abscisam: et pẽdentẽ in locum suũ: et nõ incidas et abiicias ptẽ pendẽtẽ: sicut multi stolidi faciũt: imo dilatatio sup eã fiat si foret inuoluta in aliq̃ pte sui et dilatata et extensa sup ptẽ excoriatã: sicut prius stabat añ abscisionẽ decẽter aptet: et si multotiens fiat. i. inter multas vices fieri debeat: q̃ñ inuiscat in fine rei. Et hoc hz veritatẽ si abscisio rei fuerit recẽtis tpis: et cuz sanguine suo nõ alterata ab aere: et sit cõditionis cuiº dcm̃ fuit in vulneribus simplicibus q̃ valeat inuiscari cũ ligatura decẽti: et si non sufficit ligatura supponant emplastra cõueniẽtia. ¶ Si aũt cutis in totũ fuerit abscisa: tũc melius est. dixit Avi. vt administret desup medicina absqz ligatura: et si nõ fuerit poñe. s. tenere desup medicinaz absqz ligatura: in quo casu ligatura dz fieri qualis fit ad cõseruãdũ sup locũ medicinas. Dicũt. rõ q̃re melius est non ligare est: q: medicina nõ facta ligatura in exiccando recipit ab aere adiutoriũ, q: aer exiccat. Uoluit tñ Ras. 16. cõti q̃ lana succida ponat super locũ excoriatũ. Et dixit Ras. q̃ medicina dz esse cõsolidatiua vt cõsolidet superficies carnis: et reddat in pellẽ: et dz esse in exiccatione intẽsior vel remissior scdm q̃ excoriatio erit leuis vel grauis. Dixit. n. Avi. q̃ i excoriatione leui cõueniũt medicine sigillatiue incarnatiue in qbus est stipticitas leuis: sicut est acacia galla p̃prie adusta: et dixit de medicinis bonis excoriationi leui et p̃prie ei que accidit ex calciamẽtis est vt accipiat pulmo et p̃prie arietis: et ministretur desup: q: sanat ipsam. ¶ Et Ras. dixit. vbi. s. q̃ vitellũ oui tritũ cũ pulmone et illinitũ sup excoriationẽ calciamẽti: sanabit et mitigabit dolorẽ eius statiz. Et dixit Avic. si nõ fuerit cũ eo apa: tũc cõfert pãnº infusus in oleũ rosatũ cũ arsenico rubeo: et hoc ẽt ponit a Ras. vbi. s. et dixit Avi. cucurbita adusta est valde mirabilis cũ q̃ hr fiducia: et p̃pter in excoriatione calciamẽti. Et sumach est exiccans excoriationẽ leuẽ: et p̃hibet apa: et qñqz sufficit vngm̃ albũ: est. n. necessariũ vt p̃hibeat apa: et hoc cũ eis in qbus est exiccatio et sigillatio. i. stipticatio fortis: et hoc in excoriatione graui vt p̃hibeãt et repellãt mãm apare potẽtẽ: q: cũ hac ẽt cõferunt excoriationi graui q̃ ẽ difficilioris curationis q̃z leuis et eget exiccatiõe fortiori. ¶ Emplm̃ cõueniẽs. Rc. ro. gallarũ vstarũ sumach. añ. ʒ. v. farine lẽtiũ et ordei et fabarũ. añ. ʒ. i. decoquãtur oĩa cũ oleo ros. et myrthino. et Sa. dixit. vt scribit Ras. vbi. s. q̃ balaustia cõfert excoriationi valde: nã si supponat puluis eius loco excoriato sanabit eaz velociter. ¶ Et dixit Ras. ad vlcera et carbũculos. i. pustulas q̃ accidũt ex lesione calciamẽti terant cepe. s. decocte cũ sulphure et adipe ouino et supapponat. ¶ Et dixit Gal. in cathageneño. litargiriuz cõfert excoriatiõi accñti in vtraqz coxa: vl' altera earũ ex itinere vel eqtatiõe: eo q̃ desiccat modice. Et dicũt qdã. q̃ litergiriũ ablatũ solutũ cõfert in corpib⁹ duris: et mixtuz cu oleo in corporib⁹ mollib⁹. Et dixit Gal. et ẽt Dio. q̃ puluis solearũ antiquarũ vstarũ est vtilis excoriatiõi ex itinere et calciamentis: et alijs. Etiã qdã dicũt. q̃ puluis cõis terre corporib⁹ duris supaspsus sanat excoriatiões in eis: et sanat eas cepe tritũ cũ adipe galline: et silr stercus galline recẽs suppositũ: et oleũ masticinũ valet inũctũ: et pix humida cũ cera mixta: et sepũ caprinũ incorporatũ cũ puluere gallarũ: et silr sandaraca mixta cũ oleo ro. et mel coctũ supappositũ: et de reb⁹ vtilibus est lotio loci excoriati cũ decoctiõe radicum polipodij: aut inunctio cũ oleo decoctiõis eiusdẽ. ¶ Et si cũ excoriatione fuerit mala cõplõ cal': tũc vt dixit Alb. balneet mẽbrum excoriatũ cũ aq̃ frida: donec eius calitas sedet: et deinceps curet petijs in aq̃ ro. madefactis expssis et suppositis: et valet inunctio cũ oleo myrthino: vel ro. simplicib⁹ vel mixtis cuz cera alba et silr lotis. et vngm̃ de cerusa cũ aq̃ ro. et cãphora sanat eã: et farina fabarũ supaspsa excoriatiões infantium puñgẽtes ex calitate aut acuitate vrine et silr farine ordei et lentiũ. Et dixit Avi. q̃ si cũ excoriatiõe fuerint fissure. cõpetũt vel cõferũt tũc embrocere p̃prie q̃ fiũt cũ lẽtibus decoctis: et puluis foliorũ glãdiũ grãdiferarũ arborũ cũ melle mixtº vtiliter et mirifice sanat oẽs scissuras: et maxime q̃ sunt in pedibus cũ vlceribº vel excoriatiõe. ¶ Dixit Aturiscus et ponit 15. cõti. q̃ si suspẽdat os aqle aut vulturis sup aliquẽ in quo fuerit excoriatio denudata carne tollit dolorẽ eius. ¶ Dixit Avi. qñ accidit alcõna in loco in quo sunt superiores extremitates ancharũ. sup. et locis circũstãtib⁹: vt rubeat in primis: deinde scindat aut vlceret: siue excoriet pp multitudinẽ resupinationis sup locis illis vel accubitus sup eis et p̃prie in egris. s. cronicis: q̃re opz vt cũ incipit rubor dimittat resupinatio et accubitº ille: et administrent desup repcussiua: sicut succus plãtaginis vel sempuiue cũ oleo ro. aut folia vitis pistata et supposita: et fiat stratº egrorũ ex eis q̃ sunt sicut folia salicis a virgis ablata: et sicut milia. i. plume: et pone et totuz illud. Et fiat iplendo stratũ sicut pẽnas leues. ¶ Si autẽ excoriet locus et vlceret: tũc cõuenit vngm̃ de cerussa: aut vngm̃ de lilio qd̃ dicet in tractatu de coriationis. ¶ Or si aliqñ excoriatio p̃cesserit a cã intrinseca excoriãte: vt humore colerico intẽso: aut flegmate salso intẽso: aut ex hũore melãcolico maloñ: tũc dixit Zoar. q̃ a nã expellit ad cutẽ: et cũ nã conatur ipm expellere ad extra cutẽ et resoluerere nõ põt: retẽtus in ea excoriat ipsaz: et cura est mũdificare corpº ab illo hũore et rectificare regimẽ. Deinde deuenire ad curã excoriationis. ¶ Et in scõ ab hũore melico. dixit Zoar. cura est mũdificare corpº ab humore illo malo cũ medicamie illo hñte ipm educere: et da ei bibere de qnto in qntũ de tyriaca. cũ. ʒ. i. de succo liqritie mixto cũ triplo sui de aq̃ et tardet comestionẽ per octo horas: et postea comedat panẽ bñ fermẽtatũ in brodio galline: vt pz in caphea et bibat de brodio galline. Et epithima cutim cũ seminibus mellonis excorticatis: et floribus camomille: quorũ ptes sunt equales pistatis et malaxatis cum aqua dulci: et tene desuper omni die mutãdo ipsum.

Ad excoriationes ex calciamento.

Ad excoriationes ex itinere.

Ad excoriationes ex resupinatione.

Ad excoriationes ex hũore.

¶ De combustione ignis vel rei ardentis aque feruentis vel olei et similium. Cap. lxvij.

Combustio ignis aq̃ et siliuz est solo cõtinuitatis in cute accñtis cũ mala cõplõne cõposita iflãmãte locuz: cui accidit cõbustio: et qñqz accidit hoc in ptib⁹ oris pp suptiõnẽ boli calidissimi. ¶ Et cõbustio qñqz ve-

scatq̄ꝫ vlcerat ꝛ ꝓcedit eis vlceratio: q̄ꝫ vsq̄ ad carnē
eum ꝓfundat: ꝛ q̄ꝫ remanet sola mala discrasia calida pre
ter hoc ꝙ vesicet locus aut vlceret: ꝛ maxime qñ in princi
pio succurrit cū rebus ꝓhibentibus vesicationē fieri: ꝛ ista
mala discrasia est cū rubore loci ꝛ inflāmatione: ꝛ dolore: ꝛ
q̄ꝫ ꝯtingit ꝙ cōbustio ab ipso pn° vesicat: ꝛ q̄ꝫ ēt vlce
rat: ꝛ ꝑtē disponit ad vesicādū vel ad vlcerādū: ꝛ q̄ꝫ locuꝫ
vritur ita ꝙ escaram facit. ¶ Dixit Arist. prime ꝓbleumatū.
ꝓbleumate. 55. calor ignis facit vsta ꝯsumēda: ꝛ desiccando
humidū ꝑristēs: ꝛ ampule in cōbustiōe fiūt. ¶ Dixit Ras.
14. ꝯti. q: locus exasperat valde: nā inflāmatur ꝛ dolet: vñ
declinant ad eum humiditates abundantes vt dissoluātur
que cum non pñt dissolui ꝓp nimiam cōdēsitatem loci illius
eleuant ipm supra cutem ꝛ cōgregantur subtus eum ꝛ fiunt
vesice: ꝛ ideo qñ crepantur emanāt ab eis humiditates ille.
ꝛ scias ꝙ q̄ꝫ cōbustio est parua: ꝛ quandoq̄ magna.

Et cura cōbustionis ignis aque vel olei vel alterius si
milis eadē est: ꝛ cū eisdem medicinis iplet: ꝛ q̄ꝫ
uis auctores aliqñ videant appropriare aliquas earū cōbu
stioni ignis ꝛ aliq̄s combustioni aq̄ vel olei. Et hꝫ hoc circa
dicta Aui. intētiones duas: q̄rū vna est ad ꝓhibendū vesica
tionē ꝛ vlcerationeꝫ: q̄ oꝫ approximari anteq̄ꝫ fiat vesicatio.
Et secūda est rectificare qd̄ cōbustū. s. vesicatū vlceratum vel
escaratū est: ꝛ q̄ꝫ tñ adinuicem ꝯiungunt ambe intētiones
predicte: ꝛ vñ qñ solum mala discrasia inducit prima intentio
cōuenit que est ad ꝓhibendū vesicationem: ꝛ qñ vesicat vel
vlcerat: aut escaram facit: tunc cōuenit scd̄a. ¶ Et prima q
dē intētio ipleri d3 silico post cocturam anteq̄ꝫ humiditates
trahant: ꝛ ipsa q̄dē iplet cū alterātibus malā discrasiā calidā
ꝛ cū dolorē sedātibus: ꝛ cū cōfortātibus ꝛ exiccātibus ꝛ so
lidātibus locū cōbustionis: ne possit in altū eleuari. Implet
ergo intētio ista cū infrigidātibus ꝛ exiccātibus sigillatim
vel cōiunctim approximatis. ¶ Et q̄ꝫ necessaria est attra
ctio humiditatū ad diuersum ꝛ ꝓpter qñ cōbustio ē magna.
Dixit enim Alman. si combustio ignis est magna flobotomet
eger ex ꝑte ꝯtraria vt deriuent mā e ad opp̄m: ꝛ nō fluāt ad
locū cōbustionis. Et silr Ras. in diuisionib9. ꝛ q̄dam dicit
in corpe colerico esse necīum educere colerā ꝑ vomitū vel se
cessum s̄m ꝙ locū cōbustionis indicat. Et dixit. aliqñ in ma
gna regimen subtiliandū est: ꝛ vt dicūt oꝫ declinare ad infri
gidationē ꝛ ingrossationē. ¶ In approximatione aūt infri
gidantiū dat regula q̄ est ꝙ in pn° principiāte ꝛ subito ante
diuersionē mā e ꝛ eligant frigida intensa: sed remota ab oī
mordicatiōe ꝛ pūctione: vñ dixit Ras. 14. ꝯti. Dico ꝙ prohi
bet fieri ampulationes cura facta cū rebus q̄ infrigidāt vel
de: ꝛ nō pungūt q̄ exequēda est in pn° passiōis: ꝛ Aui. dixit
sunt necessarie medicine infridātes ꝑter qd̄ associet eis mor
dicatio: sꝫ post diuersionē factā: ꝛ q̄ñcūq̄ hūiditas maxime
aliq̄ iam collecta est sub cute ēt si nō ampulet ifrigidātia for
tia debēt vitari: ne poros nimiū ꝯstrigāt: ꝛ mām illā ꝯculcēt
ꝛ sint cā additionis doloris: ꝛ inflāmatiōis ꝛ cursus hūidi
tatū: sꝫ eligant infridātia debilia: ꝛ maxime cū lenificatiōe
multa. Et ꝓpterea dixit Almā. si ceciderit cōbustio ab igne: tūc
statim ponat pānus infusus in aq̄ frida vel ro. s; si dolor aug
mētet inde fiatq̄ꝫ fortissimus ꝛ nō cesset ꝑ talia infridantia
fortiter: tūc apponant vitelli ouoꝝ agitati in oleo ro. naꝫ h̄
medicamē ē tēperate frigiditatis hñs vim alicui9 rarificatio
nis ꝛ resolōnis: ꝛ ē mirabile ꝛ exptū in sedādo dolorē vehe
mētē accidētē ex ꝯbustiōe ignis. Et ex his pꝫ error coꝝ qui
semp ponūt infrigidātia fortia in cōbustiōe ignis: imo vt di
ctū est qñ iam repserit mā siue vesicauerit: ꝛ siue vlcerauerit:
siue nō dolor est fortis mitigādus est dolor in ꝑmis: ꝛ maxi
me cū vitello oui ꝛ oleo ro. vt dcm̄ est. ¶ Sciēdū tñ ē. ꝙ ali
qñ dolor ē adeo fortis ꝙ exigit narcoticare: ꝛ de ꝯueniētibus
in hoc casu est vng̃m qd̄ sic fit. ℞. sief albi facti cū oleo. ʒ. ij. o
piū pera cū. ʒ. iij. aq̄ ro. ꝛ. ʒ. s. sempuiue: ꝛ pecia infusa i eis su
perponat ꝛ nō ꝑmittat exiccari: sed frequenter renouetur.

De pria intētione q̄ est ꝓhibere vesicationeꝫ.

¶ Et Aui. dixit. ꝙ q̄ sunt sicut thus ꝛ glutinū pinguia nō
ꝯueniūt ad illud: ꝛ silr olea nō ꝯueniūt i ꝯbustiōe ignis si ad
ministrāt sola: imo vt dicūt q̄dā si aliqd̄ oleū ī aliq̄b9 medicis
ponat meli9 ē vt ꝑus lauet: ꝛ vulg9 cōiter i pn° appōit oleū
oliuaꝝ vel ro. multotiēs lotū. Dixit ḡ Gal. vbi. s̄. cōbustur e
ꝯuenit id qd̄ d̄siccat absq̄ mordicatiōe ꝛ absq̄ vnctuositate.
¶ Et de medicinis exiccātib9 ꝯueniētib9 ad ꝓhibitionem
ampulatiōis. dixit Pau. est illinitio cū ouo trito in coto dur
fiat ad modū vnguēti: qm̄ exiccabit absq̄ mordicatiōe: ꝛ. G.
dixit. ꝙ ꝯfert albugo sola sup lanā apposita: ꝛ silr vitell9 so
lus sup lanā. Et dixit Pau. fiat emplm̄. cū lēticulis coctis in
aq̄ ꝛ aceto ꝛ supponat: aut fiat illinitio cū aq̄ oliuaꝝ salitaꝝ:
ꝛ emplr̄ ex ipsis oliuis tritis cū farre ordeo: aut tere sumach
cū aceto ꝛ empla cū eo: aut misce cinerē que nō extinxerit aq̄
cū oleo: ꝛ cera ꝛ suppone ei. ¶ Et dixit Gal. vbi. s̄. ꝙ pelles
veteres q̄s eiciūt coriarij de soleis: ꝛ alijs si ꝯburant ꝛ terā
tur ꝯbusture ignis sanāt eas: ꝛ Pau. de eis dixit. ꝙ ꝯferūt cō
busture ignis veracit̄. dixit Isaac ꝯuenit kimolea soluta cū
aceto bñ i̇ ꝓbato. Et Dio. dixit. ꝙ glutē de corijs vaccaꝝ
dissolutū in aq̄ ꝓhibet āpulas fieri suppositū. Dixit Ras. 14.
ꝯti. ille c9 corp9 fuerit cōbustū si voluerit ꝙ nulla āpula fiat
terat gallā ad modū collirij: ꝛ sepet eā cū aq̄ ꝛ añ q̄ꝫ ampule
fiāt: fiat illinimētū cū ea: ꝛ dixit. ꝯbure folia myrthi ꝛ cinerē
ipsi9 ꝯmisce cū ouo cocto ꝛ ꝓhibebis āpulatiōes fieri: qm̄ lo
cū ifrigidāt ꝛ desiccāt absq̄ pūctiōe. ¶ Et tu vidē potes inter
ꝑdictas medicinas sūt aliq̄ q̄ discrasiā alterātes calidam ꝛ de
siccātes mā: ꝛ de istis sūt poma cocta in aq̄: ꝛ cū aq̄ ro. mix
ta ꝛ supposita: ꝛ vidi mulierē q̄ supponebat corrupta poma ꝛ
ꝯtulerūt māifeste: ꝛ ex eis ē illinitio fcā cū oleo ro. ꝛ aq̄ ro. ꝛ
albumine oui cū modica cāphora. Et q̄dā addūt modicū ce
rusei: ꝛ mēbrū ꝯbustū ponat statim in vino tepido nō ꝓfun
dat adustio: ꝛ in ꝯbustiōe aq̄ calide vel olei suppōe pilos lepo
ris minutim incisos supaspsos: ꝛ valēt ēt si sint vsti ꝛ super
aspersi: ꝛ mire sanāt: ꝛ in hac ꝯbustiōe ē sal tritū cū oleo bul
litū: aut nō bullitū: ꝛ sup illinitū: ꝛ nō sinit vesicari locū: ꝛ de
vtilib9 i ꝯbustiōe ignis ē sterc9 colūbinū in pāno lineo liga
tū: ꝛ deinde vstū: ꝛ cū oleo ro. mixtū ꝛ inunctū: ꝛ mixtū cū oleo
ro. appositū nō sinit locū vesicari: ꝛ vesicatū ēt locum sanat.
¶ Qz si loc9 vesicauerit: aut vlcerat9 fuerit: tūc dixit Pau. in
diget medicis modice abstersiōis q̄ nō calefaciāt: neq̄ ifrigi
dēt violēter: ꝛ silr dixit Oriba. ꝛ. A. dixit. idiget medicis i q
bus ē abstersio q̄dā: q: modica cū exiccatiōe q̄dā nō magna
ꝑter q̄ꝫ mordicēt: ꝛ cū hoc oꝫ ꝙ sint tēperate in calitate ꝛ fri
giditate. Dicūt. debēt eē pauce abstersiōis ꝛ exiccatiōis: vt si
sint mordicatiue: ꝛ sufficiāt abstergere hūiditateꝫ ꝛ sordēs:
exiccare virulētiā: ꝛ debēt eē tēperate i calitate ꝛ nō augeāt
discrasiā ꝛ tēperate i friditate potētiali: ꝛ ēt actuali vt nō le
dāt vlc9. ¶ Et de iplētib9 intētionē ꝑdictā. dixit. A. sꝫ kimo
lea ꝛ lutoꝝ gña exiccatiua: ꝛ lētes decocte: ꝛ icaustrū indeꝫ
exponūt q̄dā. s. aq̄ decoctiōis sumach: ꝯ: denigret ad mo
dū icaustri: cui postea adiūgit alumē: naꝫ sic ꝑparata denigrat
pilos ꝛ coria. ¶ Dixit Pau. vesice in q̄b9 ꝯtinet aq̄ icidant:
ꝛ emittat hūiditas ab eis. Quidā tñ modernoꝝ ꝓhibēt ici
sionem eaꝝ. Vesicis icisis ꝛ aq̄ ab eis abiecta ꝛ electa. Dixit
Pau. fiat vng̃m cū aq̄ ro. ꝛ oleo ro. calce lota kimolea ꝛ albu
mine oui ꝛ mirabile erit: ꝛ ꝑt pōi loco kimolee cerusa. ¶ Di
xit Ras. 14. ꝯti. dico. vng̃m albū meli9 est alijs: qm̄ istd̄ vng̃m
iuxta rōnē ē stipticū dulce ꝛ vnctuosū lenis sbe ꝛ vehemētis
exiccatiōis absq̄ pūctiōe. Vng̃m albū sic fit. ℞. olei ro. ʒ. iiij.
cere. ʒ. ij. ceruse q̄ꝫ tñ sufficit ad ico: porādū ꝛ ispissandū: ꝛ i
fine addant duo albumina ouoꝝ. ¶ Dixit Gal. vbi. s̄. si vl
cus fiat nihil ꝯuēit ei magis q̄ꝫ vng̃m calcis. Et. A. dixit: ma
ior reꝝ ad illud est vng̃m calcis. Et Almā. ca° de cōbustione
ignis ponit vng̃m de cerusa: ꝛ dixit ipm valere in ampulatio
ne: ꝛ descripsit vng̃m de calce ꝛ laudat ipm ad vlcerationeꝫ.
¶ Vng̃m de calce qd̄ est vtile. ℞. calcis albe nō extincte. lb. s.
ꝛ abluat cū aq̄ ꝑi frigoris ꝑ multas vices: donec tota calcis

De scd̄a intētione q̄ ē locū vesicatū vel vlceratū recuꝑare.

acuitas amoueatur: postea scorporetur cū .ʒ.iiij. olei ro. ⁊ .ʒ.iij. populeon. ⁊ .ʒ.ii. aque ro. ⁊ liniatur ex eo petia: ⁊ supponatur: nam sanat vehementer: ⁊ escaram etiā si ipsa affuerit remouet. ℭ Ait Ras. .14. cōti. dico radix lilii optime cōfert cōbusture aque bullientis: qm̄ ista cōbustura indiget medicamine colligēte in se abstersionē ⁊ exiccationē tēperatā. ℭ In vlceribus vero factis ex cōbustura. dixit Ras. vbi. s̄. emplastrū fiat de porris tritis: aut tere portulacam cum farre. s. ordei ⁊ empla cum eis. Et Aui. dixit. locis vlceratis cōferunt porri cliratis: ⁊ hoc est verū si nō fuerit in loco inflāmatio. aut portulaca cū farre. s. ordei: qm̄ far qn̄ profertur absolute suppōit pro farre ordei: ⁊ hoc si locus inflammatus fuerit. ℭ Dixit Ras. ibidē. volue sup stercus colūbinū pānū: ⁊ cōbure illū: ⁊ deinde tere cinerē illū cum oleo ⁊ illine cum eo: qm̄ est mirabile valde. Et Aui. dixit. cōburatur fimus colūbinus in lineo pāno: donec accendatur ⁊ lineatur cū oleo quod est mirabile. ℭ Et dixit Ras. ibidē. cinis tamarisci desiccat omnia vlcera difficilia ⁊ proprie accidētia a cōbustione ignis. ℭ Dixit Aui. qn̄ res indiget vtroq3 regimine sil. s. phibitione vesicationis ⁊ curatiōe cōbusti: vt qn̄ pars fuerit cōbusta: ⁊ ps nō: vel vtroq3 regimine. s. infrigidationis ⁊ exiccationis: q2 intētio est ad malā discrasiā: ⁊ ad partē cōbustā: tunc regatur cū infrigidatiuis prius: deinde si indiget scḋa intētiōe fiat: qm̄ prius o3 amoueri mala complo q3 fiat ampulatio ⁊ curatio vlceris: nō. n. pōt ista cura pfici: nisi mala cōplo abijciatur in primis: sunt tn̄ qdam que cōueniunt vtriq3. Vn̄ dixit Dio. q succus cauliū mixtus cū albumine ouorū suppositus sanat: cōuenit ēt hoc añ ampulationem: qm̄ alterat dolorē mitigat ⁊ phibet gn̄ari vesicationem. ℭ Dixit Ras. .14. cōti. auctoritate Gal. antimoniū mixtū cū aliq̄ pinguedine recēti ⁊ suppositū cōbusture ignis phibet vllā fieri in loco cicatricem: ⁊ si misceatur cū cera ⁊ modica parte ceruse plumbi cōsolidat totum vlcus qḋ fit ex cōbustura ignis. Si cicatrix i loco remāserit. dixit Ras. antimoniū mixtū cum ceroto ⁊ oleo ⁊ cera remouebit cicatricē. s. pulchrificabit eam. Dicunt. q cicatrix ex cōbustura remanens indiget emollientibus tn̄: ⁊ ideo butyrū ⁊ oleum sisaminū inuncta meliora sunt alijs ad remouendum vestigia cocture. ℭ Si ex combustione facta fuerit escara in loco abijciatur cum eis q̄ escarā cauterij remouēt: ⁊ deinde cōsolidetur vlcus. ℭ Aristo. autē prima pblematum. pblemate .55. querit pp̄ quid calidū soluit. i. curat vsta ab igne: ⁊ et solués dixit. cām esse: q2 calidum ignis facit vsta desiccādare: cōsumendo humidū p̄existens in mēbro: ⁊ et calidū iterū curat illud vstū desiccatum liquefaciēdo paulatine humidū: qḋ in te fugit in vstione: ⁊ ipm̄ vel aliud humidū mēbrorū circūstātiū ad locū vstionis trahit quo siccum vstū humectatur: ⁊ sic curatur. Et ex hoc v̄bo Ar. qdā dicūt. q si cauterizatus appropinquet mēbrum cauterizatū igni leui inde recipere iuuamentum: ⁊ sic etiam experientia approbet.

De vtra. intētio ne simul nequādā

Propter quid calidū curat vsta ab igne.

ℭ De vulneribus venenatis. Cap. lxviij.

Vulnera venenata qn̄q3 inferuntur ab aialibus venenosis pungēdo vel mordendo: ⁊ vt dictū est de eis sufficienter in sermone quarto tracta. de venenis. vbi ēt dictū est de cura vulnerum ex morsu aialium non venenatorū: aut puncturis auium cōuenientium: ⁊ ad illum tractatum p ipsorū cura recurrendū est: ⁊ qn̄q3 inferuntur ab aliquo instrō incidēte vel pforāte: vel qūolibet soluēte cōtinuū: ⁊ specialiter a sagitta qḋ est: q2 de cōsuetudine malorū est maxime inuenenare sagittas. Et qn̄q3 sunt vulnera illata ab instrō nō venenato: sed postea maliuolus hō supimittit venenum. ℭ Et signa vulneris venenati sumuntur ex accidētib⁹ malis que sequuntur de pstratione virtutis: tremore cordis: ⁊ defectione: ⁊ debilitate membri in quo fuerit: ⁊ sumuntur ex eis que apparent in ipso vulnere ⁊ circuitu eius de liuore ⁊ denigratione: est enim caro venenata mali coloris fusca ⁊ quasi sit caro maligna.

Et cura eius est duplex regimen. s. vle ⁊ particulare: ⁊ vle existit in resistendo venenositati ⁊ phibendo cor ⁊ membra nobilia a receptione nocumenti eius que cōpletur cum eis que dicta sunt supra allegato tractatu de venenis. Et Auicē. dixit. q galbanum est tiriaca venenis q̄ imbibunt sagittas qn̄ bibitur cum vino. Et Ser. dixit. q asse qn̄ bibitur: ⁊ cū ea ēt linitur cōfert vulneribus q̄ fiunt cū sagittis venenatis: q2 ex pfundo attrahit ad exteriora venenū. Et cōstan. dixit. q lapis magnes est optimus his q venenato ferro sunt sauciati. Et Sera. dixit. de hoc lapide qn̄ qs vulneratur ferro venenato teratur lapis magnes: ⁊ detur de puluere eius in potu: q2 facit exire venenū p secessum ⁊ egestionē. Et cōstā. dixit. q detur ex eo exagiū .5. cū vino. Et Alber. magn⁹ dixit. detur ex eo a .ʒ.i. vsq3 ad .ij. cū vino: ⁊ nō plus: q2 interficeret. Et qdam dn̄t. detur cū mellicrato. ℭ Valet ēt pulmo: quis mixtus cū aliqbus vnguētis ⁊ superpositus vulneri: ⁊ valet etiā supaspersus et absq3 vnguentis. ℭ Particulare aūt regimen versatur circa ipm̄ vulnus: ⁊ o3 vt festinetur in extractione sagitte: vel alterius cuiusvis instri venenati q̄tum possibile existit ēt vt non dimittatur ēt vno momēto si fuerit posse illud: q2 mora eius in mēbro est cā mortis: ⁊ instrō extracto: ⁊ dum vulnus in venenatione sua est recēs: ⁊ adhuc cū sanguine suo: o3 vt incipiatur ⁊ trahatur venenū ex loco q̄tum posse est suctione vulnerū ex ore alicuius vilis psone cū pulsione q̄ cōuenit sugenti: aut cū supappositione ani alicui⁹ pulli vel colūbini vel p mediū scissi: aut cū suctione facta cū ventosis: aut cū suppositione medicinarū attrahentiū: sicut dictū est in tractatu superius allegato: ⁊ si vulnus sic nō fuerit recens scarpelletur ⁊ sanguificetur: ⁊ fiat vt currat ex eo sanguis plurimus post cuius cursum apponantur medicine venenum ad se trahentes. ⁊ nō dimittatur venenū pfundari iuxta posse. ℭ Deinde his factis. dixit Albuc. o3 vt cōcaues carnem totam in qua est venenum si est tibi possibile illud. Et Aui. dixit. o3 vt concauetur ⁊ separetur caro venenosa ex alteratione sua. i. tota q̄titas eius q̄ est alterata veneno: ⁊ separetur tota a carne sana: ⁊ hoc inq̄tū est posse: ⁊ vbi possibile est illud: in vulneribus. n. que penetrāt ad mēbra intrinseca vel q̄ multum pfundantur in intrinsecis: vel ex qbus non pōt extrahi sagitta non pōt amoueri totū qḋ corruptum est a veneno: quapp hmōi vulnera f̄m plurimum interficiunt: ⁊ raro fit euasio eius ab eis. ℭ Amoto aūt corrupto ⁊ venenato. dixit Albuc. curetur vulnus cū eo qḋ cōuenit ad illud: q2 cura eius est: sicut cura aliorū vulnerū: verūtn̄ non est festinandum in cōsolidatione eius: sed diu teneatur apertum. Referūt cōiter hoies q vulnus illatum a sagitta vel alio instrō venenato cū veneno vocato medicamē sic dicto per antiphrasim: q2 medicamen nō h3: necessario interficit: qdam tn̄ modernorum dicunt esse in nostris partibus arbustū silvestre habentē folia similia folijs lauri: sed non sunt odorifera: ⁊ h3 ramusculos ⁊ virgultas tendētes ad rubedinē: ⁊ in nostris partibus defertur cum alijs lignis ad ignē accendendū ⁊ calefaciendū clibanos: ⁊ nr̄o idiomate vocatur ⁊ dicunt qḋ puluis foliorū eius superaspersus dictis vulneribus: ac etiam quibuscūq3 alijs vulneribus venenatis sanat ea.

ℭ De verberatis ⁊ percussis cum virgis ⁊ suspensis in patibulo. Cap. lxix.

Verberati siue flagellati ⁊ percussi in patibulo suspēsi: ⁊ similes his si post predictā remanserint cum dolore ⁊ ponderositate stupore vel inhabilitate ad motum curari debent cura contusionis siue attritionis lacertorum. ℭ Et o3 vt si res magne fuerint: vt sanguis minuatur flōmia scarificatione vel sanguisugarū appositiōe ex locis diuertētibus: nā si predicta fuerint in mēbris supioribus fiat sanguinis minutio ex inferioribus ⁊ ecōuerso: ⁊ post sanguinis euationē mūdificetur corpus cū medicinis hn̄tib⁹ sanguinē mūdificare pp̄e cū cassiafistula. māna ⁊ reubarbaro. reubarba

rā.n. ꝓprietatē h₃ in hoc casu: ⁊ o₃ vt subtilief regimē eorū
⁊ ꝓhibeanſ a carnib⁹ ⁊ vino ⁊ oib⁹ cibis multiplicātib⁹ san
guinē: i₃ dixit. A. cib⁹ eoꝝ sit ex ciceribus excorticatis ↄ̄coctis
in aq̄: ⁊ qdā dixerūt. si decoquanſ in iure pedū castratorum
alio iure viscoso aut vitulino: qm̄ cibi ⁊ medicine eoꝝ sumē
de debēt hr̄e de viscositate. Et dixit. A. denſ eis in potu me/
dicine q̄ danſ his q offendūt se ad lapidē vel rē durā: aut q
ceciderūt ex loco alto ⁊c. Et ꝓprie dixit. A. bolū armenū. ⁊
qdā dicūt vtrūq₃ ↄsolidā ↄuenire. Et dixit. A. q reubarbaꝝ
⁊.ʒʒ. ↄiūganſ. s. equaliter ⁊ de ↄiūctione ambaꝝ deſ in potu
ʒ.i.ʒ.cū aq̄ calida. Et qdā exhibēt puluerē q sic fit. ℞. reub.
myrrhe. ari. p.i. lacce mūdate: rubee tinctoꝝ boli ar. ⁊ terre
sigilla. aā. p.ʒ. dos eſt a.ʒ.ij. vsq₃ ad q̄tuor cū aq̄ infusionis ci/
cer. ℂ De medicinis ēt applicādis ab ex. dixit Ras. 14. ↄti.
supponaſ eis pellis ouina: aut arietina nouiter excoriata
adhuc calida: ⁊ erit eis melior alijs medicinis: qm̄ i vna die
⁊ sola vna nocte ↄsolidat vestigia ꝑcussionū ⁊ dissoluit san/
guinē mortificatū: ⁊ ē medicamē. G. 4. d̄ simplici medici. Et
Aui. dixit. decisq supponunſ melior res ē vt sumaſ pellis
ouis excoriate statim: ⁊ dū est cala ⁊ humida inuisceſ super
locū ⁊ dimittaſ sup eo: ⁊ nō inde remoueaſ: fortasse.n. sanat
eū in die scd̄o: ⁊ qn̄q₃ dissoluit apa ⁊ ꝓhibet putrefactionē: ⁊
⁊ ꝓprie qn̄ puluerizaſ sub excoriata aliq̄ₜulū salis vehemē
ter triti. ℂ Et Ras. vbi. s. dixit. fiat lotio salis: aut fiat d̄ pul
uere olibani: aut de vase figuli nouo ⁊ trito. Et. A. dixit. de
his q̄ puluerizanſ sunt nasturtiū tritū: ⁊ semē apij ⁊ ſilia. Et
dixit iteꝝ. sumanſ merdasengi: ⁊ cerusse ptes eq̄les: ⁊ fiat ex
eis cerotū cū oleo ro. ⁊ cera: q̄ fiat illinitio sup ptes ꝑcussas:
aut fiat d̄ dragagāto ⁊ ceroto ptib⁹ eq̄lib⁹. ℂ Qn̄ vo v̄bera
vel ꝑcussiōes cadūt sup aliqd̄ vnū mēbrū. ℞. sulphuris ⁊ sa/
lis. aā. ptes eq̄les ⁊ teranſ ⁊ misceanſ cū duplo mellis: aut
decoquanſ cū eo: ⁊ est melius ⁊ supponaſ: est.n. valde vtile
⁊ cōferens ēt attritionib⁹ neruoꝝ ⁊ lacertorū ꝑꝑ casum vel
obuiationē euenientibus: ⁊ si tumor in mēbro ex flagellis ꝑ/
cussione vel casu acciderit vitellus oui sup lana extēsus sup/
ponaſ. ℂ Quidā aūt post flōmiā vngunt loca ꝑcussa a fla/
gellis cū oleo ro. mixto cū puluere boli ar. ⁊ myrrhe: nā mi
tigat dolorē: ⁊ locū ab apatione defendit: ⁊ trāsactis diebus
tribus vel q̄tuor inungunt cū oleo yrino: vel sambucino ca
lido: ⁊ postea in ꝑcussu cū vnguēto qd̄ sic fit. ℞. resine. ʒ.iij.
cere. ʒ.i.ʒ. ⁊ pone in cacabo ad ignē: ⁊ cū liquefacte fuerint
adde terben. ʒ.iiij. ⁊ olei cōis. lib. i. fenugre. ⁊ thuris. aā. ʒ.ij.
⁊ bulliant aliq̄ātulū: deinde cola ⁊ cū eo mūe ⁊ vespere an
cibū inunge. ℂ Quidā querūt nō sentire dolorē ex verberi/
bus ꝑcussionib⁹ vel flagellis: hoc aūt facere p̄nt narcotica
locis flagellādis pūcta vel emplāta: donec sensus hn̄i stupe
fiat: ⁊ deinde suppone res stipticas cōsolidatiuas ⁊ indura
tiuas carnis v̄bera recipere debētis. ℂ Et q̄dā hoc dicunſ
facere cum ꝓprietate: sicut est vt dicit macer erucha. Jnq̄t.n.
mirā loquor: cū vino largius hausta indurare dicūt hāc ↄtra
verbera sensum. ℂ Audiui a fidedignis q in cipro erat hō
q̄dam vilis q pro paucis denarijs tolerabat ꝑcussionē in pe
ctore suo cū lapide vel alia re graui ⁊ ↄtūdēte ēt magis forti
ter ad volūtatē ꝑcutiētis pectore nudo. ℂ Dixit Auic. si re/
māserit vestigiū in loco verberato line ipm̄ cū arsenico. i. au
ripigmēto ⁊ lapide piperis. s. mixtis cū oleo ro. ⁊ si ē necē re/
curre ad capl'm de sāguine mortificato i tractatu decorationis.

ℂ De casu ⁊ offensione ⁊ vulnere intrinsecorū ex eis. Ca. lxx.

CAsus ex loco alto ⁊ offēsio siue allisio ad
rē durā lapidē terrā lignū ⁊ simi
lia: aliqn̄ cōtingit cū lesione solū in mēbris ex/
trinsecis ⁊ curaſ cura verberatorū ⁊ flagellato
rum. Si tn̄ fuerit cū vulnere ↄtusiōe vel fractu
ra: tunc curari o₃ sicut in ꝓprijs capitulis scriptū est. Et qn̄
q₃ ↄtingit cū lesione intrinsecoꝝ absq₃ manifesta lesione in
extrinsecis: s₃ hoc raro accidat: ⁊ qn̄q₃ accidit cum lesione
vtrorūq₃: ⁊ est illud quod est s̄m plus. ℂ Dixit Aui. in casu
⁊ offensione timor est: ⁊ hoc ideo q̄ ledant ⁊ impediūt cor/
pus cū cōtusione que inde. s. prouenerit extrinsecis mēbris
carnosis: ⁊ cum attritione. s. que inde prouenerit mēbris in/
trinsecis neruosis. sup. ⁊ cum fractura. s. que inde ꝓuenit mē
bris duris ⁊ ossuosis: ⁊ in eis timor est ꝑꝑ solutionem conti
nuitatis accidentē ex ipsis in visceribus. i. carne eoꝝ: aut pā
niculis ipsoꝝ: aut neruis: aut venis magnis existentibus in
eis: ⁊ est in eis timor iteꝝ ꝑꝑ vehementiā doloris euenientis eis
intrinsecis q̄₃ extrinsecis: ne q̄ magnus est dissoluat aut fa/
ciat euenire apa. ⁊ iteꝝ accidūt aliqn̄ ex casu ⁊ offensione no
cumēta magna de incisione lateris cordis aut stōi ⁊ moritur
statim: ⁊ qn̄q₃ accidit vt retineaſ vrina ⁊ egestio: aut egre/
diaſ inuolūtarie: ⁊ qn̄q₃ accidit sanguinis vomitus. sup. aut
eius fluxus ꝑ secessum vel vrinam: ⁊ qn̄q₃ fluxus sanguinis
narium vehemens ꝑꝑ incisionem vene in capite: aut epate: aut
splene: ⁊ qn̄q₃ accidit apatio vētris. s. alicuius termini vētriū
sed maxime vētris inferioris: ⁊ qn̄q₃ accidit strictura anhe/
litus: ⁊ abscisio vocis: ⁊ locutionis. sup. ⁊ qn̄q₃ accidit alie/
natio: vel obliuio: vel scotomia: vel tenebrositas: aut alia cō
similis lesio: ⁊ diuersitas in nocumētis ꝑdictis prouenit ꝑꝑ
diuersitate mēbroꝝ intrinsecorum: q̄ ledi contingit in casu ⁊
offensione: ⁊ qn̄q₃ accidit in mēbris extrinsecis nodus in lo
co ꝑcussionis. ℂ Dixit Gal. ⁊ ponit. 15. ↄti. pueri saluanſ
in casu magis q̄₃ viri ꝑꝑ paruitatē corporꝫ ipsoꝝ. Et Auicē. Prono/ stic.
dixit. quāto corpus est maius tāto timor est in eo vehemen/
tior: ꝑꝑ hoc q̄ est grauius: vn̄ in casu vehementius allidit ad la
pidē vel ad aliā rem: ⁊ ex hoc ↄtingit q nō accidit infantib⁹
in casibus eoꝝ de lesione. s. nisi q̄ₜum accidat de eis pubescen
tibus ⁊ ꝓuectis. ℂ Notāt ⁊ hn̄. q qn̄ nocumētū ↄtingit ex
hoc q corpus cadit: ⁊ allidit sup rē duram: tūc corpora ma/
iora: ⁊ q̄ grauiora: magis leduntur q̄₃ minora: q̄ leuiora: ꝑꝑ
quā cām ēt contingit q in illo casu ⁊ allisiōe corpora pinguia
magis leduntur macris: ⁊ qn̄ nocumētū ↄtingit ex hoc quod
corpus duꝝ cadit sup corpus ⁊ allidit ad ipm̄: tunc corpora
mollia tenera vt pueroꝝ ⁊ corpora macra minus ledunſ: q̄
minus resistūt rei cadēti ⁊ allidēti: ⁊ ex his habeſ solutio ꝑ
bleumatis q̄ queriſ q̄re infantes ⁊ pueri minus tolerāt ver/
bera q̄₃ prouecti. ℂ Dixit Oribasius. scire debes in eo q ca/
dit de loco alto dispōnes mēbrorū principalium ⁊ ingrere
eas: ⁊ dispō cerebri cognosciſ ꝑ effectus volūtarios ad mo/
tum ⁊ ꝑ alterationem mētis: ⁊ dispō cordis ꝑ pulsum si acci
dit apoplexia: priuaſ tūc anhelitu: ⁊ patieſ tūc cor aut cere/
brū ⁊ dispositio epatis cognosciſ per vrinam ⁊ fluxum san/
guinis: ⁊ dispositio stōi ꝑ egestionem ⁊ vomitū. ℂ Dixit Ju
deus. Qui cadit aut ꝑcussus fuerit: aut punctus fuerit ⁊ pe
titur silentiū post illud inclināte capite ⁊ deficiēte anhelitu:
aut colore eius declināte ad citrinitatē: ⁊ frōte eius desudan
te ⁊ facie statim moriet: sed si vomuerit sanguinē cū cibarijs
salubrioris ↄditionis erit: ⁊ si de casu accidet vitium: ⁊ vn̄ vi/
rescet facies ⁊ inclinabiſ caput statim morietur q caput eri
getur. ℂ Et Auic. dixit. ille cui aduenit offensio: aut casus:
aut aliud: vt ꝑcussio vel pūctio ⁊ abscindiſ sermo eius: ⁊ in/
clinaſ: siue flectitur caput eius: ⁊ arescit anhelitus eius ⁊ su
dat frons eius moriſ statim. Et dixit Aui. qn̄ accidit ei: aut
pūctio: aut v̄beratio. supp. aut aliud ꝑcussiōe clamosa. i. ma/
gna faciēte sonitū in hora ꝑcussionis: ⁊ sequiſ vomitus san
guinis in hora. i. statim post: ⁊ lenitas nature. i. flux⁹ vētris
moriſ: ⁊ meli⁹. i. min⁹ malū est: ⁊ si emanat illū sanguinē ꝑ/
mixtū ꝓprie cū cibo. ℂ Et dixit Jude⁹. si in cadēte fiat apa:
⁊ deinde deficit apa: ⁊ mitigatur dolor eius: deinde emittitur
colera rubea ꝑ vomitū moriſ statim. ℂ Et Aui. dixit. si illō
qd̄ appet. s. mēbrū extrinsecū cui accidit casus vel offensio lē
apatū fuerit: deinde occultatur apostema post illud ⁊ delite
scit ⁊ post delitescentiā eius euomit sanguinē: aut saniē mo/
riſ statim. s. in paruo tp̄e subsequenti: qm̄ mā que fecit apa
exteri⁹ qd̄ delituit transiuit ad interiora ⁊ nobilia mēbra: ⁊
ibi fecit apa magnū: vel exiturā magnā: q̄ postea fit bona

te erupta vomitum causat sanguinis vel saniei: ⁊ mortem inducit: siue per viam suffocationis: siue per viam exhalationis spiritus. ¶ Et dixit Aui. ille q cadit super planitiem .i. p planū: ita q totum corpus allidit ad terrā: ⁊ deinde ex cōtritione sanguis plurimus: tūc necessariū est vt spetur ⁊ moriatur. ¶ Dixit Ras. 15. cōti. si in casu vel offensione sup spondilibus spinalis infestet nūcq accidunt inde accidētia mala sed si hoc accidit in spōdilibus colli interficit. ¶ Dixit Hyp. 7. affo. Quibuscūqz cerebrum cōmotū fuerit ab aliqua occasione vt casu vel offensione necesse est sine voce fieri statim. ¶ Et Auic. dixit. ille qui cadit supra caput suum vel offendit ipm ad lapidem multotiēs nō loquit ppter lesionem factam in cerebro: ad quā sequit lesio in sensu ⁊ motu volūtario: ⁊ cōicato nocumento neruis sensitiuis ⁊ motiuis: vnde stat talis offensio sic sine sensu ⁊ motu: sicut apoplectic⁹: ⁊ cū remanet iste offensus sic vsqz ad tertiū diem: necqz minuitur: neqz addit lesio eius: tūc laudat: ⁊ vt dicunt quidam bonuz signū est: vel laudat melius: qz nō est in totū signuz mortis: ⁊ tūc ad iudicandū expectat vsqz ad septimū. ⁊ rō est: qz talis egritudo est peracuta: ⁊ iō dz iudicari in septimo qui est terminus pacutarū: dz aūt de tali sic cadente vel offenso fieri iudiciū hoc mō: si non addit ad lesionem eius post tertium diem: sed potius minuit: tūc saluabit: vel couualescet in septimo. Si vō addit lesio: tūc morietur in septimo. Et quocūqz res pcedat. dixit Aui. nō moueat hic ante illud .i. ante septimū cū aliquo. Dicūt qdam. nec interius nec exterius approximato: nā nullū medicamen fm eos dz ei approximari: sed dz relinqui regimen nāe: alij tñ dicunt q Aui. solū intellexit de medicamine solutiuo vel digestiuo: vel quolibet incitatiuo nāe: ⁊ hoc vt nō diuertat per illud nā a pugna quam hz cū morbo: sed tñ iuuari pōt nā diuertendo a capite fleumia: ⁊ aliis diuersionū modis extrinsecus approximatis: ⁊ pōt cōfortari capū cū applicatōe stipticoꝝ. pc cū oleo ro. inūgēdo. ⁊ totū hoc fit vt phibeat flux⁹ māeꝝ ad supiora ⁊ apa cerebri. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponit vbi supra. si post casum sup locum egredit glandula .i. nodus ppriē: tunc noli tardare in curatione ipsius ne magna fiat: sed cura ipsum cum plūbo supra posito ei ⁊ emplastrato cū ligatione ne magna fiat. Et Aui. dixit. q glandule multiplicant in casibus ⁊ offensionibus ⁊ verberationibus: ⁊ est necessariū vt succurrat eis cū eo qd narrauimus loco suo. ¶ Ad cognoscēdū aūt an locus exterior offensus sit neruosus vel carnosus opz attēdere ad colorem eius: nā dixit Aui. cū locus casus illius qui cadit nō rubet: tunc locus est neruosus. sup. ⁊ si rubet est carnosus.

Cura tam gñalis qz spālis nocumētoꝝ euenientiū ex casu offensione ⁊ silibus duplici complet instro. s. dieta ⁊ potione. ¶ Et dieta qdē ꝯsistit in phibitione vt nō perueniat ad loca offensa aer frigid⁹ dino: nec ēt intense calidus: ⁊ vt nō moueat patiens ipsa loca iuxta posse: sed ea in quiete teneat: ⁊ vt dormiat sup ea: ⁊ cibus ⁊ potus subtilies multū cū phibitione vini ⁊ carnis ⁊ silium: ⁊ Aui. dixit. melior cibus ex ciseā mea .i. pisa vel faseoli ⁊ cicer: qz cum hoc q nutriunt cōstringunt ⁊ ꝯsolidant: ⁊ mūdificāt viscera. s. per vrinam educēdo que astringunt. sup. ⁊ ois alius cibus hñs cōsimiles virtutes: qdā ꝯcedunt ptysanā ordeaceā factā i decoctione ꝯsolide: ⁊ expedit vt iuuet in expulsiōe supfluitatis si expedierit cum crysteri lenitiuo subtili .i. parue qntitatis sic dixit Aui. ¶ Potio vero diuersas hz intētiones fm diuersitatē nocumētoꝝ casui ⁊ offensui succedētiū: primum ḡ ꝯsiderandū si nocumentū nō apparuerit: nisi in extrinsecis: ⁊ si qdē in ipsis sola fuerit ꝯtusio: tūc dixit Auic. ponat sup ipm ⁊ ꝯstringat ipm medicamē ꝯsolidatiuū: ⁊ nō intellexit q supponat puz: qz hoc iam phibuit in caplo ꝯtusionum vt supra patuit: sz dz esse mixtū cū virtute resolutiua ⁊ mollificatiua vt ibi patuit: ⁊ si nocumētū est vulnus absqz cōtusiōe: aut esset ossis fractura: aut dislocatio: aut sanguinis fluxus: tūc vnūquodqz curet cura sibi ppria dicta in locis suis: ⁊ cū hoc modō curationis. dixit Aui. opz vt curās hūc casū. s. hāc ꝯtusionē vel hoc aliud nocumētū extrinsecū firmet. s. hanc curam in hoc donec videat q interius nō est cā ⁊ lesio apparēs. alr. pperās ad pditionē ⁊ mortē egri sup. an appareat: ⁊ fm illud qd apparet de dispōne intrinsecoꝝ pcedat: nā si appet res ad pditionē vel aliā quācūqz lesionē magnā. sup. siue a pn⁹ apparuerit: tūc oz vt pperet medicus ad curationē ⁊ flōmet: ⁊ administret lene subtile: ⁊ oibus modis quibus prio diuertat a loco offenso mās fluētes ⁊ q paratē ēnt fluere: ⁊ deinde festinet vt stringat locū. s. intrinsecū lesum. s. a ꝯtusiōne ⁊ opilet scissurā. s. si lesio fuerit cū solone ꝯtinuitatis: ⁊ hoc vt retineat fluxū sanguis: ⁊ in his verbis suis properet ⁊ festinet Aui. excitauit medicū vt oi mora ⁊ oib⁹ postpositis inducijs cū oi industria ingenio ⁊ sollicitudine deueniāt ad curā nocumētoꝝ intrinsecoꝝ ex casu ⁊ offensione pcedētiū: ⁊ vt dicūt qdā nō solū qn apparēt in pn⁹ vel post: sz ēt in oib⁹ casibus ⁊ offensiōib⁹ ⁊ pcussiōib⁹ ⁊ talib⁹ flagellationib⁹ suspitionē pstāntib⁹ de intrisecorū lesiōe. ¶ Curat āt cōtusio intrinseca. dixit Aui. cū medicinis opilātib⁹ ꝯglutinātibus incarnātibus ⁊ mollificātibus. sup. ⁊ resoluētibus ⁊ in hoc voluit q medicine ꝯtusiōis intrinsece habeāt easdē v̄tutes qs hñt medicine ꝯtusionis extrinsece ⁊ vltra eas habeāt opilationē ⁊ ꝯglutinationē ⁊ incarnationē: ⁊ hoc maxime hz veritatē qñ ꝯtusio intrinseca est cū manifesta solone ꝯtinui ⁊ fluxu sanguinis: opz vt ꝯsolident: ⁊ incarnent ⁊ fluxū sanguis ꝯstringāt: ⁊ qz in fluxu sanguis aliqñ portio eius cadit in ꝯcauitatē aliquā intrinsecā: in q manēs posset ꝯgelari: ⁊ incipit parua facere accñtia: iō oz intēdere ad phibitionē ꝯgelatiōis ipsius: ⁊ dissolōnē ꝯgelati. ¶ Et iste qdē intētiōes cōplent cū medicinis ab int⁹ ⁊ ab ex̄ approximatis. ¶ De medicinis aūt ab ex̄ approximatis sup loco offenso. dixit Aui. albecretē .i. medicine aromatice stiptice vt mastix xiloaloes calam⁹ aromatic⁹ myrrha gallia muscata: ⁊ silia: tales. n. medicinas laudauit Alman. lib. 6. caplo de casu ⁊ pcussione. qñ cū stiptice sint ꝯstringūt ⁊ ꝯsolidāt ⁊ cū aromaticitate ꝯfortāt mēbrū vt recipiat: ⁊ cū sua calitate resoluūt. Et de euaporantibus bonis sunt folia cypressi decocta cum sambuco. s. in vino stiptico ⁊ folia alketil .i. tamarisci masculi: ⁊ alia lr̄a hz: ⁊ folia altee: ⁊ est ēt bona: nā ipsa ꝯfert leniēdo ⁊ resoluendo. Et dixit. de ꝯglutinātibus bonis est sarcocolla: ⁊ dixit. vestimēta .i. pāni de lino noui ⁊ mūdi: qñ decoquuntur in aceto. s. diu: ⁊ fit cū eis expssis cataplasma supra locū cōferunt: qz ꝯsolidant rōne siccitatis aceti ⁊ phibēt sanguinē coagulari: imo ⁊ coagulatū dissoluunt rōne aceti cuz incisione: ⁊ subtiliatione sua: ⁊ hoc ēt mō cōfert lac acetosū. ¶ Dixit Ras. 15. ꝯti. farina fabaꝝ cocta cū farina ordei. s. in vino stiptico est vtilitatis perfecte apati ex pcussione accidēti: ⁊ cōtusioni magne: ⁊ si ex casu ⁊ offensione accidat tortura in aliquo articulo. Dixit Aaron. coquat sumach i aqua: ⁊ decoctio eius embrocet sup articulū: ⁊ non faciet apa. Et Cōstan. dixit. q lactuca trita ⁊ superposita loco torture dolorem statim tollit. Et de conuenientibus est vt sumātur rose ⁊ nux cypressi: mastix acatia lota myrrha aloes ⁊ puluerizētur: ⁊ puluis eoꝝ cōponat cū laudano: ⁊ puluis malorū acetosorum coctorū vino cocto: aut cum laudano ⁊ succo plantaginis: vel succo foliorū cypressi: ⁊ oleo de lilio: ⁊ fiat emplastrū qd calīn loco superponat. ¶ Dixit Aui. Amigar .i. bdellium qñ cum eo fit emplm aut bibit inest ei proprietas bona in fractura ⁊ dislocatione ⁊ cōtorsione ⁊ verberatiōe ⁊ casu ⁊ offensione: ipsum enim sanat ⁊ incarnat velociter ⁊ sedat dolorem: ⁊ si fuit hñs vehementem fracturaz indurat eā: ⁊ fortē facit. ¶ Et de medicinis opilantibus ꝯueniētib⁹ in hoc casu acatia est mirabilis: ⁊ cōuenit intus ⁊ extra approximata: ⁊ silr cōuenit mūmia de qua dixit Ser. q ꝯfert magnis quassationibus ⁊ fracturis que fiunt in interiorib⁹ corporis ⁊ exteriorib⁹: ⁊ hz pprietatē sedandi ⁊ dolorem q fit in fracturis quando sumit in potu aut linit cū ea. ¶ Et

Dieta.

Cura per potionē.

Cura cōtusionis intrinsece.

Aui.dixit.de medicis meliorib⁹ ⁊ magis añcedētibus. als. In bonitate est mūmia pura sūpta cū oleo sābucino ⁊ vino. Et dixit.alumē iamenū ē ex eis:quoꝝ iuuamētū ē maximū: ⁊ arsenico.i.auripigmēto est virt⁹ mirabilis in oia q̄ sūt necessaria de incarnatiōe ⁊ resolutiōe sanguinis: ⁊ ꝓhibitione nocumēti cū in potu sumit̄: ⁊ lutū.s.bolū armenū ⁊ terra sigillata: ⁊ silr̄ oia iuuatiua sūt qñ sumunt̄ singulariter vel cōiunctim cū sirupo acetoso. ℭ Et de medicinis sumēdis ꝯueniētib⁹ interius.dixit Mesue est reubarbaꝝ:sanat enim rupturas intrisecas: ⁊ succ⁹ cōsolide bibit⁹ cū oximelle sanat eas quassatiōes intrisecas: ⁊ sanat eas.ʒ.i.pulueris folioꝝ betonice cū bibit̄ cū idromelle: ⁊ valet puluis hui⁹. ℞. mūmie.ʒ.ij.reubarb.ʒ.i.rubie tinctoꝝ.ʒ.i.ʒ.dosis ei⁹ sit.añ.ʒ.i. vsq̄ ad.ij.cū vino stiptico aromatico. Et dixit. A. ꝙ gentiana sūpta cū vino stiptico iuuatiua ē eis. ℭ Dixit Dio.ꝙ aq̄ decoctiōis radicū altee bibita cū vino est remediū maximū cadētib⁹ ab alto:cinis de ligno fic⁹ cū aceto pauco: ⁊ aq̄ calida bibitus sanguinē coagulatū dissoluit ⁊ nō coagulatū coagulari nō ꝑmittit. Et. A.dixit.illud ꝙ in potu sumit̄ cā fluxus sanguis est:sicut da.iicb.ʒ.de semine iusquiami albi. Et ꝯueniūt in eo ea q̄ dicta sūt in cura sputi sanguis ⁊ exitus ꝑ secessū vel vrinā. ℭ Puluis vtilis cadentibus ⁊ offensis. ℞. myrre croci.añ.ʒ.ij.castorei fenugreci.añ.ʒ.ʒ.boli ar.ʒ.iij. dos.ʒ.ij.cū vino ⁊ aq̄ mixto. ℭ Herba vocata nr̄o idiomate paleū q̄ est herba multū arida cū bibit̄ succ⁹ eius:aut sumit̄ cū vino stiptico sanat quassatiōes ⁊ rupturas itrisecas: ⁊ fluxū sanguis sistit. ℭ Et de ꝯueniētib⁹ ad ꝯsolidationē fracturaꝝ intrisecaꝝ.dixit. A.ē vt det̄ in potu de cētaurea minore ʒ.i. ⁊ de terra sigillata.s.tātūdē: ⁊ h̄ cū vino stiptico:qm̄ cū h̄ medicamine ē exiccatio magna.s.ab exhibitiōe aliaꝝ medicinaꝝ:qr̄ ista ꝑ se sufficit ad curā. ℭ Ampli⁹ in ꝑcedētibus sermonib⁹ dcm̄ est de casu ⁊ offensiōe capitis mēbroꝝ spūaliū: ⁊ mēbroꝝ nutrimēti: ⁊ de dissolōne sanguis coagulati i suis locis ad q̄ oꝫ recurrere. Dixit tn̄ Haly.ꝙ aq̄ ruthe ꝯfert casui ad quē sequit̄ vtigo si bibit̄ cū vino subtili: ⁊ succ⁹ apij bibit⁹ ē ei vtilis: ⁊ silr̄ alijs casib⁹ sup caput ⁊ offēsiōib⁹ ei⁹: ⁊ de cadētib⁹ vel offensis supra vētrē ⁊ viscera dixit. A. ꝙ cibus eaꝝ sit oē lenitiuū ⁊ ifrigidatiuū:sicut volubilis ⁊ crisolocāna malua ⁊ tilia. ⁊ det̄ i potu iteꝝ in ꝑn⁹ de ꝯsuetis infrigidātib⁹ cū ꝑmissiōe lenificatiōis.s.vētris sic ē expssio solatri aut arnoglosse:aut endiuie cū cassiaf. ℭ Et ex eis bonus est troc.q sic fit. ℞. karabe ꝑ.iiij.ro.ꝑ.ʒ.acatie ablute ꝑ.iiij.spice ide ꝑ.6. ⁊ mellilori ꝑ.4. ⁊ mastic. ⁊ corticū thu.añ.ꝑ.4.boli ar.ꝑ.7.croci ꝑ.6. ⁊ nucis cypssi ꝑ.8.fiāt trocis.cū aq̄ arnoglose.dn̄t aliq dent̄ in potu cū aq̄ plātaginis:nā ꝯuenit ꝓpe qñ egritudo trāsierit ꝑnᵐ. ℭ Dixit Dios.ad dolorē i ventre ex casu ⁊ silib⁹ reubarbaꝝ datū in potu ꝓhibet apari locū: ⁊ silr agaric⁹ dat⁹ i potu cū vino aut aq̄ si fuerit febris:dixit Cōstā.qñ viderīs dolorē excitari sub hipocūdrio dextro ex casu vel saltu ⁊ silib⁹ noscas ꝙ additamētū magnū epatꝭ separatū ē de loco suo: ⁊ hoc fit ex magnitudie eius ex creatione. Vn̄ surgat patiēs recte extēso toto corpe recte cōmoueat̄ vehemēter:qm̄ reuertet̄ ad locū suum. ⁊ mitigabit̄ dolor. ℭ Ad ꝑcussionē ⁊ casum sup epar.dixit Aaron. ℞.xilobalsami baccaꝝ lauri bdellij calami aromatici masticis cere: ⁊ olei sambucini: ⁊ misce ptes ꝯueniētes: ⁊ fiat ex eis emplm̄ ⁊ supponat̄ ⁊ inunctio fiat cū mūmia: ⁊ oleo sambucino: ⁊ mirabilr̄ faciet:ꝙ si in eo fuerit calitas:tūc cura fiat cū emplo citonioꝝ: ⁊ dixit.vtēdū est in casu sup epar i ꝑmis minutiōe: ⁊ si videris calitatē esse vehemētē da infridātia cū vino: ⁊ inūctio fiat cū emplis fridis. Si aūt fuerit absq̄ calitate: ⁊ in fine negocij ꝑmāserit in loco sanguis mortificat⁹ vtēdū est dissolutiuis. Dixit Dio. quotiens egredit̄ sanguis de cerebro ex ꝑcussiōe sup ipm̄ supponatur capiti virga pastoris cum oleo ros. dr̄ ꝙ si caput capre cum pilis coquatur in aqua: ⁊ fiue bibat̄ siue comedat̄ oia interiora consolidat.

[redacted]

[redacted] sup epar.

ℭ De regimine mortificatorum a frigore. Cap.lxxi.

Ui vero incurrit frig⁹: ⁊ qñq̄ ⁊ ꝓpie i extremitatib⁹ suis icurrit stupor: vel imobilitas: vel ipotētiā ad motū i ipsis mēbris ifridatis. Et cura ē oē regimē calefaciēs ab itus: ⁊ ab ex̄ admistratū. Cūq̄ admistraueris inunctiōes epithima vl̄ empl̄a pus poros cutis raritica cū fricatiōe ⁊ silib⁹:vt valeat ꝓfudari vl̄⁹ eoꝝ. ꝙ si ipressio iteri⁹ ⁊ vlteri⁹ pcesserit: ⁊ mēbra mortificatiōi approꝑiquēt:tūc scalpellāda erūt:dixit.n. A.cū videris colorē mēbri ꝑmutatū: ⁊ ē i via putrefactiōis:tūc oꝫ vt succurras cū eo qd ꝓhibꝫ putrefactionē:sic ex bolo ar. ⁊ terra sigillata cū aceto: ⁊ si istud putrefactiōi nō resistit excusationē nō hēs qn scalpellationē diuersoꝝ modoꝝ facias.s.lōgitudinalē latitudinalē ⁊ transuersalē: ⁊ i oib⁹ istis supficialē: ⁊ ꝓfudā ex qb⁹ scalpellatiōibus sāguis egredi ꝑmittat̄. ⁊ i aq̄ cala stēt. Dixit Ras. nam tūc mēbrū scalpellatū dꝫ in aq̄ cala poni ne sāguis i orificijs venaꝝ ⁊ arteriaꝝ in ipsis scalpellationib⁹ coaguletur: ⁊ iterū emplm̄ de bolo dcm̄ supponat̄ vt q̄ꝫtū posse fuerit putrefactio ꝓhibeat̄. ℭ Si vo ꝑ p̄dicta putrefactiōi non resistat ad abscisionē mēbri ꝯuenire oꝫ:qm̄ qd corruptū est aliud ad se trahit.i.qd tāgit d sano corrūpit: ⁊ magis verēdū ē corpis toti⁹ iterit⁹ q̄ꝫ vni⁹ frigidi mēbri abscisio. Jngt Ras. auxiliū vt cadat corruptū ꝑbendū est ꝙ velociter ꝯuenit ne vsq̄ ad sanā carnē ilico vicinā letio ꝑueniat:ꝙ vtilius ē operari medicamine q̄ꝫ ferro: ⁊ deinde vlcus sicut conuenit consolidetur.

ℭ De restauratione fracture mādibule. Cap.lxxij.

Upra dcm̄ est in gn̄ali de cura solonis ꝯtinuitatis ꝯtingētis in ossib⁹:nunc in spāli s̄mo sequet̄ de cura fracture cuiuscūq̄ pticularis ossis p̄ter craneū:de cui⁹ fractura i ꝑcedētib⁹ sufficiēter ē dcm̄. ℭ Dixit itaq̄ Albu.de fractura mādibule iferioris qñ disrūpit̄ mādibula ificit: ⁊ si fractura ei⁹ nō ē cū vulnere ꝯspexet̄ si ē fractura ei⁹ de foris tm̄: ⁊ nō frāgit̄ i duo: ⁊ curuat̄ ad interiora: ⁊ curatio ei⁹ tūc est facilis. ℭ Dixit Ras.15.ꝯti.pōe pallotulā de pāno iter q̄druplices dētes.s.i pte oris opposita fracture:deide itromitte digitū i os. Opꝫ ḡ si ē fractura i mādibula dextra:vt itromittas idicē man⁹ tue sinistre i os ifirmi: ⁊ si fuerit i mādibula sinistra:tūc itromitte idicē man⁹ tue dextre: ⁊ ipelle cū gibbositate fracture dcit⁹ ad exteriora cū facilitate: ⁊ cū tua manu alt̄a de foris decēter eq̄ ipsā. Si vo ñ fuerit curuata:sꝫ fracta ⁊ separata:tūc ei⁹ fractura qñq̄ eueīt i vno loco tm̄: qñq̄ i duob⁹: ⁊ si qdē i vno loco tm̄. Dixit. A.ꝙ sapiēs.s.G. iqt.si frāgit̄ mādibula dextra:tūc itromitte duos digitos manus tue sinistre.s.idicē ⁊ mediū i os ifirmi: ⁊ si frāgit̄ mādibula:tūc itromitte dcōs duos digitos man⁹ tue dextre: ⁊ eleua cū eis marginē fracture iteri⁹ ⁊ exteri⁹ vl̄ ab iteriori ad exteri⁹: ⁊ appōe eas ābas adiuicē cū māu alt̄a d foris: ⁊ eq̄ eā sic decet.s.s̄ꝫ ꝯtiuationē ei⁹ nālē: ⁊ tu cog̃sces eq̄tionē ei⁹ ex eq̄tōe dētiū q sīt i ea vl̄ iter ea vt sīt s̄ꝫ formā nālē q̄ ē ꝙ dētes q sīt i barba iferiori ad iteri⁹ tēdūt: ⁊ q sīt i supiori ad exteri⁹: vt dixit Ras.vbi.s̄. ⁊ si fractura ei⁹ euenit i duob⁹ locis:tūc extēde eā i duo latera s̄ꝫ oppōnē suā mistro extēdēte eā ⁊ mistro retinēte ipsā s̄m ꝙ diximꝰ. ℭ Dixit Alb.si accidit i dētibus cōmotio:aut disruptio:aut torsio:tūc strige illos de qb⁹ speras ꝙ remaneāt cū filo aureo:aut argēteo cū seta ligādo eos adiuicē ligatura firmit̄ retinēte ne ꝯcutiant̄. His factis. dix̄ Alb.pōe sup mādibulā fractā cerotū siue emplꝫ.s. ꝯueniēs fracture ⁊ sup cerotū pōe pānū duplicatū.s.q sit tāt⁹ ꝙ ꝯꝑhēdat totā mādibulā:qdā āt accipiūt puluillū ex pāno lineo q̄druplicato: ⁊ ex pte q̄ oꝫ adherere mādibule illiniūt ipm̄ ex albumie oui mixto cū farina volatili molēdini ⁊ supponūt: deinde dixit Alb.astellā magnā decēter factā,aut frustū cutis sole equale in lōgitudine mandibule. Quidā autē modernorū loco astelle vtunt̄ puluillis de stupa hoc mō,supponūt puluillos de panno quadruplicato ⁊ duos puluillos de stupa rotundos, ⁊ conuenienter grossos, vnus tn̄ sit grossior

altero: ⁊ īfūdūt eos in albumīe oui dispumato: ⁊ ponūt grossiorē pri⁹ explicatū a pte gule: iuxta mādibulā fractā: ita q̄ cōtineat sub se vnā extremitatē puluilli q̄druplicati prio appositi: ⁊ ponūt alterū q̄ est subtilior ex supiori pte mādibule versus maxillā sic q̄ ibi cōtineat alterā extremitatē dicti puluilli quadruplicati: postea faciūt aliū puluillum tāte lōgitudinis q̄ cōtineat oēs puluillos dictos ⁊ aliq̄ntulū plus: ⁊ vt meli⁹ possit p̄parari ligatura supra hūc iterū ponūt aliū. ¶ Si vero

Cura fracture mandibule cū vulnere.

fractura est cū vulnere: tūc cōsidera si aliqd ex osse frustū: aut satagie separat: tūc subtiliare in hoc: aut auferas illas satagias cū eo qd cōuenit tibi ex instrīs ad extrahendū eas: ⁊ oia frustra: ⁊ si orificiū vulneris fuerit strictū nō sufficiēs extractioni eorū: tūc amplifica ipsum cū flobotomo vel pilo s̄m necessitatis tue q̄ntitatē: cūq̄ oēs abstuleris: ⁊ nō remāserit ex eis aliqd: tūc si orificiū vulneris est amplū sue ipz: ⁊ si nō pone sup ipsum medicinas incarnatiuas sicut cōuenit: deinde equa fracturā vt dcm̄ est. Deinde dixit Alb. liga ipsam desup s̄m q̄ meli⁹ p̄parat tibi. Ras. tn̄. 15. cōti. ponit modū ligature istius: ⁊ recitat ipm̄ et Aui. Ingt. n. Gal. ligatura istius isto mō oz fieri: fiat mediū fascie sup cōcauū occipitij. Et. A. dixit sup nocrā colli. als. sup nucā: ⁊ tēdat sup vtraq̄ extremitate. ex vtraq̄ pte sup aures vsq̄ ad extremitates barbe: deinde tēdat iterū silr ad cōcauū occipitij: siue ad nucā: vt dixit. A. ⁊ ex inde iterū reducat ad barbā sub mādibula: ⁊ deinde tēdat ad ex̄ cutē. vel vt dixit. A. ad sincipit vadēs supra maxillas: ⁊ deīde ex illo loco iterū vsq̄ ad locū q̄ est sub gula: ⁊ ibi firmet ⁊ fiat ligatura: alia sup frōtē ad ptē tendens posteriorē capitis ad cōstringēdū oēs volutiōes q̄ facte sūt: ⁊ supponat strictura leuis. ¶ Dixit Alb. cōuenit applicatio hui⁹ ligature: donec nō discurrat. Dīt qdā vsq̄ ad dies decē nō ligat nisi fuerit opportunū ex dolore vel ex extimatione vel certa cognitiōe q̄ aliqd ex reductione fuerit amotū. Si vero extimas. dixit Alb. q̄ aliqd figure fuerit amotum: tūc ppera ⁊ solue ipsam in die tertio ⁊ rectifica si qd alteratū est: ⁊ deinde redi ad emplm̄ ⁊ ligaturā sicut opz. Et p̄cipe dixerūt qdā os infirmi vt sequat ociū ⁊ silētiū ⁊ vtat pulte. s. ponant cibi eius sorbitiones vt ptysane facta. Dixit Ras. ⁊ aq̄ carniū ⁊ vinor: ⁊ ponat in ore eius. ¶ Et multotiens

Quando vtra q̄ mandibula est fracta.

cōtingit q̄ vtraq̄ mādibula sil̄ frāgat. Et tūc dixerūt Ras. ⁊ Aui. fiat extēsio vtriusq̄ cū vtraq̄ manu paulatim: deinde apponant sicut decet: ⁊ cōiungant extremitates vtriusq̄ fracture: ⁊ inspiciat in hoc cōiūctio dentiū: ⁊ liga dētes cū filo aurī: ne sequestret reformatio: ⁊ fiat ligatio vt dictū est. q̄ si interim ex aliqua cā accidat apa calidū: tūc nō negligas vti embrocis ⁊ emplastris que cōueniunt ad illud ex eis que sedant. s. dolorem ⁊ resoluunt cum equalitate. Deinde redi ad curam fracture. ¶ Et Ras. quidem ⁊ Aui. dixerunt os mādibule stringitur ⁊ roborat valde ante tres hebdomadas: qz est leue: ⁊ in eo est medulla plurima replens ipsum.

¶ De restauratione fracture nasi. Cap. lxxiij.

Nasi pars superior ossea ē ⁊ sūt duo ossa: ⁊ in hac parte cōtingit ei fractura. Pars vero eius inferior cartilaginosa est: ideo q̄ nō frāgit sed plicat ⁊ dilatat: ⁊ non accidit ei nisi attritio: tortuositas ⁊ sinuitas. ¶ Et fracture qdē nasi eueniūt aliqū in vna pte eius. s. in vno osse ei⁹ aliqū aut in ambab⁹ ei⁹ ptib⁹ sil̄: ⁊ siue i vna pte ei⁹ accidat fractura siue i duab⁹ oz vt festinet i repositiōe ⁊ restauratiōe ei⁹ ⁊ si possē fieri: ⁊ fiat citi⁹ i p̄oie: ⁊ si n̄ pertrāseat q̄tuor. Dixit Pau. q̄m ossa naris restaurat in. 9. dieb⁹. ¶ Dixit. A. si nō curat. s. cito p̄duā ad casū. s. p̄uū fractarū supra alias: ⁊ q̄n idurat remanet s̄m tortuositatē suā: ⁊ nō pōt ampli⁹ equari: nō ergo retardet restauratio eius: ⁊ nō ptrāseat diē q̄rtū: tūc mod⁹ restauratiōis eius est: vt si fuerit fractura in pte vna tm̄: intrmittat nari ptis illi⁹ restitutiue radi⁹ siue liciniū: siue stil⁹ lenior: ⁊ decēter factus: ⁊ sit solidus: ⁊ itromittat vsq̄ ad ptē supiorē: ita q̄ p̄ueniat ad chaytim. Et postea teneat ipm̄ restaurator firmiter cū manu vna: ⁊ cū alia manu equet ipm̄ ab exteriori donec reducat ad formā suā nālē in q̄ pri⁹ erat: ⁊ facta reformatione extrahat stil⁹: ⁊ itromittat liciniū cui sit grossitudo tante q̄ntitatis q̄ replicat foramē nasi: vt cōseruet nasum restauratū in eq̄tione sua: ⁊ sit illud liciniū ex lino vel stupis lenib⁹ vel pāno lineo leni. ¶ Dixit Alb. qdā restaurātes dixerūt: infundat liciniū in butyro ⁊ p̄mutet oi die: sz dixit ipse hoc mihi nō placuit. imo opz vt infundat liciniū in albumine oui cōfecto cū puluere molēdini: ⁊ cū farina volatili ⁊ itromittat ⁊ dimittat donec firmet os: ⁊ iduret cartilago: ⁊ silr operandū ē in duab⁹ narib⁹ si fractura ambo ossa tenuerit. ¶ Auic. tn̄ dixit. q̄ stāte et fractura in pte vna tm̄ cautela ē vt itromittat liciniū in vtraq̄ nare. Et q̄nq̄ dixit Alb. intromittat loco licinij pēna anseris vel alteri⁹ auis grossa ex vtraq̄ pte apta postq̄ inuoluit sup ipsaz pān⁹ line⁹ lenis: aut stupe lenis: aut cotū carminatū: ⁊ fit hoc vt ipsa teneat fracturā nasi vehemēti⁹ firmā: ⁊ cū h̄ nō p̄hibet itrm⁹ a respiratiōe: ⁊ de foris ponant sup nasū plumaceoli d̄ stupa lini decēter formati: ⁊ taliter ordinent desup: ⁊ i circuitu q̄ nasū nō opprimāt nō dilatēt nec ad aliquā ptē plicēt. ¶ Dixit. A. nō ponat sup nasū ligamētū: q̄m facit ipz latū ⁊ applanatum: nisi i naso sit eminētia magna ⁊ timeat s̄z eā distētio. s. ne remaneat nas⁹ districtus ⁊ eleuat⁹: ⁊ silr dixit Pau. ⁊ itellexerit de ligamēto qd fit i fracturis cū strictura sup loco fracture: ligamētū. n. tenēs puluillos fieri pōt ⁊ oz. ¶ Si vero i fractura nasi accidat i osse attritio ⁊ cōminutio: tūc dixit Alb. oz vt scidas sup eo si n̄ fuerit cū vulnere: aut nō fuerit vuln⁹ sufficiēs ⁊ ex̄has oia frusta ossis cū istris q̄ cōueniūt eis: deinde sue fissurā: ⁊ cura ipz cū eo qd icarnat ⁊ cōsolidat. Et si itra nasū vuln⁹ fuerit cura ipz cū licinijs: ⁊ admistra cānulas de plūbo donec sanet. ¶ Si vero accidat pti cartilaginose nasi vt plicet ⁊ torqueat: tūc intromitte i nasū ambos digitos tuos auriculares: aut idices ⁊ eq̄ cū eis: aut itromitte alterū digitū tm̄ s̄m q̄ reqrit dispō sua: ⁊ eq̄ ab ex̄ cū police ⁊ idice alteri⁹ man⁹: donec redeat nasus s̄z figurā suā nālē: ⁊ deinde illiga eū. ¶ Dixit. A. ligatura cōseruat ipz s̄z figurā nālē: ⁊ oz sic fieri: pōe ligamētū extēsū ex latitudie ceruicis sup quā ē iclinatio nasi ex eis qb⁹ fit facile ligamētū: ⁊ bonū ē vt samas marginē pāni fortē: aut corrigiā cui sit latitudo vni⁹ digiti: ⁊ line vnā extremitatē ei⁹ cū glutino corij vaccarū: aut cū gūmi. s. arabico: aut cū alijs glutinatiōnē facietib⁹. Et iuisca ipaz supra extremitatē nasi ex latere sup qd ē iclinatio: donec ericeet sup ipm̄: ⁊ reducat cū ea nas⁹ ad situ suū cū violētia. Deide extēde corrigiā aut pānū: donec equet cū eo: ⁊ iclina ipz ad lat⁹ diuersū iclinatōi prime: ⁊ restaura ipz sup collū: ⁊ liga ipz ligamēto retinēte ipz s̄z illā formā ⁊ empla cū emplis q̄ sūt neccia. Et si interim sup̄uenerit apa calīn. Dixit Alb. empla nasū cū ceroto infuso in oleo ro. ⁊ aceto aut modico dyaquilon. Dixit Aui. vng^m dyaquilon est bonū valde: q̄m sedat apostema: ⁊ cōseruat iterum figuram equationis ⁊ confortat: ⁊ similiter medicamē factum cum oleo ⁊ aceto ⁊ simila ⁊ minuto thure.

¶ De restauratione fracture furcule. Cap. lxxiiij.

Dixit Alb. furcula plm̄ frāgit ab iteriori pte ex pte humeri: ⁊ fit ei⁹ fractura s̄z alterū triū modo: quoniam enim frāgit ⁊ separat in duo: p̄ter q̄ accidūt in eo satagie siue cōminutiones ⁊ frusta: ⁊ ē hoc facili⁹ ad restaurationē eius: aut accidūt in eo satagie: ⁊ ē hoc difficili⁹: aut ē ita q̄ est fractura cū vulnere. ¶ Et frangit dixit Aui. aut pp̄ pcussionē vehemētē: aut pp̄ pōdus graue delatū: ⁊ quocūq̄ sit cura ei⁹ est difficilis indigēs ingenio ⁊ subtilitate. ¶ Dixit Ras. 15. cōti. si furcula frangit in duas ptes meli⁹ erit q̄z si frangat in pticulas puas ⁊ cōminuat ⁊ cōterat: q̄m pa q̄ frāgit i duas ptes reuertet ad figurā nālē cū extēsiōe ⁊ impulsiōe: sed oia gn̄a fractionū in puulas pticulas difficilis copōnis existūt. ¶ Et scias vt qdam volunt. q̄ furcula fracta raro ita bene restauratur quin in loco fracture remaneat nodatio ⁊ emi

Furcula trib⁹ modis frangitur.

deinde pone humeros ei⁹ et aggrega costas cū manib⁹ duabus lateribus et subtiliare in eq̄lit̄e ei⁹ fm oēm modū q̄ possibile est tibi donec redeat figura ossis fm q̄ op3: deinde pone sup ip̄m emplm̄ ɔstrictiuū et stuppā siue puluillos et pōe de sup astellā de bulla subtili de salice: aut calegis: et cis illi in leuitate postq̄ tu inuolueris eā in pānos: deide subtiliare i ligādo eā sup os fractū vt nō remoueat et vade cū ligatura s3 rotūditatē ad dorsū aliquotiēs: et strige ipsa3 strictura decētit et ɔsidera ligaturā oi hora .i. sepe. et quotiēs mollificat strige ea3 et si necitas ꝓuocat ad solonē ei⁹ apud corrosionē vl' dolorē aut ap̄a tūc ꝓpera et solue eā et eradica emplz et rectifica qd̄ ꝓuenit ex illo oi mō rectificatiōis: deīn reduc emplz et annecte stricturā dōec sanet et accidūt i plicatura ei⁹ accñtia fracture s3 discernit a fractura p tactū. nā si audieris sonitū vl' crepitationē qñ duxeris manū tuā sup locū ɔprimēdo tunc scias q̄ in osse ē fractura. Si vo nō crepitauerit neq3 sonū fecerit: tūc ibi est plicatura nō fractura et mod⁹ reducēdi plicaturā est idē cū modo reductionis fracture. ve⁊ in plicatura opatio manualis auxilium recipit ex volūtaria et forti tussi. precipe ergo ei vt tussiat: et qñq3 iuuatur cum emplis attractiuis superpositis et sic dicetur in capitulo sequenti.

℃ De restauratione fracture costarum. Ca. lxxvij.

Dixit Ras. 15. ɔti. coste posteriores .i. vltime et sūt ille q̄ sūt mēdose nō frāgunt nisi i pte q̄ attinet spōdilib⁹ eo q̄ in loco illo sūt ossuose dure tolerātes ꝑcussionē et nō cedētes ei: s3 in aliis ptib⁹: q2 sūt cartilaginose nō tolerāt ꝑcussionē s3 cedūt ei. Jdeo3 nō frāgūt: et sil'r nō plicant sic plicat in loco in q̄ adherēt dorso: s3 coste magne q̄ sūt septē ex vtraq3 pte: q2 sūt in oib⁹ ptib⁹ suis ossuose dure tolerātes ꝑcussionē et nō cedētes patiunt fracturā: et sil'r plicaturā i vtraq3 pte .s. q̄ adheret spōdilib⁹: et q̄ attiet thoraci: et sil'r i me⁹ ea⁊ et ē facil' et si occultat tactui apō lgitionē cū digit ꝑpillō qd̄ sētit de aspitate et motu i nō suo loco: et fortasse audit crepitatiō apud cōpssionē et plicatura sp ē ad iteriora: s3 fractura: qñq3 s3 raro ē ad exteriora et cognoscit p tactū et visū: qm̄ appet sup loco ei⁹ eminētia s3 in ea q̄ est ad iteriora cū h q̄ ɔphēdit facilitert: vt dcm̄ est sunt iteꝝ cū ea accñtia pleuresis de dolore pūgitiuo et tussi sicca et angustia anhelitꝰ: ꝑp qd̄ ɔstringit velamen aut pleura: et fortasse est cum ea sputum sanguinis.

Cura tēdētis ad exteriora ē facilis. equat .n. p cōpssionē cū digitis et p ligaturā cū appōne empl' cōstrictiui et cū supappōne astelle si idiges ea. tēdētis vo ad iteriora cura ē difficilior: ꝑ xie ei⁹ q̄ ē magna et pfūda et cu3 accñtibus malis dictis. Jō dixit Aui. tūc nō audent restauratores curare ipsam cū extēsiōe ad exteriora ꝑp defectū igenij ad hoc faciēdū: et itellexit p opationē manualē: qm̄ istud dixit ipse. est difficile absq3 vētosis: ꝑp difficultatē restaurationis eius p opōnē cū manu. ℃ Dixit Alb. igeniati sūt antiq i ea cū ingenijs multis: et eis .n. sūt q dicūt. op3 vt ponas cibos infirmi eos q gñant inflationē et vētositatē vt inflet vēter et extēdat et ipellat costā fractā ad exteriora nos at abhorrem⁹ hoc vt nō fiat ap̄a calim velocit' si nōdū accidit: et si iā accidit ne addat in eo. ego āt puto q̄ inflatio ista vētris nullū aut puū valde possit facere iuuamētū i fracturis costaꝝ vera⁊: et iō ex toto vitāda ē ista cura i eis. Jn fractura āt mendosaꝝ fortasse ɔferre pt et ɔcedi pīmarie p⁹ euōnē et diuersionem: et q̄uis ēt sic nō absoluat a timore. et subdit Alb. et dixerūt qdā eoꝝ3. Ponat sup locū vētosa: deide suge cū fortitudine: et est hec similitudo roni q̄3 dare cibos inflatiuos. veꝝ tñ timet ne vētosa attrahat supfluitates ad locū ꝑp dispōnem debilitatis loci. ℃ Dicūt. vbi deficit opō manualis i reducēdo costā magnam fractā ad locū suū ɔcedit appositio vētose: veꝝ tñ nō o3 permitti in loco nisi pauꝝ et si reduxerit in p⁹ appōne bñ est: et si nō itep apponat. nā sic faciēdo min⁹ timet de attractu supfluitatū q̄3 si lōgo tpe dimittant stare sup loco. Et subdit iterū Alb. Et dixerūt qdā eoꝝ op3 vt cooperiat loc⁹ cū lana q̄ iā infusa est in oleo calido et ponantur plumaceoli inter costas donec ipleant vt sit ligatura eq̄lis qñ inoluis eā fm rotūditatē. Deide curet ifirm⁹ curatiōe pleuresis ex cibo et medicina. ℃ Quidā āt moderno⁊ inuenerūt modū in attractiōe coste fracte et iclinate iferi⁹ ad supiora cū medicinis attrahētibus viscosis. Et mod⁹ vsus ea⁊ est vt inūgat medicus vel minister man⁹ suas cū terbētina melle et pice siue visco. et posito infirmo in stupha vel alio loco calido ipmat man⁹ sic inunctas vnā post aliā sup locū fracture et subito eleuādo vnā cū alia ipmat: et sic frequētissime opet donec costā ad debitū locū reduxit. ℃ Dixit Alb. si coartat infirmū res vehemēs quam nō tolerat et pūgat velamen punctura ledēte: et timet sup infirmū: tūc op3 vt findas super locū et detegas costā fractam. Deinde pone sub ea instr̄m qd̄ cōseruat siphac: vt dcm̄ fuit supra et incidas os qd̄ pungit cū facilitate et extrahas ipsu3: deinde stringe duo labia vulneris si est magnum cum suturare cura sicut op3. q̄ si accidat interim ap̄a calidum propera et infunde puluillos in oleo rosarum et pone sup locu3.

℃ De restauratione fracture adiutorij. Ca. lxxviij.

Fractura adiutorii qñq3 est ꝑueniēs vsq3 ad medullā: et qñq3 non ꝑuenit ad eā. Et accidit qñq3 i pte supiori vsus ascellā et est difficilioris curatiōis in reductiōe ei⁹. Dixit Aui. os adiutorii cū frāgit fm plm̄ nō declinat nisi ad exteriora. ℃ Cognoscit aūt q̄ adiutoriū est fractū p hunc modū. ꝑcipiat medicus ministro vt sustentent cubitu3 cum brachio: et ipse apponat ambas manus suas sup adiutorio vnā de sup: et aliam de sbtus et leuiter ꝑtractet totu3 adiutorium cum eis. et si in tali leni seu suaui manuum pertractione percipiat medicus sonitum ossis fracti: aut senserit separationem partium eius sciat ibi fracturam esse.

Et curatio qdē ei⁹ siue ꝑuenerit ad medullā siue nō ē possibilis. et si ē audiat⁹ fmo dicētiū: q̄ si medulla exierit ex osse p fracturā morit ifirm⁹: qm̄ fmo eorū est falsus eo q̄ regñatio medulle a tpe pt fieri ex supfluo virtuoso nutrimēti delati ad os s3 oi tpe pt caro regnari ex sāguie. Verūtñ eget cura diligēti: et maxime in ligatiōe eius vt fiat s3 q̄ o3 ad ꝓhibēdū decursū hūiditatū siue supfluitatū ad locū: qm̄ si ɔfluet ad ip3 medulla cū sit facile putrescibilis facil' ocurret corruptionē. ℃ Dixit. G. 6. ige. se. et post 16. ɔti. si fractura adiutorij penetrat ad medullā: deide ligat os ad modū ligature alioꝝ ossiū: et nō sic o3 ɔgregabit eu[illegible] go et corrū[illegible] medulla: et dcm̄ os: deide corr[illegible]pet caro dū fiat in vlcere .i. dbec vlceret loc⁹. Et ait Ras. 2. co. iuxta itētionē ei⁹ hr̄ q̄ si ligat vt o3 .v3. i loco ꝑcussiōis et fracture vehemēti⁹ et ligatura tēdat ad latera .i. ad su[illegible] et inferius cū minori violētia [illegible] bibebit qd̄ nō manebit aliqd̄ supfluitatū ad e[illegible] et ɔpor[illegible] cura cū osse et p farcoyde et adherebūt cū glutinatiōe [illegible] Mod⁹ āt reductiōis fracture adiutorij ad locū debitū [illegible]rit. Alb. est duplex. quoꝝ vn⁹ est vt accipias lignū planū [illegible] et pulitū me[illegible] grossitudis et ligent in duab⁹ extremitatib⁹ ei⁹ duo ligam[illegible]: deide suspēdat .s. ip̄m lignū ex loco eleuatore infirm⁹ [illegible] suspēdē et ꝓiciat .i. appōat brachiū suū fractū sup lignū dōec ꝑueniat lignū ad titillicū ei⁹ in cui⁹ medio sit [illegible] ligni: deide suspēde desu p ip̄m aliqd̄ graue: aut exte[illegible] ip̄m minister ad iferiora: et tūc medic⁹ equet fracturā manib⁹ suis sil'r dōec redeat s3 q̄ op3. Et silis mod⁹ ē quē tetigit. Al. de appodiatiōe brachij super gradū scale et ɔplet iste mod⁹ sicut fit in reductiōe dislocationis humeri: et suo loco dcm̄ est. ℃ Et mod⁹ alter. dixit Albu. ē vt resupinet ifirm⁹ sup ceruicē et extēde manū ei⁹ a collo ipi⁹ cū ligamēto: deide ꝑcipe duob⁹ ministris vt teneāt vn⁹ eoꝝ illō qd̄ supra fracturā ē cū manib⁹ suis et alter teneat iferius eū: et extēdat vnusq̄sq3 eoꝝ ad ptē suā: et si vis vt extēsio sit fortior tūc strige sub fractura et supra eā cū ligamēto et extēdat cū eo vnusq̄sq3 eoꝝ ad ptē suā. Veꝝ tñ qñ fractura est ꝓpinqua extremitati humeri: op3 tūc vt pōat vnū ligamē

Modus reductionis fracture adiutorij ad locū suū est duplex.

ā sub titillico ⁊ alteꝝ sub fractura vl' cubitū. ⁊ silr si fractura ē ꝓpiqua cubito. oꝫ. vt ponat vnū ligamētū sup͂ a aliud cubitu suū ⁊ alteꝝ sup͂ fracturā vsus būeꝝ: ⁊ dcētī extēsiōe fcā eq̄ fracturā cū facilitate absq̄ labore donec equet̃ sm q̄ equent̃ ⁊ applicent̃ ecīma ei⁹ applicatiōe bōa: ⁊ iste ē mod⁹ reductiōis cui initi debem⁹: ⁊ non debem⁹ a ꝓ mō incipe nisi cū iste isufficiēs fuerit: ⁊ necītas ad illū vocauerit: vt voluit Aui. ℂ Ēq̄ta fractura. Dixit Alb. tūc cū ligatura strige eā si nō accidit apa calīn. Et si iā accidit tūc dimitte stricturā eius vsq̄ ad 7ᵐ diē aut dōec sedet̃ apa ⁊ pōe sup ipam lanā succidā ībibitā in oleo ro. ⁊ aceto. ⁊ qñ gescit apa tūc stringe eā. Si āt stringis eā anq̄ icipiat apa: tūc vt dicūt qdā ifūde peciā subtilē lineā in oleo ro. solo ꝑmixto cū aceto pauco hyeme actu calido ⁊ estate frido: q̄ sit lōgitudis adiutorij ⁊ latitudis dōec circuat ipꝫ ⁊ pōe eā imediate sup adiutoriū. nā ꝓhibet supuētū apat̄: nec sinit emplm nimiū adherere ei neq̄ ligaturā ledere si nimis stricta fieret ⁊ sup hanc peciā ponat̃ emplꝫ ꝯstrictiuū extēsū sup pecia ⁊ sup pulullis de stupa leni subtilib⁹ ⁊ sup hāc peciā vel pulullos ponant̃ alij pulullī in eodē emplo īuoluti ⁊ sup hos pulullos ponant̃ astelle q̄ sint sex vel octo fcē de ligno tractabili vt de salice vel fago siue ligno qd̄ ponit̃ in vaginis ensiū: ⁊ sit vnaqueq̄ eaꝝ inuoluta in pāno lineo subtili ⁊ leni ⁊ sint pulilli ⁊ astelle lōgitudinis brachij siue adiutorij. Uel vt dixit Alb. sit lōgitudo eaꝝ sm fracturā cū additiōe triū digitoꝝ ex dipte. supp. Sic tñ qd̄ ex pte supiori ñ trāscēdāt hūeꝝ nec ex iferiori cubitū. Et sit spaciū iter oēs astellā latitudo digiti ⁊ sup astellas ponant̃ alij pulilli de stupa sicca sicut ē, aut madefacta i aqua vel vino stiptico ⁊ expssa. Deide stringat̃ desup ligatura. Et ad stringēdū habeant̃ due binde vel fascie: q̄ꝝ latitudo sit q̄tuor digitoꝝ ⁊ incipiat̃ cū vna eaꝝ ponēdo mediū eius in loco fracture ⁊ strīge sup hoc loco strictura fortiore. Deinde vadat cū vna extremitate fascie ad supi⁹ ⁊ cū altera ad inferi⁹. Uerūtñ q̄to plus elōgat̃ ligatura a loco fracture tāto fiat ei⁹ strictura minor. ℂ Et dixit Aui. si fuerit fractura i medio adiutorij ponat̃ ligamētū in lōgitudine a duab⁹ extremitatib⁹ iuncture. s. a cubito vsq̄ ad hūeꝝ. Et si fractura fuerit ꝓpinquior ad aliqd̄ latus tūc pone ligamētū vehemētiori ꝓpinquitatis extremitati lōgique q̄ alteꝝ. ℂ Dicūt qdā. si fuerit fractura ꝓpinqua humero. Tūc cū parte ligature q̄ ascēdēdo ꝓcedit ꝑueniat vsq̄quo ptrāseat humeꝝ: similr si fuerit ꝓpinq̄ cubito ꝑueniat̃ cū ligatura descēdēte vsq̄ quo descēdat infra cubitū: ⁊ facta hac ligatura fiat sup ea ligatio cū scda fascia incipiendo ligaturā ab inferiori. s. ex ptē cubiti ꝓcedēdo cū ea vsq̄ ad hūeꝝ sic tñ vt sicut in prima fascia facta fuerit strictura fortior sup loco fracture descēdēdo semꝑ ab eo cū strictura debilior: ita silr fiat in ligatura cū hac scda fascia: ⁊ opꝫ vt vtrāq̄ ligaturā semꝑ firmet ꝑ oēs inuolutiones eius cū sutionibus multis sm q̄ videbis expedire: ⁊ factis ligaturis ambabus liget̃ tertio sup ei cū quadā fasciola: cuius latitudo sit vnius digiti ⁊ lōgitudinis tanta q̄ sufficiat ad ligationē totius ligature inuoluēdo eā desup. qdā alij faciunt tres fasciolas ⁊ cū vna ligant sup extremitate ligature superioris: ⁊ cū alia inferioris: ⁊ cū tertia sup mediū eius: ⁊ totū hoc fit ad cōseruandū ligaturas primas in robore suo. ℂ Dixit Alb. cōsidera ligamentū in oibus trib⁹ diebus vt nō accidat in loco pruritus aut inflāmatio aut ꝓhibeat̃ nutrimētū venire ad locū ꝓp dispōnē superfluitatis stricture: ⁊ si aliqd hoꝝ acciderit rectifica illud ⁊ si es super fiducia vt nō accidat aliqd ex ipsis: tunc non soluas ligamētum nisi post tres dies aut plus. Auic. dixit. non soluas nisi vsq̄ ad. 7. dies ⁊ q̄ est post eos vsq̄ ad q̄tuor: ⁊ interim circa spatulā aut humerū: ⁊ sub titillico fiat inunctio frequēter. cū ꝓhibentibus defluxum humoꝝ ad locū: suspendat̃ brachiū ad collum cū fascia lata cōprehendente totā manū cum brachio ⁊ cubito: ⁊ fac iacere infirmū sup dorsum suū super culcitra equalr plena lena: ⁊ cōsidera oi hora ne soluat̃ aut mollificet̃ rectifica eā. ℂ Dicunt. cognoscit̃ equalis ligamēti strictura in hoc: qm̄ si in digitis accidat ex strictura tumor paruus: tūc strictura est ꝯueniens: ⁊ si non acciderit tumor aliqs tūc ipsa est nimis mollis ⁊ si tumor est magnus ⁊ dolor vehemēs: tūc ē nimis stricta. ⁊ pōe cibū infirmi vt sit subtilis i ꝓmis donec qñ accidit ⁊ icipit ꝯstrigi ⁊ vniri fractura ⁊ icipit fieri por⁹ sarcoydes: tūc oꝫ vt igrosset̃ cib⁹ ei⁹. ℂ Dixit Alb. de ꝯsuetudine adiutorij ⁊ crucis ei⁹ est vt stringant̃ ⁊ roborent̃ in. xl. dieb⁹. tūc ergo oꝫ vt soluat̃ ⁊ administretur balneū ⁊ medicinet̃ cū vnguētis q̄ rectificāt illud qd̄ in fractura remāserit fedū: ⁊ tñ tunc non soluas ab eo ligamentū ⁊ astellas vsq̄ ad. 50. dies ⁊ vsq̄ ad duos menses.

ℂ De restau. fracture brachij siue focilium eius. Ca. lxxix.

Focilia brachij qñq̄ plicant̃: ⁊ qñq̄ frāgūtur. Ueꝝ tñ plicatio magis accidit focili miori q̄ ē supius in brachio q̄ maiori ⁊ inferiori. Et hoc iō q2 est leuius ⁊ subtilius cor ⁊ [illegible] in infantia ⁊ pueritia sepius ꝯtingit ossa plicari q̄ in alijs etatibus: q̄uis in eis aliqñ ꝯtingat plicatio vni⁹. ℂ Fractura itaq̄ brachij. dixit Alb. qñq̄ ꝯtingit sm focile ꝑuū qd̄ ē desup: ⁊ qñq̄ sm focile magnū qd̄ est desubt⁹: ⁊ qñq̄ sm ambo sil. Et ꝯsilr ēt pōt ꝯtingere plicatura. ⁊ qñ frangit̃ focile ꝑuū: tunc restauratio eius est facilis: ⁊ hoc iō dixit Ras. 15. ꝯtin. q2 est leuis ligatiōis: ⁊ qñ focile magnū frangit̃: tūc eius fractura est deterior. ℂ Dixit Aui. q2 brachiū ipm est deferens: ⁊ est difficilioris curationis siue restaurationis: q2 est fortioris ligationis: ⁊ cū hoc ē difficilioris ⁊ tardioris sanatiōis: q2 est grossus ⁊ durus: ⁊ est eius restauratio turpior ⁊ magis manifesta: q2 est nudū carne. vbi. ö. focile minus est caro superabūdās tegēs turpitudinē eius: ⁊ adhuc deterior fractura eius est qñ frangunt̃ ambo sil. ℂ Cū ergo frāgit̃ focile ꝑuum solū: tūc ꝯuenit medico apud restaurationē eius vt extentionem paruā cū facilitate faciat donec equet ipm: sꝫ si frangit̃ focile magnū. opꝫ vt ponat extentionē magnā eius vehemētiorē: ⁊ si ambo frangunt̃: oꝫ vt ponat eā fortiorē valde. Sꝫ cū dixit Ras. vbi. ö. extentio semꝑ fiat plus ⁊ minus sm modū lenitudinis corpoꝝ in lenibus minus ⁊ in duris pl⁹: q2 qm̄ corpus infantis si extendet̃ cū violētia cōtorquebit̃: q2 qm̄ mēbra ipsius sunt lenia: ⁊ opꝫ vt in reformatione fociliū medicus ponat figurā man⁹ apud extēsionē eius extensa sup pulmineratā q̄ sit pollex man⁹ ad supiora altior oib⁹ digitis ⁊ auricularis inferior oib⁹ digitis: ⁊ sit infirm⁹ sedēs q̄dratus sup ꝑseipm: ⁊ sit puluinar corā eo in altitudine vt nō incurrat infirm⁹ laborē: ⁊ eo sic situato ⁊ sic situata manu extēdat vnus minister brachiū ab inferiori pte cū manu sua aut cū ligamēto ⁊ extēdat minister alter brachiū ꝯsilr a supiori pte extensione hūte fortitudinē maiorē vel minorē ꝓut ꝯuenit fracture sm modū dictū: ⁊ medic⁹ tūc equet os sꝫ meliorē figurā suā nālē. Deinde strigat sup ea ligādo ꝓut dcm̄ est in fractura adiutorij. ℂ Et dixit Alba. si in fractura ossis sint satagie conare reducere eas in locū suū si nō fuerint sepate. Si vero fuerit aliqd̄ satagiarū siue frustū separatuꝫ ⁊ pungit cutē. ⁊ nō est tibi spes in restauratiōe eius tūc funde sup ipm ⁊ aufer ipm: ⁊ fac sicut dcm̄ est in alijs: ⁊ fcā restauratione suspēdat̃ cū fascia lata brachiū ad collū taliter q̄ non sit possibile infirmū mouere ipm ⁊ ꝑcipe ei ne dilatet ipm distētione vel dilatatione laboriosa. ⁊ signū q̄ strictura ligature erit si accidat in manu ⁊ digitis tumor paruus cū dolore leui. ℂ Qr si null⁹ accidat tumor neq̄ dolor ligatura nimis mollis erit: ⁊ opꝫ vt fortificet̃. si vō tumor magn⁹ fuerit ⁊ dolor vehemēs tūc strictura nimis arcta erit: ⁊ oꝫ vt mollificet̃ ⁊ relaxetur. ℂ Et cū ligatura ꝯueniēs fuerit nisi aliud acciderit cogēs ad soluēdū nō soluat̃. dixit Alb. nisi post. xx. dies aut circa eos ⁊ fac dormire egrū sup͂ dorsū suū. ℂ Et scias q̄ brachij fractura restaurat̃ in. xxx. dieb⁹: aut. xxvij. aut fortasse i. xxviij. ⁊ istud totū est sm dispōnes cōplexionum ⁊ dispōnes virtutis.

ℂ De restauratione

¶ De restauratione ossium fracture manus. Cap. lxxx.

Erit Albu. ⁊ alij ꝙ ossibꝰ pectinis manus siue rascete ⁊ silr ossibus digitoꝝ raro accidit fractura: qm̄ ista ossa sunt dura valde. multotiens tñ accidit ei attritio. si tñ aliqñ ↄtingit in eis fractura siue attritio ⁊ sit in manu preter digitos, tūc sedeat infirmꝰ q̈dratus ⁊ corā ipso sit sedes ſm equalitatē, ⁊ ipse ponat manū sup sedē extēsā: ⁊ si fractura fuerit ab interiori manꝰ versus exteriora siue dorsū manus: ⁊ extēdat minister ossa fracta extēsiōe decēti ⁊ medicꝰ equet ea donec ↄiungant̄ cōiūctione bona ⁊ desuperponat emplm̄ ⁊ puluillos ⁊ sup eos astellā ſm q̈ntitatē loci. Inuolutā tñ in pāno lini leni, ⁊ pōt ēt aliā astellā ex pte vole vt sit manꝰ apta recta. Si aūt fractura fuerit ab exteriori manus ad interiꝰ v̄sus volā eiꝰ tūc fac pilā de pāno ⁊ precipe infirmo vt coartet sup eā vola sua fracta. Deinde appone emplz̄ cū puluillis ⁊ desup astellā de corio in quo sit lenitas vt applicet̄ coriū cū corpore vole: deinde stringe sicut opꝫ voluendo cū fascia sup manū ⁊ rotando cū ea inter digitos. ¶ Si v̄o cadat fractura siue attritio in aliquo vel in aliquibꝰ ex ossibꝰ digitoꝝ: tūc si est in pollice equet̄ sicut opꝫ: ⁊ supponat̄ emplm̄ cū puluillis ⁊ desup astella ⁊ liget̄ pmo p se ipꝫ: ⁊ postea ēt cū vola manus sicut cadit eius cōpositio. ¶ Si v̄o cadat fractura super aliquo alioꝝ digitoꝝ: tunc fiat equatio ⁊ emplastri ⁊ astelle appositio: sꝫ liget̄ cū digito qui sequitur ipm̄ aut ligent̄ omnes: ⁊ est hoc melius semper tamen prius liget̄ per se digitus lesus: ⁊ postea simul cū alijs.

¶ De restauratione fracture spondiliū. Cap. lxxxj.

Raquit Pau. spondilibꝰ colli ⁊ dorsi, qñq3 accidit attritio siue cōminutio sed fractura paꝝ accidit eis: ⁊ aliqñ seq̄t̄ eā nocumͫ mortale pp lesionē ↄtingentē in nuca ex ipulsione eiꝰ ad interiora. ¶ Et qñq3 accidit in spōdilibus colli ⁊ si vis scire an sanet̄ an nō. dixit Albu. tūc ↄsidera manꝰ eiꝰ: ⁊ si vides eas iā mollificatas ⁊ stupefactas ⁊ velut mortuas ⁊ n̄ posse mouē eas nꝫ extēdē neq3 strīgē ⁊ cū stringis eas digitis tuis ⁊ pūgis eas cū acu ⁊ nō sentit illud ⁊ nō sentit dolorē in eis. tūc scias, q: nō sanat̄, sꝫ in pluribꝰ dispōnibꝰ eiꝰ est mortalis: sꝫ si mouet eas ⁊ sentit in eis cōstrictionē cū digitis ⁊ punctionē. tūc scias ꝙ nuca salua est ⁊ ꝙ infirmꝰ sanabit̄ cū curatione. ¶ Si aūt eueniat spondilibus dorsi. Et vis scire an sanat̄ an nō. tūc ↄsidera pedes eiꝰ ⁊ si vides ꝙ iā mortificati sunt ⁊ accidit in eis illud qd̄ accidit in manibꝰ: deinde qñ iacet sup dorsū suū egredit̄ egestio ⁊ vētositas absq3 volūtate ⁊ qñ resupinat̄ sup ventrē suū ⁊ vult ⁊ mingere nō pōt scias tūc ꝙ est mortale: nō ergo labores in curatiōe eius. Si v̄o nō accidit ei aliqd ex illo res est leuior. ¶ Et restauratio eius est vt coneris sedationē apātis calidi ⁊ pones sup spondilē apāta oleū rosatū solū aut cū vitello oui essati ⁊ pone super ipꝫ hoc aliquotiēs in die donec sedetur apā calidū ⁊ sedato apāte pone sup locū emplm̄ factum ex cōfortātibꝰ ⁊ exiccantibꝰ ⁊ stringe sup ipsū cū ligamēto ⁊ precipe infirmo vt nō dormiat ⁊ vtat̄ quiete ⁊ tranqllitate donec sanet̄. ¶ Et si accidat apud attritionē ossis satagina aut aliqd̄ frustū separatū ex eo pungens: tūc opꝫ vt seces super cutē ⁊ auferas illud. Deinde cura vulnus sicut opꝫ. Et Aui. dixit. si remanet aliqd ex ptibꝰ eminētibꝰ spōdilis que sunt q̄ noiant̄ spine ⁊ illud cadit velociter sub digitis cū ducent̄ sup loco ⁊ volumꝰ diminutionē. i. amotionē eius qñ illud cōminutū mouet̄ ⁊ sepat̄ a loco suo: tūc opꝫ vt auferat̄ scindēdo cutē exteriꝰ deinde aggregent̄ labia vulneris ⁊ curet̄ sicut oportet. ¶ Q: si frangitur os alkail ⁊ est postremū ossis alhosos ⁊ fiat concauum ad interius: tunc oportet vt intromittat̄ digitus index in anum qui sit sinistre manus ⁊ equetur os fractū cū eo ⁊ cū altera manu ab extra q̈ntū possibile est: ⁊ si fuerit ibi os fractum pungens auferat̄ ⁊ in alijs fiat sicut dictū est in alijs fracturis.

¶ De restauratiōe fracture ossis anche. ⁊ pectinis. Ca. lxxxij.

Ssi lato ꝙ est os anche raro accidit fractura pp dispōnē fortitudis sue: si tñ aliqñ accidat tūc illud est altero triū modoꝝ: qm̄ aut accidit ei cōminutio in extremitatibus eius aut accidit ei figura in latitudine eiꝰ. Dixit. A. aut in longitudine eiꝰ: vt dixit Albu. aut declinat ⁊ ipellit̄ ad interiora versus ventrē ⁊ accidit ex fractura eius dolor ⁊ punctura ⁊ stupor coxe ⁊ cruris qd̄ sequit̄ latus qd̄ frangit̄ cōsilr ei qd̄ accidit adiutorio ex fractura hūeri. ¶ Dixit Aui. qñ frāgit̄. s. v̄sus interiꝰ aut findunt̄ latera eius vt ligna sit res difficilis in rectificatione eiꝰ. alij tñ dicūt solū rē difficilē fore in fractura eius. nā si fuerit solū scissura nō indiget nisi appōne empli ↄstrictiui cū puluillis ⁊ ligatura. ⁊ dn̄t discernit̄ inter scissurā ⁊ fracturā: qm̄ scissura cōprehēdit̄ p tactū inuenientē separationē ossis ſm longitudinē eiꝰ: q: sic est, ſꝫ plm̄ aut ſm latitudinē que ptes sepate apud cōpressionē factā apud tactū sup ambabus ptibus aut sup altera caꝝ neq3 cedunt cōpressioni ei neq3 sonāt siue crepitat. fractura autē ſm plm̄ cōprehēdit̄ apud tactū vt pcedat ſꝫ obligtatē siue ſm trāsuersū, ⁊ alij ſm latitudinē ⁊ apud cōpressionē p tactū pcipit̄ cessio partiū ⁊ sonitus siue crepitatio ⁊ accidētia supradicta in coxa ⁊ crure eueniunt q̄ raro eueniunt in scissura. ¶ In restauratione aūt fracture eget medicꝰ tribꝰ ministris robustis ⁊ prudētibꝰ: ⁊ p̄cipiat duobꝰ ex eis vt egro iacente sup ventrē suū extēdant coxas eius vnusq3 suā ſꝫ cōuenientiā, ⁊ p̄cipiat tertio vt teneat manꝰ siue brachia sua positis manibꝰ suis sub titillicis: vt nō sinat corpus egri distrahi iferius v̄sus extēdētes coxas, sꝫ teneat ipꝫ infirmū ⁊ facta extēsione sufficiēti medicꝰ hñs ↄfotiū incipiat equare os fractū vnusq3 ↄprimēdo anchā suā cū vehementia ⁊ fortitudine donec equet̄. ⁊ redeat mēbꝝ ad figurā suā nālē: deinde supponat̄ emplm̄ cū puluillis ⁊ supponat̄ astella q̄ sit facta ſm figurā anche ⁊ liget̄. Et vt ligatura firmior ⁊ melior habeat̄ opꝫ iplere ↄcauitatē ilioꝝ cum stuppa leni vt capiat eā strictura ligature ſm eqlitatē. Deinde locet̄ infirmus ad iacēdū sup dorsū suū aut sup latꝰ sanū si fractura sit solū in altera anchaꝝ ⁊ supponat̄ anchis vel anche fracte aliqd rotundū solidū factū ex pāno in modū pile ad ipellēdū inferius quotiēs iacebit sup ipꝫ. ꝙ si accidat cōminutio in extremitatibus eius, tunc si non fuerit ibi frustum pungens rectificetur ⁊ curetur cum emplastris. vt dictum est. Si autē fuerit ibi frustū pungens extrahat̄. vt dictū est in alijs.

¶ De restauratione fracture coxe. Cap. lxxxiij.

Ssi cosse accidit fractura ⁊ cū acciderit non occultat̄ sensui Hip. cognoscit̄ p tactū ⁊ pamissionē pprie figure. ⁊ fractura qñq3 tēdit ad ptē añriorē, ⁊ qñq3 ad posteriorē. Et frāgitur qñq3 in medio sui, ⁊ qñq3 in extremo eiꝰ superiori vbi attinet genu. ¶ In restauratione aūt eius habeat medicus ministros tres q oēs sustentent coxā. ⁊ medius eius sustentet eā in medio fracture: ⁊ alij duo extēdant ipsam vnusq3 versus suū extremū extēsione forti donec eq̈tio possit fieri. Si v̄o fractura fuerit in extremo eius supiori v̄sus anchā: tūc ponat minister supior ligamentū sub anchā tēdēs ad ptē inguinis. Ut cū ipso possit trahere ⁊ extendere coxam sufficienter ministro iferiori trahēte eā absq3 ligamēto ⁊ sub ligamēto ponat lanā vt nō incidat carnē: ⁊ cōsimilr si fractura fuerit in extremo coxe inferiori versus genu ponat minister ligamētū supra genu vt cū eo possit trahere ⁊ extendere q̈ntū fuerit opportunū, ⁊ fiat hoc cōsilr ei qd̄ dcm̄ est in extensione adiutorij. ¶ Et facta extensione decenti medicus conet̄ equare ⁊ coniungere adinuicē ambabus manibus suis extrema ossis fracti cōiunctione bona vt redeat ad figurā nālē quā hēbat in sanitate sua. nō ergo dixit Ras. 15. ↄtiñ. querat medicus reducere coxā ad figurā nālē: sꝫ ad eā que est ei ſm nām in tempore sanitatis. Hip. enim, vt sciret

Reductō fieri dꝫ ad formā quā hēbat i sanitate sua.

aptationẽ coxe ⁊ modũ forme eiusq̃ ⁊ ꝙ nõ torqueat eã neqꝫ
rectificet de tortuositate eius dixit. q̃daꝫ enim habẽt coxam
nãliter rectã. Et Aui. dixit. equet̃ ſm formã nalẽ que est ei ⁊
est gibbositas in siluestri pte eiꝰ ⁊ cõcauitas pauca in dome
stica eius, ⁊ ꝙ equet ſm deambulationẽ forme q̃ est ei in sa/
nitate. Dixit Ras. vbi supra. extẽde de coxe violẽter: q2 ma/
gnũ os est ⁊ noli timere de violẽtia extẽsiõis. ℂ Dixit Aui.
equat̃ hoc mẽbꝝ infirmo iacente sup faciẽ suã ⁊ crure eius
extenso. ⁊ dixit. nõ dimittat̃ fractura coxe remota ⁊ separa/
ta p longũ tp̃s q̃m manabit id qđ est in eis de humiditatibꝰ
⁊ corrũpet̃ inde totũ mẽbꝝ. Facta equatione supponat̃ em/
plastrũ ⁊ liget̃ stringẽdo. Si vo fuerit ibi apostema calꝫ tũc
dimittat̃ diebꝰ aliquod ⁊ intẽdat̃ ad sedationẽ eiꝰ. ℂ Et q̃/
dã cũ aduẽtũ apatis ad phibẽdũ ipm ponũt facta equatio/
ne sup carne petiã lenẽ infusaꝫ in oleo ro. ⁊ bñ expressam vt
nõ remaneat in ea de oleo nisi virtus eius ⁊ sup hãc petiam
ponunt emplm ⁊ stringũt cũ fascijs positis astellis sex cõue/
niẽter figuratis q̃ sint longe ſm lõgitudinẽ coxe ita tñ ꝙ nõ
possint ledere inguina nec genua ⁊ opꝫ vt astelle q̃ ponuntur
ex pte siluestri coxe sint latiores ⁊ grossiores eis q̃ ponunt̃ ex
pte domestica: ⁊ hoc ideo q2 hoc os anq̃ꝫ liget̃ cũ potro semp est
paratũ resilire ad partẽ siluestrẽ: ⁊ pp carnositatẽ q̃ est in pte
inferiori ets ẽt paratũ resilire ad ptẽ supiorẽ ⁊ nuc anteriorẽ ⁊
pp hãc cãm opꝫ ẽt vt astelle que sup hac pte ponunt̃ sint la/
tiores ⁊ grossiores vt sint fortiores in tenẽdo. Et ligatura
in hac fractura fiat cõsimilis ei q̃ dicta est in fractura adiuto
rij: ⁊ facta ligatione situẽt infirmũ ad iacẽdũ sup dorsũ suũ
coxa ⁊ crure extẽsis: ⁊ q2 necesse est vt coxa cũ crure firma
psistat ⁊ nullo mõ moueat̃ q̃m si mouebitur nõ habebitur
vtilitas que consideratur ideo ingeniati sunt sapientes ad
intentionẽ firmitatis eius. Quidã .n. vt dixit Aui. pparãt ta
bulas in qbꝰ est q̃dã pcauitas vt decẽter opponant̃ sup iuo
lutiones fasciaꝝ. Et sint in longitudine vt capiant totã lõgi/
tudinẽ pedis: q̃m si erũt breuiores nõ erit medicꝰ, neqꝫ infir
mus exps laboris ⁊ nõ hẽbit̃ inde vtilitas q̃sita. Utilitas ãt
elõgationis eaꝝ est vt phibeant ptẽ sanã pedis moueri cum
fuerit motꝰ illius q̃ntitatis nociuus fracture ⁊ ppue in dispõ
ne dormitionibꝰ ⁊ soni necessitas aut hoꝝ insiroꝝ nõ est nisi
in fractura magna valde. Et scias ꝙ nõ est posse cũ h̃ vti eis
nisi anq̃ꝫ apet̃ locꝰ, q̃m apa nõ tolerat hec. Et Albu. posuit
aliũ modũ quẽ dimitto pp difficultatẽ tolerãdi ipsiꝫ. ℂ Et
q̃dã iuxta pedẽ figunt lignũ aliqđ siue palũ in terra siue sola
rio vel cũ clauis ad aliqđ lignũ firmũ ⁊ ad ipm ligant pedẽ
firmiter, ita ꝙ moueri nõ põt, ⁊ q̃dã cũ puluinaribꝰ ⁊ pãnis
pparationẽ faciũt ſm coxã ⁊ crus ⁊ pedẽ vt nõ possit moue/
ri q̃ntũ fuerit posse: ⁊ hic modꝰ bonꝰ est valde ⁊ tolerabilis ⁊
pferẽs maxie in fracture nõ magna valde. Et si nõ fuerit pos
sibile abstinere a motu est cũ ppõne modꝰ facilis vt exhibeat̃
ei motꝰ suauis ⁊ leuis. ℂ Dixit Aui. ponat̃ inter coxas eiꝰ
pila de lino vł pãno magno ad pbuãdũ foraꝫ in q̃ eq̃ta est co
xa: ⁊ oꝫ vt nõ soluat̃ ligatura vsqꝫ ad duos dies aut tres nisi
accñs euenerit de pruritu vel punctiõe vel apate. Nã cũ ali/
qd hoꝝ euenerit õ pruritu pũctiõe vel apate, ppere soluc eã.
ℂ De remotiõe frustoꝝ pũgẽtiũ ⁊ oibꝰ alijs fiat vt in alijs
dictũ est fracturis. ℂ Et scias ꝙ fractura coxe repationẽ re/
cipit in .50. diebꝰ. Et scias. dixit Aui. ꝙ ille cuiꝰ coxa aut an
cha frãgit̃ paꝝ denudat̃ a claudicatiõe: imo ſꝫ pl'ꝫ claudicat.

ℂ De restauratione rotule genu. Cap. lxxxiiij.

Dixerunt ꝙ rotula genu paꝝ siue rariꝰ frãgit̃: sed ſm plm cõterit̃: ꝙ
si accidat ei fractura tũc nõ erit. dixit Albu. nisi
vt fissura aut foramẽ .i. pforatio. dñt. pringit eã
frangi, ⁊ ſꝫ lõgitudinem ⁊ ſꝫ latitudinem: ⁊ ſꝫ obliqta
tem ⁊ statur sup cognitione eiꝰ cũ sensu ⁊ tactu ⁊ visu: ⁊ etiã
auditu sonitus ⁊ crepationis: ⁊ opꝫ in restauratione eius vt
extendat̃ crus ⁊ equẽtur ptes eius fracte cum digitis donec
reducant̃ ad formã suã nalẽ: deinde superponat̃ emplꝫ ⁊ su

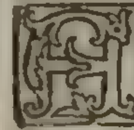
pra ipsuꝫ astelle rotũda ſm magnitudinẽ rotule: ⁊ liget̃: ⁊ in
omnibus alijs fiat sicut dictum est in alijs fracturis.

ℂ De restauratione fracture cruris. Cap. lxxxv.

Inquit Albu. ossibꝰ cruris accidit de fra
ctura id qđ dictũ est accidere ossi/
bus brachij: q̃ñ q̃nqꝫ frangit̃ arundo maior
q̃nqꝫ minor: q̃nqꝫ ambe simul. dixit Auic. q̃ñ
frangit̃ minor est saluus q̃ꝫ q̃ñ frangit̃ maior
⁊ adhuc deterius est q̃ñ frangunt̃ ambe simul. Et dixit. q̃ñ
frangit̃ arundo parua q̃ est supior est inclinatio fracture ad
exteriora ⁊ cutẽ. Dixit Albu. cũ frangit̃ os subtilꝰ cõuertit̃
crus ad interiorẽ ptẽ ⁊ est ambulatio cũ ea posse: sed q̃ñ frã
git̃ arundo maior q̃ est iferior ⁊ declinat crus ad exteriorẽ
als. interiorẽ ⁊ ad ptẽ siluestrẽ. Et dixit Albu. inuenis ipm
inferiꝰ: ⁊ est ex eis vt occultat̃ tibi: quare cognoscit̃ per sen
sum: ⁊ q̃ñ vtraqꝫ frangunt̃ inclinatio eius est ad oẽs ptes: ⁊
reductio eius est silis reductioni fracture adiutorij. ℂ Dixit
Aui. ꝙ per adiutoriũ intellexit brachiũ: vt dixit Albu. veꝫ
dixit ipse. in crure est extra opõnes supra id qđ est in opera/
tione fracture brachij: ⁊ est q̃ñ tu equaueris astellas ⁊ cõple
ueris oẽm opõnẽ tuã, tũc accipe duas fascias, ⁊ alias tabu/
las ex ligno pini qđ administrat̃ in fabricatione selarioꝝ: ⁊
elige ex eis q̃bus est grossitudo parua: ⁊ sit longitudo earũ
longitudo cruris a genu vsqꝫ inferiꝰ ad calcaneũ: ⁊ pone ex
oi parte cruris vnã inuolutã ex oi pte pãno leni duabꝰ inuo
lutionibus. Deinde liga eas cũ duabꝰ fascijs in tribꝰ locis .s.
in medio ⁊ in duabꝰ extremitatibꝰ. nã cũ hac strictura phi/
bet̃ crus declinare ad dextrã vel sinistrã ⁊ sic seruat̃ in statiõe
bona. ⁊ alij sunt q ad dictã intentionẽ administrãt cunabulũ
siue capsetã de ligno ſm longitudinem cruris: ⁊ ponũt in eo
crus vt cõseruent ipꝫ a motu. ℂ Et dixit Albuc. ꝙ plm opꝫ
vt fiat istud in fractura cũ vulnere in restauratione cruris.
ℂ Dicũt q̃dã. opꝫ medicũ hẽre tres ministros. Et precipiat
vni eoꝝ tenere genu cruris fracti extensũ ⁊ firmũ: ⁊ alteri
vt teneat pedẽ siłr protensum ⁊ firmũ ⁊ sint ambo isti mini/
stri prudẽtes in extẽdẽdo ⁊ relaxãdo ſm imperiũ medici ⁊
precipiat ministro tertio ambabus manibus suis sustentare
crus in medio eius vel in loco fracture: ⁊ tunc medicus equet
manibꝰ suis ossa fracta equatione decenti. ℂ Et scias sicut
dicit Aui. ꝙ nõ est dispõ cruris in tortuositate q̃ accidit figu/
re sue nali: sicut dispõ adiutorij: imo crus est rectũ: quare oꝫ
vt sit extensio eius ad hoc vt redeat ad rectitudinẽ post redu
ctionẽ. dicũt q̃dã. fiat cura sicut dictũ est in cura fracture co/
xe in phibitione apatis ⁊ amotione ossis pungentis.

ℂ De restauratione fracture tali. Cap. lxxxvj.

Auicenna dixit. fractura tali praua est
⁊ eiꝰ curatio est difficilis. Et
plm frangit̃ cũ cadit hõ ex loco alto: q̃m pcuti
tur supra pedẽ. Et fortasse accidit cũ eo attritio
ossis cũ fluxu sanguis ad vẽtres. dicũt q̃dã q̃s/
dã abscõsiones siue cauernas q̃ accidũt in carne ⁊ cute circũ
stantes ex casu. Et q̃dã dicũt. per ventres intellexit sicut sto
macũ intestina vel vesicam ⁊ coagulat̃ ille sanguis in eis: ⁊
q̃nqꝫ pducit ad egritudines magnas ex febre ⁊ permixtione
rõnis ⁊ tremore ⁊ spasmo pedis .s. totius vsqꝫ ad ancham.
ℂ Cũ ḡ accidit in talo apa cõgelatũ qđ nõ appet ⁊ nõ egre/
dit̃ ⁊ nõ proeminet ad exteriora. Et appet iaꝫ in colore eius
tenebrositas q̃ nõ fuit ante tũc est sigm̃ malũ significãs ꝙ est
in via perditionis ⁊ putrefactionis. Si aũt est apa appens
ipellẽs manũ tãgẽtis cõpressiõe: tũc illud est meliꝰ: ⁊ fortasse
sit facilis eius eruptio. als. eius curatio. ℂ Dixit. A. q̃ñ ta/
lus nõ restaurat̃ sicut opꝫ destruit̃ iuuam̃ eiꝰ .s. restauratio/
nis ⁊ nõ fit deambulatio sup ipm. auctores nõ posuerũt mo
dũ restaurationis eius: fortasse pp difficultatẽ eiꝰ, ⁊ fortasse
q2 reliquerunt eã notã ex modis restaurationis aliaꝝ iunctu
raꝝ: ⁊ opꝫ medicũ in hoc esse ingeniosum vt reducat fractu
rã tali ad situ suũ nalẽ ſm ꝙ meliꝰ demõstrabitur sibi.

[redacted] phi/ [redacted]pe.

¶ De restauratione fracture calcanei. Cap.lxxxvij.

Auicenna inquit. calcaneus est excusat⁹ a fractura ꝓp duritiē suā: ꝛ ꝓp circūdationē defensionū.i.ꝑtiū q̄ sunt in circuitu ossis ei⁹.ꝑlꝫ ergo nō accidit ei nisi dislocatio. Si aūt ei aliqñ accidit fractura, tunc accidit ei aut ꝫm longū aut ꝫm latū, ꝛ inuenit tactus inequalitatē in loco ꝛ ꝑtes fracture cedere cōpressioni, ꝛ nō requirit restauratio eius: nisi emplastrationem ꝛ ligaturam: ꝛ quidam addunt astellam similem figure calcanei.

¶ De restauratione fracture ossium pedis ꝛ digitorum eius. Cap.lxxxviij.

Dixit Albu. ossib⁹ pedis accidit qñq; fractura. digitoꝝ vō ossibus raro accidit fractura: ꝛ nō accidit nisi attritio in plurib⁹ dispōnib⁹. q̄ si accidit ossib⁹ pedis fractura ꝛ vides illa ossa separi ꝫm se adinuicē: tūc ponat infirmus pedē suū sup terrā ꝑparatā sicut ambulans ꝛ tu statim pone pedē tuū sup illud ex ossib⁹ qđ eleuat ꝛ supeminet: ꝛ alijs calca illud cū eo ꝛ equa illud donec redeat in locū suū: deinde pone desup emplm cū puluillis ꝛ sub vētre pedis pone tabulā ꝑuā cui sint duo capita plana ꝛ inuolue eā cū pannis: ꝛ alijs sicut indiget: deinde stringe eā cū pede strictura decēti. cū aūt ꝑterierūt ei tres dies aut 4ᵒʳ: tūc solue ligamm. nā tu inuenies ossa equata siue sint fracta siue dislocata. Si aūt franguntᷣ aliq digiti tūc restaura eos ꝛ equa ipsos sicut dictū est in digitis man⁹. Deinde pone sub eo toto tabulā sup predictā ꝛ stringe eā strictura decenti ꝛ si franguntᷣ ex digitis pedis duo aut plura tūc pone sup oēm digitū astellā suē q̄titatis inuolutā in pāno leni: deinde stringe tabulā in inferiori pedis ꝛ sit stās sup vnū caput tabule extra vētrē pedis vt teneat retētiōe bona: ꝛ in oib⁹ alijs seq̄re, vt dcm̄ ē in his.

¶ De fractura ossis pectinis vulue ꝛ virge. Cap.lxxxix.

Fractura raro accidit in his mēbris si tñ aliqñ frangatᷣ vulua mulieris, dixit Albu. fac ipsā sedere quadratam. deinde inclina eā ad ꝑtē dorsi sui parumper ꝛ teneatᷣ retro ꝛ ipleat obstetrix vuluā ei⁹ coto donec impleat eā fiat cū vulua ex ea sicut spera siue pila. Deinde cōcutiatᷣ mulier: ꝛ eleuet dorsū ei⁹ paulatim. egreditᷣ.n. illud cotū porti vulue sicut spera ꝛ os fractū redit: deinde pone puluillū sup dorsū ei⁹. qñ ergo vult mingere remoueat cotū cū facilitate deinde mingat: ꝛ deinde reducatᷣ cotū i vuluā ꝫ modū ꝫm quē intromissū fuerit in ꝑmis: deinde redeat ad puluillū suū ꝑmū ꝛ faciat sic septē diebus aut circiter illos. ipsa enī restauratᷣ. Et dixit. si vis accipe vnam vesicā ꝛ stringe sup foramē cannulā arūdinis ꝛ intromitte vesicā totā in vuluā: deinde insuffla cānulā cū ꝟtute donec repleatᷣ vesica vulue ꝛ fracta redit: deinde extrahe vesicā ꝛ iple vuluā coto ꝛ stet vt.s. dictū est aliquot dieb⁹ donec sanetᷣ. ¶ Et dixit Albu. qñ frāgitᷣ os pectinis viri aut mulieris: tūc administra in restauratione ei⁹ ꝛ ipsi⁹ curatione id qđ in osse dictū est.s.anche. nō.n. occultatᷣ ei cui est studiū ꝛ intelligētia vie ꝛ cā restaurationis in his fracturis. ¶ Et dixit. qñ frangitᷣ ꝟga viri accipe guttur anseris ꝛ intromitte virgā in ipꝫ, deinde pone sup ipꝫ inuolutionē ex pāno ꝛ inoluatᷣ ꝛ dimittatᷣ sic trib⁹ dieb⁹ aut circiter eos ꝛ sanabitᷣ si de⁹ voluerit. ¶ Dixit Gill. q̄ agrimonia potata ꝯsolidat ossa fracta in breui tpe. ꝛ sic facit de succo ꝯsolide minoris cū bibitᷣ ex eo trib⁹ dieb⁹ aut plurib⁹ oi die cyat⁹ vn⁹. Debēt aūt hec exhiberi post bonā reductionē ꝛ emplastroꝝ appositionē ꝛ ligaturam.

Agrimonia ꝛ succus ꝯsolide ꝯsolidant ossa fracta ꝫ potest.

¶ De extractione sagittaꝝ ꝑ manualē opōnē. Cap.xc.

Auicenna inquit. q̄dā sapiētiū dixerūt. q̄ ille q aufert sagittas opꝫ vt sciat añ illā sagittaꝝ spēꝫ. diuersificantᷣ.n. sagitte adinuicē valde ꝛ apud nos ꝛ apud alios nationes in figuris ꝛ formis varijs ipsaꝝ. ꝛ cā necessitatis cognitionis spēꝝ eaꝝ est: q: ꝑte diuersitate earum ali⁹ ꝛ ali⁹ modus ipsaꝝ extractiōis indicatᷣ. Judicetᷣ ergo medicus scire spēꝫ sagitte infixe quā extrahere conetᷣ extimatione sup his q in ꝑria vbi est frequētatū ratione infirmi ꝛ alioꝝ necnō ꝛ visu ꝛ tactu ꝛ vt meli⁹ de eis indagare possit medic⁹, auctores multas ꝛ varias eaꝝ spēs descripserūt. ¶ Inquit Albu. sagitte diuersificantᷣ ꝫm spēs suas: qm̄ ex eis sūt q habēt cuspides magnas ꝛ q̄dā ꝑuas ꝛ ex eis sūt ꝯcaue ꝛ ex eis sunt surde.i. nō ꝯcaue: ꝛ ex eis sūt q̄ hñt tres angulos. sup. ꝛ ex eis sūt q̄ hñt duos sicut lanceas: ꝛ q̄dā q̄tuor sicut quadrelli. Et ex eis sūt lingue siue sūt barbule vel al's hñtes dispositiones, ꝛ ex eis qb⁹ sūt astelle. ¶ Et Aui. loquens de hñtib⁹ astellas. dixit. q̄dā.s. astellaꝝ sūt ex ligno: q̄dā ex arūdine ꝛ loquēs de hñtib⁹ cuspidē. dixit. ꝫm eaꝝ figurā. cuspides q̄dā sunt hñtes tres angulos: ꝛ q̄dā quatuor: ꝛ q̄dā sunt sup qb⁹ adduntᷣ ferra minuta. sup. ꝛ q̄dā sunt acute. Et loquēs de barbulatis. dixit de eis sunt hñtes linguā. sup. ꝛ earū: q̄dā habēt vnā, ꝛ q̄dā duas: ꝛ q̄dā plures. Et dixit. penetrātib⁹.i. acutis, q̄dā hñt cuspidē magnā, ꝛ quedā paruā. Et rursū. dixit. A. q̄rūdā sagittaꝝ cuspis est fixa in hastula. habent.n. ex ꝑte qua nō ꝑcutiūt ꝛ fortasse istas vocauit Albu. surdas ꝛ quarūdā cuspis hꝫ cānulā in qua ingreditᷣ hastula, ꝛ sunt que vocantᷣ concaue ꝛ istaꝝ ambaꝝ q̄dā stringuntᷣ ex ipsa cuspide ad hastulā.i. cū aliquo clauo vel alia re: ꝛ q̄dam nō stringuntᷣ ad ipsā hastulā. ¶ Et haꝝ diuꝫ sagittaꝝ quedā sunt male: ꝛ q̄dā nō sic, ꝛ de dispōnib⁹ malis sunt hñtes ꝯugi.i. cuspidē inclinatā retro eo q̄ qñ tēditᷣ ꝛ trahitᷣ vt extrahatᷣ suspēditᷣ isto ꝯugi retorto cū carne ꝛ nō egreditᷣ: imo ab exitu ꝑhibetᷣ: ꝛ ex malis sunt hñtes rē annexā: q: infigitᷣ carni cū illa re qñ tenditᷣ ꝛ trahitᷣ ad exteriora. nā tūc dilatantur res eis annexa ꝛ infigitᷣ. vñ ab egressiōe ꝑhibetᷣ, ꝛ ex malis sūt hñtes ferra minuta addita ꝛ nō fixa firmata. nā cum trahuntᷣ remanēt illa ferra in ꝑfundo, ꝛ ex malis sūt q̄ non clauate cū hasta egrediuntᷣ ꝯugi. ꝛ ipꝫ ꝯugi remanet interius: ꝛ ex malis sūt q̄ sunt barbulate: qm̄ cū suis barbulis herent ꝛ ꝑhibentᷣ ab exitu. ¶ Et rursū cadit diuersitas in spēbus sagittaꝝ iudicās de diuersitate extractionis eaꝝ ꝫ diuersū modū infixionis eaꝝ. nā q̄dā sic corpi infiguntᷣ q̄ altera eaꝝ extremitas extra apparet.s. ex ꝑte hastule vel ex ꝑte cuspidis: ꝛ q̄dā sunt interi⁹ ꝑfundate nō apparētes ex aliq̄ extremitate exterius. et q̄ sūt nō apparētes exteri⁹ sūt ex spēb⁹ malarū. et apparētiū exteri⁹ q̄dā sic appent q̄ sufficiēter pñt capi vt extrahantᷣ: et q̄dā nō sufficiēter: et declināt iste ꝟsus spēs malaꝝ. ¶ Et iteꝝ diuersificatᷣ modus extractiōis eaꝝ penes diuersitatē mēbroꝝ qb⁹ infiguntᷣ. Et ex eis.n. q̄dā infiguntur mēbris ꝑncipalib⁹ nobilib⁹: et q̄dā ignobilib⁹: et sūt ex spēb⁹ malaꝝ, et q̄dā mēbris extrinsecis. quocūq;.n. figurate sagitte fuerint si infiguntᷣ mēbris nobilib⁹ et intrinsecis sūt de genere ꝑdētiū ꝫm plm̄. ꝓpterea dixit Albu. qñ sagitta cadit in aliquo mēbroꝝ ꝑncipaliū vel nobiliū et apparēt signa mala q̄ dicentᷣ: tūc opꝫ vt deuites extractionē illi⁹ sagitte. nam mors seqᷣ illū in quo est in plurib⁹ dispōnib⁹. qñ aūt nō apparent ipsa signa mala et sagitta nō est abscōsa in ꝑfunditate mēbri tūc extrahe ipsā et cura vuln⁹. Et dixit. q̄ infiguntur mēbris sicut facies et reliqua extrinseca et nō nobilia et non profundantᷣ soluantᷣ sic sagittati ꝫm plm̄ si nō inuenerit sagitta arteriā magnā aut neruū magnū sup. aut venā magnā et nisi fuerit venenata. ¶ Notāt et innuit hic Aui. q̄ q̄dā ex sagittis debēt dimitti, et q̄dā extrahi. et dimitti debēt quecūq; mēbris nobilib⁹ infixe sūt ꝑcipue apparētib⁹ signis malis et dicendis. nā honorabilius est medico in extractione ipsarū se nō ipedire ne infamiā incurrat vulgariū dicētiū, q: fuerit cā mortis egri: et maxime si expectauerit medic⁹ in extractione eius fluxum sanguis impetuosū sequi. pauci.n. sunt qui sic mortē effugiunt, si tñ coactus aut diu rogatus fuerit medicus a cōsanguineis vicinis et amicis vulnerati: tūc ꝓtestatiōe facta et nō solū corā eis, sed et locis et multis expressa

De spēb' sagittaꝝ.

Diuersificatᷣ extractio sagittarū ꝫ diuersū modū infixionis eaꝝ ꝛ ꝫm diuersitatē mēbroꝝ ꝛc.

Que ex sagittis nō sūt extrahēde sed dimittende.

postq̄ infirm⁹ de aīa sua ⁊ bonis suis disposuerit plene ad
ipsius extractionē se disponat put inferius dicet̄. ℭ Et est
sciendū q̄ mā cuspidū sagittarū est multiplex. sunt enim sic̄
dixit Aui. ex ferro aut ere aut plumbo aut alkali. i. stanno
siue auricalco aut ex cornib⁹ aut ex ossibus aut ex lapidib⁹.

Signa in fixiōe sagitte in membris pncipalibus.

Signa aūt denotantia infixionē sagitte in mēbris nobi
lia diuersificant̄ diuersitate mēbrorum ipsorum.
ℭ Dixit Alb. si sagitta penetrauerit craneū ⁊ ingressa sit in
pāniculos cerebri, tūc accidit ex illo soda vehemēs ⁊ scoto-
mia ⁊ vertigo ⁊ rubedo lingue ⁊ spasm⁹ ⁊ pmixtio rōnis in-
tellectus ⁊ vomit⁹ colere ⁊ fortasse egredit̄ sanguis ex nari-
bus aut aurib⁹: ⁊ fortasse abscindit̄ sermo ⁊ destruit̄ vox ⁊
egredit̄ ex loco vulneris hūiditas grossa silis pulti ⁊ erit ex
eo silis aquositati carnis: ⁊ sunt hec singula mala indicātia
de abstinētia ab extractione eius. ℭ Et si sagitta infixa fue-
rit ppe mamillā sinistrā: tūc signa q̄ sit infixa cordi sūt q̄ me-
dicus tangens ⁊ experiēs de ipsa sentit, q̄ ipsa sit fixa in re
dura nō in re vacua aut molli ⁊ fortasse sagitte est mot⁹ im-
pulsiuus ad exteriora ⁊ retractiuus ad interiora cōsilis mo-
tui pulsus: ⁊ currit ex vulnere sanguis niger ⁊ seqt̄ illū frig⁹
extremitatū ⁊ sudor frigidus ⁊ sincopis, q̄ sig^a cū apparue-
rint mors seqt̄ pculdubio. ℭ Et si sagitta infixa fuerit par-
tib⁹ pectoris: tūc signa qd̄ sit infixa: in pulmone sunt exitus
sanguis spumosi ex vulnere ⁊ vasa. s. vene ⁊ arterie q̄ sequū-
tur collū ꝯpant̄. s. replent̄ ⁊ inflātur ⁊ mutat̄ color infirmi ⁊
respirat spiritū altū magnū ⁊ querit attractionē aeris frigi-
di. Si vō fuerit infixa in diafragma ex perforatiōe ei⁹: iuxta
costas paruas sciet̄ ⁊ fit anhelit⁹ magn⁹ cū dolore vehemē-
ti ⁊ suspirio ⁊ mouent̄ oia mēbra hūerorum. ℭ Et si fuerit in-
fixa stō accidūt nocumēta stomaci ⁊ fortasse egredit̄ ex vul-
nere aliqd̄ indigestū ex cibo. ℭ Et si fuerit infixa alicui inte-
stinorum accidūt nocumēta in opōnib⁹ eorum ⁊ fortasse egrediet̄
aliqd ex stercore. ℭ Et si fuerit infixa vesice egrediet̄ vrina,
⁊ fortasse pcedet ex ea ad exteriora p viā vulneris: ⁊ fit dolor
sup infirmū vehemēs. ℭ Et ex lesione puenīēte ex opōnib⁹
cuiusuis mēbri vulnerati a sagitta poteris scire infixionē in
eo. ℭ Et scias q̄ sagitta qñ3 cadit in hoīe3 armatū: ⁊ qñ3 in
nō armatū ⁊ in ex̄ctiōe sagittarum necē⁹ est medic⁹ sollicit⁹ ⁊ in-
geniosus diu pmeditans sup ex̄ctiōe ipsarum ⁊ libēter audiēs
⁊ māsuete ascultans loquētes de hac mā. nā cū oi meditatio-
ne ⁊ inqsitione difficile est deuenire ad rectitudinē ex̄ctionis
earum. Ampli⁹ negociū ex̄hēdi eas h3 imēsitatē siue latitudi-
nē grandē: ita q̄ rē doceri neq̄ scribi sufficiēter poss̄e est: ma-
xime ex eo q̄ quotidie noui modi siue noue forme sagittarum

Sagitte duob⁹ modis extrahantur.

⁊ telorum ad offendēdū inueniunt̄. ℭ Et noua forma nouum
modū reqrit ex̄hendi. ℭ De modis aūt ex̄ctionis sagitarum in
gñali. dixit Albu. dico. q̄ sagitte nō egrediunt̄ ex mēbris in
ptib⁹ qb⁹ sunt fixe nisi ſm modos duos: aut p actionē earū
ex loco in quē intrāt: aut cō ptis illius. i. per oppositā ptē. ⁊
sō Aui. 4ª qrti. ca^o 10°. de pūctura ⁊ disruptione ⁊ ex̄ctione
ei⁹ qd̄ retinet̄ ex spinis ⁊ sagittis ⁊ ossib⁹. dixit. Sagitte ex̄-
hunt̄ ſm duos modos quorum vnus est attractio. s. p ptē per
quā intrat sagitta. ⁊ ali⁹ est ipulsio. s. vt ex̄hat̄ per ptē oppo-
sitā ei per quā intrauit. ppellat̄ donec egrediat̄ p oppositā
ptē siue p ipsa3 ptē oppositā attrahat̄. Et modus qde ipul-
sionis. dixit Aui. loco allegato. cōuenit qñ sagitta figitur in
carne taliter q̄ p attractionē nō pōt euelli. ⁊ cū hoc in corpi-
bus siue mēbris intermediis siue locis p que h3 impelli ⁊ in
mēbris q̄ opponunt̄ parti introitus nō est aliqd qd̄ phibeat
abscisionē siue rupturā quā causat sagitta cū ipellit̄ neq̄ est
ibi neru⁹ neq̄ os neq̄ aliqd sile his vt arteria vel vena ma-
gna. si aūt id qd̄. i. p qd̄ ex̄hēda est sagitta impellendo fuerit
os tūc nō administrem⁹ ex̄ctionē cū ipulsione: q̄ p ipulsio-
nē nō pforaret illud os: ⁊ cōsilr nō op3 q̄ cū nostra ipulsiōe
incidamus neruū: aut arteriā. aut venā magnā. Et cōsilr nō
op3 q̄ extrahat̄ p impulsionē si haberet in trāsitu ledere ali-
qd̄ mēbrū nobile lesione magna. ℭ Notāt tñ q̄ si sagitta in
introitu ⁊ perforatione sua in pfundū ia3 incisionē fecerit in
aliquo dictorum mēbrorum phibētiū impulsionē tūc nō phibet̄
impulsio: tñ in tali casu cōsiderādū est per quē modu3 siue p
quā viā melius possit ex̄hi. in hoc. n. casu ⁊ quoli3 alio. dixit
Aui. s. loco allegato. op3 vt inquirat̄ facilior via ad ex̄hēdū
ipsa ⁊ illa eligat̄. ℭ Cū igit̄ sagitta fuerit penetrās a duob⁹
laterib⁹. s. a latere introitus ei⁹ ⁊ a latere opposito, tūc dila-
tet̄ locus q est magis cōueniēs vt egrediat̄ p ip3. ℭ Et dixit
Aui. loco allegato. ex̄ctio sagittarum qñq̄ fit cū instr̄is cōueniē-
tib⁹ sagitte ex̄hēde: ⁊ qñq̄ fit cū expressione. s. manib⁹ facta
sup mēbra que sunt in circuitu sagitte. sup. ⁊ quassatione fa-
cta in sagitta cū manu: ⁊ deinde forti ex̄ctione ex̄hat̄, ⁊ qñq̄
fit cū pprietatib⁹ medicinarum attrahētiū q̄ ex̄hūt illud a cui⁹
ex̄ctione deficiunt manus ⁊ forfices ⁊ alia instr̄a. Et qdā mo-
dernorum addūt aut fit extractio sagitte cū precantatiōe. ℭ Et
scias q̄ instr̄a qbus sagitte ex̄huntur sunt multa ⁊ diuersa.

Instr̄a qbus sagitte extrahant̄ sūt multa ⁊ diuersa.

ℭ Quedā. n. eorum sūt turrini qb⁹ sagitta fortiter alligat̄ ⁊ re-
uoluēdo turrinū trahit̄. ℭ Et qdā sunt baliste. ⁊ dicūt qdā,
q̄ attractio sagitte cū balista raro fallit: sed ſm plurimū ex-
trahit eā, ⁊ maxie si sagitta sic apparēs fuerit q̄ possit firmi-
ter ligari. ⁊ modus ex̄hēdi sagittā cū balista est, vt mēbrum
in quo est fixa firmiter liget̄ ad trabē aliquā aut ad aliqd̄ fi-
xu3 ⁊ bñ firmū vt esset ferrū in muro fixū: ⁊ tūc tendat̄ bali-
sta sicut fit ad sagittādū. ⁊ tūc sagitta cū chorda baliste firmi-
ter liget̄ ⁊ annectat̄, ⁊ si tūc ipellat̄ chorda baliste secū tra-
hit sagittā. ℭ Et qdā instr̄orum sagitte ex̄ctionis sunt tenacule
siue forfices q̄ debēt esse fortes ⁊ de bono calibe fabricate ⁊
interi⁹ debēt eē dentate vt qd̄ capiūt firmiter teneāt, ⁊ qda3
sunt tortuose q̄ sunt tenacule hñtes in cuspide sua ꝯcauitatē
que pōt recipi sagitta vel hastula ei⁹. ℭ Et qdā sunt terebel-
la apta ad pforandū hastā: si aliqñ remāserit in cuspide ⁊ fue-
rit abscissa ab ea iuxta ferrū: ⁊ alia cōsimilia. Et qñq̄ educit̄
cū terebellis ferreis, q̄uis nō sit in eo lignū. Et modus opō-
nis cū eis in hoc est vt intromittas directe terebellū qd̄ sit p-
portionale ꝯcauitati sagitte donec cōprehēdas ip3 in ipsam
ꝯcauitatē subintrasse: ⁊ tūc reuolue ipm leuiter: ac si velles
cū eo pforare: ⁊ de leui reuolutione pcede gradatim ad for-
tiorē donec scias ip3 firmiter ferro adherere: ⁊ tunc attrahe
ip3. qm̄ si firmiter adherebit nō dimittet ipm donec trahat
ip3 exteri⁹. ℭ Et qdā sunt vncini apti ad infigēdū in re q̄ d3
attrahi. ℭ Et alia ēt pñt inueniri instr̄a cōmoda ex̄ctioni ea-
rū que medic⁹ sua industria excogitare d3 prout ei casus in-
dicabit, ⁊ op3 vt ex oib⁹ istis ⁊ cōsilib⁹ instr̄is medicus co-
piā magnā apud se habeat diuersitatē hñtib⁹ in magnitudi-
ne ⁊ paruitate in acuitate ⁊ obtusione in grossitie ⁊ subtilita-
te in lōgitudine ⁊ breuitate ⁊ cōsilib⁹. ℭ Sint ergo ex oi spe-
cie eorum: quedā mediocria: qdā acuta, qdā magis acuta: qdā
acutissima. ⁊ cōsilr in aliis dr̄ntiis: ⁊ eligat̄ ex eis illud qd̄
sit pportionatu3 q̄ntitati vulneris ⁊ q̄ntitati rei capiēde. tale
eni3 meli⁹ est pportionat⁹. ℭ Dixit Aui. loco allegato. op3
vt ex̄ctio sagittarum fiat cū forficib⁹ hñtib⁹ capita vt lime ser-
rate vt vehemēs sit earum retentio. ℭ Dixit Albuc. ego narro
tibi modos q̄rūdā sagittarum vt pona illud in 2^am signionem
sup illud qd̄ nō dixi: qm̄ ptes hui⁹ artis ⁊ distinctio earum nō
cōprehēdit̄ ex narratiōe nec ꝯphēdit eas liber: s3 artifex pru-
dēs cōparat cū pauco sup multū: ⁊ cū eo qd̄ est pñs sup illd̄
qd̄ est absens ⁊ inueniet vel inueniet opōnē nouam instr̄m
nouū apud descēsu3. i. euētū rerum ex̄hendarum hui⁹ artis qñ ac-
cidūt ⁊ narraui plures casus q dicent̄. ℭ Et scias q̄ quotiēs

Primus canō obseruand⁹ in extractione sagittarum.

est tibi poss̄e vt ex̄has sagittā manib⁹ absq̄ instr̄is fac illud
tūc: si vō nō est hoc tibi poss̄e manib⁹: tūc vtere istr̄is. ℭ Et
op3 vt in ex̄ctione sagittarum obseruent̄ canones: quorum vnus
est, q̄ si sagitta est apparēs: tunc siue sit infixa carni siue ossi
debes tēptare ipsius ex̄ctionē capiēdo siue manu siue instr̄is
sagittā iuxta corpus siue mēbrū in qd̄ intrauit ⁊ nō ex lōgin-
quo. ⁊ cū sic apta fuerit sagitta, tūc vt dixit Albuc. in attra-
ctione vt cōtorsione manus tue cū instr̄o vel sine ad partes

omnes dextra ⁊ sinistra:sursũ ⁊ deorsũ:recte ⁊ oblique do
nec facias eã euadere:in fine aũt torsionis ⁊ ductionis eius
ad oẽs ptes sagitta ad pͥmũ sitũ suũ reducat̃:⁊ tũc ex̃hat̃.nã
sic faciendo sagitta facili⁹ ex loco diuellit̃,in captione tñ sa/
gitte:⁊ maxie hastule eius ⁊ in torsione manus.dixit opꝫ vt
caueat̃ ↄfractio eius qd̃ capit̃,maxime cũ instr̃o,qm̃ si fran
git̃ nõ poterit postea facilr̃ ex̃hi:⁊ maxie hastule eius. ¶ Et
in torsione man⁹.dixit.opꝫ vt caueat̃ ↄfractio ei⁹:qd̃ capit̃
maxie cũ instr̃o,qm̃ si frãgit̃ nõ poterit postea facilr̃ ex̃hi:⁊
maxime si hastula fuerit facilis ex̃ctionis.al's.fractiõis sicut
si fuerit ex arũdine.nã.ligᵐ arũdineũ est facile frãgibile non
tolerãs ↄstrictionẽ fortẽ nec torsionẽ. Ingeniet̃ aũt vt nõ frã
gat̃ qd̃ instr̃o cõphẽdit̃:⁊ est vt nõ moueat̃ motione subita.
sꝫ ⁊ fortiꝛimo cõprehendat̃ sup ipꝫ ⁊ cõmoueat̃ cõmotione
qua sciat̃ q̃ntitas fixionis eius.s.an sit multa:an sit pauca ⁊
cognita q̃ntitate fixionis,tũc aut capiat ipꝫ cũ instr̃o capien
di aut suspẽdat̃ in ipso.s.aliqd̃ instr̃m quo possit illa res tra
hi vt vncinus,⁊ q̃ñqꝫ vt qꝛ sagitta careat hastula:⁊ nõ inue/
niat̃ illa tũc accipiat̃ alia q̃ sit ꝓportiõalis illi:⁊ eã cũ facilita
te repleat̃ ↄcauitas sagitte hac illac trahẽdo vt nõ iferat̃ sup
infirmũ doloꝛ vehemẽs:q̃re torqueat̃ paulatine man⁹ ⁊ cũ
facilitate. ¶ Scd̃s cañ.est.dixit Albu.qꝛ opꝫ vt cum trahis
sagittã vt facias ꝙ ifirm⁹ sit situat⁹ ſꝫ figurã ſꝫ quã fuit qñ
fuit casus sagitte i ipꝫ:qm̃ hoc est magis iuuatiuũ:⁊ si nõ est
tibi poss̃e illud:tunc administra ſꝫ ꝙ est tibi poss̃e ex figuris.
¶ Tertius cañ.est.dixit Aui.opꝫ ꝙ fiat ꝙ via sit ampla suf
ficienter ad illud qd̃ capi dꝫ ⁊ auferri,ita vt nõ ꝓhibeat̃ bo
nitas possitatis cõprehẽdẽdi ⁊ retinẽdi ⁊ attrahẽdi illud:cu
ius querit̃ extractio quã bonitatẽ ꝓhibet via arta,⁊ ideo si
arta fuerit siue ex pͥnͦ siue ex ꝓcessu ante sagitte ex̃ctionẽ:qꝛ
facta fuerit arta ꝑ carnis regnionẽ,opꝫ vt sufficiẽter amplie
tur postea extrahat̃,⁊ iõ dixit Auicẽ.loco allegato.q̃ñqꝫ est
nobis necessariũ in q̇busdã horis vt incidat̃ cutis qñ nõ est
poss̃e vt egrediat̃ ꝭugi ⁊ fixione pͥma.s.ea ꝑ quam intrauit:⁊
opꝫ vt ista fissura sit iuxta introitũ sagitte ex vna pte vel plu
ribus ſm exigẽtiã:⁊ maxie req̇rit̃ fissure ⁊ ampliatiõis fra/
ctio si sagitta fuerit ex barbulatis siue allatis siue auricula/
tis,qm̃ sũt vehemẽter difficilis ex̃ctionis,maxie qñ occultã
tur eoꝝ barbule siue ale:qm̃ si nõ sunt occulte pñt ⁊ debent
ex̃hi sicut nõ hñtes eas.dixit itaqꝫ Alb.si sagitte isũt aures
q̇bus teneat̃ ⁊ ꝓhibeat̃ obedire extractioni,aut scinde car/
nẽ fixã in eis ex oi pte oi ingenio quo potes ⁊ ingenia si po/
tes sup eraſione carnis,aut fractura auriũ ⁊ torsione earũ
donec euadas. Et Aui.loco allegato.dixit.si ꝭugi habuerit
ramos diuersos ⁊ nõ obedit nobis ad egressionẽ:tũc necesse
est nobis vt dilatem⁹ fissurã si nõ fuerit ꝓpe illũ locũ mẽbꝝ
aliqd̃ de quo timeam⁹ vt neruus vel arteria:⁊ silia. Et scin/
dam⁹ adeo qñ detexerim⁹ illud ꝭugi ex̃hem⁹ ipꝫ cũ facilita
te. Si ṽo ꝓpe locũ fuerit mẽbrũ de quo timeam⁹,tũc de ho
minib⁹ sũt q̇ ponũt ramos illos sagitte in cãnã quã intro/
mittũt,⁊ sic i cãnulis attrahũt sagittã vt ñ egrediat̃ caro,qm̃
si ñ traheret̃ sagitta ramis ei⁹ positꝭ i cãnulis:sꝫ siñ cãnulis tñ
cũ eis egrederet̃ caro cui illi rami adherẽt in exitu:⁊ in h̃ ca
su expedit vt fissura tm̃ amplieẗ vt possit intromitti instr̃ꝫ ca
piẽdi ꝭugi:⁊ cũ eo ẽt cãnulle,in q̇b⁹ rami siue barbule eius
recipiant̃,⁊ innuit Albu.in verbis supꝛapositis in hoc ca/
su de sagittis barbulatis:ꝙ ampliatio fissure q̃ñqꝫ fit in bar
bulis illis:tũc cũ forficib⁹ frangant̃ ⁊ icident̃ ⁊ incise ex̃hẽ/
tur,aut si nõ fuerit poss̃is ipsaꝝ incisio saltẽ cũ tenaculis tor/
queant̃ ⁊ ad stipitẽ replicent̃. ¶ Quartus cañ.est.dixit Al
buc.ꝙ si tu potẽs nõ es sup extractionẽ sagitte ex hora tua.
idest qñ tẽptasti ex̃ctionẽ eius:tũc dimitte eã dieb⁹ aliq̇bus
donec putrefiãt que sunt in circuitu eius,deinde itera attra/
ctionẽ.alleuiabit̃.n.inde.⁊ hoc intellexit de infixa carni.Et
silr̃ dicũt.debere fieri in infixa ossi. Et Aui.loco allegato.di
xit.multotiẽs est necẽuꝫ vt res infixa dimittat̃ aliq̇bus die/
bus anteq̃ extrahat̃.⁊ hoc est in casu ꝙ nõ obediat in pͥnͦ
actionis.⁊ sunt qui adiuuant putrefactionẽ carnis cũ intro
missione per vulnus rei mollificãtis ⁊ putrefacientis vt olei
vel alteri⁹ putrefactiui. Et dixit Albu.si sagitta infixa in osse
nõ obedit tibi post dies.s.facta putrefactione in circuitu qd̃
erit qꝛ sagitta vehemẽter infixa erit qd̃ cognoscit̃ ex firmitu
dine sagitte in ipso osse ab oi pte.i.donec ꝑforet̃ totũ os,ma
xime si fuerit grossum.⁊ hoc cũ terebello donec amplificet̃
sagitta ⁊ ex̃hat̃. Et Aui.loco all'ato.dixit.aut incidam⁹ in ꝑ/
mis os:qm̃ ipulsionẽ nõ tolerat nisi sagitta totũ os ꝑtrãse/
rit.nã si ꝑtrãsierit totum os:tũc poss̃is est ipulsio siue sagitta
carnẽ post os penetrauerit ⁊ totũ mẽbrũ ꝑforauerit siue nõ.
⁊ dicũt.ꝙ in tali casu sagitta os totũ ꝑforauit si vuln⁹ fuerit
ad inferi⁹ mẽbri decliue impulsio sagitte cõueniẽtioꝛ est ⁊ eli
gibilioꝛ attractioni,qꝛ in tali ex̃ctione ꝑ impulsionẽ vulnus
melius ꝑpat̃ expurgationi supfluitatũ que in eo possent ag/
gregari:imo scias ꝙ aliqñ sagitta sic infigit̃ ossi,q̃uis non
perforauerit ipꝫ qd̃ ꝑ viã attractionis nullo igenio ex̃hi põt
⁊ tũc si illud os fuerit ꝓpinquũ cuti ptis opposite,opꝫ vt cu
tis incidat̃ vsqꝫ ad os:⁊ ꝙ os ex illa pte ꝑforet̃ trepanis vel
terebellis quousqꝫ sagitta ipulsa ꝑ ipꝫ possit ex̃hi. ¶ In ex/
tractiõe aũt sagitte ꝑ ipulsionẽ.dixit Albu.sagitta q̃ egredit̃
ex ↄ̃rio ptis alteri⁹ sic est ꝙ iã aut ꝓcedit ex sagitta aliq̇d ad
exterioꝛa aut facit gibbositatẽ extremitatis sagitte ꝑ sensum
ex supioꝛi pte cutis ꝓpinque. Si g̃ vides eã eminẽtẽ seca sup
eã:⁊ sit sectio ſꝫ q̃ntitatẽ ꝙ capiant̃ in ea forfices ⁊ capias eã
⁊ attrahe ipsaꝫ.nã sic fit facili⁹ ad exitũ,si tñ sagitta retineat̃
in osse:tũc torque manũ tuã ſm rectitudineꝫ donec ipꝛimat
sagitta ⁊ os ⁊ faciat sibi locũ:deinde trahe ipsaꝫ ⁊ si sic tra/
here nõ poteris dimitte eã dieb⁹ aliquot vt dictũ est supra:
oi tñ die cõmouẽdo ipsaꝫ.deide itera attractionẽ donec egre
diat̃.⁊ dixit.si ligᵐ sagitte est in ea tũc ipelle ipsaꝫ cũ eo. Si
aũt ligᵐ cecidit ab ea ⁊ vis admistrare ipulsionẽ tũc si sagit/
ta fuerit ex eis q̃ cũ cauda infigunt̃ ligno intromitte in eam
instr̃m ↄcauũ vt in ↄcauitatẽ eius ingrediat̃ cauda sagitte:⁊
tũc ipsaꝫ cũ ea ex̃he. Si ãt sagitta fuerit ex hñtib⁹ ↄcauitatẽ
in quã ingredit̃ lignũ,tũc ipelle eã cũ instr̃o intrãte ↄcauita
tẽ ei⁹,⁊ ẽt sagitta alleuiabit̃ ꝑ illud. ¶ Et dicũt qdã.si lignũ
in sagitta remãserit ⁊ fuerit ex eo adhuc extra locũ ꝑ quem
itrauit multũ ex ipso:tũc postq̃ senseris sagittã motã ⁊ ipul
pulsioni siue attractioni ꝑ ptẽ oppositã obediẽtẽ,tũc seca ex
illo ligno leuiter iuxta corp⁹ q̃ntũ poss̃e fuerit vt citi⁹ ꝑ oppo
sitã ptẽ exeat. ¶ Auic.aũt dixit loco all'.si sagitta ꝑuenit ad
oppõnẽ mẽbri vulnerati:⁊ nõ est poss̃e vt egrediat̃ ꝑ ptẽ per
quã itrauit,tũc si.s.loca opposita sũt fixa ⁊ sufficiẽter fixa a
penetrãte.s.ab ipsa sagitta bñ est,⁊ si nõ sũt fixa:aut nõ suf/
ficiẽter tũc dꝫ vt dixit Aui.vt scindam⁹ illa loca q̃ opponũt̃
ei ⁊ ex̃hat̃ ex eis:aut ꝑ attractionẽ.s.capiẽdo sagittã mani/
bus vel tenaculis vel alio instr̃o ⁊ attrahẽdo donec egredia
tur aut extrahat̃.s.ꝑ ipulsionẽ que ipulsio fit ex latere ꝑ qd̃
intrauit aut cũ ligno vel hastula ipsius sagitte si nõ acciderit
ab ea:aut si ciciderit ꝑ ipulsionẽ cũ re alia intromissa ꝑ lat⁹
vulneris ꝑ qd̃ intrauit ad ipellẽdũ ꝑtingẽte vsqꝫ ad sagittaꝫ
paulatine gradatiꝫ.⁊ cũ facilitate pellat̃ ad exterioꝛa:aut ex
trahat̃ ipellẽdo sil' ⁊ attrahẽdo. Et instr̃m qd̃ iponit̃ in lat⁹
ꝑ qd̃ intrauit ad ipellẽdũ dꝫ eẽ diuersuꝫ ſm diuersitatẽ sagit
te.eteniꝫ si sagitte fuerit cauda tũc ipellam⁹ ipsaꝫ.si ṽo sagit
te nõ fuerit cauda sꝫ cãnula siue cõcauitas:tũc opꝫ vt instr̃m
ipellẽdi sit acutũ vt possit ingredi cannã sagitte:⁊ tũc impel
lamus ipsaꝫ cũ eo. ¶ Dixit Albu.si sagitta est cadẽs in pe/
ctoꝛe,aut vẽtre,aut vesica.aut in latere.sup.aut aliquo alio/
rũ,mẽbroꝝ nobiliũ,tũc si est ꝓpinqua cũ eo ꝙ tangit ꝓpin/
qua.sup.⁊ nõ apparuerũt signa mala dicta supꝛ⁹.aut si ap/
paruerint ⁊ rogat⁹ ⁊ coact⁹ fueris:ꝓtestationẽ,vt.ã.dictuꝫ
est.premissa ne supueniat tibi loc⁹:sꝫ motus stolidoꝝ si poss̃e
est tibi seca sup ipsam cauendo tibi ab incisione vene arterie
vel nerui ⁊ extrahe ipsaꝫ. Multotiẽs.n.dixit Aui.loco alle/
gato saluat̃ aliq̇s ex sic vulneratis mirabilr̃ absqꝫ spe.s.pre/

Scd̃s cañ.

Tertius cañ.

Quartus cañ.

De extra ctione sa gitte ꝑ im pulsionẽ.

habita a medico vel astātibus de salute eiꝰ: ⁊ si nos dimiseri
mus sagittā in his mēbris ꝑncipalibꝰ ⁊ nobilibus accidet.
dixit Aui. mors tñ ſm oēm dispōnē .i. ꝓculdubio, ⁊ cū hoc
ꝓportionabunt .s. a ꝑsona medici dimittētis ⁊ nō extrahen/
tis sagittā ex eis ad paucitatē misericordie. q̄re meliꝰ est ꝓce
dere ad extractionē sagitte. Si .n. abstulerimꝰ eā fortasse sa/
nabit. qñqꝫ īfirmꝰ. ḡ nō ex̄here est nō misereri sup īfirmū. Et
multo meliꝰ est. dixit Gal. 2° terapē. cū spe benigna faciētes
q̄dē periclitari q̄ꝫ sine spe perire certissime. ℂ Ꝯ si ꝯtingat
sagittā nō appere, sꝫ occultari ad ipsiꝰ inuētionē. dixit Aui.
ꝙ Hip. ꝑcepit ꝙ si posse est vulnerato ponat ipsum ſm figu/
rā sꝫ quā fuit qñ fuit vulneratꝰ: q̄m oꝫ vt significet sup ipꝫ
sup sagittā in quā ꝑtē itrauit: ⁊ si tūc nō fuerit ei posse: tūc oꝫ
vt resupinet ſm ꝙ posse est ei ex figura vt administret inq̄si
tio .s. digito vel instro ⁊ administret expssio .s. manibꝰ q̄ren/
do in quo loco fuerit sagitta. Multotiēs .n. ꝑ tactū cōprimē
tē repit ⁊ ea repta ingeniādū est in ex̄tione eius ſm modos
dictos: ꝙ si sic repta nō fuerit, aut fuerit repta ⁊ nō poterit
ex̄hi, aut ꝓp sui ꝓfunditatē: aut ꝓp sui infixionē vehemētē:
aut ꝓp p̄ntiā alicuiꝰ ꝓhibētis vel īfirmi intolerātiā vel aliud
tūc meliꝰ est vt dimittat. multi .n. iā retinuerūt eā: ⁊ tñ cū ea
multo tp̄e vixerūt ⁊ in multis iā nā post annū manifestauit
eā deducēdo eā v̄sus cutē ⁊ egressa est sagitta facilr ⁊ libera
ti sunt. Et Guil. dixit. vidimꝰ sagittā occultā ꝑ annū ⁊ plus:
cuidā in oculo, cuidā in naso: cuidā in coxa: ⁊ postea manife
stari ⁊ leuiter absqꝫ molestia ꝑ se aut cū ꝑuo adiutorio egre/
di. ℂ Notāt. ꝙ añq̄ꝫ sagitta dimittēda sit ꝑus expiētia eē oꝫ
de extractione eiꝰ cū medicis ⁊ ꝑcauatiōe ꝓut dicet. Et no/
tant ꝙ si sagitta īfixa fuerit neruo eodē mō extrahēda eē sic
q̄ infixa est carni. curādū tñ postea est vulnus cura vulneris
neruoꝝ. ℂ Et notāt. ꝙ si sagitta ꝑuenerit in mēbrū armatū
⁊ nō vulnerauerit nisi mēbra ignobilia in qbꝰ nō est timor
de fluxu sāguis aut alio accñti malo: tūc poterit ex̄hi armis
nō remotis. Si v̄o ad mēbra nobilia ꝑuenerit: ⁊ ad ea: i qbꝰ
existit timor ꝺ fluxu sāguis īpetuoso: tūc arma ꝑus iuxta pos
se amoueri debēt: vt nō īpediat ꝑ ea medicꝰ a festino sue cur
su fluēti sāguie vel alij accñti: ⁊ ne forte pos. ea in ex̄tiōe ar/
moꝝ alia suꝑueniat lesio. ℂ Et scias ꝙ ſꝫ moᵐ dēm ex̄hi de
bēt gladij ⁊ tela: ⁊ q̄cūqꝫ talia vt claui q̄ infixa in aliq̄ corpis
ꝑte repient. ℂ Nūc v̄o adducā multos de vulneribꝰ sagitta
rū casus quos sapiētes descripserūt supiorē ꝑtē capitis cū sa
gitta vulnerari, lꝫ raro ꝯtingit. al's āt capitis ꝑtes freq̄nter.
Si itaqꝫ aliq̄ ps capitis ꝑcussa fuerit q̄ craneū penetrauerit,
tūc est in eiꝰ attractiōe ꝯsiderādū. nā vtplꝫ egri eiꝰ ex̄tione
moriunt. abradat ḡ caput ⁊ dilatet vulnꝰ vsqꝫ ad os vt vi/
deat de cranei lesiōe: ⁊ tūc p̄missa flōia ⁊ diuersiōibꝰ ⁊ molli
ficatiōe loci cū vitello oui cōquassato cū oleo ro. ⁊ p̄missa ēt
appōne ꝓhibitiui in circuitu vt olei ro. cū bolo ar. expectan
do cū tali ꝓcessu vsqꝫ ad 3ᵐ diē, tūc dispō īfirmi si talis fuerit
ꝙ possit tolerare siue spernere debilitātia ex̄tionis ad ipsaꝫ
ex̄hēdū: tūc dispone cū oī leuitate tibi possi: ⁊ cū minori capi
tis cōmotiōe. nā si violēter eā extraxeris cōmotionē in cere/
bro pones. ⁊ in pāniculis eiꝰ extēsionē ⁊ fortasse in craneo
violētā disruptionē: vñ poterit apa in ꝑtibus cerebri gñari:
aut multo spū exalato statiꝫ mortē seq. ℂ Dixit Albu. si sa/
gitta est fixa in osse capitis ⁊ iā ꝓcessit in vnū vētriculū cere
bri ⁊ apparēt ex īfirmo q̄dā illoꝝ accñtiū q̄ dcā sūt supra: tūc
abstine ab ex̄tiōe sagitte ⁊ dimitte eā dōec equat post dies ⁊
si sagitta ꝑuenit ad siphac cerebri tūc mors nō ꝓlōgabit. Et
si sagitta nō ꝑuenit nisi in corpe ossis tñ: ⁊ nō penetrat vsqꝫ
ad siphac ⁊ remanet īfirmꝰ aliquot diebꝰ ⁊ nō accidit ei ali
q̄d ex accñtibꝰ malis, tūc stude in ex̄tiōe sagitte ⁊ attractiōe
eiꝰ. Si āt est īfixa valde ⁊ nō obedit tibi ad attractionē: tunc
administra terebella ꝑforādo os in circuitu eiꝰ ⁊ ex̄he: deide
curādū est vulnꝰ sic curant reliq̄ vulnera capitꝫ q̄ sūt cū amo
tione cranei. ℂ Dicūt qdā. si sagitta vnā ꝑtē cranei ꝑcusserit
⁊ ꝑ aliā manifeste exiret ꝑtē vt ꝙ ꝑcusserit ab añriori ⁊ exie/

rit posteriꝰ: aut eꝯ. tūc ilico ligᵐ siue hastula eudlioꝫ si fa/
cilr fieri possit. ⁊ si nō poterit absqꝫ difficultate absti abi: tūc
secet iuxta caput q̄ꝫtū fieri poterit ⁊ fiāt fricatiōes ⁊ alie di/
uersiones ⁊ euōnes si tolerauerit eas v̄ꝰ. Et ꝓcede cū molli
ficatiuo ⁊ ꝓhibitiuo ab vtraqꝫ ꝑte: ⁊ si accñtia mala vsqꝫ ad
aliq̄t dies nō suꝑuenerint: tūc ab ea ꝑte a q̄ sagitta exiuit in/
cidat in modū crucis ⁊ cutis a craneo sepet. Deinde craneū
ꝑforet vt meatꝰ sagitte ꝯueniēter elarget: ⁊ tūc ferrū sagit/
te firmiter capiat ⁊ caute ⁊ cū oī facilitate possi attrahat. Si
v̄o sagitta aliā ꝑteꝫ cranei penetrauerit ⁊ signa mala nō ap/
paruerint: tūc ex ꝑte ꝑ quā itrauit cutis icidat ⁊ ex̄hat a cra
neo ⁊ ipꝫ craneū mō supradicto ꝑforet ⁊ amoueat, deide sa
gitta ex̄hat. Et dñt. ꝙ ꝑforatio cranei in his ⁊ silibꝰ casibꝰ
meliꝰ cū trepanis subtilibꝰ fit: q2 cū eis nō fit in cerebro cō/
motio: neqꝫ dolor sequet ex ꝯtactu sagitte sic ꝯtingit in abra
sione cranei. ℂ Dixit Albu. cuidā viro accidit sagitta in la/
chrymali oculi eiꝰ ⁊ in radice nasi: ⁊ extraxi ipsaꝫ ex ꝑte alte
ra sub adipe auris eiꝰ ⁊ sanatꝰ est, ⁊ nō accidit in oculo eius
nocuᵐ. ℂ Et extraxi. dixit ipse. sagittā aliā iudeo q̄ cecidit in
adipe oculi sui sub palpebra oculi sui iferiori ⁊ sagitta iā oc/
cultata erat ⁊ nō suꝫ ꝯsecutꝰ ex ea nisi extremitatē eiꝰ paruā
cū q̄ adherebat in ligno suo: ⁊ erat sagitta magna ex sagittis
arcuū turcoꝝ ex ferro leni in quo sūt aures ⁊ sanatꝰ est Iu/
deus: ⁊ nō accidit ei in oculo accñs malū. ℂ Dicūt qdā. si sa
gitta in aurē vel iuxta aurē ꝑcusserit: qñqꝫ penetrat ad cere/
brū: ⁊ accidūt tūc signa mala supradicta: ⁊ qñqꝫ nō penetrat
ad cerebrū: ⁊ nō sequūt tūc accñtia mala. quocūqꝫ ceciderit
extrahenda est p̄missa mollificatione orificij. ℂ Dixit Al/
buc. extraxi sagittā ex gutture chr̄iani: ⁊ erat sagitta arabi/
ca: ⁊ est illa cui sūt aures. secui ḡ sup ipsaꝫ iter duas guidez ⁊
iā submersa erat in gutture eiꝰ. subtiliatꝰ suꝫ ḡ cum ea donec
extraxi eā ⁊ sanatꝰ est chr̄ianꝰ. ℂ Dicūt q̄dā. sagitta cadens
in gulā, aliq̄n vulnerat guidez, ⁊ aliq̄n arteriā inueniūt: ⁊ est
timor in ea magnꝰ: ⁊ qñꝫ nō ꝯfigit in ossibꝰ colli. ⁊ qñꝫ sic.
⁊ h̄ est deteriꝰ ⁊ cū vulnerat venā vel arteriā, aliq̄ñ detinet
fluxꝰ sāguis magnꝰ q̄ꝫdiu intꝰ remanet. cum v̄o ex̄hit aliq̄ñ
ita magnꝰ fluxꝰ sanguis fit ꝙ mors venire nō tardat. cuꝫ ḡ
medicꝰ de tali fluxu timuerit oꝫ se parare ad ex̄tionē eiꝰ lar
ga ꝓtestatione p̄missa. faciat ḡ puluillos multos de stuppis
satis latos: quoꝝ tres vel q̄tuor sint in medio ꝑforati tāta ꝑ
foratiōe ꝙ possit ꝑ eā hastula sagitte ⁊ ferrū eiꝰ ex̄hi si ex eo
q̄d remāserit. ⁊ bñ balneet eos in albumine ouoꝝ mixto cū
puluere sanguis ꝯstrictiuo. ⁊ alij nō sint ꝑforati: sꝫ sint ꝯsilr
balneati in albuminibꝰ ouoꝝ absqꝫ puluere: aut vino rubeo
stiptico expssi: ⁊ tūc iponat ꝑforatos vnū post aliū donec ac/
cipiāt bñ carnē in circuitu sagitte ⁊ minister eiꝰ ꝯprimat eos
manibꝰ ⁊ firmos teneat, ⁊ tūc medicꝰ conet ex̄here sagittā
q̄ꝫto leuius poterit post cuiꝰ ex̄tionē illico foramē vulneris
manu sua claudat ⁊ opilet firmiter tenēdo eā vsqꝫ ad horaꝫ
vel plus quousqꝫ sāguis ꝯglutinet ⁊ in loco uiscet: ⁊ tunc
manu sua amota statiꝫ supponat puluillos nō ꝑforatos bñ
in circuitu apphēdētes, ⁊ tunc sup eis minister manū appo/
nat ⁊ leuiter teneat vsqꝫ ad horas .ij. vel circiter illas: tūc ma
nu ministri sublata medicꝰ suauiter ligaturā faciat cauendo
ne de loco puluillos moueat ⁊ dimittat sic ligatura ⁊ nō sol
uat vsqꝫ in diē 7ᵐ: aut saltē 5ᵐ nisi accñs suꝑuenerit exiens
solōnē eiꝰ. Cūqꝫ soluunt iteꝝ puluilli p̄dicto mō ꝑpati ponā
tur in illo stuello vulneri itromisso ⁊ sic vsqꝫ in finē cure ꝓce
dēdū erit. ⁊ dicūt. eādē ꝑpationē ⁊ modū curationis fieri in
quocūqꝫ alio loco corpis a sagitta ꝑcusso: in cuiꝰ ex̄tione de
supfluo fluxu sanguis timet. ℂ Dixit Albu. extraxi sagittā
viro ex ꝑncipalibꝰ regis. q̄ ceciderat in medio nasi sui, ⁊ iam
declinauerat ad ꝑtē dextraꝫ paruper ⁊ occultata erat sagitta
tota. Uocatus suꝫ ego ad curationē illiꝰ post casum sagitte
ad tres dies: ⁊ inueni vulnꝰ sagitte strictū valde ⁊ inq̄siui eā
cū tenta subtili ⁊ nō sensi eā, sed ipse inueniebat punctionē ⁊
dolorē sub aure sua dextra, ⁊ speraui ꝙ pūctio erat ex parte

De sagitta infixa fuerit capiti penetrans cranium.

De sagitta infixa lachrymali ⁊ ptibꝰ oculi.

De sagitta infixa aures vel iuxta ipsas

De sagitta infixa gutturi ⁊ gule.

De sagitta infixa naso.

extremitatis sagitte, et emplaui locũ illũ cũ emplo in q̃ erat
vi⁹ attractiua et digestiua ɔfidẽs ex me q̄ inde appareret loc⁹
et apparerẽt mihi signa sagitte vt secarez sup eã et nõ accidit
in loco accñs signãs q̄ sagitta ɔsecuta sit locũ. Assiduaui
aũt sup loco cũ emplo multis dieb⁹ et nõ accidit accñs et cõ/
solidatũ est vuln⁹ interiz et remãsit ĩfirm⁹ absq̧ ex̃ctione ei⁹
cũ spatio dieꝝ donec sensit sagittã die quodã intra nasum, et
narrauit mihi illõ. posui ḡ sup vuln⁹ medicinã acutã corrosi
uã aliqb⁹ diebus donec apertum est: et cũ tẽta temptaui ipm
vuln⁹: et senti extremitatẽ sagitte subtilẽ q̃ adherebat ligno:
deinde addidi in aptionẽ vulneris p medicinã acutaz donec
apparuit visibilr extremitas sagitte et preterijt mihi cuz eo
spaciũ tpis circiter q̃tuor mẽses: deinde postq̧ amplificatuz
est vuln⁹: et posse fuit mihi intromittere forfices moui ipsam
et nõ obediuit mihi ad exitũ: et nõ cessaui subtiliare et igenia
re sup eã die quodã cũ forficibus decẽter feis donec extraxi
eã. Deinde restauraui vuln⁹. Et medici qdã iudicant q̄ carti
lago nasi nõ restaurat. restauraui ḡ ipsaz et ɔsolidatũ est vul
nus et sanat⁹ est infirm⁹ sanitate integra neq̧ nocuit ei aliqd
oĩno. ℭ Et extraxi. dixit Albu. sagittã viro q̃ cecidit in ven/
tre ei⁹ et cogitaui q̄ moreret ex ea: postq̧ aũt p̃terierunt ei.
xxx. dies et nõ mutatũ est aliqd ex dispõnib⁹ ei⁹ secaui super
sagittã et ingeniaui sup eã et extraxi eã et sanat⁹ est et nõ ac/
cidit ei accñs malũ. ℭ Et vidi virũ cui accidit sagitta in dor/
so ei⁹ et ɔsolidatũ est vuln⁹ sup eũ: et post septẽ annos exiuit
sagitta in radice coxe. ℭ Et vidi mulierẽ cui cecidit in vẽtre
suo sagitta et cõsolidatũ est vuln⁹ sup eã et remãsit sagitta in/
tra ipsaz et nõ mutata est in dispõnib⁹ et nõ inuenit mulier ex
ea noc̃um ex opõnib⁹ suis nãlib⁹. ℭ Et vidi virũ aliũ cui acci
dit sagitta in facie sua et cõsolidatũ est vuln⁹ et remãsit ei nõ
veniẽs ei multũ dolorẽ: et vidi silia istis multa: et multi ẽt ex
modernis plura silia viderũt. ℭ Referũt. n. qdã. vidisse ho/
minẽ vulneratũ eẽ cũ sagitta in nuca colli. q statiz amisit sen
suz et motũ abinde iferi⁹ et tãdẽ liberatus fuit lz nõ habuerit
postea motũ fortẽ in mẽbris inferiorib⁹. ℭ Et dñt. vulnera
tũ vidisse cũ sagitta in crure supra focile min⁹ et pforauit vsq̧
ad ossis supficiẽ sine villa lesiõe ossis et nõ potuit defendi: qn
supueniret ei rigor et febris et mortuus est infra mẽsez. ℭ Et
nõ referũt hõ stupẽda vidisse ex vulneribus sagittaꝝ solumt
sz ẽt in vulnerib⁹ instr̃ op: et ẽt ex vlceribus. Vñ referunt q/
dã vidisse hoiem vulneratũ in capite cuz ense et pfundatum
fuisse vuln⁹ vsq̧ ad subam cerebri. Et vuln⁹ erat supra ver/
ticẽ ab anteriori pte frontis vsq̧ ad mediũ capitis q sequẽti
die post vulnerationẽ incurrit paly sim vlez et emittebat sup
fluitatẽ pme et scđe digestionis insensibilr. et stetit sex dieb⁹
q̄ nõ comedit: bibit tñ aquã frigidã cũ sirupo rosaꝝ et sexta
die petijt cibuz et c. batus fuit et postea regulr̃ rectus euasit.
ℭ Et ego vidi vulneratũ cũ ense quẽdã plurib⁹ ictib⁹ in ca/
pite suo oib⁹ cũ fractura cranei vsq̧ ad pãniculos cũ multa
emissione ossis, et cũ hoc amputata fuit ei man⁹ sinistra cum
multa effusione sanguis et remãsit velut mortuus horis plu
ribus capite discooperto et erat sine sensu et motu et delatus
fuit ad ecclesiã vt sepeliret: et tũc cepit sentire et moueri, et cu
ratus postea euasit. ℭ Vidi aliũ cũ gladio acuto fuisse in la
tere dextro pforatũ cassatr̃ et dixerũt medici gladiũ trãsisse
inter costã et costã nulla reperta lesione in aliqua eaꝝ et ipse
expuebat sanguinẽ q nõ erat ex pulmone et nũq̧ cõsolidari
potuit p eos vuln⁹: sed emittebat p ipsũ: tãtã saniei albe: sicz
subtilis q̃titate: q̄ referre eã eẽt incredibile nulla eius parte
p sputũ exeũte et remãsit sic fact⁹ exiccat⁹ velut ethicus ãnis
duob⁹: et tãdẽ ɔsolidatũ est vlc⁹ et corpus eius impinguatũ
fuit et vixit in optima sanitate annis plus. xxx. ℭ Et qdã re
ferũt q̄ si accipiat fiala vna vini maluatici: et in ipsa bulliat
croci. ʒ. j. et modicũ salis vsq̧ ad cõsumptionẽ medietatis: et
ex eo lauet fistula quecũq̧ ẽt inueterata: et ẽt ani et lachryma
liũ. quater i die nãli sanabit sicut dicũt se fecisse. ℭ Vñ qdã
eoꝝ dicũt se sanasse in breui tpe fistulã ossuosaz et difficilẽ cũ

De sagitta infra ventrẽ.

De sagitta infra dorso. Mirabilia ex vulneribus.

lotione ipsius fistule q̃ter facta in die nãli cum vino optimo
maluatico et impositione post lotionez stuelli facti de radice
lapatij illi⁹. s. qõ hz radicẽ valde rubeã: et folia in supmo ro
tũda eleuata: q̃ idiomate Bononiẽsi vocat patiẽtia: radẽdo
radicẽ pus et inũgẽdo eã cũ vnguẽto aplorꝝ. ℭ Et si sagitta
pcusserit ptẽ inferiorẽ dorsi vel aliã partiũ spõdiliũ: tũc si nõ
fuerit perueniẽs ad nucã: aut ptransiens ad interiora extra/
hat et curet: sicut dictũ est in alijs cadẽtib⁹ in mẽbra ignobi
lia et exteriora. Si vo puenerit ad nucã curet post extractio
nẽ eius cura vulnerũ neruoꝝ: et si penetrauerit ad interius
curet: sicut dictũ est in silib⁹. ℭ Quidã referũt q̄ alicui ter/
gũ cũ sagitta vulneratũ fuit et transiuit sagitta ad stõm adeo
q̄ extremitas sine cuspis sagitte sentiebat ex pte añriori: q̃si
sup ea digitis premebat: ita q̄ nõ apparebat tangẽti q̄ inter
digitos suos et cuspidẽ sagitte mediaret: nisi pellis mirach q̃
est supra stõm: et cũ mouebat hasta sagitte q̃ remãsit a parte
tergi manifeste pcipiebat egrot⁹ sagittã fore intra stõm et ti/
muit medic⁹ vocat⁹ vehemẽter in ex̃ctiõe ei⁹ pp lesionẽ stõi:
et qr sibi videbat q̄ hastula sagitte nõ eẽt ligata cũ ferro: et q̄
in attractiõe ipsa egrederet: ferrũ vo remaneret: ex pꝯ cui⁹ rema
nẽtiã mors oĩno sequeret: pauit ergo se medic⁹ et puluillos
plures de pãno lini multiplr̃ multiplicatos cõposuit et vnũ
ex eis ex pte ãteriori vbi cuspis sagitte sentiebat apposuit et
ministro pcepit: vt cũ pollice suo sup puluillo in loco cuspi/
dis pmeret, medic⁹ ipse tũc sup dorso in circuitu hastule ma
nib⁹ fortiter pressit: et hoc fecit si fortasse sagitta et ferrũ ei⁹
p ipsas p̃ssiones retrogradaret v̄sus foramẽ p qõ fuerat in/
gressuz: cũq̧ p hoc vidisset hastulã moueri, et p pressionẽ in
pte anteriori pũctionẽ et dolorẽ nõ augeri: sed potius minui
ministro alteri docto p̃cepit hastulã cũ oi facilitate cõuerten
do ipsaz ad multas ptes attraheret: et sic dãte deo ipsaz cum
ferro attraxit. Dixit tñ medicus q̄ si pciperet q̄ hastula sine
ferro egrederet statim oz reprimi hastula v̄sus ferrũ vt rein
grediat p ipm et minister anterior oz forti⁹ cõprimere v̄sus
ferrũ, vt meli⁹ et fortius hastula firmet in ipso. Et refirmata
hastula iterũ cũ oi cautela igenio et facilitate queratur ipsi⁹
et ferri cũ ea extractio: et postea curet vuln⁹ sicut supradictũ
est in cura vulneris p sagittã illati in gula cũ lesione vene vel
arterie, et hoc mõ oia silia vulnera: siue ab anteriori: siue a po
steriori curari debẽt. Dixit tñ medicus q̄ si ex vulnere predi
cto patiẽs dolorẽ nimiũ in stõ sentiret sacellario ipsi loco do
loris superponat et vinũ cũ sale in patella bulliat, et cũ bullie
rit furfur in tanta quãtitate supermittat q̄ emplm adeo ca
lidũ fiat q̄ vinũ ex eo nõ defluat: et hoc emplm in sacello po
nat: et loco doloris et in circuitu posita petia leni sup carnez
ita calidũ apponat q̄ sentiat egrotus calorẽ eius optime ad
interius penetrasse: si tñ loc⁹ ille fasciat⁹ esset sup fascias ap
ponat et totiens renouet: donec dolor sedatus fuerit. ℭ Et
ego vidi quẽdã acuto cultello vulneratũ ex anteriori parte
stõi et fixus est cultellus in ossibus dorsi: et qr sic firmiter eis
adherebat q̄ nõ sentiebat mot⁹ eius p cõuenientẽ quassatio
nẽ cultelli iudicauerunt medici ipz moriturũ si violenter ex/
traheretur: tandem ab amicis rogati ingeniati sunt in extra
ctione eius: et eo extracto curauerunt vulnus et sanatus est
eger. Possent insuper alij multi et varij casus narrari quos
ppter longitudinẽ dimitto cũ predicti sufficiãt intelligẽti.

Alia siue ab interiori: siue ab exteriori.

ℭ De extractione sagittarum et aliorũ infixorum corpori per
medicinas. Cap. xiij

Sagitte quoq̧ et tela et clauis et alia q̃cuq̧
ossea lignea lapidea vitrea fer
rea et vnguea: et oia hõ que infixa alicui mẽbro
rũ reperirent mollatiens medicinis euelli et ex
trahi possunt. ℭ Et de fumẽdis interius dixe/
runt iã qdã q̄ radix dictami ppriẽ cretici bibita cum vino:
aut comesta de corpe sumentis expellit sagittas. Et Albu.
dixit. q̄ magnes cũ vino bibitus ppellit exterius sagittã ve
nenatã. Et dixit ex verbo. Gal. q̄ magnes ex vulnere appli/

De simplicib⁹ tã interi⁹ sumẽdis q̃ exterius applicandis

tatus, vel etiam intromissus attrahit ad se ferrū ⁊ educit maxime si magnes magnus fuerit. Et dixit Gal.xj.de simplici medicina. q̄ caro lacerte cōtrita: vt quidam scripserunt super apposita educit stimulos. idest spinas tringias ⁊ clauos. Et Sera. B dixit. de carne stellionis salita ⁊ veteri. Et Auic. dixit. q̄ 03 cū oleo misceri: ⁊ dr̄ q̄ coriū serpētis solū vel cū assungia capre mixtū infixa euellit appositū: ⁊ silr̄ fimus anseris appositus facit: ⁊ cancer fluuialis ɔtritus ⁊ suppositus. Et dixerunt Ras. ⁊ Cōstantinus ferrū ⁊ alia infixa educit, ⁊ fel bouinū cū melle mixtū ⁊ appositū ipsa extrahit: vt dixit Alber. ⁊ puluis irundinū in olla bñ obturata sine aqua cū pennis suis combustap̄ impositus vulneri infixa extrahit. ⁋ Dixit Gal. pmo de virtutib⁹ naturalibus ⁊ ponit 15° ɔtī. q̄dā clauus ingressus est pedē cuiusdā infantis quē quesiui extrahere toto ingenio: ⁊ nō potui. ⁊ suppositis medicinis attractiuis egressus est velociter sine nocumento: ⁊ de medicinis simplicibus attractiuis infixop̄. vt ibi dixit Ras. est assodilus tritus ⁊ suppositus ⁊ mum, siue cerops ⁊ bulbus narcisci solus vel cū farina bolli emplastratus: ⁊ quidā hoc dīt de bulbis que sūt calongia ⁊ anagalus superposita extrahit ea ⁊ omnia coagula sunt attractiua infixop̄. Et caro ranunculę: dixit. n. Ysaac. vt ibidem ponitur. vidi quēdā qui percussus fuit cū sagitta in osse faciei eius: ⁊ per spaciū longū durauit ⁊ curatus fuit diuersimode: ⁊ nil cōtulit: donec superposita fuit ranūcula excoriata electis capite ⁊ extremitatib⁹ ipsius: ⁊ statim superposita ei extraxit eam in die vno: ⁊ nocte vna egressa est p̄ se ⁊ facta est caro mollis i ore vulneris. Et Ras. dixit. ego credo q̄ in ipsa est vtus pfecta in hoc q̄m ipsa euellit dentes. Dicūt quidā. intelligitur de ranuncula viridi que degit in arboribus. ⁋ Et ex simplicibus est radix cāne emplastrata sola: vt dixit Serap. Sed Gal. dixit in 7°. mixta cū bulbo: ⁊ ex eis vtilibus est anagalus ɔtritus solus ⁊ appositus. ⁊ aristo. rotū. cōtrita apposita: ⁊ abrotanū solū suppositū vel cū melle emplastratū, ⁊ armoniacū solū vel cū melle mixtū: ⁊ pix naualis ⁊ alij gūmi. Et de valde vtilibus est myrrha: cū enim trita ponit̄ super loco introitus extrahit oia infixa corpori. Et balvinus vt ponit̄. 15° ɔtinē. dixit mēbrū in quo spina ingredit̄ in aqua calida ponatur per quatuor horas egrediet̄ spina cum facilitate absq̄ nocumento. ⁋ De medicinis aūt compositis ad attrahēdū infixa ex corpore est medicamen qd̄ sic fit. ℞. radicez viticelle ⁊ decoque cū vino: ⁊ postea misce ei bene cum succo radicū cāne ⁊ melle, aut superpone anagalicū cōtritū ⁊ mixtū cū succo radicū cāne ⁊ melle, est enim vtile emplastrū bonū attractiuū sagittarū ⁊ spinarū ⁊ silium. ⁋ Aliud. ℞. mellis ⁊ fermēti. añ. ℥. ß. cepe narcissi ⁊ sepi vaccini. añ. ʒ. j. assungie veteris sine sale. ℥. ß. fimi anseris. ʒ. iij. ⁊ misceant̄, ⁊ si infixū fuerit ferrū addatur magnetis pulueriȥati. ʒ. j. ⁊ superponat̄. ⁋ Aliud. ℞. armoniaci ⁊ radicū cāne cōtritarū ⁊ cepe narcissi. añ. ʒ. j. aggrega cū melle, aut fiat emplastrū de folijs dictami ⁊ folijs blete simul mixtis ⁊ cōtritis. ⁋ Aliud bonū ⁊ expertum. ℞. fermēti ⁊ mellis. añ. ʒ. vj. visci quercini. ʒ. j. armoniaci dissoluti in aqua fenugreci. ʒ. ij. olei antiquī quantū sufficit, ⁊ aggregentur oia in mortario bene terendo ⁊ apponat̄. ⁋ Aliud ℞. armoniaci ⁊ galbani dissolutop̄ in aceto. añ. ʒ. j. visci quercini. ʒ. ß. fermenti. ℥. ß. ⁊ aggregent̄. ⁋ Aliud. ℞. cepe bulbi coctum in mellicrate ⁊ medullā fermēti ⁊ mel ⁊ assungiā veterem ⁊ aggrega simul: si tñ infixū fuerit ferrū adde puluerem magnetis. ⁋ Aliud. ℞. pulueris magnetis. ʒ. ß. oculop̄ irūdinis. ʒ. iij. aristologie longe ⁊ rotunde, radicū polipodij ⁊ armoniaci. añ. ʒ. j. cepe narcissi. ʒ. ß. spolij serpentis. ʒ. ß. capitum lacertarū ʒ. ß. j. mellis. ʒ. iij. ⁊ aggreget̄ ex eis emplm̄. ⁋ radix polipodij quercini contriti ⁊ optimi incorporata cum vino maluatico vel alio vino albo ⁊ potenti superposita extrahit sagittas ⁊ alia infixa corpori. ⁋ Et Auic. addidit. ex medicinis simplicibus sunt folia papaueris nigri: ⁊ folia arboris fici cū sanich mixta ⁊ semen iusquiami albi ⁊ ppue cū

De cōpositis.

calcadis ⁊ keiri ⁊ spēs eius. ⁋ Dixit Auic. post extractionē sagitte. sup. ⁊ aliop̄ infixorum. sup. si vulneratus remāserit quietus nō hñs calidū: tunc administra suturā. s. si indiguerit vulnus ea ⁊ cōple curationē tuā cū facientib⁹ nasci carnē fm̄ exigētiā vulneris. Quidā dicūt. intromitte in orificium vulneris stuellum de lardone, ⁊ si adeo fuerit vulnus pfundū vt nō sufficiat stuellū de lardone attingere vsq̄ ad fundū vulneris fiat stuellū de panno lini tante quātitatis q̄ sit sufficiens ⁊ vngatur sanguine ⁊ intromittat̄ ⁊ sic cū ea pcedat̄ duob⁹ aut tribus diebus, deinde sicut cetera vulnera curet̄. Si vō accideret apa calidū vulneri, tūc regat̄ regimine dicto supra in cura vulneris cōpositi cū apate. ⁋ Dicūt quidam. q̄ incantatiōe sic extrahitur sagitta. extractor flexis genib⁹ dicat ter pater noster ⁊ illis dictis accipiat sagittā si manifesta ⁊ exterius fuerit ambabus manib⁹ suis sil' iunctis, ⁊ tūc dicat. Nicodemus extraxit clauos de manibus ⁊ pedib⁹ dñi ⁊ attrahat tūc sagittā: q̄m egrediet̄ statiȝ. Et dicunt si fuerit sagitta occulta interius: tūc intromittat ambos idices quousq̄ cum eis tangat sagittā ⁊ dicat vt supra ⁊ trahat: q̄m sagitta sequet̄ indices suos. Et dicunt. si nō poterit attingere cum indicibus suis vsq̄ ad sagittā, tunc faciat ex cera vtriusq̄ indici capellum tante longitudinis q̄ sufficiat peruenire ad sagittam: ⁊ tunc capiat eam cū illis capellis ⁊ dicat ⁊ attrahat cum eis vt dictum est supra.

Incantatio ad extrahēdas sagittas.

⁋ Explicit tractatus quartus de solone cōtinuitatis mēbrorum extrinsecorum huius sermonis septimi fm̄ Nicolauȝ.

⁋ Tractatus quintus sermonis septimi.

Expleto tracta. 4° auxilio dei benedicti. incipiā eiusdeȝ fultus adiutorio tracta. 5ᵐ huius sermonis septimi in quo de apatibus terminat̄ dictiōe sufficienti. Continet autem tractatus iste sūmas tres in quap̄ pma dicet̄ de apostematibus in generali ⁊ particulari cōsideratione habita in eis inquātū apostemata sunt: ⁊ in scd̄a dicet̄ de eis inquantū apata talis vel talis mēbri sunt: ⁊ in tertia dicent̄ potentie ⁊ virtutes medicinarum pertinentium ad chirurgiam: ⁊ cum quibus chirurgicus suas implet curatiuas intentiones.

⁋ De quiditate apatis summe prime. Cap. j.

Apostema aliqñ nascentia vocat̄, vt pȝ in libro de respiratiōe Aris. Auer. tñ 7° colliget. nomen nascentie appropriat apati flegmatis qd̄ ad saniē nō deuenerit. Ga. vō hoc nomē appropriat exiture. Vñ dixit in libro de apatib⁹. ⁊ ponit̄. 23ᵉ ptic̄ suop̄ afio. Cū humiditates colerice corrodūt aliquā particulā carnis vel alterius loci vbi putredo colligit̄: dr̄ tunc nascentia. ⁊ reperit̄ q̄ apa aliquādo vocat̄ eminentia. Vex Aui. dixit. q̄ eminētia est de gn̄e apatis, ⁊ est apa paruū: sicut apata sunt eminētie magne, reperi etiā q̄ apa antiquitus vocabatur idema: ⁊ ppie dicit̄ de apate flegmatico molli. Aliqui dicunt. q̄ apa dicit̄ giposonios qd̄ latine est aggregatiuū, ppter aggregationē in eo morbop̄ triū naturarū. ⁋ Auctores dupli̅r diffinierūt apa. vno mō per subalia eius que est ppie diffō. alio mō p accidētalia que pprius dr̄ descriptio q̄ȝ diffō. ⁋ Et diffō eius per subalia ponit̄ ab Auicē. pmi scd̄a. que talis est. Apa est egritudo cōposita ex plurib⁹ morbis, ex qb⁹ oib⁹ cū cōiunguntur peruenit ex eis res que est egritudo vna. apa etenim est egritudo, q̄ imediate ledit opōnes mēbri in quo est. Et est cōposita vt per hanc differētiā differat ab oi egritudine simplici: ⁊ est cōposita ex pluribus morbis, q̄ ex tribus. sic

Diffinitio apatis p substā

enim voluit Gal. primo de accidenti z morbo. q ad esse apo-stis requirat triplex morbus. s. cōplonis z cōpōnis z vnitatis. ppea dixerūt q.d.i. q apa est trine nature corporis essentialr z imediate ledēs operationes: qm̄ vt dixit Gal. 13° terapen.

Mōo apa est morb⁹ cōpositus ex oī gne morbou

Apostema est morbus mutans mēbrū: cui aduenit a sua naturali qualitate in ea que est extra naturā per qualitatē, hic intelligens omnem corporis nāmnaz tres nature corporis aliqn̄ ab auctoribus qualitates vocant: z pp̄ter esse apostema morbū compositum ex tribus generibus morborū predictis differt a morbo composito ex duobus tantū vt cōplexionali z cōpositionali vel cōplexionali z vnitatis vel compositionali z vnitatis: z est apostema morbus compositus ex dictis tribus morbis: quādo sic componunt. q ex eis puenit egritudo vna: z per hoc differt ab omni egritudine cōposita ex oibus dictis tribus morbis: quando sic componitur q ex eis non prouenit egritudo vna, sed distincti permanent in corpore vel mēbro cui accidunt ita q distincte vnusquisq3 curationē sui indicat z potest vnusq3q3 curari per se z talis egritudo nō dicit pprie composita: sed rectius habetur egritudo permixta. Dixit. n. Aui. primi scda. cum egritudines dicemus cōpositas nō quaslibet egritudines coniunctas intelligi volumus: sed egritudines ex quibus omnib⁹ cum cōiunguntur peruenient ex eis res vna que est egritudo vna. Et hoc quidem erit sicut apostema. In apostemate eniz dixit ipse omnia genera egritudinū reperiunt. s. malitia complexionis: nullū enim accidit apostema, nisi ex cōplexionis malitia cum mā, z in ipso inuenit forme z cōpositionis malitia. Nullus enim fit apa, quin cū eo fiat lesio in figura z in dimensionibus, plerūq3 etiā inuenit egritudo situs: z inuenitur in apostemate egritudo cōmunis que est solutio ptinuitatis: nullū enim accidit apostema nisi pculdubio ptinuitas soluatur cū in mēbro apostemato materie euacuent z superfluitates superfluentes: z inter partes penetrant mēbri z separationē inter venas faciunt, z alias partes z sibi loca capiunt: z nō est dictoz morboz compositio in apate talis q ipsi in membro distincti maneant: sed deducūt se ad vnā formaz egritudinalē que est vnus morbus: ita q nullus eorum indicat curā sui distinctā a cura alioz: sed ipse morbus ex eis compositus indicat curam suā sic compositi: sic q eius cura distincta est a cura cuiuslibet ipsoz triū. Si quilibet ipsoruz distinctus foret. ¶ Et qz aliquādo morbus ab auctoribus

Mōo apa pōt dici morb⁹ simplex.

vocat simplex ab vnitate curationis. Ideo reperitur a quibusdā dictū q apostema est morbus vnus simplex: q̄uis et fm alios possit dici vnus z simplex rōne cause cōiunctē: que est vna mā sic collocata. als. collecta. Est enim apostema repletio membroz cōsimilium facta preter nām. ¶ Auerrois enim voluit. q apa sit morbus cōpositus solum ex duobus cum dixit. in apate per influxū ex quantitate eius qd influnditur fit dilatatio in mēbro fm omnes dimēsiones eius. Et pp̄terea dixit. q belmiron z herisipila z similia sunt cōposita ex morbis cōsilibus z officialibus: z nō expressit de morbo vnitatis: qz vt dicūt qdaz fm ipm. 2° colliget. solutio continuitatis est in mēbris cōsimilib⁹. z est morbus pprius eis. ¶ Quāuis tn̄ oēs tres morbi predicti in apate cōiungant, nō tn̄ equo mō: sed vt qdā dicunt in apate pncipalr peccat cōplexio. scdo vnitas. z tertio cōpositio. Dicit. n. oēm morbuz

Que mā pncipalr peccat in apate.

cōpositū radicalr: z pmo cōsistere pp malitiā cōplonis z cōsequenter pp malitiā siue delictū in aliis naturalibz vt alii dixit in apate pncipalr peccat cōpositio, qm̄ fm peccatū cōpōnis auctores distinxerūt tēpora apatis vt inferi⁹ patebit: vel et sō qz q̄uis in mēbro sit mala cōplo malis absq3 mala cōpōne, nō tn̄ seqt apa fore: z silr si in mēbro sit soluta ptinuitas ab humore corrosiuo, non tn̄ necessario seqt in eo fore apa, neq3 et si ambo predicti morbi duo ab humore pcedētes sic sunt in mēbro. Nō tn̄ necessario in eo erit apa, sed si in membro mala cōpositio fuerit ad malā cōpositionē a cā humorali necessario sequit apa: nā humores ipsi extendētes partes mēbri separant inter eas: z si ipsius cōtinuitatē separant: z etiam in eodē loco conculcant et z si ante hoc in seipsis boni forent calefiunt inde z malā cōplexionē causant: z ad hoc sequit necessario apa. Et huius opinionis dicūt fuisse Gal. 7. terapēti. cū dixit. manifem est: qm̄ fz magnitudinē deficiunt mēbra apata ab eo qd fm naturā in qbus verbis innuit q apa sit morb⁹ in magnitudine: z sic in nā cōplonalr. ¶ Dixerunt. q apa diuersis respectib⁹ pōt dici morbus instrualis z cōsimilis. Nā Gal. in 4° de accidēti z morbo dixit. q apa est morbus organicus: z hoc ideo. qz primū peccatuz qd in apate apparet est in nā organica. s. in quātitate: aut qz in mēbris organicis frequētius fit: vt cerebro pulmone z stō z similibus, aut qz lesio. per ipsuz inducta in opōnib⁹ nature organice frequētius z magis z pprius manifestatur, sensui, z sic morbus dr officialis. Morbus aūt cōsilis dicit: qz in ipso pncipalr ostendit. als ostendit: seu est opatio nāe cōsimilis z aliquādo et per prius sensui manifestat: z hoc intellexisse dicūt. A. qui tertij 4ª dixit. pulmoni accidunt apata mēbris similiū partiū appropriata: z hoc idēqz apa principaliter z subiectiue in mēbro cōsimili haberet fieri, quare z ipsi⁹ operationē pncipali⁹ ledit. s. nutricationē, pōt tn̄ dici quodāmō morbus mēbri organici in quātū totū mēbrū organicū ledit in opationibus sibi debitis Gal. nāq3 4° de accidenti z morbo voluit. q apa sit egritudo membri officialis: qd pz. dixit ipse: qz in apate oculi imediate ledit operatio ipsius oculi. s. visio. Uerū pmo eiusdem Gal. z Aui. pmi scda. dicunt q est egritudo mēbris cōsimilis, z rōnē hui⁹ innuit Gal. in tegni. qz apostema essentialr fundat in mēbro cōsimili, nāz nunq̄ erit apa factum: nisi quando materia est locata in porositatibus mēbri consimilis non solum magnis: sed paruis q̄ partes omnino sunt de natura membri consimilis.

Apa pōt dici morb⁹ instrumētalis z cōsimilis.

[illegible]

¶ Diffinitio vero siue descriptio apostematis p accidentalia data est a Gal. 4° de accidenti z morbo. vbi dixit. q apa est tumor siue grossities preter nām quo membra inde fiunt in magnitudine ab eo qd est fm nām. ¶ Et Constantinus in pantegni dixit. q apa est inflatio siue grossities accidēs pp superfluos humores. supple. vel vētositatē: pp quā aliquotiēs mēbrū patit. Dixit Gil. q Cōstantinus dicit. inflatio quantū ad vētositatē z grossicado quantū ad humores. ¶ Dicuntur autē dicte diffinitiones date a parte accidētalium: qz nā dūt essentiā apatis: nā tumor z inflatio nō sunt de essentia apatis sed sunt accidens pse morbi in cōpositionē cōponēte apatis z morbū quātitatis: neq3 etiā tumor semp est morbus: vnde Gal. eodē pmo de accidē. z morbo. ait. tumor facit deficere mēbra ab eo qd est fm nām qn̄ in tātā deuenerit magnitudinē q noceat alicui actuī: pp cuius nocumētū esset egritudo. Aliter autē sinthoma dōm est z passio solū: quēadmodū z dolor: pp qd etiā de regimine sanitatis. dixit. q tumor est accidēs apatis calidi cōsecutiuuz. ¶ Nec et tumor semper sequitur ad apa: neq3 in omni apate apparet: vt apparet i apatibus mēbroz duroz: z mēbroz mollium in qbus fit apa absq3 manifesto tumore: vt dicet inferius: neq3 et oē apa in mēbro carnoso eueniēs illud eleuat in tumorē vt patebit infra. de herisipila q̄ nō ipellit: z et dixit Gal. notāter dixisse apa est tumor pter nāz: qz nō oino tumor est apa: multi. n. tumores in mēbris aliqbus: z aliquoz sūt fm nām: z ex pncipijs nālibus vt multitudine māe quā in principijs generationis virtus fortis informauit qui nō sunt apata: tumor et eueniens membro ex additione carnis in eo nō est apostema: sicut neq3 etiā tumor appet in siphac ruptura z eminētia vmbilici, vn̄ dixit Aui. pmi q̄rta in apatib⁹. s. humorib⁹ occultis q̄ sub vētre existūt z ptingit error: qm̄ q̄nq3 nō sunt apata, sed rupture: z erit in pforādo ea timor. Tumor et apparens in dextro ypocundrio figure leuioris in apate gibbi epis non est apa: sed hn̄ accidēs apatis. Nam de intentione auctoruz est q tumor q est in apate psistat ex aliqua mā humorali vel reducibili ad humorē: aut ex mā ventosa, z nō ex materia

Descriptio apatis p accidentalia.

[illegible]

Tumor nō est de essentia apostematis.

[illegible]

carnosa: nec in reducibili ad carnosaʒ, vñ tumor apparēs in eminēti cicatrice nō est apa, neqʒ de essentia alicuius apatis: qdā tñ sunt asserētes pdictas descriptiōes datas de apate a Gal. ⁊ Cōstātino eē veras diffōnes: pp qd asserūt, lʒ false ꝙ ois tumor est apa. Quidā aūt alij sunt dicētes, ꝙ vbicūqʒ est tumor qd ibi sit apa: vt in varicib⁹ ⁊ multis alijs tumorib⁹ apparet q̄ nō sūt apa. Uerūtñ tūmor q est in apate: aliqñ est magnus sic ꝙ sensu manifeste apphēdit, vt in flegmone mēbri carnosi. Et aliqñ est paruus sic ꝙ paruitate sua sensui nō manifestat qualis est q i apatib⁹ membrorū durorū ⁊ mollium, imo herisipila q̄ nō ipellit existit. Et alij sunt dicentes, ꝙ tumor nō semp est dispositio egritudinalis. Jmmo aliqñ est dispositio neutralis: ⁊ p tāto dicūt, ꝙ diffinitio de apate ab Aui. data suprapolita nō verificat ibi: nisi de apatibus magnis. ¶ De puis aūt dubitāt. Dicūt enī ꝙ multa sunt apata pua q̄ nō ipediūt opōnes: ⁊ nō sunt egritudo. sʒ neutralis dispositio. ¶ Et scias ꝙ aliq sunt dicētes ꝙ sicut non in oibus apatib⁹ appet tumor manifeste: silr nec in oib⁹ appet manifeste mala cōplo: neqʒ solo cōtinuitatis: vt pʒ in apatib⁹ ossiū in qbus: neqʒ mala cōplo, neqʒ cōtinuitatis solo aliqñ sensui manifestat. ¶ Sūt ⁊ insup alij dicētes, ꝙ in oi apate est mala cōplo sumēdo malā cōplonē p iproportione cōplonis māe facientis apa ad ipsi⁹ mēbri cōplonē. Nā dicunt ipsi in quolʒ apate mā ipʒ faciēs ptinet in mēbro pter nām: ⁊ nō pōt pter nām eē qn iproportionet cōploni mēbri in quo est. Uerūtñ nō in quolʒ apate est mala cōplo excedēs gradualr in pmis q̄litatib⁹ simplr vel cōpositē: imo posē est ꝙ aliquo tpore ab inceptione apatis talē malā cōplonē gradualr excedētē nō repiri: vt in apate a sanguine veniēte a cōtrarijs eqlr mixtis in apate frigido eueniēte in mēbro calido vel eͦ⁹. Dicūt tñ ꝙ nō diu stat apa in mēbro qn talis gradualis cōplo mala in eo fiat: qr ois mā in mēbro cōtēta preter nām a regimine nāe relinqt ⁊ derelicta malā cōplōne gradualē acqrit quā iprimit in mēbrū: ⁊ cū hoc dicto ēt dicūt ꝙ predicta mala cōplo gradualis in mēbro ipressa nō semp est dispō egra: sed bñ est dispō neutra: ⁊ hoc erit qñ erit tā remissa ꝙ nō impediat opōnes: ⁊ silr dicūt ꝙ soluta cōtinuitas sp est in apate oi: verūtñ sp nō est manifesta sensui pceptibilis: qm̄ mā apatis vt supradictū est extēdit mēbrū in quo est: in cui⁹ extensione ipius solut cōtinuū: sʒ tñ nō semp sic ꝙ reddat sensui manifesta: ⁊ qr solo ista cōtinuitatis cōtingit in apate: aliqñ est sensui manifesta, ⁊ aliqñ nō, p tāto dixit Gal. 4° de ingeniis sani. ꝙ cancer aliqñ est cū vulnere bm sensuʒ. ¶ Et dicūt ꝙ q̄uis in aliquo apate nō sit dolor: tñ in eis est solo cōtinuitatis ⁊ mala cōplo modis dictis, nā nō ad oēm solōnē cōtinuitatis: ⁊ oēm malā cōplōnē ēt gradualē est necessariū seqʒ dolorē, sʒ solū ad eas que fiunt subito ⁊ repēte: ⁊ qr in multis apatib⁹ solo cōtinuitatis ⁊ mala cōplo q̄nqʒ fiūt paulatine: vt in nodis ⁊ glādulis: ideo in eis nō est dolor statib⁹ in eo solutione cōtinuitatis ⁊ mala cōplone fietibus, hoc tñ erit p accidens: sicut qñ mā faciens apa esset cā excedētis frigiditatis qd stupere facit sensum mēbri: aut qñ sic opilaret trāsitū spiritus sensitiui ꝙ nō posset ad mēbrū venire: apparet autē hoc in sephyros ⁊ alijs sclirotici apostematibus.

Rōs in apate est mala cōplexio.

Dolor nō est i omni apate.

¶ De causis apostematum in generali. Cap. ij.

Apostemati sicut ⁊ oibus effectibus possunt assignari q̄tuor cause. s. materialis formalis efficiens ⁊ finalis. ¶ Apa tñ cum sit morbus, ⁊ per oñs qualitas non hʒ mām ex qua, pprie sumptā. Uerūtñ hʒ duas cās māles improprie sumptas. vnā subiectiuā in qua ipsuʒ eē est necesse, sicut ēt qdlʒ accidēs, ⁊ talis cā mālis est mēbrū viuēs. Aliā hʒ cām mālē q̄ pprie cōsiderata est cā efficiens: ⁊ talis est humor aut reducibilis ad humorē: vt scdo humiditates ⁊ marie p⁹ ⁊ 2ª ex qb⁹ cōcedit posse gñari apa ⁊ humiditas aquosa ⁊ vētositas. ista. n. est pprie cā effectiua apatis nō mālis nec mā ex q̄ fiat, nec in qua fiat: ot tñ cā mālis

De cā mali apatis.

apatis: qr ista mā a qua puenit apa: ⁊ in ipso ptinet. ¶ Cā vo efficiēs eius est triplex. s. pmitiua añs ⁊ cōiūcta, de qb⁹ dicet. ¶ Cā aūt formalis apatis in mēbris extēsibilib⁹ impropie est nālis magnitudo ei⁹ sic vel sic figurata: in mēbris vo extēsibilib⁹ est pprie priū ei⁹ sit⁹ malus. ¶ Et cā finalis est vt ledat pprie opōnes mēbri in quo est. ¶ Causas efficiētes vlēs apatis. Haly. vj. theorice inuit esse sex. Et p⁹ est fortitudo mēbri expellētis qd supfluū est ex suo alimēto in ipso. Et scda est imbecillitas mēbri recipiētis: qm̄ vt dixit Gal. in li° de flōmia. supfluitas sp expellit de fortiori mēbro ad debiliora: mēbrū nō habuerit posse expellēdi illā ad aliqd. Et 3ª est supflua q̄ntitas māe in corpe vel membro. Et 4ª est debilitas digestiue mēbri nō valētis suū nutrimētū bñ digerere: vñ supfluitates cōgerunt in ipso. Et qnta est meatuū largitas. Et sexta est sit⁹ mēbri in infima pte corpis. ¶ De cāis efficiētib⁹ pmi 1ª cāʒ est efficiētiū apatis qdā sunt q̄ sunt ex mā. s. cāntē apa: ⁊ qdā sūt ex dispōne mēbri, ⁊ q̄ sūt ex pte māe sūt repletione ex reb⁹ pnoiatis. s. q̄ sunt: aut repletio plectorica ex huōrib⁹ in quāto peccātib⁹, aut kakochima ex huōribus in quali peccātibus: aut vtraqʒ. s. ex humorib⁹ peccātib⁹ in q̄to ⁊ in q̄lite sup. aut est repletio aquosa: aut ventosa. Et q̄ sūt ex pte dispōnis mēbri. dixit Aui. sunt virtus mēbri expellētis ⁊ debilitas mēbri recipiētis. ¶ Dixit Aui. 4ª. 3ª. cap° de flegmone. debilitas mēbri pōt eē cā apatis. ⁊ qd in membro cōcurrat mā faciens apa, lʒ nō sit in corpe repletio: neqʒ malitia humorū, qr neqʒ sit plectoria: neqʒ kakochima. Dūt qdā. s. multa. Nā dūt ipsi absqʒ aliquali replōne nō pōt debilitas mēbri eē cā apatis actu, ⁊ qdā dūt. ꝙ Auic. in dictis vbis inuit cām gñonis flegmonis p viā cōgestionis: q̄uis. n. sanguis in mēbro nō cōgerat sicut alij huōres, pōt tñ cōgeri ex nutrimēto multū sanguineo supfluitas attestās sanguini ex qua apa factū sanguineū dicet. ¶ Et dixit. ꝙ mēbrū debile paratū est ad māe recipiēdum, aut pp sue sube nām: qr sic creatū fuit a nā: vt supfluitates reciperet: sicut cutis, aut pp sui lapsitatē: siue raritatē: sicut caro lapsa q̄ est in trib⁹ reflexionib⁹, siue emūctorijs, aut pp viarū q̄ ad ipʒ veniūt dilatationē: siue dilatatio talis sit nālis: siue accñtalis: qm̄ p vias amplas supfluētes māe facile incedūt: aut pp coāgustationē viarū q̄ ab ipso tēdūt ad alia mēbra: vel ad extra corpus, siue talis coangustatio sit nālis: siue accñtalis ex q̄cūqʒ opilatione in eis eueniente: aut ppea ꝙ est positū inferi⁹. Jōqʒ facilr: pueniūt ad mēbra inferiora: aut pp paruitatē ipsi⁹ mēbri pp quā q̄titatē cibi sibi ipsi delatā colligere ⁊ cape nō potest: neqʒ in se cōuertere: q̄re colligit in ipso: aut pp debilitatē sue digestiue qñ illud qd ad ipʒ ex cibo venit digerere nō pōt, aut pp debilitatē sue v̄tutis expulsiue: q̄re supfluitatē sui nutrimēti a se repellere nō pōt nec valet. Et qdā dixerūt, aut pp fortitudinē sue v̄tutis retētiue: qr retinet supfluitates, ⁊ nō est dcm̄ hoꝶ rectumā dixit Auer. colliʒ. 3ª. nō recipit mā expulsa in mēbro sic qdā grossi dicūt pp fortitudinē v̄tutis retētiue ei⁹: aut qr euātio cōsueta illi mēbro deficit ei ⁊ similr exercitiū vel balneū resolutiuū cōsuetū, q̄re qd resoluit ⁊ euāri solebat retinet in ipso, aut pp calorē supfluū in ipso existē ⁊ māʒ ad ipʒ trahētē: siue calor ipse fuerit nālis: siue accidētalis, caloris. n. pprie est attrahere: aut accidit pp pcussionē vel casū sup mēbro q̄ māʒ in ipso retinet: ⁊ ē cā ꝙ retineat: qr angustat ide trāsit⁹ ei⁹ qd dʒ resolui vel educi ex ipso: aut pp dolorē existē in mēbro: q ē cā ꝙ māe defluāt ad ipʒ. Assignant cōiter tres cās pp quas dolor est cā tractionis māe ad locū ei⁹, p⁹ est. qr nā nitit succurrere pti dolēti, q̄re cū conatu mittit ad locū dolētē sanguinē ⁊ spm̄ copiose: vt eis mediantib⁹ cāʒ doloris expellāt: ⁊ pp hāc cāʒ dato ꝙ dolor sit cā euōnis ab ipso loco, tñ est cā maioris repletiōis ipsi⁹: qr nā cū multo pluri sanguine succurrit q̄ʒ sit ille q ab ipso euāt ⁊ marie in corpe repleto in quo est copia sanguis trāsmissibilis. scda cā est sequēs ad pdictā: nā membrū dolēs calefit pp sanguinē ⁊ spm̄ ad eū trāsmissum: ⁊ caliditas vt dictum est:

De cā for mali.

De cā fi nali. De cā effi ciēte q̄ est multiplx.

Mēbrū debile sp paratū est recipe su pfluitates.

Dolor est cā attra ctiōis pp tres cās.

est cã attractiõis. tertia cã. qñ dolor debilitat mebrũ i. q̃ est,
est. n. de marie ꝯtinẽtibꝰ vtutẽ, mẽbrũ aũt õbile nõ resistit
fluẽti mãe: neqꝫ ꝯtrariare põt mittẽtibꝰ ad mẽbrũ maxĩ si for
tia fuerint repleta multas supfluitates hñtia: qre multas trãs
mittere põt: vñ in loco doloris multe mãe aggregate pñt eẽ
cã apatis eiꝰ. ꝑdictas itaqꝫ cãs innuit Gal. 13° terapẽti. cap°
pmo. ⁊ in ꝯ¹⁰ afo. q̃cũqꝫ corrupture sũt ferꝰ ⁊c. ⁊ sic appet
ꝙ nã querẽs iuuãm pstare mẽbro dolẽti aliqñ est cã maioris
nocumẽti in eo: ⁊ hoc ei accidat: qꝛ nõ hꝫ mẽtẽ: neqꝫ vtit ꝓui
sione, si. n. vteret̃ ꝓuisiõe nõ succurreret mẽbro dolẽti cũ co
pioso sanguine ⁊ spũ: ⁊ nõ foret cã ꝙ nocum̃ eẽt maiꝰ iuua⁰.
¶ Auer. ãt 7° colliꝫ. dixit. ꝙ dolor est cã attractiõis, aut ꝑꝑ
malã ꝯplonẽ q̃ gñat ipꝫ dolorẽ: aut ꝑꝑ malã ꝯplonẽ q̃ fit ꝑꝑ
supfluitatẽ motꝰ vtutis expulsiue cũ supfluitates expellit. s.
ad ipꝫ membrũ dolens: aut ex ipso mẽbro: aut ꝑꝑ dictas cãs
duas sil̃. ¶ Ex dictis pꝫ ꝙ dolor ꝑ accñs est cã attractionis:
qꝛ mediãtibꝰ cãis dictis: ⁊ nõ est cã attractiõis ꝑ se cũ nõ at
trahit ꝑ aliquã virtutẽ sibi annexã: neqꝫ vi vacui. neqꝫ vi cali
ditatis sue: ⁊ sic pꝫ ex dictis ꝙ apa est cã sue augmẽtatiõis in
quãtũ calorẽ ⁊ dolorẽ in loco eiꝰ ponit, qbꝰ mediãtibꝰ apa
ad seipsuꝫ trahit: vt dixit Aui. pmi q̃rta. cap. de fl̃oia. ¶ Aut
accidit apa mẽbro ꝑꝑ motũ fortẽ vel supfluum ipsiꝰ, ⁊ dixit
Aui. ꝙ fractura mẽbri ex ꝯquassatione ⁊ cõpressione ⁊ extẽ
sione eius fit qñ os fractũ restaurat̃. Prouenit ergo apa ꝑꝑ
aliquã ex causis ꝑdictis. s. dolore calore debilitatione ⁊ sili
bus. ¶ Dixit ꝙ dolor ⁊ calor mẽbri sunt de cãis fortibꝰ ex q
bus ꝓuenit apa in mẽbro doloroso vel calefacto ẽt si nõ fue
rit in corpe repletio. aut si nõ sit mẽbrũ natũ in infimo. cũqꝫ
ꝑdicte cãe oẽs aut plures ex eis: aut fortiores ꝯiungũt̃ ⁊ cõ
currũt inuicem: tũc potissime ⁊ citissime vel festine cãt̃ apa.
Predicte cause reducunt̃ ad primitiuas añtes ⁊ cõiunctas.

De cãis primitiuis.

¶ Et primitiue q̃dẽ sũt, sicut casus ꝑcussio obuiatio ꝯtusio
cõcussio cõquassatio cõpressio extẽsio morsus pũctura fortis
fricatio ligatura dolorosa motꝰ supfluus vel fortis corpeus
vel aialis vt furor applicatio rerũ calefaciẽtiũ ⁊ rubificãtiũ
⁊ vesicantiũ balneũ calidũ ⁊ inordinatũ oẽ regimẽ in cibo ⁊
potu. Et dicũt ꝙ ad cãm pmitiuã reducit̃ vlcꝰ in aliquo mẽ
bro exñs qñ est cã ꝙ mã trahat̃ ad ipm, ⁊ mã ipsa remanet
in via ⁊ apostemat mẽbrũ in ipsa via existẽs, sicut cũ apant̃
inguina ꝑꝑ vlcera cruriũ. ¶ Cãe aũt añtes sunt q̃tuor hũo
res ⁊ aquositas ⁊ vẽtositas: ⁊ mala cõplexio in corpore toto

De cãis añtibus.

vel in aliquo vel in aliquibꝰ mẽbris exñs que est cã gñonis
mãe vel attractionis eius. Mala cõpositio in aliquo vel in
aliqbꝰ mẽbris existẽs, vt multa meatuũ largitas mẽbri laxi
tas ⁊ pororum raritas ⁊ meatuũ qbꝰ supfluitas excernit̃ cõ
strictio situs mẽbri infirmi: ⁊ suppositio eiꝰ mẽbro forti for
titudo mẽbri repleti ⁊ debilitas ⁊ ignobilitas mẽbri ⁊ egri
tudines ille marie q̃ sunt debilitãtes: aut mãm trahẽtes: aut
vias dilatãtes: ⁊ his siles q̃ possunt colligi ex ꝑdictis. Dicũt
ꝙ mã añs est duplex: vna remota: ⁊ est mã cõtẽta in corpore
vel mẽbro aliquo vel aliqbꝰ q̃ nondũ tẽdit ad venas ⁊ loca
cõia mẽbri apandi: est tñ parata tẽdere ꝑꝑ aliquã ꝑdictaruꝫ
cãꝝ: ⁊ marie ꝑꝑ peccatũ eiꝰ in quali. de quo dixit Aui. pmi
scd̃a. est cũ causa mãlis ex qua apata eminẽtia gñant̃. i. gña
ri pñt est in alijs submersa humoribꝰ nõ ẽm suas ipedienti
bus q̃litates. s. qꝛ boni sunt ⁊ nõ peccãtes q̃litate, q̃re fit stãs
submersa nõ fluit vel nõ expellit̃: sed cũ illi hũores boni in q
bus illa mã est submersa: postea euabũt̃ aliquo euonis mõ
aut nãli, sicut mulieribꝰ accidit cũ pariũt: aut nõ nãli, sicut il
lis accidit q vulnerant̃ cũ egredit̃ sãguis bonꝰ remanet mã
illa q̃ erat in eo submersa pura singulis mala ⁊ ipedit̃ tunc
ꝑꝑ cã nã: qꝛ nõ hꝫ qd̃ refrenet eã: q̃re expellit ipsaꝫ nã cuius
expulsio qñqꝫ est ad cutẽ. sup. aut ad alia mẽbra ⁊ facit in eis
apata vel bothor. Et alia est cã antecedẽs ꝓpinq̃ q̃ est apta
cõuerti de ꝓximo in cõiunctã: sicut añs remota est apta con
uerti in añtẽ ꝓpinquã. ⁊ ista ꝓprie stat in venis particulari
bus mẽbri apandi, vt q̃dã dicũt in poris cõlbꝰ eiꝰ, nõ tñ im

bibita: nec adhuc trãsiuit in poris ꝑticularibꝰ ipsiꝰ. ¶ Cau
sa aũt cõiuncta est ipsa mã collecta in apate actu faciẽs apa.
Et dr̃ mã fluxa collecta clausa ⁊ cõclusa in porositatibꝰ spõ

De cã cõiuncta.

gie ⁊ est vel eẽ põt alter q̃tuor hũoꝝ ⁊ aquositas singulr̃ vel
cõmixte. ¶ Et notãt ꝙ cãꝝ pmitiuaꝝ quedã sunt ꝓpinque.
vt ille q̃ dicte sunt supra ⁊ siles illis, ⁊ quedã sunt remote: si
cut est restrictio alicuiꝰ euonis ꝯsuete, ociositas, siue dimis
sio exercitij ꝯsueti: siue balneatiõis ꝯsuete ⁊ siliuꝫ: prolixitas
sõni vel vigiliarũ ⁊ oẽ malũ regimen in quanto vel quali sex
rebꝰ nõ nãlibꝰ. ¶ Et dicũt ꝙ debilitas mẽbri dolor calidi
tas accidẽtalis vlcus ⁊ silia diuersis respectibus pñt dici cã

Quedam põt dici cã pmitiua ⁊ cã antecedens.

pmitiue ⁊ cã añs, debilitas. n. mẽbri ꝓut seq̃t̃ cãm pmitiuã
inter pmitiuas numerat̃: ⁊ ꝓut seq̃t̃ cãꝫ itrinsecã iter añtes:
⁊ sil̃r dolor cõsideratꝰ in rõne eius cãe imediate q̃ est mala
cõplexio vel solo continuitatis positꝰ est inter cãs añtes: sed
cõsideratus in rõne cãe mediate ipsiꝰ male ꝯplonis vel solu
nis ꝯtinuitatis, tũc si illa cã est itrinseca ponit̃ iter cãs añtes
⁊ si est pmitiua iter cãs pmitiuas: sil̃r ⁊ caliditas accñtalis,
qꝛ põt ꝓuenire in mẽbro: ⁊ a causis intrinsecis ⁊ extrinsecis
ẽm eas nũerat̃ iter cãs añtes vel pmitiuas. Et vlcus quãuis
in se cõsideratũ sit cã añs: tñ qꝛ põt ꝓuenire a causis intrinse
cis ⁊ extrinsecis. Ideo aliqñ inter cãs añtes: ⁊ aliqñ inter ꝓ
mitiuas nũerat̃. Et ꝑꝑ dictas cãs est ꝙ auctores aliqñ ꝑdcã
⁊ eis silia posuerunt alij inter cãs pmitiuas, ⁊ alij inter cãm
añtes. ¶ De cãis pmitiuis. dixit Aui. pmi 4°. ꝙ aliqñ acci
dũt cũ corpis replõne. s. plectorica ⁊ kakochima vel vtraqꝫ:
⁊ qñꝫ accidũt corpi cum humoꝝ eq̃litate. s. in quãto ⁊ q̃li ⁊
ipsi corpi repleto occurrẽtes facil̃r ꝯcitãt mãm ad fluxũ vt q̃
leui fiat ex ea apa in mẽbro cui obuiat: ⁊ hoc marie: qꝛ ipm
debilitãt: aut ẽt i eo dolorẽ ⁊ calorẽ causant. Uerꝫ mã ꝯcita
ta ad fluxum nõ semp fluit quousqꝫ ꝓueniat ad illud cui ille
cause occurrũt. Sed alij vt supradictũ est, ⁊ Aui. posuit. q̃rti
tertia. cap° de flegmone. ipsa mã in via retinet̃ ⁊ apostemat
mẽbrũ in via illa existens: occurrẽtes aũt corpi mũdo nõ re
pleto: quãuis ẽm pl̃m nõ faciant semp apa in mẽbro cui ob
uiant: tñ qñqꝫ lꝫ difficulter: concitant mãm ⁊ faciunt illam
fluere in membrum. Unde apa in eo causabit̃: imo vt dicunt
cause primitiue in membro cui obuiãt possunt causare apo
stema in corpore mũdo nulla cõcitata mã, neqꝫ fluẽte ad ipꝫ
⁊ hoc quidẽ facere possunt cõpingẽdo ⁊ cõculcando in ipso
mẽbro humores in eo repertos: ita ꝙ nõ euentabunt̃, vnde
bullient ⁊ putrefient ⁊ apabunt ipm, ⁊ hoc in cõtusionibus
plerũqꝫ est videre. Et sic dicũt apparet ꝙ cã pmitiua licꝫ ali
qñ possit cãre apa absqꝫ cã añte: nũqꝫ tñ põt ipm cãre absqꝫ
cã cõiuncta. Cã vo añs põt ipm cãre absqꝫ oi cã pmitiua, ⁊
cũ ipsa trãsibit in cãm cõiunctã. Cã vo cõiuncta interdũ põt
causare apostema absqꝫ cã primitiua, ⁊ absqꝫ añte, vt patet
in apostemate generato per viam congestionis.

¶ De modo generationis apostematis. Cap. iij.

Uplex modus gñonis apatis assignatur: quoꝝ vnus dicit̃ ꝑ viã cõgestionis
mãe, ⁊ alter dicit̃ ꝑ viam defluxus: ⁊ vocat̃ iste
modus reumaticꝰ, siue catarrus. ¶ Hos duos
modos gñonis apatis tetigit Aristo. 9° ꝓblem
matũ. ꝓblem. x°. in quo querit ꝑꝑ qd vulnera inflatiões: siue
tumores accipiunt. i. mãm ⁊ apostemãtur ⁊ soluens pmo
tetigit modũ defluxus dicẽs. ꝙ tumẽt, qꝛ ẽm locum vulne
ratum humida ꝓpinqua in circũadiacentibus partibus cõ
tenta cõtrahuntur. idest ad locum vulneratũ defluunt ⁊ ibi
aggregantur. Et scd̃o tetigit modũ generationis eius ꝑ viã
congestionis subdens: ꝙ etiam ipse partes vulnerate humi
ditates in eis cõtentas resoluũt. i. dissoluunt ⁊ effundunt in
ipm locũ: humiditatibus aũt in ipso receptis necesse est ipꝫ
intumescere ⁊ extẽdi cũ plura corpora nõ possit capere idem
locus. ¶ Et Auer. 3° colliꝫ dixit ꝙ apa generat̃ in membris
duobus modis. Uno mõ qñ expellit̃ vel defluit ad aliqd̃ mẽ
bruꝫ humor. Alio mõ quãdo mẽbrum non potest digerere

nutrimētū qđ ei mandaf, nec ipsuʒ permutare in quātitate: aut qualitate: nec ipsum potest expellere: ⁊ tūc mā augmētabif in mēbro isto taliter ꝙ recipiet dilatationem in oēs tres dimēsiones: ⁊ tūc extinguif eius calor eiusdē mēsuratus. s. calor eius nālis ⁊ generaf in eo calor putredinalis ꝑꝑ necessitatē māe extraneę cōgeste: congestio itaqꝫ māe in mēbro fit qñ māe nutrimētalis mēbri supfluitas quāti vel qualis vel vtriusqꝫ in ipso remanet inexpulsa, ⁊ in eo paulatim ex nutrimēto post nutrimētū illi adueniēs mēbro multiplicatur ⁊ cōgerif ⁊ cōgestū apa causat. ℂ Nō cōcordāt aūt prudētes de mā que ɔgerif que ⁊ qualis sit. Quidā.n. dicūt ꝙ i nulla cōgestione reperif aliqua mā habēs formā humoralē neqꝫ duaꝝ humiditatū: sed ois talis materia est superfluitas reducibilis tñ ad humorē diuersificatū ꝭm diuersitatē nutrimenti: cuius est superfluitas ꝭm quā diuersitatē vna dr colerica, q: sapit de nā colere: ⁊ est decisa ꝺ nutrimēto magis colerico: alia sanguinea que sapit nām sanguinis: ⁊ est decisa a nutrimēto magis sanguineo: ⁊ alia flegmatica: q: sapit nām flegmatis: ⁊ est decisa ex nutrimēto flegmatico: ⁊ alia est melācolica que sapit nām melēr: ⁊ est decisa a nutrimēto magis melēco. Dixit.n. Aui. ꝙ ois superfluitas attestaf ei cui⁹ est superfluitas. ℂ Quidā.n. dixerū. ꝙ mā congesta est supfluitas alicuius triū humoꝝ. s. colerice ⁊ flegmatice ⁊ melēce: ex sanguine aūt dicūt nō cōgeri supfluitatē: neqꝫ fieri apa sanguineū per viā ɔgestionis: ⁊ hoc sentiēs Gal. ꝑpue hoc dixit. 13⁹ terapē. ꝙ ois flegmon ⁊ apa sanguineū ꝑinfluxū sanguinis fit. Supradicti tñ dicūt ꝙ Gal. in dicto loco intellexit ꝭm plurimū: q: ꝭm plīm apa sanguineū fiat per viā defluxus: ⁊ raro per viā ɔgestionis. ℂ Sūt aūt ⁊ alij dicentes. ꝙ ois mā ɔgesta est superfluitas flāticā: qm̄ vt dicef potissima cā ɔgestionis māe est debilitas digestiue membri. debilitas aūt digōnis est cā multiplicationis flegmatis nō alioꝝ humoꝝ. ℂ Notant. ꝙ mā que digerif in vacuitatib⁹: siue cauernis: siue porositatib⁹ cōib⁹ adunaf. cūqꝫ tanta adunatio eius facta fuerit: vt ꝑ amplius ibi cōtineri nequeat, tunc ab eis exiens in porositates mēbri ꝑticulares ingreditur, ⁊ tūc actu causat apa. ℂ Defluxus aūt māe per venas ⁊ arterias fit ⁊ causat apa hoc mōmā cū sanguis vel alius humor simplr vel cōmixte ad aliquā particulā effundif: tunc vene pulsatiles maiores ex illo humore replenf ꝑmo ⁊ extenduntur, deinde post eas replenf eo q̄ illic sunt minores eis. Deinde incessanter sic ꝑcedif, donec repleanf minime capillares, ⁊ que prusqꝫ replerent sensui nō manifestabanf: ⁊ nūc replete manifestanf ⁊ vñr, ⁊ ex haꝝ orificijs ⁊ poris humor ille replenes: ⁊ in porositates mēbri ingredif: ⁊ replet eas ꝑmo maiores ⁊ cōes, deide minores ⁊ particulares: ⁊ sic apa causat. ℂ Hūc modū defluxus māe ⁊ gñonis apatis per viā defluxus māe. Gal. tangēs in tegni. in cap⁹ de fluxu sanguinis ⁊ gñone apatis sanguinei dixit. subiaceat influere alicui parti multitudinē sanguinis vt distendaf. s. ad modū vtriusqꝫ ꝭm partē vasis. s. vene ⁊ arterie nō solū vasa magna: sed etiā parua prius effugientia visionē: ex plenitudine vō tunc apparētia: quēadmodū in oculis videf manifeste: aliqñ ꝑ albedinē tunice eueniēs: imo ⁊ alia minora his que dicta sunt vasis descendi repleta: nōdū vō ea apparēte ꝑpter paruitatē: ⁊ tunc periculū est. dixit Gal. effundi aliquid redundans ex vasis in eas que in mēbro: mēbri sunt regestiones vacue. s. in porositates cōes ⁊ particulares: aut iaʒ effusuʒ esse aliqđ ⁊ tūc est apostema. ℂ Et cā effusionis māe ex vasis in vacuitates mēbri est, q: vasa cū replenf multum extendunf ⁊ aperiuntur eoꝝ pori laterā in eis existētes: ⁊ hoc quātū ad vasa minima: ⁊ etiā magna. Et apertis orificijs ⁊ poris materia ex eis affluit, ⁊ hic est modus defluxus materie per meatus manifestos nobis. Aliqñ tñ fit defluxus eius ad membrū ꝑ meatus occultos nobis: quēadmodū ⁊ nutrimentū ad quedam membra per occultas vias delegaf: ⁊ sicut etiā materia aliqñ supflua per occultos meat⁹ expellitur. ⁊ cōcordāt oēs ⁊

An ex superfluitate cuiusʒ humoris poss. fieri apa p viā ɔgestiōis.

Modus quo fit apostema p viaʒ defluxus.

omnis humor defluī pōt: ⁊ ois humor dum fluit tenet locuʒ cause antecedētis ois apostematis qđ fiat per viā defluxus. post presupponit cām materialē antecedētē que materia antecedens nō cōcurrit: vt dictū est ad generationē apatis: qđ fit per viā cōgestionis: quāuis cōtingens sit vt in corpore in cuius aliquo mēbro apa fit per viā cōgestionis reperiaf mā humoralis superfluens: q̄ tñ nō est cā apis eius: īʒ ꝑꝑ occurrentes cās postea possit cōcurrere ad illius apatis additionē ⁊ augmētū. Et notāt ꝙ apa per viā deflux⁹ frequēti⁹ accidit q̄ȝ per viā cōgestionis. Intellexit hoc Gal. in verbo superius allegato. cuʒ dixit. ꝙ ois flegmon. i. omne apa ꝑ fluxionē sanguinis. i. humoris fit ꝭm plurimū. ℂ De causis āt supradictis ɔcurrētib⁹: siue possibilib⁹ ɔcurrere ad generationem quedā magis appropriānf generationi apatis per viā cōgestionis: ⁊ quedā generatiōis eius per viā defluxus: cōgestioni.n. mater. e appropriāf debilitas mēbri cū suum nō pōt ɔuertere nutrimētū ꝭm totū vel ꝑtē: nec qđ superest de nutrimēto eius expellere: ⁊ parui membri: ⁊ liqditas: siue subtilitas ⁊ superfluitas que in ipso generaf hñ imbibif in ipso: ⁊ nō pōt expelli, quāuis expulsiua sit fortis: ⁊ ductuum a mēbro ꝑcedentiū vias coangustādo: per quas sup supfluitates expellit ⁊ restrictio euātionis cōsuete ⁊ exercitij dimissio: ⁊ alioꝝ resoluētiū siue euacuantiū: ⁊ in nutrimēto additio ⁊ alijs similib⁹ his: deflux⁹ aūt appropriaf repletio corporis vel mēbri recipiēns ⁊ debilitas nālis vel accidentalis membri recipientis ⁊ vacuitas eius ⁊ viaꝝ que ad ipsuʒ tēdit largitas ⁊ situs eius inferior ⁊ dolor ⁊ calor in eo exiēs ⁊ motus eius multus ⁊ similes. ℂ Et cā primitiua est vel eē pōt cōis ɔgestioni ⁊ defluxui maxime casus percussio ⁊ obuiatio, nā possunt esse cause ꝙ materie trahanf ad membꝛa: ⁊ possunt esse cause qđ materie teneantur in ipso debilitādo ipsum vel coangustando vias eius.

ℂ De speciebus apostematum in generali. Cap. iiij.

Postematū species: qđā enim sunt sumpte ꝭm dr̄ias essentiales eius: ⁊ qđā ꝭm accidētales ⁊ spēs qdem sumpte ꝭm differētias essentiales nō sunt vere spēs: q: nō sunt vere sumpte ab essentia ei⁹ cuʒ apa sit morb⁹: ⁊ vt sic cū sit qđdā accidēs, cui nō ɔpetit vere essentiā habere sed tamen dicunf essentiales, q: sunt sumpte a dr̄ia marie accidēti ipsi: ⁊ in ipso reperta vel repibili. ⁊ sūt in genere due ꝭm ꝙ duplex est mā que ipm causat: ⁊ in ipso apate reperif: ⁊ vna eaꝝ est humor: aut qđ reducibile ad humorē: ⁊ alia est vētositas, ⁊ ꝑma vocaf apa hūoꝝ vel hūoralium: scđa vocaf apa vētosuʒ vel inflatuʒ. Et apa humoris in duas diuidif spēs ꝭʒ ꝙ est duplex mā eius humoralis. s. aut humor verus, ⁊ hec spēs absolute vocatur apa nam de tali apostemate intelligif cuʒ apostema absolute profertur et diuidif hec spēs in quatuor spēs ꝭm ꝙ quatuor sunt veri humores causantes vel potentes causare apa. Et ꝭm hoc aliud est sanguineū, aliud colericū: aliud flegmaticum, ⁊ aliud melācolicū. aut materia eius est non verus humor: ⁊ diuiditur hec spēs in duas: aut in apa cōgestione factū qđ factū est ex supfluitate nutrimēti cōgesta in mēbro: vt supra patuit: aut in apa factū ex mā qđā liqda aquosa in corpore vel in membro aliquo generata vel in epate simul: tamen cū alijs hūoribus veris. ex mā que nō potuit ɔuerti in veꝝ hūorē: tamē ista materia ꝑꝑ silitudinē est reducibilis ad hūoreʒ, ⁊ vocaf hec spēs apa aquosuʒ: siue limphaticuʒ: siue absolute aqua. ℂ Dixit Gal. 14⁹ terapē. ⁊ ponif. 13⁹ cōtinē. sic. apostema fit iuxta modū humoris manātis ad mēbrū. sup. aut in ipso cōgestiꝫ: ꝙ si manās fuerit aliqđ de mā vētositatis fiet in eo apa flegmaticū, ⁊ si euacuabif ad ipsuʒ sanguis generabit flegmonē pro apate omnino sanguineo, ⁊ si colera rubea generabit herisipillā: siue aliud ex apostematib⁹ colericis: ⁊ si flā generabit excitationē: siue ex apostematibus flegmatis: ⁊ si hūor grossus ⁊ viscosus. s. melācolis gñabit sciros. s. aliqđ

ex apatib⁹ melancolicis. sup. ꝛ si aquositas generabit apo/
stemia aquosuꝫ. ℂ Dixit Aui. apata diuersis differunt diffe/
rentijs. s. essentialib⁹ ꝛ accñtalib⁹: sed q̄ magis sūt cōsideran
de sunt differētie que pp eoꝝ existunt cās. s. efficiētes imedia
tas q̄ q̄dē sunt mãe ex qb⁹ gñanť apata: ꝛ iste mãe ex qbus
fiunt apata sunt sex. s. quatuor humores aquositas ꝛ vētosi/
tas. ℂ Et vnaqueqꝫ eoꝝ sex spēꝝ diuidiť in spēs quatuor.
ℂ Una est pma diuisio sumpta ſm modum gñonis eius: qm̄
aliud est apa eueniēs per modū defluxus mãe: aliud est eue/
niens per modū cōgestionis mãe: vt in p̄cedēti cap° appuit.
ℂ Et 2ᵃ diuisio est q̄ apa aut est morbus: aut accidēs sequēs
aliū morbū: aut est cā alterius morbi: ꝛ pōt dici q̄ hec diui/
sio sit sumpta a mō intētionis ei⁹, ſm quē modū dici pōt q̄
aliud est eueniēs cretice, siue qd̄ est creticus, ꝛ aliud est eue/
niēs sintomatice: siue qd̄ est sintomaticū: aut nō creticum.
ℂ Et 3ᵃ diuisio eius est sumpta ſm modū sue manifestatiōis
ſm quē dicūt apatū aliud est veꝝ ꝛ certū. aliud est veꝝ: sꝫ nō
certū. Uerū aūt apa ꝛ certū est illud qd̄ silr est cōpositū ex di
ctis quatuor gñib⁹ humoꝝ: sed nō certificat ipsuꝫ manifest⁹
Apata vt dicantur simplicia vel composita.
tumor: quale est qd̄ in membris duris aut mollibus accidit.
ℂ Et 4ᵃ eius diuisio est sūpta a puritate: siue simplicitate ma/
terici causantis apa vel eius opposito ſm q̄ dr̄ q̄ apa aliud
est simplex: aliud est cōpositū: cōpositū tñ apa multis modis
dici pōt. Uno mō large pro quacūqꝫ cōpositione eius cū alia
re preter mãm, vt cū cōponiť cū alia egritudine: vt febre vel
vlcere ꝛ silib⁹: vel cū accidēti aliquo nō insequente necessa/
rio apa. Alio mō stricte p cōpōne mãe faciētis ipsuꝫ. Et sim
plex ēt dr̄ dictis duob⁹ modis: ꝛ est illud qd̄ cōposito est op/
positū: veꝝ cōpositio ꝛ simplicitas ꝓprie attendiť penes cō/
positionē ꝛ simplicitatē mãe pp humores simplices. Dixit. n.
Auer. 3° colliget noianť he egritudines simplices in eis do
minantes: ꝛ ꝯposite noianť qñ videnť in eis duo humores:
aut plures dn̄antes. ℂ Dixit Gal. pmo de accidē. ꝛ morbo.
in maiori pte apata sunt cōposita ꝛ in minori pte sunt simpli
cia: vt flegmon purū: aut herisipilla pura: ꝛ sic de alijs: sꝫ in
maiori parte flegmon ieueniť cū herisipilla ꝛ flegmone: aut
flegmon cū vndimia: aut sclirosi: aut ecōuerso. Et Aui. dixit
quarti 3ᵃ. scias q̄ apata parū fiunt simplicia: sed plura sunt
cōposita. s. ex plurib⁹ mãeb⁹ diuersis. Ueꝝ denoiatio eoꝝ
fit a predominante in ipsa materia.
ℂ Et 5ᵃ eius diuisio est sumpta per subm mēbrū in quo acci/
dit. Dixit Auer. colliget 3° apata vlr diuersificanť ſm diuer
sitatē mēbroꝝ in qb⁹ fiunt: ipsa eniꝫ qñqꝫ accidunt in cōsimi
libus mēbris: vt dīse neruo carne ꝛ silib⁹, ꝛ qñqꝫ accidūt in
organicis vt cerebro pulmone ꝛ silibus, ꝛ ſm hanc diām,
tūc spēs apatū tot sūt quot sunt spēs membroꝝ que apari
An oē mēbrū possit apari.
possunt. ℂ An eniꝫ oē mēbrū possit apari visa est discordia
inter auctores. Sera. naqꝫ pmo breuiarij. ca°. de charabito
dixit. nō scimus q̄ in omni mēbro in quo accidit apa fit intē
sio: sed nō in nã cerebri est q̄ recipiat tensioneꝫ propterea q̄
est humidū currens: ꝛ silr nō est in nã ossis qd̄ recipiat ten/
sionē: ꝓpea q̄ est frigidū siccū durū valde: est ergo accipere:
vt nō accidat tensio nisi in mēbris q̄ sunt intra illud qd̄ est in
fine duricie: ꝛ illud qd̄ est in fine lenitatis: sicut sūt pāniculi
ligamēta nerui lacerti ꝛ caro ꝛ q̄ sunt his silia: ꝛ sic Serap.
dicit. q̄ mēbra lenia ꝛ mēbra dura apari nō pñt, ꝛ illud qd̄
mouit eū ad sic dōm est q̄ in talib⁹ mēbris nō pōt fieri p mo
dū apationis soluta cōtinuitas que necessario reqriť ad esse
apatis: ꝛ q̄ nō possit solui ꝯtinuū eoꝝ mō dicto apparet: qꝛ
talis nō fit nisi per extēsionē supflue factam a mã supfluente
subintrante porositates mēbri: sed ita est q̄ mēbra dura ꝛ le
nia nō pñt extēdi. dura: qꝛ resistunt. ꝛ lenia qꝛ cedūt, sed ſm
quosdā mouit Sera. ad hoc dōm. qꝛ in talib⁹ mēbris p mo/
dū apationis nō pōt causari morb⁹ in cōpositione: que vt di
ctuꝫ est necessario reqriť ad esse apatis. ꝛ q̄ nō possit causari
in eis morbus in cōpositione apparet: qꝛ nō pōt in eis effici
tumor cū nō possint p causas supradictas extēdi. ℂ Auicē.
aūt pmi 2ᵃ dixit. q̄ apa mēbris accidit mollibus: ꝛ ēt ossib⁹
accidit res q̄ apari silatur: per quā eius ingrossať cōcauitas
ꝛ augeť humiditas, neqꝫ est mirū, vt si illud qd̄ nutrimentū
recipit augmētū supfluitatē eius recipiat cū in ipsuꝫ penetra
uerit: qꝛ per quā viā pōt recipere nutrimētū pōt recipere su/
perfluitates: cū in ipso acciderit p ꝯgestionē. Et dixit Auic.
tertij pma. ca° de charabito. vbi recitat dictā opi. Seraþ. ꝛ
eā impugnat: ꝛ dixit oē mēbrū apari posse: nā oē membruꝫ
pōt distēdi ꝛ distrahi a mã pter nãm intrante illud ergo oē
mēbrū pōt apari: ꝯñtia tenet: qꝛ si pōt distendi: pōt ēt solui
cōtinuitas: ꝛ pōt ēt intumescere: ꝛ añs sic declarauit. oē mē/
brū qd̄ nutriť augeť ꝛ extēdiť cū nutrimēto. ergo ꝛ cū sup/
fluitate, ꝛ talis extēsio cū superfluitate iuncta male cōplonis
ꝛ añs est notū oibus: ꝛ ꝯña, tenet, qꝛ p easdē vias: ꝛ ad eas/
dē partes p quas ꝛ ad quas venit nutrimētū: vñ extendūť ꝛ
per easdē ꝛ ad easdeꝫ pōt venire superfluitas. vñ extendenť.
Ad illud aūt qd̄ Sera. dixerat. s. q̄ mēbrū molle viscosuꝫ q̄/
le est cerebrū pōt distendi: qꝛ eius viscositas ad extēsionē fa/
cit, diciť q̄ partes ei⁹ nō sinit coincidere, ꝛ q̄ molle ꝛ aquo/
sum nō pōt distendi, qꝛ partes eius coincidunt. Cōtra auteꝫ
illud qd̄ dixit Sera. s. q̄ durū sicut ossa nō pōt distēdi. Aui.
aūt adduxit auctoritatē Gal. quā nō habemus. Et idē dixit
tertij 7ᵃ, pmo caplo. ℂ Propter predicta qdā dixerunt oia
mēbra apari posse: per viaꝫ etiā defluxus veꝝ diuersimode.
nā q̄dā ex venis in eis disseminatis ꝛ terminatis mãs apo/
stemantes possunt suscipere vt caro. Quedā ꝟo nō per eas
cū nō habeāt. sed per vias p quas recipiūt nutrimētū: ꝛ sunt
sicut plura mēbra spermatica: vt ligamenta chorde nerui os/
sa cerebrū ꝛ silia, nec est minor ratio de ossibus ꝛ cerebro q̄
de ligamētis chordis ꝛ neruis que Sera, ꝛ oēs alij auctores
apari posse cōcedūt per viā defluxus: dicunt tñ q̄ lꝫ predicta
mēbra cerebrū ossa ligamēta chorde ꝛ nerui: ꝛ maxie cere/
brū ꝛ ossa: ꝛ p̄cipue ꝛ ossa lꝫ apenť apate ꝟo ꝛ ꝓprie suptor
nō tñ sic ēt apparenter vere vt alia mēbra, volūt eniꝫ q̄ alia
membra media inter dura ꝛ lenia possunt apari apate ꝟo ꝛ
certo ꝛ manifesto per tumorē, qꝛ vt dictū est recipere possūt
mãm supfluā ponere potentē in eis oia reqsita ad esse apo/
stematis. s. malā cōplonē: malā cōpositionē ꝛ solonē cōtinui
tatis, q̄uis aūt nō eleuenť in tumorē nō est vis: qꝛ tumor nō
est de essentia apatis vt supra patuit, vñ idē Sera. dixit. si dē
tes in suo toto corpe recipiāt humiditatē nō est mirandum
si consequatur eos quod simile apostemati existit: hanc etiā
nominationem posuit primi scda. vt supradictum est.
ℂ Sexta aūt ei⁹ diuisio est sumpta ſm qualitatū diuersitatē:
ꝛ vt sic aut qualitatū tāgibiliū: ꝛ ſm hāc diuidiť in spēs du/
pliciter. Primo ſm qualitates actiuas: ꝛ ſm hāc aliqd̄ apa
dr̄ calidū ꝛ aliud frigidū. Apa tñ calidum duob⁹ modis pōt
dici calidū: vno mō qñ mã ipsum causans essentialr est calis,
vt sanguis vel colera. Alio mō. qꝛ materia ipsuꝫ faciēs acci/
dentaliter est calida: siue ipsa radicalr sit calida siue frigida
quā caliditatē accñtalr mã apans acqrit per sui cōculcatio/
nē in loco in quo manēs intrāspirata a calore apprehēditur
extraneo putredinali ꝛ calefit ꝛ putrefit. Factū tñ a mã radi
calr calida ꝛ cōculcata duob⁹ modis est calm. s. radicalr, ꝛ
accñtalr: sꝫ factū a mã radicalr frida, disposita tñ a calitate
extranea solū vno mō est calidū. s. accñtalr: ꝛ sic pꝫ q̄ oē apa
humorale pōt effici calidū. ℂ Dixit Aui. pmi scda. apa. aut
erit calidū, aut nō erit calidū: ꝛ nō estimādū q̄ apa calidū sit
illud qd̄ ex sanguine: aut ex colera gñať tātū. sꝫ qd̄ ex q̄cūqꝫ
mã: siue sit calida per sui essentiaꝫ, siue accidat ei caliditas p
putrefactionē. Apa ꝟo frigidū: siue nō calm est qd̄ ex humo
ribus frigidis eētialr, aut aquositate vel vētositate fit. Di
xit Aui. vbi supra nō calida apata sūt de mã melica aut fleg
matica, aut aquosa: aut ventosa. Quidaꝫ tñ valde iproprie
dixerūt. q̄ apata de mã radicaliter calida nō putrefacta sunt
frigida. Et quidā dixerūt esse aliqd̄ apa mediū tenens pre/
dictas qualitates sicut esset apa compositū ex colera ꝛ fleg/

mate cõpositione equali. ¶ Scđo diuidit apa ẜ qualitates tãgibiles differẽtia sumpta a qualitatib⁹ passiuis, ⁊ ẜm hãc aliqđ apa dr̃ huĩdũ siue molle: siue lene, ⁊ aliqđ siccum: aut durũ, ⁊ aliqđ dr̃ tenere mediũ inter dictas qualitates, ⁊ molle qdẽ apa dr̃ illud qđ faciliter cedit tactui cõprimẽtis nõ resistens cõpressioni eius, ⁊ est: aut humorosũ, aut aquosum ⁊ durũ h̃z co⁹ ꝙ nõ cedit cõprimẽti supra ipz. verũ ei⁹ durities: siue ei⁹ nõ cedere tactui nõ semp̱ ꝓcedit ex dispõne hũoris: q2 sit siccũ grossũ: vt qđ est ex humore melico: verũ qñq3 ꝓcedit ex multitudie mãe: vñ vehemẽter extẽdit mẽbꝝ ⁊ pre tensione nõ põt cedere cõpressioni: ⁊ talis durities in flegmonib⁹ reperit frequẽter: ⁊ qñq3 ꝓcedit ex mã vẽtosa nõ cedẽte cõpressioni: ⁊ silr mollicies nõ semp est ex mã hũorali liquida vel humida vel flegmatica: verũ aliqñ ex mã aquosa: ⁊ aliqñ ex mã apatis, que l3 de se nõ sit mollis: tñ mollificat per digõnẽ vel aliã cãm, ⁊ talis mollicies frequẽter in exituris ꝯtingit, aut diuidit ẜ qualitatũ visibiliũ diuersitatẽ ẜ quã aliq diuiserũt apa in rubeũ citrinũ liuidũ nigrũ albam vel alio colore coloratũ. aut ẜm qualitatẽ audibilez: ẜm quã dr̃ ꝙ aliud est sonorꝫ, siue sonãs vt ventosũ ex quo audit son⁹ tipani cũ ꝑcutit: aliđ nõ sonãs vl̃ nõ sonorꝫ vt apa hũorale.

¶ 7ᵃ aũt ei⁹ dr̃ia duplex est sumpta penes q̃ntitatẽ ẜ quã aliqđ dr̃ magnũ aliqđ paruũ aliqđ mediocre: ⁊ magnũ qdẽ ⁊ etiã mediocre absolute ab auctorib⁹ vocat apa, paruũ vo abeis vocatũ est pustula: aut botho:

¶ 8ᵃ aũt dr̃ia apatis est sumpta ẜm formã seu figurã eius ẜm quã aliqđ dr̃ acutũ aliqđ latũ: aliqđ depressũ: aliqđ longũ aliqđ rotundum vel latũ, vel alterius figure.

¶ 9ᵃ dr̃ia est sumpta a situ ipsius apatis: ⁊ tũc l3 ꝓ loco sumẽdo situ aliqđ dr̃ extrinsecũ qđ sensui subiacet: ⁊ aliqđ dr̃ intrinsecũ qđ sensui nõ subiacet, ⁊ silr aliqđ dr̃ ꝓfũdũ ⁊ aliqđ sũꝑficiale: ⁊ sũꝑficiale: aliud est dure cutis: ⁊ aliud non dure, ẜ3 lenis ⁊ sumẽdo situ ꝓ colligãtia: tũc aut sũt mẽbris ꝑncipalib⁹, siue mollib⁹ colligata: aut nõ colligata cũ eis. Dixit Aui. ꝑmi 4ᵒ aut sunt in membris que ꝑncipalibus vicina sunt ⁊ sunt eis sicut emunctoria.

¶ 10ᵃ dr̃ia est sumpta ab aptitudine curationis sue vel ineptitudine, ⁊ ẜm hãc dr̃iaz aliqđ apa dr̃ esse saluũ: ⁊ istud est illđ cũ quo nõ est aliqđ cõpo͛ᵐ ꝑter nãm ipsius impediẽs curationẽ: neq3 cã: neq3 morb⁹: neq3 accidẽs, ⁊ est tale facilis curationis: ⁊ aliqđ dicit ẽẽ nõ saluũ ⁊ est illud cũ quo ꝯponitũ est aliqđ ꝑter nãm, vt cã morb⁹ vel accidẽs ipsi⁹ ipediẽs curationẽ: ⁊ vocatur apostema difficilis curationis.

¶ 11ᵃ dr̃ia est sumpta penes bonitatẽ ⁊ malitiã ipsius apatis: ⁊ ẜm hanc differẽtiã aliqđ apostema dicit esse salubre: ⁊ aliquod pestiferum ꝑ̱ssimum: siue malignum.

¶ 12ᵃ dr̃ia est sumpta penes diuersitatez accidentiũ cum qb⁹ ꝯtingit ẜm q̃ aliquod dr̃ esse cõiunctũ cũ sincopi vel accidente forti, ⁊ aliqđ absq3 eo ⁊ aliqđ cõiunctũ cũ febre: ⁊ aliqđ esse absq3 febre. ¶ Dixit Aui. ꝑmi scđa. apatũ alia sunt que febres efficiunt, hoc aũt ꝓpter eorꝫ malitiaz ⁊ prauã q̃litatem: ⁊ alia sunt que febrem non efficiunt.

¶ 13ᵃ dr̃ia est sumpta penes tp̃s eius, ⁊ ẜ3 hoc aliqđ dr̃ nouũ seu recẽs, ⁊ aliqđ antiquũ seu diuturnũ, aut ẜm tp̃s sue maioris vel minoris afflictionis, ⁊ ẜm hoc aliqđ dr̃ nocturnũ ⁊ aliqđ diurnũ, aliqđ matutinale: aliqđ serotinũ. Et ista differẽtia ꝓprie est sumpta ab humore causante ipsũ, qm̃ vt patuit in sermone 2ᵒ aliqs humor mouet vna hora diei: ⁊ ali⁹ alia, ⁊ in illa hora fortius affligit patiẽtẽ. Et ẜm cõsimilẽ cõsiderationẽ aliqđ dr̃ hyemale, aliqđ estiuũ: aliqđ vernale: aliqđ autũnale: q2 factũ ab humore q in illo tp̃e habili⁹ mouetur ⁊ forti⁹ affligit patiẽtẽ: aut ẜm tp̃s sui ꝓcessus ẜm ꝙ aliqđ apa dr̃ fiens, ⁊ aliqđ factũ, ⁊ tã apa fiẽs q̃ factũ duplr̃ dr̃: vno mõ vt illud apa dicat factũ: qđ vt dixit Gal. 13ᵒ terapentice, nullã recipere põt additionẽ a sua cã: ⁊ hoc erit qñ mã ꝯgesta in totũ cessauerit augeri, aut qñ mã fluẽs a fluxu oĩno cessauerit. Et apa fiens ẜm dictã ꝯsiderationẽ est mor

Aliquod apa dicit fiẽs ⁊ aliqđ factũ duplr̃.

bus iꝑfectus recipiẽs ꝯtinue additionẽ a sua cã: ita ꝙ ẜm hoc apa tãdiu dr̃ fiens q̃diu est in augmẽto, ita ꝙ apa fiẽs dicet donec mã ip3 causans fluit, aut gñat, ⁊ in porositatib⁹ membri coadunat: ⁊ factũ dr̃ cũ tota mã fluxerit vel gñata est: ⁊ est cõgesta vel collecta in illis vacuitatibus vel porositatibus. Alio mõ dr̃ apa fiens vel factũ ab actione cãe facientis ipm. ⁊ ẜm hũc modũ apa dr̃ factũ qñ cã faciens ipsum oĩno cessauerit ab actione ⁊ co⁹ fiens, ⁊ ẜm hũc modum dr̃ apa dr̃ fiẽs: ⁊ nullũ dicit esse factum, q2 apa semper h̃3 secũ cãm replentẽ facientẽ ⁊ agentem: ẜm tñ ꝑmũ modũ apa h̃3 aliquas partes fientes, ⁊ aliquas factas, ⁊ ẜm has aliqñ dicitur esse in principio, ⁊ aliqñ in augmento: ⁊ aliquando in declinatione, vt in sequẽti caplo apparebit.

¶ 14ᵃ differẽtia eius est sumpta penes modũ determinationis apatis: dẽ. n. apa terminat altero quatuor modorꝫ, qm̃ aut resoluit: aut maturat; aut delitescit: aut corrũpit ⁊ putrefacit mẽbꝝ in quo est, nã enĩ3 agens in cãm apatis malẽ, aut totaliter preualet ⁊ dñat ⁊ resoluit: ⁊ tũc cã insensibilr̃ perfecte ⁊ integre cõsumit: aut terminat apa ad sanitatez. aĩs. ad saniationẽ: ẜm meliorẽ modum terminationis eius in quo nullus timor existit: aut nã totalr̃ succumbit ⁊ vincit: ⁊ tũc apa terminat ad corruptionẽ ⁊ mortẽ mẽbri. Et Aui. volẽs ostẽdere cãm q̃rti tertia. quare mẽbꝝ corrumpit. dixit. scias ꝙ cũ submergit nã mãm nõ ꝑuenit ex ea apa ⁊ respirat per ignẽ eius qđ apparet exteri⁹. i. dum mã nõ vincit ⁊ superat nãm totalr̃: sed potius co⁹, q2 nã vincit mãm totalr̃, tũc nõ ꝑuenit ex eo apa. i. collectio saniei, ⁊ ꝓ: s3 talis mã respirat. idest resoluit per ignẽ. i. ꝑ caliditatẽ ei⁹ qđ apponit exteri⁹. s3 ꝑ medicinas resolutiuas, q̃ sunt calide: imo ẽt aliqñ soluitur sine appositione medicaminis: ⁊ ẜm hãc expõnẽ hoc vltimũ dictũ respirat ⁊c̃. nõ cõtinuat cũ ꝑmo, ẜ3 est redditio cãe resolõnis mãe vel dũ nõ submergit nã mãm. i. dũ3 nõ vincit eã: s3 vincit totalr̃, ⁊ nõ ꝑuenit ex ea apa. i. collectio saniei sine exitura q̃ maturet. ⁊ pro: neq3 respirat. i. nõ resoluitur ꝑ ignẽ. i. caliditatẽ eius qđ apponit exteri⁹. s. medicine resolutiue. sup. sed putrefit ⁊ ꝑducit ad corruptionez mẽbri vel vt dicũt alij, dum nõ submergat nã mãm. i. dum nõ ꝯculcat nã mãm: ⁊ expellit eã virtus expulsiua per porositates mẽbri nõ ꝑuenit ex ea apa aliud: q2 in quolibet apate vt supra dictũ est, op3 mãm esse extra venas: ⁊ ꝯculcari in porositatib⁹ mẽbri, nõ aũt cõculcat. dixit Aui. ⁊ pro, q2 respirat mã potius ꝑ ignẽ. i. poti⁹ per vacuitatẽ pororꝫ eius. s. cutis: ꝙ. i. q̃ appararet exteri⁹. Aut nã partim vincit, ⁊ partim vincit, ⁊ tunc aut plus vincit q̃ vincat: ⁊ tũc apa teriat ad suppurationẽ ⁊ saniationẽ: ⁊ seq̃ ille modus in bonitate post resolutionẽ: ⁊ est enĩ3 melior oĩbus aliis: minus tamen bon⁹ q̃ resolutio: ⁊ nõ euadit a timore multiplici. s. de putrefactione: precipue in mẽbris paratis putrefieri: sicut est epar: ⁊ de subita morte que põt sequi, vt in pleuresi suppurata cũ subito erũpit, vñ põt subita suffocatio seq. ⁊ de ipossibilitate vel difficultate curationis vlceris sequẽtis ad suppurationẽ: vt in herisipila que suppurat: vñ Hip. 7ᵒ affo. dixit in herisipilla putredo. i. virus vel sanies illaudabilis: aut sanies. s. laudabilis malũ. est. n. malũ ꝑ viã cause. q2 sanies in herisipilla fit ex mã acuta calida: q2 acuitate ei⁹ ꝑticipat vñ efficit corrosiua: quã seq̃ vlcus malignũ corrosiuũ: ⁊ est malũ per viã signi: ꝑmo q2 signat impotentiã nãe q̃ nõ potuit resoluere mã3 herisipille q̃ de sui subtilitate erat apta resolui. scđo q2 signat mãm illius herisipille valde malã. Dixit. n. Gal. in cõmento ipsi⁹ affo. ꝙ in ipsa herisipilla nõ ꝓcedit putredo: aut sanies: nisi apa sit pessimum: ⁊ de mã mala nõ apta resolui: et est in suppuratiõe: aliqñ timor de ꝑditiõe opõnis mẽbri: et in apate oculi cũ suppurat, et est timor in ea de multa spirit⁹ exalatione: quã aliqñ sequit sincopis: et aliquãdo mors: sicut aliqñ contingit in apostemate magno saniatio cum rumpitur et euacuatur ex eo subito res plurima, in omnibus enim dictis casibus nõ debet medicina suppurationẽ inducere dum

Apa quatuor modis terminatur.

poterit excusari ab eo:cū ergo Gal. dixit in libro de malitia
cōplexionis diuerse φ terminatio apātis ad saniationem est
bona nō absolute intellexit:sȝ cōpōne ad modos deteriores
se. Aut nā plus vincit φ̄ vincat, ⁊ tūc apā terminat ad du/
ritiē:aut per ingrossationē totius vel maioris partis mā̄e in
eo cōtente:aut per exclusionē ⁊ resolutionē partiū eius sub/
tiliū ⁊ remanētiā grossa℞ que indurant ⁊ petrificant:⁊ ma
licia huius terminationis est in ꝓlongatione apātis ⁊ diffi/
cultate:⁊ aliqñ in possibilitate curationis eius:⁊ hic modus ter
minationis frequētius ⁊ magis euenit in apāte sanguineo,
deinde in flegmatico:⁊ deinde in melācolico:⁊ deinde in co
lerico ō colera grossa:⁊ vltimo in colico de colā subtili, huic
enī rarissime accidit vt induret. Ait Aui. ꝑmi scōa. in duri/
tiē mittunt ꝓprie apāta sanguinea:⁊ est cū accidit in flegma
ticis:⁊ nō fecit mentionē de aliis ꝓpter raritatē euētus idu/
rationis in ipsis ⁊ induratio est deterior supparatiōe vt plꝰ:⁊
minus tñ mala φ̄ corruptio. Aut nā medio mō se hȝ in vin/
cere ⁊ vinci φ mēbrū est cū aliquali latitudine nō prenotabi
le:⁊ tūc apā terminat ꝑ permutationē mā̄e eius de mēbro
in quo est ad aliud mēbrū:aut de vna parte mēbri ad aliam
ptē eiusdē, vt cū ꝑmutat de partibꝰ eius centralibꝰ ad circū
ferentiales:aut ecōuerso:⁊ pōt. ista terminatio esse ad bonū
⁊ ad malū:ñ nā declinauerit plus ad ptē victorie erit permu
tatio ad bonū:⁊ si plus ad succubitus erit malū, ⁊ auctores
huc modū aliqñ vocāt delitescentiā ⁊ ꝺm plm intelligūt:qñ
mā subito ⁊ festine permutat:⁊ aliqñ vocant quiescentiam
vel apparentiā. Et intelligunt ꝺm plm qñ ꝑmutatio paulati
ne fit. ❡ Notāt. φ delitescētia apātis est duplex:vna rōnalis
que per cās rōnales fit, ⁊ est talis ꝑmutatio ad bonū ꝺȝ plꝰ.
Cause aūt eiꝰ rōnales assignant a Gal. 2° ꝓnostico. in cōmē
to illius ptis. φ si tumor euenerit ⁊c̄. q̄ sunt quatuor. ꝑma est
paucitas mā̄ei ⁊ eius subtilitas. 2ª est mēbri raritas ⁊ viarū
largitas. 3ª est materie℞ delitescentia facientiū apationē. 4ª
est potētia ṽtutis expulsiue:⁊ qdā addūt quintā que est cali/
ditas mā̄e apantis:⁊ etiā in ipsius mēbri apāte:cū enī inuē
te fuerint predicte cause oēs vel plures:siue alique earū cum
potētia virtutis expulsiue:tūc permutatio erit ad bonum ⁊
permutabit mā digesta, ⁊ nō cruda de mēbro nobili ad igno
bile de cētro ad circūferentiam de intrinsecis ad extrinsecas
alia est delitescentia irrōnalis que per cās irrōnales fit:⁊ est
ꝺm plurimū ad malū:⁊ iste cāe cōiter assignant tres:vna est
multitudo materiei vel eius viscositas vel grossities. 2ª est
ipsius qualitas mala acuta corrosiua pūgitiua:siue mordica
tiua:aut malitiosa venenosa:q: st. mulat virtutē ad expellen
dū quocūqȝ. 3ª est impotentia virtutis regulātis expulsionē:
cum enim predicte cāe affuerint vel altera earū cū impoten/
tia virtutis:tūc ꝑmutatio fit materie indigeste inobediens ⁊
fit de mēbro ignobili ad nobile de circunferentia ad centrū
de extrinsecis ad intrinseca ⁊ iste ꝑmutationes sunt male:nā
permutatio ad mēbrū nobilius ex mēbro ignobili est:sicut
qñ permutat mā apostematis pleuresis ad cor vel pulmonē
semp est mala:⁊ silr mala est si permutatur de circūferentia
alicuius mēbri ad ipsius centrum ⁊ ꝓfundatur in ipso:⁊ si/
militer est mala qñ de mēbro extrinseco permutat ad intrin
secū sicut ꝑmutat apostema musculo℞ pectoris ad pleuram
vel pulmonē:⁊ permutationes istis ꝯtrarie semp sūt bone.
❡ Inquit Hip. 6° afo, herisipillā extrinsecā .s. existentē intꝰ
cōuerti malū. Intrinsecus ṽo existentē extra cōuerti bonū:⁊
⁊ per herisipillā intellexit qōlibet apā, ⁊ intelligunt predi/
cte permutationes male qñ ꝑdicte permutationes nō fiunt
ꝺm semitā remanētie materie in ipsis mēbris nobilibus vel
intrinsecis:nā si solū fieret per illam transitus mā̄ei preter φ
remaneret in eis talis permutatio posset esse non mala:imo
aliquādo bona ⁊ cum euentus inde ad extra corpus:⁊ aut ab
illis diuerteret ilico ad aliqō mēbrū ignobile:vel φ esset trā
situs eūōnis ad extra. Et dicūt φ permutatio apātis rōnalis
pōt aliqñ a medico fieri ⁊ induci:sicut qñ trahit mām apo/
stematis pleure ad musculos extrinsecos:⁊ vt patuit in sermo
ne q̄rto de pleuresi, mortalis semp est a medico fugienda, ⁊
pro posse ꝓhibēda. ❡ De ꝑdictis modis eūōnis apātū au/
ctores:⁊ qñqȝ solū tetigerūt tres:q: sunt illi qui vt frequētiꝰ
eueniūt:⁊ sunt resolutio suppuratio ⁊ induratio. Inqt Gal.
in libro de malitia ꝯplōnis diuerse. Apā pōt tripl'r terminā
ri .s. aut ꝑ resolōnē, aut per saniationē:aut per sclirotticatio/
nē:⁊ hi tres modi cōueniunt apātibus calidis precipue san/
guineo qō declinat esse maxime ad resolutionē:aut ad puris
collectionem:aut ad cōuertendū in duritiē:⁊ qñqȝ tetigerūt
auctores de predictis modis quatuor:vnde Mes. de appro
priatis dixit:apostema aut resoluit:aut supputat:aut indu
ratur:aut permutat. ❡ Et notant φ predicti qnqȝ modi ter
minationis mā̄e apātū ꝓprie ꝯueniunt ⁊ reperiunt in apā/
tibus de mā humorali:qdam tñ cōuenire possunt in aquo/
sis ⁊ ventosis:⁊ maxime resolutio ⁊ permutatio.

❡ Quibus corporibus:⁊ quibus etatibus:⁊ quibus tempo
ribus apostemata eueniunt. Cap. v.

Corpora sanguinea vtentia regimine re
pletiuo pauci exercitij ⁊ pauca
rū eūōnum magis oībus aliis sunt disposita, vt
eis accidāt apātare maxime in tēpore veris ⁊ cō
stitutionibus calidis ⁊ humidis, ⁊ precipue in
etate pueritie ⁊ adolescētie, ⁊ que in eis apostemata plerūqȝ
eueniūt sūt sanguinea, postea sunt corpa flegmatica:silr vten
tia regimine repletiuo pauci exercitij:⁊ paucarū eūōnū:⁊ ꝑ
cipue in hyeme ⁊ cōstitutionibus anni frigidis ⁊ humidis.
Dixit enī Aui. ꝑmi scōa. φ apostemata hyemis plerūqȝ sūt
flegmatica:⁊ maxime hȝ apāta flegmaticis accidunt in eta/
te senectutis ⁊ pueritie:⁊ post flegmatica sequunt corpora
colerica ꝑcipue ea que vtunt regimine repletiuo cū paucita
te exercitij ⁊ eūōnū. Istis enī accidūt apāta maxime cole/
rica:precipue in estate ⁊ cōstitutionibus calidis ⁊ siccis:⁊ in
adolescentie etate ⁊ iuuentutis:⁊ vltimo loco sunt corpora
melica silr vtentia regimine repletiuo cū paucitate exercitij
⁊ eūōnū:istis enī accidūt apostemata maxime melācolica:
⁊ precipue in autūno ⁊ cōstitutionibus frigidis ⁊ siccis ⁊ di
stemperatis:⁊ precipue in etate senectutis. Sciendū tamen
est. φ in omnibus corporibus, ⁊ in oībus tpibꝰ ⁊ cōstitutio
nibus ⁊ etatibus omne genus apātis pōt euenire.

❡ De temporibus apostematum. Cap. vj.

Dixit Serap. 5° breuiarij. huic egritudini.
s. apāti sunt ꝑnm augm statꝰ ⁊ decli
natio:sicut ⁊ reliqs egritudinibus. s. salubribꝰ:
sicut enī patuit in sermone 2°. oīs egritudo na
turalis salubris hȝ ꝑdicta quatuor tēpora. Ista
tñ in apāte tripl'r distingui possunt:vno mō penes tumorē
apparentē in apāte diuersificatū in magnitudine ⁊ paruita/
te sui ꝺm q̄titatē:⁊ iste modus solū in apātibꝰ mēbro℞ ex/
tēsibiliū ꝯsiderari pōt:⁊ precipue in mēbris extrinsecis:⁊ pe
nes hūc modū auctores ꝑcipue posuerunt apā ꝑdicta qua/
tuor tēpora variari:⁊ cōiter hoc in exēplo apātis cali declara
uerunt:dixit. n. Gal. in lib. de tēporibus vlibus morbi. po/
natur vt plurimū ꝑnm flegmonis ingrī qō nō vtiqȝ dicet cū
dispositionē que est velut gñatio eius in ipso existere tpe ꝺȝ
φ implet ꝑticula sanguineosa sub̄a, siue. n. in circūincidētia
mēbra accidat hoc tale:siue in incuneatione oīum vaso℞:si/
ue in circūtēsione aliqua tumorū in poris:siue abūdātia ali/
qua sanguinis in ꝑticula existit fiente flegmone hoc vt ꝑmū
tēpus in quo replent ꝑticulare iacens magnitudini passio/
nis est. Dixit. n. vt ponit. 13° ꝯti. quotiēs manās erit ad mē/
brū calidus sanguis supabūdās vltra ꝯsuetudinē, tūc illud
erit ꝑnm apātis calidi:tūc. n. illa mā icipit mēb℞ extēdē:⁊ in
tumorē eleuare, ⁊ dixit. qñ qō supfluit cessauerit:qō ṽo i fle/
gminātē ꝑticª ꝯtinet icepit putrefieri calitas q̄dā inascit ꝑꝑ
putredinē, ⁊ effusio supnatat ꝑꝑ calitatē in q̄ spūs. i. ṽtosi/
tas gñatur, ⁊ ꝑꝑ hoc vtraqȝ distendit ⁊ magis φ̄ particula

prius: et si nihil influat fm hoc est tēpus augmētationis flegmonis: qñ vo iā ad pus ꝯuertit maxie tūc dolores cōprebēdunt et vocat tūc stat⁹ passionis tale tps: qñ vo iaꝫ suppuraf et iā diaforaf reuma et tumorē et extēsionē minorē ostendit declinationis pn͂ᵐ. ¶ Dixit. A. apata cale hñt pⁿ in quo humor ad exteriora. s. venarꝫ egredit. s. ad vacuitatē membri trāsiēdum qꝫ apparet eius ꝯcauitas siue capacitas augeri incipit intumescere: deinde cū ei⁹ ꝯcauitas auget et extēdit ex tūc augmētatio ei⁹ in quo ꝯtinue ingrossat et tumescit: et tūc hꝫ apa statū cū grossitudo ad maiorē pueniit terminū in quo eē oꝫ, et nō ampli⁹ auget: et postea hꝫ declinationē cū incipit minui et variant tpe pdicto mō, siue apa teriet p resolōnē: siue p suppurationē: siue p maturationē. ¶ 2° mō pñt distigui tpa apatis penes actionē nāe in māꝫ ei⁹ cū illā qrat digerere: et vt sic tūc est ei⁹ pnᵐ qñ mā ē cruda idigesta: et nō recipit actionē nāe. Et ꝯuenit hec distō pn° apatis: siue ipꝫ pncipiat exitura: siue nō. et tūc erit augᵐ qñ recipit digōnē: aut ꝯtrum digōni: sꝫ diminute et incōplete: et tūc erit stat⁹ qñ mā est pfecte digesta: aut perfecte recipit contrariū digestionis. Et tūc erit declinatio quando materia digesta resoluitur et euacuatur. dixit Gal. et ponitur. 13° ꝯtinentis. quotiens aggregata sanies euaf: aut dispergitur mā absqꝫ aggregatione incipiet mēbrū detumescere et minuet eius extētio de eo in quo erat ante: et tūc illa dispō appellat declinatio. ¶ Tertio mō pñt distingui tēpora ista penes actionē māe in nām: fm quā actionē eueniūt accñtia apatis: et vt sic tūc erit pnᵐ qñ accidētia sūt leuia, et tūc augᵐ qñ intendunt: et tūc status qñ sūt vltimata ab eo qō pus erāt: et tūc declinatio qñ remittūtur. ¶ Dicūt qꝫ pma distinctio tēporꝫ apatis est gñalior alijs, qꝛ cōpetit oi apati cuiuscūqꝫ mēbri potētis extēdi et intumescere. scda vo est min⁹ gnālis alijs, qꝛ cōpetit solū apatib⁹ que fiunt exiture: et tertia inter eas qñ mediū tenet: et dicunt. tpa distincta fm 2ᵐ modū nō coincidūt fm modū pᵐ. Nā cū est status fm modū pᵐ in exituris q nō fiūt incipiēdo fꝫ modū 2ᵐ esset augᵐ: in exituris tñ que fiunt incipiēdo tēpora fꝫ dictos duos modos coincidūt, et dicūt qꝫ tēpora disticta fꝫ 2ᵐ modū nō coincidūt cū eis distinctis fm modum 3ᵐ. qm apa existens in pn° vel augmēto fm modū 2ᵐ esset in statu fꝫ 3ᵐ, qꝛ tūc esset in statu. s. accñtiū cū mā incipit saniari: sꝫ tūc accidētia augent et vltimant: et qñ fꝫ modū 2ᵐ esset in statu: tūc fm tertiū esset in declinatione, qꝛ facta sanie accidētia remittunt, et silr dicūt fm tertiū modū distincta nō cōcurrūt cū tēporib⁹ distinctis fm pmū modū maxie in apatib⁹ magnis, et mēbrorꝫ nobiliū: siue terminent per resolōnē siue p suppurationē: qꝛ qñ apa est in statu fm pmū modū: tūc accidentia sunt in pn° vel augmēto: dicūt tñ qꝫ hoc nō est vlr verū, quia pñt aliqñ coincidere: imo fm quosdā in qbusdā accidētibus semp coincidūt: vt in dolore: nā cū incipit tumor incipit dolor: et cū tumor est in vltimo augmēto et stat. silr et dolor: et cū minuit tumor declinat silr et remittit dolor. ¶ Apata insup fm oēm distinctionē tēporꝫ hñt ea longiora et breuiora citiora et tardiora. fm varietatē māe faciētis ea, et fm varietateꝫ mēbrorꝫ in qb⁹ fiūt, et fm variā dispōnē ꝯtinētis nos. s. aeris vt tps anni ꝯstitutionis et regionis, et fm varietatē factam in regimine per cibū et potū et alias res nō nāles q cū fiunt apata de mā calida vel subtili: et maxie q in mēbris calidis et sanguineis fiunt: et in cōstitutionib⁹ et regionib⁹ calidis cita et breuia hñt tēpora. Que vo habent cōtrarias dispōnes lōga et tarda hñt tēpora: et fm hoc quedā apata in. vij. dieb⁹: qdā in. 14. qdā in. 40ᵃ et qdā in. 60ᵃ vel p ampli⁹ tps terminant.

¶ De signis apostematum in gnali. Cap. vij.

Auctores nō descripserūt signa apostematis in genere suo generalissimo: qꝛ vis si euenerit in mēbris extrinsecis extensibilibus possit ipꝫ significare tumor cū quo saltē in pncipio est dolor remissus saltem et grauitas sensata in mēbro. Posuerunt aūt signa generū subalternorꝫ siue specierum subalternarꝫ et specialissimarꝫ. In hoc aūt ca° ponent signa generꝫ subalternorꝫ imediate locatorꝫ sub gñe gñalissimo, et in subsequentib⁹ ptibus vel capitulis ponent signa aliorꝫ. ¶ Signa itaqꝫ apatis facti ex mā huorali vel reducibili ad humorē vt aquosa sunt puatio sonitus cū desuper percutit et perceptio grauitatis manifeste et qualitas mēbri tangibilis est mutata ab eo qꝫ fm nām in aliqua quatuor qualitatū. s. caliditate frigiditate mollitie vel duritie. Et aliquando et mutat qlitas visibilis vt color: maxime in calidis. ¶ Signa vo apatis vētosi sunt sonitus pceptus apud pcussionē desuper factā et puatio grauitatis et resistētia fortis ipressioni tangētis. ¶ Signa aūt facti per viā ꝯgestionis sunt, qꝛ pcessit in mēbro cā debilitās ipm et cū incipit est parua valde et paulatiꝫ paulatim augmētando tendit ad statum et non tument vene in circuitu eius existētes magne et mediocres minute et capillares hñ aliqñ apparēt q nō apparebāt prius et dolor in eo est puus et nō apparēt signa repletionis in toto vel alio mēbro supiori, eo situ vel dignitate. et fm plm nō pcessit cā primitiua de ppinquo saltē. ¶ Signa vo facti per viā defluxus sunt intēsio repletionis in corpore vel mēbro superiori. Et aliquādo precessit cā primitiua trahēs mām ad locū et saltē de ppinquo: et cū incipit nō sic paulatinesimo velocius augēdo pcedit et tument vene in circuitu et magne mediocres: imo et vene capillares que prius nō apparebāt manifestant. et dolor in isto est intēsior dolore in facto per cōgestionē, et per euonē factā a toto vel mēbro mandāte fit apatis huius diminutio, et aliquādo totaꝫ cessat. Signa aūt apatis fictis sūt apparitio tumoris: et doloris q paulatine augēdo pcedūt. et silr paulatine aliorꝫ accidētiū incremētū. ¶ Signa vo facti apatis sunt qꝫ tumor et dolor: et alia accidentia nō pcedūt augēdo interius: sed pmanēt in esse suo ante: et post hoc remittunt. ¶ Apata quoqꝫ extrinseca. dixit Aui. pmi 2ᵃ. declarat sensus et pñtia: nā apata extrinseca oia sunt in mēbris extensibilib⁹ q intumescunt: ita qꝫ cōprehendit ea sensus visus et tact⁹ et aliqñ auditus. ¶ Notant qꝫ lꝫ sensus cognoscat apa extrinseca in gñe vt per solū sensuꝫ arguat apa esse in loco: nō tñ cognoscit ea per suas spēs absqꝫ renouatione pcedēdo p cās. et idcirco dicūt Auic. dixisse qꝫ cognoscit ea sensus et presentia. quasi dicat. sensus solum cognoscit cuius spēi sit. ¶ Intrinseca vo apata cognoscunt p grauitatē sensatā in mēbro et extēsionē iflatōē siue tumorē ꝯphēdēdū aliqñ pueit vel ꝯphēdit sēsus qꝛ vis nō imediate: sꝫ mediāte cute sic ꝯphendit p tumorē apa stōi epis et aliorꝫ pluriū mēbrorꝫ intrinsecorꝫ. et aliqñ sensus nō puenit ad cōphendēdū tumorem apatis intrinseci vt pꝫ in apate cerebri pulmonis pleure et siliuꝫ et adiuuat ad cōprehendēdū apata intrinseca lesio eueniēs in opōnibus mēbri apati: lesio enim opōnis mēbri aliqñ pmo et per se facit ad cognitionē dispōnū mēbri cuius sūt opōnes: sicut lesio opōnū nāliū facit primo et p se ad cognitionē dispōnū epatis. Et opōnū moraliū lesio pmo et per se facit ad cognitionē dispōnū cerebri et aliquādo nō facit hoc pmo, sed scdario: et tūc dr nō facere: sed adiuuare ad cognitionē earꝫ sicut est dispō in effectibus virtutū nāliū vt dispō vrine vel egestionis et similiū que adiuuant in cognitione apostematū oculorꝫ. cognoscunt apata occulta per lesionē opōnū mēbrorꝫ mēbro apostemato cōicantium. Mēbrū. n. in quo est apa cognoscit pncipalr per lesionē operationū mēbrorꝫ illi cōicantiuꝫ et colligatorꝫ. Et cognoscit mēbꝫ apatū per illud qō ab ipso resudat et extra egredit. Ait. n. Gal. 13° terapē. oē qñ flegmonat mēbrū nisi densam habuerit circūadiacentē cutē remittit aliqd subtiliorum liquorꝫ: et ppterea ex his que fm os et nares et faringā et stomacū et intestina et ventrē et viscera oia fluit qō ad exterius. ita vo et fm interiorē superficiem thoracis excernitur liquor. ¶ Et dixit 5° de interioribus. omne membruꝫ qō habet apa nisi scirum et grossum habeat vestimentum necesse est vt ab apate in principio subtile resudet. Et silr

scdo ꝓuosti. sup qnto spaᵗᵘᶻ sanguineū ꝛc. Ex oībus enim mēbris subtilis cutis apatis resudat ꝛ effluit aliq̄ hūiditas q̄ si extra effluat indicat apa in eo fore. magnitudinē vo apatis significat opōnū lesio magna ꝛ grauitas multa sensata ꝛ alioꝝ accñtiū intensio ꝛ indicat magnitudinē extrinsecoꝝ sensus tāgētis ꝛ aspiciētis ea. puitatē vo significāt signa pdicūs ꝯria: vt ꝙ parua nō ꝑmutāt pulsū. magna vo ꝑmutant ipm aut in toto corpore aut in mēbris in qbᵘˢ sunt ꝛ ꝑmutāt apata pulsū in toto corpore ƀ mutationē illi febri ꝓpriāt de q̄ mutatiōe dcm̄ est in ƀmone scdo. q est de febribᵘˢ. q̄ aūt sunt sine febre ꝑ se mutant tm̄ pulsum in mēbro: in q̄ sunt lꝫ per accñs possint mutare aliqn̄ actu mutant pulsum in toto corpore: ꝛ hoc faciet maxime ex eo q̄ dolorem efficit. ¶ Et dixit Auic. apa qd pulsum mutat aut mutat ipm ꝑ sui spēm aut ꝑ sui tps aut ꝑ sui q̄ntitatē aut ꝑ mēbrū in quo est: aut ꝑ aliqd accñs qd sequitur ꝛ ipm ꝯcomitatᶠ. Et qd ꝑ sui spēꝫ mutat pulsum est sicut apa calīn ex quo ꝑ sui spēm ꝓuenit vt ꝑmutet pulsum ad serinū. i. duritiē ꝛ ad tremorē ꝛ horripilationē ꝛ velocitatē ꝛ spissitudinē: ita ꝙ efficit pulsum durū tremulū velocē ꝛ spissum: nisi eius ꝯria sit cā humectās q̄ proprietatē serini. i. duri destruat ꝛ loco eius vndositatē mollicīe supplere faciat: verūtm̄ tremor ꝛ horripilatio ꝛ velocitas ꝛ spissitudo semꝑ ipm cōcomitantᶠ. Et subdit Auic. queadmodū cārū qdā sunt q̄ serini ꝓprietatē ꝓhibēt: sic sunt qdā alioꝝ q̄ serini ꝓprietatē augēt ꝛ ipsaꝫ apparere faciant. Apa enim. dixit ipse. molle pulsuꝫ facit vndosum, ꝛ sic ꝓprietatē serini destruit, ꝛ si fuerit molle ꝛ valde frigidū faciet pulsuꝫ tardū ꝛ rarū. Apa vo durū ꝓprietatē serini augmētat. Permutat q̄ꝫ pulsū ꝑ sui q̄ntitatē, qm̄ apa magnū facit vt ꝓprietates in pulsu reperte sint maiores ꝛ paruū efficit vt sint minores, ꝛ ꝑmutat apa pulsuꝫ ƀ mēbrū in quo est, qm̄ ex neruosis mēbris ꝓuenit augmētū in magnitudine sua ꝛ vehemētie, ꝛ diuersitas multa ꝛ p̄cipue si fuerint in ipso mēbro arterie supantes. i. multe ꝛ magne sicut in splene ꝛ pulmone ꝛ nō durabit magnitudo, nisi q̄ntū durauerit fortitudo vͥtutis. nā cū fortitudo remittetᶠ ꝑmutabitᶠ pulsus ƀm eā ad velocitatē ꝛ spissitudinē: sꝫ mēbra humectata ꝛ lenia sicut cerebrū ꝛ pulmo in apatibus eoꝝ pulsum vndosum faciunt. ꝛ ꝑmutat apa pulsum mediāte accñte ꝯsequente ipm sicut apa pulmonis facit pulsum tremulū: ꝛ apa epis facit ipm punctualē. i. paruū ꝛ debilē, ꝛ apa renū facit ipm strangutialem i. mollē ꝛ equosū. ꝛ apa mollis sensus sicut oris stōaci ꝛ dyafragmatis facit ipm spasmosum ꝛ sincopizantem: ꝛ mutat apa sensum sensitiuū ƀm tps: qm̄ dixit Aui. dū apa calidum existat in augmēto. Proprietates serini quecūq₃ diximus de velocitate ꝛ spissitudine tremoꝝ ꝛ horripilatione sunt i augmēto ꝛ crescūt ꝛ durities ipiᵘˢ semꝑ augmētatᶠ ꝓꝑ extēsionē q̄ augetᶠ ꝛ in tremore. s. ēt augetᶠ pulsus: ꝓꝑ dolorē ēt q augetur: hic tm̄ inuenitur vna lr̄a negatiua que dicit. nō augetur in tremore: sed affirmatiua est melior: ꝛ dixit. cū apa ad statum ꝓuenerit oīa accñtia augentᶠ. i. oēs dispōnes pulsus rep̄te p̄ter illud. i. illa dispositio que fortitudinē sequitᶠ virtutis s. magnitudo pulsus: qm̄ pulsus debilitatᶠ. Uerūtm̄ in velocitate ꝛ spissitudine augmentū prebetᶠ donec si ꝓlōgabitᶠ. s. debilitas virtutis: q₂ in ꝓlongatione tpis augebitur debilitas ꝛ velocitas minuetᶠ. i. redeūdo. i. cuꝫ spissitudine maiori fiet formicans. ¶ Et notāt sicut apa mēbri intrinseci permutat pulsum in mēbro in quo est ƀm vrias dictas in illo. Uerūtm̄ sunt remissiores ꝛ minus manifeste. ¶ Ampliᵘˢ de pulsu apatum dcm̄ est in sermone tertio. In sūma de signis sumptis de pulsu. ¶ Signa ēt temporꝫ apatis alia a pulsu hri possunt per ea q̄ dicta sunt in capᵒ tēpoꝝ eius. Et apa distinctuꝫ ƀm situ vel figurā declarat sensus imediate vel mediante figura lunari i epatis apate: ꝛ mediāte figura sperica i apate vesice.

¶ Signa aūt spērū terminationis apatū sunt: qm̄ resolutionem significant accñtiū gradata ꝛ paulatīa remissio. Dolor enim grauitas ꝛ febris ꝛ his similis pauletine diminuēdo ꝓcedunt ƀm gradū resolutionis ꝛ virtus totius regitiua sue mēbri apati fortificabitᶠ ꝛ inualescet ꝛ fiet pulsus: sicut dixit Auicē. vbi. ē. fortis: q₂ virtᵘˢ exoneratᶠ a pondere ꝛ cessabit a pulsu tremor: ꝓpterea ꝙ dolor extensiuus minuetᶠ ꝛ tumor ꝛ inflatio tollitᶠ paulatim ƀm ꝙ mā diminuitur vel amouetur pulsatio: ꝓpterea ꝙ materia diminuta nō coartat arteriam.

¶ Signa vo suppurationis sunt ꝙ cuꝫ mā colligitur calor fortificatur in loco ꝛ pulsatio inualescit ꝛ assidua fit ꝛ nō sedat neq₃ ꝓhibet eam infrigidatio. Dicunt. ꝙ cum apostema resolutioni nō obedit: q₂ nō minuitur inflatio nec grossities, sed ꝑseuerant ꝛ ꝓlongantur ꝛ accidentia non remittuntur: imo augentur ꝛ precipue dolor ꝛ febris ꝛ pulsatio: tūc suppuratio fit amplius. de hoc dicetᶠ inferius in caᵒ de exituris.

¶ Signa vero in durationis apatis generalis sunt ꝙ dolor ꝛ febris: ꝛ alia accidentia paulatim minuendo ꝓcedunt donec cessant oīno: apa vero in suo esse permanet: vnde ꝛ grauitas a membro non tollitur: quāuis aliquando minuatur: ꝛ materia in apostemate contenta paulatine induratur ab eo quod ante erat donec ad duritiem sclirosicam deueniat.

¶ Signa aūt ꝑmutationis sunt ꝙ dolor ꝛ grauitas ꝛ pulsatio ꝛ tensio in mēbro apato minuuntᶠ aut paulatim: aut ꝛ aliqn̄ subito. Et cū accidunt in alio mēbro incipit ꝑcipi paulatim: aut aliqn̄ repēte ꝛ dolor ꝛ tensio ꝛ grauitas: ꝛ si qdeꝫ ꝑmutatio de nobili mēbro ad ignobile fiet alleuiabuntᶠ accidentia de dolore febre ꝛ silibus: ꝛ fortificabitᶠ virtus. ꝛ ecōuerso. dilatabitᶠ virtus ꝛ intenduntᶠ accñtia si ꝑmutatio fiat de ignobili ad nobile. ¶ Dixit Auicē. p̄mi scda. mutatio apatū oculoꝝ magnoꝝ ad superiora vel inferiora significationem hꝫ: ꝛ intellexit ꝑ superiora loca q̄ sunt supra diafragma ꝛ per inferiora intellexit loca nutritiuoꝝ. ¶ Si itaq₃ apata ad loca declinabūt iferiora: tūc in hypocūdrijs apparebunt extēsio ꝛ grauitas. s. in ambobus vel in altero eoꝝ: vt tn̄ ipe dixit. q̄rti scda. grauitas ꝛ tēsio hypocūdrioꝝ nō sunt per se tm̄ significatio ꝑmutatiōis mā̈e ad ipsa cū ꝯiungunᶠ cū significationibᵘˢ alijs vt. v. g. cum qualitate mā̈e: vt q₂ sit grossa: ꝛ ex hoc parata moueri ad inferiora: ꝛ silr in alijs ꝯditionibᵘˢ ad descēsum mā̈e versus inferius faciētibᵘˢ si ꝑmutatio fiet de inferius ad supiora declarabitᶠ ꝑ anhelitᵘˢ malinā ꝛ eius coangustationē ꝛ difficultatē ꝛ pectoris ꝯstrictionē: ꝛ q₂ addetᶠ in pulsu debilitas ꝛ diuersitas ꝛ ardor sentietᶠ ab inferioribus incipiēs ad supiora tendēs: ꝛ silr dolor ꝑmutabitᶠ de inferioribus ad supiora: ꝛ grauitas in pte furcule. s. superioris sentietᶠ: ꝛ capitis dolor ꝓꝑ ascēsum portionis mā̈e q̄ ꝑmutatᶠ ꝛ vapoꝝ eius ad caput. Et dixit ēt cū signis huius ꝑmutationis appet in assaid ꝛ adiutorio ꝛ maxime signū doloris. Qꝫ si ꝑmutatio fiat de apate cerebri vel squināntie ad ptes spūaliū eadē signa p̄dicta aderunt in mēbris spūalibᵘˢ ꝛ fiet alleuiatio partiū capitis ꝛ gule ꝛ remissio accidētiū ꝯsitiū apa cerebri vel squināticū: sed si ꝑmutatio fiet de apate spūalium vel nutritiuoꝝ ad cerebrū: tunc aderit dolor capitis ꝛ ꝑmixtionis ꝛ vigilia: ꝛ aliqn̄ subeth ꝛ stupor ƀm diuersitatē mā̈e apatis ꝛ mēbri qd apatᶠ: ꝛ ƀm has cōsiderationes sumendū est iudiciuꝫ in oibus alijs apostematum permutationibus.

¶ Signa vo corruptionis ꝛ putrefactionis mēbri sūt fetor malus viruletia ex eo egrediēs: ꝛ ꝙ mēbri sensus stupescit ꝛ aliqn̄ auferᶠ ꝛ mēbrū liuescit viresciꝛ ꝛ nigrescit. hi enim colores in mēbro ꝓueniūt ab humoribᵘˢ malis coadunatis cuꝫ debilitate sui caloris inatiꝛ: ita ꝙ nō pt mēbrū regere ꝛ defendere nec eius humidū gubernare ꝛ derelictū a nāe regimine putrescit. ¶ Signa bona ꝛ mala in apatibus. dixit Auic. primo ordine apa qd ad supiora declinat. s. capitis siue ꝑ viam defluxus siue ꝑ viā ꝑmutationis si in cerebro fuerit fixuꝫ est malū ꝛ interficiens: sed si ad carnes laxas q̄ post aures sunt declinauerit euasionis fiducia in ipso aderit: ꝛ cōsimile est iudiciū de quolibet apate ꝑmutato ad aliqd alioꝝ p̄cipaliū. Qꝫ si in illo figetᶠ malum est. Si vero nō figetᶠ in ipso: sed ad sua emūctoria deriuauerit bōi spes habebitᶠ. Et dixit ibidē.

Quotiens modis apa facit mutationem in pulsu.

Signa terminationis apatum.

Signa suppurationis.

Signa induratiōis.

Signa ꝑmutationis.

Signa corruptiōis mēbri ꝑꝑ apa.

Signa bōa ꝛ mala in apatibᵘˢ.

ribus ⁊ primũ qm̃ cũ facilius sit mēbrũ resistere receptioni
⁊ collectioni m̃ae q̃ȝ receptã ⁊ collectã repellere ⁊ nõ potue-
rit ꝓhibere receptionē eius adhuc min⁹ debile existēs mul-
to minus poterit eã receptam repellere ꝑamplius debilita-
tum. ℭ Scḋo q: mēbra circũstãtia mēbro qḋ recipit cũ mē
broũ mãdans influxerit m̃am nõ receperũt eam a mēbro for-
tiore se: q̃re ⁊ multo minus recipient eã a mēbro qḋ iam re-
cepit debiliorē se: q̃ȝuis conetur expellere. ℭ Tertio qm̃ m̃a
collecta: ⁊ si non ante collectionē subtilis extiterit vt sua sub
tilitate potuerit in vacuitates cões vel particulares ex vasis
effluere: tñ post collectionē morã trahens in vacuitatibus
mēbri saltē in ꝑticularibus igrossaſ: ⁊ sic per poros ꝑ quos
resudauerit nõ reingredi valebit. ℭ Quarto si m̃ae collecte
posset euacuatio ꝑ recursum fieri: tunc illud aut fieret ꝑ tra-
ctum aut per trãsmissum aut ꝑ pulsum. hi enĩȝ sunt tres mo
di recurrēdi m̃am. sed per tractum qm̃ medicina tractũ fa-
ciens cũ habeat applicari parti opposite ei a qua hȝ fieri re
cursus debilis ⁊ insufficiēs erit: q: ꝓpter loci distantiã dis-
solueſ virtus eius in via anteq̃ȝ ad ꝑtē ꝑueniat: ⁊ ꝙ si diutius
applicetur corrũpit mēbrũ cui applicabiſ: ⁊ hoc nõ dȝ que-
ri in curatione regularis: imo vt dicunt. fortasse ꝑiculũq̃ȝ virt⁹
eius ad particulã: in qua est m̃a collecta ꝑueniet forsitan mo-
rietur egrotãs: neq̃ȝ per trãsmissuȝ: qm̃ ⁊ similiter medicina
ad trãsmissum faciēs debilis ⁊ insufficiēs erit in hoc qm̃ me
dicina hoc faciens facit mēbrũ confortando ⁊ fortificando
vt fortificatũ m̃am quã recipit a se trãsmittat ad aliã: sȝ me-
dicina nõ põt illud mēbrũ fortius reddere q̃ȝ esset anteq̃ȝ illã
materiã reciperet. Si ergo tunc nõ potuit obstare: qn recipe
ret min⁹ poterit qḋ receptũ est: ⁊ vt ēt nõ potuit alias trãsmit-
tere: neq̃ȝ ꝑ pulsum: qm̃ medicina repulsum faciens frigida
est vel frigida ⁊ stiptica simul: sed talis medicina nõ faceret
ad recursuȝ: imo potius recursui obstaret sui frigiditate ma
teriã ingrossando poros opilando: ⁊ viarũ ductus constrin
gendo: ac ēt imobilitãdo virtutē debilitaret expulsiuam: ad
qḋ ēt adiuuaret fortitudo retentiue quã fortificat medicine
stipticitas. ℭ Alij võ ꝙ recursum posse fieri approbant sifr
moti sũt rõnibus. Et primo ex actionib⁹ quas natura efficit
fortis existēs fortificata medicinis huic similibus: ⁊ nõ mino-
ribus. expellit enim q̃nq̃ȝ materias saniosas: ⁊ ēt materias
flegmaticas in vacuitate pectoris contētas ꝑ poros pãnicu-
li pulmõis vel alterius mēbri: ⁊ exinde in cãnulas eius ꝑ po
ros ipsaꝝ ⁊ expellit m̃am flãticã ꝯtētã sup renes ⁊ vētreȝ ad
viã vrine ⁊ saniē ꝑ porositates expellit ossiũ: ꝑut per Gal. in
sermonib⁹ ꝓcedētibus patuit. ℭ Et scḋo qm̃ materiã motu
sintomatico ductã ꝑ strictiora loca transisse. dixit. ℭ Tertio
q: viderũt de ꝑmutatione apãtuȝ de vno mēbro ad aliud de
qua ꝑmutatione vt oẽs ꝯcedunt auctores. cũ delitescit: apã
recurrit siue permutaſ tam m̃a in mēbro apãto locata q̃ȝ ad
ipm̃ influēs ⁊ poros posse recurrere extra võ orificia ⁊ po-
ros venaꝝ existēte minime. ℭ Et sunt ꝙ dicunt m̃aȝ effusaȝ
extra orificia ⁊ poros venaꝝ posse recurrere: sȝ non oẽm ma
teriã: imo subtilē i vacuitatibus ꝑticularib⁹ locatã minime.
ℭ Et sunt ꝙ dicũt oẽm m̃am in q̃buscũq̃ȝ vacuitatib⁹ loca-
tam posse recurrere. dicunt tñ materiã subtilē citius ⁊ meli⁹
grossa ⁊ viscosa recursum faceret: ⁊ materiã q̃cũq̃ȝ existētē in
poris ⁊ orificijs venaꝝ facilius ⁊ melius q̃ȝ existētē in vacui
tatibus cõibus mēbroꝝ ⁊ locatã in porositatibus cõib⁹ ad
huc facilius melius q̃ȝ locatã in ꝑticularib⁹ ꝙ efficit maior
⁊ minor distãtia a vijs recursus. Et dicũt. q̃ȝuis m̃a tã cõge-
sta q̃ȝ fluxa recursuȝ patiaſ: facilius tñ citius ⁊ meli⁹ eũ pa-
tiſ fluxa q̃ȝ cõgesta. ⁊ hoꝝ s̃nie puto inherendũ esse. nõ. n. pu
to alicui dubiũ fore materias in porositatib⁹ mēbroꝝ colle-
ctas ad cões posse recurrere ꝑ easdē vias ꝑ quas ex oibus in
ꝑticulares ceciderunt: ⁊ de cõibus in venas capillares ꝑ ip-
sarũ orificia ⁊ poros: ⁊ deinceps in alias venas: ⁊ maxime
ꝯsideratã cõstrictionē ⁊ mēbri ꝑtiũ coadunationē materiam
ꝓpellentē ⁊ virtutē expulsiuã roboratã trãsmittentē atq̃ȝ me
dicine auxiliũ ab illis ꝑtibus trahētis ad alia ⁊ ꝯsideratũ
ceticoꝝ mēbra aliq̃n hora vna fore vehemēter inflata itȝ
nulli dubiũ esse debeat portionē inflãtis m̃ae inter ꝑ-
tes eoꝝ esse locatã. ℭ Nõ ergo credendũ est ꝓhibēti
cursuȝ facientia apponi debere apãtibus rõne m̃ae ꝑ
porositatib⁹ mēbroꝝ ꝑticularibus aut cõib⁹ aut in m-
sta q̃cũq̃ȝ m̃a sit illa si debite applicenſ. non enim obs
adducit in oppositũ. s. ꝙ medicina recursum faciēs m-
ingrossat ⁊ poros ⁊ vias ꝯstringit: q: hoc nõ facit cũ m
plicaſ sup vias transitus: ⁊ ex hoc pȝ ꝙ male opanſ illi
empla ⁊ hmõi frigida ⁊ stiptica in circuitu ex ꝓpinquo
ti mēbri apponũt: q̃ȝuis ex lõginquo ꝯcedant appon-
bibēdũ desiturũ: sȝ solũ ꝓp recursum faciendũ apponi
sup ipso apãte. ita ꝙ nihil ꝑticulaꝝ circunstãtiũ recipere
bentiũ ꝯtangant: neq̃ȝ vt sic apposita m̃am ingrossans: ⁊
ante recurrit q̃ȝ sic ingrossetur vt ꝓhibeatur eius recurs-
ℭ Et non obstat qḋ adducit. s. ꝙ m̃a locata in ꝑticularibus
poris facta est glutinosa nõ obediēs recursui: q: qm̃ an̄q̃ȝ tal
fiat dȝ m̃a repcuti dum recurrere põt: nec expectandũ est
cursum facere donec inobediens fiat. m̃a. n. inobediēs n
solũ ex poris ꝑticularibus nõ patieſ recursum imo ne
venis ipsis. ꝓpĩa nõ ꝑ omni tꝑe morbi recursus ꝯced
põt fieri: sed in principio tñ ⁊ an̄q̃ȝ m̃a inobediēs fiat
tam via ꝓuisiua q̃ȝ curatiua apãtis ꝑ recursum fit extra
Etenim recurrere faciēdo materiã ⁊ dissoluēdo vel extra
do curaſ oĩs apõsa collectio: nõ tñ ad curationeȝ cuiusc
apõse collectionis semꝑ necessarius est sĩl recursus ⁊ extr
sed aliq̃n ꝓhibeſ recursus: ⁊ aliq̃n ꝓhibeſ extractus: ⁊ ali
q̃n ambo necessarij sunt: ⁊ hoc est explan. Inquit Gal. 13. te
ra. ꝙ vtrisq̃ȝ vti est melius: attendendo tñ cũ intellectu ve-
terius eoꝝ vsu ſm accñs aliqḋ sequaſ nocumētuȝ. ℭ Vt
queq̃ȝ ꝑterea. s. ꝓuisionis ⁊ curationis via siue intētio trip
ci ꝑficiſ instr̃o. s. dieta potione ⁊ chirurgia: nõ q: in oĩ apãte
oia hec tria instr̃a necessaria sint: imo plerũq̃ȝ sola dieta suffi
cit: ⁊ in q̃busdam q̃nq̃ȝ ipsa ⁊ potio simul exigitur: ⁊ in qui-
busdam cum ipsis q̃nq̃ȝ exigitur chirurgia. procedenduȝ est
aũt de curatione apãtum per dicta instr̃a prius in generali
⁊ subsequenter in sp̃ali. ⁊ primo per dietaȝ generalem.

ℭ De generali curatione apãtum per dietam. Cap. ix.

Generalis dieta apãti ꝯueniens silis esse dȝ diete aliorũ repletionaliũ morboꝝ: de qua sufficienter dcm̃ est in sermone scḋo. in tractatu de vlĩ curatione morboꝝ. in eis enim oĩbus principalis intētio est vt materia re
plene minuaſ ⁊ vt sup̃fluum eius penitus tollaſ. ℭ Adver
tere quoq̃ȝ dȝ medicus ad oẽs res nõ naturales: ⁊ alias cãs
primitiuas q̃ possent apã augere vel ꝯseruare: ⁊ etiam ipsas
que apãtis effectũ dederint si adessent dȝ prorsus abijcere vl'
emendare. ℭ A mēbro itaq̃ȝ apã patiente elõgandus ē aer De aere.
excedentis q̃litatis: maxime in caliditate ⁊ frigiditate ne cali-
ditate excedente ad ipm̃ trahanſ materie aut eius subtile re
soluaſ: ⁊ ne excedēti frigiditate ꝑ pori cõstrictionē dissolutio
ꝓhibeaſ. Locari itaq̃ȝ dȝ mēbrũ apostemosum in aere tēpe-
rato aut ad caliditatē vel frigiditatē declini ſm diuersitateȝ
materie facientis ipsum. nã si materia frigida fuerit declinet
ad caliditatē: ⁊ sic calida ad frigiditatē ⁊ ſm tp̃a eius ⁊ ſm
mēbri cõplexionē ⁊ cõpositionem etatē quoq̃ȝ ⁊ tp̃s anni ⁊
regionē. Ait Ras. 13. ꝯtiñ. dico in estate infrigideſ locus le-
ctus dum morbus fuerit in principio: sed nõ in declinatiõe
⁊ medio mõ se habeaſ in augmento ⁊ statu ⁊ ſm hoc exem-
plum eligendus est aer ſm omnes alias ꝯsiderationes: ⁊ qui
si non fuerit habitus naturaliter talis qualis exigitur talis De acci-
artificialiter construatur. ℭ Et elongande sunt omnia ani- dentibus
me accidentia bonã digestionē fieri prohibentia aut mate- anime.
riam in corpore cõmouentia ⁊ parantia ad fluxum vt ira ⁊
furor: ⁊ inducatur gaudium moderatum ⁊ letitia spes bona
⁊ sanitatis firma fiducia. ℭ Et elõgandi sunt a patiente oẽs De motu

 ⁊ qete.

ditus corporei laboriosi: quia parât mãm ad fluxũ: ⁊ potissime a mẽbro apostemoso a quo etiã debiles motus elõgandi sunt in ipm̃ quiete indiget. ⁊ elõget a mẽbro apostemoso fricatio fortis cõpressio vel cõstrictio vt ligatura dolorosa maxime in corpore repleto. ait enim Ras. 13. cõti. auctore .14. tera. si corpus fuerit repletũ diminuatur motus membri apostemosi: sed moueant mẽbra opposita ei. ❡ Balneum quoq; corpore existẽte repleto oĩno elongandũ ⁊ nõ elõgandũ est: ⁊ maxime in apatis principio vitandũ est siue balneum fuerit vle siue particulare mẽbro apostemoso: tñ cõtrario opposito mẽbro apostemoso balneũ calefactiuũ fa... cõueniens ad trahendũ mãm ad diuersum: ⁊ ẽt cũ in... requirit mãe dissolutio balneũ resolutiuũ ⁊ vle ⁊ particulare cõferre põt. ❡ Dixit Gal. vbi supra. ⁊ ponit ibidẽ balneũ nõ debemus opari nisi post euõnem corporis: ⁊ post declinationẽ morbi. nã si in corpore fuerit mẽbrũ debile sicut in podagricis semp humor declinabit ad illud. ⁊ dixit. si corpus nõ fuerit purgatũ p balneũ augebit apa ⁊ augebit idem ... ❡ Et phibeat somni ⁊ vigiliaꝝ superfluitas: ⁊ igenid... est vt sm̃ cõsuetudinẽ sue sanitatis siat. Cauendus est tamẽ ... tẽpe accubitus sup mẽbro apõso vt nõ cõprimat ⁊ ... ⁊ ipsius situs declivis: vt nõ descẽdãt ad ipm̃ mãe: q̃ cadus est eger sup latus oppositũ nisi fuerit apa in mẽbro terribili ab apate vt in mediastino vel diafragmate vel trachea ⁊ similibus: ⁊ situs eius fiat eleuatus. ❡ Elongãdi quoq; sunt cibi oẽs ⁊ potus multi nutrimẽti sicut sunt carnes sorbilia ⁊ vinũ ⁊ precipue si apa magnũ fuerit aut i mẽbro nobili aut corpore repleto: ⁊ maxime in principio eius nisi debilitas affuerit q̃ ipsos exigat ⁊ elõgari debent oẽs cibi ⁊ potus maloꝝ chimoꝝ gñatiui: ⁊ maxime q generatiui sunt humoꝝ facientium apa aut defluentiũ ad ipm̃. ⁊ cum ... elõgent oẽs cibi ⁊ potus dure ⁊ tarde digestionis ⁊ tardi descensus aut corruptibiles faciles ⁊ intelligẽdi sunt cibi ⁊ potus pdictis ɔtrarij qui sunt pauci nutrimẽti boni ⁊ laudabilis chimi facilis digestionis ⁊ citi descẽsus ⁊ vertentes ad oppositã dispõnẽ quam hʒ humor faciens apa in q̃litate prima ⁊ mõ siʒ: quoꝝ q̃titas valde minuenda est vt fiat totũ corpus auarũ ⁊ vnũquodq; mẽbrũ pre paucitate nutrimẽti ad se veniẽtis habitã in se ɔtineat mãʒ ⁊ nõ impellat ad mẽbrũ apostemosũ: ⁊ sʒ potius ab eo attrahat. sit ergo subtile regimẽ qd̃ fluẽtẽ mãm ⁊ fluxã abscindit ⁊ aliqñ penitus tollit. nisi enim cibi subtilitate nunq̃ apõsa collectio cõmode resoluet: ⁊ in subtiliãda tñ dieta expedit dignitatẽ mẽbri apostemosi ɔsiderare, put innuit Gal. 14. terap. nã si apa fuerit i mẽbro nobili faciẽte opationẽ pro toto vt epe stõ: ⁊ similibus similis subtiliatio regimis dʒ esse vltima: qm̃ his mẽbris apostemosis factis si dederis nutrimẽtũ ⁊ nõ bñ digneret patient inde nocumẽtũ ipsa ⁊ alia corpis mẽbra. Si aũt fuerit in mẽbris ignobilibus poterit patiẽs grossius refici inde cũ facile digestionẽ reficiẽtibus ⁊ si fuerit in mẽbris medijs ⁊ regimẽ mediũ tenere dʒ. q̃litas aũt nutrimẽti dʒ esse opposita q̃litati humoꝝ faciẽtiũ apa. ❡ Ois pterea superfluitas q̃cũq; die a corpore expurgãda erit bñficio nãe vel artis. ❡ Pro pdictis dixit Aui. primi quarta. opʒ vt bñs occulta apata a balneis: ⁊ maxime in pncipio ⁊ vino ⁊ motibus corporeis ⁊ aialibus superfluis sicut ira ⁊ sibi silibus caueat ⁊ ea hñti nõ est dandus cibus nisi subtilis ⁊ nõ insit hora paroxismi si ibi fuerit paroxismus: neq; in pnº sui. s. apatis: nisi multa. s. debilitas: ⁊ q̃uis pdcm̃ regimẽ Aui. occultis appropriauerit apatibus: dʒ tñ ⁊ pt ad ea q̃ extrinsecus manifesta sunt extẽdi ⁊ adaptari.

De inanitione ⁊ repletione.

❡ De cura gñali apatum per potionem. Cap. x.

On omne apostema curationem p potionẽ exigit p ɔsiderationeʒ in oĩbus rebus indicãtibus pdictis. multa. n. sunt apata: in quoꝝ curatiõe nõ egemus nisi cõsideratione in re pter nãm: vñ Auer. colliʒ. 7. in apatibus q̃ in carne simplici existũt nõ est necessaria intentionis si inq̃tũ sunt apata. Et dixit. in multis apatibus non indigemus cõsideratione nisi in causis efficientibus ipsa sicut sunt apostemata facta in carne molli cã rep extrĩ. secʒ pz. ❡ In hoc aũt capl̃o dicet de cura apatum in q̃bus exigit cura per instrm̃ potionis indicatione sumpta a re preter naturam in generali. hʒ aũt ista indicatio intentiones tres: sicut tres sunt ipse res preter naturã: quarum prima est ad causaʒ apatis. scd̃a est ad ipsuʒ apostema. tertia est ad ipm̃ accidẽs. Et intentio que est ad cãm aut est ad cãm primitiuaʒ aut ad cãm intrinsecã antecedentẽ vel ɔiunctã. Et per cãm primitiuam ad quã vertenda est intentio curatiua auctores proprie intellexerũt casum percussionẽ obuiationẽ verberationem ⁊ similia: quãuis enim Gal. 4. de inge. sani. dixit. a cã primitiua nõ sumi indicationẽ curationis. Ait enim. nihil primitiuum significationẽ curationis ostendere: qm̃ cã primitiua recessit. ⁊ nõ enim adest qd̃ est absens ⁊ põt prebere indicationẽ in curãdo: ⁊ sic hoc verũ est principaliter: cã tñ primitiua secũdario ⁊ est dñs de curatione indicat: ⁊ qz per eam indicatur diuersa dispõ corporis patiẽtis ⁊ diuersa dispositio materie. apatis diuersos modos existentie ipsius materie in apate indicat. Nã si sciuero q apa fuerit a cã primitiua sciaʒ q sm̃ plm̃ eius mã esse sanguis aut sanguini mixtũ mixta ⁊ q erit in illo apate multum cõculcata. ⁊ magis q̃ʒ si fuerit euentus apatis absq; cã primitiua conculcatur enim mã in apate a cã primitiua factores sicut cõculcatur in cõtusionibus: ⁊ indicat dñr cã primitiua per id qd̃ in mẽbro apostemoso relinqt vltra id qd̃ relinquit cã intrinseca: ⁊ hic est dolor amplior qui sui intensione aliter indicat q̃ʒ sui remissione: ⁊ qz tñ cã primitiua nõ principaliter indicat de curatione hinc est q multi nõ fecerunt de ea mentionẽ in curatione apatis: qz tñ indicat ex cõsequenti. Ideo Haly. ⁊ Auicẽ. de ea late expsserunt: ⁊ hic de ea dicet in gñali. ⁊ postea de ea latius dicet in cap. flegmonis. ❡ Cã itaq; primitiua diuersimode indicat a cã intrinseca maxime antecedẽte pcipue ex tribus. primo p intentionẽ repletionis in corpore aut mũdificationis eius. Et enim si inuenerit corpus valde repletum: tunc indicat de euacuatione sil' ⁊ diuersione ad oppositũ. si vero repletũ sed nõ valde indicat de diuersione duplici. s. de ea que fit cũ aliquali euacuatione ad extra corpus sicut p scarificationẽ sanguisugas clisteria ⁊ hmõi: ⁊ de ea q̃ fit absq; manifesta euõne ⁊ per scarificationẽ ⁊ ventosationẽ siue scarificationeʒ: ⁊ similia. Si vero inuenerit mundum neq; de euõne indicat neq; de diuersione. nõ enim indiget recursu p tractũ cũ corpus sit mũdũ: ⁊ si aliqñ tractus reperiat ab auctoribus cõcessus dʒ eẽ paruus: ⁊ tunc solũ conceditur qñ pꝑter vehementiã dolorum timeret q nã repente ⁊ disrupte succurreret mẽbro dolẽti cũ multitudine sanguinis ⁊ spũs. q̃ñtũcũq; corpus est mũdũ: neq; indigemus recursu p pulsum ⁊ trãsmissũ: qm̃ mã collocata in tali apate: vt supra patuit conculcata existens non recurreret: ⁊ si aliquando reperitur hic recursus concessus esset solũ in principio principiante aut esset cum pp vehementiam dolorũ aut alias causas attrahentes materie fluerent ad locũ non obstante corporis mundicia. scd̃o per conculcationem mãe in mẽbro apostemoso maiorẽ pꝑter quaʒ phibent repercussiua applicari apati in principio ne cõstringendo amplius materiã cõculcaret in loco ⁊ fieret cã corruptionis sui ⁊ mẽbri: ⁊ pcipue dicunt q̃dã in flegmone: q vt plm̃ vt dictũ est sequit cãm primitiuã ⁊ in eo tẽpus: in quo medicus occurrit põt dici aliquis modus status: qz subito in tali flegmone mã in parte conculcata est pꝑter cãm primitiuam q̃ non dʒ repercuti: sed festine resolui ne mã mortificata propter conculcationem corrũpat mẽbrũ: ⁊ dato dicunt isti. q in omni tempore apatis aliqua fluat materia ad membrum apostemosum adhuc illa nõ dʒ repercuti: qz adhuc valde magis esset nocumentum de constrictione materie conculcate q̃ʒ iuuamentuʒ de prohibitione fluxus ipsius materie cui resistit cũ euacuatione ⁊ diuersione: q̃re in principio in ipsis apa/

Ubos administrāda sunt que emolliunt ꝛ resoluūt. ¶ Qui/
dā tñ alij dicunt. ꝙ si cā primitiua inuenit corpus mūdū non
cōpetunt in apate eius repercussiua. Ait eni Auic. primi q̄r/
ta. accidētia que accidūt ꝓpter causas primitiuas vbi nō est
humoꝝ repletio medicari debēt in pricipio rei cū eis q̄ fluxa
faciūt ꝛ resoluūt. ꝛ dicūt in tali apate repcussiua ꝓhiberi de
bere tā sup apate q̄ʒ in circuitu eius: sʒ si causa primitiua ine
nit corpus repletū. dicūt repcussiua ꝓhiberi debere ne super
apostemate ponant: sed cōcedi pōt: vt in circuitu eius ponā/
tur vt vias ꝛ meatus claudāt ne materia ad locū fluere pos/
sit. ꝛ de tali approximatiōe repercussiuoꝝ intellexisse dicunt
auctores cōcedētes repercussiua approximari debere ꝛ pos/
se in apate ꝓueniēte a cā ꝑmitiua. sicut cū Aui. dixit. cū cor/
pus fuerit imūdū curet cū eo qd̄ ꝑus medicatum ē. s. accñs a
cā añcedēte cū euōne ꝛ repcussione: ꝛ nullo mō dñt in corpe
repleto. est. n. ex soluētib⁹ applicādū cū nimis ad locum fiat
hūoꝝ attractio. Ait. n. Ga. 4° ad glauconē. nūq̄ʒ eis q̄ sunt
ad reumata. s. parata mollibus emplastris. s. ꝛ resolutiuis.
opʒ vti: sed approximāda sunt quecūq̄ʒ exiccare simul ꝛ ex/
pellere possunt supfluitatē sanguineā: ꝛ iō dixit Auic. de fleg
mone in cura facti a cā primitiua: qd̄ cū ipsa iuenit corporis
repletionē: tūc oʒ vt nō tāgas apa cū mollitiuis. tunc eni at/
traheret mā ad ipsum sup id qd̄ resolueret. Et subdit Auic.
ꝛ eius curatio est ꝓpria curationi eius: cuius cā primitiua in
uenit corpus mūdū: sʒ differt ab eo in hoc: qm̄ nō idiget re/
percussiōe plurima in pricipio sicut ista: imo minus ea: ꝛ q̄a
in hmōi vbis Auic. vr̄ inuere ꝙ in apostemate sequēte cām
primitiuā inueniētē corpus mūdū repcussiua remissa cōue/
niūt: nisi in verbis supius allegatis exprimit: q̄re innuit re/
percussiua nō cōpetere. iō dicūt qdā. ꝙ in tali apostemate re/
percussiua valde debilia ꝛ nō pura, sed mixta cū resolutiuis
posse cōpetere: q̄ talia mām nō cōculcant: sed mēbrū cōfor/
tant: ꝛ dicūt etiā in corpore repercussiua cōueniūt nō solū in
circuitu: sed etiā in loco apatis: nō qdē fortia: q̄ materiā nō
repellerēt obstāte plenitudine ꝛ mām in loco conculcarēt ꝛ
incunearēt: sed debilia q̄ habēt mēbrū cōfortare ne ampli⁹
recipiat ꝛ aliqualr̄ fluxū refrenare. ꝛ hoc dicūt voluit Aui.
ca° de flegmone a cā ꝑmitiua. cū dixit. ꝙ nō indiget ꝓcura/
tione repercussiōe plurima in pricipio. ꝛ aliquādo amplius.
dñt. ꝙ in oī apate facto a cā primitiua siue inenit corpus mū
dū siue repletū cōueniūt in principio repercussiua in corpo/
re qdē mūdo: q̄ ꝓhibēt apatis augmētū repellēdo qd̄ influ
xit: ꝛ ꝓhibēdo futurū fluere. Et in corpore repleto dicūt ea
ꝛ ante euōnem ꝛ post ꝯuenire. ante euōnem quidē vt ꝓhibe
ant augmētū apatis. nā ꝛ si non repellāt qd̄ iā influxit pleni/
tudine ꝓhibēte receptionē influxui: tñ ꝓhibēt vlteriorē flu/
xū ꝛ ampliorē mām in mēbro recipi: ꝛ hoc dicūt fieri debe/
re ne ꝓpter aptitudinē receptiōis cā dibilitatis mēbri ꝛ at/
tractionis ad mēbrū ipm̄ fit cā intēsiōis doloris eius: ꝛ post
euacuationē dñt in ea ꝯuenire: ꝛ maxie si repletio fuerit mul
ta ꝛ euātio parua. q̄ dubitat de vlteriori fluxu: q̄ʒuis etiam
cōueniāt si euātio fuerit cōueniēs vtuti. s. q̄ nō potuerit plus
tolerare de euatione: nō tñ sufficiēs plenitudini: tunc qdem
post eā nō sunt necessaria repcussiua: q̄ tñ talis euātio pleni
tudini sufficiēs nō pōt bñ metiri. dicūt ēt ꝙ post oēm euonē
securius foret approximare repcussiua ꝛ apponi debere sic
approximant corpe existēte mūdo. Uerūtñ dicūt. ꝙ reper/
cussio in istis apostematib⁹: qūocūq̄ʒ dispositū fuerit corp⁹
dʒ eē festina ꝛ fieri q̄ʒ citius poterit: ita ꝙ in pricipio princi/
piāte si medicus tunc vocatus fuerit, ꝛ hoc iō q̄ in tali apa/
te in breui spatio mā ingrossat glutinat ꝛ cōculcatur: ꝛ ꝓp
mēbri debilitatē. ꝛ ꝓpter fluxus multitudinē: ꝛ maxime in
corpe pleno: in quē repercussiua postea agere nō possunt: ꝛ
nō amplius cōueniūt: ꝛ medicus ſm plim nō vocat in ꝑnci°
pricipiāte ꝛ nō occurrit ei cito. Ideo a plurib⁹ auctorib⁹ nō
fuit mādatū medico de appositiōe repercussiuoꝝ: sed solū de
appositiōe mollietiū ꝛ resolutiuoꝝ debiliū, vt supra dictū ē,

Ait eni Aui. de cura flegmōis. ꝙ si cā ꝑmitiua obuiat mūdo
corpi nō est necessaria: nisi euātio māe extraneę q̄ fecit accidē
apa ꝛ illud fit ꝑ mollificātia ꝛ resoluētia leuia: ꝛ ibidē loq̄ns
de cura huius apatis post euonē in corpe pleno. dixit. cura
eius ꝓpria est curatiōi eius: cuius causa ꝑmitiua iuenit mū
dificationē corpis. Dixit eni. qm̄ fit flōmia. i. euātio sufficiens
plenitudini ꝛ nō festinat. alis ꝛ festinat post eaʒ. s. ad emplr̄a
ꝓhibētia ꝛ opilātia: quoꝝ ꝓhibitio est cū ifrigidatiōe ꝛ stip
ticitate aut cū vna earū: tūc nō accidit ex eis illud qd̄ est ne/
cessariū ad curationē q̄ multū cōuenit. ¶ Differt tñ cā primi/
tiua q̄ inuenit corpus mūdū ab ea q̄ inuenit plenū ante eua
cuationē: ꝛ post in hoc qd̄ nō indiget in curatiōe cū plūma re
percussiōe in pricipio sicut indiget corpus plenū: imo min⁹
illa: q̄ in ipsa respectu illius ē paruus fluxus. ¶ Dico ergo. In prin/
ꝙ si medicus vocat⁹ fuerit ad curā apatis facti a cā primiti/ cipio prī/
ua in pricipio pricipiāte. s. añq̄ʒ cōglutinet ꝛ conculcetur in cipiante
loco licitū est ei approximare repercussiua sup loco aposte/ apatis a
matis siue corpori mūdo occurrerit: qd̄ tūc dicet esse recte: causa pri/
qm̄ ad locū ꝑcussionis nō fluit mā multa neq̄ʒ repente ꝛ di/ mitiua re
srupte siue occurrerit corpori repleto: qd̄ tunc dr̄ esse qm̄ ad percussi/
locū percussionis materia multa repēte ꝛ disrupte fluit siue ua semper
añ euacuationē siue post: sed q̄ materia in tali apostemate se cōueniūt.
stine cōculcat: ꝛ iō cū eis nō est diu ꝓcedendū. Si vō medicus
vocatus fuerit postq̄ʒ mā in loco glutinosa effecta fuerit ꝛ
conculcata nullo mō repercussiua approximare dʒ sup loco
apatis: pōt tñ ea approximare in circuitu eius. Sup loco au
tē ipso mollietia resoluentia leuia approximare dʒ. Et de vti
libus in hoc est pellis ouina vel arietina nouiter excorticata
superposita. Ait eni Arist. de ca partic⁴ 9ᵉ. ꝓbleumatū. pro/
bleumate ꝑ° ꝙ tumores ꝛ inflatiōes apostematū: noxie ac/
cidētiū ex casu ꝛ ꝑcussione ꝓhibēt augeri pelles arietū noui/
ter excorticate. s. supposite. Ideʒ etiā de eis dixerunt Dio. ꝛ
Gal. qm̄ mām cōculcatā resoluunt ꝛ dolorē sedāt. ¶ 3° aūt
indicat cā primitiua de curatione diuersimode a cā itrinseca
rōne amplioris doloris in tali apate reperti: qm̄. n. in cura/
tiōe apatis cōiuncti cū dolore intenso a sedatiōe doloris cu/
ratio incipere dʒ: vt patebit inferius hinc est ꝙ in curatiōe
apatis ꝓueniētis a cā primitiua ꝑceperūt incipiēdum esse a
mollitiuis: q̄ mitigatiua doloris: sed in curatiōe apatis ꝓ/
uenientis a cā intrinseca: maxime antecedēte semp incipien/
dū est ab euone māe apatis: ꝛ hoc si cā efficiēs apostematis
fuerit mālis. si enim foret nō mālis: qd̄ perparū est: tunc in/
cipiendū est ab alteratione eius neq̄ʒ ꝑ alterationē: vt quidā
dicunt, desistēdū est ab euone, qm̄ materia in apostemate lo
cata qualiscūq̄ʒ q̄ʒtitatis existat: ꝛ quacūq̄ʒ qualitate ꝓcessē/
rit eius intētio semp de euatione indicat. ¶ Euacuatio aūt
eius: vt dictū est in ꝑcedēti ca° pōt fieri duplr̄: ꝛ ꝑ recursum
ꝛ ꝑ extractū. recursus tñ vt dñt potest accipi duplr̄. Uno mō
large pro quacūq̄ʒ ꝑmutatione māe quomōlibʒ reperte in
mēbro ad alias partes: ꝛ sic cōuenit tam māe cōgeste q̄ʒ in/
fluxe. Aliud stricte pro permutatione solius māe influentis
vel influxe: ꝛ vt sic cōuenit materie antecedenti ꝛ cōiuncte: ꝛ
vterq̄ʒ dictoꝝ duoꝝ modoꝝ euacuationis: vt dixit Gal. 13.
terapē. duplr̄ fit aut fit expellentibus flegmonantibus par/
ticulis: aut circūdantibus particulis trahētibus qd̄ influ/
xit. Et primus modus duplr̄ fit. s. aut pellendo aut transmit
tendo. Tribus ergo modis: vt ipse dixit in tegni recursus
pleri potest. s. pulsu transmissu ꝛ tractu. ¶ Est autem pul/ Recur/
sus materie repercussio proprie sumendo repercussionem. sus trib⁹
Est autem repercussio proprie sumpta materie alicuius a lo modis cō/
co in quo continetur ad alia per medicinas repercussiuas pleri pōt
impulsio: q̄ʒuis repercussio aliquando reperiatur large sum pulsu. trā/
pta pro recursu māe quomodocunq̄ʒ facto. ¶ Transmissus missu ꝛ
vero est māe alicuius de membro in quo continetur ad alia tractu.
in alicuius rei attrahentis retroiectio. Sunt autem aliquan
do isti tres modi recursus ad curationeʒ apostematis neces/
sarij: ꝛ aliquando duo ex eis aut alter eorum ad curationē

sufficit ⁊ ꝓcedit hoc ex varijs dispositionibus mãe ⁊ mẽbri
in quo cõtinet ⁊ vias per quas habet fieri recursus. Cũ.n.
mã fuerit pauca ⁊ subtilis ⁊ vie transitus late:⁊ mẽbrũ ra/
rũ ⁊ forte solo altero dictoꝝ triũ cõplebit ⁊ si res ecõuerso.
fuerit oẽs tres erũt necessarij:⁊ si res medio mõ se habebit
duo ex eis ad curationẽ sufficient. ℭ Et pulsus qdẽ ꝯpletur
administratione medicinaꝝ infrigidãtiũ puraꝝ vel cũ stipti
citate cõiunctaꝝ. Tales.n.mẽbrũ cui applicant infrigidant
⁊ stipticãt ⁊ infrigidãdo ⁊ stipticãdo cõstringunt ⁊ cõstrin/
gẽdo mãm in illo mẽbro cõstricto exprimũt ⁊ exprimẽdo eã
ab ipso ad alia ꝓpellũt. Inquit Gal.in tegni.repellemus ex
patiente particula mãm si infrigidem⁹ ⁊ stiptica approxime
mus:frigide etiã medicine.vt dicunt.mẽbro applicate mãm
ad locũ currere ꝓhibẽt eã ingrossando ⁊ caliditatẽ in eo exi
stentẽ que mãm subtiliabat ⁊ mobilẽ reddebat ⁊ vias ape/
riebat ⁊ attrahebat extinguit:q̃re attractiõe a caliditate ꝓ/
ueniente remota ⁊ vijs ad nãlẽ dispõnẽ reductis ⁊ mã qeta
facipsa nõ amplius ad locũ defluit. ℭ Transmissus ꝟo:vt ẽt
dixit Gal.in tegni.per cõfortãtia partẽ ad quã influxus fit ꝑ
ficit ipsi particule applicata.transmittũt aũt a se mãm vasa.
idest mẽbra cõfortata stipticis farmacijs:⁊ q: frigiditas vni
endo ptes mẽbri:ipsũ ẽt roborant ⁊ cõfortant:ideo quidã
dixerunt.ꝙ Gal.intellexit de farmacijs stipticis puris que
oẽs:vt dixit ipse 4° de simplici medicina.sũt frigide ⁊ sicce:
⁊ hoc ideo:q: mẽbra roborata per stiptica vnita per frigidi
tatẽ fortius ⁊ melius a se repellũt mãm.verũ tñ Gal.in hoc
loco docens solũ transmissũ facere intellexit de stipticis ab
solute siue cũ caliditate fuerint siue cũ frigiditate cõiuncte:⁊
hoc ideo q: stiptica nõ solũ vniendo mẽbri substantiam ipsã
cõfortãt:sed ẽt ipsius rectificãdo ꝯplexionẽ que cũ aliqñ pec
cet per calidũ aliqñ per frigidũ. Ideo stiptica:aliqñ debent
Tractat⁹ duplr fit. esse calida ⁊ aliqñ frigida. ℭ Tractus ꝟo dupli͛ fit. Uno mõ
euãdo ad partẽ ad quã volumus tractũ fieri:⁊ de quo dixit
Gal.in tegni.tractus fit per euõnẽ ptis ad quã volum⁹ mãm
recurrere:qm̃ mẽbra inanita per euõnẽ ad seipsa qð repellit
⁊ trãsmittit trahunt.fit etiã istud vi vacui ⁊ per modũ cu
iusdã sequele.2° mõ fit tractus applicando parti ad quã vo/
lumus trahere mãm ea que sint cã attractionis ad ipsum:⁊
ista sunt calefacientia illã partẽ:aut in ipsa dolorẽ inducen
tia aut vtrũqz facientia.⁊ pm̃ tractus modũ implent flõmia
ex pte ad quã trahere volumus facta ⁊ sanguisugaꝝ appo/
sitio in ipsa facta:⁊ his silia.2m̃ ꝟo modũ perficiunt q̃ mẽbꝝ
calefaciunt vt medicina calida ei applicata ⁊ ipsius in aqua
multũ calida positio:⁊ que in eo dolorẽ cãnt vt fortis ligatu
ra dolorosa cõpressio:⁊ siliã:⁊ q̃ calefaciunt:⁊ sil dolorẽ idu
cunt:vt fortis ⁊ aspera fricatio ⁊ cauterisatio ⁊ vesicatio ꝑ
medicinas:⁊ siliã:⁊ ventosatio que dolorẽ efficit:mẽbrũ ca
lefacit:⁊ ẽt vi vacui attrahit. Et quedã sunt vtrũqz modũ im
plentia vt vẽtosatio cũ scarificatione siue scalpellatio cũ ven
tosatione. ℭ Notant qdã:vt patere põt ex dictis:pulsus ⁊
tractus sũt motus mãe ad recurrẽdũ inductio bñficio artis.
veꝝ ꝙ pulsus est motus mãe a pte mẽbri in quo cõtinet in/
cipiẽs ꝓcedẽs ex opõne medicine repercutiẽtis:sed tractus est
motus mãei a pte inchoantis loci ad quẽ fit recursus ꝓce/
dens ex reb⁹ attrahẽtib⁹. ℭ Transmissus ꝟo est mot⁹ mãei
ad recurrendũ ꝓcedẽs solũ ꝟtute mẽbri inchoantis a pte in
qua cõtinet:q̃uis ꝟtus hoc faciat vigorata stipticis farma
cis. ℭ Et q̃uis oẽs tres modi p̃dicti ꝯueniãt tã mãe fluẽti
q̃ꝫ fluxe.qdã tñ pulsũ ⁊ tractũ magis appropriauerũt mãe
fluxe.s.ei que iam exiuit in vacuas regiones mẽbri.trãsmis/
sũ ꝟo mãe fluenti ei.s.q̃ adhuc in venis est. ℭ Extract⁹ ꝟo:
Extract⁹ quid sit ⁊ quot modis fiat. idest euãtio ꝑ ptẽ apostaᷓ. Dixit Gal.13.terap.duob⁹ fit mo
dis.s.aut sensibilibus fluxionib⁹ aut insensibilib⁹ cõtẽplabi
libus cũ rõne.⁊ dixit.ꝙ sensibilis euãtio est aut per ipsam q̃
flegmonat particulã aut p eas q̃ cooperiũt eã.sup.q̃ cõicant
ei ex vicino ⁊ euãnt ex ipsa:sicut dixit Auer.colliꝫ.7.minutiõ
de vena lingue in squinantia facta. Insensibilis ꝟo euãtio fit
diaforando siue resolõnẽ faciendo per ipsum apostã partẽ
de mã in ipso cõtẽta. Et dixit Gal.in tegni.ꝙ extract⁹ iplet
⁊ fit per scarificationes.al's.carassationes appositiones:⁊
alias siles res:simul etiã ⁊ ꝑ farmaca diaforetica siue resolu
tiua.nõ qdẽ simul:q: in eodẽ tpe debem⁹ scarificare ⁊ diafo
retica apponere in eodẽ apãte.nã hec sil' fieri nequeunt,sꝫ sil
hic significat integritatem causarum facientium extractum:⁊
qm̃ fit aut per carassationem:⁊ simila.aut diaforesim aut ꝑ
vtrunqz simul:sed in diuersis horis.

ℭ De debita administratione recursus ⁊ extractus. Cap.xj.

PRedictis duab⁹ administratis euacua/
tionib⁹.s.que per recursũ:⁊
que per extractũ fiunt cũ oibus siue in oibus
modis eaꝝ:tũc debite iplebunt cũ i ipsaꝝ admi
nistratione attendet debit⁹ ordo debita q̃ntitas
debita qualitas debitũ tps suba mãe dispõ cãe efficiẽtis dis
positio accidentiũ dispõ corporis ⁊ mẽbri mandãtis.tpo an
ni regio ⁊ regimen p̃teritũ.⁊ qdẽ de dispõne cãe efficientis
superius dictũ. ℭ Debitus ꝟo ordo administrationis dicta
rũ euõnũ,tunc diet cũ ante oia cõsideratio:⁊ cã fiet in cor/
poris replõne. Sic enim Gal.volẽs i tegni.asseq recte dictas
euones añ oia fieri.dixit.nullã eaꝝ debere fieri stante multa
corpis replõne ⁊ plectoria ⁊ kakochimia:⁊ p̃ decl'at h̃ õ euo
ne ẽxct⁹:⁊ si.n. fuerit totũ corp⁹ plectoricũ.i.repletũ siue re
plõne q̃ntĩ siue replõne q̃lis siue vtriusqz:q̃uis dicãt qdã.ꝙ
in hoc loco solũ de plectoria locut⁹ fuerit.⁊ 13° terap.ca°.ꝑ
de kakochimia.sed de hoc non est vis neqz loqui opꝫ. Dixit
Gal.ꝑ ẽxctũ ꝑ ipsã.s.patientẽ ptẽ euare:qm̃ si carassationi/
bus vel incisionib⁹ sensibilr euauerim⁹ dolentes.s.reddem⁹
patiẽti dolorẽ causantes in ipsa pticula:⁊ exinde attrahem⁹
ad ipsã ꝑꝑ dolorẽ amplius q̃ꝫ euauerim⁹ ex ipsa diaforesim
calefaciẽtib⁹ faciẽtes trahem⁹ ꝑꝑ calorẽ ampli⁹ in ptem q̃ꝫ
diaforesim faciam⁹. Ideoqz.13.terap.dixit.memento ꝙ me/
dicina resolutiua cõparata ad medelã mẽbri alicui⁹ repleto
corpore magis attrahit ad mẽbrũ ⁊ replet q̃ꝫ euacuet,⁊ de/
clarans de euone recursus.dixit.neqz ẽt opꝫ per recursũ cu
rare stante dicta plenitudine:qm̃ qð influxũ est nõ recipiet
plenũ corp⁹:aut etiã ꝓpter dictã cãm attrahere nõ poterim⁹
ad alias regiones qð influxit patiẽti pticule ℭ Dixit Auer.
colliget.7.euatio q̃ fit ex mẽbro apostõ corpore ẽnte pleno
est ex reb⁹ ledentib⁹ multũ. Uñ si effugere volum⁹ hoc pec
catũ opꝫ nos p̃us totũ euare corp⁹:⁊ postea redire ad euan
dũ ipsũ mẽbꝝ. Dixit.n. Gal.eodẽ.13.terap.cũ medicaueris
apãta calida ⁊ reliqua nõ cõfidas in dispensatione resoluti/
uoꝝ nisi p̃us euaueris totũ corpus.hñ ergo dixit Gal.in te
gni.euãndũ est totũ corpus in p̃mis:aut ecõuerso.i.trahere
oinõ ad alias regiones qð influxit pticule vt recipere possit
repulsã mãm.i.recurrentẽ ⁊ vt possit nõ amplius influere
particule q̃ꝫ sit illud qð exhet ex ea. Hoc idẽ Sera.ꝑ breuia/
rij.⁊ Aui.p̃mi q̃rti.⁊ oẽs voluerunt auctores:q̃uis Gal.lo
cutus fuerit ꝑ hãc dictionẽ disiunctiuã aut:non tñ voluit ꝙ
stante replõne multa corpis possit aliqñ fieri diuersio ante
euõnẽ,qm̃ ⁊ ois ordo est vt incipiat ab euone:⁊ postea fiat
diuersio:⁊ ista dictio aut in dicto verbo nõ tenet disiũctiue:
sed ordinẽ in curatiõe ostẽdit.s.p̃us euacuari dꝫ totũ corp⁹
aut pro deinde fieri diuersio. Dicũt tñ ꝙ ista differentia aut.
põt aliqñ teneri disiũctiue:vt cũ me^{tis} plenitudo solũ in mẽ
bro mediante,in qb⁹ casib⁹ posset medicus ichoare a diuer
sione, q̃uis meli⁹ ⁊ rectius sit semp inchoare ab euone:⁊ p̃
cipue ꝑ oppositã ptẽ si pͤtilla opposita cõmunicationẽ ha/
buerit cũ apostemosa pticula,quẽadmodũ nã quã medicus
sequi dꝫ facit:vt dixit Auer.eodẽ.7.qñ creticat apa epatis
per fluxum sanguis nariũ.ex nare dextro:qm̃ ista euatio cõ
tinet euonẽ ⁊ cõmunicationẽ. ℭ Premissis aũt euone ⁊ di/
uersione deueniẽdũ est ad euonẽ partis apostemose ⁊ rectior
ordo istius euonis est vt si recursus ⁊ extract⁹ necessarij fue
rint ꝑ a recursu incipiẽdũ erit. Subdit enim Gal. vbi supra:

postea factis euōne ⁊ diuersione expellere opȝ primo aperte
mām influentē:⁊ deinde diaforetim aggredi facere. Et ratio
est. dixit Gal. q: ipsa. s. euō paratior est q̄nto fit per maiora si
ue latiora vasa. ⁊ sic innuit ꝙ euatio per recursum fit per la/
tiora vasa. que vero per extractū fit per strictiora. etenim extra
ctus qui fit per poros cutis diaforetim faciendo fit per vias
strictas. recursus vero fit ꝑ venas q̄ sunt vie late respectu po/
rorū cutis, ⁊ si diceret faciā extractū ꝑ carassationē vel inci/
sionē: qbus faciā viā latā. dōm est ꝙ a tali mō nō est incipiē/
dū ꝓpter aliā cām. s. ꝓpter dolorē quē carassationes inferūt.
Daly. tñ in ꝯmēto hui⁹ passus Gal. vr voluisse assignare cāȝ
ꝓpter quā euō totius ⁊ deriuatio ꝑ ptē oppositā debeat pre
cedere euōnē ptis: qm̄ qñ facta est euō toti⁹ ⁊ deriuatio, tūc
vie sunt latiores pp quā cām mā que influit ⁊ que locata re/
mansit facili⁹ recurrit. facilius. n. ꝑ ptē exbit. ⁊ vtraq̧ expo
sitio hȝ veritatē. ¶ Qz aūt nō fiat recursus repleto corpore
añ euōnē ⁊ diuersionē multi absolute intellexerūt affirman
tes nullā repcussionē fieri añ euōnē ⁊ diuersionē. Ga. tñ. 14.
terap. de cura cancri oppositū illoꝝ dixit. ſm pncipia ⁊ tem
pora purgationis:⁊ añ ipsaȝ expellere licere dicēs, pp q̄ qui
dā dixerunt. ꝙ stante replōne corporis pōt medic⁹ qñq̧ eua
cuationē ⁊ diuersionē facere, ⁊ interim dum fuerit ⁊ cōple/
tur aliqb⁹ diuersionib⁹ vtiꝫ in qb⁹ fit alteratio ⁊ cōfortatio
mēbri. ⁊ vt qdā eoꝝ dicūt. alteratio dȝ esse parua ⁊ cōforta/
tio amplior: qm̄ ⁊ si per ea nō repellat mā obstante plenitu/
dine: ꝓhibet tñ membrū a tali approximatione a multa re/
ceptione māe:⁊ de his dicūt. itellexit Gal. in ꝟbis allegatis.
De fortib⁹ aūt repellētib⁹. dicūt intellexisse auctores cū re/
pulsuȝ añ euōnē ⁊ diuersionē ꝓhibuerūt:⁊ hoc videt fuisse
de intētione Aui. in ca° de flegmōe. cū dixit. scias ꝙ approxi
matio eoꝝ q̄ fortiter repcutiunt in ꝑmis in pn° añ euōneȝ ⁊
diuersionē est magis mala:⁊ sic loquēs vr cōcedere debilia
repcussiua approximari posse. sic ergo appet in recursu māe
inter alios modos recursus ꝑmittēdus est tract⁹: qm̄ tract⁹
est euō vlis respectu pulsus:⁊ ēt trāsmissus:⁊ ēt respectu ex/
ctus. vlis aūt euatio ꝑticularē regulr̄ p̄cedit. ⁊ dicūt. manifm̄
fore ꝙ euō toti⁹ ⁊ diuersio ad ptē oppositā nō imediate eua
cuat māȝ apantē, sȝ mediate per modū sequele: ꝑparāt tñ ad
euōnē ei⁹: vt supra patuit: recursus aūt ⁊ exctus illā imedia/
te euant. Et pꝫ auctores in ꝟbis supra positis innuūt: exct⁹
aut recursus in oi apate est necessari⁹ euō aūt ex toto aut di
uersio nō oi neccia est apati: sȝ solū illi qd̄ cōiūctū repit cū ple
nitudine toti⁹ corpis aut alicui⁹ mēbri:⁊ iō qñ apa fieret in
aliquo mēbro nō existēte plenitudine toti⁹ vel mēbri māda
re potētis nulla fienda est euō toti⁹ vel diuersio ad oppoᵐ:
sȝ incipiendū est ab euōne per ptē q̄ pōt fieri per recursuȝ vl'
per extractū. Uerūtñ si vterq̧. s. recursus ⁊ exct⁹ necessarius
fuerit pmittēdus est recursus extractui si alia indicatio vl'
cōsideratio cōtraheret: sicut est in apate a cā primitiua: vt su
pra dictū est. Uerū modus recursus ꝑ extractū: nō ꝯsilr alijs
modis ꝓhibet etiā in cā primitiua, qm̄ euatio recursus per
tractū: maxime cū extra corpus euantib⁹, ⁊ ꝓprie stōmis ⁊
ventris solōne mām aliqñ totā ⁊ añtē ⁊ cōiunctā euat ⁊ ex/
tirpat: ita vt illa euōne cōpleta illud cesset apa: neqȝ sit dein/
ceps aliqua alia euō necessaria ꝑ alios modos recursus neq̧
per exctū. ꝑmittēdus itaq̧ est recursus exctui: vt dixit Gal.
in reg. si oē itaq̧ illud ex tota mā recurret: q: frequēter recur
rit tota: bñ hēbit neqȝ egebit euōne ꝑ extractū. relicto autē
reliquio māe in pte apostā: q: nō potuerit tota recurrere de/
bitis approxiatis modis recursus: tūc dixit Ga. dȝ signari il/
lud relictū glutinosū aut viscosū eē aut grossuȝ ⁊ spissū, ⁊ ꝙ
nō potuerit recurrere pp viscositatē sui aut grossitiē q̄ mā re
licta si talis nō fuerit. s. viscosa vel grossa sȝ sbtilis: tūc q̄uis
sit apta ex suo mō sube recurrere. nō tñ recurrit pp eā fuisse
effusaȝ in medias regiōes mēbri. pōt. n. dixit ipse. nō ex̄ns ta
lis: scilȝ viscosaȝ ⁊ grossuȝ in medias regiones mēbri effūdi.
sup. ⁊ ꝓpterea nō recurrere. Et per medias has regiōes mē/
bri Gal. intellexit; eas q̄ sunt ꝓfundere a loco venaꝝ ⁊ arte
riaꝝ distātes in quas cū effusa fuerit mā dr̄ ꝓpe ꝙ est in mē
bro ibibita que sua ibibitione, ⁊ prestātia ab orificijs ⁊ po/
ris venaꝝ nunq̄ȝ recurrere valȝ. ⁊ errauerunt illi: q dixerunt
ꝙ Gal. per medias regiones itellexerit ꝑticulares porosita/
tes mēbri, quascūq̧. s. ꝓpinquas venis siue remotas ex quo
inferūt ꝙ mā collecta in porositatib⁹ mēbri ꝑticularib⁹ siue
ꝓpinqs siue remotis a venis ⁊ arterijs recursuȝ nō patitur.
qm̄ h intellect⁹ est cōtra sniam ipsius Gal. que est ꝙ vt parū
ante patuit apostema aliqñ solo recursu curat nulla māe pte
relicta:⁊ nō est dubiū ꝙ in apate portio māe in porositatib⁹
ꝑticularib⁹ saltē ꝓpinquis vasis collecta est, cū igit ita fuerit
ꝙ portio māe relicta sit ⁊ nō recurrit iaȝ tps est. dixit Ga. ad
euacuādū illud relictū perpatientem particulaȝ extrahēdo.
¶ Cū ergo 2° regis acutoꝝ in cura pleuresis vti docuit cale/
factorijs in pn° añ euōnē nō docuit illō fieri cura ordinaria
⁊ regulari: sed tēptatiua ad sciendū an dolor lateris sit ven/
tosus an apostus. vt 4° ser. patuit. ca° de pleuresi. ⁊ cū Gal.
13. terap. in cura flegmonis. dixit incipiendū fore a calefaciē
tib⁹ humectantib⁹ tēperate. ꝯsilr dixit nō indicationē sumē
do a flegmone inq̄ȝtū flegmon est: sed indicationē sumendo
ab accñte, vt apparebit q: in multo dolore q vt per calefaciē
tia ⁊ humectātia tēperate sui mitigationē indicat. ¶ Cūq̧
ad recursuȝ faciendū necessarij sīl' fuerint tractus ⁊ pulsus
⁊ transmissus a tractu ſm plīn incipiendū erit: maxie si apa
ꝑ influxū factū fuerit: qm̄ p̄cedēte tractu mā minorata ⁊ du
cta ad oppositū medicine pulsiue forti⁹ ⁊ meli⁹ ꝓpellūt. vt⁹
aūt mēbri facili⁹ ⁊ magis trāsmittit. Et post tractū subsequi
dȝ pulsus ⁊ vltimo trāsmissus. Uerūtñ hodie cōiter opantes
eis oib⁹ sīl' vtunt p̄cipue in apate facto ꝑ influxū:⁊ lȝ in plu
rib⁹ meli⁹ sit vti eis sigillatim: vt dictū est. aliqñ tñ lȝ eis vti
ꝯiunctis, vñ Auer. colliget. 7. aliqñ intētioni euandi. s. diuer
tendi. alia iungit intētio q̄ est fortificare mēbrū cuȝ frigidis
stipticis vt supfluitates nō recipiat. sup. sed receptā ⁊ recepti
bilē a se repellat. In apate aūt ꝯgestionis lȝ inq̄ȝtum apa est
cōueniat recursus. ipse tñ vitādus est in eo q̄ȝtū possibile fue
rit, ⁊ cā est: q: apa cōgestionis siue cōgestuȝ: vt supra dictuȝ
est: vtplīn generat ex impotētia virtutis digestiue ⁊ expulsi
ue mēbri in quo est: quare vtplīn ipsa flātica est grossa ⁊ vi/
scosa. ⁊ pp morā glutinosa, est ēt in medijs regiōib⁹ mēbri.
ēt a venis remotis contēta, q̄re difficilis valde recursus: aut
ipossibilis erit:⁊ maxime vitādus est pulsus: qm̄ pulsuȝ fa/
cientia digestiuā mēbri sui frigiditate magis debilitarent ⁊
debilitādo adderent in cām indigōnis:⁊ sit cā maioris ꝯge/
stionis māe ⁊ augmēti apatis:⁊ maxie vitandus est pulsus
cū apa magnū cōgestū fuerit. naȝ in eo ⁊ si portio māe ꝓpel/
lat ista parua erit ⁊ fiet in residuo ingrossatio ⁊ incuneatio
. ⁊ ad extractū indisponet ⁊ erit nocuᵐ longe iuuamēto mai⁹
⁊ post pulsuȝ, maxie vitādus est tract⁹, ipse enīȝ ſm plīn nō
est necessarius: q: vt patuit apa cōgestionis, vtplīn fit ex so/
la mala dispōne mēbri in quo cōiungit, quare tract⁹ ſm plȝ
mouere nō pōt. Transmissus vo nō adeo vitandus est, imo
multi in pn° ipȝ necessario fore. dicūt. eo ꝙ oē mēbꝝ in quo
mā cōgerit debile est ⁊ laxū in sua subā. hanc aūt vnire opȝ
vt vigoret mēbꝝ. Uniunt aūt ipsa stiptica:⁊ ista sunt q̄ trās/
missuȝ faciūt. mēbrū aūt fortificatū nō vltra mām cōgerit, sȝ
digesta pro posse alijs transmittit. ¶ In tribus tñ casib⁹ in
apate ꝯgestionis notent recursuȝ fieri posse. pmus qñ medi
cus esset securus ꝙ mā congesta deriuaret ad mēbra viliora.
scōs est qñ in corpore nō esset plenitudo neq̧ in mēbro cōice
te pti apose ⁊ apa cōgestū fuerit paruū: q: tūc in repulsione
eius nō cadit timor de quo sit curādum. tertius casus est qñ
mā congesta esset subtilis ⁊ calida:⁊ fuerit cā ꝯgestionis ei⁹
mala cōplo calida: q̄uis hoc parū cōtingat, qm̄ in hoc casu
pulsus, ⁊ transmissus cōuenire possunt:⁊ maxime si materia
pauca fuerit. nā talē mām repellere possunt:⁊ nō est in ipsi⁹
repulsu timor ꝓpter ipsius paucitatē:⁊ ēt malā cōplexionē

A quo incipiendum sit qñ necessarij fuerint tract⁹ pulsus ⁊ trāsmissus.

In apate ꝯgōnis recursus fieri pōt in tribus casibus.

talidā ꝯtinuā quē erat causa ꝯgestionis mãe. Et qdā addūt
4^m casuz.s.qñ est in corpe vel mēbro cōicante plenitudo:pp
quā iaz eēt cōplicat⁹ aliqs mãe influxus ad mãm ꝯgestam:
vel esset timor de cōplicatione talis influxus.in hoc eniz ca/
su lz vti tractu.l; etiā vti trāsmissu. Et qdā ꝯcedūt etiaz pul/
sum. verūtñ melius est in hoc casu nō fieri pulsuz p appōnez
repellentiū sup mēbro apōso, marie si apa magnū fuerit.cō/
cedi tñ pōt ea apponi supra ipm mēbrū supra vias trāsitus
mãe:z tūc ēt talia repellētia debēt esse ꝯiuncta,cū stipticita/
te ēt forti vt vias illas magis claudāt z obturēt. ¶ Recur/
sus quoqꝫ aliqñ fieri nō pōt:z aliqñ l; posset fieri ꝓhibet.nō
pōt aūt fieri vt iaz patuit:qñ mã est viscosa grossa aut multū
incuneata. Ait eniz Gal.13.terap.cū facta fuerit incuneatio
in hꝫ mã resistit imo dicūt qdā.nisi calidus vel saltē mediuz
tenēs in caliditate z frigiditate:aut subtilis humor nō flure/
rit:repercussio fit nociua, z ꝓpterea recursus ꝓhibet in nodis
glandulis, z simillb⁹ apatib⁹ duris aut plenis mã glutino/
sa, vt sunt apata saniosa z silia,neqꝫ pōt fieri:vt iaz dictū est
qñ mã effusa fuerit in medias mēbri regiones remotas:ve/
nis ēt si in se subtilis extiterit:qꝛ sui ibibitione z elongatio/
ne a vasis recurrere nō obedit z nō pōt fieri stāte plenitudie
corpis vel mēbri ad qꝺ fieri dꝫ recursus:qꝛ nō pōt cōstrictis
exñtib⁹ vijs z cōstipatis:per quas recursus hꝫ fieri. Et non
pōt fieri recursus in apatib⁹ mēbroꝝ duroꝝ aut ossiū,mari
me p pulsuz z trāsmissuz:qꝛ ꝓp densitatē z duritiē subē eorū
nō pñt cōprimi supra mãm eoꝝ:vt exprimēdo eā repellant.
sūt ēt hꝫ mēbro vtplm posita in ꝓfūdo ad q̄ vt⁹ medicaminū
nō pōt puenire nisi ꝺbilitata. z nō pōt fieri mēbro apōso val
de debili exñte.qm̄ mēbro debili existente, z silia ꝯria sunt z
nociua:z itelligit de ꝺbilitate resolōnis. z nō pōt fieri si apa
cōiunctū fuerit cū corruptione mēbri,qm̄ corruptioni cōue/
nit amotio z abscissio nō recursus:z nō pōt fieri si apa cōiun
ctuz fuerit cū vehemēti dolore:in quo casu, vt iam patuit in
cipiendū est a mitigatiōe doloris nō a recursu:imo recursus
est cā augmētationis doloris ꝓp suffocationē mãe z solidita
tē mēbri:marie fact⁹ p pulsuz. Ait eniz Aui.de cura flegmo
nis ex refrenatione:qñqꝫ accidit vehemētia doloris ꝓp suf/
focationē mãe z soliditatē mēbri:z nō etiā aliqñ recursus z
per tractū dꝫ fieri rōne debilitatis mēbri aut doloris eius,ad
qꝺ tractus dꝫ fieri ꝓp nocu^m qꝺ ipz mēbrū cōsequeret sicut
ꝓhibetur in articulosis mãm trahi ad loca iuncturaruz. Et
dicūt qdā.nō pōt fieri recursus saltē per pulsuz z trāsmissum
qñ mã apostemãs fuerit multa valde.in apate enim magno
ēt de mã subtili nō imbibita nō pōt per pulsuz z trāsmissum
fieri recursus obstāte mãe multitudine.sed potius pulsuz z
trāsmissuz faciētib⁹ appositis ingrossabit z cōculcabit in/
transpirata reddet:vñ facile corrumpi poterit z putrefieri:z
mēbrū corrumpere z putrefacere eius suffocato nāli calore.
¶ Recursus etiā pol; e fieri nō in oīb⁹ casib⁹ est licitus:imo
in multis est ꝓhibit⁹ z ab auctorib⁹ p̄dictis regularis non
est fiendus:l; aliqñ in qbusdā ipsoꝝ casuū coacte fieri iubea
tur. Et hoꝝ casuū aliqs est sumptus ex pte mēbri ad qꝺ fie/
ret recursus:siue ēt ex parte mēbri p qꝺ fieret:vt qꝛ fuerit ꝓn
cipale vel nobile respcū mēbri a quo dꝫ recursus fieri:z ma/
xime in tali casu ꝓhibet recursus qñ suspitio foret de rema/
nentia mãe recursus in mēbro illo nobili. Dixit. A. q̄rti 3^a.
in cura herisipille caue ne mãz redire facias ad mēbrū intrin
secū aut nobile:z ꝓpter hanc cām ꝓhibitus est recursus in
apatib⁹ emūctorioꝝ.mã eniz in emūctorio cōtenta facile ad
ꝓncipale suū recurrit, z si ꝓncipale illꝺ forte fuerit z nō aptū
recipere mãm recurrentē ab emūctorijs:tunc illud ad aliqꝺ
aliud nobile mēbrū recurreret, qꝺ saltē erit nobilius emun/
ctorio. Dixit eniz Aui.ꝓmi 4^a.ca.15.si membrū apostemo/
sum fuerit emūctoriū mēbri ꝓncipalis nullo mō applicāduz
erit ei aliqd qꝺ refrenet. z hoc nō ideo sic dixit Auic.qꝛ hoc
nō sit eoꝝ medicamentū.s.approximare refrenantia sit cura
apatis eoꝝ in ꝓn°. Quinimo approximare ea est eoꝝ medi/

Recur/
sus aliqñ
fieri non
pōt:z ali/
qñ ꝓhibe
tur.

In apati
bus emū
ctorioruz
nō ꝯuenit
recursus.

camentū.s.in q̄ntū apata sunt. Inuenit ēt hic alia lra que est
negatiua q̄ dicit nō:qꝛ hoc nō sit eoꝝ medicamētū.s.appro/
ximare refrenātia. Sꝫ iō dixit Aui.nō dꝫ approximari:quia
nolimus medicari apata eoꝝ:imo volum⁹ studiū ipēdere in
hoc vt ea augmētemus,indeqꝫ ad ipsa trahem⁹ z nō cura/
mus si malitia in mēbro.s.emūctorio augmētata sit.non.n.
curamus nisi de eo qꝺ mēbro ꝓncipali est meli⁹:z qꝛ time/
mus q̄ si mãm refrenauerim⁹ redibit ad mēbꝝ ꝓncipale z
puenit mã ad illud qꝺ emendare nō poterim⁹:quapp volu/
mus vt malitia in mēbꝝ cadat ignobile cū ꝓncipali ꝯtulerit
mēbro:ita q̄ studiū impendam⁹ in trahēdo mãm ad mēbꝝ
ignobile z facere vt ipz apostemet. Et si nō cū alijs.s.attra/
hentib⁹ saltē cū vētosis z emplis attractiuis z acutis:z his
silib⁹:vt sanguisugis. ¶ Hoc idē voluit Auer.colliget.7.di
cens.nihil repcussiuū vel refrigeratiuuz ponat sup apata q̄
fiunt in mēbris ꝓncipaliū purgatis,qm̄ qñ mã refrigerabit
in istis locis timendū est ne mã ad membrū ꝓncipale redeat
quēadmodū fit post aurē ad cerebruz qꝺ supcellis ad cor z
qꝺ in inguinib⁹ ad epar.nō videt eniz esse incōueniēs mãm
nō malignā neqꝫ venenosam a mēbris ignobilib⁹ que non
sūt emūctoria que solū dicūt ignobilia,qꝛ impfectiusꝝ ope
rationū factiua:nō tñ subalternata alijs ad ipsaꝝ recipiēdū
supfluitates repellere ad ptes nobiliores in nobilitate mul/
ta:premissa tñ eūone totius, z marime si cōstet medico p de/
bitā cōiecturā nō inde posse puenire illis nobilibus mēbris
notabile nocumentū. Malignā aūt mãm ab ignobilib⁹ ad
nobilia nō est licitū, vt patebit ꝓpter dictā ēt cām ꝓhibitus
est recursus qñ apa esset in mēbro vicino mēbro ꝓncipali:qꝛ
tūc timet ēt ne mã recurrat ad mēbrū ꝓncipale:z in istis ca
sibus,qꝛ aliqñ reperit repercussio cōcessa intelligendū est q̄
fiat in ꝓncipio ꝓncipiante z parua z debilis. Dixit Aui.ꝓi/
uatur q̄ absqꝫ nimia supflu:tate repercutit:z hoc iō siue apa
fuerit in mēbro ꝓncipali,q̄uis nobili z redundet sup ꝓnci/
paliori, z ꝓprie dixit Aui.si in mēbro fuerit qꝺ sit sicut epar
aut stomacus:qm̄ ꝓp colligātiā magnā z ꝓpinquitatē quaz
hꝫ ad cor timet cordi nocu^m sequi:z ꝓpter hanc cām ꝓhibe
tur recursus in pleuresi:z ꝓprie sinistri lateris z in apatib⁹
auriū:z similibus:vt patuit in illoꝝ capitulis. Dixit Auer.
vbi supra.refugimus repcussionē apatis pulmonis qm̄ vici
nus cordi existit. ¶ Et aliqs dictoꝝ casuū est sūptus ex par
te mãe recurrēde, vt qꝛ mã sit maligna venenosa.mã.n.vene
nosa stans in extrinsecis z supficialib⁹ ptib⁹ horrēda infert
nocumēta q̄nto magis si recurreret intrinsecus:z ꝓpter hāc
cām ꝓhibet refrenatio in antrace carbunculis malignis z
oīb⁹ apatib⁹ pestilentialibus z in oī mã ꝯuenienti ex morsu
aut pūctura reptiliū venenosoꝝ. Inqt.n. Ga.13.terap.z po/
nit.13.cōpendij.si cā apatis fuerit morsus reptiliū venenoso
rū sit ꝓma nostra intētio venenū illud repellere vel in totum
vel inq̄ntū possumus.postea ꝟo reliquias eius in bonū mu/
tare,expellit aūt cuz medicina fortiter attractiua incisiua z
abstersiua, qꝛ nulla medicina repcussiua his apatib⁹ est ap/
plicāda:aut qꝛ fuerit mã cretica expulsa.in apatib⁹ eni oīb⁹
creticis ꝓhibet recursus:qꝛ recursus agit cōtra opēnē nãe
expellentis prauam materiā cōtra cui⁹ actionē agere nō de/
bemus neqꝫ eam a sua actione ꝓhibere:qꝛ natura in cretica
expulsione recte z regulariter opat:quare in hoc si expedit
iuuanda est z nō ꝓhibenda. Dixit Auer.vbi supra.maxime
in apatibus q̄ causant per viā crisis oīno ab infrigidatione
abstinere debemus,eo q̄ ꝓpter has curationes mãe redire
pñt ad ꝓncipalia. Et ad hunc modū expulsiones cretice re/
ducant pustule z borbor euenientes in cute totius corporis
sicut sunt variole z morbilli lepra z scabies z inflationes ex
tremitatū euenētes in ydropisi z ptisi z lōgis egritudini/
bus. In his oībus z similibus nō cōuenit repcussio tum ꝓp
materiei multitudinē tum ꝓp ipsius pessimitatē. Dicunt.in
apate facto per viā crisis virtute ente forti z expellente suffi
cienter mãm morbi z nō cadente in expulsione eius cura non

In apati
bus mem
brorum
ignobiliū
q̄ nō sunt
emunctoꝛ
ria recur/
sus conue
nit si mã
nō fuerit
maligna.

In apati
bus creti
cis aut ve
nenosis re
cursus nō
cōuenit.

debet fieri per repercussiua. Ait.n. Aui.quarti 3°.ca° de in/
dicijs exiturap exiture minoris malitie sunt cū membri ad
qd declināt est infirmū ignobile ampli loci capientis totam
mām.naz si capit eaz accidit ex reditu scdo ad loca in qbus
penetrauerat illd qd accidit eis ꝛ illud redire facit medicus
stolidus cū infrigidatione ꝛ refrenatione ad locū a quo ve/
nit ꝓpter qd ipedif nā in sua victoria: ꝙ si natura totā ꝛ suf
ficienter nō expellit māmꝛ sꝫ pre debilitate vel aliter ipedita
partē expellit partēqꝫ inexpulsaz relinqt repercussio prorsus
fugienda estꝛimo attractio derelicti fieri dꝫ cū vētosis ꝛ alijs
ad locū trahētib⁹ iuuari dꝫ. Qꝫ si nā in expulsione supfluat
nō vtens cōsilio in cuius supfluitate timeaf ne simul resolua
tur virtus ꝛ morbus ex multa trāsmissione sanguis ꝛ spūs
a pncipalib⁹ ad mēbra ad que mā delegatꝛ tūc necessaria est
cura cū ingrossatiuis ꝛ repcussiuis ꝛ tūc cū trahētib⁹ ad op
positū fluxus vt retineaf sanguis ꝛ spūs in pncipijs vt non
deficiant in eis ꝛ si oportuerit sanguinē ꝛ spm a mēbris ad
que mā delegaf vētosis ꝛ alijs ad principia trahere faciat il
lud. amplius de his patuit in sermone 2° tractatu de crisi.
aut qꝛ mā fuerit tā pauca valde ꝙ pre paucitate māe recursu
nō egeaf. ℭ Et alique dictop casuu sumptus est a cōsideratio
ne etatis ꝛ vtutis patiētis. nā decrepitop apata repcutienda
nō sunt. Ait.n. Damas.in suis affo. apata senū.s.decrepitop
nō retrorsuz medicatione redire cogant ne deficiat nā ad dis
pergendū illud qd expulsione totas suas vices ꝯsumpsitꝛ sꝫ
extrahēdū estꝛ nō tm̄ forti medicinaꝛ ꝛ silr attendendū est in
apatib⁹ que in debilib⁹ vt cōualescētib⁹ accidūt. Cum ergo
dixit Gal. 13° terapē. ꝙ apata oia per se egent repcussiōe. hī
dixit mā medicationē sumēdo ab apate inq̄tū apa estꝛ oibus
repercussio cōuenit. Uerūtm̄ per accns fit ꝙ qdā apata rep/
cussione nō egēt vt q̄ dicta suntꝛ ꝛ illud p accidēs erit sumen
do indicationē ab alijs indicationē facientibus ꝛ cuz apate
cōplicatis. ℭ Extract⁹ enīz nō semp necessari⁹ estꝛ sed tūc so
lū cū recursus insufficiēs ad curatiōis apatis pfectionē fue/
rit aut nociuus siue phibit⁹ꝛ ꝛ ipse qdē ex loco fieri dꝫ cum
plenitudo in corpore toto nō fuerit vel mēbro aliquo cōicā/
teꝛ ita ꝙ nō timeaf de māe attractiōe ad locū. ℭ Dixit Auer.
colliget.7. euonē ex loco tūc facere poterim⁹ cū mēbrū.s.spi
ritū apostemosuz euone indiget ꝛ nō totū corp⁹.s.nec aliqd
mēbrū cōicās ipsi apostemoso mēbro. Et Ga.dixit in tegni.
ꝙ extractū maxime cōuenit fieri si fm medias regiones si/
gnificef ꝯtineri aliqd.s.extrahēdū post administrationē re/
cursusꝛ qm̄ mā in illis medijs regionib⁹ cōtēta porositatib⁹
cutis ꝓpinqua apertius p extractuz educif. fit aūt vt supra
patuit aut per diaforesimꝛ aut per carassationemꝛ ꝛ eis silia.
diaforesis tm̄ semp ꝛ per se requirif. attamē aliqn̄ sufficiens
est ꝛ aliqn̄ fieri nequit. Uñ carassatio necessaria estꝛ ꝛ resolo
qdē nō semp precedit cā carassatione ꝛ resolutioneꝛ sed qñqꝫ
pcedit carassatio. vt qn̄ apa pfūdū fueritꝛ in quo necesse erit
locū scarificare. et qñqꝫ post scarificationē loco ventosam su
perponere vt trahaf mā apatis ad superficiēꝛ ꝛ cū hoc etiā
minoref talis carassatio pparat ad resoloēnē. nam minorata
mā ꝛ ad supficiē tracta facili⁹ resoluifꝛ ꝛ qñqꝫ resolō prece/
dit carassationēꝛ ꝛ h in oib⁹ apatib⁹ nō pfundis. Hoc.n. tē
tādū ē pus resoluere ꝛ si resolō isufficiēs fuerit carassari dꝫ.

ℭ De his que implent recursum ꝛ extractum in gnāli ꝛ debi
ta cōsideratione in qualitate cop. Cap. xij.

Upra patuit recursuz fieri tractu pulsu ꝛ
transmissuꝛ ꝛ tractum fieri dictū est
per ea que mām fluentē ꝛ fluxā diuertunt solū
nō extra corpusꝛ ꝛ ꝙ solū diuertētia sūt fricatio
fortis ligatio ꝛ cōpressio dolorosa emplastrorū
attrahentiū applicatio extremitatuz ꝓprie appositap in aq̄
feruenti ꝛ rei grauanti parti opposite suspensioꝛ ꝛ his silia.
ℭ Et ꝙ diuertētia simul ꝛ extra corpus euacuātia sunt fle/
botomia fluxus sanguinis narium ꝛ emoroidap vel men/
struop ꝓuocatioꝛ sanguisugap appositio carassatio siue vē/
tosatio cū scarificatione fluxus ventris vel vomit⁹ vrine ꝓ/
uocatio vel sudop cristerizatio suppositoriop imissio. ℭ Et
patuit ꝙ qn̄ vterqꝫ tactus est necessarius ab eo qui extra cor
pus euacuat incipiendū estꝛ ꝛ partes quidē ad quas tractus
fieri dꝫ aliquādo sunt longinque ꝛ oppositeꝛ aliqn̄ ꝓpinqueꝛ
ꝛ ordo tract⁹ est vt stante plenitudine multa tractus fiat ad
partes longinquas ꝛ oppositas priusꝛ ꝛ qn̄ parua fuerit po
test fieri ad propinquasꝛ ꝛ qñqꝫ exigitur tractus ad vtrasqꝫ
partes in plenitudine vehemētiꝛ ꝛ tunc tractus ad longinqs
partes precedere dꝫ tractum ad ꝓpinquas. quo premisso ꝛ
non sufficienteꝛ tunc tractus etiaz ad ꝓpinquas fiat partes.
ℭ Plenitudo qdez aut est in toto corpore aut in aliquo par
ticulari membro a quo mā mandafꝛ ꝛ aut est plenitudo san
guinisꝛ aut aliop humop. Et hi humores aut sunt mixti san
guini aut nō mixti. ꝛ siqdē sunt mixtiꝛ aut in mixtione neces
saria erit tunc flōmiaꝛ ꝛ ad ipsam faciendū eligi dꝫ locus op
positus loco apatisꝛ oppositio tm̄ eius vni⁹ sit diametri ꝛ nō
pluriuz. ℭ Dixit Auer. vbi supra. dimensiones opposite in
corpore sex sunt. s. due latitudinales que sunt dextrū ꝛ sini/
struz. ꝛ due longitudinales que sunt superius ꝛ inferiusꝛ ꝛ
due pfunditatis que sunt ante ꝛ retro. Et Haly. docens flō/
miā in pte opposita diuisit corpus in tres partesꝛ quarū su/
perior est pars capitis durans vsqꝫ ad furculam superiorez
pectorisꝛ ꝛ pars scda ꝛ media durat a dicta furcula vsqꝫ ad
furculam pectoris inferiorē. ꝛ pars 3ᵃ ꝛ inferior durat a di/
cta furcula inferiori vsqꝫ ad pedes. Et postea dixit. ꝙ in flō/
mia apatū partiū capitis dꝫ apiri cephalicaꝛ in flōmia apatū
partis medie dꝫ aperiri vena cōis. Et in flōmia apatū partis
inferioris dꝫ aperiri basilicaꝛ ita tm̄ ꝙ predicte flōmie fiāt ex
vena distante a parte apostematis per vnā diametrū sicut si
fuerit apa in parte dextra fiat in sinistra. ꝛ ecōuerso. vel sicut
si apa fuerit sursuz fiat flōmia deorsum nō fm duas diame/
tros. sed fm vnā tm̄ sicut si fuerit apa sursuz in parte dextra
fiat flōmia deorsum in eadez pte dextra ꝛ nō sinistra. Inquit
Aui. caue ne ꝓlongationē facias fm duas diametros. sꝫ suf
ficiat facere eā per vnā tm̄ꝛ ꝛ h idem modus seruandus est si
flōmia aliqua causap fieri nō posset in his que locū supplēt
flōmie vt in carassatione ꝛ sanguisuge appositione ꝛ ꝓuoca
tione aliop fluxuū sanguinis sicut per nares emoroidas ꝛ
menstrua. ℭ Dicūt enīz de eis qdam. ꝙ ipsi maxime in duo/
bus casibus ꝓuocādi sunt. ꝛ pmus ꝛ pncipalior qn̄ post re/
strictionē alicuius dictap euacuationū accidit, qm̄ tūc cura
illius apatisꝛ maxime per recursuz est illius euonis restricte
ꝓuocatio. ꝛ ꝓprie si iam tēptauerit nā ante illam euacuatio
nem mouereꝛ sicut si aliqua gutta sanguinis per aliquā illa/
rum emiserit non solū semelꝛ sed pluries. iudicatur tūc ꝙ nā
illam temptat euacuationē regulariter facereꝛ quā si perfice/
re nequiuerit iuuanda est per artez. Scds casus est qn̄ non
posset fieri flōmiaꝛ neqꝫ sanguisugarū appositioꝛ neqꝫ carassa
tio, qm̄ tūc ad aliquā istap euonū recurrendū erit. ℭ Si vo
alius peccet humor a sanguineꝛ tunc ille euacuandus est per
medicinas illius eductiuas aliquo dictop modop. vep flu/
xus ventris maxime cōuenit in apatibus superiop partiuzꝛ
ꝛ vomitus in apatibus partium inferiop. Uñ Gal. 13° tera
pen. dixit. cōsiderasti quosdaz eorum qui inceperunt flegmo
nare oculos ipsos solutos per inferiorem ventrē die vno cu
ratos. Est etiā attendēdus situs apatis ipsius. apostemosis
etenīz existentibus intestinis nullo mō medicina ventris so
lutiua dāda eritꝛ neqꝫ apostemoso ente meri vomitiuaꝛ neqꝫ
apate existente in vijs vrine danda erit medicina vrine prouo
catiuaꝛ neqꝫ in eueniētib⁹ in superficie corpis danda erit me/
dicina sudoris eductiua. Et insuper attendendus locus qui
aptus est ipsi euonisꝛ sicut si fuerit apa in gibbo epatis hꝫ lo/
cū aptū euoni ex vijs vrine ꝛ silr alijs. dixit Auer. vbi supra.
est necesse vt ista euātio fiat per attractionē materie ad ptem
oppositā per vias apati ꝓpinquas. i. colligatas sicut incede
ret nā si euāret si est apa in plīm fluxu sanguinis narium creti/

In apatibus decrepitorꝫ ꝛ debilium recursus nō ꝯpetit

Extract⁹ qn̄ fit necessari⁹.

De situ in apatibus.

Modo ꝛ quā regione euōne fieri debeat in apatibus.

catiuā illa equidez via est intelligenda in euōne humoꝝ.s.p arte. Qz si plenitudo fuerit in aliquo vno mēbro pter plenitudinē totiusttūc flōmia dz fieri ex ipso membro:aut ex alio cōicāte sibi ꝛ euacuāte ab ipso:ꝛ p viā sibi cōuenietē:habz enī vnūquodqꝫ mēbrū pro maiori parte. Dixit Auer. ꝓprias vias p quas purgationes recipere pōt:per easdē igit qñ indiguerit ipz euare debem⁹. Si vo plenitudo fuerit in aliquo membro mandāte iuncta plenitudine totius: tūc ab euōne totius incipiēdū erit:ꝛ nō ab euōne illius pticule mēbri p ipz vel p suas ꝓprias vias. v.g. cerebro ente repleto sil' ꝛ corpore toto, qñuis cerebꝝ sit mādans mām apantē: vt vbi gra. oculo causando ophthalmiā debem⁹ incipere euare a toto ꝛ nō a cerebro: qm si feceris illud.s.q a cerebri euōne incipias:ꝛ vt dixit Auer. lesionē ide habebit ifirm⁹:eo q plus erit qd trahet ad cerebrū vi vacui ꝛ sequele qz sit illud qd ex ipso cerebro euacuabit. ꝛ cōsilr eēt in alijs mēbris pmissa euōne per partē longinquā:tūc deueniendū erit ad faciendū euōnē per partē ꝓpinquā, si ipsa necessaria fuerit, aut ab ipsa incipiendū si euatio p ptē lōginquā nō fuerit necessaria. ¶ Et q tractus possit fieri ad ptes ꝓpinquas:ꝛ p euōnes ad extra corpus fiat pz inspiciēti curas auctoꝝ dicentiū in apatib⁹ oculoꝝ flōmare venas q̄ in angulis eoꝝ sunt ꝛ venas q̄ sub lingua sunt in squināntia:ꝛ scarificare collum in litargia ꝛ alijs mulcis silr. Itē tract⁹ p attractionē māe ad opposita nō euacuando eā extra corpus silr pōt fieri ad ptes longinquas ꝛ ad ꝓpinquas. In longinqs qdē si corpus fuerit repletū. Uñ in tali casu extrema fricanť pm ꝛ liganť ꝛ ventosanť, ꝛ alia silia in eis fiunt pp que mā a toto derineť ad ipsa. Qz si plenitudo fuerit in aliquo mēbro vno mādante dz tractus fieri ad extremū illi cōicans vel ad aliud mēbꝝ vile cōicās ei vel ad emunctoriū mēbri pncipalis si pncipale fuerit mandans. ¶ Cōsiderādū ēt silr in istc tractu. vt ꝛ fiat bm vnā diametrū ꝛ nō plures. Et loquēs. A. ꝑticulr de tractu per rē pōderosaꝫ opposite parti applicatā. dixit pmi quarta. est cū fit attractio ad illud qd in latere diuerso est positū pp rē pōderosam superipz delectatā apans ei⁹ mā trahiť exteri⁹ ex manu vna qñqꝫ cū manu alia res pōderosa deferť ꝛ teneť bora vna. ¶ Tract⁹ ad ptes ꝓpinquas nō dz fieri:nisi cū corpus mūdū fuerit, ꝛ tūc maxie fiet cū apa qd est ꝓfundūz trahere opz ad supficiē. Dixit Aui. pmi. 4ª q multotiens hoc necessariū est vt melius curari possit:aut vt euiteť maius piculū: sicut qñqꝫ trahiť apa pleure ad musculos suppositos ei. Et dixit. A. si nō pōt trahi cū alio saltē trahať cū vētosis ignitis. i. cū multo igne appositis vt fortius trahať:ꝫ tñ tract⁹ de ꝓfundo ad supficiē nullo mō fiendus est in pn°. Ait enim Gal. 13. tera. Sicie nō est vtēdū bm pncipia in pti flōmāte:ꝫ cū totū corpus euāueris ꝛ opus tibi fuerit euaporare. i. euacuare vel euellere aliqd eoꝝ qd cōtineť in particula patiēte. scꝫ in ꝓfundo ꝛ nō extra ducere. i. ad supficiē cutis:incipientib⁹ aūt ꝛ fiētib⁹ adhuc passionib⁹ nequaqꝫ apponenda est sicia sup pti⁴. sed ꝯtinuis ꝛ vicinis bm colligātiam ꝯiunctis imitte siciā grā antipaseos euulsionis. i. grā diuertēdi ad cōtrariū. Et caue in oi tractu ne trāseat mā tracta sup pncipale. Et si B nō fuerit possibile, caue ne in ipso remaneat:neqꝫ ēt in aliquo alio mēbro nobili iuxta potētiā tuā. De remanētia tñ eius in pncipali vel nobili magis dubitādū est in tractu q fit ab euōne. s. extra corpus, ꝛ ideo in eo magis ꝓuidēdū erit. ¶ Et qñuis dictū sit plenitudine modis dictis euacuari ꝛ diuerti:nō tñ oēs illi modi sp sunt necessarij:neqꝫ est in oib⁹ fiendū. Ait Gal. 13° terapē. q plectoria euať p euacuationē sanguinis ꝛ balnea ꝛ ampliora exercitia ꝛ purgatiōes ꝛ farmaca purgantia ꝛ ieiunia. sup. ꝛ alijs modis dictis:attēdere tñ opz:quoꝝ hoꝝ auxilioꝝ melius sit vti:ꝛ ista attentio dz fieri p ꝯsiderationē in alijs reb⁹ indicantib⁹. Et ideo subdit Gal. q febriente patiēte apa iam, neqꝫ exercitijs posse est euare eū:neqꝫ calefacientibus farmacijs:neqꝫ fricatione multa:neqꝫ balneis:sed ablatione sanguinis ꝛ ieiunio, ꝫ qa kakochima p purgationē supfluētis hūoris euať posse est iā febriētē multa purgatiōe euari. Et dixit. nōdū aūt febriētes oib⁹ pdictis vti pñt semp qātū est indicatiōe sūpta a febre:ꝫ si alia idicatio ab alia egritudie sūpta:vel alia re ꝯtrariū idicaret nō posset illis oib⁹ vti. artetici. n. dolorē patiēs fricatiōib⁹ ꝛ hīs silib⁹ nō pōtt:ꝛ sic ð alijs. Et subdit Gal. qd g ex pdictis ad pñtia meli⁹ est eligēdū illō. Manifestū est. n. q in apate cruris nō ꝯuenit pambulationē:neqꝫ cursuꝫ exercitare:ꝫ stare sedētē ei meli⁹ est, ꝛ p motū exercitari ꝛ vti fricatione, flegmonāti vo supiori pticula p deambulationē vl' cursuꝫ motio vtilis est, ita et fricatio cruriū. In ꝯriū āt euulsio. idest hūoꝝ ductio ꝛ tract⁹ cōis intētio est vniuersis apatib⁹. Et pp hāc cām dixit ipse:est q si bꝫ anū vel primā ei pticulā pum flegmonis fiat nō vētrē mouebis: quemadm si bꝫ vesicā vel pudēdū. i. vgā vel renes flegmon fuerit diuretica dabis:neqꝫ in muliere si bꝫ mñicē vel pudēdū apa fuerit menstrua ꝓuocabis:ꝫ ad lōgissima antipasiꝫ sp facies. Et sbdit Gal. ad electionē auxilij attēdēs magnitudinē apatis ꝛ dispōnē toti⁹ corpis:nā qz multa existe plenitudie, neqꝫ exercitijs:neqꝫ balneis ipericulosuꝫ est vti. multi. n. repleti nō sine periculo vtūť balneis ꝛ exercitijs pp cōmotionē ꝛ agitationē multā quā i hūorib⁹ faciūt ꝛ resoluere nō pñt, ꝫ breui. i. pua exñte multitudie:ꝫ p balnea ꝛ exercitia euāre. Et silr est ꝯsideratio alioꝝ auxilioꝝ in alijs indicātib⁹. ¶ Que aūt iplēt pulsū ꝛ trāsmissuꝫ cā in supradictis in gñali pz. qm sūtq sūt frida:ꝛ q̄ sūt stiptica:ꝛ q̄ sūt frida ꝛ stiptica silr: verūtñ dixit Aui. pmi 4ª. dz vt frida ꝯstrictiua repcussiua pure fride cōplexionis existāt si apata fuerint acuta vel calida:ꝫ si apata frigida fuerint:opz. vt ēt iā dcm est supra:q alicui me⁰ᵉ. s. fride sit mixta medicia in q̄ vt⁹ existat caliā cū retētiōe. i. stipticitate sicut sūt sqnātū ꝛ blacte bisātie ꝛ silia. ¶ Extractū āt iplent qcūqꝫ mām locatā q̄ recurrere nō potuit p ptē euant sensibilr vel isensibilr ꝛ exitū p sensibilē euōnē multiplr pōt fieri: fit. n. carassatio vel incisio qñqꝫ simplex. i. vnasiue, fiat bꝫ lōgū, siue bꝫ latū:siue bm trāsuersuꝫ. ꝛ qñqꝫ fit multiplex carassationē vel icisionē faciēdo sup plib⁹ ptib⁹ mēbri apositi siue fiāt bm vnā diametrū:siue bm dimēsiones oēs:siue bm plēs:ꝛ siue simplex fiat, siue multiplex:qñqꝫ fit supficialis, qñqꝫ ꝓfūda de qb⁹ ꝯpōne faciēs. dixit Gal. 14° terap. ꝛ ponit a Rabi 15° pti⁴ sicut in apatib⁹ nō scarificationē ꝓfūdaꝫ repiri puā hñe vtilitatē ꝛ modicā bonitatē:scarificatio vo p funda ꝛ in lōgū ꝓducta q̄ purgat purgatiōe multa in tñ q dño suo syncopim affert q̄ scarificatio cura eget nō est bona ꝫ scarificatio iter has duas meᵗᵃ libera est ab ambab⁹ pestibus. s. paucitate ꝛ supfluitate:ꝛ iō ipsaꝫ opandū eē isperi in oib⁹ apatib⁹ exceptis illis:quoꝝ digō ꝛ dissolō est tarda q bus ꝯpetit scarificatio ꝓfunda. sup. nō vltimaꝫ tñ aliqātulū amplior qz mediocris. sup. idē itelligēdū eē de incisiōe:ꝫ de ea ampli⁹ diceť inferi⁹ in aptione exituraꝝ. ¶ Et ois carassatio qñqꝫ fit cū supappositione vētose vni⁹ vel pluriū cum reiteratiōe:ꝛ qñqꝫ fit absqꝫ vētose supappositione. ¶ Et incisio qñqꝫ fit absqꝫ amotione alicui⁹ ptis mēbri sup quo fit vt qñ nulla ps in eo corrupta repiť:ꝛ qñqꝫ fit cū ptis ei⁹ ablatione: vt qñ aliq ps ei⁹ corrupta ꝛ putrefacta inuenta fuerit. Dz. n. qd putrefactū est abijcere:qr absqꝫ ei⁹ ablatione salus mēbro esse non pōt. Ac ēt ne putrefaciat ptē sanā sibi vicinā. Ait enī Gal. qd tangiť a putrido putrescit. ¶ Et carassatio qdē pōt cōpetere in apate nō perueniēte ad exiturā:ꝛ ēt in pueniente, ꝛ dū est in fieri exitura:ꝛ ēt in facto eē verūtñ añ pfectā sanationē ei⁹. dixit. n. Aui. in ca° flegmonis:qñqꝫ excusat. i. alleuiat scarificatio laborē. s. medici: vel. i. diuturnitatē cure q̄ nēcia est in cura q̄ fit p resolōnē:qm curatio p resolutiua paulatine fit:ꝛ iō in tpe longo:ꝫ scarificatio apiēdo viā cito exbit mām:ꝛ sic medic⁹ nō bꝫ longo tpe laborare in curatiōe:ꝛ max' dixit Aui. qñ apa est multe māe:ꝛ qm multitudinē resolutiua resoluere nō possūt:nisi cū labore ꝛ tpis lōgitudine:posset mā in mēbro corrūpi ꝛ corrūpe

Euātio a toto pcedere dꝫ euōnez a parte.

Uia dcta nem.

Que euōnio spēs sit cōuenientior in apatibus.

Que implent pulsūꝫ q trāsmissum.

Que implent extractum.

re mēbrū cū mora diu: et q̄uis Aui. videat̄ hoc dcm̄ addu/cere ad curā apatis ꝓuenientis a cā p̄mitiua: tn̄ pōt ad oē apa generaliʒari, et in dicto verbo Aui. innuit vt q̄da; bn̄ dicūt: q̄ qn̄ apa est paruū sola resolutiuoꝝ approximatio ad curaʒ sufficiens est absq; scarificatione, q: potentia sunt resoluere mām paucā. Cū vo apa magnū fuerit vtilis est: imo et necia tūc scarificatio, qm̄ cū hoc q̄ partem māe extrahit vias amplas efficit: et sic preparat ingressui supponēde medicine resolutiue et māe exitui: exiture aūt exitū p̄fecte saniateq̄uis qn̄q; et perpaꝝ resolō sufficere possit vt suo loco patebit: atn̄ apertio p̄se vel secādo vel incidēdo: siue per medicinas cā faciendo s̄m p̄lm necessaria erit. ¶ Dicunt. n. oēs extractū regulr̄ dʒ premitti digestio māe: digestio tn̄ apud eos duplex est: vna q̄ deseruit eūoni insensibili q̄ est māe mollificatio et aptio poroꝝ: et est necia ista digestio vt resolō in oēs māe partes ꝓcedat equalr̄ s̄m q̄ plus possibile est: et hec digestio toto tēpore quo q̄rit̄ resolutiuo fieri pōt. Et alia est digestio q̄ deseruit eūoni apatis sensibili q̄ nō solū eūoni q̄ fit per extractū p̄parat. sed ēt ei q̄ fit p tractū. Et ista q̄ tractui deseruit est humoris viscosi icisio et grossi subtiliatio et viaꝝ p q̄s hʒ tractus fieri aptio. Ex quo pʒ q̄ nō sp ista digestio est necessaria q: nō nisi vbi humor trahēdus subtilis et via tract⁹ aptarē. vo deseruit extractui sensibili est māe maturātio et saniatio dʒ fieri ad hoc vt equalr̄ maturatio in oēs ptes ꝓcedat hūorꝰ: et ista nō semp est necia: vt p artē fiat multa. n. apata eq̄liter digerere et maturare sola nā sufficit. Ista. n. digestio siue maturatio q̄uis de se regulr̄ vtilis existat: et tn̄ cū hoc est inutilis: fieri nō dʒ: qm̄ per ipsa; qn̄q; ad magnū deuenit̄ nocumentū nō solū in apātib⁹ intrinsecoꝝ: quoꝝ maturatio non dʒ queri. sʒ p̄hiberi. sed ēt in apātib⁹ extrinsecoꝝ p̄cipue in apātib⁹ iuncturaꝝ et ossib⁹ ꝓpinquis: vt pāniculis positis in ꝓfundo: qm̄ timet̄ dictis mēbris ex saniatione, ac ēt ex medicinaꝝ maturatiuaꝝ superpositiōe laxitas et corruptio. Et ēt cū ista maturatio fieri nō pōt: q̄uis debeat et possit q̄ri: et q̄ se non sit nociua: et hoc esset qn̄ mā foret grossa viscosa sil̄ et multa et calor nālis debilis: et maturatio q̄uis fieri possit p interius sumpta: et p exteri⁹ applicata: tn̄ de more chirurgicoꝝ est maturatiua solū exteri⁹ applicare. ¶ Insup ad extractū faciēdū iuuat refrenātiū appositio. dixit Gal. in tegni deueniendū est ad eūandū qd̄ relictū est p patiētē particulā supponētes patiētib⁹ periculis apocrusticas. i. repercussiuas influentiū vrutes humoꝝ ad mēbꝝ in quo est apā: et nō intellexit Gal. q̄ apocrustica ponant̄ sup pte mēbri apoā in qua mā relicta ɔtinet̄: qm̄ sic apposita mā augerēt maliciā et extractū ipedirēt: sed voluit q̄ apponant̄ supra ad ipm mēbrū in circuitu: et maxie illā ptē a qua influit hūor, qd̄ iō fieri iussit: vt si qd ad hoc patū fluere in corꝑe vel mēbro q̄ trāsmisit māem fuerit relictū nō possit ad ptē apatis fluere, nec ad ipsaʒ attrahi caliditate farmaci diaforetim facientis, aut dolore cassationis vel incisionis, nam apocrustica ibi apposita vias et ductus cōstringunt vt influere nequeant.

Digestio s̄m a apatis est duplex.

¶ De cōsideratione in quātitate remediorum dictorum. s. recursus et extractus. Cap. xiij.

Quantitatem euacuationis et diuersionis q̄ntitatē designat repletio, si enim multa fuerit repletio et multa dʒ esse eūatio, ac ēt eius diuersio, quā si cōsentiant virtus et alia pticularia in fienda eūone cōsiderāda ipsa vna vice est: si vo nō cōsentiunt fiēda nō est. ¶ Dixit Gal. 13° terapē. dʒ eūatio fieri illa q̄ videt̄ magis couenire etati et nature laborātis intuendo insup horā tēporis anni: et regionē et cōsuetudinē egrotantis. sup. et alia particularia. Insup eūatio qn̄q; necessaria est: q̄uis nō sit in corpore repletio: et hoc erit qn̄ apa erit vehemēter magnum: vn̄ Gal. ibidē dixit. cuʒ sine vlcere flegmonat aliq̄ pticula cogimur a toto euacuare nō solū in plectorica dispōne, sʒ ēt ꝓp magnitudinē passionis cū moderatiōe humoꝝ existētē in corpore toto, dolor. n. et calor flegmonātis mēbri reumatis cāe sunt ēt si sine supfluitate fuerit totū corp⁹. ¶ Et Aui. dixit. ca° de flegmone. q̄ necessitas eūonis est: aut q: corp⁹ est imūdū. i. plenū: aut egritudo est magna, q̄re tūc necio est eūatio et minoratio māe et attractio ad ɔ̄riū, lʒ corpus nō sit multaꝝ supfluitatū, tn̄ in mēbro aduenit q̄ ipʒ debilitat: vt dolor: aut caliditas resoluēs: q̄re attrahunt̄ ad ipʒ māe ex corꝑe: lʒ nō sit māe supfluitas: et hoc iō, q: vt supra dcm̄ est, nā succurrit ad locū doloris cū sanguine et spū. Dixit tn̄ Gal. q̄ qn̄ in corꝑe nō est mā supfluitatis et eūatio est necia ꝓp dictas cās, tūc dʒ decētius eūare. i. i^a minori quātitate dʒ eē parua facta poti⁹ grā diuersionis q̄ʒ eūonis quātitatis. ¶ Insup pulsus et trāsmissus mēsurādus erit: mēsurat̄ aūt debite per ɔsideratiōeʒ in gradū medicinaꝝ pulsuʒ et transmissuʒ facientiū: et in tempore approximationis eaꝝ et spacio continuationis: gradus enim tam infrigidationis q̄ʒ stipticitatis ꝓportionatus esse dʒ s̄m caliditatē māe recurrende maiorē vel minorem eiusq; substātie subtilitatē vel grossitiē: et s̄ʒ mēsurā caliditatis mēbri cui approximant̄: et s̄m tēpus in quo approximant̄: et s̄ʒ q̄ apostema fuerit in p̄ncipio vel in ꝓcessu, et s̄m dispositionem corporis in repletione et mundicie, etenim quāto mā repellenda calidior et subtilior fuerit: tāto gradus medicine repulsiue itēsior eē poterit: et ecōuerso, q̄zto mā fuerit in caliditate remissior: et in substantia viscosior et grossior: tanto gradus dicte medicine dʒ esse remissior: et tenente malicia in dictis dispositionibus mediū similr̄ et gradus medicine medi⁹ esse dʒ. Insuper quāto mēbrū fuerit robustius et calidius: tāto frigidiore medicinā pati poterit: et quāto fuerit mēbrum siccius, tāto stipticitas medicine dʒ esse minor: et quāto magis fuerit exangue et paucioris caliditatis innate, tanto frigiditas medicine dʒ esse minor: cum ergo approximat̄ medicina intēsioris gradus conuenienter mala plura sequuntur. ¶ Dixit Gal. 5° mienir. putant q̄ illud qd̄ est valde stipticū. sup. aut valde frigidū sit oībus stipticis et oībus frigidis potentius in ɔstrictione. i. in repulsione māe. sup. sed nō ita est. Naʒ dixit ipse. isti nō intelligūt q̄ qualʒ dictaꝝ virtutū: q̄zto magis est fortior. s. debito: tāto ex eo causat̄ fortior dolor in mēbro aposo: nā ex frigido et stiptico gn̄at̄ in mēbro qd sile cōtusioni vel cōtritioni mēbri substātiā recolligēdo et ɔstringendo nimia cōstrictione. Et dixit Aui. in cura flegmonatio nis: quādoq; accidit ex refrenatione. s. indebita facta vehementia doloris ꝓpter suffocationē māe et soliditatē mēbri, quas. s. efficit repercussio indebita cōpingendo mām in ꝓfūdū et cōstringēdo poros mēbri. ¶ Et tēpus q̄dē approximationis repellentiū: aut cōsiderat̄ s̄m q̄ apata variant̄ p quattuor diuersa tēpora. et de hā cōsideratione dicet̄ in sequēti capl̄o. aut s̄m diuersitatē anni tēpoꝝ et sibi silīuʒ. Etenīʒ tēporibus cōstitutionibus et regionibus calidis gradus medicine repulsionē faciētis augēdus est: in frigidis vo minuēd⁹, etenīʒ si cōtrafactū fuerit sequet̄ vt dictuʒ est: et doloris augmentū. ¶ Spatiū vo ɔtinuationis silr̄ repellētiū ɔsiderādū est: nā nō dʒ ipsoꝝ approximatio diu cōtinuari ꝓp supradictā cām. Sequit̄. n. ad debitā approximationē: eoꝝ dolor et alia nocumēta. Dixit Aui. vbi supra. s. qn̄q; māe reditus ad p̄ncipalia mēbra et nobilia: maxie qn̄ approximarent̄ emunctoriis et extrinsecis et vilib⁹ mēbris et vicinis p̄ncipalibus et nobilib⁹, et qn̄q; accidit vt subito inspisset̄ et congelet̄ māe: p̄cipue si nō fuerit subtilis. Si. n. subtilis fuerit. dixit auctor cōpēdij refrigeratiua et stiptica poni pn̄t, q: sumus securi q̄ ipsa in duriciē nō vertet̄ et eo⁹ ex ingrossatione et cōgelatiōe māe. ¶ Dixit Aui. qn̄q; accidit vt induret̄ apa, et vt dicunt cā ꝓpter quā est q̄ per nimiū vsum refrenantiū: aut nimiuʒ intēsoꝝ idurat̄ apa, aut q: exprimūt et repellūt solū qd̄ subtile est: aut q: totā mām ingrossant frigidū ɔgelādo et stipticū exiccādo: aut q: vtrūq; faciūt. Et dixit Aui. qn̄ accidit vt incipiat mēbꝝ, incedere ad viriditatē et nigredinē: et sic ad corruptionē ex diuturno vsu eoꝝ, et nimia itēsiōe ꝓpter frigidoꝝ

De approximatiōe repellentiū s̄ʒ tēpora diu: et quātuʒ sunt continuāda.

et appositione eo⁊ in tēpore incōuenienti. Et ppāe dixit. Al. qñ medicaf cū eis.s.puris in fine rei.i.augmenti ⁊ ppe statū in qb⁹ tēporib⁹ vt patebit repercussiua pura approximari nō debēt, ⁊ ppterea iterum dixit Aui. qñ cadit supfluitas in infrigidatione fortasse pducit ad corruptionē mēbri ⁊ huo/ris ɔstricti in apate. ⁊ signū hui⁹ erit ꝙ tendit apa.i.mēbrū apostemosuȝ ad liuiditatē viriditatē nigredinē vel tenebrositatē pp ɔculcationē humoris ⁊ extinctionē caloris innati a nimia frigiditate. ℂ Et ex dictis in dicto ca°.⁊ in p̄cedētib⁹ pȝ ꝙ repulsio māe dr incōueniēter facta multis modis. Aliqñ rōne gradus ipsius: sicut que facta est cū vehemēter frigidis ⁊ stipticis: ⁊ aliqñ rōne continuationis eius supflue. ⁊ maxime in mā grossa frigida vel pauce q̄ątitatis: ⁊ precipue si supra mēbrū exangue ⁊ remisse caliditatis innate vel in tēporib⁹ frigidis facta fuerit: aliqñ rōne loci: vt cū fuerit facta in emunctorijs ⁊ locis vicinis p̄ncipalibus ⁊ nobilibus. Et aliqñ rōne qualitatis māe: vt qȝ sit grossa viscosa, aut maligna venenosa: aut cretice expulsa: aut qȝ sit facta nō in debito tēpore apatis: vt in fine augmenti statu aut declinatione.

Repulsio māe dr incōuenienter facta multis modis.

ℂ Repulsio vo materie debite facta multa iuuamēta affert: apa nāq̄ȝ minuit, ⁊ qñq̄ȝ totalr̄ tollit, dolorē mitigat malāȝ cōplexionē amputat: ⁊ sanitatem inducit: neq̄ȝ timef de mā debite repcussa, qñ corpus inuenit mundū: ⁊ ad plures corporis partes diuidif, nā etiā partē eius in benignū deducit, ⁊ partē eius resoluit ⁊ ānnihilat, q̄re nō timef ꝙ ex ea grande pueniat nocumētū. ℂ Silr̄ et quātitas extracta cōsiderāda est, ⁊ quo ad gradū resoluentiū: ⁊ quo ad spatiū ɔtinuationis eo⁊: ⁊ quo ad tp̄s anni, ⁊ quo ad tp̄s apatis in quo approximaf: ⁊ quo ad dispōnē materie q̄ extrahi dȝ: extractus insensibilis ɔsilr̄ cōsiderādus erit. Ue⁊ de extractu sensibili pro parte iam patuit: ⁊ pro parte patebit in apertione exitura⁊. ℂ De quātitate vo resolutionis gradus ex parte gradus resoluētiū. dixit Gal. 5° micnūr. putant qdā ꝙ illud qd̄ est valde resolutiuū sit iuuatiuū ⁊ meli⁹ oīb⁹ resolutiuis qb⁹ indigef ad resolōnē, sed res nō est ita. Jlli nāq̄ȝ nō intellexerūt ꝙ a medicinis acutis que resoluunt resolōne maxīa generaf in mēbro qd simile corrosioni. Et ppterea dixit in tegni, cū diaforandi tp̄us existit desistere opȝ a dignis farmacis, qȝ sīt tendūt reliquias flegmonū, ⁊ rursus flegmina re cogunt passas pticulas: Et Aui. ca° de flegmone. approximatio eo⁊ que fortiter dissoluunt in fine qñ est tp̄s approximandi resolutiua, sicut in declinatiōe: ⁊ adhuc in statu est magis mala: ⁊ rō est: qñ q̄ątis est in declōne nō attrahūt pp corpis mūdiciā: ⁊ neq̄ȝ fit tibi solo ɔtinui, neq̄ȝ mala ɔplō ē q̄ sit curā[m] ꝙ dolorē faciat, tn̄ ipsa sic itēsc approxiata dolorē in mēbro cāt: eo ꝙ in mēbro de nouo malā cōplōnē iducūt que est cā doloris. Propterea Gal. cāȝ ponēs in approximatione diaforeticorum subdit: qñ diaforetica oia calida sunt virtutib⁹.s.actualibus vel potentialibus vel vtrisq̄ȝ ⁊ ho⁊ calido⁊ opus est mordere, qñ imoderatius fiunt calida: quare obseruādū est in eis, ne oia sint nimis calida, ⁊ maxime a nimiū calidis cauendū est: qñ in superficie positū fuerit apa: q̄ȝ mēbrū patif, qȝ tūc ppter ppinquitatē marie mordicaretur ab illa medicina. Si itaq̄ȝ talia nimis calida ⁊ mordicantia approximarenf mēbro apa patienti dolebit illud mēb⁊ nō pa primo multū: qȝ simul ⁊ patif ⁊ mordef: itaq̄ȝ cū doloreȝ tūc patiaf ex apate, ⁊ ex mordicatione auct⁹ fiet in eo dolor. ⁊ ois dolor dixit Gal. prouocat reuma ⁊ prouocando māȝ multiplicat in loco: ex quo apa augef. Ergo dixit Gal. mediocriter calida.i.mitigatoria in his est vtendum ⁊ anodina sunt que sunt calida in p̄mo gradu: vt ipse dixit qnto de simplici medici. Et hoc ideo vt resōnē equalē faciant, euaporantia enī cū tēperata caliditate diaforant sine timore nocumēti oēm apostemosaȝ collectionē: ⁊ magis dixit Gal. eligēdū est medicamen anodinū si humidū sit: nō.n.dȝ habere siccitatē notabilē mam nisi caruerit notabili siccitate periculum erit apa in sclirosim cōuerti. ℂ De hȝ diaforeticis loquens

Juuamēta q̄ sequūtur ex debita approximatione repcussiuo⁊. Quot sint cōsideranda circa extracta.

Fortiter resoluentia vitanda sunt.

Aristo. p̄[us] pbleumatū. pbleumate. 30. dixit ꝙ vi⁹ cataplasmatū: intelligens per cataplasmata oia localia remedia resolutiua. duas opōnes efficit: vna est qȝ per id qd̄ cataplasma est resolutiuū fit apertio poro⁊ ⁊ euātio māe. ⁊ alia est: quia resoluit caliditatē extraneā a mēbro apostemoso: qua resoluta mutaf mēbrū ad cōplōnē nālē: vñ phibef saniē fieri ⁊ non fit, sed resoluif mā.s.que cōuertenda erat in sanieȝ: aut cōuertif ad benignū. Si vo dixit Ar. mā per istā viā nō resolueref, aut nō cōuerteref ad benignū nimime.s.phiberef fieri saniē. ℂ Dicūt ꝙ medicina anodina dȝ esse calida in p̄[mo] gradu nō absolute, sed in cōparatione ad calidū nāle corpis vel mēbri cui approximaf: ɔsideratio est. qñ mā resoluit materiā in mēbro ɔtētā mediāte calore nāli ipsius membri. cuȝ ḡ ei applicabif medicina in p̄mo gradu ipsius caloris innati addit in q̄ątitatē ipsius caloris: ipsius.s.caliditatē parūper exacuendo: ⁊ tunc calor innatus in q̄ąto multiplicat⁹ ⁊ aliq̄liter exacuatus siue qualitatiue factus intensior mām subtiliat, ⁊ in vaporem cōuertit: ⁊ sic extra resoluit. Et sic innuit Gal. eodē. 5° de simpli. medi. sed de hoc ampli⁹ cū de medicina resolutiua tractabif apparebit. ℂ Cōsideratio vo resolutionis q̄ątū ad spatiū cōtinuationis est vt nō diu cū resolutiuis pcedat: donec mēbrū cui approximanf extenuet ⁊ exiccet: neq̄ȝ eni tam subito approximari dȝ: vt qd̄ subtile est in mā resoluaf: ⁊ grossū i lapidē ɔuertaf. ℂ Et cōsideratio ei⁹ f̄m tp̄a anni est vt tēporib⁹ anni ⁊ horis, ⁊ cōstitutionib⁹ ⁊ regionib⁹ calidis eligānf resolutiua remissiora ⁊ econuerso in frigidis. ℂ Et de cōsideratione ei⁹ f̄ȝ tp̄a apatis dicef in sequēti ca°. ℂ Et cōsideratio resolōnis f̄m dispōnē māe est: qñ qñ fuerit frigida grossa vel viscosa in gradu resoluētiū addēdum erit ⁊ ecōuerso in subtili ⁊ calā. ℂ Et cōsideratio resolōnis f̄m dispōnē corporis vel mēbri est, naȝ si corpus adhuc repletū fuerit ⁊ potens mandare mām resolutiuo⁊ valde minuendū erit. ℂ Dixit Oriba. calefactio.s.resolutiuo⁊ attenuat sanguinē ⁊ eū dissolui: tūc nō dȝ fieri dum corpus fuerit repletum: qñ magis attrahit ad se q̄ dissoluat. ⁊ habef signū hui⁹ ꝙ augebit dolorē ⁊ apa. ſȝ pōt resolō fieri dum cessauerit manatio ⁊ mitigatio insultu humoris. ℂ Insup dixit Gal. ꝙ f̄m dispōnes membri: ⁊ et sumif indicatio de q̄ątitate resolutionis ⁊ appositione ipsius, ⁊ a suba ei⁹ etiā. De sumpta ex appositiōe mēbri. dixit Gal. in tegni. ꝙ si apa fuerit positū in supficie corpis ⁊ nō pfundū sufficiēs erit dis forelim facere farmacū: ⁊ si nō fuerit vehemēter diaforeticū, sed debiliter: ⁊ sic innuit ꝙ qñ mā resoluēda est in supficie situata: ⁊ circa eā debem⁹ approximare resolutiua debiliā: si vo mā sit situata in pfundo: tunc in hoc consideratio cadit. ℂ Dixit Gal. in gnēu. que in supficie supra partē apo⁊ posita fuerit sine passione: qȝ.s.fit sana: an nō: vt si in adiutorio vel crus apa fuerit positū iuxta os. an pars supficialis ipsi⁹ sit sana. an nō: ⁊ si qdē fuerit sana: tūc dixit Gal. opȝ intēdere ⁊ augere q̄ątitatē ⁊ q̄litatē farmacinā si sic nō fuerit ferū, dixit Gal. euanescit vtus ei⁹ deficiēs anteq̄ȝ ad locū pfūdū puenerit: ⁊ hoc secure fieri pōt. qñ q̄ątis farmacū sit acutū in caliditate, nō tn̄ mēbrū ledet: qñ opponif parti sane q̄ nō patief ab eo. q̄re vtraq̄ȝ ps accedit ad vsuȝ calido⁊ ⁊ acriuȝ farmaco⁊.s.ps in supficie posita sana q̄ pōt illa tolerare sine nocumento. ⁊ pars pfunda q̄ illis idiget et iuuef in resolōne māe apatis p ea. Jdē et voluit. 13° terapē. Et Aui. p̄mi 4°. Si vo ps supficialis nō fuerit sana: debēt eligi debilia resolutiua: vt nō ledāt partē sanā: miscendū tn̄ erit aliqd̄ subtilium farmaco⁊: vt puenire faciat vtutē illo⁊ ad pfūdū. ℂ De indicatione vo sumpta a suba mēbri. dixit Gal. in tegni. membro⁊ q̄ patiūf apa, qdā sūt laxa rara ⁊ mollia f̄ȝ nāȝ: ⁊ qdā sūt spissa dura ⁊ dēsa f̄ȝ nāȝ. ⁊ p̄ma mēbra facilr̄ euānf, sōq̄ȝ egēt debilibus diaforeticis. Alia vo difficulter: ideoq̄ȝ indigent acrioribus ⁊ fortioris sube. qñ per spissitudinē mēbri virt⁹ medicine difficulter ingredif ad ipsum. ⁊ difficulter et mā egredif ex ipso ppē⁹ duriciē: qñ durū nō cedit introitui

Nota q̄ f̄m diuersitatē mēbro⁊ debem⁹ vti diuersis resolutiuis.

virtutis medicine neqꝫ mãe exitus. ℭ Et est cũ plerũqꝫ simil indicatio ab appõne membri: ꝛ a sbã eius sil'. Et de hac dixit Gal. ꝙ si dcã mebra stricta ꝛ dura fuerint posita bꝫ membrã pfunditatẽ adhuc magis egẽt acutiori ꝛ subtiliori farmaco s. q̃ꝫ si nõ essent posita in pfũdo. sup. ꝛ silr mẽbra rara ꝛ lenia q̃ egent facili farmaco adhuc egẽt faciliori si fuerit posita in supficie. ℭ Et sic pꝫ ꝙ Gal. in dictis ṽbis q̃tuor innuit cõbinatiões. pma ẽ mẽbroꝝ facilis resolõnis ex pte sbe ꝛ positiõis. scda est ecõuerso mẽbroꝝ difficilis resolõnis ex pte sbe ꝛ difficilis ex pte positionis ꝛ sbe. tertia est mẽbroꝝ facilis resolõnis ex pte sbe: ꝛ difficilis ex pte positionis. q̃rta est ecõuerso facilis ex parte positionis: sꝫ difficilis ex parte sbe. ꝙ

ℭ Declaratio ꝑs. apatum ſm diuersa tpa eoꝝ. Cap. xiiij.

In principio. Uratio quoqꝫ curatiua apatum diuersitatẽ respicit ꝑ diuersitatẽ tempoꝝ eoꝝ. ℭ Nã in principio apatis recursus maxime fieri dꝫ: ꝑ tũ nã hoc tpe mã ꝛ aũs ꝛ cõtinẽs faciliter recursum patiť: de aũcedente notũ est: ꝛ de cõtinẽte ꝑ q: nõduz est multũ infundata: neqꝫ ingrossata ꝛ incũneata. sꝫ itaqꝫ eo tpe quecũqꝫ tractũ faciũt adhibenda: ꝛ silr q̃ pulsum apatẽ ꝛ trãsmissum: ꝛ q̃tũcũqꝫ hec oĩa toto tpe principij fieri possint ꝛ debeãt: nihilominus melius fiunt in principio principij: ꝛ sũmarie q̃to citius tanto melius: sic ergo circa prĩm principij fortiora ꝛ intẽtiora approximari debẽt: ꝛ q̃to plus pcediť in pnº tãto remissiora dꝫ: ꝛ toto tpe principij maxime mẽtio ꝯuerti ad rectificãdũ totũ corpus: ꝛ dẽ mẽbrũ qḋ fuerit in eo mandãs materiã: ꝛ q̃uis rectificatio corpis: aut mẽbri oĩ tpe cõpetat: maxime tñ ꝛ melius in pnº: ꝛ hoc tpe nullo mõ approximãda sont q̃ dyaphoretica faciũt. Dixit. n. Gal. 13. terap. medicina resolutiua cũ ogať: ꝛ in pnº resoluit id qḋ cõtineť in mẽbro attrahit ad locũ plus mãe q̃ꝫ resoluat. Et ideo Aui. dixit. capº de flegmone. ꝙ humectatio. i. mollificatio cũ resolutiõe in pnº est dãnosa: q: ipse disponũt mãm ad fluxũ: ꝛ vias elargant mẽbrũ laxant: ꝛ ad recipiẽdũ parãt: ꝛ ꝯsilr repellentia post pnᵐ puta approximata nõ sunt approximãda: q: mãm ꝯgelant ꝛ repellere non possunt. Dixit Gal. 13. terap. ꝛ incuneatione ꝛ in flegmonãte particula facta nõ adhuc repcussiuis vtimur: sꝫ ad resolõnez ire tps est. Pro predictis. dixit. A. pmi 4º. si apata nõ sũt in pncipalib⁹ mẽbris: ꝛ aut q̃ sunt eis vicina: sicut emũctoria nullo mõ de resoluẽtib⁹ est eis applicãdũ in pnº: imo mẽbrũ expellẽs est meliorandũ si ibi fuerit mẽbrũ expellẽs. aut totũ corpus melioreť si nõ affuerit mẽbrũ singulare expellẽs: ꝛ ista melioratio dꝫ esse p rectificatiõnẽ sue ꝯplõnis: ꝛ vt nõ generet plenitudinem: ꝛ ẽt p euatiõnẽ plenitudinis: adeo vt ad mẽbra euata pueniat quicquid refrenat: ꝛ ad diuersum trahit ꝛ stipticũ efficit: ꝛ quicquid recurrerit recursu tractus vel trãsmissi.

In augmento. ℭ In augmẽto aũt triplex intẽtio ꝯsurgit: vna ad id qḋ est incuneatum ꝛ cõcubcatũ alia ad qḋ fluit, vt si recurrat. itaqꝫ nõ puris repcussiuis, sed mixtis aliq̃bus resolutiuis vtẽdum est. In augmẽto aũt portio mãe iã incuneata ꝛ ingrossata est: que ꝯ sui extractu indicat non de recursu: ꝛ portio eius est non incuneata q̃ de recursu indicat nõ de extractu: verũtñ q: in toto tpe augmẽti minus est incuneatũ q̃ꝫ qḋ nõ est incuneatũ: ideo toto tpe augmẽti repcussiua debẽt in mixtione resolutiuis pualere. Attñ q: q̃to plus in augmẽto pcediť plus de mã incuneatur: hinc est ꝙ in pcessu augmẽti repcussiua cõtinue minus debent resolutiuis pualere: ꝛ q: pcessus incuneationis mãe gradatim addiť silr gradatim excessus repcussiuoꝝ supra resolutiua minuꝫ: sic ergo repcussiua in pnº augmenti plus debẽt excedere resolutiua q̃ꝫ in medio eius: ꝛ plus in medio q̃ꝫ in fine. ℭ Dixit Aui. de cura flegmonis q̃tũ flegmon pcedit in augmẽto tãtũ pcedať in additione mollificãtiũ paulatiꝫ. Et dixit pmi q̃rta. cũ maturare. i. resoluere. s. ſm qḋ in augmẽto fieri debeat minus retẽtiuũ. i. repcussiuũ: siue fuerit frigidũ: siue stipticũ: siue frigidũ ꝛ stipticum simul. Et non admisceb̃is ꝙ sit resolutiuũ: donec ad statũ pueniat. ℭ Sic ẽ in

In statu et declinatione. statu. dixit. Aui. pmi 4º repcussiua ꝛ resolutiua eq̃liter miscẽda sũt: ꝛ hꝫ hoc vex in pnº stat⁹: nã sicut in augmẽto pcedẽdũ ẽ semp addẽdo in resolutiuis: donec cũ ad statũ pueniatur sic mixtio eq̃lis vtroꝝũqꝫ: q̃to ṽo in statu pcediť plus tanto plus addẽdũ ẽ in resolutiuis gradatim: ita vt cũ ad declinationẽ pueniť tũc pure resolutiua administrari debẽt. Dix. n. Aui. pmi 4º. cũ declinatio fuerit nõ sit nisi. i. localib⁹ remediꝫ nisi illud qḋ resoluit ꝛ lenẽ efficit. i. mollificat: nã mollificantia resolũt: siue medi⁹ i oẽm ptẽ ogať: ꝛ nõ resoluit solũ qḋ subtile ẽ. Uerũ ẽt ꝛ grossum vt nõ derelinquať petrificatum: ꝛ q̃to tñ plus pcedit declinatio tãto plus addẽdũ est in resolõne: Et dixit Auic. opꝫ ꝙ mãm fluxã resoluẽs sit ꝯsilis gẽn̄e ꝛ exiccãs: ꝛ hec qdẽ plus inueniť in calido. ℭ Dixit Gal. 13. terapẽ. cũ ebullitio sanguis cessauerit. i. cessauerit augmẽtatio, vel influx⁹: ꝛ hoc in statu: tũc a mitigatiuis. i. influxus. i. repcussiuis se cedẽ ꝯuꝫ: ꝛ ire ad dyaphoretica paulatim. ꝛ Gal. dixit. q̃n i statu fuerit apa oportebit dissoluẽtia ꝛ phibẽtia cõiũ cẽi q̃ntitate. i. p ẽntie. Cũ ṽo declinare ceperit: nõ opꝫ refrenãtib⁹ vti q̃ꝫ pncipia mẽdꝫ mẽbrũ dissoluẽnb⁹ emplastri 32. ℭ Et Serap. 5º. breuiarij dixit. in cura apatis: opꝫ vt in principio administrare medicinas faciẽtes stipticitatẽ ꝛ repellẽtes: ꝛ hoc toto tpe pncipij: sed in declinatiõe q̃n alleuiať caliditas ꝛ resoluiť id qḋ ẽ in apate subtili. i. qḋ subtilitatũ est iã: ꝛ remanet res grossa. i. subtiliãda ꝛ resoluẽda: curemus ipꝫ cũ medicinis resolutiuis. In duab⁹ ṽo horis aliis. s. in augmẽto ꝛ statu administrem⁹ medicinas cõpositas ex duabus spẽb⁹ simul. s. resolutiuis ꝛ expulsiuis. Uerũtñ in pnº ꝛ augmẽto multiplicabim⁹ ex medicinis facientib⁹ stipticitatẽ ꝛ repulsionẽ: ꝛ in statu ꝛ declinatiõe ex resolutiuis plus: ꝛ dꝫ intelligi mõ supradicto.

Canones circa curationẽ apatum. ℭ Amplius Aui. in curatione apatũ occultoꝝ. i. in mẽbris extra nũ opatione faciẽtiũ cõem totis maxime ſtõꝝ ipse p resolutiua ponẽs canonẽ, dixit pmi 4º ꝙ tpe resolõnis eoꝝ nõ dbes obmittere q̃n stipticitas medicinas bonũ hñtes odorẽ cũ resolutiuis administres: vt ꝯfortentur p ea mẽbra nobilia intrinseca ꝛ nõ dissoluať eoꝝ ṽtus p resolutiua pura. Et subdẽs ponẽdo aliũ canonẽ dixit. opꝫ vt mollificãtia subtilia. i. q̃ cũ subtiliãtibus ꝛ resoluẽtib⁹ admiscẽtur in cura hoꝝ apatuꝫ occultoꝝ sint medicine in qb⁹ existit maturatio: ꝛ sint cũ hoc apatib⁹ ipsis ꝯferẽtes. s. cuꝫ ppũetate: sicut solatrũ ꝛ cassiasi. in apatibus occultis calidis. Solatrũ nãqꝫ hꝫ ppũetatẽ resoluẽdi apata calida que sũt occulta. Insup in approximatiõe resolutiuoꝝ canon dať ꝙ ante appositionẽ eoꝝ pmittať moderata fricatio sup mẽbro cui applicari debẽt: siue mẽbrũ apostum extrinsecũ sit: siue intrinsecũ: ꝛ hoc vt iuuet in apertione poroꝝ ꝛ paret virtuti medicine introitũ ꝛ euaporãde materie exitũ. ℭ In ppatiõe vero medicine cõferẽtis in augmẽto ꝛ statu dať regula: q: opꝫ vt medicina ex repellẽtibus ꝛ resoluẽtibus cõposita non sit antiqua: neqꝫ tãdiu reseruata: donec sit fermẽtata ꝛ ad vnã formã reducta: sꝫ sit nouiter composita nõ reducta ad formã vnã: vt nã possit iter ṽtutes dcãs segregare: ꝛ cuꝫ eis agere distincte ꝛ opponat mãe fluẽti cũ virtute repulsiuorũ ꝛ fluxe iã collecte ꝛ incuneate cũ virtute resolutiuorũ: qḋ qdẽ ante fermẽtationẽ facere põt: ꝛ quousqꝫ vtroꝝũqꝫ virt⁹ disiuncta remanet in cõposito. ℭ Amplius canon est pmutationẽ debere fieri cataplasmatũ: ꝛ alioꝝ remediorũ localiũ apponẽdorum in curatione apatũ nõ solũ ſm diuersa tẽpora eoꝝ: sed etiã in eodẽ tẽpore ẽt si fuerint debite approximata ꝛ nõ intelligiť ꝙ fiat pmutatio eoꝝ quo ad ṽtutũ nisi mõ pdicto: sed quo ad mãm ꝛ formã administrationis eorũ. ꝛ hmõi pmutationis cãm q̃rẽs Ar. pris pblẽm pblemate. 45. ꝛ soluẽs. ait cãm esse vt fortius ꝛ magis sentiãt. s. infirmi eoꝝ impressionẽ ꝛ effectũ: ꝛ talia pmutata nõ sũt cõsuetudinaria nãe: quare melius ꝛ magis imprimunt: cũ ṽo cõtinuanť sũt cõsueta. Et cõsueta. dixit Ar. non imprimũt effectum: sicut videmus in comestionibus ꝙ farmacie sum-

pte multo tpe incibis nō alterātur:sed fiūt nutrimētū. ℭ Am
plius ad pdicta q̄rit Ap.eadē particu.pbleumate.44.pp
qd easdē opationes aliq medici infrigidātes sanāt τ aliq sa
nāt eas digerētes τ calefaciētes:τ q̄uis ista diuersitas pos/
sit pcedere pp diuersitatē curatiōis reqsite in diuersis tpib⁹
apationū. Tn̄ Ap.soluēs τ reddēs aliā cām dixit hoc pce/
dere posse sm̄ diuersas intētiones curatiuas q̄ sūt in mētib⁹
medicoꝝ:nā aliq curāt seu curare q̄rūt eas roborādo calidi
tatē in nā:τ ppea eā adiuuāt τ ɔgregant p frigida suppo/
sita:q̄ caliditas innata ptē māe de loco apatis ppellit:ptēq3
resoluit. Alij vō curare eas q̄rūt īducēdo circa ptē apostam
caliditatē extraneā qua adiuta et excitata innata caliditas ma/
teriā resoluit aut digerit:τ in saniem ɔuertit. ℭ Dixit filius
Zoar.τ ponit a Rabi in.8.pti. dē qd vis mūdificatiuū esse.
alr̄.mollificatiuū.s.cū resolōnetiue appones:hoc ppones
sit tepidū:τ dē repcussiuū τ repūmitiuū sit frigidū:vt aq̄ pu
teo:τ dē apertiuū sit calefactiuū τ resolutiuū sit pop magis
mūdificatiuo calefactiuū. Et cū intēdis ad getandū dolorē3
interius:aut exterius facias medicinā tepidā. ℭ Dixit Se/
rap.qnto breuiarij.si grauedinē fecerit empl'a sup mēbru3 τ
noceāt, facim⁹ ei linimētū cū medicina in q̄ ē eadē virtus re
moue tūc emplm̄:τ dixit.o3 vt obserues linimētū humidu3
semp:τ mutes ipm mutatōe ɔtinua.i.frequēti vna vice post
aliā:nā semp antēq3 exiccet mutari o3:τ non solū intelligit
hoc de linimēto:sed τ de emplo τ cataplasmate. ℭ Et scias
q̄ oēs pdicte intētiōes curatiue ɔueniunt tam in apate con
gestionis q̄3 in apate influxus:verūtn̄ cadit inter ea dr̄ia in
plus τ minus. In apate enim cōgestionis recursus p tractu3
pulsum.i.transmissum minus compellit q̄3 in apate influx⁹:
τ ideo o3 in eo minus:τ cum remissioribus τ minori tempo
re fieri q̄3 in illo:τ econuerso magis permanet ad apa conge/
stionis q̄3 ad apata influxus:ideoq3 maior τ pluri tempore:
τ cum intensioribus in isto potest fieri q̄3 in illis.

ℭ De curatione apostematum indicationem sumendo a mor
bo secum complicato. Cap.xv.

Alii sunt morbi qui pñt cōiungi cu3 apate
ad quorū curationē simul cū curatione
apatū op3 attēdere:p quorū curatione ad pro/
pria capitula recurrendū erit. Auctores tn̄ pro/
prie fecerunt mentionem de duobus:de febre τ
vlcere. ℭ Cū itaq3 febris cū apate ɔiungit:siue ipsa pcedat
apa siue sequat:semp indicabit de subtiliori τ frigidiori die
ta:τ de maiori alteratiōe cū frigidis ipulsum faciendo τ ma
iori approximatione stipticoꝝ in faciēdo trāsmissum:ac sem
per indicat de remissiori appositione calidoꝝ ad resolutionē
faciendū. ℭ Dixit Ras.13.ɔti.auctoritate Gal.quotiēs fue/
rit apa calm̄ ex replōne corpis cū febre nō o3 fieri cura eius
cū eo qd phibet.alr̄.qd cohibet ad ipellendū illud ad inte/
rius:ne ɔuertat sup mēbra principalia:sed fiat minutio τ su
perponant mēbro apōso mollificātia τ mitigātia dolorem:
sicut oleū camomille τ aneti. ℭ Si vō cū apate fuerit vlcus
.l.apa fuerit sequēs ad vlcus:tūc corpore non exn̄te repleto:
dixit Gal.13.terap.sanatio certissime facilis erit:nā intentio
nem habēdo ad apa:o3.n.extrorsu3 cataplasmare.s.appo
nimus farinā ordeaceā:vel frumentaceā vel vtrāq3 mixtam
cū aq̄ habēte de oleo.s.cōi:τ in formā empli reductā:τ o3 in
dolorosum facere vlcus calefactiuis τ humectatiuis apposi
tis in circuitu vlceris τ tumore mitigato τ indoloroso vlce/
re facto deueniendū est ad curā vlceꝝ tetrafarmacū apponē
do calm̄ actu:repleto vō exn̄te corpore cura tūc difcola.i.dif
ficilis erit:τ op3 euāre corpus sm̄ humorē peccantē multo/
tiens:τ his auxilijs qescit apa:τ multotiēs: vel qr medicus
tardat euāre:vel qr eger nō tolerat euationes3 magnificatur
apa τ ad suppurationē deuenit. ℭ Si vō vlc⁹ fuerit sequēs
apa:τ fuerit illud pp exiturā q̄ apta est. Dicet cura eius infe
rius caplo de exituris. Si vero fuerit ex malitia humoris fa
cientis apa:sicut aliqñ in formica τ sīlibus apatibus ɔtigit:
tūc dixit Aui.pmi quarta.ex apatibus sunt q̄ sūt vlcerosa sic
formica:τ q̄uis intentione supra ab apate essent mollifican/
da:ipsa tn̄ sūt infrigidāda sicut flegmō τ nō sūt mollificanda.
s3 exiccāda:qm̄ accidit hoc.s.apa ē tale vt ɔuertat ad se curā
τ eodē mō curāda sūt hmōi apata dato q̄ nōdū sint vlcero/
sa si timet vt vlcerent in pn̄cipio. Qr si apa est ex malitia nāe
τ ei⁹ ɔstrictiōe:aut ex errore pueniēte ex icōueniēti vsu frigi
doꝝ:q̄uis.n.moderata ifrigidatio:vt dixit Gal.xj.terap.sit
cā phibitiua corruptiōis τ putrefactionis:imoderata tn̄ vt
supra patuit calm̄ mortificādo nāle τ ma3 i mēbro ɔculcādo
τ intranspiratā reddēdo est cā corruptiōis māe τ mēbri:q̄re
op3 vt ɔ corruptionē pcedat:ita vt phibeat si timet aduen/
tus eius τ curet si iā aduenerit. ℭ Dixit Gal.14.terap.τ po
nit.13.ɔti.añq̄3 liuescat vel virescat mēbrū si timueris illud
superuenire suppone emplm̄ de farina ordei.q̄ si fiat in eis vi
riditas vel nigredo vehemētior fiat scarificatio i pn̄cipio:de/
inde supponat ei empl3:sc3 dcm̄ de faria ordei:τ fiat epithi/
ma cū aq̄ calda:τ qñq3 fit cū aq̄ maris:aut cū aq̄ τ sale. ℭ Et
Aui.dixit.si ex inconueniēti vsu repcussiuoꝝ timet aliqd de
corruptōe mēbri empla locū cū farina ordei.τ volubili τ eo
in q̄ ē mollificatio sicut fenugreco τ semie lini τ sīlib⁹:τ hoc
fieri o3:vt apiant pori τ transpiret humor τ fortificet calor
mēbri inat⁹ q̄ si iā apparuerit aliqd de liuiditate τ nigredie
τ mortificatiōe mēbri:tūc dixit. A.scarifica locum τ excoria
ipm:τ nō expectes collectionē:neq3 maturationē: qm̄ nō fie/
ret maturatio:s3 mēbri corruptio:τ scarificatio qdē fiet τ ex
coriatio vt egrediat sanguis τ hūor mal⁹ cōstrict⁹:τ det ei
via trāspiratiōis τ exhalatiōis:τ maxie scarificare o3 qñ mā
est plima:qr maiori eget trāspiratiōe:τ min⁹ pt supra eā nā.
Et dixit. A.q̄ de scarificatiōe ē aliq̄ q̄ est magis apparēs.i.
in loco apparēte fcā.s.in supficie:τ aliq̄ est q̄ magis pfūda:
τ illud ēt fiēdū ē sm̄ locū τ dispōnē mēbri. In mēbro.n.ner
uoso scalpellatio o3 fieri magis supficialis. Et i carnoso ma
gis pfūda:o3 ēt fieri magis supficialis vel magis pfūda s3
q̄ in mēbro pl⁹ vel min⁹ de corruptiōe existit. Cūq3 scapella
ueris:dixit. A.tūc embroca cū aq̄ maris:aut cū aliis aqs sal
sis:q̄r desiccāt hūiditatē corruptā:τ sic minuūt de corruptiō
ne τ phibēt eā augere τ pcedere pambulādo:τ post embro
cationē pdictā dixit Aui.empla cū eo in quo est mollifica/
tio vt pūstāt pori apti τ bōa fiat trāspiratio. Et dixit. q̄ si tu
nō indiges rarificatiōe τ embrocatiōe pdicta:τ vt qr nō sit ad/
huc corruptio tanta q̄ illud exigat:tūc post scarificationem
empla mollificātia appones. Sic ergo p3 sm̄ Auic. q̄ cura
hec ordinate τ gradatim pcedere o3 sm̄ gradum corruptio
nis:amplius de hmōi cura τ mēbri corruptione cōpleta di/
cetur in capitulo de cancrena sfakilos τ estiomeno.

ℭ De cura indicatione sumpta ab accidente. Cap.xvj.

Accidentia multa subseq pñt apata:ve/
rūtn̄ ex eis que ɔuertūt ad
se curā auctores pprie locuti fuerunt de dolore
dolor enim intēsus si cum apate ɔiunctus fue/
rit curam apati debitā puertit donec sedetur τ
remittatur:q̄uis.n.vt patuit in principio apatis repellentia
exigant:tn̄ doloris intensitas ab ipsis prohibet:qr eoꝝ ap/
positio dolorē intenderet pp cās supradictas:q̄uis.n.vt pa
tuit mollificantia resoluentia in principio apatis sint phi/
bita:intensitas tn̄ doloris ea administrari cohibet:τ causa
qr doloris intensitas cā magne attractionis māe ad locū exi
stit τ virtutis pstratiōis:q̄re dolor intēsus de sui sedatiōe in
dicat q̄ p resoluētia τ mollificātia lenia que sine attractione
mollificēt fieri o3:de quoꝝ numero l3 oīa anodina ponant:
tn̄ iter alia sūt oleū violatū:oleū de amig.dulcib⁹:oleū de li/
lio:oleū de keyri:butyꝝ recēs sine sale:pinguedo puli τ ane/
tis τ sīlia. ℭ Dixit Aui.in cura flegmonis scias q̄ vehemē/
tia doloris fcā idiget medicinis mollificātib⁹ sine attractiōe
qm̄ iuuamētū eaꝝ de sedādo dolorē τ phibēdo virtutē a p
stratiōe magnū ē:nocumētū vō qd posset seq ex ōbili attra/

Quis se/ dādo do/ lori apā/ matis i ap/ plicanda aq̄ calā z olea mol lificātia.

ctione eoꝝ est paꝝ min⁹ nāq₃ ē valde id qd̄ p ea attrahit̄ ꝙ fuerit id qd̄ ex vehemēti dolore attrahebat̄ nūc attrahi possit. Dixit tñ. A. si volueris regere in pn⁹ ifirmū cū sedatione doloris q te coegit ad ipsi⁹ sedationē nō approximes ei aquā calidā: neq₃ olea mollificātia: neq₃ his siāia: qd̄ oēt̄: qꝫ vt aduersari canon. supiori: iō notāt ꝙ dolor ɔsiderat̄ duob⁹ mōis in apāte posse repiri. Uno mō vt est cātus i pn⁹ a mala ɔplōne z solōne ɔtinuitatis ɔcurrētib⁹ ad gnationē apāt. Alio mō put ē in pcessu cāt⁹ ex ɔculcatiōe z ɔstrictiōe māe facte a cā pmitiua: vel ex errore ɔmisso ex vsu frigidoꝝ z quocūq₃ mō fuerit cātus si fuerit vehemēs ipse ɔuertit ad se curā: z facit necīū vt ab ipsi⁹ curā icipiat̄ apātis curatiōe postpositas dolor enī vehemēs in mēbro exñs absq₃ apāte ē cā ꝙ ipm ɔpet: pp qd̄ Ga. pcepit, caue dolorē in q̄tū potes: qm̄ nō est qd̄ sit cā apāt sicut dolor: ꝗpp in mēbro apā patiēte multo magis cā erit ꝙ apā i ipso augeat̄ pp cās supi⁹ dictas. Itaq₃ p sedatiōe doloris p̄ mō cāti. dixit. A. de cura flonis. ꝙ humectatio i pn⁹ ē timorosa: qre i pn⁹ fugiēda ē: qꝫ dilatat vias māꝫ attrahit: z mēbrū laxat z debilitat: z sic apāt augmētū fac: vñ z in dolore augmētū fac z nō minuitur: ɡ̄ ad hāc itētionē in vbo supradicto dixit. si volueris i pn⁹ regere ifirmū cū sedatiōe doloris n̄ approximes ei aquā calidā z olea mollificātia z emplā ex hmōi medicis mollificātib⁹ fcā: sicut est emplꝫ de faria frumēti aq̄ z oleo: nā sꝫ vehemēter ɔria ei qd̄ est necīū de phibitōe effusiōis hmoꝫ ad locū: sꝫ seda dolorē sic dcm̄ est cātū ex repcussiuis dicendis i pticularib⁹ caplis. De vtilib⁹ t i sedatiōe h⁹ doloris ē bol⁹ ar. solut⁹ cū aq̄ frida vel rosata vel cū oleo ro. z lētes decocte cū ros. z litargirū s mā frida solutū cū oleo ro. ¶ In sedatione āt doloris 2⁹ mō cāti nō ɔueniūt q̄cūq₃ ɔstrīgūt ɔglutināt: z māꝫ collectā cōculcāt z icumeāt vel idurāt: qm̄ mā ɔculcata necīo ebullit z inflat̄ arrepta a calore extneo: z sic pampli⁹ malā ɔplonē ouget calꝫ q̄ aucta dolor auget̄ z nō sedat̄: sꝫ ɔuenit mollificātia: ea. s. q̄ cū hūiditate tēperatā hāteāt̄: p quā qddaꝫ psit resoluere. Attrahere vō nihil: vñ Gal. 13. terap. dixit. ꝙ calefacē moderate q̄nq₃ z vtrosq₃ modos iuuat i pcessu apātis dū ē tps pseruatiōis z curatiōis sil: nā q̄ tales sūt poros apliūt māꝫ trāspirāt z duritiē mollificādo mēbrū tractabile reddūt: vñ feruorē ei⁹ obtūdūt: z malā ɔplonē cāꝫ remittūt: z sic dolorē mitigāt: z ad hāc itētionē dixit Gal. 6. d īgesani. aq̄ calā sedat dolorē ois apāt. ¶ Et. A. docēs remouere dolorē ex repcussiōe idebite scā dixit. vt supra patuit administra olea z emplā mollificātia: z ēt postꝗ docuit mitigare dolorē pmi mēi mō supradcō dixit. si ista z q̄ eoꝝ cursū currūt nō valēt: q. d. nō sedāt dolorē pmi modi fortassis: qꝫ i pn⁹ illi⁹ apātis tūc applicat̄ mā ē iā ɔculcata: aut qꝫ fortasse apā iā pcessit: z est in augmēto vel statu: tūc administra volubilē: qm̄ ipa ē vehemētis iuuamēti i pn⁹. s. augmēti z statu. s. ipi⁹ augmēti: vel ēt in statu ipsi⁹ apāt: z iō qꝫ volubilis ē apitiua z mollificatiua: vt pꝫ suo ca⁹: z sil ɔueniūt alsirēgi. s. minīū z albasce z apiū z albedo goꝛi z silia: qꝫ apiūt z mollificāt z hꝫ maxie ɔueniūt q̄ñ replō nō fuerit i corpe: neq₃ i mēbro mā dātene fiat attractio maior resolōne. Taliū tñ mollificātiū sine attractiōe vsus nō iō i oi apāte ɔꝫ ē pur⁹ timo dixit. A. q̄nq₃ erit fortasse cū eis ifridatio n̄ phibēs mollificationeꝫ necīā: nō phibet āt eā q̄ñ ifridatio fuerit remissa pauca: z talis ifridatiōis necītas tūc ēē posset cū mult⁹ māe iflux⁹: aut cū mala ɔplō loci eēt multū calidarī qb⁹ casib⁹ z hūb⁹ tolleret̄ cāe doloris p illa infrigidātia mixta magis ꝗ sine eis. ¶ Et vō ɔferētib⁹ ad mollificationē faciēdaꝫ sine attractiōe sūt dixit Gal. 2⁹ ad glauco. z pōit̄ a Rabi i. 8. pti. sic getat̄ fortē dolorē apātis corpis manifesti. i. extriseci sapa z oleū ro. cū modica cera dissoluta ad ignē. s. sil⁹ z posita cū lana pigui i. succida nō lota frida in estate z calida i hyeme. sup. z medijs tpib⁹ tepida curare ɔsueuit: p q̄ dixit. A. multotiēs sedat dolorē vinū dulce mixtū cū oleo ro. z hꝫ pꝑe ē i augmēto apātis z pn⁹ stat⁹: sꝫ q̄ñ maxie eēt necīa ifridatiōis admixtiō [illegible]

vinū dulce ē hūectatiuū cū aliq̄ resolōne: sicut vinū austerū est desiccatiuū. Et subdit. A. vino ɔgelatū vue z sapa cū modico cere. supp. z oleo ro. mixta z extēsa sup lanā aut lanam ysopi. s. humidez est lana succida ifrigidata in estate z calefacta in hyeme ɔuenit: z dixit. croc⁹ igredit̄ in sedatiōe doloris: nā maturat z apit cū sua calitate: z repellit nāli z ɔfortat mēbrū cū stipticitate sua. Et ꝙ maxie ɔpellit i augmēto: z cū apā nō fuerit multe calitat. Et posuit. A. vnū remediū: qd̄ q̄uis videat̄ ex mō loquēdi sui poni ad sedādū dolorem istius scdi modi: tñ re vera ɔꝫ reduci ad sedationem doloris primi modi. Et dixit. spōgia āt ifusa in vino stiptico aut aceto: z aq̄ frigida supposita ɔfert. Ex dictis appet ꝙ q̄ñ dolor fit fortis pp appōnē repcussiuoꝝ ɔꝫ curari cū mollificatiuis. putis lenib⁹ n̄ cū cā vehemētie doloris mā ad locum fluere debēt pmisceri cū eis aliq̄ repcussiua pauca vl' remissa. ¶ Dicūt. q̄dā. dolor i pncipio apātis cātur ex mā fluēte z ipetuose recepta i mēbro pp quā eius soluit̄ ɔtinuū. z eius alterat̄ ɔplō z dolor talis sedād⁹ ē cū repcussiuis. In statu vō cātur dolor ex mā recepta q̄ sui multitudine extēdēdo soluit ɔtīnūū: z talis dolor sedat̄ cū mollificatiuis. In augmēto vero cātur dolor ex ambabus causis dictis sil: z iō ɔꝫ curari cum mixtis ex resolutiuis z repcussiuis: in qb⁹ sil fit resolō repercussio z mēbri ɔfortatio. ¶ De vtilib⁹ ɔferētib⁹ in sedatiōe doloris pmi modi cū iā aduenerit tps augmēti sic fit. Re. plātaginis. M. i. lentiū. M. 5. z decoquant̄ in aq̄ optime: deinde pistent̄ z optime incorporent̄ cūꝫ medulla panis optime cōtrita paulatine supinfundendo de oleo ro. q̄tū sufficit. in fine addat̄ modicū croci z tepidū sup locū ponat̄. ¶ Aliud ad idē. Re. folia malue z in aq̄ decoque z decocta pista: z cūꝫ eis in eadē aq̄ farinā ordei deco q̄ z adde oleū ro. q̄tū suffic. ¶ In sedatiōe āt doloris scdi modi vtile est emplm̄ qd̄ sic fit Re. radicū euisci mūdataꝝ a pte eoꝝ lignosa bñ mūdataꝝ z minutim incisaꝝ. 3. ij. z piste reponant̄ in eoꝝ decoctione sil cū. 3. i. fenugre. z. 3. i. seminis lini z decoquant̄ supaddendo de oleo camomillino z pinguedie anatis: z i fine supaddat̄ modicū croci z supponat̄ calm̄. ¶ Aliud valēs sil. Re. fenugreci. 3. ij. melliloti. M. ij. z in aq̄ optime decoq̄. Deinde cola z supmitte farinā frumēti z oleū camomillinū z dcoq̄ ad pfectionē. ¶ Emplm̄ ɔueniēs apātib⁹ in fine augmēti z statu resoluēs sine attractiōe. Re. vini albi z aq̄. añ. 3. i. olei camomillini. 3. i. s. olei aneti. 3. i. farie milij z farie ordei. añ. 3. i. s. floꝝ camomille. 3. s. z decoquant̄ z calm̄ supponat̄ cū renouatiōe frequēti. ¶ Dixit Gal. 13. terap. cū ex vētositate z dēsitate pticule fact⁹ fuerit dolor: tūc ɔuenit vsus calefaciētiuꝫ moderate: sil. n. rarificāt pelusa corpis: z attenuāt vētosum spm̄ z euapoāt qd̄ iā flegmōis fcm̄ ē. Si vō e frida discrasia fiat dolor p calefaciētia curabit̄ sil discrasia z flegmō. ¶ Qz si mala ɔplō calā apāti supuenerit refrigeratiuis curāda erit. Et dixit Gal. ibidē si videris q̄nq₃ pp farmaci ɛ̄gnitatē passā pticulā irritā: ita vt durior vel rubior vel dolorosior facta sit mitiga in medio cū fomētatiōe q̄ fit p spōgiā in aq̄ potabili sola vel paꝝ salis hñte fm ꝙ duriores flegmones fuerint. ¶ Dixit Apuleguis. ꝙ agrimonia cū assungia ɔtrita z supposita mire subuenit tumoribus z doloribus. ¶ Dixit Serap. q̄ñ fit emplm̄ cū foliis lauri recētibus z saulcb z pane sedat pulsationē apātū calidoꝝ. ¶ Dixit Cōstātinus. miliū assum z in sacello positū exiccat z resoluit tumores sine molestia z dolorē sedat. ¶ Si ex incōueniēti vsu repcussiuoꝝ mā redierit ad interiora vius pncipalia z nobilia: vñ timet̄ de lesione eoꝝ: m: ilico ɔꝫ fieri euātio illius māe repercusse: ɔꝫ insuper trahi ad diuersum mēbū cuius timet̄ lesio. ¶ Dixit Aui. ꝙ a redditu māe ad pncipalia mēbra assecurat euātio. s. māe q̄ reditt: z maxime si añ repcussionē corpus fuerit repletū z nō peuacuatū: nā euātio q̄ pcedit repercussionē vt supra patuit assecurat ꝙ principalia z nobilia non recipient ex mā repercussa notabile nocumentuꝫ. ¶ Qz si ex inconueniēti eoꝝ vsu apā transit ad duritiē vel timet̄ ne idu

Dolor i pncipio sedād⁹ est fm diuersa tpa in qbus fit. Medicamia cōposita ad sedādū dolores apātis.

Cura accidētium ex incōueniēti vsu repcussiuoꝝ.

vel střic dixit Aui. administra mollificātia in qb⁹ est calefactio scz eq̄lis ⁊ humectatio cū fortitudine: medicine iste debēt esse tēperate calefactionis ⁊ multe humectatiōis. Si.n. essent multe calefactiōis qd subtile est in apate resolueret ⁊ grossū relinqueret magis induratū: ⁊ iō illud dcm̄ cū fortitudine solū dz referri ad humectationē non ad calefactionez. Et de ɔuenientibus bonis est emplm̄ dyaquilon: ⁊ emplm̄ qd sic fit. ℞. radicū maluauisci pparatarū: farine fenugreci seminis lini ⁊ ordei. añ. ʒ. ij. decoquantur in decoctione euisci cum pinguedine pulli ⁊ anseris vel anatis cum oleo infamino ⁊ de amigdalis dulcibus.

¶ De curatiōe apatū indicatiōe sumpta a re nāli. Cap. xvij.

Non sufficit in cura apatis considerare ipm q̄lis morbus sit: ⁊ ex q̄li cā pcedat: sed ēt nam mēbri in quo fit cōsiderare oꝫ: nā q̄uis apa p sui essentiā vel sui mām siue cām vel suū accñs varias indicat curatiōes ⁊ cās curatiuas: nihilominus nā mēbri causarū curatiuarū determinat q̄ntitatē ⁊ ppriā earū spēm: necnō ⁊ ordinē curationis ⁊ debitū vsum admistrationis earū ⁊ locum. ¶ Dixit Gal. 13. terap. de intētione supta a nā pticule flāntis: multiplex aūt nā mēbri ɔsiderāda est. s. ipsius ɔuersio ⁊ ipsius cōpositio ⁊ ipsius sublimitas: ⁊ ipsius sensibilitas: ⁊ ipsius dignitas. ¶ Dixit Gal. vt ponit̄. 13. ɔti. negociū curatiōis apatū diuersificat̄ iuxta modū mēbrorū: ⁊ hic modus spāl'r in pticularibus curationibus iā patuit in pcedētibus sermonibus. Et dixit. sumit̄ indicatio ab omiomeris mēbris: ⁊ hoc q̄ntitatē calefaciēdi infrigidādi humectādi ⁊ exiccādi determinat. Et sumit̄ indicatio ab organicis: ⁊ hoc p locū p quē dz euacuari ⁊ adhuc modū euacuationis insinuat. Et subdit. triplex est indicatio sumpta a patiēte pticula. s. ex nā organica ipi⁹: ⁊ prima indicat de euacuatione. scda de loco ⁊ mō euacuationis: ⁊ tertia de q̄ntitate euacuationis: ⁊ subdit. ⁊ adhuc pticula q̄ patit̄ indicat sui positionē ⁊ plasmationē q̄ sūt nāe organice. Et dixit. adsunt alie indicationes cōes organicorū ⁊ omiomerorū ad quas oēs volētes recte euacuare. al's. ⁊ melius. curare. oꝫ inspicere: sicut cū pscrutant̄ actus ⁊ opōnes ipsarū pticularū. Et si rare sint vel dense: ⁊ si sensibiles vel insensibiles vel difficile sensibiles vel facile insensibiles. ¶ Cōplō qdē mēbri ɔsiderāda est: vt medicine ipsi ɔformes eligant̄: nā dixit Gal. scdo de inge. sani. mēbrū indiget medicina declināte ad suā ɔplōnem magis: vñ mēbrū cōplōnis siccioris indiget medicina sicciori: ⁊ econuerso. ⁊ sil'r est de humida ⁊ sicca. Et ob hanc cām dixit Aui. de cura flegmonis tpe declōnis caro minus indiget exiccatione q̄ȝ neruus: qm̄ neruus nō redit ad suam cōplōnē cū exiccatione parua. sup. sꝫ caro sic: ⁊ subdit. q̄ ppter hāc cām caro q̄ hꝫ arterias pauciores. sup. ⁊ neruos ēt pauciores minoris necessitatis est. s. vt deliccet̄: q̄ q̄nto caro est humidior: tāto indiget exiccatiōe minori: ⁊ ecōuerso. ⁊ ppea dicūt q̄ in apate calido mēbri ɔplōnis calide leuiora conueniunt repcussiua: ⁊ in eodē apate mēbri ɔplōnis frigide ecōuerso ɔueniūt repcussiua frigidiora: sꝫ de resolutiuis ea que frigidiora sunt ɔueniūt in apate calido mēbri ɔplōnis calide. ¶ Sensibilitas q̄ȝ mēbri multa de leuioribus idicat remedijs ⁊ min⁹ pūgētib⁹ ⁊ mordētib⁹: ⁊ q̄nto sensibilitas est maior: tāto de magis leuib⁹: ⁊ oino imordacib⁹ indicat: insensibilitas vō de fortib⁹ ⁊ acrib⁹. ¶ Positio q̄ȝ mēbri supficialis vel pfūda ⁊ ei⁹ sba rara vel dēsa: put supi⁹ dcm̄ ē idicat. ¶ Receptaculū vō ⁊ via si apta expulsiōi vel euacuationi fuerit de leuiorib⁹ indicat auxilijs: ⁊ ecōuerso si inepta fuerit. ¶ Nobilitas q̄ȝ mēbri de leuiori idicat auxilio. Ignobilitas vō fortiori. Nobilitas aūt de sui idicat ɔseruatiōe vtutis: p cuius ɔseruatiōe idicat vt stiptica suis auxilijs misceant̄. Dixit.n. Gal. 13. terap. oiuꝫ pncipaliū ⁊ nobiliū eē vtutē ɔseruandā. Et subdit loquēs de ignobilib⁹. Coxa vō vl' alio extremorū patiēte nō idigem⁹ eius custodire robur. ¶ De cura q̄ȝ apatis indicatiōe supta a re nō nāli sufficiat qd dcm̄ est in pcedēti tractatu. caplo de cura vñū indicatiōe supta a re non nāli: q̄ sil'r in hac cura itelligēdū est. Et de oib⁹ his indicationibus ɔsideratio habebit̄ in pticularib⁹ curis. ¶ Dixit Gal. 13. terap. Cū incepit aliq̄ flegmonare pticula scrutādū ē siue pp calorē aliquē ptēr nām in ea fcm̄: siue pp dolorē: aut pp pruritū: aut approprinquātiū ⁊ cōicantiū venerit: ⁊ post hoc an vniuersū corp⁹ plectoricū sit. Deide ɔsiderāda: an hmōi flegmō de his vulnerib⁹ fuerit: an sit siue vlcere. supp. ⁊ sil'r est scrutādū i oib⁹ alijs reb⁹ idicātib⁹ supradictis. In qb⁹ oib⁹ expedit vt medic⁹ pmeditādo aduertat: ⁊ siue errore curā p seq noscat: ⁊ maxie cū q̄ gradu: ⁊ in q̄ tpe illaȝ iplere debeat.

¶ De apatibus in generali calidis. Cap. xviij.

Supra dcm̄ fuit q̄ apatū calidorū: aliā sunt calā p essentiā: q̄ scā de mā calā q̄ de sui nā est calā: ⁊ de istis erit sermo in hoc caplo ⁊ alia sūt calā p accñs: q̄ p putrefactionē i corpe māȝ acq̄sitā de qb⁹ in caplō exituraȝ patebit. ¶ Dixit Gal. scdo ad glauco. ptes sūt spēs: vna qdē sanguine influēte: alia vō pauca colera: ⁊ tertia ambob⁹ sil' influētib⁹ s. sanguine ⁊ pauca colera: dixit Ras. in diuisionib⁹ apatum calōꝝ: alia sūt sāguinea: alia colica. sup. ⁊ alia ex eis mixta. Et Aui. pmi 4°. ca° 5°. apata sꝫ diuisionē vniuscuiusq̄ȝ spēi māe diuidunt̄: ⁊ vt sic calidoꝝ aliud est sanguineū: aliud colericū ⁊ aliud ex his mixtū. Et dixit Aui. sanguineū pur flonē appellare ɔsueuerūt: ⁊ qd est ex colera rubea herisipillaȝ: ⁊ qd est ex eis ɔpositū noie ɔposito appellabāt sꝫ humores superātes ɔponēdo nomē: ⁊ sic superāte sanguine flegmonē herisipillatū vel flegmonē herisipilliadē vocant: ⁊ superāte colera herisipillā flegmonidem vocant: ⁊ dicunt q̄ Ras. in. 13. ɔti. dixit. q̄ quotiens Gal. dixit. apa sanguineū: ita q̄ apa sanguineum absolute vocat calidum. Et quotiens dixit. herisipillam intelligit apostema colere rubee.

Causa mālis ɔiuncta apatis calidi nota est ex dictis: q̄m est: aut sanguis. aut colera rubea: aut sanguis ⁊ colera simul. Cā āt cōe ɔiūcte. s. uētiēs eius i loco apatis: aut est intrinseca: aut extrinseca. ⁊ intrinseca aut est ex pte mādātis: ⁊ est plenitudo tot⁹ corporis: aut alicui⁹ mēbri mādantis ex sanguine vel colera vel vtrisq̄ȝ q̄ sua fortitudine humorē illū ad mēbrū aliqd debile delegat: aut est ex pte recipiētis qd recipit rōne sue debilitatis g'nalis ei vel ex tpe acq̄site: ɔprie si laxe fuerint texture vel positū in loco circūferētiali ad quē humor calidus facile mouet̄: ⁊ ɔprie si fuerit in eo caliditas attrahēs: aut dolor excitās: aut qd aliud attrahens: aut mēbruȝ debilitās: aut est ex pte mēbri intermedij qm̄ est amploꝝ vasoꝝ ⁊ lataꝝ viaꝝ. ¶ Cā vō extrinseca ē ɔprie regimē in sex reb⁹ nō nālibus multiplicās humorē calidū. Dixit Gal. in libro de flōmis. ⁊ ponit̄ a Rabi. tertia pticula sic. cū ad aliqd mēbrū: siue ex debilitate: siue ex alia causa aliq̄d defluit sanguinis. supp. aut colere: aut vtriusq̄ȝ: siue sit modicū: siue multū accidit in ipso apa calidū ex ipso sanguine ⁊ colera: vel vtroq̄ȝ ēt si corp⁹ sit minime repletum. Et dixit scda ad glauco. sanguis cū effundit̄ ad ptes mēbri vacuas gñat apa. sup. ⁊ sil'r facit colera. ¶ Sciēdum tñ quāq̄ȝ sanguis purus possit apa facere: illud tñ p rarū est: siue sit supfluus p q̄rta sba humorali: siue p massa sanguinea: sꝫ vtplm̄ ad apandū ɔcurrit alius humor mixtus vni vel plib⁹: ⁊ talis humor fm̄ plm̄ est colericus: deide flegmatic⁹: ⁊ vltimo melācus: sanguine tñ multū vincēte in cōmixtiōe: oꝫ.n. multū aliū humorē q secū esset mixtus supare ad hoc vt apa dicat̄ esse sanguineū: si.n. nō multū vinceret nō appellaret̄ apa sanguineū: sꝫ ɔpositū. s. flegmō herisipilliades: ⁊ sꝫ hoc apatū sanguineoꝝ aliud hꝫ fieri a sanguine puro: aut a sanguine colerico: aut flegmatico: aut melāco. ¶ Dixit. A. q̄rti tertia. apa calidū: aut est a sanguine: ⁊ eo. i. aut eo qd currit cursu eius. i. aut est a sanguine nāli ⁊ laudabili: aut inālī ⁊ illaudabili: siue a sanguine vō vel nō vero. i. ɔuerso ad extraneā q̄litatē venenosam: vel aut sit a sanguine. s. puro: ⁊ impmixto alio vel

Subdit nā multiplex ē ɔsiderāda.

Rarissime fit apa ex puro sanguine.

alio vel alijs humorib⁹: vel aut fit a sanguine: aut eo qđ currit cursu eius: sicut esset fl'a nāle amplius decoctū ꝛ factū. vt iaȝ suscipiat formā sanguinis: siue flegma dulce fm̄ p admixtionē sanguis cū flegmate nāli: currit enim cursu sanguis. ℂ Dixit Auer. 3° colliget. iste egritudines gñant ppter exitum sanguinis extra nām in quātitate vel qualitate. sup. vel vtroq3: sed tñ exitus sanguinis in qualitate oȝ esse paucus. s. si debēt egritudies ex eo gñate attribui sanguini: qm̄ si multus esset exitus eius. Dixit Auer. oȝ egritudini attribui nomen humoris ad quē declinauerit: ꝛ qui dñaꝛ manifeste: ħ est. qꝛ qñ ifrigidaꝛ nimis oȝ attribui colere. s. nigre: ꝛ si sanguis q̄ fluxit ad mēbꝝ fuerit distēperatus in caliditate: scilȝ multū fit ex eo herisipilla flegmonides eo q̄ tūc est coleric⁹.

ℂ Et subdit Aui. aut apā calidū fit a colera: ꝛ pro vt eo qđ currit cursu eius: qꝛ aut fit a colera nāli aut innāli. siue aut fit a colera pura no ꝑmixta: siue ipsa fit nālis: siue inālis: aut fit ex ea nō pura. s. alij ꝑmixta humori colera multū vincente in cōmixtione ad hoc vt apā noie designeꝛ. Et qdam per id qđ currit cursu eius intelligant apā qđ fit ex sanguine ꝯuerso in nām colere qui postea currit cursu colere. Sanguis. n. cum supercalesit ꝛ subtiliaꝛ cōuertiꝛ fm̄ eius partem subtilem in nām colere: ꝛ currit sic cōuersus cursu colere: qꝛ moueꝛ de tertio in 3m: ꝛ currit etiā cursu accidentiū aliorꝫ colere vt patuit in sermone de febribus. sup. aut est ex sanguine ꝛ colera simul: aut qđ currit cursu vtriusq3 simul. ℂ Dixit Gal. 2° ad Glauconē. ꝛ poniꝛ a Rabi in 3° particula. si sanguis egrediꝛ ab equalitate sua nāli multa egressione calor mēbri innatus egrediꝛ a nālitate sua egressione multa, vnde putrefit sanguis ille: sicut putrefit in corporibus mortuorꝫ: si tñ fuerit virtus eius caloris innati membri adhuc remanens: nec egressus fuerit egressiōe magna a nālitate sua fortificaꝛ supra ipsuȝ sanguinē ꝛ imutat ipm in saniē: ꝛ fm̄ dispositionē horꝫ duorꝫ statuū circa digestionē ꝛ putrefactionē saniei dispositio fit diuersa. Dixit Aui. qrti 3°. qñ multiplicatur mā apātis calidi ꝛ magnificatur apā: tunc est de summa apātū attaumatū mortificantiū. i. pestilētialiū ꝛ venenosorꝫ. Alia lr̄a hȝ autūnaliuȝ mortificantiū, ꝛ hoc dixit Aui. quia cōuenientiā ꝛ similitudinē hñt cū illis: qꝛ sicut apata de mā venenosa mēbꝝ mortificātia: ꝛ istud: naȝ ꝑꝑ multitudinem sue māe male calorē corrūpit innatū ꝛ suffocat: ꝛ vñ ille sanguis nō gubernatus ꝛ non rectus a nā membri corrumpiꝛ.

ℂ Et dixit Aui. q̄ de summa apātū calidorꝫ malorꝫ: quorꝫ mā multiplicaꝛ est apā dictū baurachion sic dictū: qꝛ fit ab humore baurachio vsto vel a flegmate salso vsto: ꝛ hoc etiā dixit ppter silitudinē: qꝛ sicut illud ppter cām dictam corrūpit mebrū: ita ꝛ istud baurachion corrūpit ipsum ppter suā qualitatē malā corrosiuā: apā igitur calidū malū corrumpit mēbrū cui aduenit, ꝛ hoc facit altero triū modorꝫ: aut quia eius mā est multa: ꝛ pre multitudine vincit nām ꝛ suffocat calorē naturalē: aut qꝛ eius materia est venenosa sua venenositate corrumpens calorē innatuȝ: aut qꝛ eius mā est mala corrosiua corrodens subām mēbri ꝛ corrumpens ipsum.

ℂ Et dixit Auic. q̄ apostemata calida mala corrumpentia membrū cui supueniunt: ꝛ que eis similanꝛ. s. in malitia ꝛ venenositate: ꝛ que eis similanꝛ: scilȝ in corrumpendo mēbrū, q̄uis nō sint calida: nā etiā superflue frigida possunt corrūpere mēbrū: imo ꝛ vt multi dicunt ēt superflue humida: ꝛ superflue sicca, ꝛ omnia hꝫ corrumpentia mēbrū multiplicantur in annis pestilentialibus. ℂ Et dixit. A. loquēs de malitia calidorū q̄ de apātibus calidis illa sunt mala que nō excitanꝛ ad resolōnē que oino conuenit: qꝛ natura non potest superare materiam: sed superatur ab ea: ꝛ ideo ad putrefactionem peruenitur membri: ꝛ hoc non contingit semper a multitudine materie: imo a sola malignitate eius.

Signa apātis calidi gñalia sunt coloris membri mutatio ad rubedinem vel citrinitatē: ista tñ mutatio coloris diuersificaꝛ in rubedine vel citrinitate fm̄ plus ꝛ minus ppter dispōnē aeris, nam dixit Aui. pmi 4°. In hyeme apata que sunt calida sunt coloris albiū qdē absolute. sed cōparatiue ad estatē: qꝛ sunt in hyeme remisse rubedinis vel remisse citrinitatis: sicut in estate sunt intēsioris ꝛ inflāmationis ꝛ dolor acutus ꝛ pulsatiuus, ꝛ qñq3 cōsequiꝛ ipm febris maxime si ppinquū fuerit cordi: aut in loco multarꝫ arteriarꝫ, ꝛ maxime si sanē colliget: ꝛ ista sunt signa apātis calidi extrinseci. ℂ Sed apātū calidorꝫ intrinsecorꝫ signa sūt: qm̄ demonstrat ea febris cōicans eis, maxime ea que sunt ppinqua cordi: vt latius patuit in sermone 2° de febrib⁹ apātuȝ ꝛ grauitas. s. sola si fuerit in membro carente sensu: vt in epate pulmōe ꝛ similibus: ꝛ inflāmatio in loco percepta ab infirmo: ꝛ interdū ēt a medico ꝑꝑ appositionē manus exteriori cuti tāgendo mēbrū apostuȝ, ꝛ si apā interius in neruōs. s. neruosis mēbris fuerit: vt ore stōi vesica ꝛ silib⁹ dolor vehemens erit ꝛ febres fortes q̄ cito ad extensionē ꝛ ꝑturbationē intellectus ꝑducūt ꝛ in motibus dilatationis ꝛ cōstrictionis faciēt nocum. s. in motu anhelitus, ꝛ vt qdā dicūt ēt pulsus. Istud tñ signū pōt referri ꝛ ad apata calida ꝛ frigida: qm̄ ipsa ꝑmutant ꝛ anelitū ꝛ pulsuȝ fm̄ varietatē sube ꝛ sensibilitatis mēbri in quo fuerit. ℂ Frigida aūt apata ꝓdictis accidentib⁹ sunt ꝑuata, imo eis opposita aderūt, ꝛ nō cōicanꝛ eis. ℂ Dixit Aui. dolor, scilȝ magnus, imo paruus quē cōparatione intēsioris doloris apātis calidi pōt dici nullus: dolor tñ aliqs erit cū eo semꝑ: sicut cūe dolor: ꝛ erit dolor in frigido hȝ pl'm aggrauatiu⁹ q̄ nō ꝓcedit augmētādo, nisi parū valde. In calido vō apāte dolor fm̄ pl'm est acut⁹, q̄uis cū fuerit in mēbro nō sentiente fit aggrauatiuus dolor in calido agēdo ꝓcedit maxie q̄ acutus est. ℂ Et dixit Aui. oia apata q̄ in viscerib⁹. s. vētris inferioris eueniūt: ꝛ hoc siue sint calida: siue frigida in mirach tenuitatē ꝛ macredinē efficiunt, ꝛ qdā volūt q̄ efficiāt ēt in oculis ꝯcauitatē. Et dixit Ras. 13° ꝯti. ex 2° libro humorꝫ iuuabiꝛ significatio sup apā viscerꝫ quotiens aliqs locus in mirach vētris fuerit nudus durus ꝛ calidus: qm̄ possibile est q̄ loc⁹ posterior eo ꝛ inferior vsus partē posteriorē patiaꝛ apā calidū remanente ipso myrach sano. i. sine apāte: sed tñ ex caliditate ipsius loci locus in myrach efficieꝛ durus calidus ꝛ liuidus. ℂ Et dixit Aui. q̄ signa vīa demonstrare apātis frigidi intrinseci, sup. imo ēt ꝛ calidi est difficile: qꝛ ꝛ si facilia facta fuerint necessario erunt tediosa: qm̄ vt dixit litera extra: hoc indices verbis prolixis: quare melius est vt sermo de eis ad dictiones particulares reseruetur ex quibus particularia apostemata intrinseca comprehendenꝛ, ꝛ de his omnibus particulariter dictum est in sermonibus precedentibus.

Signa apātis frigidi.

Pro cura gñali apātū calidorꝫ recta fienda, dixit auctor cōpendii. opȝ te perquirere cū calida in aliquo mēbro eueniunt apata: an calefiat illud mēbrū ex rebus exteriorib⁹, sicut ꝯtusione vulnere: aut dolore, aut ex accidentib⁹ exñtib⁹ in aliquo mēbro sibi vicino: aut cuȝ eo colligātiā hñte: an ex mēbris sanguinē ei mandantib⁹: ꝛ an plenitudo fit in corpore. sup. ꝛ inquirere: ꝛ de omni alia cā ꝛ opponere te in cura fm̄ q̄ cōuenit cā cognita. ℂ Dixit Ga. 13° terapē. In apāte calido eo q̄ fm̄ duplicē modū ꝓcedit duobus modis faciēs deiicere particulā in qua est ab eo qđ est fm̄ nām. s. ꝛ qꝛ plena est: ꝛ qꝛ calidior. Ideo intētio curationis est euacuare ꝛ infrigidare. In herisipilla tñ intentio infrigidationis properat ante euōnē: ꝛ ecōuerso in flegmone intentio euātionis ꝓperat ante infrigidationē. Et de his in particularibus curis apparebit.

ℂ De apāte sanguineo siue de flegmone. Cap. xix.

Irit Gal. 14° terap. melius est a flegmone incipere: ꝛ qꝛ sepissime fit: ꝛ qꝛ febres ꝛ alia sintomata operaꝛ subtilissima. Et dixit 2° ad glauconē. a flegmone incipiendū esse ꝛ pluries hoc fit ꝛ plures hȝ dñias. Et ad oēs eas febres nate sunt subsequi, qꝛ cōe oib⁹ eius dñtijs imoderata

Et caliditas ⁊ velut inflãmatio. Sunt tñ qdã dicentes ꝙ in
verbis dictis ꝑ flegmonẽ Gal. intellexit apa calidũ: ⁊ quo/
cũq3 intelligat auctores cõiter oẽs prius de apatibus cali/
dis q̃3 de frigidis: ⁊ inter calida de flegmone q̃3 de alijs de/
Flegmon vñ dr̃ ⁊ ꝙ quoq3 modis sumit̃ terminant. Flegmon dr̃ a fleminãdo: ⁊ est aũt flegminare hũo
rẽ transmitti vel influere a toto corpe vel aliquo vno mẽbro
ad aliqđ vnũ mẽbrũ in quo reperit̃: ⁊ vt sic flegmon largissi
me sumit̃ pro omni apate facto ꝑ viam defluxus. Flegmon
quoq3 vt dicũt qdã interpretat̃ ardẽs, est eni3 hoc nomẽ ab
solutũ super oẽm mãm incidẽtẽ ⁊ inflãmationẽ ingerentẽ: ⁊
⁊ vt sic large sumptũ dr̃ de oĩ apate calido, siue per se, siue ꝑ
accidẽs. Vñ dixit Gal. 2° ad Glauconẽ. antiq flegmonẽ eas
q̃ sũt velut inflãmationes collectiones noiabãt, veru3 aliqñ
reperit̃ stricte sũptũ ꝓ oĩ apate sanguineo: ⁊ vñ Gal. ibidẽ sub
dit. iuniores nõ oẽs collectiones inflãmationi faciẽtes fleg/
monẽ appellãt: neq3. n. herpetẽ: neq3 herisipillã: neq3 aliqđ
taliũ in flegmonib⁹ annumerãt, s3 vni soli calidaꝝ collectio
nũ inserunt hoc nomẽ: qđ est cũ tumore duro ⁊ dolore pul/
satili, ⁊ h̃ est sanguineũ apa. ❡ Et Aui. dixit. q̃rti 3°. Scias
ꝙ nomẽ flegmonis in lingua greca est absolutum sup oẽ qđ
est inflãmatũ. s. siue essentialr̃: siue accñtalr̃: q̃3uis fuerit essen
tialr̃ frigidũ. Deinde dr̃ de oĩ apate calido qđ est cũ ꝓprieta/
te ꝓdicta. s. de apate sanguineo: qđ nõ caret inflãmatione ꝓp
coartationẽ sanguinis ⁊ opilationẽ meatuũ. s. ⁊ poroꝝ. Et
rursu3 reperit̃ hoc nomẽ sũptũ strictissime ꝓ apate sangui/
neo facto tñ de sanguie laudabili: siue subtili: siue grosso. Et
de flegmone hoc vltimo mõ sũpto vident̃ auctores curã po/
nere in capl̃o flegmonis. Ex qbus apparet ꝙ flegmon qnq3
modis sumit̃. ꝓ largissime. 2° large. 3° minus large. 4° stricte.
Flegmon quid sit: ⁊ qđo gñat̃ 5° strictissime. ❡ Dixit Gal. 13° terapẽ. ⁊ ponit̃ a Ras. 13° cõ
tinẽ. Flegmon est apa calidũ ex sanguine manãte ad mẽbꝝ.
Ois. n. dixit Gal. ibidẽ. per influxionẽ sanguis fit ⁊ ois est:
aut quãtitate sola: aut q̃litate sola: aut vtraq3 simul. Et fit. di
xit ipse per influxionẽ sanguinis qbusdã moꝝ mollidi plusq̃3
ſm nã3 fuerit calida, ⁊ sic peccante q̃litate mala calida: fit ẽt
qñ influit amplior q̃3titas q̃3 indigeat ꝑticula ad quã influit
ex cuius influxu flegmon fit in ea. sup. Aut influit ex eo am/
plior q̃3titas sił ẽt ⁊ infecta mala q̃litate calida. Et hoc fit di/
xit Ga. vna vel pluribus particulis in flegmonãtẽ ꝑticulam
mittẽtib⁹ sãguinẽ: ⁊ ea v̇o suscipiẽte, ⁊ qñq3 trahẽte ad seip3,
fit enim influxus iste per viã venaꝝ ⁊ arteriaꝝ. Cũ eni3 vene
replent̃ tanto sanguine ꝙ eũ capere nõ pñt: neq3 locare ipm
in porositatib⁹: ⁊ cuius sunt mẽbri exomunt ꝑ ipsaꝝ officia.
Ipse eni3 vene pre multa extẽsione rarificant̃ in textura po/
roꝝ suoꝝ, quare resudat ab eis sanguis ⁊ in porositates mẽ
bri illiuet: ⁊ sic flegmon gñat̃ in eo. ❡ Dixit Aui. q̃rti 3°. fleg
De causis eius. mon aut est a sanguine laudabili: aut a sanguine malo. Et di
cunt qdã per sanguinẽ laudabilẽ intelligit peccantẽ sola q̃3ti
tate: ⁊ per malã peccantẽ sola qualitate vel qualitate simul ⁊
q̃3titate. Et cõcordat̃ iste intellect⁹ cũ v̇bis Gal. supradictis.
qdã dicũt per sanguinẽ laudabilẽ nõ intellexit solũ eũ q ab/
solute est laudabilis q est eq̃lis sube, s3 ẽt qui paꝝ recedit ab
equalitate sube, ⁊ ꝑ sanguinẽ malũ intellexit eũ qui ab equa
litate sube multũ recedit: nã dicunt ipsi sanguis laudabilis:
aut est laudabilis simpliciter q est oino eq̃lis sube eq̃lis san/
guinis corporis tẽperati: aut nõ simpl̃r, sed ſm qd. q: aliq̃3/
talũ recedit a nãlitate sube in subtilitate vel grossitie q̃lis est
sanguis corporis sani nũc q in qbusdã est subtilis vt in cole
ricis: ⁊ in qbusdã grossus: vt in flegmaticis ⁊ melancolicis:
cũ nõ multũ egredit̃ in eis ab equalitate sube. Et sunt q dñt
ꝙ ꝑ sanguinẽ laudabilẽ nõ itellexit simpl̃r laudabilẽ: sed eũ
qui est laudabilis cõpatus ad sanguinẽ adustũ maligne q̃li/
tatis vel venenose: ⁊ de quo Aui. intellexit cũ dixit malũ, ⁊ q
dã dicunt ꝙ per sanguinẽ laudabilẽ Aui. intellexit nõ adu/
stu3: ⁊ per malũ intellexit adustũ, ⁊ qdã dicũt ꝙ. A. ꝑ sangui
nẽ laudabilẽ intellexit nõ peccãtẽ in quanto nec in quali: ⁊ ꝑ
malũ peccãtẽ in quali vel in quãto vel in vtroq3, põt eni3 di/
cunt ipsi apa fieri a sanguine nõ peccãte in quanto vel quali
vt cũ fieret a cã primitiua in corpore mũdo ꝙ saltẽ erat tale
in suo fieri ⁊ ꝑn° ꝑncipiãte: currit enim in tali corpe mundo
ad locum ꝑcussionis sanguis talis qualis erat in ipso: ⁊ ille
erat laudabilis in q̃3to ⁊ quali cui supueniat alteratio nota/
bilis extraneans ip3 saltẽ pro aliquo tẽpore: ⁊ põt fieri apo/
stema ex sanguine nõ peccante in quali q̃3uis peccet in q̃3to:
sicut cũ fit apostema a cã ꝑmitiua in corpe plectorico nulla3
habente kakochimiã: ⁊ põt fieri a sanguine peccãte in quali
sed nõ in quãto sicut in corpe kakochimo pauci sanguinis,
⁊ põt fieri a sanguine peccante in quãto ⁊ quali: vt in corpe
plectorico simul ⁊ kakochimo in quo est multitudo sangui/
nis mali. ❡ Et dicũt ꝙ omne apa sanguineũ in ꝓcessu semꝑ
est a sanguine malo peccante in quali ⁊ q̃3to: in quãto, q: est
in loco illo superfluus. In quali: q: ilico cõculcat̃ ⁊ deriuet̃
in loco preter nãm alterat̃ a q̃litate sua nãli: sicut dixit Hip.
in affo. sanguis si in ventrẽ effuderit necesse est ipsu3 putre/
fieri. Et sic dñt ꝙ Aui. intellexit cũ ꝑmi 2° dixit. ꝙ nullũ apa
fit sine malitia cõplexionis mãlis. ❡ Dicunt quoq3 ex istis
quidã ꝙ sanguis faciẽs apa vel cõparat̃ ad corpus, siue mẽ
brũ, vñ exiuit: ⁊ sic qñq3 est bon⁹ ⁊ laudabilis, ⁊ qñq3 ma/
lus ⁊ illaudabilis, vel cõpat̃ ad mẽbrũ in quo cõtinet̃, ⁊ sic
semper est illaudabilis, tñ qñq3 magis: qñq3 minus: qñq3 in
quãto tãtũ: qñq3 in quali tm̃: qñq3 in quali ⁊ quanto simul.
❡ Et sunt qui dicũt ꝙ ꝑ sanguinẽ laudabilẽ Auic. intelligit
sanguinẽ peccãtẽ; sed tñ retinẽtẽ formã suã nõ trãsmutatam
in aliã formã: ⁊ per sanguinẽ malũ intellexit trãsmutatũ in
aliã formã, vt eni3 apparuit in sermone de febrib⁹. Gal. vo/
luit scđo de crisi ꝙ cũ sanguis corrũpat̃. s. sic ꝙ corrũpat̃ for
ma eius subtile eius trãsit in colerã: ⁊ grossum in melam: ⁊
hos humores in quos ꝯuersus est sanguis vocauit hic Aui.
sanguinẽ malũ: noiauit aũt eos sanguinẽ: q: vt in dicto ser/
mone patuit ipsi detinent aliquas proprietates sanguinis.
❡ Fortasse illi q dixerũt. ꝙ Aui. intellexit per sanguinẽ lau/
dabilẽ sanguinẽ nõ adustũ, ⁊ ꝑ sanguinẽ malũ sanguinẽ adu
stum plus vadũt ad mẽtẽ Aui. si [illegible] cõsideret̃ in eius decla/
ratione quã fecit de mẽbris dicte distinctiõis. Dixit eni3. A.
ꝙ factum a sanguine laudabili: aut fit a sanguine laudabili
subtili, aut fit a sanguine laudabili grosso, ⁊ subdit factum a
sanguine grosso est illud. scilicet flegmon quod accipit ⁊ te/
net cutem ⁊ carnem simul: quia sui grossitie profundat̃ ad
carnem: quia põt sanguis grossus, ita expelli ad cutem sicut
subtilis: a quo. s. subtili apa factum est: de quo dixit. A. acci/
pit cutẽ solã. Et dixit solã: nõ q: nõ accipiat ẽt de carne: s3 q:
accipit plus de cute ⁊ min⁹ de carne: ⁊ cuius ꝯriũ facit apa fa
ctũ a sanguine grosso: qđ accipit plus de carne ⁊ min⁹ de cu
te. Et Auer. 3° coll'3. dixit. ꝙ apata sanguinea diuersificant̃
per maiorẽ profunditatẽ ⁊ minoẽ: ⁊ qđ est minoris ꝓfũdi/
tatis est leuius: ⁊ factũ a sanguine leuiori ⁊ subtiliori: q̃3uis
ẽt possit dici leuius ꝓpea ꝙ leuiora accidẽtia facit saltem de
pulsatione ⁊ grauitate. Et dixit Aui. apa factu3 a sanguine
subtili est spina. i. inducit in mẽbro punctiones sicut spina: q
dã exponunt est spina. i. herisipilla, ⁊ hoc per quãdã silitudi
nẽ: q: fit de mã subtili: ⁊ q: extra pellit̃ versus superficie3: ⁊
q: inducit punctiones similes punctionib⁹ herisipille: q̃3uis
in herisipilla oia ꝓdicta sunt plus. ❡ Et dixit Auicẽ. ꝙ hoc
apa a sanguine subtili est sine pulsatione: nõ qdẽ absolute: s3
q: pulsatio in eo est pauca q̃ ꝓprie respectu pulsationis apa/
tis facti a sanguine grosso que est multa potest dici: q: in fa/
cto a sanguine subtili modicũ coartat̃ materia: in illo aute3
multum. Dixerunt qdã. ꝙ Aui. ꝑ spinã hic intellexit apa cõ
positũ ex sanguine ⁊ colera, ⁊ bñ dixerunt: q: huic magis si
milatur q̃3 herisipille: ⁊ vñ sciendũ ꝙ herisipilla que facta est
a colera subtili magis capit partẽ superficiei: deinde que fa/
cta est a colera, deinde herisipilla flegmonides, ⁊ vltimo fleg
mon a sanguine subtili: ⁊ herisipilla non h3 pulsationem: ⁊
herisipilla flegmonides h3 aliqñ pulsationẽ: tñ diminutam

valde: ⁊ flegmon berisipilliodes h₃ pulsationē: s₃ tñ paruā: ⁊ flegmon a sanguine subtili h₃ pulsationē aliq̄ꝫtulū maiorē: paruā tñ respectu pulsationis flōnis a sanguine grosso. ⁊ ꝯsiūr flegmō factū a sanguine malo aut est factū a sanguine grosso ⁊ subtili. ¶ Et ex grosso sanguine malo. dixit Auicē. fiūt spēs exituraꝝ malaꝝ, ⁊ hic exiturā p apāte sumpsit: nā fiūt ex eo apāta mala, nā si eius malitia vehemēs fuerit ⁊ ipsius adustio ꝓueniet inde berisipilla. s. mala: dicūt. n. q̄daꝫ ꝙ Aui. h̄ sumpsit berisipillā p oī apāte colico malo: qḋ fit ex sanguine malo. s. eo ꝙ ꝯuersus est in colerā ꝗ putrefit ⁊ corrūpit forma eius. Et aliq̄ dicūt nō intellexit de vā berisipilla: neqꝫ de aliquo apāte colico: s₃ apāte sanguineo malā hñte silitudinē ad berisipiliā malā pp eiꝰ silitudinē vocauit ipsuꝫ berisipillā. Et dixit Auic. ꝓueniet inde cōbustio ⁊ crustula: q₂ tale apā cōburit locū: sicut ignis: vñ dimittit in loco post cōbustionē escarā: sicut dimittit ignis ⁊ vt dicūt tale apā est carbo vel spēs eiꝰ. Et dixit Aui. ꝙ deterior ea scilꝫ berisipilla dicta est ignis ꝑsicus q̄uis malus vel ignis ꝑsicꝰ: siue carbo nō verus: q₂ apā sanguineū malū gñat qḋ nō est vē ignis ꝑsicus, sed assilāt ei qḋ est deteriꝰ apāte sanguineo qḋ silāt berisipille. Et innuit Aui. in v̄bis dictis ꝙ sanguis grossus h₃ gradus in plus ⁊ minus in sua malitia s₃ qḋ sua malitia ⁊ adustio fuerit maior vel minor: ⁊ s₃ hoc sanguis malus cū corrūpit forma eiꝰ trāsit in humorē colicū maioris vel minoris malitie: sed a sanguine malo subtili: dixit Auic. accidit flegmon qḋ declinat ad berisipillā. s. malā. Dicit ꝙ declinat: ad eā plus q̄ꝫ factū a sanguine grosso malo: ⁊ iō declināt ad berisipillā malā cuꝫ malignitate ⁊ fraudulentia: ⁊ hoc ideo est q₂ sanguis subtilis cū adurit plus cōuertit ad nām colere q̄ꝫ sanguis grossus eo ꝙ magis ꝯuenit cū ea ⁊ in caliditate cōplonali ⁊ in subtilitate substātie. Et pp hanc cām dixit Aui. accidit. s. ꝙ si sanguis fuerit subtilior erit berisipilla flegmonides. s. mala: q₂ q̄ꝫto sanguis fuerit subtilior ⁊ calidior tāto plus de eo cōuertit ad colerā malā: ita ꝙ in sanguine subtili illud qḋ cōuertit ad nām colere erit multū in tm̄ ꝙ colera ꝑdominabit, ⁊ proinde ex eius ꝑdominio apā causatuꝫ ex eo dicet berisipilla flegmonides. Et subdit Auic. ꝙ si adhuc sāguis iste subtilior ꝓcedit in malitia. s. ⁊ adustione erit apā ex eo generatū berisipilla habēs inflāmationes ⁊ vesicas ⁊ cōbustionē ⁊ crustā: ⁊ hoc s₃m diuersos gradus combustionis adustionis ⁊ malitie. sic itaqꝫ ex dictis p₃ ꝙ s₃m diuersas expositiōes ꝓductas ꝑdicta apāta facta ex sanguine malo taꝫ grosso q̄ꝫ subtili pñt reponi in caº apātū sanguineoꝝ. ⁊ reponi in caº colicoꝝ. ¶ Dixit Gal. 2º ad Glauconē. febris fit assidue in oī apāte, maxime sanguineo ⁊ ꝑcussionibꝰ ⁊ euulsionibꝰ ⁊ rupturis ⁊ bubonibꝰ: ⁊ dearticulationibꝰ ⁊ fracturis ⁊ punctionibꝰ ⁊ vlceribꝰ ⁊ absqꝫ his oībꝰ fit cuꝫ ad īmoderatā repletionē humoꝝ peruenerint: tunc enim qḋ superfluū est effundunt ad aliquā particulā que vtiqꝫ potissime fiunt tūc recipere: ⁊ hec particula oīno erit vel imbecillior vel cauernosior vl' ꝓmptior trahere vl' ignobilior. ¶ Et dixit. 13. terap. cū ꝓpe arteriā magnā vel venā vlcus factum fuerit citissime bubones insurgūt. sic itaqꝫ pp vlcus in digito factū manus vel pedis adenes. i. ꝑtes glandose que s₃m assellas. i. assellas ⁊ q̄ s₃m bubones. i. inguina eleuant. i. tumenti ⁊ flegmonant. i. recipiunt sanguinē qui defluit s₃ colla ⁊ crura. ¶ Aui. quoqꝫ ꝑdictas cās reduxit ad añtes ⁊ ꝑmitiuas. Et dixit. ꝙ ex eis sunt cāe añtes corpee. i. itrinsece ⁊ ex corpe ꝓcedētes ⁊ nō extrinsece, ⁊ iste sunt ex replone. s. in q̄ꝫto aut a malitia humoꝝ. i. a replone qualis. sup. aut ab vtraqꝫ repletione in corpe toto vel in aliquo mēbro siue aliqbꝰ membris: ⁊ ēt debilitas mēbri recipiētis, ⁊ alias cās añtes Aui. reliq̄t notas. ⁊ dicte sunt supra in gñali capº causaꝝ apātis. Et alie cāe. dixit Aui. sunt extrinsece siue ꝑmitiue ⁊ sunt sicut cōtusio vel cōcussio aut incisio aut fractura: dislocatio aut vlcera que multiplicant in mēbro: quare declinat mā ad mēbꝝ illud ꝓpter dolorē ⁊ debilitatē. sup. ⁊ his similia. ¶ Ex dictis patere pñt spēs apātis sanguinei ⁊ quot ⁊ que sunt. ⁊ de eis sunt qbus sunt noīa imposita: ⁊ dicet de eis in caplis illis ꝓprijs. Et quedā sunt qbus nō sunt noīa iposita. Et p ipsaꝝ signis ⁊ cura recurrendū est ad cap^m de signis ⁊ cura flegmonis: ⁊ q̄dā sunt ꝗ qbusdā precipue eueniunt mēbris, ⁊ dicet de eis in sequēti suma huiꝰ tractatꝰ. Dixit Aui. paꝝ cōtingit ꝙ flegmon sit simplex, s₃ s₃m plm associat ei: aut berisipilla: aut duritiex aut furiositas. Berisipilla q̄dē qñ sanguini fluenti colera miscet aut qñ subtile sanguis iam fluxi ꝯuertit in colerā. duritiex v̄o. s. q̄ est maior duritie ꝓpria flegmonis: tūc admiscet ei qñ sanguine fluēte admiscet flegma vel melia: vel q₂ in se sanguis sit multū grossus: vel qñ pars grossa sanguis iam fluxi ꝯuertit in meliaꝫ. furiositas v̄o. i. ignis ꝑsicus vel formica corrosiua ei tunc admiscet qñ alius humor subtilis adustus corrosiuus vel qñ ps subtilis sanguinis iam fluxit s₃m qḋ adurit. ¶ Et Aui. cū voluit declarare flegmonē per sua tēpora nō fecit mētionem de ꝑnº: q̄m reliquit notū: ꝙ tūc est ꝑn^m eius qñ in mēbro incipit tumor ⁊ tensio ⁊ tandiu durat q̄ꝫdiu permanet s₃m illā dispōnē vel nō auget notabilr. Augmētū v̄o eius. dixit ipse. declaratur notabili additione tumoris ⁊ tensionis: ⁊ tādiu durat q̄ꝫdiu augmētādo ꝓcedit. Et status eius declarat p finēꝫ augmēti eius. qñ nō amplius auget: ⁊ durat q̄ꝫdiu stat in vltimitate magnitudinis sue vel nō minuitur notabilr ⁊ declinatio est quādo incipit pendere ad lenitatem ⁊ debilitatem. i. diminutionem tumoris ⁊ tensionis: vel etiā alioꝝ accidentium. De tpibus flegmōis

¶ De signis flegmonis. Cap. xx.

Signa flegmonis Gal. 13º terap. posuit eē quatuor. nā voluit ꝙ de flegmonis rōne sit inflāmatio siue calor in loco eiꝰ intēsus ⁊ tensio ⁊ dolor. s. pulsatiuus siue pulsatio siue saltus ⁊ rubor, rubor nāqꝫ ⁊ calor mām peccantē significat. s. sanguinem. ⁊ tensio v̄o siue duritiex ⁊ tumor poroꝝ indicant iplerionē ⁊ māe q̄ꝫtitatem: ⁊ dolor siue pulsatio caliditatis indicat estuationē partiū extensionē ⁊ cōtinuitatis solōnē. ¶ De ꝑmo signo. subdit Gal. noscas ꝙ in mēbro in quo erit apā calīꝫ. i. flegmon erit febris. i. caliditas intēsa silis caliditati febrili. Et dixit. 2º ad Glauconē. caliditatē sentit ampliorē: ita vt cōburi putet ⁊ refrigerari cupiat patiens. caliditas illa est inflāmatiua: quā ēt manus tāgentis. tolerare nequit ꝑcipit eniꝫ caliditas eius nō solum a patiente: sed ēt a tāgente ⁊ nō solū in loco flegmonis, sed aliq̄n in toto corpore ꝓpter febrē que q̄nqꝫ sequit flegmonē ꝑprie cū q magnus est ⁊ in loco arterioso ⁊ cordi vicino ⁊ cāꝫ huius caliditatis assignat auctor compēdii dicens. ꝙ cā est: q̄m sanguis ad illud membꝝ veniens nālr calidior est: ⁊ in eodem mēbꝝ calidius efficitur: eo ꝙ caret refrigeratiōe pp multitudinē q̄ꝫtitatis eius in illo mēbro existētis: ⁊ q₂ pori illius mēbri nō sufficiūt in excludēdo q̄cq̄ꝫ fumoꝝ: ideo in eo generat. i. coadunat pp eoꝝ multitudinē neqꝫ aerē exterius pōt sibi attrahere pp pressurā fumoꝝ in eis se cōculcantiuꝫ. ¶ Scōm signū Gal. reliquit notū cū. n. mēbꝝ extēsibile repletur saltē cōuenienter grosso notū. s. humor est ꝙ in tumorē eleuat cui associat tēsio ⁊ aliq̄lis duritiex. ¶ De 3º signo. dixit 2º ad Glauco. sanguine benigno ⁊ cōmēsurate grossitiei ad aliquā fluētē ꝑticulā repente silr ⁊ pp multitudinē icuneatur dolor a vapore multo eleuato ad ꝑtes cutis iducet in eā. Cū eniꝫ apā resoluit talis pruritꝰ si cute gñat ⁊ minorat siue intēdit: q̄m quotidie cū ꝓcedit resolō plus mā apātis in vaporē eleuat q̄ ꝑueniēs ad cutē pruritū illū causat ⁊ intendit. Sunt aūt q dicūt. ꝙ pulsatio hic sumit ꝓprie, sed nō p ambobus motibꝰ eiꝰ: q₂ nō p diastole: q₂ diastoles minuit pp minoratā esse cām necessitatis aerē attrahēdi: ac ēt coartationē arterie: sed s₃m sistolē p qua sola hic sumit pulsatio in resolutiōe māe apātis auget: q₂ auget eā sistolādi. s. multa effumatio: q₂ mā cōuertit in vapores ⁊ fumos in nā p se vel iuxta beneficio medicine. Et q̄dā exponūt pulsatio. idest

expulsio incipit intēsionē.i.intendi cū mā apātis rarificaē: qꝛ tūc incipit quaſi extra resolui. ¶ Et ponēs Aui. signa puentus apātis ad exiturā. dixit. tu ſcis.i.cognoſcis illud apā qd̄ aggregaē.i.in qd̄ aggregaē mā eiꝰ in cupuz vt ſanieē p ad ditionē pulſa⁰ ⁱᵉ ꝛ calitaȝ ꝛ fixionē vtriuſq3.ſup.pulſa ⁱᵉ ꝛ caliditaȝ.ſup.ꝛ addiᵒᵉᵐ doloris ꝛ alioꝝ accn̄tiū viſq3 ad tpꝰ pfecte ſanationis: ꝫ de hꝰ amplꝰ diceē in caᵒ de exituris. ¶ Et dixit Aui. quāto in mēbro arterie erūt maiores ꝛ pulſatio ꝛ dolor maior: tāto eiꝰ reſoloꝛ aut eius collectio erit velocior: qꝛ ſignificaē de maiori caliditate māeꝛ de maiori nocumēto ꝛ per maiorē caliditatē velocius moueē ad reſolui vel aggregari in cupū ꝛ pp maiꝰ nocuᵐ velocius ꝛ plus moueē a nā.

Signa q apā puenit ad exituram.

¶ Et ponēs ſigna terminationis apātis ad corruptionē mēbri dixit. tu ſcis.i.cognoſcis illud apā qd̄ putreſcit ꝛ cōuertiē ad putrefactionē ppter difficultatē digōnis: apā tn̄ calidū malū pōt corrūpere mēbrū altero triuz modoꝝ: aut qꝛ eius mā eſt multa ꝛ cū multitudine vincit ꝛ ſuffocat calorē nālē: aut qꝛ eius mā eſt venenoſa ſua venenoſitate corrūpens calorē nālē: aut qꝛ eius mā eſt mala corroſiua corrodēs ſubam mēbri ꝛ ſic corrodēs ipꝫ. Cū eni mā vincit nāȝ aut ſua multitudie aut ſua malitia: ita q nō pōt nā eā reſoluere nec ſanare: tūc ipſa ꝯuerſa in malā putrefactionē putrefaciet ꝛ corrūpet mēbꝝ ꝛ cognoſces ipꝫ. dixit Aui. per tenebroſitatem.ſ. ſui coloris, qm̄ cū mēbꝝ mortificaē ꝛ corrūpiē color efficiē malus tenebroſus obſcurus. Et dixit. cognoſces ipꝫ per vehemētiā tēſionis: que vehemēs tēſio ſeqē ad eleuationē multoꝝ vapoꝝ a mā apātis facta a calore extraneo putredinali: ꝗuis calor īnatus mortificatꝰ exiſtat q vapores nō potētes reſolui ꝛ excludi a mēbro inflant ꝛ tēdunt ipꝫ, multiplicaē ēt in tali mēbro multa hūiditas extranea q̄ inflat ꝛ tēdit ipꝫ.

Signa terminatiōis apo ſtematis.

¶ Et dixit. Aui. in hoc caᵒ. q ſi nā nō ſubmergit māȝ.i.niſi repleat poros mēbri ex ea ita q ex eis ſubmergaē ꝛ ibibaē nō fit apā: vel vt dixit. alia litera. niſi mā ſubmergat nām.i. niſi mā vincat nām: ſic q non pōt eā repellere. vn̄ ſubmergiē mā ꝛ occultaē in poris mēbri: nō fit apā qꝛ vt patuit apā nō fit de mā in venis ſtante, ſꝫ de mā in poros effuſa ꝛ in eis ſubmerſa ꝛ incuneata: que pēt dici ſubmergere nām mēbri recipientis eaȝ: ex quo nō potuit ſibi reſiſtere. ¶ S; qꝛ ex dictis pōt argui. ergo ois mā apāti eſt putrida: ex quo eſt ſubmerſa ꝛ ſuffocata in poris: vn̄ nō eſt ſufficienter trāſpirata. ¶ Rn̄dit Aui. ꝛ dixit: q hoc nō ſequiē: qꝛ talis mā reſpirat ꝛ aliqr euentaē: ꝫ male. talis reſpiratio: ꝫ nō oino multa eſt cā q nō putreſcit: ꝛ talis reſpiratio fit p ignē eius qd̄ eſt exteriꝰ. ideſt p vacuitatē poroꝝ cutis que eſt exteriꝰ. ꝛ q per ignem intellexerit. A. vacuitatem poroꝝ cutis patere pōt: qꝛ ꝯſir vacuitatē talē Serap. 4ᵒ breuiariȷ capitu. 7ᵒ. igneā appellauit: ꝛ poniē hoc dictuȝ Serap. ab. A. 14ᵒ caᵒ de cauſis ſ. tropiſis in cōmuni. Et hoc vocabulum in ſlingua arabica eſt certum q ſignificat vacuum.ſ. quandā maneriem eius.

¶ De curatione flegmonis. Cap. xxj

Apradictū eſt de curatione apātum tam intrinſecoꝝ q̄ȝ extrinſecoꝝ in gn̄ali: ꝛ in pcedētibꝰ ſermonibꝰ dictuȝ eſt de ſpāli curatiōe intrinſecoꝝ: q̄re reſtat vt in hoc tractatu de ſpāli cura extrinſecoꝝ ſermo ſequaē: ꝛ pmo calidoꝝ: ꝛ ſpālr ꝛ pncipalr flēnis: nō tn̄ putandū eſt q oē apā curationē p medicinas exqrat. Multa eniȝ apāta nā ſe ſola ſanat. Silr Raſ. 13. dñ. apā calm̄ ſi paruum fuerit diſpgeē.i. curabiē. Et qdā dicūt diſpgeē.i. ſanabiē. Et qdā dicūt. diſpergeē. ideſt ſanabiē per viaȝ reſoloīs abſq3 hoc q ſanietur: ſed ſi magnū fuerit nō diſpergeē abſq3 emanatione putredinis.ſ. ſm plm ponenda eſt itaq3 primo curatio apoſtematum per viam reſolutionis ſi ea reſolui fuerit poſſe. reſoloīnem enim eoꝝ ante oia medicus querere dꝫ cum ſit reſolutio melior modoꝝ terminationis eoꝝ.

Cura vt ſoluatur. Dieta.

Curantur itaq3 apāta flēnica p viā reſoloīs duplici inſtro.ſ. dieta ꝛ potiōe. dieta ergo ſit q in aere ad frigiditatem declināte qeſcat patiēs toto tēpore pncipijꝛ poſt pnᵐ diminuaē frigiditas eiusꝛ ſic in eius dīminutione pcedaē donec cū apā ad declinationē deuenerit ſerueē eger in aere tēperato vel ad remiſſaȝ declināte frigiditatē. Et ſit aer in paſſiuis qlitatibꝰ mediū tenēs. Si tn̄ flēn ad colericitatē declinauerit dꝫ aer tēdere ad hūiditatē: ſicut ēt humidus eē dꝫ in apātibꝰ colericis. ¶ Et opꝫ vt patiens leteē p poſſe ꝛ dormiat moderate ꝛ qeſcat ſaltē ſm mēbruȝ apoſuȝ: mēbra tn̄ illi oppoſita exercitio vti pōt ꝛ cuſtodiaē ipꝫ mēbꝝ a fricatione ꝛ balneis calefaciētibus. ¶ Et dixit Almā. libᵒ 7ᵒ. caᵒ de apāte calīo regimen ſubtiliē ꝛ a carne ꝛ vinis ꝛ dulcibꝰ ꝛ vnctuoſis necnō ꝛ acutis. ſup. ꝛ amaris ꝛ ſalſis: ꝛ pcipue ab oi regie ſanguinē multiplicante ꝛ ipꝫ calefaciente abſtineat. S; acetoſis cibarijs ꝛ his ſilibꝰ nutriatur: ꝛ maxie tali regimine vti dꝫ flēnē patiēs quouſq3 venerit ad declinationē. tūc. n. ipſe paulatine ꝛ gradatim redire poterit ad ſuā cōſuetudinē. Et ſi aſi declonē coegerit te virtutis debilitas aut inobediētia patiētis aut accn̄s aliqd̄ qd̄ ſe peruenerit ad exhibitionē carnis ꝛ vini deē carnes auicularū paruaꝝ ꝛ pullaꝝ paruaꝝ alteratas cū rebus acetoſis ꝛ aggreſta ꝛ arancijs limonibꝰ ꝛ ſilibꝰ, ꝛ extremitates edoꝝ ꝛ caſtratoꝝ ꝯdite cū acetoꝛꝛ deē vinū albū debile aut rubeū ponticū adaquatū cum aqua decocta. ¶ Et oi die pcuratio ſiat cū ſollicitudine vt venter eius lubricus pmaneat p ſe vel beneficio ſuppoſitoꝝ aut criſterij.

¶ Cura vo flēnis p potionē qn̄q3 vertiē ad cām: qn̄q3 ad ipm apā: ꝛ ad accn̄s ſequēs ipꝫ. Et ꝫ de his ſit ſatis dictū in gn̄ali caᵒ curationis apātū: tn̄ hic magis in ſpāli diceē. neq3 erit malū ſi aliq ex dictis reiterenē. Diuerſificaē aūt cura flēnis intētionē habēdo ad cām put cā eius fuerit. cā pmitiua extrinſeca aut intrinſeca: tā quacūq3 tn̄ cā pcedat intētio curatiua cōpleē p vlia q̄ ſunt euatio ꝛ diuerſio cāe. Et cōpleē per ſpālia ſiue pticularia q̄ medicamina localia dicunē q̄ ſūt recurſuȝ aut extractū faciētia. ¶ Itaq3 iplēdo intētiones pdictas. dixit Serap. 5ᵒ breuiarij. caᵒ 13ᵒ. ſi flegmon fuerit a cā pmitiua ꝛ nō fuerit in corpe replō: incipiendū eſt ab euōne hūoris cōtēti in apāte cū medicinis mollificatiuis ꝛ reſolutiuis q̄ extractū cōplētis: ſi eſt in corpe replō incipiamꝰ curare ipꝫ: ꝫ ſi flēn eſt a cā āñte q̄ currit ad mēbꝝ ex replōne cōtenta in corpe. ſup. vel mēbro aliquo fortiori: tūc nō opꝫ vt incipiamꝰ cū medicinis mollificatiuis: qm̄ attrahūt ad mēbruȝ ſupfluitatē multā plus illo qd̄ reſoluiē ex eo. ꝛ ſubdit. neq3 ēt incipiamus cū illis q̄ refrenāt ꝛ phibēt ꝛ exiccant ꝛ ſtiptican: ꝛ vt nō faciamus redire ſupfluitatē ad mēbꝝ pncipale: ſꝫ incipiamus cū extractione ſanguis: ꝛ hñt pdicta veritatem ſiue cā āñcedens fuerit mota ad apandū a cā intrinſeca vel a cā extrinſeca. ¶ De predictis loquēs Aui. dixit. ſi cā pmitiua obuiat corpori mūdo nō eſt neceſſariū niſi curatio apātis que eſt extio māe extranee q̄ fecit apā. Et vt oſtēderet de q̄ extractione māe intelligeret. ſubdit. q eſt illa q̄ p mollificantia ꝛ reſoluentia leuia fit. ꝫ ſupplēt nō tn̄. nā extio apātis inq̄ȝtū eſt apā pōt ēt fieri per recurſiua: ꝛ maxie per tractū tractius euacuās ꝛ diuertēs ēt in tali apāte q̄le eſt qd̄ eſt ſuppoſitū q̄ aliqn̄ ꝯfert vt in caᵒ de gn̄ali cura. ex verbo Gal. ibi adducto. ex 13ᵒ terapen. cōpetit ꝛ maxie ſi apā malignū fuerit: qm̄ tūc rōne magnitudinis morbi cōpetit euātio. vt Gal. ibidē voluit. ſupplent ēt nō tn̄, qm̄ vt ſupra patuit euāᵒ que per extractū fit nō ſolū per reſoluentia pōt fieri. ſed ꝛ per carraſſationē ꝛ alios modos ſupra poſitos. Aui. tn̄ de his euōnibus hic nō expſſit: qꝛ ex dictis in gn̄ali curatione notuȝ relinquit: ſed expſſit de mō euōnis mollificātiū ꝛ reſoluētiuȝ qꝛ modus euōnis per iſta eſt: qui maxie cōpetit in apāte hoc corpe ente mundo: ꝛ qꝛ raro in tali apāte eſt neccia carraſſatio vel aptio: qꝛ vt expientia declarat hoc tale apā ſm plm ſm viā reſoloīs curaē. rariſſime. n. tale apā ſaniaē: ſi tn̄ alr cōtingeret ipm ſaniari tūc apertio fienda eſſet. de his amplꝰ dcm̄ eſt ſupra in gn̄ali curatione. ¶ Dixit Aui. notanter per

P. cia.

Cura ſa cta a cā pmitiua.

mollificantia ꝛ resoluētia leuia. per mollificātia.n.intellexit poros aperiētia dolorē sedātia ꝛ mām aperiētia resolōni vt cadat in ea resolutio.nā exiccantia nō sunt doloris sedatiua: neqꝫ mā ē dispositiua equali resolōne:sed ꝯtrium potius sunt opantia:qꝛ disponūt ad subtilis resolōnē ꝛ grossi induratio nem ꝛ p resoluētia intellexit mām subtiliātia ꝛ in vaporē cōuertētia:ꝗ vapor postea extra excludit̄:sed addidit ꝙ debēt esse leuia nō fortia:ne nimia caliditate locū inflāment:particulā mordeāt ꝛ dolorē augeant:ꝛ ne cū velocitate sue actionis subtile resoluāt ꝛ grossum petrificent ꝛ ne sua caliditate mām trahant ēt si corpus mundū fuerit.ꝛ medicamina mollificātia ꝛ resoluētia leuia sunt.dixit. A.sicut emplm de farina tritici cū aqua ꝛ oleo:qȯ rōne olei ꝛ farine resoluit:ꝛ rōne olei ꝛ aque humectat ꝛ mollificat.ꝛ est eius resolō leuis. Et de isto emplō dicūt.ꝙ ꝗuis sit humectatiuū sufficienter est tn̄ resolutiuū debiliter ꝛ insufficiēter in tali apāte p se ꝛ principaliter tn̄ per accn̄s ꝛ ex ꝯn̄ti reddit̄ sufficiēs:qȯ est qꝛ dolorē mitigat ꝛ sic ꝓhibet tractū māe ad locū:ꝛ mām equali resolōni pparat:poros apit ꝛ calorē cōfortat ꝛ auget nalē q roboratus mām preparatā ꝫ poris apertis resoluere sufficit.

¶ Et dixit. A.si cā primitiua inductiua flōnis corpori obuiauerit corpori repleto:tūc opꝫ vt nō tangas apā cū mollificatiuis.s.ꝛ cū resolutiuis dictis:qm̄ per ipsa trahet̄ ad ptē m supra id qȯ resoluet̄ ab ea:ꝛ iō dixit:ꝛ opꝫ ꝙ eūet̄ per flōmiā ma in pārmis:ꝛ fortasse indiget eūone vētris.sup.vel vomitu p farmaciā:ꝛ cū alius humor eūone egens esset sanguini mixtus:ꝛ fortasse eget eūone p cristeria cū venter esset stipticus:ꝛ vn̄ dixit Almāso.curatio eius a minutiōe incipiēda est. Et si flegmō in dextra pte fuerit de sinistra fiat flōmia:ꝛ ecōtra.ꝛ est de basilica vel mediana faciēda:ꝛ si basilica non fuerit inuēta tūc in vno eius ramoꝝ fiēda. In eo tn̄ ꝙ supra furculā ortū fuerit minutio fiat de cephalica:ꝛ hoc supplent:ꝛ in eo qȯ infra furculā ortū fuerit fiat de mediana:ꝛ vt dicūt hoc vltimū dictū Alm̄.veritatē hꝫ si repletio corporis valde magna fuerit.vbi aūt nō fuerit sic magna sufficit ꝙ eūa° fiat in opposito flegmonis p vnā diametrū. ¶ Et dicūt.si apostema magnū fuerit ꝛ dolor acutissimus flōmia magna fiēda ē.

¶ Dixit eni Gal.ꝙ in apāte maxio ꝛ dolore acutissimo nulla est melior medicina ꝗꝫ flōmia ducēs ad sincopim q̄ oꝫ fieri in vnica vice si patiētis virtus tolerauerit:ꝛ si nō fiet magna in plurimis vicibus paruū interponēdo spatiū. ¶ Et dicūt. si apāta fuerint pluraꝛita ꝙ simul in vtroqꝫ latere opponē secūdo q̄ est p inferius ꝛ supius:ꝛ hoc vt simul vel paruū interponēdo spatiū.qdā tn̄ dicūt.esse incipiendū a flōmia lateris ꝙ oppositū est maiori apāti:ꝛ si ambo fuerint apāta eq̄lia tūc incipiendū est a flōmia lateris ꝯsueti si fuerit illi ꝯsuetudo flōmandi:ꝛ si nō fuerit ei ꝯsuetudo:tūc fiat ꝑm oppōnē inferioris ad supius:ꝙ si apāta plura fuerint ꝛ simul fiunt in dextris ꝛ sinistris ꝛ supioribus ꝛ inferioribus:tunc a flōmia inferioꝝ partiū vt saphene vel artetice incipiēdū erit. ¶ Dixit Aui.opꝫ vt incipias cū eūone vt cōpleas cū eo qȯ meretur.s.dispositio māe ꝛ corporis ex flōmia ꝛ solōne ventris si indiget ea.s.solōne ventris:qꝛ flōmie indigentia eūonis est: aut qm̄ corpus est imūdū:aut qm̄ egritudo est magna ꝛ amplius de his dictū est de curatione in gn̄ali:ꝛ cū feceris euacuationē administra mollificātia predicta.etenim post euacuationem.dixit. A.cura huius apātis est ꝓxima curationi apātis facti a cā primitiua inueniente corpus mundū:ꝛ ista ꝓximitas curationis est in hoc ꝙ sicut in flegmone facto a cā p̄mitiua in corpore mūdo apponi debēt mollificātia resoluētia leuia:ita ēt in hoc ꝑmissa eūone. Differūt tn̄ in hoc. dixit Aui.ꝙ curatio eius que obuiat corpori mūdo nō indiget repercussione plurima in principio sicut ista indiget que obuiat corpori repleto post eūonē:ꝛ īmo indiget minus illa: eo ꝙ in corpore repleto:ꝗuis eūatio plus timet̄ de cōcursu humoꝝ ad locū ꝓpterea ꝙ ꝑm plm̄ eūatio nō fit exq̄sita:sed relinquit̄ portio humoꝝ qui possent fluere.insup ꝛ curatio cū fortiori repcussiuo in hoc corpore tutior est:pro eo ꝙ non pōt medicus esse securus:qm̄ post euacuationē remanserunt humorū relique. Et sic. A.innuit ꝙ in vtraqꝫ dispōne cōuenit repcussio:sꝫ minus qn̄ cā primitiua obuiat corpori mūdo ꝗꝫ qn̄ obuiat corpi repleto:ꝛ minus qn̄ obuiat corpi replō an̄ eūonē ꝗꝫ post eūonē:qꝛ an̄ eūonē corpus nō recipet:vt supra patuit.ex Gal.in tegni. ¶ Notent tn̄ ꝙ Aui. ꝓprie nō intellexit hoc de repcussione ꝓprie sumpta:qꝛ talis nō cōpetit in pn̄° apātis facti a cā p̄mitiua obuiāte corpi mūdo:īmo cōpetūt mollificātia ꝛ resolutiua:vt dictū est.sꝫ intellexit de repercussione īpropie vel large sumpta q̄ est quedā ꝯfortatio mēbri facta in pn̄° cū debili stipticis q̄lis esset q̄ fit solū p solum oleū ros.ꝛ silis.qm̄ ista sunt doloris sedatiua.i.aliqualr ꝓhibitiua fluxus siqs adesset:qꝛ nō est incōueniēs tali ꝯfortatiuo vti in pn̄° ꝯparuo tn̄ tpe.ꝛ dicūt.ꝙ hoc dictū Aui.hoc est quasi modificatiuū dicti sui supra.qn̄ dixit mollificatiuis ꝛ resolutiuis eē vtendū in pn̄° in corpe mūdo.quasi.d. Aui. ꝗuis supra dixerim sic vl'r loquēdo hic magis in spāli dico ꝙ mō dicto repcussio parua fieri pōt ante mollificatiua.

¶ Cura aūt flōmis facti p influxū a cā intrinseca variata ꝑm diuersa tpa eius:est vt attēdat̄ ad vba Gal.2° ad Glauco.dicētis opꝫ maxie in his talib⁹ flōnib⁹ pn̄ᵃ saluāriū benigna.i. bn̄ fcā eē,peccata.n.in eis dissanabiles ꝛ difariā insanabiles operant̄ dispōnes:ꝛ maxie peccatoꝝ hoꝝ duoꝝ sunt.s. neqꝫ vllā totius corporis eūonē facere ꝛ calefacere ꝛ humectare particulaꝫ.dogmaticoꝝ.n.medicoꝝ rō ꝛ experientia insinuat corpus eūari ꝯgruis eūonib⁹ ꝛ ipsam flōnatē pticulā embrocare ꝛ cataplasmare ꝛ repellere qȯ supfluat.potēda igr̄ mollificatiua ꝛ resoluētia in pn̄° talis apātis sunt nociua.ꝗuis eni oī tpe dolorē mitigēt:ita ꝙ ēt in pn̄°:nō tn̄ hic ꝯueniūt: qꝛ ꝗuis p se sint mitigatiua doloris:sunt tn̄ p accn̄s ipsius augmētatiua inq̄tū malā discrasiā calam augēt ꝛ mām ad locū trahūt:vn̄ apā augēt ꝛ fit vt nocumētū ipsarū sit longe maius iuuamēto:ꝛ maxime nisi dolor cā vehemēs fuerit vt trahat ad se curā. ¶ Dixit itaqꝫ Gal.eodē 1° ad Glauco. In flōnibus q̄ fiūt p influxū si nō vehemēter doleāt repcussiuis opꝫ vti.i.cū vō minor dolor fuerit reumate incūbēte.i.fluxu durāte:nō opꝫ neqꝫ aquā calā:ꝫ neqꝫ oleū calidū neqꝫ p farinas frumētales afferre cataplasmata. Diuersa.n.sunt vniuersa q̄ talis reumaticis dispōnibus:ꝗuis videant̄ ꝯfestim mitigationē quādā facere:sꝫ vt ipse dixit.13.terap.dū apā calꝫ est in pn̄° vtēdū est in cura reb⁹ fridis ꝛ stipticis ꝛ non dissolutiuis:ꝗten⁹ mā aut in totū aut ꝑm magnā ptē recursum faciat. Vn̄ dixit Almā.ꝙ post eūonē epithimantib⁹ infridātib⁹ epithimet̄ locus.dꝫ tn̄.subdit Ga.infridari infridatione oportuna ꝛ nō plus:qꝛ dixit auctor cōpēdii.in repugnādo sanguis sufficiat fluxui.nā refrigerare calā apāta duob⁹ modis valet. Vno mō:qꝛ ꝓhibēt mēbra sāguinē fluētē recipe. Alio mō:qꝛ calorē coꝝ refrigerādo q cā doloris ꝛ attractiōis sanguis ad mēbrū est. In oī.n.apāte calō in pn̄° in corpe mūdo vel mūdificato spōte vel arte cōpetit repcussio p se vel ꝯ de se qꝛ mouet mām motiōe opposita fluxui:ꝛ hoc nisi p accidēs repcussio ꝓhibeat̄:vt supra patuit in curatiōe gn̄ali apātuꝫ. ¶ Et de repcussiuis ꝯuenientib⁹ in hoc dixit Ga.vbi supra. sunt cataplasmare pticulā p sempuiuā ꝛ cortices granatorū coctas in vino.s.stiptico ꝛ sumach ꝛ farinā ordei. Etenim cōpositū hoc ad oīa q̄b⁹ egem⁹ in his talib⁹ potēs est,repcutit eni ꝙ supfluit ꝛ desiccat ꝙ cōtinet ꝛ robur ꝑbet particule vt trāsmitti possit:optima.n.sunt q̄cūqꝫ exiccare sit̄ ꝛ expellere pn̄t sup influentē sanguinē sine dolore:qm̄ q̄ tēdūt vehementer:ꝛ ꝓp hoc dolorē inferūt plus ledūt dolorib⁹ maiorib⁹ ꝗꝫ ꝯsint siccātia.tale igit̄ dixit ipse.opꝫ eē farmacū q̄le est ꝙ cōsuetū est a nobis p calcidentē.i.cadimiā inissam oleo ro. Si vero ꝛ lanā purā.i.lotā vino madefeceris stipti. ꝛ supponis p ampli⁹ iuuabis. Et dixit 5° tera. Si ꝑm extremitatē aliquā flōneꝫ incipit sufficit infridatio aliq̄ ꝛ stiptica supponere vt spōgiā īfusā ꝫ aq̄ frida sola vel cū modico aceti mixta vel cū

Cura facti a cā intrinseca p influxū.

modico vino austero ⁊ aq̄ frida mixta. vt dem̄ est melior: vt
enī ipse dixit ibidē. modificādo hoc dictū: vitāda est aq̄ frida
sc3 sola ne tarda fiat maturatio eius. ⁊ dixit Ga. ⁊ ponit .13.
cti. si coquant folia mirte: deinde distēperent in oleo ro. ⁊ sup
ponant apatib⁹ calis cferūt: ⁊ ꝓpꝛie eis q̄ fiūt in testiculis ⁊
herisipille ⁊ formice. ¶ Dixit Serap. 5° breuiarij. post san/
guis extractionē ponimus sup mēbrū medicinas de ꝓprietate
quaꝝ est vt refrenēt ⁊ exiccēt ⁊ reducāt ip3 ad eq̄litatē ⁊ ꝓhi
beāt cū refrenatiōe sua māmā cōcurrere ⁊ cū exiccatiōe sua cōsu
mant qd̄ aggregatū est in mēbro: ⁊ cū eq̄litate quā faciūt ex/
tinguūt calītatē ⁊ fortificāt ipm mēbrū donec sit ei posse mū/
dificare illud qd̄ aggregatū est in ipso: ꝓhibere qd̄ fluit ad
ipm sic est emplm̄ factū ex sempuiua ⁊ granatoꝝ corticib⁹ ⁊
sumach ⁊ farina siue sauich ordei: qñ est decoctū decoctione
vltima cū vino aut aceto ꝑmixto. s. cū aq̄ ⁊ vino q̄dē qñ indi
gemus cōfortatiōe mēbri plus: aut qñ tps esset fridū. Cū ace
to vō qñ volumus infrigidare plus aut qñ tps esset estiuū.
¶ Dixit Rasis in diuisionibus. in apate calo sanguineo fiat
epithima cū eis q̄ infridāt ⁊ stipticitatē inducūt: sicut sūt da
ctili. s. imaturi rosa memithe cāphora aqua rosarū ⁊ acetū.
¶ Dixit Ysaac. granatū dulce coctū in vino ⁊ suppositū mi/
tigat dolorē apatū caloꝝ iuncturaꝝ cōferens eis mirabilr̄: ⁊
his q̄ accidūt in capitib⁹ musculoꝝ. ¶ Dixit Dios. ⁊ Ga. q̄
folia populi trita ⁊ supposita apatib⁹ calis accītib⁹ in geni/
bus cōferūt mirabilr̄. Et dixit Dios. cicer imꝑatoris in oib⁹
spēb⁹ suis cōfert ad ꝓhibēdū apa calm q̄ nō fiat. Et dixit. tri
fula q̄ est lēticula q̄ fit sup lapidē de rore cadēte sup eos ꝓhi/
bet gñationē apatū caloꝝ. Et dixit. si capita papaueris terā
tur bñ ⁊ cū farina ordei mixta supponant apatibus calis ⁊
herisipille cōferūt eis. Et dixit. citrulli ortenses suppositi cōfe/
runt apatibus calidis in pn° ⁊ augmēto ipsoꝝ. dixit Ga. in
de simplicibus. ⁊ ponit 13°. cti. aceto nisi haberet in se pun/
ctionē ⁊ asperitatē nō vteremur nisi in apatibus calidis: q2
infrigidat: s3 ex eius tenuitate pūgit ⁊ excitat aliquātulu3 nō
nō vtimur eo solo: s3 aqua mixto: dixit Auic. q̄ de cōferētib⁹
est spōgia infusa in aqua frida ⁊ aceto. fortasse. n. excusat la/
borē. s. in aqua frigida excusat. i. ꝓhibet laborē. i. lesionē exi
stentē in eo. s. aceto q2 tollit pūctionē ab eo: q̄3uis etiā possit
dici q̄ fortasse excusat. s. ista fomētatio cū spōgia dicta labo/
rem in eo. s. apate: q2 aliqñ totū repellit: ⁊ liberat patientē: ⁊
medicū a labore. ⁊ dixit. incipe cū repcussiuis sicut sunt suc/
ci herbarū frigidarū. sup. ⁊ stipticarū: corpora ēt ipsarū con
trita ⁊ ipsa sunt sicut portulaca cucurbita endiuia virga pa/
storis ⁊ succus. i. mucillago psilii. ⁊ silia: ⁊ de fortib⁹ sunt cor
tices granatoꝝ ⁊ sempuiua ⁊ sauich decoctū valde cū aceto
cōmixto. s. cu3 aqua. Et alia lr̄a h3 sumach loco sauich: ⁊ est
melior ⁊ cōcordat cū Ga. ⁊ Serap. vt supra adducti sunt. Et
dixit. tumbal est bonū valde. ⁊ si indigemus fortiore illo qd̄
esset ꝓp maiorē caliditatē adde sandalū acaciā: ⁊ silia. Et di/
xit Auic. de repcussiuis est cerotū cū aqua frida. ¶ Et ꝑ hoc
cerotū intellexit cerotū Gal. positū 4° de simplici medicina.
qd̄ adduxit Mesue in antidotario. ⁊ dixit. q̄ est vltimum in
infrigidādo. Et alkekēgi. dixit Aui. est forte. ⁊ herba apatū
in pn° est valde bona. Et dn̄t q̄ herba apatū est cimbalaria
siue vmbilicus veneris. Et subdit. qñq3 iuuat eius exiccatio
⁊ stipticitas cū croco. dicūt qdā eius. s. herbe apatū. Alij di
cunt. ⁊ melius eius. s. medicaminis repcussiui qd̄cūq3 fuerit
illud: q2 crocus stipticitatē h3 ⁊ desiccationē: q̄3uis sit calus
iuuat cū stipticitate: sed ēt cū calītate sua qua facit penetrare
medicinas repcussiuas: ⁊ sic fortius agere. reprimit ēt ⁊ ꝓhi
bet nocumēta friditatis eoꝝ: ⁊ cū his ēt dolorē mitigat. Et
ꝓpterea dicta iuuamēta dicūt. q̄ crocus maxime cōuenit in
fine ꝑncipij ⁊ in augmēto. ¶ Repcussiuū optimū in apatib⁹
calidis q̄ sunt cum pulsatione ⁊ dolore vehemēti. ℞. folia ⁊
radices iusquiami albi: ⁊ cōquesse ea bñ. Deinde inuolue ea
in stuppis madefactis i aqua ⁊ expressis ⁊ pone sub prunis
ad decoquēdū: cūq3 decoctū fuerit extrahe: ⁊ cū recēti assun

gia porci cōtere: qm̄ calliditatē minuit ⁊ māmā repellit ⁊ lenit
dolorē: ⁊ cōuenit ēt in maturādo. ¶ Aliud bonū. ℞. farina3
ordei ⁊ in aceto ⁊ succo plātaginis bullire fac ⁊ superpone.
¶ Aliud. ℞. plantaginē epaticā lenticulā aque vmbilicū ve
neris: ⁊ cōtunde optime ⁊ suppone. vel succi extrahant ⁊ epi
thimet cū eis frequēter inouādo. ¶ Aui. ℞. olei ro. ⁊ aque
ro. añ. ℥. iij. aceti. ℥. i. Et aliqñ addit cū eis succus solatri aut
cimbalarie aut iusquiami ⁊ in vehemēti calītate ⁊ dolore est
necessariū parū cāphore ⁊ apiū: ⁊ q̄ sicū aqua ros. ⁊ oleo ro. ⁊
aceto addat bolus armenus erit vtile ⁊ cōueniēs. ¶ Ex p̄di/
ctis itaq3 remedijs: ⁊ istis silibus eligēda sunt minus reper/
cussiua ⁊ minus frida ⁊ plus sm̄ varias cōditiones corpis ⁊
m̄ie tēpoꝝ anni: ⁊ aliaꝝ indicantiū. Et dicūt. q̄ sicut i flōne
facto a cā p̄mitiua inueniēte corpus mundū cōpetunt in pn°
minus repcussiua q̄3 in facto a cā añte in corpe repleto post
euacuationē3 eius. Et in flegmone a cā primitiua: ⁊ corpore
mundo: ac etiā in corpore repleto post euōnem in principio
cōpetit emplm̄ de farina ordei ⁊ oleo rosaꝝ: ⁊ p̄cedente pn°
fiat de farina frumenti cu3 oleo anetino vel keirino ⁊ aqua.
¶ In augmēto vō flōnis a cā añte: op3 repcussiuis miscere In aug°.
resolutiua: vñ dixit Aui. deinde. s. post pn^m fluēte adhuc māā
⁊ pro pte cōculcante oppone te augmēto cum intromissione
mollificatiuoꝝ humectātiū cū refrenatione: ⁊ ista mollificā/
tia debēt esse resolutiua lenia q̄lia sunt anodina: de quoꝝ nu
mero sunt malua maluauiscus mellilotus camomilla semen
lini fenugrecū semē aneti ⁊ eoꝝ olea: ⁊ oleū de lilio: ⁊ de kei/
ri adeps anseris ⁊ anatis: ⁊ his silia: ⁊ debent resolutiua ista
nō esse exiccātia in augmēto sicut in statu ⁊ declinatiōe: q2 in
augmēto nō ponunt ꝓp resolōnē faciēdā sicut apponunt in
statu ⁊ declōne: ⁊ iō debēt eē mollificātia vt remolliāt māmā
flegmonis ꝑ appositionē repcussiuoꝝ in pn° aliqualr̄ indu/
ratā: ⁊ vt rarificēt ⁊ poros apiant ⁊ māmā aliqualr̄ cōculcatā
dissoluāt ⁊ calorē nālē cōfortent: ⁊ quādā delitiā mēbro infe/
rant cū sint ei appropriata cōformia ⁊ cōueniētia: ⁊ sic dolorē
mitigēt: ⁊ sic melius māmā ad resolōnē disponūt: nec3 malā
cōplōnē augēt imo poti⁹ remittūt cū sint ipsa remisse calitatꝭ
respectu illi⁹ male cōplōnis ⁊ māe faciētis ipsā: ⁊ sint cum
hoc frida excedētia ipsaꝝ calitatē mixta. Et cū debeāt esse vi
scosa viscositate opilatiua ⁊ clausiua poroꝝ ne poris clausis
sanguis ibi collect⁹ intrāspirabilis fact⁹ inflāmet ⁊ ebulliat
⁊ inflāmationē in mēbro augeat ipmq3 magis extendat. Et
adhuc dolorē addat: ⁊ vt p3 in ca° gn̄ali mollificātia resolu/
tiua admiscēda repcussiuis debēt in pn° augmēti eē paucio/
ra ⁊ remissiora q̄3 in medio ei⁹: ⁊ in medio q̄3 in fine: ita q̄ in
ꝓcessu augmēti nō sufficiētib⁹ resolutiuis p̄noiatis ascēdē/
dū sit ad volubilē apiū: ⁊ silia. ¶ Et de cōueniētibus q̄ admi/
sceant in pn° augmēti: vt Ga. testat in de simplici medicina:
est oleu3 ro. qm̄ mollificat ⁊ resoluit ex pte olei ⁊ refrenat ex
pte ro. Et de cōferētib⁹ est emplm̄ factū de farina ordei mal/
uis oleo ro. ⁊ aq̄. Et sicut dixit Ga. in li. de tiriaca. pinguedo
anatis eliquata: ⁊ cū oleo ros. mixta cōfert apatib⁹ inflāmā/
tib⁹. s. in pn° augmēti: ⁊ si magna fuerit inflāmatio ꝑmisceat
ei aqua ro. vel solatri: ⁊ cōueniēter misceat repcussiuis in pn°
augmēti aq̄ decoctionis seis lini: sicut in fine augmēti cōue/
niēter ꝑmisceat eis aq̄ decoctionis fenugreci. eius. n. decoctio
est resolutiua: s3 minus q̄3 decoctio fenugreci: vt dixit Ga. 6°
de regimine sanitatis. ¶ Qr si augmētū flōnis ꝓcessit suppo
nat ei emplm̄ qd̄ sic fit. ℞. farine ordei. ℥. ij. mucillaginis se.
lini. ⁊ maluauisci olei ros. nenufarini camomillini ⁊ adipis
anatis ⁊ galline. añ. ℥. ß. ⁊ circa finē augmēti addat in emplō
p̄dicto mucillago fenugreci. ¶ Dixit Gal. q̄ paritarie inest
virt⁹ expurgatiua leuiter ⁊ stiptica cū hūi^{te}: vñ sanat vniuer
sos flōnes in pn° ⁊ aug^{to} vsq3 ad statū. Et dix̄ in 6° de simplr̄
medicina. q̄ folia vngule caballine viridia mēbra flōnes pa/
tiētia cū difficultate digōnis cataplasmata iuuant per admi/
xtionē aquose humiditatis q̄ oia viridia ⁊ tenera participant.
¶ Dixit Auic. apud finē ⁊ statū ⁊ vltimitatē magnitudinis ⁊ In statu.

⁊ additionē sue vltimitatis fac vincere mollificātia.s.resolutiua ⁊ fac ea pura ⁊ nō itellexit apud finē.s.augmētū:vt qdā li dixerūt:qm eo tpe resolutiua nō debēt vincere sup repcussiua nimis neqꝫ in pn° stat⁹:vt patuit in cap° gnāli.⁊ marie in apate calido. ¶ Ait Ras.in diuisiōib⁹.cū stat apa ⁊ nō additur sūt nečia illa q̄ resoluūt cū facilitate de qb⁹ aliqd misceatur cū īfrigidātib⁹ ⁊ stipticātib⁹. Et iō dōm ꝙ totū istud dictū Aui.apud finē ⁊ statū vltimitatē magnitudis ⁊c̄.dꝫ referri ad diuersa tēpora stat⁹:sꝫ tn̄ culpa trāslatoris lra Aui. trāsposita est. Et dꝫ sic iacere.apud statū ⁊ finē ei⁹:⁊ ꝓ.s.scilꝫ apud vltimitatē magnitudis ⁊ additionē sue vltimitatis fac vincere mollificātia.s.resolutiua.s.supra repcussiua. Et aliq trāsponūt literā sic.apud statū:⁊ ꝓ.s.vltimitatē magnitudis ⁊ additionē sue vltimitatis fac vincere ⁊c̄. ⁊ apō finē.s.stat⁹ fac ea.s.mollificātia resolutiua pura:nō fecit aūt mētionē de pn° stat⁹:q: ex cap̄.gnāli notū reliqrat resolutiua ⁊ repcussiua eq̄lr esse miscēda:qꝫ ēt approbat:q: in augmento dixerat repcussiua debere vincere supra resolutiua:⁊ in medio stat⁹ resolutiua debere vincere supra repcussiua:q̄re relinqbat notū ꝙ in pn° stat⁹ debebāt ēē eq̄lia. ¶ Et ex h̄ appet falsitas dicentiū ꝙ in statu stat⁹ debēt eq̄ri resolutiua repcussiuis:sꝫ in pn° stat⁹ augmēto ei⁹ repcussiua debēt excedere resolutiua:⁊ q̄tuis in fine status resolutiua debēt vincere supra repercussiua:q: nō est ita,vt patuit. Et notant fortib⁹ resolutiuis in resoluēdo mām apatis calidi supra dcm̄ est resoluētia fortia in mām ipetuose agētia subtile eius ab ipsius grosso segregāt ⁊ grossū ampli⁹ exiccādo ineptū resolōni ⁊ suppurationi relinquūt:sꝫ ⁊ ad lapidis mām deducūt:⁊ ad signādū resolutiua in hȷ̄ dispōne nō debēt ēē fortia. ¶ Dixit. A.cum apa flōnis puenerit ad statū tūc sunt nečia anetū camomilla maluauiscus semē lini:⁊ alia filia anodina q̄ sunt calda in p° gradu aut saltē nō debēt trāscēdere gradū 2m. Dixit Gal.13. terap.noli opari ꝯ residuū apatis calidi qd nō est durū calidas.s.medicinas multū. Et de medicis cōpositis ꝯferētibus in statu.dixit Aui.sunt emplm dcm̄ basilicon ⁊ emplm dcm̄ diaglon:de quo dixit Dinus:ꝙ q: mollificat ⁊ resoluit:maxime valet in flōne qd induratū fuerit ꝑ exclusionē ptis subtilis:⁊ ꝙ marie valꝫ in flōne saniato:⁊ iaꝫ erupto:de q̄ egrediť sanies grossa sic trūb⁹ cū q̄ ptes in circuitu sūt grosse dure ⁊ nō puenīūt ad natiuitatē. ¶ Et de ꝯueniētib⁹ in pn° status ē epithima factū ex succo vmbilici veneris:⁊ succo apij equalr mixtis. Emplm factū ex furfure triticeo decocto in aceto cū suppoiť tepidū:ēt vt qdā dicūt.si furfur triticeum decoquať in vino pontico ⁊ supponať apati frigido in pn° status ꝯfert. Et qdā addūt ei absinthiū. Et si ꝑdicto furfuri in aceto decocto adderenť flores camomille ⁊ mellilotū cōpeteret in augmēto stat⁹. Et si adderet ei decoctio in vino cōpeteret in statu. ¶ In declinatione flōnis vtēdū est resolutiuis:nō tn̄ eleuatis in gradu. Dixit Ras.in diuisiōib⁹.cū quierit pulsatio totaꝫ ⁊ dolor sitt apponanť resolutiua.s.pura nō mixta cū refrenātib⁹. Et dixit.iueniānť ex eis q̄ resoluūt ſm debilitatē ⁊ tpe eoꝝ. Debēt.n.sumi resolutiua ſꝫ q̄titatē caliditatis apatis ⁊ mãe ei⁹ ⁊ sui tpis. Et nō debēt resolutiua in declinatiōe ēē mollificatiua:īmo exiccatiua. Dixit enīꝫ Aui.ꝙ exiccātia sūt q̄ sanāt in fine.i.in declinatiōe:q: resoluētia q̄ desiccāt totū ꝙ habilitatū est ⁊ resolōni dispositū est ⁊ resoluunt,⁊ cū exiccatiōe ꝓhibēt ne portio mãe in saniem ꝯuertať. Uerūtn̄ sicut resolutiua nō debēt excedere in caliditate:ita nec in siccitate:⁊ icipiēdū est in pn° a debiliorib⁹. Et gradatim ꝓcedēdū est ad fortiora.nā ꝓcedēte declinatione sꝫ paulatine ⁊ gradatiꝫ ꝓcedendū est in resolōne:ꝙ si cōtingat resolutiuū ꝑdictū resoluere mām:sꝫ nō ad plenū:īmo relinquat ptē ei⁹ vel modicā:tūc resoluet illā. ¶ Dixit Aui.resolutiuū in quo est acuitas.s.resolō fortis vt possit illā ptē ēt si grossa fuerit attenuare ⁊ resoluere:⁊ nō est in hoc casu timēdū de acuitate resolutiui ꝓp mãe paucitatē.resoluet enīꝫ eā totā ⁊ nō subtile relinquēdo grossūꝫ. Et in hoc casu cōuenit emplꝫ de mellilloto diaglon:diaplasma ⁊ filia. ¶ Emplꝫ ꝯueniēs in pn° declōnis sic fit. ℞.se.lini.ʒ.j.ß.fenug.ʒ.ß.florū camomille ⁊ melliloti añ.ʒ.ij.seis aneti ⁊ yreos.añ.ʒ.iij. croci.ʒ.j.decoquanť in aq̄ ⁊ cōdianť cū fece olei de lilio ⁊ de camomilla ⁊ calidū supponať. ¶ Aliō bonū. ℞.flor camomille:seis aneti.añ.ʒ.j.yreos.ʒ.ß.decoquāť in vino:deinde teranť ⁊ incorpenť cū melle.⁊ addito pauco croco fiat ēplꝫ. ¶ Uel.℞.caricas pingues ad libitū ⁊ decoque eas in vino. Deinde tere eas cū ysopo ⁊ origano:⁊ hec oia incorpa cū farina ordei ⁊ furfure tritici ⁊ calm suppone. ¶ Dixit Aui. ꝙ de cōueniētib⁹ in declinatione flegmonis est emplꝫ ō colcotar:⁊ est illud qd vocat Serap.in suo antidotario diaplasma.verū tn̄ dixit Aui.incōueniētior est ei⁹ administratio cū inflāmatio esset flegmonis ꝓp suā caliditatē:sꝫ est ꝯueniēs.s. qn̄ nō est inflāmatio. Alij dicūt.est incōueniēs cū adest inflāmatio:vt in pn° augmēto ⁊ statu:sed est ꝯueniēs.s.in declinatione:⁊ est ēt cōueniēs qn̄ non timeť aggregatio saniei:⁊ similr esset incōueniēs oē medicamen exiccatiuū:q: qn̄ timetur ꝙ flegmon fiat exitura nō cōueniūt exiccatiua:sed maturatiua. Et dixit.ꝙ meli⁹ est ꝙ ponas sup istud emplm lanā infusaꝫ in vino stiptico eo ꝙ iuuat ad exiccādū cū sua stipticitate. ¶ Emplm vtile in declinatione. ℞.fenugrecū puluerisatū decoque ipꝫ cū succo apij ⁊ melle ⁊ suppone. Et scias ꝙ qn̄ necesse est vti resolutiuis siue status sit siue declinatio attendere debes si ꝓp aliquā cām mã flueret ad locū apatis vt resistas illi fluxui. Dixit.n.Ras.13.diti.auc̄te Gal.vtendū emplō ⁊ epithimate.s.resolutiuo in declinatione morbi:vel in alio tpe quo ꝯuenerit:cū multotiēs videris manationem mãe ēē abūdātē vtere stipticis.s.repcussiuis abūdanti⁹ in q̄ verbo reddit medicū sollicitū ⁊ attentū vt oi tpe ita ꝙ etiam in statu ⁊ declinatione si viderit ꝓp aliquā cām mani reumatiçantē ad locū nō ꝓcedat tūc cū eis q̄ ſꝫ illud tps ꝯueniūt. sed intēdat fluxui ⁊ opponat se illi. Intētionē tn̄ sūptā ab illo tpe nō penitus ꝑtermittēdo.dicūt qdā.temptet medicus si resistere posset illo tpe fluxui supponēdo i circuitu apatis que ifrigidāt ⁊ stipticāt ⁊ resolutiua supponēdo apati:tn̄ remissioris gradus. ¶ Et dixit Ras.ibidē.auc̄te Gal.post cessationē insultus apatis vtendū est emplis dissoluētib⁹. Attn̄ si dispositio sit antiqua scarificatio pōt fieri ⁊ nečia erit:⁊ ꝓprie quotiēs relicta fuerit in mēbro aliqua ps solida cū nigredine:tūc enīꝫ emittať ex eo aliqua pars sanguinis.

In declinatione.

¶ De ademul ⁊ forunculo spina sine clauo. Cap.xxii.

Ademul a qbusdā exponiť forunculus ⁊ nr̄o idiomate vocať malignuꝫ. ⁊ als.malosū.siue cicio. Quidā tn̄ inter ademul ⁊ foriculū dr̄iaꝫ faciunt sumptā a q̄titate. Nā ademul dicūt.qd est magnū.forūculū vo qd est paruū. Et ademul apud Almā.dr̄ carbūculus:⁊ cam intitulatū ab eo de carbūculo est ⁊ ademul. ¶ Et dixit Ras.in diuisionib⁹.ademul est gen⁹ apatis calidi.s.sanguinei ꝙ multiplicať in eo q multū vtiť cibis multū sanguinē gn̄antib⁹. als.nutriētib⁹. Et Açara.dixit.ꝙ accidit post cōmestionem plurimā carniū lactis mellis:⁊ potū vini grossi:⁊ similiū:⁊ iōqꝫ multiplicať in corporib⁹ repletis ⁊ degentib⁹ in delitijs. Et Aui.dixit.ꝙ plm ei⁹ fit ex malitia regiminis ⁊ motibus supra repletionē:⁊ que currunt cursu eoꝝ.⁊ dicunt.multiplicať in cōsuetis euōni sanguinis que postea dimissa est.

Dixit Almā.carbūculi ex sanguine multo gn̄anť ⁊ vexatione.i.cōturbatione,⁊ labore q post saturitatē sumiť. Dicūt.ademul qñcūqꝫ fit ex sanguine cōsistente grosso:verūtn̄ sanguis grossus faciēs ademul:qñqꝫ est multū grossus ⁊ pmixt⁹ hūori melīco ⁊ ad nāꝫ hūoris melīci declinās:⁊ qñqꝫ est pmixt⁹ colere ⁊ ad nām colere declinās. ¶ Dixit Açara.cā ei⁹ est sanguis corrupt⁹ mixtus colere vel meliē. ¶ Et scias ꝙ sanguis faciēs ademul:qñqꝫ est corrupt⁹ corruptione pticipāte venenositatē. Et factū ex sanguine grossiori accipit de carne plus ⁊ ꝓfundať. Qz autē fit ex sang

De causa

guine minus grosso accidit plus ad ptē cutis supficialez. Et tale ademul vocat clauus: qr aciem h3 subtilē 7 caput grossuz ad modū claui: 7 vocat ēt spina: qr est cum dolore acuto pūgitiuo ad modū punctionis spine: 7 est hoc ademul superficiale vtplm paruū: 7 est ꝓprie illud qḋ vocat foruncul9. ℭ Dixit Ras. 13. oti. carbūculus fit ex sanguie grossiori quotiens grossitudo erit minor primior erit pelli 7 erit ei9 horribilitas minor. Et quotiēs grossitudo erit maior magis adhęrens in ɔcauitatē corpis erit tūc crudelis 7 malus. ℭ Dixit Aui. deteriores ademul sunt q sūt ꝓfundiores. 7 supficiales sūt min9 mali: 7 q ex eis hūt corruptionē neruosaʒ siue ꝓfūdi sint siue supficiales deteriores sunt alhs: 7 accedūt ad nāʒ antracū: 7 cognoscunt p colorē eoꝝ liuidū vel nigrū: 7 de q̄bus magis intellexit Ras. in diuisionib9 cū dixit. cui accidit post ademul plūma: aut post exiturā tremor in corde 7 nausea 7 sudor fridus: tūc illud est signū malū. ℭ Dixit Auicē. ademul sunt de genere exituraꝝ. nō qr velit ꝙ incipiant exiture: 7 sic ꝓseuerent: qr hoc nō est veꝝ ꝙ incipiūt exiture: 7 sic dixit. qr vtplm cōuertunt ad exituras. Sūt enī de mā calida grossa q̄ difficulter resoluit: sed vtplm maturat: qr mā grossa sua grauitate faciliter querit sibi cupum.

De cura. Dixit Ras. in diuisionibus. Ille in quo multiplicat ademul minoret cibū: 7 ꝓprie carnes 7 ɔfectiones de melle lac 7 vinū 7 oē regimē repletiuū. Et Aui. dixit. illuʒ q passus est multitudinē ademul liberat solō vētris 7 raritica tio cutis cū balneis administratis 7 exercitio. Sʒ balneū 7 exercitiū fit post solonē vētris: imo vt dicunt. post flōmiā si necīa fuerit. ℭ Dixit Alm. carbūculus postq̄ꝫ acciderit non est negligēdus qn ei succurrat. fortasse enī tota ei9 mā i vno loco colligit et qua magna fiet exitura. Et Aui. dixit. nō oʒ vt sit negligētia in curatione ademul. multotiens. n. ɔuertit ad exiturā magnā. ℭ Et dixit Alm. cibaria acetosa 7 stiptica 7 ea q̄ has duas aggregāt q̄litates comedere oʒ vt est caro cū succo vue acerbe: 7 cū ribes 7 cū pomis 7 cū sucbabe gi 7 his silib9. Et si necīuʒ fuerit ei bibere vinū defecatū illō 7 clarificatū sumere oʒ. sup. 7 sapore poncticū vel austerum. Et Ras. dixit in diuis. declinet cibus ad acetositatem.

ℭ De cura p potionē intētionē habēdo ad cām añtem. Dixit Aui. cura ei9 est euac9 fm q̄ꝫtitatē necītatis flōmie 7 solonis vētris. Dixit Alm. ex eis q̄ carbūculū gnari nō pmittūt. sup. 7 gnatū curāt vel diminuūt sūt flōmia 7 vētosatio 7 solō vētris ex mirab. attritis cū sene 7 fumoterre 7 pruno 7 iniubaꝝ 7 tamarindoꝝ infusiōe. sup. 7 silū. quā sepe sumere oʒ.

ℭ De cura p localia. dixit Ras. i diuisiōib9. In pn° sue iceptionis regat regimie apatis cali. Et Aui. dixit. circiter tres dies idest in pn° qḋ est vnū de 4°r temporib9 morbi curat cura apatū calidoꝝ. s. recursū facietib9. put dcm est in pcedētib9. Et de repcussiuis bonis in ademul est oleū rosaꝝ cū aceto 7 lacte mulieꝝ deinde post illud. s. pn^m 7 opꝫ vt sit occupatio in resoluēdo 7 p vt maturādo. fortasse enī resoluit. Ueꝝ. s. ꝙ resoluat est fm minus qr raro est ꝙ termines p resolonem. Si tñ videas ꝙ nō appareāt signa exiture: tūc pcede cū resolutiuis. Et de resoluētib9 bonis est emplm factū ex passulis floib9 camomille 7 baurach cū melle. Et fortasse dixit Aui. maturabit. sup. Et hoc est fm plurimo est tñ fm plus ꝙ fererdes alij auctores nō fecerūt mentionē nisi de maturatione ei9. ℭ Inqt Ras. 13. oti. ꝙ Pau. nō dixit in cura carbūculoꝝ nisi ad maturādū. tanq̄ꝫ igit credēdo ꝙ oia maturari debēt: q̄re velociter fieri oʒ maturatio. Et iō dixit Ras. nō vidi carbūculū in vltima dispōne dissolui absq maturatiōe: 7 lʒ paruus fuerit carbūculus paruus hñs radice 7 pulsatiuū. Et dixit. vidi ēt carbūculos fieri in quodaʒ viro paruos quos credidi dissoluere 7 dispergere absq putredine 7 non potui 7 nō fuerūt dissolutiui: sʒ pulsabāt donec putredo facta est in eis. Et iō cōsulo ꝙ maturatio toto posse fiat: 7 ib in diuisionibus dixit si ptransefit tres dies. s. pn^m 7 nō extenuā tur. s. per repcussionē 7 ꝓmaneat ipsoꝝ pulsatio 7 febris. i.

Carbūculi nō resoluunt sed maturari debent secūdū

caliditas eoꝝ tūc necīuʒ est vt saniei collectionē faciāt: 7 opꝫ vt iuuetur ad illud vt velox sit eoꝝ maturatio 7 aptio. Et Almā. dixit. postq̄ꝫ aūt carbūculus accidit nō est necīuʒ nisi vt in ipsius maturatione studiū ipēdat. ℭ Dixit Aui. cū fuerit in ademul pulsatio 7 basis radicis. i. qr fit de ꝓfundis: qr fortasse ademul supficiale obediet resolōni tūc ē necessaria maturatio: qr tūc signat ꝙ mā collecta est in cupo. g̃ adiuuetur ad illud cū medicinis maturatiuis. De his dixit Alman. est vt de caricis viscosis in qb9 est multū mellis. i. pinguibus 7 multū carnositatis cōtritis fiat emplm aut ex carne vue passe cū baurach panis. i. cū sale mixta: aut emplm diaglon de sup ponat: qr est vtile. ℭ Dixit Pau. carbunculos maturet carnositas vuaꝝ passaꝝ trita cū sale. Et de maturādib9 vtilibus est emplm factū ex caricis. i. passulis pmixtis cū melle 7 maturat furunculos pueros frumētū masticatū suppositus. Amplius in regimine exit. raꝝ plura maturatiua ponent. ℭ Dixit Almā. ꝙ si carbūculus ad maturandū dur9 existat sinapis cū ficub9 7 pauco oleo liliaceo cōterat 7 desup ponat. ℭ Et Aui. dixit. cū ademul difficulter venit ad pus: 7 ē cū qete caliditatis grauis tūc flōma venā q̄ ibi bibit ipꝫ. Deinde vētosa locū. s. cū scarificatiōe vt exoneret nā 7 possit sup digestionē residui. Et q iā apponūt in loco sanguisugas loco scarificationis 7 est vtile. Uerūtñ dixit Aui. nō facias hoc in pn° sic qm egrederet ex loco sanguis virulēt9. i. liqdus subtilis 7 remaneret grossus 7 fieret illic vic9 durū. ℭ Dixit Almā. si eius aptio post maturationē tardat pforet 7 cōprimatur donec qcqd in eo ɔtinet. s. maturū fluat. ℭ Dixit Auic. q̄n maturat 7 nō aperit. s. p se neqꝫ p medicinas: tunc pfora ipꝫ. ℭ Et de rūpētib9 ademul. dixit Aui. est emplꝫ factū de sēie lini 7 fimo colūbino 7 fermēto. ℭ Post aptionem. dixit Almāsor. ponat in circuitu eius vnguētū de cerusa: qr malā cōplōnē alterat derelictā 7 sup ipꝫ ponat vng^m cum melle. ℭ Unguētū de melle qḋ cōfert furūculis post apertionē eorū 7 mūdificat vlcera. Re. sarcocolle otrite 7 mellis albi crudi. añ. ptes equales: 7 incorporentur contrite 7 mellis imponatur 7 incorporentur. Et sunt qui mel decoquunt donec inspissef: deinde sarcocollam cū eo permiscent.

ℭ De curatione mori. Cap. xiiij.

Morum dr: qr moro celsi similat: maxie in figura: 7 aliqñ ēt in colore. Et improprie dr apa: qr ipꝫ est additio q̄dam carnosa facta a sanguine exiccato ex poros cutis. poniē inter apata cal'a sanguinea: 7 est ap̄a ad tactum molle nō tñ flāticū vndimiosū: sʒ factū ex carne molli gñata per ɔuersionē sanguis in ipsaʒ in carne corpis rara: 7 propterea dixit Aui. ꝙ plꝫ ei9 fit i ano 7 vulua. Dicūt cū euenit in ano dicat ficus: 7 cū euenit i vulua ɔdiloma: 7 a qbusdā dr emorroyde vulue. ℭ Dixit Ras. 13. oti. vidi modos morū fieri diuersos valde: qm q̄dā eoꝝ sūt silia cācro: 7 q̄dam fieri ɔcaua habētia ɔcauitatē in corpe. 7 q̄dā hñtia carnem mollē similē carni pulmonis: 7 vidi moꝝ accidēs in lingua cuiusdā mulieris albū ad modū bombacis applanatum. Et vidi mora ad modū granoꝝ granatoꝝ nigra in diuersis figuris eminētia 7 ɔcaua siue supficialia 7 ꝓfunda. Et gñalr oia mora amplianť 7 extēdunť pter illa q̄ alba q̄ inseparabilia fuerūt a loco eoꝝ p tp̄s. s. quo vidi illa. Deinde nō potui ea videre. tñ. cōcaua amplianť vehemēn9 7 supabūdāt9. ℭ Dixit Aui. moꝝ q̄nq est saluū nō iferēs dolorē: 7 q̄nq est malignū dolorosū: vt q̄n est cū duritie sui: i aut nigri coloris: 7 tūc attinet nāe canceri. ℭ Et dixit Ras. vbi. s. vidi mora fieri de sanguine feculēto. Et curari debēt p minutionē prius 7 postea p laxatiōne hūoris nigri pluries factā: deinde per positionē vnguēti calcbidion sup ea si fuerint extensa aut cōcaua. Et ligāda sunt si fuerint eminētia: 7 ipsis incisis ponatur super locū vitriolū 7 emplm in circuitu 7 locis attinentibus: 7 cū butyro ne excitet dolor: cū incisio de eis facta fuerit in mēbro neruoso. ℭ Et dixit. pico ad modū 7 verrucam.

Medicine que attrahunt cū fortitudine ea incidunt ⁊ que putrefaciunt ea mortificant, ſi tñ appropriat̃ cure eoꝝ ſuccus cucumeris aſinini cum ſale poſitus ſup eaꝫ: aut ficus imature cū aceto nitro ⁊ farina: ⁊ linitio cū lacte ficus aut cum lacte titimalli. Iſta tñ medicamina magis operant̃ veruč. ⁊c. Aui. aũt nõ poſuit curã mori p medicinas: q2 vtplũ dependet ex manuali curatione facta p ligationẽ vel inciſionẽ vel cauterizationẽ. ¶ Ampli⁹ ficus ani: aliqñ aliter ſumit̃ a qbuſdã. Et dicet̃ de eo in ſũma ſequenti huius tractatus.

¶ De matre ſanguis emburiſis ſiue emboriſma. Ca. xxiij.

Mater ſanguis emburiſis ⁊ emboriſma ſũt noĩa ſynonyma ⁊ iportant tumoreꝫ ſiue apa gñatũ ex vulnere accidẽte in arteria vl̃ vena magna qñ nõ ꝯſolidat̃ ⁊ incarnat̃. Et aliqñ accidit iſtud vulnus in arteria vel vena cū ruptura cutis ei ſuppoſite que poſtea cõſolidat̃, ꝑus q̃ꝫ ꝯſolidet̃ ipſa arteria vel vena: ⁊ aliqñ abſq ruptura cutis ei ſuppoſite. Et q̃ gñet̃ ex vulnere arterie voluerũt oẽs auctores. — *Quid sit emborisma et quo generet.*

¶ Dixit Haly. emboriſma eſt apa qd ex arteriaꝝ accidit ruptura ⁊ ſciſſura. Dixit auctor cõpẽdij. cū ſanguinis fluxus igne cõſtringitur naſcit̃ caro ſup venã nondũ cõſolidatã: ⁊ qre humidus tumor qñ vix ibi gñat̃: q2 ſanguine plen⁹ eſt: ⁊ pp hoc infirm⁹ ſemp eſt ſuſpicax: qm̃ ex parua occaſione tumor rumpit̃ ⁊ ſanguis ſicut fluxerat ante fluit. Et Gal. dixit 5° de inge. ſani. Cum inciſionẽ feceris in arteria vel vena ſtude cito ⁊ labora in gñanda carne in loco ꝑuſq̃ ligamẽtũ factũ in arteria vel vena acciderit aut añq̃ꝫ ligamẽtũ remoueas. nam niſi caro feſtinauerit naſci vt locũ fluxus ſanguis impediat. aĩs. impleat, ⁊ nõ ſinat exire quedaꝫ in loco illo inanitionis ſpacioſitate remanẽte: q2 remanebit in loco illo q̃dam vacuitas ⁊ fiet ibi emboriſma vocata. ¶ Dixit Albu. qñ diſrũpit̃ arteria ⁊ cõſolidat̃ cutis q̃ eſt ſup eã: tũc multotiens accidit inde apa: ⁊ ſilr accidit vene. ſ. magne vt accidat in ea inflatio ⁊ apa ⁊c. Et Aui. dixit emboriſma accidit ex vulnere carnis ꝑueniẽte ad inciſionẽ arterie. ſ. tranſuerſalẽ totalẽ. Et ſꝫ ſententiã Gal. ꝑuenit qñ arteria inciditur ꝑpter reſtringere fluxũ ſanguinis qñ nõ deſup coartat̃. i. nõ gñat̃ caro ⁊ nõ cõſolidat̃ ⁊ incarnat̃ locus ſolutionis arterie ⁊ inuenit vacuitatẽ. i. locũ vacuũ ſub cute in quẽ poſſet effundi ſanguis: tũc peruenit res ad emburiſiꝫ: qd noĩat̃ mater ſanguinis. Multotiens eniꝫ nõ incarnat̃ arteria: ſed incarnat̃ illud qd continet eam de cute, quare ſanguis exiens ab ea nõ poteſt facere curſuꝫ ſupfluũ. i. pcedentẽ extra corpus, imo egredit̃ aliqd ex eo vſq ad finẽ cutis ⁊ tm̃ ex eo egredit̃ q̃tũ ille locus vacuus capere põt. Et quãdoq accidit. dixit Aui cum arteria exiſtens ſub cute rumpit̃ nõ rupta cute: ⁊ tunc ſi nõ cõſolidatur arteria ſanguis fluit ex orificio ei⁹: ⁊ ſi inuenit ibi vacuitatẽ implet eã. Uñ tumor ⁊ apa apparet mollis: ⁊ ſi nõ eſt ibi vacuitas ⁊ remanet arteria ſola ſub cute nõ incarnata, tunc nõ accidit tumor: ſed ſentit̃ pulſus eius ⁊ ſucceſſio ſub cute.

¶ Sic igit̃ apparet: vt dixit Aui. q̃ cã hui⁹ defluxiõis aliqñ accidit deintus. i. a cã intrinſeca: vt ab humore corroſiuo corrodente ſubaꝫ arterie vel vene, ꝑter qd corrũpet ⁊ diſrũpat cutem: q̃uis poſſet eaꝫ diſrumpere. Et aliqñ accidit ex ea cã extrinſeca vt ex flẽmia vel alio vulnere eueniente arterie vel vene cum diſruptione arterie. Dicunt. vtplũ euenit ex vulnere vene vel arterie ſil̃ cũ vulnere cutis, ⁊ a cã extrinſeca, ⁊ ex iſta cã vtplũ accidit ex ruptura arterie q̃ꝫ vene: q2 arteria eſt difficilior is curationis q̃ꝫ vena. Et qñ ꝑuenit a cã intrinſeca magis ꝑuenit ex ruptura vene q̃ꝫ arteria: qm̃ vena eſt facilioris corroſionis q̃ꝫ arteria. Humor etiaꝫ corroſiuus plurics inuenit̃ in vena q̃ꝫ in arteria: q̃uis ſanguis arterie calidior ſit ſanguine vene, qm̃ nã ſollicita eſt ne talis humor ꝑ poſſe in arteria generet̃ aut tpe lõgo perſiſtat. Dixit Aui. 4ª quarti. ca° de fluxu ſanguinis, q̃ multi medicoꝝ extimãt q̃ oĩs diſruptio arterie pducat ad matreꝫ ſanguis, q2 incarnat̃ illud qd eſt in circuitu arterie. ipſa vo nõ incarnat̃ extimatio tñ eoꝝ eſt falſa, qm̃ arteria multotiẽs incarnat̃: vt patuit in tractatu pcedẽte. — *De causa*

¶ Dixit Antil. arterie rumpunt̃ in collo inguine ⁊ in plica mẽbroꝝ. Et Aui. dixit. multotiẽs accidit in collo ⁊ inguinibus: ⁊ in curuaturis vt ſubaſcellis ⁊ curuatura cubiti. ⁊ hoc ideo eſt: q2 in locis dictis loc⁹ vacu⁹ magis repit̃. ¶ Et dixit Paulus. q̃ he rupture qñq accidũt in canali pulmonis. i. in gula ⁊ pectore ⁊ iuxta furculaꝫ ſuperiorẽ. Uñ itaq dixerũt. q̃ mater ſanguis eſt tumor mollis ſanguine plenus remanẽs poſt raſurã vel inciſionem arterie vel vene magne qñ nõ icarnat̃. Et eius ſigna. dixit Paulus. per ingreſſum ſanguinis. ſ. in arteriã vel venam ⁊ reuerſionem eius. ſ. in eundem locum vacuum. ¶ Dixit Auicẽ. emboriſma occultat̃ cū cõpreſſione deſuper facta vt manu vel alia re: ⁊ amoto cõprimente redit ſicut accidit in ruptura ſiphac. Dixit Albu. qñ impellis tale apa digitis tuis: tũc ſentis quaſi ſit ei ſtride. i. ſonit⁹. Dixit. n. auctor ꝯpendij. q̃ qdã dixit. ſibi q̃ ſeruus ſuus ꝑpter minutioneꝫ vene baſilice ad emboriſma deuenerat: de cuius tumore rugitũ ⁊ ſonitũ audiebat cũ impellebat. Et Antil. dixit. q̃ hꝫ pulſum arterie. — *De signi*

¶ Dixit Albu. qñ emboriſma fuerit ꝑpter arteriã: tũc eſt oblongũ ⁊ aggregatuꝫ in ꝓfundo corpis. ſ. mẽbri: ſed qñ eſt ex vena eſt rotundũ ⁊ in manifeſto corpis: q2 magis ſuꝑficiale ſicut vena ſita eſt verſus ſuꝑficiẽ pluſq̃ꝫ arteria. Et q2 tumor iſte plenus eſt ſanguine qui põt impelli ⁊ redire: ideo mater ſanguinis noĩat̃, q2 ſicut mater ꝯſeruat filiũ ſuũ: ita iſta diſruptio vene vel arterie ꝯſeruat tũc tumorẽ: ⁊ q2 tumor eſt cũ ſanguine: id° de eo inter apoſtemata ſanguinea tractat̃.

Cura dixit Albu. in ca° de flẽmia. qñq ſit cũ medicinis. ⁊ qñq cũ inciſione cũ medicinis qdẽ eis in qb⁹ eſt ſtipticitas. ſ. multa ſicut eſt emplaſtro facto ex roſis decoctis in aqua ⁊ vino ſtiptico: aut balauſtijs ⁊ corticib⁹ granate ⁊ mirto, aloe ⁊ ſarcocolla ꝯfectis cū aqua roſa. vel albumine oui, de qua ponat̃ ſup locũ ſuperpoſitis ei ⁊ plumaccolis de ſtuppa ⁊ deſup fortiter ſtringat̃: ⁊ de 3° in 3ᵐ mutet̃: ⁊ hoc ſit vt locus induretur. Dixit auctor compendij. q̃ quidaꝫ de vulgo amicus ſerui illius ſupradicti precepit ei vt ſepe niuẽ ſuper tumorem poneret, vnde ſanus fact⁹ eſt. Medicine tñ ſm plurimũ non ſufficiunt ad curam: ⁊ maxime quando diſrupta eſt arteria. ſi enim aliquando ſufficiunt tunc erit in diſruptione vene: ⁊ precipue quãdo nõ preterijt ſuper eo tẽpus longum. ¶ Cura enim per ſectioneꝫ in omni loco corporis. dixit Albu. eſt timoroſa precipue in diſruptione arterie propter ſuperfluũ fluxum ſanguinis qui põt ſequi ad ſectionem ſuper hoc apate, ⁊ nullo mõ fieri dꝫ niſi premiſſa ſubtiliatione dieta ⁊ corporis cũone ⁊ diuerſione ſufficiente: ⁊ precipue dixit Albu. timoroſa eſt quãdo ſit in ſubaſcellis ⁊ inguinibus vel in collo: ⁊ ſimiliter timoroſa eſt in qualibet pte corporis quãdo fuerit apa magnũ. In his enim dixit ipſe. opꝫ vt euitet̃ curatio eius cum ferro q̃tũ poſſibile fuerit. ¶ Dixit Antil. ſi acciderit in collo ⁊ ſubaſcellis ⁊ vtroq inguine horribile erit ⁊ fallacis curationis ex magnitudine arteriarum ipſoꝝ locoꝝ. ¶ Dixit Pau. in ruptura canalis pulmonis intelligendo modo ſupradicto nulla dꝫ fieri curatio cū ferro: qm̃ arterie pectoris dictoꝝ locoꝝ magne ſunt ⁊ fortis digeſtionis. i. caliditatis. In alijs aũt corporum partibus a predictis ⁊ eis ſimilibus curatio per ſectionem curabilis eſt niſi fuerit apoſtema magnũ in quo caſu: ⁊ in predictis dixit Raſ. 13° ꝯtiñ. Ego video. aĩs. iubeo. q̃ nõ ſiat predicta curatio omnino: ſed tñ in ſcindendo has rupturas erit vt cõſeruet̃ ⁊ euitet̃ in eis ruptura. ¶ Dixit Antil. q̃ accidit hoc in extremitatibus ⁊ in capite nos curauimus bene. nã dixit ipſe. in duobus locis debet diſcooperiri arteria ſiue vena. vꝫ. in parte poſteriori apoſtematis: ⁊ in anteriori, ⁊ extendatur pellis fixa cum vncinis ferri donec diſcooperiatur panniculus arterie ⁊ extendatur ad ſurſum ⁊ apponatur acus cum filo lini: ⁊ deinde incidatur filum dum habeat quatuor capita ⁊ fiat ligatio vehemens ⁊ durabilis ad retinendũ ſanguinẽ: dein/

de scindat apa cū flebotomo vt extra manet qḋ intus ↄtinet de sanguine ꝛ incidat supflua pars pellis si fuerit super flua: deinde curet cū vnguēto vt cetera vulnera. ¶ Albucasis aliqualr diuersificauit curā emborismatis facti ex arteria ꝛ facti ex vena. Et dixit sup illud qḋ factū est ex apertiōe orificij arterie scinde in cute sectione in longitudinē tēdētē: deinde aperi sectionē cū vncinis: postea eleua arteriā ꝛ libera eā a tunicis donec detegat: deinde itromitte sub ea acū: ꝛ fac eā penetrare vsqꝫ ad lat⁹ aliud: ꝛ stringe arteriā in duobus locis cū filo duplo: sicut fit in extractione arteriaꝝ de timporibus: deinde punge locū qui est inter duo ligamenta cū spatumuli donec egrediat sanguis q est in ea tot⁹ ꝛ soluatur apa, deīde administra curationē que gñat pus donec cadant ligamenta: deinde cura sicut opꝫ. Sed si fuerit apa pp sectionē vene: tunc opꝫ vt teneas manu qḋ tibi possibile est ex apate cū cute. Deinde intromitte acū sub loco quē tenuisti manu tua ꝛ fac eā penetrare ꝛ sit in ea filū duplum donec extrahas ipm ex latere altero: ꝛ liga cū ipso apa ligamento bono ex duabus ptib⁹ cū duab⁹ extremitatib⁹ fili. Si autē timeas ꝛ extrahat filū tūc intromitte aliā acum cū filo alio sub apate toto apud incisionē acus ꝛ pme ꝛ stringe fila tua in quatuor locis: deinde seca apa in medio sui donec totum egrediat qḋ est in eo: tūc icide supfluitatē cutis ꝛ dimitte qḋ extra ligatū est: deide pone sup ipꝫ puluillā quā submersisti in vino. Deinde cura cū vnguētis ꝛ licinijs sicut opꝫ.

¶ De apate colerico in generali. Cap.xxv.

Dixit Auer.3° colliget. ꝙ egritudines colerice locales.i. apata colica q̄ dñr egritudines locales vocant a Rabi Alnathen: ꝛ latine apata colica: grece herisipilla. herisipilla quoqꝫ interptat inflāmatio. Uerūtñ herisipilla duplr sumit. Uno° large p oi apate colico: vt patuit per Aue. Alio° pprie p vno apate colicoꝝ qḋ a Ga. in plurib⁹ locis vocat herpes, q: herpēdo de vno loco trāsit occupando in circuitu. ¶ Dixit Ser.4° breuiarij.ca° 23. ꝙ apa colericū vocatur almesyre siue missire: ꝫ Ga. vocauit apa colericū spinā: quia punctionem infert vt spina. ¶ Herisipilla large sumpta pōt dici: vt. ē. patuit. de oi apate colico. ꝛ dr de herisipilla pprie sumpta. de qua dicet in sequēti ca°. ꝛ dr de formica de igne psico ꝛ pruna ꝛ cācrena ꝛ herpete esthiomeno ꝛ de essere. De qb⁹ oib⁹ fient ca⁹ spālia. ¶ Pro quoꝝ apatū colicoꝝ ꝛ eorū speꝝ declaratione notāt ꝙ colera duplex est. s. laudabilis q̄ est cola nālis ꝛ illaudabilis ꝛ mala q̄ dr cola inālis. A nāli aūt colera rarissime ↄtingit fieri apa ipsa manēte in nālitate sua: ppea ꝙ tā cito ꝙ excrescit sup q̄ntitatē ei⁹ nālē reddit nāe odiosa: q̄re relinq̄t eā nā a regie ꝛ gubernatione sua: vñ pdit nālitatē suā ꝛ trāsit in colerā inālē: ꝛ q: raro euenit apa a colera fieri nāli: iō d eo mētionē nō fecerūt auctores. ¶ Colera vo inālis est multiplex. q̄dā est inālis p additionē suaꝝ q̄litatū so^m factā absqꝫ pmutatiōe sube sue vt q̄ magis intēdit in calitate ꝛ siccitate: ꝛ q̄dā pp mutationē i mō sube sue: q̄ pmutatio lꝫ possit ↄtingere absqꝫ itētione ꝛ remissiōe suarū q̄litatū: vt plim tñ cū ipsaꝝ pmutatiōe ↄtingit: ꝛ hui⁹ q̄dā facta est talis p viā adustionis: ꝛ q̄dā p viā pmixtionis cum alio hūore: ꝛ q̄dā est facta ex sanguine q putrefit: cui⁹ subtile trāsit in colerā: ꝛ q̄liscūqꝫ sit colera ipsa aut est in suba sua subtili aut grossa aut mediocri: ꝛ tā grossa q̄ꝫ subtilis q̄ꝫ mediocris aut putrefit aut nō putrefit. Dr aūt non putrefieri vt hic sumit qñ nō cōuertit in saniē. Nā apata colica aliqñ trāseūt in exiturā ꝛ suppurant: lꝫ raro hꝫ cōtingat: ꝛ qñ ↄtingit hꝫ nō ↄuertunt in saniē laudabilē ꝫ illaudabilē ꝛ malā: q̄ potius dici pōt hūiditas silis saniei, pp qḋ dixit Hip. in aflo. herisipilla cū sanie malū. In quo dicto signat ꝙ herisipilla siue apa colericū nō pōt ↄuerti in saniē laudabilē. nā si posset suppurari sanie laudabili tūc illḋ eēt bonū nō malū: ꝫ iō rarū est: vt dictū est. ꝙ supponet. Et Gal. dix. 2° pnos. ↄ^{to}. 9. ꝙ in egritudinib⁹ q̄ sūt a cola nō accidūt exiture nō itellexit ꝙ apata colica nō possint suppurari: sed voluit ꝙ febres ꝛ egritudines colerice nō creticant p exiturā: q: necesse est in euētu exiture p crisim deriuatiōis ꝙ hūores sint idigesti crudi ꝛ grossi: ꝫ egritudīes colice sūt de hūorib⁹ subtilib⁹ qui sua subtilitate obediūt expulsioni ad ex° corp⁹. Et istud dictū Gal. verificat nō sp. ꝫ vt pl'. Que aūt colera inālis nō putrefit tūc aut est fcā p viā adustionis sic ꝙ remouet subtile moderate: aut sic ꝙ ingrossat: vnaquecꝫ tñ colera adusta aliq̄ꝫtulū per adustionē ingrossat, ꝫ tñ vna dr subtilior altera cōpatiue: ꝛ q̄uis vnaquecꝫ in adustione igrossat: tñ vnaquecꝫ remāet subtilis ↄpata ad colerā inālē factā p viā admixtiōis, ꝛ etiā ↄpata ad alios hūores. Et cola inālis facta p viā cōmixtiōis vt multū fit ex cōmixtione ducente ad vnā formā: ꝛ hec colera q̄uis sit grossa ↄpata cole ināli supradicte, tñ est subtilis ↄpata ad alios hūores: cuꝫ itaqꝫ cola cuiuscūqꝫ spēi sit subtilior alio hūore, accidit vt oē apa colicū sit magis supficiale ꝛ min⁹ pfundū quolꝫ alio apate a quouis alioꝝ hūoꝝ gñato. ¶ Differūt tñ apata iter se in hꝫ ꝙ eē plus supficiale siue min⁹ pfūdū: ꝛ min⁹ supficiale siue magis pfūdū hꝫ ꝙ dñt spēs cole ex qb⁹ fiunt in subtilitate maiori vel minori. nam quāto colera subtilior fuerit tanto magis ad cutem: ꝛ v'sus supficiē ppellit, ꝛ quāto grossior fuerit: tanto min⁹ versus superficiē pellit ꝛ magis accipit de carne in pfundo.

Sciendū itaqꝫ ꝙ ex cola facta innāli p solā alterationē gñat herisipilla absolute: ꝛ ex ea q̄ est adusta ꝛ est subtilior gñat formica ambulatiua sola. i. nō corrosiua: ꝛ ex mediocriter subtili gñat formica ambulatiua corrosiua: ꝛ ex pte subtiliori colere aduste grossioris gñat etiaꝫ formica ambulatiua corrosiua: ꝛ fm quosdā miliaris corrosiua: ꝛ ex hḋ cole pte grossiori gñat herisipilla mala corrosiua vlceratiua. Ex colera vo ināli facta p admixtionē cole cū flāte gñat formica miliaris absolute nō corrosiua: ꝛ tñ si ista colera aduratur gñat ex ea formica miliaris corrosiua: vel vt dicūt q̄dā: gñabit herisipilla mala. supradicta itaqꝫ diligenter inspicienti clarificabunt v'ba auctoꝝ de pdicta mā loquētiū. ¶ Dixit itaqꝫ. A. ꝙ apa colericū aut est a colera subtili valde q̄ nō ↄtinet i eo qḋ ē magis int⁹ q̄ꝫ illḋ qḋ appet d cute, q: tñ nō hēat grossitiē q̄ figat in pfūdo nō retinet: ꝫ puenit ad supficiē cutis: ꝛ ista ē acuta, imo ē acutior alijs speb⁹ cole: ꝛ fit ex ea formica aut ambulatiua sola. i. sine corrosiōe: ꝛ tunc est subtilior: q: q̄ꝫtūcūqꝫ illa cola sit sbtilis: hꝫ tñ ptes sbtiles ꝛ min⁹, ꝛ ista formica sola fit d ptib⁹ sbtiliorib⁹ ei⁹ aut fit formica ābulatiua corrosiua: q: s. nō fit ex ptib⁹ cole sic sbtilib⁹ vt pdeā: ꝫ ex ptib⁹ hñtib⁹ aliquā grossitiē. Uñ fcā est corrodēs: ꝛ sic ē īterior formica sola. aut fit. dixit. A. ex cola grossiore illa: ꝛ loqt d cola grossiore p admixtionē flātis cū ea: ꝛ iō dix. ꝙ ipa ē minoris acuitatꝭ. s. q̄ꝫ pdicte, ꝛ ēt q̄ꝫ alie ei⁹ spēs facte p adustionē: ꝛ ēt accipit aliq̄ꝫtulū d mēbro magis it⁹ ꝛ ē q̄ñ sit i ea flā. s. i grossitie sua ꝛ remissiōe acuitatꝭ ꝛ i tarditate ēt receptiōis ꝛ solōnis. Et si fuerit. dix. A. mā ista grossior, ꝛ. s. fcā p viā adustiōis ē īterior: ꝛ accidit ex ea formica corrosiua q̄ si trāsierit i grossitie sua vsqꝫ ad grossitiē sāguis, ꝛ si fuerit mala. i. adusta accidet ex ea herisipilla mala. s. i vlt° malitie: q: erit magis corrosiua q̄lꝫ alia. ꝛ hꝫ rōne maioris adustiōis q̄ fcā ē g̃ssior: ꝑ quā maiorē g̃ssitiē magis figit: vñ magis fit pfūda ꝛ sic pfūdi⁹ corrodit. ¶ Dix. Ga. 14. terap. Si colera cū sua calitate g̃ssissime fuerit cutē excoriat vsqꝫ ad exteriora ei⁹. ꝛ ꝙ ita sit appꝫ. q: flā falsū qḋ grossi⁹ ē pdicti speb⁹ cole pfūdi⁹ corrodit ꝛ vlcerat q̄ꝫ aliq̄ cola: qḋ nō ē nisi rōne maioris grossitiei q̄ pfūdi⁹ retinet: ꝛ sic nō expellit ad supficiē ꝛ hāc vltimā spēꝫ herisipille itelligūt dicētes. herisipille alio noie ignis psic⁹ dr. ¶ Dixit Auic. q̄uis dem̄ sit ꝙ de colera alia est subtilis ꝛ alia grossa: scias tñ ꝙ ois cola ē subtilis, ꝛ pp sui sbtilitatē fit ꝙ expellit eā nā cito ꝙ nō retinet i aliq̄ nisi in cute: ꝛ qḋ approximat ei. verūtñ i sua sbtilitate ē latitudo q: vna est grossior siue min⁹ sbtilis alia. ꝛ q̄ min⁹ est subtilis respectu sbtilioris grossa vocat. ¶ Dixit Auic. egritudines

Herisipilla dupliciter sumitur large ꝛ stricte.

Cola cum sit duplex a nāli rarissime fit apa.

Cola inālis ē multiplex.

De causa

que vocant' herisipille.i.apata colica sūt duaꝝ spēꝝ. Una q̄
dr' herisipilla ruboris: eo ꝙ appet de ista spē ꝙ sit mixta cū
multo sanguine ꝑꝑ rubedinē quā h3: ꝛ nō facit in mēbro ma
gnū tumorē. Et dolor ei⁹ nō est acutus: ꝛ ꝑ hāc spē3 intelle/
xit herisipillā ꝓprie sumptā. Alia eius spēs dicit' herisipilla
formicularis ꝛ in ea plus dñat' colera.s.vsta: ꝛ ꝑꝑea inducit
pustulas ꝛ corrosiones: ꝛ ꝑ istā intellexit formicā corrosiuā.
Alias aūt spēs differētes ex pte mãe Auer. dedit itelligere:
ꝛ p3 ex p̄dictis. ℭ Et ponēs Auer. distinctionē hoꝝ apatū
ex pte situs mãe dixit. Aliqñ herisipilla nō appet nisi in cute.
Et aliqñ est infixa in suba mēbri.s.accipiēs de carne eius: ꝛ
est deterior ꝑma. ꝛ est ea deterior rōne maioris lesiōis: q2 ma
gis corrosiua ꝛ vlceratiua ꝛ rōne deterioꝝ accidētiū ꝛ dolo/
rū alioꝝ ꝛ rōne tardioris curationis. ℭ Ex predictis patere
pōt cāe añtes ꝛ cōiuncte apatū colericoꝝ. nā coꝝ cā añs ꝓ/
pinqua est multiplicatio colere in toto corpore vel in aliquo
mēbro forti mandāte ip3 ad aliqd̄ debile. Et coꝝ cā añs re/
mota est oē regimē faciēs ad colere gñonē ex cibis ꝛ potib⁹
ꝛ alijs. Et coꝝ cā cōiuncta est ipsa colera tenta in porositati/
bus membri. ℭ Et ex p̄dictis patere pōt ꝙ a cā ꝑmitiua ea.
scil3 de qua vt supra patuit. maxime intelligūt auctores.s.ꝑ/
cussione casu: ꝛ similibus. raro cōtingit fieri apa colericū, ꝛ
ꝑcipue herisipillā: q2 vt supra dictū est: ad talē cām ꝑmitiuā
vtplīm currit sanguis. Sunt tñ alie cause primitiue: ꝑꝑ quas
citius ꝛ magis curret colera q̄3 sanguis ꝛ sunt fortis fricatio
mēbri longa mora sub sole calido applicatio medicine rubi/
ficatiue: ꝛ his silēs tñ q2 iste cause raro occurrunt ad apatis
gñonē hinc dictū ē. ꝙ apa colicū raro ꝓuenit a cā ꝑmitiua.

D: signis qb' disti/guit apa colicu3 a sanguineo

Signa apatis colerici possunt haberi ex dictis, ꝛ signa
specieꝝ dicent' in sequētib⁹ capitulis. Hic tamē
ponēda sūt signa que distinguunt apa colericū a sanguineo.
ℭ Dixit Rah.13° cōti. auctoritate Gal. ꝙ inter herisipillam:
idest apostema colericū ꝛ flegmonē distinctio fit. nā flegmō
est rubei coloris.s.obscuri. ꝛ herisipilla est citrini coloris ꝛ
splendidi ꝛ minoris rubedis ꝛ vt sic dicā rubedinis clare si/
milis coloris scarlati ꝛ dolor in flegmone est notabilr' intē/
sior ꝛ ꝓfundior q̄3 in colerico: in quo ēt remissior ꝛ magis
in superficie, q2 extra in pelle. nā dixit Rah. colera rubea ma
net in carne penetrādo ipsa3, q2 rara est vsq3 ad pellem ꝛ ex
spissitudine ipsius pellis ibi remanet residens nisi sit tenuis
valde ad modū dispositionis in sudorē: qm̄ tūc nō retinet' in
pelle etiā si exalat ꝛ resoluit'. Dixit auctor cōpendij. ꝙ apata
colerica differunt a flōnibus: q2 flegmones magis interiora
tenēt: ꝛ exterioris loci maiorē q̄titatē ꝛ altitudinē siue eleua
tionē possident ꝛ rubicūdiores sunt, ꝛ magis pulsare vñr.
Colerica v̄o apata minoris ruboris sunt: neq3 tm̄ interius:
neq3 ēt tm̄ exteri⁹ nec sic in altū spatiū amplectunt'. ei⁹ nāq3
mã subtilior est. vñ cito de carne ad cutē penetrat, cūq3 cutis
spissitudine sua ad carnis cōparationē ꝓhibeat eā penetra/
re. sup. ꝛ extra resolui in eo loco adunat': ꝛ facit apa: qd̄ ali/
qñ est sine pulsatione, q2 nō multū interioꝝ partiū tenet. fleg
mones v̄o nūq̄3 sine pulsatione sunt, maxie si magni fuerint.
Et de his signis amplius dicetur in sequenti caplo. cum po
nentur signa distinctiua herisipille a flegmone.

Cura apatū colericoꝝ triplici ꝑficit' istro.s. dieta potiōe
ꝛ chirurgia. dieta quoq3 ɔsistit in euitatiōe ois re
giminis calefaciētis ꝛ exiccantis ꝛ exhibitione ɔ̄rij.s.regis
infrigidātis ꝛ humectantis: in vnaquaq3 sex rerū nō nālīū.
ℭ Cura coꝝ per potionē fit per alterationē mãe peccantis
ad cōtrariū ꝛ ipsius euātionē. ℭ Cura v̄o per chirurgiam
est. dixit Rah.13. ɔti. auctoritate Gal. in ꝑn° d3 fieri infrigi/
datio quotiens nō fuerit factū a cā primitiua: ꝛ in hoc innuit.
ꝙ in facto a cā primitiua in ꝑn° nō cōueniunt infrigidantia
repercussiua, ꝛ ideo subdit ꝙ herisipille a cā ꝑmitiua nō no/
cebit emplm̄ de farina ordei statim assecutū.i. positū ꝛ ꝓpue
si facta fuerit scarificatio in loco. ℭ Dixit Serap.5° breuia/
rij. almesire si est a cā ꝑmitiua indiget in ꝑn° medicinis que
mollificant ꝛ euāt.i.resoluunt. sicut est emplm̄ de farina or
dei.s.qñ de ea cū aq̄ ꝛ oleo fit emplm̄. In apate.n. colerico
facto a cā ꝑmitiua mollificātia resoluētia debēt esse leuiora
q̄3 in flegmone. A. tñ ꝑꝑ raro ꝓuenire apa colericū a cā pri/
mitiua de eius cura nō fecit mentionē vel fortasse dereliquit
hanc curā notā ex cura flegmonis a silī cā ꝓueniētis, q: cū
eo multū similat': ꝛ intelligunt p̄dicta de cā ꝑmitiua q̄ est ca
sus vel percussio ꝛ silr'. nā cura facti ab alijs causis ꝑmitiuis
superius dictis est oino silis cure eius facti a cā añte. ℭ In
facto aūt a cā añte. dixit auctor cōpendij. Intentio nostra in
colericis apatib⁹ est auferre mãm.s.añtem, ꝛ cōiunctā. an/
tecedentē cū purgatione. ꝛ cōiunctā cū dissolutione.i. extra
ctione eius qd̄ in loco coadunatū. Dixit.n. Rah.13. ɔti. au/
ctoritate Gal. mēbra laborantia his apatibus quotiens eua
cuantur cōuertunt' ad dispōnē nālē. Et dixit. cū ista apata
sint nociua cū qualitate sua.s.calida plusq̄3 cū q̄titate.s.re/
spectu flegmonis: ideo īfrigidātia in eis sūt opportuna plusq̄3
in flegmone, verūtñ dixit auc. ɔpendij. sicut nō est vtilis fleg
monū cura cū repugnatione ꝛ ɔfortatione.i. cū repercussione
ꝛ añ flōnūā ne mã ad nobile mēbꝝ cōuertat' silr' in his.s.co/
lericis apatibus neq3 repugnatiua neq3 refrigeratiua vtilia
sunt nisi precedēte colere rubee purgatione. purgatione aūt
precedente locū patientē tunc refrigeramus. In ptī colerib⁹
tñ caplis sequētib⁹ appebit de mã auxilioꝝ ꝛ q̄titate coꝝ
ꝛ similr' apparebit de cura per chirurgici instrumētū.

ℭ De herisipilla. Cap. xxvij.

Erisipilla est apa colericū eueniens in
cute mēbri cui accidit: ꝛ in
eo ꝙ cuti eius est vicinū: ꝛ est duplex.s. vera ꝛ
nō vera. de vera dixit Rah.13. cōtin. auctoritate
Gal. ꝙ fit de colera rubea. Dicūt qdā.i. de cole/
ra nāli ex acuta tñ qm̄: qñ dicit' ꝙ apa aliqd̄ colericū fit de
colera nāli nō intelligunt ꝙ fiat de ea nullo mō alterata: sed
ꝙ fiat ab ea nō adusta neq3 alteri humori ꝑmixta. colera aūt
nālis ilico ꝙ a sanguine separat' vt fiat apa exacuit': ꝛ altera
tur ad caliditatē intēsiorē sua nāli caliditate. herisipilla non
v̄a fit de colā innāli adusta ꝛ ingrossata. ℭ Et ex illa distōne
seq̄' alia distō.s. ꝙ herisipilla alia est vlcerosa: ꝛ alia nō vlce/
rosa: q̄ est v̄a est nō vlcerosa: ꝛ vlcerosa est q̄ est nō v̄a. Et hāc
distōnē innuit Hip.5° affo. affor.23. Cū dixit. op3 vti frigido
in herisipilla nisi sit vulnerata. Et herisipillā vulneratā vo/
cauit Gal. herpetē esthiomenū, qdā herpetē mordacē, ꝛ qdā
ignē sacrū vocant. qdā aūt volunt. ꝙ nō ois herisipilla non
vera sit vlcerata: q2 in ꝑnis ꝛ anteq̄3 cōfirmet' nō est vlcera/
ta: s3 postq̄3 cōfirmat' efficit' vlcerata. ℭ Quidā aūt putaue
runt. ꝙ ois herisipilla: imo oē apa colericū qñ fit cōparatio
eius ad apata alioꝝ humoꝝ sit vlceratiuū: ꝛ hoc ideo q2 co/
lera est magis penetratiua ꝛ rarefactiua q̄3 alij humores: ꝛ
sō maiorē cōtinuitatis solutionē efficit: veꝝ isti falsū puta/
uerūt: nec est illud necessariū: qm̄ aliqñ plus facit extensio
ad soluēdū ɔtinuitatē in flegmone q̄3 faciat penetratio ꝛ ra
refactio colere: ꝛ rursū: herisipilla tā v̄a q̄3 nō v̄a, aut est pu
ra siue simplex nō cōposita aut cōposita. Et ɔposita dr' qñ co
lera faciēs eā mixta est alteri hūori. ℭ Dixit Gal.14. terap. Herisipilla cōponi tur tripl'r
ꝙ sic herisipilla miscet' cū flōne: ita ēt cū apate molli.i. cū ve
dimia: ꝛ vocat' herisipilla mollis: ꝛ silr' dixit ipse. si īfrigidet'
ꝛ induret': ꝛ miscet' cū apate duro melico, ꝛ vocat' herisipilla
cura, sic q̄ ɔponit' cū flōne vocat' herisipilla flōnides. Et di/
cūt qdā. ꝙ cū colera inflāmata aliqñ miscet' aq̄sitas: ꝛ tunc
gñat ampullas. ℭ Et qdā dicūt. ꝙ herisipilla pura ē duplx. Herisipilla pura ē duplex.
vna simplex: ꝛ est illa q̄ fit a colā supradcā solū: ꝛ alia ē ɔpo
sita: ꝛ est illa q̄ miscet' cū sāguie subtili pauco, q̄ ꝑꝑci⁹ pauci
tatē nō meret' dici herisipilla flōnides, ꝛ mā herisipille qñ3
acqrit venenositatē: ꝛ tūc idūcit seua accñtia. ℭ Dixit Auic.
3° coll3. ꝙ pōt eē ꝙ fiat herisipilla formicalis i ɔcauitate ali
cui⁹ mēbri vt stōi vel itestinoꝝ: ꝛ ledat ipsius opōnes absq3
apate mãifesto. ℭ Dixit Jude⁹ herisipilla in maiori pte inci/

pit in facie in capite nasi.s.supiori:⁊ sentit hō pruritū ibi, de/
inde cū rubore ⁊ apate ascēdit ad faciē. Et Auic.dixit.plus
accidit in facie. Et hoc iō est:q₂ subtilitate caliditate ⁊ leuita
te est apta petere supiora.q̄re leuigās defert ad caput:⁊ pro
prie ad cutē facieı q̄ ē magis dēsa,⁊ illa est ps supior nasi. Et
iō,dixit ipse.ꝙ icipit a lepore nasi,⁊ augmētat apa ⁊ extēdit
in facie tota:imo ⁊ qñqꝫ i capite toto:aliqñ ēt i collo ⁊ gula.

Signa berisipille i gñali ⁊ in ꝑticulari.

Signa gñis sunt color cutis citrinus clarus ⁊ sit⁹ eius
est in cute ꝓcedēs versus imē:⁊ est ambulatiua
de pte ad ptē. Nā sua subtilitate nō figit in vno loco:sꝫ ꝓce/
dit cōprehēdēdo alias ptes:⁊ nō appet in ea tumor notabi/
lis. Et dolor in ea est remissus,⁊ est absqꝫ pulsatione notabi
li ⁊ lesione:⁊ destruit color ei⁹ cū desup pmit digitꝰ,⁊ al/
bet loc⁹. ¶ Signa spēꝝ pure ⁊ vere ⁊ simplicis sunt ꝙ ipsa
accipit cutē tm̄ v̾sus imē:⁊ si aliqñ accipit de carne illō est
paruum valde:⁊ est absqꝫ corrosione ⁊ vlcere saltē in pn⁹.
cutis enī in ea fm̄ plm̄ est salua:⁊ color eius est magis pu/
rus:⁊ magis destruit cū desupprenit. ¶ Signa aūt nō, ve/
re sunt ꝙ accipit de carne:⁊ nō tm̄ cutē,⁊ incipit cū corro/
sione ⁊ vlcere:⁊ color ei⁹ nō est purus,sꝫ declinās ad colorē
humoris cū eo cōpositi:⁊ sic destruit color ei⁹ cū supprimi/
tur. Et illi qui distingūt purā in spēs:dicūt.ꝙ in pͥma specie
color est citrinus:⁊ in 2ª rube⁹ clarus:⁊ tn̄ color ambaꝝ de
struit p ꝓssionē digiti sup eas:q₂ digit⁹ pmēs separat a loco
mām ei⁹.nā ipsa sua subtilitate facilr̄ cedit ꝓssioni:⁊ iō loc⁹
ꝓssus albescit:sꝫ paꝝ durat albū ⁊ statim redit color pͥmus:
q₂ sicut mā ei⁹ facilr̄ sepat a loco cū premit ꝑ subtilitate ei⁹
ita remota ꝓssione facilr̄ redit ad locū suū pͥm̄.

Signa distinctiua inter berisipillam ⁊ flegmonē

¶ Aui.ponēs
signa distinctiua berisipille a flegmone.pͥm̄ dixit.ꝙ berisipil
la hꝫ magis apparentē rubedinē ⁊ puriorē,⁊ magis supfi/
cialē:⁊ magis clarā,sicut est color scarlati:sꝫ in flegmone ru
bedo est declinās ad nigredinē aut viriditatē.i.liuiditatem.
Est.n.color rube⁹ obscurus cū turbulētia nō clarus:⁊ plͣı
coloris flegmonis est occultū in ꝓfundo. Cā aūt clarioris ru
bedinis in berisipilla est ꝓptus mǣ subtilitas p quā acqrit
lucitudinē:sicut cā obscurioris rubedinis in flōne est sangui
nis grossities ꝓꝑ quā nō illuminat,⁊ cā supfluitatis.ał's.su/
perficietatis apparētie coloris in berisipilla est situatio mǣ
ei⁹ in supficie:vn̄ bn̄ irradiat ⁊ irradiatio adiuuat ad clarita
tem coloris.⁊ eꝯ⁹.accidit in flegmone.⁊ ideo dixit. A.ꝙ tu
vides in berisipilla colorē citri.s.qñ est maturū:⁊ nō vides il
lud in rubedine flōnis,imo vides eū tendētē ad obscurū. Et
dixit. A.rubedo berisipille destruit per tactū desup factū sta
tim,⁊ albet loc⁹ sub tactu. Uerūtn̄ redit color ei⁹ velociter:
⁊ cā dicta est supra:sꝫ nō est sic̄ rubedo flōnis.s.in h̄ ꝙ p ta
ctū destruit velociter:⁊ albescit loc⁹:deinde velociter redeat.
q₂ mā eius nō velociter ad tactū sepat ꝓꝑ grossitiē ei⁹. ¶ Et
ponēs. A.2m̄ sigm̄ dixit.ꝙ apa berisipille nō fit nisi in eo qō
apparet de cute.sup.aut in eo ꝙ cute vicinat:vt supra dictū
est,sꝫ flegmon ꝓfūdat in carne,⁊ ꝓꝑ hāc cām tumor appens
in berisipilla est supficialis nō eleuat⁹:⁊ nō cōprehēdit ipse
tact⁹ ꝓfūditatē.in flōne vͦ tumor appet.eꝯ⁹.⁊ cāe dicte sūt.
¶ Et ponēs 3m̄ sigm̄ dixit.ꝙ berisipilla est pura,sꝫ flōn non
est ita. Et nō voluit signare p hoc ꝙ ita sit semp:q₂ tā berisi/
pilla q̄ꝫ flegmon repit simplex ⁊ cōposita:sꝫ voluit ꝙ berisi/
pilla cōparata ad flōnē repit sepi⁹ simplex vbi flegmō repit
sepi⁹ cōpositū. ¶ Et ponēs 4m̄ sigm̄ dixit.ꝙ ex caliditate be
risipille qñqꝫ puenit ad h̄ vt cōburat cutē:⁊ ei⁹ virulētia ve/
sicat locū:⁊ v̄sicat h̄ de berisipilla nō v̄a:vt supra patuit.⁊ h̄
minorat in flōne.nā raro est vt cōburat cutē aut faciat pue/
nire vesicas:⁊ si aliqñ faciat vesicat locū illō est qñ sanguis
retētus in loco adurit:⁊ tūc nō pducit ad tātā vesicationem
ad quātā pducit berisipilla:eo ꝙ sanguis sua hūiditate ⁊ liq
ditate resistit adustioni plusq̄ꝫ colera:vn̄ nō puenit ad tantā
caliditatē:⁊ adustionē ad q̄ꝫtā pueniret colera:⁊ iō ē ꝙ qñqꝫ
cōsequit ex caliditate berisipille:vt cōburat cutis.s.nō solū
supficialr̄:⁊ vesicādo:vt dcm̄ est:sꝫ ꝓfundius ita vt nō rema/
neat ampli⁹ berisipilla:sꝫ trāseat in pͥunā vel ignē persicū:⁊
⁊ sic fit ꝙ alterat.i.ꝑmutat illud qō vocat berisipilla:q₂ per
mutat nomē berisipille:⁊ vocat pͥuna:⁊ nō est ita flegmon
q₂ nō tn̄ cōburit. Et si bn̄ ꝯsideret illud vltimū distinctiuū
est berisipille nō vere a colͣa adusta a flōne facto a sāguie adu
sto:⁊ ex calitate itēsa berisipille fit qñ apa sepat a mēbro i q̄
erat cutis illi⁹:⁊ nō aūt sic ꝯtigit in flōne. ¶ Et ponēs. A.5m̄ si
gnū dixit.ꝙ berisipilla pura nō ipellit penit⁹ cutē.i.nō eleuat
eā i tumorē:q̄ sua sbtilitate spargit i supficiē cutis,⁊ accipit
de latiͭᵉ ei⁹:⁊ nō figit i loco vno quē posset eleuare,sꝫ flōn.s.
puꝝ ipellit,q₂ sāguis sua grossitie nō dilatat:sꝫ figit in vno
loco:⁊ illū ipellit ⁊ in tumorē eleuat. ¶ Et ponēs sextū sigm̄
dixit.ꝙ dolor ⁊ pulsatio in berisipilla sūt minores. Dolor.n.
in flōne est maior,q₂ dolor fit p tēsionē quā flōn facit maio/
rē:⁊ sic magis soluit ꝯtinuū:ad cu⁹ maiorē solōnē seqt ma
ior dolor:⁊ facit ad maioritatē doloris inflātio mala:quā ef
ficit in mēbro,q̄re efficit ambas cās doloris,sꝫ in berisipilla
fit dolor rōne male cōplōnis:⁊ sꝫ ēt soluat cōtinuū:q₂ cū illa
solo est ꝑua cū nō ipellat:neqꝫ extēdat mēbrū:iō dolor in ea
est minor:⁊ pulsatio ēt in ea est ꝑua:q₂ ipsa est supficialis nō
grauās sup arteriā:neqꝫ cōprimēs eā. In flōne vͦ est eꝯ⁹. Et
dr̄ vt dicūt dolor berisipille a dolore flōnis:q₂ in berisipilla
est pūgitiuus ⁊ in flōne extēsiuus. ¶ Et ponēs 7m̄ signū di
xit.ꝙ berisipilla attrahit febrē vehemētius q̄ꝫ flōn:sicut co/
lera calidior est ⁊ magis iflāmās q̄ꝫ sanguis:⁊ sic attrahit eā
nō solū vehemēti⁹:q₂ veloci⁹,sed ēt vehemētiorē ⁊ intensio
rē. Et fm̄ plm̄ in pn⁹ sepōnis cole:⁊ spōnis ei⁹ sup mēbro
ad qō dirigit accidit rigor fortis nō solū in mēbro ipso:sꝫ ⁊
in corpe toto quē sequit febris fortis satis intensa,q̄uis ipsa
sit de gñe effimeraꝝ veraꝝ fm̄ plm̄:⁊ durat duob⁹ dieb⁹ vel
parū plus,deinde mitigat. Et hoc nō accidit in pn⁹ flōnis.

Signa ꝓnostica.

¶ Ampli⁹ in loco berisipille ꝑcipit calor apud sensum pa/
tiētis:ac ēt tāgētis intēsior q̄ꝫ in loco flōnis. ¶ Dixit hipo.
7ª afo. In ossis denudatiōe berisipilla malū. Et Aui.dixit.
qñ accidit berisipilla a fractura ossis sub cute malū est:⁊ est
malū p eiā cām:q₂ cū talis berisipilla fiat de mā mala:de qua
faciliter pōt ꝑuenire portio ad os poterit esse cā corruptiōis
in eo cū inueniat ipm carne denudatū:⁊ est malū per viā si/
gni inq̄ꝫtū signat mās malas in mēbro illo detineri:⁊ signat
debilitatē illius mēbri:⁊ illius ossis. Et dicūt.ꝙ in denuda/
tione cranei est maius malū in tm̄ ꝙ plm̄ ꝓnosticat mortē
futurā:qō ꝯtingit ꝓꝑ debilitatē cerebri ⁊ loci ipsi⁹. Et dicūt.
ꝙ de berisipilla nō v̄a ēt adhuc deterius:q₂ ex deteriori mā:
malū ḡ ꝓuenientis berisipille in osse denudato a carne erit
mai⁹ vel min⁹ fꝫ malitiā mǣ berisipille maiorē vel minorē:
⁊ fꝫ nobilitatē vel vtilitatē ossis denudati cui supuenit.

De cura berisipille p dietā iam patuit:q₂ opꝫ vt dieta
vertat ad frigidū ⁊ humidū. Et dicūt qdā qñ
magna fuerit cole subtilitas,oꝫ vt dent cibi glutinosi igros/
satiui ⁊ fridi,⁊ oꝫ vt locet i aere frido ⁊ hūido:⁊ maxᵉ toto
tpe pncipij. In ꝓcessu vͦ oꝫ vt ad tēpatū ꝯclinet in ambab⁹
q̄litatib⁹. ¶ Et oꝫ vt mēbꝝ in q̄ ē berisipilla oi qete vtat,⁊
si fuerit ex mēbris iferiorib⁹ suspēsū aliq̄lr teneat:mēbra vͦ
illi opposita exercitari ⁊ fricari ꝯuenit. ¶ Et oꝫ vt patiēs se
ab oi ira ⁊ furore custodiat,⁊ sōno vtat fugiēs a vigilijs mul
tis. ¶ Cura vͦ ei⁹ p potionē qñꝫ māꝫ euat ⁊ diuertit:⁊ qñꝫ
eā a mō sube ⁊ ei⁹ iflāmatiōe igrossat ⁊ alterat. Et qñꝫ est ꝙ
euo ⁊ diuersio ꝓcedūt alteratione mǣ:⁊ qñqꝫ eꝯ⁹ alteratio
ei⁹ ꝓcedit ipsi⁹ euōnē,⁊ qñqꝫ eq̄liter dr̄ inistͬ̄ari. Euatio āt
tūc ꝓcedere oꝫ,qñ mā añs in corpe fuerit mlͣta ⁊ mā ꝯiūcta
nō fuerit multa:aut qñ berisipilla ē ēt in mēbro ꝓpiquo mē/
bro pncipali:vel nobili:aut alteratio tūc oꝫ ꝓcedere qñ i mē
bro berisipillato ē ēt iflāmatio multa ꝯstruēs ꝯplōnē mēbri.
In h̄.n.casu oꝫ iflāmatio ifridari,⁊ remitti ēt si nulla ꝓcesse
rit euō:⁊ maxīe si corp⁹ nō fuerit repletū:⁊ fuerit berisipilla
in mēbro lōginq̄ a pncipalib⁹ ⁊ nobilib⁹:⁊ ad hāc itētionē
dixit Gal.13⁹ terap.intētio infrigidatiōis ꝓperat añ euatio/

ne.sed ad intentioné supradictá.dixit in.14° eiusdé.7 poníf
a Rabi in tertia pticula sic.nó refrigeres berisipillá:nisi pur
gatú sit totú corp⁹ p solone vétris cú medicina purgáte co/
lerá.sup.7 p flómiá si fuerit opportuna:qz si pus refrigera/
ueris fiet fortis expulsio cole ad mébra nobilia. ¶ Dicunt
qdá in oi berisipilla,maxie in ea,cui⁹ calitas fuerit multa:7
fuerit [illegible] pp aliquá cáz tardare euoné pót:7 dz loc⁹ in/
frigidari añ euoné cú infrigidátib⁹ nó intensis:sed remissis
q̄ potius sint ,phibétia mám repéte attrahi ad locú:7 attra/
cta intendi calitaté,q̃z sint repellentia 7 repcutiétia ipsaz p
euone fienda. ¶ Dixit Gal.in lib° medicinaꝝ laxatiuaꝝ:7
ponif.13° oti.sic.nó inuenif cura melior berisipille laxatióe
colere rubee:neqꝫ nocentior laxatione flegmatis.Et hꝫ hoc
veꝝ in berisipilla pura:ná in nó vera facta ex colera cómixta
flegmati pót nl'cú colera euari de flegmate vincente cum eo
farmaco colerá educéte. ¶ Dixit Serap.5° breuiarij. Si be
risipilla est ex cá añte opꝫ vt euef corpus cú medicamine sol
uente colerá citriná,7 si indigef flómia premittimus eá 7 nó
tardamus ipsaz.Et Hal.3° practice,innuit qñ est indigentia
flómie:7 qñ nó:7 dixit:qñ berisipilla est sine tumore:túc có/
petit solutio vétris.s.7 nó flómia,7 qñ est cú tumore túc có/
petit flómia,7 etiá solo ventris. ¶ Et Aui.volés seq verba
Haly.dixit.opꝫ vt euacues corpus cú solutiuo cole.Et si in/
diges flómia:flobotoma ét verútñ dico q flómia nó multuz
cófert in berisipilla:ppterea q quñqꝫ p eá ad colere ebullitio
né deuenif,7 ideo nó cófert,nisi qñ má est inter duas cutes:
si aút ,pfunda fuerit:túc eius iuuamétú minoraf:7 fortasse
attrabit:7 in dictis verbis Aui.voluit seq vbú Hal.vt supra
dr̃:7 túc p mám eé inter duas cutes nó intellexit mám subti
lez colericá ,ppulsaz ad extremú cutis 7 ,pfúdá nó intellexit
eá q̄ accepit de carne multú:qz de tali nó intellexit Haly.nec
ét dictú Aui.sic intellectú esset veꝝ,imo oppositú hui⁹ esset
veꝝ,sed p mám ,pfun[illegible] intellexit supficialé nó eleuatá in tu
moré:7 per mám esse inter duas cutes intellexit eá q̄ ,ppul/
sa ad cuté eá intumescere facit:7 vt sic vr̃ vnen ab alia cute se
parari:7 inter eas locari:7 sic cócordat cú dicto Hal. Cá aút
quare flómia cópetit in berisipilla impellente eri:tqz fit a co
lera magis grossa cui pmixta est portio sanguinis róne,cui⁹
flómia cópetit. In alia auté berisipilla nó cópetit:imo in ea
iuuamentú flómie minoraf,7 fortasse attrahit.i.est cá q de
colera plus fluat ad locú:qz detracto sanguine q erat frenú
colere,cola ebullit 7 furit:7 ad locú ipetuose defluit. ¶ Sút
aút 7 alij modi expónis dictoꝝ verboꝝ Aui. Quidam.n.di
cunt q Aui.p mám esse inter duas cutes intellexit coleram
paucá cui pmixtú est aliqd sanguinis:7 róne illi⁹ cópetit flo
mia:7 p berisipillá ,pfundá intellexit eá:cui⁹ colera est mul
ta 7 putrefacta:q̄ sui multitudine 7 putrefactione nó potuit
expelli ad cuté,:7 in hac nó ɔpetit flómia. ¶ Et alij dixerút
q per mám eé inter duas cutes intellexit berisipillá de cole
ra mixti nó de adusta vel forte mixti p admixtionem pauci san
guinis secú qualis est berisipilla q̄ nó ipellit,7 nó vulnerat.
Et in tali pót cópetere flómia.Vñ Gilib.dixit.q si colligaf
colera sine vulnere flómia fit 7 per berisipillá ,pfundá intel/
lexit factá de colera adusta grossa,de qua dcm est.q si trásie
rit in grossitiez vsqꝫ ad subam sanguinis q accidit ei berisi/
pilla mala:7 ista est ,pfunda:qz pp sui grossitié nó potuit bñ
ɔpelli ad cuté,7 est ꝭm pl̃m vlcerata,7 in tali nó cópetit flo/
mia,7 eius iuuamétú neqꝫ in ea minoraf:7 fortasse attrahit
sꝫ augmétú malitie:qz post flómiá remoto freno colere illa
colera p ampli⁹ aduritf 7 malignaf. ¶ Et alij dixerút.q túc
má dr̃ esse inter duas cutes qñ má fluit 7 nódú est in mébro
collecta:sed adhuc stat sub forma cáe añtis:7 túc cópetit flo/
mia:qz má adhuc est in venis 7 sanguini mixta:7 dr̃ esse ,p/
funda qñ má locata est in porositatib⁹:ita q exiuit venas 7
tenet locú cause cóiuncte,7 túc nó cópetit flómia:qz má iam
separata est a sanguine 7 nó posset cú eo educi in flómia. Et
in ea iuuamentú flómie minoraf,7 fortasse attrahit.i.potest

esse cá q de nóuo colera attrahaf ad locú pp cáz dictas. Et
ideo dicunt isti.in pn°:7 maxime pncipiante flómia ei petit:
in ,pcessu ꝟo nocet. ¶ Et qdá dixerút.q per berisipillá acci
denté inter duas cutes. Aui.itellexit berisipillá flegmonidé:
qz ipsa pp sanguinis mixtioné cuté ipellit 7 iflat:7 in ea ɔpe
tit flómia. Et p ,pfundá itellexit eá,cui⁹ má est ,pfundás se p
poros carnis:7 sic penetrans vsqꝫ ad cutez:in qua:qz est de
colera pura nó cópetit flómia. ¶ Quidá sunt q cópóné facié
do de flómia iter berisipillá:7 formicá ex vna pte:7 igné psi
cum 7 antracé ex alia:dicút flómia in berisipilla 7 formica;
sicut docuerunt suis caplis. ¶ Qñ aút flómia in berisipilla
cópetit,túc est cósiderandú:an colera sit in corpe multú infla
mata 7 mobilis,7 nó bene sanguini mixta:7 túc incipiendú
est ab euone colere:7 ipsa postea minorata faciéda est flóia:
hoc tñ raro cótingit.Et io dixit Aui.incipiédú esse a flómia:
7 deinde euare colerá cú solone ventris:7 subdit.si indigue
ris solone vétris post flómiá fac illud ꝭm q calefit.s.locus a
duab⁹ materijs.s.colera grossa vel subtili:vel.s.colera 7 san
guine:7 sic iam apparet.q aliqñ egemus solone ventris ex
colera,ante flómia 7 post,7 aliqñ post flómiá egemus solo/
ne ventris iterata semel:vel plurics ꝭm q̃ztitaté colere pecca
tis. ¶ Et scias q q̃zuis auctores nó expresserint h de euone
eius p vomitú:qd fortasse est:qz vt patuit berisipilla vtplim
euenit in facie,7 cú ita euenit:túc euatio per secessuz est vti/
lis.Per vomitú ꝟo pót eé nociua. Verútñ vomit⁹ ɔueniés
est in berisipilla mébris iferioribus accidente. ¶ Et scias q
habere vétré humidú sponte vel arte:7 cú clysterijs leniti/
uis est vtile 7 cóueniens valde. Medicine aút colerá educen
tes 7 sanguiné ab ea mundificátes note sunt ex multotiens
dictis in pcedétib⁹. ¶ Notát.q cú berisipilla magna fuerit
7 colera mobilis,7 in loco ,ppinquo pncipali:túc flómia nó
hꝫ horá electá,7 silr̃ neqꝫ euatio colere per farmacú:sꝫ nó ex
gif medicus túc flómiá facere:7 euoné quacúqꝫ hora ad in/
firmú venerit:cibo tñ pro túc si in stóóco fuerit per vomitú
prius educto. ¶ De cura ꝟo p alterationé dixit Sera.q hu
mor faciens hác egritudiné fortasse:nó tñ q̃ztitate sua tantú:
imo cú qualitate sua ét qñ accidit in ea iflámatio vehemés
que indiget extinctione,sꝫ tñ opꝫ vt ponaf termin⁹ infrigi/
dationis ei⁹:q est termin⁹ mutatióis coloris ei⁹.Et dixit au
ctor cópédij.determinánda refrigeratio erit cú color ei⁹ in hu
moré mutabif:nec húc terminú tráseam⁹:ná si refrigeram⁹
diu supra illá assuescim⁹ adeo vt in nigrediné ɔuertaf sit ei
vt induref 7 in sclirosim cóuertaf.Et pp hoc opꝫ vt refrigere
mus 7 repugnem⁹ quousqꝫ coloré apatis mutare videm⁹:7
neqꝫ vt ad nigrediné:aut viriditaté:aut minimú humorem
cóuertaf.silr̃ 7 Gal.hoc idé voluit.Et Aui.postq̃z dixit esse
refrigerádú subdit.fac illud donec alteref color.s.q in loco
berisipille appet 7 aꝫ alterari versus albediné.Et sbdit.caue
iteꝝ ne denigref mébrú,7 fuscuz fiat 7 tédat in viá corrup⁹
nis ex inmod rata infrigidatióe. ¶ Et vt supra patuit cura
flómis vr̃ cóuenire 7 cóuenit in euone 7 infrigidatióe cú pdi/
cta cura berisipille.Ob hoc auctores diuersas inter dictas cu/
ras assignauerút:vñ dixit Serap.5° breuiarij.cap°.13.q in
berisipilla idigef extictióe plusq̃z idigeaf in flóne.Dixit.A.
infridef donec alteref color ei⁹ 7 remittaf:ná berisipilla de
struif cú alteratióe coloris 7 diminutióe ipsi⁹.Et subdit.q
ad vlti^m 7 infrigidatio vltima 7 itésa est magis necia.s.q̃z in
flóne:qm fláma.i.calitas iflámás 7 dolor iflamatiu⁹.i.ɔ ca/
déo ex iflámatióe in berisipilla é plus.s.q̃z in flóne.7 itellexit
de dolore púgitiuo.Est.n.ifridatio intésa magis necia in be
risipilla pp eé in ea calitaté intésaz:7 qz repcussio in berisi/
pilla meli⁹ 7 tuti⁹ fit pp máe ei⁹ subtilitaté,q̄ reddit coleraꝫ
aptá recursui pp quá cáz aliqñ ifrigidatio sola sufficit in de/
structióe berisipille:sꝫ in flóne.dixit Aui.é magis necia euo
q̃z in berisipilla,qz in flóne é pctm̃ eꝫ° berisipille:qz.s.pctm̃
flónis est in q̃ztitate plusq̃z in q̃litate:7 in berisipilla é eꝫ°.s.
plus in q̃litate q̃z in q̃ztitate,7 io euo in flóne est magis ne/

Infrigi/
datio ɔue
nit in pn°
7 vsqꝫ ad
qué ter^m.

ceſſaria q̃ȝ infrigidatio: ſicut in heriſipilla eſt magis neceſſaria infrigidatio q̃ȝ euātio: q̃uis tñ in oi heriſipilla infrigidatio intēſa ꝑcutiua: intēſior tñ dȝ eē in heriſipilla pura ⁊ vera q̃ȝ in nō vera: intēſior in etate iuuētutis q̃ȝ ſenectutis: intēſior in tēporib⁹ calidis q̃ȝ frigidis, intēſior in ſimplici q̃ȝ in cōpoſita cū flegmone. ⁋ Dixit.n. Gal. ſi heriſipilla nō eſt vera: ſȝ cū flegmone mixta approximato medicamine frigidiori liuida efficiet: ⁊ ad nigredinē veniet: ⁊ maxie in ſenibus, ⁊ ſicut eſt de infrigidatione potētiali: ita ēt de actuali, nā īfrigidatio actualis dȝ ēt eē intēſior in heriſipilla pura ⁊ ſimplici: ⁊ in etate ⁊ tpe ⁊ regione calidis q̃ȝ in oppoſitis. Et actualis qdē infrigidatio in oi heriſipilla nō vlcerata cōuenit. Dixit enim Hip. 5° affo. ꝙ opȝ vti frigido.ſ. actuali in heriſipilla niſi vlcerata fuerit: qm̄ vlcerata ledit ⁊ mordet. Dixit.n. ipſe in eodē 5°. ꝙ frigidū.ſ. actu eſt vlcerib⁹ mordax. ⁋ De mā aūt auxilioꝝ infrigidātiū in heriſipilla: an debeat eſſe eoꝝ īfrigidatio cū tēperamēto paſſiuaꝝ: an ꝯiuncta cū ſiccitate: an cū humiditate vñr auctores diſcordare a ſe inuicē. Nā Raſ. in diuiſionib⁹ dixit. cura cū eis in qb⁹ eſt infrigidatio ⁊ hūectatio, ſicut pſiliū cōquaſſatū cū aq̄ citrulloꝝ: ⁊ ſic raſura cucurbite ⁊ citrulli: ⁊ portulaca ꝯtritate ſilis. Aui. aūt dixit. ꝓmuta te ad infrigidādū cū infrigidatiuis fortib⁹: ⁊ cū effuſione aque frigide, ⁊ poſtea dixit. opȝ vt ſit infrigidatio heriſipille in ꝓn° fortis ſtipticitatis adeo vt forſitā augmentet ipſi⁹ ſtipticitas ſupra ipſi⁹ frigus: ita vt ſit magis ſtiptica q̃ȝ frigida. Gal. vō vbi ſupra. noīans mās medicinas auxilioꝝ noīauit aliq̃ ſtiptica ⁊ frigida: ⁊ aliqua frigida ⁊ hūida: vñ dixit. infrigidatio fiat cū ſolatro: ſempuiua: pſilio: portulaca: iuſqamo: endiuia: trifaria aqua.i. lēticula aq̄: ⁊ ceroto facto cū aq̄ frigida. Silr fecit Sera. ⁊ dixit. ꝙ infrigidātia ſūt ſicut ſolatrū arnogloſſa: portulaca, ſempuiua herigi, lactuca: raſura: cucurbite ⁊ althbalate: ⁊ cerotū factū cū aq̄ frigiditatis vehemētis: ꝙ fit cera ⁊ oleo roſ. facto ex oleo onfacino ſine ſale qḋ ſit triplū aut quadruplū ad cerā: ⁊ que ſūt illis ſilia: ſicut opiū, mādragora ⁊ poma eius ⁊ iuſqamus. ⁋ Propter predicta dixerūt qdaȝ. ꝙ indicatione ſumpta a mā heriſipille q̄ calā eſt ⁊ ſicca debēt approximari frigida ⁊ humida: ſicut dixit Raſ. vt colere caliditatē ⁊ ſiccitatē ad tēperamētū reducant: ⁊ ſic dicunt experientia fore cōpertū heriſipillaȝ frigidis ⁊ humidis curari poſſe, vt ꝑ ſolius malue lactuce emplī appoſitionē: vel per pſilij mucilaginē ⁊ ſilia: ⁊ dicūt ꝙ ſicut in heriſipilla medicina dȝ eſſe frigidior, q̃ȝ in flōne: ſicut colera calidior eſt q̃ȝ ſanguis: ita dȝ eē humidior: ſicut colera ſiccior ēt eſt eo: imo in flegmone dȝ eſſe ſicca: vt cōtrariet humiditati ſanguinis: ſicut in heriſipilla dȝ eē humida: vt cōtrariet ſiccitati colere: ſed indicatione ſumpta a mō mãe facientis heriſipillā q modus eſt ſubtilitas ei⁹: ꝑ quā ēt eſt apta recurſui, ⁊ eſt obediēs pulſui: ⁊ trāſmiſſui: medicina dȝ eſſe frigida ⁊ ſtiptica, q: per frigiditatē ſit ꝯtrarietas ſue caliditati: ⁊ per ſtipticitatē ſue ſubtilitati, ſtiptica ēt cōſtringēdo exprimunt eā a loco in quē recepta eſt: ⁊ cū repellunt eā cōfortantur ēt mēbra per ipſa ſtiptica. vñ cōfortata colerā ꝑ ſe tranſmittūt. ⁋ Uerūtñ nō dȝ medicina eſſe ſtiptica abſolute: ad qḋ ſignificandū Aui. loquutus eſt dubitanter in vbo ſuperius adducto dicēs. adeo vt forſitā augmentet eius ſtipticitas ſupra eius frigus. Et iō dicūt. ꝙ medicina ſtiptica dȝ eē mixta humide vt ſit ſtipticitas cōiuncta humiditati. Dicunt tñ ꝙ cū hoc ꝙ medicina nō dȝ eſſe in heriſipilla ſtiptica abſolute, dȝ tamē eſſe magis ſtiptica q̃ȝ in flegmone: ⁊ hoc ꝓpē tria. ꝓmo q: mā heriſipille eſt apta fluere: vñ magis eget ingroſſari: ⁊ vie ductus magis egēt claudi. 2° q: mā heriſipille eſt min⁹ apta cōſtringi in mēbro: ⁊ ſic poteſt facili⁹ ⁊ meli⁹ exprimi a ſtiptico: ſanguis aūt nō eſt ſic aptus fluere: ⁊ recipi in mēbro, ⁊ ēt magis in mēbro conſtringi: ⁊ ab eo minus exprimi ⁊ repelli: ⁊ tertio q: mā flōnis ſra multitudie ⁊ groſſitie ſtatim indicat aliquā reſolōnē. Mā aūt heriſipille non indicat de ea ſtatī: ⁊ imo ⁊ in ꝓceſſu parū indicat de reſolōne: q: ſui ſubtilitate facile reſoluit. Et ꝓpterea dixit Raſ. in diuiſionibus. ꝙ apata colica parū egēt reſolōne, qm̄ parū per ſeipſa reſoluunt poſt ſtatū ipſoꝝ. Et iō ēt Auic. dixit. ꝙ euo ſcȝ per extractū.i. reſolōnē mãe collecte in heriſipilla eſt minus neceſſaria q̃ȝ in flegmone. ⁋ Dixerunt qdā. ꝙ in heriſipilla medicina dȝ eſſe frigida ⁊ ſtiptica in ꝓn° ⁊ augmēto, ⁊ fortaſſe in ꝓn° dȝ eſſe magis ſtiptica q̃ȝ frigida, vt qñ colera eſſet multū ſubtilis facilr̄ imobilis: ⁊ non obediret recurſui: ⁊ qm̄ in ꝓn° plus pñt mēbra ſtipticis ꝯfortari ⁊ cōfortata materiā ſic ſubtilē trāſmittere: ⁊ ab imbibitiōe ꝓhibere q̃ȝ poſſit medicina frigida eā a loco repellere: ſed in augmēto non dȝ eſſe plus ſtiptica q̃ȝ frigida: ⁊ imo eꝯ° plus frigida q̃ȝ ſtiptica: eo ꝙ tūc mā multiplicata, ⁊ aliqualr̄ ēt ingroſſata nō ſic obedit tranſmiſſui: ⁊ ēt per ſui multiplicationē plus indicat ꝺ extinctione ſue inflāmationis: ⁊ ⁊ ex his dicūt pȝ ꝙ dȝ eē magis ſtiptica q̃ȝ frigida maxime in ꝓn° ꝓncipij ⁊ medio ei⁹, In fine aūt ei⁹ dȝ ſtipticitas equari frigiditati: ⁊ in augmēti ꝓncipio dȝ frigiditas vincere ſtipticitatē: ⁊ dȝ vincendo ꝓcedere vſq̄ȝ ad finē eius, ⁊ cū peruenit heriſipilla ad ſtatum: tunc medicina ſit ſtipticitate priuata ⁊ approximent frigida ⁊ humida: vt dixit Raſ. ⁋ Sūt aūt alij dicētes ꝙ aliqñ intentio curatiua vertit̄ plus ad iflāmationē q̃ȝ ad colere ſubtilitatē: ⁊ tūc eſt vtēdū frigidis ⁊ hūidis: ⁊ aliqñ vertit̄ plus ad colere ſubtilitatē ꝑ quā multū ibibit̄ q̃ȝ ad ei⁹ caliditatē: ⁊ tūc vtēdū eſt frigidis ſtipticis. Et ſūt q dicūt. ꝙ Raſ intellexit de heriſipilla nō vlcerata in qua dicūt curā debere fieri ꝑ frigida ⁊ hūida: vt dixit Raſ. ſed Aui. intellexit de heriſipilla vlcerata qḋ declarāt ex vbo ei⁹ in cura formicetꝯ̄ dixit: via qua curat̄ formica eſt vt in ea q̄ eſt corroſiua alienet̄ ab hūectātib⁹: ⁊ q̄ iaȝ adminiſtraſti in heriſipilla in qb⁹ vbis Aui. manifeſte innuit ꝙ frigida ⁊ humida debēt adminiſtrari in heriſipilla nō vlcerata: ⁊ iſti voluerūt ꝙ ⁊ ſi cōcedat̄ in ꝓn° heriſipille vſq̄ȝ ad mediū ei⁹ frigida ⁊ ſtiptica cōuenire: in fine tñ ei⁹ ⁊ deinceps ꝯueniūt frigida ⁊ hūida. ⁋ Ga. itaq̄ȝ ⁊ Serap. ⁊ plures alioꝝ: q: cōprehēderūt aliqñ heriſipillā ſanari ꝑ frigida ſtiptica: ⁊ aliqñ ꝑ frida hūida, ⁊ aliqñ ꝑ frida hūida cū pauca ſtipticitate: ſicut dixit Sera. ꝙ malua qñ coquitur cū oleo: ⁊ ſit emplm̄ cū ea curat apata calida, ⁊ ſanat ea: ⁊ aliqñ ꝑ frigida ſtiptica cū pauca hūiditate, vt cū curat̄ per emplm̄ factū ex roſis ⁊ balauſtia ⁊ lēticula aq̄ cuȝ ſucco pſilij.ſ. mucillagine ei⁹ mixtis. ideo narrauerūt mixtiȝ multas medicinas auxilioꝝ dictaꝝ diuerſaꝝ virtutū diuerſoꝝ graduū: ⁊ māſionū eoꝝ relinquētes diſcretioni medici, ⁊ ex illis vtit̄ qb⁹ magis vr̄ expedire. ⁋ Bona aūt diſcretio medici in hac electione ꝓcedit ex cōſideratione in q̃titate ⁊ q̄litate mãe heriſipille, ⁊ in tēporib⁹ ei⁹ maxie. In quātitate qdē: qm̄ qñ mā eſt pauca approximet frigida ⁊ humida: ⁊ qñ eſt multa frigida ſtiptica. In qualitate aūt: qm̄ qñ fuerit intenſe caliditatis ⁊ ſiccitatis: vt qñ eſt aduſta approximet frigida ⁊ hūida. Et cū nō fuerit ſic intēſe caliditatis ⁊ ſiccitatis vt in colā facta ex ꝑmixtione flātis frida ſtiptica. Et ſi fuerit groſſa frigida hūida. In tēporib⁹ vō heriſipille, qm̄ qñ erit in ꝓn° approximet frigida ſtiptica. In alijs vō tēporib⁹ frigida humida. Et adhuc dependet bonitas diſcretionis medici in hac electione ex cōſideratione in ꝑticularibus cōſiderādis, vt cōplexione etate tēpore anni regione ⁊ alijs. ⁋ Et ex dictis patere pōt ꝙ cura heriſipille: aliqñ fieri dȝ ꝑ frigida tēperata in ſiccitate ⁊ hūiditate: vt qñ teneret mediū iter diſpoſitiōes ꝓdictas. Sic ergo pȝ ꝙ cura heriſipille cuiuſcūq̄ȝ hȝ fieri ꝑ frigida, vñ Hip. 5° affo. In his aūt opȝ frida vti ⁊c. ꝙ frida appoſita ad flegmones: ⁊ iflāmatiōes.i. heriſipillas in rubeū: ⁊ ſubſanguineū tēdētes ex recenti ſanguie iuuāt, ⁊ ꝑ colorē rubeū itellexit rubeū clarū: ⁊ ꝑ ſanguinē colorē remiſſiorē colore ſanguis. Uel meli⁹ retulit rubeū colorē ad flegmones intelligēs colorē rubeū obſcurū ſubſanguineū retulit ad inflāmationes itelligēs rubeū clarū. Et per recētē ſanguinē intellexit mām flegmonis vel heriſipille ſluētē adhuc

Repcuſſiua frigida q̃lia debent eſſe.

Medica mina con uenientia in pn°.

Medica mina in augmēto conuenientia.

Medica mina i statu conuenientia.

⁊ nōdū collectā frumentā in loco: ⁊ sic voluit ꝙ in pn° flegmonis ⁊ herisipille frigida ꝯueniāt. Et Aui. 4° dixit. opꝫ vt stiptica cōstrictiua retentiua repcussiue frigide cōplonis pure existant si apāta fuerint acuta calida intense. ℭ Dicunt itaqꝫ ꝙ cura herisipille diuersificata ſm tēpora eius impleri dꝫ, vt in pn° añ euationē si tardare nō oportuit ⁊ fiat epithima ex oleo ro. ⁊ viol. mixtis cū pauca aqua ros. ⁊ pauco succo plantaginis: ⁊ post euonē fiat emplm frigidius: vt factū ex succo plantaginis solatri lactuce ⁊ malue: aut factum ex farina ordei mixta cū succo semperuiue, solatri plantaginis: portulace: vermicularis: ⁊ oleo nenufarino, ⁊ de vtilib⁹ est emplm Constantini factū ex succo plantaginis: chimolea, ⁊ cerusa, ⁊ oleo ro. ⁊ virga pastoris optime contrita est vna de meliorib⁹ medicinis herisipille ambulantis. Et acetū. dixit Ras. 13° cōti. ꝓhibet reumatizationē humoꝝ colericoꝝ ad mēbrū, ⁊ si effundat. s. embrocando super ipsū tollit herisipillā inflāmatāꝫ reprimit ⁊ expellit humiditatem acutā. Et si inflāmatio valde vehemēs fuerit addant succis frigidis supradictis: succus iusqami albi: ⁊ papaueris ⁊ mādragore: ⁊ qñqꝫ est necesse addere parꝝ oplj. ℭ Medicamen Almā. qd oib⁹ mēbris in qb⁹ est apā calidū. s. inflāmatum valde cōuenit sic fit. ℞. sandaloꝝ rubeoꝝ: sief memithe sausel ceruse boli ar. añ. ꝑt. equales, corticū mādragore opij. añ. ꝑt. 5. ⁊ ex his cū aqua niuis cōtritis fiant auellanaꝝ similitudines, ⁊ exiccent: ex qbus cū necessariū fuerit aliqd ex eis terat: ⁊ ex eo cū aqua ro. ⁊ modico aceto fiat epithima: ⁊ frigidū superponat. ℭ Cūqꝫ accesserit ad augmētū medulla panis mixta cū rasura cortic. recentis cucurbite: ⁊ succo plātaginis ꝯuenit valde. ⁊ vtiliter apponit emplastrū de sola malua cocta ⁊ cōtrita: ⁊ vtile est emplm de lentibus coctis ⁊ incorporatis cū succo coriandri: ⁊ malue: ⁊ oleo rosa. ⁊ violarū, ⁊ aqua ro. ⁊ pauco aceto, ⁊ de expertis ad herisipillaꝫ superuenientē vulnerib⁹ est emplm factū ex litargirio ⁊ cerusa mixtis ⁊ optime incorporatis cū succo solatri ⁊ oleo ros. ℭ Et circa statū dixit Aui. frigiditas medicaminis sit vehementior stipticitate eius. supplent qdā. ⁊ misceat cū resolutiuis: nā dicūt ipsi nō intellexit Aui. vt qdā putant ꝙ medicamen in statu herisipille debeat esse pure frigidū cū stipticitate: sed hoc tacuit ꝙ cū stipticitate ⁊ frigiditate debeat habere resolonē relinquēs notū esse ipꝫ: ⁊ sic debere esse ex cañ. generali. Expressit aūt de stipticitate ⁊ frigiditate hui⁹ medicaminis ad tollendū errorē q potuisset ꝯtingere ex dictis: cū eniꝫ ex cañ. generali curationis apātū habitū sit repcussiua in statu eoꝝ misceri dēbere cū resolutiuis. Et iō dīt. A. repercussiua in ꝑncipio debere esse frigida cū stipticitate vehementi excedente frigiditatē: ⁊ talia repercussiua nō cōpetunt in statu herisipille. Sed vt admisceant cū resolutiuis, eo ꝙ in statu herisipille intentio admiscēdi repercussiua cū resolutiuis est magis ad infrigidādū ꝙꝫ ad repellendū: cuius oppositū facerent frigida iuncta stipticitati excedenti: ⁊ ēt eo ꝙ hꝫ stiptica excedētia exiccādo ⁊ ingrossando māꝫ ac etiaꝫ poros multū claudēdo resolonē īpedirent, ad quā ēt est eq̄lis intētio in statu herisipille expulsioni. Et iō Aui. expressit qualia debent esse ista repercussiua in statu herisipille miscēda cū resolutiuis dicens. ꝙ debēt esse frigida cū stipticitate paucaꝫ ꝙ frigiditas multū superet stipticitatē: ⁊ dicūt nō est sumendū ex dictis verbis Aui. vt qdā estimant vt repercussiua miscenda cuꝫ resolutiuis in statu herisipille debeant esse frigida intense sicut in pn°: qnimo debent esse remissiora ne resolonē īpediant. Unde dicunt. ⁊ bene: ꝙ Aui. in dictis verbis nō cōparauit medicinā repercussiuā in frigiditate in statu herisipille ad eandem frigiditatē in pn°, imo cōparauit frigiditatē eiusdē medicine ad eius stipticitateꝫ in statu ⁊ in pn°. Et voluit ꝙ sicut in pn° stipticitas debeat superare frigiditatē: ita in statu eꝯ°. frigiditas debeat superare stipticitatē: eo ꝙ in statu plus querit amotio male cōplonis calide ꝑ frigiditatem ꝙꝫ repercussio materie per frigiditatem iunctā stipticitati. eo ꝙ in statu nihil aut parum valde de materia fluat: ⁊ que fluxa est nihil aut parum tunc patiatur de repulsione: quare in statu dꝫ queri poti⁹ ei⁹ extract⁹ ex loco ꝑ resolutionē. ℭ Et dicūt. ⁊ bñ ꝙ quāto plus ꝓcedit in statu, tāto magis minorāda est medicine frigiditas: ⁊ ipsius stipticitas. Ita vt circa finē statuꝫ medicina sit cū stipticitate pauca. Et sic ſm istos medicamen Dyni ꝙ ipse laudat in statu herisipille nō vulnerate nō cōueniret in eo cū stipticitas in eo superet frigiditatē ⁊ resolonē: fit eniꝫ sic. ℞. rosarum ⁊ malue. añ. M. j. decoquāt in aq̄: ⁊ cocta fortiter cōterant: ⁊ cōtrita cū ipsaꝝ decoctione incorporent ⁊ supaddat aceti. ℥. 5. olei ros. ℥. ij. corticū granatoꝝ vel lentiū. ℥. ii. ⁊ simul decoquant ad ignē, donec inspisset ad formā emplī ⁊ dicūt cōuenire dictū medicamē in augmēto ei⁹. ℭ Medicamen vtile in statu herisipille fit ex pulte facta de farina ordei: cui misceat modicū croci: ⁊ olei ro. sedat eniꝫ dolorē ⁊ resoluit sine attractiōe: ⁊ additione ī caliditate: imo poti⁹ caliditatē diminuit: ⁊ si q̄ mā parata fluere est ꝓhibet. ℭ Et dicūt. ꝙ q̄uis ex cañ. generali curationis apātū habitū sit in statu herisipille equanda esse repcussiua resolutiuis: nihilomin⁹ in statu herisipille refrigeratiua debēt supare resolutiua: nō q: intētio in herisipilla nō sit eq̄lis in statu ei⁹ q̄ est in statu alioꝝ apātū q̄ꝫtū est in h̄ ꝙ eq̄lr dꝫ mā repcuti ⁊ resolui: sꝫ h̄ est in statu herisipille ꝑp duas cās: q̄ꝝ vna est, q: in statu herisipille opꝫ hr̄e intētionē: ēt ad malā cōplonē calidā que in eo intensior est q̄ꝫ in aliis apātib⁹ ēt calidis. Et alia est q: in statu herisipille opꝫ hr̄e intētionē ad cobustionē: siue vesicationē: siue excoriationē loci q̄ in statu herisipille ꝯuenit plusq̄ꝫ in aliꝭ apātib⁹ ēt calidis: ⁊ ei⁹ ꝓhibitio fit cū frigidis, ⁊ ꝑpea cōpationē faciēdo cure herisipille ad curā flōnis. Dicūt: ꝙ sicut in pn° herisipille intētio est ad īfrigidādū plusq̄ꝫ in pn° flōnis. ita ꝯsilr est in statu ꝙ in statu herisipille infrigidatio dꝫ esse maior q̄ꝫ in statu flegmonis. ℭ Medicamē ꝯueniēs in statu herisipille. ℞. succi plātaginis: ⁊ malue. añ. ℥. vj. succi violarie: ⁊ v̄ge pastoris. añ. ℥. iij. aque vite. ℥. iiii. 5. misceant ⁊ epithimentur cū eis. credo ꝙ intelligat de aq̄ q̄ currit ex ligno vitis cū aduritur: qdā vtile fore dicūt emplm factū ex folijs vel florib⁹ lilij albi decoctis in vino: ⁊ postea ꝯtritis ⁊ mixtis cū farina molendini. Et deinde decoctis ad formā emplī: ⁊ puto ꝙ sit vtile in fine stat⁹: ⁊ pn° declonis: resoluit. n. ⁊ desiccat absqꝫ manifesta calefactione. ℭ Et dicūt grauiter errasse eos q dixerunt medicinā in statu herisipille debere eē desiccatiuā ⁊ cōsūptiuā māe ei⁹. Et dicūt h̄ voluisse Aui. cū dixit. curet cuꝫ eo in quo est resolo ⁊ exiccatio fortis cū infrigidatiōe: q̄uis dicāt ꝙ hꝫ maxie ꝯueniāt in fine stat⁹. ℭ Et dīt. A. nō expssisse de cura herisipille in declinatiōe: sꝫ dedit illā intelligi ex cura stat⁹ mō. n. est itaꝫ nā. A. expssit de cura eius in declinatione: cū supradicta v̄ba q̄ ipsi adducūt ꝓtulerint nam talia sūt q̄ ꝯueniūt in declinatiōe herisipille: nō. n. ꝯueniūt q̄ resoluunt ⁊ exiccāt fortiter: cū. n. ꝑp malā ꝯplonē calidā nō possint applicari resoluētia fortia: oportuit vt eēnt exiccātia fortia vt ꝯsumerēt māꝫ derelictā in declone: neqꝫ timet tpe herisipille. sup. ꝙ mā ꝑ fortiter exiccātia nimiū exiccet ⁊ induret: qm̄ mā in declone est putrefacta ⁊ subtilis apta ꝓus resolui ⁊ ꝯsumi q̄ꝫ valeat ꝑilla exiccātia indurari: ⁊ ī herisipilla ēt in declone miscēda sūt resolutiuis aliq̄ frida ad malā ꝯplonēꝫ calidā alterādā: ⁊ ꝓhibēdū ei⁹ intētionē q̄ intēderent ꝑ illa resoluētia, ⁊ notū est ꝙ illō in q̄ est resolo ⁊ exiccatio fortis nō ꝯuenit in statu herisipille: ⁊ ē ꝯdictio in h̄ v̄bo: ⁊ v̄bo superiori ei⁹ in q̄ dixerat ꝙ stipticitas ⁊ exiccatio eēt minor in frigidatiōe. ℭ Ampli⁹ n ꝯsiderent medicamina q̄. A. post p̄dicta v̄ba posuit appebit ꝙ illa cura est ꝯueniēs in declone nō ī statu, qm̄. A. referēs sua medicamina ad herisipillā purā dixit. si fuerit herisipilla sup cutē. ꝑ quā signauit herisipillaꝫ purā de mā colica pura ē. vt patuit deuenire ad cutē: ⁊ stare ⁊ detineri ī ea. vñ dī stare sup cutē: ⁊ tūc curet cuꝫ scoria ferri plumbi cum vino pontico bullito paiis cum folijs sicle: ⁊,

Medica mina cōue niētia in decl'one.

loco ꝙ ꝑ scoriam plumbi pōt poni plumbum vstuz optime
puluerisatuz. Et posuit medicamen aliud tale. ℞. lane vete/
ris vste nō lote. ʒ. ij. ʒ. carbonis de cortice pini. i. de interiori
ligno pini tantūdē, ⁊ cere. ʒ. ʒ. ⁊ scorie plumbi. ʒ. x. ⁊ sepi ca/
prini veteris abluti cuz aqua. ʒ. j. ʒ. olei myrtini. ʒ. v. ⁊ fiat
vnguentū. ℭ Medicamen aliud qd̄ Aui. dixit esse leui⁹ alio
ꝑdicto nō qdez quo ad effectū: sed ad facilius cōponēdū. ℞.
scoriā plumbi ⁊ cōpone eā cū succo ruthe oleo ro. ⁊ cera. Et
qꝛ ꝑdicta medicamina Aui. sunt ꝯueniētia ad curā herisipil
le vulnerate: ideo qdā dixerūt ꝙ qñ. A. dixit. curet cuz eo in
quo est resolō ⁊ siccatio fortis: incepit ponere curā herisipil/
le vlcerate: ⁊ hāc dicūt intellexit ꝑ herisipillā sup cutē, qꝛ ꝫm
eos tūc dr̄ sup cutē qñ vulnerat eā, ⁊ in tali herisipilla cōue
nit medicina in qua est resolō ⁊ exiccatio fortis cum infrigi/
datione: nā resolō cōuenit vlceri: ⁊ infrigidatio male cōple/
xioni calide. Et si dicūt bñ cōsiderent predicta medicamina
Aui. inuenient esse resolutiua cū exiccatione forti ⁊ infrigida
tione aliquali. Si aūt timueris herisipillā vlcerari: tūc oppo
ne ei cū emplastro qd̄ ipsi⁹ ꝓhibet vlcerationē qd̄ sic fit. ℞.
malū granatū: ⁊ scinde ip̄z in ptes: ⁊ scissuz decoque in ace/
to, deinde exprime ip̄z ab eo: ⁊ optime tere: ⁊ tritū loco heri
sipillato suppone. ℭ Ad idē bonū ⁊ ꝯueniēs. ℞. stercus vac
cinū: ⁊ fac bullire in aceto, ⁊ bullitū fortiter exꝓmat: ⁊ loco
supponat: sal aūt optime tritū mixtū cū vitellis ouoꝝ: ⁊ he/
risipille vlcerate superpositū confert valde. Et tu quidez iam
sciuisti ex aliis. ꝙ herisipille vlcerate non debēt apponi actu
frigida. Ideoqz tepida superponantur.

ℭ De formica. Cap. xxvij.

Formica Dixit. A. est de nūero bothoꝛū siue pustulaꝝ: ⁊ dr̄ formica: quia
hz silitudinē cū formica aiali in tribus. ꝑmo ꝓꝑ
sui paruitatē, qꝛ sicut formica inter aialia est ani
mal paruū ita formica pustula iter pustulas est
parua. 2° ꝓꝑ ambulationē: nā formica pustula ad modū for/
mice aialis est deambulatiua transiens de parte ad partem,
vñ dixit Haly. formica dr̄ ad silitudinē formice huc ⁊ illuc di
scurrentis. 3° ꝓꝑ sensum punctionis: naz in formica pustula
sentitur punctio similis ei que sentitur ex formicarum mor/
sibus. ℭ Dicunt. formica est apostema colericum paruum
deambulatiuū vnā vl' plures simul pustulas in cute excitās.
Uel formica est apā cutis colicū paruū incipiēs: sicut pustu/
la vna vel plures ex mā adusta deambulatiuū: ⁊ pūctionis
inductiuū ad modū pūctiōis formicaꝝ: vnde nomen accepit.

De causa Materia generās formicā est subtilissima ⁊ calidissi/
ma vñ aduritur vel iam adusta est. ℭ Dixit
Ras. 13. cti. ꝙ Ga. dixit. ꝙ humor agēs formicā est subtilior
aliis humorib⁹: ⁊ dixit. 14° terap. ꝙ morb⁹ q appellat̄ for
mica accidit ex humore colerico: de gñe herisipille: veꝝ hu/
mor iste qñ gñat formicā adurit̄: vel iaz adustus est, ⁊ ꝙ ipse
dixit. formica fit ex humore colerico tenui penetrāte pellem
totā absqz ipedimēto dum perueniat ad superficiez corpis: ⁊
⁊ qꝛ materia ei⁹ cū sui subtilitate est acuta: ideo est deambulati
ua: trāsire enim pōt de parte ad partē. Iuuante ad hūc tran/
situ expulsiua virtute mēbri pūctione ei⁹ sentiente: ⁊ est am/
bulatio eius in plus ⁊ minus ꝫm subtilitatē ⁊ acuitatē eius
maiorē vel minorē. ℭ Dixit Ras. in diuisiōib⁹. efflauūt qñqz
in corpore bothor vna vel plures numero parue: ⁊ apat̄ lo/
cus apate paruo. ℭ De formica dixit. ꝙ ipsa est pustula, aut
pustule: qꝛ qñqz est vna, qñqz plures: ꝫm pl'm tñ sunt plures
⁊ qñ sunt plures: ⁊ sūt oēs in vno loco pariter coadunate: ⁊
totū ex eis cōgregatū pōt dici formica vna: ⁊ quelz etiaz pu/
stula pōt dici formica: ⁊ siue vna siue plures fuerint: faciunt
apā paruū. al's. purū. i. de colera pura absolute, aut saltē cū
magno predominio, vel purū. s. quātū ad mēbrū qd̄ occu/
pat: qꝛ occupat cutē solā sine carne: ⁊ ambulant iste pustule.
scilz preter ꝙ multū accipiāt de mēbro in latitudine: qꝛ stant
collecte in vnū, ⁊ nō dilatant̄, sicut herisipilla: ꝓꝑ qd̄ subdit
Aui. ꝙ oē apā in cute ambulatiuū qd̄ latitudinem nō hz. s.
multā est formica. ℭ Notant. ꝙ mā colerica vsta faciēs for
micā nō est sic vsta ꝙ subtile ei⁹ sit exclusuz, ⁊ remāserit gros
suz, qñ sic foret nō penetraret i cutē: ⁊ remaneret in ea absqz
eius remanētia ēt in carne: sed ipsuz remanet ꝑmixtū grosso
eius: vñ totū penetrat ad cutem. Et est ī° mā vsta aliqñ pure Formice due sunt species.
colerica vt ꝑdictū est: ⁊ aliqñ cū predominio multo, vt cum
ꝑmiscet̄ ei ꝑua portio flātis: per cuius ꝑmixtionē suba eius
aliquātulū reddit̄ grossior siue minus subtilis. Et reddit̄ mi
nus acuta ꝫm hoc due fient spēs formice: quaꝝ vna absolu
te dr̄ formica: ⁊ est illa: cuius mā est colerica pura absqz fleg
matis ꝑmixtione: ⁊ alia dr̄ formica miliaris: ⁊ est illa: cuius
mā hz pauci flātis ꝑmixtionē, dr̄ miliaris ꝓꝑ silitudinē quā
hz ad grana milij in quātitate ⁊ colore. Quidā tñ ꝯcedunt
ꝙ formica miliaris pōt fieri ex colera cui permixta est por/
tio parua melie. Ois tñ formica potest dici miliaris: qꝛ in oī
formica apparent grana silia granis milij. Uerūtñ illa que
hz ꝑmixtionē colere cū flegmate vel melia hz maiorē silitu/
dinē cū granis milij: ⁊ cū pluralitate pustularū: qꝛ est pluriū
pustularū: ⁊ in paruitate: ⁊ in eleuatione eaꝝ: nā sunt mino/
res ⁊ magis depresse: ⁊ etiā in colore, qꝛ sunt magis albe. Il
le aūt q̄ sunt ex colera pura sunt albe cū declinatione ad ci/
trinitatē: ⁊ ideo illa q̄ est ex ipsa colera ꝑmixta flegmati vel
melie retinet sibi nomen formice miliaris: ⁊ dr̄ formica mi/
liaris absolute. Alia aūt dr̄ formica absolute ⁊ nō miliaris.
ℭ Et notāt ꝙ subtilitas māe formice absolute hz latitudinē
in qua sūt gradus in plus ⁊ minus ꝫm quos aliqua ei⁹ mā
dr̄ subtilis absolute: siue multū subtilis. Et alia dr̄ grossa nō
absolute: sed cōparata ad ꝑdictā q̄ ꝯgruēti⁹ dz dici min⁹ sub
tilis: ⁊ silr̄ mā miliaris absolute hz latitudinē ⁊ grad⁹ in ea
maioris vel minoris admixtionis: ⁊ sic subtilitatis maioris
vel minoris. Et tā formica absolute q̄z miliaris diuiditur in
ambulatiuā ⁊ nō ambulatiuā nō qꝛ ois formica nō sit ambu
latiua: imo ois ꝑambulat vt dictū est supra: sz tñ q̄dā ambu/
lat min⁹ vt formica miliaris: qꝛ est de colera ꝑmixta: ⁊ ideo
min⁹ subtilis: ⁊ q̄dā ambulat plus vt formica absolute ꝓꝑ
subtilitatē sue māe: ⁊ hec est illa q̄ appropriauit sibi nomē for
mice ambulatiue, ⁊ dr̄ formica ambulatiua absolute: altera
vero nō: qꝛ ꝓꝑ ꝑuitatē sue ambulatiōis cōparata ad ꝑdictā dr̄
nō ambulatiua: ⁊ tā ambulatiue q̄z nō ambulatiue. siue tam
formice absolute q̄z miliaris alia est corrosiue, siue vlcerati/
ua, ⁊ alia nō: ⁊ tā formica corrosiua q̄z nō: siue tā vlceratiua
q̄z nō: vt supra patuit ꝑ Gal. fit a mā q̄ adurit̄: aut iā adusta
est, ꝓꝑ qd̄ dicūt, qdā ꝙ in adustione māe faciētis formicā est
latitudo hñs gradus in plus ⁊ min⁹: nā qñ adustio est ꝑua
quā signauit Gal. cū dixit. q̄ adurit̄ tūc fit formica nō corro
siua nō vlceratiua: sed qñ adustio est maior aliquātulū q̄z ꝑ/
dicta: tunc fit formica corrosiua vlceratiua. Et qꝛ in formica
nō corrosiua adustio est ꝑua cōparata ad corrosiuaz pōt dici
ꝙ ei⁹ mā nō sit adusta: ⁊ sic intellexerūt dicētes ꝙ nō corro/
siua fit a colera nō adusta ⁊ corrosiua ab adusta: mā nāqz nō
corrosiue est subtilior ⁊ min⁹ acuta, ⁊ iō nō corrodēdo ꝑam/
bulat: sed mā corrosiue est subtilis: sz nō tātū q̄tū nō corro/
siue: qꝛ ꝑ adustionē quā recipit aliquātulū ingrossat̄: ⁊ est ca
lidior ⁊ acutior: ⁊ ꝓpterea ambulādo corrodit. ℭ Ex dictis se/
quit̄. ꝙ aliq̄ formica est vlcerata: ⁊ aliqua nō: ⁊ que est vlce/
rata magis perambulat: que vero nō est vlcerata dispōnē hz: ⁊
vt ꝑ acqsitionē vlterioris adustionis fiat vlcerata: ⁊ illaz dis/
positionē signauit Gal. cuz dixit. q̄ adurit̄. Uñ Al. bñ dixit.
Caro vulnerata ⁊ cū vulnerata fuerit incipit ambulare ⁊ di
latari ad vicina loca. s. magis ⁊ magis manifestari cū maiori
lesione q̄z faceret añ vlcerationē. ℭ Dixit Gal. 14°. terapeu.
formica corrosiua pōt duplr̄ fieri. Uno mō incipiēdo: vt cū
ab ipso ꝑn° fluit ad aliqd̄ mēbrū cola adusta aliq̄tulū min⁹
subtilis: plus tñ calida ⁊ acuta q̄ incipiet facere formicā in/
cipiet corrodere, ⁊ qꝛ ista colera aliquātulum ingrossata est
corrosiua ⁊ q̄ est ea subtilior: q̄uis forte aliqualr̄ calida nō

estqz

est: q̄ magis figit̄ ⁊ diutius manet in loco. Alio mō pōt fieri formica corrosiua nō incipiēdo: sʒ sequēdo ex pmutatione nō corrosiue ad corrosiuā: vt cum mā formice absolute: siue formice miliaris acqrit alteratonē ⁊ gradū adustionis ⁊ ingrossat̄ ⁊ acuit̄: verūtñ ista pmutatio facilius ⁊ frequētius fit ex mā formice absolute q̄ʒ ex mā miliaris: pro quāto mā miliaris est minoris caliditatis ⁊ acuitatis q̄ʒ mā formice absolute citius recipit adustionē: ita ēt recipit citius intēsionē q̄ʒ mā miliaris: vñ est q̄ formica absolute facta corrosiua fortius ⁊ magis vlcerat: ⁊ pambulat cū maiori lesione q̄ʒ formica miliaris facta corrosiua: verūtñ formica miliaris sicut nō vlcerata est tardius recipiēs vlcerationē ⁊ curationeʒ q̄ʒ formica. ita ēt post q̄ʒ facta est corrosiua est difficilioris resolutionis ⁊ tardioris curationis q̄ʒ formica absolute corrosiua: qđ pcedit ex minori subtilitate sube māe ei⁹. ¶ Quidā distinguūt formicā vlceratā in duas: q̄ quedam dr̄ vlcerata simplr̄: ⁊ q̄dā nō simplr̄: ied est cōposita cū corrosione: nō. n. dicūt ipsi ois formica vlcerata est corrosiua: vnde sequit̄. hec formica est corrosiua: ergo est vlcerata: sed nō cōuertit̄: est vlcerata ergo corrosiua. Et hoc dicūt esse de mēte Auic. cū dixit. qñ sit vlcus ⁊ putrefit appropriat̄ nomini putridi. idest vocat̄ vlcus putridū: ⁊ silr̄ vt putridū ipm curat: ⁊ nō vt corrosiuū. pmā spēm dicunt isti perambulare: ⁊ scđam nō: ⁊ nō intellexerunt q̄ nullo mō perambulet: q̄ nulla formica priuatur aliquali corrosione: sed q̄ pa𝔯 nō manifeste multuʒ pambulat: ideo cōpantes eā ad aliā speciē que multū ⁊ manifeste perambulat dixerūt eā nō ambulare. ¶ Reducunt̄ aūt

In summa spēs formice sunt duode. 13

spēs formice ad. 12. pma spēs est formica absoluta nō ambulatiua. 2ª est formica absoluta ambulatiua. 3ª est formica miliaris nō ābulatiua. 4ª est formica miliaris ambulatiue. 5ª est formica absoluta nō ambulatiua nō corrosiua. 6ª est formica absoluta nō ambulatiua: sed corrosiua. 7ª est formica absoluta ambulatiua non corrosiua. 8ª est formica absoluta ambulatiua nō corrosiua. 9ª est formica miliaris nō ambulatiua corrosiua. 10ª est formica miliaris nō ambulatiua non corrosiua. 11ª est formica miliaris ambulatiua corrosiua. 12ª est formica miliaris ambulatiua nō corrosiua. ¶ Quidam

Quatuor spēs formice ad quatuor reducunt̄

aūt reducunt eas ad quatuor que sunt formica ambulatiua soluʒ: formica corrosiua solū: ambulatiua corrosiua: ⁊ miliaris. Et hi magis appropinquant dictis Aui. dixit Gal. 14° terap. ⁊ ponit̄. 13° cōti. sic. vlcera que sunt ad modum panici nō sunt de gñe ignis persici: sed sunt ex humore colerico mixto cū flegmate: ⁊ sunt de gñe formice. Et dixit. sup 6° affo. ⁊ ponit̄ a Rabi. 23. particula. qđcūq̄ʒ vlcus cutem non pforat nominatur formica. s. absolute. Et quodcunq̄ʒ vlcus pforat cutem ⁊ carnem: ⁊ serpit nominat̄ corrodens.

De signis

Signa generis in aliqb⁹ locis corporis sunt paruum apā ⁊ p. i. paruū bothor. i. parua pustula: neq̄ʒ nō ⁊ pruritus ⁊ feruor. s. percept⁹ ab infirmo: ⁊ in tactu calor magnus. s. pceptus a tangente fieri cōsueuit. Et hoc tale bothor est formica. Et. A. dixit. color formice ad citrinitateʒ est declinis: ⁊ est inflāmata cū suba embilice. i. verucalis vel poralis: nisi ꝯm silitudinē quātitatis ⁊ figure, q̄ sicut veruca vel porus est eminentia puarita ⁊ formica: ⁊ sicut veruca hʒ figurā attinentē longitudini ⁊ rotunditati ⁊ porus plus attinens latitudini maxime in extremitate exteriori: ita ēt de formica est que circa extremitatē exteriorē plus attinet longitudini ⁊ rotunditati silis veruce: ⁊ alia plus latitudini similis poro. ¶ Notāt. q̄ ois formica est vesicans: ⁊ ille vesice sunt sue pustule: ⁊ ꝯm plim formica est verucalis. s. figure pinealis lata in radice ⁊ paulatine subtiliādo pcedēs in sua elongatione: donec restringat̄ ⁊ pueniat ad acutā cuspidem in qua vesicaʒ causat. Quedā tñ formica repit̄ esse ꝯ°. s. habere radicem strictā paruā ⁊ pcedere elōgādo in sua elongatione: donec perueniat ad cuspidē latiorē radice que vesicaʒ causat ⁊ est poralis. ¶ Dixit Aui. formica ꝯm plim hʒ radicem latam: ⁊ tñ quedā spēs eius que vocat̄ attaboi. i. poralis que est radicis parue: q̄si sic pendēs. i. habēs appendiculuʒ. ¶ Notāt. q̄ color citrinus nō est solū in pustulis ipsis: sʒ ēt in cute mediāte inter eas ⁊ circūeunte ipsas ⁊ q̄ in formica omni est dolor pungitiuus: nā patiens percipit in ea pūcturas paruas ꝯm plures ptes eius. ¶ Signa spē𝔯 formice absolute differūt a miliari in mā ⁊ in caliditate ⁊ acuitate maiori ⁊ acutiorib⁹ punctionib⁹: vt ex dictis pʒ, ⁊ est cū pauciorib⁹ pustulis q̄ʒ miliaris ⁊ maioribus: Uñ miliaris cognoscit̄ p pūcta alba minuta ⁊ multiplicata: quasi sit miliū sparsuʒ sup ea. Et color formice absolute est declinior ad citrinitatē intēsiorē q̄ʒ color miliaris: q̄ in miliari color citrin⁹ declinat ad aliqualē obscuritatē: vt in ea que est ex colera permixta cū humore melico: precipue si est adustio. ¶ Et dicūt. citrinitas in formicā absoluta ambulatiua nō corrosiua declinat plus versus rubeuʒ q̄ʒ in corrosiua: q̄ in ea remanet color magis similis colori colere nālis q̄ʒ in illa: ita q̄ in corrosiua color est magis citrinus. ¶ Dixit Raſ. in diuisiōib⁹. In formica miliari egrediunt̄ botie parue siles milio: eū quibus est mordicatio vehemēs ⁊ apa. i. tumor ⁊ cursus virus. Et color bothor est albus nō q̄dē absolute: sʒ cōpat⁹ ad colorē bothor formice absolute in qua color est magis rube⁹, ⁊ q̄ est sup eas: ⁊ in circuitu ea𝔯 de carne ē rubeū. s. clarū: formica vō ambulatiua soluʒ differt a corrosiua vlcerata: co q̄ vt patuit ambulatiua solū trāsit de pte ad ptē pter q̄ locū inter vnā ptē ⁊ aliā exñtē corrodat vel vlceret: formica vō nō ambulatiua corrosiua locū mediū iter ptes p quas deambulat nō vlcerat, sʒ postea in loco in quo figit̄ aliquā vlcerationē efficit. Formica vō ambulatiua corrosiua pcedit corrodēdo oēm locū mediātē inter ptē a qua discedit, ⁊ ptē ad quaʒ accedit. Et corrosiua absoluta differt a corrosiua miliari: q̄ corrosiua absoluta facit vlcera sua magis in supficie ⁊ citius perambulat corrodēdo ⁊ citius curat̄ q̄ʒ miliaris corrosiua: miliaris vō corrosiua sua vlcera facit magis in pfundo: tardius tamen perambulat ⁊ tardius curatur.

Cura vō formice p dietā est valde similis diete herisipille: ⁊ silr̄ cura ei⁹ per potionē in intētionibus tuuatiuis silr̄ valde silis existit. Cōplet̄ enīʒ cura eius cūone: ⁊ alteratione ⁊ ꝯm plus euātio dʒ pcedere alterationē: ⁊ alteratio q̄nq̄ʒ respicit apā: ⁊ q̄nq̄ʒ vlcus in ea que vlcerata est, vt cōsolidet̄ ⁊ in tali semp intētio ad apa dʒ pcedere intentionē vlceris: vt pʒ ex cañ. gñali posito in tractatu pcedente. cap° de cura vlceris ꝯpositi cū apate: q cañ. q̄ʒq̄ʒ in oibus habeat impleri, precipue tñ qñ apa est cā vlceris: vt est in formica vlcerata: q̄m ad cām intēdēdū est pus. Quidaʒ tñ putauerunt auctores in cura formice vlcerate egisse ꝯ dictū cañ. q̄ vt in eis apparuit ipsi dixerūt curā vlceris nō apati. sed nō est ita. nā ipsi curā apatis formice dereliquerūt notā ex cura herisipille tā in vlcerata q̄ʒ in nō vlcerata: cū sint iste cure: vt dictū est: valde siles adinuicē. visi sūt aūt intēdere vlceri plus nā q̄ʒ periculosiori: vlc⁹. n. formice maxie corrosiuū qđ est tale ꝯm pl'ʒ cū fiat a mā vsta mala plus pīculi portat q̄ʒ ipsa pustula formice: nō tñ neglexerūt pustulā: nō. n. phibuerūt hūectantia: sʒ multū hūectātia. ¶ Ampli⁹ ipsi docuerūt curare formicā vlceratā ifridatiuis ⁊ exiccatiuis: ⁊ talia ꝯueniūt apati ⁊ vlceri: nā frigida sicca ꝯueniūt apati inq̄ʒtū phibēt mam ad locū fluere, ⁊ eā recurrere faciūt: ⁊ inquātū exiccāt ꝯueniūt vlceri: ⁊ inquātū infrigidāt amouēt malā ꝯplōnē calidā: ita q̄ p idē mediū. al's. medicamē curauerūt apa ⁊ vlcus, ⁊ malā cōplōnē. ⁊ in cura morbo𝔯 ꝯposito𝔯 tale mediū. al's medicamē qñ repit̄ eligi dʒ vt pʒ in sermone 2°. trac. pmo. ¶ In cura aūt formice vlcerate alteratio dʒ pcedere ꝯsolidationē qñ nō pōt vtrūq̄ʒ fieri p idē medicamē: ⁊ euātio dʒ pcedere alterationē ⁊ ꝯsolidationē. Dixit Gal. 14. terap. ⁊ ponitur. 13. cōti. sic. cū in formica aliqs pcedit in cura cū laxatiue colere rubee supponēdo postea formice medicias repcussiuas sanabit formicā: sʒ si ipse nō purgauerit corp⁹, neq̄ʒ inhibuerit q̄ nō manet hūor ad locū cū repcussiuis: sed breuiter inte

dit ad ɔsolidationē nō curabiꝰ, sed excoriabiꝰ.s.ꝛ vlcerabiꝰ locus alius ꝓxim⁹ illi inseparabiliter:nisi eūceꝰ prauus humor. ¶ Dixit Aui.cū nō incipis in ea cū euone hūoris fm q̄ oꝫ: imo medicaris vlcus cū eo qd̄ sanat ipꝫ vlcus.s.cū ɔsolidatiuis redit ex alio loco cū nocumēto:nā augeꝰ ꝛ spādiꝰ ꝛ occupat aliū locuꝫ cui nocet:ꝛ sic ex loco ipso pmo fit additio nocumēti ꝛ extēdiꝰ ad aliū locum:ꝛ nō cessat humor facere corrosionē post corrosionē de pte in ptē, ambulās corrodendo:ꝛ cā est:q: sanātia vlcus sūt exiccatiua q̄ apposita añ euacuationē ꝛ mãe minorationē nō sunt potētia multā exiccare mãm:sed fiūt cā retētionis ei⁹ in pfūdo:ꝛ sic sparsionis ei⁹ ad ptes circūstātes. Si ergo curaꝰ formica vlcerata p exiccātia añ euationē:ꝛ si saneꝰ p ea:tñ postea redit cū nocumento maiori vel in ipsa pte:vel in alia ꝓpinq̄ ei:sicut frequēs experiētia demonstrat. ¶ Euātio itaqꝫ in formica absoluta oꝫ fieri cole ru.hūtis aliq̄lē vstionē:sicut cuꝫ aq̄ casei folliculis scene epithimo fumoterre diagredio ꝛ silib⁹. Dixit Alman. vēter ex his q̄ colerā rubeā expellūt est soluēdus vt sūt mirabolani citrini scamonea cū aq̄ de fructib⁹.s.solubilib⁹:vt sūt pruna tamarindi ꝛ silia. ¶ Euacuatiuū bonuꝫ.decoq̄ in aq̄ lactis flores fumiterre:ꝛ viol. folliculos sene epithimum ꝛ semen endiuie:deinde cola ꝛ in colatura distempera medulle cassiefis.℥.j.aut mãne.℥.j.ʒ.ꝛ īterꝫ cola ꝛ supmitte catolicon aut diasene ꝛ elariuꝫ de succo rosaꝝ.añ.ʒ.ij.ꝛ exhibe. ¶ Dixit Auic.scamonea cū aq̄ casei iuuatiua est in euone mãe formice ꝛ siliuꝫ ei. Cōficiꝰ aūt sic. ℞. aq̄ casei.℥.iiij.ꝛ distēpera in ea de diagredio a ḡnis.v.vsqꝫ ad.10.ꝛ exhibeaꝰ. ¶ Aliō euatiuū bonū. ℞.reubarbari.ʒ.j.teraꝰ ꝛ infūdaꝰ in.℥.ij.aq̄ endiuie p horas.6.deinde coleꝰ cū expssione ꝛ imisceaꝰ cum medulla cassiefi.dissoluta cū aq̄ fumiterre.ꝛ q̄nqꝫ est necesse vt medicamē acuaꝰ cū gra.ij.aut.iij.diagredij:ꝛ sūt q addūt in eo.ʒ.ʒ.cinamomi electi:est.n.cōferēs in formica absoluta. Et dixit Aui.q̄ miliaris similaꝰ formice.s.absolute in curatione.veꝝ melius est in solōne eius:vt si in eius catartico sit virtus ei⁹:q̄ est sicut turbith cū eo qd̄ soluit coleraꝫ:ꝛ h̄ vt sil' cuꝫ colera euēꝰ de flegmate ibi pmixto:ꝛ si est ēt ibi de epithimo est meli⁹ ꝓp humorē melicū qui aliq̄n admiscetur colere in formica miliari. Et scias.q̄ in miliari agaric⁹ ē optimū solutiuū.q̄ si fuerit euonis iteratio tūc exhibeaꝰ. Digestiuū bonū in formica absoluta est permixtio sirupi de fumoterre:ꝛ sirupi de epithimo cū sumiꝰ cū aq̄ endiuie ꝛ buglosse ꝛ in miliari digestiuū bonū est syrupus acetosus sumptus cum aqua endiuie fumiterre lupulorum ꝛ buglosse.

De alteratiōe cōuenientib⁹ in pn° nō vlcerate.

¶ Cura formice per alterationē:aut dirigiꝰ ad curam formice nō vlcerate:ꝛ tūc aut ad curationē eius:aut ad ꝓhibitionē: ne fiat vlcerata:aut dirigiꝰ ad ipsaꝫ iaꝫ vlceratā:ꝛ q̄ dirigiꝰ ad curationē nōdū vlcerate q̄uis indicatione sūpta a mã q̄ q: calā ꝛ sicca exigiꝰ frigida ꝛ hūida:tñ q: in oi formica vt patuit est vlceratio aliq̄ ēt in pn° q̄ indicat de exiccatione exigit frigida ꝛ siccare ambas istas duas indicationes innuit. Aui.cū enumerādo medicinas ɔueniētes formice nō vlcerate enūerauit q̄sdā fridas ꝛ hūidas:ꝛ q̄sdā frigidas ꝛ siccas: vñ dixit.administra in pn° ei⁹:sicut lactucā ꝛ nenufarē ꝛ sepuiuā ꝛ tuclub.Lēticulā aque ꝛ portulacā ꝛ silia, verūtñ indicatio sumpta ab vlcere p̄ualet in hac cura idicationē sumptā a mã:ꝛ iō nō sunt administāda in cura formice frigida ꝛ humida, nisi indicatio sūpta a mã multū p̄ualeat ꝓp excellentem caliditatē ꝛ siccitatē suā, ꝛ tūc ēt nō sunt administrāda pura, sꝫ pmixta exiccatiuis ꝛ maxie in pn° in quo dixit Gal.14.terap.cura fieri oꝫ ad ꝓhibēdū hūorē fluentē ad mēbrū q̄ ꝓhibitio fit cū frigidis stipticis nō cū humidis:ꝛ iō dixit.noli vti in emplis h⁹ hūectatiōe:sicut in emplis herisipille.s.non vlcerate:sꝫ erūt ei necie medicine infrigidatiue ꝛ exiccatiue. Et caue ne ī hac passiōe cura fiat cū lactucis nenufare psilio portulaca ꝛ silib⁹ hūidis.sup.saltē puris. Sꝫ dixit Gal.supponaꝰ ei sempuiua ꝛ spongia infusa in aq̄ frigida ꝛ solatro, q̄uis.n.solatrū modice desiccet:tñ est cōueniens desiccatio eius, ꝛ hoc aut q: iuuaꝰ eius exiccatio a frigiditate ipsi⁹:aut q: cōfert cū ꝓprietate:aut ɔfert desiccatio ei⁹ nō recētis:sed sicci vt dixit Aui. Et dixit Gal.supponanꝰ ei in pn° folia vitis ꝛ rubi ꝛ plātaginis. Et Aui.dixit.si fuerit neciuꝫ.s.p q: q: est neciuꝫ.s.vtplm, ꝛ nisi indicatio sūpta a qualitatibus multū p̄ualeat:tūc administra:sicut solatrū ꝛ ꝓprie siccū triticuꝫ:q̄m in ipso ē exiccatio, ꝛ sicut arnoglossa ꝛ rubrū ꝛ lēs.

Vide cōpl'z q ma/xime cō/ueniēs in formica q̄/qua ...tas ne fiat corrosiua

¶ Dicūt.fomētatio cū aq̄ decoctionis rubi ꝛ cataplasmatio cū folijs ipsi⁹ ɔfert in herisipilla ꝛ formica nō multū: intēse caliditatis ꝛ fomētatio, siue ablutio cū aq̄ decoctionis solatri, ꝛ cataplasmatio cū folijs ei⁹ ɔfert:ꝛ vbi caliditas est intensa:cū aūt ꝓp mãm neciuꝫ fuerit admiscere in cura aliqua humida:tūc cōfert fomētatio siue ablutio cuꝫ aq̄ decoctiōis cōsolide minoris ꝛ ros.malue violaris, ꝛ emplm cum folijs ipsis. Q: si timueris ne fiat corrosiua ꝛ vlceret manifeste:tūc ex ꝓhibētib⁹ eā a corrosione est empl'ꝫ factū ex farina lupinoꝝ, ꝛ farina ordei decoctis in aq̄, ꝛ emplm de folijs oliuarū cōtritis vtilr supponiꝰ ꝛ nō sinit eā augeri ꝛ empl'ꝫ de farina ordei cocta in aq̄ maxie vbi caliditas fuerit ignita:ꝛ emplastrū corticū ḡnatoꝝ ꝛ lēticulaꝝ. ¶ Dix. A.ꝛ post ipsā.s. q̄n timeꝰ:ne corrodat ꝛ vlceret ɔuenit sauich ordei ꝛ cortices granatoꝝ:ꝛ rami vitis.s.extremitates vitis tenere vel p̄putia ei⁹, ꝛ si timeꝰ sup ipsaꝫ corrosio ꝛ vlcus.s.magis, tunc dixit Aui.administra cū infrigidatiuis aliq̄d mellis ꝛ siliuꝫ. scilꝫ in qb⁹ est aliq̄ absterlio ꝛ administra farinā thuris cuꝫ aceto ꝛ aq̄ q̄ currit ex ligno vitis viridis cū aduriꝰ, ꝛ stercus ouiū cū aceto. ¶ Notāt.q̄ in cura formice absolute indigeꝰ frigidiorib⁹ ꝛ stipticiorib⁹ q̄ꝫ in cura herisipille, sed in miliari infrigidatio oꝫ esse minor q̄ꝫ in herisipilla, ꝛ q̄ꝫ in formica absoluta, sicut mã ei⁹ min⁹ calā est ꝓp hūorē frigidū colere admixtū:sꝫ desiccatio ꝛ stipticitas oꝫ esse eq̄lis in miliari ꝛ absoluta:si miliaris habuerit melicū admixtū, aut aliq̄ꝫ tulē maior si habuerit hūorē secū flāticū, ꝛ iō cū auctores nō fecerint expssaꝫ mētionē de cura miliaris ex permixtione melic ꝓp ipsius rarū euētū:sꝫ solū ex pmixtiōe flātis. iō. A. in cura miliaris posuit medicinas multū exiccatiuas. Dixit.n.sumātur galle ꝛ fruct⁹ tamarisci.als.cypressi ꝛ cortices granatorū bolus ar.ꝛ aggregenꝰ oia in aceto ꝛ aq̄ ros.tali mēsura, ne mordicēt.s.acuitate aceti ꝛ linianꝰ desup cū pēna. ¶ Et de ꝓhibētibus absolutā ꝛ miliarē ambulare ꝛ curātib⁹ eas de expertis est illinitio facta cū succo extremitatuꝫ myrtillorum aut folioꝝ cypressi, aut folioꝝ rubi ꝛ maxime cymini mixte cū puluere facto de carbonibus salicis:cinis ēt ligni salicis mixtus cuꝫ aliquo robub stiptico suppositus curat ꝛ sanat eos. ¶ Q: ꝛ ēt dixit. A. in cura miliaris q̄ lac dulce est valde cōueniēs curationi ei⁹:nō itellexit de approximato d̄sup ab extra:nā ne duꝫ ɔueniret, sꝫ noceret, sꝫ intellexit de sūpto in potu, q̄m humores corpis adequat, posset tñ vt dicūt q̄dam ab extra approximari nō solū:sꝫ cū multū exiccātib⁹ mixtū.

In augmento ꝛ statu.

¶ In augmēto aūt ꝛ statu tā absolute q̄ꝫ miliaris ꝓcedēdū est cū additione gradata resolutiuoꝝ leuiū:sicut dictū est in herisipilla. Et de vtilib⁹ in fine pncipij ꝛ augmenti est, vt sumaꝰ puluis olibani ꝛ misceaꝰ cū aceto ꝛ oleo cū tali mensura, ne acetū mordicet ꝛ illiniaꝰ cū eis:aufert.n.absolutam ꝛ miliarē. In declinatione autem procedendū est:sicut in declinatione herisipille dictum est.

De cōuenientib⁹ in pncipio vlcerate.

¶ Cura v̄o absolute vlcerate in pn° fm Gal. vbi supra est:vt fiat illinitio sup loca cū troc.andaracon ꝛ dissolutis cuꝫ vino stiptico:aut aceto cōmixto, aut administra eos cuꝫ succo cucu.asinini. Et dixit.administra sal ꝛ fel yrci.s.mixta.ꝛ rutā cū melle ꝛ piper ꝛ piretrū cū vrina pueri.troc.andaracon scribunꝰ ab Haly.i.3° practice sic. ℞.galle viridis imature ꝛ thuris.añ.ʒ.6.aluminis scissi ꝛ myrrhe.añ.ʒ.iiij.vitrioli.ʒ.j.aris.lon.ꝛ ro.añ.ʒ.ij.cōficianꝰ cū vino ꝛ exicceꝰ, ꝛ cū opus fuerit teranꝰ ꝛ cribellenꝰ ꝛ dissoluanꝰ cū aqua ro.aut cuꝫ predictis. ¶ In pn° aūt miliaris corrosiue vel vlcerate. Dicunt q̄dā ɔueniūt medicine sup:apposite p Aui.ad curam

miliaris nõ vlcerate.q: bm eos Aui.ibi logr̃ de cura vlcera
te:sed melius eẽt:vt in vlcerata fiat additio illis medicinis de
sexta pte vitrioli. ℂ Dicũt ẽppet de intentione auctoꝝ ꝙ in
formica vlcerata admiscent̃ exiccãtia intẽsa valde q: intẽtio
ra ꝙ̃ in alijs vlcerib⁹:q enĩ ꝫ alia vlcera deficcãt in cura hui⁹
vlceris sunt debilia:⁊ nõ solũ debilia:sed incõueniẽtia adden
tia in putrefactionẽ ei⁹. Et dicũt. apparet ẽt de intẽtiõe eoꝝ
ꝙ sicut in miliari nõ vlcerata cõueniũt exiccantiora ꝙ̃ in ab
soluta nõ vlcerata ẽt in miliari vlcerata exiccãtia debẽt eẽ in/
tentiora ꝙ̃ in absoluta nõ vlcerata ꝑp cãs ibi dictas:exicca/
tio tñ ꝺꝫ eligi intẽtior ⁊ remissior bm naturã mẽbri in quo est:
ac ẽt bm ꝙ vlcus est ꝓfundius:aut min⁹ ꝓfundũ. Dixit enĩ
Gal. vbi supra. ꝙ quotiẽs formica erit in supficie pellis non
indiget medicina vehemẽtis exiccationis,sed deficiẽs exicca
tio.i.remissior erit sufficiens in ea. Et hꝫ dictũ eius veritatẽ
in oĩ formica. ℂ In ꝓcessu vo absolute vlcerate addendũ est
In augmento ⁊ statu. de resolutiuis lenib⁹ cũ exiccantib⁹ fortiter mixtis:ãimo for/
tiorib⁹ ꝙ̃ in pncipio. Et de cõueniẽtib⁹ est nitrũ cũ succo mẽ
te:aut cucumeris asinini:aut nitrũ ⁊ piper cũ illis succis. Et
similr̃ post pn̄ᵐ addendũ est in miliari vlcerata ad exiccatio/
nẽ. Et Aui. posuit in cura eius tres medicinas fortiter exic/
catiuas. Et incipiẽs a debiliori eaꝝ dixit. qñ pertrãsit pnciᵐ
opꝫ vt curet̃ cũ eis que sunt sicut caput piscis saliti vstũ cũ
vino pontico mixto postꝙ̃ puluerizatũ est ⁊ desuper leniat̃
cũ eo. Et fortior illo est qñ querit̃ exiccatio vltima vt sumã
tur folia albederogi.i.basiliconis latoꝝ foliorũ:⁊ cõponat̃
cũ eis calcadis ⁊ administrent̃.s.simul mixta ⁊ puluerizata.
Et adhuc fortior ista est vt sumat̃ flos eris ⁊ sulphur citrinũ
vstũ:⁊ fiat ex eis linimẽtũ cũ vino.s.pontico:aut cũ aqua li
gni vitis que emanat ab eo qñ ꝯburit̃.s.viride. Et auctores
docuerũt pmiscere fortiter exiccãtib⁹ in vlcerata aliqd mel/
lis.⁊ hoc ad abstergẽdũ:⁊ maxime qñ vlcus fuerit multaꝝ
humiditatũ ⁊ sordidaꝝ. Et intellexerũt ex canone gñali ꝙ p̄
dicta exiccãtia q̃ hñt infrigidare sint infrigidãtia potẽtia nõ
actu ne noceãt vlceri. Qz si supradicta nõ sufficerint ad for/
micã vlceratã est tũc recurrendũ ad capl'm vlceꝝ corrosiuo/
rũ. ℂ Et quãuis. A. bmi 3ᵃ posuerit curã bothor accĩtis in
De formica puerorum. fantib⁹. Nihilominus hic incidenter aliqd de cura formice
euenientis pueris tetigit. Et dixit. ꝙ illoꝝ formice eoꝝ qui
sũt sic pueri õstruũt̃ cũ mittũt̃ i balneũ nõ i aerẽ calĩ balnei:
nã dixit ipse aer balnei nocet eis nimiũ calefaciẽdo ⁊ resol/
uẽdo eos. Et ꝑp dictã cãm nõ debẽt trahere longã moraꝫ ẽt
in balneo dulcis aque:imo dixit Aui. egrediant̃ ex eo veloci
ter:⁊ post egressuꝫ inungat̃ cũ oleo ⁊ aqua ros. cõmixtis ad
cõtẽperandũ caliditatẽ acqsitã ex balneo:⁊ iõ si dictũ balneũ
fiat vniuersale toti corpi p̄dicta illinitio ꝺꝫ fieri nõ soluꝫ sup
locũ formice:sed ẽt sup toto corpore. Notãt ꝙ p̄dicta cura p
balneũ refert̃ ad formicã nõ vlceratã:si aũt fuerit vlcerata:
tunc curari ꝺꝫ cura ab eo posita vbi supra bmi 3ᵃ. Et notant,
ꝙ aqua balnei nõ ꝺꝫ esse pura dulcis nisi raro:⁊ h̃ vbi exic/
catio mãe eẽt tãta ꝙ supindicaret de humectatione:⁊ iõ bm
plm ꝺꝫ eẽ aq̃ decoctiõis reꝝ frigidaꝝ stipticaꝝ vt ros. myr/
thi psilij ⁊ siliuꝫ. ℂ Gal. quoqꝫ vbi supra posuit curã formi/
De formica veruca li siue de veruca formicali. ce verucalis que est formica nõ vera:sed potius ꝺꝫ dici veru
ca formicalis ꝓpter morsuꝫ q in ea sentit̃ ad modũ formice.
Et recitauit curã ei⁹ Aui. ⁊ dixit. ꝙ Gal. dixit eẽ ꝯueniẽs.s.
ad curã eius:vt sumat̃ aliqd qđ sit sicut embula extremitate
alicui⁹ pẽnetri⁹.s.ptes q̃ est cõcaua cũ qua scribit̃ vel alteri⁹
rei:cui⁹ extremitas sit acuta.i.incidẽs,⁊ sit tante amplitudi/
nis ꝙ posse sit ei deglutire formicã totã:⁊ cõprehẽdere eã in/
tra cõcauitatẽ suã:deinde appone eã formice:⁊ fac ꝙ pene/
tret eã in circuitu vsqꝫ ad ꝓfundũ eius cũ acuitate sua.i.cum
extremitate sua incidẽte:⁊ tũc eradicet̃ cũ ea formica ex radi
ce sua.i.cum tota radice sua. Dicũt. ꝙ de hac spẽ formice lo
quutus fuit. A. 2° cañ. caᵒ de vite:cũ dixit:ꝙ lachryma vitis
valet super verucas:⁊ qdã aũt putauerũt errantes. ꝙ predicta
cura cũ embula cõpetat in formica vera:nõ.n. formica vera

posset talr̃ extirpari ꝑp radicẽ quã hꝫ ampulosam:nec hec cura
ab auctore tradita repit̃. Et qdã dicũt. ꝙ veruca formicalis
est pustula dura, vt veruca:⁊ est ambulatiua vt formica, ⁊ ꝙ
ipsa vtiliter curat̃ cum thure masculo:aut cortice eius cum
dissoluitur cũ oleo ros. ⁊ modico aceti ⁊ super illinitur.

ℂ De igne persico pruna ⁊ carbone. Ca. xxviij.

Hec egritudo noiat̃ ignis persicus: siue ignis sacer:⁊ pru
na:⁊ carbo apud Gal. 14° terapẽ. ⁊ apud Ras.
13° ꝯti. ⁊ apud Paulũ:⁊ apud Auer. coll. 7°.
Et apud Haly. sup tegni. ⁊ apud multos alios
doctores carbunculus noiat̃. Et iõ opꝫ medicũ attente cõsi/
derare cũ inuenit curã carbũculi, de quo habeat intelligere:
nã vt supra patuit, carbũculus ẽt ꝺr̃ de apate paruo facto õ
grosso sanguine ⁊c̃. vt supra patuit suo caᵒ. vt nõ erret̃ in cu Ignis persicus siue carbo dupl'r sumit̃
ratione eius. ℂ Et ignis psicus, siue carbo repit̃ dupl'r sum
ptus. Uno mõ cõiter ⁊ large p oĩ apate puo siue pustula de
mã vsta grossa mltũ acuta ⁊ corrosiua, siue locũ vesicet:siue
nõ:ad quẽ seqt̃ escara in loco sicut ab igne accidit. Et vt sic
herisipilla corrosiua mala ⁊ formica mala pñt dici ignis per
sicus. Et vt sic sil' determinat̃. 13. ꝯti. de igne sacro corrosiõe
⁊ formice. Alioᵒ repit̃ stricte ⁊ ꝓprie:⁊ vt sic ꝺr̃ de pustula
inducente in loco escarã:siue p̄cedat vesicatio, siue no. Esca/
rã vo qñqꝫ p̄cedit vesica vna q̃ cũ apit̃ statim ibi efficit̃ esca
ra. Et qñqꝫ p̄cedit vna pustula cũ pluribus alijs pustulis in
circuitu ei⁹ puis silib⁹ panico:qb⁹ aptis fiũt vlcera cũ esca/
ra. Et qñqꝫ añcedit pruritus qdã in loco ⁊ post pruritũ. seq/
tur pustula vna vel plures qb⁹ aptis seqt̃ vlcus cum escara.
ℂ Quidã dicũt. ꝙ ignis psic⁹ ⁊ ignis sacer sunt idẽ vt apud
Haly. ⁊ ꝙ pruna ⁊ carbo ẽt ꝺñt in qbusdã ⁊ dicunt. ꝙ ista
egritudo aliqñ absolute vocatur corrosiua:aliqñ herpes vel
herpeta mordax:⁊ a qbusdã vocat̃ herisipilla: vt a Gilber.
sed nõ recte ignis sacer:siue psicus, siue carbo:siue pruna est
pustula, siue apa puũ in pn̄ᵒ sue apparitiõis cũ istis cõditioni/
bus q̃ ponunt̃. 13° ꝯti. s. ꝙ pustula sit corrosiua, siue comestĩ
ua sit adurens sit vesicãs sit ambulãs, sit aliquã emittẽs hũi
ditatẽ virulẽtã fetidã sit pauce putrefactiõis ꝑp intensaꝫ siue
mãe siccitatẽ sit hñs pustulas in circuitu sit declinãs ad ni/
gredinẽ:⁊ sit escarã faciẽs:⁊ qdã ꝺñt. ꝙ q: de mã ei⁹ ꝑp suã
spissitudinẽ parũ defluit ad locũ pua est inflatio ei⁹, imo qñqꝫ
nõ extollit̃ supra cutẽ. ℂ Dicũt. ꝙ ignis psicus ⁊ pruna sub
gñali acceptione cõicãt in duob⁹ signatis:qꝫuis magis ⁊ pe
in vno ꝙ̃ in alio. Et pᵐ ⁊ min⁹ ꝓpriũ signatũ cõe ambobus
est. dixit Aui. qm̃ fortasse. al's. qñqꝫ ista duo noia sunt abso/
luta, sup oẽꝫ pustulã corrosiuã vesicãtẽ faciẽtẽ accidere esca/
rã q̃lẽ facit accidere cõbustio ⁊ cauteriũ ⁊ locus est cineritij
coloris:aut nigri ⁊ qñqꝫ plũbei hꝫ ꝙ plus vel min⁹ p̄cessit
adustio in mã, ⁊ est in loco inflãmatio vehemẽs, hꝫ signatũ ⁊
magis ꝓpriũ est. dixit Aui. ꝙ qñqꝫ vesicat.i. ꝙ qñqꝫ ignis p
sicus ⁊ pruna ꝺñr de pustula hñte vesicã:ex q̃ currit aliqd.i.
virulẽtuꝫ, q: oĩs talis pustula est vlcerosa, ex q̃ emanat aliq̃
hũiditas virulẽta, sicut emanat ex cauterio cum igne:hec tñ
hũiditas ex igne psico in spãli signato supto sp emanat, sꝫ a
pruna in spãli signato supta nõ sp emanat, nã ex ea in pn̄ᵒ nõ
emanat, vt patebit nisi q̃ꝫtũ est ex vesica cuꝫ apit̃. ℂ Et ideo In quo differant ignis psicus ⁊ pruna.
sciẽdũ est. ꝙ ignis psic⁹ ⁊ pruna in spãli signato ipsoꝝ ꝺint.
⁊ h̃ est. ꝙ dixit Aui. qm̃ nomẽ ignis psici absoluit̃ sup illõ.i.
ꝺr̃ de illo apate puo, siue de illa pustula q̃ est de gñe formice
comestiua adurẽs vesicãs in qua est aliqd ambulãs, ⁊ humi
ditas colrice mãe pauce nigredis ⁊ adustionis q̃ꝫuis respcũ
formice sit multe nigredis ⁊ adustiõis, ⁊ est illa pustula cum
plurimis pustulis. s. in circuitu alterata:⁊ q: inflãmatis, ⁊ q̃si
sit illic hũor ⁊ fetor.i. hũor fetidus:⁊ non voluit ꝙ sit verus
humor, sꝫ est q̃dã hũiditas virulẽta q̃ est fetida ꝑp ipsi⁹ pu/
trefactionẽ. Mã nãqꝫ ⁊ maxie colice:qñ putrescit fetet vt co
lericoꝝ demõstrãt vrine, ⁊ est illa hũiditas plurime ebullitio
nis. al's. elenatiõis.i. ipulsiõis ad extra ꝑp subtilitatẽ ⁊ cali/

ditatẽ sue mãe: ⁊ intellexit respectu prune. Et qꝛ ebullitio in illo humore est plurima: ideo pl̃es sunt ampule ⁊ pustule: ⁊ ꝓp hãc cãm. dixit Aui. ꝙ erat de genere formice ꝓp similitudinẽ in ampulis ⁊ pustulis plurimis ⁊ ꝓprie similat̃ formice male: ipsa. n. herisipilla q̃ mala est: vt supradictũ est: põt dici ignis persicus. Et dñt qdã: vt multotiẽs appet in igne ꝑsico inenarrabilis multitudo pustularꝫ paruarꝫ nigrarꝫ: ex qbus exit virus: sꝫ nomẽ prune in spãli signato. dixit. A. absoluit̃ sup illud. i. dr̃ de illo apate puo qd̄ denigrat locũ: ⁊ facit mẽbrum hr̃e colorẽ carbonis. s. extincti: qꝛ reddit mẽbrũ multe nigredinis: ⁊ ꝓpea carbo vocat̃ ⁊ facit ipm̃ absq̧ humiditate ⁊ virulẽtia: qꝛ est apa siccũ a quo nihil emanat: nisi cũ agit̃ vesicare est submersuꝫ. s. respectu ignis ꝑsici: qꝛ occupat plus de carne: qꝛ minus ipellit: ⁊ iõ ei⁹ pustula est pua: sicut formice: ⁊ vt dñt est ad magnitudinẽ lupini: ⁊ ita parꝫ ipellit ꝙ. A. dixit. fortasse nõ erit illic pustula oino: qꝛ aliqñ est ita submersuꝫ in carne ꝙ in cute nõ appet aliqs tumor pustulosus: sꝫ imo incipit in pͥnis p⁹. s. ad modũ carbonis accẽsi cuꝫ rubedine. Uñ pruna dr̃ ⁊ totũ illud. s. qlibet pruna: tã hñs pustulaꝫ q̃ nõ hñs eã incipit cũ pruritu: sicut scabies q̃ scabies est mã colerica vsta sicca. Et icipit cũ pruritu q pruritus est: qꝛ mã est submersa nõ hñ transpirabilis ꝑ cutẽ. Cũ aũt ꝓp pruritũ patiẽs se scalpit fiũt pustule in loco q̃ postea erupte fiũt ibi cortices ⁊ eleuant̃. ℂ Et tãdẽ. A. dixit. tibi medico inest: vt nomines vnũqdq̧ corꝫ ex intẽtione q̃ aggregat ambo. Deinde diuidas ɔsilr̃: qꝛ alt̃ est magis colicus: ⁊ alt̃ est magis melic⁹. Et inest ẽt tibi: vt des ẽt vnicuiq̧ intẽtioni nomẽ ꝓpriũ ⁊ voces magis colericũ ignẽ ꝑsicũ: ⁊ magis melicũ prunã. Nõia ergo sicut vis: qꝛ in hoc non est dr̃ia plurima. ℂ Et scias. ꝙ ignis sacer ꝓut est nomẽ generis: qñq̧ vocat̃ ab auctoribus vlcus: qñq̧ apa: qñq̧ pustula. Ait enim Gal. 5° carthagineñs. ⁊ ponit̃ a Rabi. 15ª particula: quedã vlcera carbones vocantur: ⁊ carboneꝫ vlcus: loco cuius accidit tanq̃ vstio ignis: ⁊ subdit. ⁊ est apostema vndiq̧ circulatum malignum.

De causis

dixit Auic. ꝙ vnũqdq̧ corꝫ est de colera citrina adurente mixta melie: ⁊ ꝓp illud accidit ex eis escara nigra: est tñ vt sit ignis ꝑsicus vehemẽti⁹ colericus: ⁊ pruna vehemẽtius melica: ⁊ nõ voluit ex h̃ ꝙ in aliquo corꝫ sit melia ꝑmixta cole: qꝛ in vnoquoq̧ est mã colica pura adusta: sꝫ qꝛ in adustione ipsa mã acqiuit dispõnem ⁊ mãm q̃ si siliꝫ n ĩe melie. Jõ dixit. ꝙ mã ei⁹ erat ꝑmixta melie. Uerꝫ est tñ ꝙ in igne ꝑsico mã nõ ꝓcessit ad tantã vstionẽ ad quãtã ꝓcessit in pruna: ⁊ ꝓpea dixit Aui. ꝙ est vt ignis ꝑsic⁹ sit vehemẽtius colicus: qꝛ nõ tñ acqiuit de dispõnib⁹: qꝛ de mã melie: ⁊ pruna sit vehemẽtius mel̃ca: qꝛ plus acqsiuit de mã melie. Utrũq̧ tñ est colericũ. Errauerũt g̃ dicẽtes. ꝙ pruna fiat ex melia vsta: aut ex cola tñ vsta: qꝛ ꝑ exclusionẽ subtilis ipsi⁹ grossuꝫ remanẽs factũ sit melia innalis: mã ex tali mã fit: vt patebit cancer non pruna: in igne. n. ꝑsico ⁊ pruna subtile mãe in adustione nõ excludit̃: sꝫ remanet in gñe cole nãlis: ⁊ nõ trãsit in meliaꝫ. ℂ Et dixit Aui. ꝙ pustule iste cũ maligne fuerint: qñq̧ accidũt cã pestilẽtie corrũpẽtis ⁊ adurentis humores. Gal. aũt ait in libro de apatibus: ⁊ ponit̃ a Rabi in. 23. pticula sic. carbo est apa calm: cui⁹ gñatio est ex sanguine cui accidit ebullitio adeo ꝙ cuteꝫ cõburit. Et dixit ꝓrio de febrib⁹. carbo est ex sanguine inclinato ad colerã nigrã valde calido. ℂ Propter p̃dicta dixerũt qdã. ꝙ cã añs harũ pustularꝫ est sanguis suꝑflue calis subtilis ⁊ colicus q putrefit ⁊ in putrefactiõe ei⁹ subtile qd̄ multũ est trãsit in colaꝫ: que cola postea adurit̃ ⁊ in adustione ingrossat̃ mõ dictor: ⁊ postea sic ꝑ adustionẽ ingrossat̃ ⁊ ingrossata expellit̃ ad aliqd̄ mẽbrũ: ⁊ in eo gñat pustulas supradictas facta cã ɔiũcta earũ. ℂ Et qdã dicũt. ꝙ p̃dicte pustule aliqñ: q̃uis raro pñt fieri a cã ꝑmitiua: ⁊ dicunt ꝙ iste pustule multiplicant̃ in regione calida ⁊ vẽto meridionali: ⁊ similr̃ in estate ⁊ autũno. ℂ Ex dictis pꝫ. ꝙ dr̃ie que assignant̃ inter ignẽ ꝑsicũ ꝓprie sumptũ ⁊ pruneꝫ ꝓprie sumptã ꝓcedunt ex diuersitate mãe eorꝫ in maiori vel minori subtilitate vel grossitie in maiori vel minori adustione. Unde dixit. A. pruna est nigre radicis ignite. i. hꝫ radicẽ nigrã inflãmatã: ⁊ est ei splendor prune. i. carbonis extincti: ⁊ h̃ qꝛ mã ei⁹ est magis vsta: sꝫ ignis ꝑsic⁹ hꝫ radicẽ inflãmatã tẽdẽtẽ ad aliqualẽ rubedinẽ: similat̃. n. carboni nõ extincto: qꝛ nõ fuit in mã eius tanta adustio.

Ex predictis

De signis

patere pñt signa generis: ⁊ signa etiaꝫ specierꝫ. Dixit Almã. aliqñ in mẽbris fuuoi ⁊ pruritus intolerabiles accidũt ⁊ succedẽte tp̃e ampule aq̃ subtili plene gñant̃ in eis. Dixit Gal. 14° terapẽ. carbũculus pro carbone: siue igne ꝑsico incipit q̃ꝫ multuꝫ ampularꝫ qñq̧ nõ incipit cũ eis: sꝫ sine eis: sꝫ tñ scalpũt demuꝫ oino pticulã. Et deinde surgit ampula aliqua qua scissa vlcus kakocade. i. male morigeratũ cicatrinosum. i. escarosum generat̃: ⁊ multotiẽs nõ vna ampula gñat̃ scalpẽtibus: sꝫ multe parue queadmodũ melia ɔspissantes pticulã qbus abscisis silr̃ vlcus gñat̃ escarosum. i. cicatrizosum. ℂ Dixit Auic. ꝙ ignis persicus est velocioris apparitionis ⁊ motus ĩsus supficieꝫ: vñ in ea tumor magis appet: qꝛ ei⁹ mã est subtilior: sꝫ pruna est tardioris. s. appitionis ⁊ motus ĩsus exterius: ⁊ iõ min⁹ appet ⁊ minoris est tumoris: aut nullius ꝓp mãe eius grossitieꝫ. Et dixit. ꝙ mã prune est sicut mã pustule ⁊ ipetiginis: ⁊ est sicut mã pustule ipetiginose aspe plane: sꝫ in igne ꝑsico est acutior. i. eleuatior: ⁊ nõ est in eo sicut aspitas q̃ est in ipetigine. q̃uis. n. in aspitate prune vna ps eleuet̃ supra aliã. Uñ nõ in ea vt nulla ps tñ eleuet̃: vt ꝑueniat ad eleuationẽ ⁊ emmẽtiam ignis ꝑsici. Est ẽt pruna asperior ⁊ siccior ad tactũ: ⁊ est ꝓfundior: ⁊ in colore nigrior: ⁊ etiã est siccior ⁊ minus hñs de humiditate q̃ ab ipso emanat: ⁊ est in motu tardior: qꝛ min⁹ perambulãs: sꝫ est tardioris resolõnis. Ex igne tñ persico ⁊ pruna. dixit Aui. ꝙ ex eis accidit in carne. i. mẽbro carnoso: ⁊ est velocioris resolõnis: ⁊ ꝙ accidit in neruis. i. in mẽbro neruoso est tardioris: qꝛ mẽbrũ carnosum calidius est ⁊ rarius ⁊ porosius: neruosuꝫ võ minus calidũ ⁊ solidius ⁊ spissius. ℂ Dixit Gal. in libro de apatibus: ⁊ scribit̃ a Rabi. in 23. ptica. Seqtur hãc pustulã febris acuta q̃ supra patiẽtẽ celeriter dñat̃. Et auctor cõpendij dixit. ꝙ seqtur eã magna febris maior ea q̃ accidit in flõne ⁊ vera herisipilla. Et Aui. dixit qñq̧ sunt cũ spẽbus formice. i. absolute ⁊ miliaris male: ⁊ ignis ꝑsici ⁊ prune q̃ vt supradictuꝫ est vocari pñt: ⁊ aliqñ vocant̃ formica mala cui febres vehementis caliditatis accidunt ꝑnitiose: q̃ febres tũc in ea accidere pñt: qñ mã corꝫ acqsiuit vltimũ malitie gradũ quẽ hẽre pñt in sua nã: ⁊ tunc iste pustule appropinquãt malignitati antracis. ℂ Et dixit. A. ꝙ iste pustule sic male: qñq̧ similant̃ flõni. s. in colore: qꝛ sunt cuꝫ rubore tendẽte ad nigredinẽ in pn͂° ⁊ ꝓprie etate illa exponunt qdã. i. in fine principij: ⁊ fortasse in pn͂° augmẽti. Et quidã dicũt. ⁊ ꝓprie in etate illa. s. in qua cola magis multiplicat̃ ⁊ dñat̃: ⁊ magis pñt aduri ⁊ malignari: ⁊ talis est etas iuuẽtutis in qua etate magis similant̃ he pustule flegmoni ⁊ magis inducũt vehemẽtes febres ⁊ malas. ℂ Et dicũt qdã. ꝙ he pustule circũdant̃ a rubedine nõ verificata: sꝫ declinãte ad rubedinẽ: ita ꝙ locus in circuitu est rube⁹ obscurus: siue magis ꝑmixtus cũ rubedine: ⁊ fortasse hoc intellexit Aui. cũ dixit. ꝙ similat̃ flegmon in colore. ℂ Notant. ꝙ Gal. 14° terapẽ. eodẽ cap°. ponit curã ignis ꝑsici prune ⁊ antracis ⁊ innuit ꝙ ignis ꝑsicus ⁊ pruna cũ antrace ɔueniũt: ⁊ ɔueniẽtis est: qꝛ oẽs fiunt ab eadẽ mã. sꝫ diuersificata in grossitie ⁊ subtilitate ⁊ maiori vel minori adustione: ⁊ maiori vel minori malicia: ⁊ sic in accñtibus: ⁊ ẽt in colore. Dixit itaq̧ Gal. 2° ad Glauco. qñq̧ supfluit sanguis sufficiẽter. i. multũ calidus ⁊ grossus ꝫm quã pticulã. i. aliquã repẽte sil̃ influxerit hanc cõburẽs escarã. i. vlcus vel apa escarose inopata est illud qd̄ in circuitu est in flõnẽ eleuãs ebullientẽ ⁊ persute dolorosuꝫ nõiant̃ vlcus antrax ⁊ carbũculus: qñ vero supinfluens est sanguis niger ⁊ grossus ⁊ eruginosus ⁊ ebulliens: sicut qui predictus est fuerint q̧ sil̃ ⁊ liquores aliquos subtiles colericos

cos mixtos habuerit: et vesicas in superficie cutis erigit simi
les eis qui ab igne quibus eruptis escarosum ab eis vlcus in/
uenit et ignis quidē persicus proprie que ex eis sunt maligna
sunt valde morigerata et venenosa perducentia ad defectionē
et sincopim: quāuis in antrace accidētia oia sint vehemētiora:
et dicunt ignis persicus in colore similat antraci rubeo et citri/
no: et pruna antraci nigro. Et dicunt. prunam semp precedit
pruritus in loco: sed antracē non semp precedit pruritus.

Cura ignis persici et prune per dictā similis est cure heri/
sipille et formice: oꝫ tñ cura ista declinare ad frigidi
tatē et humiditatē intensiores cū abstinentia ab aere calido
et sicco ira solicitudine motu balneis calefacientibus et exic/
cantibus et vigilijs: et cū custodia ab oibus acutis amaris et
salsis et multū dulcibus: et ab oibus cibis multū calefacien/
tibus: aut multū exiccantibus propter quā cām quidam prohibēt
acetosa stipticā: et cōcedunt eis tēperate dulcia et insipida et
oia infrigidantia et humectantia que sint talia non solū po/
tentia: sed ēt actu. ¶ Cura vero per potionē est: vt ab euōne
incipiat. dixit Gal. 14° terapē. a flobotomia incipiendū esse:
et que ducit ad lipothomiā est magis iuuatiua: preter quā: nisi
aliorū aliquid adsit qd̄ flobotomiā prohibeat. Et Ras. dixit in
diuisionibus. opꝫ vt extrahat sanguis ex loco opposito edu
ctione plurima: donec accidat syncopis. Et Serap. dixit. 5°
breuiarij. intentio curationis est euacuatio illius sanguinis
grossi multi a quo generant. s. post conuersionē eius in cole
ram: que postea ingrossat in adustione. ¶ Et iō Auic. dixit.
quod necessaria est flobotomia: vt euacuet sanguis colericus. i.
sanguis cōuersus in colerā: quia vt sic euacuat cā antecedens.
¶ Quidā tñ dicunt. quod Aui. ex suo mō loquendi dedit intel/
ligi quod necessaria est flobotomia: quia tunc qñ colera est permi
xta sanguini sic quod cuꝫ eo simul possit educi in flobotomia et
aliter non: qm̄ si fieret flobotomia colera a sanguine sepata:
et sic quod non educeret in ea cū eo: tunc illa flobotomia vehe/
menter noceret euacuādo sanguinē absqꝫ colera: et sic euacuan/
do illud qd̄ est frenuꝫ colere et prohibens ipsam ebullitione et
furiositate casu: quare amplius flueret et fureret et ebulliret
et magis adureret et malignaret. ¶ Et quidā dicūt. quod Aui.
in mō suo loquendi voluit ostendere propter quā cām : flobo/
tomia est necessaria in hoc apostemate: quia propter cām antece
dentē que est sanguis cōuersus in colerā: et non oꝫ fieri propter
ipsam coleraꝫ que est causa cōiuncta: aut iam separata a san/
guine: et de primo cōuersura in colerā coniunctā: nam rōne
eius flobotomia non cōpetit: imo noceret vt dictuꝫ est. ergo
est necessaria flobotomia: vt euacuet sanguis colericus. s. ille
qui est dispositus cōuerti ad colerā: quoniam eo euacuato non am
plius generat illa colera. ¶ Notant. quod quia Auic. non docuit
flobotomiā fieri in herisipilla et formica: et in hac egritudine
sic duo innuit. pm̄ est. quod herisipilla et formica fiunt ex colera
pura nō sanguini mixta. Aliud est quod mā faciens herisipillaꝫ
et formicā est alia et diuersa a faciente ignē persicū et prunaꝫ:
nam mā faciens herisipillā et formicā est colera nālis vel fa/
cta innaturalis: sed faciens ignē persicū et prunam: nō est co
lera nālis stans nālis: nec facta innaturalis: sed est colera fa/
cta ex subtili parte sanguinis forma sanguinis nō remanen
te: et acquisita forma colere: et hinc est quod ignis persicus et pru/
na non sunt apata sanguinea: sed colerica: et inter colerica de
terminat. ¶ Et subdit Aui. quod flobotomia in hac egritudi/
ne fienda: quāqꝫ est necesse vt sit copiosa sic. quod faciat appropin
quare sincopi: et hoc esset proprie qñ esset inducens suspitionē
et timoreꝫ propter accidentia seua que sequerent: et precipue de
intenso dolore et intensa inflāmatione: nā in talibus acciden
tibus: vt voluit Gal. in cōmento affo. que egerunt etc. lꝫ flo/
botomiā facere inducentē ad syncopim: vt extinguat calidi/
tas inflāmans: et sedet doloris vehemētia: et sunt qui dicunt
quod in tali egritudine colera stans sub rōne cause antecedētis
nunquā reperit a sanguine sepata: et quod concesso quod reperiretur
adhuc propter inflāmationis extinctionē et vehementie dolo/
ris sedationē cōpeteret flobotomia copiosa. ¶ Post illud. s.
post flobotomiā. dixit Sera. vbi supra opꝫ vt adminisretur
curatio. s. per euacuationē cōpositam: quia sanguinis mundifi
catiua et colere eductiua. Euacuandus est. n. humor coleri/
cus: et proprie vstus: eius tñ digestione premissa. de qua dixit
Ras. in diuisionibus. perueniat ad infirmū cum eis que subti
liant sanguinem absqꝫ acuitate: imo vel humectent ipsum: et
addant in aquositate eius: nam reddere sanguinē aquosum
fluxibilē est ipsum subtiliare subtiliatione: de qua intellexit
hic Ras. et talis subtiliatio est digestio ipsius cuꝫ ipse peccet
per siccitatē et spissitudinē substantie: et iō subdit nō dent in
hac egritudine ea que sanguinē ingrossant penitus. s. nec que
exiccent ipsum: sanguis. n. in ea est grossus. s. et siccus in se/
ipso. Talem aūt digestionem facientia. dixit Ras. sunt sicut
aqua ordei: et aqua melonis indi: et aqua citrulli: et cucurbi/
te: et mucillago psilij et similia: ex quibus pōt fieri syrupus et exhi
beri. Medicine aūt in hac cura cōuenientes ad soluendū eli
gende sunt ex eis que dicte sunt in cura formice. ¶ Dixit Al
man. cito subueniat. s. cum euātione: et in hoc innuit euacua/
tionē maxime que per flobotomiā fieri oꝫ in principio: imo
vt dicunt quidā in principio principiante si possibile fuerit.
¶ Et quidaꝫ dicunt. cito succurrat antequā locus vesicet vel
vlceret: quod si non succurrat antequā ille pustule sint orte: tunc
ampule rūpende sunt: et totū virus qd̄ in eis continet expel/
lendū est: non. n. sunt ampule dimittēde: donec aliquo mō in
eis aqua coadunet. ¶ Et intētio habenda est ad cause coniun/
cte et locate extractioneꝫ: de cuius extractione per scalpella/
tionē in verbis Gal. reperit cōtrarietas. Dixit enim scdo ad
Glauc. et ponit a Rabi. in. 15°. particula. quod in apostemate co
gnito per carbonē ignis declinante ad liuiditatē et viridita/
tem: vel nigredinē per scarificationē: et maxime in principio
factā afferes dño eius magnā lesionē. Primo aūt catagenis:
et ponitur. 13° cōtiñ. dixit. quotiens nigrescit ignis sacer: aut
liuescit color eius: tunc effusio fiat sup eum cū aqua calida et
scarificet. Amplius quidā laudant scarificationē fieri debe/
re profundam: et quidā eam vituperant. ¶ Aui. aūt in verbis
suis locutus fuit cū dubitatione: et dixit. forsasse est necessa/
rium facere scalpellationē profundā: vt egrediatur sanguis
malus cōstrictus qui est in mā veneni: in quibus verbis innuit.
quod aliquñ est necessaria scalpellatio: et quāqꝫ non est necessaria:
necessaria aūt est qñ mā est maligna: aut multū grossa: est. n.
necessaria in mā maligna: qñ est in loco in quo non bñ trans
piratur: vñ timet de eius malignatione maiori: et est necessa/
ria in mā grossa. maxime qñ est in loco in quo manens red/
dit inepta resolōni: sꝫ tūc mā non bñ trāspirat: et inepta est
resolōni: qñ est clausa in profundo. fit. n. scalpellatio vt mā ma
ligna intrāspirata trāspiret: et vt mā grossa inepta resolōni
sm ptē euet vt possit eius residuū facilius resolui. non neccia
aūt est scalpellatio: qñ mā non est multū maligna neqꝫ cōstri
cta intrāspirata: aut nō multa neqꝫ multū grossa inepta reso
lutioni: et quia in pruna sm plm mā est magis maligna et ma/
gis grossa: et quia est magis profunda: vñ minus apta trāspirari
et resolui. Ideo in hoc sꝫ plm scalpellatio est neccia: et quāto mā
est malignior et grossior et magis sita in profundo tāto scalpel/
latio est magis neccia: et tanto profundior oꝫ fieri: et quia in igne
persico est oppositū eorū que dicta sunt eē in pruna. quia eius mā
est minus maligna et minus grossa et magis posita in supficie:
vñ est magis apta trāspirari et resolui: iō in eo scalpellatio sꝫ
plm non est neccia. Et propterea dixit Aui. qñ mā est magis decli
uis ad colerā. s. hꝫ magis de nā colē quia est subtilior: et magis
posita in supficie: sicut proprie est in igne persico hñte pustulas
plurimas paruas similes panico: non fiat scalpellatio: qm̄ in tali
igne persico nō eget ea cū sit mā eius per se trāspirabilis satis et
satis obediēs resolōni rōne sue subtilitatis: et sui situs. non quod
fiat vt nō inducat sup infirmū dolor scalpellatiōis: et sic ex predi/
ctis appet solō cōtrietatū supradictarū. ¶ De cura aūt istaruꝫ
pustularū debita mā e coniuncte per medicinas locales eis appli

De flobotomia.

De digestione et solutione materie.

De extractione cause coniuncte per eruptiones ampullarum aut scarificationem [illegible] loci.

De localibus.

randas sciendũ est ꝙ aliqñ intendendũ est alterationi inflã/
mationis intẽse in loco repte: ⁊ iplenda est eodẽ mõ quo di/
cet in cura antracis: ⁊ aliqñ intendendũ est apati: ⁊ aliqñ vl
ceri: ⁊ q2 ſm plus in eis apa est vlceri cõplicatũ: iõ opꝫ vt cu
ra vtriusqꝫ cõplicata fiat. sic tñ ꝙ intẽtio ad apa excedat eã q̄
est ad vlcus: cũ nõ possit vlcus curari remanẽte apate. Cuꝫ ḡ
dixit Auic. opꝫ vt sit cura earũ sicut cura herisipile retulit se
ad herisipilã non vlceratã: ⁊ voluit ꝙ talis sit cura haꝝ pu/
stularũ: si aliqñ repiant sine vlcere qualis est cura herisipille
nõ vlcerate: tũc retulit dictũ suum vt sit distincta ſm diuersa
tpa eaꝝ sicut est distincta cura herisipille ſm diuersa tpa eius
⁊ nõ intellexit vt cura eaꝝ fiat cũ eisdẽ medicinis: vel eis simi/
bus in gradu ſm aliqđ tepoꝝ eaꝝ: ⁊ cuꝫ qbus ⁊ eis silibus fit
cura herisipille. ℭ Dixit itaqꝫ Gal. de cura pncipij 14° tera.
nõ esse repcutiendã mãm ad interiora cũ fridis appositis su/
pra ptẽsus: ne humor supingrediat: ⁊ sui malitia iferat nocu[m].
Et Auer. collꝫ. 7. dixit. hic nõ sunt res repcussiue supponen
de ne mã reuertat ad pncipalia mẽbra: nec opatiue ne putre/
factionẽ inducãt. i. nec res calẽ q̄ hñt apire. s. ⁊ resoluẽ ne sua
caliditate attrahẽtes mãm apa augeãt: ⁊ ad putrefactionẽ pa
rent: sꝫ exiccare opꝫ. Et iõ auctor cõpẽdij auctẽ Gal. 14. tera.
dixit in pn° sup locũ medicinã parũ repugnantẽ. i. repcutiẽtẽ
⁊ mediocriter resoluẽtẽ supponamus. si. n. refrigerauerim⁹: ⁊
sicut opꝫ. s. ad mãm repcutiendã grossities sanguinis. i. mãe
collecte augebit ⁊ dissolutio indurabit. Si võ repugnantiã
cõfortauerimus. s. cũ stipticis eis admixtis dolor inde auge/
bit: ꝯstricta magis mã: ⁊ apa ꝓinde nõ cedet. ℭ Et Aui. di/
xit. nõ opꝫ vt in pn° apponat linimẽtũ: vel aliud medicamẽ
locale vehemẽtis infrigidationis sicut in herisipilla: qm̃ mã
harũ pustulaꝝ ad grossitudinẽ est decliuis: ⁊ sui grossitie nõ
obediret recursui: sꝫ magis cõculcaret ⁊ incuncaret: ⁊ dato
ꝙ aliqđ ex ea recurreret: illud nõ deberet fieri: qm̃ mã earuꝫ
est talis ꝙ nõ toleraret vt redeat. s. ad interiora ẽt ex eo: qm̃
attinet venenositati. Et pp dictas cãs. dixit ẽt Aui. non lꝫ vt
in pn° administrent ea q̄ sunt vehemẽtis stipticitatis. Ac ẽt
q2 vehemẽter stiptica poros opilãt: mãm ingrossant ⁊ eius
resolõnẽ ꝓhibẽt. ℭ Dicũt. ꝯsiderãtib⁹ in dictis cãis appebit
manifeste ꝙ infridãtia ⁊ stipticãtia siue ꝑ pulsuꝫ siue trasmis
suꝫ mãe ibi sunt magis vitãda in pruna q̄ꝫ igne ꝑsico ꝓ q̄ꝫto
mã prune grossior est ꝓfundior ⁊ malignior. ⁊ subdit Auic.
ꝙ ẽt in hac cura nõ debẽt apponi resolutiua. s. pura vel for/
tia neqꝫ in pn° rei cũ apparet neqꝫ apud gerẽ inflãmatiões. s.
in statu vel in fine augmẽti: imo ⁊ ſꝫ quosdã neqꝫ i declõne:
qm̃ addit ꝑ ea in q̄litate mãe. s. inflãmatiua adustiua: imo ẽt
addẽt ad q̄ꝫtitatẽ mãe: qm̃ mãm ampliorẽ ad locũ traherẽt.
dicũt ḡ in pn° hoꝝ apponi debere frida mixta aliqb⁹ lenib⁹
resolutiuis: nõ tñ sup loco vesice escare siue vlceris: sꝫ in loco
apatis q̄ est in circuitu illius vesice: vel vlceris ab illis liberet
⁊ marie sunt apponẽde ex ea pte. ꝑ quã mã ꝯfluit: vt Gal. di
xit 5° catagenis. ⁊ ponit a Rabi in 15° pticula. sup locũ apa/
ti ꝯiunctũ supponat emplm̃ qđ colligat cõprimat ⁊ expellat
quicqđ ab apate dissoluerit atqꝫ fluxerit. Et Aui. dixit. oꝫ vt
tu subuenias ei. s. de mẽbro sano qđ cõtinet locũ ⁊ loca adu/
stionis. s. ptes apatis vlceratas. ⁊ hoc vt nõ ꝑambulet corro
sio ad ptem sanã: ⁊ hoc fiendũ est cũ bolo ar. aceto ⁊ aqua: ⁊
aliis q̄ repcutiũt infridando: vt nõ ꝑueniat ad pteꝫ sanã cali/
ditas ⁊ acritas ex vlcere. Et dixit de ꝯueniẽtibus ad hoc est
lana ysopi: vel succida infusa in vino. s. austero. ℭ Supra lo
cũ aũt vesice escare siue vlceris apponẽda sunt exiccãtia. Di/
xit Ras. in diuisionibus. ponant sup locũ vlceris medicine
fortis stipticitatis cuꝫ aliquãtulo acuitatis sicut sunt trocisci
andaracaron cuꝫ ponit in eis calcadis aut flos eris: aut hoc
medicamẽ qđ est ꝓpriũ huic egritudini. ℞. gallas imaturas.
⁊ tere in aceto: ⁊ illine cũ eis: aut illine cuꝫ alumine ⁊ aceto:
vel cũ alumine mixto cũ decima pte sui de flore eris. Dicunt
tñ qdã. ꝙ p̄dicta acuta debẽt amoueri qm̃ iste pustule sunt vl
cerate ne mordicent ab eis. Et dicũt. ꝙ plus ꝯueniũt p̄dicta
medicamina in igne ꝑsico q̄ꝫ in pruna: qm̃ sunt magis exicca
tiua q̄ꝫ resolutiua. ℭ Dixit Auer. vbi supra. supponẽde sunt
. s. vlceri oẽs res q̄ sine mordicatione exiccãt sic emplm̃ factũ
ex farina ordei indico: ⁊ plãtagine. ⁊ dixit. ꝙ oia emplã que
supponunt debẽt ꝯstrui cũ aqua ro. ℭ Auic. quoqꝫ dixit. oꝫ
vt administres medicinas exiccatiuas: in qbus est infridatio
⁊ resolõ qdã. i. aliqlis. i. pua cũ expulsione. Quidã referunt
dictũ Aui. qdã. i. aliqlis: ⁊ pua solũ ad resolõnẽ. quasi Aui.
voluerit ꝙ resolõ fiat cũ caliditate tẽperata nõ intẽsa. Et qdaꝫ
referũt dictũ illud ad resolõnẽ: ⁊ ad infridationẽ: q2 tã infri/
gidatio q̄ꝫ resolõ respectu exiccationis oꝫ eẽ remissa. Et qdã
referũt dictũ illud. s. ẽt ad exiccationẽ quasi velit ꝙ exiccati/
ua debẽt eẽ remissa. Et hꝫ hec vltima expõ veritatẽ: maxime
in pn°. nã medicina ꝯueniẽs in pn° oꝫ esse exiccatiua nõ mul
tũ: q2 oꝫ solũ desiccare quãdaꝫ humiditatẽ: q̄ in pn° a vesicis
gñatis ꝓfluit. ⁊ hꝫ aliqđ diminuere ⁊ ꝯsumare de mã. Et di
cũt eius ꝯsumatio oꝫ esse cũ stipticitate quadã vt ꝑ eã mẽbrũ
cõfortet ⁊ nõ recipiat vlterius de mã: nõ tñ oꝫ eẽ multũ exic
catiua ne mãm induret: nec multũ stiptica ne poros opilet. ⁊
oꝫ esse nõ multũ infridatiua ne mãm repcutiat: sꝫ vt tm̃ malã
cõplõnẽ calaꝫ remittat: ⁊ oꝫ esse exiccatiua ⁊ infridatiua sil̃r
vt ꝓhibeat ambulationẽ corrosionis ⁊ vlceris: ⁊ non oꝫ esse
multuꝫ resolutiua ne inflãmet ⁊ mãm attrahat: sed tm̃ vt de
mã qđ diminuat. ℭ Notãt tñ ꝙ q̄ꝫuis oẽs dicte qualitates
medicine debeãt eẽ remisse in pn°: tñ infridatio oꝫ eẽ maior
exiccatione ⁊ resolõne: ⁊ exiccatio maior resolõne. ℭ De im
plentibus aũt intẽtiones p̄dictas in pn° est emplm̃. qđ Gal.
14° tera. dixit. valere prune ⁊ igni ꝑsico herisipille ⁊ formice
ambulatiue ⁊ miliari cũ sint vlcerate. Et Aui. adducẽs ipm̃
dixit. ꝙ fit de gallis arnoglosa ⁊ lẽtibus ⁊ pane plurimi fur
furis. est. n. optimũ. nã in ipso est infridatio ⁊ exiccatio: ⁊ sti
pticitas ꝑ gallã arnoglossaꝫ ⁊ lẽtes: ⁊ est in eo resolõ ꝑ panẽ
plurimi furfuris. est. n. panis furfurace⁹ subtilior ⁊ calidior
pane similaceo: seu de farina a furfure mũda. ⁊ cũ hoc est in
eo ꝯueniẽtia a ꝓprietate ꝑ arnoglosam: qm̃ ipsa spãlitate sua
cõfert vlceribus fraudulẽtis. ℭ Et de cõueniẽtibus in prin°
principij est emplm̃ factũ de corrigiola lẽticula aque solatro
semꝑuiua ⁊ paritaria. ℭ Dixit Alm. ꝙ fractis vesicis ⁊ edu
cto pure vnguentũ de cerusa supponat ꝙ qdã asserunt mira
bilr̃ ꝯferre: verũtñ dicũt alij: ꝙ qm̃ he pustule sunt cũ multis
vesicis virus emittẽtibus nõ oꝫ supponi vnguentũ de cerusa
vt stolidi faciũt: q2 claudẽdo poros mã ꝯcludit: vñ maligna/
tur: sꝫ apponendũ esse dicũt tũc emplm̃ vel linimentũ factuꝫ
ex bolo ar. aceto: ⁊ oleo rosaceo ⁊ si virus effluẽs fuerit mul
tũ supaddat eis litargiriũ. Aut in multitudine virus fiat li/
nimentũ ex litargirio: ⁊ vitriolo vsto cũ oleo rosato. vel mir
tino ⁊ aceto. ℭ Et dicũt. ꝙ si in pn° fuerit vlcus cãcerosum
siccũ aut pauci virus ad remotionẽ escare superponendũ est
emplm̃ de farina tritici vel ordei: ⁊ aq̄ ⁊ oleo: ⁊ postq̄ꝫ escara
remollita fuerit ponat cũ farina ordei ⁊ aqua loco olei mel.
qm̃ escarã cadere facit ⁊ totuꝫ locũ detumescere. Et scias ꝙ
dolor aliqñ est ita vehemẽs vt faciat necessariũ administrare
narcotica. Et de ꝯueniẽtibus ad hoc est emplm̃ qđ sic fit. ℞.
acacie vitrioli opij corticũ granatorũ. añ. ʒ. ij. floris eris. ʒ. i.
seminis iusquiami albi. ℈. i. s. terant ⁊ cõficiantur cuꝫ vino.
ℭ Dixit Gal. ꝙ cũ febris in herisipilla. i. igne ꝑsico vel pru/
na est maligna. tũc. ℞. folia duplicis semꝑuiui ⁊ cõtundant
totalr̃: ⁊ coquant in aceto ad aceti ꝯsumptionẽ: ⁊ supempla
strent: qm̃ hoc ignẽ cõpescit: ⁊ qđ vstũ est in momẽto sepat:
ita ꝙ nõ indiget postea nisi cura apatis. ℭ Post pn[m] aũt cũ
aduenit aug[m] opꝫ vt additio fiat in exiccatione ⁊ resolõne: ⁊
diminutio in infridatione ⁊ stipticatiõe. Dꝫ. n. cura tpe aug
mẽti mediũ tenere inter curã pncipij: ⁊ curã status. oꝫ. n. esse
plus desiccatiua ⁊ resolutiua q̄ꝫ in pn°: ⁊ minus q̄ꝫ in statu.
Et oꝫ eẽ minus frida ⁊ stiptica q̄ꝫ in pn°: sꝫ plus q̄ꝫ in statu.
Et de ꝯferẽtibus in hoc tpe est emplm̃ factũ ex farina ordei
⁊ lupinoꝝ. ⁊ debẽt ꝯuenire i fine pncipij: ⁊ in pn° augmẽti:

Conueni/ tes in pn° (left margin, beside "nõ esse repcutiendã")

Emplã ⁊ vnguẽta in pru°. (right margin, beside "exiccatione ⁊ resolõne")

Conueni/ tes in aug/ mento. (right margin, beside "ita ꝙ nõ indiget")

emplm factu ex folijs eius cu farin ordei: et passulis et caricis equalibus portionib^9 tritis: et confectis cu vino et oleo papaueris nigri. ¶ Dixit Dio. q matricaria collecta cu flore suo contusa et cataplasmata igne psicu extinguit. Farina orobi mixta cu melle supposita igni psico eradicat ipm. Et folia caulis cruda contusa cu sale: et supposita ide faciut. Et stercus ouium cu aceto solu et illinitu confert. ¶ In tpe aut stat^9 exiccatio et resolu oz maior fieri: et maxime si vlceratio fuerit pcedes. De cura aut huius apatis loques Gal. 5° catage. et ponit a Rabi in 15° pticu. dixit. medicina facta ex medicinis fortib^9 in exiccado supponere oz. Et Aui. dixit. necium est illud qd fortiter exiccat sicut medicame andaracaron: et alia dicta in cura herisipille: et formice vlcerate. ¶ Et medicame conueniens in h casu, sic fit. Rc. psidie. 3. x. gallarum myrrhe ari. ai. 3. iiij. vitrioli viridis et citrini an. 3. iii. terant et conficiant cu vino cocto aut sapa. Et conuenit emplm de calce qd sic fit. Rc. calce viuam. et extingue ea in aqua: et laua ea bn, ac dimitte residere et aqua pijce: deinde laua iterum cu alia aqua: et dimitte residere et aqua pijce: et sic fac vsqz septies: et tuc recipe ex ea parata. 3. iiij. et foliorum ficle. 3. ij. et cere ablute. 3. iiij. et olei ro. 3. vi. conficiant in mortario pistado est vtile. ¶ Aui. quoqz posuit aliquas medicinas. qs dixit copetere in pn^o: et pcessu: de qbus sunt vt scindant granata acetosa: et decoquant cu aceto donec liniant: deinde terant et administrent extria sup pannu. h. n. dixit ipse. est conuenies in oi hora: et eradicat hanc egritu^nem in prin^o: et in statu. sup. et in aug^to. Et tn no oz poni sup locu vlceratu: quasi mordicaret ipm. ¶ In declone aut no copeterent sed copetut resolutiua cu exiccatioe fortiori. Et qda dicut. q matricaria: vt supra apposita copetit in statu et declone. Et quida dicut. q copetit oi tpe: sz plus post pn^m: qz copetit specialitate qua hz ad hanc cura. ¶ Et qz tota cura hui^9 egri^tis exigit exiccatua: vt dcm est. Aui. n. in eorum approximatioe attulit can. dixit. et no administres exiccatia qatu potes: qd dcm quida referut ad intetione exiccationis: qsi dixerit no administres vltime exiccatia: quoniam ipsa addut in egritudis malitia. et hoc io qz pugut et mordicat et supflue exiccant mamita q ea indurat. Et qda illud dcm referut ad extenone cure. quasi dixerit. no administres exiccatia qatum potes. i. no continue in toto pcessu cure: sz solu in tpe conuenietu: qd erit qdiu vlcus humidu fuerit multu. tuc. n. fortiter exiccatiua conueniunt. cu aut fuerit siccu no administres exiccatia. et si fuerit paucaru humiditatu administres exiccatia remissiora. ¶ Et dixit Aui. q cu qescit inflamatio. i. apa. et remanent vlcera curent cum cura vlceru corrosiuorum. Et dixit. q mir antiqua oleaginosa est couenies igni psico in hac hora. s. qn remasit solu vlcus. cofert. n. ipsa et oleu eius: et absterge do et exiccando. Dicut. non dixit Aui. q conferat igni psico et prunę: qz ipsa no est sufficientis opationis in prunę: qz indiget fortioribus.

¶ De essere sere vel sire. Cap. xxix.

Essere sere vel sire sinonyme accipiuntur et ide importat: et est pustula vna. et h raro: sz sm plm sunt pustule multe vaporose. s. vaporib^9 plene: vel a vaporib^9 eleuatis ad cutem facte. ¶ De qbus dixit Aui. q sere est pustula parua lata: sicut vesica. s. sz in magnitudine et latitudine ad aliquatula tendes rubedine pruritu facies et angustia: et subito eueniens sm plum: et est vehemes in nocte et ei^9 angustia et ei^9 tristitia in nocte fit vehemetior: et qnqz accidit vt currat ex ea humiditas q qnqz est. s. rubea. sup. et qnqz no currit ex ea humiditas rubea: sz aquea vel ad citrinitate declinans: h tn raro contingit vt ex ea humiditas effluat: et est facies angustia in exitu ei^9 ad exteriora sicut accidit angustia in exitu variolarum cu ma ei^9 monet de interioribus corpis et expellit ad exteriora. hanc aut passione nro idiomate vocam^9 artetica: q vt dicut qda: est pustula siue pustule siles eis q accidut ex tactu est puncturis apu vel vesparu vel siles eis q accidunt ex tactu vel confricatione, vrtice. ¶ Est aut sere, pustula silis vesice: que est parui tumoris et eleuationis: et est tn latior vesica et occupat de loco pte magna: vbi vesica occupat pte parua. Et angustia aut q fit in sere fit vehemetior in nocte pp frigiditatem noctis constringetis poros: et phibetis trasspiratione: et sic fit vehemetior in hyeme: et regionib^9 fridis. ¶ Euenit aut sm plm subito qz sm plm vapor facies sere est a sanguine eleuatus subtilis cito potes ad exteriora peruenire: tn aliqn accidit no subito: vt cu ma a qua vapor eleuatur est grossa et viscosa flatica: quare no sic cito et subito pot ad exteriora peruenire: et per citu et subitu euentu sere differt a vesicis: que no sic subito eueniut et tendit sere ad aliquale rubedine pp caliditatem vaporis: verutn que ex ea est sanguinea est magis rubea.

Dixit ergo Aui. q ca eius est vapor calidus eleuat^9 in corpore subito: aut a sanguine colerico aut flate hauracbio. In qbus vbis inuit. q ca ane sere est sanguis coleric^9 vel flegma salsum: et eius ca coniuncta est ipse vapor ab altero dictorum humorum eleuatus: et subito expulsus ad cutem: et in ea retetus subleuatus in tumore. Et pot aliqn habere cam primitiua facientem sanguine ipsum vel flegma: deinde euaporare et trahere vapore ad cutem. Et sic pz. q due sunt spes eius distincte sm mam: qz vna est sanguinea: alia est flatica: et qcuqz fuerit aut ab ea aliqd. pfluit humiditatis aut nihil. — De cau.

Et signa tam generis q speru nota sunt ex dictis. dr in sinonymis Serap. q pustule sere cito redeut et cito recedunt: et maxie cu scalpunt: et ois sere facit pruritu cu acuitate sua. Uerutn sanguinea est intetioris rubedinis: et calitatis citioris appitionis: et maioris eleuationis ad ex. Et ei^9 angustia qqius sit sp vehementior in nocte q in die tn est vehemetior in die q sit in die in flatica et est minoris pruritus. et eo^9 flatica est remissioris calitatis et rubedinis et tardioris egressiois postq inceperit appere: et minoris eleuationis ad exteriora pp sui grossitie: et ei^9 angustia in nocte est maior q sit in nocte i sanguinea: qz huoris fridi e in horis fridis moueri sic cali e moueri in calis. friditas et noctis magis phibz egressum huoris flatici q sanguinei: qz grossior e: et io magis trasire moraf: et est tn in ea prurit^9 intesior pp hauracitate sua. — De cura.

Dixit A. qnqz sere occupat locu amplu in corpe: qz occupat multas ptes in corpe et diuersa mebra. tuc si no fiat flomia timet febris tertiana. et h io: qz talis sm plm est sanguinea: et io signat q sanguis colic^9 in corpe est mult^9: et a q si cola sepabit et relinquet a regimine nae putrefiet: et faciet febre tertiana cotinua vel interpolata. sup. tu. et vel timet alia egritudo colica. Fieda est g flomia ne eueniat egritudo q timet: et qn fit flomia. tuc dixit Aui. opz vt fiat in spatio: qd est inter illa. s. incipiete: et inter statu: et sic voluit q fiat i augmeto qd mediat inter pn^m et statu. no g est fienda flomia cum sere incipit. fortasse. n. erit pua pauca occupas loca in q non eget flomia: sz cu sere incipit augeri et multiplicari et extendi ad multas corpis ptes: tuc flomia fieda est: qm ma est multa. ¶ In facta aut a flate salso non est flomia fienda necia nisi in casu in quo ipm fla eet sanguini multu pmixtu: p cuius pmistione posset p flomia sil educi cu sanguine. Oportebit g vt p pueniat ad flomadu si sanguis fuerit vinces: qz in sanguinea deinde cositer dcr solutiuu cole. et h si tolerauerit virtus egri post flomia solutiuu et tolerauit ipsum sicut dixit. A. ex duabus ptibus mirab. s. citrinorum: et vna pte yere Gal. cui^9 potio sit. 3. iij. in syrupo acetoso. ¶ Et seda ea. s. colera vel caliere. s. sere post euone: vel maxie post flomia si non tolerauerit solutiuu a calitate et acuitate sua cu sumptis ab intra q sunt sicut tamarindi: et aq duorum granatorum cu corticib^9 suis. s. interiorib^9: qz cu pulpis suis: sumunt. n. duo granata. s. dulce et acetosum et mudant a corticib^9 exteriorib^9: deinde pistant cum pulpis et granis: et exprimunt: et qd expssum est colat. et h colatu est qd df aq duorum granatorum. et illa aq ponit de sero ad aere serenu in loco tn cooptо pmixta cu zuccaro: et qda pmiscent cu aqua et cu ea aqua rosata. et qda vinu poticu. et hoc sm exigetiam et mane tribuat in potu. est. n. boni saporis et — Aq duo granatorum.

ea atque maxime sunt supficiales: ꝛ ideo maxime rūpi debēt ille q̄ nō sunt sic supficiales ex vesicis ꝓprie maneriei. de qb⁹ dixit Aui. ꝙ ille q̄ fiūt in grossiori cute. i. q̄ accipiunt plus de cute versus ꝓfundū: opꝫ ꝙ acub⁹ aperiant: ꝛ fiat ꝙ curet̄ qḋ in eis est: ꝛ nō opꝫ vt tardet̄ in apertione earū: qm̄ si tardatur aquositas eaꝝ erit acuta vel facta acuta ex supcalefactione in lōga mora corroderet ꝛ vlcerareturqꝫ si tu medice non puenisti an̄ ampullationē: tūc statī attēdere debes eūoni corpis: ꝛ deinde statim eruptioni eaꝝ. vesicis aūt ruptis ꝛ mūdificatis cū facili ꝛ paulatina expulsione ab oi aquositate intus ɔtēta. Dixit Rasis. 14. ɔti. curent̄ cū vnguēto de cerusa cū camphora abūdanti. i. multa: qm̄ bonū erit in hac hora. Et ɔuenit vlter vnguētum ꝙ sic fit. ℞. cere albe. ʒ. ij. olei ro. ʒ. i. ꝛ liquefiat ad ignē liquefactis addant̄ ceruse. ʒ. ij. ꝛ bn̄ incorporent̄ ꝛ remoueant̄ ab igne: ꝛ cuꝫ incepint infridari supmittat̄ albumē oui: ꝛ sine intermissione agitent̄ quousqꝫ totuꝫ fuerit inspissatū. ℭ Or si sic nō sanent̄ sꝫ vlcerent̄ aut vlceratas inuenisti: tūc ɔuenit vnguētū Rasis in diuisionib⁹. qḋ fit ex cerusa plūbi ꝛ litargirio nutrito cuꝫ aq̄ ro. ꝛ aq̄ mirti humidi recētis. Et Aui. dixit. cura cum vnguēto de cerusa vel merdasengi. i. litargirio: ꝛ sibus: ꝛ ꝓprie qñ cadit. i. ponit̄ in eis vreos ꝛ curent̄ cum medicinis herisipille siue formice ambulatiue corrosiue. Et posuit. A. vng^m vtile qḋ desiccat humiditates putrefactas: ꝛ ɔsolidat vlcera difficilis ɔsolidationis: ꝛ oēm supfluā carnē ab eis abijcit qḋ sic fit. ℞. merdasengi lib. i. olei veteris lib. i. ʒ. ꝛ aliq ponunt olei vete. ʒ. vi. ꝛ decoq̄ sit donec merdasengi nō adhereat. s. vasi vel digito tāgētis: deinde fundat̄ sup ipm arsenicū ꝛ auripigmētū qḋ. s. sit. ʒ. viij. ꝛ optie incorpa cū illis ꝛ vtere. ℭ Aliud eiusdē qḋ adhuc magis desiccat: ꝛ ꝓprie valet in mēbris q̄ egēt multa desiccatiōe sicut sunt testiculi labia virga. ꝛ silia. ℞. colcotar ꝛ calcadis. an̄. ptes. ij. terant̄ ꝛ cū aq̄ administrent̄. Et silr dixit Aui. fimus caprinus cū melle mixtus: ꝛ h̄ ꝓprie valet: qñ egemus exiccatiōe ꝛ absterfione silrqꝫ si vlceratis accidat vt appareat caro corrupta ꝛ escara desup eaꝫ: tūc opꝫ vt fiat ꝙ escara illa cadat: ꝛ caro illa corrupta abijciat̄. Et medicine faciētes cadere escarā alibi note sunt: de ɔueniētibus tñ in h̄ loco est oleū alacoen. i. de matricaria: ꝛ silr abijciētes carneꝫ corruptā ab vlcerib⁹ in loco suo nota sunt: cūqꝫ remota fuerit escara: ꝛ ablata fuerit caro corrupta: ꝛ apparuerit caro sana: tūc dixit Aui. curet̄ cura vlceꝝ planoꝝ. i. applanādoꝝ: vt iā factoꝝ planoꝝ. i. tardoꝝ ad curationē suscipiendū. Hꝫ enim curari cura vlceꝝ difficilis curationis: ꝛ hoc approbat medicamē qḋ Auic. subiūxit quo curant̄ vlcera difficilia qḋ sic fit. ℞. sarcocolle aloes olibani ceruse ꝛ ziniar. an̄. partes equales boli ar. ad pōdus oium. fiāt ex eis forme siles auellanis. quaꝝ ɔfectio fiat cū aliquo robub desiccatiuo: vt cum aqua mirti vel ro. vel cū vino austero: ꝛ cū opus fuerit dissoluat̄ vna ex eis in aceto ꝛ aq̄ liniat̄ cū eis locus ponēdo epithima siue linitionē supra linitionē donec accidat in loco ɔstrictio vehemens. i. exiccatio multa ꝛ fiat escara: ꝛ tunc aut illa escara sic gñata p se cadet qḋ erit cū sub ea fuerit humiditas cōtenta: aut opꝫ vt ipsam abradas a loco: ꝛ cadere facias: ꝛ tūc itera medicamē si oportuerit: ꝛ non cesses illud facere donec cadat totū. s. tota escara vel totū. s. qḋ auferendū esse vr̄.

ℭ Cura vero vesicarū scḋe maneriei fit cū dieta exiccatiua ꝛ eūone aquositatis cū eis que educūt aquā: ꝛ ꝓprie cum turbith nō exacuito per. ʒʒ. ꝛ cū sumptione exiccantiū in actiuis qualitatibus tēperatoꝝ: ꝛ cū appositione medicinarū vehementis exiccationis ꝛ in oibus medicinis localibus est siñs cure secundarū vesicaꝝ. In cura tñ istarum medicine locales debent esse magis exiccatiue q̄ꝫ in cura illarum.

ℭ De cācrenis: scakilos ꝛ herpete estiomeno. Cap. xxxj.

Ehis dispositionibus dictū est in pcedentibus in tractatu 3°. cap° de corruptione ꝛ putrefactione mēbri. ad qḋ ca^m recurrendum est pro completa notitia earum.

Et causa earū est pars grossa sanguinis. i. portio sanguinis que in putrefactione eius conuertit̄ ad melancoliā: que pars sic ad melancoliā conuersa aliquādo aduritur: ꝛ de tali in hoc caplo non est sermo. ꝛ aliquando putrefit: ꝛ aliqñ: nec adurit̄: nec putrefit. Et hec melancolia ex putrefactione sanguinis sic generata hꝫ in grossitudine latitudinē ſm quā ex grossa magis vel minus siue aduratur: siue putrefiat: ꝛ siue nō aduraf̄ siue non putrefiat: ꝛ ſm has varias dispositiones varias causat egritudines. ℭ Inqt enī Aui. ca° de lepra: melancolia aut expellit̄ ad mēbrum vnū, aut ad totū corpus: ꝛ si ad totū corpus: aut putrefit: aut aduritur: aut pmanet feculenta imputrefacta, ꝛ inadusta: ꝛ si putrefit accidit inde febris quartana: ꝛ si adurit̄ accidit inde lepra: ꝛ si pmanet feculenta accidit inde morphea ꝛ albaras. Et si expellit̄ ad mēbrum: tunc cōsimiliter aut putrefit, ꝛ tūc si fuerit subtilis. i. fuerit ex ea portio minus grossa accidit ex ea estiomenus. sup. scakilos vel cancrena: ꝛ si adurit̄ accidit ex ea cancer: ꝛ si permanet feculenta accidit ex ea sephyros. Quādo ergo Aui. in fine huius capituli. dixit de estiomeno ꝙ nisi esset ꝓpter grossitiē materie sue nō adhereret: sed expelleret̄, non intellexit per eius grossitiē ea que est magis vltima qualis est que est portionis melācolie grossio: is: sꝫ intellexit partē eius minus grossam: ꝛ que cōparata ad mām ignis persici ꝛ prune pōt vocari grossa. Cōparata tñ ad materiaꝫ facientē alias egritudines est subtilis. Ab hmōi ergo portione melācolie minus grossa fiunt cum ipsa putrefit dispositiones pdicte: que dicunt̄ differre solū ſm maius ꝛ minus. nā cum talis portio melācolie est in putrefieri causatur ex ea cancrena. cuꝫ vero est in putrefacto esse ꝛ hꝫ acqsitam formā putrefactionis: sed tamē non adhuc oēs gradus eius causat̄ ex ea ascakilos: ꝛ cum fuerit acqsita formā putrefactionis: ꝛ oēs gradus eius causatur ex ea estiomenus. ℭ Et q̄uis egritudines iste sint de numero melācolicarū: qꝛ facte est mā melācolica. Aui. tñ determinauit de eis in tractatu colericarum: qꝛ dixit ipse sermo de his rebus est ꝓportionalis quodāmodo sermoni: de his rebus: quarū rememoratio iā precessit. s. ignis persici ꝛ prune: ꝛ iste ꝓportionalitas est in hoc ꝙ tam iste egritudines q̄ꝫ ignis psicus ꝛ pruna fiunt originaliter ab eadē mā: qꝛ in origine fuit mā sanguinea. Unde ista ꝓportionalitas non est oimoda: sed quodāmodo, qa vt patuit ex putrefactione sanguinis ps eius subtilis transit in colerā. Unde fiunt ignis psicus ꝛ pruna: ꝛ grossum in melācoliā ex cuius pte minus grossa fiunt egritudines pdicte. Et postq̄ꝫ declarauerat de egritudinibus factis a mā generata ex subtili sanguine ɔñs erat vt determiaret de facto ex grosso eius: ꝛ maxime ex pte minus grossa dicti grossitq̄ cuꝫ mā gñata ex pte subtilis sanguinis maiorē ꝓportionalitatē hꝫ.

Cura harum dispositionū variatur ſm ꝙ dispositio putrefactionis in plus vel minus pcessit. Duꝫ enim dixit Auic. dispositio in principio pceuerat. i. non pducit ad perditionē sensus ſm quā totam dispositionē vocatur cācrena: speratur ꝙ curet̄. s. preter hoc ꝙ mēbrum cui accidit habeat cauterisari aut abscindi, sed cum cōfirmatur corruptio in carne: qḋ est qñ in totum sensus depditus est, ꝛ vocat̄ tūc scakilos si non pambulat, aut estiomenus, si pambulat: tunc non sperat̄ curatio. s. absqꝫ cauterizatione ꝛ abscisione: qm̄ oportet tunc vt abijciatur totum qḋ corruptum est.

ℭ Cura igitur harū dispositionū tres habet generales intentiones: quarū prima putrefactionē prohibet ne procedat, ꝛ vltimetur: ꝛ ista pertinet ad cancrenam: que tunc variationem recipit ſm diuersos gradus ipsius cancrene: ꝛ secundo putrefactū iam abscindit ꝛ ptinet ad scakilos: ꝛ estiomenūꝫ ꝛ tertia ne putrefactio ꝓcedat ambulando ꝓuidet: ꝛ ptinet ad estiomenuꝫ. Et cura quōcunqꝫ fuerit cōpletur triplici instrumento. s. dieta: potione: ꝛ chirurgia. Et cura per dietam in omnibus istis dispositionibus cōpletur per regimen ꝓhibitiuum putrefactionis in oibus sex rebus nō naturalibus.

Cura cācrene.

¶ De cura aũt cancrene ꝑ potionē ⁊ chirurgiā. Dixit Ga. 2° ad Glauco. curātibus nobis q̄ꝫtum posse est incunctatū plim ꝑm ꝑiculā. sanguinē vel humoꝛē: ꝑꝑ quē ⁊ mortificatio fit nequeūtibus arterijs ab angustatione diascbola fieri: ⁊ diascbolare vel dilatari. reliquas ergo transpirationes. s. ꝓhibere opꝫ ergo vel totā cutim pluribꝰ incisionibꝰ ꝓfundis. deinde opꝫ incidētes illꝰ cū ea subam vel multis fissuris ꝓfundis scarificare. Et sup 6° epidimiaꝝ. vt 13° ponit̃ ꝯtinē. dixit. si accidat i mēbro putrefacto. s. nō in termio ꝓcede ad agrendū pellem ⁊ extractionē sanguinis inclusi in cavita q̄ rupture sunt ꝓfunde ⁊ pcaue in ea. ¶ Dixit Pau. cū dispō in corpe est in prinº q̄ tēdit ad corruptionē vbi cōprehendit̃ eius sensus: ⁊ color est violaceus ⁊ sanguis inclusus oꝫ curari cū emissione totius illiꝰ qd̄ in mēbro doleti est: aut cū minutiōe si in loco illo fuerit vena magna. s. apta flōmari: aut cuꝫ scarificatione totius pellis diuersa ⁊ pluriū viarū. ¶ Dixit Aui. cuꝫ video mēbri colorē alterari siue iā alteratū: ⁊ est in via putrefactionis: ⁊ nō pōt ꝑ applicata putrefactionū ꝓhibētia medicamina putrefactionē ꝓhibere: tūc nō inuenis excusationē quin scalpellationē ꝓfundā diuersoꝝ modoꝝ facias in locis. ⁊ intelligūt auctores ꝑ scarificationē diuersoꝝ modoꝝ eam q̄ fit ꝑm diuersos situs siue diametros: q2 oꝫ fieri ⁊ ꝑm longū: ⁊ ꝑm latū: ⁊ ꝑm trāsuersū: ⁊ marie ꝑm q̄ situs venarū ipsius mēbri scalpellādi indicat: ⁊ est scalpellatio fiēda plus vel minus ꝓfunda ꝑm q̄ loca ipsa indicāt: in q̄bus scalpellatio hꝫ fieri: ⁊ ꝑm sitū mam ꝯculcantē magis vel minus hꝫ ꝓfundū. ¶ Et dixit Aui. nō inuenis excusationeꝫ q̄n sup ipso ponas sanguisugas duas vel plꝰes ꝑm necītateꝫ: ⁊ marie q̄n mā est ꝓfunda ꝓpīe q̄n refugeret infirmus scalpellationē: aut ꝓꝑ alias cās non posset fieri: q̄uis q̄nq̄ cū res magna fuerit necēia scalpellatio sil̄r ⁊ sanguisugaꝝ appositio: ⁊ dixit. nō inuenis excusationē q̄n flobotomes venas ꝓpaꝝ ei. s. loco cancrenato ꝓrimas vt accipiat̃ ⁊ extrahat̃ sanguis multꝰ: ⁊ sic ex dictis pꝫ q̄ duplex flōmia ꝯuenit: vna vene magne exñtis in loco cācrenato: vt dixit Pau. ⁊ alia venaꝝ ꝓpaꝝ in circuitu exñtiū: vt dixit hic Aui. ⁊ marie iste flōmie vel earū altera exigunt̃ q̄n scalpellatio ⁊ sanguisugarū appositio non sufficiūt: aut nō pñt fieri: q̄uis dispō ēt in re maxima flōmie cum alijs supradictis necēia sit. ¶ Et scias q̄ ante ꝑdictas ꝑicula res euōnes ꝑmittēda est euatio vlīs: ⁊ marie ꝑ flōmia: ⁊ materieꝝ ad opposita loca diuersio: q̄uis ēt post scalpellationē marie ad ꝓhibēdū fluxū materieru ad locū q̄ ꝯsueuit seq dolorem scalpellationis si ꝯueniat. ¶ Dixit Gal. vbi. ꝰ. derelinquētes post scalpellationē. sup. ⁊ appositionē sanguisugaꝝ ⁊ flōmiā paruaꝝ venarū effluere sanguinē. s. copiose: post ea de farmacijs apponere oꝫ ad putrefaciētia vtilibꝰ mēbra. s. rectificāda aut farmaca h̄ q̄ ꝑ oximel ⁊ farinā orobi vel lolij fuerit: ⁊ sic nō fuerint: tunc ꝑ farinā fabarū vel ꝑ ipsum solū oximel. Et subdit. si fortius vti volueris superimitte sal ꝑdictis. Sil̄r ⁊ Pau. eadē posuit. Et Auic. ēt sil̄r posuit. dixit. ponendū ēt sup locū cancrenatū emplm̄ factū ex his in q̄bꝰ est ꝓfundatio fortior ⁊ maior penetratio in ꝓfundū q̄ sit in emplo ponēdo in circuitu: de quo dicet̃: sicut est farina orobi cū syrupo acetoso aut farina fabarū: ⁊ ꝓpīe ꝑmixta cum sale. nā medicamē ponendū sup locū oꝫ eē exiccatiuū multū: qd̄ faciūt farine ꝑdicte: ⁊ sal ⁊ acetū: ⁊ oꝫ esse aperitiuū ꝓfundatiuū: qd̄ facit oximel: ⁊ oꝫ esse abstersiuū ⁊ resolutiuū: qd̄ faciūt farine ꝑdicte: ⁊ marie orobi: ⁊ mel ⁊ sal vbi multū de humiditate affuerit. q̄ si adhuc inuenit̃ ipsa humiditas amplior: tūc vt dixit Pau. ponant̃ troc. andaracarō. ¶ Et. A. dixit. de illis q̄ sup illiniunt̃ est. s. assa ferida ⁊ semen viticis ⁊ aristol. ro. ⁊ succꝰ folioꝝ acori cū de vnoquoq̄ sumit̃ ꝑs vna ⁊ floris eris. ʒ. 5. ⁊ terant̃ cū aqua donec fiāt ad spissitudineꝫ mellis. Et de medicinis ꝓhibētibus corrosionē. i. ꝑambulationē. vel meliꝰ: vt dixit ipse extra. h. estiomenū. i. ꝓhibētibus ne cācrena deueniat ad scakilos ⁊ estiomenū est vt sumatur flos eris ⁊ aluminis. añ. ꝑtes equales ⁊ liniat̃ cum eis. ꝓhibet. n. s. putrefactionē ꝓcedere ⁊ facit cadere illud qd̄ est putrefactū: ⁊ seruat. s. ꝑteꝫ sanā nō putrefactā a putrefactione. ¶ Dicūt q̄ cinis ꝑrūdinū adustaꝝ cū melógia mixtus: ⁊ illinitus cācrena ⁊ depascētia vlcera. i. corrosiua ⁊ ambulatiua curat ⁊ sanat. oī aūt tpe: ⁊ añ scarificationē ⁊ in actu scarificationis. ⁊ post scarificationē vsq̄ ad remotionē dispōnis cācrenose expedit vt defendat̃ mēbrū sanū in circuitu ne disponat̃ ad corruptionē recipiēdā ⁊ ne recipiat humoreꝫ defluentē ad locū ꝑꝑ loci debilitatē aut scalpellationis dolorē. ¶ Dixit. n. Aui. cū vides mēbri colorē alterari siue iam alteratū. ⁊ est in via corruptionis: tūc opꝫ vt succurras liniēdo ipm. s. in circuitu: cū eo. qd̄ ꝓhibeat putrefactionē: sic cū aceto in q̄ dissolutū fuerit de bolo ar. aut terra sigillata. q̄m exiccādo huītatē ⁊ extinguēdo calitatē ex̄neā a putrefactiōe ꝓhibet. oꝫ tñ linimētū h̄ ⁊ qd̄cūq̄ sile sepiꝰ amoueri ⁊ innouari. siue ꝑmutari: ⁊ nō oꝫ in loco diuitiꝰ donec exiccet̃. nā exiccatum poros loci opilat̃ ⁊ debitā ꝓhibet trāspirationē: ⁊ sic in cām addit putrefactionis. ¶ Dicūt q̄dā. q̄ emplm factū de coriandro viridi siue de succo eius mixto cū melle ⁊ oleo ro. vtilr administrat̃ sup loco cancrenato. ⁊ in circuitu emplm vtile sup loco cācrenato sic fit. ℞. farine ordei orobi: ⁊ fabarū. añ. ꝑtes eq̄les aristol. ro. myrrhe. añ. ꝑ. sestā. succi viticis ⁊ succi coriādri. añ. q̄ꝫtū sufficit ad icorpandū: ⁊ si opus fuerit adde aluminis ꝑtis vniꝰ sestā. ¶ Qz si ꝑdicta dispō cācrenosa nō auferꝫ neq̄ ꝓhibet̃ ꝓcedere donec ꝑdat̃ totalr̄ sensus in mēbro ⁊ fiat ascakilos ⁊ estiomenus: siue nō fuisti vocat̃ añq̄ ꝑderet̃ totalr̄ sensꝰ: ⁊ ꝑtransit dispōnē spatis ⁊ corruptionis coloris mēbri ⁊ icipit venire in molliſie ⁊ humectet̃ parū: q̄m est tūc iceptio eiꝰ in putrefactionē: tūc opꝫ vt pulueriset̃ sup ipm aristo. ro. ⁊ galle eq̄li mēsura accepte donec exiccet̃. draganṫū itē ⁊ colcotar ad h̄ bona sunt ⁊ ꝓpīe cū aceto ⁊ folia nucū ēt supposita sunt bona: ⁊ folia ēt cucumeris asinini aut succusꝰ eiꝰ cū epithimat̃ cū eo ⁊ ꝯuenit epithimatio cū aq̄ maris aut cū aq̄ ⁊ sale. Cūq̄ ꝑs carnis icipit corrūpi: imo iā corrupta est. dixit Aui. incide eā aut fac eā cadere cū medicinis causticis: vt cū troc. andaracaron: aut cū calcadion qd̄ est fortiꝰ illis. ⁊ cū fecisti mortificationē vniꝰ ꝑtis. i. vnius ꝑtis carnis ꝑdicte cū tua meᵃ caustica: tūc succurre supponēdo butyrū donec abijciat̃ ⁊ amoueat̃ totū illud qd̄ fuit mortificatū cū tua meᵃ caustica: ⁊ tunc iteꝝ suppone donec mortificet̃ ordo scōs. s. ꝑs carnis q̄ sequit̃ ad ꝑtē iā amotā: ⁊ sic ꝓcedas donec ꝑuenias ad ꝑtē sanā. Et ꝑdicta conueniūt q̄ꝫ diu ꝑseueret dispō scakilosa ⁊ nō ꝑambulatur: verūtñ amotio carnis scakilotice meliꝰ fit cū cauterio actuali q̄ cuꝫ potētiali ⁊ meliꝰ est q̄ fiat cauterizatio in loco q̄ mediat inter partē egraꝫ ⁊ sanā vt fiat sepatio ꝑtis corrupte a ꝑte sana: ⁊ pars sana a ꝑte corrupta tacta corrūpat̃: ⁊ oꝫ q̄ cū cauterio ꝓfundatio fiat donec nō solū apud ꝑtes extrinsecas fiat sepatio ꝑtis corrupte a ꝑte sana. ¶ Qz si aliq̄d de dispōne praua post cauterizationē remāsisse dubitaueris abluat̃ oī die locꝰ his vel ter cū aceto acuto calō ⁊ post ablutionē supponatur emplꝫ qd̄ sic fit. ℞. farine ordei ⁊ mellis. añ. ʒ. vi. myrrhe. ʒ. x. ⁊ vitella ouoꝝ crudoꝝ nūero. iiii. ⁊ optie icorpent̃ de quo supponēdū est donec optie mūdificet̃ locꝰ. Qz si sic vel ꝑ silia non mūdificet̃ cū pilo abijciat̃ totū qd̄ corruptū est: ⁊ silr̄ si cauterio nō poterit bona sepatio ꝑtis corrupte a ꝑte sana fieri fienda est cū incisione cū pilo. ¶ Qz si dispō facta fuit ꝑambulās: tūc dixit Rah. i diuisionibꝰ. nō sit negligētia in ipso: q̄m occupabit locus ex corpe plns: ⁊ marie si acciderit ab vlcere malo: aut bothor viridi: aut nigro: aut hñte colorē pauonis incipiēs ambulare ⁊ dilatari velociter: sꝫ opꝫ tūc vt festinet̃ ad cauterizādū ipm. s. inter ꝑtē corruptā ⁊ sanā: vt iaꝫ dictū est. Et cū denigrat̃ ⁊ mollescit caro cauterio denigrata: tunc ponat̃ sup ipsaꝫ sulphur ꝯtritū ꝯfectū cū butyro ⁊ iteret̃ vna vice post aliā donec cadat caro mala tota: deiñ curet̃ curatiōe vlceꝝ. ¶ Dixit Albuc. si vides herpeten corrodētē in loco q̄ tolerat cauteriū cū ignet: tūc igneas clauilla multa ꝑua viua

Cura sc|akilos ⁊ est omenu

Cura herpetis ⁊ de ablatiōe mēbri corrupti.

gna ſm q̄ ꝯuenit locò: ⁊ deinde cauteriza ipm̄ ab oī pte do/
nec eradices corruptionē totā ⁊ nō remaneat ex ea aliqd pe/
nitus: deinde dimitte ipm̄ trib⁹ dieb⁹ ponēdo ſup loca cau/
terizata ſulphur tritū cū3 oleo donec eradicent̃ eſcare ⁊ oīs
corruptio. deinde cura cū vnguētis gn̄antib⁹ carnē. Si ḡ vi/
deris q̄ poſt tres dies caro naſcat̃ ſana in q̄ nō eſt corrup⁹: ⁊
bonū eſt: ⁊ ſi nō tūc itera cauteriū ſup illud qd̄ remāſit ex lo/
cis corruptꝭ. Et ſubdit. qñq3 medicat̃ h̄ꝫ herpes cū me⁹ acu
ta. nā ipſa ſurgit loco cauterij. Verūtñ cauteriū cū igne ē ve/
locioris iuuamēti qdā tñ loco cauterij actualis vtunt̃ libēti⁹
arſenico ſublimato pulueriſato: ⁊ qñq3 intigūt fruſta ei⁹ in
pticula putrefacta dicētes iuenire p ip3 efficaciā ꝯ putredinē
ita vt ꝯfirmatā ⁊ pambulātē ꝓhibeat dilatari ⁊ pūctiões re/
moueat q̄s ipſa putredo in ptes vicinas ſanas inducit q̄ cū
preſentiunt̃ ſignat pambulationē ⁊ nō timent. aſs. timent: ⁊
q̄uis ꝓinde timeāt aut doleat locus. qm̄ cito trāſit: vt dicūt
tumor ipſe ⁊ dolor. ¶ Et ſi videris aliqñ mēbrū putrefactū
⁊ mortificatū totū ⁊ ſi nō totū: tñ ſ3 magnā ptē ⁊ videris ad
ptē ei⁹ ſanā putrefactionē ꝓperare: tūc feſtināter debes inci/
dere ipm̄ mēbrū in iūctura. ſi iūcturā h̄uerit: ⁊ ſi nō affuerit
ei iūctura valet icidi iuxta ptē ſanā: ⁊ ſi fuerit ibi os egēs ſe/
ctiōe ſecet̃ cū ſerra. Deīde dixit Gal. 2° ad Glau. cū exciderís
ipſa3 putrefactā pticulā in fallacie gr̃a farmacis vtere cauſti
cis aſpiciēs ad corpis nām ſil'r ⁊ patiētis pticulā. Quedā. n.
pticule corpis citiſſime putreſiūt: ⁊ melius eſt in fallacie gr̃a
qm̄ abſcidis aut circūcidis q̄ putridū ⁊ ea3 q̄ velut radix eſt
copulatā pticulā in puſillis corpib⁹. i. pūis mēbris icidere q̄3
ipſis patientibus cauteria auferre: ⁊ qñq3 ipſis ꝓſūmittere.
¶ Et Aui. dixit. cū incidit̃ mēbrū ipm̄ putrefactū: tūc o3 vt
cauteriſet̃ illud qd̄ ꝯtinet ipm̄. ſ. mēbrū remanens cū igne:
qm̄ illud. ſ. cauterizare cū igne cautela eſt. i. eſt meli⁹ q̄3 caute
rizare cū3 medicinis cauſticis. vel cautela eſt. i. cauteriū cum
igne. ſup. vel medicinis. ⁊ cautela ei⁹ eſt: q2 p ipm̄ reſtringit̃
flux⁹ ſang. ſequēs ab icisione: ⁊ p ipm̄ ēt ꝯſumunt̃ humidita
tes male. ſi q̄ iā in pte ſana fuerit aggregate q̄ poſſent putre/
fieri: ⁊ ſic a futura putrefactiōe ꝓſeruet. ¶ Dixit Gal. vbi ſu/
pra poſt aduſtionē aſſueuim⁹ vti ſucco porri. ſ. epithimando
vel ſuginfundēdo: ⁊ his pactis cū appeat tibi ceſſare qd̄ pu/
treſit vt cadat cito eſcara cephalico vocato farmaco cū melle
vtit̃: vt. ē. ve⁊ meli⁹ eſt cataplaſmare p idroleū panē vel or/
dei farinā ſolā vel mixtā cū triticea ꝯficientes cū ydromelle.
ſil'r aūt ⁊ oīa ſupparatiua facīūt ad caſu3 eſcare: ⁊ panis cū
apio trit⁹ ⁊ baſilicon. ſ. tritū rūpit ⁊ ſepat cōbuſtiões ab hūi/
dis. Quidā. dicūt q̄ mel cū ſucco porri mixtū multū facit ad
caſu3 eſcare: ⁊ ſil'r radix yreos recēs cū melle mixta: ⁊ radix
ariſt. ro. vl' acori ſil'r cū melle. ō iſtis tñ diſpōnib⁹ pcedētib⁹:
vt. ē. patuit dcm̄ eſt. ⁊ illuc ꝓ ſupplemēto cure recurrēdū eſt.

¶ De antrace ſiue althoym. Cap. xxxij.

Ntrax ab antro dcm̄ eſt eo q̄ intra ꝯcaui/
tatē h̄ꝫ abſcōſa3. nā h̄ꝫ radicē lata3
in ꝯcauo mēbri: vel dr̃ ſic. q2 pp ſpālitatē ſue ve/
nenoſitatis ꝯcauitatē interioꝝ penetrat aſs. pe/
tit. ⁊ maxie cor: ⁊ iō merito dr̃ antrax. i. antrum
petens. ſ. cor poſitū in corpe: ſic in antro. Vocat̃ aūt. 13° ꝯti.
althoym: ⁊ exponit̃ peſtilētiale: eo q̄ maxie in tpib⁹ eueniat
peſtilētialib⁹. ⁊ 4' 3°. c. de apatibus. in mēbris glādoſis vo/
cat̃ atrigarſit: ⁊ exponit̃ agēs peſtē. grece aūt vocat̃ carmata:
qd̄ interptat̃ carminatio: q2 pp vehemētiā ſue malitie patiē/
tis corpus totū carminat. repit̃ ēt ab Aui. vocari ſephyros:
ſ3 in ꝓprio cap° vocat ipm̄ althoym. ſ3 antiquos hēbat tria
ſignata: ⁊ de pmis duob⁹ nō eſt hic cura: ſm 3m̄ vō qd̄ eſt ꝓ/
priū ei⁹ ſignatū: ⁊ ſm q̄ de ipſo hic agit̃. Dixit Aui. q̄ dr̃ de
oī apate pniticoſo pp ꝯuerſionē ſube mãe ei⁹ ad ſubam vene/
noſa3: ⁊ qd̄ corrūpit mēbrū ⁊ alterat ei⁹ colorē: ⁊ ēt ei⁹ qd̄ ſeq/
tur. nā nō ſolū alterat colorē pticule in qua eſt: ſ3 ēt pticulaꝝ
circūſtātiū illi. Et inuit Aui. q̄ carmata ⁊ ſephyros ſunt mi
noris malitie q̄3 althoym: qd̄ interptat̃ trahēs interi⁹. Qui/
dam vō nō recte antracē vocāt carbūculū. ⁊ qdā dicūt carbū
culū eē ſpēz antracis. ſ. eā q̄ eſt minoris malitie. ſ. q fit ex ſan
guine: ⁊ h̄ꝫ colorē rubeū. Carbūculus tñ vt ſupra patuit ſm
Gal. eſt pruna ſiue carbo. ¶ Antrax a qbuſdā dr̃ morb⁹ ſcti
Blaſij: vel ſcti Xp̄ophori: q2 iſti ſcti opitulant̃ patiētib⁹ ip3.
A qbuſdā noiat̃ morb⁹ cymbaloꝝ: q2 cū cymbalis corā pa/
tiētib⁹ pulſat̃. dr̃ aūt nr̃o idiomate mala bula. Sūt q antra/
cē ſic diffiniūt vel deſcribūt: antrax eſt apa puū bothorale in
modū pue puſtule in p̄n° fraudulētū venenoſu3 corrūpens
particulā cui accidit ipſa3 vlcerādo ⁊ colorē ei⁹ corrūpendo
in ꝓceſſu in tumorē eleuās ptē circūſtantē aliqñ q̄3 maximū.
putauerūt multi q̄ nō poſſet in corpore ſano ſiue ſimpl'r ſiue
nō gn̄ari aliqs humor venenoſus: ⁊ qn̄ talē ſubito leſionē ſue
venenoſitatis oñderet: cui⁹ oppoſitu3 auctores ſentiūt. Gal.
nāq3 ſup 3° epid. ⁊ ponit̃ a Rabi in 3ª pticula ſic inqt gn̄at̃
in corpe paulatim paulatim humor malus ſilis veneno mor
tifero: cui⁹ modica eſt actio in corpis mēbris: ſ3 cū puenit ad
perfectionē malitie appet ſubito actio ei⁹ ⁊ cito interficit. ⁊
q2 actio in cauſis mortiferis eſt ipſaꝝ qualitas nō q̄ꝫtitas cō
prehēdimus h̄ fore ſilē egritudinib⁹ furētibus q̄ cito interfi
ciūt: h̄ac ēt ſniā3 ꝯfirmat Gal. 3° de interiorib⁹. ⁊ Aui. ēt p̄°
primi. cap° de humorib⁹. cū dixit. colerā ꝯnariā aliqñ in cor
pore gn̄ari. ⁊ ſil'r Auer. coll'3. 3°. Eſt autē cola ꝯinaria vene/
noſa. qd̄ p3: q2 corrūpit formā caloris nālis ⁊ ſpūs ſicut ve/
nenū. op3 ḡ ad gn̄ationē humoris venenoſi in corpe: vt in eo
ſit peccatū vni⁹ humoris vel pluriū ⁊ ppea nō gn̄at̃ in corpe
mūdo. Et ꝓ tāto. dixit Ga. 5° de regi. ſani. ⁊ ponit̃ ēt 13° ꝯti.
In quo fuerit corpus mūdū de vtraq3 ſpē corruptionis ſan/
guinis. ſ. ⁊ alioꝝ humoꝝ. ſ. corruptionis q̄litatis ⁊ q̄ꝫtitatis
nō poterit ꝯ cū epidimia dīno. ſup. nec aliqd̄ apa venenoſu3.
¶ Agēs aūt apa venenoſum nō eſt aliqd̄ mēbrū corruptiōis
gn̄ms ipm̄ pꝫ venenoſitate quā hēat: q2 nullū eſt veneno/
ſum: ſ3 aliqñ repit̃ in corpe aliqs humor malus ⁊ calor ex/
traneus putredinalis vel aduſtiu⁹ potēs illū humorē malū
putrefacere vel adurere putrefactiōe vel aduſtione talis mo/
di q̄ efficiet̃ venenoſus ⁊ potēs inficere corpus ſua venenoſi
tate ⁊ pimere ipm̄. Et poterit illud agēs putrefacere vel adu
rere illū humorē aliqñ paulatine paulatine ptē poſt ptē: qui
cū adeptus fuerit gradū venenoſitatis ledētis vehemēter ſu
bito expellet̃ a v̄tute de interiorib⁹ ad exteriora ſiue a princi
palib⁹ ad emūctoria vel alia mēbra vilia. ¶ Et pp dicta ap/
paret q̄ nullū tale apa vel bothor pōt fieri p viā ꝯgeſtionis
in aliquo mēbro. S3 ſemp p viā deflux⁹ ſubito facti: vñ ⁊ ſu/
bito appet. ¶ Qui aūt ſit humor ille malus potēs infici ife/
ctione venenoſa: ⁊ ꝓ t̄āre antracē diſcordāt qdā a qbuſdā. qdā
eni dicūt. q̄ talis humor eſt pe groſſior melie gn̄ate ex groſ/
ſa pte ſanguis cū putrefit: q2 ex pte ei⁹ nun⁹ groſſa fit pruna:
vt. ſ. patuit. Et dicūt iſti q̄ iſta portio melie nō facit antracē
qñ adurit̃: ſ3 ſolū qñ putrefit: ⁊ q̄ nullus humor aduſt⁹ acq
rit venenoſitatē nec efficit̃ mā antracis cū ſm eos antrax ſp
gn̄et̃ de mā putrefacta. ⁊ ſic dicūt fuiſſe de intētione Aui. qd̄
declarāt p illud qd̄ dicit Aui. in cura ei⁹: q̄ op3 dare patiēti/
bus ea q̄ euāt humorē putrefactū. Et non dixit aduſtū. Et
declarant h̄ ⁊ rōne: qm̄ ex illa mā d3 antrax gn̄ari q̄ eſt dete/
rior ⁊ magis recipiēs infectionē venenoſitatis: ſ3 mā putre/
facta eſt magis mala ⁊ magis inficiēs q̄3 aduſta: ⁊ pp hoc eſt
q̄ eſthiomenus q fit ex mā putrefacta eſt magis inficiens q̄3
cācer qui gn̄at̃ ex mā aduſta: ⁊ hoc ēt iō appet q̄ forma pu/
trefactionis magis ꝯriat̃ forme noſtri corpis q̄3 forma adu/
ſtionis. ⁊ pro tāto noſtra corpora qñ moriunt̃ non adurunt̃
ſ3 putreſiunt: q2 forma putrefactionis magis cōtrariat̃ eis.
¶ Et dicūt. nō obſtare ſnias coꝝ. ſ. q̄ putrefactio ⁊ aduſtio
fiant ab eodē agēte vt calore extrinſeco: ⁊ q̄ ad eundē termi/
num adducūt. ſ. ad incinerationē partiū. ⁊ ſm eundē modu3
q2 per ſequeſtrationē humidi a ſicco ⁊ partiū ſubtiliū a groſ
ſis: q2 putrefactio diuerſificatur in oībus predictis ab adu/
ſtione: ⁊ p̄° in agēte: q2 agēs putrefactionē eſt debile ⁊ agēs

aduſtionem eſt forte 2° in mō:qm̄ in putrefactione pp debilitatem agentis tarde ſequeſtraẜ humidū a ſicco ſiue ſubtile a groſſo:ꝛ tarde ēt reſoluiẜ ſubtile humidū:ſꝫ in aduſtione pp fortitudinē agētis cito ꝛ in breui tpe ſubtile ſequeſtraẜ a ſicco groſſo ꝛ cito reſoluiẜ:ꝛ pp hāc cām aduſtio cito deducit ad incinerationē:qꝛ citius maiorē exꝓſſionē humidi facit in mā. Et pp hanc cām. dicunt ēt ꝙ minus pōt alterare cor vel corpus res q̄ aduriẜ q̄ꝫ que putreſit:qꝛ pauci ſunt vapores: qui a re aduſta ſurgere pñt ꝛ petere cor. Et cuꝫ h̄ ēt qꝛ pauci cito ꝯſumunẜ:ſꝫ in re putrida aut putrefacta eſt ecōuerſo:qꝛ ab ea multi vapores ſurgūt potētes petere cor.ꝛ qꝛ pauci ex eis reſoluunẜ. Jō ſunt magis cōicabiles cordi. ❡ Et dicunt. ex dictis hic ꝛ dictis ſupra de cauſis eſtiomeni appꝫ. quare antrax nō pambulat.eſtiomenus aūt pambulat:qm̄ hoc eſt pp multā groſſitiē mãe antracis reſpectu mãe eſtiomeni. Et appꝫ quare mā antracis magis inficit cor q̄ꝫ mā eſtiomeni. nā hoc eſt pp intēſiorē malitiā eius. Alij aūt ſunt dicētes ꝙ mā antracis eſt mā aduſta que in aduſtione acq̄ſiuit venenoſam malitiā quā prius non hēbat ex mō pmixtionis:ꝛ h̄ declarant ex feruore loci ꝛ veſicatione ꝛ vſtione ꝛ corroſione q̄ ex acuitatē rei vſte ꝓueniūt. Uerūtñ vſtio inducens in re venenoſitatē:cpꝫ ꝙ ſit multa. Et pp hanc cām. dicūt quidā. ꝙ flegma nō pōt eſſe cā antracis:qꝛ cuꝫ obſtet aduſtioni ꝓpter duas qualitates.ſ.friditatē ꝛ humiditatē non pōt deduci ad tantā vſtionē quāta req̄riẜ ad hoc ꝙ venenoſitatē acquirat niſi fuerit ex ea flegma ſalſum qḋ fortaſſe pōt vſtionē recipe ſufficientē. Sanguis aūt colera ꝛ melā pñt tantaꝫ recipere vſtioneꝫ ꝙ venenoſitatē acq̄rerent. Et ꝓpterea quilibet dictoꝝ triū humoꝝ pōt effici mā antracis:q̄uis ſint qui dicāt ꝙ ſolus ſanguis ſumēdo ſanguinē pro maſſa humorali pōt aduri aduſtione inducente in ipſum venenoſitatem.

Minus pōt alterare cor ꝛ corpus res q̄ aduriẜ q̄ꝫ q̄ putreſit

Quare antrax ſi perambulat: eſtiomenus ſic.

De cāis. Ex dictis ergo patent cauſe añtes ꝛ ꝯiuncte antracis. Naꝫ cā eius añs eſt humor in corpore exñs paratus vt diſpōnē venenoſam adipiſcaẜ actione caloris extranei agētis in ipſum. Et cā eius cōiuncta eſt ipſe humor q iam acq̄ſiuit diſpōnē venenoſam in loco collectus ad ipſa generandū.ꝛ iam ēt ei attribuiẜ cā pimitiua q̄ eſt aer epidimicus q iā recepit diſpōnē malā ꝯtrariaꝫ rei vite aut alteratus ad exciſſimā caliditatē tm̄:vel caliditatē iniunctā cū caliditate vñ putrefacit. ❡ Et ſcies ꝙ iā putauerūt qdā mām venenoſam expulſam ad extrinſeca ꝛ vilia mēbra nō poſſe ſua malitia venenoſa inficere:qm̄ ſi exñs in interiorib⁹ ꝛ mēbris mollibus cor nō inficit, multo minus vt hoc poſſe facere victa a nã:ꝛ iā expulſa ad extrinſeca lōginqua ꝛ vilia. Et errauerūt: qm̄ exꝑientia ꝛ ſapientū auctoritates optime demōſtrat contrarium:ꝛ rō ēt illud ꝑſuadet:qm̄ ꝛ ſi mā venenoſa interius exñs ſparſa ꝛ diſſeminata nō potuit inficere cor nūc in extrinſecis collecta ꝛ vnita ꝛ in vnione q̄ non potuit ipm ad extra corpus expellere:ꝛ ſigñat eā debilē ex hoc ꝙ eā cretice ꝛ digeſtā nō expulit:ſꝫ ſint homatice ēt indigeſtā incitata a malitia eius ꝛ ſigñat eā iaꝫ in ipſa expulſione debilitatā:ꝛ p ꝯñs impotentē reſiſtere eius malitie. ❡ Antracis ſpēs multiplr diuerſificaẜ:ꝛ p̄ ſm colorē eius ſm queꝫ tres ſpēs eius aſſignanẜ ſm ꝙ Aui. tres colores antraci attribuit.ſ.citrinū rubeū ꝛ nigrū. Et iſte tres ſpēs ſm eos q dicūt ſolū mām putrefactaꝫ fore mām antracis ſic diſtinguunẜ. nā ipſa mā aut eſt in putrefieri:ꝛ ſic gñat ꝑmā.ſ.rubeā:aut eſt in putrefacto eſſe:ꝛ tūc aut iaꝫ acq̄ſiuit oēs gradus putrefactionis aut nō: ſi nō ꝛ ſic gñat ſcōam ſpēm.ſ.citrinaꝫ.ſi ſic ꝛ ſic gñat tertiam ſpēm.ſ.nigrā. Sꝫ apud eos q ponūt tres humores vſtos eē cām antracis ſic diſtinguunẜ. nam que fit ex ſanguine rubea eſt.ꝛ q̄ ex colera citrina:ꝛ q̄ ex melancolia nigra.ꝛ ſm eos q ſolū ſanguinē vſtū dicunt eſſe cām antracis diſtinguunẜ ſm diuerſos gradus vſtionis ipſius. q̄uis.n. ſanguis ſm ꝙ diuerſos gradus venenoſitatis acq̄rit hꝫ diuerſos gradus dicte vſtionis eius. Cū ergo acq̄ſiuerit gradū venenoſitatis adhuc retinet natiuū colorē ꝛ facit antracē rubeū:ſed cuꝫ vltra

a̅ſe cā humiditate

[redacted] ſpēs antracis.

vriẜ ꝛ ꝑuenit ad 2ᵐ gradū vſtionis.ꝛ per ꝯñs venenoſitateꝫ maiorē iam ꝑdit natiuū colorē ꝛ facit antracē citrinū:ſed cū vltra adhuc magis vriẜ ꝛ ꝑuenit ad 3ᵐ graduꝫ vſtionis:ꝛ ꝑ ꝯñs ad venenoſitatē maiorē ꝛ iam ꝑdidit natiuū coloreꝫ facit antracē nigrum. Et ſciendū eſt ꝙ de ꝯſuetudine Aui. fuit ſub colore citrino cōprehendere colorē viridē:ꝛ pp hoc qdā poſuerūt ſcōaꝫ ſpēm diuerſificari in duas.ſ.citrina ꝛ viridē: ꝛ cū ſic faciunt quatuor ſurgūt ſpēs antracis.ſ.rubea citrina viridis ꝛ nigra:ꝛ viridis qdeꝫ de aduſtione acq̄ſiuit aliquātulū plus q̄ꝫ citrina. verū quidā diuerſificātes ꝑdictas quatuor ſpēs ſm diuerſitatē humoꝝ facientiū eam:ꝛ dicunt rubeū generari ex ſanguine citrinuꝫ ex flegmate ſalſo viride ex colera ꝫinaria ꝛ nigruꝫ ex melācolia. ❡ Ex dictis patere pōt ꝙ ſpēs antracis diuerſificaẜ ſm intenſionē ꝛ remiſſionē venenoſitatis ꝛ malitie ipſius. nā q̄uis oēs ſpēs eius venenoſe ſint ꝛ ꝑimentes ſm plurimū:tñ vna magis q̄ꝫ alia. Et ſm hoc dicūt qdam ſpēm minoris malitie que eſt rubea vocari carbunculū:ꝛ que ſeq̄tur eaꝫ in additione malitie:ꝛ eſt citrina vocari ſaphyros:ꝛ que vltra ꝓcedit i malitia:ꝛ eſt viridis vocari carmata: ꝛ q̄ vltima eſt in malitia: ꝛ eſt nigra vocari althoym. ❡ Dixit Auic. ſaluius mortaliū ſic loquēs:qꝛ oēs ſpēs antracis ſm plurimū inducunt mortē eſt rubeū:ꝛ hoc iō:vel qꝛ ſm primos diſtinctores ſpecierū antracis fit ex mā que eſt in putrefieri ꝛ nō in putrefacto eſſe:vel qꝛ ſm ſcōos fit ex ſanguine q eſt benignior ſiue minoris malitie alijs humoribus. vel ſm tertios fit ex ſanguine q in aduſtione acq̄ſiuit ꝑᵐ ꝛ remiſſiorē gradū. Deinde poſt rubeū. dixit Auic. in malitia eſt citrinū:ꝛ hoc iō:vel qꝛ ſm primos diſtinctores fit ex mā iam putrefacta necnō cum hñte oēs gradus putrefactionis:vel qꝛ ſm ſcōos fit ex colera que deterior exiſtens q̄ꝫ ſanguis deteriorē acq̄ſiuit venenoſitatē:vel qꝛ ſm tertios acq̄ſiuit ſanguis ſm gradū vſtionis malitie:ꝛ ſm diſtinguētes hāc ſpēm in citrinā ꝛ viridē ponūt viridē in malitia poſt citrinam ſm ꝙ colera ꝫinaria in ſe deterior eſt q̄ꝫ flegma ſalſum:deinde poſt citrinū vel viridē eſt nigrū. ❡ Dixit Auic. ex eo ꝙ declinat ad nigredinē non euadit aliq̄s:ꝛ hoc iō vel ſm primos diſtinctores fit ex mā putrefacta vel adepta oēm gradū putrefactionis:vel qꝛ ſm ſcōos fit ex melācolia q̄ deterior eſt oibus alijs humoribus:quā deteriorē malitiā melancolia fortaſſe nō hꝫ ſolum ex ſuis qualitatibus:qbus eſt magis cōtraria rei vite:ſed ēt ex ſuo mō ſubſtantie ſm quem groſſior eſt alijs. mō mā que aduriẜ quanto groſſior fuerit: tanto deterior efficiẜ:q̄uis ab hoc excipianẜ ſanguis ꝛ flegma reſpectu colere qḋ cōtingit in eis:qꝛ ſunt humores magis benigni ꝛ apud nām magis dilecti:vel qꝛ ſm tertios ſanguis acq̄ſiuit 3ᵐ ꝛ vltimū graduꝫ vſtionis ꝛ malitie. hoc tñ dictū Aui. ꝙ ex eo qḋ declinat ad nigredinē non euadit aliquis non dꝫ intelligi:niſi in quibuſdaꝫ regionibus:maxime calidis ꝛ ſiccis:in qbus mā ꝓpter vehementē vſtionē tantū gradū venenoſitatis acq̄rit ꝙ oēs interficit. In regionibus autē illis oppoſitis ꝛ in oibus regionibus Italie non eſt ſic. imo multi euadūt ab antrace nigro. ❡ Dicunt etiā antraceꝫ diuerſificari abinuicē in maiori vel minori malitia ſm diuerſitatē membroꝝ:quibus aduenit. antrax.n. quodcūq̄ꝫ euenerit in locis magis a principalib⁹ remotis:ꝛ in quibus ſunt vene ꝛ arterie minores ꝛ pauciores tanto eſt magis ſaluū.ꝛ ecōuerſo. magis mortiferū:quāto eſt in locis principalibus ꝓpinquioribus ꝛ locis multarū ꝛ magnarū venarū ꝛ arteriarū:qꝛ tunc magis pōt ab eo ad principalia venenoſa fuligo ꝑuenire:ꝛ pp hanc cām eueniens in emūctorijs ſm plurimū perimit patientē:ꝛ maxime qui in eo emūctorio aduenit cordi. ❡ Dixit Aui. neceſſariū eſt ſm plm ꝙ althoim qḋ euenerit in emūctorijs ſit deterius eo qḋ in alijs aduenit locis pp vicinitatē eius ad mēbra que ſunt vehementer principalia:ꝛ in hoc iudicio ſunt oia apoſtemata venenoſa:ꝛ etiā que in annis eueniunt peſtilentialibus. non obſtante ꝙ alia apata nō mala nō venenoſa q̄ in emūctorijs accidūt ſunt mi

Que ſpēs ſit ſaluior ſiue minus mortalis.

In quibus membris antrax ſit periculoſior.

sus mala alijs sibi silib⁹ eueniētib⁹ in alijs locis corruptis. nā hꝯ apata in emūctorijs eueniētia significāt nature princi palliū potētiā: ⁊ ēt alioꝝ mēbroꝝ. qm̄ mā expellit̄ ad mem bra a natura deputata ad receptionē superfluitatū. neqꝫ in hꝯ apatib⁹ dubitat̄ ꝙ ab eis apatib⁹ aliqua mala qualitas vel fuligo venenosa ad pncipalia redundet. Que vō sūt ma la venenosa in emunctorijs eueniētia significant nature ipo tentiā. nō valētis mām venenosāꝫ ad extra corpus expellere, vel neqꝫ ad pncipalia mēbra longinqua: quare talis materia remanēs in ꝓpinquitate pncipalium pōt venenositatē suam illis cōicare: quā maxime ⁊ cōicant oēs spēs antracis in hoc iudicio: qm̄ quicūqꝫ ex eis in emūctorio euenit alicui⁹ pnci palis est deterior. Uerūtñ saluior. i. min⁹ perimēs ex eueniē tibus i emūctorijs est qui est rubeus: deinde citrinus. Ex ni gro vō eueniente in emūctorijs fere nullus euadit. ℂ Dixit Ras. in diuisionibus. antrax magis generatur in autūno ⁊ in fine estatis: ⁊ hoc est ꝓpter vstionē: que maxie fit i illis tē porib⁹. nā intellexit de pncipio atūni ⁊ vsqꝫ ad mediū eius: vel hoc est q: in dictis tēporib⁹ virtutes corporū sūt debilio res ꝓꝑ resolōnē multā que in eis fit: vñ nō debite regulant ⁊ gubernant humores, quare maxime illis tēporibus putre fiunt: vt declarat multiplicatio que fit in eis egritudinū pu tridarū. Et simil̄r dixit Ras. multiplicat̄ antrax in regioni bus calidis ⁊ siccis. Et Aui. dixit. ꝙ multiplicat̄ in pestilen tia ⁊ in regiōe pestilētiali. i. in regione mali ⁊ morbosi aeris siue aer ille sit malus rōne vētoꝝ vel aquaꝝ vel plātaꝝ mala rū vel habitatione animaliū venenosoꝝ. nā in talibus regio nibus aer est ꝓportionalis aeri pestilētiali. Cū ergo tēpore pestilentiali: aut in dictis regionibus antrax venerit erit ma gis perimēs ⁊ pauci ex eo euadunt qui fuerit rubeus: ⁊ pau ciores ex citrino vel viridi. Et ex nigro nō euadit aliqs.

Signa generis sūt botbor siue pustula siue paruū apa in pncipio apparitionis in aliqua parte corpis eueniēs cū vesica permutante colorē loci ad aliquē dictoruꝫ quatuor colorum. Fit enim. dixit Ras. in diuisionibus quod est in circuitu eius pustule nigrū aut viride. sup. aut citrinuꝫ vel viride. nam si pustula nigra fuerit denigrat̄ qd̄ est in cir cuitu eius. ⁊ silr̄ si fuerit viridis pustula ipsa silr̄ fit viride qd̄ est in circuitu eius: ⁊ simil̄r est de alijs coloribus dictis. Uel voluit Ras. ꝙ si pustula fuerit nigra cito denigret̄ qd̄ est in circuitu eius: ⁊ si fuerit citrina tarde. i. minus cito denigrabi tur qd̄ est in circuitu eius: ⁊ adhuc tardius. i. minus veloci ter si rubea fuerit. Et subdit Ras. ibidem. egredit̄ cū ea infla tio ⁊ tumor siue apa in circuitu: ⁊ hoc veꝝ est in ꝓcessu que inflatio fit vehemēs. i. valde magna ꝑtrāsiens mēsurā in in flatione, q: cū pustula sit valde parua in ꝓcessu: tñ fit in cir cuitu eius tumor maximus: ⁊ est valde ledēs ꝑtrāsiēs ēt mē surā, in hꝯ ita ꝙ debilē ⁊ diuersuꝫ facit pulsuꝫ. ℂ Et Aui. di xit. ꝙ accidit ex eo pulsus cordis ⁊ sincopis. nā hoc apa per viā venaꝝ ⁊ arteriaꝝ qualitatē vel fuliginē malā venenosaꝫ transmittit ad cor. Causa aūt magni tumoris eueniētis in cir cuitu eius qd̄ pustula illa sua venenositate debilitat ea q̄ in circuitu eius sunt ⁊ debilitādo disponit ea ad recipiendū ve lociter ⁊ adiuuat ad hoc feruor q in loco pustule ꝭm plm̄ re perit̄ attrahēs ad locū materias ex corpore. ⁊ qñqꝫ adiuuat ad hoc iteꝝ dolor causatus in loco qui est cā defluxus mate riērū ad locū. Et dicūt qdā. ꝙ natura conatū magnū efficit in expulsione materie ad locū timens ne portio materie infe cte intus remaneat. ℂ Sciendū est ꝙ qñ hoc apostema eue nit in emunctorijs accidit vt plm̄ subito ⁊ cū dolore intenso ⁊ corporis horripillatione ⁊ febre: ⁊ ꝭm plurimū nō mutat coloreꝫ loci in pncipio suo, sed eueniēs in alijs emunctorijs apparet subito cuꝫ quadā duritieꝫ absqꝫ dolore notabili. ⁊ aliqñ absqꝫ dolore oino: sed in mēbro in quo accidit ꝭm plu rimū reperit̄ ponderositas quaꝫ ꝑcipit patiens ac si esset ibi plumbū applicatū. ℂ Et dicūt ꝙ in pncipio apparet parue q̄titatis ita ꝙ aliqñ ad q̄titatē parue lēticule hñs in medio sui puncta fusci aut nigri coloris, ⁊ istud punctū est in sūmi tate apatis: ⁊ locus ipse: in quo est punctus ille exprimit̄ ver sus interius. ac si fuisset filo aliquo supligato tractus ad inte rius: sed ꝑtes in circuitu puncti existes remanent sublimate. ℂ Dixit. A. qñqꝫ resudat sanguis aut virus aut silia his ex loco. sanguis qdē qñ ex nimia caliditate pori loci ⁊ orificia ve narū paruarū ibi existentiū in tantū rarificant̄ ⁊ dilatant̄ vt possit ꝑinde resudare sanguis. Uirus aūt qñ mā eius ex sua corrosiua aliquaꝫ efficit vlcerationem ex qua resudet virus. ℂ Et antracē ꝭm plurimū sequit̄ febris putrida continua q̄ aliqñ est acuta cōturbatiua. ℂ Antrax aūt mediante vesica sua similitudinē hꝫ cū formica cuꝫ igne ꝑsico ⁊ pruna. Et pꝫ satis ex dictis dr̄ia inter ea ⁊ cōicationē hꝫ cum alijs vesicis cōibus, sed differt ab eis: q: vesica antracis hꝫ radicē latam: ⁊ est male colorata, ⁊ humiditas in eis contenta est aquosa. ℂ Ois pustula que in supficie aduenit corpori si est cū febre aut ꝑcedente paruꝫ: aut parū post sequēte aut simul incidēte indicat se esse pestilentiatū: ⁊ est mala. ⁊ si quidē fuerit acuta est de spē mortaliūꝭm plurimū. Si vero nō fuerit febris acu ta est de genere saluarū ꝭm plurimū. ℂ Et ois antrax cui su peruenit escara sicut escara facta ab igne ē malus valde. Et ꝭm plurimū interficit. ℂ Dixit Ras. in diuisionib⁹. cū sup fluunt intētiones accidētiū dictoꝝ est mortiferū ⁊ cito ꝭm plu rimū. Et Aui. dixit. qñ accidētia eius. s. de vomitu pulsu cor dis sincopi: ⁊ similibus fuerint vehementia interficit. signifi catur enim cordis impotētia ad resistenduꝫ: quare succūbet. ℂ Dixit Hippoc. pmo ꝓnosticoꝝ. si in egro corpore fuerit antrax: aut vlcus malū, siue ꝑcesserit siue successerit febris: mñ opꝫ attēdere signa q̄ sequunt̄. Q: si locus exiccatus fuerit ⁊ colorē loci viridē seu citrinū aut liuidū pretulerit mortē ꝓxi mam dixit. Antrax aūt vt dicunt dr̄ exiccatus qñ ab eo non resudat virus aliqd̄. Aut dicunt quidā. cui non tument ꝑtes circūstantes sicut cōiter cōsueuit esse tumor. Siccitas enim virus significat incendiū forte: ⁊ ꝭm intensionē incendij erit eius exiccatio maior vel minor. Priuatio vō tumoris signifi cat impotentiā virtutis non valentis mām ad locū antracē expellere. Cūqꝫ exiccatio antracis cū malo colore iungitur ⁊ alijs accidētibus malis dictis. tūc est oino ⁊ cito mortiferū. ℂ Omne apa existens venenosum ⁊ exterius si subito deli tescat ⁊ ꝓfundet̄ interius mortē citam significat, qm̄ natura eius ex vehemētia venenose materie ⁊ sinthomatice petit in teriora ⁊ mēbra nobilia. ℂ In antrace mortali ꝭm plurimū mā eius est minus maligna in pncipio, sed in ꝓcessu ꝯtinue magis malignat̄, cuius oppositū ꝭm plurimuꝫ est in eo qd̄ tendit ad liberationeꝫ. ℂ Antrax sicut reliqua apata termi natur: aut per resolutionē, aut per suppurationē. ⁊ addit. al tero hoꝝ duoꝝ modoꝝ terminatur ille qui ex eis est saluior scilicet rubeus aut terminat̄ ad induratiōnē lꝫ raro, nisi hoc accidat ex errore aut terminat̄ ad permutationē. ⁊ hoc etiā raro cōtingit. Si tñ pmutatio est ad viliora vel remotiora a principalib⁹ talis pmutatio esset ad bonū. Si vō fuerit pmu tatio ad nobiliora ⁊ viciniora principalibus mēbris: aut ad coꝝ emūctoria: tūc illa pmutatio esset ad malū, ⁊ deterior fo ret si fieret pmutatio ad interiora corpis. ℂ Signū certe li berationis ex antrace ꝓcedente ad resolutionē est ꝙ nullus color malus remanet i loco. Significat̄. n. ꝑ illud fortitudo virtutis q̄ totā mām resoluere potuit. Cū vō remanet in loco color malus significat̄ ꝙ portio māe remāsit que nō potuit a virtute resolui: ⁊ per ꝯñs indicat recidiuā, q: portio illa q̄ remansit insultum iterato faciet in naturam.

Lura antracis triplici perficit̄ instrumēto. s. dieta potiōe ⁊ chirurgia. ℂ De dieta. dixit Aui. ad vltimū dico. ꝙ regat̄ regimine hñtiuꝫ aerē pestilentialē. i. febrē pestilen tialē. ⁊ sequēs de aere ꝑticulari camere dixit. opꝫ vt roretur māsio infirmi cū aceto plurimo ⁊ folijs salicū ⁊ rosis violis ⁊ nenufare. ⁊ silibus. ⁊ mirto ⁊ folijs vitis ⁊ ramis ⁊ folijs arboꝝ frigidaꝝ odoriferaꝝ. ⁊ qdā in circuitu camere ⁊ lecti

In quibus tꝑib⁹ ma gis gñet̄ antrax.

In quo differt an trax a for mica igne persico et pruna. Pronosti ca.

De aere

faciant apponi cortinas vel pannos īfuſos in aceto ꝛ aq̄ ro.
mixtis cū puluere ſandaloꝝ. ℭ Quidā tñ diſcordāt a dcō ꝛ
ſnia Aui. dicētes. ꝙ aer camere dꝫ eſſe tēperate calidus. Cali
dus.n.eſſe dꝫ vt mā₃ traſpirare faciat: tēperate tñ vt nō in/
flāmet neq₃ ꝓhibeat refrigeratiōnē īteri⁹. Et ꝓpterea iubēt
accendi ignē ꝛ ſuffumigationē fieri ex aromaticis ꝓhibēti/
bus a putrefactiōe. ℭ Et alij dixerūt ꝛ meli⁹. ꝙ aer camere
dꝫ eē frigid⁹: ſicͭ docuit Aui. vt frigidus reſpiret: ſ₃ aer q̄ cir
cūſtat corp⁹ patiētis dꝫ eē calidus ꝛ nō tēperate ſolū: ſ₃ cū
aliq̄li exceſſu vt mā₃ ad exteriora trahat ꝛ tractā trāſpirare
ꝛ reſolui faciat ꝛ defēdi. iō dꝫ corp⁹ a friditate aeris camere
cauere ne tāgat ab eo. fiet aūt hec cū appōne pānoꝝ ꝛ aliaꝝ
rerū calefactaꝝ ꝛ bona coopturā: ꝛ ſpālr cuſtodiri mēbꝝ a
frigore in quo eſt antrax. Et iō iubēt ꝙ qñ loc⁹ antracis dꝫ
ꝓp aliq̄₃ cā₃ diſcooperiri afferat ꝓpe ip₃ tegula cū prunis vel
tegula calefacta ad calefaciēdū aerē q̄ eſt in circuitu eius: ꝛ
nō tangat a frigido. ꝛ q̄to antrax malignior fuerit: tāto di/
cta cuſtodia plus eſt faciēda. Et ad hūc itellectū. dicūt Aui.
dixiſſe. cū illic fuerit febris q̄ eſt ſignū malignitatis mãe tar/
dabis cū ifridatiōe.i. ꝓhibebis aerē frigidū attingere ad cor
pus: ꝛ max͛ ad locū antracis ne reducas cū ifrigidatiōe ma
teriā retro.ſ. ad īteriora vel vt dicūt ſupiores tardabis cū in
frigidatione.i. differes camere ifrigidare aerē vt ꝓhibeat re
ſolōnē ꝛ faciat mām redire ad interiora. Iſte tñ text⁹ alr in/
troducet īteri⁹. ℭ Gaudium ꝛ leticia itroducat egrotanti ꝛ
ſpes bona a medicis aſtātib⁹ ꝛ amicis de cita ꝛ felici libera/
tione ei⁹. ℭ Opꝫ vt moueat egrotās ꝛ non q̄eſcat vt ꝯtinue
mā ad exteriora ꝓfluat. ℭ Nō inueni ab auctorib⁹ expſſum
de ſōno ꝛ vigilia in hoc morbo. q̄dā tñ prudētiū dixerūt. vi/
gilet ꝛ nō dormiat niſi paꝝ vt non reuocet mā ad interiora.
Ait.n. Gal. ſōn⁹ ꝛ vigilie reuocationē caloris cū hūorib⁹ in
teri⁹ ꝛ exteri⁹ faciūt: ſōn⁹ q̄dē iteri⁹: vigilie aūt exterius. Et
hinc innuit ꝙ vigilie cōferūt in antrace ꝛ ſōn⁹ nocet: ꝛ ꝓpea
tota nocte vigilet ꝓ poſſe: ꝛ precipue in ꝑmordijs noctis qñ
nā ad ſōnū ꝓuocat: vel maxie in horis in q̄b⁹ erat ei ꝯſuetu/
do dormire tpe ſanitatis. Iſta tñ prohibitio fieri dꝫ ſtrepitu
multoꝝ clamorib⁹ multis ſono ꝛ cymbaloꝝ ꝛ alioꝝ inſtro/
rū hñtiū ſonos acutos ꝛ ſono tube cornu vel tympani cantu
ꝛ motu ꝛ ductu egri in tripudijs ꝛ alijs cōſilibus: ꝛ tractu
aurū ꝛ naſi ꝛ p̄ſſionib⁹ extremoꝝ ꝯctionib⁹ digitoꝝ frica/
tionib⁹ ꝛ vētoſaꝝ appōnib⁹: ꝛ alijs ſilib⁹: ꝛ ſaltem vigil te/
neat vſq₃ ad horā matutinalē. tūc.n. dimittēdus eſt dormi/
re niſi in ſōno ꝓfundet ſiue ex aggrauatiōe ꝟtutis ſub mul/
ta mā ſiue ex reſolōne ei⁹ nō potētis vigilare ꝛ extēdi cū ca/
lore ꝛ ſpiritu ad inſtra ſenſuū. nullo.n. mō permittēdus eſt
eger in ſōno ꝓfūdari ꝛ maxie qñ ꝓcedit ex aggrauatiōe nãe
ſub mā. ℭ Et ſcias ꝙ q̄to mā malignior fuerit tāto plus eſt
ꝓhibēdus a ſomno ꝛ ꝓfūdatione in eo. In eo aūt qui eſt ex
ſalubrioꝝ ſōn⁹ pōt moderate cōcedi. Et ſcias ꝙ a ſōno max͛
ꝓhibēd⁹ eſt egrotās q̄diu morb⁹ fuerit in ꝑn° ꝛ augmēto:
in ſtatu ꝟo pōt moderate cōcedi: ꝛ adhuc plus in declinatio/
ne: ꝛ maxie reſoluta exiſtēte ꝟtute ꝛ vigilare ipotēte. ℭ Di/
xit Raſ. in diuiſionib⁹. ꝯfert eis illō ex cibis q̄ð fit ex lenti/
bus excorticatis ꝛ aceto ꝛ cibis ꝯgelatis, imo congelatiuis:
ꝛ oē q̄ð igroſſat ſāguinē ꝛ ꝯfortat cor ꝛ extinguit ſupfluita/
tē caliditatis. ℭ Et Aui. dixit. cib⁹ ſit ſicut lētes cū aceto ꝛ
ſit cib⁹ valde acetoſus fact⁹ ex carnib⁹ alkakengi ꝛ lactātis
vitule ꝛ edoꝝ. ſup. ꝛ ſiliū carniū ſiccaꝝ frigidaꝝ. q̄ tñ ſint
boni chimi facilis digōnis: ſ₃ nō facilis corruptionis. debēt
enī₃ eē cibi eoꝝ medicinales ſāguis infridatiui ꝛ igroſſatiui
ꝛ nō corruptibiles: ꝛ ſi nō habeāt tales ſm nām rectificent
ꝑ artē ſicut ſūt carnes pulloꝝ perdicū ꝛ coturnicū ꝛ paruarū
bonaꝝ ꝑparate in ſultio ꝛ geladina romana ꝛ mirtito: ꝛ ſili
bus: ꝛ cū acetoſitate citri limonū arancioꝝ berberoꝝ agre/
ſte ꝛ oīb⁹ ſuccis fructuū vel herbaꝝ vel ramoꝝ frigidoꝝ ſti
pticoꝝ. q̄uis.n. rōne ſiccitatis mãe cōpeterēt cibi ſubtiliati/
ui nō igroſſatiui. tñ rōne venenoſitatis eius intentio oēs alie

De accidenti bus aie.
De motu ꝛ quiete.
De ſōno ꝛ vigilia.

De cibo.

ꝓualēt. cibi debēt eē fridi vt malā calidā q̄litatē extinguant:
debēt eē exiccatiui ingroſſatiuiq₃ ꝓhibēt malā eſſumatio/
nē ſurgere a mā ꝛ dirigi ꝑ mēbra vſq₃ ad cor ꝛ ingroſſando
ſanguinē ꝓhibēt ip₃ a receptiōe infectiōis ꝛ venenoſitatis. q̄
ergo ꝓhibent carnē vitellos ouoꝝ piſces ꝛ ſilēs cibos ꝓhi/
bēt eos cū exhibent ſicut ſūt: ſ₃ nō cū rectificant ꝛ ꝯdiunt
modis ꝑdictis. ℭ Et pot⁹ eoꝝ ſit acetū vel agreſta cū aq̄ fri
gida aut iulep roſatū vel rob de ribes vel de agreſta vel de li
monib⁹ aut ꝺ acetoſitate citri. ꝛ ſilēs his pot⁹. ℭ Uerū tñ cū
dubitat de caſu ꝟtrum exhibeat in potu vinū pauciferū aut
vinū ponticū limphatū cū aq̄ frigida. Ampli⁹ in ſmone 2°.
de cibis in ꝓſeruatiōe a peſtilētia ꝛ in cibis patientiū febres
peſtilētiales dictū eſt: ꝛ de cibis ꝯueniētib⁹ in antracib⁹: ꝛ in
oīb⁹ apatib⁹ venenoſis. ℭ Cib⁹ aūt ad multas vices partiē
dus eſt: ſ₃ eſt eius cōtinua q̄titas minuēda. ℭ Et ꝓcuretur
omni die expulſio ſupfluitatū ꝑme ꝛ ſcōe digeſtionis.
ℭ Cura antracis aut dirigit ad cām añtē aut ad cōiunctā aut
ad malā diſcraſiā alterādā aut ad accñtia corrigēdū. Et que
reſpicit cām añtē: aut cā diuertit aut digerit ꝛ euat. ℭ In di/
uerſione tñ cauēdū eſt ne tract⁹ fiat ſup ꝑncipale ſiue ꝑ ip̄m
habeat trāſire tm̄ ſiue remanere: neq₃ fiat ſup mēbrū nobile
ſiue faciēs opōnē ꝓ toto: ꝛ hoc obſeruato diuerſio fieri dꝫ ꝑ
oēm modū poſſibilē ex his q̄ dicta ſunt multotiēs: nō ꝙ mā
diuertat ad oppoſitū. Sꝫ diuertat ne ipſa aut ei⁹ venenoſa
fuligo petat cor ꝛ mēbra ꝑncipalia ꝛ nobilia ꝛ itrinſeca mē/
bra. hoc aūt fiet maxime ꝛ ꝯuenīēter trahēdo mām ad locū
in quo fuerit antrax ꝑcipue niſi antrax fuerit ꝓpinquus cor/
di vel ꝑncipalib⁹ aut in aliquo emūctorioꝝ eoꝝ: in q̄b⁹ caſi
bus diuerſio nō dꝫ fieri ad ipſa loca ne mā in eis vniat ꝛ gra
uius inde petat ꝑncipale. Et ob hāc cām errāt q̄ ſup locis ꝓ
pinq̄s cordi ꝛ emūctoriis apponūt vētoſas ꝛ alia attrahen
tia in ꝑn° q̄uis in ꝓceſſu illa attractio ſit licita ꝛ ꝯceſſa ſed
in locis ꝓpinqs ꝑncipalib⁹ ꝛ emūctorijs eoꝝ cōuenit mām
diuerti a toto corpe ꝛ ꝑncipalib⁹: ꝛ ēt ipſis locis, ꝛ emūcto
rijs vicinis: ſicut ſi fuerit antrax in capite vel emūctorio cere
bri cōuenit mām diuertēdo trahere ad colluꝫ vel ſpatulas ꝛ
brachia: ꝛ ſi fuerit in ꝑtib⁹ pectoris ꝛ emūctorio cordis ꝯue
nit mām trahere ad brachia ꝛ man⁹, ꝛ ſi fuerit in mirach vl̄
in emūctorio epatis cōuenit mām trahere ad coxas ꝛ tibias
ꝛ pedes. ℭ De euōne aūt mãe añtis. dixit Auer. coll₃.7. car
bunculus ꝛ antrax: eo ꝙ ꝓ maiori pte fit in aere peſtilētiali
in quo ebullit ſanguis ꝛ putreſit: ꝛ iō de neceſſitate inducit fe/
bres peſtilētiales: ꝛ dꝫ medicari cura febris peſtilētialis cū
duabus ſpēb⁹ euōnis: flōmia.ſ. ꝛ farmacia. Et ꝙ conueniat
flōmia in antrace. pꝫ per Ga.14° tera. vbi flōmiā in carbone
iuſſit debere fieri: ꝛ ēt ducentē vſq₃ ad ſincopim. Et in hoc in/
nuit ipſe. in antrace ēt cōuenire ꝛ fieri debere. Et Aui. dixit.
neceſſaria eſt euatio: ꝛ hec q̄dē cū flōmia: ꝛ cū eo q̄ð tolerat
hore. Raſ. ꝟo in diuiſionib⁹ dixit oppoſitū.ſ. ꝙ non opꝫ vt
fiat flōmia in hac egritudie. ℭ Propter dictā cōtrouerſiam
oēs cōcordant ꝙ rōne cāe cōiuncte hui⁹ egritudinis nō com
petit flōmia: qm̄ ipſa eſt venenoſa valde, ꝛ exiſtens expulſa
ad exteriora ꝛ ex̄ venas ꝛ nō dꝫ reduci ad interiora nec itra
venas ꝙ faceret flōmia inaniēdo venas ꝛ ꝯſequeret mā illa
inanitionē eaꝝ: ſ₃ q̄tū ad ipſā₃ cām añtē tenētes mā₃ antra
cis eē mā₃ grāta ex groſſiorā pte ſanguis qñ putreſcit dicūt
flōmiā cōpetere. ꝛ ſimilr dicūt illi qui tenent ꝙ mā antracis
eſt ſanguis groſſus aduſtus, qñ euato ſanguine groſſo qui
ſm eos ſtabat loco mãe añtis mā cōiuncta nō ampli⁹ auge/
tur. Et dicūt oēs predicti flōmiā₃ magis cōpetere in antrace
rubeo q̄ in citrino ꝛ in citrino magis q̄ in nigro. ℭ Sed q̄
tenēt ꝙ materia antracis añs ſit vel eſſe poſſit ſanguis cum
aduritur vel flegma ſalſū₃ vel colera vel melā poſt aduſtionē
eoꝝ. dicunt in ſanguineo flōmiā cōpetere. In alijs autem ne/
quaq̄₃. ſed quādo competit flōmia: tunc maxime cōpetit qñ
corpus fuerit plectoricū: vel ēt qñ fuerit cōſuetū flōmie quā
poſtea dimiſerit: vel ēt qñ fuerit ſolitus hēe aliquā ſanguis

De potu.

De euacuatione.
Cura per potiones.
De diuerſione.

De euōne ſāguinis flōmia conuenit.

euacuationẽ que postea restricta fuerit. Et dicũt. q̄ñ flebotomia cõpetit: tũc oȝ fieri copiosa, q̄m hoc apa͡ꝫ est acutissimũ. Et in hoc innuit Gal. vbi supra. in 5° et afforis. que egerunt ꝛc. Ubi dixit. ꝙ flõia ducẽs ad defectionẽ in acutis morbis: sic in acutissimo apate ꝯuẽit, ꝛ dñt. ꝯfert hec flõ° i pn°, qõ inuit Aui. cũ dixit. cũ eo qõ tolerat hora. tolerat aũt in pn° cũ virtus adhuc est fortis: in quo et tẽpore mã stans in forma cãe añtis nõdũ multũ malignata est: cũ sit dispersa ꝛ mixta sanguini bono q eius refrenat maliciã: nec adhuc sit in totũ a regimine nãe derelicta, malitia. n. venenositatis in ea acquirit successiue gradus post gradũ: neqꝫ et adhuc in pn° timetur retractio mãe cõiuncte in venas. cũ eo tẽpore parũ sit qõ sit ex ea collectũ extra venas: q̄re potius illud paꝝ sine effumatione eius flebotomia diuertit a corde ꝛ pncipalibus alijs: ꝛ deducit eam versus alia mẽbra: ꝛ ꝓinde dici posset ꝙ flebotomia potius trahat eã de interiorib° ad extra q̄ꝫ ecõuerso. Sed in ꝓcessu ꝛ mã iã pro magna parte collecta ꝛ multum malignata. Dicũt. flebotomiã nõ cõuenire: ꝛ maxime eã debilitata virtute: ꝛ precipue apparẽtib° iaȝ signis malis: ꝛ de vomitu ꝛ pulsu cordis ꝛ sincopi ꝛ silib⁹. ex eis q̄ eueniunt iam succumbẽte virtute. ¶ Et ista dicunt fuit intẽtio Ras. in verbis supradictis. Ait enĩ. ꝙ qñqꝫ superuenit cũ antrace vomitus pulsus cordis ꝛ sincopis. Et postea subdit. non fiat flebotomia cũ hac egritudine. s. quãdo est cũ dictis accidẽtib°. Jnmo eis apparẽtib° dicũt qdã. ꝙ neqꝫ alia euacuatio per farmaca soluta fieri debeat, sed. sup. ante apparitionẽ dictoꝝ accidẽtiũ: in hac egritudine euacuant cũ flebotomia: ꝛ cũ farmacijs, put opꝫ. q ista supplenda debeant fieri pꝫ: q: ipse nullã mentionẽ de euacuatione fecit in hac egritudine: ꝛ nulli oȝ esse dubiũ. ꝙ ipse sciuerit euacuationẽ in ea cõuenire. Et fortasse hoc etiã intellexerit Aui. cũ vt dictuȝ est. dixit. fiat flebotomia cũ eo qõ tolerat hora: q: ante aduentũ dictorum accidentiũ: in quo hora flebotomia non tolerat. ¶ Et ꝓpter dictã cãm flebotomia quãdo expedit oȝ q̄ꝫ citi° potest fieri: ita ꝙ etiã in pncipio principiante: si possibile fuerit oȝ autem fieri flebotomia ex latere opposito per vnã diametruȝ. ¶ Ad eligendum autẽ diametrum que in sursum ꝛ deorsum: siue que ꝑm dextrum ꝛ sinistrũ, aut ante ꝛ retro: oȝ cõsiderare locũ mãe ꝛ attente cõsiderare: ne materia habeat transire per principale: neqꝫ ꝓpe ipsum. Uerũtñ aliquando plectoria est tam magna ꝙ egetur duabus flebotomijs. Et tunc pma oȝ fieri ex loco opposito per duas diametros: ꝛ secunda per vnã si tolerauerit eas ambas virtus, ꝛ patiẽs eis cõsenserit. Qꝫ si nõ tolerauerit virtus ambas: aut nõ cõsenserit eis patiẽs: tũc fienda est vna copiosa ex vena magna ꝑtis opposite: q̄m ipsa euacuat ex toto corpore. ¶ Et sunt ex hoibus quidã qui post flebotomiaȝ ex parte opposita factã precipiũt fieri aliaȝ ex eodẽ latere: q̄m sicut pma flebotomia cõfert ad euacuandũ mãm antecedẽtẽ dispersaȝ per corpus: ita hec secũda flebotomia cõuenit ad euacuanduȝ mãm locatam: ꝛ omnem aliam mãm repertam in circuitu ꝛ ꝓpinquitate materie locate ꝙ si erratũ fuerit facta in pncipio flebotomia ex latere opposito adhuc pcipiunt fieri debere in ꝓcessu flebotomiã ex eadẽ pte. imo et post appitionẽ accidẽtiũ maloꝝ si inuẽta fuerit virtus tolerãs ipsam. Cõiter aũt medici loco istius scõe flõmie vtuntur appositione sanguisugarum super loco vel scarificatione vel vtraqꝫ. ¶ Et scias. ꝙ flebotomia meli° partit ad plures in eadẽ die vel duob° ꝛ meli° tolerat q̄ꝫ vna sit copiosa. ꝛ laudabilior est flebotomia stricta q̄ꝫ ampla saltem ea que fit ad cãm añcedentẽ: vt ꝯseruentur spiritus, ꝛ nõ sic exalent. in quoꝝ exalatione maius existit nocumentũ q̄ꝫ sit iuuamentũ euãtionis peccantis materie in antrace ꝛ bubonibus: siue apatibus pestilentialibus. Et dico. vidi ꝛ audiui ab alijs flõmiam pluris numeri ꝛ strictaȝ profuisse: vnicã võ copiosam ꝛ amplam nocuisse.

Utrũ cõo & farmaciam ꝯueniat.

¶ De euãtione autẽ per farmaciã putauerunt iam quidaȝ in antrace ꝛ apatibus pestilentialibus nõ esse euacuandus cuȝ farmacia: q̄m farmacie est attrahere mãm venenosam de exterioribus ad interiora: ꝛ ꝓpterea dicunt. ꝓhibuerũt auctores flebotomiaȝ fieri in morsu canis rabidi: ꝛ morsib° ꝛ puncturis alioꝝ aĩaliũ venenosoꝝ. Et errauerunt. q̄m auctores mandant in hꝫ apatib° euacuationẽ debere fieri cũ farmacia: vt educatur humor stans sub rõne cause antecedentis: ne transeant in cõiunctam: ꝛ magnam cito inferat lesionẽ, neqꝫ est simile de veneno ab extrinseco eueniente ꝛ eueniente ab intrinseco. Nam in corpore venenato ab intrinseco sunt materie male corrupte multe: que nisi educant perimunt patientẽ: ꝛ q̄uis aliqõ inferat nocumentum de aliqua attractione alicuius portionis mãe iam expulse: ꝛ locate que tẽderet ad exteriora. Jstud tñ peccatũ est puũ respectu iuuamenti dicti: q̄m maximũ est. Jn venenato aũt ab extrinseco non sunt ille mãe, sed solum est in eo venenũ exterius quod nõ oȝ cũ farmacia trahi interius: naꝫ tũc nocumẽtũ esset magnũ: iuuamentũ nullũ: aut paruũ valde. ¶ Debet aũt eligi farmacum qõ sit sanguinis mundificatiuum, ꝛ cuȝ hoc aspectũ habeat ad oẽs humores: q̄uis pncipalius ad flegma salsuȝ: ꝛ coleram in antrace citrino: ꝛ principalius ad meliam in nigro. ¶ Dixit eniȝ Auer. colliget 7°. nõ sufficit medicina vnũ tm̃ purgãs humorem: sed medicina oẽs purgãs humores: q̄m corpora taliuȝ recipiunt putrefactionem in oib° hũorib°: ꝛ talia farmaca in hac egritudine vtilia multũ existunt. Dixit ipse sicut pillulle cochie: ꝛ in qbus intrat sticados ꝛ mastix ꝛ scamonea ꝑpata: ꝛ collogntida et preparata. ¶ Dicũt qdã. ꝙ nõ oȝ exhiberi farmacũ forte attrahẽs ab exteriorib° ad interiora violenter: sed farmacũ solutiuum debilis attractionis: aut cuȝ lenitiuis mixtũ, ꝛ nõ inuento farmaco debilis attractionis lenitiuo: aut cũ lenitiuis mixtuȝ: tunc detur forte factũ debile. ¶ Mũdificatiuũ bonũ cõueniẽs post flebotomiaȝ sic fit. ℞. tamarindoꝝ. ʒ. 5. prunorũ sebesten ordei mũdi. añ. ʒ. iij. rosarũ violarũ: floꝝ boraginis buglosse ꝛ fumitere epithimi folliculoꝝ sene: ꝛ seminis endiuie. añ. ʒ. j. decoquant in aqua ꝑm debitũ modũ decoctionis vniuscuiusqꝫ: ꝛ ꝛ post decoctionẽ colent ꝛ in colatura dissoluat medulle cassiefistu. ʒ. j. 5. ꝛ exhibeat, ꝛ põt hec acui, cum agarico addito in substãtia vel infusione vel decoctione ꝑm ꝙ videbit medico cõuenire. ¶ Et scias ꝙ cũ sit necessaria fuerit flebotomia ꝛ euacuatio per farmaciaȝ incipiẽdũ est a flebotomia. ꝓmittendo tamen ei clystere, si nõ fuerit inuentus venter lubric°. Cristeria quoqꝫ ꝛ post flebotomiaȝ ꝛ mundificationeȝ cum farmacia vtilia valde sunt, q̄m fiendũ est vt omni die venter bene assellet semel vel bis si posi est, mane cum cristeri ꝓpter superfluitates cene, ꝛ sero cũ suppositorio ꝓpter suꝑfluitates prandij. ¶ Cura aũt antracis ꝓpie debita cause coniuncte est, si malignus inceperit nullo mõ repercussiua super loco ponenda sunt, ne materiaȝ malignatã interius repellant. Ait eniȝ Ras. in diuisionibus. nõ leniatur cũ epithimatib° frigidis. ¶ Et Aui. dixit. cũ illic est febris que est signũ malignationis mãe tardabis cuȝ infrigidatione. i. nõ infrigidabis ne reduces mãm retro. s. ad interiora, vnde expellitur: ꝛ precipue conueniunt nõ repercussiua si fuerit antrax in emũctorio, aut ꝓpinquis cordi, ꝛ nõ solũ nõ cõueniunt super loco, sed nec in circuitu eius in pn° ꝛ ante totalẽ expulsionem materie venenose, ne ꝓhibeant defluxũ magis a pncipalib° ꝛ nobilibus ad locuȝ antracis, ꝛ non remaneant in eis. q̄m potius est iuuãdus ipsius defluxus ad locũ cũ attrahẽtibus moderate. Cũ aũt mã totalr expulsa in locõ collecta fuerit. cuius signũ est alleuiatio ꝛ accĩtiũ remissio ꝛ bona ifirmi tolerãtia, vt ꝓhibeãt mãm malignã retrocedere, ꝛ ipsius euaporationẽ ad pncipalia trãsire, ꝛ hec potuisset fuisse intẽtio dicẽtiũ repcussiua ꝯuenire. ¶ Et de ꝯueniẽtiorib° in circuitu est bolus armenus cũ oleo ro. ꝛ aceto vel cũ aq̄ ro. ꝛ aceto. nã mẽbra circũstãtia a corruptiõe defendũt ꝛ ꝓhibẽt transitum vapoꝝ venenosoꝝ ad pncipalia. oȝ istoꝝ appositio fieri circũcirca antracẽ, si fuerit in mẽbro nõ emũctorio. nec ꝓpinq̄

De larelli b° in pn° maligni.

principali. Si vero fuerit in membro ꝓpinquo principali vel emũctorio, tũc nõ fiat eoꝝ appositio circũcirca: sꝫ solum ex pte q̃ hꝫ ꝓpinquitatẽ cũ pncipali: ꝛ que est inter pncipale ꝛ emũctoriũ: nã nõ oꝫ tũc tolli vel ꝓhiberi effumatio: nisi a pn cipali. ℂ Si vero antrax nõ inceperit malignus: sꝫ saluus: vt q: rubeus in quo põt sperari salus ꝓpter remissaꝫ eius ma/ litiã: tunc pñt cõuenire: ꝛ cõueniunt repcussiua posita ẽt sup ipsa in pncipio: ꝛ maxime pncipiãte: ꝛ de hoc intellexit Aui. cũ dixit. curet in pncipio cũ eis que cõstringũt ꝛ infrigidãt: sicut cũ spongia infusa in aq̃ ꝛ aceto: aut oleo ro. aut de po/ mis: aut in alticino myrthino ꝛ silib⁹: sed tñ nõ est hoc fien/ dũ, nisi euacuationib⁹ premissis: ꝛ cõfortatione cordis ꝛ pn cipaliũ: nã his premissis fit assecuratio q̄ nõ ledet mã ad in/ teriora repercussa: pcipue cũ nõ sit eius malicia excessiua: q̃uis tñ hic sit cõcessuꝫ: hoc tñ cũ cautela fiẽdũ est: vt nõ ca/ dat in appositiõe eoꝝ error ꝛ nocumẽtũ magnũ. Et iõ Ras. in diuisionib⁹. docuit ponere mẽtẽ huic infrigidationi: ꝛ di/ xit. cũ videris q̄ accidat ex epithimate. s. repcussiuo cũ aqua frigida pulsus cordis. sup. vel aliõ accidẽs malũ abijce ipꝫ. s. repcussiuũ: qm̃ euẽtus mali accñtis est signũ erroris: ꝛ q̄ an trax fuit in pn° malign⁹: aut postea malignatus est. Et ad re mouẽdũ dictũ nocumẽtũ dixit. incipe embrocare locũ cũ aq̃ calida. sup. ꝛ alijs attrahẽtib⁹, ꝛ ꝓsequere cũ cura maligni: q̃uis de intentiõe auctoꝝ, ꝛ de licẽtia multoꝝ sit cõcessuꝫ in antrace saluo maxĩe eo qd̃ est rubeũ cũ pauca mã: ꝛ in loco longinquo a pncipalib⁹ accidẽte cũ premissione euõnũ ꝛ cõ fortatione pncipaliũ ꝛ obseruatione regiminis debiti in pn cipio approximare repcussiua. Ea tñ approximare raro est possibile: ꝛ pmo q: oẽs pdicte cõditiones sil' in antrace raro reperiũt. 2° tp̃s pncipij antracis est valde breue: in quo eua cuationes: ꝛ alia supradicta raro valde pñt ad plenũ pmitti. q̄ ꝛ si oia premitti possent adhuc tutius est nõ repcutere: sed ꝓhibere ꝛ a repcussione desistere: qm̃ mã venenosa q̃ in pua quãtitate existens in locis extremis aliqñ infert accñtia pra ua: ꝛ aliqñ mortẽ: ꝛ frequẽs experiẽtia demõstrat q̄ cũ oib⁹ auxilijs intus ꝛ extra approximatis antrax perimit patiẽtẽ, quãto ergo magis si repcussione peracta mã venenosa ad in tra transiret: cuius nõ opꝫ tolerare vt de ea qd̃ parũ reuerta tur interius: vt supra de igne persico patuit: quo nõ debent oĩno repcussiua ꝓhiberi cuꝫ iaꝫ ꝓhibuerit Aui. ad locũ acrẽ frigidũ peruenire. ℂ Sicut aũt repcussiua sunt ꝓhibẽda pu ra in pnci°: silr ẽt resolutiua pura. Inqt. n. Auer. colliget. 7° hic nõ sunt res repcussiue supponẽde: nec aperitiue. s. cũ reso lutione ꝛ attractione: ne mãm nimiam ad locũ trahãt ꝛ pu/ trefactionẽ inducant. Ex quo pꝫ error eoꝝ qui solũ studẽt in pncipio trahere mãm ad locũ antracis. Cõueniũt autẽ in pncipio antracis ꝛ euõne premissa ꝛ nõ premissa resolutiua mixta cũ aliqb⁹ frigidis: vincentibus tñ resolutiuis in per/ mixtione: ꝛ sic videt' esse de intentione Aui. qñ in cura pmo mandauit sic agendũ fore. Hic aũt accipit' ꝛ silr agendũ esse in antrace: ꝛ multo magis cũ sit ei⁹ mã per ampli⁹ veneno/ sa. Frigida itaq̧ sic cũ resolutiuis pmixta repcutere nõ pñt: ꝛ tñ malã discrasiaꝫ cõtẽperant ꝛ remittũt: ꝛ neq: resolutiua sic permixta debent supfluã trahere mãm: neq; malã discrasiaꝫ calidã augere: ꝛ tñ de mã locata aliqd resoluendo cõsumũt. ℂ De emplastris itaq̧ bonis apponẽdis in pncipio antra/ cis est furfur triticeũ decoctũ in aceto ꝛ oleo ro. aut emplm̃ factũ de farina ordei cuꝫ succo betonice folius, aut ẽt addito eis succo cõsolide minoris: quecũq̧ ẽt curant antracem cuꝫ ꝓprietate cõueniunt in pncipio: imo ꝛ omni tempore. Et de istis dr̃ esse scabiosa de qua dicit' q̄ emplastrata foris necat antracẽ tribus horis: ꝛ ex eis est pes columbinus decoctus: ꝛ q superemplastratus cito necat antracẽ, ꝛ ex eis est cauda eq/ na minor que stipitem subrubeũ hꝫ, quã dicũt mirabilr ope rari cõtra antracẽ, cũ trita superponit' ei. Et ex dictis est con solida minor dicta a quibusdã vince toxicum, a nobis morel lere a qbusdã dicit' herba venti vel sancti Laurentij cum co cta ꝛ cõtrita superponit': aut vt dicũt quidã. cũ cruda teritur inter duos lapides fluuiales: ꝛ superponit' antraci frequen/ ter diuino miraculo perimit ipm̃: deinde est necesse curare: nisi vulnus. Et ex eis est betonica de qua dixit Dios. q̄ trita ꝛ bibita cũ aq̃ calida, ꝛ ẽt alia portio eius trita, ꝛ cu axũgia porci mixta ꝛ superposita antraci mirabilr cõfert ei: ꝛ di q̄ arnoglossa: siue viridis: siue sicca trita supposita sanat ipm: ꝛ idẽ dr̃ de radice agrimonie q̄ trita bibita ꝛ supposita libe rat ab ipso: ꝛ dicit' q̄ lapis saphyrus appositus ꝛ retẽtus in circuitu antracis cõfert iuuamẽto magno, ꝛ qdã dicũt. sup/ ponat' antraci de tyriaca optima bis vel ter in die vsq; ad ru pturã: ꝛ cõuenit iuuamẽto manifesto. Et dixit qdã. q̄ si tyriaca fuerit bona ꝛ antrax verus q: i^a tyriaca cito exiccatur: ita q̄ posset pulueriçari sicut cinis: ꝛ alij dicunt. misceant' cũ tyria ca axungia porcina scabiosa pistata: ꝛ ponant' sup antracẽ, qm̃ nõ inuenit' medicina q̃ sit isti par. ℂ Cũq; antrax perue nit ad aug^m medicina apponat' q̃ sit resolutiua moderate ꝛ sine admixtione alicui⁹ rei frigide. De cõueniẽtib⁹ in hoc tẽ pore est emplm̃ factũ de folijs apij vel betonice vel vtriusq; vel farina orobi: vel factũ ex dictis succis ꝛ tyriaca ꝛ emplꝫ factũ de succo rorismarini: ꝛ apij ꝛ scabiose: ꝛ farina orobi. Et qdã supponũt stercus humanũ digestũ tepidũ, ꝛ dicunt esse expertũ in resoluõne antracis ꝛ cõuenit suppositũ ante ruptu rã ꝛ post. Et cõuenit emplm̃ de opopanaco cõtrito cũ passu/ lis enucleatis. ℂ Et cũ puenerit ad statum: tũc assa ꝛ ruta ꝛ nitrũ cõtritũ cũ melle misceant': ꝛ sit q̃ntũ ipsa ꝛ supponant'. Dixit. n. Dios. q̄ hoc emplm̃ oib⁹ suspectis apatib⁹ cõfert p sidiũ singulare: q: velociter cõsumit mãm ꝛ finit venenosita/ tẽ ei⁹: ꝛ cinis cũ oleo in lucerna bullit⁹ ꝛ supposit⁹ cito mãꝫ cõsumit, ꝛ aliqñ locũ rũpit. Aliud. ℞. succi scabiose. ʒ. s. pipis. grañ. 20. nũero, salgẽme. ʒ. s. terb. ʒ. j. ꝛ vnũ vitellũ oui: ꝛ mi sceant' ꝛ supapponat' ex eis antraci ꝛ oib⁹ pustulis malis: qm̃ eaꝝ finit mãm: ꝛ qm̃ mortificat ipsaꝫ: ꝛ radicẽ ei⁹ extrahit. Et cõuenit emplꝫ de vrtica in oleo cocta vel emplꝫ de sinapi ꝛ ficub⁹ ꝛ sterc⁹ galli vel galline recẽs: ꝛ calꝫ suppositũ valet multũ: ꝛ valet arsenicũ cũ terbẽtina mixtũ ꝛ supappositũ. ℂ Dicũt qdã. exiccet' fel porci in furno: deinde icidat' de eo in tñ q̃ntũ tenet pustula antracis ꝛ supponat': qm̃ si adhese/ rit nõ dimittet pustulaꝫ, donec eradicet eã ꝛ extrahat. si vero nõ adheserit signũ est mortis. Et dr̃. q̄ de exptis veris est vt accipiat' cor buffonis ꝛ aspergat' myrra: ꝛ sic exiccet' in vm bra: ꝛ siccũ circũdet' ter antraci. q: statim iterficit. Et pdicta oia dicũt cõuenire antraci in declinatione ꝛ de cõuenientibus est emplꝫ de squilla cõtrita vel de alijs cõtritis ꝛ pmixtis cũ nu/ cib⁹ rancidis. ℂ Qñ sm dictã viã curationis antrax nõ resol uat': aut nõ rũpat', sꝫ tẽdat in viã suppurationis: q̃uis h raro cõtingat pp malignitatẽ malicie ei⁹: ꝛ iõ si aliqñ cõtingit q̄ in antrace nõ multũ malo: tũc opꝫ vt auxiliũ pbeat' in matura tiõe ei⁹ cũ eis q̃ maturãt ꝛ sil' pparãt ad rũpẽdũ. Dixit. A. in illo qd̃ hꝫ sbaꝫ exiture oꝫ vt admĩstret' apd̃ statũ ei⁹: ꝛ circa statũ cũ aptiõe. i. ad aptionẽ postea fiẽdã. Et cõueniẽs in h est emplꝫ Isaac factũ de fermẽto olo ꝛ sale trito: qm̃ maturat ꝛ apit. ℂ Emplꝫ qd̃ cito maturat ꝛ mortificat antracẽ. ℞. vi/ tellũ oui ꝛ cõfice ipꝫ cũ sale trito ꝛ extẽde ipꝫ sup. 12. petiolas rotũdas magnas sꝫ q̃ntitatẽ antracis: q̃ꝝ vna post aliã suc/ cessiue supapponat' ei ꝛ dimittat' ibi morari p vnã horam. Dixit Aui. q̄ aptio fit cũ ẽbroca ex aq̃ camomille ꝛ aneti ꝛ siliꝫ. s. apiẽtiũ ꝛ sbtiliãtiũ: ꝛ alijs q̃ dicent' i de rũpẽtib⁹ exi turas. ℂ Notãd. oia maturatiua ꝓhiberi dẽbere in oib⁹ apa tib⁹ malis toto tp̃e q̃ nõ vr̃ mãifeste trãsire i viã exiture: qm̃ putref^cem iducũt ꝛ iductã augẽt ꝛ poros opilãdo extrisecos ꝓhibẽt exalationẽ vapoꝝ maloꝝ: ꝛ sic cãꝫ exhibẽt vt cõuer/ tant' ad iteriora ꝛ ledãt lesiõe magna. Errãt ḡ stolidi q statiꝫ in pn° cũ maturatiuis isistũt. De laudatis ãt in maturatiõe ꝛ aptiõe ẽ succ⁹ sambuci sol⁹, vl' cũ farina frumẽti mixt⁹ ꝛ ap/ posit⁹: ꝛ silr succ⁹ ebuli decoct⁹. ℂ Qz sm dictaꝫ viã antrax maturat⁹ nõ erũpit ferro apiend⁹ exitre nõ tardet' in h, neq;

expectetur

In pn° nõ maligni.

Apponẽda in aug mẽto.

In statu.

De mora rẽtib⁹ in tracẽ ꝛ rũ pentibus

expectet perfectio sanie. ¶ Aui. posuit quedam emplastra conuenientia illi carmata r sephyros r omnibus attractiuis non multum malignus: r primum sic fit. ℞. ca. vetu. r atriplicis r volubilis. s. maioris: r radicum altee. an. partes conuenientes: r ponatur cum pauco gumi pini: r istud maxime competit in principio: r competeret etiam cum fieret transitus in viam creature. ¶ Secundum. s. fit ex glutino albotin r gumi pini r nucum r lupinis: r maxime competeret in statu r declinatione. ¶ Tertium fit de radice cucumeris asinini cum glutino albotin r proprie competeret in augmento. ¶ Et 4^m fit cum ficubus r nitro: r aut cum nitro fermentato: r maxime competeret in declinatione r cum quereretur ruptio. ¶ Cura antracis intentionem dirigendo ad malam disterantiam que est febris: r ipsum acuta de genere pestilentialium: nam huiusmodi apostemata r similia: vt dixit Auer. colli. 7°. inducunt febres pestilentiales: r perficitur sicut cura febris pestilentialis que posita est in sermone 1° in proprio capitulo. ad quod recurrendum est. Hic tamen dicimus quod ista cura maxime vtitur ad alterandum r defendendum r confortandum cor cum infrigidatione: r ad istud conferunt granata acetosa r acetositas citri: r odoramenta redolentium frigidorum. Et subdit. subleua. principium intentionis tue ad conseruandam virtutem r infrigidandum cor. nam loci vbi est antrax non est curatio possibilis nisi post illud. Et Aui. dixit. deinde. oportet. s. post euacuationem vt reuertaris ad cor cum defensione eius: r confortatione: r defensione quidem vt non ledatur ab euaporatione venenosa: r confortatione autem vt repellat a se lesiuum: r hoc fac dixit ipse cum eis in quibus est infrigidatio r odoramentum. i. cum frigidis odoriferis frigidis: vt alterent malam distemperantiam calefacientem r spiritus vniant: r ab exalatione defendant: vapores etiam ingrossent r resistant putrefactioni. odoriferis vero: vt confortent cor r spiritus eius multiplicent que frigida r odorifera possunt r debent administrari ab intra r extra. Et sint sumpta. dixit Aui. ex eis que sunt sicut acetositas citri r mumie: r sicut rob. pomorum r cidoniorum: r granatorum acetosorum valde: r dicunt quidam quod ista littera mumie corrupta est: r debet dici niue: sed non videtur: quia mumia que est rob. citoniorum expressit. Alii dicunt quod potest dicere lumie: r hoc est verisile: quia rob. eorum est valde vtile. Et quidam dicunt saluari litteram eo quod mumia competit: quia a putrefactione preseruat: r vsi debet exhiberi in parua quantitate: r cum acetositate citri calefaciat: r illi dicunt illi. quod littera debet dicere mirre. sup. cum supradicta r eis similia. Exhibentur ab intra in forma syrupi vel iulep. vel confectionis siue electuarii. ¶ Et ex dictis patet error eorum qui exhibent tyriacam r alias confectiones calidas: r maxime cum vino: quoniam per ea eger citius ducitur ad perditionem. Et errauerunt isti. puto grauiter: quia quamuis indicatione sumpta a mala complexione calida: r ab euaporatione siue materie subtilitate conueniant frigida: sicut auctores predicti dixerunt: inde indicatione sumpta a venenositate materie antracis r euaporationis eius omnia bezahardica conueniunt: siue calida sint: siue frigida: quoniam r calidorum iuuamentum quod efficiunt contra venenositatem: cui super omnia alia magis est resistendum: r ratione cuius antrax r alia pestilentialia apostemata mortifera dicuntur: longe maius est nocumento quod efficiant in intensione distemperantie calide: r est hoc de intentione auctorum. Ad hanc. n. intentionem. Gal. in libello de commoditatibus tyriace in morbis pestilentialibus concessit eam r secuti sunt eum modernorum quamplurimi. Unde Gal. dixit. exhibe ei de tyriaca in potu. ʒ. s. Gent. dixit. quod vbi non est inflatio multa est tyriaca optima r agit contra venena. Dicunt etiam quod experientia hoc declarat: r experientia vidi luce in epidimia que ibi fuit in antracibus r bubonibus pestilentialibus quod elixir bezahardicum quod ibi composui in quo predominabantur calida fuit vltime operationis. Fateor tamen quod vbi haberentur bezahardica frigida huic egritudini quod ipsa melius r securius approximarentur: sed quia talia valida reperiuntur raro. Aut si reperiuntur in eorum absentia vtendum esse calidis: sed in dosi tamen r gradu remissioribus: aut exhibitis cum frigidis remittentibus caliditatem eorum. Et hoc indicauit Auer. colli. 7°. in carbunculo qui apud eum est ignis persicus. Dixit. n. debis etiam ei aliquantulum de tyriaca magna: r si concessit eam in igne persico multo magis r melius in antrace: r remittunt. n. caliditatem bezahardicorum calidorum tyriace metridati r similium: succi frigidi odoriferi supradicti r aqua cicoree: r aque buglosse: r maxime bezahardica calida debent corrigi cum frigidis cum exhibentur in principio: r in processu cum iam queritur resolutio puris absque frigidis possunt securius exhiberi. Et fortasse ad hanc horam se retulit magnus Bernardus. quando in consilio suo contra epidimiam descripsit electuarium intense caliditatis: r iussit exhibendum. ¶ Sunt quidam qui asserunt secale scabiose bibitum conferre cum proprietate mirabili: r in antrace cum febre acuta exhibent cum tyriaca vel metridato r asserunt se vidisse effectum mirabilem. ¶ In appropriandis autem supradictis ab extra. dixit Aui. fiat olpharus sicut rob. camphore r sandalorum: r quidam componunt ex eis pomum cum glutino dragaganti: r sunt qui ex eis addunt modicum croci r musci vel ambre propter causam superius dictam. ¶ Et dixit Aui. ponatur super cor epithimata infrigidantia confortantia facta ex eis que conueniunt dispositionibus pulsus cordis: r habentibus pestilentiam: r propter causam iam dictam quidam eis addunt de croco vel gariofi. musco r similibus. Inquit. n. Mesue. quod medicine cordis frigide non sunt expoliande ab aliquibus cordialibus calidis: quare conuenienter admiscetur eis crocus. ¶ Cura autem antracis indicatione sumpta ab accidentibus duas habet particulares intentiones: quarum vna est vt prohibeantur antequam fiant r compleatur per regimen supradictum vt dieta r potione. 2^a est. vt postquam facta r inducta fuerint corrigantur r emendentur r compleantur: r aliqua ipsis accidentibus conuenire dicta sunt in capitulis illis ad que recurrere oportet. Tumori tamen in antracis circuitu euenienti conueniunt maxime in principio que caliditatem in loco sedent: dolorem mitigent: r quod non amplius augeatur prouideant: maxime cum iam de collecta in loco materia aliquid diminuere possint: r absque attractione resoluere. Et de laudatis in principio ad hoc est emplastrum factum de medulla panis simile fermento infusa in succo lenticule aque plantaginis r aceto: r quandoque loco aceti ponitur vinum ponticum: precipue quando in loco non fuerit inflammatio vehemens: r locus fuerit vlceratus. Et in augmento addit predictis flos camamille r mellilotum: r in statu addit eis orobus r loco aceti ponit vinum austerum. Et in declinatione remotis succis predictis r vino austero vel aceto addit vinum non ponticum. Sic. n. procedendo materia tumoris resoluitur r consumitur: r ad interiora non repellitur.

Cura vero antracis per instrumentum cyrurgie sic impleri oportet. Dixit Ras. in diuisionibus. locum scalpella. s. profundere vt peruenias ad radicem eius: r ablue sanguinem eius cum aqua calida: ne congeletur sanguis in loco scalpellationis: r non currat: siue non fluat exterius: r imo vt bene effluat. dixit ipse sugatur suctione leui. s. cum ventosis appositis cum pauco igne vel ore alicuius vilis personae: vel r plurium. Uerum si ore sugatur sugens regendus est regimine dicto in sermone 4°. in cura sugentium venena. ¶ Dicunt quidam: hoc maxime facere conuenit in statu. Unde Aui. loquens de cura in statu dixit. curetur cum scalpellatione si possibile est: r fiat quod currat quod est in ipso ad extra. Quidam tamen dicunt, r bene. quod Aui. hic per statum intellexit totum tempus quod est a premissione euacuationum r diuersionum vsque ad declinationem exclusiue. ita quod volunt quod premissis illis de euacuatione materie r diuersione scalpellatio debeat fieri: siue in principio siue in augmento vel in statu: imo sciendum est quod quanto citius sanguis malus de loco per scalpellationem extrahitur premissis dictis vniuersalibus tanto melius est r magis assecuratur locus: ne superueniat ei corruptio r mors. Et fortasse propterea subdit Aui. non dimittatur. s. diu r antequam fiat scalpellatio quod brunum fiat r denigrescat locus: quoniam si sic dimittitur addit venenositas eius quotidie. Immo fortitan tunc addita est in tantum quod scalpellatio: r si fiat non proderit: r dixerunt quidam r bene non dimittatur. s. scalpellationis reiteratio si prima non fuerit sufficiens quod scies per intensionem accidentium vel saltem per perseuerantiam eorum in intensione sua a qua non remittuntur: tunc. n. non debet dimitti reiteratio scalpellationis tamdiu vt locus brunus fiat: imo debet fieri ne denigretur propter maliciam materie que remansit post primam scalpellationem: imo r si non sufficit secunda scalpellatio fiat r tertia r quarta: r secundum quod rei malicia exegerit. Et dixit Aui. post scalpellationem fac vt currat ex ea sanguis plurimus: r curret autem plurimus si super loco scalpellato fricatio fiat cum petiis infusis in aqua calida: aut supponatur ventosa cum pauco igne comprehendens totum

Cura febris in antrace.

Vide hic quod tyriaca multum laudatur in morbis pestilentialibus: sed non quando r quomodo.

Correctio accidentium

Scalpellandus est locus r quando.

locum scalpellatū: cuius appositio reiteret si necessariū fuerit. Et qꝛ multi scalpellationē refugiunt: ꝛ pcipue pfundā: ꝫ opꝫ in eis vt sanguisugaꝝ fiat appositio vnius vel pluriū ꝛ cum reiteratione: sm ꝙ videbit oportere: ꝛ post earū casum permittat: vt de sanguine effluat plurimū. ¶ Ego aūt vidi post scalpellationē vel sanguisugaꝝ appositionē ꝛ exitū sanguinis ꝙ appositio galloꝝ vel pipionū: siue columboꝝ per mediū dorsi scissoꝝ vnus post alterū est singulare ꝛ vltimū remediū: qm̄ venenū mirabilr̄ sic attrabit ꝛ mēbrū ꝯfortat dolor mitigat: ꝛ nullus nāe terror infert. ¶ Dicūt post scalpellationē ꝛ sanguinis extractionē per eā supponi loco scalpellationis de optima tyriaca ꝛ bñ fermētata mixta cū puluere gentiane: qm̄ oēm venenositatē ad se trahit ꝛ educit ꝛ vulnus cōsolidari non pmittit. Ipsum .n. tādiu tenēdum est apertū donec febris ꝛ oīa alia accñtia fuerint oīno delete. Et dicit, predictā tyriace appositionē debere fieri: si ante scalpellationē locus nō fuerit denigratus: aut ēt si fuerit: ꝛ post scalpellationē fuerit in eo nigredo remissa vel ablata. Si vero nigredo pexistens nō fuerit amota per scalpellationē: aut fuerit aucta: aut de nouo aduenerit: tūc signū est malitie magne non auferēde per tyriacā: sed cauterizādus est locus. ¶ Dixit Ras. vbi supra. si per scalpellationē non curat: sed pambulat ꝛ addit nigredo eius: cauterizet: aut cū igne: aut cum medicina caustica supradicta: ita ꝙ cura recta ē ꝛ bona: ꝛ sm mentē auctoꝝ. Uerūtñ medici moderni nō seruant dictum pcessum circa localia: imo statim cauterizant: ꝙuis dicant quidā hoc fiendū esse ad euitandū infamiā vulgi q credit ꝙ hic morbus cauterio debeat perimi: ꝛ nō aliter posse curari: ꝛ ne si pp aliquā cām infirmus cōuerteret ad mortē: dicatur medico interfecisti hunc hoiem: qꝛ nō interfecisti morbum. Mihi aūt vr̄ rōnabile esse cauterizandū: nā sicut in curatione venenoꝝ ab extrinsecis corpori illatoꝝ cū morsu vel punctura cautio. als. cauterizatio pꝰto facta cōpetit ad salutem: ꝛ qm̄ cauteriū mām venenosam a principalibus diuertit: ꝛ de pfundo corpis attrahit: ꝛ in loco adductā ꝛ ꝯtentā dissipat ꝛ ꝯsumit: ꝛ sic cōpetere dꝫ in antrace ꝛ quolꝫ alio āpate venenoso: qm̄ venenū in eo inuentū destruet ꝛ cōsumet: ꝛ quod in pfundo fuerit ad locū trahet ꝛ educet: cuius signū ꝙ qñqꝫ ex loco cauterizato visa ē egredi venenosa humiditas nigra encaustro silis. Debet aūt causticatio pꝰto fieri: ꝛ dꝫ accipere partē vesicatā ꝛ escaratā: ꝛ in circuitu vsqꝫ ad ptē sanā: ꝛ dꝫ pfundari: donec pueniat vsqꝫ ad radicē eius: ꝛ eam destruat totā. Cauteriū aūt supficialiter factū ꝛ non pfundatū longe magis nocet ꝙ ꝯferat: qm̄ venenū in loco existens non cōsumit: neqꝫ qđ est in pfundo ad locū trahit: sed cū duritie ꝛ testea soliditate escare supinducte: ꝛ sub ea remāsit venenosum ab exalatione ꝛ transpiratione debita phibet. Et ppea apud me nō est recta opatio eoꝝ qui antracē cauterisant cū cera liquefacta supeffusa accipiētes candelā cereā accēsam ꝛ effundentes de cera q̄ in circuitu licinij liquescit guttā post guttā: qm̄ tale cauteriū non pfundat: sed solā supficiē accipit. Et sic pp dictā cām non est apud me recta opatio eorū qui accipiunt bucellā panis sm quātitatē antracis ꝛ infundūt eā in oleo feruētissimo ꝛ sup antracē apponūt: ꝙuis istoꝝ opatio minus mala sit ꝙ opatio cum cera liquefacta: ꝛ maxime qñ pluries iterat. Debet itaqꝫ medicus in cauterizatione antracis ꝛ silium cōsiderare tp̄s morbi in quo cauteriū facit: nā si facit ipm in pnº: ꝛ cū nodū tota mā venenosa expulsa est ad locū: tūc post cauteriū non dꝫ expectare casum escare: sed illico dꝫ eā cū pilo ingēiū poterit amouere: vt non phibeat per eam defluxus ad locū residui māe que in pfundo remanserat: siue cauteriū fecerit pfundū: siue nō. Sed tñ si errauerit ꝛ cauteriū non pfundauerit: ꝛ pfundare nō potuerit pp intolerantiā infirmi vel alias cām: vt in dispositione loci: tūc amota escara dꝫ cauteriū iterare: ꝛ hoc donec pfundet: ꝛ si cauterij iteratio fieri non poterit: dꝫ locus scalpellari vt fiat via materie expellende ꝛ exalationi eius: qdam tñ sunt qui post cauteriū non pfundans loco vlterioris pfundationis apponūt scabiosam ꝯtritā dicentes eam cū mirabili xprietate ꝯferre: Si vero facit medicus cauteriū in pcessu: ꝛ pcipue in statu: ꝛ cū iam tota mā vel quasi tota ad locū expulsa fuerit: tūc hꝫ inducias ad casum escare pter ꝙ eam cū pilo amoueat. ¶ De medicinis aūt vtilibus ad cauterizandū in antrace ꝛ silibus est: vt sumas calcē viuā ꝛ saponē gallicū ꝛ piper contritū: ꝛ cōmisce ea cū saliua: ꝛ suppone in noie creatoris cauendo: ne tangat partē sanā: mortificat .n. antracē cito. Et quidā cōficiunt dictū causticū sine pipere: ꝛ qdā loco saliue apponūt capitellū vel lixiuiū: ꝛ qdā acetū: ꝛ dicūt. ꝙ si calx facta fuerit de lapide spongioso ꝙ melior erit. ¶ Et de vtilibus ad mortificandū antracē est: vt sup eū ponat medicamē qđ sic fit. ℞. cantaridarū vstarū. als. contritarū olei ꝛ saponis galici. añ. partes equales: ꝛ dissoluant cū capitello: qđ sic fit. ℞. cineris quercus: ꝛ siue cerri quo vtunt tinctores partes .iiij. calcis viue partes .vj. ꝛ supercolet aqua: ꝛ opꝫ vt cū superponit causticū superliget ligatura non pmittente illud a loco antracis separi. Et vt qñ diu supteneat maxime qñ mā tota vel quasi tota expulsa fuerit ad locū in circuitu phibitiuum superponat materierū ad locū fluere potentium. ¶ Post pfectā causticationē intendendū est ad casum escare cum supappositione butyri solius: aut mixti cū oleo vel aliqua assungia: aut cū suppositione emplī: qđ optimū reperit ad casum escare cauterij: qđ sic fit. ℞. brance vrsine ꝛ maluę radicū altee mundatarū. añ. M. j. cōtundent optime ꝛ misceant cū assungia porci nō salita: ꝛ cū butyro antiquo ꝛ dimittant simul putrescere per tres dies: postea exprimātur ꝛ colent ꝛ colature addat parū cere ꝛ masticis ꝛ sic reseruetur: aut superponat emplm̄ ꝯfectū de malua vel maluauisco farina frumēti ꝛ fenugreci vel seminis lini ꝛ multo butyro. ¶ Cūqꝫ locus antracis vlceratus fuerit ppter corrosionē incisionē vel scalpellationē vel causticationē: ꝛ remota escara nullo mō de pdictis mollificantibus vel aliis silibus: vel de maturatiuis apponendū est vt putrefactionē faciant: aut facta augmētent: sꝫ regendū est tūc tale vlcus regimine vlceris fraudulenti malis: cūqꝫ mundificatū fuerit: ꝛ tps fuerit vt in eo caro generet: tunc dicunt quidā repleat vlcus folijs basiliconis: qꝛ non est eis par in generatione carnis.

¶ De apatibus emūctorioꝝ: siue de bubonib⁹. Cap. xxiiij.

Supra in pmo tractatu huius sermonis declaratū est: ꝙ quedā sunt mēbra vocata glandosa: qm̄ eoꝝ cōpositio ex carne glādosa existit: ꝛ ista quedā sunt facientia opationē ꝛ iuuamentum: de quoꝝ numero sunt testiculi mamille ꝛ caro glandosa in collo vesice. de apatibus horū mēbroꝝ non est sermo in hoc caplo. sed dicet de eis in sūma sequēti huius tractatus: ꝛ quedā sunt mēbra que sunt glandule solū que operationē nō faciunt in corpore: sed iuuamētum tantū: ꝛ a Gal. adene vocate: ꝛ de apatibus hoꝝ inferius dicet in ppio caplo. ꝛ quedā sunt mēbra vocata glandosa: non qꝛ ex carne glādosa cōposita sint: neqꝫ qꝛ sint glandule: sed qꝛ eoꝝ carnes lapse sunt ꝛ molles ad modū carnis glandose: ꝛ qꝛ in ipsoꝝ carne multe glādule siue adene reperiuntur ꝛ sunt: ꝛ talia mēbra sunt loca emūctoria: ꝛ quecūqꝫ alia in qbus multe de dictis glādulis repiri psūt. Et de apatibus hoꝝ mēbroꝝ agit in hoc caplo. ¶ Et qꝛ hmōi apata aliqñ vocant apata glandulaꝝ. Ideo sciendū est. ꝙ apata in glandulis eueniētia ab auctoribus tripli reperiunt accepta. vno mō pro apate flatico: cuius mā est separata in mēbro ꝛ collecta in pāniculo: siue folliculo. Et de his in caplo de glādulis ꝛ scrophulis de qbus intellexit Aui. pmi 2º cū dixit. caplo de egritudinibus cōpositis: glandule sunt sepate inuolute in coopertorio. 2º mō pro apate flatico. cuius mā ingrossata ꝛ indurata est in vnū aggregata: nō tñ sunt in folliculo: ꝛ vocantur nodi. Et Aui. in caº de nodis vocauit eas glādulas: ꝛ dicet de eis in caplo ppio: 3º mō dī de apate carnis mollis cō

De cauterizatione loci q̄ ēt i pnº. ouenit ꝛ qño

Medicis cauterizatiue cōuenientes.

Facientia cadere escaram.

De cōsolidatiōe vlceris.

Apata in glādulis eueniētia tripli acciptunt.

tinentis glādulas: ⁊ dicunt̄ hmōi apostemata emūctorior̄ ⁊ vocantur cōiter bubones. ❡ Bubo tn̄ pro apate sumptus tripl'r reperit̄ sumi: vno mō ꝓprijssime pro solo apostemate inguinū ꝓprijssime bubo: q2 inguina bubones vocantur: q2 latitant in corpore more bubonū auium nocturnarū: que in die latitant: ⁊ in nocte vagant̄: vel dicit̄ apostema inguinū bubo: q2 in eis formam oblongā hz: sicut bubo auis: ⁊ hoc apa nostro idiomate vocat̄ anguix. Scd̄o mō sumitur ꝓprie pro apostemate cuiuscūqȝ emunctorior̄. Et tertio mō cōiter pro apostemate partiū exterior̄ maxime vniuersaliū ⁊ proprie eius qd̄ ad exituraȝ deducit̄: vnde in diuisionibus. dixit Ras. cum perforat̄ bubo. i. exitura: ⁊ isto tertio mō sumitur ab Hipp. 4° affor. cum dixit. in bubonibus oēs febres male sunt. ❡ Et Gal. 2° ad glauconē. posuit bubonis cōiter sumpti tres spēs: quarū vna retinet nomen generis: ⁊ dr̄ bubo. scd̄a fima. ⁊ fichende 3ᵃ. ait enim ibi bubo. fima: ⁊ fichende adenarū ⁊ carnium cōtinentiū adenas passiones sunt: sȝ bubones dicuntur oēs flegmones in adenis. i. dictis carnibus euenientibus: ⁊ fima est ex eis illud qd̄ cito ad suppurationē prouenit vel ꝓperat vel fichende dicit̄ flegmonosus herisipillas vel herisipillosus flegmon. ❡ Et bubones siue apata emunctorior̄ valde raro fiunt per viam cōgestionis: sed ƀm plurimū: ⁊ cōiter semp fiunt per viam defluxus. Ait. n. Ras. 13° ꝯtinen. aucto. Gal. ꝙ in carne molli. s. emunctorior̄ sunt tres virtutes de quatuor virtutibus. s. nālibus debiliores q̄ȝ in oībus alijs mēbris que sunt in corpore: ⁊ iste tres virtutes sunt attractiua retentiua ⁊ expulsiua: verū virtus alteratiua vel digestiua in eis est fortior: sicut in mēbris multis: ⁊ propter fortitudinē digestiue sue non cōgregant materias: sed ꝓpter debilitatē earum virtutū. ❡ Dixit Gal. supueniūt ei supfluitates abūdanter: ⁊ q2 caro mollis non hȝ ventriculos. i. cistes que sunt receptiue illarū superfluitatū vel nō hȝ ventriculos. i. mēbra ad que expellat: ⁊ ex eis ad extra corporeó remanent ille supfluitates intra ⁊ causant in ea apostemata. Et subdit in quo corpe fuerint pulmo cerebrū: ⁊ reliqua viscera fortiora manatio guttarū in eo erit ad glandulas. i. ad dictas carnes in qbus cōtinentur glandule. Etenim sciendū est: ꝙ supfluitates predicte qn̄qȝ expellunt̄ ad eas ƀȝ semitā crisis: ⁊ hoc virtute expellentis eas de principalibus ⁊ nobilibus ad emūctoria ⁊ vilia: aut vi finthomatis stimulatione illata ab eis mēbris nobilibus: seu cū quātitate generate: seu cū qualitate mala ledente q̄ȝ stimulationē recipiens virtus expulsiua illor̄ impotens expellere eas ad extra corpus: expellit irritata ad emūctoria ipsa: ⁊ alia ignobilia mēbra: ⁊ qn̄qȝ non expellunt̄ ad ea ƀm semitā crisis: neqȝ nature cretice: neqȝ finthomatice: sed q2 cōgeste vel coadunate in nobilibus valde onerātes deponunt̄ ab eis excidūt ad emūctoria: ⁊ qn̄qȝ non expellunt̄ neqȝ deponunt̄: sed attrahunt̄ ad ipsa ꝓpter dolorē vel vlcus vel scabieȝ existentē in aliquo mēbro ad qd̄ ipsa mēbra emūctoria vel vilia sunt via transitus: sicut dixit Gal. ꝑ de interioribus p̄dictis modis supuentus superfluitatū ad emunctoria. ❡ Dixit Auic. apostemata glandosa que non incidūt in malagatū. i. pestilentialiū: qn̄qȝ accidunt casu in crisibus. s. creticis vel finthomaticis: ⁊ qn̄qȝ accidunt casu expulsionis a mēbris radicalibus. i. que sunt radices ⁊ minere virtutū: siue nobilibus: ⁊ qn̄qȝ dixit ipse attrahunt ea vlcera ⁊ apata alia sup extrema existentia ad que currunt materie in vijs: quarū incedūt. alƀ. sunt carnes ipse glandose: quare inuoluunt̄ cum eis: ⁊ in tumorē eleuantur: sicut accidit inguini ⁊ subasselle in apatibus ambor̄ in eo q hȝ scabiem: aut vlcera sup pedes ⁊ manus: q̄zuis enī vlcera ⁊ scabies sint cā ꝙ mā trahatur ad locū in quo sunt nihilominus mā fluens illuc ⁊ transiens sup loca debilia ⁊ cauernosa lapsa ⁊ rara in eis irritatur ⁊ imbibit̄ ⁊ retinet̄ in eis. Et dixit Aui. de his modis in apatibus que nō incedunt via atagatū q2 noluerit ꝙ incedentia via atagatū sillibus modis generent̄: imo voluit ꝙ etiā incedentia via atagatuȝ sillibus modis generent̄ur: ⁊ maxime p̄imis tribus modis: sed sic dixit: q2 apata que in bubonibus eueniunt ƀm plurimuȝ non sunt de mā venenosa: qn̄qȝ tn̄ fiunt de mā venenosa: ⁊ maxime pestilentialibus: vt p̄terite multe pestilentie monstrauerunt. ❡ Dixit Ras. 14° ꝯtinē. ex sūmis glau. ꝙ dr̄ thayın. i. pestilentiale accidit: qn̄qȝ in carne molli ꝙ si accidat in radice auris ex supfluitatibus cerebri erit: ⁊ ideo erit frigidum ⁊ quiescens. s. si per accidens non efficiatur calidū: ⁊ si accidat in assella crudele erit ⁊ acutuȝ: eo ꝙ ex supfluitatibus cordis erit: ⁊ si accidit in inguine minoris acuitatis erit: eo ꝙ ex superfluitatibus erit epatis. ❡ Sciendū est ēt ꝙ quilibet humor pōt expelli ⁊ influere emūctorijs ⁊ frigidus ⁊ calidus. Uerūtn̄ q2 magis parati sunt influere humores calidi q̄ȝ frigidi, hinc ē ꝙ plurima apata eor̄ sunt calida: ꝓpterea de eis determinatum in doctrina apatum calidorū: eor̄ tn̄ que eueniunt ƀm semitā expulsionis materie calidius est qd̄ accidit in subassellis. ⁊ post ipsum qd̄ aduenit inguinibus ⁊ vltimū qd̄ accidit in emūctorio cerebri: ipsum. n. ƀm plurimū est frigidū: vt dixit Ras. in diuisionibus. secus est de eueniētibus in eis ƀm semitā crisis: nā calidius eor̄ est qd̄ accidit in emūctorio cerebri: ⁊ de his loquens Gal. super 1° ꝓnosticor̄. cōmento. 24. dixit. ꝙ euenientia in emunctorijs cerebri sunt de mā calidiori: ⁊ post hec sunt que in subassellis: ⁊ deinde q̄ in inguinibus. h̄ idē voluit Aui. q̄rti 2ᵃ de signis crisis exiture: ⁊ rō eor̄ sumit̄ a caliditate subtilitate ⁊ leuitate mãe: cuius est ferri sursum. Et qdem apa in emūctorijs fiat ƀm semitaȝ cōgestionis illud erit flegmaticū: qm̄ caro mollis eor̄ frigida est: ⁊ flātico sanguine nutrit̄: ⁊ ei eius supfluitas attestat̄. ❡ Dixit Aui. ista apata qn̄qȝ sunt cū repletione corporis. i. multa: ⁊ qn̄qȝ nō est in corpore repletio plena. Ja oi tn̄ apate eor̄ facto per viā defluxus repit̄ in corpore vel mēbro mediāte repletio: ⁊ ex dictis appere pōt quot ⁊ q̄ sunt spēs eor̄.

Et signa generis nota sunt per sensum ⁊ relationem. ❡ Et signa specierū distinctarū ƀm materias etiā nota sunt ex signis generalibꝰ suprapositis. ❡ Et signa venenosor̄ sunt euētus accidentiū malor̄ ⁊ febris pestilentialis: ⁊ eueniūt in pestilētialibus regionibus malis: ⁊ maxime in vtētibus cibarijs corruptis ⁊ putrescibilibus: non venenosa aūt sunt sine accidētibus malis: ipsa tn̄ ꝯsequitur febris: qn̄qȝ que erit aut putrida: aut effimera: ⁊ de q̄ dixit Hip. in affo. supius adducto. ꝙ in bubonibꝰ oēs febres sunt male exceptis effimeris: non innuens ex hoc ꝙ febris effimera sit bona: q2 ois effimera est mala ⁊ lesiua: sȝ innuit cōparationē inter putridas ⁊ effimeras in piculositate ⁊ suspitione: qd̄ ē q2 ois febris putrida in bubonibus eueniens est piculosa ⁊ suspecta: ⁊ effimera in bubonibus eueniens ƀm plm̄ est non vera. Cōcedūt aūt qdam. ꝙ aliqñ pōt esse vera. Dixit Gal. in com̄. dicti affor. ꝙ ois febris putrida ꝯiuncta buboni sequit̄ apa viscer̄: quasi velit dicere. ꝙ febris eueniēs putrida apate exn̄te in emūctorijs: vel in alijs mēbris ignobilibus: tunc ipsa nō sequit̄ illud apa: sȝ aliud apa qd̄ est interius in aliquo viscer̄. Et verificat̄ hoc dictū Gal. ƀm plm̄. Aliqñ. n. lȝ raro apa extrinsecū non ꝯiunctū cū apate intrinseco pōt seq: ⁊ sequit̄ febris putrida: ⁊ ꝓprie cū fuerit in mēbro arterioso: aut cordi vicino: ⁊ maxie accidet febris putrida cū illud apa extrinsecū supparabit̄ ꝑ putridā fuliginē a mā illius apatis tūc surgente: ⁊ sic febrē putridā causantē. ❡ Dicūt. ꝙ febris putrida in bubone mala est ⁊ suspecta: siue cū eo ichoet: siue ad ipm̄ sequat̄: deterior tn̄ erit inchoans q̄ȝ subsequēs. Nāȝ cū subsequit̄ significat̄ ꝙ ipsa depēdet a putredine bubonis absqȝ putredine intrinseca: vel saltē: si nō dependet a putredine bubonis significat̄ ꝙ putredo intrinseca a qua dependet nō est tante malicie ꝙ in pn̄° potuerit causare febrē putridā. Febris aūt putrida inchoans cū bubone significat ecōtrario illius. Et dicūt. deterius est febrē putridā seq apata emūctorior̄ q̄ȝ alia apata extrinseca saltē non multū cordi vicina vel alijs principalibus: ⁊ illud iō est: q2 ab emunctorijs citius ⁊

Bubo sumit̄ pro apate sumitur tribꝰ modis.

Bubo'is tres sunt spēs.

Quare de istis apatibus tractet in suma calor.

Febris q̄ antecedit bubonem deterior est q̄ȝ sequens.

plus potest cõicari ⁊ cõicatur de putredine mēbro principali propter cõicationē quā h₃ cũ principalibus: ⁊ ſm hoc apparet φ deterius est febrē putridā seq ad apa assellaꝝ q̃₃ aliorũ emunctorioꝝ. ℭ Dixit Raſ. in diuisionibus. multotiens aggregaſ mã in subassellis: ⁊ multotiēs in inguinibus: ⁊ illa q̄ erit sub assellis est sicca. i. acuta ledēs: s₃ illa q̄ est in inguinibus est magis qeta parũper. Et dicit. qñ nõ facit collectionē saniei illa que est sub assellis fortasse nõ euatur a collectione. ℭ Dicũt. de bubonibus euenientibus ſm viā crisis: φ bubo sic eueniens ante signa digōnis. ⁊ in die nõ cretica euenit sinthomaticeː ⁊ est vehementer malus significans malā mãmː cuius maliciā nã non potuit tollerare: donec digesserit eā: sed eueniens post digestionē: ⁊ in die cretica: q̃uis nõ sit simplr bonus: est tñ bonus ſm qd significans remissiorē mãe maliciam ⁊ virtutis potentiā in expellendo a nobilibus ad vilia. ℭ Signa aũt φ accidant cũ multitudine repletionis sunt φ vtplurimũ eueniunt talia apata in pluribus mēbris seu emũctorijs: vt in duobus inguinibus vel in duabus assellis: vel post ambas aures: aut in diuersis emunctorijs: aut in emunctorio ⁊ mēbro non emũctorio: aut in pluribus mēbris non emunctorijs ⁊ significat repletionē plurimā magnitudo ipsorum ⁊ regimen ꝓcedens repletionē₃. Et signa repletionis non plurime sunt predictis opposita.

Cura venenosoꝝ.

Cura apatũ emũctoriorũ: siue bubonũ eoꝝ que sunt venenosa sicut est cure antracis ⁊ aliarũ pustularũ venenosaꝝ. ℭ In diuertēdo tñ ⁊ euacuãdo mãm antecedentē o₃ custodia haberi: ne mã venenosa iam locata: aut ꝓpinqua ei ⁊ parata cito locari trahaſ supra mēbrũ principale. Ideoq₃ notant. φ in oibus eis non o₃ fieri flobotomia: aut aliud diuertens ex pte vel supra partē buboni oppositā. verbi grã. si bubo venenosus fuerit in subassella dextra fieri non o₃ flobotomia de brachio sinistro: neq₃ aliqd̃ diuersiuũ sup ipsum apponi: nec econuerso: qm̃ esset cā reditus materie venenose supra cor: ⁊ si fuerit talis bubo post aurē dextrā non o₃ tractus fieri ad sinistrā: ne fieret reditus materie male supra cerebrũ: ⁊ similr si fuerit in inguine dextro non o₃ diuersio siue flõmia fieri ex basilica sinistra: ne fieret reditus materie male sup epar: sed o₃ ois conatus fieri vt mã ad ipsum emũctoriũ apatu₃ trahaſ: ⁊ ad extrema illi emũctorio supposita. verbi grã. si fuerit in assella dextra fiat tractus ad ipsum ⁊ ad brachium ⁊ ad manũ que sequunſ illam: ⁊ sic o₃ fieri flõmia ex vena mediana eiusde₃ brachij. Et silr si fuerit in inguine fiat ex saphena eiusdē pedis. Aliqui tñ cõcedũt. φ in apate inguinis põt fieri flõmia etiã ex saphena pedis oppositi: qm̃ hmõi flõmia nõ trahit mam sup epar. Et pmissa euatione ⁊ diuersione cũ ventosaꝝ appositiõe ⁊ scalpelloꝝ ⁊ sanguisugaꝝ appositione: ⁊ fiat vt currat ex loco sanguis plurimus: ⁊ post hoc superponanſ empl'a attractiua ei: ⁊ nõ est cura si fiat in ipso loco tumor plurimus. ℭ Empl'm qutile ad attrahendũ ⁊ resoluendũ ⁊ dolorem mitigandũ fit ex radicibus narcisci decoctis in oleo liliaceo postea contritis ⁊ mixtis cũ melle.

Cura nõ venenoso rũ p dietã

ℭ Cura vero nõ venenosoꝝ per dietã. dixit Aui. est minoratio cibi ⁊ subtilitas eius. minoratio qdem q̃tũ ad eius quãtitatē ⁊ subtiliatio q̃tũ ad eius qualitatē nutritiuã: q₂ debet esse minoris q̃titatis ⁊ minoris nutrimenti: ⁊ maxime cum quo fuerit corporis repletio plurima. Et Rasis. dixit in diuisionibus. nõ op₃ vt approximet vinũ hñs exiturā. i. bubonē vel apa in subassellis. sup. vel in alijs emũctorijs: qm̃ timenſ ex eo accñtia mala fortasse de supuentu febris ex calefactiõe vini: aut de pmutatione mãe ad mēbra nobilia. Expssit aũt Raſ. solũ de bubone assellaꝝ: q₂ in eo magis de vino timeſ: sꝫ in alijs aũt rebus nõ nalibus ꝓsequeſ vt in gñali dieta apatum dictũ est.

Cura per potionē.

ℭ Cura aũt eoꝝ per potionē q̃tũ respicit cãm antecedentē: aut illã cũat vel diuertit: aut simul cũat ⁊ diuertit. Et si qdem fuerit ſm semitã repl'onis corporis plurime. Eũatio dixit Aui. est radix in curatione eius: est aũt necessaria eũatio per flõmiã: aut sol'onem vētris: aut per vtrãq₃ ſm dispõnē materiei ⁊ corporis patientis. Et q₂ plerunq₃ bubo sola eũatione curaſ: ideo ab ea īcipiendũ est: ⁊ si fuerit necia flõmia q̄ silr eũet: ⁊ ad diuersam trahat mãm: o₃ p antiphrasim fieri. i. per ptē oppositã. Ad eligēdũ. n. appositionē vni⁹ dyametri vel duaꝝ op₃ indicatione₃ sumere a repl'onis corporis multitudine. Etenĩ si fuerit plĩma valde eligaſ oppositio duaꝝ diametroꝝ: ⁊ si valde plurima nõ fuerit vnius tñ.

De flebotomia ⁊ sol'one ventris.

ℭ Dixit Raſ. in diuisionibus. illi qd̃ fit in subassellis ꝯuenit in pn⁰ flõmia in saphena pedis oppositi: ⁊ hoc erit stãte plenitudine multa: aut in basilica alterius manus. s. si nõ fuerit sic plenitudo multa: aut amboꝝ. s. dictaꝝ venaꝝ: q₂ p̄ saphene. ⁊ sc̃dario basilice. ⁊ h̄ si fuerit res. s. replēs plurima valde. In tali. n. repl'one flõmia duaꝝ dyametroꝝ ſm plm nõ sufficit: q₂ nõ põt sic a lõginq̃ diuertere sufficiēter mãm: ita φ regriſ post eã flõmia vni⁹ diametri. Et de flõmia vni⁹ diametri subdit Raſ. si apa fuerit in inguine cõpetit ei flõmia basilice brachij oppositi. Et dicũt. φ qñ repl'o est plurima nõ exigiſ solũ flõmia duaꝝ diametroꝝ: s₃ facta sic flõmia vtriusq₃ diametri: aliqñ post eã necia est flõmia vnius ptis de vena ꝓpinqua ipsi apati post dictã flõmiã. In sanguineo fiat mũdificatio sanguinis: ⁊ si alter humor fuerit cũ eo mixtus: aut fuerit apa humor alius a sanguine digeraſ ⁊ eũeſ ſm φ ꝯuenit: ⁊ facta eũatione attendendũ est si remãserit in corpore vel mēbro mãdante de mã añte que egeat diuersione fiat. Ex dictis p₃. φ eũatio ⁊ diuersio in plus ⁊ minus diuersificanſ diuersitate repl'onis maiori vel minori. In facto aũt ſm semitam crisis nõ est necessaria eũatio: neq₃ diuersio. silr in facta cã vlceris: nisi rõne ipsius vlceris exigaſ.

De admi nistratiõe localiũ in pn⁰ i quo repercussiua non cõ ueniunt.

ℭ Cura vero eoꝝ. sup. quãtu₃ ad cãm ꝯiunctã. dixit Aui. est diuersa a cura alioꝝ. s. apatũ extrinsecoꝝ: ⁊ hoc in pn⁰ cũ expulsione. i. repercussione: qm̃ non administraſ in eis aliqd. s. de repercussiuis: ita φ etiã est diuersa cura apatũ mēbroꝝ glandulosoꝝ facientiu₃ operationē. ℭ Dixit enim Aui. φ qñ apa est in quãtitate ⁊ substantia sua molle. i. qñ apostema cum quacũq₃ quãtitate: vel cum quacũq₃ substantia humoris est molle. i. est in carne glãdosa que di mollis: ⁊ tunc si fuerit in tali mēbro glandoso nobili: vt mãmillis testiculis ⁊ silibus que faciunt operatione₃ que nobilia possunt vocari respectu non facientiũ operationem: ⁊ tũc si non timeſ ex ꝓhibitione: i. repercussione eius nocumentũ. i. ꝓpter aliquã aliam cãm de ꝓhibentibus repercussionē supradictis: tũc ꝓhibe. i. repercute ⁊ nõ cures p hoc φ apostema sit in mēbro glandoso: q₂ qñ prohibeſ in membro glandoso repercussio nõ intelligiſ de faciente operationem: sed de nõ faciente. Et cã huius diuersitatis est: q₂ nõ facientia operationē sunt deputata a natura ad recipiendũ superfluitates principaliũ ⁊ nobilium mēbroꝝ. Et ideo nõ o₃ repercuti materia ab eis: ne redeat sup principalia: sed facientia operationē non sunt ad illud deputata: quare curanſ eorum apostemata cũ repercussione cõsimiliter apostematib⁹ alioꝝ membroꝝ. Non ergo administres. dixit Auicē. expulsiua. i. repercussiua: sed ea. s. curatione cũ repercussiuis ꝑtermissa alia curatio fienda est. s. per mollificãtia. Uerũ tñ hec alia curatio etiã per mollificantia ꝓlongetur. i. differaſ. si possibile est nullum locale mollificatiuũ applicando: ⁊ tãdiu o₃ differri. dixit Aui. donec declaretur tibi dispositio eius. s. an fuerit ſm semitã crisis eueniēs: an ꝓpter attractionē factam cã vlceris vel doloris: an ſm semitam expulsionis materie: ⁊ silr tibi declareſ dispositio eius: an fuerit cũ repletione corporis plurima: an nõ plurima: q₂ ſm varietatē dictarũ dispositionum curaꝝ varietatē recipit aliqualē. Et o₃ fieri ista dilatio nisi in loco dolor fuerit de sedatione eius indicans: qm̃ si sic fuerit statim ab eius sedatione incipiendũ est: aut nisi supuenerit accidens aliqd̃ indicãs de attractione materierũ ex corpore ad ipsum emũctoriũ: malis. n. accidentibus supuenientibus ilico mollificãtia attrahētia sunt apponēda. Et ꝓpter dictas duas causas. Dixit Auic. φ curatio per mollificantia differatur si possibile fuerit: non est autē possibile in dictis

duobus casibus. Dixit itaq̄ Aui. si hoc apa fiat ſm ſemitam criſis: aut expulſionis ex mébro principali: tunc non opꝫ vt probibeaſ .i. repercutiaſ oino cuꝫ aliquo ſupra locū vel ſup loco apponendo: imo opꝫ vt attrabaſ mā ad mébrum emũctoriū cū quacūq̄ attractione eſt poſſibile: etiā cuꝫ ventoſis appoſitis .ſ. ſup locoꝛ ꝛ in circuitu ꝛ maxime qñ nā eſſet debilis vel pigra in expellendo. ¶ Si aūt fuerit ſm ſemitā repletionis: tūc euatione premiſſa adminiſtra mollificātia: ꝛ non adminiſtres ea in hoc caſu ante euationē: niſi in caſibus ſupradictis: qꝛ pro coꝝ adminiſtratione non p̄miſſa euatione fortaſſe ſupueniret ſup mébrum malū cum attractione materiei plurime: qm̄ tunc mollificātia magnificarent apa attrahendo cū caliditate apiendo vias rarificando mébrum ꝛ ipſius laxando virtutē: fortaſſe ergo magnificareſ in tantū q̄ poſſet ſuffocare mébruꝫ vel nāle calidū illius: ꝛ ſic poſſet putrefieri ꝛ corrūpi. Q. ſi erraſti ꝛ adminiſtraſti mollificantia ante euationē: aut tibi fuerit opportunū ppter ſupradictas cauſas adminiſtrare ſtatim mollificātia: ꝛ tunc cū hoc .ſ. cuꝫ adminiſtratione mollificantiuꝫ euacua ꝛ trahe mām ad diuerſum: qm̄ in mollificatiuis .ſ. ſine euatione ꝛ diuerſione eſt timor de attractione plurime materie ad locū ꝛ euatio ꝛ diuerſio aſſecurant a nocumēto illoꝝ. ¶ Si vero bubo euenerit pp vlcus ꝯſiſr nō eſt repellenda mā: qm̄ aut rediret ad viſcera: aut flueret ad locū vlceris: ꝛ fieret cā augmenti illius: cuius augmentū deterius eſſet ipſo bubone: ꝛ iō cura talis bubonis oꝫ a principio ſtatim fieri cū mollificantibus intendendo curationi vlceris cū eis q̄ ſibi ꝯueniūt. ¶ Itaq̄ cū vocatus fueris ad curā bubonis noli repcutere: ſed mollifica: ꝛ ſi qdē in loco fuerit dolor ꝛ nō fuerit in corpore humor malus: qm̄ corpus nō eſt repletū: aut ēt ſi fuerit repletū iam euacuaſti ꝛ mūdificaſti ipm: ita q̄ remāſerit in loco aliqua mala cōplexio diuertens ad ſe curā. Dixit Raſ. 13° ꝯtinē. ſuppone mébro illud qḋ mitigat dolorē .ſ. lanaꝫ infuſam in oleo .ſ. cōi nullo mixto in eo ſale in pn° paſſionis: donec mitigeſ in eo dolor: aut alleuieſ: ſed ſi in corpore fuerit repletio: tunc dixit ipſe. dico bonū eſſe relinquere dictā curaꝫ omnino .ſ. ſupponere lanam p̄dictā: ꝛ debeat euari corpus ab humore malo. ¶ Et Aui. dixit. qñ dolor fit fortior: tūc neceſſe eſt vt ipſum ſedes cū eis que ſunt ſicut lana infuſa in oleo .ſ. calefacto tēperate. Nā cū caliditate tēperata infert delitia ꝛ dolor ſedatur: ꝛ valet hoc in pn° ꝛ augmēto: ſed in fine .i. in ſtatu ꝛ declinatione: ſi dolor affuerit adde oleo ſal donec ſedeſ: ſed nō ponas ſal in pn°: fortaſſe .n. in pn° ſal appoſituꝫ addit in dolorē: ꝛ hoc aut nimiū calefaciendo: aut nimiū exiccādo: ꝛ maxime adderet dolorē in bubone aſſellaꝝ: in quo cōiter eſt dolor intēſior: ꝛ eſt magis ſiccū: vt ſupra patuit: ſed in fine ꝯuenit ſal vt deſiccet ꝛ mām ꝯſumet. ¶ Et ſcias q̄ frequēter cōtingit: vt facta euatione ꝛ ſedato dolore ceſſet bubo in totuꝫ nulla requiſita alia cura. Ait .n. Gal. 14° terap. q̄ in tumore carnis mollis ad curā: aliqñ oleū calidū ſufficit. Et Raſis in diuiſionibus dixit. hoc de apate inguinis: ait .n. poſt flōmiaꝫ inungaſ illud qḋ in inguine eſt cū oleo tepido: nā reſolueſ ꝛ delebiſ ſm plm̄. Et Aui. dixit. multotiēs ſanat apata glādularꝝ in pn° oleū calefactū: qḋ infundaſ ſup ipſum ſolū. dicūt. q̄ hoc ſufficeret maxime qñ apa eſt paruū: cuius paruā māꝫ caliītas olei reſoluere ſufficeret. Sufficeret ēt in apate facto in emūctorijs per viam ꝯgeſtionis: ꝛ maxime addito oleo ꝛ ſale in pceſſu eius. ¶ Et ſcias q̄ curatio hoꝝ apatū per mollificātia diuerſificaſ diuerſitate materieꝝ ipſoꝝ: qm̄ qḋ ex eis fuerit calidū exigit mollificātia leuiora ꝛ remiſſiora: ꝛ qḋ fuerit frigidū exigit fortiora ꝛ intēſiora: ꝛ qḋ fuerit colericū humidiora: ꝛ qḋ ſanguineū ſicciora: ꝛ qḋ fuerit melicuꝫ mollificantiora. Et de ꝯueniētibus in omni bubone ēt calido. dixit Gal. 14° terapē. q̄ mitigata ebullitione apatis calidi carnis mollis .ſ. per euationē ꝛ diuerſionē vtendū eſt emplō mitigatiuis doloris mixtis cū reſolutiuis. Et exēplificādo dixit. vt eſt emplm̄ ꝯfectum ex farina frumenti cui miſceaſ aliqua pars mellꝭ: ꝛ in fine fiat cum farina ordei: nec eſt vtendū dixit ipſe diſſolutiuis fortioribus: ne forte excitent apa 2° .ſ. attrahendo mām caliditate forti. ¶ Et Auic. dixit. qñ corpus eſt mundū: aut iam mūdificaſti ipſum: tūc reſolue ꝛ non cures apponere reſolutiua mollificātia: qꝛ non pñt in corpore trahere mām: ꝛ ſi ēt aliqualr traheret de mā non cures. Et exēplificans de valētibus in mollificādo ꝛ reſoluēdo dixit. ſicut eſt emplm̄ qḋ fit ex farina tritici .ſ. cum melle: ꝛ vt dixit Gal. ꝛ aliq̄ dicūt ex farina tritici cocta cū oleo cōi ꝛ aqua: ꝛ errauerunt: qꝛ iſtud cōuenit in via maturationis magis q̄ꝫ reſolutionis: dicit aūt qdā. q̄ qñ cum p̄dicto emplō addiſ mel qḋ ipſuꝫ vtiliter imponiſ oibus apatibus carniſ. Verūm̄ dixit. ſiue ſubdit Auic. ſaluius eſt emplm̄ factū de farina ordei .ſ. ꝛ melle: qꝛ nō eſt tante calitatis: ꝛ iō eſt ſaluius in phibēdo q̄ apa nō magnificeſ: qꝛ farina ordei eſt minuſ attractiua: ꝛ eſt magis exiccatiua q̄ꝫ tritici: ꝛ pp exiccationē maiorē Gal. dixit. q̄ ꝯuenit in fine: farina aūt tritici cōuenit in pn°: qꝛ magis mollificatiua ꝛ mitigatiua doloris. ¶ Dixit Aui. fortaſſe magnificaſ apa per reſolōnē fortē .i. per appoſitionē fortiter reſoluentiū, qñ oia fortis reſolutionis ſunt fortis attractionis: ꝛ iō non adminiſtrenſ fortiter reſoluētia: niſi qñ eſt neceſſaria expulſio .i. ſepatio māe a mēbris principalibus ꝛ nobilibus ꝛ attractio eius ad locū apatis timēdo ſuper illa principalia ꝛ nobilia .ſ. ſi retineretſ in eis mā illa: tūc .n. vtendum eſt fortiter reſolutiuis ꝛ attractiuiſ: ꝛ cū ventoſiſ vt .ē. ¶ Et dicūt qdā. q̄ ſpergula bullita in vino lymphato: ꝛ poſtea ꝯtrita, ꝛ cū aſſungia porci mixta ꝛ ſuppoſita cū ppͥetate ꝯuenit oibus apatibus quibuſcūq̄ euenerit emūctorijs. ¶ Diuerſificaſ ēt aliqualr cura apatū emūctorioꝝ diuerſitate ipſoꝝ emūctorioꝝ: cetenī cū fuerit in ſubaſſellis magis ꝛ citius vtenduꝫ eſt ad ſedationē doloris q̄ꝫ cū fuerit in alijs: ſpāliter tm̄ auctores locuti fuerūt de apate emūctorij cerebri qḋ Gal. 2° miemir vocauit fugile ꝛ ſilr. 13. ꝯti. Aui. aūt tertij 4°. vocauit fugile. hoc apa a grecis pacide vocatur. ¶ Dixit Aui. quarti 3°. fugile eſt de genere apatū glādoſoꝝ, ꝛ quaſi hoc noīe appropriaſ illud qḋ eſt poſt aureꝫ: ꝛ iō fugile dr̄ a fugil qḋ eſt radix .i. apa radicis auris, a qbuſdā dictū naſcentia auris. ¶ Dixit Aui. quarti 3°. hoc apa qñq̄ cōſequiſ: vt ex vehemētia doloris interficiat: ꝛ maxime qñ mā cōicat intrinſecis ptibus auris: ꝛ vbi eſt neruus .ſ. auditus expāſus: ꝛ tūc multotiens p̄cedit cōmixtio intellectus pp cōicationeꝫ ad cerebrū: ſꝫ hoc tm̄ apa: ꝛ ēt factū in aſſaniat .i. in bucino auris plus interficit adoleſcentes q̄ꝫ ſenes: ꝛ eſt .n. in ſenibus leuius: qm̄ adoleſcētes ſunt calidioris cōplexionis q̄ꝫ ſenes, ꝛ mā apatū coꝝ doloroſoꝝ eſt vehemētius acuta: ꝛ eſt eius cōplexio vehemētius doloroſa .i. doloris pceptiua. ꝛ iō ē minꝰ tolerans vſq̄quo collectionē faciant ſenes: qꝛ coꝝ mā nō eſt ſic acuta: nec coꝝ cōplexio ſic ſenſitiua tolerat cuꝫ eo vſq̄ ad collectionē: attñ ſi iuuenis tolerat quouſq̄ ſuppureſ ꝛ aperiaſ facilius. Deinde curaſ in eo quaſi in ſene: qꝛ hꝫ virtuteſ nāles fortiores. ¶ Et dixit Aui. q̄ apatuꝫ ſub origine auriſ euenientiū illud eſt magis incolume qḋ fit ſm ſemitaꝫ criſis bone: iſtud tm̄ qḋ eſt a criſi cū qua nō eſt ſignū maturatiōis: aut p̄cedit horā ꝯueniētis criſis eſt malū. Et ſupra patuit. q̄ hoc apa pōt fieri a quocūq̄ humore. ¶ Et ſanguineū. dixit Aui. ſignificat rubedo ꝛ grauitas .ſ. multa ſenſata ꝛ pulſatio ante cōpreſſionē .i. repulſio apud cōpreſſionē: qꝛ cum ſup eo premiſ reſiſtit tactui ꝛ cōſtrictio in meatibus .ſ. auris pcipiſ ꝛ viſu ꝛ tactu. ſup. ꝛ apparent alia ſigna flegmonū. ¶ Colericum aūt ꝛ factū a ſanguine ſubtili .ſ. calido ſignificāt dolor mordicatiuus fiſtuloſus .i. corroſiuuſ abſq̄ grauitate .ſ. multa. ſup. ꝛ alia ſigna heriſipille: qꝛ cū inflāmatione multa: ꝛ h̄ apa non cōſtringit meatū .ſ. auris .ſ. multum notabilr. ¶ Et flegmaticū. dixit Aui. eſt cū tremulitate ꝛ lentitate: qꝛ mā eſt mollis inūdans ſub digitis: quaſi motu tremulo: ꝛ eſt cum paucitate rubedinis: ꝛ ſic innuit q̄ eſt in eo aliqua rubedo: ꝛ remiſſa tm̄ ꝛ illud qꝛ non fit abſq̄ pmixtione alicuius colere

Mollificantia ēt in princi° ſūt applicanda ad ſedanduꝫ dolorem.

De apa q̄ fit poſt aures i ſpāli

Signa.

que sua levitate petit cutē ⁊ rubificat eam:⁊ sunt alia signa vndimie. ¶ Et melancolicū est cū duritie ⁊ paucitate dolo/ris:⁊ alijs signis apatis melancolici. ¶ De cura dixit Aui. *Cura.* hoc apa est ex eis in quibus sm plm opȝ vt intēdatur in infrigi/datione: dicūt quidā.s. remissa vel pmixta cum caliditate: q2 plurimū sunt de mā multū calida inflāmata: vt remittatur in/flāmatio eius: non tn̄ oȝ esse infrigidatio tanta ꝙ repcutiat mām. ¶ Et dicūt. ꝙ plātago minor quā lanceolā vocamus trita cū assungia veteri sine sale sanat eā. Et quidā dicunt. ꝙ emplīn factū de folijs absinthij ⁊ myrti equalr mixtis ⁊ cō/tritis curat ea. Et silr dicunt de emplo ⁊ de folijs lauri tene/ris ⁊ folijs solatri cōtritis equalr mixtis. Quidā aūt in apo/stemate inflāmato apponunt emplīn factū ex vitello oui:la/cte mulieris:succo cucurbite psilij.i. mucillagine oleo sisami/no ⁊ croco. Uerū in loco lr̄e que dicit. infrigidatione. reperitur alia lr̄a que dicit. in suctione ⁊ attractione eius:⁊ non in ex/pulsione ipsius cū sit mā effusa ad ipsum supfluitas membri pricipalis.s. cerebri:⁊ pcipue in crisibus egritudinū eius: si/cut illud qd̄ accidit in crisi lytargie multotiens. nō opȝ ergo vt attēdas ad curā eius inquātum exigit cura apostemosa.i. apatum inquātum apa est adhibendo stiptica ⁊ apocrustica in prin°: deinde cōpositionē regiminis.s. repcussiui ⁊ resolutiui simul: vt in augmēto ⁊ statu. Et deinde resolutionē purā.s. in declinatione. Immo opȝ. dixit Aui. vt incipias ⁊ proprie cū accidit in febribus cū dolore capitis: vt adiuues ad attra/hendū mām ad apa cū oi ingenio ēt cū si nō fuerit velocitas attractionis in loco eā attrahēs velociter:⁊ vt dolor fortis vel inflatio: vel nisi fuerit velocitas attractionis:⁊ nisi p se attra/hatur ⁊ expellatur ad locū velociter. Nam si vehementis fuerit attractionis: dimitte eos sm nām suā ⁊ non ponas attracti/ua fortia: vt nō facias euenire dolorē vehementē quo febris duplicetur: imo opȝ vt sit ꝯtentus si fuerit ibi dolor vehemēs: eo qd̄ mollificat ⁊ sedat dolorē. ¶ Et si fuerit initiū huius apatis cū dolore vehementi. dixit Aui. sis cōtentus eupo/ratione.i. embrocatione vel infusione cū aqua frigida pura: ⁊ hoc dicūt quidam cōpetere in vehemēti dolore mordicatiuo corrosiuo. Alij dicūt. ꝙ lr̄a est corrupta:⁊ dȝ dicere. vapora/tione cū aqua calida pura: sed si dolor fuerit leuis sis cōten/tus vaporatione cāmomille ⁊ medicine alacoen.i. matrica/rie.i. cū aqua decoctionis earū: aut dyaqlon ⁊ emplo memi/the. alr̄. meitem:⁊ est celidonia. Alia lr̄a hȝ. memithe: sed nō est bona: q2 memithe est stipticū frigidū. Et de ꝯueniētibus in mitigatione doloris leuis est mellilotū decoctū cū careno ⁊ emplīn ⁊ altea decocta in vino aut cruda cōtrita mixta cū adipe anseris ⁊ galline. ¶ Dixit Gal. 2° miemir. ⁊ ponitur in 13° cōtinē. cinis ꝯculaꝝ si distēperetur cū assungia cōtrita non salita vetusta vtilior est alijs medicinis ad dissoluendū apo/stemata antiqua: lȝ generatio sit ipsoꝝ manante continue ad locū in quo est apa ⁊ dissoluit apa noiatum fugile de radice auris. Aut dixit Gal. illiniatur cum sanguine bellocule muste/le.i. blaue: qm̄ ipsum dissoluit. Et dixit. ꝙ in corporibus de/licatis cinis bellocule misceatur cū ceroto cōfecto cum oleo de lilio: qm̄ cum eo curantur fugile si diuturnū sit solidū ⁊ diffici/lis sit eius dissolutio: qm̄ hoc dissoluit scrophulas mirabilr: ⁊ videtur quibusdā ꝙ hec medicina cōueniat cum pprietate. ¶ Et Aui. de dictis medicinis dixit. ex eis que cōueniunt ⁊ sunt pprie isti: sicut est cinis limatiarū:⁊ putant quidā ꝙ intel/ligatur de cinere testarū: siue cōchilium earū:⁊ nō de carnibus earū: qn̄ cōficitur cū adipe antiquo nō salito:⁊ huic medici/ne nō est par. Et aliud est cinis mustele pmixto ei ceroto cū oleo de lilio qd̄ antiquatur qd̄ cōfert in scrophulis. Et quidā di/cunt. ꝙ cinis limatiarū valet ēt bibitus cum mellicratore ꝙ viscositas limatiarū cum myrrha aloe ⁊ olibano ꝯquassatas donec veniat ad spissitudinem mellis desiccat apata radicis auris:⁊ si inuenit humiditatē pfundā in eis extrahit eā ⁊ sa/nat. Et quidā dicūt. ꝙ sumi dȝ caro earū cum testis suis ⁊ pmi/sceri cū eis:⁊ ꝙ valet ēt sine illis: sed ꝙ dimittatur stare donec per se cadat. ¶ Et dixit Gal. vbi supra. tere piretrū cum fici/bus ⁊ suppone soliditatibus ⁊ fugili si cū eo nō fuerit calidi/tas: aut misceatur calx cū melle ⁊ supponatur ei:⁊ silibus egritu/dinibus: qm̄ si cū eis nō fuerit dolor eas dissoluet: folia ⁊ ra/dix lapacij decocta in vino ⁊ contrita cataplasmata: valent apatibus radicis auris: vitica decocta in aqua pluuiali ⁊ ca/taplasmata resoluit ea:⁊ silr semen eius:⁊ emplīn de cice/ribus ⁊ melle. ¶ Et dixit Aui. ꝙ de ꝯuenietibus cum attra/ctione resolutione ⁊ a pprietate est stercus caprinū cū adipe anseris ⁊ galline:⁊ quidam hoc idē dīt de stercore ouino ⁊ fi/cus decocte in aqua marina ⁊ emplate. Et quidam apponunt emplīn de caricis ⁊ yreos. ¶ Et quidam. ℞. yreos nitri ⁊ cal/cis. añ. ⁊ cū melle ⁊ ficubus duplū ad oium decoctis in aqua ⁊ misceantur diligēter cum pinguedine porci ⁊ superponatur. ¶ Et ꝯueniunt in hoc adeps vrsinus ⁊ vulpinus:⁊ singulr ⁊ cōmixti:⁊ coriū ouis calidū sicut excoriatur appositū apati qd̄ tarde egreditur in radice auris ꝯfert ⁊ trahit illud. Et supra dicta est cura apatū emūctorioꝝ tendentiū in viā resolonis. ¶ Si vero tēdat ad suppurationē: q2 non fuerit vehemētis *Si sup/purat.* leuitatis:⁊ apparuerit ei caput qd̄ est signū trāsitus in eritu/ram: tūc dixit Aui. tertij 4°. administra illud qd̄ est inter glu/tinationē ⁊ carminationē.i. qd̄ cū viscositate sua est resolu/tiuū: vt resoluatur vel maturet. Et qd̄ est magis ꝯferens:⁊ ma/gis maturans in hoc est farina tritici cū syrupo mellis: aut aqua feniculi malue ⁊ camomille. ¶ Et subdit Auic. si exti/matur ꝙ non resoluatur: imo suppurationē faciat. sup. imo iam fecit:⁊ est in ipso pus ꝯtentū: tunc est necessariū vt extrahatur pus ꝯtentū: aut cū resolone subtili.i. cū rebus resoluētibus ⁊ ꝯuertētibus eā in vaporē subtilē: si est possibile: aut cū resolo/ne laboriosa.i. extractione eius cū incisione ⁊ suctione.i. cū ventosis:⁊ cū eis q̄ trahūt pus post sectionē ⁊ apertionē. Ista enim extractio puris pōt vocari resolo laboriosa:⁊ cōuenit in hac attractione vnguentū factum de storace liquida armo/niaco bdellio pice liquida:⁊ medulla cerui. ¶ Et dixit Auicē. *Si dure/scit.* qn̄ sentis declinationē huius apatis ad duriciem: tūc line.i. mollifica vbicūq3 sit.i. in quocūq3 emūctorio sit sicut:⁊ vbi/cūq3.i. in quacūq3 pte sit apa qd̄ declinet ad duriciē liniri oȝ.

¶ De apatibus frigidis in generali. Cap. xxxiiij.

Postemata frigida diuersa sm mām cōstituentē ea: dixit Aui. primi 2°. sunt aut de mā flātica, aut melica: aut aquosa: aut ventosa. Nā vt ipse dixit quarti 3°. humores fridi:⁊ q currūt cursu eoꝝ sunt causa apatū frigidoꝝ: currūt aūt cursu eoꝝ aquositas ⁊ vētositas: ⁊ ꝙ aquositas currat cursu humoꝝ fridoꝝ notū est. ¶ Uē/tositas currit cursu eoꝝ cū fiat sm plm ex humoribus fridis *Et apa/te ventosa dicitur frida ⁊ ventosi/tas currit cursu hu. fridoꝝ.* puris: siue simplicibus:⁊ aliqn̄ eis adinuicē cōpositis cū ca/lidis vincētibus fridis in cōpositione: humores. n. fridi sunt qui sunt parati vētositati cū superuenit caliditas debilis suffi/ciens eos dissoluere in vaporē vētosum: nō aūt illū resoluere ⁊ ꝯsumere: dr̄ aūt vētositas qd̄ currit cursu humoꝝ fridoꝝ: inquātū effectus puenietes a vētositate pportionantur effectib9 prouenietibus ab humoribus fridis:⁊ dr̄ ēt ꝙ currit cursu fridoꝝ humoꝝ quātū ad curationē egritudinū vētosarū: nam ipse curantur cum medicinis calidis: sicut egritudines q̄ sunt ab humorib9 fridis. ¶ Dixit itaq3. A. ꝙ isti humores fridi sūt flā ⁊ mela:⁊ q currūt cursu eoꝝ est vētositas: de aquositate aūt *Apostemata fri/gida quando cōponun/tur adin/uicem.* nō explicit: q2 tanquā notū reliquit:⁊ cōpo̅ ex eis.s. flāte ⁊ mela vel flāte ⁊ vētositate vel mela ⁊ vētositate vel flāte ⁊ aquositate vel aquositate ⁊ vētositate:⁊ quandoq3 cōponuntur oib9 eis vel plib9 eoꝝ: ita ꝙ aliqn̄ repitur apa fridū factū ex flāte mela aquositate ⁊ vētositate silr mixtis vel ex dictis trib9 fridis. ¶ Et sequēs A. pᵗ 2ª pticulari9 de apatib9 fridis incipiēs a flāticis dixit. *De apati/bus flati/cis.* flāticoꝝ gen9 in duas diuiditur spēs.s. in apa lapsum ⁊ glādu/las molles. Et dr̄nt he due spēs in h̄ ꝙ glādule sunt separate ⁊ inuolute in cooptorio.i. pāniculo vel folliculo: sȝ apa lapsuȝ est mixtū ⁊ nō separatū: est. n. mixtum carni: q2 eius humor est

sparsus in potius carniosre nõ separatus ab ea sicut glandula: et
subdit. sciẽdũ est tibi q aposta flãtica diuersificant̃ sm diuer/
sitatẽ grossitiei flãtis et mollitiei ei⁹: et sm eius subtilitatez et
laxitatẽ: siue liq̃ditatẽ et duriciẽ ipsius et eius duricies aliqñ
tanta est: vt qñq; mellicis sint similia ita vt videant̃ qñq; vẽto/
sa. s. q̃ztũ ad resistẽtiã cũ sup eis p̃mit̃. Et ex eis diuersitatib⁹
flãtis diuerse fiunt spẽs apatũ flãticoꝝ: et oẽs p̃nt quodãmõ
reduci ad dictas duas spẽs. s. ad apa lapsuz et ad glãdulas vt
patebit. ℭ Dixit Auer. colli͡z 3°. apatũ flãticoꝝ: quedã sunt a
subtili flãte: et q̃dã a flãte grosso: sicut apata nolata scrophule:
mã. n. in ea est grossa valde. Et dixit. q ex flãticis sunt q̃ fiũt
a vẽtositate. i. cũ vẽtositate flãti p̃mixta: sicut sunt illa q̃ fiunt in
extremitatib⁹ ydropicoꝝ. ℭ Dixit Ras. 14. ptiñ. auc̃te Gal.
flã quotiẽs fuerit in p̃tẽto. i. suba ei⁹ tenue et modice viscosi/
tatis infert excitationẽ q̃ est apa molle albũ in q̃ remanet ve
stigiũ digiti carẽs dolore: sꝫ quotiẽs fuerit grossum et visco/
sum infert apa solidum appellatũ scliros colorẽ h̃ñs album.
ℭ Pro noticia diuersaꝝ spẽꝝ apatũ flãticoꝝ notãt. q flã ali/
qñ alterat̃ ad fridiratẽ. i. qd fit fridius flãte nãli: et aliqñ cor/
rũpit̃: et si alterat̃ ad friditatẽ: tunc aut est in suba subtile aut
grossuz: et si subtile: tunc aut p̃mixtũ vapori leuitaut nõ: si est
permixtũ: tũc aut sic q aut vapor p̃dñat̃ flãti. et tunc accidit
ex eo apa qd vocat̃ ab. A. eleuatio: et est illud qd fit cũ aceto
sitate. als. vẽtositate: et accidit in extremitatib⁹ ydropicoꝝ: et
reducit̃ ad apa vẽtosuz: vt infra suo cap°. si aũt sit flã subtile
non p̃mixtũ vapori: tũc ex eo accidit vndimia. Si vero sit gros
sum: et h̃ p resolonẽ vel exp̃ssionẽ suaꝝ ptiũ subtiliũ: tunc aut
cõtinet̃ in mẽbris duris: et aut in carnib⁹ mollib⁹ glãdosis. Si
in duris sicut in curuaturis iũcturaꝝ manib⁹ pedib⁹: et aut frõ/
te et sibb⁹ tũc ex eo gñant̃ nodi. Si in mẽbris glãdosis: tũc si
illud flã fuerit valde grossuz pp maiorẽ resolonẽ vel exp̃ssio/
nez ptis subtilis gñant̃ ex eo scrophule. Si vero flã corrũpit̃:
tũc aut adurit̃ aut putrescit: sꝫ q raro adurit̃ vt. d. de eis est nõ
fecerũt auctores de apatib⁹ ex eo puenientib⁹ mẽtionẽ. Si vero
putrescit gñant̃ ex eo nodi mellini fauosi et his silẽs dicti ab
Aui. dubelethi de his spẽbus 4ᵗ 3ᵃ. Aui. dixit. apata flãtica
aut sunt simplicia. i. pura. q de puro et mero flãte: et noiant̃
ista apata mollia: sicut apa vocatũ vndimia et reducunt̃ ad apa
lapsum. Aut ḡ apata flãtica sunt dubeleth in qb⁹ sunt: sicut
nodi leues et p. i. glandule molles: et iste oẽs spẽs reducunt̃
ad apa lapsuz. Aut apata flãtica sunt dura: sicut sunt scrophu/
le et nodi duri. sup. et glãdule dure. Et sunt quasi medie inter
glãdulas molles et scrophulas: q nõ sunt in vltio dure: sicut
scrophule: et tñ sunt dure reˢ molliũ. ℭ Melicoꝝ vero apatũ.
dixit. A. p' 2ᵃ. tria sunt gña. s. duricies q̃ sclirosis: siue apa scli
roticũ: siue durũ dr̃: et cãcer et glãdulaꝝ gen⁹ ex qb⁹ sunt scro
phule et nodi. 4ᵗ tñ 3ᵃ. nõ tetigit nisi duo gña. s. scliros et can
crũ. Et 3ᵐ gen⁹ derelinq̃t notũ ex dictis ibi. Et dixit. q inter
genus glãdulaꝝ: et illa alia duo gña est dr̃ia: eo q gña glãdu
laꝝ sunt sepata ab eo in q̃ sunt: sicut glãdule dure: aut sup̃ficiei
eius: cui⁹ sunt retẽte adherẽtes tñ: sicut scrophule: sꝫ alia duo
gña sunt mixta et isusa in suba mẽbri in q̃ sunt. Et iter cãcrũ
et duriciẽ est dr̃ia: q̃m duricies est apa q̃etũ sedatũ destruens
sensuz: et p̃manẽs in mẽbro in eodẽ statu in q̃ nõ est dolor: sꝫ
cãcer est mobilis addẽs. i. excrescẽs ledẽs et dolorẽ inferẽs: et
h̃ns radices inextas mẽbro: nec opꝫ q p ipm destruat̃ sensus:
nisi elõgatũ fuerit tp̃s ei⁹. Et cãcroꝝ plimi sunt acuti vt mor
tificẽt mẽbrũ et destruat̃ ei⁹ sensus. i. casũ nõ radicalr: sꝫ acci/
dẽtalr p putrefactionẽ. Et. A. dixit. nõ multuz distat qn dr̃ia
inter cãcrũ et duriciẽ existat per accñtia inseparabilia: et nõ per
subales dr̃ias. ℭ Apata vero aquosa. dixit. A. p' 2ᵃ. sunt sicut
ydropisis asclites et ramex aquosa et sic apa qd accidit in cra
neo. i. capite de aq̃tate et hoꝝ silia. ℭ Apata vero ventosa. di
xit Aui. in duas specificant̃ spẽs: quaꝝ vna est cakesia: et alia
est inflatio: et inter cakesiã et inflationẽ existit dr̃ia duob⁹ mo
dis. Unus est essentia. i. sm mãm et alter est cõmixt. ira. sup.
vel in cõmixtura: q dr̃nt sm diuersuz sitũ mãe. de eo huius

De apati bus melã colicis.

De apati bus aquo sis.

De apati bus ven tosis.

est: q̃m in cakesia vẽtus in mẽbri suba est admixtus: sꝫ in infla
tiõe est aggregat⁹ et separ⁹ et nõ admixt⁹ mẽbro. Scdõ z eẽntiã
aũt dr̃nt: q cakesia cãtur a vẽtositate p̃mixta vapori flãtico. i.
hũi⁹ subtili flãtice: sꝫ iflatio fit ex vẽtositate pura. Et cakesiã
inuenit q̃dẽ sensus tact⁹ mollẽ, q appꝫ mollis tact⁹ nõ resistẽs
agẽti. q vẽtositas ẽ sp̃sa in suba mẽbri: sꝫ iflatio tactui resistit
resistẽtia multa: aut pauca: q vẽtositas in ea ẽ separata fixa in
vno loco: cakesia vocat̃ eleuatio et assimilat̃ excitatiõi: dr̃t tñ
ab ea sm mai⁹ vel min⁹ eẽ flã p̃mixtũ vẽtositati vt. d. patuit:
cakesie. n. cã añs est flã subtile a q̃ eleuat̃ vapor plim⁹ ad mẽ
brũ q mult⁹ ex̃ñs expulsus sil' cũ portiõe pauca dicti flãtis sub
tilis et retẽtus in mẽbro est cã p̃iũcta ei⁹. Excitationis vero cã
añs est flã subtile diuersuz in vaporẽ paucũ: et sil' cũ illo pauco
vapore expulsuz ad mẽbrũ retẽtũ in eo est cã p̃iũcta ei⁹: inflã
tionis vero cã añs est humor vẽtosabilis et vẽtositas illa ex/
pulsa ad aliqd mẽbrũ et retẽta in eo est p̃iuncta cã ipsius.

ℭ De vndimia. Cap. xxxv.

ndimia arabice dr̃ grece zima. latine pa
lus dr̃. ℭ Dixit Gal. 2° ad glau.
noiam⁹ vndimiã dolorosum et lapsuz tumorẽ ex
suba flãtica fiẽtẽ. als. ex spũ vẽtoso. s. p̃mixto illi
sube flãtice q̃lis est q sm corpa gñant̃ mortuis: et
sm pedes et crura: et multũ gñat̃ in idematis. i. humidis pas
sionib⁹ et ptysicis: vñ et idema vocatũ est spẽs ei⁹ q̃ accidit
ptysicis et ydropicis a q̃busdã tñ or absolute vocat̃: et pp̃ea
2ᵃ p'. vocatũ est apa lapsuz. ℭ Dixit Auer. colli͡z 7°. ex flãte
fiũt apata q̃ vocant̃ zimie. ℭ Undimia. vt dixit Gal. vbi. s̃.
est apa molle. s. ad tactũ carẽs dolore. s. sm plin. Aliqñ. n. re
perit̃ cũ dolore remisso albũ ad modũ coloris corpis. ℭ Di/
xit Sera. 5° breuiarij. qñq; sup̃fluitas effundit̃ ad mẽbruz et
flãticũ accidit apa molle: cũ q̃ nõ est dolor: q̃dã dñt. q est apa
fridũ factũ ex flãte subtili modice viscositatis, cũ q̃ nõ est do
lor cui qñq; miscet̃ vapor flãticus. Et. A. dixit. q est apa mol
le albũ in q̃ nõ est calitas. ℭ Ex dictis pꝫ. q spẽs vndimie di
stincte sm mãm sunt due: vna q̃ est ab hũore flãtico ip̃mixto
vẽtositati: et ista retinet nomen gñis et absolute dr̃ vndimia.
Et alia fit a p̃dicto hũore p̃mixto vapori, siue vẽtositati et vo
cat̃ excitatio. ℭ Et vndimie alia est q̃ p se est morb⁹: et nõ se/
quit̃ ad aliũ morbũ, sꝫ p se euenit. Et alia est q̃ est accñs p̃ñs
ad egritudinẽ pducẽs ad debilitatẽ digõnis et p̃prie ei⁹ que
fit in epate: q̃lis est q̃ ydropicis et ptysicis: et in fine febrium
egritudinũ acutaꝝ cronicaꝝ accidere cõsueuit. ℭ Dixit Al/
man. molle qd cũ digitis p̃mit̃ cedit ad aliquã p̃sequit̃ egri/
tudinẽ: vt sunt egritudines que cuꝫ cõplexio corrũpitur: sicut
ptysis adest accidũt. sup. et qñq; nõ p̃sequit̃ aliam egritudi
nem: sed per se euenit: et h̃ est que p̃prie dr̃ vndimia.

Undimie due sunt spẽs distincte sm materiam.

De causis

vndimie. dixit. A. q vtpꝫ est a vapore flãti
co. i. ab hũiditate subtili flãtica q̃ rõne sue
subtilitatis põt dici silr̃ nãe vaporis: vel est a vapore flãtis
. s. a flãte subtiliato: et h̃ q̃ztũ ad p̃mã spẽz ei⁹: vel est a vapore
flãtis. i. a flãte vaporãte: ita q est a flãte p̃mixto vapori: et q̃z/
tũ ad scdam spẽm ei⁹ et p̃cedit a cã intrinseca. dñt q̃dã. aliqñ
p̃cedit a cã extrinseca. s. p̃prie a p̃cussione vel casu: et h̃ dicũt
inuenit in vbis Aui. p̃dictis cũ dixit. sm plin. h̃ tñ raro inue/
nit̃ sicut raro repit̃ q flã moueat̃ et fluat ad locũ p̃cussionis
assignandũ cã ineptitudinis ipsi⁹ flãtis ad fluxũ q̃ ineptitudo cõ
sequit̃ grossitiẽ viscositatẽ et friditatẽ ipsius flãtis. Aliqñ tñ
põt illud accidere p̃prie cũ repiret̃ in corpe: et maxime in mẽ
bris p̃pinqs loco p̃cusso et dolẽti copia flãtis subtilis qd sua
subtilitate. i. minori grossitie: et minori etiã viscositate posset
ad locũ fluere dolẽtẽ. Et vndimia q̃dẽ freq̃ẽter fit p viã cõ/
gestionis sup̃fluitatis flãtice in mẽbro. ℭ Dixit auctor cõpẽ/
dij. auc̃te Gal. 4° terapẽ. apata flãtica in tactu mollia sunt
paruũ faciẽtia dolorẽ et color eoꝝ est: vt toti⁹ corpis: q tact⁹
eoꝝ est mollis: ideo cedit: et cũ desup p̃mit̃ digito infossat̃ quasi
digitus infigeret̃ in pasta remanẽte fouea in loco p̃ssionis, et
hãc infossationẽ remanere in loco Aui presupponit: et ideo di/

xit.ꝙ q̄to plus mā est subtilioꝛ ꝛ madida vel mollis vel hu/
mida est mollificatio.s. ꝛ cessio eius vehemētioꝛ humida:ꝛ
digitus facilius penetrat in eo qd̄ cōprimit cum ꝓhibitione
eius qd̄ est in eo.i.cuȝ ꝓfundatione humoris ꝯtenti in loco
pressionis:vel cū ꝓhibitione eius qd̄ est in eo.s.a reditu festi
no ad exterioꝛa:ꝛ hoc.s.impssio digiti nō est in eleuatione.s.
tanta q̄ta est in vndimia:sȝ tñ aliq̄ est in eleuatione impssio
digiti ēt satis notabilis:vt patebit capᵒ de apate vētoso qd̄
est:qꝛ in eleuatiōe est aliq̄ vētositas q̄ aliquo mō resistit imp̄s
sioni:sȝ in pᵃ spē vndimie nō est vētositas:ꝛ in 2ᵃ spē lȝ fit de
vētositate:est tñ minus q̄ȝ in eleuatiōe:ꝛ ppea dn̄t qdā.ꝙ in
excitatione ista impssio tenet mediuȝ inter vndimiā ꝛ eleua/
tionē:ꝛ qꝛ vndimia in dicta impssione ꝯuenit:vt dictū est:cū
eleuatione:iō dixit Aui.ꝙ vndimia plm̄ est de gn̄e eleuatio/
nis nō qdē oino:qꝛ si sic vndimia esset de gn̄e apatis vētosi:
sȝ sic dixit:qꝛ ei similat̄ in impssione digiti:ꝛ ac ēt in humidita
te flātica subtili:q̄ in vtraqȝ reperit̄:ꝛ maxime similat̄ ei exci
tatio in qua humiditas flātica subtilis est pmixta vētositati.
Aui.in verbis p̄dictis innuit ꝙ de flāte subtili causante vndi/
miā est aliqd̄ magis subtile:de quo dixit.ꝙ q̄to mā est gros
sioꝛ:tanto est ad duriciē ꝛ frigus declinioꝛ. Et in his innuit
duo.pᵐ est.ꝙ in vndimia facta a flāte minus subtili nō est ita
facilis:vt in facta a magis subtili ꝛ reditᵘ eius ab infossatiōe
nō est ēt ita facilis pp grossitiē ꝛ friditatē maiorē.2ᵐ est.ꝙ in
oi vndimia tactus inuenit remissam calitatē ꝛ fortasse inuenit
frigiditatē actualē remissam:sȝ tñ in facta a flāte minus sub/
tili caliditas est remissioꝛ:siue actualis frigiditas intēsioꝛ.

Signa distinguentia vndimiā verā ab excitatione satis
sunt nota ex p̄dictis. Et distinguētia ea ab apate
vētoso.dixit Gal.14ᵒ terap̄.sunt ꝙ qñ imponis digitū supra
inflationē nō se inclinat cutis,qꝛ nō infossat̄:ꝛ cū pcutis sup
ipm audis sonū:sicut sonū tympanis:sȝ apa molle cuȝ magis
tāgis inclinat se ꝛ descēdit. Et Serap̄.dixit.ꝙ inflatū nō de/
scēdit sub digitis qñ p̄mit̄ sup ipsum:neqȝ remanēt vestigia
passionis in ipso:ꝛ est ei vox:tūc vox tympani:ꝛ fortasse sen/
tit̄ ēt q̄ñ vētositas retenta in raritate ꝯcauitatis quā facit q̄
raritas fortasse est multa valde. Et signa distinguentia vndi
miā ab apate melico.dixit Aui.sunt puitas duriciei ꝛ pauci/
tas offuscationis in vndimia. Duricies.n.in vndimia ēt fa/
cta a mā grossioꝛi:siue minᵘ subtili est pua valde:ꝛ in apate
melico est multa valde:ꝛ in vndimia coloꝛ est albᵘ vel decli/
nās ad albedinē:ꝛ in apate melico est declinās ad fuscedinē.
Et signa distinguētia vndimiā ꝯuenientē a cā p̄mitiua a ꝯue
niēte a cā intrinseca.dixit Aui.sunt ꝙ qñ accidit a pcussiōe
ꝛ silibᵘ:ꝛ nō currit mā q̄ attrahit̄ ad locū pcussionis ex dolo
re nisi mā flātica:tūc nō apat nisi apa flātis:ꝛ illud est puuȝ.
alr̄s.puū:ꝛ non euat̄ a doloꝛe. Dicūt qdā.s.intēsioꝛ q̄ȝ in fa
cta a cā añte:in qua ƀm eos aliqs paruus doloꝛ adest:q̄uis
ƀm alios nullus est doloꝛ:ꝛ h̄ nisi fuerit pmixtio alicuius hu
moris cū flāte. Sed in facta a pcussione aliqñ est doloꝛ satis
intēsus:nō q̄dē rōne humoꝛis flātici decursu ad locū:sȝ rōne
cōtusionis ꝛ attractionis p̄cedentis a pcussione vel casu.

Dieta. Cura vndimie tribus pficit̄ instrīs.s.dieta potione ꝛ chi
rurgia. Et dieta qdē cōsistit in euitatiōe quoꝛūcūqȝ
infrigidentiū ꝛ humectātiū,ex oibus sex rebus nō nālibus.
Dixit Aui.abstinētia ab eo qd̄ gn̄at flā est res que est necīa.
De qbus sunt pisces caseus recēs:ꝛ silia:totū aūt regimē dȝ
verti ad caliū ꝛ siccū vt resoluat̄ ꝛ exiccet̄ mā eius tā añte q̄ȝ
cōiuncta. Qd̄ aūt sit hoc regimē tā fugiendū q̄ȝ ꝓsequēdum
dictū est in sermone 5ᵒ in cura male cōplonis humide stōi.

Potio. Potio vō duas hȝ gn̄ales intētiones:q̄rū pᵃ est ad cām:ꝛ
2ᵃ corrigit accn̄tia. Et intētio ad cām aūt respicit cām añtem
aliqñ eā dirigit ꝛ euat:ꝛ aliqñ eā dirigit:ꝛ aliqñ mēbra dige
stionis ꝯfortat,ꝛ eoꝝ malā cōplonē emendat. Dixit itaqȝ
Aui.euatio fiat cū solone vētris.s.cū euantibus flā fluidum
subtile.ꝛ de eis ꝓprie est turbith:ꝛ maxime cū non pmiscet̄
ei.33.vel aliud acutū faciēs ipm educere flā grossum a lōgin
quis. Acuat̄ turbith cū diagredio:qm̄ sic educit acuitatem
multā ꝛ flā subtile:ꝛ fiat euonis iteratio ƀm exigētiā dignōne
semp p̄missa:ꝛ de ꝯueniētibus in euone dicti humoris ē vo/
mitus ꝛ ꝓprie cū iterat̄ multotiens:ꝛ vrine multe ꝓuocatio
est maximi iuuamēti:ꝛ maxie post euones p̄dictas:ꝛ silr su
doris ꝓuocatio est iuuamēti sublimis:ꝛ ꝓprie in aere balnei.
cōfortet̄ quoqȝ ꝛ epar ꝛ stomacus ad bn̄ digerēdū cū appro
ximitatis ab intus,ꝛ ex̄ ꝛ his que dicta sunt in sermone 5ᵒ in
suis locis qbus vtendū est añ euones ꝛ in medio eaꝝ ꝛ post
eas ꝛ vsqȝ ad pfectionē curationis. Intentio vō q̄ respicit
cām ꝯiūctā diuersificat̄ ƀm ꝙ vndimia p̄cessit a cā añte fluē/
te ad locū aut ƀm ꝙ facta est p viā ꝯgestionis aut sequele ad
febres cronicas ꝛ egritudines supradictas. Et in facta a cā
añte defluēte ad locū curatio variat̄ ƀm diuersa tpa eius. In
pnᵒ naqȝ supta indicatiōe ab apate ꝯuenit repcussio. Verūtñ
fienda nō est nisi p̄cesserit euatio saltē bn̄ minoratiua. Ait.n.
Rab.13.ꝯti.dico ꝙ q̄ illiniūt sup apata flātica cū infridatiuis
peccāt:eo ꝙ in ipsa includūt humoꝛes:sȝ qꝛ nō dissoluit̄ apa
auget̄ in eo doloꝛ.vñ dȝ corpus pus euari. Et.A.dixit.cū
factū fuerit illud.s.euatio de qua dixera:tūc.s.repcute:ꝛ ista
repcussio dȝ eē fortis vel debilis ƀm q̄ntitatē influxus. Ait.n.
Rab.vbi.s̈.si nō videris inanitionē fieri.alr̄s.manationē fie/
ri violētā valde dissoluere dȝ statiȝ.s.post paucā repcussionē:
ꝛ si violēta fuerit manatio ꝯfortare debes.s.p repcussionē:ꝛ
deinde dissoluere. De mā aūt repcussiuoꝝ. Dixit.A.dȝ vt
fiat repcussio eiᵘ in pnᵒ cū eo qd̄ aggregat exiccationē ꝛ re/
solone.s.nā ita ꝙ repcussiua debēt eē mixta cū exiccātibus ꝛ
resoluētibus. Dixit.n.pᵒ q̄rti.ꝙ repcussiua in apatibᵘ fridis
debēt pmisceri cū medicinis cal'is ꝛ stipticis q̄ cū h̄ ꝙ repel/
lūt deiccēt ꝛ resoluāt cal'a.n.resolutiua miscent̄ ēt cū eis ad
hoc vt ꝓhibeāt ne frida ingrossent ꝛ incrudēt mām ꝛ vt pe/
netrare faciāt illa infridātia ad ꝓfundū:vt possint expellere:
qm̄ apata flātica sunt ꝓfunda:ꝛ ad hoc ēt vt exiccēt. stiptica
vero cū eis miscent̄ ad hoc vt ꝯfortēt mēbrū ꝛ sic iuuamētū
faciāt ad repulsum:ꝛ ēt vt exiccēt ꝛ mām ꝯsumāt:ꝛ qdaȝ di/
cūt.ꝙ ista repcussiua debēt eē plus stiptica q̄ȝ frida qꝛ in hac
mā plus ꝯuenit repcussio q̄ fit p trāsmissum q̄ȝ q̄ fit p impul
sum. Dixit Aui.nō opȝ vt attingat locū huiᵘ apatis aq̄.s.
neqȝ frida neqȝ cal'a. frida.n.sua friditate incrudaret ingros
saretqȝ mām.ꝛ sua humiditate noceret cū egeat exiccatione:
cal'a ēt sua humiditate noceret ꝛ sua calitate ꝓhibente nō re
percuteret:sȝ potiᵘ attraheret. Et ex dictis accipiūt qdā.
ꝙ i hmōi apate repcussiuū nō dȝ applicari frigidū actu neqȝ
multū caliū. Et in pnᵒ qdeȝ p̄ncipij medicamē mediū dȝ esse
magis fridū siue cū paucioꝛibus vel de debilioꝛibᵘ stipticis
ꝛ cal'is ꝛ in fine principij ecōuerso. ꝛ in medio eius dȝ tenere
mediū vt appet de intētione auctoꝝ in spāli specificatione re
medioꝝ. Pro qbus dixit Gal.2ᵒ ad Glauc.fiente passione
aliqñ spōgia aqua madefacta modicū aceti hn̄te sistere facit
passionē. Si vō sic sistere nō fecerit plus de aceto ponēdum
est:ꝛ hoc ēt cōmēsurat̄. Sit.s.acetū in q̄ntitate ꝛ acuitate ip/
sius ƀm cōplonē mēbri vndimiosi. Qd̄.n.acetum est magis
aquosum.i.pluri aque cōmixtū vel minus acutum in pnᵒ.s.
principij.sumēdū est,ꝛ maxie in corpibus mollibus:qd̄ aūt
fortius est.i.qd̄ est minus cōmixtū vel magis acutū in corpo
ribus duris ꝛ robustis.sup.ꝛ in fine p̄ncipij sumēdū est.sup.
ꝛ qd̄ est cū acetū mediū inter p̄dicta in q̄ntitate ꝛ acuitate in
medio principij ꝛ in corpibus inter p̄dicta medijs. Et subdit
Gal.ad pmas impositiones spongiā nō relinquētes.s.super
loco cū ligatura.sup.sȝ in scōis sic:ꝛ multo magis in postre/
mis. Dixit Gal.intēdenduȝ est si corpus in q̄ fit apa molle fit
molle:ꝛ tūc aqua sit amplioꝛ aceto. Si vō mēbrū sit soliduȝ
tūc acetū supet aquā ꝛ reducat mēbruȝ in nām suā augmēto
eaꝝ q̄ desiccāt. At vō si corpus vel mēbrū fuerit tēperatum
sint eq̄lis aqua ꝛ acetū. Et subdit Ga.vbi.s̈.opȝ eē spōgiam
nouā:ꝛ si nō affuerit talis.s.noua:sȝ vetus certissime lota.s.
multotiēs affronit in nitro.i.in aqua in qua nitrū dissolutū

In facta per viam defluxus.
De localibus ab extra ipsi°.

Aqua neq; cal'a neq; frigida conueniunt.

Repercussiua nō debet applicari frida neqȝ multū calida.

fit ꝛ pro aut in cinerali vocato.i.in aqua cineris:ꝛ hoc fit vt accipiat spongia virtutē nitri vel cineris ad desiccandū ꝛ resoluendū. Et dixit. ꝙ si p̄dictis nō sistat̄ apa fortiora farmaca que mixtā hēant virtutē ex p̄dictis virtutibus supponere op3. ℭ Et Serap.dixit.si ex humore flātico ad mēbrum currente fuerit vndimia incipiemus in curatione eius cū medicinis:de quarū ꝓprietate est vt coarceant.i.ꝓhibeant fluxū ꝛ expellant ꝛ resoluant similiterqꝫ fiat antecessio in p̄mis cū vaporatione cū spongia noua infusa aceto pmixto:q͛ʒ est q̄ spongie noue inest virtus resoluēdi quā acquisiuit ab aqua maris que est resolutiua ꝓpter illud ergo si nō habet̄ ex ea aliq̄d nouū op3 vt abluat̄ cū nitro ꝛ aqua cineris donec acquirat virtutē spongie noue ꝛ submergat̄ in aceto.s.pmixto ꝛ expressa mēbro supponat̄:q̄m aggregat ꝛ coartat. verū op3 si apa est in p̄n° ꝛ pro aut corpus.s.vel mēbrū sit humidū in cōplexione sua vt sit acetū forte minus:sed si administras hoc acetum ꝛ nō iuuat corpus est durum:tūc op3 vt sit acetū ꝓpinquū:puto q̄ pauciori aqua admixtū. Et si p̄dicte dispositiones.s.tp̄s principij apatis ꝛ mēbri in mollitie ꝛ duritie sint medie:tunc op3 vt acetū sit tēperatū:sicut res quā possibile est hōi habere. ℭ De his dixit Auic.de illis que bona sunt in p̄n° est vt administret̄ spōgia noua in p̄n° infusa aceto cōmixto.i.sc3 aqua:vt dixit Gal.qui ergo exponūt aceto cōmixto hn̄te virtutē cōmixtā ex repcussione ꝛ exiccatione ꝛ resolutione quale est acetu3 vini:in quo est repcussio exiccatio ꝛ resolutio:ita ꝙ nō d3 sumi acetū factū ex agresta succo piroꝝ vel citonioꝝ:ꝛ similiu3:in q̄bus nō est dicta virtus cōmixta:est expō sali.s.ignis.n.volunt auctores ꝙ acetū aque cōmiscēdum sit acetū vini:q̄ de illo loq̄tur Gal.14° terap.ꝛ dixit habere virtutes p̄dictas:ꝛ si voluerūt ꝙ applicet̄ aque pmixtū:ꝛ nō solū vt fortius vel sufficiēter repcutere posset:q̄d nō posset facere impmixtu3 aque. ℭ Et subdit Aui.aut aqua baurach.i.nitri ꝛ cineris.s.fit acetum pmixtū:ꝛ hoc q̄n vt dixit Gal.acetū pmixtū cū aqua simplici nō sufficiēter ꝯfert. Et ex verbis Gal.appet manifeste ꝙ Dinus errauit q̄n exposuit aut pro ēt.ꝛ voluit ꝙ in oī pte p̄ncipij acetū cū aqua nitri ꝛ cineris debeat esse pmixtū:q̄ sic imo ꝓcedendū est processu Gal.qui voluit ꝙ vbi in p̄n° acetu3 aque simplici pmixtū nō sufficeret:tūc pmisceat̄ in ꝓcessu cum aqua nitri ꝛ cineris:ꝛ de isto medicamine.s.pmixto aceto aque nitri ꝛ cineris est verū:q̄d dixit Dinus ꝙ p̄teritis valet in ista mā:ita ꝙ ēt mireris de effectu eius:ꝛ sic ēt expientia demōstrat. Eteni in spongia noua aut in veteri infusa tm̄ cu3 aqua nitri vel cineris est exiccatio ꝛ resolutio ꝛ in aceto vini aq̄ mixto est repcussio ꝛ exiccatio:ꝛ in baurach ꝛ in cinere est sil'r exiccatio ꝛ resolō. ℭ Dixit auctor cōpendij:ꝙ Ga.multū laudauit spōgiā huic apponi locor3 nostris tp̄ibus.dixit ipse.inuenimus pānum veterē ꝛ vellus.i.lanā:sil'r facere.maxime si in aqua salsa vel aluminosa infusa sepius fuerit ꝛ ad solem exiccata. ℭ Et de bonis in p̄n°.dixit Aui.est memithe solū:ꝛ hoc in p̄n° p̄ncipij:ꝛ ēt q̄busdā exiccātibus mixtū:ꝛ hoc maxime in ꝓcessu principij. Et subdit.succus ēt mirti est bonus in p̄n° sui ꝛ solus ꝛ mixtus mō p̄dicto. Dixit Dio.ꝙ folia populi recentia cōtrita ꝛ supposita dispergūt apata flātica. Et auctor cōpendij.dixit auctore Gal.ꝙ spina alba ꝯuenit apatibus flāticis mollibus supposita:ꝛ ea cōtabescere facit:ꝛ cōueniunt maxime in p̄n° principij. Et dixit auctor eiusdē.ꝙ aloes h3 ꝓhibere illud q̄d descendit ad apata flātica ꝛ dissoluere illud q̄d attractū est in eis:ꝛ sic cōpeteret in fine principij ꝛ in augmēto. Et q̄dam dicūt.ꝙ folia salicis supposita ligata dissoluūt vndimiā. Et q̄dam dicūt.ꝙ folia nenufaris bene decocta in aqua ꝛ expssa ꝛ cōtrita mirabil'r ꝯferunt. Et de ꝯferentibus est puls de farina ordei cū aqua mellis. ℭ Cura autē in augmento.

In augmento.

dixit Aui.ꝙ quotiēs addit̄ egritudo tūc apponatur acetū in quo infundit̄ spōgia fortius parū.d3.n.esse fortius, q̄ magis acutum ꝛ minus aque pmixtū. Et subdit.bonitas succi mirti est post illud.s.post p̄n^m.q̄ in augmēto.sed conficiant̄ cū eo medicine post.i.que post p̄n^m ꝯueniunt. Et dixit de illis que ꝯueniunt in augmēto est oleū rosatū cu3 aceto ꝛ sale ꝛ sulphure cōbusto. Dicunt in p̄n° augmēti oleū ꝛ acetū sint equalia sali ꝛ sulphuri. In ꝓcessu vero fiat additio salis ꝛ sulphuris supra oleum ro.ꝛ acetu3.in tantū posset additio eoꝝ fieri q̄d cōpeterent in statu p̄n°. Dixit Sera.ꝙ emplm̄ de radice cucumeris asinini cū farina ordei ꝯfert apatibus:ꝛ flāticis ēt antiquatis ꝛ valet in augmēto ꝛ ꝓcessu. Et sil'r valet emplm̄ de origano ꝛ farina ord. Et emplm̄ factū de folijs brance vrsine cu3 assungia porcina veteri vtiliter apponit̄ in augmēto ꝛ statu. Et de vtilib⁹ est cinis ficus cū aq̄ pluuiali.

In statu.

ℭ In statu vͦo q̄ adhuc plus op3 exiccare ꝛ resoluere q̄ʒ in augmēto.id͛o dixit Aui.ꝯueniat cū ipso aceto finis.s.in fortitudine acuitatis ꝛ paucissime mixtionis cū aqua:ꝛ tale acetum.dixit Aui.administret̄ solū aut pmixtū cum oleis vehementis resolōnis sic laurino oleo cucumeris asinini.ꝛ sil'b⁹. Dicūt.tale acetū solū valet in p̄n° status ꝛ pōt lixiuiū talium cinerū administrari solū:ac ēt pmixtū cū dicto aceto solo:ac etiā cū aceto pmixto cum oleis dictis:ꝓfit ēt p̄dicta administrari vicissim.mō vnū mō reliquū. Dixit Auer.colli3.7.que sunt de grosso flāte.i.minus subtili embrocent̄ cū spōgia infusa in aceto mixto cū alumine cinere ꝛ sale. Et dixit Aui.d3 vt cōprehēdat spōgia sup oīa latera ne declinet mā ad latus aliud.ꝛ subdit.q̄nqꝫ administrat̄ loco spōgie cu3 nō inuenit̄ pānus duplicatus cū duab⁹ tunicis cū aqua cineris p̄dicta. nā q̄n assiduet̄ supra ipsam vna vice post aliā fortasse sufficit. Et subdit.ꝙ aqua calcis fortior est q̄ʒ aqua cineris predicta:ꝛ id͛o cū illa nō sufficit ad istā recurrēdū est. Dicūt.n.q̄dā. ꝙ ipsa est mirabilis iuuamēti i vndimia magna. Et q̄dā dn̄t. ꝙ an̄ appositionē spōgie vel pāni duplicati d3 locus inungi cū oleis calidis:ꝛ deinde d3 spongia supponi. Dixit Aui.ꝙ cicer.s.farina eius cū aqua caulis.i.succo eius emplata est mirabilis iuuamēti:q̄m resoluit ꝛ desiccat. Et de ꝯferētibus in statu est decoctio folioꝝ ꝛ fructus tamarisci ꝛ in aceto parū pmixto:ꝛ sil'r origanū aut maiorana cū aceto:ꝛ stercus vaccinū dissolutū cū aceto cū addit̄ ei parū mellis.oīa.n.hec cōueniūt in p̄n° status ꝛ medio eius:ꝛ in fine ipsius ꝯueniunt folia rosmarini ꝯtrita ꝛ supposita. Et sil'r empl3 ysaac q̄d fit ex ruthe ꝛ nucib⁹ cū melle. Et q̄dā dn̄t.ꝙ emplm̄ de furfure frumenti ꝯuenit toto tp̄e status.

In declinatione.

ℭ In declone aūt ꝛ cū egritudo hec est cronica.dixit Serap.administret̄ illud de ꝓprietate cuius est vt incidat ꝛ resoluat tm̄. Et Ras.13.ꝯtin.auc̄te Gal.dixit.si apa fuerit cronicū vnge mēbrū in p̄mis cū oleo ꝯ.s.cōi:vel aliquo resolutiuo supponēdo postea ei spōgiā infusam in lixiuio.s.supradictoꝝ cinerū ꝛ liget̄ ꝛ sanabit̄ firmiter. Et dixit auc̄te ꝓpria.dico ad apa molle infunde pānū de lana in lixiuio:ꝛ suppone ei:q̄m efficaciter faciet ꝛ si alleuiatur iterato supponat̄:si apa fuerit magnū infundat̄ in aqua calcis:q̄ mirabil'r faciet.si.n.passio lōgior fit sola dissolutiua opant̄ in ea. ℭ Medicamē valde ꝯueniēs ꝛ vtile est vt in aceto forti decoquant̄ sauina sticados maiorana rosmarin⁹ origanū:ꝛ silia.ꝛ mēbrū patiēs fumiget̄ cū eo:postea infundant̄ petie in eo ꝛ expsse supponant̄ multotiēs inouādo anteq̄ʒ frigescāt. Et de ꝯuenientibus est emplm̄ factū de cinere cerri vitis ꝛ ficus ꝯfectis cū assungia porci. Et de ꝯuenientibus est emplm̄ factū de calce viua trita:ꝛ cu3 assungia porci mixta. Et sepelire mēbrū in arena maris cal'a est vtile ꝛ ꝯueniens. Et sil'r freq̄ns epithimatio cum decoctione lupinoꝝ amaroꝝ. ℭ Est g̃ p̄dicta cura recta indicatiōe sumpta a mā vndimie:ꝛ a tp̄ibus eius veꝝ indicatiōe sumpta a mēbro aliqualiter variat̄. Dixit.n. Ras.13.ꝯti.auc̄te Gal.cura apatis mollis diuersificat̄ iuxta modu3 mēbroꝝ:q̄m si acciderit in mirach vētris nullus supponit ei spōgiam infusam in aceto lymphato cū aq̄ frigida:neqꝫ supponit gnītibus apatis absinthiū coctū cu3 oleo.

Applicanda indicatiōe sumpta a mēbro vndimioso.

ℭ Et dixit.ad apa molle accn̄s in pedibus. ℞.myrrhe aloes lilij sandal'.rube.sief.memithe ꝛ croci an̄.ʒ.ij.cineris cauliū.ʒ.iij.ꝛ cū eis fiat illinitio.s.post q̄ʒ dis-

soluta sunt in aliquo oleo resolutiuo ⁊ cōpeteret h in pn°. ⁊ fortasse ēt in aug°. ¶ Dixit Aui. cū h apa est in mēbro ner uoso spisso ⁊ densorāut ligamētorāut chorda misceat in me dicinis qd incidit cū lenificatiōe.i.cū lenitate ⁊ remissione: ⁊ qz tale incidēs qd admiscet in medicinis vndimie est acetū: ideo voluit q tale acetū sit leue ⁊ debile nō acutū de se nociuuz neruis ⁊ mēbris neruosis: ⁊ qāto acutius est tāto nociuius. qāuis.n. rōne mãe cōferat tñ rōne mēbri nocet: qre opz vt cū necēuz fuerit acetū sumat illud qd mãe cōueniat mēbro autē nihil aut parū noceat. ⁊ tale est acetū debile nō vere acetosuz aut parū hñs acuitatē. Dicūt. acetū iterū pp aliam cām oz esse leue: qd est qz istud apa in istis mēbris exño est difficilis re solonis ⁊ exiccationis pp stricturā pororū eorū. Si igr̃ illud qd approximat esset multū desiccatiuū sic est acetū acutū nō posset desiccare subtile ⁊ derelinquere grossum remanēs re soloni ineptū. In mēbris aūt carnosis acetū oz eē acutū qm̃ cōfert mãe ⁊ nō nocet eis. ⁊ nō timet in eis de resolōne sub tilis pp raritatē pororū ipsorū. Et fortasse Aui. dixit. misceat cū eo qd incidit cū lenificatiōe.i.cū aliquo lenitiuo mixtū vt acuitatē ⁊ mordicationē aceti: vel alicu(us) rei acute leniat ⁊ re mittat: ita q sm h hērent misceri sil' resolutiua: desiccatiua: lenitiua: ⁊ incisiua. Et scias q añ apponē medicaminū oz lo cus rarificari cū fricatione ⁊ suppōne pānorū calefactorū. Di xit Gal. sup 2° epidi. ⁊ ponit. 13. cōtiñ. si leuiter ingrosset mē brū fricamus illud cū toualijs cū soliditate.i. fortiter. ⁊ post spergim(us) sup ipm medicinas desiccatiuas. fit.n. hec fricatio ad adiuuandā penetrationē medicinarū ad pfundū q sine ea nō pfundarent obstātibus opilatiōe pororū ⁊ stipticitate ip sarū. Et Aui. dixit. oz vt fricet locus.s. añ apponē medicami nis cum mātili fricatiōe dura.s. sic q bñ apiant pori: ⁊ facta fricatione administrent sup ipm exiccatiua. sup. ⁊ quecunqz alia medicamina: maxime q in forma sicca approximantur.

Cura pro pria excitationi. ¶ De cura āt q pprie debet excitatiōi. dixit Ras. 13. cōti. auctē Ga. excitatio oz illiniri cū aloe litio ⁊ cinere cauliuz ⁊ aq ip sorū q si lōgior fiat.s. ⁊ puenerit ad statuz vel finē aug'' adde cū eis semē cicute ⁊ euforbiū: ⁊ si nō cōtulerint fiat illinitio cū cinere fic(us) ⁊ tamarisci ptib(us) eqlib(us) ⁊ aceto.s. acuto. Et dixit. excitatio in pn° curat cū eo qd corroborat ⁊ dissoluit sic cuz aceto lymphato alumine sale ⁊ baurach ⁊ cinere. Ista tñ cō ueniūt in fine pncipij ⁊ pn° aug''. ⁊ ideo subdit. in pn° cura fiat cū debiliorib(us) istis.

In vndimia scdm viam cōgestionis. ¶ De cura vō vndimie accñtis p viā cōge stionis. dixit Gal. 2. ad Glau. q fricatio sola p oxirodinā: ⁊ qñqz p oleū ⁊ sal itromisso oxirodino sistere facit illud ⁊ alia multa taliū. Et dixit. vt ponit. 13. cōti. apa flāticū accñs per se fortasse sufficiētē curā sequet si ifundat spōgia in aceto ⁊ aq ⁊ supponat ei. q si nō mitiget apa p illud adde cū aceto ⁊ aq modicū aluminis ⁊ fiet memithe ⁊ est bonū in hoc loco.

In vndimia q seqtur ad egritudines cronicas. ¶ Et cura vndimie sequētis egritudines cronicas silis ē pdi cte postqz cura illis egritudinib(us) adhibet. Dixit Gal. 14. ter. ei(us) pcurationē pticularē agē oz cū oxi.i. aceto ⁊ oleo rosino .s. ro. ⁊ sale. ⁊ aliqñ cū oleo simplici sale ⁊ aceto refricātes tu mētia crura. sup. vel alia mēbra exiccat.n. pinde mā ei(us). Et dixit. vt ponit. 13. cōti. nō idiget cura ppria oino. sup. qz req rit cura ppria egritudis quā sequit: sz sufficiet ei fricatio ti biarū. sup. ⁊ aliorū mēbrorū ⁊ inūctio ipsorū cum oleo.s. ⁊ ace to: aut cū oleo ros. ⁊ aceto: ⁊ qñqz ponimus in eo sal: ⁊ qñqz acetū cū sale ⁊ oleo cōi. ¶ Dixit Sera. si est ex ventositate va porosa sic illud qd accidit ipendim(us) hydrop. ⁊ q hñt ptisim aut in malitia forme vehemēti nō indiget multū curatiōe p pria: qm̃ est sequēs egritudinē corpis. Si g cū seqt eā.s. egri tudinē studiū.s. curatiōis: tūc resolō ei(us).s. isti(us) vndimie est fa cilis cū aceto cōmixto tm̄: aut cū aliquantulo salis. ¶ Dixit Auer. colli: 7. apatū molliū q fiūt in extremis hyposarca: ⁊ silib(us) morbis medicatio pcedit sm medicationē ei(us) a q pce dit. Et sufficit ex oleo ro. aceto ⁊ sale: ⁊ si ibi spgit multa mā pdest euare mēbrū.s. mādans vel corp(us) totū ab illa mā ⁊ vn reb(us) calefactiuis ⁊ desiccatiuis ⁊ euone cū expssione mēbri .s. in q est vndimia q expssio fiat cū ligatura cōueniēti. ¶ Et Aui. dixit sequēti hydropisim ⁊ egri(tudin)es alias qrat cure eis ipsi(us) egri(tudin)is quā seqt ⁊ alr pdurāte eā nō pōt moueri. ¶ Di xit Alm. h apa qd p se accidit febres lōgas cū sanat cōmitg tur: ita curādū est parū aceti cū oleo ros. ⁊ aq mirti ⁊ aq cū q fit sapo misceat ⁊ pān(us) in eo madefact(us) desup ponat ⁊ liget. Et dixit. ex eis q ipm dissoluūt est aq cineris q sic fit. atramē tarā is. fermēta cōburant: ⁊ in eodē cinere aq misceat: ⁊ per noctē vnā dimittat: deide colet ⁊ in ea misceat acetū in q pā ni infusi supponant vni(us) alteri cū ligatura cōstringēdo. Et si apa valde molle fuerit ex sale oleo ⁊ aceto epithimet ⁊ frice tur. ⁊ dixit. h est epithima q mollitie ⁊ relaxationi vbicunqz fuerit cōfert. ⁊ ponit ipm ēt Aui. Rx. aloes myrrhe litiū acatie fiet memithe cipi croci oriētalis boli ar. añ. ptes eqles ex his silitudines auellane fiāt: ex qb(us) cū nece fuerit cū pauco aceto ⁊ succo cauliū dissoluat. ⁊ si egri(tud)o fuerit i facie: ⁊ palpebris dissoluat cū aq rosarū succo endiuie ⁊ aceto ⁊ epithimet cuz eis. ¶ Dixit auctor cōpēdij. ego vidi de cura aloes mixti cuz litio in apatib(us) inflatis q fiūt in palpebris effectū mirabilez bonū: ⁊ silr credo q agat in excitatiōe accñte i alijs mēbris: ⁊ credo q aloes ē meli(us) alijs medicinis ad apa molle. ¶ In vndimia aūt accñte pedib(us) pgnātiū. dixit Pau. ifundat lana cānarū q est ad modū stuppe in aceto ⁊ supponat ei aut folia cauliū trita.s. supponant ei: aut fiat illinitio cuz chimolea ⁊ aceto ⁊ alumine. In vndimia pregnātium. ¶ Dixit Filagrius. ⁊ ponit. 13. cōti. ad apa molle pedū pgnātiū ⁊ cōualescētiū fiat illinitio cū oleo ro. sale ⁊ aceto bñ pcussis: aut cuz cinere cauliū oleo ⁊ baurach aut cū sale ⁊ oleo. ¶ Et Aui. dixit. qñqz mollitie accñti in extre mitatib(us) pgnantiū submergant sūmitates cānarū q fiūt sto pe ⁊ sunt flores earū maxie paruarū in aceto ⁊ ponant desup. Et meli(us) eo est illud qd fit post cōtritionē.s. dictarū sūmitatū cā narū q cōtrite submergant in aceto. ⁊ chimolea cū aceto ēt cō fert. Et anetū ēt cōtritū cū aceto cōfert. Et de embrocis bonis decoctio corticū citri. Et dicūt qdā de exptis eē inuolui in fo lijs cauliū rubeorū ⁊ ipsos assatos comedere. Et de vtilib(us) in oib(us) apatib(us) mollib(us) est vt facta inūctione ex oleo ro. ⁊ aceto ⁊ sale supponant folia radicū q comedunt cōtrita ⁊ ligata p dies. ⁊ fex vini calida supposita oi apati molli mire prodest. ¶ Et silr de exptis est emplm factuz ex radicib(us) salicis: ⁊ de radicib(us) affodi. decoctis in vino cōtritis ⁊ cōmixtis cū pauco sulfure donec sufficiat ad inspissandū eas. Et ex eis est sterc(us) colūbinū albū tritū ⁊ cū aceto forti dissolutū ⁊ sup corio ex tensuz circūcirca mēbrū inflatū suppositū. ¶ Cura aūt vndi mie pueniētis a cā pmitiua nō differt a cura pueniētis a cā añte nisi rōne doloris q in eo accidit. Dixit g Aui. cum est in hac egri(tudi)ne dolor pp cām dictā.s. pmitiuam: tūc opz vt sedet dolor in pmis cū eis q sunt sic ysopus humida ⁊ vinū coctū ⁊ cerotaria ex oleo.s. cōi vel aliq oleo anodino: ⁊ vt admini stret embroca ex vino nigro stiptico. Dñt qdā. nō solo sz mi xto cū cerotariis dicij aut cū ysopo hūida ⁊ sapa. In vndimia a cā pmitiua. ¶ Et post illud.s. post sedationē doloris. dixit Aui. admistret cura cuz cinere ⁊ silib(us): ⁊ in sūma cū his q dicta sunt i cura facte a cā añte adducēdo ei ea q sz dispōnē mēbri in q est. nā cura hui(us) sedato dolore in nullo differt a cura illi(us). ¶ Sciēdū est q in cura isti(us) vndimie auctores nō fuerūt locuti de chirurgia per incisionē vel cauterizationē: qz raro est valde q sic posset cu rari: sz locuti fuerint de cura ei(us) per ligaturā q ptinet ad ma nualē opōnē: de q dixit Gal. 2° ad Glau. q si sm aliquā extre mitatē vt manū vel pedē tale ydema fiat sup ligatiōe ab infe riorib(us) ptibus incipiēte supius terminā te sup emissionē ap prehēdente vniuersam distributionē quēadmodū in fractu ris ossiuz facimus curat. Ego.n. dixit Gal. in vndimioso do lore inungens oleo particulā: deinde supponens spongiā ex lixiuio cōstringens violentius vidi pfecte curatā passionē.s. huius dictione indicatione habēte virtutē miscibiliū sed ad diasoreticā ⁊ incisiuā inclināte. ¶ Dixit Sera. si est in pede aut in manu pone spongiā vnā.s. magnā vel plures paruas de

Manualis opō in sola ligatiōe requiritur.

sup.i.in pte supiori manus vel pedis:⁊ aliā ↄsilr de subt⁹ in parte inferiori:⁊ sit illa q̄ de subt⁹ stricta vehementer:⁊ q̄ est supius molliter donec nō recipiat mēbrū ipm aliqd ex mā. ℭ Dixit auctor cōpēdij.ꝙ Gal.dixit.ligare debemus in pn⁹ vehemētius:⁊ qr pn^m ligationis incipit ab iferiori iō ligatura iferius dꝫ eē magis strictar:⁊ deīde dissoluat vt gescat paulatim:qm̄ ligatura dꝫ pcedere min⁹ stricta:sꝫ tn̄ dꝫ declinare cū ligatione ad ptē supiorē cōiter:qm̄ ista ligatio phibet ꝙ nō recipiat locus apatis aliqd. Et Auer.dixit.ꝙ dꝫ ligari sicut ligat mēbrū fractū. Et qdā dn̄t.ꝙ ligatio dꝫ esse firma ⁊ multotiēs iterata. ℭ De hac tn̄ ligatura.dixit Aui.strictura cū ligamētis ↄfert ei in q̄ nō est mā grossa.als.ingrossata.nā subtilē recipit delitescere.grossam vō nō pōt expellere. Dn̄t quidā.tādiu mā est subtilis q̄diu patiēte iacēte vel stante in quiete recedit inflatio ⁊ nō remanet:sꝫ qn̄ remanet eo iacēte tota nocte vel plus:tūc mā iā ingrossata est. Et dixit. A. vbi fit ligatura dꝫ vt sit inceptio ei⁹ ab inferiori tēdēdo ad supi⁹. Notāt qn̄ ligatura approximat:tūc corp⁹ dꝫ eē mūdificatū ⁊ dꝫ insup sepe purgari a mā illa delitescente ne ad aliqđ mēbrū nobile deriuet ⁊ ledat nocu^{to} magno aut pimat. Ego.n. h̄ in plib⁹ ↄtingere vidi ꝙ ligari ab empericis descensu māe solito phibito p ligaturā:⁊ nō mūdificato corpe a mā q̄ delitescit post puū spatiū pierūt. In itētione ad accn̄tia auctores cōiter nō puiderūt nisi dolori supueniēti ⁊ succurrit ei.sīc.s. in intētione ad cām pmitiuā dcm̄ est cū ysopo hūida ⁊ vino cocto ⁊ alijs ibi dictis. Et de epithimatib⁹ fortis iuuamēti ē illđ qđ recipit sterc⁹ vaccinū olibanū storacē calamētū armoniacū spicā vsnee absinthiū:⁊ silia. ℭ Notāt ꝙ apa flāticuꝫ qn̄qꝫ vlcerat ⁊ fit vlc⁹ illud valde difficilis ↄsolidationis:ita ꝙ qn̄qꝫ cura est ipossi:⁊ fm plm tale vlc⁹ efficit fistula.mā eni flātica diu fluēs ad aliqđ mēbrū calorē ei⁹ nālē valde debilitat ⁊ non pōt gubernare humiditatē illā quare arripit a calore extraneo ⁊ corrūpit:⁊ corrupta locū inficit ⁊ vlcerat.

ℭ De nodis ⁊ dubeleth. Cap.xxxvj.

Nodus dupl̄r sumit. Uno⁹ large pro oi nodatione ↄtinēte mām humoralē vel nō ↄtinēte:⁊ sic est gen⁹ ad oē apa flāticū de flāte grosso ⁊ ad nodationē durā eueniētē interius.h̄ eni nodatio aliqn̄ dr nodus lꝫ nō recte. Nodus etiā aliqn̄ sumit min⁹ large pro oi apate flātico facto de flāte grosso:⁊ sic est gen⁹ ad glandulas ⁊ scrophulas:⁊ ad nodos pprie sumptos.scrophula.n.qn̄qꝫ lꝫ iproprie vocat nodus ab Aui.cap⁹ scrophulaꝝ. Tertio mō sumit pprie p vō nodo quē Raś.13.ↄti vocauit duballa. A.aūt dixit dubeleth.

ℭ Dubeleth tn̄ tripl̄r inuenit sumptū. Uno⁹ gn̄alr p oi apate cuiuscūqꝫ gn̄is qđ aggregat mām in loco solute ↄtinuitatis mēbri in q̄ est:siue sit tale incipiēs siue in pcessu tale fiat:⁊ siue sit de mā calīa siue frida. Alio⁹ spāliter ⁊ sic dr de apate flātico aggreganti in cupo diuersi gn̄is:⁊ vt patebit:⁊ vt sic est idē qđ nodus pprie sumptus. Sꝫ dubeleth p̄ mō sumptū est sic gen⁹ ad exiturā ⁊ nodū pprie sumptū. Aliqn̄ tn̄ ⁊ improprie repit dcm̄ ꝙ exitura ē apa aggregās mām saniabilē in cupo:⁊ dubeleth est apa cui⁹ mā in cupo collecta iā saniata est:⁊ disponit ad rupturā. Auctor āt cōpēdij.nodū botiū vocauit. ℭ Dixit Raś.13.ↄtiñ.nodulus est exitura accās in pāniculo. ℭ Dixit Aui.nodi sunt dubeleth flātice cōprehendētes humores flāticos aut humores gn̄atos ex flāte:q̄uis nūc nō sint humores flātici:⁊ isti pn̄t eē humor gipseus qui q̄uis vocet flā gipseū:tn̄ vere nō est humor ⁊ pn̄t eē humores melici facti p exiccationē multā flātis. Et flā faciens nodos est flā grossum:hn̄s tn̄ in grossitie latitudinē magnā fm quā vnū est minus grossum:⁊ aliud magis ⁊ minus grossum re^{us} magis grossi vocat subtile:⁊ magis grossum est illud qđ indurat:⁊ fit gipseū ⁊ trāsit in meliaꝫ siue illa iduratio fiat a friditate ↄdēsante ⁊ inspissante siue a calītate resoluēte subtile ⁊ relinquēte grossuꝫ. ℭ Dixit Raś.in diuisionib⁹ nodi sūt plurimoꝝ modoꝝ.q.n.sunt a flāte subtili siue min⁹ grosso.

Dubeleth tripl̄r inuenitur sumptū ab auctoribus.

dixit Aui.sunt ab int⁹ sic caro,⁊ vocat a vulgo napte. Eteni napta est apa ↄtinens in se sic carnē mollē aut sic puls. Alia lꝫa hꝫ sic pus ⁊ pōt ēt verificari de pure grosso aut sicut mel aut aliud.s.silē in mollitie pdictis:⁊ sic lutū molle vel amurca vel trūbus. Qui vō sūt a flāte grossiori sunt sic res dura ⁊ sunt illi in qb⁹ ↄtinet sic gipsum vel lapis vel arena vel vt lutū siccū vel vt carbo vel vt ostracū aut fuscis aut es tenerū aut coriū aut aliqd his silē. Ego.n.vidi mulierē antiquā:de cui⁹ apate exiuit res q̄ appebat coriū cū multis pilis infixis. Et de istis nodis duris.dixit Auicē.ꝙ q̄uis sint facti a flāte indurato:vn̄ pn̄t dici flātici.nihilomin⁹ nō est lōginquū a veritate qn̄ faciat eē necīuꝫ obulatio.s.ad manū tāgētis dispositionē coꝝ eē melicā.nā tāgēs eas ⁊ pcipiēs coꝝ duritiē indicat eos eē de gn̄e melicoꝝ. Quidā āt exponūt obulatio.i. termin⁹ indurationis illius faciat eē necīuꝫ dispōnē coꝝ esse melicā.nā flā p multā sue h̄e indurationē trāsit in meliam. Et q̄uis ita sit.dixit Auic.ꝙ dispō sit flātica:qr radix illius duri est flā cui accidit vt deficcaret ⁊ ingrossaret:⁊ qr. A. in h̄ ca⁹ ↄsiderauit h̄ flā q̄tū ad fieri indurationis:⁊ q̄tū ad radicem q̄ fuit flātiō declarauit de istis nodis duris in tractatu apatū flāticoꝝ:⁊ sil̄ cū nodis mollibus:q̄uis q̄tū ad factuꝫ esse indurationis sint de gn̄e melicoꝝ. Et ꝙ sic sint de genere melicoꝝ appet p eū.p⁹ 2⁹.cap⁹ de egritudinib⁹ cōpositis.vbi Aui.glādulas nodos duros ⁊ scrophulas inter apata melācolica numerauit:flātis tn̄ illius induratio nō fit nisi longo tpis spatio. ℭ Dixit Gal.2⁹ ad Glāu.apata diuturnitatē facientia multiformes opōnes hn̄t.eteni lapidib⁹ ⁊ arenis ostracbis ⁊ lignis panibus carbonib⁹ glutino ⁊ amurce ⁊ feci ⁊ multis alijs talib⁹ inuēta sunt in apatibus corpora silia fore. ℭ Et dixit in lib⁹ de apatib⁹.sicut ponit a Rabi in.24.ptic. cū apiunt dubellati in eis iueniunt spēs diuerse:quarū aliq̄ est silis luto vrine assellationi melli mucillagini lapidi vngule ⁊ carte ⁊ iueniunt ēt in eis alalia silia eis q̄ ex putrefactiōe gn̄ant:credo ꝙ nodus in quo est aliqd silē vrine est ille quē Aui.dixit.vocari abtillarcuius expō est.i.hn̄s int⁹ hūiditatē flāticā fluxibilē:⁊ post aliq̄tulū tpe calefit ⁊ putrefit. Cūqꝫ incidit iuenit in eo diuersa mā:in quodā quasi puls:in q̄dā quasi viscose spume:in quodā quasi pili aut vngule,aut rasura ossiuꝫ aut lac aut lutū:aut fex vini:aut amurca:aut aliqn̄ quasi pinguedo. Et aliqn̄ in quodā putor est quasi impossi.

Apa qđ napta a vulgo dr est de gn̄e nodi.

De causis

boꝝ nodoꝝ. Dixit Gal.14⁹ tera.ꝙ humor operans tumores duros.i.nodos aut viscosus est:aut durus,aut vterqꝫ.s.viscosus ⁊ durus. Et auctor cōpēdij.dixit.ꝙ botiū.i.nodus duob⁹ modis est:aut p saniē magnoꝝ apatū ⁊ calīoꝝ coadunatā velut in vasis cētis:aut pp coadunationē hūiditatis nō putrefacte pp grossitiē sue māe inepte ad mutari in saniē,vn̄ coadunat in ↄueniētē sibi locū a carne sepatū. Ex dictis patēt cāe nodoꝝ tam molliū q̄ duroꝝ:⁊ ans ⁊ ↄiūcta. ℭ Quidā tn̄ addūt ad cām molliū multiplicationē vapoꝝ flāticoꝝ in mēbro q in eo tandē ↄdēsant in humiditatē mollē:q̄ postea spatio tpis igrossat. ℭ Et pn̄t gn̄ari nodi:⁊ p viā influxus:⁊ p viā ↄgestionis:vtplm tn̄ in mēbro paulatine ↄgerunt. ℭ Et qdā dicūt.nodos posse puenire a cā pmitiua. Dixit.n. Aui.multotiēs accidit e pcussiōe qđ similat nodis.supplēt.⁊ est de spēb⁹ coꝝ. Et dicūt.ꝙ hic nodus est rotūdus alb⁹ silis capiti claui eueniētis in pedib⁹ ⁊ plātis pedū vtplm:⁊ post curationē exituraꝝ. Et cuꝫ euenit in pedibus est phibēs incessum. ℭ Et Gal.dixit.in libro de apatibus,vt ponit a Rabi.16⁹ pticu.dubeleth ⁊ haruli.s. grossi vno humore gn̄ant ⁊ nō differūt nisi multitudine humoris tn̄.nā humor faciēs dubeleth est multus ⁊ faciēs harulos est paucus. ℭ Ex dictis ēt patēt spēs nodoꝝ ēt.generales.n.sunt molle ⁊ durū. Et molliū alius est mellinus siue fauosus:alius glutinosus:alius lutosus:alius fecalis:alius amurcosus:alius carnosus:alius pinguosus:ali⁹ pultosus:alius trombosus:alius mucillaginosus:alius cinellbus siue vermib⁹ plenus. Et duroꝝ:alius est arenosus:ali⁹ gipseus:

Nodorum species q̄ sunt.

alius lapidosus: alius ostracosus: alius pilosus: alius corio sus: alius carbosus: alius vngulosus. ℭ Pro maiori pte nodi q reperiunt sunt molles: ꝛ ex mollibus pro maiori pte carnei adipini pultosi vel mellini. Et pnt fieri in mẽbris interioribus ꝛ exterioribus: ꝛ exterioꝝ plurimi fiunt in locis iuncturarũ ꝛ cuti capitis. ℭ Et nullus nodoꝝ puenit ad exituram: nisi fortasse mellinus. ipse. n. aliqñ ab auctorib⁹ vocat exitura: lꝫ nõ sit exitura vera: sꝫ solũ sic dict⁹ est pp siĩtudinẽ cõtenti in eo ad ꝯtentũ in exitura vera. flegma. n. cõtentuꝫ in nodo mellino est q̃si ꝯuersuꝫ ad putredinẽ: ꝛ p hãc quasi cõuersionẽ dictus est inter spẽs exituraꝝ: ꝛ qñqꝫ vt dicũt qdaꝫ fit exitura vera: ꝛ hoc tũc erit qñ aliqs humor calidus flãti faciẽti ipm erit admixtus: rõne cuius poterit digeri ꝛ saniari.

Nodorũ nullus puenit ad exituram n̄ si mellinus.

Signa ꝛ cura dubeleth interiorꝫ.

Auctores nõ posuerũt signa dubeleth interioꝝ: q: difficile est signare ea. Verũtñ cum eueniũt in aliquo mẽbro interiori sentit grauitas in eo q̃ paulatine augẽt ꝛ debilitant virtutes eius: ꝛ aliqñ penitus destruunt ꝛ nõ seqtur ea febris nisi fortasse in mellino cũ sanat ꝛ deficiũt virtutes eius cordis pp cõpassionẽ: ꝛ ẽm plm seqtur ea sincopis absqꝫ alia cã manifesta. ℭ Et de cura ẽt intrinsecaruꝫ pauca scripserunt: qm̃ raro fit euasio ab eis. Dixit. n. Gal. in libro de appropriatione medici. vt scribit. 13. ꝯtiñ. si dubaila fuerit in mirach. vẽtris. s. in visceribus nõ erit salubre. Ingeniũ tñ ad curationẽ eoꝝ: opꝫ hẽre iuxta possibilitatẽ artis. ꝛ siqdẽ fuerit ex eis in qbus sperat eruptio: tunc vt dixit Gal. 4° mientir. debes studere ad ꝯfortandũ virtutẽ: qm̃ p eã fiet mũdificatio. i. post rupturã. ꝛ p eã non fiet sincopis. Maior enim ps laborantiũ eo moriunt ex sincopi: ꝛ vñ sistẽti vĩtute in fortitudine nã fortis mundificabit saniẽ. dꝫ aũt pcurari ruptura eius cũ medicinis ebibitis ex eis q̃ frãgunt apata intrinseca: que dicta sunt in sermonibus p̃cedentibus in suis capl̃is: ꝛ post rupturã auxiliũ fiat cũ mũdificantibus. Verũ dubaila intrinseca ad oẽs p̃dictas intẽtiones implendũ exigunt medicinas fortiores q̃ꝫ alia apata intrinseca. ℭ Si vo dubaila intrinsecũ fuerit ex eis in quibus sperat dissolutio: tũc dixit Ga. ibidẽ. ꝛ ponit 13. ꝯti. dubaila occulta ꝛ pprie q̃ fiũt in viscerib⁹ medicant cũ medicinis ꝯfectis cũ aromatibus: qm̃ he medicine dissoluũt ꝛ liquefaciũt humorẽ aggregatũ. Et medicine hũc modũ hñtes supabũdanter ea dissoluũt: quaꝝ melior est theriaca. Et dixit. ꝙ medicant cũ medicinis tenuib⁹ desiccatiuis: sic cinamomo myrrha: ꝛ silib⁹. ꝛ potus vini vetusti ꝛ subtilis si. i. modica q̃ꝫ̃ fit desiccat ꝛ attenuat.

Signa nodoꝝ exterioꝝ hñtur p sensum visus ꝛ tactus: ꝛ tactus inuit in eis diuersitatẽ corpoꝝ p̃dictoꝝ ẽm duritiẽ grossitiẽ ꝛ subtilitatẽ. ℭ Dixit Raſ. 13. ꝯti. signũ hꝫ nodus ꝙ nõ est fixe radicis: sꝫ mouet quasi ampulla sub veste ꝛ glãdula sub pelle: aut forte erit solida tenuis ꝛ insepabilis. s. radix eius tactũ hñs ad modũ tactus lapidis. ois aũt nodus mollis repit expientia mobilis: q̃ꝫuis dicãt qdam ꝙ est aliqs imobilis: cũ. n. digitis capit ille q est mollis ꝛ ducit sepat de loco ꝛ mouet versus sursum ꝛ versus deorsuꝫ ꝛ versus dextrũ ꝛ sinistrorsum ad volũtatẽ ducẽtis: ꝛ p h̃ differt a nodatione nerui q̃ est quedã duritie in neruo ipediẽs motũ eius accñs vtplm̃ ex pcussione vel casu supra mẽbrũ neruosum ex qua pcussione ꝯtingit aliqñ nodari: ꝛ vocat a vulgo nodus. sꝫ nõ est q̃ꝫuis similet ei ꝛ illa nodatio: q̃ꝫuis ẽm dextruꝫ ꝛ sinistrũ aliqualr moueat ꝛ sepet: nõ tñ ẽm sursum ꝛ deorsum: q: nõ põt neruus nodatus moueri ẽm lõgitudineꝫ eius. ℭ Dixit Aui. differt nodatio a nodis. q: nõ sepat ex oi parte: imo solũ dextra ꝛ sinistra: differũt ẽt nodi ꝛ pprie duri a glãdulis: cuꝫ qbus siĩtudinẽ hẽre vident in duritie ꝛ magnitudine: ꝛ in mã ex qua fiũt. Verũtñ glãdule sunt cõplicate cũ carne. nodi aũt sunt ab ea suspẽsi totalr: nodi ẽt vtplm̃ accidũt in neruosis locis vt dorso ꝛ manib⁹ ꝛ pedibus: ꝛ p̃ci pue in curuaturis iũcturaꝝ. Glãdule vo in aliis locis: ꝛ maxime carnosis. Et nodus qdẽ est magis dolorosus. Et cũ cõpressione spargit nõ redit. Glãdule vero nõ spargunt cõpressione. Et nodi qdeꝫ ꝛ maxime molles sunt aggregati in panniculo siue kisti siue folliculo: ꝛ modus qdẽ gñanonis folliculi ꝯtinẽtis nodos glãdulas vel scrophulas est p modũ inspissationis mãe ex qua fit. Fit aũt ex mã frigida grossa ꝛ viscosa. de nã. n. fridi est inspissare: ꝛ iõ mã eius dꝫ esse fridare q: hꝫ venire in subam solidã, opꝫ vt sit grossa. mã. n. subtilis nõ est apta vt eueniat in soliditatẽ folliculi: ꝛ ppea vndimia q: est de mã subtili lꝫ frida nõ ꝯtinet in folliculo. Et q: folliculus cũ soliditate sua habet in suba sua tenacitatẽ ꝛ vnitatẽ quã de se mã grossa hẽre nõ põt nisi sit viscosa: ꝛ hinc est ꝙ ex mã mellea nõ gñat folliculus: q: non est viscosa: q̃ꝫuis sit frigida ꝛ grossa: ꝛ nodus mellinus ẽt hꝫ folliculũ: q̃ꝫuis eni in processu acqrat caliditatẽ aliquãtñ in pn° nõ est calidus, imo vt qdã volũt nullus nodus incipit mellinus: sꝫ aliqs nodus de mollibus est cui mãe flãtice in pcessu supuenit caliditas extranea ꝛ putrescit: ꝛ tũc efficit mellinus ꝛ nõ obstante putrescentia mãe eius remanet folliculus antea gñatus: quapp dicunt. ꝙ si ex flãte putrefacto ꝛ attracto a caliditate extranea gñaret ex pn° nodus ꝙ ille esset sine folliculo: q: caliditas dissoluẽdo mam ex qua hẽret gñari phiberet ipsius gñationẽ ꝛ soliditatẽ. Et dicũt. ꝙ cã quare in circuitu nodi gñat folliculus ꝛ nõ in medio eius est: q: de nã fridi est expellere ptes mãe subtiliores ꝛ liqdiores de circũferentia ad centrũ q̃ non sunt apte vt ex eis generet folliculus: sed in circũferentia remanent ptes grossiores ꝛ viscosiores q̃ non potuerũt expelli ad centrũ apte vt ex eis folliculus fiat. Et folliculus in duritie sua hꝫ latitudinẽ in plus ꝛ minus ẽm latitudinẽ grossitiei materiei ex qua gñatur: ꝛ hinc est ꝙ in nodis ꝛ scrophulis folliculus durior q̃ꝫ in glãdulis gñatur etiã durior ꝛ minus durus rõne dispõnis mẽbroꝝ: in qbus generat in frigiditate ꝛ densitate eorũ: ꝛ hinc est ꝙ folliculus nodi generati in membris frigidis ꝛ duris durior existit.

Nodi maxime molles sũt aggregati i pãniculo siue folliculo.

Folliculꝰ gñari nõ põt ex mã melli. q: nõ est viscosa.

Cura nodoꝝ ab auctoribus tradita p̃supponit debitũ regimine in dieta: ꝛ ẽt euones pcessisse pluries iteratas cũ medicinis educẽtibus flã grossum. ℭ Dixit Aue. 7°. collꝫ. veruce ꝛ nodositates tribus curant modis. s. aut dissolutione aut putrefactiõe aut incisione: ꝛ qbusdã ex eis necessarii sunt oẽs tres modi dicti: ꝛ qbusdã duo ex eis: ꝛ qbusdã sufficit vnus: ꝛ sunt ṽba auctoris cõpẽdii. q dixit. curamus nodos aut cũ incisione aut cũ dissolõne aut cũ putrefactiõe: ꝛ aliqñ adunamus oĩa h̃ tria. In qbus. n. mã est subtilis q̃ est q̃si mel: sufficiũt fortia dissolutiua. q̃ aũt sunt sic pulis sola dissolutiua nõ sufficiũt. sꝫ necia est aut icisio aut putrefactio cũ roditiuis ꝛ putrefactiuis medicinis. In q̃ est aũt q̃si pinguedo nõ valet curari nisi cũ chirurgia incidẽdo. nã putrefactiuo, medicamini iobediẽs est. Et subdit. ꝙ Gal. inqt. bonũ est ꝛ vtile vt hos nodos: ꝛ ẽm quosdã oẽs chirurgia curare: qm̃ dissolutiue ꝛ putrefactibilia: ꝛ si obediẽs eis mã fuerit: tñ in lõgo tpe opant ꝙ mẽbris infirmis est molestũ ꝛ cruciatũ affert. Quidã aũt p̃dictis modis addiderũt 4ᵐ moduꝫ. s. curã p cõpressionẽ. Et qdã addiderũt 5ᵐ. s. p ligaturã. Ex dictis pꝫ ꝙ cura nodoꝝ variat ẽm diuersas spẽs eoꝝ, ꝛ iteruꝫ variat ẽm ꝙ fuerint diuturni tpis vel ppinqꝛ: ꝛ aliqualr ẽt variat ẽm varias dispõnes mẽbroꝝ in qb⁹ fiũt. ℭ Antillis quoqꝫ posuit curã nodoꝝ per incisionẽ ꝛ adduxit eã Aui. in pprio ca°. Et Raſ: ẽt posuit eã. 13. ꝯtinen. sic. Extẽdat pellis supstans nodulo cũ manu sinistra aut manu seruientis ministri, qd̃ meli⁹ est iuxta posse vt possit scindi loc⁹ nodi absqꝫ ipedimẽto ꝛ facta incisione pellis scindat moderate: qm̃ posse est ꝙ scindat velamẽtũ nodi cũ ea in aliq̃ dispõne. s. qñ imoderate fit incisio: ꝛ iõ cũ tarditate ꝛ nõ cũ festinatiõe debes facere incisionẽ donec manifestet tibi istud velamẽ. dꝫ ĝ incisio cutis fieri paulatim ꝛ appẽsate vt nõ incidat velamẽ: qm̃ si incidit phibebit bonã ꝛ vltimã excoriationẽ fieri: deinde facta incisione ꝛ apparẽte velamine extẽde pellẽ ex oĩ latere cũ hãmis siue vncinis ferri ꝛ excoria locũ. i. velamen a carne. sꝫ manibus tuis. qñqꝫ. n. excoriatio eius est possibilis cuꝫ dis ꝛ

Extractio nodoꝝ cũ velamine siue folliculo p incisionẽ cutis ꝛc.

admixtũ carnĩ. qñq3 tñ folliculus est adherẽs carni: ꝛ tũc qꝛ
manibus nõ posset excoriari: op3 vt denudeť ꝛ excorieť ꝯco
madino. ꝛ Aui. dixit. cõgamedũ qḋ est instr̃m excoriatiuum
siue excarnatiuũ: ꝛ est instr̃m nõ incidẽs: imo obtusum aptũ
ad sepandu3 kistim a pelle vel carne: ꝛ sequere ꝛ excoriando
donec egrediať folliculus sanus integer cũ visceribus. i. cu3
cõtento in eo: qm̃ h̃ mediãte regimine cura durabilis erit. i.
sufficiẽs curatio eius. Et hic est modus curationis nodi qñ
fuerit in mẽbris carnosis nõ ꝓpinquis neruis: aut vene ma
gne vel arterie. Extracto aũt nodulo si pellis fuerit non sup/
flua: qꝛ nodus paruus erat mundificeť sanguis ꝛ laueť vul/
nus cũ aqua mellis ꝛ suať ꝛ ꝯglutineť. Si v̇o fuerit supflua
pre magnitudine nodi supfluũ eius abscindať in totũ: ꝛ dein
de suať ꝛ glutineť. ❡ Q3 si nodus fuerit vicinus neruo: aut
vene si excarnari poterit absq3 impedimẽto excarneť. Si v̇o
indigeť q̄ expoliatio eius fiat cũ ꝯcomadino ꝛ dubia sit inci
sio in eis. s. ne pueniat ad neruũ vel venã vel arteriã: tunc ex/
trahať de eo qḋ põt extrahi de leui: ꝛ supponať residuo eius
medicamẽ acutũ: ꝛ tũc nõ d3 ꝯglutinari donec scias q̄ nulla
pars folliculi remãserit: qm̃ si remãserit iterato curare op3: ꝛ
qꝛ illud qḋ remanet fit cã vt aggregeť in loco ñã sibi ꝛ redi/
bit modus. folliculo aũt ad plenũ amoto ꝛ mundificata pte
carnis gñatiua eius: deinde cõsolidatiua apponi op3. ❡ Et
dixit Raš. eodẽ. 13. ꝯti. dico. q̄ nodoꝝ est qdã ita magnus q̇
laborãtes nõ sustinẽt q̄ excorieť neq3 q̄ supponať ei medica
men acutũ: qm̃ si h̃ sustinẽt calefiũt. Et cura coꝝ fieri d3 talr
q̄ scindať ꝛ extrahať ex eis illud qḋ extrahi põt: ꝛ q̄ quolꝫ
die iponať deinde butyrũ calefactũ. Et Aui. dixit. oleũ cum
butyro: qm̃ h3 remollire folliculũ ꝛ eũ putrefacere p lõgitu/
dinẽ tpis donec putrefiat totũ: ꝛ totũ egrediať absq3 dolore.

Si remanent aliq̃ porticula folliculi est cã recidiuationis nodi.

De cura

aũt p cõpressione3 Raš. in diuisionibus. dixit. de istis est q est sicut glans apparẽs in manife
sto palme pedis ꝛ sup focile ꝛ rasetã ꝛ sup caput dura ꝛ cum
cõprimit eã cõpressione vehemẽti fit. Cuius cura est vt pmať
aut ꝯterať cũ ligno ducẽdo baculũ ligneũ sup eũ donec pla/
nus fiat deinde ponať sup ipsum frustũ pgameni vel corii cũ
aloe liĩo myrrha acacia ꝛ glutino piscis ꝛ stringať sup ipm
valde cũ frusto sue magnitudinis de ligno aut plũbo. ❡ Et
dixit. 13. ꝯti. ego vidi quãdam mulierẽ pcussam fuisse in bra/
chio: ꝛ ibi fieri nodulũ ad modũ glãdule: ꝛ eo q̄ fuit cõpres/
sus cessauit velociter cũ fuerit primitas ipsius. qꝛ ex puo tpe
euenerat: ꝛ iõ fuerat ligatus. i. adherẽs ꝛ admixtus vehemẽ
ter carni. Fateor. n. q̄ ex ligatiõe postea supposita sanat᷒ est: ꝛ
q̃zto primioris tpis fuerit tãto leuior fit ꝛ velocior per cõ/
pressionẽ dispersio ipsius. ❡ Et cura qdẽ p cõpressionẽ maxi
me d3 fieri qñ nodus fuerit in loco neruoso aut ꝓpinquo ner
uis aut venis magnis aut arterijs. Dixit eni3 Aui. si nodus
fuerit in manu vel pede ꝛ in loco ꝯiuncto cũ neruis ꝛ cordis
nõ p̃sumas extrahere ipsum. s. p incisionẽ: qm̃ faceret cadere
patientẽ in spasmũ. sup. aut in magnũ sanguinis fluxũ: s3 cõ
tere ipm: ꝛ post ꝯtritionẽ stringe sup ipm cũ aliq̇ cui sit gra/
uitas vt cũ plũbo vel auro donec ip3 maturet ꝛ dispgat alias
donec ip3 diminuat vel p̃paret ad spsionẽ. Dñt. q̄ talis spsio
siue ad spsionẽ p̃paratio: qꝛ fit p diuersione3 ad minima põt
dici: queda dĩgõ siue p̃paratio qua facta nã illa mãm disper/
sam ꝛ diuisam magis ꝛ melius resoluit ꝛ ꝯsumit. ꝛ maxime
cũ stringiť sup eã. nã strictura attrahit ad locũ caliditatẽ ꝛ ea3
cõseruat ꝛ auget q̇ resoluit ꝛ ꝯsumit mãm illã. Attñ ante ap
positionẽ plũbi vel alterius rei grauãtis: ꝛ ẽt añ cõpressionẽ: ꝛ
d3 locus illiniri pluribus diebus aliquo mollificatiuo vt di/
sponat mãm ad recipiendũ impressionẽ rei grauãtis desuper
ponẽde. si. n. hmõi mollificatio nõ p̃cesserit ꝛ nõ inuenerit cõ
pressio mãm dispositã ꝛ p̃paratã disponi nõ poterit eã dispa/
gere ꝛ ad minima diuidere: s3 potius magis idureret eã put
Aui. inuit in ca° de glãdulis. ❡ Quidã aũt loco appositiõis
rei grauãtis docẽt dispersionẽ nodi facere cũ pcussione facta
sup eo: vñ dicunt. si nodus sit in tergo manus teneas cũ vna
manũ tuã p manũ egrãtẽ cũ altera manu pcutias sup nodu3
fortiter cũ culo scutelle vel altera re plana iterando pcussio/
nem. 2° ꝛ 3°: ꝛ sicut fuerit opportunũ donec frangať follicu/
lus ꝛ locus nodi vacuus remaneat optime applanatus: dein
de apponendũ est desup empl̃m ex rebus stipticis ꝯfectis cũ
albumine oui ꝛ aceto ꝛ sup empl̃m apponať plũbũ ꝛ ligeť ꝛ
dimittať pluribus diebus: deinde soluať. Et si necesse fuerit
itereť appositio empl̃i ꝛ plũbi. Et qdã loco empl̃i apponunt
laminã de stuppa infusam in albumine oui ꝛ desup eã appo/
nunt laminã plũbi ꝛ sup laminã plũbi apponunt duas lami/
nas de stuppa lini inuolutas in albumine oui ꝛ desup strin/
gunt cũ fascia. Debet aũt lamina plũbi ꝛ lini stuppa esse ali/
quãtulũ amplior in circuitu eius q̃3 sit tota circũferentia no
di: ꝛ itereť donec ois mã nodi delitescat. nã ex sola cõpressio/
ne loci non fit securitas qn redeat iterũ: sed stricture iteratio
prohibet ipsius reditũ. ❡ Et s̃m hunc eundẽ modũ curetur
nodositas neruoꝝ que nodo similať. De quo dixit Alman.
In aliq̇bus corporis locis grossities auellane magnitudinis
equalis: aut parũ plus aut parũ minus apparet que glandu
lis similať ꝛ vt plurimũ in dorso manus ꝛ in locis vbi est ve/
narũ multitudo generať que cũ fortiter premiť ꝛ fricata fue
rit euacuabiť: ꝛ postea nã reuerteť. Et Aui. dixit. cũ curatur
in principio cu3 strictura supposita remouetur ꝛ resoluitur.
❡ Dixit Raš. 13. ꝯtĩ. cureť nodus ꝛ cõprimatur cu3 manu
vacua: ꝛ si colligiť. s. ꝛ restringať in vnum ligeť ꝛ supponať
ei fermentũ per dies aliquot ꝛ vltra nõ subuertetur.

De cura

aũt nodoꝝ per dissolutionẽ ꝛ putrefactionem dicunt. q̄ non conuenit nisi mellino ꝛ absilla.
❡ Dixit Rasis. 13. cõti. auctoritate Gal. dubeila mellina aut
forte dissoluunť aut forte cronica fiunt aut forte inciduntur
cum ferro tantũ. Apostemata tñ mellina que in se continent
humiditatẽ mellinã ꝛ tenuem dissolui debent nulla cura in/
terueniente cũ ferro. Et dixit. medicine que dissoluunt scro/
phulas dissoluunt apata mellina ꝛ ea dispergũt. Uerũtñ ca/
lefieri debent in primis cũ aliqua re calida ꝛ sicca. deinde em
plastrenť cu3 vuis passis absq3 arillis: eo q̄ dissoluent qḋ in
eis erit. Aut. ℞. laudani ꝛ bdellij. añ. ℥. i. armoniaci ciropisis
terbentine. añ. ℥. s. teranť ꝛ incorporenť in emplo: qm̃ super
posita dissoluũt ea ꝛ scrophulas ꝛ oẽs exituras que fiunt in
radice auris. ❡ Et dixit. auctoritate eiusdẽ scdo ad Glauco.
debes tenere in eis lenitudinẽ cum emplis maturatiuis ppo
nendo postea dissoluere cu3 dissolutiuis. Et subdit. Empl̃m
cũ dissolutiuis ei caute supponať ne dissoluať ex eis q̃ntitas
multa ꝛ petrificeť pars residua: ꝛ iõ frequenter d3 fieri leni/
tudo qñq3 ꝛ dissolutio qñq3 ꝛ in quolibet die in quo dissol/
uis empl̃m respicere debes ad quẽ finẽ tẽdit negociũ ipsius
de dissolutione soliditate ꝛ lenitudine: ꝛ p motũ mẽbri ꝛ per
ratiocinationẽ cõditionis in qua ante erat. q̄ si solidať pone
in medicamine lenitiua sicut est radix maluauisci ꝛ pinguedi
nes: ꝛ si leniť ad velle diuerte te ad mẽtastrũ ꝛ ysopũ: ꝛ silia.
Q3 si despať ipsius dissolo. tũc opemur ipsius maturationẽ: ꝛ
deinde apiať cũ ferro: deinde cureť cũ vnguentis carẽtibus
vnctuositate ꝛ mollificatiõe. ❡ Dixit Alkindus. medicamẽ
ꝯferẽs ad nodos. ℞. sarcocollã ꝛ tere eã bñ: deide illine ex ea
pãnũ ꝛ suppone pãnũ frequẽter: qm̃ dissoluit ꝛ tollit eos oi/
no. ❡ Dixit Auic. in mellino q est exteri᷒: intelligẽs mõ dcõ
supradis solicit᷒ adeo ne rũpať kistis ei᷒ qñ tu icidis s3 inge
nia vt egrediať cũ kisti. nã si rũpiť kistis ei᷒ egressio erit diffi
cilis: si tñ accidat vt rũpať tũc rectũ est vt ꝯsernes ipsa3. s. fa
ctã icisionẽ aptã h3 illḋ qḋ est in ea. i. donec totũ qḋ est i ea sit
euatũ ꝛ mũdificatũ: ipsa tñ excoriata añ aggregeť. i. stringať
cũ ligamẽtis vt finalr cadat. ❡ Et dixit Aui. qñ currit ex no
do mellino res plũis tpe incisionis siue fuerit sanguis ex ici
sione venaꝝ siue fuerit mã in eo ꝯtẽta qñ nodus eẽt magnus
valde ꝛ rũpeť kistis eius: tũc op3 vt custodiať patiẽs ipsum
cũ ꝯfortãtibus nãm suãsicut hoc ẽt d3 fieri in oi aptione exi
ture magne vt suo caplo apparebit: ꝛ h̃ ne supueniat ei sinco

pis ⁊ forte mors pp̄ exalationē spūs plurimi: ⁊ ex h̄ dꝫ medicus esse ꝓuisus an̄ incisionē vt hēat paratas res ꝯfortātes ⁊ vt ingeniet̄ ne currat ex incisione res plūima subito: ⁊ maxie apud somnū: ⁊ silr̄ opꝫ vt ꝯseruet̄ ētus magis apud somnū: q: tūc magis parata est venire pp̄ reuocationē caloris nāllis ad intra. nō aūt sic in vigilijs: ⁊ est cā pp̄ quā ꝓhibet̄ somn⁹ in sincopi: ⁊ fortasse hoc intellexit Auic. q̄ ꝯseruet̄ apud sōnū. i. in tp̄e dormiēdi custodiat̄ a somno vt nō dimittat̄ dormire sed regat̄ reginune eius q timet euentū sincopis sup se: de quo dictuꝫ est in sermone 4° caplo de sincopi. ℭ Et dixit Aui. cū nō potuerit fieri incisio ⁊ excoriatio: vel pp̄ magnitudinē egritudinis vel pp̄ intolerantiā infirmi. Multi. n. infirmi nō sufferūt nisi ꝑforationē: tūc opꝫ dixit ipse. vt ꝑforentur eo᷑ nodi ⁊ extrahas qḋ egreditur ab eis: ⁊ neq̄ ꝑsumas de kistis: sꝫ pone oī die in eo oleū cū butyro tepidū. nā kistis putrefiet ⁊ egrediet̄ ꝑ se. Aui. dixit. fortasse ꝯsequit̄ medicamē acutū in excoriatione cutis finē desideratū in curatione nodi mellini ⁊ ꝯsumptione kistis. Et de medicinis acutis ꝯueniētibus sunt sicut calx ⁊ sapo: ⁊ alia q̄ currūt cursu eo᷑ que dicent̄ in eruptione exitura᷑. ℭ Dicunt qdā. q̄ cinis vitis cuꝫ assungia porcina veteri: aut cū oleo mixtus ⁊ suppositus nodis: maxie mellinis ꝯuenit eis. Et qḋ vtile est ad oēs nodos ⁊ durities est vt ꝯterant̄ folia cypressi viridia: aut nuces eius virides ⁊ ꝯterendo optime misceant̄ cū medulla caricarū ⁊ supponant̄ eis. ℭ Sunt aūt qdaꝫ: qui ad faciliorē extractionem nodi cū kisti sua post cutis incisionē ⁊ kistis detectionē infigunt kisti vncinū cum eo leuiter trahentes: ⁊ sic paulatiꝫ facilius in circuitu discarnātes: ⁊ eo extracto vulnus curat̄.

ℭ De glandulis ⁊ scrophulis: Cap. xxxvij.

Landula dicta est a glādule eo q̄ glādi similat̄ in figura ⁊ magnitudine: q̄uis aliqn̄ deueniat ad magnitudinē castanee ⁊ nucis. Scrophula aūt dr̄ a scropha porca cui multū accidūt. Dixit Aui. vł q̄ nō noientur scrophule: nisi ꝓpterea qḋ multū accidūt porcis: maxime feminis q̄ scrophe vocant̄. ℭ Glandula duplr̄ sumpta repit̄. vno mō pro ipsa substantia glandule. alio mō pro ęgritudine eueniente in ea: qḋ appellat̄ glandula: ⁊ sic sumit̄ hic in rubrica cum dr̄ de glādulis. i. de ęgritudine glandularū. ⁊ differt hoc ęgritudine ab ęgritudine mēbro᷑ glandulosoᷓ: de quo determinatuꝫ est supra in suo ca°. qm̄ illud ęgritudine solū accidit in emūctorijs membris dictis glandulosis: ⁊ nō solū in glandula vel glandulis in eis exn̄tibus: imo in carne molli in qua ipse glandule sunt infixe. hoc aūt ęgritudine non solū in locis emūctorio᷑ mēbris glādulosis accidit: ve᷑ etiā in oibus mēbris ⁊ locis corporis: in quibus glādule reperiunt̄ vel reperiri pn̄t: ⁊ nō apprehēdis nisi ipsam glandulā. Et scrophula silr̄ est ęgritudine ipsius glandule: ⁊ iō sepius glandula pro scrophula ⁊ scrophula pro glandula reperit̄ posita. ℭ Et glandula qdē ⁊ scrophula ex eadē mā fiunt: verūtn̄ in hoc differūt: q: mā glandula᷑ est minus grossa q̄ꝫ mā scrophularū. scrophule. n. non sunt sclirotizate sicut glandule. nā glandule cū ꝑant̄ non sunt multū a materia grossa: ⁊ postea cū indurescunt trāseunt in scrophulas: ⁊ q: glandule fiunt a mā minus grossa que cōparata ad mām scrophularū magis grossam pōt dici subtilis: hinc est q̄ glādule dn̄r fieri aliqn̄ a flāte subtili. Et ex dictis manifestuꝫ est q̄ Aui. dixit. ad vltimū. i. vltr̄ scrophule sunt glādule indurate sclirotizate. ℭ Differūt ēt glandule a scrophulis: q: glandule sunt minus annexe carni ⁊ magis separate ab ea ⁊ scrophule eo°. sunt magis annexe ei ⁊ minus sepate. Et differūt ꝺm quosdā: q: scrophule sunt semꝑ collecte in kistis: sꝫ glādule nō semꝑ: imo sunt sicut māe in se cōgregate cū quadā viscositate: ⁊ iste sunt que sparsione curant̄ sine kistis amotione ⁊ non redeūt. Et Aui. dixit q̄ scrophule similant̄ nodis. s. duris. Nā assimilant̄ eis in figura: q: sunt rotūde sicut illi: ⁊ in duritie ⁊ in mā: q: ambo sunt sine fiunt de mā flātica multuꝫ indurata ⁊ similant̄ eis in kisti ꝯtinēte eas. Dixit. n. Aui. cū scrophulis ēt est velamen neruosuꝫ. i. simile neruosis pānicalis ꝯtinens. Sꝫ tn̄ dixit Aui. scrophule differunt a dictis nodis ex ꝑte situationis ea᷑. nā scrophule nō sunt sepate a carne sicut nodi q sunt sepati: vt supra dictū est. ⁊ differūt ex ꝑte loci. nā nodi vtplm̄ fiunt in mēbris duris ⁊ iuncturis. scrophule vero plm̄ in carne molli: ⁊ differunt ex ꝑte quātitatis. ℭ Dixit Aui. fortasse fit scrophula vehemētis q̄ꝫtitatis maioris: sꝫ nodi raro excedūt q̄ꝫtitatē mediā ⁊ maxime duri quibus ipse cōparant̄. ℭ Dixit Rasis in diuisionibus. forte magnificant̄ scrophule donec fiant sicut melon aut maiores ⁊ capiūt caput ⁊ collum. Et Alm̄. dixit glādule. i. scrophule in magnitudine diuersificant̄ incipiētes a cicere. i. magnitudine ciceris: ⁊ vsq̄ ad melonis magnitudinē ꝑuenientes. ℭ Et differūt ēt ex ꝑte numeri. Dixit Aui. fortasse ex vna scrophula᷑ gn̄ant̄ plures: ⁊ similant̄ in hoc halcebelith. i. porris vel verrucis. nodi aūt non sic multiplicant̄ vt fiant ex vno plēs. Et iō dixit Aui. nodi. i. scrophule. hic. n. nodos sumpsit pro scrophulis: qn̄q̄ ordinant̄ vt fiant sicut cingulus pēdens de collo quasi sit racemus vue: ⁊ hec ordinatio depēdet ex multiplicatione ipsa᷑: in qua accidit vnam alteri cōplicari: ⁊ silr̄ extēdi: ⁊ sic pēdere ex collo suo in modū cinguli vel racemi. Et ꝓpea vna scrophula incipiēte plures deinde gn̄antur ꝺm plm̄ mō locutio aucto᷑ de eis est in plurali numero. s. de scrophulis: ⁊ nō in singulari. s. de scrophula. Dixit Auic. ꝑmi 2°. loquens de glādulis: q̄ glandule ⁊ eis silia: vt scrophule vel nodi a neruo᷑ differunt nodositate: eo q̄ nodositas magis fit in suo loco mālius: ⁊ eius tactus sentit̄ neruosus ⁊ cōstringendo. s. desuꝑ cum cōpressione tangit̄ spargit̄ ⁊ redit ad locum suū nālem ⁊ cū forti medicamine spargit̄ absq̄ cōpressione non redit: ⁊ plurimū nodositatis nascitur ꝓpter laborem ⁊ destruit̄ per pondera sicut plumbuꝫ ⁊ similia: sicut supra patuit: sed sic non est de glandulis.

Dixit Gal. sup 2° affo. ⁊ ponit̄ 13° cōti. sic. scrophule sunt ęgritudine accidēs in glādulis ex mā nō acuta. i. nō calida nec velociter putrescibili: sꝫ magis declinante ad frigiditatē ⁊ nām flātis. Et Pau. dixit. q̄ scrophula est ęgritudine sclirotizatū in glādulis: ⁊ mā glandula᷑ ⁊ scrophula᷑ radicalr̄ est flātica grossa dura indurata: aut pp̄ cōgelationē: aut per resolutionē partiū subtiliū: verūtn̄ mā glandula᷑ pp̄ eius indurationē remanet in nā flātis. mā vō scrophula᷑ fortasse trāsit ad genus melicuꝫ. ⁊ qdā dicūt. q̄ mā scrophula᷑ ⁊ glandula᷑ est mixta ex flāte ⁊ melia: verūtn̄ in glādulis flegma ꝑdominat̄ melie ⁊ in scrophulis melia predominat̄ flāti: ⁊ hinc est q̄ qdā auctores posuit eas in genere ęgritudinum flātico᷑: ⁊ quidā melico᷑. Dixit Rasis 13° ꝯtinē. auctoritate Gal. in de interioribus. scrophule sunt ęgritudine flāticū de grosso flāte accñs in carne molli. Serap. aūt 5° breuiarij innuit. q̄ mā eius est melica. ℭ Dixit Alm. scrophule sepius in collo ⁊ inguine innasci ꝯsueuerūt. ℭ Et dixit Ras. in diuisionibus. q̄ ꝺm plm̄ fiunt in collo ⁊ qn̄q̄ in inguinibus: ⁊ in oibus locis in qb⁹ sunt glādes. Sera. vō dixit. q̄ fiunt plus in collo ⁊ titillicis ⁊ emūctorijs. Et Aui. dixit. q̄ loca in qbus magis gn̄antur sunt collum ⁊ subascelle. ℭ Hoies aūt vehemētius dispositi ad hn̄dū scrophulas in ꝑtib⁹ colli ⁊ capitis sunt hoies hn̄tes colla curta humida᷑ cōplōnū: maxie cerebri ⁊ ꝑtiū capitis: qm̄ in eis multiplicant̄ humide supfluitates multe in capite que descēdētes si inuenerint collū breue facilr̄ in eo retinent̄: qm̄ in loco curto coartant̄: ⁊ retēte ⁊ coartate ingrossant̄. ⁊ replēt glādulas q̄ ibi sunt q̄ aliqn̄ indurant̄ sic q̄ sclirotizantur. Si aūt inueniūt colluꝫ longū dilatant̄ in eo ⁊ effluunt. ℭ Dixit Ras. 13. ꝯti. de libro moab. scrophule in infantib⁹ magis fiūt q̄ꝫ in aliis etatibus. ⁊ h̄ est pp̄ gulositate eo᷑. minus aūt fiūt in iuuenib⁹. Et adhuc in senescentibus minus. ℭ Ex dictis patet ⁊ pꝫ q̄ est cā eo᷑ ęgritudine ⁊ ... ēt ꝯiuncta. ℭ Dixit Alm. q̄ ex indigōnis malitia ⁊ fastidio accidūt. Dixit Aarō. q̄ gn̄ant̄ ex fastidio frequēti. Et dixit Ras. 13. ꝯti. auctē Gal. q̄ scrophule aliqn̄ fiūt ex vlceribus carnis mollis q̄

Glandula duplr̄ sumit̄.

Glādule ⁊ scrophula couenīunt ⁊ differunt.

De collo

fuerūt sanata.s.nō recte: vñ apa remanens efficit scrophule. ¶ Et silr patēt ex dictis spēs eap essentiales. De spēb⁹ autē earū accñtibus. Dixit Aui. q̄ de scrophulis sunt qbus asso ciat dolor: ⁊ sunt ille qbus pmiscet apa calīn ⁊ mā cal'a cuȝ mā ipsaꝝ: sȝ plurime eaꝝ sunt sine dolore. Et de eis sunt qdā que puenerūt ad vlcerationē vel cancrationē: ⁊ quedaȝ nō.

Designis

Patent ēt ex dictis signa taȝ generis q̄ȝ spēꝝ. Dixit tñ Alm̄. cuȝ in aliq̄ pte corpis apparebit additio aliqua q̄ cū tāgit ⁊ ipellit ad latera trāsponit ⁊ cuti ɔtinuari nō invenit nec duriter moveri talr extēs: ac si a corpe separata esset: nec originē seu radicē nec pn̄ᵐ in eo hñs. erit glandula: ⁊ sȝ supplent qdā. que vo additio invenit sine pdicteȝ tñ ad latera nō facilr trāsponit: sed duriter movet: talis erit scrophula. Et Raf. in divisionibus. dixit. signuȝ eaꝝ est apa durū rotūdū albi coloris qd movet cū moves ipm. Dixit tñ 13. ɔtinē. de lib° signoꝝ. q̄ qñq3 fiunt rotūde: qñq3 lōge colores hñtes ad modū coloris corpis. ¶ Dixit Antil. q̄ ex vna scrophula giant q̄ȝplres: qm̄ semp fiunt in glādulis: sed non fiunt magne nisi raro ⁊ fiunt in tunica coꝝ nervosa. i. solida carēte sensu ⁊ dolore nisi fuerit cuȝ eis apa calīn.

Prognostica

¶ In libro ingritis velocis si alicui dolor in inguine fit, febris ad moduȝ curius corruscationis absq3 cā cognita morit laborās eo in die 3°. ¶ Dixit Aui. saluiores scrophule sunt q̄ accidunt infantib⁹ q2 facilius ab eis resolvunt. Et q̄ accidūt iuvenibus gravioris curationis erūt pp maiorē mäe eaꝝ duritiē: vñ dif ficilius resolvunt. Et adhuc graviores sunt q̄ accidūt senib⁹ cū adhuc sint intēsius dure. Et de nā qdē scrophulaꝝ est extenuari vel minui. ⁊ post iteꝝ redire.

Scrophule post curā extenuationē ad priorē dispōnē redeūt duobus modis

Dixit Aui. multotiens redeūt scrophule incipiētes extenuari ⁊ resolvi ad dispōnē suā p̄ᵃᵐ ⁊ magnificant ⁊ ingrossant. Et dicūt qdā h̄ duob⁹ modis pōt ɔtingere. vno mō pp mām ex particulari dispōne eius. Et alio mō pp motū lune. Ex pticulari dispōne mäe tūc esse pōt qñ cū humore grosso faciēte scrophulas est pmixtus aliq̄s humor calidus subtilis q postea actione caloris nālis loci: aut medicinaꝝ resolventiū appositaꝝ resolvit: ex cuius resolone ɔtigit eas extenuari ⁊ minuiⁱ: sȝ q2 remanet residuū ⁊ mā ppria sicut fermētuȝ ⁊ remanet sistis ipsius: accidit vt ali⁹ humor supfluat illis: vñ ingrossabunt ⁊ magnificabuntur. Ex cā vo lune dñt. q̄ pcedunt ßm augmētū vel diminutionē luminis sui: ⁊ fiet hoc in materia earū ßm pcessum in alijs humiditatibus que crescunt ⁊ decrescunt ßm luminis lune diminutionē ⁊ augmentū: ⁊ hoc in scrophulis sensus ⁊ experientia semper declarat.

Cura glandulaꝝ ⁊ scrophulaꝝ eisdē cōplet instrumētis ⁊ intētionibus. Verūtñ glādule sepe sanari possūt dieta ⁊ potione. Scrophule vo ßm plm̄ indigent chirurgia. ¶ Dixit Aaron. scrophule si carent dolore oino curari non pñt: nisi oino extrahant cū ferro: aut curent cum medicinis putrefactivis. Et Auer. 7. collȝ. dixit. que ex eis fiunt ex flāte subtili. i. minus grosso curari debent tñ medicinis dissolutivis ⁊ mollificativis. Que vo ex flāte grosso cū medicinis putrefactivis ⁊ aptivis. i. rūptivis: ⁊ cum ferri incisione. Scrophule aūt qbus associat dolor sunt facilioris curationis cū medicinis sive terminent p resolonē: sive p suppurationeȝ ⁊ raro egēt incisione vel cauterio sive actuali sive potētiali. nā mā frida ⁊ solida scrophulaꝝ: ⁊ cōmixta sive ɔiuncta cū mā cal'a subtili pparat ab ea ⁊ disponit ad recipiendū resolonē vel saltē maturationē. Verūtñ scrophule ex dictis permixte materijs sūt difficilioꝝ accñtiū: ⁊ q2 dolorose: ⁊ q2 aliqñ pulsative. q̄ vo sunt ex mā pura sunt indolorose leviꝝ accñtiū difficilioris ⁊ tardioris cure: ⁊ fortasse ipotis p medicinas. ¶ De cura p dietā. dixit Auic. regiminis fiat subtiliatio. Et est radix supra quā est fiducia in curatione scrophulaꝝ regiminis subtiliatio. Et intellexit de regimine subtiliativo non solū in cibo ⁊ potu: sȝ ēt in alijs generibus sex reꝝ nō nāliū. Fugiēda. n. est statio ⁊ mora in aere grosso humido nebuloso paludoso ⁊ aere multū frigido. Et maxime fugiendus est australis ventus pprie boreas. vitāda est mora sub dīvo sive sub lumine lune. Eligenda aūt est statio ⁊ mora in aere claro subtili bñ evētato ⁊ sicco declinātē ad caliditatē: ⁊ si talis nō fuerit aer nālis regionis vel loci fiat ßm artē cū igne ⁊ fumigationibus ɔvenientibus exiccationi aeris ⁊ ipsius calefactioni. ¶ Et fugiēda est tristitie ⁊ solicitudo. Gaudiū autē ⁊ letitia querēde sunt ⁊ iterpolata modica ira nō nocet. ¶ Et vitādus est motus multus ⁊ exercitatio fortis: at etiā nimia quies. exercitari aūt ɔvenit mediocriter añ cibū ⁊ post cibū quiescere. ¶ Et dixit Aui. opȝ vt custodiat pparatus eius caput suū ab oī eo qd facit currere ad ipm materias ex pparationibus facientibus illud sicut est psternere se supra faciem dormiēs aut vigilās ⁊ incurvare caput sup genua plixe: ⁊ habere pulvinar planū. i. depressum non altū supra mēbra inferiora: qdam tñ recte exponūt pulvinar planū. i. altuȝ. ¶ Ait Rasis. 13. ɔtinen. locatio capitis patientis nō dȝ fieri erecta: neq3 ita vt doleat: neq3 patiens dȝ longaȝ adunationē facere neq3 magnā vocē dare: neq3 alia sequi per que vene colli repleant sanguine. Et custodiant se. dixit ipse. ab opationibus que trahunt materias ad caput: sicut est locutio plurima: ⁊ lusus. als. rixa: dolor capitis: delatio rei pōderose sup caput ⁊ collo ⁊ capitis ⁊ colli multa fricatio ⁊ fortis pectinatio ⁊ ablutio cū lixivio multū calido attractivo: ⁊ siliare maxie post repletionē ⁊ supra cibuȝ. ¶ Et vitet somnū longū ⁊ pprie diurnum ⁊ ppinquū dormitioni: ⁊ imo dormiat nisi post cibi descēsuȝ ad fundū stomaci ⁊ multū vigilet. ¶ Et dixit Auerr. opȝ vt devitet grossos cibos ⁊ potū aque supra eos. s. quoscunq3 cibos ⁊ non solū aque: sed ⁊ cuiuslibet potus. dȝ ergo abstinere a granis leguminū a ɔdro ⁊ rizo ⁊ pane opiro sive non fermētato ⁊ nō bene cocto ⁊ pane de minutis granis ⁊ a crustis duris ⁊ cōbustis: ⁊ ab omni cibario de pasta ⁊ ab oibus carnibus grossis aut humidis multū vt bovinis porcinis: ⁊ silibus: ⁊ ovinis agninis ⁊ porcinis: nisi essent porcine salite per tres aut quattuor dies: ⁊ a carnibus avium degentiū in aquis exceptis alis anserū ⁊ anatū: ⁊ ab oibus interioribus quadrupedūȝ ⁊ extremitatibus eoꝝ ⁊ capitibus quorūcūq3 aialium a caseo ⁊ lacte coagulato ab ovis frixis ⁊ induratis a piscibus grossis ⁊ viscosis: ⁊ dȝ abstinere a castaneis ⁊ oibus fructibus acerbis ⁊ stipticis: nisi qd parum vtat eis in fine mēse ⁊ abstineat ab herbis frigidis ⁊ humidis coctis ⁊ crudis. Et dixit Sadbasar. qui patit scrophulas non dȝ comedere allia. sup. nec alia acrumina. ¶ Ait. n. Aui. abhorreat oē qd replet caput materia ⁊ devitet bibere aquas grossas ⁊ multe friditatis ⁊ grossa turbida ⁊ stiptica ⁊ oia vina vinosa vaporosa. Sed nutriant cibis ⁊ potibus subtilibus: ita vt vtat pane de frumento bñ fermētato ⁊ cocto parum salis hñte ⁊ furfuris ⁊ carnes castratinas edinas capriolinas ⁊ interdū leporinas ⁊ caprinas. ⁊ pcipue eo mō nutriat carnibus aviū: ⁊ pprie degentiū in agris ⁊ locis silvestribus: ⁊ vtatur eis assis potius q̄ȝ elixis: decoquant res subtiliative ⁊ vtat ovis sorbilibus ⁊ raro piscibus squāmosis marinis vel de flumine petroso: ⁊ pōt vti herbis subtiliativis ⁊ spēbus ⁊ capparibus caricis ⁊ passulis. ¶ Et pōt vti cuȝ cibarijs suis mostarda salsamēto piperato ⁊ silibus que sic fiunt. ℞. cinamomi ʒinȝi. nucis musca. cubebaruȝ macis spice xiloaloes gar. cardamomi vtriusq3 coriandri ppárati. añ. ptes equales. croci ptē. 5. ⁊ vinū bibant albū subtile non fumosum parūper adaquatū cū aqua decocta. Dixit Almā. principiū curationis est vt egrū famē pati ⁊ cenaȝ dimittere facias neq3 multā aquā bibere pmittas: neq3 grossa nutriat dieta. ¶ Et Raf. in divisionibus. dixit. fac eū pati famē ⁊ cavere a cena a satietate nauseativa: ⁊ silr dixit Aui. supfluitates quotidie expurget: ⁊ si caput repletū non fuerit sternutamentis ieiunus vtat ⁊ per nares sepe muscositates educat. ¶ Cura per potionē aut dirigitur ad cām antecedenteȝ aut ad cōiunctam. Et que ad cām antecedentē aut illam evacuat aut divertit. ¶ De cōne. Dixit Aui. prima pmi. radix cu/

rationis: et tñ qua habet fiducia est euatio. Dixit itaq3 Almã. si in eius corpore fuerit supfluitas flobotoma & vẽtrẽ solue. Et in diuisionibus dixit Rasis. fac eũ vomere & ventrẽ solue cũ eis que educũt flegma grossum. ¶ De flobõia dixit Auic. q̃ est iuuatiua. verũtñ ipsa non cõuenit in scrophulis: cũ quibus nõ est dolor: imo vitanda est: q2 adderet ad frigiditatez grossitiẽ & cruditatẽ materie ipsarũ. põt aũt cõpetere in dolorosis pp mãm calidaz in eis admixtã: & maxime cõpeteret si in toto corpore sanguis vel alius humor cũ sanguine mixt⁹ abũdaret. Et dixit Alman. posset ẽt cõpetere eis in qb⁹ scrophule eueniunt post dimissionẽ flebotomie cõsuete vt post restrictionẽ fluxus sanguinis consueti. Et vbi necessaria fuerit flobotomia & scrophule sint in collo: oz fieri de cephalica: & si in titillicis de mediana: & si in inguinib⁹ de basilica.

De flobotomia.

¶ De euõne aũt per ventrẽ. dixit Rasis. 13. cõtinentis. dico vidi nõ esse vtilius in exterminatione scrophularũ sicut laxationem frequentẽ. Et qdam dant in potu infantibus de pillulis fetidis dauicb. i. per noctes tres inseparabiles cõtinuas: deinde dimissis tribus noctibus dabant eis cõsimiliter p noctes tres & saneti sunt pfecte de eis. Et ait. dico q̃ credo q̃ nõ est eis medicina ita vtilis sicut medicina de turbith. zinzi. & zuccaro: qm̃ laxat humorẽ mucillaginosum & bonã facit digestionez & dissoluit radicẽ flegmatis grossi: & cuz eo curant̃ infantes fiducialiter: q2 nõ calefacit neq3 vlcerat intestina: tũc aũt maxime facit medicamen dictũ operationes p̃dictas qñ sumitur ex ipsis oibus dr̃bus equales: qm̃ tunc zinzi. multiplicatuz supra dosim eius que cõiter describitur in dicto medicamine cõfortat digestionẽ & acuit turbith: ita vt sit potens educere flegma grossum ẽt a remotis. Necessariũ est. n. dixit Aui. in euatione hac educere flegma grossum: & pprie cũ pillulis nominatis algarili. al's. alguasali. i. que cõueniunt in cura algasali que est morphea alba pcedens a flegmate grosso: & iste & oẽs medicine q̃ educunt flegma grossuz in hac cura cõueniũt sicut sunt pillule de euforbio & sitee.

De solone ventris.

¶ De euatione autẽ per vomitũ. dixit Aui. q̃ de euatione laudabili est vomitus: attñ anteq̃ vomitus pcipiat̃ diligenter querendũ est an caput sit repletũ an non: qm̃ si repletũ fuerit, nullo modo puocandus erit. si vero non tunc cõferens erit. Quidã tñ ad maiorẽ securitatẽ p̃cipiunt nullo mõ vomituz puocare nisi p̃cesserit eis secessiua: & hoc vt nõ noceat capiti agitãdo materias in eo: & mouẽdo materias ab inferioribus ad supiora versus caput & sit cã augmẽtationis scrophularũ: & pp cõsimiles cãs incipiendũ est in puocatione vomitus a vomitiuo leuiori gradatim pcedendo ad fortiuera ita q̃ vomitũ semp sit ex eis q̃ educunt flegma grossum. hic. n. vomitus phibet paratis ad scrophulas supuenire eas: & post euõnẽ earũ phibet ipsarũ reditum: phibet ẽt iam assistentiũ augmẽtationẽ. Uomitiuũ cõueniẽs in hoc casu cũ querit̃ eius puocatio est decoctio agarici & raphani simul: & post hm̃ hẽat raphanus virtutẽ ellebori per infixionẽ radicũ eius in radicẽ raphani. Et de vomitiuis bonis vsualibus & cõuenientibus in hn° & in pcessu sit de floribus genestre cõfectis cũ melle. nam pprie mãm scrophularũ respicit & educit: & educendo scrophulas destruit & cõsumit. & aliqui exhibent puluerẽ floꝝ genestre iunctũ aliquãto piperi. Dixit Cõstantinus. q̃ sumere quottidie pillulas. 7. cõfectas de succo lilij agrestis & euforbio vsq3 ad. 40. dies dispergit omnes scrophulas: ita q̃ nec vna remaneat.

De vomitu.

¶ Euõne aũt saltẽ minoratiua pmissa diuertenda est mã sm oẽm modũ diuersionis eius: in spãli tñ Auic. docuit abluere caput cũ lixiuio forti vt frangat̃ cutis & fracta cute supappo nenda sunt ea q̃ ẽt ad ipsum trahũt mãm. delitescunt aũt frequẽter scrophule p hãc diuersionẽ: & maxie in pueris. ¶ Et de cõferẽtibus est sternutatio cũ oleo de nucleis pficoꝝ excorticatoꝝ torrefactoꝝ. ¶ Gargarismata aũt in h casu sunt suspecta ne remaneat mã descẽdẽs in collo. ¶ Et paratis ẽt ad scropulas: neq3 patiẽtibus eas: neq3 ẽt sanatis ex eis: vẽtose aut aliõ attractiuũ apponẽda sunt in locis caꝝ. Ait Raf. 13. cõtinen. dico. vidi plures pati hm̃ scrophularũ & facta in eis vẽtose appositione oñabiles facte sunt ipse scrophule in eis & passi sunt ex ea detrimentũ magnũ. Et vidi alios pati scrophulas & mediãte cura cõdigna sanati: & s facta in eis vẽtosatione reuerse sunt scrophule peioris cõditionis q̃3 fuerint. studeas igit̃ q̃ nulla fiat vẽtosatio i illis: i qb⁹ ista fuerit passio.

De diuersione.

¶ Intẽtio aũt q̃ dirigit̃ ad cãm cõiunctã cõplet̃ p medicinas intus & extra approximatas. ¶ De medicis ẽt ab int⁹ approximãdis. dicũt qdã. q̃ si sumant̃ radices pẽtafilon & filipẽdule & agrimonie & deliccentur & puluerizent̃: & deinde equalr misceant̃ & addat̃ eis q̃3tũ est ps sexta ptis vnius: & dẽtur in potu ad põdus vnius. 3. cũ vino subtili dissoluent̃ scrophule q̃ nõ sunt vlcerate. & vlcerate ẽt sanabunt̃ si vltra potũ dci pulueris ponat̃ de eodẽ quottidie in loco vlceris. Et dr̃ q̃ semẽ lẽtisci bibitũ cũ vino subtili glãdulas certissime dissentit. al's destruit. Et qdã dicũt. q̃ vatica minor mortua in fritellis cũ ouis comesta in ieiunio diebus. xx. scrophulas dissentit: & pinde scrophularia vocat̃. Uerũ dicũt. q̃ sequẽtibus alijs xx. dieb⁹ debẽt cõsilr comedi folia alleluye: & oia subtiliatiua cõueniũt sumpta: & maxie qñ iungit̃ eis puluis floꝝ genestre.

De intentione ad cãm cõiunctã ad intra.

¶ De medicinis approximandis ab extra. dixit Paulus. q̃ scrophule curant̃ sicut curat sciliros. Et Serap. dixit. q̃ pficit̃ cura ista curatione qua curat̃ apa melicũ: qd̃ fit in reliquo mẽbris: & intellexit p apa melãcolicũ sephyros. Uñ Aui. dixit. regimẽ scrophulaꝝ est, oino sile regimini sephyros: vt dicet̃ inferius. q̃ q̃3tũ ad medicinas ab extra applicãdas duas hz intẽtiones: quaꝝ vna est mollificare mãe duritiẽ: & alia ẽ mollificatã resoluere. Debet. n. mã ante resolõnẽ mollificari vt cadat in ipsa resolõ equalis & nõ resoluat̃ subtile & remaneat grossum lapidatũ: ita silr easdẽ duas intentiones hz curatio scrophulaꝝ. & hoc iõ q2 mã scrophulaꝝ cũ mã sephyros in duritia assimilat̃. quales g̃ curatiue itẽtiones cõueniũt in vna. cõueniũt & in alia. Et pñt dicte intẽtiones impleri: aut silr p medicamina hñtia simul mollificare: aut. al's. & resoluere: aut successiue. s. pus mollificãdo ptẽ mãe: deinde resoluẽdo ptẽ illã mollificatã: & deinde iteꝝ mollificando: & iteꝝ resoluẽdo totiens sic iterãdo donec tota cura pficiat̃.

De localibus applicandis ab extra.

¶ Inter predictas aũt medicinas intẽtiones iplẽtes sunt: qdã implẽtes cũ qualitate: & quedã cuz pprietate: & quedã vtroq3 mõ. ¶ Dixit tñ Raf. 13° cõtinẽtis. auctẽ Gal. q̃ si volueris supponere scrophulis medicamen dissolutiuũ supponat̃ prius eis medicamẽ acutũ cõbustiuũ donec corrodat̃ pellis: & deindẽ supponat̃ dissolutiuũ emplm: qm̃ hẽbit faciliorẽ aditum ad penetrãdũ & dissolutionẽ faciendũ: qm̃ dũ pellis illesa fuerit difficilis dissolutionis erũt. ¶ De medicinis aũt simul mollificationẽ & resolutionẽ faciẽtibus. Dixit Alm̃. est diaglon intelligẽs de cõfecto cũ gũmis. Et de h siue administret̃ solũ siue pmixtũ: qd̃ meli⁹ est sicut cũ puluere ex radicib⁹ hyreos qui nõ solũ q̃litate: imo ẽt cuz pprietate q̃ est in ipso valet: vt pz 1° cañ. suo cap°. Et silr dixit Aui. q̃ de emplis calefacientibus cõferẽtib⁹ est diaglon: tñ qñq3 ponunt̃ medicine alie sil: quas posuit Serap. q̃ addũt in opõne diagloni siue cum qualitate siue cũ pprietate: de qbus pprie est radix lilij celestis q̃ est hyreos. Et Raf. dixit. 13. cõtinẽtis. retulit mihi qdã noie balbasen cirurgicus q nõ vidit medicamẽ efficacius in exterminio scrophulaꝝ: sicut hyreos trituz & cribellatũ mixtũ cũ tantũdẽ diaglon. Et de cõferẽtibus dixit Alm̃. est stercus caprinũ siccũ cũ melle & aceto mixtũ cũ calefiunt & supponunt̃ & in diuisionibus dixit Raf. stercus antiquũ qd̃ fit ex stercore caprino rubeo cũ aggregat̃ cum aqua caulis: aut cũ oximelle. al's aũt Serap. cõfert. Et subdit Almã. aut stercus vaccinũ decoctũ cũ mocillagine maluauisci. Et Serap. dixit. stercus vaccinũ decoctũ cũ aceto resoluit oia apata dura & melica. ¶ Aui. aũt vr̃ velle q̃ p̃dicta stercora & alie medicine simplices: q̃s posuit debeãt misceri cũ diaglon: q̃3uis etiã cõueniãt sine eo cũ cõficit̃ ex eis emplm. ¶ Dixit Pau. cõburet̃ serpẽs in olla cuius os obturet̃ & cinis ei⁹ distẽperet̃

Medicine sil mollificãtes & resoluẽtes.

cum mucillagine ⁊ fenugreci ⁊ supponat. Aliud eiusdē bo/
num ⁊ vtile. ℞. myrrhe armoniaci resine cineris arboris glā
diū. añ. ptem. i. galbani ptē. 5. vini cere ⁊ piperis. añ. quartā
partē vnius: ⁊ aggregent: ⁊ solus cinis pdictus cū pice mi/
xtus ɔfert. Et solū armoniacū tritū ⁊ distēperatū cū melle.
¶ Dixit Oribasius. cōfert ⁊ dissoluit eas mirabilr. Aui. di/
xit. fiat emplm cū pte vna cineris ficus mixti cū par. 5. mal/
uauisci cū distēperant cū aceto. Et. 13. cōti. dixit. retulit mihi
quidā. q in hoc nō vidit rē fortiorē radice granati siluestris:
qm effectus eius magnus est valde. ¶ Et Serap. dixit. q ex
bonis est vt liquefiat pix ad ignē: ⁊ liquefacta incorporet bñ
cū radicū caulis cinere. ¶ Emplm Guil. ℞. litargirij triti. ʒ.
ij. olei cōis. ʒ. x. mucillaginis fenugreci: ⁊ seminis lini. añ. ʒ.
iiij. mucillaginis altee. ʒ. ij. ¶ Medicamē aūt bonū. ℞. radi
ces lilij. s. hyreos: ⁊ semen lini: ⁊ infundant in vino: ⁊ postea
ponat cū eis ambob⁹ fimi colūbini qntitas quā exigit illud
qd pñs est. s. de dispōne scrophularū. quasi dixerit. apponat
ex eo plus ⁊ minus sm q dispō earū exigit. vel id qd pñs. s.
de quātitate radicis lilij: vel seminis lini: qr si accepisti de eis
magnā qntitatē ⁊ magnā debes sumere de fimo colūbino: ⁊ q̄
tū sit tanta q cū eis incorporari possit vt fiat ex eis quasi em
plastrū: qr emplm non multū solidū: qr est mirabile. ¶ Em/
plastrū ad glādulas ⁊ scrophulas exptū valde. ℞. terbenti/
nā picē equalē baccas lauri staphisagriā armoniacū ciminū
piper radices serpētarie ⁊ pprie minoris galbanū coriādrū
cordumenū cinerē corticū radicū capparoꝝ piretrū stercus
ouinū ⁊ caprinū adipē hyrcinū porcinū ⁊ aprinū ⁊ cerebra
gallinaꝝ ⁊ pdicū ⁊ cerebrū vaccinū ⁊ olea calida qn non fue
rit cū eis pmixtio māe calide: ⁊ olea frida si fuerit ibi permi/
xtio illius ⁊ cōponant more empli. ¶ Et de laudatis est em/
plastrū tabri: qd fit de folijs ⁊ radice capparis ɔtritis ⁊ sup
positis: ⁊ maxie cū pmiscent cū bdellio dissolutis cū saliua
hois ieiuni colerici. ¶ Et emplm de radice cucumeris asini/
ni cū melle ⁊ oleo de narcisco: ⁊ emplm de stercore caprino
trito ⁊ optime incorporato cū medietate sui de lardo porci.
¶ Et de emplis bonis est qd. ℞. fenugreci. p. iiij. calcis viue
⁊ nitri. p. i. ⁊ aggregent cū melle. ¶ De medicinis aūt resol/
uētibus scrophulas. dixit. tabri est piper tritū ⁊ distēperatū
cū oleo. s. aliquo calido. Dixit Aui. q medicine facte cū ser/
pentibus ɔueniunt: ⁊ hinc habet cōiter vsus olei de lacerta vi
ridi in resolone scrophulaꝝ. Singularis tñ ex medicinis ser
pentū est vt accipiat serpēs mortuus ⁊ sit pprie ex mōtanis
⁊ pijciat in vas lutatū luto sapiētie ⁊ dimittat in furno cali
do post extractionē panis deinde ɔficiat caro eius ɔtrita cū
aliquali qntitate sui de aceto pmixto cū melle sm medietatē.
Et vtilia repiunt folia rosismarini mixta cū farina ordei vel
frumēti ⁊ farina lupinoꝝ ɔfecta cū secaniabin: ⁊ emplm de
folijs cauliū ⁊ succo folioꝝ vrtice: ⁊ laudat emplm de fari/
na fabarū cū coriādro. ¶ Dixit Gal. 6° catagenis. vnguētū
dissoluēs velociter scrophulas si solide fuerint in vna hebdo
mada. ⁊ si fuerint minoris duriciei fere in duob⁹ diebus: sup
positū tñ in loco faciet ampullas. ℞. sinapim ⁊ semen vrtice
⁊ sulphur ⁊ spumā maris ⁊ aristo. ⁊ bdelliū ⁊ armoniacū ⁊
oleū vetustū ⁊ cerā ⁊ cōpone adinuicē ⁊ vtere. Et dixit ibidē.
misceat cinis cauliū cū adipe vetusto ⁊ supponat scrophu/
lis: qm erit vltime virtutis in dissoluēdo ⁊ dissoluit solidita/
tem mirabilr ⁊ pfecte. Notāt q i scrophulis ɔueniūt resoluē
tia ⁊ mollificantia mō supradicto. Uerūtñ variari debent in
pluri ⁊ minori resolone ⁊ mollificatione sm maiorē ⁊ mino
rem frigiditatē māe eoꝝ. ¶ Dixit Aui. In scrophulis q̄ sunt
calide cōplonis. i. cū qbus est mā calida mixta: nō opꝫ vt sup/
flua fiat administratio medicinaꝝ acutaꝝ. i. multū calidarū:
⁊ si aliqn esset nēcia ipsarū appositio nō multū ɔtinuet. Di/
xit ḡ sufficit eis qd est sicut sauich tritici cū aqua coriādri: ⁊
fortius illo est myrrha cū duplo sui de licio cū aqua coriādri:
aut vincat medicamē aliud. s. myrrha plus ⁊ minus sꝫ illud
qd pñs est: ⁊ facit esse necessariū vehementia inflāmationis

Medicine resolutiue.

aut paruitas eius. nā cū magna fuerit vincat aqua coriādri:
⁊ cū parua vincat myrrha. ¶ Dixit qdā experimentator q in
scrophulis calidis vtile est si accipiat aloes epatici ⁊ saliue
pueri virginis. añ. ʒ. ij. ⁊ olei laurini quātū sufficit: vt fiat ex
eis vnguētū ⁊ illiniant cū eo: ⁊ debēt variari medicine ipse
in plus vel minus sm duritiē maiorē vel minorē: ⁊ ēt sm di/
spositionē mēbri: in q̄ sunt in raritate ⁊ densitate: ⁊ sm situm
earū magis pfundū vel magis supficialē. Dꝫ ergo curator co
gnoscere dispōnes pdictas ⁊ gradus medicaminū suprapositoꝝ ⁊ alioꝝ ɔsimiliū in calefactione resolone ⁊ mollificatiōe
quos cognoscere poterit p ɔsiderationē in naturis simpliciū
illa cōponentiū: vt ex eis eligat ea q̄ dispōni pñti iudicauerit
cōuenire. ¶ Insup curatio scrophularū diuersificat sm va/
rietatē eaꝝ in magnitudine ⁊ puitate: nā q̄ ex eis sunt pue ⁊
pauce sanari pñt ⁊ p potionē ⁊ chirurgiā: magne aūt nō sic:
⁊ pprie dixit Aui. cū scrophule sunt magne alienāt se medi/
cine curatiōe eaꝝ cū ferro: ⁊ aut cū medicamine acuto: qm hec
curatio est de eis q̄ pducūt ad vlcerationē ⁊ corruptionē ip/
saꝝ: ⁊ hoc idō qr magne sunt neruis venis ⁊ arterijs intricate ⁊
annexe sua magnitudine cōprehēdētes totū mēbrū vel maio
rē ptē ipsius: qre nō pñt eradicari p incisionē vel causticatio/
nē sine magno discrimine ⁊ dato q nō cadat in aliq̄ eaꝝ inci
sio: adhuc opꝫ vt vlcus magnū efficiat qd potius pducit ad
corruptionē mēbri ⁊ pditionē ei⁹ vel maiorē q̄ ad sanitatē:
quare tutius est vt dimittant pdicta: ⁊ regat regimine alio
supradicto: qd est dixit Aui. vt vtant eūone ⁊ mūdificatiōe
corporis ⁊ cibi subtiliatiōe ⁊ ministrent medicine resolutiue cū
facilitate sup eas: ⁊ medicine resolutiue nō ɔueniūt eis: imo
fortasse addūt in eis inflāmationē q̄ posset eē cā vlcerationis
eaꝝ. ¶ Gētilis aūt dixit. q qn scrophule sunt valde magne:
tūc siue pcedat in cura in icisione: siue nō: nō pōt pueniri ad
finē in extirpatiōe eaꝝ: qre poti⁹ regēde sunt regimine blādi
tiuo ⁊ phibitiuo augmētationis eaꝝ q̄ꝫ regimine curatiuo.
¶ Dixit Auic. scias q qnq̄ iuuat resolo scrophulaꝝ colli p
medicinas resoluētes iniectas auri patiētis pris de qbus p/
prie est oleū cucumeris asinini ¶ Et de medicinis valētibus
scrophulis cū pprietate ē acetosa: cū ipsa terit ⁊ emplat sup
eis: ⁊ cū nō trita collo suspēdit ⁊ suspensa tenet. Et ex eis vt
dr est qdā herba hñs radicē cineritiā exterius: albā vō inte/
rius oblōgā sm lōgitudinē digiti cū rotūditate quadā super
quā multa oriunt folia: ⁊ idō multū oblōga: ⁊ in circuitu paꝝ
intercisa. Cū. n. folia ei⁹ ponunt integra sup scrophulis: ⁊ in
circuitu eaꝝ in paucis dieb⁹ sanat eas. ¶ Quidā tñ sup ipsa
folia ponūt frustū adipis porcini. Et dñt. q ipsa est agrimo/
nia. Dixit Dio. q radix plātaginis ēt suspēsa in gula laborā
tis scrophulas dissoluit eas: ⁊ Alexā. dixit. plātago supposi
ta dissoluit scrophulas pfecte. Ras. aūt dixit. dico q hic ope
rari debes in scrophulis exacutis. i. in qb⁹ est calitas. Folia
persicoꝝ cū sale ɔtrita ⁊ supposita valēt: ēt si comedat vrtica
mortua in frixellis. 20. dieb⁹ ⁊ post alijs. 20. dieb⁹ comedat
herba alleluya. Silr vt dñt qdā. patiēs a scrophulis liberabit.
¶ Dixit Albugerig. 13. ɔti. cōburat cornu caprinū ⁊ patiēti
scrophulas da in potu de eo. ʒ. ij. qlibet hebdōa p vnū mēsē
⁊ plus, ⁊ liberabit ab eis pfecte. Aui. aūt retulit q Alkind⁹
extimauit q niesses. i. serratura cornu caprini qn adurit ⁊ bi
bit hebdōa vna ex ea pōdus. ʒ. ij. liberat scrophulas. Et sub/
dit Aui. dico q nō opꝫ hoc fieri in oi mēse hebdōa vna q̄si dixe/
rit. nō solū si bibat ex ea hebdōa vna vno mēse nō liberat: sꝫ ēt
si biberet ex ea vna hebdōa in oi mēse nō liberaret. Et dixit Al
begerig. vngula asini: si cōburat ⁊ terat cū oleo ⁊ supponat
scrophulis sanat eas pfecte. ¶ Dixit Ras. 13. ɔti. aucte Gal.
qn supcalefit laborās scrophulas. i. in loco eaꝝ p admixtionē
humoris cali: aut forte liniunt p medicinas ⁊ maturant: tūc
iuuāde sunt i maturatiōe: ⁊ deide debēt apiri ⁊ postea mūdi/
ficari: deide ɔsolidari: ⁊ i sūma regēde sūt regimie exituraꝝ.

Cura scrophulaꝝ diuersificat sm diuersitatē eaꝝ in magnitudine et paruitate

Cura aūt scrophulaꝝ p chirurgiā estimaꝫ dixit Aui. si ne/
cessariū fuerit in curatiōe eaꝝ vti ferro. s. vt incisio/

ne extrahant: tunc opꝫ vt fit administratio huius incisionis in scrophulis vicinis venis multis: aut venis pulsatilibus: aut neruis cum cautelis ꝛ defensione.s. vt nō cadat incisio in illis. ¶ Dixit Gal. in libro de approximatiōe medici. in collo cuiusdaꝫ erant facte scrophule magne in vtroqꝫ latere colli: quas qdam imperiti medici incidere studuerūt inferēdo ex mala cura eoꝝ stridorē in duobus neruis vicinis duab⁹ venis pulsatiuis ꝛ ipsi nerui sunt ex quibus pcedit ramus magnus ad os stōi: ex quo stōus ↄcipit sensum in toto: ꝛ ramus paruus ipsius nerui mouet instrumētū vocis: vñ ex illa incisione defecit vox ꝛ cessauit appetitus cibi. Cūqꝫ ego cognouerim supposui collo eius medicamē calefactiuū p triduū: ꝛ mediāte hac cura sanatus est. ¶ Et Ras. 13° ↄti. dixit. qdam chirurgicus curādo scrophulas cū ferro pfundas cauendo φ nō incideret cū ferro neruū: aut arteriā cuꝫ vnguibus excarnabat totū illud qd̄ appens erat de pāniculis: ꝛ non sentiēs facta est incisio in vno retrogradiēte sursuꝫ: ꝛ patiēs sanatus est a scrophulis: sꝫ passus est defectū vocis: nā exinde priuata est medietas vocis eius: eo φ incisio facta erat i vno latere gule. ¶ Dictos casus retulit Aui. sic. hō qdaꝫ errauit cuꝫ pforauit quasdā scrophulas ꝛ obuiauit vni neruoꝝ reuersiuoꝝ: ꝛ destructa est vox eius: ꝛ iterū aliqñ accidit vt nō inueniret neruū in incidendo: sꝫ detegit, eū frigori: quare corrupta.i. alterata est cōplo ei⁹ nerui ꝛ destructa est ei⁹ opatio vsqꝫ quo rediit ad ipm sua cōplo cū calefactione: ꝛ iteꝝ aliqñ accidit error in incisione, qr inuenit guideꝫ: aut aliā ex venis magnis pulsatilib⁹ vel nō pulsatilib⁹: ꝛ secutus est inde fluxus sanguis vehemēs ꝛ mortuus est patiēs. ¶ Dixit Antil. si accidāt scrophule in vtraqꝫ vena iudicis: intelligēs p istas venas: venas guideꝫ in loco vbi caro est inter aurē ꝛ isophagū noli eas curare cū ferro: qm̄ si incidunt cū ferro pnecabiles sunt statī: sꝫ curāde sunt cū medicinis. ¶ Dixit Ras. 13° ↄti. Vidi quēdā iuuenē pati in collo apa grossuꝫ ꝛ violētum valde: ꝛ volebāt chirurgici curare eū: qm̄ dū fuerit talr i tali magnitudine nō oꝫ curari cū ferro: neqꝫ cū medicamine acuto. Ego aūt video φ curant si nō vlcerant: ꝛ h̄ sumēdo cibū modicū valde ꝛ illinitionē faciēdo cū cinere serpētis. ¶ Dixit Antil. cauēde sunt scrophule pfunde a cura cū ferro. Sꝫ manifeste nō sunt timorose. Et Aui. dixit. deterior scrophulaꝝ ad hoc: vt cadat error in incisione eaꝝ est illa q̄ est pfundior: quapp in curatione pfundaꝝ oꝫ vt excoriēt scrophule ex latere saluo.s. in q̄ non timeat de incisione nerui arterie vel venerā qñ nō scindūt ex latere in illo nō cadit timor tantus sicut ēt nō cadit timor: qñ scrophula nō est intricata nec annexa cū illis: ꝛ facta excoriatione sumant de eis: ꝛ extrahant ille q̄ cuꝫ facilr. al's. facilitate extrahi pñt: ꝛ deinde qd̄ residuū est cū medicamine acuto amoueat cuꝫ cautela: vt nō perueniat lateri.s. in q̄ timet de neruo arteria vel vena lesio.

¶ Nostris tpibus medici cōiter refugiūt curā scrophulaꝝ: siue pfundaꝝ: siue nō pfundaꝝ p incisionē cū ferro: sꝫ vtunt medicamine caustico ad dirūpendū cutē: deinde paulatine corrodēdo pcedūt ꝛ amouēdo ptē post ptē: vel scrophulam post scrophulā: donec fm totuꝫ amota fuerit ois scrophula cū suis kistibus: in quaꝝ kistū extirpatiōe totali medicus solicitus eē oꝫ: qm̄ sicut. ē. dictuꝫ est: si remanet: ex kisti ēt quid paruū scrophule redire ↄsueuerūt. Et h̄ modus p medicinā causticā melior ꝛ tutior est: ꝛ maxie in scrophulis intricatis, magis ēt a patiētibus eligit: refugiūt. n. cōiter incisionē psertim in scrophulis colli. extractis aūt scrophulis cū suis kistibus locus curet sicut alia curant vlcera. Qz si ↄtingat scrophulas magnas vlcerari curent cū emplo de q̄ dixit Auicē. Meminimus emplꝫ aplicon relatū ad chiianos: ꝛ est vng^m aploꝝ qd̄ describit ab Aui. in 5° qd̄ rectificat fistulas difficiles ꝛ scrophulas prauas: ꝛ vlcera a carne mūdificat mortua ꝛ ↄsolidat ea: ꝛ cōponit ex duodecim medicinis fm numeꝝ 12. aploꝝ. Et si ↄtingat scrophulas cancerari. ¶ Dixit Aui. scias φ de scrophulis sunt in qbus est cācerositas: ꝛ in eoꝝ

Curatio cū caustico tutior reputatur q̄ cū ferro.

curatione opꝫ vt ↄficiant medicine calide pdicte.s. que cōponunt vng^m aploꝝ cum oleo ro. ꝛ dimittant in eo diebus aliquot: ꝛ deinde administrent. Fiat aūt eoꝝ ↄfectio cum oleo ro. ad ↄtēperandū caliditateꝫ eoꝝ: ne inflāment: ꝛ sic addat in malicieꝫ cancerositatis. Et recurrendū est pro cōpleta curatione: seu cura eaꝝ ad curā cancri: sicut pro cura vlcerate: ꝛ eꝫ recurrendū est ad curam vlcerū difficilis ↄsolidationis. Notant qdā. φ curatio scrophulaꝝ in paruulis ꝛ debilib⁹ fieri nō oꝫ cū incisione: neqꝫ cū caustico maxime in estate pp timorem multiplicationis putrefactionis ꝛ aduentus febris.

¶ De apate duro sephyros vel sclyrosis. Cap. xxxviij.

Galenus noiauit apa melicū durū schiruꝫ vel sclirosum. ꝛ 14° terap. dixit φ de more sui sermonis est noiare qd̄libet apa qd̄ venerit ad duriciē ꝛ doloris insensibilitatem sclirosum. Apud Aui. vero vocat sephyros: vñ Gal. de simplici medicina: medici intēdunt p apa durū illud qd̄ greci noiant sephyros: ꝛ est apa durū veniēs pter cursuꝫ nālē cū quo nō est dolor ꝛ est duruꝫ: ꝛ de istis apatibus sunt apata q̄ qñ multiplicat eoꝝ augmentū: ꝛ eoꝝ duricies non sunt tantum absqꝫ dolore: sꝫ sunt ēt absqꝫ sensu vel difficilis sensus. Aui. ēt noiauit h̄ apa aliqñ duriciē: aliqñ lapidositatem. Et Sera. dixit. qñ humor q currit ad mēbrū lesuꝫ est vl timus in grossitie ꝛ siccitate accidit apa lapideū: qd̄ noiat sephyros. ¶ Est tñ sciendū. φ scliros siue sephyros duplr pōt sumi: vno mō cōiter ꝛ large p oi apate gñato ex humido frigido duro: qd̄ est sine dolore: siue illud humiduꝫ sit flāticum siue melicuꝫ: ꝛ fm illud. dixit Gal. 5° de simplici medi. φ h̄ apa non euāt qn fit: aut flāticū: aut melicū in nā sua: aut pmixtum ex flāte ꝛ melia: ꝛ sic due sunt spēs eius: vna dixit Gal. gñat ex flāte subtili ꝛ grosso. i. ex flāte grosso minus ꝛ plus: ꝛ alia ex amurca sanguinis seu sanguine melico: ꝛ siꝉr dixit in libro de apatibus. s. φ sclirosis spēs due sunt: p° gñat ex flāte grosso: ꝛ 2° ex amurca ꝛ fece sanguinis: sed de spē facta ex flāte grosso dictū est in caplo de nodis: ꝛ in caplo de glandulis ꝛ scrophulis. Alio mō sumit stricte ꝛ pprie pro apate duro indoloroso facto ex mā melica qd̄ est 2ª spēs de predictis: ꝛ de h̄ apate agit in h̄ cap°. de q̄ dixit Ras. 14° ↄtiñ. ex lib. signoꝝ qd̄ est apa inflatū duruꝫ absqꝫ dolore colorē hñs ad modū corporis [illegible] vehemēter suppositis ei pilis ad modum piloꝝ corporis: sed cadunt velociter.

Sephyros duplr pōt sumi.

Dixit Gal. 2° ad Glau. scliris fit ex grosso ꝛ viscoso, humore difficile solubili infiltrato scliroticatis pticulis: ꝛ est. n. eius mā melica q̄ est talis: aut nāliter in nā sua: aut nō radicalr: sꝫ p ↄuersionē alterius humoris in ipm fm semitā inspissationis sue: ꝛ [illegible] indurationis a frido agēte ꝛ ↄdēsante ipm: aut a caliditate resoluente subtile eius ꝛ derelinquente grossum induratū. Et humor ↄuersus ad meliam: aut fuit radicalis sanguis: aut colera aut flā. Et mā radicalr existēs melica est melia nālis hypostasiua siꝉ cū alijs humoribus in epate gñatis: postea alterata ad friditatē ꝛ siccitatē. ꝛ sic ↄuersa in meliam innālē q̄ est melia feculēta. Et mā melica faciens sclirosim: siue sit radicalr melica: siue facta p ↄuersionē alterius humoris in ipsam. Aut est pura ꝛ impmixta calido humori: aut saltē nō est incēsa. al's. intēsa nec calefacta: ꝛ tūc fit ex ea sephyros purū siue certum. Aut est impura pmixta humori calido: ꝛ vt sic facit sephyros nō purū: siue nō certum. Est aūt sephyros purū certum: ꝛ insensibile ēt si fuerit in mēbro sensibili: nō purū vero ꝛ nō certū nō est oino insensibile: ꝛ vt dixit Gal. 2° ad Glau. ¶ Et Aui. dixit. apa durū est duarū spēꝝ quoddā purū: ꝛ quoddā nō purū: ꝛ cū sephyros puro nō est sensus oino: ita φ nō sentit patiēs si tāgat in loco: aut si pcutit: imo vt dicūt plus dolet pcussor q̄ꝫ pcussus: ꝛ ceteri nō associat sensus neqꝫ dolor: si. n. remanet cū eo sensus: aut dolor paruus nō est sephyros purū: ita φ nō purū est cuꝫ sensu aliquo. ¶ Dixit Aui. ambo ↄueniūt in hoc qd̄ vtrūqꝫ puat dolorē: qr vbi nō pōt esse dolor nō est sensus: ꝛ sic vꝫ in vbis

De causis

Quid sit sephyros puꝝ ꝛ qd sit nō puꝝ ꝛ nō certū

ferie ꝯdictio. quare notant quidaꝫ ꝙ sensus ⁊ dolor alius est in mēbro ꝑ se ex se: ⁊ alius est ab alio extrinsecus ꝑuiēte. mō in sephyros puro nō est sensus: neqꝫ dolor ex se: neqꝫ ab alio extrinsecus ꝑuiente. Et in sephyros nō puro non est sensus: neqꝫ dolor ex se: sꝫ bñ alio ꝑuiente vel ꝑcutiēte. Si vō fuerit canceratū erit in eo dolor ex se: ⁊ ēt alio extrinsecus ꝑuiēte: sic ḡ oꝫ intelligi dictū Aui. cū dixit. tā purū q̃ꝫ nō purū: cum quo est sensus q̄dā priuat dolorē. Et dicūt q̄dā. ꝙ dolor par uus q̄ est in non puro cū premit̃ ⁊ tangit̃ est ꝓꝑ lesionē inde ꝓuenientē particulis circūstantibus. ℭ Ex dictis patere pōt ꝙ cā añs sephyros est: aut melā nālis: vel ēt innālis multiplicata in corꝑe vel aliquo mēbro nobili: aut flā grossa: aut sanguis: aut colā cū fuerint isti humores apātes ī ira: aut fuerint apti: vt ꝯuertant̃ in melāꝫ. Et cā ꝯiūcta est ipsa melā: aut q̄ fuit radicalr̃ talis: aut facta ꝑ ꝯuersionē alteri⁹ humoris in ipsam q̄ actu facit sephyros ℭ Et sephyros q̄dē tam purū q̃ꝫ nō purū: aliq̄ñ fit incipiēdo: ⁊ aliq̄ñ fit sequēdo alias egritudines. Dixit. n. 1° ad Glau. ꝙ aliq̄ñ fit mor a ꝑn° paulatim ⁊ auget̃: sed tñ plurimū a medicis. als. medicinis cōstituunt̃ stipticātibus. i. desiccātibus ⁊ infridātibus fortiter. i. fortiter herisipillata ⁊ flōnes: ⁊ iteꝝ: si q̄s medicoꝝ diaphorantia sclirosim patiētibus afferret farmaca manifestā diminutionē opans subito breui tp̄e sperabis de totali curatione: ignoras vero ꝙ hmōi curationis reliquꝫ passionis incurabilis fit diaphorata eius subtiliori a ꝑtibus humiditate reliq̄ exiccata lapidea ꝑficit̃: ⁊ sic sclirosim ꝑficiet. ℭ Et Pan. dixit. apāta ex humore grosso ꝯtento in mēbro ꝯcadūt: aliq̄ñ sic in ꝑn°: ⁊ aliq̄ñ accidūt sic ex apātibus calidis: q̄ñ infrigidant̃ vltra moduꝫ. ℭ Et Aui. dixit: ꝙ oē sephyros: aut incipit paulatim apperere: aut ꝯuertit̃ ex flōne: aut herisipilla: aut extura in loco vacuo. ℭ Notant tñ ꝙ quāq̄ꝫ vtrūqꝫ sephyros possit fieri in incipiēdo: q: pōt purū incipe a mā ita grossa ⁊ frida: ꝙ priuabit mēbrū sensu: ⁊ non purū ēt pōt incipe a mā non sic grossa: nec sic grossa frigida ꝙ priuet mēbrū sensu: ex toto tñ ſm ph̄m ⁊ frequētius purū accidit incipiēdo q̃ꝫ non purū: ⁊ silr̃ quāq̄ꝫ vtrūqꝫ possit fieri sequendo: q: pōle est ꝙ mā ꝑexistens in tantū ingrosset̃ ⁊ infrigidet̃, qō priuabit aliq̄ñ mēbrū sensu in totū: ⁊ aliq̄ñ non in totū: tñ ſm ph̄m est ꝙ nō purū fiat incipiēdo. ℭ Et notāt. ꝙ sephyros nō purū qō fit incipiēdo ſm ph̄m est nō cancerosum: et raro. n. est valde ꝙ cancerosum fiat incipiēdo: sꝫ vt ph̄m fit ex ꝑmutatione sephyros nō puri: ⁊ nō cancerati: nō purū. n. facilr̃ ꝯuertit̃ ad cancrū ꝓꝑ ꝯuenientiā ⁊ symbolitatē quā hñt adinuicē sephyros nō purū ⁊ cancer in mā ⁊ qualitate eius. Dixit. n. Auic. ꝙ ꝓpinquitas. s. ⁊ ꝯueniētia sephyros. s. nō puri ad cancrū ⁊ elōgatio. s. ⁊ incōueniētia eius ab eo est ſm multitudinem: aut plenitudinē inflāmationis eius ⁊ ipsius paucitatem. In cancro. n. est inflāmationis multitudo: ⁊ in sephyros nō puro est ipsius paucitas: ⁊ ēt ꝓpinq̄tas ⁊ elōgatio ſm apparitionē pulsationis est elōgationis: q̄ñ pulsatio est apparēs in cancro ⁊ occulta in sephyros nō puro: ⁊ est ſm apparitionē venaꝝ in circuitu ei⁹ ⁊ occultationē eaꝝ: nā in circuitu cācri appent vene extēse ꝑ mēbrū in q̄o est. In sephyros vero nō apparēt. ℭ Et ex dictis tribus dispōnibus appet dr̄ia inter sephyros ⁊ cancrū. Cōueniētia vō inter eos est essentialis: q: ambo fiunt ex eadē mā in radice. s. ex mā melica radicalr̃ vel ex mā que ꝯuersa est in melā: aut ⁊ ꝓpter istā ꝯueniētiā fit facilr̃ trāsitus a sephyros in cancrū ⁊ vtrūqꝫ sephyros pōt euenire tā in mēbris interioribus q̃ꝫ exteriorib⁹ ⁊ incipiēdo ⁊ sequēdo. ℭ Dixit tñ Aui. ꝙ cū accidit sephyros in interiorib⁹ ſm ph̄m accidit sequēdo post apā calīn qō curat̃ cū infrigidātibus ⁊ medicinis ⁊ cibis. ℭ De sephyros aūt cōiter accepto qō fit ex flāte grosso. dixit Raſ. 14° ꝯtiñ. auctoritate Gal. ꝙ magis accidit in capitibus musculoꝝ ⁊ chordarum.

Signa sephyros puri facti a melā feculenta.

Signa generis ꝗuis sint nota: ex supradictis tñ Aui. ꝓ signis accepit v̄ba Raſ. sumpta ex lib. signoꝝ ⁊ repetaꝫ ea iteꝝ. Sephyros est apā inflatū durū absq̄ dolore ⁊ colorē hñs ad modū corꝑis extēsum. i. tēsum vehemēter: sup positis ei pilis ad modū coloris corꝑis: sꝫ cadunt velociter ⁊ insensibile est penit⁹. sup. vel sicut dixit Gal. 1° ad Glau. si nō carebit sensu ex toto modici sensus procul dubio erit. Et addūt quidā. sephyros nō mouet̃ sub tactu: sicut mouent̃ nodi ⁊ glādule ⁊ scrophule. Et subdit Raſ. est ⁊ aliud apā appellatū sacrosanctū solidū planū ⁊ tēsuꝫ ad modū coloris corꝑis: ⁊ forte trāsfert̃ de vno mēbro ad aliud: ⁊ est ēt aliud qō nō trāsfert̃: ⁊ est sile in duritie eius: sꝫ tñ color ei⁹ est ad modū corꝑis: ꝙ si accidat in aliq̄ meatu obturbabit eū: ⁊ isanabile erit oino.

ℭ Signa spēꝝ. signa puri sunt priuatio sensus ⁊ doloris: ⁊ ex se ⁊ ex alio. Et dixit Auic. ꝙ color eius vt multū. i. vt ph̄m est color quē hꝫ plūbuꝫ qui ſm ph̄m est cineritius. Dixit Auic. sephyros facti a melā feculēta color ē cineriti⁹: ⁊ reddit in q̄ cōuiuet̃ coloris cineritij. Et subdit Aui. ꝙ ipsum est vehemētis tensionis ⁊ duriciei: q̄ñ melā feculēta a qua fit duricies est durior alijs. Et dixit. fortasse supeminent ei pili. s. ꝑexistētes vel vt dicūt alij qui de nouo in loco ḡnant̃: nā ꝓꝑ duriciē mēbri in quo est nutrimentū ei delegatū nō pōt bñ transire ꝑ ipsum ⁊ nutrire ipsum: vñ mēbrū famelicū reddit̃: ⁊ sic in eo ꝓpter defectū humiditatis nutrimētalis accēditur in eo aliq̄ caliditas: que resoluit de humiditate in ipso existente in vaporē siccū cum ipsa sicca sit: ⁊ ex illo vapore generant̃ pili.

ℭ Deinde posuit Aui. verba Raſ. supra dicta. Et tetigit duas spēs sephyros quas posuit. Et vt dicunt ambe iste due spēs sunt spēs sephyros a flāte facti. Et mā ista flātica faciens sephyros: aliq̄ñ est intēse duriciei valde: ⁊ tunc facit sephyros qō nō pōt trāsire: siue cōicari ad aliud mēbrum: aut nō est sic intēse duriciei, ⁊ tunc facit sephyros ꝑmutabile, siue cōicabile. Dixit ergo Aui. est quoddaꝫ ex sephyros, cuius color est color corꝑis: q: factū ex flāte qō non ꝑmutat colorē corꝑis ꝑexistentē: ⁊ vt ꝑmutat̃ de mēbro in quo est ad aliud: dicūt quidā: non q: amoueat̃ a loco in quo est: q: rōne sue duriciei non est bñ ꝑambulabile de loco ad locū: sed tñ q: eius mā nō hꝫ vltimatā duriciē: ideo est cōicabilis alijs ꝑtibus: trāsfert̃ ad alias ꝑtes vicinas: ⁊ fiunt tūc in illo mēbro duo vel plura sephyros: q̄dam aūt aduertētes ad duriciē māe sephyros putauerūt nullum sephyros posse transferri ⁊ ꝑmutari de vno loco ad aliū: neqꝫ mām eius posse cōicari alijs ꝑtibus ⁊ exposuerūt ꝑmutat̃ ad aliud nō q̄dē mēbrū vel ꝑteꝫ mēbri: sed ad aliud sephyros: qō. s. hēat alias dispōnes: vt q: cancret̃ vel vlceret̃ ⁊ isti errauerūt: q̄ñ mā istius sephyros multiplicata in mēbro sclirotizato pōt cōicari ad plures partes in circuitu vel in ipso mēbro: ⁊ facere plura sephyros: sicut vidissi in notario lucano in quo per cōicationem materie plura sephyros facta sunt in manu eius: quēadmodū in vno mēbro plures possunt fieri nodi ⁊ plures scrophule. ℭ Et subdit Aui. ꝙ aliud est sephyros factū a flegmate cū colore corꝑis magis durū: ⁊ qō non sanat̃: neqꝫ ꝑmutat̃ vndiqꝫ: ⁊ in hoc tetigit aliā speciē sephyros flegmatici: cuius materia est in fine duriciei: quare non pōt alijs partibus cōmunicari.

Signa facti a mā flātica qō ē duplex.

ℭ Signa aūt facti a mā permixta ex flāte ⁊ melā. dixit Aui. sunt color eius decliuis ad colorem corꝑis: nō. n. est oīo similis colori corꝑis, ꝓpter melie admixtioneꝫ que remouet ipsum ab eo: ⁊ facit ipsum declinare ad cineritium: nec tamē multum distat a colore corꝑis ꝓpter materiā flegmaticaꝫ que non permutat colorē eius: quare remanet color medius inter colorem cineritium ⁊ colorem corꝑis.

Signa facti a mā mixta.

ℭ Signa aūt sephyros nō puri non cancerati sunt ꝙ cum eo mō supradicto est aliq̄s sensus: ⁊ aliq̄s dolor nō ex se: sed ex alio vt cū desuꝑ ꝑcutit̃: aut ꝑmit̃: aut vt dñt q̄dā cū pungit̃.

Signa sephyros nō puri.

ℭ Signa aūt nō puri cācerati sunt signa cancri dicēda in suo caplo. ℭ Signa aūt incipiētis vt sequentis satis ex dictis: ⁊ de se nō sunt. Dixit tñ Antills. cū apā calidū fit scliroticū cadent pili innitentes ei. i. prius ꝑexistentes in loco: ⁊ deficiet eius sensus ⁊ soliduꝫ erit valde: q̄ñ est de genere cancri tibi sileant ꝑdictis tñ distinguit̃ inter ea: q: in sephyros non est

dolor: neqꝫ vlla caliditas: neqꝫ sensus: neqꝫ adsunt vene in
circuitu dantes ei humiditatē. ¶ Dixit Gal. 2° ad Glauco.
sciros q̄ est oīno insensibilis incurabilis est: sensibilis vero
nō insanabilis. i. nō tñ facile sanabilis. ¶ Et Serap. ait. illi
Prono stica. cui nō est sensus non est curatio: ꝛ illi cui difficilis est sensus
est ex illis q̄ curant̄: sꝫ tñ cū difficultate ꝛ grauitate vehemē
ti: sephyro. n. puro. Dixit Aui. nō est sanitas: nam eius duri/
cies tāta est ꝙ nō pōt sperari eius mollificatio: ꝛ ꝓ͡pns neqꝫ
eius resolutio: ꝛ maxime dicūt qdā. qñ superueniunt ei pili: qꝛ
per adueētū piloꝝ signat̄ eius vltimata duricies ꝛ exiccatio
ꝛ magna eius radicatio in mēbro ꝛ inseparabilitas ab eo: ꝛ
est insanabile tale sephyros existens in mēbris intrinsecis: ꝛ
intellexerūt auctores ꝑdicti ꝙ sit insanabile per medicinas.
Quidā aūt fatent̄ ꝙ per incisionē ꝛ causticationē sanari pos
sent non quodcūqꝫ: sed illud solū qđ accidit in extrinsecis: ꝛ
maxime in mēbro qđ possit abscindi totalr̄: sicut est de can/
cro. Iste tñ modus non dr̄ ꝓprie curatiuus: siue sanatiuus.
Aliter aūt nō dꝫ in eo fieri incisio vel causticatio. Dixit enim
Ras. 13° cti. auctoritate Gal. ꝙ non dꝫ incidi oīno: lꝫ ēt acci
dat in digitis labijs vel narib⁹: qꝛ qñ incisio eius excitat lesio/
nē magnā: nisi aliqđ ex eis fuerit cancerosuꝫ. al's. corrosiuū.
Vñ penes hos incidat̄ ꝛ eradicet̄ in toto: ꝛ vrat̄ cū cauterio
ad modū cure cancri. De nō cancerato aūt intelligens Aui.
dixit. nō dꝫ se medicus intromittere de cura eius: imo opꝫ vt
curet̄ de illis apatibus illud cui est sensus. s. ꝑ. ꝛ nō aliud.

Et cura eius duobus perficit̄ instrīs. s. dieta ꝛ potione.
Et cura per dietaꝫ similis est diete dicte in cura
scrophularū: ꝛ opꝫ vt deuitet̄ oē qđ desiccat ꝛ mām generat
grossam flāticā vel melicā. ¶ Cura vero per potionē etiā est
satis sīlis cure scrophularū. Et si respicit cām antecedentē: ꝛ
aut eā euacuat: aut diuertit. Et siqdē sephyros fuerit de inci
pientibus euādus est humor a quo incipit: siue fuerit fleg/
maticus melā: siue vterqꝫ simul. Et dixit Aui. fortasse est illa
corporis mūdificatio: siue euātio cū flōmia. s. iuuatiua: ꝛ hoc
si sanguis plurime nigredinis. i. melicus qui niger est fuerit
abundans in corpore: possēt ēt iuuatiua esse in oī corpore in
quo sanguis inuenit̄ grossus qui posset cōuerti in humorē
grossuꝫ ꝛ facere sephyros ꝛ factū augere. Et insup in oībus
casibus dictis in cura scrophularū. ¶ Dixit Auic. opꝫ vt sit
imissio post mūdificationē corporis cū eo qđ educit humorē
facientē egritudinē ꝛ exponit̄ imissio. s. medicaminū localiū
sup loco apatis. quasi dixerit. nō incipias curā sephyros cuꝫ
medicinis localibus q̄ respiciūt cām cōiunctā: nisi postq̄ mū
dificaueris corpus ꝛ euāueris ipm a cā ante. Et inuenit̄ hic
alia lr̄a q̄ dicit. opꝫ vt sit incisio. i. digestio humoris grossi ꝛ
viscosi: digestio est ipsius subtiliatio ꝛ incisio. quasi dixerit.
prius subtilia ꝛ incide humorē vt bona fiat eius preparatio
expulsioni: nō enim obedit mā grossa ꝛ viscosa euātioni: nisi
prius digerat̄. i. subtiliet̄ ꝛ incidat̄, vt subtiliata ꝛ incisa red
dat̄ fluxibilis: deinde mūdifica corpus cum eo qđ educit hu
morē facientē egritudinē. Inuenit̄ ēt alia lr̄a que dicit. opꝫ
vt sit imixtio cū exponit̄: opꝫ vt liniteris. s. ad cām cōiunctā: ꝛ
hoc post mūdificationē corporis. In sephyros aūt flātico
cōueniunt euātia flegma dicta in cura scrophularuꝫ. Et in
melico que dicent̄ in cura cancri. ¶ Cura aūt respiciēs cām
De localibus applicandis in pn°. cōiunctaꝫ indicatione sumpta a dispōne māe que vehemētis
est duriciei grossitiei ꝛ fixionis oēm ꝓhibet tractū eius fieri
pulsum: ꝛ trāsmissum ēt in incipiente: ꝛ in ꝑn° principiante
eius: qꝛ nō obediret recursui: quapꝑ nullū infrigidatiuū: siue
stipticū loco apatis apponendū est: neqꝫ statim deueniēdum
ad māe extractū cū resoluētibus: sed tñ nō opꝫ vt ꝓcedat̄ in
cura cū pure resolutiuis ꝛ fortibus: qñ resoluēdo ꝛ exiccan
do qd modicū subtile resoluerent: ꝛ in ipsa mā residuū lapi/
darent ꝛ incurabilē redderent. Ideoqꝫ sicut in cura scrophu
larū dictū est: ita in sephyros opꝫ resolutionē mollificationi
iungi: aut sīl' sicut ibi dictū est: aut mollificatione ꝑcedente re
solutionē. Dixit. n. Gal. 2° ad Glau. non opꝫ fortiter exiccare

sclirotica ꝑticulā curare debēs: sed farmacū qđ caliditatē
hꝫ tepidā ꝛ humiditatē nō multā: non difariā nimiā: super/
crescens. n. calm: neqꝫ oīno diaphorat: ꝛ modicā hñs humi/
ditatē exiccat fortius q̄ cōueniat: dꝫ ergo farmacum iuuare
debēs sclirotizatū corpus eis q̄ in sole. al's. in sale fundūtur
simile qdē patit: ꝛ noiat̄ hoc farmacū mollerica. i. mollitiua.
¶ Dixit Aui. opꝫ. n. cū querit̄ mollificatio, vt sit opatio me
dicinaꝝ in humorē mollificandū: sicut est opatio solis in ce/
ram: sol. n. suo calore mollificat cerā nō indurat: nō curet̄ q̄.
dixit Aui. cū medicina q̄ resoluit ꝛ desiccat. s. tm̄ vel fortiter:
qꝛ talis medicina ꝑducit ad vehementiā lapidationis: sꝫ sup
sephyros ponat̄ qđ resoluit ꝛ lenit sīl'. ¶ Ait. n. Gal. vbi. s.
In curationibus. n. apatū resolonis difficilis. s. tā sclirotiza/
tis q̄ paratis sclirotizare: opꝫ te miscere medicinis resoluen
tibus forti resolone medicinas aliquas lenitiuas: vt sis secu
rus ꝙ hmōi apata nullo mō cōuertant̄ in apata dura q̄ scli/
rosis noiant̄ q̄ sunt vltime dura insanabilia: sꝫ eligende sunt
in cura sephyroꝫ medicine q̄ tēperatā hñt caliditatē ꝛ humi
ditatē non multā. ¶ Dixit Sera. ꝙ opꝫ vt sint calide in ordi
ne. i. gradu 2° vel 3° qđ est, qꝛ ille q̄ sunt vehemētis caliditatis
resoluūt velociter illud qđ est subtilius resolone veloci: ꝛ ꝓp
hoc sicut dixit Gal. 14° tera. In paucis diebus ꝑmis videret̄
digestiuū rōne additamentū in curatione facere: illud vō qđ
est grossum adurūt ꝛ desiccāt: ꝛ opꝫ. dixit Serap. vt eoꝝ sic/
citas sit in gradu ꝑ͡ꝰ qđ est: qꝛ si ipse sunt humide nō resoluūt:
ꝛ si sunt vehemētis siccitatis adurūt illud qđ est grossum ꝛ
ponūt illud in resolone. Et Rasis dixit. 13° cti. lenitiua de/
bent esse calida a ꝑn° scdi gradus vsqꝫ ad mediū tertij: ꝛ vsqꝫ
ad finē eius: tñ debēt esse modice siccitatis: ita tñ ꝙ in eis sit
aliqua cōglutinatio. i. parua: qñ si forent violēte glutinatio/
nis opilarēt poros ꝛ nō dissoluerēt. Et Serap. dixit. opꝫ ēt
vt sit in eis aliqd ex eis que adherent ꝛ inuiscant̄: ꝛ ex eo qđ
coartat. i. poros opilat: sicut est illud qđ aggregat saniem do
nec resoluat̄ apa resolone multa: aut exiccet̄ ꝛ induret̄. Ve/
rūtñ opꝫ vt sit viscositas q̄ coartat minor ea que aggregat sa
nieꝫ: qñ opꝫ vt euacuet. i. resoluat. sed si viscositas coartans
esset in eis tāta q̄ta est in medicinis faciētibus saniem nimis
opilaret poros ꝛ ꝓhiberet resolonē. In medicina aūt sania/
tiua non querit̄ resolutio. hñt ergo vt pꝫ ex dictis medicine
mollitiue latitudinē in plus ꝛ minus. ¶ Dixit. n. Serap. ꝙ
medicine q̄ sunt ꝺm hūc modū. s. ꝛ que cōueniunt in cura se/ Medicine apatū durorū sunt duoꝝ modorum.
phyros: ꝛ alioꝝ ēt apatuꝫ duroꝝ sunt duoꝝ modoꝝ: qđ est
qꝛ ex eis sunt quedā leniores grossiores ꝛ humidiores: ꝛ qdā
sunt pluris virtutis. s. resolutiue ꝛ pluris subtilitatis ꝛ desic
cationis. Et medico inest eligere ex eis fortiores ꝛ debilio/
res: ꝛ inter eas mediocres: put reqrit māe varia dispositio
in maiori vel minori duricie ꝛ ꝺm ꝙ reqrit dispō membri: in
quo est sephyros diuersificata in duricie vel mollitie eius sꝫ
māmi: ꝛ ꝺm ꝙ reqrit dispō tēpoꝝ morbi ꝛ ꝑn^m euātionis ꝛ
processus ipsius: ꝺm. n. istas diuersas dispōnes diuersificari
debēt medicine mollificatiue in plus ꝛ minus: ꝛ nō solū mol
lificatiue: sed ēt resolutiue: ꝛ pñt ꝑdicte medicine in cura se/
phyros cōueniētes sīl' misceri ꝛ apponi adinuicē: quaꝝ cōpo
sitio sicut dixit. apa aggreget inter duas virtutes. s. mollifica
tiuā ꝛ resolutiuā. In eaꝝ tñ aggregatione dꝫ medicus cōside
rare in dispōnibus ꝑdictis: ꝛ ꝺm illaꝝ exigentiā mollificati/
ua multiplicare supra resolutiua: aut econuerso: aut eq̄re ea.
¶ Pñt ēt ꝑdicte medicine alternatim ꝛ vicissim approxima/
ri. opꝫ. n. dixit Aui. vt curationi eius ponant̄ due reuolutio/
nes: quaꝝ vna est appō resoluentiū cū leuitate. i. non fortiter
ex eis q̄ nō exiccāt plm: nā medicine q̄ desiccāt multū nō cōue
niunt in cura sephyros: ꝛ iō dixit Aui. sit gradus resolutiui Vide hic ꝙ medicine q̄ desiccāt multū non cōueniunt in cura sephyros.
ex 2° ad 3^m: ꝛ in exiccatione ex ꝑ supra ꝛ reuolutio: 2ª sit reuo
lutio mollificationis: ꝛ sint iste due reuolutiones ordinate ꝛ
cōgrue sibi succedētes: reuolutio tñ mollificatiuoꝝ ꝑcedere
dꝫ: vt qđ mollificatū fuerit subseqūēs resolutiuoꝝ reuolutio
dissoluat. Dixit enim Aui. primi 4°. in apate duro qđ stare

terminū transiuit regula in eo est qd mollificet: et qsiq3 cū eo
in quo est caliditas et siccitas parua vt totū ad resolonē pue
niat: et postea sup ipsuz resolo fortis fiat: et deinde si timeat ex
resolutione eius qd resoluit: ne qd remāsit fiat lapis iter3 ad
mollificandū ipm 2° redeat et incessanter fiat h donec totuz
Canon in administratione resolutiuorū.
finiat inter mollificādi et resoluēdi vices. ¶ Et posuit Aui.
cañ. in reuolutione resolonis .i. qñ administrant resolutiua
op3 vt cogat mēbrum cui approximant pati famē .i. facere
qd sit vacuū et nō nutrimēto plenū: h aūt fieri poterit duob9
modis: vno mō faciendo qd totum corpus diu ieiunet et stet
sine cibo vel cū pauco cibo. Alio mō vt trahat nutrimētum
ad alia mēbra: et maxime ad mēbrū patientī oppositū cū tra
hentibus ad illa: op3 aūt mēbrū patiēs esse vacuū a nutrimē
to: vt resolutiuū supappositū agat in humorē nō in nutrimē
tū: et o3 esse corpus totū: aut saltē mēbra circūstantia patiēti
vacua: ne attrahat resolutiuū cu3 caliditate sua ab alijs nutri
Canon in administratione mollificatiuorum.
mentū ad ipm: q2 esset cā augmēti eius. ¶ Et ponēs canonē
in administratiōe mollificatiuorum dixit in reuolutiōe mollifi
cationis cibet mēbrū .i. fiat vt mēbrū hēat nutrimētū qd sic
fuerit paucū qd delegat ad ipm et trahat ab alijs ad ipm suf
ficiēter calefaciēdo et fricādo ipm: et dixit Auic. si oportuerit
liniat cū pice: quēadmodū ponit in cap° de ipinguādo ma
crū. ¶ D3 aūt tpe vtriusq3 reuolutionis eē longitas q per
longū tpe o3 fieri mollificatio: et p longū resolutio. Dixit. n.
Gal. vt ponit .13° 9ti. q si aliqua cura istorum fuerit breuis nō
sanabit patiēs. Innuit tñ .14° tera. q tpe mollificationis o3
esse lōgius tpe resolonis: dat. n. exēplū Gal. in apatib9 duris
sicut nulla manifesta vtilitas fit p farmacū resolutiuū nō pre
missis mollificatiuis ita maximā vtilitatē opat armoniacu3
per acetū solutū et appositū pmollificato prius indurato tu
more et sufficit hoc .s. armoniacū per acetū ßm vnā vel scdā3
diē vtētes. et deinde redire ad mollificātia qbus vtētes pluri
bus dieb9 redire op3 rursu3 ad farmacū qd p acetū vel sumi
armoniacū cū aceto solutū. ¶ Scdm igit 9siderationē in tri
bus 9siderationib9 supradictis q3to mā durior fuerit: tanto
mollificatio d3 esse amplior et resolo minor et ecōuerso. Et in
prin° mollificātia debent superare resolutiua: et in fine ecōuer
so: et medio tpe equari debēt: et in mēbro solidiori et densiori:
mollificatio ēt amplior esse d3: et ecōuerso: verūtñ in mēbris
duris et neruosis si egeat aceto ad faciēdū mollificātia pene
trare illud o3 apponi in pua q3titate: et ecōuerso in carnosis et
raris. ¶ Dixit Ga. 14° tera. in tenātibus et colligationib9 .i.
chordis et ligamētis visum est mihi meli9 esse imiscere cōdu
ctioni q fit p mollificātia farmaca qcq3 incisiue virtutis: quorum
melius et maxie vtile est acetū .s. cū ex eo parū ponit. In sple
ne aūt et alijs locis carnosis acetū bonu3 est .s. esse in magna
q3titate positu3: qm h mēbra rara sunt et timor nullus adest
percuti aliquē neruū a virtute eius. sup. s3 potēs est in ea pe
netrare et humores grossos q in eis sunt digerere subtiliare
et incidere: et sic eos dissoluere et resoluere: et nō est in eis timor
de resolone subtilis et remanētia grossi: q2 pp mēbri raritatē
mā in eo 9tenta vniformiter resoluit. S3 in duritieb9 tenātiū
et ligamentorum. dixit Gal. ibidē sic facio: mā aceto acerrimo la
pidē pyricē .i. marchasitā q in magnis ciuitatib9 sepe repit et
maxie Rome: et aut loco eius molarē ignitū extinguo et relato
aliquo vapore calo. postq3 infixū fuerit in lapide acetū indu
ratā colligationē vel tenātiū cōmouere cogor: et post hoc rur
sum appono mollificatiuū: et subdit. oleo quoq3 calo a prin°
curre: et nō aque fomēto patientē pricula vsq3 semp in vnaq3q3
die. Habeatq3 h oleū nullā stipticitatē: s3 certissime fit lepto
mere in ptibus: decoquo aūt dixit Gal. aliqñ in oleo altee ra
dicē et siluestris cucumeris: et queciq3 talia: s3 cura per acetū
vtilis est in pcedēte tpe pparata pricula a mollificatiuis. Di
cit. q acetū apponi o3 dū scliros diuturnū extiterit in mem
bris neruosis et duris: et tūc ēt raro et nō sepe admistrari o3:
qm sepe appositū nocet neruis chordis et ligamētis: et quia
sepe appositū nocet. subdit Gal. excogitaui q3dā cōposita far
maca p acetū que in medio mollificatiuorum imposita p vnam
diē. Virtus. n. aceti si qs eo moderate et ßm decens tpe vtat
iuuat has dispōnes: q2 dissoluit grossos humores. Si verō
imoderate vel nō in tpe decēti qd subtilius accipiēs reliquū
finit lapideū fieri: et hoc q2 suis calis acutis ptibus resoluit:
et sua siccitate desiccat: et si qs eo vtat amplius subam tangit
neruorum. ppterea igit neq3 multotiēs, neq3 ßm pncipia: neq3
in tpe multo vtendū est farmacijs q per acetu3 in colligatio
nibus et tenātibus. ¶ Medicinarū vero implentiū intētio
De medicinis lenificatiuis et resolutiuis.
nes pdictas lenificationis et resolonis: quedā sunt simplices:
et quedā cōposite: et harum tā simpliciū q3 cōpositarum: quedā so
lu3 leniūt: et quedā solū resoluūt. ¶ Et Gal. 14° terap. noia
uit multas medicinas lenitiuas: et in qbus ēt est aliqua resolo
simplex: et sunt ceruina medulla vitulina et adeps caprinus
et taurinus et leoninus et armoniacū cumana et bdelliū: ma
xime qd ex eo est humidi9 et storax humida melior est q3 sic
ca: et altea et siluestris malue folia et adeps anserinus et galli
naceus et his silia. ¶ Et harū medicinarū, quedā sunt debi
De medullis et adipibus magis et minus resolutiuis.
liores: quedā fortiores: et quedā inter eas medie. ¶ De debi
lioribus aūt leniētibus. dixit Serap. sunt sicut medulle hu
mide .i. recētes. sup. et adipes nō salite. ¶ Dixit. n. Ga. vbi. ä:
q medulle et adipes debēt esse noue: q2 vetulle magis desic
cant: et quāto vetustiores tāto maioris sunt desiccationis. Et
Aui. dixit. op3 ne in dictis adipibus et eorum similibus de mollifi
cantibus vt medullis sit sal omnino: et hoc maxie cū querit per
eos mollificatio: qm sal desiccat et indurat: si tñ quereret per
eos resolo nō esset nociuū vbi fuerit paucū: q2 multu3 nimis
est exiccatiuū. Et dixit Serap. q melior medullarum est ceruina:
q2 est subtilior eap: et post eā est medulla vituli: q2 sequitur
eā in subtilitate: et post eā dicūt qdā est asinina: et ex adipib9
auiū melior est adeps anatis: qm est subtilis valde non acu
tus: et post ipm est adeps galline: qm est maioris siccitatis.
Et melior adipū quadrupedū est adeps leonū: qm est subti
lior eap: et post ipsum est adeps vrsi et adeps asini siluestris:
etiā est minoris subtilitatis: et post ipm adeps vaccarum: s3 est
vehementis siccitatis: et est grossus terrestris: et siccior hic et
acutior est adeps caprarum. ¶ De hō aūt adipib9 et medullis.
dixit Aui. lenificātia qbus est resolo: quedā sunt sicut adeps
gallinarum: anserū: vitulorum: boum: et ceruorum ppriete medulle
eorum: et adeps vrsi et vituli est bonus: et adeps rapaciū vt leo
nis pardi et adibz q currūt cursu carū cū vulpibus et lupis
.s. lincis. Dixerat. n. de lupis et lsa extra h3 adhebalan et ex
ponit .i. lincis et adipes rapaciū ex auibus: vt aqle vulturū
et siliu3. Dicūt qdā. q adipes rapaciū ex quadrupedib9 sunt
maioris resolonis q3 adipes aliorum quadrupedu3: et silr adi
pes rapaciū ex auib9 sunt maioris resolonis q3 adipes aliarum
auiū: sed adipes auiū et quadrupedū nō rapaciū sunt pluris
virtutis. ¶ S3 resolutiue subtilitatis et exiccationis .s. q 9ue
niūt in lenitione et resolone sunt sicut armoniacū: et due spēs
bdellij nouū: qm est humidius: et ex eis q currūt hoc cursu
sicut storax liqda: et ista debēt misceri cū supradictis adipib9
et medullis: qm apa solidū pparat resoloni: qm resolo q est
in illis adipibus et medullis illo tpe est debilis et insufficiēs:
et iō o3 iuuari cū pmixtione pdictorum: et ad hāc intentionē. di
xit Aui. op3 q misceant cu3 dictis adipibus q sunt sicut ar
moniacū bdelliū et galbanū et storax liqda et sicca et thimia
ma et mastix et silia. Et dixit Sera. q pdicte medicine debent
esse noue. Et Aui. dixit. q meliores earum sunt q sunt minoris
antiqtatis et minoris exiccationis et maioris humiditat. Et
dixit Serap. q de oleis lenificātibus cū resolone est oleum
antiquū. Et Aui. dixit. q oleū de keiru et oleum de lilio. Et
quidā dicūt. sambucinū est melius alijs: et qd est in eo de re
solone et lenificatione res equales. Et de leniētibus sunt mu
cillagines fenugreci et seminis lini: in eis. n. sunt resolo et le
nificatio. ¶ Dixit Ras. 13° 9ti. oleo expertus sum q pentada
ctili sunt in sublimiori gradu lenitiuis: qm emollire faciūt
ossa soliditate: et intellexit de oleo eorum. ¶ Et Auic. dixit. In

oleo de lilio ꝛ ficubus ꝛ alkerua.s.simul cópositis est de leni ficatione ꝛ resolone simul qḋ est supra sufficientiaꝫ. ¶ Dixit Dios. bdelliũ emollit soliditates accñtes in neruis solutũ cũ vino ꝛ suppositũ: ꝛ dixit. maiorana decocta cum vino cocto emollit apata dura ꝛ ꝓprie si mixta fuerit cũ vitello oui ꝛ fa rina fenugreci: aut seminis lini. Et dixit. gũmi arboris grani viridis emollit sufficiẽter ꝛ tẽperate. ¶ Dixit Ras. 13° cõti. auctẽ Gal. in lib° de simpl. medici. in ꝓprio caplõ. cuderi. i. semé dragontee mirabile est ad dissoluenduꝫ apata solida ꝛ ꝓprie que sunt in mãmillis ꝛ testiculis antiqua. Inueni aũt in qbuidã sinonymis ꝙ cuderi est semé dragontee: de quo di ibi ꝙ est mirabilis dissolutionis apatuꝫ solidoꝝ: ꝛ ꝓprie in dictis mẽbris: ꝛ ꝙ ꝑꝑ suaꝫ siccitaté sanat cancrũ cronicum. ¶ Et dixit Gal. armoniacũ hꝫ virtuté lenitiuã valde: ꝛ ideo dissoluit soliditates ꝛ verucas accñtes in articulis. Et dixit. oleũ in quo coquit anetũ siccũ lenitiuũ est ꝛ dissolutiuum: ꝛ dixit. biar appellatũ oculus vaccarũ ꝛ cotula maioris dissolutionis est q̃ꝫ camomilla: ꝛ ita ꝙ sanat apa solidũ mixtum ceroto. Et dixit. centaurea minor lenit apata solida: ꝛ ꝙ laudanũ emollit moderate ꝛ dissoluit: ꝛ ꝙ sisamũ dissoluit ꝛ emollit tẽperate: ꝛ ꝙ sigia emollit ꝛ dissoluit ꝓprie apa solidũ in radice auris. Et ꝙ adeps anatis abũdantis lenitionis ꝛ dissolutionis est. ꝙ medulla ossiũ emollit soliditates ꝛ petrificationes in neruis chordis ꝛ visceribus: ꝛ ꝙ pix liquida est vtilior medicinis alijs vesice ꝛ matrici in qbus est sclirosis: ꝛ ꝓprie mixta cũ adipibus ꝛ medullis. Et dixit. 6° de simpl. medici. ꝙ cimeus. s. succus eius vel farina ipsius mixta cũ farina frumẽti valet ꝓprie cũ apa est in ꝑn° sue indurationis. Et de vtilibus ad apata dura post aures est viscus quercin⁹ mixtus cum equali pondere sui de resina pini ꝛ cera. Et vtile apatibus duris est empl'm factuꝫ de radicibus euisci farina frumẽti fenugreci ꝛ seminis lini. ¶ Dixit Pau. euitetur balneũ. s. dulcis aque ad minus frequẽs vsus eius. Rasis võ dixit. 13° ꝯtiñ. dico ꝯsiderandũ in hoc ꝙ opinio mea est ꝙ balneũ dissoluat humiditates. Aui. aũt dixit. opꝫ vt non multũ vtat balneo: qm̃ resoluit subtile ꝛ aggregat spissuꝫ ꝛ nõ ꝓuenit ad hoc vt leniat spissum. Quidaꝫ dicũt. ꝙ vsus balnei aq̃ dulcis solius non ꝯuenit: qm̃ q̃uis humectet: ꝛ q̃uis resoluat rõne sue actualis caliditatis: attamẽ aqua eius reducta ad nãlẽ friditatẽ nocet: ꝛ iõ si aliqñ ministret opꝫ vt loc⁹ postea pãnis calefactis optime abstergat ꝛ exiccet: balneũ vero aq̃ decoctionis reꝝ emollientiũ ꝛ resoluentiũ ꝯfert quãdiu fuerit necẽꝫ. Quidã aũt dicũt. ꝙ balneũ nõ ꝯuenit ante mollificationẽ: ꝛ iꝫ postea cõpetere põt. ¶ Dixit aũt de cõpositis bonis est vt sumat fex seniũ. s. lentiũ vt fenugre. se. lini fisamini kerua ꝛ illum intelligẽs pro fece mucillaginẽ: vel etiaꝫ substantiam eoꝝ: ꝛ fex aceti ꝛ ferueant adinuicẽ ꝛ effundant post ebullitionẽ bonã sup vtrũq;: qḋ est ei ꝯuenientius. s. ad leniẽdum vel resoluendũ ꝑm exigẽtiã ꝛ administret. Et ex eis est vt sumat stercus asini: ꝛ radix euisci: ꝛ fiat ex ambobus linimentũ: ꝛ si fuerit cuꝫ eis ambobus storax liqda erit melius. Et ꝑdicta oia tam simplicia q̃ꝫ cõposita videnṫ ꝯuenire ẽt in sephyros: quoꝝ mã nõ est excedẽtis duriciei: tũc dixit Ras. 13° ꝯti. auctẽ Gal. ꝙ farina lupinoꝝ cocta cũ aceto ꝛ supposita apati solido dissoluit illud ꝛ qḋ folia capparis ꝛ proprie cortices radicũ eius dissoluũt apa solidũ: sed debẽt misceri cũ bdellio: ꝛ dixit 4° de simpl. medici. ꝙ fimus capre cũ farina eadẽ mixt⁹ ꝛ emplastratus cuꝫ aceto dissoluit apata dura ꝛ apata genu ꝛ duriciẽ splenis: sed nõ curent cum eo corpora humida: sicut mulierũ vel pueroꝝ ꝛ eunuchoꝝ. Et dixit. ꝙ si assa fetida dissoluat in aceto dissoluit apa solidum supposita illi. ¶ Et in istis apatibus multe duriciei opꝫ multũ aduertere ne farmaca per acetũ supponant: nisi bona lenificatione premissa: ꝛ maxime in mẽbris solidis ꝛ neruosis: qm̃ dixit Gal. 14° terap. quotiẽs apa solidũ fit in musculis ꝛ capitib⁹ eoꝝ facies in ꝑ lenificationẽ: deinde calefacies marchasitaꝫ: ꝛ ea aũt nõ inuẽta lapidẽ molarẽ ꝛ effundes sup eam acetum: ꝛ

De medicina composita. (margin, beside "cationẽ: ꝛ iꝫ postea cõpetere põt. ¶ Dixit aũt de cõpositis bo-")

suppones mẽbrũ vaporibus aceti qḋ fuerit in vltima fortitudine ꝛ sanabit: qm̃ ego vidi. dixit Gal. mẽbra indurata ꝑ lõgum tp̃s firmiter sanari ꝑfecte cuꝫ hac cura: qm̃ hec cura in eius actu ꝑualet ꝑcantationi ꝛ imagini: ꝛ idẽ dixit. de theriaca ad cesarẽ. a Rabi in. 22ª ꝑticula. sic ex vapore resultãte a lapide marchasita calefacto sup quẽ irroratũ est acetum: cuius vapori mẽbrum hñs apa solidũ obuiat: vidi in dissolutione apatis eius miraculũ: ac si opatũ fuisset arte magica. ¶ Dixit Auer. 7° colli. dico hãc medicinaꝫ Gal. nõ laudat: nisi qꝛ virtus aceti equalr portat calorẽ in ipsuꝫ mẽbrũ: ꝛ eo ꝙ est in suba aerea ꝛ mẽbra recipiũt ab eo: quẽadmodũ res q̃ maturant in medio aere q̃ equalr hñt maturationẽ. ¶ Predictũ modũ curationis Gal. fere oẽs auctores tetigerũt. Et Pau. ꝛ Serap. Ras. ꝛ alij. Et Aui. referens eũ dixit. cũ sephyros est vehemẽtis duriciei: tũc nõ est excusatio ab aceto. i. qn admisceatur in medicinis ꝑdictis ꝛ lenitiuis ꝛ resolutiuis: qm̃ acetũ incidit grossitiẽ humoris: ꝛ cũ hoc debilitat virtutem mẽbri. debilitat: dicũt qdã. i. rarificat virtutẽ. i. densitatẽ mẽbri: per cuius densitatis virtutẽ resistit mollificationi ꝛ resolutioni: ꝛ ꝓprie qñ mẽbruꝫ est neruosum. sup. vel solidũ: qm̃ est vehemẽtius mã vacuũ. i. humiditate: qꝛ cuꝫ sit neruosum est magis siccũ ꝛ durũ: quare magis eget eo ꝙ duriciei resistat: ꝛ tale est acetũ: ip̃m. n. rarificat ꝛ ampliat poros mẽbri densi: quare ꝑbet auxiliũ in mẽbri penetratione virtute medicinaꝝ approximataꝝ: ꝛ hoc dũt intellexit Aui. cũ dixit. ꝛ per hoc dimittit ea cũc imprimẽti: de foris. i. virtuti medicinarũ suppositaꝝ ei: ꝛ cũ hoc incidit duriciẽ ꝛ viscositatẽ humoris: ꝛ maxie facit h' acetũ qḋ est magis acutũ: qm̃ est magis aperitiuũ ꝛ rarefactiuũ. Alij aũt aliter exponũt ꝛ dicũt ꝙ Aui. cũ hoc qḋ posuit vtilitates aceti: posuit ẽt eius nocumẽta q̃ facit neruosis mẽbris. Nocet. n. eis acetũ: qꝛ vacuat a mã. s. nutrimẽtali: q̃ sunt exãguia ꝛ dimittat eã. s. virtutẽ verucã. al's. neruicã imprimenti de foris. i. facit eam passibilẽ a quolibet imprimẽte ꝯcurrẽte de foris. Et ista videnṫ magis adherere mẽti Gal. 14° tera. siqs bñ ꝯsiderat dicta ei⁹ supius posita. ¶ Et posuit Aui. eũdẽ modũ euaporationis mẽbris solidis sclirotizatis aceto sperso sup lapide ignito: sed addit: qꝛ opꝫ vt ad hãc sumã euaporãdo ꝑuemat: donec fiat sudor. Et in h' monuit medicos vt hẽant plures lapides ꝑparatos vt possint vno vti post aliũ donec sudet mẽbrũ qḋ vaporat: ꝛ in oibus alijs q̃ ꝑtinẽt ad vsum aceti. ¶ Aui. aũt dixit. que adducta sunt ꝑ Gal. ante tñ euaporationẽ cũ aceto fomẽtandus est locus cũ aqua vel oleo qḋ melius est decoctiõis altee malue brãce vrsine: radices cucumeris asinini mellilotí fenugreci ꝛ filiuꝫ: ꝛ facta fomẽtatione euaporet cũ aceto. Et põt ista vaporatio fieri cũ aceto solo: ꝛ põt fieri cuꝫ eo postq̃ꝫ decocta fuerint in eo hñtia virtutẽ incidendi subtiliãdi ꝛ resoluendi: quẽadmodũ ego feci luce Thome calzolario. ¶ Dixit quidã. ꝙ rõne cõpõnis dure ꝛ dense mẽbroꝝ acetũ magis cõueniret mẽbris densis q̃ꝫ raris: qꝛ magis egent re agiente ꝛ faciẽte trãsire ꝛ penetrare virtutes medicinarũ: sed tñ ex alia parte acetũ mẽbris neruosis ꝛ solidis nocet: ꝛ ꝙ cõtingit ꝑ friditate cõplõnis eoꝝ ꝛ debilitate virtutis ipsoꝝ: quare ꝯsideratione faciẽdo in mõ sub ne neruoꝝ ipsa sunt mẽbra q̃ indigent aceto in oi cura soliditatũ ipsoꝝ. Mẽbra aũt rara carnosa nõ semꝑ indigẽt eo: ꝛ ꝑñt curari absq; eo: ꝛ fortasse hoc voluit Gal. 14° terap. cũ dixit. in lacertis. s. in medio ipsoꝝ ꝛ alijs mẽbris carnosis nõ ponimus acetũ: nõ. n. indigẽt eo: si tñ medicus voluerit apponere in cura carnosoꝝ acetũ securius põt illud facere ꝛ pluri tp̃e cõtinuare q̃ꝫ in cura neruosoꝝ: qm̃ acetũ nocet eis rõnibus ꝑdictis: ꝛ iõ elegerũt auctores: vt aceti vsus in eis fieret tanq̃ꝫ necẽꝫ: qꝛ nocumẽtũ per vñ iusserũt debere ei⁹ esse ꝯtinuationẽ: facta aũt euaporatiõe supponi oꝫ empl'm ꝯueniens: qm̃ si intẽtio est ad iteꝝ lenificandũ apponat lenificatiuũ: ꝛ si ad resoluẽdũ apponat resolutiuũ: ꝛ si ad vtrũq; sil' ponat hñs vtrãq; virtutẽ: sic vtrãq; hꝫ armoniacũ solutũ in aceto: aut galbanũ silr solutũ in eo.

An acetũ ab extra plus cõferat mẽbris densis: an raris. (margin, beside "quidã. ꝙ rõne cõpõnis dure ꝛ dense mẽbroꝝ acetũ magis cõ-")

¶ Et de cõpositis est armoniacũ galbanũ ⁊ bdelliũ ꝯtrita ⁊
inuoluta in oleo de ben ⁊ de lilio cũ aliquãtulo mucillaginis
fenugreci: ⁊ seminis lini: aut fiat h̃ emplm̃ ſm descriptionē
Almã. que talis est. ℞. bdellij mollis. i. humidi armoniaci ⁊
galbani. ana. ptes equales, terant in mortario postq̃ mollifi/
cata fuerint in oleo: ⁊ oleũ sit aut byrinũ: aut de lilio: aut de
ben: deinde mucillagines fenugreci ⁊ seminis lini q̃ eiusdem
sint q̃titatis: ⁊ oia dicta sumant ⁊ fil'terant donec vniant: ⁊
deinde ex eis cũ caricis pinguib⁹ mixtis fiat emplm̃: soluit
enim apa durũ vbicũq̃ in corpe fuerit. ¶ Linitio vtilis q̃ in
breui spatio sclirosim ⁊ oẽ apa durũ dissoluit. ℞. armoniaci
serapini. ana. ptes equales: ⁊ dissoluant cũ oleo laurino: ⁊ fiat
illinitio cũ eis sepe. ¶ Ras. 13° ꝯti. curã quã fecit Gal. cuidã
puero patienti apa solidũ in coxa. dixit. n. Gal. q̃ curauit eũ
faciẽdo ei epithima cum oleo subtili carẽte stipticitate facto
balneo prius. s. dulcis aq̃ solius: ⁊ post epithima supponebã
ei emplm̃ cũ medullis ⁊ adipibus mixta cũ eis aliqua parte
bdellij masticis ⁊ armoniaci ⁊ mucillaginibus lenitiuis: ⁊ le
nificato ipso apate spatio lõgi tpis liquefaciebã armoniacũ
lene cũ aceto potẽtiori. i. acutiori supponens ipsum cũ pelle
taurina toti coxe: ⁊ miscebã cũ eis opopanacũ nouum per
dies: pcipiendo tunc puero q̃ declinaret sup pedẽ sanum: vt
maior pars nutrimẽti transmittat ad pedē sanũ. Et in fine
eius. dixit Gal. eo q̃ vidi ipsum apa extenuari. i. diminui ⁊
alleuiari dubitãdo me restaret in eo residuũ. i. nõ dissolueret
ppter nimiã exiccationẽ feci ꝯtriuz illius: vñ feci ipm attrahi
nutrimentũ ⁊ illinire cũ pice mollificando illud ⁊ leniendo: ⁊
vñ apa in hac dispõne. i. mõ curationis augebat ⁊ diminue/
batur: diminuebat. n. in tpe in quo opabar dictas medicinas
cũ aceto. Deinde ꝯuertebar ad mollificendũ ⁊ sanatus est:
⁊ non remansit in eo residuum laboriosum.

¶ De cancro. Cap. xxxix.

Cancer dixit Sera. noiat sic in q̃ztũ infigit se
vt inter mẽbra q̃ sequit hec egritu
do: ⁊ extẽdit ea sicut pedes cancrorum qui sunt in
fluminibus. Et Aui. dixit. q̃ sic dr̃ ad silitudinẽ
cancri fluuialis pp vnã duarum rõnũ. vna est, ppter
suã tenacitatẽ cũ mẽbro: sicut est tenacitas cancri cum eo qđ
venat. Et 2ª est pp formã suã in rotũditate sua ſm plures ⁊ cũ
colore suo ⁊ egressione venarum que sunt sicut pedes eius in
circuitu ipsius: sicut ergo cãcer fluuialis h̃z corpus rotũdũ:
⁊ pedes plures furcatos: ⁊ est coloris ad nigredinẽ declinis
dũ nõ est coctus: ita ⁊ cãcer morbus h̃z corpus. i. tumorẽ ro
tundũ: in cuius circuitu appent vene grosse furcate in modũ
pedũ cancri qui sunt sicut radices eius cũ q̃bus vehementer
adherent mẽbro. ¶ Et q̃dã dicũt. si tenaciter adheret cancer
mẽbro q̃ nõ põt per medicinas separi ab eo: nisi raro valde.
Etenim nõ ꝯfert in eo extinctio p frida: nec forsitan resoluit
per calida: nõ. n. alleuiat per medicinas debiles que ponunt
sup ipsum penitus: immo vilipẽdit eas ⁊ nõ curat de eis: medi
cine vero in q̃bus est virtus. s. fortis in resoluẽdo excitãt eũ
⁊ nocẽt ei ex acuitionẽ faciẽtes in mãz eius ꝯiuncta in euõne
corpis. ¶ Dñt q̃dã. q̃ cãcer est nomẽ equocũ ad apa melicũ
cũ quo est exacuitio ⁊ dolor: ⁊ ad q̃dã vlcera rotũda cõcaua
in q̃bus sunt labia inclinata difficilis sanationis q̃ dicũt vl
cera cãcerosa: de q̃bus dictũ est in tractatu pcedẽti cap° suo.

Dixit Gal. in lib. de apatibus. ⁊ ponit a Rabi. in. 23. ptĩcu
la. Cãcer est apa qđ gñat ex colã nigra. Et dixit. 2°
catagenis. oia apata cãcerosa sunt ex supfluitatibus melicis.
⁊ q̃ Gal. nõ expssit de qua supfluitate melica cancer fiat: fue
runt q̃dã dicẽtes. q̃ põt fieri a melia feculenta: ⁊ de his fuit
Azara. Ipse. n. ca° de cãcro dixit. q̃ ipse põt fieri a mã fecu/
lenta q̃ est fex sanguinis: ⁊ secutus est eũ brunus in sua chi/
rurgia: ⁊ alij q̃plures asserẽtes q̃ ad esse cãcri sufficit q̃ mã
sit melica dũ non accepit calitatẽ per quã sit facta pungitiua
corrosiua pter qđ aduratur. Alij vo increpauerũt predictos q̃
cancer non põt fieri ex mã melica feculenta nõ adusta: q̃m ex
ea non adusta fit sephyros: vt p3 in pcedenti cap°. sed cancer
semp fit ex mã adusta melica: siue ipsa fuerit radicalr melia
nãlis vel feculẽta q̃ fuerit adusta: siue fuerit ex alijs humori/
bus alius q̃ recipit adustionẽ: donec in mãz trãsierit melicã:
⁊ talis humor vt plm̃ fuit colã: q̃ colera h̃z symbolereitatẽ in
ambabus q̃litatibus cum calitate vstiua: ⁊ post colerã est vt
plm̃ sanguis q̃ adurit: q̃m symboleitatẽ h̃z cũ calitate vstiua
in calitate. De q̃ dixit Aui. q̃ q̃dã est cancer q̃ gñat per viam
adustionis sanguinis: ⁊ post sanguinẽ est melia nãlis q̃ sym
boleitatẽ h̃z cũ calitate vstiua in siccitate: ⁊ in grossitie sube.
Flegmati vero q̃uis possit supuenire caliditas vstiua faciẽs
ipsum acqrere formã melie innãlis adustecũ hoc raro repe/
rit: ⁊ pp eius raritatẽ est q̃ auctores de cancro facto a melia
generata p adustionẽ flãtis in pprio caplõ nihil expsserũt: ⁊
q̃ post flegma rarius fit ex sanguine: ideo ẽt de cancro facto ex
melia generata p adustionẽ sanguinis pauca dixerũt: q̃ aũt
frequenter fit ex melia adusta generata p adustionẽ colere ⁊
melie: ideo de his ambobus expsserunt ⁊ psecuti sunt curã: ⁊ ex
oibus tñ quatuor humoribus cũ supuenit eis adustio tanta
q̃ faciat eos trãsire in meliam innãlē: põt fieri cancer. Sicut
enim lepra distinguit in quatuor spẽs ſm quatuor humores
qui adurunt: vt patebit suo caplõ dicta ⁊ cancer: lepra. n. can/
cer est vlis toti corpori: sicut cãcer est particularis lepra vni
mẽbro. Sicut ergo in lepra mã est ibi sparsa in toto corpe:
ita est in cãcro in vno pticulari mẽbro adunata. ¶ Erunt g̃ quatuor spẽs cancri distincte ſm mãm: q̃ alius erit ex melia
gñata ex flãte adusto: alius ex melia gñata ex sanguine adu/
sto: alius ex melia gñata ex colera adusta: ⁊ alius de melãco
lia gñata ex melia nãli adusta: ⁊ de istis duabus spẽbus vlti/
mis auctores diffuse tractauerũt. Et spãliter Aui. dixit. Can
cer est apa factũ a melia adusta. Uerum melia adusta faciens
cancrũ põt esse duobus modis. Uno mõ per viã ꝯuersionis
colere in meliam q̃ñ per viã vstionis subtili resoluto residuũ
ingrossat ⁊ acqrit nãm melie ⁊ vocatur h̃ spẽs ppria fel ni/
grũ: aut colera nigra. Alio mõ p viam ꝯuersionis melie nãlis
in innãlē adustã: qđ fit q̃ñ melie admiscet multa colera nãlis
vel innãlis q̃ sua ignea caliditate adurit meliam illam. Et de
cancro ab hac mã facto dixit Auic. q̃ est a melia vsta ex mã
colerica: aut. supp. ex mã melica nãli in qua est mã colerica
cũ qua. i. a qua cõbusta est: ⁊ nõ est pura feculenta. s. mã que
facit cancrũ: ⁊ cõcordat ista expositio cũ verbis Gal. qui vbi
supra dixit. cancer nascit ex grossa ⁊ nigra colera mixta cum
felle ruffo. Sunt aũt ⁊ alij aliter exponẽtes ⁊ dicẽtes q̃ Aui.
volens ostẽdere de qua melia Gal. intellexit dixit. nõ de pura
feculenta: q̃ vt dixit Serap. si humor decurreret melicus ad
aliqđ mẽbrũ: ⁊ non est acutus facit apa qđ noiat sephyros:
sed intellexit de melia adusta: ⁊ Aui. expssit spãliter de cole
rica: ⁊ postea generalr de alijs tribus spẽbus dicẽs: aut. supp.
est alia mã quecũq̃ sit in qua est mã colerica cũ qua cõbusta
est: ⁊ melia vsta ex melia nãli: vt q̃dam dicunt: aut est vsta ex
parte subtiliori eius: aut ex grossiori. Et sic p3 cã coniuncta
ipsius cancri que est melia adusta in loco coadunata: ⁊ in po
ros mẽbri ingressa. ¶ De cã aũt añte eius tam ppinqua q̃
remota. dixit Gal. 2° ad Glau. oẽs hi tales tumores ex melã
colica supfluitate generationẽ hñt cũ multiplicat in corpo/
re. multiplicat. n. cũ epar aptũ fuerit ad generationẽ eius: ⁊
dieta eius fuerit illius generatiua: ⁊ splen debilis fuerit im/
potens trahere ad se qđ de ipsa generat. In tali. n. corpe tur/
bulentus fit ⁊ ingrossat qui ſm venas sanguis: ⁊ hic q̃nq̃
per emorroydas expellit ⁊ multotiens ad varices accedit: ⁊
q̃nq̃ ad cutẽ vlẽm expellit: ⁊ q̃nq̃ ad aliquas corporis par/
ticulas ⁊ apparent: deinde manifeste que ſm particulã vene
sanguine nigro ⁊ grosso plene. ¶ Sic ergo dici põt q̃ cã pri
mitiua cancri est dieta multi melici humoris gñatiua: ⁊ añte
humoralis est ipse humor melicus parat⁹ aduri vel adustus
in toto multiplicatus: ⁊ vel in aliquo membro fortiter põt dici
etiã qđ sit quicũq̃ humor alius melicus in toto vel in parte.

Margin notes:
Quare dicat cãcer.
De causis
Quatuor sũt spe cies cãcri essentiales.
Melãco lia adusta faciẽs cã crũ põt eẽ duob⁹ mo dis.

paratus adurit: et in meliam adustā deducit. ¶ Et cū dictū sit ipse humor melicus vstus ad aliquod mēbrum expulsus: et in vacuitatibus eius effusus retentus et ɔclusus. ¶ Ex dictis p3 spēs cancri essentiales que sunt distincte ſm mām.

De spēbus accidētalibus cācri. Prima diuisio.

¶ De spēbus aūt eius accidētalibus. dixit Aui. cancer alius est vehemētis doloris alius parui doloris quietus: et in hoc qđ dixit getus innuit de cancro aliā distinctionē que est: q̄ alius est getus imobilis. Et alius est mobilis ambulatiuus de pte in ptē: et est ille vsplī q est multū dolorosus. Dicunt quidā. q̄ cancer multi doloris et ambulatiuus est ille: cuius mā est melica vsta colerica: aut melica vsta facta ex subtiliori parte melie nālis. Et q est parui doloris et getus est ille: cui⁹ mā melica vsta facta est ex grossiori parte melie nālis. aut facta ex sanguine vel flāte vstis. Ex dictis p3: q̄ ois cancer est dolorosus: s3 plus et minus ſm acuitatē maiorē et minorem mäe facietis eū. Et oñt. q̄ ois cācer est mobilis ambulatiu⁹ ſm plus et minus ſm subtilitatē et mobilitatē vel grossitiē et imobilitatē mäe eius: et q est pax mobilis et parū ambulatiuus cū cōparaf ad magis mobilē et magis ambulatiuū dr quietus. Et ſm h̄ factus a melia flātica est minus mobilis: et post ipm est factus a melia vsta ex grossiori pte melie nālis: et post hunc q est ex melia vsta sanguinea. Et deinde q est ex melia facta per adustionē subtilioris ptis melancolie nālis: et vltimo magis ambulatiuus est a melancolia vsta colerica.

2ª diuisio.

¶ Alia distinctio accidētalis cancri est q̄ alius est vlceratus alius nō vlceratus. de ista loqtur Gal. in lib. de apātibus. et ponit a Rabi. in. 23ª pticula. due sunt spēs cancri: vna gñaf ex colā nigra pūgitiua corrosiua in carnē effusa q̄ totā carnē que in circuitu eius est vlcerat et dr cancer vlceratus: et alia gñaf ex colā nigra tēperata et cancer sine vlcere noiatur. Et Aui. dixit. alius est cancer qui pducit ad vlcerationē et vlceraf et alius q nō pducit ad vlcerationē: immo stat siccus nō vlceratus. Notāt. q̄ ex oi spē melie innālis vste pōt fieri cācer vlceratus. Uerūtñ pñm fit ex melia colerica vsta: et post eā ex melia vsta facta ex subtiliori parte melie nālis: et post eā ex melia vsta sanguinea: ex alijs aūt duabus spēbus melie vste raro fit cancer vlceratus pp paucitatē acuitatis earū. ¶ Et cancer vlceratus ſm quosdā modernox diuidif in tres species. s. in cancrū absolute et lupū: et noli me tangere. Et ſm eos differunt ſm locū: et ſm cōplexionē: ſm locū quidē: q2 q aduenit in capite a mento supius vocaf noli me tangere: et non dr vt quidā no tant: q2 nō debeat curari: sed sic dicif: q2 quanto magis tangif manu palpaf premif vel fricaf tanto magis deterioraf et malitiosior efficif: et eius calor dolor et duricies augenf: quare bonū est q̄ non tangaf. Uerūtñ hoc idē est de oi spē cancri in quacūq3 corporis parte. Et ſm hoc in quacunq3 parte fuerit pōt vocari noli me tangere: q2 q̄to plus tractaf manibus: tanto molestior efficif. Et qui euenit in cruribus vocaf lupus siue lupa: et qui in reliquo corpore absolute cancer vocaf ab eis: ſm cōplonē vero differūt: q2 lupus est intēsioris acuitatis. et ideo maioris corrosionis existit: et post eū cancer absolute: et vltimo noli me tangere. Auctores aūt de dictis noibus et dictis differētijs nō curauerūt.

Cācri vlcerati tres sunt spēs.

3ª diuisio.

¶ Aui. quidē in dictis suis innuit aliam distinctionē de cancro que est: q̄ alius est humidus: et alius siccus: et ſm quosdā per humidū intellexit cancrum vlceratū qui vocari pōt humidus: q2 ab eo ɔtinue profluit aliqua humiditas: et per siccum intellexit non vlceratū. Alij autē dicunt. q̄ predicta distinctio d3 referri solū ad cancrum vlceratū: et per humidū intellexit eum qui est multarū humiditatū: et per siccū eum qui est paucarū: vt infra patebit in cura cancri vlcerati.

4ª diuisio

¶ Et cancer tam vlceratus q̄3 non vlceratus. dixit Rab. in distinctionibus. q̄nq3 accidit incipiendo: et q̄nq3 fit post apāta calida cū induraf: cancer. n. non vlceratus pōt fieri incipiens ex melācolia vsta non vehemētis acuitatis cū incipit aggregari in mēbro et facere apā: et potest fieri subseq̄do. Et sequens aut sequif apā durū melancolicū et sclirōticū: quādo materia eius calefit et acuitur et vritur a causa intrinseca vel extrinseca: et potissime ex medicinis calidis quibus medici vtunf indiscrete in resolutione ipsius: et q̄nq3 sequitur apā calidū post indurationē eius. Cancer ēt pōt fieri incipiēdo: vt cū incipit segregari in mēbro aliqua mā melancolica vsta multe acuitatis que sua magna acuitate ab ipso pn⁹ incipiet corrodere et vlcerare mēbrum: pōt etiā fieri sequendo. Q̄nq3 nāq3 seqtur vlcera mala pcipue cum indebite curanf: aut cū ad ipsa vlcera fluit aliqua mā melancolica vsta acuta: aut aliqua mā acuta non vsta: sed postea adurif. ¶ Aui. quoq3 innuit duplr cancrū tam vlceratū q̄3 non vlceratū posse vocari incipientē. s. eū qui non seqtur alias egritudines et eū qui non est antiquatus cōfirmatus: siue sit alio mō incipiēs: siue sequens. Et ſm Gal. cancer dr esse incipiens et nouus: cum adhuc est in spacio triū mēsium. Et dixit Aui. q̄nq3 permutatur nō vlceratus ad vlceratū ex errore curationis cū medicinis: aut ex incisione eius cū ferro. Et de isto intellexit Giliber. cū dixit. cancer est vlcus: siue solutio cōtinuitatis ex apostemate melācolico non bñ curato derelictū. Reperif ēt hic alia lra que dicit: et q̄nq3 permutaf vlceratus ad non vlceratum: et d3 intelligi ad non vlceratū locū: sicut cōtingit in cancro ambulatiuo. Quidā dixerunt. q̄ cancer vlceratus distinguitur in simplicē et sanguineū: et simplicē vocant eū a quo nullo tēpore ex seipso fluit sanguis. Sanguineū vero vocant eum qui sufficietenus corrodit inter cutem et carnē: et sic cutis separaret a carne: et amoueretur: et appteret caro lesa sine cute: et est ambulatiuus decurrēs modo huc modo illuc per aliquātulum spacium et effluit ab eo quādoq3 sanguis.

Cācer ſc dici incipiēs du⁹.

¶ Et diuidif cancer in paruū mediocrem et magnū. Et dicūt quidā. q̄ in tantū addif q̄ apparet sicut melon. Et ex dictis p3. q̄ diuidif ēt in ɔfirmatū et non ɔfirmatū. ¶ Dixit Pau. cancer fit mulieribus magis q̄3 viris ex multa mollitie corpox ipsax: qua mediante recipif supfluitas in eis velociter: sed corpora dura nō pñt recipe cāteo q̄ est grossa. Gal. 2° ad Glauco. tumores cancerosi in oibus corporis pticulis fiunt. i. fieri pñt: et maxime in māmillis mulierū: quecūq3 non purgant ea que ſm nām purganf. s. mēstrua. ¶ Serap. 4° breuiarij dixit. cancer in maiori pte accidit in carne molli glandosa: q2 mā descēsus mäe eius ex grossitudine ipsius nō de leui erit: nisi in ea: sed tamē cum ingressa fuerit in ea difficilis erit egressus eius ab ea: et ppter dictā cām maxime fit in māmillis: fit etiā in alijs mēbris: quorū nā illis similaf. ¶ Judeus dixit. q̄ in maiori pte cancer accidit in matrice et māmillis et collo. Matrix. n. vt dixit Auer. 2° coll3. est locus et receptaculū supfluitatū corporis que parate sunt recipe corruptionem: et ppterea canceraf: q̄nq3 ita q̄ non recipit curationē. Dixit Rab. 13° ɔtiñ. auctoritate Gal. cancer accidit in matrice: si sanguis tenuis manauerit per longū tps de ea ex eo q̄ pars grossior remanet: et similr accidit in māmillis si de eis semp emanauerit lac tenue. ¶ Dixit Zoar q̄ cancri fiūt pro maiori pte in cruribus pp largitatē venarū ipsox. ppter abūdantiā humoris melici: et ppter grauedinē: siue pondus ipsius humoris quo petit inferiora: et ppter cām largitatis venarum. Dixerunt quidā. q̄ cancer vt multū accidit in collo. ¶ Notant. q̄ due sunt cause pp quas mēbra sunt parata recipere mām cancri et cancerari: vna est dispō corp ad recipiendum mām grossā melicā: et est aut mollities: aut raritas vel laxitas substātie corp: aut situs eorum infirmus. Mēbra. n. mollia laxa et rara facilr imbibūt grossā mām: nā mollities duplr facit ad receptionē mäe. vno mō mollificādo duritiē et grossitiē q̄ mollificata reddif magis apta penetrationi et ingressioni in subā3 mēbrox et adunādo in dilatatiōe et extēsione corpxū facili⁹ et melius recipiunt illā. Aut est situs mēbri infimus: mā. n. grossa melica est apta descēdere et sua grauitate petere inferiora. ¶ Scđa cā est ɔculcatio ipsi⁹ mäe in mēbro in q̄ recipit: et ista ɔculcatio nō est aliud: nisi ipsius ibibitio in ptes mēbri pfundas cū coartatione, phibēte respira

5ª diuisio. Cācer magis fit mulieribus q̄3 viris: et in qbus mēbris fiat magis.

Mēbra pp duas cās parata sunt cācerari.

tionē: vnde accipit̄. alꝰ. arripit̄ a caliditate preter naturā: ⁊ si aduritur ⁊ ꝯuertitur ad melanꝗ vstam facit cancrū. Et dixit. ꝙ ista scḋa cā. s. ꝯculcatio māe est potior cā ad gn̄ationē cancri q̄ȝ ad prima cā: nam sola repletio māe in mēbro non est suffi ciens cā ꝙ generet̄ cancer: nisi ipsa recipiat̄ vsta: aut nisi cō culcet̄ ⁊ ꝯculcata vrat̄: ⁊ ꝓpea dicunt. in splene raro gn̄atur cancer: quā lȝ splen recipiat ⁊ imbibat māṁ grossam: ipsa tn̄ non ꝯculcat̄ in eo ꝓp magnā sui raritatē. Unde bn̄ respirat̄: ⁊ dicunt ꝙ mēbra rara sunt magis parata receptioni māe in ipsis: ⁊ ecōuerso mēbra densa se hn̄t: ⁊ quōcunqȝ p̄dicte cāe ad gn̄ationē cancri se hn̄t de facto reperit̄ ꝙ membra mollia rara frequentius cancerant̄ q̄ȝ dura ⁊ densa: ⁊ frequentius cancerant̄ mēbra infima q̄ȝ suprema. ¶ Ortus cancri vtplm̄ est in fine estatis: ⁊ in principio autūni: ⁊ vsqȝ ad mediū eiꝰ. ¶ Gal. dixit. 14° terap. cū hec passio incipit latet multotiēs ⁊ accidit de hac passione: sicut de plantis: plante. n. cū extra ꝓgrediunt̄ a solis optimis agricolis dignoscunt̄. Et Sera. dixit. cū incipit hec egritudo: tūc multi hesitant in ea: nisi ex agricolis sint prudentes tn̄. Et Aui. dixit. cancer in primis cū appet est occulte dispōnis: ⁊ ꝓpea qn̄ appet cancer ambigit̄ esse eius in primis s̄m plm̄: deinde apparent signa eius. Subdit. n. Gal. vbi. s. hec passio: qn̄. s. in principio sui ortus est obtusa ⁊ pua sinthoma: ⁊ forte latere pōt essentia multotiens. s. in pcessu magis erit manifesta oibus. Et Sera. dixit. qn̄ apparent in eo accn̄tia occulta decipiūt multos: cū vero integrat̄ ⁊ cōplet̄ ⁊ ꝯfirmat̄ apparent in eo accn̄tia apparētia ⁊ manifesta vnicuiqȝ donec nō sint occulta pueris.

Vide hic tp̄s i quo cōtter oil tur cācer ⁊ incipit.

Signa non vlcerati incipientis ponuntur a sapientibus esse nouem.

¶ Primū est paruitas eius in principio sui ortus: deinde velociter augetur. De quo dixit Gal. ꝙ in pn̄° sui ortus est apa paruū simile fabe siue auellane: deinde transfert̄ de vno loco ad aliū: aut forte magnificabit̄ ⁊ nō mouebit̄ de loco: ⁊ hoc erit s̄m ꝙ est ambulatiuus ⁊ nō ambulatiuus. Dixit Ras. in diuisionibus. incipit hoc apa simile auellane ⁊ minus: ita ꝙ vt dicūt. aliqn̄ incipit sicut lens aut cicer. Uerū postea auget̄ velociter s̄m dies ⁊ magnificat̄ accipiendo de loco plus cōtinue: donec vt dixit Alm̄. fit magnus vt melon: ⁊ ēt magis.

¶ Scḋm signū est color eius tendens ad nigredinē vel fuscedinē. Dixit Rasis. 13° ꝯti. ex libro signoꝝ. ꝙ hȝ rubedinē diuersaȝ colori corporis: aut forte est coloris liuidi. Et lȝ diuersitas coloris ꝓcedit a diuersitate māe facientis ipsum. Quicunqȝ tn̄ de predictis est. vt dixit Rasis. in diuisionibus. cū tenebrositate coloris: q2 mā eius quecūqȝ sit vsta est: ⁊ colorē fuscū ponit in mēbro: plus tn̄ ⁊ minus s̄m diuersitatē māe vsteȝ: si fuerit sanguinea hēbit plus de rubore obscuro: ⁊ si fuerit collca plus attinet citrinitati vl' viriditati: ⁊ si flātica attinet liuidini: ⁊ si melica est fit color magis obscurꝰ ⁊ niger.

¶ Tertium signū est dolor. dixit Aui. qn̄qȝ est cū dolore forti: qn̄qȝ cum debili: nullus enim cancer priuatur dolore oino. Uerūtamen in quodā est dolor valde remissus: ⁊ in quodaȝ fortissimus: ⁊ in quodam mediocris: ⁊ hic dolor cū excitat̄. dixit Antilus est pungens mordens: ⁊ hoc est ꝓpter acuitatem materie: verūtamen in punctione ⁊ morsura erit intēsio ⁊ remissio s̄m ꝙ vna materia est acutior alia.

¶ Quartū signū est pulsatio ꝓcedēs ex causis pulsationis dictis in ca° de flōne. Attn̄ pulsatio in cācro est parua remissa adeo vt forsasse non sentiat eā patiens ⁊ sit necessariū vt dixit Ras. 13° ꝯti. ꝯsiderare per tactū. vtrū fiat in eo pulsationes.

¶ Quintū signū est calitas insepabilis a loco. dixit Antilus inseparabilis est ab eo caliditas ꝑcepta ad tactū: verūtn̄ aliqn̄ non percipit̄ in principio tactus: sed in ꝓcessu: ⁊ sicut dixit Antilus. si sup manū per longitudinē tpis senties caliditatē ascendentē ad te. i. ad manū tuā: ⁊ caliditas ista non est multū intensa. Et iō dixit Aui. ꝙ est in ea caliditas quedam. In ista tn̄ remissione hȝ caliditas latitudinē in plus ⁊ minus s̄m ꝙ mā faciens cancrum fuerit magis vel minus calida.

¶ Sextum signū est duricies ꝑcepta ad tactum: verūtamē in principio est parua valde: sed postea cū magnificatur cancer auget̄. Augetur. n. vt dixit Ras. in diuisionibus. s̄m dies in duricie vehementi: ⁊ sic cū magnificatus fuerit: vt ipse dixit 13° ꝯti. erit durus valde: ⁊ de magnificato loquens Alman. dixit. cancer est apa durum. Et Aui. dixit. cancer est durus.

¶ Septimū signum est venarū in circuitu existentiū repletio ⁊ apitio manifesta. dixit auctor cōpendij. vene circūdantes plene ⁊ extense sunt ⁊ mezaruliū. i. fuscum hn̄t colorē: q2 replete sunt sanguine spisso nigro corrupto: verūtn̄ quāto nigrior ⁊ spissior fuerit: tanto cācer erit piculosior ⁊ insanabilior. Ras. tn̄ in diuisionibus. dixit. ꝙ vene p̄dicte apparēt virides. s. cū obscuritate. s. sicut color brunus viridis q̄ sunt ei radix penetratio in corpe. Et Antil'. dixit. ꝙ hȝ penes se venas repletas fundabiles: quasi pedes cancri: verūtn̄ dixit auctor cōpēdij. in pn̄° cum cancer est paruus iste vene non apparent ꝓpter paucitatē materie: sed apparent cum incipit magnificari.

¶ Octauuȝ signum est figure eius rotūditas. dixit enim Aui. ꝙ est rotundus. Et Rasis dixit. in diuisionibus. ꝙ est cū rotunditate in figura sua: ⁊ maxime apparet rotūditas eius in processu: ⁊ cum accidit vt infletur: quādoqȝ enim dixit Antilus. inflatur ⁊ quādoqȝ non inflatur super habentem.

¶ Nonū signū. dixit Ras. 13° ꝯtiū. auctoritate Gal. ꝙ cancer pōt deuenire ad somnū. i. pōt ducere patientē: vt dormiat ꝓlixe: qḋ tn̄ non vr̄ cum fiat ex humoribus siccis adductis habentibus inducere vigilias nō somnū ꝓpter qḋ dixerūt qdā ꝙ per somnū intellexit stuporē sincopā vel dispōnē ꝓpinquā sincopi causatā ex defectu caloris innati in corde ⁊ cerebro: ⁊ rōne cuius est ipotens vigilare: ita ꝙ stat patiēs oculis clausis: sicut stupidus vel in syncopi positus ⁊ vulgares hāc dispōnē vocant somnū: que dispō non solū in cancro: sed etiā in omnibus apatibus venenosis frequēter accidit. ¶ Dixit Aui. cancer differt a sephyros ꝑ se nō per se. i. essentialr: sed per se. i: s̄m se cum dolore ⁊ acuitate ⁊ pulsatione quadā que non est in sephyros: cū non sit in eo sensus: sed in cancro est sensus: ⁊ maxime in principio eius: ⁊ cū est paruus non est opilans cum multa grossa mā vias trāsitus spūs sensibilis: ⁊ neqȝ cōgelans ipsum: aut stupefaciens virtutē sensitiuā cum multa frigiditate sua: q2 vt pȝ: in cancro est caliditas que nō est in sephyros: cū ergo acquirit̄ in eo mala cōplexio inducit̄ in eo dolor: qui vt dixit Auicē. qn̄qȝ est fortis: qn̄qȝ debilis.

Cācer differt a sephyros.

¶ Et dixit Aui. differt etiā cancer a sephyros in velocitate additionis: qm̄ cancer addit̄ velociter ꝓpter multitudinem māe ⁊ inflāmationē eius ꝓpter id qḋ accidit illi māe de ebullitione cum apa venit ad mēbrum: ⁊ additio cancri magis ⁊ minus erit s̄m ꝙ eius mā amplior erit subtilior ⁊ acutior. Sephyros vero addit̄ tarde ⁊ paulatim: ita vt qn̄qȝ notabiliter nō addat̄ nisi in tpe longo. ¶ Et dixit. differt ab eo per venas quas mittit. i. apparere facit in circuitu suo: quasi sint pedes cancri que nō sunt in sephyros. ¶ Et differt ab eo in hoc ꝙ cancer vtplurimū incipiendo fit in mēbris mobilibꝰ raris ⁊ carnosis: vtplurimū enim accidit in māmillis: ⁊ in lacertis mēbroꝝ ⁊ natibus ⁊ pulpis tibiarū in labijs gingiuis palato ⁊ naso: ⁊ in mēbris ad que supfluitates melancolice descēdunt: vt in virga testiculis ano ⁊ matrice: sephyros aūt s̄m plurimū fit in neruosis mēbris ⁊ densis. ¶ Gal. in libro de apatibus cancrū flegmonē dixit. ꝙ mā cancri minus egredit̄ ex venis in cā que in circuitu carnē: ⁊ hoc contingit propter grossitiē māe eius: ⁊ ideo vene in circuitu eius plene dicta mā remanent ⁊ apparēt. In flōne vero est ecōuerso. ¶ Dixit Oribasius. cancer minoris est rubedinis ⁊ caliditatis q̄ȝ flegmon: sed vene que sunt secus eū sunt vehementius replete. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ vene in cācro nō sunt rubee: sicut in flegmone: imo sunt decliues ad nigredineȝ ⁊ ad obfuscationē ⁊ viriditatē: ⁊ ois cancer ledit̄ a calidis acutis mordacibus cum supponunt̄ ei. ¶ Signa speciez non vlcerati taȝ accidentalium q̄ȝ essentialium sunt nota ex dictis.

Cācer differt a flegmone.

Signa cã cri vlcerati. Cum caliditas ꝛ pulsatio in cancro ꝑdurant ꝛ au
gent vlcerationē ei9 minantur.
¶ 13° ɔti. ex lib. signoꝝ. dixit Rasis. forte crepabit cãcer de
seipso. s. absqꜫ eo ꝙ apiat a medico ꝛ inuenit mã eius mala
putrida: ꝛ emanabit de eo sanguis siñs feci corrodens totũ
illud qđ secus euenerit ꝛ corrũpens: ꝛ erit abũdantis sensus
ꝙ si supponat ei in ipsa hora medicina violenta acuta cũ ea
fiet spasmus syncopis ꝛ febris cũ rigore: ꝛ sanies exiẽs ex eo
punget carnẽ sanã: ꝛ forte vlcerat eã: ꝛ hoc cũ fuerit acuta: si
aũt in mã cancri nõ fuerit acuitas non vlcerat. Et dixit auc̃te
sua. cancer si vlcerat aut aperit cũ ferro reuoluunt ꝛ ingros
sant labia: ꝛ rubefiunt: ꝛ fiet horribilis. s. aspiciẽti. ¶ Et Al
man. dixit. vlcus qđ fit in cancro est fedũ labia hñs grossa, ꝛ
viridia foras ɔuersa. Idẽ Aui. ꝛ subdit. ꝙ ex eo currit sanies
fetida mala. ¶ Et Antilus dixit. ꝙ cãcri vlcerati signũ erit
ꝙ vlceratio ꝛ corrosio eius declinantes erunt ad interius: ꝛ
erugo eius erit fluxibilis: ꝛ labia eius erunt grossa ꝛ subru
bea. Et qdã dicũt. ꝙ corrosio lenta cũ nigredine: aut multo
liuore ꝛ carnis duricie ꝛ callositate, ꝓculdubio cancrũ vlce
ratũ significãt. ¶ Dixit Aui. eius qdã est vehemẽtis vlcera
tionis ꝛ doloris: sicut q fit a melã colerica: ꝛ qdã est parue
vlcerationis: ꝛ parui doloris: vt factus a melã flãtica ꝛ san
guinea: ꝛ qdã est medie: vt q fit ex melã melica grossioꝝ par
tiũ: na3 qui fit ex subtilioribus ꝑtibus eius ꝓpinquus est in
accñtibus facto a melã melica colerica. ¶ Cancer vlceratus
nãm spãtis nõ relinqt ꝓp venas in circuitu eius intumescen
tes melico sanguine repletas: ꝛ de quo ex illis cõtinue euomit
aliqđ in mẽbri vacuitates. ¶ Cancer võ vlceratus lõge dete
rior est non vlcerato: ꝛ q̃to sanguis in venis circũstantibus
ɔtẽtus grossior fuerit ꝛ nigrior tãto deterior. ¶ Dixit Aui.
factus ex melã colerica ꝛ factus ex melã nãli: cui ꝑmixta est
colera sunt deteriores aliis: dicũt ꝙ cancer factus a melã co
lerica ex ꝑte mãe est susceptibilior curationis: qꝛ de mã subti
liori magis apta eũari ꝛ euaporare: s3 est vehemẽtioꝝ accidẽ
tiũ de inflãmatione dolore ꝛ corrosione ꝓp subtilitatẽ ꝛ acu
tam caliditatẽ mãe eius: ꝛ post ipsum est factus de subtiliori
parte melẽ nãlis aduste: est. n. aliquãtulũ minus susceptibi
lis curationis: ꝛ nõ sic seuoꝝ accñtiũ: ꝛ post eũ est factus a
melã flãtica: ꝛ vltimo factus a grossiori ꝑte melẽ nãlis vste
est tardioris curationis ꝓp hñre grossiorẽ sũbam: sed est quasi
nulloꝝ accñtium. ¶ Dixit Almã. fortasse orit cancer in vijs
anhelitus: aut deglutionis cibi: ꝛ tũc fortasse ad malũ diem
deducet egrũ plurimũqꜫ interficit: imo semꝑ interficit.

De cura. Dixit auctor cõpendij. vtilimũ est initio cancerina spãta
perscrutari: multũ. n. vtile est scire ea a ꝑn°: qꝛ hoc
premisso poterimus ea: vel curare vel ꝙ maiora nõ fiant cu
stodire: op3 aũt scire ꝙ cãcer inueteratus cõfirmatus: siue vl
ceratus incurabilis est oino, cui solũ d3 adhiberi cura blan
diens q̃ ipsius refrenet aug^m in q̃ntitate ꝛ qualitate mala: ꝛ
nõ vlceratũ ꝓhibeat ab vlceratione: nõ ɔfirmatus aũt diffi
cilis curationis est valde. ¶ Dixit Alm̃. cancer est egritudo
in qua est maxima fatigatio: ac forte incurabilis existit: si tñ
illico cũ incipit succurrat: ꝛ vt d3 regat forsitan stabit ꝛ non
augmẽtabitur: cũ aũt creuerit semꝑ sic ꝑmanebit: ꝛ deterior
erit si vlcerat. ¶ Dixit tñ Gal. 2° ad Glau. hanc passionẽ in
cipientẽ sanauimus multotiẽs: ꝛ maxime cũ humor melicus
nõ appet valde grossus: sed qꝛ nõ obedit pugnãtibus farma
cijs ꝓp hoc sanatio fit raro. Cancrũ vero in magnitudine di
gna. i. notabili eleuatũ nullus vnq̃ sine chirurgia sanauit.
In qbus v̈bis innit Gal. ꝙ qñ auctores loquunt de curabi
litate cãcri magni ꝛ cõfirmati intelligũt de curatione eius ꝑ
Vide hic ꝙ cãcer in magnitudine eleuat9 null9 nunq̃ sanauit sine chirurgia. dietã ꝛ potionẽ: ꝛ nõ ꝑ chirurgiã: nã ois cancer ꝑ chirurgiã
sanari põt: dũmõ fit in mẽbro susceptiuo chirurgie requisite
ad cancri curationẽ: dixit. n. Ras. 13° ɔti. auc̃te Albugerig.
forte cãcer in ꝑn° sui sanabilis erit cũ modica difficultate: s3
post augmentationẽ eius insanabilis erit: nisi per incisionẽ.
¶ S3 Aui. dixit. illud qđ op3 caueri. i. intẽdere de cura cãcri
est: qm̃ cum incipit fortasse est posse: vt ꝓhibeat me addat su
pra illud qđ est: ꝛ est posse: vt ɔseruet ita ꝙ nõ vlceret. Et ac
cidit in qbusdã hoĩs ẽt vt sanet incipiẽs: ɔfirmatus aũt nõ.
ꝛ intellexit ꝑ dietã ꝛ potionẽ. ¶ Et Albu. dixit. cãcer qñ an
tiquat ꝛ fit magnus: nõ op3: vt appropinques ei. s. ꝑ curan
do ipsum ꝑ dietã ꝛ potionẽ: nisi cura blãditiua. Ego. n. dixit
ipse non potui ex eis aliquẽ curare: neqꜫ vidi aliquẽ añ me q
peruenerit ad illud. ¶ Et cã ipossitatis curationis cãcri ɔfir
mati magnificati ꝑ dietã ꝛ potionẽ est: qm̃ h3 radices ꝓfun
datas vsqꜫ ad intrinseca mẽbra in q est ꝛ venas in ipso exten
sas vsqꜫ ad lõginqua ꝛ ꝓfunda: a qbus nõ est poss eradica
tio mãe cãcri ꝓp ineptitudinẽ suã ad h vt educat ꝑ medicias
solutiuas: siue repcutiat ꝑ medicinas repulsiuas: aut ad h vt
resoluat ꝑ medicinas resolutiuas: ait. n. Gal. 14° tera. op3 te
scire ꝙ repugnatiua ꝛ dissolutiua nõ opant in grossa mã: sic̃
in subtili: nã si debilia sunt paruã faciũt actionẽ: fortia võ re
pugnãt ꝛ dissoluũt ex spãtibus que sunt ex grosso ꝛ melico
humore subtilẽ ꝑtẽ ꝛ nõ totũ: vñ residuũ ꝑmanens indurat
ad curandũ. ¶ Et sunt in dicta ipossitate curationis cãcri in
extrinsecis existẽtes mẽbris: ꝛ multo magis existẽtes in intrin
secis: verũtñ exteriores cancri pñt aliqñ ꝑ chirurgiã sanari.
Intrinseci võ nunq̃: imo per chirurgiã addit malitia horũ
ꝓpterea dixit Hip. 6° affo. Quibuscũqꜫ abscõdita sunt cãcri
nõ curari. s. ꝑ chirurgiã melius est: curati. n. citius ꝑeunt: nõ
curati võ diutius tps ꝑficiũt. Et Gal. dixit in cõmento eius.
noscas ꝙ cãcer occultus insanabilis est: ꝛ hoc siue fuerit in
cipiẽs: siue ɔfirmatus: vñ nunq̃ curatus fuit qñ fuerit excita
tatus ꝛ exacuitus absqꜫ mõ aliquo sanationis: sed interficit
inde laborãs velociter: qm̃ ego vidi plures ipsos incidere ꝛ
coquere sistẽtes in iteriori ore ani: aut in vulua ꝛ nullus eoꝝ
cõsiderare potuit ipm vlcus, ꝛ mediãte hac cura crudeli mul
ti sunt laborãtes q nisi fuissent curati hac cura posse ẽẽt ꝙ du
rassent ꝑ longũ tps: ꝛ non paterent de nocu^{to} ipsius: nisi mĩ
norẽ ꝑtẽ: vñ si cãcer fuerit huius ɔditionis. s. occultus nõ cu
ret. s. ꝑ chirurgiã: ꝛ lauet erugo eius. s. si fuerit vlcerat9. sup.
ꝛ curet mediãte dieta ꝛ potione. ¶ Et Aui. dixit. multotiẽs
accidit cãcer interius occultus, ꝛ est certificatio in eo ꝫm ꝙ
dixit optimus Hip. s. vt non moueat: qm̃ si moueat fortasse
perducit ad morte: ꝛ si dimittit ꝛ nõ curat ꝓlõgat forte spa
ciũ vite cũ salute quadã. Et cã v̈boꝝ Hip. est: qꝛ cãcer occul
tus nõ põt radicitus extirpari: ꝛ si nõ radicitus extirpat nõ
põt sanari: s3 addit in eo malitia: nã qui vlceratus non fuerit
reddit vlceratus: ꝛ si vlceratus fuerit reddit deterioris cõdi
tionis. ¶ Dixit. n. Gal. 5° de accñti ꝛ morbo. ꝙ res mala no
cius: qñ mouet magis nocet: ꝛ ꝓp dictã cãm est ꝙ cancri ex
trinseci: siue vlcerati: siue nõ vlcerati fuerint si non possint ra
dicitus extirpari nõ debent curari ꝑ chirurgiã: ꝛ maxie qui
cõfirmati sunt. De qbus confirmatis: qꝛ ꝓfundati ꝛ radicati
sunt in mẽbro. dicunt quidã. ꝙ possunt vocari absconditi.
¶ Cura itaqꜫ cancri aut est blãdiens aut est sanans ꝛ cura blã
diens cancro ɔfirmato in mẽbro existẽtis quo nõ potuerit ex
tirpari cõuenit ꝛ perficit duplici instro. s. dieta ꝛ potione: nã
in curatione talis cancri solũ duo intẽdimus. s. ꝓhibitionẽ
additionis ꝛ ꝓhibitionẽ vlcerationis in q̃tũ posse fuerit. Cu
ra võ sanatiua cãcro cuius poss fuerit totalis extirpatio cõ
petit ꝛ cõplet ꝑ duo instra ꝑdicta: ꝛ 3^m instrm. s. per chirur
giã. In tali. n. curatione ꝑdicta duo intẽdunt: ꝛ ẽt 3^m. s. dedu
ctio ad cõpletã sanationẽ. ¶ Et cura eius per dietã siue blan
diat siue sanet eisdẽ auxiliis adimplet. Sciendũ est igit ꝙ
peccatũ in cancro est per grossitiẽ siccitatẽ ꝛ caliditatẽ hu
moris facientis ipsum quapp op3 vt totũ regimen in sex re
bus nõ nãlibus vertat ad subtiliandũ humectandũ ꝛ infri
gidandũ: ꝛ ꝓhibeat oẽ ingrossatiuũ desiccatiuũ ꝛ calefacti
uũ: ꝛ ꝑ ɔñs oẽ qđ generat humorẽ melãcolicũ ꝛ oẽ qđ põt
esse cã vstionis ipsius. ¶ Dixit Gal. 14° terapẽ. abstinentia Regimẽ in sex rebus nõ naturalib9.
fiat ciboꝝ grossoꝝ multũqꜫ nutribiliũ sicut bouine carnis: ꝛ
similiũ: ꝛ ab eis abstineat que melicũ sanguinẽ gñant sicut

lentibus caulibus piscibus ꝛ carnibus salitis ꝛ callis muri-ptijs qꝛ hec oia nigrū sanguinē gn̄ant. ¶ Et Alm̄. dixit. eger a cibis gn̄antib⁹ colerā nigrā abstinere dꝫ vt sunt lētes ꝛ cau les impiales, caro vaccina ꝛ anserina ꝛ vinū grossuꝫ nigrūꝫ ꝛ his silia: ꝛ a cibis custodiat̃ calidisqꝫ sanguineꝫ denigrent vrēdo ipm: vn̄ oia cibaria calefaciētia. s. tn̄ ꝙ sanguinē adu rant: q̄lia sunt acrumina eruca sinapis piper: ꝛ silia sunt vi- tanda: ꝛ vitāda sunt oia salsa amara acuta ꝛ multū dulcia ꝛ vinū grossum turbidū coctū acuta ꝛ pura. ¶ Et vitare opꝫ aerē calidū ꝛ siccū ꝛ vētū vrētē irā feruorē tristitiā solicitudi- nē ꝛ oēm motū fortē ꝛ oē balneū ꝛ resolutiuū ꝛ vigilias plu rimas ieiuniū fames ꝛ sitis tolerantiā necnō ꝛ repletionē ni miā ꝛ nauseatiuā satietatē. ¶ Sꝫ ois patiēs cācrū morā tra bat in aere humido: nō tn̄ paludestri tēperato in estiuis vel declinante ad friditatē cū letitia gaudio ludis ꝛ tripudijs ꝛ assuescat somno ꝛ ocio ꝛ balneis humectātib⁹ ex aqua dulci tēperati caloris in q̄ ꝑuā trahat morā. ꝛ hora ingressus bal nei ſm Rabi est ante cenā digesto prādio: qm̄ tūc ꝑparat ad somnū cū humiditate ꝛ friditate silr in fine tn̄ ꝛ multū mino rata iā mā ꝛ cessante iā fluxu posset cōpetere balneuꝫ tēpate resolutiuū. ¶ Et dixit Gal. vbi. s̄. vliter dico debēt h⁹ infirmi dietari subtilib⁹ ꝛ humidis cibis nō calefaciētibus cibis. Et Ras. dixit. 13. ꝯti. nutrimēta debēt esse humida subtilia ꝛ fri gida mitigatiua acuitatis nigre sicut est aq̄ ordei aqua casei atriplex cucurbita pisces parui: ꝛ silia: ꝛ sit totū regimē san guinē gn̄ans laudabilē: ꝛ fiat nutrimētū cū eo qd̄ humectat sanguinē: ꝛ lac asininū bonū est ei. ¶ Et in diuisionib⁹ dixit. fiat ꝑmutatio sanguis totius corpis cū sanguine nouo subti li aquoso tēperato ꝑ cibos humectātes laudabilis humoris ꝛ boni. ꝛ Sera. dixit. opꝫ vt sit solicitus de cibo donec sit lau dabilis bonoꝝ chimoꝝ ꝛ fridus sicut ordeū excorticatū pi- sces aradiachi ꝛ lac: ꝛ de q̄ extractū est butyrū: ꝛ q̄ sunt ei silia. Et de cōuenientibus cibis sunt caro annualiū agni ꝛ porcini iuuenilis ꝛ caro pullina iuuenis ꝛ interdū caro lactātis vitu le ꝛ cancri fluuiales: ꝛ ex fructib⁹ pruna ceresa psica mora ꝛ mala dulcia vua dulcis ficus recētes bene mature pepones melones ꝛ citrulli. Et ex herbis marie lactuca blita malua atriplex spinachia borago buglossa: ꝛ silia. ¶ Et vinū sit al bū claꝝ pauciferū aut iuxta potētiā eius lymphatū cū aqua ordei. aqua. n. ordei sola ꝛ cū iulep violato aut nenufarino est eis potus vtilis ꝛ ꝯueniēs. Et in sūma dieta cācerosis cō ueniēs est dino silis diete leprosi. ¶ Cura vo cācri ꝑ potionē aut respicit cām eius: ꝛ tūc aut dirigit̃ ad cām an̄te aut ad cō iunctā: ꝛ que ad cām an̄teꝫ illa digerit cūat ꝛ diuertit. ¶ De

De cua- cuatione.

cūone dixit Gal. eodē. 14° terap. cōis intētio curatiua cācri est ꝯfestim cūare humorē gn̄antē ipm ꝛ ꝓhibere de reliquo: marie si pole est ne coacernare ꝯstringat ſm venas ipsum hu- morē. Alia lra hꝫ. dico mām prius eē purgādā. studendū tn̄ primitus ne fluat in venas. s. capillares mēbri in q̄ cancer. ꝙ si nō fuerit illud pollētūc purgabis. cū interpolatim ꝛ mem brū ad qd̄ fluit ꝯfortabis. ¶ Ista verba Gal. scribunt̃. 14. cō pendij. sic. opꝫ in initio hoꝝ ap̄atū studiū impēdi in purgan da melica mā ꝛ ne retineat̃ in corpe. sic itaqꝫ fieri poterit ꝙ mā sepe purget̃ ꝛ mēbruꝫ ne illā recipiat ꝯfortet̃. ¶ Et cūo vt volunt oēs cōplet̃ flōmia ꝛ solone vētris. Ait. n. Ras. 13. cōtinen. dico. ꝙ minutio ꝛ laxatio humoris nigri cessare facit augmentū. Et in diuisionib⁹ dixit. cura eius est cura melie ꝛ lepre cū flōmia ꝛ assiduatione eoꝝ q̄ educunt meliam. Dixit Sera. opꝫ statim vt cūemus humorē facientē egritudinem. Et marie nec̄ia est euacuatio ꝑ flōmiā ꝛ solutionē vētris qn̄ quereret̃ curatio eius per chirurgiā. ¶ Flobotomia tn̄ vt di

De flobo tomia.

cunt nō hꝫ in oi cancro cōferentiā: sed solū fieri dꝫ in corpo- ribus repletis ꝛ cōsuetis flōmari: ꝛ maxime si flōmiā postea dimiserint: ꝛ in qbus restricta est cōsuetudo sanguinis soliti euacuari: ꝛ maxime ꝑ emorroydas ꝛ mēstrua ꝛ ꝯuenit pro- prie in cancro ex melia sanguinea facto: ꝛ ꝑcipue cū sanguis in venis cāis fuerit grossus ꝛ niger. Et vena magis conue- niens ad flobotomādum est nigra: ꝛ post eam est saphena: ꝛ marie saphena in eis: quoꝝ. s. restrictus fuerit sanguis emor roydalis aut mēstruus. ꝛ in flōmando opꝫ attēdere ea q̄ de flōmia dicūt in cura lepre. ¶ Cūatio aūt per farmaca vtilis

De cūone per far macias.

est in oi cancro. ꝛ dixit Ras. 13. ꝯti. auctoritate Ga. laxatio dꝫ fieri magis q̄ꝫ minutio: qꝛ hec passio est de qualitate san- guinis nō de quātitate. Manifestum est aūt dixit Gal. 2° ad Glauc. qm̄ nigre colere opꝫ dare farmaca purgatiua: ꝛ hoc quidē frequenter faciendū est donec ad illud qd̄ ſm nām re deat ꝑticula certissime. sup. aut donec nō amplius augeatur aut malignet̃. ¶ Et dixit Hip. vt ponit̃ eodē. 13. ꝯti. nō suffi- ciet laxatio nigre ter facta nec quater: sꝫ fiat pluries ꝛ plies fiat tn̄. dixit Serap. cūatio in hoc morbo paulatim paulatiꝫ nō subito nec vna vice: sꝫ successiue ꝛ frequēter. ꝛ de farma- cis bonis. dixit Gal. 14. terap. est epithimū cū sero lactis do sis eius vtilis est. 3. vi. cuꝫ sero lactis vel mellicrati. Et hanc purgationē Aui. dixit. sumat in potu multis vicibus: ꝛ inter quas sint dies pauci quaqꝫ vice. aur. iiij. epithimi cū aqua ca sei aut aqua mellis: ꝛ ista tn̄ dosis est multū magna: ꝛ puto ꝙ sufficiat medietas eius. Aut vt. A. dixit. sumat decoctioneꝫ epithimi in syrupo acetoso. ꝛ dixit. ei q ex hoibus est fortis detur yera vel elleboꝛi. s. nigri sicut est yera ruffini yeralogo dion: ꝛ silr: ꝛ ꝓprie valent qn̄ dissoluunt̃ in decoctione fu- miterre. ¶ Medicamē solutiuū nobile siue vtile in curatiōe cancri. ℞. epithimi folliculoꝝ sene ꝛ fumiterre. an̄. 3. vi. pul- uerizent̃ ꝛ in sero caprino aut in aqua mellis ponant̃: ꝛ di- mittant̃ per horas. viij. deinde colent̃ ꝛ colatura exhibeat̃ in potu valent ēt ꝑdicti pulueres cū sumunt̃ in syrupo ace- toso. ¶ Amplius in cura lepre dicent̃ multa solutiua q̄ silr cōferunt in cancro. Quidā aūt expimentatoꝝ dixerunt. alo. quidā dixit. ꝙ semē rosmerini qn̄ miscet̃ cū medicinis solu- tiuis que dant̃ ad cancrū vtiliter roborat eas ad educenduꝫ mās melicas malas de vasis. ¶ Inter cūonē aūt ꝛ cūonem ꝑmittat̃ digestio māe cū aliquo dictoꝝ digestiuoꝝ in cura melie: ꝛ maxime ēt eoꝝ que dicent̃ in cura lepre. ¶ Materie aūt diuersio sit sicut in cura sephyros dictum fuit.

Cura vero q̄ dirigit̃ ad cām ꝯiunctā cōplet̃. dixit Auic. ꝑ medicinas locales ſm quattuor intētiones. i. admi nistrent̃ medicine ſm quattuor intētiones. nā quedā ponun tur ad destruendū cancrū penitus: ꝛ quedā ad ꝓhibendū in cancro additionē fieri: ꝛ alie vt ꝓhibeant cancrū non vlcera tum ab vlceratione ꝛ alia dirigunt̃ ad curaꝫ cancri vlcerati. ¶ Et ꝑ⁹ qdē intētio regreri, recursum: ꝛ extractū facientia.

Pāo intē tio repcus sione lo- cum hēte in cancro.

Sed vt. s̄. patuit ista intētio in cancro cōfirmato impleri nō pōt: ꝛ in cancro nō ꝯfirmato difficulter impleri pōt: vt dixit Rasis in diuisionibus. ꝙ de foris nō est spes in resolone ei⁹. ꝛ cāe reddite sunt supradicta ꝙ ēt tractus ad diuersum in mā locata inoꝑabilis sit: valent tn̄ tractus ad mām an̄te fluentē ꝛ silr trāsmissus. Membrū. n. q̄uis ꝯfortatū nō possit loca- tam iam mām pre sui grossitie trāsmittere: tn̄ pōt fluentē nō recipe. ¶ Dixit. n. Sera. post cūonē opꝫ vt ꝓhibeamus hūc humorē aggregari in venis: ꝛ si eius cūatio nō fuerit possibil tūc opꝫ vt ꝯfortemus mēbrū semꝑ vt nō effundat̃ ad ipsum aliqd̄ ꝛ donec possit expellere. i. trāsmitti vel non recipe sup- fluitates q̄ expellunt̃ ad ipsum. Aui. ēt hanc intētionē dixit solū ad mām fluentē. cū dixit. fiat expulsio eius qd̄ ꝑparatū est vt colligat̃ in ipso de mā mala. itaqꝫ nō sit ista mēbri ꝯfor tatio vt q̄ collecta est iam mā trāsmittat̃ ad aliā: sed vt nō re- cipiat̃ in ea q̄ defluens est ad ipsum. Et dicūt. ꝙ ista ꝯfortan tia nō sunt ponenda solū sup loco cancri: sed ēt sup locis vici nis in circuitu illius. Cōfortantia aūt mēbrū debent habere stipticitatē cū infrigidatione aliqua: in qbus alique ptes ca- lide sunt admixte. Dixit. n. Serap. cūato corpore suppone ei qd̄ nō pūgit neqꝫ excitat: sꝫ infrigidat ꝛ extinguat cū dissolu tione leui: qm̄ in hoc est dn̄iū cure eius. ¶ Valēt ēt medicine

De medi cinis sim- plicib⁹ va lentib⁹ ēt ꝑ ꝓprieta te in hac intētione

operantes cū ꝓprietate in cācro ꝛ dictaꝝ medicinaꝝ q̄dā sunt simplices: ꝛ quedā cōposite. ¶ Dixit Ras. 13. ꝯti. auctoritate

Sal. ꝙ est quedã herba q̃ folia hꝫ folijs eruce similia: ⁊ rama/
sculos paruos ⁊ tenues ⁊ florẽ citrinũ: ⁊ hꝫ sup extremitatẽ
ramusculoꝝ capsulas siles cornibus sꝫ sunt tenues sicut ca/
psule fenugreci: ⁊ in his est semẽ paruũ sile semini nasturcij
pũgens linguã: ⁊ que herba mirabilis est ad cancrũ ⁊ omnia
apata solida. Et dixit. ꝙ inuenit in qbusdã notis alexandrie
ꝙ plantago supposita cancro dissoluit maiorẽ partẽ ipsius.
❡ Et dixit. ꝙ Gal. retulit ꝙ arcanissimũ si eo operat̃ quis ad
modũ emplastri cõuenit cancro nõ vlcerato. ⁊ dixit. ꝙ ṽtus
huius herbe hꝫ inflãmationẽ: ⁊ sapor eius vt sapor nastur/
tij: ⁊ iõ vtilis est apatibus solidis in radicibus auris. ⁊ soli/
ditatibus diuturnis in mãmillis ⁊ testiculis. Et Pau. de ca-
dixit. ꝙ cõfert cancro occulto. ❡ Dixit Gal. 2° ad Glauco. ꝙ
optimũ farmacũ in cãcro est vt ei supponat̃ succ⁹ nasturtij.
❡ Dixit Albugerig. ꝙ fel leporinũ illinitũ supra cancrũ mi/
rabilr̃ facit. Et succus coriandri ⁊ lentes decocte in aceto: ⁊
spẽs endiuie sunt in cancro ↄferẽtes. ❡ Et de operantibus cũ
ꝓprietate est alkekengi vel stringnũ. ⁊ qdã expimentator. di/
xit. ꝙ succus solatri sup loco cancri illinitus vehementis effi
cacie est ad ipm. ⁊ dixit. ꝙ si qs supportauerit politricũ semp
curabit̃ a cancro ⁊ ꝙ herba dicta centum grana potata cito
cancrũ tollit. ❡ Et oẽs metallice lote sunt ↄferentes in can/
cro: qm̃ sunt absqꝫ mordicatione. talia aũt farmaca. s. q̃ sunt
absqꝫ mordicatione. dixit Gal. 14. tera. repiunt̃ in metallicis
magis. supplent. ⁊ maxime in lotis: qꝛ p lotionẽ amouet̃ ab
eis ois acuitas pũctio ⁊ mordicatio. Et iõ subdit Gal. ꝙ me
dicine q̃ ex metallicis talibus cõponunt̃ ⁊ incipiẽtes cãcros
simul cũ purgationibus fugare pñt maiores: aut sup. ⁊ inue
teratos ꝓhibere augeri pñt. Et Aui. dixit. dixerunt ꝙ medi
cine bone ei sunt in mineralib⁹ ablutis: sicut est tutia abluta.
❡ Et Auer. dixit. 7. collꝫ. supponende sunt ei medicine exic
catiue sine mordicatione: quemadmodũ mineralia existunt vt
est cerusa plũbi ⁊ cathimia auri: ⁊ his silia; ꝓpterea: qꝛ can/
cer ꝑ qualitatẽ malam quã hꝫ ex pauca mordicatione cito
corruptionẽ recipit. ⁊ hoc qꝛ fiunt ex adusta colera q̃ sup ter
raꝫ aspersa ad modũ aceti ebullit. Et de mineralib⁹ maxime
cõferentibus est plũbum ꝺm omnẽ modũ administrationis
eius. Nã dixit Auer. collꝫ. 5. ꝙ lꝫ friditas nãliter in cõplone
plũbi diĉat̃ per cõparationẽ ad corpus humanũ: ꝓprietateꝫ
tñ hꝫ resoluẽdi apata dura: ⁊ maxime scrophulas: quã pro/
prietatẽ adiuuat quedã humiditas subtilis aerea: qua plũbũ
participat: vt dixit Gal. 9° de simpli. medi. Et dicũt qdam. ꝙ
plũbũ vstũ plus valet: qꝛ caliditatẽ quãdam acqsiuit in adu/
stione: ⁊ hinc est ꝙ multi oẽs medicinas ↄficiẽdas pro cura
cancri ↄficiunt in mortario plũbeo ⁊ cum pistello plumbeo.
❡ Tormẽtilla ꝺm quosdã dicit̃ esse spẽs pentafilon minor
quãuis hẽat radices maiores ⁊ grossiores ⁊ nodosas. ⁊ ꝺm
eos experientia inuentũ est ꝙ ipsa ↄfert in cãcro ⁊ oibus apa/
tibus venenosis qñ ipse cuꝫ radicibus suis terit̃ ⁊ supponit̃.
eis ⁊ folia: ⁊ ẽt flores fiõmos ancho si ↄtusa ⁊ supposita ↄue
niũt. Cetrũgalli silr̃ ꝓprietatẽ hꝫ ꝯ apata dura. dr̃. n. in lib°
dinamidioꝝ ꝙ succus illinitus mẽbris dolorosis ⁊ induratis
dolorẽ tollit ⁊ duritiẽ: ⁊ ꝓpterea apud Isidoꝝ ⁊ papiaꝫ hec
herba diuina appellat̃: eo ꝙ apata dura dissoluit. Et de cõfe
rentibus est cetrach cũ ↄtundit̃ ⁊ supponit̃ cancro. Et Dio.
dixit. hoc ideꝫ de agrimonia cũ radicibus suis: ⁊ ypiron dñt
cõfert. ❡ 7° de simpl. medi. dr̃. ꝙ nux vetusta rãcida ↄtusa ⁊
supposita ↄfert cancro. Et Aui. voluit. ꝙ vetusta nõ rancida:
cõfert magis: ⁊ maxie masticata ⁊ oleũ nucuꝫ ↄferens est. ⁊
dicũt. ꝙ vrtica ↄtrita supposita ↄuenit caliditate ⁊ subtilitate
sua. Verũtñ ꝓprietate magis: que tãta est vt ipsius corrigat
acuitatẽ. Et melissa ↄtusa cum ꝓprietate cõueniens est. ⁊ ꝺm
Dios. keyri ↄfert cancro: ⁊ silr̃ oleũ eius cũ oleo amigdalaꝝ.
dulciũ. ⁊ oleũ de iunipero ꝺm Mes. optime subueniunt vt ex/
periẽtia inuentũ est. ❡ Limacie ⁊ rane ⁊ cancer ↄueniunt in
lepra ⁊ cancro. carnes. n. limaciaꝝ cuꝫ hoc ꝙ in sua cõplone
hñt extinguere inflãmationẽ ꝓprietatẽ hñt resoluendi humi
ditatẽ oẽm supfluã in quocũqꝫ mẽbro. Ad h̃ adiuuat nitro/
sitas quedã qua oia obstracosa pticipãt. Dio. quoqꝫ ⁊ Aui.
voluerũt ꝙ rane sunt bezahar lepre: ⁊ valent ꝯ malitiã ⁊ ve/
nenositatẽ ois humoris vsti ⁊ caro cancroꝝ tam fluuioꝝ q̃
marinoꝝ silr̃ ↄfert cũ ꝓprietate quã hꝫ ꝯ humores adustos: ⁊
⁊ adiuuat eã in h̃ nitrositas coꝝ: ⁊ q̃ qꝛ maior est in marinis. iõ
quidã eos magis laudant. Et dñt qdã. ꝙ si sumat̃ rana viri/
dis arborea aut aquaꝝ bonaꝝ que non sit nigra ⁊ integra ⁊
viua supponat̃ cancro ex pte vẽtris: aut ẽt vẽtre eius apto ⁊
liget̃ ⁊ dimittat̃ p horas. 6. aut. 7. deinde illa remota alia ap
ponat̃: ⁊ sic pluries renouatio illius post aliã magne ↄferen
tie erit: ⁊ silr̃ multũ ↄfert pinguedo earũ inuncta. Aut vng^m
ex eis factũ ꝙ sic fit sumant̃ due olle vitreate noue ⁊ vna in/
fingat̃ terre: ⁊ alia supponat̃ ori eius ⁊ habeat ista 2ª olla in
fundo eius multa forantina parua: deinde recipiant̃ rane mul
te: de ꝑdictis: quaꝝ vnaqueqꝫ repleat̃ p os ei⁹ butyro q̃ztuꝫ
cape poterit ⁊ ipleat̃ ex eis olla supior ⁊ supliget̃ pãnus ori.
deinde lutet̃ desup pasta vel creta talr̃ ꝙ euaporare non pos
sit: deinde accẽdat ignis circa supiorẽ ollã tãdiu ꝙ rane deco
quant̃ pfecte p̃ter ꝙ cõburant̃: q̃ facto accipiant̃ rane: ⁊ cuꝫ
butyro ⁊ pinguedine q̃ colauit in inferiorẽ ollã optie ↄtũdat̃
donec fiat vng^m. valet. n. in cãcro ⁊ oi apate calo duro. valꝫ
etiã pamplius si post inũctionẽ supaspgat̃ puluis eaꝝ: q sic
fit. ℞. ranas multas viuas ⁊ iple ex eis ollã nouã vitreatã ⁊
luta bñ os: ⁊ deinde pone eã in furno pane extracto ⁊ tãdiu di/
mittat̃ ꝙ rane exiccent̃ ita ꝙ possint teri: ⁊ dꝫ ↄseruari pul/
uis iste in vase plũbeo: ⁊ silr̃ cõuenit puluis limaciaꝝ ⁊ can/
croꝝ. Valẽt ẽt rane ipse ↄtrite ⁊ emplãte maxie qñ pmiscet̃
cũ eis modicũ aceti ad subtiliãdũ ⁊ penetrandũ. valẽt ẽt silr̃
carnes limaciaꝝ ꝑparate aut si ↄtũdant̃ limacie cũ testis suis
aliq̃ꝫtulũ: deinde teste manib⁹ auferant̃: deinde carnes optie
in mortario pistent̃ ⁊ subtilient̃ addẽdo pauletim cũ pistant̃
modicũ aceti: ⁊ pñt eis cõmisceri butyrũ dialthee aut bdel/
liũ: aut armoniacũ: aut radix ebuli vel sambuci. Gal. aũt. xi.
de simpl. medi. docuit cõponere emplm̃ de carnib⁹ limaciaꝝ
duplr̃. vno° ↄterẽdo ipsas cũ testis suis dicẽs: mõ vste cocte
trite vna cũ carnib⁹ suis: q̃s carnes cõcas vocat a cõcauitate
teste in q̃ sunt apponant̃ ictericis toti vẽtri ⁊ tumoribus iũ/
cturaꝝ ad resoluẽdũ. s. ⁊ desiccãdũ humiditates supfluas in
illis iuncturis existẽs. Et Sera. silr̃ dixit. ⁊ vocat eas alzazi.
Et silr̃ Aui. ponit eas i ca° ascitis ⁊ vocat eas algadi. Alio°
ex carnib⁹ eaꝝ solis sine testis. ⁊ dixit. limaciarũ carnes tere
pri⁹ in pila: ⁊ postea subtilitate desiccatiue fiãt oiuꝫ mẽbroꝝ
hñtiũ humiditatẽ supfluã: ⁊ vt ẽt ictericis ↄgruãt. subtiliari ãt
pñt cũ modico aceti aut cũ sale trito aut cũ vtroqꝫ cũ his sub
tiliant̃ ⁊ ṽtutẽ penetrãdi accipiũt. Sciẽdũ est ꝙ caro eaꝝ cũ
testis est magis exiccatiua ꝑ siccitatẽ testaꝝ: sꝫ sine testis pl⁹
opat̃ in dissoluẽdis duritieb⁹. Q. si p vsum h⁹ empli p. 6. vel
7. dies nõ fuerit duricies ablata aut multũ diminuta admini
strat̃ cũ eis in trituratiõe aliq̃ ex medicinis q̃ cũ h̃ qõ dissol/
uũt leniũt duritiẽ: sic̃ est piguedo galline butyꝝ dialthee ysop⁹
humida armoniacũ ⁊ siles. Quidã aũt vtunt̃ carnib⁹ sic qꝛ
decoquũt eas in lixiuio facto de cinere vitiũ aut vinacie aut
iuniperi ⁊ post bonã decoctionẽ ⁊ ↄtritionẽ ponũt eas cum
ipso lixiuio ⁊ succo solatri in mortario plũbeo ⁊ cuꝫ pistello
plũbeo: tãdiu ducũt donec acqrant virtutẽ plũbi. ❡ De me/
dicinis aũt cõpositis ↄferẽtibus ad hanc intẽtionẽ est medi/
camẽ qõ mẽbrũ ↄfortat dolorẽ mitigat velociter calorẽ locĩ
extinguit ⁊ corrosionẽ ꝓhibet: ⁊ sic fit. ℞. plãtaginẽ lanceo/
latã vermicularẽ cõsolidã minorẽ ⁊ radicẽ lilij: ⁊ cõtere vnã/
quãqꝫ p se ⁊ extrahe succũ: deinde accipe ex succis ipsaꝝ. añ.
partes eq̃les ⁊ albuminis ouoꝝ ⁊ olei ros. ⁊ aq̃ ro. añ. ptẽ. i.
⁊ aceti vini albi pt. vnius octauã: deinde infunde in eis cale/
factis pãnum ⁊ expssum sup locũ ⁊ in circuitu applica ⁊ fre/
quẽter renoua. ❡ Dixit Ras. 14. ↄti. auctẽ Cõstan. cinis can/
croꝝ cõbustoꝝ cõponat̃ cũ cera ⁊ oleo: ⁊ ex eis fiat emplm̃ ⁊
passule dulces enucleate ⁊ cõtrite cũ folijs rutbe ⁊ cuꝫ folijs

De mine ralibus.

De lima/ cõe ranis ⁊ cãcris ⁊ vnguẽtis ex eis.

De medi/ cinis com/ positis in hac inten/ tione.

edere ſuppoſite iuuant. ¶ Unguentū vtile ad cancruꝫ ſic fit ℞.terbentine.p.ij.maſticis ſarcocolle.añ.par.i.ligni aloes yreos carpobalſami.añ.p.5.incidat̃ lignū aloes in fruſta mi nuta ⁊ yreos ⁊ carpobalſamuꝫ terant̃:deinde oīa optime in mortario plūbeo ⁊ cū piſtello plūbeo fortiter ⁊ multum du cant̃:deinde oīa in elābico plūbeo ponant̃ ⁊ igne lento ſub limení:⁊ ꝙ inde diſtillat in vaſe plūbeo recōdat̃.deinde.℞. ex eo ptes.ij.⁊ cū pte.i.optimi balſami cōmiſce ⁊ ex eis cum oleo de ouis leuiter locū inūge. Alio⁹.℞.terbētine.p.iij.cor ticū citri optime puluerizatoꝝ ⁊ olibani ꝯtriti.añ.p.i.⁊ oīa ſiḿl in mortario plūbeo diſtillent̃:⁊ qđ diſtillauerit cū oleo de ouis miſceat̃:⁊ cū eis illiniat̃. Quidā laudāt vitellū oui acce ptū ex ouo ilico cū ex galline exierit mixtū cū aliquātulo ſa lis triti ſuppoſitū in pāno ⁊ frequēter renouatum. ¶ Dixit Gilibertus.ꝙ farina ſiliginis ſola expditiſſime occidit cancrū. Et dixit.℞.ouū ⁊ extrahe inde albumen ⁊ accipe puluerē ſo leaꝝ vſtaꝝ ⁊ ſal ꝯtritū ⁊ pone in ouo donec impleat̃ ⁊ ipſuꝫ plenū cōbure ⁊ cōbuſtū pulueriza ⁊ de puluere ſup cancruꝫ aſperge. ¶ Et dr̃.ꝙ ſi ſtercus hoīs cōburat̃ ⁊ de puluere ei⁹ ponat̃ ſup cancrū ſanat ipm. ¶ Et dr̃.recipiant̃ cicera ⁊ in fundent̃ in aqua pluuiali vel fluminis in qua aliqđ cineris fuerit admixtū:deinde decoquant̃ in pte ipi⁹ aque vſqꝫquo bñ diſſoluant̃ ⁊ fiat emplm̄ ex eis locus tñ prius bñ fomen tet̃ cū aqua infuſionis eoꝝ. ¶ Et dr̃.impleat̃ ſacellus ex flo ribus taſſibarbaſi ⁊ roſe rubeis:⁊ iſte ſacellus infundat̃ in aqua bñ calida ꝑ aliquas horas:deinde paꝝ bulliat in ea ⁊ cū decoctione illa embrocet̃ locus ⁊ cū ſacello illo fomētet̃ poſt expſſionē eius. ¶ Cūqꝫ cuꝫ bonitate regiminis ⁊ euōnibus iteratis ⁊ mollificatione mãe ⁊ mēbri cōfortatione res ſit vt nulla remāſerit ſuſpicio de fluxu mãe ⁊ mã fuerit pacifica ta ſic ꝙ ſperet̃ de reſolōne ipſius:tūc reſolōni intēdendū eſt cū medicinis tēperate reſolutiuis. ¶ Dixit.n.Gal.4.terap. cū moderatis virtute farmacis opus eſt vti vt nō vincatur ⁊ deficiant ab actione ꝑꝑ debilitatē ipſoꝝ:neqꝫ ingroſſent for titer ſanguinē ꝑꝑ vehementiā actionis eoꝝ.⁊ ſubdit.ꝙ far maca iſta diſariā dicunt eſſe imordicātia.nā mala morigera tio huius paſſionis a mordētibus farmacis acuit̃:qr̃e que cūqꝫ moderata ſunt virtutib⁹ farmaca ⁊ imordacibilis qua litatibus ꝯueniūt talibus paſſionibus. ¶ Et Sera.dixit.cū mūdificaueris corpus mūdificatione ſufficienti:tūc intende ad reſolōnē eius:⁊ tunc opꝫ vt medicamen qđ miniſtras ſit adhuc pmixtū ex virtute reſolutiua ⁊ virtute expulſiua ⁊ ſti ptica ⁊ elige ex medicinis illaꝫ q̄ eſt tēperata in virtute:⁊ eſt neccium cum hoc ēt vt medicina nō ſit mordicatiua penitus. ¶ Et Raſis dixit.13.ꝯti.medicine eſſe debēt cōmoderate vir tutis in reſolōne ⁊ cum tēperie caruī eſſe debēt nō pungētes: qm̄ cancer excitat̃ ex medicinis pungētib⁹. ¶ Et Aui.dixit. opꝫ vt alienēt mordicātia ne mordicādo faciāt ipm vlceratū.

Scđa in tētio ē ad ꝓhibēdū aug^m.

¶ Implet̃ aūt ſcđa intentio q̄ eſt ad ꝓhibendū additionē can cri.dixit Aui.cuꝫ abſciſione ⁊ euōne ⁊ diuerſione mãe ⁊ re ctificatione cibi ⁊ potus ⁊ totius regiminis in ſex rebus nō nālibus ⁊ cū cōfortatione mēbri ⁊ medicinis repcuſſiuis no tis.ſ.vt nō recipiat̃ mã fluens ſed trāſmittat̃ ⁊ repellat̃ ⁊ cū adminiſtratione linimētoꝝ mineraliū.i.que fiunt cuꝫ mine ralibus:ſicut eſt linimentū lapidis molēdini aut lapidis cot tis.i.lapidis cuꝫ quo acuunt̃ ferramēta. Accipit̃ aūt batti tura lapidis molendini qñ malleo pcutit̃ vt melius ⁊ magis molat ⁊ optime terit̃ ⁊ deinde lauat̃ pluries vt eis aſperitas ab eo abiciat̃:⁊ pōt ꝑdicta ablutio fieri cū aquis ⁊ ſuccis cō uenientibus ad hoc ſicut eſt ſuccus coriādri ſempuiue ſolatri plātaginis endiuie:⁊ ſimiliū:⁊ poſtqꝫ bñ lotus fuerit miſceat̃ cū fece vini antiq aut cū fece aceti verū fex aceti prius lauan da eſt pluries donec tollatur ab ea acuitas ⁊ miſceat̃ cum ea oleū mirtinū.de cotte aūt accipit̃ illud qđ reſidet in vaſe aq̄ qđ ſupponit̃ ei qñ ferra acuunt̃:⁊ pōt cōmiſceri cuꝫ fece mō predicto aut cū aliquo ſuccoꝝ ꝑdictoꝝ. ¶ Et dixit Aui.⁊ ſi cut linimentū factū eſt fricatione eius qđ reſoluit in tabulaꝫ ⁊ manicā de plūbo.i.inter mortarium ⁊ piſtellū de plūbo in humiditate effuſa ſup tabulā.i.mortariū:que humiditas ſit ſicut oleū roſaceū ⁊ ſuccus coriandri vel alia humiditas ſi milis cū confricando ſit diuturna:⁊ maxime ſub ſole eſtiuo. Et dixit Aui.cū mineralibus miſceat̃ qñqꝫ de oleis.ſ.ad linimē tuꝫ faciendū:⁊ ꝓprie ſicut eſt oleū keyrinū:⁊ dixit.ꝙ empla ſtratio cū agreſta ꝯtrita eſt bona ⁊ iuuatiua. ¶ Ex dictis pꝫ ꝙ ꝑdicte due intentiones eiſdē:⁊ ꝯſilibus auxilijs implent̃. Notant tñ ꝙ vbi nō ſit magna inflāmatio ⁊ pulſatio:tunc lo calia nō debēt eſſe multū frida ⁊ nō debēt eē expoliata a vir tute reſolōnis:ſed vbi inflāmatio fuerit cuꝫ pulſatione forti debēt eligi fridiora:ita ꝙ qñqꝫ ꝑueniat̃ ad virtutē ſtupefaciē di ſicut cū linimēto Raſ.qđ ſic fit.℞.acetū nō acutū ⁊ aquā endiuie ⁊ ſuccū plūbi ⁊ cōmiſce cū eis paꝝ opij ⁊ illiniat̃ cū eo. ¶ Dixit Serap.ꝙ ſemē dragūtee curat cancrū ⁊ polipuꝫ cū in aqua.i.in ſucco eius infundit̃ lana ⁊ ponit̃ in naribus aut ſup cancro.⁊ Dioſ.dixit.ꝙ ſuccus dragūtee optime cu rat cancros ⁊ ſm quoſdā ēt vlceratos. ¶ Quidā dicūt:ꝓba tum eſſe ſupponere cancrū pimpinellā ⁊ arnogloſſam ⁊ agri moniā ſil̃ ꝯtritas. Et dicūt.℞.caput gruis ⁊ ſicca in furno: ⁊ poſtea puluerizā ⁊ puluerē ſupaſperge:qm̄ cācrū ⁊ oīa vl cera ſanat.⁊ ſilr̃ dñt.ꝙ puluis muſtelle cōbuſte ſanat cancrū ⁊ fiſtulas.⁊ dñt ꝙ vſus bugloſe ſanat cancrū quotiēs ſumit̃ frequēter ⁊ viridis ꝯtrita ⁊ ſepe ſuppoſita ſanat cācrū oris.

Tertia in tētio ē ad ꝓhibēdū vlceratio nem.

¶ Ad implendū tertiā intētionem.ſ.ꝓhibitionē vlcerationis. Dixit Aui.oīa linimēta ꝑdicta ad ꝓhibendū additionē can cri cū non fuerit in eis mordicatio ſunt iuuatiua:⁊ ꝓprie qñ fuerit cū fricatione plūbi:⁊ maxie qñ in fricatura ponit̃ ter ra ſigil.aut bolus arme.aut oleū antiquū ⁊ ſuccus ſempuiue ⁊ ceruſa cū ſucco lactuce aut mucillagine pſilij ⁊ ceruſa ēt ⁊ plūbū:qm̄ eſt cōpoſitio bona ⁊ emplāratio cū cancris fluuia lib⁹ recētibus ⁊ ꝓprie cū climia.ſ.lota mirtis.dixit Alm.vt ꝓhibeat̃ ne in eo vlcus fiat ſūmope cuſtodiat̃ ne vnqꝫ cale fiat aut cū medicinis aut cū alijs rebus:imo ex oleribus fri gidis infridet̃ terēdo ea ⁊ ſupponēdo ⁊ ꝑꝑ ꝓhibitionē cale factionis:opꝫ vt nō fiat accubitus in plumis neqꝫ ſup pticu la cancroſa. ¶ Quarta vō intētio ſupradicta querit ꝓhi bitionē additionis vlcerationis:⁊ ſm quoſdā aliqñ ſanat ab eo ita ꝙ eſt cura cancri vlcerati:de qua dixit Raſ.13.ꝯtinen. auctē Gal.ſi locus cancri interioris vel exterioris vlceratus fuerit curari dꝫ cū rebus q̄ ipſius lauant ſorditiē ⁊ mitigant ipſius pūctionē:ita ꝙ nō excitet̃ oino.⁊ de rebus hoc facien tibus eſt lac:de quo dixit Dio.lac gñalr̃ ſanat oīa vlcera can croſa:⁊ qbus neccia eſt mitigatio doloris eoꝝ.ſup.⁊ ambula tionis ⁊ eſt bonū.dixit ipſe.ꝑ ſe ſolū aut appoſitū cum alijs medicinis mitigatiuis ⁊ abſterſiuis ⁊ applanatiuis.⁊ melior medicina q̄ pōt cōponi cuꝫ eo eſt tutia lota:⁊ valet ad h̄ calx viua pfecte lauationis:qm̄ delectabilr̃ recipit̃ a corpore:⁊ eſt mitigātior alijs medicinis lapideis. ¶ Dixit Almā.ſi aliqñ fuerit vlcus hoc vng^m ſatis cōfert.℞.tutie lote ⁊ ceruſe.añ par.equales.⁊ terant̃ cū oleo roſ.⁊ ſucco portulace aut ſo latri aut cucurbite aut citrulli aut mucillaginis pſilli aut qđ cūqꝫ iſtoꝝ hēre poteris ⁊ ponat̃ ſup ipm.⁊ valet ēt h̄ vng^m in cancroſo:in quo nōdum factū eſt vlcus timetur tñ ne in eo fiat. ¶ Dixit Serap.ſi vlcerant̃ cancri:tūc ꝯfert eis abſqꝫ fal ſitate qñ ponit̃ ſup locū emplm̄ ex aqua ſolatri qñ infundit̃ in eo pānus line⁹ ⁊ ponit̃ ſup ipm ⁊ ponit̃ ſupra pānū lana lenis infuſa in ipſa ēt ⁊ ſtude vt nō exiccet̃:ſed effundas ſup ipm de ſucco ſolatri cū ꝯtinuatiōe ipſa:⁊ vt dixit Ra.13.ꝯti. cōfert cū ꝓprietate cancro vlcerato. Et Aui.de hac medici na dixit.bona ſunt.⁊ aſſiduet̃ pānus lini infuſus in aqua ſo latri ſup eū ⁊ quotiens forte exiccat̃ madefiat deſup cum ea. ¶ Dixit iudeus.ſi cancer vlceratus fuerit.℞.amidū ceruſaꝫ thus aloem ⁊ lutū ar.⁊ fiat cū eis linimentū cū oleo ro.⁊ ſu perponat̃ ei. Et ſubdit iudeus.ſi cancer fuerit ſupabundans ſupponat̃ ei puluis dictaꝝ medicinaꝝ ſiccarū abſqꝫ oleo ro. vel alia humiditate:qm̄ bone ſunt ei. ¶ A.aūt ſamēs verba

Quarta i tentio eſt cancrū vl ceratū cu rare.

De reſo lutiōe p⁹ ꝯfortatiō ad mēbri

iudei.dixit.sumat medulle tritici ⁊ amidi ⁊ olibani ⁊ cerusse plūbi.an.ʒ.i.terre sigil.⁊ boli ar.⁊ aloe loti.an.ʒ.ii.aggregētur ⁊ terant ⁊ administrent sup cancrū humidū.i.multarū humiditatū. Docuit autē administrari dictas medicinas in forma sicca sup cancrū humidū vt magis exiccent ipsum. Et subdit.sup cancrū vo siccū.i.paucaꝝ humiditatū ponat pulvis dictaꝝ rex cū oleo ros.posset et iste pulvis cū oleo ros. apponi sup cācro nō vlcerato:qm̄ qdā dixit.intelligi p cancrū siccū ad ꝓhibendū in eo vlcerationē sic sine oleo ro.vʒ in oī cācro vlcerato quē qdā intelligi volunt p cācrū humidū siue sit multaꝝ humiditatū siue paucarū:sʒ intellectus magis vadit ad mētē iudei. Repit aūt in ꝑtica Aui.alia lra q loco medulle tritici hʒ medulle citrullirꝫ est bona. Et Auic.subdit. ꝙ meli⁹ est si cū ṗdicto medicamine admixtū est ei eq̄le eius de climia. ℂ Et dixit qūqꝫ ꝯfert ei medicamē de tutia qd adductū est supra ex Almā.tutia.n.lota:vt dr.13.pti.est medicamē desiccatiuū vehemētius oib⁹ alijs medicinis desiccatiuis ⁊ nō pūgit:⁊ iō ꝯueniēs est vlcerib⁹ corrosiuis valde. ℂ Dixit Hip.in epidimijs.post euōnē multotiens factā suppone cācro ʒāgere vsq̄ donec rubefiat:sʒ si fuerit vlceratus suppone ei ʒangere vel medicamē acutū:⁊ postea pānū ne emanet ad eū humor:qm̄ Hip.spat ꝙ h̄ corrodet radicē ei⁹ ⁊ erit vtile in cura ipsius. ⁊ Ga.sup eo dixit.quotiēs cācer in ꝑn⁹ fuerit vlcerat⁹ tu debes curare ipm̄ cū his medicinis post laxationē ⁊ minutionē ⁊ suppone medicamini spōgiā infusaʒ in aq̄ frida ligādo ibi eā bn̄ ⁊ ꝓhibeat manationē mae. ⁊ dixit etiā aq̄ frida mitigat excitationē,medicine.n.cal'e hn̄t eradicare humores malos:tn̄ excitāt ⁊ violētāt eos. Ras.aūt.13. pti.subdit.ego nō cognosco an eū excitabit ⁊ augebit intentione ei⁹.⁊ fiat sibi dura ṗdicta. ⁊ subdit.dico tn̄ h̄ opari debes in dispōne mēbroꝝ:in qbus possa erit excutio violētie cursus ei⁹. Et dixit.ego supposui ʒāgere in radice bracchij cuiusdā ⁊ corrodebat eā paulatim paulatim ꝑterq̄ aū excitatus eēt cācer abūdāter.i.notabilr sperādo ꝙ sanaret ipsum. ℂ Dixit Albu.si testudo maris vrat dū albefit ⁊ terat cum butyro ⁊ supponat cācro vlcerato cū pāno mūdificabit sordities eius ⁊ ꝯglutinabit ꝓhibēdo ꝙ nō subuertat de cetero. ⁊ꝰ dixit.ꝙ est vtilis ad sanādū oēs vlcerationes ⁊ cōbustionē ignis. ℂ Dixit qdā expimētator ꝙ folia herbe demonis cōtrita ⁊ apposita sunt in vltia bonitate cācris. ℂ Dixit Ras. 13.pti.ꝙ gūmi nucū tritum suppositū cancro vlcerato ꝯfert multū. Et dixit.ꝙ medulla nucis corrupta.i.rancida posita sup apā masticū vlceratū ꝯfert.⁊ qdā dñt.ꝙ qn̄ nucle⁹ nucis rancidus masticat ⁊ ponit sup aliqua apata ⁊ vlcera mala ⁊ fistula ⁊ cācrū ⁊ alopeciā ⁊ malūʒ mortuū curat ea. ℂ Dixit Gal.6° de simpl.medici.ꝙ folia ortice trita cū sale supposita curātꝫ ꝙ semē vrtice cācerosa vlcera ⁊ quotq̄t indigent desiccari sine mordicatiōe ꝯuenienter sanat cū sit subtiliū ptiū ⁊ exiccatiue cōplōnis:⁊ nō adeo caliditate pticipat vt mordeat. ℂ Dñt qdā expimētatores ꝙ fiat pulvis ex ericio q oritꝫ sup rubū canis q a qbusdā:sʒ nō recte ponit p bedeguar:⁊ cācer vlceratus cū vino lauet:⁊ post lotionē supponat ei caro porcina macra ⁊ salsa p vnā noctē ⁊ deinde iteꝝ lauet cuʒ vino: deinde suꝑspgat de puluere ṗdicto supponēdo ei succū sempuiue ⁊ subam eius cōtusam:deinde iteꝝ lauet cuʒ vino ⁊ supponat caro salita ṗdicta ⁊ lauet ⁊ aspgat puluerē dictū: ⁊ sic supponēdo succū ⁊ subam sempuiue:qm̄ h̄ sepius iteratū sanat cācrū pfecte. ℂ Et dixerūt.ꝙ succus foliorū tapsi barbasi decoct⁹ cū melle ad succi ꝯsumptionē cui post decoctionē addat pulvis ossium mirabol.⁊ ṗdie vtili apponit cācro:qm̄ ṗsto ꝯfert. ℂ Et dixerūt.ꝙ frequēs lotio cācri vlcerati cū vrina mundificat ⁊ ꝯsolidat ipm̄. ⁊ qd exptū est ad cancrū ⁊ ꝓpue ad eū q est in ore pulueriʒ are subtilr cristallū ⁊ cū eius puluere fricare cancrū:⁊ post fricationē ēt de ipso puluere supponere loco ei⁹ ⁊ iterare h̄ vsq̄ ad.10.dies:qm̄ liberat. ℂ Et qdā dixerūt ꝙ cinis fact⁹ de capite canis exiccato aut de capite gruis:⁊ eius vētriculo:⁊ oibus in eis ꝯtētis

supaspsus sanat cancrū fistulā:⁊ oīa vlcera difficilis ꝯsolidationis. ℂ Et dñt.ꝙ aq̄ argēti sublimati posita sup cācrū cito interficit ipm̄ ita ꝙ nō hʒ deinde curari nisi cura alioꝝ vlceꝝ. Fit aūt aq̄ ṗdicta sic.liq̄fiat stānū ⁊ cū icipit ifridari ꝯdēset ⁊ ꝓiciat sup ipso de mercurio tm̄ q̄tū est ipm̄ stānū.incorporat.n.⁊ sit totū sicut pasta ⁊ illa pasta sup lapide porfiritico poni ⁊ duci ⁊ optie triturari dʒ:⁊ postq̄ sic fcm̄ fuerit addat ei de mercurio sublimato q̄tū est ipsa pasta:⁊ iterū terant ⁊ ponant sup lapidē:⁊ tūc fiet sic aq̄:⁊ hec aq̄ p alēbicū dʒ distillari:⁊ q̄ inde egredit aq̄ dʒ colligi ⁊ seruari ad vsū. Aqua argenti sublimati.

ℂ Intētio vo q̄ est ad alterationē cōplex cū faciētib⁹ declinare cōplonē toti⁹ corporis ad humiditatē cū aliqli infridatiōe:⁊ maxie cū eis q̄ rectificāt cōplonē cordis ⁊ epatis pcipue qd est gñatiuū humoꝝ:⁊ qz mā cācri hʒ aliqd venenositatis cōuenit:vt aliqn̄ p interualla exhibeat de theriaca vel mitridato.⁊ pūt ṗdicta mēbra ꝯfortari ⁊ rectificari cū me^{ii} ab int⁹ exhibitis:⁊ ēt ab ex̄ positis.debēt aūt ipse medicine eligi ex eis q̄ ꝓprietatē hn̄t vt ꝯferant cācro:de qbus vt dr̄ est herba dicta sana mūda:qm̄ bibita ⁊ emplāta ꝯfert. De ꝯueniētib⁹ cuʒ ꝓprietate est vt sumat aqua distillationis.alb.sublimationis floꝝ sambuci ⁊ aqua elicita p sublimationē ex carnibus limatiarū cōtritis sm̄ ptes equales ⁊ misceant:⁊ iteruʒ mixte p alēbicū plūbeū sublimentur:⁊ ex hac aqua in potu sumat.est.n.vtilis. Et ex eis est syrupus factus ex aqua fontis in qua calefacta infuse fuerūt herbe recētes.s.agrimonia cū radicibus suis politricū herba roberti scariola endiuia ypericon tormētilla tapsus barbasus stānū.als.strugnū ⁊ cetera: per diē ⁊ noctē:⁊ deinde cū decocte fuerint ad ꝯsumptionem medietatis aq̄ dʒ postea colari ⁊ cū zuccaro syrupizari. Alteratio ⁊ rectificatio cōplonis.

ℂ Intētio aūt q̄ dirigit ad correctionē accntiū ꝓprie respicit inflāmationē,loci pulsationē ⁊ dolorē:⁊ q̄uo istis subueniat satis pʒ ex dictis in ṗcedētib⁹ intētionib⁹. dicūt tn̄.ꝙ si aliqn̄ pro sedatione doloris opportunū fuerit apponere anodina dolore p ea mitigato illico amouēda sunt. ℂ Dixit Ras.in diuisionib⁹.cū nō est oino in eo calitas ⁊ pulsatio.s.fortis:tūc nō opʒ nisi vt curet cācer vt nō augmētet. Si vero cū eo fuerit calitas ⁊ pulsatio.s.fortis:tūc nō opʒ nisi vt blādiēdo sic curret ne vlceret:q̄re infrigidet ⁊ nō dimittat eger dormire sup ipm̄:neq̄ calefacere ipm̄:sʒ liniat cū mucillagine psilij ⁊ cerusa. ℂ Et dixit.13.pti.dico.si cū cācro fuerit pulsatio ꝓcede cū eo qd mitigat dolorē sicut est vng^{m} fricature plūbi:ꝙ etiā bonū erit ad ꝓhibendū corrosionē:⁊ pulvis climie mixtus cū lacte ⁊ supposit⁹ sedat dolorē cācri ⁊ alioꝝ vulnerū. Intentio ad corrigendū accidentia.

Pro cura cācri p chirurgiā sciendū ꝙ nullus cancer siue vlceratus siue nō dʒ curari p chirurgiā siue incidēdo siue cauterizādo nisi sit in mēbro:cuius possit totius cācri eradicatio cū oibus radicibus suis siue venis suis vsq̄ ad carnē sanā. ℂ Dixit Gal.14.terap.si tētaueris p chirurgiā sanare cancrū circūabscinde certissime oē qd patit vt nulla derelinquat radix. Et Serap.dixit.si tu ꝑsumis curationē cācri facere cū ferro:tūc radicis⁹ abscinde illū a mēbro donec remaneat ex eis nisi radix vna. ℂ Et Rasis.dixit.13. pti.qdā medici ꝓhibēt ꝙ nō incidat cācer vlceratus nisi fuerit magni nocu^{ii}:⁊ quo laborās eo eligat incisionē ei⁹ fieri ⁊ si fuerit in mēbro in q̄ possit eius incisio cū radicibus suis ⁊ multo fortius eēt h̄ ꝓhibēdū in nō vlcerato. Ait.n.Almā.q hoc apa ferro incidūt nil aliud lucrant nisi ꝙ cācrū vlceratū faciūt nisi in loco sit vbi penit⁹ incidi ⁊ destrui ⁊ cōburi possit ⁊ eradicari:⁊ hoc iō qz vbi eius talis curatio fiat reuertit egri^{tu}do ⁊ delet mēbrū:qm̄ huic egritudini est tenacitas super mēbro qd occupat sicut est tenacitas cācri sup id qd venat ⁊ pascit.nō q̄ sine venarū oium abscisione curari pōtē qz in oī mēbro hoc nō est posse fieri:iō opʒ diligēter pmeditari si fuerit in mēbro hoc patiente:nullus.n.cancer abscōditus:q: in interiorib⁹ siue qz ꝑfundatus ⁊ radicat⁹ in mēbro incisionē tolerare pōt:sicut.s.patuit p Hip. Et ex hoc pʒ.ꝙ cācer magnificatus immeterata p incisionē curari nō pōt:sicut Auer.

collꝫ.7.dixit.q2 cōtinet nervos ⁊ arterias ⁊ si incidātur ista mēbra nō est tutū:qn corpus ꝑdaꝛ. Et impossibile est ēt ista apata ex corrosiuis remouere:neqꝫ ēt ois cancer.dixit Alb. etiā paruus extirpari pōt ꝑ incisionē:sꝫ solū hñs paruas radices ⁊ exñs in mēbro possibili abijci ⁊ nō ꝓpinquo mēbro principali vel nobili:sꝫ sicut in digito vel carne nasis vel coxa pede vel māmilla. ¶ Et Gal.in cōmento affo.supradicti. dixit.si cancer fuerit in supꝑficie corpis incidi oꝫ cū radicibus suis ⁊ radices eius sunt vene de eo exeūtes expāse circūcirca replete sanguine nigro. Non oꝫ aūt tentari incisionē facere nisi ꝑmissa corpis euone cum flōmia ⁊ bona purgatione humoris melãci.ab his.n.dixit Gal.14.terapē.incipiendū est. ¶ Et dicūt qdā cū cancer abscindiꝛ semꝑ oꝫ aliqd abscindi de sana carne in circuitu. ⁊ facta incisione.dixit Gal. vbi.s. sine effundi sanguinē ⁊ nō cito detineas eūsimo stringe.i.cōprime venas q̄ in circuitu eius sunt ⁊ exprime ab eis totum sanguinē grossum:⁊ silr dixit Serap. ⁊ qdaꝫ volunt.ꝙ non stringaꝛ sanguis effluēs nisi valde supfluat. ¶ Et volunt aliqui.ꝙ post incisionē ⁊ sanguinis expissionē necīa sit coctura cū igne vt ois malitia a circuitibus deleaꝛ. Et de his fuit Rasis q.13.ɔtiñ.dixit.deinde fiat coctura. ¶ Et Alb.dixit opatio in eo q est possis vt abscindaꝛ totus est vt ꝑmittes euonē mãe melãce ⁊ pure ⁊ aduste:⁊ itera eā multotiens. ⁊ si fuerit in eo plectoria flōma ipm:deinde incide ipm ex oi pte cū cute sm bonā ꝑscrutationē donec nō remaneat aliqd ex radicibꝰ eius ⁊ dimitte sanguinē currere ⁊ nō abscindas eū velociter:imo exprime loca ⁊ absterge sanguinē totuꝫ grossum manu tua aut cū quo possibile est tibi cū instrumētis ⁊ si ꝑrietateꝫ facit tibi fluxus sanguinis grossi ex incisione arterie vel vene cauteriza ipm donec abscindaꝛ sanguis:deinde cura reliqua curatione donec saneꝛ. Et silr ante cauterizationē opꝫ corpꝰ cōsilr preeuāre. ¶ Et de cauterizatione eius.dixit Albu.qñ cancer est incipiens ⁊ vis eū sistere:tūc cauteriza ipm cauterio circuli in circuitu eius sicut revoluiꝛ.nā circulus ferreus quo est cauterizādus oꝫ esse tā magnus vt cōprehendat cancrū totū:⁊ oēs radices eius in circuitu ita vt nulla remaneat extra circulū:deinde curandū est ad remotionē eius ꝙ remanet infra circulū. Posset ēt fieri ferruꝫ spericū magnitudinis predicte in cuius medio nihil existat vacuū:ita vt cū eo cauterizeꝛ mediū cancri cuꝫ tota eius circūferentia. ¶ Et subdit Albu.nō vtrqꝫ timeo ne vlcereꝛ:⁊ ego vidi iā istud aliquotiens:sꝫ necīuꝫ est vt cauterizeꝛ cauterio cū circulo in circuitu eius:sicut diximus aut cauterizeꝛ cauterijs multis.s.in circuitu q̄ multa.s.cauteria teneāt locum cauterij circuli. ¶ De his oibus dixit Aui.fortasse sustinēt cācri parui sectioneꝫ.s. cū ferro vel cauterio.nā si posꝫ est ꝙ destruaꝛ cancer cū aliqꝫ tūc nō est posꝫ vt destruaꝛ nisi per incisionē vehementē.sup. aut vehementē causticationē ita vt ex toto assumaꝛ mēbruꝫ inuadēs.i.vt ex toto abscindaꝛ pars mēbri in q̄ est inuasio ⁊ in circuitu eius incidēdo ipm vel causticādo ⁊ eradicādo venas q̄ imbibūt ipm ita vt nō remaneat aliqd de eis:⁊ currat postea ex eis sanguis plurimus. ⁊ dixit Aui. fortasse indigebis post incisionē cauterio.s.aut ad finiendū malitiā cancri:⁊ sicut dixit Ras.aut ad sistendū sanguinē:sicut dixit Albu. ⁊ inueniꝛ alia lra q̄ dicit fortasse indigebit ꝑter incisionē cauterio. Et sm hāc lram Aui.tetigit ambos modos eradicationis cancri ꝑ chirurgiā:q2 eradicaꝛ aut incisione aut causticatione:fortasse tñ dixit. A.erit in cauterio timor magnus:⁊ hoc esset sicut dixerūt multi sapiētū in medio eiꝰ ⁊ nō in circuitu eius:sicut dixit Albucas.aut si cācer esset circa ꝑncipalia mēbra ⁊ nobilia:vel ēt.dixit Aui.incisio.s.totalis cancri.sup. vel ēt causticādo cū cauterio in pluribus horis addit cancro malitiā nō cancro totalr amoto:sꝫ corpori in quo erat cācer. Vñ narrauit qdā primoꝝ auctoꝝ ꝙ qdā medicus incisit māmillā cācceratā radicitus ⁊ cācerata facta est altera māmilla: ⁊ iste auctor fuit Antil.q dixit.qdā medici incidēdo cancrū cronicū in māmilla ⁊ eradicauerūt totā māmillā cuꝫ corde inde cancer illius in alia māmilla ingressus est:⁊ eo ꝙ mā reuersa est ad aliaꝫ māmillā. Et Aui.dixit.hoc posꝫ est euenire in duabus vijs.vna est si añ abscisionē māmille cācerose alia māmilla esset in dispōne ⁊ via vt cācereꝛ ⁊ fuisset cācerata ēt si altera nō fuisset abscisa. ⁊ via scda est ꝑ viā ꝑmutationis:⁊ est vt mā que solebat currere ad māmillā abscisam currat ad non abscisam cancerer eā:⁊ ista via est quā tetigit Antilis:⁊ est magis apparēs. Et posꝫ est ēt ꝙ ab incisione māmille supercalefiat mā aliqua ⁊ ebulliat ⁊ vratur ⁊ vsta fluat ad māmillā ⁊ canceret eā. ¶ Propterea de cura cancri in māmilla per abscisionē ⁊ causticationē iusserunt qdam nullo mō esse fiendā.facta aūt amotione cancri oꝫ fieri sicut alioꝝ vlcerū: cōserua tñ egrū.dixit Aui.stare sup cibos bone quātitatis ⁊ qualitatis ⁊ cōfortatione mēbri ad expellendū vt non regenereꝛ humor malus:⁊ si par regenereꝛ non recipiaꝛ in mēbro:⁊ iō vt dicūt apparet vt post curationē frequenter euacuatio fiat de humore melancolico ⁊ quocunqꝫ alio parato vti. ¶ Dixit Ras.13.ɔtinē.auctoritate Gal.ego cūando corpus cuiusdā mulieris quolibet anno penes introituꝫ veris:eo ꝙ generabaꝛ in ea apa de genere cancri eam sanaui de eo cum medicamine violento laxante nigraꝫ:sed secuta negligentia quadā vice in laxatione ipsa in ipso tpe passa est ipsum morbum:⁊ postea secuta laxatione ipsa conualuit.

¶ De lepra. Cap.xl.

Lepram determinant qdaꝫ in tractatu decorationis de cutis feditate ⁊ quidam de ea determinant in tracta.apatū. De qua dixit Auicē.ꝙ est infirmitas mala ꝓueniens ex sparsione colere nigre in corpore toto:quare corrumpiꝛ cōplexio mēbroꝝ ⁊ forma ipsoꝝ ⁊ figura coꝝ:⁊ fortasse corrūpiꝛ in fine eius cōtinuitas ipsaꝝ ita vt corrodanꝛ mēbra ⁊ cadant casu qui fit ab vlceratione. ¶ Dicūt qdam. ꝙ lepra est infirmitas mala:q2 in ea concurrunt tria genera morboꝝ.s.mala cōplo frigida ⁊ sicca:⁊ mala cōpositio.s.malitie forme ⁊ figure ⁊ solo ɔtinui:vel solo ɔtinui nō est in oī lepra:sed in ea tñ que est vlcerata:⁊ est infirmitas mala ꝑꝑ latitudinē causaꝝ ꝑiationis eius primitiuarū ⁊ antecedentiū: ⁊ est mala rōne longitudinis ⁊ ꝑseuerantie eius:ita ꝙ experientia inuentū est vt nunqꝫ solo nature bñficio fuerit curata absqꝫ bñficio medicine:qualis exꝑientia nō est repta in aliis morbis:⁊ est mala rōne difficultatis curationis eius:⁊ qñqꝫ rōne impossibilitatis cure. ¶ Dixit Auic.hec egritudo non cessat corrūpere cōplexionē mēb:oꝝ per qualitatē cōtrariaꝫ qualitati ɔuenienti vite.nā cōplexio eius:vt dictū est.frigida est ⁊ sicca.vita aūt stat ꝑ calm ⁊ humidū:⁊ sic ꝑsequiꝛ corrūpendo cōplexionē mēbroꝝ:in qbus incipit donec perueniat ad mēbra principalia:⁊ tūc interficit:q2uis qñqꝫ interficiat ⁊ moriaꝛ patiens eā anteqꝫ cōuertaꝛ malitia eius apparens sup viscera.i.mēbra nutritiua ⁊ sup mēbra principalia. ¶ Et dixit Aui.ꝙ lepra est sicut cancer cōis toti corpori. Et hinc dixerūt qdaꝫ.lepra est vlis mēbroꝝ ⁊ humoꝝ corporis corruptio hñs ꝑnm ex venis ⁊ arterijs:sed terminaꝛ ad extra illas in poris vlibus mēbroꝝ carnosoꝝ:⁊ maxime partium subcutanearum ⁊ apparet in superficie corporis.

Causa lepre aut est intrinseca aut extrinseca:⁊ ex causis extrinsecis est aer.dixit Auic.qñqꝫ adiuuat ad illud.i.ad inducendū leprā corruptio aeris in seipso:sicut ɔtingit in aere pestilētiali:⁊ ꝑꝑ hāc corruptionē est ꝙ lepra multiplicaꝛ in qbusdā regionibꝰ vel ciuitatibus. Vñ 2c ad Glau. dixit Gal.in alexandria eꝰphentiā.i.leprā patiunꝛ plimi ꝑꝑ dietā ⁊ caliditatē regionis. In germania vo ⁊ missina rarissimi.s.patiunꝛ eā. ⁊ sic appꝫ ꝙ ipsa multiplicaꝛ in regionibus calis:in qbꝰ humores adurunꝛ ⁊ minoranꝛ in fridis. ¶ Et adiuuat ad leprā.dixit Aui.corruptio aeris ꝑꝑ vicinitatē leprosoꝝ inficit appropinquātes eis mediāte infectione quā efficit in aere:⁊ insup inficiꝛ aer ex vaporibus resolutis ex corpibꝰ eoꝝ:cūctis ꝑmiscenꝛ:⁊ ꝑre oꝫ cauere a cohabitatio-

Quid sit.

Lepra aggregat tria gña maloꝝ.

De aere.

ne ꝛ mora cū eis:ꝛ maxime in locis coartatis ꝛ inextētatis. est.n.lepra morbus cōtagiosus inuadēs corpa eis vicinātia ꝛ inficiēs ca:aut est cā eius dispō acqsita fetui in matrice:sic accidit cū fit ꝯcept⁹ in dispōne mēstruoꝝ añ mūdificationē eoꝝ:qđ maxie ꝯtingit in mulieribus.quaꝝ mēstruū fetatū est ex multitudine humoris melici:ꝛ qñ accidit viro ꝙ coit cū leprosa aut cū muliere cū qua mox coierat leprosus. Et notāt ꝙ vir citius ꝛ magis a dictis causis ꝛ silibus inficit ꝙ̄ mulier:cuius cā est calitas viri.ꝛ aptio pori virge ei⁹ ꝑꝑ quā vapores corrupti derelicti ex leprosa cū qua coit aut derelicti in matrice eius cū qua coiuit leprosus ascēdētes in corp⁹ ipsi⁹ viri ꝛ ipm inficere pñt.mulier aūt nō sic inficit ex coitu cū leprosis:nisi fortasse vsus eius crebro fuerit:eo ꝙ matrix frida ꝛ sicca extñs dēsa est ꝛ nō facile susceptibilis:semē ēt leprosi in ea susceptū aliis sepe humiditatib⁹ immiscet:sepe etiā cito foras aut labit aut eiicit. ℂ Et de causis ei⁹ extrinsecis est dicta mala in sex gñibus reꝝ nō nāliū aliaꝝ faciēs ad generationē humoris melici vel adustionē alteri⁹ humoris q ꝑ vstionē in humorē melicū ꝯuertat. Et spāliter de dictis causis sunt oēs cibi ꝛ potus gñantes humorē melicū:sicut sunt panis de granis minutis ꝛ panis azimus ꝛ legumina oia:ꝛ maxie lētes. ℂ De lētibus.n.dixit Aui.inest vt veniat lepra ꝛ pisces saliti ꝛ caro salita ꝛ caseus salit⁹ ꝛ carnes oēs grosse:sicut vaccina yrcina caprina asinina vrsina ceruina:ꝛ siles carnes:ꝛ maxie caro porcina granulis infecta.porci.n.tales carnes granulosas hñtes leprosi sunt:ꝛ ex eis potissime est lac leprosum.cū.n.leprosa vel ꝓparata ad leprā nutrit infantē:infans leprosus efficit ex infectione sibi nutrimēti:quāꝑꝑ ꝓhibēda est talis mulier a lactatiōe. Et ex dictis cāis est vinū nigrū grossū turbidū aut corruptū. ℂ Et dixit. A.ꝙ ēt cibi flātici sunt cā lepre:maxie qñ cōponit cū eis satietas nauseatiua ꝛ repletiones comestionis supra satietatē sunt ad hāc intētionē multiplicātis flā grossum.q: sunt cā indigōnis. Et maxime dixit Aui.humor flāticus est cā lepre qñ opat in eis caliditas resoluēs ei⁹ subtile ꝛ potēs eius spissū ꝛ grossum in melāz.s.faciēs ipm trāsire in humorē melicū.s.ꝑ viā adustionis. ℂ Et ex dictis appet ꝙ regimē calm multū in sex rebus nō nālib⁹ faciēs adustionē in humorib⁹ est ex cāis gñatiōis lepre:de qbus maxie sunt vsus allioꝝ multus.vsus.n.eoꝝ gñat leprā.ꝛ maxie in colicis:ꝛ silr sinapis nasturtiū eruca piper:ꝛ silia. Et fm Aui.facit ad gñationē lepre mult⁹ vsus ciperi:ꝛ qui sepe ꝛ multū lac ꝛ pisces sil comedit leprā incurret:ꝛ idē facit vinū ꝛ lac sil bibita frequēter ꝛ multū:vt dr in de secretis ad Alexā. ℂ Et Aui.dixit.ꝑ 3°.ꝙ expimētatores viri dixerūt.lac cū reb⁹ acetosis edendū nō eē neqȝ pisces cū lacte:qm inde peruenit ad egritudines ꝑmanētes sicut est lepra.

Cā ahe: ℂ Et fm quosdā de causis extrinsecis est regimē in reb⁹ nō nālib⁹ faciēs in humoribus:ꝛ maxie sanguine ꝛ flāte ꝯgelationē ꝛ ingrossationē deducentē illū humorē ad nām melicā fridā ꝛ siccā. ℂ De causis vō intrinsecis:qdā sunt mālesꝛ quedā efficiētes:ꝛ cā mālis alia est añs ꝛ alia ꝯiūcta:ꝛ añs dr eius cā remota añs ꝛ ꝯiūcta dr eius cā ꝓpinqua. ℂ Et cā eius añs est vel eē pōt alter quattuor humoꝝ.s.sanguis flā ꝛ vtraqȝ colā. Cū.n isti humores vel alter eoꝝ in venis existētes calore adurēte ꝛ resoluente aut frigore ingrossante ꝛ ꝯgelante ad nām humoris melici ꝯuertunt effecti vehemēter maliciosi ꝛ redditi nāe odiosi ꝑꝑ ipetuosos motus quos efficiunt aduersus eā a nā de venis expellunt ꝓ posse:ꝛ si qdē nō potuerint expelli ad extra corpus ꝑ emorroydas vel menstrua vel aliū modū fluxus:aut nō potuerint expelli ad mēbra vilia ꝛ ad venas varicales:ꝛ tūc expellunt ad extra venas:ꝛ tūc si expellunt ad mēbrū vnū cānt in eo sephyros aut cancrū aut estiomenū nisi ad cutē puenerint.nā si ad cutē puenerint causant in eo ipetiginē aut morpheā nigrā ꝛ si expellunt ad partes carnosas subcutaneas totius corpis causant leprā ꝛ efficiunt cā lepre ꝯiūcte. ℂ Igit cā ꝯiuncta siue ꝓpinqua lepre est humor melicus locatus in ptibus subcutaneis totius

Cā ꝯiūcta.

corporis:ꝙuis.n.manifestatio fm plm prius appeat in extremis siue ille humor melicus fuerit talis fm nām:vt q: sit fex sanguis siue fuerit talis fact⁹ ꝑ viā adustionis aut ꝑ viā ꝯgelationis. ℂ Dixit Aui.sanguis.sup.aut alius humor procul dubio igrossat duob⁹ modis:quoꝝ vnus est ꝑ subam ei⁹ grossam.s.ꝯsumpta subtili a calitate resoluēte:ꝛ scđs per frigus ipm. Et subdit.ꝙ qñ ingrossat ꝑ ptē humiditatis sue.s. que est resoluta ꝛ ꝯsumpta cuius exiccatio est ꝑ subam.i.per cōplonē corpis resoluentē.s.calm naliter vel accñtalr.sup. vel ꝑ cās extrinsecas resoluētes:tunc illud est facilius.s.vt lepra inducat:vel vt sanguis vel alius humor ingrosset:ꝛ in nām melicā ꝯuertat.s.qȝ si eueniat ꝑ viā frigoris:ꝛ aliqñ ad tantā grossitudinē ꝛ exiccationē puenit sanguis leprosoꝝ vt cū egredit in flōmia reperit in eo ꝑmixtū quoddā sile arene. ℂ Et qñqȝ nō erit in corpe toto calitas adurēs neqȝ friditas cōgelās sȝ erit in ꝓncipalibus ꝛ nobilibus:ꝛ maxie in epate qđ est gñatiuū humoꝝ.vñ dixit Aui.ꝙ cā antiquior.i.remota efficiēs est malitia cōplonis epatis declinis ad calitatē ꝛ siccitatē adurēs sanguinē ꝛ ꝯuertēs in malitiā:ꝛ faciēs sanguinem ꝑ cās suas ꝛ frigus. ℂ Sūt ꝛ cāe intrinsece coadiuuantes ad gñationē ꝛ multiplicationē humoris melici:ꝛ ꝑ ꝯñs lepre ex qbus est splen cū fuerit opilatus ꝛ nō recipit melicū aut cū est debilis ꝛ nō pōt illū attrahere neqȝ mūdificare sanguinē ab humore melico quare remanet in eo. ℂ Et ex eis est virtus viscerū debilis nō potēs illū humorē expellere ad extra corpus neqȝ ad venas varicales neqȝ ad supficiē cutis. ℂ Et ex eis est costrictio vel opilatio venarū ꝛ meatuū ꝑ qđs dȝ humor ille melicus expelli sicut venarū emorroydaliū ꝛ mēstrualiū ꝛ varicaliū. ℂ Et ex eis est opilatio poroꝝ cutis ꝓhibēs nām expulsam ad subcutaneas ptes resolui ꝛ exalare aut ad cutis supficiē puenire:quare retinet sub cute ꝛ cōculcat ꝛ corrūpit ꝛ corrūpit cōplones mēbroꝝ. ℂ Et de causis intrinsecis ad gñationē lepre sunt aliqñ pncipia gñationis eius:ꝛ hō tribus modis.ꝑ qñ accidit lepra ꝑꝑ hereditatē a parētibus ambobus leprosis vel altero eoꝝ.est.n.lepra de morbis q hereditant in semine.2° ꝑꝑ cōplonē embrionis ex qua creatus est in se ꝑ cōplonē q̄ est ei ꝓpria ꝛ nō ex parentibus. Et 3° ex cōplone q̄ nō inest embrioni in se ꝛ ꝓprie:sȝ est ei acqsita in matrice sicut si accidit vt fiat cōceptio in dispōne mēstruoꝝ añ mūdificationē eoꝝ:hūc tñ 3ᵐ modū qdā reducunt ad cās extrinsecas vt.s.patuit. ℂ Itaqȝ ex dictis appet ꝙ lepra est duplex.vna acqsita ex gñatione.alia acquisita ex tpe. Dixit Auer.coll.3.egritudines melice aliqñ accidūt a gñatione sicut lepra.maior.n.ps leprosoꝝ accidit ab hereditate:ꝛ cā est vt dictū fuit:q: lepra causat ab humoribus melancolicis sparsis ꝑ totū corpus.vñ lepra dicta est cācer vlis:ꝛ q: tali humore inficit cor gñantis:imo pma infectio est in corde:ideo gñatus postea ab eo est leprosus:q: passiones que sunt in gñantis corde actiue vel passiue sunt postea in gñato. Et subdit Auer.aut fit lepra ꝑꝑ coitū cū mēstruata in dieb⁹ quos dixit Zararā.i.Auenzoar.ꝛ lepra ista a bñficio medicinarū curationē nō trahit nisi fiat tpe crisis annoꝝ ꝙ nā ordinauit:ꝛ hō testificat mirabilis Zararā. Et ego exptus sum dixit Auer. ℂ Et pȝ ex dictis ꝙ cā ꝯiūcta lepre semꝑ est humor melicus aut nālis q est fex sanguinis aut inālis factus per viā adustionis alterius humoris:aut ꝑ viā ꝯgelationis ipsius infectus infectione pessima corruptiua cōplonis mēbroꝝ ꝛ destructiua cōpōnis ꝛ cōpaginis ꝛ figure ac caloris eoꝝ:q tñ in tali corruptione nō acquirit putrefactionē. Et si ab aliqbus repit dictū ꝙ cā lepre est melia putrefacta:p illā putrefactionē intelligūt dictā corruptionē. Mā vō eius añs esse pōt vnusqsqȝ humor ex quattuor. Cū ḡ dixit Viaticus.ꝙ mā lepre aliqñ est in venis intellexit de ꝯiūcta q̄ sparsa est in mēbris simplicib⁹:sȝ ēt mā añs aliqñ esse possit locata in aliquo vel in aliqb⁹ corpis ptib⁹ ex venas in qb⁹ pōt vri vel ꝯgelari.ꝛ ex illis postea expelli ad subcutaneas ptes corporis. ℂ Diuidit aūt lepra in spēs diuersificatas fm mām in spēs quattuor

Tribus modis a pricipus generatiōis pōt fieri lepra.

Lepra est du⁹. acqsita ex gnatiōe ꝛ acqsita ex tpe

Cā ꝯiūcta lepre sp ē humor melicus. añs pōt eē quilibet humor.

De spēb⁹ lepre.

quattuor ꝭm ꝙ melia que est ꝯiuncta ei ex quattuor diuersis
humoribus potuit hēre originē: ⁊ hoc voluerūt Aui. ⁊ Cō/
stan. cū multis alijs auctoribus. ¶ Et pᵃ spēs est ex melia fa
cta ex sanguine: ⁊ hec alopecia vulpina dr̄ sic dicta: q2 in ea
cutis corporis excoriat̄ sicut excoriantur vulpes ꝭm plin de
mēse maij. ¶ Scḋa fit ex melia facta ex flāte ⁊ vocat̄ tyria a
tyro serpēte sic dicta: q2 in ea decorticat̄ cutis sicut cutis ty/
ri. Ista et duo noīa. s. alopecia ⁊ tyria qbusdā passionibus ca
pitis assignant̄ vt in sequenti tractatu patebit. ¶ Tertia fit
ex melia facta ex colera ⁊ vocat̄ ista spēs leonina sic dicta: q2
leonibus accidit: vel q2 calidior ⁊ terribilior est ⁊ terribilem
reddit faciem patientis sicut est facies leonis. ¶ Et 4ᵃ fit ex
melia nāli ⁊ vocat̄ elephātia sic dicta: q2 cutis patientis ea3
maculis plena efficit̄ sicut elephas maculatus est: vel sic di/
cta ꝑꝑ sui magnitudinē. est. n. maior alijs spēbꝰ sicut elephas
maior inter aīalia existit hoc ēt nomē vt in ꝑcedentibus pa/
tuit. magnitudinē cruris denoiat. ¶ Diuidit̄ aūt lepra que/
cūqȝ ex ꝑdictis in duas spēs: quarū vna est ex melia facta ex
quouis dictoꝝ humoꝝ per adustionē: ⁊ alia ex melia facta ꝑ
ipsoꝝ ꝯgelationē. Attū q2 lepra per ꝯgelationē in mā facta3
raro ꝯtingit: ⁊ si aliqū ꝯtingat nō est seuorū accidentiū: ideo
multi auctoꝝ de tali lepra nihil expsserūt: solū de facta ꝑ viā
adustionis tractātes: ⁊ de hac ēt nō de oībus spēbus expsse/
runt: imo Sera. ⁊ Ha. solū de duabus dixerunt. Uñ ait Se/
rap. 5° breuiarij. leprā gñari ex supfluitatibus colere nigre. ⁊
ista duplex existit. vna ꝯsurgēs ex colere citrine adustione: ⁊
altera ex ea. s. adustione que est humoris melici. Et Hal. 8°
theo. dixit. duas esse spēs eius. vna q̄ fit ex colera nigra quā
sanguinis fecē esse diximus ⁊ purgamentū: ⁊ altera q̄ est ex
colā nigra ex colere rubee adustione gñata. ¶ Et Aui. inse/
quēs Serap. ⁊ Hal. posuit tres spēs eius sicut tres sunt posi
te inter ambos illos. s. q̄ facta est ex colā adusta ⁊ q̄ facta est
ex melia adusta: ⁊ q̄ facta est ex fece sanguinis. De facta autē
ex adustione flātis aut adustione sanguinis multi nō expsse/
runt: q2 raro sanguis ⁊ rarius flegma ꝑ adustionē deducunt̄
ad hoc ꝙ fiat mā lepre: ⁊ si aliqū deducunt̄ nō sunt intēsorū
accidentiū. Uñ sciendū ꝙ alopecia est remissioꝝ accidētium
oībus alijs: ⁊ post eā tyria: ⁊ post ipsam que facta est ex fece
sanguinis. ⁊ post eam que fit ex melia q̄ respicit adustionē ⁊
vltimo seuioꝝ accñtium est que ꝑuenit ex adustione colere.
Dixit Aui. lepra facta ex melia gñata ex colā ꝑ adustionē est
magis feda ⁊ pluris nocumēti ⁊ difficilioꝝ accidentiū alijs
spēbus ⁊ est vehemētius adurēs ⁊ vlcerans. Et subdit. ꝙ fa
cta a melia adusta similat̄ colerice in accidētibus: ⁊ maxime
dicūt illā q̄ facta est ex adustione subtilioris ꝑtis ipsius melā
colie nālis. Et dixit ꝙ facta a fece sanguinis est saluior ⁊ ge/
nior in accñtibus ⁊ nō vlcerat: ⁊ silr alopecia ⁊ tyria raro vl
cerāt. ¶ Ex dictis p3. ꝙ lepra alia est vlcerata ⁊ alia nō vlce/
rata. Et dixit Auer. colli3. 4. ꝙ lepre due sunt spēs. vna cum
vlceratione: ⁊ alia sine vlceratione: ⁊ fortasse nō vlcerat̄. Et
de vlcerata dixit Ras. ꝙ in ea morbus nō est melior. Cū ipsa
eni qñqȝ cadūt mēbra. Et nō vlcerata qñqȝ ducit ad tantā cu
tis siccitatē ꝙ ipsa in sui ꝯtinuitate scindit̄ sicut scindit̄ terra
a sole arefacta. ¶ Dixit. A. hec egritudo incipit ab extremi/
tatibus in ꝑmis ⁊ mēbris lenibus: ⁊ illic cadūt pili ab eo lo
co vbi incipit ⁊ alterat̄ color eius: ⁊ fortasse ꝑuenit ad vlce/
rationē: ⁊ deinde ab isto loco in quo incipit vadit ad corpus
totū. nā ꝗ̄uis pᵃ gñatio eius sit in visceribus: tñ pᵐ vestigiū
eius est in extremitatibus: q2 ipsi sunt debiliores ⁊ recipiunt a
fortioribus māꝫ. ¶ Lepra incipiēs ꝭm plīm occultat̄ maxi
me apud eos q nō sollicite ⁊ subtiliter intēdunt. cū vero ꝑce/
dunt ⁊ augent̄ detegit̄ ita vt ab oībus medicis cognoscatur.
Cum vero ꝯfirmat̄ iam nota est etiam vulgaribus.

Signa itaqȝ lepre ꝑnostica de ꝑmo future siue lepre iā
incipientis. Dixit Aui. sunt ꝙ color incipit fieri
rubeus tendens ad nigredinē: ⁊ ꝑpie incipit color iste in fa
cie ꝑꝑ hanc cām de dispōnibus leprā ꝑcedētibus ⁊ ꝑnosti
cantibus eā ponit̄ esse gutta rosacea faciei. ꝑuenit aūt color
dictus a sanguine in quo colā nigra est multiplicata. nā san/
guinis est colorare mēbra ꝭm suū colorē: ⁊ ꝑpter dictā cām
subdit Aui. ꝙ appet in oculis obfuscatio ad rubedinē decli/
uis. vene. n. oculoꝝ appent fusce: ⁊ silr vene ⁊ in facie ⁊ in pe
ctore ⁊ corpore toto ad fuscedinē sunt declinātes. ¶ Et dixit
Aui. appet in anhelitu strictura ⁊ in voce raucedo cū nocu/
menti pulmonis ⁊ cāne ipsius. ¶ Et dixit. appet multitudo
in sternutatione cōicatione mali vaporis cerebro: ⁊ appet in
naso guenetil. i. difficultas in loquela: ac si naris loqueret̄.
fortasse fit strictura siue opilatio in naribus ⁊ cassaū. i. carū/
culis: ⁊ fortasse ꝑuenit dicta opilo ex polipo vel veruca orta
in naribus. ¶ Et dixit Aui. capilli incipiūt ꝑuenire in subti
litatē ⁊ paucitatē. multi. n. cadūt deinde pauci ꝑꝑ obtusionē
poroꝝ renascunt̄ ⁊ illi qui renascunt̄ sunt subtiles. ¶ Et di/
xit. ꝑcipit̄ odor fetidus in anhelitu ⁊ surgit fetor ex corpore
toto ⁊ ꝑpie in sudore. ¶ Et dixit Aui. ꝙ incipiūt in eo ap/
parere humores melici mali ⁊ dolorosi. i. tristes. alr̄. dolosi
quales sunt mores patiētiū melia3 ⁊ multiplicant̄ in somno
somnia timorosa melica ꝑꝑ vapores nigros corruptos ele/
uatos ad cerebrū. sentit in somno qua supra corpus suū sit
grauedo maxima sicut accidit patiētibus incubū ꝑꝑ cām in
capꝰ incubi assignatā. ¶ Et Auer. colli3. 4. ad raucedinē vo
cis addidit grossitiē eius: ⁊ addidit ꝙ cū rubore fusco faciei
est aliqualis inflatio in ea. Et Auer. subdit. quare rotūditas
oculoꝝ est signū maximū denotans leprā. ⁊ dīit quidā maxi
me leprā iam ꝑcedentē. ¶ Et quidā ad signa ꝑdicta addunt
ꝙ macule maxime ad liuedinē tendentes in corpore sepe ap
parent: sed parū morant̄ ⁊ recedunt ⁊ accidūt in corpore im
petigines magne: ⁊ aliqū morphea nigra.

Signa vero lepre ꝑcedentis sunt. dixit Aui. qñ cū ꝑce/
dit appet sparsio in capillis ⁊ casus in eis etenim
paulatim cadūt ⁊ gradatim ꝑcedunt casus eoꝝ augendo ⁊
ꝑpie accidit casus iste in pilis faciei ita ꝙ cadunt pili superci/
lioꝝ ⁊ barbe: ⁊ palpebraꝝ ēt: qḋ est potissimū signū lepre: ⁊
qñqȝ dislocat̄. i. scindit̄ locus piloꝝ. alr̄. desiccat̄ ⁊ scindunt̄
vngues ꝑꝑ siccitatē: vañ tñ vngues liuescūt. ¶ Et dixit Aui.
incipit forma eius fieri feda ⁊ facies terribilis aspectus ⁊ co
lor corpis fieri nigrior. cū dixit. incipit sanguis ꝯgelari in iū
cturis ⁊ putrefit: q2 ꝯculcat̄ ⁊ intrāspirat̄ ⁊ addit̄ cōstrictio
in anhelitu semp ꝑcedens addendo donec deueniat ad diffi/
cultatē ⁊ dyspniā magnā ⁊ vox ꝑuenit in fine raucedinis: ⁊
ingrossant̄ labia ⁊ denigrant̄. ¶ Et dixit Aui. appet in ꝑces
su lepre sup corpus patientis additio glādulosa q ꝑcipit̄ sub
cute corporis. s. ab infirmo ꝙ efficit̄ illa additio silis aīali qḋ
grece vocat̄ sarcos: q2 ꝑcepit illa3 additionē: ac si moueretur
hincinde. hanc ēt additionē ꝑcipit tāgens cū aliqualr̄ ꝑmit
sup cutē ducendo manū. Et qdā dīit. ꝙ in cute appent tube/
rositates quedā sicut appet in cute anseris nouiter depilati: ⁊
maxime dicunt qdā cū se exponit patiēs aeri frido: ⁊ qdā di
cunt. ꝙ sub lingua leprosi apparēt grana qualia sunt q̄ inue
niunt̄ in leproso. ¶ Et qdā dicunt de signis lepre sunt insen
sibilitas in extremis eueniēs ꝑcipue digitoꝝ manuū ⁊ pedū
⁊ formicatio siue pūctura silis morsui formicarū sensata ab
infirmo in ꝑtibus superioribus vt frōte genis ore lingua pala
to ⁊ humeris. ⁊ his adiacētibus ⁊ cutis faciei: maxie frōtis
tendit̄: ⁊ ꝑꝑ tensionē appet lucida sicut corium politū ⁊ lique
scunt musculi ⁊ ꝯsumunt̄ absqȝ alia eā manifesta: ⁊ maxime
pulpa q̄ est inter policē ⁊ indicē manuū: ⁊ dicūt incipit mala
corporis cōpositio appere ꝑꝑ distorsionē iuncturarū: maxie
digitoꝝ manuū ⁊ pedū oris naris ⁊ oculoꝝ. ⁊ qū cu3 aqua
lauant̄ aqua cuti nō adheret: s3 appet ac si cutis oleo vel pin
guedine vncta fuerit. Et dicūt. ardent in coytu: ⁊ ipsum plus
solito appetūt: sed inde longe magis debilitant̄: ⁊ nō febrici/
tant de facili: ⁊ maxime febre putrida ⁊ si eā aliqū incurrunt
paucas inde patiunt̄ accessiones q2 in vna vel in duabus fi/
niunt̄. Uerūtñ mō calent mō frigent: ⁊ aliqū in frigore sen/

Quelibet spēs habz duas spēs sine mām.

Lepra duplex ē vlcerata ⁊ nō vlcerata.

fiunt et si aqua frigida dispergeretur per mēbra eorū: et habēt cutem asperā sicut exasperant diuturnā hñtes scabiē: et cito irascunt̄ et diu durat ira cū eis: et vix aut nunq̄ pcedunt lachryme ab oculis eorū in ipsis flentibus et cām flendi habentibus: et graues fiunt in motione: sed pigri iacent vel sedent pulpe auriū eorū ɔ̄bunt̄ et nares exiccant̄: q: nihil emittitur per eas et aut multū gracilantur aut multum ingrossantur.

Experimenta ad cognoscēdū leprosum. ℂ Quidā aūt experiunt̄ de lepra multis modis. primo sup sanguinē ab eis extractū in flōmia. nā si sup ipsū tria grana salis ponant̄ et statim resoluunt̄ sicut ɔtingit in sanguine leprosi: tūc ipse nō est leprosus si nō statim dissoluant̄: sed post aliquātulā morā: tunc lepra nō multum pcessit. Si aūt nullo mō dissoluant̄ significant leprā multū pcessisse: q: sal nō dissolui pcedit a multa grossitie et terrestreitate sanguinis. Ad faciendū aūt hanc experientiā dʒ accipi pars superior sanguinis post coagulationē eius. ℂ Itē si sanguis coagulatus accipiat̄ et vnctuosus inueniat̄ signū est corruptionis: verūtñ si in lotione apparet quasi caro alba signū est bonū. si aūt nigrescat signū est corruptionis et lepre. ℂ Itē si post lotionē in fundo vasis repiant̄ arene: aut ēt si absq̄ lotione sanguinis ipse manu fricatus inueniat̄ asperus arenosus et strideat signū est infectionis multe: et adustionis intēse: et sanguis in flōmia extractus si fetet corruptionē significat. ℂ Et dicūt. accipe sanguinē eius: de quo dubitas an sit leprosus an nō: et pijce ipsum sup aquā clarā et si supnatauerit leprosus est: et si nō: nō. ℂ Et dicūt. post ɔgelationē sanguinis eius abijciatur tota aquositas supnatans: deinde ponat̄ sup ipsū vrina ipsius vel alterius: et si cito imbibat̄ in sanguine vrina et cito cum eo pmisceat̄ signū est multe exiccationis: et p cōsequens corruptionis et lepre. posset ēt hoc fieri cū aliquo alio liquore. sed dicūt. melius fit cū vrina cū melius ɔueniat cū sanguine cuius colamētum existit. Et dicūt. loco vrine pijce super sanguinē dicto mō acceptū acetū: et si eū ebullire facit signū est multe māe melācolice vste: et p ɔñs corruptionis et lepre.

ℂ Aui. dixit. et pulsus leprosi est debilis. s. et paruus pp debilitatē virtutis a frigido pcedentē. Verūtñ q: nō est magnus neq̄ velox est spissus ita q pulsus leprosi est debilis paruus tardus et spissus vt per spissitudinē satisfiat sue parue necessitati. ℂ Et dicūt. vrina semp est alba vel ad albedinē declinans cum quadā liuiditate: et est in substātia tenuis pp siccitatē: et semp apparēt in ea ɔtenta ad modū farine nō ad plenū molite vel ad modū arene et si agitet̄ vrina rauce sonat sicut vrina ethicorū et est multū fetida. ℂ Dicunt. si de pdictis signis quedā apparent: et quedā nō: tūc fac expoliare patientē: et si vides cutē asperā: et q aqua frigida supaspersa ei non adhereat nisi sicut cutis foret vnctuosa leprosus est. si vō nō: non.

ℂ Cum vero lepra iam cōfirmata est et nō quieta fuerit. i. ex humore nō male vstionis: q: nō ex sanguine vel flāte vel fece sanguinis. sup. sed ex colera vel mela adusta: tūc dixit Aui.: incipit corpus vlcerari: et s̄m plm vlceratur corpus totū: sed tñ per plus. i. per prius in locis vbi appeant additiones glādulose supradicte et corrodit̄ cartilago nasi: et incipit eius corrosio ab extremitate eius: deinde mēbra vlcerosa et corrosa: maxime nasus et extremitates et currit ex vlceribus eius virus fetens: et in quacūq̄ lepra cōfirmata denigrat̄ color corporis valde et vox quasi occultat̄ et iam nō remanent pili in corpore: et maxime in facie. ℂ Et dicūt. induc fasciā ante oculos vt non possit videre: et tūc punge ipsum a talo vsq̄ ad genua vel a rasceta manus vsq̄ ad cubitum et si non sentit ɔfirmata est lepra eius. ℂ Dicunt. de signis malis in lepra sunt: casus pilorū superciliorū labia ingrossata et nigra et vene nigre et grana sub lingua apparentia foramina nariū largiora effecta cum ɔsumptione cartilaginū earum et musculorū qui sunt inter pollicem et indicem manus consumptio.

Signa leonine. ℂ Signa aūt specierū sunt: q: in leonina color vergens ad fuscedinē ɔuenit ex colore citrino: et iō minoris est fuscedinis et pūctiones plures et fortiores in cute sentiunt̄ et corpus totum magis est gracile: et pcipue in extremitatibus: et exiccat̄ etiā pectus magis et stringit̄ et fissure in mēbris: maxie extremis sunt plures: et maiores et citius eueniētes: et corrosio pperat ad gingiuas: et vrina est coloratior: et sanguis in flōmia egressus subtilior: et dislocatio in iuncturis accelerat: et totū corpis vlceratio. hec. n. spēs citius oībus alijs augm suscipit.

Signa elephātie. ℂ Signa vō elephantie sunt coloris totius corporis nigredo intēsior et grauitas corporis pōderosior et tarditas fissure et vlcerationis respectu leonine et totius corpis gracilatio amplior et vrina pauca et ad fuscedinē quādā declinās et sanguinis in flōmia egressi grossities maior et ɔdēsatio velociter et ad augm nō pperat. Et dīūt qdā. q in sanguine eorū cōgelato qñ fricat̄ vel dissoluit̄ inuenit̄ quoddā silr ramo vene vel nerui.

Signa tyrie. ℂ Signa aūt tyrie sunt multiplicatio nodorū vel glādularū et tuberositatū in corpe et color corpis minus vergit ad fuscedinē et corpus totū remanet humidius. i. minus exiccatū: et oculi in ista plusq̄ in alijs lachrymant̄ et fit pilorū casus cū fissuris et impetiginibus vrina albior et grossior et sanguis egrediens in flobotomia liquidior et dissolubilior. Verūtamen qd ex eo remanet cōgelatum quāto magis lauatur magis inspissatur et induratur.

Signa alopecie. ℂ Et signa alopecie sunt color corporis vergens ad rubedinē magis et facies magis turbida et depilatio magna. corroduntur enim in ea multū radices pilorū seu capillorū et palpebre ingrossantur et inuersant̄ et vrina magis rubet et sanguis in flobotomia egrediens citius inspissatur et corpus non apparet aridum sicut in leonina et elephantia.

Pronostica. ℂ De curationibus lepre. dixit Auicē. q ea que est debilis est difficilis curationis de curatione eius que est fortis non fit spes. fortis autē dicit̄ esse omnis lepra a generatione proueniens et omnis lepra vlcerata et omnis lepra cōfirmata. harū enim omnium specierū curatio est impossibilis.

ℂ De curabilibus. dixit Aui. q facta a melia gñata ex colera est citius recipiēs curationē: et hoc pp subtilitatē sue māe q̄ facilius et citius suscipit resolutionē. et ecōuerso est de lepra melica pp ɔ̄riam cām et post factā ex colera citius curatur lepra sanguinea et post eā est lepra flātica. ℂ Dixit Auic. lepra incipiēs est susceptibilior curationis. s. s̄m modū sue spēi: et ɔfirmata est magis inobediēs: imo vt dicūt cōiter oēs est ita inobediēs q nunq̄ curat̄. nā vt dixit Aui. si cācer qui est lepra mēbri vnius sit de illis qbus nō est sanatio cū est ɔfirmatus et vlceratus: tūc q ēt de lepra q̄ est cācer totius corpis. s. q multo magis nō curabit̄ cōfirmatus. Verūtñ in lepra. dixit Aui. est res vna. s. q egritudo. i. mā faciens egritudinem spargit̄ in totū corpus: et iō qñ administrant̄ in ea medicine fortes festināt egritudinē. s. vt sistat̄ et nō augeat̄. Et lr̄a que dicit sistētat egritudinē est melior: q: refrenat eam: ita q nō agat sup mēbra simplicia q̄ in cācro nō est: ita q eius mā est vnita tota in loco vno: quare medicine nō pñt agere sustentando ipm et refrenādo qn imprimāt in mēbro in quo est.

Administratio sex rerum nō naturaliū. Cura lepre triplici pficit̄ instrumēto. s. dieta et potione et chirurgia. dieta aūt variat̄ variatione causarū facientiū eā. Nā si pcesserit a caliditate vrente: tūc totū regimē dʒ verti ad frigidū et humidū. si vero pcesserit a frigiditate cōgelante dʒ verti ad calidū tēperate et humidū. In qualibet aūt spē eius regimen dʒ esse humectatiuū resumptiuū et impinguatiuū: dʒ variari in caliditate et frigiditate: vt dictū est. ℂ De aere itaq̄ dixit Aui. pmutet̄ de aere in aerē qui ɔ̄rius est ei. s. s̄m causas efficiētes pdictas vel saltē alterat̄ aer mansionis s̄m ɔ̄rietatē causē: ita tñ q si exigit̄ calidus nunq̄ eligendus est intēse calidus ne desiccet. ℂ Dixit. n. Aui. opʒ vt oēs leprosi phibeant̄ ab eo qd desiccat et resoluētibus humiditatem innatā: ita q sup ipsos interdicat̄ labor et angustias imo debēt deduci in gaudiū et letitiā et fugā tristitie cū tripudijs cantilenis iocis et oībus solatiorū modis et delitijs vacādo otio et qeti. Cōuenit tñ eis exercitiū mite de mane añ prandiū et in sero ante cenā: remissis tñ paruis suffocationibus: et sic

exercitiū eoꝝ vł ambulando vel eqtando saltando: ⁊ luctā/
do ⁊ pticulare exercitiū uaṙie dirigat̃ pectori ⁊ mēbris vo/
calibus loquēdo alta voce vel cantādo vel vociferando. Et
post tale exercitiū debēt mediocri fricatione fricari. Et si cō
suetudinē habuerint balneandi aut delectauerint in eo bal/
neent̃ balneo dulcis aque moderate caliditatis: in quo ēt pau/
morent̃ ⁊ post fricationē vel balneū olei inūgant̃ humectā/
tibus ⁊ declinātibus ad calidū vel frigidū ſm exigētiā eoꝝ.
¶ Somno vō vtant̃: non tñ pfundo: ⁊ plōget̃ in nocte. In
die vō minuat̃. ¶ Cibis aūt vtant̃ euchimis facilis digōnis
humectatiuis ipinguatiuis sumptis ex pane similaceo ⁊ nō
salito ⁊ recēte: non tñ actu calō ⁊ ex carnib⁹ pulloꝝ pullarū
fasianoꝝ pdicuꝫ pipionū iuuenū anserū ⁊ anatū ⁊ lactentis
eduli ⁊ lactētis vitule ⁊ ouis sorbilibus. dicit Aui. lac est de
cōuenientibus ex qbus curat̃: ⁊ pprie apud pstrictionē anhe
litus ⁊ difficultatē eius ⁊ raucedinē vocis ⁊ in tpibus q̄ sunt
inter euones: sꝫ opꝫ vt bibat̃ lac in dispōne qua mulget̃: qꝛ
stico post emulsionē eius ab vbere: ⁊ lac ouinū. dixit Aui. est
de rebus magis pueniētibus ei. Uerūtñ opꝫ vt bibat̃ ex la
cte q̄ntitas q̄ digerat̃: ⁊ si ptenti fuerint eo solo si posē est erit
iuuatiuū valde: ⁊ si posē est nō addat̃ sup ipm aliqd pter pa/
nem mūdū ⁊ alesfidabeget cū carnib⁹ arietū. s. castronū siue
agnoꝝ annualiū. Sꝫ dixit Aui. qñ anhelitus redit ad recti/
tudinē: tūc melius est vt dimittat̃ lac. ¶ Dicūt qdā. q̄ lac p
se nō cōpetit leprosis: nisi fortasse in regionib⁹ calidis: ⁊ pprie
in leonina. In regionibus aūt fridis ⁊ in aliis spēbus lepre
lac p se nocet. cōfert aūt aliqñ paccēs in asperitatib⁹ pectoris
⁊ cāne pulmonis: vt dixit Aui. de rebus pueniētibus sunt
pisces humidi leuis carnis cuꝫ spēbus parati q̄ sunt necēe: ⁊
sorbitiones facte ex pane mūdo ⁊ pane cādarusij ⁊ olera hu
mida: ⁊ silr fructus humidi. Et dixit. q̄ panis cū lacte ⁊ mel
le ⁊ ficus ⁊ vue passe ⁊ amigdale torrefacte ⁊ cartami. s. me/
dulla ⁊ pinee ⁊ q̄ fiunt ex istis pferūt eis ⁊ silr ois abstinētia
⁊ ieiuniū. Et dixit. nō bibat vinū cū excitat̃ egri^{do} nisi parū:
sꝫ loco vini vtat̃ iulep vel potibus pueniētibus. Cuꝫ vō qes
est egritudinis bibāt de vino subtili qd nō est antiquū ⁊ opꝫ
vt in coytu studiū impēdat̃: qm̄ leprosi coytuꝫ appetūt plus
psueto. ¶ Dixit Azarauius. li° 16. ca°. de cibis leprosoꝝ. q̄
valent eis oīa cibaria calīa ⁊ humida: vt panis bñ pparatus
caro mōtonis iuuenis ⁊ agni ⁊ pulli columbini iuuenes: ⁊
oua mollia, pdices ⁊ fasiani cocti in brodio ⁊ brodiū ciceꝝ ⁊
frumētū bñ coctū cū gallinis: ⁊ pulli cū pdimētis specieꝝ ⁊
napi ⁊ spargi ⁊ racemi maturi pjiciēdo eoꝝ grana ⁊ corticē
⁊ amigdale dulces: ⁊ lac est eis multū vtile ⁊ vinū subtile bñ
tēperatū ⁊ comedere de herba q̄ dr̃ cameleunta ⁊ potare de
aqua in qua ipsa decoquit̃: ⁊ q̄ sepe in aqua illa balneētur.
¶ Oēs leprosi abstinere debēt ab oibus gñantib⁹ melāam:
leonini maxie abstinere debēt a colerā gñantib⁹: ⁊ alopeci a
gñantibus sanguinē grossum: ⁊ tyrioli a gñantibus flegma.
¶ Et Ysaac inq̄t nūq̄ vidi in vita mea hāc egritudinē hñtē — De vsu tyrie ⁊ viperarum.
⁊ leprā pcedentē plenarie sanatū nisi vinuꝫ bibat̃ in q̄ tyrie
inciderint ⁊ in eo cōputruerint. hūc eni. s. bibentē dictū vinū
virū vidi expoliari sicute excoriari cū illud vinū biberit: vñ
certificaui q̄ dixerūt antiq de iuuamēto carnis ⁊ pinguedi/
nis tyrie in hac ⁊ in oī alia passione dura ⁊ melica. Et pinde
purgato corpore cū yeris magnis ⁊ syrupo vel decoctione ⁊
epithimo ⁊ sero cū eis demus tyriacā magnā factā cum pin
guedine ⁊ carne tyri. ¶ Et dixit. 2. ad Glauco. Gal. in elephā
tiā. i. leprā patiētibus echidnaꝝ. i. serpētū siue viperaꝝ vsus
optimū est auxiliū. opꝫ aūt comedere eas absq̄ capite ⁊ cau
da amputatis vsq̄ ad digitos q̄tuor: deinde intestinis oibus
ablatis ⁊ manifesto eius. s. cute siue pelle ablato: qꝛ dꝫ exco/
riari: ⁊ corpe eoꝝ aqua loto tādiu carnes eaꝝ coquant̃ quo/
usq̄ cocte fiant ⁊ molles. Posuit ēt Gal. modū exhibitionis
carnis viperaꝝ quē retulerūt Aui. ⁊ Ras. ⁊ plures alioꝝ se/
cuti sunt ipsum. ¶ Dixit. A. scias itaq̄ q̄ caro vipere ⁊ illud
in q̄ est vtus carnis eius est de meliorib⁹ medicinis: sꝫ nō opꝫ

vt sit vipera de luto vel littoralis: aut de locis humidis: qm̄
ſm plin in ea est parū iuuamēti neq̄ sit de gñe multū mala/
rū: ⁊ de eis q̄ sunt plurime malitie est illa q̄ sitim facit ⁊ cum
qua est pditio. i. venenū pdens ⁊ occidens sicut est vipera ni
gra: sꝫ eligat̃ bona. Dixit Ras. remota ab aqs: ⁊ pcipue que
est alba: vel vt dixit Ras. cū paucis lēginibus declinās ad
albedinē. Et de signis bonitatis vipere. dixit Aui. est vt cuꝫ
abscindit̃ ab eis caput ⁊ cauda vna vice. s. sit̃ multiplicet̃ cur
sus sanguinis ex ea: ⁊ agitet̃ agitatiōe plurima: ⁊ remaneat
viua tpe lōgo. q̄ aūt talis nō fuerit dimittat̃ ⁊ relinquat̃ pro
incōuenienti. Bona aūt accipiatur ⁊ mūdificet̃ a visceribus
oibus ⁊ in mundificatione eius ab eis dixit Ras. caueat̃ ne
fel rūpat̃: qꝛ occideret: ⁊ deinde elixet̃ cū porris ⁊ aneto ⁊ ci/
ceribus ⁊ sale pauco: ⁊ sic elixatio eius in aq̄ plurima donec
dissoluat̃ ⁊ sumant̃ tūc ossa eius ab ea ita q̄ mūdet̃ caro ei⁹
ab eis: ⁊ sic caro eoꝝ mundata det̃ ad comedendū eis ⁊ sor/
beat̃ ius eius. Ras. aūt dixit. q̄ post amotionē ossiuꝫ carnes
ponant̃ in eaꝝ brodio ad coquendū ad lentuꝫ ignē vsq̄quo
cōsumptū sit brodiū: postea supponat̃ alia aqua ⁊ cōmouē/
do eā coquat̃ vsq̄quo fiat bñ cocte. Dixit. A. fortasse misceat̃
cuꝫ carne vipere aliqd de pullis colūbaꝝ donec bona fiat. s.
sapida gustui: ⁊ fortasse ponūt sup eas micas panis de simi/
la. Et Ras. dixit. post pfectā decoctionē earū ponat̃ intus in
illa aqua 2^{e} decoctionis cuꝫ eis vnus pullus gallinaceus vel
colūbinus in frusta minuta incisus ad decoquēdū vt coope
riat eius saporē ⁊ fiat pueniētius patiēti ad recipiendū: ⁊ nō
nocet imo pficit ⁊ ponat̃ ibi de pane ⁊ comedat̃ p septeꝫ se/
ptimanas qualibet septimana semel. Aui. aūt nō posuit hūc
terminū. ¶ Et dixit Rasis. aliud pdimentū de viperis sic fit
R. vnā viperā montanā de loco vbi nō sunt paludes ⁊ ppa/
ret̃ mō dicto: ⁊ ponat̃ ad decoquēdū in aqua cū sale ⁊ aneto
galanga ⁊ pipere: ⁊ qñ cocta fuerit fiant olle in brodio ⁊ co/
medant̃: ⁊ silr comedant̃ carnes eius: possūt ēt carnes vipere
preparari in testulis vel pastilis ⁊ in electuariis ⁊ syrupis ⁊ — De vino ⁊ sale viperarum.
aliis modis occultationis eaꝝ. ¶ Et Aui. de potatione vini
in q̄ morit̃ vipera: aut in q̄ stetit iā sanati sunt multi acciden/
talr aut intētione interficiēdi eū cui in potu tribuit̃. s. vt mo/
reret̃ ex eo leprosus. s. vt mortuus qescat a lepra sua: aut qe/
scant ipsi ab eo aut illud obediēdo somnio aut visioni. Reci/
tat. n. qdā antiquoꝝ se vidisse in somniis viperas suffocatas
fuisse in musto vini: deinde datū fuisse vinuꝫ illud leproso: ⁊
pinde sanatū fore. ¶ Et dixit. q̄ sal vipere. i. cū quo saliūtur
vipere: sicut saliunt̃ anguille: est ēt iuuatiuū eis cū eo pdiun
tur cibaria eoꝝ. ¶ Dixit Aui. fortasse nō appet iuuamētū re
giminis ipsius in pn° subito. s. in pn° sui vsus qꝛ nō in vnica
administratione vel duabus. sup. ⁊ tūc reitera. Et dixit. fortas/
se antecedit sanitatē p hoc regimē. s. a rōne mētis qꝛ aduenit
in eis pmixtio rōnis añ diebus aliquot. Et subdit. q̄ signuꝫ
apparitionis iuuamēti cum dicto regimine ⁊ applicationis
ad horā in qua opꝫ vt abstineat̃ ab administratione huius re
giminis est. dixit Aui. vt incipiat leprosus inflari q̄ñ inflat̃: ⁊
deinde fortasse pmiscet̃ rō eius: postea excoriat̃ donec sanet̃: ⁊
accidit. n. eis. dixit Aui. ex administratione medicinaꝝ vipera/
liū excoriatio cutis corrupte ⁊ pmutatio carnis ⁊ cutis sane.
¶ Et Ras. dixit. si inflat̃ patiēs ⁊ fuerint eis vesice sicut vesi
ce ignis: tūc est bonū ⁊ si nō iterent̃ donec fiant ⁊ hēbit tunc
cōplementū. ¶ Quidā dicūt. q̄ vipere ⁊ tyri: ⁊ hmōi aialia
venenosa curāt leprā isto mō. nam in lepra caro ſm spēm re/
manet salua: sed ſm māꝫ inficit̃. qñ ergo recipiunt̃ in corpe
magis inficiunt carnē ſm māꝫ: vñ reddit̃ ſm māꝫ odiosa
na plusq̄ꝫ antea fuerit. vñ insurgit nā ⁊ expellit eam ⁊ adiu
uat ad expulsionē eius q̄ illa aialia recepta distēdūt ⁊ inflāt
carnē ⁊ eius soluūt ptinuū: ⁊ que soluta facilius expellit̃: imo
⁊ p se cadit: ⁊ loco eius alia noua caro regñat̃. adiuuat ad il/
lud qd dicta aialia recepta a leproso ſꝫ plin causant in eo flu
xū vētris: in q̄ ēt multū de carne infecta emittit̃. Et dicūt. q̄
serpēs pōt pparari i syrupo vt decoquat̃ in succis fumiterre

buglose boraginis scariole: ⁊ similiu͂: deinde decoctio illa cuȝ zuccaro syrupet͛. ¶ Et dicu͂t. q͛ serpens p̄paratus pōt poni in furno pane extracto donec exiccet͛: ita q͛ puluerizari possit ⁊ valet postea puluis ille in cibis ⁊ potibus ⁊ electuarijs: ⁊ cū alijs rebus ēt. ¶ Cura v͛o p̱ potionē aut est vl͛s aut particularis: ⁊ vl͛s tres hȝ intētiones: quarū vna est ad causam añtem. ⁊ 2ª ad rectificationē mēbroꝝ gn͂antiū illā. ⁊ 3ª est ad correctionē accn͂tiū: p̱ticularis v͛o respicit cām ꝯiunctā. Intentio aūt q̄ est ad cām añtē illā digerit ⁊ euacuat. Et opȝ dixit Aui. vt festinet͛ eūatio ⁊ incipiat͛ cū eūonibus ⁊ mu͂dificatione anteq̄ȝ ingrosset͛ egritudo cōplet͛ aūt flōmia ⁊ solōne ventris vomitu ⁊ clysteribus. ad eūonē aūt faciendā opȝ ꝯsiderare an lepra sit incipiēs ⁊ parū p̱cesserit an p̱cesserit multū ⁊ sit in via vt ꝯfirmet͛. ¶ De p̄º loquēs Serap. dixit. intētio in curatiōe lepre humoris vincētis est eūatio: ⁊ h͛ in p̄nº sui anteq̄ȝ induret͛ ⁊ in duritiē p̱trāseat lapideā: obedit. n. tūc humor vincēs medicinis attractiuis ⁊ resoluit͛ cū eūatiuis. Et oȝ eūatio ista fortior eē: ⁊ hoc vt educat humorē difficile educibilē: ⁊ vt educat ex eo multū. Et silr̄ si nec͂ia fuerit flobotomia: flōmia oȝ esse copiosa. ¶ Pro his. dixit Aui. cū tu verificaueris q͛ illic sit sanguis plurimꝰ corruptus: opȝ vt incipias ⁊ flōmes flōmia vltima. Si vero sanguis nō fuerit sic plurimus: tūc flōmia fiat nō sic vltima: sȝ remissior. ¶ Dicu͂t quidā. si sanguis multus in corp̱e abūdauerit fiat flōmia exuberās: sed tū p̱tita impellēs vicem: ⁊ tūc p̄ fiat de basilica vel magna brachij dextri: ⁊ postea de basilica vl͛ magna brachij sinistri: ⁊ si adhuc abūdauerit flōmenť saluatelle: aut ēt cum cis ⁊ saphene. Si v͛o quātitas nō fuerit excedens: tūc dimittať flōmia venarū magnarū: ⁊ fiat ex venis paruis vt saluatellis vel saphenis. Dixit. n. Auicē. si verificaueris illud. s. q͛ sanguis sit plurimus: tūc nō flōmes. s. ex venis magnis q͛ plꝰ nocet q̄ȝ sit iuuamētū eius: ⁊ h͛ idq͛ eūat sanguinē q͛ erat frenum cole nigre p̱ cuius eūonē ipsa postea frenitat. Sȝ dixit A. p̄cipit͛ vt sit securitas cū flōmia eius ex sep̱ationibꝰ paruaꝝ venaꝝ si timeret͛ flōmia magnarū. est aūt securitas flobotomie: q͛ꝛ de eis educi pōt q̄ȝtitas sufficiēs: ⁊ nō sup̱flue q̄ posset esse cā effrenationis cole nigre. Dixit aūt Aui. ex sep̱ationibus venaꝝ p̱uaꝝ nō q͛ꝛ velit q͛ ex toto incidant͛ p̱ transuersum in flōmia: sed vt indicaret q͛ flōmia oȝ fieri ampla vt currere possit ex ea sanguis grossus. ¶ Et subdit Aui. remouēs dictū quorūdā q͛ dicebāt q͛ sanguisugaꝝ appō ⁊ scarificatio erāt magis iuuatiue q̄ȝ flōmia venaꝝ p̱uaꝝ. dixit. scias q͛ in lepra sanguis est fridus. s. ⁊ grossus in eo qd͛ appet de corp̱e q̄re sit illud. s. flōmia venaꝝ p̱uaꝝ magis vltimu͂. s. iuuando q̄ȝ ventose ⁊ sanguisuge: q̄re magis ⁊ melius eūat͛ in flōmia venaꝝ illaꝝ sanguis fridus ⁊ grossus q̄ȝ cū scarificatione ⁊ sanguisugis: ⁊ ista ēt flōmia venaꝝ p̱uaꝝ. dixit Aui. est minus nocēs visceribus. s. q̄ȝ flōmia magnarū. Et subdit Auic. q͛ flōmia s͛m plīn est nec͂ia in curatione lepre: ⁊ maxie in accn͂tibus ꝯsequētibus leprā cogētibus ad flōmiā q̄ accidentia vocātia ad flōmādū sunt ꝯstrictio anhelitus ⁊ ipsius difficultas magna ⁊ raucedo vocis: ⁊ p̄focatio q̄ aliqn͂ tāta est vt faciat esse nec͂iuȝ flōmare guideȝ. ¶ Post flōmiā. dixit Aui. opȝ vt qeścat hebdomada vna. s. cuȝ bono regimine ⁊ premissione digōnis mãe anteq̄ȝ per medicinas eūet͛: ⁊ silr̄ si nō fiat flōmia: q͛ꝛ non fuerit nec͂ia: opȝ vt p̄missa digōne eūet͛ cū eūantibus humorē melicū adustū grossum. sup. aut cōgelatū: sicut cū yeris magnis: vt yeralogodion yera cyacologntida: ⁊ cū pillis ⁊ decoctionibus factis ex epithimo sticados polipodio mirabolanis indis ⁊ kebulis elleboro nigro lapide lazuli ⁊ armeno: ⁊ non nocet si misceat͛ p̄dictis medicinis pulpa colloquintide ⁊ scamonea: ⁊ p̱p̱ie scamonea qn͂ illic fuerit flā vt in tyria ⁊ adiūgat͛ p̄dictis medicinis aloes ⁊ cucumer asininus. Et dixit. theodoricon est bonū eis ⁊ yerapigra itē ⁊ p̱p̱ie qn͂ sit fortis cū scamonea: est. n. de solutiuis bonis leprosis p̄cipue qn͂ odorat odoramentū ellebori. s. nigri: qd͛ est qn͂ in ea ponit͛ virtus ellebori remissa absq͛ȝ substantia eius. Quidā odoramentū ellebori ponu͂t qn͂ infundu͂t radiculas eius in melle passularū: deinde extrahu͂t eas ⁊ illud mel addu͂t yerapi. ⁊ alijs medicinis: ⁊ qdā radiculas ellebori infigu͂t radici alicui s͛m modū dictū a Mes. ⁊ melior radicum quibꝰ infigit͛ est radix polipodij. Et qdāȝ radiculas ellebori decoqu͂ut cū frumēto ⁊ frumētū illud coctū exhibent gallis vel gallinis vetustis in cibū ⁊ aquā decoctionis in potū dāt. Deinde decoquunt gallū vel gallinā: ⁊ ponu͂t de brodio illo in medicina: ⁊ exhibēt eā cū eo. Et aliqn͂ exhibēt brodiuȝ illud solū in potū ⁊ carnes in cibū. Et qdā infundu͂t radiculas ellebori nigri in aq̄ cauliū vel olerū molliū: vel in aq̄ passularū cal'a p̱ horas octo: deinde colāt ⁊ cū illa colatura exhibēt medicinā vel ipsam solā exhibēt cū aliquo syrupo ꝯuenieti. Et dixit Aui. aut apponat͛ in yerapigra lapis armenus: aut lazuli. verū dixit ipse in estate opȝ vt exiccet͛ ⁊ nō vltimet͛ in decoctione fortiter: vt nō spargat͛ ⁊ multiplicet͛. Alia lr̄a hȝ exiccet͛. ⁊ puto q͛ Aui. in dictis v͛bis voluerit q͛ odoramētū illius ponat͛ in yerapigra: sed in estate exiccet͛. s. virtus eius leuiter ab eo ad h͛ vt sit remissior vel exiccet͛. i. fiat q͛ virtus eius sit sicca debilis in estate ⁊ nō fortis: ⁊ h͛ fiet si nō vltimabit͛ decoctio vel infusio ellebori fortiter. s. ⁊ diu. sȝ leuiter fiat ⁊ p̱uo spacio: vt nō spargat͛ virtus ellebori in decoctione vel infusione: ita q͛ multiplicet͛ ⁊ fiat illa decoctio in tyria forti. Alijs v͛o t͛pibus nō est sic nec͂iuȝ virtutē ellebori debilitare. ¶ Et dicu͂t qdā. in eūone leprosoꝝ incipiēdū est a leuioribꝰ ⁊ gradatim p̱cedēdū est ad fortiora. Alij v͛o dicu͂t oi t͛pe exhibēdā eē medicinā fortē debilē: fortē p̱p̱ inobediētiā humoris ad educi debilē: vt nō multū educat͛ ex eo in vice: ⁊ p̱pea dicu͂t eūonē in eis multotiēs esse iterādā. Dixit Aui. nō sufficit in curatione istoꝝ q͛ nō sunt in lepra sua cōfirmati eūatio vna: imo forte est nec͂ia eūo in mēse bis: aut semel s͛m q͛ testimoniū facit eē nec͂iuȝ: ⁊ illud cū medicinis tēperatis: ⁊ qn͂q͛ȝ soluit͛ oi die cū facilitate vna at duabꝰ assellationibꝰ cum eo qd͛ soluit illū humorē de potionibꝰ solutiuis ex p̄dictis medicinis: ⁊ hoc. 40. diebus: fortes v͛o medicine sicut elleborus ⁊ silia: ⁊ q̄ sunt multi pōderis. i. q̄ fiu͂t fortes cū augꝰ dosis: lȝ de se nō sint fortes sufficiu͂t in autūno ⁊ in vere semel: aut plus hoc: vt q͛ꝛ bis in vere: ⁊ bis in autūno. ¶ Quidā in leonina digeru͂t mām cū syrupo q͛ sic fit. ℞. boraginis buglose scariole endi. cicoree cetrach scolopendrie cap̄. ve. fumiterre sticad. an͂. M. i. raď. feni. ⁊ api ⁊ lapacij acuti. an͂. ʒ. ij. lupuloꝝ. M. ß. folliculoꝝ sene epithimi cuscute. an͂. ʒ. ß. aq̄ fontis clare lib. iij. succi pomoꝝ dulciū ⁊ succi buglose. an͂. lib. i. decoquant͛ oia vsq͛ȝ ad ꝯsumptionē medietatis: postea coleť ⁊ colatura syrupet͛ cū zuccaro additis. ʒ. iij. vini granatoruȝ acetosoꝝ ⁊ pōt syrupus aromatizari cū cynamomo ⁊ croco. Digesta aūt mã eūatiuū bonuȝ det͛: qd͛ sic fit. ℞. diasene electuarij de succoro. diacāto. ⁊ kathartici iperialis. an͂. ʒ. i. ß. distēperet͛ cū aq̄ buglose ⁊ exhibeat͛. ¶ Digestiuū v͛o bonū in alopecia sic fit. ℞. melisse buglosse cicoree fumiter. lupuloꝝ. an͂. M. i. raď. feniculi sparagi petrosilij apij brusci endi. an͂. ʒ. i. succi scabiose succi malorū dulciū. an͂. lib. j. floꝝ boragis ⁊ buglose sticados folliculoꝝ sene thymi saturegie epithimi cuscute polipodij. an͂. ʒ. ij. aq̄ fontis lib. iij. fiat decoctio ⁊ syrupet͛ cū zuccaro mō dicto. Eūatiuū aūt bonū post digōneȝ mãe. ℞. catholicōis. ℥. ß. diasene kathartici iperialis. an͂. ʒ. ij. que distēperent͛ cū vino albo aromatico lymphato cū aq̄ buglose. ¶ In tyria digeratur mã cū syrupo q͛ sic fit. ℞. maiorane origani calamēti thimi ysopi. an͂. M. j. radicum supradictaꝝ in p̄cedēti syrupo. an͂. ʒ. ij. sticados polipodij sene. an͂. ʒ. ß. floꝝ roris marini: floꝝ buglose arist. longe ⁊ ro. gentiane. an͂. ʒ. ij. succi maiorane: succi buglose. an͂. lib. j. aq̄ fontis lib. iij. fiat syrupus cū melle ⁊ acetoset͛ cū aceto squillitico. Et si addant͛ decoctioni p̄dicte camedreos ⁊ camepitheos scolopendria ⁊ cetrach fiat digestiuū bonū in elephātia. ¶ Digestiuuȝ bonū in lepra facta ex ꝯgelatione. ℞. calamēti pulegij rorismarini maiorane ysopi thimi timbre camedreos came-

Prima intētio est ad cām añtē eūando ⁊ digerēdo eā ī lepra incipiēte.

De flobotomia.

De solutione ventris.

De digestione humorum.

areos camepyteos.aã.M.j.radicũ quoq3 radicũ enule aco/
ri.aã.ʒ.j.calami aromatici sticados mente melisse cuscute
polipodij epithimi squinanti.aã.ʒ.5.fiat hoꝝ decoctio in vino
albo aromatico lymphato ad medietatẽ:postea syrupeť cũ
melle ⁊ aromatizeť cũ cinamomo galanga gar.nucemuſ.⁊
croco:deinde supaddať q̃ʒtũ est 4ª ps eius de oximelle sqlli
tico:⁊ fiat ista purgatio cuʒ dictis yeris pmixtis. ℭ Euãtio

Decũone p vomitũ. võ p vomitũ interdũ fiẽda est inter euonẽ ⁊ euonem semel ⁊
plures ꝭʒ exigẽtiã ⁊ distãtiã euonũ:cũ vomitiuis tñ leuib⁹:⁊
verũtñ pmittẽdũ est balneũ añ assũptionẽ vomitiui pmittẽ
dus est et vius cibarioꝝ subtiliatiuoꝝ ⁊ icitiuo p:sine.n.bo/
rũ pmissiõe leue vomitiuũ pap:aut nihil pficeret. Dixit.A.
postq̃ʒ balneat⁹ est qescat hora vna:deĩde ppareť vomitiuũ
cũ pẽna.dixit.Aui.nõ opʒ vt negligať administratio inciti/
ui ⁊ pprie añ mũdificationẽ.sup.maxie eã q̃ fit p vomituʒ ⁊
pprie fit icitiuũ:sicut cappares ⁊ feniculus.s.semẽ ei⁹ ⁊ por
ri:opʒ.n.patiẽs cõuertere se sup res acuti saporis vt vomat cũ
eis:nõ.n.pp aliud danť ista acuta icitiua:nisi vt euiť qd opʒ.
Et de cõuenietib⁹ sunt pisces saliti:qb⁹ ẽt opʒ vti patiẽs non
solũ ad puocãdũ vomitũ:sʒ sicut vtiť Mes.expõit lfa ex.s.
sapore.s.q sumiť cũ cibis.In oib⁹ aũt spẽb⁹ lepre facte per
adustionẽ alieneť patiẽtes ab acutis:q2 acuit caliditatẽ ad adu
rẽdũ:nisi sumanť pp vomitũ:aut nisi ꝭʒ semitã albeqieti.s.se
minũ carminatiũ in eo in q̃ sumũť.s.ipsa semina carminan/
tia neĉia pp excludẽ vẽtositatẽ a stõ ⁊ nutritiuis.Et hinc ac/
cipiunt qdã.q diuretica.s.acuta nõ cõueniũt in hac mã:nisi
cũ voluerim⁹ mãm preparare exitui seu expulsiõi.ℭ Cryste/

De crystẽribus. ria quoq3 lenitiua cõueniũt oib⁹ leprosis ex adustiõe hũoris
qb⁹ vti debẽt freq̃ẽter:sʒ acuta crysteria vitare eos opʒ:qm̃
nocẽt eis magnifice ⁊ cõ⁹ est de crysterib⁹ in leprosis factis
ex cõgelatiõe:qm̃ lenitiua nocẽt ⁊ acuta psũt.ℭ De cura

De euõ/ ne i lepra cõfirmata. võ p euonẽ in lepra ↄfirmata.dixit.A.in illõis eoꝝ q sunt cõ
firmati nõ opʒ vt sit occupatio.dñt qdã ⁊ pprie de venis ma/
gnis:qm̃ bonũ sanguinẽ rapet ⁊ malũ dimitteret.Et silr dix
Aui.nõ opʒ vt sit occupatio in solõne vẽtris eoꝝ cũ medici
na forti:qm̃ supfluitates in eis moueñť:sʒ non sepanť:neq3
educunť:⁊ iõ alleuiatio fiat in declinãdo mãs eoꝝ ad intesti
na:⁊ silr itellige de euone cũ vomitiuo forti. Medicine enim
solutiue fortes mãs eoꝝ agitant ⁊ dissoluunť in corpe:nõ tñ
educunť:q̃re sunt cã augmẽti malitie ⁊ manifestatiõis lepre.
ℭ Intẽtionẽ võ q̃ est ad rectificationẽ mẽbroꝝ gñantiũ mãm

Scda in/ tẽtio ẽ ad rectifica/ tionẽ mẽ broꝝ. ⁊ disponẽtiũ eã:vt cõuertať in mãm cõiunctaʒ lepre cõplent
q̃cũq3 malã ↄplõnẽ cordis ⁊ epatis pprie alterãt:siue cala
sit adurẽs:siue frida:⁊ q̃cũq3 splenẽ agiũt ⁊ ipsi⁹ roborant
attractiuã.Qz si corp⁹ aliqñ est cã extriseca vel intrinseca:vt
sumptione auxilioꝝ calidoꝝ vel approximatiõe eoꝝ exteri⁹
in balneis vnctionib⁹ ⁊ silib⁹ iflãmeť ⁊ exicceť:expedit tũc:
vt illa inflãmatio tollať pbibẽdo visũ illoꝝ calidoꝝ ⁊ exhi
bẽdo frida hũectãtia:ita vt ẽt inũctio fiat cũ fridis ⁊ hũidis
oleis:donec inflãmatio illa tollať:vñ dixit Aui.qñq3 admi/
nistrať sup eos inũctio ex oleo.s.aliquo hũectãte ⁊ infrigidã
te:vt violato nenufarino cucurbitino ⁊ silib⁹ cũ lacte mulie
ris:⁊ silr opʒ vt fiat cũ eis caputpurgiũ:⁊ hoc cũ multiplica
tur siccitas in ptib⁹ corpis ⁊ capitis. Inũctio.n.lepre cũ hu/
mectatiuis tẽpatis in caliditate ⁊ frigiditate est ex eis q̃ ↄferũt
in qbusdã horis:vt cũ vehemẽtior sit siccitas:⁊ silr in qbus/
dã horis ↄuenit inunctio cũ hũectãtib⁹ declinãtib⁹ ad frigi
ditatẽ:⁊ in qbusdã cũ declinãtib⁹ ad tẽperatã caliditatẽ.Ve
rũtñ qñ cõmoueť in eis nausea dixit Aui.tũc opʒ vt cauea/
tur.s.inũctio cũ hũectatiuis:⁊ maxie a ptib⁹ stõi ⁊ circũstã/
tiũ ei:qm̃ remolliũt stõm.Et de cõuenietib⁹ ad ↄfortationẽ
mebroꝝ:⁊ resolõnẽ mãe ex meliorib⁹ est tyriaca diateseron
⁊ siliã:⁊ qdã exhibẽt tyriacã post q̃ʒlibet euonẽ vlẽz:⁊ p in/
terualla ẽt post euones pticulares.Et cõueniũt ẽt alie opia/
te medicine maxie metridatũ ⁊ trocis.ẽt de tyro soli bibiti cũ
vini grossi.i.sape vel vini passi.i.de passulis.ʒ.ij.⁊ troc.sqlle
ẽt.Et de bonis.dixit Auic.est vt sumať de limatura eboris
pondus.10.karat.al's kirati:⁊ deť eis in potu in.ʒ.ij.vini ⁊
butyri.s.recẽtis:aut sumãť cyminũ.ʒ.v.⁊ mellis q̃ʒtitas qua
inspisseť:sicut loch ⁊ deť ad sumẽdũ:⁊ succus calamẽti est
eis valde bon⁹ a trib⁹ obolis vsq3 ad.6.supr⁹ in potu:⁊ di/
xit.de illis q̃ narrata sũt.s.a qbusdã antiquoꝝ est:vt sumať
serpẽs niger excoriat⁹:⁊ sepeliať donec in eo fiãt vermes:de
inde extrahať cũ vmib⁹ ⁊ exicceť ⁊ pulueriseť ⁊ deť ex eis
in potu ei sup quẽ supfluat lepra trib⁹ dieb⁹ oi die põdus.ʒ.
j.cũ syrupo de melle.Et dñt qdã sumať vipa ppata vt supra ⁊
decoquať in vino vsq3 ad resolõnẽ ei⁹:⁊ tũc accipiať caro ei⁹
⁊ cõtũdať:⁊ postea in leonina pmisceať cũ rosata nouella vł
diarodon abbatis:⁊ in aliis spẽb⁹ misceať cuʒ dianthos ⁊
pliri muscato.Cõueniunt ẽt dicta electuaria absq3 carne vi/
pere cũ eis frequẽter vtunť singulr ⁊ pmixte.

ℭ Cura aũt pticularis ⁊ que respicit cãʒ ↄiũctã effusaʒ ad sub cutaneas ptes ꝭm quosdã cõpleť solũ p exitũ ex pariẽtibus pticulis:verũtñ ꝭʒ quosdã alios in pn⁹ pmissis euonib⁹ cõ pleť ẽt p recursuʒ faciẽtib⁹ ex fridis stipticis ↄfortãtib⁹ mẽ bra:vt nõ recipiãt:sʒ mãm repellãt:⁊ maxie recursuʒ dicunt cõpetere in leonina. Cura pti/ cularis re spi. ceno cãm cõtũ ctam.
ℭ Dixit.A.in pmis indigẽt ↄfortãtib⁹
sic myrabol.⁊ gallis cũ aceto:⁊ dixit.melius qdẽ est vt bal/
neenť in pmis.i.balneo frido stiptico:⁊ deinde inunganť cũ
stipticis:sicut est oleũ myrtinũ ⁊ masticinũ:⁊ de sumitatib⁹
vitiũ.Verũtñ dixit.A.añ mũdificationẽ nõ vngať oino:qm̃
opilat poros:post pn̄m̃ miscẽda sũt pdictis stipticis aliq cali
da resolutiua:⁊ tãdẽ administrenť resolutiua pura:de qb⁹
fiant balnea inũctiões emplastra ⁊ alia silia. ℭ De balneis
dixit Aui.melior ablutio eoꝝ in balneo cũ aq̃ in qua excoq/
tur ⁊ multũ coqť fenugrecũ cũ sapone bono.i.albo:qm̃ re/
soluit mollificat ⁊ abstergit:⁊ qdam balneãt in oleo cõi:aut
quodã ex resolutiuis:⁊ qdã in decoctione serpẽtũ:⁊ qdã in
sanguine humano.Et qñq3 est necũ balneũ multe resolo/
nis factũ ex aq̃ decoctionis calamẽti origani sinapis baccaꝝ
lauri serpilij nitri sulphuris ⁊ siliũ:sʒ tũc opʒ vt añ illud bal
neũ fricet corpus totũ cũ butyro vt phibeat ipi⁹ exiccatio
nẽ magnã:sʒ post balneũ tẽperate resolõnis fiat inũctio cuʒ
aliquo oleoꝝ resoluẽtiũ. ℭ Et de inunctiõib⁹ iuuatiuis.di/
xit Aui.est oleũ in quo ipsa decoqť.Et sicut medicamẽ ꝟ su
mať serpẽs niger excoriat⁹ ⁊ ponať in olla:⁊ ponať super
ipm de aceto forti.ʒ.viij.⁊ de aq̃ lib.j.⁊ de tapsia hũida.i.re/
cẽti ⁊ radice dragontee.aã.ʒ.ij.⁊ decoquať totũ sup ignẽ lẽ/
tũ:donec dissoluať serpẽs:deĩde coleť aq̃ ⁊ ipsa decoctio:⁊
fricet cũ ea post abrasionẽ capitis ⁊ barbe:⁊ fiat illud trib⁹
dieb⁹. ℭ Et qñq3 vnguñť cũ tyriaca ⁊ salite ⁊ silib⁹:⁊ ↄferre
⁊ qñq3 fit fricatio corpis leprosi in solo loco balnei:⁊ silr fit
post fricationẽ ipsaʒ inũctio.Vñ dixit Aui.fortasse est inten
tio inungere eos in sole calido:⁊ fit inunctio sup extremita/
tes cũ oleo de darse sabam ⁊ de costo:q2 defendũt eas a cor/
ruptiõe. ℭ Accñtia aũt mala supuenire phibet regimen su/ Tertia in tentio est correctio accidẽtiũ
pradictũ dieta ⁊ festinatio ad euonẽ mãe male:⁊ rectificatio
discrasiarũ corpis:⁊ pcipue mẽbroꝝ pncipaliũ:⁊ ipsoꝝ for
tificatio:⁊ opʒ vt corrigant ea q̃ iaʒ supueniunt ꝭm singula
mẽbra a qb⁹ pueniũt.dixit Auic.si fuerint cerebralia:opʒ
vt veniať supra cerebra eoꝝ cũ mũdificatione cũ eis q̃ sunt:
sicut gargarismata ⁊ caputpurgia q̃ eliganť ꝭm exigẽtiã:⁊
ↄsilr intẽdẽdũ est cordi ⁊ epi in accñtib⁹ eoꝝ.Et dixit.Aui.
qñ cadũt pili supcilioꝝ.aut alioꝝ locoꝝ:tunc fiat curatio:si/
cut diceť in cura alopitie ⁊ mũdificeť facies ⁊ melioreť co/
lor eius:sicut diceť in cura decorationis eius. ℭ Curatio võ Cura per chirurgia
lepre p chirurgiã.dixit Albu.leprosi qñq3 iuuanť cauterio
iuuamẽto maxio:⁊ pcipue qñ spẽs lepre fit ex putrefactiõe
flãtis ⁊ melle:cũ ergo vis cauterizare ipʒ ↄsidera:⁊ si est le/
pra incipiẽs:⁊ iã curasti eã cũ eo qd ↄuenit:⁊ neq3 descẽdit:
neq3 stat:⁊ times sup infirmũ:ne ↄprehẽdat corruptio super
totã ↄplõnẽ ei⁹:tũc cauteriza ipʒ sup caput.5.cauterijs.vno
in medio capitis noto.s.in fontanella:⁊ scdo inferi⁹ eo ver
sus frontẽ apõ finẽ capilloꝝ ⁊ duob⁹ sup duo cornua:⁊ vno

posterꝰ sup nocra ceruicis⁊ vltimo ꝑmas manū toā cū cauterio poꝝ donec iprimat in os ipressioné puā ⁊ dislocenť.i. separenť ex eo cortices ⁊ alleuieť expiratio vapoꝝ grossoꝝ ex eo:⁊ cauterio ēt sup splené.ꝯuenerūt iuuaméto magno i pnꝰ timoris lepre ⁊ ꝓpē qñ ex corpis dispóne timeť ꝓcessus eiꝰ: qm̄ ꝓhibet ne spargať corruptio in corpus. ¶ De cauterijs aūt néđis sup caput.dixit.A.qñ cauterizas sup caput:opꝫ ꝙ deueniať cū cauterio vsqꝫ ad os donec excorieť:verūtñ nó fortiter applicādo cauterium:necqꝫ subito:vt ꝑueniat vsqꝫ ad os:sꝫ fiat in pluribꝰ vicibꝰ:⁊ cū mora inter vicé vnā ⁊ aliā:⁊ ló sic applíceť vt ꝯserueť:ne applicatio eiꝰ ad cerebrū veniat ſm sūmā corrūpētē cóplōné eiꝰ:fiat ğ ita vt nó inflāmeť per illa cauteria cerebrū:ne exicceť:ıđ aūt fiat si inter plīes vices ꝑueniet cauterizatio vsqꝫ ad os:aut si fiat vna vice vt cauterizans alleuiet pluries manꝰ suas ⁊ pluries iterū applicet:⁊ donec paulatine ꝑueniat vsqꝫ ad os:⁊ nó faciat sicut stolidi medici faciūt:q̄ dū cauterizāt nó alleuiāt ab eo manꝰ suas:⁊ maxie dꝫ obseruari modꝰ cauterizationis ꝑdictꝰ qñ cauterīū hꝫ fieri in locis cómissurarū:sicut.n.cauterizādo paulatim ⁊ leuiter absqꝫ lóga ⁊ forti ipressióe cerebri cóplō nó corrūpeť ⁊ iuuamētum cauterij laudabilr ꝯsequeť. ¶ Et dixit Albu.si lebra iā sparsa est sup ifirmū:⁊ appet manifeste:tūc opꝫ vt cauterizes cū cauterijs in capite vno cauterio sup extremitatē nasi ⁊ duobꝰ cauterijs sup spódiles colli:⁊ vno cauterio magno sup albosos apd̄ nodū caude:⁊ vno sup ipꝫ.s. sup oēm anchā vno ⁊ duobꝰ sup genua ⁊ alijs duobꝰ super humeros ⁊ duobꝰ sup cubitos:⁊ duobꝰ sup ꝯcauitatē pectoris sui. Et dixit.cauterizā ipꝫ sup oēm iuncturaꝫ ex iūcturis manuū suaꝝ ⁊ pedū suoꝝ ⁊ sup oēm calcaneū pedꝫ suoꝝ ⁊ fociles manuū suaꝝ. Et dixit.caue tibi a neruis q̄ sūt super vtrūqꝫ calcaneū:vt nó cōburas ipsos:⁊ qñqꝫ ēt cauterizatur sup os pectinis:⁊ sup os stōi ⁊ sup epar:qꝛ q̄to.n.plus addis cauteriū plus est ꝯferēs ⁊ magis iuuatiuum:⁊ dixit.scias ꝙ nó iuenit leprosus ex cauterio dolorē sicut inueniūt eū sani: qm̄ corpꝰ eiꝰ iā stupefactū est. Et dixit.opꝫ vt sint cauteria in magnitudie ⁊ ꝑuitate ſꝫ mēbra ⁊ iuncturas:deinde cura cauteria cū farina orobi ⁊ melle ⁊ reliq̄ curatióe donec saneť.

¶ De apostemate aquoso. Cap.xij.

Apostema aquosum est apostemaꝰ mā est humiditas aquosa fluida priuata forma hūoris:non.n.est apā hūoralē:imo differt ab eo vt appebit. Est aūt duplex.vnū qđ fit in cōcauitate alicuius mēbri:vt in vacuitate vētris:sicut in asclite ꝯtingit:⁊ sicut in vacuitate burse testiculoꝝ:vt in ramice aquosa ⁊ aliud est qđ nó fit in spatiositate vacua alicuiꝰ mēbris:sꝫ fit ex aggregatióe mãe aquose inter os ⁊ pāniculū alicuiꝰ mēbri:aut inter pāniculū velātē os ⁊ subaꝫ carneā vel cutaneā:⁊ qñqꝫ inter mēbrū ⁊ pāniculuꝫ velātē ipꝫ:sicut sūt vesice gn̄ate in epate vel splene:⁊ qñqꝫ inter carnē ⁊ cutē:vt in multis vesicis aq̄ plenis in multis euenētibꝰ mēbris appet. Et qñqꝫ inter duas cutes:siue iter cutē ⁊ ymen vt ēt in multis vesicis est vidēre. ¶ Et accidit aliqñ apā aquosuꝫ ꝑ viā ꝯgelatiōis mãe aquose in loco:⁊ qñqꝫ ꝑ viā deriuationis mãe ad locū apātis q̄ deriuatio aliqñ est cretica:sicut aliqñ vesica in pede in peripleumonia cōtingit que ipsius salutē ꝓnunciat:vt dixit Hypp.2ᵒ ꝓnosticoꝝ.

Signa apātis aquosi extrinseci:vt dixit.A.tertij.ꝑ caᵒ de apātibꝰ q̄ supra craneū fiūt:⁊ de aq̄ in capite aggregata sūt ꝙ qñ est aq̄suꝫ:tūc cutis color est cū dispóne sua nāli:⁊ q̄dā dixit.ꝙ qñ est iter cutē ⁊ ymē appet luciditas aq̄ desubtꝰ ꝯtēte ⁊ maxᵉ i sole ⁊ apđ lumē cādele:⁊ dixit.A. cuiꝰ ē eleuata tūc scā:sꝫ ē exp̄ssa ex pulsu.i.apā aliqñ ꝯpmiť ⁊ cedit cū desup ꝑmēdo ipelliť:alia lr̄a hꝫ.eleuata ē ꝯphēsa ex pulsu.i.ꝯphēdūť in pulsu:qꝛ aq̄sitas ipellit ⁊ cedit qñ desup ꝑmiť:⁊ dicūt.nó est cū apāte aq̄so dolor saltē notabilis: ⁊ ꝑ ꝑdcā sigᵃ distiguiť apā aq̄su ab apāte hūoris. A.dix̄ vbi supra:qm̄ ⁊ color est mutatꝰ a nāli ⁊ tactus est diuersus.s.a tactu repto in aquoso:qꝛ nó.s.cedit nec ipelliť cū desup ip̄siꝰ mitť:sꝫ est ibi fortitudo.i.resistētia ⁊ ꝓhibitio ad expellēdū: ⁊ est ibi dolor:tūc est ibi apā hūoris ⁊ nó aquosū:hūor.n.nō cedit tactui:nec ipelliť:vt aq̄ ꝑ cōpressionē ⁊ hūor apāns ꝑ suā malā coplōnē ⁊ suā extentionē:qꝛ soluit mēbri ꝯtinuitatē causat dolorē. Et q̄uis. A.dixerit h̄ de apāte aquoso ⁊ humorali capitis:tñ de eis in alijs ēt mēbris dici pñt. Et. Aui. ait.ꝙ in apāte hūoris extra craneū in capite existētis sentit patiēs cū dolore cōpremētē.i.ꝑcipit ac si supra caput suū eēt aliq̄d qđ ꝑmeret craneū.mó de apātibꝰ aquosis factis in spatiositatibꝰ mēbroꝝ ⁊ factis inter mēbru ⁊ pāniculū velateꝫ ipꝫ dcm̄ est satis in sermonibꝰ ꝑcedētibus in suis caplis.de multis ēt vesicis dcm̄ est in h̄ tractatu in ꝑcedētibꝰ. ¶ In h̄ aūt loco diceť de apāte aquoso:siue de aq̄ collecta in capite:⁊ h̄ q̄dē apā lꝫ in alijs etatibꝰ ab infantia possit repiri:illud tñ est ꝑraro valde:sꝫ ſꝫ plꝫ euenit pueris. ¶ Dixit Ras.ego nó vidi hāc egritudinē in alijs q̄ꝫ in pueris.⁊ ſm plꝫ accidit eis apđ ꝑtū:aut qñ obstetrix stringit caput pueri absqꝫ leuitate. Et silr̄ dixit Pau.qñqꝫ accidit ex sanguine manante ad caput ex violētia coartationis.s.facte apud ꝑtū vel ex molestia obstetricis:⁊ accidit qñqꝫ dixit Alb.ex cā occulta q̄ non sciť:⁊ fortasse ꝑꝑ hāc cāꝫ occultā voluit itelligere aquā gn̄atā i capite embriōis in mr̄ice. Et de cāis adiuuātibꝰ vt aggregeť aq̄ in capite embrionis in mr̄ice ē sitꝰ capitis eius declināns ad iferiꝰ:locať.n.caput embrionis sup manꝰ suas q̄ sūt locate sup genua sua:vt i ꝑcedētē ſmōe patuit. ¶ Dix̄ Pau. h̄ aq̄ ꝯgregať in tribꝰ locis.s.aut sub cute manifeste.s.inter cutē ⁊ gingiā mr̄eꝫ:aut sub tunica q̄ est sup craneū.s.iter gingiā ⁊ craneū:aut sub craneo inter craneū ⁊ durā mr̄eꝫ:⁊ h̄ ſm plin relaxat cōmissuras ⁊ ꝑcedit ꝑ eas circa craneū:⁊ silr̄ ꝑ eas reingrediť. ¶ Et cognosciť aq̄ q̄ est sub cute ex leui impulsione:qꝛ statim cedit q̄ꝫtūcūqꝫ leuiter desup ꝑmať:⁊ maxime respectu eiꝰ q̄ est sub gingiā q̄ nó sic facilis ipulsiōis cedit:⁊ in istis ambabꝰ tactꝰ nó ꝯseqť nec ꝑuenit ad ipꝫ ꝯphēdēdū:sicut ꝑuenit in ea q̄ est itra craneū:cuiꝰ signa sunt.dix̄ Pau.ꝙ qñ cōprimiť reingrediť sub craneū:deinde reuertiť: qm̄ serra.i.comissura apiť ⁊ remanebit frōs ⁊ apieť oculus frequēter. ¶ Aq̄ q̄ est sub cute est magis receptiua curationis:deide ea q̄ est sub gingia:q̄ aūt est sub craneo dixit Pau. curatione caret. Alb.vo dixit.ꝙ ad oēm quē vidit ꝑperauit mori:⁊ ꝑꝑ illud visuꝫ est sibi dimittere opōnē in ea. Et dixit ego pueꝝ vidi:cuiꝰ caput repletū est aq̄ ⁊ caput magnificabať oi die:⁊ nó poterat sedere sup seipsuꝫ ꝑꝑ magnitudinem capitis sui:⁊ magnificata fuit hūiditas donec mortuus est.

Cura tñ posita ab auctoribꝰ ſm auctores sola chyrurgia cōpleť.dixit Pau.in ambabꝰ spēbꝰ aq̄ q̄ sūt extra craneū fiāt due fissure:ita ꝙ vna fissura cadat sup aliā sup angulū ꝑpēdicularē ⁊ eūenť ex eis hūiditates ⁊ supponanť eis pāni ⁊ puluilli infusi in oleo ⁊ vino vsqꝫ ad diē 3ᵐ:vt nó accīdat apā deide cureť cū vnguēto ⁊ si tarda fuerit gn̄atio carnis friceť os. ¶ Et Alb.dixit.opō in illa in q̄ aq̄ est inter cutē ⁊ os ⁊ tumor est ꝑuus:est:vt scindas in medio capitis scissura vna in latitudine:⁊ sit lōgitudo fissure q̄ti duo nodi:⁊ donec currat hūiditas. Si aūt hūiditas fuerit magis augmētata:⁊ tumor fuerit maior:tūc fac duas fissuras ſm formam crucis:sꝫ si hūiditas est sub osse opꝫ vt scindas in medio capitis tribꝰ scissuris ſm hūc modū ⁊ post incisioneꝫ extrahe hūiditatē totā:deide stringe fissuras cum pānis ⁊ puluillis:⁊ deinde embroca illud desup cū vino ⁊ oleo vsqꝫ ad dies.5.deinde solue ligamētū ⁊ cura vulnus cū cerotis ⁊ vnguentis ⁊ nó dimittas stringere caput cū equalitate. Et subdit.modus aliꝰ incisiōis est vt cōsideres vbi apparet magnitudo apātis ⁊ collectio aq̄.⁊ qm̄ qñqꝫ est in occipitio plus:⁊ qñqꝫ in sincipite:aut in dextra aut sinistra:scinde ergo cū incisorio:vbi apparet tibi apā:⁊ obserua:ne icidas arteriā ⁊ accidat fluxꝰ sanguis ⁊ moriať ifirmꝰ ex illo fluxu sanguis cū euōne humiditatis. Et dixit.ciba ifirmū cibo sicco pauce hūiditatis.

¶ Dixit Guil. ꝙ suo tpe nō vidit aliquē curari p viā incisionis: neqꝫ credo. dixit ipse aliquē p hāc viā posse euadere cum cōiter hec infirmitas nō appareat: nisi in his q nascunt: aut q nati sunt infra septē dies: vñ nō vr mihi pp debilitatē infantiū vti talib⁹ incisionib⁹. Et dixit. ego vidi in hospitali cremone quēdā quē nā rectificauit p se ſm longitudinē tem poris ꝛ vixit puer lōgo tēpore. Et post hoc ſupñ ex illa opōne nāe modū curationis p me cū exiccātib⁹ paulatim: ꝛ pcessi in cura cuiusdā puelle oī die vngi feci caput eius totū cum hoc vnguēto. ℞. olei camomellini. ʒ. iiij. sulfuris. ʒ. j. misceātur simul ꝛ cū eo calido bis in die vngebat: ꝛ post vnctionē supponebat lana calida: ꝛ sic pcedēdo p mēsez ꝛ plus nā cōfortata fuit sup infirmitatē ꝛ cepit manifeste exiccari de humiditate illa: ꝛ qꝛ mihi apparuit. dixit Guil. ꝙ hec aq̄ est inter craneū ꝛ cutim: potui securi⁹ pcedere cū fortiori re: ꝛ qꝛ mēbra erāt iaꝫ quodāmō cōfirmata: ꝛ qꝛ dixit ipse hec spēs est minoris timoris q̄ᷓ alia feci post hoc cauteriū punctuale in pte anteriori in loco q dr frons ꝛ ipressi in ipsuꝫ cauteriū vsqꝫ ad aquā ꝛ sic aqua cepit paulatim emanare: ꝛ postea ad tēpus feci duo alia cauteria in pte posteriori: ex qb⁹ similr emanabat aq̄ ad meā volūtatē: ꝛ sic cū istis cauterijs ꝛ oleo supradicto pcessi p tēpus quousqꝫ tota aq̄ exiccata fuit pfecte ꝛ puella infra dimidiū annū fuit sanitati restituta: p cauteria aūt nō dimisi exire aquā pruptē: sed distillādo ꝛ claudebā eā cū tētis pfecte oī die decēter: ꝛ ligabā ligatione conuenienti caput eius totū. Et dixit. eodē modo curat aqua que est intra craneū: sed opꝫ subtili⁹ ꝛ morosius pcedere in ea ꝛ cōsiderare virtutē egri: ꝛ maxie opꝫ attēdere in depressione cauterij: vt approximet aque magis. ¶ Ampullaꝝ vō siue vesicarū in quacūqꝫ corporis pte euenientium curatio est euātio aque in eis cōtente: ꝛ totius cutis vesicate adustione: deinde induret cutis subtilis sub cute vesicata extñs ꝛ cauterizet cū rebus exiccantibus ꝛ cypressus emplastrus in ramice aquosa: ꝛ in omni apate aquoso multum confert.

De cura ampullaꝝ ꝛ vesicaꝝ.

¶ De apostemate ventoso. Cap. xliij.

Dixit Gal. 2° ad glauco. noīant solā vētositatē spm̄ grossum vaporosuꝫ existē oino etbereū ꝛ subtilē subaꝫ cōsiderare: habitē vō opꝫ eius māīm ex ptinēte nos aere cōmemorāte q̄lis in australib⁹ ꝯstōnib⁹: ꝛ q̄lis i borealib⁹ fit, ꝛ. n. ei q nō i borealib⁹ his q hꝫ nāꝫ est nobis spūs. Est ḡ spūs vaporosus grossus q est silis aeri in ꝯstitutiōib⁹ australib⁹ ventositas in corpore nostro de qua apa vētosum qd̄ noiat apa inflatū: siue inflatio fit. ¶ Est. n. apa vētosuꝫ tumor inflatus mēbris eueniēs pter nāꝫ: ꝛ est duplex. s. simplex ꝛ cōpositūꝫ: ꝛ simplex qdē ex vētositate pura nulli humiditati mixta fit.

Dixit Gal. 14° terapē. als. theorice. inflatiōes siue fermata fisede. i. inflatio spūs coadunato fiunt: qñqꝫ sub cute: ꝛ qñqꝫ in mēbranis que piosses. i. circa ossa vel mēbrana vel musculos cōtinet vel his circa viscera coaceruant: tali qsi tympanū hꝫ vētrē ꝛ intestina: ꝛ in medio coꝝ ꝛ pētanei. idest omēti faciūt. ¶ Et Sera. 5° breuiarij dixit. si aggregat vētositas iflatiua stans. s. hñs estuationē i hora mot⁹ sub cute, aut sub pānicłis ꝯtinētib⁹ ossa, aut sub ꝯtinētib⁹ lacertos ꝛ noiat h̄ apa inflatio: ꝛ est h̄ apa vētosū simplex ꝛ 3ᵐ ſm ꝙ ventositas duplicis sube repit: qꝛ alia est grossa: ꝛ alia subtilis, ꝛ hoc apa iō erit: aut de vētositate subtili ꝛ facile resolubili: aut de vētositate grossa ꝛ difficile resolubili. Apa vō vētosuꝫ cōpositūꝫ ē ex vētositate pmixta humiditati, vincente tñ vētositate in cōpōne: ꝛ hoc apa vocat eleuatio: siue kacesia. ¶ Pro his dixit Aui. pmi 3ᵉ vētosa apata ſm duas specificant spēs. Et vna est kacesia siue eleuatio: ꝛ alia est inflatio. Et dixit. ꝙ differunt he dūe spēs inter se. i. per essentiaꝫ. Ex cōmixtura. i. permixtione ꝛ situatiōe in mēbris: differūt eniꝫ hꝫ essentiā: qꝛ eleuatio causat ex vētositate pmixta humori flegmatico. i. vapori humiditatis subtilis flegmatice vel ipsi humiditati subtili flegmatice. Sed inflatio fit a ventositate pura, ſm situ vō ꝛ pmixtionē cū mēbro differūt: qꝛ in eleuatione vētositas est sparsa in sube mēbri: ꝛ iō nō resistit tactui: imo apparet sensui tact⁹ mollis: sed in iflatione vētositas est aggregata in vno spatio fixa in eo sepata a mēbro ꝛ resistit tactui tangētis resistētia multa aut pauca. ¶ Et dixit. quarti 3ᵉ de apatib⁹ vētosis: aliud est qd̄ fit a vapore leui. i. pmixto humiditati ꝛ similat excitationi q̄ vt supra patuit est spēs vndimie. Alia lra hꝫ. assimilat estuationi. ꝛ intellexit p hoc eleuationē. Et aliud est qd̄ fit a vapore vētoso ꝛ vocat inflatio: qd̄ pprie vocat apa ventosuꝫ: qꝛ fit a ventositate pura nō permixta hūiditati, ꝛ dixit. huic apati vētoso est ipulsio q̄ nō cedit tactui digiti ipmētis: sicut cedit vndimia ꝛ excitatio ꝛ eleuatio. Et iō nō remanet in vētoso ipressio digiti, sicut in illis, eo ꝙ in iflatiōe vētositas est sepata ab eo in quo stat ꝛ est aggregata ꝛ sparsa ꝛ pmixta sube mēbris nō. n. est pura sed pmixta hūiditati flātice: ꝛ iō cedit tactui ꝛ nō ipellit. Et subdit Aui. est in inflatiōe vicissitudinaria accessio. supplē aliq. ꝛ recessio, qꝛ qñ premit cū digito sup ea, ꝛ ipellit nō fit ipressio digiti in ea: qꝛ vicissitudinarie recedit ꝛ impellit: ꝛ subito accedit ꝛ ipellit, quot eniꝫ vicib⁹ impellis inflationē digito ꝛ tot vicib⁹ reipellit ꝛ redit: vñ nō remanet vestigiū, nō aūt est reimpulsio sic subiecte in eleuatione. ¶ Et dixit Aui. ꝙ inflatio fortasse pcutit. i. sonat pcussione manus, sup ipsa cū eniꝫ tu pcutis manū pp apa ventosuꝫ audis sonū vt ex pcussione tympani. Dixit aūt Aui. fortasse: qꝛ nō in oī inflatione audit sonus ad pcussionē man⁹. Et ideo Aui. ostēdit qñ est ꝙ inflatio sonat: qꝛ h̄ tūc est qñ vētositas est in cōcauitatib⁹ magnis in qb⁹ iuenit spatiū ad qd̄ aggregēt: sicut est stomach⁹ ꝛ itestina ꝛ vacuitas vētris. Et subdit Aui. ꝛ fortasse nō resoluit. i. nō intrat vētositas ad spatia magna: ꝛ tūc nō sonat. Dixit aūt resoluit, qꝛ p modū cuiusdā resolonis capit sibi locū vētositatis: imo intrat subtilia membra. eūata. i. in villos mēbroꝝ ꝛ resoluit. i. penetrat ꝛ intrat in ea nō in spacio magno, ꝛ gñat in eis qd̄ facit nec̄iuꝫ pertransire ea. i. gñat extēsionē, vñ disrūpant ꝛ soluit coꝝ cōtinuitas. Dicūt qdā. vētositas aliqñ itrat spatia magna, ꝛ tūc sonat sicut tympanū, ꝛ qñqꝫ intrat mēbra nō hñtia spatium magnū: ꝛ tūc nō sonat. ¶ Dixit aūt Aui. fortasse ventositas nō resoluit. i. nō extēdit spatio: qꝛ nō excludit ꝛ aggregat in eis: imo subtiliat mēbra ꝯiūcta. i. sepat iuncturas vel mēbra nō vacua ꝛ resoluit. i. dislocat vel soluit ꝯtinuitatē coꝝ ꝛ generat in ipsis mēbris nō vacuis: siue iūcturis qd̄ facit nec̄iuꝫ disrumpere ea vel dislocare pp extēsionē quā facit in eis. Vētositas aūt remanet ꝛ retinet in ipsis mēbris pp spissitudinē ꝛ grossitiē ipsi⁹ vētositatis: ꝛ spissitudineꝫ mēbri in quo est ꝛ ꝯstrictionē poroꝝ ei⁹. ¶ Dixit Aui. apa dictū excitatio est silr vndimie cū augmēto loci. i. cū eleuatione loci in altū plusqꝫ in vndimia: pp vētositatē in excitatione pmixtā in altū subleuātē, cui⁹ pmixtio nō est in vndimia. Et silr per hoc differt ab excitatione: quia adhuc magis eleuat locus in ea. ¶ Et ex dictis pꝫ ꝙ apatis vētosi simplicis, siue inflatiōis, due sūt spēs vna in que audit son⁹ pcussionis pcutientis: ꝛ est illa: cui⁹ vētositas est inclusa in cōcauitatib⁹ magnis mēbroꝝ q̄ cōstipate adeo sunt ꝙ nō hꝫ ventositas intus ꝯclusa liberū exitū, sꝫ tñ aliqñ mouet in illis ꝯcauitatib⁹ ipsa ventositas: ꝛ pcipit mot⁹ eius ab ifirmo: ꝛ aliqñ a medico ꝛ ab astātib⁹, sicut ꝯtingit in inflatione stoī, aut intestinoꝝ gracilliū: vt in yleos ventoso, aut grossoꝝ: vt in colica vētosa: aut in vacuitate ventris, vt in tympanite: aut in vacuitate osīs: vt in hernia vētosa: ꝛ de hac specie apatis vētosi nō agit in hoc ca°, qꝛ dcm̄ est de ea ꝛ qualibet ei⁹ specie in sermonib⁹ pcedētib⁹ in pprijs caplis. Alia est inflatio in qua nō audit sonit⁹ apud pcussionē sup eā ꝛ est illa que vētositate influxa paulatim ad aliquē locū vacuū nō amplū inter loca cōtinua vel cōtigua existētē: sed paruū strictū ꝛ cōstipatū, ex quo nō hꝫ vētositas exitū liberū: quare aut aggregat in medio ipsorū locoꝝ, aut sepat inter ptes mēbri in quo est, ꝛ extēdit ipꝫ

De cāis ꝛ spēb⁹ eius ꝛ signis

mēbrū ꝛ soluēdo eius cōtinuū dolorē causat: ꝛ de hoc apate ventoso agit in hoc caplo: de quo dixit Ras.13° cōti. inflatio vētosa in pedib⁹ vel manib⁹ vel alijs mēbris fit a vētositate vaporosa inclusa sub musculo: aut aliquo pāniculo inducto ossib⁹ aut musculis. Et dixit Ras. ꝙ si tale apa transfert de vno mēbro ad aliud de vētositate erit. ❡ Et scias. ꝙ apa in flatū assimilat exiture: ꝛ opꝫ discernere inter ea: q: aliqñ deci-

Q̄ñ dif-fert apa inflatum ab exitura.

piunt medici putantes eē exiturā: ꝛ est apa vētosum: ꝓp qd dixit Aui. qñq͡ꝫ extimat medicus ꝙ sup mēbrū infirmū: vt super genu sit apa indigēs pforatione: q: extimat ꝑ inundatione ꝑceptā sub digitis in eo cōtineri saniē: q̄re pforat ipꝫ ꝛ vētositas tñ egredit: ꝛ sic medic⁹ decipit ꝛ errauit: ꝛ ꝯtingit iste error plus in inflatione q̄ꝫ in eleuatiōe: q: in eleuatione vētositas est sparsa ꝛ hūiditati flātice mixta nō in vno loco aggregata: quare nō pōt inundare: ꝛ maxime cōtingit error iste qñ apa est in iunctura: sicut genu: eo ꝙ qñ vētositas aggregat in iuncturis minus pōt discerni a sanie q̄ꝫ qñ aggregatur in locis vacuis magis: q: in his locis extēdit spatia: ꝛ non inundat sub digitis: sicut quādo aggregat in alijs locis vacuitatis parue ꝛ in iuncturis. ❡ Ex dictis patent species apatis vētosi: ꝛ signa tam generum q̄ꝫ specierū.

De causis tamē eius est sciendū ꝙ qñq͡ꝫ accidit a cā ꝑmitiua ꝛ ꝓprie ꝑcussione vel casu cū cadit attritio in aliquo mēbro intrinseco vel extrinseco ꝛ succurrit nā ad locū ꝑcussuꝫ ꝛ dolētē cū spū vaporoso grosso q retinetur in eo ꝛ inflat ipꝫ: ꝛ qñq͡ꝫ sunt causa eius cibi vaporosi assumpti. Et qñq͡ꝫ accidit a cā añti. s. hūore vētosabili in quē cuꝫ agit caliditas debilis resoluit in vaporē grossum: ꝛ vapor ille aliquē locoꝝ predictorū ingredit ꝛ extēdit ipsum ꝛ subleuat in tumorē: ꝛ ideo multiplicatur penes indigestiones ꝛ nauseatiuas satietates: ꝛ aliqñ influit vētositas ex alijs mēbris ad locum apatis. Causa vero eius cōiuncta est ventositas ipsa in loco inclusa: ꝛ scias ꝙ in facto a causa ꝑmitiua percussione vel causa est dolor: sed in facto ab alijs causis nō semper est dolor: de quo sit curandum.

Cura apostematis ventosi perficit dieta ꝛ potione: dieta qdē in euitatione ois reginimis faciētis indigestionē: aut perducentis ad nauseatiuā satietatē: ꝛ ꝓprie cū ꝓhibitione ois cibi ꝛ potus vaporosi vel vētosi: ymo sit regimen subtiliatiuū ꝛ grosse vētositatis extenuatiuū ꝛ resolutiuum ꝛ ꝓprie ex eis que dicta sunt in sermone 5° de inflatione stōi ꝛ intestinoꝝ. ❡ Potio vō aut vertit ad cām: aut corrigit accidētia: ꝛ q̄ vertit ad cām: aut ad ꝑmitiuā: aut antecedētē: aut ꝯiūctā. Et hꝫ dēm cām. si apa vētosuꝫ fuerit eleuatio ꝓcedēdū est in cura ei⁹: sicut dcm̄ est in sermone 5° ca° de karecta. ❡ Si vō apa fuerit inflatū ꝛ fuerit a cā primitiua. tūc

In inflato facto a cā ꝑmitiua.

opꝫ ꝯsiderare corpis dispōnē in repletione ꝛ cāe illius ꝑmitiue importātiā. Nā si corpus fuerit repletū ꝛ casus vel percussio magna ꝛ fortis fuerit. oꝫ euāre cū flōmia corp⁹: ꝛ trahere mām ad diuersuꝫ: ne ad locū doloris cōfluat. In tali. n. apate vt psm̄ est dolor: ꝛ maxime in lacertis qb⁹ accidit percussio: ꝛ iō opꝫ vt curatio dirigat ꝑncipalr ad attractionem vel cōtusionē: ꝛ ad sedationē doloris: ꝛ postea ad ipsaꝫ inflationē: nō ergo opꝫ in hoc apate incipere a cura inflatiōis cū rebus multe caliditatis: sed a sedatione doloris. Et ꝓpea dixit. A. opꝫ vt alienent medicine valde calide ꝛ acute: ne refugiāt mēbra attrita ꝛ tereant ab eis: qm̄ hō sunt exiccatiua multū ꝛ nocēt eis: ymo dixit ipse. qñ talis inflatio medicatur cū resolutiuis misceat cū eis aliqd de sedātib⁹ dolorē: que sunt anodina tepide caliditatis: talia. n. resoluētia leuia mollitiua sūt q̄ cōueniūt in attritiōe vel cōtusiōe vt in ꝑcedētib⁹ patuit. Sit ergo cura tua quā facis. dixit Auic. cū eo qd est sicut rob cōtusuꝫ ꝛ cōquassatū cū oleo in quo est infusa lana ysopi. i. succida ꝛ supposita: ꝛ si cū eo fuerit caliditas: tūc cū oleo ro. in quo infusa fuerit lana ꝑdicta ꝛ dissoluta fuerit in eo aqua ysopi humida. i. ipse ysopus hūida. Et dixit. administrent ois hec tepida ad caliditatē declinātia: ꝛ nō ꝑmittant infrigidari: qm̄ frigus nocet eis. ❡ Si vō apa inflatū fuerit a cā añte: tūc opꝫ ꝯsiderare. Et siqdē fuerit in corpe humor flāticus vel melācus vētosabilis: ꝛ q ventosat opꝫ vt euētur

In facto a cā añte.

ꝫm exigētiā ei⁹. Si vō fuerit in aliquo mēbro vētositas generata que defluat ad locū: tūc opꝫ vt resoluat. Et opꝫ vt corrigant mēbra nutritiua: ne indigestionē patiant. Cōplent aūt predicte intentiones: sicut dictū est in suis locis. ❡ Intentio

Intentio ad cam cōiunctā.

vō que respicit cām cōiunctā mēbri in quo vētositas cōtinetur rarificat vt expirationē inueniat vētositas ꝛ ipm̄ spiritū grossuꝫ vētosuꝫ subtilis resoluit ꝛ cogit. Cōplent aūt ambe intentiones eisdē auxilijs: de quib⁹ dixit Gal. 2. ad Glau. q: cōfert vt retineat ꝛ nō trāspiret hic grossus spūs in corpore ꝛ densitas. s. sube mēbri in quo ꝯtinet: ꝛ ipsius ēt spūs grossities. Idcirco sanatio passionis ei⁹ intētionē vnā cōem habebit. s. densoꝝ corpoꝝ vel mēbroꝝ rarefactionē ꝛ grossoꝝ spirituū subtiliationē: ergo calefacies tu vtrūq͡ꝫ. s. mēbruꝫ ꝛ vētositatē sufficiēter ꝑ subam subtilē in ꝑtib⁹. i. ꝑ medicinā leptomerē: siue subtiliū partiū. rarefacies deniq͡ꝫ qd cōdēsatum ꝛ subtiliabis qd ingrossatū est. Et. 14. terap. dixit. ꝙ sanatio hui⁹ fit cū medicina in suba subtili ꝛ calida in nā. Et Aui. dixit. ꝑmi 4°. inflata. i. vētosa apata curant ex eo ꝙ calefacit cū subtilitate sue sube: vt vētositates resoluat ꝛ poros ampliet: nā in apatib⁹ vētosis est vētositatis grossities ꝛ pororū clausura. ❡ Medicina tñ ꝑdicta hꝫ latitudinē magnā

De electione medicinaꝝ.

in plus ꝛ min⁹ subtilitatis ꝛ caliditatis: ꝛ in q̄ latitudie debent eligi medicie diuersificate in subtilitate ꝛ caliditate ꝫ diuersitatē densitatis mēbri maioris vel minoris: ꝛ ꝫm diuersitate cōplonis eius calidioris vel minus calide: ꝛ ꝫm subtilitatē eius maiorē vel minorē: ꝛ ꝫm diuersitatem vētositatis in grossitie maiori vel minori: ꝛ ꝫm eius sitū supficialē ꝛ ꝓfundū: ꝛ ꝫm ꝙ vētositas ꝓuenit a cā añte vel primitiua: ꝛ ꝫꝫ ꝙ hoc apa est cōpositū cū alio morbo vel accidēte diuertēte ad securā: nam quāto mēbꝝ solidius fuerit ꝛ densius in poris suis: ꝛ in nā sua frigidi⁹ ꝛ humidius ꝛ obtusioris sensus: ꝛ q̄ꝫto vētositas grossior fuerit in ꝓfundiori mēbri loco sita: vt inter os ꝛ pāniculū regētē ipsuꝫ: aut īter musculos ꝓfundos ꝛ pāniculos velātes eos tāto medicine oꝫ esse calidior siccior ꝛ subtilior: ꝛ eꝯ° si mēbrū fuerit lapsuꝫ raꝝ ꝛ nā calidū ꝛ acuti sensus ꝛ vētositas fuerit subtilis: siue min⁹ grossa: ꝛ in supficie posita: vt inter cutē ꝛ carnē vel inter musculos supficiales: aut inter pāniculos eos velātes, tāto medicina oꝫ esse min⁹ subtilis ꝛ remissior in caliditate ꝛ siccitate: ꝛ cū ꝑdicte cōditiones mēbri ꝛ vētositatis mediocriter se habebūt ꝛ mediocres debēt eligi in dictis virtutibus medicie. Et si apa inflatū fuerit cōiūctū cū apate calo: aut cū dolore ꝛ medicine remissiores eē debēt in dictis q̄litatib⁹: ꝛ eꝯ°. ❡ Et si fuerit ꝓueniens a cā ꝑmitiua: tūc ꝓp attritionē: aut ꝓpter dolorē occurrētē medicine debēt esse remissiores q̄ꝫ in ꝓueniente ex cā añte, ꝛ hꝫ hoc veꝝ in ꝑn°: ꝛ donec sanet attritio

In fcō a cā primitiua.

ꝛ sedet dolor: q: deinceps curari oꝫ sicut factū a cā antecedēte: de cuius curatione si fuerit inflatio sine dolore. Dixit. A. ꝙ necessariū est medicamen ꝙ cutem ingrediat ꝛ penetret per cā ꝛ resoluat illud qd est in ea: ꝛ si possibile vt sit ei mora spatij longi sup locū: quare est necessariū vt sit in fine subtiliationis vt firmet subtilitas partiū eius ex ꝓfūdatione. i. penetratione vsq͡ꝫ ad locū vētositatis vltimū. ❡ In qb⁹ verbis voluit medicinā applicādā apati vētoso sine dolore hr̄e

De medicinis apati vētoso sine dolore.

quatuor ꝯditiōes. Et ꝑma est ꝙ sit subtilis sufficiēter vt possit ingredi per poros cutis subtilitate. s. ei acquisita ꝑ artificiū: quā tūc acqrit cū subtilissime triturat ꝛ cribrat cū oralis siue cū sindone donec fiat sicut alcohol. 2ª est. ꝙ sit resolutiua vētositatis que in mēbro preter nām retinet. 3ª est. ꝙ sit potens manere in mēbro spatio sufficiēti: ꝛ bene conditionem acquiret ex modo cōpositionis eius cū aliqua medicina habente aliq̄lē viscositatē: vt cū cera vel ysopo hūida ꝛ silib⁹. ꝛ 4ª est. vt sit subtilis nō solū ꝫm artificiū: sꝫ in nā sua vt firmetur subtilitate sua sup locū sup ipsam ventositatem. ❡ De

medicinis aūt bñtibus v̄tutes predictas ꝛ cōferētib⁹ infla-
tioni sine dolore est medicamē Gal. positū in 14° terapē. qḋ
valet vētositati retēte ꝫm extremitates ꝛ musculos q sub cu-
te ꝛ mēbrana que circa ossa sunt: ꝛ sufficiens ad curem fit ex
spōgia noua infusa in sapone. s. nigro cū supponit. ℭ Dixit
auctor cōpēdij. ℞. cinere vitis ꝛ quercus ꝛ dimitte in aqua
donec aq̄ pūgat linguā gustātis: deinde cola ꝛ pānos in eo
infunde ꝛ locis tumescētib⁹ applica. ℭ Et Sera. dixit. si in-
flatio fuerit in iuncturis: aut lacertis q sunt sub cute: aut in
vno pāniculo ꝑ cōtinentiū ossa ꝛ nō fuerit cū ea dolor: tunc
cura ipsa cū aliqua subtiliū humiditatū cū mensura: sicut cū
aqua cineris. ℭ Empl'm de calce qḋ cōposuit Aui. resoluēs
vētositatē a mēbris neruosis lacertosis chordosis. ℞. sordi-
tiē balnei ꝛ pone in scutella ꝛ adde ei calcē nō extinctam in
quātitate qua ꝯueniat inspissatū ex eis: sicut lutū ꝛ liniat cū
eo. ℭ Cerotū Serapiōis factū ex oleo anetino ꝛ cera ꝛ pul-
uere ysopi sicce est bonū ꝛ cōueniēs. Aliud. ℞. picis naualis
resine ꝛ terbētine. añ. ptes eq̄les ꝛ cōfice cū pinguedine leo-
nis vel tauri vel alia sīl'. ℭ Dixit Aui. ꝙ de medicinis loca-
lib⁹ ꝯueniētib⁹ inflationi a cā añte sunt olea subtiliū ptiū in
qb⁹ decocta sunt ruta ꝛ cyminū. Et de medicinis subtilian-
tib⁹ sunt semē apij anisi ꝛ ameos ꝛ q̄ istis similant ꝛc. q̄nq̄
fit emplꝫ bonū ex nitro ꝛ calce. s. ꝑmixtis cū aliquo liquore
subtili. Et sunt p̄dicta maxie ꝯueniētia in ventositate grossa.
Et ad fortificādū iuuamētū eoꝝ opꝫ p̄mittere appositionē
eoꝝ fomētationē sup loco cū filtro vel spongia noua infusa
in decoctione medicinaꝝ dictaꝝ subtiliātiū ꝛ fortasse dixit
Auic. indiget in curatione inflationis. s. a ventositate gros-
sa ꝛ profunda appositione ventosarum absq̄ scarificatione
vt carminetur ventositas ꝛ expiret: quoniam ventositas me-
diante igne suo calefacit ꝛ rarificat membrum ꝛ subtiliat ven-
tositatem ꝛ resoluit attrahendo ipsam ad superficiem ex pro-
fundo. Opꝫ tñ appositionē precessisse mãe bonā minoratio-
nē: vt attrahat mām ex alijs mēbris ad locū. Et sunt q pre-
mittūt appositionē vētose: deinde post eius amotionē fomē-
tant ꝛ medicinas p̄dictas apponūt. Et sunt q faciūt opposi-
tum. Et sunt q ante oia premittūt loci fricationē inter aspe-
rā ꝛ lenē mediā. Et cū predicta oia nō sufficiunt attrahe-
re ventositatē grossā ex ꝓfundo: ꝛ tūc opꝫ vt supponat lo-
co medicamē rubificatiuū aut desiccatiuū: ꝛ vt vētositas illa ex-
trahat: vētositate aūt nō multū grossa nec multū ꝓfunda
pluries sufficit inūctio cū oleis anetino sambucino keyrino
yrino ꝛ sīlib⁹. ℭ Intētio aūt ad accītia ab ꝯuctorib⁹ solū di-
rigit ad dolorē. Et Gal. dix. 14° terapē. ꝙ medicamē in do-
lore ventoso musculoꝝ ꝛ in inflatione dolorosa: opꝫ hr̄e vir-
tutē mixtā: vt euaporet ꝛ stipticēt moderate: moderata. n. sti-
pticitas: iō necessaria est vt cōfortet mēbrū: ne recipiat mām
ad ipsū paratā fluere ꝓpter dolorē: nā si nō habeat quid sti-
pticitatis. dixit Gal. auget flōnes. i. trahit mām ad locū po-
tentem gñare flōnes: q: dolor trahit: ꝛ maxime dixit Gal. in
plectoricis corpibus. ℭ Et auctor cōpendij dixit. ꝙ opꝫ in
inflatione cū dolore. aīs. inflāmatione v̄tutē cataplasmatis
esse cōpositā ꝫ de dolorē mitigātib⁹ moderate: si. n. cū eis nō
sunt stiptica augebit apa: ꝛ maxime si corpus plenū est: ꝛ pre-
cipue in inflatione dolorosa eueniente lacertis ex ꝑcussione:
in hac. n. dixit ipse opꝫ añ oculos tue mentis apponi accidē-
tia que in ipsa eueniūt: deinde stude vt dolorē mitiges infla-
tionē dissoluas ꝛ mēbra ꝯfortes. Vēꝝ intēde plus ad illud
qḋ maioris valitudinis est: nam si dolor fuerit fortis mitiga-
tū: dolore v̄o nō existente fortiter dissolue: ꝛ si dolor fuerit
ꝫ nō fortis sīl' dissolue ꝛ mitiga. ℭ Anteq̄ꝫ ad curā inflatio-
nis dolorose fortiter per localia veniat precuacuādū est cor-
pus in p̄mis. Dixit. n. Gal. 14. terapē. ꝙ oīe p̄cipiū cure do-
loris tam vētosi q̄ꝫ hūorosi est eūare corpus. ℭ De localib⁹
aūt dixit ibidē. ꝙ cōuenit vngere locū oleo caustico. s. resolu-
tiuo ꝛ intellexit in fine mitigato dolore non in p̄n°. In p̄ncı°
enim sicut dixit Serap. opꝫ inungi mēbrū cū oleo qḋ mollī-

De medicinis inflatiōis a cū accedēte.

De medicinis apatis vētosi cū dolore

ficet ꝛ mitiget dolorē. Et auctor cōpendij dixit. oleo nō pun-
gitiuo ꝛ mollitiuis cataplasma inungi debere. Et subdit. va-
let in initio sapa vel vinū ꝛ acetum ꝛ oleū mixta. Si melius
in his calidis infusum loco applicet: ꝛ ac etiā si cum eis fuerit
adeps. s. galline vel anatis admixtus. Et Gal. vbi supra. idē
medicamē tāgēs dixit. cura bona est euaporatio facta cū spō-
gia infusa in bono vino aceto ꝛ oleo ꝛ supponere postea lo-
co lanā succidā. ℭ Dixit Aui. qñ fuerit cū inflatiōe dolor ad-
ministrent desup olea in qb⁹ est sedatio doloris cū ꝓhibitio-
ne aliqua. i. ꝯfortatiōe mēbri ꝛ debili repulsione ex p̄n° sicut
est oleū ro. vel violatū cū virtute olei anetini. Et hoc siue do-
lor fuerit a cā p̄mitiua: siue añte: ꝛ debuit vt supra patuit di-
ctoꝝ oleoꝝ ꝑmixtio eq̄lr: vel ineq̄lr fieri ꝫ exigētiā maioris
resolōnis vel maioris ꝓhibitiōis. Et de cōuenētib⁹. dicunt
q̄dā est vinū nigrū vel stipticū vel coctū mixtū cū aceto acu-
to: nā in eis est resolō ꝛ ꝓhibitio aliqualis. ℭ Et dixit. A.
qñ inuenit aliqua alleuiatio doloris: tunc ponat in medica-
mine. s. dicto vel alio sīl' illō in quo est additio v̄tutis ad dis-
soluendū sicut nitrū cū aceto. s. acuto: q: hꝫ aliqd resolōnis
ꝛ adiuuat ad ꝓfundationē nitri. Et q̄dā dicunt. ꝙ h' medica-
men maxie cōuenit inflationi dolorose musculoꝝ dorsi: in q̄
et cōuenit p̄dictis addi saponē: deinde ꝓcedēte alleuiatione
doloris dixit Aui. addat in resolōne: ita vt cū i totū alleuia-
tus fuerit apponant solum resolutiua: vt empl'm de cinere ꝛ
similia: ꝛ laudant calefactoria sicca ex sale ꝛ millio propter
suauitatem eoꝝ vel ex sale ꝛ sulphure ꝛ similibus.

ℭ De apostematibus compositis. Cap. xliij.

Apostema dicit cōpositū trib⁹ modis. Uno mō q: est morbus cō-
positus ex plurib⁹ laplib⁹: siue morbis: ꝛ vt sic
nullū apa est simplex: q: omne apa est ꝯpo^m vt su-
pra patuit. 2° mō dr̄ ꝯpo^m qñ secū est ꝯiūcta alia
egritudo vt febris. Et ꝑt sic apa nō dr̄ ꝯiūctū: ꝫ potius dz dici
apa ꝯplicatū cū alio morbo. 3° mō dr̄ cōpo^m: q: gñatū ex di-
uersis materijs per vicinitatē vel permixtionē ꝫ reductis ad
vnā formā: vel nō reductis: mãe enim diuerse possunt eē con-
iuncte ad generationē apatis: nō q: permisceant in inuicē: ꝫ
ꝫ q: vna locat iuxta aliā: ꝛ hoc frequēter apparet in apati-
bus compositis ex ꝯtrarijs materijs: vt calidis ꝛ frigidis: ꝛ
erūt mãe frigide situate in ꝓfunditate mēbri: ꝛ calide in su-
ꝑficie: sicut frequēter euenit in herisipilla ꝯposita cū vndimia: ꝫ
ꝛ accidit ētiā iste modus cōpōnis in apate vētoso cōposito cū
humorali vel cū aquoso: ꝛ possunt diuerse mãe cōuenire ad
cōpositionē apatis ꝑmixti sic ꝙ in ꝑmixtione reducerent se
ad vnā formā: sicut frequenter apparet in apate cōposito ex
diuersis humorib⁹ equate potentie: ꝛ apparet in multis ex
nodis ꝛ dubella. Maior eniꝫ pars eoꝝ. dixit Auer. coll'ꝫ. 3°
cōposita est ex humorib⁹ cōpositis duobus. s. flāte ꝛ melia ꝛ
manifestū est ꝙ illi humores in eis reducti sunt ad formam
vnā: ꝛ possunt diuerse mãe sic cōuenire ad gñonē apatis ꝙ
ipse in cōpositione nō reducerent se ad vnam formā: sicut qñ
diuersi humores permiscentur in equatis potentijs eorū ꝛ
generāt apa. ℭ Modo de apate cōposito ex diuersis humo-
ribus erit sermo in hoc capitulo. ℭ Sciēdū est ergo ꝙ talis
cōpositio aut erit humoꝝ calidoꝝ cū frigidis vt sanguinis
cū flāte vel melācolia: seu colere cū flāte vel melia: aut erit ca-
lidoꝝ inter se: sicut sanguinis cum colera: aut frigidoꝝ inter
se: sicut flegmatis cum melia: aut erit compositio huius hu-
moris vel plurium cum aquositate: aut cū ventositate vt in
excitatione. Aut erit compositio ventositatis cum aquosita-
te: ꝛ in omnibus dictis modis: aut erit compositio ipsorum
equalis vel inequalis. Et apostema compositionis equalis
est illud de quo intelligitur cum apa compositum absolute
ꝓfertur ꝛ denominat noie vtriusq̄ꝫ: vt flegmon herisipilla
vndimia sclirosis vel sephyros ꝛc̄. Apa v̄o ꝯpōnis inequa-
lis: ꝫ denominet noie vtriusq̄ꝫ: denoiatur tñ sic ꝙ supantis
nomen precedit in noie subiectiui ꝛ seq̄t nomē supati in noie.

Multis mōis apa ꝯponit ex diuersis materijs.

adiectiuo:vt supante flegmone berisipillã noiat flegmon berisipilliades ⁊ superante berisipilla flegmoné denominatur berisipilla flõnides. Et supante vndimia sclirosim denoiatur vndimia sclirotica ⁊ supante scliroſi vndimiã denoiat scliroſis vndimiosa⁊ ꝫ hũc modũ denoiari debét alia apata cõposita. Uñ Ga.2.ad Glau.dix.cũ mixta fuerit dispó berisipille flõni vocat a minorib⁹ berisipillos ꝓprio noie:qñ vo ea q flõnis obtinet dñiuʒ noiat flõn berisipillosuʒ. Si vo neutri⁹ obtineat manifeste:sed eq̃lia apparẽt sintomata berisipillaʒ ⁊ flegmoné cõmisceri dicũt. ⁋ Dixit Serap.5° breuiarij.sicut melſire miſcet cũ flegmone multotiens silr permiſcet cuʒ co almirarcbil.i.vndimie:⁊ noiat qd pmiſcet cũ iſtis duobus almeſſire almataril.i.vndimioſum:⁊ silr et qñ infrigidat almeſſire ⁊ indurat ⁊ difficilis fit eius reſolo.ſup.aut in pn° p mixtũ fuit cũ hũore groſſo frigido noiat almeſſire medicum ſephyroticũ. ⁋ Sunt et qbuſdã apatib⁹ cõpoſitis noia ipoſita ꝓpria:vñ apa ꝯpoſitũ ex ſanguine ⁊ mela aduſta vocat antrax:⁊ ſic et pot appere de plurib⁹ alijs ex precedẽtibus.

Signa apatũ compoſitoꝝ ſunt ſigna cõpoſita ex ſignis ſimplicium equalr vel inequalr ẽm equalẽ vel inequalẽ modũ ꝯpoſitionis eoꝝ. Jdeoq; opʒ volentẽ apata cõpoſita bñ cognoſcere hr̃e plenã noticiã ſignoꝝ ſimpliciũ. Jpſa.n.in oibus apatibus cõpoſitis ſunt remiſſiora:verũtñ ſuperantis ſigna ſunt vincẽtia ſigna ſuperati plus vel min⁹ ẽm maiorẽ vel minorẽ victoriã eius. Et tñ que ſunt cõpoſita cõpoſitione vicinitatis mãe min⁹ difficile cõprehendũtur. Que vo difficili⁹ cognoſcunt ſũt ea q̃ ſunt cõpoſita cõpõne ꝯmixtionis equalis. ⁋ Et ſcias.ꝙ ſapientes dimiſerunt iſta ſigna velut nota medico prudẽti:poſuerũt tñ exẽplũ in beriſipilla flõnoſa ⁊ flõne beriſipillato. Ait.n. Gal.2° ad Glauc. ⁊ ponit.13.ꝯtñ.ſic.ſi ſanguis ſuperueniẽs ad mẽbrũ mixt⁹ fuerit cũ colera rubea:⁊ ſupercaleſiat ſil.ſup.⁊ colera vicerit in cõpoſitione:morbus ille vocat beriſipilla.ſ.flõnoſa:⁊ erit maioris calefactionis q̃ʒ flegmon.ſ.purũ:⁊ q̃ʒ et beriſipilla ſũ.⁊ erit vehemẽtioris ruboris ⁊ clarioris:⁊ ſtatiʒ cũ tangit locus fugit ſanguis ab eo velociter nimo velocius q̃ʒ in flõne beriſipillato:vñ manifeſtat ꝙ eſt ſanguis tenuis nõ cõdenſus ad modũ ſanguinis flõnis:ſanguis enim flõnis groſſior eſt ſanguine equali. Et dolor.dixit Gal.erit minor q̃ʒ in flõnere ꝓprie qñ ſupfluitas puenit ad pellẽ tñ:q: tũc erit victoria colere ſupra ſanguinẽ maior.ſup.⁊ eſt cũ ea tumor:ſʒ minor q̃ʒ in flõne:⁊ q̃ʒ in flõne beriſipillato. Dixit eniʒ Haly.3° practice.ꝙ beriſipilla flõnoſa eſt cũ tumore. Et dixit Aui.ꝙ inflãmatio in ea erit maior quãto magis dominabit colera ſupra ſanguinẽ:q: colera in ſe calidior eſt q̃ʒ ſanguis. ⁋ Et ſcias.ꝙ beriſipilla ꝑꝑ claritatẽ ruboris ſui vocat rubea. Uñ Gal.2° ad Glauc.⁊ ponit a Rabi.in 21ª particula.flegmon rubea eſt egritudo q̃ gñat ex ſupfluitatib⁹ fluxis ad mẽbra cõpoſitis ex ſanguine ⁊ colera citrina naturali.vʒ.que fit ex ſanguine ebulliente ſubtilis ſube fluxe in mẽbꝫ. Sicut ergo in beriſipilla flõnides vincunt ſigna colere ſigna ſanguis:ſic in flõne beriſipillato ſigna ſanguis vincunt ſigna colere.

⁋ Dixit Aui.quãto plus dñat ſanguis ſupra colerã tanto erit impulſio ⁊ tumor ⁊ inflatio magis apparẽs:⁊ erũt dolor ⁊ pulſatio vehemẽtiores:dolor eniʒ erit maior rõne maioris ipulſionis maiorẽ faciẽtes extẽſionẽ:vñ maior fit cõtinuitatis ſolo intẽſiorẽ cauſans dolorẽ ⁊ pulſatio erit maior rõne maioris coartationis arterie ꝓcedẽtis a maiori inflatione loci:⁊ inflatio erit minor:⁊ rubedo erit minoris claritatis ⁊ ſic nõ velociter fugit ſanguis a loco tactu digiti:nec poſtea ſic velociter redit ad ipʒ:q: groſſioris eſt ſube:⁊ ſilr erit in alijs ſignis flegmonis ⁊ beriſipille:⁊ cõſilr cõſiderare opʒ in ſignis vndimie ⁊ ſephyros cũ cõponunt:qm̃ vincente flegmate in cõpõne ſigna vndimie p̃dominabunt ſignis ſephyros:⁊ eꝯ°:vincente humore melico p̃dominabunt ſigna ſephyros ſignis vndimie. ⁋ Signa aũt apatis ꝯpoſiti ex apate calido ⁊ frigido:vt vndimie ⁊ beriſipille cõpõne vicinitatis ſunt ꝙ ſignã calidi magis repreſentabuntur ſenſui:eo ꝙ humor calidus leuigat ad cutẽ:⁊ in ea iprimit:vñ rubet cutis ⁊ inuenit in ea caliditas ad tactũ ⁊ fugiet ſanguis a loco per leuẽ cõpreſſionẽ:⁊ erunt in cute alia ſigna hũoris calidi: humor vo frigidus ſua grauitate petit fundũ ⁊ cognoſcit p mẽbri grauitatẽ:⁊ p cõpreſſionẽ ſup mẽbro factã grauiter:q; oſtẽdet humorẽ eſſe flaticũ p inſoſſationẽ loci:aut melancolicũ per inuentionẽ multe duritiei:accidit aũt aliqñ membro vndimiã patiẽti:aut glãdules:vt ſupflua ei cola fluat ⁊ cauſet in eo beriſipillã:cuius ſigna apparebũt in ſupficie mẽbri vt dictũ eſt. ⁋ Dixit Gal.14° terap.⁊ ponit a Rabi.vbi ſupra.cum rubea indurat ⁊ ingroſſat vocatur rubea dura:⁊ cum componit cum apate molli dr rubea mollis.

Curatio aũt apatis compoſiti eſſe dʒ ſicut curatio aliarũ egritudinũ compoſitarũ:put dictuʒ eſt in ſermone ſcdo in gñali curatione egritudinũ cõpoſitaꝝ. Uñ Serap.5° breuiarij ait.ſicut oẽs egritudines compoſite indigent medicinis cõpoſitis:ſilr fiat in hac egritudine. Debet g̃ cõpoſitio medicinaꝝ fieri equalis vel inequalis ẽm equalitatẽ vel inequalitatẽ cõpõnis apatis. Subdit Serap.⁊ ꝓprie fiat curatio cũ eo qd reſiſtit vincenti ⁊ difficiliori. Sed tñ nõ opʒ vt dimittat illud qd facit ad curationẽ alterius cõmixti in ea egritudie. Jn flõne itaq; beriſipillato medicie flõnis ſupdominent medicinis beriſipille ⁊ eꝯ°:in beriſipilla flõnica:⁊ cõſilr in oibus alijs apoſtematibus compoſitis.

⁋ De exituris. Cap.xliiij.

Oſtquã ſufficienter dictũ eſt de apoſtematibus que terminant per repulſionẽ materie ſeu p reſolutionẽ eius dicẽdũ eſt de eis que terminant per ſuppurationẽ ⁊ ſaniationẽ:que aliqñ vocant collectiones:aliqñ naſcentie:aliqñ exiture:⁊ aliqñ dubeleth. Sciendũ tñ ꝙ nomen collectiones cadit ſup oẽm adunationẽ mãe in aliquo vno loco:ſiue illa mã adunata ⁊ collecta apoſtemet locũ:ſiue nõ:⁊ ꝑꝑea eſt ꝙ empicus dr habere collectionẽ,lʒ nõ habeat apa. ⁋ Dixit.n. Gal.ſup 6° epidimiaꝝ vt poſuit Rabi.23ª pticula.nomẽ dubeleth ẽm Hipp.cadit ſupra oia apata:ſed dixit Raſ.ſʒ Gal.in locis plurib⁹ nomẽ dubeleth cadit ſup apata calida cũ immodicis vbis ſuis hʒ de oi apate ꝓdicari. Et dixit Rabi.ibidẽ auctoritate Gal.in lib.de apatib⁹.cum hũiditates collecte corrodũt aliquã pticulã carnis vel alterius loci:⁊ vbi putredo colligit dr naſcentia:⁊ cũ hũiditas naſcẽtie in aliquã pellicula diſſimilẽ includit dr dubeleth q̃ humiditates cũ ſint in cute tñ furũculi noiant. Exitura autẽ qñq; reperit dici de oi tumore.vt pmi 2°.ſʒ tũc apa ⁊ exitura large valde ⁊ nõ ſtricte:nec ꝓprie dicunt. ⁋ De intentione aũt Aui.vt qdã volũt eſt ꝙ nomẽ apatis hẽat in ſe plus q̃ʒ dubeleth ⁊ q̃ʒ exitura:⁊ dubeleth habeat in ſe plus q̃ʒ exitura. Nam apa eſt gen⁹ gñaliſſimũ ⁊ dr de omni apate magno vel puo calo vel frido quolʒ ꝓcedẽte vel nõ colligente. Dubeleth aũt e gen⁹ ſubalternũ ⁊ dr de oi apate hñte ſinuʒ vel concauitatẽ:in q̃ colligit vel collecta eſt mã aliq̃:ſiue illa mã ſit cala vel frida:⁊ ſiue ſit ſaniabilis:ſiue ſaniata:ſiue nõ ſit ſaniata:⁊ ſiue illa mã cõtẽta in cõcauitate ſit in kiſti:ſiue pãniculo:ſiue nõ ſit in eo. Et ꝙ exitura eſt dubeleth:⁊ dr de oi apate hñte ſinũ ſiue ꝯcauitatẽ:in q̃ ꝯtinet mã ſaniabilis ſiue ſaniata:⁊ q̃ mã ſanioſa in ꝯcauitate illa ꝯtẽta eſt corroſiua:⁊ corrodẽdo eſt apta apire locũ:⁊ exire foras.hinc eſt ꝙ tale dubeleth vocatũ eſt exitura. Denotat.n.apa ſiue dubeleth iclinatũ exitui ⁊ rupture. Et q: nulla mã eſt ſaniabilis niſi ſit cala:ſiue p ſe ⁊ p accñs:ſiue p accñs tñ:hinc eſt ꝙ exitura dʒ dici de apate:ſiue dubeleth calo:⁊ ħ nõ q: oẽ apa calidũ ꝯuertat ⁊ fiat exitura:ſʒ q: inq̃ʒtũ calm eſt apũ ꝯuerti ⁊ fieri exitura. Et ob hãc cãʒ dñt. Jntitulauit Aui.cam̃ d exiturio calis:⁊ facere eas differre a dubeleth non calidis. Et forsaſſe intitulauit caplʒ mõ dicto:q: apud quoſdã antiquoruʒ dubeleth ⁊ exitura accipiebãt ſynonime ⁊ ꝯuertebant.

Hoc nomen dubeleth ſʒ Hip.cadit ſuper oia apata

Apa dubeleth ⁊ exitura quo differant.

⁊ sicut apō illos dubeleth in sinu calidā vel frigidā silr ⁊ exi
turaꝛ vt ergo faceret Aui. differre exituras de qb⁹ itendebat
loqui in hoc cap° ab exituris materieꝝ frigidaꝝ dixit in ru/
brica eius de exituris calidis. Quidā aūt fuerūt nimis gene
ralr accipiētes nomē exiture. s. p oi vlcereꝛ ⁊ pro oi apāte in
quo fuerit ⁊ est sanies ⁊ erraverūt. Dixit itaqꝫ Aui. exiture
est de sūma dubeleth q̄ collectionē faciūt ex apātib⁹ calidisꝛ
⁊ intellexit q exitura est dubeleth qō collectionē facit ex hu
morib⁹ calidis. Quare dixit ipse dubeleth cadit sup oē apā
vlceratū. i. solōnē ꝯtinuitatis sue hñs in interiori parte eiusꝛ
cuius ꝯtinuitatis solō locus dictus est synus cupus: siue cō
cavitas ad quā effūdit mā aliq̄ꝛ ⁊ remanet in ea quecūqꝫ sit
illa. Inuenit tñ hic alia lra que dicit. ⁊ remanet in ea mā q̄
marcescit: sed hec lra nō est bonaꝛ nec ad mentē Aui. qꝛ tunc
dubeleth non differret ab exitura: nec posset poni in diffōne
exiture loco generis. Sed exitura. dixit Aui. est qñ est ex dis
positione calaꝛ nā tūc dr exitura qñ mā que aggregat in illa
cōcavitate est calida. Et ex dictis pꝫ q dubeleth dr de aggre/
gatione māe in sinu saniabilis vel no saniabilisꝛ ⁊ qō est de
mā saniabili est exitura, ⁊ ei qō est de mā nō saniabili nō est
nomē ꝓpriū ipositū: sꝫ retinet nomē gñis: ita q aliqñ dr ab
solute dubeleth. Uñ Auic. dixit. sūt qdā q appropriant noie
dubeleth illud in quo sūt hūores hui⁹ gñis. s. non saniabilis
in sinu collectiꝛ ⁊ ista dubeleth dicunt dubeleth frigida vt su
pra patuit. ca° de nodis. sicut exiture dicunt apāta vel dube/
leth calida: vt in hoc caplōꝛ qꝛ ergo exitura notat humorē sa
niabilēꝛ ⁊ nullus est hūor vt dcm est saniabilisꝛ nisi sit calid⁹
iō dixit Auic. necesse est q ois exitura sit de humore calidoꝛ
aut radicalrꝛ siue sit radicalr talis ſm totū: siue ſm partem
per cuius partis caliditatē fiat adiutoriū in saniandā parte
nō calidaꝛ siue sit de humore accidētalr calidoꝛ siue qō sit ar/
reptus a caliditate extranea ⁊ ꝑter nām. ℂ Modus aūt ſm
quē mā apāns in cupū efficit: dr eē duplex. Un⁹ est ipetuo/
sus influxus alicui⁹ multe māe calide acute aliqualē grossi/
tiē hñtis: dicte tñ subtilis respectu grossioris in poros mem
briꝛ quos ipsa mā suo violēto ⁊ ipetuoso motuꝛ ⁊ sua acuita/
te corrodēdoꝛ ⁊ sua multitudie extēdēdo corrūpit qb⁹ eru/
ptis in medio eruptoꝝ cōcavitas remanet in qua illa aggre/
gat. Dꝫ aūt illa mā esse grossaꝛ vt nō sit velociter penetrāsꝛ
nā si velociter penetraret nō disrūperetꝛ sed trāsiret de pte ad
ptē ꝑter q subaꝫ porosaꝫ dilaniaretꝛ ⁊ iste modus disruptio
nis fiēdi cupū appropriat apāti qō incipit exitura. Et adiu/
uat ad cupū hꝫ fiēdū aptitudo particule recipiētis cū fuerit
rara laxaꝛ ⁊ maxīe si fuerit cavernosa spatiosa: qu ēadmodū
est caro inguinū ⁊ assellaꝝ. Et pp dictā cām est q dicta plu/
rima apāta dictoꝝ locoꝝ sūt exiture incipiētes. De hoc mō
fiēdi exiturā loquēs Aui. dixit. apā si icipit exitura pp māꝫ.
scilꝫ multā quā expellit nā. s. ipetuose ⁊ violēter ⁊ nō est posse
vt penetret cutē: neqꝫ in supficiē carnisꝛ imo sepat ei⁹ ꝯtinui/
tatē p grossitiē suā. s. nō multāꝛ qꝛ pp grossitiē nō est velociter
penetrāsꝛ vt velocitate ⁊ ipetuositate ipulsionis cū sui grossi
tie nō valēs velociter penetrare dilaniet ⁊ disrūpat pticulas
quas attingit. ℂ Scōs modus fiēdi cupū est extēsio adue/
niēs māe sparse actione caloris nālis pticule in ipsaꝫ cū sup/
uenit ebullitio rarificat ⁊ extēdit: cui⁹ extēsione cōtingit po
ros in qb⁹ ꝯtinet erūpiꝛ ⁊ sic cupū fieri ⁊ adiuuat ad hūc mo
dū fiēdi cupū subtilitas ⁊ extenuatio poroꝝ ⁊ villoꝝ carnis
quā subtilitatē iā adepti sunt in dilatatione ipsoꝝ cū influxit
in eos māꝛ ⁊ vt dñt qdā adiuuat ēt in ipsuꝫ actio nāe ⁊ intē/
tio ei⁹. Cū. n. iā nō potuit dñari nā sicut resolueret ipsaꝫ: q̄re
nitit vt dominet ei ſꝫ meliorē modū sibi posseꝛ mouet ergo
eā vt aggreget eā in locū vnūꝛ vt ibi in ipsaꝫ agendo digerat
eā meliori digōnis mō. Et qꝛ nō pōt eā dducere ad benignū
conat eā assimilare ei quātū pōtꝛ ⁊ talis dispō ⁊ assimilatio
ei⁹ est ipsius saniatio. Et iste scōs modus fiēdi cupū appro/
priat exiture sequēti: qm̄ prius incipit apāꝛ deinde sequit vt
fiat exitura. ℂ Duob⁹ ergo modis dr exitura fieri. s. incipiē
do ⁊ sequēdo apāta q̄ a pn° nō inceperūt exiture. Uerūtñ q̄
sit incipiēdo nō pōt ꝓueniręꝛ nisi a mā radicalr calida: q̄ xō
sit sequēdo pōt fieri a mā ⁊ radicalr calidaꝛ ⁊ radicalr frida.
Dixit Auic. qñqꝫ incipit apā sicut est. i. sicut incipit esse apā
cū aggregatione. s. māe in cupoꝛ ⁊ iō incipit cū solōne conti/
nuitatis intrinsece. i. in interiori pte eiusꝛ alia lra hꝫ. cū solō/
ne ꝯtinuitatis imediate. Accidit aūt solō intrinseca ⁊ nō ex/
trinsecaꝛ qꝛ mā nō pōt illico disrūpere cutē pp ei⁹ dēsitatem.
Dñt. q q̄uis ad eē apātis reqrat: vt supra patuit q solō cō
tinuitatis in mēbroꝛ tñ adhuc sufficit quelibet q̄tūcūqꝫ pua
solōꝛ ēt occulta sensuiꝛ sꝫ ad esse exiture reqrit solō cōtinuita
tis notabilr magnaꝛ vt sit capax māe collecte in eaꝛ ⁊ sit sicut
dixit Aui. sensui manifestaꝛ ⁊ inuenit eā sensus ⁊ visus ⁊ ta/
ctus qñ exitura vel p se vel p medicū secat vel aperit quā nō
inueniret sensus in apāte si in eo sectio fieret añqꝫ fuisset fcā
exitura. ℂ Et qñqꝫ dixit Aui. nō incipit apā cū similitudine cū ag/
gregatione māe ⁊ solōne ꝯtinuitatis itrinsecaꝛ sed incipit in
ceptiōe apātū calidoꝝ sanoꝝ. i. integroꝝ ⁊ nō disruptoꝝ in/
teri⁹ vel sanoꝝ. i. salubriumꝛ siue sanabiliumꝛ nam nō sana/
biliaꝛ sꝫ corrūpentia mēbrū nō terminant p suppurationē: sꝫ
sanabilia q̄ nō resoluunt. vel sanoꝝ. i. q̄ nōdū fecerūt solōnē
exituralē: sꝫ indifferētia sūt ad oēꝫ modū terminatiōis apā/
tūꝛ ⁊ sup. silr qñqꝫ accidit apā frigidū inceptione apātū frigi
doꝝ sanoꝝꝛ sꝫ postea accñtalr calefiūtꝛ ⁊ tale apā incipiēs sa
nū apō statū. i. in fine augmēti vel fortasse in pn° stat⁹ ꝯuer
tit ad hoc vt incipiat tūc aggregare maꝫ in cupo. ℂ Quidā
dixerūt. q tūc exitura dꝫ fieri icipiēdo qñ est de mā radicalr
calidaꝛ ⁊ ad hoc vt in saniē cōuertat nō egetꝛ nisi trāsmutatio
ne qua in saniē cōuertatꝛ ⁊ tūc dr exitura sequendo fieriꝛ qñ
sit de humoribus frigidis radicalrꝛ qꝛ talis mā ad hoc vt in
saniē ꝯuertat eget ꝑus alia alteratione: nā opꝫ vt anteqꝫ sa/
niet accidētalr calefiat. ℂ Et quāuis oē mēbrū sit aptū apo
stemariꝛ nō tñ qōcūqꝫ mēbrū est aptū vt in ipso fiat exituraꝛ
imo in hoc sūt valde diuersa. Apāta nāqꝫ mēbroꝝ frigidoꝝ
⁊ duroꝝꝛ vt ossiū ⁊ cartilaginū ⁊ ligamētoꝝ sūt apta ꝯuerti
in exiturāꝛ ⁊ silr apā cerebri nuce neruoꝝ ⁊ chordaꝝ parum
sūt aptaꝛ vt in saniē ꝯuertantꝛ ⁊ si aliqñ illud cōtingat rarissi
mū erit. ⁊ iūcture silr paꝝ sunt apte ad exituras. Dixit Aui.
nō est oē mēbꝝ cōueniens ad hoc vt eueniat in ipso exitura.
In iuncturis. n. minorat egressio exitureꝛ qm̄ in eis sūt hūo/
res mucillaginosiꝛ nā flegma a nā mittit ad iūcturasꝛ ⁊ in eis
pp ipsaꝝ motū ingrossat ⁊ iuiscat: plurimi ēt hūoꝝ descēdē
tiū ad iuncturas sunt de gñe flātis grossi, humor aūt grossus
mucillaginosus nō est aptus cōuerti in saniē. Et etiam dixit
Aui. qꝛ loca iuncturaꝝ sunt ampla nō suffocātia mām defla
xam ad eas p intrāspirationē, sed trāspirat ⁊ trāspirata nō
cōprehendit a caliditate extraneaꝛ quare nec putrefit nec sa/
niat, ⁊ iterū iuncture pp sui amplitudinē nō sunt retinentia
egressionē putridi. i. eius qō esset aptū putrefieri, vel. i. cause
putrefactionis. s. caliditatis extraneeꝛ nō ēt ꝓhibet putridū
egrediꝛ sed expellit vel exhalat pp dictas causas. Igit dixit
Aui. si egredit. idest fit in iuncturis exitura, ⁊ illud ꝓpter rē
maximā ex multitudine materie qua disrumpit ⁊ cupū effi/
cit ex superuentu caliditatis extranee in ipsis que diutius com
morat in eis ⁊ mām putrefacit. Mēbra aūt carnosa ⁊ pāni
culosa, ⁊ pcipue q̄ sūt calida rara ⁊ spongiosa sūt ea que sūt
apta, vt in eis accidat exituraꝛ siue talia mēbra sint intrinse/
ca siue extrinseca, ⁊ pp dictas causas inter mēbra extrinse/
ca magis parata, vt in eis exitura fiat sūt emūctoria cordis
⁊ epatis. Ipsa. n. sunt calida ⁊ rare ⁊ laxe carnis ⁊ spōgiose,
⁊ pcipue asselle. Et in quocūqꝫ mēbro, siue itrinseco, siue ex/
trinseco accidit exitura cū mā cupū intrauerit subleuat car/
nē ⁊ cutē in circuitu, pp quā subleuationē appet in loco exi/
ture caput acutū. i. subleuatū. Et ꝓprie dixit Aui. si fuerit a
mā acuta, qꝛ talis mā est magis apta fieri versus exteriora,
⁊ sic subleuationē carnis ⁊ cutis facere: ꝓpterea quāto mā
exiture acutior fuerit, tanto eius caput magis subleuat.

Duplex ē mod⁹ ꝑ quem mā apans efficit in cupum.

Exitura dicit fieri duob⁹ modis. s. incipiēdo ⁊ sequendo apata.

[illegible] mē/bra aptio/ra sint vt in eis fiat exitura.

[redacted] qliqz indiget auxilio artis in matu[redacted] & eruptione exiture.

¶ Processus aũt exiture talis est. dixit Aui. pmo aggregat saniẽ.i. humorẽ saniabilez: deinde maturat sanies & ipse hũor saniabilis: deinde erũpit & aperit. In maturatione aũt dicti humoris & eruptione exiture saniate nã qñqz indiget adminiculo artis: & fortasse nõ indiget eo. Et ista diuersitas pcedit tam ex pte ṽtutis ẽm q est fortis vel debilis q̃ ex parte mãe ẽm q est magis grossa vel minus grossa: vel multa: aut pauca: vel calida acuta vel calida nõ acuta: tñ ẽt ex pte mẽbri in quo est exitura ẽm q est multi caloris innati: aut pauci & ẽm q est rare laxe aut spongiose cõpõnis vel ecõuerso. Et pp diuersitatẽ in dictis trib⁹.s. ṽtute mã & mẽbro cadunt in exitura diuersitates plurime in velocitate & tarditate maturationis resolõnis & eruptionis diuersitate eius qd in exitura cõtinet in diuersitate situs eruptionis eaꝝ. Et coadiuuãt predictas tres cãs ad dictas diuersitates causandas reliqua pticularia ex tpib⁹ anni & regione.i. regimie preterito & presenti: & silib⁹. ¶ De diuersitate aũt eaꝝ in velocitate & tarditate

[redacted] ta veloci⁹ aut tarde [redacted] rantur.

maturationis. dixit Aui. q exiture diuersificant per spatiuz maturationis sue ẽm humorẽ in subtilitate & grossitie: & ẽm cõplexionẽ eius in caliditate & frigiditate & equalitate eius: scilz modi sube & cõplonis: & ẽm tẽpus.s. anni vel cõstitutionis eius & aeris dispõnẽ: & ẽm etatẽ patientis in quo euenit in raritate & densitate: & ẽt ẽm cõplexionẽ eius. Humor nãqz subtilis & calidus causans exiturã in mẽbro cõplonis calide humide rare sube in etate adolescentie vel iuuentutis: vel in tẽporib⁹ vel cõstitutionib⁹ calidis. vel ẽt humidis velociter recipit saniationẽ. Est ergo humor grossus frigid⁹ causans exiturã in mẽbro cõplonis frigide & sicce in etate senectutis: & tẽporib⁹ & cõstitutionib⁹ frigidis: vel etiã siccis: & regionib⁹ silib⁹ tarde saniationẽ recipiẽs: & ad tardã eius receptionẽ adiuuat paucitas caloris innati mẽbri exiturã patiẽtis: & multitudo mãe & ipsius mala qualitas. Dixit Auic. nõ cõtingit vt nõ mutaret a parte q nõ cõuertat qd in eo est ad pustuli pp paruitatẽ caloris innati in mẽbro & grossitiem mãe. Et dixit pp cãs exiture: & cãs alias ad saniẽ fit retardatio: scilz pp̄ter repletionẽ & multitudinẽ mãe & corruptionẽ eius. Et ecõuerso cãe ꝯrie.s. paucitas repletionis & mãe & q̃litas eius nõ mala faciunt ad velocitatẽ sanationis: nã enim multã mãm & male qualitatis cito supare nõ põt & saniare: paucã aũt & bone qualitatis sic. ¶ Et posuit Aui. cãs caꝝ re

[redacted] caꝝ tardationis saniatõis.

tardationis saniatõis.s. multitudinis & grossitiei mãe & corruptionis ipsi⁹ & paucitatis caloris innati. Et sunt nauseatiua facietas & exercitia mala & egritudines que nõ faciũt crisim cũ euone apperẽte: eo q tales egritudines sunt ab hũoribus grossis inobedientib⁹ actioni nãe. Et de causis causarũ dictarũ sunt nocumẽta alia.i. accidẽtia aie nociua ex angustijs & silitudinib⁹ & alijs corrũpentib⁹ digestionẽ & sanguinẽ. sup. & omne regimẽ malũ in alijs sex reb⁹ nõ nãlib⁹. ¶ Ras. 13° ꝯti. ex verbo Gal. reduxit predictas cãs ad duas & dixit. q exitura phibet a facienda putrefactione.i. saniatione duab⁹ de causis: vna qr caliditas innata in ipso membro debilis valde nõ põt digerere eius supfluitatẽ. 2ª qr humor met vñ fit est malus & crudus. Iste tñ cãe potius dicuntur cause terminationis apatie ad corruptionẽ vt infra dicetur. ¶ Dicunt. q caꝝ retardationis saniationis: quedã se tenent ex parte ṽtutis: qr est debilis cũ paucitate caloris innati: q̃uis.n. apa eueniẽs in mẽbro debili fiat exitura: tarde tñ saniat. Quedã se tenent ex parte mãe: qr est multa alia grossa: aut corrupta & male qualitatis: & quedaz se tenent ex pte membri: qr frigidũ & densuz. ¶ Diuersitas aũt in facilitate & difficultate resolutionis saniei & eruptionis exiture pcedit ex causis que se tenẽt ex parte triũ: qm̃ exitura saniata cuz

[redacted] velocitatio & tarditatis saniationis [redacted] & eruptionis.

virtute debili: & cũ mã grossa pauce caliditatis in mẽbro frigido dense sube in quo exitura pfundat tarde resoluit & tarde aperit: & ecõuerso que est cũ virtute forti de mã subtili & calida & supficiali in mẽbro raro & calido velociter resoluit & rumpit. ¶ Dixit Aui. q quãto exitura est vehementioris eleuationis & acutioris capitis & rubedinis tãto hũor attractus ei.s. & cã eius est vehemẽtioris caliditatis & velocioris maturationis & resolutionis & eruptionis: & pprie exitura eminens extra pcedẽs ẽm formã pyramidalẽ: qm̃ signat q humor ille est subtilis & calidus obediens actioni nãe: & q na est potẽs ad expellẽdũ ipm ad exteriora cuz gradatione. Que ṽo est diuersa a p̃dicta est illa que est lata pfunda pauce rubedinis significãs mãm frigidã grossaz inobedientem nature in expellẽdo ipsaz versus exteriora: & per ꝯñs q erit tarde maturationis resolutionis & eruptionis. Et q̃uis ista diuersitas manifestius cõprehendat in exituris extrinsecis: ipsa tñ conuenit in intrinsecis. ¶ Diuersitas aũt bonitatis & malitie exituraꝝ: aut pcedit ex parte membri in quo fit: & est qm̃ exitura in intrinsecis eueniẽs mẽbris deterior est eueniẽte in extrinsecis. Et intrinsecoꝝ deteriores sunt que sunt

[redacted] tate boni tatis aut malitie exituraꝝ.

cerebri: & post eas que sunt pulmonis: & deinde q̃ sunt epis: & postea q̃ sũt stõi: & subsequẽter q̃ sunt splenis renuz vesice matricis & intestinoꝝ. De extrinsecis aũt loquẽs Aui. dixit: q deterior est illa que egredit sup extremitates lacertoꝝ plurimũ neruoꝝ: & hoc ideo est: qr sunt intẽtiores causantes dolorez pp sensibilitatẽ partis: quare sunt magne suspitionis: de supuentu spasmi & alioꝝ accitũ maloꝝ terribilium cõitate quã hñt lacerti dicti ad cerebꝝ: aut sumit ex dispõne ipsius exiture: qd est qr exitura caput acutum pyramidale hñs cite maturationis & boni coloris de se est salua: q̃ ṽo nõ est acuta: sz decliuis ad interiora grauis motus & pauci doloris nõ est salua: & nõ caret suspitiõe: est aũt decliuis ad interiora: qr est de mã grossa que sui terrestreitate & grauedine [illegible] a circũferẽtia versus cẽtrũ a supficie mẽbri versus pfũdũ: & pp̄terea ẽt est tardi motus ad maturationẽ & eruptionez: & est remissi doloris: & qr est d mã frigida & grossa: que inq̃ztũ grossa nõ est apta subito soluere cõtinuũ: & inq̃ztuz frigida & grossa diutius in mẽbro retinet: vñ ei magis assuescit membrũ: que ẽt faciũt ad remissionẽ doloris: & ẽt suspecta & mala si fuerit in mẽbro hñte de suptus cõcauitatẽ: ne sua inclinatione ad interiora mẽbri ad illã ꝯcauitatẽ erũpat: hec etiã exitura si fuerit coloris albi vel coloris alterius mẽbri: siue etiã remisse rubedinis & tardi mot⁹ pp suã longã morã in mẽbro est apta corrũpere ipz magis q̃z maturari. Et exitura q̃ ẽm se totã est bene tractabilis laudabilior est ea que ẽm ptẽ: vt que in medio est tractabilis: & in circuitu est dura: vel que ẽm vnã medietatẽ est tractabilis: & ẽm alteram est dura.

¶ De diuersitate aũt bonitatis & malitie eruptionis exiture: sciendum est q oĩs exiture euenientis in mẽbris extrinsecis

De diuersitate bonitatis & malitie eruptiõis exiture.

eruptio ad exteriora est laudabilis. que tñ est in eis in qbus est possibile eruptionẽ fieri ad exterius vel ad interi⁹ vel ad vtrũqz quales sunt: vt dixit Ras. auctoritate Gal. que accidunt in myrach ventris & thoracis, siue ptib⁹ extrinsecis pectoris: in qbus partib⁹ est cõcauitas apta vt exitura possit declinare ad interius: & vt dicũt qdam. de eis est exitura eueniens in partibus gutturis & in genis: que aũt accidit in capite extra craneũ nõ est apta eruptiõi intrinsece. ¶ Eruptio eius ad interius est mala cuiuscũqz modi fuerit exitura: & si exitura de se mala erit. tunc eius eruptio ad interius est pessima: qr de ipsa dixit Aui. corrũpit illud ex membris super qd cadit interius: eruptio autẽ dicte exiture ad vtrũqz lat⁹.s. interius & exteri⁹: vt dixit Hyp. pmo pnosticoꝝ. & Gal. etiã in cõmento illius.s. opz te esse attẽtũ in his q̃ putruerũt &c. est deterior oibus alijs eruptionibus: ita q ẽt ea que est ad interius tm̃. Et reddens Gal. cãm dixit. q est: qr tũc duplicatur nocumentum. qm̃ cõmunicat intrinsecis & extrinsecis: & qr non est nature locus a quo vel in quo incipiat gñare carnem: nam generatio carnis dz habere fundamentum super quo fiat: sicut fabricatio domoꝝ dz habere fundamentum sup terrã. ¶ Et Ras. dixit. 14. ꝯti. Ois exitura.s. intrinseca dz aperiri ad exteri⁹: & si aperiat ẽt ad interius malum erit valde: qr nã nõ habebit locuz in quo incipiat ad gñandum

carnē. Quidā tñ oppm̄ tenēt ⁊ dñt. q ruptura ad interi⁹ de/
terior est ⁊ magis pimēs infirmū q̄ ea q̄ erūpit ad exteri⁹ ⁊
interius: qm̄ ei q̄ solū erūpit interius nō est locus mūdifica/
tionis eius: sʒ q̄ erūpit ēt ad exterius mūdificari pōt: ⁊ tādeʒ
sanari. Exēplū ponūt in vulnerib⁹ penetrātibus q̄ mundifi
cant ⁊ sanant: sʒ in plurimis exiturap intrinsecap est oppm̄:
qm̄ eruptio eius ad interi⁹ salubrior est ea q̄ ad exterius: ⁊ h est
verū in oibus mēbris intrinsecis hñtibus ɔcauitatē vel viā p
quā sanies possit deduci ad ex̄ corpus: vt voluit Gal. in li. de
malicia cōplonis diuerse. Et Aui. dixit. laudabilior eruptio
exiture intrinsece est que est ad ꝓpriū vētriculū cui est via ad
extrinseca: q2 tūc p illā viā pōt fieri mūdificatio eius qd egre
dit ex ea: q̄ vo nō erūpit: ⁊ vētriculū ad ɔcauitatē vbi est via
mūdificari non pōt. Et iō in exitura stōi melius nō est: vt erū
pat ad ɔcauitatē vētris vbi nō est via mūdificationis saniei.
In eruptiōe aūt intrinseca est saniei via mūdificationis p vo
mitū: aut p fluxū vētris. Et silr̄ est si erūpat ad iteri⁹ ad venā
kilis: vñ pōt mūdificari epar a sanie meli⁹ quā si erūperet ad
vacuitatē ventris. Et silr̄ est de exituris renū vesice matricis
⁊ intestinoꝝ: ⁊ ꝫm quosdā ēt splenis: q2 pōt mūdificari per
viā stōi: ac ēt p viā epatis mediante via qua ab eo suū recipit
nutrimētū. Et silr̄ dñt. est de eruptione exiture pulmonis. Et
in exituris ēt cerebri. dixit Aui. q eruptio ad duos vētricu/
los anteriores. s. pm̄ ⁊ mediū vel ad pm̄ tm̄ q manifeste diui/
sus est in duos vētriculos laudabilior est: qm̄ his vētriculis
sunt meatus apti expurgationi saniei illius ad interiora qui
sunt palatū nares ⁊ aures: sʒ qñ rūpit ad spatiū ɔtinēs cere
brū vel inter pāniculos ⁊ cerebruʒ: vel ēt ad postremū vētri/
culū: tūc illud est illaudabile: q2 tūc nō inuenit sanies meatuʒ
ad exteriora: sʒ remanet ⁊ ledit lesione maxima. Et scias. q
eruptio exiture facta a nā laudabilior est ea que fit ab arte.

De diuersitate pē. rep in exituris ⁊ de pōis cop.

¶ Diuersitas aūt sumpta penes id qd ɔtinetur in exituris hʒ
spēs: qm̄ in qbusdā repitur ⁊ exit ab eis sanies laudabilis: ⁊
est salua: ⁊ in qbusdā ɔtinent res diuerse. Et de ɔtinentibus
res diuerses sunt spēs in qbus est nomē impositū. Una est.
dixit Aui. cui nomē in arabico est tāmusio: qd latine est di/
cere taurinū: siue bouinū: ⁊ dr̄ sic: q2 cū apit egredit sanies p̄
⁊ egressa sanie repit sub ea: qd est sile carni bouine: ⁊ ista exi
tura a multis vocat camerosa vel cauernosa: q2 hʒ diuersas
cauernas vel ɔcauitates: siue cameras: ⁊ vtplm̄ sic est q fcā
eruptiōe p̄ egredit sanies laudabilis vel illaudabilis: deinde
repit caro p̄dicta sub ea: ⁊ cū rūpit vel incidit illa caro repit
sub ea sanies alia diuersa ab ea q̄ p̄us egressa est: ⁊ est diuersa
in subē colore ⁊ fetore: ē. n. grossior fetidior ⁊ mali coloris.
Et aliqñ repiunt res ēt diuerse. ¶ Et cā diuersitatis dictarū
reꝝ ɔtētaꝝ fuit diuersitas humoris q fecit exiturā in grossi/
tie ⁊ subtilitate ⁊ benignitate ⁊ malignitate. pp quā diuersi/
tatē aliq̄ eius ps apta fuit ɔuerti in saniē laudabilē: ⁊ aliq̄ in
illaudabilē: ⁊ aliq̄ in quādā carnositatē: ⁊ aliq̄ in aliā reʒ ex/
traneā: vel alias res ēēneas: naʒ sunt aliqñ multe numero: ⁊
sunt oēs res distincte ⁊ sepate abinuicē: ac si esset vnaqueqʒ
in sua camera vel cauerna. Et humor faciens p̄dictas exitu/
ras ꝫm plus ⁊ maiorē partē eius est fridus grossus crudus.
Exiture. n. a tali humore facte ꝫm plm̄ repiunt cuʒ hmōi di/
uersitatibus ⁊ cauernositatib⁹ siue cellulis: ⁊ sic ēt a multis
cellulose vocate sunt. ɔuertit aūt in saniē laudabilē pars hu
moris illius subtilior ⁊ benignior: ⁊ in illaudabilē pars eius
subtilis maligna ⁊ ps ei⁹ grossior ⁊ rebellis ɔuertit in carnē
illā mollē vel aliā reʒ extraneā. Et scias q he sunt exiture in
quibus medicus cū secauerit eas dʒ sponere digitū vt inue/
niat ⁊ disrūpat cauernas illas: ⁊ dʒ eas p̄cognoscere vt nō fa
ciat sic stolidi medici faciūt intromittētes digitū: in quācūqʒ
exiturā addētes dolorē supra dolorē ⁊ pducāt exiturā ad ma
litiā magnā: ⁊ qñqʒ pducūt ad interituʒ egrotantē. ¶ Scda
vero spēs dictaꝝ exituraꝝ cui est nomē impositū. dixit Aui.
est illa q̄ in arabico vocat abirt: qd latine significat vas fictile
rotūdū: ⁊ ppea dicta est vasalis: vel vt dicūt qdam. significat
granulosam: vñ granulosa dicta est vel granatalis: ⁊ ista exi
tura est rotūda rubea: ⁊ cū apit inuenit intus in ea res q̄ est
ad modū granoꝝ ficus: ⁊ iō nr̄o idiomate ficus appellat. A
multis aūt vocat topinaria: ⁊ de ea dixit Aui. q eius euētus
plm̄ est in capite: qñʒ tñ in aliis repit mēbris: ita q ēt i ano.
Dixit Aui. q hñs hēc exituraʒ ꝫm plm̄ nō expoliat a febre.

De diuersitate exituraꝝ sumpta a situ.

¶ Diuersitas aūt exituraꝝ sumpta a situ est q eaꝝ q̄dā sunt
supficiales: ⁊ q̄dā ꝓfunde: ⁊ q̄dā mediū locū tenēt: ⁊ quedā
sunt in mēbro hñte colligātiā cū principalib⁹ ⁊ nobilibus ⁊
nō carēt suspitione: ⁊ q̄daʒ sunt in mēbro ignobili ⁊ nō hñte
illā colligātiam: ⁊ sunt ex hac pte carētes suspitione. ¶ Hñt
insup exiture diuersitatē ꝫm magnitudinē ⁊ puitatē ⁊ medi/
camē ⁊ figurā. nā alie sunt acute alie dense alie late alie rotū/
de alie lōge vel alterius figure. ¶ Que aūt sint cāe exituraꝝ
satis pʒ ex p̄dictis ⁊ ex his q̄ dicta sunt de causis apatum.

Signa aūt significantia q apa terminabit ad exituram
sunt q apa qd est de humore saniabili plōgat ⁊
durities eius remanet ꝫm dispōnē suā cuʒ calitate sensata in
loco ⁊ nō cōferūt in ea resolutiua: mō tñ addit durities eius:
neqʒ adsunt cū ea alia signa mala de corruptione vel mortifi
catione mēbri. Notāt q durities apatis ꝓlōgata absqʒ cali/
ditate secū ɔiūcta signat q apa terminabit ad indurationē:
q2 signat q resoluta est ps eius subtilis cala ⁊ remāsit gros/
sa infrigidata: ⁊ maxie indurabit apa qñ durities augendo
ꝓcedit. Sʒ durities remanēs cuʒ calitate absqʒ signis malis
de violēta extēsione liuiditate coloris ⁊ aliis signationibus
de corruptione mēbri signat q apa terminabit ad exituraʒ:
q2 ex quo nō resoluit qd declarat duritiei ꝓlōgatio: neqʒ in/
durat qd signat calitas sensata in eo remanēs neqʒ corrūpit
mēbruʒ: qd declarat dictoꝝ maloꝝ signoꝝ p̄uatio: tūc nēcio
seqt p locū a sufficiēti diuisiōe q termiabit ad suppuratiōeʒ.

Signa inceptionis exiture.

¶ Signa aūt inceptionis exiture: ⁊ q iā mā colligit in cupū
sunt inceptio subleuationis cutis exñtis supra apa ⁊ iceptio
aug ̈ pulsationis. mā. n. in cupo collecta ⁊ ampliata a calo/
re agēte in ipsaʒ cutē subleuat ⁊ auget. tumor ēt nullo fluxu
exñte aut additioneʒ faciēte in apate: sʒ intumescit locus: q2
mā rarificat ⁊ rarificata occupat pl⁹ d̄ loco: ⁊ calitas auget: ⁊
q2 mā in cupo magis ɔculcat: ⁊ ɔculcata a calitate ēēnea exi
pit. nā ēt ad digerēdū māṁ mittit illuc sanguinē ⁊ spūm: vñ
in loco calitas valde incēdit q̄ aliqñ est febrē inducēs. Et do
lor auget: q2 auget in loco mala cōplo cala: ⁊ q2 mā amplia
ta ampli⁹ extēdit mēbrū: p cui⁹ extēsionē ei⁹ ɔtinuitas magis
soluit. Et pulsatio i ea magis causat ⁊ causata auget: q2 mā
in cupo collecta magis coartat arteriā ⁊ arrepta a calitate
ēēnea maiorē causat in ea cuētationis nēcitatē: arteria ēt pcu
tit ad rē durā plus: q2 ad locū collectionis mā: ergo fact⁹ dur⁹
pre mā ibi collecta ⁊ extēdēte: ⁊ pp dictas cās est q qñ fit exi
tura si p̄us nō erat pulsatio: tūc cāt ⁊ si p̄us aderat auget.
Dixit g̃ Hal. si in apate calo pulsus fortis ⁊ calor fuerit ꝓcul
dubio in eo virus colligit. ¶ Et Auic. dixit. signa q apa fit
exitura sūt cū videris pulsationē p̄imā aut durinē ꝓlōgatā
⁊ calitatē. tūc extima q apa est in via q fiat exitura. ¶ Et lo
quēs Hip. in affo. de signis saniei fiētis ⁊ fcē dix̄ circa gnōnē
saniei dolores ⁊ febres accidūt magis q̄ fcā sanie. nā vt dixit
Gal. in ɔ̊ : facta sanie qescit actio caloris in māṁ: vñ sedat
ebullitio ⁊ qescēte ebullitiōe qescit iflāmatio ⁊ exalatio ⁊ sic
febris. ¶ Dix̄ Antil. febres q̄ accidūt cū exituris. s. extrinse/
cis erūt nocturne ⁊ rigores i eis nō validi: ⁊ tūc ēt mā est: vñ
qescit pūctio ei⁹ ⁊ dolor. ¶ Et Aui. dixit. cū videris leuitatē
quandā. s. in calitate ⁊ febre ⁊ sedationē doloris: tūc scias q
exitura ē in via maturatiōis. s. in termio ad quē vie matura/
tiōis: q2 tūc cōpleta ē maturatio. Et dixit. nō fiūt isti dolores
in p̄n° exiture vehemētiores: ⁊ q̄to plus approximat status
. s. cōplete maturatiōis q̄ pōt dici stat⁹ exiture minorant nisi
qñ eruptio. s. porositatū mēbri ⁊ solo ɔtinuitatis eaꝝ fit i p̄n°
eius: ⁊ dolor accidit ex ea disruptiōe ⁊ ɔtinuitatis solōne: sʒ
qñ mā est facta sanies: qescit tūc calefactio fortis ⁊ iflāmatio

ad modum ẜm quē cesset caliditas ignis extincti: ꝛ q̄uis in
gñatione saniei semꝑ calitas augeat̄. nō tñ in oī eius genera
tione illa calitas erit febrilis: ꝛ illud est aut ꝓpter paucitatē
māe saniādꝫ: aut pp eius calitatē remissiorē: aut pp longā di
stantiā eius a corde pp quā nō pōt ad cor ꝑuenire putrida fu
ligo neqꝫ mala discrasia cal'a sequēs ad alterationē ptis post
partē: qm̄ prius ipsa putrida fuligo ꝯsumit̄ ꝛ ipsa alteratio
deficit in via. Et scias ꝙ in gñatione saniei laudabilis oīa ꝑ
dicta accñtia erūt remissiora q̄ꝫ in gñatione saniei illaudabi
lis. Et predicta signa debēt referri ad exituras extrinsecas.
Ipse. n. in signis differūt ab exituris intrinsecis: vnde dixit
Aui. ꝙ oē apa in mēbris extrinsecis in q̄ non est pulsatio nō
facit saniē, intrinsecū aūt pōt facere saniē: q̄uis non fit in eo
pulsatio: vt pꝫ plerūqꝫ in ꝑipleumonia ꝛ litargia. ¶ Et scias
ꝙ q̄uis verbū Aui. ꝑdictū de apate extrinseco sit veꝝ semꝑ:
eius tñ ꝯuersum nō est semꝑ veꝝ. s. ꝙ oē apa extrinsecū in q̄
est pulsatio faciunt saniē: qd̄ maxie pꝫ in flōne in quo in ꝑn°
sui ꝛ aug'° est pulsatio: vt patuit suo cap°. ꝛ tñ nō semꝑ post
pulsationeꝫ suppurat̄: qꝛ aliqñ resoluit̄ vel induraf: vel alr
terminat̄. Sꝫ veꝝ est ꝙ qñ pulsatio ꝑexistēs auget̄: tūc sup
purat̄. ¶ Quidā aūt putauerunt iā ꝙ oē apa extrinsecū ma
gnum terminaret̄ ad suppurationē siue fuerit in eo pulsatio
siue nō: ꝛ ecōuerso oē aliud aliter terminaret̄ q̄ꝫ per suppura
tionē. Et h̄ remouens Ras. 13. ꝯti. dixit. Dico exptus sum ꝛ
vidi apata calā magna ad modū vnius palmi ꝛ plus ꝛ mi
nus nulla in eis existe pulsatione vehemēti ꝛ dissoluta sunt.
Et vidi plurīes apa paruū hn̄s locū ad modū panarij: ꝛ eo
ꝙ pulsatio in eo erat magnaꝫ putrefactionē fecit. Et subdit
Ras. quāto pulsatio in apate maior fuerit tāto putredo. i. sa
niatio velocior fit. Et dixit iteꝝ. iuxta quātitatē pulsationis
apatū caloꝝ dꝫ eē putredo copꝛ: qm̄ vbi fuerit magna pulsa
tio erit ibi multa putredo: qm̄ magna pulsatio magnū signi
ficat apa. ¶ Et rursus exitura q̄ saniē fecit aut est supficialis
aut ꝓfunda: ꝛ siq̄dē supficialis fuerit agnosci facilr̄ poterit ꝑ
tactū ꝛ visuꝫ. Et ꝑ tactū cognoscit̄. dixit Aui. qm̄ qñ tangis
locū cū digito vel digitis ꝓprie. tūc obserua ꝛ ꝯsidera cū di
gitis alijs saltē alterius manus an expellat̄ aliqd ex hijs ex
loco in q̄ ꝯtinet̄ sanies quē cōprimis digito vel digitis vni᷒
manus ꝛ moueri ꝛ redūdare ad sub digitos alios. Notāt ꝙ
si exitura fuerit ꝑua sufficiūt digiti vnius manus. s. index ꝛ
medius. al's. pollex ꝛ index: vel ēt ꝛ medius cū vnus ponit̄
in vna pte exiture ꝛ alius in alia: ꝛ ꝑmit̄ cū vno ꝛ obseruat̄
si sentit̄ moueri sanies versus aliū digitū ꝛ redūdare ꝛ ꝑcute
re ipsum. Deinde cū desinis ꝑmere cū digito cū quo ꝑssisti ꝛ
premis cū alio ꝛ ꝑcipis ꝯsilr̄ inūdationē ꝛ motū sub eo cū q̄
nō ꝑmis: tūc in loco facta est sanies. Si vero nec motus nec
inūdatio ꝑcipit̄ sanies nondū ꝑfecta est. ¶ Dixit Anti'. ꝙ si
exitura fuerit manifesta supficialis fiet caput eiꝰ acutū altū
leuis tactus in q̄ signū faciet digitus ꝑmēs ꝛ extēdet̄ pellis
existēs in capite eius. Si ṽo exitura fit magna: tūc debes expe
riri cum digitis ambarū manuū saltē indice ꝛ medio ꝑmere
debes cuꝫ digitis vnius manus ꝛ obseruare si sub alijs sen
tit̄ motus ꝛ inūdatio ꝛ allisio ad eos: ꝛ silr̄ si iudicare volue
ris; ꝛ in exitura magna ꝑssio fortior eē dꝫ ꝛ in tangēdo non
debēt digiti vtriusqꝫ manus ꝯtiguari: īmo dꝫ interuenire suf
ficiēs distātia ẜm magnitudinē exiture. ¶ Per visum aūt co
gnoscit̄. dixit Aui. qm̄ locus saniei declarat̄ ꝑ declinationeꝫ
eius ad albedinē: qm̄ sanies alba est ꝛ colorē suū ꝑtendit: ꝛ
qñ nō est cōpleta saniatio: tunc declinat ad rubedinē pp calo
reꝫ locū rubificantē. ¶ Dixit Tabri. oīs exitura in se ꝯtinēs
rubedinē nō saniabit̄. s. ꝑfecte ꝛ laudabilr̄ nisi prius deficiat
illa rubedo in circuitu eius. Et hn̄t dicta signa sumpta ex ca
lore veritatē in exitura debēte laudabilr̄ saniari: ꝛ in exitura
supficiali. Nā si sanies fieret illaudabilis ꝑtenderet ēt colorē
suū ꝛ nō albū. Et si foret ꝓfunda nō mutat̄ in ea color ab eo
qd̄ fuit nisi forsasse parū. Et iō ne decipiaris ex colore loci in
exituris ꝓfundis vel illaudabilis saniei. dixit Aui. sustēta te
in tactu absqꝫ visu: ꝛ iudica per iudiciuꝫ qd̄ ꝑcepisti ex tactu
predicto ꝛ nō per visum. nā certitudo habet̄ per tactū. visus
aūt coadiuuans. ¶ Cuꝫ aūt exitura fuerit multū ꝓfunda ꝛ
grosse cutis: tunc iudiciū de sanie per tactū etiā erit difficile
valde: sed opꝫ cōsiderare alia signa de diuturnitate apatis ꝛ
sedatione accidentiū ꝛ remissione ꝑexistentis rubedinis ten
sionis ꝛ pulsationis ꝛ soliditatis ꝛ sensu pōderis cuiusdā in
loco. Dixit. n. Paulus. si exitura ꝓfunda ꝛ supposita ei car
ne abūdanti fuerit cognosci poterit eiꝰ maturatio ꝛ gñatio
saniei mediāte longo spatio apatis ꝛ ex mitigatione doloris
ꝛ febris ꝛ diminutione rubedinis ꝛ pulsationis ꝛ ecōuerso
dolore ad modū pruritus ac deficiētibus oībus signis apa
tis calidi. vꝫ. inflāmatione dolore ꝛ extētione solida. Et An
til'. dixit. ꝙ in loco cū pruritu ꝑcipit̄ stupor. s. modicus. cum
eni videris apa qd̄ multū accipit de ꝓfundo mēbri diu mo
rari: deinde augeri in eo doloreꝫ inflāmationē ꝛ rubedinem
pulsationē remitti ꝛ tensionē eius ꝛ soliditatē liniri ꝛ infir
muꝫ inuenire quietē ꝛ pruritū quēdā in loco eius: tūc iudica
certe saniē ibi fore factā quā tactus inuenire nō pōt pp gros
sitiē cutis ꝛ carnis supstantis ei. ¶ Dixit Hip. 6° afo. qbus
cūqꝫ facta sanie in corpe. s. aliquo mēbro extrinseco non ma
nifestat̄ his pp saniei spissitudinē aut loci aut vtriusqꝫ. vt di
xit Gal. in ꝯ°. nō manifestat̄ ꝓfunditas tñ saniei ꝛ eius elō
gatio a supficie est imediata cā incōprehensionis eius ꝛ eius
elōgationis. Cā fuit māe grossities ꝑ quā nō potuit ipsaꝫ nā
facere mām ꝑ illius subam penetrare ꝛ mēbri soliditas: ꝛ aut
est ex densitate sue sube: aut sui grossitie: aut sui multitudine: ꝛ
ꝛ ꝓpea quāto soliditas mēbri: ꝛ maxie que ꝓcedit ex grossi
tie ꝛ multitudine maior fuerit tāto cōprehēsio saniei suppo
site ꝑ tactū difficilior fiet. Et ideꝫ 4' 3°. voluit Aui. ꝛ subdit.
ꝓpterea stat̄ qñqꝫ sup vacuitatē eius. sup. ꝛ nō apit̄: ꝛ qñqꝫ
nō stat̄: qꝛ apent̄. ¶ Scit̄ aūt ꝙ sanies in exitura ꝯtenta sit
subtilis ꝛ fluida qñ ꝑssura facta cuꝫ digitis in vna pte sentit̄
inūdatio velox ad aliā pteꝫ sub alijs digitis ꝑueniēs: ꝛ cum
desistit̄ a ꝑssione retro reuertit̄ ad locū ꝑm̄: ꝛ tactus loci eiꝰ
lenis appet. Et ꝑ opposita signa scit̄ ꝙ sanies est grossa spis
sa: qm̄ nō velociter mouet̄ per cōpressionē nec motu cito re
uertit̄ cōpressa sanie ꝑ alia signa supradicta ꝛ tactus eius nō
est lenis: sicut saniei tenuis: sicut dixit Rasis. 13. ꝯti. ¶ Et in
exituris supficialibus cognoscit̄ sanies laudabilis ab illau
dabili ꝑ colorē loci. nā si fuerit albus aut cū equali ꝑmixtio
ne ruboris sanies erit laudabilis. si ṽo color eius fuerit citri
nus viridis aut liuidus erit sanies illaudabilis. ¶ Dixit Ra
sis. 13. ꝯti. cū exitura extrinseca q̄ lata fuerit carēs capite erit
ex humoribus malis frigidis difficilis digōnis ꝓximior erit
putrefactioni q̄ꝫ putredinis gñationi ẜm lōginquitatē tpis.
Et dixit. illaudabilis est exitura q̄ nō in toto gñat putredinē
equalr̄: sed in pte eius tm̄: qm̄ erit difficilis ꝛ per longū tps
saniatio eius: qm̄ ille q̄ nō faciūt putredinē aliam curā appe
tunt q̄ꝫ ille q̄ faciūt eā. Et dixit. que nō hꝫ eminentiā suā du
ram laudabilior est ea que hꝫ eaꝫ durā ꝛ ea cuius modica ps
est leuis ꝛ pars circūstans ei est dura: qm̄ erit tarde matura
tionis aut nō maturabit̄ oino. Et dixit. laudat̄ exitura si ca
put eius in q̄ putredo est facta velociter fuerit. s. in inferiori
parte eius: qm̄ tūc non faciet loculuꝫ siue cauernā in tpe sue
euacuationis. Et q̄ hēbit vnuꝫ caput laudabilior erit ꝛ salu
brior hn̄te duo. Et q̄ hꝫ duo capita si ps eius media inter ca
pita fuerit dura nō putrida nō erit salubris: qm̄ ps dura pe
ior erit leni. Et iuxta modū soliditatis eiꝰ erit modus malitie
ipsius ꝛ iuxta modū lenitatis eiꝰ modus bonitatis ꝛ laudis
ipsius. ¶ De signis aūt intrinsecarū exiturarū. dixit Aui. ꝙ
qñ accit apa calm̄ in visceribꝰ accidūt horripilōnes ꝛ febreꝫ
ꝛ nō est eis ordo: ꝛ horripilatio est in ꝑmis longioris spatij: ꝛ
deinde nō cessat abbreuiari spatiū eiꝰ ꝛ fit dolor vehemētior
ꝛ addit̄ grauitas apatis: tūc scias ꝙ apa fit exitura ꝛ ꝙ ꝑue
nit ad collectionē sui. i. sue māe in cupo. Dicūt. ꝙ horripila
tio iō accidit: qꝛ materia faciēs apa soluit cōtinuū in mēbro

Saniatio nō fit sine pulsatiōe. nō tñ pul satiōnē ꝯ sequit̄ sa niatio.

Signa sa niei sā fa cte.

De causis difficulta tis cōpre hensionis saniei.

Sig° sub tilitatis ꝛ grossities saniei ꝯtē te in exitu ris.

De signis laudabil' ꝛ illauda bil' niei.

De signis laudabil' ꝛ illauda bilis exi ture.

De signis exiturarū intrinseca rum.

sensibili: et pp hanc cām dolores fiunt vehemētiores etiā: et propter dictā cām in crituris mēbrorum carentiū sensu non fit horripilatio neq3 dolor nisi per aggrauationē. Et febris accidit ex dolore et caliditate additis et effumatione putrida ad cor et nō est dictis febribus ordo. s. in reuolutione paroxismorū et in mō eorum: qr qñq3 semel in die: qñq3 bis: qñq3 plūes: qñq3 citius: qñq3 tardius: qñq3 cū maiori spatio infestatiōis: qñq3 cū minori: verū tñ in primis horripilatio est lōgioris spatij: qr in primis mā diutius durat pungēdo et soluēdo cōtinuū: deinde non cessat abbreuiari spatiū eius quāto plus appropinquat statui. s. sumpto penes dispōnē mātie: qr mā cōtinue lenit et cōtinue pcedit minus pungēdo et minus soluēdo cōtinuū et grauitas addit: qr mā tota in vno loco colligit: que prius sparsa erat: vñ magis percipit pondus eius: qd pz de lorica que posita supra spatulam magis grauat q3 vestita.

¶ Dixit Aui. scias q duritiez pulsus est testimoniū magnū ad significandū q critura fit in interioribus: et verificat qñ durities pulsus aduenit prius nō existens vel qñ preexistens addit. In apatibus. n. mēbrorum durorum vt pāniculorum semper est pulsus serrinus durus. Cū ergo in tali apate durities illa addit: tūc significat q transit in criturā. Et in apatibus mēbrorum molliū est pulsus mollis vndosus semp. cum ergo minuit mollities illa que respectu preexistentis pōt vocari quedam durities: tūc significabit q mā eius colligit et hz dictū signum de duritie pulsus: quādiu apa est in fieri criture et saniationis. nam facta a saniatione pulsus durities tollit: et fit mollis lenis eo q sanies remollit arteriā. Sicut enim voluit Aui. pmi 2°. cap° de pulsu apatis. dixit. n. q qñ adest in apostemate cā mutans pulsum ad serrinū. i. durū: tūc efficit ipm durū: nisi in corpore sit ḡria cā humectans que pprietatē serrini et duri destruat: et loco eius vndositatez supplere faciat: vt est sanies facta. ipsa. n. humectādo arteriā cessare facit pulsus duritiē: et reddit eū lenē vndosum. Sic ergo dicēdum est q pulsus durus est testimoniū magnū criture interioris: q qñ apparent signa criture supradicta si non induraf pulsus non est per illa signa iudicandū q fit critura. nā fortasse nō erit. si enim ibi esset critura pulsus fieret durus. si ergo non erit durus et alia signa collectionis affuerint: tūc nō fiet collectio illa in aliquo viscerū: sed erit in siphac: qd ḡtinet viscera inferiora: aut in pāniculo qui est inter costas. nā in apostematibus talium pāniculorum non induraf pulsus. In apate tñ pleure: que cōtinet viscera spiritualiū: pulsus maxime fit serrinus: vt patuit in caplo de pleuresi.

Signa loci criture intrinsece.

¶ Scif autē locus in q̄ fit critura p grauitatē que pendet ex ea et per dolorē in loco eius sensatū. Et subdit Aui. cū collectionē fecerint apata in visceribus et hm criture seruitam pcesserint: infestabit dolor vehemens et febris exasperabit lingua valde et vigilie fortiores fient et oīa alia accñtia augmētabunf et crescet grauitas: et fortasse sentief grauitas: et si interior est ēt cū in corpore apparet macies et in oculis repentina cōcauitas: et cōtinue oīa accñtia augmētando pcedunt donec cōpleaf digestio. Cum enim illud qd collectū est fit maturū. i. factū est matur febris et doloris fortitudo: et pulsus. i. pulsatio sedatur et loco doloris aduenit res que est sicut pruritus. s. qdā sensus silis pruritui pueniēs ex paruissima cōtinuitatis solone facta a sanie illa sua acuitate: et si rubedo et durities ibi affuerint. in cute exteriori minorabif rubedo et mollificabif durities ita vt cōpressioni cedat vbi prius nō cedebat.

Signa cōplete maturatiōis.

¶ Et signa cōplete maturationis criture intrinsece. dixit Auic. sunt qm qñ accidūt signa pdicta criture: deinde quiescunt accñtia ipsius q̄ sunt ex febre horripilatione et doloris sedatione cōpleta et remanet grauitas: tūc scias q maturatio adest et sanies iam ḡfirmata est.

Signa eruptionis criture intrinsece.

¶ Et signa eruptionis eius sunt. dixit Aui. q post pdictā quietē accñtium redeūt dolores: et fiunt punctiones et mordicatio et grauitas vehemētior et similanf febribus q̄ fuerāt in generatione criture intētione earū vel similanf febrib⁹: qr sunt sicut hebitiuate et velut ethice: et sic intellexit alia lra. q dicit. et figant febres: tūc eius eruptio iam est ppinqua. cuz. n. tūc accidit rigor subito et sedaf grauitas et dolor. tūc iam eruptio facta est: et pprie qñ appet sanies euāta q̄ mordicat mēbrum per qd trāsit. ¶ Dixit Rasis. 13. ḡtinē. q rigor accidit pprie semp cū emanatione criturarū occultarū et pcedit hic rigor ex solutione cōtinuitatis q̄ fit in eruptione ac mordicatione mēbrorum sensibiliū facta sanie cadēte sup ea. ¶ Et dixit Aui. necessariū est vt in eruptione fiat arefactio virtutis. i. debilitas eius ḡñs resolonē spirituū factā in ruptura et fit illa debilitas arefactionis vel arefaciens. i. fit debilitas illa v̄tutis cū arefactione corporis sicut cōtingit in alijs debilibus resolutis vt in syncopi resolonis frequenter appet. ¶ Dixit Rasis. 13. ḡti. et sunt verba Gal. 6° de interioribus. sequunf crituras intrinsecas magnas syncopis citrinitas coloris pulsus puus debilis et spissus et calefactio patientis et laxitudo. ¶ Paulus aūt recitat pdicta signa dicēs signū terminationis apatis calidi in visceribus corporis ad faciendū putredinez habef ex eo q fiunt horripilationes et febres cronice currentes ordinē. alr. carētes ordine et dolores vehemētes: et erit horripilatio q̄ fit in pn° lōgioris spatij: sed cuz pfecta fuerit sanies cessabunt febres et horripilationes et dolores erūt modici. aduenientē aūt tpe emanationis saniei subuertētur dolores et fient vehemētiores acutiores et crudeliores: et in tpe febriū erūt nociue extētiones valde: tñ facta inanitiōe saniei fiet rigor: et ac manāte ipsa sanie: et postea cessabit pōderositas et dolor penitus. ¶ Dicūnt. cā accñtium eruptionis criture intrinsece est: qm qñ mā mouef ad erūpenduz et soluendū ḡtinuū cū punctione mordicatione et corrosione accidit dolor: et mordicatio et vnif tota mā et tēdit in vnū locū. s. illū in quo querit eruptionē facere: et iō addit grauitas: et qr dolorē efficit et in motu ebullit et effumat addit febris. et qdā volunt q febris addit in ipsa eruptione: qr tūc pōt fieri maior effumatio. et cū facta est eruptio rigor accidit pp spartionem māe sup mēbra sensitiua. ¶ Et dixit Aui. erit pulsus vacuitati et diuersitati aptus: qr erit vacuus et diuersus: et lēs ostēdit: dilatabif pp vacuitatē et diuersificabif et incedet hm viā paruitatis debilitatis et raritatis et cadit appetitus et sepe calefiunt extrema. ¶ Dixit Auicē. qñ fit eruptio subito et egredif res plurima subito: fortasse accidit sputū saniei plurime subito: et fortasse accidit vomitus et vētris solo. sup. aut solo vrine plurima pre diuersitate membrorum ad que fit eruptio et meatuū p quos fit ipsius expulsio. ¶ Dixit Ras. 13. ḡti. ex p epidimiarum. sanies et supfluitas expellif de mēbro ad mēbrū nō in mēbris hñtibus cōcauitatē sensibilē tñ: sed in mēbris solidis: sicut neruis chordis pelliculis et ossibus. ¶ Et Gal. dixit. 6. de interioribus. et ponif a Rasi ibidē. meatus p quos ascēdunt sanies et putredo sunt aliq quorum cōcauitates sunt cōcaue: qm sanies mūdificaf in maiori pte per eos sicut mūdificanf criture pectoris per sputū et stomaci p vomitū et egestionē et ptes gibbi epatis et renuz et meatuū vrine et vesice p vrinā vel egestionē: aut loca stomaci per vrinā. Et dixit Gal. ego vidi plures hñtes saniē in pectore et mingere eā et sanos remanere: et alios egerere saniē et sanos remanere per illud. Et hoc vidi oculata fide non solū vna vice. Et dixit. putredo veniens de pulmone ad renes habuit meatus certos: qm sicut pcedunt ad renes ramiculi de vena magna pulsatili sic euātio pōt de pulmone p vrinā fieri: qr est ibi meatus eius: et sic et euātio putredinis de pulmone per egestionē manifestabif qñq3 in anatomia: qm vena concaua inuenif: qñq3 cōmunicata cū vena sibi radici arboris cōtinuando cū eis per venā alterā interpositā eis: et iō putredo que est in parte interiori diafragmatis pōt puenire ad vesicam: tñ hec fiunt raro: qm he forme raro accidūt. ¶ Ait Ras. dico qñ passiones fiunt in meatibus cōsuetis pbibitiue cogitur materia seq meatus alios: et ego etiā legi. dixit ipse. in aliquo libro q si inter duo membra nō fuerit aliud nisi os aut neruus ad ipsum os aut neruū nā expellit supfluitatē et quāto magis ad carnem ...

non dz ēt si ipsa apāta sanguinea fuerint. ℂ Rasi. aūt ait. 13. ɔti. Dico q̄ minutio tardare facit maturationē exiturarū: vn̄ si volueris aliquā exiturā maturare noli sanguinē minuere: q̄m inde debilis erit maturatio. nā erit tarda aut mala fiet ꝛ ꝑcipue si flōmia fuerit magna diminuēs calorē inatū. ℂ De eūatione aūt ꝑ farmaciā post ꝑn[m] exiturarū. iā dixerūt qdā. obserua exeūtia patiētiū: ꝛ si videris ea croceo vel alio innaturali colore infecta: tūc euacua humorē illa inficiētē. Si vero exeūtia fuerint ꝫm cōsuetudinē ipsorū sanorū nō erit ꝑ farmaciā euacuatio neccāria: sz sola localis curatio que ꝑ extractū fit. ℂ Attn̄ anq̄z extractus fiēdus sit fiēda est extrahēde mãe ꝑparatio: vt facilr̄ ꝛ sine molestia exhibeaᷤ. hec aūt mãe ꝑpatio digestio siue maturatio dr̄. hāc āt maturationē: imo ꝛ extractionē aliqñ nã ꝑ seipsā facit: verū vt pluries est q̄ ipsa auxilio indiget medicine. Et ob hāc cām necciū fuit medico adinuenire medicinas ꝑparantes mãz ꝛ maturātes: ꝛ ēt mãm preparatā de loco extrahentes. Extrahiᷤ aūt mã de loco duobus modis. s. aut ꝑ resolōnē q̄ est eūatio isensibilis aut ꝑ eruptionē ꝛ aptionē ptis in qua mã ɔtineᷤ q̄ ē euacuatio sensibilis: ꝛ qñq̄z fit vtroq̄ modo. s. insensibiliter ꝛ sensibiliter.

De maturatiōe ꝛ q̄liter debēt eē medicine ad ipsam.

ℂ Ad maturādū aūt mãm apātis opz nãe ferre auxiliū cū medicinis tēperate calidis modū sube viscosū hn̄tibus: ꝛ si fuerit eorū caliditas iuncta humiditati ɔuenientiores erunt. Debēt aūt eē calide tēperate vt nō ipetuose agāt segregādo ptes siccas ab humidis: sz equalr̄ ptes mãe de coquēdo cōmisceāt. Et debēt eē sube viscose vt poros extrinsecus opilēt ꝛ calorē vniant nālē: ꝛ cū hoc ptes mãe subtiles exalare nō ꝑmant: imo trāspirationē ꝓhibeāt vt trāspiratione ꝓhibita mã a calore extraneo apprehēdaᷤ quo coaduneᷤ calor innatus ad saniē gn̄andā. ℂ Habēt aūt medicine maturatiue in caliditate latitudinē a ꝑma mãsione ꝑmi gradus: in qua latitudine variari debēt ꝫm varietatē mēbri patiētis ꝛ mãe saniāde ꝛ caloris extranei in ipsa reperti. Et ēt aliorū coindicātiū vt cōplexionis cōpōnis mēbri ꝛ etatis ꝛ tēporū anni ꝛ siliū. cū eniz mã saniāda radicalr̄ calida fuerit ꝛ apprehēsa a multa caliditate extranea ꝛ mēbrū fuerit cōplexionis calide ꝛ rare texture ꝛ etas patiētis fuerit adolescētia vel iuuētus ꝛ tēpus anni ꝛ regio calida fuerint: tūc medicina remissioris caliditatis administrari dz: ꝛ quāto plus apā in ꝑdictis ɔditionib⁹ a caliditate remotū fuerit. tāto plus addēdū erit in caliditate medicine maturatiue: ꝛ qñ nō repirenᷤ medicine maturatiue remisse caliditatis: tūc aliq̄ ex medicis fridis tēperate ꝛ humidis cū medicinis maturatiuis calidiorib⁹ admisceri debēt vt farina ordei psiliū ꝛ siliā: imo dicunt. q̄ posset esse mã apātis tāte caliditatis ꝛ radicalis ꝛ extranee: q̄ sola aqua calida in eius maturatione ɔueniret. ℂ Et est sciēdum q̄ nulla medicia maturatiua dz apāti supponi actu frigida. Dixit eniz Hipp. 5° affo. frigidū. s. actu dolorem sine saniē. s. laudabilē facit. Et h̄ notāt qdā q̄ dictū Hip. est verū de ꝑ se: q: sanies gn̄aᷤ calido: ꝑ accidēs tn̄ posset frigidū actu eē cā gn̄onis saniei ēt laudabilis: ꝛ hoc iuuamētū prestādo calori nāli in gn̄one illius. Pōt aūt iuuamētū illi prestare duplr̄. vno mō caliditatē ipsā nālē superfluētē respectu mãe saniāde remittēdo: aut caliditatē preter nāz caliditatē nālē ipediētē in gn̄one saniei abijciendo. Scdo mō mãm nimia subtilitate saniationi inobedientē ingrossando. ꝛ sic eā aptā reddēdo. Et ꝓ̄ hec iuuamēta auctores docuerūt medicias saniatiuas aliqñ actu frigidas ꝛ in apātib⁹ ꝛ in vlcerib⁹ approximare. hoc aūt raro cōtingēs est. Et idcirco dz eas medicus actu calas: plus tn̄ ꝛ minus ꝫm ɔsiderationē in cōditionib⁹ supradictis approximare. Calidū eniz. dixit Hip. ibidem est saniē faciēs intelligēs de calido actu. Ad qd̄ calidū actu etiā reduciᷤ aer calidus ꝛ aqua calida. Ubi notāt q̄ aqua calida nō ꝓprie neq̄ per se dz dici medicina digestiua respectu cibi neq̄ maturatiua respectu mãe saniāde: cū sit relaxatiua mēbri ꝛ virtutis ei⁹: verū tn̄ aqua cala ꝛ oē calidū actu tn̄ iunctū humiditati pōt dici iuuamētū facere in maturatione cōfortādo calidū naturale: ꝛ ꝓprie si in loco fuerit mala cōplexio cala pura aut cū mã calida subtili ꝛ acuta.

Frigidū actu pōt iuuare generatiōē saniei duplicater.

ℂ Et est sciendū q̄ calida actu maxie q̄ sunt in caliditate magis eleuata ꝛ aq̄ calida nō dz approximari corpi repleto nisi precedēte vnīūatione. Uerū tn̄ optime faciunt: q ante appōnē empl̄ maturatiui locū apātis fomētant cū calidis ꝛ humidis mollificatiuis vt cū aqua cala in qua decocta fuerint altea semē lini malua passule liq̄ritia: ꝛ siliā. ꝑñt aūt ex maturatiuis simplicibus fieri medicamina cōposita multifaria variata in caliditatis latitudine. ℂ Ponunᷤ aūt cōiter duo empl̄a maturatiua: quorū vnū est puls. s. facta ex farina tritici ꝛ olō cōi ꝛ aq̄. de quo dn̄t qdā q̄ debēt tn̄ decoqui q̄ acquirāt spissitudinē paste panis vel q̄si. ℂ Aliud est qd̄ sic fit. ℞. folia ꝛ radices altee ꝛ radices lilij ꝛ semē lini ꝛ carices pingues iuiubas liquiri abijciaᷤ liqui. ꝛ iuiube: alia vero optime teranᷤ ꝛ addantur eis post ɔtritionē farina fenugreci seis lini ꝛ ordei ꝛ coquanᷤ donec fiant sicut puls supaddito oleo cōi: de quo supponēdū est apāti premissa inūctione cū butyro recēti vel adipe anatis. h̄ tn̄ empl̄m: vt dicūt ꝛ bn̄: potissime valz in apāte hn̄te duritiē ꝓ̄ quā timeaᷤ ne in duritiē terminenᷤ.

Empl̄a maturatiua.

ℂ Emplastrū bo[m] in maturatiōe flegmonū. ℞. radicū lilij ꝛ euisci ꝛ radices malue vel foliorū eius. añ. M. j. decoquanᷤ ꝑfecte ꝛ mundenᷤ ꝛ ꝑfecte cōteranᷤ ꝛ post cōtritionē incorporentur cum assungia porci sine sale ꝛ butyro ꝛ supponaᷤ tepidum. ℂ Aliud maturās flegmones ꝛ ademenas: ꝛ est vtile. decoquanᷤ radices euisci in aq̄: ꝛ post decoctionē optie manib⁹ malaxenᷤ in eadē aq̄ donec pinguescat ꝛ i hac aq̄ sic pingui decoquaᷤ farina tritici cū oleo ꝛ in fine decoctiōis remoueatur ab igne ꝛ addaᷤ euiscus ꝛ incorporeᷤ bn̄ cū eis facit. n. saniem in flegmonib⁹ ēt duris ꝛ sedat dolorē. ℂ Folia autē altee cū sale masticata aut decocta in vino vel mellicrate supposita vtilia sunt oi exiture. ℂ Aliud bonū. ℞. furfur triticeū ꝛ decoque in aqua decoctionis apij cū assungia anatis vel anseris aut cū oleo de lilio: ꝛ valet in flegmone si esset ꝑmixtio alicui⁹ hūoris frigidi. ℂ Aliud ɔsilr̄ valēs. ℞. farine fenugreci ꝛ seis lini ꝛ decoque in lacte vaccino ꝛ aqua. mirabiliter eniz mollificat ꝛ maturat ꝛ dolorē sedat. ℂ Aliū maturatiuū bonū. ℞. folia malue ꝛ altee ꝛ brance vrsine ꝛ decoque ꝛ pista cū assungia galline anseris ꝛ anatis incorpa maturat. n. ꝛ dolorē sedat. ℂ Maturatiuū valēs in flōne herisipillato. ℞. radices euisci ꝛ folia malue ꝛ violarū ꝛ decoque ꝛ incorpa cū farina ordei lacte vaccino ꝛ oleo viol. ℂ Aliū valēs silr̄. ℞. folia violarie malue ꝛ brance vrsine ꝛ decoque ꝛ pista cū farina ordei ꝛ assūgia porci ꝛ butyro mixtis mollificat ꝛ maturat ꝛ aperit sed post rupturā ad augēdū eam supponaᷤ empl̄m de fermēto melle ꝛ vitello oui. ℂ Aliud. ℞. ceparū lilij coctarū. ℥. j. ß. farine tritici. ℥. j. ß. assūgie porci recētis. ℥. j. olei cōis. ℥. iij. aq̄ q̄ztū sufficit: ꝛ bullianᷤ adinuicē ꝛ supponaᷤ. ℂ Et ad bn̄ aperiendū supponaᷤ empl̄m de ficubus de fermēto aut de fermēto ꝛ oleo ꝛ sale aut superponaᷤ empl̄m de caulib⁹ cū assungia ꝛ butyro. Et triticū masticatū maturat furunculos ꝛ aperit.

Exempla in exituris colericis.

ℂ Ut aūt supra patuit medic⁹ nō dz querere deducere apāta colica ad exiturā: si tn̄ cōtingat aliqd̄ eorū terminari in exiturā: tūc maturatiuū bonū est vt tollaᷤ radix iusq̄ami albi cū folijs eius ꝛ cōquassentur ꝛ in stuppis madefactis aq̄ ꝛ expressis iuoluaᷤ ꝛ sub prunis decoquaᷤ. ꝛ cū assūgia galline incorpeᷤ ꝛ supponaᷤ. mitigat. n. dolorē ꝛ bn̄ maturat. ℂ Dixit Aui. de apātib⁹ calidis que indigēt saniositate. s. q̄ debēt iuuari ad saniandū est vt emplastreᷤ caput eorū cū psilio ꝛ cū extinctiuis. s. caliditatis illorū apātū in circuitu eius. s. capitis. Nā vt supra patuit q̄uis frigida ꝑ se nō sint faciētia saniē per accidens tn̄ iuuāt ꝓpter causas superi⁹ assignatas. equant eniz cōplexionem membri que in gn̄one saniei est ꝑncipalius instr̄m. Si enim in talib⁹ apātib⁹ supponerenᷤ maturatiua calida in tn̄ discrasiareᷤ cōplexio mēbri q̄ nō esset idoneū instr̄m ad saniei generationē: sz inflāmareᷤ mēbrū ꝛ traherenᷤ ad ipz mãe q̄

facerent in apate augmētū. ¶ Et posuit Aui.cañ.in approximatione localiū his apatib⁹ multū calidis. Et dixit. q cū hō apata medicant epithimatib⁹ et emplis oz illud fieri cū pēna et nō cū manu: qm digiti man⁹ supducti ledunt ipsa. talia enim apata pp excessum male complonis calide sunt valde dolorosa.i. nō patiunt tactū digitoꝝ: et multo minus tactum alioꝝ corpoꝝ duroꝝ et ponderosoꝝ: quare liniri debēt cū oī leuitate qztū possibile fuerit. ¶ Emplm maturatiuū in apatib⁹ multū calidis cōferēs. ℞.folia malue et violarie folia iusquiami albi et decoque in aqua decoctionis liquiri. et ordei et incorporent cū mucillagine psilij et oleo papauerino et lacte: sedat.n.vtilr dolorē et maturat. ¶ In maturāda aūt herisipilla flonide cōpetit emplm qd sic fit. In aq ordei decoquant radices et folia morele sil cū passulis enucleatis iuiube sebestē ligritia et post decoctionē sumant dicta folia et pistata incorporent cū mucillagine altee seis lini et psilij et butyro. est enim vtile et cōueniēs. ¶ In exituris aūt ex hūorib⁹ flaticis frigidis et duris maturatiuū bonū est emplm qd sic fit. ℞.farinā fenugreci et frumenti et cepas lilij et narcissi et passulas enucleatas et caricas pingues: et decoque sicut opz cū oleo cōi et fiat emplm: et qdā addūt pdictis dialteā marciaton et butyrū. ¶ Aliud cōferēs et vtile. ℞.folia apij et brance vrsine et radices ceruse lilij et narcissi et ficus siccas pingues et decoque in vino albo debili: deinde cōtere et pmisce cū farina tritici fenugreci: seis lini et orobi: et iterū decoque in vino predicte decoctiōis cū oleo de lilio et butyro. ¶ Et qdā dicūt. q emplm factū de succis ebuli sambuci lapatij leuistici et maratri decoctis cū melle dialtea et oleo et butyro maturat apata flegmatica et melica. ¶ Radices porri cepe et allia decocta sigillatim vel cōmixtim cum melle et oleo maturant apata frigida. ¶ Emplm Ga.positū 13° cti.factū ex pice et cera pice.i.mum. et qdā accipiūt picē naualē. et qdā picē siccā et mum est cōueniens in maturatione apatū frigidoꝝ. ¶ Dixit Pau.si apa fuerit difficilis saniationis fomēta locū cū decoctione altee et sillium deinde superpone ei fic⁹ dulces siccas et pingues coctas bn̄ et tritas cū farina ordei et sale vsto, et erit ad hoc medicamē violētū. ¶ Facta maturatiōe et pparata mā deueniēdū est ad extractū ei⁹ p patiēte particulā. fit aūt aut resolone aut ruptione et aptione, vt dictū est. et sm Gal. et alios resolutio pcedere oz eruptionē et apertionē. Dixit enim Gal. vt ponit.14.cti.cū maturū fuerit apa calidū pcedere debes ad dissoluēdū saniē cū medicinis. Et dixit. si pus aut aliqd dignū rōne sm eā que suppurat partē cōtētū fuerit: nō opz incidere cōfestim: sicut qdā gerūt: sed euaporare conet his q hō facere apta sūt farmacis. Si vo dixit Gal. farmaca euaporabilia vincent a multitudine puris et vīr nō euaporare tūc incidere opz q ita destitit. ponit aūt hoc dictū.13.cōnē.sic. si in apate calido fuerit putredo apertio cū ferro nō oz fieri velociter. sz pcede ad dissoluēdū illud cū medicinis hoc facientibus. Vn̄ Gal. innuit in verbis supradictis. et ēt in alijs vbis eius q ponunt a Rasi. vbi supra vbi dixit. si putredo fuerit abundās apiat cū ferro vt extra emanet sanies: qr resolo nō oz queri neqz fieri nisi cū sanies fuerit pauca. Dixit enim Rasis ibidē. dico cōsiderare debes in hoc superiori dicto Gal. qm dimissio māe saniose est peccatū, et pp̄ue in hīs in qbus erit corruptio ossis et in articulis. ¶ Et auctor cōpēdij dixit Ga. inquit. si in saniē calida cōuertant apata ne festines cū incisione occurrere: sed opz q dissoluant cū medicinis. Nos aūt dicim⁹ q miramur pdicta verba Gal. maxime qr ea absolute dixit. Sanies enim si in hoc loco remāserit vulneris qztitatē augmētabit carnē rodet et loca circūstātia per illius rosurā tum facient et putrida efficientur. Si vo festinabimus in excludēda sanie fiet cōtrariū eius qd dictū est. nā qztitas vulneris et diminuet et oē qd in eo vel circa illud coadunatū est ad incisionis locū fluet, vnde cito detumescet. ¶ Insuper medicina saniei dissolutiua necesse est vt sit calida. nil.n. dissolutiuū inuenit: qd nō sit calidum, nec qdē mā illa in paucis diebus dissoluet: vn̄ necessario calor in apate augebitur. Et ppterea dico me nunqz vidisse saniē dissolui nisi bis aut ter: quare audacter dico nō opz incisionē negligi vel tardari in apate saniē habēte: sz festinanter fieri debere: maxie si mēbris nobilibus aut alicui cōcauitati vel cōcatenationi fuerit vicinū. nā magnus error cōtinget si negligētia huius rei dabitur. Et dixit. tardare et negligere incisionē et curare cū dissolutiuis etiā si apa fuerit in extremitatib⁹ corporis remotum in nobili mēbro a neruis ossibus et arterijs: et similib⁹. et a cōcauitate nō est securū. ¶ Et dicūt qdā. tardare exiture saniose apertionē multa parit incōmoda dissolutiua supponendo: qm apa furiosum efficit et corrosiuū et fistulā qnqz causat vel cancrum: et maxie qn sanies intus cōtenta ex longa mora aut dissolutione subtilis ingrossat et indurat. Dicunt. in quibusdā casibus pōt cōcedi resolonē māe fieri vt si esset sanies laudabilis subtilis pauca et in supficie posita. ¶ Ait Ras.13.cōtinētis. oēs medicie q dissoluūt velociter absqz pūctione dissoluunt saniē et nō cōburunt cutē. Et dixit. q medicina expta que resoluit eā et nō cōburit cutem: fit de aristol. et de lana vsta et thure et nitro et modico terbētine oleo d kerua et cera. ¶ Medicamen aliud eiusdē. ℞.picis et baurach rubei et adipis tauri et baccaꝝ lauri et calcis viue et pumicis. añ. partes eqles. ¶ Medicamē aliud eiusdē qd dissoluit saniē et apata mellina. ℞.galbani.ʒ.ij. salis armoniaci.ʒ.vij. litargirij.ʒ.viiij. et olei vetusti.ʒ.xij. et fiat ex eis emplm. ¶ Notādū q antequā medicina dissolutiua loco applicet loc⁹ fomētādus est cum mollificatiuis calidis et humidis ad hoc vt cadat resolutio in tota sanie equalr et non resoluat subtile et remaneat grossum. ¶ Emplm vtile resoluēs hūidit^{tes} in pfūdo cutis et saniē collectā sub musculis. ℞.marcasite subtilissime pulueriçate p.j. calcātis ptis vni⁹ tertiā rasine pini qztū ois et icorpa cū medulla cruris vituli et suppone. ¶ Eruptio aūt exiture duobus modis hz fieri. Vno mō pz seipsaꝝ cū cutis fuerit subtilis et sanies fluida et corrosiua et in supficie posita: aut fit ipsa erupta auxilio medicie eruptiue. ¶ Exiture aūt q p seipsas erūpunt sunt exiture pinealis acutoꝝ capitū de sanie subtili et acuta. ipsa.n.paꝝ indigēt pforatiōe nec añ pfectā maturatione nec post ipsam: qm rōne subtilitatis et acuitatis māe ipsaꝝ: et qr supficiales, et qr nā ipsaꝝ mordicationē et pūctionē sentiēs mām ipsaꝝ fortiter vsus exteriora ipellit: q̄re p seipsas rūpunt. vn̄ tales exiture nō sūt ferro pforāde sz dimittende sūt vt p seipsas rūpant: qm in expectatiōe eruptiōis eaꝝ nō existit timor sz timor est in pforatiōe ipaꝝ cū ferro ne pter dolore augmētent et inflāment. Que aūt nō sūt tales egent vt apiant cū ferro aut cū auxilio medicie aut vtroqz mō. ¶ Et medicinaꝝ eruptiuaꝝ, qdā sūt debiles, et quedā sūt fortes. ¶ Et exiture q nō multū distāt a pdictis q p seipsas apiunt iuuari debēt ad aptionē cū medicis eruptiuis debilib⁹, de quibus intellexit Aui. cū dixit. regimē p incisionē cū ferro. tūc fiēdū est cū nō inuenim⁹ excusationē de pforatiōe cū ipsos si aūt speram⁹ q pforet p se aut sup. auxilio medicie eruptiue facilis nō pforet cū ferro: et silr si speram⁹ q rūpat p medicinas faciētes eruptionem q stant loco pforationis. Dixit aūt fortasse, qr q sūt debilr erūpētes aliqn pnt eruptionē facere et aliqn nō. Et est hic mod⁹ melior qz apire cū ferro, cuius opp^{m} est in exituris q multū distāt a supradictis: qm aperire eas cū ferro meli⁹ est et tuti⁹ qz cū medicis eruptiuis fortib⁹: et hoc iō, qr in breuiori tpe et cū dolore remissiori et minus durāte et min⁹ attrahēte mās: et cū his pōt medicus incidēdo cū ferro locū eligere in quo vult incisionem facere et qztitatē incisiōis facere. ¶ Est aūt modus eruptionis p medicinas fortes timorosus: maxie in trib⁹ spēb⁹ exituraꝝ: in quaꝝ apertione eligi oz incisio cū ferro. ¶ Et pma spēs est exituraꝝ pfundaꝝ grosse cutis. cū.n. cutis grossa et solida et caro multa exiture supposita fuerit non sperat q medicine eruptiue pueniāt ad sufficiētē eruptionē eaꝝ nisi cū nocumēto multaꝝ partiū circūadiacentiū et in tēpore longo in quo

Exempla maturatiua in exituris flaticis frigidis et duris.

Facta maturatione quibus tēptāda est saniei dissolutio q̄ apertio exiture.

Medicine saniem dissoluentes.

Exiture eruptio duobus mōis fit.

Tres spēs exiturarū apiēdaꝝ cum ferro et nō cū medicinis.

ꝓpter longitudinē more saniei timet̄ de corruptione aut cor
rosione. De hac aūt spē. dixit Aui. cū inueneris exiturā gros
se cutis cū maturatione: qꝛ facta est sanies: cui⁹ nō speratur
eruptio. s. ꝑ medicinas eruptiuas: etiā fortes tūc nece est vt
ferro aperiant̄. ¶ 2ª spēs ea℞ q̄ q̄uis non sint grosse cutis:
sunt tñ de mā corrosiua: ꝑ cui⁹ corrosionē timet̄ ne in tpe i q̄
meⁿᵉ eruptiua suā fecerit opōnē mēbra vicina ledant̄ ꝛ cor/
rodant̄: qre cū ferro apiri debēt. ¶ Et 3ª spēs ea℞ q̄ sūt pro
pinque mēbris nobilib⁹ ossib⁹ neruis venis vl' arterijs: aut
ꝓpinque iuncturis pp quā ꝓpinqtatē exigūt vt añ ꝑfectam
maturationē apiant̄. he. n. apiende sunt cū ferro ꝛ nō cū me
dicinis: qm̄ timor est ne añq₃ meⁿᵉ eas eruperint accidat mē
bris illis lesio magna. Et de his dixit Auic. si sint illic vene
aut nerui aut chorde: tūc op₃ vt ꝑfores. s. cū ferro: qm̄ si di/
miseris saniē corrūperet̄ ꝛ corrūperet ꝛ corroderet venas ꝛ
villos neruo℞: ꝛ istud vehemēti⁹ erit cū fuerit ꝓpe iunctu/
ras. Et hñt p̄dicta veritatē nisi fuerint exiture in aliquo mē

De medi/
cinis exi/
turis ape/
rientibus

bro℞ q̄ ꝓhiberēt ab incisiōe cū ferro. ¶ De medicinis autē
debilr erūpētib⁹ multe scripte sūt ab auctorib⁹ ꝛ valētibus
exꝑimētatorib⁹: ꝛ sup⁹ alique scripte sūt. Dixit Aui. Exitu
ras saluas: in qb⁹ nō est maligna malītia aperit aq̄ calida. s.
sepi⁹ embrocata vel fomētata: ꝛ ꝓpue si fuerit subtilis cutis.
nā cutē emollit poros aperit ꝛ saniē plus exteri⁹ trahit ꝛ vt
qdā dicūt. humores ēt ad locū exiture attrahit q attracti sa/
niē versus supficiē cutis ꝓpellūt: vñ accidit cutē apiri. Et di
cūt. ꝙ iuuamētū attractiōis illo℞ humo℞ est mai⁹ nocumē/
to: qꝛ q̄uis trahant̄ illuc nō corrūpunt̄ pp benignitatē taliū
exituro℞. Sꝫ in exituris malignis ēt si fuerint subtilis cutis
aq̄ cal'a nō d₃ approximari. Dixit. n. Aui. ꝙ exiture putrefa
cte. i. maligne de mā mala putrida ledunt̄ ex aq̄ cal'a vehemē
ter ꝓp illud qd̄ attrahit eis ex mā que putrefactiōe putrefit.
Supplēt ēt: qꝛ aq̄ calida sua caliditate ꝛ hūiditate addit in pu
tredinē. Bñ ergo dixit Aui. Cū vides exiturā quā aq̄ cal'a re
ctificat ꝯsidera tūc de bonitate ei⁹. ¶ Et de p̄dictis. s. medi/
cinis sūt fermētū ꝛ radix lilij ꝛ narcissi p̄cipue cū ipse radi/
ces in aqua cū melle bulliūt ꝛ miscent̄ cū oleo lilij no. ꝛ ra/
dix cāne recēs aliquātulū in aq̄ decocta: deinde optie trita ꝛ
supposita. ꝛ qdā ꝑmiscēt eā cū melle trita. ¶ Medicamē ꝙ
dr̄ eē expertū in rūpēdo velociter exituras sic fit. ℞. medul/
lā grano℞ cocti ꝛ fermētū ꝛ caules decoctos ꝛ cepe decoctū
ꝛ sinapi₃: ꝛ ꝑmisce oia sil' ꝛ suppone. ¶ Et de vtilib⁹ est vua
trita cū modica assungia. rūpit eni₃ ea ꝛ postea mūdificat ꝛ
cicatriçat. Et radix narcissi cōfecta cu₃ farina orobi vel lolij
vel vtriusq₃. ¶ Et semē vel flos vrtice cū sale tritū rūpit exi/
turas sine dolore, in quacūq₃ pte fuerint: aut misceant̄ semi/
na vrtice vel folia ei⁹ terēdo cū radice rafani. ꝛ sūt hec val/
de vtilia. ¶ Et ex vtilib⁹ est farina lolij decocta in vino ꝛ mi
xta cū stercore colūbino ꝛ modico sulphuris. ¶ Enā galba
nū corio supinductū ꝛ suppositū ꝛ gūa felliū exiccato℞ sunt
erūpētia exituras supposita ꝛ morela cū assūgia porci mira
bilr exituras paruas maturat aperit ꝛ mūdificat. ¶ Dixit
Alkindus. ad curādū exituras terant̄ lupini ꝛ distēperent̄
cū aqua ꝛ supponant̄ ei: qm̄ si cōgregauerit velox erit cōgre
gatio ei⁹: sin aūt dissoluit eā. ¶ Et qdā dixerunt. ꝙ herbena
alligata sup exituras: aut dispergit eas: aut aperit ꝛ sanat. Et
idē dicūt de spergula: ꝛ tu eligere debes de p̄dictis debilio/
res ꝛ min⁹ debiles ꝫ dispōnē exiture ꝛ mēbri. ¶ Medicie
ēt q̄ sūt fortes in rūpēdo exituras multe sunt ꝛ cū latitudine
magna: de qb⁹ est medicamē Almā. ℞. liquoris anacardi
aut vt qdā dicūt. mellis anacardi ꝛ picis liqde. añ. ptes equa
les: ꝛ in mortario ferreo optime terant̄ donec ex eis vnum
fiat: ꝛ dū apa sine ferro apire volueris locū in quo foramen
vis facere cōsidera quē p̄dicto vnguēto inunges: ꝛ per diml
diū diē dimitte. corrodet. n. illud fortiter ꝛ bene. ¶ Quida₃
aūt ponūt mel anacardinū ꝛ picē liquidā in olla super ignē
lentū donec incorporet̄: ꝛ dicūt esse mirabile ꝛ posse poni in
fistulis. Hoc vlcerat. ℞. cantarides abiectis capitib⁹ pedib⁹
ꝛ alis fac puluerē subtilissimū. deinde. ℞. lytargirium. ꝛ fac
bullire in oleo veteri donec dissoluat̄ ꝛ nigrescat, deinde po
nat̄ in eo puluis cantarida℞ ꝛ agitent̄ donec incorporent̄.
¶ Unguētū qd̄ cōposuit Ras. positū. 13. ꝯti qd̄ est penetra
bili⁹ ferro bonū ꝛ laudabile. ℞. cinerē alkali ꝛ calcē viuā ꝛ
dissolue ea in aq̄ ter aut quater renouādo illa: ꝛ donec fiat li
xiuiū valde forte: postea in hoc lixiuio infunde nasturtiū do
nec faciat mucillaginē: deinde coque ipsa₃ mucillaginē dōec
deficiat maior ps ipsi⁹ ꝛ declinet ad grossitiē: deinde incor/
poret̄ cū lytargirio ꝛ oleo dissolutis ꝛ icorpent̄. ¶ Et dixit
Ras. si op⁹ fuerit ad aperiēdū velociter ꝛ violēter suppone
ei medicamē diaglon mixtū cū mucillagie sinapis aut sapo/
ne mixtū cū ficub⁹ siccis. ¶ Et dixit. ℞. cātarides abiectis
capitib⁹ alis ꝛ pedib⁹ ꝛ infunde eas in oleo: deīde coq̄ in eo
donec cōburant̄ ꝛ suppone loco. ¶ Aliq accipiunt cantari/
des ꝛ terūt ꝛ cōficiūt cū aceto ꝛ oleo vetusto: deinde calefa/
ciunt ad ignē ꝛ supponūt loco. ¶ Medicamē rūpēs exitu/
ra₃ celeriter. ℞. elaterij ꝛ farine ordei. añ. ptes eq̄les ꝛ cōfice
cū oleo ꝛ albumine oui ꝛ suppone. ¶ Aqua q̄ fit ꝑ sublima
tionē salis nitri ꝛ vitrioli equaliū ptiū mirabilr causticatiuꝰ
tñ que exit est debilis. 2ª fortis. ꝛ 3ª est fortissima. Et fex que
remanet in alembico est vehemēter exiccatiua. ¶ Dixit Ra
bi auc̄te Gal'. de tyriaca ad cesarē. sup apa cuidā puero appo
suit: de cuius apitione pene desperabat: ex theriaca aliqd fuit
oppositū tanq̄ vngᵐ qd̄ penetrauit cutē loci citi⁹ penetra/
tione ferri ꝛ qd̄ inclusum erat in eo putredinis: tunc exiuit.
¶ Dixit Aggregator. vidi quēdā pati exiturā magnā in spa/
tula plenā saniē cui cōsului qd̄ supponeret ꝛ qd̄ pparet ipsa₃
ad apertionē cū ferro ꝛ discessit: ꝛ post duos dies reuersus
est ad me ꝛ inueni exituram defecisse in toto ꝛ adherēs erat
pellis cū carne ad modu₃ dispōnis sanitatis p̄me nulla pre/
missa aptura ꝛ miratus sum: ꝛ interrogaui qd fecerat: q dī/
xit. ꝙ qdam dederat ei medicamē qd̄ supposuerat: ꝛ deinde
ampulle facte sunt ex hoc medicamine ꝛ defecerat illud apo
stema. ¶ De apertione aūt exitura℞ cū ferro sciendū est qd̄
q̄nq₃ fit cauteriçando: ꝛ q̄nq₃ fit incidēdo vel secādo. Veru₃ De apertio/
tamē ista cura ꝑ chirurgiā nō pōt eque fieri in oib⁹ mēbris. ne exitu/
oculi eni₃ l₃ patiant̄ exiturā nō tollerāt incisionē neq₃ vstio rarū cum
nē. Et dixit Arist. p̄mo. ꝓbleumatū. ꝓbleumate. 33ᵒ. ea que ferro.
fiūt in subascellis ꝛ bubomb⁹. i. in inguinib⁹ medicina cu/
rare op₃, nō vrere nec incidere. Inguina eni₃ sunt multi sen/
sus: quare nō inciduntʳ absq₃ periculo spasmi ꝛ in incisione
subascellarū est timor de incisione vena℞ arteria℞ atq₃ ner/
uo℞ illac trāseuntiū: ꝛ ac etiā pp ꝓpinquitatē ꝛ cōitatē quam
habēt cū corde. Et intellexit Arist. nō debere vrere vel inci/
dere loca p̄dicta nisi in casu necessitatis. vt qñ medicina cu/
rari nō pñt. ¶ Dixit Ras. 13. ꝯti. exitura si fuerit vicina ali/
cui pti nobili nō d₃ aperiri cū ferro pre timore ne tangat̄ cū
ferro ipsa pars nobilis ꝛ incidat̄: sin aūt apertionis cum ferro
laudabilioris finis erit. Et dixit. ex libᵒ serach. quelibet exi/
tura accñs in laterib⁹ mirach ꝛ gula et locis musculosis nō
d₃ tangi cū ferro: et precipue in infantib⁹ et senescētib⁹: qm̄
in his duob⁹ nullo mō d₃ aperiri cu₃ ferro. Amplius dicet̄
in ꝓcessu hui⁹ capituli. ¶ Cauteriū vō nō solum pp aperire
exiturā fit: s₃ ēt aliqñ pp iuuare saniationē ei⁹. Un dixit Al/
buc. cū aliqs h₃ dubeleth et tardat̄ in maturatiōe aut pp su
perfluitatē faciētē eā aut pp etate₃ infirmi qñ est decrepitus
pauci sanguis: aut pp tēpus anni. sup. aut pp aliā causarum
supradictarū: ꝛ et tu vis festinare in maturatione ei⁹: tunc cau
teriça in circuitu cu₃ cauterijs paruis multis punctādo: de/
inde dimitte eā. na₃ ipsa festinabit cū maturatiōe. ¶ Si aūt
vis ꝑforationē eius cū cauterio. tūc accipe cauterium et de/
pone ipsu₃ in medio adubelati donec penetret cutē et fit cau
teriu₃ ab eo qd̄ sequit̄ ip₃ vt alleuiet̄ cutis pure. ¶ Apertio
aūt cu₃ ferro d₃ fieri cū sagitta vel lanceola aut cū spatumuli
siue pilo vel agamati aut alio instrumento apto ad incisionē
exiture cōsiderata magnitudine et dispōne eius et membri,

Instrū ad incidēdū exituras melius ē de ere q̄ᷓ de ferro fm̄ Arist. cōtrarium visū est in cōmuni.

¶ Et Arist. ꝑ ꝓblematū ꝓblemate. 34. innuere vr̄ q̄ instr̄m
ad incidendū vel secanduꝫ exituras oꝫ esse de ere: q: facilius
sanaꝭ q̄ᷓ si cū ferro fiat. Et soluit hoc Arist. tripl'r. ꝑ q: es est
leuius quolibet alio metallo: vt ondit eius caliditas ⁊ sicci/
tas: quare minus scindit ⁊ minus vulnus efficit sic minoreꝫ
dolorē inducit: nō. n. facit tantā cōpressionē quātam ferruꝫ.
¶ Scd̄o q: ferrū magis accipit tactuꝫ. i. magis imprimit in
sensuꝫ tactus q̄ᷓ es: ⁊ hoc est: q: cōplexio ferri est magis ꝯria
neruis q̄ᷓ cōplexio eris. Est. n. materiali⁹ ⁊ grauius ere: ⁊ pp̄
hanc cām ēt intēsiorē causat dolorē: quare erit incisio cū ere
facilior ⁊ magis tolerabilis. ¶ Tertio dixit Arist. q: es est
magis medicinale q̄ᷓ ferrū. est. n. es ꝓn^m forte. s. ad cōsolida/
tionē incisi. nā illud cōfestim simul cū incisione ꝯsolidat. i. cū
hoc q̄ incidit: est ēt medicina cōsolidatiua ⁊ magis medici/
nalis: ⁊ sic eis velociorē efficit ꝯsolidationē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s melius
ad incidendū. Oppositū tn̄ tꝫ cōis vius practicantiū q̄ inci/
dunt cū instr̄o ferreo nō cū eneo. Dicūt. n. cōiter medici inci/
sionē cū ferro eē laudabiliorē ⁊ magis eligēdā: qm̄ q̄ᷓuis es
leuius sit ⁊ magis paulatī incidat ⁊ cū minore errore ⁊ mi/
nus intēsum causat dolorē ⁊ magis cōfortet cōplōnē ptis q̄
incidiꝭ cū sua stipticitate: tn̄ ferrū citius ⁊ velocius incidit: ⁊
cū sua actuali friditate sub qua semp̄ repiꝭ fere fluxui māe re
sistit. ¶ Et dicūt. q̄ magis eligēdus est dolor intēsus q̄ᷓ extē
sus: q: ad dolorē extēsum magis sequiꝭ virtutis resolō ma/
teriarū defluxus: nō dolorē extēsum causat incisio cū instr̄o
eneo: q: tardius incidit ⁊ paulatim: dicūt tn̄ cōiter medici q̄
si eger tolerare posset incisionē diuturnā ⁊ doloris intēsionē
ipse esset incidēdus cū instr̄o eneo potius q̄ᷓ cū ferreo: vt ra
tiones Arist. innuūt.

Incisio fienda est egro inscio

¶ Et dicunt. incisionē fiendā esse egro
inscio: qm̄ inde minus lediꝭ cū nō pcesserit in eo suspitio ⁊ ti
mor: vn̄ Rabi in 15^a pticula. aucte Gal. dixit. cū plꝫ tibi inci/
dere ⁊ eger est timidus finge te velle tangere vel fricare loca
vicina egritudinis: ⁊ tunc incide egro ente nescio huius rei.

Tpe inci sionis ap propinquāte ad subtiliandū ē regimē in cibo: ꝯ mūdificādū. De hora incisionis.

¶ Cū tp̄s incisionis appropinquat subtilia regimē ⁊ corp⁹
mūdifica saltē a fecib⁹ cuꝫ cristeri ⁊ fac es stō ente ieiuno nisi
eger debilis fuerit aut nisi timueris supfluū exitū puris: aut
nisi eger fuerit debilis stōi paratus ad sincopim in q̄bus casi
bus an̄ incisionē cibādus est patiēs cibo facilis digestionis
boni chimi nutrimēti ⁊ stōi ꝯfortatiui. ¶ Est aūt tēpus siue
hora incisionis illa q̄ tēperatior existit in die illa: vn̄ in estate
fienda est de mane ⁊ in horis matutinalib⁹ ⁊ in hyeme hora
vespertina. ¶ De hora aūt incisionis fiende sumpta a tpib⁹
exiture sciendū est q̄ talis hora est duplex. vna est recta ⁊ re/
gularis: ⁊ alia est irregularis: ⁊ coacta. ¶ De regulari intelli
gens Gal. vt poniꝭ. 14. ꝯtinē. dixit. melius est vt nō fiat cito
aptio cū ferro. sup nec cū medicinis in exituris: duꝫ cōde mi/
nabilis. i. pfecta nō fuerit in ea facta saniatio: qm̄ cura sanici
plus morātis in ea ꝯdominabilis facta fuit totius ptis ipsi⁹
que oꝫ fieri in saniē velocior erit ⁊ efficacior. Et Rasis. ibidē.
dixit. dico fecimus exituras nō solum semel in medio tp̄e sa/
niationis ⁊ nō fuerūt mūdificate nisi cum labore ⁊ manauit
ex eis erugo mala: quare extimauimus q̄ illud. s. erugo ma/
la erat illud qd̄ debebat fieri in saniē. ⁊ vidimus exituras cō
dominabilis maturationis mūdificari velociter ⁊ desiccari:
vn̄ melius est q̄ dimittanꝭ donec fiat bona maturatio ipsa/
rū. Verūtn̄ hec regularis curatio nō pōt ⁊ nō oꝫ in oī mēbro
seruari: imo nō nisi in mēbris carnosis paucoꝝ venarū arte/
riarū ⁊ neruoꝝ: ⁊ q̄ sunt remota a ꝯcatenationib⁹ ⁊ mēbris
nobilibus ⁊ ꝯcauitatibus intrinsecis. In dictis. n. mēbris ⁊
eis silib⁹ cū exitura acciderit opꝫ irregulr̄ curare eaꝫ ⁊ co/
guntꝭ an̄ tp̄s cōplete maturationis apire eā. ¶ Dixit auctor
cōpendii. nōnunq̄ᷓ incidere cohibemur nondū parata sanies
qd̄ agendū est cū timemus ne sanies in ꝯcauitatē aut in no/
bile mēbrū fluat. ¶ Et Ras. dixit in diuisionib⁹: qn̄ vuln⁹. i.
exitura fuerit in latere iūcture aut in loco venoso aut ppin/
quo ossi aut chorde: tūc incipe pforare ip̄m ne sanies corrū/
pat mēbrū aut os aut chordaꝫ. Sed qn̄ est in loco carnoso.
Tūc dixit Ras. dimitte ip̄m donec ꝯfirmeꝭ eius maturatio.
¶ Et Almā. dixit. opꝫ vt cū apa est in loco vbi est venarum
multitudo aut fuerit circa articulos incisio festinanter fiat.
Si. n. in hmōi loco incisio cū tarditate ⁊ nō velociter fiat os
ip̄m eē pfluit ⁊ iūcture ligamētū discoopiꝭ. Carnosa aūt lo/
ca bonuꝫ est vt dimittanꝭ donec sint bn̄ matura: si. n. anteq̄ᷓ
mature sint pforenꝭ virus ab eo diu manabit ⁊ vuln⁹ multa
putredine abūdabit absq̄ sorditie: ⁊ labia eius ac ꝓfunditas
ipsius dura fient vt ip̄m vulnus pus ⁊ virus ꝯtinue emittat.
¶ Dixit Aui. q̄ euātio ꝑ eruptionē ꝑicule fit fm̄ duos mo
dos regiminis. quoꝝ vnū est currēs fm̄ rectitudinē. s. q: est
oīno regulare: qua dixit ipse. vt ēdū est cū egritudo. s. exitura
nō egrediꝭ ab eo qd̄ ꝯsuetū est ꝑ im. s. in tp̄e in q̄ cōsuetuꝫ est
apa facere saniē: sicut egrediꝭ cū multū ꝓlōgaꝭ vel q̄ ꝯsuetū
est. s. in magnitudine apa egredi. q. d. cū egritudo non fuerit
magna valde. nā si vehemēter magna fuerit tūc regimē regu
lare ei nō ꝯuenit. Istud aūt regimē regulare. dixit Aui. est vt
ingenieꝭ medicus in maturatiōe māe ita vt fiat sanies. s. pfe/
cte ⁊ ingenieꝭ in eruptiōe eius post illud. verūtn̄ dixit Aui.
istud regimē rectū ꝯtinet vt tu obserues virtutē ⁊ ꝯserues eā
vt nō ꝓsternāt eā dolor ⁊ eruptio subita. dolor siqdē q̄ circa
gn̄ationē saniei intēdiꝭ: ⁊ ēt circa eruptionē.

Circa eruptionē virtus est cōseruanda cuꝫ cibis bonis.

¶ Eruptio aūt
subita est si multū ⁊ repēte simul euāeꝭ ꝑ eruptionē. multi. n.
hōium iā mortui sunt ex his sincopizādo ꝑ resolōnē v̄tutis.
opꝫ ḡ vt ꝯserues virtutē cū cibis ⁊ medicinis ꝯfortātib⁹ eaꝫ
vt si ꝯtingat dolorē intēdi aut in eruptione euātionē multaꝫ
fieri, ipsa nō resoluaꝭ: quare opꝫ vt cibeꝭ bonis cibis ⁊ mul/
ti nutrimēti: ⁊ hoc in exituris extrinsecis. in eis aūt q̄ sunt in
visceribus: ⁊ maxie nobilib⁹ opꝫ vt subtilieꝭ cibus ⁊ sit bo/
nus ⁊ pauci nutrimēti fm̄ q̄ egritudinis acuitas postulat: ⁊
maxie ꝯuenit subtiliare ⁊ minorare cibū in stōi ⁊ epatis exi/
turis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ ꝑ q̄ cibus hꝫ trāsire ⁊ ne corrūpaꝭ ci/
bus in eis. Ait. n. Gal. xi^o terap. q̄ cibus hn̄s trāsire per illa
mēbra inueniēs in eis māꝫ corruptā corrūpiꝭ: ⁊ inde mor/
bus augeꝭ ⁊ nō ꝯfortaꝭ virtus: ⁊ hoc oꝫ fieri nisi in ipsis exi
turis viscerū virtus sit multū debilis. nā lꝫ tūc ingrossare ci
bū ⁊ multi nutrimēti exhiberi cibū sit bonū: tn̄ ibi igrossatio
in eis non fiet absq̄ timore magno. ⁊ ppea Aui. ꝓmi 4^a. di/
xit. cū sint hoīa supuenerit pp̄ collectionē apatis interiorū
cū casu v̄tutis in itinere mortis existit.

Regimē irregulare circa eruptionē exiture.

¶ Scd̄s aūt modus
regiminis: q̄ᷓuis nō rect⁹ ⁊ irregularis: nō tn̄ est malus: imo
bonus ⁊ vtilis opationi tradēdus cū res superuenerit que ad
ip̄m cogit pp̄ effugere malus maluꝫ qd̄ posset euenire. De q̄
dixit Aui. q̄ regimē est egrediēs rectitudinē pp̄ necessitateꝫ
dispōnis. s. ipsiuꝫ exiture aut māe in ea aggregate aut mēbri
in quo est. Et q: istud regimē irregulare: vt patuit ē gn̄atiuū
virus ⁊ sorditiei fistularū ⁊ alioꝝ vlcerū maloꝝ: ⁊ nullo mō
oꝫ fieri nisi coacte: ⁊ cū non inueniꝭ excusatio ab ea pp̄ suspi
tionē maioris ꝑiculi: qd̄ posset seq ꝑ approximationē ⁊ ꝓse/
cutionē regiminis regularis. q̄ᷓuis. n. malū sit in loco ꝑ regi
mē irregulare fieri vlcus difficilis ꝯsolidationis cum viru ⁊
sorditie: minus tn̄ malū est q̄ᷓ sinere mēbrū corrūpi ⁊ putre/
fieri ꝑ visum regiminis regularis.

Quattuor cōditiōes cogentes exiture apertionē fierē añ pfectā maturationē. Prima.

¶ Quattuor aūt assignanꝭ
cōditiones q̄ si oēs aut aliqua vel aliq̄ ex eis repianꝭ in exi/
tura ꝓhibēt medicū a ꝓsecutione regiminis regularis: ⁊ cohi
bent ip̄m trāsire ad visuꝫ regiminis irregularis. s. vt fiat aptio
exiture añq̄ᷓ pficiaꝭ maturatio. ¶ Quaꝝ ꝓ^a est. dixit Auic.
qn̄ exitura est magna pertrāsiens in magnitudine sua illud qd̄
cōsuetum est in tali mēbro de tali mā euenerit ita q̄ sit magna
valde ita q̄ ex hꝫ timeꝭ festinatio rei. s. ne putrefiat ⁊ corrūpa
tur mēbrū in expectatiōe maturitatis integre: ⁊ q̄ timor iō est:
q: sciꝭ q̄ virtus deficit in maturatione māe in ea cōtente pp̄
multitudinē eius: imo ⁊ si auxiliū virtuti deꝭ in maturādo ⁊
administrenꝭ maturātia ꝓducet vestigiū imaturatiōis. s. ad
opp^m maturationis: qd̄ est putrefactio: ⁊ tñ virtus q̄ debi/
lis est cōparata ad multitudinē mā illius taꝫ magne exiture
nō recipiet a maturatiuis appositis auxiliū: imo maturatiue

oppositum opabunt̃ ⁊ velocitabūt putrefactionē accideret
qm̄ cū sua viscositate opilabūt poros: ⁊ sic nō sinēt fumos ⁊
vapores putridos exhalare sȝ magis interius ꝯtinebūt eos:
vñ augm̄ fiet in caliditate extranea: quare festinabit̃ mã putre/
Secūda. fieri ⁊ putrefacere mēbrū. ¶ Scd̄a dispō est mãe multe gros
sities: vñ dixit Aui. cū senseris ꝙ mã est talis grossitiei ꝙ nō
maturabit̃ ⁊ ꝙ calor inatus in mēbro est tāte paruitatis ꝙ
nō maturabit eã: tūc ēt añ maturationē cōpletã dȝ fieri aper
tio. ¶ Tertia dispō. dixit Aui. est cū timuerit ꝙ ipm̄ ꝓꝑ suã
Tertia. abbreuiationē .i. ineptitudinē mãe ad patiendū maturatio/
nem ꝓꝑ suã grossitiē ⁊ multitudinē simul est talis ꝙ altera/
bit̃ nō alteratione maturitatis vere. sup. sed nō vere siue ma/
ligne. q2. s. alterabit̃ alteratione putrefactionis: ⁊ qdã dixe/
runt ꝓꝑ abbreuiationē .i. paucitatē ꝯiunctã cū mala qualita
te ꝓꝑ quã dato ꝙ sit pauca est talis ꝙ nō alterabit̃ alteratio/
ne maturationis vere. alia lr̃a hȝ cū timueris ꝙ ipsa ꝓꝑ suã
qualitatē. s. malã ⁊ venenosam ꝑ quã est talis ꝙ non altera/
bitur alteratione maturationis vere: q2 nã nō poterit supra
mãm: imo mã poterit supra nãm: ⁊ maxime si adhibitū fue/
rit ei auxiliū cū maturatiuis ꝓꝑ cām supradictã. ¶ Scias ḡ
ꝙ cū vocatus fueris ad curã alicuius exiture inspicere dili/
genter debes si ipsa est talis ꝙ ad maturitatem deuenire pōt
an nō: ⁊ si sit tūc ꝓsequere cū maturatiuis. ⁊ si qdē nō fuerit
mã talis q̄ pōt deduci ad pfectã maturationē ex pte debilita
tis virtutis aut multitudinis aut grossitiei siue male qualita
tis mãe: tūc vtere illis vsq3 ad pfectã maturationē. Si autē
fuerit talis qd̄ ꝓꝑ aliquã dispōnū dictaꝝ non possit absq3 di
cto ꝑiculo deduci ad pfectã maturationē tūc exitura aperiē/
da est anteq3 ipsius cōpleat̃ maturatio: in cuius aptione ma
gis vel min⁹ cita est latitudo magna fm̄ diuersitatē graduū
dictaꝝ dispōnū. Nam quãto dispōnes p̄dicte deteriores fue
rint tanto citius festinãdū erit in aptione eius ⁊ econuerso.
Hoc aūt relinq dȝ bone dispōni medici curantis. ¶ Ait Ra
sis. 13. ꝯtiñ. dico cognoscit̃ malitia humoris ex colore eius ⁊
violētia nocumētoꝝ eius ⁊ debilitas caliditatis inate cogno/
scit̃ ex tarda maturatione. ¶ Si vō exitura fuerit ex illis q̄
ꝓpter dispōnes p̄dictas nō pñt deduci ad saniationē: tūc nul
lo mō sunt apponēda maturatiua ꝓꝑ cās supradictas: sȝ scal
pellãde sunt ꝑut dictū fuit in cura cācrene ⁊ post si remanse/
rit aliqua mã saniãda: tunc maturatiua afferant̃. ¶ Pro di/
ctis dixit. 13. ꝯti. Ras. auc̄te Gal. opari debemus medicinas
putredinē faciētes in locis in qbus sperat̃ putredo fieri. Et
dixit. ꝯsiderare debes statim cū appet exitura. Et si videris
caliditatē inatã violētam .i. fortē ⁊ humorē nō violēte malitie
poss̄e erit ꝙ facta maturatione transmutet̃ ad saniē bonã: vñ
suppone ei medicinas maturatiuas. Sȝ si videris caliditatē
innatã esse debilē ⁊ humorē esse malū noli maturare eã: qm̄
si hoc feceris gñabit̃ in mēbro putrefactio: sed opari debes
tūc scarificationes fundales ⁊ fissuras ꝓfundas in loco eius
supponēdo ei medicinas velocis desiccationis ⁊ dissolōnis.
Et dixit Rasis. ibidē. auc̄te ꝓpria. dico in vna duaꝝ exitura/
rū. s. in qua strāgulat̃ supabūdãs sanguis: sicut est dispō in/
crudationi diuersis velociter debemus opari scarificationem
ꝓfundatã vt extra emanet sanguis eius: qm̄ nã nō hȝ largi/
tatē spatij q̄ possit alterare digerēdo totū illud qd̄ fuit in eã:
etiã si supponant̃ ei medicine ꝯglutinatiue augebūt strangu
lationē mãe ⁊ angustiã poroꝝ ꝯfortãdo qd̄ putrefiat mēbrū
totū. Et alia dictaꝝ exituraꝝ est cuius congregatio est mala
horribilis ad modū saniei tenuis acute fetētis ⁊ nigre: cū h̄
fiat ex radice humoris malitia ⁊ superabūdantia quãtitatis
eius ad modū p̄dicte exiture: iō velociter dȝ fieri eius aptio
cū ferro vt extra de ea emanet humor malus: ⁊ ēt nō debent
ei supponi ipse medicine cōglutinatiue: eo ꝙ includerēt eum
magis: ⁊ humor fieret callus acutus ⁊ faceret eã ad amplifi/
candū exiturã ⁊ corrodēdū qd̄ secus eã fuerit: vñ Aui. dixit.
multotiēs cadit necitas scalpellãdi añ maturationē: ⁊ h̄ tūc
erit qñ humoris spatis esset ꝯstrictus ⁊ ꝯculcatus aut ꝑ fetq2
multus aut ꝑ incōuenientē repcussiuoꝝ vsum: vñ timemus
de suffocatione caloris nãlis mēbri ⁊ corruptione eius. nã
tūc anteq3 fiat maturatio cōpetit scalpellatio ad diminuēdã
mãm ⁊ remouēdã ꝯculcationē eius: ⁊ ꝓhibēdo corruptionē
⁊ trãspirationē ꝓcurãte scalpellatione. ¶ Quarta vō dispō Quarta.
que cohibet exiturã añ pfectã maturationē apiri est sumpta
a dispōne mēbroꝝ: in qbus est ⁊ eoꝝ q̄ sunt illis ꝓpinqua q̄
sunt aut pncipalia aut nobilia vt iūcture os neruus chorda
⁊ silia: q2 tūc timet̃ ex expectatione pfectione maturationis
ne cadat mã sup illa mēbra ⁊ corrūpat aut ledat lesione ma/
gna valde. Et ꝓꝑ hãc cām est ꝙ exitura cadēs in gula siue ab
intus siue ab extra dȝ pforari anteq3 cōpleat̃ maturatio: ⁊ si
exitura fuerit in mēbro ad qd̄ velociter festinet putrefactio:
silr̄ apienda est añq3 cōplete maturet̃: vñ dixit Pau. ꝙ Hip.
precepit vt apiant̃ exiture ꝓxime ano cū ferro añq3 maturē/
tur perfecte: ne fiat putredo declinãs ad interius, ⁊ silr̄ dixit
Aui. Dixit Albu. ꝙ exiture ani pforatio nō expectat̃ donec
perfecte digerat̃, sȝ ea adhuc cruda exñte dȝ pforari ne eius
ꝓfunditas dilatet̃ ad ani interiora ⁊ fiat fistula. Et Antil. vt
recitat Aui. dixit. vbi fuerit exitura ꝯiūcturalis aut ꝓpe mē
brū nobile aut in mēbro ꝓpinquo ossi aut pãniculo. sup. aut
in mēbro hñte sub se ꝯcauitatē vt in mirach, aut in partib⁹
pectoris ⁊ costaꝝ festinabimus in pforatione eius anteq3 cō
firmet̃ .i. perficiet̃ eius maturatio ne pus corrūpat aliqd̄ de
his mēbris. ¶ In p̄dictis .n. oībus casibus ēt si fiducia ha/
beat̃ ꝑ medicū in medicinis maturatiuis ꝙ debeãt matura/
re p̄dictas exituras. dixit Aui. ꝙ medicus nō eligat approxi
mare eas illis, q2 ipse sunt indiscatiue, ⁊ nō elongat̃ qn inui
scãtia ꝓhibeãt penetrari inspirationē in spatiū .s. in q̄ est mã
exiture. ⁊ sic ꝓhibēt debitã trãspirationē, ⁊ sic sunt cã putre
factionis, ⁊ cū hoc ēt ista inuiscãtia mouēt caliditatē debilē. s.
nãlē q̄ debilis est ad digerēdū illã mãm ⁊ nō potēs succūbit,
⁊ sic mã putrefit derelicta a regimine eius vel mouēt .i. cau/
sant caliditatē debilē in loco q̄ mouet mãm ⁊ nō digerit eã, q̄
mota magis ⁊ citius putrefit. Et totū hoc dixit Auic. adiu/
uat ad putrefactionē mēbri. ¶ Ad effugiēdum aūt hoc deli
ctū monēs Aui. medicū⁹ p̄mi 4ª. dixit. q maturationē efficit
cū aliquo maturatiuo attēdere dȝ ⁊ si viderit calorē innatū
debilē, ⁊ qd̄ mēbrū iã declinat ad hoc ꝙ corrūpat̃ illa gluti/
nosa opilantia statim a loco remoueat. ¶ Cūq3 apire volue/ Cōsideranda circa [illegible] exituræ.
ris exiturã ꝯsidera modū eius, ⁊ si qdē fuerit ꝓfunda grosse
cutis. dixit Paulus. ꝙ apertio fiat fundabilis ꝓfunda iuxta
modū eius. Si vō exitura fuerit acuta supficialis aptio tua
nō multū ꝓfundet̃. In pforatione tñ priusq3 perfores. dixit
Aui. quere locū saniei ⁊ cū inueneris eū illic pfora ⁊ pfora/
tio tua sit in loco maturiore. Et iste loc⁹ q̄uis fm̄ plīm sit de/
cliuior, q2 ad ipm̄ cadit sanies sua grauitate. tñ ex cutē appa
ret magis altus ⁊ subleuatus ⁊ in hoc loco fienda est aptio.
¶ Dixit Gal. 14. tera. opȝ incidere vbi altissimus est sin⁹ ip/
sius. eteni subtilissimã ibi inuenies cutē. ¶ Et dixit. 3. inge/
nij. ⁊ adducit ipsum Aui. q̄rti 4ª. opȝ vt seces. s. exituras, in
quibus est pus aggregatū ex loco eius vehemētioris eminē
tie ⁊ vt inclines ipm̄, ⁊ sis sollicitus. dixit Aui. 3ª q̄rti. vt ca/
dat porta pforationis iferius .i. in loco magis infimo totius
loci maturationis vt possit sanies ꝑinde cōmodius expurga
ri. hoc .n. fiēdū est. dixit ipse. nisi vbi nō est poss̄e .i. nisi in loco
illo sit aliqd ꝓhibēs a pforatione ei⁹ sicut neruus chorda ar
teria vel vena magna, a qb⁹ in pforatione sp est elōgandū vt
nō cadat lesio in eis, q̄re exñte aliquo dictoꝝ mēbroꝝ ꝓhibē
tiū in loco decliuiori loci maturioris nō dȝ pforatio in eo fie
ri: sȝ in alio magis apto ad expurgationē puris post illū. Et
si nullus talis affuerit, tūc meli⁹ est vt q̄rat̃ eruptio ꝑ medi/
cinas, si inducias hēbit medic⁹ ad faciēdū eruptionē cū eis.
Si aūt nō hēbit inducias tūc p̄eligat̃ aptio cū ferro, ⁊ qd̄ ca
dat lesio in mēbris p̄dictis q̄3 sinere mēbrum corrūpi. ¶ De
q̄ntitate aūt incisionis fienda. Dixit Gal. 3. de igenio sani. nō
fiat tractus pforationis nisi ad ptem ex qua poss̄e est pus ad

inferiora currere. ¶ Et Aui. dixit. q si illud qd est sup exitu
rā sit grossum sicut exitura erit grosse cutis locoꝝ carnosoꝝ
ꝛ secueris.i.secare debueris: tūc seca portā tm̄.i.fac foramen
tm̄ qd p ipm possit cōmode expurgari sanies ꝛ nō pl⁹. In q/
bus vbis innuit.q nō debemus secare totū illud qd est supra
exiturā ab vna pte vsq ad aliā sic multi faciūt. Et assignans
Aui.cām dixit.qm̄ si sic fiat adherebit grossuz.i.ps carnosa
grossa cū eo qd est post ipm.i.subt⁹.i.cū carne fundi exiture
post icisionē tuā. ꝛ h̄ pp ligaturā faciētē eā adherere cū illa:
ꝛ caro cū carne facilr adheret. talis āt adherētia est nō bona
querēda sz fugiēda: vel vt qdā dñt. nō est faciēda aptio ꝑm il
lud totū: qm̄ illa ps q est post locū maturatiōis vel saniei ife/
rioris nō est ex nālitatē suā: sz post icisionē tuā adherebit cū
alia carne q est post ipsaz. Si vo exitura nō fuerit grosse cu/
tis sz subtilis ꝛ extenuate: tūc seca illud totū: nō solū in lōgi:
sz ēt in circuitu qm̄ illa ps tota egressa est a nālitate sua ꝛ fcā
est inālis vel putrida nō ampli⁹ potēs adherere cū illa carne.
¶ Dixit Antil. in exitura in q caput fuit totū putrefactū ap
tio oz fieri circularis: qm̄ ipse loc⁹ in totū deponi oz: ꝛ oz ici/
di pellis illa tota. Sin aūt subito fiet aggregatio aliq: ꝛ ipsa
etiā pellis non adherebit. ¶ Aptio q cuiuscūq exiture oz
fieri. dixit Ras. 13. cti. sūctē Gal. iuxta modū magnitudinis
exiture: ꝛ spālr loq de quātitate aptionis exiture inguinū ꝛ
assellaꝝ. Dixit in his q supperant ꝑm alas ꝛ bubones sp iu
bēt multiformiter abscindere cutē: qm̄ dsit ipsi nā remissa.i.
debilis ē in his locis: ꝛ ppea ptrāliēs tēperate puenit ad eas
ꝛ flegminat facile in pais curationib⁹.i.incisionib⁹: ꝛ pide
marias qdē assueverūt facere ꝛ plies: pp qs deterior picula
ipsa in cicatricē ducta fit: ꝛ adhuc ībecillior ꝛ ipedit ēt mul/
totiēs ad motus. Nos aūt h̄ obseruātes. dixit Gal. plim sola
incisione.i.vna ꝛ cū farmacis exiccātib⁹ sufficiēter curaui/
mus has tales dispōnes. Si vo circūcidere opus est pp mul
titudinē nō solū puris: sz corruptoꝝ corpoꝝ sufficit nobis nō
valde magna multiformis circūdiuisio. ¶ Et Antil. vt h̄ re
citat Auicē. dixit. pforatio fit ꝑm magnitudinē exiture.s. ꝑm
nām. si.n. fuerit pua ꝛ curet.i.curādo extimet illud qd est in
ea ex loco vno egredi seca eā in loco vno: ꝛ si fuerit magna:
tūc pfora in pn° : deide itromitte digitū tuū indicē sinistrū in
ea ꝛ pfora vbi puenerit caput digiti: deide itromitte ipm ite/
rū in foramine 2° ꝛ ꝑm h̄ pcede.s. agēdo incisionē ꝛ itromis
sionē digiti in foramine 3° donec venias sup eā. ꝛ dixit. si exi
ture fuerit loc⁹ sufficiēs siue disposit⁹ ex q sit posse exire qd est
in ea pforabim⁹ ipsam in illo loco: ꝛ si fuerit rotūda: aut fue
rit figura alia ꝛ talis vt nō egrediat ex ea qd est in ea ex pfo/
ratione vna: tūc pforabim⁹ eā in inferiori pte sui in duob⁹ lo
cis: aut trib⁹ ꝑm qtitatē qua scis: aut extimas q oē qd cōti/
net in ea currat in hora.s. in q vis ducere illud. Et lz aucto/
res videant pdicta adaptare incisioni exiture cuz ferro: pñt
tñ ēt adaptari aptioni cū medicinis. ¶ Dixit Gal. 3° tegni
vt recitat. A. opz vt obseruent in pforatione allesirart.i. villi
ꝛ ruge.s. vt fiat ꝑm incessuz eoꝝ. Et Antil. dixit. ꝛ recitat ēt
ab Aui. in incisione fiēda p ferrū ɔsidera sp situ carnis ꝛ vil/
los lacertoꝝ: qm̄ nō sumus prōpti nisi ad hoc vt pforem⁹ cuz
imitatione loci: ꝛ vt nō pueniat incisio in latitudine: ꝛ vt sit lo
cus incarnationis bon⁹ nō grossus.i. vt post incisionis ɔsoli
dationē cicatrix nō remaneat grossa lata ꝛ turpis: sic rema/
net cū fit icisio in latitudine: sz remaneat subtilis ꝛ pulchra:
sicut remanet cū fit sectio in lōgitudine. ¶ Plim aūt incessus
villoꝝ. dixit Aui. est ꝑm lōgitudinē corpis: nisi in mēbris ap
propriatis.i. qbusdā q exceptuant: quoꝝ villoꝝ incessus nō
est ꝑm lōgitudinē corpis: sz pcedūt arcuate: aut in latitudie:
sic dixit Aui. apud sumen.s. in loco in q sunt musculi trāsuer
sales: aut latitudinales: sic sunt coste ꝛ iguina: ꝛ subdit iteꝝ.
q plim lōgitudinis villoꝝ est ꝑm longitudinē ligature.i. ꝑm
pcessum ligamētoꝝ ligātiū iūcturas. Et est ꝑm incessum ru/
gaꝝ in mēbris hñtibus rugas: nisi in qbusdā appropriatis:
sicut in frōte in q lz incessus rugaꝝ ꝛ reflexionū sit ꝑm latū.

Incessus tñ villoꝝ siue neruoꝝ eius est ꝑm longū: si ergo tu
faceres sectionē in frōte ꝑm incessum rugaꝝ: tūc caderet cu/
tis frōtis sup faciē: ꝛ occideret inferi⁹ supciliū: ꝛ io opz vt di
uertifices ligaturā.i. rugationē in frōte: ꝛ incidas ꝑm rectuz
frōtis in rectitudine corpis. Et dixit. in eis q sunt sicut ingui
na: opz vt tu incidas nō ꝑm rectitudinē corpis: sz cū ligatu/
ra.i. rugatione in latitudine cutis. Et est snia Gal. 14. tera. cū
dixit. obliqua icisio: ꝛ nō ꝑm rectū coxe in bubone fiēda est:
eteni ꝑm nām inuoluit: ita cutis sup ipsa sibiipsi curuātib⁹
coxā: ꝛ subdit. cū nēcia fuerit multiformis circūdiuisio hēat
tūc lōgitudinē minorē latitudine. ¶ Et Ras. dixit in diuisio
nibus. fiat incisio sp ꝑm lōgitudinē corpis: ꝛ nō in latitudine
in oibus locis equalr q eminētiā nō hñt. In locis aūt q sunt
flexibilia pcede in flexibilitate accidente in loco illo. Et Al/
mā. dixit. aptio in corpis longitudine: ꝛ nō in latitudine fiat.
In locis vo q curuant ꝛ extendunt incisio ꝑm eoꝝ incurua/
tionē ꝛ extēsionē incedere oz. ¶ Fieri aūt oz incisio ꝑm inces
sum villoꝝ ꝛ rugaꝝ pp cās assignatas. Sz potissime vbi pos
sit cadere incisio in latitudine alicui⁹ arterie vel vene magne
vel chorde vel nerui vel lacerti: hec.n. mēbra plim incedūt ꝑz
villoꝝ incessuz ꝛ rugaꝝ: ꝛ maxie nerui. Dixit.n. Antil. in oi
dispōne sit studiū tuū: ne incidas arteriā neq venaz magnā:
neq villos lacerti: neq neruū. ¶ Et Aui. dixit. nēcia est pfo
ratio cū cautela: ita vt ferrū cuz q fit incisio nō tāgat.i. icidat
illud qd seq exiturā de mēbris nobilibus in tactu: siue inci/
sione. quoꝝ est timor q mēbra sunt q dicta sunt: ꝛ sunt aut i
ipso loco exiture: aut ppe ipsam. In incisione aūt arterie vel
vene magne est timor de fluxu nimio sanguis: ꝛ in incisione
chorde vel villoꝝ lacerti timet de pditione mot⁹ mēbri: q mē
motū hēbat ab illo lacerto vel chorda ei⁹ ꝛ pñt eē mēbra sup
posita exiture loco in q fit incisio: sic.n. in exituris costaꝝ ca
uendū est: ne icidat pleura: ꝛ in exituris myrach cauēdū est:
ne incidat siphac aut zirbus: aut intestinū quē errorē aliqñ
cōmittere vidi: ꝛ oz vt pdicta cautela seruet in aptione qua/
rūcūq exituraꝝ: ꝑcipue tñ in eis qs oz apire añ pfectā matu
rationē: ꝛ in his maxie q sunt pfunde ꝛ grosse cutis: in qb⁹
opz incisionē facere pfundā. ¶ Et pdict⁹ incessus pforatio/
nis est regularis tā in icisione vulneꝝ q̄ exituraꝝ. Aliqñ tñ
cogunt irregulr icidere: vt pp euitare mai⁹ piculū: sic cū in/
cidimus neruū vel lacertū in latitudine cupiētes egrū a spas
mo liberare. ¶ Dixit Aui. oz vt sit pforatio ꝛ incisio incedē/
tes in longitudinē villoꝝ mēbri: nisi sit volūtas.s. coacta: ꝛ vt
destruat opatio illi⁹ mēbri.s. sensus vel mot⁹ eius timēdo ca
sum spasmi: tūc.n. scindēdo villos vel neruos in latitudie sal
uabis egruz ab eo qd timebas: ꝛ sunt vba Gal. in p anoto°
magne posita a Ras. 13. cti. Et sic incidim⁹ exiturā vel vlcus
in latitudine vt pphibeam⁹: ne fiat fistula in loco ei⁹: ꝛ qñ in/
cidim⁹ in latitudine: vt possim⁹ opōnē nēciaz ad salutē face/
re corpis: sic qñ cogunt cutē capitis in modū crucis icidere:
vt possim⁹ facere cranei rasionē. ¶ Antil. aūt vt recitat. A.
posuit modū pforationis exituraꝝ penes diuersitates mem/
broꝝ. Et dixit. si exitura fuerit i capite: tūc sectio ei⁹ sit sectio
eqlis.i. ꝑm lōgitudinē ꝛ rectitudinē corpis: ꝛ sit cū radice ne
cessitatis capilloꝝ.i. ꝑm qd icedūt radices capilloꝝ: ꝛ nō fiat
trāsuersa vt coopiat cicatricē q remanet cū sanabit ꝛ nō ap/
pareat. Et dixit. si fuerit loc⁹ ei⁹ oculus.i. palpebra: tūc pfo/
ratio ei⁹ sit lata. Dñt qdā.i. p trāsuersuz rugaꝝ ei⁹: q talis ē
incessus lacertoꝝ mouētiū eā. Et qdā dñt. in inferiori palpe
bra fiat sectio ꝑm lōgū. Et qdā dñt. q si fuerit i musculis mo
uētib⁹ oculū q oz sectio fieri ꝑm lōgū. Et dixit Antil. si acci
derit in naso pforabis eā eqlr cū qtitate lōgitudinis nasi: ꝛ
si fuerit ppe oculū.s. in pte iferiori pforabis eaz pforatiōe sili
capiti lune noue ꝛ facies tortuositatē in fine: ꝛ si acciderit in
mādibula secabim⁹ eā sectione eqlt.s. in lōgitudine: qm̄ cōpō
hui⁹ loci est ꝑz lōgū. Et scit h̄ ex corpib⁹ seniū: qm̄ in mādibu
lis eoꝝ appent ruge ꝑz lōgū. Et si fuerit post aures.s. in loco
emūctorioꝝ pforabimus eā eqlr.i. ꝑm lōgitudinē: ꝛ si fuerit

Perfora tio exiturarum penes diuersitatē mēbroꝝ.

post aures.i.in carne imediate sita post aures:q̄ caro nō est emūctoriū:pforabimus ipsam equalr̄.s.auris:q2 s3 incessum auris:sicut q̄ auris nō est sm̄ longitudinē oīno:s3 accipit aliqd de latitudie:sic ꝛ in illa carne sectio o3 fieri:vt sit eq̄lis situi auris. Et dixit.brachia vō ꝛ cubitos ꝛ manus ꝛ digitos oīno pforabim⁹ in lōgitudie:ꝛ silr̄ inguina.i.coxas crura pedes ꝛ digitos cop:nō.n.itellexit de iguinib⁹ ppriè:q2 vt patuit nō o3 in eis fieri sectio in lōgi^{ne} corpis oīno:s3 sm̄ plicationē:ita q accipiat aliq̄d in latitudie. Dixit.n.q si fuerit ꝑpe coxas.s.in inguinib⁹ pforabis eā.s.pforatiōe rotūda:nā si nō pforaꝛ rotūde nō habebit situ bonū ad purgationē saniei:q̄re aggregabiꝛ in ea:ꝛ fiet fistula:ꝛ nō intellexit de vā rotūditate:s3 sic dixit.q2 vt dcm̄ est accipit in lōgi^{ne} ꝛ lati^{ne}. Et subdit.q silr̄ pforaꝛ exitura q̄ est ꝑpe anū pp facere locū būiditati q aggregaꝛ in eo. Et in latere ꝛ costis pforaꝛ agrēdo.s.sicut pcedūt coste. Et in intestinis ꝛ virga fit pforatio eq̄lis.i.in lōgi^{ne}. ¶ De eruptiōe aūt exiture fiꝛ cū ferro ꝛ medicinis fiēda.dixit Aui.q multotiēs pforaꝛ cutis pforatiōe aliq̄.s.parua:ꝛ hoc fit vt accipiaꝛ.i.incidaꝛ ex ea aliqd paūr ꝛ postea poniꝛ sup ptē incisa medicamē erūpēs:vt addat in eruptiōe:ꝛ fit ei eruptio sufficiēs:ꝛ hoc maxie fit qñ medicīe ꝑ se nō possent erūpere. Medicina aūt erūpēs loco discoopto a cute apposita iprimere pōt ꝛ erūpit q prius erūpere nō poterat ꝛ meli⁹ ꝛ cici⁹:multi aūt modernoꝝ sup exiturā apponūt pus medicamē causticū:donec pueniat ad locū saniei vel ꝑpe ip3:ꝛ facta mortificatiōe carnis cū pilo incidūt vsq3 ad locū saniei:ꝛ eā extrahūt:ꝛ maxie hoc faciūt in exituris pfundis ꝛ grosse cutis. ¶ Cūq3 pforas ɔsidera magnitudinē exiture:ꝛ si multā saniei q̄ntitatē ɔtineat:caue ne tota3 siꝛ euacues:s3 accipe ptē quādā:deinde obtura. Et in crastinu3 euacua aliā ptē:ꝛ sic pcedas donec tota eūcꝛ. ¶ Dixit Rabi. in.15^a pticula.aūcte Gal.sup 6° afforis.cū apiꝛ apa magnū in quacūq3 pte corpis fuerit:ꝛ ab eo sanies multa fluxerit est molestū:q2 ab eo subito exit spūs:ad cui⁹ exitū seqꝛ defectio virtutis ꝛ sincopis:putredo.n.erat obturatio orificioꝝ arteriaꝝ:ꝛ in euōne saniei totius multus spūs ꝛ subito siꝛ exit cū ea. ¶ Et Alman dixit.cū magna fuerint apata matura ꝛ aptione idiguerint totū ei⁹ virus nō siꝛ:s3 paulati3 erit emittendū:ꝛ pcipue si eger debilis fuerit ex resolbne:aut etate:ꝛ vt q2 infans vel puer:aut decrepitus:aut si fuerit mulier pregnans ne supueniat sincopis. ¶ Emissa aūt ab exitura sanie tota inspicere sicut dixit Ga.14.teraꝑ.si putrefacta sūt q̄dā ei⁹ q̄ supparatiue appareat abscidere necīu3 est ea. Et dixit. exitura qñ apiꝛ cū ferro nō o3 approximari ei aqua nec oleū nec vng^m in quo ponaꝛ adeps.qm̄ exitura idiget eo qd desiccat nō eo qd hūectat. Et Aui.dixit.nō op3 vt approximeꝛ pforationi vel sectioni aq̄.s.simplex:neq3 oleū:neq3 aliqd in quo sit pinguedo:qm̄ ista sūt putrefactiua:ꝛ intētio ēt o3 ꝑhibere ne putrefactio fiat:ꝛ imo si qua fcā est vt amoueaꝛ:cū aūt pforaueris ꝛ mūdificaueris ea3 a sanie ꝛ oi re corrupta:tūc intētio est ad carnis gñationē. Deinde ad ɔsolidatione3 cū medicīnis exiccātib⁹ qb⁹ vlcera curanꝛ:iō dixit Gal.14. terapē.suppone ei deinceps farmacū coꝝ q̄ siccāt imordaciter. Et iō dixit Auer.colliget 7°.q medicatio o3 fieri festine in exituris q̄ nō pforanꝛ añ pfectā maturatione3:ppꝛa dixit Aui.necīu3 est:vt tu succurras ad glutinādū cutē cū carne.i. ad incarnādū ꝛ ɔsolidādū:ꝛ h̄ ppꝛ duas cās:ꝛ vna est:vt non rūpaꝛ.i.nō corrodaꝛ caro.s.a virulētia q̄ ibi gñaꝛ si festine nō ɔglutinarenꝛ. Et 2^a cā est vt idurescat exitura circa labia eius:ꝛ fiat talr̄ q nō ɔglutineꝛ:nā si nō ɔglutinaꝛ et fiet sin⁹ q nō cessabit ipleri.s.sanie vel sorditie vel virulentia ꝛ redeat exitura sic̄ p^s in aggregatiōe saniei sorditiei vel virulentie. Q2 si accidat pp errorē vt fiat sin⁹:tūc mūdifica eum:ꝛ post mūdificationē ei⁹.dixit. A.nō moreꝛ.i.nō tardeꝛ iterꝝ quin nō ipleaꝛ carne.s.ad cui⁹ gñationē citā itēdere debes:qm̄ si nō iplebiꝛ carne ꝛ moreꝛ fiet in vītate de gñe fistulaꝝ:nā fiet fistula:aut vlcus cauernosu3:nā faciet sinū post sinū:donec ꝑ longeꝛ tp̄s ꝑcurationē eius:in qua ꝑlongatione:aut fiet fistula:aut vlc⁹ difficilis ɔsolidatiōis:in cui⁹ curōnis difficultate erit silr̄ fistule. Attñ nō ita festinādū est in incarnatione exituraꝝ aptaꝝ vt psumat medic⁹ eā incarnare añ pfectam mūdificationē:nā q̄ añq3 pfecte mūdificenꝛ ꝛ exiccenꝛ ɔglutinanꝛ s3 plm̄ recidiuāt. ¶ Si aūt aptio exiture facta fuerit añ tp̄s debitū,aut q2 errauit medic⁹,aut q2 coact⁹ eā fecerit:tūc maxie nō est festinādū in ɔglutinatiōe ea:ꝑimo intentio eē o3 ad mūdificationē ꝛ ad resoluendū ꝛ digerēdū qd relictū erat nō sanietū in ea. ¶ Medicamen bo^m ꝛ vtile ad pdictas intētiōes cōplēdas fit ex farina tritici:succo apij ꝛ melle:digerit eni3 mā3 crudā resoluit ꝛ mūdificat. ¶ Intētio āt q̄ est ad accñtia:maxie dirigiꝛ ad dolorē sedādū ꝛ ꝑhibēdū aug^m calitatis in loco:ꝛ sic aug^m apatis ex supuētu mãe de nouo fluētis ad locū pp dolorē ꝛ calitatē:ꝛ ad fluxū sanguinis supfluū,ꝛ ad nimiū fluxū virulētie:ꝛ ad labioꝝ iduratione. Et auctores maxie itēdūt ad sedationē doloris:ꝛ h̄ añ icisionē in hoib⁹ timidis q nolūt tolerare incisionē pp effugere dolorē:ꝛ q̄nq3 ēt in corpib⁹ vel mēbris multi sensus:ꝛ hoc faciūt stupefaciēdo:vt sopiēdo sensum cū stupefactiuo ab int⁹ ꝛ ab ex approximate:ꝛ h̄ multi faciūt exhibēdo in potu vinū lymphatū cū aq̄ soluāt cū aq̄ dcoc^{tio}s radicū mandragore ꝛ seminis iusq̄ami nigri. Et q̄dā supponūt icidēdo empl̄a stupidū faciētia ex his q dcā sūt in sm̄ōe 3° ca^o de vl̄a curōne doloris. ¶ Cū aūt exitura icidēda fuerit in membro multi sensus op3 mollire mēbꝝ añ icisionē vt dolor nullus aut pauc⁹ ꝛ remissus in icisiōe sentiaꝛ. Dixit Ras.13° ɔti.auctoritate Gal.in mēbro supponunꝛ me^{ne} mitigātes dolore3 añq3 videris oportunū.i.añq3 dolor cāeꝛ:ꝛ mitigaꝛ sufficiēter cū eo ꝛ supponēdo ei vng^m mollificatiuū,vt in eo nullus efficiaꝛ dolor.s.saltē intēsus. ¶ Et sedāt dolorē iductū ꝑ incisionē cū mitigātib⁹ ip3 absq3 stupefactiōe:ꝛ h̄ faciūt cōiter opantes supponēdo loco post incisionē ꝛ saniei extractionē tota3 substa3 oui.s.vitellū ꝛ albumē bñ ɔquassatū:qm̄ dolore3 mitigat ꝛ ꝑhibet sedādo dolorē influxū mãe fieri ex illa:ꝛ q̄dā ɔmiscēt cū eo modicū vini stiptici:ꝛ q̄dā ifūdūt spōgiā in solo vīo stiptico ꝛ supponūt:ꝛ nō psumat medic⁹ sedare hūc dolorē cu3 administratiōe aq̄ cale:aut olei:siue simplr̄:siue cū sbs dulcib⁹ errāt.n.q sic faciūt:qm̄ addūt in putrefa^{ctio}^{nem} vlceris. ¶ Et dixit Aui.si vehemētiora fiunt apata.s.si pō patiētis ampli⁹ itumescat:ꝛ calitas fit vehemētior q̄ rōne sue iflāmatiōis mā3 attrahat magnificātē apa:tūc euaporeꝛ ꝛ emplastreꝛ loc⁹ cū lētib⁹.s.decoctis:s3 nō i aq̄ simplici. S3 aut in aq̄ mellis:aut in lixiuio dulci:aut in vino stiptico:qd meli⁹ est:aut in hñtib⁹ ꝟtutē extinctiuā ꝛ repcussiuā s3 gradū assistētis calitatis. Et q̄dā dicūt.q sterc⁹ vaccinū solutū in aceto suppo^m exituris calis sedat eas. ¶ Q. si nimi⁹ flux⁹ sāguinis euenerit restringēdus erit ilico cu3 eis q̄ dcā sunt in tractatu pcedēti. ¶ Dixit Ras.14.ɔti.q̄ñēs idigueris excidere nodulu3:aut pforationē facere magnā hēas penes te medicamē ɔueniēs ad fluxu3 sanguis hñe:vt si supfluus ꝛ supueniat possis eū restringere cū reb⁹ penes te habitis. ¶ Et si supuenerit fluxus virulētie nimius necīu3 erit exiccare cu3 eis q̄ dcā sūt in cura vlceꝝ virulētoꝝ. ¶ Et si accidat vt labia vlceris indurenꝛ ex mã idigesta q̄ remāsit in exitura supponanꝛ empl̄a mollitiua ꝛ digestiua illi⁹ mãe indigeste.

De apertione exiture cū ferro ꝛ medicina fit.

De modo extrahendi saniē in perforatione exiture.

Cura exiture facta apertione ꝛ sanie educta.

De correctione accidentiū.

De modo sedandi dolorē inde causatū per incisionem.

¶ De sanie in generali. Cap.xlv.

Anies pus ꝛ putredo in libris ad chirurgiā ptinētib⁹ idē significāt.ꝛ cum absolute pferunꝛ ꝑ sanie laudabili supponunt. ¶ Assignanꝛ aute saniei q̄tuor cāe.s.mālis efficiēs formalis ꝛ finalis. Et cā mālis poniꝛ esse triplex.s.humor humiditas ꝛ caro ɔtusa. Et pma poniꝛ eē duplex:dixit.n. Aui.2ª pmi.q cāe saniei sunt humiditates euacuate ꝛ trāsmisse ab alijs mēbris ad aliqd mēbru3 debile.s.ex vulnere vel apate in ipso exñte vel alia de cā q̄ retente in illo ɔuertunꝛ in saniē. Et humiditas nutrimētalis ad mē

Quatuor cause assignanꝛ saniei.

Cā mālis

brum patiens vulnus vel apē delegata:sive illa materia nutrimentalis formā teneat humoris:sive secūdarū humiditatum:cum ipsa ex debilitate mēbri nō potuerit in nutrimētū converti:sed remanens in cōversa cōvertit̄ in saniez. Dicunt nō oēm humorem posse in saniem cōverti:imo sanguinē solum:aut massam sanguineā:aut aliū ex humoribus sanguini mixtum:vt innuit Gal̄. sup pmo pnosticoꝝ. ⁊ Oribatius in suo cōmento illius afo. esse generationē saniei ⁊c. dixit. sanies in quocūqꝫ loco nō fit nisi vbi sanguis advenerit:nā dixit ipse. sanies fit per putrefactionē:⁊ omne qđ putrefit est calidū ⁊ humidū:⁊ inter humores sanguis solus calidus ⁊ humidus:ppterea colera flegma ⁊ melācolia:sive nales sint sive innāles nō cōvertunt̄ in saniez, nisi cū eis sanguis misceatur. De 3ª aūt mā saniei. dixit Gal̄. 5° de simplici medici. vbi voluit. ꝙ caro ꝯtusa vel attrita in vulnere repta hat sanies. Patuit. n. in pcedēti trac. ca° de vulnere cōposito cū ꝯtusiōe. ꝙ necessariū est ꝙ ois caro ꝯtusa in saniem cōvertatur.

Cā effici/ens. ¶ Causa aūt efficiens saniei diversificat̄ ꝫ diversas mās ei⁹:nā eius cuius mā est humor:aut 2ª humiditas:cā efficiens est virtus digestiva agens in illā mām quā conat̄ cōvertere ad benignū:virtus aūt digestiva membroꝝ sp in mām humoralē vel reducibilē ad humoralem opet̄:vt eā reducat ad benignū. verꝫ hoc qñqꝫ facere nō pōt:aut rōne sui instrumēti:q2 est debile:aut qꝛ est ipeditū a calore extraneo:aut rōne sue mãe:q2 multa aut grossa ⁊ viscosa:aut subtilis fluida:aut mala qlitate ifecta:aut q2 in loco detenta in quo trāspirationē nō hñs est arrepta a calore extraneo:⁊ tūc agens in eā conat̄ eā deducere vius benignū inqꝫtū pōt. mō mā ꝯtēta in vlceribꝰ ē talis ꝙ nō ē reducibilis ad benignū:qre ei excepta a calore extraneo:⁊ qñ derelicta a regimie nãe mediante actione caloris quē acqsivit ēt in eā agēte ꝯvertit̄ in saniez. Et sic pncipale efficiēs saniē est vtꝰ nalis digestiva mēbri in quo mā saniabilis ꝯtinet̄ ⁊ pncipale instrꝫ eiꝰ est nalis calor ipsiꝰ mēbri ⁊ calor exñeꝰ in ipsa mā acqsitꝰ est phibens calorē nalē a pfecta actione sua:⁊ est agēs in illa mā putrefactionē:⁊ iō dr̄ esse nō pncipale agēs saniei:sꝫ coadiuvans mō dicto. Et ꝙ sanies actione vtriusqꝫ caloris. s. nālis ⁊ extranei gñet̄:voluit Gal̄. vltio cōmē. pmi pnosticoꝝ. Et. A. dixit. in sanie opata est caliditas inaturalꝫ non sit excusatio a cōtrate exñee. s. calitatis in opōne saniei. Saniatio ḡ mãe nō est alteratio eius ad benignū, neqꝫ ēt est alteratio ipsius ad malignū:neqꝫ oino preter nām:sed solū est adequatio sub̄e eius ⁊ alteratio a qbusdā accñtibꝰ eiꝰ:q alteratio maturatio:sive digestio in nocitivo dr̄ q̄ est alteratio media:tñ cum latitudine magna iter alterationē pure nālē qua ꝯvertitur mā ad benignū ⁊ putrefactionē corruptivā. Et sic sanies est media iter mām ꝯversaꝫ ad benignū ⁊ ꝯversaꝫ ad malignū. ¶ Et Gal̄. dixit in cōmēto afo. supradicti ꝙ sanies gñat̄ ex sanguie:sicut gñat̄ cinis ex incēsiōe lignoꝝ. Et voluit ex hoc dicto ꝙ illa silitudo ab eo adducta sit pꝑsimo est satis cōis ⁊ larga ⁊ solū in tātū inqꝫtū sanies ⁊ cinis hñt p agēte caliditatē q̄ postqꝫ pduxit formā in mām nō ampliꝰ agit in eaꝫ p illa forma. In actiōe tñ sua illa caliditas pcedit exiccādo hūiditatē rei:verūtñ qñ agit in hūoribꝰ:nec incinerationeꝫ totā ipsoꝝ facit nec ꝯsumit hūiditatē eoꝝ:nisi ꝫm ptem. Et hec est cā vt dicunt. ꝙ sanies pōt esse cā febris putride:cinis aūt humoꝝ nō est:q2 mā in actione saniationis exiccat̄. dr̄ ꝙ ipsa est grossior mā pexñte ex qua facta est. ¶ Et dicunt. patere ex dictis saniē nō posse mēbꝛ nutrire:qꝫvis qdā ꝯcedant tpe necessitatis ⁊ inopie nutrimēti mēbꝛ inq̄ est posse

Sanies nō pōt nutrire. nutriri:ex laudabilioribꝰ tñ ptibꝰ eiꝰ maxie eiꝰ q̄ est laudabilis. ¶ Appet ergo sicut dicit Gal̄. 5° de simpli. medi. ꝙ ꝯversio mãe ad saniē est vna de opōnibꝰ nalibus:qm̄ est cōversio ⁊ alteratio in qua est aliqd digestionis:que digestio proprie est adaptatio mãe saniabilis ad evōnē sensibilem vel insensibilē:que pus apta nō erat. ¶ Quidā aūt dixerūt. ꝙ debilitas mēbri est cā coadiuvationis mãe saniabilis in ipso p:

q2 est cā ꝙ nutrimentū veniēs ad ipꝫ nō ꝫm totū ꝯvertatur in ipꝫ:⁊ sic ps eius in ipso remaneat nō ꝯversa. 2° q2 est causa ꝙ mēbra alia eo fortiora ad ipꝫ oponāt supfluitates suas:⁊ tertio q2 est cā ꝙ pdicte mãe in ipsa remaneāt:⁊ dicunt ꝙ debilitas mēbri est ēt cā cāe coadiuvantis ad saniationem:est eniꝫ cā ꝙ mā retenta in mēbro a gubernatione nãe relinquat̄ aut ꝯculcet̄:⁊ sic a calore extraneo apprehēdat̄:q2 vt dictū est:est cā coadiuvans ad saniationē mãe. ¶ Et pp pdicta dicūt. ꝙ debilitas est cā efficiens saniationis:verutñ ista eoꝝ locutio est satis impropria. verum ipsoꝝ locutio est silis locutioni Avi. 4° quarti. cuꝫ dixit. ꝙ solutio ꝯtinuitatis in carne nō facit putrefactionē propterea q2 cibus qui venit ad eam cōvertit̄ ad corruptionē pp debilitatē membri soluti:⁊ qñ resolvunt̄ ⁊ attrahunt̄ ad ipꝫ supfluitates mēbroꝝ vicinantiū ei. s. saniei q̄ ex carne ꝯtusa fit cā efficiēs pprie est calor extraneus acqsitꝰ in illa carne:qm̄ nā a gubernatiōe eiꝰ totalr se retraxit. ¶ Sciēdū aūt est ꝙ medicia maturativa iter cās efficiētes coadiuvātes cū mēbro applicata fuerit numerat̄.

Cā finalis Cā quoqꝫ saniei finalis appebit ex dicēdis. ¶ Et cā eiꝰ finalis est vt cōmodiꝰ ex mēbro educat̄ ne mēbꝛ corrumpat.

Dividitur aūt sanies in saniē laudabilē ⁊ bonā:⁊ in illaudabilē ⁊ malā. Ista tñ divisio nō cōpetit omni saniei:sed solum ei que ex mā humorali fit:nam ea que fit ex carne cōtusa nūqꝫ pprie pōt dici laudabilis. ¶ Sa-

Sanies laudabilis. alb. odor. nies itaqꝫ laudabilis est:sicut dixit Hip. in pnosticis ea que est alba ⁊ eqlis p totū:neqꝫ in supficie ineqlis:q2 dꝫ eē lenis ⁊ plana:neqꝫ mali odoris. i. horribilis odoratui. Et Avi. dixit. ꝙ est ea q̄ est alba lenis ⁊ eqlis:⁊ nō est ei dolor horribilis:q aūt est huic ꝯria. dixit Hipp. pessima est ⁊ illaudabilis.

Vñ pcedat laudabilitas ⁊ illaudabilitas saniei. ¶ Procedit aūt laudabilitas ⁊ illaudabilitas saniei:qñqꝫ ex pte mãlis cāe:⁊ qñqꝫ ex pte cāe efficiētis:⁊ qñqꝫ ex parte vtriusqꝫ. Cuꝫ. n. mā saniabilis fuerit benigna ⁊ calor nālis mēbri supaverit multū in actione calorē exñtē:tūc sanies generabit̄ laudabilis hñs cōditiones pdictas. Cū vo mā fuerit inepti modi sub̄e:aut male qlitatis:aut calor extraneus supaverit calorē nālē:tūc gñabit̄ sanies illaudabilis ꝫ aliquā vel aliquas de ꝯditiōibꝰ saniei illaudabilis. Et si tal̄ mā fuerit mala:⁊ calor nālis supatꝰ fuerit a calore extraneo:tūc fiet sanies oino illaudabilis ⁊ pessima q̄ dr̄ illaudabilis simplr. ¶ Sanies itaqꝫ laudabilis dꝫ esse alba dixit. A. qm̄ co-

Verdicat cōditiōes saniei laudabilis. lor mēbroꝝ radicaliū est albꝰ:mā aūt agēs in mām sp intendit reducere eā ad benignū ⁊ ꝯvertere in nutrimētū mēbrorū:⁊ sic agit assimilādo ipsaꝫ ipsis mēbris nutriēdis:pcipue radicalibꝰ q̄ sūt minera vite:⁊ h inqꝫtū pōt. ḡ dealbat eā cū potēs fuerit supra eā. Lenis aūt ⁊ eqlis dꝫ eē sanies laudabilis. dixit Avi. nō addit̄ pdicte mãe lenitas:nisi vt sciatur ꝙ ipsa mā est pparata ⁊ disposita pati a vtute digestiva mēbri in quo est ꝫ oēs ptes eiꝰ:ita ꝙ nō diversificat̄ mā ente obediēte ꝫm oēs ptes eiꝰ:q2 qñ talis diversitas est in mā saniei nō fit lenis ⁊ eqlis ꝫm se totā:imo fit ineqlis ⁊ diversa. Eqlitas aūt in mā attendit̄:⁊ in colore ⁊ in sub̄a. In colore vt sit ꝫ oēs eiꝰ ptes tā intrinsecas q̄ꝫ extrinsecas vniꝰ coloris. In sub̄a vt sit ꝫ oēs eiꝰ ptes vniꝰ modi q modꝰ dꝫ tenere mediū inter grossitiē ⁊ subtilitatē:⁊ inter spissitudinē ⁊ liqditatē. Et dꝫ eqlitas eiꝰ eē circa totā supficiē q̄ eqlitas est pprie lenitas distincta ꝯ asperitatē:nā nō dꝫ supficies eiꝰ hr̄e ptes aliis ptibꝰ suppositas:sicut hꝫ eas illa q̄ est aspera ⁊ ineqlis. ¶ Cū ergo in sanie est pdicta triplex eqlitas. s. sub̄e coloris ⁊ supficiei signat̄ ꝙ mā q̄ saniata est fuit apta ⁊ disposita pati a virtute digestiva mēbri q̄ digessit eā ⁊ signat̄ fortitudo ipsius vtutis ⁊ dñiuꝫ eiꝰ supra ipsaꝫ:ita ꝙ equalr eiꝰ sub̄aꝫ immutavit ⁊ alteravit:⁊ ptes eius oēs situavit recte ⁊ debite coloravit:sicut sp ꝯtingit cū agēs cū dñio agit in patiēs preparatū. ¶ Et nō dꝫ eē horribilis odoris. dixit Avi. vt sit lōginqor a putrefactione. Ubi notant. ꝙ in sanie laudabili dꝫ esse actualis fetor:q2 calor nālis agēs in mām nō fuit totalr excusatus ab actione caloris extranei vt patuit:eius aūt est

putrefaceret ad cuiꝰ putrefactionē seqꝰ fetor saltē aliqualis: nulla.n.est mā putrefactionē hñs: qn ēt ōbeat fetere: ꝛ hinc est ꝙ sp fetor putrefactioni attestaꝰ. Attñ fetor erit remissus seu horribilis: vel intēsus: aut iter eos mediꝰ ꝟz gradū putrefactiōis remissiorē vel intēsiorē: putrefactio aūt remissa erit in sanie qñ calor ēxneꝰ mltū fuerit supatꝰ a calore nāli: ꝛ tūc erit fetor remissus. Et ꝯ°. qñ multū supauerit calorē nālez. Et cū medio mō se habuerit erit in sanie putrefactio mediocris ꝛ fetor in ea erit silr mediocris. Fetor ḡ puus in sanie significat ꝙ calor nālis supauit in actione sua multū calorem ēxneū. ℭ Predicte aūt ad ditiōes.s. aliæ ꝯditiōes saniei laudabilis directe arguūt actionē in eā isse factā ab ambobus dictis caloribus. Equalitas enim lenitas ꝛ albedo significant actionem caloris naturalis: fetor vero significat actionem caloris extranei. Et sanies habens omnes predictas conditiones oī simplr laudabilis. ℭ Sanies aūt illaudabilis: aut est ꝯ̄ria laudabili in colore: qr nō erit colorata ꝟa albedine: sꝫ erit rubea vel citrina livida viridis vel nigra. Et minꝰ mala harꝫ est rubea sicut deterior est q̄ est nigra: ꝛ alie tenēt mediū cū latitudine in qua citrina est minꝰ mala: ꝛ livida est deterior citrina: ꝛ viridis est deterior livida: aut erit ꝯ̄ria laudabili in mō sube: ꝛ erit aut liqda fluēs: aut grossa coagulata. Dixit Avi. qñqꝫ egrediꝰ sanies diversaꝝ ptiū in mō sube ꝛ lenitatis eiꝰ: ꝛ erit vna ps eiꝰ grossa: altera subtilis: vna ps erit hñs lenitatē: ꝛ altera aspitatē: ꝛ sic q̄ est illaudabilis ex pte modi sube est duplex: vna q̄ est ꝟm se totā talis: vt qr sit tota grossa vel tota liqda: aut solū ꝟz ptē: vt cū habuerit aliquas ptes boni modi sube ꝛ aliquas mali modi. Aut erit cōtraria laudabili i fetore: vt qr erit fetida absqꝫ horribilitate. Et fetida absqꝫ horribilitate nō hꝫ fetorē puū ꝛ remissū qualis cōvenit saniei laudabili: imo hꝫ fetorē intēsiorē illo: tñ cū odoratus nō multū abhorret: ꝛ hꝫ latitudinē magnā in plus ꝛ minꝰ: fetorē aūt horribilē odoratꝰ nō tolerat. ℭ Sanies illaudabilis ꝟm se totā in oībꝰ ꝯditionibꝰ dictis est: vt patuit dicta illaudabilis simplr: ꝛ est in extremo remotiori a sanie laudabili: ꝛ de ista loqns Avi. dixit. sanies mala.s. in vltimo malitie est fetida cū horribilitate: nā sigñat putrefactionem extremā ꝛ sigñat dñiuꝫ multū caloris ēxnei: ꝛ ex h̄ ꝙ sic ē fetida invenit ꝙ ipsa est mala in alijs ꝯditiōibꝰ: nā caliditatis extranee dñantis quā ipsa sigñat est disgregare: ꝛ sic ptes inequales facere ꝛ male coloratas. ℭ Sanies aūt illaudabilis non ꝟz se totā in oībꝰ ꝯditionibꝰ dictis dr illaudabilis ꝟm qd: ꝛ est duplex vna q̄ ēs meᵐ in oībꝰ dictis ꝯditiōibꝰ: vt q̄ eēt citrina ꝛ sube nō multū liqde vel nō multū spisse ꝛ hrēt fetorē nō difficulter tolerabilē. Et alia est q̄ hꝫ diversitatē in ꝯditionibꝰ dictis aliqbꝰ: vt q̄ est alba: sꝫ est mali modi sube: aut q̄ est boni modi sube: sꝫ nō est boni coloris: aut boni modi sube ꝛ boni coloris: sꝫ est fetida: aut nō est fetida: sꝫ est mala i sba vel in colore vel in vtroqꝫ: aut hꝫ diversitatē in aliq̄ dictarū ꝯditionū ꝟm diversas ptes ipsiꝰ: vt q̄ hꝫ aliquas ptes albas ꝛ reliquas rubeas vel citrinas: ꝛ q̄ hꝫ aliq̄s ptes grossas ꝛ aliq̄s subtiles: ꝛ q̄ hꝫ aliquas ptes est fetida: ꝛ hꝫ aliq̄s non: multotiēs.n. ꝯtingit ꝙ pme ptes saniei q̄ egrediunꝰ nō sunt fetide ꝛ postreme sunt fetide. ℭ Dicūt. ꝙ sanies in sua ꝯplone radicali est cal'a ꝛ hūida: verūtñ sicut caliditas ꝛ hūiditas māe q̄ saniata est hēbat latitudinē in plus ꝛ minꝰ. Ita ꝛ sanies erit plus ꝛ minꝰ cal'a ꝛ hūida: verūtñ nō expoliaꝰ sanies ab aliq̄ acuitate rōne sue putrefactiōis: ꝛ q̄to putrefactio in ea fuerit maior tāto erit eius acuitas intēsior p quaꝫ reddiꝰ pūgitiva ꝛ corrosiva. Et dicūt. ꝙ p acciñs sanies pōt effici calida ꝛ sicca p caliditatē agētē in ipsaꝫ exiccādo: aut p suppositionē medicinaꝝ exiccantiū: ꝛ ꝙ per acciñs ēt possꝰ effici frigida ꝛ sicca p exclusionē partiū eius subtiliū calidaꝝ: aut p suppositionē medicinarum infrigidantium ꝛ ꝯdensantiū.

ℭ Capitulū pᵐ. Sūme scd'e que est de curatione apatū. Indicationē sumēdo a membro in quo sunt: ꝛ hoc est caplm de apatibus evenientibus in cute capitis. Cap. xlvj.

Postemata in qbuscūqꝫ ptibus eveniant corpis eādē curationē ꝟm gña ꝛ spēs coꝝ q̄ dicta sunt in sūma precedēte exigūt: verūtñ putavi ad clariorē doctrinā de eis determinare ꝟz ꝙ eveniūt in multis mēbris pticularibꝰ inserēdo aliq̄ appropriata eis. ℭ In capitis vtiqꝫ cute accidūt qñqꝫ apata mollia ad tactū: ꝛ qñqꝫ accidit in ea apa noiatū ficus: ꝛ qñqꝫ accidūt in ea dubeleth nodosa. Et apa qdē molle plm accidit in anteriori pte capitis vel frōte: ꝛ mā eiꝰ vtplm est flāatica: cui pmixtū est ex sanguine: ꝛ qñqꝫ aliqd colere ꝛ ppie accidit corpibꝰ mollibꝰ pueris mulieribꝰ ꝛ eunuchis. ℭ Et signa eiꝰ sūt manifesta satis p tactū ꝛ visuꝫ. ℭ Et cura eiꝰ est cū eūone ꝛ diversione ꝛ regie bono. Et post h̄ ꝯveniēdū est ad localia. Et scias. ꝙ in isto ꝛ alijs apatibꝰ cutis capitis nō debēt ēt in pn° administrari repellētia pura: ne reducaꝰ p ea mā ad intꝰ capitis: ꝛ maxie qñ fuerit ppinqua cōmissuris. Debēt ḡ repcussiva in pn° misceri cū aliqbꝰ resolutivis: ꝛ dꝫ gradatim fieri in pcessu additio in resolutivis: donec in statu resolutiva sint pura: tñ remisse caliditatis de qbꝰ sūt anodina. ℭ Qȝ si ꝯtigat h̄ apa trāsire in exiturā sicut vtplꝫ ꝯtigit: tūc opꝫ vt matureꝰ ꝛ nō tardeꝰ in maturatiōe eiꝰ: neqꝫ ēt est expectādū ad eruptionē eiꝰ: donec sanies in ea pfecte fiat pp lesionē q̄ pōt inde ꝯtigere gingie matri ꝛ craneo pp quā redderetꝰ vlcꝰ difficilis ꝯsolidationis: neqꝫ ēt post eruptionē tardādū est in mundificatiōe eiꝰ ꝛ ꝯsolidatiōe. ℭ Emplꝫ ꝙ maturat h̄ apa sic fit. ℞. rad. porroꝝ coctas ꝛ caricas pingues ꝺcoctas: ꝛ radices evisci decoctas ꝛ ꝯtere adinvicē bñ: deinde pmisce cū farina fenugreci. ꝛ sēis lini ꝛ ꝯfice emplꝫ cū assungia ꝛ butyro. ℭ Aliō silr valet. ℞. tria ova ꝛ ꝺcoque donec indurescāt ꝛ accipe vitellos ovoꝝ: ꝛ accipe tres cepas ꝛ decoque eas sub prunis. Deinde eas mūda ꝛ pista cū vitellis p̄dictis: ꝛ postea icorpa cū mucillagine altee ꝛ fenugreci. ꝛ assūgia vel butyro. ℭ Apto apate mundificeꝰ cū vngᵗᵒ fcō ex myrrha sarcocolla ireos: farina ordei ꝛ melle. Et qdā iponūt pulverē alumis zuccarini: ꝛ pꝰ bonā mūdificaᵗᵒⁿᵉᵐ icarneꝰ ꝛ ꝯsolideꝰ.

Apostema aūt duꝝ eveniēs in cute capitis curari dꝫ cū mollificativis ꝛ resolutivis pmixtis vl p̄cedētibꝰ mollificativis ꝛ seqntibꝰ resolutivis. ℭ Ficus āt eveniēs in cute capitis est apa: cuiꝰ mā ē hūor grossus ꝺ gñe flāatis vl' melis vel vtriusqꝫ ꝛ inveniꝰ duaꝝ spēꝝ: nā qñqꝫ est hñs figurā ficus hñs appēdiculū sbtile: sic' hꝫ ficꝰ ex pte qua corpi alligaꝰ qñqꝫ inveniꝰ sile ficui absqꝫ appēdiculo fere eqli p totū, ꝛ cogitaꝰ ex figura eiꝰ q̄ est silis figure ficꝰ cū aliq̄lt lōgitudie: ꝛ color eiꝰ declinat ad albedinē nō verā. Et tactus eiꝰ ē silis tactui ficꝰ semiature. Et ego iā vidi illō qō hꝫ appēdiculū in vulva cuiusdā mulieris: ꝛ vidi ipꝫ in ano: ꝛ nō est cū ipso dolor de q̄ sit curādū. ℭ Cura eiꝰ qō hꝫ appēdiculū est vt icidaꝰ cū tota radice: deinde si fuerit in mēbro tolerāte cauteriū vt in craneo cauterizeꝰ cū cauterio actuali vel potētiali: donec ois radix a craneo abiciaꝰ: deinde remota escara cauterij cureꝰ cura vlceꝝ. Et si fuerit in mēbro qō nō tolerat cauteriū, aut noluerit eger pati ipꝫ post icisionē cureꝰ cū meᵗⁱˢ fortis exiccatiōis. ℭ Illō v̄o qō nō hꝫ appēdiculū post mollificationē eiꝰ q̄ tꝫ in eo locū cuiusdā maturationis fiat vt icidaꝰ ꝟz meliorē modū quē mēbrū in quo est mereꝰ: ꝛ deinde mūdificeꝰ totū qō iteriꝰ corruptū est ꝛ granulosum cū vnguēto viridi: ꝛ postqꝫ bñ mūdificatū fuerit incarneꝰ. Quidā dicūt. ꝙ si parietaria ꝛ millefoliū pistenꝰ cū pauco sale ꝛ supponaꝰ ficui quotidie sanāt ipꝫ in paucis diebus.

ℭ Dubeleth āt sive nodi pñt accidere cuti capitis ꝟz oēs spēs coꝝ: in qbꝰ si nō valꝫ curatio dcā i p̄po caᵒ. ꝯveniēdū est ad icisionē. Et qr nodi vt patuit suo c° ꝯtinēꝰ i kistis: sive pellicula oꝫ vt nodꝰ cū tota kisti eradiceꝰ: qm si remāsit aliqd ex eo redire ꝯsuevit: si tñ nodꝰ fuerit ꝺ illis i qbꝰ ꝯtineꝰ hūiditas oꝫ vt i eo icisio fiat pveniēs ad iteriꝰ kistis: donec tota hūiditas itꝰ ꝯtēta educaꝰ: deinde excorieꝰ kistis: donec tota eradiceꝰ.

Sanies il laudabilis.

De apate molli.

Signa. Cura.

De apate duro.

Cura.

De dubeleth et nodis.

¶ De inflatione tumore siue apostemate palpebrarum ⁊ vocatur alintifac. Cap.xlvij.

Auctores duo capla faciūt distīcta: vnū de iflatióe: ⁊ aliud de tumore: siue de apate palpebrarum: qḋ vocat alintifac. Et dicūt. ꝙ iflatio differt a tumore in duob⁹: ꝑ in magnitudine. 2° qꝛ mā iflatióis est sita magis ꝟsus suꝑficié palpebrarum extrīsecaꝝ: sꝫ i tumore: siue alintifac est sita magis ꝟsus supficié extrīsecā eaꝝ. Errauit aūt Azararu⁹ q de alintifac descripsit iter egritudines ꝯiūctiue: cū nō sit egri᷑ cōiūctiue: sꝫ est egri᷑ palpebraꝝ. Et dixit Raf. 2° ꝯti. cū āt inflatio ⁊ alintifac ꝯueniāt in mā meli⁹ sub eodē ꝯtinent ca°.

¶ Est aūt iflatio tumor paruus mollis ad tactū eueniēs qñqꝫ ẜm totā palpebram: ⁊ qñqꝫ ẜm partē eius. Alintifac aūt est tumor magnus mollis eueniēs vtplm ẜm totā palpebram.

Causa aūt ābaꝝ iflationū: aut ē vētositas: siue vapor eleuat⁹ ad palpebrā: aut ē aq̃sitas: aut hūor subtilis fluid⁹ flātic⁹ ẜꝫ plꝫ: ⁊ qñꝫ ē supfluitas melica. s. gñata ex vapore eleuato ab hūore melico: ⁊ postea reuersa ad aqueam nāꝫ. Dix̄ Raf. 2° ꝯti. auctē Joānicꝫ. accidit iflatio palpebraꝝ ex ventositate: ⁊ ex supfluitate flātica nō gsa: ⁊ ex supfluitate aq̃sa: ⁊ ex mā gsa melica. s. ꝯuersa in vaporé vt dcm̄ est. Et Aui. dix̄. ca° de alintinfar. al's. alintifac. qñꝫ ē illḋ qḋ in ipo oñat vētositas: ⁊ qñꝫ est supfluitas aq̃sa: ⁊ qñꝫ ē supfluitas melica. sup. ⁊ qñꝫ ē mā mixta ex plib⁹ māeꝝ dictaꝝ: ⁊ h̄ est vtplꝫ: ⁊ ꝑcipue ex aq̃sitate ⁊ vētositate: ⁊ maxie euenit h̄ in iflatióe: ⁊ h̄ ō cā ꝯiūcta. ¶ Cā āt ꝑmitiua q̄uis raro accidat ab ea pt eē casus vel ꝑcussio vel morsus aranee vel pūctura alicui⁹ āīalis venenosoꝝ. ⁊ supflua vigilia: ⁊ suꝑflu⁹ sōn⁹: ⁊ oē malū regimen in sex reb⁹ nō nālib⁹ ꝓhibēs bonā digōnē fieri in stō ⁊ epervñ in eis ēt in toto corpe multiplicat mā vaporosa ⁊ aq̃sa frida q̄ anqꝫ ꝓueniāt ad palpebras ꝫ locū cāe añtis. De qbus ēt cāis sūt egritudines debilitātes stōacū ⁊ epar: sicut sūt kacesia ⁊ hydropisis: iō in eis multiplicat multū iflatio palpebrarū. Et ex istis egri᷑b⁹ sūt febres vigilatiue. i. faciētes multum vigilare: ⁊ viti i eis cāt idigō: sic ēt cāt in oi vigilia supflua. Et ex istis sūt egritudines cerebri hūide: qñ mā eaꝝ palpebris cōicatur: ⁊ oēs egritudines faciētes multū dormire: sicut subeth ⁊ litargia in qb⁹ multiplicat inflatio palpebraꝝ: sicut ēt accidit in oi supfluo sōno a q̄cūqꝫ cā fiat: multū. n. dormiētes excitātur palpebris iflatis sōno ꝓhibēte exalationē vapoꝝ.

Signa facte a vētositate. dixit Raf. 2° ꝯti. sūt ꝙ accidit subito: ⁊ silr Aui. dixit. ⁊ h̄ idē: qꝛ mā vaporosa vētosa est velocis ⁊ subiti mot⁹: ita ꝙ pōt subito eleuare mēbrū in q̄ intrat in tumorē: ⁊ est ei⁹ mot⁹ subito ẜꝫ plꝫ: ⁊ qñqꝫ tñ nō subito mouet: ⁊ tūc tumor paulatiue icipit ⁊ paulatine crescit ⁊ declinat iste tumor vētosus ad ptē lachrymalē: ⁊ ibi fit maior: qꝛ in illo loco ē mai⁹ spaciū in qḋ vapor pōt citi⁹ ⁊ magis penetrare: ⁊ in h̄ loco vapor in pn° sui itroitus gñat quātā pua eleuationē ad modū eius q̄ accidit ex morsu cimicis vel muse magne. Et ppea dixit Jesus haly. ꝙ appet in h̄ loco sic pūctura musce vel alicui⁹ reptilium: ⁊ nō est in h̄ tumore grauitas: vapor. n. leuis est. Et qdā dñt. ꝙ in ista iflatiōe appꝫ ꝙ aliqñ palpebra tremat pp motū vaporis: ⁊ ppea vocāt eā tremorē palpebraꝝ ⁊ color nō mutat a colore nāli q ꝑus erat. ¶ Dixit Jesus haly. ꝑsm accidit senib⁹: ⁊ in estate pp idigōné q̄ fit in illa etate ⁊ in illo tpe: ⁊ vñ fit multiplicatio vapoꝝ. ¶ Sig° iflōnis aq̃se sūt aliq̄lis g̃uitas ⁊ cū ꝑmit sup eū cito cedit: sꝫ cito redit: nō tñ ita cito sic in vaporosa: ⁊ color est ꝑcedēs aliq̄lé luciditatē. ¶ In flātica ꝟo est g̃uitas: ⁊ silr in mēbro ⁊ sentit friditas in loco ad tactū plus q̄ꝫ i aliys dictis tumorib⁹: ⁊ cū ꝑmit sup eo. dixit. A. fuat vestigiū ꝑssionis p horā. i. p aliqḋ spaciū puū: notabile tñ ⁊ plus q̄ꝫ aq̃sa: ⁊ color ei⁹ sic color alioꝝ apatū flāticoꝝ. s. dclinās ad albedinē ⁊ accidit plꝫ pueris ⁊ mulierib⁹: ⁊ in ꝯplōne flātica. ¶ Sig° melice sūt. dixit Aui. ꝙ plꝫ cōicāt palpebre ꝟsus oculū. s. plus q̄ꝫ faciāt aly tumores ꝑdicti pp terrestreitatē māe melice: ⁊ q̄ plus petit centrū: vel vt dñt alii. cōicat palpebre ⁊ oculo. s. qꝛ tumet oculus ⁊ tumet palpebra: qꝛ mā melica est multū vētosa: q̄ de cā pt plēs ptes tumefacere: ⁊ pp hāc cāꝫ suꝑcilio cōicat ⁊ summitati maxille ꝟsus oculū: ⁊ color cutis dclinat ad fuscedinē.

Signa aquose.

Signa flatice.

Signa melice.

¶ Et tumor palpebraꝝ multū accidit post obthalmiā ⁊ variolas: ⁊ aliqñ in ipa obthalmia ⁊ variolis: ⁊ maxie tumor melic⁹ vt qdā volūt. Et i nllo dcōꝝ tūoꝝ est dolor de q̄ sit curādū. Et i flātico ⁊ melico ē aliqñ prurit⁹ qñ aliq̄ portio māe corrūpet ⁊ exacueret. Dixit. A. iflatio palpebraꝝ qñ accidit ꝯualescē̄b⁹ multotiēs idicat recidiuā ⁊ cōuersionē ad febrē ꝑxitē vl' aliā. Notāt. ꝙ qñ iflatio palpebraꝝ accit ꝯualeṡ⁹ ex febre cū iflōne alioꝝ mēbroꝝ corpis maxie iferioris: tūc idicat kacesiā ⁊ hydropisiꝫ: sꝫ qñ accidit absqꝫ iflōne alioꝝ: ⁊ appet post sōnū ⁊ statiꝫ cessat p⁹ euigilationē: tūc idicat recidiuā: qꝛ tūc accit pp reliqas q̄ remāserūt ex māeb⁹ q̄ fecerūt febrē pteritā q̄ si appꝛhēderent a calore putrediali facerēt febrē ō spē eius q̄ pteriēt: aut accidit ex corru᷑e cibi mali ⁊ mīti i stōacū: ⁊ euapo᷑e ad supiora accit ipa iflatio mō. corrupto cibo gñabit corrupta ⁊ mala mā q̄ poterit moueri a calore extraneo ad putredinem ⁊ generare febrem ẜm speciem illius materie male.

Pronostica.

Cura aūt dirigit ad cāꝫ ꝑmitiuā vlꝫ vel añtē vel ad ꝯiūctā. ¶ Et q̄ dirigit ad cāꝫ ꝑmitiuā ꝯplet cū remotióe illi⁹ cāe: siue fuerit sōn⁹: siue vigilia: siue alia ex cāis ꝑmitiuis dictis. ¶ Et q̄ dirigit ad cāꝫ añtē iplet cū eis q̄ corrigūt mēbꝛ: aut mēbra q̄ sūt cā ei⁹: ⁊ cū euōne respiciēte māꝫ q̄cūqꝫ sit illa: ⁊ max' hñte respectū ad caput: sic sūt pille aureę: aut pille cocbie ⁊ silia. ¶ Cura ꝟo q̄ dirigit ad cāꝫ ꝯiunctā iplet cū resoluētib⁹ ⁊ euaporare eā faciētib⁹ q̄ debēt variari ẜꝫ diuersitatem ipsi⁹ cāe ꝯiūcte. ¶ In tumore q̄ hūorali ꝓueniēte a ꝑcussiōe pōat i pn° vitellus ⁊ albumē oui vl' vitellus solus icorpat⁹ cū oleo ro. Et altea resoluit iflōnes ⁊ tumores palpebraꝝ hūorales. ¶ Dixit. A. ꝙ eplꝫ factū de folys malue. al's. maluauisci qḋ est meli⁹ sanat tumores palpebraꝝ: ⁊ si dcoq̄nt i vino ꝯueniūt in melico cū mollificatióe ⁊ resolōne. Dix̄ Philaret⁹ in apatib⁹ mollib⁹ ⁊ iflōnib⁹ q̄ fiūt in palpebris assiduet vaporatio cū spōgia madefacta in aq̄ calida sepi⁹: ⁊ donec fiāt lenia valde: ⁊ deide madefac aliā spongiā nouā in aceto ⁊ aq̄ ⁊ suppone. ¶ Et dix̄ Pau. qñ fuerit apa molle in palpebris iuuat calefacere cū aq̄ ⁊ aceto: aut cū aq̄ in q̄ bullierint lentes ⁊ rose: ⁊ cū patiēs dormit illiniant palpebre cū oleo. s. cōi vl' aliq̄ leuit resoluēte. ¶ Mellilotū coctū cū vino dulci: aut cū seie liniꝫ: aut cū fenug°: aut mixtū cū ouis assatis suppo᷑ resoluit apata palpebraꝝ. Dixit Jesus haly. nō oꝫ vti i iflōnib⁹ palbebraꝝ ⁊ silib⁹ me᷑ restrictiuis ⁊ opilatiuis. i. repcussiuis: ⁊ maxime flāta qb⁹ vtimur i pn° obpthalmie: sꝫ idiget oib⁹ bonis ꝙ spgit ⁊ resoluit p⁹ purg᷑ corpis.

¶ De moro ⁊ saphati ⁊ nodo molli palpebraꝝ. Cap.xlviij.

Morum siue celsuꝫ qḋ apud Azarariū ꝟocat alchuc est fruct⁹ celsi: sillat. n. fructui celsi in colore ⁊ figura. In colore qꝛ ipꝫ est rubeū: ⁊ iō a qbusdā vocat caro rubea palpebraꝝ: sꝫ rubedo ei⁹ in pn° est clara: sic ē rubedo fruct⁹ celsi añ pfectā maturationē, sꝫ in ꝓcessu fit rubedo obscura dcliuis ad nigredinē silꝫ colori fruct⁹ celsi maturi. In figura ꝟo qꝛ est figure oblōge ⁊ pēdet a palpebra: sic fruct⁹ celsi ab arbore, ⁊ ei⁹ depēdētia appet a pte itrīseca palpebre ⁊ deturpat palpebrā: ⁊ qñqꝫ adheret oculo. s. ꝯiūctiue vl' cornee: vl' vtriqꝫ: ⁊ vocat tūc moꝝ oculi. Et est apa. dix̄ Raf. 2° ꝯti. accñs ex corrupto sanguine malo: ⁊ inuenit caro interior palpebraꝝ: aut nigra: aut rubicūda mollis ⁊ fluit ex ea sanguis ꝯtinue, ⁊ dixit Aui. ꝙ est caro pustulosa addita in oculo. i. in palpebra aliqñ supiori, ⁊ aliqñ iferiori: veꝝ vtplꝫ in iferiori: qꝛ pp suā qetē est apta magis: vt in ea eueniat. dix̄ aūt Aui. ꝙ est caro pustulosa addita: vel qꝛ hꝫ in supficie q̄sdā pustulas puas factas ex corruptione sanguis in moro cōtentū: vel qꝛ ab ea semp effluit aliqua sanguinea virulentia.

¶ Saphati vero est ꝓprie spẽs mori. dixit Auic. ꝙ est caro mollis eueniẽs in interiori palpebre a qua non cessat fluere sanguis q est: aut niger: aut viridis subalbidus: aut rubeus. Niger est qñ mã eius fuerit sanguis melancolicus: subalbidus est qñ fuerit flãticus: rubeus qñ materia fuerit corrosiua ꝛ peruenit ad corrosionẽ alicuius venarum palpebre.

¶ Nodi ẽt i palpebris nascunt̃ mellini ꝛ duri: quẽadmodũ dictũ est in alijs mẽbris ꝛ discernit̃ mellinus a duro ꝑ tactũ.

Cura nodoꝝ ꝛ saphati ꝛ mori post mũdificationẽ corpis ꝛ capitis ꝛ subtiliationẽ regiminis ẽ vt abscidant̃ cũ ferro: si ğ moꝝ nõ fuerit adherẽs oculo tũc capiat. ¶ Dixit Ras. 2° cõti. cũ ferro hñte vncinũ ad modũ hami ꝛ trahat̃ ꝛ tractũ icidat̃ radicit᷑: ꝛ silr saphati ꝛ nodi icidant̃ ꝛ extrahant̃ cũ pellicula si cõtineant̃ i ea: deinde instillet̃ desuꝑ aq̃ cimini ꝛ salis. ꝛ Aui. dixit. post icisionẽ adhibeat̃ cura algarabre ex ponit̃ cũ meˢⁿⁱˢ fortĩ exiccatiuis. Pñt ẽt curari sine ferro cũ meˢⁿⁱˢ fortis exiccatiõis: ꝛ q̃si corrosiuis q̃ cõsumẽt moꝝ ꝛ saphati. Et post istillationẽ ꝑdictã. dix̃ Ras. supponat̃ emplm̃ de vitello oui cũ oleo vio. ꝛ post aliq̃s dies supponat̃ sief acutũ: donec radicit᷑ deleat̃: deinde icarnet̃. dixit Aui. alcophol basilicon qd̃ describit̃ trac. 2° in sũma 2ª hui᷒ can. aut cũ medicamine vio. cui᷒ descriptio nõ repit̃ in alia medicis acuta. Medicine scabiei ꝛ prurit᷒ palpebraꝝ ẽt cõueniunt in hoc. ¶ Dixit Jesus haly. curatio cũ ferro meliorẽ opõnẽ efficit q̃z cũ medicinis: ego vidi curare nodũ duꝝ palpebraꝝ cũ sola suppõne galbani antosis crocei in decẽ dieb᷒. Dñt qdã. ꝙ folia lapacij cruda ꝛ trita ꝛ ꝑseuerãter apposita sine vllo dolore spargũt ꝛ sanãt nodos mellinos ꝛ eis siẽs. ¶ Cura aũt mori adherẽtis oculo. dixit. A. est sicut cura vngule oculi.

¶ De ordeolo. Cap. xlix.

Ordeolũ dixit Aui. est apa oblõgũ appẽs sup extremitatẽ palpebre. s. iuxta ortũ piloꝝ. di sic. q: est silẽ ordeo i figura sua. nã sic granũ ordei ẽ oblõgũ h̃ est in medio grossum in duob᷒ capitib᷒ subtile tẽdẽs ad acuitatẽ: ita ẽt h̃ apa. ¶ Et cã hui᷒ figure oblõge est sit᷒ extremitatis palpebre: cui apa h̃ cõfigurat̃. ¶ Est. n. h̃ apa silẽ ordeo post maturationẽ suã: q: declinat ad albedinẽ: tũc ꝓp albedinẽ sa niei: s; nõ est silẽ ordeo i colore añ maturationẽ: q: tũc color ei᷒ est rube᷒: plus tñ ꝛ min᷒ ẜm colorẽ mãe a qua fit: ꝛ q̃ dixit Aui. est ẜm plm̃ sanguis dñans: ꝛ ꝓp h̃ reponit̃ inter apata calia. dixit Aui. ẜm plm̃: q: aliqñ fit ab humore melico nãli vel accñtali. s. ad nãm melicã ꝓp adustionẽ: ꝛ qñ sic fit reponit̃ in spẽ carbũculoꝝ q: in adustione acq̃siuit dispõnẽ venenosã: ꝛ vt carbũculi hñt. Et de isto loquẽs Azara. dixit. ꝙ ordeolũ est apa durũ. ¶ Dixit Jesus haly. ꝙ ordeolũ gñat̃ ex mã grossa melica: sed frequẽter fit a sanguine grosso qui est grossus: aut ꝑ admixtionẽ humoris melici cũ eo: aut ꝑ adustionẽ: aut per cõgelationẽ. Et distinguũt inter predictas species tactus caliditatis vel frigiditatis: ꝛ color etiam loci.

¶ Signa autem generis nota sunt ex predictis.

Cura ordeoli qñq; respicit cãm añtẽ ꝛ implet̃ cũ flõmia ꝛ purgatiõe corpis. dixit Aui. ꝑ pigrã. sup. vel aliam medicinã cõuenientẽ: qñq; aũt respicit cãm cõiũctã: ꝛ ẜm istud non dr̃t a cura alioꝝ apatũ caloꝝ in ꝑn° approximãdo repcussiua: sic fecit Jesus haly. cũ sief memithe ꝛ bolo ar. ꝛ silibus: ꝛ h̃ nisi sit de spẽ venenositatẽ hñte cui nullo tpe approximãda sunt repcussiua. ¶ Post ꝑnᵐ corpe ẽuãto ꝓcedẽdũ est cũ resolutiuis: ꝛ sic ẽt in ꝑn° venenosi. ¶ Dixit Aui. sumat̃ aliqd de opoponaco ꝛ soluat̃ cũ aqua ꝛ leniat̃ cũ eo: q̃m est bonũ valde ꝛ cõueniret h̃ in statu ꝛ declinatiõe: ꝛ ꝑcipue si sanguis fuerit grossus ꝑ cõgelationẽ ꝛ cõˢ vaporatio cũ aq̃ in q̃ ordeũ bullierit ꝛ fenugrecũ: ꝛ h̃ ꝓprie in aug° ꝛ in sanguine calefacto. ¶ Dixit Oribasi᷒. vt ponit̃. 2. cõti. ℞. thuris ꝛ myrrhe. añ. ꝑ. ij. laudani. alumis ꝛ baurach armeni. añ. ptis. 5. cere ptis. i. ꝛ misceant̃ cũ amurca olei de lilio ꝛ liniat̃ sup ipz: ꝛ h̃ ẽt posuit Aui. Jesus haly. ãt addidit i eo miniũ: ꝛ ponit̃ 2° cõti. in medicamine de muscis qd̃ valet a ꝓprietate ꝛ resoluit oẽz mãz a palpebris. ponit̃ ẽt ab Aui. ꝛ Jesu haly. qd̃ fit ex caudis. i. ꝑtib᷒ posteriorib᷒ muscaꝝ abscisis capitib᷒ earũ: ꝛ cũ desuꝑ fricant̃. ¶ Et qdã dñt. ꝙ bubones ꝛ muscones desuꝑ fricati sanãt ordeolũ ꝛ de cõuenientib᷒ est medicamẽ de farina ordei cũ galbano mixta. ¶ Dixit Ras. vbi. s. supponat̃ ordeolo panis ifusus in aq̃: deinde manib᷒ ducat̃: donec fiat sic pasta: q̃m spargit ipm. ¶ Q: si supperationi ꝑparet̃ supponant̃ maturatiua ꝛ ꝓprie fcã cũ altea. Et farina frumẽti cocta cũ vino vel aceto maturat ipm. Et post maturationez supponat̃ fermentũ cũ butyro mixtũ ad aperiendũ. Dicunt quidez. ꝙ flos lãbrusce cõtusus ꝛ suppositus ordeolo sanat ipsum. ¶ Et eodẽ mõ curari debent apata calida euenientia in palpebris in quacũq; parte earum.

¶ De grandine ꝛ lapidositate palpebraꝝ. Cap. l.

De causa

Grando 2° cõti. vocat̃ baurach: ꝛ est humiditas grossa in interiorib᷒ palpebraꝝ q̃ silat̃ niui grãdini vel glaciei: q: niui vel glaciei silat̃ in colore albo quẽ hz: ꝛ silr grãdini in colore: ꝛ ẽt in rotũditate. ¶ Et Jesus haly. ẽ apa duꝝ silẽ grãdini qd̃ fit. dixit Azara. ex hũore. s. flãtico ꝛ exiccato ꝛ idurato. Et. A. dixit. ꝙ est hũiditas igrossata in lapidẽ. i. in duriciẽ ꝑ exiccationẽ cõuersa: ꝛ q: ẽ ex mã flãtica nãli alba: ꝛ est rarificata ꝑ exiccationẽ: ꝛ iõ in eo pt penetrare aer: vñ reddit̃ alba cũ luciditate q̃dã q̃ q̃uis euenire possit i vtraq; palpebra: plm̃ tñ repit̃ i supiori: q: mã i ea ex suo motu magis exiccat̃ ꝛ idurat̃. ¶ Et cõtinet̃ grãdo in palpebra vtplm̃ v̉sus supficiẽ exteriorẽ ꝛ raro v̉sus interiorẽ: sic dixit Jesus haly. ꝛ Aui. cũ dixerũt. ꝙ fit in interiori pte palpebre. ꝛ forsitã dixerũt sic. q: ipsa magis appet in iteriori pte reuersata palpebra ꝛ ei᷒ albedo magis cõprehẽdit̃ tũc ꝑ subtilitatẽ tunice iterioris: ꝛ iõ oz ad bonã notitiã de ea hñdã iuersare palpebrã. ¶ Lapidositas ṽo siue petrositas palpebraꝝ. dixit Ras. vᵗ. s. ẽ supfluitas grossior supfluitate niuea grãdis: q̃re petrificat̃. ¶ Dix̃. A. ꝙ ẽ apa ꝑuũ sanguineũ cõuersuz in lapidẽ q: ei᷒ duricies mista ẽ ad modũ duriciei lapidis: ꝛ dr̃t ẽt a grãdie i colore: q: nõ ẽ alba: s; remanet ẜz colorẽ corpis.

Cura grãdinis ꝛ lapidositatis duob᷒ modis fieri potest. vno° ꝑ medicinas q̃ hñt mollificare dissoluere vel resoluere mãm eaꝝ. ¶ Et de meˢⁿⁱˢ h̃ facientib᷒. dixit Aui. est linimẽtũ fcm̃ ex aceto ꝛ sordib᷒ vaceoloꝝ. i. vasoꝝ apũ q̃ vocant̃ mum: est. n. mũ lenitiua duriciez: ꝛ e sordib᷒ ẽt reliquoꝝ. s. vaceoloꝝ. s. in qb᷒ tenent̃ olea: vt ẽ fex olei de lilio ꝛ alioꝝ in qb᷒ est mollificatio ꝛ resolo: acetũ tñ ponit̃ cũ dictis sordibus: vt det eis penetrationẽ. Et subdit Aui. ꝙ qñq; addit̃ ꝑ dictis sordib᷒ oleũ ro. gũmi albotim ꝛ sarcocolla: ꝛ oleũ ro. addit̃ ad cõtẽperãdũ calitatẽ: vt ꝓhibeat̃ attractio ad locuz. Et oẽs cõcordãt i linimẽto fcõ ex armoniaco dissoluto cũ aceto mixto cũ cinere ꝛ assa fetida: ꝛ cõˢ h̃ ꝓprie in ꝓcessu cure: ꝛ postq̃z alia nõ cõtulerint. Quidã dissoluũt armoniacũ i vino ꝛ ꝑmiscẽt cũ paꝝ lapidis magnetis ꝛ mellilotí ad ignẽ coq̃ntes: ꝛ extẽdũt ex eo sup corio, ꝛ applicãt loco ꝛ dñt esse vtile valde. ¶ Et dñt. ꝙ fel eritij sepe appositũ sanat grãdinẽ ꝛ petrositatẽ palpebraꝝ. ¶ Alio° fit cura eaꝝ ꝑ chirurgiã, ꝛ ꝑcipue lapidositatis, q: ipsa pre sui duricie raro obedit resolo/ni, nisi qñ ei᷒ duricies nõ eẽt vltimata ꝛ cõfirmata, ꝛ ei᷒ opõ est sicut opatio dicta in cura mori, ꝛ q̃tũ ad opõnẽ, ꝛ q̃tum ad curã cũ medicinis apponẽdis post extractionẽ eius.

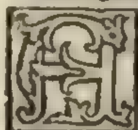
¶ De asarnach palpebrarum. Cap. lj.

Asarnach est de spẽb᷒ nodoꝝ. dixit Rasis. 2° cõtinẽ. carnach vel asarnach ẽ supfluitas nata ad modũ pori i palpebra supiori: ꝛ vocat̃ additio mãmillaris. q: silat̃ capitellis mãmillaꝝ. Et Pau. dixit. ꝙ est apa pingue pueniẽs in palpebra supiori. ꝛ Aui. dixit. ꝙ est quedam additio, siue appositio facta palpebre. s. superiori. Azaraui᷒ dixit. ꝙ est apostema pingue ꝛ accidit sub tunica exteriori.

¶ Et de mā eius.dixit Aui.ꝙ est mā pinguis.i.grossa q̄si sic
De causis pinguedo carnis:nō.n.est de hūoralis:sꝫ est sic piguedo vel
puls.¶ De signis ei⁹.dixit Pau.ꝙ ꝓhibet eleuationē palpe
De signis bre supi⁹:⁊ si tāgat digitis.s.idice ⁊ medio diuisis.s.cū aliq̄li
p̄ssione videbit̃ i loco iter digitos eminētia. Et Aui.dixit ꝙ
aggrauat palpebrā ab aptiōe:q: cū sua corpolētia nō finit eā
ꝯbi:⁊ sui grauitate pinguosa reddit eā q̄si mollificatā.¶ Et
Jesus baly.dixit.erunt palpebre morose relaxate:⁊ mā asar
nach est vnita ꝯiūcta q̄ nō mouet̃ ad tactū:sic mouet̃ vel⁹ no
dus.¶ Quāuis v̄o vt auctores volūt mā ei⁹ sit qdā silis pi
guedini p se stās:tñ istud ē multū iuiscatū ⁊ adherēs neruis
⁊ villis ⁊ musculis palpebre in q̄ nerui ⁊ musculi repiuntur:
vñ dixit Jesus baly.ꝙ asarnach est corp⁹ pigue viscosuꝫ ꝯte
xtū cū neruis ⁊ mēbrana.s.in folliculo kisti:sic nodus:sꝫ vo
luit sigiare magnā adherētiā ei⁹:q̄dā tñ ꝯcedūt ipsaꝫ aliq̄n
repiri in kisti ꝯtētā.¶ Et Ras.2.ꝯti.dixit.ꝙ est itricatū ner
uis ⁊ pelliculis:⁊ iō nō mouet̃ sicut nodus qui est separatus.
¶ Et dixit Aui.de signis eius est:vt ꝯiūgas duos digitos.s.
indicē ⁊ mediū:⁊ pone eos sup palpebra ⁊ sepa eos:nā in se
paratione eoꝝ appet ꝙ sit que.dā eminētia in loco medio in
ter digitos:⁊ hoc iō:q: illa mā viscosa pinguosa p̄ssa sub di
gitis cedit ⁊ reducit̃ ad locū vacuū inter digitos:⁊ ibi emi
nentiaꝫ facit.¶ Dixit Pau.⁊ silr̃ Aui.ꝙ plm̃ accidit pueris
⁊ humectatis.i.humidis accidētaliter:⁊ in quibus multipli
cantur lachrymesac etiā ⁊ in humidis natura.

Cura asarnach variat̃ ſm ꝙ est recēs debilis ⁊ non cōfir
mata:aut antiqua fortis ⁊ ꝯfirmata. Nā ꝯfirmate
curatio potiꝰ est p medicinas.dixit.A.vt plm̃ eaꝫ q̄ est debi
lis sanāt medicine resolutiue de qb⁹ est sief qd facit Alm̄.ad
inflationē palpebraꝝ ⁊ sief citrinū de thure ⁊ his silia.¶ Qꝫ
si nō obedit resolōni p medicinas:tūc curet̃ p chirurgiā sicut
curat̃ asarnach antiq̄ ꝯfirmata. Et modus opationis i ea sic
ponit̃ a Rasi.2° ꝯti. ⁊ Albu.⁊ ab Aui.est vt sedeat eger sup
scāno:⁊ iclinet caput ei⁹ inclinatū a ministro:q ēt tēdat cutē
frōtis ei⁹ añ oculos.i.supra oculū v̄sus supciliū vt eleuet̃ pal
pebra multū ad supiora:q: in hac eleuatiōe est securitas a no
cumēto oculi apud icisionē:⁊ tūc accipiat medic⁹ asarnach
inter duos digitos suos.s.indicē ⁊ mediū vni⁹ man⁹ ⁊ ponat
sup mediū asarnach ⁊ ducēdo indices sup eū cōprimat parū
ambo extrema asarnach:q: tūc aggregabit̃ mā asarnach cō
pressa ad illud qd est inter duos idices:⁊ faciet ibi eminētiā
sub digito medio:cū q̄ nō dꝫ p̄mere:⁊ cū eminuerit:tūc mini
ster tenens caput dꝫ trahere cutē supciliȷ ad supius q̄ꝫtū fue
rit ei poss̃e:⁊ medic⁹ dꝫ tūc incidere sub ista eminētia ab exte
riori tunica palpebre nō ab intrinseca:⁊ incisionē faciat suffi
cientē ſm magnitudinē sarnach:⁊ sit incisio eius supficialis
subtilis nō ꝓfunda:multi.n.simplices medici incidūt palpe
brā ꝓfunde ⁊ errāt.nā dixit Ras.sicut dr̃.14 ꝯtiñ.anatomia
tice mult⁹ defect⁹ accidit cū chirurgicus incidit palpebrā ꝓ
funde:q: cū medic⁹ extēdit cutē palpebre ad aliqd lat⁹ ⁊ inci
dit̃ cutis ⁊ pāniculus q est subtus in vno ictu eminebit pin
gue.i.pinguedo:vel pingue.i.ipsa mā sarnach de loco inci
sionis:qñ p̄ment̃ digiti p̄dicti supra cuteꝫ palpebre extēse.s.
ad retromittēdū pinguedinē:q: nō poterit fieri absq̄ꝫ labore
magno ⁊ accidet ibi dolor violēt⁹ ⁊ apa calīm:q̄ñq̄ꝫ ⁊ rema
net ex sarnach tale residuū qd erit deteri⁹ p̂ ⁊ ꝓhibet postea
aptură oculi plusq̄ꝫ p̄us. Nā cū fit postea icarnatio ⁊ ꝯsolida
tio illi⁹ incisionis ꝓfunde remanet palpebra idurata in loco
illo ꝑ p̄ incisionē pāniculi:⁊ ista iduratio ledit aptionē palpe
bre plusq̄ꝫ faceret p̄ri⁹ sarnach:⁊ aliq̄ñ in incisione ꝓfunda
incidet̃ multū de musculo:ita ꝙ residuū ipsius erit debile ad
apiendū palpebrā. Ad fugiēdū igit̃ errorē bonū est:vt non
vno ictu scindat̃:sꝫ in duob⁹ vel pluribus:⁊ fiat p̄us leuiter
⁊ paꝝ:⁊ si nō appebit sarnach in p̄ᵃ incisione fiat paulatine
ꝓfundi⁹ donec appeat:sic.n.faciēdo nō trāscēdet̃ meta inci
sionis. Et dꝫ incisio fieri.dixit Ras.in lōgitudine corpis:in
latitudine tñ palpebre.nā ſm longitudinē corpis situat̃ mu
sculus in palpebra:⁊ ſm eius sitū dꝫ fieri incisio:⁊ q: ista lō
gitudo q̄ꝫtū ad palpebrā pōt vocari latitudo accipiendo lati
tudinē ei⁹ a loco pilorꝝ ei⁹ vsq̄ꝫ ad aliū:iō dixit.ꝙ fiat i latitu
dine palpebre q̄ redit in idē cū lōgitudine corpis:lōgitudinē
aūt palpebre accepit Ras.eā q̄ est ab angulo lachrymali ad
aliū angulū:ſm quē nō dꝫ fieri incisio in ea,q: incideret̃ mu
sculus p trāsuersuꝫ. Cū aūt appebit sarnach inoluat medic⁹
digitos suos cū qbus vult trahere sarnach petia linea,vt nō
defluat sarnach a digitis suis,⁊ tūc trahat illud medicus de
xtrorsuꝫ ⁊ sinistrorsuꝫ supius ⁊ inferius,donec egrediat̃ sar
nach,⁊ nihil ex eo remaneat. Ista tñ extractio dꝫ suauit̃ fie
ri.ꝙ si remāserit aliqd residuū nō obediens sepationi pulue
rizet sup ipꝫ aliq̄ꝫtulū salis,q: corrodet illud ⁊ desup ponat̃
pānus infusus in aceto,q: desiccat ⁊ ꝓhibet supuenire apa.
Quidā aūt residuū qd remāsit q̄rūt extrahere incidēdo pau
latine ⁊ detegēdo ipm ⁊ discarnādo suauiter cū ferro vel pē
na,deinde capiūt illud cū hamis mouēdo ipsum ⁊ trahēdo
ad dextrā ⁊ sinistrā,sursum ⁊ deorsum donec sepet̃,sarnach
itaq̄ꝫ extracto toto mane sequēti,si securitas fuerit de fluxu
sanguis ⁊ supuētu apatis curet̃ loc⁹ cū medicinis adhesiuis
.i.ꝯsolidatiuis,sic est.dixit Ras.succ⁹ cucumeris.sief.memi
the ⁊ crocus Et Aui.dixit.sicut est sicū sief memithe ⁊ cro
cus.nā ista ꝯsolidāt ⁊ ꝯfortāt locū ⁊ dolorē sedāt.¶ Et scias
ꝙ ad h̄ caplm̄ pōt reduci ois ꝯsilis nodus ⁊ lupin⁹ ⁊ glādu
la siue scrophula orta in palpebris ⁊ egritudo vocata a Jesu
baly.salach in qua mā ꝯtinet̃ in folliculo sicut glādula.

¶ De egilopa vel agilos vel ypopio ⁊ algarab ⁊ fistula la
chrymali. Cap.iij.

Apostema eueniēs in lachrymali oculi,
aliq̄ñ repit̃ vocari lachryma,
q: lachrymari facit,⁊ dr̃ egilopa,⁊ dr̃ agilos vt
2° cōti.⁊ Hal.dixit carmi. Et Azarauius dixit:
aluarꝫ.⁊ est ex eo fistulosum,⁊ vocat̃ garab vel algarab,⁊
aliq̄ñ vocat̃ ypopiuꝫ ⁊ dr̃ sic ad siltudinē cuiusdā vasis.qd
hꝫ foramē,vñ fluit aq̄,⁊ aliq̄ñ vocat̃ fistula lachrymalis,nō
fistulosuꝫ v̄o vocat̃ a qbusdā halus vel halus:⁊ a qbusdā vo
cat̃ torsuꝫ,⁊ est passio nascēs inter nares ⁊ angulos oculi:⁊
ꝙ ex isto est faciēs saniē,nisi cito curet̃ facilr̃ fit fistula.¶ Di
xit. A.3ᵃ tertij.q̄ñq̄ꝫ egredit̃ a lachrymalibus.s.domesticis
oculi exitura.i.apa.dixit āt exitura,nō q: ip̄ sit exitura:sꝫ q:
mā eius est ꝯgregata in ea neruosa ente carne lachrymali ea
forma q̄ cōgregat̃ in exitura,est.n.caro anguli lachrymalis
porosa apta recipe mās,⁊ nō solū recipe,sꝫ ēt detinere eas,
maxime qñ foramina q̄ ab ea ad nares ꝓtēdunt̃ sunt stricta
aut opilata:ita ꝙ māe per ipsa nō excludunt̃ ad nares ⁊ mā
hui⁹ apatis ē multū apta suppurari ⁊ in saniē ꝯuerti.¶ Ait
Ras.2° ꝯti.carnicula q̄ est i angulo maiori dū crescit detinet
lachrymas ⁊ supfluitates,ne defluāt ad nares ⁊ occultāt̃ in
ipsis carnib⁹,⁊ accit ex eis apa lachrymale,⁊ istd apa est de
illis q̄ ſm plm̄ iciplūt exiture,q̄uis aliq̄ñ possit icipe nō exi
ture,⁊ q̄uocūq̄ꝫ icipiat ꝑp detētionē sue māe i porositatibus
victe carnis ē valde aptū trāsire i fistulā,q̄uis min⁹ illud qd
incipit nō exitura,ꝙ.n.icipit exitura raro euadit qn ad fistu
laꝫ terminet̃.¶ Nascit̃ ēt in h̄ angulo lachrymali aliq̄ñ bo
thor siue glādula dura q̄ nō saniat̃.¶ Et scias.ꝙ i alio angu
lo oculi p̄t oriri ipa glādula siue bothor dura,⁊ silr̃ pōt in eo
oriri apa:qd ē aptū nō saniari ⁊ saniari ⁊ ꝯuerti i fistulā ⁊ nō
ꝯuerti i ea,quēadmodū accidūt apata i reliq̄ corpe. Et q: eo
rū curatio nō diuersificat̃ a cura gñali apatū,iō de eis non fe
cerūt spālē mētionē.¶ Diuidit̃ aūt apa lachrymale i spēs,
qm̄ ſm diuersitatē māe,de q̄ dixit.A.ꝙ ē q̄ñq̄ꝫ exitura dura
.i.bothor duꝝ q̄ ad tactū mouet̃ ⁊ nō rūpit̃.i.nō diuidit̃ sub De diuisione eius in spēs.
tactu.vl̃ nō rūpit̃.i.nō apit̃ nec ad intra:nec ad ex̃,q: mā eius
nō ē acuta,nꝫ saniabil̃,sꝫ ē mā flātica igrossata ⁊ idurata,⁊ i
vnū collecta,⁊ hꝫ plꝫ ē sine folliculo,q̄uis possit colligi i eo.
Et.A.dixit.ꝙ ē de gñe glādulaꝝ de q̄ dixit Ras.2° ꝯti.ē ma
ioris carnicule exñtis supra locū foraminis iter oculū ⁊ nares

declinans a sua tēperātia. ¶ Et Antil. dixit. accidit ex apāte lachrymali: q̄dā spēs q̄ nō spargit̄ .i. non erūpit̄: neq̄ȝ ad nares: neq̄ȝ ad oculū: ⁊ nō vr: nisi q̄dā eminentia in oculo in lachrymali: ⁊ cū cōprimit̄ lachrymale p oculos ⁊ nares non egredit̄ putredo aliq̄: ⁊ sentit dolorē in oculo: ⁊ ex h̄ lachrymabit̄ oculus cōtinue sine occasione aliq̄ alia. Et Aui. dixit. q̄ pl̄m malitie ei⁹ est q̄ vz eminētia in lachrymali. Pōt. n. videri ab īfirmo cū ↄuertit oculū visus lachrymale: ⁊ pōt videri ab īspiciētib⁹: ⁊ iuenit̄ ad tactū cū cōpressione. i. q̄n p̄mit̄ sup ip̄m: ⁊ cū p̄mit̄ dolet: q̄ caro salua q̄ est sub ea ledit̄ a re illa dura ⁊ mltiplicat̄ cū eo ophthalmia: aliq̄n vē ⁊ pp̄e ocā: sȝ vt pl̄m improprie dicta: nā frequēter accidit ↄturbatio pp̄ mām q̄ fluit ad oculū: ⁊ tū ex frequēti tactu quē facit infirm⁹ sup ea: ⁊ tū ēt q̄ oculus ex mā ibi locata debilitat̄ ⁊ disponit̄ ad recipiēdū. ¶ Et q̄nq̄ȝ dixit Aui. est exitura bothoralis: nā s̄m pl̄m est apā puūs: ⁊ est faciens collectionē: ⁊ postea disrūpit̄ vel p se vel a medico: ⁊ q̄n disrūpit̄ de p se q̄nq̄ȝ disrūpit̄ ab extra: ⁊ q̄nq̄ȝ ad angulū lachrymalē oculi ab intra ad viā nasi: rūpit̄ aūt p se: q̄ sanies intus ↄtēta exacuit̄ ⁊ corrodit partes quousq̄ȝ rūpant̄. Et q̄n rūpit̄. dixit Aui. s̄m pl̄m facit fistulā: ⁊ hoc maxie: q̄n fit disruptio ad intra. Et q̄nq̄ȝ per se ēt rūpit̄ ad extra: q̄ anteq̄ȝ p se rūpat̄ sanies corrūpit partes circūstantes. s. carnē pāniculū ⁊ os corruptione qua fit difficilis eius rectificatio: vn̄ fit fistula. Si tn̄ p se rūperet̄ ad extra: aut p mediū incideret̄ anq̄ȝ multū inficeret ptes nō faceret fistulā: ⁊ ppea iussit Pau. apiri h̄ apā anteq̄ȝ pfecte sanet: timo scias q̄ q̄to citius pforat̄ ⁊ extrahit̄ inde mā eius tāto meli⁹ est ⁊ lōginqus ad h̄ q̄ fiat fistula. ¶ Dixit Aui. q̄ ambe due spēs cōicant in h̄ q̄ mouent̄ sub tactu ⁊ submergant̄ cū cōpressio fit sup eis cū digitis: ⁊ h̄ iō q̄ māe eaꝝ existentes sepate ⁊ nō ibibite cū p̄mit̄ sup eis tendūt in vacuitates eoꝝ locoꝝ: ⁊ slr cū dimittit̄ ⁊ remouet̄ digitus: ⁊ nō cōprimit̄ augmētant̄. i. redeūt exterius ad locū pristinū ⁊ eminent sicut prius. ¶ Dixit Ras. 1° ↄti. accidit lachrymalibus oculoꝝ apā qd̄ cōpressione digiti pfundat̄ ⁊ remoto digito reuertit̄ ad id qd̄ fuit ⁊ cōicat vtraq̄ȝ spēs in h̄: q̄ color eius: vt dixit Ras. silis est colori corpis. s. mēbroꝝ sanoꝝ circūstātiū: sȝ differūt p̄dicte spēs. p̄ q̄ vna appet tactui dura ⁊ altera nō. Et dura nō saniat̄ ⁊ altera sic: ⁊ dura per se nō indicat fistulā: ⁊ altera sic: ⁊ in dura frequenter accidit cōturbatio: ⁊ in altera nō sic: ⁊ maxime post rupturā: q̄ māe h̄nt locū ad quē euacuant̄: ⁊ maxie cū nō eūant̄ ad angulū lachrymalē: ⁊ dura glādulosa rarius accidit q̄ȝ altera. nā māe q̄ descēdūt ad illa loca nō sunt grosse ⁊ sunt magis apte saniari q̄ȝ indurari: ⁊ diuidit̄ hoc apā in spēs: aliq̄n s̄m sitū māe. Dixit eniȝ Ras. vbi supra. q̄ aliq̄n erit pfundū: ⁊ aliq̄n nō. Et Pau. dixit. q̄ poss̄e est q̄ declinet ad exterius vt appeat sensibilr̄ ad visum: ⁊ poss̄e est q̄ declinet ad interius ⁊ nō appeat visui: interius. n. sunt loca vacua in q̄bus mā apostemans pōt latitare. Dixit Aui. q̄nq̄ȝ est de substātia eius bothor ⁊ eius aug^m in pfundo: quare eius eminētia exterius nō apparet. sup. ⁊ q̄nq̄ȝ est eius mā ⁊ aug^m extra eminens: ita q̄ pȝ visui: ⁊ dixit Pau. q̄ est multe pfunditatis ⁊ corrūpit os: ⁊ poss̄e est q̄ corrūpat ossa nariū oīa: qd̄ vero nō est pfundū ⁊ non corrūpit os. s. sic cito ⁊ facilr̄ sicut pfundū ⁊ cognoscit̄ pfundū nō apparēs sensui. dixit Auic. q̄ ad ip̄m sequit̄ pruritus ⁊ erit q̄si ↄtinuus in pte lachrymali. Et dixit. q̄ q̄n man⁹ inuenit ip̄m apud expssionē vltimā. i. q̄n fortit̄ cōprimit̄ i loco cū digito.

De causis **Supradictū** est. q̄ mā algarab duri est flātica indurata. De mā aūt garab bothoralis siue exituralis auctores nō expsserūt relinquētes eā notā ex g̃nali determinatiōe apatū. s. q̄ sicut alia apata pnt fieri ex oi humore: ita ⁊ istud: ideo Gal. caplo de fistulis oculi. dixit q̄ q̄nq̄ȝ fit ex cā calīa sanguinea vel colica: ⁊ q̄nq̄ȝ fit ex frigida flātica vel melica: ⁊ iō errauit Guil. q̄ solū dixit de mā hūida ⁊ melica. Dixit Guil. mā sanguinea cognoscit̄ p ruborē loci ⁊ venarū circūstātiū iflationē ⁊ sanguinolētā saniei eductionē ⁊ colica p loci citrinitatē pūctiones ⁊ arsuras in loco: ⁊ p citrinā supfluitatē ⁊ flātica p mēbri mollicē ⁊ albedinē ⁊ albā ⁊ aquosā supfluitatē. Et melica p mēbri duricē ⁊ humiditatē ⁊ cinericiū colorē saniei. ¶ Dn̄t q̄ vt pl̄m mā eius est flātica: nā flāticus humor q̄n ↄtinue fluit p carnē lachrymalis ad nares cūq̄ȝ ipedit̄ trāsire ad nares detētus in carne lachrymalis g̃nat garab. Et ob hāc cām dixit Guil. q̄daȝ extimauerūt q̄ fistula lachrymalis semp fieret a mā flātica ⁊ est magis aptū: vt ex eo pueniat fistula: nam mā flātica saniata sua viscositate nō bn̄ obedit mūdificationi: q̄re corrūpit ptes in circuitu: ⁊ vn̄ fistula fit. Post flāticaȝ sepius fit garab ex mā sanguinea: q̄ apta est illuc deuenire p venas anguli lachrymalis. Colīa aūt ⁊ melīa raro illuc defluunt: q̄nq̄ȝ tn̄ fit ex colera. ¶ Dixit Jesus haly. q̄ cā eius est mā acuta ⁊ minuit̄ p mitigationē acuitatis ipsius humoris. ¶ Et garab q̄dē facta fistula an̄ eruptionē ad exterius vocat̄. dixit Aui. hubelis ⁊ nō garab: neq̄ȝ fistula: nisi tu velis noiare rem duobus noibus: ⁊ est fistula eueniens. dixit ipse in angulis oculi domesticis: cuius pl̄m succedit exiture ⁊ bothor. i. exiture bothorali vel bothor qd̄ fit in exitura apparētibus in loco illo. Dixit aūt Auic. pl̄m eius q̄ aliq̄n succedit vulneri illato illo loco: ⁊ mo aliq̄n succedit flōmie vene loci ipsius. Vn̄ Aui. p̄[a] 4ª. caplo de flōmia dixit. q̄ ex flōmia venaꝝ lachrymaliū timet̄ de fistula in eis. ¶ Et aliq̄n succedit corruptioni incohanti in osse q̄ paulatim corrūpit carneȝ supra se: ⁊ fit fistula. Et inchoatio eruptionis in osse pcedit ex materiebus malis defluxis ad loca vacua carnis lachrymalis ppinquis ossi.

Et de signis bakil. dixit. A. est q̄ istud mēbrū. s. caro lachrymalis est subtilis iube vt ab interiori ei⁹ vsq̄ȝ ad ei⁹ exitū exterius sicut pānus quē inuenies a latere ossis nasi: ⁊ a latere eius qd̄ appet de oculo. Et vult dicere q̄ ista exitura fistulata an̄q̄ȝ rūpat̄ eius supficies exterior appet: sicut vnus pānus subtilis inspiciēdo ipsaȝ ex parte depressa q̄ adheret ossi nasi: ⁊ a pte eleuata q̄ est supra eminētiā exiture: ⁊ h̄ hȝ veritatē cū iā appropinquat iuncture: ⁊ hoc ideo q̄ caro lachrymalis in qua illa mā cōtinet̄ est subtilis cutis: ⁊ iō sanies q̄ dȝ erūpere corrodēdo ⁊ subtiliādo facit eā appere subtilē: sicut pānus vn̄ lucet ⁊ vi q̄ iteri⁹ est. s. sanies: ⁊ est hoc ēt signū ppinqtatis rupture ei⁹: nā cū videris cutē dictaꝝ prius subtiliatā in tm̄ q̄ appet qd̄ est desubtus iā certus eris q̄ cito rūpet̄: cū g̃ rūpit̄ ⁊ fit fistula dimitt l longitudinē. i. altitudinē: q̄ depmit̄ ⁊ eruptio exiture pōt eē ad diuersas ptes vt. ē. dictū est. Et Aui. dixit. q̄nq̄ȝ est ad exteriora: ⁊ q̄nq̄ȝ est ad iteriora: ⁊ q̄nq̄ȝ ē ad ambo latera sil̄: ⁊ multotiēs fit ei ruptura ad nasuȝ ⁊ currit ad ip̄m. s. putredo ⁊ exit ex eo: currit aūt putredo ad nasum q̄n descendit vsq̄ȝ ad foramē. Et q̄nq̄ȝ seq̄t̄ malitiā ei⁹ os. s. supi⁹ nasi q̄nȝ extēdit̄ ad ptē ossuosaȝ vsq̄ȝ ad supciliū ⁊ corrūpit ip̄m ⁊ denigrat: deide corrodit illud ⁊ corrodit cartilagines palpebre inferioris: q̄nq̄ȝ erūpit ad angulū lachrymalē oculi. ¶ Et dixit Zoar. q̄ pōt ↄtingere q̄ rūpat̄ intus in tunicis oculoꝝ ⁊ corrūpat̄ oculus q̄n rūpit̄ ad angulū lachrymalē. Dixit Joānitī⁹. q̄ ē malū: q̄ vt dixit Gal. ⁊ ponit̄ 1° ↄti. q̄n spgit̄ visus oculū difficulter curat̄, q̄ apā qd̄ orit̄ in tali loco dȝ curari cū medicinis sine pūctione: q̄ acute idu cūt dolorē oculoꝝ ⁊ magnificāt apā: ⁊ fistula idiget medicinis violētis q̄s nō tolerat oculus: nec patit̄ lōgā ligationē. Iste ēt cāe faciūt ad difficultateȝ curationis oīs spēi fistule lachrymalis: ⁊ addit̄ 3ª cā q̄ est ↄtinu⁹ defluxus humiditatis ad locū ip̄m q̄ remollit ptes ipsi⁹ in circuitu ⁊ fistula idiget exiccatiōe fortiⁱ ⁊ 4ª est ↄtinu⁹ mot⁹ carnis lachrymalis: ipsa. n. mouet̄ ad motū palpebraꝝ: ⁊ de istis duab⁹ vltimis cāis. dixit Aui. mēbrū istō. s. caro lachrymalis ē humidū ⁊ mouet̄ semp. Sūt ēt he due cāe q̄ vlcus hui⁹ mēbri fiat fistula. nā multa humiditas hui⁹ loci pparat locū ad sanationē. i. in eo sanies multa fiat. ⁊ cū h̄ phibet vlceris curationē fieri q̄ est illi⁹ exiccatio, mot⁹ ēt cōtinuus ipsius phibet ↄsolidationē, ⁊ sic fit, vt fiat fistula.

Apā cuȝ spargitur visus oculū difficulter curatur.

Signa fistule lachrymalis terminate ad extra nota sūt ex signis gn̄alibus dictis.caº de fistula. Eius vº cuius ruptura est ad interiꝰ sūt ꝙ aliqñ fit tumor.qdā paruꝰ apparēs exteriꝰ:⁊ maxīe fit in nocte:⁊ si ruptura est ad nasum fluit:tūc sanies q̄ tumorē faciebat ꝑ nasuꝫ:⁊ si ruptura est ad angulū lachrymalē exit apud illā cōpressionē sanies ꝑ ꝓpm:⁊ replet oculus sanie ⁊ tumor post cōpressionē delitescit. Et qñqꝫ ēt exit sanies ad oculū absqꝫ apparitione tumoris:⁊ absqꝫ cōpressione:⁊ qñqꝫ ēt exit ad oculū facta cōpressione ꝓter ꝙ tumor appeat:sicut silr̄ exit ad nasuꝫ apud compressionē qñ ruptura est ad ip̄ꝫ. Et aliqñ exit ꝑ nasum nulla cōpssiōe fcā in loco apō īflationē fortē ⁊ conatu ex sufflatōis:⁊ qñqꝫ post terminationē:⁊ qñqꝫ illa q̄ rupta est ad angulū lachrymalē iplet oculū aq̄sitate nō saniosa q̄ īpedit visum.

Cura huius egritudinis variat̄ ꝓm diuersas eius dispositiones. In qualꝫ tn̄ dispōne opꝫ vt ordiet̄ regimē ꝓm sex rebꝰ nō nālibꝰ ꝙ sit exiccatiuū ⁊ resolutiuū. Et opꝫ vt caueat̄ fortis ⁊ frequēs cōpressio loci:qm̄ nocet. dixit Raſ. vbi supra.q2 debilitat locū ⁊ māꝫ attrahit:in oi eiꝰ dispōne:opꝫ vt ꝑueniat̄ cū euōne ⁊ mūdificatiōe corpis ⁊ capitis ⁊ ꝓprie cū eis que respiciūt mām facientē eaꝫ. ¶ Dixit Meſ. cura huiꝰ egritudis incipiēda est cū corporis mūdificatione ⁊ capitis cū iteratiōe:donec ꝯfidamus de abscisiōe supabundātiū huorꝫ:⁊ cū abstinētia ⁊ cōmēsuratiōe:⁊ vt rex nō nāliū ꝓm q̄s.cōmēsurat̄ dieta. ¶ Interim tn̄ dū mūdificat̄ corpus ⁊ ordinat̄ dieta:⁊ ēt post:cura ēt hꝫ fieri ꝑ localia ⁊ cōplet̄:⁊ aut ꝑ medicinas:aut ꝑ chirurgiā:⁊ vtrꝫ a cura ꝑ medicinas incipiēdū est:⁊ ꝓm intētionē Meſ.incipiēdū est a debilioribꝰ ⁊ gradatiꝫ ꝑueniēdū ē ad fortiora. Si itaqꝫ hoc apā incipit nō exiturā:tūc dꝫ curari cura aliorꝫ apatū in pnº cū repcussiuis:⁊ tādē cū resolutiuis. Ait.n. Raſ.1º ꝯti.ꝙ curet̄ in pnº sicut curant̄ apata cū ꝓhibitiōe.i.repcussiōe ⁊ resolōne:⁊ dicunt maxie ꝯuenit repcussio in pnº pncipiāte:⁊ cū mā eiꝰ fuerit calida:cū aūt mā fuerit frida:⁊ post initiū pncipij nō sic cōueniūt. ¶ Et q2 vt plꝫ h̄ apā est de mā frida:⁊ q2 vt plm̄ incipit exitura:⁊ q2 vtplm̄ icipit ꝑuū:⁊ nō cū vehemēti dolore:⁊ vn̄ medicꝰ nō vocat̄ in initio sui pncipij:ideo cōiter auctores nō posuerūt curā eiꝰ ꝑ ꝓhibētia:sꝫ iceperūt a resolutiuis:⁊ maxie Meſ. ⁊ Aui. Jesus haly. tn̄ incipit a cura q̄ ꝯpeteret in fine augmēti ⁊ statu apatū fridorꝫ. Et dixit.in pnº administra medicamē factū ex memithe croco ⁊ myrrha:⁊ h̄ fecit q2 ꝯsiderauit fluxū māe:⁊ ēt exigētiā resolōnis eiꝰ:⁊ posuit ergo memithe ad ꝓhibēdū:⁊ crocū ⁊ myrrhā ad resoluēdū:maxie tn̄ hoc medicamē cōpeteret in pnº qñ istud apā inciperet exitura:q2 tūc ꝓprie dꝫ eē duplex intētio:vna ad ꝓhibēdū defluxū māe:⁊ alia ad resoluēdū qd̄ est defluxū:ne hēat in saniē ꝯuerti. In hac eniꝫ egritudie dꝫ ꝓhiberi saniatio q̄ꝫ tū poſſe est:vt nō ꝑducat̄ ad fistulā. ¶ De ꝓhibitiuis āt qbꝰ est vtēdū in pnº sunt endiuia plātago lāceola solatrū ⁊ sīlia. Et post pnm̄ pncipij sunt miscēda cum illis flos camomille mellilotū semē aneti feniculū ⁊ sīlia:deinde deueniēdū est ad resolutiua pura ex eis q̄ dicent̄:q̄ ēt cōueniūt in pnº augmēto statu ⁊ declinatione eiꝰ q̄ incipit exitura. Verꝫ in pnº ⁊ statu exiture resolutiua debēt eē fortis exiccatiōis, vt ꝑ ea ꝓhibeat̄ māe saniatio. ¶ De resolutiuis puris ꝯueniētibꝰ. dixit Meſ.sūt sicut armoniacū dissolutū cū oleo nucū ⁊ succo feniculi:aut bdelliū aut armoniacū cū modico atramēti:quia atramētū multū exiccat:aut nux rancida ꝯtrita ⁊ supposita:q2 qm̄ est vltia. Et. A.dixit.qñqꝫ cōfert in pnº.ſ.incipiētis exiture:⁊ añ eruptionē:imo añ saniationē atramētū cuꝫ ponit̄ sup ip̄ꝫ ⁊ armoniacū ⁊ meçabegi.i.bdelliū ⁊ nux rācida:q2 ꝑ rāciditatē facta est magis resolutiua:vt pꝫ ꝓmo trac.scōi cañ.1º caº. Dixit aūt Aui.qñqꝫ q2 post saniationē ista nō cōpeterēt ad curā:siue apā fuerit incipiens exitura:siue non. ¶ Et scias.ꝙ oia resolutiua ꝯueniētia ad hāc curā debēt eē cū tpe quo hn̄t approximari fortia:vt pꝫ ꝑ ꝓdicta medicamina posita a Meſ. Cū ergo ipse dixit in pnº eē inchoādum a debilioribꝰ nō intellexit absolute:sꝫ voluit indicare ꝙ de fortibꝰ resolutiuis in pnº apponant̄ minus fortia:⁊ in ꝓcessu fortiora. ¶ Si vº hoc apā qd̄ incipit nō exitura:⁊ silr̄ qd̄ incipit exitura nō resoluit̄:sꝫ trāsit ad suppurationem de hinc maturatiuis vti opꝫ:vt dixit haly.⁊ spālr̄ medicine ꝯfecte ꝑ altheā ⁊ semina malue ⁊ sīlia:neqꝫ cū maturatiuis est diutius ꝓcedēdū:quia nō dꝫ queri ꝑfecta saniatio:imo ꝑueniēdū est in aptiōe eiꝰ:aut cū medicinis:aut cū ferro. Inqt.n. Pau.in apatibꝰ.n.q̄ fiūt i angulo lachrymali nō est expectāda digestio:sꝫ velociter icidant̄:⁊ lꝫ sint idigesta ⁊ Jesus haly.ait.opꝫ medicari istā egritudinē añ saniationē eius:siñ aūt fit fistula. ¶ Et Aui. vr̄ ponere aliq̄s medicinas ad rūpēdū exiturā lachrymalē quarꝫ q̄dā nō sūt ꝑ se eruptiue:sꝫ ꝑ accñs:sicut est emplm̄ factū ex pane cū semine almaru.i.marubij ⁊ olibano cū lacte mulieris in quo est aliq̄lis maturatio, ⁊ sic ꝑ accñs pōt eē cā ꝙ maturata rūpant̄:⁊ q̄dā sūt fortasse eruptiue ꝑ se:sꝫ sunt debiles:sicut est crocus cuꝫ succo eruce vel ruthe in quo est aliq̄lis eruptio rōne acuitatis eruce vel ruthe:⁊ sic est mixta cū 3ª pte sui de gūmi arabico ꝯtritis cū felle vaccino:in quo est ēt aliq̄lis aptio rōne acuitatis fellis. Verūtn̄ aptio cū medicinis ⁊ maxie cū debilibꝰ fugiēda est ꝑp lōgitudinē spacij ad apiendū in quo spatio sanies detēta eēt cā fistulatiōis loci. Ad qd̄ aspiciēs Jesus haly.ait.meliꝰ est medicari cū ferro ⁊ nō expectare maturationē.ſ.facientē eruptionē:quē admodum expectaret̄ si q̄reret̄ aptio cū medicinis maxie debilibꝰ:q̄les sūt q̄ dicte sūt ab Aui. ⁊ q2 ꝓdicta introductio textꝰ Aui.nō vr̄ cōgrua ꝑp dictas cās:nō dictꝰ textꝰ alr̄ itroducit̄ a qbusdā:⁊ dn̄t ꝙ Aui.in dicto textu adduxit mediciās q̄ rūpūt.i. q̄ destruūt exiturā hac destructiōe ꝙ nō fiet fistula saltē ꝑdurās:⁊ h̄ faciūt medicine exiccatiue:⁊ tn̄ sūt ꝓdicte tres medicine posite ab Aui. q̄rꝫ pª sit minꝰ exiccatiua q̄ꝫ 2ª ⁊ 2ª q̄ꝫ 3ª. Et Raſ. tn̄ tertiā medicinā de ꝓdictis posuit eā ad exiccādū post aptionē. Et dix̄ 2º ꝯti. ℞.gūmi ara.ꝑ.j.myrrhe ptis.iij.ipastet̄ cū felle vaccino ⁊ ipleat̄ ex eis locꝰ:⁊ nō remoueat̄ donec curet̄. Si tn̄ infirmꝰ vereret̄ icisionē cū ferro:tūc supponat̄ medicina fortis eruptiōis:vt nō ꝓlōget̄ spatiū eiꝰ. ¶ Facta aptiōe tūc cura dꝫ fieri post expssionē saniei totiꝰ cū his q̄ curat alias exituras:⁊ sic dixit. A.4ᶠ 3ª de cura exiturarꝫ sequat̄ cura cū medicinis in vltio exiccatiōis ⁊ resolōnis. Et io Raſ.2º ꝯti. dixit.icidat̄ ⁊ ꝯficcet̄ cū medicinis desiccatiuis.ſ.fortiter, inter q̄s ꝓcipue est vitriolū tritū ⁊ pulueriçatū suppositū ⁊ aloes ⁊ cortex thuris. Ista.n.cura ꝯuenit huic exiture qñ icidit̄ ante maturationē, ⁊ ꝯuenit ēt in oibꝰ alijs i qbꝰ pre timore fistulatiōis eēt nēcia aptio añ maturationē. ¶ Et nō debent sup istis exituris apponi medicine ꝯplētes maturationē:sic faciunt stolidi ⁊ ꝑducūt eas ad fistulas:nō.n.de istis exituris siue vl cerib ꝰ itellexit. A.4ᶠ 4ª.caº de mō ligādi vulnera cū dix̄.ꝙ iste q ꝓuidit iā in expiētia dixit.ꝙ vulnera idigēt:vt fiat eis sanies itus si poſſe est ad h̄ vt penetrēt cū ea reliq̄ q̄ sunt:aut meliora ⁊ velociora alterationis silr̄:q2 istud hꝫ vitatē in eis in qbꝰ nō timet̄ fistula ⁊ ꝓprie in eis que sunt cū cōtusione. Et facta exiccatione sufficienti deueniendū est ad ꝯsolidatione eius cū medicinis consolidatiuis que dicentur.

Quod si facta aptione inueniat̄ vlcus fistulosuꝫ ex mala dispōne vel errore:tūc ꝯsiderādū est:an fistula fuerit recēs:an cronica:⁊ an fecerit corruptionē in carne tn̄:an in carne pāniculo ⁊ osse. Et notā:ꝙ cū ois fistula sit egritudo cronica ⁊ difficilis sanatiōis:vna tn̄ ē difficilior ⁊ magis cronica q̄ꝫ altera:⁊ ista dr̄ cronica absolute ⁊ alia q̄ nō ē sic cronica:⁊ nec sic difficilis curōnis dr̄ recēs. dix̄. A.algarab.i.vlcꝰ fistulosu lachrymalis ē egritudo cronica.sup. ⁊ ē difficilis curōnis, ⁊ alia nō ē cronica:⁊ ē leuioris curōnis:⁊ ē illa q̄ ē recēs:⁊ nō sumit̄ hꝫ sumi dꝫ cronicitas ⁊ recētia fistule hꝰ ex tpe q̄ ꝑdurat, sꝫ ex dispōne i ip̄a recepta, cū.n.fecerit mltā corruptionem carnis ⁊ ꝑuenerit ad corruptionem pāniculi ⁊ ossis, tc̄ ē āntiq̄ cronica difficillime curōnis:sꝫ cū ꝑuā i carne fecerit corruptionem ⁊ nō ꝑuenerit ad pāniculū ⁊ os:tūc est recēs. Et post dixit.ꝙ cū fe

Margin notes, left: Cura [illegible] — Repercussiua. — Resolutiua pura.
Margin notes, right: Maturatiua. — Rūpētia — Cura post aptionem. — Cura fistule

cerit in carne corruptionē multā: ⁊ iā puenerit ad pānīculū: ⁊ nōdū tñ fecit in osse corruptionē: aut puā ⁊ supficialē: tūc est medie dispōnis inter antiquā ⁊ recētē: q̄ est recēs fꝫ plm curaꝛ cū medicinis. Et dn̄t qdā. ꝙ qñ fistula nō erupit: nisi ad angulū lachrymale putaꝛ de ea ꝙ sit recēs: aut ꝙ nō fecerit impressionē in osse. Media vō q̄nq꜠ curaꝛ cū medicinis: ⁊ q̄nq꜠ ēt eget chirurgia. Sic ergo fm tres dictas dispositiones huius fistule diuersificatur curatio eius.

Cura fistule recētis

¶ Que ergo est recens. dicit Mes. triplici eget genere curationis: ⁊ p̄mū est mūdificatio eius: ⁊ Auic. dixit. ꝙ canon in cura ei⁹ est: vt mūdificeꝛ in p̄mis. s. ab oī sanie ⁊ viru: ⁊ ēt a carne filose. al's. filtrose vel corrupta. si fuerit ibi: ⁊ fiat mundificatio virus ⁊ sorditiei. Dixit Mes. cū eis p̄prie q̄ sūt moderate abstersiōis: sicut est aq̄ mellis ⁊ mellilotū ⁊ mellicratū: ⁊ forti⁹ illo est mellicratū cū modico aq̄ rutbe. Ista enī debēt distillari int⁹ p foramē hora post horā: ⁊ deinde oꝫ exprimi ⁊ mūdificari virus ei⁹ ⁊ exiccari. s. cū pāno ⁊ licinijs: ⁊ deinde oꝫ misceri lanugo arūdinis inuēta in interiori p̄te eius: ⁊ p̄prie iuxta radicē: q2 ibi grossior ⁊ siccior est cū melle pauco vel sola p se sicca ⁊ intromitti: q2 est mūdificatiuū bonū. sup. ⁊ desiccatiuū: h idē posuerūt Aui. ⁊ Ras. 1° ɔtiñ. Et subdit Aui. post amotionē lanuginis submergaꝛ spōgia in melle ⁊ adhibeaꝛ algarab ⁊ mūdificabit ipm. Et dixit de exptis ad abstergēdū est fieꝛ memithe ⁊ crocus cū aq̄ ataracon vel ataraxacon. i. endiuie vel cicoree resoluir. n. p crocū exiccat p memithe ⁊ abstergit p succū endiuie: p quē ēt exiccat: vt ēt voluit Sera. ca° de endiuia. Dicūt h medicamē maxime valere qñ in loco esset aliq̄ supcalefactio: aut qñ ap̄a fuisset de mā cal'a. Dixit Jesus haly. cū fuerit locus calefactus vnge cū memithe ⁊ endiuia: ⁊ dn̄t. ꝙ hoc medicamē oꝫ sepe p̄mutari: q2 ne in mora corrūpaꝛ pp aqueitatē endiuie. Si autē caro in ea corrupta fuerit: ⁊ p p̄dicta nō fuerit mūdificata oꝫ mūdificari: sicut inferi⁹ diceꝛ. ¶ Facta mundificatione succedit fm gen⁹ cure qd̄ dixit Mes. est ad gñonē carnis deperdite. Et impleꝛ. dixit Mes. cū medicinis exiccatiuis ⁊ icarnatiuis mediocris exiccationis: sicut est p̄prie administratio aloe myrrhe sarcocolle ⁊ sang. drac. ⁊ camedreos ⁊ aristol. thuris: ⁊ filiū: ⁊ p̄prie post abstersionē vulneris ⁊ mūdificationē ⁊ ablutionē eius cū vino stiptico hora post horam. Idē ēt dixit Mes. ¶ Quidā dixerūt. ꝙ ruta est ex reb⁹ mirabilib⁹ ad hāc egritudinē, ⁊ p̄prie facto emplo ex ea cū expressione granatoꝝ ei apposita sanat. Et de p̄prietate ei⁹ est ꝙ p̄hibet remanere vestigiū fedū. ⁊ hoc q2 cita ɔsolidat non alterādo p̄tē sanā i circuitu sicut faciūt medicie acute: ⁊ ideo dixit: nō cures de ei⁹ mordicatiōe: q2 paꝝ durat. Pau. aūt cōfecit rutā cū lixiuio: ⁊ dixit accipe folia rutbe domestice sicce ⁊ tere ⁊ ipasta cū lixiuio ⁊ pone sup agilos añq̄ ingrosseꝛ. i. ɔfundeꝛ: q2 cū nō fuerit grossū vsq꜠ ad os ex hoc bñ cōsolidabiꝛ. Et dixit hoc medicamen in p̄n° mordicat: ⁊ postea nō: ⁊ mirabili⁹ qd̄ est in eo ꝙ nullū induceꝛ ex eo malū. Istd̄ medicamē factū cū aq̄ granatoꝝ min⁹ desiccat q̄ factū cum lixiuio ⁊ cōpetit plus illo qñ in loco esset vestigiū calitatis. ⁊ ɔ°. ¶ Et posuit Aui. aliud medicamē qd̄ est Jesus haly. ⁊ dixit teranꝛ limacis cū ostracis suis: ⁊ p̄misceanꝛ eis myrrha ⁊ aloes ⁊ apponaꝛ. Est. n. ex eis qb⁹ curaꝛ egritudo cū est adhuc pauca ⁊ nō est aggregata. i. ɔfundata. Notant ꝙ istud medicamē iter gñantia carnē multū est potēs in exiccatione: ⁊ ꝙ valet in hac egritudie añ rupturā: ⁊ ēt qñ mā esset pauca ⁊ nō aggregata. s. ad rupturā. exiccat. n. eā ⁊ ɔsumit. vꝫ. q̄ post rupturā: ⁊ maxie in trib⁹ casib⁹. p̄mus est qñ mā saniosa nō esset multa: imo pauca ⁊ nō aggregata ⁊ nō grossa: sꝫ subtilis: q2 posset p istud medicamē exiccari: ⁊ ɔsumi ēt absq꜠ alia mūdificatiōe. scd̄s casus est qñ fistula foret i corpe dure carnis sicce cōplonis radicalis ⁊ etatiue ⁊ foret optime mūdificata. nā in tali fistula ⁊ tali corpe hoc medicamē cum sua exiccatione potēti gñaret carnē. terti⁹ casus est qñ fistula eēt incorrigib⁹ hūidis ⁊ pueris ⁊ eēt mūdificata ⁊ repleta carne: qñ ɔsolidaret ⁊ cicatrizaret ipaꝫ. ¶ Et de me^{dicinis} ɔuenien tib⁹ ad dcāꝫ intētionē. dixit. A. est gaudiū ⁊ ē ɔchiliū marinū vstū ⁊ croc⁹ caraçaton cū aq̄ sumach solatri. i. cū aq̄ infusionis sumach: q̄ postea steterit ad solē. Ras. 1° ɔtiñ. dixit. ꝙ aq̄ infusiōis mirabolanoꝝ fricatoꝝ in ea. s. post triturationē ipsoꝝ instillata in angulū lachrymalis. sup. vel in foramē si fuerit fistula apta diminuit putredinē: ⁊ fortasse curaꝛ ex ei⁹ vsu. ¶ Tertiū genus cure. dixit Mes. est consolidatio vlceris cum medicinis fortioris exiccationis que dicentur.

Cura fistule medie ⁊ antique Medicine acute corrosiue cōplētes p̄m. regimen.

¶ Cura vō fistule medie ⁊ fistule antiq̄ ⁊ inueterate qntuplici curatiōis idiget gñe: vt dixit Mes. ¶ Et p̄° ē remotio eoꝝ q̄ sūt ɔ nāꝫ q̄ sūt caro corrupta ⁊ filtrosa. ⁊ hoc fit cū medicinis acutis q̄ sūt colcotar ⁊ arsenicū sal armoniacu atramētū dibate alumis. añ. p. j. ⁊ calcis viue. p. ij. teranꝛ in mortario eneo cum vrina pueri: deide post exiccationē vtere. vrina pueri melior ē ad h q̄ȝ iuuenis: q2 magis hūida ⁊ sic magis remittit acuitatē illaꝝ mediciaꝝ. Et Haly. ⁊. A. ponūt vnū medicamē silē p̄dcō qd̄ sic fit. ℞. arsenici rub. i. auripigmēti ⁊ atramēti. i. vitrioli. Hal. tñ loco atramēti hꝫ arsenici citrini cātaridaꝝ ⁊ cal. salis armo. ⁊ alumis p̄tes eq̄les ⁊ aggregēꝛ terēdo cū vrina pueri ⁊ siccenꝛ ⁊ admistrenꝛ sicca. ¶ Et de nūero haꝝ mediciaꝝ pōt poni puluis affodiloꝝ: q sic fit. ℞. succi affodiloꝝ lib. j. auripig^{ti} rub. ℥. ij. calcis viue. ℥. iiij. succus affodiloꝝ bulliāt leuiter ad ignē donec medietas sit cōsūpta ⁊ coleꝛ: ⁊ tūc addanꝛ p̄dicta subtilr puluerizata ⁊ cribellata ponēdo ex eis successiue p̄tē post p̄tē sp miscēdo cum spatula dōec bñ icorpenꝛ: deiñ. fiāt ex eis troc. plēs ⁊ exiccēꝛ in sole ⁊ cū bñ exiccati fuerint reponanꝛ ⁊ cū nec̄e fuerit fiet ex vno coꝝ puluis subtilissim⁹ ⁊ ex eo iponaꝛ sup carnē filtrosaꝫ. eteni addiꝛ ei q̄ȝtū ip̄e ē ex resalgere, ⁊ est tunc fortissime opōnis: sꝫ nō oꝫ admistrari nisi in rusticis ⁊ robustis corporibus. Et vt dn̄t. nō fit p̄dict⁹ puluis bon⁹ nisi i mēse iulij ⁊ augusti. Unūq̄dq꜠ dictoꝝ medicaminū ⁊ alioꝝ siliū p̄t vocari diabardie: de q dixit Hal. ꝙ est medicamē acutū. ⁊ qdā dn̄t. ꝙ est vng^{m} cauterij qd̄ ponit 5° cañ. Una ei⁹ descriptio ēt ponit a seruitore: ⁊ est satis acutū. Ras. tñ 1° ɔti. describit illud sic. ℞. bdellij ⁊ armoniaci q̄ȝtitatē quā vis ⁊ dissoluāꝛ in caçiola ad ignē: deide p̄iciaꝛ de sup viride eris q̄ȝtū pōt in illis recipi ⁊ incorpari vt remāeat sub sorma vng^{ti}. corrodit. n. carnē corruptā i fistula ⁊ dilatat orificiū ei⁹. ¶ Pōt ēt ɔpōi sic. ℞. alumis zuccarini ⁊ viride eris añ q̄ȝtū vis ⁊ incorpenꝛ cū melle. ¶ Et scias ꝙ qñ caro corrupta nō ē multa nec multū dura: ⁊ filtrosa debēt eligi medicamia min⁹ acuta ⁊ nō multū dura. ⁊ in filtrosa magis acuta. Attñ añ ipōnē medicamis acuti. dixit Aui. fricꝛ in p̄mis fistula cū pāno. i. cū licinio facto de pāno vel filis ei⁹: qd̄ fit vt mūdificeꝛ ⁊ exiceꝛ vt medicamē iponēdū magis adhereat. Et dixit: ꝙ iter distillationē ⁊ distillationē. i. approximationē medicaminis: maxie acuti interueniat hora ⁊ spatiū tp̄is ɔueniēs: qd̄ nō pōt designari: sꝫ relinqꝛ bone extimationi medici: aliqñ. n. posset apponere semel in die aut bis aut plies: ⁊ aliqñ iterponere dies fm diuersitatē corpoꝝ ⁊ tēpoꝝ anni ⁊ alioꝝ cōicantiū. Alm. tñ in 9° dixit. ꝙ in die ponaꝛ tres aut q̄tuor gutte: ⁊ ꝙ iter guttā ⁊ guttā magnū sit spatiū. ¶ Et dixit. A. ꝙ ad iponēdū intus medicamē de meliori regie est vt mēsureꝛ ɔfūditas fistule cū tēta: deide scita ei⁹ ɔfūditate iuoluaꝛ radi⁹. i. aliqd̄ instrm aptū ad h cotto ad tātā q̄ȝtitatē ipsi⁹ instri q̄ȝta ē ɔfunditas ⁊ submergaꝛ fꝫ illō cottū in me^{dicin}a. si. n. sint parate in forma pulueris iuoluanꝛ in illo: ⁊ si in forma liq̄da vel vnguēti ibibaꝛ vel vngaꝛ: ⁊ sic ponaꝛ it⁹ vsq꜠ ad fūdū fistule. sic. n. in cotto seruaꝛ meli⁹ me^{na}: ⁊ meli⁹ ēt sic attigit ad oēs terios fistule. Et apposito medicamie. dix̄. A. strigaꝛ cū pāno ligādo ibi vt ɔbueꝛ ⁊ adhibeaꝛ qes. Añ tñ oīa oꝫ vt si orificiū fistule nō fuerit aptū sufficiēter ꝙ apiaꝛ ⁊ dilateꝛ cū itromissiōe tēte de spōgia vel medulla sagalis vel radice arist. ro. sicca aut cū aliq̄ ex vnguētis acutis. ¶ Cūq꜠ medicamē acutū ɔplcuerit oponē suā supponaꝛ butyrū vel assungia vel aliud leniens

cicatrã donec totũ remoueat̃. Melius tñ est iterare medica-
men acutũ ꝑtẽ post ꝑtẽ q̃ꝫ ꝓfũdare cũ ipso in vnica vice. ma
De cogni tiõe ossis corrupti ⁊ eiꝰ cura ximẽ si nõ poterit poni vsq̧ ad ꝓfundum fistule. ¶ Et dixit
Mes. ꝙ qñ submergit̃ ⁊ ꝓfũdat̃ egritudo ⁊ iprimit corrũ-
pẽs os: aut alterat sup̃ficiẽ eiꝰ: tũc totũ qđ corruptũ ẽ radat̃
⁊ abijciat̃ vsq̧ dũ appeat purũ. mortificata. n. fistula ⁊ mũdi
ficata a tota carne corrupta ⁊ mortificata: tũc si ꝑuenit fũdꝰ
eiꝰ vsq̧ ad os oꝫ medicꝰ in ipꝫ aspicere ⁊ videre: an sit corru
ptũ qđ sciet. dixit Ras. z. cõti. si tãget ipꝫ cũ acie instrĩ: ꝙ si la
bit̃ ab osse ⁊ locꝰ est lenis os est sanũ: ⁊ si adest aspitas ossis
os est corruptũ: cognoscit̃ ẽt ꝑ colorẽ vt si fuerit nigruꝫ aut
liuidũ os est corruptũ: ẽt añq̃ꝫ detegat̃ qñ nõ valet medica-
tio cũ medicinis. ¶ Dixit. A. cũ garab ꝯsequet̃ os, ⁊ nõ iu-
uat̃ cũ medicis: tũc est necĩuꝫ scindere ⁊ detegere os a suo in
teriore. i. vsq̧ ad ꝓfundũ ita ꝙ ẽt a pãniculo tegẽte ipꝫ ⁊ ad
saniẽ. i. amouere carnẽ corruptã si fuerit donec ꝑueniat̃ ad
os. ¶ Et tũc in corrupto cura est ẜꝫ tres modos. s. cũ abra-
sione cũ cauterio ⁊ cũ ꝑforatiõe. ¶ Et pͦ mõ dixit. si os ẽ sa-
nũ ⁊ nigrũ ⁊ nõ itellexerit ꝙ sit ꝟe sanũ cũ sit nitrũ: sꝫ ꝙ sit so
lũ lesuꝫ sup̃ficialr̃ ⁊ nõ in ꝓfũdo: sꝫ appeat i eo q̃dã nigredo
siue liuedo: tũc fricet̃ nigredo. s. donec ꝑs nigra remoueat̃ ⁊
ista fricatio fit cũ instrõ ad hoc apto. ¶ De zͦ aũt mõ dixit.
si res fuerit maior. s. q̃ꝛ sit corruptio in ꝓfũdo: ⁊ nõ solũ ẜm
sup̃ficiẽ qđ põt ꝯiecturari ex diuturnitate ⁊ malitia fistule ⁊
malitia coloris ⁊ multa aspitate: ⁊ cũ abradit̃ inuenit̃ corru
ptio ꝓfũdari: tũc est necĩuꝫ cauteriũ. q̃ꝫto ꝓfũdiꝰ fieri põt in
infimo ꝯcauitatis: tñ nõ declinãdo ad nares. s. ad supremũ
nasi ne corrũpat̃ olphatꝰ: neq̧ ad oculũ ne ledat̃ aut corrũ
pat̃. Et dixit. eleuet̃ tũc tunica ꝯiũctiue in ꝓfũdo qđ fit decli
nãdo pupillã a ꝑtibꝰ nasi v̾sus angulũ siluestrẽ. Quanto. n.
pupilla magis torq̃t̃ v̾sus ipꝫ ãgulũ: tãto magis ꝯiũctiua in
ꝓfũdo qđ erat occultũ leuat̃ ad ꝑtẽ nasi: ⁊ ħ fit ne ledat̃ cor
nea. tũc ḡ fiat cauteriũ vltĩm cũ fiducia ne possit ledere ꝑtes
supiores nasi ⁊ oculi: ⁊ ne ꝑueniat lesio ad ꝑtes oculi: opꝫ vt
teneat̃ oculus ẜꝫ situ dcm̃ vltime ⁊ fixe. Et opꝫ dixit Aui. cũ
fit cauteriũ aut ponit̃ medicamẽ acutuꝫ in fistula. vt ponat̃
supra ipꝫ oculũ spõgia ifusa i aq̃ ifridata aut massa subtili in
frigidata niue: ⁊ q̃ñcũq̧ spõgia vult calefieri. i. incipit fieri
calida irroret̃ cũ aq̃ frida vel niue. Mes. dix̃. ꝙ cauteriũ est cu-
ra eiꝰ apud pessimitatẽ morbi: ⁊ ponit modũ dcm̃. ¶ De zͦ
v̾o mõ. dixit. A. q̃ñq̧ ẽ necĩuꝫ vt i osse corrupto fiat foramẽ
qđ trãseat ad nares: qđ erit qñ corruptio ossis erit multũ ꝓ-
fũdata: ⁊ ꝓp̄e dixit Mes. qñ ꝑcipit̃ corruptionẽ ia adhesisse
colatorio. istđ. n. est qđ raro recipit curationẽ nisi sit a fortu-
na. Nos. n. curauimꝰ aliq̃s: ⁊ pauci ex eis sanati sunt. Et fit
q̃ñq̧ foramẽ vnũ: ⁊ q̃ñq̧ fiũt plã foramia ꝑua. Fit aũt ꝑfora
tio ista. dixit Ras. ad attrahẽdũ malã mãꝫ ad nares ⁊ iđ siue
vnũ fiat siue tria sic fiãt vt penetrẽt ad intus nasi vt ꝑ nasum
egrediat̃ virus ⁊ nõ retineat̃: ⁊ cũ fiũt ista foramĩa: opꝫ etiã
vt sanet̃ oculus mõ supradicto. Et q̃dã faciũt ista foramina
cũ instrõ ignito. ⁊ q̃dã cũ aliq̃ ꝑforatorio. dicũt. ꝙ cauteriça
tio p̄cedit ꝑforationẽ: ⁊ imo nõ oꝫ fieri ꝑforatio nisi qñ caute-
riũ nõ poterit amouere corruptionẽ ossis. tũc. n. expedit ꝑfo
rare ꝑus deinde cauteriçare. Cauteriũ tñ est medicamẽ me-
liꝰ ꝑforatiõe ⁊ magis rectificat corruptionẽ ossis ⁊ carnis: ⁊
De cauterio actuali in rectificatione ossis corrupti. iđ ab ipso icipiẽdũ est cũ fuerit possĩ. ⁊ si videris sufficere desi
ste a ꝑforatione. multotiẽs. n. dixit Auic. cauteriũ excusare
foramine: ⁊ est sufficiẽtia in ipso. Et scias ꝙ cauteriũ est etiã
medicamẽ meliꝰ q̃ꝫ medicamẽ acutũ ad remotionẽ carnis fil
trose corrupte ẽt nõdũ ꝑueniẽte corrupnẽ ad os, ⁊ iđ ipso po
tius vtẽdũ est si tolerauerit egrotãs. ¶ Albu. aũt vr̃ velle ꝙ
exñte corruptiõe i osse fiat ꝑus abrasio corrupti: ⁊ deinde curet̃
cũ meñis icarnatiuis exiccatiuis ⁊ stipticis: ⁊ si nascit̃ in eo
caro ⁊ ꝯsolidat̃ locꝰ ⁊ abscindit̃ cursus saniei: ⁊ stat sic. 40.
diebꝰ ⁊ nõ moueat̃ ⁊ nõ apat̃ ⁊ nõ accidit in eo acciñs: tunc
scias ꝙ sanatꝰ ẽ locꝰ. Et si nõ: tũc nõ est in ea igeniũ nisi redu
cere fistulã ad foramẽ nasi ẜꝫ hãc forãm. s. vt detegat̃ os scđo

cũ ferro vel meñe acuta: ⁊ cũ fuerit detectũ accipe terebelluꝫ
cuiꝰ extremitas ferrea sit triãgulata ⁊ lignũ eiꝰ pyramidale
extenuatũ vsq̧ ad extremitatem: deide pone illud sup os: ⁊
elõga manũ tuã ab oculo paꝝ: deide reduc manũ tuã cũ tere
bello voluẽdo donec penetret os ⁊ sentiat illđ ifirmꝰ ꝑ ħ ꝙ
iuenit venenũ exire ex eo qñ tꝫ manũ suã sup nasuꝫ: oꝫ restau
rare locũ cũ meñis stipticis exiccatiuis donec nascat̃ caro ⁊
iduret̃ locꝰ: ⁊ tũc mã q̃ fũdebat̃ ad exteriore redit ad nasuꝫ:
⁊ est hec leuitas sup infirmũ. ¶ De zͦ regimine. dixit Mes. *2m regimẽ est abscisio mãeꝝ fluẽtiũ ad locum.*
ꝙ est abscisio mãeꝝ fluere ꝯsuetaꝝ ad locũ cũ eo qđ ꝯuenit.
sicͭ dr̃ in cap̃. de catarro. ⁊ ca. de lachrymis. Et ħ zͦ regiẽ vtẽ
dũ est ꝯtinue ⁊ añ opõnẽ ⁊ postrimo ⁊ post totalẽ sanationẽ.
¶ Et zm regimẽ est mũdificatio ⁊ absterfio cõis sup̃fluitatis *3m regimẽ est mũdificatio.*
cũ eis q̃ dcã sũt supra: ꝯfortatis tñ cũ aliquo acutoꝝ leuiuꝫ.
sicut est vnguẽtũ egyptiacũ cũ modico aloes ⁊ olibani.
¶ Et 4m regimẽ est administratio incarnatiuoꝝ ⁊ gñantiũ *4m regimẽ est gñatio carnis.*
carnẽ vt ipleat̃ vlcus: ⁊ ista nõ debẽt eẽ expoliata ab aliquo
acutoꝝ: sicut est myrra ⁊ atramẽtũ: ⁊ siñs. sup. nisi illa icarna-
tiua sint valde exiccatiua: sicͭ est medicamẽ qđ ipse describit
in fine capĩ. Qđ. ℞. myrrhe aloes ⁊ corticũ thuris. añ. ꝑtes
equales. quo vtendũ est indesinẽter cũ aq̃ tararacon ⁊c.
¶ Et 5m regimẽ ẽ sigillatio ⁊ ꝯsolidatio. Medicamẽ qđ dã *5m regimẽ est cõsolidatio.*
sanare hãc fistulã ⁊ oẽꝫ aliã mundificatã. ℞. aloes thuris ⁊
malaxatis añ. tẽpera cũ vino ⁊ suppone. ¶ Aliud optimuꝫ.
℞. aloes sarcocolle sang. dra. myrrhe balaustie antimonij ⁊
floris eris. añ. puluerĩçent̃ subtilr̃, deinde expressa ⁊ mũdifi
cata fistula ex isto puluere modicũ dissolue cũ succo plãtagi-
nis clarificato ⁊ iponat̃ ꝑ orificiũ eiꝰ, põt ẽt poni in angulo
lachrymali si fistula nõ eẽt apta: ⁊ sꝫ tũc oporteret vt eger ia-
ceat sup collo ⁊ sup latꝰ sanũ ꝑ tres aut ꝑ. iiij. horas. ¶ Aliđ
bonũ qđ apponit̃ postq̃ꝫ ablata est fistula cũ vino stiptico: ⁊
deide exp̄mit̃ donec egrediat̃ virus eiꝰ. ℞. sarcocolle aloes
san. dra. myrre thuris balaustie boli ar. añ. ʒ. v. çiniar. ʒ. j. s.
climie argẽti. ʒ. x. terant̃ ⁊ puluerĩçent̃. ¶ Ampliꝰ q̃dã me- *Medicine a ꝓprietate valẽtes.*
dicine sũt q̃ dñr a ꝓprietate: ⁊ ẽt cũ exiccatiõe sua sanare fistu
lã lachrymalẽ. ¶ Dixit Dio. folia camedreos sicca tere ꝯtri
tione vltia, ⁊ fac ex eis sief cũ succo solatri est bom ad vlcera
oculoꝝ ⁊ garab. ¶ Dixit. A. extimauerunt q̃dã ꝙ myrrha
sola sanat eã qñ supponit̃, ⁊ iste fuit Ras. q̃ dixit zͦ cõti. ħ se
habuisse a quodã amico suo: in quo ꝯfidebat. ¶ Dixit Ras.
ibidẽ. indiani dixerũt. ꝙ masticatio mesech supposita apati
anguloꝝ oculi hꝫ ꝓprietatẽ mirabilẽ. Et. A. dixit. extimaue
runt indi mes masticatũ suppositũ sanat eã. Et mes exponit̃
ꝙ est robilia: quã. A. zͦ cañ. vocat meise: sꝫ nõ repit̃ de ea ꝙ
hẽat hãc ꝓprietatẽ: vñ q̃dã putãt ꝙ sit chrysomilũ, ⁊ iđ q̃ꝛ Ze
sus haly dixit. ꝙ ex ꝓprietate chrysomiloꝝ est ꝙ qñ masticã
tur ⁊ supponũt̃ curãt eã: ⁊ ista exterior ẽt exponit chrysomi
loꝝ que dicunt̃ arabice mes. Gentilis dixit. inueni ꝙ mesch
siue mescha siue mastucha est diptamũ: qđ. A. z. cañ. vocat
mescatamesir. ⁊ diptamũ põt ꝯuenire cũ sua exiccatiõe ⁊ re-
solũne forti. ¶ Et dr̃ ꝙ succꝰ arnoglosse cũ bombace iposi-
tus. in. 9. diebꝰ sanat vlcus ⁊ fistulã oculi: ⁊ ꝓp̄ie succꝰ lan-
ceolate, qđ idẽ facit succus arnoglosse ⁊ succꝰ vngule cabal
line ⁊ succus camedreos ⁊ lac lactuce siluestris. Et dr̃ ꝙ so-
latrũ. s. alkekengi cõtritũ ⁊ suppositũ sanat eã. ⁊ ꝙ folia mal
uauisci vel malue cũ sale masticata ⁊ supposita sanãt eã: veꝝ
tñ qñ queritur per ea absterfio, tunc ponant̃ cũ sale. ⁊ folia
plantaginis idem faciunt. ⁊ nucleus nucum veterum masti-
catus ⁊ superpositus sanat eam. Et quidam dixerunt. ꝙ ca
momilla ferens florem purpureuꝫ cataplasmata curat eam
eadem die. Puto ꝙ predicte medicine conuẽniant solum in
fistula recenti. ¶ Dicunt quidã. ꝙ quãdo fistula est antiqua
⁊ corruperit multũ de osse ita ꝙ egeat cauteriçatione ⁊ per-
foratione ⁊ eger noluerit tolerare, tũc ipsa est curanda cum
medicinis q̃ pelliãt ⁊ occultãt eã ad tp̃s satis lõgũ. ⁊ hoc fa
cit medicamẽ optimũ qđ scriptũ est supra qñ ꝑ hebdomadã
omni die iponant̃ in fistula due aut tres gutte ex eo.

¶ De

¶ De apatib⁹ eueniétib⁹ in radice cutis circa aures. Ca.liij.

Hec apata dixit Auic. sunt de gñe apatis carnis mollis ⁊ glãdulose q̃les sunt carnes emũctorioꝝ ⁊ vocantur parocides ⁊ q̃nq₃ dñr vetidus: vetidus tñ dr̃ de oi apate emũctorioꝝ: ⁊ accidit aliqñ vi sinthomatis stimulata nã. ⁊ q̃nq₃ accidit vincéte nã ⁊ fit sepe ẜm semitam crisis ⁊ maxime in febribus ⁊ apatibus cerebri. ¶ Et dixit Auic. ꝙ apatũ in radice auris eueniẽtiũ magis incolume est qd̓ fit ẜm semitã crisis bone: ſ₃ illud qd̓ est a crisi cũ qua nõ est sig^m maturationis aut pcedit boꝝ crisis ꝯueniens est malum.

¶ Et mã hoꝝ apatum q̃nq₃ est calida sanguinea vel colerica aut ex eis mixta: ⁊ q̃nq₃ est frida flãtica vel melica vel ex eis mixta. Et sunt ex eis mollia ⁊ dura ⁊ inter h̓ media. Et q̃nq₃ sunt ex venenosa mã euenientia ẜm semitam pestilentie.

¶ Et sigñant sanguineũ. dixit Aui. rubedo ⁊ grauitas ⁊ pulsatio apud cóprehẽsioné. s. mãe in cupo. Alia lr̃a h₃. ⁊ expulsio ad cópressioné. i. repulsio apud cópressioné₃: ito ꝙ resistit tactui cópriméris ⁊ ꝯstrictio in meatibus. s. auris: q: ꝯstringit meatus auris pp cópressioné₃ quã facit in ipsam apa illi ppinquũ qd̓ ẜm plĩm est magnũ. ¶ Et colericũ sigñant ⁊ illud qd̓ factũ est a sanguine subtili. s. colerico dolor mordicatiuus fistulosus. i. corrosiuus vel pũgitiuus sine grauitate. s. multa: q: parua est grauitas in eo re^a alioꝝ ⁊ non ꝯstringit meatus auris. q: vt plĩm est hoc apa puũ nõ ꝯtinẽs meatũ: ⁊ est cũ inflãmatione vehemẽti: ⁊ color declinat ad citrinitaté. ¶ Dicũt. in oi h̓mõi apate calo pcipit inflãmatio: verũ in colerico est inteñior: ⁊ est cũ eo febris ét ab ipsius pn⁹ pp ppinquitaté eius ad mébrũ₃ pncipale ⁊ in oi h̓mõi apate calo est dolor intẽsus: veꝝ in colico est multũ pũgitiuus ⁊ in sanguineo extẽsiuus. ¶ Et q̃nq₃ ꝯsequit. dixit Aui. ꝙ hoc apa calidũ ex vehemẽtia doloris interficiet: ⁊ maxie qñ mã cóicat partibus intrinsecis auris: ⁊ vbi est neruus expansus: ⁊ tũc multotiẽs pcedit cómixtio intellect⁹ cóicata lesione cerebro. ¶ Uerũtñ cũ hoc apa est factũ in asanach. i. int⁹ in aure vbi terminat neruus audit⁹ plus interficit adolescẽtes q̃₃ senes: qm̃ est in senibus leuius: ſ₃ adolescentes ⁊ iuuenes sunt calidioris cóplonis ⁊ mã apatũ eoꝝ dolorosoꝝ est acute qualitatis ⁊ ipsi sunt vehemẽtius sensibiles: vñ min⁹ tolerãt vsq₃ quo collectioné faciat: si tñ tolerarẽt quousq₃ aperiret: esset deinceps cura in eis facilior q̃₃ in senibus: q: fortiores hñt virtutes nãles. ¶ Et flãticũ. dixit Aui. est cũ₃ tremulitate. i. inũdatione ⁊ motu apud cópressioné: ⁊ est cũ lenitate ⁊ paucitate rubedinis: ⁊ imo est albũ: ⁊ si qua rubedo est declinat ad albediné: ⁊ non est cũ eo dolor inteñsus ⁊ qui est cum grauitate. ¶ Et melancolicũ est cũ₃ duritie ⁊ paucitate doloris ⁊ color tendit ad liuiditatem ⁊ fuscedinem.

De cura dixit Gal. vt ponit 2⁹ ꝯtiné. exiture q̃ fiunt in radice auris debent curari cõtrio phibitionis ⁊ expulsionis. nõ. n. cóuenit in eis ꝙ pulsum aut trãsmissum faciat: attractus tñ pót ꝯuenire cũ magne fuerint ⁊ vehementius doloris. Uerũ op₃ vt fiat ad ptes ignobiles ⁊ elógetur mã a pncipalibus ita ꝙ cóuenit fricatio extremitatũ ⁊ appó vẽtosarũ in spatulis ⁊ natibus ⁊ h̓mõi similia: ⁊ ꝯuenit laxatio vẽtris: ⁊ maxie qñ nõ fuerint p viã crisis: ſ₃ debẽt curari predicte cũ medicinis attractiuis suppositis eis q̃ si non cótulerint vtcũq₃ est vẽtatio suppositis eis: q: ppositũ cure est ad attrahẽdũ humoré nociuũ₃ de interioribus ad exteriora: ⁊ precipue qñ passio. s. ad quã succedũt fuerit in capite aut fuerit h̓ in febribus: qm̃ in h̓ vtroq₃ casu op₃ studere ad ꝯseruãdũ nãm ⁊ attrahẽdũ humoré quẽ ipsa expellit ad ptẽ₃ exterioré corpis vt trahat ipm de cerebro aut de occasióe febris. ¶ Si tñ exitura fuerit fortis in secita ꝙ nã de se sufficienter expellit: tũc cura supueniẽs nõ d₃ fieri cũ attractiuis: sed dimittat nã: q: qm̃ quotiés supuẽtus exiture fuerit fortis ⁊ apponant sup ea ventose aut medicine attractiue dubiũ erit ne accidat egro dolor crudelis ex supabũdantia eius ꝙ declinabit ad locũ₃ expulsionis ⁊ fortior fiet febris ⁊ debilitabit febris: ſ₃ cura d₃ fieri in siñ huius morbi ad mitigãdũ dolorẽ₃ cũ medicinis mollificatiuis mitigãtib⁹ doloré: qm̃ h̓mõi medicine ex tẽperata calitate ⁊ humiditate q̃s in se hñt mitigãt doloré digerũt humoré ⁊ ꝯgregãt putrediné: qua putredine ꝯgregata apiat cũ ferro ⁊ extrahat sanies si sanies fuerit in ea supabũdãs. si aũt nõ fuerit multa nõ apiat: ſ₃ dissoluat sanies cũ medicinis tenuib⁹ attractiuis. i. resolutiuis: sicut dicrũ est in dissolutióe sanici. ¶ Et dixit Ga. quotiés exitura h̓ fuerit cũ dolore vehemẽti neciũm est emplĩm ad mitigãdum doloré: ⁊ neciẽ sunt calefactiones successiue cũ aqua in qua bullierit modicũ salis. ¶ Dicũt qdã. ꝙ in vehementia doloris est aliqñ neciũ vti narcoticis: nõ tñ puris sup loco: sicut cũ₃ fit vng^m cũ oleo camomillino ⁊ anetino. añ. ℥. i. opij. ʒ. i. mãdragore iusquiami papaueris albi ⁊ seis apij. añ. ʒ. ij. ⁊ cũ₃ eo inũgat loc⁹ ⁊ iniiciat in aure ex eo modicũ. ¶ Et dixit Gal. si despat ꝙ nõ resoluat: ſ₃ putrediné faciat ex magnitudine ⁊ violẽtia pulsationis ei⁹ pcede cũ medicinis q̃ faciũt putrediné. Si tñ h̓ apa fuerit modicũ noli pcedere cũ eo qd̓ facit putrediné: ſ₃ diaqlon sanat illud. ¶ Dixit Pau. si exiture fuerint in radice auris ex humorib⁹ acutis nõ phibeant. Sed subueniat cũ vẽtosis ⁊ medicinis attractiuis ⁊ calefaciẽtib⁹ sequẽtibus: qm̃ si exitura reuertat ad interi⁹ malũ erit: ⁊ ppue si caret capite acuto: ꝙ si fuerit cũ capite acuto expulsio erit fortis ⁊ sufficit ei si supponant faciẽtia putrediné. ¶ Et dixit. si hic exitura fuerit absq₃ rubedine ⁊ apate in capite ⁊ absq₃ alia passióe expulsa tũc minutio fiat ⁊ curet cura apatũ caloꝝ. s. eueniẽtiũ in emũctorijs. ⁊ si ꝯgregat sanié dispergat supponẽdo ei medicamẽ de camomilla maiore: qm̃ dispgit sanié absq₃ dolore. ¶ Et dixit si cronica fuerit exitura distẽperet cinis ꝯculaꝝ cũ₃ adipe ⁊ melle ⁊ supponat aut fiat emplĩm cũ armoniaco ⁊ bdellio ⁊ sigia pice ⁊ adipe taurino ⁊ medulla cerui. Medicamẽ in maturatióe exiture cale hui⁹ loci sic fit. ℞. seis lini fenugreci floꝝ camomille. añ. ʒ. ij. altee preparate. lib. i. butyri. ʒ. iij. misceant ⁊ incorporẽt cũ eis. v. vitella ouoꝝ ⁊ supponat ex eo inũctione loci pmissa cũ oleo camomille: ⁊ aliqñ in vehementia doloris addit in predicto emplõ. ʒ. i. corticũ papaueris: resoluit. n. ⁊ maturat ⁊ doloré placat. ¶ Aliud qd̓ maturat exituras frigidas. ℞. altee preparate ceparũ coctarũ sup prunas ⁊ spicarũ allij silr̃ coctarũ añ. ʒ. vi. assungie porci. ʒ. iiij. misceant ⁊ incorporent cũ eis vitelli ouorũ₃. v. numero. ¶ Facta eruptione ⁊ educta sanie mundificet incarnet ⁊ ꝯsolidetur. ¶ Amplius de cura hoꝝ exiturarũ dictũ₃ est ante in caplõ de apatibus eueniẽtibus in glandulis: ad qd̓ recurrendum est.

Camomilla maior dispergit saniem.

¶ De apatibus eueniẽtibus in facie. Cap.liiij.

In facie pñt accidere apata oium modorũ curant gñali curatióe apatũ illorũ modoꝝ. Quidã tñ pticulariter locuti sunt de cãcro hoꝝ locoꝝ dicẽtes ꝙ cãcer in his locis eueniẽs nõ vlcerat⁹ curat gñali cura cãcri. si aũt vlceratus fuerit. nõ tñ multũ ãntiquat⁹ neq₃ multũ corrosiuus ⁊ caro in circuitu nõ fuerit liuida neq₃ nigra: ⁊ nõ fuerit multũ dura: tũc si fuerit in naso vel labijs cũ rasorio icidi d₃ vsq₃ ad ptẽ sanã: deinde statim d₃ cauterizari cũ ferro ignito: deinde intẽdẽdũ est ad remotioné escare. dicũt qdã. cũ vitello oui supposito in hyeme: ⁊ in estate cũ toto ouo ⁊ allio. Et escara remota si in circuitu aliqd de carne cancerosa vel putrefacta vel malo colore infecta remãserit cũ vnguẽtis acutis q̃ tenẽt vim cauterij abijciat: deinde incarnet ⁊ ꝯsolidet. ¶ Et dñt. cãcer in gingiuis eueniẽs sic curari pót. locus p tres dies cũ aceto diligẽter abluat: deinde cũ alumine zuccarino bñ fricet: ⁊ post tres dies abluat ⁊ fricet loc⁹ cũ vino cocto ⁊ aceto eqs ptibus vel cũ melle ⁊ aceto vini in qb⁹ bullierint radices tassi barbassi ⁊ matris silue ⁊ maligranati ⁊ leuistici ⁊ agresti ⁊ zinziberis ⁊ piretri: post lotioné bonã ⁊ loci abstersioné ⁊ exiccationé supponat de puluere q sic fit. ℞. alumin

De cancro in facie.

De cancro in gingiuis ⁊ palato.

çuccarini folioꝝ oliue ro. ꝑsidie origani ossiū dactiloꝝ asse/
roꝝ osseis cranei hoīs piretri cinamomi gar. ꝛ nucismu. añ.
ptes eq̄les: ꝛ fiat ex eo puluis subtilr̄ cribrat⁹. ℭ Et dixit. ꝙ
cancer in palato eueniēs pōt ēt cauterio curari. ℭ Et qdaȝ

De infla/tione vl'i faciei.

dixit. ꝙ qñq̨ accidit in facie inflatio vl'is toti faciei qd accidit
ex fumo eleuato a mā aliq̄ venenosa: ꝛ qd sig^m veneno^{sa} est:
q: p⁹ ei⁹ curā cadūt capilli capitꝭ ꝛ barbe ꝑꝑ īfectionē ꝛ cor
ruptionē radicū capilloꝝ īductā a fumo illo venenoso. ℭ Et
sig^a hui⁹ egri^{tu}dīs sūt ꝙ cū ipsa īcipit accidit prurit⁹ in facie ꝛ
in capite ꝛ in loco in q̄ īcipit venire ꝛ adueniūt eminētie q̄dā
ꝑ: ꝛ postea multiplicant ꝛ fiūt oēs vna īflatio vl'is in tota fa
cie ꝛ capite: ꝛ īflant intm̄ oculi. s. palpebre ꝙ cooꝑiūt oculos
ꝛ nihil videre pñt ꝛ multiplicant in toto rubedo pruritus.
ℭ Et cura ei⁹ ē flōia vl' appō sanguisugaꝝ in spatulis ꝛ nati
bus ꝛ lenitio vētris cū me^{na} lenitiua ꝛ clysterib⁹ lenitiuis.
Sup tota facie fiat inūctio vel epithimatio a ꝑn° post flōiā
cū repcussiuis vt succo solatri vel plātagīs vl' endiuie cū olo
ros. vel vio. aut nenufarino ꝛ aceto pauco. ꝛ siīb⁹. ꝛ in ꝓces
su misceat cū eis aliqd resolutiuū ꝛ abluat vel epithimetur
sepe facies tota cū aqua decoctionis ordei ro. ꝛ camomille.

De aphte i extremitate nasi.

ℭ Dixit Albu. qñq̨ in extre^{te} nasi accidit chil ꝛ magnificat
ꝛ augmētat. 9. dieb⁹ donec fedus fiat aspect⁹ ei⁹: ꝑꝑ illd opȝ
vt icidas in ꝑn° appitiōis ei⁹ ꝛ icidas totū ei⁹: deīde pone su
per locū ei⁹ aut cauterium aut medicinā ꝯburētē q̄ liet loco
ei⁹. si aūt corrodat icisio donec magnificat⁹ tūc ꝯsidera si
est lapideū durū tactu fusci coloris ꝛ pauci sensus: ꝛ si sic nō
tanges ipȝ cū ferro: q̄m est apa cancerosuȝ. Multotiēs. n.
cū incidit hꝫ apa facit accidere malitiā supra illū q ipȝ custo
dit. s. cū bono regimine. Cū vo apa est lenis tact⁹ nō fusci co
loris ꝛ videris ꝙ incisio possibilis est in toto: tunc euacua infir/
mū ꝛ minue ipm: deinde incide ipȝ sine timore ꝛ pauore: de
inde cura locū cū eo qd desiccat ꝛ stringit donec sanet.

ℭ De apate eueniēte i collo ꝛ i gula exteri⁹ ꝰ bocijs. Ca. lv.

IN collo ꝛ gula exteri⁹ accidunt apata ꝛ
opȝ vt cogscant ꝓprijs signis ꝛ
nō differt cura eoꝝ a gn̄ali curatione nisi in hoc
ꝙ in ꝑn° eoꝝ nō afferant repcussiua pura neq̨
fortia: sȝ incipiat ab eis mixtis cū resolutiuis.

Botium dupl'r sumitur.

ℭ Botiū aūt dupl'r repit sūptū. vno° ꝓ nodo quocūq̨ vt pa
tuit in ca° de nodis. Alio° ꝓprie ꝓ apate gutturis. Et dr̄ bo
tiū a siītudie brutoꝝ: maxie boū. Papias dixit. ꝙ struma ꝰ
ꝑncipali sigiato tumor: ē siue gibbositateȝ iportat ꝛ ꝓprie q̄
circa gulā fit quē bociū appellam⁹. ℭ Dixit Auic. 2ª ꝑmi. ꝑ
silac intelligūt apata q̄ plerūq̨ ad magnā q̄ntitatē deueniūt
vt botiū ꝛ aliqui nodoꝝ ꝛ silia. vocat aūt arabice tala ꝛ in q
busdā regionib⁹ vocat gnasco. ℭ Dixit Albu. istud apa no
minat gutturie: ꝛ est apa magnū fm colorē corpis: ꝛ mā ei⁹
cōiuncta est humor grossus ꝯuersus in carnositatē que fm
plm continetur kisti ꝛ rara reperitur absq̨ kisti.

De cura

ℭ Et mā ei⁹ añs est flā grossuȝ descēdēs ex capite ad gulā ꝛ
hoc fȝ pl'ꝛ: qñq̨ tñ est hūor melic⁹. hi. n. hūores cū retinent
in gula actione caloris igrossant: ꝛ in q̄ndā carnositatē ꝯuer
tunt. ℭ Et mā ei⁹ ꝑmitiua hue remota sūt oia cibaria gros/
sa ex causticis ꝛ leguminib⁹ ꝛ carnib⁹ salitis caseo: ꝛ siīb⁹.
ꝛ aq̄ grossa viscosa. ipsa. n. cū bibit ꝑcipue sine vino est cā ge
nerationis hūoꝝ q sūt mā botij: ideo q̨ multiplicat i regiōib⁹ i
in qb⁹ ꝑdicte aq̄ sūt in vsu. ℭ Dixit Albu. ꝙ plm accidit in
mulierib⁹: q̄uis ēt in multis repiat viris. Et dixit. ꝙ est aut
nāle aut accñtale ꝛ in nāli ei eueniēte ex ꝑncipijs gn̄onis nō
est ingeniū curatiōis. hoc aūt qd est accidētale incipit ꝑuuȝ: ꝛ
deinde magnificat ꝛ in magnificatione sua qñq̨ multas fa/
cit nodositates q̄ oēs sūt distincte ꝛ sepate. q̄ aūt nodositas
est a flāte est magis leuis ꝛ tractabilis q̄ȝ q̄ a melia.

Cura eius triplici ꝑficit instrō: ꝛ tā in dieta q̄ȝ in potione
est silis cure scrophulaꝝ cū abstinētia a dictis ciba/
rijs ꝛ aqs ꝛ cū eūone ꝑ secessuȝ sepi⁹ fcā cū me^{ni}s educētib⁹
flā grossuȝ. ℭ Botiū tñ ꝑ me^{nas} raro curat nisi sit recēs pau
ci tpis: ꝛ tūc hȝ q̄sdā me^{nas} appropriatas: q̄rū q̄dā applicāt
exteri⁹: ꝛ q̄dā tenent in ore vt descēdāt paulatine cū saliua ꝛ
vtraq̨ dȝ eē me^{na} incisiua subtiliatiua dissolutiua. ℭ De eis
aūt q̄ exteri⁹ applicant sūt oleū de euforbio vl' de pipib⁹ vel
de enula vel de laterib⁹ singl'r vel ꝯiunctiȝ. Et q̄dā dicūt. inū
gant oi die bis vel ter cū vng^{to} qd sic fit. ℞. euforbij. ℥. s. olei
ros. ʒ. iiij. cere. ʒ. iij. ꝛ q̄dā addunt castorei. ʒ. ij. ℭ Et in radi/
ce yreos est ꝓprietas ꝙ cū ꝯterit ꝛ supemplāt curat ipm ꝛ
cū gestat suspēsa ad collū ꝑseruat gerētē ne supueniat ei bo
tiū. ℭ Et apulegi⁹ dixit. ꝙ vmbilic⁹ veneris cū assūgia ouis
ꝛ sale eq̄s pōderib⁹ supemplāt⁹ dissoluit botiū: ꝛ silr dixit ꝰ
herba scelerata q̄ est apiū risus. ℭ Dixit Sēti. ꝙ assa dissolu
ta i aceto qñ ponit cū ipso aceto sup duritiē gule ꝛ ybiaꝝ vel
alteri⁹ loci multū ꝯfert. Ex me^{nis} āt q̄ in ore tenent ē puluis
q sic fit. ℞. eritiū marinū ꝛ paleā marinā ꝛ spōgiā os sipie ꝛ
ꝓcelatas marinas ad bibitū ꝛ i olla noua reclude ꝛ in cliba
no pone ꝛ dimitte donec sint sicca q̄si adusta: deīde puluerī/
zent. ꝛ q̄dā addūt ꝑdictꝭ radicē panis porcini piretrū ꝛ. ʒ. s.
de isto puluere ponat eger i ore cu vadit dormitū ꝛ teneat ꝛ
degluttat paulatine saliuā ꝛ nō expuat: ꝛ si displiceret sibi in
forma pulueris ꝯficiat eū cuȝ melle ꝛ vtat de eo ꝯsil'r. De
expimētis aūt vtilib⁹ ꝛ mirabil'r ꝯferētib⁹ est vt ꝯburat spō
gia in olla noua ꝛ ex ea sic ꝯbusta fiant frustula quaꝝ tria
vel 4^{or} deglutiat cū vadit dormitū ꝛ bibat p⁹ eā modicuȝ
boni vini. ℭ Aut teneat in ore ꝛ deglutiat paulatiȝ puluis
q sic fit. ℞. pipis lō. ʒ. s. nucismu. gar. aris. piretri. añ. ʒ. ij. pi/
pis cinamomi aluminis çuccarini salisgēme spōgie ꝯbuste. añ.
ʒ. iiij. ꝛ çuccari alb. ʒ. iiij. aut cū reb⁹ aromaticis supradictis
in ꝑcedēti recepta misceat puluis spōgie marine ꝛ palee ma
rine ꝛ gallaꝝ cipsi ꝛ sumat ex eis. ʒ. ij. cū vino. 9. vicibus
mane in ieiuno. ℭ Dixit vn⁹. ꝙ si cātādo pȝ nr̄ fodiat nux q̄
nōdū fecit fructū ꝛ radices ei⁹ tollāt ꝛ cū ducētis grāis pipis
pistent ꝛ bulliāt in optimo vino ad medietatē ꝛ vtat eo in
potu patiēs oi mane in ieiuno libabit. Dixit ad q̄ntitē gule.
℞. acori sticados saluie rosmarini celidonie maiorane. añ.
M. j. passulaꝝ ani. feni. ꝛ rad. petro. ꝛ feni. añ. ʒ. s. cina^{mi}. ʒ.
ij. nucismu. galāge. añ. ʒ. j. mellis lib. j. fiat syrup⁹ postea pur
get. Deide ad gulā fiat h̄ empl'ȝ. ℞. litargirij triti. ʒ. j. s. olei
antiq. ʒ. v. ꝛ bulliāt adiuicē ꝑ horā: ꝛ postea addāt ei mucil.
altee fenug. seis lini. añ. ʒ. j. s. ꝛ iteꝝ bulliāt donec spissent: ꝛ
cū h̄ emplāt gula. xv. dieb⁹: deide alijs. xv. dieb⁹ inungat cū
vng^{to} qd sic fit. ℞. euforbij costi sulfuris auripig. añ. ʒ. s. olei
ro. ʒ. iiij. cere q̄ȝtū sufficit: ꝛ postea fiat iteratio toti⁹ cure fm
necitatē. ℭ Facta sūt cura ꝑ me^{nas} ꝑ duos vel tres mēses ꝛ
nō ꝯfulerint ad chirurgiā recurrēdū est. Uerūtñ sꝑ verēduȝ
est in incisiōe ꝛ corrosiōe botij ꝑꝑ venas ꝛ arterias ꝛ neruos
ibi exñtes: ꝛ maxie qñ antiq̄tū et magnificatū fuerit et plēs
habuerit nodositates. Dixit Albu. incisione botij est timor
et nō opȝ vt ꝑsūptio fiat ad ipȝ cū ferro nisi in eo qd est paru
et nō est adhuc cū arterijs intricatio. Et mod⁹ incisiōe ei⁹.
dixit Albu. est fȝ duos modos. Quoꝝ vn⁹ ē silis icisiōi apa
tis i nodositate arterie. Cōiter dixit. ꝙ icisio botij ē silis icisiōi
scrophulaꝝ. dȝ q̄ fieri sup eminētia icisio sbtilis et expiri de
ipso digito intromisso et si inuenit sic nodo pingui: tuc seca
ipȝ sic secant nodi et ex̄he ipm cū eo qd ꝯtinet ex kisti si est
in caret si nō est in kisti: tūc ꝑscrutare totū ei⁹ et ex̄he. Quidā
dicūt. scinde pellē sup tota eminētia subtil'r cauēdo oi igenio
ne incidas arteriā vel venā magnā q̄ cōiter inueniunt cū car
nositate intricate et ex̄he ipȝ cū kisti vel sine: deide ipone pul
uerē aluminis çuccarini vsq̨ ad tres dies: deinde si remāse/
rit aliqd de kisti mūdificet cū aliqua medicina leniter corro
siua. Et facta mundificatione bona cōsolidet locus.

ℭ De apate mallia et ꝑuuȝ extrinsecaꝝ pectoris. Ca. lvj.

ACcidunt qñq̨ apata in ꝑtibus pectoris
et costaꝝ extrinsecis que qñq̨
sunt in musculis tñ: et qñq̨ sunt in panniculo te
gēte costas: et tunc est de spēb⁹ pleuresis nō vē ꝛ.

hāc spēs comitaṫ febris: vtplimter pñt ista apata eē cala ꝛ fri gidaꝛ ꝛ vnūqdq; coꝝ ꝓpriis signis dignosciṫ. ¶ Et cura eo rū est cura alioꝝ nisi ꝙ sup ea nō debēt apponi in pn° apo crustica vt nō repellaṫ mā ad iteriora. ꝛ pcipue si fuerint in medio pectoris aut in latere sinistro: ꝫ incipiēda est cura ab anodinis nisi apa fuerit vehemēter iflāmatū. In tali.n. apa te: ꝫ cū anodinis misceꝛ aliq̄ infrigidātia. Or si trāsierit in exiturā digeraṫ. ¶ Maturatiuū bonū in apate calō boꝝ lo coꝝ. ℞. farine fenugreci seis lini floꝝ camomille farie ordei añ. ʒ. j. altee ꝑpate ꝛ butyri. añ. ʒ. iiij. olei amigda. dul. ʒ. ij. ¶ Aliud qd est maturatiuū bonū in apate frido hoꝝ loco rū. ℞. cepe narcissi ꝛ cepe liliq̄ decoctaꝝ. añ. ʒ. ij. farine fenu gre. seis lini ꝛ floꝝ cāomille ꝛ fermēti. añ. ʒ. j. terbētine. ʒ. ij. olei yrini ꝛ liliacei ꝛ anetini. añ. ʒ. j. ꝛ cōficiaṫ ex eis emplm nec expecteṫ vt pfecta sanies in eis cōpleaṫ: imo puenaṫ cū aptiōe: deide mūdificeṫ ꝛ post mūdificationē incarneṫ ꝛ cō solideṫ. ¶ Et apata eueniētia sub titillicio curāṫ cura apa tū emūctorioꝝ. Sciēdū tñ est ꝙ hō apata raro resoluunṫ: ꝫ vtplim saniant pp calitatē loci. Que aūt eueniūt in iguinib⁹ nō sic saniant: imo multa ex eis resoluunṫ. Cūq; saniaṫ apa titillicij ꝛ est nece vt apiaṫ: tūc dixit Aui. seceṫ sectiōe luna ri q: oꝫ accipe aliqd in latitudine: vt supra patuit. ꝛ euāta sa nie ipleaṫ vuln⁹ coto veteri ꝛ dimittaṫ p vnā diē ꝛ alia die exbaṫ ꝛ cureṫ sicut opꝫ. ¶ Accidūt in titillicio scrophule ꝛ nodi ꝛ curanṫ gnāli cura nodoꝝ ꝛ scrophulaꝝ. Attēdēduꝫ tñ est in incisione cū ferro vt cū diligētia ꝛ cautela fiat ne p ueniat icisio ad venas ꝛ ad arterias q̄ perinde transeunt.

¶ De magnificatione mamillaꝝ in viris. Cap. lvij.

Irit Albu. q̄ñq; inflanṫ mamille quorūdā viroꝝ donec similenṫ mamillis mulie rum cuꝫ rare remanēt apose. i. iflate fede. ¶ Et scias ꝙ mā inflationis eaꝝ est pinguedo: ꝛ qñꝫ est vt qdā dicūt. caro glādulosa carens sensu or ta illic sub cute. Qui ergo abhorret illō opꝫ vt seceṫ sup ma millas sectione lunari ex linea. b. ad lineā. g. q̄ sectio ꝓfunde tur vsq; ad mām inflatiōis: deinde excorieṫ illa mā. s. pingue do vel caro dicta ꝛ exbaṫ: deide ipleaṫ vuln⁹ coto veteri vel me^{dicis} incarnatiuis ꝛ aggregenṫ duo labia cū sutura ꝛ cure tur locus sicut opꝫ. ¶ Or si mamilla declinat ad inferius ꝛ mollificeṫ pp magnitudinē suā sicut accidit mulierib⁹: tunc opꝫ vt scindaṫ in duob⁹ lateribus supioribus suis duabus sectionib⁹ ꝛ silibus figure lunari. quaꝝ vnaqueq; ꝯtineṫ cū altera apud fines vtriusq; donec linea maior ꝯtineat mi norē a linea b. ad lineā g. ꝛ postea excorieṫ cutis que est iter duo labia ꝛ auferaṫ pinguedo vel dicta caro: deinde vulnus suaṫ ꝛ cōsolideṫ: ꝙ si nō poterit ꝯpleri incisio ei⁹ ꝭm ꝙ opꝫ aut pp ingetudinē infirmi: aut pp fluxū sanguis: tūc opꝫ vt ipleaṫ vuln⁹ cotto submerso in vnguēto corrosiuo: ꝛ cū eo pcedaṫ donec corrodat qd remanserit: deinde cureṫ sicut oꝫ ¶ Dicūt. ꝙ vng^m factū ex radice yreos cū oleo amig. inun ctū sup mamillas lapsas ꝛ cadētes in mulieribus eas erigit: ꝛ similr facit vnguentum factum de testis ouorū perdicis ꝛ tritis ꝛ cum cera ꝛ cathimia multū permixtis.

¶ De lacte coagulato in mamillis. Cap. lviij.

Cias ꝙ dispōnes egritudiales in mamillis duobus modis ꝯsideranṫ: qm̄ aut cō tingunt sꝫ dispōnē lactis ꝛ gñationē ipsius aut ꝭm subaꝫ ipsaꝝ mamillaꝝ. Et q̄ cōtingunt ꝭm dispōnē lactis dñr eē 4^{or}. s. lactis diminutio ꝛ lactis exuberatio: ꝛ iste due nō sunt de intētiōe chirurgici ꝛ dictū est de eis in sermone de mēbris gñonis ꝛ alie due sunt lactis casatio siue cōgelatio vel coagulatio ꝛ ipsius putrefa ctio in mamilla. ꝛ iste sūt de intētiōe chyrurgie. Que vo eue niunt in suba mamillaꝝ sūt ipsaꝝ apata ꝛ vlcera ꝛ fissure q̄ eueniunt papillis ipsaꝝ. ¶ Casatio latis dr dupliciter. vno° p prie. alio° in proprie. Propria casatio lactis: tūc fit qñ pars serosa ipsius sepaṫ a pte ei⁹ grossa caseabili: ꝛ ista sequestra

Casatio lactis du pliciter dicitur.

tio fit a calō cuius est etherogenea sepāre ꝛ vnire hōgenea: ꝛ hō casatio lꝫ aliqñ fieri possit in mamilla: vtplim tñ fit in la cte iaꝫ mulso ꝛ ext̄ mamillā existē. Impropria aūt lactis casea tio est illa q̄ est dispō egra: ꝛ de q̄ auctores loquunṫ cū de cu ra eius determināt: ꝛ est qdā lactis igrossatio exiccatio coa gulatio vel ꝯgelatio ꝛ pōt fieri a calō ꝛ a frigido. calī nāq; est exiccare ptē serosaꝫ ꝛ relinquere grossaꝫ caseatā. Et ēt calidi vt dcm̄ est coagulare ꝙ hōgeneū remanet post sepōnē ethe rogeneaꝝ. Frigidi vo ē coadunare ꝛ igrossare ꝛ ꝯgelare. Et dixit Aui. ꝙ nō est ꝓprie fridi coagulare. ¶ Ex dictis pꝫ ꝙ coagulatio q̄ fit a calō nō est oiuꝫ ptiū lactis. q̄ vo fit a frido est toti⁹ sube lactis tā ptiū liqdaꝝ q̄ꝫ grossaꝝ: ꝛ tā calitas q̄ꝫ frigiditas caseationē lactis agētes pñt eē mamillaꝝ ipsaꝝ ꝛ mēbroꝝ adiacētiū ꝛ pōt deforis euenire. Et scias ꝙ nō solū lac pōt ingrossari in mamillis a dictis cāis: sed etiā sanguis veniens ad eas anteq̄ꝫ cōuertatur in lac vt voluit. A. Uerū causa cōdensans sanguinē est fortior cōdensante lac.

Signa lactis coagulati in mamilla sunt ꝙ qñ exprimiṫ mamilla lac nō exit nisi stillādo ꝛ cuꝫ difficulta te. cūq; mamilla inflaṫ ꝛ induraṫ ꝛ loc⁹ tumoris est albus aut declinis ad liuedinē: tūc lac coagulatum in ea est. Preci pue aduenit hoc enixis ꝛ lactātib⁹: Almā. tñ dixit hō posse ꝓ uenire pgnātib⁹: ꝛ ēt nō pregnantib⁹: quaꝝ menstrua pluri tēpore sunt retenta. ¶ Et signa caseationis facte a calitate sūt calitas ꝛ inflāmatio sensata in mamilla ꝛ mēbris vicinis ꝛ seqṫ eā ꝭm plm febris ꝛ grauitas ꝛ dolor capitis cū tur batiōe mētis: ꝛ maxie qñ lac corrūpiṫ. Ait. n. Hip. in affor. Mulierib⁹ qb⁹ sanguis ad mamillas cōuertitur maniā si gnificat: ꝛ lac ad expressionē mamille egrediṫ aliqñ sub forā pili albi oblōgi facti p actionē caloris sepantis q̄sdā ptes la ctis coagulati a qbusdā alijs ꝛ fit p istā viā in eo forā pili: ꝛ sō hāc egritudinē mulieris vocāt pilū. ꝛ dicūt pilū descēdisse ad mamillā ꝛ cū incipit lac in forma pili egredi signat ꝙ dis solueṫ casea° ei⁹ neq; de hō est curādū cū pili ēt multe longi tudinis egrediant ēt in vrina. ꝛ Ari. dixit. in de gñone aia liū ꝙ in sanguine est pilus vel res q̄ est sicut pilus quo abla to sanguis nō ꝯgelaṫ sicut testanṫ croci. ¶ Signa caseatio nis facta a frigiditate sunt frigiditas mamillarum ꝛ partiū circūstātiū: ꝛ grauitas ꝭm plm maior q̄ꝫ in facta a calidita te: ꝛ dolor est remissior: et mulier pigra efficitur.

Cura caseationis lactis a calitate fit cū lenitiōib⁹ embro cationib⁹ ꝛ emplis factis ex reb⁹ fridis sic olō ro. ꝛ vio. ꝛ mucillagib⁹ fridis ꝛ portulaca solatro ꝛ aceto. Ace tū tñ ꝯuenit in vtraq; cā: et maxie acutū: et qñq; misceṫ cuꝫ pdictis maxie tpib⁹ fridis vinū albū subtile: et qñq; addiṫ modicū myrrhe vt iuuet penetrationē et dissolōnē. Ei⁹ vo q̄ fit a fridītate cura fit cū embrocis et leniētib⁹ calis sic cuꝫ oleo keirino et aneto et menta. Ipsa. n. ꝯtrita et malaxata et mamille supposita est optia et epithima° ex succo ei⁹ et ace to addito modico salgēme. cōtrita ēt cū pane et superposita valꝫ. Et marrubiū cōtritū solū vel cū assungia porci mixtū et suppositū est exptū. inqt. A. q̄cūq; coagulanṫ a calō et disco agulanṫ a frido et eꝯ°. Et io maxie attēdēdū est ad alteratio nē ꝯplōnis facientis coagulationē et pdicto mō ꝓhibeṫ lac coagulari cū timeṫ ipsi⁹ coagulatio. ¶ Dixit Ras. ꝙ fenu grecū more empli suppositū mamillis nō sinit lac coagulari in eis. Cera vel mum mixta cū olō vio. et supposita dissoluit ēt lac coagulatū: ꝫ tūc min⁹ ponaṫ de oleo vio. ¶ Et dicūt qdā. ꝙ si deglutianṫ tres pille facte de cera alba. s. quā pmo faciūt apes a pn° q̄ est alba ꝛ vocaṫ cera vgo dissolueṫ lac in mamillis coagulatū. ¶ Cancri crudi ꝯtriti supsiti mamillis lac coagulatū in eis deliquant et educunt et finalr exiccant. Et assungia porci spinosi inūcta mamillis lac int⁹ inclusum apiendo et resoluēdo ext̄ euocāt. Oē coagulū et pcipue lepo ris suppositū maxime dissolutum in aceto lac discoagulat. ¶ Emplꝫ bo^m. ℞. coaguli edi. ʒ. j. cōmisce cū pasta de fari na frumēti fermētata et storace liqda et supponaṫ lac disco

agulat ⁊ resoluit ⁊ dolorē cito placat. ¶ Aliud. ℞. ciminum ⁊ cū melle misceat̄ ⁊ tepidū supponat̄. ¶ Et cōuenit empl'ꝫ factū de farina fabaꝝ radicibus cauliū ⁊ mēta vel balsamita. ¶ Si fomētent̄ ⁊ suffumigent̄ mamille cū aq̄ dco^nis^ cauliū ⁊ ipsi caules superemplent̄ erit res expta. ¶ Et di ꝙ glis terra optime cōtrita ⁊ postea cū mēta ꝯtusa ⁊ bñ incorpata inflationē mamillaꝝ ex lacte cito tollit. ¶ Aliud. ℞. porulacā mētā ⁊ furfur ⁊ ponant̄ sup tegulā calidā aceto aspsam ⁊ calidū mamille supponat̄. Et valꝫ ēt furfur solū decoctū in vino. ¶ Embrocet̄ ⁊ fomentet̄ mamilla cū aq̄ vel vino decoctionis mellilotiꝫ ⁊ postea exiccet̄ ⁊ inūgat̄ cū oleo cōi calor vel epithimet̄ cū eo cauēdo ne tāgat pupillā q: qm̄ faciet egredi lac ⁊ nō sinet lac multiplicari in ea deinceps. ¶ Myrrha dissoluta in dco^ne^ calamēti apit opilonē cāta ex lacte. Et silr aperiūt eā lūbrici terrestres ꝯtriti ⁊ icorpati cū oleo de lilio ⁊ de keiri. ¶ Et qñqꝫ nō est ingeniū ad extrahēdū lac discoagulatū de mamillis p me^na^: ⁊ oꝫ tūc vt sugat̄ ore alicui⁹ mulieris: vel infantis aut supponat̄ vētosa ad attrahēdū ipꝫ. ꝙ si lac retinet̄ diu: tūc corrūpit̄ ⁊ putrescit ⁊ velut in sanie ꝯuertit̄ aliqñ p̄ter h̄ ꝙ in sub͂a mamille cēt apa: ⁊ aliqñ cāt apa: ⁊ tūc ꝓhibet̄ ei⁹ exit⁹. ¶ De his aūt q̄ faciūt lac putrefieri sūt oēs me^ne^ q̄ nō sūt excedētis caliditatis: ⁊ subtiliādo ⁊ apiēdo faciūt bñ transpirare sic camomilla anetū balsamita feniculus fenugrecū ⁊ silia: cū fit ex eis inūctio vel ēplatio cū oleo de liliorꝫ ⁊ silib⁹. si āt putrefit: tūc sumat̄ ficla ⁊ tādiu decoq̄t̄ in aq̄ donec dissoluat̄: deinde ꝯiūgat̄ cū medulla panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo sisamino ⁊ supponat̄. ¶ Aut supponat̄ emplm̄ factū de pane ⁊ pietaria incōtrita ⁊ olō ro. ⁊ vaporet̄ mamilla cū aq̄ calida ⁊ inclinet̄ sup vaporationē ei⁹: ⁊ ꝓprie qñ decoquunt̄ in aq̄ seis lini fenugreci cuisct. ⁊ seis cucumeris ⁊ camomille ⁊ embrocet̄ cū ea. embrocatio. n. multū cōfert qñ patiēs nō pōt tolerare ḡuitatē ēplīꝫ: ꝙ si p istā viā nō curat̄ oꝫ vt aptio fiat ⁊ incidat̄ ⁊ curet̄ deinde sic alia apata mamillaꝝ ⁊ saniosa q̄ apiunt̄. ¶ Et eodē mō curat̄ coagulatus sanguis in mamilla. verū opꝫ vt eligant̄ de p̄dictis fortiores me^ne^. Dixit haly. cū in mamilla sanguis fuerit coagulatus cū farina fabaꝝ emplet̄ ⁊ aqua ⁊ melle. ⁊ scias ꝙ ad dissoluēdū lac ⁊ sanguinē coagulatū in mamillis multū operat̄ pot⁹ aceti oximellis assa cū oximelle bibita ⁊ fac ad hoc pot⁹ aq̄ p̄me decoctionis cauliū. aperit. n. cū nitrositate sua.

¶ De apatibus mamillarum. Cap. lx.

Hoc est capl'ꝫ de apatib⁹ mamillaꝝ eueniētiū in eis a mā hūorali ⁊ nō ex lacte putrefacto qm̄ dcm̄ est de eis ca° p̄cedēti. vētosa autem ⁊ aquosa apostemata rarissime in mamillis fiunt.

De causis — Et apata mamillaꝝ aliqñ sūt calida sanguinea vel colica vel mixta ex eis. Et qñqꝫ sunt sanguinea ⁊ flātica ⁊ sūt illa q̄ sepe eueniūt. Et flātica pura sepi⁹ fiunt p viā cōgestiōis: qm̄ supfluū nutrimēti eaꝝ attinet flāti: aliq̄ do plm̄ fiunt p viā deflux⁹. ¶ Et māe faciētes apata in eis qñqꝫ sūt puri hūores: ⁊ qñqꝫ sūt pmixti cū lacte: qd̄ nō mulget̄ neqꝫ alr̄ egredit̄: sꝫ retinet̄ ⁊ miscet̄ cū eis: ⁊ multotiens lac retētū est cā ꝙ defluāt ad mamillas hūores alij ⁊ apent eas: ⁊ qñqꝫ acciduūt apata in mamillis p viā crisis. Ait Ras. 25. ꝯti. q̄dā mulier passa est morbū calidū: ⁊ post aliquos dies passa est dolorē in visceribus suis ⁊ apata sūt. Et qñqꝫ terminat̄ pleuresis ad apa mamille: ⁊ qñqꝫ eo° apa mamille terminat̄ ad pleuresim. ¶ Et de cāis deflux⁹ māeꝝ ad mamillas: qñqꝫ est dolor aut mala ꝯplō in eis ⁊ mēbris adiacentibus calida. ¶ Et qñqꝫ cā ei⁹ est ipsaꝝ dbilitas: q̄re nō repellunt mās fluētes neqꝫ flux⁹ alns trāsmittunt. ¶ Et qñqꝫ est cā ei⁹ repletio toti⁹ aut alicui⁹ mēbri p̄ncipalis maxie hepis ⁊ fortitudo cuiuscūqꝫ mēbri repleti. ¶ Et de potiorib⁹ cāis ꝙ māe defluāt ad mamillas ē retētio mēstruoꝝ p̄ter nāꝫ ⁊ p̄ter ꝯsuetu^dinem^ vl' ipsoꝝ paucitas: ⁊ ꝓpea apata in mamillis sepe fiūt eis q̄ꝝ mēstrua p̄ter ꝯsue^tudinem^ pauca fluūt aut retinet̄.

Aui. in vocibus

Et signa vniuscuiusqꝫ spēꝝ dictoꝝ apatū satis haberi pñt ex multotiēs p̄dictis. In oib⁹ tñ est grauitas manifeste sensata ⁊ in calidis vtplꝫ adest febris ⁊ dolor. Frida āt nō seq̄t̄ febris neqꝫ dolor de quo sit curādū nisi suppurent̄. Et discernūt̄ a caseatiōe lactis ⁊ ei⁹ putre^ne^: q: non exit ex mamilla lac apd̄ expssionē nꝫ apd̄ approximationeꝫ liq̄faciētiū lac coagulatū: ⁊ q: tumor in caseatiōe est eq̄lr in tota mamilla cū q̄dā luciditate: sꝫ apa est in aliq̄ vna p̄te ei⁹.

Cura triplici cōplet̄ instro. s. dieta potione ⁊ chirurgia. ¶ Et dieta oꝫ esse tenuis ex cibis facilis digēnis pauce q̄ntitatis ⁊ pauci nutrimēti, ⁊ in oib⁹ sex reb⁹ nō nālibus oꝫ ꝯuerti ad oppositā q̄litatē cāe faciētis apa. ¶ Potio vo cōplet̄ cū euōne p flēias ⁊ fluxū vētris sꝫ mām ⁊ cū ꝓuocatiōe mēstruoꝝ aut cū flēia saphenaꝝ si in cā eoꝝ fuerit retentio ⁊ p ea mūdificatio ⁊ cū diuertiōe māe: ⁊ maxie cū vētosaꝝ appōne sup femore ⁊ in ptib⁹ inguinalib⁹ ⁊ in coxis ⁊ cū fricatiōe ipsaꝝ forti ⁊ ligaturis dolorosis in coxis ⁊ cruribus. Et cōplet̄ cū rectifi^ne^ mēbri mādātis si aderit ⁊ cū alteratiōe male ꝯplōnis si qua foret in mamillis. ¶ Et cū deueniēdū est ad curā apatis: siqdeꝫ fuerit in p̄n° ⁊ fuerit ex mā multū calida: tūc appone repcussiua. dixit Aui. nō pura: sꝫ cuꝫ qb⁹ sint mixta aliq̄ ex calidis subtiliatiuis siue resolutiuis: ⁊ cā est q: mamilla est mēbꝝ rarū spōgiosūꝫ: in qua multū de mā colligit̄ q̄ sui multi^ne^ nō posset ab ipsa repelli: sꝫ pot⁹ p repcussiua pura fieret ei⁹ ingrossatio ⁊ incuneatio: lederet̄ ēt ab eis mamilla ipsa cū sit mēbꝝ pauce carnis frigide cōplonis: ⁊ maxie si repcussiua essent intense frigida. ¶ Dicunt in initio initiāte ⁊ cū incipit dolor in mamilla ꝯueniūt repcussiua pura nō intēse friditatis neqꝫ debent pura ꝯtinuari ꝓp dictas cās: ⁊ maxie qñ apa fieret iuxta pupillā mamille: q: si in ptib⁹ ei⁹ supiorib⁹ fieret. dicūt aliq repcussiua pura nullo tēpore ꝯuenirent ne fieret repulsio māe ad interiora pectoris. vt supra cor. ⁊ dicunt habere veritatem: nisi qñ materia illa fuerit expulsa a corde ad mamillā: q: tūc nulla oꝫ fieri repulsio: ⁊ ēt nisi apa mamille venerit p viaꝫ crisis. ¶ Dixit Ras. vbi supra. ꝓhibui mulieri supradicte appōnē reꝝ frigidaꝝ: q: ista deriuatio erat signū alicui⁹ figure crisis: ⁊ q: ex ea incepit morb⁹ alleuiari ⁊ ꝓnosticat⁹ sum ꝙ si dolor e mamilla subito cessaret euōne nō p̄cedēte ꝙ morb⁹ reuerteret̄ sicut erat. In dictis enīꝫ casib⁹ repcussio vitari oꝫ oino ⁊ intendat̄ attractiōi māe ad mamillā nisi nā p se sufficiēter expelleret. ¶ Et. A. in cura cretici dixit. ingenia vt aggreges psiliū ⁊ nō diuidas inter duas v̄tutes ei⁹: sꝫ tere ipꝫ totū. nā aggregatū sic psiliū est a predominio calidū rōne medulle ei⁹ que est calida attractiua: imo sola est vlceratiua: ⁊ eruptiua: ⁊ pone ipꝫ sic ꝯtritū sup loco apatis: ⁊ fiāt alia req̄sita ad curā apatis cretici. ¶ In casibus aūt in qb⁹ ꝯcedunt̄ repcussiua pura ex ꝯuenientib⁹ est solatrū semp̄uiua lactuca ⁊ tilia. Emplastrū bonū ad h̄. ℞. boli ar. acacie spodij sandaloꝝ luti sigillati. añ. terant̄ subtilr̄ ⁊ incorpent̄ ⁊ distēperent̄ cū aqua ro. ⁊ aq̄ myrti solatri ⁊ aceto ⁊ epithimet̄ cum eis mamilla vel more empli supponat̄. ¶ Ego āt puto ꝙ hȳ repcussiua nō d̄beāt applicari sup mamillaꝝ apata: sꝫ iꝫ admistrare ea i circuitu ei⁹ ad ꝓhibēdū defluxū multe māe ad ipsuꝫ nisi in casu vbi dolor fortis fieret in capite mamille ⁊ timeret̄ cancer supuenire. Ait. n. Aui. qñ dolet caput mamille fiat flōis ⁊ emplīt̄ cū sandalis ⁊ acacia ⁊ silib⁹ ita vt nō accidat cancer. In p̄n° ḡ tutius et recti⁹ est sup loco apatis apponere repcussiua mixta cū aliqb⁹ resolutiuis: quoꝝ mixtio sit varia sm̄ māꝫ apatis. ¶ De me^nis^ igit̄ approximādis in p̄n° apatis cali mamille sūt folia malue et ficle in vino debili decocta totū ouū cōquassatū cū oleo ros. suppositū oxirodinū inunctū et lēticula in aq̄ marina vel salsa decocta supemplata.

De repercussiuis in principio.

In apate calido.

¶ Dixit Gal. 6. de simplici. ꝙ fabe apatib⁹ testiculoꝝ et mamillaꝝ sūt bonū cataplasma. nā he p̄ticule amant moderatē infridātia cū flōnāt et ꝯuenit faba sine cortice et farina ordei cū oleo rosa. addito modico olei camomille et ꝯuenit panis

factus de tota farina more empli supposit⁹ cū oleo ro. Et in apatib⁹ fridis in pn° cōueniūt fabe decocte in vino. ℂ Aliō ℞. farine fabarū ⁊ ordei ⁊ melliloti. aā. ɔfice cū oleo sisamino vel amig. ɔuenit oleū amigdalinū apatib⁹ mamille ⁊ emplm factū ex pane cū oleo ro. ⁊ vitello oui. ℂ Cū aūt apa calidū pcesserit ad augm adde parūper in resolone. Et de ɔuenietib⁹ est fomētatio in aq̄ decoctionis malue ficle melliloti camomille fenugreci: ⁊ silr: ⁊ cū eis fiat empl'z: ⁊ cū vlteri⁹ pcesserit suppone resolutiua plus adeo: vt in pdicto emplo addat. modicū asse ⁊ croci. Et in decli ponat eplz qd sic fit. ℞. pāis tritici ɔtriti farine fabaꝝ farine fenug radicū altee aā. ʒ. j. asse fetide. ʒ. ß. myrrhe. ℈. ß. croci. ʒ. j. ⁊ q̄tuor vitella ouoꝝ ⁊ ɔficiant cū melle. ℂ Cū vo apa frigidū pcesserit ad augm ɔuenit emplm de frumēto decocto in vino: q̄ ēt dissoluit apa calz sequēs ad coagulationē lactis. ⁊ cū vltra pcesseris decoque furfur in oleo camomille aneti vel rutbe. Et cōuenit empl'z de camomilla ⁊ apio: ⁊ emplm factū ex farina fenugreci cū succo apij ⁊ ebuli. Et valz empl'z ō fimo bouis recēti: ⁊ silr de fimo caprino recēti ⁊ radix assari ⁊ cū farina frumēti. ℂ Et dr q̄ panis ɔtrit⁹ cū succo apij dissoluit oia apata mamillaꝝ. Et silr dr q̄ emplm factū ex radicib⁹ vel folijs affodiloꝝ sanat oia apata ⁊ inflatiōes mamillaꝝ. Et dr q̄ terra nidi hyrūdinis dissoluta cuz oleo ros. ⁊ lenita sanat apata mollia mamillaꝝ. ℂ Cū apa flāticū puenerit ad statū ⁊ declinationē ɔfert emplm qd sic fit. ℞. stercoris caprini recentis. ʒ. ij. farine fenugreci floꝝ camomille assari melliloti. aā. ʒ. j. bdelij asse fetide opopanaci. aā. ʒ. ij. dissoluant gumme in succo prassij ⁊ ɔficiat ex oib⁹ emplm. ℂ Et Aui. posuit curā apatū melicoꝝ factoꝝ ex melia nō adustat: z aut nāli facta p ingrossationē siue illa ingrossatio fcā sit p resolōnem ptiū subtiliū siue p ɔgelationē. Cura vo factoꝝ ex melia adusta relinq̄t nota ex dictis in cura gnāli taliū apatū. Et dixit. si declinat apa mamille ad duritiētū: ex eis q̄ ɔferūt in pn° est vt emplet cū riso infuso in vino aut cōmixto cū ceroto facto ex oleo violato ⁊ vitello oui ⁊ dragagāto: q̄ si apa fuerit durū leniat cū ceroto facto ex cera ⁊ oleo ros. ⁊ alkitrā ⁊ aq̄ cāphorata: ⁊ q̄nq̄ ponit in dicto ceroto fel bouis. ℂ Et ex eis q̄ ɔferunt est fex vini decocta aut fex aceti cū q̄ leniat: ⁊ sterc⁹ muris cū aq̄ dissolutū ⁊ inunctū tumorē duꝝ ⁊ dolorē a mamillis soluit. ℂ Empl'z qd dr eē magni iuuamēti in resoluēdo apata dura mamillaꝝ: ⁊ ēt alioꝝ locoꝝ sic fit. ℞. taracon siccā tritā ⁊ cribellatā. ʒ. iiij. fenugreci cōtriti ⁊ cribellati. ʒ. ij. maratri cribellati. ʒ. j. misceant ⁊ ɔficiant cū lacte recēti mulso ⁊ oleo de lilio ⁊ supponat. Et de cōferētib⁹ est vinacia q̄si post ei⁹ calefactionē actualē miscet cū ei⁹ 3ª pte ipsi⁹ de sale ⁊ supponit. ℂ Et farina orobi cū melle mixta supposita mollificat apa durū mamille ⁊ resoluit. ℂ Qz si apa mamille fiat exitura: tūc intētio est vt matureť supponēdo ei q̄ maturāt. Et de cōferētib⁹ in apate calido est emplm factū de altea ⁊ seie lini ⁊ fenugreco ⁊ farina sisami cū oleo sisamino vel de lilio. ℂ Si aūt apa fuerit frigidū matureť cū emplo facto ex caricis albis pinguibus ɔtritis cū butyro ⁊ aq̄ calda: aut cū emplo qd sic fit. ℞. radicū apij ⁊ altee. aā. ʒ. j. farine tritici fenugreci ⁊ seis lini ⁊ myrrhe. aā. ʒ. ß. incorporentur cū melle. ℂ Deinde facta maturatiōe apiat cū ferro aut cū emplo facto de recētib⁹ folijs rutbe ⁊ plici. vel cū emplo villi ad eruptionē apatis mamillaꝝ ⁊ saniē ex eo educētē: sume dactilos ⁊ ipsoꝝ extrahe ossa: deinde aquaz supinfunde calidā ⁊ butyrū recens ouiuz ⁊ decoque miscēdo: ⁊ tūc supinfunde fimū ouiū ⁊ colūbinū diligēter trita ⁊ diligēter decoque donec ad formā empli deueniat ⁊ suppone. ℂ Auic. posuit vnū medicamē satis calidū in maturatiōe exituraruz mamille ⁊ credo q̄ nō cōpetat nisi in exituris frigidis. Ipse enī: z rōne sue frigiditatis ⁊ rōne sue ɔplonis frigide mamille indicāt de calidiorib⁹ ad maturationē q̄z sit cōplo debita maturatiuis absolute ⁊ sic fit. Sumat semen lini ⁊ sisami ⁊ storax liquida ⁊ radix lilij ⁊ stercus caprinū ⁊ colūbinū ⁊ nitruz ⁊ gūmi pini ipsoꝝ. aā. ptes eq̄les. sup. vel inequales fz q̄ necessariū tibi facit testimoniū. i. de dispōne mōe exiture ⁊ dispōne mēbri ⁊ tpis: ⁊ fac lenimētū cū siringe. i. oleo sisamino ⁊ oleo de altea ⁊ medulla crurs vaccini ⁊ si vis pone in ipso rob. s. sapam. ⁊ puto q̄ istud emplm erumperet exituras calās. ℂ Facit ēt ad eruptionē exituraꝝ mamillaꝝ emplastrū de stercore colūbino ⁊ fermēto ɔfectis cuz succo flāmule ⁊ puluere cantaridaꝝ. Et qdā superponūt limacias cōtritas cū testis suis: aut viticā. Et qdā ɔcauāt cerā in aliqua pte ei⁹ ⁊ ponūt in ea gra. j. arsenici: ⁊ sic supponūt. ℂ Facta eruptiōe ⁊ saniei educne curet cura vlceꝝ mamille: ⁊ Auic. posuit medicamē optimū ɔuciēs vlcerib⁹ mamillaꝝ ⁊ oiuz mēbroꝝ molliū sicē os ⁊ linguar: ⁊ silia ⁊ phibet corrosionē in eis ⁊ sic fit. Sumat vini pōtici pōdus lib. xx. ponat i ipso de sumach coriarioꝝ lib. j. de gallis imaturis lib. ß. ⁊ cassie lignee lib. j. ⁊ de nucib⁹ cyp̄ssi lib. ß. ⁊ dimittant in ipso. xx. dieb⁹: deinde decoquant cū lignis cyp̄ssi ⁊ cōmoueant dōec minoret medietas: ⁊ deide cōmoueāt fortiter ⁊ colēt et reducant ad ignē ⁊ calefiat: ignis sit valde leuis ⁊ reseruet in vase vitreato: auellana assa ⁊ masticata supposita valde ɔuenit: ⁊ de ɔueniētib⁹ sūt folia camedreos ēplata ⁊ v̄ga pastoris ɔfert apatib⁹ calis vlceratis ⁊ excoriatiōi ⁊ pupillaꝝ vlcerib⁹. Dixit Ga. 9. de simpl. med. de plūbo agrestino. i. confacino oleo vl ro. pomino. i. de pomis vl citonijs vel myrtino tritis in mortario plūbeo cū coclea. i. pistello ō plūbo veteris kilo parato ad flōnes cū vlcerib⁹ i ano ⁊ testiclis ⁊ pudibūdis ⁊ mamillis optimā. n. mcnem hēbis. Et si veloci⁹ volueris h facere ⁊ citi⁹ collige plm siccū vel kilū sub sole teres calido. Et ēplm de farina cicerū cū aceto ɔfert vlcerib⁹ mamillaꝝ cācerosis: ⁊ ifusio lupinoꝝ supinfusa ɔfert eruptiōis: ⁊ bo tuz armenum cū aceto phibet ambulationē vlceꝝ earum. ℂ Scissurā eueniētē i papillis mamillaꝝ sanat puluis testudinis marine ɔbuste subtilr cribellat⁹ mixt⁹ i corpib⁹ duris cū albu oui ⁊ i corpib⁹ teneris cū lacte: ⁊ oia q̄ sanāt scissuras. Et valz ad eas ⁊ vlcera ⁊ corrosnem mamillaꝝ ⁊ testiculoꝝ ⁊ emunctorioꝝ ⁊ cuiuscūq̄ mēbri mollis. Medicamen qd sic fit. ℞. nucis cyp̄ssi gallaꝝ castell. aā. ʒ. ij. aloes corticis thuris. aā. ʒ. iij. pulueriçent ⁊ distēperent cū vino claro subrubeo ⁊ trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹ noctibus: ⁊ postea bulliāt silr vsq̄ ad spissitudinē mellis: ⁊ ex eo vlcus siue corrosio illiniat. ℂ Et si mamilla fuerit fistulata lauet quotidie cū vino puro calō in quo bullierit myrrha: ⁊ postea desiceet: deinde pulueri: z et sarcocolla: ⁊ aloes ⁊ misceant cū melle: ⁊ ex h inuoluat tēta ⁊ orificio fistule imittat. est. n. secretū expertuz. Et dr q̄ folia vlmi pistata ⁊ supposita mamille sepe renouata curāt fistulā ⁊ cancrū ⁊ oē vlcus mamille sordidum. ℂ Cōtra nimiā caliditatē ⁊ ardorē mamillaꝝ valet vngm qd sic fit. Sume succū semp̄uiue solatri ⁊ albumia ouoꝝ ⁊ olz ro. ⁊ pmisce ⁊ inūge. Aliō. ℞. mucillagis psidij ⁊ aceti ⁊ olī ro. ⁊ vio. aā. ʒ. j. opij ⁊ cāphore. aā. ℈. j. misceāt cū farina ordei ⁊ albumine ouoꝝ ⁊ supponant. Et scias q̄ mamillas inflatas ⁊ testiculos mirabilr sanat radix cicute sub cinere calido in madido pāno cocta ⁊ cū aceto ɔtrita ⁊ supposita. ℂ Dixit Aui. q̄ meli⁹ medicamē nodoꝝ ⁊ glādulaꝝ in mamilla eueniētiū est vt sumant folia plici hūida ⁊ folia rutbe humida ⁊ ɔterant simul ⁊ cuz eis fiat emplm. ℂ Aliud cōueniens ad durities ⁊ nodos ⁊ glādulas mamillaꝝ. ℞. draganti ⁊ gūmi arabici ⁊ vitellos ouoꝝ ⁊ oleū violatum ⁊ misceant ⁊ fiat emplm. Et si forti⁹ opare volueris liq̄fiat cera ⁊ pix in oleo ro. ⁊ addant fellis ⁊ stercoris colūbini ⁊ fecis vini antiqui ⁊ fiat emplm ⁊ superponatur.

Ju frido.

Ju meli cot duro

Cura exiture i mamillis.

Cura vlceris post exiture eruptionē

Cura scissure papillarum.

Cura fistule in mamillis.

Cura male cōplonis calide.

Cura nodoꝝ ⁊ glādularum

ℂ De apatibus ptiū intrinsecarū mirach.

In ptibus miracbialib⁹ apata que eueniunt suspitionē faciūt si in exiturā trāseūt ne fiat ipsoꝝ eruptio ad interiora: q̄ quapp oz ipsoꝝ apīo fieri sñ pfectā maturationē ⁊ fiat incisio sm pcessum villoꝝ. Illa tñ q̄

euenīunt supra stōm: ⁊ marie supra os ei⁹ ⁊ supra epar sunt
timorosa ꝑꝑ affinitatē quā hñt ad mēbra nobilia q̄ sunt sub
eis. Et qñ accidit duritiēs supra os stōi ex mā melica: tūc seq
tur deiectio in appetitu ⁊ debilitas in oīb⁹ virtutib⁹ Rōaci nā
libueri ⁊ qñq̧ seq̄t eā febris: ⁊ tūc est timorosa. discernuntur
aūt apata mirachialia ab apatib⁹ iterioꝝ sub mirach loca/
toꝝ marie ꝑ tactū: qm̄ tact⁹ cōprehēdit tumorē in eis eueniē
tē eē sepatū a ꝓfūditate: ⁊ ꝑ colorē: qm̄ color acutus mirach
fm plm̄ ꝑmutat̄ in apatib⁹ ei⁹. raro āt mutat̄ in apatib⁹ in
terioꝝ ab eo q erat fz nām. Et ꝑ figurā marie in mirach su/
pra epar: qm̄ vt patuit in ser. 5°. ca° ð apatib⁹ epis. apa epis
repñtat exteri⁹ figurā lunarē. apa vō mirach figurā longā
ꝓcedētē fm cursuz musculoꝝ ⁊ discernit̄ inter ea ꝑ accñtia
q̄ sequunt̄: ⁊ maxime de febre ipsa enim fm plm̄ apata seq/
tur interiorū ⁊ raro apata mirach nisi fuerit magna valde
aut nisi suppurent. ¶ Et cura oium coꝝ est cura alioꝝ fm
spēs suas dixit Albu. qñ accidunt tobil in ventre.

¶ De apatib⁹ humeri dorsi ⁊ ptium posterioꝝ. Cap. lrj.

Veniunt apata in hūeris ⁊ brachijs ⁊ spa
tulis ⁊ dorso ⁊ alijs musculis po
sterioꝝib⁹. Et cura coꝝ est sicut gñalis cura apa
tū fm suas spēs. Ea tñ q̄ retro eueniūt ⁊ marie
supra nucā ⁊ vicinitatē ei⁹ si suppurant̄ ⁊ necēa
fuerit incisio debēt incidi cū diligētia ⁊ cautela ꝑꝑ ortū ner/
uoꝝ ne cadat incisio in eis. Et in eis q̄ sūt in ptib⁹ costaruz
posterioꝝ dz icisio fieri fz lōgitudinē. ¶ Zoar facit capm̄ de
apatib⁹ noiatis in arabico alcalep. Et dixit. ꝙ sunt apata q̄
gñant̄ sub spatulis in dextra pte vel sinistra ⁊ ꝓfundāt̄ itus
valde. Et gñant̄ aut ex hūorib⁹ adustis aut ex flāico hūore
grosso aut ex sanguie aq̄so. Et dixit. ꝙ cura gñatoꝝ ex hūo/
rib⁹ adustis est ipossi: ⁊ hoc marie si accidūt senib⁹ qñ sunt
curiosi ⁊ laboriosi valde sicut accidit pr̄i meo qñ capt⁹ fuit
ab Daly. filio Joseph: qm̄ tm̄ stimulauit eū ꝙ adusti fuerunt
hūores in corpe: ⁊ deīde habuit alcalep in pte sinistra. Et me
dicus q curabat eū icidebat de carne dicti apatis ⁊ nō sentie
bat: ⁊ tm̄ durauit h̄ ꝙ ꝑuenit nocm̄ vsq̧ ad cor ⁊ mortu⁹ fuit
in 2ª die. Et hac de cā sūt difficilis curōnis: eo q: hūores sūt
adusti: iō sūt grauis ⁊ dure digonis itm̄ ꝙ nō pñt ꝯuerti ad
saniē laudabilē: imo ꝯuertunt̄ ad turbidā nigrā ⁊ turbulen
tā ⁊ nullū apa magnū pōt ꝑfecte sanari nisi pus ꝑueniat ad
ꝑfectā digonē ⁊ ad saniē laudabilē ꝯuertat̄ cognoscēdo fir
miter ꝙ oē apa melicū aggrauat̄ ⁊ multiplicat̄ in nocumen
to ex tactu forti ⁊ silib⁹. Et istud apa est corrosiuū ⁊ corro/
dit fortiter in circuitu. ¶ Sit ergo cura hui⁹ alcalep vt mi
nuas de sanguie si ꝯditiões ꝯsenserint: ⁊ postea purgabis eū
pluries cū reb⁹ purgātib⁹ melāa: ⁊ pone sup apa calefaciē
tia ⁊ mitigātia dolorē. ꝙ si apa nō apiat̄ sz resoluit̄ qd̄ reso/
lubile est de subtilib: ⁊ mitiget̄ qd̄ mitigādū est de doloribus:
scias ꝙ medic⁹ magnū qd fecit ⁊ iā curauit magnā ptē egri
tudinis Et q̄uis hō egritudines petrificate fuerint nihilo
minus manebit qñq̧ patiens sic ꝙ oēs suas faciet opōnes.
Si vō dixit Zoar. a pn⁹ istud regimen nō fuerit obseruatum
⁊ humores apatis incipiāt ad putredinē deuenire ⁊ infirm⁹
fuerit senex nō expectes curā ipsius: imo dicas ⁊ hēas eū ꝑ
despato: ⁊ rege infirmū blādiēdo ipz cū oleo ro. ⁊ silib⁹: vt q̧/
uis nihil ꝓficiat. ¶ Cū aūt fueris in pn° hui⁹ apatis facias
istud empl̄z postq̄ꝫ pluries purgat⁹ fue. it a melā. ℞. farine
ordei ⁊ fabaꝝ rotaꝝ floꝝ camomille ⁊ ꝑtingoꝝ. añ. ʒ. ij. seis
lini ⁊ seis altee. añ. aur. iiij. folioꝝ vatice ⁊ eberuber porcine
añ. aur. ij. pistent̄ qd̄lz ꝑse ⁊ cribra ea q̄ sūt cribrāda ⁊ distē/
pera ea in aq̄ ro. in cui⁹ qualz libra sit distēperata. ʒ. ß. tyria
ce. Et istud empl̄m pone sup locū ponēdo sup empl̄m folia
vitis recētia ⁊ cū fuerint exiccata mutabis illa. Si vō dcm̄
apa fuerit ex flātico hūore grosso tūc ꝑ maiori pte curat̄. Et
tñ dix̄ ipē euenit mihi istō apa cū essez iuuenis ⁊ passus fui
mīroꝝ ⁊ itēsos dolores añq̄ꝫ apiret̄: ⁊ postq̄ꝫ aptū fuit libat⁹
fui ꝯplete. Eodē mō curāt̄ apata eueniētia i coxis ⁊ crurib⁹.

¶ De pannaritio. Cap. lrij.

Dixit Zoar ꝙ aliq̄n in extremitatib⁹ manuū
⁊ pedū. s. circa vngues oriunt̄ apata q̄
dicunt̄ dachata ⁊ latine pānaritia noiantur. De causa
Et hoc apa est de apatib⁹ calidis: cui⁹ mā
est sanguis colericus fm plm̄ vin
cente sanguie. Aliq̄n tñ vincit colā sz raro. Et aliq tam dixe
rūt. ꝙ mā ei⁹ est colā nō adusta: sz h̄ est rari⁹. Et qdā alij iaz
dixerunt. ꝙ mā eius est aliquando colera adusta: ⁊ hoc ra/
rissime. Et fm plurimum accidit in circuitu vnguiū manus
⁊ fm minus fit in circuitu vnguium pedis.

De signis Dixit Alb. in circuitu vnguiū apa calidū
⁊ rubeū ⁊ ardēs ⁊ dolorē iferēs ⁊ pulsans
fortiter fieri ꝯtingit. ex quo plm̄ febris. s. q̄ fm plm̄ est cōti/
nua ⁊ ꝑtingit dolor vsq̧ ad loca q̄ sūt in subascellis. s. si fue/
rit in manu: ⁊ inguie. vz. si fuerit in pede. Et qñq̧ ꝑducit ad
casuz vnguis: ⁊ qñq̧ ꝓcedit ad corruptionē ⁊ corrūpit vlti
mū os digiti: ⁊ qñz ꝓcedit corrodēdo. ¶ Et Zoar dixit. ꝙ ex
eo est spēs vna q̄ est valde mala. etenīz corrodit extremitatē
digiti ⁊ extēdit̄ ad corrodēdū carnē viuā man⁹ vel pedis do
nec ꝑueniat ad corrosionē magne ptis ipsi⁹. Et hec spēs no
minat̄ arabice egri⁴° spine. Et Gal. noiauit hāc egritudinē
ꝓprio noie: sed posuit cām ⁊ curā ei⁹. Et qdā dicūt. ꝙ h̄ apa
qñq̧ interficit cū ꝯtinuitate febris ⁊ ꝑseuerātia doloris.

Curam pannaritij ꝑue spēi ei⁹ q̄ nō corrūpit neq̧ cor/
rodit os. dixit Zoar esse facilē. Et q̄ vicinior cu
ra ⁊ magis laudata est supponere ei cerumē siue sorditiez q̄
repit̄ in aurib⁹ vel supponere granū masticatū ⁊ si delicat⁹
fuerit sufficit ei farina masticata ad maturationē ei⁹ aut pas
sule pistate aut ficus vna sicca ⁊ pinguis. Quidā aūt dixe/
rūt sorditiē auris esse miscēdā cū lino q cū ꝓprietate ꝓhibet
collectionē pānaritij. ¶ Attñ recte ordinādo curā ipsa cōsi/
stit in regie subtiliatiōe ⁊ ꝓhibitiōe ois calidi ⁊ in corporis
euone. dixit Alm. si diu est ꝙ nō fuerit minut⁹ minuat̄ sup.
aut scarificet̄ si flōmia fieri nō poterit ⁊ vēter soluat̄ cū mū/
dificātib⁹ sanguinē a colā ⁊ frequēter fiāt clysteria lenitiua.
¶ Dz aūt regi cū medicinis localib⁹ sicut regunt̄ reliq̄ apa
ta calā in pn° cū repcussiuis: ⁊ ꝓprie cū oleo ros. ⁊ aceto aut De reper cussiuis.
cū acacia ⁊ albumie oui aut cū aceto ⁊ aq̄ mixtis vel succo
plātaginis ⁊ si dolor vehemēs fuerit tūc aliqd ex narcoticis
misceat̄. ¶ Dixit Almā: de ꝯferētib⁹ ad hoc est vt locus se/
pe aceto ⁊ opio epithimet̄: deinde sup locū grossūz fiat epi/
thima ex psilio cū aceto ⁊ aq̄ cōquassato aut aliqd stipticuz
cū aceto ⁊ aqua ꝯquassatis vt grana mirti psidia galle: ⁊ si/
miliare sup hoc totū ponat̄ pannus in aqua niuis infusus
⁊ vna hora trāsacta remoueat̄ ille pānus ⁊ alius loco eius
ponat̄: hoc multis faciēdo vicib⁹. ¶ Aliq aūt faciūt infun
di digitū frequēter in aceto cū semine vel succo iusquiami con
quassato ⁊ infrigidato in niue. ¶ Et qdā inungūt digitū cū
vnguēto qd̄ sic fit. ℞. olei viol. ⁊ de papauere. añ. ℥. ß. opij ⁊
seis iusquiami. añ. ʒ. j. incorpent̄ post triturationē coꝝ. ¶ Et
Ras. in diuisionibus dixit. qñq̧ cōfert ei in pn° vt liniat̄ lo/
cus erugine ferri ⁊ aceto ⁊ ponat̄ in niue quousq̧ stupefiat.
¶ De vsu tñ istoꝝ infrigidātiū. dixit Aui. opz vt stet̄ sup in/
frigidātia. s. multo tpe. nā ipsa qñ ptrāsit hora pncipij inspis/
sant cutē ⁊ abscindūt māz sub vngue: vñ vehemētior dolor
fit: neq̧ ꝑꝑ istud calitas intēsa extinguit̄. ¶ Et iō post pnm̄ si
nō potuerit repelli nitēdū est ad resolōnē ⁊ exiccationē ei⁹.
Dixit Gal. 5° metnir. ꝙ medicamē ꝯfectū de aloe balaustia
thure ⁊ galla sanat pannaritiū. ¶ Dixit Dios. ⁊ adducit̄ ab
Aui. ꝙ radix vitis albe cū vino apposita vtilr̄ lunores ⁊ pan
naritia emēdat. Et de vtilibus sunt folia prassij cōtrita sola
vel mixta cū melle euellunt enīz pānaritiū ⁊ si pñs coquant̄
melius illud agūt. ¶ Dixit Ras. 25. cōt. dico vulgus semper Observa tio.
infūdit pānaritiū in oleo calo. ⁊ in diuisiōib⁹ dixit. ꝯfert pā
naritio vt igniat̄ oleū talr̄ ne adurat ⁊ iponat̄ in eo digitus:
⁊ qdā loco olei accipiūt oleū ro. ¶ Q; si ꝑdicto mō nō resol

nitur ⁊ pdurat pulsatio iaȝ certus eris ꝙ trāsiuit in eūturā ⁊ necīa est maturatio ipsi⁹: ⁊ maxie cū emplo qđ sic fit. ℞. farine fenug. ⁊ seis lini ⁊ radicū altee. aā. ʒ. j. butyri olei de lilio. aā. ʒ. ij. ⁊ vitellos ouoꝝ q̄tuor coctos ⁊ incorpent. ¶ Et nō est expectāda in eo maturatio pfecta: sȝ aā ipsius pfectionē festinet aptio. Et dixit Ras. in diuisiōib⁹. pforet foramie puo ⁊ exprimat dōec tota sanies egrediat. ⁊ hoc vt nō capiat radicē vnguis toti⁹: deinde curet cura vlceꝝ mūdificādo ipȝ ⁊ exiccādo cū emplo facto ex rosis lētib⁹ ⁊ farina lupinoꝝ cū melle. ¶ Et post mūdificationē adhibeat medicamē gñatiuū carnis: in quo casu aloes ꝯfert aut solū aut mixtū cum vino dulci. vt dixit Sera. aut terbētina cū vio lota. ¶ Dixit Antillis. nō video rē magis ꝯuenire pānaritio. s. vlcerato ⁊ doloroso: sic est vngᵐ ꝯfectū ex cerussa lytargirio cāphora ⁊ opio. ¶ Et dixit Pan. qñ pānaritiū fit cācerosuȝ: ⁊ tūc vtēdū est calcadiō ꝯfecto cū arsenico vitriolo. sic. ⁊ calce. ¶ Et Antill. dixit quotiēs sanies manauerit de pānaritio tenuis velox fiat incisio aut coctura: qr sile vlcus corrodit digitū totū corrūpēdo ipȝ cito. ¶ Dixit. A. qñ est timor corrosionis necīuȝ est admistrare emplm de arsenico ⁊ dragagāto calce ⁊ flore eris: qm exiccat illud nec est meli⁹ eo. ¶ Et si os corruptū fuerit remoueat: deinde incarnet. Dixit Almā. si origini vnguis ⁊ pruritus aduenerit, vnguis cadet: ꝙ ꝓp non est cū digito illo post casuȝ ei⁹ ludēdū nec erit aliquo mō mouēdus ne vnguis q renouat tort⁹ egrediat ⁊ asper. ¶ Zoar āt ꝯsequēs curā scđe spēi pānaritij. dixit. postꝙ medic⁹ cognouerit hāc egritudinē ⁊ ꝙ ipsa crescit quotidie ⁊ augmētatur studeat in euacuādo corp⁹ fortiter ponēdo in laxatiuis eius res q̄ trahāt hūores adustos. Et de cōuenientib⁹ ad hoc est istud medicamē. ℞. corticū mirabo. kebul. ⁊ idoꝝ epithimi ⁊ barbucle. aā. auī. x. sene cartami ⁊ seis vtice. aā. auī. 5. pistent optime ⁊ addat istis q̄tū est 5ᵃ ps diuȝ mediciaꝝ decoꝝ de florib⁹ nenufaris ⁊ infundant oia in aq̄ calā tm̄ ꝙ cooperiant in ipsa ⁊ mane colent fortissime exprimēdo: ⁊ in. ʒ. vj. istius colature ponat. ʒ. 5. syrupi de ligritia: ⁊. ʒ. j. syrupi de corticib⁹ citri ⁊ adde huic octauaȝ ptē. auī. j. de mastice ⁊ si nō purgaret sufficiēter cū ista aq̄ adde de residuo. ʒ. ij. 5. syrupi de squingibin. Et ciba cū postea gallina elixata ⁊ tassea. Et in die aā assūptionē meⁿᵉ dabis ei siclas elixatas in vesperis. Et dixit. si nō fueris studiosus in curōne hui⁹ egritudis añq̄ȝ adueniat ad maturitatē ⁊ eruptionē paꝝ proderit ei cura ⁊ medicatio postea: ꝙ si denigret in circuitu apatis ⁊ iduret sic euenit inimico meo q mihi p me postq̄ȝ exiui de carcerib⁹ ⁊ inueni ꝙ corā eo erāt plēs medici ⁊ cū essēȝ ꝓpe ipȝ extraxit pedē suū ⁊ q̄ii posuit in sinu meo sicut ꝯsuet⁹ erat facere alijs medicis: ⁊ tūc elōgat⁹ fui ab eo ⁊ cōsideraui ꝙ corruptio erat in circuitu apatis: ⁊ tūc dixi ꝙ ipossis erat ei⁹ curatio nisi chyrurgic⁹ iciderei carnē illā totā q̄ erat in circuitu apatis cū rasorio. Qui cū audisset h̄ incepit flere ⁊ angustiari ⁊ medici ceperūt blādiri ei tradētes obliuioni pcepta medicoꝝ antiquoꝝ q pceperūt ꝙ nō debem⁹ bladiri in egritudib⁹: ⁊ pmiserūt infirmo remouere eā hñ cū meⁿⁱᵉ mortificatiuis: qb⁹ dixi ꝙ nō cognoscebā neq̄ȝ videbā vllo mō ꝙ illud facere possent: ⁊ eo ꝙ añq̄ȝ mortificata sit illa caro mala denigrabit altera q̄ succedit. Et ꝯcordati fuerūt oēs remouere eā cū meⁿⁱᵉ acutis qb⁹ dixi ꝙ illud facere nō poterāt aliq̄ rōne ⁊ sic recessi ab ipso ⁊ medici iceperūt me acusare ⁊ dicere ꝙ nō poterā inimicitiā coopire quā habebā erga eū tm̄: ⁊ q̄uis ei⁹ essem inimicus dicebā vitatē p certo ⁊ sui medici nō pfuerūt ei aliq̄d: sȝ poti⁹ intulerūt grauamē. ¶ Et accidit ꝙ in hac passiōe denigrat os ⁊ corrūpit ⁊ ipoīe est ꝙ super illud possit gñari caro ⁊ cōdēsari: vñ necē est radere ipm fortiter ⁊ cū rasorio icidere carnē illā totā q̄ est infecta ⁊ corrupta ⁊ sup locū ponere farinā ordei cuȝ melle: ꝙ ꝓ ptes sint eq̄les ⁊ cū vuln⁹ saniē eiecerit pone tūc farinā ordei mixtaȝ cū melle ⁊ inunge ptes vicinas q̄ sūt in circuitu apatis cum oleo ro. aro. qm̄ poīe est ꝙ cū isto regie videris rē laudabilē cū auxilio dei. ꝙ si cōplō patiētis fuerit sicca aut fuerit senex adde farinā ordei ⁊ idico q̄tū ē ps 4ᵃ ipsoꝝ ō thure adusto.

Aptio si ue piorat io.

Cura vl cerosi siue cancerosi

Dic pse quēs scđaȝ speȝ pāna ritij.

Ab o. reu barbaro.

¶ De apate testiculoꝝ ⁊ vge ⁊ vlceribus eoꝝ. Cap. lxiij.

Testiculis accidit aliqñ apa siue inflatio. Dixit eniȝ Hal. aliō fit in substa testiū: ⁊ aliud fit in siphac eoꝝ. Et Auicē. dixit. aliqñ accidit in testiculis: ⁊ aliqñ i osseo: ⁊ qñq̄ȝ in testiculo ⁊ osseo fit ⁊ qñq̄ȝ apat vn⁹ testiculus tm̄: ⁊ qñq̄ȝ ambo sil. ¶ Accidūt āt testiculis frequēter apata: ⁊ ēt vlcera: qr sunt positi inter duo mēbra receptiua supfluitatū. s. inter vgā ⁊ anū: ⁊ qr mollis ⁊ rare sube: ⁊ cū hoc ēt situati sūt in loco decliui: maxie tñ ad h̄ parati sūt testiculi calidā ⁊ humidā ꝯplōnē hñtes: eo ꝙ magis attrahūt ad se māȝ. ¶ Et dixit Haly. genitalib⁹ viroꝝ apa sic alijs accidit mēbris. s. ex mā eꝝ ad ipa cōfluxu ⁊ mā erū in ipsis gñone. i. congestione. plm tñ fit p viā defluxus ⁊ raro p viā ꝯgōnis.

Et causa eius qñq̄ȝ est extrinseca: sicut casus vl pcussio: ⁊ sicut eoꝝ ꝯpressio fortis vel attractio ⁊ coytus sub muliere ⁊ dimissio coytus ꝯsueti: maxie eodē seruato regie diete ⁊ retētio spermatis iam moti in actu coytus: ⁊ ois imoderat⁹ vsus sex reꝝ nō naliū. ¶ Et qñq̄ȝ est causa eius intrinseca: ⁊ aña est aliqs humor multiplicat⁹ in toto vel in aliq̄ pte nobili. q ꝓp aliquā cāꝫ defluit ad testiculos: aut vētositas: ⁊ cā ei⁹ ꝯiūcta est ipse humor defluxus vel in ei⁹ ꝯgestus: ⁊ est aut sanguis: aut colā: aut flegma: aut mella aut ex his mixtis. aut est vētositas. ¶ Dixit Haly. ꝙ aliō est calidū. s. sanguineū vel colicū vel mixtū ex eis ⁊ aliud est frigidū ⁊ est aut flāticū aut melicū aut ex eis mixtū aut vētosūs Et qñq̄ȝ est apa cōpositū ex hūore calō ⁊ frido. ¶ Et terminat apa testiculoꝝ sic alioꝝ mēbroꝝ aut ad resolōnē aut in durationē aut suppurationē aut pmutationē q̄ pmutatio hȝ plm fit ad epar ⁊ renes, ⁊ qñq̄ȝ pmutat ad ptem pectoris ⁊ cordis vl ad ptes cerebri ꝓp ꝯtinuitatē ⁊ colligātiā quā hñt cū dictis mēbris: ⁊ sic est hm plm interficiēs. Aut teriat corruptionē quare necīuȝ est vt castratio fiat ⁊ abyciat testiculus corrupt⁹ ne perambulet corruptio ad mēbra vicina. Et vidi in quodā q castratus fuit ex multa calefactione loci sui peruenire osseo eius estiomenū ex quo ilico totū putrefit ⁊ medic⁹ tam cito amouit totū qđ corruptū erat ⁊ saluatus est eger ⁊ regñata est q̄dā caro callosa sup testiculis eius.

Signa gñis. dixit Aui. ei⁹ qđ fit in osseo facile cognosci pōt: qr tact⁹ ei⁹ est possi. pōt. n. pcipi p tactū dispō lenitatis ⁊ duritiei ipsi⁹. pt ēt cog̃sci p visū: qr aspect⁹ cadit sup ipȝ. Sȝ facti in testiculo cognitio ē difficilis: qr nō pōt p tactū obstāte osseo ꝯprehēdi dispō lenitatis vl duritiei ei⁹ nec cadit sup ipȝ visio ita ꝙ nō pōt discerni p eū ⁊ siue in osseo siue in testiculo fuerit pōdus pcipiet ⁊ dolor aggrauatiuus. ¶ Et discernit factū in testiculo a facto in osseo. nā in fcō in testiculo qñq̄ȝ est febris, maxie cū fuerit calm. nā testiculus est nobile mēbꝝ ⁊ est mediāte arteria ꝯtinuatū cū corde ⁊ erit hec febris vt plm ꝯtinua. In fcō aūt in osseo nō erit fēbris nisi fuerit magnū valde aut nisi suppuret. Et si fuerit apa in ambob⁹ testiculis: erūt febris dolor ⁊ grauedo itēsiores ⁊ grauedo sp signat māȝ hūoralē nā in apate vētoso nō sentit grauitas. Et apa testiculi calȝ dignoscit p febris ⁊ doloris intētionē. Frigidū v̄o p febris ⁊ doloris remissionēȝ ⁊ pualionē calitatis. ¶ Et apa ossei sanguineū cog̃scit p loci ruborē ⁊ calorē ⁊ dolorē ⁊ pulsationē ⁊ tā in sanguineo ossei q̄ȝ testiculi adest vlis corpis plenitudo ⁊ venaꝝ saphenaꝝ inflatio ⁊ rubor. Et cognoscit apa colicū ossei p loci citrinitatē vel rubedinē clarā calitatis acutatē ⁊ doloris pūctionē ⁊ hitudo corpis toti⁹ vel saltē epatis colā. ¶ Et flāticū cog̃scit p loci discolorationē: qr nō pmutat notabilr a colore q̄ puus erat p mollitiē ⁊ q̄uitatē ⁊ doloris pualionē vel remissionē: ⁊ tota corpis hitudo est flātica. ¶ Et vētosuȝ cog̃scit p tēsionē ⁊ colorē corpis ⁊ grauitatis pualionem. Et cāe pmitiue sciunt p ipsaꝝ inq̄sitionē ⁊ relōnē p quaꝝ pualionē scit ꝙ

in corpe fuit cã añis. Et ꝑmutatio ei⁹ ad cerebrũ scit̃ ꝑ accidẽtia cerebralia q̃ eueniũt in apatis delitescẽtia. Et eodẽ modo scit̃ ꝑmutatio ei⁹ ad alia mẽbra. dixit Aui. multotiẽs delet̃ apa testiculi ꝑ tussim accñtẽ q̃re mã ꝑmutat̃ ad pt̃e pectoris. ❡ Dixit Ras. 10° ↄti. ex lib° de morte veloci. In quo fuerit dolor & testiculoꝝ inflatio & appeno fuerit in ancha dextra signũ celestis coloris moriet̃ in die q̃rto: & laborãs hac passione appetet semꝑ vinũ. ❡ Et discernit̃ iter rupturã siphac & inflationem testiculo um: q: in tussiendo nõ augetur dolor & inflatio in inflatione sicut in ruptura.

Cura hoꝝ apatũ triplici perficit̃ instr̃o. s. dieta potione & chyrurgia. Et dieta opȝ vt ꝑm sex res nõ nãles vertat̃ ad oppositã q̃litati cãe coꝝ. ❡ Dixit Hal. de dieta in his apatibus calidis dulcia caueant & a carnibus illos ꝓhibe & di illos dispone regimini qd̃ in apatũ curatione calidoꝝ dictũ est. Et Aui. dixit. opȝ vt alleuiet̃ cibus & dimittat carnẽ & q̃ sũt siña ei & regat̃ regimine subtili. Et regimẽ frigidorũ est: sicut dcm̃ est in regimie ipsoꝝ dũ. Et opȝ. vt ois cã ꝑmitiua abyciat̃ & inducat̃ ↄ̃riũ ei⁹ qd̃ ipressit: veꝝ tñ in oi hõ apate opȝ vt osseũ q̃escat & suspẽdat̃ supi⁹ cũ vitta ne pre grauitate descẽdat inferius & augeat̃ inde dolor & apa. Et ↄuenit ideo accubitus resupinus & nec̃ia est quotidiana euãtio suꝑfluitatũ p̃me & scd̃e digõnis & abstinẽtia a coytu nisi in illo cui⁹ cã fuit dimissio coytus ↄsueti aut sꝑmatis retẽtio. in his eniȝ casibus coytus in pñ° est iuuatiuus & ↄueniẽs. ❡ Potio vo q̃nq; respicit cãm añtẽ q̃nq; cãm cõiunctã: & q̃nq; vtrãq; simul: & q̃nq; corrigit accñtia: & q̃ respicit cãm añtẽ: q̃nq; illã euãt q̃nq; diuertit: & q̃nq; eã ad locũ apatis descẽdere ꝓhibet. Et que respicit cãm cõiunctã eã resoluit vel digerit & rectificat: & q̃ respicit vtrãq; sil̃ eã repellit & resoluit. ❡ Implent̃ aũt p̃dicte intẽtiones sicut in calidis apatib⁹ in p̃nci°: & q̃to citius fieri poterit fiat flõia ex basilica. Ego. n. vidi iuuamẽtũ ei⁹ tã presto ꝙ sanguine minuto ilico cessauit apa. dixit Haly. flõiaȝ ipera & minue basilicã. Et post flõiaȝ hãc ↄuenit plerũq; flõia de saphena. Ait. n. Paul. ꝙ cura ꝑfecta apatis calidi testiculoꝝ dȝ fieri ꝑ minutionẽ venaꝝ cauille calcanei. Dixit Aui. opȝ vt fiat flõia. s. de brachio. Et q̃nq; est nec̃iuȝ vt post flõmiã manus & brachij fiat flõia de saphena: & opȝ vt attendat̃ latus doloris. s. in flõmãdo saphenã & fiat flõia ex latere ei⁹. Quidã ẽt dicũt. ꝙ flõia de basilica dȝ fieri ex latere apatis & est veꝝ i plectoria si magna valde fuerit: q: tũc dȝ fieri de basilica opposita & si apa fuerit in ambobus testiculis simul fiat de vtraq; basilica flõia & sil̃ de vtraq; saphena. ❡ Dixit Viaticus scarificet̃ in dorso: & valet hec scarificatio post flõiaȝ: & ꝑ maxie qñ flõia nõ posset fieri: & sil̃r valet sanguisugaꝝ appositio. Valẽt ẽt alia ad oppo^m diuertẽtia. Et flõia ẽt facta in pñ° ꝑncipij ex basilica cõuenit in apatib⁹ fridis per viã defluxus facta. veꝝ nõ dȝ eẽ copiosa. q: propꝑe opȝ de sanguine trahere. Dixit Viati. hũores peccantes cũ farmacia purgem⁹. Et Aui. dixit. soluat̃ nã. Quidã tñ ꝓhibẽt medicinã excessiue fortẽ: q: dubiũ est in eius actione: ne mã trahat̃ ad iferiora loca & trãseat ex ea ad locũ apatis: sed medicinas lenitiuas ↄcedũt: & maxie laudant clysteria & suppositoria: q: euãnt & diuertũt & nõ est dubiũ in eis de tractu mãe ad locũ apatis. ❡ Dixit Aui. soluat̃ mã & ꝓprie cũ eis q̃ administrant̃ de subtus: & nã cũ administrant̃ suppositoria ↄferunt magnifice: vt attrahat̃ mã ad anũ. ❡ Et vomit⁹ q̃dẽ est de diuertẽtib⁹ bonis: vñ dixit Ras. 2° ↄti. dico ego passus apa in testiculo & faciẽdo vomitũ sentiebã ipȝ minui pcies vomitũ manifeste: tñ nõ totalr̃ tollebat̃, sed nõ dolebat, finalr̃ tñ faciẽdo q̃plur̃ies extirpaui cũ eo radicẽ eius. Euacuatio aũt ꝑ vrinã oino ꝓhibẽda est: q: m̃ mãm ad locũ apatis trahit. ❡ Localia aũt diuersificant̃ ꝑm diuersa tẽpora apatis: & varias dispõnes mãe eius. ❡ In pñ° g̃ si apa fuerit calidũ. dixit Aui. administret̃ pãnus imbibitus in aceto & aqua ro. & mucillaginib⁹ & succis infridatiuis. Dixit Hal. emplãta cũ mabacho. al's. mabalebo mixto cũ ordei farina

De localibus in principio cali.

& fabis frignis: & ouoꝝ vitellis & aq̃ & oleo ro. & vino emplãta sup apata cal'a in testiculis ↄferũt valde. Et q̃dã ẽplãt cũ fabis decoctis in aqua. Et quidam permiscent cum faba decocta oleum rosa. vel myrtbinum: & conuenit oleum rosa. cum fricatura plumbi. Et de vtilibus in pnci° sanguinei est aq̃ ro. acetũ & succ⁹ solatri cũ farina ordei & lentiũ excorticataꝝ: & succ⁹ cãne humide solus vel ꝑmixt⁹ cũ p̃dictis. ❡ Et in pñ° colici est mucilago psilij & succus portulace & lactuce & endiuie & aq̃ cucurbite cũ farina ordei & modico aceti. Et si calitas intẽsa fuerit addant̃ p̃dictis succ⁹ iusqami mãdragore vel papaueris & cãphore modicũ & maxie si dolor fortis fuerit. ❡ In augmẽto vo ↄpetũt. dixit Aui. cũ icipit augmẽtũ: q: in pñ° augmẽti admittret̃ aq̃ solatri & cucurbite & cãne humide & endiuie: & farina ordei & fabaꝝ: & aliquãtulũ cere & oleũ ro. ❡ Et de exptis dixit Aui. est vt sumant̃ alkekengi: & farine fabaꝝ & violaꝝ tritaꝝ partes eq̃les cõiungãtur & emplet̃ cũ eis. ❡ Et dixit. si fuerit in eo durities aliqua aut ꝑtrãsierit terminũ ꝑncipij manifeste: & tũc oportebit vt regat̃ cũ eis in q̃b⁹ est maturatio. i. resolo aliquali remollitione. sup. nõ pura: s; cũ p̃dictis repcussiuis. Et dixit. ꝙ propinquius maturatiuũ. i. resolutiuũ p̃dictũ ex gradu ꝑncipij est farina fabaꝝ & cãomilla & altea & mucillago psilij & rob. Aut farina ordei cũ melle & aq̃. aut folia caulis cũ farina ordei & vitellis ouoꝝ & oleo ro. Et de vtilib⁹ vbi est aliqua durities est: vt sumant̃ coriãdri mellis & olei ro. ptes equales: & misceant̃ & supponant̃. Et ꝓcedẽte augmẽto valet farina fabaꝝ cocta in vino. Dixit Sera. qñ farina fabaꝝ sine corticibus coq̃t̃ cũ vino cura apata testiculoꝝ. s. cal'a & in augmẽtore valet ẽt in pñ° fridoꝝ. Et ↄuenit emplm̃ de farina fabarũ & acetũ cũ mucillagine psilij oleo ro. & õ lilio. ❡ In statu vo. dixit Aui. cu indiget resolõne. s. plurimõ tñ pura: & stat augm̃. s. & icipit stat⁹ tũc de exptis bonis sũt passule enucleate: & ciminũ q̃ terant̃: & fiat ex eis emplm̃ cũ vino & istud maxime ↄuenit in fine stat⁹ vel pñ° declinatiõis. Et silr̃ emplm̃ de folijs caulis & fenugreco decoctis. In pñ° aũt stat⁹ valet emplm̃ de farina fabaꝝ passulis enucleatis & cimino decoctis in vino ꝑmixto: aut leniat̃ cũ oleo ro. & de camomilla ꝑmixtis cũ vitellis ouoꝝ addito modico croci. ❡ In declinatione vo cõpetit oleũ de camomilla & yrinũ ↄquassata cũ vino decoc^tis camomille & melliloti cũ fit cũ eis epithyma vel fomẽtatio: & ↄuenit stercus⁹ vaccinũ distẽpatũ cũ vino & supponit̃. ❡ In pñ° aũt flãticoꝝ & eoꝝ q̃ vt dixit Aui. multotiẽs accidũt in dispõne kacetie & hydropisis ↄueniũt maturatiua p̃dicta in apate calo. Et de ↄueniẽtib⁹ est farina fabarũ & fenugreci decocte in triplicato: aut sumant̃ folioꝝ caulium. n. M. j. & ficus sicce nũero. v. & coquant̃ in aq̃ & fiat emplm̃. Et scias. ꝙ in pñ° flãticoꝝ ↄueniũt resolutiua ꝑmixta cũ stipticis calis vel tẽpatis. Et de ↄueniẽtib⁹ est emplm̃ factũ ex camomilla mellitoto: calamo aromatico yreos oleo mastiano & lilino. ❡ Et in augmento ↄuenit vt resolutiua fortificent̃ stiptica. Empl; ↄueniẽs in augmẽto flãticoꝝ. ℞. fenugreci seis aneti yreos floꝝ camomille mellilotri: cineris tirsoꝝ caulũ calami aromatici: & farine ciceꝝ & fabaꝝ. añ. ptes eq̃les cõficiant̃ cum oleo de camomilla & de lilio. ❡ Et dixit Ras. 2° ↄti. ꝙ valet emplm̃ de cimino cũ melle passulaꝝ. dixit Joãnitius. ℞. masticẽ & sarcocollã & infunde in vino cocto & oleo sambatino: & illine cũ eis. ❡ Et cũ ꝑuenerit ad statũ minuant̃ stiptica multũ. Et cõuenit emplm̃ factũ ex caricis & passulis & cimino furfure triticeo & parietaria decoctis in caretico. al's. carẽto. ❡ Et cũ incipit declinare addat̃ in p̃dicto emplo yreos & ruthe. Dixit Dios. ꝙ folia ruthe cũ folijs lauri trita valẽt apatibus mollibus testiculoꝝ. Et cõuenit fomẽtatio cũ vino decoctiõis mẽte & cimini aut ꝑmisceat̃ mẽta & ciminũ cũ melle & supponat̃. Dixit Dios. ꝙ bdelliũ dissoluit apata frida testiculoꝝ. ❡ Et dixit Aui. de cura flãtici bdelliũ dissoluat̃ in rob & illiniat̃ cũ eo. Joannitius aũt dixit. ad apata testiculoꝝ infantũ dissoluat̃ bdel

In aug°.
In statu.
In declinatione.
In pn° frigidi.
In aug°.
In statu.
In declinatione.

lilū in vino cocto ꝛ modico oleo sambacino: ꝛ q: delet apata testiculoꝝ infantiū. Dixit Aar on. pone in foramie veretri de oleo sambacino ꝛ erit mirabile. Et idē dixit Aui. si ponat aliquotiēs. Et dixit. aut ponat in vga mulc⁹ cū dicto oleo sambacino: qm̄ est vtil^m. ℂ Et dixerūt Aaron ꝛ Joānitius suspēdat sup apa rubia tinctoꝝ: nā de pprietate delet apa fridū flaticū. Et Dio. dixit. ꝙ radix pastinace colligata tūori ɔuenit testiculoꝝ. ℂ Et cōuenit in pn° emplm̄ Ras. 2° ɔti. Ubi dixit. dico nō vidi aliqd magis pfecti ꝛ velociozis iuuamēti sicut est istud. ℞. farinā fabaꝝ ꝛ fenugreci ꝛ camomillā butyrū coctū ꝛ vinū coctū ɔfice sil ꝛ suppone. ℂ Et valet ēplm̄ Aui. ℞. folia caulū ꝛ misce cū farīa ordei ꝛ vitellis ouoꝝ cū aliq̄ oleo ꝛ suppone. ℂ Aliō. ℞. passulas enucleatas farinā fabaꝝ ꝛ cyminsū: ꝛ ɔfice cū assūgia veteri. ℂ Et in aug^{to} opꝫ minuere stiptica ꝛ ɔuenit emplꝫ Haly. qd̄. ℞. farinā ciceris ꝛ fabe ꝛ mellilotū camomillaꝫ ꝛ violas siccas ꝛ tere ꝛ tolle tātūdē passulaꝝ purgataꝝ: ꝛ in mortario fortiter ɔtūde: postea dissolue cū adipe capraꝝ liq̄facta: ꝛ oleo lilioꝝ: ꝛ iteꝝ in mortario pcute donec sit bn̄ incorpatū. Et Aui. dixit. sumat sicuū ꝛ adipis anatꝫ. aū. ps. j. ꝛ folioꝝ oliue ꝛ folioꝝ cyp̄ssi ꝛ armo^{ci}. aū. ps. s. ꝛ aggreget cū butyro ꝛ vio. ℂ Dixit Ras. vbi. s. ℞. fic⁹. v. nūero ifusas in aceto vini ꝛ bdellij silr ifusi in aceto vini. ʒ. v. misce: ꝛ cū eis calis fiat illinitio. Et de cōueniētib⁹ est emplm̄ factū cū farina ciceꝝ ꝛ fabaꝝ artemisia passulaꝝ adipe ceruī ꝛ anatis cera ꝛ oleo de lilio. ℂ Et cū puenerit ad statū suppone emplm̄ Pauli factū cū fenugreco ꝛ seie lini yreos ꝛ vino aut melle. Dixit Haly. ℞. cinerē vitis ꝛ semē lini: ꝛ cū porcino adipe nuꝑ liq̄facto. ℂ Dixit Aui. terat furfur idētinēter ꝛ cribellet cribro subtili ꝛ dissoluat armoniacū cū oximelle. ꝛ pmisceat cū eo ꝛ imiscet loco dūꝫ tēpatū ɔtinet calorē ꝛ reiteret supipꝫ assidue. ℂ Dicūt qdā fomētet cū aq̄ maris vel salsa cal̄a sola in aq̄ bullierint sicus ꝛ cāomilla: ꝛ postea inūgat cū dialtea: ꝛ dū dclinat apa dup ɔuenit inūctio. Aarō q̄ est. ℞. fic⁹ ꝛ folia cyp̄ssi ꝛ sauine. aū. ptes eq̄les ꝛ aggregēt cū armoniaco ꝛ adipe anatis: ꝛ in fine fiat ēplꝫ cū stercore colūbino assa ꝛ opopanaco. ℂ Dixit Sera. ꝙ cicera alba q̄ sil̄ant orobo. s. cicercule in aq̄ cocta ꝛ icorpata cū melle resoluūt apata dura testiculoꝝ: ꝛ ea q̄ sunt post aures. ꝛ ɔueniūt exituris malis. ℂ Dixit Alberic⁹. exptū eē supponere iflatiōib⁹ testicl̄oꝝ sudorē exercitati hois. Nā curat eas pfecte. Si apa ossei nō resoluit: sꝫ fit exitura: tūc opꝫ vt maturet ꝛ apiat mūdificet ꝛ curet vt alia vlcera. In apate aūt testiculi non dꝫ q̄ri ꝙ fiat exitura: imo phiberi dꝫ ꝗ̄ ꝓ posse. ꝙ si par fiat apiat oseu: sꝫ nō testiculus ꝛ ingeniū fiat in mūdificatiōe ꝛ resolōne ei⁹. Et de max^e vtilib⁹ est emplꝫ cicercłis dcm̄. Dnt. n. qdā. ꝙ iā sanauit testiculū: cui⁹ 3^a ps iā putruerat ꝛ saluauit residuū. Et ɔuenit oleū rosaceū cū fricatura plūbi. ℂ Qz si fistulent aut cācerent: aut corrodant tūc nō est excusatio qn testiculus extbat: deide loc⁹ cōsolidet. Et qdā dnt. ꝙ ad dissolōne apatis vlcerati ꝛ mūdificationē valet terbētina ꝛ armoniacū cum butyro vaccino. Apatis aūt vētosi curō est sicē est curatio hernie vētose. Dixit Ras. 2° ɔti. ad vētositatē grossaꝫ in testiculis da in potu de nuce cypressi ꝛ ameos. ʒ. ij. cū aq̄ cal̄a: ꝛ dixit ad vētositatez in testiculis ifantiū da in potu q̄lꝫ die ad modū ciceris magni de folijs ruthe tritis in lacte matris eius: aut nutricis ꝛ sanabit. Dixit Guilib. ꝙ spoliuꝫ serpentis frixuꝫ in oleo est probatū ad omnem inflationem testiculorum.

De ēplis ɔuēiētib⁹ In pncip° — *In aug^{to}* — *In statu.*

ℂ De apātibus bothor ꝛ vlceribus virge. Cap. lxiiij.

Apostemata in vga fiūt vtplm̄ p viaꝫ defluxꝰ humoꝝ a supiorib⁹ ad ipsaꝫ: ꝛ rarissimū est ꝙ fiant p viā cōgestionis. Et sūt ex eis cal̄a sanguiea vel colica ꝛ frigida flatica vel melica aquosa vel vētosa. Et signa tā gnīs q̄ꝫ specieꝝ sūt nota ex multotiēs dictis. ℂ Et curōnes eoꝝ. dixit Aui. tertij 2^a. prime curōni sūt apatū testiculoꝝ: sꝫ nō sūt oino eedē: ꝛ maxie ꝗ̄ ꝙ idicatiōe sūpta a nā sube vge q̄ sicca est ꝛ dēsa vga plus tolerat stiptica q̄ꝫ testiculi: ꝛ max^e ea qb⁹ vtēdū ē i pn° ad repellēdū māꝫ. ℂ De ɔueniētib⁹ in pn° caloꝝ ē ēplꝫ qd̄ sic fit. ℞. lētiū excorticatorū ros. corticū g̃natoꝝ. aū. ptes eq̄les: ꝛ coquāt in aq̄: deide terant: ꝛ cū oleo ro. misceāt ꝛ supponant. Et si calitas itēsa fuerit addāt folia alkēgi: ꝛ folia vitis sola. Folia vitis ɔtusa: aut ppūtia vitis ɔtusa ɔuenētia sūt sola: ꝛ cū aq̄ ro. mixta. Succ⁹ cimbalarie fomētat⁹ vel illinit⁹ apata cal̄a vge spgit ꝛ curat. Et si calitas fuerit itēsa. ꝛ cū dolore vehemēti. ℞. folia iusq̄ami ꝛ iuolue in folijs caulīū: ꝛ dcoq̄ sub prunis: deide cū ipsis folijs iusq̄ami ɔtritis fiat ēplꝫ. ℂ Aliō vtile. suppone ēplꝫ fcm̄ ex mica panis i lacte capno ifusa vitellis ouorū oleo ro. cū q̄ꝫtitate sufficiēti opij. Aut suppone ēplꝫ Pauli. qd̄ fit d farina ordei: ꝛ cucurbita cruda ꝛ folijs iusq̄ami ꝛ cānaꝫ. Añ tñ appōnē ēpl̄oꝫ fiat fomētatio cū aq̄ dcoc^{tio} folioꝫ bacc: ꝛ aut plātagis vel lāceole. ℂ In aug^{to} cū aliq̄ vel aliqb⁹ pdictoꝫ misceāt aliq̄ resolutiua ꝛ ꝓpe mellilotum ꝛ anetū. Et in statu laudat vt addat pdictis cinis vitis. Et in declinatiōe ɔuenit inūctio cū oleo cāomille ꝛ aneti: ꝛ suppositio ēpl̄i de mellitoto ꝛ floub⁹ camomille. ℂ In flatico vo apate in pn° ɔuenit emplꝫ qd̄ sic fit. ℞. corticū g̃natoꝫ ꝛ sumach masticis calami aromatici marubij. aū. icorpent cum oleo ro. nardino in vino rubeo. Et in aug^{to} addat ciminū folia lauri ꝛ cyp̄ssi. Et in statu ɔuenit emplꝫ de folijs ruthe cypressi ꝛ lauri. Et in declinatiōe addat pdictis cinis vitis.

ℂ Et in melico in pn° cōuenit emplꝫ de oleo ro. vitellis ouorū ꝛ vino cocto. ℂ Et in augmēto addat fenugrecū ꝛ armoniacū: ꝛ pcedit vtilr maxie qn affuerit dolor fortis mellilotū coctū cū sapa ꝛ appo^{m}: sedat. n. dolorē eoꝫ. ℂ Et in statu cōuenit armoniacū dissolutū in aceto: ꝛ emplꝫ ex furfure ꝛ armoniaco ꝛ farina orobi emplata vtilr mollificat apata dura ēt in q̄cūq̄ pte fuerit corpis: ꝛ laudat semē agnicasti cuꝫ butyro. ℂ Et in declinatione pcedat cū emplis de gūmis. ℂ Si apa vge exitura fiat maturet cū emplo de altea fenugreco seie lini: brāca vrsina adipe porci ꝛ butyro: qn̄ aūt maturat: aliqn̄ rūpit ad ex̄. ꝛ est bonū: ꝛ aliqn̄ ad intra ad foramen ei⁹ p qd̄ exit vrina: ꝛ tūc opꝫ vt mūdificet cū iniectionibus p foramē vge: ꝛ cū exhibitiōe ꝓuocātiū vrinā: qd̄ vo rūpit exteri⁹ mūdificet ꝛ curet sicut vlcera ipsi⁹ vge. ℂ Dnt qdā. si acciderit apa vge ex pcussiōe supponat ēplꝫ de absinthio ꝛ artemisia ꝛ oleo de camomilla: ꝛ qdā supponūt ēplꝫ ex farina tritici cū succo absinthij ꝛ pinguedie anatis. ℂ Et dnt qdā. ꝙ si ppūtiū vge inflat ex mā cal̄a teneat ppūtiū sepe in aq̄ decoctiōis morsus galline ꝛ desupponat farina ordei decocta in succo portulace ꝛ lactuce. Et si inflat ppūtiuꝫ ex mā frida emplet cū betonica in vino decocta. Cura autē apostematū aquosorum virge est cura hernie ventose.

ℂ Et nascunt aliqn̄ apata in musculis q̄ sunt in radice virge ꝛ partibus que sunt sub collo vesice: ꝛ phibent exitū vrine liberū ꝛ appa ēt māifeste sensui Et ego vidi illa apata in duob⁹ q ambo mortui sūt infra. 14^{m} diē. ℂ Et cura eoꝫ est flōmia ꝛ euacuatio ꝛ diuersio: sicut dictū est in aptib⁹ testiculoꝫ: ꝛ cōfert eis flos altee vel malue in vino coct⁹ ꝛ cataplasmatus. ℂ Emplm̄ ɔueniens eis ꝛ mitigat dolorē eoꝫ. ℞. coronā regiā ꝛ in aq̄ decoque modica donec mollificet: deide terat ꝛ pmisce cū ea farinā seis lini: ꝛ vitellos oui elixos per vinū coctū suppone. ℂ Aliud. ℞. farinā fabaꝫ fenugreci ꝛ seis lini: ꝛ ciceꝫ folia caulīū anisum ꝛ camomillā ɔfice cum adipe renū capraꝫ ꝛ confice ex eis emplm̄. Et in fine cōuenit bdelliū dissolutū in vino ꝛ suppositū. Et qdā dnt. ℞. folia ꝛ flores cardi benedicti: ꝛ in vino decoque ꝛ cataplasma. In oibus aūt apatibus virge. dixit Pau. ligādū est veretrū ad partē superiorē: ꝛ dimittat ois motus ꝛ deambulatio.

ℂ Et nascunt aliqn̄ in virga pustule bothorales q̄ aliqn̄ sūt in cute exteri⁹: ꝛ aliqn̄ nascūt in foramie int⁹: ꝛ tūc phibēt libeꝫ exitū vrine. ꝛ cā eoꝫ est mā acuta baurachina i vga cōtenta: ꝛ sm̄ plm̄ saniant. Et dixit Hip. in afo. Quib⁹ in vi/

In pncipio caloꝫ — *In p nci. flaticoꝫ.* — *In pnci. melicoꝫ.* — *Cura exiturare vge.* — *De apate ex pcussione in vga* — *De inflatiōe vge.* — *De apatibus circa radicem virge.* — *De pustulis bothoralib⁹ in virga.*

rili vga fiūt pustule his sanie facte ꝛ erupte solo fit.s.egritu
dinis. ¶ Et cura eaꝝ est sicut cura apatū eruptoꝝ ad intrin
secū foramē vge. Que vo fuerint ab extra debent fomētari
cū aqua cali ꝛ sapone vt rarefiat ꝛ attenuet̄ supficies pustu
larū ꝛ eaꝝ mā:deinde supponat̄ foliū caulis:aut empl'z ma
turatiuū ex fenugreco seie lini ꝛ altea. ¶ Cūqꝫ facta est ma
turatio qd̄ cognoscit̄ p dealbationē pustulaꝝ:tūc ingenian
dū est ad ipsaꝝ eruptionē. Fricet̄ ḡ vga leuiter sup coxā pa
tiētis vel sup coxā alicuiꝰ mulieris:donec virga erigi videa
tur:deinde repēte pcutiat̄ vel cōprimat̄:qm̄ p talē cōpressio
nē rūpunt̄ pustule ꝛ emittit̄ sanies:ꝙ si sic nō erumpant̄:rū
pant̄ cū aliquo instrō:deinde mūdificent̄ ꝛ cōsolident̄. Et ō
vtilibꝰ est puluis aloes ꝛ myrrhe:aut colofonie ꝛ myrrhe.

De carne mortua ꝛ borbor su p virga.

¶ Nascunt̄ aliqñ sup virga caro mortua ꝛ borbor:ꝛ sūt ali
qñ mollia:sicut moꝝ ꝛ delet ea puluis subtilis factꝰ ex corti
cibꝰ granatoꝝ acetosoꝝ supaspsus, aut puluis factꝰ ex capi
tibꝰ pisciculoꝝ salsoꝝ adustis. ¶ Dixit Aui. sumat̄ baurach
vstū ꝛ cinis ligni vitis:ꝛ terant̄ cū aq̄ bñ ꝛ ponant̄ sup moꝝ
ꝛ que ei siliant̄. ¶ Dixit Pau. distēpera cinerē vitis cū aqua
ad emplandū cū ea:ꝛ qñ sunt dura:ꝛ sunt aut malignaꝛaut
nō maligna:ꝛ nō psunt sup ea medicie:sz oꝫ ꝙ p chyrurgiā
amoueant̄. ¶ Dixit Albu. nō malignū suspēde cum vncino
subtili ꝛ abscinde ipz:donec mūdes cū totū:deinde pone de
sup cerotū submersuz in vnguēto egyptiaco ad mūdificādū
oē residuū eiꝰ. Et dixit Aui. puluerisa desup attramentuz ꝛ
arsenicū:deinde curet̄ cura vlceꝝ. ¶ In maligno vo ꝛ fedi
coloris. dixit Albuc. opꝫ vt administret̄ cauteriū post inci
sionē eius ꝛ ipsius abrasionē. Et Aui. dixit. ꝙ si fuerit dete
rius eo.s.nō maligno nō erit excusatio qn cauterizet̄. ¶ No
ta tñ in cauterisādo virgā. ꝙ dixit Iudeus inqt veretri sub
stantia est:sicut suba ligamētoꝝ:ꝛ iō nō sustinet vstionē cuz

De inflatione pellis pputij vt retrahi n possit ꝛc.

nimio igne factā:aut cū medicinis potēter calidis:qn infe
rat̄ inde nocumētū ei. ¶ Sūt aūt qdā hñtes pellē supra pre
putiū adeo inflatā:ita ꝙ eā retrahere non pñt:ꝛ in preputio
sub ea sunt vlcera:ꝛ tūc opꝫ vt inflatio tollat̄ ꝙ si fuerit cū ca
lore. Rx. portulacā:siue viridē:siue siccā:ꝛ in aq̄ decoq̄:ꝛ sup
inflationē pone:ꝛ maxie valz qñ inflatio impedit mictionē
ꝛ cōuenit emplm̄ de folijs violarie ꝛ malue ꝛ fomētatio cuz
oleo vio. ꝛ frequētata. ¶ Et si inflatio fuerit cuz frigiditate
supponat̄ cepe lilij decoctū ꝛ incorporatū cū vete:i assungia
porci:aut emplatū factū de farina frumēti ficubꝰ siccis oleo
ꝛ vino ꝛ fomētet̄ sepe cū oleo de lilio ꝙ si sic nō resoluat̄ in
flatio:tūc secure incidat̄ pellis inflata ſm lōgitudinē eius cū
rasorio:ꝛ fiat incisio tāta ꝙ pputiū totalr̄ discooperiat̄:vt pos
sint curari vlcera. Et ipsa qdē lauāda sunt cū vino calo solo
vel decoctionis roſ. aut decoctiōis saluie ſz necessitatē. Pel
lis vo incisa suat̄ ꝛ sup suturā ponat̄ puluis ꝯsolidatiuꝰ mix

De cura vlceꝝ vge

tus cū albumine oui:ipsa.n.recipit consolidationē. ¶ Or si
vulnera pputij vel alteriꝰ loci vge indigerēt mūdificatione:
mūdificent̄ cū aq̄ mellis vel cū vino ꝛ melle:vel cū vnguēto
aploꝝ:vel viridi vel alio siḿ ſm exigentiā mūdificatiōis:de
inde ꝯsolident̄. ¶ Puluis optimꝰ ad ꝯsolidādū vlcera vge
iam mūdificata. Rx. myrrhe aloes ꝛ nucis cypssi. añ. ꝛ supaſ
pgat̄ ꝛ desupponat̄ pānus infusus in vino. Et qdā mūdifi
cant vlcera cū aq̄ ꝛ sapone:ꝛ postea supaspgūt puluerē ma
sticis olibani ꝛ myrrhe. ¶ Dixit Sera. ꝙ puluis cucurbite
sicce mūdificat vlcera vge ꝛ ꝯsolidat:ꝛ sif dixit Dios. Ungm
bonū ad vlcera vge. Rx. sarcocolle masticis thuris bol'. ar. ꝛ
sang. drac. añ. ptes eq̄les tere ꝛ cribra ꝛ misce cū ptis. j. ter
bētine:ꝛ ptis. ij. mellis:mūdificat.n. ꝛ consolidat. ¶ Ungm
valēs ad vlcera vge ꝛ oiuz pudēdoꝝ. Rx. tucie lote p. ij. plūbi
vsti ptē. j. puluerisēt̄ ꝛ fricēt̄ sup lamina plūbi cū succo plā
taginis:aut solatri:ꝛ oleo rosaceo agitādo tādiu:donec pin
guescat puluis aloes solus:puluis mūmie solus: ꝛ puluis
pentafilon:puluis soleaꝝ veterū cōbustaꝝ:ꝛ puluis cornu
cerui vsti boni sunt ad vlcera virge:ꝛ inter alia simplicia pul
uis radicū arnoglosse est vltimꝰ. ¶ Et scias ꝙ aliqñ vlcera
vge inueterant̄:ꝛ fiunt difficilis ꝯsolidationis:ꝛ opꝫ tūc vt
regimen rectificet̄:ꝛ diminutio fiat in cibo ꝛ potu ꝛ euātio
fiat frequēs cū his que euant maxie flegma salsuz ꝛ hūores
adustos. ¶ Dixit Gētilis. fateor me nō potuisse curare q̄dā
vlcera vge cū medicis exiccatiuis quousqꝫ nō operatꝰ fui me
dicinis saniē gñantibꝰ q̄ saniādo mēm stantē in labijs vlce
ris adaptauerūt eā expulsioni:ꝛ h̄ feci extimatiuo iudicio.
¶ Et multotiēs oriꝫ sup ipsa vlcera caro mala q̄ corrodēda

Carne vlceris corrosiui: siue cancrosi.

est vel alr̄ auferēda. ¶ Et qñqꝫ accidūt ista vlcera a mā male
q̄litatis ꝛ corrūpit ptes in circuitu ꝛ efficit̄ vlcꝰ corrosiuuz:
tunc opꝫ vt videas ꝛ si malitia nō fuerit multuz mala lauet̄
sepe locus cū aq̄ ordei vel orobi in qua bullierit mel ro. non
colatū:ꝛ postea supponat̄ pānus infusus in vino ꝛ aceto de
coctiōis gallaꝝ ꝛ nucis cypressi ꝛ corticū granatoꝝ acetoso
rū. ¶ Si vo malitia fuerit magna ꝛ denigrauerit ꝛ mortifi
cauerit aliquā ptē:opꝫ vt totū corruptū abijciat̄. Et fiat h fe
stine, maxie si videris corruptionē pambulare:qm̄ suba ve
retri q̄ deperdit̄ restaurari nō pōt. Curet̄ ḡ cura ꝯsiliuz vlce
rū putridoꝝ. ¶ Et qñqꝫ curant̄ vlcera vge ex malitia ꝛ acui
tate mae:ꝛ opꝫ vt occidat̄ cancer cū vngꝰ qd̄ sic fit. Rx. viri
dis eris. ꝫ. j. salisgēme. ꝫ. ß. assūgie porci vetuste liquefacte ꝛ
colate q̄ztū sufficit ad icorpandū illa. ¶ Aut cū puluere qui
sic fit. Rx. arsenici ꝛ aluminis vstoꝝ sup tegula cali ꝛ stercoris
humani vsti ꝛ corticū granatoꝝ. añ. ꝫ. v. puluerisent̄ subtili
ter. ¶ Mortificato aut cancro qd̄ sciꝫ:qꝛ caro appet rubea:
tūc incarnet̄ ꝛ ꝯsolidet. Si aūt sic curari nō potuit si totū qd̄
occupatū est ab eo icidat̄:deinde cauterizet̄. ¶ Nascit̄ aūt

De verruca sup virga.

aliqñ sup vga veruca:ꝛ sanat eā acorus suppositꝰ cū aceto:
aut illinimo facta cū aceto in q̄ fuerit tartaꝝ puluerisatū im
missuz. ꝙ si nō curat̄ sic excoriet̄ ꝛ supponat̄ lac ficꝰ:aut q̄z
tū est granū milij de puluere arsenici. Et si sic nō curat̄. Dix
Aui. icidat̄ ꝛ post icisionē supponat̄ medicamē retinēs san

De vlceribus in foramine vge.

guinē ꝛ curet̄ cura reliquaꝝ verucaꝝ. ¶ Ulceꝝ vo q̄ sūt in
foramie vge signa sūt ꝙ patiēs extimat vt dixit Theodosi.
vt indigeat ad mingēdū ip ꝛ sentiēdo locū ipz fricat:ꝛ aliqñ
manu stringit ꝛ locꝰ vlceris scit̄ p locū doloris:ꝛ in eis que
saniē faciūt egredit̄ sanies añ vrinā. Dixit.n. Gal. 6° de inte
riorib9. si vlcera sint in veretro.s.in meatu eiꝰ dolor erit i eo:
ꝛ illud ab eo egredit̄ p qd̄ vulnꝰ eē signat̄.s.sanies:ꝛ differt
a vulnere vesice:qꝛ hoc.s.mingēdo sanies pcedit vrinā:ꝛ illa
est mixta cū vrina. Et i vulneribꝰ meatꝰ veretri vrina excutē
maxia gñat̄ pūctio maxie si corticibꝰ ablatis a vulnere disco
riatus sit. ¶ Et scias. ꝙ tā vlcera meatꝰ vge q̄z illa q̄ sunt in
exteriori eiꝰ:aliqñ sequunt̄ apata bothor q̄ rupūt̄:aut incī
dunt̄:aut causticant̄. Et qñqꝫ hñt al's cās:quaꝝ aliq sūt pri
mitiue:sic aer multū calidꝰ acuēs ꝛ incēdēs hūores in vga
ꝛ alijs circūstātibꝰ:ꝛ ppea maxie accidūt in estate ꝛ pprie in
fine eiꝰ. Et ex eis est exercitiū imoderatū:ꝛ maxie deambula
tiuū. Et hinc ē ꝙ plerūqꝫ accidit viatoribꝰ. Et ex eis ē coytꝰ
nimiꝰ:ꝛ maxͤ cū mēstruata vel imūda muliere vl' cū lepro
sa:aut hñte vlcera in vulua:siue:aut cū ea q̄ sibi posuit res ca
lidas acutas. Et alie sūt cāe añtes ex mala ꝯplone cala:pcī
pue epis:ꝛ testiculoꝝ gñante hūores acutos corrosiuos vel
adurēte eos q trāsmittūt̄ ꝛ dscēdūt ad vgā vl' ad eiꝰ meatū:ꝛ
cū ibi fuerit collectꝰ efficit̄:ꝛ est cā ꝯiūcta vlceꝝ vge:ꝛ ppea
plerūqꝫ vlcerant̄ meatꝰ vge ardēte vrina sepe trāseūte p ipz.
¶ Et cura vlceꝝ meatꝰ vge ꝯplet̄ cū mūdifiꝰ coꝝ fcā p ea q̄
sumūt̄ iteriꝰ q̄ hñt mūdificare absqꝫ vrie puocͤ:sic ē aquā
succari rubei:aq̄ mellis:aq̄ lactꝭ ꝛ sifia. et si necīa fuerit aliq̄
diuretica dent̄ pꝰ totiꝰ corpis mūdifiͨm. al's. purgͤm:ꝛ et cō
plet̄ itromissiōe p foramē vge mūdificātiū vlcera eiꝰ. Et ex le
uiorib9 ē farina fabaꝝ:ipa.n.dix Dio. pfecto ꝯfert vlceribꝰ
veretri et farina ciceꝝ, farina orobi:faria lupinoꝝ aq̄ ordei
cū puluere myrrhe vl' cū puluere arif. ro. vel cū puluē aluis
saccarini et sifiuz:et post mūdifiͨm incarnet̄ et ꝯsolidet̄ locꝰ
vlceratꝰ cū iniectiōe vini pōticiīn q̄ sit puluis thuris, et cor
ticū granatoꝝ. ¶ Medicamē ꝯferēs oibꝰ vlceribꝰ vge itrin

fecis ꝛ extrinsec⁹ s. veꝝ intrinsecis: opꝫ vt iniiciat͛ dissolutuꝫ
cū vino. ℞. cucurbite sicce vste lytargirij cerusse plūbi alu/
minis scissi cathmie acacie corticū salicis thuris ꝛ ematbi/
tis. añ. ptes eq̄les puluerizent͛ subtilr. ℂ Medicamē aliud
silr valēs. ℞. lytargirij cerusse lote cathmie lote myrrhe sar
cocolle tutie extincte dragagāti ꝛ thuris. añ. misceant͛ ꝛ pul
uerizent͛ vel misceant͛ cuꝫ vino ꝛ iniiciant͛. ℂ Dixit Albꝫ.
dissoluat͛. ℥. j. mūmie in lacte mulieris ꝛ iniiciat͛ foramē vge:
aut dissoluat͛ in vino. ꝯfert. n. magnifice vlcerib⁹ meat⁹ vge
ꝛ vesice: ꝛ valet ēt vlcerib⁹ extrinsecis virge. ℂ Ampli⁹ ea
q̄ ꝯferūt vlcerib⁹ vesice ꝛ vulue: ꝯferūt ēt vlcerib⁹ veretri.

ℂ De apātibus ꝛ vlceribus ani ꝛ eis fistulis. Cap. lxv.

Apostematur qn̄q₃ lacertus ani ꝛ lō
gationis: ꝛ qn̄q₃ apan
tur lacerti q̄ sūt in radice vge ꝛ caro q̄ est in cir/
cuitu ani, maxīe iter anū ꝛ bursaꝫ testiculoꝛuꝫ.
ℂ Et accidit apa in dictis ptib⁹: ꝛ aliqn̄ incipien
do: ꝛ aliqn̄ sequēdo alias egritu°: ꝛ pcipue fit post dolores
hemorroidaꝝ fortes ꝛ successiōe curōnis eoꝝ cū icisione vel
cū me^{tis} acutis: ꝛ sūt qn̄q₃ calida vel sanguinea vel colica vel
mixta: ꝛ qn̄q₃ sūt frida flāctica vel melica: ꝛ cognoscat͛ vnum
qōdq₃ pprijs signis multotiēs dictis. Dixit Gal. 9° miemir.
q̄ morbi ani sūt difficilis curōnis: nā fex ꝛ multe supfluita/
tes p eū trāseūt: ꝛ ipse est copiosi sensus ꝛ me^{na} nō pn̄t appo
ni ei. s. ꝯuemēter: ꝛ cū hoc an⁹ idiget in curis morboꝝ suoꝝ
medicinis stipticis. Et ipse nō pōt tolerare eas: q: ifestāt ipꝫ
cū stipticitate eaꝝ: ꝛ ipse ex violētia sensus ei⁹ affligit͛ violē/
ter: ꝛ iō meliora sūt ei medicamīa ex mineralib⁹ lotis facta.

Oportet in curatione apatū ani: ꝛ pcipue calidoꝝ: vt
subtiliet͛ regimē ꝛ declinet a calidis in frigi/
dū ꝛ humidū: ꝛ phibeant͛ stiptica ꝛ sicca: vt nō exiccet͛ fex: **De cura.**
imo si exiccata fore: opꝫ vt mollificet͛ cū cibis ꝛ potib⁹ leni
entib⁹ ꝛ subaꝫ fecis mollificātib⁹: ꝛ si tolerare poterit clyste
re fiāt ea q̄ sūt mollificātia ꝛ leniūt subaꝫ itestinoꝝ: ꝛ deuitet
oēꝫ conatū in assellādo ꝛ imissionē suppositorioꝝ acutoꝛuꝫ
duroꝝ. ℂ Dixit Aui. opꝫ vt fiat flōia in pn° apatū ani. qn̄q₃
eniꝫ sedat͛ dolor. s. ꝛ tollit͛ apa solū cū ea. Fugiāt͛ aūt oēs me
dicine solutiue fortes: ꝛ euātes ex soluēdo. ℂ Si aūt nec̄ia
fuerit mollificatio vētris fiat cū me^{tis} leniētib⁹ ꝛ lambitiuā
do soluētib⁹. ℂ Cōuenit aūt vomit⁹ ꝛ vrine pvocatio: qm̄
ad diuersuꝫ trahūt māꝫ ꝛ sic ipsoꝝ phibēt aug^m. Et silr cō/
ueniūt alia diuertētia fricationib⁹ ꝛ ligaturis ꝛ cōpressioni
bus dolorosis factis in extremitatib⁹ supiorib⁹: ꝛ pōne i cis
vētosaꝝ sine scarificatiōe ꝛ cū scarificatiōe ꝛ sanguisugaꝝ ꝫ
nec̄itatē. ℂ Et phibeat͛ flōia saphenaꝝ appō vētosaꝝ ꝛ san
guisugaꝝ i loco capitilii in fine: ꝛ tūc solū si nec̄ia fuerit. Et
intēdēdū est in repcussione hoꝝ apatū q̄ꝫtū posē fuerit: ꝛ in
sedatione doloris: ꝛ si posē nō fuerit: tūc q̄rat͛ ipsoꝝ resolō:
ꝛ phibeat͛ q̄ꝫtū posē est: ne fiāt exiture: ꝛ ne putredinem fa/
ciant. ℂ Dixit ḡ Aui. admīstret͛ sup ea. s. in pn° medicamen
de cerussa: aut lenianat͛ cū albumīe oui trito. s. ꝯquassato cuꝫ **De reper cussiõe i pncipio.**
oleo rosaceo in mortario plūbi: aut stāni donec in ipso deni
gret͛: nā ista māꝫ repcutiūt ꝛ ꝯueniūt lētes cocte: ꝛ cortices
cū oleo ros. ꝛ dragagāto. ℂ Dixit Haly. sume cathmiā sō/
des solatri ꝛ violas siccas ꝛ lēticulā excorticatā ꝛ optime in
aq̄ decoque donec desiccet͛: ꝛ tūc oleū supinfunde ro ꝛ vio.
ꝛ vitellū oui: ꝛ albumē ꝛ pmisce bn̄. ꝛ cū eo locuꝫ cataplas/
ma. ℂ Qꝫ si apa puenerit ad aug^m ꝛ fuerit in initio eius ad
ministra medicamē Aui. qđ sic fit. sumant͛ merdasengi. ℥. v.
ematbitis cerusse: ꝛ sumach. añ. ℥. ij. myrrhe. ℥. iij. pulpe co/ **In aug/ mento.**
loquīde. ℥. j. olei msanini q̄ꝫtū sufficit ad incorpandū: ꝛ po/
nat͛ sup apa: ꝛ pōt addi de triplicato vino: aut de adipe ana/
tis: q: iste adeps est vehemētis iuuamēti, ꝛ ꝯuenit in augmē
to emplm̄ factū cū sumach ꝛ dragagāto ꝛ vitellis ouoꝝ co/
ctis addito croco: ꝛ cōuenit farina fabaꝝ cocta cū succo po/
ri butyro ꝛ rosis: ꝛ istud ꝯpeteret in pn° apatū frigidorum
ℂ Et in statu calidoꝝ ꝯueniūt passule ꝯtrite cū adipe eq̄lr
In statu.

ꝛ emplm̄ de caulib⁹ coctis. ℂ Dixit Ras. xj° ꝯti. magnum
iuua^m dat͛ dolori ꝛ apati in ano si caules elixi fuerit leuiter ꝛ
mixti cū butyro ꝛ emplasti: ꝛ ēt valēt in aug^{to} frigidoꝝ ꝛ va
lēt in statu calidoꝝ caules pdicti mixti cū oleo camomille ꝛ
fenugreco ꝛ cepe. Et porri elixati cū camomilla sunt vtiles.
Dixit Aui. cū ptrāseūt initiu. s. aug^{m} ꝛ nō sūt ab incisiōe he/
morroidaꝝ. sup. q: si sic essent idigerēt fortiorib⁹ exiccatiuis
administret͛ sup eis diaglon cōquassatū cu oleo ro. aut paꝝ
de basilicon cū vitello oui sorbili: ꝛ pōto q̄ ꝯueniāt in aug
mēto fridoꝝ ꝛ pprie duroꝝ: ꝛ possent ēt ꝯuenire in statu cali
doꝝ: ꝛ tūc oꝫ exponi qn̄ ptrāseūt initiū. s. statius. ℂ Qꝫ si for
tis fiat dolor in apatib⁹ ani. dixit Aui. ad sedādū dolorē eo/ **De sedā/ tib⁹ dolo/ re in apa/ tib⁹ ani**
rū sumant͛ folia iusqami viridis ꝛ exprimat͛ ab eis succus ꝛ
misceat͛ cū aqua ꝛ infundat͛ in eis panis ꝛ cōmisceat͛ cū vi/
tello oui ꝛ supponat͛. ℂ Aliud sume folia iusqami ꝛ portu/
lace ꝛ sūmitates papaueris albi medullā panis vitellos ouo
rū ꝛ oleū rosatū: ꝛ oia diligēter cōmisce ꝛ suppone. Et dixit
Aui. qn̄q₃ cōfert euaporatio eq̄lis tēperata vel sixa ex reb⁹
tēperatis: ꝛ silr sessio in aq̄s in qbus cocta sint sedātia dolo
rē: sic͛ vere est semē lini: semē altee ꝛ malue ꝛ flos caꝝ ꝛ silia:
ꝛ qn̄q₃ addit͛ ex eis mucillago frumēti cū aq̄ cocti quo͛q₃ fiat
sicut puls. ℂ Et de mitigātib⁹ dolorē eoꝝ est frequēs sessio
in oleo sisamino: aut de seie lini tepido. ℂ Qꝫ si dubitaueris
ne apa ani fiat extura: tūc dixit Ras. vbi supra. pone super
ipꝫ de farina risi distēperata cū aq̄: ꝫ quotiēs calefiat ponat͛
de alia: qm̄ phibebit qđ nō faciat putredinē: qm̄ hic loc⁹ de
bilis est cū sit ppe vesicā: ꝛ putredo ēt fcā ibi mala est. ℂ Et
Aui. dixit. qn̄ ista apata collectionē faciūt: ꝛ fiūt vlcera time
tur sup carne fiāt fistule: ꝛ pp̄ h̄ añ maturationē apiunt͛: cuꝫ
eniꝫ sūt ista apata ppinq̄ terminationi in ano ex gn̄e eoꝝ q̄
aggregāt mām cito perge ad pforādū añ maturationē: ꝛ nō
extēdat͛ mā ad pfundū: ꝛ fiat fistula: sicꝫ. n. narratū est h̄ re/
gimen ab Hipp. ℂ Et dixit Ras. vbi supra. qn̄ fuerit in ano
pustule q̄ rene magnificari cinis vitis: vini cū aceto, aut cinis
corticū salicis supemplāta phibet q̄ non crescat. ℂ Et pu/
stulas ani acutas ꝛ cutisꝫ pudēdi curāt vtilr emplꝫ de myr
rhoe farina ordei: aut emplm̄ de foliis gallis coctis ꝛ empla/
stratis. Et ꝫm Gal. cap° de gallaroꝫ sumi galla flaua lapsa. s.
illa q̄ est magna ꝛ matura: ꝛ oꝫ coq in aq̄ vel vino ꝫ exigen
tiā: ꝛ si tēderet pustula calida ad aug^m: tūc ꝯuenit emplꝫ ex
lētib⁹ ꝛ mellilotu ꝛ oleo ro. ꝛ qn̄q₃ addit͛ sumach vel gallas
aut aliud ex stipticis. ℂ Dixit Serap. q̄ mellilotū est miti/
gatiuū apatū oculoꝝ testiculoꝝ et ani: et silr alioꝝ pudēdo/
rū qn̄ coqt͛ cū robe: et fit ex eo emplm̄. Et valꝫ in statu calido
rū ēt in aug^{to} frigidoꝝ. Et dixit. forsan miscet͛ cū vitello oui:
aut farina fenugreci: aut seis lini: aut pulueris molēdini: aut
corticis papaueris ꝫ q̄ reqrit dispō Et est medicamē hyma
sui 2° ꝯti. ℂ Et qn̄ pustula acuta ani fuerit cū dolore vehe/
menti: tunc dixit Oribasius. ℞. croci et opij. añ. ℥. j. et tm̄ de
vitello oui bene assi q̄ incorporari possint illa et suppone.

Amplius in ano pter hemorroidas de qbus dictū est
in sermone 5°. pprio caplo nascunt͛ cōdilo
mata moꝝ et sic⁹ porri et veruce. Et ꝯdilomata dn̄r q̄dā emi **De cōdilo matibus moꝝ: fi/ cu: porro ꝛ verucis in ano.**
nētie: siue tuberositates: qn̄q₃ molles tactui: et qn̄q₃ dure: et
qn̄q₃ int⁹: et qn̄q₃ ex̄ appent: et sūt figure rotunde et coloris
reliq corpis nihil emittētes: et nō fiūt multum grosse. ℂ Et
qn̄q₃ nascunt͛ q̄dā eminētie siles pdictis: ꝫ sūt liuidi: aut ni/
gri coloris q̄ a qbusdā actrici vocāt͛: q̄ sūt veꝛ ꝫ de nā cācris
in quoꝝ curōne se nō intromittere meli⁹ est: nisi blādiēdo sic͛
in cura cancri dcm̄ est: et h̄ siue iteri⁹: siue exterius orti sint.
ℂ Ficus vō in ano sūt q̄dā collectiōes sup̄flue siles carbūcu
lis spōgiose albe nō pfecte albedinis: imo aliqn̄ vergūt vsus
aliquā rubedinē ꝫm plm̄ oblōge figure: et ꝫ quosdā nascūt͛
in circuitu ani toti⁹: qn̄q₃ tm̄ interi⁹: et qn̄q₃ exterius. ℂ Et
morum in hoc loco nascit͛ sicut in aliis locis: ꝛ qn̄q₃ iteri⁹: ꝛ
ꝛ qn̄q₃ exteri⁹. ℂ Et ꝯdilomata qdē q̄dā mollia sūt ꝛ curāt͛
p pulueres vel emplā multe dsiccatiōis: ꝛ q̄ sūt dura curant͛

cū eis in qbꝰ est mollificatio ⁊ resolō fortior⁊ si sic nō curā-
tur recurrēdū est ad medicias causticas icisionē vel cauteri
zationē: vt dictū est in hemorroidibꝰ. ¶ Ficus aūt appeno
exteriꝰ. dixit qdā curaꝛ si accipiaꝛ millefoliū ⁊ parietaria ⁊
pistēꝛ cū pauco sale ⁊ fiat emplꝫ ⁊ supponaꝛ ei q̄tidie. Aut
supponaꝛ emplꝫ factū ex sqlla sapone stercore pulli ⁊ melle ⁊
⁊ dimittaꝛ p triduū: q: pfecte sanat: aut supponaꝛ puluis ca
pil. ve. ⁊ arist. ro. aut supponaꝛ puluis alumis ⁊ gallaꝝ: aut
emplēꝛ cū pimpinella ꝯtusa ⁊ si ex eo sanguis fluxerit mille
foliū cōtusuꝫ ⁊ ꝯmixtū cū lacte caprino supponaꝛ. Ualet ēt
ad ficū sessio in vino decoctiōis radicū biari ⁊ tassi barbassi.
¶ In ficu aūt exn̄te interiꝰ: dicūt q̄ curaꝛ potu succi pimpi
nelle. ¶ Et qdā dicūt. ℞. parietariā ⁊ millefoliū ⁊ ꝯtere ⁊ di
stēperatū in vino da bibere mane ⁊ sero añ cibū ciatū vnū.
¶ Aut. ℞. plantaginē millefoliū ⁊ mētastrū ipsoꝝ. añ. M.
j. ꝯtere ⁊ succū exprime ⁊ cola: ⁊ in eo mitte grana pipis no
uē nūero: ⁊ grana masticis. 4. ⁊ ꝯmisce ⁊ patiēti ieiuno stō
da bibere: ⁊ sic fiat quotidie p nouē dies. ¶ Emplm̄ factuꝫ
ex stercore ouino cū melle valet ad moriꝛ ⁊ ꝯfert ei sicla em-
plastrata. Ruta aūt cū nitro pistata sup moꝝ posita ⁊ veru-
cas curat: ⁊ silr thimus: ⁊ eiꝰ succus suppositꝰ abscindit ve-
rucas: ⁊ sup excrescentias malas. ¶ Dicūt qdā. q̄ succꝰ sca-
biose suptus: ⁊ ipsa emplāta supra exituras ani frangit eas
⁊ sanat: ⁊ q̄ nasturtiū emplātū maturat eas ⁊ apit. ¶ Ulce
ra ani fiūt aliqñ successiōe apatū eiꝰ: aut icisiōis hemorroi-
daꝝ vel alicuiꝰ egritudinū pdictaꝝ. Et fiūt aliqñ successiōe
tenasmonis ⁊ pcessu humoꝝ acutoꝝ corrosiuoꝝ sup ip[...]
signa habenꝛ p relōnē ⁊ p visuꝫ: ⁊ vt plm̄ ista vlcera sūt sup-
ficialia ⁊ aliqñ pfundanꝛ ꝟm plus ⁊ fiūt fistule: ⁊ sūt ex eis
recentia ⁊ antiquata. ¶ Cura hoꝝ vlceꝝ est difficilis: sicut
cura vlceꝝ testiculoꝝ ⁊ v̄ge. ¶ Dixit Aui. vlcera q̄ accidūt
in istis locis sūt mala ambulatiua: q̄m ista mēbra sūt ꝟꝫ for-
mā ad quoꝝ ptes festinat putrefactio: q̄m sūt pteta ab ae-
re ⁊ sūt decliuia ad caliditatē ⁊ hūiditatē ⁊ approximāt mea-
tibꝰ supfluitatū: ⁊ assilanꝛ quodāmō vlceribꝰ visceꝝ ⁊ oris.
Et deteriora ex his sunt illa q̄ sūt in lacerto v̄ge ⁊ ani. Et cō
municāt vlcera ani in curatiōe cū cura vlceꝝ virge. ¶ Dixit
Aui. q̄ curanꝛ cū exiccatiuis fortibꝰ dictis in caꝰ excoriatio
nis intestino ꝝ: ⁊ hec supplent ēt cū dictis. in caꝰ vlceꝝ virge.
¶ Dixit Pau. vlcera q̄ accidūt in veretro ⁊ in ano: si nō hñt
secū apata indigēt medicinis exiccatiuis valde. Idem dixit
Ras. 2ꝰ ꝯti. ex lib. absq̧ auctore. q̄ si fuerint vlcera in vulua
veretro ⁊ ano: ⁊ ex eis nō fuerit apa pcede cū desiccatiuis:
vt exēplificauit Pau. sicut sunt carta vsta ⁊ anetū vstū ⁊ cu-
curbita vsta. Et dixit. si nō fuerint vehemētis hūiditatis xi-
loaloes tritū spargaꝛ sup ipsa ad modū tenuissimi pulueris
desiccabiꝛ: ⁊ si fuerint vehemētis hūiditatis ꝯuenit eis cor-
tex arboris pini ⁊ ematbites. ¶ Dixit Judeus curenꝛ cū cu
curbita sicca ⁊ cinere aneti cerussa lytargirio thutia ematbi
te ⁊ aloe tosto puluerizatis ad spargēdū sup ea. ¶ Dixit Ras.
1ꝰ ꝯti. ex v̄bis Gal. in libꝰ de simplicibꝰ medicis. q̄ aloes cō
solidat vlcera laboriosa ⁊ ppie ea q̄ sunt in ano ⁊ veretro.
Et dixit. cinis ꝯfert vlceribꝰ hūidis mollibꝰ abūdātibꝰ eru
ginosis si spargaꝛ supeis ⁊ maxie eis q̄ fiūt in mēbris gn̄ati
uis. ¶ Medicamē ꝯferēs vlceribꝰ hoꝝ locoꝝ laboriosis ⁊
difficilibꝰ. ℞. cucurbite sicce vste lytargirij cerusse plumbi
alumis scissi cathmie acacie corticū salicis thuris ⁊ emathi-
tis. añ. ⁊ puluerizenꝛ. ¶ Medicamen aliud ad vlcera mala
⁊ difficilia. ℞. gallaꝝ sarcocolle siēꝛ memithe balaustie ros.
cupulaꝝ glandiū lytargirij aloes ⁊ thuris. añ. fiat puluis ⁊
supaspergaꝛ. ¶ Dixit Gal. 5ꝰ de inge. sani. in vulneribꝰ ani
cōfert cathmia lota cū vino ⁊ lytargiriū ⁊ thutia: ⁊ si fue-
rint hūida curenꝛ cū corticibꝰ zapini. afe. kakimi. ⁊ exponi
tur carnaricis sūptis ex arbore pua itēsus. alia lr̄a hꝫ corti-
cibus pini. ⁊ est bona: ⁊ vt patuit ex v̄bo Pauli ⁊ ꝯuenit eis
ematbites. ¶ Si aūt vlcera sint ꝯcaua egēt vt in eis caro ge
neręꝛ: tūc cū pdictis medicinis misce modicū thuris ꝟm q̄
sufficiet in gn̄anda carne nā ille medicie sole sine thure sunt
pluris siccitatis q̄ꝫ exigaꝛ ad gn̄andā carnē. ¶ Dixit Ras.
vbi supra. si vlcera fuerint exiccata sperge sup ea aloe ⁊ ema
thite: ⁊ si fuerit in eis carnis diminutio ⁊ volueris q̄ oriaꝛ
admisce cū eis de cortice thuris. ¶ Medicamē ꝯferēs vlce-
ribꝰ q̄ indigēt exiccatiōe forti ⁊ incarnatione. ℞. thutie sar-
cocolle thuris ⁊ sedenigi ⁊ aloes ⁊ mediani corticis salicis
vsti ⁊ aluminis iameni ⁊ vitrioli vsti gallaꝝ balaustiaruꝫ ⁊
acacie. añ. ptes eq̄les floris eris ptē. j. 5. ⁊ corticis granatoꝝ
acetosoꝝ ptis. j. puluerizenꝛ ⁊ ꝯficianꝛ cū oleo ro. in modū
vnguenti. ¶ Q. si vlcera fuerint corrosiua ambulatiua. dixit
qdā. lauenꝛ cū vrina bois: ⁊ postea cū succo rubi. deinde sup
aspergaꝛ puluis glandiū ⁊ rubi sicci: ⁊ emplenꝛ cū decocꝰ
pentafilon ⁊ sumach. Dixit Dios. q̄ cinis vitis ⁊ cinis sube
vue. s. vinatie sanāt anū excoriatū ⁊ patientē vlcera recētia:
⁊ succus arnoglosse cū melle coctus exiccat vlcera: ⁊ similr
puluis granoꝝ granatoꝝ acetosoꝝ cū melle mixtus ⁊ appo
situs mundificat ⁊ consolidat ea. ¶ Q. si vlcera fuerint cuꝫ
apate superpone emplm̄ factum ex mellilloto cocto in sapa
⁊ mixto cum farina fenugreci ⁊ seminis lini ⁊ vitello oui ⁊
amoto apostemate curentur vlcera vt dictum est.

In locis predictis gn̄anꝛ fistule. dixit Almā. fistule in
ano gn̄anꝛ facilr ⁊ sunt ex eis pforate ⁊ non
perforate. Dixit Aui. q̄dā sunt nō penetrātes ⁊ sunt incolu-
miores ⁊ q̄dā sūt penetrātes. Et de penetrātibꝰ dixit Alb.
q̄dā penetrāt ad anū ⁊ q̄dā sūt penetrātes in spacio vsq̧ ad
vesicā ⁊ vsq̧ ad meatū virge ⁊ et sunt ex eis penetrātes. i. p-
fundātes vsq̧ ad radicē. i. iuncturā coxe et vsq̧ ad medium
caude. ¶ Dixit Aui. qñq̧ gn̄anꝛ ab vlceribꝰ in ano et cor-
pore eiꝰ et circūstātijs eiꝰ: et qñq̧ ab hemorroidibꝰ corrosis.
sup. et qñq̧ ab apatibꝰ q̄ suppuranꝛ et remanet in eis sanies
spatio lōgo, q: nō apiunꝛ vt dictuꝫ est. ¶ Et qñq̧ accidit vt
voluit Alb. in ano et circūstātijs nodatio et grossitudo que
cū antiquaꝛ aperiꝛ: et currit ex eo hūiditas alba vt pus sub
tile. ¶ Ex penetrātibꝰ deteriores sūt q̄ penetrāt ad vesicā: q̄
re nō recipiūt curōnē. Et post eas q̄ penetrāt ad anū, q̄dam
sūt ppinque extremitati eiꝰ et introitui eiꝰ: et sūt incolumio
res: et q̄dā sunt plōgate ab eo: et sūt deteriores pp cām q̄ dicē
tur. Et dixit Aui. q̄ de penetrātibꝰ: q̄dā sūt ꝯtinue cū venis
et neruis: et est in eis timor: q̄dā sūt ꝯtinue cū illis. Et dixit
Alb. qñq̧ est fistula vna: qñq̧ plres. Aui. aūt inuit q̄ de pe-
netrātibꝰ: quedā hñt orificiū vnū: et q̄dā hñt orificia plura.
¶ De signis. dixit Alb. cognoscunꝛ penetrātes ad anū p id
qd egrediꝛ ex ea de egōne et vētositate: et forsasse ex ea egre-
diꝛ neruꝰ: et illud q̄ discerniꝛ penetrās ad anū a nō penetrā-
te est vt itromittas tētā subtilē de ere: aut ferro in fistulā q̄ñ
nō est in ea carnositas: tūc tēta fit ex plūbo: aut ex pilis cau-
daꝝ equoꝝ, donec sentias tētā: aut pilā in digito tuo: q̄ si nō
sentis ipsaꝫ penitꝰ, neq̧ pcedit ex foramine fistule aliqd ex
egōne vel vētositate: neq̧ neruꝰ: tūc scias q̄ nō est penetrās,
et sciꝛ locꝰ ad quē penetrat si est altꝰ aut infimꝰ: aut mediꝰ p
inuētionē capitis tēnt pili cū digito vel p id qd inuenerit
eā digitꝰ: nec attingit vsq̧ ad locū penetrāt. ¶ Dixit Ras. 2ꝰ
ꝯti. q̄ pōt cogn̄sci qñ iposueris digitū in ano ⁊ pceperis patiēti
coadunare cū violētia anū suū ⁊ ꝯsideraueris q̄lis sit vtꝰ co
adunatiōis eiꝰ sup digitū tuū in expellēdo eū ad sursuꝫ: q̄m
si senseris coadunatiōē fortē, tūc penetratio est in ptibꝰ infe-
rioribꝰ: ⁊ si debilē: aut fere nullā: tūc est in loco alto. ¶ Dixit
Alb. q̄ fistule penetrātis ad vesicā vel meatuꝫ v̄ge significatio
est exitꝰ p eā: ⁊ phibitio ꝯsideratiōis loci cū medicis: ⁊ sciꝛ
penetrās ad iuncturā coxe vsq̧ ad eiꝰ os: q̄ puenit tēta vsq̧
illuc si nō est in ea tortuositas: ⁊ inueniꝛ dolor i circuitu ptis:
⁊ egrediꝛ pus ex ea sp̄ ⁊ nō valꝫ in ea medicatio nꝫ ꝯsolidaꝛ.
¶ Cura v̄o penetrantis est cura aliaꝝ fistulaꝝ: ⁊ p̄cipue cuꝫ
medicinis fistule lachrymalis. ¶ Dixit Ras. vbi supra. iuol-
uaꝛ tastus pāno aspo grosso ⁊ iponaꝛ fistule ⁊ fricenꝛ inte-
riora eiꝰ cū eo dū sanguinē emittit bñ: deinde 2ꝰ ⁊ 3ꝰ die fiat

De vlceribus ani.

De fistulis in ano.

Signa.

Cura.

strīt quāto erit antiq̄oꝛ tāto maioꝛ fricatio oꝫ fieri: ⁊ magis
exterminabilis: qm̄ caro verucea in interioꝛi pte eiusdē duris-
sima ⁊ supabūdās amouebit. ¶ Et fcā amotiōe carnis illi⁹.
℞. corticē thuris aloes myrrhā sarcocollā yreos farinā oꝛo
boꝝ corticē radicꝫ opopanaci: ⁊ sanguis dra. ⁊ tere bñ ⁊
iple ex eis vulnus ⁊ ꝯsolidabit. ¶ Dixit. n. Gal. de medicis
simplici. ꝙ caro dura q̄ est in interioꝛi pte fistule ⁊ ꝓpꝛie ei⁹
q̄ est in ano qñ tollit cōtabescet fistula ⁊ adherēdo exiccabit
cū medicamie desiccatiuo iposito ei. ¶ Dicūt qdā. ꝙ de vtili
bus ad fistulā ani est radix vitis albe qñ cogit ꝑfecte cū rob:
donec fiat sicut cerat: ⁊ implet loc⁹ cū ea: qm̄ sanat eā: ⁊ est
vtilis cristeriçatio ei⁹ cū succo plātagis: aut lotio ei⁹ cū lixi
uio facto cū cinere sarmētoꝝ post quaꝫ intromittat puluis
boli ar. ¶ Dixit Albu. in ea q̄ est nō penetrās ⁊ nō antiquat
sperat sa..tio ei⁹ cū ferro ſm ꝙ ego narro tibi: ⁊ ego ꝓba-
ui: ⁊ est vt iaceat ifirm⁹ iter man⁹ tuas supra dorsū ⁊ eleuet
crura sua vsq̄ supra coxas ipi⁹: ⁊ coxe ei⁹ sint iclinate ad vē
trē ipsius: dei̇de intromitte tentā plūbi: aut eris in fistulam:
donec scias vbi peruenit tēta. Si aūt sentit eā ifirmus circa
anū: tūc opꝫ vt intromittas digitū tuum indicē in anū. Si ḡ
sentis digito tuo tētā iā penetrasse ꝑ seipsam detectā ꝓter ꝙ
sentias inter digitū tuū: ⁊ inter ipsaꝫ siphac: aut carnē: tunc
scias ꝙ est penetrās certe: tūc ḡ nō labores i ea: qm̄ nō est ei
sanatio: nā i fistulis oib⁹ penetrā^{bꝰ} nō ē curō diuo: ⁊ curatio
eaꝝ est laboꝛ ⁊ vanitas. Dixerūt qdā tñ. ꝙ sanat in qbusdā
hoib⁹: sꝫ raro. ¶ Et ex medicatiōe cū q̄ sperat ei iuua^{m} est vt
ignias cauteriū subtile ſm amplitudinē fistule ⁊ intromitte
ipꝫ ignitū in fistulā: donec ꝑueniat circa anū: deinde itera il-
lud bis vel ter donec scias. ꝙ iā aduste sūt oēs ille carnes ad
dite filtrate: q̄ sūt sicut caude penne auis: deinde cura cū lici-
nio inuoluto in butyro donec egrediant ille carnes aduste:
deinde cura cū ꝯsolidatiuis: si ḡ sanat bonū est: ⁊ si nō tunc
nō sanat cū aliq̄ curatiōe vnq̄. Et si tēta nō penetrat vsq̄ ad
digitū tuū q est in ano: ⁊ est inter ipsaꝫ tētā velamē grossum
ex carne vel siphac ⁊ vides fistulā in eo ꝑsequi supficiē cutis:
tūc seca iter cutē ab initio fistule: ⁊ vade secādo sup tētā que
est in fistula: donec ꝑueniat sectio vbi ꝑuenit tēte extremitas:
donec liberet tēta ⁊ cadat: deide mūdifica illas carnes filtra
tas: donec nō remaneat ex eis aliq̄d: ⁊ si vincit te sanguinis
exitus, ⁊ soluit inter te ⁊ opꝰnē tuā, vt seces inter illas car-
nes: tūc meli⁹ ꝙ fit ⁊ velocioris iuuamēti est: vt cauteriçes
eas cū igne: aut cū medicis acutis: qm̄ cauteriū facit adustio
nē illaꝝ carniū ⁊ abscisionē sanguis ⁊ ꝯsuptionē hūiditatis
deinde cura cū licinijs inuolutis in butyro: aut caulib⁹ tri-
tis: donec emittat pus ⁊ egrediant ille carnes aduste in pus:
deinde cura cū ꝯsolidatiuis ⁊ ḡnatiuis carnis dure ⁊ sūt me
dicine in qb⁹ est stipticitas ⁊ exiccatio: nā qñ restaurat tunc
sanat: ⁊ nō est timoꝛ de iteratiōe. ¶ Si vero fistula nō ꝓcedit
ſm supficiē cutis: sꝫ vsq̄ ad ꝓfundū ani ꝓcedit: tūc intromit
te digitū tuū in anū ⁊ inq̄re cū eo: ⁊ si inuenis tentā: ⁊ iter te
⁊ ipsaꝫ est velamē: aut siphac: aut caro ⁊ si est ꝓpinquū extre
mitati ani nō est curatio in illa: nisi ſm viā fiducie ⁊ spei qð
est: q̄ administrat vnus triū modoꝝ: aut vt cauteriçes eam
sicut dcm̄ est: aut seces eā donec ꝯseq̄ris cōcauitatē eius duꝫ
sit posse tibi itromittere licinia ⁊ reliquā curationē ex ꝓximo
tñ nō ꝓcedas multū cū sectione: vt nō icidas lacertū ꝯtinē-
tē anū: ⁊ accidat sup ifirmū exit⁹ egōnis absq̄ volūtate: foꝛ
tasse ⁊ sanabit: aut elōges foramē ⁊ mūdes illð postq̄ secas
ipꝫ ꝓpe anū sicut dixim⁹: aut cū tēta: aut cū aliq̄ instr̄o acu-
te extre^{ꝰ}, deide mūdifica illas carnes filtratas vsq̄ vbi po-
tes cū ꝑscrutatiōe deide conare restaurare vuln⁹ totū ⁊ illð
qð secasti ⁊ orificiū ei⁹ extrinsecū: vt cōsolidet ⁊ remaneat fi
stula apta in interioꝛi pte ani: ⁊ erit hoc leui⁹ sup infirmum.
Cura nō penetrantis.
¶ Albu. loquēs de nō penetrātib⁹: ⁊ maxie de eis q̄ sūt elōga
te a supficie: ⁊ q̄ tēdūt v̄sus itestinū: ⁊ maxie ad supi⁹ cū non
resudauerit ex fistula nisi paꝝ: nec ei⁹. s. fistule q̄ritas augetꝛ
nec ei⁹ malus odoꝛ augmētat⁹ fuerit: nec ēt erit aliq̄d qð sit
tinuēdū nisi resudatio ⁊ flux⁹ q medicari posset: donec exic-
cet ⁊ stringat: ⁊ si resudatio postea redierit medicamē p̄dictū
iteꝝ adhibeat: ⁊ h̄ mō poterit blādiri ꝑ multū tp̄e vita egri
⁊ nō nocebit ⁊ medicamē h̄ faciēs est vt sumat colliriū qð ē
positū ab eo in ca° fistule lachrymalis: ⁊ optie terat ⁊ fistule
ꝓmat: donec ex ea q̄cq̄d ꝯtinet puris egrediat: ⁊ si radi⁹ in
ea igredi poterit iuoluat coto, deide ex p̄dicto medicamine
postq̄ fuerit mollificatū inūct⁹ mittat i fistulā: si aūt radius
nō poterit in ea igredi dissoluat medicamē in aq̄ ⁊ subleuet
coxa egri ⁊ supposito ei puluinari iaceat: ⁊ p̄dictū medica-
mē distillādo i fistulā fūdat. Et fūdat h̄ i mane ⁊ sero ꝑ tres
dies, ⁊ sedeat in aq̄ de curcuma ⁊ lauet ex ea. ¶ Et Aui. dix.
ex nō penetrātib⁹ si nō fuerit noc^{m} cursus plimi: aut fetoꝛ su
ꝑflu⁹ nō erit malū dimittere eas. s. absq̄ icisiōe ⁊ caustıcatio
ne: ⁊ absq̄ fortasse me^{nꝰ} acutis: ⁊ in h̄ casu ꝯuenit medica-
mē qð scripsit Rabi. in 11ª pti°. vbi dixit. cū sumit gūmi oli-
ue ⁊ aloes epaticū ⁊ ipastant cū succo frōdiū ꝑsici: ⁊ fiūt ide
licinia sanat fistulā vētris: ⁊ max^{ꝭ} eā q̄ fit in ano. sup. opꝫ tñ
vt mūdificet ⁊ abstergat ab hūiditate putrida q̄tidie cū aq̄
mellis vł cū vino ⁊ melle ro. ⁊ silib⁹. ¶ Et subdit Aui. si fi-
stule fuerint nocētes expiat sup eas colliriū algarabi. i. fistule
lachrymalis: ⁊ q̄ ꝓcedut cursu ei⁹ ex me^{ꝰ} fistulaꝝ: ⁊ si rectī
ficauerit eā ⁊ minuerit corruptionē eaꝝ erit bñ: ⁊ si nō admi
nistret medicamē acutū vt ꝯsumat qð appet de fistula: ⁊ est
caro mortua ⁊ appeat caro sana: deide icarnet vuln⁹ cū me
dicis icarnatiuis: ⁊ ꝓpe cū marā aristol: qm̄ icarnat ea ⁊ sanat:
⁊ puluis caude eq̄ne est mirabilis ad icarnādū eā sup alsius.
Et subdit. si nō fuerit fistula. s. mala doloꝛosa: sꝫ nō penetrās
si nō curat adhuc cū eis q̄ icidūt cū caliditate sua: ⁊ sua siccita
te. i. cū sua acuitate. sup. cura ipsaꝫ cū subtilitate ⁊ spacio. i. fa
cilitate ⁊ lōgo tp̄e. Et ex eis q ipsas icarnāt est maran nigꝝ.
¶ Predict⁹ ēt mod⁹ curōnis Alm. valꝫ qñ fistula penetrat.
sꝫ ad ptes supioꝛes intestini vbi ꝓhibita ē icisio: opꝫ tñ qñ
medicamē acutū apponit cū stuello: vt supra stuellū ꝯpmat
cū pila de panno vel de stupis ⁊ supliget vt firmiter teneat.
Licinū tñ oꝫ eē ligatū cū filo ex orificiū dimisso: vt si volun
tas fuerit ex̄hēdi ipꝫ ꝓp doloris vehemētiā vel aliquā aliaꝫ
cāꝫ facilr ex̄hi possit. ¶ Q̄ si ꝯtingat ex acutis medicamib⁹
doloꝛē vehemētē fieri mitiget: dixit Aui. cū butyro ⁊ oleo
ro. supinfusis ⁊ silib⁹. Et si vehemētia doloris exegerit nar-
cotica afferat. ¶ In curōne vo penetrātiū aliq̄ñ medici ma
gnū icurrūt errorē. q̄re dixit Alm. excitabimus eos ad ea q̄ Cura penetrantis.
huic egri^{ꝰ} ꝯuenerint: ⁊ ostēdem⁹ q̄lr ab erroꝛe se custodiāt.
Cū. n. fistula fuerit ꝑforata ⁊ ab ano remota nullo mō ferro
est tāgēda: q: ex incisiōe ferri ꝯtigit sterc⁹ iuolūtarie egredi.
Et dixit. ē ēt aliō q̄re fistula ferro tāgi nō oꝫ: ⁊ est q: toto tp̄e
vite eger sic ꝑmanere poterit nō magnū patiēs noc^{m} ⁊ ꝓue-
nit ex ea aliq̄d aliō: nisi resudatio ⁊ fluxus. ¶ Dixit Gal. 9°
miemir. ex. 1)° ꝯti. plies tētata fuit icisio musculi q est supra
anū ⁊ egerūt supfluitates nō volūtarie. Et Ras. ait. dico ꝙ
ꝑ h̄ ꝙ dixit itēsa signat ꝙ h̄ nō accidet in maioꝛi pte: nisi inci
sio ei⁹ fuerit valde itēsa. Et dix̄ Ras. dico dcm̄ Gal. de motu
musculi ꝙ accidit ex cura fistule egō nō volūtaria si icidit to
tus musculus: aut in maioꝛi pte ei⁹: vñ deficiet aut debilitat
coadunatio ipi⁹: qm̄ ipse musculus locat⁹ est ꝑ latitudinē ⁊
nō ꝑ lōgi^{ncm}: nā si eēt ꝑ lōgi^{ncm} nō pateret de icisiōe fistule de
trimētū: qm̄ icideret villi ei⁹ ꝑ lōgi^{ncm}: verūtñ dix̄ Ras. h̄ acci
dit si fistula q̄ icidit ꝓcul fueit assella. i. ab ano: vñ seq̄t ꝙ i cu
rōne ipi⁹ cū ferro dicidat tot⁹ musculus: aut maioꝛ ps ipsius
icidat. Tu ḡ cogn̄scēdo h̄. dix̄ Ras. speculari debes pcipiēdo
patiēti ad coadunādū sellā ei⁹. ⁊ regrēdū mot⁹ ei⁹ locuꝫ ꝙ si
fistula ꝓximioꝛ fuerit ano: ⁊ postea in coadunādo sellā ei⁹ cō
moueāt coꝛpa mltā: tūc icisio ei⁹ nō erit nociua ei: sꝫ si fuerit
sup circuitū. als. ter^{m} mot⁹ ei⁹: aut post se incisiōe ei⁹ irritat
act⁹ h⁹ musculi diuo: vñ expedit ꝯsiderare: vtꝝ posse sit ꝙ h̄
seq̄t an nō: ⁊ si nō fit posse dimittat ei⁹ curō diuo: sin aūt fiat.
¶ Et modus curationis fiēde est duplex: vn⁹ est cū ligatio- Duplex mod⁹ curationis fistule penetrantis per incisionem.

ne ei⁹ cū spato: siue filo facto ex filo lini vel serici inuolutū ꝛ
tortū: ex.5.filis vel circiter ea: vt dixit Alb. aut cū pilis equi
formatis vt liciniū: vt dixit qdā. ꝛ mod⁹ ligatiōis est vt acci-
piat tēta plūbea: cui⁹ extremitas sit pforata in modū crime
acus ꝛ intromittat spatū in crimā ei⁹: ꝛ itromittat tēta cū
spato p orificiū fistule donec puenīat ad intestinū, ꝛ tu hēas
tuū digitū in ano egri: ꝛ cū pceperis tuū digitū tētā inuenis-
se cū spato puta: tūc digito tuo caput tēte tene ꝛ extrahe ip̄z p
anū: deinde annecte duas extremitates spati ꝛ stringe eas
strictura bona: ꝛ dimitte sic die vna: aut duob⁹: deīde psequē-
re oi die stringēdo spatū: ꝛ q̄to plus ipsū mittis filū in carne: tā-
to plus stringe filū: donec icidant oēs ille carnes q̄ sūt iter
duas extremitates fili: ꝛ cadāt ꝛ spatū fit liberū oino. Et q̄-
uis iste mod⁹ ponat ab auctorib⁹ mī mod⁹ iste est valde dif-
ficilis ꝛ iducēs dolores vehemētes. Et iō dixit Aui. qñ pdu-
cit ad dolorē vehementē ꝛ timet: ne accidat spasm⁹: aut ali-
qđ accñs malū auferat ab ea.s. astrictiōe filū.s. ꝛ relaxet ꝛ se-
det: tūc cū eis q̄ sedāt dolorē: ꝛ sedato dolore si vis cū hac cu-
ra psequi reiteret astrictio cū spato. ℂ Et qdā attēdentes ad
modū hui⁹ curatiōis ꝛ successionē accñtiū in ea dixerūt ho-
norabili⁹ fore desistere ab hāc curōne: qꝛ male ꝛ nisi in longo
tpe pōt fieri: ꝛ cū successione maloꝝ accñtiū. Et fiat curatio
cū 2° mō q fit cū icisiōe cū ferro: ꝛ est, vt fiat itromissio spati
vt dcm̄ est: ꝛ ziūgāt due extremitates fili: sꝫ nō stringat: sed
trahe ambas extremitates spati cū manu tua ꝟsus exterio-
ra: ꝛ cū altera manu icide q̄ ꝯtinent intra illō spatiū cū istro
acute extremitatis sꝫ figurā falcis: vt cū gugamautaut cū
rasorio: sicut est poſe tibi: donec spatū itegre ligeturꝛ tūc q̄-
uis auctores nō dixerūt fcā sectiōe: siue p spatū siue p icisionē
q̄ fistula sit mortifi^{ca} deinde curet vuln⁹ p⁹ mūdifi^{catiua} cū in-
carnatiuis ꝛ ꝯsolidatiuis. ℂ De his duob⁹ modis curōnis.
dixit Ras. in diuisiōib⁹. fistule ani penetrātes nō sanant, nisi
cū ligatiōe ꝛ sectione cū falce. Et Aui. dixit. q̄ curatio earū
est cōpressio.i. sectio cū spato aut incisio. Quidā exponūt ex-
pressio.i. ꝯstrictio meat⁹ fistule: vt nō egrediat p ip̄z fec. ve-
rū itellexerūt. ℂ Quidā magr̄ Andreas de cumis sꝫ q̄ in iu-
uenio liberauit dñm Jacobū de putijs ā fistula pectoris cas-
sali quā trib⁹ annis portauerat cū expimēto cū quo dicebat
se curare oēz fistulā cuiuscūqꝫ ptis corpis: qđ sic fit. ℞. radi-
ces ꝛ folia agrimonie ꝛ distilla ea in alēbico vitreo suauē fa-
ciendo ignē: vt bñ custodiat a fumo ꝛ de tali aq̄ oi die dabat
in potu añ diē more syrupi ciatū vnū: post quē dormire pre-
cipiebat. Et iterū radices gariofilate bñ mūdas lotas ꝛ exic-
catas cū pāno ad q̄titatē q̄tuor manipuloꝝ: ꝛ pone eas in
pastillo facto de farina ordei vel sicalis ꝛ in furno vsqꝫ ad bo-
nā decoctione paste: postea fracta pasta accipe radices ꝛ po-
ne in vase terreo vitreato pleno optimo vino claro capacita-
tis duaꝝ quartaꝝ sm mēsurā florentinā: deinde vas obtura
bñ cū pasta ꝛ supliga pānū lineū: vt nō valeat expirare: ꝛ de
hoc vino da bibere patiēti cū cibo vel sine cibo q̄ter i die: ꝛ itē
quotidie de mane comedebat herbatū factū de saluia arba-
nasia vrtica calamēto: ꝛ bono lardo cū ouis. Et dixit. si fistu-
la eēt exteri⁹ appens vltra p̄dicta lauet ter vel q̄ter in die cū
vino decoctionis absinthij vrtice ꝛ pulueris olibani vrina
patiētis addita: ꝛ post ablutionē ponat foliū caulis rubei: ꝛ
dixit post ꝯsolidationē vlceꝝ supponat aliqb⁹ dieb⁹ stupa
īfusa in aq̄ ardēti: vt bñ ꝯfirmet vuln⁹. Et dixit. opꝫ vt eger
summe custodiat a potu aq̄: ꝛ ēt a tactu ei⁹: donec p̄dicta fece-
rit ꝛ liberat⁹ fuerit. Et signū liberationis est q̄ infra decem
dies in quocūqꝫ loco fistula fuerit emanabit ab ea virulētia: ꝛ
postea sanies alba ꝛ spissa aliqb⁹ dieb⁹ emanabit: ꝛ postea
egrediet aq̄ clara q̄ erit aq̄ agrimonie supradcā: ꝛ tūc appa-
rebit caro rubea: ꝛ in paucis dieb⁹ ꝯsolidabit. ℂ Dñt qdā.
mortifi^{ca} fistula. ℞. folia capfolij ꝛ agri^{monie} ꝛ sanamūdā ꝛ her-
bā Roberti q̄ est muscata maior: ꝛ exprime succū eaꝝ ꝛ ifun-
de ex eo fistulā ꝛ optime ipleat ex ipso: ꝛ suppone herbas
tursas ꝛ liga: ꝛ infra septimā diē ꝯsolidabit eā. ℂ Et qdā di-

Expimen tū a l oēz ſtulam.

cunt. q̄ semē porroꝝ ad suffumigādū positū dsiccat fistulas.
ℂ Et scias. q̄ qñ fistule ani sūt penetrātes ppinque extremi-
tati ani ꝛ introitu ei⁹ si incidant ferro vel secent spato: non
accidit. vt dixit Aui. lacerto ani.s. toti nocu^{m}: imo parti eius
tm̄: ꝛ in reliquo ei⁹ remanet opō ipsi⁹ ꝛ in retētiōe.s. ne egre-
diat egestio inuolūtarie ꝛ scias q̄ qñqꝫ sectio fistulaꝝ ē vel
eē pōt cā plimaꝝ egritudinū: ꝛ aliqñ mortis nisi puideat q̄
mā que inde fluere cōsueuit phibeat multiplicari cū debito
regimine: aut nisi multipliciter alias regiones expurget.

ℂ De ragadijs ani ꝛ alioꝝ pudendorum. Cap.lxvj.

Ragadie sunt fissure euenētes pudēdis: vt oseo virge vulue ꝛ ano ꝛ q̄ eueniūt in ano sꝫ plm sunt currētes sm cursus musculi ani q est latitudinalis. In alijs aūt mēbris dictis sꝫ plꝫ sūt lōgitudinales. Et q̄ eueniūt in ano ꝛ vulua: aut sūt extrinsece: aut intrinsece. Et q̄dā sūt pfunde: ꝛ quedā sunt sic superficiales: ꝛ quedam sunt nihil emittentes: ꝛ quedā emittunt saniē ꝛ virulentiā.

Et causa eaꝝ qñqꝫ est extrinseca vt fortis ꝛ aspera fri-
catio illaꝝ ptiū: aut absterfio cū re aspera vł
incidēte: aut mordicāte: aut corrodēte: aut applicatione reꝝ
exiccātiū: vñ exiccant ꝛ scindant: ꝛ ex eis est multa caliditas
ꝛ siccitas aeris ꝛ expositio dictoꝝ mēbroꝝ vētis exiccātib⁹
ꝛ scindentib⁹. ℂ Et qñqꝫ est cā eoꝝ interior: ꝛ est mala com-
plexio sicca corrugās ptes: vñ accidit in eis fissio. Et est illa
mala cōplo aliqñ pura: ꝛ aliqñ est cū vicio hūoris acuti. Et
qñqꝫ est illa mala ꝯplo simplex: ꝛ qñqꝫ cōposita cū calitate
vel cū frigiditate: ꝛ qñqꝫ fiūt in ano pp trāsitū fecis sicce du-
re grosse ꝛ aspere sup ip̄z: ꝛ qñqꝫ fiūt pp hemorroidas qbus
accidit: vt scindant: aut pp siccitatē eaꝝ: aut pp fortitudinē
expulsionis sanguis ad eas: ꝛ ppea dixerūt qdā. q̄ ragadie
sūt q̄dā apertiones venaꝝ q̄ sūt in ano sine tumore: ꝛ dñt in
hoc ab hemorroidib⁹: qꝛ sūt cū tumore: ꝛ qñqꝫ succedūt ra-
gadie apati vel vlceri ēt in ano: qñqꝫ succedūt tenasmoni pp
expressionē fortē. Dixit Ras. 2° ꝯti. q̄ cōstipatio vētris fre-
quēs gñat in ano excorticationē ꝛ fissurā vñ cauenda est.

Signa tam generis q̄ʒ specierum nota sunt per sensum
ꝛ relationem ex multotiens dictis.

Cura ragadiaꝝ diuersificat sꝫ varietatē eaꝝ. Jō dixit. A.
q̄ me^{dicine} ragadiaꝝ: q̄dā sūt icarnatiue lubricatiue:
exponūt q̄dā.i. icarnatiue approximate in suba liqda acta:
vt magis dscēdāt i fissuras ꝛ pfūditates ragadiaꝝ. Alij expo-
nūt icarnatiue lubricatiue.i. glutinatiue q̄ ꝯueniūt añ tpe
ꝯsolidatiōis. Et q̄dā sūt lenitiue hūec^{tatiue} q̄ max̄ ꝯueniūt raga-
dijs siccis et i cā sicca. Et q̄dā sūt cura^{tiue} apatis.s. ꝯplicati cū
eis ipse qñ sūt apose. sup. et q̄dā sūt mūdifi^{catiue} q̄ ꝯueniūt i ra-
gadijs saniosis et q̄dā sūt sedatiue doloris. Sūt.n. ex eis q̄dā
dolorose ꝛ q̄dā sūt extictiue calitatis ꝛ ardoris. ℂ Et sūma
cura eaꝝ est cū amotiōe cāꝝ iducētiū cās: ꝛ cū oppōne ad q̄- Dieta
litatē ipsaꝝ cāꝝ. ℂ Et in oib⁹ ragadijs oꝫ abstinere patiētē
a cibis acutis ꝛ salsis ꝛ acetosis ab oib⁹ q̄ vētrē reddūt sic-
cū: sicut sūt cibaria sicca vel stiptica: ꝛ īmo oꝫ vt vēter teneat lu-
bric⁹ cū vsu ciboꝝ ꝛ potuū ꝛ me^{dicinaꝝ} lenietiū. Dixit āt Auic.
vitent stiptica ꝛ exiccātia egōnē. Et Alm. dixit. si ragadias
hñtis vēter sicc⁹ fuerit pillis ā bdellio sepe vtat. posuit de-
scriptionē eaꝝ. ℂ Et dixit. A. via cibatiōis hñtiū ragadias
est via cibatiōis hñtiū hemorroidas: ꝛ p̄dicta q̄ dcā sūt ā vi-
tatiōe stipticoꝝ ꝛ ā lenitiōe vētris max̄ referūt ad ragadias
ani. Mala itaqꝫ ꝯplone cū hūoris vitio exñte oꝫ vt purg⁹ fi-
li⁹ hūoris fiat: deide mala ꝯplo alteret ꝛ si q̄dē mala ꝯplo
sicca fuerit: oꝫ vt leniat ꝛ hūectet. Et me^{dicine} leni^{tiue} hūec^{tiue} sūt. dixit
Aui. sicut adeps ꝛ iura pinguia ꝛ succi.i. mucil^{agines} ꝛ olea: ꝛ oꝫ vt
eligāt frida ex eis si fuerit cū sicci^{tate} calitas: vt ē mucillago psi-
lij: ꝛ semē cito^{rij} ꝛ malue ꝛ altee ꝛ lac mulieris: ꝛ mulsio seīs
papa. ꝛ se. cōiuꝫ fridoꝝ ꝛ pinguedo porci agni edi ꝛ oleū ro.
vio. ꝛ nenufarinū ꝛ silia: ꝛ sic albumē oui: ꝛ succi lactuce vio-
larie solatri sempuiue ꝛ silia: de qb⁹ eligant fridiora ꝛ min⁹

frigida ẜ3 intēsionē caliditatis. Dixit Almā. si loc⁹ adustionē
patiaꝛ cū vnguēto de cerusa liniaꝛ. ¶ Dixit Pau. ad fissurā
cū inflatiōe dolore caliditate fundanꝛ cerotū de oleo ro. cū suc
co solatri: deīde cōponaꝛ cū cerusa opio ⁊ albumie oui: ⁊ bñ
ꝯcutianꝛ dū fiat vngm: ⁊ fiat illinitio cū eo facto cū albumie
oui ⁊ modico cāphore: ⁊ cōuenit oleū de vitellis ouoꝝ solū
vel cū oleo ro. albuie oui: ⁊ succo cimbalarie vel lunarie. Et
si non fuerit ibi caliditas: neqȝ ardor dixit Haly. sume medulle
cruris vaccini ⁊ picis grece. añ. ℥. ij. ß. lytargirij ⁊ ceruſſe. añ.
℥. ij. cere mūde. ℥. j. olei ro. ℥. iiij. liquefac cerā picē ⁊ medullā
in dicto oleo: deīde supamitte ceruſſā ⁊ lytargiriū: ⁊ i morta
rio diu commisce. ¶ Aui. ℞. medulle cruris vituli ⁊ cerui ⁊
adipis cerui. añ. ℥. x. cere albe. ℥. v. mumie. ℥. iij. ⁊ cū oleo vio.
ꝯficiaꝛ vngm. ¶ Aliō. ℞. oleū de vitellis ouoꝝ: oleū de fru
mēto butyꝛ sine sale ⁊ succū radicū lilij ⁊ misce. ¶ Dixit Al
mā. si nō sentiꝛ i loco adustio. ℞. cere citrine olei sisamini adi
pis anatis medulle cruris vaccini: adipis camelli bdellij. añ.
bdelliū ⁊ mucillagies seis lini ⁊c. dissoluanꝛ ⁊ misceantur.
Dixit Sera: ℞. medullā vacce ⁊ picē naualē liqda. añ. liqfiāt
⁊ supponāꝛ: aut fiat inūctio: qm̄ est mirabile. ¶ Dixit Aui.
iuuatiua in ragadijs i qb⁹ nō est caliditas plīma, neqȝ apa: ⁊ sic
vt hemorroidib⁹ sūt oleū keyrini: oleū de lilio ⁊ de nucleis
crisomiloꝝ vel psicoꝝ in qb⁹ dissoluaꝛ bdelliū: ⁊ ꝯfert suffu
migatio cū bdellio ꝯfecto cū adipe. s. anatis ⁊ galline. ¶ Si
ragadie fuerint saniose vel egrediꝛ ab eis res liqda virulēta
mundificenꝛ ⁊ abluanꝛ cū vino ⁊ pauco melle: ⁊ post ablu/
tionē exiccenꝛ ⁊ supponaꝛ vngm: qō sic fit. ℞. lytargirij. ℥. ß.
cathmie auri ⁊ ceruſſe lote: aloes loti masticis thuris sar/
cocolle: galláꝝ psidie balaustie boli ar. añ. ℥. j. puluerisata cō
ficianꝛ cū oleo ro. Dixit Aui. ꝯposas qñqȝ aufert chimolea
cū oleo myrthino ⁊ emplās ex gallis decoctis in vino. Dixit
Dio. q capita pisciū salitoꝝ vsta posita sup fissurā ani sanat
eā: ⁊ ꝯuenit cinis cancri fluuialis. ¶ In ragadib⁹ aūt ꝯge ⁊
offici spāle est vngm q sic fit. ℞. oleū de vitel. ouoꝝ cerā chi/
moleā tutiā ⁊ alkanā ⁊ ꝯfice additis vitellis ouoꝝ. Aui. ℞.
ōl3 de vitellis ouoꝝ ⁊ ro. ⁊ ꝯfice cū vitellis ouoꝝ. ¶ Qȝ si ra
gadie fuerint ꝓfūde ⁊ fetēs vir⁹ ex eis exierit. dix̄ Alm. me
dicamē acuti⁹ supponaꝛ: qō ꝑ duos dies patiaꝛ: ⁊ plus dōec
loc⁹ exiccēꝛ: ⁊ nō resudet: ⁊ si ex h̄ loc⁹ virescat vel nigrescat
butyrū tepidū supponaꝛ donec nigredo. i. qō factū est nigꝛ
ab eo remoueaꝛ: ⁊ si resudatio reuersa fuerit medicamē acu/
tū iteꝝ apponaꝛ ⁊ fiat vt dcm̄ est: ⁊ cū nō ampli⁹ resudauerit
cū vngto de ceruſſa mediceꝛ. ¶ Qȝ si ragadie ꝓfūde fuerint
⁊ antiqte nihil emittētes: tūc op3 vt cū re aspa ẜm ꝓfunduȝ
tādiu fricenꝛ: donec superficies eaꝝ excorieꝛ ⁊ sanguinoleꝛ.
Et deinde cum incarnatiuis ⁊ sedatiuis medicentur.

¶ De hemorroydibus ragadijs carne addita ficu in pudēdo
mulierum. Cap. lxvij.

IN precedenti sermone dictū est de
ꝑpassionib⁹ mātricis ⁊ vl
cerib⁹ qȝtū est expediēs. Hemorroydes mulieri
bus nascunꝛ in ano: sic in viris: ⁊ qñqȝ nascunꝛ
in eis in mātrice ⁊ collo ei⁹. s. vulua. Et haꝝ qdā
sūt ꝓfūde: ⁊ qdā nō: ⁊ diuersificanꝛ hemorroydes mulieꝝ: si
cut diuersificanꝛ in viris: de qb⁹ dcm̄ ē in ꝓcedēti ẜmōe. Et
cē eaꝝ sūt eedē cū cāis hemorro^ꝝ in viris. Ad abūdātē no
ticiā ipsaꝝ. dix̄ Raꝫ. 2° ꝯti. ponēdū ē speculū sub muliere vt
videas in fora sua. Et Aui. dix̄. poſſe ē vt appeant in speculo
cui opponiꝛ vulua. Dz. n. apponi speculū corā vulua mulie/
ris: deīde apiaꝛ digitis vulua ei⁹ ⁊ ꝯsideretꝛ illō qō imagina
mur i speculo. s. q repñtaꝛ in eo ō imagie. si. n. fuerint i collo
mātricis ⁊ vulua repñtabiꝛ imago eaꝝ i speculo. Eaꝝ. n. q̄ sūt
in mātrice ⁊ in itrīseco nō ꝑt repñtatio fieri in speculo. ¶ Pōt
ēt hri noticia eaꝝ alio° vt accipiaꝛ instrm vocatū speculū ⁊
supponaꝛ vulue ⁊ apiaꝛ vulua cū eo cū facilitate qȝtū fuerit
poſſe: ⁊ fiat hoc in spera solis qō meli⁹ est: aut in lumie cāde
le groſſe: ⁊ tūc faciliꝰ cadit aspect⁹ sup eas: ⁊ isto mō pñt ꝑci

pi ēt alie egritudines euenientes i vulua ⁊ collo mātricis: ⁊ qñqȝ ꝑci
piunꝛ sic vlcera ei⁹. Dixit. A. cū iprimūꝛ culo non euenꝛ qn
aut appeāt i hora doloris: ⁊ hora doloris ē hora retētionis
mēstruoꝝ ei⁹. s. mulieris vł ei⁹. s. hemorde: ꝗ̄ tūc tumēt ⁊ re
pñtanꝛ rubee ⁊ dure: aut appent i hora qetis. s. doloris q̄ est
apō cursu3 ei⁹ qō currit ex eis de re nigra: sic fex. s. sanguis
aut vinitnā tūc repñtanꝛ ðtumescētes nō rubee. ¶ Hemor
roides. n. tā in ano mulieris qȝ in vulua emittūt aliqñ san/
guinē ⁊ apiūꝛ. Et ꝓpē dix̄ Aui. seqꝛ apertio eaꝝ i ano vel vul
ua in muliere: cui⁹ mēstrua ꝓter naꝫ retinēꝛ ⁊ tenēt locū mē
strui: ⁊ fit cū apertione eaꝝ securitas ab egritudinibus diffici/
libus quas facit euenire menstruorum retentio.

Signa aūt q sāguis exeat ab hemorb⁹ vulue. dix̄ Raꝫ.
in diuisiōib⁹. sūt q ex piodis vel a piodis men/
struoꝝ exit cū corp⁹ ē repletū. Et dix̄. vbi. s. discerniꝛ iter sā
guinē hemorroydalē ⁊ mēstrualē: qꝛ sāguis hemorroidalis egre/
dieꝛ cū dolore: ⁊ mēstru⁹: sz intēsus fit absqȝ dolore: ⁊ qñqȝ
exit ex venis: ⁊ qñqȝ ab arterijs. ¶ Si g̃ sāguis exiēs fuerit
liuidus ⁊ rube⁹ clarus erit ab arterijs, ⁊ si niger a venis: ⁊
sanguis hemorroidaꝝ nō ꝯtinuaꝛ: sz in hora exit post horā
⁊ sanguis mēstruosus exit ẜ3 circuitū suū: ⁊ ꝯtinuaꝛ cū san
guie hemorꝝ ⁊ sup sanguinē mēstruū: sanguis tñ hemorꝝ
iuuamētū infert eis a qbus ceſſauit sanguis menstruoꝝ.

Cura dixit Haly. expedit curā fieri ꝑ euōne3 de humore
melācolico: ⁊ q cibos caueāt colerā gñantes nigrā ⁊
regie vtanꝛ calefaciēti ⁊ hūectāti: deīde cura fiat ꝑ medicinas: ⁊
Dixit tñ Haly. q adurētia medicamia h̄ in loco apponēda
nō sūt: qm̄ adurūt ⁊ paſſionē gñē iducūt: sz debēt medicari
cū medicaminib⁹ exiccātib⁹: ⁊ ex qb⁹ ē vngm qō sic fit. ℞. ly/
targirij auri ⁊ cādmie auri. añ. tere ⁊ cū cera ⁊ olo veteri mi/
sce ⁊ vtere. Et dz vsus ðsiccātiū stipticoꝝ ꝯtinuari donec ex
tenuenꝛ ⁊ exiccenꝛ. Dixit. A. admistra supeas exiccātia for
titer ⁊ retinētia sanguinē ad eas a supiorib⁹ ðscēdere: ⁊ hoc
cū pānis ifusis in succo berberis: aut acetose supqȝ pulueri
sata fuerint liciū acatie: ⁊ filia: q̄ pñt poni sub femore: ⁊ etiā
supponi vulue. Et de ꝓhibētib⁹ sūt oia trahētia sanguinem
ad oppm. ꝑdicta āt ðsiccātia ðbēt supponi sic q attingāt ad
locū vbi sūt hemorroides. ¶ Et dix̄. A. ꝑcipe mulieri: vt de
cūbat ⁊ dormiat ẜ3 figurā seruātē illō qō suppom est collo
mātricis q̄ figura est vt iaceat sup lat⁹ strictis crurib⁹ ⁊ coxis
nā sic q̄ vulue supponūꝛ firmi⁹ retinenꝛ. ¶ Qȝ si hec nō ꝓ
sūt cū ferro adhibeaꝛ icisio: qm̄ ꝯpetēti⁹ fit: ⁊ itellexit ð eis
q̄ sūt oblōge vel rotūde ⁊ eleuate que pñt apphēdi ⁊ incidi.
Quaꝝ curā. dixit Raꝫ. vbi. s. si volueris asseq ꝑfecte icidē/
de sūt sic icidūꝛ in viris. Et dixit. A. q si nō sūt de amplis la
tis nō ē excusatio qn admistreꝛ ferrū cū calibe noto. i. istro
apto ad icidēdū eas. Et ista opō solū fieri ꝑt cū sūt ex̄ mātricē
aut ꝓpinq orificio ei⁹ extrīseco. Et cū volūtas fuerit vt fiat h̄
loceꝛ mulier in loco frigido: ⁊ in ipō fiat icisio eaꝝ: ⁊ ꝑ icisiōē
sup ea ponaꝛ alumē ⁊ cortex thuris aut galla trita ⁊ vi/
triolū: ⁊ tūc ꝑcipe mulieri vt subleuet pedes suos ad parietē: ⁊
⁊ sustētet ibi spacio lōgo: vt duab⁹ horis ⁊ plus: ⁊ hec fiunt
ad restrigēdū fluxū sanguis seqntē ad icisionē. Et si nō restri
giꝛ ēpieꝛ spinale. i. ꝑs posterior ⁊ vēter vt pectē ⁊ ptes mātri/
cales cū stipticis: ⁊ sedeat in eis: aut supponāꝛ pāni ifusi in
aqua stipticis ifridatis in niue: ⁊ nisi sic restrigaꝛ flux⁹ sāguis
apponēde sūt vētose isepabilꝛ. Et Aui. dix̄. vētose adheren/
tes. i. diu cū multo igne sine scarificatiōe sup dorso ⁊ mamil
lis: ⁊ in pectine apponēde sūt ⁊ supponaꝛ lana ifusa i succis
stipticis: vt acatie hypoqstidos licij ⁊ siliu3. Et rege eā regie
sup flux⁹ mēsiū. ¶ Et dix̄ Raꝫ. si fuerint ꝓfūdātes ad iteri⁹
mātricis noli icidē eas, qm̄ ide piret mulier. Si tñ fuerit i ore
ei⁹ fortaſſe erūt curabiles. Et hemorde si fuerint ample late
nō subleuate nō debēt icidi. dixit. A. nō labores ad icidēdū
eas. ¶ Fit āt aliqñ vt hemorde ipleāꝛ sanguie ⁊ extēdāꝛ ⁊
indurēꝛ: ⁊ vñ sequūꝛ dolores vehemētes. Et tūc dix̄ Raꝫ. vbi
s. mitigāde sūt sedēdo in decoctū mitigatiuū mollificatiua ⁊ sup

In ragadijs saniosis.

In aposo

In ꝓfundis virulentis.

[illegible] plu cura3 hemorroidaꝝ s. per cūonē de humore melācolico.

De incisione hemorroidarū vulue.

De hemorroidibus sanguine repletis ⁊ extensis.

ponēdo pessariū illius modi. Et Aui. dixit. opʒ vt leniant .s. a duritie ⁊ soliditate eaꝝ: ⁊ preparent ad currendū .i. erūpendū ⁊ emittēdū sanguinē qui extēdebat eas. Et de lenificātibus bonis est sessio in decoctione altee camomille fenugreci seminis lini mellilotí ⁊ linientur cum oleis lenitiuis.

De carne addita in collo matricis.

¶ Dixit Ras. 9° cōti. auctē Gal. qñqʒ orit in matrice: q̄ ad modū veretrū in quo est durities egrediēs exterius ad ꝓhibendū coitū cū ea. Et dixit Auic. qñqʒ apparet sup mulieres res que est sicut virga cōmouens sub coytu .i. recipiēs qñ cū ea coytur ⁊ vocat albadera: qñqʒ elongat ita vt faciat hñs eā cū mulierib⁹ illud qd̄ fit eis cū qb⁹ coytur: ⁊ qñqʒ est illd̄ buchep magnū .i. frustū. Et dixit. qñqʒ orit caro in ore mātricis ⁊ vocat fursus: ⁊ q̄ qñqʒ ꝓlōgat: ⁊ qñqʒ abbreuiat ⁊ nō ꝓlongat: nisi in estate pp māas que rōne caloris illuc fluunt ⁊ trahunt. Et abbreuiat in hyeme pp ꝯtrariā cām. Et Archigenes qdē ⁊ Gal. testificati sunt hoc ⁊ loqt de hoc sup tertio tegni comēto. Hip. negauit istd̄ fursus ēt dr̄ de carne orta in vulua: cui⁹ inferi⁹ est grossus ⁊ supi⁹ subtile. Et ego iā vidi hanc carnē ⁊ nascit in vulua ēt alia caro subaddita: ⁊ aliqñ orit in eā moꝝ ⁊ ficus. ¶ Et cura dictaꝝ carniū additaꝝ fit ꝑ incisionē postq̄ꝫ ꝯuerteris mulierē sup ceruicē suā ⁊ ꝑmeris ventrē ei⁹: ⁊ oʒ incidi ex ꝓfundo: ⁊ ex radice cuta vt nō accidat fluxus sanguinis. Et qñqʒ est possē curare carnē additā que si pauca fuerit cū medicinis corrodētib⁹: ⁊ fortasse ligat fursus cū filo ligatura stricta: ⁊ dimittit sic duobus diebus aut trib⁹. Et fortasse. dixit Aui. dimittit .i. precipit dimissio ei⁹ .s. ligat⁹ donec putrefiat ⁊ incidat tūc: ⁊ hoc fit vt minuat cursus sanguis ēt hic modus cū ligatura maxie cōuenit in fursus hñte supi⁹ eius subtile. ¶ Ficus aūt ⁊ moꝝ curant: sicut dictū est de eis in cura egritudinū ani.

De ragadijs vulue.

¶ Ragadie aūt in vulua sunt scissure euenientes in ea: sicut dictū est euenire in ano ⁊ pudēdis viroꝝ. Et cāe eaꝝ sūt sicut cāe illaꝝ. Dixit tñ. A. ꝙ accidūt aut pp siccitatē superuenientē ei maximā .s. que retrahi facit ptes ei⁹ a seinuicē: vñ separant ⁊ scindunt: ⁊ ꝓprie sūt ragadie apud partū pp vehemētē extēsionē in illis ptibus in partu ꝯtingentē: vñ scindunt ⁊ soluunt: ⁊ precipue post partū difficilē: aut fiūt pp apa illis ptib⁹ euentēs extēdēs ⁊ scindēs eas. ¶ Dixit Ras vbi supra. fit fissura in vulua ex crudeli exitu fetus: aut ex apate qd̄ fuerat in ea. ¶ Et ragadie aliqñ in hoc loco sunt intrinsece ⁊ ꝓfunde ⁊ sensui nō apparētes: ⁊ aliqñ sunt extrinsece: aut ex vuluā in circuitu ei⁹: aut intra: sʒ in ꝓpinquo orificij ei⁹ ⁊ apparēt sensui: ⁊ max' cū speculo vt supra patuit. ¶ Dixit. A. ꝙ qñqʒ cognoscit valde .i. tumēt ⁊ maxie ⁊ in ptib⁹ medijs inter fissurā ⁊ fissurā q̄ tumēt pp māas discurrentes illuc pp dolorē ⁊ debilē partiū ipsaꝝ: ⁊ qñqʒ nō ingrossant neqʒ tument. ¶ Dixit Pau. fissura eueniēs in ore matricis in ꝑmis occultat: deinde medico manifestat dū sanguinolenta fiat si augeat ⁊ post coytū. ¶ Et Aui. dixit. in pn° duʒ accñt sunt leues occulti doloris q est sub dolore partus .i. minor eo ⁊ reliqs dolorib⁹ ei⁹ est minor. Et maxie hoc ꝯtingit in eis quarū cā fuit siccitas: q2 inter q̄litates dolorē facientes siccitas est in potētia remissior eis: maxie q2 nō subito sed paulatine siccitas intendēdo ꝓcedit, sed deinde .i. in ꝓcessu apparet dolor .i. augeт pp cōtinuā additionē q̄ fit in fissuris ipsis: ⁊ fortasse augeт pp sordinē acutā que in ipsis fit ⁊ adunat: ⁊ proprie augeт dolor cū tangit cōprimendo: ⁊ sic dolor in coytu pp fricationē quā facit virga in eis: ⁊ ꝓpterea accidit ꝙ virga sanguinolēta exit a vulua: Istud tñ signū nō est ꝓprium: sed est cōe ragadijs ⁊ vlcerib⁹. Et distinguit inter ea q2 in habente ragadias qñ coytur cū ea ꝑcipit coiens cuʒ virga sua asperitatē ⁊ duritiē: quam nō ꝑcipit in hñte vlcera. Et dixit Aui. qñqʒ fiūt ragadie in virga sicut veruce .i. tumores duri siue sint duri pp resolōnē ptis subtilis: siue pp māam terrestrē grossaʒ ⁊ durā q̄ remanet diu in locis medijs iter scissuras: ⁊ vñ solidat ⁊ indurat locus. Et sunt aliqñ cū caliditate ⁊ ardore: ⁊ tūc appent rubee: sʒ declināt ad albedinē. ¶ In cura ragadiarū. dixit Pau. vitare debes medicines pūgitiuas: ⁊ vti lenificatiuis cū vnguēto basilicon mixto cū oleo ros. Et Haly. dixit. basilicon vtēdū est: ⁊ vnguēto mixto cum adipe anatis ⁊ galline ⁊ oleo vio. Et ꝑdicta cura ꝯuenit qñ sunt a mala ꝯplone sicca humectādo ⁊ remolliēdo. Cōuenit ēt qñ sunt cū duritie, q2 leniunt eā: aut qñ pp aliquā cām egēt maturatione aliq̄li ⁊ gñone saniei. Dixit .n. Aui. ꝙ tūc cū incarnatiuis est miscēdū vng^m basilicon cū adipib⁹: si tñ grossitudo eaꝝ fuerit vehemēs quā signat lōgitudo spacij .s. durationis ragadiaꝝ: q2 diu est ꝙ affuerūt ⁊ paucitas receptiōis curationis cū medicinis nūc dictis vel sūb⁹. Tūc dixit Auic. administra vng^m de cartis cū oleo ro. ⁊ si nō tolerat illd̄ pp mordicationē ponat cū eo oleū de lilio ⁊ gluten alimbat. Et cū gescūt a duritie illa q̄ iam linita est: tunc curent cura ragadiaꝝ puraꝝ qñ vlcerant .s. ꝑmissa mūdificatiōe vlceꝝ in quorū mūdificatione: qñqʒ indigēt eis q̄ sunt sicut cortices eris optime trite: aut dragantū ⁊ galle. Nā mūdificāt ⁊ ꝯsolidāt: qm̄ sunt difficilis ꝯsolidatiōis: in qb⁹ difficilib⁹ apponit vtiliter alumē scissū cū melle mixtū. ¶ Dixit Alm. si fuerit sine rubore ⁊ calore pessariū ex adipe anatis ysopo hūida ⁊ medulla cruris ceruī mixtis cū cere dissoluta ⁊ oleo yrino vel narcissino subijciat: ⁊ istud ad mollificādū ⁊ leniendū. Si v̄o fuerit cū calore ⁊ febre oleū ro. adhibeat ⁊ vnguentū de cerusa: ⁊ si calor fuerit vehemētior sumat succus portulace aut mucillago psilij ⁊ lactuce: ⁊ in mortario de plumbo ⁊ pistello plūbeo adeo moueat: ⁊ tādiu vt de plūbo multū liquori illi misceat ⁊ ingrosset ⁊ fiat pessariū. ¶ Et Ras. dixit. in 2ª parte diuisionū ad ragadias ani ⁊ mtricis cū calitate acuitate ⁊ dolore: ⁊ ad cōbustionē ignis. ℞. cere colate. ʒ. ij. olei ros. ʒ. iiij. cerusē plūbi vsti. ʒ. ij. amidi dragagāti ⁊ opij. añ. ʒ. j. et albumē oui cal: ʒ et aggregent ad modū vnguēti. ¶ Si igit abiectis cāis et sedato dolore ꝑ curas ꝑdictas remanēt ragadie pure: cōꝝ regimē est aliq̄lis depātie carnis regñatio et ꝯsolidatio: et fortasse egēt ad regñationē carnis fricatiōe forti facta cū re aspa: vt cū folijs fic⁹ donec excorient et sanguinolent. ¶ Dixit itaqʒ Aui. ꝙ si fuerint intrinsece ipse curant cū suppositorijs penetrātib⁹ ascēdētib⁹ vsqʒ ad locuʒ ragadiaꝝ et cū distillatiōib⁹ iniectis ex aqs stipticis ꝑmixtis rectificātib⁹ .i. ꝯsolidātib⁹ fissuras: sicut est vng^m de climia et plūbo vsto. ¶ Et signū curatiōis eaꝝ. dixit Aui. est ꝙ sentiat mulier q̄dā mordicationē in loco ex medicis dictis: cuius cā est: q2 qñ curant et sanant fit regñatio noue carnis: ⁊ vñ sensibilitas fit ibi maior: et sic ꝑcipit mordicatio q̄ prius nō ꝑcipiebat. ¶ In curatiōe ragadiaꝝ extrīsecaꝝ. dixit Ra. 1° ꝯti. Et Aui. ēt in hoc ca°. ℞. rbutiā tritā et tere cū vitellis ouoꝝ: et fac eam adherere eis inseꝑabiliter et sine cessatione quoniam sufficit.

¶ De apatibus euenientibus in articulis. Cap. lxviij.

Apostemata in articulis euenientia a pn° debent īpediri pro posse. ¶ Et dr̄. ꝙ si radix yari sub cinerib⁹ calidis decoquat: ⁊ deinde terat bñ: et cū vetusta adipe porcina liquefacta misceat ꝓhgit apata iuncturaꝝ: et ēt alioꝝ locoꝝ. ¶ Q. si ꝓhiberi non poterunt: ad ipsoꝝ resolōnē ꝓperādū erit. ¶ Q. etsi resolui nō poterūt ⁊ suppurationē fecerint añ ꝑfectā maturationē apiri debēt ne sanies iūcturā relaxet. Et maxie h̄ attēdēdū est in apate articuli cubitu: q2 iste articulus mollificat in breui: et de leui et fit facilis dislocationis: sʒ postea est difficilis restaurationis. ¶ Et scias. ꝙ aliqñ euenit in articulo scie apa et occultat: q2 ꝓfundū est et suū efficit aug^m v̄sus iuncturā et non v̄sus exteri⁹: et sic aliqñ in loco suppurat et accidit ꝙ mollificet scia et elōget crus. Scias ḡ istud et cōsidera in eo videri mollificationē et cruris elōgationē ne fuerit in cā apa ei⁹ qd̄ suppuratū est: sicut ego aliqñ casuʒ vidi in quo facta solēni inquisitione inuentū fuit suppurationē factam in scia: et facta ibi apertione et emissa sanie remota est mollificatio et restituta est sanitas

ſanitas poſt curationē vlceris. ¶ Et aliqñ accidit apã.i.tumor ex tortione neruoꝝ. Dixit Albu. ſicut accidit apã in arteria ꝛ vena ſilr accidit apã in neruis qñ accidit eis ꝑcuſſio: ꝛ qñqꝫ accidit ex ſuꝑfluo labore ꝛ ſilibꝰ: ꝛ fit vtplm̄ in locis adiutoꝛij: aut calcanei ꝛ in oī loco in quo mouent̄ iuncture. Et eſt apã graue ꝛ ſilat̄ colorꝛ eiꝰ reliquo coꝛpis: ꝛ eſt in pluribꝰ diſpōnibꝰ abſqꝫ doloꝛe: ꝛ qñqꝫ ſtringit̄ cū vehementia ſentit in eo infirmus ſilē ſtupoꝛi ꝛ nō eſt apã aggregatū in ꝓfundo coꝛpis: imo eſt ſub cute ꝛ mouet̄ ad oēm ꝑtē: ſꝫ nō vadit ad anterioꝛa: neqꝫ ad poſteriora. ¶ Qḋ ḡ ex eis eſt in iuncturis nō opꝫ ꝙ inuadat̄ cū ferro: qꝛ foꝛtaſſe accideret ex eo ɔctio. In eo vō qḋ eſt in capite aut in fronte ſcinde cutē cū ſpatumuli: deīde ſi eſt ꝑuū: tunc tene ipſuꝫ cū foꝛficibꝰ: ꝛ abſcinde ipꝫ a radice: ꝛ ſi eſt magnū: tūc ſuſpēde ipꝫ cū vncino ꝛ excoꝛia ipꝫ: deinde aufer ipſum ꝛ aggrega vulnus cum ſutura ꝛ cura ſicut opoꝛtet.

¶ De napta. Cap. lxix.

Napta eſt egritudo carnoſa mollis: ꝛ eſt ſicͭ fungus coloris reliq̄ coꝛpis: ꝛ nō eſt in ea doloꝛ: neqꝫ caloꝛ: neqꝫ pulſatio. ꝛ aliqñ magnificat̄ adeo vt ſit ſuꝑ oēs ſuꝑfluitates coꝛpoꝛis. ¶ Ego vidi quēdā ex famulis ꝑoꝛis quem curauit magr̄ Jacobus de pirato ꝛ pōderauit illud qḋ extraxit de napta eiꝰ plus q̄ꝫ ſex libꝛas. ¶ Et modꝰ curōnis eius eſt vt incidat̄ ſuꝑ cute ipſiꝰ cū pilo: deinde excoꝛiet̄ ex oī ꝑte cū facilitate ꝛ extbat̄: deinde cauteriçet̄ locus valde: ꝛ h̄ ꝓp ſanguinis defluxū q ſm plm̄ apud inciſionē accidit. ꝛ ēt qꝛ niſi fiat cauteriçatio moꝛbꝰ redire ɔſueuit: ſi tn̄ napta fuerit multū magna: aut multū groſſe radicis: cuiꝰ totalis inciſio ꝛ extractio verēda eſt: ſꝫ ſufficit vt ps ipſius incidat̄ ꝛ reliquū cauteriçet̄ facta inciſiōe ꝛ extctiōe napte abſcindat̄ ꝙ ſuꝑfluū eſt de cute. Deinde ſuant̄ labia ꝛ curent̄: ſicut alia vulnera. ¶ Et ſcias. ꝙ in inciſione napte: aliqñ ɔtingit erroꝛ: qḋ eſt: qꝛ putat̄ ꝙ ſit napta ꝛ nō eſt: imo eſt apã melicū cancroſuꝫ. Et diſtinguit apã cācroſuꝫ a napta: qꝛ eſt fuſci coloris ꝛ pauci ſenſus. Cōſidera ḡ iſtō: ¶ Dn̄t qdā. ꝙ aliqñ oꝛit̄ apã carnoſuꝫ hn̄s radicē: ſiue ſuꝑiꝰ eiꝰ ſubtile ꝛ iſeriꝰ ipſiꝰ ſiue caput groſſuꝫ ꝛ pēdet a mēbꝛo in q̄ eſt ſicͭ pēdet fructus ab arboꝛe. Et cura eiꝰ eſt vt liget̄ ſecus radicē cū filo ꝛ ſtringat̄ ꝛ dimittat̄ ſic: donec ꝑ ſe abſcindat̄ ꝛ cadat. Aut incidatur a radice eiꝰ. Deinde ſi neceſſe eſt cauteriçet̄ aut ſupponatur medicamē acutū: deinde curet̄ ſicut opꝫ.

¶ De almiſmar. Cap. lxx.

Callus ab Albu. ꝛ ab Auicē. vocat̄ almiſmar: ꝛ a qbuſdam dr̄ clauus. dixit Alb. ꝙ almiſmar nō eſt niſi nodus rotūdus ſꝫ colorē coꝛpis ſui mēbꝛi in quo eſt: ꝛ eſt ſilis capiti claui: ꝛ fit.i.fieri pōt in toto coꝛpe precipue in inferioꝛibꝰ partibꝰ ꝛ in digitis coꝝ ꝛ accidit ex eo doloꝛ apud ambulationē. Et Aui. dixit. ꝙ qñqꝫ ledit tm̄ ꝙ ꝓhibꝫ inceſſuꝫ. Et dixit. ꝙ plm̄ accidit ex ꝑcuſſiōe ꝛ poſt exituras ꝛ curationes eaꝝ. ¶ Et cura eiꝰ aut fit ꝑ medicinas mollificatiuas deſuꝑ appoſitas multotiēs iteratas ꝛ inter appōnē ꝛ appōnē eaꝝ fiat inciſio ꝑtis mollificate. nā ſic faciēdo multotiēs abſcindit̄ callus totus: ꝛ qñqꝫ ꝓhibet̄ a leſione ꝛ ꝓhibitione inceſſus galbanū ſuꝑappoſitū valet ꝛ mum ſuper ipm̄ retentū mollificat ꝛ ſanat. ſtercus galline recens ſūptū illico poſtq̄ꝫ egeſtū fuerit ſuperappoſitū curat callū. ꝙ ſi ſic nō curat̄ opꝫ vt mollificet̄ circiter diebꝰ. xv. ꝛ ꝑcipue cū aſſungia poꝛci ſalita vel cū lardone ſolo aut mixto cum folijs malue vel altee decoctis in aqua cū charicis. ꝛ facta mollificatiōe eiꝰ. dixit Alb. opꝫ vt ſecet̄ qḋ eſt in circuitu calli ꝛ teneat̄ cū foꝛficibꝰ aut cū vncino ꝛ eradicet̄ a ſua radice aut moueat̄ dixit Aui. cū manu ſemꝑ donec egrediat̄: ꝛ qdā cū acu amputant totam nodoſitatem ſiue totum callum a radice eius tranſeundo cum acu ab vna parte ad aliam: deinde circundant acum cum filo foꝛti multis inuolutionibus: deinde cum filo illo attrahunt ad ſuꝑioꝛa cum omnibus viribus: qm̄ ſic ſubleuat̄ callus aliqñ totus ꝛ ꝓijcit̄: ꝛ ſi totus nō attrahit̄ totū qḋ attractū eſt incidūt ſub acu. reſiduū vō cū cauterio punctuali cauteriçāt: deinde curāt locū vt opꝫ. Cauteriū aūt ēt aliqñ eſt neccīuꝫ poſt ſecationē ſupradictam. Et aliqñ extrahi nō pōt aut ſi noluerit eger tolerare: tūc dixit Aui. annectat̄ plumbū ei ſtringēdo ſuꝑ ipꝫ ſicut fit in cura nodoꝝ: ¶ Dixit Alb. ꝙ in extrinſecis eſt vnꝰ q eſt eminentia parua aſpera filtrata rotūda ſuꝑ ſuꝑficiē coꝛpis ꝛ multotiens accidit in manibus pueroꝝ. Et cura eiꝰ eſt vt extēdas ipꝫ ꝛ liges cū filo de ſirico aut cū pilo ꝛ dimittat̄ dōec cadat.

¶ De bothoꝛ ſiue puſtulis. Cap. lxxj.

Bothoꝛ in libꝛis medicoꝝ qnqꝫ modis reperit̄ ſumptū. vno mō ḡnalr̄ ꝓ oī apͭe paruo a quacūqꝫ mã fiat: vt ꝑmi ſcda. caº de egritudibꝰ cōpoſitis. Dixit Aui. ꝙ bothoꝛ ſunt de nūero apatū ſcdo mō repit̄ ſūptū ꝓ ſola veſica oꝛta in tunica coꝛnea oculi: ꝛ ſic ſumit̄ a Jeſu haly. caº de bothoꝛ in oculo. Tertio mō ſumit̄ ꝓ puſtulis colicis valde acutis ꝛ cū foꝛti doloꝛe vlceratis. Et ſic ſumit̄ a Raſi. 2º ɔti. cū dixit. bothoꝛ parui cū faciūt putredinē ꝛc̄. Quarto mō ꝓ apate ꝑuo ſoliꝰ ɔiunctiue oculi. ꝛ ſic ſumit̄ ab eodē Raſi. 2. ɔti. cū dixit. qḋ appꝫ in albedine oculi vocat̄ bothoꝛ: ꝛ qḋ appet in nigredine vocat̄ puſtula. ¶ Et 5º mō ſumit̄ a Raſi idē ꝓ apate oculi ꝑuo ſanguineo. cū dixit in rubꝛica. bothoꝛ in oculo ꝛ intellexit de ſanguieo ſolū. ¶ Et qdā dicūt. ꝙ bothoꝛ ſpālr̄ ſūptū denotat q̄dā apata ꝑua flātica in cute faciei eminētia ad albedinē tēdētia: q̄ vulgari ſermione coſſi vocant̄: q̄ qñ dealbant̄ manifeſte vocant̄ bothoꝛ lactea. Et alij dicūt. ꝙ bothoꝛ ſpālr̄ denotat apata ꝑua q̄ cum aliq̄ exiſtunt duritie. Et foꝛtaſſe hoc magis ɔſonat mētibꝰ auctoꝝ ɔſideratis remedijs coꝝ appꝛopꝛiatis ad bothoꝛ. ¶ Et dn̄t ꝙ foꝛunculus de ſpēbꝰ bothoꝛ eſt: ſꝫ eſt ɔtinēs mām ſaniabilē: ꝛ eſt de ḡnē exiture. Bothoꝛ ḡnalr̄ ſumptū idē eſt qḋ puſtula: ꝛ ſic appet ꝙ puſtula eſt nomē ḡnis ad oēs ſpēs puſtulaꝝ ꝛ bothoꝛ ſiue apatū ꝑuoꝝ. Qꝛ aūt dixerūt qdā. ꝙ puſtula nō ſolū differt ab apate ꝑ ꝑuitateꝫ ſuā: ſꝫ ēt qꝛ eſt cū quadā vlceratione nō eſt vniuerſalr̄ veꝝ: ſꝫ verificat̄ ſolū de his q̄ ſunt vlceroſe. ¶ Et puſtule qdē ſiue bothoꝛ diuerſificant̄ aliqñ diuerſitate ſubiecti: ꝛ eſt ſūpta a mã ex qua fiūt: ꝛ de quo dixit Aui. ꝑmi 4ª. ꝙ bothoꝛ q̄dā ſunt ſanguinea ſicut variole ꝛ alia ſūt colica ex col̄a rubea pura: ſicut ſere. de qbꝰ dixit lr̄a ex̄. ꝙ ſūt ſiles ipetigini: ſꝫ tenēt mēbꝝ totū aut eius medietatē. Et ex eis ſunt deſudationes: de qbꝰ lr̄a extra. dixit. ꝙ ſunt ipetigines ꝛ ſunt macule diuiſe. ſup. Et alia ſūt flātica ꝛ alia melica ꝛ alia ſunt ex eis mixta ꝛ ſūt ſicut moꝛbillus foꝛmica ꝛ ſcabies: ꝛ ſilia: ꝛ q̄dā ſunt aquoſe ſicut ampulle ſiue veſice: ꝛ q̄dā ſūt vētoſe ſicut inflatiōes. ¶ Et qñqꝫ diuerſificant̄ ſm accidētia: ꝛ hoc multifarie qñqꝫ ſm figurā coꝝ ꝛ ſūt alie late ꝛ alie nō late: ſed ſtricte vel acute vel rotunde: ꝛ qñqꝫ ſm locū ſiue ſꝫ mēbꝛa qbus fiūt. q̄dā eni in capite: q̄dā in facie: q̄dā in mēbꝛis ſuꝑioꝛibꝰ: q̄dā in inferioꝛibꝰ: ꝛ in mēbꝛis qñqꝫ egrediunt̄ ſpiſſe ſiue denſe: ꝛ aliqñ rare vel diſperſe: ꝛ aliqñ ſūt bicipites: ꝛ qñqꝫ ſūt vniꝰ capitis tm̄: ꝛ qñqꝫ in mēbꝛis ſuꝑficialr̄: ꝛ qñqꝫ magis ꝓfūde ꝛ alie ſūt multi numeri ꝛ alie pauci. ¶ Et diuerſificant̄ ſm terminationē ipſarū. nā q̄dā reſoluunt̄: q̄dā ſuppurant̄: q̄dā idurant̄: q̄dā delitelcūt ꝛ ꝑmutant̄: ꝛ q̄dā vlcerant̄. Et rurſuꝫ q̄dā ſūt pruriginoſe: ꝛ q̄dā nō pruriginoſe. Dixit Hip. 6º affoꝛ. late puſtule nō valde pruriginoſe fiūt: ꝛ cā eſt: qꝛ vt patebit in ſeq. trac. caº de ſcabie. puſtule late fiūt de mã nō valde acuta: qꝛ ēt eſt magis diſpſa q̄ꝫ i nō latis. Et diuerſificāt̄ ſꝫ horā ſue appōnis. q̄dā. n. nocte naſcunt̄ ꝛ vocat. A. plātā noctis. Et rurſuꝫ q̄dā accidūt ſubito: q̄dā paulatiꝫ: ꝛ q̄ſdā ꝑcedit pruritꝰ vel ardoꝛ in loco: ꝛ q̄ſdā nō. Et q̄dā accidūt ſimboͤ: ꝛ q̄dā cretice.

Et cauſa puſtulaꝝ quedā eſt extrinſeca ex humoꝛe congeſto vel ad locū defluxo aquoſitate vel vento

ſitate. Et aliqñ ē extrinſeca ex caſu vel pcuſſiōe aut appōne medicinarum acutarum veſicantiū et illarū rerum. Et aliqñ accidūt puſtule ex intenſa aeris caliditate et aq̄ caliditate: et qñqȝ ex aere vel aq̄ frida. ¶ Vñ Ari. pᵒ pbleumatū. pble. 55. q̄rit pp̄ qd frigidū facit puſtulas euenire: et ēt curat eas: cū nō vī poſſe facere cū ſint ↄtro effectꝰ ↄrij. Et ſoluēs dixit cāᵐ eſſe: q2 frigidū cōprimēdo facit humidū fluere ad ptes debiliores et in eis ↄfluxū facit puſtulas. Curat aūt eas q̄ ꝑexiſtūt vniendo calorē nālē locis: et ſic ipȝ roborādo q fortificatꝰ reſoluit māȝ puſtularum: qua reſoluta euaneſcūt puſtule: nec eſt incōueniēs diuerſos ↄrios effectꝰ ab eodē diuerſimode pcedere: ſicē nec idē effectꝰ a diuerſis et ↄrijs cāis: diuerſimode tñ agētibꝰ puenire. Quia aūt de multis puſtulis ſupra in h̄ tractatu dictū eſt: et de alijs in tractatu ſequēti. ideo de eis in h̄ loco: plus nō pſequor. ¶ Ap. tñ vbi. ſ. in pbleumate. 54. q̄rit pp̄ qd in puſtulis aliqñ ↄfert aq̄ ſiue ſit frida ſiue ſit calida: et ſoluens dicit: q2 puſtule accñt ex exceſſu hūidi qd̄ friditas aq̄ vel alteriꝰ rei cōdēſat et exaſperat. i. idurat et deſiccat: et ideo occultatur ſcabioſorum ſcabies qñ in aq̄ frigida balneāt. aq̄ vō calida. dixit Ap. cōfert q2 calefacit ptes cutis et reſoluit māᵐ puſtularum in vaporem et ipȝ exire facit a cute. Vñ cutis a puſtulis mūdificata remanet. Dixit aūt Ariſ. aliqñ: q2. ſ. qñ aq̄ frigida vel calida approximat vbi vel qñ et quō opȝ: et ſicut in ſequenti tractatu dicet. et ſic eſt finis ſecūde ſūme.

¶ Sūme tertie: et eſt ſeptuageſimūſecūdū caplm de medicina incarnatiua q̄ ſūma eſt de vtutibꝰ medicinarum ptinētiū ad chirurgiā: et cū qbus ſuas iplet curatiuas intētiones. Capi.

In hac ſūma intēdo dicere de medicinis q̄ ptinēt ad chyrurgiā: et hoc faciam ſub breuitate. ſi qs aūt voluerit latius noticiā earum habere ad ſermonē trāſeat ſequētē in quo de vtutibꝰ oium medicinarum plene tractabitur. Ponā aūt illic medicinas ſimplices ↄpoſitas vltra eas: que poſite ſunt in pcedētibus ſermonibus: et in pprijs caplis.

¶ Sūt aūt ex medicinis ptinētibꝰ ad chirurgiā: q̄dā incarnatiue: qbꝰ oȝ vti in vulneribꝰ curādis ſimplicibꝰ: q̄ aliqñ vocant vulnera cū ſanguie ſuo ſiue ſanguinolēta. ¶ Et q̄dā ſunt carnis gn̄atiue: qbꝰ medicus vti oȝ in curatione vulnerū cōpoſitorum cū deperditione carnis. ¶ Et q̄dā ſūt ↄſolidatiue ſigillatiue: ſiue cicatriçatiue dicte: qbus oȝ vti medicus in vulneribꝰ cōpoſitis cū cutis deperditione: et in oibꝰ vulneribꝰ qñ neceſſe fuerit cutem gn̄ari. ¶ Et q̄dā ſunt mūdificatiue ſiue abſterſiue: qbꝰ vti oȝ medicus in oibꝰ vlceribꝰ in qbꝰ ſordities aut virus gn̄at. ¶ Et q̄dā ſunt carnis diminutiue qbꝰ medicꝰ oȝ vti in vulneribꝰ: et in qbꝰ caro ſupercreſcit. ¶ Et q̄dā ſunt attractiue: qbꝰ vti oȝ medicus in vulneribꝰ in qbꝰ idiget attractiōe ſanguis ad carnis māȝ gn̄andā aut in qbꝰ eget attractione infixorum mēbro: vt euelli poſſint aut in attractione fruſtorum oſſiū vel ſordiciei de pfūdo: vel māe faciētis apa in mēbro intrinſeco ad extrinſecū. ¶ Et q̄dam ſūt mollificatiue qbꝰ vti oȝ in lenificatione ſoliditatū: ſiue duriciesū reptarum in vlceribꝰ vel apatibꝰ vel quolibet in mēbris. ¶ Et q̄dā ſūt repcuſſiue: qbꝰ vti oȝ in repellēdo māᵐ fluentē ad mēbrum: vel ēt iam fluxā. ¶ Et q̄dā ſūt trāſmiſſiue ſiue ↄfortatiue mēbrorum qbꝰ vti oȝ: qñ eget vt mēbrū māᵐ fluentē nō recipiat: ſȝ potiꝰ alijs trāſmittat. ¶ Et q̄dā ſūt reſolutiue qbꝰ vti oȝ cū māᵐ hūoralē aut ſanioſam aquoſam vel vētoſaȝ de mēbro inſenſibilr extrahere voluerit. ¶ Et q̄dā ſunt digeſtiue ſiue maturatiue: qbus vti oȝ qñ neccīuȝ fuerit māᵐ in ſaniē ↄuerti. ¶ Et q̄dā ſunt eruptiue ſiue frangitiue: qbꝰ vti oȝ in apertione exiturarum. ¶ Et quedā ſūt cauſtice: ſiue caueriçatiue: qbus vti oȝ loco cauterij actualis: et aliqñ ēt ad eruptionē exiturarum: et marie earum que ſunt cutis.

¶ Et q̄dā ſunt doloris ſedatiue: qbus vti oȝ cū dolor fuerit cā q̄ māe defluant ad locū aut virtus pſternatur.

Medicina itaqȝ incarnatiua eſt illa de cuius pprietate vel rōne non eſt vt aliqd pducat in eſſe ſed ſolū vt labia vulneris diſtātia vel cōtigua et non cōtinua faciat ſic adherere vt in vnionē et verā ↄtinuitatē deducant: et pp̄ h̄ medicia incarnatiua aliqñ glutinatiua et aliqñ inuiſcatiua dr̄: et aliqñ iproprie vocat ↄſolidatiua. Medicina cōſolidatiua aliqñ ſumit pprie pro meᵃ ſigillatiua vel cicatriçatiua: et aliqñ iproprie pro incarnatiua. Fit aūt inuiſcatio et incarnatio et vnio pdictarum ptiū mediāte ſanguie trāſmiſſo ad ptes dictas ſolutas et ſtante in poris ſupficierum ipſarum partiū vniendarum ↄuerſo in quādā ptes roridas: quas pdicta medicina exiccādo in gluten cōuertit: qd̄ poſtea ſupficies illarū partiū ↄglutinādo ligat et ligādo eas ↄglutinatas retinet et ↄſeruat. Hāc aūt ↄglutinationē vtus nutritiua facit: cōſilr ſicut carpētarij q aſſides ↄfractas et ſepatas quodā glutine in vnionē reducunt pter q̄ in aliq̄ aſſidu augmētū faciant vel aliqd de nouo apponūt. ¶ Et medicina qdē incarnatiua ad ſuā opōnē exercēdā: ad effectū incarnatiōis inducēdū multa idiget ſiccitate vt ptes ſanguis roridas effectas in glutinis formā deducat: et expedit vt ei ſit abſterſione puatā: qm̄ abſterſiuū opponit ei qd̄ glutinat et attrahit. ¶ Harum aūt medicinarum q̄dā ſūt ſūpte ex mineralibus: q̄dā ex plātis: q̄dam ex aialibus. ¶ Et minerales ſūt ceruſſa lytargiriū bolus ar. terra ſigillata et aſpaltū: ſi infūdant in aceto vel aliquātulo vino. Et terra pura ſuppoſita ↄſolidat oia vulnera. ¶ Medicine aūt icarnatiue ſūpte ex plantis ſūt ſicē folia q̄rcus et folia caſtanee. vtraqȝ. n. puluerriçata vtilr apponant vulneribus et ſanāt ea ſȝ Dioſ. et Sera. et qdā dn̄t. q̄ ēt recētia ↄtuſa et ſupappoſita ſanant ea. Et Gal. 6ᵒ de ſimpli. medi. dixit. memini me ↄſolidaſſe: qñqȝ vulnꝰ falce pactū nullo alio farmaco. ↄtriui folia q̄rcus ſubtilr in petra et vulnꝰ cū toto circundāte. al's. circūſtāte loco cataplaſmaui. Et folia didar. et dr̄ qd̄ eſt fraxinus: de quo dixit Raſ. 13. ↄtiñ. ex vbo Gal. q̄ folia eiꝰ et cortex faciūt adherere vulnera: et iā ↄſolidauimꝰ cū ipſis vulnera recētia cū ſanguie ſuo: et cortex hꝰ arboris recēs vl' primi tpis inolutꝰ ſup vulnꝰ i moᵈᵒ ligaminis ↄglutinat illō. Et folia plātagis: de qua dixit Dioſ. q̄ plātago ↄglutinat pfunda vulnera cū ſanguie ſuo. Et folia caulis: et folia cypſſi et nux ipſiꝰ et folia citri et folia centauree et folia et radix ↄſolide et folia arboris mali et folia acetoſe et folia pētaſſionis mixta cū melle et cortex pini et cortex ramorum cypſſi et cortex interior arboris granati eſt mirabilis ↄſolidationis: et ita q̄ ſi decoquant in vino rubeo: et vinū illud ſumat in potu ↄſolidat vulnera interiorum mirabilr. Et affirmāt qdā. q̄ ↄſolidat vulnera pulmonis flos ſorbarum flos herbe ypogloſſi dos et flos cētauree q pprie valet in vulneribꝰ euenietibꝰ in capitibꝰ lacertorum: herba dicta peracella recētia vulnera vtiliter et mirabilr cōtuſa et ſuppoſita ſanat. Et cauda eq̄na: de qua dixit Gal. et ponit a Raſ. vbi ſupra. qñ terunt folia eiꝰ et fit ex eis empl'ȝ ↄſolidat vlcera recētia: et ſi ſint in vulnere nerui inciſi ↄſolidat ea. Et qdā dicūt. q̄ ſi folia eiꝰ aſpgant vino: deide ↄtūdant et ſupponat. ſ opant vtiliꝰ. ¶ Et folia millefolij ↄtuſa et ſuppoſita vulnera ↄglutināt et apari phibent. Centinodie quā qdā dn̄t. eē burſaȝ paſtoris folia ↄtuſa. dixit Gal. 9. de ſimp. med. ſūt vulnerum ſanguinolētorum farmacū ↄſolidatiuū. Et cardi bn̄dicti radix ↄtuſa vulnera recētia cū ſanguine ſuo ↄſolidat. Et vga paſto. de q̄ dixit Gal. q̄ ſanguinolēta vulnera ↄſolidat et folia ſalicis et cortex eiꝰ q̄ eſt fortior cū pprietate ſanguinolēta vulnera ſanat et radix bruſci ſup tegula exiccata et pulueriçata imiſſa vulneribꝰ: vt dixit Cōſtātinus. ea ↄſolidat et herbena recēs: et ēt ſicca ↄtrita vulnera ↄſolidat. Et ſm̄ Apulegiū oȝ ↄteri et cū butyro miſceri. Et folia roſiſmarini trita et cū axūgia mixta vulneri ipoſita ſanāt ipȝ. Et dixit Apulegius. q̄ ſi imiſcueris ſuccū diptami plagis ferro factis: et ēt ſi in potu dederis patienti mox ſanabit. Et ex incarnātibus eſt nux recēs trita cū aqua et ſale aut bullita in vino cū folijs acetoſe ſicle vel lactuce et puluis ordei vſti et puluis molēdini et radix yreos et radix ariſtol. et ſanguis drag. et aloes et terbētina et ſarcocolla et

Medicine ſimplices.

gūmi arabicū ⁊ dragagantū ⁊ olibanū ⁊ mastix ⁊ myrrha. dixit Dio. ɔglutinat totum illud qd̄ eget ɔglutinatione: ⁊ ꝙ cōtrita subtilr̄ posita cuti a craneo sepate cōglutinat adinuicē. ¶ Et lac acetosuȝ ɔglutinat vulnera magna ⁊ supaspersio decoctionis extremitatū aialiū. Et puluerē factū de ossibus agni liqs imiserit vulneri ⁊ supalligauerit ita cito vuln⁹ ɔsolidat vt si fuerit in ꝑlio nō sit ei nece a bello cessare. ¶ Et ex vulr̄ icarnātib⁹ ⁊ carnē gñantib⁹ ⁊ ɔsolidātib⁹ est vinū: de quo dixit Ga. 3° de ige. sani. vinū optimū medicinaꝝ vulnerib⁹ eē. dico inq̄ȝtū vulnera sunt. ⁊ subdit. si nō addidisset in eo ꝙ vulnera sūt putares a me h̄ dcm̄ absolute fuisse plactū ꝑꝑ qd̄ dicūt, ꝙ Ga. p̄dcā dix̄. vt ondēderet ꝙ nō signauit per illā inq̄ȝtm̄ vītatē: q: tūc vinū oia vulnera sanaret: qd̄ ē fl̄ȝ: s3 voluit denotare ꝙ vinū curat vulnera inq̄ȝtū vulnera sūt ⁊ allegat ēt ip3 rabi Moyses vinū est optima medicina vulnerib⁹. ip3. n. oib⁹ cōpetit: ⁊ intelligit̄ de mediocri vino hn̄te stipticitatē aliqualē nō acuitatē: nec ēt oino paucifeꝝ nec d3 eē nouū turbidū neq3 ēt antiquū ⁊ amarū factū. Et notāt. ꝙ vinū vulnerib⁹ est optimū iteri⁹ sūptū ⁊ exteri⁹ approximatū. nā iteri⁹ sūptū gñat bonū sanguinē: q̄m est bona mā gñonis sanguis ⁊ sic mālr̄ ɔuenit vulnerib⁹ cū depditiōe carnis: Cōuenit ēt oib⁹ vulnerib⁹ iteri⁹ sūptū ɔplonalr̄ agēs: q̄m vt sic ponit̄ ab auctorib⁹ ɔplonis sicce ⁊ in egritudinibus hūidis ad desiccādū. dat̄ ḡ agēs cū ɔplone sua reductū ad actū vulnera desiccat. ¶ Dīt t̄n qdā. ꝙ vinū sūptū iteri⁹ ꝑ accn̄s humectādo ptes vulneris pōt eis nocere: ⁊ h̄ foret qn̄ subtilitate ⁊ potētia vias apiēdo ⁊ hūiditates supfluas ⁊ nutrimētales ad mēbrū vulneratū deduceret siue trāsire faceret aut qn̄ vinū ip3 ad vuln⁹ trāsiret idigestū. ¶ Exteri⁹ v̄o approximatū subalr̄ agēs. i. ꝑ suā sub3 hūidā liqdā fluidā ꝑ quā est lauatiuū: ⁊ sic ɔuenit vulnerib⁹ virulētis ⁊ sordidis: ac ēt exteri⁹ approximatū ɔplo nālr̄ agēs cū sit vt sic ɔplonis sicce oib⁹ ɔuenit vulnerib⁹. ɔglutinat. n. vulnera simplicia: carnē gñat vbi ē ei⁹ gñio necīa ⁊ sigillat: ⁊ mēbꝝ ɔfortādo mās ad se fluētes repellit: ⁊ mēbꝝ nō alterat fm̄ aliquā actiuaꝝ q̄litatū: ꝑꝑea rō mīti oia vulnera solo vīo curabāt ⁊ ligatura: ac ēt futura vbi necīa erat: ⁊ nō solū i carne illata: imo ēt in neruis inq̄ȝtū fuerit sine dolore. nā si cū dolore erāt ꝑus cū oleis cal̄s dolorē sedabāt. vtebāt̄ aūt solo vino: q: ip3 so^m sine nocumēto vulnera desiccat. ¶ Uinū āt ⁊ oleū ꝑmixta nō desiccant: q: mollificāt ⁊ vulneꝝ labia labificāt rōne olei vel alteri⁹ vnctuosi cū q̄ ɔficiūt̄. ¶ Silr̄. neq3 puluis sine nocu^to vulnera desiccat. nā ipsa exaspat ⁊ opilādo poros virus iteri⁹ incarcerat ⁊ coartat. ¶ Et aliqñ ēt pulris: ⁊ p̄cipue mineraliū: nō sufficiēter ꝑuenit ad ꝑfūdū vt exiccet hūiditates in ꝑfundo stātes ꝑꝑ qd̄ ɔuocat nos necītas ad ɔficiē^m vng^m ex puluerib⁹ vt rōne olei ⁊ cere valeat penetrare ⁊ ꝑuenire ad loca ad q̄ d3. Dicit. A. me^na sicce sic lytargiriū ⁊ sīa minerales nō descēdūt in ꝑfūdū neq3 penetrat in poros. veꝝ qñ fit cū eis vng^m cursus olei facit submergere ⁊ penetrare vsq3 ad locū volitū. nā oleū sua fluxibilitate est penetratiuū ⁊ secū dducit pulueres illos vsq3 ad locū quē volum⁹. ¶ Ex me^nis āt fm̄ plurib⁹ dictis multa pñt cōponi medicamia incarnatiua: ex qb⁹ est medicamē vtile qd̄ scripsit Gal'. in lib° cathagen. Rx. lytargirij ptē. j. olei ⁊ aceti. añ. ptes. iij. coquant̄ ꝑ diē itegrū sp̄m ɔtinue cū spatula ducēdo donec spissum ⁊ nigrum fiat. ¶ Aliō. misceat̄ puluis rube⁹ ɔstrictiu⁹ sanguis cū terbētina lota in q̄ȝtitate q̄ resultet in formā vng^ti. ¶ Aliō mirabile. Rx. olibani masticis aloes hepatici myrrhe. añ. ꝑ. j. boli ar. san. drag. añ. ꝑ. j. s. radicis ɔsolide ⁊ gariofilate. añ. ꝑ. s. pulueriȝent̄ ⁊ ɔficiāt̄ cū succo plātag. vino ⁊ oleo: ⁊ cera q̄ȝtum sufficit. ¶ Puluis incarnatiuus optim⁹. Rx. thuris. 3. ij. san. dra. 3. iiij. calcis viue. 3. vj. pistent̄ ⁊ misceant̄ ⁊ de h̄ puluere abundāter ponat̄ sup labia vulneris exteri⁹. ¶ Puluis valde vtilis ad incarnādū: ⁊ maxie vulnera in qbus eget̄ pauce carnis regñatio. Rx. sang. dra. aloes olibani ⁊ sarcocolle. añ. ptes equales. ¶ Alius ēt vtilis ad incarnādū ⁊ sanguinis fluxū restringendum. Rx. balaustiarum sang. dra. añ. 3. ij. sarcocolle. 3. iiij. olibani. 3. j. pistent̄ ⁊ misceantur.

Vinū ītes. ri⁹ ⁊ exteri⁹ cōfert vulnerib⁹ oībus.

Medicīe cōposite.

¶ De medicina generatiua carnis. Cap. lxxiij.

Medicina gñatiua carnis ꝑprie loquēdo d3 vocari medicia faciens nasci carnē: sicut ab Aui. vocat̄. Cū. n. gñare carnem sit opus nāe. s. v̄tutis nutritiue: ⁊ nō medicine: p3 ꝙ ꝑprie medicina nō dr̄ gñatiua carnis: sed ꝑprie d3 dici p̄paratiua vel dispositiua ad gñonē carnis: nō eni3 medicia ꝑprie: ⁊ p̄ncipalr̄ gñat carnē: s3 solū dispositiue: ⁊ p̄paratiue ⁊ instrualr̄: ꝑꝑ qd̄ qdā dixerūt. ꝙ medicina nō gñat carnē ꝑ se s3 ꝑ accñs. ¶ Istud t̄n medicinā gñare carnē per accñs est duobus modis. Uno mō mere ⁊ vere: ⁊ q̄ȝtu3 ad oēm actionē medicine que approximat̄ que solū gr̄a generādi carnē administrat̄. Alio mō nō vere nec q̄ȝtū ad oēm actionē medicine: s3 solū q̄ȝtū ad ptē sue actionis gñat carnē ⁊ q̄ȝtū ad aliā ptē nō gñat ipsa3. Et isto scd̄o mō supta medicina nō dr̄ v̄e gñatiua carnis: s3 ꝑprie loquendo dr̄ p̄patiua vel dispositiua ad gñonē carnis. De p̄^o itellexerūt auctores cū de me^na carnis gñatiua loquunt̄: ⁊ est illa de cui⁹ ꝑprietate est aliqd inesse ꝑducere. s. carnē q̄ loco depditaꝝ ptium carnosaꝝ apponat̄: ⁊ de q̄ dixit Aui. ꝙ est me^na cui⁹ ꝑpetas est vt ꝑmutet sanguinē supueniētē vulneri. s. gr̄a nutriendi mēbꝝ solutū in carnē: ⁊ hoc, iō q: equat cōplexionē ei⁹ ⁊ coagulat ip3 cū exiccatiōe. Equat aūt ɔplonē sanguis remouēdo ab eo hūiditatē supfluā ꝑhibētē ip3 a coagulatiōe ⁊ ɔuersione ei⁹ in cābiū siue in gluten. Et ꝑ sanguinem intellexit h̄ Aui. p̄^am ⁊ 2^am de scd̄is hūiditatib⁹: quā postea ɔuersam in cambiū siue gluten: nā postea. s. virtus nutritiua in cambiū vel gluten ɔuersa3 iformet forma carnis. Qua medicia. dixit Gal'. 3° de inge. sani. vlcera cōcaua. i. q̄ sunt cū depditiōe carnis semp egēt. s. donec cōpleat̄ restauratio deperditi. ¶ Debet aūt hec medicia carnis gñatiua p̄dicta 4^or ɔditiones: quaꝝ p̄^a est: vt dixit Gal'. ibidē ⁊ 2° ad Glauc. ꝙ sit exiccatiua in ꝑmo gradu. Auic. t̄n dixit. op3 vt sit exiccatiua: s3 nō op3 vt sit ei exiccatio plimarimo sit vsq3 ad ter^m, q dr̄ siccitas moderata. si. n. eēt ei exiccatio vehemēs ⁊ imoderata ꝑhiberet sanguinē veniētē ⁊ trāsmissu3 ad mēbꝝ ꝑ suo nutrimēto ɔsumēdo illū ⁊ cōstringēdo vias sui aduēt⁹: ⁊ sic ꝑhiberet mā3 ex qua caro gñari d3: q̄ ꝑhibita nō gñabit̄ caro Moderamē aūt ⁊ ter^m exiccationis medicie gñatiue carnis explicauit Aui. ꝑmi 4^a. ca^c de cura solute ɔtinuitatis. Cū dixit. caro nō gñat̄ nisi in eo cui⁹ siccitas nō multū p̄^m gradū transcēdit. ḡ d3 eē sicca in p̄ gradu: vel paꝝ plus: ⁊ istud nō vltra p̄^m gradū: aut parū plus eo ab auctorib⁹ sumit̄ ꝑ ꝑma mālione scd̄i gradus: q̄m ei⁹ exiccatio nō est multū manifeste lesiua cū satis similet̄ vltime mālioni ꝑmi gradus: ⁊ nō d3 vltra ter^m dcm̄ siccior esse. Ait. n. Gal. 3° de inge. sani. ꝙ medicinis vltra p̄dictū gradū ꝑmū aut paꝝ plus exiccātib⁹ nō solū ea q̄ de supfluitatib⁹ defluūt ad mēbrū exiccabunt̄: veꝝ ēt sanguis q cā gñonis carnis existit cōminuet̄ ⁊ exiccabit̄: imo ⁊ si multū excesserit ad exiccādū subalē mēbri hūiditatē se ɔuertet. ¶ Et nō intellexerūt auctores ꝙ medicia carnis gñatiua sit sicca in p̄ gradu: vel p̄^a mālione scd̄i grad⁹ absolute: q̄m me^na absolute talis dr̄ eē in cōpone ad corpus tēpatū: ꝑꝑea sequeret̄ ꝙ multe medicine q̄ ab auctorib⁹ ponunt̄ absolute sicce in scd̄o gradu: ⁊ i fine ei⁹: ⁊ fortasse in 3° nō forēt gñatiue carnis: ⁊ explicuit de ipsis vt climia centaurea aristo. ⁊ sīlib⁹ q̄ gñant carnē ipsi dicūt. ⁊ expientia declarat: s3 auctores itellexerūt ꝙ me^na carnis gñatiua sit sicca in ꝑmo gradu: aut paꝝ vltra ip3 ɔpatiue. s. ꝑ ɔpōnē ad corpus seu mēbꝝ cui approximat̄ h3 ꝙ ip3 mēbꝝ ɔpat̄ ad vlcus in ipso exn̄s: h̄ est ꝑ ɔpōnē ad hūiditatē quā in ipo mēbro vlcerato exiccare hn̄t. ¶ Medicia. n. vt in p̄cedētib⁹ dcm̄ est, ad duas affert̄ intētiones. i. ad ɔseruādū mēbꝝ in nā suaꝝ ⁊ ad morbū destruēdū. Cōseruat āt nālitatē mēbri cū silitudie cōplexionis ei⁹ ad nālē cōplonē mēbri. Et mēbrū destruit̄ cū

Medicī. ad gñare carnē per accñs est duob⁹ modis.

Medicīa carnis generatiua d3 hr̄e 4^or ɔditiones ꝑma ꝙ sit exiccatiua ⁊ q̄re.

cōtrarietate cōplōnis ad ip̄3. Cū igit̄ vulnus sit morb⁹ hūidus ipediēs cū sua humiditate carnis gn̄onē3 indicet in sui destructiōe de medicina exiccatiua: ꝛ nālis ēt siccitas mēbri indicat in sui ɔseruatione ēt de medicina exiccāte. ḡ medicina gn̄atiua carnis o3 esse exiccatiua pp adimplere ambas intētiōes p̄dictas. ℭ Ex qb⁹ p3 q̄ ista medicina o3 hr̄e siccitatē qua cōseruet nālitatē mēbri: ꝛ vltra hāc o3 hr̄e siccitatem tantā q̄ finiat vlceris humiditatē carnis gn̄onē ꝓhibētem. ℭ Et q: mēbra nō sūt in siccitate silia: sed valde diuersa: ꝛ vlcera silr̄ nō sūt in hūiditate paria: sed valde diuersa: iō oportuit medicinas carnis gn̄atiuas in gradu siccitatis eē ꝛ mālionib⁹ eī⁹ fore diuersas. In mēbro. n. tēpato meⁿᵃ in p̄° gradu sicca carnē gn̄abit: ꝛ tñ in mēbro sicciori vt scdi gradu3 eadē medicina nō carnē: s3 poti⁹ saniē gn̄abit: ꝛ egebit ad gn̄onē carnis in eo absolute medicina sicciori q̄3 p̄mi gradus. Et h̄ declarans. Gal. 3. de inge. sani. in exēplo. dixit. q̄ thus q: est siccū in p̄ gradu in cōpōne corpis tēpati gn̄abit in eo carne3 cū sit potēs eius seruare siccitatē ꝛ hūiditatē vlceris exiccare supfluā: ꝛ sic sanguinē in māim roridā cōuersu3 ingrossare ꝛ ɔglutinosum facere: ꝛ sic p̄parare ꝛ disponere vt recipiat nāli actione formā carnis: ꝛ tñ dicta meⁿᵃ sicca in p̄ gradu in corpe sicco carnē nō gn̄abit: q: nō est sufficiēs hūiditatē eius supfluā: ꝛ carnē gn̄ari ꝓhibētē ɔsumere ꝛ exiccare: q: respectu eī⁹ nō est sicca in p̄ gradu: ꝛ iō poti⁹ eius humiditatē saniaret. Et subdit Gal. dico in humidis corpib⁹ vt pueroꝝ ꝛ mulierū carnē gn̄ari: si cū thure medicent̄. In siccis vō ꝛ senū neq̄q̄3: ꝛ idē dixit Auer. colli3. 7. Et posuit aliud exēplu3 dicēs. vulnera auriū cū pus exīt sanant̄ cū memithe ꝛ aceto: ꝛ si magna: tūc trocisci andaracarō q sūt multū exiccatiui vtiles exītē: ꝛ si hi nō sufficiūt: tūc scoria ferri nec̄ia est. Et Gal. dixit h̄ q: auris est mēbꝝ nālr̄ siccū: qd̄ cū ad mā3 puenerit mēbri hūidi vel morbi hūidi: est multū a sua nā elōgatū: ꝛ ppea eget reb⁹ exiccatiuis in eodē gradu ad quē puenerit mēbrū istud v̄sus hūiditatē. nā medicie nō sanāt nisi ex cōtrario distēperātie in eodē gradu in quo est mēbꝝ distēpatū: ita q̄ si est distēpatu3 in 2° gradu hūiditatis necesse est vt medicia sit in 2° gradu siccitatis. ℭ Et. A. dixit. scias q̄ illō dcm̄. s. q̄ meⁿᵃ faciēs nasci carnē o3 esse sicca in p̄ gradu vel paꝝ plus, nō est itelligēdu3 absolute: s3 in cōpōne corpis vel mēbri in quo administrat̄. nā est medicina aliq faciēs nasci carnē in corpe vno: ꝛ nō in alio: ꝛ istud iō: q: fortasse exiccat in vno ꝛ nō exiccat in alio pp ɔplōnes duoꝝ corpoꝝ eē diuersas. s. in siccitate ꝛ hūiditate: ꝛ nō solū ex diuersitate complōnis corpis vel mēbroꝝ in siccitate: medicina faciēs nasci carnē o3 eē in siccitate diuersa: s3 ɔsilr̄ ēt rōne diuersitatis vlceꝝ in hūiditate. nō. n. oē vlcus eiusdē gradus humiditatis existit: nec hūiditas coꝝ gn̄onē carnis ipediēs in oib⁹ est eq̄lis: ꝛ imo valde diuersa in plus ꝛ minus: in vno itēsior in alio remissior. Et sic ſm diuersu3 gradū hūiditatis vlceris: ꝛ diuersus o3 eē gradus siccitatis medicie. Erūt ḡ medicie faciētes nasci carnē sicce: q̄dā plus: q̄dā minus: ꝛ q̄dā medio mō absolute: q̄ tñ cōpate ad mēbꝝ ꝛ vlc⁹ eī⁹ cui appōximant̄ debēt eē sicce in p̄ gradu vel vltra ip̄3 paꝝ: ꝛ iō l3 aristol. elimiare sitā. sint absolute sicce in 2° gradu vel in 3° gradu: in cōpōne tñ ad corp⁹ vel mēbꝝ in q̄ gn̄ant carnē nō sunt sicce nisi in p̄ gradu vel paꝝ plus. ℭ Et ex his p3 itellc̄s Auic. qñ p̄mi 4ᵃ. dixit. q̄ meⁿᵃ gn̄atiua carnis: aliqñ est exiccans in p̄ gradu: aliqñ in 2° vel in 3°. nā intellexit absolute nō ɔpatiue. Errauerūt ḡ illi q putauerūt q̄ in nullo mēbro q̄tūcūq3 sicco p gn̄one carnis i eo sit nec̄ia medicia sicca nisi in p̄ gradu aut paꝝ plus: neq3 silr̄ in vlcere q̄3tūcūq3 hūido l3 voluerint q̄ solu p māliones dicti p̄mi gradus diuersificarent̄. Et multo magis errauerūt illi q putauerunt q̄ meⁿᵃ est eq̄lis siccitatis siccitati corpis vel mēbri: ꝛ imo vt dixerūt q̄dā ēt si esset minoris gn̄aret carnē i eo. nā si eēt eq̄lis nō pueniret ex ea actio in corp⁹ nullū. n. duoꝝ in v̄tute eq̄lr̄ se hūtiū in alteꝝ actionē efficit: ꝛ multo min⁹ q̄dē remissius. Et ppea dixit Aui. q̄ dē exiccatiuū cui⁹ siccitas est minor siccitate corpis est abbreuiatū vt in eo faciat nasci carnē. ℭ Et p̄dicta de siccitate medicine carnē nasci faciētis nō ɔtinēt v̄itatē nisi cu3 vlcere nō fuerit cōplicat⁹ morb⁹ ali⁹ vel cā vel accñs alr̄ indicans. Si. n. cū vlcere fuerit aliqd̄ p̄dictoꝝ de hūectatiōe indicātiū vt mala ɔplō sicca labia vlceris exiccādo indurās ꝛ māīm in carnē ɔuertēdā ɔsumēs: tūc medicie sicce ɔueniēs nō existeret: s3 magis noceret. Et est medicādū tale vlcus cū medicie hūida quousq3 illa mala ɔplō sicca totalr̄ sit ablata. ꝛ deide ad exiccatiuā est redeūdū. Et silr̄ si cū vlcere fuerit ɔplicatū aliqd de p̄dictis: qd̄ de maiori exiccatiōe indicaret ea: de quo vuln⁹ inq̄3tū vuln⁹ est indicat vt aliq̄ mala ɔplō hūida maxime mālis: tūc meⁿᵃ sicca p̄mi gradus vel paꝝ plus nō sufficit: imo reqrit̄ medicia siccior ea ēt in ɔpōne mēbri in quo est vsq3 ad illius male ɔplōnis humide remotionē.

ℭ Scda ɔditio est q̄ o3 hr̄e abstersionē: vt mūdet vlcus ab oi putredine ꝛ sordine in oi vlcere nec̄io repta ne gn̄onē carnis ipediat: verūtñ abstersio eī⁹ nō o3 eē fortis: ꝛ imo minor exiccatiōe ipsi⁹. qm̄ meⁿᵃ gn̄atiua carnis o3 eē coagulatiua ꝛ inspissatiua māe ɔuertēde in carnē vt supra dcm̄ est. ꝛ hāc opationē abstergēs forte ipediret māīm illā spargēdo ꝛ fluere faciēdo: ꝛ iō abstersio eī⁹ oi mordicatiōe o3 eē p̄uata. Dixit. n. Gal. 5° de simpli. medi. q̄ de ꝓprietate medicinaꝝ q̄ abstergūt abstersione cū eq̄litate cū q̄ nō est mordicatio est vt impleat vlcera ꝓfūda. Et Sera. dixit. q̄ medicie q̄ replēt vlcera ꝓfunda carne sūt ille q̄ abstergūt tēpata abstersione sine mordicatiōe. Et Aui. dixit. op3 vt medicamē gn̄atiuū carnis abstersiuū sit: s3 nō op3 vt sit ei abstersio fortis valde. si. n. in eo eēt abstersio vehemēs remoueret sanguinem ꝛ faceret eū currere. ꝛ sic ɔsumeret mā3 in carnē ɔuersurā. Et pp h̄ dixit Auer. 5° colli3. iste meⁿᵉ idigēt pauca abstersione. Abstersio eni3 eī⁹ est vt absterga̅t sordities q̄ est in vulnere ꝛ exiccatiō est ad exiccādū humiditatē: q: indigestione cuiuscūq3 mēbri inueniuntur iste humiditates. s. subtilis ꝛ grossa.

Scda cōditio q̄ o3 eē abstersiua

ℭ 3ᵃ ɔditio est q̄ meⁿᵃ gn̄atiua carnis nō o3 eē stiptica. Dixit eni3 Gal. ꝛ ponit̄ a Rasi. 14. ɔti. medicie gn̄antes carnē carere debēt stipticitate oino: q: nō debem⁹ cū eis carnē vlceris exiccare neq3 solidiorē facere: ꝛ alt hi Ras. iā nūerauit Ga. i meⁿⁱˢ gn̄atiuis carnis corticē thuris: ꝛ ꝛ tñ i ea ē stipticitas: vez tñ h̄ dictū Gal. de eo est ex via pfectiōis: ꝛ nō ex via disputatiōis signans p hoc q̄ in aliq̄ medicina gn̄atiua carnis pōt esse aliq̄ stipticitas l3 debeat eē pauca. Et h̄ signauit Aui. cū dix. q̄ nō indiget stipticitate: de qua sit curādum.

Tertia cōditio q̄ o3 esse stipticã.

ℭ 4ᵃ ɔditio est q̄ o3 eē tēpata in actiuis q̄litatib⁹ ꝛ h̄ h3 veritatē si mēbꝝ vlceratū fuerit in actiuis q̄litatib⁹ tēpatū ſm nālitatē suā nō pmutatū ab ea neq3 ex̄neatū. Si aūt ex̄neatū ab ea fuerit op3 vt medicia carnis gn̄atiua cū sua exiccatiōe declinet ad q̄litatē ɔ̄triā ei, ad qd̄ mēbꝝ ex̄neatū est. Inqt. n. Gal. op3 nos cauere ꝛ ne misceamus mādragorā ꝛ opiū sup. ꝛ alia frida: qm̄ ꝛ si oportunt mēbꝝ dīccēt: ip̄3 tñ vltra tēpamētū īfridāt. sup. ꝛ silr̄ o3 vitare meⁿᵃˢ calas eadē rōne. ℭ Dixit q̄ Gal. innuit. q̄ mēbris vulneratis in nālitate ſm actiuas q̄litates existib⁹ meⁿᵃ gn̄atiua carnis in actiuis q̄litatib⁹ silis eē o3 nō solū in forᵃ: s3 ēt in ḡdu q̄litatib⁹ actiuis ipsoꝝ mēbroꝝ: ita q̄ si mēbꝝ vulneratū fuerit nālr̄ cal3 in p̄ ꝛ meⁿᵃ gn̄ans carnē o3 eē calā in p̄ ꝛ cū illa ɔueniat ei: silr̄ ē ō fridas ꝛ ēt in alns ḡdib⁹: s3 si mēbra vulnerata fuerit a sua nālitate remota ſ3 q̄litates actiuas: tūc meⁿᵃ carnē in eo hñs gn̄are o3 hr̄e oppositā q̄litatē actiuā ei ſ3 quā mēbꝝ distēpatum fuerit nō soᵐ in forā, s3 ēt in gradu: ꝛ sic si mēbꝝ a sui nālitate egressu3 fuerit v̄sus caliditatē vni⁹ grad⁹ meⁿᵃ hñs in eo carnē gn̄are o3 eē frida in p̄ ḡdu: ꝛ silr̄ in alijs. ℭ Et. A. debēs dixit. op3 iteꝝ vt sit meⁿᵃ gn̄atiua carnis in caliditate ꝛ frigiditate silis nā si fuerit sepata. s. cōplō mēbri a nālitate sua ꝛ fuerit scd́m accñtalis ꝛ ex̄neata v̄sus calim vel frīm: cu3 ɔ̄tria meⁿᵃ curari o3. Si itaq3 ɔplō accñtalis mēbri fuerit cala ꝛ medicia gn̄atiua carnis o3 ēē frida: ꝛ ꝛ eō. ꝛ op3 vt sit in cali-

Quarta cōditio q̄ o3 eē temperata in actiuis ꝛ quomõ.

ditate vel frigiditate elevata ſm q̃ntitatẽ ſepõnis illius ĩnſi in q̃ntũ cõplo nãlis mẽbroꝝ eſt a ſua nãlitate remota. Sed ſi cõplo mẽbri nõ fuerit ſepata a nãlitate ſua ſepõne ꝛ de qua ſit curãdũ: tũc medicina gñatiua carnis dʒ eſſe nãlis ei in calo ꝛ frigiditate ita q̃ ẽt in gradu. vñ dixit Avi. adminiſtreť medicamen mẽbro calõ valde: frigidũ valde. ꝛ frigido valde: calidũ valde: ꝛ ſic accñtalis dʒ abyci cũ ꝯrio ſic nãlis dʒ ꝯſervari cũ ſili. ℭ Et ad recte miniſtrãdũ medicinã carnis gñatiuã opʒ ꝯſiderare ſicut dixit Gal. in tegni. membri poſitionẽ in ſuꝑficie vel fundo ꝛ medicie matm. Et h̃ iõ q2 medicie groſſe ſube nõ ꝑveniũt ad ꝑfundũ: ſʒ remanẽt in ſuꝑficie nõ faciẽtes in profundo vlceris actionẽ: ꝛ opʒ vt eligãť: tũc q̃ ſũt groſſe ſube cũ eis q̃ faciũt ipſas ad ꝑfundũ venire ſicut in vnguẽtis: vt. s. patuit de medicis incarnatiuis. ℭ Cũq; egeť medicina gñatiua carnis: ꝛ nõ fuerit in ꝑñtia ſufficiẽter exiccatiua: ſʒ affuerit alia deficiẽs aut ſuꝑfluẽs: tũc opʒ vt deficiẽs in exiccatione cõponať cũ ſicciori vt ꝑveniat in meⁿᵃ ꝯpoſita exiccatio ſufficiẽs. Et ſic ꝯveniẽter ad exiccãdũ mẽbꝝ ſiccũ thuri addiť ariſtol. vel climia aut ſi meⁿᵃ ipſa nõ ſufficiẽter exiccans ꝑpata fuerit in formã vnguẽti removeať ab ipa fora ꝛ adminiſtreť in foia pulveris: aut minuať ex vngᵗᵒ cera ꝛ oleũ: ꝛ alia vnctuoſa aut addať q̃ntitati meⁿᵉ gñatiue carnis: aut apponať meⁿᵉ ꝯtra eis q̃ diminuũt exiccationẽ ei⁹. ꝛ eꝯ°. fiat ſi hẽať pñs meⁿᵃ q̃ exiccãdo ſuꝑfluat. ℭ Amplius trituratio meⁿᵉ ad h̃ adiuvat: q2 qñ meⁿᵃ nõ ſubtilr̃ triturata opõnẽ efficiť fortiorẽ: ſʒ nõ inducit effectũ gñonis ſtatĩ: ꝛ imo in tpe lõgo: ꝛ ſubtilr̃ triturata opať ꝯtrariũ illi⁹: vt in ſequẽ. ſer. patebit. ℭ Et tps adminiſtratiõis medicie carnem naſci faciẽtis. dixit Avi. eſt qñ iã mũdificat⁹ ẽ loc⁹ a ſordib⁹: ꝛ ſilib⁹: vt virulẽtia ꝛ carne addita fungoſa carne oſtreata vel corrupta: ꝛ oĩa alia re mũdificãda ꝛ abijciẽda ꝑter ſubtilẽ hũiditatẽ ꝛ groſſaʒ in oĩ vulnere reptã: q̃s nõ opʒ ꝑus abijcere vel mũdificare: q2 meⁿᵃ carnis gñatiua potẽs eſt iſtas abſtergere ꝛ exiccare: ꝛ ſil' ẽt carnẽ gñare. ℭ Ad habẽdũ aũt ſigᵐ qñ meⁿᵃ ad gñonẽ carnis appoſita ſufficienter exiccat ꝛ abſtergit: ꝛ qñ nõ. Inſtruxit nos Gal. 3° de inge. ſani. ꝛ dixit. ſi aliqd ad curãdũ carnẽ inveneris poſitũ. ſ. in libris mediciaꝝ ꝛ auctoꝝ: ꝛ aliqd vuln⁹ occurrerit tibi curãdũ cũ eo: ꝛ vt ꝯſideraſti in eo caro nõ gñať ſcias illud eẽ: aut q2 vulnus vltra modũ deſiccat: aut illud diminute ſiccitatis ꝛ ad diſcernẽdũ inter iſta opʒ te illud intueri: q2 ſi vuln⁹ multũ ſaniei habuerit ꝛ putridiſſima ꝛ hũidiſſima fuerit ſcias appoᵐ medicamẽ debiliſſimã ſiccitatẽ hr̃e. q̃ ſi vuln⁹ purũ ꝛ ſiccũ fuerit pʒ nimiũ illd̃ eſſe deſiccatiuũ: ꝛ ſi ſit ꝯcavũ pluſq̃ fuerit neciũ: ꝛ ꝛ circa illud rubor ſcias appoᵐ medicamẽ vltra moduʒ calefacere ꝛ exiccare: q̃ ſi lividus color aut livor circa illud fuerit oñdit tibi illud vltra modũ infrigidatiuũ fuiſſe. ℭ Et Avic. dixit. opʒ te hr̃e ꝑ experimẽtũ qñ eſt illd̃ quo ſciť an meⁿᵃ ſit ex exiccantib⁹: an ex ſtantib⁹. i. nõ exiccãtib⁹: ꝛ ſciť h̃ ex naſcentia carnis ſm ꝓceſſionẽ cure: q2 qñ ſi caro naſciť ꝯtinue ſm ꝓceſſuʒ tẽporis curationis: tũc meⁿᵃ ſufficiẽter exiccat: ꝛ ſufficiẽter ẽt abſtergit ꝛ mũdificat. Si vo nõ: ꝯriũ ꝛ ſciť ẽt h̃ ex ſordidatiõe vlceris. Nã ſi ſordidatio aliqñ ꝑſeverat i vlcere ſʒ ꝓceſſũ cure aut augeť: tũc medicamẽ appᵐ nõ ſufficiẽter exiccat

Et medicine carnẽ naſci faciẽtes ſimplices: q̃dã ſũt ex mineralib⁹: ꝛ ſũt climia tutia lytargiriũ ſcoria ferri. ꝛ ſiles: ꝛ q̃dã ſunt ex plãtis: ꝛ ſũt olibanũ myrrha aloeq; liliũ ſang. dra. menithe ſarcocolla planta opopanacis yreos ariſtol. cẽteurea ſubmatricon farina lupinoꝝ farina orobi farina fabaꝝ farina ordei armoniacũ ciñapriũ: ꝛ ſilia. Et ẽ ꝑdictis myrrha yreos ꝛ ariſtol. ẽt carnẽ gñant ſuꝑ oſſa. Dixit Pau. de gñantib⁹ carnẽ centaurea eſt in ꝑ gradu: deinde ſubmatricon: deinde yreos: deĩde orob⁹ 14° ꝯti. dixit. ſerox. q̃ nenufar ꝛ crocꝰ gñant carnẽ. Et Raſ. dixit. dico q̃ hoc faciũt in vlcerib⁹ exiccatis inflãmatis ꝛ vehemẽtis caliditatis: ꝛ dixit auctẽ Gal. q̃ in vulnerib⁹ ſalutis de accñtib⁹ malis gñatio carnis ſit ſufficiẽter cũ aq̃ mellis: ꝛ ex ſimplicib⁹ ꝑſit multa medicamina cõponi. ℭ Medicamen valde vtile in mũdificãdo ꝛ gñando carnẽ. ℞. raſine ꝛ cere. aã. ʒ. ij. gũmi alboti. ʒ. iij. thuris maſticis. aã. ʒ. j. myrre ſarcocolle mumie. aã. ʒ. ſ. olei maſticini. ʒ. iiij. mellis roſ. colati. ʒ. iiij. farine ordei. ʒ. j. ſ. fiat ex eis vngᵐ. ℭ Ungᵐ de melle qd̃ eſt mirabile in gñando carnẽ in vlcerib⁹ multaꝝ hũiditatũ. ℞. mel ꝛ coq̃ ipʒ donec iſpiſſeť: deinde ꝓyci ſuꝑ ipm myrrhã ſarcocollã ꝛ aloes trita ꝛ pulveriçata: ꝛ tãdiu ſil' agitata donec ſint bñ incorpata. ℭ Ungᵐ de q̃ dixit Raſ. 14° ꝯtiñ. qd̃ gñat carnẽ ſuꝑ oſſa denudata ſine dubio ꝛ in capite ꝛ in oĩb⁹ alijs locis: ꝛ appellať medicamẽ capitale: ꝛ eo q̃ generat carnẽ in oĩ vulnere capitis ſuꝑ craneo denudato: ꝛ extimauit Gal. 3. megategni in 3° de inge° ſani. q̃ hoc medicamen ꝯpoſuerũt antiq; experimẽtatores eo q̃ viderũt q̃ medicine ſimplices q̃ñq; gñant carnẽ in aliquo corpe tm̃: ꝛ ipſi cõpoſuerũt h̃ ad curãdũ cũ eo qd̃lʒ corpus ꝛ ſic ſit. ℞. pulveris thuris. i. thuris minuti radicũ lilij celeſtis farine orobi. ariſtol. lõ. ꝛ corticis opopanaci. aã. ptes eq̃les: ꝛ q̃ñq; additur cathimia lota. ℭ Ungᵐ optimũ: qd̃ q̃dã divinũ vocãt. q2 facilr̃ oĩa vulnera ſanat. ℞. pimpinelle verbene ꝛ betonice. aã. M. j. terant ꝛ bulliãt in vino optimo albo vſq; ad ꝯſũptionẽ q̃rte ptis vini: deinde coleť ꝛ poſt colationem ſumať tota ſuba dictaꝝ herbaꝝ: ꝛ ponať in ſacculo de pãno lineo: ꝛ fortiter ſtringẽdo ꝑmať cuʒ torculari: vel bacculis ſupra aliqd̃ vas donec tota ſuba herbaꝝ cadat in eo. Deĩde. ℞. totã ſbaʒ herbaꝝ ꝛ terbẽ. aã. lib. ſ. ꝛ cere v̄gis albe. ℥. iiii. ꝛ pone in vaſe terreo novo ad ignẽ: donec diſſolvanť ꝛ miſceanť cũ dicta ſuba herbaꝝ: deinde ſuꝑmittať maſticis. ℥. j. ꝛ lactis mulieris. ℥. ij. ꝛ bulliãt oĩa donec ſufficiẽter ſit coctũ: qd̃ cognoſciť qñ qd modicũ ex eo ꝓiectũ in aquã fridã adheret digito tãgentis. ℭ Ungᵐ aliud bonũ. ℞. cẽtauree minoris ꝛ betonice. aã. M. iij. ꝛ ꝯquaſſata in optio vino albo bullire fac: deĩde cola ꝛ colature adde terbẽtine lib. ſ. raſine. ℥. iij. cere. ℥. ij. ſarcocolle. ℥. j. ꝛ iteꝝ bullire fac deĩde ꝓiice ſuꝑ acetũ. deinde accipe aggregatũ ex eis ꝛ cũ lacte mulieris malaxa. ℭ Aliud qd̃ dr̃ regiũ ꝑ magnã vtilitatẽ ſuã. ℞. cere al. ꝛ raſine. aã. ℥. iij. ol. ʒ. ij. terbẽ. ℥. j. thuris ꝛ maſticis. aã. ℥. ſ. ꝛ ꝯfice. ℭ Aliud valde bonũ. ℞. ꝯſolide maioris ꝛ minoris betõice piloſelle plãtagis pimpinelle bardane millefolij lingue canis ꝛ caude eqne. aã. M. j. ꝯq̃ſſenť ꝛ cũ lib. iij ſepi arietini coq̃nť: deĩde colenť: ꝛ deĩde addãť eis raſine cere ꝛ galbani. aã. ℥. viij. terbẽtine. ℥. iiij. ſ. ſarcocolle. ℥. ij. ꝛ bulliãt donec diſſolvanť ꝛ iſtud vngᵐ reſultat viride. ℭ Aliud ſanãs vulnera ſiccoꝝ mẽbrorũ ꝛ nervoꝝ. ℞. triũ ꝯſolidaꝝ arnogloſſe piloſelle: plãtagis lãceolate cẽtauree. aã. M. j. vmiũ terre lib. j. teranť oĩa ꝛ ponanť in lib. j. ſ. olei olivaꝝ: ꝛ dimitte marceſcere ꝑ. 9. dies: deinde paꝝ bullire fac: ꝛ cola ꝛ exprime: poſtea. ℞. ſepi arietis mũdi lib. j. picis navalis. lib. ſ. picis grece. ℥. iiij. armoᶜⁱ galbani ꝛ opopa. aã. ℥. ſ. ꝛ ſint iſte gũme diſſolute in aceto: ꝛ cõficiť ſic: pone in cacabo oleũ picẽ navalẽ ꝛ cerã ꝛ ꝑmitte diſſolvere: deinde adde gũmas ꝛ ad vltimũ pulverẽ aliaꝝ rerũ ꝛ cola ꝛ reſerva. ℭ Pulvis faciẽs naſci carnẽ in vulneribus difficilibus. ℞. lytargirij ſcorie ferri cẽtauree minoris aloes ſuccutrini: thuris ꝛ maſticis. aã. pt. equales pulveriçentur ſubtilr̃: ꝛ de eo ꝓijciatur in vulnus.

ℭ De medicina ꝯſolidatiua ꝛ ſigillatiua. Cap. lxxiiij.

Dixit Gal. 14. de ſimpli. medicina. de ꝓprietate medicinaꝝ cõſolidãtiũ ẽ nõ eſt vt minuant vel deſtruãt aliqd de carne: ꝛ imo de ꝓprietate ipſaꝝ nõ eſt niſi vt indurẽt carnẽ ꝛ exiccent eã: qñ opʒ q̃ meⁿᵃ de qua voluntas eſt vt ꝯſolidet bone ꝯſolidatione ſtipticet ꝛ deſiccet. ℭ Et Sera. dixit. q̃ meⁿᵃ cicatriçatiua vel ꝯſolidatiua eſt illa q̃ v̄tute ſua aggregat carnẽ ꝛ reſtringit ꝛ ſiccat eã in vlcerib⁹ q̃ ſũt ĩ corpore quouſq; faciat eã mutari in cutẽ: q2 cutis eſt caro indurata. Et ſubdit. opʒ q̃ medicina quã volumus eſſe cicatriçatiuã fortiter ſtringat ꝛ deſiccet tẽperate. ℭ Et Aver. 5. colliʒ.

Membri poſitio cõſiderãda ẽ in adminiſtratiõe medi. in carnis generatiue.

Tps adminiſtrationis medicine faciẽtis naſci carnẽ eſt qñ mũdificat⁹ eſt loc⁹ a ſordibus.

Signa qñ medicina carnis generatiua debito mõ operať.

Medicie ſimplices carnẽ generãtes.

Medi. cõpoſite

dixit medicine cicatriçãtes debẽt esse stiptice ⁊ fortiter gros/
se:ꝑꝑ qḋ cutis est illa q̇ fit a medicis post gñonẽ carnis ⁊ cu
tis est siccior carne:q̄re neč̃e est vt exiccatio haꝝ medicinarũ
sit fortis ⁊ ꝑ exiccationẽ intellexit stipticitatẽ:⁊ dꝫ ꝯplo eaꝝ
in actiuis esse frida:qꝛ friditas iuuat ad stringẽdũ ⁊ indurã
dũ.dixit aũt Auer.ꝙ suba eaꝝ dꝫ eẽ grossa ⁊ sit frigida:qꝛ
vt dixit Gal.vbi.š.medicinaꝝ q̄ꝝ nã est frida si ipsaꝝ suba
est aquea aggregatio ⁊ coartatio sũt debiles ꝑꝑ leuitatẽ sbe
eaꝝ:⁊ illḋ est:qm̃ res de qua volũtas est vt aggreget ⁊ soli/
det rẽ aliquã aggregatiõe ⁊ solidatione vehemẽti indiget vt
sit ei vehemẽtia solidãdi ⁊ idurãdi:⁊ medicia sup quã magis
vincẽs est aqueitas nõ hꝫ de h̃ aliqd:⁊ ꝑꝑ hoc aggregãt ⁊ sti
pticãt vias strictas q̇ sũt in vnoquoqꝫ corpoꝝ:sꝫ totũ mẽbꝝ
nõ est eis posse aggregare ex oĩ latere:⁊ cũ res sit hꝫ h̃ tũc ne/
cessariũ est me^{nis}:qꝛ via est hec vt sint stipticeꝛ:sꝫ nõ sint retẽ
tiue. Et ꝑ retẽtiuas.dixit Gal.itelligo hic me^{nas} q̇ ꝓhibent
eũones manifestas sensatas.nõ.n.volũt itelligere greci ꝑ re
tẽtiuũ nisi corp⁹ qḋ circũdat ⁊ retinet in ꝯcauitate sua re ali
quãdiu ꝙ nõ eũaf ex ea aliqḋ subitũ.aſs.sensatũ. Et Sera.
dixit.medicie q̇ sunt fride friditate stipticaꝝ vel amplio:i fri
giditate:⁊ sba eaꝝ est aq̄sa coadunatio ⁊ coarctatio eaꝝ sũt
debiles ꝑꝑ liqditatẽ eaꝝ. ¶ Et Aui.dixit.ꝙ me^{na} sigillatiua
est me^{na} exiccatiua q̇ exiccat supficiẽ vulneris:ita vt fiat cor/
tex sup ipꝫ custodiẽs ipꝫ ex nocumẽto vsquequo gñef cutis

Cutis re/ gñari non pot cũ sit mẽbrũ spmaticũ.

nãlis:⁊ est ois me^{na} eq̄lis in duab⁹ actiuis q̄litatib⁹ desiccãs
absqꝫ mordicatiõe. ¶ Dicũt.nõ voluerunt auctores ꝙ gñef
cutis nalis qꝛ cũ sit mẽbꝝ spmaticũ regñari nõ pt:sꝫ ꝙ gñef
aliqd tenẽs vicẽ cutis in grossitie ⁊ duritie.sic g̃ me^{na} cica/
triçatiua est illa q̇ loco cutis dep̄dite carnẽ a nã gñatã solidã
⁊ callosaꝫ efficit:q̇ locũ ⁊ offm̃ cutis intuẽdo carnẽ sibi sup
positã faciat:⁊ est medicina stiptica q̇ fortiter sine mordica/
tione exiccat:⁊ dictã carnẽ ispissat solidat indurat ⁊ icallat.
¶ Et medicia q̄ ẽ cicatriçatiua si cũ stipticitate sua fuerit vi
scosa magis erit ad actionẽ suã inducẽdã sufficiẽs.ꝑpea dix
Aui.cũ cicatriçare volueris pone medicias q̇ cũ stipticitate
sint viscose sic̃ terra sigillata. Inq̄ꝫtũ g̃ cicatriçatio est gñatio
carnis q̇ fit a nã sic dici põt a nã fieri:sꝫ inq̄ꝫtũ fit ꝑ iduratio
nẽ ⁊ incallationẽ ipsi⁹ carnis a nã gñate q̇ nõ fit a nã sed ab
arte.nã.n.nõ illã carnẽ quã gñauit idurat ⁊ incallat:sed ars
mediãte medicia p̄dicta:sic cicatriçatio dꝫ dici fieri ab arte:
nõ a nã. ¶ Et me^{na} q̄ ẽ cicatriçatiua admistrãda ẽ in oib⁹
vlcerib⁹ q̇ sũt cũ dep̄ditiõe cutis:qñ sũt supficialia:sine pus
fuerint ꝯcauata cũ dep̄ditiõe carnis finem. ¶ Et haꝝ medi

Medicie cicatriçãtes qdam sunt tales ꝑ se ⁊ q̇dã ꝑ accñs. Et taliũ ꝑ se tres sunt spẽs

cinaꝝ cicatriçantiũ q̇dã sunt tales ꝑ se:⁊ q̇dã ꝑ accñs,⁊ ꝑ se
sigillãtiũ.dixit auctor cõpẽdij.tres sunt spẽs.vna est stiptica
sicut galla psidia balaustia xilocaracta:⁊ siles.⁊ alia est pre/
ter vllã mordicationẽ exiccãs sicut cathimia lota bolus armenus:
⁊ siles. Et alia rosurã ⁊ morsurã faciẽs sicut es vstũ vitriolũ
vstum alumen:⁊ sĩlia. Que ꝟo ꝑ accñs cicatriçãt sũt q̇ ⁊c.
ꝟtute adustiua crustã ⁊ escarã gnãnt:qꝛ vehemẽter desiccãt:
⁊ me^{na} hac ꝑ accñs cicatriçatiua vtẽdũ est:qñ ꝑ se sigillatiua
nõ est potẽs vlc⁹ sigillare ꝑꝑ vehemẽtes hũiditates eius. Et
ista pot sic̃ ẽt illa q̇ ꝑ se cicatriçat admistrari sola:⁊ ẽt cõposi
ta cũ alijs in foꝛa pulueris ⁊ in cerotis siue vnguẽtis:verũtñ
cũ sola admistraf dꝫ apponi in q̄ꝫtitate valde pauca:qm̃ cũꝫ
multa ex ea apponif sine ꝑmixtiõe corrodit ⁊ vlc⁹ auget no
sigillat,vñ dixit Aui.qñqꝫ cadũt in medicis istis.s.cicatriça
tiuis dragãtũ ⁊ colcotar:q̄ꝛuis sint de sũma corrodẽtiũ ⁊ di
minuẽtiũ carnẽ. Ipse.n.qñqꝫ ꝯsolidãt in vehemẽti hũidita/
te:⁊ ꝓprie qñ aduruntᷣ:qm̃ fiunt maioris ꝯsolidatiõis.i.exic
cationis ⁊ induratiõis:⁊ non minuif de corrosione eaꝝ:⁊ si
abluanf.s.post adustionẽ p̄cipue fiũt ad ꝯsolidãdũ decliuio

Quo tpe sunt admi nistrande medicine cicatriçã/ tes.

ra:veꝝ tñ dixit Aui.ꝙ flos eris ⁊ me^{nc} q̇ vehemẽtioris sunt
corrosiõis nõ sũt recte ad illud.s.ad cicatriçandũ nisi cũ regi
mine forti.s.remittẽte acuitatẽ ipsaꝝ:⁊ nisi in qbusdã vlceri
bus vehemẽtis hũiditatis. ¶ De tpe aũt admistrationis ci/
catriçantiũ.dixit Aui.opꝫ vt scias ꝙ nõ est neč̃iuꝫ ꝙ iste me

dicine admistrenf cũ equata est cutis.s.supficies carnis cũ
cute eq̄litate vltima:qm̃ me^{na} cicatriçatiua cũ hoc ꝙ cicatri
çat gñat ẽt carnẽ. Si ergo tũc admistref cũ iam equata fo
ret cutis superexcresceret caro vltra supficiẽ eius ⁊ vltra ter^{m}
debitũ ⁊ sequeref ex illo cicatriçatio altior ⁊ eleuatior supfi
cie cutis:⁊ sic vestigiũ foret fedũ:⁊ ob hãc cãm si aliqñ ꝯtin
gat carnẽ sigillãdã fore coequalẽ supficiei cutis:dꝫ tũc sup/
poni me^{na} diminutiua carnis:donec illa caro aliq̄ꝫtulũ dimi
nuta sub eq̄litate supficiei cutis ꝯdescẽdat:⁊ tũc administra
ri dꝫ me^{na} cicatriçatiua:vt cũ ea sil̃ fiat carnis diminute ge/
neratio ⁊ ei⁹ sigillatio. Dixit.n.adhuc Auic.veꝝ ꝓ qꝛ caro
hũida iam equaf.i.equata est addif.s.ꝑ medicinã cicatriça/
tiuã:si tũc apponaf:⁊ vñ seqf dcm̃ incõueniẽs.s.de feditate ve
stigij:sꝫ est spissa talr.i.dꝫ inspissari.s.illa caro hũida eq̄ta:ꝙ
qñ exiccaf ⁊ inspissaf descẽdat.s.infra supficiẽ cutis:qꝛ dimi
nuif:donec deueniat ad ter^{m} debitũ:⁊ tũc administrãda est
medicina cicatriçatiua:ꝑpea dixit Aui.imo nõ opꝫ vt admi
nistres eã nisi in eo qḋ est ita.s.ꝙ qñ exiccaf equaf.s.ꝑ medi
cinã cicatriçatiuã appositã q̇ ipsam exiccet.nã tũc cicatricis
vestigiũ nõ est fedũ sꝫ eq̄tũ supficiei cutis fiet.hec aũt res.s.
termin⁹ carnis in q̇ debes admistrare medicinã cicatriçatiuã
sola cognoscif extimatione:⁊ iõ in h̃ medic⁹ exꝑt⁹ ⁊ boni in
genij superat alios. Ergo opꝫ.dixit Aui.vt admistref me^{na}
cicatriçatiua añq̄ꝫ carnis nascẽtia in vulnere in q̇ caro nasci
tur ad hunc sineꝫ ꝑueniat:qm̃ me^{na} cicatriçatiua q̇ addit in
q̄ꝫtitate carnis vsqꝫquo ꝯsolidef ⁊ addif cũ ea ꝟt⁹ nalis.s.ge
neratiua carnis.q̇ addif.s.caro hꝫ hãc vltimã rõnẽ:q̄re opꝫ
vt sit talis:ꝙ qñ exiccat ⁊ facit opõnẽ suã iã nã.i.ꝟt⁹ gñati/
ua carnis fecerit nasci carnẽ cũ q̄ꝫtitate ei neč̃ia cũ vltima rõ
ne ꝯsolidatiue vltime in ꝯsolidando ꝙ cõpleat duas opõnes
ꝯtinuãdo iter carnẽ ⁊ cutẽ mẽsura q̇ equaf supficies vlcerati/
ꝙ si nõ auferef illḋ ꝓculdubio fiet vlceris vestigiũ supi⁹ ⁊ al
tius cute:⁊ cũ tñ dñt.qḋ cicatriçatiua est gñatiua carnis nõ est
intelligẽdũ absolute siue simpl̃r imo ꝫm qd.s.solũ in pn° sue
approximatiõis.nã post ꝓcessuꝫ posi⁹ fieret diminutiua car
nis.cũ.n.sit vehemẽter.exiccatiua in pn° sue approximatio
nis exiccat hũiditatẽ supfluã carnis gñonẽ ꝓhibẽtẽ ⁊ sic iu
uat nã in gñone carnis:⁊ facit eã nasci.sꝫ postea cũ ꝯtinuaf
eius exiccatio nõ solũ carnẽ gñari ꝓhibẽtẽ hũiditatẽ desic/
cat. Ueꝝ ẽt hũiditatẽ nutrimẽtalẽ:ex q̇ hꝫ caro gnãri:gnã/
tã ẽt carnẽ idurat:qꝛ inq̄ꝫtũ exiccaf ⁊ induraf minuif.qꝛ cõ
stringif. ¶ Et ad h̃ vt me^{na} cicatriçatiua meli⁹ possit in pn°
carnẽ gnãre:⁊ in ꝓcessu eã exiccare.dixit Aui.opꝫ vt admi/

Sub qua forma sit ad ministranda hec me dicina.

nistres sigillatiuũ in pmis cũ ipꝫ administras hũidũ.i.in ce
rotis ⁊ vnguẽtis. Et postea in ꝓcessu admistra siccũ.s.in for
ma pulueris.dꝫ aũt in pmis admistrari hũidũ:⁊ qꝛ sic ma/
gis ꝑuenit ad ꝓfũdũ ad exiccãdũ carnẽ q̇ dꝫ locũ tenere cu/
tis magis in ꝓfundo ei⁹ ꝟsus carnẽ in pmis:⁊ qꝛ nõ est neč̃e
ꝙ ꝑs ista cutis q̇ imediaf carni tñ exiccef sic̃ ꝑs ei⁹ supior q̇
exponi dꝫ aeri:⁊ extrinsecis occurrẽtib⁹ vt gradatio partiũ
p̄dictaꝝ in homogeneitate bona fiat ⁊ nõ tãgaf caro subsi/
stẽs cuti hũida a carne multũ idurata sine me°. Mõ p̄dictus
modus curatiõis dcãꝝ ꝑtiũ hõgeneitatẽ efficit.nã sigillatiuũ
in pmis hũidũ admistratũ carnis gñonẽ efficit:⁊ eaꝫ aliq̄lr
indurat ⁊ in ꝓcessu admistratũ siccũ siccat:extrinsecã ꝑtẽ il/
li⁹ magis:⁊ q̄ꝫtũ neč̃e est incallat ⁊ indurat. Et siccũ ꝯgruẽ/
tius admistraf in foꝛa pulueris q̄ꝫ empl̃i:qꝛ puluis nõ sic ꝓ
hibet aduẽtũ aeris ad carnẽ illã idurãdã sic̃ empl̃ꝫ,⁊ aer ad
ipsaꝫ ꝑueniẽs iuuat medicinã in exiccatiõe ei⁹.dixit.n. Aui.
in ca° de excoriatiõe cutis ꝙ exiccatio ad gñandũ vltimam
ꝑtẽ cutis cũ me^{nis} adiutorio aeris est melior:⁊ hinc est ꝙ si
aliqñ in aliquo loco in q̇ sit neč̃ia iduratio vltime cutis p̄di/
cte nõ possit apponi vel figi puluis:⁊ sit ꝑpea neč̃iuꝫ appo/
nere empl̃m vel vng^{m}:tũc illḋ dꝫ eligi potētia sicci⁹ puluere
eo ꝙ nõ recipiat iuua^{m} ab aere sic̃ puluis:⁊ ꝑpea eodẽ cap°.

Unguẽta ꝯsolidatiua duo:ũ modo ꝓ.

dixit Aui.cũ volũtas ẽ vt fiat vng^{m} siue empl̃ꝫ:tũc sũt neč̃ia
que sũt inter ꝯsolidatiua fortiora. ¶ Et ꝑꝑ saluare dcm̃ mo/

dam curatiōis. Aui. ibidē. posuit vnguēta ꝯsolidatiua duo/ rū modoꝝ. Pria sūt gñatiua pˢ ꝑtis dure carnis q̄ vehemē/ ter sicca eē nō debēt q̄ ipe vocat nasci faciētia carnē sic est vn guētū nigrū dcm̄ tetrafarmacū solū vł cū admixtiōe thuris aristol. ⁊ opopanaci: q̄ sūt in dosi sic ꝑōd⁹ meᵃˢ q̄tuor ꝯpo nētiū dcm̄ vngᵐ nigrū. cū h̄ tñ remanēdo in discretione me/ dici addere ⁊ minuere de ꝑdictis ⁊ alijs ꝯsolidatiuis meˡⁱˢ ⁊ dosib⁹ eaꝝ ꝑut viderit ꝯuenire. ⁋ Et ista vnguenta nō sunt vehemēter exiccatiua. 2ᵃ vō vnguēta sūt gñatiua ꝑtis extrin sece dicte carnis dure q̄ d3 eē durior ꝑdicta: ⁊ iō ista sūt exic/ cātiora ꝑdictis: ⁊ de his dcm̄ est in ꝑcedētib⁹ in caᵒ de exco/ riatiōe cutis. ⁋ Dixit Ras. 14. ꝯt. auēte Gal. pellis. i. cutis fortasse in vlcerib⁹ nō adheret carni ex sanie interposita eiet vñ d3 mūdificari ⁊ extēdi ⁊ ligari cū vngᵗᵒ ꝯ̄siccatiue v̄tutis: ⁊ s3 actu hūido ⁊ mel coctū dū fiat ad modū vngᵗⁱ nigri ꝯue/ nit in adhesiōe pellis cū carne valde: ⁊ si sꝑgaᵗ sup illō aloes aut thus erit meli⁹: tñ mel nō d3 in decocᵗᵘ ingrossari valde: q2 fortasse tūc nō adherebit cū eo pellis. Et dixit. Ego expt⁹ sum centaureā minorem ad gñandā carnem statim causare adhesionē pellis. Et expertus sum maracon ⁊ yreos ⁊ fari/ nam orobi: q̄m oīa ista p̄ncipalia sunt ad gñandū carnem: vñ terant oīa ꝺm ꝑtes equales ⁊ spergant melle: ⁊ erit medi camen valde mirabile in adhesione pellis.

Medicīe cicatriza-tiue simplices.

Medicine aūt cicatriçatiue simplices sūt q̄dā ex mi/ neralibus: sicut antimoniū lytargiriū ce/ russa alumen coralli plūbū vstū climia abluta ⁊ nō abluta vi triolū vstū ⁊ es vstū ⁊ cortex eris: ⁊ ꝑcipue dixit Gal. es vstū qd̄ ex eo est ablutū: q̄m in nō abluto est aliqd de v̄tute dimi/ nutiua carnis: ⁊ silr̄ est in corticib⁹ eris. Et dixit. ꝙ es vstū est ex meliori oīb⁹ medicinis ꝯsolidatiuis: ⁊ ꝯparauit Gal. eruginē eris ad vitriolū ⁊ calcantum: ⁊ in aliqua ꝑte dixit ꝙ erugo eris est meᵃ fortior q̄3 illa: ⁊ intellexit in acuitate: q2 ē magis corrodens q̄3 illa. s. vitriolū ⁊ calcantū: ⁊ in alia ꝑte dixit ꝙ vitriolū ⁊ calcantū sunt fortiora erugine eris: ⁊ itel/ lexit in stipticitate: q2 sunt magis stiptica q̄3 illa: ⁊ iō sūt ma/ gis cicatriçatiua. Et ex eis est calx abluta miniū cinapriū ⁊ spōgia marina: ⁊ ꝓprie cū aceto vel cū melle: ⁊ q̄dā sunt ex plātis vt sūt galla viridis. i. imatura psidia balaustia cortex pini: ⁊ ꝓpe dixit. A. cū ceroto facto ex oleo ro. vel myrtino. Abrotanū assatū rosa sicca: ⁊ semen ei⁹ xillocarata resina sic ca arist. lon. vsta folia barbe yrcine ⁊ flos ei⁹: ⁊ ypoqstidos cauda equina carta vsta: ⁊ silia. ⁊ q̄dā sunt ex aīalib⁹ supfic̄

Medicīe cōposite.

ostracū purpureū vstū ⁊ solee antique vste. ⁋ Medicine vō ꝯsolidatiue cōposite sunt multe ex qb⁹ est vngᵐ de lino posi/ tū in 14ᵒ ꝯti. ⁊ descriptū in antidotario Mes. Vngᵐ de ce/ russa vngᵐ de calce. ⁋ Vngᵐ optimū in sanatione oīu3 vlce rū mundificās ea a sordicie. ⁊ virulētia carnē gñat: ⁊ tande3 ꝯsolidat. ℞. matris silue pimpinelle berbene ⁊ betonice. añ. M. j. cōtunde ⁊ eas in optimo vino albo bullire fac: donec due ꝑtes eius cōsumpte sint: deinde cola cū expⁱssione ⁊ vinū sic colatū in olla vitreata vel stannata mitte: ⁊ sup p̄unas po ne ⁊ cū bullire inceperit supimitte terbētine clare lib. j. ⁊ cu3 baculo agita donec dissoluat: ⁊ ea dissoluta supimitte lib. j. resine ⁊ lib. j. cere v̄ginis albe. ⁊. ℥. iiij. pulueris masticis: ⁊ sp cu3 baculo agita donec vna res post aliā dissoluat: ⁊ adin uicē bñ incorporent. deinde supimitte ciatū lactis mulieris vel asine semp ducēdo cu3 baculo donec lac cū aliis icorpet: deide remoueat ⁊ agitet donec frigescat.

Vngᵐ dia pōfilicon.

⁋ Vngᵐ diapon filicon Gal. qd̄ scribit. 14. ꝯti. refrigerās vulnera herrisipil/ lata ⁊ cancros vlceratos ⁊ sordida vlcera pre oīb⁹ medica/ minib⁹ purgat ⁊ sanat ⁊ vlcera tibiaꝝ cōcaua: ⁊ dissipata re frigerato replet ⁊ cicatriçat. ℞. olī ro. ⁊ cere al. añ. ℥. vj. succi fruct⁹ vue lupine. ℥. iiij. cerusse lote. ℥. ij. plūbi vsti: ⁊ loti thu ris. añ. ℥. j. thuris. ℥. s. liq̄fac cerā ⁊ oleū: ⁊ liq̄facta d̄pone ab igne ⁊ puluerē terēdoꝝ supimitte: deide in mortario diuti⁹ cō tere paulatine supinfūdō succū ꝑdcm̄ vsq3 ad. vj. horas: post/ ea p̄mitte coagulari ⁊ supernatātē succū ꝓijce ⁊ vsui reserua

⁋ De meᵃ diminutiua carnis siue corrosiua ei⁹: Ca. lxxv.

Medicina carnis diminutiua est meᵃ cor rosiua: que 6ᵒ de simp. medi. li/ quefactiua siue colliq̄tiua vocat. ⁊ est illa q̄ car nē eliquat ⁊ corrodit: cui⁹ vsus ꝯuenit circa ea que excedūt nā3 in q̄ntitate: vt est caro in vulne ribus superexcrescēs supra cutē ⁊ caro mollis squallida q̄ in vlcerib⁹ sepe excrescit ⁊ caro putrida: ⁊ est ēt ei⁹ vsus: vt dixit Sera. ad dilatandū vlcera ⁊ coꝝ orificia ⁊ cōcauādū ea: ⁊ h̄ facit cū abstersiōe forti ⁊ siccitate cū caliditate. ⁋ Dixit Aui. medicina corrosiua est illa cui⁹ ꝓꝑetas est vt ꝯsequat ex ei⁹ resolone ⁊ deuastatiōe qd̄ de suba carnis minuat. Ista. n. me dicina vltra h̄ ꝙ vlcerat corrodit carnē ⁊ minuit de q̄ntitate ei⁹ ⁊ op3 dixit ipse. vt sit vehemētis absterſiōis valde ⁊ sicci tatis fortis: ⁊ h̄ iō q2 h3 corrūpere ⁊ destruere carne3. ⁋ Et sūt ex eis dixit Gal. debiles ⁊ fortes: ⁊ debiles sūt sicut spon gia marina in pua frusta diuisa supposita. stupa canabis mi nutissime incisa. medulla saginalis alumē puluericatū her/ modactili puluericati. ipsoꝝ. n. puluis carnē sine dolore eli/ quat: ⁊ silia. Et hoꝝ vsus esse d3 in corꝑib⁹ ⁊ mēbris hūidis ⁊ teneris: ⁊ in quocūq3 ēt alio in quo caro minuenda pauca fuerit. Medicina. n. corrosiua debilis in carne tenera efficit opōnē corrosiue fortis in carne dura. ⁋ Medicine aūt for/ tes corrosiue sūt oēs spēs vitrioli flos eris ⁊ calx viua cātari des arsenicū auripigmētū ⁊ silia. qb⁹ vti debem⁹ in corpori bus ⁊ mēbris duris ⁊ in vlceribus in qb⁹ est caro dura aut multa. Et sicut sūt ex simplicib⁹ fortes ⁊ debiles: ita ēt sunt ex cōpositis. ⁋ De ꝯpositis aūt debilib⁹ est vngᵐ aploꝝ: ⁊ vngᵐ factū ex populeon cū puluere vitrioli vel viridis eris: ⁊ silia. ⁋ Et de cōpositis fortib⁹ est vngᵐ viride: ⁊ vngᵐ egy/ ptiacū troc. andaron q ꝺm Aui. sic fiunt. ℞. cortic̄ granatoꝝ ʒ. x. gallaꝝ. ʒ. viij. myrrhe aristol. ro. añ. ʒ. iiij. dragaganti alu minis iameni. añ. ʒ. ij. gerl. i. vitrioli. ʒ. iiij. puluericent ⁊ cōfi/ ciant cū vino albo ⁊ desiccent ⁊ reseruent: ⁊ cū necesse fue/ rit puluericet vn⁹ ex eis. ⁊ de illo puluere supaspgat. ⁋ Et troc. de assodelis descriptiōe Ras. q sic fiunt. ℞. succi radicū assodeloꝝ. ℥. s. calcis viue. ℥. ij. auripigmenti. ℥. j. ꝯficiant ⁊ exiccent ad solē in mēse augusti. ⁋ Et trocis. de calce qui sic fiūt. ℞. calcē viuā puluericatā ⁊ cōmisce cū melle: ⁊ cōmixta in oi olla noua pone in clibano ⁊ dimitte donec comburat ⁊ vsui reseruent. ⁋ Et troc. calidicon Gal. ℞. calcis viue. ʒ. j. auripigmēti rub. ⁊ citrini alkali acacie. añ. ℥. s. ꝯficiant cum capitello ⁋ Capitellū aūt cōe sic fit. ℞. cinerē factū d̄ stipiti bus fabaꝝ ꝑtes. ij. calcis viue. p. j. ifundant in aq̄ ⁊ colet in modū lixiuij. ⁋ Capitellū aliud Dini de florētia: qd̄ oē3 su/ ꝑfluitatē corrodit carnē minuit ⁊ in corporibus teneris cō/ burit ⁊ escarā facit q̄ tñ cito cadit. ℞. calcis viue: salis armo niaci. añ. lib. j. pistent ⁊ cū lixiuio facto de cinere stipitū faba rū misceant ⁊ ponat totū in olla minutī: in fundo pforata ⁊ ponat sub ea alia olla nō pforata in qua recipiat capitellu3 qd̄ distillat: deinde illa olla coopta sepeliat in fouea ⁊ dimit tat in ea. p. 7. dies. deinde extrahat ⁊ qd̄ distillauerit recipiat ⁊ vsui reseruet. Et scias ꝙ medicina corrosiua est sepe necia ad ꝯsolidationē vlceꝝ difficiliū: ⁊ est illa q̄ dr̄ ꝯsolidatiua ꝑ accñs. Et ex eis vtilior ad hāc ꝯsolidationē faciēdā est illa in qua ponunt res stiptice cū corrosiuis: sic̄ potissime sūt troc. andaron supradicti. ⁋ Scias ꝙ folia oliuaꝝ agrestiū q̄ dr̄r colūbares q̄ ꝓferūt oliuas minutas siue sicca sint siue viridia mixta cū melle ⁊ cataplasmata depascentia siue corrosiua vl cera sanant: ⁊ idē opat cinis ramoꝝ ipsaꝝ: ⁊ silr̄ cinis ossiu3 oliuaꝝ dus. Et ꝯfert eis cinis aneti: maxime radicū eius: ⁊ cinis sarmentoꝝ vitis infusus in aceto postea exiccat⁹ ⁊ sup aspersus: eo ꝙ ꝯsumit māꝫ corrodētē: ēt si corrosio neruis cōiceᵗ: ⁊ ex vtilib⁹ eis est radix brionie trita cū sale ⁊ suppo sita ⁊ emplm̄ de capillis veneris ⁊ caparia. h3 ēt medicina corrosiua ꝯuenientiā vobis cū medicia putrefactiua ⁊ cū me dicina adustiua: prout patebit in sermone sequenti.

Mortificat medicina corrosiua

Trocisci andaron.

Troci. de assodelis

Troc. de calce.

Troc. calidicon.

Capitellū

Medicina ad vlcera cor rosiua siue depa scentia.

¶ De medicina abstersiua. Cap.lxxvj.

MEdicina abstersiua.dixit.A.est illa cui⁹ ꝓprietas est vt moueat humiditates viscosas ⁊ ꝯgelatas ab orificijs poroꝝ ⁊ supficie mēbri sita vt elōget eas ab eis: veꝝ que ꝯferūt vlcerib⁹ solū ab extra approximant aliqñ in forma liquida fluxibili sicut est aqua lactis aqua ordei aqua mellis aqua cineris vinum mellitum ⁊ similes: aliqñ approximantur in forma sicca vt pulueris ¶ Et sunt ex eis debiles vt sunt farina ordei farina fabarum farina cicerum farina orobi farina lupinorum alkanna gentiana.aristol.cinis aneti cortex radicis capparis yreos baurach: ⁊ omnes medicine habentes amaritudinem vel acuitatem paruam maxime cum melle preparate.habet autem medicina abstersiua ꝯuenientiam ⁊ differentiaꝫ cum lauatiua ⁊ mundificatiua: prout in suis capitulis in sequen.sermone dicetur. sepe tamen vnum horum nominum pro alio ponitur. Et ex simplicibus multa cpmposita possunt fieri. ¶ Abstersiuum facile absqꝫ mordicatione post apertionem exiturarum: quia mūdificat ⁊ sedat dolorē. ℞.farine orđ. vel spelte ⁊ permisce cū vitellis ouoꝝ ⁊ pauco melle: ⁊ qdā nō apponūt mel ⁊ sedat dolorē magis: sꝫ min⁹ mūdificat. ¶ Aliud. ℞.farine ordei.℥.iij.decoquat cū duab⁹ ptib⁹ aq ⁊ vna olei rosͣ.donec fiat ad modū empl̄.Et tūc si vuln⁹ fuerit in mēbro carnoso addūt modicū terbētine nō lote: ⁊ si fuerit in neruoso: tūc addunt de terbētina lota ⁊ deponūt statiꝫ ab igne: ⁊ bñ incorporāt. ¶ Aliud Gal.2.ad Glauc.℞.mellis cocti lib.j.thuris.ʒ.iiij.myrrhe.ʒ.ij.⁊ bñ misceāt.mūdificat.n.⁊ gñat carnē. ¶ Aliud fit ex melle terbētina ⁊ vitello oui. ¶ Aliđ qđ digerit ⁊ mūdificat vlcera maligna.℞.succi apij.lib.j.mellis.℥.ix.farine orđ.℥.iij.⁊ coquant ad spissitudinē.Et si vlc⁹ calefieret addat de succo plātagis grassule vel solatri. Et dicūt.ꝙ succus absinthij ꝑmixt⁹ in dicto empl̄o nō sinit vuln⁹ infistulari: ⁊ qñqꝫ addit farina lupinoꝝ vel orobi ad maiorē mūdificationē: ⁊ qñqꝫ addit myrrha ad tollēdū putrefactionē ⁊ fetorē a vulnere. ¶ Aliud mūdificatiuuꝫ de rasina ꝯueniēs vulnerib⁹ neruoꝝ.℞.rasine mellis terbētine.añ.℥.vj.myrrhe sarcocolle farine fenugr.⁊ seis lini.añ.ʒ.j.dissoluant ad ignē mel rasina ⁊ terbētine: ⁊ deīde farina supponatur. ¶ Aliud de yreos qđ extrahit saniē.℞.mel.℥.vj.terbē.℥.iij.fermēti.℥.j.yreos.℥.ß. ¶ Aliud de gūmis ad mūdificādū saniē grossaꝫ.℞.galbani armoniaci rasine terbentine picis naualis sepi vaccini olei antiq ⁊ cere.añ.ptes eq̄les dissoluātur gūme in aceto: deīde oīa liquefiant ad ignem ⁊ ꝯficiatur vnguentum. ¶ Et ex eis est vnguentum apostolorum.⁊ hoc vngᵐ qñ decoquit donec nigrescat vocat a Mes.vngᵐ cerasceos,⁊ a qbusdā vocat gr̄a dei: qꝛ mirabilr̄ mūdificat vlcera maligna. ¶ Et fortius eo est vngᵐ egyptiacū: ⁊ corrodit carnē supfluā malā: ⁊ h a qbusdā vocat bicoloratū: qꝛ qñ cōponit tm̄ absqꝫ coctura remanet viride: ⁊ qñ decoq̄t fit rubeū: ⁊ est meli⁹: ⁊ coctū qñ ponit sup vlcus post opōnē suaꝫ qñ remouet inuenit viride ⁊ vulgares putant illud euenisse ex malitia morbi. ¶ Et ex eis est vngᵐ rubeū dcm̄ vngᵐ grecū maius: ⁊ est ēt bicoloratū,⁊ est Gal.2.ad Glauc.qđ rectificat maligna vlcera difficilis ꝯsolidatiōis.℞.olei lib.ij.aceti lib.j.ß.lytargirij lib.j.viridis eris.ʒ.j.coquatur lytargirium cum oleo ⁊ aceto donec ingrosset: ⁊ tūc ponat viride eris ⁊ coquatur donec inspissetur ⁊ rubeum efficiat. ¶ Aliud de succis herbarum valens in vlceribus antiquis,⁊ in quib⁹ est caro mala superflua.suauiter enim corrodit ⁊ mūdificat.℞.celidonie consolide plantaginis scabiose vrtice leuistici centrigalli ⁊ grassule.añ.M.j.conquassentur ⁊ cum lib.ij.olei distemperent: deinde bulliant ⁊ exprimendo bullita colentur ⁊ colature superaddent cere.℥.iiij.terbentine.℥.vj.rasine.℥.ij.⁊ bulliant donec parum inspissent ⁊ deponant ab igne ⁊ super misceant thuris sarcocolle ⁊ aloes.añ.ʒ.j.aristol.lon.⁊ viridis eris.añ.ʒ.vj.⁊ misce bene.

Vngᵐ de gūmis.

Vnguentū aploꝝ.

Vngᵐ egiptiacum.

Vngᵐ rubeuꝫ siue grecum.

Vngᵐ de succis herbarum.

¶ De medicina attractiua. Cap.lxxvij.

MEdicina attractiua.dixit Aui.est illa cuius ꝓprietas est vt moueat humiditates ad locū cui obuiat pp subtilitatem ⁊ acuitatē suaꝫ: ⁊ h siue eius caliditas sit ei nālis siue accidētalis. Utraqꝫ eniꝫ caliditas iuncta cū subā subtili est potēs attrahere.q aūt est iuncta cū subā grossa nō attrahit: ⁊ h iō aut qꝛ meᵃ calida grosse subē nō imprimit in mēbrū caliditatē qua fiat attractio: aut qꝛ sua grossitie claudit poros ⁊ ꝓhibet caliditatē penetrare: ⁊ sic nō peruenit ad locū a quo dꝫ fieri attractio: aut qꝛ q̄uis calitas vsqꝫ ad locū ꝑueniat: nō tm̄ attrahit: qꝛ claudit vias ꝑ quas humiditas dꝫ trāsire: ⁊ sic nō pōt ꝑuenire ad locū cui medicina est applicata. Et est duplex vna debilis attractionis: ⁊ alia fortis attractionis: ⁊ est illa q̄ hꝫ ꝓprietatē vt moueat hūiditates ⁊ attrahat eas de ꝓfundo ad supficiē: pp qđ facta est cōferens sciatice ⁊ dolorib⁹ iuncturaꝝ ꝓfundaꝝ ⁊ doloribus musculoꝝ ꝓfūdoꝝ: ⁊ est ꝯueniēs ad attrahēdū māꝫ apantē mēbꝝ aliqđ intrinsecū ad exterius: ⁊ ꝑ eā euellūt sagitte ⁊ spine ⁊ alia infixa ex locis in qb⁹ retinent. ¶ Et ex meⁱˢ attractiuis q̄dā sūt simplices vt castoreū: calamētū: costus, pulegiū: mentastrum: diptamus: piper: piretrum: nium narcissus: serapinum. sinapis. oīa stercora: ⁊ maxime stercus colūboꝝ: ⁊ ꝓprie siluestriū: ⁊ alia silia: ⁊ quedā sunt cōposite q̄ videre poteris in caᵒ de extractione sagittarū.

Medicine simplices attractiue

¶ De medicina repercussiua. Cap.lxxviij.

MEdicina repercussiua dixit Aui.est ꝯ̈ria attractiue.de ea.dixit Gal.in tegni.repellem⁹ ex ꝑticula patiēte si infrigidem⁹ ⁊ stiptica apponam⁹. Et Sera.tractatu de simplicib⁹.dixit.ꝙ medicie repcussiue sbā est grossa ⁊ ꝯplexio eius est frigida ⁊ sic innuit ꝙ est frigida ⁊ sicca: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ sit stiptica. A.vō dixit.ꝙ eius ꝓprietas est pp frigiditatē suā vt in mēbro faciat ꝑuenire frigus: ⁊ inspissetur mēbri subā eo ⁊ ꝯstringant pori ipsius ⁊ frangat caliditas eius.s.attractiua.⁊ cū hoc inspisset ⁊ cōgelet illud qđ ad illud mēbrū currat: ⁊ sic ꝓhibet mēbrū a receptione eius. Et q̄uis Aui.nō expresserit de mō subē isti⁹ meⁿᵉ: dedit tm̄ illud intelligi ꝑ illud qđ dixit.ꝙ ex ꝯ̈ria attractiue: sic ēt dixit Ga.5ᵒ de simp.medi.cū ergo subā attractiue sit subtilis ꝑ oppᵐ subā repcussiue erit grossa. Uex tm̄ Aui.q̄rti 3ᵃ ꝺ cura flonis dixit.medicine repcussiue sūt sicut succi herbarū frigidaruꝫ ⁊ exēplificādo dixit.sicut succus portulace ⁊ cucurbite ⁊ virge pastoris: ⁊ sic innuit ꝙ aliqñ est frida ⁊ hu.qꝛ de qbusdā fridis ⁊ hu.exēplificauit.⁊ iteꝝ ꝑmi 4ᵃ.caᵒ de curōnib⁹ apatū.dixit.opꝫ vt stipticū ꝯstrictiuū fride ꝯplonis pure existat si apata fuerint acuta vl' cala.ꝙ si apata fuerint frida: opꝫ vt alicui sit admixtū in q̄ vt⁹ existat cala cū retētiōe: sic est sqnātū ⁊ blacta biçantia. Ex qb⁹ appet ꝙ in dictis de repcussiōe sit ꝯ̈rietas. Uerū tm̄ repulsio mãe: sic supra patuit fit: aut ꝑ impulsū aut ꝑ trāsmissuꝫ ⁊ ipulsus fit per fridū: ⁊ trāsmissus fit ꝑ stipticū. fridū.n.mō supradcō mām repellit.⁊ ad locū currere nō sinit.stipticū vō mãm trāsmittit ꝯfortādo mēbꝝ cui applicat: ⁊ h mēbri vniēdo subāꝫ eiusqꝫ calorē nālē ꝯfortando.in vniēdo aūt subāꝫ mēbri seq̄t ei⁹ ꝯstrictio: ⁊ ad ꝯstrictionē seq̄t expssio: ⁊ ꝑ hūc modū mēbra stipticis ꝯfortata farmacijs a se repellūt māꝫ: ⁊ vicinis trāsmittūt ꝑticulis mō supradcō. ¶ Repcussio duplr̄ sumit.vnoᶜ stricte ꝓ solo ipulsu: ⁊ isto mō sūpsit eā Aui.i distōne supi⁹ posita qñ voluit ꝙ repcussio fiat cū fridis. Et pōt repcussiui ꝓprie sūpti friditas esse ⁊ stare cū hūiditate ⁊ cū siccitate: sic pꝫ in exēplificatiōe quā de eis fecit Aui.qūocūqꝫ.n.friditas cū passiuis iungat ipulsionē efficit: lꝫ forti⁹ ⁊ meli⁹ iuncta cū siccitate. Et aliqñ sumit repcussio large ꝓ ipulsiōe ⁊ trāsmissione sil: ⁊ isto mō sūpserūt eā Gal.⁊ Sera.⁊ ꝑlimi alioꝝ auctoꝝ cū voluerunt ꝙ repcussio fiat ꝑ frida ⁊ stiptica: qꝛ.n.ista duo.s.fridū ipellēdo ⁊ stipticū trāsmittēdo in repulsione mãe ꝯueniūt: ⁊ iō rō

habilr ꝯmiscet̃ ꝛ ꝯmixta sibi ipsis sigillāt opōnes laudabiles. Ampliꝰ idicatōe sūpta a ꝯplōne māe repellēde ꝛ eiꝰ mō subē aliqñ stipticū trāsmittēs ꝺꝫ solū admistrari iunctū cū tēperamēto actiuaꝝ ꝛ h̄ erit qñ mā repellēda erit i actiuis tēpata vel parū declinans ad calm vel frm. ꝛ modꝰ subē eiꝰ erit fluidꝰ liqdus. hāc.n. trāsmittit, ꝛ i eiꝰ ēt ꝯsūptiōe cū sua siccitate iuuamtū pstat: ꝛ q̄uis in tali mā frm ipulsū faciat: tñ melius ē vt solo trāsmissu repellat̃, ꝛ aliqñ ꝺꝫ stipticū admistrari iūctū cū friditate vt cū mā repellēda fuerit cal'a ꝛ si multū grossa, sic dixit Aui. i apatibꝰ calis acutꝫ. i eis.n. ipulsus fieri ꝺꝫ: qm friditas ipellēs nō auget malitiā māe apatꝫ, sic auget i apatibꝰ fridis. i eis.n. ipulsus nō ꝯuēit, qm friditas medicie coꝝ auget malitiā, ꝛ eiꝰ subāꝫ viscosiorē ꝛ grossiorē efficit, q̄re solo trāsmissu coꝝ mā repellit̃, ꝛ calitas secū iūcta i trāsmissiōe adiuuat viscositatē icidēdo, g̃ssitiē subtiliādo, ꝛ viā trāsmissiōi parādo, ꝛ q̄litatē ēt māe alterat. Et puto q̄ p̄dictꝰ modꝰ fit ꝓm veꝝ intellm auctoꝝ. ¶ Et sciās h̄ q̄ indicatiōe sūpta a q̄litate māe in v̄a repulsione fridiora iuncta cū hūiditate ꝯueniūt in herisipilla ꝛ inflōne minꝰ frida ꝯiūcta cū siccitate. Et h̄ est qȯ ꝓm plm in ope ꝺꝫ fieri, verū indicatiōe sūpta a mō subē, q̄ꝛ colera est subtilis apta ꝛ ibibi ꝛ sanguis nō, ꝛ adhuc i col'a nō timet̃ de igrossatiōe eiꝰ ꝛ iduratiōe eiꝰ, sic timet̃ ḋ igrossatiōe ꝛ induratōe sanguis. Ipse est.n. aptꝰ indurari plusq̄ꝫ col'a ꝛ sic in herisipilla ꝯuēit repcussio large sūpta plusq̄ꝫ in flōne. ꝛ indiget i curatiōe eiꝰ fridiorībꝰ q̄ꝫ flōn vt ingrosset̃ ꝛ cōgelet̃ ꝛ imobilitet̃ ꝛ idiget cū his stipticis: ꝛ aliqñ stipticioribꝰ q̄ꝫ in flōne, ꝛ h̄ esset qñ col'a faciēs herisipillā eēt vltīe subtilitatꝫ ꝛ dispōnis ad ibibi in porositatibus mēbri, q̄re in curatiōe eiꝰ eget̃ ingrossatiōe ꝓhibēte ibibitionē ꝛ reddēte colerā magis aptam repulsioni q̄ꝫ ibibitiōi, ꝛ egeret̃ ꝓp dictā cām ꝯstrictiōe ꝛ vnione poroꝝ mēbri q̄ meliꝰ mēbꝝ a se exprīmat mām ad ipꝫ ḋfluxā: ꝛ ad hanc intētiōeꝫ. dixit Aui. opꝫ vt sit infridatio eiꝰ in p̄ncipio stipticatiōis fortis adeo vt forsan augmētet̃ eius stipticitas supra eiꝰ frigꝰ. locutꝰ aūt ē dubitatiue: q̄ꝛ rarissime euēit q̄ sit col'a tāte subtilitatꝫ q̄ ad curationē egeat̃ medicamine frido ꝛ stiptico stipticitate vincēte friditatē eius. Si tñ ꝯsiderent̃ remedia auctoꝝ q̄ꝫplīma coꝝ repient̃ in friditate ꝛ stipticitate inflōne ꝛ herisipilla: ꝛ ꝓꝫ hūc mom ꝓcesꝫit Almā. i 7°. ꝛ multi alij in curatiōe flōnis ꝛ herisipille sil̃.

Repcussiua simplicia. ¶ S:plicia ḡ repcussiua pura s̄t ista lactuca portucula. endiuia. scariola. solatrū sempuiua. vmbilicꝰ veneris. vesicaria. Cōposita iusqamū. acetū. album, oui. cāphora. mādragora. folia vitꝫ. folia salicis. folia cānaꝝ ꝛ filia. ¶ Et de ꝯpositꝫ s̄t cerotū Gale. cerotū de sandalis vngm frm cosonis ꝛ populeon ꝓm Nicolaū, ꝛ scias q̄ aliqñ repit̃, sꝫ icōgrue ꝛ iproprie dcm̃ q̄ repcussiua euacuāt ꝛ resoluūt qȯ ꝓ tāto dcm̃ est ꝓ q̄zto mām currentē ad mēbꝝ repellunt ꝛ apatis augmētū ꝓhibent ꝛ reliquias facilius extractui ꝛ resolutioni parant.

¶ De medicina resolutiua. Ca. lxxix.

Edicina resolutiua. dixit Aui. ē cuiꝰ ꝓpetas ē vt supet hūorē faciēdo ipm vaporē ꝛc̃. Alia lr̄a hꝫ. vt sepet hūorē. s. a suo toto, q̄ꝛ sepet ptē eiꝰ vel sepet totū hūorē in mltas ptes faciēdo hūorē ꝯuerti in vaporē ꝛ exhēdo ipꝫ. s. isensibilr a loco in q̄ erat ꝯtētꝰ, ꝛ ꝑ hāc cāꝫ aliqñ euaporatiua vocat̃. ꝛ h̄ fac̃ euaporādo ptē post ptē donec assiduitate sue opōnis faciat illȯ qȯ ex eo remāet totū vaporē. ¶ Ap. p̄ ꝓblematū. ꝓble. 30. loq̄ns de mena resolutiua. dixit. q̄ vtꝰ cataplasmatꝫ intelligēs de mena resolutiua qūolꝫ exteriꝰ mēbro approxiata duplex ē vna ē q̄ ꝑ ipsaꝫ fit aptio. i. sepatio hūoris in ptes ꝛ euaporatio. i. ꝯuersio illiꝰ hūoris i vaporē ꝛ ipsiꝰ vaporis exctio poris aptis. 2a vtꝰ ē q̄ ꝑ ipāꝫ resoluit̃ caliditas exnea a loco in q̄ cōtinet̃ humor siue fuerit apans siue nō, ꝛ sic mutat̃ sanies. i. humor mutat̃ a dispōne saniatiōis ꝛ nō fit sanies neq̄ꝫ gñat̃, ꝛ h̄ q̄ꝛ humor ille resoluit̃ q̄ poterat in saniē cōuerti. Facit aūt opōnē suā cum caliditate.

¶ Caliditas tñ eiꝰ ad h̄, vt ponit̃ in gradu pōt duplr ꝯsiderari. vno mō ꝯparādo ipsā ad corpꝰ tēperatū ꝛ vt sic hꝫ latitudinē magnā. puta a p̄ gradu vsq̄ꝫ ad 4m iclusiue, ita q̄ pōt eē cal'a in p̄ gradu vt camomilla: vt in 2° vt yreos ꝛ in 3° vt aristologia: ꝛ i 4° vt castoreū ꝛ euforbiū. Et resolutiua cal'a in p̄ gradu: vel paꝝ vltra pm gradū s̄t resolutiua sine attractiōe q̄ ꝓprie vocant̃ anodina siue mitigatoria. reliq̄ v̇o oia s̄t resolutiua cū attractiōe ꝛ multi ꝯcedūt resolutiua sine atractōe posse applicari corpi mūdo, ꝛ ēt imūdo siue repleto añeuōnē. Reliq̄ v̇o nō ḋbēt approxiari corpori repleto nisi p̄missa euatiōe, q̄ꝛ attraherēt ad locū nō forte minꝰ vel plus q̄ꝫ eēt illud qȯ resoluerēt. Scdo mō pōt ꝯsiderari ꝯparādo eā ad humorē in quē agit in ꝯuertēdo ipm in vaporē: ꝛ isto mō ois mena resolutiua dꝫ eē itēse cal'a, qm vt sic hꝫ supare ꝛ vincere hūorē resolubilē, ꝛ q̄ꝛ hūor resolubil' est diuersus in q̄litate sua cal'a vel frida: ꝛ i mō sue subē subtili vl' grosso, iō intēsio caliditatꝫ medicie resolutiue ꝺꝫ variari ꝑ diuersos gradꝰ ꝓm q̄ meret̃ ꝯplo ꝛ modꝰ subē hūoris ipiꝰ. ¶ Variat̃ insup caliditas medicine resolutiue rōne mēbri in q̄ ꝯtinet̃ hūor ꝓꝫ q̄ est cal'e vel fride ꝯplonis: ꝛ ꝓꝫ q̄ ē ꝯpōnis dēse ꝛ solide vel rare ꝛ porose: ꝛ ꝓm q̄ ē supficiale vel ꝓfundū siue ꝓpinquū ꝛ remotū: ꝛ ꝓm q̄ est sentibile vel isensibile, aut hebetꝫ sensus: aut ꝓm q̄ est cū dolore ꝛ sine dolore, aut pauco dolore. Oia.n. ista diuersificāt gradū vl' māionē gradus caliditatꝫ mene resolutiue, ꝓut in seq̄nti sermone dicet̃. ¶ Et auctores ponētes medicias resolutiuas tā simplices q̄ꝫ ꝯpositas: exēplificāt de medicis calis ꝛ siccis, ꝛ sic innuūt q̄ caliditas resoluēs ꝺꝫ eē iuncta siccitati: ꝛ sic ē v̇itas. siccitas.n. iuuat in finiēdo hūiditatē resoluendā, ꝛ coꝝ suba ꝺꝫ eē subtilis penetratiōi apta nō grossa: quēadmodū est suba stipticoꝝ ꝛ pōticoꝝ ne claudat poros ꝛ ꝓhibeat eiꝰ virtutē puenire ad locū hūiditatꝫ. Dicūt ḡ q̄ qñ Hal. sup 3° tegni. dixit q̄ caliditas resolutiua ꝺꝫ eē associata hūiditati nō itellexit de v̇o resolutiuo. Sꝫ de mollificatiuo, qȯ resolutiuū ibi vocauit. Et medicina quidem resolutiua aliqñ iproprie vocat̃ dissoluens vel dissolutiua veꝝ ipsa differt a vere dissoluente: vt in sequenti dicetur sermone. Caliditas medicine resolutiue pōt dupliciter ꝯsiderari.

¶ De medicina maturatiua. Cap. lxxx.

Ad clariorē notidā medicie maturatiue est sciēdū tres eē alteratiōes q̄ in hūoribꝰ nri corpis fiūt sic dixit Gal. 5. de simpli. mena. ꝛ ꝓꝫ Hal. q̄ꝝ vna ē v̄a scd̄a ꝓm cursuꝫ nālē: q̄ vocat̃ digō i iuuatiuo: q̄lis ē alteratio q̄ fit cibi in stō apud ꝯuersioneꝫ hūoris. s. kili gñati ex illo cibo in viscerībꝰ. s. epate ꝛ v̇eis, aut qñ nutrit̃ ex eo vnū q̄ȯq̄ꝫ mēbroꝝ ꝑ illȯ v̇eit ad ipꝫ ex illo hūore ꝛ fit ista alteratio a nā. s. v̇tute digestiua mediāte calore nāli solo aut admixto ꝑ artē: ꝛ a calore nāli alteriꝰ hois vel alteriꝰ aial' vt catuli: ꝛ ista alteratio fit s̄ꝑ in mā benigna ꝛ bōa. ¶ Alia altatio est p̄ter cursū nālē q̄ vocat̃ putredo vel putrefactio q̄ fit a calore exneo ꝛ innāli solū in mā mala ꝛ exnea ꝛ derelicta a regimie nāe. ¶ Et 3a ē altatio media int̃ p̄dcās q̄ vocat̃ saniatio q̄ fit ex actiōe caloris nālis ꝛ inal' sil' in mā media nō oino benigna nec oino maligna q̄ nō est a regimie nāe derelicta: veꝝ q̄ꝛ in loco ꝯtinet̃ in trāspirato a calore arripit̃ exneo ꝛ innāli. p̄dci tñ calores. dixit Hal. nō agūt in māꝫ illā eq̄lr: imo illa mā plus recipit actionē caloris nāl' q̄ꝫ accītal' ꝛ iō ista altatio plꝰ tēdit ad nāꝫ digōnis q̄ꝫ putrefactōis. vt pꝫ ꝑ colorē. odorē. ꝛ mom subē māe saniate, ꝓp quā cāꝫ Gale. eā mēbris radicalibꝰ assimilauit: ꝛ ꝓpea dixit Ga. vbi. s. q̄ saniatio ē vna de opōnibꝰ nālibꝰ: q̄m ē altatio in q̄ ē aliqd digōnis. fit.n. p̄ncipalr a nā. s. v̇tute digestiua agēte vt illā māꝫ ḋducat ad benignū, ꝛ q̄ꝛ mā nō est tal' q̄ possit v̇e ad benignū deduci: ꝛ iō efficit in ea dispōnes q̄ꝫtū est ei pole siles ꝛ ꝓpinquas dispōnibꝰ māe vere ad benignū deducte. Fac̃ aūt opōnē suā p̄dictam virtus digestiua mediante calore nāli mēbri in quo ꝯtinet̃ mā saniandarin qua actiōe nihilominus

mis recipit iuuā^m a dicto calore innāli ⁊ insup recipit iuua/
mentū in saniādo mām dictā a medicina maturatiua siue sa/
niatiua:q̄ ēt aliqñ dr̄ digestiua supra mēbꝝ apposita q̄ est il/
la dixit Aui.cui⁹ ꝓprietas est vt acq̄rat hūoꝝ digōnē:q̄m ca
lefacit humorē cū eq̄litate:cuius calefactionis eq̄lis non est
subtile a grosso diuidere ⁊ separe sicut caliditas fortis adu/
stiua facit:sz imo est subtile ⁊ grossuz sil' decoquere ⁊ ꝯmiscere
Et dixit Aui.ꝙ in medicīa maturatiua est v̄tus ɔtentiua
nō intelligēs ꝓpriē.nō.n.dz esse sicca a qua ꝓuenit retentio
vera:sz ꝑ hanc retentionē intellexit quādā poroꝝ mēbri clau
sionē quā medicina maturatiua efficit ꝑ subaz suā.dz enim
esse viscosa:⁊ ꝑ viscositatē sue subē poros claudit:quoꝝ clau
sione mā sanāda magis ⁊ melius tenet' applicata calorib⁹ di
ctis in eis agērib⁹:quoꝝ etiā clausiōe mā sanienda ipsi calo
res interi⁹ tenent' clausi.Vñ ⁊ fortificant':⁊ maxie calor nā/
lis qui a calore equali medicine etiā vigorant':vñ citi⁹ ⁊ me
lius maturatio perficit'.Dixit.n.Aui.2.cañ.trac.p̄ cap̄ de
opōnib⁹ medicinaꝝ singulariū.ꝙ in medicine maturatiua
dz esse v̄tus cōtentiua.i.virtus inuiscans ⁊ opilās ⁊ retinēs
mām quousq̄ digerat' ⁊ nō resoluat' laboriose ⁊ nō separet hu
midū a suo sicco:nō separet' subtile a grosso terrestri:⁊ est adu
stio.s.qñ talis separatio fit vel.i.sic facit ⁊ separat adustio. Du
plex ḡ est cā:q̄re medicia maturatiua dz eē viscosa:vna est vt
ɔtineat' calor nālis interi⁹ ⁊ nō exhalet:sz vigoret'.naz calor
nālis vnit⁹ multiplicat' ⁊ multiplicatus vigorat' ⁊ vigorat⁹
ɔuertit se sup māz ⁊ digerit illā.2ª cā ē vt nō accidat ex actio
ne vtriusq̄ caloris:⁊ maxie innālis hūidi subtilis resolo ⁊
remanētia grossi si.n.fuisset apitius poroꝝ ⁊ exalasset calor
⁊ subtile resolutū fuisset. Scias ꝙ nō est neciuz oēm me/
dicinā maturatiuā esse viscosaz opilātē:sz tūc opz applicare
medicinā maturatiuā viscosaz opilātē.qñ calor nālis eēt de/
bilis in cōpōne ad mām saniādā:vñ necesse est vt multiplicet'
⁊ roboret':qd̄ facit medicina viscosa mō dicto.Dixit.n.Gal.
vbi supra.ꝙ me^na cui⁹ h̄ est ꝓpetas ē vt sit ɔglutinatiua:q̄m
nō est nec̄e nobis nisi vt addam⁹ in subaz calitatis innate.i.
augeamus q̄ātitatē eius nō in eius q̄litate:quare opz vt opi
lem⁹ poros corpis ⁊ claudamus vapores interius.Et ꝙ nō
sit neciuz omne maturatiuū eē viscosuz pz de aqua tepida q̄
maturat.⁊ de mēbro applicato sup locuz in quo ɔtinet' mā:
⁊ maxime de vola manus.Dixit enim Gal.ꝙ si possibile eēt
ꝙ manus nō separet' a mēbro:de quo volūtas est vt aperiat'.i.
maturet' vel aperiat'.s.post maturationem:aut occurreret ei
membꝝ aliud sp aperiret' velocius:q: velocius maturaret'.
Duo eniz sūt que faciunt maturationē.s.caliditas eq̄lis me/
dicine ⁊ eius viscositas.⁊ ꝓpter hoc vtimur maturatiuo al/
tero dictoꝝ duoꝝ modoꝝ.s.aut calefaciēte tēperate aut vi/
scoso opilāte poros ⁊ coarcente caliditatem intrinsecus:nec
est necesse ꝙ oē maturatiuū viscosuz sit tēpate calm:q: imo
pōt esse frigidū:vt pz ī malua ⁊ ficia ⁊ violaria farina ordei.
⁊ silib⁹ tūc tñ medicina est maxie maturatiua qñ sil' est tēpe
rate calida ⁊ viscosa.Calidū.n.dixit Hip.5° afo.est saniē fa/
ciens saniatio.n.est quedā digestio:⁊ ois digestio fit a calo
4° meteo^r.Si ergo frigida aliqñ ab auctoribus ponant' ad
maturationē nō faciūt illud:q: ꝑ se hēant maturare:sz ad re
mouendū ꝓhibens maturationē vt magnā inflāmationem
inducētē corruptionē nō digōnē:⁊ sic pōt dici ꝙ frigida ma/
turēt ꝑ accñs:⁊ isto mō reperit' de solatro ⁊ iusqamo ⁊ mul/
tis alijs frigidis q̄ sunt maturatiua. Et scias ꝙ q̄uis ma
turatiuū viscosuz sil' cū calore nāli coarcet interius calorem
ex̄neū ⁊ vapores q sunt cā corruptōis:nihilomin⁹ mā ma/
turat' ⁊ nō corrumpit':q: plus pōt calor inat⁹ in digerēdo ⁊
maturādo q̄ calor extrane⁹ possit cū illis vaporib⁹ in corrū
pendo. Qualis aūt debeat esse ista calitas medicine matu
ratiue ⁊ ei⁹ gradus.dixit Gal.vbi supra.ꝙ cōplexio medici
ne iuuantis in gñone saniei est cōplo tēperata silis nāe cor/
poris in quo fit illud. Et Serap.vbi supra.dixit.ꝙ cōplexio
que adiuuat ad gñandū saniē dz esse tēperata silis nāe cor/
poris in quo administrat'.nā medicina maturatiua nō hz fa
cere opōnē suā.s.iuua^m in saniando cū qualitate sui caloris
scilz tm:sz potius cū q̄ātitate ei⁹.s.quā efficit in calore nāli:
cuius q̄ātitatē multiplicat caliditas medicine eq̄lis ⁊ inuisca
tio ei⁹ qua opilat poros ⁊ ɔtinet ipz in mēbro ⁊ ꝓhibet ipz
ab exalatione.Et Aui.dixit opz vt medicinaꝝ maturatiua/
rū caliditas sit ꝓxima.i.silis caliditati corpis.s.cui approxi/
mari dz q̄ātū est poss̄e ⁊ nō solū dz eē silis ɔploni corpis:sed
⁊ mēbri cui dz applicari:vt dixit Auer. Et q: corpa ⁊ mē
bra sūt valde varia in cōplone sua habēt eniz latitudinē ma
gnā in caliditate in qua quedā sunt magis calā:⁊ quedā mi
nus:ita dixit Sera.dz variari in caliditate medicina matura
tiua:q: quedā erit calida magis ⁊ quedā minus. Et dicūt
ꝙ latitudo caliditatis medicine maturatiue est a p̄ma man/
sione p̄mi gradus vsq̄ ad secūdā māsionē scd̄i gradus inclu
siue:cuiq̄ corpi ꝓpria corrñdeat medicina maturatiua sibi
silis. Et dixit Sera.ꝙ medicina maturatiua nō recipit va
rietatē solū penes varietatē corpoꝝ ⁊ mēbroꝝ:verū etiā pe
nes varietatē humoris maturādi:alia.n.est medicina matu
ratiua humoris calidi:⁊ alia hūoris frigidi variata sz diuer
sos gradus caliditatis ipsius:q: ergo medicina maturatiua
dr̄ esse silis cōploni humane:⁊ cōplexio hūana est calā ⁊ hu
mida:sic ⁊ medina maturatiua.Dixit Gal.vbi supra.dz esse
calida ⁊ humida:⁊ ita ꝙ nō solū dz esse ei silis in caliditate:
sed ⁊ in hūiditate:⁊ iō si aliqñ cū medicinis maturatiuis re/
peritur mixta aliqua medicina sicca:non est:q: ꝑ se faciat ad
maturationē:sed est:aut ad corrigēdū:aut ad ꝓhibendū:⁊
remouēdū ipediēs maturationē. Dicūt.apparet ex dictis
ꝙ medicia maturatiua dz eligi ⁊ poni in gradu penes duo.s.
penes ɔplexionē corpoꝝ ⁊ mēbroꝝ:⁊ penes diuersitatē hu/
moꝝ:quapp fit ꝙ in exituris calidis existētib⁹ in mēbro ca/
lido medicine maturatiue debent eligi in gradu remissioris
caliditatis:vt in p̄ma māsione p̄mi gradus.Et in exituris ca
lidis exñtib⁹ in mēbro frigido debēt eligi medicine matura
tiue in caliditate tēperate vel paꝝ declinātes versus remis/
sam caliditatē:vt que sit calida circa fine p̄mi gradus:vel in
2ª māsiōe ei⁹.Et sic ꝙ in exituris frigidis exñtib⁹ in mēbro
frigido debēt eligi me^ne q̄ sunt in vltio calitatis maturatiue
vt q̄ est calā in 2ª māsiōe scd̄i grad⁹:⁊ in exituris fridis exñti
bus in mēbro calō debent eligi me^ne in calitate tēperata vel
paꝝ declināte v̄sus itētiuā:vt q̄ est calā in fine p̄mi gradus:
aut p̄n° scd̄i.Et ɔsilr sunt eligēde in eadē ɔplōne hūida.Si
enim fuerit exitura mollis in mēbro molli me^na dz eligi sic/
ca.i.minus hūida ⁊ ecōuerso.Et si fuerit exitura q̄ est mollis
in mēbro duro:aut exitura dura in mēbro molli dz eligi me
dicina in humiditate tēpata:⁊ tu cōsidera dicta istoꝝ. Et
est sciendū ꝙ medicina maturatiua nō soluz dz esse calida ⁊
humida potētia:sz ēt actu:ita ꝙ nō dz administrari actu fri/
gida:neq̄ in forma sicca ⁊ dura. Et scias.ꝙ vsus medici/
ne maturatiue est ad duo.s.ad maturādū exituras:⁊ de ista
potissime intelligit':⁊ ad digerēdū vulnera ⁊ faciendū in eis
saniē.Et de ista.dixit Aui.ꝙ vnguēta mollificātia ⁊ hume/
ctātia mēbꝝ ⁊ leniētia ipm sunt cā ꝙ sanies in mēbro debi/
li digerat'. Maturatiua aūt simplicia sunt aq̄ calā tēpera
te vola manus applicata:adipes ⁊ pinguedines:⁊ alia vn/
ctuosa tēperate calitatis:⁊ ista nō debēt eē salita:q: sal red/
dit ea exiccatiua cū debeāt eē hūectātia ⁊ farina ordei ⁊ fru/
mēti:⁊ farina sisami fenugreci ⁊ seis lini panis frumētū ma
sticatū malua violaria ficia altea branca vrsina cepe lilii cepe
narcisi.cepe cōe allium rasina pix liquida ysopus hūida ce/
ra mum terbētina caulis anetū viride butyrū ⁊ medulle cer
ui:⁊ vituli ⁊ carice pingues dactili maturi:passulle enuclea/
te ⁊ crocus:⁊ ex istis multa pñt fieri ɔposita. De illis aūt
ɔpositis q̄ sūt in p̄ gradu calitatis maturatiue.dixit Gal.5°
de simp.medi.Et 2° ad Glauc.Et Aui.ēt sunt fomētatio siue
embrocatio ex aqua tepida ⁊ oleo tēperato.s.sil' mixtis cum
cōfusione multa:q: sic acquiritur aque per oleū inuiscatio:⁊

Duplici de cā me/
dicīa ma/
turatiua
dz esse vi/
scosa.

Frigida
aliqñ per
accñs ma
turare.

De cōplo
ne medici
ne matu/
ratiue.

De ele/
ctione me
dicīe ma/
turatiue.

Medicīe
maturati
ue simpli
ces.

cataplasma ex farina tritici cuꝫ oleo ⁊ aqua tēpate coctū: de quo dixit Sera. ꝙ si debēt administrari in apatib⁹ calidis debent coqui tēpate: ne ex multa decoctiōe acqrat caliditatē ⁊ siccitatē: ⁊ dꝫ in eo poni paꝝ d' oleo: ⁊ in apatib⁹ fridis e cō⁹: qꝛ dꝫ multū decoq ⁊ apponi multuꝫ de oleo. Et cataplasma de pane cocto. s. facto de farina tritici ⁊ panis pur⁹. s. de farina tritici mūda melioꝛ est q̄ȝ fact⁹ de tota farina furfuris: ⁊ melioꝛ est q̄ȝ panis oꝛdeaceus: nā furfureus ⁊ oꝛdeace⁹ sūt sicciꝛe magis resoluūt q̄ȝ suppurēt: ⁊ sic emplꝫ de pane oꝛdeaceo mīn⁹ supparat q̄ȝ de farina tritici: magis tn̄ ꝯuenit apatib⁹ inflāmatis. Emplm̄ de pane aliqn̄ ꝯficit' sine oleo: ⁊ est mīn⁹ calm̄: ⁊ aliqn̄ cū oleo: ⁊ est tūc magis suppuratiuū. Est tn̄ mīn⁹ suppuratiuū q̄ȝ emplm̄ de farina tritici: ⁊ est magis siccū rōne salis qd' ponit' in ꝯfectiōe panis ⁊ rōne fermēti: ⁊ est q̄si me^m inter farinā tritici ⁊ emplm̄ de pane furfuraceo. Etilld' ēt emplꝫ. dixit Gal. dꝫ tēpate decoq: nā multū decoctū deficcatiuū est: ⁊ sꝫ magis ꝯuenit in apatib⁹ difficile maturabilib⁹ q̄ȝ mīn⁹ coctū qd' ꝯuenit magis apatib⁹ calidis. Et emplꝫ de pane. dixit Sera. ꝯuenit apatib⁹ q̄ nō maturant' nisi in longo tpe: ⁊ sꝫ qd' fit de farina ꝯfert magis apatib⁹ calidis: qꝛ nō est ita calꝫ: sicut illd' nec deficcatiuū: qꝛ nō est deficcatiuū. ℂ Dixit Aui. ꝙ triticū masticatū est meli⁹ in hoc. s. ad maturādū ⁊ ꝓpꝛie furūculos q̄ȝ emplm̄ de farina tritici: qꝛ triticū in masticatiōe recipit aliquā digōnē ⁊ ꝑmixtionē cū saliua: vn̄ meli⁹ suppurat. Fit insuꝑ emplm̄ de pane vel d' farina in decoctiōe caricaꝝ vel alioꝝ maturatiuoꝝ: ⁊ aliqn̄ fit cū pice. s. hūida: vel cū pice. s. rasina ⁊ aliq̄ oleo. ℂ Maturatiuū bonū in mā cala fit ex corticib⁹ radicuꝫ altee ꝯfectis cū assūgia porci vel butyro. ℂ Aliud bo^m. ℞. farine frumēti. lib. j. aq̄ decoctiōis caricaꝝ in q̄ postea imisceris crocum lib. ij. ⁊ deinde decoq̄ ad spissitudinē cū assungia ⁊ butyro. ℂ Emplm̄ maturatiuū in mā frida ⁊ grossa. ℞. cepe coctū: alliū coctū ⁊ corticē radicū altee ⁊ frumētū ⁊ farinā fenugreci ⁊ ꝯfice cū assungia porci. ℂ Aliud. ℞. cepaꝝ ⁊ alleoꝝ coctoꝝ sub cinerib⁹. an̄. lib. j. radicū lapacij coctaꝝ. lib. ß. vitellos. v. ouoꝝ coctoꝝ farine fenugreci. ℥. iij. fermēti. ℥. j. ß. assūgie porci. lib. ij. ⁊ ꝯfice ex eis emplm̄. ℂ Emplm̄ factū ex farina seis lini melle ⁊ assūgia decoctis cū succo ebuli ⁊ poroꝛū oēs exiturā matura sepi⁹ superpositū calm̄. ℂ Et hoc idē faciūt folia caulīū ꝯtusa cū assungia porci: ⁊ sub cineribus cocta. Et hoc idē opat' si cepe cōcauatū ⁊ oleo repletuꝫ ⁊ in cineribus coctū appositū solū vel mixtū cū lumbricis terre ꝯtusis ⁊ fermēto. ℂ Dicit' 14° ꝯti. ꝙ viscus mixt⁹ cū rasina pini ⁊ cera ꝑm ꝑtes eq̄les maturat oia apata manifesta.

ℂ De medicina mollificatiua siue lenitiua. Cap. lxxxj.

Medicina mollificatiua dicta etiā lenitiua dupl'r sumit' vel sumi repit': vno mō cōiter ⁊ large: ⁊ sic sumit' ꝓ ea q̄ hꝫ remollire quācūq; duritiē. Alio mō stricte ⁊ sic sumit' ꝓ medicina q̄ solū hꝫ remollire apa induratū: aut soliditatē remanētē in vulneribus vel neruis vel iuncturis. ℂ Et ꝑꝑ noticiā hoꝝ est sciendū ꝙ res dura di' q̄tuoꝛ modis. Uno mō de re indurata a frigido intēso diutius applicato: nā talis frigidi est ingrossare hūidū ⁊ coartare mēbrū ⁊ hūidū rei cōpꝛimēdo expꝛimere: ⁊ sic rē durā dimittere de q̄ dixit Hip. 5° affo. ꝙ fridū cutē indurat: ⁊ nō solū cutem: sꝫ ⁊ carnē ⁊ neruos ⁊ choꝛdas: sꝫ cutē magis: qꝛ imediati⁹ ei occurrit. Alio mō di' de re indurata a calido. Calidū. n. vt dixit Ar. 4° meteo^r. hūidū rei resoluēdo terrestrificat subtile: ⁊ indurat reliquū grossuꝫ. 3° mō di' de re indurata a sicco: siccū. n. vt ibidē voluit Ar. sbtile hūidū ꝯsumit ⁊ relinqt grossuꝫ iduratū. 4° mō di' de re indurata ꝑꝑ plenitudinē suā: res enī mltū plene dure fiūt: vt vter ⁊ vesica appet tactui dura. ⁊ hoꝝ modoꝝ qdā sūt veri ⁊ ꝓpꝛij: ⁊ qdā ipropꝛij. dixit Ga. 5° de simp. medi. cū dicim⁹ ꝙ aliqd' mēbrū coꝛpis induratū est nō dicim⁹ illud. nisi qn̄ cōpam⁹ essentiā ei⁹ hāc iduratiōnē patiētē ꝑter viā nālē cū eēntia ei⁹ nāli q̄ fuerat. mō id qd' nō cedit: neq; flectit' ꝑ se qn̄ est plenū nō est durū: qm̄ res plena: sicut est vter: aut vesica plena nō cedit: neq; flectit' per se: ⁊ tn̄ neq; ꝯpꝛehēdēs: neq; cōpꝛehēsuꝫ indurat' plus q̄ȝ fuerit: neq; acqrit subaꝫ aliā egressaꝫ ab essentia q̄ fuerat ei: sꝫ sentitur tn̄ cū iā fuerit an̄ illud mollis. Et ego noio illud qd' est ꝑm hūc modū ꝓhibēs tactū: ⁊ nō noio ipꝫ durū. ℂ Dixitq; ibidē Gal. coꝛpoꝝ q̄ indurant' nō est dispositio vna: ⁊ simul' nec eoꝝ medicatio erit vna: qm̄ induratū ex siccitate idiget vt humectet' sicut siccitati oppoit' hūectatio. Et induratuꝫ ꝑꝑ repletionē idiget vt euacuet': sicut repletioni opponitur euatio. Et induratū ꝑꝑ ꝯgelationē indiget vt calefiat: sic ꝯgelationi opponit' calefactio. Et si cāe induratiōis essent cōposite: medicatio dꝫ eē ꝯposita. Si. n. fuerit induratū a frigiditate ⁊ siccitate sil' indiget vt sil' calefiat ⁊ humectet': nō tn̄ cuꝫ medicinis tēpate calidis ⁊ hūidis quales sunt q̄ maturante: imo cū calidioꝛib⁹ ⁊ humidioꝛib⁹: opꝫ. n. ꝙ medicina sit calidioꝛ ꝑm ꝙ vincit frigiditas ⁊ hūidioꝛ ꝑm ꝙ vincit siccitas. ℂ Et q̄uis oīs medicina remouēs iduratiōes ꝑdictas possit dici mollificatiua nō di' nisi illa q̄ lenit coꝛpa indurata ꝑꝑ frigiditatē ꝯgelatā: siue illud induratū fuerit mēbꝛū: siue humoꝛ: imo maxime ꝓpꝛie qn̄ in mēbꝛo est humoꝛ induratus. Dixit. n. ibidē Gal. medicina mollificatiua: siue lenitiua non vtunt' ꝑm oēs dictos modos induratiōis: imo nō volūt per eā: nisi illud qd' lenit coꝛpa indurata ꝑꝑ frigiditatē: ⁊ ꝑcipue si fuerit: in eis humiditas coartata ꝑm semitam egressa cursu nāli sicut est in mēbꝛis in qbus est apa duruꝫ. Medici. n. dixit Gal. intelligūt per medicinas lenitiuas illas q̄ sanant apata dura facta ⁊ mēbꝝ qd' est induratū ⁊ exiccatū. ℂ Et Serap. dixit. dico ꝙ medici appꝛopꝛiāt dicto eoꝝ in medicina mollificatiua medicias q̄ opant' in vna hoꝛa. i. sil' in eodē tēpoꝛe duas opōnes: ⁊ vna eaꝝ est ꝙ dissoluunt illud qd' est innodatū. Et 2^a est ꝙ resoluunt illd' postea. Et ꝓinde curant apata dura q̄ sunt ex flegmate indurato ⁊ ingrossato: qd' est ꝯdensatū in poris. ℂ Et Auer. 5° colliꝫ. dixit. me^{ne} mollificatiue appꝛopꝛiant' multū in arte me^{ne} ad apata dura densata lapidea q̄si hn̄tia insensibilitatē q̄ apata gnāl'r fiūt ex hūoribus grossis q̄ sūt: aut melia: aut flegma grossuꝫ: aut cōposita ex ambobus. sup. aut hūoꝛes q̄ lꝫ nō sint nāl'r grossi vt sāguis ⁊ colera, sunt tn̄ postea ingrossati a frigido indurāte ⁊ hūidū ipsoꝝ expꝛimēte remanēte sicco ⁊ ipsuꝫ hūidū ꝯdensāte, aut sūt ingrossati a calido resoluēte subtile ⁊ derelinquēte grossuꝫ siccū: sicut. n. in ꝑcedētib⁹ patuit. Apata flēnica ⁊ alia ēt dictis duob⁹ modis idurari pn̄t ⁊ sō idurant': aut ꝑꝑ supfluā administrationē frigidoꝝ in ꝓncipio: aut ꝑꝑ supfluā administrationē resolutiuoꝝ: verūtn̄ auctoꝛes plurimi mentionē fecerūt in hoc ca° de apatib⁹ flāticis derelinquētes notū de alijs: ⁊ hoc est dictis eoꝝ in plurib⁹ alijs locis: aut fecerunt hoc: qꝛ plurima apatū que sunt vel fiūt dura sūt radicaliter flātica: aut qꝛ q̄uocūq; fuerint radical'r post induratiōnē eoꝝ reducunt' ad nām flātis grossi ꝯdensati: aut forte: qꝛ nā me^{ne} mollificatiue cū duab⁹ q̄litatib⁹ suis opponuntur flāti: nō aūt sic alijs hūorib⁹ vt patebit: ⁊ expꝛesserūt solū de apatib⁹ iduratis a frido: aut qꝛ dereliquerunt notū de induratis a calo: aut qꝛ vtplm̄ idurant' a frido: aut qꝛ q̄uis idurent' a calo post iductionē iduratiōis reducta sūt exhalatis ꝑtib⁹ calis ad nām fridā. ℂ De ꝯplone hui⁹ me^{ne}. dixit Ga. vbi supꝛa. ꝙ est calida ⁊ sicca: ⁊ est pluris caliditatis q̄ȝ sit ꝯplo coꝛpis tēpati: sꝫ tn̄ no ē foꝛtis caliditatis: ⁊ illd' est: qm̄ apa ⁊c. durū nō incipit nisi ex mā viscosa grossa q̄ adheret ⁊ retinet' in foꝛaminib⁹ ⁊ poris ꝑtis mēbꝛi in quo collecta est: cū. n. resoluit' qd' est in illa mā de hūiditate tenui ⁊ ifrigidat' residuū qd' est in mā ꝑuenit ad dispōnē silꝫ ꝯgelati: ⁊ fit apa duruꝫ: ⁊ ꝑꝑ illud dicūt medici: ꝙ hec egritudo est frida: ⁊ ꝙ ei⁹ medicatio est cū reb⁹ calidis: verūtn̄ ꝑꝑ illud qd' cū frigiditate supflua est hūiditas fit ꝑꝑ illd' ꝙ medicina cuꝫ qua curat' sit cōposita: ⁊ fit ēt sicca: qm̄ indiget ꝑꝑ frigiditatē re calefacientem: ꝓpter humiditatē re exiccante: ⁊ indiget ꝑꝑ māmm extra/

Res dura di' q̄tuoꝛ modis.

Quo medicia mollificatiua diuersis duritieb⁹ opponat'.

Quo [illegible] apata dura: a calido ⁊ a frigido.

De ꝯplone medicine mollificatiue.

neã supadditam in loco re que illam euacuet: veꝝ iste apata nõ indigẽt rebus que calefaciunt aut exiccãt laborioseꝛ ⁊ pp̃ illõ fit ꝙ nõ est aliqõ mẽbroꝝ qbus accidit apa durũ qõ medicet̃ cũ medicinis calefaciẽtib⁹ calefactione vehemẽti multa: neqꝫ cũ rebus faciẽtib⁹ sil̃ vtrũqꝫ: qm̃ de ꝓprietate medicinaꝝ q̃ calefaciunt vehementi calefactione est ꝙ resoluant de humiditate que est in mẽbro coartata resolõne laboriosa: ⁊ ꝓpter hãc cãm exiccat̃ residuũ qõ in ea remanet donec fiat in termino ꝙ nõ resoluat̃ amplius: ⁊ ẽt medicine q̃ exiccant exiccatione vehemẽti: q̃uis nõ calefaciãt: tñ faciũt accidere in materijs viscosis in mẽbris apatis apate duro siccitatẽ in vltimo fine: ⁊ nõ faciunt illud mediãte eũone ei⁹ qõ est de illã mã tenue ⁊ subtile: sicut faciũt medicĩe calide: imo faciũt illud ꝑ nãs suas absqꝫ aliquo mediãte. Cũ ergo ita sit dixit Gal̃. nõ sanant hõ egritudĩes: nisi medicĩe q̃ calefaciũt calefactione nõ forti: ⁊ cũ illo nõ exiccãt vehemẽti exiccatione. Uerũtñ caliditas dꝫ esse amplior q̃ꝫ siccitas: ⁊ sufficit vt sint in caliditate in scõo gradu: aut 3°. maxĩe in ꝓma mãsione ei⁹ ⁊ siccitate sint in gradu ꝓmo. Et Sera. dixit. apata dura ꝑdcã egẽt medicĩs calĩs ⁊ desiccatiuis: ⁊ nõ oꝫ ꝙ sint fortes laboriose: sꝫ opꝫ ꝙ dissoluãt solũ, ⁊ iõ erũt in calitate secũdi gradus vel tertij: ⁊ in siccitate ꝓmi gradus: ⁊ opꝫ. dixit Sera. ꝙ cũ he sint ꝯglutinatiue. i. ꝯtinẽtes caliditatẽ iteri⁹: veꝝ nõ multũ: q̃ꝛ in q̃ꝫtũ opꝫ ꝙ sint ꝓlime eũonis eius qõ est in mẽbro resoluẽdo illud intm̃ opꝫ ꝙ sint minus ꝯglutinatiue ⁊ opilatiue poroꝝ: ⁊ hoc per respectũ ad medicinas maturatiuas. ❡ Et dixit Sera. q̃ꝛ superfluitas ⁊ diminutio inuẽte in corꝑib⁹ que sunt indurata: siue sint mẽbra: siue hũores sunt multe diuersitatis. s. in plus ⁊ minus. sil̃r opꝫ ꝙ medicine que curãt ea sint diuerse: ⁊ ideo aliqñ inuenim⁹ ꝙ sepum caprinũ ⁊ adeps gallinaꝝ ꝯueniũt in mẽbris siccis induratis: ⁊ veꝝ iste due pinguedĩes sunt inter alia mollificatiua debiliores: ⁊ nõ mollificãt nisi duritiẽ puã: verũtñ fortior pinguedine galline est pinguedo anatis: ⁊ fortior pinguedine capraꝝ est pinguedo yrcoꝝ: ⁊ pinguedo boum ẽt est fortior ea: verũtñ min⁹ ping̃ue yrcoꝝ. Et sil̃r medulla cerui mollificat mollificatione multa: ⁊ post eã medulla vituli: ⁊ oẽs iste me^ue sũt calide ⁊ tẽꝑate in siccitate: ⁊ eaꝝ calitas fortior est siccitate ipsaꝝ: ⁊ pp̃ hãc cãm dĩ ꝙ sunt calide ⁊ humide. Et nos qdẽ ꝯcessim⁹ eis hoc nomẽ: q̃ꝛ paꝝ elongant̃ a medicis que neqꝫ desiccant neqꝫ humectãt. mõ ita est ꝙ q̃litas remissa respectu intẽse põt vocari noĩe sue ꝯtrarie: vt hic remissa siccitas põt appellari humiditas. remissum. n. comparatum intenso sepe ab auctoribus denoiatur noĩe sui ꝯrij. ❡ Ex dictis põt patere ꝙ capl̃m qõ Aui. fecit de medicina mollificatiua nõ est de mollificatiua dicta a dictis auctorib⁹: eo ꝙ. A. dixit. ꝙ ipsa est illa cui⁹ ꝓprietas est vt ponat essentiã mẽbrorũ hñtiũ poros spissos leniorẽ cũ caliditate ⁊ sua humiditate. ⁊ accidit ex hoc vt pori sint latiores ⁊ expulsio superfluitatũ que in eis cõtinent̃ facilior: sicut empl̃m de aneto ⁊ de semine lini: ⁊ sic ista nõ est que hẽat remollire duritiẽ apatis: sed solũ aperire poros absqꝫ hoc ꝙ mollitiẽ causet in mã indurata: ⁊ iõ dñt ꝙ ista medicina mollificatiua ꝺm Aui. est illa quã ipse in de virib⁹ cordis relaxatiuaꝫ vocauit: ⁊ est illa quã Gal̃. in 5° de simp. medi. appellauit aperitiuã. Et Sera. noiat eã mollitiuã. Quidã volũt dicere ꝙ sit idẽ cũ mollificatiua siue lenitiua ꝺm auctores ꝑdictos. sꝫ Aui. tacuit de operatione eius que est mollificatio mãe indurate ⁊ exꝑssit de opõne que est poroꝝ aptio ⁊ paratio expulsionis: siue resolõni mãe cõtente: q̃ꝛ de ꝓma opõne erat notũ etiã pp̃ qd noĩs: sed de secũda nõ sic. Et dicũt. ꝙ Aui. dixit. ꝙ ipsa operat̃ cũ caliditate ⁊ humiditate. i. remissa siccitate: ⁊ fuit sic locut⁹ sꝫ ꝙ cõcessum fuit a Serap̃. vt supra dictũ est. Et dicũt. fortasse dixit cũ humiditate: q̃ꝛ siccitas eius dꝫ esse remissa respectu caliditatis que dꝫ esse fortis: q̃uis non in vltimo: ne nimia humide mãe cõsumptione eã per amplius induraret que talis siccitas sic cõꝑata potuit ab eo vocari hũiditas. ❡ Et quidã dicũt. ꝙ Gal̃. ⁊ alij auctores nõ fuerunt locuti, nisi de mollificatione mãe indurate a frigido que certe fit a calido eliquãte qõ frigidũ cõdẽsauit: ⁊ a siccitate remissa poros aperiente ⁊ iuuãte in ꝯsumptiõe hũidi. Et iõ Aui. voluit declarare cũ qb⁹ q̃litatib⁹ medicina mollificaret mãm induratã a calõ exiccãte: ⁊ dixit. ꝙ hoc facit cũ caliditate ⁊ hũiditate. Uerũtñ caliditas dꝫ esse remissa: vt ꝑparet hũiditati que dꝫ esse itẽsa. ❡ Et alij dicũt. ꝙ Gal̃. ⁊ alij loquuti fuerũ de mollificatione mãe indurate ꝑ viã ꝯgelationis ei⁹ a frigido non exprimẽte humidũ eius. Et Aui. hoc dereliquit notũ ex dictis eoꝝ. Et voluit loq de mollificatione mãe indurate a frigido exprimẽte ipsius humidũ: vñ remanet vehemẽter exiccata: ⁊ illius mollificatio fit cũ caliditate opposita frigiditati: ⁊ cũ hũiditate opposita illi exiccationi. ❡ Et vltra predictas me^ue nũeratas supra a Serap̃. que ẽt ponunt̃ a Gal̃. medicine mollificatiue sunt bdelliũ armoniacũ mellis alumne. i. mel fieniũ: sicut dixit Sera. storax. s. liquida ⁊ radix euisci decocta in oleo: ⁊ radix cucumeris asinini ꝺcocta in aqua ⁊ folia malue decocta ⁊ nõ decocta. ⁊ ex eis est cauda arietis pinguis qñ ponit̃ sup locoꝛ ⁊ dimittit̃ donec putrescat ⁊ feteat. Et dixerũt Gal̃. ⁊ Serap̃. ꝙ medulle adipes ⁊ ping̃ues ꝑ quas querit̃ mollificatio debẽt esse recẽtes: q̃ꝛ qñ antiquãtur fit eaꝝ exiccatio fortior q̃ꝫ opꝫ ⁊ conuenit ẽt hoc alijs vt bdellio armoniaco ⁊ storaci ⁊ hõ. Et debẽt eẽ ꝑdicte medulle ⁊ pinguedines sine sale: q̃m sal exiccat exiccatiõe vehemẽti. ❡ Et ex simplicib⁹ multa pñt fieri cõposita de qb⁹ est empl̃m de mellilolo diaqlon ⁊ silia. Et dixit Gal̃. vbi supra. q̃ꝛ additio ⁊ diminutio inuente in corꝑib⁹ q̃ indurata sunt hec duritie sunt latitudĩs multe: opꝫ medĩo que sanãt ea sint etiã latitudinis multe: ⁊ iõ opꝫ eligere eas magis ⁊ minus mollificatiuas ꝺm maiorẽ vel minorem rei duritiem.

Medicĩe mollificatiue diuersificãt ꝺm diuersitatẽ mẽbroꝝ ⁊ humorum.

❡ De medicĩa eruptiua apatũ ⁊ cauterizatiua. Cap̃. lxxxij.

[M]Edicine eruptiue exituraꝝ vt patere põt ex dictis in cap̃ᵒ de exituris aliq sunt debiles: ⁊ sũt ille in qb⁹ est ṽtus aperitiua poroꝝ subtiliatiua cutis ⁊ attractiua saniei versus supꝰficiẽ cutis: vñ accidit cutis eruptio. Alie sunt fortes ⁊ sunt medicine corrosiue de qbus iam dictũ est. Et alie sunt fortissime ⁊ iste sunt medicine adustiue caustice: siue cauterizatiue: siue escarã faciẽtes. De qb⁹ in hoc caᵒ dr̃. ❡ Dixit. A. medicina cauterizatiua est illa q̃ carnẽ corrodit ⁊ cutẽ aduritꝫ ita ꝙ exiccat ⁊ indurat eã ⁊ ponit eã q̃si adustam: ⁊ fit suba ipsius cutis obstaculum opilans meatũ humoris currentis: aut erectio in facie ipsius: ⁊ istud adustum vocat̃ escara: fit. n. escara ab ista medicina, q̃ꝛ ipsa corrodit ⁊ corrugat carnẽ sub cute existentẽ ⁊ attrahit humiditatem eius ad cutẽ: ⁊ permiscet̃ cuti vste: per cuius cõmixtionẽ cutis ipsa cõseruat̃: nisi. n. humiditas ista traheret̃ ad cutẽ: ⁊ ꝑmisceret̃ ei caderet cutis facta velut carbo sicc⁹ ⁊ separ⁹ a carne sube ⁊ circũiacẽte: ⁊ nõ ꝯseruaret̃: sed mediãte illa humiditate cõseruat̃ inuiscata illi carni vel ossi subiacẽti: sꝫ nõ cõseruatur in vita: imo destructa est totali eius complexio ⁊ mortificata: ⁊ suba haꝝ medicinaꝝ est grossa: ⁊ cõplexio earum est calida ⁊ acuta: sed q̃ꝛ ꝓfundata in suba grossa: ideo eius opatio est lenta tarda: sicut dixit Gal̃. 3° de simpli. med. ❡ Habent tñ in cõplexione sua latitudinẽ multã pp̃ qõ sciẽ est q̃ eaꝝ quedã sunt debilioris opõnis que ꝓprie vocantur vesicatiue: de quibus sunt simplices ⁊ cõposite: ⁊ simplices sunt sicut cãtarides cepe alliũ scalõgia: sqlla mel anacardinũ herba dicta planta lupina siue strãgulator lupi vel strãgulator leopardi: flamula vitis alba gumi edere recẽs martiliuꝫ anabula ⁊ alie spẽs lacticinioꝝ: ⁊ lac ficus: hoc. n. lac ⁊ lac lacticinioꝝ vlcerat velociter ⁊ euellit carnẽ solidã q̃ est in interiori ꝑte fistule. flãmula vocat̃ a Gal̃. 2° ꝺ simp. med. kinkig. Et dixit. vt ponit̃. 14° ꝯti. ꝙ carnẽ vlcerat sanã. Uelociter. n. dꝫ abijci primus cortex ipsius ⁊ accipi rasura interioris. ❡ Et Ras. ait ibidẽ. dico hoc est vnguẽtũ forte ad vlcerãdũ

Medicĩe vesicatiue

Medicĩe cauterizatiue

tollaſ bdnklg cum melle anacardino ⁊ reſeruetur. ¶ Aliud bonū. ℞. puluerē cantaridaꝝ ⁊ cōmiſce cū pegula: ⁊ ſuppone ⁊ pōt reſeruari abſqꝫ ꝙ induretſ. ¶ Et eaꝝ quedam ſunt fortiores: ⁊ ſunt ex eis ſimplices calx inextincta ⁊ oēs ſpēs vitrioloꝝ: ⁊ oēs ſpēs arſenicoꝝ. Et ex ſimplicibus pōt fieri multa ↄpoſita de qb9 eſt kalchidion: de q̄ dixit Raſ. vbi ſupra. auctē aaron. ꝙ calcadion eſt calidū ⁊ violentū valde: ⁊ fit ex calce viua cantaride arſenico citrino ⁊ ruffo ſale armoniaco ⁊ geri ptibus equalibus teranſ ⁊ cribellentur per ſiricū ⁊ diſtēperenſ cū aq̄ alkali ⁊ fiant inde trociſci ⁊ exiccentur. De qb9 dixit. ꝙ cauendum eſt: ne ſupponaſ carni ſane. ¶ Quidā dicūt. ꝙ medicamē factū de calce viua incorpata cū ſapone molli: ⁊ modico ſaliue inter oia obtinet pncipatū. Et qdā dicūt. ſi vis forti9 facere vt cauteriȝet carnē vſqꝫ ad os adde de arſenico piſto ⁊ mollificato cū ſaliua ⁊ optime pmiſce: ⁊ fac inde baloctulā ſiue magdaleonē ſꝫ q̄ntitatē quā vis: ⁊ quā reqrit loc9 vbi apponi oꝫ: deinde ſepelies eā i puluere calcis viue: ⁊ ſequēti mane inuenies eā in modū lapidis induratā: ⁊ iſte lapis apponēd9 eſt loco ⁊ ſtricte ligād9 ⁊ dimittēdus p horas. xij. vel iſte lapis in mora pdit ꝟtutē ⁊ nō pōt ſeruari. Et iō oꝫ ↄponi de nouo qñ illū vis operiri: ⁊ ſilr eſt de calcis balocula dicta. Et auctores docuerūt ad remotionē eſcare apponi pinguia ⁊ vnctuoſa vt illā fluxam ⁊ ſeparabilem reddant: ⁊ vt dolorem ſedent.

¶ De medicina ſedatiua doloris. Cap. lxxxiij

Edicina ſedans dolorē. dicit Gal. 5° de ſimplici medi. ⁊ ſilr Sera. ⁊ oēs alii eſt duplex: vna q̄ dr ſedatiua vere: ⁊ alia nō vere: ſed ſm actū tm̄ ſ. ſicut diceret de hoīe mortuo ꝙ dolor ei9 ſedat9 ē ex eo ꝙ nō ſentit dolorē. ¶ Et q̄ ſedat dolorē vere ſꝫ Auer. 5° colli. ⁊ ēt alios eſt duplex. Una q̄ ſedat dolorē remouēdo cām e9. Alia eſt q̄ inducit oppm doloris. ſ. delitiā: ⁊ iſta eſt q̄ vere dr ſedatiua doloris. ¶ Sedās dolorē nō vere dr ſedare dolorē p acciñs: qr ꝓuat mēbꝝ ſenſu: aut idurat ⁊ ebetat ipꝫ: ⁊ ſūt mene multe friditatis quouſqꝫ ſtupefaciāt mēbꝝ ⁊ minuāt ſenſū ei9. ¶ Medicina vo ſedatiua doloris vere: qr remouet cām doloris non eſt vni9 modi ſꝫ diuerſoꝝ: qr vna euāt plenitudinē: altera hūectat: altera exiccat: altera calefacit: ⁊ altera infrigidat: ⁊ ea q̄ reponiſ in gñe ei9 qd̄ euāt: aut qd̄ alterat pp h̄ ꝙ remouēdo aliquā egritudinem oñr ſedare dolorē nō merenſ dici ſedatiue doloris verꝫ potl9 curatiue egritudinis ⁊ remotiue cāe ei9. q̄ eſt res q̄ cōicat oib9 menis liberātib9 ab egrib9. ¶ Medicie aūt vere: aciter ſedātes dolorē iducēdo oppm ei9 ſūt mene tēpate ſiles calori nāli: aut paꝝ calidiores. ſ. intm̄ inq̄ntū calor nālis erit refrigeratus a calore ipi9 medicie pp reſolōnē factā in ipſo: ⁊ iſte medicie ſūt q̄ mitigāt dolorē ex qbuſcūqꝫ cāis: ſiue calidis: ſiue frigidis: ſiue nālib9: ſiue inālib9: ⁊ hoc iō: qr augmētāt calorē nālē q eſt inſtr̄m nāe ad opandū p oēs ptes corpis. Dñaſ. n. tūc nā ſup malā cōplōnē facietē dolorē: ⁊ ſup oēm cām ei9: ⁊ opꝫ ꝙ iſte mene ſint ſubtilis ſube penetrātes ⁊ velociter pmutabiles ad calorē nālē. Et vt ſic iſte mene iuuabūt ēt ad digōnē hūoꝝ vel vētoſitatis q fuerint cā doloris. ⁊ ſic hñt duas opōnes. ſ. multiplicare calorē nālē: ⁊ ppare hūorē facietē dolorē ad digōnē ⁊ euōnē: ⁊ qr eiuſdē ↄplonis eē debent mene q̄ reſoluūt hūorē: aut vaporem q eſt cā doloris: ⁊ hinc dici pōt ꝙ ois mena ſedās dolorē vere: ⁊ nō mēdoſe ſit ſubtilis ſube nō hñs ſtipticitatē: ēt dato ꝙ mēbꝝ doloroſū: aut ei9 egritudo ſtipticitate idigeat: ⁊ ꝙ caliitas ei9 nō ſit maior calitate q̄ intēdiſ ſꝫ ꝙ p eā euacuet ⁊ reſoluat rarificet ſubtiliet ⁊ maturet ⁊ euaporare ⁊ egredi faciat totū illō qd̄ eſt incluſū in mēbro doléti ex hūorib9 calis vel frigidis viſcoſis vel groſſis vel multis opilātib9 vias ſtrictas vel poros vel vētoſitatib9 ⁊ groſſis vaporib9 nō inuenietib9 viā: vñ exeāt in ipſo mēbro. ¶ Amplius de his medicinis dictū eſt in ſermone 3° cap°. de curatione doloris in generali: ⁊ ſic dicetur in ſermone ſequenti in ꝓprio caplo: ⁊ ſic eſt finis.

¶ Explicit tractatus de apatib9 que in exterioribus accidūt mēbris ſermonis ſeptimi. deo grās. Et eſt tractatus quintus huius ſermonis. Et ſeqſ tractatus ſextus ⁊ vltimus eiuſdē ſermonis ſeptimi. qui eſt de decoratione ⁊ corporis ornatu.

¶ Incipit tractatus ſextus de decoratione ⁊ corporis ornatu ſeptimi ſermonis: ⁊ eſt vltimus tractatus.

Ractatus ſextus ⁊ vltimus hui9 ſeptimi ſermonis: incipit cū auxilio dei ⁊ dñi nri Jeſu chri. Jn q̄ tractatur de decoratiōe ⁊ ornatu corpis ⁊ amotiōe oiuꝫ defedantiū ipꝫ: ⁊ de diſpōnib9 capillorū ⁊ vnguiū. ↄtinēs ſūmas tres. Jn qꝝ pa dicet de eis q̄ ptinēt ad corp9 totuꝫ. Jn 2a de his q̄ ptinēt ad q̄dam pticularia mēbra. Et in 3a. de his q̄ ptinēt circa capillos ⁊ vngues. Sunt autē in ipſis tribus ſummis capitula. 35.

¶ De extenuatione ⁊ ipinguatione corpis in gñali. Cap. j.

Orporis extenuatio ⁊ ipi9 ipinguatio dupli pñt ↄſiderari. Uno° vt ſunt diſpōnes leſiue opōnū. Et ſic inter egrines cōpōnis nūeranſ. Alio° put aſpiciūt venuſtationē: ⁊ iſto mō ptinēt ad iſtū tractatū. Et extenuatio q̄ nō ſolū pinguedinis: ſed ēt carnis ꝓuationē ſeu diminutionē indicat: aut ꝓuenit ſꝫ hitudinē corpis toti9: aut ſꝫ aliqd̄ vel aliq̄ particularis mēbra intrinſeca vel extrinſeca. De cauſis extrinſecis

Et cauſa ei9 eſt 2a extrinſeca. ſ. ⁊ q̄nqꝫ itrinſeca. ¶ Et cā ei9 extrinſeca aut eſt ꝓuatio ſeu diminutio cibi: ſiue nutrimēti qd̄ oꝫ ↄuerti i māꝫ carnis ⁊ pinguedinis: ⁊ de q̄ dixit Gal. ⁊ poniſ. 6° ↄti. ꝙ ē regimē tenue. ⁊ ē paucitas cibi ⁊ pot9. Et Aui. dic. ꝙ fit pp ꝓuationem. ſup. vl' diminutionem cibi ſiue nutrimenti: ⁊ qd̄ ē mā pinguedinis. ſ. ⁊ carnis: ſic ſūt carnes laudabiles: ⁊ alia q̄cūqꝫ gñant ſāguinē in q̄ntitate mltū ⁊ i ſba ſufficiēter groſſū. ¶ Aut cā extrinſeca ei9 eſt. dic Gal. ⁊ poniſ ibidē regimē attenuatiuū: qd̄ ab eo plerūqꝫ vocatū ē attenuatio diete. Et Aui. dixit. ꝙ fit pp multitudinem cibi ſubtiliātis: ſic ſūt cibi ſicciui ſbtiliatiui ⁊ ꝓuocatiui. ſ. ſudoris ⁊ vrine ⁊ aliaꝝ euōnū ſenſibiliū ⁊ occultaꝝ pauci nutrimenti: q̄re nō gñaſ ex eis ſāguis plurim9: ⁊ imo neqꝫ ſufficiēs ad ↄſeruandum ꝑmitē hitudinēꝫ. Et ſi ex eis gñaſ nō pmanet in corpe: ſꝫ reſoluiſ ⁊ euāſ. Et cū h̄ ēt ſi generaſ ex dicto regie ſāguis ſufficiētis q̄ntitatis ⁊ pmanet i corpore: ⁊ nō euāſ ille ſāguis nō gñaſ hon9 ⁊ idone9 ꝓ mā nutrificatiōis. Et ēt dato ꝙ cū hīs cibis attenuatiuis vtaſ patiens regie qd̄ ē pter illō. ſ. ſbtiliatiuū attenuatiuū. q. d. q̄uis cū cibis extenuātib9 vtaſ regie ciboꝝ gñantiū ſanguinē idoneū: ⁊ h̄ iō: qr illi cibi attenuātes ſanguinē ex idoneis aſſūptis cibis gñatū: aut nimis ſubtiliāt ꝓuocādo ⁊ euādo qd̄ ſubtile ē ⁊ reſiduū nimis igroſſāt. ¶ Aut cā extrinſeca ei9. dix Gal. ibidē ſūt mene attenuatiue q̄les ſūt ſemē rutbe ariſ. ro. gētiana cētaurea poliū mai9 apiū mōtanū ⁊ alia ſilia q̄ aut violenter ꝓuocāt vrinā: aut euāt corp9 cū diſſolōne multa. Hꝫ. n. mene ſūpte i q̄ntitate mlta ēt cū cibis gñantib9 ſāguinē idoneū tm̄ corp9 attenuāt: ⁊ vt dcm̄ eſt ⁊ multo magis. ¶ Aut cā extrinſeca ei9 dix Gal. ⁊ poniſ ibidē eſt qes. ſ. totius corpis: aut alic9 pticlaris mēbri p ſpatiū lōgi tpis: qm̄ qes debilitat ꝟtutē mbroꝝ gelcētiū. Et. A. dix. ꝙ fit pp qetē plimā cū q̄ ſopiſ ꝟt9 attractiua nutrimenti ad mēbra: ⁊ ꝓpē qñ iſta pōma qes fit poſt exercitia: qꝝ auxilio ↄſueuit nā mbroꝝ attrahē ad ipa cibū: ⁊ Cū dimittuſ iſta exercitia nō attrahit. neqꝫ nutrimentum tēpatū. ſ. q̄uis nutrimentum ſit laudabile: ⁊ in q̄ntitate: ⁊ i q̄litate. ¶ Aut cā extrinſeca ē vt vigilia ſupflua q̄ diſiccare ſp facit corp9: ⁊ alia q̄cūqꝫ extrinſeca multū corp9 reſoluūt: vt exercitiū forte balnea-

tio plurima⁊ maxie in aquis termaꝝ resoluẽtiũ ⁊ siccãtiũ:
⁊ fricatio plurima aer calidus ⁊ regio calida ⁊ sicca. Jnquit
Ruffus.qui ꝯsueuit corpus suũ infundere in aqua velociter
arescit corpus eiꝰ.ꝑprie penes aerẽ calidũ ⁊ siccũ. Et insom/
nietas post cibũ facta macrescit nimis:⁊ nocẽdo corrũpit nu
trimẽtũ.Et comestio semel in die facta macrefacit ⁊ ꝯsumit
vẽtrẽ.Et Aui.dixit.extenuaꝛ corpus ꝑ multitudinẽ resolo/
nis:quare nõ figiꝛ qõ attrahiꝛ de nutrimẽto ad mẽbra.s.tã
to tpe ꝙ ꝯuertaꝛ in extimo sepatũ ab eis velociter resoluiꝛ
vt accidit in exercitijs velocibꝰ ⁊ fortibus:⁊ in tristitia ⁊ in
angustia ⁊ egritudibꝰ resoluẽtibꝰ:aut cũ acuitate ipsaꝝ:aut
cũ eaꝝ longitudine.℗ Dicũt.in tristitia ⁊ angustia nõ ꝑprie
fit resolõ:sꝫ ideo dr cũ eis fieri resolonẽ:qꝛ qñ hꝫ passiones
ꝓlongãꝛ calor innatus diminuiꝛ ⁊ suffocaꝛ:ad cuiꝰ dimi/
nutionẽ seqꝛ corpus paulatine desiccari.℗ Aut cã extrinse/
ca est mẽbri alicuiꝰ ligatura ꝓhibẽs nutrimẽtũ transire ad
ipꝫ:aut expellẽs ipꝫ de eo:vñ dixit Gal.⁊ poniꝛ vbi supra.li
gatio cõprimit sanguinẽ ⁊ expellit ipꝫ de mẽbro:⁊ ex mala
ligatione facta sup mẽbro fracto.seqꝛ macies ⁊ extenuatio
eius.℗ Et de cãis extrĩsecis est frigus ꝯstringẽs aut opilãs
poros:aut calor validus q sua desiccatiõe poros coartat.Di
xit Aui.fit extenuatio ꝑp coopturã poroꝝ quã sciẽter fecit
frigus aut calor.i.aliqs ex ꝑpria sciẽtia ⁊ volũtate exponit
se frigori vel calori.sup.aut nõ volũtarie.sꝫ coacte:aut quaꝫ
coopturã ⁊ ꝯstrictionẽ poroꝝ facit siccitas nuda.i.pura nõ
cõiuncta cũ qlitate actiua:aut quã coopturã faciũt ligamen
ta assidua sup mẽbra:qre opilanꝛ pori ⁊ meatꝰ:quãobrẽ nõ
attrahiꝛ ad mẽbrũ nutrimẽtũ. Et ꝑprie acuta comesta.s.sũt
ea:quoꝝ nutrimẽtũ nõ attrahiꝛ:qꝛ acuitate eoꝝ aduriꝛ san
guis gñatus ex eis ⁊ ingrossaꝛ:vñ non põt ꝑ strictos poros
trãsire.sup.⁊ ꝯsilr oĩa comesta gñantia sanguinẽ grossuꝫ:sꝫ
expressit de acutis de qbꝰ minꝰ videbaꝛ.Quidã dñr.ꝙ in hͦ
dicto ⁊ ꝑprie acuta comesta tetigit ꝑticulr regimẽ subtilia/
tiuũ gñatiuũ extenuatiõis de quo supra dixerat.Nã subtiliã
tia vt supra patuit ẽt causant extenuationẽ ⁊ ꝑprie acuta co
mesta que inter alia comesta sunt maxime attenuatiua.

De causa intrinsecis.

℗ Cã aũt intrinseca.dixit Gal.3º de accidẽti.macies siue fue/
rit in aliquo vno mẽbro:siue in pluribꝰ cõtingit fieri ex mul
tis accñtibꝰ:qꝛ cũ vnũqõqꝫ mẽbrũ nutriẽdũ necesse sit ꝭm
cursuꝫ nalẽ optimũ.s.vt sibi attrahat ⁊ tractũ retineat do/
nec in sui nãm assimileꝛ ⁊ supfluũ expellat.Si macrũ efficia/
tur necesse est vt insit nocuᵐ vni ꝑdictoꝝ vel pluribꝰ:hoc ãt
existit:vel qꝛ nihil trahit:vel qꝛ paꝝ trahit:vel qꝛ male tra/
hit.Jtẽ quãuis cibus ad mẽbra veniẽs sit bone qͣntitatis:re
tentiua tñ hꝫ accidẽtia q̃ diximꝰ.Et quãuis virtꝰ suã faciat
actionẽ:expulsiua tñ habeat nocuᵐ:vt expellat vltra modũ
macies efficiꝛ necessario.Sꝫ accidẽtia q̃ fiũt in mutatiua vir
tute indigõnẽ vocamꝰ ꝑ quã macies sine vllo medio efficiꝛ.
Et hec aũt est.dixit Aui.debilitas virtutis apperẽtis in ci/
bo.i.neqꝫ nutrimẽto:siue illa virtus sit ministrata:vt nutri/
tiua q̃ nõ sufficienter apponit nutrimẽtũ:nec vnit.siue sit mi
nistrãs vt digestiua q̃ nõ digerit:sꝫ corrũpit nutrimẽtũ:siue
attractiua q̃ nõ attrahit ipm.sup.siue sit retentiua q̃ nõ suffi
cienti tpe retinet ipꝫ siue expulsiua q̃ nõ separat a nutrimen
to supfluitates:qre reducit ipꝫ incõueniens nutricationi:siue
qua simul cũ supfluitatibꝰ nutrimẽtũ bonũ expellit:⁊ ꝑpea
oẽs eũones cũ supfluũt extenuãt corpus.℗ Jnquit Ruffus
In quo sudor multiplicaꝛ corpus deficcaꝛ.℗ Et vomitus si
abũdãter ⁊ freqũẽter fiat macrefacit corpus:eo ꝙ tollit vir
tutẽ:⁊ silr superabundãs fluxus ventris vel vrine.℗ Et di/
xit Aui.debilitas virtutis plm̃ cedit ꝑp corruptionẽ ꝯplo/
nis:que quãuis vtplm̃ sit frigida:tñ vnaqueqꝫ excedẽs qli/
tas põt eẽ cã ipsius ⁊ simplex ⁊ cõposita ⁊ pura:⁊ cũ humo
ris vitio.Marie tñ mala cõplo extenuationẽ faciẽs est ma/
la cõplo sicca simplex:aut cõposita cũ caliditate,vt in ethica fe
bre:aut cũ frigiditate vt in ethica senectutis.Et precipue est
cã eius corruptio cõplexiõis hepatis.Et iõ 6º ꝯti.dixit Raf.
ex verbo Gal.in libº alimẽtoꝝ.ipoẽ est ꝙ aliqs macrescat
nisi mala fuerit dispõ hepatis eiꝰ.℗ Cũ humoris ꝟo vitio
mala ꝯplo est cã eiꝰ:aut qꝛ huor ille sua grossitie viscositate
vel multitudine opilet meatꝰ ⁊ poros ⁊ trãsitꝰ nutrimẽti:qꝛ
nõ põt ad mẽbra trãsire ad saltẽ in sufficiẽti qͣntitate:aut qꝛ
malus huor sanguini admisceaꝛ ⁊ reddat eũ abominabileꝫ
nãe:qre nõ recipit ipꝫ:neqꝫ ꝯuertit i nutriᵐ.℗ Dixit.n.A.
ꝙ extenuatio fit ꝑpea ꝙ sanguis ꝯuertiꝛ ad nãm colicaꝫ ex
humida aqͣsa.s.laudabili.Cũ.n.sanguis laudabilis ⁊ mode
rate huidꝰ ꝯuertiꝛ ad colicã extenuaꝛ corpꝰ:tũ qꝛ cola est ab
ominabilis mẽbris:tũ qꝛ ipꝫ nimiũ subtiliet sanguinẽ
⁊ desiccat huiditatẽ eiꝰ.sup.⁊ silr si ꝯuerteretꝛ sanguis ad ni
miã flãticitatẽ:aut terrestreitatẽ nimiã.℗ Et õ cãis extenua
tionis intrinsecis est.magnitudo splenis:dixit.n.Raf.6º ꝯti.
ex 1º capº.libri de aere ⁊ regione.magͩº splenis macrefacit
corpꝰ ex duabꝰ ꝑtibꝰ:vna qꝛ trahit ad se maiorẽ ꝑtẽ sangui
nis q gñaꝛ in hepate ex magͭᵉ eiꝰ.2ª qꝛ ꝯsumit ṽtutẽ hepa/
tis:⁊ ide modica erit digõ eiꝰ:⁊ iõ diminuiꝛ sanguis corpis
totiꝰ.Et Aui.dixit.fit ꝑpea qõ splen cõprimit hepar qñ ma
gnificaꝛ:qre attrahiꝛ ad splenẽ plus de sanguie debito sibi
ꝭm nãm:vñ minuiꝛ nutrimẽtũ totiꝰ ⁊ extenuaꝛ corpꝰ debi
litaꝛ virtus hepatis digestiua ꝑp ꝓrietatẽ q̃ est iter vtrũqꝫ.s.
hepar ⁊ splenẽ.Nã splen tũc est cã ꝙ ṽtꝰ siue ꝯº hepis ifri/
gideꝛ:⁊ sic nõ bñ disponat rẽ nutrimẽti.Et hͦ ideꝫ.dixit.A.
3º.15º caº.qñ splen ipinguaꝛ.i.magnificaꝛ corpꝰ macrescit:
qꝛ trahit sanguinẽ plm̃:⁊ qꝛ ꝓrietate ꝯplonis infrigidaꝛ he
par.℗ Et de cãis extenuatiõis intrinsecis.dixit Ga.in de ty
riaca ad cesarẽ:⁊ poniꝛ 6º ꝯti.sũt vermes in vẽtre.s.multi/
plicati nũero ⁊ qͣntitate:nã ipsi macrefaciũt corpꝰ:qꝛ furanꝛ
nutriᵐ toti.Et Aui.dixit.fit ꝑpea ꝙ ṽmes coartant corpꝰ ⁊
desiccant rapiẽdo nutriᵐ ꝙ dꝫ corpi delegari.sicut ẽt ipse di
xit.tertij.13º caꝑ.de fame.℗ Et scias.ꝙ sunt qdã corpa de
qbꝰ dixit Gal.6º de regimine sanitatis.Et Aui.qrti ꝓº que
quãuis multũ comedãt ⁊ bene digerãt:⁊ paꝝ egerãt,tñ pa/
rũ est qõ apponiꝛ mẽbris eoꝝ:vnde extenuata permanẽt:⁊
non impinguanꝛ cuius cã est resolutio multa velox.

Nõ semꝑ ex multa comestiõe ⁊ bona digõne ipinguaꝛ corpus.

Dixit Yp.2º afflo.que in multo tpe extenuanꝛ corpa tar
de reuerti cõsueuerunt:que ꝟo in modico modice.
℗ Et Gal.dixit in tegni.cius corpus qõ macrescit in breui
tẽpore ad impingnationẽ restituiꝛ velociter:qꝛ illud in eo ac
cidit de eũone huiditatũ:⁊ nõ de liquefactione mẽbroꝝ coa
gulatoꝝ:sꝫ corpꝰ qõ macrescit in lõgo tpe iaꝫ liquefacta est
in eo caro ⁊ macrefacta sũt mẽbra oĩa ꝑ q̃ fit digõ nutritio ⁊
sanguis gñatio:vñ facta sũt ꝙ nõ ꝑsit digerere nutriᵐ inqͣᵐ
est neciuꝫ corpi:⁊ iõ dandũ est ei nutriᵐ modicũ vt ꝑualeat
ei:⁊ si ṽtꝰ digestiua eẽt ꝯsistẽs posẽ foret ꝙ dareꝛ ei semel.i.
in vnica approximatiõe nutriᵐ multũ.℗ Et Aui.dix.scias
ꝙ corpa q̃ extenuanꝛ in tpe breui tolerãt:vt redeat ad ea te/
neritas ⁊ ipinguatio in tpe breui.Sꝫ q̃ extenuanꝛ in tpe lõ/
go nõ tolerãt:nisi blãdimẽtũ debilitati ṽtutis ad hͦ vt mini
streꝛ nutriᵐ plm̃.sup.⁊ ꝑpea nõ redeũt:nisi i tpe lõgo:qꝛ i lõ
ga extenuatiõe ṽtus debilitaꝛ:ita vt nõ toleret digerere nisi
cibũ paucũ:iõ opꝫ vt sibi blãdiaꝛ cũ paucitate cibi qͣdiu cõ/
forteꝛ ⁊ valeat digerere cibũ multũ. Et hͦ nõ fit:nisi in tpe lõ
go.℗ Dixit Raf.6º ꝯtiñ.dico ꝙ huida corpa.s.nalr exñtia
tale nutriᵐ velociꝰ igrossat qͣꝫ alia corpa.℗ Auic.ꝟo dix.ꝙ
corpa susceptibiliora pinguedinis sũt ea q̃ hñt mollicieẽ cu/
tis:⁊ q̃ sunt susceptibiliora extẽsionis:hꝫ.n.corpa sũt ꝯplo
nis huide ⁊ eoꝝ huiditas est extẽsibilis:⁊ ista sũt q̃ faciũt ad
ipinguationẽ.sup.⁊ ꝑ oppᵐ sũt q̃ hñt cutẽ asperã:⁊ nõ susci
piũt ipinguationẽ:nisi fortasse cuꝫ difficultate.℗ Et ex his
accipiꝛ signatio sup ⁊ tarda extenuati corpis ipinguatione.
Ait.n.Gal.⁊ poniꝛ 6º ꝯti.si videris corpꝰ extẽsionẽ hre in
cute ruffaꝫ ⁊ lenẽ signatio inde hꝛ impinguationis:sꝫ si cu/
tis fuerit spasmata ⁊ recollecta ⁊ citrina ide signatio hꝛ ma
credinis.℗ Et ait Raf.dico ꝙ si añ curõnẽ tuam videris in
ꝯsũptiõe cutẽ freqũẽter eẽ lenẽ ⁊ ruffaꝫ notũ sit tibi ꝙ cura

Signa ꝓnostica ⁊ demõstratiua.

tas habebit vestigiũ siue effectũ in ea:⁊ p ↄtrariũ ecõtrario
iudicabis. Et post q̃ incepis curã signũ habebis sup eã velo
cẽ vel tardã in mẽbro macilento ex breui rubificatione ⁊ in/
terpolatione eius vel tarda. ¶ Signa aũt de spẽb⁹ extenua
tionis nota sunt ex multotiẽs dictis in p̃cedẽtib⁹ sermõib⁹.
¶ Et Gal. qdẽ vt scribit̃. 6° ↄti. cõparãs inter corpa macra
⁊ pinguia dixit. dubitãdũ est marie de morte in hoib⁹ hñti/
bus corpa grossa corpulẽta:ne velocior sit q̃ in hoib⁹ hñti/
bus macilẽta:⁊ hoc in maiori pte. ¶ Et dixit. cui fuerit gros
sũ corpus ab initio vite mors erit ei ꝓpinquior q̃ cui macilẽ
tũ fuerit corpus. ¶ Trãsgrediẽs in qualitate habitudis in
tensa macies melior est intensa grassitie:qm̃ in corpe grasso
vene sunt anguste:adeoq̃ spũs ⁊ sanguis in modica q̃ntita/
te in eis sũt. Cũ.n. etas in eis ꝑueniat ad senũ calor innatus
in eis extinguit̃ ex pua cã ⁊ moriunt̃ subito. Sꝫ in corpe ma
cilento amplaꝝ venaꝝ nõ est dubitandũ:de hoc tñ q̃nq̃ in/
frigidant̃ mẽbra ei⁹ subito cũ eis nõ sit aliqd defendẽs ea ⁊
cooperiens a frigiditate aeris, sꝫ q habuerit in initio vite sue
cutẽ. i. habitudinẽ eq̃lẽ:⁊ postea igrassat̃ vtẽte gete ⁊ opulẽ
ta vita velocitas extinctionis caliditatis inati in eo nõ erit:qa
lꝫ corp⁹ sit grossũ:venẽ tñ in eo sũt late ⁊ spũs ⁊ sanguis in
eis sũt supabũdãtes. Et vt dñt hitudo hoꝝ melior est ea que
ab initio vite est macilẽta:⁊ macilẽta ꝑseuerat. ¶ Dixit. A.
dum ꝑseuerat pinguedo:ita q̃ nõ faciat accidere nocu^m nõ
abhorreas eã. Nã vita in humido ↄsistit:pinguedo nãq̃ eq̃
lis nõ est mala:imo vtilis ad incõmoda multa vitãda:⁊ ad q̃
extenuatio ꝑparat. Sũt aũt incõmoda ista debilitas v̓tutis
⁊ marie motiue ⁊ vehemẽtia passionis ⁊ a coytu ⁊ eũone ⁊
passionibus aialib⁹. Illi ergo qui egẽt ipinguari. dixit Aui.
sunt apparati dictis incõmodis:ipsi.n. sunt qb⁹ est necñium
fugere ab extenuatione nocumẽta eius p̃dicta ⁊ illis silia.

Regimen curationis extenuationis aut est gñale re/
spiciens totius corpis extenuatũ de quo di
cet̃ in isto cap°. aut est ꝑticulare respiciẽs extenuatũ parti/
cularis mẽbri:de quo dicet̃ in ca° sequẽti. Cõplet̃ aũt regi/
men extenuationis dieta ⁊ medicinis. ¶ Et regimen p dietã
Gal. vt scribit̃. 6° ↄti. ad tria marie reduxit. s. ad nutrimẽtuꝫ
balneũ ⁊ sonũ. Et Ras. dixit ibidẽ. dico cũ volueris aliquẽ
ingrossare:opꝫ te de gradu in gradũ regimen gerere in eo.
sup. ⁊ nõ subito ad totã igrossationẽ regis deuenire. ¶ Aer
De aere. itaq̃ multũ calidus ⁊ regio calida ⁊ mora ad ignẽ:⁊ sub so/
le nocẽt cõiter extenuatis oib⁹ pp dissolonẽ quã faciũt. In/
quit Joannitius impinguãdus nõ dꝫ cali fieri cũ indumen/
tis:imo idumẽta debẽt ee sine pilis. Et habitatio eoꝝ dꝫ eẽ
in aere humido defendẽdo corpa eoꝝ ab occulta dissolone
p aerẽ frigidũ:⁊ p camisiaꝫ rorata cũ sandalis:⁊ ꝓprie in dis
põne in qua defect⁹ cordis eis accidit. Et ꝓsternant̃ camere
cum rosis ⁊ sandalis ⁊ oi re stiptica frigida aromatica. Ait
Ras. vbi supra. ex lib° Rufini vmbra ⁊ receptio in domo hu
mectat corpa. Et p̃dicta de aere marie hñt veritatẽ in exte/
nuatis a cã calida vel sicca. Si tñ extenuatio ꝓueniret a cã
frigida ⁊ ab opilone ab hũorib⁹ crudis:tunc aer ⁊ regio ⁊
mansio domus debẽt eligi vt sint declinãtes ad humidũ. In
actiuis aũt aut tẽperate:aut cũ pauca declinatiõe ad calidũ.
Dixit Aui. ꝑmutatio aeris ⁊ aq̃ est ex vno coꝝ q̃ opꝫ obser/
uare qñ fortaise extenuatio est cã coꝝ:fac ḡ eas declinare ad
oppo^m cause. ¶ Non inducat̃ extenuato timor malus:nec
De accidentibus aie. aliqd qd in eo furorẽ ponat:nec qd ↄtristet:angustias gene
ret:sꝫ letari ⁊ gaudere ⁊ iocari ⁊ solatiari studeat. ¶ Dixit
Aui. adhibeant̃ leticia ⁊ amenitas ⁊ habitẽt in vmbra ⁊ di
latet̃ sibi aer vmbrosus:qꝛ nõ dꝫ esse cõstrictus ⁊ aromatiçe
tur. Ira tñ leuis cõcedi põt eis marie q extenuati sunt ex de/
fectu caloris innati:vñ Ras. vbi supra. ex 2° huoꝝ. dixit. si
corpus macilentũ fuerit ex cã debilitatis caloris innati qui
est in eo:exercitatio indignationis ⁊ impetus ↄfert ei. Et silr
illud qd letificat aiam ⁊ extendit calorẽ innatũ ad exteriora
corpis de luctatione ⁊ silib⁹:nã bona fiet trãsportatio nutri
menti ⁊ digõnis in eo. ¶ Et qes qdẽ impinguat corpa sicut De motu ⁊ quiete.
exercitiũ exiccat:⁊ id vitandũ est oẽ exercitiũ forte ⁊ velox:⁊
oẽ exercitiũ resolutiuũ:⁊ ꝑcipue fcm̃ in ieiuno:calefacit.n.
mẽbra ⁊ desiccat. Exercitiu aũt leue ⁊ tardũ cõuenit eis:⁊ tñ
si supflua qes p̃cesserit fit cã exten^nis. ¶ Dixit Aui. ex ipin/
guãtib⁹ est illud qd pẽdet ex exercitio:⁊ est oẽ exercitiũ leue
tardũ:⁊ totũ illd sit eq̃le ⁊ tẽpatũ in q̃ntitate:⁊ marie dꝫ fiẽ
ri exercitiũ post fricationẽ cũ q̃ incipit corp⁹ ꝑuenire ad hoc
vt rectificet̃ cutis ei⁹. Nã post illud statiꝫ exercitet̃ cũ eq̃lita De fricatione.
te. Et fiẽda est ista fricatio ducẽs ad rubificationẽ cutis iam
ꝑfecta p^a digõne cibi:⁊ cũ iã cib⁹ descẽdit de stõ. Et qꝛ mẽ
bra extenuata:dixit vbi supra. tarde rubefiũt:nõ dꝫ q̃rere ru
bificationẽ coꝝ in p^a die. i. nõ a pn^c:qm̃ si tñ fricares q̃ ru/
befierẽt mẽbra:fricatio ipsa noceret:⁊ duceret nõ ad inflãma
tionẽ mẽbroꝝ q̃ p illã fricationẽ q̃rit̃:sꝫ magis extenuarent̃
mẽbra pp resolonẽ. Et id q̃cũq̃ mẽbra p fricationẽ incipiũt
inflãmari ⁊ rubefieri statiꝫ est ab ea desistẽdũ ⁊ icipiẽdu est
exercitiũ dcm̃. ¶ Et ẽ cũ aliqñ mẽbra ita difficulter iflãmãt̃
⁊ rubefiũt p fricationẽ dictã:q̃ nõ ipsa sufficit:sꝫ opꝫ vt fiat
fricatio cũ me^{dici}s liqdis calefactiuis i qb⁹ modicũ sit ptane:
qꝛ ista iuuãt ad citã ⁊ facilẽ inflã^{tionem} mẽbroꝝ ⁊ coꝝ rubifica
tionẽ. Et Aui. dixit. fortaise est necñiuꝫ vt attrahat̃ sanguis
ad mẽbra absq̃ fricatiõe. s. moderata vt dcm̃ est:⁊ h̃ qꝛ suffi/
cere:imo attrahet̃ cũ me^{dici}s rubificatiuis:⁊ cũ eis q̃ sũt sic
piretrũ ⁊ sulfur ⁊ gũmi agrestis ⁊ silia. Et scias q̃ cuꝫ in cã
extenuationis fuerit debilitas attractiue v̓tutis:tũc fricatio
dꝫ fieri post sonũ sufficiẽtẽ. ¶ Dixit Gal. 5° de ige. sani. ⁊ po
nit̃. 6° ↄti. fricatio facta mane ⁊ post dormitione q̃lꝫ susci/
tat v̓tutẽ attractiuã q̃ est in mẽbris ⁊ attrahit nutrimẽtu ad
ea ⁊ ea ipinguat. Et Aui. dixit. fricatio in hora expgefactio/
nis a sono est ex eis q̃ expgefaciũt v̓tutẽ. ¶ Et si extenuatus
fuerit ex eis q nõ pñt exercitari post fricationẽ:tũc post eaꝫ De inunctione post fricationem vel cum ea.
dꝫ intrare balneũ. Et si balneũ igredi nõ possent:tũc post fri/
cationẽ dꝫ vngi cũ oleo. Quidã tñ fricationẽ ⁊ inũctionẽ sil̃
faciũt:vñ dixit Ras. vbi. s. ego feci plures ipinguari macilẽ
tos ⁊ ingrassari fricatiõe cũ oleo:qm̃ fricatio nutrimẽtũ tra
hit:⁊ inũctio cũ oleo ei⁹ ꝓhibet disso lonẽ:qꝛ opilat poros.
Et intellexit de oleo cõi:valeret et oleũ ro. aut de amigd. aut
de cucurbita:aut violatũ ⁊ silia. Et multa calia dissoluere:vt
pp aptionẽ poroꝝ ⁊ caliditatẽ nimiã. Et butyrũ nõ cotũ nu
trit ⁊ ipinguat. Ung^m ipinguãs ho^m. ℞. butyri recẽtis sine
sale:pinguedis galline ⁊ ranaꝝ ⁊ edi recẽtis sine sale:medul
le vituli recẽtis. añ. pt. j. cere albe q̃ntũ sufficit:⁊ scias q̃ inũ/
gere post exitũ a balneo est vtile ⁊ ↄueniẽs. Et q̃nq̃ loco fri
cationis fit aspersio sup corpe toto ex aq̃ calida pluries do/
nec calefiat inflãmet̃ ⁊ rubeat:⁊ q̃nq̃ loco ei⁹ applicant̃ cor De balneo.
pori panni calefacti alij post alios. ¶ De balneo. dixit Aui.
balneũ post cibũ est vehemẽter attrahẽs nutri^m ad mẽbra im
pinguãdo corp⁹:verũtñ vtẽs eo post cibũ exponit̃ opilonĩ
accñti in hepe suo:⁊ ꝓpe cũ est cib⁹ ei⁹ ex cibis ipinguãtib⁹.
Et pp illd multiplicat̃ lapis in oi hoie q q̃rit h̃. Et illi sunt
aptiores adhuc:vt multiplicent̃ in eis iste opilones ⁊ lapides
quoꝝ vene creatiõe sũt stricte, ⁊ nõ sũt ita apti alij:quoꝝ ve
ne sũt ample. Et signũ q̃ gñant̃ opilones i eis in hepe est q̃
sentiũt grauedinẽ in latere. s. dextro hypocõdrio. Cũ ḡ sen/
tiãt illã sumãt in potu apitiuas:⁊ añ cibũ sitũ caparẽ cũ aceto
⁊ melle ⁊ sumãt oxymel cũ seib⁹ dõec auferat̃ grauitas. sup.
Et nõ dꝫ itrare balneũ tpe sui nutri^ti exitis i stõ:sꝫ expecta/
re dꝫ donec digerat̃ i eo ⁊ d̓scẽdit ab eo. Nã añ factã digõnẽ
attrahit hũores crudos. Meli⁹ ḡ balneũ. dix̃ Aui. est qd fit
post digõnẽ ꝑmã:⁊ cũ iã d̓scẽderit cib⁹. Quidã tñ dñt q̃ p
d̓scẽsionẽ cibi a stõ itellexit nõ solũ exitũ ei⁹ i viscera:sꝫ ẽt suc
cessionẽ ei⁹ ⁊ attractionẽ i hepar ⁊ ipsi⁹ ↄuersionẽ i sãguinẽ
in ipso. Nã si añ hat lꝫ balneũ attrahat:attrahit hũorẽ idige
stũ q̃ nõ nutriũt̃ mẽbra:⁊ id nõ resumũt̃ i eo:lꝫ aliqñ igrosse
scãt:sic igrossant̃ in hyposarca. Nec tñ dꝫ fieri balneũ lõgo
tpe post digõnẽ. s. factã in hepe:nã tũc macrescat. ¶ Et bal/

neū de quo intellexerūt doctores siue auctores est balneum aq̄ dulcis positū in pila siue tina in qua necꝫ in aere ei⁹ sentiat caliditas apud hñtes corpa eq̄lia cū ingrediūt ipꝫ nec frigiditas ex qua horripilent corpa eoꝝ. Dixit Gal. in li. de tabe. Marie aūt ꝯuenit hꝫ balneū exiccatis: vñ dixit Gal. ibidē. Jlle cui cōdominat siccitas: nisi habuerit regimē cum pila .i. cū balneo aque dulcis dictore cū illinitionibus nullum habebit remediū. ¶ Et Aui. dixit balneū est bonū ipinguatiuū pluribus hoibus: et ꝓprie illis qui sunt in dispōne que est sicut arefactio. Et subdit Auic. ꝙ calefactis .s. et ꝓpterea exiccatis adeo balneū est ꝯgruū factū de lacte ex quo extractū est butyrū: nō tñ factū acetosuꝫ .s. ꝙ nullū est eis meli⁹: necꝫ cōgruētius: et si etas fuerit cōueniens sua ex alia particula. Et si dissolutio fuerit multa. dixit Ras. vbi supra. ꝯfortatur tūc virtus mirabilr̄ cū aqua frigida supaspersa exeūti a balneo. ¶ Et opꝫ ꝙ sōno vtant ꝓlixo post cibū donec in stō digerat et ab eo descenderit: et in casu in quo nō habeat sōnus fiat qes. Et sit accubit⁹ sup re plana et molli et leui et nō sup re dura et aspera. Et superet virtus somni et quietis virtutē vigiliaꝝ et mot⁹. ¶ Dixit Gal. et ponit eodē. 6° ꝯti. da in potu de vino grossiori et in cibo de cibarijs gñantib⁹ sanguinē grossuꝫ .s. moderate. Et iō dixit ibidē. ꝙ ꝓpositū toti⁹ cure est vt trahat ad mēbra sanguis bonus: sed nō posset trahi si esset nimis grossus: et vt ꝓhibeat qḋ attractū est ex eo a dissolutione: sꝫ nō posset ꝓhiberi ab ea si nutrimētū esset subtile. Oia ḡ q̄ gñant sanguinē laudabilē nō subtilē: sꝫ in grossitiē declinantē moderate cōueniūt ꝓ impugnatione corpis: et dixit ḡ ꝙ nutrimēta dulcia et vnctuosa et insipida sunt ea q̄ hūectāt et corpa impinguāt: talia aūt nō. ¶ Et Auic. dixit. ꝙ de impinguātib⁹ est assumptio vini grossi et cibi boni kimi fortis et solidi excitantis v̄tutē cū digerit: sicut frumētū sine cortice coctuꝫ et puls alinde hes. sunt q̄dā cibaria de pasta. et risum cū lacte coctū: et assata de carnibus per istud qḋ retinet in eis de virtute carnis. Nā assata sunt nutribiliora elixis: et ꝑ illud qḋ generant carnē durā solidā nō facile dissolubilē: sicut faciūt elixa. Naꝫ decoctū ex carnibus elixādo generat mollitiē et tenereitatē nō firmā .i. carnē mollē nō solidā: sed faciliter dissolubilē: verūtñ elixa magis cōueniunt calefactis. ¶ De cibis aūt impinguātib⁹ in gñali. dixit Ras. vbi supra. ꝙ fiant sicut in ethico .s. febrienti et senili pro varietate cāꝝ. Jn pticulari dixit. cicera ifundant in lacte vaccino ꝑ diē et noctē: deinde exiccent et puluerisent et sume de farina eoꝝ de riso et frumēto trito: et de ordeo trito. añ. ʒ. xxx. et panis de simula siccata. ʒ. 40. et fiat ex eis ptysana oi die in quātitate. ʒ. 25. cū lacte recenti et oleo amigdalino et de susamino in modica q̄ntitate et sumat añ balneū et post: qm̄ impinguat mirabilr̄. ¶ Et dixit fiat ptysana de farina risi et cicerū et guastelarū: siue turtelleꝝ subtiliter factaꝝ de simula amigḋ. de çuccaro et lacte vaccino et sumat in potu. ¶ Jnquit Russus. ℞. amiḋ. auellanas et grana viridia fisticos et grana canabis: et grana pini et distēpera cū melle et fiāt exinde pastilli ad modū auellane: et per. 15. dies sumant ad mo^m nucis: et sumat cū eis de vino, impinguat eni et bonū efficit colorē: et facit ad luxuriā. ¶ Dixit Tabri. lac vaccinū spoliatū a butyro eius sūptū añq̄ꝫ acidū fiat in q̄ntitate rotuli. 5. impinguat: ita tñ ꝙ sumens expectet super illud ꝑ tres horas dum illud digerat: deinde sumat ex eo iteꝝ rotuluꝫ. 5. nil sumendo postea vsqꝫ ad noctē: et tunc sumat in cibo de gallicello vel edulo aromatiçato: corpore tñ prius nodoch et aromatibus. Et sūptio p̄dicta lactis dꝫ fieri ꝑ hebdōaꝫ. ¶ Dixit Dios. panis recēs gñat carnes et frumentaria gñant carnes ꝯferendo caliditatis macilentis eo ꝙ humectat eoꝝ corpora. ¶ Et ad impinguandū bone sūt galline pingues et vitelli ouoꝝ et crebra arietū. Et Aui. dixit. caro arietis est impinguatiua et caro galline silr̄: et caro alcubugi est vltima in eis et silr̄ tubruncis: et vt dicunt oia cibaria ad que appetitus declinat .s. de predictis et eoꝝ silib⁹ sunt magis cōuenientia sumantur cibaria in q̄ntitate qua digeri pñt et potius partiantur ad plures vices. Et in pn° inceptio fiat a cibis remissioris grossitiei: deinde fiat gradatim additio. ¶ Dixit Joannitius. si corpus alicuius fuerit macilentū ex fame longa, aut ex itinere ꝓlixo vtendū est nutrimētis ingrossatiuis cū mēbra pncipalia et virtutes eoꝝ nō sunt multū remota a dispōne nālī: et diminutio eius nō fit nisi in adipe et carnibus: sed cōualescētib⁹ nō: cū virtutes eoꝝ sint debiles: nec posse habeant ad digerēdū grossuꝫ cibaria. ¶ Et dixit Joannitius. ꝙ ad impinguandū sumptio aque infrigidate in niue maxime cōpetit et ꝓprie mixta cū modico vini. Et Auicē. dixit. dent in potu frigida .s. actu: ac ēt in potētia in calefactis silr̄ cibaria debēt exhiberi. ¶ Debent etiā vitare eūones accidētales: imo necꝫ nales debēt violēter ac multū ꝓuocari. Jngt Russus. studeas vt medicina sit detentio mulieꝝ .s. per menstrua. Et silr̄ intelligendū est de alijs eūonib⁹: imo si aliqua eūatio p̄sens fuerit et cōsueta durante tp̄e curationis tolli et restringi dꝫ et vitare debēt coytū et exiccationē libidinosam penitus. ¶ Pro his oib⁹ que de dieta dicta sunt. dixit Alm. qui corpis grossitiē adipisci desiderat cibis vnctuosis et dulcibus q multū nutriunt frequēter vtat: sicut est triticuꝫ coctū: et pultes sorbiles et dure. Ab acetosis aūt et salsis et acutis: nisi pro sapore cibi, et vt appetit⁹ roboret oino abstineat dormitiōe quocꝫ et qete in domib⁹ frigidis et hūidis freqnter vtat. Cōuenit quocꝫ post cibū balneū et oleo postea inūgi, et aquā tepidā sup corp⁹ ꝓijcere: est. n. p̄cipiēdū, vt añ cibū subtili vel molli deābulatiōe diu moueat: a motu v̄o veloci abstineat. Et lect⁹ ei⁹ sit mollis et ioca et gaudia sp̄ corā eo existant. ¶ Et corp⁹ añ cibū donec incipiat rubere fricetꝫ ac in die bis comedat: et post p̄mā cibationē balneū igrediatur. Uinū quocꝫ quo vtit sit nouū et grossuꝫ ac dulce flōtam quocꝫ et vētris solōnē raro facere, nō ēt frequēter balneari: necꝫ coyre: necꝫ laborare: necꝫ morari sub sole: necꝫ vigilare et famem et sitim tolerare corpus ingrossare faciunt.

De cura aūt ꝑ potionē. dixit Aui. ꝙ intētio in medicinis sumēdis interi⁹ est: vt medicie ꝯfortēt digōnē et retineāt cibū in stōco et intestinis paꝝ ꝑꝑ v̄tutē retentiuā: sꝫ faciāt ipsuꝫ penetrare in venas: et ad ptes epatis. Et hoc dixit ipse faciūt diuretica eq̄lia et ꝓprie cū bibunt in cibo: aut post ipꝫ spatio ꝑuo. Et dixit. necīuꝫ est vt coaguletur .s. nutrimētū in mēbro et h̄ faciūt et infrigidātia et stupefaciētia: sic iusqam⁹ albus et silia: aut alkekēgi et piper albū cū miscent in cibis: aut in medicis eoꝝ. ¶ Et dicit. de hñtibus ꝓprietatē et q̄ sūt nobiliū v̄tutū attēperatū est istud qḋ. ℞. amig. et fisticos excorticatos et grana viridia et sisamuꝫ et grana pini maioris: et ꝯficiant cū melle: et fiāt inde pillule similes nucib⁹ vsqꝫ ad. x. et bibat sup eis vinum. Hoc. n. impinguat et facit bonū colorē et ꝯfortat sup coitē coeūdi. ¶ Cōuenientia aūt ad calefactiōes ꝯueniūt medicie frigide cōposite cū ipinguātib⁹. Et ad frigefactiōes medicie cale tēperate cōposite cū eisdē ipinguātib⁹: et ad exiccatos ꝯueniūt me^{ne} humectātes. Et pꝫ in antidotario Nicolai et ea q̄ dicta sūt in cura siccitatis stōi. ¶ Et dixit Aui. extenuati et exiccati cū caliditate regant regie ethicoꝝ febriētiū. Et q sūt cū frigiditate regant regie ethice senilis cū restauramētis et alijs medicinis abint⁹ et ab exāpproximatis dictis in ser. 2° tract. de febre ethica. ¶ Et dixit Aui. si pori fuerint opilati: tūc oportebit si corp⁹ fuerit vehementis soliditatis q̄ opilent pori et ꝓhibeat trāsit⁹ nutrimēti mollificari cū hūectatiōe et calefactione ex eis q̄ assumūt, et ex motib⁹ corpis et aialib⁹ si frigidū fuerit illud qḋ inspissauerit ipꝫ. Et cū hūectatiōe et infrigidatione si calor fuerit inspissans ipꝫ et faciēs ipm cōpactū. Et si cā in extenuatione fuerit ꝑꝑ splenē curet splen sicut scit in loco suo. Et si cā fuerit ꝑ vermes interficiant et extrahant. ¶ Dios. dixit et ponit ēt a Mes. cap° de sarcocolla. ꝙ vsus ei⁹ ipinguat corp⁹. ¶ Et Aui. posuit puluerē vtileꝫ ad impinguandū q sic fit. ℞. farine amidi et sarcocolle. añ. partes

equales

De sōno et vigilia.

De cibo et potu.

Sūma curatiōis et dietarū.

equales ꝛ liniant̄ cū butyro ꝛ cōficiant̄ vt panis: ꝛ hic panis exiccet̄ in furno ꝛ fiat ex eo puluis de quo sumat̄ multis dieb⁹ in mane .3. v. aqua frigida: qm̄ impinguat ꝛ bonū facit colorē. ¶ Dicūt de vtiliorib⁹ reb⁹ ad ipinguādū est: vt ꝯple tu p⁹ digōne corp⁹ blādis manib⁹ fricet̄: ꝛ sup oī mēbro do nec totum corpus calefiat ꝛ calefactione completa statim fiat fricatio leuis in toto corpore cum oleo oliuarum dulci agitato cum modico vini albi odoriferi.

¶ De extenuatione particularium membroꝝ. Cap. ij.

Extenuatio in particularib⁹ membris eisdē causis causat̄ qb⁹ fit in corpe toto: Et qñq₃ accidit in mēbris intrinsecis marie in stomaco epate renib⁹ ꝛ cerebro. Et dcm̄ est de ea in ꝓprijs capitulis in sermonibus ꝑcedētib⁹. In hoc aūt loco dicet̄ de extenuatione particulariū mēbroꝝ extrinsecoꝝ. Et ista extenuatio pōt cadere in toto vno latere corpis dextro vel sinistro. Et pōt cadere in aliquo pticulari mēbro vni⁹ duoꝝ lateꝝ vt manu vel pede dextro vel sinistro. Et pōt cadere in aliqua pte alicuius mēbri. vt vbi gr̄a. in assaid siue brachio ꝑter q̄ fit in adiutorio vel manu. ¶ Dicūt q̄ ipinguatio mēbri extenuati ꝛ augmētatio mēbri diminuti multū cōicant: vt innuit Auicē. ꝑmi 3ª ca° de impinguatiōe macri. ¶ Et notāt. q̄ cū aliqua mēbra fuerint multū extenuata vel diminuta marie in radicalibus: vt osse neruis ꝛ silib⁹: nō est tūc posse vt reducant̄ ad eq̄litatē. Ingeniandū tñ est: vt inq̄ztū posse est alȝs ꝓportionēt̄ mēbris: mēbra aūt diminuta ꝛ extenuata s₃ carniformia posse est vt ad eq̄litatē reducant̄: vt augmentent̄ ꝛ igrossescant.

Cura vīis mēbri particularis extenuati est oino gnāl'r cū cura extenuationis toti⁹ corpis cum cōsideratione cāe eius ꝛ eius ablatione ꝛ adductione cāe illi opposite. ¶ Dentur ergo cibi sanguinē laudabilem: declinantē tñ ad grossitiem generantes. Aperiant̄ meatus si stricti aut opilati fuerint. Excitet̄ virtus attractiua mēbri si sopita ꝛ debilis fuerit ꝛ cōfortet̄ eius virtus retentiua. Expulsiua vō eius sopiatur. Et rectificet̄ vel pmutet̄ cōplexio eius si mala fuerit ꝛ ꝓhibeat̄: ne ad alia membra marie ad opposita superfluitas nutrimēti mādet̄: sed ad ipsa membra diminuta ꝛ extenuata trahat̄. ¶ Que aūt de ꝑdictis intētionib⁹ ꝑcipue ꝯsiderantur ab auctorib⁹ sunt ꝓhibitio trāsitus nutrimēti ad membra opposita vel vicina: ꝛ attractio eius ad ipsa mēbra extenuata cū retētione eius in ipsis ꝛ cōuersione eius in substantiam coꝝ. Dixit enim Aui. q̄ hoc est illud qd̄ appropriatur mēbro extenuato. Alia aūt sunt cōia extenuationi corporis totius. Prohibitio aūt transitus nutrimēti ad alia membra fieri d₃ qñ alia mēbra fuerint grossa: aut saltē nō eguerint ingrossari. Fit aūt ista ꝓhibitio marie p ligaturā ꝯstringētem meatus nutrimēti ad illa membra. ¶ Inq̄t Gal. ꝛ ponit̄. 6° ꝯti. si manus aut pes extenuat̄ ꝛ macrescit faciebā ligaturas manus ꝛ pedis oppositoꝝ: ꝛ faciebā vehemētē ligationē in pte inferiori ipsius ascendēdo sursū₃ in pede ad inguine₃: ꝛ in manu ad ascellā ꝛ spatulā. Et hoc faciebā: qꝛ cū vene portantes nutrimentū diuidant̄ ad ipsa mēbra ꝛ quotiēs ꝓhibet̄ ꝛ restringit̄ sanguis ꝑcedēs ad vnā manū: aut pedē qd̄ nō transportet̄ ad eam manabit per venā diuisa₃ ad ꝑcedēdū ad aliā. Ista tñ ligatio que d₃ fieri in membro sano manu vel pede nō d₃ esse vehemens: sed moderata intātū inq̄ztum nullus dolor: ꝛ nulla lesio inferat̄ mēbro qd̄ ligat̄ ꝛ sustinēdum est hic donec totū habeas de membro extenuato qd̄ expediens fuerit minus nocumentū inferendo mēbro ligato quātū possibile fuerit: deinde recurrendū est ad ipsu₃ mēbꝝ qd̄ ligatum fuerit corrigēdo ipm̄. Et Aui. dixit. qñq₃ est necessariū ꝓhibere nutrimentū lateri alteri: ꝛ cōtrahere ipsum ad latus extenuatum cu₃ diuersificant̄ duo latera. sicut si fit vna duaꝝ manū extenuata ꝛ altera pinguis. Incipiendo ab inferiori ligatura nō vehementi nec dolorosa cū mēsura qua ꝯstringat tñ̄ q̄ ꝓhibeat nutrimentū a penetratione: quare redeat ad locū diuisiōis. s. venarū ꝛ trahat̄ ad latus alteꝝ. s. ad macrū. Et maxime hoc op₃ fieri cū mēbꝝ ad impinguationē sui indiget nutrimento plurimo pluri eo qd̄ ad ipsum dirigatur ꝛ transit: aut pluri cōsueto ꝓpter resolutionē pluri maꝫ que fit ex eo. ¶ Attractio aūt nutrimēti ad mēbrū extenuatū fit multis modis. s. cōpressione percussione effusione aque calide super ipsu₃ balneatione fomētatione vētosatione vel stupefactione fricatione medicaminis calidi super appositione ꝛ similibus. ¶ Cōpressio enim mediocriter fortis est causa q̄ sanguis defluat ad ipsu₃: ꝛ loco eius valet pcussio siue verberatio eius cū virgis subtilibus. Dixit Gal. ꝛ ponitur vbi supra. si volueris augere aliqd̄ mēbrū pungere debes illud. s. acubus vel spinis: ꝛ percutere ipsu₃ per virgā rectam ꝛ planam ꝛ inunctam: ꝛ percutiat̄ illud mēbꝝ donec rubeat ꝛ inflettur moderate: ꝛ cōsilr cōprimat̄: sed nō pertrāseat modū dignū. ¶ De effusione aūt aque calide Gal. dixit vbi supra. si volueris q̄ aliqd̄ mēbrū augeat̄ in carne lauandum est cū aqua calida: ꝛ cum videris q̄ inde membrū inflatu₃ fit dimittēda est balneatio cum ea ꝛ noli dissoluere. s. per vlteriorem effusionē eius balneationē vel fomentationē cu₃ ea: qm̄ si dissolueris plus nocumēti afferes q̄ȝ cure. ¶ Et de ligatione mēbri macri ad attrahendū nutrimentū. dixit Ga. ꝛ ponit̄ ibide₃. ligatio ista d₃ esse diuersa ꝛ opposita ei q̄ fit mēbro fracto. Nā ligatio fracture cōprimit ꝛ expellit nutrimentū de loco ꝛ macrū facit ipsu₃: sed ligatio impinguatiua d₃ esse diuersa ab eo incipienda est in loco sano in parte superiori longe ab eo qui macrefactus est cū cōpressione vehementi: deinde iseparabilr leuis fiat ligatio: donec perueniat ad locū macilentū: ligatio tñ ista nō d₃ tam perfecte fieri q̄ locus viridescat aut nigrescat: qm̄ hoc esset ad detrimentum mēbri ꝛ eius mortificationē oino. Et ideo cauendū est illud qd̄ esset primū huic actioni ꝛ sup loco macilento fiat taliter ligatio q̄ nō habeat aliquā strictionē: neq₃ pressione₃ oino. ¶ Et de fractione dixit Auic. excita attractiuā cū fricatione ꝛ ꝓprie cū oleo ꝛ pauca cera liquefacta fricatione nō exiccāte: ꝛ de ea dictū est in capitulo pcedente. ¶ Et qñq₃ necessaria est appositio ventosaꝝ super mēbro macro absq₃ scarificatione ꝛ absq₃ multo igne: ꝛ ꝓprie qñ alia nō sufficiunt attrahere nutrimētū ad ipsu₃. ¶ De calefactione aūt membri dicunt. q̄ super membro superiore sano qd̄ super stat mēbro macilento apponi debent panni calefacti donec bn̄ calefiāt. Deinde si frigus fuerit apponant̄ super ipso membro macilento ꝛ parum dimittant̄ super ipso ne inducant resolūonem mēbro. In estate vō ꝛ tēpore caloris non d₃ apponi: nisi sup membro sano. ¶ Auctores tamen calefactionē mēbri laudauerunt fieri emplis. Et omnes cōiter ponunt emplastrum de pice: hoc autē emplm describit̄ 6° ꝯtiñ. ex libro Oribasij calefiat pix cū oleo donec spissa fiat. deinde illiniendū est sup loco cum panno donec calida fuerit: deinde remouenda est quotiens infrigidat̄. Et considerandū est. dixit diligenter in eius operatione ꝛ iteratione appositionis eius super locu₃. Nā vtendū est medicamine picis iuxta hec accidentia. Na₃ si videris in pma appositione eius q̄ mēbrū fiat bn̄ rubefactum inflatū statim remouendū est: sed nisi hoc videris illinitio eius fienda est super mēbro bis ꝛ ter. Et subdit. quidam emplastratione eius vtunt̄ quolibet die: ꝛ q̄dam pmo die ꝛ tertio: ꝛ q̄dā pmo die ꝛ 4° iuxta id qd̄ opus fuerit membro. Et Gal. dixit. q̄ h̄ est perfecta cura macretiei mēbri ꝛ nō erit ei ligatio opportuna nisi raro. ¶ Aui. vō de emplastris cōuenientibus dixit. sicut est pix sola ita vt sit vehemēter liquida de se ꝛ talis non fuerit sic soluta in oleo cum quantitate que facit eis currere linimentū. i. donec possit liniri super panno stricto vel super corio. Et dixit. quādoq₃ administratur sola super cutem. Approxima ea₃ igitur donec liquefiat: ꝛ deinde inuiscetur. s. super membro ꝛ eleuet̄ quādo congelatur: ipsa enim attrahit nutrimentū ad membrū ꝛ retinet ip₃ in eo ꝛ remouet frigus eius si fuerit causa eius debilitas vir

Quomodo fit attractio nutrimenti ad mēbrū extenuatum.

Emplm de pice.

fortioꝛ aut oppilatio poroꝝ in cute:⁊ dat ei viſcoſitatē ⁊ aſpe
ritatē:⁊ ſtringit ſuꝑ ipꝫ poros ⁊ excitat virtutē attractiuaꝫ:
quare remanet nutrimētum in mēbro moꝛa tanta qua figit̃:⁊ fit
pars mēbri:⁊ nō reſoluit̃. Et opꝫ vt miniſtret̃ in eſtate ſemel
in die:⁊ in hyeme bis. Et cōſideret̃ in ablatione ei⁹ a mēbro
⁊ dimiſſione ipſius ſuꝑ ipſuꝫ velocitas rubificationis ⁊ infla
tionis quas fecit ei ⁊ tarditas ipſius:cū ipſa.n.feſtinat in hoc
nō fiat vltimatio in dimiſſione ei⁹ ſuꝑ ipſuꝫ ⁊ dīuatione ipſi⁹,
imo reuocet̃ velociter ⁊ foꝛtaſſe ſufficit donec inuiſcatū eſt
mēbꝝ ⁊ pix ipſa remanet calida ⁊ cū infrigidat̃ auferat̃. Et
dixit. q̄nq̧ ꝯfert vt ꝓcedat ſuꝑ picē fricatio aſpera velox du
ra:deinde liniat̃ aut ꝑcutiat̃ cū virga bruſci plana nō nodo
ſa ⁊ ꝓpꝛie inuncta:donec rubeat ⁊ infl et̃:deinde abſtineat.ſ.
a fricatione vel ꝑcuſſione. Nā additio eius reſoluit ⁊ reſoluē
do nocet:deinde inuiſcet̃ deſuꝑ pix calefacta cū eq̄litate apō
ignē. Cūq̧ coagulat̃ pix ⁊ infrigidat̃ auferat̃ ab eo euellen
do eā ſubito ⁊ quadā violētia. Et meli⁹ qḋ ē eſt vt infundat̃
ſuꝑ mēbrū ante picē aqua ad caliditatē ⁊ moꝛdicationē quā
dā declinis:deinde apponat̃ pix. Et ſubdit Auicē. q abhoꝛret
picē vtat̃ loco eius oleo aliquo ex oleis opilantib⁹ cū calidi
tate quadā. ¶ Et recitat Raſ. vbi ſupra. ēt Aui. q Ga. vidit
quēdā vēditoꝛē aialiū ipinguaſſe adoleſcētē adeo macrū ſꝫ
nates ſuas qui videbat̃ eſſe ſine natib⁹:⁊ factus eſt ſanus ⁊
leuis:⁊ hñs pingues anchas in tēpoꝛe breui. ¶ Sciaſ. q ſi
ſuper mēbro ſub quo dꝫ apponi pix fuerint pili ipꝫ eſt p̄ius
abradendū ab eis. ¶ Dixit Aui. melius q calefacit mēbruꝫ
qḋ nō recipit calefactionē ꝓꝑ frigus ſuū eſt vt fricet̃:deinde
apponat̃ deſuꝑ rubificatiuū. Vñ Raſ. dicit vbi ſupra. ſi mē
bra nō nutriunt̃ niſi cū laboꝛe ⁊ infrigidata vehemēter opa
bit̃ in cura ipoꝝ tapſia illiniendo ea cū ea ⁊ cū melle. qm̄ hec
poſita ſuꝑ membrū trahit ad ipꝫ ſanguinē abundātē. ¶ Et
ſi volueris magnificare ⁊ ingroſſare preputium diminutuꝫ
⁊ macrū. dixit Raſ. 6° ꝯtiñ. fiēda eſt foꝛma de plumbo ⁊ ap
ponēda eſt capiti veretri ⁊ ſuꝑ illā foꝛmam ponēdū eſt veretrū:
⁊ ligandū eſt leuiter dū augeat̃ ⁊ lōgū fiat:ſed ſi fuerit inſe
parabile excoꝛiandū eſt in p̄mis ⁊ infoꝛmādū eſt cū foꝛma.
¶ Et dixit. de labijs ⁊ narib⁹ diminutis q ſi caro erit groſ
ſa ⁊ ſolida que extēdit pellē:ita q vī totū mēbrū eſſe diminu
tū qḋ fit maxīe in labijs narib⁹ ⁊ aurib⁹:tūc excoꝛianda eſt
pars media ⁊ pellis radenda eſt ex vtraq̧ ꝑte ⁊ incidēda eſt
caro illa que in medio eſt q̄ eſt dura ⁊ infiltrata:deinde ſuen
da eſt pellis:deinde vtendum eſt cōſolidatiuis:quoniam ex
defectu carnis que indurata erat in medio mēbruꝫ reuertet̃
ad longitudinem ſuaꝫ:⁊ nō debet incidi caro cuꝫ pelle:ſicut
multi faciunt:⁊ poſtea ſuunt:quoniam ſi ſic factū fuerit re
manet labium minus debito. Et iō excoꝛiandū eſt ex labio,
⁊ caro que ſub eo eſt durioꝛ incidat̃:deinde ſuende ſunt ex
tremitates pellis:quoniā ſic cū labiū fuerit ſanum ⁊ conſoli
datum erit longū ⁊ tenue:qm̄ in eo oriet̃ caro mollis in qua
nō erit duritie:neq̧ groſſitudo ſicut in p̄ma. ¶ Dixit Aui.
nō opꝫ vt fugiat a curatione cū ꝓlongat̃ ⁊ non confert. imo
opꝫ vt aſſidues fricationē cum pannis:⁊ effuſionem aque
calide:deinde fricationem cum manu:⁊ deinde adhibeas pi
cem. ¶ Et dixit Aui. de ingenio impinguandi eſt retētio ſan
guinis ſuper mēbrū impinguandū:⁊ hoc fit ligando mem
brū qḋ ei equidiſtat in latere altero. Et fit ligando illud qḋ
eſt ſub mēbro impinguando:ex quo vadit nutrimentum ad
ipſum:⁊ hoc cuꝫ eſt pingue:aut nō querit̃ eius impingua
tio:ſicut cum aſſeid eſt extenuatū:⁊ planta manus eſt ſana ⁊
pinguis:naꝫ tunc liget̃ apud cubitū a ſuperioꝛi parte aſſeid:
¶ Et dixit. ſi vtatur ſiue adminiſtret̃ aqua frigida balnean
do vel aſpergendo:⁊ tolerat eam ſuper coꝛpus totum:aut
membrum faciat. Et melioꝛ hoꝛarum ad hoc eſt hoꝛa que
operatur linimentum in attracto ⁊ operatum eſt:⁊ iam at
tractum:foꝛtaſſe enim tunc roboꝛato per eam caloꝛe inte
rius reſoluet ⁊ tranſmutabit nutrimentum ⁊ ſanguinem.
ſcilicet per ſubſtantiam membri.

¶ De extenuatione coꝛpoꝛis pinguis. Cap. iij.

Non omnis coꝛpoꝛis ipinguatio:ſiue
groſſities:⁊ ſilr alicui⁹ mē
bri emēdationē regritnmo dimittēda eſt:quia
vtilis cū nō ſuperfluit. Cuꝫ aūt eſt ſupflua. dixit
Raſ. 6° ꝯti. ex ꝟbo Gal. ⁊ tūc eſt cū nō erit poſ
ſe homini pingui ꝑ ſe manū lauare ſeu tergere anū niſi poſt
laboꝛē. Et Aui. pinguedo ſupflua eſt cū ꝑes coꝛpoꝛis a mo
tu deambulatione ⁊ couertione. ſ. ad latera:⁊ ēt inclinādo ⁊
erigendo vel ꝯuerſione. i. ꝯuerſatione ꝯſueta vel debita im
pedit̃:opꝫ.n. vt caueas ⁊ abhoꝛreas pinguedinem:cū eſt in
via ſupfluitatis. Et dato q p̄o tūc nocumentum nō appareat tñ ſtu
de in amotione ipſius:qm̄ nocumentum ei⁹ adueniēt repēte magnū
⁊ ſubito ⁊ moꝛtē inferēs. Hoc tñ nocumentum nō ſeq̄t̃ pinguedinē
per ſe:imo per ſe coꝛpa pinguia:q̄uis laboꝛēt ⁊ debilitent̃ a
motu:tñ ipſa ſunt ꝑ illud qḋ aſſociat̃ eis de hūiditate ſignat
longitudinē vite:ſed ꝑ accidēs pōt eoꝝ vita eſſe breuis, ⁊ ma
xime vltime pinguiū:⁊ nō cuſtodientiū vitā ſuā. ¶ Et nūe
rans Ruffus nocumēta q̄ ſupfluā ſequūt̃ pinguedinē dicit:
accidit eis epilepſia paraleſis fetoꝛ ſudoꝛis doloꝛ ſtōi ſtrictu
ra anhelitus fluxus vētris defectio coꝛdis ⁊ febris aduſta.
Et nō ſentiunt moꝛbos eoꝝ velocitateꝫ ⁊ paſſiones illatas
eis ab extra:q: coꝛpoꝛa eoꝝ ſunt groſſa. Et nō recipiunt cu
ram de leui cū medicamine:eo q medicie nō pñt ꝑuenire ve
lociter ad mēbra:⁊ hoc ſiue ab intus:ſiue ab extra admini
ſtrent̃:q: virtus ipſarū debilitat̃. Et minutio. i. flōmia debi
lis fit in venis muſculoꝝ ipſoꝝ ⁊ nociua ſūt eis laxatiua. Et
q̄nq̧ ſunt eis moꝛtalia cū in eis fit flegma ſuꝑabundās ⁊ ſā
guis modicus, ⁊ ideo moꝛbus eoꝝ erit deterioꝛ ex ſtrictura
membroꝝ ſuoꝝ ⁊ debilitate anhelitus ipſoꝝ. Et hinc eſt q
quotiens cōualeſcentes nō fuerint velociter releuati ex moꝛ
bis ipſoꝝ ſanitas in eis nō erit ꝑfecta:neq̧ ipſaꝝ coꝛpoꝛa ad
diſpoſitionē nālē ꝯuertunt̃ niſi poſt ſpatiū lōgi tēpoꝛis. Et
ſubdit Ruffus. pinguis ēt nō gñat:neq̧ delectat̃ in luxuria:
nec poterit ea vti cū abūdātia oino. Et dixit. mulier ſi fuerit
pinguis nō cōcipiet:⁊ ſi ꝑgnās fuerit aboꝛſuꝫ patiet̃:ſin aūt
fetus debiles erunt nimis. Et dixit. q ſanguis in venis ma
cilentoꝝ eſt abūdās:⁊ in venis pinguiū modic⁹. ¶ Et Aui.
dixit. pinguedo ſupflua eſt coartans venas. ſ. pulſatiles ⁊ nō
pulſatiles coartatione ꝯſtringēte eas:quare opilat ſpiritum
trāſire ꝑ vias ſuas ⁊ nāleꝫ caloꝛē tā manifeſtas ꝑ quas defer
tur q̄ꝫ in occultas poroꝝ:ꝓꝑ qḋ fit q multotiēs ſuffocatus
extinguat̃. Et q̄nq̧ ita coartat vias tranſit⁹ aeris tā manife
ſtas:vt tracheam ⁊ alias venas pulmonis:q̄ꝫ ēt occultas vt
poros cutis ⁊ arteriaꝝ diſſeminatarū in mēbris q nō ꝑuue
nit ad ipꝫ ſpiraculū aeris:⁊ nō euētat̃:quare coꝛrūpit̃ ꝯplo
ſpūs eoꝝ. Et ſunt poſiti in timoꝛe ⁊ diſcrimine q expellatur
ſanguis eoꝝ ad locū ꝯſtrictū. ſ. ad venas ꝯſtrictas:q̄re foꝛ
taſſe tūc nimiū vena repleta ⁊ coartata ſubito ſcindet̃ ſciſſio
ne ꝑniciosa. ¶ Et melius in diſpōne. ſ. in q̄ ſcindet̃ vena ⁊ in
diſpōne q̄ eſt añ eā. ſ. añq̄ꝫ rūpat̃:⁊ i diſpōne in q̄ coartat̃ trā
ſitus aeris:⁊ in ea q̄ eſt añ ipſaꝫ. ſ. in qua coartat̃ trāſit⁹ ſpi
ritus cū accidit eis ꝯſtrictio anhelit⁹ ⁊ pulſus coꝛdis eſt:vt
ſuccurrat̃ tūc diſpōni eoꝝ. Dixit Auic. cū flōmia:qm̄ dimi
nuendo ſanguineꝫ vene exopilant̃ pinguibus ſic difficulter
factibilis:tñ facta añ fracturā vene ꝓhibet eā ⁊ facta poſt ru
pturā ꝓhibet ſuꝑfluū fluxū ſanguinis ex ea qui foꝛtaſſe poſ
ſet ſupfluere ⁊ retineri ⁊ ſuffocare. Nam vt plim vena que in
his diſpōnib⁹ frangit̃ eſt vena pectoꝛis vel pulmonis:quā
uis ēt vene epatis ⁊ renū poſſint frangi:⁊ in ſūma ſuam bo
ius flōmie eſt mai⁹ nocumēto eius. Nā iſti ſunt expoſiti pe
nitus moꝛti repētine. ¶ Et ſubdit Aui. ad ſummu ſcias q
moꝛs ſuper vltimatos in pinguedine feſtinat ⁊ ꝓpꝛie in illis
qui impinguant̃ in p̄ma etate. Naꝫ ipſi minoꝛes hñt venas
⁊ cōſtrictas. Et dixit. q ſunt expoſiti apoplexie ⁊ pulſui coꝛ
dis ⁊ diarie ꝓꝑ hūiditatē ipſoꝝ ⁊ maliciā anhelit⁹ ⁊ ſinco
pi ⁊ febrib⁹ malis. ſ. de mala putredine:⁊ nō tolerant famē

Nocumēta ſequētia ſuperfluas pinguedinē.

neqꝫ sitim. Nā ⁊ si sint humida flāticar ⁊ vt sint apta tolerare
famē ⁊ sitim:ipsa tñ nō tolerāt. Et hoc ideo:q: calor nālis i eis
multū paucificatus exīs ⁊ parat⁹ extinctioni exigit frequē
ter resumi ⁊ restaurari cū frequēti cibatione ⁊ potu, sꝫ pau/
ca in vice: sunt eniꝫ in hoc silēs decrepitis: ⁊ maxie q exube/
ranter fuerūt pingues. Isti.n.pp paucitatē sanguinis ⁊ calo
ris nō tolerāt stare sine cibo:nisi spacio breui. Et q: abūdāt
humiditatib⁹ flāticis sūt expositi paralysi ⁊ silib⁹ egritudini/
bus neruoꝝ ⁊ malitie anhelitus ⁊ diarie. Et q: hūt meatus
spūs ꝯstrictos expositi sunt syncopi ⁊ apoplexie ⁊ incurrere
in putrefactionē. Et q: sunt vehementer frigidi in cōplone
sua. Nō.n.dixit Aui. peruenit hō ad vltimū magnitudinis
impinguationis:nisi cū est frigide cōplonis.s.multuꝫ. Et iō
sunt expositi pulsui cordis ⁊ extinctioni. ¶ Et dixit Aui. su
perflue pingues nō sunt gñantes:neqꝫ in semine suo ad mo/
dū peruenietes.s.gñonis:q: semen coꝝ est paucum subtile
fluidū ⁊ nō bñ digestū pre frigiditate complonis coꝝ:quare
aut nō gñant:aut raro gñant. Et silr que de mulierib⁹ sunt
pingues nō cōcipiunt:aut si aliqñ cōcipiunt abortiuntur. Et
est affo. Hip. quecūqꝫ p̄ter nām grasse ⁊c. Et hoc est q: semē
eaꝝ est paucū.s.sanguis mēstruus quo dꝫ formari fetus est
paucus ⁊ male digestus vel nō pueniunt ad cōmodū ex seie
suo:q: nō alienanꝰ habitudines mediocres. ⁊ pro.s.quāuis
semen ipsoꝝ sit paucū qđ emittūt in coitu. ¶ Et dixit. ꝙ ap/
petitus coꝝ tā viroꝝ q̄ꝫ mulierū est debilis per supfluaꝫ hūi
ditatē hebetantē sensuꝫ oris stomaci:⁊ pp flegmaticitatē ꝓ/
hibētē suctionē venaꝝ:imo vt dicit 6° ꝯti. excitat in eis nau
sea. ¶ Et dixit Aui. ꝙ qñ isti sic pingues leduntur in aliqbus
mēbris longinqs ⁊ exteriorib⁹ ⁊ curant per medicinas nō
iuuanꝰ p eas:q: fortasse nō penetrāt in venas:ita ꝙ pueniat
eaꝝ virtus ad mēbra lesa. ¶ Et dixit. ꝙ sic pingues sunt he
betes in sensu. Et iō qñ infirmanꝰ nō sentiunt nocu^{m}. ¶ Et
ex isto seqꝰ aliud nocu^{m}.s.ꝙ q: nō percipiūt egritudis noc^{m}
nō reqrūt cito curationē: ⁊ si reqrunt eā ipsa nō pōt in eis cō
mode fieri:nā flōmia in eis est difficilis ⁊ in solone ventris
coꝝ p farmacias est timor:nā fortasse farmacia mouebit hu
morē ⁊ nō erit ei possibile:vt penetret venas ⁊ trāseat ad lo
cū euōnis pp ꝯstrictionē venaꝝ:⁊ qñ fortasse perducit illō ad
agitationē hūoris ⁊ ad pditioneꝫ. Et vt debent medicine in
eis exteri⁹ approximare nō ꝓfundant cū v̄tute eaꝝ pre opi
latione poroꝝ:⁊ pp magnā distantiā extrinsecoꝝ ad intrinse
ca nō pueniūt ad ipsa cū virtute. ¶ Et pingues. dixit Aui. si
faciunt aliqd.s.opando laborādo ambulādo vel exercitanꝰ
infirmanꝰ ⁊ debilitanꝰ, q: calor coꝝ innat⁹ est debilis ⁊ est
in loco stricto. ¶ Cōsideratis predictis dicūt ꝙ positi in vltī
ma grassitie deterioris dispōnis ⁊ cōditionis exīt positis in
vltima extenuatione. Nā quāuis siccitas sit magis lesiua q̄ꝫ
humiditas ⁊ morbi inanitionis sint difficilioris cure q̄ꝫ mor
bi repletionis:tñ supflue pingues sunt apparati maioribus
piculis:⁊ magis repentine mori q̄ꝫ illi. laudatꝰ ergo dixit. A.
hō tēperatus.s.in habitudine mediocri inter extenuatam ⁊
pinguē ⁊ proprie ille q fuerit talis in adolescētia sua.

Cause quoqꝫ supflue impinguatiōis opposite sūt cause
supflue extenuationis. Et iō ex illis haberi psūt.

Cura supflue pinguedinis extenuatiua:⁊ silr p̄uisiua siue
p̄seruatiua ne qs nimiā incurrat pinguedinē dieta
ꝯpleꝰ ⁊ potione. Et in vtrisqꝫ ꝓpositū cure. dixit Ras. 6. ꝯti.
est vt ꝓhibeatꝰ ⁊ diminuatꝰ trāsportatio nutrimēti ad mēbra:
⁊ rarificatio cutis ad augēdū in dissolone ⁊ ꝯfortatiōe v̄tu/
tis expulsiue cū abūdāti laxatiōe vētris:donec inducanꝰ ad
vsuꝫ insipida nutrimēti ad velociter expellēdū qđ inclusuꝫ fue
rit in eis ad inferi⁹. ¶ De dieta. dixit. A. regimē extenuādi ē
ꝯriū regimini ipinguādi. ꝙ degat in aere calo ⁊ sicco mōtuo/ De sex rebus nō naturalibus
so ⁊ exponat se aeri nudo discoopt⁹ sub sole ⁊ igne:⁊ artes
efficiat fabriles q̄ cū igne fiūt ⁊ sub sole estiuo:⁊ ei⁹ exercitiū
sit añ cibū ⁊ sit forte ⁊ velox discooperto corpe:qđ exercitiuꝫ
sic exiccat vehemēti⁹. ¶ Scias tñ ꝙ ē supflus qcs ē exic/
cat corpa:⁊ maxie in assuetis exercitari. ¶ Ait Ras. 6. ꝯtiñ.
siqs ꝯsueuit esse pinguis si illud dimittat fere macresiet eius
corp⁹. ¶ Et dixit Oribasi⁹. fricenꝰ nitro ⁊ reb⁹ asperis abū
dāti ꝯrietate ⁊ exercitenꝰ exercitio discoopti corpis in sole ⁊
frequēti lectiōe in libris. ¶ Inqt Ruffus. caut⁹ eē debes vt
largos poros facias ei vt inde multa q̄ꝫtitas euaporet ⁊ cō
fert in harena calā ⁊ in cinere calo sepeliri ⁊ balneeꝰ balneis
dissolutiuis ⁊ in ieiunio. ¶ Dixit Gal. ⁊ ponitꝰ. 6. ꝯti. aq̄ bal
nei dꝫ eē dissolutiua. Et si posē est vtatꝰ balneo nāli tali. sin/
aūt recipe aquā q̄ silis sit nali aq̄ ponēdo in ea sal ⁊ baurach
dimittēdo eā in sole donec bñ ꝯburat.i. bñ calefaciat eaꝫ sol
plurib⁹ dieb⁹. Et ait Ras. ibidē. dico pila magna iplēda est
aq̄ ⁊ ponatꝰ in ea sal lapideū ⁊ amarū ⁊ dimittatꝰ in sole plu
rib⁹ dieb⁹ in mēse. Julij: ⁊ cū ea fiet cura ad votū tuū. Et ex
his aqs sūt marine salse sulfuree bituminose aluminose ⁊ si
miles. Et dix̄ Ga. post balneationē nō dꝫ comedere:sꝫ dormi
re si dilexerit. Et deinde dꝫ reuerti añ cibū ad balneū: ⁊ post
balneū fiat inunctio cū vnguētis dissolutiuis. Et añ balneū
fiat fricatio cū pāno aspero:donec rubefiat. Et post balneuꝫ
añ illinitionē fiat fricatio cuꝫ medicinis dissolutiuis ⁊ mora
in balneo ꝓlongetur ad posse. Et dixit. ego extenuari feci in
modico tpe quēdā p exercitiū velox fricando ipꝫ cum toba/
lia aspera nimis. Deinde sequebar cū nimia fractiōe cū oleo
dissolutiuo: ⁊ post fricationē nullū cibū dabā ei:sꝫ faciebaꝫ
ipꝫ vti balneo ⁊ nō dabā ei cibū post balneū:sꝫ faciebā ipm
dormire si volūtas ei erat. deinde faciebā eū vti 2° balneo ⁊
dabā ei post balneū cibariū pauci nutrimēti ⁊ multe q̄ꝫtita/
tis vt sit sufficientia in q̄ꝫtitate ⁊ trāsportatio nutrimēti eius
sit modica. ¶ Dixit Ruffus. ꝙ frequēs appositio vētosaruꝫ
macrefacit ⁊ itēsus sōn⁹ macrefacit. sꝫ dꝫ fieri añ cibū: ⁊ post
cibū nullo° dormiat. ⁊ cū dormit dormiat sp sup rē durā:q2
illud durū ꝓhibet multiplicare carnē: ⁊ aug^{m} fieri nō sinit:⁊
iducatꝰ ei tremor ⁊ calamitas: ⁊ nūcienꝰ ei tristia: ⁊ ꝓhibeatꝰ
a visu iocationis ⁊ iocoꝝ ⁊ solatioꝝ ⁊ reꝝ letificātiū. ¶ Et
cibaria debēt hr̄e has ꝯditiōes ꝙ sint pauci ⁊ sicci nutrimē De cibarijs
ti:q̄ꝫuis multe q̄ꝫtitatis ⁊ sint vētris subductiui ⁊ appetitus
delectiui. Itaqꝫ panē de simila nō comedant. Dixit Ruffus.
neqꝫ pastella similaginea nō fermētata ⁊ cocta cum solario
ignis: ⁊ ꝓpe distēperata cū oleo:eo ꝙ ingrossant corp⁹ vten
tis abūdāter: ⁊ nō comedāt ptisanū de fabis. sup. neqꝫ alios
impinguātes. Sꝫ vtanꝰ pane de tota farina vel furfuraceo
multū fermētato bñ salito ⁊ multū cocto, ⁊ post q̄ꝫ idurauē/
rit. aut pane ordeaceo vel granis minutis ⁊ pulte d̄ lēticulis:
⁊ silib⁹. Et nō comedāt carnes ruffaos:⁊ pingues ⁊ cibaria
adiposa ⁊ pinguia vnctuosa. nō vtanꝰ carnib⁹ iuuenib⁹ neqꝫ
recētib⁹:sꝫ veterib⁹ ⁊ salitis. nō comedāt sorbilia nec lac nisi
fuerit acetosuꝫ. Nō caseū recētē:sꝫ antiquū ⁊ multū salitū ⁊
comedant olera mollia ⁊ herbas amaras ⁊ acutas nō come/
dant nucleos fructuū:sꝫ poma ⁊ pira:maxie acetosa. Et con
diant cibaria coꝝ cū spēb⁹ acutis:maxie cū pipere cimino
⁊ silib⁹. ¶ Inqt Gal. 2° alimētoꝝ:extimo ꝙ acutū ⁊ aciduꝫ
silr attenuāt:sꝫ aridū cū frigiditate ⁊ acutū cuꝫ caliditate. Jōqꝫ
ꝓ cōdimētis ⁊ saporib⁹ cibarioꝝ suoꝝ vtanꝰ acetosis ⁊ acu
tis singulr̄ vel cōiunctim. vinū fugiāt rubeū grossuꝫ ⁊ dulce.
⁊ bibāt subtile aqueū ⁊ ponticū ⁊ aquā fugiāt frigidā ⁊ cali
dā bibant. ¶ Et opꝫ vt q̄ꝫtitas nutrimēti multū minuatur.
Inqt Gal. vt ponitꝰ. 6. ꝯti. indigētia exiccat corpus ⁊ iō curat
morbos humidos ⁊ desiccat carneositatē corpis:⁊ qñ corp⁹
insepabilr̄ dissoluitꝰ. cūqꝫ nō fiet restauratio desiccabitꝰ veloci
ter. ¶ Pro tota ordinatiōe diete p̄dicte. dixit Aui. ꝙ regimē
extenuādi corp⁹ est minoratio cibi: ⁊ post ipsuꝫ balneenꝰ ⁊
exercitiū vehemēs cū penetratione ei⁹.i. cā penetrās:donec
resoluat illū.s. cibū p̄assumptū. Et cōponere cibū de gñe ei⁹
cui⁹ nutri^{m} est siccū aut acre aut salsuꝫ:sicut lētes aut alchau
mich ⁊ acetosa. Et sit panis coꝝ de quo nō est eiectū furfur
⁊ panis de ordeo ⁊ multiplicēt spēs calās q̄ ꝓ cōdimēto po
nanꝰ in cibarijs suis. Et dixit de eis q̄ adiuuāt ad minorādū

cibū corꝑeū eo qḋ narratū est:est vt cibus pinguis valde ꝛ
satiet velociter:qm̄ appetitꝰ coꝝ debilitat̄. Et sint cibi coꝝ
tales vt adiuuent ad māṁ.s.nutrimētalē resoluēdā:ſi aggre
gat̄ ex ea in corpe. Et dixit.adiuuat ad illud vehemētia rari/
tatis corpis coꝝ ꝑ exercitia laboriosa ꝛ grossitudinē īdumē
ti ꝛ lecti. Et ꝑmixtaꝰ ḋ aq̄ frida ad calā ꝛ aeris fridi ad calꝫ.
Et detectio corpis ſꝑ ad frigus ꝛ ꝯstringant̄ pori ꝛ cōsolide
tur corpꝰ post horripilationē:q̄re nō recipiat nutriᵐ ꝛ ꝓhi/
beat resolōnē equalē ꝛ ꝑcedat attractionem eius qḋ est post
ipsā.s.nutrimēti qḋ succedat resolōni eq̄li. Qꝫ si fuerit cor/
pus ꝯstrictū:tūc detegat̄ calori donec multiplicet̄ eiꝰ resolō
quare resoluat̄ ſuꝑ illud qḋ attrahit̄ ad membrum.

De cura aūt per potionē.dixit Gal.6.de regi.sani.laxa/
tio inhibet nutriᵐ ꝑcedere in corporeꝗ nō est
meliꝰ ea ad remouēdū pinguedinē.ꝛ eꝯ. Et Aui.dixit.euo
nes ꝛ vomitꝰ sūt de hoc gn̄e.ꝛ intellexit de vomitu ꝛ fluxu
vētris inequalibꝰ ꝛ ſuꝑabūdātibꝰ.nā iste euones eq̄les ꝯfe
rūt ad ipinguationē corpis ꝛ nō ad extenuationē. ¶ De me
dicinis vō euatiuis multū ꝯueniūt euantia ꝑ vrinā:ꝛ maxie
oia ꝓuocatiua mēstruoꝝ ꝛ sudoris. ¶ Dixit. A.illḋ qḋ ꝑlm
extenuat corpꝰ est alteratio ꝯplōnis ad ꝯriū ꝯplōnis facien
tis pinguedinē. Et si in eā est frigus ꝯfert calefactio:ꝛ si est
in eā calefactio eq̄lis:tūc inclinatio eiꝰ ad frigus aut ad calo
rē ſuꝑfluū ſm ꝑlm. ¶ De rebꝰ magni iuuamēti:ꝛ qḋ ꝓhibꝫ
pinguedinē his q ſuꝑfluūt in pinguedine ꝛ si illud a frigore
est administratio medicinaꝝ subtiliātiū. Nā ipse efficiūt in hu
moribꝰ tres opōnes:q̄ꝝ vnaqueq; est iuuatiua ad extenuan
dū corpꝰ. Et vna eaꝝ est subtiliatio hūoris ꝛ elongatio eiꝰ a
coagulatiōe ꝛ exponit̄ eiꝰ resolōni. Et 2ᵃ est ꝙ ipsa ꝓuocāt
ꝛ mouēt hūorē nō ad ꝑtes venaꝝ:ſꝫ ad loca euonū. Et 3ᵃ est
ꝙ faciūt lucrari sanguini q̄litatē acutā nō benignā.sed mali
gnā ad v̓tutē attractiuā:q̄re nō attrahit̄ ad mēbra:ſꝫ repu/
diat̄. ¶ Et dixit.ꝙ meⁿᵉ administrate in dolcribꝰ iūcturarū
sūt valde fortes extenuādo:ꝛ sūt ꝓuocatiue vrine nō tēpera
te.s.q̄ meⁿᵉ tēpate ꝓuocatiue nō ꝯferūt:q̄ꝛ vadūt cū cibo ad
venas ꝛ nō pn̄t mām ꝑducere ad suctionē venaꝝ.s.positaruꝫ
exteriꝰ in ſuꝑficie venaꝝ.s.emulgētium.q̄re nō pn̄t ꝑducere
mām ad ꝑtes vrine sumēdo eas a ꝑte venaꝝ.s.aliaꝝ:que de/
ferūt corpi nutrimētū nisi in potu sumant̄ cū iaꝫ 2ᵃ aduenit
digō.tūc.n. ꝑueniūt ad epar ꝛ illic icipit pᵃ opō eaꝝ:īmo for
tes.s.in subtiliādo ꝛ ꝓuocādo vrinā sunt ille q̄ ꝯferūt.q̄ꝛ re/
manēt cū v̓tute descēdētes valde hūores nō ad ꝑtes venarū:
ſꝫ ad vias vrine:q̄re famē patiūt̄ vene ꝛ faciūt reliquas ope
rationes vtiles ad extenuādū:q̄ꝛ famelice euellunt hūidita/
tes ex mēbris vn̄ mēbra extenuant̄. ¶ Et meⁿᵉ fortes predi
cte q̄ ꝓuocāt mēstrua cū v̓tute adiuuāt ad extenuādū mulie
res pingues. Et iste q̄dē medicie sūt sicut gētiana ꝛ semē ru/
the ꝛ aristol.ro.ꝛ petrosiliū ꝛ poliū. Et sandarace est v̓tꝰ ex/
tenuatiua valde ꝯria v̓tuti karabe. Et lacca ꝛ semē apij ꝛ dra
gantū est extenuatiuū forte:ſꝫ timorosiꝰ. Et maratrū.ſuꝑ.ꝛ
silia ꝛ arthemisia cētaurea minor oēs spēs salis:ꝑsertim sal
cū quo salitꝰ est serpēs ꝛ baurach ꝛ almuri ꝛ sanucꝰ. ¶ Et
dixit.de ꝯpositis iuuatiuis sūt tyriaca metridatū musa enea
diaolibanū electuariū de anacardis diapipereon diaspmatū
dialacca diacurcuma ꝛ triferaꝛ silis. ¶ Dixit Rufus.fiat
ꝯfecꝰ de aniso dauco mōtano pipere ꝛ assaro cū melle. ¶ Di
xit Aui.ꝙ de meⁿᶦˢ subtiliātibꝰ sūt acetū ꝛ almuri ꝓprie sū
pta in ieiuno:verū tn̄ q hn̄t debilitatē neruoꝝ:ꝛ q̄ hn̄t debi/
litatē mīrcis vitare debēt acetū. ¶ Et dixit de ꝯferentibꝰ est
potare vinū in ieiunio:qm̄ attenuat ꝑ h̓ qḋ soluit ꝛ resoluit:
ꝛ q̄ꝛ replet venas vapore cū fuerit illḋ qḋ potat̄ ꝑlm:q̄re ve/
ne nō recipiūt aliq̄d ſuꝑa ipꝫ ex cibo. ¶ Et de vtilibꝰ est bi/
bere loco vini vinū granatoꝝ solū vel mixtū cuꝫ oximelle ꝛ
aq̄ frigida. ¶ Et expꝑtū est in iuuenibꝰ multū pinguibꝰ bibe
re oi die in ieiuno ciatū aceti calidi cuꝫ modico piperis. vtilr
eniꝫ macrefacit ꝛ nō pn̄t reimpinguari. ¶ Et dixit Aui.me/
dicine lenientes nām sunt ꝯferētes:ꝓpea ꝙ cōuertunt cibaꝫ
a venis ad intestina:ꝛ q̄n administrant̄ multotiens fit v̓tꝰ
attractiua venaꝝ pigra ꝛ cō suefcūt vene euari ab illo qḋ va/
dit ad eas apud quē lꝫ motū humoꝝ ad intestina. Et q̄n ope
rant̄ vene lenientes nām ꝛ medicine subtiliātes diuretice nō
ꝑuenit ad venas ex cibo res magna. ¶ Si vō aliqḋ ꝑticula/
re mēbꝝ fuerit impinguatū aut magnificatū ſuꝑa nāꝫ:tūc

De exte-
nuatione
mēbri ꝑti-
cularis.

ait Ras.6.ꝯti.dico vtēdū est minutione in ꝑte opposita ꝛ li
gatio est cōiter fienda ſuꝑ locū ad expellēdū ad sursū ꝛ liget̄
altera ꝑs.s.ligatione ingrossationis ꝛ liniat̄ ista ꝑs cū cōfor
tantibꝰ stipticis vt nō recipiat ꝛ altera cū mollificatiuis ꝛ at
tractiuis ꝛ vtat̄ q̄ꝫtitate modica nutrimēti.ꝛ. A.dixit in cu/
ratione eiꝰ redi ad dispōnes ꝛ cōditiōes dictas in capᵒ exte/
nuationis. Et iuuat̄ cū fit mēbrū ipꝫ quiescēs cū ligamēto ꝛ
assiduatū eiꝰ ꝑillas vias subito ꝛ attractio cibi ad oppᵐ. Et
appō medicaminū ꝓhibentiū mēbꝝ magnificari. ¶ Maxi
me aūt rōne ornatus ꝯsueuit ꝓhiberi in pueris testiculoꝛuꝫ
magnificatio ꝛ in puellis ingrossatio mamillaꝝ ipsaꝝ. Et d

De ꝓhi-
bitiōe ma-
gnificatio-
nis testi-
culoꝛuꝫ ꝛ
mamilla-
rum.

hoc ꝓhibētibꝰ est vt sumat̄ chimolea ꝛ cerussa plūbi ꝛ mi/
sceant̄ cū succo iusqami albi ꝛ oleo myrtino ꝛ administrent̄
inungēdo. Et assignet̄ epithimatio cū fricatione lapidis in
quo flōmatores sua acuunt ferramēta. Un̄ vnꝰ lapis fricet̄
ſuꝑ aliū cū aceto aut cū succo iusqami albi. Et sir ēt multi/
tudo epithimādi cū albumine oui oi die. Aut puluerizetur
creta ꝛ galla viridis ꝛ liniant̄ cū melle:deinde abluat̄ cū aq̄
frigida:ꝛ fiat istud in mēse tribꝰ vicibꝰ. ¶ Et de appropria
tis ꝓhibētibꝰ magnificari mamillas.dixit Aui.est vt liget̄
ſuꝑ eas ciminū ꝯtritū ꝯfectū cuꝫ aceto ex quo emplent̄ ꝛ di/
mittat̄ ſuꝑ eas pānus infusus cū aceto tribꝰ diebꝰ:deīde sol
uat̄ ꝯnter ꝛ ſuꝑadbibeat̄ cepe lilij ꝛ stringat̄ ꝛ nō soluat̄ tri
bus alijs:ꝛ fiat istud in mense tribus vicibus. ¶ Amplius
de corporis extenuatione ꝛ eius impinguatione dcm̄ est in
sermone p̂.tractatu de regimine sanitatis.

¶ De infectionibus cutis in gn̄ali. Cap.iiij.

Cum natura totius corporis regitiua fortis existit ꝛ ꝓualet in/
trinsece plenarie corpus mūdat ab oibꝰ ſuꝑfluī
tatibꝰ cuiuscūq; triū digōnū ꝛ potissime q̄ sunt
tertie digōnis ſuꝑflua resolōne cōsumit maxie si
regimē in sex rebꝰ nō nālibꝰ ꝯueniēs fuerit q̄re cutis totius
corpis mūda ꝛ sine macula ꝑseuerat. Cū vō ipotēs fuerit in
humiditatibꝰ ꝛ ſuꝑfluitatibꝰ precise nō poterit:ꝛ tūc super
fluitates multe expulse seruant̄ in corpe:ꝛ maxie si regimen
sex reꝝ nō nāliū a ꝯgruitate deuiauerit. ¶ Cū ipse ſuꝑfluita
tes ad cutē defluūt ipsaꝫ varijs maculis inficiūt ꝛ deturpāt:
qḋ q̄nq; totiꝰ euenit cuti, q̄nq; parti eiꝰ vel ꝑtibꝰ ſm quas
ipsa ſuꝑfluitas deuiauerit. Et ſm ꝙ ipsa ſuꝑfluitas diuersa
fuerit in q̄litate vel q̄ꝫtitate seu mē seu subā:ꝛ ſm ꝙ ipsa nā
deficit in toto aliq̄ seu aliq̄bꝰ ꝑticulis corpis. Deficit.n.q̄nꝫ
in toto sicut in decrepitis ꝛ conualescētibꝰ ex morbis maxie
cronicis. ¶ Et q̄nq; cōtingit in cute deturpatio nō ꝑꝑ ipotē
tiaꝫ v̓tutis neq; ꝑꝑ pctm̄ in ſuꝑfluitatibꝰ:ſꝫ ꝙ pori cutis in
toto vel in ꝑte sūt ꝯstricti opilati:q̄re nō pn̄t ſuꝑfluitates re/
solui ꝛ emitti:sicut maxie ꝯtingit in sordidis ꝛ imūdis viris
ꝛ mulieribus ꝑcipue balneationē ꝛ abstersionē linquētibꝰ
cōsuetā. ¶ Dixit Aui.quarti 7ᵃ caᵒ de pediculis.ꝙ mā hūi/
ditatis.i.hūoralis vel mēbroꝝ siue mā ſuꝑfluitatis triū dige
stionū decisa ab eis.s.mēbris:in qua hūiditate est aliq̄ calidi
tas.s.que sit nālr calida sanguinea vel colica:vel cuꝫ qua est
calitas aliq̄.s.accn̄talis vel acq̄sita ꝑ putrefactioneꝫ expulsa
ad cutē aliq̄n est tāte leuitatis ꝛ subtilitatis vt resoluat̄.s.in/
sensibilr ꝛ nō sentiat̄. Et aliq̄n nō est tante subtilitatis ꝛ leui
tatis:ſꝫ accipit de grossitie ꝛ grauitate. Et ſm ꝙ plus vel mi
nus de eis accipit sic expellit̄ vel retinet̄ inexpulsa.que ergo
minus accipit ex eis expellit̄ sensibilr ꝑ sudorē. Et hāc seq̄t̄
illud qḋ resoluit̄ in sudorē ꝛ eā seq̄t̄ illud qḋ resoluit̄ ꝛ coa/
gulat̄ in sordē. Et hāc seq̄t̄ id qḋ retinet̄ in supꝛema ſuꝑficie
cutis.s.in ymine. Et hāc seq̄t̄ qḋ retinet̄ ꝓfundiꝰ illa. Et in.

hac est ẽt latitudo magna. Et est in ea diuersitas: ꝛ ꝑm diuer
sas ptes cutis ad quã deriuaẽ. Et qñqꝫ mã ꝓpulsa ad cutem
nõ est multũ mala. Et nõ inest ei. dixit Auic. virt⁹ virulẽta. i.
nõ inest ei ỽtus caloris putredinalis agẽtis in ipsaꝫ multuꝫ
mala ꝛ fortis ducẽs ipsaꝫ mãꝫ ad virulẽtiã ꝛ non festinet ad
eã putrefactio dominãs vltima. Sꝫ est ↄueniẽs vt sit mã re/
cipiens vitã ex creatore suo ꝛ ↄueniũt ex ea pediculi. si eniꝫ
inest ei ỽtus virulẽta aut putrefactio vltima nõ ꝓduceret ex
eo aial. ℭ Sũt aũt infectione cutis ꝑmutatio coloris ipsius
ad colorẽ fedũ morphea ꝛ albaras pustule diuersoꝝ generũ
scabies pruritus ipetigo ignis siluaticus lepra large sumpta
lichines alteri desudationes panni macule multe depilatio
alopitia tirea tinea lentigines furfures permutationes in pi
lis: ꝛ capillis ꝛ alie his similes.

ℭ De permutatione coloris cutis in gñali. Cap. v.

Color cutis corpis ꝑm nãm existens ẽt seqẽ
ↄplõnẽ ꝛ sanguis ꝛ spũs quãtitatẽ ꝛ
qualitatẽ. Et ideo color corpis sup specie ↄplo/
nis ꝛ sup specie humoris in ipo dñantis signat:
ꝛ hoc si nõ in ꝓfundo corpis accubuerit húor.
Et dixit Gal. sup ꝑmo affo. Color. n. bonus humidus ꝛ flo/
ridus ab humorib⁹ bonis ad cutem tractis ↄuenit: ꝛ color
malus a ꝓdicto diuersus sic ↄuenit ab humorib⁹ malis ad
Color bo/ nus quis sit. cutẽ ꝓpulsis. ℭ Est aũt color bonus color albus ꝑfusus ru
bore. Cutis. n. cũ sit mẽbrũ spermaticum de se est alba ꝛ san
guis bonus ꝛ mundus ad ipsaꝫ ↄueniẽs ꝑfundit eã rubore
ꝛ repñtaẽ color iste splẽdidus viuax ex multis bonis spiriti
bus ad cutẽ delatis. Et iste est color ꝓprie corpis cõplexionẽ
hñtis eqlẽ. ℭ Color aũt rubeus est corporis hñtis ↄplonẽ
Color ru/ beus. calidã ꝛ sanguinis abũdantiã q post cutẽ ad quã abũdãter
Russus. ↄuenit multo colorat rubore. ℭ Et color russus siue rubeus
remissus est ẽt corpis hñtis ↄplõnẽ calidã ꝛ sanguineꝫ non
multũ supabũdãtis quãtitatis: quare nõ põt multũ rubifica
re faciẽ. Et si hic color in corpe fuerit supabũdãtis sanguis:
tũc signat ↄplõnẽ eius calidã ꝛ sanguineꝫ colere ꝑmixtum.
Subruf/ fus. ℭ Color aũt subruffus est q remissioris rubedinis est colore
russo: q: min⁹ distat ab albedine qꝫ ipse ꝛ insequiẽ ↄplonẽ
calidã ꝛ dominiũ colere rubee nãlis si est paruũ. Si aũt est
aliquo pallore mixtus: ꝛ tũc inseqẽ paucitatẽ sanguinis absqꝫ
Citrinus dominio colere vt in ↄualescẽtib⁹. ℭ Et color citrinus inse/
quiẽ ↄplonẽ calidã ꝛ dñiuꝫ colere innãlis citrine. ℭ Color
Albus. aũt albus inseqẽ cõplexionẽ frigidaꝫ ꝛ dñiuꝫ flẽtis nãlis
aut paucitatẽ sanguinis venientis ad cutẽ pre paucitate vẽ
ꝑuatiõe cui⁹ nõ rubificat. ℭ Color võ niger qui dĩ fuscus,
Niger. ꝛ est niger cũ declinatione ad liuidũ inseqẽ cõplexionẽ ve/
hemẽter frigidã sanguinis paucitatẽ ꝛ ipsius ↄgelationem
ꝑꝑ quã ad nigredinẽ ↄuertiẽ ꝛ cutẽ obfuscat. Sed color ni/
ger q diciẽ brunus: ꝛ est color niger cũ declinatione ad ob/
scuritatẽ inseqẽ caliditatẽ adurentẽ ꝛ cõuertentẽ sanguineꝫ
ad nigredinẽ. ℭ Color aũt melõgianus: ꝛ est color mixtus
Melon/ gianus. cũ celestino ꝛ aquilco sicut est color melongie a qua nomen
Gipseus. accepit inseqẽ cõplonẽ frigidã ꝛ siccã ꝛ dominiuꝫ colere ni/
gre. ℭ Et color gipseus q est color albus: ꝛ cũ quadã mortifi/
catione: ꝛ etiã seqẽ cõplexionẽ frigidã ꝛ dñiuꝫ flegmatis inna
Stanne⁹. turalis. ℭ Et color stãneus q est color albus permixt⁹ ali/
quali viriditate insequiẽ ↄplexionẽ frigidã ꝛ humidã ꝛ do/
miniũ flegmatis cũ sibi permixtũ est parũ colere nigre ex cu
ius permixtione albedo declinat ad viriditateꝫ. ℭ Et color
Eburne⁹ eburneus qui est color albus: ꝛ cũ pauca declinatione ad citri
nitatẽ: qualis est color eboris a quo nomẽ accepit ẽt seqẽ cõ
plexionẽ frigidã ꝛ dñiuꝫ flegmatis cui ꝑua portio colere est
Que cu/ stodiũt ꝛ efficiũt co/ loreꝫ bo/ num inte/ rius ꝗ ex/ terius ap/ plicata. admixta per cui⁹ admixtionẽ albedo flegmatis declinat ad
citrinitatẽ. ℭ Quedã custodiunt ꝛ efficiunt colorẽ toti⁹ cor
poris bonũ ꝛ faciei sumpta interius, ꝛ hoc aut q: sanguinẽ
laudabilẽ ꝛ nõ grossuꝫ generãt sicut sunt carnes sanguinis
gñatiue ꝛ ipsoꝝ brodia ꝛ oua sorbilia: ꝛ alii cibi bone sube
ꝛ vinũ aromaticũ. Aut q: sanguinẽ laudabilẽ existẽtẽ in cor
pore dilatant ꝛ versus exteriora aspergũt sicut sicut piper ꝛ
gariofili ꝛ modestus vsus croci. Aut q: sanguinẽ mundifi/
cant ꝛ depurant sicut trifera minor mirabol. aut electuriam
ipsoꝝ, ꝛ alia. ℭ Et qdã exteri⁹ applicata bonũ reddũt cor/
poris colorẽ ꝛ sunt fricationes ablutiones illinitiones ꝛ ab
stersiones facte cũ gomera. ℭ Gomera bona. ℞. farine cice/
ris ordei fabaꝝ ꝛ amidi dragaganti seminis raffani. añ. ptes
equales distẽperenẽ cũ lacte ex quo liniaẽ corp⁹ totũ aut fa
cies ꝛ ptes discooperte in sero ꝛ mane lauenẽ cũ aqua deco
ctionis violarũ siccarũ aut furfuris: ꝛ fiat hoc frequenter ꝑꝫ
necessitatẽ. ℭ Gomera alia vtilis. ℞. radicuꝫ liliꝫ ꝛ narcissi
yari vel serpentarie ꝛ yreos. añ. partẽ. j. farine fabaꝝ ꝛ cice/
rum ꝛ ordei ꝛ amidi. añ. par. ij. dragaganti. par. 5. fiant ex eis
trocisci, ꝛ siccenẽ ꝛ cũ necesse fuerit distemperenẽ cũ lacte: ꝛ
fiat vt est dictũ illinitio: ꝛ postea ablutio. Amplius alie inse
rius subdenẽ. ℭ Color aũt nãlis corpis ꝑmutaẽ aliqñ a sua
nãlitate ad colorẽ innãleꝫ fedũ deturpantẽ. Et fit aut in toto
corpore aut in parte eius discooperta. Et hoc ẽt aut erit ꝑm
totã aliquã partẽ aut ꝑm partes eius: ac si ps illa esset macu
lata punctis multis magnis vel paruis. Et fit ista ꝑmutatio
coloris aut ad liuedinem vel liuiditatẽ vel plumbeitatẽ vel
viriditatẽ aut citrinitatẽ vel aliuꝫ ex colorib⁹ innãlibus.

Et fit ista ꝑmutatio aliqñ a causis extrinsecis ꝛ aliquã
do ab intrinsecis. Extrinsecis vt dispõnibus De causis ꝑmutatio/ nis colo/ ris nãlis ad innãlẽ.
aeris in caliditate ꝛ in frigiditate ꝛ sole ꝛ ventis ꝛ exercitijs
ꝛ quietibus ꝛ balneationib⁹ ꝛ diminutionib⁹ eaꝝ ꝛ somnis
ꝛ vigilijs ꝛ accidẽtibus anime cibis ꝛ potib⁹ ꝛ euacuationib⁹
ꝛ repletionibus. Et ẽt aliqñ ex causis nõ necessarijs vt vene
nis ꝑcussionibus obuiationib⁹ casibus ligaturis pressuris
fricationibus ꝛ medicinaꝝ appositionib⁹. Accidit võ ab in
trinsecis sicut cũ permutaẽ color totius corpis ꝓpter epar
ad albedinẽ cum fuerit infrigidatuꝫ: ac ad subrubedinẽ siue
ruffedinẽ cũ fuerit supercalefactũ. ℭ Et sicut ꝑmutaẽ color
corpis ꝓpter stomacũ: aut ꝓpter splenẽ ad rubedinẽ siue sub
rubedinẽ ꝛ nigredinẽ. s. fuscaꝫ ꝛ remissam ꝑꝑ sparsionẽ cole
re nigre in totũ corpus. ℭ Et sicut cũ permutaẽ color toti⁹
corpis ꝓpter hemorroides. s. multũ emanantes sanguinis: ꝛ
aut ꝓpter multaꝫ menstruoꝝ emissionẽ aliunde vel multuꝫ
sanguinis fluxum ad rubedinẽ ꝛ viriditatẽ: vel ad subruffe/
dinem: vt accidit ex cõualescẽtib⁹ ex paucitate sanguinis eo
rum. ℭ Et qñqꝫ ꝑꝑ causas intrinsecas cutis fit lentiginosa: ꝛ
ꝛ qñqꝫ supflue rubea: ꝛ qñqꝫ morpheaẽ ꝛ fit alba vel nigra.
ℭ Et color ꝑmutaẽ ad nigredinẽ in toto vel in pte: ꝛ maxie
discooperto ꝓpter calorem adustiuuꝫ solis vel ignis: vel ꝑꝑ
frigoris aeris intensionẽ ꝛ ventos. Et vsum multum aceti ꝛ
aquaꝝ malarũ ꝛ comestionis salsorũ, ꝛ ꝓpter cõuersionem
sanguinis ad melancoliã. ℭ Et permutaẽ color ad citrinita
tem siue subruffedinẽ vt in egritudinib⁹ cronicis ꝛ tristitijs
multis ꝛ coytu plurimo ꝛ tolerantia famis ꝛ defectu nutri/
menti ab oibus rebus sanguinẽ paucificãtibus. Et ex potu
aquaꝝ stantiũ ꝛ cõmixtione crete: ꝛ similiũ: ꝛ vsu oium fa/
cientiũ cadere opilationẽ in orificijs venaꝝ ꝓpter quã non
vadit ad cutem sanguis rubicundus: sed solũ aliqd de vapo
re colere. Et ex his causis est dimissio balneationis ꝛ abster
sionis ꝛ multiplicatio sordis in cute ꝛ comestio reꝝ citrinã/
tiũ sicut ameos ꝛ olfatus eius ꝛ cõsideratio ad ipsuꝫ ꝛ cimi
nũ comestũ ꝛ potatũ ꝛ lõga statio in domo in q̃ est ciminum
plurimũ ꝛ suffumigari eo proiecto sup prunas ꝛ imoderat⁹
vsus croci. hec colorẽ corpis ad citrinitateꝫ declinare faciũt.
Et cũ vehemẽs fuerit in aere calitas freqñter corp⁹ citrinaẽ.

In amotione coloris fedi oꝫ attendere anteoia si
in corpe fuerit aliqua egritudo aut De cura.
in aliquo membroꝝ ꝑncipalium vel nobiliũ a qua ille color
procedat. Et si sic opꝫ conari illam egritudinẽ curare amo/
uere: quoniã ea curata color corpis ad colorẽ naturalẽ pri/
stinuꝫ redibit. Si tamen redire differret: tunc auxiliũ fiet cũ
eis que bonũ colorẽ efficiunt. ℭ Q: si nulla manifesta egri/

stado a qua feditas coloris pcedat inuenta fuerit. Tunc cōsi
derandū est que causa est feditatis coloris aut erit ex defectu
sanguinis: vt qz fuerit grossus nō valēs penetrare ad cutem:
aut qz fuerit paucus. Et si q̄dē fuerit malus rectificet̄ z mū/
dificet̄. Et si fuerit grossus subtilief̄. z dent̄ ea q̄ bonū gene
rant sanguinē z subtilē z que mouent eū versus cutē. ¶ Di
xit Auic. 4ᵒ 4ᵉ. scias q̄ oē qd̄ mouet sanguinē z spūz ad cu
tem induit eā pulchritudinē puerilē z mūdificationē z albe
dinē mundā nitidā z rubedinē. ¶ Et si sanguis fuerit pau/
cus dent̄ cibi multi z boni sanguinis gñatiui. ¶ Aut cā fe/
ditatis coloris est pꝑter cutē, qz grossa vel infecta vel sordi/
bus plena: quare nō recipit ipressionē colorationis bone q̄ꝫ/
tūcūqꝫ sanguis bonus ad ipsaz veniat. Et tunc opꝫ vt cutis
subtilief̄ mundificet̄ z abstergat̄. Unde dixit ibidē Aui. ad/
iuuat ad illud oē qd̄ abstergit abstersione leni ponēs cutem
subtiliorē vt melius recipiat colorationē a sanguine bono z
spiritu. Et adiuuat hoc illud qd̄ detergat a cute illud qd̄ est
mortuū super faciē eius detectione subtili z illud qd̄ amouet
ab eo oē supfluū adherēs ei adherētia leui qd̄ ꝓhibet eam a
retentione colorationis bone: z ꝓpie si fuerit in illo supflua
tinctura aliqua: qz tunc magis ꝓhibet cutē a receptione im
pressionis sanguinis z spiritus. Aut cā feditatis coloris erit
perseuerātia causarū extrinsecarū facientiū colorē fedū z in
custodia ab eis. Et tūc opꝫ vt euitent̄ z amoueant̄. Uñ dixit
Aui. ibidē indiget cautela a frigore z calore de vento. sup. z
oibus alijs causis extrinsecis colorē ꝑmutantibꝰ: maxie tñ a
ꝑdictis q̄ potissime ꝑmutāt. ¶ Scias q̄ acetū sqlliticū bibi
tū colorē pulchrū prestat: z qz sanguinē subtiliat z clarificat:
z qz ipꝫ ad cutē mouet z ysopus siue sicca siue viridis silr fa
cit z apiū crudū comestū aut ipsiꝰ succus siue aq̄ bibita colo
rē ꝑditū cā egritudinis ꝯualescētibꝰ restituit. Et betonica se
pe cū vino sumpta colorē plumbeū abijcit z gūmi cerasorꝫ
vtilr colores fedos emendat cum vino sumpta.

De cura punctorū rubeorꝫ aut citri norum in mēbris.

¶ Qz si color ſm faciē vel manū vel aliquā corpis partē inna
turalis fiat sparsim z punctatim: qd̄ vitiū Serap. vocat vi
tiū pūctorꝫ. Et Ras. 25. ꝯtiñ. vocat viasrtūc dixit Serap. q̄
si accidit hereditarie siue a natiuitate, quēadmodū aliquibꝰ
cōtingit ex forti desiderio alicuius rei quaꝫ optauerit mater
pregnās curandū nō est. Sed si euenerit per accidēs siue ex
specie z fuerit color ille ruffus purgandū est corpus de cole
ra. sup. z si fuerit niger vel alterius coloris purgādus est hu
mor a quo ꝓuenit: deinde vtendū est ablutionibꝰ z illini/
tionibꝰ. Illinitio eiꝰ bona ad pūctū ruffuꝫ fit cū parte. i. bau
rach: z duabꝰ partibus amigdalarū amarar̄ mundatarū sil̄
incorporatis. Oribasius. illinitio tollens punctos citrinos
fit ex vitio asse z farina orobi mixtis cū decoctione bletarꝫ.
Et cerussa dissoluta cū aceto frequēter illinita curat eos per
fecte. Dixit Ras. 25. ꝯti. folia mandragore si moderate fricē/
tur sup punctos rubeos: z alia: vestigia per hebdomadā tol
lunt ea absqꝫ vlceratione loci. ¶ Et possunt illa folia siccari
z reseruari ad vsum huius vitij. ¶ Dixit Diosc. q̄ medicine
que tollunt pannū faciei tollunt punctos rubeos.

De cura punctorū nigrorū z aliorꝫ vestigiorum nigrorꝫ.

¶ Punctos vō nigros z alia vestigia nigra. Dixit Alkindus
tollit efficaciter illitio que sic fit. ℞. amigdalarꝫ excorticata/
rū. ʒ. j. cōcularū vstarꝫ. ʒ. j. ß. nasturcij albi. ʒ. ij. fabarꝫ excorti
catarū. ʒ. ß. cicerū alborū excorticatorꝫ. ʒ. ij. lupinorū z oro/
borū. añ. ʒ. ß. spume maris ossiū corruptorꝫ existētū in parie
te z sarcocolle. añ. ʒ. j. tere z distēpera cū aqua ordei z succa
ro z fac illinitionē cū eis: qz mirabilis erit. Et Ras. dixit. ad
de in eis de semie melonis z distēpera cū aq̄ fabarꝫ. ¶ Pau/
lus. Centastrū coctū cū vino tollit vestigia nigra z silr lytar
giriū albificatū cū oleo ros. illinitū. ¶ Dixit Ras. vbi supra
℞. farinā fabarꝫ z ordei z radicū lilii. añ. ꝑt. j. salis armonia
ci partis. j. tertiā. dissolue sal armoniacū in aqua tepida z cō
fice cū ea alia z fac trocis̄. Et cum opus fuerit illinitio fiat cū
eis z cū albumine oui. ¶ Puncta vō z vestigia viridia. dixit
Oribasius. tollit fricatio cū sale facta in olibano z fomenta

De punctis viridibus.

tio cum lana infusa in aqua decoctionis radicum absinthij.
Amplius inferius de coloranda facie alia dicentur vtilia.

¶ De pustulis euenientibus in cute in ḡnali. Cap. vj.

Iam precessit in tractatu precedēti ge
neralis dictio de pustu/
lis z bothor. hic aūt dōm est q̄ ex oi mā ꝓpulsa
ad cutē siue attracta z in ea retenta pñt pustule
generari in ea. Erūt ergo ex eis q̄dā sanguinee
vt variole z furūculi: z iam dictū est de eis in pcedentibus:
z quedā colerice vt morbilli formicar: z dictū est etiā de eis in
his que precesserūt. Et quedā sunt flegmatice: z queda sunt
melancolice: z quedā sunt aquose vt vesice siue empulle. Et
quedā sunt vētose: z q̄dā sunt dure: z quedā molles. Et q̄dā
sunt de mā venenosa. Et queda sunt vlcerate: z quedā nō vl/
cerate: z quedā sunt magne: z quedā sunt parue. Et quedam
eueniunt in toto corpore: z quedaꝫ in parte eius: z maxie in
capite z facie. Et quedā veniunt plus de die ex calore eius.
Et q̄dā plus d̄ nocte ex frigore ipiꝰ. Et vocāt has pustulas
plātā noctis. Et sigª cuiusqꝫ spēi hn̄tur ex dictis in pcedētibꝰ.

Et cura ḡnalis earū fit cū rectificatione regiminis z
cōuersione eius ad oppositum cāe earū z cū
curatione materie facientis eas. Si ergo fuerint sanguinee
z fuerint in toto corpore vel pluribus partibus eius fiat fle
botomia ex basilica vel mediana z trahatur de sanguine ſm
exigentiam quātitatis mãe z tolerantiā virtutis. Et post fle
botomiā si nō fuerit perfecte curate z sanguis fuerit grossus
flebotomet̄ saphene aut prouocent̄ hemorroides z in mu/
lieribꝰ mēstrua. Et si sanguis fuerit colericꝰ subtilis flõmet̄
saluatella dextre manꝰ. Et si sanguis fuerit aquosus appo/
nant̄ sanguisuge z dimittat̄ de sanguine fluere sufficienter.
deinde mundificet̄ sanguis ſm exigentiā eius. ¶ Si vō pu/
stule fuerint ex alio humore permixto cū sanguine: tūc per/
mittat̄ flebotomia: deinde digeratur humor peccans z dige
stus euacu̅. Et similr opꝫ q̄ digerat̄ humor peccans z euacet̄
quicūqꝫ si fuerit ꝑmixtꝰ sanguini, sic. l. q̄ nō euacet̄ cū sangui/
ne in flõmia. Et facta euacuōne eius fiat flõmia si necessaria fue
rit. ¶ Qz si alius humor absqꝫ ꝑmixtione cū sanguine fuerit
in causa earuꝫ similr digerit̄ z euacet̄ flõmia postposita z [illegible]
euacuōnē eius z post. ¶ Et scias q̄ qñ flõmia precedere dꝫ [illegible]
cuationē cuꝫ farmaco: tunc digestio z euacuatio humoris illius
dꝫ fieri cū remissioribꝰ digerentibus z euacuantibus q̄ꝫ qñ flõia
dꝫ seq euacuōnē. Et adhuc in hoc casu digestio z euacuatio debēt
fieri cū remissioribus q̄ꝫ qñ nulla flõmia est necessaria.

In sanguineis.

¶ Syrupus digerēs mām colericā faciētē pustulas. ℞. sca
riole lactuce endiuie epatice. añ. M. j. violarꝫ florꝫ nenufaris
añ. ʒ. ii. seminis endiuie z lactuce. añ. ʒ. ß. scis papaueris albi
z seminū cōiuꝫ frigidorꝫ mundatorꝫ. añ. ʒ. j. decoquant̄ len
to igne in aq̄ sufficiēti z colent̄ z syrupent̄ cū zuccaro z ace
tosent̄ ſꝫ necessitatē: postea purget̄ cū diaprunis vel diamā
na vel cū cassia z electuario de succo rosato. Qz si fuerit co/
lera grossa addant̄ in decoctione predicti syrupi radices fe/
niculi z apij z cicoree z buglosse z capillorꝫ veneris. Et ad/
dant̄ predictis euacuatiuis de electuario diafinicon ſm exigen/
tiaꝫ. ¶ Syrupus digerens mām grossaꝫ flegmaticā. ℞. ra/
dicū feni. apij petrosilij spargi z brusci. añ. ʒ. ij. radicū su. ra/
dicuꝫ enule. añ. ʒ. vj. calamenti origani ysopi sticados. añ.
M. j. ani. i. karui seminis feni. apij petrosilij spargi z brusci
z ameos. añ. ʒ. ß. fiat oium decoctio bona syrupent̄ cū melle
z ponat̄ de aceto ſm q̄ mā requirit. Postea digesta mā pur
get̄ cū electuario indo aut cū catartico imperiali z similibꝰ.
¶ Syrupus digestiuus flātis salsi faciētis pustulas. ℞. radi
cū fe. apij petrosilij spargi z brusci endiuie z buglosse. añ. ʒ.
ij. mellisse boraginis scabiose lapatij lupulorꝫ capillorꝫ. vene.
añ. M. j. seminis apij feni. z endiuie z ameos. añ. ʒ. ß. bulliāt
in aqua sufficiēti: z fiat syrupus cū zuccaro. Et digesta mā
euacet̄ cū electuario diafinicon ꝑtibꝰ. ij. z electuario de succo
ros. ꝑ. j. ¶ Digestiuus syrupus mãe melice facientis pustu

In colericis.

In flegmaticis.

In melancolicis.

las. ℞.melisse scolopēdrie buglose lapatij scabiose.añ.M.j.radicū valeriane se.apij petrosilii.añ.ʒ.j.sene polipodij camedreos camepitheos.añ.℥.s.bulliant in aqua sufficienti: deinde fiat syrup⁹ cū zuccaro ⁊ acetoset. Et digesta mā purget cū yera ruffini ⁊ diacatbolicone. ℭ Syrupus digestiu⁹ mãe aduste. ℞.scabiose melisse boraginis buglosse endiuie lupulor capillor catberacb adiantbos pollitrici scolopendrie.añ.M.j.radicū cicoree lapatij endiuie liquiritie apij ⁊ feni.añ.ʒ.j.seis portulace endiuie anete amcos epitbimi polipodij sene.añ.℥.s.flor boraginis ⁊ buglosse ⁊ viol.añ.ʒ.ij. decoquant in aqua sufficienti ⁊ fiat syrupus cū zuccaro. Et digesta mā euet cū diacatbolicone diasene ⁊ electuario de succo ros. ℭ Et cū multa mā fuerit reiterent digōnes ⁊ euacuationes p̄dicte ℭ Deinde deueniat ad remedia localia q̄ approximent fm q̄ mā exigerit que eligi pñt ex his q̄ particulariter in hoc ca°. ⁊ in sequētib⁹ dicent. ℭ Et scias q̄ de balneis q̄ sūt in ptib⁹ nostris ꝯueniētia sunt p̄cipue balneū rapolani balneū macereti ⁊ balneū de morbo ꝑpe alceraꝫ ⁊ balneū sancte marine aliud.s.qd̄ dr̄ balneum dominarum. ℭ Et scias q̄ fumiterre ⁊ succus scabiose cū cōtinuat pot⁹ alterius de eo cōiter pustulas in cute euenientes sanat. Et curaui eas ex sola fraxina cathaplasmata cū aceto ⁊ radix agrimonie cōtrita ⁊ supposita ⁊ lanceola vel plantago cathaplasmata vlceratas pustulas sanat superposita.

De plāta noctis pustula.

Dixit quidam q̄ planta noctis est pustula siue bothor cū pruritu ⁊ asperitate cui⁹ cā antecedēs est humor superfluitas apta resolui⁊ nō resoluit: imo detinet ⁊ cā cōiuncta eius est ipsa superfluitas retenta circa cutē. Et nō multū differt planta noctis a sudationibus in hoc q̄ mā faciens plantā noctis est amplior ⁊ grossior ⁊ in nocte magis affligit. Materia vō desudationis est paucior ⁊ subtilior ⁊ quasi affligit oi hora. ℭ De plāta noctis. dixit. A.si qs passus est desudationē cutis ⁊ aptionē poror ⁊ bonitatē digōnis qñq3 accidit ei in frigore noctis prurit⁹ ⁊ asperitas bothor parue q̄ noiat planta noctis. Et cā eius est retentio eius qd̄ opꝫ qd̄ resoluat ꝑꝑ ꝯstrictionē pororuꝫ in radice quā retentionē adiuuat ⁊ in quā addit soliditas frigoris ⁊ ꝑprie in hora in qua multiplicat ⁊ digestio ⁊ in q̄ cōpleta est digestio ⁊ insurgit expulsiua ad expellendū ⁊ nō pōt expellere māṁ vaporosam ꝑꝑ opilationē ꝯstrictionē ⁊ cōsolidationē poror. Et iō seqt̄ multitudinē eius multitudo vaporis ⁊ aer noctis est coadiuuans. Et ꝑꝑ illud noiat plāta noctis: q2 plurimū accidentia eius sunt in nocte: quāuis ēt in alijs horis pñt euenire. ℭ Et ista passio nostro ydiomate a vulgarib⁹ artetica dicit. Et de dispōnib⁹ huius passionis est q̄ pruritus in ea fit vehemēs ⁊ delectat prius: ⁊ maxime cū scalpit: deinde perducit ad dolores vehemētes: quos efficit in locis pruritus.i.mā que facit pruritū que efficitur mordicatiua ⁊ malā efficit in locis cōplexionē ⁊ ipsor cōtinuitatem multimode soluit. ℭ De cura plante noctis dixit.

Cura.

Aui.opꝫ vt sit regimen in dilatādo poros cū balneis ⁊ inūctionibus notis ad illud. Et predecessores nostri cōiter preceperunt fricationes fieri ꝯtinuatas ℭ Et medicine locales ad illud. dixit Aui.sunt aloes ⁊ myrrha.sunt etiam de melioribus medicinis eius: ⁊ ꝑprie cū aqua mellis. Et simil aloes ⁊ farina lentiū cū modico aceto ⁊ melle. Et de cōferentibus ei sūt fex aceti sola ⁊ baurach ⁊ alkanna ⁊ crocus. ℭ Et cū nō sufficit cura in medicinis localib⁹ opꝫ vt sit regimen mūdificando ⁊ euāuando venas a mā plurima cū flōmia ⁊ solone ventris. Et aqua apij est huic passioni ꝑportionalis ⁊ cum bibitur ⁊ cum lauatur cum ea cutis exterior. Et quidā exhibent tyriacam: ⁊ conuenit cum materia fuerit pauca aut facta euacuatione. dicunt quidam. q̄ folia cucumeris cathaplasmata mixta cum vino ⁊ melle sanant plantam noctis. ℭ Et dixit Sextus placitus. q̄ assungia apri cum ros. vel oleo ros. mixta pustulas que de nocte corpus ingrauescunt ad sanitatem conuertit inunctas.

De vesicis duris.

Dixit zoar accidūt quādoq3 in corpe vesice dure que generant ex humore flāmco grosso valde frigido: ⁊ ideo sunt absq3 dolore ⁊ sanie. Et que ex eis sunt parue sunt leuioris curationis magnis: ⁊ cura est subtiliare regimen ⁊ dare eis syrupū incisiuū subtiliatiuū flegmatis: ⁊ aperitiuū opilationis sicut est syrupus squingibin cōposit⁹ mellinus. Et postea curare corpus cū medicinis trahentib⁹ illū humorē ⁊ super loco pone emplm̄ de armoniaco ⁊ aceto. ℭ Q2 si dicte vesice erūt magne cura erit difficilis valde: ⁊ pñt in tali superuenire loco q̄ nō possunt cū manuali opere eradicari q̄ si fuerit in loco apto ⁊ cōueniēti ad eradicandū cōsuetudo magistror est scindere cutē ⁊ ipsas euellere ⁊ extirpare. Et posē est q̄ iste vesice orant parue: deinde ꝑcedente tēpore crescant ⁊ augeant valde. Et augeant ex nutrimento adueniēte ipsis sibi apto ⁊ simili. Et specialr̄ quādo infirmus comedit pultes ⁊ panē azimū ⁊ frigidū lac, ⁊ his similia: qm̄ hꝫ cibaria creant hāc passionē. Et expert⁹ sum, dixit Zoar. ponere in paruis emplꝫ de varigijs.i.de vinacijs pistatis ⁊ maleratis cū aqua: qm̄ optime remouet eas.

De vesicis que dicūtur iūcturarū.

Et dixit aliquādo vesice generant in iuncturis ⁊ nominant ab antiquis pustule iuncturarum ⁊ sunt ex humore grosso innodato in locis illis ⁊ a frigore exteriori indurant. Et Aui.22° tertij. fecit caplm̄ de bothor iuncturarū inferior: ⁊ dixit. q̄ hi bothor apparent in crure nigre quasi ipsi sint fructus tamarisci aut grana viridis magna. Et mā ear est mā varicū. ℭ Et cura ear ex parte mundificationis est cura varicum vlcerum melancolicorum.

De granulis paruis rubeis in toto.

Et aliquando apparent in toto granula parua multa rubei coloris que arabice dicunt alchalon ⁊ exeūt ista granula ex orificijs venarū capillariū. Et cā earū est exuberantia sanguinis acuti qui exit ex orificijs venar paruarum subtilis ⁊ adheret. Et subdit. scias q̄ quilibet sanguis cū exit ex sua vena mutat colorem ⁊ denigrat. Et accidit hoc plm̄ ex negligentia minutionis. quapp in cura incipiendū est a minutione dextri brachij trahendo de sanguine fm q̄ tibi videtur cōuenire: qm̄ cōuenit acuitati sanguinis. ℭ Et fac ei hūc syrupū ad rectificandū suam cōplōnē. ℞.liquiritie iuiubar.añ.ʒ.iij.capiller ven. seminū cucurbite ⁊ angurie.añ.ʒ.ij.viol.sebesten.añ.ʒ.j.cōquassanda cōquassentur ⁊ infunde ea in lib.xxiiij.aque per noctem vnā ⁊ mane bulliāt lento igni vsq3 ad ꝯsumptionem medietatis ⁊ colent ⁊ in colatura pone lib.x.zuccari.⁊ lib. v.mell.⁊ lib.j.tamarindor.⁊ lib.j.aque ros.⁊ bulliat iterū vsq3 ad decoctionem syrupi de quo ꝑpinet quolꝫ mane.℥.ij. cum.℥.vj.aque. ℭ Et regimen eius sit panis bene fermentatus ⁊ gallina cocta cum cucurbitis ⁊ portulacis.

De pustulis paruis siccis i facie.

Et accidunt quasi in facie pustule parue sicce: vt dixit Ras.25.ꝯtiñ.qñq3 cum rubore: ⁊ qñq3 sine rubore. Et cura earuꝫ est rectificatio regiminis ⁊ euātio mãe sicce vste ⁊ approximatio localiū. ℭ Dixit Ras. ibidē. ℞.mel ⁊ acetū forte: ⁊ cū eis mixtis frica eas vehemēter: q2 dispergent ⁊ ꝯsument. ℭ Aut.℞.gūmi granor viridium ⁊ liquefac ipꝫ ⁊ misce cū eo alumen scissuꝫ. Et cuꝫ eis bñ mixtis fac emplm̄ ⁊ suppone: q2 tollit eas. ℭ Q, si ipse pustule fuerint cronice ⁊ inflate ⁊ dure.tunc.℞.saponis ptēvnā: ⁊ distēpera in mortario cuꝫ aqua dū fiat ad modū mellis ⁊ fac illinitionē cū eis per vnā horā: deinde laua cū aqua calida. ℭ Aut.℞.nitrū cū gūmi arabico ⁊ tere et ꝯfice troc. cū aceto ⁊ cuꝫ opus fuerit fac illinitionē cū vno ex eis dissoluto in aqua: ⁊ post sex horas lotio fiat cū aqua calida. nam tollit pustulas ⁊ purgat cutē faciei. Et si facies fuerit pustulosa ⁊ rubea inungat sepe cū butyro recenti.

De pustulis faciei dcis gossi

Et fiunt in cute faciei ⁊ nasi aliqñ pustule cuꝫ rubore circūdāte eas ⁊ vocat gutta rosacea faciei ⁊ fiet de eis caplm̄ spāle. Et qñq3 fiūt sine rubore circundante eas, ⁊ vocant nr̄o ydiomate gossi siue gossoni. Et har q̄dā sunt dure et q̄dā lenes. Et leniū q̄dā sūt in cuspide tm̄: et q̄dā

in cuspide ⁊ circuitu cuspidis albe q̄ſi ſit in eis gutta lactis coagulati. Et vocāt botbor lactee:⁊ q̄dā ſūt nō lactee ⁊ lacteas vocat. A. botbor lenis. Et dixit ꝺ eis. q̄nq̄ ſpgūt ſup naſuꝫ ⁊ ſup poma maxillaꝝ botbor alb⁹ q̄ſi ipſe ſint gutta lactis ꝑꝑ mãꝫ virulētā expulſaꝫ ad ſupficiē ꝺ vapore corꝑis. Et nō lactee ꝯſilr ſiūt ex mã flātica groſſa idurata circa ſupficiē cutis naſi ⁊ faciei. ¶ De cura dixit Aui. curatio eaꝝ eſt oē in q̄ eſt exiccatio ⁊ reſolō ſicē eſt elleborus alb⁹ cū medietate ſui de yreos, ꝺ qb⁹ fiat linimētū. Et eſt medicamē Dio. Dixit. n. Dio. ꝙ ſi yreos miſceꝭ cū dupliri q̄titate ellebori albi:⁊ illiniꝭ ſup būditatē lacteā deſcēdētē ad nares ⁊ faciē magnā vtilitatē dabit. Et ſubdit Auic. ſemē lini ⁊ baurach ⁊ ficus ſicce ⁊ nigella cū aceto miſceanꝭ ⁊ illinianꝭ ſup eam. ¶ Et. 15. ꝯti. di ꝙ ſola nigella illinita cū aceto lacteas puſtulas tollit. Et dī ibidē. ꝙ cinis allei mixt⁹ cū melle ſup linit⁹ curat botbor lacteos. Et ſilr emplm factū ex galbano nitro ⁊ aceto. ¶ Et ꝯfert bothor lacteis ⁊ ſcabiei vlceroſe ipetigini ⁊ maculis ſpōgia q̄ adheret iuncis vel cānis in aqua. Et ad oēs ꝯuenit ablutio cū aq̄ pluuiali in q̄ decocti fuerint lupini vſq; ad diſſolōnē. nā vtilr delet eos. Et abijcit eos vtilr aq̄ i quā iſuſa fuerit radix vitis albe farina orobi ⁊ fenugreci. ¶ Et dī ꝙ cū goſſoni fricanꝭ multis dieb⁹ cū capillis humanis ꝙ vtilr cadēt oēs:⁊ ſilr eſt vtilis fricatio ſup eis facta cū cinere capilloꝝ humanoꝝ vſtoꝝ. Et farina orobi mixta cū melle ⁊ illinita mūdificat faciē ab eis. ¶ Et dr̄ ꝙ vtilr ⁊ mirabilr faciē a goſſonib⁹ mundat ⁊ ꝑlucidā reddit illinitio facta cū oſtrachis marinis ꝑuis q̄ vulgo porcellette vocanꝭ q̄ſi ponunꝭ in ſucco limonū ⁊ acetoſitate citri ⁊ dimittunꝭ in eo donec diſſolvanꝭ ⁊ liqueſcūt ⁊ fiāt vt aq̄. Et ꝯuenit ad oēs goſſones aſſūptio tyriace diateſſeron cū ſucco fumiterre de. xv. dieb⁹ in. xv. dies. ¶ Puſtulas aūt duras faciei ⁊ cuiuſcūq; ꝑtis corꝑis ⁊ oēꝫ duritiē calloſaꝫ remouet ſterc⁹ galline tritū ⁊ ꝯfectū cū melle ſuprapoſitū. Et ad remollitionē eaꝝ ſuperponi dꝫ emplm confectū de farina fabaꝝ ⁊ melle. Et mum mixtū cū cinere vitis ſuprapoſitū omnē calloſitatē a faciei ⁊ digitis mechanicoꝝ abijcit ⁊ bonoꝝ locoꝝ duritiēs remollit. Et ſilr armoniacū cū oleo mixtū:⁊ cōuenit frequēs ablutio cum aqua camomille ſubſequente inunctione cum oleo ſiſamino vel cum oleo de frumento.

¶ De ſcabie ⁊ pruritu. Cap. vij.

Cabies est apoſtematio bothoroſa cum prurigine ⁊ vlceratione modica pluris nūeri. ⁊ inq̄tū ledit opōnes cutis in qua ſit dr̄ ⁊ eſt morb⁹. inq̄tū ſupficiē corꝑis inficit ⁊ deturpat ⁊ fedā aſpiciētib⁹ reddit ſic ſub tractatu de decoratione poniꝭ. Et dr̄ infectio vlis ſiue cōis toti corpori, nō qꝛ ſemper toti corpori:immo ꝫm plurimū occupat extrema:ſed qꝛ toti euenire pōt aut plurimū eius occupare. Et ipſa inter egritudines cōtagioſas numeratur 4ª ꝑmi. Et Zoar ſcabiem veſice vocat pruritum. ¶ Aliq̄n aūt ſumitur cōiter pro triſti ſenſatione ꝓueniente a mã pruriente ſiue illa mã ꝓtendaꝭ extra cutē ſiue in ſcabie ſiue nō, vt in pruritu ꝓprie ſūpto:⁊ vt ſic eſt accñs ꝑter nām. ſ. actio tactiua leſa q̄ eſt dicta triſtis ſenſatio. ¶ Et aliq̄n ſumiꝭ ꝓpe put ꝯ pruritū diſtinguiꝭ:q eſt ex mã itrinſeca incluſa in cute:qꝛ nō ꝓcedit ad ex̄ cutē:⁊ iō eſt ſine puſtula. ſcabies aūt ſꝑ eſt cū puſtula. ¶ Eſt ḡ pruritus mala ſenſatio prurītiua inducēs ad ſcalpendū ex ſolōne ꝯtinui inducta loco a mã pruriente pluris nūeri abſq; puſtulatiōe loci ⁊ vocaꝭ aliq̄n iſta diſpō pudor.

De cāis ꝓmitiuis.

Cauſaꝝ ſcabiei ⁊ pruritus alie ſūt ꝓmitiue:alie ſūt antecedētes:⁊ alie ꝯiuncte. ¶ De primitiuis. dixit. Aui. ꝙ pl⁹ gñaꝭ ſcabies ab acceptione in comeſtione ſalſorū amaroꝝ ⁊ acutoꝝ ⁊ ſpēꝝ q̄ ꝓ ꝯdimēto miſceꝭ cibis acutoꝝ ⁊ ſiliuꝫ ſapoꝝ ⁊ cōeſtiōe multū dulciū:qꝛ illa oia cibaria ⁊ eis ſilia:⁊ actiue ⁊ paſſiue gñant mãꝫ aduſtā ⁊ ſalſaꝫ q̄ eſt mã ſcabiei. Et ꝺ cāis ꝑmiuis eſt aſſūptio cibarioꝝ ⁊ medicinaꝝ portātiū mās ad cutē ⁊ potꝰ vioꝝ āticꝝ acutoꝝ ⁊ vioꝝ dulciū ⁊ coctoꝝ. Et mora lōga ſb ſole ⁊ ꝓpe ignē:⁊ ꝑcipue q̄ſi corp⁹ fuerit cakokimū ⁊ imūdū ⁊ ira ⁊ furor ⁊ lōga triſtitia:⁊ exercitiū ſupra indigeſtū cibū:⁊ ꝑcipue cū qs ſepe ⁊ multū ſcalpit mēbra ſua:⁊ dimiſſio ēt exercitij ꝯſueti cū q̄ corp⁹ mūdū ſeruabaꝭ a ſcabie ⁊ dimiſſio balneatiōis ꝯſuete. Et ēt balneato corꝑe ente imūdo ⁊ non purgato neq; euato. Et dimiſſio coyt⁹ ꝯſueti ⁊ vigilia multiplicata ꝑter ꝯſuetudinē ⁊ retētio ſupfluitatū marie terrie digēnis. ¶ De cauſis aūt añtib⁹. dixit Aui. ꝙ mã cū q̄ gñaꝭ ſcabies aut eſt mã ſanguinea cui admiſceꝭ colera q̄ forſan eſt ꝯuerſa in melaꝫ ꝑ aduſtioneꝫ aut ꝫm ſe totā aut eſt ꝯuerſa pars ei⁹ tm̄ in melaꝫ ⁊ nō tota. Et ſupplēt aut forſitan nō eſt ꝯuerſa in melaꝫ ꝫ ſe totā neq; ꝫ ꝑtē q̄uis ſit aduſta:ſꝫ aduſtiōe ꝑua ⁊ tali cū q̄ adhuc ſeruat formā cole. Aut mã ſcabiei. dixit. A. eſt mã ſanguinea cui admiſceꝭ flegma ſalſuꝫ baurachiū ⁊ ex bauracitate factū acutū. Et ſic Aui. voluit. ꝙ mã ois ſcabiei a ꝑncipio ſit ſanguinea. Et ꝑꝑ hāc cām dicūt. ſcabies eſt vel eē pōt vlis ifectio ⁊ cōis toti corꝑi. nō. n. potuiſſet eē vlis abſq; ſanguine q ē mã cōis toti ⁊ nō ali⁹ hūor. Et ꝫm h̄ Aui. innuit. duas fore ſpēs ei⁹ in gñe diſtinctas ꝫ mām. quaꝝ vna ſit ex ſanguie cui eſt ꝑmixta colera aduſta:⁊ alia ex ſanguie cui eſt ꝑmixtū flegma baurachiū acutū. ¶ Quidā tñ dñt. ꝙ ois ſcabies ſit ex ſanguine ꝑmixto ex ꝑmixtiōe facta inālir:⁊ hec ꝑmixtio diuerſificaꝭ multiplr. Nā aliq̄n ſāguis recipit ꝑmixtionē alicuius ꝑtis ſue q̄ aduſta fuit ⁊ nō fuit ab eo ſeꝑata:ſꝫ remāſit cū commixta cū ꝑte ei⁹ nō aduſta ⁊ vocaꝭ hec ſcabies ſanguinea. Et aliq̄n ſanguis recipit ꝑmixtionē cole aduſte:retinētis tñ formā cole:⁊ h̄ dicit aut vincēte ſāguie colerā in mixtiōe:⁊ vocaꝭ hec ſcabies ſanguinea colica:aut vincēte cola ſanguineꝫ ⁊ vocaꝭ ſcabies colica:⁊ aliq̄n ſanguis recepit ꝑmixtioneꝫ mele inālis facte ex aduſtione ſanguis cole flātis vel mele nālis trahētis ip̄ꝫ hūorē aduſtū ex̄ latitudinē ſue fore ⁊ reducētis ip̄ꝫ ad formaꝫ mele innālis. Et iſta ꝑmixtio aut ſit ex ſanguie vincēte melaꝫ in mixtione ⁊ vocaꝭ ſcabies ſāguinea melica aut ſit vincente mela innāli, ⁊ vocaꝭ ſcabies melica. Et aliq̄n ſanguis recipit ꝑmixtionē flātis baurachij:⁊ hoc aut vincēte ſanguine ſup ip̄ꝫ flegma ⁊ vocaꝭ ſcabies ſanguinea flātica. Et ſic multe ſūt ſpēs ſcabiei diſtincte ꝫ māꝫ:q̄uis Aui. de dictis duab⁹ expſſit in gñe. Et qdā dicūt. ꝙ ſcabies pōt ēt fieri ex alio hūore a ſanguine ⁊ nō ꝑmixto ei. Et dicūt hoc fuiſſe de mente Auicen. quia vt diunt multi textus inueniuntur:in quibus in 2ª ſpecie ab Auicen. tacta non differūt mã. Et iō dicūt. ꝙ ſcabies pōt fieri ex flāte nāli vel ac̄ſo cui flegma baurachiū eſt admixtuꝫ ⁊ vocaꝭ ſcabies melica. Et ſilr pōt dici de ſanguie cui dictū flegma ſit admixtū vt ꝫ ꝑmos patuit. Serap. tñ 5° breuiarij dixit. ꝙ euēt⁹ hui⁹ egritudinis ſit ꝑꝑ ſanguinē q putreſit. ¶ De cāis aūt pruritus. dixit. ibidē Sera. ꝙ prurit⁹ accidit de corꝑe vlr ex ſupfluitatib⁹ q̄ expellunꭍ ex venis aut mēbris aliis ad cutē ⁊ figunꭍ illic aut ꝑꝑ multitudinē eaꝝ aut ipſaꝝ groſſitudinē:qꝛ non pñt penetrare in eā. ſ. ad ſupficiē extrinſecam:qꝛ remanēt in ea. ſ. intrinſec⁹ ⁊ putreſiūt ꝑꝑ lōgitudinē more ſue. Et mora eaꝝ ꝓlongaꭍ ꝑꝑ debilitatē ꝟtutis expulſiue. ¶ Aui. ꝟo de cauſis prurit⁹. dixit. ꝙ q̄cūq; cāe ſūt gñantes mām ſcabiei. Aut gñantes mām prurit⁹:ita ꝙ vtriuſq; mã eſt acuta vel ſalſa:⁊ vtꝝ differūt in h̄ ꝙ cāe ſcabiei ſūt fortiores ⁊ appropinquant cauſis gñantib⁹ pediculos ⁊ ſaphati ⁊ ipetiginē ⁊ furfures. ¶ Sūt aūt cāe vtriuſq; ꝓpinq̄ in h̄ ꝙ ſic ſcabies gñaꭍ ex ſanguie admixto cole vel mele ⁊ ex ſanguie admixto flātis ſalſo ita ⁊ prurit⁹:ſꝫ in hoc eſt dña inter eas ꝙ mã ſcabiem faciēs q̄cūq; ſit illa eſt ſubtilior mã faciēte pruritū:⁊ iō ē expellibilis ad exteriorē ſupficiē:⁊ iō facit bothor:ſꝫ mã pruritus qꝛ groſſior retineꭍ iter duas cutes q̄cūq; ſit illa. Et q̄uis groſſities prurit⁹ ſit vlis cā retētionis ſue inter duas cutes ſunt tñ alie cāe tres:quarū vna eſt ipſius multitudo. ⁊ ſcđa eſt virtutis expulſiue debilitas. Et iſtas duas tetigit Sera. ſimul cum groſſitie:vt ſupra patuit. ⁊ tertia eſt pororuꝫ opi/

De cāis añtibus.

Multe ſunt ſpēs ſcabiei diſtincte ꝫ mām.

De cāis pruritus.

Prurit⁹ ⁊ ſcabies cōueniūt ⁊ differūt cauſis.

latio que ꝓprie repit in imundis corpibus ꝛ dimittētibus exercitationē fricationē ꝛ balneatiōe. Et ex istis causis aliqñ plures ꝯiungunt ad pruritū īducēdū: sicut maxime apparet in pruritu seniū ꝛ maxie decrepitoꝝ: in qbus ē expulsiue debilitas poroꝝ opilatio ꝛ māe grossities. Et Auic. dixit. ꝙ mā ex qua pruritus icorpore gñatur est chimus malus acutus sicut sunt cibi salsi acuti: ꝛ siles eis. Et subdit. ꝙ dulcia generant pruritū ꝛ botbor. s. scabiē: qꝛ facilr ꝯuertūtur in colerā aptā aduri. ℭ Et scias ꝙ cū māe añcedētes ꝑdicte retinent in exteriori supficie cutis, tūc sunt cāe coniūcte scabiei ꝛ qñ retinent inter duas cutes: tūc sunt coniuncte pruritus. Sed qꝛ inter auctores discordia vr esse que sit mā grossior an que facit pruritū an q̄ facit scabiē. Nā Auic. vt patuit voluit. ꝙ mā pruritus sit grossior ꝛ nō fit pp grossitiē bene expellibilis ad extremitatē cutis. Sed Gal. 5° de accñti ꝛ morbo. cap. penul. dixit ꝙ mā pruritū generās est subtilis ꝛ gñans scabiem est grossa. Et silr voluit Haly. 8° theo. ꝛ silr Uia. ℭ Et Zoar. dixit. ꝙ vesice. i. scabies ꝛ prurit⁹ ꝯueniūt in mā: qꝛ fiunt ab eodē humore. Sed differūt in loco: qꝛ vesice oriunt sub cute: prurit⁹ vō fit in exteriori pte cutis: vel sub cortice exteriori. Et subdit. est ēt aliq̄ dria inter vesicas ꝛ pruritū: qꝛ vesice sunt ex hūore acuto ꝛ subtili. Et rō ꝯfirmās dicta coꝝ est ꝙ mā faciēs pruritū fac cū: qꝛ est mordicatiua faciēs sui mordicatione euenire in loco solonē mlti numeri. Hoc āt nō pōt facere nisi dispgatur ad plures ptes ꝛ non dispgit plm nisi ꝙ subtilis sit: pp ꝑdicta notant ꝙ pruritus est duplex. Un⁹ est prurit⁹ leuis facilis amotionis in tm ꝙ p solā scalpellationē paruā loci tollit. Et iste prurit⁹ fit a mā subtili: nō qdē absolute: sꝫ ꝯparatiue ad mām scabiei q̄ ipsa ē subtilior. Et pp sui subtilitatem mā hui⁹ prurit⁹ nō retinet inter duas cutes: sꝫ ad supficiē cutis expellit: ꝛ qꝛ subtilis: ꝛ qꝛ posita in extrinseco facile est euaporabilis. Et iō sola scalpellatiōe euaporat ꝛ recedit pruritus. ꝛ in hoc pruritu ex scalpellatiōe sentit delitias: qꝛ resoluunt vapores: vñ cessat sēsus mordicatiōis ꝛ prurit⁹. Et qꝛ scalpēdo aliq̄ humiditas trahit ad locū q̄ māe acuitatē remittit. ℭ Alius est prurit⁹ nō leuis nō facilr amotionis: sꝫ pdurās ꝛ nō cessat per scalpellationē. Et si in scalpēdo aliqua delitia sentit nō ē sola: sꝫ ēt est pmixta dolori aut saltē delitia finita scapellatiōe remanet in loco qdaꝫ sensus tristis ꝛ dolorosus: ꝛ hunc patiēs pruritū vocat. Et iste prurit⁹ ꝓprie vocat pruritus ꝯ distict⁹ scabiei. Cui⁹. ꝓprie auctores curā ponunt. Nā cura prurit⁹ leuis hꝫ nota ex cura scabiei. Et istius prurit⁹ mā est grossior mā scabiei: ꝛ ꝑ sui grossitie: vt. s. dcm est: retinetur iter duas cutes ꝛ nō ꝓpellit ad supficiē eius ꝛ nō est cā remanētie ei⁹ iter duas cutes ꝓprie aliud nisi grossitudo ei⁹. Nā posita q̄ztitate māe ꝛ v̄tutis potēcia ꝛ poroꝝ cōpagine equali mā prurit⁹ nō ꝯpellit ad exterius cutis sicut mā scabiei nisi pp maiorē grossitiē eius. Et dicūt. ꝙ cā quare i hoc pruritu sentit sensus dolorosus post scalpellationē est: aut qꝛ trahunt ad locū alie māe dolorē inducētes: aut qꝛ scalpellatio inflāmauit mām prurit⁹ ꝛ cōmouit eā ꝛ resoluit qd in ea erat de humiditate subtili que remittebat ipi⁹ acuitatē. Et ppea: vt dicūt qdā. In scabie est intensior pruritus q̄z in hoc pruritu: qꝛ ei⁹ mā est subtilior: sed in hoc pruritu prurit⁹ est magis pdurans q̄z in scabie: qꝛ mā eius est grossior. Et hinc ēt ꝙ in h̄ pruritus frequēter post aliquā scalpellationē intendit: qꝛ in scalpellatione eius mā subtiliat. Et ex dictis: vt dicūt pꝫ: quare est ꝙ plurimū ꝑm prius incipit pruritus, ꝛ postea sequitur scabies. nā hoc ideo est aut qꝛ mā faciēs pruritū subtiliat ꝛ ꝓpellit ad exterius cutis: aut qꝛ alie sup veniēs mā preexistentē ꝓpellit versus exterius magis. Et pꝫ ꝙ q̄zuis pruritus possit stare multo tpe sine scabie: scabies tm non pōt stare diu sine pruritu: qꝛ hꝫ semp māꝫ acutā prurientē. ℭ Et pruritus qdē ꝛ scabies qñq3 accidūt in ptibus corporis laxis ꝛ rare texture: ꝛ ppea dixit. A. ñ accidūt plurimū nisi inter digitos: qm̄ sunt debiliores. s. inter ptes que sunt inter vnū digitū ꝛ aliū. ℭ De spēbus scabiei inuit Serap. ꝛ Aui. dixit. ꝙ scabies est duplex. s. sicca ꝛ humida. Dicūt. ꝙ sicca est triplex. vna est a qua nihil emittit. scda est a qua emittit qd modicū humiditatis subtilis virulēte. tertia est a qua emittit qd modicū sordis grosse q̄si exiccate. Et silr scabies humida est triplex. vna est a q̄ emittit sanies laudabilis vel ꝓpinq̄ ei. scda est a qua emittit multa humiditas virulēta subtilis: ꝛ ista vocat scabies virulēta. ꝛ tertia est a qua emittit multa humiditas grossa que sordida vocat.

Scabies ē duplex sicca ꝛ hu. ꝛ vtraq3 ē triplex.

Et mā quidē scabiei sicce grossior est mā humide cū ꝑm se totā ꝯsiderat. Nā scabies sicca fit ex humore magis sicco vt colera adusta vel melācolia. Humida vō est flegmatica: veꝝ tm cū iste māe ꝯsiderant ꝑm diuersas ptes: ptes grosse scabiei humide sūt grossiores ptibus grossis scabiei sicce: ꝛ ptes subtiles scabiei sicce st subtiliores ptibus subtilib⁹ scabiei humide ꝛ ex hac diuersitate est ꝙ prurit⁹ in scabie sicca est intēsior ꝛ fixior ꝛ magis durās q̄z pruritus in scabie humida. dicūt tm ꝙ in scabie humida alia est nō squāmosa nec crustosa: ꝛ alia squāmosa vel crustosa. Et squāme siue cruste aut sunt magne ꝛ grosse: ꝛ hoc vocat a ptibus salsuꝫ flegma: aut pue ꝛ subtiles ꝛ vocat ignis siluaticus. ℭ Et ois scabies squāmosa crustosa est vlcerosa: veꝝ tm qdā ē vlcerosa supficialis accipiēs de cute solū supficiē cui⁹ vlcera apparent si squāme siue cruste violēter amoueant. Si aūt dimittant donec p se cadāt nō remanēt vlcera post eas. Et q̄dā est vlcerosa profunda: cui⁹ vlcera remanēt post qualēcūq3 amotionē squāmarū siue crustarū. Et stantib⁹ squāmis siue crustis cū premit digito sup eis exit a circuitu eaꝝ sordes virulēta. ꝛ vocat grece lepotis. ꝛ a qbusdā absolute vocat scabies vlcerosa. Et hec est duplex. vna est ambulatiua excoriatiua. ꝛ a Dio. ꝛ ab alijs multis vocat lepra: sꝫ ñ v̄a. sed sic dr ab eis: qꝛ inter oēs spēs scabiei ipsa est magis ꝯtagiosa. ꝛ est illa que ab Aui. vocat fedaxe qua dixit ipse. ꝙ ipsa attrahit vulnera ꝛ fit vlcerosa, eo qd pp duritieꝫ humoris melancolici ex quo fit diu tenet in loco ꝛ vlcerat, ꝛ pp acuitatē eius receptā ab adustione excoriat. Et iō vocat ēt scabies excorticata: ꝛ pmutat aliqñ in ipetiginē ꝛ saphati. Et a qbusdam vocat malū mortuū cuius mā est melancolia adusta sola aut cū pmixtione pauci flegmatis salsi: cuius vlcera sunt nigra fetida ꝛ sunt vt plurimū sine crustis ꝛ sine multo pruritu: ꝛ est difficilis mala. ℭ Et scias ꝙ scabies crustosa plm accidit in extremitatib⁹ inferioribus coxis ꝛ tybijs cū pruritu. Et qñq3 accidit in facie. Et hanc vocauit Ipo. 5° aphori. illo aphorismo. vere sigdē māe ꝛc. leprā. s. nō ꝓprie. Et hoc cū fuerit in facie cū cutis excoriatiōe ꝛ pruritu vocat ab Ipo. in dcō apho. lichines. Cū aūt fuerit in facie scabies cū excoriatione ꝓcedēs a colera acuta vocat ab Ipo. ibidē. aphi. Pñt ēt predicte spēs scabiei i alijs mēbris euenietes ēt dictis noib⁹ nūcupari. ℭ Scias ꝙ scabies qñq3 accidit cretice p viam deriuationis māe ad ptes cutis: ꝛ maxie in egritudinib⁹ cronicis: ꝛ silr prurit⁹.

In q̄ tpe magis oriat scabies.

ℭ Et scabies humida maxie si vlcerosa: ꝛ ēt vlcerosa absq3 excoriatiōe: q̄zuis oi tpe possit euenire: max tm multiplicat in vere. Scabies aūt sicca max multiplicat in estate ꝛ autūno. Sꝫ scabies cū vlceratiōe cutis vt ipetigo. dixit Aui. multiplicat in autūno, qꝛ mā melācolica adusta tūc multiplicat ꝛ i cute retinet. Et silr malū mortuū in autūno multiplicat pp eandē cām. ℭ Deterior spēꝝ scabiei sicce ē illa in q̄ emittit nihil. Et postea i q̄ emittit q̄si paꝝ sordis grosse. Et vlt° in q̄ qd paꝝ virulente humiditatis emittit. Sed spērū scabiei hūide deterior est scabies excoriatiua. Et post eā vlcerosa absq3 excoriatiōe. Et post hāc ignis siluatic⁹: rō inde flegma salsū. Et post has deterrima est sordida. deīde virulēta. Et vlt° min⁹ mala est saniosa. ℭ Dixit Aui. cū pruritu resoluunt cortices nō accipiunt ex ꝓfūdo: sꝫ solum ex

Que scabies sit deterior.

ymine hecsi ꝛ isti cortices qñq3 sunt lati ꝛ qñq3 sunt mix-

ti ex latis ⁊ strictis:⁊ fiūt.isti cortices ex exiccatiōe ꝓ̄minis
qḋ caliditas ⁊ siccitas mãe prurientis exiccat. Et cū scalpiſ
⁊ separanſ ⁊ cadūt ⁊ aliqñ ꝑ seipsos cadūt absq̧ scalpella/
tiōe. Et post casum eoꝝ cutis appet feda ⁊ rubea. ℭ Dixit
Ypo.6° aphoris. late pustule nō valde pruriginose fiunt. Et
Auicen. dixit. illa scabies q̄ est magis sparsa ⁊ corpulētior
⁊ acutioris capitis ex oib⁹ bothor est acutioris humoris.
Et q̄ est latior in ꝓfundo est eius mā minoris acuitatis. Et
ꝑ magis sparsaꝫ intellexit quātū ad numeꝝ bothor hoc est
ꝙ faciat pluris numeri. Mā.n.calida acuta ē apta diuidi
ad multas ptes:que lꝫ sint parue quātitatis ꝯtinue:sūt tñ
multiplicati numeri, ⁊ quelꝫ ps est apta inducere suuꝫ bo/
thor siue pustulā ⁊ vesicā. Et ꝑ corpulētiorē intellexit magi
vnitā:vt velit ꝙ q̄uis mā acuta multas efficiat postulas:q̄
libet tñ pustula minus occupat de loco ꝑ seq̄ñ cuiuslꝫ pu/
stule mā est pauca:⁊ facit pustulas ꝑuas:⁊ nō pōt facē ma
gnas. Et ꝑ esse acutioris capitis itellexit quātū ad ꝓpulsio
nē pustule ad ex̄ cutē. Nā q꞉ mā est pauca, ⁊ est subtil' mo/
bilis ⁊ facilis expulsiōis ad ex̄ efficit pustulā strictā acutā:
maxie in cuspide ei⁹ ⁊ nō latā. Et ecōuerso pustula que est
latior ⁊ plus occuppat de loco:⁊ maxie quātū ad cuspidē:
⁊ magis sparsa ⁊ minoris numeri:⁊ est ꝓfundior ⁊ minus
ꝓpulsa ad exteri⁹ ē ex humore min⁹ acuto. ℭ Dixit Zoar.
distinguiſ inter spēs scabiei ⁊ prurit⁹ ex accidētib⁹.s. vtrū
cito digeraſ vel nō. Et ex forti vel nō forti mordicatiōe vel
acuitate. Et si ingratādo vel fricando patiēs magnā sentit
delectationē vel nō. Dicūt.in oi spē scabiei est prurit⁹. Ueꝝ
tñ in sanguinea prurit⁹ est suauis. ⁊ in flegmatica prurit⁹
nō est multū intensus, verū tñ nō est cū suauitate. Et in co/
lerica pruritus est cū acuitate ⁊ punctiōe ⁊ magis superfi/
cialis. Et in melācolica prurit⁹ est debilis ⁊ sentiſ magis i
ꝓfundo. Et dicūt colerica est sicca cū qua nō est sanies. Et
si aliqḋ emittiſ ꝙ illud parū est subtile citrinū mordicatiuū
partiū sup quas cadit. Et melācolica ēt ē sicca ⁊ sine sanie,
⁊ si quid emittiſ est parū grossū nō mordicatiuū. Et si melā
colica nō fuerit adusta vlcerosa efficiſ:⁊ ſm acuitatē rece/
ptā in adustione excoriat cutē:vel nō excoriat. Et flegmati/
ca est humida cū pustulis grossis ⁊ latis, ⁊ cū siccaſ:⁊ po/
stea scalpiſ cadunt ab ea cortices sicͧ albe squāme. Et sāgui
nea est humida cū pustulis acutis nō latis. Et festine gñaſ
in ea sanies, ⁊ multa ⁊ ꝓpinqua laudabili. Sed in flegmati
ca gñaſ sanies multa:sed nō ꝓpinqua laudabili, ⁊ nō festi
nat gñō eius. Si tñ flegma fuerit salsuꝫ valde ⁊ multū exa
cuiſ putredo in ea erit paruaꝫ prurit⁹ erit intēsior. Am/
plius color in sanguinea vergit ad rubedinē ⁊ citrinitatē.
Et in flegmatica ad liuiditatē ⁊ in melācolica ad cinericita/
tē si si fuerit adusta ⁊ si fuerit adusta ad fuscedinē. ℭ Jnq̄t
Zoar. sciſ ꝙ scabies est ex humore adusto:q̄ñ relinq̄t vesti
giū nigrū. Et scias ꝙ in sanguinea ñ ē aspitas neq̧ fissura:
⁊ silr̄ in flegmatica nisi fuerit in flegmate ei⁹ salsedo multa:
sꝫ in colerica ⁊ in melācolica est ꝓfūdior q̄ꝫ i flegmate:⁊ in
melācolica ꝓfūdior q̄ꝫ in colerica. Ampli⁹ ꝯplexio nālis ⁊
⁊ acq̄sita ⁊ etas tps ⁊ regio ⁊ regimē pteritū ⁊ reliq̄ ptīcu
laria sup spēm mãe prurientis ⁊ scabiē facientis significat.

Cura scabiei ⁊ prurit⁹ dieta ꝯpleſ ⁊ potiōe. ℭ Et dieta
qdē ꝯsistit vt degat patiēs in aere ad humiditatē
vertēte tēperato in actiuis q̄litatib⁹ aut parū declināte ad
caliditatē si mā fuerit frigida vel parū ad frigiditatē si fue/
rit calida. Aer.n. multū calidus exacuit ⁊ adurit ⁊ multuꝫ
frigidus coartat ⁊ mãm ꝓhibet a resolōne. ℭ Et degat le/
tus ⁊ gaudens absq̧ ira furore ⁊ tristitia. Et degat in q̄ete
paruo vtens exercitio añ cibū. Et abstineat a fricatione ⁊
scalpellatiōe q̄ꝫtū pōt:q̄uis pruritus sit fortis ⁊ mūdificet
sepe cutē cū lauacris ⁊ abstergētibus ⁊ sōno vtaſ ꝓlixo ⁊
longas vigilias fugiat. ℭ Dixit Auic. cura est rectificatio
cibi ⁊ regimē huectatiōis veꝝ differt in plus ⁊ minus:ſm
maiorē vl' minorē acuitatē ⁊ siccitatē mãe. Fugiēdū est q̄ re
gimen exiccatiuū acutū amaꝝ salsuꝫ ⁊ multuꝫ ēt dulce. Et
administratio dixit. A. reꝝ aquosaꝝ isipidaꝝ.sup. vel remis/
se dulcedinis:sit tñ ex eis:queꝝ administratio est secura a ve
locitate corruptiōis ⁊ putrefactiōis:q̄uis sint humida.
Et de nō velociter putrescibilibus humidis. dixit ipse. sūt
sicut melones indi, lactuca endiuia:⁊ silia, vt borago portu
laca poma acetosa granata dulcia ⁊ hmōi. ℭ Dixit Zoar.
si sit scabies ex acuitate sanguinis regimē sit lactuca cū ace
to.s.nō acuto ⁊ caro gallinaꝝ:⁊ maxie pullarū est melior.
Et silr̄ sit in pruritu sicco ⁊ subtili.s.colerico. Jn scabie vͦ
flegmatica ꝯcediſ caro nasturtij ⁊ ānualis agni ⁊ caro edi al's. caro (castrati.
⁊ pullaꝝ veꝝ tñ vnctuosa vitari dēbēt, q꞉ facilr̄ inflāmanſ:
⁊ maxie olea. Dixit Aui. olea nocent eis.s. sumpta in cibo
corrūpunt.n. digestionē:⁊ simul inflāmanſ:⁊ cuꝫ aduruſ
tendunt ad nãm sulphuris, vt dixit Auer. colliget q̄nto.⁊
maxie nocēt olea que friguntſ. Quidā tñ in scabie multuꝫ
sicca ⁊ pruritu ostrachino ꝯcedunt oleū de amigdalis ⁊ si/
saminū. Et concedunt cibaria sua elixa interdū assa: sed nō
frixa. Et alterentur elixa cū seminibus frigidis cōibus vel
cū semine papaueris albi vel lactuca ⁊ silibus. Et bibat vi
nū albū clarum paucifeꝝ ⁊ bene limphatū aut aquā ordei
aut iulep viola. cū multa aqua:⁊ fugiant oēs cibos ⁊ po/
tus:q̄bus inest portare mãs ad exteriora. ℭ Et bū procu/
ret expulsionē superfluitatū prime ⁊ scḋe digestionis:ita ꝙ
omni die sit largus ſm ventrē ⁊ nullo mō permittatur exic
cari. Et dixit Aui. dimittat coytū oino. naꝫ coytus mouet
mãm ad exteriora, ⁊ exiccat vaporē calīm venientē ad exte
riora cutis:⁊ q̄re putrefit illic. Et ꝑꝑ illud fetet odor corporis
coeuntiū. Et ꝑꝑ hoc ēt precipiſ fricatio corporis in curatio
ne pollutionis. ℭ Cura per potionē tribus cōpleſ intētio
nibus. Quaꝝ prima est ad euacuandū:scḋa est ad resoluen
dū. tertia ad cōsumendū reliquias mãe si que in cute remā/
serunt. ℭ De euatione. Dixit Serap. inceptio curationis De euatione
fiat a flobotomia, ⁊ hꝫ veritatē cōsentientibus cōplexione
habitudine etate ⁊ alijs:q̄bus nō cōsentientib⁹ fiat euacua/
tio sanguinis cū scarificatione ⁊ sanguisugaꝝ appositione
⁊ trahaſ ex eo ſm tenorē virtutis. Et flobotomia qdē ſm
plm cōuenit, q꞉ ſm plm est:vt supra patuit. ꝙ materia pec
cās sit sanguinea aut sanguini mixta. Si aūt peccaret alia
materia a sanguine flomia vitanda est tanq̄ꝫ multū nociua
⁊ mãe excitatiua. Post sanguinis euōnē aut ea pretermis/
sa vbi nō est necessaria:fiat euatio humoris peccātis, digō/
ne tñ prius premissa. ℭ Et in materieb⁹ acutis adustis di/ De digōne mãe acutis adustis.
gestiuū bonū est sirupus de fumoterre sumptus cū aq̄ en/
diuie ⁊ aqua scabiose. De ꝯuenientib⁹ digōni dictoꝝ humo
rū est sirupus acetosus factus cū zuccaro ⁊ sumptus cum
dictis aquis. Dixit A. sirupus acetosus bibitus cōfert eis:
q꞉ digerit humorē ⁊ cōtēperat acuitateꝫ eius. ℭ Sirupus
cōueniēs digōni humorū acutoꝝ adustoꝝ sic fit. ℞. succoꝝ
endiuie, lactuce boragis buglose fumiterre ⁊ lupuloꝝ dpu
ratoꝝ. añ. ℥. iiij. aq̄ emulsionis seminū cōium ⁊ semis por/
tulace. lib. ij. misceaſ ista emulsio cū succis p̄dcis, ⁊ bulliāt
in eis viole ⁊ rose epithimū ⁊ pruna ⁊ colenſ ⁊ in colatu/
ra ponāſ zuccari. lib. ij. ⁊ sirupeſ ⁊ acetoseſ. Et si fuerit cū
eis mixtio flegmatis salsi addaſ succis p̄dcis succ⁹ scabio
se. ℭ Facta digōne mãe euēſ ipa cū diaprunis electuario
de succo rosaꝝ ⁊ diasene:vel vt dixit cū aq̄ ⁊ succo fumiter/
re huidi ⁊ recētis mirabolanis citrinis ⁊ zuccaro. Aut dis
soluaſ medulla cassiefi. in decoctiōe tamaridoꝝ prunoꝝ vio
laꝝ floꝝ fumiterre huidi ⁊ recentī mirabolanis citrinis ⁊
zuccaro. Aut dissoluaſ medulla cassiefi. in decoctiōe tama
rindoꝝ pruōꝝ violaꝝ floꝝ fumiterre folliculoꝝ sene ⁊ epi
thimo ⁊ addito electuario d' succo rosaꝝ exhibeaſ i potu.
ℭ Digestiuū bonū i mã flãtica salsa. ℞. radicū apij feni. pe In mã flegmatica salsa
trosilij polipodij ēdiuie ⁊ buglose. aū. ℥. ij. cāedreos calam
ti. añ. M. i. ꝯcoq̄nſ i aq̄ ⁊ coleſ ⁊ colaturē addāſ succi scabio
se succi lapatij acuti ⁊ succi fumiterre dpuratoꝝ. añ. ℥. iiij. ⁊

fiat sirup⁹ acetosus cū zuccaro. Et digesta mā̄ eūcuatur cū electuario diafinicon ⁊ catholicon sūptis cū aq̄ scabiose ⁊ aq̄ fumiterre. ℭ Digestiuū bonū i mā̄ melancolica ēt vsta. ℞. radicū boraginis ⁊ buglose polipodij ⁊ corticū radicis capparis ⁊ mediāi corticis tamarisci. añ. ℥. ij. cuscute camedreos camepitheos scabiose. añ. ℳ. j. folliculoꝝ sene epithimi ros. viol. añ. ℥. ß. succi lapatij acuti. ℥. vj. bulliāt in aq̄: ⁊ fiat syrup⁹ cū zuccaro. ℭ Et digesta mā̄ eūcuet cū yera ruffini vel cū diacatholicone ⁊ diasene. Et scias q pille de fumoterre sunt ꝯuenientes ad oēs spēs materieꝝ scabiei ⁊ pruritus. Et sīlr dixit Aui. est decoctio epithimi cū mirabolanis citrinis ⁊ fumiterre ⁊ sene ⁊ polipodio ⁊ absinthio. ℭ Et dixit Auicē. q p̄dcm̄ regimē p dietā ⁊ eūatione est cura p̄ria ⁊ melior ⁊ in qua est sufficiētia s₃ plurimū. Ueꝝ tñ aliqñ nō sufficit, ⁊ op₃ deuenire ad regimē alteratiuū. Et iō vt dixit Aui. dixerūt quidā. q qñ multiplicant eūatiōes ⁊ nō inueniē vtilitas. s. sufficiēs, tūc melius est vt alienent. Et sufficit dare in potu hñti hāc passionē mane ⁊ sero sauich de tritico cū zuccaro ⁊ aq̄ p̄lima. ℭ Et dixerūt. q de eis que ꝯferūt hñti scabiē siccā ⁊ pruritū ostrachinū est vt bibat tribus diebus diebꝰ de sisamo. ʒ. c. xxx. cu₃ medietate sui de sirupo acetoso, ⁊ cū sīlibus. Et de hoibus sunt q permiscent cū eo aquā iuiubarū. Et nos dixit Aui. iā experti sumus hoc ⁊ fuit curatio vltima. Uerū tñ debilitat stomachū. s. remolliēdo ⁊ relaxando ip̄m. Et in summa assumptio humectantiū cū infrigidatione aliquali ꝯuenit in hoc regimine. ℭ Et op₃ dixit Aui. vt patiens vtaē ⁊ q̄ntū ad p̄seruationē ⁊ q̄ntū ad curationē trifera minori ⁊ sīlibus ꝯfectiōib⁹ q̄ hñt exiccare humiditates corruptas ⁊ p̄hibere alias a corruptiōe. ℭ Dicūt. q scabiosa comesta cruda purgat corpus a scabie ⁊ a supfluitatibus maloꝝ humoꝝ. Et q succus lapatij bibitus purgat flegma salsum. Et q succus folioꝝ pentafilon bibitus calidus mūdificat sanguinē a superfluitate colerica ⁊ adusta. Et dosis ei⁹ est ab. ℥. iiij. vsq ad. vj. ℭ Dixit Cōstātinus. succus fumiterre crudus bibitus mūdat corpus a scabie ⁊ putredine ⁊ a pustulis: sanguinē mūdificat: vstā colerā purgat. Cū nō ē in predictis oībus sufficiētia: aut cū querit citior liberatio: tūc post p̄dicta regimina deueniēdū est ad resoluētia ⁊ exiccantia, potissime p balnea, ⁊ alia localia adhibita que eligi debēt ex eis ꝯueniunt cuiusq spēi s̄m mā̄m facientē ipsam. In his tñ oibus cauendū est ne mā̄ ad interiora reducaē ne fluat super mēbra nobilia ⁊ ledat lesiōe p̄lima: imo trahēdo mā̄m ab interiorib⁹ ad exteriora. ℭ Balnea aūt ꝯueniētia scabiei ⁊ pruritui sūt aq̄ marina aq̄ salsa aq̄ sulphurea ⁊ aq̄ aluminosa. Et de balneis ꝯueniētib⁹ existētib⁹ in p̄ria nr̄a p̄lima sunt. v₃. balneū repolani. balneū de mazoreto. ⁊ balneū dñap de balneis scē marie. ⁊ balneū de volteꝑ. ℭ Fiūt ēt balnea artificialia vtilia, ex qbus sunt aq̄ decoctiōis radicū cucumeris asinini: ⁊ max̄ ad flegma salsum. Et aq̄ decoctionis lapatij ⁊ celidonie sīlr. celidonia. n. p̄prietate₃ h₃ in scabie ⁊ pruritu, ita vt dixit Auic. ēt ponit in decoctionib⁹ solutiuis. Et aq̄ decoctionis lupuloꝝ ⁊ decoctionis ciceꝝ ⁊ decoctionis calamenti ⁊ scabiose ⁊ decoctionis prassij ⁊ origani, ⁊ sīlū. Et ad mā̄m acutā adustā ꝯuenit balneū decoctionis acetose ⁊ bliti. Et decoctio iusquiami est mirabilis cū quis balneaē in ea, aut quis recipit fumigiū ex ea. Et de ꝯuenientibus fere ad oēs spēs est balneū decoctionis fumiterre scabiose ⁊ floꝝ cadile ⁊ sulfuris. ℭ Et mirabile ē lauacrū factū p modū inunctionis ex aqua cōis fontis vel fluminis clare aque endiuie ⁊ ros. añ. ℥. ij. in qbus bulliat parum lento igne argenti sublimati. Sed post inunctionē eius per quartā horā op₃ vt illinitio fiat cū aq̄ rosata. ℭ Et dicūt q̄dā. q lotio facta cū decoctione caricaꝝ ⁊ folioꝝ ficus ⁊ radicū cameleonte nigre sanat oēm scabiē ēt aīaliū. Et de vtilibus est lotio facta ēt cū aceto decoctionis cordumeni, ⁊ scā cū liquore qui emanat a ligno viridi oliuaꝝ posito in igne scabiē exiccat. ℭ Cū vinū est bullitū cū calamēto in hyeme aut aq̄ in estate ⁊ lauanē inde caput ⁊ manus vel pedes vel aliqua ps corporis pruritū patiēs pp pediculos moriuntur pediculi oēs ⁊ recedet prurit⁹, ⁊ maxie v₃ in pueris. ℭ Dicunt q̄dā. q si tollatur vrina hois in tanta quātitate in qua possit lauare patiens tybias vsq ad genua, ⁊ misceaē cum ea succus ellebori nigri tm̄ q̄ntu₃ sit quarta pars vrine ⁊ in eis ponaē de puluere carbonū quercus vel cerri ⁊ lauentur inde tybie vsq ad genua. Et fiat hoc per. 40. dies vel vltra corpus totū, ⁊ quel₃ pars eius mundabiē a scabie feda crustosa vlcerosa a flegmate salso: dato q nō lauenē nisi tybie, ⁊ vt dictū est. ℭ Ablutio frequēs cū aqua decoctionis radicū pentafilonis sanat scabiem vlcerosam. ℭ Balneū aqua decoctiōis sulfuris viui ⁊ aluminis roche curat flegma salsu₃. ℭ Linimentoꝝ que approximanē q̄dā approximantur tm̄ volis manuū ⁊ plātis pedū ⁊ mūdāt corp⁹ a scabie purgando mā̄m scabiei p vrinā, ⁊ de istis est vng ͫ. Mesue. ℞.

De linimētis ⁊ vnguētis.

assungie. ℥. v. olei laurini argēti viui cere mūde thuris albi puluerizati masticis. añ. ℥. ij. salē cōis ⁊ succi fumiterre ⁊ succi plantaginis ad libitū. Cōficianē simul cera ⁊ assungia nona expurgata a tela sua ⁊ oleū laurinū in stānato mitte cum succis ⁊ bulliant dū liquescant, ⁊ tūc adde puluerē salis cōmunis olibani ⁊ masticis ⁊ bulliāt vsq ad p̄fectā decoctionē: postea deponaē ab igne ⁊ adiunge argentū viuū cū saliua extinctū ⁊ parū de oleo predicto ⁊ misce bñ cū spatula. Et scias q modus vsus vnguēti istius est vt sumatur de eo ad q̄ntitatē auellane pro volis: ⁊ tātūdē pro plantis: ⁊ tādiu fricenē in eis donec totū ingrediaē ⁊ sbibaē in illis. Quidā ꝯficiunt hoc vng ͫ sic. ℞. olei laurini. ℥. iij. olibani cere mūde argenti viui extincti cum saliua. añ. ℥. ij. pinguedinis porci colate. ℥. v. salis triti. ℥. viij. succi plantaginis ⁊ succi fumiterre ad libitū ⁊ misceaē vt. ē. dcm̄ est. vtiliter. n. purgat scabiē. ℭ Et quidā cōficiunt vng ͫ quo inunguntē pulsus brachioꝝ, ⁊ circa ipsos p palmū vnū postq̄ brachia in aqua steterint calida aut. ē. vaporē eius ⁊ aperiantur pori. ℞. olei laurini. ℥. viij. argenti viui extincti cū saliua. ℥. vi. aloes epatici. ℥. iij. ceruse. ℥. ij. cimini. ʒ. ij. fiat ex eis vnguentū. Argentū viuū extinctū elleboꝝ albū staphisagriā ⁊ ciminū ⁊ cu₃ assungia porci cōfice ⁊ inunge. Et q̄dā dicunt. q hoc vnguētū inunctū pulsibus ⁊ in circuitu coꝑ ⁊ ab vmbilico inferi⁹ super ventrē purgat oēm mā̄m scabiei per secessum. Premitti tñ debent euacuationes vniuersales. ℭ Medicamen bonū. ℞. radices enule ⁊ cicute ⁊ tere aliquātulū ⁊ fac eas bullire in aqua cū assungia porci ⁊ aliquātulo salis: deinde cu₃ hac aqua laua loca scabiosa ⁊ cum radicibus ipsis frica. Et valēt radices enule sole cū assungia veteri mixte aut cū oleo nucū aut cū assungia ⁊ nucibus tritis ⁊ nō relinqueē in loco vestigiū turpe. Et valēt radices cicute sole bene in aqua cocte ⁊ cū assungia veteri mixte. Et radices affodillorū etiā valēt sīlr preparate. ℭ Et farina lupinoꝝ mixta cum radicibus cameleonte curat scabiē difficilē ēt in animalibus supposita post lotionē cū decoctione lupinoꝝ. Et q̄da₃ vtiliter cōponunt vnguentū istud sic. decoquantur cortices exteriores radicū cameleonte nigre cū vino: deinde apponaē farina lupinoꝝ ⁊ fex olei antiq vel amurca. ℭ Aliud vtile. ℞. litargirij myrrhe ⁊ aloes. añ. ℥. j. olei laurini. ℥. viij. argēti viui extincti cū saliua. ℥. i. ℭ Ung ͫ aliō potēs sic fit. ℞. tartari fuliginis salis nitri sulphuris viui auripigmēti ellebori albi ⁊ nigri. añ. ʒ. ß. litargirij lapidis lazuli. añ. ʒ. ij. subtilissime ⁊ pulueriza ⁊ incorporenē cu₃ sapone sarracenico ⁊ pauco oleo nucū ⁊ succis scabiose fumiterre ⁊ lapatij acuti q̄ntū sufficit ad spissitudinē vng ͭͥ. ℭ Aut. ℞. sulfuris viui litargirij ʒ salis eq̄les partes, ⁊ misce cū pauco aceto. ℭ Unguētū ad scabiē siccā: ⁊ max̄ in corporib⁹ humidis, vt pueris. ℞. oleū cōe ⁊ terbentinā lotā: ⁊ cum modico salis pisti agita simul donec bene incorporenē ⁊ dealbenē: ⁊ si addaē argētū viuū extinctū, valet etiā in alijs corporib⁹. ℭ Aliud. ℞. olei. ros. butyri. añ. ℥. i. succi fumiterre succi plantaginis succi ebuli

In materia melancolica ⁊ vsta.

De balneis.

vel sambuci.añ.℥.ß.fac aliquātulū bullire:deinde adde terbē
tinā lotam:⁊ parū sulfuris viui. ¶ Aliud fac bullire succū
lapatij ⁊ fumiterre cū assūgia ⁊ butyro ⁊ inunge. ¶ Aliud
qđ v₃ scabiei ⁊ pruritui ⁊ pedicul.℞. thuris.℥.ß. salis.ʒ. ij.
plūbi vsti.ʒ.iij.argenti viui extincti.ʒ.i.⁊ cōfice cū assungia
porci.Ungᵐ valēs ad scabiē calidā acutā ⁊ ignē siluaticum:
℞.olei vio.butyri lotoꝝ.añ.℥.j.argēti viui extīcti.ʒ.j.succi
plantaginis succi lanceolate.añ.℥.ij.litargirij albificati.ʒ.ij.
¶ Ad flegma aūt salsum v₃ scabiosa trita ⁊ cū assungia ve/
teri mixta. ¶ Aliud vtile.℞.litargirij ⁊ tartari vini albi cri
stoꝝ.añ.℥.j.⁊ pone de sero in aceto ⁊ dimitte nocte tota:po/
stea abiecto aceto bulliant in oleo nucū in olla vitreata no/
ua donec deueniat ad formā vnguēti. ¶ Ungᵐ cōferēs sca/
biei vlcerose crustose ex flegmate salso.℞. calcis multotiēs
lote:⁊ postea exiccate ⁊ pulueri₃ate subtilr.℥.iij.⁊ icorpora
cū succo fi[c]le aut caulis:deinde supimmitte oleū ros.liquefa
ctū cū modica cera:⁊ in forma vnguēti incorpora. ¶ Ungᵐ
de litargirio sanans scabies vlceratas:⁊ oīa vlcera humida
supficialia ⁊ asaphati humidā.℞.litargirij auri subtiliter
pulueri₃atū ⁊ pone in mortario ⁊ adde acetū fortissimum ⁊
oleū ⁊ diu agitādo incorporet:in fine adde modicū vini: ⁊
postea adde puluerē plūbi vsti ⁊ fuliginis ei⁹. ¶ Ad scabiē
crustosa₃ vlcerosa₃ ex flegmate salso in coxis ⁊ tybijs: ⁊ ēt
in alijs ptib⁹ cōuenit vngᵐ qđ sic fit.℞.olei camomille vel
olei nucū.℥.iiij.sulfuris viui.℥.j,cere.℥.ij.liqfcā cera cū oleo
deponat ab igne ⁊ supaddat bn̄ miscēdo puluerē sulfuris:
postea addat.℥.ß.argenti viui extincti cu₃ saliua ⁊ modico
aceti. ¶ Ad scabiē vlcerosā cū caliditate ⁊ acuitate.℞. olei
ros.℥.iiij.cere.℥.ij.liqfiāt ⁊ leuent:⁊ postea misceant cū eis
puluis ceruse ⁊ sulfuris ⁊ in fine argētū viuū extinctū ⁊ vlᵒ
duo albumina ouoꝝ ⁊ aliquātulū aceti. ¶ Ad scabiē vlcero
sam factā ex melia adusta cōuenit vngᵐ qđ sic fit.℞.farina₃
ordei ⁊ incorpora cū melle ⁊ vino rubeo pontico ⁊ puluere
myrrhe ⁊ in fine addant vitelli ouoꝝ crudi:⁊ ex hoc vngᵗᵒ
supponat post ablutionē loci cū aceto vel cū vino ōcoctiōis
myrrhe aloes caballini ⁊ thure. ¶ Ad malū mortuū ⁊ oē₃
scabiē malā difficilē v₃ fricatio loci facta i balneo q̈tuor die
bus quol₃ die semel cū puluer isto.℞.sulfuris ⁊ baccaꝝ lau
ri.añ.℥.vj.⁊ staphisagrie.℥.iij.⁊ postea inungat q̈tuor die/
bus quol₃ die semel cū hoc vngᵗᵒ.℞. assungie porci ⁊ olei
laurini.añ.℥.vj.lytargirij ⁊ pulueris cinis vsti.añ.℥.ij. tarta
ri.℥.j.argēti viui extīcti.ʒ.ß. ¶ Et dixit Theo.si vis vt mā₃
p os eius emittat post inunctionē mox bn̄ cooperiat i lecto
cū pānis:vt sudet:⁊ effluent p os humores varioꝝ coloꝝ₃.
Aut ambulet per vicos optie coopertus ne ledat a frigore ⁊
fluet per supius humor:q̄si rubeus ⁊ liberabit. ¶ Et v₃ vn
guentū hoc.decoquant in oleo cōi radices lapacij acuti ⁊ ra
dices scabiose tādiu donec virtus radicu₃ transeat in oleo.
Deīde colet ⁊ in eo colato addat puluis lytargirij ⁊ staphy
sagrie:⁊ iteꝝ coquat ad spissitudinē. Et cōfert radix lapacij
acuti bene lote ⁊ abiecto meditullio contrite:⁊ cū assungia
⁊ sale permixta. ¶ Aliud valens:decoq₃ sauinā in oleo cōi
⁊ cola ⁊ oleo colato supadde puluerē masticis ⁊ olibani ⁊
rasine ⁊ cere:⁊ sup ignē pone:donec rasina ⁊ cera sint lique
facte:⁊ postea ab igne depone:⁊ cū spatula misce:curat eni₃
flegma salsum. ¶ Ungᵐ ad scabiē humidā ⁊ siccā.℞.radicē
enule tenerā ⁊ munda eā bene ⁊ decoque in aq̄:⁊ deinde pi/
sta in modū vnguēti:deinde confice eā cū assungia porci sa
lita:deinde adde modicū argenti viui extincti:⁊ modicu₃ vi
trioli ⁊ bn̄ incorpora. Et quidā colorant eā cū modico cro/
ci:mirabilit enī mundificat corpus a scabie. Et sunt q deco/
quunt dictā radicē in vino albo ⁊ cōficiunt:vt dcm̄ est. Et cō
uenit succus scabiose decoctus cū aceto ⁊ oleo vsq₃ ad spissi/
tudinē. ¶ Aliud nobile.℞.fumiterre viridis:⁊ radicū enu
le.añ.M.j.pistent ⁊ bulliāt in lib.j.olei ⁊ colet ⁊ apponat
cera lytargiriū ⁊ myrrha. ¶ Aliud vtile.℞.olei masticini:
℥.ij.terbētine.℥.j.⁊ commisce. ¶ Ungᵐ aliud valens ad oē

genus speciei scabiei.℞.radices lapacij acuti:⁊ volue in sta
pis de canape balneatis in aceto ⁊ sub cineribus calidis po
ne ⁊ dimitte:donec sūt bn̄ cocte:deinde extrahe ⁊ eaꝝ cortices
bene tere:⁊ cū assungia vetustissima terendo incorpora po/
stea superadde tertiā partē sulfuris ⁊ fuliginis q̄ adheret ca
mino vel tecto:⁊ aliquantulū argenti viui extincti in mani/
bus illinitis cū saliua hoīs ieiuni malaxa ⁊ incorpa. ¶ Fa/ Ad scabiē fedā faciē deturpātē
cies deturpata ⁊ feda ex scabie grossa crustosa ⁊ feda vt.ā.
patuit vocata culēda illiniat ex radice enule ⁊ radice yreos
distēperatis cu₃ albumine oui:⁊ dimittat p plures horas:⁊
deinde amoueat ⁊ statim sufflet facies cu₃ aqua decoctiōis
paleaꝝ siliginis vel speltaꝝ vel ordei facie:vndiq₃ cooperta
⁊ diu inclinata sup vaporē eius:⁊ quantū tolerare poterit:
⁊ si expedit mutet aqua alia similiter decocta:aut extiguat
lapis ignitus in pria decoctiōe vt diutius eius effumatio p/
seueret. Cū bene diu sudauerit facies abstergat cū panno li
neo:⁊ oēs cruste cadent, ⁊ deinde curet cū vnguento facto
de radice lilij. ¶ Scabies vero faciei cū multa asperitate cu
tis:quā ⁊ Dios.impropie leprā vocauit:cōuenit liquor ema
nans a ligno iuniperi cū quo inunctus. ¶ Faciei vero detur
pate scabie vocata lichines cōuenit vngᵐ qđ sic fit.℞.radi/
cē enule ⁊ coque sub cinere:deinde pistet cū assungia vetu/
stissima:⁊ addita cera ⁊ sale coque donec veniat in modū vn
guenti quo inungatur sero ⁊ mane lauet cū aqua decoctio
nis malue ⁊ cardo benedicto. ¶ Faciei vero deturpate dese
datione vocata alphi cōuenit vnguentū quod sic fit.℞.suc/
cum lactuce scariole malue oxyanthos feniculi enule ⁊ aque
ros.añ.℥.j.olei violarū.lib.ij.⁊ bulliant ad succoꝝ consum/
ptionē ⁊ colet ⁊ in colatura pone cere albe.ʒ.ij.⁊ liquefacta
submittat puluis subtilissimus qui sic fit.℞.gūmi arabici
dragāti seminis malue lactuce ⁊ scariole.añ.℥.ij.blacte bi/
santie spodij sirici cōbusti:coralli albi:seminis feni: petrosi/
lij ⁊ ramido.añ.ʒ.j.cāphore.ʒ.ß.⁊ cōficiat ex eis vnguētū.
¶ Pruritū vbicūq₃ in corpore fuerit tollit statim hoc medi Ad pruritū vbicūq₃ fuerit.
camē.℞.cortices radicū ramicis habētis folia rubea ⁊ ra/
de cōtere ⁊ cōquassa:deinde frica cū adipe porci: postea co/
la ⁊ eo inunge ⁊ cōfert pruritui lotio cū decoctiōe oroboꝝ ⁊
Inunctio cū succo ebuli:⁊ cu₃ oleo cōi bene abluto prius in
aqua ⁊ vltimo in aceto. Et similiter faciet ablutio cu₃ deco/
ctione ciceꝝ alboꝝ ⁊ inunctio cū oleo de costo velociter re
mouet ipsum. ¶ Et pruritū siccū sanant balnea dulcis aq̄.
Et inunctio ex oleis frigidis ⁊ quādoq₃ est necessariū vt ap
ponant narcotica. Succus aūt apij ⁊ cū aliquo oleoꝝ fri/
gidoꝝ inunctus vtiliter facit. ¶ Ad pruritū aūt fortē i quo
hō se tm̄ scalpit q se excoriat cōuenit vnguentū qđ sic fit.℞.
radicē enule mūdam:⁊ in aceto decoque. ⁊ cū bene fuerit co
cta in partes subtiles incide:⁊ cū assungia optime tere: de/
inde cū eis argentū viuū extinctū incorpora:deinde cū ace/
to cu₃ quo cocta fuerit distēpera ⁊ inunge. ¶ Sal armonia
cū cum oleo nenufarino vel papauerino mixtū fortē pruri/
tū sedat:⁊ maxime genitaliū. ¶ Aliud.℞.ceruse de plūbo.
ʒ.v.sulphuris viui.ʒ.j.apij.ʒ.ß.misceant ⁊ cū opus fuerit
illiniant cū aceto aqua mixto. ¶ Aliud.℞. sulphuris viui al. ceruse.
lytargirij.añ.ʒ.iij.cuscę plūbi.ʒ.ij.succi iusqami vel papaue
ris nigri:⁊ olei vio.⁊ cere quantū sufficit.

¶ De desudationibus. Cap.viij.

Esudatio q̄nto cōi.vocat asaf vel asa/
bachafe:⁊ est viciū qđ fit ex
supabūdantia sudoris:vn̄ si fuerit sudor coleri
cus in cute fient postule cū asperitate. Et iō gre
ci appellāt asaf noīe deriuato a sudore. ¶ Dn̄t
qdā.desudatiōes sī pustule minute pue sīlēs grāis panici vl̄
sinapis exaspantes cutē q̄ cānt ex mā sudoris ꝓpulsa ad cu
tē exalata eius pte subtiliori:grossiori remanēte magna ver
sus ꝓfundū. Et iō appellat desudatio:qr a sudore eius mā
facta:vel qr subtilis a sudore remanet, postea mā eius ꝓpel
litur sursum ⁊ extra cutē:materia vero desudationis rema

net intra cutē. ¶ Et quidā dicūt. q desudatio fit ex fumo co lerico vel sanguineo resoluto a ma venaꝝ cū calor exterius fuerit: et hō se fatigaverit aut cū aliq̄ cā calida vel laboriosa agit in hūores subtiles venaꝝ: et eos resoluit in fumū et tra hit ad cutē: et fiēt ex illo pustule que rubee et citrine et aliq̄ albe: et sūt cū ardore et dolore et pruritu. ¶ Dixit Aui. qñq̄ bothor in corpore: et aut in mēbro plurimi sudoris pauce ab lutionis: aut pauce fricatiōis apud ablutionē et ꝓpue in re gionibus calidis spinose et aspere: quasi ipse sint ex materijs q̄ sunt pigre ꝓp suā gravitatē in sequēdo sudorē veloci con sūptione ꝓp suā subtilitatē: qre retinenẜ in supficie cutis. Et sunt qñ sint sudoris fecce et obedientes ad resudandum. Et qñq̄ non fiunt bothor apparētes: imo accidit asperitas tā tū. Et desudatio qñq̄ ꝑducit ad vlcerationē. Et Ras. dixit. vbi supra. q vlcera que sequunẜ asaẜ sunt mala.

De cura preservativa et desudatiōe. dixit Aab. si patiẜ qs asaẜ oi anno fiat ass ī ps minutio et laxatio colere rubee. Et Ras. dixit. vbi supra. dico q ꝓhibitio asaẜ est dissolutio faciēs laxare colerā rubeā. Et dixit. q frequēs mora penes fornacē ignis dū deficiat sudor oino tollit asaẜ tñ corpora rubea supflua indigēt euatione. Dixit Dio. si ab stergaẜ corpus cū lauro non patieẜ asaẜ. ¶ Dixit Ras. opꝫ vt ꝑparet assuetus ei ad euacuandū humores acutos. Et di xit. ex eis q̄ prohibent eā: et auferunt eā est balneatio et mun dificatio: et oēs aque in qb⁹ decoquūẜ stiptica: vt myrtbus et rose: deinde sicce admittreẜ aqua frigida balneādo in ea. Et divisio motus et alienatio in ea a locis calidis sudare fa cientib⁹ et petere loca ventosa et flabellatio cū plībus flabel lis sil. Et inunctio cū eis q̄ sunt sicut oleū myrtbinum et ro. ¶ Abstinētia oꝫ fieri a calidis et generātibus colerā et ap portātibus māꝫ ad cutē. ¶ De curatiōe. dixit Auic. incidit mām eius si multiplicaẜ in corpore flobotomia et solo ven tris, et maxᵉ cū educētib⁹ colerā et mūdificātibus sanguinē ab ea. Dixit Jude⁹. curaẜ asaẜ cū galla et venis citrinis cum aceto et oleo roꝭ. illinitis. Et post diē vnū fiat lotio cū aqua infusionis rosaꝝ sandaloꝝ et siliuꝫ. ¶ Dixit Ras. fiat frica tio cū carnositate melonū et farina ordei. Et glutē pisciū dis solutū in aqua et illinitū est conferens. ¶ Dixit Aui. cōferunt ei fricatio in balneo ex carne melonū cū farina lētiū post su dorē. Aut ex carne melōis et farina fabaꝝ. ¶ Et dixit Ras. da i potu de aq̄ granatoꝝ acidoꝝ cū psilio. s. cū mucillagine eius: et in cibo de lēticulis excorticatis et silibus. ¶ Dicūt q dā. vngaẜ locus cū oleo ro. equalsato cū aqua rosata et ali quāto aceti. Et fiat epithimatio cū aq̄ solatri vel lactuce. Et balneatio ēt in aqua decoctionis folioꝝ salicis ro. et florum camomille. ¶ Dixit Aui. oẜ q aq̄ calefacta in sole confert. ¶ Ungᵐ de lilio siue de radice lilij mundificās cutē et preser uās a sudationib⁹ scissuris et alijs maculis ei iam factas cu rans de sero inunctū. Et de mane amotū cū aqua decoctōis rosaꝝ et violaꝝ sic fit. Re. radices lilij in aq̄ decocte et optime trite. ℥.j. et incorporenẜ cū ℥.j. assungie recētis liquefacte et cola cū ℥.j. aque roꝭ. deinde supaddanẜ ceruse pulverizate. ℥.ij. pulveris masticis et olibani. an. ʒ.5. cāphore. ʒ.j. et opti me incorporenẜ. ¶ Dixit Ras. vbi supra. vlcera que sequū tur asaphati indigent extinctiōe ad modū cōbusture ignis. Et confert eis vnguentū ceruse et illinitio facta cū succo ar mento et cerusa dissoluta in aceto et aqua ro.

¶ De impetigine et serpigne. Cap. ix.

Impetigo et serpigo zerna et lichia ignis silvaticus sūt passiones mo dicū differētes. Impetigo dixit Rasis. 25° cōti. est tinea sicca. Et Aui. dixit. nō est lōginque ab asa phati. s. sicca et ñ diversificaẜ ab ea, nisi cū occul ta: qr solū differūt ꝭm magis et minus, et illud nō est multū manifestū. Et hinc est q multi auctoꝝ determinant de eis in eod. ca. Et hinc ēt est q asaphati sicca a multis vocaẜ ipe tigo mala. Aui. tñ dixit. q ipetigo est malignior et deterior et magis corrosiva. Quidā dicūt. q ꝑdcē passiōes sunt de gñe scabiei: et sunt bothor sive multiplicate in aliq̄ pte corporis. Dixit Cassius felix q ipetiginē greci lichinā vocāt latini zer na: zerna tñ apud quosdam est impetigo vlcerosa.

Et causa coꝝ est supfluitas corrupta mala quam nā ad cutē expellit vt a mēbris nobilibus elonget eā. Dixit Serap. et Ras. 25° cōti. ipetigo fit de humorib⁹ gros sis secū hñtib⁹ humores tenues et acutos. Et quāto magis fuerint in ea humores acuti cōdominabiles: tāto plus sana tio ipsius erit velocior et ecōuerso. Et dixit Rasis ibidē. ipe tigo fit de mā modice quātitatis hñte secū viscositateꝫ cum acuitate. ¶ Dicūt. mā ipetiginis est: aut sanguis exacuitus ꝑ viā adustiōis: aut ꝑmixtionis colere acute: aut flegma sal sum et exacutū tēdens ad melancolicā nām ꝑ viā adustiōis. Dicūt eadē. est mā ipetiginis cū mā scabiei sicce: et sꝫ magis ignita et incēsa. ¶ Dixit Aui. ipetigo alia est hūida et alia ē sicca. Et hūida est de mā sanguinea: et sicca est ꝑlm a flegma te salso oūersa ꝑ adustionē in melācoliā. Et dixit. de ipetigi ne est q̄ est excoriativa ꝓp vehemētiā siccitatis et multitudi nē ꝓfundatiōis ei⁹ in cute. Et iᵃ est sic albaras nigra: et alia est nō excoriativa: sive alia est vlcerata, et alia non. Mā. n. si diu in loco ꝑmanet vlcerat ipꝫ. Et dixit. q de ipetigine alia ē ābulativa et maligna et alia est stās et nō ābulās. Et dixit Aui. de ipetigine est q̄ recēs: et q̄ est antiqua mala, et de ea ē media inter eas. ¶ Dixit Ras. 25° cōtinē. inter nouā et anti quā est dria magna: et itellexit maximā quātū ad curā. Et i petigo qdē oi mēbro euenire pōt. vt plurimū tñ euenī circa partes colli. Et dixit Gal. 4° de ingenio. fortasse accidit in fa cie et ampliatur, et est maxime deturpans eam.

Signa q̄lis sunt q ipetigo accidit subrotūda: qñ sit fo ramē in medio eius cū pruritu ardore et asperi tate. Et locus: si vlceraẜ sit crustosus et cadunt cortices ab eo ꝓpie qñ patiēs scalpit eū. ¶ Dixit Ras. 25° cōti. ipetigo est duplex. q̄dā tendēs ad rubedinē q̄ cū fricaẜ expellit hu miditatē ad modū sudoris. Et ista fit ex sanguie adusto ecō uerso in meliam et appellaẜ ipetigo humida q̄ cito sanaẜ: et siẜr dixit est tēdens ad albedinē: sive cineritatē q̄ fit ex san guine alterato et ecōuerso ad salsedinē: et declinat ad q̄litatē colere nigre. ¶ Impetigo vō lꝫ fit in supficie: tñ mā ei⁹ pl⁹ ꝓfundatur. Et cā q̄dem profundationis eius est diversitas ipsius māe. Eteni cōposita est ex parte subtili acuta petente sursum: que tñ est pauca: et ex parte grossa gravi petēte deor sum que est multa: quare plus profundaẜ q̄ʒ supficialr fiat. Et diversitas ēt in figura est ex ista materia que est cā rotū ditatis ipsius. Figura. n. rotūda est cōposita ex diversitate q̄ est ad sursum et deorsum. Et hoc intellexit Serap. cū dixit. q declinat ad duo latera simul. ¶ Dicunt. q si bñ ꝯsideraẜ impetigo est passio quā vulgus volaticam vocat. Et vocaẜ etiam lichina et cū ad vlcerationē venerit zerna vocaẜ: seū ve ro serpit et perābulando tendit serpigo vocaẜ. Et ignis sil vaticus est de genere serpiginis serpens per mēbra vicina vrendo: sicut ignis: et est veluti esset scabies sicca. Et quidā dicunt. q impetigo. sive volatica ēt est sicut scabies spissa sic ca aspera: et qñ ꝭm rotunditatem est faciens membrum.

Cura haꝝ passionū est similis cure scabiei sicce et asapha ti sicce et cōpletur dieta et potiōe. ¶ De dieta. dixit Serap. vitenẜ salsa. supple. et acuta et totū illud quod gene rat coleram nigram. Evitatis etiam dactilis et vino simpli ci et puro et superabundanti potu eius et actu venereoꝝ. Et indiget nutrimentis bonis et balneo frequēti aque dulcis: qr mitigat punctionē et dissolvit humorem. ¶ Dixit Auic. opꝫ adhibere regimen humectatis sicut in asaphati. s. sicca Et balneū est de subtilioribus curationibus eius: intelligēs de balneo aque dulcis. Et ideo subdit. fortasse indiget sepa ratione aeris sicci. s. balnei: vel etiam aeris habitatione et ca mere. Dixit autem fortasse in impetigine sicca. In humida autem fortasse non nocet.

Divisiōes i. eugini

Duplex i petigo. ad rubedinē. s. et ad albedinē declinās.

Impetigo: volatica: lichia: zerna: serpigo: ignis silvaticus: in quo differant.

Et si regimen per dietā non sufficit: tunc deueniendū est ad curā per potionē, ꝛ ↄpletur euātiōe ꝛ localibus. Et euātio quidē fieri dꝫ ſm diuersitatē humoris faciētis ipsam. Dixit Aui. necessariū est mundificare corpus ſm illud qḋ p̄ūs est ꝛ ↄuenienter adbibere aquā casei. s. solā vel cuꝫ epithimo ꝛ alijs mundificātibus sanguinē ab humore salso ꝛ adusto. ℂ Et aliqñ est necesse post vniuersalē purgationē euacuare mām de loco. Dixit Ras. vbi. s. ponant̃ ei sanguisuge, deinde vētose cū scarificatiōe dū purgabitur locus. Et Aui. app° sanguisugaꝝ est de meliorib⁹ reb⁹ ei, ꝛ qñq; aperit̃ vena pticularis respiciēs locū ipetiginis: vt vena pedis saphena vel sciatica si fuerit ipetigo in coxis vel tybijs. Et saluatella si fuerit in adiutorio vel brachio. Et maxime indigetur ista euacuatione particulari in impetigine. Et tunc p p̄ie conuenit si fiet post balneum ꝛ fomentationem multotiens factam cū aqua dulci decoctionis fumiterre scabiose ficle solatri florū camomille ficce ꝛ similium.

Cura vero p localia dꝫ fieri. dixit Serap. cū abstersiuis, deinde cū exiccatiuis. Et iterū. dixit indiget nīe^{lis} hñtib⁹ in se mitigationē ꝛ dissolutionē sil. Et Pau. dixit. indigent medicinis q̄ desiccāt violēter post purgationē. ℂ Dixit Aui. ipetigo indiget in radice curatiōis sue medicinis aggregātibus resoloñē subtiliationē ꝛ incisionē ꝛ liquefactionē cū sedatione ꝛ humectatione. Nā resolō subtiliatio incisio ꝛ liquefactio incipiūt. als. incidūt, ꝛ eā preparāt ꝛ cōsumūt. Et sedatio ꝛ humectatio respiciunt acuitatē māe aspitatē ꝛ pruriginē. Et qñq; aggregant̃ ista duo regimia eq̄lr. dixit Aui. ſm dñium vnius partiū. s. alterā: ꝛ est nec̄ariū: vt vincat vnū duoꝝ regiminū sup alterū. Et ḃꝫ plurimū auctores in pricipio cure augēt regimē sedatiuū ꝛ humectatiuū sup resolutiuū, ꝛ in ꝓcessu equant āvo sil', ꝛ in fine ecōuerso addūt resolutiuū supra sedatiuū. Et qñq; s. pñt admistrari duo regimina sub regimine vno incipiēdo prius a sedatōe, ꝛ max' in ipetigine recēti, qñ frequēter p ipsaꝫ solū curat̃. ℂ Et scias. ꝙ in cura ipetignis p dietā p̄dicta duo regimia variant̃ ſm varietatē māe peccātis, ꝛ ſm varietatē recētie ꝛ vetustatis ei⁹ ꝛ ſm dispōnes mēbroꝝ in qb⁹ sunt ꝛ alioꝝ particularium: ꝛ ſm ꝙ est vlcerata vel nō vlcerata. ℂ Dixit Ras. vbi supra. cū vitiū hoc fuerit medij tp̄is calefiat abundans triticū in aliquo vase ꝛ supponūt ei calidum: qꝛ plēs sanati sunt cū hoc auxilio nō indigētes re alia. Aut fiat illinitio cū fructu malue siluestris sepe successiue. ℂ Et dixit. dico, put vidi nil magis ↄfert ipetigini. s. recēti sicut illinitio facta cū oleo postq̄ꝫ epithima sem̄ fuerit cū aq̄ cal'a sepe. Aut fiat illinitio cū adipe gallinaꝝ ꝛ anatū. Et dixit sūmarie obstaculū ipetiginis est oleū. Uñ in ꝓuerbio dr̄, ꝙ ipetigo dic̄ nolo fieri in domo in q̄ sit oleū. Et dixit. fiat illinitio sup ipetiginē cū gūmi arabico dissoluto i aceto forti, qꝛ deficiet penit⁹. ℂ Dixit Serap. aq̄ ordei tollit ipetiginē modice aquositatis quotiēs cū ea fit illinitio. Et silr̄ facit decoctio furfuris ꝛ seminū melonis, ꝛ oleū tritici cū acetositate citri. ℂ Et Almā. dixit. si ipetigo q̄si incipiēs fuerit, neq; in carne ꝓfūda fixa fuerit sanari pōt cū adipe galline vel anatis vel cū cera ꝛ oleo. Aut ēt dragagāto vel gūmi prunoꝝ, aut de frumēto vel cū butyro cocto vel crudo. Aut aq̄ dulcis tepida sup eā fundat̃. ℂ Paulus. fiat illinitio cū gūmi amigdal', aut cū saliua patiētis ieiuni ↄtinue. Dicunt. ꝙ si illinit̃ saliua ieiuni dꝫ illinitio fieri cū fricatiōe forti. ℂ 22° ↄti. auctē hymasui. acetositas citroꝝ ꝓprietatē hꝫ ad tollendā ipetiginē violenter quotiēs fricat̃ cū ea: ꝛ vꝫ fricatio cū carnositate mali. Et de vtilib⁹ est linitio cū gūmi pꝑicoꝝ trito ꝛ cū aceto mixto ꝛ linito, ꝛ panis frumēti coct⁹ emplastrat⁹ cū aq̄ salita: vꝫ ēt in vlcerata. ℂ Et scias. ꝙ oīa p̄dicta ↄueniūt ipetigini recēti maxīe in corporib⁹ humidis pueroꝝ ꝛ infantiū. Impetigini aūt medij tp̄is: ꝛ max' in dcis corporibus ↄuenit myrrha. dixit Ras. vbi supra. nō cog̃sco meliorē medicinā myrrha q̄si illinit̃ cū ea ꝛ ꝓpie in ifātib⁹. Et dixit. vꝫ cosina. i. medulla panis infusa in aq̄ ꝛ supposita. Et dixit ipse. emplꝫ farine fenugreci aque ꝛ olei est melius. Et vꝫ in flatica illinitio siue fricatio cū amigd. amaris. Et i sanguinea vꝫ suppositio ceroti facti ex cera alba ꝛ oleo ro. cū dimittit̃ sup ea nocte vna ꝛ mane lauet̃ cū decoctiōe furfuris ꝛ camomille. Et vꝫ suppositio emplastri facti ex farina ordei ꝛ ciceruꝫ: ꝛ cū aq̄ emulsionis seminū cōiuꝫ mūdatoꝝ fridoꝝ in q̄ ↄdragagātū infusū fuerit ꝛ dimittit̃ nocte tota: ꝛ de mane fit ablutio cū decoctiōe camomille fumiterre ꝛ altee. Et niū dissolutuꝫ cū aceto curat ipetigines in pueris ꝛ corporib⁹ hūidis. Et silr̄ ipetigo viridis q̄ adheret sup petras antiquas in p̄mis supposita trita cū aceto. Et silr̄ facit epatica supposita trita sola, aut mixta cū melle. Et cynapiū tritū ꝛ incorporatū cū ceroto facto ex cera rubea ꝛ oleo rosaꝝ. Si lauet̃ locus cuꝫ aceto ꝛ nitro: deinde subliniatur radix lapacij ortulani, siue cocta: siue cruda trita cū aceto vtilr̄ operat̃. Aut. ℞. radices lapacij ꝛ laua ꝛ extrahe ex eis meditulū duꝝ ꝛ cortices incide frustatim ꝛ pone eas in butyro p duos dies. tertia die decoq; eas cū eo fortiter vsq; ad dissolutionē earū ꝛ cola p pānū fortiter exprimēdo, ꝛ colato pone cerā sufficienteꝫ, vt fiat emplm̄ ꝛ suppone. Et p̄dcā oīa valent max' in corpib⁹ medijs. ℂ Ad ipetiginē v̄o antiquā. dixit Gal. 4° myemyr. terant̃ folia capparis cū aceto ꝛ supponant̃ ei. Aut terant̃ folia laureole cū aceto aut folia tamarisci cū aceto, aut radicis cū affodilis ꝛ cū aceto. Et supponat̃. ℂ Dixit Ras. vbi supra. troč. de colla carpentarioꝝ sulphure ꝛ thure ꝛ aceto. Aut fiāt de laureola piretro sulphure ꝛ glutio de corijs vaccaꝝ ꝛ aceto forti, ꝛ cū opus fuerit dissoluat̃ cū aceto subtili ꝛ fiat illinitio. ℂ Dixit Pau. fiat illinitio cū sulphure thure ꝛ armoniaco dissoluto in aceto. Aut. ℞. sulphuris thuris aloes ꝛ vitrioli. aā. par. j. gūmi arabici pt. ij. tere ꝛ cōmisce cū aceto ꝛ illine cū eis: curat. n. ipetigineꝫ antiquā malam. ℂ Ras. vbi. s. ad ipetiginē lōgi tp̄is fiat illinitio cū oleo albo nitro lupinis ꝛ armoniaco cū aceto forti: ꝛ post modicū tp̄s lauet̃, ꝛ iteꝝ lauet̃: ꝛ sic successiue donec sanet̃. Lachrymatio sarmētoꝝ vstoꝝ est ēt ↄferēs: silr̄ ꝛ lac fic⁹. Cortices rubie tinctoꝝ malaxate cū aceto ꝛ supfricate tollūt ipetiginē ꝛ morpheā albā, ꝛ oēm fedū colorē cutis abijcit. Assungiā porci liquefactā in aceto forti p pānū cola: ꝛ diu māib⁹ vel ligno in ipso eā ↄtere: postea collige eā ꝛ incorpora eā cū atramento ꝛ argēto viuo cū saliua extincto. Et scias ꝙ mel anacardinū in curādo ipetiginē antiquā est vltimū. ℂ Ad ipetiginē vlceratā excorticatiuā. dixit. Serap. medicine fortiter desiccatiue absq; punctiōe sunt ↄuenietes. Et vtile est medicamē Gal. qḋ posuit. 9° de simplici medicina. factū de sulphure mixto cū terbentina mel coctū cū alumine fecum mixtū inunctū vlceratas ipetigines sanat: ꝛ max' lotiōe p̄missa cū lixiuio fcō ex cinere ligni caprifici. Dixit Dio. ꝙ cineris ligni caprifici cū aceto acerrimo mixt⁹ ꝛ suppolit⁹ sepe sine dubio sanat ipetigines pruriginosas ꝛ sordidas. Et lotiū mixtū cū sulphure vtilr̄ sanat ipetiginē malā vlceratā. Et ↄfert ei radix ciclaminis emplāta ꝛ sanat eā liquor fluēs ex ligno oliue colūbaris vel ligno corni qñ igni ex vna pte apponit̃. ℂ Ung^{m}. ℞. aluminis ꝛ thuris. aā. ptes equales puluerizent̃ ꝛ misceant̃ cū assungia veteri ꝛ argēto viuo extincto. Et ad vlt^{m} addant̃ succus absinthij ꝛ fiat vng^{m}. Dixit Aui. q̄si expandit̃ ꝛ multiplicat̃ ipetigo tūc cura eius ē cura lepre. ℂ Ad ignē siluaticū. ℞. oleū qḋ fluit a cucurbita ↄsueta tenere oleū dū cōburitur ipsius partē. i. ꝛ succi celidonie partes. ij. ꝛ misce sil', ꝛ postea accipe assungiā porci. lib. j. argenti viui extincti. ℥. j. ꝛ pmisce ꝛ inunge. Et qdam pmiscēt succū lapacij acuti vrtice bardane. ℂ Cum aūt antiquat̃ impetigo vlcerata: opꝫ vt fricet̃ locus ꝛ scalpellet̃ donec soluatur caro mala, ꝛ currat ex ea sanguis plurim⁹ aut apponant̃ sanguisuge: deinde apponat̃ medicamen fortis exiccationis: premissa ante oēm appositionē eius fricatione. cum pāno aspero ꝛ flaminea. ℂ Cū autem predictis medi-

Ad ipetiginē recētem.

Ad ipetiginē medij tp̄is.

Ad ipetiginē antiquam.

Ad vlceratā excorticatiuā.

Ad vlceratā antiquatam.

caminibus nō curatur: opȝ supponere medicinas causticas mortificantes vsqȝ ad profunditatē eius: ⁊ post appositionē ⁊ remotionē escare oȝ curari vsqȝ ad ꝯsolidationē cum vnguēto albo facto ex cera ⁊ oleo roſ. lotis ⁊ incorporatis cū cerusa cāphora ⁊ albumine oui. ¶ Inqt Aaron. post curationē impetiginis illiniatur membrū cum confortatiuis: vt non recipiat de cetero superfluitatem ⁊ subuertatur.

¶ De verucis porris cornibus ⁊ tincosati. Cap. 10.

Veruce ⁊ pori ⁊ tincosati ⁊ cornua sunt additiones quasi carnee euenientes i corpore potētes ꝯtingere in diuersis ptibus: verūtñ dixit Aui. ꝙ cornua sunt additiões spisse angulares nascētes sup iuncturas ⁊ in extremitatibus pp vehementiam operationis earum. Veruce vero ⁊ porri sunt additiones rotunde magis.

De cãis. Dixit Aaron. gñantur ex stipticitate grosse melācolice. Et Judeus dixit. ꝙ fiunt de sanguine sicco. Dixit Auic. cā efficiens prima eius est expulsio nāe. Et cā mālis ē humor grossus melicus: ⁊ qñqȝ cōuertiť melia a ſtāte sicco valde. alb. salsor: qñ multiplicať in sanguine. Et qñqȝ accidit sanguini ipsi: ppea ꝙ ipse coartať ⁊ multiplicať: ⁊ pp priuationem cārū putrefactiōis: vt cōuertať ad siccitatē ⁊ frigus: ⁊ ꝓprie in venis in quaꝝ similibus non putrefit sanguis pp suā paruitatē ⁊ ꝓpinquitatē ad cās extrinsecas que sunt ad hoc: vt exiccent velociores: q̄ȝ ad hoc vt ipse putrefaciant ꝑcipue cū sanguis nō ē valde calidus in suba. ¶ Dixit Zoar. generanť qñqȝ in corporibus veruce siue pori: quaꝝ species sunt multe: qr ex eis: quedā sunt ex sanguine grosso: ⁊ sunt de gñe paruoꝝ granuloꝝ. Et aliq̄ sūt sicce valde ⁊ eminent exterius valde. Et iste gñantur ex sanguine grossissimo terrestri frigido. sup. ⁊ sic ꝯuerso ad nām melie. Et q̄dā sunt ꝭȝ formā lupinoꝝ q̄ ꝓfundate sunt in carne multū: ⁊ eminent ēt exterius ⁊ noianť porri ꝓfūdati. ¶ Et dixit. tincosati est ex spēbus porroꝝ ⁊ gñať ex humore grosso ⁊ sicco: sic fiūt porri ⁊ veruce ꝑterq̄ȝ siccitas isti⁹ nō est tāta q̄ȝta est siccitas q̄ facit porros. Et subdit. oť ꝙ tincosati gñať ex comestiōe lacertaꝝ. ꝓpriū nāqȝ lacerte est ꝙ siqs sūpserit eā: aut biberit ꝰ. aq̄ in qua fuerit mortua magnū corpi eius infert nocumētū. ¶ Dicūt. verucaꝝ tres sunt spēs. Quedā .n. sunt fundate ⁊ mobiles ⁊ sine dolore vocate grece acrocordies. Et q̄dā sunt magne q̄ sunt mobiles ⁊ in radice debiles q̄ plm in īfantib⁹ nascunť ⁊ plerūqȝ ꝑ se cadūt ⁊ cū premunť dolorē inferūt silem morsib⁹ formicaꝝ: ⁊ ob h̄ vocanť mirmirice. Et alie sūt aspe in supmore q̄si eēnt pilose: ⁊ vocanť pinitee qr similāť sūmitati pini. Dixit Aui. noiantur magna hñtes capita: sic sunt capita clauoꝝ: ⁊ radices subtiles claui. Et q̄dā dnt. ꝙ iste sūt q̄ vulgo vocanť porri ⁊ vocanť lōge recurue cornua. sup. ⁊ longe nō recurue vocanť absolute veruce. Et ꝙ dixit. de verucis est gen⁹ qȯ noiať tussius ⁊ numerať in eis: ꝗ sit necessariū: ⁊ distinguať ex eis. Et iste veruce scindunť qñ scindunť a sanie q̄ est sub eis. alr̄. ⁊ meli⁹ scinduntur s. a medico ad saniē q̄ est sub eis. ¶ Et dixit Aui. qñqȝ oriť ex verucis vna magna: ⁊ fit cā ad ꝯuertēdū ꝯplōnē ei⁹ ꝙ puenit mē vicino de nutri¹⁰ ad ꝯplōnē māe sue: q̄re desiccať illud ⁊ infrigidať ⁊ multiplicanť veruce. s. in circuitu illi⁹ magne. cū ḡ cadit aut destruiť ꝑ aliqȯ regimē cadūt ēt alie.

Verucaꝝ tres sunt species.

Cura verucaꝝ ex pte diete fit cū euitatiōe oium generantiū sanguinem grossum siccū ⁊ multiplicantiū humorē melācolicū. Et vsu gñantiū bonū chimū. Et ꝑ potionē cōpleť cura cū euone ⁊ approximatiōe localiū. De euone. dixit Raſ. 25⁰ ꝯtinē. dico ꝙ psit curari per minutionem frequentē ⁊ laxationem colere nigre quotiēs veruce fuerint excelse ⁊ abundātes. Et dixit Aui. properare ad sanguinem minuendū ⁊ euacuādum melācoliaȝ est res que est necessaria. Et qñ multiplicať egritudo itereť flōmia silr ⁊ euacuatio melie. ¶ De cura per localia. dixit Raſ. vbi. s. dico fricetur cū rebus hñtibus stipticitatē fortē cū amaritudine ad desiccādū eas vehemēter vt cadāt sicut sunt cortices capparis nuces cypssi thamariscus oliue imature. ¶ Dixit Johānitius. terať fruct⁹ thamarisci cū aceto: ⁊ cū eo fiat illinitio supra verucā sepe ⁊ cito eradicať penit⁹. Et folia myrthi fricata sť fortia ⁊ fortiora eis sť folia capparis ⁊ alkakēgi eas tollit violēter. Dicūt qdā. ꝙ debēt accipi grana alkakēgi vł solatri rubea ⁊ supfricare. Et Aui. tetigit ꝑdcās medicias: ⁊ dixit. ꝙ sť vtiles ad verucas debiles. ⁊ addidit. oleū fisticinū vel costinū supfricatū assidue ⁊ decoctio oleoꝝ tñ colata dimittať ꝑ tres dies postea supfriceť. Et aq̄ porri nabatici ⁊ sumach cū oleo de ben. ¶ De medicinis aūt fortib⁹ ad fortes est xilocarata hūida. Dixit. Zoar. pone sup verucas aliqd de carubijs humidis pistatis donec cadāt. Et Aui. dixit xilocarate cū pauco nocumēto suo ꝯueniētiores sunt verucis que sunt fortes. Et dixit Zoar. facit eas cadere oleū ꝺ frumento. ¶ Et dixit Aui. ex medicinis fortib⁹ sūt cortices nucis hūid. i. recētis: siue arboris: siue fruct⁹ cū ficub⁹ siccis. Et dixit. de eis que sunt bōa ⁊ vtilia est: vt sumať armel ⁊ alkāna ⁊ cribelleť ⁊ liniaňť cū aqua frigida. Cortex salicis vstus illinitus sup verucas ⁊ superligatus sanat eas. Et bulbus supemplastratus ⁊ cortex medij squille per transuersum super fricatur ex parte fracta super poros oi die lauando: postea cū aqua calida i paucis dieb⁹ mirabilr̄ delet eas. ¶ Et de fortibus est stercus caprinū cū aceto ⁊ fel hyrcinū ⁊ stercus passeꝝ. Et ellorus niger ⁊ sal tritū cū oleū mixtū: ⁊ sterc⁹ muris dissolutū cū aceto vtiliter supponiť. Et porri supfricati cū vmbilico veneris faciunt eos cito recedere. Et si sepe cū vrina lauabiť cito recederēt: ⁊ flores tassi barbassi auro si octo dieb⁹ in aceto dimissi: postea supfricati tollūt eas. ¶ Et dixit Serap. cepe cū sale mixtū suppositū eradicat verucas ⁊ poros ⁊ callos. Et silr̄ vtilr̄ supponiť tritū cepe ⁊ cū melle mixtū: aut cū pinguedie galline ⁊ lac celidonie suppositū est vtile. Et fricatio facta cū pelle pedū gallinaꝝ ⁊ caponū cū calidi excorianť vtilr̄ tollit verucas ⁊ porros: ⁊ remouēs porros ē puluis armoniaci supposit⁹. Succus portulace supfricat⁹ delet verucas in trib⁹ dieb⁹. Alb. tñ dixit. ꝙ fricatio cū portulaca eradicat verucas supfricata cū ꝓprietate nō cū qualitate proprie vȝ in mirmiricis. Et Dias. dixit. ꝙ lachrymus q̄ exit a vite viridi cū cōburiť tollit mirmiricas inunctus. Dicit Zoar. ꝙ oleū de frumento ꝓprie vȝ in tincosati. ¶ Sed si veruce ꝓcesserint ex comestiōe lacertaꝝ: tūc ꝯfert valde sumere in potu de tiriaca magna a q̄rta pte aurei vnius vsqȝ ad aureū .5. ieiuno stō cū aq̄ tepida: ⁊ nō comedat postea vsqȝ q̄ trāseāt hore octo. ¶ Et scias. ꝙ veruce q̄ sunt magne valde regrūt medicamina valde fortia ⁊ hñtia vim cauterij. Dixit Aui. qȯ est forte: ad fortes est epithima factū ex calce ⁊ arsenico ⁊ alkali ⁊ ꝓprie cū argento viuo extincto: ⁊ ꝑcipue cū cinere q̄rcus ⁊ oleo. Et cantarides cū arsenico ⁊ mel anacardinū ⁊ lac titimali iteratū multotiens est silr̄. Et si ꝯsequať euentū escare butyruȝ coctū donec cadat: ⁊ deinde fiat ꝯsolidatio loci. ¶ Et scias. ꝙ ad ꝯsequendū citū ⁊ veꝝ effectū ex oībos medicinis supradictis: opȝ ꝙ veruce ꝭm oēs spēs eaꝝ incidanť radicit⁹ inquantū incidi psīt donec abijciatur totū qȯ nō dolet. ¶ De cura earū per chirurgiam. dixit Aui. de curationibus verucarū est earū eradicatio. Et illud quidē qñqȝ fit cū cannulis de pēnis: aut de canna. alr̄. de ferro: quaꝝ cōcauitas fit cum quātitate in qua deglutianť veruce deglutiōe in qua fit difficultas quedā ⁊ inuoluať cānula super eā. Aut tende eam cū vncinis: deinde extendanť radices eius: deinde sumanť cum instr̄o acuto submerso ad radices. Dicūt quidā. ꝙ veruce auferunť si cū acu circūquaqȝ eleuenť: ⁊ postea cū calce viua extincta circuanť. Dixit Aui. post eradicationē ponať desuper butyrum coctum. Et quidā cauteriȼant cū cauterio punctuali. Dixit Auic. quotiens infestat medicamen acutū auferatur ⁊ ponatur desuper butyrū coctū ⁊ dimittatur parūper: deinde itereť vsqȝquo cōpleať coꝝ casus.

¶ De pulchrificandis cicatricibus. Cap.xj.

Cicatrix dupl'r sumitur.

Cicatrix dupl'r sumit̃. Uno mõ large ⁊ improprie: ⁊ sic sumit̃ pro q̃dã corrugatione: siue incrispatione cutis: sicut est ea que accidit decrepitis: sicut sumit̃ ab Aristo. 9° ꝓbleumatum. ꝓbleumate 5°. In quo querit ꝓꝑ q̃d cicatrices spleneticoꝝ nigre apperẽt. Et de hmõi cicatrice: siue corrugatione fiet interius ca^m spãle. Alio mõ stricte ⁊ ꝓprie: ⁊ de qua dr̃ in hoc caplõ. de qua dicit Huguitio. ꝙ cicatrix dr̃ a cito citas quasi cicatrix .i. vestigiũ: siue abductio vulneris sic dcã: q: secat ⁊ abducit vulnera. Et ethimologia cicatricis est certe carnis strictio: sicut. n. cutis abducit ⁊ celat carnẽ sub ea positã: ita ⁊ cicatrix que locũ cutis tꝫ carnẽ celat. ¶ Cicatrix itaq; duobus modis sumi potest. Uno mõ pro vestigio siue signo remanẽte post ꝯsolidationẽ vulneꝝ: ⁊ dr̃ vestigiũ quasi vestem agens. Alio mõ pro ipsa re abducente ⁊ obcecãte qḋ sub ea ꝯtinet̃. Et quãtũ ad primũ. dixit Huguitio. ꝙ est vestigiũ: ⁊ quantũ ad scdm dixit. ꝙ est abductio ⁊ est res abducens ⁊ celans. Quãtũ igit̃ ad primã assũptionẽ cicatrix ẽm Conciliatorẽ super. 9° ꝓbleumatũ. problemate 2°. est vestigiũ remanens in cute post ꝯsolidatiõeꝫ solutiõis ꝯtinuitatis eius: ⁊ maxie vbi cutis extitit diminutio siue perditio. Quantũ vero ad secũdã assũptionẽ dicũt. ꝙ cicatrix est caro dura callosa cuti in spissitudine silis fcã loco notabilis partis deperdite inter vere cutis labia a nã ⁊ stipticãtibus generata farmaciis. Et ꝙ ita sit expresse patet tertio tegni. vbi Gale. inquit q̃n igit̃ repletũ fuerit ꝙ ꝯcauũ erat. s. per gñationẽ carnis que iam replevit cõcauitatẽ eius alterã intentionẽ afferre accidit: media. n. noua carne existẽte labioꝝ vulneris: ipoĩe est vniri distantia. Intẽtionẽ vero aliã in curatione inuenire opꝫ: intentionẽ vero ex eo qḋ ẽm nãm habebimus q̃dẽ circũfacere parti qḋ ꝯuenit: ẽm vero nãm est cã aperire cute: ⁊ hoc igit̃ nobis inest faciẽdũ. Aut si ipoĩe est hoc simile aliqḋ cuti carnẽ. s. callosam faciendũ est: erit aũt humidi siccata caro ⁊ callosa ẽ cicatrix. ¶ Et q̃d sit cicatrix apparet ex v̀bis Auer. 7° colliget. vbi dixit. Q̃n vero substantie carnis facta est deperditio due cadunt intentiones: vna est diminute carnis restauratio: ⁊ alia est cicatricis inductio. Et magis infra dixit. in vulneribus que in superficie corporis fiunt in ꝯcauitatibus: quoꝝ carnis regeneratio nec̃ia est: ⁊ in q̃bus cicatrix silis cuti fieri dꝫ. Apparet ẽt per Auic. quarti 4°. cũ dixit. manũ vlcus cuius ptes applicari: siue sit fixura: siue cõcauitas: vt spaciũ plenũ sanie: ⁊ iã aliquid de substãtia dep̃ditũ est ⁊ tñ fuerit cutis nec̃arium erit eis qḋ cicatrices inducat. Et subdit. si aũt illud qḋ deperditũ est fuerit caro: sicut est in vlceribus ꝓfundis non erit festinandũ in cicatriçando in eo: imo prius erit studẽdũ: vt in eo caro nascat̃. ¶ Notãt tñ nõ esse necessariũ ad oẽm cutis abscisionẽ notabilẽ cicatricẽ sequi: sed solũ ad abscissionẽ eius per quã nõ est possibile labia cõiungi vniri ⁊ incarnari. Si eni in aliquo casu cutis cũ magna pte carnis abscisa foret ꝑ abscisionẽ partis eius nõ ꝓhiberet̃ labioꝝ ꝯiunctio: ⁊ non fieret cicatrix: imo vt dicũt vtiniũ ⁊ ꝯueniens: ⁊ ad decorẽ necessariũ est supfluũ istius cutis abscidere: vt manifeste pꝫ in tractatu p̃cedente in cura ꝑ manualẽ opationẽ cũ incisione nodoꝝ naptaꝝ ⁊ scrophulaꝝ magnaꝝ pars cutis absciditur: ⁊ nõ est nec̃ia generatio cicatricis: siue carnis callose inter labia eius. Cicatrix. n. nõ attendit̃ ẽm istã assũptionem eius secũdã: nisi in vulneribus cõpositis cũ diminutione cutis nec̃arie ad ꝯiunctionẽ labioꝝ eius sine medio: siue diminutio sit cutis solius: siue cutis ⁊ carnis vel alterius mẽbri sub ea posite: in q̃bus necesse est aliq̃d generari qḋ nõ ẽ eiusdẽ generis cũ re deperdita: cũ. n. cutis: vt in tractatu 4° huius sermonis patuit regenerari nõ possit: necessariũ est aliq̃d aliud alterius generis: sile tñ qḋ vicẽ eius gerat regenerari: qḋ tñ nõ est cutis ⁊ talis est cicatrix caro. s. indurata ⁊ exiccata q̃si cutis facta. Nõ aũt attendit̃ in vulneribus simplicibus sine deperditiõe cutis, nisi cũ vulnus adeo magnũ fuerit ꝙ pre magnitudine labia eius nõ possint reduci ad verã contiguitatẽ ⁊ vnionẽ. In hoc. n. casu necessariũ est gñari in medio labioꝝ cicatricẽ que partes discõtiguatas ꝯtiguet ⁊ vniat: ⁊ ad verã cõtiguitatẽ reducat. Uñ Gal. 3° de inge. sani. ait. si vulnus adeo magnũ est ꝙ neq; ligamẽto: neq; sutura cõiungi possit: ipossibile est solo ligamine cõiungi posse. s. sine cicatrice intermediante: aut vbi in curatõe ceciderit error ex parte medici vel egroti vel servientiũ: aut dfectu eorũ que necessaria sunt ad curã. Unde dixit supra Gale. ibi. si inter vtrasq; vulneris partes aliquantulũ eruginis appareat: aut aliqḋ spatiũ vtpote ꝑmissum maneat ꝙ plenum sit aere. s. in quo spatio egrotus nõ petit medicũ, aut medici imperitia vel negligentia vel alia occupatus cã nõ cõducat in vnũ cito partes vulneꝝ. Tunc dixit Gal. nulla cõiunctio in eis fieri põt. s. sine medio: sed necessariũ est: vt nã carnẽ in illo genuerit q̃ inter eas cõtinuet. ¶ Et notãt. ꝙ sicut nec cuiuscũq; deperdite substãtie cutis vel carnis exigit̃: vt inter labia regeneret̃ aliq̃d qḋ ipsa ꝯtinuet: sed solũ ea que est notabilis ⁊ manifeste satis quãtitatis: ita ꝯsilr vꝫ ois deperditio sube alioꝝ mẽbroꝝ spermaticoꝝ: puta nerui ligamenti cartilaginis vel ossis illud exigit: sed solũ que est magna notabiliter dictoꝝ mẽbroꝝ eium, aut aliquoꝝ puta cutẽ abscinderet̃ quã pluralitatẽ multi ꝯcedunt nõ necessario exigeret̃ cicatrix. Et rõ est, q: cicatrix solũ exigitur ad deperditioneꝫ cutis vel ad impossibilitatẽ siue defectũ ꝯiunctionis labioꝝ. Et talẽ possibilitatẽ dicunt ipsi fuisse de mente Aui. quarti 5°. vbi voluit possibile fore incidi cutẽ frãgi os extrahi frustuꝫ eius: deinde labia contiguari ⁊ incarnari absq; medio alterius generis. Dicunt tñ. ꝙ possibilitas raro valde ponit̃ in actu. ¶ Ex q̃bus apparet ꝙ deperditio carnis vel alterius alioꝝ mẽbroꝝ a cute non est cã per se ꝙ cicatrix in vulnere fiat, sed sola depditio cutis est per se cã eius ꝑ accidẽs: tñ deperditio sube alioꝝ mẽbrorum a cute põt esse cã cicatricis. ¶ Et scias. ꝙ in cicactricibus vulneꝝ corporis humani nõ renascunt̃ pili: sed remanẽt semꝑ pilis detecte. ⁊ nude. In cicatricibus aũt quorũdã aliorũ aialium renascunt̃ pili. Uñ Ari. 4° ꝓbleumatũ. quesiuit ꝓꝑ quid in cicatricibus equorũ ⁊ asinoꝝ oriunt̃ pili: in cicatricibus aũt boiuꝫ nõ: ⁊ hoc est ꝓꝑ spissitudinẽ cicatricis in boibus ꝓꝑ quã mã pilorum trãsire nõ põt, ⁊ euenire ad superficiẽ eius. ¶ Et q: cicatrix aliq̃n deturpat membrũ, in quo fit: ideo dꝫ medicus ꝓ posse cũ studio ꝓcurare: vt cicatricis vestigiũ aspectui pulchrũ nõ fedum remaneat, p̃cipue si in facie vel manibus eueniat. Uñ si aliqḋ labioꝝ depressum viderit subleuatum dꝫ ipsum cũ ꝯuenienti pressura deprimere: ⁊ oi industria ꝓcedere ꝙ equent̃. Si vulnus sutũ fuerit debẽt puncta suture antequã ipsam cutẽ scindant incidere: vt nõ remaneat cicatrix in cruce signata. Et si aliq̃n cicatrix feda remanserit: ad feditatis amotionẽ: ⁊ ad eius decorationẽ attendere dꝫ prout dicetur. ¶ Cicatrix aũt turpis ⁊ feda aspicientibus reddit̃: aut q: infra equalitatẽ nãlem partiũ circũstantiũ vulnus ꝯsolidat̃ ⁊ vocatur cicatrix cõcaua. Aut q: supra dcm̃ equalitateꝫ nãlem partiũ circũstantiũ ꝯsolidat̃ ⁊ dr̃ cicatrix eleuata super eminens. Aut q: nõ nãli colore: sed preter nãm colorata fuerit, aut q: rugosa ⁊ in rugositatẽ: siue ꝯctionẽ deducens fuerit labia circũstãtia que vniunt̃: ⁊ cicatrix rugosa vocatur. Aut q: magne ⁊ multiformis figure extiterit ⁊ cicatrix male figure vocat̃: aut q: vehemẽter magna fuerit ⁊ magna vocat̃. ¶ Et cõcaua q̃dem fit cicatrix ex diminutione substantie ossis vl' cartilaginis. Et vt q̃dã voluit ẽt ligamẽti chorde vel nerui notabilis q̃titas maxime accipiens de ꝓfundo ipsius membri: ⁊ in etate in qua ipm mẽbrũ amplius per viã prime intentionis curari siue sanari non põt. Sicut itellexit Hyp. cũ. 6° affo. dixit. vulnera quecũq; annua fiunt: aut amplius tẽpus habẽt necesse est os emitti ⁊ cicatrices concauas fieri. Et Aui. dixit. cum ꝓlongatur spatiũ vlceris ⁊ corrodit̃

Cã per se gñatiõis cicatricis est deperditio cutis nõ carnis.

In cicatricibus boiuꝫ nõ nascunt̃ pili.

De modis faciendi pulchras cicatrices in cõsolidatione.

De mõis turpitudinis cicatricis.

Cã cõcauitatis cicatricis.

rodit̃

rodit̄ ꝛ putrefit ꝛ destruit̄ de substātia mēbri res plurima tunc nō expectat̄ ꝯsolidatio ei⁹: nisi ſm ꝓfundū. Et ꝓprie qñ est vlcus antiquū remanens spatio anni vnius ꝛ ꝓprie quādo est disruptum.i.fistulosum: ꝛ incipit ex eo disruptio. Antiquū.n. vlcus dixit ipse. necesse est vt educat aliqd ex ossibus que vicina sunt. Et similr alij ēt voluerunt auctores in quoꝝ dictis innuit̄. ꝙ in qbuſcūqꝫ vulnerib⁹, ꝛ quātiscūqꝫ nouis ꝛ pauci tēporis: siue recētib⁹ in qb⁹ est notabilis deperditio substātie alicuius supradictoꝝ mēbroꝝ cum dictionib⁹ supradictis necesse est cicatrices cōcauas fieri: lꝫ hoc in vlcerib⁹ antiquis: maxime ꝯtingit: ꝛ precipue si vlcera melancolica fuerint: q: vt dicūt in eis maxime ꝯtingit os subiacens corrumpi. Et hꝫ hoc veritatē siue substantia illa emittat̄ a nā de dictis mēbris: siue ab incisione vel percussione: siue medico artificialr operante. Due.n. assignant̄ cause remanentie concauitatis cicatricis in dictis casibus: quarū vna est multa debilitas partis vlcerate. Et enim lꝫ virtus ei⁹ potēs sit gn̄are loco partis deperdite aliquid. puta porrū sarcoidē: nō tñ vnq̄ꝫ est ita potēs ꝙ possit carnē generare: vt ante poterat ēt in augmastica etate. Nā dato ꝙ pars carnis regn̄ate in etate augmastica augeat̄: ꝛ dꝫ generat̄: ꝛ ēt postq̄ꝫ cōsolidata est: nūq̄ꝫ tñ ꝓportionalr alijs ꝑticulis auget̄ ꝑꝑ debilitatē virtutis partis ipsius: q̄re semper diminuta remanet: scd̄a cā est. qm̄ qñ aliqua particula notabilis q̄ꝫtitatis alicuius dictoꝝ mēbroꝝ ablata fuerit labia vulneris extrinseca ad exterius versus illā partē ablatā cōuertunt̄ ꝛ deprimunt̄ quātūcūqꝫ medicus toto conatu ad oppositū oparet̄: q: ergo labia ad inferius deprimūtur: ꝛ depressa remanent: nō pōt ipsoꝝ vnitio fieri. nisi ſm illā depressionē. Et q: labia plus ꝛ minus deprimunt̄ ſꝫ ꝙ plus vel minus ablatū fuerit de substātia mēbri ſm ꝓfūdū. Ideo dixit Gal. in cōmē. supradicti affo. ꝙ cōcauitas ꝛ cicatrix ꝓportionant̄ in q̄ꝫtitate quātitati ossis vel alteri⁹ de dictis mēbris deperditi. Et vt dicūt. nō intellexit Gal. absolute: q: nūq̄ꝫ est ei ita ꝓportionalis ꝙ sit eque magna, sꝫ semper est minor: cuius minoritatis cā est porrus sarcoydes generatus: qui ꝑ parte replet. Et ēt caro regenerata nō existens vt prius supra solidū firmamētū aliqualr tendit pre grauitate ad inferi⁹: ꝛ sic etiā ꝓpter ꝑte replet concauitatē ossis. Intellexit ergo Gal. ꝙ ꝓportionet̄ qdā gn̄ali ꝓportione.i. ꝙ si quātitas ꝑtis deperdite erit magna ꝛ cōcauitas ei⁹ cicatricis magna: ꝛ ecōuerso pua si ꝑs deperdita fuerit parua: aut q: cuꝫ magna fuerit ꝑs deperdita virtus mēbri magis erit debilitata ꝛ labia inferius magis deprimēt̄ ꝛ ecōuerso. ¶ Et dicūt. cōcauitas cicatricis post ꝑfectā ꝯsolidationē ꝓcessu tēporis magnificat̄: ꝛ maior representat̄: cuius cā est: ꝙ porrus lapsu tēporis exiccat̄: ꝛ q: exiccat̄ minuit̄ secus eleuatio ꝛ deprimit̄ ꝛ sequunt̄ depressionē eius labia vulneris: vnde cicatrix magis cōcauat̄. ¶ Dictū est autē ꝙ ad remanētiā cicatricis ꝯcaue exigit̄ ꝙ pars notabilis q̄ꝫtitatis de substātia mēbri sit ablata: q: si non esset notabilis quātitatis nō remaneret cicatrix cōcaua: vñ possibile est qd̄ aliqua pars pua ossis abiiciat̄: ꝛ nō remanebit cicatrix cōcaua: maxime in corpore robusto ente ꝛ etate augmastica ꝛ hn̄te de mā nutrimētali q̄ꝫtitatē sufficientē ꝯuerti ab ista robusta virtute in tantā carnē que repleat paruā cōcauitatē illius parue partis deperdite. Et dictū est qd̄ sit facta ablatio notabilis q̄ꝫtitatis ſm ꝓfundū mēbri ad hoc vt cicatrix cōcaua remaneat. Nam poſſe est ꝙ notabilis quātitas substātie mēbri auferat̄: ꝛ ſm latum: siue supficiē: ꝛ ſꝫ longum: ꝛ tñ nō remanebit cicatrix cōcaua. Et rō est: q: in tali ablatione substātie virtus nō debilitat̄ notabilr: neqꝫ labia vulneris habēt sub se locū cōcauū versus quē vertant̄. Deinde ēt supradictū fuit ꝙ ad remanentiā ꝯcauitatis cicatricis oportebat fieri deperditionē sub͠e membri notabilē ſm ꝓfundū esse factū in etate: in qua amplius mēbra spermatica regn̄ari nō pñt. Nam si cōtingeret dicte partis sub͠e ablatio in etate in qua adhuc predicta mēbra regn̄ari pñt non remanebit necessario cicatrix concaua. Cum possit adhuc virtus nutritiua regn̄are ꝑtē illā deperditā sub q̄ꝫtitate sub qua prius erat: ita ꝙ nō remanebit sub labijs vulneris loc⁹ cōcauus ad quē vertant̄. ¶ Fit etiā aliqñ cicatrix concaua preter qd̄ aliqd de sub͠a alicuius dictoꝝ mēbroꝝ deꝑdat̄. Et accidit a culpa medici ac infirmi. Medicus.n. vt in precedētibus patuit vulnus cicatriçare nō dꝫ: nisi vuln⁹ equale factū fuerit. Et ſm Gal. medicus pōt in hoc errare tripliciter: vno mō ponēdo medicamē cōsolidatiuū ante vulneris equationē. scd̄o mō ponēdo medicamen corrosiuū carnis male generate ante equationē vel addite: sed ponendo in minori q̄ꝫtitate debito. Nā medicine corrosiue posite supra vulnus in pua q̄ꝫtitate efficiūt̄ cicatriçatiue. tertio mō qñ medic⁹ nō tenet labia subleuata: sed sinit ea interius cōsolidari. Et hec cōcauitas curationē recipit ꝑ apertionem vulneris ꝛ amotionē ꝑtis callose cicatriçate. Et postea per debitā carnis regn̄ationē ꝛ cicatriçationē. ¶ Cicatrix ꝟo eminens cōtingit ex errore medici: pōt aūt in hoc errare dupliciter. Uno mō: nā sicut est poſſe vt in vulnere nascat̄ aliqñ de carne minus q̄ꝫ sit necessariū, ꝛ fit cicatrix cōcaua: ita etiā vt dixit Aui. poſſe est vt in vulnere nascat̄ ꝺ carne plus q̄ꝫ sit necesse que nisi auferat̄ manet cicatrix supereminens. Cū ergo medicus hoc nō cognouerit aut viderit ꝛ errat vt vbi dꝫ supponere medicamen illius supflue carnis diminutiuū ipse ponit ꝯsolidatiuū: ꝛ sic cicatriçat eā supra cutem aliā generalē efficit eā eminentē. Alio mō errat qñ apponit vnum labioꝝ vulneris supra aliud: ꝛ sic cōsolidat ea ꝛ vtraqꝫ de eminentijs ꝑdictis curationē incipere potest per incisionē ꝛ debitā equationē. ¶ De colore ꝟo cicatricum. Ari. ꝓblem. 9°. ꝓblemate 2° dixit. ꝙ cicatrices in reliquis mēbris ab oculo apparent nigre.i. hn̄tes colorē vergentē ad nigredinē: sed q̄ fiunt in oculo hn̄t colorē albū: ꝛ reddēs cām dixit: q: cicatrix sit qdā dispositio morbosa: cuius morbose dispositionis est: vt sit ꝯtria dispositioni existenti hora sanitatis. Cū ergo tunica oculi cornea sit coloris subnigri si vulnera in ea accidant ꝛ cicatriçent̄ sequet̄ inde ꝙ cicatricis eius color verget in ꝯtrariū subnigredinis: ꝯ necesse sic fiet color albidus. In alijs aūt corporis ꝑtib⁹ color cutis ſm nām est albus vel subalbus. Si ergo in aliqua eaꝝ cōtingat vulnus ꝛ cicatriçet̄ verget color cicatricis illius ad subnigredinē que est cōtraria silr albedini. ¶ Propter predicta de colore cornee solū loquutus est quo ad apparētiā: ipsa.n. vt patuit ꝑmo trac. huius nullo colore est colorata: vt oēs colores alios recipere possit: sed apparet subnigra ꝑꝑ colorem vuee tunice sub cornea locate. Causa aūt vera subalbedinis cicatricis eius est albedo nutrimēti eius: nutrit̄.n. oculus nutrimēto aqueo albo. Et fortasse adiuuat ad subalbedinē cicatricis eius humor albugineus locatus sub cornea ēt vuea: ꝛ claroꝝ luminosoꝝ spirituū ibi existentiū multitudo. ¶ Et ꝓpter dicta de colore cicatricū aliarū partiū corporis est sciendū. ꝙ nō intellexit Aristo. ꝙ cicatrices eaꝝ saltē in corporib⁹ sanis ꝛ regionibus tēperatis sint vere nigre vel subnigre: imo sunt albe cū nutrimētū earum: sicut ꝛ alteri⁹ cutis sit albū: sꝫ intellexit ꝙ nō sunt albe: sicut añ erāt in sanitate: sꝫ aliqualr declināt ꝟsus nigredinē. Neqꝫ ēt ista declinatio ad nigredinē: vt ibidē ipse dixit nō est ita: nec apparet in ꝑn°: nec statim factis cicatricibus: sꝫ postea in ꝓcessu: sicut ēt in cornea nō appet cicatrix alba in ꝑn°: sicut in ꝓcessu tꝑis ꝛ per colores medios transit ad subalbedinē. Et silr cicatrices aliaꝝ partiū in ꝑn° apparent subalbide: ꝛ in ꝓcessu tꝑis ꝑ colores medios trāseūtes tendunt ad subnigredinē. Et maxime ꝯtingit dicta declinatio coloris ad subnigredinem in cicatricibus magnoꝝ vlceꝝ: in qbus ꝑꝑ multe partis deperditionē colore nāli multum diminuto virtus partis debilitata nō pōt ꝑfecte nutrimētū sibi assimilare: neqꝫ etiaꝫ ipsa particula cicatriçata: vt prius

Quō cicatricis q̄ꝫtitas ꝓportionet̄ q̄ꝫtitati ossis deꝑditi ꝛc.

Medicus multiplr pōt errare in cicatriçādo.

De coloribus cicatricum.

tempore sanitatis irradiat̃ obstãte multa cicatricis spissitudine: ꝓpter quas causas apparere põt ꝙ predicta declinatio ad subnigredinẽ maxime appꝫ in cicatricib⁹ decrepitorꝫ: q₂ sunt debilioris virtutis ⁊ spissioris cutis. Et ꝑ eãdẽ cãm ꝑdicta declinatio ꝓcliꝰ fit in vlcerib⁹ cruriũ ⁊ ꝑtiũ inferiorũ ⁊ adiuuat ad hoc frequẽs ⁊ facilis descensus supfluorꝫ ex corpore ad ipsas ꝑtes inferiores: vñ minus irradiant̃ ⁊ magis solidant̃. Et maxie appꝫ dicta declinatio cicatricũ ⁊ subnigredo in corporibus cõplõnis melãcꝫ: qm̃ ipsorum nutrimẽtũ plus distat ab albedine nutrimẽti aliorꝫ corporũ: q₂ in oĩbus ꝑticulis cutis ꝯplis ẽt exñtib⁹ sanis vergũt versus nigredinẽ. Et horꝫ maxime apparet talis declinatio cicatricũ ad subnigredinẽ: vt dixit Ari. supra dicta ꝑticula. ꝓbleumate 5°. in spleneticis: qm̃ eorꝫ sanguis ꝑmixt⁹ est cũ humore melãco grosso nigro. Et sic ꝑmixtus delegatus ad mẽbra nutriẽs ea inficit: tñ a suo colore declinãs versus nigredinẽ: inspissat ẽt ea ⁊ indurat sua grossitie: vñ obũbrantur ⁊ minus debito illustrant̃. ℂ Et dixit Arꝫ. eadẽ ꝑticula. ꝓbleu^{ts} 2°. ꝙ cicatrix fit nigra in loco in quo non est factũ aliud vlcus: cũ inter vnũ vlcus ⁊ aliud nõ interuenit magnũ spaciũ: cuius cã est maior ꝑtis ꝯtutis illius debilitas. Si. n. ex vno vlcere ꝟtus ꝑtis multũ debilitat̃ q̃ꝫto magis si ꝯtingat successiue plura vlcera in eadẽ ꝑte fieri? Nõ eque bñ nutriet̃ ꝑticl'a ⁊ magis ispissabit̃ ⁊ solida fiet: vñ ⁊ min⁹ irradiabit̃. Simĩr. n. est subdit Arꝫ. de colore cicatricis ꝑtis sepius vlcerate: sicut de colore cicatricis vlcerꝫ magnorum diuturnorꝫ in qb⁹ cicatrices fiunt nigre: sicut apparet in vlcerib⁹ fraudulentis cancrosis ⁊ fistulis. ℂ Supradicta coloris cicatricis mutatio a colore nãli in ꝑte ꝑexñte: q₂ valde ꝑua erit ⁊ parũ valde distans ob hãc cãm tñ non reddit ꝑtẽ cicatriçatã vituperabilẽ: ẽt si toto tꝑe vite sic fuerit remãsura. Cõtingit aũt aliq̃n cicatrici turpi ⁊ vituperabili colorari colore: vt citrino viridi liuido vel vere nigro vel subnigro. Et hꝫ mala coloratio cõtingit ex mala dispõne mẽbri cicatriçati ꝑsistẽte vel post cicatriçationẽ succedente: ꝓpter quã humores mali in ipso ꝯtinent̃ ad ipsũ ex corpore defluxi vel in ipso ex malo nutrimẽto ꝯgesti, qui in eo reperiũtur ac inobedientia ⁊ errore egrotantis ⁊ nolẽtis obedire medico ⁊ vtẽtis cibarijs kimos ꝑ̃antibus malos. Aut ex imperitia vel errore medici nõ ꝯgrue dietãtis egrotũ: aut nõ mũdificãtis eũ a malis ⁊ corruptis hũorib⁹. Non. n. vt dicunt ꝓuenit ista mala coloratio per se a vulnerante q̃uis ꝑ accñs posset dici ab eo ꝓuenire: inq̃ꝫtũ fuit cũ vulnere: ꝓpter qꝺ mali humores in eo repti sũt q vt dictũ est, sunt cã colorationis male ſm colorẽ ipsius hũoris repti. ℂ Et mala coloratio corrigi põt bonitate regiminis ⁊ mũdificatiõe humoris mali ⁊ resolõne eius ex loco cicatricis: nisi mala coloratio eius euenerit in corpꝫ ex incorrigibili dispõne ⁊ mala infectione. ℂ Rugositas aũt cicatricis ꝯtingit ex errore medici nõ bñ equãtis ꝑtes vulneris cicatriçãdas. Aut nõ apponẽtis ibidẽ: ⁊ in debito tꝑe ꝯsolidatiuum ſm oẽs ipsas partes: sed ſm quasdam fortius: ⁊ ſm quosdam debilius: aut ſm quasdam partes citius: aut ſm quasdam tardius: propter quod cicatrix aspera remanet ſm quasdam partes eleuatas: ⁊ ſm quasdã alias depressas. Et rugositas ẽt corrigi põt ⁊ plana fieri amotione partiũ asperarũ rugosarꝫ. Et postea debita facta equatione. ℂ Et mala q̃dẽ ⁊ multiformis figura cicatricis q̃nq₂ ꝓuenit a vulnerãte ꝑtes membri multiformiter disrũpente: ⁊ q̃nq₂ ꝓuenit a medico recte operãte ⁊ incidẽte multiformiter ꝓpter melius: ⁊ aliq̃n ꝓuenit a medico errãte: siue scienter: siue malitiose scindẽte: ⁊ q̃uocũq₂ inducat̃ correctionem nõ recipit. ℂ Et simĩr cicatricis magni^{do} q̃nq₂ ꝓuenit a vulnerãte multã cutẽ abscindẽte. Et q̃nq₂ ꝓuenit a medico irregulr̃ operãte cum incidit ⁊ auget vulnus preexistẽs: ⁊ ꝓpter certificari ad quem locum attigerit: aut ꝓpter posse mundificare: aut ꝓpter bñ situare osficiũ ei⁹: aut ꝓpter posse reintromittere qꝺ exierit: ⁊ q̃nq₂ ꝓuenit a medico imperito vel malitiose agẽte: ⁊ q̃c₂ ꝙ ꝓuenerit correctionẽ nõ hꝫ. ℂ Ex dictis pꝫ q̃tuor fore dispositiones cicatricũ incorrigibiles. s. cõcauitas ex deperditiõe subẽ mẽbrorꝫ spermaticorꝫ ꝓueniẽs: mala coloratio in corpore incorrigibilis dispõnis male. multiformitas figure: ⁊ ipsarꝫ magnitudo. Et he q̃tuor sunt que faciẽ fedant deturpatione perpetuo remãsura. Alie ꝟo dispõnes cicatricũ supradicte: aut nõ sunt deturpãtes: aut sunt corrigibiles ⁊ nõ perpetuo remansure si cicatriçatus voluerit: ⁊ maxie si dũ recentes fuerint correctio fiat. ℂ Et iam dictũ est de correctione quarũdã dictarũ dispõnũ. Et vltra hoc sciendũ est. ꝙ cũ nõ valent medicine in correctione capitis: cauterium ⁊ maxie qꝺ fit cũ auro est meli⁹ oĩb⁹ alijs cum post casum escare curat̃ ⁊ ꝓcurat̃ ꝙ cicatrix pulchra remaneat. Et in hoc casu laudat̃ vng^{m} factum ex adipe galline ⁊ mastice.

ℂ Cicatricẽ recentẽ ⁊ subtilẽ aliq̃s rectificat faciliter cũ lytargirio ⁊ oleo ros. dealbato ⁊ sine oleo rectificat̃ ẽt q̃ est recens ⁊ grossa. Et rectificat recentẽ ⁊ subtilem diaqlon ⁊ adeps anatis: ⁊ adeps asini ⁊ oleũ amigdalarũ amararum cũ melle mixtũ ⁊ sudor resultãs a cortice oui cũ decoquit̃. Et diaqlon ⁊ frumẽtũ cũ adipe anatis. ℂ Cicatricẽ aut recentẽ ⁊ grossam aut antiquã ⁊ subtilẽ rectificat emplm̃ factũ ex mentastro fluuiali trito cũ sale ⁊ melle mixto. Et linitio facta ex succo radicũ cucu. asinini mixto cũ melle cũ vna die facta fuerit: ⁊ postea fuerit facta ablutio cũ lacte recenti. Deinde iterũ fiat illinitio: ⁊ iterũ ablutio: ⁊ sic successiue donec rectificat̃ cicatrix. Et ſm Mes. puluis radicis cucumeris asinini cũ melle mixtus attenuat cicatricẽ fedã. decoquantur ficus sicce ⁊ fenugrecũ in aceto: postea cũ pulpa ipsarꝫ ficuũ fricet̃ cicatrix: ⁊ cũ eis post fricationem emplastret̃. Et calamẽtũ in vino decoctũ ⁊ cataplasmatũ cicatrices subtiliat ⁊ nigras ad nãlẽ reducit colorẽ. Et similr̃ facit illinitio fcã cũ aqua limature ferri laca ⁊ trifera. Aut de terra rubea lytargirio ⁊ spuma maris. Et caseus salitus ⁊ cũ melle confectus superpositus vel inunctus. Et linitio facta ex oleo in quo decoquat̃ vitis alba donec ingrossef: ⁊ aut facta cũ myrrha dissoluta in oleo lini. Et de vtilib⁹ est fricatio frequẽs cũ serapino in corporibus duris in aceto ⁊ in corporibus teneris in oleo. Et stercus galline cõmixtũ emplãtũ mundat cicatricẽ q̃ fit ab apate qꝺ dr̃ ignis sacer. ℂ Cicatricis ꝟo antique ⁊ grosse difficilis est correctio: de cõferentib⁹ tñ est emplꝫ hꝫ. ℞. lytargirij abluti costi yreos cornu cerui vsti baurach armoniaci: stercoris antiq. eq̃. ꝑtes eq̃les ⁊ ꝯficiant̃ cũ adipe asini ⁊ melle. In rectificandis oĩbus cicatricib⁹ balsamus inunctus mire opat̃: ⁊ vt dicũt q̃dã sup oĩa alia. Et iam dixit q̃dã. ꝙ sperma virile supinunctũ mire dilucidat cicatrices. Et ꝙ si assiduet̃ eius inunctio penitus nõ appebit: nã inter sperma ⁊ cutẽ que est mẽbrũ spermaticũ est in hoc quedã occulta ꝓportio. ℂ De rectificatiõe ẽt vestigiorꝫ variolarꝫ dcm̃ ẽ in ſmõe 2° ca° ꝺ variolis.

ℂ De sanguine mortificato sub cute ⁊ delendis vestigijs percussionum. Cap. xij.

um aliqua corporis particula percutit: aut ad rẽ durã obuiat sanguis ꝓpter dolorẽ ad ipsã defluit: ⁊ cũ autẽ sanguis ipse nõ apat: nec cito resoluit̃: sed remanet sub cute alterat colorẽ eius ad suũ colorẽ: q̃ color a q̃busdã vocat̃ liuidus a q̃busdã niger: ⁊ a q̃busdã rubeus ⁊ obscurus vocat̃. Et a quibusdam nominatur hec passio sanguis mortificatus sub cute.

Et cura huius dispõnis in ꝑn° est sedatio doloris ⁊ ꝓhibitio fluxus amplioris sanguinis cũ flebotomia ⁊ diuersionibus ſꝫ exigẽtiã. Et sedato dolore ⁊ sanguine ampli⁹ nõ fluẽte deueniẽdũ est ad ipsius sanguinis mortificati ablationẽ de sub cute. Fit aũt amotio ei⁹ aliq̃n ꝑ potionẽ: siue medicinarꝫ localiũ approximationẽ. ℂ De manuali opõne. dixit Aui. ꝙ sanguis mortuus q̃n egredit̃

De correctiõe mali coloris cicatricum

Qualiter ꝯtingat rugositas cicatricis: ⁊ eius correctione.

De multiformi figura cicatricis. De magnitudine cicatricis.

Quatuor male dispões cicatricum incorrigibiles.

Correctio dispõnum corrigibilium cicatricum.

amouendus cū extremitate flōmi remouēdo cū eo cutē sub
tilē ablatione nō vlcerāte. Nā tūc si fuerit illic aliqḋ ꝯgela-
tū de sanguine accipiemus illud cū facilitate: ⁊ si nō fuerit
ꝯgelatū adhuc fiat vt currat cū facilitate. s. ad exteriꝰ. ꝗ sol
lat. ꝙ si ꝑ hanc curā nō curet: aut curet ꝫ ꝑtē ⁊ aliqḋ resi-
duū remanet: tūc ad ipsius dissolutionē est ingeniādū cū me
dicinis appropriatis. Et qr vt dixit Gal. 5ᵒ miemir. ista pas
sio quā ipse vocat pānū siue calepe maxie cū accidit in facie
ꝓcedēs exitū sanguinis de venis pulsatilib⁹: aut ex distētiōne: aut
concussione ⁊ repletione ipsaꝝ. ⁊ ipsius aggregatione sub
cute anteꝗ̄ cōgelet ⁊ difficilis fiat ei⁹ dissolutio. Uerūtn̄ qa
tunice ⁊ vene ꝑ quas egressus est ipse sanguis distincte
sunt aut cōcusse. Hinc est ꝙ medicinis dissolutiuis miscēde
sunt alique medicine stiptice: qr medicine hn̄tes in se vim
dissolutiuā: nō tm̄ dissoluunt sanguinē egressū a venis: sed
ēt aliū emittere faciūt. Et sic voluit ꝙ cura sanguinis morti
ficati sub cute in pn̄ᵒ fiat cū medicinis resolutiuis ꝑmixtis
cū qbusdā stipticis. Et iō Aui. dixit. post curationē manus
lē si qḋ residuū fuerit: opꝫ vt curet cū medicinis abstersi-
uis attractiuis ⁊ dissolutiuis. Uerūtn̄ qr iste sūt dilatantes
orificia scissuras ⁊ poros venaꝝ: opꝫ vt cū eis misceantur
medicine stiptice vt ꝓhibeat ne sanguis a venis exeat ⁊ for
tasse plus ꝗ̄ id qḋ dissolueret ⁊ auferat egritudo. ¶ Pōt
aūt h curationis modus fieri dupl'r. Uno mō cū medicinis
ipsis dissolutiuis ⁊ stipticis sil' ꝑmixtis in eodē medicamī-
ne: quaꝝ ꝑmixtio dꝫ fieri plus ⁊ minus dissolutiuaꝝ supra
stipticas ⁊ eꝯ bm ꝙ intētio dissolutionis excedit supra in-
tentionē ꝓhibitionis ampliationis venaꝝ ⁊ ampliationis
fluxus vel eꝯ. Alioꝰ ꝑ successiuā approximationē dictarū
medicinaꝝ fiat. Et tūc si repletio distinctio ⁊ cōcussio mul-
ta fuerit incipiēdū est ab approximatione stipticaꝝ ꝑ notū
spaciū: deinde succedēdū est cū approximatione dissolutī-
uaꝝ. Et eꝯ si fuerit discēsio repletio ⁊ concussio parua. Et
in hoc casu dixit Aui. opꝫ vt cōsequat illud emplꝫ. s. factū
cū dissolutiuis illud in q̄ sit stipticitas vt nō currat ex orifi-
cijs venaꝝ vice alia sanguis. Et qr a dissolutiuis hꝫ plꝫ fit
inceptio. Sciendū est ꝙ in pn̄ᵒ nō debēt approximari disso
lutiua fortia. Et iō Aui. subdit. nō oꝫ vt in pn̄ᵒ vehemēs sit
mordicatio medicinaꝝ. ¶ De medicinis ꝗ̄ solutiuis absq; mor
dicatione est aq̄ calida ꝑ̄ma longo tpe embrocata: ⁊ ꝓprie si
fuerit in illa vir⁹ resolutiua. s. sine attractione. Dixit Pau.
fiat epithima cū decoctione fenugreci: deinde cū aq̄ in qua
fuerit cocta corona regia: aut flos camomille ⁊ hiba. Et de
medicinis stipticis puris in pn̄ᵒ est fomētatio cū decoctiōe
rosaꝝ vel myrthi: aut sumach. ¶ Et Gal. 5ᵒ miemir. laudat
fomētationē cū spōgia infusa in aceto mixto calido: ⁊ dō medi
cinis cōmixtis dissolutiuis ⁊ stipticis cōuenientib⁹ in pn̄ᵒ est
fomētatio cū aq̄ decoctiōis absinthij rosaꝝ floꝝ camomil
le ⁊ assari. ¶ Ait Ras. dico epithima locū cū vnguēto de
mucillagine assari fenugreci ⁊ armoniaci ⁊ thure. Aut em
plastret loc⁹ cū farina fabaꝝ mixta cū melle. deinde suppo
nat cerussa cū aq̄ ro. ¶ Et absinthiū cū melle vel mulsa tē
peratū remouet liuorē palpebraꝝ ⁊ nigredinē sub oculis.
Et idē facit aloes cū melle tēperatū. ¶ Dixit Aui. liniat loc⁹
cū cucurbita sicca bn̄ trita cū aceto: qm̄ est bonū vltimuꝫ.
¶ Deinde dixit Gal. vbi supra. cū sanant discēsiones vena
rū dictaꝝ: tūc indiget eo qḋ dissoluit absq; stipticitate pe-
nit⁹: ⁊ incipiēdū tn̄ est a leuiorib⁹. Et in hoc casu. dixit Gal.
exptus sū nuces bn̄ tritas ⁊ suppositas tota nocte: ⁊ ēt po
stea. Et hymaluz dixit. tollūt sanguinē mortificatuꝫ nuces
vetuste expoliate ab vtraq; cortice ⁊ masticate bn̄ ⁊ posite
more empli. ¶ Dixit Pau. fiat emplm̄ cū ysopo cocto: aut
fomētato cū aq̄ vehemētis salsedinis: aut terat cortex radi
cis cū melle. qr mirabile est ad dissoluēdū sanguinē morti
ficatū. Et dissoluit ipm mel mixtū cū aq̄ salsa. Et sil'r maio-
rana aut succus ei⁹ cū melle: aut supponat foliū caulis vel
rafani: siue radices vel mētastri: ⁊ maxie ꝓcedēte inunctio
ne cū oleo camomillino. ¶ Dixit. Aui. collyriū de myrrha
factū in die bis postꝗ̄ abluit loc⁹ in decoctione mellilotī ⁊
siliꝫ ꝯuenit. Nā collyriū de myrrha eradicat qḋ residuum
est ex mūdificatiōe medicinaꝝ q̄ sunt debiliores. Et sic⁹ in-
fuse in aceto qn̄q; resoluūt sanguinē mortuū. Et ꝯfert oluꝫ
qḋ dī piper. ¶ Dicit Gal. ad calepe antiquū ⁊ factū nigrū
vtere medicinis fortis dissolōnis. Et Aui. dixit. eo qḋ anti-
quius est: ⁊ stat. s. sine fluxu nō timet illud. s. ꝙ fiat attractio
⁊ amplior flux⁹ ꝑ medicinas dissolutiuas administratas
siue stipticas ⁊ fortes ⁊ mordicatiuas: imo opꝫ vt adminī-
strent resolutiua mordicatiua: verūtn̄ auferēdo ea. s. a tpe
⁊ iteꝝ apponēdo ea ad tps: ⁊ sic successiue bm ꝯtinuitatē: ⁊
iō dixit abluat sanguis cū nitro: deinde emplet cū gūmi al
botim ⁊ liget stricte sex dieb⁹: deinde abluat loc⁹ ⁊ pūgat
cū acub⁹ vt sanguinet ⁊ exiccet sanguis ⁊ dimittat sex die
bus: deinde fricet cū sale ⁊ dimittat media hora: deinde po
nat sup ipꝫ h medicamē. v. dieb⁹ vt egrediat totū residuuꝫ
sanguinis. ℞. thus nitrū ⁊ calcē ⁊ cerā ⁊ mel ⁊ liq̄fiat cera
⁊ mel ⁊ alia cū eis misceant ⁊ administrent in oib⁹ q̄tuor
dieb⁹ ac trib⁹ ⁊ vsq; ad qnq;. Dixit Gal. ꝙ sinapis cū mel-
le valet ad antiquū ⁊ piper: sil'r cōuenit ⁊ linimētū cū calce
nitro rubeo ⁊ aceto forti. Et linimētū factū cū melle mixto
cū fimo colūbino nitro assato ⁊ baurach cū eq̄litate. ¶ Un
guentū valēs in oī sanguine mortificato post pn̄ᵐ ⁊ sedato
fluxu. ℞. olei camomellini. ℥. iij. cere. ℥. ij. ⁊ liq̄fac ad ignē ⁊
depositis ab igne supmittat puluis q sic fit. ℞. sulfuris vi-
ui. ℥. j. aluminis çuccarini cerusse. an̄. ℥. j. s. ⁊ illiniat post ab-
lutionē loci cū decoctiōe floꝝ camomille absinthij assari ⁊
rosaꝝ rubeaꝝ. ¶ Ungᵐ ad idē vtile. ℞. aquā calidā ⁊ pone
sce in ea crocū ꝯtritū vt vir⁹ croci trāseat in aquā ⁊ in aq̄ il
la ꝯfice farinā ordei ⁊ parū mellis: ⁊ coque ad spissitudinē
deīde misce cū eis paꝝ arsenici puluerizati ⁊ vtere. ¶ Aliḋ
vtile. ℞. succi maiorane olei camomellini cere ⁊ arsenici ci-
trini. an̄ partes equales confice ⁊ vtere.

¶ De scissuris siue fistulis euenientibus in quibuscunq; par
tibus corporis. Cap. xiij.

Dixit Gal. 6ᵒ epidimiaꝝ. scissura nō accidit
in cute tm̄: veꝝ ēt est malitia humoꝝ
qui sunt in corpore.

Et causa diuꝫ scissuraꝝ est siccitas ve-
niēs ad eā donec exiccet. aut
ꝓp cōplonē singularē ⁊ parā exiccantē: aut ꝓp malitiā hūo
rū mittētiū mām exiccātē acutā. s. ad cutē: aut ꝓp caloreꝫ. s.
extrinsecū exiccātē vt boreā: aut ꝓp frig⁹ indurās ⁊ inspis-
sans: sicut accidit terre exiccate ꝑ vētū: aut calorē vt scinda
tur. Et qn̄q; fit cū aquaꝝ stipticaꝝ ⁊ illaꝝ in qb⁹ est vir⁹ alu
minis ⁊ siliꝫ qsi accidit vt cū eis fiat ablutio. Et eis q̄ sunt
cōmixte sulfure ⁊ aspalto. sup. ⁊ oīs aq̄ fortiter exiccatiua.
¶ Et in scissuris labioꝝ dixit cā eaꝝ est siccitas aut ꝓp vē-
tū ꝯtrahentē cutē ⁊ desiccantē carnē ⁊ exiccantē ipi⁹ rorē
siccā. ¶ Dixit Ras. 25ᵒ ꝯti. ⁊ Gal. sup 2ᵒ epidimiaꝝ. scissura
labioꝝ accidit ex siccitate: qr videmus scissurā eaꝝ accidere
magis ꝗ̄ lingue in febrib⁹ acutis ⁊ siccis quotiēs ꝯsumun
tur hūiditates corpis. ¶ Et dixit cutis capitis sil'r scindit
quotiēs sup ipsaꝫ itēsa fuerit siccitas. Et h accidit quotiēs
desiccat in corpib⁹ qb⁹ accidit maior siccitas accidūt scissu
re magis. ¶ Dnt aūt scissuras euenire i oī tpe ⁊ corpis pret
frequēti⁹ tn̄ eueniūt in facie ⁊ labijs ⁊ manib⁹ ⁊ pedib⁹ iter
digitos. Et sūt ex eis alie supficiales magis: ⁊ alie min⁹ siue
ꝓfūde magis. Et alie sūt corticales: ⁊ alie sūt absq; corticib⁹.

Et cura scissuraꝝ cōplet regimine humectāte ex cibis
⁊ potib⁹: ⁊ alijs sex reb⁹ nō nālib⁹ ⁊ oleū sisa
minū sūptū in cibis valet ad fissurā extremitatum: qr tollit
malitiā colere nigre: ⁊ ꝓhibet siccitatē. Et dixit Serap. ꝙ
decoctio cancroꝝ bibita valet ⁊ pisces assi sup carbones: ⁊
sil'r cancri: ⁊ opꝫ vt amoueant oēs cāe ꝑmitiue exiccantes.
Et dixit Ras. vtēdū est lenitiuis: ⁊ eo qr hūectāt totū corpus

ꝛ equalr illō faciūt emissa cū eo ꝑ ille cola rubea. Et. Aui. dixit opꝫ vt cūet si fuerit humor malus ꝛ ꝑmutet si assue/rit ꝯplo sicca. Et bibat oleā ꝛ ꝓprie sisami excorticati vsqꝫ ad.℥.j.ʒ.oi die cū expressiōe passulaꝝ dulciū aliqb⁹ dieb⁹: ꝛ silr decoctio cancroꝝ fluuialiū cuꝫ aq̄ ꝛ çuccaro. Deinde deueniendū est ad localia remedia. ℂ Ungᵐ sanās oēs fis/suras ꝛ cortices eaꝝ abiiciēs: quo vtēdū est post balneatio nē loci cū aq̄ cali.da. ℞. Terbētine olei violati adipis ana/tis ꝛ mucillaginis dragag.i.aā.ptes equales ꝛ ꝯfice ex eis vngᵐ. ℂ Et si fissure ꝓfundent in carne. ℞.lytargirij.ʒ.v. olei.℥.ij. ꝛ decoque adinuiceꝫ: deinde ad.de galbani.ʒ.iij. ꝛ fiat vngᵐ de quo gutta post guttam instillet in scissuram. ℂ Ysaac aūt dixit. ꝙ lytargiriū cū oleo coctū in moᵐ vngᵗⁱ inunctū diuturnas scissuras cutis celeriter sanat. ℂ Et va/let ad fissuras oēs vngᵐ factū ex succo ruthe oleo camomil lino sepo castrati ꝛ cera alba. ℂ Et si scissure acciderint ex siccitate ꝛ obuiatione ad ventū.dixit Ras.vbi supra.hume ctent bñ cū aq̄ calida: postea inungant cū vnguēto fcō ex cera oleo vio. ꝛ dragagāto ꝛ sepe lauent cū aq̄ lactis. Et sa nat eas adeps galline ꝛ anseris vel asini. Et silr linitio fa/cta cū glutino pisciū dissoluto in aq̄ calida. ℂ Aliud vtile ad fissuras labioꝝ ꝛ aliaꝝ partiū. ℞.cere ꝛ adipis anseris. aā.℥.j.olei.℥.ʒ.terbentine.℥.ij.dragaganti.ʒ.j. gallaꝝ.ʒ.ʒ. cera oleū ꝛ adeps ꝛ terbētina sil̄ liquefiāt ꝛ alia subtilr pul uerizata supermittant. ℂ Fissuras ꝓuenientes ex aere ꝛ vē to cū melle illine ꝛ colofoniā puluerizatā asperge. Et nu/cleus nucis sub cinerib⁹ decoctus trit⁹ supappofit⁹ sanat eas. Et silr olibanū ꝛ masticē in oleo masticino distempera donec fiat sicut vngᵐ ꝛ inunge. ℂ Ad fissurā que fit ex fri/gore valet decoctio rapaꝝ ꝛ napi ꝛ folia fice ꝛ ꝓprie cero/tū factū ex eis cū adipib⁹ notis ꝛ medullis ꝛ pice hūida ꝛ alkitrā. Et si fuerit ex calore ꝯfert eis cerotū ꝛ administratio balnei aque dulcis. ℂ Ad fissuras labiorum ꝛ faciei.dixit Ras.25⁰ ꝯti.dico fiat illinitio cū gūmi granoꝝ viridiū ma/stice vnctuositate lane adipe ceruino bdellio ꝛ ceratū ꝓbo dꝫ fieri fomētatio loci cū aq̄ cala. ℂ Dixit Ysaac.terant ro se ad modū collyrij ꝛ misceant cū gūmi arabico ꝛ fiat illi/nitio cū eis. ℂ Et si fissura labioꝝ fuerit ꝯcaua fiat illinitio cū adipe anserino. ℂ Oribasius.terat galla ad modū col/lirij ꝛ distēperet cū gūmi granoꝝ viridiū: ꝛ cū vnctuosita/te lane aut melle. Et si fissura fuerit ꝓfūda illiniat cuꝫ sepo caprino aut arietino. ℂ Scissuras manuūꝫ curat inunctio ex oleo ros.vio. ꝛ de fenugreco cum modica cera mixtis.

ℂ Dixit Aui. ꝙ scissure manuū curant ex leniorib⁹ medi/cinaꝝ fissurarū pedū. Et dixit Dios. ꝙ polipodiū valet ad fissuras que fiūt inter digitos: Et Aui.dixit. ꝙ curant cuꝫ radicib⁹ polipodij tritis sicut puluis. ℂ Pedes aūt fissuras portātes dixit alkindus ponant in aqua calida donec fissu re bñ lenia nt: deinde supaspergat dragagātū tritū ad moᵐ collirij: ꝛ cū eo ꝯfricent ꝛ sanabunt. Et sanat eas ablutio cū aqua calida decoctiōis seis rapaꝝ cū modico aceto ꝛ sa le pauco. ℂ Et curat fissuras manuū ꝛ pedū ablutio cum spuma mellis ꝛ aq̄ frigida.dixit Ras.vbi supra.dico scissu ra calcanei illiniat cū cera ꝛ oleo sisamino gūmi granoruꝫ viridiū ꝛ pigia liq̄da ꝛ mirabilis erit. Et sanat scissurā cal/canei antiquātā: ꝛ eā que est inter digitos ꝛ secus vngues cū vlcere vnguētū factū ex lytargirio cera ꝛ oleo ꝛ melle.

ℂ Unguētū sanans scissuras pedū ꝛ calcanei. ℞.colcotar ꝛ gallas ꝛ subtilr tere ꝛ incorpora cū sepo caprino vel oui no ꝛ pauco oleo. ℂ Illinitio cū pice liq̄da sanat scissuras ex tremitatū. Ungᵐ silr faciens. ℞.calcis viue partes.x.cere partes.xx.adipis noui ptes.xxx.colofonie par.xl.mucilla ginis seis lini p.x.olei ptes.50. ꝛ cōponant. ℂ Qui aūt vo luerit custodire caput faciē man⁹ vel pedes: ne scindant a causis exiccātib⁹ extrinsecis ante eaꝝ occursuꝫ illiniat.dixit Aui.mēbra sua cū cerotis adipib⁹ ꝛ medullis ꝛ cū oleo ro. ꝛ ysopo humido. Et faciat ꝙ adhereāt pellicule sup eā: sicut pellicula oui ꝛ arūdinis ꝛ corticis alleoꝝ ꝛ cepaꝝ. Et sub/dit.di. ꝙ inungere vmbilicū in hora dormiendi: aut appli/care cotū submersū i oleo ꝯcaui¹¹ vmbilici ē iuuatiuū ꝛ boᵐ

ℂ De morphea ꝛ albaras. Cap.xiiij.

Orphea ꝛ albaras sunt dispōnes in q/bus accidit inequalitas ꝛ per/mutatio coloris cutis. Sed in morphea fit ꝑ/mutatio coloris in cute tm̄. Et in albaras fit ꝑ/mutatio etiā in carne ꝓter qd̄ ꝑmutet caro sub cute. ℂ Fit aūt ista coloris ꝑmutatio qñqꝫ ad nigruꝫ: qñqꝫ ad albū: qñqꝫ ad citrinū: qñqꝫ ad rubeū fm diuersitatē hu moris corrupti in loco eaꝝ repti. Repit.n.in loco qñqꝫ san guis: ꝛ tūc color ꝑmutat ad rubedinē: qñqꝫ colera: ꝛ tunc ꝑmutat ad citrinitatē: qñqꝫ flegma: ꝛ tūc ꝑmutat ad albe/dinē: ꝛ qñqꝫ melia: ꝛ tūc ꝑmutat ad nigredinem: veꝝ san/guis ꝛ colera raro in dictis locis repiunt. Et iō de rubea ꝛ citrina auctores nō fecerūt mētionē. Flegma vō ꝛ melia fre quēter in eis locis repiunt: quare diuiserūt auctores mor/pheā ꝛ albaras in albā ꝛ nigrā. Et est de morphea: q̄dam alba: q̄dā nigra: ꝛ silr de albaras est q̄ est alba: ꝛ que est ni gra. Quidā tñ dicunt se vidisse has dispōnes ruffas ꝓcedē tes ex mixtione sanguinis ꝛ colere: ꝛ vocant eas rosas.

Et principalis causa haꝝ passionum est debili tas imutatiue v̄tutis cpatis ge nerātis humores malos ꝓdictos, ꝛ qñqꝫ est in cā debilitas expulsiue nō potētis illos expellere ad extra cutē: sꝫ rema/nentes in cute debilitāt virtutē imutatiuā: ꝛ ipm tñ assimila/re nō pōt: sꝫ remanēt fꝫ colorē hūoris ibi exītis. ℂ Dixit Aui.cā in oibus istis cōis est debilitas v̄tutis alteratiue ꝛ nutritiue q̄ nō assilant assimilatione integre nutriᵐ ad mē/bra. ℂ Et cā debilitatis v̄tutis imutatiue cpatis ꝛ gñonis humoꝝ ꝓdictoꝝ maloꝝ q̄ sūt cā aīe ꝓdictaꝝ dispōnuꝫ est fm plurimū malitia regiminis ꝛ assumptio ciboꝝ maloꝝ. Uñ dixit Simeon.baras fit ex nutrimētis abūdātis aquo sitatis ꝛ modice vnctuositatis q̄ alterāt ad sanguinē albū: Et loquit de baras alba.sup. sꝫ in nigra cā baras quā mor pheaꝫ vocat fit ex nutrimētis abūdātis siccitatis q̄ alterā/tur ad sanguinē nigrū ꝛ hi hūores mali qñ repiunt in loco cutis fiūt cā ꝯiūcta ipsaꝝ dispōnū. Dixit.n. Gal.6ᵒ de acci/denti. ꝛ ponit.25⁰ ꝯti.sic baras fit quotiēs caro fuerit sup/flue flātica ꝛ sanguis veniens ad eā fit flāticus. Et tūc est si cut caro de spē cōculeꝝ ꝛ aialiū carentiū sanguine superue/niente ad eā q̄ alterat ad modū ipsius sanguinis. Et silr di/xit. ꝙ morphea alba fit de flāte ꝛ nigra de melia. Albaras eniꝫ ꝛ morphea eadē est mā. Dixit.n. Aaron. ꝙ morphea nigra generat de adusto flāte ꝛ colera nigra. Sꝫ morphea alba ꝛ baras.s.alba gñant de flegmate: verūtñ inter mām morphee ꝛ baras est dr̄ia. Nā dixit Aui.mā in vtraqꝫ mor phea est subtilior q̄ꝫ in vtraqꝫ baras ꝛ in baras est grossior. Est ēt alia drīa ex pte v̄tutis: qꝛ in morphea virtus expul/siua est fortior: quare expellit mām ei⁹ ad supficiē: sꝫ in ba/ras est debilior: quare remanet mā ei⁹ fixa in interiori pte: quare corrūpit ꝯplonē ei⁹ qd̄ penetrat in eā.s.corrūpit cō/plexionē nutrimēti delegati ad ipsam: quare est additio.i. appositio nutrimēti: ꝛ adherētia ei⁹.i.eius vnitio: sꝫ nō est assimilatio. Et qñ corrūpit lꝫ mā cōuenit nutrimētū qd̄ ve nit ad eā ad māꝫ suā ēt si nutrimētū sit meli⁹.i.valde boᵐ: ꝛ sicut cōplexio bona ꝯuertit mām colericā.i.nō ita bonā ad rectificationē: ꝛ facit eā ꝯuenientē: sicut cū arbores ꝑmutan tur de plantatione ad plātationē duꝫ ꝯuertunt a venenosi tate ad comestibilitatē ꝛ a comestibilitate ad venenosita/tē: vt in sequenti patebit sermone. Et sic calor aialis ꝛ plan te cōuertit mās fm mēbra: qꝛ mēbra sūt ei sicut regiones. Qñ ergo mēbrū sit flegmaticū ꝛ caro ei⁹ est sicut caro ob/stracosa ꝯuertit sanguinē bonū ad ꝯplonē suā flāticā ꝛ co/lorē suū albū.sup. ꝛ ita intelligēdum est de colorib⁹ aliis. Quia ergo v̄tus in morphea vtraqꝫ expulsiua est fortior ꝛ

Materie morphee ꝛ māe albaras dif ferunt.

mā cī⁹ est subtilioꝛ ꝛ sic meli⁹ expellibilis q̈ȝ in baras:hinc
est φ Gal.dixit.vbi supꝛa.moꝛphee vitiū nō cōtinet multū
in carne:sed in cute ad modū coꝛticū:ita φ moꝛphea est q̄si
res ꝯgelata sup cutē:sȝ baras mutat modū cutis faciendo
cutē carere sanguine:ꝛ foꝛtasse facit ēt carnē sub ea existē
sic eē. Et Aui.dixit.dr̄ia inter duas moꝛpheas ꝛ baras al/
bā ꝛ nigrā est φ vtraq̈ȝ moꝛphea in cute ēt si est ꝓfunda est
parum valde. Sed albaras est in cute ꝛ carne. ¶ Et dixit
Zoar.φ moꝛphea alba q̄nq̈ȝ accidit ex frequēti foꝛti ꝛ inoꝛ
dinato motu de vno loco ad aliū. ¶ Et Aui.dixit.φ baras
sequit̃ vētosas.s.appositas loco,q2 aliq̄n apparet sup vesti
gia eaꝝ ꝛ multiplicat̃ sup ea:ꝓp illud qd̄ attrahit̃ p vēto/
sas cū sanguine de humiditate que nō associat̃ sanguini ꝛ
nō expellit̃ cū eo cū suctio ventosaꝝ fit:sȝ remanet in cute.
Et ꝓpterea φ in loco ventosato debilitat̃ ꝟtus alteratiua
a cōplemēto sue opōnis.s.ab assimilatiōe nutrimēti. ¶ Et
q̄nq̈ȝ moꝛphea ꝛ baras nigra accidūt ex debilitate splenis
nō potētis mūdificare sanguinē a colera nigra. Ideo dixit
Gal.vbi supꝛa.inquire penes moꝛpheā nigrā in dispositiōe
splenis:q2 foꝛtasse hec passio abundat quotiēs debilitabit̃
splen ab attractione nigre colere. ¶ Dixit Ras.15° ꝯti.di/
co.vidi moꝛpheā multiplicari in coꝛpibus musculosis am/
pliatis in venis ꝛ brunis. Et nō cognoui cām donec legi in
lib° minutiōis ꝛ flōnie Gal.in quo dixit.φ coꝛpa bruna ꝛ
solida hn̄tia grossuȝ sanguinē nō suscipiūt iuuamēta p vē/
tosas:q2 sanguis coꝝ est grossus ꝛ nō penetrat ad carneȝ:ꝛ
ꝛ iō egēt minutione:q2 sanguis coꝝ est in cōcauitate vena/
rū:vn̄ cognouit tūc φ sanguis lȝ sit in venis hꝫ coꝛpoꝛum
abūdās:in carne tn̄ ipsoꝝ est modic⁹. Et iō vene ipsoꝝ erūt
in vltima ampliatione ꝛ repl'one ꝛ carnes erūt liuide ꝛ vi/
rides. Dixit.n. Gal.in alio loco.sāguis hoꝝ coꝛpoꝝ est ma
lus acut⁹ ꝛ mēbꝛa nō suscipiūt de eo nutrimentū:nisi rem
modicā. Et iō abūdās erit in venis eoꝝ sanguis:ꝛ in carne
ēt modicus ꝛ mēbꝛa ipsa erūt coloꝛis viridis ꝛ citrini. Et
iō ꝓcedēdū est in his coꝛpib⁹ cū balneo frequēti ꝛ fricatio/
ne ꝛ attenuatione sanguinis cū illinitionib⁹ factis ipsoꝛuȝ
coꝛpoꝝ:q2 p hoc penetrabit sanguis ad carnes eoꝛum.

Dr̄ia in/ter albaras; moꝛphe/as.

¶ Dixit Aui.dr̄ia iter ambas moꝛpheas est φ vna eaꝝ.s.
nigra est ꝓp māꝫ melicā:ꝛ altera.s.alba ꝓp flegma:lȝ iter
albaras nigrā ꝛ albaras albā nō est ꝓpoꝛtio sicut moꝛphee
nigre ad albā:ꝛ imo gen⁹ albaras nigre ē diuersuȝ ad alba/
ras albā:q̄m nigra est illud qd̄ noiat̃ ipetigo excoꝛiatiua:
ꝛ est scabiositas accn̄s cuti aspera vehemēter. Et facit squa
mas sicut sūt squame pisciū cū pꝛurītu. Et ꝓp humoꝛē nicā
cū imbibētē cutē de eo qd̄ est inter eā:ꝛ ibibitiōe foꝛtioꝛe q̈ȝ
in coloꝛe ipꝛimat:ꝛ nō tn̄ sic in coloꝛe ipꝛimit baras alba.
Et dixit.φ baras nigra est de añtib⁹ lepꝛā:ꝛ est cū malitia.
¶ Et dixit Aui.φ de spēb⁹ baras est q̄ est aspera:ꝛ est q̄ est
lenis.sup.ꝛ silr̄ est de spēb⁹ moꝛphee. Et subdit.leuioꝛ vtra
rūq̈ȝ nigraꝝ est melioꝛ:q̄m leuis nigra est moꝛphea ꝛ non
baras nigra. Et moꝛphea q̄cūq̈ȝ ēt que est antiqua est ma/
gis salua q̈ȝ baras alba multo magis q̈ȝ nigra:ꝛ cā est nota
ex dictis. Et dixit Aui.de moꝛphea ꝛ baras est q̄ est vehe/
mentis elōgationis a coloꝛe coꝛpis:ꝛ de ea est que est ma/
gis pꝛopinqua ei:ꝛ ista est magis salua.

De signis dixit Aui.signa moꝛphee nigre nota sunt
p visuȝ. Sȝ moꝛphea alba cōicat cū baras
alba mala ꝛ cadit iter eas ambiguitas. Dr̄ia tn̄ iter vtrasq̈ȝ
est φ pili oriunt̃ sup alguada.i.moꝛphea alba ꝛ sūt nigri ꝛ
flaui. Sed sup baras alba oriunt̃ albi:ꝛ cutis in baras al/
ba est magis depꝛessa ꝛ v̄sus iferi⁹ infossata q̈ȝ cutis reliq
coꝛpis:sȝ in alguada si aliq̄n fit depꝛessio ꝛ defossio illa est
ꝑua valde. Et punctura loci cū acu exhibit ex eo sanguinē in
alguada.in baras v̄o alba nō sanguinē:sȝ hūiditatē aquo/
sam. Dr̄ia v̄o inter albaras nigrū ꝛ moꝛpheā nigrā est ex/
coꝛiatio ꝛ squamositas ꝛ rascositas q̄ nō sunt in moꝛphea

Pꝛonos/tica.

nigra. ¶ Moꝛphea ꝛ baras facta ex debilitate ꝟtutis ꝯpa
tis deterioꝛ est ꝛ minus salua q̈ȝ ea q̄ fit ex debilitate imu/
tatiue mēbꝛi in quo est baras q̄ cū fricat̃ nō rubescit ꝛ cuȝ
vlcerat̃ siue pungit̃ nō eijcit sanguinē est mala ꝛ nō sanat̃.
¶ Dixit Serapi.non sanabitur id quod magnum locum
obtinet neq̈ȝ qd̄ fuerit antiquū neq̈ȝ de quo egredit̃ hūidi/
tas lactea post puncturā cū acu. ¶ Et Auic.dixit,in illa q̄
fit submersa ꝛ nō rubet neq̈ȝ emittit sanguineȝ:ꝛ est vehe/
mētis dilatationis capiens locū magnū non est spes:ꝛ silr̄
in illa q̄ oi hoꝛa incipit in additione:q̄m cōplō eius est foꝛ/
tis cōuertēs id qd̄ ad eā venit ad suaȝ silitudinē:ꝛ ꝓp istud
est mala valde. ¶ Cū ergo venit ad te moꝛpheat⁹ vel alba/
ratus.dixit Ras.15.ꝯti.ex verbo Gal.in libꝛo signoꝛū.tēta
curationē eius cū bona fricatione vehemēti:punge locum
cū acu:ꝛ si egredit̃ cū eo humiditas aquea nō speres in cu/
ratione eius.ꝛ eꝯ°.si egredit̃ sanguis. Quidā tn̄ dicūt.sca
rifica locū in duob⁹ locis:ꝛ si sanguis exierit nālis sig^m est
curationis:q2 extimat̃ φ mēbꝝ nō est coꝛruptū.si v̄o exie/
rit innālis signū est coꝛruptionis mēbꝛi ꝛ incurabilitatis.
¶ Dixit Pau.baras habēs in se rubedinē si fuerit tenuis
modice expansionis ꝛ modici sanguinis:ꝛ habens coloꝛeȝ
nubilosum sanabilia sunt. Et dixit.que accidit in manu vel
pede difficilis cure erit.

De cura

Cura harū dispositionū triplici perficit̃ instr̄o. ¶ Dieta
itaq̈ȝ sic oꝛdinari dȝ vt euitet̃ aer frigidus ꝛ tristi/
tia plurima ꝛ qes multa:ꝛ ēt exercitiū sup̄fluū ꝛ balneatio
ꝛ fricatio sup repletionē. multotiens eniȝ sequit̃ hec passio
cū qs balneat̃ aut fricat̃ coꝛp⁹ ei⁹ cū abstergētib⁹ cutem
coꝛpe repleto ꝛ trahit̃ superfluitas ad cutē ꝛ retinet̃ ex ea
plus q̈ȝ sit illud qd̄ resoluit̃ ꝛ facit moꝛpheaȝ vel baras fȝ
ꝯditionē sup̄fluitatis attracte. ¶ Euitet̃ somnus sup̄fluus
ꝛ vigilia ꝛ plurima resolutiua caliditatis innate. ¶ Dixit
Sera.vitent̃ nutrimēta frigida ꝛ hūida ad modū piscium
olerū ꝛ fructuū hūidoꝝ ꝛ vtant̃ eo qd̄ calefacit ꝛ desiccat.
Et Aui.dixit.pone cibū velocis digōnis in quo nō sit visco
sitas neq̈ȝ vnctuositas.alīs.vētositas:ꝛ deuitēt olera ꝛ fru/
mentū coctū vt puls ꝛ q̄ currūt cursu eoꝝ. Dixit Pau.vitet
vnctuosuȝ nutrimētū ꝛ vtat̃ sicco ꝛ in potu vtat̃ vino foꝛti
ꝛ veteri. ¶ Et Ras.dixit.vitent̃ dulcia ꝛ acetosa nimis.ꝛ
dixit.vtēdū est in cibo passerib⁹ ꝛ cucibetis fririis ꝛ assis:
ꝛ euitet̃ potus aque penitus. Et fiat abundās sudoꝛ in bal
neo:ꝛ exercitiū maxime valet in his in qb⁹ sanguis abun/
dat vehemētis aquositatis. Et nullo coytu est vtēdū nisi ie/
iuno stomaco. Et Aui.dixit.opȝ vt euitet̃ coytus nisi q̄nq̈ȝ
fm ieiunū ꝛ vinū purū ꝛ sudare in balneo cōfert ei si coꝛp⁹
fuerit mūdificatū. Et oia predicta intelligunt̃ in moꝛphea
ꝛ baras albis. ¶ In moꝛphea auteȝ ꝛ baras nigris.dixit
Ras.vbi supꝛa.ꝓcede cū humectatione coꝛpis in balneo ꝛ
potu vini tenuis cū aqua abūdātioꝛi. Et sumarie vtat̃ regi
mine humectatiuo:ꝛ fac φ gn̄et̃ sanguis hūidus:ꝛ ēt Auic.
dixit ꝯfert eis administratio ciboꝝ boni chimi ꝛ balneoꝝ.
Dixit Zoar.vtant̃ his q̄ hn̄t epar impinguare ꝛ digestionē
cōfoꝛtare. Et in eis maxime quoꝝ cā est debilitas imutati/
ue epatis dixit sit in sūma tua intētio in cōfoꝛtādo epar cuȝ
rebus aromaticis ꝯfoꝛtātib⁹ ipȝ ꝛ cū aperitiuis hn̄tib⁹ ali
qualē amaritudinē. Et d̄ ꝯferētib⁹ in nigris est.dixit Aui.
administratio triferarū factarū cū epithimo.15.ꝯti. ℞.mi/
rabol.nigroꝝ thuris albi ꝛ çinçi.añ.ptes equales cōficien
tur cuȝ melle passulaꝝ ꝛ sumant̃ ex eo quolȝ die. In albis
v̄o cōfert administratio trifere absq̈ȝ epithimo addito in ea
çinçi. ¶ Potio q̄nq̈ȝ respicit cām añtē ꝛ digerit ꝛ euat illā.

De euōne ꝛ recti/ficatione mēbꝛoꝝ.

Et dixit Aui.in nigra opȝ vt incipiat̃ cū flōnia si fuerit il/
lic multitudo sanguinis:ꝛ cū euōne humoꝛis adusti ꝛ me/
lācolici cū eis q̄ sūt sicut:decoctio epithimi ꝛ agaric. mira/
bola.nigroꝝ polipodij sticados passulaꝝ ꝛ fructuū solubi
liū. Et lapis armenus ꝛ laçuli in medicis eoꝝ est iuuatiu⁹:
ꝛ elleboꝛus ēt.s.niger ꝛ yeralogodion ꝛ yera ruffini ꝛ simi
lia. Et dixit.de euōnibus sublimibus est vt potet̃ omni die

pondus.ʒ.j.de epitbimo cuȝ cado vno aq̄ casei.ℭ In albaras & baras cōfert eūatio h.℞.mirabol.kebul.& emblicorū.aā.℥.j.& turbitb.ʒ.iij.& penidiorum rotul.5.& Auic.addit ginge.ʒ.j.dissoluant penidie in aq̄ & remota spuma ei9 ponatur sup ignē & ingrossef modus subie ei9:& tūc alie medicine distemperenf in eo & fiat electuariū:cui9 dosis sit.a.ʒ.iij.vsq; ad.v.ℭ Medicine eūantes raro educūt de mā cōiūcta barā dispōnū.Et iō nō est eis vtēdū in corporib9 mūdis aut iam mūdificatis a cā ante.Et ppterea ait Ras.25° cōti.maior pars huius passionis est in locis in quibus non potest agere potus medicinalis. Et qdam periculū taȝ cōsecuti sūt ob hanc cām existe sanguine eorum bono lȝ alteratio in locis ipsis. Et Aui.dixit.cū corpus est mundū & cōplexio corporis equalis tūȝ dimitte medicinas q̄ bibunf:quā fortasse ipse afferūt nocumēta.Et vnuȝ ex illis est q ipse faciunt fluere sanguinē & minorāt ipȝ q̄ ambo sunt de illis qb9 indigef in curatione baras.ℭ Et dixit Ras.cōfert in morphea & baras albis puocatio vrine:q: minuit aquositatē sanguis valde. Et Aui.dixit.administref vomitus:deinde diuretica & solūnē vētris faciētia sicut yeras magnas pprie de pulpa collogn. Et pillulas q̄ similanf eis. Et in granis nil est proprietas mirabilis in eūando humorē residuū morphee albe & baras. Et dixit Aui.potare tyriacaȝ & comedere carnes vipere est iuuatiuū valde. Et de cōferētib9 sūt troc.tyrice lȝ cōferūt in vtraq; morphea & baras.ℭ Et qn̄q; respicit curatio cām cōiunctā magis:& pprie iplef cū medicinis localib9:de qb9 q̄dā sunt abstergetes fortiter:quedā resoluētes fortiter.q̄dā attrahētes ad locū sanguinē bonū:& q̄dā sunt vesicatiue loci:& q̄daȝ sunt vlceratiue & excoriatiue eius. Et harū q̄dā sunt simplices:& q̄dā cōposite.Et de abstergētib9 fortib9 simplicib9 sunt staphisagria lupini spuma maris gētiana radix capparis folia fici sicca & viridia orobū radix affodelorum.& silia.ℭ Et de fortiter resoluētib9 & calefacientib9 sunt elleborus niger & alb9 nigella condisi sulfur laureola rubea tinctorum piretrū pip granū nil semen radicis sc.caulīū.sc eruce ginge.castor.& assa harmel sauina aristo.flos papaueris russi brionia radix cucumeris asininū cordumeni cepe narcissi:& silia. Et ista ēt sūt sanguinem attrahētia.ℭ Ait Ras.vbi supra.dico iuxta dictū Gal.q solatrū siluestre melius est alijs ad attrahēdū sanguinē:vñ fiat illinitio cū eo sup baras & morpheā.vñ attenuat & nō vlcerat.ℭ Et dixit.fiat illinitio in sole sup morpheā cū cepis tritis in aceto & tollūt eā vehemēter.ℭ Et de rubificātibus & vesicantib9 sunt anacardus taptia sinapis sitragi.als.setaragi lac ficus euforbiū lac titimali radix affodelorum cepe albū bulbus radix enule & folia ei9:& silia.ℭ Et de vlcerātib9 sūt cātarides arsenicū ruffuȝ & albū & citrinū calcantū calx viua & silia.ℭ Dixit Dios.q radix dragontee trita & mixta cū aceto & suplinita tollit morpheā.Dix Ruffus bulbus narcissi trit9 cū aceto abstergit morpheā.ℭ Et de expertis ad morpheā albā est vt infundaf sulfur albū in aq̄sitate lactis valde acidi:& fiat illinitio cū ea:& de cōuenientib9 fortasse cū ea est sanguis serpētis nigri illinitus.ℭ 25° cōtinētis.illinitio cito sanās eā.℞.fumiterre sicci vel recētis q̄ātitatē sufficiētē & scinde serpetē fm longū & euiscera eū & imple ventrē ei9 ex eo.deinde sue euȝ & assa sup carbones:donec bn̄ coquaf cū illo & fumiterre & empl'a baras & sanabif in vno die aut in biduo. Et Aui.h idē dixit.ℭ Ex medicinis aūt simplicib9 dictis pn̄t multe medicine fieri cōposite vnius intētionis & plim fm necessitatē.ℭ Ante tn̄ appositione medicinarum localiū siue simpliciū siue cōpositaruȝ opȝ pparare locū ad recipiēdū impressiones eap.hoc aūt fiet dixit Pau.si fiat fricatio loci cū folijs ficus dum rubefiat & q̄si sanguis egrediaf de ea aut fomentef loc9 cū aqua calida donec rubeat. Aut punge locū cuȝ acu in locis multis. Et Aui.hoc idē dixit & addidit q ex adiuuātib9 est vt administrenf medicine in sole.dixit symeon.cū fit cura cuȝ calefactiuis paulatim fiat.ℭ Et medicie oēs pdicte debent eligi fortiores in baras q̄ȝ in morphea & diuti9 tenere sup loco.ℭ Dixit Mes.radix cucumeris asinini cū aceto forti supfricata morpheaȝ tollit.Dn̄t qdā.idē facere puluerē cornu vacce cū aceto mixtū. Et dn̄t.q stercus merulorum vel turdorū cū aceto distēperatū & illinitū morpheā nigrā lentigines impetigines & oēs faciei malitias.als.maculas tollit. Dix Pau.fiat illinitio cū luto russo carpētari ij.s.cū magra vl'tinopis dissoluto cū aceto aut melle.ℭ Ait Ras.fiat illinitio h.℞.cātarides & rubeā tinctorum & teranf in aceto & addaf eis sitaragi.ℭ Dixit Oriba.fiat illinitio cuȝ nigella spuma maris sulfure arsenico ru.rubea tincto.siteragi ginger & cātaridib9 tritis cū aceto:& post illinitionē dimittaf loc9 discoopert9. Et si fiat illinitio cū tyriaca & yeralogodion cuȝ aqua cantabri frequēter pfecte sanabit. Itē.℞.calcē viuaȝ ablutā & pmisce eā cū vtroq; electuario & informa trocis.& reseruā:& cū opus fuerit dissoluaf in aqua & illiniaf cū ea.ℭ Dixit Gabriel.℞.sulfuris euforbij.aā.ptez vnā.piretri sitaragi.aā.aur.j.& fiat cū eis illinitio cū aceto.ℭ Ait Rasis.dico qd p experiētiā vidi. Tere sal armoniacū cuȝ oleo ouorum:& fiat cū eo illinitio qnq̄es & tollef. Et.A.h idē dix. Et dix Ras.ad morpheā albā fiat illinitio cuȝ sinapi taptia succo squille & sulfure. Et ad morpheā antiquā fiat illinitio in sole cū sulfure calcanto & nitro tritis in aceto.ℭ Dicunt quidā.ad morpheā lauef cuȝ vino in quo cocta fuerit celidonia aut radix lapatij acuti.ℭ Deinde illiniaf cū vnguento hoc.℞.succi celidonie & lapatij acuti & fumiterre enule campane & scabiose adipis gallīne vel anseris argenti viui extincti & sinapis q̄ȝtum sufficit.ℭ Ait Ras.pcede fiducialiter in cura baras cū medicinis que ampullosaȝ reddunt cutem:postea crepenf ampulle & curenf deinde prouideaf ad curā. Et Aui.dixit.cū vesicaf locus quiescat dieb9 aliquibus:donec cadat cutis.s.excorata:deinde itereſ si fuerit necessitas. Et qn̄q; nō dimittif cutis cadere.imo quotiēs medicamē incipit mordicare auferaf:donec qescat mordicatio:deinde iteraf.ℭ Et scias.q vesicatoriū est diutius dimittendū in baras q̄ȝ in morphea vt pfundi9 imprimat & reitereſ si fuerit opus donec fluat mā eius tota.ℭ Dicunt qdam.q post vesicationē lauef locus cū aqua decoctionis fumiterre ciperi & florum camomille. Et aliqn̄ caustícaf cuȝ medicinis vim cauterij habētib9.ℭ Cum passio nō tollif per medicinas:tūc ad chirurgiā recurrendū est cauterizando locū. Dixit eniȝ Paulus.plures patiētes hui9 vitiū cocturā fecerunt in loco & sanati sunt penitus.ℭ Dixit Alb.qn̄ antiquaf baras & nō cōfert ei curatio cū medicinis:tūc cauterizef sup ipsaȝ cauterio pfundo pari per duplā q̄ātitatē spissitudinis cutis:donec remoueaf albedo & mutetur color eius.deinde cura locū cuȝ farina orobi lentis & olerorum.& folijs arnoglose:& sanguis colūbe & sāguis hyrūdinis. Et fit de vnoquoq; pars vna.misceanf ois & super pannū liniaf q adhereat loco:donec sanef. A.idē dixit.qd Pau.& subdit.h possibile est in ea que est parue q̄ātitatis.ℭ Cū vero non fuerit possibilis cura morphee & baras:aut quia sunt de insanabilibus:aut q: noluerit patiēs tolerare curam:tūc ad curā mendosaȝ & pallientē colorē ei9 recurrendum est.ℭ Dixit.A.de medicinis sunt que administranf ad hoc vt tingāt. Dixit Ras.25.cōti.illinitio:videlȝ ad tingēdū baras nigrā in colorē russū.℞.sataragi indi nigri squame ferri vitri cyatorum pelliū gingir rubee tinctorum & cortici cū granatorum.aā.tere misceanf cū aceto p vnā diē dū nigrescat & sepe vtendū est eo:q: bona erit illinitio cuȝ eo. Et in alio exemplari erat.addaf cū predictis papauer siluestre.ℭ Tincture tingēs albā ad nigredinē fiat illinitio cū succo corticū nucis viridium expressorum & dimittanf:donec ēt ingrossetur:deinde illiniantur & non lauetur & fiat hoc sepe quia tingit bene. Oleum fraxini morpheaȝ albam soluit & ipsam pilosam denigrat. Amplius autem tincture dicenf

De localib9 ad eā cōducib.

Nō appōnēdē medicinarū localiū oz fieri separatio loci.

De cauterizatione loci.

Cura mēdosa.

in coloratione capillorum que sunt in hoc loco.

¶ De gutta rosacea faciei. Cap. xv.

itrin Ras. 25. ꝯtinētis hoc vitiuz appellat in libris .s. medicorum vestigiū rutīum. Et qdā nominant hāc egritudinē sabbati: sed non recte. Et arabice vocat alguasem. Ab. A. vo dicit albedinē. Et est triū spēꝝ nā aliquando e s rubedo preter nām absqz pustulis vesice vel vlceribus: ꝛ vocat absolute rubor faciei. Et qñqz est cū pustulis vel vesicis ꝛ vocat rubedo pustulosa vel vesicosa. Et qñqz est cū vlcere ꝛ vocat rubedo vlcerosa. Et queliz rubedo faciē deturpat ꝛ reddit eā leprosaz quasi ꝛ pcedit lepraz: ꝛ est

Gutta rosea ē ītā speci.

sicut pn^m eius ꝛ maxime pustulosa ꝛ vlcerosa. ¶ Et accidit ista passio. dixit Ras. vbi supra. vt plm tpe hyemis: ꝛ nō accidit in estate vt plm: qꝛ ipsa accidit ex frigore ledēte faciē: de qua ꝓpꝛie nō dissoluit vapor abundās: quare facies sīlis est faciei leprosi. ¶ Dixit. A. hec passio est rubedo extranea silis rubedini eius in quo incipit lepra que apparet sup faciē eius ꝛ sup extremitates .s. in manib^9 ꝛ pedibus: ꝛ maxime sup digitos ꝛ ꝓpꝛie in hyeme ꝛ frigore. Et fortasse sunt in ea vlcera: ꝛ hec rubedo declinat ad nigredinem: ꝛ fortasse ad colorem melongianum.

Et causa eius dixit. A. est qꝛ frigus coartat vaporem plm sanguineū. Et mā oium specierū ei^9 est sanguis malus ꝓpulsus ad faciē ad extremitates grossas in seipso: ꝛ aliqñ permixtionem colere grosse vel flatis salsi aut hūoris melēci mali: ꝛ si malitia sanguinis nō fuerit multū magna faciet ruborē sine pustulis ꝛ sine vlcere. Et si fuerit grossities ei^9 maior cū acuitate nō multa faciet ruborē pustulosū. Et si fuerit cū acuitate multa faciet ruborē vlcerosū.

Signa generis ꝛ spēꝝ eius pmarū habent ex sensu vi sus ꝛ relone. ¶ Sed signa spēꝝ sm mām sūt qꝫ si fuerit dominiū sanguinis multū supra hūorem secum mixtum erit rubor pustulis declinis ad quādā nigredinē: aut erit cū pustulis cū sili colore in circuitu eoꝝ que pustule cito apparēt: ꝛ cito ēt maturant ꝛ egredit ex eis sanies multa ad ruborē declinans. Et sensus pruritus eis est cum quadā delectatione. ꝛ si cū sanguine fuerit admixtū flegma pustule erunt latiores ꝛ rubor ad albedinē ꝛ cineritatē ꝛ sensus pruritus mediocris: ꝛ circa pustulas: ꝛ qñqz sup eis appent alique cruste parue. ¶ Et si cū sanguine fuerit admixta colera rubor in facie: ꝛ circa pustulas declinat ad claritatē vel citrinitatē. Et pustule sunt acutoꝝ capitū sed puoꝝ corpoꝝ: ꝛ sunt sicce aut que humiditatis valde nullā emittentes saniē aut valde paucā. Et sentit in loco caliditas acuta ꝛ sensus pruritus qꝫ mordicatione ꝛ punctione. ¶ Et si cū sanguine fuerit admixta melā rubedo declinat ad fuscedinē ꝛ siccitate, pustule erunt dure: ꝛ quasi nō saniant: ꝛ si aliqd ex eis erit est virus grossuz. Et sensus pruritus debilis. ¶ Amplius cōplo etas habitudo ꝛ regimen pteritū sup cognitione spēi humoris auxiliū prebet. ¶ Et scias qꝫ sm plm h passio incipit cū rubore nō pustuloso neqz vlceroso. Et incipit rubor ille aliqñ sup nasuz ꝛ aliqñ sup poma maxillaruz: deinde sequunt pustule: ꝛ qñqz vlceratio: aliqñ tñ incipiūt pustule a lateribus nasi ꝛ in pomis maxillarū declinantes ad albedinē. Et postea sequit rubor: ꝛ plm accidit inordinate bibētib^9 ꝛ potātibus vinū plm supra cibū.

Cura huius passionis dietā complet ꝛ potione. ¶ Et dieta pōt haberi ex dictis in cura scabiei ꝛ aliis capitulis pcedētib^9: fiat tñ vt declinet ad frigiditatē in cibis ꝛ potib^9 ꝛ aliis oibus preter aerē. aer enim doz declinare ad caliditatē. ¶ Cura vo per potionē est duplex .s. vera ꝛ mēdosa. ꝛ vera cōplet digestione euatione diuersione ꝛ localiū approximatione. ¶ Digestionē que qzin his materiis faciunt syrupus de epithimo de fumoterre syrupus acetosus simplex ꝛ cōpositus sm nām. Et maxime syrupus q sic fit. ℞. endiuie epatice lupuloꝝ capil. ve. buglose boragis ꝛ

De dig^e, ne matꝫ ꝛ cap iā ceratione.

scariole. añ. M. j. fumiterre scabiose solatri. añ. M. ij. viol. ros. floꝝ boraginis ꝛ buglose. añ. ʒ. ij. ordei mundi liquiri. passulaꝝ berberoꝝ seminis endiuie ꝛ portul. cuscute. añ. ʒ. ß. sene epithimi polipodij. añ. ℥. j. sticados anisi feniculi radi. cū capparis. añ. ʒ. ij. decoquant ꝛ syrupus fiat acetosus cū zuccaro. ¶ Et digesta mā euet sm exigentiā eius ꝛ fiat reiteratio purgationis sm necessitatem. ¶ Et scias qꝫ flōmia cōuenit: ꝛ est necessaria ex basilica vel cōmuni. ¶ Et qñqz sm Rasim. 25. ꝯtinētis. flōmant ambe cephalice. Et vt plz incipiēdū est a flōmia. Et qñqz est necessaria iteratio ipi^9. Hemorroide ꝓuocent ꝛ mēstrua maxime si retēta fuerint. ¶ Et post vniuersalē euonē .s. flōmiaz ꝛ sufficiētē purgationē fiat euacuatio pticularis ex loco ipso vel propinquo ei. Dixit Haly. sup loco apponant sanguisuge ꝛ dimittat sanguis exire. Dicunt. sanguisugas iuxta nares ꝛ iuxta aures ex vtraqz pte apponi debere. pone ergo sanguisugas in calamo canne subtilis ꝛ appone calamū loco vbi vis eā adherere eo prius cum vino fricato ꝛ statim adherebit. Et sic appone vnā post aliā donec sufficienter qñqz flōmant vene nasi ꝛ labioꝝ ꝓut vidēt medici expedire. ¶ Diuersio vo cōplet cū suppositoriis ꝛ enematib^9 acutis trahētib^9 mām.

De diuersione.

Et cū appositione vētosaꝝ ꝛ ꝓpꝛie cū scarificatione retro in occipitio ꝛ spatulis. Et fiant fricationes ꝛ ligature diuertētes. ¶ Localiū vo appositio diuersificat sm diuersitatē spēꝝ. Rubor nāqz nō pustulosus neqz vlcerosus curatur cū fomentatione faciei cū aq̄ calida sola aut decoctiōis palee ordeacee: postqz illiniat facies cū aq̄ sua sublimata ex scabiosa bethonica celidonia plantagine ꝛ silere montano simul mixto. Aut cū aq̄ apij ꝛ fiāt ista bis in die ante cibū.

De localiū appositione.

¶ Aqua expelliens rubedinē supfluā malā de facie humana que vz significare pncipiū lepre. ℞. sulfuris viui. ℥. j. thuris albi. ʒ. iij. myrrhe. ʒ. ij. camphore. ʒ. j. pulueriȝentur hec oia optime ꝛ ponant in lib. j. aque ros. ꝛ misceant: ꝛ cum hac aqua facies lauet ꝛ in mane facies cū aq̄ pura sulfuris lauet. ¶ Et oleū ouoꝝ mire ꝯuenit inunctū. ℞. oua mollificata in aceto ꝛ cōquassata cū aq̄ seis lini ꝛ fenugreci ꝛ melle ꝛ illine cū eis. ℞. thuris amidi masticis boracis cerusse. añ. ʒ. ij. camphore argenti viui extincti. añ. ʒ. ß. ꝛ cōfice cuz assūgia porci gallinacea ꝛ anatina ꝛ oleo ro. ꝛ pauca cera. ¶ Unguētū qd in pn^o per duos vel tres dies ruborē intēdit: ꝛ deide dealbat sic fit. ℞. sulfuris viui valde triti par. ij. butyri. pt. j. ꝛ incorpa ꝛ illinias faciā de sero ꝛ mane laua cū aqua furfuris. ¶ Et si cū rubore fuerit in facie caliditas acuitas ꝛ mordicatio inunge cū vnguēto qd sic fit. ℞. semperuiue vermicularis ꝛ nenufaris ꝛ oleū ro. ꝛ aquā ros. ꝛ bullire fac quousqz medietas sit ꝯsūpta. postea adde assungiā agni recētē ꝛ cerā albā ꝛ puluerez olibani ꝛ liquefacta agita oia in scutella vitreata. Et deinde cola supra vas aq̄ plenū vt mundū habeat ꝛ caliditas acqsita p ignez tollat. Et valet ablutio cū succo semperuiue plantaginis nouelle sine cōsolide minoris ꝛ aceto. Et fricatio cuz caseo recenti ꝛ presertim q fact^9 est de mēse maij. ¶ Rubor aūt pustulosus ꝛ est q ꝓpꝛie accidit in pncipio lepre ꝛ nūciat eā curat cū vnguēto Ga. p miemir. ℞. gūmi arabici spume maris ꝛ baurach thuris ꝛ sulfuris viui. añ. p. equales liquefiant liquefaciēda ꝛ alia terant ꝛ fiāt inde troc. ꝛ siccent: deinde aliquotiēs frica cū eis dissolutis in aqua faciē ꝛ dimitte donec siccet. ¶ Itē. ℞. saponis rotul. i. thuris masticis. añ. ℥. iij. armoniaci rotul. j. nitri. ℥. iij. coque saponē ꝛ armoniacū cū rotul. iij. aq̄ duz liquefiant ꝛ misce tunc alia puluerizata ꝛ cribrata cū eis ꝛ repōne in vase vitreo ꝛ ablue faciē cū eo ꝛ dimissa illinitione p horā modicā laua eā cū aq̄ tepida fricādo moderate. ¶ Dixit Pau. ℞. piperis. ʒ. ij. rutbe. ʒ. iiij. arsenici rufi. ʒ. iiij. ꝛ citrini. ʒ. j. ꝛ mellis qz tū sufficit ad colligendū ea. Et lauet facies cū nitro: deinde illiniat cū eis ꝛ dimittat p triduū: postea bñ fricet locus ꝛ abstergat ꝛ illiniat iterū nā tollet vitiū per. x. noctes absqz lesura in

Ad rubores pustulosum.

vlceratione ipsius loci ⁊ absq; vestigio illato in eo. ¶ Et sciaſ ꝙ solatrũ silvestre positũ in emplo̾ tollit hoc vitiũ: ⁊ siſr faciũt folia capparis ⁊ ablutio faciei: ⁊ siſr eruca aq̃ cõtusa ⁊ empla̾ta ꝑ noctẽ si mane laueť cũ tepida ⁊ frumẽtuʒ coctũ cũ ſgngibin delet pustulas faciei. ¶ Dicũt. laueť facies cũ aceto sqllitico de sero ⁊ supponať vngm̃ qđ sic fit. ℞. piretri nigelle ellebori nitri. añ. ʒ. ij. ⁊ incorporenť cũ terbẽtina ⁊ mane laueť cũ aq̃ ordei, in q̃ sit decocta radix raffani. ¶ Ungm̃ bonũ. ℞. cãphore. ʒ. j. boracis farine cicer̃ nigrorum. añ. ʒ. iiij. incorpenť cũ melle ⁊ oleo roſ. ⁊ illiniať de sero: ⁊ mane fiat ablutio cũ aq̃ furfuris. ¶ Ungm̃ qđ i ꝑmis diebus inunctũ pustulas augetsʒ deide eas aufert. ℞. sanguinis porci recẽtis cere ⁊ baccar̃ lauri. añ. ʒ. ij. sulfuris viui ⁊ argẽti viui extincti. añ. ʒ. iij. ceruſſe. ℥. ſ. lytargirij. ℥. ſ. aceti vini albi. ℥. j. cãphore. ʒ. j. ſ. olei ro. ℥. j. ſ. fiat vngm̃ quo de sero facies illiniať ⁊ mane laueť cum vino albo tepido. ¶ Illinitio vtilis. ℞. aq̃ ro. lib. j. ⁊ aque foliorũ. al's. flor̃ lilij celestis. lib. ſ. misceanť ⁊ in eis ponanť pulueres sulfuris cãphore ⁊ ossis scipie. añ. ʒ. ſ. ⁊ ponanť in vase vitreato sub sole: bñ tñ obturato, ⁊ oi die multotiẽs ꝯq̃ssetť ⁊ post mẽseʒ fiat illinitio sepe cũ ea. ¶ Ungm̃ vtile. ℞. olei d vitellis ouorũ ⁊ olei de frumẽto ⁊ olei de raffano. añ. p. j. ⁊ olei de seie citri. al's. cotti ꝑtes. ij. ⁊ misceanť ⁊ ad oẽs. ℥. iiij. ipsor̃ misceanť pulueris ossis scipie. ʒ. iij. sulfuris viui. ʒ. j. ſ. ¶ Aliđ qđ pustulas grossas ⁊ turpissimas inunctũ in ꝑmis multiplicatsʒ postea eas delet. ℞. cere noue. ℥. ij. baccarũ lauri. ℥. ij. sanguis porci recẽtis. ℥. vj. sulfuris ⁊ argẽti viui extinctis. añ. ℥. iij. ceruſſe lytargirij. añ. ℥. ſ. aceti vini. ℥. j. cãphore. ʒ. j. ſ. olei roſ. qđ sufficit vt fiat vngm̃ qđ sero inungať ⁊ mane laueť cũ vino albo calido. ¶ Illinitio vtilis q̃ in breui tpe tollit ruborẽ ⁊ pustulas ⁊ oẽm ipsor̃ saniẽ siue virulentiã desiccat ⁊ faciẽ perlustrat. ℞. aquã roseã ⁊ in ea dissolue sulfur viuũ ⁊ illine ex ea faciẽ. x. dieb⁹ quolʒ sero: ⁊ post dies fiat eius illinitio rarius. ¶ Illinitio optima. ℞. boracis. ʒ. ij. farine cicer̃ rubeor̃. ʒ. ij. cãphore. ʒ. j. subtiſr trita misceanť cũ succo cepe aut melle despumato ⁊ fiãt ide troc. ⁊ desiccenť in vmbra. Et cũ vti volueris distẽpenť cũ succo ꝑdicto vel melle ⁊ illinianť. ¶ Q. si pustule fuerint cũ calitate ⁊ vlceratione pone saponẽ nigr̃ de sero sup pustulas ⁊ dimitte vna hora: ⁊ postea laua cũ aq̃ ꝺcoctiõis polipodij ro. ⁊ postea vnge faciẽ cũ vnguẽto qđ sic fit. ℞. olei ro. ℥. iij. cere. ʒ. ij. ⁊ liq̃fac ad ignẽ ⁊ depone ab igne ⁊ icorpa cũ eis ceruſſe. ʒ. j. ſ. bñ agitãdo ⁊ cũ ifrigidatũ fuerit incorpa cũ eis vinũ ⁊ albumen oui ⁊ post. ℥. j. argẽti viui ⁊ extincti ⁊ vtere mõ ꝑdicto quousq; pustule amote fuerint. Et post earũ amotionẽ nõ fiat amplius suppõ saponis. ¶ Aliud qđ est magis alteratiuũ acultatis. ℞. succi limonũ vel acetositatis citri vel arancior̃. ℥. vj. ⁊ ceruſſe q̃ʒtũ sufficit ad incorporãdũ dictũ succũ. postea ꝯficiať cũ eis argẽti viui extincti. ℥. ſ: ⁊ fiat inũctio cũ eis post ear̃ ablutionẽ cũ sapone. nã cõsolidat pustulas vlceratas. ¶ Aliud ad idẽ expertũ. ℞. radicũ alkekangi ⁊ ossis scipie. añ. ℥. ij. ⁊ assũgie porci recẽtij lib. j. ⁊ aceti. ℥. j. fiat vngm̃ quo de sero inũgať ⁊ mane laueť cũ aq̃ vio. ¶ Aliud vtile ad pustulas ruta agrestis sicca puluerizata subtiſr ⁊ cũ butyro mixta locis rubeis pustulosis illiniať ⁊ dimittať per noctẽ. mane si loc⁹ inflat⁹ ⁊ aliqualiſr vesicatus inueniť: tũc sup vesicas ponãť folia caulis ⁊ emanet ex illis aq̃. Et post q̃ʒ sic factũ fuerit plurib⁹ vicib⁹ in plurib⁹ dieb⁹ vngas loca cũ vngto qđ sic fit. ℞. butyri cãphore boracis argẽti sublimati euforbij olibani ossis scipie gũmi arabici sarcocolle aluminis ⁊ ameni. añ. ꝑtes eq̃les. ⁊ coaguli leporis ꝑtẽ mediã. terãť terẽda ⁊ in aq̃ roſ. madefiãt. Et postea accipe. ij. vitellos ouor̃ parũper coagulatos in aq̃ feruẽti ⁊ cũ eis ꝑdicta incorpa. Cũ opus fuerit de ꝑdcõ parũ dissoluať in aqua roſ. ⁊ illiniať. ⁊ fiat hoc frequẽter. ¶ Quidã dicũt. infallibile eẽ vngm̃ hoc. ℞. sulfuris. ℥. j. argenti viui extincti succi edere terrestris. añ. ℥. ſ. succi lapatij

⁊ fellis porcini. añ. modicũ. ⁊ cõficianť cũ sepo arietino vel yrcino. ¶ Et dicũt. ꝙ ad guttã rosaceã inueteratã valet hoc vngm̃. ℞. piperis ⁊ boracis. añ. ꝑtes equales puluerizа ⁊ distempera cũ succo cepe ⁊ melle ⁊ vtere.

¶ Cura aũt mẽdosa est palliãs ⁊ occultãs ad tẽpus guttam rosaceã faciei. Et cõpleť cũ appositione vẽtosar̃ retro ⁊ submẽto cũ scarificatiõe deide cum emplatione loci de puluere solear̃ antiquar̃ cõbustar̃ mixto cũ melle. hec enim cura facit occultare guttã rosaceaʒ ad tẽpus ita ꝙ ẽt aliqñ vsq; ad annum nõ redibit: ⁊ deinde iteretur. Cura mẽdosa.

¶ De pãno maculis ⁊ asperitate faciei.

Annus faciei est macula q̃ ꝑlm accidit mulieribus ꝑgnãtib⁹ in puerperio. Et tollunť pãni ⁊ macule de facie si lauetur facies cũ aceto in quo dissolutũ fuerit lytargiriũ: ⁊ postea cũ aq̃ salsa mixtũ aut cũ aq̃ que sic fit. ℞. tartari cõbusti. lib. j. masticis. ℥. j. camphore. ʒ. ſ. pistenť ⁊ cũ albuminib⁹ ouor̃ incorporenť ⁊ ponantur in alambico ⁊ distillenť. Illiniať facies cũ oleo siue aq̃ tartari aut cũ oleo de frumẽto. ¶ Aut liniať cũ vnguẽto hoc. ℞. olei amigdalarũ dulciũ. ℥. j. mellis. ℥. iiij. yreos. ʒ. ij. boracis ʒ. ſ. incorporenť. ¶ Et facies vtiſr fricať cuʒ farina mixta cũ melle. Et vitellus oui assat⁹ trit⁹ sup faciẽ posit⁹ abstergit eã ⁊ oẽʒ maculã ab ea vtiſr amouet. Fel galline inunctũ tollit maculas ⁊ oleũ d vitellis ouor̃ est vtile. Et semẽ altee siue viride siue siccũ cũ aceto ⁊ oleo tritũ ⁊ ꝑmixtũ maculas abijcit. ⁊ saliua matutina bñ opať. Radix brionie aut yreos trita cũ oleo ⁊ iducta pãnũ delet. Et aq̃ casei illinita ⁊ bibẽta. Et radix brionie mixta cũ orobo ⁊ fenug. mũdificat ⁊ abstergit ⁊ aufert pãnũ ⁊ vestigia nigra. ⁊ sãguis leporis inũctus maculas nigras ⁊ pessimas abijcit: ⁊ idẽ facit sanguis tauri: ⁊ aq̃ sublimata de folijs ⁊ florib⁹ brionie maculas nigras ⁊ pessimas tollit ⁊ lẽtigies. Dixit ꝙ absinthiũ cũ melle mixtũ oẽs maculas faciei fugat. Aq̃ sublimata ex florib⁹ fabar̃ faciẽ ⁊ oia mẽbra mũdificat subtiliat ⁊ clarificat cuʒ ea lauanť: ⁊ max⁹ remouet maculas colicas. Et succ⁹ limonũ illinit⁹ idẽ opať. ¶ Ponẽ oua itegra in aceto fortissimo ⁊ dimitte in eo donec ampulle fiãt: deide. ℞. albuginẽ ouorũ ⁊ misce cũ melle ⁊ sero illine ⁊ mane micã panis fricar̃ ⁊ postea cũ aq̃ laua ⁊ cutẽ mũdat ⁊ ꝑlucidã reddit. ¶ Aliud. ℞. lytargirij lib. j. tere subtilissime ⁊ decoq̃. in. viiij. lib. aceti boni vsq; ad ꝯsũptionẽ 3ᵉ ꝑtis: postea dimitte refrigerari ⁊ cola ꝑ filtrũ. Et iter̃. ℞. salis gẽme. ℥. j. ⁊ decoq̃ in nouẽ lib. aq̃ clarissime ad ꝯsũptionẽ 3ᵉ ꝑtis ⁊ dimitte refrigerari ⁊ cola. Deinde. ℞. de dcã aq̃ ꝑtes. ij. ⁊ de dicto aceto ꝑtẽ. j. ⁊ ꝑmisce ⁊ coagulabunť siř vt lac: ⁊ de isto illiniať sepe pãnus ⁊ ois macule et serpigo vbicũq; fuerit tolletur totaſr. ¶ Alij cõficiũt aquã aliã sic. ℞. aluminis de rocho et tartari vini albi. añ. ℥. iij. et pone in media 4ᵃ aq̃ cale et dimitte aliquãtulũ: postea cola ꝑ filtrũ. Et. ℞. lytargirij puluerizati. ℥. vj. et pone in lib. iiij. ſ. aceti boni ⁊ bulliãt donec remaneant ꝑtes due: deinde dimitte refrigerari: deinde cola per filtrũ ⁊ misce cũ illa aq̃ ⁊ vtere. ¶ Succo artanite vtiſr illiniť facies. tollit. n. maculas ⁊ faciẽ lucidã reddit. ⁊ aqua sublimationis caprifolij est bona faciei. ¶ Ad faciẽ mũdificãdã. dixit sabor. fiat illinitio cũ fabis lupinis ⁊ orobis ⁊ seminib⁹ melonis in cinerib⁹ excorticatis ⁊ amido cuʒ aq̃. ¶ Ioãnitius. mala ⁊ turpia vitia de facie tollit ista illinitio ℞. amig. excorticatar̃ numero sex: thuris albi. ʒ. j. zuccari q̃ʒtitatẽ cõpetẽtẽ: ⁊ fac illinitionẽ cũ eis ꝑ dies septẽ. Mundificatiuũ faciei vtile. ℞. farine similaginee ⁊ cicer̃ alborũ ⁊ fabar̃ amigdalar̃ dul. ⁊ dragaganti. añ. ʒ. ij. brionie. ʒ. j. ꝯficianť cũ albumine oui ⁊ fac trocis. ⁊ sicca. ⁊ cũ volueris line vnũ ex eis sup faciẽ cũ aq̃ ordei: ⁊ dimitte ꝑ duas horas: ⁊ postea laua cũ aq̃ sulfuris. al's furfuris. ¶ Aliud ⁊ vtile. ℞. radicũ serpẽtarie: ⁊ deide fac eã in frusta ꝑua ⁊ sicca eaʒ in sole: postea puluerẽ fac ex ea subtilissimũ ⁊ misce lr̃ʒ cuʒ

aqua ros. ⁊ dimitte siccari in sole: postea iterum tere ⁊ adde ei quantum est tertia pars ipsius de cerusa: ⁊ iterum incorpora cum aqua rosa. ⁊ exicca: deinde iterum tere ⁊ adde modicum pulueris ossis sepie: ⁊ illiniatur cū eis facies dissolutis in aqua ros. ¶ Asperitatem cutis ⁊ faciei remouet oleum radicum iuncti ⁊ oleum amigdalarum dulciū idē facit. Et oleū etiam amigdalarum dulcium: ⁊ oleum de frumento. ¶ Et ex vtilibus est vt fiat fomētatio ⁊ humectatio cum aqua calida: deinde illiniatur locus fricando cum puluere pumicis vsti vel non vsti mixto cū melle. ¶ Aliud bonum. ℞. cere ⁊ pinguedinis hyrci. añ. lib. s. medulle cerui. ℥. ij. olei viol. ℥. iiij. ⁊ liquefac ad ignē: ⁊ postea permisce cū eis depositis ab igne quattuor vitellos ouorum. postea incorpora cum eis myrrhe. ℥. s. ⁊ vtere. ¶ Et asperitatem a sole vel a vento factam remouet vnguentum quod sic fit. ℞. sepum ceruinum ⁊ in aqua bullire fac ⁊ liquefactum sup aliā aquam cola: deinde manibus agita: deinde in mortario. ℥. i. cristalli puluerizati pistando cum eo incorpora ⁊ cerusa ⁊ vernicis. añ. ℥. s. ⁊ vtere. Custodit faciem ⁊ manus a sole ⁊ vento ⁊ frigore. ¶ Dixit Auic. illinitio facta cum albumine oui aut cum aqua gūmi. s. arabici vel dragaganti, sicut dixit Rasis. 25. continentis. dragagantū dissolū cū albumine ouorū ⁊ ipsa albugo prohibet adustionē solis ⁊ vēti. Et adeps ceruinus prohibet vstionē solis ⁊ factam tollit ⁊ flauescit. Infunde similam in aqua ⁊ cola eam ⁊ permisce ipsam cum tātūdem de albumine oui ⁊ illine quotiēs adusta fuerit facies a sole vel vento, ⁊ postea lauetur.

¶ De coloranda facie. Cap. xvij.

ispositiones faciei quedam sunt ei naturales ⁊ quedam sunt ei preter naturam. Et que naturales sunt conseruari debēt si pulchre fuerint: decorari vero turpes: plerūq̧ enim colorē faciei naturaliter ei inherentem vt pulchram amenam albedinē custodire licet turpem vero colorem cuiuscūq̧ modi vt superfluā albedinem vel rubedinem naturaliter faciei alicuius inherentem palliare non licet: quāuis ars decoratiua illud agere doceat. ¶ Dispositiones vero faciei preter naturam euenientes ⁊ corrigere ⁊ amouere licet, ⁊ ars hoc facere docens curatiua vocatur. Et hec ars quāuis licita sit: non tamen nisi gratia honestatis. Propterea Gal. primo meimir. quecunq̧ in delitijs existentes decorant seipsas nulli⁹ earum deprecanti aliqđ tale farmacum sibi dare feci quecūq̧ honestiores fuerint ⁊ senij ⁊ turpitudinis vitia effugere cupientes: ⁊ ne a suorū maritorū eriperentur molestijs aliquibus cōsului. ¶ Cum igitur color faciei preter naturā malus fuerit scias illud esse aut causa alicuius egritudinis in corpore existentis colorem naturalem a corpore ⁊ facie auferentis ⁊ fedū inducentis: ⁊ tunc illam egritudinē curare ⁊ amouere oportet. ¶ Aut scias illud esse causa sanguinis in corpore existē- tis qui est aut qui fuit aut erit malus ⁊ infectus a seipso aut ratione alterius humoris secum mixti. Et opꝫ tunc sanguinem euacuare corruptum ⁊ ab inficientibus ipsum humoribus mundificare cū eis que ex dictis multotiens nota sūt. Et de conuenientibus in hoc dixit Auic. sunt trifera minor ⁊ mirabol. Et mirabolani kebuli. dixit Judeus proprie habent rubificare colorem magis q̄ trifera. ¶ Aut erit quia sanguis in corpore est paucus aut grossus. Et tunc oportet sanguinem laudabilem subtilem generare ⁊ ea que ipsum dilatent ⁊ ad cutem peruenire faciant exhibere. Sanguis nāq̧ bonus cum generatur ⁊ multiplicatur ⁊ aspergitur. dixit Auicenna. consequitur ipsum omnis locus aut consequitur ipsum omnem locum. s. interiorem ⁊ exteriorem ⁊ quālibet particulam. Et res bonum ⁊ subtilem sanguinem generantes ⁊ ipsum multiplicantes sunt cibi boni ⁊ subtilis chimi generatiui sumpti in quantitate artificio ⁊ ordine qđ bene digeri possint. ¶ Et ex istis que multiplicant ipsum sunt cicer aqua carnis oua sorbilia ⁊ vinum odoriferū. Et de expertis. dixit Auicenna. est vt bibatur diebus cōtinuatis in ieiunio vinum ⁊ lac. Dixit. n. Rasis. 25. continentis. q̧ bibere de mane per dies de lacte ⁊ vino venustat faciem. Et in dactilis ⁊ caricis est proprietas generandi sanguinem subtilem ⁊ expandendi ipsum ad cutem: propterea dixit Auicenna. si color alicuius conualescentis turpis fuerit ⁊ voluerit, vt reuertatur ad colorem pristinum iuuabitur cum ficubus siccis ⁊ aqua dactilorum immaturorum: ⁊ de dilatantibus ⁊ spargentibus sanguinem ad exteriora. dixit Auicenna. sunt sicut balasce ⁊ piper ⁊ ciperi ⁊ agare. cum ponuntur in cibis. Et sicut crocus cum vino coctus, multus tamē vsus croci tingit sanguinem. Et ysopus ⁊ similia, ysopus enim sicca sumpta cum vino sanguinem mundificat ⁊ ad exteriora spargit: ⁊ sic colorem clarificat. Aut. ℞. ysopi. ʒ. ij. ⁊ croci. ʒ. s. cum zuccaro. ⁊ ponitur inquit Rufus. frequens comestio caulium venustat colorē. Dixit Paulus. potus vini boni bonū colorē efficit. Dixit. yerapigra gūmi cerasorū mane sumptus cū vino lymphato colorem malum rectificat. ¶ Et quando ꝓpter frigiditatem ⁊ opilationem venarū in capitibus accidit color malus. Tunc confert assa assumpta de mane cū sorbili ſm q̄titatē ciceris. Nā calefacit ⁊ aperit ⁊ sanguinē ad cutē portat. 25. continentis venustat colorem potata cū aqua granatorū dulcium. Et vtendū est in cibis radice ⁊ porris. Dixit de oleribus cōuenientibus sunt raffanus porrum cepe allium ⁊ caulis ⁊ ꝓprie assiduatio eius. ¶ Electuariū vtile ad venustandum colorem corporis ⁊ faciei. ℞. rorismarini ⁊ menthe. añ. ⁊ confice cum melle despumato cocto dum aliquantulū fit durum. ¶ Dixit Rasis. 5. epidimiarū. Ire aut impetus rubificat colorē: vnde toto studio laborans ipsum colorē habere prouocetur ad hoc cum subtili ingenio cum luctatione facta cū eo vt appositione in disputatione ⁊ cum venatione canis ⁊ rixa gallorum ⁊ similibus: q̄m hmōi sollicitudinibus inducitur manatio sanguinis ad supficiē cutis subito. Sed gaudiū ⁊ letitia inducunt manationem eius paulatim: ⁊ tunc sanguis expandet in toto corpore. Et dixit. tollit infectum colorem faciei ⁊ citrinū gaudium ⁊ cibus delectabilis. Et Aui. dixit. iracūdia ⁊ ira ⁊ alteratio ⁊ exercitium tēperatū ⁊ luctatio ⁊ gaudiū ⁊ letitia ⁊ qđ asperare aliquid delectat de actionibus ⁊ operationibus ⁊ cantilena cū instrumentis ⁊ gaudere ⁊ sedere cum pulchris mulieribus decenter indutis ⁊ aspicere aspectus litigantium de pugnatoribus in victoria ⁊ similia, sanguinē ad cutem dirigunt ⁊ colorem clarificant. ¶ Et adiuuāt ad venustationem ea que trahunt sanguinē ꝓ de interiorib⁹ ad exteriora sicut sunt fricationes totius corporis. aſa. faciei totius. Dixit Rasis. vbi supra. si in membro aliquo tollitur color vtendū est fricatiōe eius ⁊ rubificatione ⁊ illinitione cū pice ⁊ motibus eius moderatis ⁊ suspensione. Et maxie conuenit fricatio cū medicinis abstersiuis leuibus: ⁊ aliquā rubificatiuis ſm ꝯditiones mēbri ipsius. ⁊ abstergētia maxime necessaria sunt q̄si cutis in se esset infecta sordida aut multū grossa. nā talis cutis nō recipit de facili colorē bonū etiam a sanguine bono ⁊ multo. ¶ Sunt aūt ex mundificātibus ⁊ de abstergētibus leuibus que ꝓprie ꝯueniunt delicatis iuuenibus cōe est colatura furfuris positi in aq̄ bullienti. Et aqua calā in qua positū fuerit ordeū confractū. aq̄ decoctionis caricarū. Ouū coctū durum ⁊ totū inter man⁹ malaxatum. Aqua lactis. pānus lineus leuis in aqua calida madefactus. Colatura infusionis farine fabarū cicerū ⁊ oroborū lentium risi vel amidi. Et fricatio cū ficubus siccis; aut cum carne ostracorum ⁊ fricatio cum amigdal. dulcib⁹ vel amaris excorticatis: ⁊ similia. ¶ Mundificatiua vero fortia sunt sicut olibanū mastix rasura eboris mel glutē piscium cortex oui bdelliū yreos radix cucumeris asinini medulle seminū cōium frigidorū radix serpentarie litargirium semen radicis ossa vetusta baurach ⁊ silia. ¶ Et mundifican-

Color faciei malus preter naturā multas habet causas.

Hic ondicat q̄ sunt medicinas mūdificātes infectionē cutis iuuenibus delicatis ꝯuenientes

tis mediocria sunt sicut decoctio fenugreci decoctio mellilo ti os scipie spume supnatans in colatura aceti in quo modicū bullierit cerusa pulverizata, ⁊ decoctio vngule vitulorū. Dicunt ꝙ saphyrus gestatus in anulo bonū colorē gestanti prestat. Et dr̄ ꝙ radix yringorū collo gestata sua ꝓprietate corporis ⁊ faciei decorū prestat colorē: gluten piscium dissolutū in aqua faciem dilucidat ⁊ spasmū ⁊ contractiones ex siccitate humectādo tollit. Et qm̄ necessarie sūt medicine fortiter sanguinē trahētes suprapposite faciei ꝓdest cepe lilij ⁊ eruca cū melle ⁊ bulbus ⁊ similia, verū tm̄ hmōi cum diu dimittunt vlcerant cutē. Et ideo cū volueris solū rubificare dimitte paruo tēpore vsq̧ ad sex horas. Si aūt volueris vlcerare ⁊ cutē excoriare dimitte pluri tpe. Et scias hmōi vlcera que eueniūt per dictas medicinas sanari illinitio facta cū litargirio ⁊ tollit vestigia eorū. Et siīr vnguentū de lilio qđ dicet in sequēti capitulo. Et dolorē aut punctionē si fecerit predicte medicine vel alie vstiue vel vritiue sedat illinitio fcā cum succo radicū lilij mixto cū albumine oui crudo ⁊ oleo viol. nenufarino vel papauerino. ¶ Cum mulier faciē decorare voluerit pimitus os eā stuphare supra vaporē aque, deinde cū sapone lauare dissoluto in aqua tepida elicita per distillationē florum fabarū lilij aut sambuci aut lambrusce deinde exicceturː ⁊ deinde illinita cū aqua gumerea ⁊ dimittat per noctem ⁊ de mane lauet cū aqua furfuris aut viol. ⁊ stet tunc facies modicum cooperta cū panno. postea si voluerit colorare poma maxillarū linianꝰ poma ipsa cū aqua in qua modicū de rasura ligni brasilij sit tēperata. Succus radicis brusi inunctus rubificat. ¶ Modus dealbandi faciē. ℞. dragagantū albū ⁊ pone in aqua roſ. donec aqua ingrossescat, postea cola eā ⁊ in colatura pone faldellas de bōbace carminato ⁊ desicca eas imbibitas in sole. Et cū vti volueris madefac vnā ex eis cū sputo ⁊ sup faciē duc. ¶ Modus alius. facies cū aqua ⁊ sapone prius lauet ⁊ cum subtili panno exiccetː deinde illiniatꝰ cum vnguento qđ sic fit. ℞. radices vtriusq̧ serpentarie. añ. ⁊ tere eas in mortario ⁊ distempera cum aqua calida ⁊ cola per pannū bene agitando ⁊ dimitte per noctē residere vnā mane suauiter aquam supnatantem abijce, ⁊ aliam aquā calidam infunde ⁊ agita bene ⁊ iterum dimitte residere ⁊ aquā postea abijceː ⁊ aliā infunde ⁊ sic facies quinq̧ dieb⁹ vt reprimatur ois earū acuitas ne possit faciem lederė: postea aquā abijce ⁊ radices ad solem desicca. deinde. ℞. ceruse partes. iij. cāphore baurach ⁊ gummi arabici. añ. partē vnam ⁊ distempera boracem cū aqua rosata manibus fricandoː postea ipsa ⁊ alie res dicte. ⁊ ipse radices optime pulverizate cū aqua misceantur. Cū autē faciem dealbare volueris de predicto ad quātitatē fabe sumeː ⁊ cum pauca aqua frigida inter manus liquefacː ⁊ cum ipsis ambabus manibus fricando faciem illinire ⁊ durabit iste dealbatio tribus diebus. ¶ Vigesimoquinto continentis. Lauatorium albificans ⁊ venustans eā valde. Recipe chimolee rotulum vnum yreos. ℥. i. nitri assi cypressi ⁊ spice. añ. ℥. s. confice cū aqua roſ. vel frigida ⁊ faciem illine. Amplius socula multa pōi possunt. Sed ipse matrone multa nōscunt que eis relinquo.

Dealbā tio facie. [margin note beside "Modus dealbandi faciē"]

¶ De lentiginibus. Cap. xviij.

Entigines dixit Auic. est sanguis fluēs in cute aut propter sanguinē egredientē ex orificio vene facientē aperire ⁊ euomere aut per scissuram euenientē vene ex percussione casu, ⁊ similib⁹: aut propter aliud, scilicet propter dilatationem pororum vene resudat sanguis extra venam positus sub cute suffocat⁹ ibi: ⁊ apparet in loco illo color eius ⁊ figura ipsius: verum tamen cum sanguis extra venā positus sub cute est corpulentus siue grossus ⁊ vnitus vocatur sanguis mortuus: ⁊ dictum est de eo supra. Cum autem fuerit subtilis vaporosus ⁊ sparsus cutem inficiendo vocatur lentigo. ¶ Dixit Auicenna. iste color sanguinis qui est ad rubedinem declinis ⁊ rubedo eius est splendida ⁊ lentigo. Iste vero qui est ex ipso sanguine lenitus ⁊ aspersus super superficiē cutis vocatꝰ pānus, quamuis nominēt econuerso. quidam ponunt illud qđ non est sparsumː ⁊ est in figura rotundum pannum. Et cū econuerso nominant brasan. Et Auicē. per pannū hic intelligit sanguinem mortuū. ¶ Dicunt. ꝙ lentigo est duplex. s. parua ad quantitatem lentis que nominatur barasen. Et scias ꝙ sanguis faciens lentigines est flegmaticus siccus declinans ad materiam melancolicam. ¶ Dixit Halyabes nono theorice. lentigines fiunt ex vapore sanguinis melancolici adustiː ⁊ hinc innuitur causa quare lentigines maxꝰ fiunt in rubeis ⁊ colericis sm̄ habitudinē. quia in eis maxīe sanguis aduritur ⁊ cōuertitur in vaporē, ⁊ quia de natura vaporis est petere sursum ⁊ ascendere ad caput ⁊ ad faciemː hinc est ꝙ lentigines maxīe apparent circa caput. Et qꝛ partes genarum sunt rariores alijs partibus faciei: hinc est ꝙ quamuis ad eas plures vapores perueniantː non tamen in eis retinenturː sed respirant ⁊ euaporant ⁊ lentigines parū fiunt. Sed quia partes frontis sunt magis depresse ⁊ obtuse vapores in eis non sic recipiuntur recepti tamen magis retinentur: hinc est ꝙ in fronte non multum manifestātur. ⁊ quia partes circa nares existentes mediū tenent inter predictas in raritate ⁊ densitate, hinc est ꝙ multi vapores recipiuntur ⁊ multi retinentur. ⁊ ideo lentigines magis manifestantur q̄ in alijs partibus faciei. manifestantur etiam precipue propter eandem causam in collo ⁊ in gula ⁊ superioribus partibus thoracis ⁊ manibus: breuiter in omnib⁹ partibus aeri discoopertis: quia frigus aeris coartat vapores interius. ¶ Dixit Auicēna. multoties accidit habenti lentigines scissura labiorū. ⁊ hoc propter siccitatem complexionis sue que sic facta est ex dicto vapore sicco sursum eleuato. ¶ Signa nota sunt per visum ⁊ relationem.

Lētigines ex q̄ mā fi ant ⁊ q̄re magis in vno loco q̄ in alio. [margin note beside "Dixit Halyabes nono theorice"]

Vide q̄ lētigines hñtibus multotiēs accidit scissura labiorum. [margin note beside "Dixit Auicēna. multoties accidit"]

¶ Dixit Auicenna oportet vt properet ad curationē omnium illorum sanguinis mortui lentiginis ⁊ barasen antequā vehemens fiat nigredo sanguinis ⁊ denigretur: quia post illud cura eorum est difficilis. ¶ Dixit Auicēna. ꝙ folia mandragore fricata super lentigines ⁊ alia vestigia hebdomada sanat vna. ¶ Oleum amigdalarum amararum conuenit lentiginibus inunctū. ¶ Et similiter sisimbrium coctum vel crudum superpositum. ¶ Succus vngule caballine sepe illinitus curat lentigines. ¶ Oleum de semine cotti inunctum vtile est lentiginibus. ¶ Cortices peduū gallinarum ⁊ pullorū admoti ab eis per impositionē eorum sub cineribus calidis dū adhuc sunt calidi lentiginibus superfricantur. ¶ Et stercus columbinum dissolutum cum aceto ⁊ illinitum lentigines ⁊ impetigines ⁊ alias maculas tollit. ¶ Radix brionie assa ⁊ pistata cum farina orobi ⁊ fenugreci incorporata ⁊ superposita mundat faciem a lentiginibus ⁊ omnibus maculis nigris. ¶ Dixit Ysaac lentigines ⁊ impetigines cum succo pomi citrini destruuntur. Cuius signū est ꝙ panni in incaustro madefacti si confricentur ad pristinum redeunt colorem. ¶ Fac puluerē de radice serpentarie osse scipie ⁊ olibano ⁊ de eo cum opus fuerit cum pauca aq̄ distempera ⁊ sero faciem ⁊ manus ⁊ partes lentiginosas fricando illineː mane laua cū aq̄ furfuris. ¶ Decoque in aceto fortissimo semen sinapis fel caprinū ⁊ fel caponū ⁊ vitellos ouorum ⁊ laua cum illo aceto sero, ⁊ mane laua cū aq̄ calida. Aut simili modo lauetur cum aceto in quo bullierit. ¶ Aut vngatꝰ facies cū melle mixto cū puluere peucedanꝰ ⁊ dimittatur sic per diē ⁊ noctēː postea lauetur cū aqua furfuris. ¶ Aut distempera succū serpentarie cum lacte asine ⁊ sanguine passerinorū ⁊ fiat lotio cū eis. ¶ Aut. ℞. amigdalarum amararum partes tres: seminis angurie partes duasː argenti viui extincti partem vnā: misce omnia in mortario ⁊ cum pistello diu terendo incorpora ⁊ de sero vnge ⁊ mane laua cum aqua furfuris.

¶ De prohibitiōe rugaꝝ ⁊ curatione factarū. Cap. xix.

Dicunt quidā ꝙ si hō vel mulier sepe vtaṯ balneo ⁊ balneatione cum aqua cuius vna medietas sit aqua pluuialis: ⁊ altera sit aqua clara dulcis: ⁊ in q̄ bullite sunt radices yringorum ⁊ calx de corticibus ouorum miliuꝫ balaustie non rugabitur facies eius vnq̄. Et dicunt. ꝙ si sumanṯ vinū album ⁊ aqua casei ⁊ bulliant in eis de corticibus granatoꝝ: donec deficiat medietas ⁊ vngatur de residuo facies sepe prohibebitur euentus rugationis ⁊ ↄtractionis faciei ante tp̄s. ¶ Dicunt. ꝙ si quis frequenter vsus fuerit sisamo in cibis suis ⁊ inungi cū oleo eius aut oleo lilino recedent ruge ab eo. ¶ Linimentū quo facies illinitur vtiliter si fiat tribus diebus cōtinuis qualibet die ter sic fit. Infūde radicē cucumeris asinini subtiliter puluerizatā in aqua casei ⁊ dimitte in ea postea cū ea bene prius agitata fuerit illine faciem ⁊ dimitte per se siccari: postea laua cum aqua frigida. tollit. n. rugas ⁊ oēm maculaꝫ. ¶ Aliud vtile. sumatur litargirium rubeum ⁊ dealbetur, ⁊ permisceatur cū pinguedine anatis vel galline ⁊ cū oleo de semine lini ⁊ succo radicū canne ⁊ illine. ¶ Aut illiniaṯ facies de sero cū melle in quo bullierint radices spatule fetide contuse, ⁊ mane laueṯ cuꝫ aqua calida. ¶ Si facies de sero vngaṯ cū succo gladioli siue yreos inueniṯ mane cutis rupta ⁊ eleuata: ⁊ tunc sanabis eam cū vnguento lilij: ⁊ sic pluries agendo ruge cessabunt. ¶ Quidā aūt illiniunt cuꝫ succo spatule fetide ⁊ mane inueniṯ consimiliter cutis rupta sanatur cum eodē vnguento. hoc aūt vnguentū scriptuꝫ est supra. cap. de desudationibus. ¶ Linimentū valens ad rugas ⁊ maculas faciei bonū reddens colorem eius. ℞. ceruse dealbate seu preparate partes quinq̄ margaritarū cristolli nitri boracis. aā. ptem .i. camphore sarcocolle myrrhe clare argenti sublimati. aā. ptem .i. terantur subtilissime: ⁊ postea molliantur super lapide marmoreo cum aqua ros. ⁊ postea fiant ex eis trocisci ⁊ seruentur: ⁊ cum necesse fuerit distēperentur cū aqua siue oleo tartari ⁊ fiat illinitio. ¶ Dicunt. ꝙ si cornu bouis vstum teratur cum aceto ⁊ oleo recenti diu agitetur ⁊ incorporetur si illiniaṯ facies mulieris multū iunior apparebit. ¶ Cerusa sic dealbaṯ siue preparaṯ teratur ⁊ distemperetur cum aqua limpida ⁊ per mensem ad solem calidum teneatur quolꝫ die colando ⁊ aquā renouando ⁊ dimittatur exiccari ⁊ coletur prius.

Preparatio ⁊ dealbatio cerusse.

¶ De saphati tinea ⁊ alijs pustulis capitis. Cap. xx.

Saphati 25° ↄtinen. aliq̄ vocaṯ impetigo capitis ⁊ a q̄busdā vocaṯ tinea. Et apud vulgus lactitium vocaṯ: aut q: plurimuꝫ lactentibus eueniat: aut q: eis eueniat ꝓꝑ lactis acuitatē inducentē salsedinē in nutrimētū ipsoꝝ. Vñ materia nutrimenti efficiṯ putrida ⁊ viscosa. Et ꝙ ita sit demonstrat asperitas ⁊ tenacitas crustaꝝ saphati. nā asperitas significat sup adustionē materie: ⁊ tenacitas super viscositatē eius ⁊ nostro ydiomate lactimen a lacte: vt dictū est. ¶ Et Aui. dixit. ꝙ a q̄busdam vocatur cruste siue scabies capitis. Et dixit ꝙ saphati est de sūma bothor vlcerosoꝝ. Et cum ipse est incipiens est bothor parue: ita vt similenṯ formice: ⁊ sunt fixe ⁊ sunt ambulatiue multum manifeste sicut formica ambulatiua manifeste perambulat ⁊ sunt lenes ⁊ plane nō aspere ⁊ nō multū eleuate, ⁊ sunt lente. s. in accñtibus suis, ⁊ sunt diuerse in numeratione locoꝝ: q: sūt multe ⁊ multiplicis numeri: deinde post principiū ⁊ in ꝓcessu vlcerantur ꝓꝑ materie acuitatē. Et fiunt sup ea cruste ꝓꝑ materie siccitatē ⁊ viscositatē: Et sunt ad rubedinē decliues: q: ad mordicationē aliqua portio sanguinis colerici trahiṯ ad locum. Propterea dixit Zoar. ꝙ saphati est egritudo rubedinis que accidit i carne: ⁊ ista rubedo est coloris pulmonis. Rubedo tñ eius variaṯ multū ſm intensum ⁊ remissuꝫ penes diuersitatē materie facientis ip̄m. Et apparet ista rubedo q̄nq̄ super ipsis bothor anteq̄ vlcerenṯ ⁊ in locis qui sunt in medio ipsorum q̄nq̄ apparet post vlcerationē in ipsis crustis ⁊ locis adiacentibus eis. ¶ Et q̄dam dicunt. ꝙ tinea ꝓp̄ie est saphati. est. n. defedatio cutis cuꝫ crustis. sicut cum humido fluente cum casu capilloꝝ vel eorū diminutione cum fit in capite. Jam. n. vt dixit Gal. ē. 6° epidimiaruꝫ. plurimū fit in capite: aliquādo tñ vt dicunt. accidit in alijs membris precipue inferioribus: ⁊ maxͤ in cruribus. Zoar. tñ voluit ꝙ tinea sit passio grauior ⁊ difficilior ⁊ prolixioris curationis. ¶ Et Aui. diuidit saphati in duas sp̄ēs. s. in humidam ⁊ siccaꝫ. Unde dixit. saphati q̄nq̄ emittunt virus: ⁊ nominatur serengi siue saphati humida. Et q̄nq̄ incipiunt squāme sicce. s. ⁊ non emittunt virus ⁊ vocaṯ saphati sicca. ¶ Et Gal. de saphati humida posuit tres sp̄ēs: duas in p°io metmir. ac primā vocat acaros: ⁊ est tinea cutis capitis subtilibus foraminibus perforatis quādam humiditateꝫ subtilem cum parua viscositate emittens. Et alia est predcē similis: sed eius foramina sunt maiora ⁊ latiora emittētia humiditatē fauo mellis similē. ⁊ tertia est inter predictas mediuꝫ tenēs: quā tetigit in lib. de apostematibus. Et est hūs foramina nō ita subtilia vt p°ia sp̄ēs: nec ita lata: vt secūda a quibus fluit fauositas non subtilis vt aqua neq̄ grossa: vt mel fluēs ab vlcere fauoso. Et tetigit has tres sp̄ēs Rabi sr 23° particula. ⁊ oēs predicte tres sp̄ēs pñt appellari acoros ⁊ tinea. ¶ Halyabbas vero 8° theori. ponit plures sp̄ēs. ⁊ p°ia est fauosa: de qua exit per foramina humiditas fauo mellis similis. Et scḋa est ficosa in qua cōtinetur q̄ddā simile grāis ficuū: ⁊ hec est rotunda dura in qua est rubor in summitate eius. Et tertia est aquosa ex qua exit humiditas aque carnis similis per foramina minora q̄ que sunt a fauosa. Et quarta est vberosa similis papillis vberum mulierū cū rubore a qua humor fluit sanguini similis. Et q̄nta est lupinosa similis i colore ⁊ figura lupinis a qua q̄si cortices squāme fluūt albe ⁊ sicce. Et sub ista cōprehendit sextā que dr̄ furfurea: a qua fluunt corpora subtilia ſm plīm furfuri similia, inter que sunt aliquādo quedā corpora aliquātulū grossiora. Et iste due species possunt dici sp̄ēs saphati. Et ego vidi ābas simul cōtinentes caput ⁊ faciē totā barbam aures gulam ⁊ pectus ⁊ femur ⁊ pectinē. Et erant cū pruritu leui ⁊ patiens faciebat admouere cortices latos ⁊ subtiles sicut sunt cortices lupinorū: ⁊ a quibusdā ꝑtibus ex omni leui tactu cadebant ꝑtes minute sicut furfures ⁊ erant oēs iste squāme citerini coloris: ⁊ cum remouebanṯ remanebant partes rubee sicut excorticate post quaꝝ amotionē ad paucas horas alie de nouo erant generate: ⁊ durauit iste passio sic mensibus duobus, deinde liberatus fuit. Et est ēt quedā sp̄ēs saphati sicce que nr̄o ydiomate ruticla vocaṯ vel russula multū eueniens pueris dum lactanṯ. ¶ Dixit Aui. multotiēs. i. q̄nq̄ ⁊ nō q: frequēter apparēt saphati in hyeme. Nā pole est ꝙ aliqua mā in hyeme acuta ꝓpellatur ad cutē: sꝫ auferunṯ velociter. Nam q̄uis frigiditas hyemis resolutioneꝫ ꝓhibeat: multū tñ māe acuitateꝫ remittit, ⁊ eā inspissando desiccat. ¶ Et a saphati q̄dem q̄nq̄ est in capite vel alia ꝑte ꝓ proprietatē: ⁊ q̄nq̄ per cōitatem ab alijs membris vel corpore toto. Vñ dixit Serap. ⁊ ponitur. 25. ↄtinentis. quotiēs humores corporis fuerint boni, tunc impetigo. i. saphati in capite fit ex mā ꝓp̄ia eius: sed ⁊ q̄nq̄ fit ex humoribus vel corporibus ad locū defluxis. ¶ De causis sciēdū est ꝙ alie sunt intrinsece ⁊ alie extrīsece. Intrinsece sunt humores mali salsi nitrosi acuti ⁊ corrosiui q̄nq̄ subtiles quandoq̄ grossi ⁊ vt plīm ex vtrisq̄ permixti qui aliquando faciunt hanc ꝑ̄tionē in vtero ante natiuitatē: ⁊ aliquādo generatur post natiuitatē ex malitia alterius regiminis. ¶ Dixit Auic. cā eius est humiditas mala acuta corrosiua que permisceṯ sanguini. Et subdit. humores grossi mali. s. per adustionē ocē hūiditatis corrosiue sunt ēt causa quare grossuꝫ fit apostema ⁊ exiccaṯ subtile. Et intellexit ꝙ humores grossi mali ꝑ̄dicti

Saphati q̄dā ē humida q̄dā sicca: humida est mitior.

De cāis.

qñ continentur in cute capitis faciunt in ea apostema ꝛ homor grossū cuius subtile exiccat: ꝛ nō exiccat: qꝛ resoluat: s3 qꝛ virus subtile ab ea extra emittit. Et pdci humores sūt cā spērum saphati humide, verū tñ in pria eius spē humores sunt subtiliores ꝛ acutiores. ꝛ in scda grossiores ꝛ min⁹ acuti. ꝛ in tertia medio modo se hñt. Sed cā saphati sicce ē humor melācolicus siccus malus ꝑmixtus humiditate colerici acute que est cā ꝙ expellat ad cutē ꝛ corrūpat ꝛ corrodat crustis grossis. Et hi humores qñ olū sunt in corpe vel capite preter cutē tenent locū cause añcedētis: ꝛ qñ sunt in cute actu causantes egritudinē tenent locū3 cause ꝯiuncte. Ex dictis patent ēt cause extrinsece que sunt malū regimen in sex rebus non nālibus precipue in cibo ꝛ potu.

Signa generis ꝛ ēt spērum primitiuarū nota sunt ex dictis ꝛ habent per visum ꝛ relationē. Et cū3 hoc etiā3 saphati humida incipit cū ꝓruritu mordicatiuo cogente ad scalpendū: postea intumescit locus ꝛ auget ꝛ foraminibus repletur ex quibus virus egredit. Et ſm plurimū seqtur ad eā pediculorū multitudo. Et aliqñ generant sub crustis eius grossis vermes ꝛ cum procedit sentit fetor ex loco. ¶ Signa autem materierum nota sunt ex dictis in precedentibus. Nam si fuerit sanguinea erit in loco rubedo magis obscura ꝛ calor in loco inflammans ꝛ dolor ꝛ pruritus paruus ꝛ effluentia virus pauca. Amplius color virus fluētis sup māus significat ꝛ cōfirmatio cognitionis eius ꝑ ꝯsiderationē in regimine preterito ꝛ aliis particularibus ꝛ color in saphati sicca declinat ad citrinitatē viriditatē ꝛ nigredinē a qua nihil emittitur aut qd parū valde subtile in modū vrine. ¶ Et perducunt sīlr saphati oēs ad depilationē ꝛ casum capillorū: ꝛ nō nisi ꝑꝑ corrosionē inductā3 in radices eorū. Uerū tamen variat in hoc in plus ꝛ minus ſm ꝙ mā est magis vel minus corrosiua. Et qñqꝫ perducunt ad alopitiam ꝛ tiriam: ꝛ qñqꝫ perducunt ad vlcerationē: que ꝓfundatur in cute ꝛ vsqꝫ ad carnē que est sub ea. Et maxime cū3 antiquat. ¶ Et scias ꝙ tinea de qua ꝓprie vulgus itelligit est saphati humida antiqua: que curā non recipit nisi cū oīs difficultate. Et est scabies capitꝫ cū3 squāmis ꝛ crustis coloris cineritij: ꝛ pilorū qñqꝫ euulsione: ꝛ a qua humiditas egredit fedi odoris: ꝛ est horribilis aspectus. Et si aliqñ curatur dimittit in loco ruscam ꝛ ꝓuatione pilorū. Et dicunt. dꝫ tinea a tenendo: qꝛ sic tenet caput qd raro dimittit ipm. vel dicitur tinea a verme qui tinea dꝛ. Nam sicut vermis ille corrumpit ꝛ corrodit res in qbus generatur: ita tinea corrumpit cutem capitis ꝛ radicem capillorū corrodit. Sed in veritate tinea isto modo sumpta cadit in caplo alopitie ꝛ tirie. ¶ Et saphati est prima spērum pustularū capitis: de qbus Aui. determinat. secūda autem species pustularum capitis vocatur ab Aui. beranti siue rachiati. Et dixit. ꝙ est de gere saphati male. ꝛ fortasse est illa que a vulgo tinea dicit. Et tertia species ab ea dꝛ alchiachim. Et dixit. ꝙ sunt vlcera melica que apparent in crure ex ea materia ex qua fiunt varices. Et Rasis in diuisionibus. posuit vnam spēm quā vocat albuliati. Et ꝙ est vlcus cum botbor.i. botbor vlcerose cum crustis ꝛ cursu virus: ꝛ est filis saphati male. Et fortasse ista est scda species tacta ab Aui. ¶ Et scias ꝙ omnes pustule capitis quādo cōsiderant vt ledunt operationes sunt egritudines botborales. Et vt sic de eis a multis auctorum determinatur in libris egritudinū capitis. sed quādo considerantur prout sunt horribiles aspectu deturpantes caput ꝛ fedum ipsum reddētes sic de eis terminat a multis auctorū in libris decorationis.

Dicit ꝙ oēs saphati ꝑducūt ad casum capillorū ꝑꝑ corrosionē iductam.

Cura.

Et scias ꝙ Rasis. 25. ꝯtinētis. posuit ordines in spēb⁹ saphati qrū ad curationē. Et dixit. dico ꝙ ipetigo h3 ordines. nā leuior curat cōpetenter ꝑ oleū in nocte ꝛ balneū in die ꝛ vnctionē factā cū mucillaginibus: sed scda que est fortior predicta indiget eo qd abstergit cū equa litate sicut cū decoctione farine ciceru ꝛ aqua lupinorū. Et tertia que adhuc est fortior idiget medicinis fortibus ad abstergendū caput: ꝛ deinde illinitione facta cū baurach ꝛ sulphure ꝛ aceto que dimittātur super caput dū vestigia sequā tur: deinde lauetur. ¶ Et q̄uis ordo positus a Rasi sit solū qrtū ad medicinas locales, pōt tñ attendi ēt vlr. Cōplet. n. cura saphati dieta ꝛ potione: ꝛ potio tres h3 intētiones. qꝛ vna respicit cām antecedentē illā eqñ ꝛ euacuādo. scda respicit cām ꝯiunctā illā abstergēdo resoluēdo ꝛ exiccādo. ꝛ tertia corrigit accidētia. Uñ dixit Mesue. cura eius qrtuor res sunt pria est mūdificatio capitis ab hūoribus sub cuius malitia esse vꝫ. scda est occupatio vt adequatio bona fiat in cor pore cū regimine bono in oi genere sex rex nō nāliu3. Et in his duabus rebus ꝯrit regimē vle. 3ª res est occupari circa id qd factū est de malitia in cute. Et 4ª est auxiliari ad gñōnē pilorū vbi euulsi fuerūt ꝛ ceciderūt ꝛ istis duab⁹ vltimis ꝯtraxit regimen particulare qd variat s3 diuersitatē saphati in ꝑmas duas spēs. Nā in saphati sicca opꝫ vt tota dieta vertat ad humectandū: ¶ Dixit Zoar. nō comedāt dulcia. qñ mā est colerica. Nō cōuertant caput supple. neqꝫ facie3 ad radios solis vel ignē ꝛ ab aceto solo se custodiāt ꝛ a portulacis oino. puto hoc fore nō ꝑꝑ cōplexionē portulace, sed ꝑꝑ ꝓprietatē quā h3 in hoc. Et custodiant se ab oi gñe lacꝫ ꝛ ab oi re que ꝑꝑ moram saporē suū mutauerit. Et ab oib⁹ in sartagine assatis frixis ꝛ ab oi genere pisciū ꝛ duorū3 qꝛ ista diuersimode inferunt nocumentū. Et a fructib⁹ ꝑterqꝫ a granatis dulcibus ꝛ ab interioribus cucumerorꝫ sarracenicorꝫ.i. anguriarꝫ: ꝛ qñ a comestione eorꝫ minime ledunt timo humorē malū3 per vrinā ducere cōprobant. ꝛ fac dixit ipse. de mane ipsos odorare rosas mirtillū vel nenufarum. Dixit Aui. dimittent oē qd h3 dulcedinē superfluā ꝛ ꝓprie dactilos, qꝛ portant mās ad cutem. Et oē qd h3 amaritudinē vel acuitatem aut salsedinem, ꝛ fit contētus in humectatione corporis humiditate equali in balneo ꝛ aliis. Et econ uerso regimen in saphati humida dꝫ verti ad exiccatione3. plus tñ ꝛ minus ſm diuersitatē materie. S3 tam in sicca qꝫ in humida euenienti infantibus regimen conueniens ei dꝫ volui ad nutricem ꝛ eam regere ſm ꝙ conuenit. ¶ Dixit Zoar. de dieta in humiditate rege patientē cum regimine de siccatiuo dando turtures ꝛ aues paruas nemoris assas in veru vel in testa cū aceto ꝛ almuri. ꝛ da ei panem bene fermentatū cum oleo ꝛ parum salis. ¶ De intentione ad eūationē. Dixit Sa. ꝓ miemir. cura fit ꝑ cōsumptionē humoris mali: quare purgari dꝫ si affuerit virtus. ꝛ hoc dixit ꝑꝑ infantes. Et Aaron dixit. ꝙ si fit defluxus humorꝫ ad locum fiat ipsorꝫ laxatio. ¶ Dixit Aui. flobotomet vēa cōis cū necessitas fuerit eius aut ex vena que imbibit mēbrū in quo ē sicut in facto in capite flobotomet vena frontis aut que est in cute capitis aut vena post aures. Et si fuerit in membris inferioribus flobotoma saphenas. Et he vene debent flobotomari si non fuerit repletio in toto aut precedēte flobotomia vene vniuersalis. ꝛ scarificant aures. Et qdā apponūt ventosas cū scarificatione. Et dixit. nō est malum apponere sanguisugas iuxta eam. ¶ Dixit Auic. in saphati sicca fiat eūatio humoris colerici melici ꝛ flegmatis salsi cū eis q̄ sꝫ sicut decoctio mirabolanorꝫ ꝛ epithimi in qua ponatur de aloe ꝛ scamonea. Et post minorationē materie euacuet residuū cum aqua casei ꝛ fumiterre aut cū aqua casei ꝛ epithimo ſm ꝙ tolerauit virtus in ea posito. Dixit Rasis euacuatio cū pillulis que ꝑ aloes ꝛ scamoneā cū succo cauliū fiūt. De eūatione in humida Aui. non expressit: qꝛ reliquit notum. Sed si in sicca euacuatio est necēia multo magis in humida. fiat ergo ſm ꝙ conuenit humori peccanti. ¶ Dixit Zoar. si patiens fuerit puer dabis ei ad bibendum de hyera decem diebus semel in pondere sue virtuti ꝛ etati conuenienti: ꝛ si fuerit iuuenis dabis ei de eadem aur. ij. aut aur. j. pulueris agarici mixti cum aqua in qua infusa fuerit pulpa colloquintide tamdiu ꝙ mutet colorem ꝛ saporem: ꝛ

abstineat a cibo quousq; purgetur ex ea. Et hoc pluries facere debes donec corpus bene purgetur. Et dixit Zoar. in melancolica. s. tam sicca q̃ȝ humida si patiens poterit sustinere propinabis ei ad bibēdū mane ieiuno stomaco mirabol. vnaȝ indū tritū ⁊ cribellatū. sup. ⁊ in colerica ꝓpinabis mirabol. citrinū. ⁊ in flegmatica kebulum vel emblicum.

Applicanda in saphati sicca.

¶ Implentia aūt intētionē tertiā sunt localia approximata loco, de qbus est frequēs abrasio capitis, ꝯuenit. n. in sicca ⁊ in humida, sȝ in sicca fiat subtilius. Et post abrasionē fiat ablutio in sicca cū aqua decoctiōis bletarū fumiterre ⁊ camomille. Et in humida cū lixiuio decoctionis dictaꝝ herbarū ⁊ desuper ponant̃ alie medicine que diuerse sunt ſm q̄ saphati est sicca vel humida ⁊ ſm recentiā ⁊ antiquitatē earū. ¶ In saphati ergo sicca recenti cōuenit frequēs inūctio cū oleo amigdalaꝝ dulciū vel cū oleo nucū aut cū pinguedine anatis vel galline aut cū mucillagine psilij ⁊ dragaganti. Aut Ras. 25. ꝯtinen. dico q̄ si decoquat̃ semē maluauisci cū oleo ⁊ cū eo inungat̃ caput ipetiginem tollit ⁊ h̄ agit maluauiscus per se vel cū dragaganto. Dixit Serap. fiat per humectationē cū oleis ⁊ inunctiōibus viscosis ⁊ mucillaginibus. Et Rasis dixit. radere caput frequēter ⁊ inungere cuȝ oleo ⁊ lauare cū aq̄ calida oibus alijs rebus est melior. Et Aui. dixit. ꝯfert sicce balneatio frequēs absq; lōgitudine sessionis in eo ⁊ vaporatio mēbri supra vaporē aque calide aut tepide in die aliquotiens ⁊ post exiccationē approximentur olea ⁊ pinguedines. Et post aliquos dies si nō suffecerint iterū fiat abrasio, ⁊ iterū fiat ablutio cū lixiuio cōi decoctionis maluauisci malue fenugreci bletaruȝ mellilotí ⁊ fumiterre. Et post alutionē inungat̃ cū vnguento qd̄ sic fit. ℞. mucillaginē fenugreci assungiā galline ⁊ porci recentē ⁊ pone cum eis de croco ⁊ cōfice vt. Et qdā. addūt argentū viuum extinctū: veꝝ tñ qdā dñt. argētū viuū vitandū eē pro posse in oibus illinitioibus factis ad saphati q̄cūq;. Aut liniat̃ locus cū melle dissoluto i aq̄ ticle ⁊ dragagāto. Aut illiniat̃ cū mucillagine psilij ⁊ dragaganto mixtā cū nitro ⁊ mirabol. emblicis subtilissime tritis. Ungm̄ sanās saphati siccā cū squāmis albis silib; furfuri, sȝ minorib; ⁊ vȝ in furfurosa ⁊ lupinosa. ℞. adipē galline ⁊ porci recentē ⁊ cerā albā simul misce. ¶ Dixit Alkindus. siccent̃ mora ⁊ terant̃ ⁊ lauet̃ caput cū eis ad modū lotionis facte cū maluauisco ⁊ tollet̃ in vna lotione ⁊ ad plus tardabit sanationē per triduū. Et fiat reiteratio p̄dicte cure ſm exigentiā. Qȝ si sic fit ⁊ tamen non fuerit curata sed antiquat̃ tunc post ablutionē predictam secūdā fricabis locum ⁊ dixit fricatione fortiꝰ ⁊ quidaȝ fricant cū mātili aspero: ⁊ quidā cū alumine secū dissoluto in aqua aut lixiuio decoctionis capilloꝝ vene. fumiterre camomille ⁊ bletarū. Et stude dixit Aui. in h̄ vt currat in eo sanguis plurimus, ⁊ iō qdam scalpellant locū ꝓfunde vt effluat sanguinis multitudo: ⁊ qdā post scalpellationem sanguisugas apponunt. Et post sanguisugationē fricet̃ cum sale ⁊ nitro aut cū alumine secū dissoluto cū aqua fumiterre fricatione forti ⁊ postea vnge cū vnguentis dictis donec sanet̃ scalpellatio. Et tunc si cutis clara ⁊ amena fuerit dimitte curā. Et si nō reitera ad ablutionē ⁊ fricationē: ⁊ postea inūctionē reiterando de quarto in quartuȝ diē donec appareat sanitas. ¶ Scias tñ q̄ Zoar. in sicca colerica ꝓhibuit pinguedines dicēs, q̄ iste humor est colericus: iō nō ponemus aliquā pinguedinē inunctionibus. Et fortasse dixit hoc, qȝ inflāmant sed ponēde sunt. dixit ipse. medicine que hñt ꝯsumere. s. exiccando mām ⁊ hñt caliditatē egritudinis remouere. Et que magis ex istis cōmendant̃ sunt rose recentes. Et si nō habētur. ℞. ros. siccarum. ℥. ij. florū narges. ℥. s. florum camomille. ʒ. ij. ⁊ decoque in aqua ⁊ aceto donec mutauerit coloreȝ: deinde adde de succo citrulloꝝ aut plantaginis. ℥. i. ⁊ madefac in h̄ ⁊ superpone ⁊ cū exiccatur itera. Tamē saphati humide recēti ⁊ in corporibus mollibus: sicut infantium ⁊ puerorum. dixit Aui. esse expertum ponere alkannā aut in-

Applicanda in saphati humida recēti ⁊ in corpo. hūanis mollibus.

dicum cum gallis adustis ⁊ oleo keyrino: ⁊ oēs medicine facte ex stipticis exiccatiuis: sicut sunt cortices granatoꝝ cuȝ aceto vini ⁊ oleo ros. Et qñq; ponit̃ in eis litargiriū: ⁊ vȝ litargiriū solū cū aceto. Et etiā valent albumina cū aceto. Et dicunt qdam. q̄ acetū qd̄ ponit̃ in medicinis saphati dȝ esse acetosum nō acutū. Et de cōuenientibus est altea cuȝ vrina emplastrata ⁊ folia rubi ⁊ curosbati cōtrita valet cū mā habuerit acuitatē ⁊ silr balaustie ⁊ rose. Et chimolea dissoluta in oleo ros. ⁊ maxime valet in saphati perniciosa, qȝ ꝓhibet ne caput recipiat humoreȝ iterū. Et idē facit portulaca mixta cum vino stiptico ⁊ succus folioꝝ mirti illinitus aut decoctio eius. Et radix cōtrita cum oleo ros. ⁊ aceto. Et vbi ñ fuerit acuitas aut parua valde vȝ puluis de capillis veñ. Et puluis rasine sicce ⁊ balaustiaꝝ superaspersus ⁊ puluis olibani ⁊ nitri ⁊ puluis myrrhe ⁊ farina cicerū cū melle ēplastrata. Et cōfert lotio facta cū aqua decoctiōis cicerū rubeorū aut decoctiōis camomille. Et lotio cū vrina aut cū decoctiōe folioꝝ mediani quercus: aut lotio cuȝ lixiuio ex decoctione capil. ve. nā curat vlcera capitis humida. Et cōferunt inunctiōes facte cū oleo yrino vel keyrino vel de narcisso ⁊ oleū de staphisagria. Et si sic nō fuerit curata lauet̃ cū aqua salsa aut cū decoctione lupinorū aut lixiuio de cinere vitis ⁊ sapone aut amigdalas amaras mūdas optime tere ⁊ cuȝ aqua cal'a in modū emplastri cōfice ⁊ suppone. ¶ Et dixit Zoar. ablue cū aceto ⁊ melle calefactis ⁊ pone de nocte sup caput eius puluerē thuris adusti mixtum cū decuplo sui de melle dispumato. Aut lauetur caput cū vrina mixta cū tertia parte sui vini stiptici ⁊ supponat̃ puluis tartari. Nā hic puluis amotis squāmis sanat eā. ¶ Dixit Zoar. sufficit i cura eius lauare caput cuȝ aceto ⁊ spargere desup puluerē tartari. Et dixit inūges locū cū melle: deinde laua cū aqua dulci, deinde sparge desup puluerē qui sic fit. ℞. thuris vsti partē. i. eris vsti quartē partis vnius: primo puluerizent̃ ⁊ icorporent̃ cū aceto ⁊ exiccent̃ in sole, deinde subtilit̃ iterum terant̃ ⁊ cribella ⁊ supasperge. ¶ Et dixit. si infirmus fuerit humide cōplonis ⁊ mollis laua locū cū aqua mellis, deinde suppone ei hoc vngm̄. ℞. olei. ros. ℥. ij. ⁊ cere ⁊ q̄tuȝ sufficit ⁊ liquefac ad ignē ⁊ misce cū eis quartā partē earū de fuligīe furni ⁊ camini ⁊ epithima cū adipe hyrci aut nasturciū tritū mixtū cū assungia anatis. Aliud vnguentū. ℞. cerusе ⁊ litargirij. aā. ʒ. v. lixiuij de cinere vitis. ℥. iij. olei ros. ⁊ cere. aā. ℥. i. ⁊ quinq; vitellos oui assatos ⁊ cōfice. ¶ Aut lauetur caput ante prandiū ⁊ ante cenā cū aqua in qua extinguunt̃ era: in qua postea bullierint radices lapatij acuti ⁊ celidonia aut cū aqua bletarū ⁊ baurach aut cū aqua sulfurea. Et supponat̃ bulbus cōfectus cuȝ aceto aut flos enule cōtritus aut folia fici cōtrita cū sale ⁊ nitro aut bdelliū cum aceto dissolutū aut farina orobi cū melle ⁊ folia lilij ⁊ flores eius ꝯtusa ⁊ cū vino emplastrata valēt. Et de vtilibus ē stercus galline vstū ⁊ puluerizatū appositū solū vel mixtū cum melle ⁊ nuces vetuste masticate in ieiuno ⁊ supposite ⁊ altea cū vrina emplastrata vtiliter apponit̃. ¶ Dixit Auicen. qñq; sanat saphati humidā mediā fricatio cum aceto sale ⁊ alumen viridi: qȝ exiccat̃ ⁊ cadit. Et dixit Serap. fiat lotio cū aq̄ bletarū ⁊ sale ⁊ modico aceto ⁊ fortior ea est illinitio cū felle taurino ⁊ baurach, ⁊ deinde lauet̃. ¶ Et si adhuc sic nō curat̃ ꝓsequere cū medicinis obstersiuis ⁊ dissolutiuis ⁊ cū aliq̄ parte stipticārū mixtis ad ꝯfortandū caput vt nō recipiat vaporē. als. humorē, vt dixit Ga. p̄ meimir. ⁊ dixit. esse expertū. Ad acoꝝ ⁊ fauū vngm̄ hoc. ℞. litargirij. ʒ. xvj. folioꝝ ruthe. ʒ. viij. staphisagrie. ʒ. iiij. vitrioli. ʒ. ij. ⁊ cōfice cū aceto ⁊ oleo mirtino. Et subdit. si in isto addent̃ carta cōbusta ⁊ chimolea est cōueniens. Et dixit ego aliqñ apposui medicamē qd̄. s. p̄ cartā cōbustā fit vidēs in domo patiētis cartā ⁊ vitriolū petij lucernā: deinde cōburens eam. s. ⁊ permiscens cū aceto vnxi patientis particulā p̄cipiēs homini venire ad me sequenti die. Nouerā enim q̄ dure cōplonis exi-

ftens toleraret farmacũ cũ venit ꝛ paulominus esset curat⁹ trãsire ad aliud farmacũ nõ putaui fore necessariũ:sed õ eodẽ consulens sanum perfecte eũ factuȝ vidi sequenti die. Inquit Mesue Sa. dixit. se curasse multos cũ hoc linimento: tere cartas cõbustas ꝛ distẽpera cũ aceto ꝛ line sup locum. ꝛ nos experti sumus eo apud necessitatem. ℭ Dixit Auic. in saphati antiqua ꝛ ea que est sup corpora dura necessaria sunt ea que sunt sicut colcotar ꝛ calcantuȝ ꝛ cipressus ꝛ dragantũ encaustri.s. vitriolum ꝛ sal ꝛ sulphur ꝛ terra argẽti viui ꝛ vene tinctorũ ꝛ medicamen de cartis ꝛ scoria eris ꝛ fuligo furni ꝛ sal ꝛ alia ex stipticis resolutiuis ꝛ sicut litargiriũ ꝛ cerusa ꝛ nasturtiũ siccum est de exiccantibus fortib⁹ ꝛ fimus colũbinus est ex resolutiuis vehementis abstersionis ꝛ exiccationis. Et silr stercus turdorũ:ꝛ proprie comedentiũ risum. ℭ Dixit Oribasius. illinitio fiat cũ calcadis ꝛ sulphure tritis ꝛ dissolutis cũ vino ꝛ percussis cũ oleo masticino. ℭ Inquit hamec. ℞. sulphur citrinũ ꝛ auripigmentum haurach ꝛ sal armoniacuȝ ꝛ aristo. ꝛ radices capparis ꝛ es adustũ:ꝛ tere ꝛ confice cũ oleo de staphisagria ꝛ aceto. ℭ Aliud vnguentũ quod est efficax. ℞. vtriusqȝ ellebori sulphuris viui vitrioli auripigmenti calcis viue aluminis gallarum ꝛ fuliginis oium tritoruȝ ꝛ cribellatoꝝ. añ. ℥.s. argẽti viui extincti ꝛ viridis eris. añ. ℥.ij. incorporent̄ cuȝ succis boraginis scabiose lapatij acuti fumiterre ꝛ aceti. añ. ℥.iij. ꝛ olei antiqui lib.i. ꝛ coquat̄ ad succoꝝ cõsumptionẽ. ꝛ in fine decoctionis supermittat̄ puluis supradictaꝝ reꝝ: ꝛ tunc superponat̄ picis liquide. ℥.s. ꝛ cere qȝ sufficit. hoc eni certũ est ꝛ expertũ ad oẽm tineã scabieȝ malũ mortuũ ꝛ omnẽ cutis infectionẽ. ℭ Unguentũ Zoar. sanans vlcera cutis capitis ꝛ generans in eis carnẽ bonã. ℞. fuliginis furni vel camini ꝛ vngule equine ꝛ thuris vsti ꝛ alchanne. añ. gr.s. pulueriȝent̄ aut aspergant̄ aut cõficiant̄ cũ vino stiptico. ℭ Dicunt. si lauet̄ fauositas cũ decoctione mentastri saturegie ꝛ maiorane ꝛ superponatur vnguentum ex succo ruthe aceto oleo ros. ꝛ cerusa factũ exiccant̄ ꝛ sanant̄. ℭ Et scias ꝙ pinguedo misitergij porci sub prunis cocta ꝛ inuncta mirabilr ꝛ vtiliter cõfert oibus corruptis vlceribus capitis. mundificat eni ꝛ ꝯsolidat ea. ℭ Sa. in lib. secretoꝝ. ponit linimẽtũ ꝓueniens scabiei vlcerose capitis ꝛ saphati serpigini ꝛ pruritui ꝛ capilloꝝ casui. ℞. gallaꝝ. ℥.iij. sal armoniacũ fuliginis furni amig. amararũ colloquin. radicuȝ capparis foliorũ fici folioꝝ oliue radicũ canne viridis eris aluminis iameni fieph memithe myrrhe aloes olibani. añ. ℥.i. fellis vaccini ꝛ alkitran. añ. ℥.i.s. terantur ꝛ cribellentur ꝛ conficiant̄ cũ aceto vini donec fiat sicut vnguentũ ꝛ ponat̄ ad solẽ donec bñ permisceant̄, ꝛ deinde fiat illinitio cũ eo. ℭ Ait Rasis i5° ꝯtinẽ. ad impetiginẽ condominantẽ ꝛ corrodentẽ capillos. ℞. ysopi adipis anatis ꝛ olei yrini. añ. p.i. tapsie. p. vnius quartã. laudani. p.ij. cõficiant̄ ꝛ lauet̄ caput ꝛ fricet̄ ꝑ res siccas dũ rubefiat: deinde illiniatur cũ predictis ꝛ dimittant̄ sup locũ per vnã diem ꝛ noctẽ: deinde lauet̄ in balneo cũ aqua dulci ꝛ abstergat̄ fortiter ꝛ illiniatur iterũ: quia exinde cõuertetur complexio capitis ad suam nãm ꝓpriaȝ. ℭ Dicunt qdã se curare tineã capitis hoc mõ. ℞. lardi porci liquefacti ꝛ succi celidonie. añ. partes equales, ꝛ incorporent̄ cũ eis puluis ellebori albi ana. addendo modicuȝ post modicũ donec fiat sic emplm̃ qȝ ponat̄ sup caput abrasum bñ mollificatũ añ abrasionẽ cũ succo celidonie ꝛ permutet̄ emplm̃ ad minus de 3° in 3ᵐ diẽ. Et dicunt. ꝙ signũ liberationis est qñ cruste sunt albe ꝛ ꝑ oppositũ significat rubedo eaꝝ. ℭ Sunt ꝛ alij qui dicunt. in antiqua tinea scarificet̄ locus: deinde cũ farina lupinorũ cocta cataplasmet̄ cum aceto ꝛ reiteret̄ frequenter hoc cataplasma ꝛ scarificatio si fuerit necessaria. Et dicunt. vngᵐ de cantaridibus conferre ad antiquam tineam qȝ sic fit. ℞. cantaridaꝝ purgataꝝ pulueriȝataruȝ. ℥.ij. sulphuris. ℥.s. corticũ nucis. ℥.ij. sinapis myrrhe. añ. ℥.i. mellis ꝛ aceti qȝ sufficit. teneat̄ hoc emplastruȝ super loco per vnũ diẽ. postea eo amoto supponant̄ folia sicle vel caulium calefacta p. iiij. dies: donec aquositas sit bñ mundificata ꝛ fetor sit remotus ꝛ ȳlaritas in colore cutis appareat. Et si malitia in cute ꝓfundaret̄ cũ aliquo corrosiuo caro putrida corrodat̄: deinde mundificet̄ ꝛ postea ꝯsolidetur. ℭ Et qdam dicunt. ꝙ curant tineaȝ euellendo pilos cũ psilotro aut cũ capello puro postea lauant cũ aceto ꝛ aqua salsa aut cũ vrina pueri: deinde supponunt vnguentũ qȝ sic fit. ℞. cepe adipis vsti ꝛ vacce. añ. ℥.i. stercoris muris granorũ iuniperi. añ. ℥.ij. araneaꝝ cõbustaruȝ. ℥.i. picis liquide ꝛ olei lucerne quantũ sufficit ad cõficiendũ vnguẽtũ. ℭ Aliud vnguentũ ad ideȝ. ℞. assungie porci antique dissolute in aq̃ ꝛ aceto lib.i. picis liquide ꝛ olei oliuaꝝ: añ. lib.s. succi abrotani succi mente sarracenice succi fumiterre succi lapatij acuti succi eruce ꝛ succi mercurialis. añ. ℥.i. aluminis iameni vitrioli gũmi edere vsti fuliginis furni salis cusci tartari ꝛ aloes. añ. ℥.s. fiat ex oibus vngᵐ in mortario diu agitando ꝛ pistando. Intentio võ que est ad regenerationẽ capilloꝝ completur: sic dicet̄ in alopecia ꝛ casu capillorũ. ℭ Ras. in diuisionibus. de cura albulieti ꝛ saphati male dixit fit cum fricatione donec tota caro mala vlceret̄. Et ꝓprie cõfert ei lutũ. s. chimolea ꝛ acetum cũ vino sup ipsuȝ positũ assidue: ꝛ excorticat̄ nãqȝ cutis qñ exiccat̄ ꝛ amoueatur: deinde fricet̄ donec sanguis emittatur ꝛ reiteretur super ipsum vnguentuȝ dictum: nam non cessat exiccare vnuȝ post alium donec perueniatur ad carnem sanam: subtiliatur enim cutis tunc ꝛ sequitur sanitas.

ℭ De furfuribus ꝛc. Cap. xxj.

Furfur dixit Aui. est alberati. exponit ista ex. i. cãrabrũ ꝙ est in capite ꝛ dr̃ furfura. ℭ Et dixit Haly. ꝙ furfur est modus excoriationis leuis accidentis capiti per corrosionẽ accñtẽ in cõplone eius proprie cũ passione in superficie exteriori cutis. ℭ Dixit Zoar. accidit cuti capitis: vt in ea similia furfuri generentur: ꝛ hoc ꝓpter expulsionem flegmatis grossi ad eam.

Cuius cã est repletio cibi ꝛ comedere ea que flegma generant ꝛ quiescere ante cibũ: ꝛ post cibũ exercitari immediate ꝛ balneatio in aqua frigida vel tepida. In calida aũt balneari minime iudicatur. ℭ Dicunt. causa furfuris est duplex. Una est mala cõplo cutis calida ꝛ sicca adustiua sua adustione ꝛ siccitate separans ab extrinseco cutis quasdam partes ipsius magis superficiales ꝛ leues. Et ille partes sic separate vocãtur furfures, ꝛ iste sunt que aliquãdo apparent in ꝓ° lepre ꝛ cũ apparent nunciant ipsaȝ. Secũda cã est aliqua materia sicca humorosa vel vaporosa expulsa ad superficiem cutis capitis ꝛ cõuersa in quandã superfluitatẽ furfuraceam. ℭ Et q̃uis materia ƀȝ plm̃ sit flegma per exiccationẽ ingrossatũ: nihilominus qlȝ humor in quo cõdominat̄ siccitas põt esse cã: vt fiant furfures in cute capitis. ℭ Alexãder tñ dixit. ꝙ furfura capitis fiunt: aut ex tenuitate totius corporis: aut ex mala ꝯplone capitis: aut ex flegmate salso: aut sanguine melico. ℭ Et differt ꝓueniens a mã a ꝓuenientibus a mala ꝯplone sine mã ꝑ grossitiẽ: q̃m sunt grossiora illius. ℭ Et furfures qdẽ q̃nqȝ faciũt eueniȝ in cute capitis vlcera. ℭ Et spẽs eorũ ƀm Aui. ponit̄ eẽ triplex. s. fortis leuis ꝛ mediocris: ꝛ fortis est q̃ ꝑducit ad vlcera ꝛ casum capilloꝝ ꝛ leuis est que ad nullũ dictoꝝ ꝑducit ꝛ media mediũ tȝ. Et dicũt qdam. ꝙ in ea cadunt capilli sȝ non vlceratur cutis. Et sunt ex eis recentia ꝛ antiqua.

Et cura eorũ per dietã est abstinere ab aere calido ꝛ radijs solis sup caput: ꝛ vitare oĩa acuta ꝛ salsa ꝛ desiccãtia ꝛ gñantia humorẽ salsum vel melãcolicũ adustũ. ℭ Et dixit Zoar. abstineat oino a potu aq̃ dulcis simplicis: nisi ei misceatur mel: aut vinũ coctũ ꝛ locut⁹ est in furfurib⁹ flegmaticis. ℭ Et cura eoꝝ ꝑ potionẽ est: vt si ꝓuenit a mala ꝯplone: sine mã mũdet̄ caput a furfuribus cũ abrasione

Arsti. & da i saphati hũida anticq̃ in corpibus duris.

Applicãda in saphati ma ia que est tinea.

leui ꝛ ablutiõe cũ aq̃ decoctiõis ficle malue altee ꝛ folioꝝ rapaꝝ ꝛ farine fabaꝝ. Et preter ablutionẽ ꝛ mũdificatiões illiniat̃ cutis cũ frigidis humectãtibus: vt oleo ro. violarũ cucurbitino ꝛ silibus. Et reiteret̃ cura si op⁹ fuerit. ℭ Cura võ furfuꝝ mãliũ est euatio per flõmiã ꝛ farmaciã fm necessitatẽ ꝛ diuertat̃ mã cum clisteribus: ꝛ aliis fm exigentiã. Et qñqꝫ ponunt̃ ventose in spatulis cũ scarificatiõe vel sine. ℭ Cura vero per medicinas locales diuersificat̃ fm leuitatẽ ꝛ fortitudinẽ furfurũ: ꝛ fm diuersitatẽ capitũ patientium in caliditate ꝛ frigiditate. Ablutio. n. capitis cũ decoctione radicũ malue mũdat caput calm a furfuribus leuibus ꝛ recẽtibus. Et dixit Dio. decoctio folioꝝ salicis abstergit furfura capitis. ℭ Dixit Mes. ℞. mirabol. citrinorũ. ʒ. x. ꝛ distempera cũ succo ficle solatri ꝛ aceto ꝛ line cũ eo: ꝛ deinde laua cũ aqua furfuris lupinoꝝ ꝛ myrrhe: ꝛ conuenit ista lotio magis in pcessu. ℭ Dixit Tabri. cura mirabilis est, si lauet̃ caput per quatriduũ cũ cicerib⁹ coctis cũ maluauisco ꝛ aceto. Et Aaron dixit. post lotionez capitis cũ decoctiõe baurach ꝛ bletaꝝ fiat inũctio cũ oleo amigdã. ℭ Et ista vltima cõueniũt in dictis capitib⁹ calidis qñ furfura fuerint magis antiquata ꝛ cõferũt nõ minus in furfurib⁹ recẽtib⁹ capitũ frigidoꝝ. Et silr cõueniunt ista. s. lauet̃ caput cũ alumine fecũ dissoluto in decoctiõe fumiterre. Et inungẽ post abrasionẽ ꝛ ablutionẽ pdictã cũ vnguento qð sic fit. ℞. olei cõis. lib. i. cere. ʒi. s. fenugre. ꝛ thuris. añ. ʒ. s. ꝛ ablue caput cũ decoctiõe bletaꝝ farina ciceꝝ ꝛ aceto, ꝛ illinire postea cũ oleo amigdalaꝝ amaraꝝ mixto cum vino: aut lauare cũ succo bletaꝝ farina fenugreci ꝛ baurach sic dixit Ruffus. ℭ Dixit Aui. sufficit furfuri ppinquo recẽti ꝛ leui ablutio cũ aq̃ ficle ꝛ aq̃ fenugreci: ꝛ cũ granis melonũ, ꝛ cũ farina cicerũ lupinoꝝ ꝛ fabaꝝ. ℭ Furfura võ antiqua in capitib⁹ frigidis egẽt medicis fortiorib⁹. Lauet̃ caput post abrasionẽ cũ aq̃ calida ꝛ sapone, ꝛ postea fricetur cũ pãno aspero: ꝛ deinde illiniat̃ die ꝛ nocte cũ vng¹⁰ qð sic fit. ℞. ysopi humide ꝛ adipis anatis. añ. p. 5. pulpe colloquintide pʒ. i. ꝛ olei keirini pt. i. ꝛ tapsie ptis vni⁹ qrtã ꝛ laudani pʒ. ij. ꝛ cõficeatur lauet̃ cũ aq̃ ficle ꝛ cẽtaurce minoris aceto ꝛ melle: aut lauet̃ cũ aqua in q̃ fortit̃ bullierint flores vrticaꝝ. ℭ Dixit. ℞. fel taurinũ vel caprinũ ꝛ baurach eq̃lr ꝛ tẽpera cũ succo ficle ꝛ oleo yrino ꝛ line in ferro: aut lauet̃ caput cũ vrina: ꝛ postea inungat̃ cum oleo yrino. ℭ Dixit Bymasui. nitrũ vʒ ad furfura capitis ꝛ si hʒ par in h. Qui dã dissoluũt ipm in lixiuio ꝛ illiniunt cũ eo aut lauet̃ cũ lixiuio fcõ cũ cinere vitiũ: aut cũ cinere tirsoꝝ cauliũ in q̃ bullierint faria ciceꝝ orobi vel lupinoꝝ fenugreci ꝛ altee: ꝛ postea illiniat̃ cũ oleo yrino. ℭ Ablutio forti ad furfura ꝛ sapbati siccã. ℞. farine ciceꝝ. ʒ. 6. furfuris tritici ꝛ fenugreci ꝛ baurach ꝛ nitri ꝛ sinapis. añ. ʒ. j. s. altee. ʒ 5. misceat̃ ois cũ aceto ꝛ aqua: ꝛ cũ eis lauet̃ caput semel in septimana. ℭ Or si furfura cũ vlcerib⁹ fuerit lauet̃ caput cũ decoctiõe granoꝝ vel folioꝝ myrthi. deide liniat̃ cũ puluẽ olibani ꝛ nitri mixto cũ oleo de lilio. ℭ Dixit Alexã. in cura furfuꝝ cũ vlcerib⁹ lauet̃ caput cũ aq̃ ꝛ sale: aut cũ aq̃ frida i q̃ infusi fuerũt lupini: aut cũ decoctiõe lupinoꝝ: ꝛ mirabile erit.

De localibus. — *Ad furfura antiq.* — *Ad furfura cũ vlceribus.*

ℭ De dispõibus capilloꝝ in gñali. Cap. xxij.

Iam dictum est in pn⁰ trac. hui⁹ scði sermõis ð essentia piloꝝ ꝛ capilloꝝ: ꝛ de eis q̃ ad ipsoꝝ noticiã ptinent. In hoc autẽ tractatu dcm̃ est de ipsoꝝ decoratione ꝛ defedationis ablatione. ℭ Et cuʒ hoc fm Aui. q̃rti. septis cõsiderãda sunt sex. s. ipsoꝝ priuatio: ꝛ opp^m. s. renascentia coꝝ. scða est ipsoꝝ multiplicatio, ꝛ oppositũ. s. paucitas ipsoꝝ: venustas. n. corpus capilloꝝ ꝛ piloꝝ presentia ꝛ ipsoꝝ multitudo: ꝛ ecõuerso decurpãt ꝛ fedũ reddũt ipsoꝝ absẽtia, siue priuatio diminutio siue paucitas. 3^m est piloꝝ ꝛ maxime capilloꝝ grossities ꝛ subtilitas. 4^m est plongatio coꝝ, ꝛ maxime q̃ sunt capitis ꝛ barbe ꝛ ipsoꝝ breuitas. Et 5^m est ipsoꝝ planities ꝛ crispitudo. Et 6^m est ipsoꝝ coloratio: hec eni oĩa ad decoratiõnẽ corporis vel ei⁹ defedationẽ ptinẽt: ꝛ de vnoquoqꝫ coꝝ dõʒ erit. ℭ Sciẽdũ tñ prius est. q̃ capillus ꝛ ois pilus except pauci, sic q̃ sunt palpebraꝝ ꝛ supcilioꝝ extẽdit̃ ꝛ auget̃ ꝛ cõtinuo manent: necꝫ fm nãm defluit, qm̃ q̃uis mã ei⁹ sit sicca: nõ tñ oĩno, sʒ retinet q̃dã humiditatẽ pinguẽ glutinosaʒ q̃ est cã durabilitatis ꝛ pmanẽtie ei⁹: sicut pmanẽt ꝛ nõ defluunt fm nãm vnctuosaꝝ arboꝝ folia. A. q̃rta gnti dixit icipiendũ est aũt a puatiõe minoratiõe ꝛ casu coꝝ ꝛ caluitiei

In dispositiõ capillorũ sex sũt cõsideranda.

ℭ De priuatiõe ꝛ diminutiõe capil. ꝛ caluitie ꝛc. Cap. xxiij.

Non contingit fm nãʒ defluui piloꝝ ex corpore ꝛ multo minus ipsoꝝ priuatio ꝛ caluities. Et in hoc loco ponentur gñales cause destructionis: siue diminutionis ꝛ casus pilorum ꝛ subsequenter in particulari ponent̃ cause caluitiei. ℭ Dixit. Aui. casus capilloꝝ ꝛ ipsorum ꝛ alioꝝ piloꝝ ꝛ ipsorũ diminutio: aut ab latio accidit: aut pp cãm in mã coꝝ: aut pp̃ter cãm in mẽbro in quo nascunt̃: ꝛ cã in mã est: aut q: priuet̃ oino ac minoret̃: ꝛ cã minorationis piloꝝ est: q: coꝝ mã est in corpore pauca: aut q: licet sit multa ipsa submergit̃ ꝛ detinet̃ in pfundo corpis: ꝛ nõ pueniat ad supficiez: aut est q: lʒ multa pueniat ad eã ipsa ibi alterat̃ ꝛ obtũdit̃ ab humiditate ibi existẽte. Et cũ alterat̃ ab humiditate illa remittit̃ in sua siccitate in qua esse dʒ: vt sit mã piloꝝ idonea: ꝛ nõ gñant̃ ex ea pili: queadmodũ in mulieribus pueris ꝛ eunuchis in q̃bus barba nõ nascit̃, non q̃dẽ pp defectũ materie a qua nõ possit surgere vapor fumosus cũ in eis sit opulẽtia eius: sʒ iõ est q̃ vapor ipse fumosus añq̃ cõdenset̃ in nãm pili submergit̃ sub humiditate coꝝ multa, vt nõ fiant ex ea pili. Et qñqꝫ ẽt ex frigiditate cõplonũ fit ipsoꝝ in corporib⁹ parua effumatio: ꝛ hic est q̃ in eis multiplicant̃ pili salti tot quot multiplicarent̃ si nõ essent tales. ℭ Et paucitas mãe piloꝝ in corpore fit: qñqꝫ per se: qñqꝫ per accñs. p se fit in his in q̃bus accidit. s. caluities, sicut dicet̃: p accñs võ fit sicut in cõualescẽtibus qñ exiccant eas egritudines longe ꝛ ptisice ꝛ ethyce: ꝛ q̃re nõ remanet eis mã de qua cibent̃ capilli: q̃re cadũt ꝛ nõ nascunt̃ sicut ẽt accidit: qñqꝫ cõsilr hmõi eis qui sumpserunt venenũ. Et accidit pdictis sicut accidit plantis tpe estatis qñ nõ irrigant̃: ꝛ sicut castratis ex silitudine eorũ cũ mulieribus in hũiditate ꝛ frigore. Et sicut accidit eis q̃ assidue vtunt̃ istis fridis vel aliis q̃buscũqꝫ ab ex capiti vel alii pti corporis applicatis repellẽtib⁹ a supficie maʒ piloꝝ: ꝛ ipsaʒ ad eã venire phibẽtib⁹. ℭ Casus aũt piloꝝ ꝛ ipsoꝝ diminutio ꝛ puatio pp cãm in mẽbro in q̃ gñant̃ vel gñari debẽt fm nãm pili: accidit. dixit Aui. fʒ tres modos. Et vnus est nõ penetrãs in ipʒ mã piloꝝ. Scðs est q: ꝛ si penetret nõ retinet̃. Terti⁹ est q̃ ꝛ si retineat̃ corrũpit̃ in eo ꝛ resoluit̃ ad mãʒ icõueniẽtẽ ad h vt pili generent̃ ex ea. ℭ Et cã q̃re mã nõ penetrat in mẽbrũ nõ est nisi pp opilationẽ poroꝝ ei⁹. Et opilo poroꝝ ei⁹ nõ est nisi pp vehementiã soliditati ipsi⁹ sube aut pp siccitatẽ cõplonis ei⁹: q̃re stringunt̃ pori cũ hũiditate cõplonis pp puitatẽ calitaꝫ. Et iste due cãe sunt de adiuuãtib⁹ ad caluitiez. De q̃b⁹ dixit Ar. 5° de gñone aialiũ. q̃ cã caluitiei est defect⁹ hũiditaꝫ calee aut max̃ hũidoꝝ q̃ ipingue est pp qð ꝛ plantaꝝ pinguosarie sunt foliate. Est. n. caluities defect⁹ hũiditaꝫ calee ꝛ pinguis circa sumitatẽ capitꝫ cũ casu capilloꝝ nõ pp mãm corrodentẽ radices coꝝ, q: tũc ẽet alopitia. Et Gal. dixit: 2. de cõplonibus. caluities accidit ex exiccatiõe ꝛ cõsũptione hũiditatis cõtinuantis capillos. Et Aui. dixit. q̃ accidit pp abbreuiationem ꝛ paucitatẽ humiditatis mãe piloꝝ. aut pp submersionẽ cerebri ab eo qð tangit ipm de craneo, q: tunc fit distans a craneo ꝛ cute ꝛ nõ imbibit cã humiditatẽ ea imbibitiõe qua imbibit̃ ipse: ꝛ cũ est ei obuiãs, q̃re si humectat̃ cutis: ꝛ sic cõsumitur humiditas cõtinuãs pilos

Ad mã q penet... mẽb... gñadi pilos ... cansas ... tuiei.

q̄re fit caluities. ¶ Ait Rasis.25.cti.dixit Gale.p̄ mcimir.
caluities fit penes defectū hūiditatꝫ nutrīētꝫ. s. ɔtinuātꝫ ca
pillos. Et dixit Ras.ibidē. ꝙ caluities fit ex siccitate. Et Ga.
qdem 2° de ɔplōnib⁹. tāgens supradictā cām coadiuuantē
ad caluitiē. s. soliditatē cutis. dixit caluitiē maxie fieri ꝑ cu
tē in multis fieri spissā ꝛ durā ꝛ ipenetrabilē a mā piloꝝ.
quare nō possunt in ea nasci. ¶ A. aūt cū assignauit causā
opilationis pororū siccitatē ɔplōnis in v̄bis suprapositis
multū obscure locut⁹ fuit in tm̄ ꝙ in v̄bis ipsis vr̄ sibi cō-
tradicere. Nā dixit ꝑ siccitatē ɔplōnis qua stringunt po-
ri cū humiditate ɔplonis. ꝑ quā cām dicunt qdā. ꝙ lr̄a ē
corrupta. Et vbi dixit. ꝙ ꝑ siccitatē ɔplōnis dꝫ dicere ꝑ
humiditatē ɔplōnis: ꝛ sic aliqui dicunt in lr̄a extra. ꝛ tunc
lr̄a est clara. ꝛ ꝙ sic debeat stare lr̄a. pꝫ. qꝛ añ dixerat de cā
opilationis poroꝝ ꝑ siccitatē. ergo in hac pte debuit dixis
se de ea que est ꝑ humiditatē. Quidā aūt volētes saluare
lr̄am intrinsecā. dicunt. ꝙ Aui. in ea voluit tangere ꝛ deno
tare quandā ꝑticularē dispōnē. s. siccitatē etatiuā alicuius
senectutis aut siccitatē ꝛ radicalē coniunctā cū frigiditate.
In istis. n. ambabus dispōnibus per viā digēnis humidi-
tatis flegma multiplicat̄. Et obturat poros cutis i qua pi
li paucificant̄: qꝛ fumi sicci q deberēt ɔuerti in pilos obtū-
dunt̄ ab illa humiditate: sicut fit in castratis. Et in tali di-
spōne nō ꝓprie fit caluities ex siccitate, sꝫ fit i eis ꝓprie pau
citas piloꝝ: ꝛ quos hn̄t sunt debiles ꝛ facilis euulsionis.
Et isti exponūt textū Aui. sic aut ꝑ siccitatē ɔplōnis, qua
re stringunt̄ pori cum humiditate ɔplōnis. s. accn̄talis ex
flegmate multiplicato per indigestionem. Et iō subdit. ꝑ
paucitatē caliditatꝫ. s. inate multiplicata est indigestio ꝛ hu
miditas accn̄talis. An nō vides ꝙ nō fit caluities. s. ꝓprie
in tali dispōne, qꝛ nō est ibi siccitas ꝛ terrestreitas in cute:
q̄uis radicalr̄ vel etatiue sicce, ꝛ sic vides ꝙ residuū capil-
lorū. i. qd illi pauci capilli q nascunt̄ in eis, qꝛ nō sunt vere
calui sunt subtiles ꝛ facilis euulsiōis, sicē est in mulierib⁹ ꝛ
castratis. Et s̄m hoc Aui. in dictis v̄bis voluit tāgere aliā
cām diminutiōis piloꝝ q̄ est humiditas indigesta stans in
poris cutꝫ ꝛ opilans eos ꝛ obtūdēs mām piloꝝ, sꝫ in istis
cōplicet̄ ꝛ alia cā. s. diminutio radicalis sube piloꝝ: qꝛ cis
gn̄atur paꝝ de mā frida q̄ est radicalis mā piloꝝ: sicē de ea
gn̄atur parū in mulieribus ꝛ eunucbis. ¶ Dixit Ar. 5°. d
gn̄one aialiū. nullus fit caluus ante luxuriā, sed in multis
luxuriantib⁹ s. n mām magis fit caluities. Eteni in luxuria
ri est emissio pure ꝛ nālis caliditatꝫ. sup. ꝛ nutrimētalis hu
miditatꝫ. Cū ergo dixit Ar. cerebrū fit fridissimū nā mem-
broꝝ rōnabilr̄ cerebꝝ sentit prio defectionē illius nālis ca
liditatꝫ ꝛ debilia nā mēbra ꝛ in caliditate praue. i. diminute
hn̄tia modica cā debilitat. Et iō lꝫ caluities sit quid vle ꝛ ñ
solū hoibus insit: eteni siluis. i. plantis inest: ꝛ sunt he q̄ sꝫ
foliate semꝑ. hec aūt folia ꝓijciunt, ꝛ silr̄ inest qbusdā aui-
bus. eteni latitātes aues plumas eijciunt. Est mot ꝑticulat̄
hoi iter aialia quadrupedia. ¶ Et sic dixit Ar. hō ꝓprie ꝛ
solus inter p̄dicta aialia caluus: qꝛ nā frigidius ꝛ hūidius
cerebrū hꝫ qd magis debilitat̄ ꝑ cās exiccātes: ꝛ ꝑ luxu
riari. Et hō luxuriat̄ multū respectu alioꝝ aialiū. ¶ Assi-
gnat̄ ꝛ alia cā q̄re hō sit caluus iter alia aialia, ꝛ ē situs ca-
pitis sui erect⁹: ꝑ qd fit caput hoīs magis susceptiuū va-
poꝝ. Et ꝑ cām ꝓcedētem ex luxuriari. dixit Ar. 5° de hi
storijs. ꝙ puer nō fit calu⁹ neqꝫ mulier neqꝫ excisus. Et cō-
silr̄ dixit Ypo. in apho. ꝛ intellexerunt ꝑ eunuchos oēs te-
sticulos quauis de cā nō hn̄tes, aut hn̄tes, sꝫ effeminatos
ꝛ nō potētes coyre nē factos caluos ante excisionē siue ef-
feminationē. Et mulieres qdē q̄uis luxurient̄ ꝛ coeant ñ
tm̄ multū emittūt spermatice humiditatis: ita ꝙ remanet in
eis mā sufficiens ad cōpilationē: vel fortasse: qꝛ s̄m Ar. p̄
de gn̄one aialiū. mulier ñ spermatizat. q̄uis ḡ hēat mulier
frigidius ꝛ hūidius cerebꝝ virisnō tm̄ exiccat̄ in eis humi
ditas calida pinguis ꝛ nō dcaluat̄, qꝛ nō sic laborat in coytu

Nō solus fit caluus inter aialia ꝓprie quadrupedia.

nec sic effundit humidū pingue. Et nō verificant̄ p̄dcā ma
xime de mulieribus ꝛ eunucbis semꝑ. in qbusdā. n. pōt ve-
nire caluities, cū possint in eis inueniri cē caluitiei: sꝫ hoc
raro accidit. ¶ Et dixit Ar. eodē 5° de gn̄one aialiū. calui
ties nō accidit in capite nisi in anteriori pte eius ꝛ caluarie
loco. Et idē dixit Gal. 2° de cōplōnib⁹. ꝛ hoc iō qꝛ caluaria
est siccior oium partiū capitis, qꝛ illic cutis est annexa ossi
ꝛ nuda. s. carne. nō aūt sic ē in timporib⁹ neqꝫ in posteriori
capitis. in his. n. ꝑtibus aut caro est sub cute: sic in timpori
bus: aut cutis est grossior ꝛ hūidior sicut in posteriori ca-
pitis: q̄re nō sic exiccat̄ cutis in dictis ꝑtibus sicut in calua
ria, ꝛ remanet i eis humiditas sufficiēs ɔtinuare capillos.
Et qꝛ caluities fit ex siccitate: iō dixit Gal. 2° de ɔplōnibus.
ꝙ caluities festinat venire in hn̄tib⁹ cerebrū calidius ꝛ sic-
cius. s. in ɔplone cala ꝛ sicca ꝑ velocitatē exiccationis in
eis. ¶ Et Rasis dixit. 25. ɔtiñ. qui sunt calidioris cōplexio-
nis velocius patiunt̄ caluitiē: qꝛ caliditas desiccat humidi
tatē. Et ꝑ oppositā cāꝫ. dixit Gal. sup 2° epydimiaꝝ. balbi
nō patiunt̄ caluitiē. ꝛ silr̄ hn̄tes capita parua. Et dixit ibidē
Gal. nō vidi balbū patientē caluitiēꝫ. Et. A. blesa. i. trauli
nō fiunt calui ꝑ multitudinē hūiditatis cerebri coꝝ. Et di
xit vbi supra. Gal. q hꝫ pilos abundātes sup pect⁹ caluitiē
patiet̄ abundantē. Et Aui. dixit. in ꝑparatis ad caluitiem
multiplicant̄ pili pectoris coꝝ ꝑ caliditatē ipsoꝝ. ¶ Di-
xit Rasis. 25. ɔtinētis. nō vidi aliquē calide nāe ꝛ humide
pati caluitiē penitus ad modū viroꝝ molliū ꝛ hyspanorū
hn̄tiū nām humidā, sꝫ inde cū hn̄tibus nām calidā. Et di-
xit. caluities magis euenit versus senectutē: qꝛ tūc magis
exiccant̄ mēbra. Et ꝑ siccitatē ꝛ soliditatē cutis caluarie
illud paruꝫ qd de pilis in ea nascit̄ est difficilis euulsionis.
¶ Et de cāis soliditatꝫ cutis ꝓhibētis ortū piloꝝ. dixit. A.
est soliditas ex vestigiis vlceꝝ gn̄ata silr̄ vt dixit Ar. 19. ꝓ-
bleumate. Cā aūt scdi modi piloꝝ ꝛ ign̄onis coꝝ ex parte
cutis. dixit Aui. est, qꝛ lꝫ in eā penetret mā pilorū tn̄ in ea
nō retinet̄ ꝑ raritatē eius ꝛ vehementiā amplitudinis po-
roꝝ ipsi⁹: sꝫ expirat q̄re in ea pili gn̄ant̄. Et dixit Aui. ꝙ h
est ex adiuuātibus vt nō nascat̄ barbarēt vsqꝫ in fine vite.
Et cā tertij modi gn̄onis piloꝝ q est ꝑ corrosionem. dixit
Aui. est aut ꝑ humorē fixū malignū. s. reddētē cutē ieptā
ad hoc vt in ea gn̄ent̄ pili: sicē accidit in alopitia ꝛ tyria aut
est ꝑ vlcera mala corrosiua que sunt i cute, vn̄ corrodunt̄
radices piloꝝ. Sꝫ ɔtra p̄dcā de casu piloꝝ ꝛ caluitie ꝑ sic-
citatē ē. qd dixit Aui. q̄rti 7ª. s. ꝙ tardat̄ caluitiū i ethiopi
bus ꝛ habitātibus regiōes calidas: imo nō euenit eis cal-
uities nisi raro, ꝓpea ꝙ cutis coꝝ vehemēter retinet pilos
ipsoꝝ. Ac ēt ɔtra p̄dcā v̄ba Gal. xj°. de vtilita. ꝑticula. s. ꝙ
pili gn̄ati i palpebris ꝛ supcilijs nō cadūt. Sicē ēt dixit. A.
7ª q̄rti. pili palpebraꝝ ꝛ supcilioꝝ nō cadunt velocit̄: ꝓpea
qꝛ origo eaꝝ est spissa ꝛ cartilaginosa ɔseruatiua h est: qꝛ i
mēbro sicco qd hꝫ ɔseruare. sicē. n. et. ä. patuit. dixit. ꝙ illud
paꝝ piloꝝ qd gn̄atur vel reperit̄ in caluis est difficil̄ euul-
sionis ꝑ siccitatē. nā durū nō euellit̄ facilr̄: sꝫ seruat pilos
q̄re nō cadūt velociter neqꝫ depilat̄. ¶ Notāt ꝑ solonem
hui⁹ ɔtrarietatꝫ. qꝛ lꝫ ꝑ siccitatē reddētē cutē durā telleaꝫ
nō gn̄ant̄ pili: qꝛ nō transit mā ipsoꝝ in eā ꝑ opilationem
poroꝝ ꝓhibētē penetrationē ei⁹ in ipsaꝫ. Et fiante ipsi⁹ so
lidationē ꝛ opilationē gn̄ati in cute pili erūt cadūt ꝛ defi-
ciūt: qꝛ nō hn̄t deinde mām fouentē ꝛ manutenētē eos ni-
hilominus pili orti in cute dura ꝛ sicca q̄ ɔseruatiua diuti⁹
fouent̄ ꝛ manutenent̄ q̄ꝫ orti in cute molli: dūmō ipsi⁹ cu-
tis siccitas ꝛ soliditas non ꝑueniat ad tm̄ gradū ꝙ reddat
poros ei⁹ ita clausos ꝛ opilatos ꝙ nō possit mā pili trāsire
ꝑ eos. Et talis siccitas est soliditas palpebraꝝ ꝛ supcilioꝝ.
Nā iste ptes sicce sunt: sꝫ nō ꝑueniūt ꝑ siccitatē eaꝝ ad clau
sionē poroꝝ ꝓhibentē transitū māe piloꝝ in ipsas: q̄re per
durāt in eis pili tanquā in ꝑtibus ɔseruantibus eos. Et cā
apertionis dcarū partiū aliaꝝ ꝛ cōsimiliū siccarū in poris
ipsaꝝ

Cur caluities ñ accidat: nisi in anteriori pte capitis.

Qui sunt aptiores ad caluitiem.

ipsarum est: q2 partes dure facte porose nō faciliter in partibus ꝛ parietibus poroꝝ ipsaꝝ haberent. Unde nō clauduntur: cuius oppositū est in parietibus pororū molliū ptiū que faciliter haberent ꝛ claudūt cū aduenit eis cā exiccās eas. ℂ Et scias. ꝙ nedū cadūt pili palpebraꝝ ꝛ superciliorū: sed accidit aliqñ eos in senectute augeri saltē superciliorum: ita ut aliqñ egeant tonsione vel abrasione. Et cā huius esse pōt humiditas indigesta in senectute multoꝝ aucta stans in rimulis ꝛ poris magnis ossiuȝ superciliorum ꝛ obturās eas: quare fumositates ad illas puenientes ꝛ non valentes extra exhalare ad poros pilorum cōuertunt ꝛ vniunt cum fumositatibus cōsuetis: ꝛ fiunt causa ptensionis ꝛ plongationis piloꝝ in ipsis. Et fortasse pori superciliorum in senectute magis ampliant: sicut ꝯtingit edificio qḋ cū antiquat magis ruinosuȝ fit ꝛ expertuȝ. ℂ Et ꝯsilr dicūt est in ethiopib⁹ ꝛ habitantibus regiones calidas ꝙ lȝ cutis coꝝ fit solida ꝛ sicca, est tñ lata in poris: ꝛ iō lȝ cā exiccans ei superuenerit nō sic opilant pori eius: sicut opilant pori carnis mollis cūȝ exiccant. Et ideo habitatores regionū valde calidaꝝ non sic fiunt calui, sed remanēt capillati. Sciendū tñ esse dicūt. ꝙ facta cōpōne superciliorum adinuicē: siue palpebraꝝ adinuicē: ꝛ silr habitantiū regiones calidas adinuicē illa supcilia vel palpebre magis ꝛ citi⁹ fient calue: quoꝝ cōplones eēnt calidiores. Et inferūt ꝙ auctores dicētes caluitiē ꝛ depilationē velocius euenire corporib⁹ calidioribus ꝛ siccioribus intellexerūt facta cōpatione inter i° corpora que cōueniētiā hñt adinuicē vel paruā dr̃iam. Et nō facta cōparatione a se multū in cōplone distantiū: q̄ȝta est distantia ethiopū ꝛ similiū eis ad habitatores regionū frigidaꝝ tēperataꝝ: aut nō multū calidaꝝ. Et q̄ȝtū est inter cutem capitis. ℂ Dixit Hip. 6° affo. qcūqȝ calui sunt his varices magne nō nascuntur: rursus capillati fiūt. Et Gal. in 9° verificat affo^m. de caluitie iproprie dicta que ex corruptis humorib⁹ fit que est alopitia ꝛ tyria: supuenientib⁹. n. patiētib⁹ alopitiā ꝛ tyriā varicibus magnis sanant alopitia ꝛ tyria pp transportari māam que faciebat illas ad inferiora ꝛ varices. Nā de caluitie pprie sumpta. dixit Gal. in eodē 9°. quis ignorat insanabilē passionē caluitiē existere: quasi dicat nullus. ℂ Zoar aūt dixit. ꝙ caluities que accidit in iuuētute curat cū inunctione cū oleo amig. dul. qm̄ humoris remouet acuitatē: sȝ si accidit in senectute impossibilis est cura eius. Et silr voluit Ras. 25° dti. Et fortasse pp ista. dixit Aui. caluitiei curatio est difficilis: dicūt q. dā qḋ ista difficultas est ppinqua impossibilitati: est tñ possibile ipm replere: aut eam retardare anteq̄ȝ fiat. ℂ Et scias. ꝙ Gal. 2° de cōplonib⁹ voluit: nō licere arguere ex caluitio dominiū siccitatis in toto corpore: q2 caluitiū maxime euenit ex particulari dispositione cutis capitis: ꝛ non licet arguere ex particulari dispositione alicuius membri super toto.

Pili supciliorꝫ ali[illegible] super[illegible] auge[illegible] poris in senectute.

Habitatores regionū calidarū nō fiunt calui.

Cura casus paucitatis siue priuationis capilloꝝ ppter corrosionē dicet in cap° alopetie ꝛ tyrie: sed curatio eius que fit exiccatione pprie humiditatis per etatē vel senīū: sicut dcm̄ est de caluitie ipossibilis est: aut ēt si curat in iuuētute est difficilis valde: sicut difficile vel ipōle est talē cōplonē pmutare. ℂ Cura vo eius que accidit pp aliquaȝ infirmitatē incurabilē: sicut pp ptisim cōsimilr est incurabilis. ℂ Que vo accidit pp infirmitates curabiles curat curatione illaꝝ. Et cōsimilr nō curat que fit ppter paucitatem cerebri ꝛ distātiā eius a cranco ꝛ nō curatur que fit pp vestigia vlceꝝ. ℂ Que vō fit ex causis extrinsecis: sicut instis vel medicinis appositis ꝛ silib⁹ curat premotionē caꝫ q̄ āt fit cā siccitatis ex paucitate māe piloꝝ: vl pp paucitatē materie nutrimētalis ꝛ sanguinis. ℂ Et que fit ex opilatione ppter humiditatē ingrossatā in poris cutis: vt innuit Aui. sanari pōt. Et Mes. dixit. curā cōstare tribus rebus. quaꝝ pma est occupatio circa capitis mūdificationē: si est ibi mā ledens: ꝛ intellexit pcedente vniuersali corpis mūdificatione si fuerit in toto vel in aliquo nobili mēbro repletio. Que aūt istā cōplent intentionē pōt haberi ex multotiens dictis: ꝛ his q̄ maxie dicent in cap° alopitie. ℂ Et 2ª res est regimen cibi ꝛ potus ꝛ alioꝝ emendantiū malitiaȝ cōplonis ꝛ generantiū humores laudabiles: ꝛ de implentibus hanc intentionē. A. precipue mentionem fecit in facta ex paucitate māe. ꝛ sicut in cōualescētib⁹. Et dixit. ꝙ curat cuȝ regimine delitioso in cibis boni nutrimēti ꝛ pinguib⁹: ꝛ in qbus fit caliditas subtilis. i. remissa cū dimissione oīs salsi acuti acetosi ꝛ pontici: ꝛ vini amari antiq: ꝛ coytus. sup. ꝛ oium exiccantiū ab intus vel ab extra approximatorū. Et iō nō dȝ approximari capiti eoꝝ nitrū: neqȝ vsneum: aut sapo vel his silia. Sȝ assiduet balneatio cū rebus dulcibus ꝛ approximent eis ea que sunt sicut farina faberū grana melonis creta philinȝ ꝛ silia. ℂ Et 3ª res est. dixit Mes. administratio medicinaꝝ casum capillorum prohibētiuȝ. sup. ꝛ cōseruantiū eos: aut ipsorū retardantium casum. Et implentis hanc intentionē: cōueniunt ēt in depilatione proueniente ex nimia raritate poroꝝ. De cuius cura Aui. dixit ꝙ in ea administret balneum aque dulcis calide in pmis: vt aliqualr magis rarificet cutem ꝛ iuuet ad faciliorem ꝛ maiorem penetrationem aque frigide que subito post balneationem predictam dȝ superinfundi. Nam aqua frigida sic administrata pfundatur ꝛ opilat poros. ℂ De cura aūt eius que fit ppter opilationeȝ pororū ab humiditate grossa. dixit Auicē. curet cum eis que resoluunt ꝛ rarificāt: ita ꝙ abluat caput cuȝ lixiuio ꝛ baurach ꝛ spuma maris. Et liniat cutis cū eis que sūt: sicut gūmi ruthe siluestris ꝛ sinapis ꝛ calamentū ꝛ rutha ꝛ cepe. ꝛ administrent in balneo aque resoluentis. Et diligit vt ponant in cibis coꝝ ea que aperiunt: vt sinapis ꝛ allia ꝛ pori ꝛ similia: ꝛ abstineant ab oleis. s. ꝛ pinguibus ꝛ vnctuosis. ℂ Et de medicinis cōuenientibus in hac specie. dixit Gal. super. 60. epiō. medicine conuenientes alopetie ꝯueniunt his qbus tardus est exit⁹ piloꝝ in barba. s. per opilationeȝ ab humiditate grossa. Et valet ad hanc speciē. qḋ dixit Ras. 25. dti. tūc vidi firmā curā ad pncipiū caluitiei. idest ad inceptioneȝ casus piloꝝ ex dicta cā per hunc modū: fricet caput donec rubeat. deinde illiniatur cū adipe anatis: aut galline per noctem: deinde illiniatur cum tapsia pice ꝛ laudano mastice vino: ꝛ oleo sufficienti ꝛ dimittatur per nocteȝ vnam: deinde lauetur cum aqua calida. Et postea iterū fiat hoc ideȝ regimen: si tamē rubefiat ex tapsia ꝛ pice: tunc dimittat cura per dies ꝛ vtēdum erit adipe puro donec mitiget punctio: ꝛ deinde iteꝝ fiat cura. ℂ Et de medicinis etiam conuenientibus in hac specie depilationis sunt medicine Aui. hoc dixit. sumantur cantarides recentes abscissis capitibus pedibus ꝛ alis: ꝛ exiccentur in vmbra: deinde terantur cum oleo viol.: aut oliue ꝛ coquatur cum eo donec ingrossetur ꝛ line ex eo vbi volueris: nam exiccabitur locus: ꝛ deinde nascentur pili. Et similiter facit mel anacardinum: aut teratur condisi in oleo de ouis ꝛ inungatur cum eo. Aut sumantur vngule asini aduste ꝛ cornua adusta ꝛ liniantur cum oleo sisamino. Et sunt etiam alie medicine que dicentur in capitulo de alopetia in bis: ꝛ in illis oportet vt obseruentur conditiones que dicentur in illo caplo. ℂ Sunt autem ꝛ alie medicine que in omnibus speciebus conueniunt: vt in loco in quo administrentur oriantur pili. Inter que dixit Auicen. conuenientia sunt oua formicarum cum oleo de ben illinita: q̄ȝuis apud cōmunitatem hominum: ꝛ vulgus ipsa sint ex eis que prohibent ortum pilorum. ℂ Et de expertis est lacerta que est in domibus quando interficitur ꝛ exiccatur ꝛ teritur: ꝛ cum oleo illinitur. Dixerunt quidam lacertam interfice ꝛ combure: ꝛ in puluerem redige: ꝛ locus depilatus melle tepido inungatur ꝛ superaspergatur de ipso puluere lacerte: nam cum sepe hoc fit inuenitur vtile: ꝛ expertum. Et dixerunt iterum. sanguisugas multas combu-

Cura caluitiei que euenit pp opilationes poroꝝ ab humiditate grossa.

re ⁊ pulueriza ⁊ ipsum puluerem cum aqua in olla rudi
bullire fac vsq3 ad tertiam partem: ⁊ cum illa aqua locum
inunge. ¶ Et dicunt vtile fore vt multiplicentur capilli
si inungatur caput oleo in quo cocti sunt cātarides vsque/
quo inspissentur. Et similiter vtile fore si post abrasionem
loci: ⁊ ēt sine abrasione inungatur locus multotiens cum
hoc vnguento. ℞.radices altee ⁊ folia trifolij: ⁊ radices ⁊
folia petrosilij ⁊ pista ⁊ pone in olla noua: ⁊ sup immitte mel
⁊ acetum.añ.quātū sufficit ad decoctionem siue ad coquen
dum ea tandiu: vt cum cocta fuerint deuenient ad spissitudi
nem mell'.hoc enim multiplicat inunctū capillos prolongat
⁊ decorat eos. ¶ Et dixit Aui.fumantur.xx.medulle auella
narum ⁊ assentur donec terantur ⁊ illiniatur cum oleo ra/
phani. Et dixit.cinis abrotani quādo miscetur cum oleo an
tiquo: ⁊ inungitur facit nasci barbam tarde nascentis. ¶ Et
dixerunt quidam.melle crudo calido caput inunge ⁊ super/
asperge puluerem lacertaꝝ combustarum ⁊ nascentur pili
multi ⁊ pulchri. Aut vnge locum cum assungia porci mixta

De ↄser/uatione capillorū ⁊ casu.

cum puluere panis ordei ⁊ salis. Et alij dicunt inunge locū
cū assungia veteri incorporata cum puluere corticū radicū
vlmi ⁊ corticū auellane. Amplius i cā° alopetie multe dicē
tur medicine que adhunc poteris efferre locum. ¶ Regimē
autē conseruans capillos ⁊ pilorū prohibens casum conue/
niens eis qui ipsorū timēt casum ⁊ futurā caluitiem, nā aut
eam ꝓhibent: aut saltē retardāt: adimplet autē per medici/
nas calidas subtiles ⁊ stipticas calidas vt trahant māṁ pi/
lorum ad locum subtilem.s.in sba ⁊ penetrent ⁊ locū transi
tus preparent vel subtiles in caliditate .s. non multum: sed
remissiue calidas: ne māṁ resoluant ⁊ consumant: ⁊ stiptici
tas: vt māṁ condensent in pilum ⁊ cōdensatam constringāt
⁊ retineāt. ¶ Dixit Aui.medicine cōseruantes capillos sūt
ille in qbus est caliditas subtilis attractiua ⁊ vtus stipti/
ca. Et subdit.sūt insup qdā medicine ↄseruātes capillos cū
proprietate ipsarū. Et sunt ex eis simplices ⁊ ↄposite: ⁊ sim
plices sunt sicut myrthus ⁊ grana eius ⁊ laudanū ⁊ embli/
ci ⁊ kebuli ⁊ myrrha ⁊ aloes ⁊ cap.veñ. ⁊ galla pp siccitatē
suam ⁊ alsesabanagi ⁊ ꝓprie qñ miscentur vna vel plures
ex eis in vino stiptico ⁊ oleo myrthino vel masticino: aut cū
aqua myrthi: aut cū succo foliorum alsesanagi ⁊ cinis ligni
arboris eius vste cū semine suo mixtus cum oleo myrtino ⁊
vino stiptico ⁊ cortex nucis ossiū oliuarū ⁊ papauer rubeū.
oleū costinum cōfirmat capillos ⁊ reddit eos pulchros iniū
ctū ⁊ decoctio emblicoꝝ super illinita loca capillos confor/
tat ⁊ a casu ⁊ lesione preseruat. Et succus nasturcij domesti/
ci bibitus ⁊ illinitus ꝓhibet capillos a casu. Et ↄuenit lotio
ex aqua decoctiōis sene aut rorismarini. Et ablutio fcā cum
lixiuio facto cū cinere pedis colūbini: aut cū aqua decoctio
nis folioꝝ fagi ꝓhibet capillos a casu. Et illinitio facta cū
lacte caprino in quo trita fuerit agrimonia. Et ablutio cum
aqua decoctionis fenugreci confortat capillos ⁊ mūdat eos
a furfurib⁹. ¶ Ablutio vtilis.lauet caput cū aqua decoctio
nis psidie balaustiaꝝ myrthi cypressi ⁊ similium. Et post ab
lutionem inungant radices capilloꝝ iuxta cutē cum oleo
myrthino. ¶ Prohibēs casum capilloꝝ ex inuentione nr̃a.
℞.corticū canne vstaꝝ ⁊ corticum auellanaꝝ vstaꝝ ⁊ gra/
norū myrthi.añ.ʒ.iiij.absinthij: ⁊ gallaꝝ.añ.ʒ.ij. ↄfice post
triturationē ipsorū cum oleo myrthi ⁊ vtere: qm̃ est exper/
tum. ¶ Dixit Auic. ℞.grana myrthi gallas ⁊ emblicos: ⁊
decoque in oleo ro. ⁊ administra inungendo. ¶ Medica/
mē ↄseruās pilos supcilioꝝ. ℞.ro.papaueris rufi.añ.pt.ʒ.
fumiterre cū radicibus suis ⁊ extremitatē valeriane: lre mī
extra hꝫ.atriplicis: añ.pt.j.laudani ptes.iij.cap.ve.pt.ij. te/
rant ⁊ administrent cū oleo masticino. ¶ Aliud. ℞. myr/
re ptē.j.laudani pt.ij. ⁊ misce cū oleo myrthino q̄tū suffic.
ad illiniendū. Et si eget desiccatiōe multa ⁊ resolōne addat
nitri vsti vel non vsti ptem.ʒ. ¶ Aliud.apes multas in olla
reclude ⁊ oleo tere ⁊ caput inunge. ¶ Ung^m ꝓhibens casū

capilloꝝ ⁊ inceptam caluitiē sanat. ℞.foliorū myrthi galla
rū cypressi cap.veñ.corticum thuris puluerizatoꝝ subtilr.
añ.p.j.laudani.ptes.ij.vini stiptici ⁊ olei myrthini q̄tū suf
ficit ad h̃ vt fiat liqdū ⁊ inungant cū eo radices piloꝝ de se
ro ⁊ mane lauent cū lixiuio dulci in quo bullierint stiptica.
¶ Ait Ras.25.ↄtinē.ad casum capillorū ⁊ ↄualescentibus
non credo fore melius medicamen q̄3 hoc.s.q̄3 laudanū dis/
solutū in oleo masticino. Si tamē capilli ceciderint valde ⁊
fuerint modice soliditatis in radicibus eorū pone loco olei
masticini oleum myrthinū: quia tunc indigebis maiori sti
pticitate: ⁊ rege eos regimine conualescentiū: sed tamen vi
tare debes in eis illinitiones frigidas multe stipticitatis ⁊
ꝓprie in catarrosis ne forte inducas eos ad detrimentum.

¶ De coloribus capillorum ⁊ canitiei. Cap.xxiiij.

De pilorum vtilitate iam in trac. p̃ hu/
ius sermonis dictū est: sūt
eni in corpe vtiles, quēadmodū lupini in terris
seminandis qui trahūt nitrositatē a terra. Un/
de Cōstantinus in agricultura dixit. si fertilem
terram volueris facere lupinos in ea sere: qm̃ nitrositatē ab
ea attrahunt: ⁊ ita pili ex corpore fumosas ⁊ nitrosas mate/
rias ex corpore hauriunt que in ipsis ↄuertunt. Unde coll.
2°.ait Auer.mihi vr̃ q natura adducit hunc vaporē: vt fit mā pi
li ad hoc vt pilus trahat illā malā māṁ ex corpore ad mun/
dificandum ipsum per hoc: sicut videa q faciunt artificiali/ *Color pilorū diuersas variatiões recipit.*
ter laboratores terrarum, qui quādo volunt q ipse fructifi/
cent seminant in eis semina que habent trahere partē ter
restrem vstam.

Color capillorum varijs causis variationem recipit, ⁊ p̃
ex varietate ↄplōnis. Nam alius est color pilorū
in cōplone tēperata: ⁊ alius in cal'a: ⁊ alius in frida. Cōplo
eni cal'a capillos ⁊ pilos nigros ꝓfert: ⁊ frigida subalbidos
⁊ tēperata ꝓfert eos declinantes ad citrinitatē ⁊ rubedinē:
⁊ frigiditas cum vehemēti siccitate pilos ꝓfert albos: ⁊ sic
citas ēt sola vehemens. Et accidit ex ea simile eius qd acci/
dit plantis cū siccant: quarū folia albescunt. Et h̃ accidit ꝓ
ꝓprie in fine egritudinū exiccantiū. ¶ Scdo variat color pi/
lorū rōne etatis: qm̃ pueritia flauos: siue subalbidos ꝓfert
pilos: iuuentus vo nigros ⁊ senect⁹ me^m inter p̃dictos du/
cit colorē. ¶ Et variat 3° ex parte humorum corporis. Ait
Ras.25° ↄti.ex libro iubal.color capillorū fit semp ad mo^m
coloris sanguinis: si.n.sanguis fuerit tenuis ⁊ aqueus erit
color eoꝝ citrinus ⁊ albus. Et si sanguis fuerit niger ⁊ cali/
dus ⁊ color eoꝝ manifeste niger erit. Et ↄsilr variabit' bm
varias dispōnes sanguinis ⁊ mixtionē cū alijs humoribus.
¶ Et variat 4° varietate regionum. Nam regio cal'a meri/
dionalis pilos profert nigros: frigida vero septētrionalis
subalbidos, orientalis vero medios cū declōne ad rubedi/
nem, ⁊ occidentalis medios cū declinatione ab albedinem.
¶ Et variatur 5° rōne accidentiū anime. ¶ S3 6° ratione
extrinsecus occurrentium: vt ex mora sub sole. ¶ Et 7° ra
tione infirmitatum ⁊ maxie exiccantiū. ¶ Et qñq3 permu/
tatur vel variat color piloꝝ rōne māe ex qua fiunt: cum.n.
vapor fumosus ad cutem peruenerit vstus pp calitatē cor/
poris multā adherentē: tunc color piloꝝ erit niger, cum ve
ro vapor ille non erit vstus, q2 caliditas in corpe est debilis
non adurens erit color nō niger: sed declinans ad colorem
sanguinis ⁊ humoris a quo ille vapor est subleuat⁹. ¶ De
variatione coloris pilorum ꝓpter dispositionem cutis. di/
xit Aristo.5° de generatione animaliū.color pilorū ex cau/
sa dispositionis cutis variatur, sed hec variatio magis in
alijs animalibus contingit q̄3 in hominibus. Et hoc est ꝓ/
pter subtilitatē ⁊ imbecillitatem cutis hominū: habent enī
homines subtilissimam pellē pre omnibus alijs aialibus: ⁊
ꝓpter qd bm plurimū non operat pellis eorū in alteratiōe
coloris pilorū ipsoꝝ. Aliter tamē euenit q operatur vt pa
tet in caluitio nō naturali. Unde dixit. A. hominibus nihil

scilicet. pellis operatur in coloratione pilorum suorum nō ca/
norū non ꝓpter senectutē: sed eorū qui ꝓpter infirmitatem:
noua enim alba pelle albefiunt pili: si autem pili fuerant al/
bi non cōsequetur inde pili albedo: et quia pili ex pelle nascun
tur. languente igitur et subtiliata pelle et pilus simul languet:
languor autem est pili canities. Et in dictis Aristo. tetigit
vnā de causis canitiei nō nālis: et pp quod sciēdū est quod canities
et pilorum dealbatio est duplex. s. nālis et innālis. Nālis accidit
in senectute et est vexillū siue insigne quod supra caput mors ap
plicat. Innālis vero est illa que preoccupat pilos añ senectutem.

Canities et pilorum dealbatio est duplex. s. nālis et innālis.

¶ Et de canitie nāli loquēs. Ari. 10ª ꝓbleu^m^. 64. ꝓbleu. di/
xit. hō solū aialiū canitiē hʒ. Et cā est quia mlta aialia hñt pilū
fluxibilē: quia oī anno fluit et renascitur: vt bos equus et alia plu
ra: et multa que nō hñt pilū fluxibilē: vt ouis et capra et plura
alia sunt breuis vite et canities nō accidit: nisi post longum
tempus ita quod ꝑueniunt a morte añ tps canitiei. Et iō dixit Ar.
quecūqꝫ nō sūt senescētia. i. lōgo tpe viuētia nō canescūt. Et hic
est quod senectus canitiei denotatur. Hō aūt quia nō hʒ pilū fluxi/
bilē annuatim: imo ꝑ se nūqꝫ quāuis aliqñ ꝑ accñs: vt ex aliq̄
egritudine pilus fluat ab hoīe ēt vite longeue canescit. In 5°
de gñone aīa. dixit Ar. equū canescere q̄ quāuis possit dici ca
nescere respectu aliorum aialiū: respectu tñ hoīs nō ꝓprie cane
scit. ¶ De ꝓprijs aūt cāis canitiei. dixit Ar. eodē 5° de gñō
ne aialiū. causatur albedo in pilis ex defectu caloris nālis: vt
in senectute: ex h. n. canities accidit. Nam nutrimētū quod ad
vnāquāqꝫ ꝑticulā ꝑtingit ꝓpria caliditas digerit: ea aūt nō
potente illud digerere corrūpitur: et fit orbatio et languor. qui
buscūqꝫ ergo dixit Ar. nō parū est caloris et humiditas in/
grediēs amplior est ꝓpria caliditate: tūc cū nō possit illa humi
ditas ab ea digeri corrūpitur a caliditate que in ꝯtinēti est aere.
In pilis. n. pilorum radicibus tale exñs nutrimētū nō digestum
putrescit et fit vocata canities. ¶ Et cā albedinis in predicta
putrefactione. dixit Ar. est quia multū hʒ aerē: nā secū miscetur
ois terrestris vapor hñs virtutem aeris grossi. Et quod talis pu
trefactio et albedo fiat est defectu caloris innati. dixit Aris.
apparet: quia ex languoribus multis aianti curatis languoribus
nigrescit aliqd corporum: et hoc qdē est: quia in infirmitatibus totum
corpus in defectu caloris nālis est pp quod indigestio in carne
canos efficit. Sed postq̄ curati validi facti sunt ꝑmutantur:
et fiunt ex senibus iuuenes. vere ergo hʒ quis dicere languores
esse acqsitā senectutē nō languorē esse nālē: faciunt. n. aliqñ
languores aliq eadē q̄ senectus. Et di ab Ar. quod ex eisdē cau
sis inficiuntur in multis multi capilli tēpore iuuētutis: et aliqñ
post: lʒ nō habeant infirmitates magnas: nā ex causis mul/
tis notis fit languor in cuti: vñ et languor fit in pilis. ¶ Ga.
vero 2° de cōplonibus dixit. quod canities hʒ fieri in illis in qbus
cutis capitis nō cōsequitur finē siccitatis. Et voluit Gal. ibi quod
canities presupponat debilitatē capillorum et albedinē eorum.
Et debilitas eius accidit pp minorationē nutrimēti cōueniē
tis eis. Et albedo accidit eo quod res ex qua nutriuntur exit a
flāte qñ putrescit fm longitudinē tēporis quod contingit: qñ
cū porus fuerit strictus et supfluitates fiunt pauce et visco/
se et caliditas ꝓpellens eas anterius fuerit debilis: tūc acci/
dit canities. Et sic vr̄ velle quod cāe canitiei: siue albedinis pilo
rū sit putrefactio illius supfluitatis flātice. Et pp hoc dixit. A.
quod dū sanguis ꝑmanet pinguis spissus calidus et viscosus ca
pilli sunt nigri. Cū vero ad aquositatē tēdere incipit declināt
capilli ad canitiē. Et Ar. vbi supra dictā corruptionem: siue
putrefactionē appellauit elixir. Gal. vero appellauit acatani/
gi: et est idē quod mussulentia a nobis vocata: quia nō est vera pu/
trefactio. Et. A. ꝑmi. 2°. ca° de signis ꝯplonū recitans dicta
Aris. et Gal. de canitie dixit. quod cū opiniones consideraueris
inuenies eas ꝓ certo ꝓpinquas: imo dicūt qdaʒ. quod in sentē
tia sunt penitus eedē. Et hoc quia cā in albedinē coloris fleg/
matis: et cā acatanigi albedine est vna. s. debilitas caloris nā
lis agētis illas mās. Et dealbantur tēpore mãe añqꝫ descendant
in pilos et si ipsi albi nascuntur. ¶ Ex dictis patere potest

De causis ꝓprijs canitiei.

quod canities nālis properat in cōplone frigida flātica et vtenti
bus cibis flegmatis gñatiuis. Et eis q̄ multa vtuntur capitis
coopertura et econuerso tardat in cōplone calida: maxime co
lerica et vtētibus regimie calido et colere gñatiuo. ¶ Et scias.
quod sunt alie cāe albedinis pilorum: siue canitiei innālis. Et est
siccitas multa corporis: siue cuti adueniēs absqꝫ aliqua putrefa/
ctione eueniēs: aut pp cām intrinsecā siue extrinsecā. Corpe
ēt et maxime cute exiccato exiccantur radices pilorum: quia ꝑuantur
mā nutriente eos: et cōicatur ipsa siccitas ipsis pil. et sic exic
cantur in suo hūido et dealbantur: sicut accidit albedo segetibus
cū siccātur. Et cā qdē intrinseca talis siccitatis fm plm vt su/
pra patuit sūt egritudines exiccantes. Vñ q̄rti 2° ca° de dis/
positionibus accidētibus cōualescētibus. dixit Aui. accidit eis
vt albificentur eorum capilli: ꝓpterea quod capilli ꝑuantur nutrimēto: et
ꝓpterea quod spargitur siue exit ab eis hūiditas innata cū qua stat
nigredo. ¶ Cā aūt extrinseca pōt esse multiplex. s. lōga et ma
gna tristitiā faciēs sua exiccatione: et intēpestiui funduntur
vertice cani. Et magnus timor et subitus: sicut accidit his qui
sup se vidēt repētinā mortē: sicut ego vidi in puero Matheo
lippi de scarpia: et in Cecbio sartore in burgo sci Laurētij: nā
et quāuis pili nō sint aiati et nō trāseat nutrimētū eorum ꝑ ipsorum
corpulētiā: nihilominus ex magnis alterationibus et corporis et
cutis alterationē recipiūt. mō in vehementi et subito timore
calor intrinsecus multū retrahitur et vnitur: et de hūiditatibus ibi
reptis multū cōsumitur: et ptes ēt extrinsece sanguine et spiriti/
bus depauperate multū exiccantur: vñ transfigurantur corporum fa/
cies et tornatiles fiūt: et albedo pilorum ex subito eueniēte timo
re subito accidit: et ois alia cā extrinsecus cuti adueniēs et pi/
los calefaciēs et multū exiccās eos est cā albedinis eorum: pili
enim sicci sunt. calor agēs in siccū dealbat. Et sic dealbantur
pili et capilli ex fumo sulfuris. ¶ Differt aūt canities innālis
a nāli: quia in ista innāli albedo incipit a pilorum extremitatibus et
ꝓcedit vsqꝫ radices: sʒ in canitie nāli incipit a radicibus et ꝓ/
cedit vsqꝫ extremitates. Et differūt. quia canities nālis quāuis
posset retardari: tñ facta fortasse nō sanatur. Innālis vero sana/
ri pōt: vñ sicut supponitur ex verbis. Ar. curatis īfirmitatibus
exiccantibus reumectatur corpus: et sic reumectantur pili: sicut et
multe res sicce in aere humido humectantur: et sicut accidit se
getibus cū pp siccitatē et hūiditatis carentiā exiccantur: postea
ipsis aqua irrigatis iterum. humectantur et vsqꝫ suā ꝯsuetā et nā
lē nigredinē: siue viriditatē rēdūt. Sic similiter et pili cū hūectā/
tur vsqꝫ nigredinē vel ad pristinū colorē rēdūt. Quidā dicunt.
quod sicut ipsi pili innāliter albi facti sūt: ita nigrescūt q̄ sic albi fue
rint facti. Sʒ quia oēs tales multū subtiliati sūt pp oppilationem
pororum et siccitatē factā factis poris latioribus et nutrimēto re
humectāte decidūt. et alij q̄ loco illorum renascūtur nigri exeūt.

De causis extrinsecis canitiei.

Differentia inter canitiem nālē et nō nālem.

Cura retardās canitiē ꝯpletur dieta et potiōe. et dieta qdem
cōsistit in euitatiōe ois frigidi et humidi: siue aeris
siue ciborum et potuū potētia vel actu taliū: siue multi ocij lō/
ge dormitionis post repletionē cibi multe balneationis cuʒ
aqua dulci et applicationis ab extra rerum frigidarum et hūidarum
taliū potētia vel actu multe potationis vini vaporosi: ꝓpterea
dixit Aui. sit sufficiētia in potādo vinū parum cito: dixit Ras.
ducit ad canos frequēs vsus vini: et nō hʒ cōpōnē in hoc: aut
comestionis rerum vaporosarum et potētiū replere caput vapori
bus humidis. Et gñalr in euitatione ꝯsistit oium multipli/
cātiū indigēnē et flegma plm: de qbus est multus coytus. Et cōsi
stit in administratione regimis exiccātis: siue sicci actu: siue
po^a^ bonū tñ sanguinē gñans. Et de appropriatis ad retar/
dationē canitiei est vsus carniū serpētis. ¶ Cura vero ꝑ potio
nē cōpletur cū interpolata flātis purgatione cū educētibus fleg
ma: et ꝑcipue a capite cū cochijs et silibus. Et dixit Aui. et cuʒ
vomitu ēt ꝓprie supra cibū et ꝑ clysteria iterū. Et cōfert vsus
trifere minoris et electuarij de mirabol. et vsus kebulorum cō/
ditorum marie: et ꝑ interualla sume troc. de tyro: et vsus tyria/
ce et metridati et vsus electuarij anacardini dr̄ esse vtilis et cō
ueniēs. Dixit 25. dī. cito ducit ad canos abundās extractio

ſanguinis. ¶ Dixit Tabri exptū fore ꝙ ſi ſumat̄ vnus mira
bol' niger abſqꝫ nucleo in cibo ꝑ annū ſumēs ipꝫ obtinebit
capillos nigros vſqꝫ ad finē vite ſue. Et qdā dicūt. retardari
canitiē ꝑ inunctionē factā in radicibꝰ capilloꝝ ⁊ piloꝝ bar/
be cū oleo coſtino vel nardino ⁊ ſimilibꝰ: ⁊ ꝑ vſuꝫ tingētiuꝫ
pilos aliquo colore ⁊ ſpūalr nigro. Et oleū nigelle denigrat
capillos ⁊ ꝓhibet ipſoꝝ albificationē fieri. De cura autem
palliante dicet̄ in ſequēti capꝰ.

¶ De tingendis capillis ⁊ pilis flauificandis rubificandis de
albandis denigrandis ⁊ pulchrificandis. Cap. xxv.

Regimen tincture capilloꝝ ⁊ piloꝝ ⁊ co
lorationis eoꝝ duplex eſt. ſcilꝫ
vle ⁊ particulare. Uniuerſale cōſiſtit in prepara
tione eorū ad recipiendū tincturā ⁊ coloratio
nem: ⁊ particulare conſiſtit in approximatione
rerū tingentiū eos. ¶ Et vniuerſale qdē germentū maxie
neceſſariū eſt cū voluntas fuerit vt tinctura acquiſita perdu
ret. Ad inducendū etiā durabilē tincturā opꝫ ꝙ prius lauen
tur cū aliquo lixiuio ſtiptico dante capillis cauſaꝫ retinendi
tincturā: quēadmodū fit in pānis ⁊ aliis tingēdis rebꝰ: opꝫ
ergo vt pili tingēdi ꝑus bene lauent̄ cuꝫ lixiuio ⁊ cum aqua
infuſionis aluminis rocbe pulueriȩate: de quo ponat̄ lib. ſ.
⁊ de cinere cōmuni. ℥. ij. que infundant̄ in aqua poſtea colē
tur per pannū: ⁊ lauent̄ cū ea pili ⁊ anteqꝫ perfecte ſiccent̄
ipſos tinge: ⁊ quidā dicūt ꝙ pili madefacti aqua mixta cuꝫ
alumine rocbe ⁊ exiccati melius colorē ſuſcipiūt; plures tñ
cōcordāt ꝙ capilli predicto mō loti cū fuerint exiccati meliꝰ
tincturā ſuſcipiant ⁊ ſuſceptaꝫ diutius teneant. Et maxime
neceſſaria eſt ꝑparatio iſta cuꝫ volueris colorare eos colore
nigro: aut colore itēſiori recedēdo ab albedine: ⁊ ad nigredi
nē accedēdo: verūtñ in coloratione capilloꝝ: ꝑcipue in ipſo/
ruꝫ denigratione opꝫ cauere nimiuꝫ vſuꝫ rerum frigidaruꝫ
⁊ ſtipticarū quibus maxime eget̄ in denigratione capillorū
ſuper caput: qm̄ propter hoc multi iam mortui ſunt: ⁊ multi
iam incurrerunt apoplexiaꝫ vel paralyſim vel aliam ſimileꝫ
egritudinē: vt dixit Gal'. ꝑmo miemir. Uerūtñ preparatio ſu
pradicta nō eſt neceſſaria: imo eſſet inutilis, cum aliqñ volue
ris colorē preexiſtentē remittere a nigredine vel alio colore
medio tendendo verſus albedinē: ſꝫ dꝫ ablutio tunc fieri cū
aqua dulci ſimplici nō habēte aliquā ſtipticitatē oīno. Qui
dam tamen dicunt. nō poſſunt capilli nigri albi fieri: ſꝫ bene
poſſunt in nigredine remitti. ¶ Et modus albificādi capil/
los ⁊ remittēdi intenſionē coloris verſus albedinē eſt iſte. la Vide hic modum albificādi capillos.
uent̄ bñ cū aqua calida cū lixiuio dulci ⁊ ſapone: ⁊ cuꝫ fue/
rint medie exiccationis ſuffumigent̄ cū ſulfure ⁊ inungant̄
capilli cū vnguento: qḋ ſic fit. ℞. ſtercoris hyrundinis enule
ſicce ſulfuris floꝝ capparis ſiccorū mes ⁊ ſeminis ebuli ſicci
⁊ terant̄ ꝑfecte ⁊ incorporent̄ in modū vnguēti cū felle vac
cino ⁊ aliquātulo aceti. Et fiat hoc multis vicibus iterādo
lotionē ſuffumigationē ⁊ inunctionē: donec nigredo minua
tur: deinde vngat̄ ſepe cum oleo de lilio vel ſambucino. Ait
Raſ. capilli ſiue pili equoꝝ ⁊ pellium ⁊ pannorum ex ſuffu/
migatione ſulfuris dealbant̄. ¶ Et dealbant̄ capilli ſi lauet̄
caput cuꝫ lixiuio de cinere vitis facto: in quo poſitus fuerit
puluis lupinorum myrrhe ſtafiſagrie ⁊ fecis vini. ¶ Lotio
alia. ℞. radicem celidonie ⁊ rubie tinctoꝝ. añ. tere ſubtilr ⁊
diſtempera cū oleo in quo iam cocta fuerint raſura ligni ra/
dicis celidonie ⁊ crocus. Et cuꝫ ea caput vnge ⁊ dimitte ſic
vnctū nocte tota ⁊ mane laua cū lixiuio facto de cinere cau/
lium cū palea ordei lotum. ¶ Alia. ℞. celidoniā ⁊ agrimo/
niam ⁊ raſurā ⁊ folia bruſci: ⁊ in aqua decoque poſtea ha/
beas ollaꝫ in fundo ꝑparatā, ⁊ in eius fundo pone ciminū:
deinde cinerē auene ⁊ vitis ⁊ fac cū dicta aqua lixiuiuꝫ ⁊ ex
eo laua caput. ¶ Dicit̄. 25. dri. ꝙ fex aceti in vna nocte capil
los nigros facit blundos: ⁊ ſilr facit fex vini. Et ſi capilli ni
gri illiniant̄ cū ſtercore hyrūdinū ⁊ dimittant̄ ſic per noctē
mane exiſtēt albi. Et dī. ꝙ illinido cū aqua venaꝝ citrinarū
facit capillos aurei coloris. Dixit Alber. ꝙ aq̄ decoctionis
talpe dealbat equū nigrū. Et dicūt qdā. ꝙ pulegiū in lixiuio
bullitū caput inde lotū pulcherrime dealbat. ¶ Capilli aūt Mo⁹ faciendi capillos flauos ⁊ ſplēdidos.
flaui ⁊ ſplendidi fiūt ſi poſt ꝑꝑonē ipſoꝝ ad recipiēdū tinctu
ram illiniant̄ cū illinitione facta ex aqua decoctionis exte/
rioris corticis viridis fructus nucis: aut corticis arboris
eius mixta cū albumine oui galla ſil' incorporatis in moduꝫ
vnguenti quo capilli illiniant̄ ⁊ ſuperponant̄ folia blitis ⁊
faſciant̄ cū binda ⁊ dimittant̄ ſic vſqꝫ ad diem tertiuꝫ: tunc
ſoluant̄ ⁊ pectinent̄ vt ſi qd ex vnguento capillis inheſerit
abijciatur: ⁊ tunc illine eos cū tinctura facta ex croco orien
tali ſanguine draconis ⁊ alkanna: ſed maior pars ſit alkāne
diſtemperatis cū decoctione praſſij ⁊ dimitte hanc tincturā
ſic per duos dies: deinde laua cū aqua calida. Nā h̄ tinctura
nō remouet̄ de facili. ¶ Dicunt quidā. cum melle feceꝫ vini
decoque ad ſpiſſitudinē: ⁊ tūc cola ⁊ cuꝫ capillos flauos ha
bere volueris ex eis vnge eos. ¶ Lotio ſemel facta cuꝫ lixi/
uio facto cum cinere ligni edere excorticati facit capillos fla
uos durantes ſic mēſibus tribus. ¶ Si frequenter laueris
caput cum aqua in qua coxeris flores geneſtre exiccatos:
aut flores taſſi barbaſſi auroſi fient capilli ⁊ flaui. ¶ Et cō/
uenit ad hoc lixiuiū in quo infuſi fuerunt flores ſticados ci
trini ⁊ geneſtre ⁊ raſura bruſci ⁊ cortex citri: aut radix gen/
tiane: vel radix berberis ⁊ flos cartami. ¶ Aut accipe thu/
ris coſti ⁊ folij nardi. añ. ʒ. ij. ⁊ olei ro. lib. j. piſtata miſceāt̄ ⁊
ꝑ elambicū ſublimentur: ⁊ ex aq̄ que inde exierit caput liniat̄
poſt lotionē ⁊ eiꝰ exiccationem. ¶ Aut. ℞. alumiꝭ rocbe lib. j. alu/
miniꝭ ſcariole. ℥. j. alumis fecū. ℥. ij. drag. gūmi. arabi. amidi
ſaponis albi. añ. ℥. ij. piſtent̄ ⁊ bulliāt in lib. x. aque recentis
⁊ clare donec remaneāt. p. ij. poſtea cola ⁊ ex ea capillos bal
nea pectinādo eos ſub ſole. Frica capillos cū puluere cerri ⁊
ſplendent. Et ſilr ſplendebit annulus aureus vel argēteꝰ eo
dē puluere fricatꝰ. ¶ Dixit Gal'. ꝑ miemir. ꝙ archigenes dī
xit. ꝙ lupini crudi cū aq̄ ⁊ nitro mixti ⁊ illiniti flauos faciūt
capillos. Camomilla retēta in lixiuio colore pulchro deco/
rat. ¶ Et dī. ꝙ ſi inungant̄ capita pueroꝝ vel puellaꝝ cum
oleo mixto cū cinere corticū auellanaꝝ ⁊ nitro emittēt capil
los pulchros. ¶ Si capillos ad rubedinē ↄclinare volueris
ꝑpara ꝑus eos cū lixiuio facto ex cinere tirſoꝝ cauliū i quo
ſit alumen diſſolutū: ⁊ ſit iª ablutio multis diebꝰ: nā prepa/
rat capillos ad recipiendā oēm tincturā: deinde. ℞. farine lu Modꝰ faciendi capillos rubeos.
pinoꝝ. ʒ. x. myrrhe. ʒ. v. alumis rocbe ⁊ aluminis fecū. añ. ʒ.
iij. terant̄ ⁊ incorꝑent̄ cū lixiuio facto cū cinere farmētorum
vitis donec fiat ex eis forma vnguētis: ⁊ cū eo vngant̄ oēs ca
pilli ⁊ illiniant̄ poſtqꝫ fuerint abluti cū lixiuio dicto ⁊ fue/
rint medie exiccationis. Aut poſt ꝑdictā mediā exiccationē
inungant̄ cū linimēto facto de puluere rubie tinctoꝝ cuꝫ li
xiuio de cinere ſarmentoꝝ. ¶ Et dicūt cōuenire caput laua/
re ſepe ex aq̄ in q̄ ſemia lape minoris diu bullierint. Et illini
re capillos cū aceto vel aqua in q̄ alkāna diſtēperata fuerit.
¶ Sciendū eſt ꝙ multotiens ⁊ multis vicibus inuicē pecti/
nare capillos ſub ſole cū pectine humefacto cū lixiuio mul/
tū opat̄ ad bonā ⁊ pulchrā colorationē capilloꝝ. Dixit. A.
ꝙ alkanna ⁊ indicū ⁊ ꝓprie radix alkanne ſunt radices ſuꝑ
quas ↄgregant̄ hoīes in tingendo vel ad nigrū vel ad flauū.
¶ Modus aūt palliādi canitiē: ⁊ ꝑmutandi colorē albū ca/
pilloꝝ ad citrinitatē vel ad ſubcitrinitatē vel ſubrubedineꝫ
eſt talis. ℞. gūmi arabici alkāne. añ. ℥. j. gallaꝝ imaturaꝝ: ⁊
gallaꝝ qbꝰ aptant̄ coria. añ. ℥. iij. terant̄ ⁊ bulliant in lixiuio Modꝰ palliandi caniti.e.
debili ⁊ dimittant̄ in eo ꝑ diē ⁊ noctē: poſtea optime cuꝫ eo
lauent̄ capilli poſtea copiant̄ donec fuerint medie exiccatio
nis: poſtea inungant̄ radices eoꝝ cū ſucco corticū viridium
nucū ⁊ pectinet̄ cū pectine humectato in dicto ſucco diu ⁊
frequēter humectādo cū ipſo ſucco pectinē donec oēs capil/
li bñ humectati ſūt ex ſucco illo. Et poſt dictā pectinationē
dimittant̄ ſic ꝑ horas ſex vel. vij. deinde pectinent̄ cū pectine
nō humectato. Et ſic fiat de 3° in 3^{m}: vel de 4° in 4^{m}: vel per

amplius tēpus sicut videbitur expedire. Aut fricent capilli
post ablutionē predictā cum puluere alkanne humectando
cum vrina: aut cū carnositate arancij: ⁊ dimittant ⁊ fiat per
oia vt dictū est. Et scias. q̄ idemmet modus tincture factus
Modus faciēdi capillos nigros.
sup capillos citrinos: siue rubeos redderet eos nigros.
¶ Modus aūt palliandi canitiem ⁊ reducēdi colorē pilorū
albū ad nigredinē ⁊ oēm aliū colo. ē mei^m cōplet p medicinas
simplices ⁊ cōpositas. ¶ De denigrantib⁹ aūt capillos sim
plicia sunt stipites ⁊ folia rubi ⁊ pprie cinosbati qñ coquūt
in lixiuio: ⁊ inde caput lauat. Et si in lixiuio pus decoctus
fuerit exterior cortex viridis nucū ⁊ pauper rubeū fortē effi
ciet nigredinē. Et decoctio stipitū ⁊ foliorū papaueris silue/
stris ⁊ mane loti cū aqua decoctionis eiusdē tingent forti ni
gredine. Et folia cypressi in aceto decocta denigrant: ⁊ flos
pulueriçatus: ⁊ cū oleo mixtus pilos denigrat multiplicat ⁊
plongat eos ¶ Et de vtilib⁹ est medicamen archigenis qđ
describit Gal. p miemir. ⁊ est radix capparis cū lacte mulie/
ris ac asine bullitus vsq ad ɔsumptionē tertie ptis cū fit ex
eis in nocte cataplasma. Aut tere cū eis radicē salicis ⁊ cor/
ticē eius cū aceto ⁊ vnge capillos. Aut puluerē gallarū cū
succo nucū bullire fac ⁊ inunge. Et denigrat eos pars illa ni
gra papaueris rufi que est in medio floris eius cū oleo myr
thino mixta inuncta ⁊ cataplasmata. Et oleū myrthinum
agitatū diu in mortario plumbeo: ⁊ in eo reseruatū inunctū
sepe denigrat. ¶ Cōposita aūt ad denigrādū facientia multa
sunt: ⁊ ex eis est vt recipias. c. nuces virides: sicut sunt in ar
bore de mense iunij ⁊ cōtere eas ⁊ pmisce cū lib. s. aluminis
scissi ⁊ pone in olla noua ⁊ superinfunde lib. iij. olei ⁊ dimit
te in loco nō humido: neq multū sicco p dies. xx. postea cū
illo oleo caput inungat. ¶ Aut. ℞. almuri ⁊ aloes epatici.
añ. ℥. j. ⁊ fuliginis aliquātulū ⁊ liga in petia: ⁊ fac eā bullire
in vino potenti: postea ex illo vino capillos lotos ⁊ medie
exiccatos inunge nō cito denigrabit eos nigredine pulchra.
¶ Aut. ℞. vitriolū de quo fit encaustrū ⁊ dissolue in aceto
⁊ vino ⁊ dimittat sic per noctē: postea ex eo illiniantur capil
li ⁊ pectinent pectine cū eo humefacto ⁊ fient nigri cum du/
rabilitate: aut puluere alkanne ⁊ corticū fabe. Et galle cum
succo blete tēpera ⁊ inunge. ¶ Dixit Ras. 25. cti. ℞. gallarū
lib. j. ⁊ fac in oleo frige ⁊ cū dicto oleo alkānā misce ⁊ vitrio
lū ⁊ salgēma ⁊ cōfice ex eis vng^m ⁊ caput vel barbā illinies
prius tñ laua cū aqua calida ⁊ manibus fricando exicca. Et
vt nō exiccet vnguentū. dixit haly. cū folijs blete vel sambu
ci cooperi per sex horas. postea laua: qm̄ est expertū. ¶ Di
xit Aui. ad denigrandū capillos ⁊ nigredinē eorū ɔseruādū.
℞. mirabol. indorū ⁊ emblicorū ⁊ gallorum. añ. par. x. lau/
dani partes. xx. contrita ponantur per duos dies in tribus
lib. boni olei: deinde coquant donec ingrossescant ⁊ fricent
cum eo capilli. ¶ Aut. ℞. folia nuc. ⁊ corticem radicis eius
⁊ paritariā: ⁊ in aqua coque: deinde adde puluerē aluminis
⁊ alkanne vel galle ⁊ aluminis rocbe vitrioli salis nitri: ⁊ cū
hac aqua loca que denigrare volueris laua. ¶ Et scias. q̄
oia pdicta denigrantia multo magis opz preparare q̄ pilos
ad tincturā recipiendā cum dictis. ¶ Ait Ras. 25. ctiñ. ex p
miemir. vngi dz qui vult qđ perseueret nigredo capillorum
suorū ac nigrescat illud qđ fuerit albificatum ex eis cum al/
kitran puro ⁊ pprio: ⁊ remaneat linitio eius super locū per
tres horas. ⁊ deinde ingrediat balneū ⁊ sic fiat in quolibet
triduo vna linitio in cōplone frigida: sed in calida cōplone
dz alkitran misceri cum oleo. ¶ Et dixit. simil't operat i^a pe
tenuis picis que ex tenuitate ⁊ calefactione ei preest: quia
illud qđ fuerit simile huic denigrat ⁊ prohibet cito fieri ca/
nos. Nec infert nocumentū sicut inferunt frigide ⁊ stiptice
de reumatibus malis: qr plures mortui sunt ex vsu medici/
narum fortis frigiditatis ⁊ stipticitatis: ⁊ plures alij passi
sunt apoplexiam ⁊ ptisim: igitur si volueris vti aliquo medi
camine ad hoc vt pōt eo qđ hz in se tenuitatē: ⁊ nō est multe
frigiditatis: aut misce cū ipsis prohibētes nocumentū capi
de qbus sunt cedria ⁊ pix liquida. Nam in istis cum stiptici
tate sua. vt dixit Gal. pmo miemir. est quedā subtilitas per
quam penetrat ad radices pilorū ⁊ denigrat eos absq nocu
mento. Et de phibentibus nocumentū earū sunt gariofili.
Ait. n. Auicē. qñ ponit in tinctura. ℥. j. gariofilorū denigrat
valde ⁊ phibe nocumētū tincture a cerebro. ¶ Dixit Ras.
vbi supra. in aqua gariofi. distemperet alkanna ⁊ fiat ex eis
illinitio: ⁊ fient capilli nigri boni coloris. Et subdit. dico ex
periatur illud super corp⁹ ⁊ nigros faciet pilos illius locis
Et si illinitio fiet ex ea super capillos decies fient nigri vehe
menter valde. ¶ Dicunt. hec est tinctura cōmunis. ℞. vini
albi. lib. iij. alkanne ⁊ cineris ligni cerri. añ. lib. s. rob nucū
lib. j. misceantur ⁊ bulliant suauiter. postea ad habendū co/
lorem quem volueris debes experiri ponēdo ex ea cum bul
lierit aliquid cum penna super carta: nam prima ebullitio fa
cit colorem flauū: scđa rubeū ⁊ pcedēs magis nigrum.

¶ De crispandis ⁊ planandis ⁊ ingrossandis ⁊ subtiliandis ⁊ prolongandis capillis. Cap. xxvj.

Capillorum crispitudo. dixit Gal. 2° đ
cōplonibus. pueniт a sic/
citate cōplonis aut a poro in quo est radix eo/
rū. a siccitate qdē puenit. sicut accidit corrigijs
quas ignis desiccauerit que incrispant sicut vi
demus etiā capillū ipm cū appropinquat igni super locū
flecti. Nam caliditas agens in pilum desiccat humiditatem
cōtinuantem ipsum: vnde in seipso deflectitur. Et pter hāc
cām. dixit Gal. oēs capilli ethiopū sunt crispi. Ex nā autem
pori puenit crispitudo fm hunc modū qui est q̄ fumus va/
po: in nām pili nō pōt forsitan propter sui debilitatem tran/
sire fm rectitudinē sed obliquat. Et fm obliquitatē suam
postea formatur transitus eius obliquus. Aut ⁊ si forsitan
vapor in natura sua sit fortis, sed natura cutis est durior q̄
opz ⁊ phibet vaporem: ne fm rectitudinē transeat: declinat
ergo ad latus ⁊ flectitur: sicut videmus exterius non solum
vaporem ⁊ fumum: sed ēt ipsam flamā ignis cum phibetur
superius pcedere retinere ⁊ declinare ad latus. Et dixit for/
sitan ambe res simul aggregantur. s. debilitas vaporis pmi
⁊ duritiee cutis ⁊ puenit ab eis obliquitas radicis capillo
rum. Et quidā ad dictas causas addunt obliquitatē pori in
nā sua: vnde q̄uis vapor sit fortis ⁊ cutis mollis, tamen va
por in sua radice obliquat. Et opz. dixit Gal. vt capilli sem
per remaneant fm figurā qua eius radix figurata est. Non
enim est possibile de aliquo duorū corporū: vt redeat de obli
quitate ad rectitudinem: nisi mollificet prius: capillorū autē
cause opposite sunt pdictis. ¶ Et subtilitatis eius causa est
vaporis tenuitas ⁊ pori strictura: sicut grossitie ipsorū causa
est vaporis grossitudo ⁊ pori largitas. ¶ Notat tamen q̄/
dam q̄ planities capillorū dupl'r reperitur sumi. Uno modo
Planities capillorū dupl'r sumitur.
large pro capillis bene comatis ⁊ pectinatis: siue sint pprie
plani: siue crispi. Et sic sumpsit planitiē eorū Ras. 2° cti. vbi
⁊ nō planos vocat q nō sunt mundi comati nec pectinati: vt
patuit in sermone 3° de cura ophthalmie. Alio mō stricte ⁊
pprie p planitie vera crispitudini opposita. ¶ Inqt Ras.
Incrispātia capillos.
25. cti. oleū fenugreci crispos facit capillos: ⁊ sil'r semen ius/
quiami. Et si lauent capilli cum decoctione foliorū oliuarū
crispi fient. Et dixit. lupini si terant in aqua ⁊ cū ea lauent ⁊
illiniant capilli crispabunt. Si capilli sepe inungant cū oleo
mixto cū puluere cornu arietis incensi fient crispi. ¶ Dixit
Ras. ibidem. illinitio faciens capillos crispos ⁊ planos. ℞.
myrrhe partē. j. ⁊ salis aque partē. s. ⁊ cōficiant ad modum
pultis cū aqua ⁊ fiat cū ea illinitio post lotionē capitis ⁊ di
mittat i^a illinitio super caput p diē ⁊ noctē postea lauetur.
¶ Dixit Aui. crispantia sunt farina fenugreci ⁊ oleū eius ⁊
alsedre albū ⁊ myrrha ⁊ galla ⁊ calx ⁊ litargiriū que mi/
sceant: ita q̄ sit sufficientia in qbusdā eorū. s. magis ⁊ minus
exiccatiuū fm exigentiā ⁊ cōmoueat cum eis caput tangen
do: ⁊ q: opz cū eis mixtis vt dictū est fricari capillos: nō tamē

leniter sed vt cõmoueat in fricatione caput. Et dixit. qñcꝫ ponit in eis que faciunt planos aliqd iusquiami albi sicut est solũ. Et calx est ex eis q̃ faciũt planos. dicit lr̃a extra. s. cadere q: adurit parũper cũ soluit in hac sũma ⁊ cũ miscetur inter medicinas crispãtes ⁊ ꝓprie qñ equanẽ cũ ea due tertie de alsedre que ambo sint cõfecta cum aqua frigida. Et dixit spuma salis amari incrispat eos vehementer. s. cũ illinit. Et dixit. incrispatiuũ bonũ. ℞. gallaꝝ ⁊ alcarmer ꝯgi: ⁊ limaturę acuũ ⁊ folioꝝ cypressi ⁊ granoꝝ ei⁹ ⁊ granoꝝ citonioꝝ ⁊ lytargirij ⁊ draganti ⁊ boli alcanci ⁊ emblicoꝝ. añ. partes equales ⁊ calcis nõ extincte ptẽ. ꝫ. cõficianẽ cuꝫ aque sicle: ⁊ enĩ est bonũ incrispãs ⁊ denigrans. Scias tñ ꝙ capilli plani nõ crispanẽ nisi cũ magno studio. ℭ Capilli aũt crispi applanãẽ cũ reb⁹ lenientib⁹ ⁊ hũiditatẽ eos ꝯtinuãtẽ multiplicãtib⁹. Dixit. Applanat eos administratio oleoꝝ mũdificãtiũ. aľs. mollificantiũ ⁊ mucillaginũ hũectãtiũ ⁊ eoꝝ q̃ ipsoꝝ ꝓhibẽt incitionẽ. aľs. scissionẽ que dicenẽ ⁊ c̃. ℭ Capilli v̇o subtiles grossi fient fricando eos cuꝫ spuma maris ⁊ cinere cũ veteri oleo mixtis: ⁊ sic fricabuntur singulis noctib⁹. Et grossi subtiliabunẽ lauando caput cũ aqua calida mixta cũ farina orobi ⁊ puluere nitri. Nã subtiliat eos ⁊ lenes ⁊ molles efficit lotio i⁹. Et Aui. dixit. baurach cũ ponit in medicinis capilloꝝ eos subtiliat. ℭ Cã aũt breuitatis capilloꝝ est siccitas cutis ⁊ vapoꝝ paucitas: sicut ipsoꝝ ꝓlongationis cã est cutis moderata humiditas qua pori nõ claudunẽ ⁊ vapoꝝ multitudo. dixit Raſ. 2⁰ ꝯti. ethiopũ capilli nõ fiũt longi ex siccitate cutis capitũ eoꝝ. Cũ ergo cã breuitatis eoꝝ fuerit siccitas cutis ꝓlongabiẽ si laueẽ caput cũ lixiuio in q̃ decocta fuerit herba fenugre. ⁊ postea in ea dimissa: ⁊ post lotionẽ cũ capilli fuerint medie exiccationis pectinenẽ pectine inuncto cum oleo cõita: ut radicẽ altee cuꝫ sanguine porci diu bullire fac in vino: ⁊ postea appone masticẽ ⁊ ciminuꝫ ⁊ vitella ouoꝝ bene cocta: ⁊ misce bñ oĩa simul: deinde per pãnuꝫ cola ⁊ dimitte infrigidari: ⁊ postea pinguedinẽ supnatãtẽ collige: ⁊ caput p̄tus lotũ ea inunge. ℭ Dixit Rogeri⁹. si de radice nenufaris fiant rotule: ⁊ diu in lixiuio dimittanẽ: ⁊ cum eo fiat ablutio: ⁊ ꝓlongabunẽ ⁊ clarificabunẽ vtiliter. ℭ Cũ v̇o cã breuitatis eoꝝ fuerit paucitas vaporis: aut clausio vapoꝝ ex humiditate laueẽ caput cum lixiuio facto ex cinere sarmentoꝝ vitis ⁊ ex aqua decoctionis cimaꝝ frugi ⁊ vlmi lentisci capil. ve. ⁊ scolopendrie palee ordei radicuꝫ ciperi ⁊ lupi. añ. ⁊ fricenẽ postea capilli cũ se. stafisagrie: qm̃ ꝓlongabunẽ. ℭ Aui. ℞. anguillã pinguẽ ⁊ coque donec dissoluaẽ: ⁊ in illa decoctione ponaẽ assungia galline vel anseris ⁊ mel ⁊ coquaẽ ad modũ vnguenti: ⁊ ex eo inungantur capilli. ℭ Et dixit. 25. ꝯti. ꝓlongat capillos ⁊ eos conseruat illinitio facta ex oleo myrthino ⁊ violato mixtis cum pte. ʒ. capil. ve. ⁊ pt. ij. laudani. ℭ Et sola lotio capitis cũ decoctione cap. ve. capillos venustat multiplicat ⁊ ꝓlongat: ⁊ ideo dicunẽ a venere. ℭ Et dicit. ꝙ si caput laueẽ ex aqua in qua decocte fuerint glandes arboris fagi vsqꝫ ad tertiaꝫ parteꝫ ꝓlongabunẽ inde capilli ⁊ formosi fient. Et cõsimilr̃ operatur inunctio facta cum oleo cum quo mixtus fuerit puluis capitum quarũcũqꝫ auium combustorum.

ℭ De scissuris ⁊ syronibus capillorum. Cap. xxvij.

Capillis accidit scissura. dixit ʒoar ꝓpter multitudinẽ siccitatis in eis: ⁊ ꝓpterea raro accidit scissura capilloꝝ flegmaticis ⁊ humidis nã. Et signat hec scissura siccitatem cerebri: ⁊ qñqꝫ ẽt siccitates totius corporis: sed non sempꝫ q: põt ꝓuenire ex ꝓ̃ma cerebri dispõne preter dispositione corporis. Et simile significatus põt sumi ex oibus aliis dispõnibus capilloꝝ p̄dictis. s. ꝙ non licet arguere ex dispõnib⁹ capilloꝝ supra dispõnẽ totius: sicut Gal. voluit 2⁰ de cõplexionibus. ℭ Dixit ʒoar. qñ scindunẽ capilli dealbanẽ eorum extrema: cuius cõtrariũ est in canitie in qua dealbantur radices. ℭ Et cura fit cũ nutrimẽto humectante ⁊ cum ablutione cũ aqua: aut cum lixiuio dulci decoctionis altee malue violarie ⁊ similiũ. Et illinitio cum oleo de semine lini: aut amigd. aut oliua ꝫ dul. Et cum vis aliqd ipsoꝝ apponere adde laudani tñ ꝙ dissoluatur in eo bulliendo. ℭ Dixit Aui. ꝓhibẽt ipsaꝫ olea leuia ⁊ equalia ⁊ mucillagines visco se: sicut altee folioꝝ salicis ⁊ oiuꝫ in qbus est humectatio. ℭ Dicũt qdã. scissuras ⁊ corrosiones capilloꝝ tollit mucillago psilij: aut aqua in qua ordeũ infusuꝫ steterit per noctẽ ⁊ vnganẽ capilli de sero cũ oleo vio. vel roſ. vel alio simili ⁊ bene pectinenẽ vt oẽs illiniant eo. postea cooperiaẽ caput ⁊ dimittaẽ sic tota nocte. ℭ Ablutio capilloꝝ ⁊ ipsoꝝ irroratio cũ aqua in qua lupini bullierunt capillos fortes efficit ⁊ syrones remouet. ℭ Dicũt qdã cõtere gallam cum assungia veteri: ⁊ ex ea capillos fortiter frica. Nã capillos fortificat ⁊ ꝓlongat ⁊ syrones tollit. ℭ Et dicũt. accipe mentã genestrã ⁊ gallitricũ ⁊ in aceto coque ad aceti cõsumptioneꝫ: postea cum eis capillos frica. ℭ Dꝫ aũt patiens sibi cauere a potu vini forꝫ puri ⁊ ablutõe cũ lixiuio calo: q: capillos corrodit.

ℭ De retardatione ortus piloꝝ: ⁊ ortorum depilatione: ⁊ ꝓhibitione renascentie eorum. Cap. xxviij.

Qui desiderant retardare ortũ piloꝝ in pectine subascellis vel alia parte corpis dꝫ assuescere ⁊ inungere loca illa cũ rebus frigidis ⁊ stipticis: ita ꝙ etiam aliqñ cũ narcoticis: ⁊ vñ Raſ. 25. ꝯti. ⁊ Aui. 4⁰ 7⁰ dicunt ad hoc cõferre iusqamũ: opiũ: psiliũ: cocta in aceto. Et cimolea ⁊ cerussa sumunẽ ꝫ ptes eq̃les: ⁊ de albumine pars. s. ⁊ coquanẽ cũ aqua iusquiami albi. Et cõfert fricatio loci cũ limatura ferri cocta fortiter in aceto: aut cũ rubigine ferri: cum saliua supfricata. Et cõfert inunctio cum succo cicoree. Et emplm̃ de folijs excorticatis: ⁊ emplm̃ de rubi folijs: ⁊ vel cinosbati suppositũ sepe piloꝝ retardat ortũ. ℭ Qui v̇o pilos iam ortos ex aliqua pte corpis abijcere voluerit sex modis hoc posse facere sciat: ⁊ ꝓ̃mus modus est incidẽdo eos cũ forficibus: sc̃ds est abradendo eos cũ pilo: tertius est eradicãdo eos cũ ceroti: ꝗ̃ illis applicanẽ. Quartuẽ est cũ psilotris corrodẽtib⁹ eos: ⁊ ẽt radices eorũ. Quintus est euellẽdo eos cũ tenaculis: singillatim capiẽdo eos: ⁊ extrahẽdo: ⁊ Sextus est cũ medicinis: que a ꝓprietate faciũt eos cadere. Primus modus. sc̃ds modus: ⁊ qntus modus habẽtur noti apud barbitonsores: ⁊ mulieres h exercẽtes. ℭ Cerota aũt, que cũ sua applicatione euellunt eos: cum violẽter remouenẽ fiunt ex pice ceropi. i. mumia: ut ex pice nauali. ℭ Aui. ℞. masticẽ. ⁊ pone in vase terreo sup ignẽ: ⁊ cũ liquescit adde colofoniã: ⁊ deinde armoniacũ ⁊ fac bullire: donec inspisset: postea, pice sup aquã frigidã: postea malaxa manibus: ⁊ vtere eo: est. n. optimũ depilans facit pilos faciei: ⁊ oium locoꝝ. ℭ Aui. ℞. cerã cũ puluere colofonie ⁊ cõmisce radices piloꝝ illine fricando: nã facit pilos cito cadere. Et dicũt. ꝙ farina lupinoꝝ locis pilosis apposita facit facilem euulsionẽ eoꝝ: ⁊ ꝙ alij nõ nascunẽ. ℭ De psilotris autẽ qdã cõponũt h psilotrũ faciẽs sine dolore casuꝫ piloꝝ. ℞. puluerẽ sulfuris albi calcis viue ⁊ vade ad stuphã: ⁊ cũ bñ calefactus fueris tolle puluerẽ ipꝫ ⁊ calefac ipꝫ sub planta pedis: postea pone vbi vis ⁊ dimitte stare aliquãtulũ ⁊ egredienẽ pili leuissime. ℭ Aliud leue. ℞. calcẽ viuaꝫ ⁊ auripigmentũ puluerizã: ⁊ in sacculo pone ⁊ sacculũ in aqua bullire fac postea cũ illa aqua illine locũ ⁊ depilabit ipꝫ. ℭ Aliud. ℞. colofoniã masticẽ armoniacũ ⁊ auripigmentum ⁊ simul dissolue: ⁊ cũ aliquo fuste ligneo in illo inuoluto sup locum duce: ⁊ est. n. opti^m. ℭ Aliud. ℞. aluminis de pluma. ʒ. ij. salis nitri lib. j. tere ⁊ pone in alambico cũ modico aq̃ ⁊ sublimenẽ: ⁊ ex aqua sublimata laua pilos ⁊ cito cadẽt. Aut oua formicaꝝ ⁊ auripig^m rubeũ: ⁊ radicẽ edere cũ aceto misce ⁊ cuꝫ eo locũ frica. ℭ Dicũt ꝙ gumi edere recens est depilatoriũ forte. Et ꝙ semen vitice cũ oleo mixtũ ⁊ inunctũ est ex eis que depilant cum fortitudine. Aut ꝯburere sanguisugas ⁊

Margin notes: Applanatia capillos. — Ingrossantia ⁊ subtiliantia capillos. — Prolongantia capillos. — Psilotra

puluerisa ꝛ cum succo titimalli ꝯfice: ꝛ ex eo locum inunge. ℭ Aut. ℞. calcis viue ꝛ auripigmẽti. an. ꝛ in lixiuio de sarmentis decoque ꝛ vbi vis appone. ℭ Aut. ℞. olei auripig. sulfuris viui ꝛ calcis viue ꝛ saponis gallici. an. ℥. j. ꝛ decoq̃ cũ lixiuio de sarmentis: ꝛ vbi vis appone. ℭ Aliud Gal. p miemir. ℞. auripigmẽti citrini ꝛ calcis viue. an. ℥. j. amili ꝛ spume argẽti. an. ℥. s. terant̃ ꝛ incorporent̃ cũ aqua: ꝛ bulliãt ad pfectionẽ ꝛ signũ perfectionis decoctiõis est ꝙ penna in eo posita depilabit̃: hoc ẽt signũ est oium psilotroꝝ magis fortiũ. ℭ Dixit Ras. 25° ꝯti. calx viua cũ aqua ponat̃ p sex dies: tñ in 3° die oꝫ calx renouari. Et post sextũ diẽ incorporet̃ cuꝫ ea arsenici citrini sexta ps. Et tãdiu in sole dimittat̃ donec penna intromissa depilet̃ cũ fuerit extracta: tũc cũ illo depilanda loca fricent̃ ꝛ depilabunt̃. ℭ Et Aui. dixit. sume calcis viue ptes. ij. arsenici citrini ꝛ aloes modicũ ꝛ linianĩ cũ aqua calida: ꝛ abradit pilos statim. Sꝫ vt psilotrũ redoleat pone in eo modicũ gallie mus. Et dixit. A. inest foliis gfici ꝓprietas mirabilis in ꝓhibẽdo odorẽ psilotri: ꝛ silr foliis vitis ꝛ rosis ẽt ꝛ ciperis ꝛ silibus. ℭ Et scias ꝙ melior modus approximationis psilotri est vt fit querẽs depilationẽ in stupha calida in qua diu fomentent̃ loca depilanda cũ aqua calida: ꝛ postea p psilotrũ reductũ in formã vnguenti calidũ supapplicet̃ ꝛ dimittat̃ tãdiu donec dicat̃ ter aue maria ꝛ ter pater noster per totũ aut parũ. Et tunc auferatur ꝛ lauet̃ locus cũ aqua calida ꝛ pili oẽs auferent̃ qb⁹ amotis loca cũ oleo ro. cũ aqua frigida ꝯquassato inungant̃. ℭ Si tñ psilotrũ in loco vstionẽ ceu excoriationẽ fecerit curet̃ cuꝫ vnguẽto de cerussa: aut vngat̃ cũ populeon: siue cũ oleo ro. vel vio. mixto cũ succo semp̃uiue. ℭ Dixit Aui. cũ abluit cũ aq̃ calefacta sedeat postea in aq̃ frigida: nã est curatio bona: deinde linianĩ desup lentes excorticate ꝯtrite cũ aq̃ ro. ꝛ sandalis. ꝙ si forte fecerit vstionẽ neciuꝫ est adherere vng^m: aut lytargirũ mixtũ cũ albumine oui oleo ro: ꝛ cãphora. ℭ Unguẽtu vtile sanãs rupturas psilotri. ℞. radicis lilii cocte. lib. j. cãphore. ℥. j. ꝛ incorporent̃. ℭ Dicunt. psilotrũ vtile vt capilli cadãt nõ renasciturĩ. ℞. calcis viue ptẽ. j. aq̃ clare ptes. vj. ꝛ in vase vitreato pone simul: ꝛ dieb⁹ trib⁹ dimitte: postea cola cũ pãno lineo. Et in colatura iteꝝ de calce pone: ꝛ tribus ẽt dieb⁹ dimitte: ꝛ tũc iteꝝ cola: ꝛ sic ẽt 3° iterato facies. Et vltimo de auripig^{ti} pone pulueri͂sato ptes. 6as ꝛ dimitte vno die. postea ex illa aq̃ pone in loco: vbi vis pilos abijcere: ꝛ cito cadẽt. ꝛ nõ renascent̃. ℭ Et de medicinis q̃ pilos abijciunt cũ ꝓprietate dixit kirannus: si cõburat̃ pellis rane: ꝛ sufumittat̃ pulueri͂sata pilos oẽs totius corporis eijciet abintrante in ipꝫ. Et qdã hoc idẽ dicũt de puluere toti⁹ rane ꝯbuste. Et dr̃ ꝙ puluis ossiũ agni portat⁹ supra caput alicui⁹ statim facit capillos cadere: ꝛ dr̃ ꝙ aq̃ egrediens ex fusto vitis viridis: cui⁹ vnũ suoꝝ capitũ in igne ponit̃ sola: vel cũ oleo mixta sepe inuncta pilos facil'r abijcit. ℭ Qui aũt querit vt pili euulsi nõ ampli⁹ renascant̃ loca ipsa cũ claudẽtib⁹ poros: ꝛ cũ stupefaciẽtib⁹ ꝛ stipticis inungat. ℭ Dixit Aui. ꝓhibẽt renasci pilos stupefaciẽtia infrigidãtia: sic vt accipiat̃ ꝛ depilet̃: deinde liniat̃ cuꝫ iusqamo albo: ꝛ opio ꝛ aceto. Et aq̃ iusqami nigri cũ eis ꝛ solatri: ꝛ melius si fuerint cocti in aceto. Et dixit. corp⁹ rane lacunalis exiccatũ cũ terit̃ ꝛ miscet̃ cũ muciliagine psilli: aut cũ succo iusqami albi: aut aceto: ꝛ illinit̃ ꝓhibet renascẽtiã piloꝝ. ℭ Dicũt de ꝓhibẽtib⁹ pilos nasci sunt sanguis vespertilionis: sanguis testudis aquatice. ꝛ lac canis. ℭ Dixit Gal. p miemir. medicine q̃ pilos renasci ꝓhibẽt cõponũt̃ ƀꝫ rõnẽ g leporẽ marinũ: ꝛ ranas q̃ in stagnis viridib⁹ nascunt̃: ꝛ cũ sanguine testudis marine: ꝛ vespertilionis: ꝛ oua formicaꝝ: ꝛ gũmi vitis albe. s. brionie ꝛ vitice. Et dicũt. ꝙ puluis ostracoꝝ: aut cinis stipitũ caulis cũ aceto emplat⁹ nõ sinit pilos euulsos renasci. ℭ Oleũ stellionũ. i. lacertaꝝ dom⁹ aut inhabitãtiũ sepe inũctũ ꝯuenit. ℞. musculos virides ꝛ cõtere eos ꝛ ꝯfice cũ eis de opio: ꝛ semine iusqami: ꝛ papaueris nigri ꝛ locũ inunge. Aut vnge locum cum ouis formicaꝝ mixtis cũ sanguine vespertilionis: aut testudinis: aut sãguisugaꝝ. ℭ Aut. ℞. x. vel. xv. sanguisugas ꝛ pista bñ in mortario: ꝛ desup pone acetũ forte: ꝛ tere bene sil: ꝛ p petiã exprimere donec tota suba eaꝝ exeat: ꝛ postea vnge locũ sepe: ꝛ nũq̃ renascent̃. ℭ Aut. ℞. oua formicaꝝ ptẽ. j. sanguis testudinis ꝛ rane aquatice ꝛ vespertilionis: ꝛ cricij. an. ptẽ. s. conficiantur: ꝛ ex eis locus inungatur. ℭ Et dicitur ꝙ adeps vipere sepe inunctus pilos euulsos vel abrasos diu ab excrescendo prohibet.

De modo applicandi psilotrũ.

Cura adustiõis: aut vlcerationis psilotri.

De his q̃ pilos a ꝓprietate abijciunt.

Prohibẽtia pilos renasci.

ℭ De alopetia ꝛ tyria. Cap. xxix.

Alopitia ꝛ tyria q̃nq̃ cõsiderant̃ vt sũt dispõnes opẽnũ lesiuę ꝛ sic sũt egritudines: ꝛ sub hac cõsideratione plures auctores de eis terminãt in tractatu egritudinũ. Et q̃nq̃ cõsiderant̃ vt sunt cutis capitis defedatiue reddẽtes eã aspicientib⁹ turpẽ: ꝛ sub hac cõsideratione determinant de ea multũ in tractatu decorationis. ℭ Dixit Gal. p miemir: ꝛ ponit̃ a Rabi in 23ª ptic. suoꝝ affo. alopetia ꝛ tyria est egritudo vna: sꝫ eaꝝ noia sũt inegłia rõne figure loci. Et dr̃ alopitia ab alopis grece qḋ latine est vulpis: ꝛ dr̃ sic: q: vulpib⁹ hec passio euenire ꝯsueuit: ꝛ est cutis depilatio siue cutis excoriatio. Et tyria dr̃ egritudo capitis cũ cũ abradunt̃ capilli reddit̃ tũc cutis ei⁹ silis tyrie a pelle sua excoriate: ꝓpea dixit Greg. alopetia ꝯseruat supficiẽ cutis: sꝫ vitiũ serpẽtis. s. tyria tollit eã cũ capillis ꝛ pilis. ℭ Et Aui. dixit. alopetia dcã est: q: accidit vulpib⁹: ꝛ tyria dr̃ a tyro serpente. Et ẽt in alopetia cadũt pili absq̃ lesione cutis: s. in tyria nõ tñ cadũt pili: sed excoriat̃ cutis cũ eis sicut accidit serpenti. Et dixit. fortasse accidit in tyria figura sicut est figura serpẽtis. s. tortuosa q̃ figura nõ accidit in alopetia. ℭ Gal. q dẽ vbi. s. voluit. ꝙ sicut plãte q̃dã hũiditate aliqñ indigẽtia deficiũt ꝛ exiccant̃: ꝛ q̃dã aliqñ hũiditatib⁹ extraneis eis approximãtib⁹ corrũpit̃: ita ꝛ pili vel indigẽtia humiditatum qb⁹ nutriri oꝫ corrũpunt̃: ꝛ cadũt vt in caluis senibus consumptis ꝛ cõualescentib⁹ fit. Uel ꝓpter humiditatis prauitatẽ eis appropiãtis vt in alopetia ꝛ tyria fit.

Causa enim generãs alopetiã ꝛ tyriã. dixit Auic. est mã mala manens in cute: ꝛ origine piloꝝ corrodens eos: ꝛ ꝓhibẽs nutrimẽtũ bonũ eis. Et ista mã q̃nq̃ est colerica: ꝛ q̃nq̃ est melica: ꝛ q̃nq̃ flãtica: ꝛ q̃nq̃ est ex sanguine corrupto. ℭ Et signat̃. dixit Aui. supra totum illud. i. supra vnã quãq̃ mãꝫ p id qḋ appet cũ fit abrasio de colore cutis. s. ꝓprie cũ fricat̃ fricatione aliq̃. s. leui. Et q̃nq̃ signat̃ illḋ ex regimie p̃cedẽte: ꝛ ex accidẽtib⁹ q̃ associant̃ ei: ꝛ ex eis que signãt illḋ est hũor dñans in toto: aut in cerebro: ꝛ ptibus capitis. Gal. tñ p miemir dixit. solũ sumi signũ hũoris ex spẽ coloris cutis: ꝛ regimie p̃cedẽte. ℭ Et q̃uis ois mã possit esse cã dispõnũ dictaꝝ: ƀm pl'm tñ fit ex mã flãtica exacuta. Et iõ Zoar. nõ fecit mẽtionẽ: nisi de h^a mã. Et dixit. alopetia gñat̃ ex flãte subtiliori, ꝛ nõ ita grossiori sicut est flegma: ex quo gñat̃ tyria: sꝫ tñ tyria fit ex flãte exñte minoris q̃titatis q̃ alopetia ꝛ subtilioris sube. ℭ Et dixit Zoar in tyria fit depilatio capitis: ꝛ fit p viã tortãz: cã tortuositatis est paucitas flãtis in q̃titate cũ nõ vltima subtilitate: q̃m si eẽt in subtilitate vltima fieret depilatio p viã rectã: sicut facit aq̃ que cadit sup terrã: sꝫ q: retinet aliqd grossitudis: ꝛ non est eqles: accidit ei qḋ accidit aq̃ cũ aliqd luti ei supaspgit̃: q̃ cũ cadit sic sup terrã facit viã tortuosã: ꝛ nõ rectã. Et de hac figura intellexit Aui. cũ dixit. fortasse accidit ei figura serpentis: ꝛ excoriat cutẽ cũ defectu piloꝝ: q: hũor faciẽs ipsam acutior est eo q facit alopetiã. ℭ Et ex dictis supra ca^o de saphati. ꝛ ex hoc apparet ꝙ alopetia ꝛ tyria nõ sũt idẽ qḋ tinea: q̃uis dicant qdã ꝙ tinea sit tyria differẽs ab ea solũ in hoc qḋ in tyria excoriatio cutis est supficialis: ꝛ cũ sanat̃ iteꝝ sup ea renascunt̃ pili. tinea ƀo est excoriatio ꝓfunda: aliqñ vsq; ad os in qua post ꝯsolidationẽ nõ renascũt̃ pili: a quacũq; mã iste dispõnes fiant: alia est facilis curationis: ꝛ alia difficilis: ꝛ

Dria inter alopetias tyriam ꝛ tineam.

distinguit inter eas velocitas rubificatiõis loci ꝑ fricationẽ
ex velocitate attractionis sanguinis boni ad ipsũ: ⁊ ipsius
Prognostica. rubificationis tarditas. ℂ Dixit Gal. ꝑ miemir. si per frica/
tionẽ locus depilatus non rubeat nulla est curationis spes.
Si aũt rubescit q̃to citius tanto citius curat: ⁊ scias q̃ tam
alopetia q̃ tyria antiq̃a est curatiõis difficilis ⁊ fere ipossibilis.
Cura tñ tyrie. dixit Zoar. levior est cura alopetie. Et cã huiꝰ
est maior subtilitas ⁊ maior q̃titas hũoris faciẽtis ipsam.

Cura hax dispõnũ. dixit Mes. sũt quatuor res. Et pª est
mundificatio ab hũore sub cuiꝰ dñio eẽ vr. Et scõa
est occupatio vt adequatio bona fiat in corpe cũ regimie bo
no in oi genere sex rerũ nõ nãliũ. 3ª est occupari circa id qd
factũ est in cute de malitia: ⁊ 4ª est auxiliari ad regñonẽ pilo
rũ vbi euulsi fũt: ⁊ ceciderunt ⁊ est in toto silis cure saphati.
ℂ De dieta. dixit Avi. nõ est dubiũ qn rectificatio regimis
in eis sit necessaria cũ administratione cibi valde boni kimi
Dieta. ad corpꝰ: ⁊ vini tẽperati cõmixti. s. cũ aqua declivis ad ipres
sionẽ dulcedinis parũ cũ tenuitate sube ⁊ claritate. nam hec
est nutribilis. ℂ Gal. dixit. ꝑ miemir. Et ponit ẽt. 25º. ɔti. de
uitent potũ vini. s. purũ ⁊ vaporosũ: ⁊ deuitẽt balneũ: ⁊ reple
tionem cibus maxie inflatiuũ: ⁊ generalr oẽs q abũdantis
nutrimẽti fuerint: ⁊ comestionẽ vitent carnis. Et Ras. dixit
cõsiderãdũ est in hoc: ⁊ hoc forte q: vt dixit Syranus prece
pit q̃ fieret regimẽ restauratiuũ generãs sanguinẽ bonum.
Et itez dixit. vtendum est freq̃ter nutrimẽtis humidis ⁊
bonis: vt pane simule galliniis: ⁊ vitellis ouorũ euitatis his
que ingrossant: aut sanguinẽ acutũ faciunt. ℂ De regimine
De euãne aũt euãnũ. dixit Avi. nõ est dubiũ qn euãtio sit necessaria: ⁊
incipiat pˢ res euãne corpis ab humore faciẽte cũ medicinis
educẽtibus ipsũ: aut cũ flebotomia si exegerit illam. Nam
dixit Ras. 25. ɔti. si cutis capitis fuerit rufa: ⁊ vene ipsiꝰ re/
plete nulla res est melior minutione. ℂ Dixit Avi. post vlez
curationẽ deueniendũ est ad ꝑticularẽ euacuationez capitis
cũ caputpurgijs odoramẽtis gargarismis cũ eis que dicta
sunt tertij ꝑma. in capº mundificationis capitis: ⁊ eligatur
sm vnãquãq3 superfluitatẽ. idest humorẽ peccantẽ que cõue
nientia sunt ei. ℂ Gal. dixit. ꝑmo miemir euacua corpus ab
humore: ⁊ ego purgo eos cũ yera addendo ellebor nigrum
si humor fuerit melicus: aut scamoneã si fuerit colericus. Et
post purgationẽ do eis ad masticandũ: ⁊ gargariçãdũ: ⁊ ad
purgandũ totum caput. Et dixit. iam sanaui ego alopetiam
cõditionabilis firmitatis ex laxatione tantũ. Et dixit. q̃dam
sumebat freq̃ter de tuberibus ad saturitatez quolibet die
per mensem vnũ. Et cũ passus esset alopetiaz purgatus fuit
cũ yera pulpe colloqntide: ⁊ in quq3 diebus bis: ⁊ sumebat
ante vel post purgationẽ de pillulis. que sic fiunt. ℞. pulpe
colloqn. ꝑtez. j. succi absinthij: ⁊ scamonee. añ. ꝑtem. 5. aloes
ꝑtes. ij. ⁊ ꝓposueraz post istam purgationẽ vti masticationi
bus ⁊ gargarismis: sed ipse recessit in quodam viagio suo. ⁊
post. xx. dies rediit sanatus. Cũ ergo viderez firmari ꝑ hanc
curã secutus sum in alijs freq̃ter: ⁊ oẽs curati sunt absq3
alia cura. ℂ Dixit Avi. si nõ sufficit euãtio vna itera eã post
quietes in eo q̃ est inter illud. sup. ⁊ quies que media est in/
ter euãnes sit sm vires patiẽtis. Et subdit. cum videris cutẽ
capitis rubere: aut venas eiꝰ rubedine replõnali flõma eas
post flõmiã vniuersalẽ si exigit istud cõsilium. s. venas frõtis
⁊ venas capitis. Si aũt nõ videris illud tunc nõ facies ali/
quid de hoc. sanguis. n. est quo indiget illic. Et dixit. scias q̃
in infantibus sufficit abstinentia: ⁊ puberes tolerant. ʒ. j. de
pillulis cochijs ⁊ hñtes. x. annos. tertiam partem. ʒ. vnius.
ℂ Dicunt. in recente sepius sufficit euãtio. vez in antiqua.
dixit Gal. humiditas inclusa est in capitis cute: ⁊ est diffici/
lis euulsionis. Et ideo quotiens hoc vitium fuerit antiquũ:
q: cutis capitis peioris erit dispõnis in laxatione sola minꝰ
spei erit in sanatione eius: sed requirunt ẽt medicine locales:
Tres intentiones ad mũm ꝑñ team. ⁊ iõ premissis euãtionibꝰ vlibꝰ ⁊ ꝑticularibus in antiqua.
ℂ Et q̃cũq3 nõ videris euãtionẽ sufficere. dixit Avi. ꝑma/
tandũ est sup mũdificationẽ cutis ab eo q̃ in ea est mansiuũ
fixũ: ⁊ sup extractionẽ eius ab ea in resolutionẽ ⁊ exiccatio
nẽ ipsius. Et in dictis Avis tres tetigit intẽtiones: quarum
vna est ad cutis mundificationẽ. Scõa est ad mãe de cute ex
tractionẽ per euacuationẽ sensibilẽ. Et 3ª est ad ipsius mãe
extractionẽ per euacuationẽ insensibilez ⁊ occultam. ℂ Et
scias q̃ istis cõpletis intentionibus inest alia intentio que
est ad attrahendũ sanguinez bonum ad locum: q̃uis omni
tẽpore oporteat procurare vt nutrimentũ cuti capitis dele/
gatũ sit bonũ. ℂ Et scias q̃ predicte intentiones nõ sunt in
qualibet alopetia omnes necessarie. nam in recenti ⁊ ea que
nõ multuz impressit sufficit ꝑma ⁊ vltima. Quidam tñ sunt
qui dicunt. q̃ in ꝑncipio recentis post euãnem cõueniunt re
percussiua: ⁊ fortasse repercussio cõpeteret in mã ad locũ ab
alijs fluente mẽbris qñ repercussio fieret cum repercussiuis
debilibus: sicut cum ablutione capitis cũ aqua decoctionis
roserũ myrthi ⁊ capillorꝫ ve. ℂ Pro implendo autẽ ꝑmaz De pª intẽtione q̃ est mũdificatio cu tis.
intentionẽ. dixit Gal. ꝑ miemir. radendus est locus cum ra/
sorio. s. post lotionẽ eius cũ rebus abstergentibus vt cũ lixi
uio ⁊ sapone: ⁊ post abrasionem fricet locus cuz pãno gros
so aspero vel cũ cepe muris vel cuz allio: ⁊ similibus donec
rubeat: deinde in recenti ⁊ facili querat resolutio. Sed quia
dissolutiua sunt omnia calida. dixit Ras. 25. ɔtinẽ. ipsa non
debent esse fortis caliditatis: q: tunc adurunt cutẽ capitis: ⁊
cum hoc dimittit passio per ea in ꝑmis apparente exinde iu
uamento magno: sed postea ex vehementi desiccatione red/
dunt cutẽ capitis ad modũ dispõnis caluitiei: ⁊ ideo debent
esse vehementer calide: s3 cũ hoc debẽt esse subtiles: q: debẽt
ꝓfundare in cute capitis que est grossa. ℂ Et Avicẽ. dixit.
nõ est dubiũ: quin oporteat vt medicine euãntes ex loco ma
teriã malignã sint incisiue ⁊ resolutiue resolõne nõ ɔsite exic
cationẽ ꝓp vehemẽtiã calefactionis. Vñ adipiscat cutis exic
cationẽ: q in futuro est cã casus pilorꝫ: q̃uis in ꝑñti forsitan
destruat alopetiã: q̃ si necẽa fuerit meⁿᵃ casa fortis. Dix. A.
vel ꝑñs sit. ⁊ nõ habeat alia fiẽ in gũmi rute agrestis q̃ ẽ ra/
dix in h cº tũc frãgat caltas eiꝰ cũ oleis tẽpatis vincẽtibꝰ
sup eã: ⁊ cũ aqs qbꝰ subtiliet. Aut frãgat meⁿᵃ fortis calita
tis minuẽdo eiꝰ q̃titatẽ: ⁊ frãgat eiꝰ ɔplõ. s. calitas: ⁊ festi/
ne accipiat ⁊ remoueat ab eo sup qd ipsa linit ⁊ nõ dimittat
diu stare. Et dixit. ɔsilr si meⁿᵃ ꝑñs debilis fuerit fiat ɔtinua
tio. s. fortificet ꝑ admixtionẽ meⁿᵉ euacuẽtis cã: aut ipsiꝰ ad/
dẽdo q̃titatẽ: aut ꝑ remanẽtiã eiꝰ sup loco spatio longo. Et
hñt predicta vitatẽ nõ solũ in recẽti ⁊ debili: verũ ẽt in forti
⁊ antiqua. Et subdit Avi. opz vt medicina pª sit subtilis sbe:
q: si nõ fuerit talis nõ penetrabit vtꝰ eiꝰ in ꝓfũdũ cutis. Et
opz dixit Avi. vt sit in hõ medicinis ɔfortatio cutis ⁊ ꝓhibi
tio ⁊ repulsio ⁊ retromissio mãe fluentĩ ad ipaz vt nõ recipiat
cutis mãz malignã. Et sic nõ oz eẽ expoliata a ꝑmixtiõe ali/
cuiꝰ stiptici: verũtñ nõ opz vt dixit Avi. vt associet ei stipti/
citas ꝑñma ꝓhibẽs medicinã ꝑuenire ad locuz: ⁊ penetrare
in poros eius. ℂ Cũq3 administraueris has meⁿᵃˢ. s. ꝑ tres
dies. Vel sic. dixit Avi. opz vt ɔsideres ipressiões eaꝝ. Et ɔsi
dera in eo qd est i eis. i. in eo qd seqt ex actiõe eaꝝ: ⁊ cũ h oz
vt itez abradat caput: ⁊ itez fricet sicut dixit Ras. vbi. s. ⁊
ingre ꝑ fricationẽ nũqd magis ⁊ citiꝰ rubeat cutis: qm sigᵐ
est cite sanatiõis. Et ecõtra in quo casu addendũ est in vtute
medicatiõis: verũ tñ sepe inspice ⁊ tãge cutẽ vtruz calefacta
fuerit ne tendat negociũ ad nocẽdũ: ⁊ vlcerãdũ: ⁊ cõtere vi/
res meⁿᵉ quotiẽs dubia fuerit ɔditio eiꝰ. Et Avi. dixit. si in/
uenis egrũ tolerãtẽ ipressionẽ meᵉᵐ incolumẽ adde in virtu/
te eiꝰ: ⁊ si nõ toleret: s3 magnificat ipressio minue q̃titatẽ in
cõmixtione. i. minꝰ pone de ea in cõmixtione cũ alijs. Et stu
de ita ne ꝑducat ad vlcerationẽ ⁊ apationẽ: ⁊ ꝓprie in corpo
ribus leuis ɔtinuationis aut etatis aut temporis. Dixit. n.
Ras. nisi ex pte ꝓcedere debes in corpibꝰ eunuchorꝫ mulie/
rũ ⁊ infantiũ ⁊ siliũ. Et curare debes corpa fortia iuxta mo
dũ ipsorꝫ. ℂ Et ad ꝓcedẽdũ in resolõne eqlr ⁊ ordiate ⁊ ad

tuitãdũ errorẽ. Dixit Auic. icipias a debilioꝛib⁹ in ↄplõne: aut cõmixtiõe aut minoratiõe.i.q̃titatẽ. Et dixit Aui. si pdu xit medicina ad apostemationẽ ꝛ vlcerationẽ succurre ei cũ adipib⁹ sicut anatis ꝛ galline. Et ↄfert cerotũ leue liniendo cũ eo desuꝑ: ꝛ cũ sedaẽ apostematio ꝛ vlceratio reitera curã cũ q̃titate qua toleret. Cũq̃ magnificaẽ res pax non cesses facere illud donec resoluaẽ totũ corruptũ ꝛ attrahaẽ bonũ. Et signũ ipressiõis medicine est vt rubeat cutis cũ fricatiõe minoꝛis nũeri q̃ cũ qbus rubebat añ administrationẽ ei⁹. Si aũt nõ alteraẽ tũc scias ꝙ idiget medicina fortioꝛi ꝓpoꝛtionata mãe ꝛ sanitati. Tũc dixit Raſ. vbi supra. cũ medicis resolutiuis miscẽde sunt medicine attractiue: ꝛ ad attrahen dũ sanguinẽ bonũ ad locũ. Et Auic. dixit. cũ cutis mundifi cata fuerit a supfluitate ꝛ humoꝛe peccãte opꝫ vt in medicis sit virtus attrahens sanguinẽ bonũ: ꝛ vapoꝛẽ eius tẽperatũ post ipaꝫ resoluat qḋ est in cute: aut aggreget duas res. s. re solutionẽ ꝛ attractionẽ. ¶ Et tapsia dixit Raſ. hꝫ in se disso lutionẽ ꝛ attractionẽ sanguinis: verũ tñ caliditas eius est in grediẽs huic vitio: quare vtẽdũ est ea cũ cautela: q: ipsa in fert in cute capitꝭ vlcera apostemosa ꝛ inflationẽ. Et ideo de bes cõterere vim eius cũ cera ꝛ oleo de pẽtadactilis: qḋ vbi nõ inueniaẽ cõteratur vis eius cũ aq̃. Et oꝫ sumi tapsia que est post menseꝫ vnũ vsq̃ ad annũ vnũ. ¶ Et dixit Raſ. ꝙ in ꝑ meimir. numeranẽ medicie alopetie ꝛ forti⁹ est euforbiũ: ꝛ q: in lib. meimir. poniẽ tapsia fortioꝛ p... auerũt qdã ꝙ ta psia sit euforbiũ. sed falso. Et seqtur ipꝫ sinapis ꝛ nasturtiũ ꝛ tapsia ꝛ laudanũ que sunt in gradu p̃io. s. i ꝑmo. ꝛ ista se quunẽ i virib⁹ sulphur ꝛ spuma maris ꝛ baurach ꝛ vterq̃ ellebo ꝛus ꝛ semen eruce ꝛ oleũ laurinũ ꝛ coꝛtices cãnarũ: ꝛ radices earũ vste pix ꝛ alkitran ꝛ stercus muris: ꝛ adeps vr sinus: sed vetustus est melioꝛ valde ꝛ adeps anatis oẽs pin guedines tenues que pñt profundare ꝛ tendere ad vltimas partes piloꝝ ꝛ amigda. amare vste cõferũt huic moꝛbo. Et subdit. foꝛtes medicine misceanẽ cũ cerotis: ꝛ debiles cũ oleo laurino. ¶ Et loquẽs Zoar. de mã recenti dixit sufficit in cu ra alopetie purgari cũ medicina laxatiua ꝛ vngere locũ cuꝫ oleo nucũ antiq̃ aut cũ oleo de keruo. Et de cura tyrie dixit curatur cũ oleo oliuarũ veteri bullito in vase eris, donec ad nigredinẽ ꝑueniat ꝛ sufficiet ad curationẽ ei⁹. ¶ Dixit Me sue ad alopetiã flegmaticã linimentũ ex inuentione nr̃a. ℞. alkitrã euforbij rute montane baccarũ lauri. añ. ʒ. ij. sulfu ris viui ellebori albi. añ. ʒ. i. ſ. tere terẽdo: ꝛ misce cum oleo laurino ꝛ oleo antiq̃ q̃tũ sufficit: ꝛ line cũ eo sup locũ post q̃ fricaueris ip̃m cũ cepe muris aut alijs fricationib⁹ acq̃ rente rubedinẽ in loco. ¶ Et dixit ad alopetiã colericã lini mentũ viride. ℞. spume maris baurach amig. amararũ cõ bustarũ radicũ cãne vstarũ ꝛ stercoꝛis muris ꝛ coꝛticis auel lanarum vstarũ. añ. partes equales: cõficiantur cuꝫ aceto ꝛ adipe anatis ꝛ illinaẽ post fricationẽ cũ spuma maris ꝛ pã no aspero. ¶ Medicamen Rasis. 25. cõtinen. ad alopetiam flegmaticã. ℞. euforbij tapsie olei laurini. añ. ptẽ. i. ꝛ permi sce cum ceroto facto ex oleo laurino ꝛ cera partibus equali bus ꝛ foꝛtius erit cũ pice admixta eis. ¶ Aliud Raſ. ad alo petiã mirabile. ℞. spume maris. ʒ. x. baurach sulfuris qḋ nõ tetigit ignẽ gũmi ruthe agrestis. añ. ʒ. ij. staphisagrie ꝛ can taridarũ. añ. ʒ. i. permisce omnia cũ fece olei antiqui ꝛ vnga tur ex eo locus post fricationẽ. Et si locus ampullauerit di mittetur donec sanentur ampulle vngendo eas cum adipẽ anatis vel galline. ¶ Aliud eiusdẽ ad coꝛpoꝛa foꝛtia vꝛe can tarides ꝛ distempera eas vstas cum pice liquida dũ fiat ad modũ cerotis: ꝛ laua locũ cũ aceto ꝛ baurach. deide peractis bonis fricationibus suppone deinde medicamen per noctẽ. ꝛ medicamini superpone pãnum dum faciat ampullas: de inde crepando eas cura. ¶ Et dixit. staphisagria trita cum oleo laurino aut cum lacte titimali est mirabilis: ꝛ vesice tamẽ facte crepentur. ¶ Si medicamẽ non fecerat ampullas in vno loco cura prius factas: deinde appone medicamẽ in lo co in quo non fuerint ampulle facte. Si cã fuerit calfa assen tur coꝛtices castanearũ ꝛ auellanarũ nucũ ꝛ puluerizenẽ ꝛ misceanẽ cũ melle ꝛ aceto ꝛ liniaẽ cũ eis. ¶ Dixit Gal. p̃io meimir. ad alopetiã diuturnaꝫ auctoꝛitate eracliti tarentini post fomentationẽ ꝛ abrationẽ ꝛ fricationẽ factã cuꝫ folijs ficus ꝛ nitro inungaẽ quolibet die locus cũ hoc vng^{to}. ℞. erinoꝝ marinoꝝ cũ testis suis gallaꝝ amigdaẽ. amaraꝝ pi loꝛũ vꝛsi diantbos, ꝛ capilloꝝ ve. radicũ arundinis folioꝛũ fici dium adustoꝛũ. añ. ʒ. ij. stercoꝛis muris. ʒ. i. ſ. ↄficiantur cũ aceto ꝛ cedria, ꝛ cuꝫ assungia bñ miscendo. ¶ Amplius supra in cap. de saphati. posita sunt medicamina ad tineam que cõueniunt in alopetia ꝛ tyria antiquaꝫ. ¶ Et scias ꝙ iu uant in resolutiõe mãe praue ꝛ in attractiõe ↄueniẽtis gnã tioni piloꝛũ. Et Auic. dixit. ꝙ de eis que adiuuant in resol uendo mãm est cooperire caput pileo de pellibus semꝑ die ꝛ nocte. nã resoluit ꝛ sudare facit. ¶ Dixit Raſ. vbi supra. si locus nõ rubet per fricationẽ. s. foꝛtẽ: ꝛ iteratã scarificeẽ ꝓ funde cũ vẽtosis scarificatiõe ꝛ sanguisugis. ¶ Et Auic. di xit. qñ non rubet frica cũ pãno vehemẽtius q̃ p̃ius ꝛ do nec timeaẽ excoꝛiatio, deide frica cũ eis que sunt sicut cepe: ꝙ si sic nõ rubet nõ erit excusatio: quin scalpelleẽ locus ꝛ li niaẽ cũ eis que sunt sicut allia. ¶ Et dixit de eis qbus indi getur in mũdificando cutẽ a mã alopetie male sunt sangui suge, ꝛ ventosatio. s. cũ scarificatione vel vẽtosatiõe post scal pellationẽ: ꝛ cũ acubus pungere plurib⁹. ¶ Intẽtio autem que est ad renascentiã piloꝝ in loco cõpleẽ cũ eis que dicta sunt in cap. ꝓuationis piloꝝ. De ↄueniẽtibus est medicamẽ Almanſ. dixit. cũ cadunt. i. iã ceciderũt pili capitꝭ vel barbe locus cũ pãno aspero fricẽ: donec rubeat, ꝛ postea fricetur cũ cepis donec loc⁹ ipse incensionẽ sentiat: ꝛ ardoꝛeꝫ in die illa ꝛ nocte sic dimittaẽ. Et mane sitr fricẽ: ꝛ si loc⁹ ampul lauerit inungaẽ cũ adipe anatis vel galline: ꝛ non fricentur aliqbus dieb⁹. Et si pili tunc nasci cepint radanẽ ꝛ fricetur locus cũ pãno aspero quolꝫ die: ꝛ cũ oleo inungaẽ quolibet die: q̃ḋ sic fit. ℞. lib. i. aque decoctiõis capilloꝝ ve. ꝛ camo milleꝛ olei de been lib. ʒ. ꝛ coquaẽ ad cõsumptionem aque. Faciẽtia capillos renasci. ¶ Scias ꝙ vesicatio loci est de melioꝛib⁹ rebus facienti bus ad hoc ꝙ pili renascanẽ. ¶ Vesicatoꝛiũ bonuꝫ ad hoc. ℞. cãtarides abscisis capitib⁹ alis ꝛ pedib⁹ ꝛ pista ꝛ misce cũ oleo donec inspissenẽ: ꝛ cũ eo locuꝫ inunge. ¶ Ait Raſ. 25⁰ ↄti. oleo nõ inueni medicinã melioꝛẽ ad oꝛtũ piloꝛũ ꝛ ca pilloꝝ: q: si cũ ea lauent mulieres caput elonganẽ exinde ca pilli valde, sed oꝫ esse recens: q: sunt tenuis coꝛpoꝛis ꝛ cito amittunt virtutẽ. Et dixit. hoc est medicamẽ ad oꝛtũ piloꝛũ in barba. ℞. capilloꝝ ve. ꝛ laudanũ oleũ mustellinũ ꝛ gallie musca. ꝛ ↄfice: ꝛ vnge. Et dixit. ꝙ artbemisia si misceaẽ cuꝫ oleo vetusto ꝛ inungaẽ inducit oꝛtũ barbe q̃ tarda fuerit ad oꝛiendũ: q: amplificat poꝛos. ¶ Dixit Gal. ꝑ meimir. nõ ac ceptaui neq̃ excogitaui melius esse farmacũ q̃ illud qḋ est mixtum ex laudano: ꝛ oleo lẽtiscino: Et Gal. laudat mures vstos ꝛ incoꝛpatos cũ melle. Et dixit. ꝙ coꝛtices auellanaꝝ vsti faciũt in paucis dieb⁹ desistere alopetiã mixti cũ melle ꝛ inuncti. Et ꝙ cinis auellanarũ vstaꝝ cũ coꝛtice suo exterioꝛi mixtus cũ pinguedine poꝛci vel vꝛsi pilos loci denudatos re ducit. Et oleũ in quo bullierit squilla facit nasci pilos in alo petia ꝛ tyria inunctũ. Et cõuenit cinis spolius serpẽtis cum melle ꝛ musce cõbuste cũ melle ꝛ apes mĩte ↄbuste misce cũ oleo. Et cinis ranaꝝ cũ melle, ꝛ cinis vngulaꝝ capre cũ ace to. Et cinis vngulaꝝ eq̃ cũ oleo: ꝛ cinis allioꝝ cũ melle: ꝛ ci nis radicũ rafani cũ melle. Et rafan⁹ mixt⁹ cũ farina lolij ꝛ sterc⁹ capraꝝ vstũ cũ oximelle: ꝛ succ⁹ rorismarini cũ melle mixt⁹: ꝛ inũctio cũ oleo de tartaro. Et lac canis supillinitũ. Et euforbiũ cũ oleo inunctũ mirabilr euenire facit pilos q nasci tardant. ¶ Et dixit Gal. ꝛ poniẽ 25. ↄti. solatrũ silue stre appellatũ kekẽgi sanat alopetiã quotiẽs supponitur ei per multũ tp̃s. Et Raſ. ait. dico hoc est foꝛte valde. ꝛ dixit. ꝙ cepe generat pilos in alopetia magis q̃ alie medicine

sīc dixit Dio. Et ait Rab.dico exp̄t⁹sum eas ⁊ inueni ꝙ suffi
ciunt absq; alia cura ⁊ sup eis firmaui curā. Et credo ꝙ bul
bus i hoc magis agit ꝗ̄ cepe. ¶ Dixit Alex.illinitio fiat cū
℥.i.aceti.⁊.℥.i.olei rос.iñ mixtis post fricationē factā in lo
co cū pāno aspero, ⁊ videbis mirabilia de bonitate act⁹ei⁹.
Dixit Saracb.quotiēs vis ꝙ pili oriant̄ supra vlcera illine ea
cū vngula caballi aut asini vsta, aut cornu aliq̊ vsto:⁊ mixto
cū oleo sambacino. ¶ Dixit Mesue filius Zacharie. linimē
tū sanans caluitiē gn̄ans pilos in barba ⁊ supcilijs. ℞.cere
℥.s.olei keyrini.ʒ.ij.s.laudāi.ʒ.viij.euforbij gūmi rute agre
stis cātaridaꝝ.añ.ʒ.iij.seminū citrāgulo ꝯbustoꝝ apum si
ue vesparū añ.ʒ.ij.storacis liquide myrrhe.añ.ʒ.ij.s.fiat vn
guentū:⁊ liniat̄ ex eo in nocte post loci fricationē:⁊ mane
lauet̄. ¶ Et dixit Mesue Filagrius.medicamē faciens na
sci capillos vbi oportet:⁊ sanans caluitiē. ℞.carniū limatia
rū:⁊ sanguisugarū ⁊ apū:⁊ vesparū ⁊ salis cocti.añ. partes
equales:⁊ pone in vase vitreato hn̄te foramina multa in fū
do:⁊ pone sub eo vas vitreū, ⁊ manabit post diē ⁊ diē humi
ditas que cōseruet̄ in vase. Et qn̄ fuerit necessitas fricet̄ sup
locū caluū.i.depilatū postq̄ȝ fricaueris ipȝ cū pāno aspero:
aut cū spuma maris. ¶ Ungᵐ faciens nasci pilos vbicūq;.
℞.abrotani cōbusti ⁊ auellanaꝝ cōbustaꝝ:⁊ foliorū mirti
cōbustoꝝ.añ.partes equales.terant̄ subtiliter:⁊ incorporē
tur cū oleo antiquo:⁊ liniat̄ inde locus. ¶ Aliud.illine locū
cū melle, ⁊ superasperge puluerē apum cōbustaꝝ:vel pulue
rē factū ex duab⁹ ptibus cornu cerui vsti:⁊ vna pte solearū
antiquaꝝ ꝯbustaꝝ per triduū sup locū dimitte. ¶ Aliō. ℞.
laudani.ʒ.ij.olei ouoꝝ.℥.i.pinguedinis vrsi.℥.s.dissolue sil:
⁊ cū dissoluta fuerint misce puluerē qui sic fit. ℞.granorum
mirti.ʒ.ij.carte vste nucis vste auellanaꝝ vstaꝝ cū corticib⁹
⁊ nucleis.añ.ʒ.i.fiat vngᵐ:⁊ cū eo fricetur barba vel ali⁹ lo
cus post fricationē bonam cuȝ pāno aspero:vel succo cepe.
¶ Aliud. ℞.corticū auellanarū parūper assatarū:⁊ sterco
ris muris.añ.ʒ.ij.⁊ misce cū oleo nardino in modū vnguē
ti. Et inunge cū eo barbā bis in die post abrasionē loci, ⁊ fa
cta ab'utiōe. Et si nō sufficit facta iterū abrasione fricet̄ loc⁹
cū radice raffani mane ⁊ sero. Et post fricationē vngat̄ cum
hoc vnguēto. ℞.cantaridaꝝ abscissis extremis.ʒ.ij. ⁊ frige
in oleo cōi:⁊ postea remotū ab igne supmisce puluerē capillo
rū ve.parū miscēdo in modū vnguēti. ¶ Aliō Rab.15ᵒ.ꝯti.
℞.cineris abrotani.ʒ.x.ventriū cantaridaꝝ.ʒ.ij.laudani.ʒ.
iij.auellanaꝝ vstaꝝ.ʒ.ij.gallie musca.ʒ.i.terant̄ cū oleo vete
ri in modū vnguēti. ¶ Et dixit Rab.ad gn̄andū pilos i sup
cilijs ⁊ palpebris vnge cū digito supcilia ⁊ palpebras cum
oleo in quo fricat̄ plūbū aut cū adipe anserino. Et vsin⁹ bo
nus est ad h̄,tñ prius fricatio loci fiat: deinde vngat̄. Dixit,
orient̄ pili in loco cōbusto. Dixit Mes.⁊ sil̄r Auic.quotiēs
nascunt̄ pili abradant̄ sepe:q̄m sic fient firmi ⁊ grossi.

¶ De pediculis ⁊ lendinibus. Cap.xxx.

Pediculorum tres sunt spēs. qdā.n. sunt multoꝝ pedū per
ambulantes de loco ad locum:⁊ aliqn̄ longin
quū, ⁊ vocant̄ sexcupedes.⁊ qdā sine pedibus
nō pambulantes:sed fixi adherent loco cui in
herent ⁊ vocant̄ plactule siue pelliciati. Et qdam sunt parui
valde remanentes sub ymine in cute paꝝ perambulātes cor
rodendo:⁊ vocant̄ ꝓprie pediculi siue pellicelli. Et lēdines
sunt noti ⁊ vrplm applicantur capillis.

Cā mālis Et cause oium coꝝ sunt eedē:⁊ sunt 4ᵒʳ.sic aliarū reꝝ
s.mālis:formalis:efficiēs ⁊ finalis. ¶ De mā
dixit Auic.tertij 3ᵒ.ꝙ mā pediculoꝝ est mā putrida quā ad
ptes cutis expellit nā. Et dixit quarti 7ᵒ. pediculoꝝ mā est
que nō est virulēta nec vltimo putrefacta:q: si esset talis nō
gn̄aret̄ ex ea aial. Et ideo est tanto minus mala eis ꝙ est cō
ueniens ad recipiendū vitā:que cū non data fuerit ei a crea
tore suo fiunt ex ea pediculi in loco in quo ipsa mā ꝯtinet̄.
Dicunt.nō esse posse ꝙ aliqua putrefactio sit in mā ex q̄ pe
diculi generant̄ vel gn̄ari debent:sed ipsa est quasi in gradu
infimo in latitudine tñ:in qua latitudine aliq̄ portio mate
rie est minus vel magis mala ⁊ ipura. Et quecūq; sit ipsa est
portio māe intrinsece cui nō ex toto dominata est nā. Sȝ ex
ista pte minus ipura nā cū nō stet ociosa mediante calore nā
li ⁊ calore ꝯtinentis aeris gn̄at pediculos. Et hos dicūt esse
ꝓductos ex intentione nāe. Et ex alia portiōe māe ⁊ ex por
tiōe magis ipura, ⁊ q: derelicta a regimine nāe: vñ aliqualr
putruit gn̄antur pediculi. gn̄antur etiā pediculi ex actiōe ca
loris putredinalis in ipsaȝ. Et hos dicūt.nō gn̄ari de intētio
ne nāe. ⁊ dicūt primos generari maxie tpe veris. hos v̊o oī
tpe. ¶ Cā formalis pediculi est ꝓpria figura ipsoꝝ:⁊ iaȝ pa
tuit ex dictī. ¶ Cā efficiēs est duplex. Una pticularis: ⁊ for
tasse ꝑparatiua tm̄. Et est in ꝓductis de intētione nāe calor
nālis ⁊ putredinalis sil'in alijs aūt est calor putredinal' tm̄.
Nā calor putredinalis lȝ agat in mām putrefaciēdo vt ma
neret ipse, tñ quasdā ptes in sua actiōe dirigit ꝑparat ⁊ di
sponit vt recipiat aialitatē. Et respcū haꝝ partiuȝ ipse calor
putredinalis:q̄uis sit ⁊ dicat̄ putredinalis respcū toti⁹ ma
terie.pōt tñ dici nālis idigestiuus. Et h̄ intelligit Aui.cū ter
tij 3ᵒ.de pediculis palpebrarū.dixit.ꝙ v̊tuȝ ꝑparatiua gn̄o
nis coꝝ est nālis.2ᵃ cā efficiens est vlis vocata vite dator vel
dator formaꝝ:vocata.ē.ab Auic.creator:⁊ pōt ēt dici ꝙ sit
nā. ¶ Et cā finalis ꝓ pte ēt iaȝ pȝ:⁊ est inociositas nāe que
eligit pp melius gn̄āre ista aialia. Et qntus Seruius dixit,
ꝙ nā ꝓduxit eos cupiēs abrūpere somnos. ¶ Dixit Zoar.
supueniunt qn̄q; capillis capitis lendines:de gn̄one quarū
diuerse a medicis reperiunt̄ opiniones:⁊ forte pp difficul
tatē inuentionis cārum ipsaꝝ. Ait.n. Auer.12. metaph. cō
mento.18.ꝙ aialia que gn̄antur ex putrefactione, q̄uis sint
vtilia habent tamē difficilē inuestigationē. ¶ De loco autē
gn̄onis pediculoꝝ.innuit Aui. ꝙ sexcupedes gn̄ant̄ aliquā
tulum sub cute extrinseca ⁊ producti mouent̄ ad ext̄a:⁊ egre
diunt̄. ¶ De pediculis v̊o dixit Zoar.oriunt̄ qn̄q; sub cute
pediculi paruuli:⁊ qn̄ excoriatur cutis exeūt aialia viua:sed
sunt sic ꝑuuncula ꝙ vix pn̄t videri sed tñ cutis nō excoriat̄:
⁊ qn̄q; remanent intus ⁊ pruritū intensuȝ causant. Et qn̄q;
cū pruritu fiunt bothor parue in modū scabiei sup locis sub
qbus sunt, ⁊ isti pediculi maxie fiunt in manib⁹ ⁊ pedibus,
vehemētius in pedib⁹ infantiū:⁊ nō sinunt eos hēre quietē.
Et dn̄t qdam.ꝙ sexcupedes aliqn̄ gn̄ant̄ extra cuteȝ ex ma
teria supra cutē retenta, ⁊ ibi ēt gn̄ant̄ plactule ⁊ lendines:
sed lendines postea mouent̄ super capillos. ¶ Et iā fuerūt
qdam dicentes.ꝙ sexcupedes ⁊ plactule ⁊ lendines generā
tur ex sudore viscoso qui adheret super cute. ¶ Et scias ꝙ
lendines ⁊ oēs species pediculorum habent qn̄q; cās coad
iuuantes ad gn̄onem ipsoꝝ ⁊ mouent eos cibi boni chimī
tenuis, q: sua subtilitate facilr̄ mouent ad cutē sicut sunt fi
cus. Et adiuuant ad illud mot⁹ corporis mouētes ⁊ deducē
tes ad ipm bonū chimū ad cutē. Et precipue cū associat̄ chi
mo ipso moto vapor spermatis gn̄antis sicut accidit in mo
tu coytus:cui⁹ motu mouet̄ ad cutē associatus vapori ele
uato a spermate qui vapor cū non sit multū malus non mo
uet neq; disponit chilum ipsum ad virulentiā ⁊ ad putrefa
ctionē:sed ad dispōnē aptam ad recipienduȝ vitā: ⁊ isto mō
coytus est de adiuuantibus ad gn̄onem pediculoruȝ. ¶ Et
qn̄q;' adiuuat ad illud administratio eius qđ aperit poros
cutis ⁊ mouet materias retentas in cute ad resolutionem.
sup.sed non resoluunt̄:sicut debilis fricatio aut leuis ablu
tio. Fortis enim fricatio ⁊ ablutio resoluunt materias illas
⁊ prohibent generationē pediculorum ⁊ nō adiuuat ad eās
sed que est debilis ⁊ parua nō resoluit mām:sed mouet eam
⁊ facit.dixit. A.ingredi ad ipsum flatum.i.aliquā trāspira
tionē per quā ipsa ꝓhibet̄ a ꝯuersione putrefactionis male
⁊ ab assatione cū putrefactione a virulentia ⁊ incineratio
ne, ⁊ sic generantur ex ea pediculi. ¶ Et dixit. A. tertij 3ᵒ.
de pediculis palpebrarū.ille cui plurimū accidūt pediculi ē

Cā forma lis.
Cā efficiē ens.
Cā final.
De loco i quo gn̄ā tur pedi culi.
Cāe coad iuuantes ad gn̄ātio nē pedicu lorum.

Ille q plurime est varietatis in cibis suis: et talis varietas: vt
patuit in sermone. 5° est cā indigōnis et multiplicatiōis sup
fluitatis apte apphēdi a calido putredinali: et sic in mām pe
diculorum cōuerti. Et ēt ille q est pauci exercitij: qr in tali mouē
tur māe ad resolōnē: s3 nō resoluunt. Et ēt ille q est imūdus
circa cutē siue pp multiplicationē multarum sordiū ex superflui/
tatibus tertie digōnis in poris cutis exteri⁹ siue ex dissolō/
ne balnei vel ex vitatione fricatōis et abstersionis cutis si/
ue ex vsu induendi pānos sordidos et imūdos et iacēdi in le/
ctis imundis siue ex cōuersatōe cū imūdis viris et mulierib⁹
et pediculos gñantib⁹. ℭ Pediculi multiplicant̄ i pn° lepre
et in 2ª et 3ª spē etbice: et incarceratis: et in pueris rōne indi/
gōnis. ℭ Dixit Ser. et ponit̄. 25. cōti. fortasse fiūt i aliquo pe/
diculi multi subito: et erūt ex humiditatib⁹: in qbus est aliq̄
acuitas. ℭ Et Auicē. dixit. qñqꝫ accidūt de pediculis pāmi
subito pp multitudinē māe corporis. et subdit. qñqꝫ supant adeo
donec fluat sanguis hñtis eos et citrinet̄ color eius et cadit
appetit⁹ ip'i⁹ et extenuet̄ corpus ipi⁹ et cadat ei⁹ virt⁹. Et
sunt vba Ga. in li. signorum. q ponunt̄. 25. cōti. pre multitudine
eni punctionū ipsorum frequētiū: et qsi cōtinuarum patiens neqꝫ
quiescere neqꝫ dormire pōt: sed q̄zplm se scalpit: et pre multa et
forti scalpellatiōe apiunt̄ pori cutis et apiunt̄ orificia vena
rū in ea et effluit sanguis p poros eius: et possibile est ēt q aliqñ
defluat ex multa inquietudine et corrūpit̄ digo et cadit appeti/
tus vñ citrinat̄ color et extenuat̄ corp⁹: et ēt resoluit̄ virtus.

Cura qñqꝫ dirigit̄ ad phibitionē gñonis: et qñqꝫ ad mo
tionē et interemptionē ipsorum et cōpletur dieta et po
tione. Et cōpletur fm 4°r intentiones: quarum pª ordinat re/
gimē in vita. 2ª cūat mām aūtem et diuertit. 3ª māz cōiūctaz
resoluit et cōsumit eam q a cōuersione in pediculos phibz. et
4ª respicit ipsos pediculos abijciendo et interficiendo eos.
Dieta. ℭ De dieta. dixit Aaron. deuitent cibaria grossa et sequant̄
tenuē generātia sanguinē et abūdās balneū et mutatōnē i/
dumentorum et indumenta fiant de lino. Et Ser. dixit. vitēt ci
baria calā et grossa. Zoar. aūt dixit. q vult cām seu pediculo
rū mām emouere opz vt a cibis inconuenientib⁹ abstineat: et
sit cōtent⁹ comedere gallinas vel turtures: et filia, decoctas
cū aceto vel agresta vl' succo berberorum, et similiz. Et comedat
panē bñ fermentatū. Et abstineat ab oībus fructib⁹ preter
q̄ ab auellanis et spāliter abstineat a ficubus siccis et recēti/
bus et vuis et iuiubis et pomis. ℭ Et Aui. de dieta dixit. in/
digēt rectificatiōe regiminis et dimissiōe ei⁹ qđ mouet māz
ad exteriora de eis q diximus. Et confert ad illud assiduatio
balneationis et mundificatiōis et vt assiduet mundificatiōez
vestiū et pmutationē ipsarum: et induat̄ sirico. et lino. Scias q
Decisione frequēs ablutio capitis destruit lendines. ℭ De cura pcūo
nē. dixit Sera. fiat minutio: deinde laxatio. Et Aui. dixit. in
digēt in primis mūdificatione corporis: et ppriē eūone cuz
flōmia. Dixit Zoar. da eis yerapigrā cū aqua lactis qđ coa/
gulatū fuerit cū semine vrtice aut cū lacte ficus. Et in pedi/
culis puunculis dixit. cōfert purgare cū semine cartami vel
vrtice vel cū aqua infusionis eorum: qm eradicant cām et rari/
tatē eorum oino. Et qñqꝫ post vlem purgationē est necīū eūa/
re partē in qua fuerint: et abūdāt maxie caput vel oculos si
fuerint in palpebris vel spūalia: si fuerint in subascellis dor/
so vel pectore vel nutritiua si fuerint in pectine inguinib⁹ et
De dissolutiōe materie cōiūcte. regionib⁹ nutritiuorum. ℭ Tertia aūt intētio cōplet̄ cū medi/
cinis ab intus et ab extra approriatis. Et de medicinis ab
intus. dixit. A. bibat medicinas interficiētes sic allia cocta
et calamentū montanū. Et cōuenit vsus tyriace et similz. et dr̄
q limatura cornu cerui bibita nō sinit in corpore esse lendi/
nes vel pediculos. ℭ De medicinis autez localibus et ab ex
approximatis. dixit Ga. p meymr. q debent curari cū desic
catiuis hñtibus secum attractionē et dissolutionē vehemen
tē. Et Auic. dixit. opz vt sint exiccatiue resolutiue et attracti
Interficientia pediculos. ue ad exteriora: et iste medicine qñqꝫ administrant̄ toti cor/
pori: et qñqꝫ pticulari mēbro in quo abūdant. ℭ Dixit Ra.
25. cōtinen. q vnguētū factū de staphisagria nitro et auripig
mento cū oleo et aceto cōuenit oībus spēbus pediculorum. In
corporibus calidis conuenit vnguentū factum cuz argento
viuo extincto et ex cinere filtri cū aceto et oleo. ℭ Dixit Pau
lus teratur staphisagria in aceto et fiat illinitio cū eo in quo
libet corporis loco: et est bona et mirabilis. ℭ Ras. vbi. s.
decoctio bletarū lota et supaspersa cōuenit. Et silr decoctio
abrotani et alumē dissolutum in aqua et illinitū supra corp⁹
interficit pediculos. Et vnguentū factū ex limatura cornu
cerui cū oleo et assungia veteri lendines et pediculos fugat
et interficit. Et vnguētū factū ex costo et storace liquida sta/
phisagria et lardone fugat et interficit vermes lendines pedi
culos pulices et oia hmōi. Oleū in quo ifusa fuerit ruta inū/
ctū cōuenit. ℭ Dixit Zoar. pone sup caput desiccātia et i esta
te sufficit tibi acetū in quo bullierit centaurea minor. Et in
hyeme vnge caput cū alkitrā: qm desiccat humorē facientez
pediculos et ipsos necat. ℭ Ungnentū bonū. ℞. aloes. ʒ. s.
myrrhe. ℥. s. terere cū oleo et lardone cōfice et inunge. Inun
ge caput cū argento viuo cū saliua extincto cū mixta fuerit
parua portio sulphuris triti, et oēs lendines occides. ℭ Di
xit Paulus. laua caput cū decoctione lupinorum et perfecte fa
cies. Et dixit. sola inunctio capitis cū oleo est mirabilis. Et
vnguentū ex oleo cū elbo albo et baurach, et ē efficax. ℭ Di
xit Ras. vbi supra. oleū radicū inunctū conuenit habēti pe
Ad plactulas. diculos post morbū. ℭ Ad pediculos siue plactulas pectis
et alarū. in oleo cinerem distēpera et inunge et sit cinis ex li/
gnis quercus aut ex stipitibus fabarū. ℭ Ad plactulas au
tē palpebrarum cū rubore cōuenit inunctio facta cū lardone cū
quo mixt⁹ fuerit puluis olibani ceruse et aloes. ℭ Ad pedi
culos puunculos. dixit Zoar. inūge locū cū oleo amig. ama
rarum, et frica corpus cū medulla melonū aut cū medulla semi
nū eorum, et si patiēs nō fuerit multū macilētus frica cū succo
Ad pediculos sub cute siue pedisellos. foliorum pficis: et sufficit ad curationē ei⁹ auxilio dei. ℭ Si pe/
diculi sub cute faciūt pruritū intēsuz. ℞. assungie porci recē
tis et sine sale et terbētine optie lote. añ. ℥. iij. incorporent̄ cū
℥. i. succi scabiose: et. ʒ. iij. ellebori albi inūgat̄ cū eis. ℭ Aliud
vltimā sanans eos a pedib⁹ infantiū et aliorum locorum: in qb⁹
sunt cū pruritu et bothor. ℞. oua recētissima et elixa ea in aq̄
quousqꝫ fortiter indurent̄, postea incide albumina ipsorum in
frusta subtilissima et lata: postea accipe petiā lineam subtilis
simā et bñ abrasam et extende eā sup locū: et dicta frusta albu
minū super eam extende: et ea cū alia petia eis superposita li
ga et dimitte sic p horas plures, postea solue et inuenies oēs
pediculos sup̄ficiei inferioris petie adherere, qđ cognosces
si petiā ipsam sup prunas excuties. nā cadūt et crepitabunt.
ℭ Et scias q in qbuscūqꝫ vnguētis dictis vel alijs cōuenit
acetū: et si volueris fortius operari loco eius pone acetum
squilliticū: qm ipsuz oēs vermes interimit. ℭ Dixit. q si bō
bax intinct⁹ in terbētina teneat̄ in sinu pediculi fugabunt̄.
ℭ Et si staphisagria trita et in pāno raro ligata teneat̄ i aliq̄
pte corporis secus cutē oēs pediculi trahent̄ ad eā et moriē
tur. ℭ Et dr̄ q nō generabit pediculos qui portauerit aliq̄
fasciā siue lentiā vel plures sup carne nuda inunctā ex vng°
qđ sic fit. ℞. terbentinā et oleum cōe siue laurinū et modicuz
salis triti et agita oia bene simul donec pfecte incorporētur
et dealbentur: deinde adde modicuz argenti viui extincti cū
fuste de saluia optime incorporata et vtere.

ℭ De dispōnibus vnguium in gñali. Cap. xxxj.

ngues pluribus modis contingit ledi et
deturpari. quādoqꝫ enim acci/
dit eis scissio, et quādoqꝫ gibbosantur et exaspe
rantur: et qñqꝫ defedant̄ et leprosantur: et qñqꝫ
accidit eis albaras aut citrinantur: vel alio ma
lo colore colorant̄: et qñqꝫ mollificant̄ et plicant̄ et torqnt̄:
et qñqꝫ nascunt̄ piate i circuitu earum. ℭ Incisio aūt et ruptu/
ra que sponte aduenit eis: et silr gibbositas et ipsarum asperi/
tas ex nimia pueniūt siccitate: qñqꝫ pura: qñqꝫ cū mā calida

vel melica. Dixit Aui. q̄n͞qꝫ accidūt scissure corrosiones vn/
guibus cū siccitate ꝯplonis melice. ¶ Et dixit. ꝙ scissura
vnguiū que est declivis ad ptes acutas pendētes cū carne ⁊
pungētes ⁊ ledētes eā dr̄ auris muris, ⁊ dr̄ ꝙ spasmus.i.ꝯ/
ctio ⁊ curuitas.i. leprositas siue diminutio accidit vngui ſꝫ
plm ex melia. Et multotiens accidunt qñ accidit vngui vt
eradicet. Et cum alius vnguis origine bona nō custoditur,
sed tangit multotiens: quare nō egreditur. Et si egreditur
ſm formam malā egredit ⁊ vadit in gīone sup illam sūmā:
quare illud quod aduenit ei de nutrimento nō inuenit in ea
penetratione ⁊ de ea resolōne ſm modos innālcs: quare cō
ponit in radice vnguis tali ꝯpōne ꝙ fit ei difficilis extensio
totius radicis. ¶ Et cā mollitiei ⁊ tenuitatis vnguiū ē hū/
ditas multa nutrimēti coꝝ. ¶ Et pente sunt q̄dā additiōes
que oriunt ex carne exn̄te in circuitu vnguis ⁊ eleuant ab
alijs ptib⁹ ⁊ cū tāgunt ac obuiant ei dura inferunt dolorē.
¶ Dixit auctor Tacuini fiat ipsoꝝ incisio i die iouis vt asse
curet ruptura ipsoꝝ ⁊ si fortasse forfices tetigerunt carnes
ipsoꝝ: deinde loti fuerint cū sale post incisionē icurrere pōt
post inflāmationē caliditatis que si euenerit curari pōt cum
semine psilij in aq̄ infuso ⁊ sup petiam asperso ⁊ apposito.

Incisio vnguiū i die iouis efficurat a ruptura vnguium.

¶ De speciali curatione ⁊ dispōne vnguium. Ca.xxxiij.

Cura scissionis ⁊ aspitatis vnguiū fit cū euo
ne corpis ab humore peccāte, ⁊ q̄r vt
plm peccat humor melicus. dixit Aui. cura est
mundificatio corpis cuꝫ euōne humoris melici
si affuerit deueniendū est ad humectationeꝫ vt
tollatur mala cōplexio sicca. Et scias ꝙ aqua folioꝝ lingue
canis apposita sola scissuris vnguiuꝫ illas vtiliter ⁊ mire sa
natificat ēt sanat scissuras que sūt in crurib⁹ equoꝝ. tortuo
sitatē ⁊ gibbositatem vnguiū abrasio frequens ipsoꝝ cum
nitro, deinde fiat fomētatio multa cū decoctione fenugreci
⁊ suppone ei post fomentationē. Et ēt sanat asperitatē ⁊ ari
ditatē ⁊ eorum duritiem. ¶ Qꝫ si vnguis incisione diuisus
fuerit in frusta que sic necesse sit amoueri: tūc in h̄ casu: dixit
Aui. emplastret cū cepe muris assata, ⁊ ꝓprie cum oleo si/
samino aut cum nasturtio: ⁊ ꝓprie semine eius ⁊ semine lini
mixtis cū melle aut cū semine nasturtij ⁊ sale tritis similib⁹:
qm̄ eradicant frusta vnguiū. ¶ Emplm̄ in hoc conueniens
sic fit. ℞. terbentine.ʒ.s. armoniaci.ʒ.i.s. cere.ʒ.i. soluantur
ad ignē: deinde reseruetur: ⁊ cū necesse fuerit superponat ex
eo vngui. asperitatem enim ⁊ tortuositatē rectificat ⁊ frusta
euellit. ¶ Et curet. dixit Aui. vnguis curuata ⁊ cōtracta cū
adipe. 7. diebus supposito, deinde iteꝝ superponat adeps:
⁊ iterū fricetur cum nitro: ⁊ sic fiat donec equet. Et si cā cō
tractionis ⁊ spasmi siue diminutiōis vnguis fuerit humor
melicus euetur: maxime si fuerit cōis toti corpori, qd̄ maxi/
me scitur quādo omnes vngues fuerint sic infecti. Et rectifi
catio cibi est de rebus magis cōuenientibus ad illud. Et di/
xit. ꝙ qñ bibit oleum sisaminū ⁊ assiduat ipm̄ equantur vn
gues coꝝ. ¶ Dixit Rasi. 25. ꝯti. liget sup vngues gibbosos
ouū, ⁊ dimittat per biduum: deinde soluatur. Et si vnguis
factus fuerit leuis redatur. sin autē iteruꝫ supponat adeps:
deinde fricetur: ⁊ sic fiat: donec rectificetur. Et semē lini bo/
nū est ad spasmū ⁊ diminutionē vnguium. ¶ Ad euellendū
aūt vngues leprosos malos in s̄ba ⁊ colore ipsorum vel ali/
ter maculatos vt eo amoto: postea oriat vnguis bonus. Di
xit Judeus. emplā vnguē cū gūmi cypressi per dies duos le/
niatur: deinde punge radices vnguis cum acu vt egrediat
ex eo sanguis abundans: deinde superpone allium contri/
tuꝫ quolibet die bis superligatū: qm̄ cadet ⁊ loco eius oriet
vnguis bonus. Et hoc idē posuit Aui. ¶ Et dixit Ras. ꝙ
carnositas vuarū passaꝝ emplastrata euellit vngues cōmo/
tos cito. Auic. aūt dixit. ꝙ assiduatio emplastrādi vnguem
cū oleo oliue vel cū vua passa, q̄n͞qꝫ ꝑparat cū ad casum cuꝫ
quolibet regimine, sed ꝓprie qñ misceat cū ea oppoponacū.
Et sulphur fractū cū adipe conuenit. Et de medicinis forti/

Cura ad euellēdū vngues leprosos i s̄ba ⁊ colore maculatos.

bus ad eradicādū vnguē. dixit Aui. est seraphinū. ¶ Dixit
Oribasius. ℞. farine glandiū ⁊ fenugreci ⁊ tapsie ⁊ vitrioli
rub. an̄. partē. i. cantaridaꝝ. pt. s. cōfice oīa cum aceto: ⁊ fac
emplm̄. Et Ras. dixit. ꝙ hoc emplm̄ est forte ad eradicādū
vnguē. Et Aui. cōsilr posuit ipm̄. ¶ Dixit Paulus. ad euel/
lēdū vnguē absqꝫ vlcere fiat emplm̄ cum arsenico citrino ⁊
rubeo: ⁊ sulphure citrino ⁊ gūmi granaꝝ viridiū ⁊ dissoluat
in qualibet hebdoma. Et Aui. posuit ipm̄ ⁊ addidit acetū.
¶ Dixit Ras. 25. ꝯti. ℞. cere spice ⁊ aspalti. an̄. par. i. ⁊ sul/
phuris citrini. p. s. ⁊ distempera cum oleo: ⁊ fac ex eis adhe
sionē super vnguē: aut misceant sulphur ⁊ baurach cū pice
⁊ supponant: qm̄ vnguem euellent. ¶ Vnguē ēt leprosum ē
dixit Serap. euellet radix celidonie minoris ⁊ albores vn/
guiū abijcit. Et valet emplm̄ de cera pice ⁊ sale. ¶ Eradica/
to aūt vngue opꝫ vt fiat custodia super vnguē nouū qui ori/
tur vt bonus ⁊ pulcher oriat ⁊ crescat. Dixit Paulus. post
casum vnguis superpone cerā cū medietate arsenici. i. auri/
pigmenti. ¶ Dixit Aui. opꝫ vt ingeniet: donec magnificet
⁊ caueat a tactu cum manu ⁊ aere, ⁊ maxime frigido ⁊ alijs
que ledere possent ⁊ impedire bonū ortū eius: ⁊ magis ꝯue
niens qd̄ scitur ad illud. dixit ipse. est vt fiat aliquid sup digi
tū: sicut pileus ⁊ fit in eo ꝯnexio retis ⁊ ruptura vt nō ꝓhi/
beat aer omino transire ad vnguem: ꝙ si oportuerit ꝓhibere
aerē ab eo ꝑp calorē aut frigus aut aliud, tunc cooperiatur
illud rete cū illa ruptura cuꝫ re alia vt cera. Et opꝫ vt figura
huius pilei sit figura qua fiat securitas ab obuiatiōe digiti
a parte vnguis cū ligatur sup ipsuꝫ ⁊ obuiat ex pte altera ⁊
dimittatur supra digitū spatio mensis vnius. Tūc. n. nascet
vnguis melior. ¶ Qui aūt vnguem mollificatū ⁊ plicabilē
sanare vult exiccantia superponat vt colofoniā ⁊ alumē cū
oleo lentiscino aut alumē sal ⁊ sandaracā cum oleo mirti.
¶ Et citrinitati vnguiū ꝯfert. dixit Aarō. linitio fcā cū semi
ne eruce bn̄ trito cū aceto forti: ⁊ q̄n͞qꝫ cū felle vaccino aut cū
semine eruce ꝯtrito bn̄ ⁊ confecto cū aceto. ¶ Albores aūt
vnguiū ⁊ pūcta ⁊ baras remouet. Dixit Ras. 25. hoc vnguē
tum. ℞. visci quercini portulace ⁊ fenugreci. an̄. ʒ.i. cantari/
darū. ʒ.s. tapsie. ʒ.i. ⁊ confice cū aceto cōuenientis ꝗtitatis
aut fiat illinitio cū pice. ¶ Et tollit vestigia ab vnguib⁹ fre
quens īpositio manus in aqua in qua dissolutum fuerit alu
men dū fuerit calida. Et vꝫ carnositas dactiloꝝ emplastra/
ta cū oleo ro. Et Aui. dixit. sumat nux cypressi ⁊ terat ⁊ mi
sceatur cū aceto, ⁊ farina: ⁊ ꝓprie frigida lupinoꝝ ⁊ empla/
stretur cum ea: qm̄ eradicat albaras, ⁊ silr semen lini cū na/
sturtio ⁊ pix humida est mirabilis in hoc: ⁊ ꝓprie cū arseni/
co rubeo ⁊ gūmi pini cū nuce cipssi ⁊ pisciū gluten est mira
bile ⁊ vltimū. ¶ Cum aūt casu vel percussione seu obuiatio
ne vnguis atteritur ⁊ ꝯtundit supponat alkāna distēpera/
ta cū oleo. Et Aui. dixit. appropinquat cura coꝝ cure sup/
purationis vt in pede eq fit ex hoc ꝙ calcat rem durā vel la
pidem. Et confert emplm̄ de folijs mirti ⁊ cypressi: ⁊ ꝙ fit d̄
adipibus cum fimo caprino: ⁊ sic emplastret in ꝑmis cuꝫ fo
lijs mirti aut granatoꝝ lenibus: deinde adhibeantur lenien
tia ex oleis ⁊ adipibus. Et dixit. si accidit capitibus neruo/
rum venientium ad vnguem dilatatio administra super eos
adipes notos ⁊ cerotaria leuia. Et valet cepe lilij coctum ⁊
cū adipe anatis superemplastratū. ¶ Cū aūt attritione cōtin/
gat sanguinē sub vngue colligi ⁊ mortificari. Dixit Ras.
25. ꝯti. misce farinā cū pice ⁊ superpone. Et idē dixit Aui. ⁊
dixit ēt ꝙ liquefacit sanguinē mortuū sub attritione farina
cōfecta cum oleo supposita aut absinthiū contritū suppona
tur. est. n. vtile aut superponat sal tritū ⁊ cū melle mixtum.
¶ Qꝫ si sic nō resoluitur: sed inducit dolorē ⁊ timet de sania
tione ipsius sub vngue: tunc necessaria est operatio manua/
lis. ¶ Dixit itaqꝫ Ga. in ꝓ libro humoꝝ. ⁊ ponit. 25. ꝯtinen
tis. cum fuerit sub vngue sanguis ex cōtusione scindat vn/
guis cū rasorio acuto: ⁊ bene incidēte ꝑ transuersuꝫ ⁊ eleue
tur vnguis cuꝫ facilitate ⁊ egrediet sanguis qui est sub ea.

Fac[illegible] nas[illegible] vnguē pul/chrum.

Remouētia malā colorē ⁊ pū[cta] vnguium.

De attritione vnguium ex casu vel ꝑcussione.

[illegible]

⁊ deinde restituat̃ vnguis in locū suū ⁊ cooperiat sanguinē subsistendū ei ⁊ statim mitigabit̃ dolor. ¶ Et Auic. dixit. si acciderit ex hoc vt eradicet̃ vnguis in ipsius eleuationeꝛ tūc fac vt currat sanguis. Et inserat̃ post illo vnguis ⁊ illud qḋ est super ea cū facilitate vt tutamē ei⁹: ⁊ nō doleat. ¶ Deinde dixit Gal. post dies eleuet̃ vnguis, iterū vt ex̃ manet erugo deinde iterū restituat̃ sup locū ipsum ⁊ curet̃ deinceps cū dissolutione ⁊ mitigatiōe doloris, vnde epithima fiat cū aqua tepida ⁊ oleo ⁊ in fine supponat̃ ei basilicon. Et nō dixit Gal. debeat ꝯglutinari caro subsistens vngui. s. añ extractionē sanguinis ⁊ eruginis: q: si cōglutinat̃ dolor fiet in loco pānaritij. Sed mitigato dolore de digito penit⁹ cura fiat cū medicinis donec sanet̃. ¶ Dixit Aui. post inuiscationē vnguis: vt. s. dcm̄ ē ꝯsideret̃ post dies aliquos si fuerit illic virus ꝑmat̃ vnguis aut scindat̃ cū facilitate. s. vt egrediat̃ virus: postea reducat̃ vnguis in locū suū ⁊ liget̃. ¶ Et dixit Aui. nō diuidas carnē. s. ab vngue, qm̄ cōmouet dolorē magnū ⁊ maiorē q̄ꝫ pānaritiū: īmo tege eam cū ipso ⁊ embroca sup vnguē aquā ⁊ oleum tepida ⁊ pone sup ipsuꝫ postea in fine emplm̄ basilicon. ¶ Quidā aūt sūt qui vnguē sub quo est sanguis perforant cū acu ducēdo acū circulariter in modū trepani ⁊ ex foramine illo educunt sanguinē inferius cōtentum. als. interius ⁊ si expedit perforant in locis duobus vel plib⁹. ¶ Si ꝯtingat carnē excrescere in lateribus vnguiū: ⁊ deinde dolorē seq supponē illi, vt dicūt lac titimalli: qm̄ tollit eam cū diminuētibus carnē. Et stercus [illegible] ⁊ pinū suppositū destruit eā. Et dicunt. q̇ est de reb⁹ vtilibus ad albores vnguiū ⁊ vtiliter tollunt. Et dicunt. q̇ colofonia ⁊ sepuꝫ caprinum equis ponderibus mixta ⁊ vngui malo lepꝛoso supposita malū tollunt ⁊ bonū adducūt. ¶ Et dicūt. q̇ si atriplex pistet̃ ⁊ cū assungia mixtus vngui lepꝛoso supponat̃ eradicat ipm: deinde apostolicon suppositū cito restaurat nouū. ¶ Dixit Auic. inflatio ⁊ pruritus vnguiū curat̃ cū aq̄ maris abluēdo cū ea sepe: q̄re renouet̃ aut cū decoctione lentiū ⁊ orobi aut cum decoctione cucumeris. Et de emplastris sc̃ nenufar ⁊ oleum ⁊ ficus decocte ꝯiunctim ⁊ singulr̃. ¶ Et dicūt. q̇ pellita orta in circuitu vnguis dꝫ faciliter velli. Aut q̄ꝫtū possibile est iuxta carnē incidi: ⁊ postea inungi cū oleo d̄ camomilla calido. ¶ Si ꝯtingat particulā aliquā lapidis vel ligni vel alterius rei infigi sub vngue dolorem inferentē pone desup. dixit Ras. 25. ꝯti. nasturtiū cū sale tritū aut liq̄fiat mastix albus ⁊ misceat̃ cū sale grosso ⁊ superponat̃.

Ad extre fetēdā carnis circa vngues.

Ad inflationem ⁊ pruritus.

Ad vellicula circa vngues.

Ad infixa sub vngue.

¶ De fetore corporis assellarum ⁊ pedum. Ca. xxxiij.

Odor q̄n̄q3 corrūpit̃ ⁊ fit fetid⁹ ⁊ aboiabilis in corpe toto: ⁊ q̄n̄q3 in ptibus ei⁹ aliq̄ vel aliq̄bus intrinsecis vel extrinsecis. Et q corrūpit̃ intrinsecus manifestat̃ in exeuntibus ex ore ex naribus ⁊ egestione sudore vel vrina. Et si in extrinsecus corrūpit̃ ptib⁹ aut accidit in subascellis: aut inguinib⁹ ⁊ pedib⁹. ¶ Dixit Auic. odor corporis corrūpit̃ pp putrefactionē humoris aut sudoris: ⁊ q̄n̄q3 adiuuant ad illud motus cōmouētes humores. s. nō ad resoluendū: sꝫ vt apprehēdant̃ a calore extraneo ⁊ dimittant̃ a regimine nāe ⁊ putrefiant: ⁊ adiuuant ad illud dimissio ablutionis ⁊ abstersionis corporis: ⁊ max̃ a pollutiōe siue spermatis emissione ⁊ menstruis. Et tardatio ei⁹. s. ablutiōis: vel vt qdam dicunt. tardatio pollutionis ⁊ emissiōis spmatis ⁊ mēstruorū: ⁊ ppea fetent corpora coꝝ qui dimittūt coytū ⁊ retardāt spma: ⁊ mulieꝝ etiā que nō mēstruant̃ sm̄ ꝯsuetudinē. ¶ Et adiuuat ad odorē malū corporis sumere ea que sunt sicut fenugrecū, ⁊ ea de ꝓprietate quoꝝ est mouere māas acutas ad māifestū corp̃is: ⁊ si mouētur ad ascellas accidit fetor ascellarū, ⁊ si ad inguina vel pedes accidit in eis dolor malus. ¶ Et dixit Gal. 6° terapen. corpora sanguinea multū fetēt nō q: sanguis fetet in eis: sed q: multas gn̄ant supfluitates ⁊ multū sudant. ¶ Et scias q̇ corpora que multiplicāt multas supfluitates tertie digōnis que retinentur in poris patiunt̃ fetorem totius corporis. Et de istis corporib⁹ maxie: sunt illa: quoꝝ humiditas coꝝ caliditati dominat̃. ¶ Et dixit. A. extimauerūt qdam. q̇ fetor ascellaꝝ ⁊ pediculi in eis sint ex reliquijs vestigioꝝ spermatis ex quo creat⁹ est homo que iā ceciderunt in ptibus ascellaꝝ ⁊ penetrauerunt in poris cutis, sed h̄ non est de illis qbus opꝫ vtiri vt ꝓportionetur ad vaporē māe que ꝯuertunt̃ in sperma in hoie ⁊ amouere ipsaꝫ in eo est meli⁹. ¶ Et dixit. A. fetor stercoris ⁊ ventositatis fit cā putrefactiōis humoꝝ aut cā coꝝ, d̄ ꝓprietate quoꝝ est cū sumunt̃ facere illḋ sicut alstigar ⁊ eruca ⁊ allia ⁊ porri, ⁊ max̃ frixa. Et de ouis hꝫ veritatē si nō digerūtur. nā fetorē coꝝ delet bonitas digōnis. Et delent fetorē egestionis ⁊ vētositatis cā q̄ declinare faciūt putrefactiōes ad vias vrine vel sudoris: sicut fenugrecū. ipm. n. sumptū facit fetē sudorē ⁊ vrinā ⁊ delet fetorē egōnis. s. ⁊ vētositatis. Et vinū aromaticū delet fetorē coꝝ ēt. Et dixit Aui. cā fetoris vrine sunt cause fetoris egōnis. Et iteꝝ sunt cā fetoris diuretica: ⁊ ꝓprie sparag⁹. ipse. n. facit bonū odorē corporis: ⁊ facit fetere odorē vrine. Et dixit. vlcera vesice iteꝝ faciūt fetē vrinā.

Facien̄s fetorē egestionis ⁊ vrine: ⁊ eorum remouentia.

Cura odoris corpis mali ⁊ abominabilis fit p amotionē ⁊ diuersionē cārū eius tam cārum pricipaliū q̄ꝫ ēt coadiuuantiū: ⁊ cū vsu rerū bñ redolere facientiū. ¶ Dixit. A. illud qḋ rectificat humorē est euacuatio ⁊ cōplexio cum permutatione ⁊ acceptione ei⁹: cuius bona fit digestio in q̄litate ⁊ q̄ꝫtitate ⁊ mundificatio in balneo ⁊ alia. s. que faciūt ad mūdificationē corporis. Et sumere in ieiunio illud p qḋ sudor fit boni odoris: sicut est cassia. s. lignea. ⁊ fel anatis ⁊ apiū ⁊ capita cardi. i. sumitates vl' radices cardōis ⁊ asparagus ⁊ oē ꝓuocatiuum vrine mundificatiuū sanguinis a putrefactione: verū t̄n̄ quedā coꝝ faciūt fetere vrinā, sicut asparagus ⁊ cardo elitus si de eius aqua bibat̃ ꝓuocabit vrinā abundantē fetentē tollendo fetorē ascelle ⁊ totius corporis: vt dixit Rasis. 25. ꝯtinētis. ¶ Et dixit Rasis. dico nil tollit fetoreꝫ corporis, sicut vinū odoriferū ⁊ comestio cardonū ⁊ asparagi: ⁊ oium que ita mouent vrinā grossam ad modūꝫ fructus savine q mirabilis est si in puluere sumit̃ quolꝫ die. nā fiet odor sudoris ⁊ vrine: sicut odor ei⁹: ⁊ tollet̃ fetor corporis penit⁹. Dixit Ruffus. q̇ euitatio vini ⁊ breuis potus aq̄ tollit fetorē corporis ⁊ sudorē. Dixit. A. de ꝯferētib⁹ est bibē infusionē crisomilloꝝ ⁊ ipsa. s. comedere. ¶ Dixit Ra. vbi supra. auctoritate Serapiōis. quedā medicine aromatizant corpus per subam sicut aromata, ⁊ ea q̄ sunt calida valent ad corpora frigida, ⁊ ecōuerso, frigida valēt ad calida. Et quedā aromatizāt p accñs sicut litergiriū thutia: ⁊ silia: vel que opilant poros ⁊ ꝓhibent exituꝫ sudoris: ⁊ sic tollūt fetorē eius: ⁊ ascelle ⁊ inguinū ⁊ pedū. Et dixit. h. puluis cōuenit ad corpora valida. ℞. ciperū ⁊ foliū ⁊ squinātū ⁊ tere ⁊ infunde vino odorifero: ⁊ postea exicca ⁊ exiccata misce oia cū aq̄ ros. ⁊ pōt administrari ab intus ⁊ ab ex̃. ¶ Et Aui. posuit medicamē ꝯueniēs hñtibus cōplōnes frigidas. ℞. spice ciamomi amomi gariofil'. xilobalsami cassieli. añ. aur. iij. costi blacte bisantie macis. añ. ʒ. ij. extremitatū sansuci ⁊ spice romane. añ. aur. iiij. terant̃ ⁊ infundant̃ in vino odorifero ⁊ exiccent̃. Et postea iteꝝ terant̃ cū aq̄ balsamite ⁊ administrent̃. Et pōt ēt administrari ab intus ⁊ ab extra. ¶ Et de approximādis ab extra. dixit. A. liniat̃ supra corpus qḋ fit sicut aq̄ mirti ⁊ aqua in q̄ dissolutuꝫ sit alumen iameni ⁊ mente calamēti ⁊ sansuci folioꝝ citri ⁊ salicis. s. illiniat̃: vel supaspergat̃ vel fiat ablutio cū ea. ¶ Et vꝫ silr̃ inunctio fcā cum mirto trito ⁊ sandalis vel oleo ros. ⁊ ista valent in calidis cōplexionibus ⁊ tēporibus. Et ciperus ⁊ flos squinānti ⁊ calamus aromaticus valēt in frigidis. Et ꝓprie sansucus ⁊ alsesabran ⁊ folia citri ⁊ cortex eius ⁊ folia maloꝝ ⁊ folia allii sc̃ iuuatiua ⁊ in h̄ caplo valde. ¶ Et d̄ ꝑticulari cura fetoris ascellaꝝ ⁊ inguinū ⁊ pedū. dixit Aui. opꝫ vt curentur post mundificationē si indigent ea cū thutia ⁊ litargirio cōdito. i. albificato vel cōdito: sꝫ cū aliquo ex oleis vel succis

conuenientibus ad hoc: et cum elimijs: idest auri et argẽti: et cum cinere mirti et oleo mirtino: et cum aqua in qua est alumen: et quãq conficiuntur ista cum sandalis et camphora. ¶ Medicamen bonum dixit. ℞. sandali et cassielignee et galle et spice et aluminis et mirti et folij et rosarũ.añ. par.i. thuris et litargirij.añ par.ij. camphore par.5. fiant ex eis trocisci cum aqua ros. et administrentur post exiccationẽ. Et thutia et semen tamarisci cum teruntur et administrantur cum aqua ros. sedant malum odorem sudoris. ¶ Sequitur capitulum 34m de feto: e oris et nasi. Et aliud capitulum 35m et vltimũ. de occultatione odoris vini. et de istis duobus capitulis nihil dicitur hic, quia sufficiẽter dicta sunt in sermone 3°. tractatu 8°. capitulo quinto et sexto.

¶ Deo gratias.

Registrum.

AAA BBB CCC DDD EEE FFF GGG HHH III KKK LLL MMM NNN

OOO PPP QQQ RRR SSS TTT VVV XXX YYY ZZZ.

AAAa BBBb CCCc DDDd EEEe FFFf GGGg HHHh III.

Omnes sunt quaterni.

Venetijs in officina Luceantonij Junte Florentini. Anno domini. 1533. mense Julio.

